

LEXICON POETICUM
ANTIQUÆ LINGUÆ
SEPTENTRIONALIS

ORDBOG
OVER DET NORSK-ISLANDSKE SKJALDESPROG

OPRINDELIG FORFATTET AF
SVEINBJÖRN EGILSSON

FORØGET OG PÅNY UDGIVET FOR DET KONGELIGE NORDISKE OLDSKRIFTSELSKAB
2. UDGAVE
VED
FINNUR JÓNSSON

KØBENHAVN
S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI
1931

Med understøttelse af Regeringen og Carlsbergfondet.

FORTALE.

Fortatteren af *Lexicon poeticum antiquæ linguæ septentrio-nalis* — som titlen kom til at lyde —, Sveinbjörn Egilsson, fødtes den 24. februar 1791. Hans fader var en efter islandske forhold ret velhavende mand, der kunde lade sin opvakte og begavede sön nyde den bedste opdragelse, som der dengang var at få. Ti år gammel blev han af faderen anbragt i huset hos Islands mest litterære og oplyste mand, den berömte landsoverretsjustitiarius Magnus Stephensen (d. 1833). Hos denne mand fandt Sveinbjörn et andet hjem, hvilket var så meget heldigere, som hans fader døde kort efter samme år.

Efter at have nydt undervisning privat blev Sveinbjörn privat dimitteret 19 år gammel (1810). Men 4 år endnu opholdt han sig hos sin fosterfader, inden han kunde rejse til universitetet i København. Her kastede han sig over det teologiske studium og afsluttede dette med en udmærket eksamen januar 1819. Hans flid stod mål med hans fremragende begavelse. P. E. Müller, der i sit vidnesbyrd (14. Januar 1819) omtaler hans „fortrinlige prøver på udmærkede fremskridt i de theologiske discipliner“, siger, „at hans akademiske lærere ikke kunne andet, end nære det bedste håb om at han engang værdigen vil opfylde sit kald som religionslærer“. Som religionslærer eller præst skulde Sveinbjörn dog ikke komme til at virke. Samme år (1819) blev der ledig plads ved latinskolen på Bessestad; han søgte om og fik dette embede, og fra nu af var han som embedsmand knyttet til denne skole.

Under sit ophold i København havde S. E. fået lejlighed til at vise sine egenlige interesser, der i tidens løb trådte sterkere og sterkere frem.

Han havde været medarbejder ved Det islandske litterære selskabs udgave af *Sturlunga saga*, og inden han rejste til Island havde han afskrevet det store håndskrift AM 61 fol.; denne afskrift dannede grundlaget for udgaven af Olaf Tryggvasons saga i *Fornmannasögur I-III* (fortalen s. 15). Desuden havde han afskrevet andre større og mindre håndskrifter som *Fagrskinna* (AM 52 fol.). Herved havde han henledet opmærksomheden på sig som egnet til deltagelse i videnskabelig virksomhed.

Det er derfor let forståeligt, at man, da der blev tale om at stifte et selskab til udgivelse af oldskrifter, også henvendte sig til ham. Således blev han da en af de 4, der stiftede Det kongelige nordiske

Oldskriftselskab (eller, som det kaldtes på islandsk, Fornfræðafjelagið). Og han blev den, der sålænge han levede med utrættelig kraft og udholdenhed deltog i udgivelsen af selskabets skrifter, først og fremmest dets sagaudgaver. Her var det navnlig den mesterlige latinske oversættelse af de 11 bind kongesagaer, som han, denne fortræffelige latinist, udførte: *Scripta historica Islandorum I—XI.* Desuden hidrørte forskellige bidrag i den egenlige udgave fra ham, som de kronologiske tabeller, registre og glossar i det 12. bind. Men først og fremmest henledes opmærksomheden her på, at de enkelte digte, (Geisli m. m.), hvormed udgaven ledsagedes, og versfortolkningen (i *Fornm.s XII.* bind og under teksten i *Scr. hist. Isl.*) blev besørget af ham. Således kom han meget tidlig (allerede 1824) ind på en tolkning af de gamle skjaldekavad.

Ligeledes hidrører den latinske oversættelse og verstolkning i værkerne *Antiquitates Americanæ* og *Antiquités Russes* for største delen fra ham, samt oversættelsen og verstolkningen af hele Snorra Edda i den *Arnamagnæanske* udgave I—III. En særlig udgave af Eddaen med de 4 grammatiske afhandlinger, *Rögnvald-Halls Háttalykill* m. m., besørgede S. E., trykt i Reykjavik 1848.

Ved denne sin virksomhed fik S. E. et enestående kendskab til det gamle sprog og dets fraseologi.

Det synes, som om de gamle skjaldekavad i en særlig grad har tiltalt ham og fanget hans interesse. Ti foruden de nævnte kvadfortolkninger forklarede han også versene i flere slægtsagaer, som Kormákssaga, Gunnlaugss., Heiðarvigas., Gíslas. Súrssonar, Fóstbræðras. og Sonatorrek m. m. Heraf blev kun forklaringen af versene i Gíslas. trykt, samt den af Sonatorrek. I skoleprogrammer udgav han Ólafsdrápa, Placitusdr., religiøse draper (Harmsól, Líknarbraut, Heilags anda vísur, Leiðarvisan), Haustlóng og Þórsdrápa — alle med en prosaisk ordordning og ordforklaringer.

Opgaven var på dette område særlig vanskelig. De ældre tolkeres forsøg var overmåde mangelfulde i det hele; deres sproglige indsigt lod meget tilbage at ønske, og forståelsen af skjaldenes ånd og hele digtning var — måske med en enkelt undtagelse — ret minimal. Hjælpemidler var der så godt som ingen af. Hertil kom, at S. E. selv var langt borte fra selve kilden, håndskrifterne.

For S. E. var det klart, at det var disse, der først og fremmest måtte benyttes, da de tidlige udgaver var højst ufuldkomne, for ikke at tale om de vers, der slet ikke var trykt; ofte var de afskrifter, han besad eller havde adgang til, ubrugelige. De vanskeligheder, han således havde at kæmpe med, udtrykte han selv på en tydelig måde i et brev på islandsk af 27. juli 1824 (allerede så tidlig), hvori det hedder (se *Ljóðmæli Svbj. Eg. 1856 s. LI*): „Jeg havde bedt afdøde Jón Brynjólfsson [d. 14. dec. 1823] at afskrive for mig versene af Kormákss., Björn hitdölakappes saga og Gisle Surssöns saga efter gode codicibus

(skindhåndskrifter), som Rask lovede at anvise og være behjælpelig med ved læsningen, hvis det tiltrængtes. Nu har gud taget Jon; jeg tror ikke, han har gjort noget, og selv om så har været, får jeg det vist aldrig at se. Du vil vel ikke indtræde i hans sted i dine fritimer. Jeg er i færd med at samle til et poetisk lexicon, men kan ikke holde det ud at slås med ravgale afskrifter, og vilde derfor få sådanne så rigtige som muligt“.

Det er værd at lægge mærke til, at allerede så tidlig har S. E. fattet den plan at forfatte en ordbog over det gamle skjaldesprog. I den følgende tid har han sikkert stadig samlet dertil, således som omstændighederne tillod det. De ovf. antydede afskrifter har han efterhånden skaffet sig. Olafsdrapen udgav han efter en afskrift ved D. Guðmundsson 1832; året efter Placitusdrapen efter afskrift ved D. Helgason og H. Einarsson; de fire religiøse digte blev først trykte 1844 efter Jón Sigurðssons afskrift, men da var S. E. færdig med sit leksikon, til hvilket han stærkt benyttede også de sidstnævnte digte.

Da englænderen R. Cleasby ved 1840 begyndte at samle til sin ordbog, udelukkede han det poetiske sprog, fordi han vidste, at S. E. var i færd med sin ordbog over dette. Da må S. E. også have været færdig med indsamlingen af materialet og mulig også have begyndt på udarbejdelsen. I brev ^{5/8} 1839 siger Svb. Egilsson, at han har „et udkast til poetisk ordsamling“, og at bogstaverne u, v, y, þ, æ, ö udgør 46 skrevne ark. Det var altså ikke noget ringe udkast åbenbart. ^{31/5} året efter sender han til Rafn en prøve (14 ark, y (slutn.), þ, æ, ö), men meddeler, at A, B, D, E, = 57 ark er omtr. færdige. I brev ^{10/9} s. år rådfører han sig med Rafn om indretningen af værket; henstiller om alle prosa-ord skal udelades, og spørger, hvorledes man skal forholde sig til kenningernes enkelte led. På disse spørsmål har Rafn knap kunnet svare, og heldigvis er ikke alle „prosa-ord“ bleven udeladte. Efter godt og vel 3 år sender Svb. Eg. så 1. del, bogst. A—F, ^{28/2} 1844. I april s. å. vides — fra en anden kilde —, at en del af fortsættelsen nedsendtes. 1845 nedsendtes bogstaverne I—R. ^{9/3} 1847 fik han et honorar på 800 rdl. (også en anden kilde). Rimeligvis har altså ordbogen fået sin endelige form i årene 1840—43¹). I et brev af 6. marts 1844 skriver Rafn (Ljóðmæli s. LI), at han glæder sig til at kunne vænte „begyndelsen af ordbogen over det gamle skjaldesprog, der straks vil blive trykt“. Vinteren 1845—46 opholdt S. E. sig i København og har da vist selv afleveret resten af manuskriptet. Foruden denne ordbog forfattede han også en islandsk-islandsk ordbog, der næsten ser ud som et udtog, men manuskriptet, i Landsbókasafn 273—74, 8°, indeholder ingen oplysninger om denne ordbogs tilblivelse eller øjemed.

Rafns tilslagn om, at trykningen af værket straks skulle begynde, viste sig forhastet. Det undtes ikke forfatteren den glæde at se en eneste

¹⁾ Under våskeytrr anføres et udtryk fra nyislandsk, hørt den „3. aug. 1840“.

artikel deraf trykt; han døde 17. august 1852, netop som trykningen skulde til at begynde. I Oldskriftselskabets årsmøde 25. febr. 1852 blev det vedtaget „at lade trykningen af dr. Egilssons oldnordiske poetiske lexicon, efter at en foranstaltet revision er fuldendt, strax påbegynde og fremskynde så meget, som de disponible kræfter ville tillade“ (Antiq. tidsskr. 1849—51 s. 212).

Den her antydede revision bestod, efter det forhåndenværende originalmanuskript at dömme, hovedsagelig i, at henvisninger til ældre udgaver (f. eks. Rasks udg. af Snorra-Edda) ombyttedes med henvisninger til nyere (f. eks. den Arnamagnæanske udg. af nævnte værk). Den blev foretaget af stud. philol. (senere rektor) Jón Þorkelsson og Guðbr. Vigfússon (jfr. 1. udg. s. XVIII—XIX¹⁾). Hele værket udkom i hæfter i årene 1854—60 (det første hæfte fremlagt i selskabets møde 29. april 1855; 2. h. fremlagdes 5. maj 1856, 3. h. 29. maj 1857, 4. h. 14. maj 1859, det 5. og sidste 27. maj 1860).

Dette arbejde blev modtaget af hele den lærde verden med glæde og beundring. Det var det første rent videnskabelige ordbogsarbejde over det gamle sprog, ganske vist kun over en del deraf. Men forfatteren, havde på mangfoldige steder også anført citater af den prosaiske litteratur til nærmere belysning af de pågældende skjaldeudtryk; dette forøgede bogens værdi, da der den gang ikke fandtes nogen videnskabelig ordbog over prosasproget. Ved den fuldstændighed, som det efter datidens forhold besad, den nøjagtige og glimrende oversættelse af de enkelte ord, den nøjagtighed i anførsel af citater og de mange reale oplysninger, der gaves, de mange rettelser, som der foreslges eller antydedes, var arbejdet intet mindre end en første rangs bedrift, der altid har været den nordiske filologis hovedværk og hovedpryd.

At værket efter ca. 60 år på mange punkter måtte være forældet og trænge til rettelser og ændringer var noget ganske selvfølgeligt. Ligeså selvfølgeligt var ønsket om en ny udgave eller en bearbejdelse deraf, der nogenlunde kunde svare til nutidens krav.

Der er fremdraget en hel del nyt stof, især helgendigte fra det 14. årh., som S. E. enten ikke kendte eller ikke kunde benytte, men som det havde ligget i hans plan at benytte, ti han havde endogså taget hensyn til de udgivne ældste rimer fra o. 1400.

Der er i de sidste 20-30 år kommet nye kritiske udgaver af så godt som alle de i betragtning kommende værker foruden en samlet udgave af alle skjaldekvadene ned til det nævnte tidspunkt.

Endelig er der fra forskellige sider fremkommet nye, mere eller mindre skarpsindige behandlinger af et utal af ord og steder i den gamle poesi, hvoraf flere fordærvede steder er rettede og bidrag givne til belysning af sådanne. Jeg skal i så henseende særlig minde om Konráð Gíslasons mange fortræffelige afhandlinger.

¹⁾ Jón Sigurðsson deltog også i korrekturlæsningen (jfr. P. E. Ólason: J. Sigurðsson III, 391). S. a.

Det måtte skønnes at være et almindeligt ønske, at dette værk kunde fremkomme i en ny tidssvarende skikkelse.

Det føjede sig så heldig, at jeg, såsnart manuskriptet til den samlede skjaldekadsudgave forelå færdigt (1906), kunde give mig i lag med udarbejdelsen af den nye udgave af leksikonet, hvortil jeg søgte og beredvilligt fik Det kongelige nordiske Oldskriftselskabs samtykke. Jeg skal nu göre rede for den nye udgave.

For det første er hele stoffet til omkr. 1400 på ny og selvstændig ekcerperet, således at alt, hvad der findes af norsk-islandsk digtning, er benyttet, deriblandt flere anonyme helgendigte og religiøse kvad, der måtte skønnes at tilhøre det 14. årh. eller tiden ved 1400. Principmæssigt er rímur her udelukkede imod hvad tilfældet var i den 1. udg. Grunden hertil er den, at disses sprog og former i det hele bærer et yngre præg, ligesom de jo også vistnok falder efter år 1400 for en stor del. Disse rímur burde få deres eget glossar, når de alle er trykte¹⁾.

Alle egennavne medtages nu, ligegyldigt af hvad art de er; S. E. havde egenlig kun medtaget de mytologiske.

Man har stræbt efter at få fat i alle forekommende ord. Derimod er ikke alle varianter, bestående af gale ord eller ordformer, medtagne, da de ikke kunde anses at have nogen betydning. Af sådanne havde S. E. optaget ikke så få, og artiklerne om dem er undertiden ikke helt korte; ved at den slags bortfaldt, vandtes der ikke så lidt plads.

I øvrigt skal jeg bemærke, at ekcerperingen af de af S. E. benyttede digte nu er ikke så lidt rigeligere end hos ham, hvorved stoffet ret betydelig er forøget. Det kom så at sige af sig selv, at eksemplerne på et meget hyppigt forekommende ord er fortrinsvis hæntede fra de ældre skjalde — men jeg kan sige, at indtil det 12. årh. er så at sige hvert sted anført. En fuldstændighed, — som f. eks. den i Gerings Wörterbuch til Eddadigtene — er ikke på nogen måde tilstræbt, da jeg anser en sådan for unødvendig, så principmæssig rigtig den end kunde synes at være. Jeg har søgt at medtage ethvert karakteristisk eksempel; særlig har jeg ment at skulle tage hensyn til adjektivernes brug og talordenes forekomst.

S. E. anførte sjeldne ordformer, som den gang var lidet kendte (på grund af grammatikkernes ufuldstændighed), ofte særskilt. Alt dette er nu udeladt, da det ikke kunde skønnes at være nødvendigt. Derimod har jeg anført en form som hlóðyn på sit sted med henvisning til hlóðyn, da den første form hidtil har været betragtet som den eneste rigtige.

Når S. E. anførte former som for, fur, fir, fyr, fyri, fyrir eller gör, görva; gera, gerva; gjöra, gjörfra, gjörva; geyra, geira eller Fofnir, Fáfnir o. s. v. hver på sit sted, er det hele nu samlet under én artikel (ét opslagsord, henholdsvis fyr, görva, Fáfnir). Herved er der også vundet en del plads.

1) Dette er nu blevet til virkelighed, idet en fuldstændig ordbog til de ældre udgivne rímer er offentliggjort 1926—28.

Da der, da S. E. udarbejdede sit leksikon, endnu ikke eksisterede nogen ordbog over det gamle sprogs litteratur (specialglossarer til enkelte sagaer var for intet at regne), anførte han hyppig længere eller kortere citater fra sagaer, der oplyste pågældende ord's betydning. Her ved skabtes der en værdifuld forbindelse mellem den poetiske og prosaiske litteratur, men en forbindelse, der hverken var systematisk eller fuldstændig; den bærer mere et tilfældighedens præg. Det stod mig klart, at enten måtte anførslen af sådanne citater være gennemført, eller også måtte de helt udelades. Dette sidste valgtes, dels for at bogen ikke skulle blive altfor stor, dels og fornemmelig fordi der i mellem-tiden er fremkomne så fortræffelige og righoldige ordbøger som Cleasby-Vigfussons og Fritzners, hvor enhver med lethed kan finde paralleler til de i digtene forekommende udtryk. I enkelte tilfælde har jeg dog beholdt eller tilføjet et prosa-citat, hvor det forekom mig at være af en særlig betydning. Jeg vilde meget gärne have været i stand til at anføre steder — til oplysning — fra senere islandsk litteratur; det er kun sket i enkelte tilfælde og da især ved hjælp af optegnelser af Arne Magnusson (dialektiske ord eller former på Island). I forbindelse hermed skal bemærkes, at jeg ikke så sjælden har anført ord fra Aasens og Ross' ordbøger, sjældnere fra andre. Dette kunde være sket i langt flere tilfælde, men ligesom det var et princip at udelukke alle 'etymologier', har jeg udelukket sådanne henvisninger til beslægtede eller identiske ord i de andre nordiske sprog, hvor de så at sige intet faktisk oplyste. Men etymologier er udelukkede, dels fordi en systematisk etymologiseren oversteg mine kræfter, dels fordi der nu gives fortræffelige værker på dette område, jeg sigter derved først og fremmest til Falk-Torps Etymologisk ordbog¹⁾.

S. E. henviste meget ofte til værker dels af sprogligt dels og navnlig af realt indhold. De fleste af disse er forlængst ganske forældede, så at der ikke kunde være tale om at beholde henvisningerne. I enkelte tilfælde kunde de dog måske være bibeholdte, f. eks. henvisningerne til det fortræffelige værk: Söndmös beskrivelse af Ström; når jeg ikke desto mindre også har udeladt disse, var det især på grund af, at de måtte tænkes at være af en forsvindende praktisk betydning, da kun få og måske ingen udenfor Norden — og ikke mange indenfor Norden — har let adgang til dette værk fra 1762—66.

I stedet for disse henvisninger er der ikke sjælden henvist til nyere skrifter og afhandlinger både af det ene og det andet indhold. Dette kunde vistnok være sket endnu oftere end tilfældet er, men i udgaven af Skjaldekvadene er der ved ethvert vers henvist til de steder, hvor de er behandlede i litteraturen, og en fuldstændig gentagelse heraf i ordbogen kunde ikke synes påkrævet; derimod har jeg stræbt at give

1) Senere er tilkommet A. Torps Nynorsk etymologisk ordbog og E. Hellquists Svensk etymologisk ordbok.
S. a.

fuldstændige henvisninger til afhandlinger, der er nyere end kvadenes udgivelse. Disse henvisninger betyder langt fra altid, at jeg er enig i, hvad der på de pågældende steder fremføres; dette betegnes undertiden f. eks. ved „anderledes N. N.“

S. E. henviste naturligvis til versene, hvor de fandtes i udgaverne; andet kunde han ikke gøre; men han har sikkert mange gange følt ulæmperne ved dette, da samme vers ofte fandtes i forskellige værker. Heldigst var man stillet, når det drejede sig om hele kvad, der kunde citeres ved deres — forkortede — navne. Nu da alle skjaldekvadene findes i én samlet udgave, var det naturligst at henvise til denne, hvor der jo også findes henvisning til alle de steder, hvor det enkelte vers findes i tidligere udgaver. Henvisningen til den samlede udgave har også den store fordel, at medens S. E. måtte citere udgaverne (han kunde naturligvis f. eks. i parentes have tilføjet skjaldens navn, hvad han dog ikke gjorde, det vilde have forstørret værket ret betydeligt), kunde man nu citere selve skjaldene med henvisning til kvad og vers. Herved vandtes, at benytteren aldrig kan være i tvivl om, fra hvad tid ordet, citatet, er, forsåvidt som da skjaldens levetid er kendt. Dette har flere fordele, bl. a. den, at man nu ganske anderledes let end ellers er i stand til at se, hvilket sted er efterligning eller original, hvor der kunde være tale om indbyrdes afhængighed. Ligesom tidligere er de større digte nu citerede således, at deres navne er forkortede (se listen over forkortelserne). Henvisningerne er indrettede således, at hvor der efter skjaldens navn er to tal med komma imellem, betegner det første digtet i udgavens rækkefølge, det sidste verset. Hvor der kun findes ét tal, betegner det digitets rækkefølge (der er da kun tale om et, hvoraf der kun er bevaret ét vers).

Eddadigte er alle citeret efter Bugges udgave (undt. de 4 første vers af Brot i min udgave, men dette er da på hvert sted betegnet), Fornaldarsagavers efter udg. af Skjaldekvadene.

S. E. anførte ofte, særlig af helgendigtene (dem i hans egen udgave fra 1844), hele og halve strofer (med hds' retskrivning); dette hænger åbenbart sammen med, at disse digte endnu ikke var udgivne, da artiklerne (citaterne) blev skrevne. Dette udstrakte aftryk kunde nu ganske udelades, hvorved ikke så lidt plads er sparet.

Da der i det hele taget heller ikke oversættes så meget som af S. E. — noget der den gang var så let forståeligt —, er der også der ved sparet plads. Heraf forklares det, at ordbogen nu, uagtet den er betydelig forøget m. h. t. stoffet, dog er blevet ikke så lidt kortere end det oprindelige værk.

Det er af alt dette klart, at ordbogen nu fremtræder og måtte fremtræde i en væsenlig ændret skikkelse, — man kunde måske sige, at den er blevet et helt nyt værk, men den gamle ligger dog alle vegne til grund —, den største ændring m. h. t. dens ydre form er dog vistnok den, at det latinske sprog nu er ombyttet med dansk.

Lige så naturligt som det var i den første halvdel af forrige århundrede at vælge latin, lige så naturligt måtte det være nu at vælge et andet sprog. Dette blev dansk, først og fremmest fordi værket udgives og bekostes i Danmark. For mit eget vedkommende måtte også dansk vælges, fordi det var det sprog, jeg med størst sikkerhed kunde oversætte til. Gengivelse på nutidsislandske kunde have kommet i betragtning, men det var at frygte, at man i udlandet ikke vilde have kunnet forstå det så godt; det vilde have været mindre praktisk. På den anden side er det en kendsgærning, at alle „germanister“, hvor de end findes, umulig kan undgå at lære dansk til en nogenlunde fuldkommenhed. Dansk måtte således anses for at være det sprog, der mest passende måtte vælges og som det, der ikke kunde volde nogen vanskelighed ved benyttelsen.

M. h. t. indretningen i det hele skal endnu bemærkes, at den af S. E. benyttede, på flere punkter uheldige, bogstavrækkefølge er forladt; i stedet for den er den almindelige valgt, således, at ð stilles foran d, þ efter z; korte og lange vokaler (ord med sådanne) blandes ikke sammen, men opføres hver for sig (a á, e é o. s. v.), ligesom der naturligvis skælnes mellem æ og œ; disse tegn benyttes for æ og œ (ø); ø (som omlyd af e og o) anvendes og stilles efter ɔ, der efter — ligesom ö i senisl. — stilles efter œ. U-omlyden af a, á er gennemført.

Jeg skal nu göre rede for de enkelte artikler.

Som allerede anført er fuldstændighed tilsigtet — ikke m. h. t. eksemplerne selv, men — m. h. t. alle forekommende betydninger af de enkelte ord med et rigt udvalg af eksempler; af enkelte særlig vigtige ord har man dog søgt at samle alle de steder, det forekommer.

Betydningerne er søgt ordnede efter oprindelse og udvikling; dette er ofte en vanskelig sag, og jeg bider mig ikke ind altid at have truffet det rette, men jeg har herved haft udmærket støtte særlig i Falk-Torps Etymologiske ordbog, som jeg flittig har rådspurgt. Betydningerne er adskilte ved tal (1, 2, 3 o. s. v.); disse tal er dog også brugt nogle gange, hvor det ikke gælder betydningsforskell, hvilket sikkert ikke kan volde nogen ulæmpe. M. h. t. betydningsadskillelse må der i det hele bemærkes, at jeg ikke har været særlig tilbøjelig til at udstykke betydningerne alt for meget efter de enkelte nuancer i disse, således som det f. eks. er sket i K. Gíslasons artikler (forarbejder til Cleasbys leksikon, se Efterl. skr. II 273 ff.). Jeg har da i stedet for givet en oversættelse, der skulde vise nuancen.

Ved den ordning, jeg har brugt, har jeg ment at kunne spare ikke så få oversættelser, hvor S. E. har sådanne.

De enkelte omskrivninger indenfor hver artikel er ordnede gruppevis efter samhørighed; foran hver gruppe står da „(i kenninger) for N. N.“: o. s. v. S. E. ordnede meget ofte kenningerne alfabetisk efter deres hovedord, hvorved hvad der hører sammen kommer til at stå spredt (man læse f. eks. artiklen bál 2). Også herved er oversættelser ofte sparede.

Jeg har i det hele taget lagt megen vægt på denne systematiske ordning indenfor hver artikel, men helt er den sikkert ikke lykkedes; navnlig er der måske afvigelser derfra i begyndelsen; ved gentagen gennemgang af manuskriptet i dets helhed har jeg været særlig opmærksom på denne side af sagen. Til at begynde med var jeg, måske påvirket af originalen, ikke fuldt ud klar over den. Ordningen af eksemplerne er, tør jeg sige, i reglen kronologisk, men det ligger i sagens natur, at denne ikke kunde gennemføres. Nu da kvadene citeres som sket er, kan afvigelser herfra heller ikke volde nogen videre ulæmp. Kenninger (eller led af sådanne), der består af ét ord og opføres for sig, oversættes ordret, men oversættelsen omgives da med ‘’, når denne ikke er noget almindeligt dansk ord (f. eks. bǫðserkr ‘kamp-særk’), hvorefter der følger det danske ord (brynze i det anførte eks.).

Eksemplerne er ofte ikke helt ordrette efter kilden, men en lille smule ændrede (f. eks. infin. sat i stedet for versets form af verbet); i stedet for den udførlige kenning sættes ofte hvad de skal betyde, og da i klammer; det sker, hvor det ikke kom an på selve kenningen.

Ved slutningen af hver artikel henvises til sammensætninger med pågældende ord. Jeg håber, at disse henvisninger er fuldstændige, hvad de ikke altid er i originaludgaven. Min erfaring er, at den slags henvisninger er overmåde nyttige. Derimod har jeg udeladt originalens opførelse af sidste led, hvor det ikke er noget selvstændigt ord eller hvor det ikke forekommer som sådant (selv om det i og for sig er det). Min erfaring er, at den slags henvisninger ikke har nogen, i alt fald ikke nogen videre betydning.

Endelig skal bemærkes, at S. E. optog en hel del ord fra Snorra Eddas prosa, der ikke findes i noget vers; det drejer sig om ord, der vistnok er eller var almindelige prosaord (f. eks. de, der anføres SnE II 495 ff.), eller hvad Snorre kaldte fornøfn. Jeg har ment at burde udelade disse ord, (1) fordi de ikke findes i noget vers, (2) fordi de i og for sig slet ikke kan siges at høre til skjaldesproget i særlig forstand. Disse ord bør optages og er optagne (delvis i alt fald) i ordbøger over prosasproget. Kun enkelte af sådanne ord er bibeholdte, hvor der ikke kunde være tale om nogen prosaisk brug.

Hvad retskrivningen angår, måtte denne i det hele normaliseres og uniformeres, hvad enten der var tale om citater fra det 10. eller det 14. årh. Iovrigt er det overflødig at komme nærmere ind herpå.

Hvad den tekniske indretning ellers angår, er der næppe grund til at gøre nærmere rede for denne, den er vistnok indlysende af sig selv.

Endelig skal bemærkes, at jeg har været noget sparsom med at opføre varianter, der bestod af ganske urigtige ord (forvanskede ord, meningssløsheder).

Bogen selv vidner om, hvilke hjælpemidler jeg har benyttet. Benytelsen af Falk-Torp: Etymologisk ordbog er før nævnt. Særlig vil jeg her fremhæve, at jeg meget stærkt har benyttet Gerings Vollständiges

— XII —

wörterbuch, der jo indeholder alle ord og alle steder, hvor de forekommer, og ved hjælp af det kontrolleret ordbogens fuldstændighed.

Til slutning er det mig en kær pligt at udtale min varmeste tak til den danske Rigsdag og Regering, der i en række år har bevilget en understøttelse til værkets udarbejdelse, samt til Carlsbergfondets Direktion, der, ligesom den i sin tid understøttede udarbejdelsen af Skjaldekadene, nu har ydet midler til trykningsomkostningerne.

Det kgl. nordiske Oldskriftselskabs bestyrelse takker jeg for, at den beredvillig har givet tilladelse til at behandle værket således, som jeg måtte finde det fornødent.

Min landsmand dr. phil. Sigurður Nordal takker jeg for den udmarkede støtte, han har ydet mig ved korrekturlæsningen. Dennes besværligheder har vi delt med hinanden. Alle citater er systematisk kontrollerede. På forskellige punkter har dr. Nordal bidraget til en rigtigere affattelse. Prof. B. M. Ólsen har velvilligt gjort mig opmærksom på nogle fejl.

Endelig beder jeg hr. prof. dr. L. Wimmer modtage min hjærtelige tak for den støtte, han fra første færd af har ydet mig. Med ham har jeg flere gange drøftet ordbogens hele plan og indretning, og hans udmarkede råd har jeg efter ævne søgt at følge. Altid har han interesseret fulgt arbejdets gang.

At min beundring for værkets oprindelige forfatter ikke er formindsket ved min nöje gennemgang under udarbejdelsen, behøver jeg egenligt ikke at sige. Det er mig, jeg kan sige, en glæde at kunne udtale, at selv om mit værk var mere fejlfrit, end det sikkert er, vil det umuligt nu være så epokegørende som Sveinbjörn Egilssons Lexicon poeticum i sin tid var.

København, i januar 1916.

Jeg har anset det for hensigtsmæssigt at bibeholde foranstående fortale, dog med nogle ændringer.

Om denne nye udgave er der ikke meget at tilføje. Der er foretagne rettelser af de fejl og unøjagtigheder, der er opdagede, og der er tilføjede henvisninger til de vigtigste afhandlinger og skrifter, der i tidens løb er fremkomne. Til dem hører Hj. Falks afhandlinger, R. Meissners bog om kennerne, K. Reichardts Studien og fl. Iovrigt er bogen så godt som uforandret.

Jeg bringer Regeringen og Carlsbergfondets Direktion min varmeste tak for den understøttelse, der er ydet til trykningen af denne nye udgave.

I juli 1931.

Finnur Jónsson.

FORKORTELSER.

Aarbb = Aarbøger f. nord. Oldkyndighed	Brúsi = Brúsi Hallason
abs = absolut	Bolv = Bolverkr Arnórsson
Að(dr) = Adalsteinsdrápa	d. = den (det)
aíhdl = afhandling	Dagst = Dagstyggr pórðarson
ags = angelsaksisk	(I.) Dal = Íngerid Dal, Altn Expletiv-partikel 1930
Akv = Atlakviða	Darr = Darradarljóð
alm = almindelig, almindelighed	d. e. = det er
Alpost = Allra postula minnis vísur	Drv = Draumvísur
Alv = Alvíssmál	Drporst = Draumr pórsteins Síðuhalls-sonar (vers af)
Am = Atlamál	d. s. = den (det) samme
Andr = Andréásdrápa	d. v. s. = det vil sige
Annaler = Annaler for nordisk Oldkyn-dighed	EBrún = Eyjólfr Brúnason
Anon = Anonymus, anonym(e)	Edáð = Eyjólfr dáðaskáld
Arbj = Arinbjarnarkviða (Egill)	Edraum = Einarr draumr
APhS = Aæta philologica Scandinavica	Ejorn = Eyjólfr fornri
Arkiv = Arkiv for (før) nordisk filologi	EgBer = Berudrápa Egils
Arn = Arnorr pórðarson	Eg = Egill Skallagrimsson
Arngr = Arngrímr ábóti	Egilss = Egilssaga (vers af)
Atli = Atli líttl	Egilss = Einarr Gilsson
Auðun = A. illskælda	egl = egenlig
ÁKet = Ásgrímr Ketilsson	Eil = Eilífr Goðrúnarson
ÁmArn = Ámundi Arnason	EilSn = Eilífr Snorrason
Áns(s) = Ánssaga (vers af)	Eindr = Eindriði Einarsson
Ábreið = Árni óreiða	Eir = Eiríkr
Árm = Ármóðr skáld	Eirm = Eiríksmál
Árni = Árni Jónsson ábóti	Ekúl = Eilífr kúlnasveinn
Ásgr = Ásgrímr Jónsson	el = eller
Ásm(s) = Ásmundarsaga kappabana (vers af)	Eldj = Eldjárn
Balti = Bøðvarr balti	ErrSt = Erringar-Steinn
Bárð = Bárðarsaga (vers af)	Eskál = Einarr skálaglamm
Bárðardr = Bárðardrápa	ESk = Einarr Skúlason
Bárðr = Bárðr á Upplöndum	EVald = Eysteinn Valdason
Bbreiðv = Björn breiðvíkingakappi	EValg = Eyjólfr Valgerðarson
Bdr = Baldrs draumar	Eviðs = Eiríkr viðsjá
Bergb = Bergbúaþáttir (vers af)	Eyst = Eysteinn Ásgrímsson
Bersi = Bersi Skáldtorfuson	Evv = Eyvindr Finnsson
bet = betyder	Éþver = Einarr þveræingr
BHald = Björn Haldórsson (lexicon)	f. = for
Bjark = Bjarkamál	Falk, Seew = Hj. Falk, Altnordisches seewesen 1912
Bjarni = Bjarni ason	Falk, Waff = samme, Altnordische Waffenkunde 1914.
BjH = Bjarni Hallbjarnarson gullbrár-skáld	Falk, Kleid (Kleiderk) = Altnord. Kleider-kunde 1919
Bjhit = Björn hitdœlakappi	Fas = Fornaldarsögur (I—III)
BjKálf = Bjarni Kálfsson	Fájn = Fáfnismál
Bjúgvís = Bjúgar vísur	Fbr = Fóstbræðrasaga
Bkrepp = Björn krepphendi	ff = følgende
Blakkr = Blakkr skáld	fin = jinis
Bós = Bósasaga (vers af)	Finng = Finngálkna (10. árh.)
Bót = Bótólfr begla	Fj = Fjolsvinnsmál
Bragi = Bragi enn gamli	Fms = Fornmannasögur (I—XII)
Brandr = Brandr skáld (13. árh.)	forb = forbindelse
Brot = Sigurðarkviða en meiri (Brot af)	
Brúlf = Brynjólfur úlfaldi	

<i>foreg</i> = foregående	<i>Has</i> = Harmsól (<i>Gamli</i>)
<i>Frþ</i> , <i>Friðþ</i> = <i>Friðþjófssaga</i> (vers af)	<i>Haustl</i> = <i>Haustlong</i> (<i>Pjóðólfjr ór Hvini</i>)
<i>følg</i> = følgende	<i>Hák</i> = <i>Hákonarmál</i> (<i>Éyvindr</i>)
<i>G(a)mlkan</i> = <i>Gamli kanóki</i>	<i>Hál</i> = <i>Háleygjatal</i> (<i>Eyvindr</i>)
<i>Gamlgnæv</i> = <i>Ggnæv</i>	<i>Hálfs</i> = <i>Hálffssaga</i> (vers af)
<i>Gautr</i> = <i>Gautrekssaga</i> (vers af)	<i>Hár</i> = <i>Hárekr í pjóttu</i>
<i>Gásbj</i> = <i>Guðmundr Ásbjarnarson</i>	<i>Hárb</i> = <i>Hábarðsljóð</i>
<i>Gát</i> = <i>Gátur</i>	<i>Hásbj</i> = <i>Helgi Ásbjarnarson</i>
<i>Gd</i> = <i>Guðmundardrápa af Árni Jónsson</i>	<i>Hást</i> = <i>Hásteinn</i>
<i>Gdþ</i> = <i>Guðmundardrápa af Arngrímr ábóti</i>	<i>Háv</i> = <i>Hávarðr ísfjörðingr</i>
<i>Gdrop</i> = <i>Grímr Droplaugarson</i>	<i>Hávm</i> = <i>Hávamál</i>
<i>Gestr</i> = <i>Gestr pórvaldsson</i>	<i>Hbreiðm</i> = <i>Hallr pórarinsson breiðmaga</i>
<i>GGalt</i> = <i>Guðmundr Galtason</i>	<i>hds</i> = <i>håndskrift(er)</i>
<i>Ggnæv</i> , <i>Gamlgnæv</i> = <i>Gamli Gnævaðarskáld</i>	<i>Heiðr</i> = <i>Heiðreksgáðerne</i>
<i>Ghv</i> = <i>Guðrúnarhvot</i>	<i>Heil</i> = <i>Heilagra manna drápa</i>
<i>Giz sv</i> = <i>Gizurr svarti</i>	<i>Heilv</i> = <i>Heilags anda vísur</i>
<i>Giz</i> = <i>Gizurr porvaldsson</i>	<i>Heinr</i> = <i>Heinrekr</i>
<i>Gisl</i> = <i>Gísl Illhugason</i>	<i>HelgÓl</i> = <i>Helgi trausti Óláfsson</i>
<i>Gkort</i> = <i>Guthormr kórrtr</i>	<i>Helr</i> = <i>Helreið</i>
<i>Gldr</i> = <i>Glymrdrápa (pórþjörn hornklofi)</i>	<i>Herv</i> = <i>Hervararsaga</i> (vers af)
<i>Glúmr</i> = <i>Glúmr Geirason</i>	<i>Hjl</i> = <i>Hojuðlausn (Egill)</i>
<i>GnóðÁsm</i> = <i>Gnóðar-Ásmundardrápa</i>	<i>Hjr</i> = <i>Halljreðr vandrædaskáld</i>
<i>GOdds</i> = <i>Guðmundr Oddsson</i>	<i>Hgóð</i> = <i>Hákon góði</i>
<i>Grani</i> = <i>Grani skáld</i>	<i>Hhal</i> = <i>Hallbjörn hali</i>
<i>Gráf</i> = <i>Gráfeldardrápa (Glúmr Geirason)</i>	<i>Hhard</i> = <i>Haraldr harðráði</i>
<i>Grág</i> = <i>Grágás</i>	<i>Hhárf</i> = <i>Haraldr hárfagri</i>
<i>Grett</i> = <i>Grettir Ásmundarson</i>	<i>HHj</i> = <i>Helgakviða Hjörvarðssonar</i>
<i>Grettis(s)</i> = <i>Grettissaga</i> (vers af)	<i>Hhund</i> = <i>Helgakviða Hundingsbana (I,II)</i>
<i>GrHj</i> = <i>Grímr Hjaltason</i>	<i>Hildr</i> = <i>Hildr Hrólfsdóttir</i>
<i>Grí</i> = <i>Grímismál</i>	<i>Hjalti</i> = <i>Hjalti Skeggjason</i>
<i>Gríp</i> = <i>Grípisspá</i>	<i>Hjálmp</i> = <i>Hjálmpérssaga</i> (vers af)
<i>Gríss</i> = <i>Gríss Sæmingsson</i>	<i>Hjortr</i> = <i>Hjortr (11. árh.)</i>
<i>Grloð</i> = <i>Loð</i> = <i>Gríms saga loðinkinna (vers af)</i>	<i>Hl</i> = <i>Háttalykill (Rögnvaldr-Hallr)</i>
<i>Grott</i> = <i>Grottasongr</i>	<i>HolmgB</i> = <i>Holmgöngu-Bersi</i>
<i>Grög</i> = <i>Grógaldr</i>	<i>HolmgSk</i> = <i>Holmgöngu-Skeggi</i>
<i>Gsúrs</i> = <i>Gísli Súrsson</i>	<i>Hornkl</i> = <i>pórþjörn hornklofi</i>
<i>Gsvert</i> = <i>Guðmundr Svertingsson</i>	<i>Hókr</i> = <i>Haldórr ókristni</i>
<i>Guðbr</i> = <i>Guðbrandr í Svöglum</i>	<i>Hrafn</i> = <i>Hrafn Ónundarson</i>
<i>Guðl</i> = <i>Guðlaugr</i>	<i>HRannv</i> (<i>Hald Rannv</i>) = <i>Haldórr Rannveigarson</i>
<i>Guðr</i> = <i>Guðrúnarkviða (I-III)</i>	<i>Hrólfss</i> = <i>Hrólfssaga kraka</i> (vers af)
<i>Gullásþ</i> = <i>Gullásu-pórðr</i>	<i>Hróm</i> = <i>Hrómundr hali</i>
<i>Gunnarr</i> = <i>Gunnarr (13. árh.)</i>	<i>Hskv</i> = <i>Haldórr skvaldri</i>
<i>Gunnh</i> = <i>Gunnhildr konungamóðir</i>	<i>HSn</i> = <i>Hallr Snorrason</i>
<i>Gunnl</i> = <i>Gunnlaugr ormstunga</i>	<i>HSt</i> = <i>Hallar-Steinn</i>
<i>Gunnl Ad</i> = <i>Aðalsteinsdrápa Gunnlaugs</i>	<i>Hsv</i> = <i>Hugsviðsmál</i>
<i>Gunnl Sig</i> = <i>Sigtryggsdrápa Gunnlaugs</i>	<i>Ht</i> = <i>Háttatal (Snorri)</i>
<i>Guth kórrtr</i> = <i>Gkort</i>	<i>Húsdr</i> = <i>Húsdrápa Ulfs</i>
<i>Gyð</i> = <i>Gyðingsvísur</i>	<i>Hym</i> = <i>Hymiskviða</i>
<i>Gyrðr</i> = <i>Gyrðr byskup</i>	<i>Hyndl</i> = <i>Hyndluljóð</i>
<i>Gþorg</i> = <i>Gísli Pórgerðsson</i>	<i>Hæng</i> = <i>Ketils saga hængs</i> (vers af)
<i>GóngHr</i> = <i>Góngu-Hrólfssaga</i> (vers af)	<i>I. F.</i> = <i>Indogermanische Forschungen</i>
<i>Hafg</i> = <i>Hafgerðingadrápa</i>	<i>ifg</i> = <i>ífjölg</i>
<i>Hafl</i> = <i>Haflidamál</i>	<i>Ill</i> = <i>Illhugi Bryndælastakáld</i>
<i>Hallbj</i> = <i>Hallbjörn Oddsson</i>	<i>Ingimarr</i> = <i>Ingimarr af Aski</i>
<i>Halli</i> = <i>Halli berserkr</i>	<i>IngimE</i> = <i>Ingimundr Einarsson</i>
<i>Halli</i> (med tal efter) = <i>Halli stirði</i>	<i>Ingj</i> = <i>Ingjaldr Geirmundarson</i>
<i>Hallst</i> = <i>Hallsteinn pengilsson</i>	<i>isl</i> = <i>íslensk</i>
<i>Hally</i> = <i>Hallvarðr háreksblesi</i>	<i>Isldr</i> = <i>Íslendingadrápa (Haukr Valdísarson)</i>
<i>Hamð</i> = <i>Hamðismál</i>	<i>Iv</i> = <i>Ivar Ingimundarson</i>
<i>Hannaas</i> , <i>Leem</i> = <i>Knud Leems norske målsamlingar (1923)</i>	<i>Játg</i> = <i>Játgeirr skáld</i>
<i>Harð</i> = <i>Harðarsaga</i> (vers af)	<i>jfr</i> = <i>jævnjör</i>
<i>Harkv</i> = <i>Haraldskvæði (pórþjörn)</i>	<i>Jóms</i> = <i>Jómsvíkingadrápa (Bjarni byskup)</i>
<i>Har-níð</i> = <i>Nid om Harald blåtand</i>	<i>Jómsv</i> = <i>Jómsvíkingr (10. árh.)</i>
<i>Harst</i> = <i>Haraldsstikki</i>	<i>Jón</i> = <i>Jón pórvaldsson</i>
	<i>Jór</i> = <i>Jórunn skáldmær</i>
	<i>Jök</i> = <i>Jókull Bárðarson</i>

<i>k., kap</i> = <i>kapitel</i>	<i>Oddrgr</i> = <i>Oddrúnargrátr</i>
<i>Kali</i> = <i>Kali Sæbjarnarson</i>	<i>Okík</i> = <i>Oddr kíkinaskáld</i>
<i>Karlevi</i> = <i>Karlevi-stenens drotkvædede vers</i>	<i>omtr</i> = <i>omtrent</i>
<i>Katr</i> = <i>Katrínardrápa</i>	<i>Orm(r)</i> = <i>Ormr Steinþórsson</i>
<i>Kethæng</i> = <i>Ketils saga hængs</i>	<i>Ormsp.</i> = <i>Ormsþátr Stórólfssonar (vers af).</i>
<i>KGisl</i> = <i>Konráð Gíslason</i>	<i>o. s. v.</i> = <i>og sâ videre.</i>
<i>Klæ</i> = <i>Klæingr pórsteinsson</i>	<i>Osvínf</i> = <i>Órmr svínfellingr</i>
<i>Kolb</i> = <i>Kolbeinn Tumason</i>	<i>overf</i> = <i>overført</i>
<i>Kolgr</i> = <i>Kolgrímr littli</i>	<i>Ód</i> = <i>Óláfs drápa Tryggvasonar</i>
<i>Kollí</i> = <i>Kollí enn prúði</i>	<i>Ófeigr</i> = <i>Ó. Skíðason</i>
<i>Korm</i> = <i>Kormákr Qgmundarson</i>	<i>Ólbjarn</i> = <i>Óláfr bjarnylr</i>
<i>Krm</i> = <i>Krákumál</i>	<i>ÓLBrynj</i> = <i>Óláfr Brynjólfsson</i>
<i>Krók</i> = <i>Krókarefssaga (vers af)</i>	<i>Ólhelg</i> = <i>Óláfr helgi</i>
<i>Kuml</i> = <i>Kumblúaháttir (vers af)</i>	<i>Ólhv</i> = <i>Óláfr hvítaskáld</i>
<i>Kúgdr</i> = <i>Kúgadrápa</i>	<i>Ólsv</i> = <i>Óláfr svartaskáld</i>
<i>Kveld</i> = <i>Kveldulfr</i>	<i>Óspakr</i> = <i>Óspakr Glúmsson</i>
<i>Leið</i> = <i>Leiðarvísan</i>	<i>ÓTr</i> = <i>Óláfr Tryggvason</i>
<i>Leidolfr</i> = <i>Leidolfr skáld</i>	<i>ÓTranon</i> = <i>anonyme vers om Óláfr Tryggvason (XIV)</i>
<i>Leiknir</i> = <i>Leiknir berserkr</i>	<i>Ott</i> = <i>Ottarr svarti</i>
<i>Liðs(m)</i> = <i>Liðsmannaflókkur</i>	<i>Páll</i> = <i>Páll pórsteinsson</i>
<i>lign</i> = <i>lignende</i>	<i>Pét</i> = <i>Pétrsdrápa</i>
<i>Lil</i> = <i>Lilja (Eysteinn)</i>	<i>Pl</i> = <i>Plácitúsdrápa</i>
<i>Líkn</i> = <i>Líhnarbraut</i>	<i>Ragn</i> = <i>Ragnarssaga (vers af)</i>
<i>Loð</i> = <i>Gríms saga loðinkinna (vers af)</i>	<i>Ragnarsh</i> = <i>Ragnarssonapátr (vers af)</i>
<i>Lok</i> = <i>Lokasenna</i>	<i>Rauðsk</i> = <i>Rauðskeggr (Skjd. I 176)</i>
<i>Loptr</i> = <i>Loptr Pálsson</i>	<i>Rdr</i> = <i>Ragnarsdrápa (Bragi)</i>
<i>Lv</i> = <i>Lausavísá</i>	<i>Refr</i> = <i>Hofgárdarefr skáld</i>
<i>Mark</i> = <i>Markús Skeggjason</i>	<i>Reg</i> = <i>Reginsmál</i>
<i>Mág</i> = <i>Mágussaga (vers af; den udforlige recension)</i>	<i>Reich.</i> , <i>Reichardt</i> = <i>K. Reichardt, Studien zu den skalden 1928</i>
<i>Máni</i> = <i>Máni skáld</i>	<i>rett</i> = <i>rettelse</i>
<i>Mberf</i> = <i>Magnús berfættr</i>	<i>rigt</i> = <i>rigtig(t), rigtigere</i>
<i>Mdr</i> = <i>Máriúdrápa</i>	<i>RKet</i> = <i>Rúnolfr Ketilsson</i>
<i>Meissner</i> = <i>Die Kenningar der Skalden 1921</i>	<i>Rst</i> = <i>Reksíefja (Hallar-Steinn)</i>
<i>Merl</i> = <i>Merlínásspá (I-II)</i>	<i>Rún</i> = <i>Rúnakvæði</i>
<i>Mey</i> = <i>Meyjadrápa</i>	<i>Rv</i> = <i>Rognvaldr jarl kali</i>
<i>Mfl</i> = <i>Máriuflokkur</i>	<i>Rþ</i> = <i>Rígsþula</i>
<i>Mgóð</i> = <i>Magnús góði</i>	<i>sál</i> = <i>sáledes</i>
<i>Mgr</i> = <i>Máritugrátur</i>	<i>s. d.</i> = <i>se dette</i>
<i>Mhkv</i> = <i>Málsháttakvæði</i>	<i>SE</i> = <i>Sveinbjörn Egísson (Lex. poet.)</i>
<i>m. h. t.</i> = <i>med hensyn til</i>	<i>Seew</i> = <i>Altnordisches Seewesen</i>
<i>Mlag</i> = <i>Digt (drape) om Magnus lagabóter</i>	<i>Sigm</i> = <i>Sigmundr ɔngull</i>
<i>Morg</i> = <i>Morginsól</i>	<i>Sigrdr</i> = <i>Sigdrífumál</i>
<i>Mv</i> = <i>Máriuvísur (I-III)</i>	<i>Sigsk</i> = <i>Sigurðarkviða skamma</i>
<i>Mþórd</i> = <i>Magnús pórðarson</i>	<i>Sigv</i> = <i>Sigvatr pórðarson</i>
<i>Narji</i> = <i>Narfi (X)</i>	<i>SigvSt</i> = <i>Sigvatr Sturluson</i>
<i>Nefari</i> = <i>Nefari (XII)</i>	<i>Sindr</i> = <i>Guthormr sindri</i>
<i>Ník</i> = <i>Níkolás ábóti</i>	<i>Sjórs</i> = <i>Sigurðr jórsalafari</i>
<i>Níkdr</i> = <i>Níkolásdrápa</i>	<i>Skall</i> = <i>Skallagrímr</i>
<i>Nj. (XII)</i> = <i>Njálavers fra 12. árh.</i>	<i>Skapti</i> = <i>Skapti pórðodsson</i>
<i>Nj. (alene)</i> = <i>Njálas øvrige vers (også selve sagaen)</i>	<i>Skáldh</i> = <i>Skáldhallr</i>
<i>Njáll</i> = <i>Njáll pórgeirsson</i>	<i>Skáldp</i> = <i>Skáldþórir</i>
<i>Nkt</i> = <i>Nóregs konungatal</i>	<i>Skí</i> = <i>Skírnismál</i>
<i>no</i> = <i>norsk</i>	<i>Ski</i> = <i>Skjaldardrápa Egils</i>
<i>NoB</i> = <i>Namn o. Bygd</i>	<i>Skjspr</i> = <i>Det norsk-isl skjaldesprog</i>
<i>No. gárdn</i> = <i>Norske gárdnavne af O. Rygh.</i>	<i>SkrautO</i> = <i>Skraut-Oddr</i>
<i>Nordgárd</i> = <i>Fiskenavnene i Snorres Edda, Maal og Minne 1912.</i>	<i>Skúli</i> = <i>Skúli pórsteinsson</i>
<i>Obarr</i> = <i>Ormr barreyjarskáld</i>	<i>Slembir</i> = <i>Sigurðr slembir</i>
<i>Obreið</i> = <i>Oddr breiðfirðingr</i>	<i>sml</i> = <i>sammenlign</i>
<i>Oddi</i> = <i>Oddi littli</i>	<i>SnE</i> = <i>Snorra Edda (arnam. udg.)</i>
<i>Oddm</i> = <i>Oddmjór</i>	<i>SNF</i> = <i>Studier i nord. Filologi</i>
<i>Oddr</i> = <i>Obreið</i>	<i>SnH, Snegl</i> = <i>Sneglu-Halli</i>
	<i>Snjólf</i> = <i>Snjólf (XIV)</i>
	<i>Snorri</i> = <i>Snorri góði</i>
	<i>SnSt</i> = <i>Snorri Sturluson</i>
	<i>Snæbj</i> = <i>Snæbjörn</i>

<i>Snaek</i> = <i>Snaekkollr</i>	<i>Vols</i> = <i>Volsapátrr</i>
<i>Sól</i> = <i>Sólarljóð</i>	<i>Vgl.sag</i> = <i>Völsungasaga</i>
<i>s. s.</i> = <i>samme som</i>	<i>Yt</i> = <i>Ynglingatal (pjóðólfjr ór Hvini)</i>
<i>sst</i> = <i>sammested(s)</i>	<i>pblond</i> = <i>pórvvaldr ólqnduskáld</i>
<i>St</i> = <i>Sonatorrek (Egill)</i>	<i>pBrún</i> = <i>pórbjörn Brúnason</i>
<i>StBárð</i> = <i>Sturla Bárðarson</i>	<i>pdís</i> = <i>pórbjörn dísarskáld</i>
<i>Stefnir</i> = <i>Stefnir pórgilsson</i>	<i>pdr</i> = <i>pórsdrápa (Eilífr)</i>
<i>Steigþ</i> = <i>Steigarþórir</i>	<i>pelj</i> = <i>pórkell elfaraskáld</i>
<i>Steinarr</i> = <i>Steinarr (XII)</i>	<i>pjagr</i> = <i>pórleikr fagri</i>
<i>Steinarr (med tal efter)</i> = <i>Steinarr Sjón-nason</i>	<i>pjísk</i> = <i>pórgils fiskimádr</i>
<i>Steing</i> = <i>Steingerðr pórkelsdóttir</i>	<i>pílekk</i> = <i>pórgéirr flekkr</i>
<i>Steinn</i> = <i>Steinn Herdísarson</i>	<i>pGísl</i> = <i>pórkell Gíslason</i>
<i>Steinunn</i> = <i>Steinunn hofgyðja</i>	<i>pham</i> = <i>pórkell hamarskáld</i>
<i>Steinþ</i> = <i>Steinþórr</i>	<i>pHjalt</i> = <i>pórvvaldr Hjaltason</i>
<i>StjO</i> = <i>Stjórn-Odda draumr (vers af)</i>	<i>phreð</i> = <i>pórdar saga hreðu (vers af)</i>
<i>Stríðk</i> = <i>Stríðkeravísur</i>	<i>pjóð</i> = <i>pjóðólfjr ór Hvini</i>
<i>StSigv</i> = <i>Sturla Sigvatsson</i>	<i>pjóðA</i> = <i>pjóðólfjr Arnórsson</i>
<i>Stud AK</i> = <i>Studier tillägnade A. Kock 1929</i>	<i>pjsk</i> = <i>pórleifr jarlsskáld</i>
<i>Sturl</i> = <i>Sturla pórðarson</i>	<i>pjök</i> = <i>pórir jökull</i>
<i>SturlB</i> = <i>Sturla Bárðarson</i>	<i>pklypp</i> = <i>pórkell klyppr</i>
<i>Sturlaug</i> = <i>Sturlaug saga starfsama (vers af)</i>	<i>pKolb</i> = <i>pórdor Kolbeinsson</i>
<i>Stájr</i> = <i>Stájr skáld</i>	<i>ploft</i> = <i>pórarinn loftunga</i>
<i>Styb</i> = <i>Styrbjörn</i>	<i>pmaur</i> = <i>pórdor mauraskáld</i>
<i>Styrkárr</i> = <i>Styrkárr (XI)</i>	<i>pmáhl</i> = <i>pórarinn máhlíðingr</i>
<i>Styr</i> = <i>Víga-Styrr</i>	<i>porf</i> = <i>pórfinnr munnr</i>
<i>Svarf(d)</i> = <i>Svarfdælasaga (vers af)</i>	<i>porggod</i> = <i>pórgrímr godi</i>
<i>Sveinn</i> = <i>Sveinn skáld</i>	<i>porgHöll</i> = <i>pórgils Hölluson</i>
<i>Sveinsfl</i> = <i>Sveinsflokkr</i>	<i>porgO</i> = <i>pórgils Oddason</i>
<i>Svert</i> = <i>Svertingr</i>	<i>pórhraun</i> = <i>pórkell i Hraundal</i>
<i>Svtjúg</i> = <i>Sveinn tjúguskegg</i>	<i>gorm</i> = <i>pórmóðr kolbrúnarskáld</i>
<i>Sgrl</i> = <i>Sgrollatír (vers af)</i>	<i>gormOl</i> = <i>pórmóðr Óláfsson</i>
<i>Tannr</i> = <i>Tannr Bjarnason</i>	<i>porv</i> = <i>pórvardar pórgeirsson</i>
<i>Tindr</i> = <i>Tindr Hallkelsson</i>	<i>pór</i> = <i>pórarinn (X)</i>
<i>Tjörvi</i> = <i>Tjörvi enn háðssami</i>	<i>pórh</i> = <i>pórhildr skáldkona</i>
<i>TorfE</i> = <i>Torf-Einarr jarl</i>	<i>pór (med tal efter)</i> = <i>pórhallr veidið maðr</i>
<i>ud</i> = <i>uden</i>	<i>póroljr</i> = <i>pórolfr (-alfr, -valdr) skáld</i>
<i>udg</i> = <i>udgave, udgiver</i>	<i>pórsnep</i> = <i>pórir snepill</i>
<i>Ulfr</i> = <i>Ulfr stallari</i>	<i>prándr</i> = <i>prándr í Götu</i>
<i>Ulfr (med Lv efter)</i> = <i>Ulfr Uggason</i>	<i>prúf</i> = <i>pórdar rúfejaskáld</i>
<i>upers</i> = <i>upersonlig(t)</i>	<i>prý</i> = <i>prymsviða</i>
<i>ur, urigt</i> = <i>uriktig(t)</i>	<i>pSíð</i> = <i>Draumr pórsteins Síðuhallssonar (vers af)</i>
<i>v.</i> = <i>vers</i>	<i>pSjár(Sær)</i> = <i>pórdor Sjáreksson</i>
<i>Vajpr</i> = <i>Vafþrúðnismál</i>	<i>pshakk</i> = <i>pórbjörn skakkaskáld</i>
<i>Vagn</i> = <i>Vagn Ákason</i>	<i>pSkall</i> = <i>pórkell Skallason</i>
<i>Valg</i> = <i>Valgarðr á Velli</i>	<i>pShegg</i> = <i>pórarinn Sheggjason</i>
<i>vedk</i> = <i>vedkommende</i>	<i>pshúm</i> = <i>pórleifr skúma</i>
<i>Vell</i> = <i>Vellekla (Einarr skálaglamm)</i>	<i>pstj</i> = <i>pórarinn stuttfeldr</i>
<i>Vetrl</i> = <i>Vetrliði skáld</i>	<i>psvart</i> = <i>pórbjörn svarti</i>
<i>Vém</i> = <i>Vémundr Hrólísson</i>	<i>píjald</i> = <i>pórsteinn tjaldstœðingr</i>
<i>VGl</i> = <i>Víga-Glúmr</i>	<i>pTref</i> = <i>pórmóðr Trefilsson</i>
<i>Vitg</i> = <i>Vítgeirr seiðmaðr</i>	<i>ptréf</i> = <i>pórvardar tréfótr</i>
<i>Vitn</i> = <i>Vitnisvísur</i>	<i>pul</i> = <i>pulur (I—IV)</i>
<i>Vítg</i> = <i>Vítgfüss Víga-Glúmsson</i>	<i>puriðr</i> = <i>puriðr Óláfsdóttir</i>
<i>Vígl</i> = <i>Víglundarsaga (vers af)</i>	<i>pvazf</i> = <i>pórdar vazfirðingr</i>
<i>v. l.</i> = <i>varians lectio</i>	<i>pveil</i> = <i>pórvvaldr veili</i>
<i>Vsp</i> = <i>Völusþá</i>	<i>pviðf</i> = <i>pórvvaldr viðførli</i>
<i>Vspsk</i> = <i>Völusþá en skamma</i>	<i>pþyn</i> = <i>pórbjörn þyna</i>
<i>VSt</i> = <i>Völu-Steinn</i>	<i>Ogm</i> = <i>Ogmundr sneis</i>
<i>Völ</i> = <i>Völundarkviða</i>	<i>Olv</i> = <i>Olvir hnúfa</i>
	<i>Orv</i> = <i>Orvar-Oddssaga (vers af)</i>

Der anvendes de sædvanlige latinske grammatiske betegnelser, der ingen nærmere forklaring behøver. — I eksemplerne anvendes det isl. pronomen einnhverr, forhøretet således at der sættes det første og sidste bogstav(er) med streg imellem. — På samme måde forhøres artiklens hovedord, undtagen når formen falder ganske sammen med opslagsordet (altså f. eks. f. = faðir, men f-ur = fóður, o. s. v.).

A

a, det første bogstav i alfabetet, er som alle andre vokaler både kort og langt; det sidste betegnes her som ellers ved á. Den sædvanlige skrivemåde au beholdes, uagtet qu i og for sig vilde være rigtigere, og opføres på sin plads her under a. a forlængedes på Island i løbet af det 12.–13. årh. foran visse konsonantforbindelser (hvoraf den første i reglen er 1, i ord som kalf, hjalpa, almr osv., samt i Arni og mulig et par til); her tages der intet hensyn til denne særlige forlængelse; egenlig burde dog alle sådanne ord, der kun findes i digte efter c. 1200, skrives med langt a, men derved vilde der indtræde en upraktisk og lidet påkrævet adskillelse af ord som hører sammen. I tostavesformer i 1. pers. af verber går a på grund af tonløshed over til e-i foran k + a(t), hvor også k bliver g (bjærgiga). Med hensyn til rimet a:ø og ia: iq som heltrim se Arkiv f. nord. filol. XXI, 244 ff., Wimmer Die Runenschrift s. 318.

abbadissa, f, (fra lat. abbatissa; rimet er -iss-: oss), abbedisse, ESk 13, 5.

abbadis, f, (-dis: vis-), abbedisse, Mey 50. Jfr det foreg.; -dis beror på tilslutning til det hjemlige dis.

abbask, (-aðisk), blive gnaven, misforøjjet, a. við brag Merl II 94 (ved rettelse af alvis; a. upp á e-t findes i Nj. k. 124, 26).

) **abbindi**, n, (sing. tant.), kun i eik (tekr) við abbindi, eg (tager) mod a, Hávm 137, vistnok: hårdt liv, stoltvang, anses for at stå for af-bendi (jfr klybberi f. klyfberi Grág I 2, 109 og jfr? no. hardbende), en form som Sv. Pálsson anfører (Félagsrit IX, 185; jfr BHald); a. kaldes, ifg. ham, det at man stadig synes man trænger til offring uden at kunne få den. Snarest foreligger der dog her sammen abb- (jfr abbask), medens af-b. beror på folkeetymologi. Jfr MoM. 1923 s. 15 f.

aburNo Fáfn 5 i a. scior asceip er så fordærvet, at det ikke kan rettes tilfredsstillende. Der synes at forelægge en hen tydning til Sigurds fødsel og opvækst.

Der er meget der taler for, at der i aburNo skjuler sig et adj. óborinn "ikke født", ø: ikke bragt til verden på den naturlige måde, men f. eks. ved operativ behandling; ifølge overleveringen var Völsung, Sigurds bedstefader, bragt til verden på den måde; det skulde så være blevet overført på Sigurd selv (eller fra ham på faderen). Om de forskellige forsøg på at rette stedet se Gerings udg. af Hildebrands Edda³, s. 303. An gærende óborinn se Arpis ajhdl. i Upsala studier (1892) s. 21 ff. Jfr i øvrigt Bugge, Arkiv XIX, 14 f.

aðal, n, 1) natur, kendemærke, (egen lige) væsen, ósnotrs a. Hávm 103, args a. Lok 23, 24, drengs a. Krm 23, ódyggs a. Hsv 71. — 2) hjem, odel, øoul Njarðar Hfr Lv 9. — 3) egennavn på en af Jarls sönner Rþ 41 — Fejl for alað Yt 15 (v. l.). Jfr óðal.

aðalbjórr, m, prægtigt (egl. trekantet) tæppe (jfr bjórr i var hon vel tjolduð ok uppsettir bjórar; sml. refill i kvindekenninger), poll a-a, kvinde, Bbreiðv 3. Jfr Falk, Kleiderk 202, 215.

Aðalbriktr, m, Sigurd slembes foster fader, Iv 1.

aðal-Grímr, m, "hoved-Grim", den vig tigste af 3 mænd, der alle kaldte sig Grímr, ø: kong Olaf d. hellige, Vols 11.

aðalmein, n, hovedmén, om blindhed, steinblindr a-i pSkegg.

Aðalráðr, Alráðr, m, kong Ethelred i England (d. 1016), Gunnl 1, Sigrv 10, 2. 7, Ott 2, 8, (Alráðr) Gunnl Lv 10.

Aðalsteinn, m, kong Ethelstan i Eng land (d. 940), Eg Að 1. 2, Sigrv 11, 4, Isldr 9, 13.

Aðalpegnshólar, m, pl., stednavn på vestkysten af Snæfjældsnæs (vestl. Island), Bárð 1.

Aðils, m, (Aðgils? Eg Lv 11), svensk sagnkonge, Yt 21, Anon (X) II B 1, pul II 3. 4, A-s of sinnar Bjark 1. — Jarl over Bretland (10. årh.), Eg Lv 11.

af, præp., med dat., om udgangspunkt på forskellig vis, deraf forskellige nuancer i betydning og gengivelse: af,

bevægelse, fjærnelse, fra: af Svípjóðu Hókr 1, af Vallandi Helr 2, af landi Am 98, af himni Vsp 57, af grunni Hfl 20, af grasi, bort fra græsgangen, Hávm 21, af vegi Hym 11, af fjalli, ned af fjældet, Guðr II 13, Anon (X) B 8, af hafi Sigdr 10, af sævi þþyn, af hendi Guðr II 41, af halsi Sigsk 43, af fótum Hávm 149, af augum Eg Lv 13, af jó Odrgr 3, af glæd Hást 2, af bögum Yt 21, (fljúga) af sárum TorfE 3 (men her vist fejl for at), af þingi Am 101, Guðr II 4, af veði Vsp 28, af almboga, ýboga, bogum Ingim., Guðr II 18, Hfl 13, at vængjum Vafþr 37, af skutli, bjöði Haustl 4. 5, af naðri (skibet) Hjr 3, 13, (rjúka) af rauknum Rdr 13; (koma) af gongu, veiði Vafþr 8, Vgl 4. 8; (skína) af sverði Vsp 52, jfr Mey 3, af ljómum (leiptrir kómu) Hhund I 15. — 2) udgangspunkt, hvorfra en el. noget hidrører, hvorfra en bevægelse tænkes at udgå, kan ofte oversættes ved: på, i, (Ivarr) af Fljóðum ESk 13, 1, (Drött) af Danmorku Asm happ I 1, af golfi (fra, stående på, g.) Vafþr 9, af mari, hesti (siddende på) Vafþr 12, Hhund I 17, Vgl 37, af baki Grí 17, af polli Haust 3, af eikirótum sst 6, af bergi (på) Reg 18, af haugi Óhelg 10, af Trønueyri Hhund I, 24. — 3) om en (voldsom) fjærnelse fra, (brjóta) af þjóri Hym 19, (leysa) af joþri Yt. 29, jfr (letta) af klædum Mey 41, (búa) af baugum Fáfn 38; sml. alt dró slastr af Hafri Grett 2, 8. — 4) om en tenkt bevægelse, fjærnelse, fra a) fjærnelse fra, (ganga) af e-m (>: daudum), dræbe en, Sindri 6, (bera sigr, banorð) af e-m, d. s., Korm Lv 47, Yt 34, Vém., (bera) af e-m, overgå en, Hhund II 38, (bera) af hendi, udfore, Húsdr 12, (fara, hverfa) af lifi Mey 25, St 10, (kominn) af fótum, om en affældig, HolmgB 14, (taka flaum) af skaldi Gunnl Lv 9, (hefja augu) af e-m Korm Lv 4. b) modtagelse, fra, ved, (kenna fult) af skaldi Hjr Lv 18, (taka) af e-m, Sigy 3, 19, (piggja) af e-m Bragi 2, 3, ESk 6, 18, (fá sjón) af blóði ESk 6, 24, af vífi Korm Lv 44, (geta) af e-m Eg Lv 25, (hljóta) af e-m Jórunn 5, (fá gjold) af e-m Hávm 117, (hafa e-t) af e-m Gríp 46, Guðr II 34, (hogg) af skioði, hamri Korm Lv 57, HárB 47, (stendr starf) af e-m Eg Lv 22, (fornuðr, ógn osv. stendr) af ESk 6, 2, (bola) af e-m Mey 45, (stod) af e-u Vell 22, (gípt) af guðs syni Sturl 4, 28; — c) om oprindelse, fra, ved, brandr af brandi brinnr Hávm 57, (geta orð) af e-m Sigy 3, 4, (nema) af e-m Hávm 140, (orð) af syni Skí 2 (sól. A, at R), (vón) af ulfi Reg 13 (v. l.), (vaxa) af mér St 21, (alinn) af e-u Fáfn 3, (rinna) af rótum Hávm 138. — 5) foran ord, der bet. sindstemning eller (legems)kraft, hvorfra noget har sit udspring (jfr 6), af fári Oddrgr 10, af heiptum Sigsk 10, af afbrýði Guðr I 10, af æðru Anon (XII) F b 8, af... (adj) hug Reg 7, Sigsk 9, Hhund II 14,

GSúrs 9, af móði Vsp 56, Akv 9, af trausti ESk 6, 54, af reidi Eviðsjá 4 (men ved forvansken). Korm Lv 62), af heiptum Eg Lv 40, af harmi Eg Lv 13, af trega Ghv 1, af angri þklypp, af manviti Am 48, af ráði Sturl 3, 9 (rett. f. at), af mildi Sturl 3, 2; af afli Hhund I 3, af breki porbjðis 1, af ríki Vell 9, Hhund I 47. — 6) kausalt (jfr 5), af því (resp. af því at) Eg Lv 33, Korm Lv 44, pmáhl 15, af sliku GSúrs 2, af nøkkvi þjarts 3, af yðru ráði, magni Sturl 3, 19, (kuðr) af máli Hávm 51, (frægr) af verkum Hhund I 41, (sæll) af sonum Hávm 69, af braut GSúrs 2, (hlæja) af e-u Sigsk 31, (vaxa) af gengi Ht 26, (hefjask) af gunni þjarts 1, 1, (friðr glepsk) af falli Hjr 3, 25, af högu Háv 2, (dýrkaðr) af líkum (jævninge) Mey 54, (kvíðugr) af konu Hyndl 41. — 7) temporalt, af því, fra da aj, Oddrgr 17, af bragði Am 2, af stundu Hhund I 23, af méli Sigsk 44, af fæðing Lil 35. — B. 1) betegnende del i noget, aj, blandt, af órum munnum Háv 5, (hafa hlut) af vígum Brúsi, (bita) af limum Gri 25. 26, (eta) af barri Hhund I 54, ógn af oxa Hym 18, (deila) af gera Brot 4, jfr (neyta) af ná pmáhl 1, (verðr) af ólum Vsp 40, (fátt) af jarteinum, ESk 6, 67, (pann) af konungum Guðr II 34, (eum) af þeim Hym 13. — 2) betegnende stof, materiale, af járni þjóðA Lv 21, af horvi Rp 31, af hveiti sst, (verðr) af meiði Vsp 32, (orðnir) af mér Grí 54 (v. l. at). — C) andre forbindelser, (hróðr) af e-m pormOl 3, (bragr) af e-u ESk 6, 68, — (gjofull) af gollí Gríp 7, (orr) af auði Ingj 2, 1, (fullr) af löstum, háska Mey 11. 38, — (verða) af húnun, ske med, hvat af móði (?) Vgl 32, Fjol 21, — (hyggja) af þró, glemme længsel, Mbrf 4, (seinn) af e-u Sigv 11, 4 (kan dog forklares kausalt), — (oltnar) af hagli þdr 5 synes at være en forkortet udtryksmæde (væltende frem, fulde) af hagl el. lign., — (hór) af Hlórrida Lok 54, måske snarest kausalt: (er bleven horkarl på grund af H., fordi han har forført H.s hustru), — af geiri (gjallanda) Akv 5 kunde høre til dem der betegner del i noget, men stedet er forvansket, — (mæla) af stríðum Oddrgr 28 kan enten opfattes som "(tale) om kummer" eller det kan henføres til rubrikken om sindstemning, — af þinum munum Skí 35 bör rettest opfattes på lign. måde: udjra din lyst, uagtet du har lyst (der til), tiltrods for din lyst. — Urigtigt er: af reidi (f. at reidi-) Korm Lv 62, af feldi (f. á) HolmgB 2, af cernu (f. at ce.) Sigv 12, 18. — D) Rent passivisk er, (drekkisk) af þjóðum Mey 41. — E) adverbiet, af ganga, Sigv 3, 4, rjúfa af, afbryde, Sigv 10, 10, selja af Hjr Lv 21, slitask af (= slíta af sér) Am 52, etask af Sigv 10, 9, hefja af Grí 42, drjúpa af Skí 21, rista af Skí 36, vera af Hamð 28, fá af Hávm 130. I disse og lign. tilf. er det let at se, hvad der er underforstået; derfor kan udtrykkene henføres

til de forskellige nævnte kategorier. Med þaðan, om oprindelsen: þaðan af aldir alask *Vafþr* 45.

afar- findes kun i sammensætninger som forstærkende; antages at være komparativ form til af ‘noget, der overskrider det passende’ (jfr nimietas SE).

afarauðigr, adj, meget rig, hovedrig (om Harald hárjagre som ejer af, hersker over, hele Norge) *Harkv* 1; (iøvrigt er ordet her v. l. for hárfagra).

afarhreinn, adj, meget ren, (om klæder), *Ormr* 1, 3.

afarkaup, n. pl., køb, handel på hårde vilkår, venjask a-um, måtte finde sig i hårde vilkår, overf. blive genstand for hård medfart, *SnorrSt Lv* 5.

afarkostir, m. pl., hårde vilkår, sæta a-um, blive genstand for ilde medfart, *Katr* 6.

afarlítill, adj, meget lille, ringe, skraut a-it, af ringe værdi, *Rv* 9; stund a-il, meget kort tå, *Merl II* 46.

afarmenni, n, (ved sine egenskaber) fremragende mand, *pul IV j 3*, (om Skule jarl) *Sturl* 4, 12. 27.

Afarr, m, hestenavn, v. l. *pul IV rr 3*, vistnok fejl f. Alvarr, s. d.

afarrikr, adj, meget mægtig, a. høfuðsmáðr (Árón) *PormOl* 1, 1.

afarstórr, adj, meget stor, omfangsrig, valbjórr a., meget stort forråd af blod, *Ht* 11.

afartíðr, adj, meget afholdt, meget hærkommen, a-tt (her er afar rettelse før árar), *Sigsk.* 14.

afarþungr, adj, meget tung, vægtig, vell a-g, meget vægtigt guld, guldskat, *Ht* 46.

afbragðs-ord, n, (digteriske) ord om ualmindelige, herlige gærninger (nemlig biskop Guðmunds jærtégn), *Gdþ* 5.

afbrigði, n, (snarest pl. tant. jfr v. l.), afvigelse fra (bregða af), a. dygða, afvigeler fra dyder, synder, *Lil* 76.

afbrýði, f, egl. stærk (for stærk) følelse for el. hos en kvinde, kone (af forstærkende, brúðr, næppe til bregða), skinsyge, of a. *Yt* 13 (om brødres indbyrdes skinsyge), af a. *Guðr I* 10 (om en kvindes skinsyge på en anden kvinde).

Affríkar, m. pl., Afrikanere, *Merl II* 29. 73, joſurr A-a. A-s konge, *pjóðA* 3, 3. Jfr *Alfrædi* isl. 16. Ordet skrives altid med ff, dog synes *pjóð*. at have sagt Afr-, se K. G. Nj. II 995 ann.

afgamall, adj, meget gammel, a. karl *Eg Lv* 46; *Grettiss* 51, *Harð* 11.

afgerð, **afgjorð**, f, forseelse, synd (oftest i pl.; jfr gera af sé, begå noget), sonn afgerð *Stúfr* 3, a-ir tungu, tungens synder, *Líkn* 2, (vefjask) i a-um, (indvikle sig) i synder, *Harms* 16; *Mdr* 23, *Hsv* 118.

afglapi, m, en, der begår afglop (jfr vb. afglapa, subst gllop), ubegavet menneske, idbe, kópir a. *Hávm* 17 (jfr afglapi *Fms VI*, 201 om Hreidar heimske, *Fms XI* 56, hvor det sidestilles med skiptingr).

afhvarf, n, egl. vigen bort fra ø: den rigitige, lige vej, a. mikit es til ills vinar, þótt á brautu búi, at tage ind hos en uven er det samme som at gøre en lang afstikker fra vejen, selv om han bor lige ved den, *Hávm* 34.

afl, m, bedstefader, *pul IV*, j, 8, *Vafþr* 29; mand i alm. (jfr got. aba ‘mand’), enn fróði a., om Frey, *Skí* 1. 2; aldraðr a. *Hsv* 121, ungr a. *Gróg* 5. Som egennavn *Rþ* 16.

afkárligr, adj (jfr afkárr), kraftig, som viser et ubetvingeligt mod og bestyrning, a-g orðognótt Arn 3, 5.

afkárlindr, adj, med kraftigt sind (jfr det foregående), a. jarl *Iv* 6.

afkárr, adj, (vistnok af af forstærk. og kårr), meget kraftig, stridig, voldsom (jfr den pros. gengivelse af *Am* 71 i *Fas* 1, 220, *Vgs.* 101: eigi høg viðreignar, ikke let at have med at gøre; jfr Wimmer, gloss. til DR: Óðin-Káurr ang. betydn. af kårr), a-t (vok. forkortet) hjarta (fýstisk), det ubetvingelige, kraftige hjærté (jfr de to foreg. ord), *Arn* 3, 3, a-r dis, den hæftige kvinde (Gudrun), *Akv* 35 (her vel om hendes voldsomme færd), a-r áðr þóttak, *Am* 71, a. songr, voldsom sang (med biklang af noget uhhyggeligt), *Akv* 38; Pl. 27, a. (vok. forkortet) vinum fjarri, synes a. at bet. uhhyggelig til mode, oprørt el. lign., ordet er sikkert ikke her at henføre til dýr.

afklæða, (dda), afklæde, *Lil* 49.

afl, m, esse (i en smedje), leggja a-a, lægge esser til rette, indrette esser, *Vsp* 7, ór a-i *pjóðA* 4, 14, a-i soðinn, forarbejdet (egl. varmet, smæltet) i esse (om et jærnstykke), *pdr* 15, járn ór a-i *Gát* 2, hentydning til et fuglenavn (hávella?), jfr vella, syden, kogen).

afl, n, 1) kraft, styrke, især den legemlige, *Eg Lv* 33, *Rdr* 14, *Hávm* 160, *Hárb* 26, *Rþ* 44, *HHjörv* 22, *Fájn* 28, *Grott* 8, af a-i, med kraft, magt, *pdr* 8, 20, *Anon (X)* *Lv III C 1*, *Hhund* 1 3, kosta a-s, prøve kræfter, *Vsp* 7 (*Hauksb.*), omtr. = sýna a., *Has* 22; of a. sér udover sine kræfter, pham 1, 1; fear a., styrke bestående i penge, gods, *Arbj* 17, sakar a., kraft til sogsmaðl, *St* 9; — a. arfs ok gneista = megin óxna (arfr og gneisti er oksenavne), ø: óxnamegin (*Torbjörns tilnavn*), oksestyrke, *Grett* 2, 5. — 2) magt, afl et meira *Sigsk* 33, jfr *St* 12. — 3) styrke, bestående af hjælp, a-s vón, forvæntning om hjælp, *pjóðA* *Lv* 25.

afla, (aða, aðr; af afl, styrke), 1) magte, tilvejebringe, omtr. = orka, med dat., guð a-r flestu, gud magter alt, *Skapti*, a. gjoldum, skaffe erstatning, *Ól Brynj*, a. skelk, forskrække, *Rv* 12, a. bóru skafli, frembringe höjryggede bølger, *Hjr* *Lv* 26. — 2) skaffe, med acc. rei, a. ýtum gleði ok sorg, skaffe menneskene glæde og sorg, *Gd* 24, a. sóttarauka (acc. el. gen.?), fremkalde bekymring, *Lil* 40; med gen. rei, a. sér frægðar, erhværve sig berömelse, *Gyð* 2.

aflamikill, adj., (af aflí), kraftig, stærk, i superlativ Leid 2 (om gud).

aflausn, f., (pligtmæssig) afgørelse (afslutning) (jfr. leysa sik af e-u), ill a., dårlig måde at afslutte noget på, peygi var sjá a. ill, den afslutning var ikke dårlig (udtrykker digterens glæde over at være færdig), Mhkv 29.

aflár, adj., i besiddelse af ringe styrke, ntr. aflfátt i forb. med hafa, have for liden hærstyrke, Sigv 12, 9.

aflgerð, f., kraftig udførelse, istandbringelse, a. orða naglfara bordø ok meðalkafla tungu, kraftig samtale mellem skjoldet og klingen (kraftig kamp), GGnæv 2 (aflgjóðr i et par hdskr. er forvanskning).

aflgjóðr ur, se aflgerð.

aflí, m., styrke, (støttende) mandskab, a. konungs vex, Sigv 2, 12, med a-a slíkan, Sturl 3, 16.

aflimi, adj., berøvet lemmer, lemmers kraft, disir a-a pér, diserne er fjærnedre fra dig, de har forladt dig, Am 28.

aflífi, adj., måske tör et sådant adj antages St 10, på grund af, at af her er stærkt betonet, i betyd. 'livløs, død' (jfr. aflifaðr i senere isl.). Jfr. M. Olsen, Árk. XXXV, 142.

aflnægir, m., som skænker (mennesket den fornødne) kraft (K. G. Nj. II 28), den hellig ånd, Heilv. 4.

aflraun, f., kræfters prøven, kraftprøve, anstrængelse, pdr. 9.

aflsteldr, adj., hdskr. har aflí steldr (el. stellr), Pl. 46; man har antaget ordet for = aflstældr, med hensyn til kraft stålsat (gud), der vilde da her være et enestående rim (: veldi); steldr er vel snarere part. til et vb. stella (jfr. senisl. subst. stelling, den rigtige stilling, leje), hvis kraft har det rigtige mål og art? el. blot udstyret med kraft?; jfr. no. stella 'sætte i en vis orden'.

aflstuðill, m., støtte for ens styrke, støter, hjælper, (om en sön) HÁV 2.

aflvani, adj., kraftesløs, afmægtig, uden betydning, Hsv 66.

aflvón, f., håb om styrke, hjælp (v. l. afsl. ván), PjöðA 4, 25.

afr, adj., stærk, (rettelse for apr) Hym 12.

afraki, m., blandt kongenavne, pul IV hh 1.

afráð, n., 1) afgift (reiða af Kock Acc. § 442), (trykkende) afgift, gjalda a., udrede afgift, Vsp 23 (her: give erstattning for begdet fejl, uret, : for Guldveigs drab). — 2) skade, tab, gjalda ilt a., lide stort tab, PjöðA 4, 27. Ordet forvanskes senere til afroð, afhroð. Jfr. skattr, tund m. h. t. betydningsudviklingen. Jfr. R. Pipping i Festskr. til F. Jónsson s. 226 f.

afrek, n., et vel udført arbejde, (reka af endnu i isl. i bet. 'rask at afslutte en gæring'), især dygtig, udmæret gæring og evnen til at udføre en sådan, a-s veit, det viser fremragende dygtighed,

pSjár 2, 2, unna e-m a-s, unde en (frugterne af) hans dygtighed, erkende ens dygtighed, Anon (XII) B 6, jóð slíkt at a-i, et sådant barn m. h. t. kraft og dygtighed, Am 105. Jfr. afreks- i sammen sætninger (nedenfor).

afreki, m., mand, som udfører afrek, handlekraftig, dygtig mand, om en første, Arn 6, 18.

afreks-maðr, m., mand, der udfører udmærtede gærninger, Máni 4, Nkt 38. 78.

afreks-ord, n., ord (dig) om udmærtede gærninger (mirakler), ESk 6, 8, a. harra, kongens udmærtede, djærve, ord, Balti 1.

afreks-óðr, m., digt om berømmelige gærninger, Mlag 3.

afrendi, f., egl. hænders kraft (jfr. det følg.), Hym 28 (her vistnok i sin egl. bet.), så i alm. kraft, legemlig styrke, Hængr 5, 11 (v. l. for afl).

afrendr, adj., egl. i besiddelse af megen hånd-styrke, hænders kræfter (afr, stærk, og hond), så i alm. kraftig, a. konungr, Olhv 2, 2, a-ir jostrar Eskál 1; Pl. 35, phred 10.

afréttir, m., (-ar), egl. fjærnt sted, hvorhen noget drives, hede og fjældgræsgange, of afréttu, Korm Lv 9.

afruni, m., egl. fjærnen sig fra (renna af) : fra det gode, dårlig handling, bót a-a, bót for misgærninger, Merl II, 103.

afskurðr, m., (-ar), afskæring (skera af), a. tungu ESk 6, 26.

afspringi, n., afkom, Lil 13.

afspringr, m., 1) hvad der springer ud af, kommer af, fats a., hvad der kommer af (og gemmes i) et jad, mad eller drik eller bægge dele, Korm I, 6 jfr. Meissner 433. — 2) afkom (= det foreg.), pul IV j 10, a. Freys Yt 11. — 3) navn på sværd, pul IV l 9, se Falk, Waff. 47.

attig, vistnok af et attigr, m., (-s; tig-vig), bjöða lífs a., Hsv 2, 8; ordet må bet. afslutning, brud (bet. det 'afvisning'?; tig-jfr téa, part. tiginn?). Jfr. ags. oftéon osax aftihan.

aga, (aða), tugte, a. med ávitum, Hsv 112 (v. l.).

Agðir, f. pl., Agde (sydlige Norge), pKolb 3, 6, Sigv 2, 4, pSjár 4, 1.

agi, m., 1) ufred, ufredsoptøjer og tumult, a. bragna magnask Olhv 2, 7, í a-a miklum Merl II, 43, kynda a-a, optænde ufred, Anon (XIII) B 28. — 2) sogang, í a-a miklum Gils 1, 3 (jfr. hroði om søens oprør).

agn, n., mading, a. á króki Lil 60, gína við a-i, gabe over madingen, Hym 22, øgn auðfeng, mading let at skaffe, Hym 18.

Agnafit, f., (-jar), en flad strækning "på sydsiden af staden" (Stockholm), Qrv IV, 5.

Agnarr, m., Geirröds sön, Grí 2. 3; Audas broder, Helr 7 (FJs udg); Ragnars sön Hl 86, Krm 17.

Agnes, f., (-ar), helgeninde, Mey 30.

agngalgi, m., madingens galge, fiskerkrog, Sigv 13, 1.

Agni, *m*, sagnkonge, *Yt* 10.
 aka, (ók, ekinn), age, køre, komme kørende, a. hilunns vognum, age på rullens vogne, skibene, Styrkárr; men i reglen står a. uden ord for vogn; overført er a. jó, med en hest (forspændt), Hávm 90; a. at ísarnleiki, om Tor, Haustl 14, a. i Jótfunheiða pryl 12. 21, a. austan *Vsp* 50; a. brautir Rp 39; a. á hæl, vige, Hást 6; trans. med dat. pers., óku [henni] heim Rp 40, óku heim hanginluklu Rp 23; fortænge en (egl. tvinge en ud af vejen), a. e-m á bugMhv 7, a. e-m i krök, tvinge en op i en krog, bringe en i knibe, PjóðA 2, 1 (her vistnok upers.); ekin ró, en ved krysning bevæget rå, PjóðA 1, 2.

akarn, *n*, agern, Merl. II 88, a. brunnin (fl. skulde være økurn; Vols.s frembyder akarn br, medens cod. reg. af Edd. her ved fejl har akarninn), brændte agern, Guðr II 23; dolgs a. fjendskabets agern, hjerte, pdr 10, aldrklifs a. brystets a. d., Hl 15 b. Jfr mōð-, rast.

akka, *f*, pil, pul IV o 1, Falk, Waff. 100.

akkeri, *n*, anker, pul IV z 10, a. halda eik (dativ) Hhard 9.

akkeris-fleinn, *m*, ankerspids, leysa a-fleina, afrejse, afséjle, Ag II 1.

Akkeris-frakki, *m*, lavet navn, Ankerfrank (jfr fortællingen; af frakkr, vel = dygtig, jfr frakk Aasen), ÓTr 1, Hfr Lv 4.

akkeris-hringr, *m*, ankerring, Anon (XII) Lv 6.

akr, *m*, (-rs), ager, mark, teðja a-a, gode marker, Rp 12, ársáinn a. Hávm 88, ósánir a-ar vaxa, *Vsp* 62, eyða q-um, Merl 1 25, akrar hvífir, Líl 94, veðr ræðr a-i, Hávm 88; reka plög af a-i, i overført bet. 'holde op med et arbejde, sysselsættelse', Rv 31; dánar a., dødens mark, Anon (XIII) B 38; móins a., ormens mark, guld, Od 21; a-s síkr, markens fisk, slange, Rv 34. Ordet nævnes blandt såds heiti, pul IV ddd 1, og kan bruges i omskr. for 'hår' SnE II 500. Jfr bratt-, Brunn-, svarð-, Ullar-.

akri, *m*, en vis fugl, pul IV xx 6 (= sæðingr?).

akrmáðr, *m*, agerdyrker, landmand, Pt 23.

akrmura, *f*, mark-potentil, jokla a. is-flagers mark-, ø: sø-potentil, sild, Eyv Lv 13 (jokla akr 'havet').

Akrsborg, *f*, Acre i Palæstina, ESk 1, 3, psvart, Oddi 4.

akta, (aða, -aðr), bevirke, a. nýtt róg, Mv 3, 17, a-z pín, pine bevirkes, avles, Mv 3, 23.

aktaumar, *m*, pl., egl. reb ved råens ender til at flytte, dreje, sejlet (aka segli) op imod vinden, brasetov, pul IV z 10, slitni a., Bós 5. Jfr Falk, Seew. 65.

Akvitánia, *f*, Akvitanién, Orv IX, 53.

Akvítanir (el. -ar?), *m*, Akvitaniens indbyggere, Orv VII, 4.

ala, (ól, alinn), 1) avle (om faderen), føde (bringe til verden, om moderen), avle og føde, (både om fader og moder),

nema sjalfr a-i St 17, es ól Gjúki Am 105, ól ulf Loki Hyndl 40, ósum alinn Vafþr 38, a. mun (Guðrun) jóð Sigsks 63 (ved rett.), ól mér jóð Ghv 14, jóð ól Edda o. s. v. Rp 7, es ala vildi Bjhit 1, 3, undri alinn Fáfn 3; born ólu þau Rp 12. 24, ólu sunu Hyndl 15, jfr part.: síð of alinn Hávm 72, alin verði Korm Lv 42; alinn baztr mauna, Anon (XI) Lv 14; alinn óblauðastr Fáfn 23. 24; alinn at bolvi, født til ulykke, Olhelg 4, alin at rógi Gunnl Lv 12, alinn til hjalpar Grett 1, 1, med. alask (abs.), þaðan af aldir a. Vafþr 45.

— 2) give føde, a. flagðs gota (ulven) Hl 10, a. sveita má (ravnen) porf 2, a. gógl Gunnar systra Hundai 7, alendr imðar faxa (ulvens), krigere, Gísl 1, 1, a. við hræ Gunnl Sig 3, a. engan nema jarlinn Rv 11, við hvat einherjar alask Gri 18, a. e-n á féi Hfr Lv 12; opføde, fostre, a. ulf ungian Sigsk 12, a. dóttur Fáfn 41, grey alin Hamð 29; a. upp Oddrgr 13, Am 72, med. alask Vafþr 49; hertil kan henføres: a. aldr Sturl 8, 1, a. ond, opholde sig, leve, ESk 1, 2, a. jól, opholde sig i julen, Rv 18, samt om vindstødene: (rokur) alnar við frost, ernærerede, gjort kraftige ved kulden, Sveinn 1. — 3) nære, være besjælet, beherset af, a. qnn um, nære omhu, bekymring, for, Hsv 125 (v. l.), a. ótta, ugg, nære frygt, Mgóð 2, Ormr 1, 2, a. sút Hávm 48, a. sorg of e-n Armóðr 3, Anon (XII) C 37, a. lóm, nære svig, Hfr Lv 8, a. qfund of, være misundelig, fjendtlig stemt, på grund af, Korm Lv 17, Sól 61.

alað, *n*, (ud. pl.), næring, føde (ala), Yt 15 (v. l. aðal ur.) jfr K. Gísl. Áarbb 1881 s. 224—25.

albjætr, adj, helt lys, klar, a-t ljós ástar Líkn 4.

albœtr, adj, fuldstændig helbredet, EGíls I 13 (her bætt: stétt). 22.

alda, *f*, bølge (egl. den svulmende, sig hævende, al-a), Hfr Lv 26, pul IV u 4, eldfaldin a. Korm Lv 39, cest a. pGísl 2; q-u vegr, havet, Eg Lv 24, q-u sveipr, åre, Anon (X) B 10b; q-u vigg, fill, skibet Has 21, pjsk Lv 5, q-u eykr (jfr eyktemjandi), d., Has 42; q-u eldr, guld, GSúrs 35, Bbreið 4, VGÍl 4; hunangs q-ur, mjød, Ht 24, a. Óðreris hafs, en bølge af O.s hav, et enkelt digt, Vell 5, a. Óðins, digt, Nj 26; a. benja, blod, Hl 16 a; a. illrar skepnu, den onde skæbnes bølge, Guðr I 24; aulldu Korm Lv 54 må være fejl, for aldna? Jfr gunn-.

alda-foðr, *m*, (-rs), menneskenes fader, Odin, Rdr 14 (v. l. al-) Vafþr 4. 53 (v. l. -foður, vistnok = foðr), pul IV jj 1 (v. l. -feðr).

alda-gautr, *m*, menneskenes skaber (?), Odin Bdr 2; sál. hðskr., af þjere rettet til aldinn g. i henhold til v. 13, hvor det opr. skrevne allda af skriveren selv er rettet til alldin.

alda-heimr, *m*, menneskenes verden, Sól 41.

- aldar-far**, *n*, *tidstilstande, forhold*, *Merl I* 50.
aldar-rof, *n*, *menneskehedens undergang (sml. udtryk som regin rjúfask)*, *Hhund II* 41.
aldar-róg, *n*, *strid mellem mennesker*, *Hávm 32* (*skrives i reglen i 2 ord*).
aldaði, *adj*, *uddød, a-a arfr, arv, som ingen levende arving er til at tage, ráða a-a arfi HHjorv 11* (*hdskr. har aldaðra næppe rigt, jfr a. arfr i de norske love, Gul 106*).
aldaðr *se foreg.*
alda-popti, *m*, *i pl. blandt betegnelser for mænd, pul IV j 7, vel egl. mand som længe (alda-vindr, en gammel ven) har været ens fælle på rorbænken (popti er hálfrýmis-félagi SNE I 536; aldar-hed der det Fms III 72).*
Aldeigja, *f*, *byen Gammel-Ladoga i Rusland, Edåd 6.*
Aldi, *m*, *øen Alden i Søndfjord i Norge, pul IV bbb 2, Friðp I 5. 7, Alda garðr, sœm (jfr hyrbjör), Kolb 1, 5; om navnet se Bugge, Arkiv XX 333 ff.*
aldin, *n*, *træers frugt, = ber Nik 2; om Mimameids frugt, Fjol 22, her dat. aldni; dat. aldin findes Merl I 21. 25, Heilv 5, der enten er at henføre hertil (altså usammentrukket) eller til en nom. aldimi. Jfr Læffler, Festskr. til Feilberg 681 f.*
aldinfalda, *adj*, *f*, *med gammeldags hovedpynt (aldinn, faldr m)*, *om oldemoder Rp 2.*
aldingarðr, *m*, *have med frugtræer, Pl 24, Merl II 47.*
aldinn, *adj*, *gammel, bedaget (og kun i denne bet. af 'gammel')*, *om Odin, Bdr 13 (jfr 2 og aldagautr), Vsp 28, om Heimdal Rp 1, om jætter Skí 25, Hávm 104, Grí 50, Fáfn 29, jættekvinder Vsp 40, pry 32, om en kvinde, a-n rýgr þvðf., (og ved rettelse) Korm Lv 54 (jfr alda ovf.), om en ørn Hl 17 a, ulven, a-t vigg varbrúnar Arn 6, 13; om bygder Rp 36, om vægge (i et hus) Bjark 7, havet Hávm 62, Ht 67, om Yggdrasilsasken Vsp 47.*
aldinskógr, *m*, *skov md frugtræer, Lil 10.*
aldinviðr, *m*, *(-ar)*, *s. s. foregående, Sturl 4. 4.*
aldjotunn, *m*, *gammel jætte, Bergb 1 (vistnok et ord, der i senere tid er dannet efter og af aldin j.).*
aldr, *m*, *(-rs)*, *1) liv, levetid, livets hele udstrækning, a. ok xvi Lil 1, skapa a., bestemme levetiden, Skí 13, Hhund 1 2, marka a., d. s., Hróm 2, Ott 1, 3, auka a. Mhkv 9, a. Hákonar Eyr Lv 9; — alder i alm., høj alder, slíta a-i saman Fjols 50, Helr 14, una a-i Oddagr 14, njóta a-s Rp 40, Ht 102, gæta a-s Grettiss 51, lifa langan a. Lok 62, føða flestan a., tilbringe det meste af, Arn 2, 16, a. bølvar skaldi VGI 11, a. viðr e-n Guðr II 30, vilja a. e-s í moldu pBrún 1, leggja a., dø, Hál 9, slíta a-i, dø, Hfr Lv 8, lúka a-i ESk 6, 19, týna a-i Sigsk 51, ræna a-i Bdr 8. 9, svipta a-i Isladr 6, næma a-i Guðr II 1, numinn a-i ESk 6, 62, bella a-i Ott 2, 10, synja a-s Reg 15, Fáfn 36, skapa a., dræbe, HolmgB 14; hjolp a-s, hjælp til (at bevare) livet, Grett 1, 1; at ø-um, ifølge alderen (de forskellige alderstrin, ifg sammenhængen, den unge alder) Mhkv 25. — 2) kortere eller længe udstrækning i tid, eiga skemra a. (om et forlig) pjóð A 1, 5, (ungr) at a-i Hfr 2, 1, Sigsk 51, Ghv 2, pritugs a. Lil 37, of aldr, hele tiden, omtr. = altid, i al fremtid Krm 21, pór snep., Ólhelg 7, Stúfr 3, Gróg 16, Fjols 32, Guðr II 33, jfr leiða ver a-i Sigsk 41, deilask af a-i Arn 1, 1. — 3) acc. som adv. temporis = of a, altid, verk hagna visa (dat.) a. Vell 5 (jfr SNE I 510), a. heisk frétt, altid har jeg hørt, Rv 6. — Jfr barns.-*
aldraðr, *adj*, *gammel, til års, Nj 2 (jfr aldroeðr), Hsv 32. 95, ø-ud kona Vols 1.*
aldrán, *n*, *livsberøvelse, død, Gísl 2.*
aldrbót, *f*, *'livs-bod'*, *livs-forskönnelse, hvad der gör livet godt og herligt, Skúli 1, 2, Anon (XII) C 38.*
aldrdagur, *m*, *pl*, *egl. livets, tidens, dage, især i forb. of a-a, altid, i al evighed, Vsp 64, Vafpr 16; of þína a-a Hjálmþ II 6.*
aldrgipta, *f*, *livslykke, Sigv 7, 9.*
aldrgofugr, *adj*, *herlig ved (den höje) alder, a-t veldi Pl 46.*
aldrigi, *altri*, *adv*, *aldrig (egl. dat. af aldr med partiklen -gi, den sidste form sammentrukken af den første; jfr Skjspr s. 119); i Eddadigtene findes den længste form hyppigst, omtr. 36 gange, medens den anden kun findes en 7–8 gange (i Hávm bægge former 6. 76. 77); i skjaldedigtene findes den længste noget hyppigere, (bægge f. eks. hos HolmgB, Kormákr, Hallfreðr o. s. v.), a. síðan Lok 65, HolmgB 1, Tindr Lv 2. Efter nægtelse findes a. nogle få gange: engi a. Hávm 93, eigi, -at a. Oddagr 10. 22.*
aldrklif, *n*, *livets klippe, hjem, brystet, Hl 15 a, b. Jfr akarn, epli.*
aldrlag, *n*, *nedlæggelse af livet, død, (jfr leggja aldr), valda a-i GSárs 30, ráða a-i Hl 8 a, Hsv 35, verða e-m at a-i Vafpr 52, at a-i, ved (med) ens død (voldende ens død), Hamð 8, Krm 24, Ragn VII, 1, bægja a-i Ingj 2, 4; til a-a (pl.) Hamð 8; for at bibringe døden, HHj 30. Samme bet. har ordet vist også i Sigsk 5: at a-i ekki grand, intet mén, der kunde medføre døden (bevirke at hun skulde dø for andres eller — især — for egen hånd); SE og Ger (jfr Bugge i Tidsskr. f. Phil. VIII 9) opfatter a. her som livsforhold, skæbnebestemmelse, men sikkert ikke med rette.*
aldrlauss, *adj*, *livløs, død, superl., a-astr hauss Ht 51.*
aldrlok, *n*, *pl*, *livets afslutning, døden, (jfr lúka aldr)*, *Hhund 2, 11.*
aldrminkandi, *m*, *en der forkorter (ens)*

liv, a. aldar steins Ellu, *jætternes livsforhørter*, *Tor*, *pdr* 20.
aldrnari, m., ild (egl. den, der nærer, vedligeholder livet, jfr eldr es baztr Hávm 68), *pul IV pp 3, Vsp 57* (jfr K. G. Nj II 992). *Jfr Falk*, *Ark. XLIV*, 320.
aldrprúðr, adj, hvis *liv* er herligt, *pjóð A 1, 18.*
aldrprýðir, m., som gör livet godt, *herligt*, a. lyða (Sct. Peder) *Has* 50.
aldrrúnar, f. pl., *runer, der beskytter livet*, *Rþ 43*. *Jfr ævinrúnar.*
aldrslit, n. pl., *livets afbrydelse, døden*, (jfr slíta aldrí), til a-a *Nkt 30.*
aldrspell, n., *livets fjordær, døden, Þorm 1, 2, Rekst 5, Merl II 69, Qrv VIII, 8.*
aldrstamr, adj, hvis *liv* er stanset, død, *skjaldmeyjar a-ar Akv 42.*
aldrstríð, n., *Mark 1, 31, er fejl f. aldar strið.*
aldrteigr, m., *livets bane, livets strækning, livet*, *Arbj 23.*
aldrtili, m., *livets slutning, døden, Þorm 2, 6.*
aldrtjón, n., *livets tilintetgørelse, døden, Osvín, Dagst, a. Ellu, hvad der bragte (hong) E. døden, orn, (fordi en orn (blod-orn) blev ristet på Ellas ryg; i fuglegåden, Gát 1.*
aldrtregi, m., *hvad der forsinker, stanser, livet, døden, eta sér a-a, øede sig døden til, Hávm 20; fjón a-a, had hvis mål er (en andens) død, dødeligt had, ESk 6, 59 jfr Meissner 135.*
aldrœðr, adj, gammel (v. l. aldraðr), *Nj 2.*
aldrœnn, adj, gammel, *Rv 13, Merl II 63, StSigv, HárB 44.*
aldyggr, adj, i enhver henseende brav, retskaffen, (om gud) *Líkn 23, Pl 8, Has 28, (om konger) Rekst 4, Sigv 7, 9, pjóð A 3, 23, (om en kvinde) *Grettis 14* (v. l. all-); pålidelig (ydet af bravt, ørligt sind (om færgning) *Pl 16.*
aldýrr, adj, fuldtud herlig, udmærket, (om gud) *Has 17, 29, Leid 29, Gyð 1, (om konger) Hfr 3, 13, Hl 6 a, Sturl 7, 2.*
Aleinn, m., skotsk konge i 13. årh., *Sturl 5, 14* (Al: dval-).
Alexandria, f. staden A., *Katr 5.*
alfa, f., (yngre álfra, egl. hálfra, halvdel; h bortfaldt først i sammensætninger efter r, norðralfa o. s. v.), af sinni á-u, fra, på sin side, *Mgr 22.*
alfaðir, m., (-foður), alles fader, *Odin, Arn 5, 4* (v. l. all-), at alfgður *Hhund I 38.*
Alfarinn, m., *jættenavn (v. l. Alfv-) pul IV b 5.*
alleginn, adj, meget glad, superlativ *Líkn 29.*
alfeigr, adj, helt til døden hjemfalden, a-g augu *Eg Lv 28.*
Allgeirr, m., jarl i England, *Eg Lv 9; nordmand, Þmáhl 10.*
Alfheimr, m., alvernes verden, given til Frey, *Grí 5, i en uklar kennung pdr 20: a-s bliku kalfar.**

Alfifa, f., *Knud d. stores frille, moder til Sven, konge i Norge 1030—35, ævi A-u Sigv 13, 28, A-u sonr pjóðA 1, 3 (ffif: drif), Nkt 36.*

alfkunnigr, adj, af alve-herkomst, a-ar nornir *Fáfn 13, jfr det følg.*

alfkunni, adj, af alve-herkomst, v. l. til foreg. i *SnE I 72.*

1. *alfr*, m., alv (mytisk væsen), som oftest i pl. og hyppig sammen med aserne, a-ar ok æsir el. lign., *Vsp 48, Hávm 143, 159, 160, Grí 4, Skí 7, 17, 18, Lok 2, 13, 30, pry 7 (bis), Sigrdr 18; alvernes 'sprog' findes nævnet 11 gg i Alv.; Völund kaldes visi, ljóði a-a *Vgl 13, 32, 10; græti a-a, alvernes sorger, hvad der bringer alverne sorg (menneskelige ulykker?), Hamð 1; blot a-a, ofringer til a., Sigv 3, 5. Som dværgenavn *Vsp 16, pul IV ii 3, I om s.k.r. for mænd, krigere (jfr. vel þykkir kent til a-a *SnE I 334*), lindar a., skjoldets a., *Sturl 2, 22, fjørnis (hjælmens) a. Sturl 3, 20, söknar (kampens) a. Rdr 4, valmeyjar (valkyrjens, kampens) a. Ragnsp, skips a. Anon Lv (XIV). — Jfr band-, bjarg-, brand-, brynj-, Hó-, land-, lind-, morð-, rand-, ráð-, rög-, sverð-, (sceki-), vig-. Jfr 3 Alfr.****

2. *alfr*, m. v. l. for apli, s. d.

3. *Alfr*, m., navn på forskellige sagnpersoner: A. enn gamli *Hyndl 18*, A. enn gamli Ulfsson *Hyndl 12*, (en tredje) A. enn gamli *Hhund I 52*; A. Hjalpreks-son(?) *Guðr II 13*, A. Hundingsson *Hhund I 14*, A. Alreksson *Yt 12*, A. bjálki *Qrv VIII, 6, 7, 8; historisk er A. Þórarins-son *HolmgB 10*. Jfr 1 alfr.*

alframr, adj, dygtig, udmærket i alle henseender, *Ht 67, Anon (XII) C 5.*

alfreign, adj, overalt hørt, erfaret, a-ar jartegnir *Leid 6.*

alfridr, adj, i enhver henseende skön, herlig, om Kristus *Leid 9, 25 (her superl.); om en konge Ód 2; om en fest Leid 36.*

alfrjávaðr, adj, i enhver henseende moden, a. ávoxt *Mdr 17.*

alfrøðull, m., solen (egl. alvernes stråle, glans), *pul IV gg, Vafþr 47, Skí 4; geisli a-s, solstråle, Gð 12; elfar a., guld, Eyv Lv 9.*

alfgðr, m., (-rs), alles fader, *Odin, Grí 48, pul IV jj 2; urigt. Þorm 1, 2. Jfr Nj II 246 ff.*

algegn, adj, i enhver henseende brav, *Hsv 97.*

algildr, adj, fuldt gyldig, dygtig, udmærket, om en konge *Korm 1, 7, Hl 6 a, om digtningen Hfr Lv 7.*

algífr, n., fuldkommen trold (gífr), *Rdr 9; synes at måtte forbindes med ulfr, a-s ulfr, ulv, der er den værste trold, uhyre, Fenrisulven; det kunde også opfattes som apposition til ulfr og da i bet. 'væsen, der er skadeligt for alt.'*

algollinn, adj, (skr. gull-), helt af guld, gylden (dog vistnok altid m. h. t. det ydre udseende). a-in eppli *Skí, om en kvinde (i fuld guld-stads) Hym 8.*

algóðr, *adj*, *i enhver henseende god, superl.* Pl. II.
algrønn, *adj*, *helt grøn*, Olhelg 4, Akv 13. Som egnnavn (en ø) findes Algrøen (f. -ar), Hár 14.
algorr, *adj*, *i enhver henseende fuldkommen, a-t vald* SnE II 240; *helt udført, a-t verk* Hsv 99.
alhreinn, *adj*, *fuldt ren, om gud Líkn 7, om den hellige Katrine (ved rett. f. at hr.)* Katr 1.
alhróðigr, *adj*, *i besiddelse af fuldkommen ry, herlighed, om gud Gðþ 43, om jomfru Maria Mv I 29.*
alhugat, *adj. n.* *noget man alvorlig tænker på, ef mér es a., hvis jeg for alvor vil,* HHj 21.
aligos, *f*, (-gæss), *tam gås, husgås, Hhard 17.*
alin se *qln.*
Alin, *f*, *elvenavn (vistnok part. alinn)*, Pul IV v 3.
alindript, *f*, *armens sne, sôlv(ringe), Rv 17.*
alinleygr, *m*, (-s el. -jar), *armens ild, guld, Refr 1, 1.*
alimumnar, *m*, *armens mund, gab, d. v. s. afstanden mellem tommelfingeren og de andre fingre (= greip), gina a-i við, grieve med hånden, pdr 16.*
alinveldi, *n*, *armens rige, område, armen, Ht 43.*
alka, *f*, *alke, Pul IV xx 2.*
Alkasse, *n?*, *by i Portugal, Hskv 2, 4. Jfr Shl XII, 38–40, GSstorms oversættelse af Hkr (oktavudg. 676).*
alkepinn, *adj*, *i besiddelse af fuldt kapp, d. v. s. energi og kraft, Sturl 5, 7. 16.*
alkeyptr, *adj*, *købt for fuld pris, dyrekøbt, hafa a-t Hálfs IV, 5.*
alklokkr, *adj*, *fuldstændig blædgjort, afmægtig, EGils 3, 17.*
Alkoga v. l. f. Olga s. d.
alkostigr, *adj*, *fuldt ud fortræffelig (egl. i besiddelse af fortræffelige egenskaber i fuldt mål)*, Arn 5, 2, Hl 18 a, ESk 9, 4.
alkunni, *adj*, *helt kendt, unz a-a* Bdr 8. 10. 12 antages at stå f. unz 's a., 'indtil alt er fuldt kendt, erfaret (af mig).'
alkunnr, *adj*, *helt kendt, almenkendt, berømt, a. sunnudagr Leid 32.*
alkœnn, *adj*, *meget kyndig, indsigtfuld, om Olaf d. hellige ESk 6, 31.*
allbrått, *adv*, *meget hurtig, tidlig, Tindr Lv 2, Sigv 7, 6 (SE henfører a. her til ek veit eigi i bet. let).*
alldáðgofugr, *adj*, *meget berømt ved be-driften, Sigv 5, 5.*
alldáliga, *adv*, *meget fuldkomment, i højeste grad, a. feigr, uundgålig bestemt til at da snarlig, Nj 11. Jfr dála.*
alldrengila, *adv*, *meget mandigt, tappert, Hjr Lv 25.*
alldýrr, *adj*, *meget hertig, udmærket, (en konge) Hjr 3, 13.*
allfagr, *adj*, *meget smuk, a-t enni Árm 3.*

allfár, *adj*, *meget ringe i antal, fð, yrkja a-tt, digte meget lidet, Jóms 4.*
allfljött, *adv*, *meget hurtig, Rst 3 (v. l.).*
allframr, *adj*, *meget fremragende, ypperlig, Sigv 5, 4. 13, 15.*
allfrekr, *adj*, *meget grådig, om ilden Arn 3, 8.*
allfriðliga, *adv*, *meget fredelig, Bølv 7.*
allfróðr, *adj*, *meget kyndig, ESk 13, 1, Gullásþ. 1.*
allfólr, *adj*, *meget bleg, Korm Lv 6.*
allgláðr, *adj*, *meget, synderlig, glad, Sigv 7, 8.*
allgóðr, *adj*, *meget god, (om biskop Gudmund) Gd 24, a-tt heyra, høre gode ord, råd, lærdomme, GSúrs 15.*
allharðr, *adj*, *meget stærk, a-horð él Isldr 12; meget kraftig, om en mand, Nj 28.*
allheiðinn, *adj*, *helt hedensk, Hjr Lv 1.*
allheiagr, *adj*, *meget hellig, EGils 2, 11.*
allheppinn, *adj*, *meget heldig, Leid 22.*
allhratt, *adv*, *meget hurtig, Krm 12 (v. l. allstritt rigtigere).*
allhryggr, *adj*, *meget bedrøvet, EGils 1, 22.*
allhvass, *adj*, *meget skarp, Bjhit 2, 14; a-t som adv, meget hurtig, ÞKolb 1, 1.*
allhvítir, *adj*, *meget hvid, lys, (om en kvinde) Korm Lv 5.*
allhoelinn, *adj*, *meget pralende, Grettis 19.*
allhætr, *adj*, *meget farlig, a-tt ofreiði Halli 5.*
allkaldr, *adj*, *meget kold, Eg Lv 46.*
allkoenn, *adj*, *meget kyndig, porgHoll.*
alllengi, *adv*, *meget længe, Anon (XII) B 1, Grettis 46.*
alllitill, *adj*, *meget lille, ringe, Mhkv 5.*
alllitt, *adv*, *meget lidet, i en meget ringe grad, Korm Lv 24, ÞjóðA 4, 8, Mgóð 2, Líkn 47.*
allljós, *adj*, *meget klar, gennemsigtig, (om et digit) Leid 44.*
allmargr, *adj*, *meget talrig, Atli, SigvSt 1, Mhkv 14, Ragn VI, 1.*
allmikill, *adj*, *meget stor, acc. m. a-nn som adv, meget hurtig, Grettis 24.*
allmjök, *adv*, *i meget høj grad, Mhkv 29, Halli 4, Gyð 8.*
allnáttförrull, *adj*, *som altid el. gærne færdesude, farer omkring, om natten, (om ulve) Arn 3, 11.*
allnýr, *adj*, *meget ny, hvat a-s, hvilke nye tidender, Ragn V, 5.*
allnýtr, *adj*, *meget nyttig, dygtig, Hl 41 a.*
allnær, *præp.*, *meget nær ved, StHerd 3, 2.*
allr, *adj*, *al, hel, 1) i alm. al, = lat. omnis, oll vé Haustl 15, halir a-ir Vsp 56, a-ir menn Hávm 53, Vafþr 37, a-ir 11 ok 2 menn Hhard 13, allar 11 skeiðar Sindri 2, a-ir einherjar Vafþr 41, Grí 51, alt veitk Vsp 28, jfr alt eru óskop Hávm 98; ofte uden noget subst.: ef a-ir lifði Hár 23, þogðu a-ir Sigsk 50; a-t es senn Hávm 17, a-s fulltrúi, med hensyn til alt, Sigsk 14; nærbeslægtet hermed er bet.*

*enhver, allr viðr, enhver art træ, Helr 10 (v. l.), a-t bøl Vsp 62 (her kan dog a-t være at henføre til folg.), oll smilli Mark 1, 9, a-t fé Guðr II 25, alt vil Hávm 23; a-s beini, sómi Am 8. 97; a-s vesall (med hensyn til alt, i alle henseender) Hávm 69, a-s óðr Skáldh 5. — 2) hel, fuldkommen, = lat. *totus*, a. herr Rdr 11, a. (overalt) í dreyra driftinn Hák 15, oll í manna blóði GSúrs 18, a. valdgogg sleginn Hhund II 44, a. týnumk Líkn 3, a-a arma, armene i hele deres længde, Gautr II, 7, a-a vetr fimm Hár 16, Oddrgr 6, nætr a-ar níu Hávm 138, a-ra ellifu vetra Arn 3, 1, of a-ar nætr, hver nat helt igennem, Hávm 23, a. jotunheimr Vsp 48, a. ása salr pryr 13, a. vinskapr Hávm 51, muna far a-t í sundi (helt og holdent) Sigsk 53, af q-um hug Hhund II 15, Gríp 47, a-an hug Hávm 121, 124, a-an dag Sigsk 13, engi a. dagr (dag tilende) Gunnl Lv 8, a-ra tíma (gen. abs.) St. 8, geð a-t Hávm 99, a-s hugar (gen. abs.), af min hele sjæl, Gríp 32; a-t austr (helt) Hál 15, a-t et iðra Korm Lv 15, a-t of frák pfagr 8 (i de 4 sidste exx. bliver a-t næsten adv.); alt = hele verden, universet, a-s stýrandi, gud, Mark 1, 31, a-s dróttinn Hallv 8, a-s hirðandi, kannandi SnE II 234, Líkn 5, a-s gramr, d. s., Næv 1, a-s groððari ESh 6, 20, a-s kjósandi (v. l.) ESk 6, 1, a-s ráðandi ESk 6, 5, Gdþ 44, a-s valdandi ESk 6, 1. Til denne bet. slutter sig endvidere: verða a., dø, omkomme, Islár 9, Grög 5. — 3) ang. enkelte former bemærkes: a) a-t bruges adverbiett — foruden i de nævnte tilfælde — a-t ór Finna bygdum Sturl 3, 3, a-t með Blálands jaðri Sturl 2, 21, a-t norðr sst 20, a. i gegnum Sigv 11, 3, Halli 4; b) a-s med superl., a-s mest Hfr Lv 1, Sigv 3, 6, 13, 8, a-s fyrt pryr 2. 39, Oddrgr 3, a-s beztr Líkn 13; med engi (slet ingen) Korm Lv 1, Sól 74, Stein 3, 17, Has 32, Hár 28, a-s ekki vel GGalt 3; alls uden tilføjelse, i det hele, Korm Lv 8 (Lv 36 er forvansket); jfr a-s til lengi Helr 14; med talord, a-s þrír Eviðs 6, a-ra (gen. pl.) forstærkende med superl.: a-ra nýztr Gunnl Lv 10, a-ra flestir Hhund II 28, a-ra feiknast Hyndl 40, a-ra helzt Nkt 74, ESk 6, 63, a-ra hæstr Arn 2, 6, jfr abs.: sjau hundruð a-ra Vgl 7, a-ra i ásmegin Hym 31. — 4) adverbiett udtryk; með q-u, fuldstændig, Hym 15, Gríp 38, Sigv 3, 16, 11, 17, Blakkr, Egils 3, 2, at q-u, i alle henseender, fuldkomment, Hhund II 26, porm 1, 6. — 5) endelig bruges a-s som conj. caus., da, eftersom, GSúrs 21, Harkv 18, Eg Lv 2, Hák 14 (v. l.), Bbreið 1, Eil 1, Refr 3, 2, Vafþr 1, HHj 7 o.s.v. Jfr górv.*

allrads, Gunnl Lv 1 er forvansket vist nok af elda.

allrauðr, adj, meget rød, (om blodet) Gestr 1.

allreiðr, adj, lidenskabelig ophidset (af kamplyst), Sindr 2.

allréttligr, adj, meget retfærdig, a. dómr Mark 1, 8.

allrifr, adj, i rigelig grad tilstede og gærne uddelt, (altså passivt; om penge) a. eyrir EBrun.

allríkr, adj, meget mægtig, Sigv 7, 6, pSjár 2, 2, Arn 5, 25.

alls, se allr.

allsaklauss, adj, meget (helt) uskyldig, Háv 1, 1.

allsanrr, adj, meget (helt) sand, a-tt vas þat, Anon (XI) Lv 1.

allsberr, adj, helt nogen, Mey 30.

allsherr, m, (jar), hele folket, findes kun i dat., a-i Arbi 17 (gen. a-jar i prosa alml.).

allskarpr, adj, meget hård, kraftig, a-tt som adv, Drporst 1.

allskjótr, adj, meget hurtig, a-tt som adv, Gran 1, Leið 1, Anon (XII) B 15.

allskonar, se konar.

allskyndila, adv, meget hurtig, GSúrs 35.

allsnarpr, adj, meget skarp, (om sværd) Islár 18.

allsnarr, adj, meget rask, modig, a-tt hjarta Ingj 1, 3.

allsnotr, adj, meget klog, Grett 1, 6.

allsnúðula, adv, meget hurtig, ríða a. (E. Noreen Studier 3, s. 39 urigt.) Sigv 3, 12.

allsnoefr, adj, meget rask, dygtig Glðr 4 (v. l. al-).

allstirðr, adj, meget stiv, ubøjelig, om et lidet elegant el. flydende digt, Gd 78.

allstórr, adj, 1) meget stor, vigtig, eiga at véla um a-t, have med meget vigtige sager at göre (om noget vigtigt forestdende), Hálfs VI, 11; a. munr Jóms 5. 2) overmodig, kraftig, Ormsþ IV, 3.

allstrangr, adj, meget sterk, rivende, (om strömmre) Anon (XIII) 3, 14.

allstriðr, adj, meget strid, sterk, kraftig, a-tt som adv Krm 12.

allstyrkr, adj, meget kraftig, HolmgB 8.

allsvangr, adj, meget sulten, hungrig, (om heste) Sigv 3, 11, SigvSt 2.

allsýsliga, adv, meget hurtig, rask (egl.-sýlliga), Qrv VI, 3.

alltiðr, adj, meget hyppig, a-um som adv, stærkt (om skibets bevægelser i søgang), Grettiss 14.

alltígginn, adj, meget höj, fornem, (konge) Sigv 13, 2.

alltrauðr, adj, meget uvillig, a. flugar (til flugt) Hhund I 53.

Allvaldi, m, jætte (sál. cod. reg.), Hár 19, se Qvaldi.

allvaldr, m, som er meget mægtig, har hele magten, konge, fyrtse, pul IV hh 1, Yt 4, Hák 13, Gráf 3, Sigv 1, 2, 13, 2, Rst 13, pór, Hfr 2, 4, pKolb 3, 7, Bersi 2, Mark 1, 3, ESk 6, 50 (v. l. allvaldr), Ht 3, Hhund I 21, (i pl.) Anon SnE 1 512; a-s sonr TorfE 5, Eg Lv 25, a. aldar GSúrs 26 (her gud?), Ótt 1, 14, a. Yngva þjóðar, aldar, Yt 7, Korm 1, 7, a. Egða þjóðA 3, 6, Stúfr 4, a. Dana Steinn 1, 7, a. austmanna Harkv 9, a. Englands

Sigv 13, 19, a. Lundar *PjóðA* 1, 18, a. *innan lands Sturl* 3, 18.
 allvel, *adv*, meget godt, *Bjhit* 2, 6, *Halfs VI*, 5, *Gríp* 49.
 allvesall, *adj*, meget elendig, begi hann a., elendig som han (*i det tilfælde*) er, *Eindr.*
 allvirkr, *adj*, meget kærlig, omhyggelig, (*om gud*) *SnE II* 196.
 allviss, *adj*, 1) meget klog, *Anon (XII) B 6.* — 2) helt vis, sikker, allvist (: mist) *Has 2.*
 allvitt, *adv*, vidt og bredt, på en stor udstrækning, *Grani* 2, *Hl 17 a.*
 allvitr, *adj*, meget vis, klog, *Nkt 43.*
 allpakkligr, *adj*, meget tækkelig, smuk, (*om skibet, visinok riktigere om hjæl-mene*) *Hást 8.*
 allparfr, *adj*, meget nyttig, (*om sange*) *Hávm 164.*
 allþétt, *adv*, meget ihærdig, vinna a. *Leið 10.*
 allþrútinn, *adj*, meget ophovnet (*af sorg*), meget sorgfuld, *Pét 45.*
 allpurr, *adj*, meget tør, helt tørret, a. fura *Vol 9* (*hvor det rette vel er allpurrus*: hrísi fúrr, ülden brændte ved — tændt op ved — de helt tørre risgrene).
Almákiús, *m*, fyrste, *Mey 19.*
 almannia, egl. gen. af almennt (*der ikke forekommer*) og identisk med allra manna, alle mands, alle folks, altid i forb. med et subst.: a.-lof *lv 8, Hsv 120*, a-a spjor *Arbj 20*, *jfr alpjóð; nu til dags bruges ordet i forb. a.-rómur, jfr navnene Almannagjá, Almannafljót, og flere andre sammensætninger i prosa, se Fritzner.*
 almáttigr (*el. -ugr*), *adj*, almægtig, *Has 17, Lil 1, Gd 1, Sól 7.*
 almbogi, *m*, ælmebue, (*jfr ýbogi*), *Ingim.*
 almborr, *m*, (-s; -var), ælmens, : buens, træ, kriger, mand, *Mv III 17.*
 almdrog, *f*, (-ar; -ar el. ir? v. l. -draug ur.), buestræng, a-ar cegir, kriger, *Sindr 7; i prosa bet. drög stribe. Jfr ýdróg.*
 almdróðs, *f*, buens kvinde, valkyrie, kamp, a-ar iss, sværd, *Ht 60*, a-ar eisa, kampens flamme, d. s., *Sindr 2.*
 almeiddr, *adj*, helt beskadiget, lem-læstet, *Gd 18.*
 almenning, *f*, (*uden pl.*), den samlede folkemængde, *pul IV j 5.*
 almenningr, *m*, (*uden pl.*), det samlede udbud (*til leding*), den samlede kriger-skare, *PjóðA 4, 22, Sturl 3, 12, Gautr II a 6.*
 almildr, *adj*, i enhver henseende mild, d. e. syndfri el. brav, (*om Ótaf d. hell.*) *ESk 6, 35, (om Plac) Pl 17, (om Gud mund d. gode) EGils I 8.*
 almr, *m*, 1) ælm, ælmetræ, *pul IV kk 2, dørr a-i skept, med skaft af ælm, Arn 3, 14. I kenninger for mænd: a. skjalda Isldr 25, a. eggþings Nj 1, a. undirgerðar jarðar þráðs (guldets) Nj 5, a. hjalma funa Nj 7, a. malma dynskúrar Anon (X) Lv III B 4; som halvkenning skulde a. findes *Hhund I 9*, men en sådan kan*

ikke antages for et så gammelt digts vedhommende, se *iovrigt ítrborinn*. — 2) bue, *pul IV p*, benda a. (a-a) *Hhard 7, Rp 28*, sveigja a. *pham 13*, beygja a. *Rp 35*, draga a. *Hfl 14, PjóðA 3, 14*, a. gall *Ótt 3, 10*, a. umði *Krm 12*, a-ar bugusk *Eyv Lv 7*, a. sparn af sér oddi, *Joms 27; þrymr a-a, kamp, Hhund I 16*; a-s heggr, kriger, *Hav 4*, a-s askr, d. s., *Isldr 3*, a-s ærir *Sigv 12, 10*, a-s bifscékir *Ht 31*; a-s *Grettiss 16* er vist fejl for jalms, s. d. *Jfr ping..*

almreyr, *n*, buens rørstængel, pil, a-s lituðr, kriger, *ESk 6, 17.*

almrjóðandi, *m*, buens rødfarver, kriger, *Ingj 2, 2.*

almsima, *n*, (el. -sími m?), buestræng, a. *Ullr, kriger, Nj (XII) 4.*

almskúr, *f*, 'bue-regn', kamp, porv tréj.

almsorg, *f*, ælmens sorg, mén, vind, *ESk 12, 16.*

almsveigir, *m*, buespænder, *Ans 4 (jfr bogseigir).*

almsvell, *n*, buens is, pil, a-s boði, kriger, *Tindr Lv 1.*

almtaug, *f*, (-ar), bue-stræng, cegir a-ar, kriger, *pdr 15.*

almtíundi, *m*, buens ødelægger, kriger, mand, *Anon (XIII) B 42.*

Almveig, *f*, *Halfdans hustru, Hyndl 15.*

almping, *n*, 'bueting', kamp *porm 1, 10.*

almpingsamr, *adj*, begærlig efter buens ting, kamp, kamplysten, *Hást 8.*

almpollr, *m*, buens træ, kriger, mand, *Grettiss 24.*

almæli, *n*, alles udsagn, eitt a., en-stemmt udsagn, *Líkn 17.*

almarr, almcerr, *adj*, helt navnkundig, ypperlig, (*om aserne*) *Anon (X) B 5 (her mer: før-), (*om munden*) *Merl II 82.**

almætr, *adj*, i enhver henseende ud-mærket, *Ht 78, Mgr 50.*

almótr, *m*, (-ar; ud. pl.), almagt, almægtighed, (*guds*) *Nik 1, 2; al kraft, alle kraeftir, leggja framm allan a-tt, op-byde alle sine kraeftir, Gautr II a 8.*

alnenmenn, *adj*, meget dygtig, virksom, *Ótt 2, 2.*

alnýtr, *adj*, i enhver henseende nyttig, dygtig, *EGils 1, 1.*

Alpheus, *m*, Álfœus, *Mey 8.*

alprúðr, *adj*, fuldt prægtig : sædelig, (*superl.*) om Maria Magdalena, *Mey 11.*

alpt se olpt.

Alptafjørðr, *m*, Alftafjorden (på Snejfjeldnes, *Isl.*), *P-Tref 3.*

alr, *m*, (-ir), syl, al ok af oddi *Herv V, 8.*

alrauðr, *adj*, helt rød, ildrød, (*om guld*) *Ht 42.*

Alráðr, *m*, konge i England, Ethelred, (d. 1016), *Gunnl Lv 10; se Aðal-*.

Alrekkr, *m*, sagenkonge, *Yt 11*; A. enn frækni *Herv V, 1.*

alrikhubba, *f*, kölle af ælletræ, (v. l. f. eiki-), *pskum.*

alrœmðr, *adj*, almindelig omalt, *Harð 9.*

alsetrs, *Líkn 36* er vist fejl f. alls setrs.

alshendis, v. l. for einhendis (*povr veil*), s. d.

alskírr, adj, helt skinnende, strålende, a-t hófuðmusteri *Has* 60. Fem. alskír (-ar), navn på solen, *Alv* 16; på månen, *pul IV* ll., mulig ved en fejl.

alskjótr, adj, meget hurtig, om en hest *Hávm* 89.

alskýrr, adj, i fuldt mål klar, herlig, (om Kristus) *Nik* 1, 1.

alsnaúðr, adj, helt fattig, bundfattig, *Gyð* 5.

alsnjallr, adj, fuldt modig, tapper, *Korm Lv* 38.

alsnotr, adj, fuldt vis, klog, i enhver henseende klog, *Hávm* 55, *Hsv* 56, *pry* 26. 28, *Guðr I* 2.

alsnoefr, adj, v. l. f. allsnoefr, s. d.

alstiðr, adj, fuldt stiv, ubøjelig, (om sværdet) *Ht* 25 b (hds alstríðr; stiðr = stínnr).

alstríðr, adj, fejl for alstiðr, s. d.

alstyrkr, adj, fuldtud stærk, almægtig, (om Ólaf d. hell.) *ESk* 6, 7, (om den helig ånd) *Heilv* 16.

alsvartr, adj, helt sort, kulsort, (om okser) *pry* 23, *Hym* 18. — Som egennavn på en jætte *pul IV* b 4, på en hest *pul IV rr* 4.

alsvinnr, -sviðr, adj, fuldtud vis, alvidende, (om en jætte) *Vafþr* 6 o. s. v. Som egennavn på den ene af solens heste, hvor svinnr vel betyder 'stærk' (jfr got. swinþs), *pul IV rr* 3, *Grí* 37, *Sigdr* 15.

alsæll, adj, 1) fuldt ud lykkelig, salig, *Heilv* 11. — 2) i fuldt mål rig, mælum a-an *Grott* 5.

alscœmdr, adj, fuldt hædret, *Vitn* 9 (vistnok om manden, ikke arven).

altári, n, alter, *ploft* 3, 7, *ESk* 6, 50, *Líkn* 37, *Nkt* 53. Jfr K. Gíslason *Nj II* 998.

alteitr, adj, helt glad, munter, *Bárð* 2. alvaldr se allvaldr.

alvangr, m, alles vang, land, en betegnelse for det isl. altings plads, tingstetten, a-s eyrr, den holm i elven (*Óxarár*), hvor tvekampe holdtes, *Gunnl* Lv 11.

Alvarr, m, hestenavn (den meget forsigtige, sikre, v. l. Afarr), *pul IV rr* 3.

alvaxinn, adj, fuldvoksen, (om en okse) *Hárd* 17.

1. **alvitr**, f, (-r el. -ar? -r), væsen i fremmed ham, især om kvinder i svanskikkelse (al- = al i alius, ἄλλος ESievers Beitr XII 488 f., og vitr af vétr), svane-mø, a. ungar (unga hds) *Vgl* 1, a. (voc.) *Hhund* II 26. Som egnen. findes det *Vgl* 3 og 10, A. unga, men ved misforståelse og i yngre tildigtninger.

2. **alvitr**, adj, fuldt vis, overmåde klog, (superl.) *Ht* 99.

alvíss, adj, alvidende, meget vis, *Ingj* 2, 5. Som dværgenavn *Alv*.

alpingi, n, almindelig forsamlings, (om dommedag) *Líkn* 26, se *hringmøt*; om Islandernes Alting *Hárd* 14.

alpjóð, f, (ud. pl.), den samlede befolk-

ning, alle mennesker, *St* 9. 15, *Arbj* 16, = alþýða.

Alpjófr, m, dværgenavn, *Vsp* 11, *pul IV ii* 3.

alproskinn, adj, (af þroski), fuldt moden, i sin fulde kraft, *Sturl* 5, 20.

alþýða, f, (ud. pl.), den samlede folke-mængde, hele folket, *Mark* 1, 23, a. lærðra manna, den samlede gejstlighed, *ESk* 6, 9.

alþýðr, adj, almindelig, a-ð kristni, den hele kristenhed, kristne kirke, *ESk* 6, 6; rimeligvis er a. en oversættelse af catholicus.

alþýðu-rómr, m, (ud. pl.), almindeligt udsagn, noget alle siger, *Hsv* 84.

ama, (-aða, -at), vise sig uvenlig mod, søge at fortænge, a. aurum, bortedsle sine penge, *Hsv* 54.

Ambhoſdi, m, fingeret navn, hvorved høvdingen *Havliði* Mársson betegnes, *Anon (XII)* B 13; hvad amb- her betyder er usikkert; jfr Hjarthofði og Orknhoſdi.

Ambrósiús, m, = Merlin, *Merl* II 9.

ambót, f, tjænestekvinde, tærne, *pul III 2 b*, *pry* 20. 26. 28, *Sigsk* 70, *Grott* 2, *Frþ I* 12, *Vgls* 2, a-ir Ragnhildar *Harkv* 13, (guds, 3: helgeninde) *Pét* 22, *Katr* 1. 18. 24. Som egnen. *Rþ* 13.

Amlöði, m, den bekendte sagnperson (jfr *Saxo III*) Hamlet (Amlethus hos Saxon), A-a meldrlid, havet (se kômldr) Jfr Meissner JF XLV om hele stedet. *Snæbj* 1; i nutidsisl. bet. a. døgenigt.

amma, f, bedstemoder, *Hym* 8. Som egnen. *Rþ* 16. 21.

amorligr se omurligr.

amra se ámr.

an, ældre form f. en efter komparativ, se en.

Ananías, m, en jøde, *Pét* 33.

Anastasia, f, helgeninde, *Mey* 42.

anda, (-aða, -aðr), 1) ånde, (ábs) a. hand- an *Anon (XII)* B 8; a. á et Merl I 10. — 2) udånde, dø, men kun i medium og part., Hfr Lv 28, *ploft* 3, 7; part. *GSúrs* 29, *porkHraun*, *pjóðA* 2, 4, *Jóms* 34; andaos minjar *Mhk* 21.

Andaðr, m, navn på en gögler, *Harkv* 22. 23 (eller rigtigere: Onduðr, jfr ty. Andahad; gögleren har uden tvivl været tysker).

andagipt, f, åndelig, især den hellig ånds (andi), gave, *Mlag* 2, *Lil* 12.

andalauß, adj, uden ånde, livløs, om smedebælge og fisk, *Heiðr* 5. 31.

andargipt, f, åndelig gave, sjælsgave (qnd), omtr. d. s. s. andagipt (jfr sm-hængen), *EGils* 2, 7.

andargleði, f, (ud. pl.), åndelig glæde (qnd), *Gd* 24.

andarsárr, adj, såret i sjælen, syndbesmittet, *Heilv* 12.

andfetlar, m, (pl. tant.), bånd (på bryst og ryg, d. v. s. over skulderen), hvori sværdet bares, gyldir a. *Harkv* 19.

andføng, n, (pl. tant.), modtagelse (af en gæst), *Vafþr* 8.

Andhrimnír, m, navn på ørn, *pul IV vv*,

- på Valhals kok, Grí 18; vistnok “den, der er rimet, sodet, i ansigtet”.
- andhvælr, m., (pl. -ar, -ir), næbhval, pul IV y 2 (måske samme som andarnefja på grund af snudens lighed med et andenæb, jfr Ghm III 359).
- andi, m, 1) ånde (der udgår af mund-en), Ingim., þvazf 1; fisks a. SnE II 432. — 2) sjæl, Lil 58. 77; sind, grimmr a. Gd 31. — 3) ånd (guds, den hellig ånd) Gd 13, jfr a. spekðar Heil 3. 10, ESk 6, 6, Has 3, Leið 22, GOdds 6, Líl 27. 54. 80 osv; skirleiks a., omtr. = skirleikr, Lil 25. — 4) ondt væsen, djævel, fúlir a-ar Mgr 50, sem a-inn segði, Lil 39; jfr girndar a. EGils 3, 2. — Jfr ástar-, spekðar-.
- andkæta, f., (ud. pl.), gensidig glæde, især om velystens udovelse, Vøls 9 (af and-, gensidig, og kåtr, munter).
- andlangr, m., (ud. pl.), den anden himmel (vel egl. lang, udstrakt fra den ene ende til den anden), pul IV ff; a-s herra, gud, Gd 29 (hds. laugs), a-s græðir, som giver himlen(s glæder), gud, Pét 39 (hds. laugs).
- andlát, n., udånden, død (láta qnd, qndu), Lil 60.
- andlæts-tið, f., dødstime, Gdβ 13.
- andlit, n., ansigt, Rþ 8, Sól 59, Merl I 38.
- andlits-hvitr, adj., med hvidt ansigt (om Adam og Eva), Lil 17.
- andmarki, m., fejl, brøst, mangel (ved noget), Hálfs I (skr. ann.).
1. andnes, n., (også skr. annes), næs, der stikker frem parallelt med eller overfor et andet, Vøls 1. 10; a. alnar gims, ringens mod hinanden stående næs, (bægge) arme, Gunnl Lv 7. — Jfr Annisnes.
2. andnes, n., andens næs, land, sœn, a-ss ondurr, skib, Gunnl Lv 6 (skr. ann.).
- andprúðr, adj., enten: hvis qnd, sjæl, er modig, el. ligefrem: skön, herlig (foran, ø): af udseende, a-tt høfuð (om Olaf d. hell.) Sigv 12, 21.
- andr, m., (-rs; -rar, yngre form f. ondur), s. d., shí, a. Ekkils vällar, skib, Nj 23.
- andrán, n., berøvelse af livet, døden (voldsomt påført), HolmgB 10, Olhelg 9, Grett 2, 5, Pl 58, Orv IX 44. 67.
- Andréás, m., apostlen A., Vitn 2.
- andskoti, m, 1) ‘modskyder’, fjende, Korm Lv 16. 36, Háv 11, ÞjóðA 3, 19, Valg 7, Gils 1, 18, StjO II 3, Hym 11. 13, Hávm 148; a. Ádalráðs Sigv 10, 7, a. Baldrs, Höð Vsp 33, Bdr 11, a. Gauta Gldr 7. — 2) djævelen (som menneskehedens fjende), Líkn 38, Jón.
- andspilli, n., (ud. pl.; også skr. ann.), 1) gensidig tale, samtale, Sigv. 5, 2, Skí 11. 12, Sigsk 46, Guðr II 11. — 2) efterretning, melding, inn kom a. Am 45.
- andspillir, m., som fører samtaler (med en anden), fortrolig ven, a. Agða (om Gisle) GSárs 14.
- andspjall, n., = andspilli 1, samtale, Sig. meiri (Brot) 4 (FJs udg.), a-spjall bera, fremføre tale (især passende, trøstende ord), Guðr I 12, a. léa (v. l. bera) Herv V 4.
- andsvør, n., (også skr. ann-), svar, altid i pl., Harkv 4, Gauðr II 6, Orv III 6, Mv III 19, Lok 5, Brot 7, Sigsk 17. 45. 50 (veita a. konstant udtryk).
- andvaka, f., sövnloshed, vågen tilstand, Mgóð 2; a. randa, skjoldenes sövnloshed, d. v. s. bevægelser (under kampen), omtr. = kamp, Oddr 2, a. hjalms pmáhl 6.
- andvani, adj., blottet før, berøvet (jfr det følg.), margs a. Iv 35, alls a. Hjortr 3, lífs a. Orv IV, 3, Lil 20, auðs a. Hhund II 33, glaums a. Brot 16, og mulig Guðr II 42 (her kan a-a både være nom. pl. og acc. pl. både til a-i og a-r).
1. andvanr, adj., =det foreg., a-ar saums (siglur) Rdr 5, a. banda lags Korm Lv 41, a. ótu Hhund I 5. Jfr Olson Stud AK 529.
2. andvanr, adj., berøvet livet (qnd), Od 23.
1. Andvari, m., dværg, Vsp 15 (SnE I 66), pul IV ii 3.
2. andvari, m., fisk (lu p u s SE), pul IV x 1. Dværgen A. (se foranst.) siges at have været i en geddes skikkelse i elven.
- andvarp, n., suk, stønnen, Mdr 13.
- andvinnr, adj., arbejdende imod, bekæmpende, rede til kamp mod, Anon (XII) B 22.
- andvígr, adj., kæmpende imod, angribende, St. 8, Vell 29, Ragn VIII 2 (rettelse for einiga); a. hiti illifis, skadelig, Heilv 5.
- andþeyst se audþeystr.
- andþings, þSÍð 3, er dunkelt, måske: andþing, møde med, a. oegis, møde med den frygtelige?
- andærí, adv., ‘mod-roende’, imod, ulykkelig (and og ör, øre), ganga a., gð uhel-dig, Am 14.
- andærigr, adj., besværlig, trykkende (jfr det foreg.), a. ekki (sorg) GSvert 10.
- andærr, adj., kan opfattes dels som andærí, ‘roende imod’, (jfr de to foreg.), om vinden, der er imod, besværlig, (sál. SE), dels som andoerr, hvis ande, pust er rasende, Eg Lv 23 (v. l. aundurr).
- angan, n., (ud. pl.), fryd, person der er til fryd, a. illrar brúðar, om völven, Vsp 22, a. Friggjar, Odin, Vsp 53 (R har det ur. angan tyr), Freyju a. (?) ÖlLeggs 4.
- Angantýr, m., sagnhelt, Hyndl 23, Hl 22 a; — en (anden) sagnperson, Hyndl 9. 45.
- Angeyja, f., en af (Heimdals?) mødre, Hyndl 37.
1. angi, m., (ud. pl.), duft, (en kvindes) duftende ynde, dýrigr a. gengr af svanna Hfr Lv 18.
2. angi, m., udstændende spids el. trævl (bånd-endel), a. foldar, orm overhovedet, EGils 1, 39 (om en indvoldsorm); anga Sigv 13, 1 er ur. v. l. jor ongul.
- Anglia, f., England, Merl II 71.
1. angr, n., (ud. pl.), kummer, sorg, þklypp, Jör 4, GSárs 4 (med gen. obj.), EGils 3, 20, Gríp 20, Am 100, Hálfs IX

21, bíða a. *Darr* 8, *pham* 2, 2, bera a. *Líkn* 10, hljóta a. *Leið* 8, gera sér a. *HolmgB* 4, vera at a-i *Hhund* I 5, gera a. við e-n, göre noget som volder en sorg, *HHj* 10; sorg over synder, syndsmærté, *ESk* 6, 63, jfr a-i firðr (om abbedissen) *ESk* 13, 5, lemja a. *Líkn* 39; pine, *Has* 39, lífs a. *Mv II* 18. — *I kenninger*, a. hjalms, sværdet, *Grettis* 16, a. ýs, træets skade, ilden, *porm* 2, 18; a. (v. l. f. garmr) fýris, vinden, *Arn* 2, 10; a-s hefnir, hnek-kir, syndens nedbryder, from mand, *Pt* 47, 59. *Jfr* hjalm.

2. Angr, m., navn på en norsk fjord, arm af Hardangerfjorden, pul IV ccc (jfr No. gården. XI, 491), men *Hæng* V, 9 må der være ment en nordligere fjord, mulig Varanger i Helgeland; sø i alm., a-s eldr, guld, *Isldr* 15 (jfr eldmeiðir).

angra, (-ða, -ðr), volde bekymring, smærté, sott (kummer) a-r *Korm* Lv 35, med dat., a. e-m (harmr) *Okík* 2, (meintregar) *Gríp* 34, a. kaupskipum (om strömmen) *Ott* 2, 13; med acc. a. fyrdø *Halli* 4, a. þeugil *Anon* (XI) Lv 6, a. oss (kunde også være dat.) *Máni* 1; med. angrask, betages af (synd-)smærté, *Líkn* 47.

angrbeitir, adj., fort ved krysning over søen (angr), (ved rettelse) om skibet, *Eg* Lv 24; ifg hds. er ordet at henføre til havet selv og må da opfattes (SE) som 'besværlig (angr n.) befaret ved krysning'.

Angrboda, f., jættekvinde (mén-bebudende, ménvolderske), med hvem *Loke* avlede ulven, *Hyndl* 40 (ifg *SnE* I 104 var hun også moder til midgårdssormen og *Hel*).

angrfellir, m., sorgens, ø: syndens, til-intetgörer, (St. Johannes), *Kolb* 1, 1.

angrfirðr, adj., kummer-berøvet, glædet, glad, a-ð old *EGils* 1, 39.

angryfylðr, adj., opfyldt af synd, a-d qld *ESk* 6, 58.

angrhægandi, m., 'synd-nedbryder', Kris-tus, *Líkn* 23.

angrhjóðandi, m., 'synd-udrydder', from man, *Pt* 32.

angrlauß, adj., fri for sorg, bekymring, *Hsv* 109, a-s hvila (hvor kun fryd føles) *Hhund* II 47; oss (dat.) a-t (adv.), til fryd for os (også om elskovsfryd), *Korm* Lv 10.

angrlestandi, m., 'synd-nedbryder', gud, *Has* 65.

angrlestr, adj., beskadiget ved mén, a. ægir *SnE* II 202.

angrleystr, adj., løst fra synden el. (hel-vedes) pine, *SnE* II 234.

angrljóð, n., (pl. tant.), smærtefulde sange, sange om sorg (sørgelige tildrag-else), klagesange, *Hhund* II 46.

angrljóðasamr, adj., fuld af klagesange, som synger om sorger og ulykker, der vil ramme folk, *Drv* (XI) 9.

angrsamr, adj., fuld af sorg, kummer, elendighed, engum a-t *Has* 37.

angrskerðandi, m., som gör skår i, ned-bryder, synden, om gud *Líkn* 51.

angrsól, f., 'søens sol', guld, a-ar jafn-endr, gavmilde mænd, *Háv* 8.

angrstríðandi, m., som bekæmper synden, gud, a. aldar *Líkn* 49.

angrstríðir, m., = foreg., a. qldu viggs runna *Has* 21.

angrtælir, m., som anvender svig mod (til tilintetgørelse af) hvad der volder kummer, a. ylgjar, den der stiller ulv-indens sult, kriger, *Arn* 3, 5.

angrtøpuðr, m., (-ar), som tilintetgør kummer, a. ulfs (jfr det foreg.) *Iv* 27.

Angrvæðill, m., vel egl. 'som farer frem til mén', navn på et sværd, pul IV l 4 (v. l. -vand-; jfr *Þorst*. s. *Vík*, *Fas* II).

angrbjófr, m., som afvender (ens) sorg, som er til fryd, a. Ódins, *Tor*, *pdr* 15.

angrþrútin, adj., opfyldt af sorg, *Mv* I 11.

angrþverrir, m., som formindsker, til-intetgør, synden, den hellig ånd, *Heitv* 15.

1. Anna, nytestamentlig person, *Mgr* 6. 2. anna, (-ða, -at), udøre, magte (af) qnn), med dat., a. frama, magte herlige gærninger, *Rekst* 32; a-sk of eyki, være sysselsat med lastdyr, sørge for lastdyr (heste; spottende), *Bjhit* 2, 16 (annad hds.).

annarr, adj-pron, talord, anden, betegnende et sidestykke, noget sidestillet eller noget som står i et vist sammen-lignings- eller modsætningsforhold til noget andet, A. 1) en (den) anden (ikke talord i egl. betydn.), feldi a-an *Eg* Lv 9, en vér a-an *porv* veil, a. heimr *GSúrs* 26; ljós a-at *Am* 87, a-at *Þing* *HolmgB* 2, a. stóð (salr) *Vsp* 37, a. (hani) gelr *Vsp* 43, a. konungmanna *Glðr* 9, en q-ur gekk *Hym* 8, a. óauðigr *Hávm* 75, a-rs kona, eyrarúna *Korm* Lv 48, *Vsp* 39, *Hávm* 115, verr a-ar *Helr* 1, vinr qðrum *Hávm* 124, jfr *Mhv* 5, 15 o. s. v., a-t slíkt *Akv* 6, qmnr nofn *Rþ* 25, q-ur verri log *Sigv* 11, 8, qðrum sagði *Hhund* I 24, skala a-an haifa *Hávm* 30; annarr... annarr den ene... den anden, hører hertil: a. qðrum betrið *Loft* 3, 1, a-a, den ene... den anden, *Fjols* 16 jfr *Lil* 72; efter hvern findes a., tákun ferr hvert á a-at, det ene følger efter det andet, *ESk* 6, 46, jfr *Lil* 20, 71, (det ene) a. eller hvern kan ude-lades: því bregðr old við aðra (o: qld) *Vell* 13; ekki a-s *þjóðA* 4, 8, hvártí a-at *Helr* 12; a. tveggja *Skáldh* 5, *Hjalti*, *Sigv* 2, 11; a. en... *Harkv* 13, *Fájn* 43, *Anon* (X) Lv 5. — 2) allerede herved betegnes en modsætning, der tydeligere fremtræder i følg.: a-at vas *Sigv* 13, 28, aðra sogu (en anden, d. e., forskellig, modsat) *þKolb* Lv 7, a-an (= hinn) *Oddrgr* 28, qðrum (= hinum) *HolmgB* 8, aðrar sýslur *Hhund* I 17, aðrar spekjur *Guðr* III 4, til a-rs veðrs *Hym* 25, a-at (andet og mere) fláræði *Gríp* 38, flest alt a-at, så godt som alt andet, *Lil* 16, a-at fleira *Jóms* 5, of vann a-at (andet og mere) *Eg* Að 1; hinir eru ok a-ir *Harkv* 23, efni a-rs *GSúrs* 17; efter sem findes a. føjet til subst., sem konur aðrar *Guðr* I 1, II 11,

sem vanir aðrir *pry* 15, *jfr* minni ok manvit a-at, *Mark* 1, 9; *deraf* følger dog ikke, at den pågældende person lige frem tilhører de væsner, som de sammentinges med (således i det andet eks.); — den anden el. modsatte måde, side, betegnes ved: (á) a-an vegHáv 9, *G Dropl* 1, *Blakkr* 2, 2, *Sigsk* 48, á aðra hlið *Sigsk* 66, 67, tiden: í sinn a-at *Hárb* 59, *Am* 11, 104, a-at sinn *Korm* *Lv* 49. — B) talord, 1) anden: maðr ok a., en og anden (d. e. to) *Eg Lv* 1, *pSjár* 2, 4, einn ok a. *Anon* (X) *Lv* 10 b, þul ok Óláf a-an, som den anden, *Isldr* 18, a. *harmr* *Vsp* 53, a. *galdr* *Gróg* 7, q-ur *Vegsvinn* *Grí* 28, en *Durinn* a. *Vsp* 10, aðrir sjau *Guðr* II 35, qðru sinni *Vsp* 59, *Yt* 15, *jfr* *Lil* 70. — 2) den anden = den næste: a-rs dags *Sigrdr* 25, *Vkv* 22, at aptni qðrum *Hym* 16, a-an morgen *Merl* II 7. — C) adv. annars, ellers, *Sigv* 13, 1. — D) At qðru *Hjr* *Lv* 26 er lidt dunkelt, mijok at q. hefr uðr aflat, i høj grad har bolgen (den ene) efter den anden bevirket o. s. v., sml. hvat at q-u.

annar-tveggi, denne form kan ikke for digtenes vedk. kontrolleres el. konstateres; formodningen er for, at der alle vegne bør indsættes formen: a. tveggja se annarr A, 1.

ann- se and- (annes, annfetlar, annmarki, annspilli, annsvør, annvanr).

Ann(is)nes, n, stednavn, *Halfs VIII*, 7 (v. l. andnes).

annauss, adj, uden arbejde (qnn), a-t adv, i ro og mag, *SnE* II 228.

annr, adj, kun i ntr. ant, fuldt af arbejde (qnn), af beskæftigelse, hvat er a. (med dativ), hvad beskæftiger, hvad drejer (ens) tanker sig om, *Gróg* 2 (i nutidssproget bet. det: en har travlt, og i forb. med um e-ð, noget er genstand for ens omhu, ömhed).

Anteókia, f, *Antiochia*, *Mey* 34.

Anpekja, f, d. s., *Qrv* IX 67.

apa, (-ða, -aðr), göre til abe, o: tåbe (se api), dære, margan hefr auðr a-t *Sól* 34, a-sk, blive tåbelig, a. at óheillum, göre dumheder, der bliver til ueheld, til ulykke, *Sól* 62.

apaldr, m, (-rs; -rar), abild, øbletræ, *pul* IV kk 2; træ i alm., i kenninger, brynpings a., kriger, *Sigrdr* 5. *Jfr* lin, rög-.

apaldrs-garðr, m, have med øbletræer el. frugtræer, *Pt* 49.

Apardjón, f, elv i Skotland, *pul* IV v 3; by sst, Aberdeen, *ESk* 7, 5. Det beror dog vist på en misforståelse, når A. opføres som elvenavn.

api, m, abe, tåbe (kun denne bet. findes), ósvinnr a. *Hávm* 122, *Grí* 34, *Fájn* 11, verða a. af aurum *Hávm* 75, *jfr* apa; om jætter (som tåbelige, kluntede væsner), áattrunnr a-a *Hym* 20.

apli, m, 1) tyr, *pul* IV ö 3; som egennavn, *pul* I b. — 2) hest, *pul* IV rr 4.

apr, adj, sörgmodig, førum a-rir *Okík* 2.

aptann, m, aften, *Am* 81, *Vsp* 6, a. dags *Sigsk* 6, síð a-s *Sigv* 11, 18, a. hverjan *Sigsk* 8, nær apni *Hávm* 98, at a-i (qðrum) *Reg* 25, *Hym* 16, á q-um *pKolb* *Lv* 1, í a-n *Bbreiðv* 1, *Hhund* I 34, of a-n *Hhund* I 31, *Oddrgr* 11.

aptanskæra, f, aftenskumring, *Sigv* 3, 11 (*jfr* sst. dcegr mætask nú), *Korm* *Lv* 5 (her pl.).

aptarla, adv, langt tilbage (langt nede i legemet, ad bagdelen til), a. es hjarta, talemáde for at udtrykke føjhed, *HHj* 20.

aptr, adv, 1) tilbage (om bevægelse tilbage, legemlig el. åndelig), koma a. *Fj* 27, *Bdr* 14, *Eirm* 3, árna a. *Skall* 3, *Fj* 2, støkkva a. *Hókr* 6, leiða a. *Haustl* 11, beygjask a. *Lil* 66, heimta a. *Hávm* 14, líta a. *Hym* 35, falla a. *Hávm* 139 må henføres hertil; tilbage = hjem, *Bragi* 2, 1, *Hávm* 104, *Vajpr* 4 *jfr* 39, *Ghv* 8. — 2) bagover, falla a. *Sigsk* 23. — 3) bag, a. i skut *Hym* 21. — 4) lukket, hurð vas a. *Sigv* 3, 4. — 5) igen, en anden gang, segja a. *Hym* 32, fýsa a. *Fj* 5.

aptra, (-ða, aðr), sætte tilbage, hæmme, hindre, a. krappti (guðs) *Leið* 29.

aptrborinn, adj, genfødt, *Sigsk* 45.

aptrhvarfi, n, (-s), vender tilbage, muligheden af at kunne komme tilbage, óask a., nære angst angående, frygte at man ikke kommer tilbage, *Sigv* 3, 2.

arasteinn, m, örnesten, sten (klippe), som örne sætter sig på, und a-i *Hhund* I 14; mulig er ordet her at opfatte som egennavn, *jfr* norske stednavne som Arstein (i Söndfjord, Rygh NG II), *jfr* dog ari sat á steini *Anon* (XIII) B 24.

araþúfa, f, örnetue, tue som en örн sidder på, ensomt sted, *Skí* 27.

arðr, m, (-rs; ar?), plov, *Rþ* 22, beita yxn fyr a. *Hsv* 138.

arðskafi, m, 'plov-skraber' (en der forfærdiger plove?), som tilnavn *Hyndl* 22.

arfi, m, arving, sön, *Rþ* 41, *Sól* 78, a. hilmis *Reg* 26, a. Ásmóðar *HelgÓl*, a. Búra pbloind 2, a. Eysteins *Korm* *Lv* 57, a. Geirs *Eg Lv* 43, a. Gjúka *Grip* 47, (i pl.) *Hyndl* 27, *Helr* 5, *Oddrgr* 28, a. Halls *Isldr* 23, a. Kloeings *Þorm* 1, 1, a. Ulfs *Steinn* 3, 10, a. Viðris *Rdr* 16, a. Þóris *Þorm* 1, 8, a. Véseta *Jóms* 7; a. erfintja *Eg Lv* 42; *þdr* 10 står a. formentlig f. Atli, *Gunnl* *Lv* 4 f. æri.

arfljúgr, adj, som ved lögne vil skaffe sig en arv (der ikke tilkommer ham), *Eg Lv* 27 (v. l. arflyndr ur.).

arfnyti, m, (-ja), 'arvnyder', sön, a. Bjarnar *pTref* 1.

1. *arfír*, m, arv, födur a. *VGl* 1, leifa arf *pjóðA* 3, 35, borinn til a-s *Eg Lv* 16, kveðja a-s *Reg* 12, aldauda a. *HHj* 11, skipta a-i *Oddrgr* 10, ráða a-i *Akv* 11, 27, dat. el. acc.? pryngeva arf und sik *Hhund* II 20; *Krm* 27 skal arfi læses æfi. *Jfr* födur.

2. *arfír*, m, okse (mulig identisk med foranstændende), *pul* I b, *Grett* 2, 5.

arfstóll, m, 'arv-stol', stol man har fået

i arv, retmæssig erhværvet stol, sæde, a. Åla hattar (hjælmens), hoved, Eg Lv 26.

1. arfuni, m., som er tilfreds (una) ved

arv, sön, pul IV j 8.

2. arfuni, se orfuni.

arfvorðr, m., (-verðir), 'arv-vogter', sön, Sigv 1, 7, fsldr 11. Jfr erfivørðr.

arfpegi, m., 'arv-modtager', sön, Iv 31 Jóms 28, Rst 32, Herv V, 5, (som v. l.) Hyndl 19. 30 (Vsp. sk.).

arghyrna, f. økse (af horn, bladets ene spidsende ende, argr = dårlig; vel egl. egen-navn), pul IV m, Skall 3.

argr, adj, 1) blød, blodagtig, fej, a. karl Vigl 14, eggja a-an Krm 22; org geit Orv VIII 17, org vætr Korm Lv 54 (her m. h. t. en sejdvindes væsen og art, jfr det følg.), a. godvargr pveil (her er der måske hentydet til mandens efter hedensk opfattelse formentlige blodagtige, ukrigeriske adfærd. — 2) kvindagtig (om en der lader sig bruge som kvinde el. tænkes at blive omskabt til en sådan og da pleje omgang med mænd, jfr Fritzner s. v.), a-s aðal (ɔ: bringe børn til verden, om Loke) Lok 23, (om Odin som den, der i en troldmands shikhelse udøver sejd) sst 24, kalla a-n (om den som Freyja forklaædte Tor) pry 17. Jfr ragr. Jfr half-, sann-.

argskapr, m, (-ar; ud. plur.), blodagtighed, fejhed, undr ok a-p ok alla bleyði Heiðr 38 (om der sigtes til Odins forvandlingsævne, jfr Lok, se argr, er usikert).

argspæingr, m, som udtaler en slemt spådom (spæingr af spår), ildevarslende person el. tegn, Helg Åsbj.

ari, m, 1) örн, pul IV vv, xx 1, grár a. Skall 1, a. hlakkars Vsp 50, arar gullu Hhund I 1; ara greipar Yt 19, ara fitjar þjsk Lv 2, ara tunga Arn 5, 16; ara jöð Grani 2, ætt a-a Hhund II 8; ara þúfa (måske ét ord jfr arasteinn) tue, örnen sidder på, Skí 27 jfr Anon (XIII) B 24; náttverðr ara, lig, Hfl 10, ara steik GSúrs 15; ara braðör, kriger, Arn 3, 2, ara gennir, d. s., Arn 3, 17; ara sær, blod(?) þjóðA 3, 30 (i en ikke fuldt ud gennemsigtig sammenhæng). — 2) leir ara ens gamla, dårlige vers (i henhold til Odins forvandling til örн, da han hæntede digterdricken, og SnEs fortælling derom), psf 2, 3. — 3) örnebillede frembragt ved at skære ribberne fra ryggen og strække dem ud (= blóðorn), skera bak ara (dat.) Sigv 10, 1. — 4) som mandsnavn porv 1, Kolb 2, 6 (forsk. pers.), sagnhist., Orv IVβ 4 (her synes metrum at kræve Ári).

arinbauti, m, kun i kenningen: a. salvanjð Synjar pdr 19, d. e. arin-Synjar salvanjð-bauti; arin-Syn, stenens S., jættekvinde (a. egl. = arne-sten, her brugt i alm. 'sten'), jættekvindens sal = klippehulen; den der er vant til denne (til besøg, ophold deri), jætte; dennes bauti 'bane-mand', Tor; bauti sml. vb. bauta 'at fange, slå ihjæl'. Cod. reg. har ur. brauti.

Arinbjørn, m, norsk hövding, Arbj 11. 21, Eg Lv 34.

arinbrandr, Ott 4, 1, fejl f. qulanbrandr, s. d.

aringreypr, adj, findes kun i Akv 1: bekkjum a-um, og 3. 16; hijolmum a-um, altså som epitet dels til bekkir, dels til hjalmar; det første led kunde være arinn, arne, arnested (i hallen), hvilket da må stå i et objektivt forhold til greypur, der synes at måtte betyde: omfattende, omgivende (jfr. vb. greypa at indfælde, nogrøypa, af graup, fals); dette passer godt til bekkir, bænkene, der omgiver arnen (på bægge sider); i det andet eks. vilde det være fristende at ændre greypum til greypan, hørende til bekk i foranstdende linje; adj blev ved misforståelse ændret til dat., fordi hijolmum stod lige foran (denslags fejl findes ellers); dette bliver dog usikkert, da a. det 3. sted virkelig er epitet til hjalmar, som da måtte bero på, at hjälme var ophængte på væggene over bænkene og kunde da, ligesom disse, skønt ikke fuldt så naturligt, kaldes 'arnen omgivende', men sammenhængen viser dog, at dette er så noget nær umuligt. Mulig foreligger der her en anden betydning af arinn, nemlig 'en forhøjning' i en sal, af en lignende art som den, der omtales eller antydes Fms V 339, jfr VIII 429 (jfr arinn 2), men vi kender intet videre til en sådan. Endelig er der den mulighed at a. på bægge de sidste steder er fejl for hringgreypr omgivet af en ring, ringformet kant (jfr hringreyfør).

arinkjöll, m, arnens skib, hus, Yt 4.

arinn, m, 1) arne, ildstedet midt på husets (hallens) gulv, omgivet af stene og med stenbund (jfr Aarb 1909 s. 274-75), umbdogg a-s, fugtighed omkring arnen, Guðr II 23, þria a-a Ghv 10 (her om de 3 forsællige hjem, repræsenterede af deres vigtigste del), til a-a Yngvars Egs 101, at síns fôður o-um ptjald; Rp 2 har man villet rette hâs af aarni til at arni, hvilket mulig er det rigtige, men se iørigt árn. — 2) noget på et skib (en forhøjning?), pul IV z 10., det kan ikke siges, hvad ordet egl. betyder, jfr Falk Seew. 115. Jfr bjóða-bjørn, grjótbjørn.

Arinnefja, f, Traels datter ('hende med næsen i arnen[ss askel]'), Rp 13.

arin-Syn, se arinbauti.

arka, (-ada, -at), gå, bevæge sig, tildels på må og få, (i senere tider omtr. = slentre), ørkudum at auðnu, vi rejste som skæbnen førte os, Am 98.

armband, n, armbånd, ɔ: ring, Arn 7, 3 (hds har armraud).

armbaugr, m, armring, Lok 13.

armbeðr, er mulig den rette læsemåde for ormbeðr, s. d.

arm(s)blik, n, Ingj 2, 6, fejl for áms blik.

armdagr, m, armens dag, glans, arm-ring, a-s Eir, kvinde, Gunnl Lv 10 (retelse f. orm-).

søbemad af), Korm 1, 6; Heljar a., Hels madfad, hunger, Anon (XIII) B 38 (jfr Heljar disk), jfr SnE II 494. — 4) navnet på den af Borssönerne skabte første mand A. (fordi han blev skabt af asketræ), Vsp 17. I forbindelse med dette står måske den iøvrigt dunkle kennung: emblu a. Eg Lv 40 (se embla). — C) i omskrivninger for mænd bruges a.: ættar a. St 21, a. bødgerdar (kampens) Tindr Lv 1, a. Hårs drifur Rejr 5, 1, a. rimnu Rejr 2, 1, a. dalar éls EGils III 1; a. Hrungnis ilja pilju (skjoldets) Hl 30, a. alms (buens) Islđr 3, a. lagar mána (guldets) Tindr Lv 1. — D) endelig findes a. som hestenavn pul IV rr 4. Jfr eski.

2. Askr, m, gård på øen Fenring, Ingim, Gautr II 4 (på grund af et asketræ el.-træer).

Askroð, f, Askrovøen i Söndfjord, pul IV bbb 6.

asksogn, f, mandskab på en ‘ask’, kun i omskrivningen: Ullar a., Ulls skib (askr) = skjold (se Ullr), dets sogn = skjold-bevæbnede mænd, (jfr geirvangs raðar), Vell 2. Jfr askpollr.

askvitull, m, skib (en art af skibe), pul IV z 3 (står vel i forbindelse med askr). askpollr, m, kun i forbindelsen Ullar a., af Ullar askr = skjold (jfr asksogn), skjoldets pollr (fyrretræ), kriger, Hfr 1, 1.

asni, m, asen, æsel, illingar a. (gen-givelse af asinus nequitiae) Merl II 87; ægis a., havets æsel, skib, Krm 18.

Asparnir, f, (pl. tant.), norsk øgruppe, pul IV bbb 7; mulig Aspen på Norden-møre.

Aspasíus, m, en dommer, Mey 32.

Assatún, n, pl., by i England, Ótt 3, 8. 1. at, (ad Mv II 11), præp, med dat., acc. og gen., A) med dativ: 1) om op-holdet på stedet, i, på, ved, hos, a. Uppsolum Yt 15, a. Utsteini Harkv 9, a. Holmi Hfr 2, 2, a. Jómi Arn 3, 8, a. Halsi Nkt 19, a. Hólum Kolb Lv 4, a. (v. l. í) Trónuvögum Orv VII, 16, a. Egðafjollum Rv 18, a. Styrkleifum Hhund II 27, a. Fre-kasteini Hhund II 21, a. aski Yggdrasilis Grí 29, 30; a. ornum pjald, a. húsum (Aðils) Anon (X) B II 1, Krm 25, Arbj 7, Harkv 22, a. sólum Heljar Vsp 43, a. kirkju Nkt 46, a. garði pry 23, a. húsbaki Hamð 31; a. bingi Haustl 10, Skí 39, a. samkundu Hsv 16, a. drykkju Slemb, a. víni GSúrs 3, Hamð 20, a. virði Hávm 32, a. sumbli Lok 10, a. fulli Korm Lv 22, a. bragarfulli HHj 32, a. oldrum Ragn X 5; a. meldri Grótt 24, a. leiki pjóð Lv 1, a. morði Glđr 4, a. gunni (el. acc.?) Glđr 6, a. eggja sennu Tindr Lv 1, a. gný (el. acc.?) Hökr 8, a. vígi Krm 1, 3, a. vígi vitnis Vþpr 35, a. Erps morði (her omtr. = ved, instr.) Hamð 8, a. fjorlagi Lok 50, 51, a. eggtagi Hfl 18, a. samtogi sverða Eg Lv 39, a. Háars veðri Hál 8; a. borði Glđr 4; a. landi (vera, sitja) Tindr 1, 8, Arbj 4, Nkt 24, a. jorðu Eskál Lv 1, a. eyjum Arn 5,

24; a. (v. l. á) fróni Hskv 2, 3, a. jorðu Hhund II 28, a. ó miðri Pl 21, a. meiði Brot 5, a. velli Hávm 49, a. brunni Korm Lv 22, a. hjorðu Herv II 1, a. enda himins Hym 5, a. hofðum Sigsk 67, a. hofði Ásm I 3, 4, a. mér, hos mig, Hhund II 18; a. e-m standa, stå over, ved, en (for at angrive), GSúrs 29 jfr 35 (v. l. of), a. e-m standa e-n, overraske en ved en (i utiladeligt forhold til en), Lok 32; a. Gjallarhorni (ved lyden af) Vsp 46, a. eldi ljósum, ved skinnet fra, Am 9. — 2) på, indenfor, et område, hvorpå noget be-finder sig eller foregår, henover, a. móti (når det ikke står med et bevægelses-verbum; v. l. ofte á m.) Rdr 9, pKolb 3, 3, pSær 3, 1, a. sandi Rdr 16, a. vági Hökr 7, a. Leiru Sigv 1, 14, a. nám, hofðum (ganga) Harstikki, Vell 25, a. flóoi Ánon (XII) B 3, a. endlongu húsi Am 19, a. velli Hávm 11, a. lopti (lida) SnE I 118, a. aski (rinna) Grí 32, a. brautu Grett 2, 6, Hávm 10, 11, a. vegi Fj 4, a. órum Rst 25, a. skeiði Rdr 11, jfr A 15; a. ná beror vist på fejl, (f. of ná), Arn 5, 12. — 3) hen til, henimod, både en virkelig og en tænkt (åndelig) bevægelse, især efter verber, der betegner bevægelse eller er synonymer med disse, a. Gnipalundi Hhund I 30, a. Singasteini Húsdr 2, [dyrr] a. Valhollu v. l. Grí 23, at gå igennem ind i VJ, a. vin jarla Hfr 3, 9, a. Fjolni Yt 1, a. Háfætu (verpa) TórfE 2, a. Lýðonum Hál 13 (her er a. omtr. = imod), a. lopti (hefja) Yt 10, Vgl 29, 38, at halsi (ganga) Yt 14, a. sér (hverfa) Yt 16, a. hendi, hondum (koma) Yt 26, Eg Lv 5, Pl 44, Hhund I 41, a. hendi (bera) Yt 10, a. vági (koma) Yt 31, a. vígi (dragask) Hást 5, Vafþr 17, 18, a. bingi (ganga) Kveld, a. bingi (ganga) Korm Lv 36, a. sinni (ganga) Öfeigr, a. e-m (ganga inn) Islđr 8, jfr 21, a. firði (koma) Pl 16, a. hóllu (koma) Vafþr 5, a. grjóti (vara) pjarl Lv 6, a. e-m (ganga fram) Hfr 3, 9, a. e-m (leggja hendr) Hfr Lv 14, a. e-m (leggri þef) Hfr Lv 15, a. haldi (koma) GSúrs 30, a. boglimum Hávm 149, a. borði (draga) Hym 23, a. fundi (draga) Haustl 15, a. hilmi (draga) Yt 33, a. góðum (senda) Lok 34, 35, a. barni (leggja arnsúg) Haustl 12, a. flausti (œsask) Éyst 2, a. keldu (krjúpa) pór 1, a. jorðu (kornask) Hökr 5, a. jorðu (setja) Edáð 3, a. armi (leggja) porkHraund, a. foglum (vara) Bót, a. spápernum Eyy Lv 13, a. Saxa (senda, a. = for at hænte) Guðr III 6, a. meyju Merl I 9, a. brauði (leita) ESk 6, 35, a. Qlrúnu Vgl 4, a. kalfi (grípa) pKolb 4, 5, (snerta) at e-u Grettiss 22 (v. l. f. á), a. víkingum (vél draga) pskakk 3, Gríp 33, a. hilmi (vega) Yt 25, Anon (XII) D 2, a. víni (vekja) Bjark 2, a. rúnum (heita) Sigsk 14, 44, a. fjørvi (lúta) Hák 7, a. grundu (senda) Glúm 2, 3, a. húsi (vega) Ghv 10, a. gött (skipask) Ht 89, a. e-i (renna augum) Korm Lv 15, a. hondum (kljúfa) HólmgB 2, a. veðri (pryngr) Vigf 2, a. sveini (hvína) Haustl 19, (galdra gala) a. Borgnýju Oddrgr 7,

a. velli (hníga) *Hhund II* 10, a. armi (hníga) *Hhund II* 25, a. lífi (vaxa) *Vell II*, a. halsi (binda), om halsen, *Steinarr I*, a. halsi (spenna) *Herv V* 12, a. goldrum (fara) *Jóms 4*, a. enni (falla) *Lil 58*, a. ráðum (lokka) *Lil 48*, a. briðsti (bjarma) *Bós 4*, a. beinum (örna) *Gils 2, 1*; a. hróðri (letjask) *Sigr 13, 10*, a. hróðri (seina) *Rv 23*, a. kossi (teygja) *Sigrdr 28*; a. brag (kveðja) *StHerd 3, 1*, *Húsdr 1*, a. líði (hljóð gefa) *Hál 1*; a. e-m (kveða) *Eskál Lv 3*, *Hhund I 5*, a. e-m (ljúga) *Halli Am 33*, a. sér (gremja góð) *Lok 12*; a. hausti (líðr) *StHerd 3, 5*, (koma) a. morni *Hávm 23*; (reciprokt er) skrifðask at *EilSn 1*. — 4) hvor der er tale om at noget bliver, ændres, til noget, a. illu (gerask) *Mark 1, 15*, a. góðu (gerask) *HHj 33*, (fara sér) a. illu *Herv III 5*, a. nái (gera) *Nkt 19*, a. grjóti (verða) *ESk 6, 35*, a. tafni (verða) *Korm Lv 23*, *jfr Grí 54*; (drekka) a. þurru *Merl I 47*, gera a. sveini *SneglH 2, 9*. — 5) tankens bevægelse, (hyggja) at e-u *Harkv 4*, *St 13*, *Pl 40*, *Húsdr 1*, a. róðum (hyggja) *Am 11*, (spyra) at e-u *Harkv 18, 20, 22*, *Hsv 99 og lign.*, a. fóu (fregna) *Hávm 33*, (leika) a. e-u *Hjálmþ II 5*, *Mv II 12* *jfr 11 jfr hlæja* at e-u *Svarfd 2*, *Rv 12*. — 6) ved, sj: i overensstemmelse med, efter, a. skopum *Gróð 4*, *Yt 10*, a. skopudu *Qrv 9, 16*, a. auðnu *Am 98*, a. munum sínum *Oddrgr 32*, a. lögum *Sól 69*, a. ráði *Harkv 17*, *Korm Lv 40*, *GSúrs 31*, a. hófi *Hávm 19*, *Völ 27*, a. róðnu *Hfr Lv 23*, a. sonnu *Háv 2*, a. sýnu *PjóðA 1, 16*, a. vísu *Korm Lv 21, 25*, a. gnógu *GríDrop 2*, a. makligleikum *Lil 92*, a. kostum *Sigv 3, 9*, a. orðum *Mark 1, 13*, a. fellidomi *Sigv 11, 14*, a. óskum *Sigv 13, 1*, a. munum *Ski 20, 24* (måske dog her: til gunst, fordel for, men det er omtr. det samme), a. vilja *Sigsk 56*, *Grott 5*, a. fysi *Arn 6, 2*, a. ósótt *Alv 6*, a. hvøtun *Gríð 50*, a. tali *Nkt 28*, a. mál *VGl 7*, a. forvitni (?) *Heiðr 19*, a. (v. l. af) nauðum *PjóðA 1, 14*. *Hertíð kan henføres udtryk som a. fullu* *Qrv IV 3*, a. hverjum kosti *Bersi 1, 2*, a. hvóru *GSúrs 29*, *Hfr 3, 20*, *Hym 33*, a. sógoru *Gríð 24, 40*, (egl. betyder dog a. vistnok her: idet det og det er tilstede eller tænkes at være forhånden); hermed er beslægtet: a. qðru *Hfr Lv 26*, a. einu *Bjhitd 2, 8*, *Rv 23*, *Bergb 10*, *Steinunn 2. — 7* svarende til dansk til, for, som, i flere forbindelser, især med vesa, verða, gerask og lign., a. gamni *Yt 7, 25*, *Eg Lv 45*, *Guðr II 14*, *Ski 30*, a. mun *Edáð 2*, a. mínum munum *Ski 4*, a. trausti (standa) *Hfr 1, 1*, a. gagni ploft 3, 8, a. veizlu *Ht 88*, a. sútum *Hfr Lv 27*, a. fári *Grí Drop 1*, a. rógi (alin) *Gunnl Lv 12*, a. bolvi *Othelg 4*, a. háði *Sigv 2, 11*, a. skaupi *Korm Lv 53*, a. gremi *Lok 21* (til genstand for ens vrede), a. augabragði *Hávm 5, 30*, a. víti *Sigv 13, 24*, a. gjöldum *Mark 1, 11*, a. bana, bönum *Yt 11, 13*, *Vsp 45*, *Bdr 8, 9*, a. aldrlagi *Ragn VII, 1*, *Vafþr 52*; a.

sogum *Yt 20*, a. mólum *Arn 2, 14*, a. drykkjumólum, qlmólum (eiga, hafa) *Harkv 13*, *Lok 1*; a. varnaði *Sól 19*, a. veðmáli *Sturl 6, 8*, a. ártali *Vjþr 23, 25*, a. gíslingu *Vafþr 39*, a. heillum *Sigrdr 19*, a. raunum *Ht 33*, a. undri (gefask) *Arbj 17*, a. sjónum, undrsjónum *Qrv IX 50*, *Ski 28*, a. seínum *Has 41*, a. róðum (sækja e-n) *pKolb 1, 3*, *Iv 7*, a. orðum (fundinn) *Anon (XIII) B 18*. I følgende tilfælde svarer a. til 'som', a. skjaldi *Harkv 10*, a. þegnum (kendir) *Ott 2, 19*, a. ágætis-manni (reynask) *Anon (XII) B 7*, a. lygi (reynask) *Hsv 75*, (bjóðask) a. eiginmanni *Katr 18*, a. kvæn þry 8, 11, eyrarúnu a. *Hávm 115*, a. ver (kjósa) *Korm Lv 19, — 8) med hensyn til, (glíkr) a. góðu, álitum *Hfr 3, 29*, *Sigsk 39*, (beztr) a. ollu *Mark 1, 25*, *Oddi 2*, a. ollu (gefit) *Hhund II 26*, a. sögu (saðr) *Grip 48*, (slík) a. afreki *Am 105*, (snaðr) a. audi *Pl 13*, (glaðr) a. e-u *Sól 35*, (seinn) a. for *Hárb 50*, (sekr) a. falli *Torfe 5*, (varr) a. veri *Lok 54*, a. ætt ok nafni *Fj 46*, a. nafni *Gríðo 1, 2*, (váljúgr) a. fulli *Arbj 13*, (minnigr) at meini *Nj (XII) 4*, a. fér-afli *Arbj 17*, (raun) a. ríki *Kolli 3*, (reyndr) a. qðru *HolmgB 2*, (kendr) a. köppum *Grott 15*, (íð) a. for *Klængr*, (hverfa) a. sýn *EGils I 12*, a. þessum frama *ESk 6, 66*, a. fjórðungi *Torfe 2*, a. þriðjungi *Hamð 15*, (svipr) a. syni *Mhkv 9*, (scemð) a. slíku *Am 95*, (geta) a. góðu *Hák 19*, a. lifi *Sigsk 5*, (ráða um) a. óði *Leið 43*, (taka) a. mál *Sigv 5, 4*, (þreyta) a. skeytum *PjóðA 1, 10*, a. geði *Lok 20*, a. hyggjandi *Hávm 6*, (kveða) a. orði, sige med hensyn til ord, udtale, *Am 32, 34*, a. lofi *Hávm 123*, a. víni (?) *Sigrdr 37*, (kveða) a. flestu, a. heiptum *Mhkv 28*, *Þmáhl 9*, a. aldri *Hfr 2, 1*, *Hl 1 b*, *Sigsk 51*, *Ghv 2*, (vaðin) a. vilja *Sigsk 57*, *Hamð 4*, *jfr Guðr III 5, — 9) til (skade eller fordel for), (umbgerð) a. sverði *Hfr Lv 11*, (kynda bál) a. brúði *Mv 1 20*, (hæðinn) a. gest (?) *Hávm 31*, (vinna) a. svínum *Rþ 12*, (vinna) a. (mod) e-u *pBrún 1*, a. lifi *Vell 11, — 10) hos (hvem man opnår, får, vænter noget), (geta) a. e-m *pKolb 1, 3*, *Mhkv 23*, *Ski 2*, (hætting) a. e-u *Húsdr 3*, (ótti) a. for *Ott 2, 5*, a. (v. l. af) hræum *Ott 1, 4*, (angr) a. e-u *EGils 3, 20*, (sækja fjør) a. e-m *Korm Lv 16*, *jfr? (sein)* a. munni *Mhkv 24, — 11) efter (længes efter), (syrgja) a. barni *Mv II 6*, (þreyja) a. e-m *Áns 2*, *GSúrs 5*, *Hyndl 47*, *jfr (elska)* a. hundi *Harkv 23 og (gráta)* a. muni *Bdr 12*, hvis ikke muni her er acc., gráta a. Óði pul IV h 3. — 12) ved (at sværge ved noget), (vinna eiða, sverja) a. e-u *Völ 33*, *Hhund II 31, — 13) efter (?) i følgende tilfælde), a. tryggðrofi *Sigrdr 23*, (svéltask) a. Sigurði *Oddrgr 19*, (hvárr) a. qðrum*****

Ket II 6. — 14) temporalt, om, til (især når fremtiden betegnes), a. hausti Rv 16, a. sinni Gullás 2, a. morni Eg Lv 36, Reg 25, a. apni Hym 16, Reg 25, a. kveldi pry 24, a. vári Anon (X), Joms., Sigv 2, 1 (v. l.), Orv (IX) 33, a. sumri Éyv Lv 12, a. degi ondverðum Hárky 3, a. upphafi pløjt 3, 1, samt i følgende forbindelser: a. olum stilli Yt 33, a. uppvesandi sólu Hár 58, Ket VI, a. luktri æfi Lil 83, a. glerinu heilu Lil 33, a. liðnum dómi Mey 60, a. innsigli holdnu Lil 33, sex a. sinnum Lil 36. 38. — 15) enkelte udtryk, a. høfði (falla), på hovedet, hovedkuls, Rdr 4, a. augum (hrapa) Herv III 17 (se auga), (fásk) a. virði (stof til måltid) Hávm 116, (finnask) a. (v. l. af ur.) e-u, (blíve betagen af beundring) for noget, Sigv 10, 9; (hvæt's mik) a. því, hvad berører, vedkommer, det mig (vistnok egl.: hvorfor kalde mig der til, til at høre derpå eller tage del deri), Gríp 28, — a. gráti Hamð 9 er næppe rigtigt, ved gráden? (hele sætningen: hvad kan du bede om, som du ved dine tårer ikke får, skulde få?); — (beidask) a. brøngu Hamð 20 er forvansket og usorstædtigt; — urigtig tilføjet er a. Reg 20 (a. hrottameiði); — a. skeiði Rdr 11 er urigtigt (f. af); a. findes i den uforstædtige linje Alv. 4. — B) med akkusativ (a. har her måske en forskellig oprindelse, sj. forkortet af apt = eptir) efter, a. pat Rdr 8, Hausl 5. 10, Hfl 6, Pl 10, Rp passim, a. pat síðan Sindr 2, a. e-n dauðan, fallinn, liðinn Hár 14, Guðr I 5. 19, Sigsk 54, Guðr II 25, pBrún 1; Húsdr 10, Guðr II 25, Iv 13; HHj 42; a. sveigi sviprHjr Lv 13, a. stríði Sigv 12, 19 a. nið Hávm 72, a. Sigurð Sigsk 13, a. sína (brœðr) Am 75, a. oss Ghv 8, a. val feldan Nefari, a. háða hríð Tindr 1, 7, a. skilnað BHall 3, a. petta líf Mert II 60, a. rofnar sættir Sturl 3, 5, a. styr pKolb 3, 6, a. sig Sigv 7, 5, a. fœðing Lil 35, a. sik (leifa) Herv III 22, a. Stranda-Hneiti Anon (XII) B 5. — C) med genitiv, hos (man antager, at húsum eller lign. er sløjfet, jfr A 1), som oftest med personnavn, Arbj 21, SneglH 2, 6, Vsp 43, Hávm 14, Grí 49, Hym 1, Gríp 27. 28, Grott 1. 16; a. sin Ht 91, jfr 41, a. míns foður Orv IV 4, a. finns setbergs Edáð 3, a. vinar Hávm 67; a. andar Bjhit 2, 3 (ud igennem qnd). Som præp. sættes a. ofte efter det styrende ord. — D) adverbiet findes a. ofte, f. eks. vask a. þar Skúli, 1, 5, halda a. Sigv 2, 3, hyggja a. Hfl 3, GSúrs 14, vesa a. Korm Lv 22, a. bórusk þar Sigv 2, 1, hafask a. pjóðA 2, 1, a. kom Anon (XII) C 15, kónlat a. Sól 44, a. spryr Hv 99 (her tilføjes a. lokum). — a. lögðu Am 41, a. réðusk Am 48, hvøttumk a. Hamð 28; a. findes enkelte gange som v. l. for er f. eks. Sigv 13, 29; yngre tids a. f. er Pét 11. — E) foran komparativ, så meget, a. meiri Has 56, Eg Lv 12, Fáf 19, a. fleiri Sigsk 64, Guðr II 10, a. minni Korm Lv 54, a. betra HolmgB 9, a. beinni Hallv 6,

a. feigri Krm 22, a. heldr Anon (XI) Lv 13, Gríp 16. 26, Hávm 96. — F) endelig står a. i reglen for an infi n. (jfr Gerings Wörterbuch med hensyn til Eddadigtene); efter munu, skulu og knegu står aldrig a., med mindre dette er skilt fra inf., f. eks. Rdr 3: knátti (l. 1)... at vakna (l. 2). I de to sidste betydninger (E, F) har a. måske en anden oprindelse end præp.

2. at, conj, (oprindelig þat, der vistnok findes én gang, Hausl 12), findes i bissætninger af forskellig art (forklarende, objektive, finale, kausale, konditionale og modale) i overensstemmelse med prosasproget overhovedet; i de kausale sætninger står i reglen því i forsætningen, pó i de koncessive, svá i de modale, jfr því-at, svá-at, þóat; i enkelte tilfælde kan pó, svá udelades f. eks. a. þann hjalm hafi Fáf 19, a. gat Eg Lv 25 (a. v. l. for er), a. aldri deyr Hávm 77. I Hávm 14 því es qldr bæzt, at er a. omrent = hvis, ligeledes Am 63: a. fjor þægi. — a. findes i hds ofte urigtigt f. eks. HolmgB 5. — I reglen findes efter a. ind. eller, og hyppigere, konjunktiv, i enkelte tilfælde findes imperativ: a. haf Hym 26, a. kveljat Vgl 33.

3. at, negativ partikel, også i kortet form -a eller -t, føjes altid og kun til verber (om dens oprindelse, af eitt, ældre aitt, der i mindre stærkt betonet stilling blev at, se Kock, Om några atona). Oprindelig stod der det nægtende né foran; ikke já rester af dette findes, hvor né står umiddelbart foran verbet, né lezkattu Lok 47, né áttut Fáf 3, né lifdut Guðr II 5, né ynðit Am 58, né stríddit Hamð 8 o. s. v., né svaltat Ótt 3, 11, men i reglen er né bortfaldet. Med hensyn til de oprindelige former i digtene er håndskriften meget upålidelige, inkonsekvene og uoverensstemmede. I rim kan udtalen eller brugen yderst sjælden konstateres, som i gat-a (: skata) Ht 90. En undersøgelse af codex regius af Eddadigtene (den fototypiske udg.) viser følgende resultat: 1) -at findes i reglen efter enstavelses-former, áttæð 59 31, babat 24 12, bjóat 70 9, brennrat 13 19, flørat 89 12, knákat 19 6, mákat 81 36, manat 32 5, tregrat 87 23, villat 11 21, ialt henved 80 gange; i tostavelses-former findes at kun i létoat 82 36, skyloat 81 13, skríðat 50 22; som enstavelses-former bør kveliat 37 22, teygjati 64 33 (og þegjattu Bdr 8. 10. 12) betragtes. — 2) -a findes efter enstavelsesformer som ákka 59 30, 82 1, biðka 36 27, emka 64 19 o. s. v., era 52 5 o. s. v., fanka 7 12, fóra 83 28, gerra 54 27, hnigra 13 31, léta 70 14, vilka 82 2 o. s. v., i alt omrent 80 gange, — efter tostavelses-former: bjargikak 13 19, forðumka 82 30, kallara 80 28, lifira 80 5, 84 24, mættira 32 34, mæltira 37 30, þöttiska 25 15, 32 30, ættima 78 27, i alt henved 30 gange (deraf 6 på -ak). — 3) -t findes omtr. 24 gange

efter i (angraðit 55 22, deilit 64 24, haldit 6 7, skylit 5 14, 7 14, 9 11, varnaðit 80 37 o. s. v.), 3 *gange efter a* (bitat 13 12, bykkjat 42 11, [50 11 står vist piccit ur. jor picciat], vinnat 49 32), 11 *gange efter o* (en gang skrevet u: eigot 60 15, erot 56 9, hugdot 81 22, mættut 73 11, vissot 86 4 o. s. v.). Der indskydes ofte i 1. pers.-k (ek) mellem verbet og nægtelsen, se ek; verbs udlydende konsonant udeltas i urðoat 87 25 og ofte i 2. pers. af munu og skulu, munattu, skalattu.

4. at, n, strid, búinn a-s, beredt til strid, Sigv 7, 5; a. eggja (v. l. odda), kamp, Hfl 9, a. Yggs, d. s., Sigv 1, 6.

1. atall, adj, stridig, kamplysten; begærlig efter at fortredige, grum, økul valkyrja Hhund I 38, økul vas Goðrún Am 46; økul augu Rp 35, Hhund II 4, Hrólfs 5; a. skalk vera (her hentyder a. til navnet Atli) HHj 15, a. (om jætterne) Vafþr 31, a-t fláræði Gríp 38; a-t (om forhold) Gróð 6, Qrv III 5; a-t er úti Herv III 8.

2. Atall, m, (egl. s. s. foregående), sognunge, pul IV a 1; A-s drífa, kamp, Gisl 1, 20, A-s grund, havet, Steinunn 1, A-s dyr, skibet, Gráf 12, A-s hrafn, d. s., Anon (X) II B 9.

Atalsfjall, n, uvist hvilket fjeld, Qrv VII 9.

atata, onomatopoietisk ord, der skal efterligne en af kulde rystende persons tale (jfr hutututu), Rv 10.

atblásandi, m, (-endr), som blæser, puster, til (egl. til ilden, jfr blåsa at porst Síðuh Austjs 224), især til strid, ufredsstifter, pjóðA 4, 5.

atburðr, m, (-ar; -ir), tildragelse (ber-a[sk] at), Pl 8. 56, a. orrostu, tildragelse under kampen (solformørkelsen under Stiklestadslaget), Sigv 12, 15.

atfang, se átfang.

atferð, f, fremgangsmåde, måde, hvorpå noget foregår eller udføres (fara at), fága a. drengja, udøve heltes færd, Pl 6; a. ódyggra manna Hsv 65; (om biskop Guðmunds styrelse) Gd 11, EGils 2, 3; (om lívspotførsel, særlig om god vandel) Líkn 52, Has 53. 63; a. Jesú burðar Lil 41; a-ar prýdir, som udøver, viser god adfærd, opførsel, Jóms 1.

atfrétt, f, spørsmål om, efterfritten (fréttat), Mhv 29.

atganga, f, gæn frem imod, angreb, vinna a-u Ótt 1, 10, GGalt 1.

atgeirr, m, et slags hugspyd el. spyd-økse, Nj 10, Gautr II 15; úra a. horn (af en urokse), Eg Lv 4, a-s topt, armen, Arbj 21, a-a él (jfr éldraugr), kamp, Grett 2, 19, a-s óp (óps ruðr ved rettelse), d. s., pKolb Lv 9; a-s Baldr, krieger, Eindr, a-s pollr, d. s., Isldr 9.

atglamrandi, m, (-endr), som laver larm imod, på, noget, a. hamra, som hamrer på, smed, Anon (X) Lv II B 8.

atgørð, f, midler til helbredelse (gera at), sárar a-ir Hsv 139.

athugi, m, opmærksomhed, Hsv 7, Gríp 12.

atkvæði, n, udtalelse, især sådan som kan antages at have megen betydning (jfr kveða at), Harð 3, hyggja fyr a-um HHj 7.

Atla, f, jættekvinde (egl. fem. til Atli: den stridbare), pul IV c 4, Hyndl 37 (her en af Heimdals modre).

Atli, m, sagnkonge, A. Buðlason passim i Eddadigtene (helttekvadene, især Akv, Am) pul II 4, Hl 3 b. — Søkonge, pul IV a 1. — navn på Tor, pul IV d, pdr 10 (ved rettelse). — sagperson, Hhund I 52. — A. Iðmundarson HHj 15, her findes hentydning til ordets sammenhæng med atall. — A. enn skammi (nordmand 10. árh.), Eg Lv 23. — A., Grettirs broder, Grett 2, 5. Jfr hraun.

atreið, f, riden frem imod el. til, Skáldh 1.

atrennir, m, som lader noget løbe, glide, til, (renna at, lade [fiskesnøren] glide ned), a. agngalga, fisker, Sigv 13, 1.

Atriði, m, navn på Freyr (egl. som rider frem til kamp), pul I a 3.

Atriðr, m, navn på Odin (egl. s. s. foregående), Grí 48, pul IV jj 1.

atröðr, m, (-rar), 'fremroning', angreb (til sós), knyja a. Jóms 23, Iv 37, herða a. Steinn 1, 3.

atseti, m, som residerer, styrer (en borg, land, jfr sitja at og atsitjandi), a. Hleiðrar, konge i Lejre, Steinn 1, 2.

atsitjandi, m, (-jendr), s. s. foregående, a. foldar, om Erik blodøkse, Eg Lv 24.

atti, m, sværd-navn, pul IV l 8 (mulig af stammen i at og etja). Jfr. Falk, Waff. 47.

Atvarðr, m, ukendt person (dværg?), Fj 34 (navnet næppe helt sikkert).

atvinna, f, underhold, føde, Hsv 109, Gd 69, til a-u aumra, til underhold for fattige, Pl 30.

Auða, f, ukendt sagperson, Helr 8.

auðar-hætr, adj, farlig for rigdom, om en gavmild mand, Sturl 5, 5 (adskilt ved tmesis).

auð-Baldr, m, 'rigdoms-Balder', rig mand, Skáldh 3, Vigl 18 (rigdom = guld her og i det følgende).

auðbjóðr, m, 'rigdoms-byder', gavmild mand, Hl 12 a.

auðbrík, f, 'rigdoms-støtte', kvinde Bbreiðv 3, Vitn 7.

auðbrjótr, m, 'rigdoms-bryder', gavmild mand, Hl 12 a, Has 24, Grettiss 35.

auðbroti, m, s. s. foreg., Jóms 10, Hálfs VII 5.

auðbætrr, adj, let at bøde, göre god igen, munat a-tt við mik, det vil ikke være let at give mig (den fortjente) erstatning, VGl 4.

auðfenginn, adj, let at skaffe tilveje, finde, a-ar sakar Mhv 26.

auðfengr, adj, let at få, skaffe tilveje, a-g ogn Hym 18.

auðfinnandi, m, 'rigdoms-giver', gavmild mand, ESk 6, 3.

auð-Frigg, f., 'rigdoms-gudinde', kvinde, Korm Lv 43.
 auðfundinn, adj, let at finde, Tindr 1, 3 (ved rettelse).
 auðgefandi, m., 'rigdoms-giver', gavmild mand, Nkt 6.
 auðgildandi, m., som giver rigdommen dens fulde værd eller som samler rigdom, Hfr Lv 11.
 auðgildir, m, s. s. foreg., Pl 21.
 auðgintr, adj, let at lokke, om Eva, Lil 18.
 Auðgísl (-gils), m., svensk mand, Hfr Lv 13.
 auðgjafi, m., 'rigdoms-giver', gavmild mand, Arn 5, 21, Ht 13.
 auðgreinandi, m., som forstår sig på rigdom, forstår at give den på rigtig vis, om god, Mv I 1.
 auðgrimmr, adj, grum mod rigdom, gavmild mand, HSn 2, 1.
 auðgætandi, m., 'rigdoms-bevarer' ø: ejer, rig mand, Mv I 5.
 auðgætr, adj, let at iagttage, eigi er a-tt det er ikke let at iagttage, passe på, handle, Hsv 89.
 auð-Hlín, f., 'rigdoms gudinde', kvinde, þKolb Lv 3.
 auðhnykkjandi, m., 'rigdoms uddeler', gavmild mand (af hnykkja, rykke itu), Hfr Lv 18.
 auðlirjóðr, m., 'rigdoms-øder' (af hrjóða), gavmild mand, Rst 15.
 auðhumbla, se auðumbla.
 auðigir, adj, (således altid i cod. reg. af Eddadigtene, aldrig -ugr, og ellers i reglen således), rig, Hávm 47. 70. 75, Vafþr 10, Mhv 15; heldr auðigir (sålsusammentrukket) Grettis 11, a. i andsvorom Lok 5; a-ig skrin, rigt udstyrede eller begavede skrin (helgenskrin), Mark 1, 12; a-igt líf, rigt liv (om Kristus), Olsv 3, 1; a-igir glæpir, rige, talrige, Lil 78. — jfr afar-, gagu-, happ-, hröðr-, jafn-, krapt-, last-, laug-, ó-, sand-, sann-, sekð-, sverð-, synd-, vás-, yell-.
 auðimaðr, m, findes kun Hást 5, brugt om digterens fjender; et andet ord i verset, verk, kan og vistnok må høre sammen med a. som en kenning (og da læses verks?); mulig skal der læses eyði, 'den, som (ved voldsfærd) tilintetgør, forstyrre mænds (fredelige) arbejde? Dette vilde dog være en enestående kennung. Mulig er auði- at læse som øði- 'rasende mænd' (jfr Frump 51); men da bliver verk(s) vanskeligt at forklare. Skal der mulig læses øðirunnum og dette forbindes med Gunnar verks, 'de som rasende går Gunnars gærning, de som foranstalter en hæftig kamp?'
 auðinn, part. (af et vb, der iøvrigt er tabt), bestemt af skæbnen, tildelt, givet (konstrueres i reglen med dat. pers. — når det findes — og gen. rei), bøts mér verðr a-it, Gisl 30, a-it sigrs Krm 15, lét a-it auðar Hl 12 a, a-it auðs Ht 48, a-it heilla Reg 22, varð a-it Heðins kvánar,

det kom til kamp, Krm 4, a-it vas flotnum dauða Arn 2, 12, Sturl 3, 5, skorðu skíði vas a-it skriðar Arn 2, 9, leti ok losta verðr a-it, med ladhed og lystenhed bliver den befængt, Hsv 16; a-it fé, det er hværvede gods, Sigs 36.

auðkendr, adj, 1) let at kende, Grí 9. 10, Bergb. 9. — 2) som man let legger mærke til, Ht 48.

auðkonr, m., rettelse f. eiða, auða, konr Eg Lv 16, rigmand; her vilde konr altså være brugt som et slags afdelningsendelse, jfr áttkonr.

auðkundu, Tindr 1, 3, er fejl, mulig f. auðfundit, s. d.

auðkveðjandi, þHjalt 2, kan ikke være rigtigt; mulig fejl f. orkveðjandi, s. d.

auðkylfa, se austkylfa.

auðkýfingr, m., en der ophober rigdom (kyfa af kúfr, top på et mål), rigdom, þul IV j 4, SnSt Lv 4.

auðlagðr, adj, rig (jfr subst. auðlegð; vel egl. 'bestemt til rigdom', jfr lagðr til mikils prifnaðar), om Kjötve, Harkv 7.

auðlattr, adj, let at bevæge fra sit førsæt, (egl. let at tilbageholde, frarødde), vasa a. fyr mel, han lod sig let drive ned ad bakken, ironisk Epver 1.

auðlestir, m., 'rigdoms-ødelægger', gavmild mand, ESk 1, 3 (v. l. ulfnestir).

1. auðligr, adj, i overensstemmelse med skæbnen, det naturlige, a. dauði Arn 6, 15.

2. auðligr, adj, øde, blottet før prægtigt udstyr, vasa a. floti, flåden var prægtig rustet, Sturl 4, 15. Jfr eyðiligr.

auðlögandi, m., 'rigdoms-uddeler', gavmild mand, Arn 3, 16 (auð ved rettelse f. itr, tyr, arf i hds).

auðlundr, m., 'rigdoms-stav', mand EGils I 6.

auðmiðlandi, m., 'rigdoms-uddeler', gavmild mand, Gdβ 18.

auðmildr, adj, gavmild, Ótt 3, 2, Ht 11, Ingj 2, 6, Sturl 6, 2, Óð 4.

auðmjúkliga, adv, yðmygt, Lil 79.

auðmjúkr, adj, yðmyg, Mv II 4, Gdβ 38.

Auðmundr, m., sekongenavn, þul IV a 1.

auðmætandi, m., findes i en dublet til Korm Lv 33, l. 2, men er uden tvivl forvasket, efter som a. ingen fornuftig sammensætning er som betegnelse for en 'rig mand'.

auðn, f, 1) ørken, alinn í a. Hamð 29. — 2) tomhed, a. at Engla stríði Sigv 12, 19 (jfr auðr, adj). — Merl II 79 står a. for nauð.

auðna, f, skæbne, lykke, arka at a-u Am 98, a-u hvél, lykkens hjul, Sturl 4, 10, veitandi hreinnar a-u, gud, SnE II 234; at a-u findes som v. l. til at óskum Sól 25.

auðnorn, f., 'rigdoms norne', kvinde, Grettis 11.

1. auðr, m, navn på en okse, (vel = auðr, rigdom), þul IV ð 3.

2. Auðr, m, són af Nat, systir A-s, Jorden, Hfr 1, 4 (i henhold til genealogien SnE I 54).

3. **auðr**, *m*, (-s og -ar, *jfr Skjspr s. 15; ud. pl.*), *rigdom, guld, Bjhit 2, 6, Arbj 18, Gráf 11, Hjr Lv 25, Hávm 59, Ht 48*; a-ar hæstr, om skibe, *udstyrede med guld og pragt, Sturl 5, 5, a-i grimmr Tindr 1, 6, festa auð, forpligte sig til at betale guld (skat), ESk 7, 3, reiða út auð Grani 1, til a-ar, for at erhværve guld, Skúli 1, 4; a. sem augabragð Hávm 78, a. ok hringar Hhund I 11; a-i gnögja Arbj 17, geða a-i Mark 1, 4; stýra a-i Sigs 16, ráða a-i Guðr II 26, sitja á a-i Grott 5, a-i né heilsu ræðr engi Sól 8, skipta auð Rþ 38, mala auð Grott 5, smíða auð, smede genstande af guld, Vsp 7; rauðr a-i porvblsk 1, 2, Ht 37. 42, hreinna a. Pl 17. Bruges hyppig i kenninger for mænd og kvinder (= goll), a-ar Njorðr, Isldr 11, a-ar kennir, Hjr 3, 24, a-ar gildir Bjhit 1, 3, a-ar njótr ESk 6, 23, a-ar beidir ESk 6, 37, a-ar skiptir porm 1, 6, a-ar særir pKolb 1, 3, a-ar orþrjótr Hl 25 a (*jfr 24 b*); a-ar þorn Arn 3, 17, a-s borr Ht 80, a-ar lundr, Sturl 2, 13; a-ar Fulla Korm Lv 44, a-ar prúðr Tjorvi (hds. bruder), GSúrs 27, a-s lög Gunnl Lv 12, a-s (konjektur) trðða Korm Lv 42, a-ar þoll (hds pollz) pmáhl 12, a-ar þella Korm Lv 8, a-ar þopta Anon (XI) Lv 3; a-ar Sigv 5, 8 mā værre galt.*

4. **auðr**, *f*, (eller *m?*), 1) *skæbne, død, Gísli fekk a-ar Eviðs 5, ánaudr a-r, underkastet skæbnen, Danir (*jfr ánaudr*). — 2) *lykke, haga til a-ar GSúrs 24*.*

5. **auðr**, *adj*, *øde, tom, blottet for, a-ar toptir atgeirs, tomme hænder, Arbj 21, auð troð, tom stí, ledig plads, Hák 20, auð lond, mennesketomme lande (figurlig tale om Olaf Tryggvasons betydningsfulde fald), Hjr 3, 19, a-ir byr (om noget lignende) pKolb 3, 7, a-ir salir, mennesketomme sale (efter valkyrjernes forsvinden), Vgl 4, a-tt vard of góðan Od 19; (*hærjet*) Falstr varð a-tt Stújr 5, ryddet (om skibe) Hjr 3, 16, PjóðA 1, 22, Sigv 7, 3, Arn 6, 4; a. plógr, tom plov, uden pløjeland, kenná e-m at eiga a-an plóg, berøve en det meste af, hvad han ejer, PjóðA 3, 18, ordsprogsmaessig talemåde.*

6. **Auðr**, *f*. A. den dybsindige (djúpúðga), Hyndl 28.

7. **Auðr**, *f*, findes som et gudindenavn eller navn på et höjere kvindeligt væsen for at danne kenninger, men navnet er vist temlig sent opstået ved en misforståelse (mulig af Uðr = Rón), A. urðvengs hlíðar Harð 5, A. ermwang sst 7.

auðrann, *n*, 'rigdoms hus', rigt hus, rigmands eller en rig kvindes hus, Fj 32. *Jfr auðsalr.*

auðrunnr, *m*, 'rigdoms-stav', mand, Nj 25.

auðrýrir, *m*, 'rigdoms-forminsker', gavmild mand, Vell 16.

auðsalr, *m*, måske pl. tant, 'rigdoms-salr' = auðrann, Fj 7. 8, Ht 102.

auðsendir, *m*, 'rigdoms-uddeler', gavmild mand, Hskv 3, 5.

auðsénn, *adj*, let at se, iøjnefaldende, komparativ, Mhv 23.

auðskati, *m*, rig og gavmild mand, Gri Dropl I, Anon (XIII) B 57, pul IV j 5. *Jfr gollskati.*

auðskeptr, *adj*, let at skæfte, a-t spjør Arbj 20.

auðskiptir, *m*, 'rigdoms-uddeler', gavmild mand, ESk 6, 60, Pl 17.

auðskjolg, *f*, elvenavn, pul IV v 2.

auðskyandi, *m*, 'rigdoms-uddeler', gavmild mand, ESk 6, 40.

auðskefr, *adj*, let at skrabe, hövle, glatte (skafa), a-f efni mærðar, digitningstømmer let at glatte, let digitning, Arbj 15.

auðslongvir, *m*, 'rigdoms-udslynger', (gavmild) mand, Grettis 3.

auðsótrr, let at hænte, erobre, opnð, a-tt jord Steinn 3, 7; a-tt orð, samtale let at já i stand, Sigv 13, 13.

auðspennir, *m*, rig mand (egl. 'som har rigdom at omspænde', tage vare på, spenna), eller, mulig rettere, til spenna 'forøde', altså 'gavmild mand', Bárð 2.

auðspóng, *f*, 'rigdommens spang', kvinde, Korm Lv 42, Mv II 14.

auðsporuðr, *m*, 'rigdoms sparar', karrig mand, Ht 98.

auðstafr, *m*, 'rigdoms-stav', rig mand, Sigdr 31, Merl I 6.

auðstefnir, *m*, 'som sender rigdom bort fra sig', gavmild mand, Sturl 5, 18.

auðstjóri, *m*, 'rigdoms-besidder' (*jfr stýra auði*), porm 1, 12.

auðsúgr, *m*, kun i forbindelsen: a. jötuns, Anon (X) Lv II B 6, hvor det hele udtryk skal være synonymt med 'trold eller troldkvinde', men forklaringen er vanskelig; 'rigdoms-suger' (SE: 'som tömmer guldmidler') giver ingen rigtig mening, medmindre der skulde sigtes til en (tabt) myte. Vokalens kvantitet er heller ikke sikker.

auðsýtir, *m*, fattig mand, Pét 52.

auðsær, *adj*, let at se, a-tt, let set, indlysende, Sigv 2, 8, Leið 43.

auðtröða, *f*, 'rigdoms-stang', kvinde, PjóðA 1, 17.

auðtrui, *adj*, lettoende, Hsv fin.

auðtryggr, *adj*, altfor sikker, tryg, Hsv 11.

auð-Týr, *m*, 'rigdoms-Ty', rig mand, Ht 48.

auðumbla, *f*, (v. l. -humbla), mytisk ko, pul IV ö 4; -umla står vist i forbindelse med roden i Ymir, der levede af koens mælk.

Auðunn, *m*, navn på Odin, pul IV jj 1. — A. den røde (12. årh.) Rv 26.

auðveitir, *m*, 'rigdoms-giver', gavmild mand, Gunnl Lv 4, porm 1, 1, Hl 14 b.

auðviðr, *m*, 'rigdoms-stav', rig mand, Ht 48.

auðvinr, *m*, 'rigdoms-ven', gavmild ven, Arn 3, 4. *Jfr gjöfvinr.*

auðvorpuðr, *m*, (-aðar), 'rigdoms-uddeler' (varpa), gavmild mand, pmáhl 12, Merl II 58.

auðvón, f, *håb, forvæntning, om (at opnå) rige gaver, Gráf 11, Sigv 2, 9 (se róa).*

auð-Vór, f, *'rigdoms-gudinde', kvinde, pBrún 1.*

auðpeystr, adj, *let at sætte i stærk fart (af þeysa; hds and-), om digtet, St 2.*

auga, n, *øje, Vsp 28, ESk 6, 61, fyr a-um Hfr Lv 1, verða fyr a-um St 9, a-u standa mér, mine ójne rettes mod, Anon (X) Lv 4, vísa a-um Hyndl 6, líta í a-u Vsp 28, Hym 2, svefn kemr á a-u Háv 1, setja fyr a-u Líkn 42, a-u riðuðu Rp 21; glikr í a-u Sigsk 39; a-na hvarmar Olvír 2; morg eru dags a-u Hávm 82, fornjósnar a-u Sigrdr 27, íslenzk a-u Sigv 3, 15, svort a-u Gunnl Lv 12, a-u doopr ok móð Lil 54, qndótt a-u pry 27, qtl a-u Rp 34, Hhund II 4, hvøss a-u Hhund II 2, ormfrón a-u Jóms 32, óreið a-u Sigrdr 3; hrappa í eld at a-um, styrte sig i ilden med ábne ójne, Herv II 17, veita blindum a-u, om synet, Lil 46; — regn a-na, tárer, ESk 11, 2. — a-um fjarri Ákv 26 er vist forvansket; haga fyr a-um Has 56 er uklart, se haga. — Jfr hjalpar-, kamars-, klingru.*

augabragð, n, *bevægelse med øjet, især om dets hånende skelen, verða at a-i, blive genstand for spottende blikke, for spot, Hávm 5, hafa at a-i Hávm 30; — auðr es sem a., som et blink med øjet (rigdommen går så hurtig som et blink, er forsvunden i et øjeblik), Hávm 78; abs. a. (acc. temp.), et øjeblik (i tid), Lil 94.*

augfagr, adj, *med smukke øjne, Óthelg 10.*

auglit, n, syn, fyr ossu a-i Has 33.

augna-gaman, n, *øjens-lyst, hvad øjet fryder sig ved at se, Fj 5.*

augna-rót, f, *(pl. tant?), 'øjen-rod', det inderste af øjnene, Gdβ 7.*

augurr se ogr.

augsýn, f, *blik, syn, Lil 15; v. l. augsjón; d. s.*

Augustinus eller Ogústínus, m, Mgr 4. auk, *bindeord, adv, = ok, og, også, findes nogle gange i hds, dog således at ok hyppigst findes som v. l.; a. nær apni Hávm 98, Hitt vas a. Vell 26, Yt 12, a. at ísarnleiki Sigv 12, 14, Bjørn frák a. Sigv 12, 18, a. munu Nj 26. Det er rimeligt, at denne form ofte bør indsættes for ok i hdss, især i de ældre digte.*

1. **auka**, (-aða, -aðr), *at forøge, give til-vækst, verdleikr a-aðiz Gdβ 39.*

2. **auka**, (jók, aukinn), 1) øje, formere, forstærke, forlænge, a. ætt, ættir, formere sin slægt, fá börn, Guðr II 27, Rp 40, a. aldr Merl I 6, Mhvv 9, a. þundi þegns gnótt, forøge Einherjernes tal, Vell 11, a. elda, forstærke bálene, Anon (X) Lv II B 1, a. kyæði Arn 2, 14, a. ord Lil 95, a. orði, tilføjte et ord, Am 40; a. gjold ESk 7, 2, a. vald Sturl 3, 20, a-umk sótt Has 47, a-sk annir Jóms 10, átta vetr a-sk til (tilføjes) Gdβ 49 (eller her af det foregående?), a. e-n með ennidúki, hæve en (pryde en) ved pandebind (diadem), Korm

1, 3; med præp. á, a. á brennur Bkrepph 7. — 2) ofte blot i betydningen: at udjøre noget med kraft, uden at der er tale om nogen gradvis forøgelse eller forstærkelse, bevirke, forårsage, frembringe, a. óð, udarbejde et digt, Jóms 3, a. Yggfeng, d. s., Ht 31 (her kan dog betydningen 'at forøge' passe, da ordet står i begyndelsen af et nyt afsnit), a. Aureks drykk, d. s., Korm Lv 60; a. sókn (kamp) Eviðs 5, a. Yggjar leik, d. s., Pl 34, a. styr (v. l. efla) Jóms 12, a. ulfs verð (frembringe) Eskál Lv 2, a. hrafnini tafn Bjhit 2, 17, a. harðræði pjóðA 2, 2, a. aldrs rýrð Anon (XIII) B 26, a. sið þann Hl 6 b, a. kaf króki pjóðA 4, 11, a. sér vansa Has 55, a. harm Am 58, a. frændsekju Sigv 7, 7, a. erflitt sinni Bdr 5. — Part. aukinn, forøget, forstærket ved (med), a. (jardar) magni (Heimdal) Hyndl 38, Guðr II 21, a. hauks bjalfa, forøget med, iført, falkeham, Haustl 12, barni a., frugtsommelig, Vgl 36, flærðar a., underfundig, falsk, Has 39, a. ertu Völsi, her synes a. at hentyde til, hvormed V. var omviklet, eller 'gjort kraftig' (ved konens præparerering), Vgls 4; eigi a-t, ikke overdrevet, Jóms 22. — Nú hefr þú enn a-t pats áðan frögum Am 86, synes a. at betyde 'tilføjet', iøvrigt er sammenhængen uklar. Jfr grand- aukinn last-a., mord-a., ramm-a.

auki, m, *forøgelse, a. Danmarkar, Danmarks forøgelse, Sælland, Rdr 13, a. moldar, muldforøgelse, i egl. betydning Herv III 3, mennesket, Rún 27; synðar a., synðs-vægt, trykkende synd, Has 17; i miklum a-a, om en kvinde (i et drømmesyn), i overnaturlig skikkelse, VGl 2; kveða lauki lítit gæft til a-a, man siger, at kun lidet behøver man at give løget til at det kan vokse (tiltage; ordsprog om en, der er let at lokke), Hhard 13.*

aukvísi, m, *vanslægtning, a. ættar Hálfs IX 16. Se Falk, Festschr. til F. Jónsson s. 341.*

Aumar, f, *(pl. tant.), øgruppe ved Rogaland, Omøerne, suðr fyr A. pSjár 4, 1.*

aumingi, m, (-ja), *elendig person, EGils I 33.*

aumligr, adj, *elendig, stakkels, vidnende om nød og fattigdom, a. præll Has 16, Mv III 27, a-g tunga Mv I 5, a-g norn, ussel norne (såkaldt på grund af den af hende tildelede elendighed), Reg 2; a-g for, stodderagtig færd, Sigsh 69.*

aumr, adj, 1) *ussel, elendig, a. audar beiðir, om en mishandlet mand, ESk 6, 37, a-ar ferðir sst 6, 38, a-ir rekkar Pl 30, a-ir menn Líkn 27, Hsv 34, aum Éva Lil 66, aum þjóð Merl II 23; overført, a-ar pislir Has 38, a-t blóð Skota Arn 5, 7 (men her er a. v. l. for ámt, s. d.), aum óvætrr Gd 59, aum ámgerðr (her er a. = aumlig om nornen) EGils 3, 10; ussel i foragtilig betydning, a-asta skað Hjalmb III 3; Nj 25. — 2) *fattig, a. svá sem sæll (rig) Sigv 11, 15, øst fylgir a-s gjófum**

Hsv 36, af a-u, efter fattig øvne, Leið 34. — ringe, om et digt (for at udtrykke digterens beskedenhed). — 3) følende smerte, aum í vomb, om en frugtsommelig kvinde, Bjhit 1, 2.

Aunn, m, ynglingekonge, Yt 15.

Aurboða, f, jættekvinde, Hyndl 30, Fj 38 (mulig forskellige); rettere Qr? — aurborð, n, egl. 'grusplanke' (af aurr: 'den planke, der hviler på jorden'), den anden planke fra kolen i hver skibsside, pul IV z 10; — a-s eykr, skib, Vell 26, a-a meidár, mænd, Hl 27 b; a-s varblik, guld, Olhelg 7.

Aurekr, m, jætte (vist for aur-rekr, SE: en dværg), A-s drykkr, digterdrikken, Korm Lv 60. Jfr Aurnir.

Aurgefinn, m, okse (egl. 'som let bliver smudsigt'), pul IV ö 3.

Aurgelmir, m, navn på urjætten Ymir (har hensyn til den af hans legeme dannede jord), Vafþr 29.

aurglasir, m, eller Augglasir, navn på en hal (?), Eir a-is, Simmara, Fj 28. Navnets betydning (den grus- eller fugtig-skinnende?) er uklar.

Aurgrímnir, m, navn på jætte, pul IV f 2.

aurmýill, m, grusets (jordmuldens) kugle (klump), sten, a-s Narfi (v. l. vivils), jætte (eller dværg), Eg Lv 15.

Aunir, m, navn på jætte (af aurr), pul IV b 4, Bergb 9, 12; A-is jöð, jætte, Orv (XI) 10, A-is spjalli, d. s., Sturl 4, 19.

aurr, m, grus, leret sandbund, sandjord, a. varð fyr nosum, om en der faldt næsegres, Gunnarr, sporna aur pjóðA, 1, 3 (her måske i en mere alm. betydning, land), ægir hjarna blandinn við aur Yt 22; en mere alm. betydning har a. Alv 10, hvor det er alvernes navn på jorden, samt i hylja e-n a-i HolmgB 6; omtrent = skarn: a. á iljum (således Much for tidligere læst orr) Rþ 10, a. etr iljar Grott 16 (om det fugtige ælte), treðja (troða) a-i Ghv 16. I en kennung: a-s épli, sten, Bergb 3. Jfr hvítá-a.

aurriði, m, forel (aur, riða), pul IV x 1, Sigv 13, 1; a. strandar, orm, slange, dens stallr, guld, ESk 13, 10. Jfr myrk-stiðr. Jfr H. Falk, Arkiv XLI, 137.

aurtrøð, se örtrøð.

aurugr, adj, grusfyldt, grusblandet, a. foss om vandet af Mimirbrönd, hvormed Mimer overøser Yggdrasil, blandet (ifg. Snorre) med det omkring liggende fugtige grus, ler, Vsp 27; Müllenhoff har (DAV 34) villet forstå ordet som 'vandrige', hvad det dog næppe kan betyde; aurgu baki Lok 49, med fugtig, klam ryg (om Heimdal) er vistnok at forstå som orgu b. af grðigr, s. d.

Aurvangar, m, (pl. tant.), Grusvange, mytisk lokalitet som dværgehjem, A-a sjot Vsp 14 (næppe af et maskul. -vangi).

Aurvangr, m, navn på en dværg (jfr det foregående), en dværg fra Aurvangar, Vsp 13, pul IV ii 3 (v. l. -vargr urigt.).

ausa, (jós, ausinn), øse, øse op, a. austr víngnóðar Hertýs (se austr og víngnóð) Vell 3, a. Elliða, øse E. tom, Friðþ 1 10, absolut Njáll, Iv 15; a. vatni, overøse med vand (ved navnegivning), Rþ 7 o. s. v., a. auri, overøse med grus (dynd), Vsp 19; a. blóði framm VGl 6, a. sandi, lade sand flyve, Sturl 3, 13, á sér a-sk Vsp 27; a. hrópi ok rógi á e-n, overøse en med, Lok 4; part. ausinn, a. Óðreri Hávm 140 om skjaldedrikken, øst op af eller med (?) Odrøre, snarest det første, a. (v. l. orpinn) haugi Yt 36, a. sandi, begravet, Oddi 5, a. moldu, grundu, d. s., Herv I 2, Nkt 65.

austan, adv og præp, 1) østfra, om rejser til Bergen (sydøstfra) ESk 9, 4, knerrir kómu a., ɔ: fra Norges sydøstlige dele, Harkv 7, ó fellr a. (abenbart efter norske forhold) Vsp 36, a. kommir Hhund I 34, draga (dag) a. Vafþr 13; især med Norge som udgangspunkt: Bbreiðv 5, allvaldr a., Sigv 1, 9, Orv (XI) 8; med Danmark som udgangspunkt, herr a. Sigv 10, 7; hregg a., ɔ: sydøstfra (efter forholdene i østerbygden i Grönland og divisens bevægelser) Am 18; med Garde-ridge som udgangspunkt, a. ór Gørðum Mark 1, 5; med jætternes verden som udgangspunkt, Hrymr ekr a. Vsp 56, jfr 51, Hym 35; fyr a. abs., i østen (ɔ: i Sverrig) Sigv 1, 1. — 2) præp. med fyr, fyr a. med acc.: Elivága Hym 5, dyrr Bdr 4, borg Grott 19, Geitkjørr Sturl 2, 7; uden fyr med acc.: a. ver Ht 82, — med gen., a. fjarðar pskakk 3, Nkt 65, Ht 63.

austanvindr, m, østenvind (ɔ: medbör fra Norge til Island), Gunnl Lv 6.

Austfirðir, m, Østfjordene på Island, GAsb.

austker, n, øsekar, pul IV z 10.

austkylfa, f, østkölle, en kölle fra øst, ironisk betegnelse for de norske stormænd fra det sydøstlige Norge, der kæmpede imod Harald hærfagre i Hafsfjord, østusk a-ur Harkv 11; v. l. er austkylfur = mænd i alm. (kylfa = stafri i kenninger).

austmaðr se austmann.

austmarr, m, (-ar; ud. pl.), det østlige hav, ɔ: Østersøen = Eystrasalt, Yt 25.

austmenn, m, (findes i poesien kun i pl.), de norske, pfagr 8, før a-manna þhornkl Lv; allvaldr a-manna, Harald hærfagre, Harkv 9.

austmørk, f, shov i østen, ɔ: i Sverrig, som v. l. til austr Yt 18.

1. austr, m, (-rar; ud. pl.), skibsbundens (sø)vand (som skal fjærnes ved øsning, ausa), Eldj 1, Arngr 2, 2, standa í a-ri Frþ 1 5, med a-ri Hym 27 (med = tilligemed); a. víngnóðar, den væske, der øses op af 'vinskibet', ɔ: Odrører, digterdrikken, ausa a. víngnóðar, at digte eller fremføre et digt, Vell 3.

2. austr, egl. subst. n, men brugt som adv., 1) om himmelegnen øst, stedligt, i

østen, østerpå, (om jætternes hjem) Vsp 40, Hár 29. 30, Anon (X) Lv III C 3; a. enda fólu Hhund I 4; a. bruges om forskellige lokaliteter østfor Nordmænd og Islændere, østerpå, a. í Bolm Hyndl 24 (B. i Sværig), of a. Yt 18, a. und Aðisli (ɔ: i Sværig) pul II 3, (om Götlund) Sigv 3, 18, (om Norge) Sindri 5, Vell 9, Hjr 1, 1, Gitz 2, jfr a. of mar Hfl 18 og Isldr 12, (om Danmark) Eg Lv 8, (om Venden) Hjr 3, 24, om Garderige Hjr 2, 2, Krm 3, (om Bjarmeland) Gráf 5, (om Miklagård) pjóðA 3, 6; (om Norges sydlige del i modsætning til den nordlige) Hál 15. — 2) mod øst, skríd a. Vol 4, lita a. HHj 29, kanna leið a. Hhund II 6, lúta a. Sigdr 11, koma a. Am 98; a. heðan Lok 34 må, hvis ordene er rigtige, forstås som 'i øst herfra', ɔ: med talerens hjemstavn som udgangspunkt, heðan er så væsenlig overflødig; — komparativ austar med dat: Elfi a., østenfor E., pham 4.

astrfør, f, (-ar), rejse, tog mod øst, Ill 1, 2 (ɔ: til Miklagård?); i plur. (om Tors rejser) Lok. 60; om rejser til Sværig Ragn V 3.

Austri, m, Den østlige, dværgen, der — i øst — bærer himlen, Vsp 11, pul IV ii 3; A-a burr, dværg, Hjr Lv 5, erfiði A-a,

himlen, Arn 5, 24, sótt Áms ok A-a, digterdrikken, digtet, Öfeigr 5.

astrkonungr, m, konge i østen, ɔ: Sværig, Yt 16, Hál 6.

astr-leið, f, østlig vej, ɔ: østligt land, om Finlands kyst Sigv 1, 3 (ordene er adskilte ved tmesis).

astrlond, n. pl, østlige lande, om de baltiske egne, Gráf 3.

astrvegr, m, (pl. -ar), østlig vej, ɔ: østlige lande, i sing. om de baltiske landes kyster: of a-g allan Mark 1, 4, í a-i Ragn IX 1, Sgrlp, — i plur. om Sværig: á a-a Sigv 3, 21 (anderledes Sahlgr. Edd-Scald. 175), Yt 9; om jætternes verden: Lok 59.

Austrvinðr, m. pl., Øst-Venderne, pjóð A 2, 1.

austreñn, adj, oströn, hørende til eller hidrørende fra øst (østen), a. vindr Rv 22, a-n flaust (norske skibe) EBrún, a-t man, kvinder fra østen, Harkv 16.

austskota, f, øsekur (f. austr-; skjóta), Hym 27.

ax, n, aks, pul IV ddd 1, Gautr I 4; a. tekri við fjölkyngi Hávm 137 (jfr W. Cederschiöld Arkiv XXVI, 295, R. Kjennerud MoM 1923 s. 16 f.), a. óskorit Guðr II 22, jfr Meissner s. 99.

axllimar, f. pl., 'skulder-grene', armene, Korm Lv 43.

A

á, præp. med dat. og acc. A. med d a t. (står ofte efter subst.), 1) på, hvad enten der er tale om en fast forbliven, hvilken, (væren, siden, stden) på, eller en bevægelse på, indenfor, henover, et sted, á Borrói Yt 32, á Holti Yt 32, á Vendli Yt 19, á Pótni Yt 30, á Ræningi Yt 27, á Lófundí Yt 23, á Gmitaheiði Gríp 11, á Geirstögum Yt 36, á Ókólni Vsp 37, á Gimléi Vsp 64, á Snægrundu Isldr 3, Sigtúnum á Orv IV a 4 (her væntede man snarere i), á Bjørgyn Nkt 71 (herom gælder det samme; á er vist her en fejl for i); á Hófvarpni, på (hesten) H., SnE I, 118; á landi Grí 12, á jord Lil 22, á jarðríki, ESk 6, 62, á (v. l. of) sæ Hfl 15, á sandi Rdr 10, Gldr 8, á fjalli Gríp 15, á heiði Gldr 1, á bergi, stående på klippen (rigt.: af b.), Reg 18, á beði (beð) Yt 3. 34, Ghv 19, Hamð 6, á himnum Rekst 33, á lopti, (svævende) i luften, pdr 17, Vsp 46, pry 10, á sundi, (svævende) på vandet, svømmende, Hjr Lv 15, Sigdr 10, á floti Hávm 154, á

vatni, på overfladen, Iv 43, á veg (vegi) Eg Lv 23 (her måske acc?), Sigdr 26, á brautu, på (d. v. s. lige ved) vejen, Hávm 34, á boe pmáhl 13, jfr á boenum Skraut O, á búi Hávm 83, á mó (troðna) Eg Lv 9, á brú Haustl 13, Fáfn 13, á broddi (rådar) Yt 31, á haugi Vsp 42, pry 5, Skí 11, á viðum Hhund I 41, II 33, á horni Harkv 2, á meidi (hanga) Hávm 138, á (viðar) rótum, (siddende) på rødderne, Skí 35, á asklimum Hhund II 50, á ísi Hávm 90, á karfa Eg Lv 22, á ondri Rdr 16, á skíðum (skríða) Rognv 1, á brøndum Hávm 2, á órum (ganga) Rst 25, á hofði (róa), (siddende) på hovedet, Anon (XI) 13, á botni Rdr 7, á laufi Rdr 4, á penningi Rdr 12, á kerlaug (?) Hhárf 1, á beinum (brinna) (om kostbarheder, lagte på det brændte legeme) Sigsk 52, díukr á halsi Rp 16, á baki (hests) Hamð 14, men á baki brinna, på, over, ryggen (hovedet) på en, Lok 65, á armi Korm Lv 39, Hhund II 48, á val (standa) Hamð 30, á kvernum (standa), ved kværnen,

Hhund I 35, á lúðri (mala) *Grott* 5, á hversanda hvéli (skopuð hjortu), *pá* et drejende hjul (og drejende selv med), *Hávm* 84; á þingi, á máli *Vsp* 48, *pry* 13; á golfi *Rdr* 4 er rimeligvis fejl f. í g. se golf; endelig kan hertil føres (verða) á fitjum *Vgl* 29 s. fit. — 2) nærbeslægtet med den rent lokale betydning er den, á har i forb. buldren, bragen på noget, á brynjum, skyrtum (bresta) *Evv* *Lv* 7, *Hfr* 1, 8, á snekkjum (lemja) *Ht* 38, á glotkylli (gjalla) *Anon* (X) *II B* 8, á hofuðstafni, á sýju (gnýja) *Hjl* 11, *Jóms* 16, á hlífum (hlímmun) *Harkv* 9, (skella) á hælum *Hym* 34, *jfr* (brjóta) bág) á e-m *pdr* 4, (standa) á halsi e-m *Hhund II* 30. — 3) *pá*, om bestanddel af, egenskab eller kenderneke på en, ens legeme eller sjæl, (hendr) á henni, á Herkjum *GSúrs* 28, *Guðr* *III* 10, (skalli) á góða *Anon* (XII) *B* 9, (hý) á hnakka *Anon* (XII) *B* 12, (skopt) á hersi *Sigv* 12, 28, (liki) á e-m *Alv* 2, (litr) á e-m *Hhund I* 48, (mark) á málí *porm* 2, 6, (deili) á e-u *ESk* 6, 41, (lýti, mein) á e-m (e-u) *Korm* *Lv* 5, *porkham* 1, 1, *Gríp* 22, (sár) á e-m *ESkál* *Lv* 3, (gróðr) á kauða *ESk* 13, 6, (vití) á sér *porm* 2, 2, (brenna) á hondum *Grettis* 8, (kalinn) á knéi *Hávm* 3, *jfr* hofuðit á (adv.) *Hárb* 15, (skakkr) á beini *Hym* 37, (jörar) á e-m *Am* 69. — *Lign.* om døde ting, (lostr) á ljóðum *Anon* (XIII) *B* 13, (gluggi) á borði, på skibssiden, *pþj. skakk* 1, (dyrr) á Valhöllu *Grí* 23, (rún) á horni *Eg* *Lv* 3, *jfr* (hlið) á frændgarði *St* 6. — Beslægtet hermed: (hafa) á skriptum, á hamnyrðum *Guðr* *II* 16. — 4) lokal betydning er klar i: (bítá) á skeggi *pjarl* *Lv* 3, (hanga, draga) á ongli *Rdr* 18, *Hym* 21, (stangask) á noglum *Lil* 56, (særa) á rötum *Hávm* 151 (*tvivilsomt sted* se særa), (negldr) á steinum *Sól* 65, (taka) á móndli *Grott* 20, (fá) á premi *Hym* 34, (prífa) á þjaza *Lok* 50, (taka) á funa *Grí* 42 se funi, (taka) á e-m *Grettis* 8, (leggja hendr) á e-m *Brot* 4, (perra) á skauti, á e-m *Korm* *Lv* 51, *Lok* 4, (bítá) á sveitum *Svarfd* 13, (halda) á kerí *Hávm* 19, (steikja) á teimi *Am* 83, (standa) á enda *St* 4, (standa) á hendi *St* 19, (liggja) á ferli *pjóðA* 1, 14, *jfr* (herja) á konum *Hárb* 38, (stinga sverði) á storðar lykkju (snarere dat. end acc.) *Krm* 1. Herfra er brugen overført til andre udtryk som: (halda) á logum, fór, sýslu, sári *Sigv* 11, 4; 12, 27, *Lok* 55, *Rþ* 14, *pKolb* *Lv* 5, (taka) á rós *StHerd* 3, 4, (vesa) á sinnum *Harkv* 8, *Vafþr* 4, *Rþ* 32, (vesa) á króki *Ófeigr* 4, (vesa) á njósn *Hávm* 112, (vesa) á leitum *Fj* 2, (hafa sik) á hófi *Lok* 36, (sigr) á spjótum *Draum* (XI) 6, (hugr) á hvørfun *Sigsk* 37, (bót) á e-u *Gd* 28, (eign) á e-u *Lil* 84, á böen *EGils* 1, 4. — 5) efter verber i bet. at redfarve, haevne, prøve, nære m. m., (rjóða vápn) á e-m *Yt* 12, 17, *Gríp* 50, *Fájn* 1, (reyna vápn) á fjándum *GSúrs* 2, (hefna) á e-m *Anon*

(X) *I B* 1, *Hálfss* 1, (fremjask) á e-m *Gisl* 1, 17, (auðit sigrs) á e-m *Krm* 15, (vinna sigr) á e-m *Gdþ* 28, (sælask) á sjúkum (svikum) *Hsv* 70, (mœðask) á óði *Leið* 44, (bergja) á blóði *Orv* 4, 8, (ala) á féi *Hfr* *Lv* 12, (seðja) á virði, á hræum *pTrej* 3, *Hhund I* 44, (springa) á hræum *Hhund* 2, 33, (fœða) á beinum *Guðm.* *Asbj.*, *jfr* (fullr) á tafni *Vell* 36. — 6) *I* følg. forbindelser, (orð leikr) á e-u *VGl* 8, (vita orð) á e-u *Brúsi*, (eiga sakar) á e-m *SnE* *II* 226, (halda vorð) á e-m *Vigl* 20, (verða) á munni *Hfr* *Lv* 20. — 7) efter substantiver, der bet. sindsstemning: lyst, vrede og lign., (hugr) á gunni, á vífi *Korm* *Lv* 15, 31, *Hhund II* 14, (pekt) á kvæði *Leið* 44, (pokki) á e-m *Lil* 41, (hermóð) á hesti *ESk* 13, 8, (skynjar) á e-u *Heinrekr*, (forvitni) á e-u *Vafþr* 1, (if) á e-u *HHjörv* 33. — 8) foran tids-substantiver, á æfi *Arn* 6, 12, á sumri *Háv* 12, *Jokull* 1, *Arn* 5, 11, á vetri *pjóðA* 1, 19, *Arn* 2, 14, á hausti *Bhild* 2, 11, 24, á mánuði *Hávm* 74, á (5) dogum *Hávm* 74, á (morgum) degi *Sól* 74, á nöttum *Hyndl* 46, 47, á morri *HolmgB* 3, á optum *pKolb* *Lv* 1, á kveldum *Rognv* 11, á svipstund *pjóðA* 3, 16, á méli *Jóms* 18, á (skommu) bragði, i løbet af (en kort) stund, *Anon* (XIII) *B* 26, á fresti, freustum *Ólhelg* 8, *Anon* (XII) *F* a 4, á lesti *Steinarr* 2 og fl. st., *Am* 67; á jólum *Sturl* 8, 1, á (efsta) dóm *Has* 6. Særskilt? á laun *GSúrs* 4, *Anon* (XIII) *B* 30. — 9) á (at) móti, á (i) miðli (milli) se móti, milli. — 10) adverbietl står á f. eks. á sér, man ser det på (mig), *porm* 2, 27, *Am* 43, if er á *Hávm* 108. — 11) urigtigt er á: á halsi (f. at) *Korm* *Lv* 4, á fótum (f. at) *Hálfss* 7, 7, á bragar stétt (f. af?) *Hárb* 1, á bolli (f. und) *Vsp* (*Hb*) 20, á sjónum (f. sjónum) *Sól* 43, á hefndum (f. at) *Sigsk* 41, samt á *Grí* 33, á vornum (f. fir?) *Eg* *Lv* 46. — B) Med a k k u s a t i v (også her ofte efter det styrede ord), 1) til, (op) på, (ud) på o. s. v., betegner hovedsagelig en bevægelse, legemlig eller tænkt (figurlig), hen til, i retning af noget, (ganga) á Fjón, göra landgang på *Fyn*, *Valg* 7, á Upplönd *Sturl* 4, 2, (bera randir) á Sandey *Bjkrph* 7, (út) á Rín *Hl* 4a; (ganga) á land *HHjörv* 22, á trjónu selmcina *Sindr* 2, (elta) á land *Sturl* 6, 1, (ja, standa) á land *pjóðA* 1, 24, á þjóð *Hjl* 2, (koma) á mold *Gríp* 53, á mó *pdr* 3, *Anon* (X) nidvers (Har. blåt.), á troð *Hák* 20; á alda vé jaðars (rett, f. ves jaðar) *Hávm* 107, á himin *Vafþr* 46, *Sturl* 4, 35, *Bdr* 12, (bera) á lopt *Grí* 1, á munlaug vinda *Rdr* 20, á log *pKolb* 3, 3, *Gldr* 3, á mar *Gldr* 2, á grecði *Arn* 2, 16, (fljúga, reka) á sæ *Skall* 1, *Evv* *Lv* 6, á haf *Sindr* 7, á våg *Hym* 17, á máskeið *Arbj* 24, á flot *Hjl* 1, (falla) á rein *Róða* *Sigv* 2, 3, á braut, brautir *pSlep*, *Eg* *Lv* 1, *Sigv* 3, 15, á veg *Eg* *Lv* 37, á víða vega *Sigdr* 18, á munvega *St* 10 á austrvæga *Yt* 9, á norðrvega *Hhund* *I* 4, á fjall

Pmáhl 10, á bjarg *pstuttf* 1, 4, á voll *Hák* 4, á sjöt *Hák* 20, *Fj* 25, á bekkr *HolmgB* 3, *Vafþr* 19, á rökstóla *Vsp* 6 o. s. v., á golf *Hym* 14, á bed *Sigsk* 8, *ESk* 11, 5, *Lok* 52, á dynu *Bjhit* 2, 2, á bál *Vafþr* 54, *Anon (X)* B 3, *Bdr* 10, á eld *Fj* 16, á hræ *Eg Lv* 20, *SnE II* 142, á flóttta *Vell* 29, (ríða) á bak *Gunnh*, (renna) á hilmi *Yt* 24, á mengi *TorþE* 1, á gumna *Hamð* 25, á brjóst *H Hund II* 45, á kanpa *Hamð* 20, á mikl *Anon (X)* III C 2, (bera vápn) á e-n *Yt* 5, 6, (etja) á e-n *Yt* 4, (ráða) á e-n *Merl I*, 37, (snúa e-u) á e-n *Sturl* 4, 10, (ausa) á e-n *Lok* 4, (leggja) á e-n *Tindr* 1, 4, (herja) á e-n *Orv VII* 23, (ljósta) á nasar *Isldr* 16, (bysja) á eggjar *Hund II* 10, (festa, hengja) á eggja, á súlu *Am* 59, *Rognv* 7, *Am* 5, (bera) á seydi *Haustl* 2, (egna) á ongul *Hym* 22, (koma) á seil *pdr* 9, (draga) á bast *Völ* 9, (binda) á skip bíslar *ESk* 13, 6, (hefja) á hest *Sól* 51, (hláðask, hlœða) á bógu *Ghv* 7, *Gríp* 13, (leggja) soðul á *Sleipni* *Bdr* 2, (risa) á spord, á kné *Mhv* 5, *Hym* 31, (aka) á bug *Mhv* 7, (fara, hrynya) á hæl *Arn* 6, 11, *Sigsk* 69, (drifa) á hæla *Har Sig* 11, (drekk) á mikl *Friðþ* 1, 8, (drifa) á hufa *Njáll*, á andra *Eskál Lv* 2, (hrinda) á hurðir *Fj* 43, (ganga) á málá *Bgv* 3, (snýja) á vörðu *Evv Lv* 12, (rigna) á fjar *Vell* 11; á þing *Hym* 39, á vit *Yt* 3, *Eg Lv* 28; (gengt) á ís *Mhv* 12. *Hertil* kan utvungent (*i enkelte tilfælde er forholdet klart*) föjes udtryk som: á hlíð *St* 14, *Arbj* 10, *ESk* 12, 15, *Orv VI* 2, á annan veg *Sigsk* 23, á þríða vega *Gri* 31, á margra vega, margan veg *Sól* 18, *Ghv* 9, á (hoegri) hond *Sigv* 12, 22, á engi hlut *Sigsk* 39, (sitja o. have sat sig) á einn bekkr *IVþ* 4; á báða bekki *Sigv* 13, 9, á annat bord *Hjálmp* IV 19, á tvau bord *Friðþ* 23, á austurvega *Sigv* 3, 21, á suðurvega *Guðr* II 8 (*hvor dog líta er gæt forud*), á medál *Gísl* 1, 18, *Nkt* 59, samt udtrykket: á (danska, manns) tungu *Sigv* 1, 15, *Mark* 1, 27; *Gríp* 17. — 2) en tænkt bevægelse (*til, på*) foreligger i: (ljúga) á e-n *Sól* 67, *Gríp* 48, (leggja fjón, nætur) á e-n *Hjr* Lv 7, *Ól bjarn*, (skella) á e-n *GGalt* 2, (fá) á e-n *Hávm* 93, (leggja leyfi) á e-t *pjóðA* 4, 20, (skora) á e-n *HolmgB* 1, (órka) á skip *Hávm* 82, (yrkja) á sól *Heiðr* 15, (stunda) á e-t *Lil* 65, (lúka dómi) á e-n *GSúrs* 12, *Has* 36, (fara) á svik *Sigv* 11, 7, (draga) á tálar *Stefnir* 1, (ganga) á sceri, sættir, frið *Rognv* 42, *Obreið* 2, *Illiug* 1, 3, (fíkjask) á fé *Sól* 34, (venjask) á e-t *Hjr* 2, 4, *Leið* 7, (þogn slær) á þegna *Sigv* 11, 12, (vinna) á mikl *Has* 11, (hallar, halt) á e-n, ýmsa *Ingv* 2, 3, *Mhv* 26, (ferr hvert) á annat *ESk* 6, 46, (bita lýti) á lim *Ht* 10, (sár fellr) á il *Sigv* 3, 3, (líða) á aldr *Amundi* 4, (koma, komask) á tal, á þrefa *Friðþ* 1, 4, *Mhv* 4, (hætta) á hættu *SnE II* 218, (ganga, falla) á hændr, hond *Mark* 1, 21, *Rst* 8, *Am* 99, *Evv Lv* 10, (skera) á hals

Am 79, (auka) á brennur *Bjkrph* 7, (treysta) á dcemi *EGils* 2, 7, 16; (drekka) á mey *Korm* Lv 58, (koma flóttta) á bak e-m *Eg Lv* 9, (hroera) á jöru fægi *Hjl* 20 (19; rettere of), (biðja læs) á líðu *Hávm* 136, (koma) á auga *Háv* 1; (bera) á rof *Hjl* 20. — 3) en lign. tænkt bevægelse liggger til grund för á med acc. efter verber, der betegner at se, høre, tænke, kalde, tro og lign., (séa) á Sógu *Hjr* Lv 24, *jjr* *Sól* 41 (*hvor á vistnok ur. föjes til*), (séa) á sumbl *Lok* 23, (stara) á e-n *Rdr* 17, *Korm Lv* 4, *Skí* 28, (hara) á e-n *Skí* 28, (gnapa) á mar *Hávm* 62, (gapa) á sjöt *Anon (XII)* E, (líta) á lok *Leið* 45, (augu, brenna, skína) á e-n *Korm Lv* 2, 3, *Húsdr* 4, *jfr* (sól skein) á steina *Vsp* 4, (vísa augum) á e-n *Hyndl* 6, (heyra) á forsa, skräktun *Egill* 6, *Am* 64, (hyggja) á mjöldrykkju, kvíða, flóttta, sáttir, harðræði *Harkv* 11, *Pmáhl* 15, *Hjr* 3, 2, *porl* *fagr* 2, *Am* 49, — derimod bet. hyggja á gríð *Am* 33 *noget andet* se hyggja; (fýsask) á við *Völ* 4, kalla á e-n *Völ* 23, (heita) á e-n *Hák* 3, á guð *Sól* 27, (kveda) á víði *SnE II* 202, (trúa) á e-n *ESk* 6, 14, *Hyndl* 10, (minnask) á e-t *porm* 2, 3, *pstuttf* 2, 2, *Vsp* 60, (grimmask) á e-n *Gd* 41, *jfr* (orð smiðask) á silkiskorðu, på, imod, *Mv I* 5. *Hertil* hører lignende udtryk efter adj. (part.), der betegner en sindstemning, (hvatr) á dýrðir *Stefnir* 2, (giarn) á e-t *Jóms* 17, (cestr) á ímu *Hund I* 53, (eggjaðr) á hvot *porm* 1, 7, (samr) á sáttir *Jóms* 24, (tíðr) á smiðar *EGils* 3, 4, (traud, fús, hond) á venju *Has* 42, *Ht* 26, *jfr* (ván) á e-t *Lil* 5. — 4) temporale udtryk, á dag þriðja *ESk* 6, 4, á vár *Hárb* 35, (gær) á morgun *Hund II* 12, *Hárb* 3. — 5) enkelt stående er: (vant) á e-n *Hamð* 27. — 6) med mediale former forbinderes á, hvor det da styrer det i disse liggende sik, blásask á *Merl II* 16, rennask á *Anon (XII)* F 3, kastask á *Gd* 27, hoggvask á *Reg* 3, hrindask á *Gd* 51, gangask á *Vsp* 26, verpask á *Vafþr* 7, *Am* 42, ausask á *Vsp* 27. — 7) adverbiet er: es heyrir á, som hører på (sangen), *Darr* 10, minnask á (hvat) *Líkh* 46, á reist *Skí* 36, á létu *Völ* 8, á logðu *Völ* 12, á leit *Guðr* I 14, á visat *Am* 12, á mun gœða *Am* 71.

ábóti, m, abbed, *Gd* 44.

ábrandr, m, 'elv-brand', guld, verpr ábrøndum, han kaster, deler, guld ud, *Hjl* 16; iørvigt er á-rettelse f. æ.

ábyrgð, f, ansvar, selja af á., frasige sig ansvar, *Hjr Lv* 21.

Ádám, m, Adam, *SnE II* 242, *Lil* 12, 13 o. s. v.

Adriánus, m, kejsar A., *Pl* 58, *Mey* 58.

áðan, adv, før, i tidligere tider (afstanden i tid kan både være lang og kort), om meget gammel tid: *Yt* 18; = før (overhovedet, modsat 'nu') *Vell* 31; om en mindre tidsafstand: *Sigsk* 11, *Eg Lv* 26, *Ott* 2, 8, *Pham* 1, 5, *Vell* 16; om en

ganske kort tid: Grí 54, Am 86, PjóðA 1, 15.

áðr, *adv og conj.*, 1) *för, tidligere* (= áðan) Eviðs 5, Hyndl 14, Am 62, 71, *forstærket med fyrr Sigv 12, 2. — 2) förl* *noget andet fremtidigt*, Vol 33, Am 43. 87. 100, Jór 5. — 3) *för end, med præs. ind.* (*om noget fremtidigt*) eller *imperf. ind.* (*om noget der virkelig er sket*), Vsp 45. 47, Bdr 11, HHj 23, Guðr II 31, Vsp 4. 33, Hárð 3, Hhund II 4, Am 4, Glđr 2, 8 (*vistnok således*); — med præs. *conj.* eller *impf. conj.* om noget fremtidigt, tænkt (*för man skal, skulde*'), der dog ofte må tænkes som *virkeliggjort* (f. eks. i en sætning: áðr Rafn felli, förl R. skulde falde, men han faldt i virkeligheden), Hávm 1, Vafþr 47, Skí 39, 41 o. s. v., TorfE 4 — Vafþr 29, 35, Hym 1, 15, HHj 37, Guðr III 7, Haustl 6, 20, Glđr 1, Krm 5. 6, 7, ESk 6, 14, 15. Enkelte gange findes en (*ældre: an*) *tilføjet*: á. en (*porir*) Hjr Lv 16, á. en bôru GSúrs 30, (kniðu) Olhelg 2, á. en næðiHjr 3, 17. Om hele dette spørgsmål (áðr: áðr en) se K. Gísl Nj II 877—95 og Kraut: Arkiv XIV, 271 ff. — 4) *á, forbindes med síðan*: á. ok síðan, förl og senere, Has 29, Skúli 1, 1. — á.... á, förl... förl end, HHj 43. — 5) *Hym 12 er aþr vist fejl f. afr, s. d.*

áðu, (aðo hds), er vist fejl f. háðu (SE) Pdr 9.

áfa, f., (*med lang rodvokal*), ioll oc áfo (først ek ása sonum) ytrer Loke, Lok 3; hertil synes at svare i v. 4: hróp ok róg, dog er det ikke nødvendigt, at ordene helt skal dække hinanden; Bugge har (udg. s. 421) sat æfr 'hidsig, vred' i forb. med á., hvorefter ordet skulde bet. 'hidsig-hed, voldsomhed': voldsom strid', og dette er rimeligvis rigtigt; et andet ord er ófa, s. d.

áfall, n., 'styrtesø, bølge, der bryder ind over skibet, áfall Hjr Lv 3, men ordet er vist fejl f. áfall, s. d.

áfengr, adj, *virkende på* (fá á), *forår-sagende*, þat varð áfengt af ástum í ást, det blev virkende, kraftigt, til at vække kærlighed af kærlighed (*gensidig kærlighed*), Vitn. 4.

áfestandi, m, som fæster noget på nog-
et (festa á), á. ægis hesta, som fæster
(sejl, ror o. s. v.) på skibene (næppe en,
der ved landingen fæster et skib), efter-
klassisk kennung, Nj 12.

áflóð, n, 'elv-oversvømmelse', flom, Mhkv 26.

Ágáða, f, Agatha, Mey 26 (gáð: fríð).

Ágapítus, m, Pl 6 (ág: fág).

ágirni, f, begærlighed, Pét 3, á. seims

Ófeigr 3, frost á, begærlighedens frost,

kulde, Lil 78.

ágjarn, adj, begærlig, á. við auðgefendr

Nkt 6.

ágæti, n, (også i pl.), berömmelse, ry,

noget at rose sig af, Nj 24, leita sér á-s

(v. l. ágæta) Jóms 11, til á-s Am 102, á-

jarls, en jarls ry, Anon (XII) C 6.

ágætismaðr, m, berömt, udmærket mand, (om Torgils Oddason) Anon (XII) B 7, á-menn Pét 9.

ágætligr, adj, udmærket, á-g minni Hsv 102.

ágætr, adj, udmærket, berömt (gætr, hvem man finder behag i), á. barmi Eg Lv 10, á. qðlingr pSjár 3, á. Eysteinn, ESk 6, 71, om jomfru Maria Lil 90; á-ir hestar pul I a 1, á-tt land (Norge) Sigv 3, 10, á-t dýrð ESk 6, 11, á-tt fall SNE II 222, á-t mæti Am 70, ágæt tignarsæti Lil 62, á. bragr (på grund af indholdet) ESk 6, 1; á af e-u Isldr 8.

áhlaup, n, loben på, mod, fremfusende angreb, Vigl 15.

áhlýðandi, m, part., hørende på, i påhør af, Vitn 20, (dat. abs.) Mv 1, 2.

áhyggja, f, bekymring, Pl. 38; bera á-ur, nære bekymringer, Hsv 60.

ái, m, oldefader, pul IV j 8; som egen-navn Rp 2; som dværgenavn Vsp 11. 15, pul IV ii 3.

ákafa, adv, voldsomt, meget, á. snarpr Isldr 20.

ákafra, adj, voldsom, stærk, á. bardagi Merl II 36.

ákall, n, egl. kalden på, påkaldelse, veita á. á nafn, påkalde ens navn, Mv II 22; banna á. forbyde, hindre påkaldelse, Grett 2, 3, meningen er dog her dunkel; SE har opfattet det som 'at hindre en i at (påkalde =) tale (fauces obtorquere)'; snarere syntes det at måtte bet. 'krav, fordring'.

Aki, m, Vagns fader, Jóms 8 og fl. st.

Ála, f, norsk ø, pul IV bbb 6, uvist hvilken (se P. A. Munch Ann 1846 s. 92).

Alasund, n, sund, uvist hvor, Krm 20; et Á. skal findes på Shetland, men det er vistnok fejl for Jala- (jfr GVigf. bemærkning til registeret i Icel s. I.).

áleggr, m, (-jar), 'elv-knokkel', sten, á-jar Yggr, stenens Odin, jætte, Arn 3, 11.

Áleifr, m, mansnavnet Olafs ældste form, der synes eneherskende i tiden før omtr. 1100, Ál- findes i rim (f. eks.: stál, mál o. s. v.) omtr. 20 gange (hos Egill, Ulfr, Sigvatr lige ned til Steinn Herdisson og Hallar-Steinn), leifr omtr. lige så mange gange (rim: reif, kleif, breif, o.s.v.) lige ned til Óláfsdrápa (pseudo-Halfred); Öl- findes hos Steinn Herd., Einar Skúl., Hallar-Steinn (rim: sól, ból, tól, stól, stól [af stál]); i pl. findes Áláfar (:gófu) Sigv 11, 5.

áleitni, f, (ud. pl.), lyst, tilbøjelighed, til at forurette, krænke, (leita á), Hsv 89.

álfall, n, rettelse f. áfall, havströmmenes falde, styrtten (ind over skibet), i pl. Hjr Lv 3.

álfold, f, ølens land, havet, eldr á-ar, guld, Sturl 5, 5.

álfúrr, m, havströmmens (havets) ild, guld, eyðir a-s, gavmild mand, HSn 2, 1 (ordet er iøvrigt rettelse f. olafs).

ágrund, f, enten havströmmenes eller ålens land, havet, Hjr Lv 3, men ordet passer ikke i sammenhængen og må være fejl, vistnok for eldgrund, s. d.

álheimr, m, ålens, el. måske snarere strömmenes, verden, havet (jættebetegnelse), Alv 24.

álhiminn, m, havströmmenes, havets himmel (loft, dække), isen (iss), á-s lendingar = iss lendingar = Islendingar, Eyy Lv 14.

Áli, m, **Oli**, navn på sagnpersoner: Hyndl 14 (A. oflgastr manna), (svensk) Yt 14, pul II, 3; sökonge pul a 1 (mulig identisk med den sidstnevnte). **Oli** = Ólafur Hl 27 b, jfr 27 a. Omskr.: Á-a (søkongens) él, kamp, Eyy Lv 5, Vell 9, Styrr, Epver 1, porm 2, 19, Giz 2, OlBrynn.

álit, n, det at se på, den skikkelse, hvori noget viser sig (når der ses derpå), udsende (líta á), mjøl rautt á-i pKolb Lv 4, itr, fagr á-i Gríp 7, 28, 29, at á-i Gríp 4, i pl.: fagr á-um Gríp 27, at á-um Sigsk 39, Grott 8.

1. **áll**, m, (-s?), anføres bl. sáðsheit, pul IV ddd 1, jfr no. aal, m, 'spire, kime, udspingende frøblad f. eks. på sådet korn' (Aasen); jfr. Falk, Arkiv V 253.

2. **áll**, m, havströmnning, havström, hav i alm., pul IV u 3, allstrangir á-ar Anon (XIII) 3, 14, á-ar bifusk Arn 2, 10; á-s hrynbrait, havet, ESk 11, 8 (kunde også henføres til det følg.).

3. **áll**, m, dl, pul IVx 4, á. fjorgynjar, jordens dl, slange, Anon (X) B III 5, lautar á, d. s., Grettis 26, á-s ferð, ålens vej, havet, Nj 17. — Jfr. hrókkvi-, lyng-, mord-, slíðr.

4. **áll**, m, slange, pul IV gg 1, vistnok identisk med det foreg.

álvangr, m, ålens vang, land, havet, Rv 9.

álygi, f, (pl. -ar), usandhed som en bliver genstand for, løgnagtig omtale el. beskyldning, Mv I 7.

Álost, f, Alstenøen, i fjorden Vejsnir på Helgeland, pul IV bbb 4 (vokalen á skret). Jfr. M. Olsen: Stedsnavnestudier s. 43 f.

Áma, f, jættekvindenavn, utyske (vistnok 'den mørkladne'), pul IV c 4, EGils 3, 15.

ámáttigr, adj, krafftig med bibetydning af ubændighed, (om en valkyrie) Hhund I 38, (om jætter) pul IV b 6, Hjálmp III 1, Loðk I 1.

ámáttigr, adj, overmægtig med bibetydning af fjendskab, (om jætter) Vsp 8, Grí 11, Skí 10, HHj 17, (om en mand) HHj 14.

ámátr, adj, overmægtig med bibetydn. af uhygge og fare, á-tt firum Herv II 3. Falk, Festskr. til F. Jónsson 105.

Ámgerðr, f, jættekvindenavn, utyske pul IV c 3, EGils 3, 10.

áminna, (-ta, -tr), påmindre, Gd 39.

ámr, adj, mørk, mørkladen, Bergb 7, (om brynjer) porv 2, (om ulve) pBrún 2,

(blod) Arn 5, 7, (sten) Arn 6, 10, (skib) Ingj 2, 6, (gløder, emmer) Bergb 2. Herhen henfører også B. M. Olsen amra, Hafg.dr 1, som epitet til fjalla. — Som jættenavn, pul IV b 4, Ófeigr 5. — Som navn på en sagnperson, Hyndl 18. Jjr Bugge, Arkiv XVIII, 4 (hvor dog det fremsaite næppe er rigtigt), B. M. Olsen sst. XXV, 295.

ámunr, adj, (også skr. -monr), lignende, (jfr senisl. áþekkur), á-n augu ormi, øjne der ligner ormen (d. e. en orms øjne), Vol 17, á-ir ossum niðum Hhund II 11. Jjr Bugge, Edda udg. s. 410, B. M. Olsen, Arkiv IX, 228, Falk, Festskr. til F. Jónsson s. 347 f.

ámaðla, (-lta, -lt), bebrejde, irettesætte, GGalt 1.

án, præp, uden, med dativ; á, hónum Has 3, á. flekkum Sigv 3, 3; med acc.: á. mesta miskunn Has 65, á. kaup Leið 12, á. man Alv 7; med gen.: án aura eyrar Korm Lv 17; abs.: paz á. væri, som ikke burde have været sket, þagr 6, Am 39; á. við lost at lifa, Hávm 68, bør enten forstås som á. bess at lifa við lost, uden det (fri for) at leve lastefuld, eller rettes til ok á. lost at lifa; á. HolmgB 3 er umulig rigtigt, fejl for und?

Ánarr, m, 1) djaergenavn, Vsp 11. — 2) jordens fader, pjóðA 3, 3 (án: hán); mulig Qnarr jfr. Ónarr.

ánaðott, f, (ud. pl.), Yt 15, forklares (af Fr. Läffler Arkiv III 188—89. 287 f.) som 'farfars-sot', oldingesydom, (af ái, gen. pl. ána); S. Bugge tolker ána som gen. pl. af et ord, svarende til got. apn, dr, altså 'års d. v. s. alders sygdom' (Aarb. 1905 s. 286).

ánaúð, f, (-ar; nom. næppe -ðr), tvang, trældom, Skí 24.

ánaúðigr, el. -ugr, adj, underkastet trældom, i trællestand, Am 64, Hsv 96.

ánaúðr, adj, underkastet tvang, med gen.: á. auðar, undertrykt af skæbnen, (hvis teksten er rigtig), Danur (Fms V, 247).

Ann, (-ar?), 1) sagnperson, Áns, 4, Gautr II 8 (to forskellige?). — 2) navn på dværg, Vsp 11.

ánn se önn.

1. **ár**, n, 1) ár, hvert á. Bglv 3, ó-um at telja, at tælle efter ár, ó: at inddæle tiden i árs-tidsrum, Vsp 6, góð (rettelse) ór, gode ár (m. h. t. frugtbarhed), Hhund I 7. — 2) árets beskaffenhed m. h. t. afgrøden, frugtbarhed, þáðan kemr á. HHj 28, á. (runens navn) er gumna góði Rún 19, á. guma Leið 8 jfr 11, á. mikit Olhv 2, 1, á. ok friðr ploft 3, 9, á-i steypir Merl II 36, á. brestrsst II 75. — Kenninger for gud (Kristus), á-s eflir Líkn 47, á-s óðlingr sst 46, skilfingr á-s sst 10 jfr árstillir, árveitir. — 3) overf. jode, Hálfs IV, 5 (i en figurlig sammenhæng), á. ulfa ok ara ferðar Sturl 4, 13, jfr árhrafngefandi. — 4) Fj 36 árs sott (ársøtt) er uforståeligt og rimeligvis forvansket

(Bugge: heljar sótt). — 5) í á-i *Sigv* 2, 11 synes at måtte opfattes som 'i dette år'.
 2. ár, n, (af kasus findes foruden nom.-acc. kun dat. ári), 1) begyndelse i tid, ophav, á. vas alda, pars o. s. v. *Vsp* 3, á. vas alda, pats o. s. v. *Hund* I 1, i bægge disse tilf. er á. acc. (temp). — 2) fordums, tidlige (ubestemt tidsafstand), i urytiden, á. of bornir (jotnar) *Vsp* 2, á. kvóðu ganga *Rþ* 1 (hds at er ur., jfr *SnE* III, LXV), á. námu veðar *Hym* 1, á. bóru *Hausl* 2, 3) i gamle dage, á. of nefndir *Akv* 30, jfr de forskellige kvadbegyndelser: á. vas pats og lign. *Gudr* I 1, *Sigsk* 1, *Akv* 1; *Ísldr* 11, *HolmgB* 6, *Ólhelg* 11, *pKolb* 3, 6 (her tidlig), *Sjórs* 3, Ód 5, mulig *TorjE* 3. — 4) i begyndelsen af dagen, tidlig (om morgenet), á. morgen *Anon* (XII) B 23, Am 87, á. of morgen *Hamð* 1, á. skal rísa *Skall* 2, *Hávm* 58, 59; *Steinn* 3, 4, *Sigm* 1 (mulig *TorjE* 3), á. né of nætr *Hund* II 36, i á-i *Ólhelg* 5, *SneglH* 2, 1. — 5) af denne bet. uddedes let bet. hurtig, straks, der kan antages på følger steder: á. skal sitja *Skí* 27, á. brann hrísi *Vol* 19, halda á. á sári (her = stadigt?) *pKolb* Lv 5, *GSúrs* 29, *Refr* 2, 1, *Pl* 35, *Sigv* 12, 24, *Sturl* 6, 9, *Krm* 21 (eller her: om morgenen), *Pfagr* 6, og mulig i á-i *Bersi* 1, 3 (bet. om morgenen synes her ikke at kunne passe). Jfr G. Neckel, *Beiträge* s. 81 f. — 6) ár *Gldr* 7 (v. l.) er fejl f. hár; ár *Hym* 25: svá at á. Hymir ekki mælti synes á. at bet. 'stadig' jfr stedet fra *pKolb* (Lv 5).
 ára-burðr, m, (-ar; ud. pl.), árernes vægelse (i søen), *pjöðA* 4, 20.
 árakló, f, (-ar; -klør), bl. skipaheiti, pul IV z 1, synes dog snarere at måtte være en del af skibet (en indretning ved árerne, åretollen).
 árar, *Sigsk* 14, må antages at være skrivefejl for afar; Bugge har søgt at tolke det som angels. ærór, compar. til ár, men det er ikke sandsynligt.
 árborinn, adj, i urytiden ført, bragt, hæntet, om digterdrikken, St 2.
 árdagar, m, (pl. tant), urytdens dage, jordums tider (vist opstået af et oprindeligt: ár daga, daga, gen. styret af ár), forekommer i forbindelsen i á-a *Vsp* 62, *Vajpr* 28, 55 og fl. st. i Eddad. (i alt 13 gange). Et yngre (ved misforståelse opstået?) udtryk er árdag snimma *Gautr* II 13 (i Edd. min. rettet til á-s, hvad der i og for sig ikke gör sagen synnerlig bedre); mulig skal á. her bet. 'morgendag', den del af dagen, der er morgen.
 áreiða, Korm Lv 21 er fejl for á reidi (vrede), s. d. og valkjósandi.
 árflognir, m, 'morgenflyver', ravnens, (jfr dogglitir dagsbrún séa *Hund* II 43), pul IV tt 2, *Skúli* 1, 3, huggandi á-s, krigers, *GSúrs* 31.
 árgalli, m, áringens fejlslåen, misvækst, *Merl* II 79.
 árgjarn, adj, begærlig efter god áring, Yt 5.

Árheimar, m, (pl. tant), sagnhist. sted i Gothernes land (ved Dnjepr? jfr *Arkiv* XXI 38), *Herv* V 3, VII 12.
 árhjalmr, m, ørts-hjelm, metal (ɔ: guld-) hjelm (af ár = eir, A. Koch Acc. s. 209), und á-i (= u. golhj. i v. 4) *Hák* 3.
 ár(h)rafngefandi, m, (-endr), som giver ravnens føde, *pKolb* 3, 13 (= gefandi hrafni ár).
 Ári, se Ari.
 ár-Ilmr, f, fødens gudinde, en som omdeles mad til mændene, kvinde, *Liðsmfl.* 7.
 árkyndils, þorm Lv 1, er fejl f. órr kyndils.
 árla, adv, 1) fordums, orn góð á., örnen har skreget for lang tid siden (og dermed bebudet Helges tilkommende krigerske storhed) *HHj* 6. — 2) tidlig, *Rv* 12, til á. *Ólhelg*. 9. — 3) om morgen, *Ht* 77.
 árliga, adv, (= foreg.), 1) om morgen, *Hávm* 33. — 2) hurtig, straks, *Hund* I 16, *Sigv* 12, 10 (her næppe 'om morgen'en).
 árligr, adj, hørende til morgen, á-g verk, morgengærning, *Hárb* 4; hele sætn. lyder i hds. á-um verkum hrósar þú verðinum; hvis det sidste ord ikke beror på interpol., må det hele bet.: det er altfor tidlig en gæring at rose måltidet.
 Ármóðr, m, personnavn, *Eg* Lv 35; *Jóms* 21. 29.
 árn, n, *Rþ* 2 af á-i, hvis læsemåden er rigtig, må her foreligge ordet á. i bet. slid, slæb, hårdt arbejde, men ikke usandsynligt er, at der bør læses: at arni, se arinn.
 árna, (-aða, -at), 1) gå, egl. som sendebud (órr), så i alm.: rejse, begive sig, færdes, *Ólhelg* 5 (her ud. arn.), á hingat *Sigv* 3, 18, a. til Heiðabœjar *Pfagr* 6 (her ud. arn-), á. of trøð fleyja *Epver* 2, á. aprit (om en gave) *Skall* 3, á. á vegum *Gróg* 7; med acc. á brautir *Fj* 2. — 2) at udrette (egl. som sendebud el. på en andens vegne, hvilket dog ikke altid betinger ordets brug), med acc.: á. eitthvat *Skí* 40, á. *sigr* Am 34, á. þats beiddisk Am 87; á. at undan gengi Am 64, alt þatztu á-ar (erhæver) *Hharð* 17; med dat.: á. ríki oddvita, udfare, bestride en hövdingss magt, *Eg* Lv 34, á. því *Gd* 53; med gen.: á-i grundar pér, skaffe dig, lade dig beholde, (her er á-i v. l. for unni), *ploft* 3, 9, á. góðs (fyrir e-m), udrette noget godt (for en), støtte (en) ved sin mellemkomst, *Sigv* 13, 6.
 árnaðar-orð, n, forbön af en helgen, *Katr* 47.
 árnan, f, støtte ved personlig mellemkomst (hellige mænds forbón), *Has* 62.
 Árón, m, Aron (både Moses' broder og en islænder i 13. árh., A. Hjorleifsson) *SnE* II 246, *Mgr* 1; *Ólhv* 3, 1, *ÞormÓl* 1, 1.
 áróss, m, elvmunding, fyr á-i *Lok* 41.
 — Som egennavn, navn på den jyske by Århus, *Okík* 1, 1.

árramn- se árhrafn.
 ársalr, *m* (-s; *pl.*?; ordets første vokal er måske usikker, men *G. Andrij.* har ár-), tæpper til at hænge om sængen, *Guðr II 25.* Jfr *A. Bugge:* *Vest. Indfl.* s. 156. *Falk: MoM 1916* s. 22 f.
 ársamr, *adj*, fuld af afgrøde, frugtbar, á. akr *Merl II 38.*
 ársáinn, *adj*, tidlig sået, á. akr *Hávm 88.*
 ársíma *Eg Lv 13* v. l. f. arms., s. d.
 árskapaðr, *adj*, tidlig danned, opstået, á. grunr *Ólhv 2, 4.*
 árstillir, *m*, áringens konge, frugtbarhedens styrer, *Kristus, Líkn 17.*
 árstraumr, *m*, (rettere: áar-str.), elvens ström, *Grí 21.*
 ársæll, *adj*, rig på áring, heldig ved (den gode) áring, om en konge, *Sigv 10, 3.* Jfr ó-
 ártal, *n*, ártælling, det at tælle, inddede, tiden efter år, oldum at á-i *Vaffr 23. 25.*
 ártali, *m*, ár-tæller, månen (som tids-bestemmende) *Alv 14* (*i alfernes sprog*) *Pul IV ll.*
 árvakr, *adj*, árvægen, *Arbj 25.* — Som navn på den ene af solens heste *Grí 37,* *Pul IV rr 3;* rúnar á eyra Á-s *Sigrdr 15.* — Navn på en okse, *Pul IV ö 1.*
 árveitir, *m*, frugtbarheds-giver, gud, á. ýta (*Kristus*) *Líkn 20;* jfr árstillir.
 áræði, *n*, (*ud. pl.*), mod til at give sig i lag med noget (især vanskeligt), dristighed, pham 1, 5, *PjóðA 3, 23, BjH 8, Ragn V 12, Hæng V 2, Grettis 50.*
 árædis-maðr, *m*, dristig, djærv mand, (jfr foreg.), *Harkv 21.*
 Ása, *f*, sagndronning, *Yt 34;* — tjænestekvinde, *Rv 10.*
 Ásabragr, *m*, (-s el. -ar?), *Tor*, (egl. den bedste af aserne), *Pul IV d, Skí 33.*
 ásamt, *præp.* med dat., sammen med, hos, á. *seimgildi Ht 29.*
 Asa-hórr, *m*, *Asernes Tor, Tor, Hár 52.*
 Ásbjörn, *m*, (-ar), en mand i 12. árh. *Hskv 3, 3;* en anden (10. árh.) *Istdr 7.*
 ásbru, *f*, (-ar; *ud. pl.*), asernes bro (fra jorden til himlen), *Bifrost* (regnbuen) *Grí 29.*
 Ásgarðr, *m*, (-s; *ud. pl.*; jfr dog ása gardar), asernes gård, *Asgárd, Pdís 1, Hym 7, Bry 18.*
 Ásgrímr, *m*, Á. *Ellidagrimsson, Snorrigod.*
 ásján, *f*. ásyn, ansigt, *Lil 51;* — ásjón, d. s., *Harð 12.*
 ásjána, *f*, ásyn, ansigt, *Korm Lv 18;* — ásjóna, d. s., *Pét 9.*
 áskunnigr, *adj*, oprunden af aserne, af gude-herkomst, om nornerne *Fáfn 13.*
 áskunnr, *adj*, = foreg., og findes kun som v. l. dertil *Fáfn 13;* om Niflunge-skatten som hidrørende fra aserne, *Akv 27.*
 Áslaug, *f*, *Ragnar lodbrogs hustru, Krm 26, Ragn V 3.*
 áslákr, *m*, 1) navnet på en hane, *Pul IV uu.* — 2) som mandsnavn, *Sigv 7, 7, Jóms 13 o. s. v.*
 ásliðar, *m. pl.* tant., de, der tilhører lið

ása, asernes skare, aserne, *Skí 34.* Jfr verliðar.
 ásmegin, *n*, (-magni; *ud. pl.*), ase-krajt', guddommelig styrke som asernes, særlig Tors, *SnE I 286, Hym 31.*
 ásmegir, *m*, (-mogu, *pl. tant.*), asers sønner, omskrivning for aserne selv, *Bdr 7, garðr á-a* = Asgård (?) *Fj 33,* herbarfir á., de mod menneskene hulde guder, *Vell 16* (forskellige v. l. er urigtige).
 Ásmóðr, *m*, (-ar), *Tormod örrabeinn*, idet ás- her er brugt synonymt med pór, *Helg Öl.*
 Ásmundr, *m*, (-ar), navn på en sokonge (*Gnóðar-Á.*), *Mhk 8, jfr pul IV a 4 v. l., Grí 49.*
 Ásolfur, *m*, en sagnperson, *Hyndl 21.*
 áspyrna, *f*, spark med foden (jfr spyrna føeti á), á. økla pyrnis (fodens, benets) *Grettis 22.*
 ásríki, *n*, asers, guders, magt, *Anon (X) Lv 8.*
 1. áss, *m*, ás, langstrakt, lav (fjæld)ryg, vargr paut í á-i *Bølv 1;* á. hauðr, bjærgfuldt land, bjærge, pdr 8. á-a *Merl II 89* er fejl f. ósa.
 2. áss, *m*, 1) bjælke, tværbjælken i et hus, *Hym 12.* — 2) sejlstang, *Yt 31,* á-i hnaud *Hfr Lv 26,* berum út ás *Rv 22; Istdr 15, ESh 13, 7;* as *pdr 17* er fejl for ós. Jfr beiti-, hurð-, megin-, vind-.
 3. áss, *m*, ener i tærningspil, *GGalt 3.*
 Ásta, *f*, navn på kvinde, *Sigv 3, 8;* — (*Olaf d. helliges moder*) *Nkt 43.*
 ásta-fundr, *m*, (-ar; -ir), et kærligt, veneskabeligt møde (mellem Erik jarl og kong Knud), *pKolb 3, 8.*
 ásta-lauss, *adj*, blottet for kærlighed, berøvet sin kærlighed (genstanden for den), *Helr 5.*
 ástar-andi, *m*, kærligheds-ånd, d. hellig ånd, *SNE II 234.*
 ástar-fogl, *m*, 'kærligheds-fugl', *ɔ:* veneskabsbud (mellem venner), *Sigv 13, 27.*
 ástar-gjarn, *adj*, begærlig efter kærlighed, efter at vise kærlighed, *Katr 4.*
 ástar-hugr, *m*, (-ar; -ir), kærligt sind, *Hsv 107.*
 ástar-ljós, *n*, kærligt lys (d. helligånd), *Líkn 4.*
 ástar-mjúkr, *adj*, kærligt mild, om en apostel, *Mgr 34.*
 ástar-orð, *n*, kærligt ord, *Lil 4.*
 ástar-pýða, *f*, kærlig föjelighed, lydighed, *Gd 74.*
 astblindr, *adj*, blind, forblindet, af elskov, *Mhk 20.*
 ástgjöt, *f*, (-ar; kun i pl.), kærlig gave, *Reg 7, Heilv 10, EGils 1, 18.*
 ástkennir, *m*, som føler kærlighed, *St. Peder, Pét 43.*
 ástkyndi, *n*, kærligt besøg, besøg hos gode venner, af hvem man venter kærlig modtagelse, *Am 14.*
 ástlaun, *n. pl.*, kærlig løn, gengæld, *Pl 25.*
 ástleysi, *n*, (*ud. pl.*), mangel på kærlighed, *Gd 66.*

ástmaðr, *m*, (-menn), *mand forbunden (med en anden) med et kærligt, venskabeligt, forhold, kær ven*, *Arn* 5, 20.
 ástnenninn, *adj*, *virkende ud fra kærlighed, kærligt virkende (gud)*, *Has* 62.
 ástráð, *n*, *kærligt råd*, *á. mikit Hym* 4. 30, *Fáfn* 35; *i pl. Sigrdr 21.*
 Ástriðr, *f*, *Astrid, kong Olafs hustru*, *Sigv* 9, 1, 3.
 ástríkr, *adj*, *rig på kærlighed, öm*, *Mey* 50.
 ástsamligr, *adj*, *kærlig, a-g rød* *Hsv* 2.
 ástsemð, *f*, *kærlighed, kærligt sind*, *SnE* II 246, *Gd* 63.
 ástskýrðr, *adj*, *berömt ved kærlighed*, *Pl* 9.
 ástsnaðr, *adj*, *blottet for kærlighed*, *Has* 9.
 ástuðigr, *adj*, *besjælet af kærlighed, kærlig følelse*, *pjóðhy* 3, 2, *Mey* 59.
 ástverk, *n*, *kærlighedsgerning, iðinn á-a (Kristus)* *Pét* 39.
 ástvinnandi, *m*, *arbejdende, handlende, ud fra kærlighed, udførende kærlige gænger*, *Mey* 3.
 ástvinr, *m*, (-ar; -ir), *kærlig ven, god ven*, *St* 7, *Heil* 18; *á. meyja Krm* 23, *á. aldar, Kong Erik, Mark* 1, 23, *á. Jesú, Johannes d. døber, Lil* 37, *á. ýta, biskop Gudmund, Gdþ* 18, 50, *á. guðs Mv* 1 2, *áir ýta dröttins Has* 47, *pýðr á. Gd* 3.
 ástvitjuðr, *m*, (-ar; -ir?), *som (besøger d. v. s.) lægger vind på kærlige handlinger, omhyggelig af kærlighed*, *Pl* 21.
 Ásviðr se Qsviðr.
 át, *n*, (*ud. pl.*), *spisning, mad, kalla til áts, indbyde til at spise*, *ESk* 13, 5, *á. ok drykkja Hsv* 83.
ata, *f*, *mad, føde, á. feksk (ulfii)* *pSkall 1; Edáð 1, ESk 6*, 29; *standa i ótu Jóms 31; lifa til ótu (kun for at spise)* *SnE* II 228; *andvanr ó-u Hhund* I 5.
 átfang, *n*, *mad man har spist, mad*, *Anon (XII) B* 11.
 átfrekr, *adj*, *‘føde-begærlig’, begærlig efter at få føde, (om ravnene)* *Hhund* II 43.
 átgjarn, *adj*, *s. s. foregående, om örnen* *Nj* 8, *Rv* 15.
 Áti, *m*, 1) *søkonge, pul IV a 1; Á-a fold, havet, Korm Lv 48, Ata bekkr (eldbekkr; her rettelse f. ita) Korm Lv 5, Ata jørð Oddi 4, EGils 1, 17, Áta land EGils 1, 18, Áta stétt, d. s., EGils 1, 13; Áta ondurr, skib, Bersi 1, 3, Áta skíð, d. s., StjO II 10, Áta marr, d. s., pBrún 2; Áta varar húsa balti, sværdet, Korm Lv 28.*
 — 2) *sagnperson, Á. eun svarti Halfs VIII 5.*
 átján, *talo., atten, Tindr Lv 1, pjóðA 3, 7, Nkt 66, Jóms 41 (i verset af pjóð)*. *skrives i 2 hds tt og rimet er sått-, i Nkt skrives tt)*, *Rþ* 38, *Hyndl* 15, *Am* 53.
 átjándi, *ordenst., attende*, *Hávm* 163 (*skrevet med tal.*)
 átta, *talo., otte, Rdr* 13, *Eg Lv* 39, *Hák 16, Steinarr 2, Húsdr 2, GDropl 5, Rst 15, Krm 3, Grí 2, Skí 21, Hym 13.* — *á. tigi Gdþ 61. — á. hundruð Grí 23.*

áttbogi, *m*, *slægtrække, slægt*, *Merl II 4, á. ylgjar Arn* 6, 5, *á. urðar, jætter, Bergb* 10.
 áttgóðr, *adj*, *af god herkomst*, *Hjr Lv* 3.
 áttgrennir, *m*, *Korm Lv* 45, *kan ikke være rigtigt (skulde egl. betyde: som lader slægt eller slægtsmedlem nærme sig, jfr ulvekenninger)*, *K. G. har rettet á. til elgrennir, s. d.*
 áttgoðgaðr, *adj*, *‘slægt-berömt’*, *af berömmelig slægt, om (sit) hoved*, *Ég Lv* 26.
 áttgoðfugr, *adj*, *af høj, berömt, slægt*, *Bbreiðv* 3.
 átti, *ordenst., den ottende*, *Sigv* 1, 8, *Anon (XI) I 3, Guðr I 6, Ákv 19, Vgl 4, Vafþr 34, Hávm 153, enn á. dagr Lil* 35.
 áttján se átján.
 áttkonr, *m*, (-ar; -ir), *ætling*, *á. Yngva Mark* 1, *á. Lofða kyns Yt* 29.
 áttland, *n*, *slægts-land, fædre-hjem, fædreland*, *Ótt 2, 15.*
 áttleifð, *f*, *egl. slægts-arv, arv*, *á. Haralds, Norge*, *Sigv* 9, 2.
 áttniðjungr, *m*, *slægtning*, *Anon (XIII) B* 51; *jfr det følgende.*
 áttniðr, *m*, (-s el. -jar; -niðjar), *slægtning*, *á. joftna Hym* 9.
 átrunnur, -ruðr, *m*, *slægtning (jfr runnr i kenninger)*, *á. apa, jætte, Hym 20, á. Hymis, d. s., Haust 9, á. Suðra, d. s., pdr 15 (her er altså antaget et slægtskab mellem jætter og dyærge).*
 áttstair, *m*, *slægtning (jfr stafir i kenninger)*, *á. Yngva, Helge, Hhund* I 55.
 áttstórr, *adj*, *af høj slægt, byrd*, *pKolb 3, 9.*
 áttstuðill, *m*, *‘slægt-støtte’*, *kraftigt medlem af en slægt (jfr ætt-stuðill)*, *Ott 2, 8 (v. l. ætt-)*, *á. jofta Steinn 3, 14 (v. l. ætt-).*
 áttstýrandi se ættstýrandi.
 Ávaldi, *m*, *person i 10. árh.*, *Hjr Lv* 2.
 ávalt, *adv*, *(ses at være udtagt á-valt, idet i endogså optræder som rimbogstav Nkt 16, Has 59, Leið 34, Heið 35, Grett 2, 1; i cod. reg. Edd. skrives altid avallt; mulig er ordet ntr af ávalr, cylinderrund), altid, uaabrudt, (foruden de anførte steder) SneglH 2, 11, Mhv 13, Vgl 20. 31, Am 31. 101. Jfr iøvrigt Koch, Arkiv XIV, 258, Falk, Festschr. til F. Jónsson s. 350.*
 ávanr, *adj*, *kun i ntr. á-t med gen., (om det der fættes), manglende, á-t Freyju einar, kun manglende Freyja, pry* 23.
 ávarðr, *adj*, *afholdt, elsket, under ens omhyggelige varetægt, godum á. Árbi* 19. *Jfr Falk, Festschr. til F. Jónsson s. 348 f.*
 áve, *lat. ave*, *Lil* 28.
 ávítað, *adv*, *uden dadel, irettesættelse (jfr følgende)*, *Hsv* 32.
 ávitúr, *f. pl.*, *irettesættelse*, *Hsv* 112.
 ávoxtr, *m*, (-ar; -ir, -u), *frugt, føra á-t* *Líkn 5, bera á-t Ólv 2, 1; á. lífs, afkom, Mdr* 17.
 ápekr, *adj*, *lignende*, *Vsp* 35, *SturlB* 3.
 — *Jfr Arkiv IX 228 f., Falk, Festschr. til F. Jónsson s. 347 f.*
 ápokkaðr, *adj*, *s. s. foregående Sturl 5, 4.*

B

Bogstavet **b** betegner altid den almindelige stemte eksplorisvlyd; nogen antydning af, at det i forlyd er stemt spírant (jfr ved d) kendes ikke; heller ikke kendes noget eksempel (i rim) på overgang af f til b efter 1 og r; når der f. eks. i cod. reg. (Edd) en enkelt gang skrives hverb, har dette selvfølgelig ingen betydning. Angående assimilation — i et enkelt tilfælde — af f til b foran b (hvvis der her foreligger et sådant) se abbindi.

1. **baðmr**, m, træ, hár, heilagr b., om Yggdrasil, Vsp 19, 27, b. ór hári Grí 40; b. viðar Sigrdr 11 er ur. for barr, som Volsungas. har. Jfr (?) hoftuð-, ætt.

2. **baðmr**, m, favn, taka í b-m Lok 26; barn, HHj 16. Jfr Kock Tidsskr. for Fil. N. r. VII, 311.

Badónisborg, f, Bath i England, Merl II 90 (eller Bá-?).

baga, (-ði), impf. findes kun Haustl 18, men er vist fejl for bægði, s. bægja.

Baglar, m. pl., (det norske) Baglerparti (af bagall, bispestav; bisp Nikolaus betrætes som partiets leder), Anon (XII) B 23, Sturl 4, 2; om biskop Guðmunds parti (på Island) GOdds 2.

bak, n, ryg, om menneskets ryg, Harkv 11, Hár 3, Lok 48, 65, Reg 26 her i forbindelse med blodørnsristningen, ligesom Sigv 10, 1; om hestens ryg, Grí 17, Skí 15, Hamð 14, Hák 11; jfr á b. hlaupinn, i obscōn betydning, Anon (X) B 3; om håndens bag, Sigrdr 7; om skibet, omskrevet som 'planke-h e s t', Gunnh (hvor b. er acc.); koma flóttá á b. e-m, bringe en til flugt, Eg Lv 9 (et bakflótti har aldrig eksisteret), bíta á b. (om et nidvers), bide i ryggen (ɔ: så at det svier; uden tanke om et lumsk overfald bagfra), Korm Lv 54; standa á b. e-m, angribe en bagfra, Ógm 1; ganga á b. meðum, bryde sit ord, Sigv 11, 10. — baka Haustl 16 er fejl for (v. l.) haka. Jfr handar-, hús.

baka, (-ða, -aðr), bage (brød), ESk 6, 35.

bakfall, n, falden bagover, især om den stærke bevægelse bagover under en voldsom og kraftig roning, beystu b-um Am 37.

1. **bakki**, m, blandt skibsnavne, måske 'et lille skib' (se Falk Seew. 87), Pál IV z 2.

2. **bakki**, m, bakke, ɔ: lav skraent især ved søen eller en elv, und (lögum) b-a Bjhit 2, 8; Bót, Pl 21, Merl II 17; Temsar b. Liðs 6, Niðar b. Nkt 53; dette også som egennavn, B. ESk 13, 5; strandbred, láta fljóta fley við b-a Hhund II 5. 6. I en kenning: ferju b., færgens (skibets) land, havet, Glúmr 1, 2. — Som kampplads (tvekamp) antydes b-ar HolmgB 4 (v. l. blakka som det synes uden mening). Jfr mar-, sjóvar-.

Bakrauf, f, jættekvinde-navn (egl. 'Bagrov', med en spaltet bag, eller med en usædvanlig stor rev), Pál IV c 1.

baldinn, adj, stærk, voldsom, om en jætte, Vafþr 32; uretfærdig, trodsig, b-in sveit Gd 50.

1. **Baldr**, m, (-rs), Balder, hans død, Vsp 31—33, Bdr, Lok 27, 28, Hyndl 29, SnE I 180; jfr Mhk 9, Anon (XII) B 21, Eirm 3; B-s barni, Tor, Haustl 16; Balders beskyttelse antydes Bjark 6; B-rs faðir, Odin, Krm 25, Finng.; Balders bolig Grí 12. — Bruges hyppig i känner for 'mand', (efter guð) B. bauga Tindr 1, 10, baugs B. Grettis 19, B. hringa Sturl 3, 4, B. hodata Pl 41, B. víðis funa EGils 1, 11, B. bóru eims Katr 4, B. stafna jarðar leiptra Refr 2, 2; (efter kamp) B. fleinþinga (rettelse) pStð 2, B. brynpings pjóðA 4, 12; (efter sværd og spyd) B. hjarár Ht 43, B. sárlíns Hjr Lv 13, B. bensíks Sindr 7, B. skjaldar rógs þorns pKolb Lv 7, B. ryðfjómar bedðs Anon (X) 17 b, B. unnar Arn 5, 14, B. atgeirs Eindr.; B. Bolverks þinga EGils 3, 3; (efter skjold) B. skjaldar GSúrs 16, Þorm 2, 3, Hfr Lv 13, B. hrings setrs Þorm 2, 8; hos Oddi 1 må der ved rettelse (af beiði Rindr) læses bøðvar Rindar B., valkyrjens ɔ: kampens B.; (efter skib) B. Hernar hrings skíða Nj 26. — elsku-B., kærlighedens B., (biskop Guðmund sammenlignes med B.), Gðþ 60. Jfr aud-, folk-, her-, herði-, hirði-, hnig-, hring-, hœli-, lið-, mann-, sker-, vigg-, þing-, cæski-.

2. **baldr**, adj, overmodig, tyrannish, om Kolbeinn Tumason Gðþ 17. — Hamð 25 er b. rimeligvis fejl for ballr, s. d.

baldrekr, m, bælte, b. pjóttu, havet, ESk 13, 11, b. Síra ESk 13, 12. Láneord fra ags. baldrick eller oht. balderich.

baldríði, m, se ballríði.

Baldershagi, m, på Syrstrand, Friðþ I 2.

Bali, m, stednavn i Snejfældsnæssyssel (egl. en kuppelformet slette), Bárð 1.

balkaðr, part (adj), afgærðet (bólk), omgivet o: af fjælde, der sigtes vist til Alperne med udtrykket, b-at friðland Fenneyjar, det fjældomgvne Italien, Mark 1, 10.

Balljökull, m, stor jökel i det indre (sydvestlige) Island, Grettis 30 (det første led i ordet er mulig stammen i bóllr).

ballr, adj, stærk, krafftig, om en konge Arn 3, 13, om Jörmunrek Hamð 25, om en (valkyrjeagtig) kvinde Sigsk 37, om en jaette Haustl 6, Hym 17; boll røð, krafftige ráð (ráð der vidner om kraft og mod) Hamð 26, b-ir draumar, stærke drömmur (drömmur, der betyder voldelig overlast), Bdr 1.

ballriði, m, således skrives ordet Lok 37, medens det Akv 21 skrives bald-, bægge ord er et og det samme og bægge mulig berettigede; egl. 'den stærke rytter' bruges i Lok (i pl.) om alle gunderne, i Akv (i sing.) om Högne.

balsamum, n, (lat.), balsam, Gd 73.

balti, m, björn, þul IV cc 1; Áta vararhúsa b. (ved rettelse) sværd, Korm Lv 28.

bana, (-aða, -aðr), bibringe døden (bani), dræbe, b. jarli þfram 1, 3, b. hertoga Merl I 43, b. mónum HHj 26.

banablöð, n, dødsblod, om Kristi blod Mv III 16.

banadœgr, n, dødsdag, Ormsþ III, Grettis 36.

banahogg, n, dødshug, Refr 2, 1.

banaord, banord, n, egl. 'meddelelse om (voldsom) død', drabsmanden var forpligtet til at meddele drabet og tillyse det, o: erkære sig for gærningsmanden, derfor udtrykket at bera b., bringe meddelelsen derom, men udtrykket får tidlig den alm. betydning: slå ihjæl, bera b. af e-m Vém, eller b. e-s, b. þjóðkonunga Akv 43, b. mitt Fáfn 39; hrósa b-i e-s Orv IX 45, borinn qðrum at b-i Asm I 1, i bægge de 2 sidste eksempler betyder b. ligefrem 'død'.

banasár, n, dødssár, dødbringende sár, Anon (XIII) B 45.

banasótt, f, dødbringende sygdom, Nkt 55.

banaspjót, n, egl. banespyd, dødvoldende spyd, berask b. eptir, bære banespyd efter hinanden, slå hinanden ihjæl, Nkt 63.

banapúfa, f, 'dødstue', hniga við b-u, at segne død om, dø, Hyndl 29; rimeligvis har man kaldt den tue således, op ad hvilken man lagde den døende før at lette ham dødkampen. En bet. som 'banevoldende tue' synes ikke ret forståelig. Jfr Strömbäck, Studier AK 69 f.

band, n, 1) bånd, tråd, b. með endum(?) uvist hvad der menes, = skarband? Anon (XII) C 30, dreginn á b., trukken på et bånd (snor; om ringe), Guðr I 18; b. á hendi, bind om (et sár på) armen, Helgi dýrr, binda sár b-um Gestr 1, Am 90;

hond dorgar, fiskesnörens snore, Gdβ 53; bønd ættar St 7. — 2) lænke, bera bønd at boglimum Hávm 149, vera í bandi, Lil 23, í b-um Haustl 7, Lok 39, Akv 28, liða ór b-um Bdr 14. — 3) banda lag, forbindelse, forening, omfavnsel, Korm Lv 41, bønd holdsins, omtr. = hold, Lil 83. —

4) i kenninger, b. landa, havet, pSær 2, 1, Glúmr 1, 1; valklifs band, armring, Ölhelg 4, b-s beiði-Rindr, kvinde, Korm Lv 4, b-s Vør, d. s., GSúrs 14. Leid 22 skal der for bands læses brands (brims brandr). — 5) pl. bønd gunderne (de bindende, alt sammenholdende magter), Haustl 17, Eg Lv 19, Steinunn 2, Tindr 1, 8, Hávm 109, Hák 10, blóta b. Eg Lv 28, at mun b-a Vell 9, Édáð 9, vinr b-a, Tor, Húsdr 4, setbergs b., jætierne, Eil 3, bergsalar b., gunderne, Har. nið, hofslond b-a, gundernes tempellande, lande, steder, hvor gunderne dyrkes og deres nærværelse mærkes, Vell 15, jfr vesá munu b. í landi Anon (X) B 8. I denne bet. findes ordet i sing, kun i kenningen b. vala hreifislóðar báls GSúrs 27. Jfr arm-, dolg-, eyjar-, frón-, goll-, hapt- (bønd), lið-, sam-, silfr-, um-, víg-.

bandalfr, m, Oddi 1, vistnok fejl for branda., s. d.

bandingi, m, (-ja), fange, Fáfn 7.

bandvaniðr, adj, vant til at beskæftige sig med (uldráð o: uldarbejde (?), eller 'vant til (at bære broderede) bånd'? Olvir 2.

bani, m, 1) død, drab, Reg 5. 6, Am 12, Gríp 51, at b-a verða Bdr 8. 9, Vgl 33, bíða b-a Hávm 15, Mhkv 8, við b-a sjalfan, således at man er nær ved at omkomme, Reg 17, boeta b-a, give bod for ens drab, Am 72, b. Sverris GrHj 4, b-a hættligr, dødsfarlig, Has 54. — 2) 'dødvolder', både om personer (drabsmænd) og genstande, verðask at b-um Yt 11. 13, Vsp 45, b-ar i pl. Hamð 6, Korm Lv 16. 36, b. priggja pKolb 2, b. beira Hhund II 26, b. Belja Vsp 53, þul II 1, b. Auðgísils Hj 13, b. Godlaugs Yt 14, b. Fáfnis, Sigurd, Oddrgr 17, b. Randvés, Odin (?) Darr 1, b. Guttorms Guðr II 7, b. Hrungnis, Tor, Sigdr 15, Lok 51, b. Baldrs Bdr 10, b. Viljalms Iv 7, b. suna, Gudrun, pSjáð 4, 3, — b. hofuðs, tungen, Hávm 73, b. súðs er fejl for b. sunar, havet, St 9, b. Hrungnis, hammeren, Lok 63, b. Hjalmars, Tyrving, Herv III 2, b. Fáfnis, sværdet Gram, Gríp 15, b. Halfs, ilðen, Yt 6, b. hallar, d. s., Arn 3, 8 (jfr SnE I 330. 332), b. Gunnlaugs, ravnen, (o: Hrafn = hrafn) Gát 3. Jfr bróður-, ein-, fjors-, hand-, hundings-, hofuð(s)-, manns-, ráð-

banmunnr, m, 'dræbende mund', sværdsæggen, gína b-i Korm Lv 31.

bann, n, 1) forbud, hindring, hlátrar b. Mhkv 9, GSúrs 5. — 2) kirkens ban, bat er b., det pådrager sig ban (er forbudt), Has 48; Gd 47, Kolb 2, 4, Gdβ 20, leysa b. Lil 83, standa í b-i Anon (XII) B 24.

— 3) forbandelse, leysa ór b-i *Lil* 64; for-dömmelse *Mv* III 16, *jfr* *Lil* 15 (om djae-velen), eyðir b-a, biskop, *Gdβ* 32. *Jfr* fjar-, frið-, hungr-.

bann, *Hym* 37 er fejl, vistnok for beini, se bein.

banna, (-aða, -aðr), forbyde, hindre en i at opna, erhværve, noget, forhindre, stække, b. e-t *Am* 78, b. mey *Eg Lv* 28, b. bœ *Sigv* 1, 8; b. ákall *Grett* 2, 3, b. frið *pham* 1, 2; b. ofsa *Ht* 1, b. vald virðum *Ht* 37, b. rásir *Rv* 5; b. óðul *Steinn* 3, 10, b. lond *Bkrep* 8, b. búðir *IngE* 2; b. svefna *Mgōð* 2, b. ara fostu, jøde örnen, *Arn* 3, 15, b. kvøl *Mv* I 13, b. kirkjugongur *Kolb* 2, 5; b. at bíta *Lil* 14, b. at heyraz *Gdβ* 25; b-andi grið *Mey* 35. Part. for-bandet, b-aðr júði *Mgr* 21. — *Jfr* fyrir-bannsettr, adj, bansat, sat i ban, *Lil* 66, *EGils* 2, 6.

bannsverk, n, handling der fortjæner ban, *Gdβ* 24.

banorð se banaord.

banvænn, adj, som man kan vænte døden af, dræbende, b-n býsn *Gautr* I 5.

baptista, m, døber, (*lat.*), *Lil* 37.

bar, ibar, *Audun* 2, uforståeligt og for-vansket.

barar, f. pl., ligbare, *Mv* II 13.

Barbara, f, den hellige B., *Mey* 52.

barð, n, 1) skæg, hoggva b-um í gras, hugge skægget i græsset (*jfr* bíta b-um í gras og skegg heitir b. *SnE* I 540), falde dræbt, *Istdr* 12. — 2) ydersiden, yderkanten af noget mere eller mindre höjtragende, således en fjeldside eller især en höi bakke (ved elv eller kyst), her til må henføres: b-a Hördar, fjeld-sidernes Hördar, jætter, *Pdr* 11 (hvør der dog ved fejl står barði), breið jorð með b-um, den brede jord med alle dens yderkanter, *VGl* 8; her til kan mulig også henføres b. bjarnar *HolmgB* 3, hvor meningen dog er ganske uklar, og rimeligtvis er b. forvansket; b. Svolnis bedju reyðar, slængens land, guld, *EGils* 3, 20. — 3) skibets kant i forstavnen til begge sider af kølens forståttelse og med denne iberegnet, omrent = kinnumagr (*jfr* no. bard "side, bordkant på en båd eller færgé" I. *Aasen*), forstavn i alm., ofte brugt som pars pro toto, skib, *pul* IV z 9, skipa børð *Gldr* 3, hélig børð *Arn* 2, 11, *Mark* 1, 16, b. lungs *Snæbj* 1, rísta (sæ) punnu b-i *Rv* 23, skjóta eygarð b-i *Hhard* 7, lemja (sæ) b-ipjóðA 4, 23, stýra roðnu b-i *Ht* 63, erja b-i *Rv* 31, liggja at b-i, parallel med bæret, *Sigv* 1, 3, láta børð fest *Sigv* 5, 1, børð rendusk *Bolv* 4, fyr b-i, børðum *Rv* 21, *Bolv* 2; *ESkul* 12, 13, fyr knarrar b-i *GSvert* 1; børð skerðu sky *Anon* (X) III C 1, b-s gangr *StjO* II 1; børð = skip *Gunnh*, *jfr* *Ht* 3; b-s bord *Anon* (X) B 10 b. — I kenninger, for skib, b-s sóti *Gyð* 2, b-a skær *Árm* 4, b-s búss *Steinunn* 1, marir b-a *pGisl* 2; b-a bláskíð, sœn, *Ht* 79, b-s tún, d. s., porm 2, 11. *Jfr* fyrir-.

barða, f, økse (af barð, skæg, *jfr* skeggja), *pul* IV m.

Barðaljorðr, m, uvist hvor, *Krm* 12.

Jfr G. *Langenfelt*, *Toponymics* s. 84.

barðel, n, barðeldr, *Grettis* 23, se barð-vigg.

barðhjalr, n, fjæld (ved rettelse), b-s taumr (bånd), slænge, *Ragn* IV 3. *Jfr* *Meissner* s. 116.

1. barði, m, skjold, *pul* IV r 2.

2. barði, m, skib, især et med ejendommeligt udstyr af forstavnen (*jfr* skildringen af Erik jarls jærnburde), *pul* IV z 3, om Erik jarls skib *Hókr* 3, 5; *Tindr* 1, 10; borðóinn b. *Rdr* 17, *Eskál* Lv 2, b-a garðr steinfarin, skjold, *Anon* (X) III B 3, b-a ljósgarðr, d. s., *Eg Skjdr* (i de 2 sidste eksempler kan dog barð, n, foreligge), borðs b. synes brugt som omskrivning *Anon* (X) I B 10 b, *jfr* *Meissner* 222.

3. barði, m, en art hval (*jfr* barðhvalr), lyngs b., slænge, *Vell* 31.

4. Barði, m, Islænderen *Víga-B.*, puriðr, *Eviðs* 2.

barðjór, m, 'stavn-hest', skibet, *GSvert* 6, *Grettis* 43 (her jós rettelse for iods, *jfr* v. l. wígs = viggs).

barðkaldr, m, blandt skibsnavne (egl. 'kold om stævnef'), *pul* IV z 2.

barðljós, n, blandt skjoldenavne som v. l. for bøðljós, s. d.

barðmáni, m, 'stavn-måne', skjold, *Hfr* 3, 28.

barðraukn, n, 'stavn-okse', skib, b-s rødull, skjoldet, *ESk* 6, 53.

barðristiinn, adj, plöjet, furet, af stavnen, om havet, *Rejr* 4, 4.

barðsöl, f, 'stavn-sol', skjold (ved rettelse), *ESk* 12, 6.

barðvigg, n, 'stavn-hest', skib, (rettelse f. b-el, b-wiss), b-s beiðir *Grettis* 23.

bardagi, m, 1) kamp, *Jóms* 7. — 2) plage, *Merl* II 36.

Bar Jonam, hebr. Jonas' sön, o: Simon, Pét 24.

barkaðr, *Hfr* 3, 6 beror på en fejl, se holbørkr.

barkhrjóðr, m, som spiser bark (spotende), *GSb*. *Jfr* hann var kolbítr okbeit børk af viði *Fas* III 30.

1. barki, m, strube, *SnSi* 4, 1, *Anon* (XII) B 9, *Mey* 32.

2. barki, m, et slags skibsbåd (låneord; lat. barca, *jfr* *Falk Seew.* 87), *Hskv* 2, 7.

barklauss, adj, uden bark, b-t birki bøðserkjær, brynjens barkløse birketræer, krigerne, *Hfr* 2, 5.

barkkjóðr, m, som rødfarver barken, i kenningen: boenar nøkkva b., bönnens skib = brystet, dets bark = brvnje, dennes rjóðr, kriger, *Halv* 6.

barlak, n, et slags korn (byg), *pul* IV ddd 1.

barmfagr, adj, med smuk side (især om den øverste del), om skibet, *Bolv* 2; *jfr* barmr.

barmi, *m*, broder (egl. af samme moder-skød, jfr barmar ‘tvillinger’ i Robyggelagsdial., Ældre no. sprogminder II, 7), pul IV j 8, Eg Lv 10, Merl I 29, b. Baldrs, Tor, Hausl 16, b-ar Erps, Rdr 3, b. hólða, om en hövding, Hildr, b. dolgsvolu, ravn-en, Oddr 1; old b-a, bröðrenes samlede antal, alle bröðrene, Sindr 7. Jfr hófuð-.

barmr, *m*, yderside, yderkant, især om den øverste del (jf. eks. af skibsiden, jfr þrómr), b. kastala Rv 18, b. eylands, kysten (jfr eybarmr), Merl II 40; breiðr b., (skibets) brede side, ESk 13, 7; b-s vigg, skibet, pKolb 3, 4. — Blandt navne på jorden, egl. er det kun landets yderste kant (skrænt) ved søen, der kaldes således, pul IV æ 1. Jfr ey-, rang-.

barmskúr, *f*, i kenningen: hvarma b., hvarma barmr er vist øjeldaget (den b. som hvarmar danner, udgør), dets skúr, regn(byge), tåreerne, Mfl (XII) 2.

barn, *n*, 1) barn, afkom (søn, datter), pul IV j 9, geta börn (om mannen) Vafþr 32, bera born (om kvinden) Lok 23, 33, ala born (om begge forældre) Rþ 12, o.s.v., b. þjóðans Hávm 15, b. konungs Hávm 86, born ynglings Skgr 1, b. Yggs, Óðins (Tor, Balder) Hym 2, Vsp 31, Máriu b. Líl 85, b. Svófu ok Sækonungs Hyndl 17, b. Njarðar dóttur (Hnoss) ESk 11, 4, born Gjúka efterkommere Am 52, born Húna, Hunnerne, Akv 27, 38 (her mulig fejl f. b. Húnar), alda(r) þorvn Vsp 20, Merl II 19, fira born Gunnl Lv 12; omskrivende, ylgjar b. Nj 19, ulfs b. Kolli 5, b. mørnar, jætteyngel, jætte, þdr 7, b. oglis, høgen, Hausl 12. — 2) småbarn, b. at aldri, Hl 1 b. — 3) foster, b-i aukin Vgl 36. — 4) efterkommer, oll sín born Líl 64, fjandans bornin, om Kristi fjender, Líl 49. Dunkelt er udtrykket b-a sifjar Lok 16, jfr Arkiv V, 113 f, Beiträge XII, 190 f. Falk, Festskr. til A. Kjær s. 8. — 5) som egnennavn Rp 41. Jfr einga-, hróðr-, smá-, prá-.

barnaceði, *n*, barnenatur, Vitn 4.

barnfæð, *f*, mangel på børn, barnløshed, Mv II 9.

barngjarn, *adj*, begærlig efter at få børn, Heiðr 22.

barsnaldr, *m*, (-rs), børnealder, Mv III 3.

barnteitr, *adj*, glad som barn, Hym 2.

barnungr, *adj*, barneung, meget ung, i børnealderen (jfr barn 2), Gldr 3, Glúmr 1, 2, Arn 3, 7, Nkt 5.

barncæska, *f*, barndom, Fáfn 6, Am 79.

1. **barr**, *n*, nåletræets blade (kollektivt), børkr né b. (på en fyrr) Hávm 50, á b-i viðar (hvorpå runer ristedes) Sigdr 11; træ i alm. (hvvis ikke b. her er fejl j. barmr =baðmr), Fáfn 19. Jfr glóð. Jfr Läffler, Árk. XXX, 112 f.

2. **barr**, *n*, 1) byg, blandt sædnavne pul IV ddd 1, (i gudesproget) Alv 32 (jfr barlak), vaxi b. á baðmi HHj 16, Kraka b., guld, þjóðA 3, 27. — 2) da byg var almindelig føde, fik ordet en mere alm.

betydning: føde, næring, b. hugsins, lig, Hhund I 54, b. ulfa Arn 3, 11, b. blóðorra þjóðA 3, 30.

3. **barr**, *adj*, rede, redebon, fyrig, Bui lézk b. at fylgia Jóms 13, enn b-i hneitir doglinga Arn 6, 14; b. hildar Helg Ásb; børn hildr, hæftig kamp, Ht 40. Jfr hildi-, móð.

barrhaddaðr, *adj*, hvis hår (haddir) er barr enten barr 1 eller 2, snarest måske det første, da b. er epitet til det gran- og fyrbevoksede Norge), Hjr 1, 3.

1. **Barri**, *m*, navn, 1) på en dværg (el. Bári?) Fj 24. — 2) på en af Arngrims sønnerne, Hyndl 23, Qrv III 1.

2. **Barri**, *m*, lund, hvor Gerds møde med Freyr skulde finde sted (af 2. barr), Skí 39, 41.

Bartholoméus, *m*, apostlen, Alpost 9.

basinn v. l. for beinn, s. 1 beinn.

basmir, *f*, pl, synes at betegne kostbarheder, skatte, b. óskerdar Herv VII 15 (jfr Bugges bemærkning i Norr. saguer s. 367, hvor han mener, at betydningen måske er ‘ringe’).

bassi, *m*, björn, pul IV cc 1 (jfr no. basse “et stort og triveligt dyr” [Aasen]). Jfr val-.

bast, *n*, (ud. pl.), bast, bånd af bast, binda b., samle og sammenbinde bast, Rþ 9 (næppe ‘at flette bastliner’ el. lign.), bleikr sem b. Sigv 13, 24; — bastbånd, baugar dregnir á b. Vol 7.

Bataldr, *n*, øen Batalden i Söndjord, pul III 3, IV bbb 1.

batna, (-ða, -ðr), forbedres, blive rask, hagr b-r Sigv 13, 32, óðal b-i jórlum, mændenes natur(?) blive bedre, de blive bedre tilfreds(?), Ghv 21, fleyja flatvöllr (havet) b-r þjóð 4, 2; med dat. pers., búfē b-r Gd 14, og gen. rei, bess b-r þér HolmgB 12, bols mun b. Vsp 62; b. af annars góezku Hsv 140; síðr b-adi Gisl 1, 7, þotnuð heiðni SnE II 248, þotnuð heilsa SnE II 248; b. um þró (med hensyn til) Svarf 4.

batnaðr (þotnuðr), *m*, (-ðar, ud. pl.), forbedring, bedre vilkðr, vón b-ar ESk 6, 22, vinna b-ð SnE II 234, blót til b-ar Hsv 118.

batnan, *f*, forbedring, b. síða Gd 7.

baugarein, *f*, ‘ring-land’, kvinde, EGils 3, 3.

baugastallr, *m*, ‘ring-forhöjning’ (underlag), arm, Oddi 2.

baugbroti, *m*, ‘ring-bryder’, gavmild mand, Haljs VII 5, Hhund I 17.

baugdrífr, *m*, v. l. til branddrífr (s. d.), ‘ring-uddeler’, gavmild mand, ESk 6, 17.

baugeiðr, *m*, ‘ring-ed’, ed, aflagt på en hellig ring (især den, der lå på hovenes autre), Hávm 110. (Jfr eden ved Ulls ring Akv 30).

baugfergir, *m*, ‘ring-undertrykker’, d. e. ødelægger (uddeler), gavmild mand, Pl 22.

bauggrimmr, *adj*, ‘ring-grum’, gavmild, Ht 47.

baug-Hlín, f, ‘ring-gudinde’, kvinde, GSúrs 33.
baughnykkjandi, m, gavmild mand (jf auðnykkjandi), Nj (XII) 9.
baughvers ESk 6, 70 er fejlagtig v. l. til baugnes, s. d.
Baugi, m, jætte (*Suttungs broder*), pul IV f 3 (vel afledet af eller sideform til baugr).
baugjorð, f, ‘ringens land’, skjold, (efter den på disse malede kres, baugr), Hallv 5.
baugland, n, ‘ringens land’, = foregdende, SnH 2, 5.
bauglestandi, m, ‘ring-bryder’, gavmild mand, Pl 38.
bauglestir, m, = foregående, Steing, Sturl 5, 15, OTranon 3.
baugnafaðr, adj, forsynet med baugnøf, d. v. s. en nöf (et nav), der er en baugr, ring, (malet) på et skjold; adj, bruges, idet skjalden omskriver skjoldet som Hildar hjól, Hilda hjul hvis nav er ring, = baug-skjoldr, Rdr 2.
baugnes, n, ‘ringens næs’, armen, b-s brandar, guld(ringe), ESk 6, 70.
baugnjótr, m, ‘ring-besidder’, mand, Hl 15 b, Sturl 5, 10, 13.
baug-Njørðr, m, ‘ringens Njord’, mand, Sturl 5, 18 og som v. l. pTref 1.
baugnorn, f, ‘ringens norne’, kvinde, Mv II 6.
baugr, m, 1) ring, armring (af guld som oftest), halsring, Vgl 26, (om Draupnir) Skí 21, 22, Bdr 6 (om de ringe, bænkene hos Hel er prydede med), b. bjart Sigv 3, 15; i øvrigt er rauðr stående epitet til b., f. eks. Hhund I 56, Vgl 19 o. s. v.; b, enn brendi, ring af brændt (ɔ: renset, rent) guld, Korm Lv 52; b. hals, halsring, Rdr 8; b-ar i pl. = guld eller ejendom i alm., Fáfn 9, 20, Guðr I 20 o. s. v.; om solring Am 46; b-ar = gaver, Háv 14; boeta b-i Lok 12, Korm Lv 55, boeta munda b-i Hár 42, gefa b-g, være gavmild, Hávm 136, deila b-a, d. s., Rp 23 (anderledes Bugge, Arkiv I 309), hoggva sundr b-g Rp 38; selja við b-um St 15; búa af b-um, miste sit gods (smil. at verða af, gá glip af), Fáfn 38, bera b-um, avle en til (at arve) gods, få en som arving, Alv 5 (således er dette sted snarest at forstå som omskrivende spørsmålet: hvis són er du?); kaupa mey b-um Ragn V 1; b. sendt som kendtegn Aky 8. I kenninger, for mænd, b-a Baldr Tindr 1, 10, b-a Tyr Hák 6, b-s sveigir Hfr Lv 13, deilir b-a Oddrgr 20, b-a cegir Eg Lv 28 (ved rettelse), spillir b-a Fáfn 32, b-a brjótendr Hfr 3, 4, b-a snyrtir ESk 6, 49, b-a fægiruðr ESk 13, 1, b-s óðaldraugr pmáhl 7, b-a rennir Sturl 4, 19, — for kvinder; b-a grund þKolb Lv 2, — for arme; b-a land Gunnl Lv 12, b-a brattakr þjóðA 3, 27. I andre kenninger: brautar b., slange, EVald 2, vallar b., d. s., Hl 36 b (her om Ormen den lange), fróns b-ar, d. s., Merl II 15, b. Bolmar, havet, ESk 13, 11. — 2) i udtrykket eiga á b-i, jfr

Eg Lv 28, må b. antages at betyde nögle-ringen, som (især) husmoderen bærer ved sit bælte, “at have noget (ɔ: en til forskellige låse passende nøgle) på sin ring” betyder ‘at have noget i sin magt, kunne noget’; iøvrigt er teksten næppe rigtig, da á b. i l. 8 måtte forbindes med ord i l. 7 (jfr ovf. b-a cegir), — 3) den på skjolde malede ring, hvorefter et sådant kaldtes baugskjoldr (jfr SnE I 420), = rond (s. d.), b. es á beru (skjold) soemstr Anon (X) II B 5, b-s biskleif, skjoldet, Hausl 13, 20, b-a flatvollr, d. s., Hróð 2, b-a hrinr, d. s., Óð 14, b-a ský (?), d. s., Hák 8. — 4) herefter bliver b. ligefrem = skjold, pul IV r 3, b-s blik, sværd, Sturl 4, 27. — 5) hyrjar b. Hausl 14 er uforstædtlig, jfr Ákerblom, Arkiv XV 279. Jfr arm-, ey-, forn-, frán-, goll-, hals-, hrökvi, læ-, val-, vall-, vand.

baugreginn, m, ‘ring-gud’, uvist med hensyn til opfattelse, om kennung eller egennavn, Sól 56, hvor brunnr b-s minder om ‘Mimers brönd’, men det hele findes i en mystisk sammenhæng.

baugrein, f, ‘ring-jord’, kvinde, EGils 3, 1 (jfr baugr 1).

baugrost, f, ‘ring-land’, skjold, Hálfs IV 4 (jfr baugr 3).

baugsegli, n, ‘ring-sejl’, skjold, Sturl 4, 22 (jfr baugr 3).

baugsendir, m, ‘ring-uddeler’, gavmild mand, Sturl 6, 4; GSúrs 16 er tvívlsomt, jfr v. l., og se blakkskyndir.

baugset, n, ‘ring-sæde’, arm, Hfl 18.

baugskati, m, gavmild mand (v. l. blöðskati), Hfl 18.

baugskerðandi, m, (-andar), ‘ring-deler’, gavmild mand, Skáldh 5.

baugskerðir, m, d. s., Snaebj 1.

1. **baugskjoldr**, (el. -skjaldr?), adj, forsynet med en baugskjoldr (se følgende), b. Sigvaldi ESkál Lv 2.

2. **baugskjoldr**, m, ‘ringskjold’, skjold prydet med en malet ring (baugr, rond), jfr SnE I 420, beiðir b-a ESk 6, 19.

baugskyndir, n, ‘ring-uddeler’, mand, v. l., GSúrs 16.

baugspjót, n, uden tvivl fejl, ‘ringspyd’ er intet, vistnok fejl for baugs brjótr, Hálfs IX 21.

Baugstaðir, m. pl., islandsk gård i Arnæssysssel, Ám Arn 5.

baugstallr, m, ‘ring-sæde’, 1) skjold (jfr baugr 3), lundr b-s, kriger, Liðsm 4. — 4) arm, b-s brú Mv I 23.

baugstókkvir, m, ‘ring-uddeler’, gavmild mand, Ht 47.

baugsemr, adj, ‘ring-prydet’, ringsmyket, Korm Lv 4 (om en kvinde).

baugtungl, n, ‘ring-måne’, skjold (v. l. bøð) Sturl 4, 39 (jfr baugr 3).

baugvangr, m, ‘ringland’, skjold, Gisl 1, 12 (jfr baugr 3).

baugvariðr, adj, ‘ring-omgivet’, prydet med ring (verja), brúðr b-ið Hhund II 35, bjort b-ið (v. l. ur.-vara) Frþ I 9.

baugvöllr, m, (-ar; -ir), ‘ring-mark’,

skjold, eyðir b-a, kriger, Ht 83 (jfr baugr 3).

bauka, (aða, -at), virke, tumle (jfr no. bauka "fare uvarligt frem, så at man river og vælter tingene om hinanden, arbejder med larm og bulder"), logi b-r i Baldrshaga Frp I 28.

bautarsteinn, m, mindesten efter en af-død, b-ar standa brautu nær Hávm 72. I Fsk 34 findes formen bautadarsteinn; b. kan dog næppe være sammentrukket heraf, hvis denne form er oprindelig i Hávm, hvad den ikke behøver at være for metrumskyld; fandtes der et baut, j, i betydning 'grav'? Den almindelige opfattelse, at b. skulde bet. 'en sten til at stikke med', 'en spids sten', er næppe rigtig.

bautinn, part. af et verbum. der iøvrigt kun findes i præs. ind. 1. pers. pl. (bautum), findes i sammensætninger: sverðb., våpnb., 'slædt, dræbt'.

bautuðr, m, (-aðar), 1) okse (egl. som støder, stanger, jfr foregående), pul IV ö 1 (v. l. bauruðr ur.). — 2) hest, pul IV rr. 3.

baztr se góðr.

báðir, talo, (ntr. bæði; báði skrives Mv II 9), bægge, bægge to, Korm Lv 52, Bragi Lv 1, vit b. Skí 10. 41, b. bræðr Fáfn 39, Akv 15, Isladr 18, b. góðar Am 9, kné bæði Lil 51, Frekar b. (de to med navnet Freki) Hyndl 18, b-ar hendr Eyr Lv 5, bæði brullaup Gríp 41, vit Freyr bæði Skí 20, ek veit bæði, jeg kender bægge parter (mænd og kvinder), Hávm 91; bæði senn, to ting på engang, Lil 34; til b. føjes ofte som appos. to navne (ord) forbundne med ok, da kan b. også stå bag-efter dem; b., Sigurðr ok Sigmundr Guðr II 28, b., Reginn ok Fáfnir Gríp 11, misti beggja, sigrs ok heitsu Nkt 60, jós ok bauga, beggja vanr Lok 13, Véa ok Vilja, lézt báða Lok 26, sess ok virðing, bæði Lil 7; herhen kan også henføres bæði, baugor ok mær Hhund I 56, rigtignok står der senere i samme vers: bæði njóta Hognna dóttur ok Hringstáda, hvor bæði korresponderer med ok, bæðe — og, hvis ikke bæði her er fejl for beggja; bæði — ok, bæðe — og, Hl 31 a, ESk 6, 38, pGisl 5 o. s. v.

bági, m, modstander, fjende (egl. som gör en anden fortræd), b. jarla Hák 16, Hál 5, b. jofra Arn 2, 17, Sturl 4, 11, b. ljóna líðs Yt 3, b. ulfs, Odin, St 24, Ht 3, b. Tveggja, Fenrir, St 25.

báglundr, adj, fjendsk i sind, stridbar, opsat på fortræd, om Snorre gode, Gestr 1.

bágr, m, fjendtlighed, strid, hyppigst i frasen: brjóta bág við e-n, yppa strid med en, BjH 5, Gráf 6, Sturl 6, 6, Bergb 7; brjóta bág á e-m par 4; fara bág, på-drage sig strid, ubehageligheder, Leið 9 (her kunde dog også måske adj. b. antages at foreligge).

bákn, n, uhyre, noget stort og uformelt, om den dyrkede hestefallos, Vols 12, om en troldkvinde Hjalmp III 1.

bál, n, bål, bredt og höjt flammende ild, pul IV pp 3, brenna b. Herv III 9, b. mikit GSúrs 2, bragnar báli slegnir Sturl 2, 10; særlig det bål (báldyngi), hvorpå ligene brændtes, Húsdr 8, bera, vega á b. Vsp 33, Bdr 11. 10, stíga á b. Vafþr 54, jfr á b-i brenna Am 87, Anon (X) II B 2; b. talar, om en sygdom, EGils 1, 12. 1 kenninger, for guld, (efter vand): b. elfar Sigv 12, 1, b. Rínar Ht 91, b. sævar Gráf 9, Hjr Lv 21, b. sunda Gdþ 40, b. floðar EGils 2, 16, b. ægis Ht 3, b. lýskála Anon (XII) C 30, b. Gylfa láðs Koll 2, 4; (efter arm): b. handar Korm Lv 40, b. gamðis vangs Korm Lv 23, b. vala hreiðslóðar GSúrs 27 — for sværd (efter Odin): b. Hárs Refr 2, 1, b. Yggjar Isladr 13, Skáldh 4, Katr 46, (efter kamp): b. Yggjar éla Hjr Lv 14, — for solen: b. byrræfrs Óldr 2. Jfr fjarð-, hag-, hand-, hrann-, hrynn-, lið-, morð-, sund-, var-, ver-

bála, (-ada, -at) bále, flamme, b. ben-sólir Anon (XIII) B 59 (sólir rettelse for sólar). Jfr Skírnir 1912 s. 181.

Bálagardssíða, f, den sydvestlige kyst af Finland, (Bál-, kvantitetten sikret ved metrum), Sigv 1, 3. Jfr H. Gering, NoB XII. Jfr R. Pipping, NoB I.

báleygr, m, navn på Odin (egl. 'flamme-øjet', med flammende øje), Grí 47, pul IV jj 6; B-s brúðr, jorden, Hjr 1, 6, B-s viðir, krigere (jfr Ódins eiki), Gisl 1, 1.

bálfloðr, f, kun i kenningen: bálfloðar Hrund 5: Hrund floðar báls, guldet val-kyrje, kvinde, EGils 3, 10 (Hrund er rettelse for haund).

bálfør, f, bálfærð, brænding på bål, SnE I 180.

bálgrimmr, adj, kun i forbindelsen: Beita borgar b-astr, Beita borgar (havets) bål, guld, 'grum mod guld', gavmild, ESk 12, 1.

bálhrið, f, kun i forbindelsen brynfatla bálhriðar beiðir (bál- rettelse f. ben-), brynfatla bål, sværd, dets hríð, kamp, dens beiðir, mand, Hard 1.

bálregn, n, kun i kenningen: hjaldrs b. o: regn hjaldrs báls, kampflammens, = sværdets, regn, kamp, EGils 3, 8.

bára, f, bølge (egl. 'den bárne, løftede') Guðr I 7, pul IV u 4, Gunnh, Gunnl Lv 5, fallandi b. Hávm 86, hóvar b-ur Sigsk 62, Ghv 13, hol b. ESk 13, 7, Mark 1, 5, ísugar b-ur Jóms 16; b-u skafl, bølgedynge, en langstrakt skummende bolgeryg, Hjr Lv 26. I kenninger, for havet: b-u land Bárðr, b-u trøð Hjr Lv 16, — for skibe: b-u fákr Glðr 3, b-u bládýr pKolb 3, 9, b-u léón Svtjúg, — for digterdrikken: Bodnar b. Sigv St 2, Vell 6, b. Bergmøéra Refr 3, 1, — for blod: b. bens pGisl 11, b. valkastar Haustl 3, pþyn, b. blöðfalls Hást 7, — for guld: b-u furr (dette ved rettelse) Korm Lv 49, b-u dagr GSúrs 12, b-u leygr Helgi dýrr, b-u log Skrautl 1, b-u blik Sigv 3, 7, — bols b., ulykkes-bølge, Líkn 33 (jfr alda skepnu). Jfr dyn-, haf-, megin-, ógnar-, sókn-, und-.

Bári, m, dværg(?), Fj 34 (formen uvis, el. Barri?).

Bárðr, m, ældre form for (mandsnævet) Bárðr, Eg Lv 2 (skr. baruðr), Bárðardr (skr. baroðr). Derimod findes Bárðr Eg Lv 3 (hvor der dog vel for barðr of bør læses Bárðr). Jfr Bugge Arkiv II 244 ff.

bátr, m, båd, pul IV z 2, om færgebåd, Hárþ 53, Sigv 3 2; om skibsbåd Sturl 5, 13, ÞjóðA 4, 17, þjsk Lv 5, Anon (X) II B 7; b. Petri, kristenheden, Gd 26. Jfr ferju-, yfir-.

beð-Gunnar, f, i kenningen: hlaðs b., hlað (guld)bræmme, dens beðr, underlag, kappe, dennes valkyrje, kvinde, Qrv IV 5. Iøvrigt findes her v. l.

beðhlíð, f, i kenningen: bauga b., den hlíð (skråning, skråflade), der udgør beðr bauga, ringenes leje, underlag, skjoldet, Nj (XII) 4, beiðir bauga b-ar, mand.

beðja, f, hustru (af beðr; egl. ‘som deler ens leje’), pul III 2 b, EGils 1, 21. 3, 5, b. þundar, jorden, Grett 1, 7, Nkt 9. 20, b. Bors niðjar, d. s., Eg Lv 21; b. Glens, solen, Skúli 2, Qrv VI 1.

beðmgl, n. pl., samtaler på ægtelejet, Hávm 86.

beðr, m, (-s og -jar, dat. beð og beði; pl. -ir, acc. én gang -ja), 1) dyne, sæng, leje, Hrafn 1, byggva b-ð, ligge i sæng, pklypp, ganga á b-ð, bestige en sæng, Ghv 14, Sigsk 8, leida á b-ð e-m, føre nogen i ens sæng, ESk 11, 5, bjóða á b-ð Lok 52, sitja á b-ð Ghv 19, Hamð 6, stíga einn b-ð, betræde et og samme leje, Sigsk 68, rísa upp við b-ð, her snarest ‘hovedgærdet’, Sigsk 25, hvila á horni b-jar Bjhit 2, 12; i pl. á b-jum Hávm 97. 101; b. ok dýna stilles sammen pklypp. —

2) om lange skumbølger; laudr vas lagt í b-ja (hds. beiði, men metrum kræver b-ja) Valg 11 (jfr bólstur i nutidssproget om store høstakke). — 3) en elvs eller sunds bred eller (i pl.) bredder med den i mellem liggende bund, flodsængen, á b-i Skútu, på Skutas bred, Yt 3, jfr KGislason, Aarbb 1881 s. 210, á b-i Stíflusunds sst 34; sævar b-ir SnE I 94. — 4) i kenninger, for guld: orna b. Gunnl Lv 4, b. grafvitnis ESk 11, 6, fjalla olna b. pHjalt 2, lyngva fránpvengjar b. Egilss (XII) 1; i pl. Fáfnis b-ir EGils 2, 5, — for søsvana b. Ingj 2, 6, — for kvinde: b-jar Nanna Korm Lv 7, rein b-ja (v. l. for det rigtige bauga) EGils 3, 3, — for sværd: ryðfjónar (brynestenens) b. Anon (X) digit om Gudleif. Jfr arm-, hlað-, hrynn-, hvil-, kør-, linn-, lin-, mar-, orm-, raun-, rán-

beðvina, f, ‘lejeveninde’, hustru, b. Óðs, Freyja, ESk 11, 2.

1. beiða, (-dda, -ddr), fange, beiddum bjørnu Grott 13; denne læsemåde har man mistænkt, fordi den står i en sammenhæng, hvor der er tale om regulær kamp; Bugge rettede linjen til sneiddum brynjur (bagefter følger: en brutum skjoldu).

2. beiða, (-dda, -ddr), 1) bede, ønske,

kræve, med acc. pers. og gen. rei, eller absolut, b-i ek pik Lil 3, b. hljóðs Sigv 13, 9, b. málá (samtales) Skí 1, b. ferðar Hard 17, b. fylgju (om at måtte følge) HHj 35, b. feár St 16, sem b-ddak Grip 52, þurft b-ir Líkn 51, er valdit b-ddi Lil 61, b-andi Líkn 8; i medium, udbede sig, ønske, bats þú æ b-ddisk Ám 87, b. góðs við e-n (hos en) Ingj 2, 5, b-sk illra orða, (ved sin optræden) at udfordre til onde ord, til at blive udskældt, GÁsbj; part. opfordret: b-r fór ek Am 92, b-ar gangs grjóts, opfordrede til at sætte stenene i bevægelse, Grott 2, men her er b-ar rettelse fra beiddu med jættekvinderne som subjekt (de afkrævede kværnen gang, de satte den i bevægelse). — Med acc. findes b. lausn Gdþ 20. — 2) kræve, d. v. s. bevirke at noget bringes istand (samme konstruktion), b. e-n gráts Guðr I 23, b. viðar skriðar Ht 38, b. e-n rómú Nkt 24, b. brynþings Eyr Lv 1; således bruges part. b-andi hyppig i kenninger: b. brodda hríðar HolmgB 4, b. brynu GSúrs 19, b. þrimu seiða puríðr, b. móins leiðar Grettis 11, b. hauðrmens hlíða Hást 8, b-endr bliks .. (ufuldstændig tekst) pórk Hraund; i alle disse tilfælde betegner b. mændene som krævere eller eroberere af genstanden; b-endr málás, som beder om øvnen til at tale, o: de stumme (døvstumme), ploft 3, 8. — 3) beiðiz Korm Lv 21 er urigtigt for beiðis (af beiðir), beida Korm Lv 4 ligeledes for beiði (se beiði-Rindr). Hamð 20 findes beiddisk at brøngu, men sammenhængen er uklar og teksten forvansket.

beiði-Hløkk, f, ‘bedende, krævende valkyrje’, bliks b., kvinde (af blik, blegen af håret), Brúsi.

beiðikvón, f, ‘bedende kone’, som ønsker at blive ens kone, b. Surts, jætte-kvinde, Hfr Lv 2 (iøvrigt er beiði-rettelse for biða-).

beiði-Njorun, f, ‘bedende gudinde’, b. golls, kvinde, Korm Lv 44 (iøvrigt beror b. på gisning f. bæði maran).

beiðir, m, 1) kræver, som ønsker (at få, opnå, eroøre; genstanden altid i gen.), hyppigt i kenninger for mænd, (efter guld) b. auðar ESk 6, 37, b. auðs Hard 3, b. hodata Eg Lv 31, b. ormstalls Pl 3, b. fjallgestils orðs Isldr 4, b. bylgju logs Nj 25, b. ár elds Nj 22, b. óss brennu Hard 3, b. flóðs bjartglóða Pl 53, — (kamp) b. brandéls Pl 40, b. brynþings Mark 1, 9, — (brynjue) b. brynu HolmgB 13, — (sværd) b. hneitis EGils 1, 21, b. benhlunns Korm Lv 52, b. fleins (konjektur) GSúrs 12, b. blóðisunga StjO II 6, — (skjold) b. baugskjaldar ESk 6, 19, b. borda Vitn 23, b. brynhríðar skýja Mpórd 2, b. benlinns borgar Grettis 21, b. bauga beðhlíðar Nj (XI) 4, — (skib) b. skokks skrautvals Pl 38. — Særlig kenning for skjald er: b. víns valkjósanda, der ønsker, kræver Odins vin (digterdrikken), Korm Lv 21. — 2) en der kan afkræve nogen noget, har magt over nogen, hersker, b.

hapta, *Odin*, *Gráf* 1. *Jfr* byr-, dyn-, eld-, frið-, hlióm-, log-, ógn-, qr-.
beiði-Rindr, f., ‘bedende Rind’, bands b., kvinde, *Korm Lv* 4 (*iøvrigt er beiði ret-telse for beiða*).
beiði-Týr, m., ‘bedende, ønskende Tý’, b. Bilds hattar (*hjælmens*), mand, *pórh* 1.
beiði-Prór, m., ‘bedende, ønskende Odin’, b. armlinns (*ringens*), mand, *Pl* 56.
beigla, (-aða, -at), bevæge sig, gå, be-sværlig, *Hæng* V 9 (*hyppigt i middel-islandsk*).
beima *Korm Lv* 36 er uden tvivl fejl for heima.
beimar, m. pl., mænd (*forklaringen SnE I* 530): b. peir er fylgdu Beimuna [v. L. Beima] konungi er naturligvis urigtig; det modsatte er snarere tilfældet, Beimuni opkaldt efter b.), *Rst* 1, *PjóðA* 1, 16, *Nj* 25, *EGils* 2, 15, lið b-a *Stúfr* 7, kyn b-a *Ott* 3, 11, *Has* 20, ættir b-a *Lil* 39.
Beimi, m., sørkonge, *pul* III 1, IV a 4; byrjar prafna (*skibets*) B., sørkriger, *kriger*, *Gráf* 12.
Beimuni, m., sørkonge (*identisk med fore-gående?*), *pul* III 1, IV a 1; *jfr* *Saxos Bemonus*.
bein, n, 1) *ben*, knokkel, *Vajþr* 21, at b-um, lige ind til knoklerne, *Gisl Lv*, børð *bein*, om fiskeben, *GÁsb*, hold ok b. *Lil* 30, b. brúnar *Gestr* 1, b-a hvat *Lok* 61. — 2) særlig i pl. om en afdøds knokler, *ben*, of b-um *Yt* 30, á b-um *Sigsk* 52, þvá b. (*Olaf d. helliges*) *ESk* 6, 23. — 3) *ben*, skakkr á b-i (*rettilse for banni jfr skær [skirr]*) *Hym* 37. — 4) i kenninger for sten, b. sævar *Hál* 4, b. lagar *Yt* 31, b. ægis, verpa b-i ægis allskarpt *Drporst* 1 (*jfr ljósta illum steini*), b. foldar *Yt* 26, b. *Hlóðvinjar VgluSt* 2 (se myrkbein). *Jfr* fjarð, hoftuð, myrk-, við.-
beina, (-da, -t), egl. gøre lige, jævne (af beinn), lette, hjælpe, b. farar, give god, lykkelig rejsé, *Hafg* 2, god b-ir (læse-måde ikke helt sikker) *Pl* 14, nema god b-i *Líkn* 34, b. e-m hróðtolu, give en ævne til at udføre en lovprisning, *Od* 1; b. e-m góðu, om gæstfrihed, *Sól* 4; b. at e-m, give, række en noget, *Korm Lv* 10; b. til rána, styre lige henimod plyndringer, *Anon (XIII)* B 50, b-andi sævar hrafns, skibets styrer, *VGl* 5.

beinavatn, n, vand hvori (en helgens) ben er tvættede, *EGils* 1, 37.

beinbrot, n., benbrud, det der volder benbrud, om en kølle, b. *Búa* *pskum*.

beini, m., gæstfrihed, gæstfri bevært-ning (af beinn), vinna gestum b-a *Pl* 38, margs vas alls b., fuldkommen gæstfrihed i meget (ɔ: alt), *Am* 8; tormiðluðr b-a *Haustl* 3 (*her med hensyn til maden, kødet af øksen*).

beimir, m., som udfører, udretter (til beina), b. bragna falls (*jfr stýra i lig-nende forbindelser*) *Arn* 6, 19, b. meins (rettelse) *pKolb Lv* 10. — Som egen-navn *Orv* IVβ 3. *Jfr* ql.

beinlauss, adj, uden knokler, om Ivar benlös *Ragn VI* 2, *Hl* 8 a.

1. **beinn**, m, blandt træers navne, *pul* IV kk 1 (v. l. ur. basinn).
2. **beinn**, adj, lige, jævn, uden ujævn-heder, glat (om digt f. eks.), b-t skapt *Sturl* 4, 21, b. byrr, strygende medbör, *ESk* 9, 4, *Hsv* 34; b-n afreksord *ESk* 6, 8; b. breytir o. s. v., om den dygtige digter, *Korm* 1, 3; anderl. Reich. 181; eigi at b-i, ikke dristigere, mere foretagsom, *Grettis* 50, fríðr at b-i, så meget mere påidelig, *Hally* 6; b. andi guðs, hjælpsom eller virksom, *Heily* 9; b-t som adv., lige, netop, *Eg Lv* 18, *Gd* 15, *EGils* 3, 1, *Anon (XIII)* C 11.
- beinrangr**, adj, med skæve ben, *Rv* 13. *Jfr* rangbeinn.
- beinskeptaðr**, adj, med lige skæft (skæfte), superl. *Hl* 32 b.
- beinvíðr**, m, (-ar), blandt træers navne, ɔ: kristorn, *pul* IV kk 1. — Som jætte-navn, *pul* IV b 6.
- beiskr**, adj, besk, bitter, b-t vatn *Merl* 1, b-t eiskald (om Fáfnirs hjærte) *Ill* 1, 2; b-t tár *Pét* 44, b-k nauð *Katr* 32, b-t lífs grand *SnE II* 236.
- beit**, n, skib, *Hund* I 23, *HHj* 14, *Valg* 5, *ESk* 7, 6; barnfogr b. *Bolv* 2; b. slítasæ *Anon (XII)* B 3. *Jfr* 2. beiti.
1. **beita**, f, mading, fode, b-ur *Hym* 17, b. ulfs, lig, *Ott* 3, 11, b. gera, d. s., *Hókr* 7, *ESk* 12, 8, vita sér b-u *Drv* (XI) 8, hrafn sleit b-u *pmáhl* 8, *Hást* 4, hrafn gat b-u *pmáhl* 15.
2. **beita**, (-tta, -ttr), grundbetydning ‘at lade bide’ (egl. kausativ til bíta); fra denne udgår alle ordets betydninger; 1) anvende imod en, gøre en til genstand for, b. e-n vélum *Gríp* 40. 49, *Merl* I 29, b. e-n illu *Sigsk* 59, b. grandi *Guðr* II 31, b. e-n brogdum *Rþ* 43, b. e-n harmi *pdr* 19, beittr lómi *Yt* 33, b. e-n ljónum, kaste en for løver, *Mey* 47, b. lið með orum *Hl* 17 b; b-sk stáli *SnE II* 224; fange, dræbe, b. ylgeiti *pmáhl* 9, b. e-n sverði *Háls* VIII 12; heraf b. sverði (-um), anvende, drage, sværd, *Od* 19, *Gautr* II 15, b. brondum *Ht* 98, b. hjørvi *Hl* 21 b, b. gunnar grunnungi *Isldr* 3, b. skutli *porm* 2, 4. Hertil kan endvidere henføres: hverir munu birni b-sk, hvem vil tage kampen op med björnen? *Anon (XIII)* B 48; b. tqður, lade kvæg græsse (bíta) på den gødede hjemmemark, *HolmgB* 13. — 2) styre et skib op imod vinden (lade sejlet bide, fange, vinden), krysse, med dat, b. stjórnlausu (ɔ: skipi), krysse med et skib uden ror, *Hávm* 90, b. fyr mynni *Árm* 2, út berum ás at b. *Rv* 22, b-ttr of haf *Hl* 27 b, b. skeiðum *Rst* 15, *GrHj* 3; b. Nóreg, ved krysning at nå N., *Ott* 2, 14. Uforståeligt er b. *Tindr* 1, 8. — 3) spænde for (anbringe trækdyr for en vogn), b. mar, spænde hest for, *Ghv* 18, b. yxn fyr arðr *Hsv* 138, b. vagn *Guðr* II 18.

1. **beití**, *n*, *i b.* tekr við bitsóttum, *b.* tager imod bidsygdomme, *Hávm* 137; betydningen af *b.* har været omtvistet, idet nogle har villet opfatte det som ‘græsgang’ (kvæget skulde på græsgange befries for sygdomme af bid, det havde fået i stalden om vinteren), andre som ‘lyng’ (jfr beitilyng); W. Cederschiöld har (i Arkiv XXVI s. 296 ff.) behandlet stedet og gjort det sandsynligt, at *b.* her betyder ‘alun’, der netop bruges mod sår (mod at de skulde brede sig). Jfr J. Olafssons bemærkning om, at *beit* (sic) er et ‘lixivium, ni fallor, quo alutarii et coriarii utuntur’; om oplysningerne er rigtig (jfr ‘ni fallor’), er dog usikkert. Reichborn-Kjennerud antager bet. ‘regnorm’ MoM 1923, 27 f.

2. **beití**, *n*, sideform til *beit*, *skib*, *Qrv IX 6*.

3. **Beiti**, *m*, *søkonge*, *pul IV a 1*, *B-a borg*, *søen*, *ESk 12, I*. — Kong Atles bryde *Am 61*.

beitiaß, *m*, *sejlstang* (for at spile sejlet ud ved krysnings), *pul IV z 8*. *Falk*, *Seew. 61*.

beití-Njörðr, *m*, (*-ar*), ‘fødegivende Njord’, *b.* bøðvar hauka, *ravnenes føder*, kriger, *Hl 37 a*, *beití* synes her at stå i forbindelse med *beitá*, mading, og det deraf afledede *vb.* *beitá*.

beitír, *m*, som sætter i bevægelse, styrer (*af* *beitá*), *b.* dolglinns *Pl 10*, *b.* sverðs *Sigv 12, 2* (her i pl. *b-ar*); *b.* byrstóðs, *skibsstyrer*, *Pl 15*, *b.* barda sóta, *d. s.*, *Gyð 2*, *b.* Byrfils skíða, *d. s.*, *Pl 35*. Jfr folk-út-, vigg-, or-.

beitnørungar, *m. pl.*, *mænd* (egl. *søfare*, *af* *beit* = *skib*), *Nik 2*.

beizl, *n*, *bidsel*, *Gd 34*.

bekkdómur, *m*, ‘bænkedom’, vel egl. *en dom*, der er fældet af *de i* deres sæder siddende dommere, altså en retmæssig, inappellabel dom, kun i *kenningen*: *b.* Heðins rekka, egl. = *Hjadningekampen*, så kamp i almindelighed, *Hfr 3, 11*.

bekkjunautar *v. l.* for búðunautar, *s. d.*

1. **bekkr**, *m*, (-s og -jar; -ir), *bæk*, *i* *kenninger* ensbetydende med *elv*, *pul IV u 3*, så *b.* (ɔ: brunnr miskunnar) *Heilv 8*; *Egil 3, 13*, *Merl 1 7*, *Sigv 3, 11* (her pl.); *b.* iðranar *Mgr 40* (rettelse for beiskr); sveita *b.*, *blodström*, *Ht 6*, vargs *b-ir*, ulvens *bække*, *blod*, *Nj 8*; *b.* blíðskálar, *ol*, *Ht 87*; *b-s* (ved rettelse) sunna, *guld*, *Háv 6*, *b-s* eldr, *d. s.*, *Arn 7, 3*. Jfr eld-

2. **bekkr**, *m*, (-s og -jar), 1) *bænk*, *HolmgB 3*, *Vafþr 19*, *Akv 3*, á *bekk* hóum *Akv 2*, meðal *b-ja* *Stemb*, á báða *b-i* *Sigv 13, 9*, fara í *b-k* *Herv VII 4*, fara með *b-jum* [*þorm 2, 17* =] *Vols 11*; breiða *b-i*, belægge *bænke* (med hynder og andet), *Alv 1*, stráa *b-i* *Eir 1*, *pry 22*, stráa brynjum of *b-i* *Grí 9*, *b-ir* baugum sánir *Bdr 6*, búnir *b-ir* *Krm 25*, *b-ir* aringreypir (*s. d.*) *Akv 1*; som *sængested*, *HolmgB 12* (som *v. l.*). — 1) *kenninger*: *qlna b.*, *fiskenes bænk*, *o:* *land*, *havet*, *Bragi 2, 3*,

Solsa b., *søkongens land*, *d. s.*, *Hally 1*, *hlunns b.*, *rullestokkens land*, eller *hlunn-dýrs b.* (jfr dyrlogi), *skibets land*, *havet*, *Sigv 3, 14*; — for kvinder: *b-jar* lind *Ölhelg 11*, *b-jar* hjortr *Olvir 2*, *Brunnakrs b-jar* *dís*, *den gudinde*, der råder over *Bröndagers bænk*, *Idun*, *Hausl 9*. — 2) *skib* (vel egl. *pars pro toto*), *herhen* hører måske *b-jar* blárost *Sindr 1*, jfr *Meissner 96* og *Falk*, *Seew. 87*, *Reich. s. 31*, *hrannir strýkva b-k Ht 76*, men vistnok her urigtig for *v. l.* *bord*. Jfr *haf*, *orm*, *svan*, *søkkva*, *ol*.

bekkrekkr, *m*, ‘bænkemand’, *d. v. s.* en som sidder på *bænkene* i hallen, *kun i pl.* *Qrv IX 7*, *GSúrs 13*, *Steinn 3, 15*.

bekkþiðurr, *m*, ‘bæk-tiur’, *kenning* for en and, korbeðr *b-rs*, andeæg, *Egils 103*.

bekkþili, *n*, *brædder*, der udgør *bænkene* i hallen, *bænkene*, *Eirm 3*.

bekri, *m*, *vædder* (egl. *brægeren*), *pul IV aa*.

beldinn, *adj*, *voldsom*, *uretfærdig*, *Katr 6*.

belgr, *m*, (-jar; -ir) 1) *bælg*, *skindsæk* (-pose), *pjisk Lv 1*, *leysa b-g*, egl. *løse båndet af en skindpose* (hvorfed den åbnes), *Hamð 26*, *han overføres på en person*, *bøll rød ór b-g*, *sst. (figurlig tale)*, jfr *Hávm*: *ór skørpum b-g* *skilin orð koma Hávm 134*. — 2) *skindpose* (til opbevaring af tryllemidler), *urtafullr b.* *Steinarr 1*; *skindpung*, *Frþ I 26*. — 3) *blæsebælg* (i en smedje), *Vgl 34*. Jfr *geit*, *smið*.

Beli, *m*, (-ja), 1) *jætte*, *hvem Freyr dræbte* (med en hjortetak); *SnE I 124*, *bani B-ja*, *Freyr*, *Vsp 53*, *pul II 1*, *dolgr B-ja*, *d. s.*, *Hál 5* (se útrost); *bolverdung B-ja*, *jætterne*, *Hausl 18*. — 2) *kong Bele*, *Frþ I 31*.

1. **bella**, (ball; part. *findes ikke*), *range*, ramme lydelig, *páðs 2*, *ennihogg ball* *Rðr 6* (hds. delvis bavll). Stedet er omtvistet.

2. **bella**, (-da, -ti), 1) *udføre noget*, især i fjendtligt øjemed og på en kraflig måde, *rejse modstand mod*, (egl. ‘gøre stærkt’, af ballr), *elli b-ir* (ɔ: mer), *alderdommen tynger*, *Eyw Lv 10*, *b. riki* (dat.) við e-m, *vise*, *anvende magt mod en*, *Ott 3, 5*, *b. lygi*, *anvende løgn*, *pry 10*, *b. bragði*, *udføre en handling*, *Am 59*, *hví b-íð því*, *hvorfor gör I den vold?* *Hildr* jfr *Sól 80*, *b. svikum Hfr 3, 21*, *Sigv 13, 17*, *b. styr Korm 1, 4*, *b. undri opføre sig mærkelig Hald Rannv.*; men også om at vise noget godt: *b. tíri*, *opføre sig berømmelig*, *Sigv 3, 6*, *b. glaumi Guðr II 29*; jfr *b. vexti*, *tiltage i kraft* (subj. er valbygg) *PjóðA 3*,

32; b-endr laufa veðrs, krigere, Pórh 2. — 2) at modstå nogen, skade en, b. e-m Þdr 20, Háv 9, Grettis 23; ødelægge, b. skildi GSúrs 30, b. aldry aldar Ott 2, 10.

bellinn, adj, voldsom, stridbar, Grettis 19.

belti, n, 1) bælte, b. (acc.) dregr at hrygg, inðsnøres på grund af sult, SnH 2, 3; Auðun 2, EGils 1, 36; b-is hringja Anon (XIII) B 61. — I kenninger for so: sævar b., sœn som bælte, Lil 10; b. foldar Merl II 43, b. Fenringar, Leku, Brimlar ESK 13, 11, 12, 13, — for slange: b. grundar Merl II 16. — 2) en del af skibet (jfr Falk Seew. 14), pul IV z 9. Jfr jarð-, sjávar-.

ben, f eller n, (-jar eller -s; ntr. hos GSúrs 34, Sigv 3, 16, Hl 31 a, 40 a, Ht 56, men fem. er det alm., hds. er under tiden noget vaklende f. eks. ben fnýstu: b. fnýsti, det sidste er det rigtige, jfr Skjspr. 43-44), banesår, sår i alm., Hhund II 46, Am 90 (her tydelig banesår), dreygar b-jar Rdr 9; Eg Lv 21, Grott 15, Jökull 2; sjúga b-jar Sól 80, stór ben (pl.) GSúrs 34, djúpar b-jar Korm Lv 64; b-jar blœða Hharð 2, b. fnýsti blöði Gladr 5, b. knátti blása Jóms 32 (om hulsørenes piben), láta b. svíða Rst 21. — I kenninger, for blod: b-ja dogg Korm Lv 64, b-s bára pGisl 11, b-ja kolga Arn, 2, 6, b-ja regn (pl.) Steinn 3, 3, b-ja él GSúrs 27, — for sværd: b-s ór pGisl 9, — for pile: b-ja (v. l. brynju) hagl Eyv Lv 7; for ravn: b-s svanr Sigv 3, 16; b. jarðar, et i jorden gravet hul, Anon (XI) Lv 2.

1. **benda**, (-da, -dr), böje, spænde (af band), b. alm (bue) Rp 28, b. alma Hhard 7, b-r almr Hl 20 b, almar b-sk Hl 21 a, skildir b-sk, svejes, bevæges, Ht 9, b. hlífar Rp 42, b. brynbvara Krm 9, men urigigt v. l. vindr b-ir (udspiler) váðir (sejl) Ht 20, borðgrund b-ir stýri, lader roret svejes, Ht 74; — b. går så over til at betyde i alm.: at udfore, b. víg GDropt 5, b. randa rym Anon (XIII) B 60.

2. **benda**, (-da, -dr), give tegn, tilkende-give (en mening) ved tegn, hvat hyggr brúði b-u Akv 8; disir b. mér, giver mig tegn (varsel), Bjhit 2, 22.

bendagr, m, ‘sår-dag (ɔ: lys, flamme)’, sværd, Hjalmp VI 4.

bending, f, tegn, vink, vinna b. ESK 6, 49.

bendir, m, som böjer, benytter, b. valþognis Várar (valkyrjens) skíðs (sværd-ets), kriger, VGl 8. Jfr stríð, styr.

bendraugr v. l. for berdraugr, s. d.

Benedikt, m, Knud d. helliges broder, Heil 20.

beneldr, m, ‘sårflamme’, sværd, i pl. Hák 7.

benfasti, m, ‘sårflamme’, sværd, Hl 20 b.

benflœðr, f, ‘sárboerge’, blod, Hl 33 b.

benfúrr, m, ‘sårflamme’, sværd, Hjr 1, 3.

bengagl, n, ‘sár-gæsling’, pil, b-gogl gnúðu (v. l. brynn-) Gladr 5; b-s bræðir, kriger, Rv 6.

bengiða HolmgB 11 er uden tvivl forvansket, mulig af benvíðir, s. d.

bengjafær, n, ‘sársø’, blod, b-rs blágjóðr, ravn, Ott 2, 15.

bengjóðr, m, ‘sár-gjø’, ravn, pklypp. (se gjóðr).

bengrátr, m, ‘sárgråd’, blod, Anon (XI) Lv 3.

bengrefill, m, ‘sárstikke’, klingen på et sværd, beit b. — bat vas blóðrefill — Hfl 8; Krm 10 (greffil af grafi-a, et redskab til at grave med).

bengriðr, f, ‘sár-jættekvinde’, økse, (øksen Rimmugýr) Nj 27.

benhlunnr, m, ‘sárstok’, sværd, beiðir b-s, kriger, Korm Lv 52.

benhríð Harð 1 er uden tvivl forvansket vistnok for bálhríð, s. d.

benja, (-ada, -aðr), tilføje banesår, Fájn 25.

benknæif, f, ‘sárkniv’ (?), spyd, morg bitr b. óð í blöði Hfr 3, 17; mulig er kneif beslægtet med knífr; i øvrigt bruges kneif (hneif) om en større fiskekrog (Bj. Hald); om den betydning er gammel er uklart.

benknúar, m, pl, ‘sárknær’, en del af sværdet, pul IV l 10. Falk Waffenk. 27.

benlaukr, m, ‘sárlög’, sværd, pGisl 7.

benlinnr, m, ‘sár-orm (slange)’, sværd, b-s borg, skjold, Grettis 21.

benlofn, GSúrs 32, er vist forvansket for blíð Lofn.

benlogi, m, ‘sårflamme’, sværd, Qrv IX 47, rauðr b. Hl 22 b, bregða b-um Hhund I 51, b. beit Hl 34 b; Merl I 35; b-a vindr, se vindr, EGils 3, 12; b-a Ullr mand Eyv Lv 8, Hrafn 2.

benlekr, m, (-jar), ‘sárbaek’, blod, b-ir runnu pmáhl 6.

benmáni, m, ‘sármåne’, sværd, Krm 20 (som v. l. til boðmáni jfr v. 14).

benmár, m, ‘sármåge’, ravn, Hfl 11.

benrog Nj (XII) 1 kan ikke være s. s. benregn, men må være et helt andet ord; det findes i forbindelsen heyja b., holde kamp, hvor betydningen ‘at kæmpe’ er klar; mulig er b. = ‘sárguder’, ɔ: Valkyrjer, jfr udtryk som heyja valmey; benrog kunde betyde ‘sår-ström’, blod (jfr Rogn 2), men der til passer heyja ikke så godt.

benseiðr, m, ‘sárfisk’, sværd, porf 1.

bensigðr, m, ‘sár-segl’, sværd, Hrafn 3.

bensild, f, (-ar, -r), ‘sár-sild’, spyd eller pil, b-r klufu skildi Krm 4, rjóða b-r Hl 6 a (skrivemåden benshilldr er uden betydning).

bensikr, m, ‘sárfisk’ (síkr = helt), sværd, Sindr 7.

benskári, m, ‘sármåge’, ravn, Hást 7, pTref 1.

benskóð, n, sárrembringende våben, Grettis 11, Hl 35 a.

bensól, f, 'sårsol', sværd, *Anon* (XIII) B 59 (*i pl.*).
 benstari, m, 'sårstær', ravn, bræða b-a (*jfr. benþvari*) *Krm* 9, b-a minni (*drik*), blod, *EGils* 1, 23.
 benstigr, m, 'sårsti', den sti, som såret selv udgør (for sværet), sår, *Grettis* 33.
 benstorr, m, 'sårstör' (*fisk*), sværd, *Hl* 39 b.
 bensær, m, (-var), 'sårsø', blod, b-var rann (*hus*), såret, *Grettis* 6.
 bensœfdr, adj, dræbt ved sår, *Eg Lv* 21.
 bensœgr, m, sværdsnavn, pul IV l 5; dette synes at være den rigtige form, hvad så end sœgr betyder; v. l. er -sogr, -sigr. *Jfr Falk, Waffenk.* 47.
 benteinn, m, 'sårtén', sværd, *Hæng* VII 5. — Som mandsnavn *Iv* 25.
 benvagr, m, 'sårulv', sværd, b-s hregg, kamp, *HSt* 2, 5.
 benviðir, m, 'sårsø', blod, *GSúrs* 32, b-is skári, ravn, *HolmgB* 11 (her beror b. på rettelse).
 benvondr, m, 'sår-vånd', sværd, *Eyw* Lv 5, *pBrún* 4, *Brot* 19.
 benþeyr, m, (-jar), 'sår-to', blod (snarere så end 'sår-storm', kamp), b-jar gøllungar, *ravne*, *ESk* 3, 3.
 benþiðurr, m, 'sår-tiur', ravn, *Eg Lv* 7, *Porm* 2, 22, *Iv* 29.
 benþvari, m, 'sår-stang', sværd, *Krm* 9, men urigtig v. l. til benstari.
 ber, n, bær, *Nik* 2, *Anon* (XIII) B 15.
 1. bera, f, skjold, baugr á b-u *Anon* (X) II B 5, pul IV r 3, *jfr navnet Berudrápa (Egill)*.
 2. bera, f, hunbjörn, pul IV ccc 1, b-u hold *Vgl* 9.
 3. Bera, f, sagnhistorisk dronning, *Yt* 13; en anden, Högnes hustru (Kost-Bera) *Am* 34. 53 (*jfr* 6. 9).
 4. bera, (bar, borinn), 1) bære, løfte, bringe, b. byrdi *Hávm* 10. 11, b. hrís *Rþ* 9, b. brimsvín *Hym* 27, b. nái í fjóðrum *Vsp* 66, b. hami und eik *Helr* 6, b. sverð *Eirm* 6, b. blóðvond *Korm* Lv 4, b-sk banaspjót eptir, angribe hinanden for at dræbe hinanden, *Nkt* 63, b. randir (b. = lade bære; undertiden tilføjes: fram) *Gldr* 4, *Harkv* 21, *Vell* 31, *ESk* 6, 53, *Ott* 2, 4 (her ud på skibet); (om heste der bærer en) *Sigv* 3, 11, pul I 2. 3, *Ski* 8. 9; b. hofuð *Rdr* 13, b. hofuð í hendi *Lok* 14, b. hjarta fyr Gunnar *Akv* 22. 24, b. horn ór haugi *Sól* 78, b. ol-e-m *Eg Lv* 4, *pry* 24 (her b. framme fyr e-n), *Grí* 36, b. horn *Grí* 36, b. vín *Eirm* 1, b. bjórvæg syni *Hym* 8, b. mjød *Sigv* 2, 6, b. baug e-m *Rdr* 8, b. bauga *Vgl* 19, b. hnossir framme *Ghv* 6, b. goll ór garði *Leiboljr*, b. goll á hondum *Eyw* Lv 8 *jfr Sigv* 11, 16, b. váðir, være ifort, *Bbreidv* 4, b. serk *Hál* 8, b. hjalma upp (o: gå med hjælme på i land), *Hást* 8, b. merki fyr e-m *Iv* 9, b. út (skibene jorte ud) *Sigv* 10, 7, b-sk at bordi *Gldr* 4, visundr berr bik *Árn* 2, 16, b. segl *Sigv* 10, 8; b. vánaryol, bære tiggerstaven, gå ud at tigge, *Hávm* 78;

løfte, b. geira hátt *Krm* 3; b. andskota á bál *Vsp* 33, *Bdr* 11, b. á Halfs bana *Yt* 6, vits borinn (om den langvejsfra fløjne ravn) *Yt* 19, b. hendr at skrini *PjóðA* 1, 5, b. at sér volsa *Vols* 4, buðlungr bar (sverð) at mundum mér, forærede mig et sværd, *Árm* 1, borinn (tagen) ór serk *Am* 24, b. á lopt *Grí* 1. — 2) lægge, anbringe, b. lúðr í léa *Fj* 30, b. þjór á seyði *Hym* 15, b. miðra skutla *Rþ* 4, b. bøslar at hør *PjóðA* 1, 10, b. bond at boglimum *Hávm* 149, *Gróg* 10, b. út ás *Rv* 22. — 3) føre, (om vinden) veðr berr e-n *Arn* 3, 2, hregg berr skip *Eyj forn*, *jfr* b. lauðr of við (om den skumsprøjtende sør) *pfagr* 11, og hørvar b. qrvar (om buestrængen) *Hjl* 13; b. døgg á augu (græde) *GSúrs* 4; b. smyrs i sór *Lil* 91; b. våpn á e-n *Yt* 5, b. járn á lið (angribe med våben) *PjóðA* 4, 5. — 4) frembare, fremføre, især om digte, b. bolstrverð *Arbj* 6, b. mærð *Korm* Lv 30, b. mærð af hendi *Húsdr* 12, b. Hoftuðlausn fyr kné *Arbj* 8, b. óð fyrir e-n *ESk* 6, 8, b. lof *Vell* 10, *jfr* b. lof á þagnarrof *Hjl* 20; b. vætti *Eg Lv* 35; i samme betydning absolut: *Vitn* 7; b. gjold *þloft* 2, 1 (*jfr sammenhængen*), b. Óðins mjød á Engla bjøð *Hjl* 2 (her betyder b. dog måske 'medbringe hjemmefra'), b. e-m sogu, uttale sig om ens adfærd, *pKolb* Lv 7; b. ord frá morði *HolmgB* 9, b. orð, melde, *Grí* 32, derimod 'gemme ens ord i sit hjerte' *Gróg* 16, b. andspjöll *Guðr* I 12, b. røng orð saman, samle, þense på, vrangle ord (lögnagtige beskyldninger), *Fáfn* 33; b. skrok saman *Hhund* I 37; b. orð saman, föje (digteriske) ord sammen *Arbj* 25, b. goll saman, samle guld, *Skúli* 1, 4, *jfr* b. allir eitt ráð, er alle enige, *Hálf* IX 3; b. tilt með tvéim, sage at forlige med hinanden, *Lok* 38, b-sk róg milli *Am* 97, b. sakar á e-n *Ólhvit* 2, 3, b. sakrúnar með sitjungum *Hhund* II 34, b. nafn e-s víða, udbrede ens ry, *Hl* 17 a, b. niði víða, Sv. tjúg, b. e-t upp, meddele, åbenbare, *Hsv* 77, b. upp mærð *ESk* 6, 9, *Ht* 97, b. upp ættir *Hyndl* 11, b. upp sogukvaði *Jóns* 5; b. framm boena mál *Lil* 88. — 5) om hvad der hores, lyden der bærer, læt øxi b. hljóð *Hrólf* 8; som oftest upersonligt, mér bar hljóm *GSúrs* 36. — 6) upersonl. om drømmesyn m. m., bar dóm i drauma *Porm* 2, 2, mér berr i svefn(a) *Herv* I 5, *Korm* Lv 43; mér berr mart á málstýri, der kommer mig meget på tungen, *Leið* 37. — 7) andre upersonlige udtryk, brims blakka bar fyr iqrð *Ht* 35, svá at bráðum bar *Has* 48, raun(ir) berr *Nkt* 35, *Iv* 12, berr at hendi, *Iv* 10, pat bar skjótt at móti *Sigv* 8, varrsíma bar fjarri *Ht* 35, fognuð berr til e-m *Lil* 30, bar sókn saman *Hhund* II 10, men: fundir b-sk at *Sigv* 2, 1. — 8) forskellige udtryk, b. e-n ofrliði, overvælde en, *GSúrs* 30, b. magni *Ragn* IV 2, *Hskv* 2, 13, *jfr ESk* 5 hvor det står absolut, b. afli *HHj* 26, b. e-n bjóri, beruse

en, Vgl 28, borinn verkjum Oddrgr 4, b. af e-m, overvinde en, Korm Lv 47, Grett 2, 1, overgå en (i ypperlighed) Hhund II 38, Lil 7, b. sigt af e-m Yt 34, b. sigt ór rómu Ód 8, b. ban(a)ord af e-m (se bana-ord), slå ihjæl, Vém, Akv 43; b. hlut, trække sig ud af noget med det og det. resultat, b. hæra hlut, gå af med sejren, HolmgB 1, Isldr 6; det samme udtrykkes også ved: b. hæra skjold PjöðA 1, 25; b. lægra, minna, verra hlut Hhund II 21, Bjhit 2, 6, Nefari; lignende: b. afl et meira være den stærkeste, Sigs 33, b. øegishjalm of e-m Fáfn 16; b. af hendi e-s, opnå noget hos en, porm 2, 1. — b. sik svangan, te sig sulten, Anon (XI) Lv 8; — b. e-t við e-t, sammenligne inddyrdes, Merl II 101; — voxtr berr frá, afviger fra andres, overgår andres (jfr frábærr), Rv 15; — b. fé und e-n, bestükke en, Nkt 33. — Udrykket: borinn viðr Hávm 100 må vist forstås som tømmerstokke, anbragte hist og her (for at hindre adgangen, spærre vejen). — 9) være i besiddelse af, nære, være besjælet af (om ens åndelige egen-skaber eller tilstand), b. gótt hjarta Sigv 12, 24, b. vægð (at vígi), være skånsom, Hást 2 (ved rettelse), pmáhl 1, b. vár-kunnir Has 51; b. ugg Hár 1, b. angr Líkn 10, b. onn ok ótta Has 11; b. strið of e-n Kolb 2, 5; jfr b. óstyrkð á likam Has 19. — 10) bære, tale (åndelig), b. freistni SnE II 234, b. tjón Hsv 136. — 11) føde, bringe til verden, om moderen, b. børn Anon (X) Lv 6, Lok 23, b. jód Mv II 8; láta b-sk (frá mey) ESk 6, 2, SnE II, 232, jfr Víþr 47, Bár 11, Hyndl 37; b. í heim Has 19, borinn í heim heilli verstu Helr 4, part. borinn Vafþr 29. 35, Hák 19; med tilføjelse af et mandsnavn i dativ for at betegne faderen, Hyndl 12, Bragi Lv 1, St 17 o. s. v., ang. b. frá Jor-munrekki se Bugge Árkiv I 25; b. bróðir, bornir bræðr, kædelig(e) broder (brødre), Helr 12, Sigv 7, 7; eiga borit hjarta, med-født, Anon (XII) B 4, b. vel Korm Lv 5, b. baztr þjagr 7, b. hæstr (med tilføjelse af dativ: hverjum jófri ð: som den højeste af alle) Gríp 7, b. til arfs Eg Lv 8, b. til (absolut) Sigv 13, 8, b. til brúðar, født med nogen ret til bruden, (hun er bestemt til vedkommende), Alv 2; b. með bleydí Sigrdr 21, om de medfødte egen-skaber — også uden með: b. bolvi Grög 2, b. hugum pdr 13, og måske b. baugum, født (som arveberettiget) til ringe, til arv, Alv 5.

berbeinn, adj, barbenet, bæteragtig, Hár 6.

berdraugr, m, 'bærende stav', stav der bærer, b. hjors, sværdbærer, kriger, Glúmr Lv (v. l. ben- urigtig), auðs b., mand, Merl II 94 (også her står urigtigt ben-).

berfjall, n, björneskind, (af berr = bjorn)) Vgl 10.

bericetr, adj, barbenet, om Magnus bar-fod Nkt 48. 73.

berg, n, (sideform er bjarg, begge fin-

des side om side allerede i Haustl 16), klippe (i nutidssproget er der den forskel i betydning, at b. betyder en klippeflade enten horizontal eller vertikal, men ikke en fritstående klippe, hvad derimod bjarg betyder), hristusk b. Haustl 16, b. Sigtys (uvist hvad der menes) Odins klippe, Akv 30, af b-i, stående på klippen, Reg 18, ganga í b., klatre op i klippevæggen, Rst 27; breitt b. (i kristelig betydning) Gd 32; b-s bjorg Blakkr 2, 2; b. sjónar, øjet, EGils 1, 32, 3, 6; b-s geynilög, klippens bølge, digterdrikken, Vell 2. jfr glaum-, Hyfja, Leik-, set-, sjónar-, vegg-.

bergbúi, m, 'klippebo', jætte, Hym 2.

berg-Danir, m. pl., 'klippe-Daner', jætter, briðtr' b-a, Tor, Hym 17, Haustl 18.

Bergelmir, m, navn på urjættens sønnesøn ('den björne-larmende' af ber- = björn-?), pul IV b 6, Vafþr 29. 35. jfr Árkiv XXVII 136 ff.

bergifotr, m, 'smagende eller smagens fod', (v. l. bergis-), hoved, eller halsen, en af Egils dristige kenninger, b-ar borr (tungen) erumrk blautr, tungen bliver mig blød, kraftesløs, Eg Lv 44; (jfr KGisl Skjald. besk. 28 anm.).

bergir, m, 'smager, drikker', b. hræsævar, ravn, Harkv 20.

bergja, (-ða, -ðr), smage, drikke, spise, b. olví Lok 9, b. blöði Katr 46, b. blöðdrykk Ht 11, b. vatni Merl I 6, b. drekku sst I 7, b. blöði ok holdi (ð: Krists) Has 12; drött of b., spise (absolut), Guðr II 43, b. á blöði Orv IV 8 (hvor á måske bør udetaled).

bergjarl, m, 'klippe-jarl', jætte, brúðr b-s, jætiekvinde, Anon (X) III A 1 (jfr vindr).

berg-Mærir, m. pl., 'klippe-Mærer', jætter, bára b-a, digterdrikken, digtet, Refr 3, 1.

bergónerir, m, synes at være den rigtige læsemåde Eg Lv 14 (-oneris 2 hds, onn æris 1 hds, medens ét har -aunundar; om Bergonindr, en i sagaen forekommende nordmand, kan der i denne sammenhæng ikke være tale), b-is faldr må antages at være synonymt med kvindenavnet Åsgerðr, til gerðr kan faldr passe, så at b-is skal dække ás- (ós), b. = Odin? jfr fjall-geiguðr?). Hører ónerir sammen med Ónarr?

Bergr, m, en nordmand, Sigv 5, 1; B. Sokkason Gdþ 44.

bergrisi, m, 'klippe-, bjærg-rise', som det synes en slægt af jætterne, hvortil f. eks. Gerds familie (og bygmesteren) hørte; iørvigt kan det ikke ses, hvad forskel der er på dem og de egenlige jætter; ordet findes særlig i Grott: brúðr b-a 24, mær b-a 10, bræðr b-a 9; desuden Anon (X) II B 7: himinn b-a, fjældet? og Bós 8.

bergsalr, m, (-ar), 'klippesal', bjærgghule eller bjærg i alm, bønd b-ar, jætter, Har nið.

berg-Saxar, m. pl., 'klippe-Sakser',

dværge, b-a fley, *digt*, *Vell* 6. *Jfr* berg-Danir og berg-Mærir.
bergskor, f., (-ar), ‘*klippe-spaltning*’, *klojt*, *klifa* b-ar *Hhund* II 22.
bergstjóri, m., ‘*klippe-styrer*’, *jætte*, b-a hregg *Giz* 2, 2 syner at måtte betyde ‘*sind*’, men dette omskrives ellers som ‘*jætte* k i n d e n s vind, storm’; enten foreligger her en unøjagtighed eller også er ordet forvansket.
berg-Pórr, m., ‘*klippe-Tor*’, *jætte*, *Skraut* O 2. — Som egennavn *Anon* (XIII) B 18.
Berg-Önundr, m., nordmand (i 10. årh.), *Eg Lv* 21. *Jfr* bergóngerir.
berharðr, adj., hård, kraftig som en björn (**beri*, *jfr* berfjall), om *Gjukesönerne*, *Akv* 38.
berja, (barða, bariðr og barðr), slå, lamslå, besejre, b. i hel *Eldj* 2, binda éda b. *Hamð* 22, *jfr* barðr ok bundinn *Has* 21, *jfr* *Líkn* 15, bára barði við borðpili, bølgen slog (den) mod skibssiden, *Guðr* I 7, b. grjóti *Hár* 29, *Am* 87, *Harkv* 11, *Anon* (XIII) B 35, b. herdimylum *Rdr* 5, b. harðsteini *VGl* 5, i dette eks. betyder b. ‘at slå således, at vedkommende ingen modstand kan göre mere, overvinde’, og således i følgende: b. brúðir *Hár* 23. 37, b. byggvendr brezkrar jarðar *Hjr* 2, 9, vann barða síandr *Vell* 12, barði Dani *PjóðA* 1, 23, lógu barðir *PjóðA* 1, 9; upersonlig, skýja grjóti barði í augu *Jóms* 32, banke (især fisk, törfisk, så at den bliver lettere at spise), børø bein (egl. for at bruges til kreaturfoder) *GÁsb.* Med præp. á: b. á konum *Hár* 38. Medium b-sk betyder i regelen ‘at slås, kæmpe indbyrdes’, *Eg Lv* 8. 22. 40, *Sigv* 11, 9, *pGisl* 9, *Rst* 21, *Vsp* 45, *Hhund* I 38. 53, *Reg* 19 o. s. v., absolut *ESk* 6, 15; b. við e-n *Harkv* 7, *ESk* 6, 28; vindar b-sk *Merl* I 60; b-sk punti, om kædelig omgang, *EGils* 3, 1; bevæge sig stærkt, tumde sig, bolr barðisk *Hhund* II 29; med tilføjet um *Lil* 75.
bernit, Katr 51, syner at være berni, n., med den bestemte artikel, dannet af barn (ellers kun i sammensætninger som ein-berni), men sammenhængen er noget dunkel og næppe rigtig overleveret.
bernska, f., barndom, barnealder, *Orv* VII 22; b-u stétt, folk i barnealderen, de yngre, *Gd* 7.
bernskligr, adj., i barnealderen, meget ung, *pjsk Lv* 4.
bernskudøgr, n., barndomstid, *Mey* 50. 1. berr, m., vædder, *pul* IV aa.
2. berr, adj., 1) nøgen, bar, blottet, píndr b. *Líkn* 15, bundinn b. *Lil* 59, b-t hørund *Ragn* II 1; b. (skjoldr) *Sturl* 4, 23; usadlet, ríða b-um hestum *Darr* 11, sitja á b-um (>: hestum) *Hrólf* 1; blóði mun rigna á b-ar þjóðir, her betyder b. måske ‘uden skjold, beskyttelse’, *Anon* (XIII) B 41. — 2) åben, und b-um himmi *ESk* 6, 47. — 3) tydelig, ber ord *ESk* 6, 67, b. ósómi *Gd* 29, b. dauði *Grettis* 17; n. bert, tydeligt, mæla b-t *Hávm* 91, *Sigv* 12, 8. *Jfr* alls-, våpn-.

berserk, m., bersærk, vild kæmpe (egl. ‘klædt i björneskind’ af ber- og serkr), bruges særlig om sagnhistoriske personer som Arngrimssønnerne, *Hyndl* 24, *Orv* III 2; om lignende personer *Loð* II 1, hertil kan sikkert føjes *Grettis* 47; om mere historiske personer findes det om Klaufi i *Svarfdælasaga*, *Isldr* 18 (på grænsen til det sagnhistoriske), om 2 nordmænd, *Styrr*, men især om kæmper i Harald hærfagers hær, der også kaldes ulfheðnar, *Harkv* 8. 20 *jfr* 21; hvad vænner der menes *Hár* 37: brúðir berserkja (som Tor dræbte), er ikke let at se, hvis ikke det er de sædvanlige sagnhistoriske vildmænd.

bersi, m., björn (dimin. af *beri), *pul* IV cc 1, *Mhk* 6. 15, b. brunminrazi *Anon* (X) I B 1; skordu b., skib *Mark* 4, 1. — Som mandsnavn, *Korm Lv* 21, *Steinarr* 2, *Ogm* 2.

bersnauðr, adj., blottet for alt, *Gd* 36.

bersogli, f., fri, åben tale, tale uden omsvøb, *Sigv* II, 8.

Beruhraun, n., i det vestlige Island, *pKolb Lv* 6.

Berurjóðr, n., Berliud på Jæderen (Nor-ge), *Orv* I 2, *IX* 2.

Bessáiðe, f(?), *Bethsaida*, *Pét* 10.

bestingr, m., björn, *pul* IV cc 1; b. gljúfrstrætis, fjældkløfstiens björn, slange, *GOdds* 8; vel afledet af bast.

bestísima, n., bastbånd, leggja b. á, binde med bånd af bast, *Vgl* 12 (her står i øvrigt i hds: besti byrsima, men byr er uforståeligt og metrisk overflodigt).

Bestla, f., datter af jætten *Bolþorn* og moder til Odin, *Hávm* 140, B-u sonr *Vell* 4, B-u niðr *Steinarr* 2. — Blandt kvenna-heitit ókend *pul* IV yy 1.

betr se vel.

betra, (-ða, -ðr), göre bedre, b. vísdóm *Heilv* 3 (her står præsensformen betrir). betri, beztr (baztr) se góðr.

Beyggvir se *Byggvir*.

1. *beygja*, f., hvad der böjer, nedtrykker, hämmrar, kaum er b. (hds, bæggia), barna, byld er börnekval, *Rún* 11.

2. *beygja*, (-ða, -ðr), böje, b. hals *Lil* 52, b. járn at halsi, spænde jærn (lænke) om ens hals, *Mey* 48, b. alm, spænde bue, *Rþ* 35, b-sk aptr, böjes, vende, tilbage, *Lü* 66; b. skafl, trække på læberne (som en, der begynder at græde, sml. nutidsisl.: gera (beygja) skeifu, ‘lave en hesteskø’, om den grådvibrerende mund), pór jök.

Beyla, f., Freys tjænerinde, deigja dritin efter Lokes beskrivelse, *Lok* 56 (Sievers har *Beitr* XVIII, 583 f. forklaret navnet som Baunilo af baun, men dette er ikke ret sandsynligt, snarere er det afledet af baula, en ko, altså: den der har med køerne og deres malkning at göre; hertil passer dritin særdeles vel).

beysta, (-a, -r), slå, knuse, b. barð *Steinunn* 1, b. bakföllum, ro kraftig, *Am* 37 (til b. bör her vel underforstås: søen eller bølgerne).

beytisullr, *m*, *kun i forbindelsen b. blára brodda (den svulmende) beysting af [med] bláir broddar [jfr Nj II 530]*] den svulmende kamp, *Nj (XI) 5.*

beytill, *m*, *hestens avletem, der dyrkedes, Vols 5.*

betrz se góðr.

biðill, *m*, *bejler, Hæng IV 2, Herv VII 4*, b. Greipar, jætte, Haustl 13.

biðja, *(bað, bedinn)*, 1) *bede, ønske, ofte i en så bestemt mening, at ordet kan give ved: byde, kræve; med acc. pers. og gen. rei eller med infinitiv eller med en at-sætning; i betydning 'at bejle', styrer det genitiv; bað Fárbaутa мог deila hval Rdr 5 jfr 4, b. e-n friðar Haustl 8; Vell 20, pry 29, Hyndl 4, Hár 29, Sigsk 65; b. viðar skridar Ht 38, biðr sér fár verra (gen.) Am 84, b. dróttin orðgnóttar, ESk 6, 10, b. e-n sætta Sturl 3, 17, b. þagnar Gráf 1, b. hljóðs Vsp 1, b. lífs pjóðA 3, 21, b. matar Hávm 37, b. sýslu Snæk, b. felda Sigv 13, 4 (bede om eftergivelse af f. som afgift), b. bols, nedbedre ulykke, Hávm 126, b. lítils Nj 24, b. læs á líðu Hávm 136; baða hyggja Hjr 3, 2, baðat vinda Eyv Lv 4, baðat flytja Hár 8, bað draga Hhund I 29, jfr Oddrgr 14, Hym 14, Sigrdr 9, bað mik halda Hár 8, bað flögð deila Sigv 3, 4; b. at skyldi mala Grott 3, bið þú at finni Lil 88, bað, at skyldi allir Jóms 36. — Med acc. af et adj. prædikativt (og efterfulgt af infin., hvis ikke denne er underforsidet), b. e-n heilan GSúrs 13, b. heilan vesa Grí 3, b. heilan koma Hák 18, b. qndverða ornu klóask Sigv 7, 5 (sagde, at . . . skulde), b. heilan liða Bersi 1, 1, b. sælan sofa Sigrdr 34, b. frægstan verða Hhund I 2. — 2) *bede (gud, -erne)*, b. vettir pKolb Lv 9, b. Krist Hjr Lv 10; absolut, Hávm 144, ESk 6, 65, Lil 75, b. fyrir e-m GSvert 11, Iv 45. — 3) *bejle til*, Hjr Lv 2, Guðr I 22, Am 92. — bednir findes som urigtig v. l. til goedeir Harkv 16.*

biðkvón, biðkvæn, *f*, *væntende, o: forladt, hustru, jorden (som Odins tidligere, første hustru)*, b. þróðja Hjr 1, 3; b. hanga Dvalins Drporst 2 er ikke fuldt sikkert, mulig betyder det 'Hel', hvis teksten er rigtig (SÉ: valkyrje).

bif, *n*, *(eller bif m?)*, *kun i forbindelsen b-um fáðr om skjoldet, Haustl 13. 20, hvor det må betyde farver eller — snare — billede; det er vist identisk med no. biv, "en flygtig og ubestemmelig, men dog straks mindende, lighed, former"*, jfr bölik (Ross).

bifa, *(-ða, -ðr)*, *bevæge, rokke, ryste, men altid i medium, bifask (-ðisk)*, jorð b-sk Skí 14, Anon (XIII) B 14, hauðr b-sk Lil 59, holl b-sk pdr 18, salr b-sk pry 13, (salar) b-sk á oddi Fi 32, hjarta b-sk Akv 23, 25 (om det udskårne hjærte), vendir (masterne) bifðusk Arn 2, 4, stýri b-sk Arn 2, 10, rengr b-sk Kali, randir b-sk Eyv Lv 3, oddar b-sk Arn 5, 7; sem þúsund b-isk, *bevæger sig fremad, Firm*

3; álar b-sk Am 2, 10, sili Kinnar (søen) b-sk ESk 13, 14; — ryste af skræk, bandingi b-sk Fáfn 7.

bifgrund, *f*, *'bævende, bevægeligt land'*, Rakna b., *søkongens bevægede land, havet, ESk 12, 14.*

bifkleif, *f*, *(-ar)*, *'bevægelig klippe'* (egl. klippesti), eller 'med billede (jfr bif) forsynet klippe', b. baugs, ringens klippe (land), skjoldet, Haustl 13. 20.

Biflindi, *m*, *Odin (egl. 'skjoldryster', krigar)*, pul IV jj 6 (skr. bibl., v. l. urigtig bik-), Grí 49 (også her skr. bibl.-).

biflykjja, *f*, *'bevægelig løkke, ring'*, b. hlðs, slange, (hlíð alsás her om ormens tilflugtssted), EGils 1, 38.

bifra, *f*, *danskeren Eyvinds tilnavn, Heil 20.*

bifraukn, *n*, *'bevægeligt trækdyr'*, b. ára (áernes), skibet, Sindr 1.

Bifrost, *f*, *'den bevægelige vej' eller — snare — 'vejen med de mange farver' (jfr bif), regnbuen, (gudernes vej fra jord til himmel), som v. l. i SnE til Bilrost Grí 44, s. d.*

bifstaup, *n*, *'bevægeligt kar eller bæger'*, bjóðr b-s, mand (eller tjæner), pmáhl 11.

bifsækir, *m*, *bevæger (af seckja 'iværksætte noget med iver')*, alms b., som stræber efter at bevæge buen, Ht 31.

bifteinn, *m*, *'bevægelig tén'*, b. brynu, sværd, Eg Lv 29.

bifvangr, *m*, *'bevægeligt land'*, b. ýs (buens), arm, halda b-i ýs of e-m = halda hendi yfir e-m, beskytte én, Korm 1, 7.

bifhorn, *m*, *'bevægelig torn'*, b. sárlaxa Sýrar (valkyrijens), spyd, Eg Lv 18.

bik, *n*, *beg*, b. vellanda Mey 39.

Bikki, *m*, *Jörmunreックス mand, forræderen, Sigsk 64, Akv 14.*

bikkja, *f*, *tævehund, rauð b. Máni 2.*

1. Bil, *f*, *(gen. forekommer ikke)*, asynje, egl. ifølge Snorre en bondes datter, som Máne røvede fra jorden (SnE I 56, 118), pul IV h 1, synes brugt som halvkenning (jfr pul IV yy 3) Anon (XII) C 36, men her er vildi vist fejl for falda, falda B. kvinde; således, i kenninger, bruges B. meget hyppig: (med guld) B. audar Vígl 14, B. seima Vols 1, B. bóru logs SkrautO 1, B. linnvengis Oddrgr 23, Helgi dyrr, B. Fróða meldrs Rv 15, (ring) B. bauga stalls bríma Oddi 2, (klædningsstykker og kvindearbejder) B. dúks EGils 1, 11, B. falda (se ovenfor), B. gerðu Has 52, B. blæju GSúrs 14, B. kingu EGils 1, 17, B. twinna Vígl 20, B. borda Gunnl Lv 9, B. olstafna HSt 2, 4; B. hrauna, troldkvinde, uteske, uvætte, EGils 3, 7. — Jjr geymi-happbægl, hirði-, hør-, born-, þægi.

2. bil, *n*, *egl. afstand, nølen, svigten, lesta b., skynde sig, handle rash, Hí 37, svefja b. Vell 7, brigða b. Anon (XIII) B 26, bolva b-i Eyv Lv 2, granda b-i Eg Lv 20.*

bila, *(-aða, -at)*, *svigte, gå i stykker, opt enn betri b-ar Hávm 125, gramr munu b. Ht 8, old (acc.) b-r at halda ord Grett 2,*

8, b. at veita vægð Líkn 48; heill b-ar Grettis 36, Ormsp III, fátt fár b-ar, und-lader at indtræffe, pKolb 3, 7, hóll fjalla b-ar pKolb 3, 5, heimar b. Ht 96, lopt (= himinn) b-ar Hyndl 42.

Bileygr, m, (-s), Odin (egl. 'hvem øjet svigter, fordi han var enøjet'), Grí 47, pul IV jj 5.

bilgjarn, adj, der gærne giver efter, svag, Gunnarr. — Jjr 6.

bilgrønduðr, m, (-adar), som handler rask (jfr bil), Styrr.

Billngr, m, dværg, Vsp 13 (kun i Hb), B-s burar (dværgens) full Ormr 1, 4; i og for sig kunde B. også her være et jættenavn; det er det vistnok i Hávm 97, hvor Odin betegner den af ham elskede skønne som B-s mær. Mulig er ordet identisk med no. billing 'tvillingbroder'; identisk hermed kan igen være det b., der forekommer Anon (XII) B 11 i forbindelsen b-s hviða, et voldsomt stød, opstød.

Bilrost, f, et andet og hyppigere forekommende navn på regnbuen (egl. 'vejen der svigter', jfr B. brotnar es á brú fara Fájn 15), Grí 44, Fájn 15. Jfr Bifrost.

Bilskírnir, m, Tors palads, egl. der undgår (skírnir til skirra[sk]) at svigte, styrt sammen, uforgængelig stærk (af andre forklaret som 'den der opklares, skírn, i et øjeblik', ∞: ved lynet, men sikkert mindre rigtigt), Grí 24; gramr B-is, Tor, Gamli 1.

bilstyggr, adj, som undgår, skyr, nølen, handler rask, pór 2, pfagr 7, Pt 36.

bilt, n, (vel egl. ntr. part. til bila), kun i forbindelsen verða (med dat.) b., blive pludselig bange (vel egl. man farer tilbage af frygt) så at man glemmer at handle, Hæng VII 4.

biltrauðr, adj, uvillig til nølen, = bilstyggr, Nkt 57 (og som v. l. til bilstyggr pfagr 7).

binda, (batt, bundinn), 1) omgive med bånd, binde, sammenbinde, b. bast, sammenbinde knipper, Rp 9, b. skúa Guðr I 9, b. bauga rauða, binde ringe sammen til et knipe, Fájn 40, jfr bundinn flóðfasti nedfi.; b. hún (mastetoppen), vel at hejse sejlet helt op til toppen, Korm 1, 3, b. e-a líni prý 12. 15. 17. 19, b. línu jorð Mardallar gráti Ólhelg 11, b. tagli um hnakka Rv 6, grund bundin naðri, omgivet af, Hallv 4; b. sór GSúrs 35, Rauðsk (s. 176), b. benjar Hálfs IX 8, også med af (um, yfir) Hrafn 1, Gestr 1, Sigrsk 32; b. ró, binde en (itubrudt) sejlstang sammen, Korm Lv 38; b. knút, slå en knude, Sigm 2. — 2) binde, fastgøre (noget til noget), b. e-n Lok 49. 50, Vol 12, Ákv 18, Lok 41, Hamð 21. 22, Grotti 6, Líl 49, Haustl 11(?), b. hunda Hhund II 39, b. far þjóðA 3, 34, b. lindihjort við stik Glðr 6, b. veggondr við Noreg GSvert 1, b. inn (fē) Eyr Lv 12, b. at halsi Steinarr 1, b. á beðjum, binde på lejet, Hávm 101; barðr ok bundinn Has 21, bundin í kvøl Kolb 1, 3, b. børn

i pinu Lil 64; b. saman skip Sigv 2, 3; uegl. b. saman gunni pKolb 3, 11; b. harm á hendi, volde en sorg, Jóms 2. Part. bundinn findes i: b. skepnu, bunden til det skabte, Líkn 30, róð viti b-in, egl. 'råd, knyttede med forstand', forstandige råd, Sól 32; b-ar randir Ákv 14 er dunkelt, skjolde med bånd(?) eller 'sammenbundne skjolde'(?) — bundinn flóðfasti Kolb 2, 3 er et ret mæreligt udtryk og synes at måtte sættes i forbindelse med et udtryk som slungit gull við þótt (Ht) se slunginn (slyngva). — 3) med., b-ask med gen., at afholde sig fra, b. vándra verka Has 47, b. reekðar Hjr Lv 19, b. bøls Eg Lv 43, b. bræði Sigv 7, 7, også b. við e-t i samme betydning, Vols 9. Jfr línbundinn, rábundinn, sinbundinn.

bingr, m, leje, sæng, i b-i Olsv 5, leggja brúði i b-g hjá sér Krm 13, byggva helli fyr (isteden for) konu b-g Bbreiðv 5, glæstr b. Korm Lv 36. — I kenninger, humra b., havet, EGils 3, 13, storma (v. l. strauma b., d. s.?), Vígl 17; Sófnis b., guld, Hjalmp IV 15. Vols 3 er bing fejl for bing. Jfr naðr, svan-, vall.

Bingvor, f, ukendt mytisk (?) væsen, Sól 70 (v. l. Bjug-).

Birgr, m, dansk bryde, Har níð.

birki, n, birketræer (kollektivt), b. stýris, rorets birk, skib, porm Ól 1, 1, b. bøð-serkjar, krigere, Hjr 2, 5, Bjhit 2, 16, b. bláserkjar, sværd, fagrgata b-s bláserkjar, sárene, Rdr 6; b-s ötti, ilden, dens bjóð = arin-, Arbj 16; birkis Grettis 47 er lidet forståeligt. Jfr hrauð-, hrún-, hyr-. Andre (Reich. s. 24) opfatter bláserkjar birki som kenning for 'kriger' (jfr bøll-fagr), men det lyder ikke naturligt; det måtte da være identisk med allir.

Birkibeinar, m. pt, Birkebenerne, Nefari, Olhv 5, 2.

birkhind, f, 'afgnavende hind', kun i kenningen: bruns b., hind som afgnaver knopper, jár eller, snarere, ged, (birkistammen i birkja 'at tage barken af') Eyr Lv 12.

birkinn, adj, afbarket, b. viðr, træ, hvoraf barken er flækket, Guðr II 12. Andre opfatter b. som 'birke-', men sammenhængen taler for den første opfattelse; jfr no. birkjen eller berkjen 'tør, hård' (Aasen). Jfr Sahlgr Edd-Scald 276.

birkisótt, f, 'birkens sygdom, fjordær', ilden, Sturl 3, 10.

bírta, (-ta, -tr), klare, tydeliggøre, vise, birtr sólu, solbeskinnet, Oddi 5, heimr es birtr Anon (XII) E, Gd 66, b. sjón, göre synet klarere, SnE II 200, b. sól SnE 240, b. tákni ESk 6, 51, virðing b-isk Anon (XII) C 34.

birti, f, klarhed, lys, brjándi b. Gd 68, b. himma, himmelsk lys, Gd 13, b. himins, solen, Has 60; b. hildar, sværd, Gullás 1; en hæsta b., jomfru Maria, Vitn 19.

birting, f, klarhed, oplysning, Gdβ 46.

birtingr, m, 1) lakseart (af bjartr), sørred (Nordgård), pul IV x 1; slóð b-a,

søen, *Ragn XI* 1. — 2) udmærket mand, se de følgende sammensætninger: hræ-, róg-, ping-.
birtirann, n, lysende hus, hjem, b. byrjar, vindens lyse hjem, himlen, *Líkn* 28.
bit, n, bid, b. hrensu (*pilens*) *Hæng* V 12.
biti, m, 1) bid, mundfuld, blinds manns b-ar *Mhkv* 26. *Jfr* rauðbiti. — 2) b-ar regnes blandt skibets dele, *pul IV* z 9 (vel tværþjælker). — 3) ‘som bider’ i sammensætninger: kvern-, legg-.
bitla, (-aða, aðr), forsyne med töfler, bidsle, rauken bitluð *Hund* I 51.
bitlingr, m, en lille bid, mundfuld (dimin. af biti), *Orv VII* 5.
bitr, adj, egl. bidende, skarp, om sværd: *Eyy Lv* 5, *HolmgB* 11, *Háv* 6, *GSúrs* 19, *Hfr* 3, 17, *Reg* 26, *jfr* b. krókr *Lil* 82, om kamp: b. brandleikr *PjóðA* 1, 8; dygtig (om mænd), *Olhelg* 3, *Fáfn* 5, b. at berjask *porm* 2, 22; bidende (om trolddom), b-rir galdrar *Oddrgr* 6; bitter, smærtefuld, b. dauði *Líkn* 32, b. fór *Leid* 8, b. oftreigi *Guðr* I 3.
Bitra, f, fjord og egn i det nordvestlige Island, *pTref* 5.
bitrligr, adj, egl. som ser skarp ud, om-trent = bitr, b-g sverð, spjót *Gd* 34. 35; b-g röð *Harð* 6.
bitskholm, f, ‘bidende sværd’, halms b-ir, halmens bidende sværd, tænderne, *Heiðr* 22.
bitsött, f, bidende sygdom eller: sygdom, forårsaget ved (insekters) bid, *Hávm* 137 *jfr* beiti; b. hlíðar þangs, græssets bidende (her står bit i denne betydning) sygdom, fordærvt, ilden, *Yt* 24.
bitull, m, bidsel, *Akv* 28. *Jfr* goll-.
Bíarr, m, sagnperson, hvis hest *Kortr*, *pul II* 4.
bíða, (beid, beðit), 1) vænte (på noget) enten absolut eller med gen., *Hamð* 17, b. heðan, þaðan *Am* 39, *Hund* I 22; b. e-s *Lok* 39, *Hárb* 14, *Am* 60, *Eg Lv* 42, b. kvánar *Völ* 5, b. hoggs *Hausl* 17, b. heljar *St* 25, b. ór stað *Háv* 10, *Eviðs* 3, b. sára ór stað *Sigv* 1, 2, b. vindbysna *Pjóð* 4, 2, b. Ólafs *Rst* 7, b. brodda hríðar *GSúrs* 32, láta b. vígs *Hund* I 10, b. elds, måtte finde sig i branden, *Orv IX* 36, b. ens verra *Nj* 29; b. pings, omtr. = indfinde sig på ting, *Sigv* 9, 1, b. páksa *Sigv* 2, 14, sok b-r aptans, må vænte til om aftenen, *Sigv* 11, 18; b-andi Hristar éls, kriger, *EGils* 1, 34. — 2) opnå noget (godt), lide noget (ondt), b. bót(i)r *Hallbj*, *Tindr Lv* 2, *Hfr* 3, 28, *Merl II* 103, *Völ* 19, b. vilja sinn *Grág* 4, *Fj* 48, b. feginsmorgun *ESk* 1, 3, b. sælu *ESk* 6, 62, b. betra konung *ESk* 6, 14, b. proska *Nkt* 8; b. hæru *Gunnl* Lv 6, b. ellí *GSúrs* 17, *Arn* 6, 13, *Ofeigr* 4, *Mark* 1, 31; — b. e-t (ondt) *Guðr* I 3, 4, 8, b. sorg *Ott* 3, 5, b. stríð *Hfr* 3, 21, b. harm *Mhkv* 28, b. refsing *Sigv* 12, 4, b. reiði e-s *Jór* I, b. bana *Hávm* 15, *Mhkv* 8, b. andránn *HolmgB* 10; i *Hávm* 41: ef pat b-r at

verða vel må man gå ud fra den sidste betydning: hvis det opnår det, at gå godt, d. v. s. omskrivende for: hvis det muligvis går godt (forholdet viser sig varigt).

Bifurr, m, dværgenavn, *Vsp II*, *pul IV* ii 1.

bígyrðill, m, = gyrdill, bælte, bæltested, *pdr* 18.

bílda, f, pil, *pul IV* o.

bíldr, m, (plovjærn, åreladningsjærn) et slags pil (*jfr* bíldor og foregående), b. í benum *Merl II* 66. — Som navn på Odin(?), B-s hótr, *hjælm*, *pórh* I, — på dværg *Vsp* 13 (*kun* i *Hb*), — på en sagnhelt *Örv III* 1. — *Jfr* skærur.

bíldskorinn, adj, skáren, hugget, med åreladningsjærn, b-in ben = ædr (synonymt med ædr, hunederfugl) *Gát* 1.

bíta, (beit, bitinn), bide, garnr beit *Yt* 4 (om ilden), b. breftónnum *Akv* 11, beit geit (bed ihjæl) *Anon (X)* *Lv* 1, b. skjold *Eg Lv* 28; spise, b. hvassara, breiðara *þry* 25, b. epli *Lil* 14. 17 *jfr* 16, b. af limum, bide af grenene, øde levet af grenene, *Grí* 25. 26; især om sværd og våben, bide, såre, absolut, beitiat, bed ikke, var ikke skarp, *Eg Lv* 33, geirar bitu *TorjE* 3, *Hamð* 25, bítiat sverð *Hund* II 33, sverð bitu slætt *Anon (XI)* *Lv* 15, bítiat våpn né velir *Hávm* 148, sverð bitu seggi *Gldr* 7, sverð beit vadír *Hák* 5, láta sverð b. á bak *Korm Lv* 54, b. lýti á lim *Ht* 10, b. í tvau *Korm Lv* 27, b. skarar *porm* 2, 16, b. mik eggjar *GSúrs* 37, sverð bitu skjoldu *Krm* 21, bengrefill beit í kufl *Krm* 10; herhen hører ogsá: ofarla b., bide, såre, oven til, o: i hovedet, *Hávm* 118; om andre ting: fjotrar bíta *Valg* 9; eðar b., *Hund* II 31, röð b. *Sigsk* 64; b. í hvarma, bide i öjnene (om det salte sósprójt), *Frþ* I 9; — b. skeggi, bide sig i skaegget (læben), *þjsk Lv* 3; — skorunge léta brim b. (sluge eller edelægge) børð *Gunnh*. — Medium: bides, om heste, hestr sás skal bítask *Grettis* 34.

bjalfi, m, ham, skind, pels, b. hauks *Hausl* 12; *Audun* 2 (i en mindre klar sammenhæng); skindkappe *Gdb* 36; i kænninger, for brynde: b. *Hniikars* *Isldr* 13, b. *Ygg* *pveil*. *Jfr* enni.

Bjalki, m, konge i Bjalkaland, *Orv VIII* 7, *IX* 68.

bjalla, f, bjælde, klokke, *plojt* 3, 6: gætir b-u, en *klaerk*, *Steinunn* 2.

bjarg, n, opretstående klippe (især ved søen; *jfr* Ol. helliges omskrivning brattir hamrar = bjorg, *jfr* berg), bjorg brustu *Hausl* 16, bergs bjorg *Blakkr* 2, 2, b. hafs *Háv* 9, þjóta í b-um *Nj* (XI) 9; *Hárb* 23, *Sigrdr* 14, *þry* 21, *Fj* 35; om de af Ymers knogler dannede klipper (jordens klipper, sten og bjerge?) *Vafþr* 21, *Grí* 40; bjorg ok (éða) brim *Grí* 38, *Hund* I 28; ganga í b., klatre, bestige et fjæld, *Rst* 27, b. blóðeisur, øksenakken, *ESk* 11, 7, b-a gætir, jætte, *Hausl* 17, b-s skjoldungar, jætter, *GSúrs* 14, b-a Gefn, jætiekvinde, *Hausl* 2; — *Jfr* grjót-, himin-, hnít-, Val-, Vin-

bjarga, (borg, borginn, men: bjargar præs. *Lil* 76), 1) redde, frelse, bidrage til at bevare ens liv eller beståen, b. fari *Hávm* 154, b. seglmorurum *Sigrdr* 10, jfr *Hávm* 152, b. vargi *Steinn* 3, 3, jfr *VGl* 3, *Isldr* 10; b. fjorvi *Vell* 8, *Grett* 2, 7, *Oddrgr* 30, 32, jfr *Grett* 1, 6, *Hl* 35 a, burgumk *porm* 2, 6, b. mognunum *Rþ* 43, galdrar burgu þóri *Sigv* 12, 16, barg drengjum *ESk* 6, 56, *Jóms* 28, 39, sólar tyggi bergr seggjum *ESk* 6, 65, trúa bergr oss *Nik* 2, b. sólu *Hfr Lv* 28, *ploft* 3, 7, b. ondu *Ingj* 2, 5, b. sér *Lil* 21. — 2) beskytte, b. oldum (om Tor) *Hym* 22, *Fj* 39, *Grög* 5, cegishjalmr bergr *Fáfn* 17. — 3) tage sig af (nærmet = begrave), b. nōum *Sigrdr* 33; jfr *Falk*, *Torp-festskr.* 1 f.
bjargalfr, m, klippe-alv, *Bergb* 11.
bjargarlauss, adj, uden frelse, hjælp, *Heil* 19.
Bjargey, f, Håvard haltes hustru, *Háv* 5.
bjargrunar, f. pl, 'bjærgeruner', runer til at forløse kvinder, de skulde ristes på håndfladen, *Sigrdr* 9, jfr 19.
bjarkan, n, navnet på runen **B**, *Rún* 25.
Bjarkey, f, Bjarkø på Hålogaland, *pul IV bbb* 3, *Anon (XII)* 15.
Bjarki, m, den bekendte sagnhelt, *Mhv* 7; stála B., mand, *Rv* 14. Jfr *Bugge*, *Beitr XII*, 57.
Bjarmar, m, pl, indbyggerne i Bjarmaland, *Qry VII* 8, *IX* 8.
bjarmskr, adj, fra Bjarmaland, b-ar kindir (v. l. *Bjarma*) *Gráf* 5.
Bjarni, m, sön af Broddhelge, *GDrop* 2, *Isldr* 4; to andre personer *porm* 1, 5, *RKet*. — Isl. skjald *Rst* 34, *Isldr* 16.
bjarnigull, m, 'björne-pindsvin', et slags pindsvin, gengivelse af lat. ericius, *Merl I* 19, 22.
bjartglöð, f, (-glœdr), strålende gløder, b-glœdr fløds, søens lyse flamme, guld, *Pt* 53.
bjarthaddaðr, adj, med lysende hår, lys-håret, *Gríp* 33, *Merl II* 77.
bjarthiminn, m, lys himmel, i pl. *Sturl* 5, 4.
bjartleygr, m, (-s eller -jar), strålende ild, b. Rínar, guld, *Ód* 1.
bjartliga, adv, klart, lysende, *Sól* 69.
bjartiligr, adj, klar, lysende, b-g vón *Gd* 35.
bjartilitaðr, adj, med lysende lød, ansigt, brúðr b-ud *HHj* 7.
bjartlogi, m, lysende flamme, b. hreggs hróts, himlens klare lue, solen, *Has* 9.
Bjartmarr, m, en islænder, *GSúrs* 10.
bjartplógaðr, adj, kun i forbindelse med akr bauga, ringens ager, mark, armen; b. synes om en ager at måtte betyde: 'bearbejdet med en lysende plov', overført på armen: 'forsynet med en lysende ring, der går om armen som en plovfur', *PjóðA* 3, 27.
bjartr, adj, lys, strålende, bjort sól *Arn* 5, 24, (mæk her modsætningen b. verðr sól at svartri), b. røðull *ESk* 6, 2, bjort

ljós *Korm Lv* 2, bjort stjarna *ESk* 6, 2, b. eldr *Arn* 2, 12; om guldet: b. auðr *Mark* 1, 9, b. baugr *Sigv* 3, 5, b. seimr *Nkt* 33; om våben: bjort Sórla fot (brynjær) *Hjr* 1, 9, b-ar brynjur *Pjóð* 3, 3, b-ir hjalmar *Sigv* 12, 10, b-ar svaltungur *Bersi* 1, 2, b-ir oddar *Arn* 5, 7, bjort mgl, om klingen, *Krm* 1; om andre genstande; b-ar skeiðar (ɔ: strålende af guld) *Valg* 9, b. steinn *Guðr I* 18, b-ar váðir *Sigs* 49, b. salr *Yt* 2, b-ar borgir *Merl II* 57 (her måske 'berömte'), b. staðr (om paradiiset) *Od* 28, bjort blôðrost *Sigv* 12, 8, — om personer, især kvinder, og betegner da deres lyse ansigtsfarve og måske tillige det lyse hår (jfr haddb. og bjarthaddaðr): b. (Freyr) *Vsp* 53 (mæk her modsætningen b. at Surti), b-ir døglingar *ESk* 4, 2, b. konungr *Iv* 39, b. herra *Gd* 39, b. guð *Gd* 1, bjort döttr *Grip* 15, bjort mær (hører til mær og ikke til módir) *Guðr II* 1, jfr *Akv* 43, *Ám* 11; bjort brúðr *Krm* 13; mulig betyder b. dog i nogle af disse tilfælde 'glad', jfr *Snorres forklaring til Ht 4*: unir b. = unir glaðr, jfr modsætningen: b. ok dappr *Ltkn* 9 og hyggju b. *GGalt* 5; om dele af legemet: b-t hold *Lil* 24, bjort brún *Rþ* 29, b-ir vangar *Rþ* 34, skopts bjort *Tjorvi*, b. lófi (en kvindes hånd) *Guðr III* 9; — om andre ting og begreber, lysende, berømt, udmærket, bjort kristni *Gd* 26, bjort tókn *ESk* 6, 51, bjort brögð *ESk* 6, 49, b-ir siðir *Gd* 50, b. styrkr *Gd* 56, b-t hjarta *Hl* 9 b, *Heilv* 14 (= glad, munter?), b. elskugi *Heilv* 14, b-t líf *Mark* 1, 28, b. endir lífs *Gd* 25, b-t heiti *Ólv* 2, 5. — b-ra står som v. l. for det rigtige brattra *Haustl* 10. — Jfr al, gagl-, geð-, goll-, hadd-, heið-, hørund-, lik-, ógnar-, sal-, skinn-, sókn- sól-, veg-, vind-, víg-.
bjartveggjaðr, adj, med lyse, ɔ: lyst malede, vægge, om skibet, b-ðaðast regg *Ht* 34 (anderledes men næppe rigtigt, af veggr = sejl, Jþorkelsson, *Arkiv XV*, 220).
bjóð, n, bord (til at sætte mad på), *Rþ* 4, 31, 32, *Akv* 23—25; i uegenlig forstand (om en flad sten, der benyttes som bord), *Haustl* 5 (af breiðu b-i), b. birkis ótta, ildens bord, arnestenene, b-a birkis ótta-bjørn = arin-bjørn (mandsnavnet) *Arbj* 16. Kan sættes i forb. med bjóða 'byde', se *Meringer i IF XIX*, 450.
bjóða, (bauð, boðinn), 1) byde, tilbyde, inddbyde; grundbetydningen er 'forkynde, meddele' (jfr boð, boða), nærmest ved den står b. i forbindelser som følgende: b. vornuð *Sigv* 11, 13, *Akv* 8, b. ríki e-m *Jóms* 17, ýmsir b. qðrum fár *Mhv* 6, b. hildi *Vell* 34, b. almskúr porv tréf., b. at ganga á holm *HolmgB* 4, b. ótta Rínar leyg *Ód* 1, b. Ygggs at *Sigv* 1, 6, b. hyr rauðum para *Anon (XI)* *Lv* 9, b. herstaf *Herv VII* 7, b. skáða *Rv* 8, víg boðin *Merl II* 69, b. óljúfan *Hár* 41, b. góðan dag *Heil* 20, lét trú óldum boðna *Ód* 9 (b. næppe i betydningen 'befale'), b. svanna

burð, *forkynde*, *Leið* 22. — 2) *heraf udvikles let betydningen dels ‘at tilbyde’ (nogen noget), dels ‘at indbyde’ (nogen til noget)*, a) b. brag *ESk* 6, 1, bauða men hilmi *Rdr* 9, b. lög *Hfl* 2, *Fj* 3, *Korm Lv* 44, neita goðs rétti boðnum *Hskv* 2, 1 (*dette sted kunde også høre til de først anførte*), b. fé, goll *Hávm* 92, *Guðr II* 18, b. ógnar ljóma *Hhund I* 21, b. bauga *Hhund II* 35, *Oddrgr* 21, b. kindir, *tilbyde til mand*, *Guðr II* 31, b. mat *Grí* 2, b. ulfum hræ *Hfl* 12, b. bú við e-u *Oddrgr* 21, boðinn kost *Sigrdr* 20; *herhen hører vel også*: b. nafn *Hfl* 7, samt b. sik fram, *frembyde sig, vise sig som virkelig*, *Lil* 20. — b) *absolut Krm* 28, *Am* 11, b. heim *Hák* 10, *Bjhit* 2, 22, [GSúrs 22 er heim *forvansket*], *Krm* 29, *Am* 7, *Hávm* 67, b. inn *Eirm* 5, b. til matar *Sól* 2, b. til ols *Sigv St* 2, b. til bekkja *Am* 28, b. til himins vistar *ESk* 6, 6, himnar b-ask *Lil* 62, b. á bed *Lok* 52, b. ormum til *Am* 59; *hertil hører vist også b.* *Hogna o. s. v.* *Hhund I* 52, *hvor betydningen ‘befale’ næppe er på sin plads*, b. upp ríki *Anon (XI)* *Lv* 14, b. af heimi *Rst* 33. — 3) *bejale*, b. hátt *Ht* 37, b. uppþongu *Arn* 6, 12, helmingi baðt hanga *Valg* 4, b. e-n (acc!) at o. s. v. *Katr* 40, *Heljar* meyjar buðu mér hrolla *Sól* 38 (*hører måske til de første, men sammenhængen er noget uklar*), b. fingrgoll gefit trollum *Korm Lv* 44; b. út *Hökr* 1, *Sigv* 13, 19, *Arn* 3, 2. *Jfr* fyrir.

bjóðr, m, *tilbyder*, b. bragari *Mert II* 21, b. Bestlu niðs forsa, digter, *Steinarr* 2, b. hrammbvita, gavmild mand, *Hfl* 17, b. fjarðbáls *ESk* 12, 3, b. stórgjafa *Ott* 3, 9, b. brynbings, kriger, *Arn* 3, 6, b. bifstaups, mand, *pmáhl* 11. *Jfr* auð-, elg-, él-, far-, gný-, hlym-, hregg-, hring-, hyr-, ís-, regn-, sky-, treg-, vell-, verð-, céski-, ql-, qr-.

bjórker, n, *ølkar*, *Eirm* 1.

1. **bjórr**, m, (uden pl.), *øl*, ifg. *Alv* 34 asernes benævnelse, *Ht* 25, *Krm* 25, *Hhund I* 17, bera e-n b-i, overvælde en med *øl*, gøre en beruset, *Vgl* 28, bera e-m b- *Hyndl* 49, svåss b. *Akv* 1, b. eitr-blandinn *Hyndl* 49, b. magni blandinn ok megitíri *Sigrdr* 5; *forskellige ingredienser omtales Guðr II* 23. — I *kenninger*: b. Hóars, digterdrikken, digt, *Bjhit* 2, 21, b. Yggjar, d. s., *Jóms* 1, *Mhk* 29, blakkr b., blod, *porm* 2, 22, Haddingja vals hróka (*ravnenes*) b., blod, *Hál* 11; b-s brík, kvinde, *Ormr* 1, 1. *Jfr* fagr-, val.

2. **bjórr**, m, *bræddegavl*, eller den øverste trekantede del af denne (på gårdenes forside, *jfr* V. *Guðmundsson, Privatboligen* 95 ff), hallar b. *Hálf* VII 3.

3. **bjórr**, m, *landstrimmel*, land, útverja b. hav, *Sturl* 5, 12.

bjórrann, n, ‘*øl-hus*’, horn, b-s Nanna, kvinde, *pklypp*.

björreifr, adj, *øl-beruset*, *Lok* 18 (dog føreligger her vist en fejl for bjóri reifr).

bjórsalr, m, ‘*øl-sal*’, *gildehus*, b. jötuns *Vsp* 37.

bjórstofnandi, m, *kun i kenningen*: b. Sónar; Sons *øl*, digterdrikken, digtet, hvis stofnandi, *udfører*, digter, *Giz* 2, 2.

bjórveig, f, *øl-drik*, *øl*, *Hym* 8, og mulig (ved rettelse af ior biug) *Guðr II* 24.

bjúga, böje, *kun i impf.* med, bugusk, b. almar *Evv Lv* 7, og part. boginn, böjet, *krumrygget*, *Gd* 14.

bjúglimar, f. pl, ‘*bøjelige grene*’, *kun i kenningen*: b. herða, arme, *Tindr* 1, 1.

bjúgnefjáðr, adj, *krumnæbet*, i superl. *Hl* 32 b.

bjúgr, adj, 1) böjet, krum, b-g rif *Eg Lv* 18, b-t járn, om ankerspidsen, *þjóðA* 4, 23, b-g járn, lænker, *Rv* 5, b-g brot bauga *Hfl* 22 a, b. ósa rof, ringe, *Hl* 28 b; b. ormr *Lil* 60, b. þyrnir hjarna, om de krøllede hår, *Árni* 2, 1, om de dræbte: b-ir liðsmenn *Óð* 22, *HSt* 2, 6. — 2) ydmyg, tungu b. *Lil* 23, og vistnok *Anon (XII)* C 37: b. elr sorg; i *uforståelig sammenhæng* *Audun* 2; ior biug *Guðr II* 24 er *forvansket*, vistnok af *bjórveig*, s. d. *Jfr* elli-, firna-, niðr-.

bjúgrendr, adj, med buet, ringformet rand (*ring*), b-d rít *Hallv* 5.

bjúgrøðull, m, ‘*hvælvet sol*’, b. Fróða bógar, skjoldet, *pmáhl* 7.

bjúgviðr, m, ‘*krumt, böjet træ*’, b-ir hausa, hornene (drikkehornene), *Krm* 25.

Bjúgvør, f, v. l. til *Bingvør*, s. d., *Sól* 76. **bjóð**, n, pl, land, jord, pul IV ø 1, *Korm Lv* 42, yppa b-um *Vsp* 4, falla af b-um *Mert II* 68, b. Engla *Hfl* 2, standa b. med fjöllum, optage hele landet (dalen) mellem fjældene, *Vgl* 2.

bjørg, f, 1) *frelse, redning, underhold*, vægt b. *Pl* 23, til b-a *Gd* 44, gera b. víga val *Hl* 31 a, vinna til b-ar *Pl* 29. — 2) *helbredelse*, *Gsvert* 4. — 3) *om den evige frelse*, *Likn* 6, 20, *Has* 12. *Jfr* nef-, sôl-, vil-.

Bjørgolfr, m, *jættenavn*, pul IV b 6.

Bjørgyn, f, *byen Bergen*, *ESk* 9, 3, 4, *Rv* 2, *Máni* 1, *Sturl* 4, 29; B-jar vágr *ESk* 3, 4.

bjørk, f, birk, birketræ, pul IV kk 1, b. hranna hrynbáls, kvinde, *Ormr* 1, 4, b. valklifs bands *Ólhelg* 4, b. svanteigs élda *Nj* 13, b. brims brands *Leið* 22; bøl b-ar, storm, *SnE II* 202. — *Blandt kvennaheiti ókend*, pul IV yy 2. *Jfr* sig-.

bjørn, m, (-ar; birnir), *bjørn*, taka b-u *Hhund II* 8 (SE opfattede udtrykket som betegnende et meget vanskeligt og farligt arbejde, men næppe med rette), b-ir blakkfjallir *Akv* 11, om de brune bjørne, derimod menes en isbjørn *Am* 17 (i drømmen i dette grønlandske digt), b-ar leiki *Hávm* 86, b-ar hrammr (hvorpå runer var anbragte) *Sigrdr* 16, b-ar sinar *SnE II* 432, b-ar barð(?) *HolmgB* 3, sem b. hryti *Hamð* 25, beitask b-i *Anon (XIII)* B 48. I *kenninger*: b-ar nött, vinter, *jfr* langar eigu beir bersi nætr *Mhk* 6, b. floðs, skibet, *Mark* 4, 1, b. festa *Rejr* 4, 2. I

bjóða birkis ótta b. svarer dette sidste til b. i Arin-bjørn *Arbj* 16. — Som mandsnavn, navn på jørskellige personer, dels sagnhistoriske: *pul II* 4, *B. jærnside Hl 9 a*, dels historiske: *Hakon d. godes broder Hák* 2, *B. stallari Sigm 12, 18; 13, 6; pTref 1*; *B. hitdœlakappi pKolb Lv 2*; broder til *Sven Estridsen Arn* 3, 13. — Som navn på *Tor*, *pul IV d. Jfr flet-, grjót-, hlunn-, hún-, hvíta-, ok-, sjötul-, skaut-, val-, við-*.

Björt, f, en af Menglads tærner (egl. 'den lyse'), *Fj* 38.

blað, n, *blad, løvblad, pul IV ddd 1, b. ilja, fodsällernes blad, i kennung for skjold* (*Hrunnisn ilja b.*) *Rdr 1*, *blød ára pKolb 3, 3. Jfr leik-, skot-, stjórn-*.

blaðsund, *Korm Lv 54, fejl, måske for bojlundr.*

blaka, (-ða, -at), *bevæge sig sagte frem og tilbage, vifte, pari b-ir of hnakká, tangbladene vifter om nakken, SnH 2, 6.*

blakkfjallr, adj, *med sort ham, skind, birnir b-ir Akv 11.*

1. **blakkr**, adj, *mörk, sort, om hest: Ghv 18, om ulv: Hfr 2, 6, om skib: blokk bord BjH 2, om blodet: b. bjórr porm 2, 22.*

2. **blakkr**, m, *hest (egl. s. s. foregående), som hestenavn, pul I a 2, II 4, IV rr 3; Ólhelg 10, Sigm 3, 11, grár b. GSúrs 22, (feilagtigt HolmgB 4). I omskrivning, for 'skib': b. Heita ESk 6, 8, b. Haka Ht 38; b. ára Hást 8, Sturl 3, 18, b. vandar GSvert 2; b. byrjar Bjhit 2, 7; b. nausta pSjár 2, 1; b. brims Ht 35, b. grœdis GSvert 7, b. borðvallar Egils (XII) 2, b. borðs brautar Leid 8, b. svana strindar ESk 12, 9, b. vengis dreyra Ott 2, 3, b. sunda Sigm 2, 10; — for 'ulv': b. óls pSkall 1, b. fólu Osvinf, b. geitis vífs Ormsþ III 4. Jfr dyn-, hleypí-, hraun-, mar-, unn-, ýti-, þil-*.

blakkrennandi, m, *som lader en hest løbe, b. brims (brims b.), sæfarer, mand, Pl 45.*

blakkrennir, m, s. s. *foregående, b. vågs (vågs blakkr), sæfarer, mand, phréð 3.*

blakkriði, m, *som rider en hest, b. vågs, sæfarer, Vell 28.*

blakkriðandi, m, s. s. *foregående, ferju bakka (søens) b. Glúmr 1, 2.*

blakkskreytandi, m, *som pryder, udstyrer en hest, borðs brautar (søens) b., sæfarer, mand, Líkn 8.*

blakkskyndir, m, *som sætter en hest i stærk fart, men et led i kenningen mangler (v. l. baug-, bølsendir), GSúrs 16.*

blakkvaldr, m, *som styrer, ejer en hest, byrjar láðs (havets) b., sæfarer, mand, Has 41.*

blakkþollr, m, *kun i kenningen: b. byrjar skikkju, seilets blakkr (hest), skib, dettes pollr, mand, Grettis 11.*

bland, n, *blanding, b. iðranar omrent = iðran, ruelse, anger, Pét 44.*

blanda, (blett, blandim, men blandaða Gd 2; derimod må blandat og lign. i

ældre digte, f. eks. *Hávm*, betragtes som senere afskriverændringer og rettes til de gamle former), *blande (tilsætte noget med noget andet, som da står i dativ)*, b. blöði brunn qskála Rdr 4 (v. l. bruninn uriktig), b. vág blöði Hál 10, b. vatni (komme vand i) pKolb Lv 4, b. drykkju (acc.) dreyra (dat.) Am 82. 85, sær blezk (o: blöði) Arn 5, 21, sky blandask skúrum Alv 17, brunnr, blandinn dreyra ESk 6, 23, — om ikke-sanselige ting, bjórr blandinn magni ok megintíri Sigldr 5, b. lopt lævi Vsp 25, grund, bolví blandin SnE II 200, b. flærðum ok grandi Gd 2, b. mjöð meini Lok 3, blandinn meini Lok 32. 56, sífjum es blandit Hávm 124; *blande to ting sammen eller den ene ting med den anden: b. saman hjorlegi (ved at udøse hinandens blod) Fájn 14, b. saman blöði (som fostbrødre) Lok 9, b. gedí við e-n Hávm 44; straumar blandnir við bléð Sól 42, ægir hjarna blandinn við aur Yt 22; gall blandit með dreggjum Lil 53, Skoglar veðr blanduski við, Sköguls storme (o: de gensidige angreb) blandedes med hinanden, førtes mod hinanden, Hák 8. — blez Bolv 4 bør læses blés.*

Blappvari, m, *jættenavn, pul IV b 3.*

blauðr, adj, *blödagtig, fej, om mænd: Fájn 6, Akv 23. 25, Hamð 14, pjoðA 3, 4, Korm Lv 39, Nj (XII) 7. Jfr hug-, 6-.*

blautr, adj, *blød, b-t sæing GSúrs 23; svækket (om tungens lammede taleevne) Eg Lv 44; som v. l. til blauðr Fájn 6.*

bláðufa, f, *blásort bølge, Sturl 5, 5.*

bládýr, n, *sort dyr, b. bóru, skibet, pKolb 3, 9.*

bláfárf, adj, *sort (eller sortstribet?), b. serkr Rp 29.*

bláferill, m, *blásort vej, b. odds, oddens vej, skjoldet, Ht 31 (jfr blár om skjolde).*

bláfiðraðr, adj, *med sorte fjær, om ravnen, HolmgB 11.*

bláfjallaðr, adj, *med sort skind, pels (fjall), med sorte fjær, om ravnen, Hróm 1, jfr svartklæddr.*

bláfold, f, *mørkeblåt land, havet, b-ar skafl, langstrakt skumbølge på havet, GSúrs 20.*

blágagl, n, *sort gæsling, enten = ravn eller en del af en kennung for ravn, findes nu kun i navnet Blágagladrapa, Arnors digt om kong Harald.*

blágammer, m, *sort grib, b. benja kolgu (blodets), ravnen, Arn 2, 6.*

blágjóðr, m, *sort 'gjó', b. bengjalfrs (blodets), ravnen, Ott 2, 15.*

bláhvítir, adj, *sort-hvid, vistnok hvid med sorte striben, b-ar bökr Ghv 4, Hamð 7.*

Bláinn, m, 1) *navn på urjætten Ymir (tager vist sigte på den blå himmel, der blev dannet af Ymers hjerneskal), Vsp 9.*

— 2) *navn på en dværg, pul IV ii 1. Jfr fagr-, vind-, við-.*

blájaxl, m, *björn (egl. 'med blásorte kindtænder'), pul IV cc.*

1. **bláland**, *n*, *mörkeblåt land*, Haka b., havet, Korm 37.
2. **Bláland**, *n*, *ɔ*: Blámanna land, de sortes land, *ɔ*: Nordafrika, Bölv 5, Sjórs 3; B-s jaðarr Sturl 3, 21.
- bláleitr**, *adj*, med blásort ansigt, EGils 1, 21.
- blámaðr**, *m*, mest i pl. Blámenn, indbyggerne i Nordafrika, pfisk 2, lið B-manna Hskv 1, 1, garpar B-manna Rv 24.
- blámcerr** v. l. (*i Fgrsk*) til borðmcerr, s. d.
- blár**, *adj*, 1) blå mörkeblå, sort (de to sidste betydninger hyppigst), blå, om belgen: bló hrønn pGisl 2, bláar unnir Sigrdr 10, Gunnl Lv 5, b. ægir Gils 1, 16, b. baldrekr ESk 13, 12, b-tt brekafall GSvert 6; om himlen: viðar ok b-s í miðli Bbreiðv 1 (*her er b. næsten som subst.*, jfr nyisl. út í bláinn ‘ins blaue hin-ein’), b. himinn Yt 37; — mörkeblå: om skjoldet, b-ar randar Hfl 7; om stålets farve: b. híorr pKolb 3, 5, Gisl 1, 1, b-ir broddar Nj (XII) 5, b-tt spjót Ht 33, b. naðr Eg Lv 11, b. Dragvandill Eg Lv 33, b-ir eggjar pKolb 3, 11, Hharð 8, b. megináss punns Liðs 3, b. bengrefill Krm 10; om brynjeringene: b-ir hringar Orv IX 41; lignende betydning har b. om flammen, blålig: b. logi, eldr Frþ 1 28, Merl II 16. — 2) sort, b. hrafn Arn 3, 18, jfr Ragn V 2 (*hvor b. næsten bruges som subst.*), om blåmændene: b. bolr Rv 26, om skibe: bló bord Sigv 2, 1, om sejl og tælte: bló segi Sigv 10, 8, b. veggr Ht 78, b-tt tjald Arn 5, 19, om masten: b. vondr GSvert 2; falda blóu, tage sort hovedtøj på (*til tegn på sorg*), pBrán 1. — 3) b. búkr Grettis 25 (*her om mærkerne efter pryl eller sår, blålig*), b. ok ljótr Lil 77. Jfr hrafn-, myrk-.
- blárost**, *f*, blå vej, bekkjar b., sœn, Sindr 1. Jfr Reich. 31.
- blásá**, (blés, blásinn), A. intr., 1) blæse, b. á við Sveinn 3, hregg blés Sturl 5, 16, b. í spán at e-m, talemáde, måtte undvære en, Ragnsp; puste (til ilden), hlaut b. Haustl 4, b-tu meir, træk kraftigere på vindbælgene (*i smedjen*), Vém, opt verðr smiðr at b. Rún 24. — 2) ånde, Anon (XII) B 11. — 3) blæse i lur, hátt blæss Heimdallr Vsp 46. — 4) píbe (om sáret), Jóms 32. — B. trans. med acc., 1) blæse, udfolde, udspile, hregg blésu merki ESk 2, 2, élreki blæss vefi ESk 13, 7, veðr blæss vegg Anon (XII) B 3, (branda) byrr knátti b. (baug)segil Sturl 5, 22; upers, vðó blés Ott 3, 2, merki blés Mark 1, 19, Gisl 1, 19, men (mærkeligt nok) vé blésu (vifteðe) Ód 6, jfr Sjörla serk blés í sundr Tindr 1, 3. — 2) med dativ, blæse, udsende, rønn b. reyk Anon SnE I 506, ben, und blæss blóði Merl II 53, Steinn 1, 3, jfr blóði blés (?) Bölv 4, b. eitri Húsdr 5, b-sk eitri á Merl II 16, b. spektar anda Heilv 3, hel kastar blés fasta, vinden pustede ilden op, Bkrepp 1 (*her kunde fasta også være acc.*), —

part. blásinn: b-n hreggstjold, den vindomsuste himmel, Has 57, b. hretviðri, pisket af stormen, pdr 8, b. hreggi Sturl 4, 14; oppustet, b-nir hváptar Máni 3, b-in iðr Lil 77; jfr hregg-, hrið-, vind-.

bláserkr, *m*, ‘blå-sort saerk’, brynje, birki b-jar (*v. l. serkjænl*), sværd, Rdr 6, jfr birki, valdr b-jar, kriger, GSúrs 12.

Blásius, *m*, helgenen B., Heil 6.

bláskíð, *n*, sort ski, barða b., skibet, Ht 79.

blásvartr, *adj*, blåsort, sort, b. muninn ESk 12, 7, b-svart brimðýr Hhund I 50, b-ir byrvargar psth 1, 4.

Blávor, *m*, dværgenavn, pul IV ii 1 (*vist fejl for Bóvurr, s. d.*).

bleikhaddaðr, *adj*, med blegt ɔ: hvidt hår, om bølgerne, Heiðr 9.

bleikja, (-ða, -ðr), blege, göre hvid, upers. Rakna bifgrund (*acc.*, havet) b-ir ESk 12, 14.

bleikr, *adj*, bleg, hvid, b. sem bast (*af sorg*) Sigv 13, 24, (*af sår*) porm 2, 25, (*af frygt*) Anon (XII) C 14, (*om en død*) SnH 2, 6; nedsettende (*om ansigets blege, gustine udseende*), b. halr Eg Lv 29, b-ir leikarar Máni 3; hvidgul (*om håret*) Rp 34, Heið 20; om skjolde: Akv 14; om skibenes hvide maling: b-k súð Ht 27, b. bóru fákr Gladr 3; om høge: Krm 12 (*hvis opfattelsen er rigtig*), om örnen gule klo: Sigv 7, 1. Jfr il.

blekkja, (-ða, -ðr), fare bag lyset, bedrage, lokke (*til noget*), brúðfang (Gunnhild) b-ir broðra sökkva (*lokker ham til onde gærninger*) Eg Lv 20; uegenlig: frægð var blekð, berömmelsen skuffedes, d. v. s. blev tilintetgjort, Anon (XIII) B 26; hold b-iz Lil 78, b-ør ræsir Heil 16, b. í synd (*acc.*) Lil 45.

blendingr, *m*, blandingsvæsen, d. v. s. en trold, der kun halvt er af jætteslægt (*modsat fullkomlit troll*), Grettis 41.

blesi, *m*, tilnavn til Gunnolfr, den blissede, Gautr II 9.

blessa, (-ða, -ðr); også bleza, som vel er den ældste udtales), velsigne, EGils 3, 11, SnE II 240, b. ketil EGils 1, 31, bless-aðr grámr Merl II 37, b-uð mær Lil 28, b-áð enni Lil 49.

blessan, *f*, velsignelse, ESk 6, 69, (bless: þess) Gamli 1, 1, b. þjóða Lil 86, b. fríð Gd 62.

blestu, Steinarr 2, fejl for Bestlu.

bleyði, *f*, blødagtighed, fejhed, hyggja á, b. pmáhl 11, b. vændr Haustl 2, b. firðr Hfr 3, 11, til b., for at vise fejhed, Rdr 9; Orv IX 12, af b. Grettis 6, borinn med b. Sigrdr 21, 25, i oll b. ved siden af undr ok argskapr má b. vist være at opfatte i obscon betydning = ergi, Heið 38. — Jfr hug-.

bleyðiskjarr, *adj*, som skyr fejhed, modig, Mark 1, 29.

blik, *n*, 1) glans, lys (egl. ‘hvad der blinker’), i guldkennenner: b. handar SnE I 336, b. spannar Ht 40; b. bóru Sigv 3, 7, b. unnar ESk 6, 33, Gdβ 64, Phreð 3,

b. hrannar *Katr* 16, b. brimlands *Ht* 45, b. landa glymfjöturs *Ingj* 2, 2, b. mornar *Ölsv* 1, 1, og rumeliggis i den mangelfulde kennung b-s beiðendr *pork Hraund*, — sværd-kenninger: b. bauga (*skjoldenes*) *Sturl* 4, 27, b. randa *Hharð* 12, b. valkastar (*blodets*) *Sturl* 2, 2, b. fenris floðar *Mdr* 16, b. undar *Eg Lv* 24, — skjold-kenninger: b. bords (*skibsidens*) *Ísldr* 24, *jfr SnE* I 420. — 2) blegning af linned, bleg, blæjur komnar á b. *Frp* 1, 1, b-s beiði-Hlókk, kvinde, *Brúsi*. *Jfr* arm-, Breiða-, dýr-, gunn-, hjaldr-, hlunn-, hrann-, lýsi, ramun-, varr-, veðr.

blika, f., glans, (*nutildags iøvrigt om en sky på himlen, helst i horisonten, bliku dregur upp*), i en dunkel sammenhæng, *pdr* 20.

blikhvitr, adj, lysende, hvid, lyst glattet, om skjold, en b-a lind *Herv V* 10.

blikmeidandi, m, kun i kenningen: b. bauga láðs, ringenes land, arm, dens blik, glans, ringen, dens meidandi, beskader, (*gavmild*) mand, *Líkn* 42.

blikna, (-aða, -aðr), blegne, blyve bleg- (ere), armr kná b. við blik brimlands, armen bliver bleg ved guldringen, : synes endnu hvidere mod det røde guld, *Ht* 45, tré hefir b-at laufi, træet er blevet blegt med hensyn til løvet, træet har mistet sit løv, *Óthelg* 11.

bliknarmaðr se blikurmaðr.

blikruðr, m, 'lys-træ', i kenningen prøttar éla (*kampens*) b., 'kampens lys', sværd, dets træ (*runnr*), kriger, *Rst* 2, b. ægis, 'søens lys', guld, dets r., mand, *Rv* 13.

blikrýrandi, m, 'lys-ødelægger', bóru blik, guld, dettes rýrandi, forminsker, (*gavmild*) mand, *Grettis* 15.

blikrýrir, m, s. s. foregående, blik útverja bjórs, søens lys, guld, dets rýrir, forøder, gavmild mand, *Sturl* 5, 12.

blikskeðir, m, s. s. foregående, brims b., guldetts forøder, gavmild mand, *Sturl* 5, 17.

bliksól, f, lysende sol, er ingen rigtig kennung og b-ar garmr *ESk* 12, 6 heller ikke; det skal vist rettes til borósól, skibsidens sol, skjold, dettes garmr, hund, ødelægger, sværd.

blikstriðandi, m, 'lys-bekæmper', bóru blik, bøgens lys, guld, dets stríðandi (*gavmild*) mand, *Giz* 2, 2.

bliktýnir, m, 'lys-ødelægger', b. sunds, guldetts ødelægger, (*gavmild*) mand, *Pi* 38.

blikurmaðr, m, (således to hds, blikurs ét og blicner ét; svarer til mælingr: hvær er mælingum ferri?, hann er først b-i), karrig mand, *Ht* 40; *jfr* vb. blikra (upers.), bliver ængstelig (*jfr* sýta við gjófum).

blikvigg, n, 'lys hest', svana bedjár (søens) b., skib, *Ingj* 2, 6.

blinda, (-aða, -aðr), blinde, forblinde, b. feðgin vår *Lil* 18.

blindi, f, blindhed, *Gd* 59, b. munar *Líkn* 4, b. hyggju *Líkn* 40, *Gd* 27.

blindr, adj, blind, *Hávm* 71, *Eg Lv* 45, *GSúrs* 16, *Steing*, *Sigv* 12, 24, *ploft* 3, 8, *Ormr* 2, 1, *ESk* 6, 23, gull gerir b-a *Merl* I 56, óðfuss myndi b. at sjá *Mhkv* 5, b-d sól *Gd* 24, b. af bræði *Mey* 48, b-d blíða, blind : forblindende, *Lil* 78. *Jfr* ást-, ó-stein.

Blindviðr, m, blandt dværgenavne, *pul IV* ii 1.

blindvitnir, m, (v. l. -viðnir), örn (egl. 'hvis vit, sanser, er blinde', måske en enkelt affældig örns navn), *pul IV* vv.

Blið, f, en af Menglads tærner (egl. fem. til bliðr, den blide), *Fj* 38.

bliða, f, blidhed, venlighed, fryd, *Lil* 13, 78, ynði ok b. *Harð* 1, *Pl* 51 (ved retelse); b. veraldar *Gd* 50.

bliðgeðr, adj, venlig i sind, *Ám Árn* 4.

bliðhugaðr, adj, blið, venlig i sind, om en kvinde, *Korm Lv* 44.

bliðka, (-aða, -aðr), formilde, göre sig nogen venlig, b. bernsku stétt, vinde de yngre, *Gd* 7, b-az við Ása (v. l. til þýðask við), göre sig gode venner med aserne, *Orv VIII* 9.

bliðliga, adv, venligt, *Reg* 12, *GSúrs* 13, *Kolb* 1, 4, *Hsv* 12.

bliðmæltr, adj, venligt talende, venlig, *Hsv* 8.

bliðr, adj, blið, venlig, især om guderne (med hensyn til deres virksomhed for menneskenæ), b-ð regin *Grí* 6, 37, 41, *Lok* 32, om gud: b. dröttinn *Lil* 14, om konger: *Ott* 2, 10, *Ragn* II 4, om mænd: *Am* 30, *Ingj Geirm* 2, 1 (om den afholdte Brandr); b. i hug *Am* 34, b. við e-n *GSúrs* 22; om nyfødte børn: *Oddrger* 7; b-ft skap *ESk* 6, 58, overført, b-ð verk, handler ud-sprungne af velvilje, *ESk* 6, 23, b-ð bod Has 8, b. fundr *Pl* 5, b-ar varrar *Lil* 88; venlig, munter, ógnar b. *Hl* 36 b, mærðar b., blið, venlig i (folks) omtale, berømt for sin venlighed som Erik egode; således snarere end SE: suauiloquens) *Mark* 1, 4. — Behagelig, þat es þér b-ara *Hhund* II 22. *Jfr* íjol-, god-, gunn-, hug-, jafn-, ó-, ógn-, þing-.

bliðsköl, f, god, behagelig skål, om drikkekarret, bekkr b-ar, øllet, drikken, *Ht* 87.

1. **blikja**, (bleik), blinke, skinne, *Sváfnis* salnæfrar b. á baki *Harkv* 11, skildir bliku *Vol* 6, bødtungl bliku *Sturl* 4, 39, gyldt hlýr b. *Rst* 14, merki bliku *Krm* 17, vópn bliku *ESk* 6, 53, reið bliku *Brot* 2 (FJs udg.) uforståeligt og forvansket.

2. **blikja**, (bliðkða), lade blikke, skinne, upers. brim b-ir *Anon (X)* B 10 a.

blistra, (-aða, -at), pibe, fløjte, metnuðr b-ar í spor meyjum *Merl* II 76, er en gengivelse af lat. omnes earum gressus superbia replebuntur; hvis der ikke foreligger en misforståelse af oversætteren, bruges udtrykket b. í spor her pd en anden måde end ellers, hvor udtrykket 'at fløjte i ens spor' betegner, at man forgæves søger at opnå eller bevirkе noget.

blijótr *Eg Lv* 2 v. l. urigtigt for brjótr.

blossi, m, flamme, varme, pul IV pp 4, purfa b-a (om de kolde fødder), Eg Lv 46.

blotamaðr, m, fej, blødagtig person (af bloti, jfr blautr), Korm Lv 32.

blóð, n, blod, b. Brimis Vsp 9, b. af b-i Korm Lv 47, fagrt b. GSúrs 29, brunt b. Hjr 1, 6, heitt ok rautt b. Lil 85, hold ok b. Lil 83, stól rekin b-i porm 2, 23, hendr í b-i Bjhit 2, 20, b-i blandinn Rdr 4, bróð b-s VGl 10, sylgr b-s Sigv 2, 8, b. nauta (offerdyr) Hyndl 10, hjortu sollin b-i Guðr II 41; vekja b. Sól 80, nema e-m b. Rv 24, blanda b-i saman (som fostbrodre). Lok 9, renna b-i i spor, lade blod flyde i sporene (ved indgåelse af fostbroderskab; jfr Saxo "Icturi fædus veteres vestigera sua mutui sanguinis aspersione perfundere consueverant, amicitiarum pignus alterni crux commercio firmaturi") Brot 17; b. synjaði andar, blodet, d. v. s. blodtabet, berøvede livet, EGils 2, 15. — I kenninger: b. Ymis, havet, Obarr 2, b. flóðs ósynju, d. s., pSjár 4, 6; b-s nagr, ravn, Eviðs 1, b-s valr, d. s., GOdds 7; b-s eldr, sværd, SnE I 420. Jfr bana-, heiptar-, hjart-, megin-, snerri-, val-.

blóðdrifinn, adj, blodbestenkt, pmáhl 7.

blóðdrykkir, m, (-s el. -jar), slurk blod, Ht 11.

blóðeisa, f, 'blod-flamme', økse, bjarg b-u, øksenakke, ESk 11, 7.

blóðfall, n, 'blod-ström', b-s bára, blod-bølge, blod, Hást 7 (hds har fall).

blóðfara, v. l. til boföra, boðfara, s. d.

blóðfrekr, adj, blod-bögærðig, om sværd, Korm Lv 31.

blóðgagl, n, 'blod-gæsling', ravn, pKolb Lv 11, Drv (XI) 2.

blóðhelsingi, m, 'blod-and' (jfr helsingr), ravn, bræðir b-ja, krigar, pKolb 1, 1.

blóðhnefi, m, en del af sværdet, pul IV l 10. Jfr benknui. Falk, Waff. 22.

blóðhófr se blóðughófi.

blóði, m, broder (egl. 'af fælles blod, oprindelse'), pul IV j 8, b. Meila (v. l. for bróðir) Haustl 14; linns b., slange, dens látr, guld, Sigv 13, 3.

blóðiða, f, en del af sværdet, pul IV l 10, Falk, Waff. 19.

blóðiss, m, 'blod-is', sværd, Háv 6, Liðs 5, glygg b., kamp, Pl 23.

blóðisungr, m, 'blod-hovedadug' (jfr ísungr), synes at måtte være en kennung for hjelm, b-a beiðir, krigar, mand, StjÓ II 6.

blóðkerti, n, 'blod-lys, -fakkel', sværd, Árm 1.

blóðlaukr, m, 'blod-løg', sværd, Sturl 4, 23.

blóðleika, f, brynje (egl. 'som blod kommer til at spille på eller om'), pul IV t. Falk, Waff. 178.

blóðormr, m, 'blod-slange', sværd, búinn b. Hhund I 8; Sturl 4, 21, písk Lv 3; hristir b-a, krigar, mand, Hard 8.

blóðorri, m, 'blod-urhane', ravn, PjóðA 3, 30.

blóðrefill, m, sværdets spids, pul IV l 10, Hfl 8, Qrv IV 2.

blóðrekinn, adj, Hhund I 9 af tvivlsom betydning; ordet kan i sammenhængen høre enten til hilmir eller hodd (sparøit hilmir | hodd blóðrekin[n]); om fyrsten (her: fyrstesønnen) kunde det betyde 'blodbestenkt' (jfr reka blóð), men epitetet passer slet ikke om den unge Helge, der endnu ikke har deltaget i kamp; det skulde da være en anticipation eller en almindelig beskrivelse; rádeligst er det dog at opfatte ordet således; hører det til hodd, bliver vanskeligheden ved forklaringen større, da der ikke eksisterer et udtryk: at reka hodd (at erobre, vinde guld), b-n hodd skulde da betyde: ved blod erhværet guld. Jfr Falk, Ark. 44, 319.

blóðroðinn, adj, 'blod-farvet', blodig, b-nir skildir PjóðA 1, 17, b-in skøpt Iv 34, b-in benja rœði Hl 33 b.

blóðrost, f, 'blod-ström', blod, Sigv 12, 8.

blóðrgs, f, blodtab, Nkt 27.

blóðskati, m, måtte betyde: 'mand som gærne udøser blod', krigar, men v. l. baugskati er sikkert rigtigere, Hfl 18.

blóðstari, m, 'blod-stær', ravn, Hl 31 a; bræðir b-a, krigar, Stújr 1.

blóðsvorr, m, 'blod-fugl', ravn, merkir b-a, krigar, Ht 92.

blóðtrani, m, 'blod-trane', ravn, Ott 3, 8.

blóðughadda, f, en af Ægirs og Rans døtre, bølge (egl. 'med blodigt hår') pul IV u 4, ESk 12, 17.

Blóðughófi, m, 'med blodig hov', Freys hest, pul I a 3, II 1.

blóðugr, adj, blodig, blodbestenkt, b-t sverð Eirm 6, b. brandr Eg Lv 7, Rst 5, b, mækir Am 24, b-gar randir Darr 5, Harkv 21 (her anteciperet), b-gir skildir Isldr 25, b-ug brynta Hhund II 44; deyja b. Háv 5; b. búkr Eg Lv 7, Anon (XI) Lv 3, b-t hjarta Akv 21, 22, 24, b-ug hjortu Sól 58, b-ugt bak Heiðr 17, b-ugt tar Hhund II 45, b-ugt sár Sigsk 32, b-gar undir Hák 7; b. tívurr, den sårede gud (ved anticipation om Balder), Vsp 31; b. orn pKolb Lv 9, b. vargr Arn 3, 8, b-ug blóðoggl Drv (XI) 2, b. hvelpr (of briöst) Bdr 3, b-gir vængir (med runer på) Sigdr 16, b-t fiðri Árn 2, 15, b-gir stafnar Hhund II 13, b-gar ár, blodfarvede, Merl II 68, b-gar rúnar, med blod malede runer, Sól 61; — b. orn = blóðorn, ristet på ens ryg, Reg 26; — b-ugt hjarta, blodig smærte følende hjærte, Hávm 37. — Jfr stafn.

blóðvaka, f, blandt sværdets dele (egl. 'blodvækker' o: spidsen?), pul IV l 10. Jfr Falk, Waff. 11.

blóðvalr, m, 'blod-falk', ravn, Edáð 1, Krm 24.

blóðvarinn, m, hav, SnE II 494.

blóðvarp, n, blandt sværdets dele (egl. 'blodkast'), pul IV l 10. Jfr Falk, Waff. 20.

blóðvarta, f, blandt sværdets dele, *pul IV l 10.* Jfr *Falk, Waff.* 20.
 blóðviti, adj, blodvarslenede, varslenede død, b-a rødd (om en okses brøl) *Anon (XI) Lv 2.*
 blóðvondr, m, ‘blod-vånd’, sværd, *Korm Lv 64.*
 blóðør, f, ‘blod-åre’, sværd, *StjO II 7.*
 blóðox, f, ‘blod-økse’, Eriks tilnavn (givet på grund af hans grumhed og frædedrab), *Eg Lv 22,* *Nkt 11;* som maskulinum *Evv Lv 1* (måske også de andre steder).
 blóm, n, 1) blomst, løv, standa med b-i *Ólhelg 11,* bolr med skrauti b-s *SnE II 202,* b. røsa *Gd 73.* — 2) æble, frugt, *Lil 16. 18,* frugt (overført), b. af verkum *Has 8,* b. Máríu, Kristus, *Lil 80,* her i overført betydning og således ellers i forskellige forbindelser. — 3) i betydningen prydelse (om noget særlig skønt og udmaerket), heilagt b., om jomfru Maria, *Gdβ 57,* om hellige mænd: heilagt b. (v. l. heilog b.) *Gdβ 66,* b. heims (om biskop Gudmund) *Gd 67,* b. Englands (en helgeninde) *Mey 54,* b. fljóða (jomfru M.) *Gdβ 10,* b. himiríkis (jomfru M.) *Mv III 30,* b. heilagra dóma (samme) *Mdr 6,* b. fullrar tignar (samme) *Mdr 19;* b. siðferdar, herlige sæder, *Heil 3,* farar(?) b. *Mdr I* (tvivlsomt), b. sóma *Pét 9,* b. písla *Pét 34* (om de herlige pinsler), b. greinanda meydóm (dativ, fejl for acc.?) *Mey 59.* — 1 kenning for skjold (jfr lauf), b. valdrósar *Sturl 5, 4.* — Jfr mektar-, røsa-, øesku.
 blómask, (-aðisk), blomstre, heimar b. *Gdβ 43.*
 blómgask, (-aðisk), blomstre, om en mand, *Gdβ 41,* b-guð vón *Pét 29.*
 blómi, m, 1) frugt, aldinviðr bar tvennan b-a *Sturl 4, 4;* i pl. *Merl II 44.* — 2) blomst (om det ypperste, = blóm), b. drottins, guds (himlens) herlighed, *Heil 3,* heimr er mede beztum b-a birtr *Anon (XI) E,* b. Islands (biskop Gudmund) *Gd 21,* b. helgra dóma (korset) *Líkn 32,* b. leyndardóma (jomfru Maria, usikkert) *Mdr 17;* b. (alene om jomfru M.) *Mdr 41;* b. skýrleiks (biskop Gudmund) *Gd 55.*
 blómigr, adj, herlig, b-t skrin *Mey 53.*
 blómr, m, (v. l. bolmr), björn, *pul IV ce 1.*
 blót, n, 1) øjring (til guderne) *Hjr Lv 10,* *Hsv 118,* *Pl 24. 59,* *Heil 16,* hverfa til b-a, vende tilbage til (de gamle) offer-fester, *Vell 16,* gefa e-m b. *Orv VIII 6,* alfa b. *Sigv 3. 5.* — 2) offerdyr, roðin b. *Korm Lv 52.* — 3) banden, b. ok eiðar *Lil 71.* — Jfr hrafn-, hoftuð.-
 blóta, (blétt, blótinn; også men først i 12. árh., -aða, -aðr), 1) øfre, absolut *Hávm 144,* a) med dat. b. syni *Jóms 30,* b. børnum *Am 78* (her måske dog i en mere alm. betydning: at dræbe), blótnar iðrar, øfrede índvolde (índvolde af offer-dyr), *Guðr II 23;* b) med acc. i betydning ‘øfre til, dyrke’, b. (Óðin) *Hfr Lv 6,*

Hæng VI 6, *Orv VIII 5,* *St 23* (her ved fejl: blótka for blætka), b. þór *Hyndl 4,* b. god *Ragn II 6,* b. bønd (her den svage form) *Eg Lv 28* (verset næppe ægte), b. dísir *Eg Lv 2;* *HHj 2, Fj 39. 40,* var ek blótinn *Ragn XI 2. — 2)* part. blótaðr synes i forbindelsen b-ar ok bannaðar, at betyde: forbandet (af blóta = bande) *Anon (XIII) B 3.*

blóthús, n, ‘oftrings-hus’, tempel (= hof), *Rst 9,* *SnE II 222,* *Alpost 11.*

blótrygill, m, ‘offertrug’ (hvori blodet af offerdyrene samledes), *Hjr Lv 22.*

blunda, (-aða, -at), lukke øjnene, sove, *GSárs 18,* *Gunnarr,* *EGils 1, 14,* *Ólvir 2.*

blundr, m, blund, som tilnavn, ‘den der misser med øjnene’, *Eg Lv 43.*

blundstafir, m, pl, egl. ‘sövn-runer’, sövn i alm., bregða b-um *Sigrdr 2.*

blyð, n, bly, byrðar af b-i *Sól 63,* sorgir þungar sem bly *Anon (XIII) B 63.*

blyfullr, adj, fuld af (smæltet) bly, b-ll panna *Mey 40.*

blyvarða, f, blylod, *Lil 9.*

blæingr, m, ravn (egl. ‘den sorte’, af blár), *pul IV tt 1.*

blæja, f, egl. ‘grov tæppe’, især sænge-tæppe, tæppe der lægges over sængen (jfr ábreiða, senere isl. brekán), *Am 15,* *Guðr I 13,* breiða b-ju (om det ægte-skabelige samliv) *Rþ 23,* breiða b-ju eina (= fælles, om det samme) *Oddrgr 25,* verja b-ju (om det samme) *Oddrgr 5,* sofa und b-ju *Orv VII 8,* bók ok b. *Sigsk 49;* om liglagen: vexa b-ju at verja líki *Am 103;* om linned i det hele (jfr blæjulín), b-jur á blik komnar *Frþ I 1;* þoll punnarar b-ju, kvindle, *Bjhit 2, 10;* om skjold: *Dry (XI) 6,* Jfr A. Kock i Zs. f. deut alt. *XL, 196* (hvor ordet afledes af blár) og *Falk, Kleid 4, 63* (af blá = blár).

blæjuhvalr, m, hvalart, *pul IV y 2,* = hafkritti (*Nordgaard*).

blæjulin, n, hovedbind, slör(?) búa of skor b-i *Herv I 4.*

1. blær, m, 1) vædder, *pul IV aa.* — 2) sværd, *pul IV l 8* (v. l. blør, men volken er vel æ i bægge tilfælde). Jfr *Falk, Waff.* 47—8.

2. blær, m, sagte vind, *pul IV oo 1,* b. lá á diki, vinden lá, d. v. s. rørte sig ikke(?), på sœn, *pjóðA 3, 33.* Jfr(?) víg-

blœða, (-dda, -ddr), blæde, benjar, undir b. *Hhard 2,* *Hl 21 a,* *HHj 40,* *Líkn 44,* sör b. *Grettis 3;* upersonlig med dat. pers. engum b-ddi *Grettis 18.*

blæti, n, genstand der dyrkes (af blót), om den dyrkede phallos, *Vgls 4.*

blóstr, m, (blástar, blæsti, yngre blæstri, pl. blástrar), pust, åndepust, vaxa blástrar *Þvazf 2;* den hellige ånds b. *Heilv 1,* ånde, létrr b. (åndedrættet) *Lil 11.*

boð, n, 1) bud, befaling, senda b. *pKolb 3, 8,* *Am 2,* einfalt boð *Lil 14,* *pveil, b.*

hoddsendis *Eg Skj*; at b-i *Snæk*; blíð b. *Has* 8, b. brifusk *pjóðA* 1, 11, brjóta b. *Ragn* II 1, halda b-um (guðs) *Has* 6; b. mellings, jættebud ḥ: jættetale, guld, dets bella, kvinde, *Gd* 15. — 2) tilbud, b. fyr brôður *Ragn* V 1. Jfr heim-, heiptar-, her-, út-, víg-.

boða, (-aða, -aðr), bebude, geisli b-ar ljós *ESk* 6, 1; forkynde, b. dýrð ok nafn *Gd* 72.

boði, m, skær hvorover bølgerne brydes (egl ‘forkynder’, af at stedet er farligt for sejlende), *pul IV* u 4, alm. bølge, *Anon (X)* III C 2; overført b-ar lasta *Líkn* 33.

2. **boði**, m, tilbyder, hyppigt i kenninger (for mænd), med guld: b. hringa *Pl* 10, lauðhyrs b., purðr, b. knarrar úthauðrs (*havets*) elda *Bersi* 1, 1, b. vers elda *Sturl* 4, 27, b. grafpvengs vengis *Gyð* 4, b. ormstalis *Pl* 2; med sværd og våben: b. undleygs *Ragn* IV 2, b. geirþorps (skjoldets) gnýhvitinga *Öhelg* 7, b. mordlinns *Pl* 1, almsvels b-ar *Tindr* Lv 1, b. gunntjalds gifrs *Has* 42; b. skjaldar *Nj* 2; med kamp: b. naddéls *Grip* 23, b. naddveðrs *lv* 31, b. skjaldar éls *Sigv* 13, 29, b. feinþings *Krm* 28, b. brynbings *Orv* IX 8, b. stálregns *porm* 2, 16, b. oddrøgs *Ingj* 2, 1; med skib: b. sundvargs *Ód* 17, b. uppsåts viggjar *Hfr* Lv 23; med andre ting: b. ullstakks (forhåndende) *Tannr*, b. skíða (om en træl) *Nj* 17. Jfr eld-, él-, fang-, hald-, hljóm-, hregg-, hrið-, hyr-, sendi-, væpn-, veðr-, Vé.

Boðn, f, det ene kar hvori digterdrikken opbevaredes (jfr byðna, ‘kar’, BHald, og buna, vandkar, Aasen, Ross), fyllr, logr, B-ar *SnE* I 244, bára B-ar *Vell* 6, hircera B-ar bóru *SigvSt* 2. Jfr *IF X*, 109. Jfr Lindroth *MoM* 1915.

boðorð, n, bud (især guds), *Lil* 14, b-a hald *Gd* 10.

boddi, m, bonde (egl. ‘befaler?’) som egennavn *Rþ* 24.

bogi, m, bue, *pul IV* p, af b-um *Hjl* 13, b-a fylgði hørr *Sigv* 14, 2, brestandi b. *Hávm* 85, b-ar bekksœmir *Akv* 7, b-a strengir *Hamð* 21. I kenninger for pile: boga, bogna, hagl *Merl* I 24, *Vell* 8, b-a driptir *Ht* 62; for kamp: b-a veðr *Rár* 8; b-a óss, = *Ullr*, *SnE* I 266; b-a fjoll, arme, *Sturl* 4, 36, b-a nauð, d. s., *Ht* 48. Jfr alm., átt-, forn-, regn-, ý-, ætt.

boginn se bjúga.

boglimr, m, arm og ben (egl ‘bøjeligt lem’), bera bond, fjtetur, at b-um *Hávm* 149, *Gróð* 10. B. M. Olsen vil skrive bög-, *Ark* 33, 3-4 (urigt).

bogmaðr, m, bueskytte, *pjóðA* 2, 10.

bognauð, f, ‘buens nød’, hånd (arm), *SnE* I 542; jfr dalnauð.

bognir se buginir.

bogsveigr, m, ‘bue-spænder’, *Áns* 4.

bokkr, m, buk, *pul IV* bb 1, b-s fjørðr = Hafsfjorðr, *Hl* 30 b; díkis b-ar, ál, *Korm* Lv 59 (skæmtsom kenning på grund

af årenes bevægelser, der er sammenligningspunktet); også bukkr *HRann*.

bola, (-aða, -at), egl. hugð et træ midt-over, b. tafn und kló hrafni, hugge (mænd til) bytte (så at det kommer til at ligge) under ravnens klo, *Blakkr* 2, 1.

Bolga, f, norsk ø, B-u lindi, søen, *ESk* 13, 14.

Bolgaraland, n, Bulgarernes land, *Ragn* X 6.

Bolgarar, m, pl, *Bulgarerne*, B-a brenmir, Harald hårdråde, *pjóðA* 3, 1.

bolginn, adj. (egl. part.), opsvulmet, b. nær *Jóms* 31.

boli, m, tyr, *pul IV* ö 3, *Anon (XII)* B 10.

bolli, m, kop, skål, *Rþ* 4, *Gdβ* 33, *EGils* 1, 26. — Som mandsnavn *Porg* *Höll* (den fra Laxdæla kendte B.). Jfr silfr.

Bolm, f, ø i Sverrig, *pul III* 2, IV bbb 4, *Orv* III 1; B-ar baugr, søen, *ESk* 13, 11.

bolmgyrðill, m, ‘Bolms bælte’, havet, v. l. til Brúgyrðill, s. Brúa, *ESk* 13, 12.

bolmr, m, björn, *pul IV* cc 1 som v. l. til blómr; b. fjalfrs gjalfra, jætte, *Haustl* 18.

bolr, m, bul, træstamme, b. blóms *SnE* II 202; krop, *Gunnl* Lv 11, *Ód* 17, *Ht* 10, *Hhund* II 27; blár b., om de sorte, *Rv* 26, gauzkr b. *pham* 1, 4.

bolstr, m, (-rs), pude, dyne, huíga við b-ri *Guðr* I 15, *Sigsk* 48; til at sidde på, *Frþ* 1, 11.

bolstrverð, n, lön for samleje (der foreligger en hentydning til Odin og Gunnlod, iøvrigt i en vistnok forvansket sammenhæng) *Arbj* 6. Jfr *Arkv* XIX, 120 f.

borð, n, 1) bord, bræt (af forskellig størrelse og form), hyppigt i skjoldkenninger: b. hjalar *Sturl* 4, 22, b. járna *Kolli* 5, b. naglfara *Ggnæv* 2, b. hlífar harðgleipnis (s. d.) *Pdr* 11, b. víga *Ód* 6, b. skoglar *Rst* 29, b. gondlar *Tindr* 1, 6, *Rst* 18, b. hildar *Ólv* 2, 8, *GrDrop* 3, *Hást* 5, b. hlakkar *Has* 14, b-s mørk, skjold(?) *Refr* 1, 2. — 2) spisebord, reis frá b-i *Rþ* 19, *Orv* VII 5. Hertil må henføres vizku b. omtr. = vizka, vizku b-a skorð, den vise kvinde, *Katr* 10. — 3) planke, tiða flaistr, b-i merkð *Mark* 1, 25 (om kirkebygninger af tømmer); men især om en skibsplanke, b. bruges i så henseende meget hyppig kollektivt om hele skibssiden og denne igen som pars pro toto, = skib: skips b. *Vgl* 33, at b-i *Hym* 23, *Anon (X)* II C 4, fyr b-i *Húsdr* 5, fyr b. *Tindr* 1, 10, *Vagn*, *Sigv* 2, 7, *Jóms* 36, út um b. *Hfr* Lv 27, um b. *GSvert* 6, innan b-s *Hjr* 3, 14, utan b-s *Steinn* 3, 9; overført: verða fyr b-i, komme i uheldig stilling, blive overvældet, *Has* 61, *Gyð* 6, *Vitn* 18; ór á b-i *Bjhit* 2, 2, at b-i = ombord *Gldr* 4, men = ‘mod kanten’ *EVald* 3; á annat b., til den anden side, *Hjalmp* IV 19; naðrs b. *Arn* 6, 2, mæ b. *Ott* 1, 5, long b. *Steinn* 3, 11,

hlaðin b. *Ht* 76, stinn b. *Arn* 2, 2, blokk b. *BjH* 2, bló b. *Sigv* 2, 1; sveiti hrundi á b. *pGísl* 12, keyra b. á log *Krm* 24, b. flugu of haf *Olhv* 2, 2; i disse sidste eks. kan b. (i pl.) gengives ved ‘skib’. — *I kenninger*: b-s blik, skjold, *Isldr* 24, bardøs b., skib, *Anon* (X) *I B* 10 b, b-s bardø, skib, *Anon* (X) *I B* 10 b, b-s braut, sœn, *Leið* 8; b-s (*mangelfuld kenning*) *Pl* 20. — 4) kant, rand, b. vínfars *Sturl* 4, 33. — 5) bred, b. Jórdanar *Stúfr* 3, b. *Vínu Gráf* 5, b. Limafjarðar *Gráf* 9. — *Haustl* 10 står b-a vistnok ved fejl for bardø, se bardø. *Jfr* aur-, fyri-, gunn-, hauk-, hjaldr-, hlé-, hneigi-, hræ-, hug-, hyr-, imun-, kjol-, leik-, sigr-, skut-, skogul-, sól.

borðgrund, f, ‘planke-land’, skibets land, sœn, *Ht* 74.

borðheimr, m, s. s. foreg., *Refr* 4, 4.

borðhestr, m, ‘planke-hest’, skib, *Gunnh.*

borðholkvir, m, s. s. foreg., *Glðr* 4.

1. **borði**, m, skjold (egl. ‘af brædder sammenføjet’), *pul IV* r 2, b-a ping, kamp, *Giz* 2, b-a glymhríð, d. s., *pjóðA* 4, 12, remmiskóð b-a, sværd, *pmáhl* 8.

2. **borði**, m, egl. smal, lang strimmel tøj med indvævede (og indsvede) figurer (*jfr* bok), byrða á b-a *Guðr II* 16, rekja b-a, væve, *Helr* 1, *Oddrgr* 17, bregða b-a, holde op med vævningen, *Guðr II* 17. — *I kenninger* for kvinder: Bil b-a *Gunnl Lv* 9, Gnó b-a *Korm Lv* 17, Gondul b-a *Brúsi*, Skogul b-a *Korm Lv* 56, b-a Gefn, *GSúrs* 18 (for skorða), b-a skorð *Harð* 4, *Falk*, *Kleiderk*. 21 f.

borðker, n, bordkar, v. l. for bjórker, *Eirm* 1.

borðmarr, m, ‘plankehest’, skib, *Vell* 19.

borðmikill, adj, med høje sider, om jærnbarde, *Hókr* 3.

borðmót, n, ‘skjoldmøde’, kamp (af 1. borði), b-s hlynur, mand, *Kuml* 1.

borðmcerr, f, ‘plankeland’, sø, b-ar skær, skib, *Eyv Lv* 2.

borðraukn, n, ‘planke-(træk)dyr’, skib, pfagr 3.

borðróinn, adj, med årer på siderne, rót på bægge sider, *Rdr* 17, *Eskál Lv* 2.

borðvalr, m, ‘planke-hest’, skib, i overført betydning (om kirken, *jfr* Pétrs skip), *Gd* 5.

borðveggr, m, brædddevæg, vold af brædder, b. borgar ása *Vsp* 24; — b-s sæing, det af brædder byggede skrin (til kong Olaf), egl. ‘sæng dannet af brædder’, *Bløft* 3, 6.

borðviðr, m, de brædder, planker, der udgør skibssiden (borð), *Mark* 1, 5.

borðvigg, n, ‘planke-hest’, (rettelse for borðvegr). *Steinn* 3, 5.

borðvoðr, m, ‘planke-mark’, sœn, rjóða b-l *Sigv* 7, 2, blakkr b-ar, skib, *Egil* (XII) 2.

borðpil eller -bili, n, skibside (egl. det pil, bordsammenføjning, der udgør bord = skibside), *Guðr I* 7.

borg, f, 1) borg, vold, *pjóðA* 3, 2, *Arn*

5, 7, *Hamð* 24, *Oddrgr* 17, *Gríp* 1, *Grótt* 9, b. ása (brotin) *Vsp* 24, páss b-ir (acc.) braut *Hhund* I 3, *jfr Oddrgr* 18, hó b. *Guðr II* 36, *Hamð* 22, *Akv* 14, breiðar b-ir *Sturl* 3, 19, heiðin b. *Hskv* 2, 11, b. Kantara = Kantaraborg, s. d.; *Vinða* b-ir *Rst* 3, *jfr Mark* 1, 19, 29, *Sturl* 3, 19. *I kenninger*, heila b., hovedet, *Giz* 2, 2, *Nj* (XII) 5, *Merl* I 35, brúna b., d. s., *Jóms* 28; b. vilja, brystet, *Ht* 51, b. bragða, d. s., *Grett* 1, 3, b. hjarta, d. s., *Kolb* 2, 9, sefb., d. s., *Eg Lv* 15; mundriða b., skjold, *Esk* 6, 48, b. hjörva, d. s., *Mark* 1, 32, b. benlinns, d. s., *Grettis* 21; b. Beita, havet, *Esk* 12, 1, nykra b., d. s., *Nkt* 75; b. niða, himlen, *SnE* II 236. — 2) bálstabel til ligbraending, breið b. *Sigsk* 65. 66; om skibet, hvorpå Balders lig brændtes eller måske om en bálstabel på (i) selve skibet, b. Ódins sonar *Húsdr*. 7. *Jfr Akrs*, há-, hjarl, hjor-, hug-, hofuð, járn-, Jórsala-, ljóð-, óð-, sei-, skjald, sól.

borgarlýðr, m, borgbefolning, *Leið* 6.

borgarmenn, m, pl, en borgs indbyggere, *Arn* 2, 12.

borgarmúrr, m, borgvold, b. meydóms greina, jomfrudommens borg, kyskhed, *Lil* 30.

Borgfirðingar, m, pl, indbyggerne af *Borgarfjörðr*, *Grettis* 30.

Borghíldr, f, *Sigmunds* hustru, *Hhund* I 1.

borghlíð, n, borgport, *Eg Lv* 7, *Ragn VI* 1, *Orv IX* 68.

borginmái, m, ravn (egl. ‘som redder sig ved sit mod’), *pul IV* tt 1, *Hróðm* 1, *VGl* 10. *Jfr* borginorðr i senere isl. om ‘en der kan tale godt og flydende’.

borgloka, f, borglås, *Gautr* II 10.

Borgný, f, sagnperson, *Oddrgr* 4, 5, 7.

Borgund, f, norsk ø (på Söndmör), *pul III* 3, *IV* bbb 6.

Borgundar, m, pl, Burgunder, vinr B-a, *Gunnar*, *Akv* 18.

Borgundarholmr, m, Bornholm, *Krm* 9, *jfr Holmr*.

boringi, m, navn på ravnen (egl. ‘borer’), *pul IV* tt 2.

borkn, f, (eller børkn?), ulvinde, *pul IV* ee 2.

1. **borr**, m, bór, bergifótar b., tungen, *Eg Lv* 44.

2. **Borr**, m, navn på Odins (Viles og Ves) fader, B-s synir *Vsp* 4, *Hyndl* 30 (her skrevet burr i hds; uden tvivl er B. identisk med burr ‘søn’); B-s niðr, *Odin*, *Eg Lv* 21.

Borró, n, stedsnavn, Borre nærvæd Horten (Norge), á B-i *Yt* 32. *Jfr MoM* 1923.

bort, adv, = brot(t), bort, *Anon* (XII) D 1 (bort; skort).

botn, m, bund, i en kedel, *Guðr* III 9; b. hafs *pjóðA* 3, 34, mara b-ar *Hálfs* IV 6; b. belgjar (bunden af en skindsek) *Frþ* I 20; b. fjardar, det inderste af en fjord, *Sturl* 4, 16; b. vindkers, jorden,

Arbj 18, Sturl 4, 6, b. élkars, d. s., Mark 1, 3; b. randar, (skjold)ringens bund (underlag), Rdr 7. Som stedsnavn Harð 15. Jfr marar-, víð.

Bófi, m, en sagnhelt, *Orv III 1.*
bóglína, f, tov i sejkanten (ved den ene ende fastgjort i stavnen), hvorved dets skød drejes op imod vinden, *pul IV z 8* (jfr Falk Seew 65-66).

bógr, m, bov, arm, især om hestens bove, således altid i Eddadigtene, *Vøl 33, Gríp 13, Grí 37, Sigk 39, Ghv 7*; drasils b-bar *Yt 21*; om skibet: hógdýr húna berr b-u *Refr 4, 1. Hyppig om menneskets arm (uden forskel med hensyn til over eller underarmen), jfr armr, leggr, b. SnE II 490*, hvor b. synes at skulle betegne overarmen, modsat leggr), *pul IV öö, hafa und bögi HolmgB 3*, und bögi goda, under godens arm, Jón, und vormum bögi viðs *Vígj 2*, skjóta bögi við, støde en fra sig, *Sturl 8, 4*, veifa lausum bögi, bevæge sig frít, *Sturl 8, 2*, brúðr Valtýs (jorden) liggr und bögi Hál 15; rauðmáni Heðins b-a, skjold, *Vell 7*, bjúgrøðull Fróða b-a, d. s., pmáhl 7; b-arhraun, guld, b-arhraun. Gnó, kvinde, *Gsúrs 5.*

bógvell, n, armens is, sôlv, metandi b-s, mand, *Has 47.*

bógviti, m, ‘arm-ild’, guld(ring), *Hjl 17.*
bók, f, 1) bøg, bøgetrae, *pul IV kk 1.*
— 2) tæppe (tøj) med indvædede figurer (vævningen foregik oprindelig formentlig ved hjælp af firkantede tynde træstykker af bøgetrae, deraf at bøka, jfr gollbøka; navnet gik over på det vævede; andrelæs Falk, Kleiderk. 24), b. ok blæja *Sigk 49*, bøkr blåhvítar *Ghv 4, Hamð 7.*
— 3) bog, skrift, tið erum b. *Rv 1, Merl I 63, SnE II 244*, heiðnar bøkr, *Lil 4*, b-a mál, ‘bøgers sprog’, vistnok latin (eller bøgers d. v. s. gejstlige bøgers indhold), jfr reginnagli, pløft 3, 10; b-ar sôl, ‘bogsôl’, ɔ: de farver man illuminerede bøger med, men farve hed steinn, der her bruges synonymt med steinn = sten *HSt 2, 5; lesa b. Merl II 95.* — 4) brev (ved rettelse for becks) *Leið 7. Jfr fræði.*

Bókn, f, ø i Norge (nord for Stavanger), *pul III 3, IV bbb 4, BjH 1, Sigv 7, 3.*

bóknám, n, boglærdom, studier, *Katr 4.*
bókrúnar, j. pl, ‘bøgeruner’, runer ristede på bøgestykker, *Sigrdr 19.*

ból, n, opholdssted, bosted, gård (jfr bóa, búa), eiga b. *pjsh Lv 4*; b. týndusk *Arn 5, 11*, b. brunnu *Ód 7*, b. góligast *Anon (XI) Lv 15*, b. góligust *Merl II 80*, hátt b. (om et kastel) *Sigv 1, 10. I kenninger, for himmel*: sólar b. *ESk 6, 67*, éla b. *EGils 1, 11*, b. vagna *Gdβ 15*, — for søen: skipa hliðar b. *Snæbj 1*, — for guld: dreka b. *ESk 6, 41*, jfr gullormr á sér brennheit b. *Mhv 27. Jfr dag-, frán-, ítr, linn-, orm-*.

bólstaðr, m, opholdssted, (større) gård, *Orv IX 35*, byggva b-i *Heiðr 12.*

Bóndi, m, som mansnavn (symbolsk), *Rþ 24.*

bósi, m, (v. l. uriktig bossi), kvindækær mand, *Vígj 2.* — Som egennavn Bós 3.

1. **bót**, f, (pl. bótir og boetr), bod, bøde, låta b-ir uppi *Hhund I 12*, bjóða boetr *Oddrgr 21*, boetr liggja til alls *Anon (XIII) B 9*, taka at b-um *Gríp 46*; ertatning, satsfaktion, skaða b-ir *Rst 30*, bølva boetr *St 23*; *HHj 24, Ghv 12*; boetr bols *EGils 1, 37*, bíða b-ir *Hallbj*, *Tindr Lv 2, Hjr 3, 28*, bíða b. *Vøl 19*, vinna b. *Hhund II 44*, jfr *Ghv 12*, mól dragask til b-a *Anon (XII) B 15*, synðir verða at sórum b-um *Sól 68*, síða b., forbedring af sæder, *Has 3. 48*, b. synða *SnE II 240*, b. meina jomfru Maria, *Mdr 41*; b. lífs, frelse, hjælp for livet, *Mdr 26*, b. handa eða fóta, helbredelse, *Gdβ 7. Jfr aldr-, bragart, heilsu-, mann(s)-, nafn-, sakar-, sálu-, sár-(boetr), síð-, síða-, trúar-, yfir-*.

2. **Bót**, f, øen Bute blandt Hebriderne, *Sturl 5, 10.*

braddi, v. l. for broddi, se broddr.

Bragalundr, m, sagnhistorisk sted, *Hhund II 8.*

bragarbót, f, egl. ‘digts-forbedring’, godt digit, *Mv II 1.*

bragarfull, n, ‘den ypperste bæger’, aj bragr, den ypperste (i en skare), særlig om Tor (jfr Ása-bragr); ved Tors bæger afslagdes løfter om store bedrifter (og han er uden tvivl blevet anråbt om beskyttelse og forlening aj kræfter til udørelsen), at b-i *HHj 32. Der er intet der tyder på*, at b. særlig knyttes til afdøde personer som deres mindebæger (bragi altså brugt om den afdøde), tiltrods for at det om tales i forbindelse med gravøl (som ved gravølet efter Harald blåtand).

bragarhöttr, m, versform, øvne til at forme rigtige vers, *Mv III 1.*

bragarstétt se bragr og stétt — flere ord med bragar (opførte af SE som ét ord med det følgende) se hvert for sig (bragarstóll, bragartól, bragartún o. s. v.).

bragð, n, 1) egl. bevægelse (fra denne grundbetydning udgår alle ordets betydninger); nærmest ved grundbetydningen står b. i af b-i, straks, *Am 2, Grött 19*, men ‘om kort tid’ *Ragn VI 2, Krm 25*, á skømmu b-i, i løbet af en kort tid, *Anon (XIII) B 26*, gen. abs. b-s, straks, *Am 39*, jfr sammensætningerne som augab., oddb.

2) handling, snor bragð *Gríp 10*, gótt b. *SnSt 4, 1*, ilt b. *Eg Lv 2*, verri bragð *Lil 47*, hraustligt b. *Anon (XI) Lv 7*, frama b. *Porm Ol 1, 2*, bella b-i *Am 59*, bjort bragð, om Ólafs jærtagn, *ESk 6, 49*, jfr 22, bragð losdungs *Hl 4 a*; bragð Gauts, kamp, *Hróm 1*; nærmest omskrivende, hyggju b. = hyggja *Gdβ 8.* — 3) listig handling, svig, kneb, beita b-um *Rþ 45*, ýmsir verða b-um feginr *Svarfd 3*; b-a borg, bryst, *Grett 1, 3.* — 4) udseende, mine, með svinnra b-i *Hjalmp IV 17. Jfr auga-, frama-, frið-, grimðar-, harm-, herði-, hyggju-, odd-, skelli-, qr-*

bragðmildr, *adj*, *villig til rask handling*, *Tor*, *pdr 4.*

bragðviss, *adj*, *som førstår sig på rask handling*, *Pt 53*, og mulig *Hausl 5* (om *Tjasse*), men her dog snarere ‘listig’, som *Eg Lv 2*.

Bragi, *m*, *digtekunstens gud* (*jfr SnE I 98-100*), *Hák 14*, *Eirm 3*; *ypperst af digtere Grí 44*, *hånes af Loke*, *Lok 11. 13 o.s.v.*, *runer på Brages tunge*, *Sigrdr 16*; *kvón B-a, Idun, fjón B-a kvónar = fjón Íðunnar = iðunnar (af iða, elveström, ved synonymi)* *Grettis 44*, *i njóti svá bauga sem B. auga* *Hfl 21* (*verset vist uægte*) *synes B. at måtte være et navn på (den enøjede) Odin*. Sammenhængen St 3 er så dunkel (*hentydning til Brages fødsel?*), at intet deraf kan sluttet. — Som mandsnavn *Hhund II 26*.

braglostr, *m*, *(-ar; -lestir)*, ‘*digtfejl*’, *metrisk fejl, formfejl*, *Sigv 13, 29*.

bragnar, *m pl*, *(egl pl. af bragi = ags. brego, fyrste, helt, hövdingar, helte, og mænd i alm., pul IV j 2, Vell 25, VG 10, Hhund II 1, Gríp 27, ESk 6, 27, Mhkv 14 o. s. v. Hhund I 21 (her hövdingar); vinn b-a, konge, Ht 90; b-a konr Sigv 7, 6; bögíknir b-ar TorfE 3.*

bragningr, *m*, *fyrste (dannet af det foregående)*, *pul IV hh 1, Yt 22, Jór 1, Eyy Lv 10, pklypp, Sigv 7, 2, 11, 11, Ott 2, 18 (pl.), Giz 2, pjagr 10 o.s.v.; b. veðrskrín, gud, Líkn 48, b. byrstrandar, d. s., Kolb 1, 2, b. vagna salar, d. s., Pét 21.*

1. **bragr**, *m*, *den ypperste (i en skare, = bragi se bragnar)*, *Ása b. (ét ord?)*, *Tor*, *Skí 33*, *pul IV d*; *b. kvinna, om Brynhild, Sigs 15*. — *Jfr Ása-*.

2. **bragr**, *m*, *(-ar)*, 1) *dig (står måske i forbindelse med roden i bregða, ‘noget kunstigt sammenføjet?’)*, sjá b., *Jór 2, Gunnl Sig 2, Bragi Lv 2*, *stóra b-g Hfr Lv 1*, *greiða b-g Korm Lv 51, ESk 6, 40*, *telja b-g ESk 6, 68*, *föra b-g Sv tjúg*, *vanda b-g pBrún 3*, *hlyða b-g Sigv 13, 2*, *b-ar lag, digtets beskaffenhed, versemål, Ht 70*, *b-ar hættir, d. s.*, *Ott 1, 1 (jfr bragarhöttr)*, *b-ar föetr, digterævne (i en dristig sammenhæng)*, *Arbj 14* (se brattstiginn), *b-ar fingr, ævnen til at ransage, førstā, et digt (jfr sammenhængen, og se preifa)*, *Eg Lv 15*, *b-ar stétt, egl. digtets grund, digt, Hár 1*, *b-ar tún, digtningens mark eller verden*, *Arbj 25*, *b-ar tól, digterævne eller tungen?*, *ESk 6, 50*, *b-ar stóll, digtningens hjem, digterævne eller brystet?*, *ESk 6, 67*, *b-ar þótr, omtr. = bragr, Leid 43*; *svartleitr b. Jór 2 kan ikke helt forklares, da digtet er så mangelfuld opbevaret, dunkel? — 2) b. = digtekunst, (Óðinn) getr b. skoldum Hyndl 3; Óð 2 (i flere af de anførte eks. kunde også denne betydning være rigtig). — I kenninger for ‘skjald’, *b-ar greiðir GSúrs 17*, *(uriglig Korm Lv 51)*, *b-ar tíñir Grett 2, 4*, *b-ar Móði pmáhl 2*, *b-ar Ullr Eg Lv 36*. *Jfr prýði-*.*

bragsmið, *f*, *handlingen at digte*, *kennir b-ar, skjald, Bjhit 2, 20; b-ar skekkir, d. s., Bjhit 2, 13.*

bragþótr, *m*, *egl. et afsnit af digtningen, et digt, heyra á b-tt SnSt Lv 3, hyggja bragþóttu Rv 1 (jfr bragars þótr).*

brak, *n*, *(uden pl)*, *bragen, støj, áðr b-i létti, om kamptummelen, Hálfs VII 4; sverða b., kamp, VG 6, sverðs b. Hl 15 b, våpna b. Sigv 2, 7, malma b., Háv 4, Hæng VII 4. Jfr flein-, odd-, skjald-*.

braka, *(-aða, -at)*, *brage, knage, om skjolde, Hfl 13, om skudvåben (broddar) Hák 5, om bænke Eirm 3; om søens knagende brusen, ESk 13, 11, Ht 9.*

brakan se brokun.

brak-Njörðr, *m*, ‘*brag-Njord*’, *odda b., kriger, (oddenes brag = kamp)*, *Gyð 7.*

brak-Rognir, *m*, ‘*brag-Odin*’, *hjors b., kriger, Vell 8 (sværdets brag = kamp)*.

brakvindr, *m*, *bragende storm, branda b., kamp, Hl 15 b.*

brakping, *n*, ‘*brag-ting*’, *b. fetilstinga, den bragende kamp (brak-, rettelse for brynn-)*, *Eyy Lv 1.*

brandalfr, *m*, ‘*sværd-alf*’ (*rettelse for band-*), *kriger, Oddi 1.*

branddrír, *m*, *som sætter sværd i bevægelse, kriger, ESk 6, 17.*

Brandey, *f*, *sagnhistorisk ø*, *Hhund I 22.*

brandél, *n*, ‘*sværdbyge*’, *kamp, ESk 6, 51, þorv 2, Pl 40, GSvert 10.*

Brandfurða, *f*, *by (Brentford) i England, Ott 3, 7. Jfr Festskr. til F. Jónsson s. 213.*

brandgós, *f*, *brandgás (anas tadorna)*, *pul IV xx 7.*

Brandingi, *m*, 1) *ukendt sagnperson, B. svaf í hel Mhkv 8. — 2) jættenavn, pul IV b 6.*

brandleikr, *m*, ‘*sværdleg*’, *kamp, pjóðA 1, 8.*

brandmót, *n*, ‘*sværd-møde*’, *kamp, Sørþ.*

brandnór, *m*, ‘*(arne)ildens skib*’, *hus, Yt 24.*

brandorpinn, *adj*, ‘*med sværd oversædt*’, *om de mange hug på skjolde, b-in skyndt randa Sturl 2, 3.*

1. **brandr**, *m*, *ild, flamme, antændt tømmerstok*, *pul IV pp 2, b. af b-i brinnr, den ene ild twendes ved den anden, Hávm 57, hrinda heitum b-i Akv 41. Hyppigt i kenninger for guld, ringe, b. vallands (armens) Ht 44, b. vals grundar Krm 7, b. ifla foldar Ott 2, 16, b. baugness ESk 6, 70; b. brims Leid 22, b. gjalfrs ESk 11, 3, b. áar GSúrs 8, b. máferils Anon (XII) C 35; — i b-a b. Hárð 18, må det sidste b. jungere som ‘stok, stav’, ‘klingernes stav’, mand. — Brædestykker eller arnens brændende ved, hvoraf of b-a Eg Lv 45. Jfr arin-, á-, dolg-, Her-, hlym-, lið-, nið-, val-, quln-*.

2. **brandr**, *m*, *klinge, bladet på et sværd, og sværd i alm.*, *pul IV l 4, Gráf 5, Styrr, Br.úlf., b-ar logðis Nj 12; bitrir b-ar Krm 26, skarp b. Rst 6; b. fær Eiríki lands*

Glúmr 1, 1, draga b-d of þromu randa Ht 8, b. gall Rst 17, b-ar klufu rönd *Sigv* 2, 7, kljúfa b-i *Eyv Lv* 5, blöð kom á b-a *Sigv* 1, 9, gerðask b-i *Tindr* 6, brustu b-ar við bláar randar *Hfl* 7; blöðugr b. *Eg Lv* 7, roðinn b. *Sigv* 2, 7, rjóða b-d *Grott* 15, *pjsk* 2, *jfr Lv* 3. I kenninger, for krigere, mænd: b-s, b-a *Ullr pKolb* 3, 9, *Vell* 22, b-s Týr (s. d.) *ptréi*, b-s òrr *Leið* 44; b-a rjóðr *Ott* 2, 17, — for kamp: b-a hrið *pGisl* 6, b-s stormr *Rst* 29, byrr b-a *ESk* 6, 53. *Jjr* ódygðar.

3. **brandr**, m, hyppig i pl. om de to parallele brædder eller tynde stokke på den svíri, hvorpå (drage)hovedet hvilede (*jfr* eks. hos Fritzén, V. Guðmundsson Privatbol. 157 ff. og Falk, Seew. 44 f.), således at de forneden gik ud til siderne og hvilede på skibskanten, pul IV z 8, b-ar herskips *Sturl* 3, 12, b-um hæri (breki) *Reg* 17, (børur) *Olhv* 2, 9, ófar snekkju b. *Sturl* 4, 15, skeidár b. *Oddmj*, skeidá b-ar *Sturl* 3, 14, svartr snekkju b. *Bolv* 2, b-ar golli glæstir *Hallv* 1, setja b-a at landi *Arn* 3, 6, læsa lond b-um herskipa *pjóðA* 4, 22, fyr b-i *Refr* 4, 1 (her omtrænt ==stavn), stál ok b. *Eg Lv* 23; stefknarrar b-ar *HSt* 2, 4 betegner digtet eller måske digitets inddeling (en dristig sammenligning). I kenninger for skib: b-a hreinn *þorm* 2, 15, b-a skær *Eyj. forn*, b-a skæv-ðar *Gyð* 5, b-s vigg *Anon* (XII) B 16. — Hertil kan endelig utvungent henføres det meget omtvistede sted: å b-um Hávm 2, her er b. blevet opfattet som synonymt med skíð (til at løbe på; Eir. Magnússon), som brændende stokke (Richert), som brændestabel (inde i huset, BMØlsen, Hannaas, Festskr. til F. Jónsson s. 231); man huske, at i gamle dage kæmpede man tilsøs således, at skibenes stavne førtes mod hinanden, lå stavn mod stavn (*jfr* berjask um stafna); derfor var der altid særlige kæmper opstillede der (*jfr* bersærkerne hos kong Harald og *jfr* udtrykket om stavnboen Átle; fylkir Þér trúir, es lært pik í beits stafni búa); ofte kæmpede man så ivrigt, at man trådte op på rælingen for bedre at nå fjenden (*jfr* skildringen af kampen ved Svolder); når det nu hedder l. c., at "meget hidsig er den, som på brandar skal söge sin hæder (fremgang, lykke)", er bildebet hænet fra en søkamp, hvor stavnboen netop i sin iver træder op på rælingen ved siden af stavnfiguren og kæmper der; med en sådan mands iver og trang til at nå sit mål sammenlignes den inatrædende (med udtrykket kan no. d'ær ut paa brænnom mæ om og kaamaa ut paa brannann == at komme i yderste nod [Ross] træffende sammenlignes). *Jjr* skeidár. *Jfr* MoM 1916 (165), 1918 (47).

4. **Brandr**, m, navn på personer, B. enn orvi *Anon* (XIII) B 18, hövdingen B. (13. årh.) Ingj 2, 5.

brandrauðr, adj, ildrød, b. baugr *Ragn* VI 1.

brandviðr, m, 'ildtræ', bøðvar nausts (skjoldets) brandr == klinge, dens viðr, kriger, mand, *Nj* (XII) 4.

branga, j, ukendt ord, beiddisk at b-u *Hamð* 20, usikkert om der skal skrives beiddiskat i ét ord; læses der således, kunde b. sættes i forbindelse med no. brengja 'vrænge, vride', og subst. brengja 'en forvrænet stilling', 'klemme, knibe' (isl. brengla, forvrænge, slå buler i); stedet kunde så oversættes: 'han krævede ikke ubehagelighed' *o:* ønskede al behag og nydelse (*jfr* følgende linje: bøðvaðisk at víni). *Jjr* BMØlsen, Skírnir 1906 s. 75.

brattakr, m, (-rs), 'stejl mark', b. bauga, ringens stejle mark, armen, *pjóðA* 3, 27.

brattr, adj, stejl, lodret eller steilt af-faldende, brott børð (fjældsider) *Hausl* 10, brott brún (jardar), om hysten, Ht 3, brott ey *Qrv IX* 6, brott braut, om jorden, *EYald* 2, brott gnipa *Rst* 28, b-ir hamrar *Korm Lv* 37, *Olhelg* 8, b-ar bergskorar *Hund II* 22, b. borgararmr *Merl II* 41, b. melr *Epver* 1; om de höje, stejle bølger: b. fors *Ott* 2, 14, b. breki *Reg* 17, *Sigrdr* 10, b. baldrekr *ESk* 13, 11; vanskelig, b. stigr *Sigv* 3, 15, reyna b-an (her er vist underforstået breka: *jfr* det senere isl. sjá eina bratta, *o:* bylgju, optegnet efter porlejir *Haldórsson i Lygilof*), prøve hårde kår, Am 60 (hds har brattara, men komparativ er her umulig). *Jjr* Enni.

Brattskeggr, m, en af Karls söhner, *Rþ* 24 (egl. 'med stejlt skæg').

bratstein, m, stejl, *o:* lodret sten, söjle (i jættens hule), *Hym* 29.

brattstiginn, adj, 'stejlt *o:* möjefuldt, betrædt', hróðr b. bragar fótum, en dristig sammenligning mellem det möjefuldt udarbejdede digt og et fjeld, man bestiger (om den suksessive bevægelse opad), *Arbj* 14. *Jfr* BMØlsen i Arkiv XIX, 123, hvor behandlingen er ret utilfredsstillende.

brattstigandi, m, kun i b. bóru == stigandi brattrar bóru, som betræder en stejl bølge (om St Peder), *Pét* 50.

braud, n, brød, *ESk* 6, 35; b. skilnings *Heilv* 4.

braudgýgr, f, 'brød-troldkvinde', ned-sættende kenning for (tjænestekvinde, 'brædets skadelige trold', som fortærer brød, *Anon* (XII) C 37.

braudsveigir, m, 'brød-bøjér, -spænder', skæmtsom betegnelse for en uduelig mand (*jfr* sammenhængen), *Ans* 4.

braudpurr, adj, tör som brød, *Merl* I 10.

braut, f, 1) vej, sti (egl. brudt, banet vej, hvor sten og træer er ryddet bort, *jfr* brjóta vega *Hkr* I 61), miðrar b-ar, midt på vejen, *Rþ* 2 o. s. v.; úrgar b-ir *Rþ* 39, *Fj* 2, roðnar b-ir, veje roðnede af den opstående sol, *Hund* II 49, grønar b-ir, grønne, lokkende og let farbare stier, *Rþ* 1, *Fáfn* 41, *pdr* 1; réttar b-ir *Rþ* 26, fornar b-ir *Sigv* 3, 15; móður b-ir *Vafþr* 47, óttunga b-ir, stier ad hvilke ens slægtninge færdes eller stier til ens

slægtinge, Hárð 56, ríða b-ir *Vafþr* 47, b-ir ligga framm *Hamð* 17, kenna b-ir Hárð 56, *Hamð* 14, feta illa (adv.) b-, have vanskelighed med at finde vej, tage fejl af vejen, *Bbreiðv* 6; á b., på vejen, *Hamð* 28, búá á b-u *Hávm* 34, búá nær b-u *Hávm* 72, *Sigrdr* 27, *Hæng* VI 4, moëta á b-u *Hávm* 89, at b-u, henad vejen, på vejen, *Hávm* 10, 11, fara at b-u *Grett* 2, 6. Adverbiett bruges á (i) b., [á b-u], bort: á b.: *Reg* 21, *Fájn* 36 (skr. brot), *Hhund* II 27 (skr. brot), *Eg Lv* 1 (v. l. brott), *Hást* 8, *pórsnep* (gaut: braut), og uden præposition: *Gríp* 18, *Hyndl* 46, (skr. burt), *Korm Lv* 15, *Bárð*, *ESk* 3, 4 (braut: skraut); ved forkortelse af au opstod o, men formen brot(t) lader sig ikke ved rim påvise (jfr *Korm Lv* 21), derimod findes én gang en form med ombytning af ro: bort: (skort, i senere isl. burt, burtu) *Anon* (XII) D 1; — b-ar lið. vejjølge, (jfr brautar gengi) *pdr* 19. — I kenninger for havet: b. *Ekkils Hást* 3, b. *LeifaHjr* 3, 9, b. fleyja (rettelse for fleina) *GSúrs* 15, børðs b. *Leið* 8, barða b. *Rdr* 17, b. svana *ESk* 11, 15, b. hrannvala fannar *Refr* 2, 3, — for himmel: b. røðuls *Gd* 56, — for guld: b. moldar seiða *phreð* 8. — 2) jord: baugr b-ar, slange, *EVald* 2. Jfr dag, fjor-, fley-, há-, hrein-, hrynn-, lífs-, liknar-, lý-, lœ-, sjón-, sliðr-, sókn-, vagn-, val-, vē.

brautningi, m, som flakker om på veje, omflakkende betler, b-a görvi, betlerdragt, Hárð 6.

brá(a), (-ða, -t), glimte, geisli brár (for bráir) *Lil* 33.

bráð, n, skyndsomhed, hast, í b-i, hurtig, *Hl* 33 b.

bráðalauss, adj, uden bytte (føde), *Guðr* II 41.

bráðsengr, adj, hurtig erhærvet, opnået, b. brullaups frami, det er let nok hurtig at blive gift, *Mhk* 18.

bráðgegg, adj, 'rask-nyttig', meget dygtig, *Hl* 32 b.

bráðgjarn, adj, byttelysten (om örnen; i øvrigt ved rettelse for brádrauðr), *pKolb* Lv 9.

bráðgorr, adj, tidlig moden, udviklet, *Ragn* IV 2, *Mv* II 21; b-t blóm *Has* 8.

bráðla, (også skrevet brálla), adv, hurtig, rask, *Arn* 3, 8, *Anon* (X) III C 2, *Am* 12.

bráðliga, (også skr. bráll-), adv, s. s. foregående, *Korm Lv* 20, *HHj* 36, *Fájn* 39, *Am* 28.

bráðlyndr, adj, rasksindet, *Grettis* 24.

bráðr, adj, fra grundbetydningen 'brændende' udgår forskellige betydninger, 1) ilsindet, hæftig, b. Björn *pKolb* Lv 8, bróð sveit *Hl* 33 b; *Lok* 47. — 2) utålmodig, hæftig, *Hávm* 2, jfr b-ar nauðsynjar *Gyð* 3; b. at byrja *Ragn* II 6. — 3) hæftig (pludselig), b-ar sóttir *Oddrgr* 5. — 4) voldsom, b. eldr *pjóðA* 4, 5, bróð boð *Sigv* 12, 10, b. bekkdómr Héðins rekka (kamp) *Hjr* 3, 11; (skeiði) b. Reifnis marr

Rdr 11; b. styrs v. l. for styrsnjallr *ESk* 6, 48; b. fejl for broðr *Steing*. — 5) b-tt, n, som adv, hurtig, snart, *Hávm* 153, *Hym* 29, *Am* 2 o. s. v., *Haustl* 17, *Eg Lv* 14, *Háv* 5, puríðr, *Ólhelg* 11, *Sigv* 12, 1, *ESk* 9, 4, *Rst* 2, *Ht* 78, superl. sem bráðast *Eg Lv* 6, *pjóðA* 4, 6, *Gdβ* 2; bróðum adv, bar b. *Has* 48. Jfr all-, folk-, geð-, gunn-, heipt-, morð-, ó-, ógn-, sigr-, tir-, prek-.

bráðrakinn, adj, se bráðráðinn.

bráðrauðr, se bráðgjarn.

bráðráðinn, adj, hurtig bestemt, bestemt til at ske hurtig, b. dauði *Ragn* I; dette er den rigtige læsemåde, -rakinn (som en v. l. snarest lyder) måtte være = rakiðr, af rekja, udfolde, 'hurtig udfoldet', ∞: bragt til virkelighed.

bráðséinn, adj, hurtig set, b-sét låta bragnar opt, man ser ofte for hurtig på tingene, tager en overilet beslutning, *Mhk* 14.

bráðskapaðr, adj, med iltert sindelag (af skap), *Hsv* 23.

bráðsóotr, adj, hurtig i udjørelse (af en plan), b-tt verða (adskilt ved tmesis) *Mv* I 9.

brágeisli, m, stråle ved øjenhårene, øjnene, renna b-um, lade øjnene løbe, *Korm Lv* 15.

bráhvitr, adj, med lyse øjenvipper, *Vgl* 39.

bráinn, m, 1) slange (egl. 'den glimtende'), *pul* IV qq 4. — 2) hest, *pul* IV rr 3.

brálla se bráðla.

Brálundr, m, sagnhistorisk sted, *Hhund* I 1. 3.

brámáni, m, 'øjenvippernes måne', øje, *Korm Lv* 3.

Brámi, m, en af Arngrims-sønnerne, *Hyndl* 23.

bráregn, n, 'øjenvippernes regn', gråd, tårer, halda b-i *Nj* (XII) 3.

brásólar, f, *pdr* 14 er vist fejl for brásalar.

bráss, m, kok, b. *Buðla* (jfr hvergætir) *Am* 63. Løvrigt er ordets form og betydning ikke fuldt sikker.

brásteinn, m, 'øjenvippernes sten', øje, *EGils* I, 14; regn b-a, gråd, *Pét* 45.

brátungl, n, 'øjenvippernes måne', øjet (adskilt ved tmesis), dets logi, øjenstråle, blik, dettes himinn, hoved, *pdr* 14.

1. *brávöllr*, m, uriktig for bráa vollr *Eyy Lv* 9.

2. *Brávöllr*, m, Brávold (sagnhistorisk), *Orv* IX 63, *Hhund* I 42.

bregða, (brá, brugðinn), egl. sætte i bevægelse (heraf uledes de fleste betydninger med lethed), 1) bevæge (med dativ), pórr brá dýri þvinnils ór stað, førté skibet bort, *Steinunn* 1, (stillir) brá stóðum Nøkkva, førté skibene ud, *Harkv* 9, jarðbeltis gjalfr brá sigrlaustum, førté, *Sturl* 5, 1, brá stjórnbitluðum aí stalli *Oddrgr* 2, brá lófa til bots, førté, stak hænden til bunden *Guðr* III 9, b. í vatn, stikke i vand, *Hák* 5, b. festi á nordrvega,

føre tråden, slynge tråden mod nord, *Hhund I* 4, b. tjoldum af, borttage tæltene, *Hhund I* 26, b. e-m undir, kaste en til jorden, *Hjr Lv* 14, upersonl., augum bregðr, om synet, *Hálf IV* 4; ljóma bregðr, glímtær frem, *Hhund I* 15, II 36, loga bregðr upp Ólhelg 8; absolut, bevæge sig (?: svømmende), b. at Singasteini Húsdar 2 (dette synes at være den naturligste tolkning, skönt b. ellers ikke forekommer således; at b. við e-n = at strides med en, er ikke bedre afhjemlet); især bruges b. om sværrets dragen, b. sverði, sverðum Rb 45, b. hjorum *Hhund I* 41, II 24, b. benlogum *Hhund I* 51, b. bensigðum *Hrafn* 3, b. knífi til *Am* 63, (Dragvendill) sás brugðum framm *Eg Lv* 33, [b. broddfleti urigtig v. l. for verpa *Hfl* 18]. — 2) i næje forbindelse med bevægelsesbetydningen står 'at flette, knytte, omvikle', brugðinn golli, omviklet med guldtråd, *Brot* 19, (overført) b. bragð, 'flette list', anvende list, svig, *Eg Lv* 2. — 3) fremdeles betydningen 'at forandre', og i tilknytning dertil, 'at göre ende på', b. skapi e-s *ESk* 6, 58, b. lif *Hjalmp VI* 1, b. líki Valkera, ændre V.s udseende, dræbe dem, *Hjr* 2, 7, b. hætti til (ændre sin fremgangsmåde) *Lil* 11, eldr brá Skota veldi, ændrede dets udseende, hærjede det, *Arn* 5, 14; b. góðu búi e-s, ødelægge boet, *Helr* 4; b. (heiti), bryde (løfte) *Alv* 4, b. svefni *Fáfn* 44, b. blundstofum, *Sigrdr* 2, b. barnesku *Am* 79, b. Grana farmi (her kan b. dog betyde 'at sætte i bevægelse', uddele) porv blönd 1, 2; b. harmi *ESk* 12, 6, b. gædi *Hjr* 3, 25; b. rimmu Jór 5, b. hungri, göre ende på sult, porm 2, 11, b. fóstu munins *Kolli* 5, b. fóstu gífrs hesta Jóms 35, b. sút hrafns *Isldr* 25, b. lífi e-s, *Edáð* 2, *Gráf* 11, pork *Hraund*, b. fjørvi e-s *Sigm* 12, 19, *Steinn* 1, 4; upersonl. brá lífi *Krm* 14; hugðum því brugðit, at det var hindret, føreygget, *Blakkr* 1, skinni sólar brá *ESk* 6, 19, men b. myrkrum sst 2, *jfr* 3, b. ljósi ok litum *Merl* I 60. Hertil kan endelig henføres b. borda, at holde op med vævearbejdet, *Guðr* II 17. — 4) medium bregðask egl. 'at ændre sig, vise et andet sind', den egenlige udtryksmåde er f. eks. at b. sér reidum, der i med. måtte blive b-sk reiðr (nom.), *Am* 37; b. gár så over til at betyde 'at svigte', brugðumk eigi *Sigm* 11, 7, ýtar brugðusk *Olhv* 2, 4, bregzk (gott) á einni stundu *Hsv* 130, mogr brásk mér *Eg Lv* 43, frændra hafa brugðizk mér *HolmgB* 7, b-sk í huga e-m *Lv* 14; háski bráskat, jaren udeblev ikke, *Arn* 5, 11, b-sk at o. s. v. *Harð* 17; bauga vón hefr brugðizk *Grettis* 15; léturnik brugðit (upersonlig), berøvede mig kraften, *Kveld*; þroski bráskat *Arn* 3, 7. — 5) udstøde ord (især nedsvættende, bebrejdende) mod en anden (dobbelt dativ), b. e-m e-u *Fáfn* 8, b. ósonnu *Hhund I* 36, því brá mér *Goðrún Heir* 13, absolut, *Am* 68; med. b-sk orðum *Hhund I* 45. — 6) andre forbindelser og

udtryk, svá bregðr við, således går, sker, det, *EVald* 3; — e-m bregðr til (ættar), en viser (ved sin opførsel) at han tilhører en (bestemt) slægt, *Gd* 7, Jarizleifr så hvert jofti brá *pjóðA* 2, 3; — b. af logum, afvige fra loven, bryde loven, *Hsv* 14; hond bregðr á venju, hånden er tilbøjelig til at gøre, hvad den er vant til (ordsprog), *Ht* 26; — at e-m bregðr, noget føres tilbage til en, man holder sig til en (som hjemmelsmand), *Mhkv* 14; b. e-u við (annan), omtale noget med beundring, því bregðr old við aðra *Vell* 13, hug es brugðit við *Eviðs* 4, porm 1, 13, þjørku es við b. *Am* 52; b. of e-t, overgå noget, bat brá of alt annat *Am* 52, så es of alla brá *pjóðA* 2, 4.

breiða, (-dda, ddr), udbredte, udstrække, b. blaðju, brede sængetæppe, *Oddrgr* 25, Rb 23, b. bekkí, lægge (tepper, halm) på bænke, *Alv* 1, limar b-sk udstrækker sig, *Fj* 19, breiddr á kross, lagt udstrakt (med armene udstrakte) på korset, *Lil* 55; breiddr, omfangsrig, stor, byrr lá at b-u stáli *Bólv* 5; b. faðm, ábne sine arme, *Lil* 55; b. faðm, føre armene ud til siden, den bevægelse som en ténsinderske gör (et særdeles betegnende udtryk), *Rb* 16 (A. Kocks forklaring Arkiv XXIV, 181 f. er ikke nødvendig). Overført, forstørres, blive større, vesold b-isk *Arn* 2, 6.

Breiðablik, n. (sikkert ikke pl. tant), Balders bolig (egl. 'Bredglans'). *Jfr.*(?) dog da, blik, 'sted, landsby'), *Grí* 12.

Breiðafjørðr, m., Bredefjorden, Vest-Island, *Svert* 1.

breiðfeldr, adj, bredaglig, bred, om Norge, b-d lond *Ht* 14.

breiðhúfaðr, adj, med bred húfr, (skib)-side, om skib, *Eldj* 1.

breiðleitr, adj, med bredt ansigt, b-t bráðr (i en kenning for Norge), bruden med det brede ansigt, det brede land (*jfr* breiðfeldr), *Hjr* 1, 6.

breiðr, adj, bred, omfangsrig (om mange forskellige ting), b-ð jorð *VGl* 8, b-ð grund *Hally* 4, b-ð ættlond *Ott* 2, 18, b-tt vald (rige) *Tindr* 1, 10, heiðr rastar b-ð *pjóðA* 1, 17, b-ar bygðir *Grettis* 24, b-ar sveitir *Skáldh* 1, b. garðr porm 2, 11, b-tt virki *Arn* 2, 12, b-ð Hemingaborg *Ott* 3, 5, b-ð Kantaraborg *Ott* 2, 10; b-ð borg, stor brændestabel, *Sigsk* 65; b. vegr *pdr* 5, b-ar strandleidr *Sturl* 5, 13; b-tt bjóð *Hausl* 5, vatn et b-a *Sturl* 3, 13; b-tt hofuð (om jætter) *pdr* 18, b-tt skegg (v.l. fagrt) *TorfE* 5, b-ar brýnn *Jóms* 28, b. stjølr *pKolb Lv* 8; b. borðvællr *Sigm* 7, 2, b. brims-gangr *Steinn* 3, 5, b. borðvægr *Mark* 1, 5; b-ð borðraukn (skibe) *pfragr* 3, b-ar sýjur *EVald* 3, b. barmr *ESk* 13, 7; b. floti, flåde som dækker en stor del af søens overflade, *Vell* 7, *Eyw Lv* 2, *Olhv* 2, 2, *StjO* II 4; b-ð øx *Arn* 3, 10; b. blóðvændr (sværd) *Korm Lv* 64, b-ar eggjar *Qgm* 2, b. knífr *Krók* 1, b. skjoldr *pjóðA* 1, 9, b-ð targt *Sigm* 13, 21, b. barománi *Hjr* 3, 28; b. vefr (sejl) *pjóðA* 3, 8; b-ir

steinar (*til at smykke sig med*) *þry* 16, 19. — *Overfart*: b. *boggr*, *vidtrækkende ulykke*, *VGl* 9, b-ð *mœða* *VGl* 10. — b-tt som adv. *brinna* b. *Hávm* 152; *bita breidara*, *tage større mundfulde*, *þry* 25. — *Som egennavn Rp* 24. *Jfr* *fet-*, *stjol-*, *þjó-*.

Breiðskeggi, (-r), m., *tilnavn*, ‘*den bred-skæggede*’, *Blakkr* 1, 1. 2.

breiðvegi, m., *navn på björnen* (egl. ‘*bred på alle kanter*?’), *pul IV cc 1* (v. l. -vigi).

brek, n., (*hyppigst i pl.*), *hæftigt, lidenskabeligt krav*, b. *Brynhildar Sigsks* 19; b. *goldin, synder, Heil* 6; b-s *ósamr, fredeligt levende*, *Merl II*, 2.

brek(k)dómr, *uriktig v. l. for bekkdómr*, s. d.

breki, m., egl. ‘*bølge der brydes*’, *bølge, brænding*, *pul IV u 2*, *brattr b.*, *brondum hæri Reg* 17, *jfr Sigrdr 10*; *frekr b. Ht* 38, b. *paut Ótt 1, 5*, b-a *fall Ht* 77, *blått b-a fall GSvert 6*. *Jfr odd-, sús-, val-*.

brekka, j., *skrænt* (*ffjældskrænt; ved søen*), *pul IV æ 2*, *fyr b-u Brúsi*, *VGl 10, Vígl 10*, á b-ur *Rv 29*; b. *síka elda, kvinde, Katr 22*; *svana b.*, *havet*, *Frp I 8*. *Jfr hæli-, hør-, lýsi-, men-*.

breksamr, adj., *lidenskabelig eller fordringsfuld (i god betydning)*, b-som *brúðr* (om digterens elskede) *Bjhit 2, 5*.

1. **brenna**, f., *brand, brænding, ild*, *pul IV pp 4*, *auka á b-ur Bjkrepph 7*, *valdá b-u Kolb 2, 1*, *Svert 2*; b. *Níals Nj* (XII) 10; b. *óss (rettelse for sjós) guld*, *Harð 3*, b. *hranna*, d. s., *Harð 17*.

2. **brenna** (brann) se *brinna*.

3. **brenna**, (-da, -dr), 1) *brænde* (trans.), *opbrænde*, b. *bál, tænde bál*, *Herv III 9*, b. á báli *Anon. (X) II B 2*, *brendisk (pass.) báli SnE II 226*, *brent (antændt) lindi Hyndl 41*, b. *bæ Grott 19*, b. *sali Mark 1, 22*, *brendar byggðir Rst 6*, b. *inni (huse) porm 2, 18*, b. *upp þjisk Lv 5, Anon (XI) Lv 7*; b. *inni, indebrænde, Yt 23*; b. (*Gollveigu*) *Vsp 21, Guðr II 12 (ligbrænding?); om ligbrænding*: *Sigsks 66, 67, Hávm 71, 81, Ghv 20, jfr Am 39. 87 (hvør der på første sted næppe menes egenlig ligbrænding); — om ringe (af brændt ɔ: renset solv): brendr baugr Korm Lv 52, Frp I 12, Katr 5, Skí 21. 22. — 2) *svide*, b. *rana (under stegningen) SnH 2, 5. — 3) *brænde (salt)*, b. *brúk Anon (XI) Lv 9. — 4) *brænde (for at helbrede)*, *Guðr II 39*; b. *e-m illan dila (overfart), tilføje en en slem skade, Porm 2, 14.****

Brenneyjar, f. pl., *Brennørne (i Göta-elvens munding)*, *Bjhit 2, 8*.

brennfagr, adj., *lys-skinnende, luende som ild, lagamál b-t, om Mose lov*, *SnE II 246*.

brennheitr, adj., *brændende hed, varm, b-tt brauð, om brød der bagtes*, *ESk 6, 35*; b-tt ból, *om slangens (guld)leje (fordi guldet omskrives ved hjælp af ild?)*, *Mhkv 27*.

brenniligr, adj., *der let brænder (tændes og flammer op)*, *kynda bál b-t Qrv IX 18 (jfr glæðilegur eldur, gløder som kan bringes til at flamme, i sen. isl.)*.

brennir, m., ‘*braender*’, *som brænder*, b. *Bolgara*, *som har hærjet Bulgarernes land med ild*, *pjóðA 3, 1*; b. *goda*, *som har brændt gudebilleder*, *Már, der er synonymt med mår, måge, Gát 3*. *Jfr for-*

brennumaðr, m., *indebrændingsmand, mordbrænder*, *Páll, Anon (XIII) B 51*.

brennuvargr, m., ‘*brand-ulv*’, *mordbrænder (jfr morðvargr)*, *Giz 2, 2*.

1. **bresta**, (-ta, -t), *frembringe en knagende, knirkende lyd*, b-ir *klaufum Hjort 2*.

2. **bresta**, (brast, brostinn), 1) *briste, gå itu med bristende lyd*, b. í tvau *Hfr 3, 29*, *Korm Lv 26, pBrún 3*, b. *sundr, om skoldet, Hallv 5*, *raptar sundr brustu Am 66*, *baugar b-a, idet de uddeles, Ht 90*, *hringr brestr at gjøf Ht 49*, *erfiði Austra b-r Arn 5, 24*, *látat brattstein b. Hym 29*, *b-andi bogi Hávm 85*, *herklæði brustu pGisl 5*, *bjørg brustu Haustl 16*, *strengr b-r Rv 21*, *skjoldr b-r Darr 3*, *malmar brustu Hfr 3, 27* (*kan også henføres til følgende betydning*), *borgarmúr svát brysti hvergi Lil 30*. — 2) *om bragende lyd som når noget brister uden dog at gøre det, bára b-r Refr 4, 2*, *hefring b-r pul III 4*, *glymfjoturr Gestils brast GSvert 1*, (*alt om bølgen, som falder forover med bragten*), *brast (absolut) om det samme, Rv 8*; — b. *saman (om våbnenes sammenstød) Sindr 6*, b. *brandar við randar Hfl 7*, *rond brast við rond Hhund 1 27*, *broddar brustu Hfl 13*, *bøllr brast GSúrs 6*, *brast næsta Anon (XIII) B 18*, *hryngráp brestr á skyrtum Hfr 1, 8*, *hagl brast á brynjum Eyr Lv 7*. — 3) *udbrede sig, remman brast af rót i kvistu, bitterheden (synden) løb fra roden ud i grenene, Lil 20*. — 4) *svigte, holde op, hald, es bresti aldrí Has 45*.

brestr, m., *revne, brist*, b. á *golli, bruddet på guldringen*, *Vgl 27*; — *vápna b-ir, våbenbrag*, *Jóms 25*.

Bretar, m. pl., *Britter, beboerne af Wales, stríðir B-a Hfr 3, 11. Jfr Korn-, skyld-*

Bretland, n., *Brittanien, Merl I 1, 32*.

bretta, (-tta, -tt), egl. *gøre stéjt (af brattr), rejse (lodret) i vejret*, b. *hala sinn, rejse halen i vejret (for at coitus kan finde sted)*, *HHj 20*.

breyta, (-tta, -tr), *forandre*, b. *skóklæðum, skifte sko*, *EGils 3, 10*, *guð breytti, ændrede sin fremgangsmåde (ved skabelsen)*, *Lil 11*.

breytir, m., *som indretter, frembringer (jfr breyta i prosa, ‘at indrette sig, opføre sig’)*, b. *dia fjardar, skjald, Korm 1, 3*.

breytni, f., *handlemåde*, *EGils 2, 5*.

breyzkleikar, m. pl., *skrøbeligheder*, *Pét 42*.

rezkr, adj., *britisk (jfr Bretar), engelsk*, *Hfr 2, 9, Merl I 4*; b-ir *aldir Arn*

5, 14, b. skjøldr *Arn* 5, 10, b-ar brynjur
Liðs 5.

bréf, n, brev, *Gd* 51, *Leið* 6, bjart b.
Gd 54, læst b., lukket brev, *Katr* 51.

brigð, f, handlingen at ændre noget,
bryde noget (en overenskomst, godt for-
hold eller lign.), 1) foranderlighed, falsk-
hed, b. i brjóst lagid *Hávm* 84. — 2) uren-
skab, gaunga í b. *Hrafn* 2. Som ntr. fin-
des b. i b. kómu *Gml* kan 1, 2. — 3)
gen. pl. b-a anvendes hyppig som adv.
i forstærkende betydning, overmåde, b.
brått *Nkt* 52, b. skjött *Has* 47, b. mikill
Rst 2, b. lengi *Mhk* 18 (i middelstl. kan
dette blive til brigðu).

brigða, (-ða, -ðr), afbryde, b. bil, handle-
rask, *Anon* (XIII) B 26.

1. **brigðir**, m, 1) som drager (bregða),
b. sárteina, kriger, *GSúrs* 3, b. laufa
EGils 3, 5. — 2) som ødelægger, uddeler,
b. hrannelds (guldets) *Pl* 24, b. bolva,
som afvender ulykke, synd, *EGils* 2, 12.
Jfr fyr-, lé, log..

2. **brigðir**, m, sværd, *pul* IV l 5. *Jfr* *Falk Waffenk.* 48.

brigðlundaðr, adj, svigsindet, falsk
(lund), *EGils* 2, 12.

brigðr, adj, svigefuld, vankelmodig,
falsk, vesa b. *Hávm* 124, b. hugr *Hávm*
91, b. heimr, upålidelig verden, *Has* 55,
b-ð eru útlendra orð *Hsv* 29. 47, b-t líf
(ýða), som let brydes, går til grunde,
Hsv 48, *ESk* 6, 17, brigt es, at.., utrygt
er det at .., *Hæng* VII 8. *Jfr* hug-,
hvar-, ó..

brigzl, n, pl, bebrejdelser, skældsord,
Lil 73, *Gd* 45, *Mv* II 9.

brim, n, brænding, stærk sogang, *pul*
IV u 2, b. gnýr *Korm* Lv 37, b. fyr Jaðri
pjóð 4, 2, b. (acc.) texti, om de manke-
lignende bølger, *Njáll*, b. (acc.) blíkir,
hvidnes, *Anon* (X) B 10 a, b-i kníðr
Mark 1, 24, b. vaskar flóðs stóðum *ESk*
12, 15, láta b. bíta børð (skibene) *Gunnh*,
bjorg ok (eller eða) b. *Grí* 38, *Hhund* I
28; undertiden omtrænt = hav, (jfr *pul*
l. c.), snekkjur dynja á b. *pKob* 3, 2. —
I kenninger, b. dreggjar, ølet, *Vell* 1, b.
horna, d. s., *Ht* 25, b. lauka, d. s., *Korm*
Lv 3, hrosta b. Alfoðr, skjaldedrikken,
Arn 5, 4; b-s vegr, havet, b-s vegljómi,
guld, *ESk* 5, 4; b-s brandr, guld, *Leið* 22,
b-s blik(skerðir, rettelse) *Sturl* 5, 17; b-s
blakkr, skib, *Pl* 45, b-s ondur, d. s.,
Sigv 10, 5.

brimarr, v. l, for brimir, s. d.

brimdýr, n, 'brændings-dyr', skib, ploft
2, 6, *pGísl* 2, *Ht* 74, *Sturl* 5, 8, *Anon*
(X) II B 9, blásvort b. *Hhund* I 50.

brimglóð, f, (pl. -glóðir, -glœðr), 'hav-
ild', guld, b-ar brík, kvindle, *Vitn* 15; b-um
ESk 12, 15 fejl for brim stóðum.

brimgoltr, m, 'hav-galt', skib, skíð b-a,
skibssiderne (omtrænt = skibe), ploft 2, 4.
Anderl. *Falk*, *Ark.* XXXIX, 75.

brimi, n, sideform til brim, brænding,
hav, b-s kapall, hest, *Pl* 49.

brimill, m, sælart (*phoca major*), han-
sælen, b-s vollr, havet, *Hfl* 5.

1. **brimir**, m, sværd, *pul* IV l 5 (v. l.
-arr, næppe rigtigt), det bedste sværd
Grí 44 (hds A), altså her som egennavn,
således måske også i b-is eggjar *Sigrdr*
14 (om Odins sværd); b-is eggjar *Hhund*
II 10, b-is dómær, kampe, sst 22, b-is
vindr, kamp, *Sturl* 4, 22, b-is sund, blod,
ESk 6, 55, b-is draugar, krigere, mænd,
Anon (XII) C 10. *Jfr* leir-, skeið-.

2. **Brimir**, m, 1) *Vsp* 37, usikkert om
navn på en jætte eller denes drikkesal;
snarest er det dog jættens navn, som
ejer salen. — 2) som et andet navn på
urjætten *Ymir* findes B. *Vsp* 9, B-is blóð,
sikkert dannet af brim, hav, der dannedes
af *Ymirs* blod.

Briml (el. *Brimul?*), f, norsk ø, belti
B-ar, havet, *ESk* 13, 13.

brimland, n, 'brændingens land', havet,
blik b-s, guld, *Ht* 45.

brimleið, f, 'brændingens vej', hav, líða
b. (her ved tmesis adskilt) *Sigv* 10, 8;
(ved rettelse af brimreið) *Sturl* 5, 3, (lige-
ledes) *Heiðr* 11.

brimlog, n, 'hav-lue', guld, rýrir b-s,
gavmild fyrste, *Arn* 3, 2.

brimlogi, m, 'hav-lue', guld, sløngvir
b-a, gavmild mand, *ESk* 6, 56.

brimorri, m, andeart (*anas nigra*, no.
havorre, *fuligula spectabilis*), *pul* IV
xx 7.

brimreið, f, *Sturl* 5, 3, *Heiðr* 11, utvivl-
samt fejl for brimleið, s. d.

brimrót, f, braendingens, havets, rod,
synes at være kenning for havets dyb
eller bund, b-ar gagarr, havdybets (bun-
dens) hund, havsnegt, *EGils* (XII) 2.

brimrúnar, f, pl, 'brændings-runer'
runer der frelser skib i havsnød (skulde-
ristes på stavn og ror), *Sigrdr* 10.

brimrøðull, m, 'hav-sol', guld, þverrir
b-s, gavmild mand, *Ód* 25.

brimserkr se brimsker.

brimsgangr, m, 1) 'brændings-gang,
rasen', stærk brænding (eller 'braendingens
vej', hav?), troða breiðan b-g *Steinn*
3, 5. — 2) bevægelse, fart over havet,
vinna stóðum b-g *ESk* 13, 7.

brimsker, n, brændings-skær, skær,
hvor der er stærk brænding (v. l.
brimserkr, urigtigt), brúðir er ganga í
b-jum *Heiðr* 24.

brimskið, n, 'brændings-ski', skib, *Sigv*
1, 3, *Sturl* 5, 16.

brimslóð, f, 'brændings-vej', havet, vaða
b-ir *Anon* (X) II B 2.

brimsolgin, adj, 'brændings-glubsk',
om den høje bølge, b-in kolga *ESk*
12, 17.

brimsvín, n, 'hav-svin', skib, *Hym* 27.

bringa, f, bringe, bryst, *Lil* 56, brjóst
ok b. *Grettis* 22, skjóta skelk í b-u *Anon*
(XIII) B 16, smokkr, kinga vas á b-u
Rþ 16. 29.

brinna, (brann, brunninn, formen brinna
findes to gange i rim, ginn-; brinn-

Haustrl 13. 15; brenn: menn findes pSkall 1, overgangen af i til e, efter det trans. brenna, er således betydelig gammel), 1) brænde, flamme, brandr b-r Hávm 57, logi b-r Lok 65, eldr b-r Grott 19, Álv 25, hyr sék b. Hyndl 49, brinnandi logi Hávm 85, ljós brann ESk 6, 20, b-anda ljós Hávm 100, sem vitar b-i Arn 2, 18, kerti b-a pløjt 3, 7, fúrr (ved rettelse) brann hrisi Vgl 9, og med præp. (adv) upp, eldr b-r upp Hávm 70; b-andi spóun Harkv 29; eldr b-r ór augum pry 26, Guðr I 27, ljós kinna brinna (á mik) Korm Lv 2, friðr b-r freden, enigheden, brænder, er varm, Hávm 57; — brunnu beneldar í undum, sværdene brændte i sårene, sværdene frembragte gabende sár, Hák 7, b-andi brandr (klingen) Gráf 5. — 2) fortærer i (af) ilden, b. í eldi Am 15, b. loga Grí 29, pry 21, eyrir b-r á beinum Sigsk 52, salr b-r Hávm 152, bjorg ok brim b. Grí 38, feldr b-r Grí 1, bør (brann), brunnit land Sturl 3, 10, skjaldmeyjar brunnu Ákv 42, ból breðr Anon (XII) 15, b., om lig-brænding Yt 3. 6, b. inni Sigrdr 31, Nj (XII) 4, láta hirðmenn brenna pSkall 1; b. (i helvede) Líkn 28; part. brunnninn: akarn brunnin, stegte agern, Guðr II 23; brunnit goll, renset gulð, 4, 18, b-it bóru log, d. s., SkrautO 1; ór es par brunnt, der er et godt stykke brænat bort, stort tab er lidt, Am 54; — brunnninn urigigt v. l. for blandinn Rdr 4; — brinnandi Óð 11 er uden tviv fejl, måske for girðandi, se ljótgirðandi.

Brittannía, f, Brittanien, Merl II 71.

Brían, m, kong Brian Boromhe, Dry (XI) 3.

Brígiða, f, en helgeninde, Mey 50.

brik, f, (-ar og -r), bræt, fjæl, især en sådan, der skiller mellem to rum, f. eks. to sængestede, hvilum tveim megin b-ar Korm Lv 40. — I skjoldkenninger: Hamðis b. Gyð 4, b-ar bögseckir for bög-bríkar seckir, kriger, bögbrík = skjold, Sindr 7, b. valslongu Sturl 2, 3 (se rymgœdir); — i kvindeknninger: b. bjórs Ormr 1, 1, b. brims (rettelse) bríma Vitn 12, b. brim-glóða Vitn 15, b. baugs Mey I 26, b. fold-sila ríkis EGils 1, 34; b. elds pBrún 1 er vist fejl for b. auðs; b-ar bella, kvinde, Katr 42. Blandt kvennaheiti ókend pul IV yy 2. Jfr auð-, geir-, men-, rauð-, val-.

bríktópuðr, m, 'som tillintetgör et bræt', kun i kenningen Jalks b., af Jalks brík, skjold, Sigrv 6.

brimi, m, ild, pul IV pp 2, bjart sveim-aði b. Valg 3, om helvedes ild Has 39; b. sóttar, sygdomsfeber, St 20. I kenninger for guld, guldring: b. loegis Hard 11, b. bauga stalls Oddi 2. Jfr dyn-.

Brising, f, norsk ø, pul III 3.

Brisingamen, eller ved tmesis men Brisinga, n, 'brisingsernes halsring', pry 13. 15. 19 (alle vegne men br., i prosa altid br.-men); betyder vistnok egl. 'den af Brisingerne dannede ring' (eller ring, som tidligere har tilhørt 'Brisinger', men disse

må i al fald antages at være dværge). Jfr 2. Brisingr.

1. *brisingr*, m, ild, pul IV pp 4 (jfr senisl. brísheitur 'meget varm', jfr no. brising 'bål, blus, lueild' og briseld 'blus', Aasen).

2. *Brisingr*, m, kenningen B-s goða girði Haustrl 9 må være ensbetydende med Brisinga-men, idet men = girði; god B-s = Brisingar, hvor B. må antages at være navnet på et sted (hal?), hvorefter beboerne (dværge?) kaldtes Brisingar.

brjá, (-ða, -t), þunkle, flimre, brjándi birti Gd 68.

brjónar, m, pl, mænd, pul IV j 5.

brjóst, n, 1) bryst (fra halsen og til maven), brysthulningen, der i oldtiden betragtedes som alle følelsers, modets og forstandens sæde, hugr í b-i pry 31, Guðr III 10, stafir í b-i Álv 35, orð búa í b-i Gróg 16, ekki þróask í b-i Sigrv 13, 24, (brigð) í b. of lagið Hávm 84, GSúrs 10, röd ór (í) b-um annars Hávm 9. 8 (når der her og et par gange til bruges pl., må det jo bero på de to 'bryster', bryst-vorter), b. prútmar Lil 54, á b-i pry 16. 19, á Grana b-i, bringen, Sigrdr 17, tór falla á b. Hhund II 45, fyr b. utan Sól 58, fyr b-i, foran på brystet, Rv 29, frá b-i niðr, nedenfor brystet, om moderlivet, Bjhit 1, 2, (om en kvindes bryst) Rp 29, Lil 87, rjóða hjor í b-um e-s Fájn 24, renna at gumna b-um Krm 6, raufa b. Hhund I 41; uegenlig: fyr vina b-i, blandt venner, Hhund II 9, Fájn 7. — 2) overført: mod, hilmir hafðit lílit b. fyr sér Arn 6, 14, b. hlífði fromu lífi Sturl 2, 3. — 3) om fylkingens eller flådens front, fyr miðju b-i leiðangrs pjóða 3, 12. — 4) om skibets forstavn, b. runnit rauðum steini Refr 4, 3. — 5) b. greipar, pdr 17, betegner håndens forside, i det øjeblik den er hævet for at gibe noget.

brjóstkringla, f, 'bryst-kringle', rundt (metal)smykke (bracteat, brosche) på brystet, Vol 25. 26.

brjóta, (braut, brotinn), 1) bryde, knække, b. skjoldu Grott 13, b. eggjar Ingj 1, 3, braut (upers.) Kaldimarsnauta Bjhit 2, 20, brotit sverð Hávm 86, brotin brynya Gríp 16, b. baug, bryde en ring itu, Vgl 26; b. myksleða Korm Lv 38, b. houmlur (men rettere hái, verberne b. og slíta bør omstilles) Harkv 17, b. kálk Hym 28, brotin hein Haustrl 19, b. føetr Am 26, b. leggi Jóms 34, b. hátún horna af Hym 19, b. en, knuse en, pdís 2, b. stokka upp, bryde, rive, bjælker op, Am 17; i forbindelse med 'guld, ringe', bet. b. baug(a) og lign. 'at være gavmild på guld', udtrykket er hæntet fra den skik, at større ringe virkelig brades i stykker og disse uddeltes: b. auð Hl 24 b, b. bögvita Hfl 17, brjöt-endr bauga Hjr 3, 4, b-andi hranna elds Hl 26 a, b. blik landa glymfjöturs Ingj 2, 2. — 2) ødelægge ved knusning, nedbrydning, b. stafna Val Anon (X) Lv B 8, b. mástalls visund (skibet) Steinunn 2, b.

bryggjur *Ott* 2, 7, b. borg *Oddrgr* 18 *jfr Rst* 3, (*upers.*) borgir braut *Hund* I 3, bord (*skibssiden*) braut *Ott* 1, 5, brotinni borðveggr *Vsp* 24, b. Aldeigju *Edáð* 6, b. hús til e-s porm 1, 7. — 3) ved brud at frembringre skár, tab, b. hlið á frændgarði *St* 6, b. skarð (*i et sværd*) *Korm* Lv 27. — 4) bryde, klave (*havet, bølgerne*), b. unnhenn Anon (XII) Lv 4, hlýr brutu hrønn pham 1, 2, b. sundr grundar garð *Gvert* 1, byrskíð b. viði *Ht* 74, limgarmr brýtr ló *Ht* 78, (*upers.*) straum braut of stýri *Steinn* 3, 6. — 5) om andre forhold, b. sér byrðar, egl. 'bryde sig byrder af grene', skaffa sig ubehageligheder, *pjóðA* 3, 24, b. hris í hæls hleypikjóla, bryde ris i (*folks*) sko, (*lignende betydning*), *pjóðA* 3, 19, b. tíða offur, bryde messeofret (*uddelle sakramenet*), *EGils* 1, 5, — b. lönd undir sik *Ill* 1, 4, — b. heiðni, göre ende på hedenskabet, *Ód* 14, — b. bág við, yppa strid med, *pdr* 4, *BjH* 5, *Sturl* 6, 6, Gráf 6, b. kapp sitt, anvende al sin kraft, *Gils* 1, 11, — b. vópn upp, tage våben op af kister eller gæmmesteder, *Steinn* 1, 1, — bryde i forbindelser som b. munrðó, handle imod ens inderste ønske, *Hund* II 16, b. boð, *Ragn* 2, 1; b. frið *ESk* 6, 58, b. svefn hrafni *Ott* 3, 6. — 6) medium, b-sk við e-u, kæmpe imod, slá ned, b. við gæfu sinni, være skyld i sin egen ulykke, *HSt* 2, 3.

brjótr, m., bryder, overvinder, sønderdeler, kun i kenninger for mænd; b. berg-Dana (*jætternes*), *Tor* *Hym* 17, *Haustr* 18; — med guld, b. auds *Ht* 27, b. baugs *Ragn* VI 2, b. bauga plojt 3, 2, b. brendra bauga *Vígl* 15, b. hoddia *ESk* 6, 37, *Gvert* 9, b. børn blikis *Sigv* 3, 7, b. hnossa *Líkn* 42, b. orma leiðar *Katr* 6; — med sværd og våben, b. sverðs *Grett* 2, 4, *Giz* 2, 1, b. bryndlægda *Brandr*, b. brynu vandar *HolmgB* 11, b. sverriflagða herkumla *Eg Lv* 2, b. mistar myrkleygs *Has* 61, b. snerru *Gjalpar* (*øksens*) *Grettis* 3, b. Hangi megingardó (*skjoldets*) *Bergb* 2; nedsættende er: b. kumla (*gravhøjes*) *Korm* Lv 20; — b. hranna, søfarer, *Jóms* 13; — endelig bruges b. i kenninger for Kristus og fromme mænd: b. synda, Kristus, *Lil* 47, b. meina *Gdþ* 16, b. lasta *Pét* 54; — b. viðar, seglis, seglreiða, vinden, *SnE* I 330. *Jfr* auð, *Himin-*, hring-, hús-, hyr-, hørg, láð-, men-, orð-, seim-, synða-, vell-, qr-.

broddflótr, m., (-ar, -fletir), 'brod-flade', flade, bræt, der skal opfange pile og spyd, skjold, *Hj* 18.

Brodd-Heigi, m., Islænder (10. árh.), *Isldr* 3.

broddr, m., 1) spids, od, også brugt om pile og spyd, *pul* IV o. 1 (*navne på pil*), gefa blóð b-i (ved hjælp af spyd) *Akv* 41, b. dunði pham 1, 3, b. fló *Arn* 5, 7, brustu b-ar *Hj* 13, brókuðu b-ar *Hák* 5, rjóða b-a *Steinn* 3, 15, særa leggi b-um *SnE* II 224; b-a ferð *Hallv* 5, b-a gangr *Grettis* 22, b-a hríð, kamp, *GSúrs* 32, *HolmgB* 4,

b-a flaug *Hjr* 3, 4, b-a hagl Anon (XII) B 23; reknir b-ar betegner utvivlsomt sølv (eller guld-)omviklede spyd (ikke sværd), *Hgðð*; — om nagler, bryndir b-ar *Lil* 56. 96. — *Fj* 32 er b-s oddr uden tvivl fejl (for bjargs oddr?). — 2) den forreste del af noget, begyndelsen til noget, farar b., spidsen af toget, af flåden, *Hund* II 19, b. ferðar *IngE* 2, b. styriar *Arn* 2, 17 (om hærens forreste del), b. rádar, raets (se røð) ende (v. l. braddi f. broddi *jfr* no. bradd, 'kant, rand, bred', *Aasen*), *Yt* 31; sumars b. (= qndvert summar) *Mark* 1, 5. Som mandsnavn *Hyndl* 20. 25. *Jfr* fal-ferðar, *Hgð*, skot, val-

broddrjóðr, m., som rødfarver pile, spyd, kriger, *ESk* 6, 20.

broddspennir, m., som gribter, holder, pil eller spyd, mand, *EGils* 3, 5.

brosa, (-ta, -at), smile, *Heil* 16.

brosma, f., brosme, pul IV x 1.

1. brot se braut.

2. brot, n. 1) brud, nedbrydelse, b. børu leóns, ødelæggelse af skib, *Svtjúg*; b. ísa, isens brud, det, at isen brydes op og smæltes, forårslund, við ísa b. *Hj* 1; b. kristni, nedbrydelse af kristenheden, *Merl* II 29. — 2) brudstykke, afbrudt stykke, b. bauga *Hl* 22 a, b. hringa *Ht* 45, b. súða (skibets) Anon (XII) C 27. *Jfr* bein-fjør, hrygg, kristni.

brotna, (-aða, -aðr), brydes, gå itu, fótr b-ar *Hávm* 89, b-ar beina hvat *Lok* 61, áss b-aði *Hym* 12, háir b-uðu *Am* 37, bjorg b. pry 21, *Hund* I 28, brim b-r *Hund* I 28, skildir b-uðu *Hák* 5, hlíf varð b. *pGisl* 4, *Bilrost* b-ar *Fáfn* 15, láta hátt ból b., ødelægge ved nedbrydning, *Sigv* 1, 10, láta brot hringa b., uddele guldringe, *Ht* 45.

brotningr, m., navn på sværd (egl. som er gæt itu, og er repareret?), pul IV l 7. *Jfr* hög-. *Jfr* Falk, Waff. 48.

brott se braut.

Bró, f., elvenavn (v. l. bró), pul IV v 2. **bróðir**, m. (dat. brœðr flere gange, *jfr Skjspr* 65; i cod. reg Edd. følgende steder: 31, 9, 40, 4, 41, 25, 42, 2, 50, 28, 69, 27, 77, 16, men bróður *Haustr* 14, *Helr* 8), broder, pul IV j 8, *Sindr* 7, *pKolb* 1, 1, *Yt* 3; b. Baldrs *Vsp* 32; brœðr ok systr *Líkn* 8; brœðr (dat. ved rettelse) *Steing*, brœðr tæði *pjóðA* 3, 1, brœðr sammoðra *Hamð* 24, burr ok b., om *Rolv krake*, *Grott* 22, sem b. minn *Helr* 12, brœðr bergrisa, bjærgrisens brødre, bjærgriser, *Grott* 9, brœðra søkkvi, om Erik blodøkse, *Eg Lv* 20, gera b., ulvens broder, ulven, *Krm* 16. — b. Vidda se Viddi. — bróður lið, broders bistand, *Sigv* 3, 19. *Jfr* eið-, fóst-, hnit-, jaxl-, mðður-, vá-.

bróðurbani, m., broders banemand, *Skí 16*, *Sigrdr* 35, *Hávm* 89, *Lok* 17, *Sól* 20; i alle disse tilfælde bærer det sidste b bogstavrimet.

bróðursonr, m., brodersøn, *pjóðA* 1, 7, 2, 4, *BjH* 7.

brók, f., (pl. broekr), *brog*, pl. *benklæder*, *Hárð* 6, skúa ok b-a skammisk engi maðr *Hávm* 61. *Jfr há-*.

bróka, f., blandt kvindenavne (ókend, egl. ‘klædt i broge’?), *pul IV* yy 2.

brugga, (-aða, -aðr), *brygge*, *tilberede*, b. daððans dreggjar *Lil* 15.

brugginn, part. (til et ellers ikke forekommende bryggva), *brygget*, b. mjøðr *Bdr* 7.

brullaup, n., *bryllup*, *Gríp* 41; b-s *framim* *Mhk* 18.

brum, n., (sing. tant.), *knopperne (på træer)*, b-s *birkihind*, *hind*, som *aftnaver* *knopper*, *fjær* eller *ged*, *Evv Lv* 12. — *brumu Ísldr* 24 er fejl for *brynu*, s. d.

brumaðr, adj., *forsynt med knopper*, b. *hári*, hvis *brum* er *hår*, om en mand, der *omskrives som lundr (træ)*, *Hfr* 1, 1.

brumr, m., (måske identisk med *brum* n. da ordet i prosa findes som *ntr.*), *tid*, *tidspunkt*, ek munða *ondverðan* b-m, es, jeg huskede den *tidligere tid*, så langt tilbage, da *Sigv* 13, 21.

bruna, (-aða, -at), *storme frem*, *glide hurtig fremad især om skibe*, b. *lætt Frb* 1 4, *una* b. *Ht* 72, *Anon (X) B* 10 a, *HSn* 2, 2, *Anon (XII) C* 25, b. *i spor e-m ESk* 12, 5, *sær b-r med fjollum (urigtig v. l. før sær glymr á f.) Arn* 5, 24.

Brunavágur, m., pl. *sagnhistorisk bugt*, *Hund II* 5. 6.

Brunnakr, m., mytisk stednavn, ‘*Kildeager*’, (står vistnok i forbindelse med Urds brönd, livets evige kilde, *jfr navnet Iduns betyning*), B-s *bekkjar* dís, *Idun*, *Haustl* 9. *Jfr Bugge*, *Arkiv V*, 2.

brunninrazi, adj., ‘med sveden bagdel’, hvis bagdel ser ud som var den sveden, bersi b. *Anon (X) I B* 1. *Jfr Falk*, *Ark. XLIV*, 322 f.

brunnmigi, m., ‘som lader sit vand i kilde, brönd’, *navn på ræven*, *pul IV ææ.*

brunnr, *bruðr*, m., 1) *kilde*, *brönd*, *pul IV u* 3, gakk frá b-i *Hálf* II 1 (= *leckr i prosaen*), ór b-i (*komsk Urðr*) *Korm* 6, 4, *Urðar* b. *Vsp* 19, *Hávm* 111 (eller *Urðarbrunnnr i ét ord*), *Mímis* b., d. s., *Vsp* 28, b. *Baugregins*, d. s. (?), *Sól* 56, sem vífl at b-i (*ordsprog*) *Korm* *Lv* 22, b-ar *Mert* 1 5, *lifandi* b-ar *Lil* 25. — 2) *væske*, b. *blandinn dreyra* *Óláfs ESk* 6, 23. *I kenninger*, b. *qlskála*, *ol* (*vin*), *Rdr* 4; b. *þremja* *hlunns (sværdets)*, *blodet*, *GSúrs* 27, b. *fenris*, d. s., *Bjhit* 2, 19, b. *ylgjar*, d. s., *Hl* 16 a; — b. *Aurnis*, *jættens* *drik*, *digterdrikken*, *Bergb*, 12. — 3) *overført*, b. *spekðar*, *brystet*, *Gdβ* 50; *scöt-leiks* b. *Lil* 28, b. *skírnar*, *dåbsvandet*, *fonten*, *þdís* 3, b. *lifs*, om den hellige and, *Heilv* 2, *Pét* 40, b. *miskunnar*, *ná-dens* *kilde*, *Heilv* 8, *Gdβ* 9, b. *vits Heilv* 16; b. *heilsu*, *jomfru Maria*, *Mdr* 10. — 4) *bygg* b-s, *sten*, *synes* at betyde *klippe*, *klippeø*, *Ólhelg* 3. *Jfr dyn*, *líknar*.

brú, f., (-ar; pl. -ar), *bro*, *brygge*, b.

Haustl 1 (i en mangelfuld sammenhæng), fara á b. (dativ), om *Bivrost*, *Fáfn* 15, *Bilrost* (es øetzt) b-a *Grí* 44, *Vindhjalms b-ar* (pl., fyr vestan og lignende udtryk styrer aldrig genitiv, plur. står her som ofte om en enkelt), *Bivrost*, *Hund II* 49; b-ar sporðr (hvorpå runer var ristede), *broens* (ene) ende, der er vist også her tale om *Bivrost*, *Sigrdr* 16; b-ar bakki, bakke ved en (landgangs)bro, *Bjhit* 2, 8; overført, b. til ástar, om det hellige kors, *Líkn* 35; — (sten)bro: steina b. *Hál* 16; ís kóllum b. breiða *Rún* 17. I kenninger, for skjold (i henhold til myten om *Hprungne og Tor*): b. ilja fjalla Finns *Haustl* 13, b. mellu kindar *Nj* (XII) 3, — for arm: ginnungs (hogens) b. *Rv* 7, — for kvinden: b. baugstalls *Mv* I 23. *Jfr ás*, geir-, *Gjallar*-, steina-.

Brúa, f., norsk ø, *Broø i Söndfjord*, *pul III* 1. 3, *Brú gyrlíll*, havet, *ESk* 13, 12.

brúðfang, n., egl. ‘brud, kone, man har fæt’, (*jfr kvánfang*), *kone*, *Eg Lv* 20.

brúðié, n., (-ar), *brudegave*, gave som bruden skulde give sin mands slægtninge eller bryllupsgæsterne *qry* 29. 32.

brúðfor, f., *bruderejse*, en bruds rejse til sin tilkommende ægtefælle, *Sturl* 3, 2.

brúðhvíla, f., *brudeleje*, ægtesæng, *Mdr* 14 (om jomfru Marias moderliv).

brúðkona, f., kvinde i almindelighed (*jfr brúðr* 3) *Vgs* 6, særlig kvinde, som sidder hos bruden og hører til hendes følge, *Haeng* V 9.

brúðr, f., *brud*, *hustru i almindelighed* (hyppigst således, *jfr Braune i Beitr* 32, 51 f.), *pul III* 2 a, *IV* i, 1) *brud*, *trolovet* *kvinde*, *qry* 25. 30, *HHj* 32 og måske 41 (eller kvinde her i alm.), *Alv* 1, 2. 4; b. *andlangs herra*, om kirken, *Gd* 29, b-ir Jésú, helgeninder, *Mey* 4; b-ar *lín* *brude-slør*, *qry* 12. 15. 17. 19. — 2) *hustru*, b. *goða*, *Skade* *gift med en af guderne*, *Grí* 11, *pegs* b. *Gríp* 42, *jøfra* b. *Gríp* 49, *jarla* b. *Guðr* 1 3; *fremdeles*: *Hrafn* 1, *Vol* 19, 33 (her dog sarkastisk om *Böd-vild*), *Sigsk* 53, *HHj* 3; *Pl* 3, *Hallbj*; *bœ-möl* b-ar *Hávm* 86; b. *jotuns*, *jotna*, *jætte-kvinde*, *Hyndl* 4, 50, *Hár* 23, b. *Aurnis* *jóða* *Drv* (XI) 10, b. *mána* (ved rettelse), *jættekvinde*, *St* 13, b. *bergisa* *Grott* 24, b. *bergjars* *Anon (X) Lv III A* 1, b. *setgrímnis* *mága* *pdr* 4, b. *berserkja* *Hár* 37; b. *grana hoppe*, *Hund II* 42; b. *Valtys*, *jorden*, *Hál* 15, b. *Báleygs*, d. s., *Hfr* 1, 6, b. *Yggjar*, d. s., *Edáð* 3. — 3) *kvinde i alm.*, *GSúrs* 22, 32 (ved rettelse), *Korm* *Lv* 23, *HHj* 7, *Fj* 35. 42, *Gríp* 16. 46. 49, *Akv* 41. 43, *Sigrdr* 28, *bjort* b. *Krm* 13, ill b. *Vsp* 22; b-ir i pl. om én kvinde, *Hund II* 46; b. *vana*, *Freyja*, *ESk* 11, 5; b. *himins*, *solen* (måske er b. dog her ‘*hustru*’), *Grí* 39, b-ir *skerja*, *bøgerne*, *Snæbj* 1, b. ór *steini* *Helr* 3, *gimstein* b-a, *jomfru Maria*, *Lil* 89. — 4) *Som egennavn Rþ* 25. *Jfr* *eigin*-, *einka*-, *glyn*-, *goð*-, *gæi*-, *snildar*.

brúk, *n, tang, især den der er kastet op på stranden, og hvoraf der brændtes salt, liggja sem b., om de faldne, Ód 22, liggja í b-i (her om tang på havets bund), SnH 2, 6, brenna b. Anon (XI) Lv 9; bera inn b-um, bære ind i dynger (som tangdynger på stranden), Pét 4.*

brún, *f, (-ir og brýnn), 1) kant, rand, brott b. (jarðar), stejl kystrand, Ht 3. — 2) öjenbrynn, b. bjartari Rþ 29, brandr gall við b. ESk 7, 9, láta síga brýnn fyr bráar, lade öjenbrynnene synke ned for öjnene (som om man sov), HHj 19; bein b-ar, pandebenet, Gestr 1, b-a sokk, öjnene (egl. öjenhulhederne), Arbj 8, b-a rof, d. s., EGils 1, 14, b-a grund, hoved, Vell 14, b-a fold, d. s., Eg Lv 14, b-a borg, d. s., Jóms 28, b-a undirstóll, d. s., Mfl (XII) 2, b-a himinn, hovedskallen, Korm Lv 3, b-a horgi Yt 18. Jfr dags-, kol-*

brúnfagr, *adj, med smukke öjenbrynn, Vigl 19.*

brúnhvítr, *adj, med lyse öjenbrynn, om en jættekvinde, Hym 8.*

Brúni, *m, 1) navn på Odin ('med de vældige øjenbrynn?'), pul IV jj 6. — 2) navn på dværg (eller Bruni?), Vsp 13 (men kun i Hauksb.). — 3) sagnperson, Hæng II 3.*

brúleggri, *m, 'brun læg', b-s mýill, 'den brune lægs sten', guldring (her synes brún egl. at høre til mýill og betegne guldetts mørkere lød end solrets, leggr = arm), b-s mýils spøng, kvinde, Korm Lv 55.*

1. brúnn, *adj, brun, mørkerød, b-t blóð Hjr 2, 6, Sigv 1, 9, Ód 19, b-n dogg Krm 12, b-ar brádir (også blódet) Ótt 3, 8; b-n egg Sturl 5, 20, b-n glóð Hlakkar, Ht 50, jfr Bugge, Tidskr. f. Phil VIII, 67; b. hár (åretol) ESk 3, 4, b-n børð (skibe) Ht 3; brunni Vgl 9 er uden tvivl forvansket, af nogle rettet til brúnnar ε: beru (hunbjörn), af andre til brått inni. Som hestenavn pul IV rr 4. Jfr rauð.*

2. Brúnn, *m, navn på Odin (enten = det foregående eller af brún, jfr Brúni), pul IV jj 7.*

3. brúnn, *skarp, skarpt blaesende (vist nok af brún, skarp kant, i overført betydning, jfr brynn), b-n veðr Arn 3, 2 (vokalen ú er her rimbestemt).*

brúnsteinn, *m, 'öjenbrynn-sten', øje, Ragn IV 2, 3, V 4.*

brúsi, *m, buk, pul IV bb 1, Merl I 48. Som mandsnavn Qgm 2; sonr B-a BjH 8. Jfr flot-*

brústeinn, *m, brosten, Hást 1.*

Brútus, *m, Britternes stamfader, Merl II 70.*

bryðja, *f, jættekvinde (egl. 'en svær, kluniet kvinde'), b. randar (ved rettelse), økse, Krök 2, I en uklar sammenhæng, Anon (XII) B 11.*

bryggja, *f, bro, b-ur Lundúna Sigv 1, 6, Ótt 2, 7; vej, underlag, b-a sváfnis, ormens leje, guld, eyðir b-u sváfnis, gavmild mand, Gd 16; b. mána, himmel, Mgr 46;*

b. slíðra (*skjoldbåndets*), skjold, Hl 36 a, Jfr sól-, tungl-, vagn-.

brynetill, *m, 'brynde-bånd' af jærnringe(?) (samme som brynjuband i prosa?), brynfatla bål, sværd (se bálhríð), Hard 1. Jfr. Falk, Waff. 35.*

bryntagl, *n, 'brynde-trold', økse, b-s reginn, kriger, Hókr 3, brjótr b-a, d. s., Brandr, þing b-a, kamp, Gyð 3.*

bryngagl, *n, 'brynde-gæsling', pil, v. l. for bengagl, Gldr 5.*

brynglóð, *f, 'brynde-flamme', sværd, phred 8.*

Brynhildr, *f, hovedperson i heltedigtene, Budles datter, Gríp 27, Brot 3, o. s. v.*

brynhosa, *f, 'brynde-hose', benskinner, b. þrøng (symboliserer helgar gongur) Gd 35.*

brynhrið, *f, 'brynde-byge', kamp, b-ar ský, skjold, dettes beiðir, mand, Mpórð 2.*

1. brynya, *f, brynde, panser, Sigv 3, 16, svalar b-jur Sigv 13, 5, síðar b-ur Sigv 13, 21, stuttar b-jur Guðr II 19; Hhund II 7, í b-ju (dat.) Sigv 12, 8, Akv 16, Hhund I 6, ballr í b-ju Sigsk 37, Hamð 25, b-ju spangir Ht 57, blóðug b. Hhund II 44, b. ór golli Akv 7, neglðar b-jur Vol 6, b-jum stráat of bekki Grí 9, hjalmr ok b. Hyndl 2, fara í b-ju (acc.) Hák 2, I kenninger, for kamp; él b-ju Ht 62, b-ju hríð HolmgB 4 (b-ju v. l. for brodda), Hl 36 a, b-ju kyndómr Arn 5, 6, b-ju dynr Anon (XIII) B 10, — for sværd: b-ju hatr GSúrs 19, b-ju ótti Hl 16 a, b-ju vondr HolmgB 11 (hvør dog vandar vist er fejl for meiðar), GSúrs 34, b-ju hrynfiskr Drv (XI) 1, b-ju bifteinn Eg Lv 29 (eller spyd?), b-ju hryneldr Glúmr 2, 8, — for pil: b-ju hagl Évv Lv 7 (b-ju v. l. for benja), — for økse: b-ju hveðra Rdr 11, — for kriger: b-ju Viðurr Tindr 1, 1, b-ju Hoðr Eg Lv 12, b-ju viðr Bersi 1, 1, Isldr 25, b-ju meiðr Nj (XII) 7, b-ju neytir Hl 9 a. Jfr goll.*

2. brynya, *(-ada, -aðr), bepansre, give brynde på, part, brynejeklædt, b-jaðr segrgr Hhund I 37, Anon (XIII) B 51, b-jat folk Sigv 12, 10, plur. Guðr III 5, b-ðar skeiðr Bølv 2. Jfr hard-, há.*

brynjafjr, *m, 'brynde-alf', kriger, Yt 30.*

Brynjolfr, *m, sagnperson, Hálfs VIII 5. brynjulauss, adj, uden brynde, Hhard 18, Gautr II a 7.*

brynjumeiðr, *m, 'brynde-vånd', kriger (jfr brynya), EGils 3, 2.*

brynimót, *n, 'brynde-møde', kamp, Sturl 5, 20.*

brynnir, *m, som giver drik (til vb. brynnia, af brunnr), ulfa b., kriger, Ill 1, 2, b. mordhauks, d. s., pham 1, 3.*

brynpalmr, *m, 'brynde-palm', sværd, Ormsþ IV 8.*

brynreið, *f, Sturl 5, 3, er sikkert fejltig v. l. for brimleið, s. d.*

brynskið, *f, 'brynde-ski, stok', sværd, b-s viðr, kriger, Rst 21.*

brynstingr, *m, 'brynde-stikke', sværd, Sørlþ, (ved rettelse f. brynpings) porv 1.*

brynping, *n*, ‘brynjing’, kamp, at b-i Sturl 5, 18, Hl 18 a, 24 b. *I kenninger for kriger*: Baldr b-s pjóðA 4, 12, b-s heiðir Mark 1, 9, b-s bjóðr Arn 3, 6, b-s boði Orv IX 8, 34, b-s viðir (ved gisning) Pl 51, b-s apaldr (*v. l.* b-a valdr) Sigrd 5. Fejlagtig stár brynpings for brynstingr (*s. d.*) þorv 1, bryn- for brak- Eyy Lv 1 (fetilstinga brynping er ingen kennung).

brynhorn, *m*, ‘brynjing-torn’, kriger, Gunnarr.

brysti, *n*, bryst (af brjóst, vokalen er dog vist kort), Heilv 8.

bryti, *m*, (-ja), egl. ‘som uddeler’, bryde, forvalter, Am 61.

brytja, (aða, -aðr), sondaerdele, sonda-lemme, b. eigi smátt fyr ulfa, fælde mange mænd til fæde for ulve, Krm 18, b. vargi mat Hl 23 b, b. lík Sól 23.

brýja, *f*, jættekvinde, pul IV c 1 (jfr brý (troll) SnE II 494).

brýna, (-ða, -ðr), egl. frembringe en skarp kant, æg (brúun), hvæsse, skærpe, benteinar b-dusk Hæng VII 5; part.: brýndr brandr pjóðA 1, 22, b. hijorr Blakkr 2, 1, b. broddr Skáldh 3, Lil 56, b-d ðorr Sigv 14, 2, b-t járn SnSt 4, 1. brýndum Krm 7 er fejlagtig *v. l.* for brondum.

brýni, *n*, hvæssten, Krök 1.

brýnn, *adj*, 1) egl. ‘med skarp kant’, skarp, (jfr brúnn), om vinden (medbör), b. byrr Rst 15; b-t som *adv*., skríða b-t, lobe rask fremad, Hharð 4. — 2) let (at bevæge sig henover) eller lige (‘som fører lige til’), b-n brú til ástar, om korset, Likn 35.

1. **bræða**, (-dda, -ddr), give fæde (af bróð *f.*), en varar b-i (hergaupur) Harkv 13, b. hjaldrs svan ESk 1, 2, b. blóðvali Krm 24, b. benstara Krm 9, b. orn Hl 9 a, b. gera StjO 2, b. króku pstf 2, 3; part. bræðendr fólu hests, krigere, Anon (XIII) B 2.

2. **bræða**, (-dda, -ddr), tjære, overstryge med tjære (bráð, *n*, egl. ‘noget smæltet’), brædd børð Gyð 2, brædd hlýr ESk 12, 17, bræddr byrjar sóti Frþ 1 2, bræddr bardjór GSvert 6.

3. **bræða**, (-dda, -ddr), egl. samme som foreg., smælte, aldri má b. skála snæ, aldrig kan man smælte ‘skálenes snæ’, sölvet (sammenlign hele sammenhængen), ESk 11, 8.

bræði, *f*, hidsighed, vrede, (af bráðr), b. vændr, beskyldt for hidsig færd, pðr 4, bindask b-, afholde sig fra voldelig færd, Sigv 7, 7, Gd 45.

bræðiorð, *n*, hidsige ord, Hard 3.

bræðir, *m*, fædegiver (1. bræða), i kenninger for kriger: b. ara Arn 3, 2, b. gunnvala (ravnenes) Eg Lv 12, b. blóð-helsingja þKolb 1, 1, b. bengagls Rv 6, b. blóðstara Stújr 1, b. bengjalfrs blágjóða Ott 2, 15, b. hræva leckja hauks porm 1, 14; b. benja tíkr (ulvindens) Hskv 2, 11. Jfr nag, nið, svan.

broðraleysi, *n*, mangel på brodere, St 13.

brögðótr, *adj*, fuld af list, listig, underfundig, Gautr I 7; b-tt fúa Mhkv 18. Jfr stór.

brökun, *f*, (og brakan som *v. l.*), om-tumlende, krigerisk, færd, b. berserkja Hyndl 24, b. våpna, våbenbrag, Hharð 19.

bró, *f*, (bráar, brár, gen. og nom.-acc. pl.), öjenhár, öjenvippe (hárene på øjelæget jfr gras hvarma SnE II 499), b-r Ymis Grí 41, láta brýnn síga fyr b-r HHj 19, b. vót GSúrs 35, lauga b-r, græde, Mgr 5, b. þornar Grani 1; mjúk b. Hjr Lv 27; dropar b-a, tærer, SnE I 350, døgg b-a GSúrs 4, dript b-a ESk 11, 3; tungl-skui b-a, öjnenes stråler, Arbj 5; b. fjørnis Gríðar, øksens b., bladkanten, ESk 11, 10, merki b-a, öjne, Bja.son 1, vellir b-a, pan-den (jfr brávöllr), Eyy Lv 9.

bró se Bró.

bróð, *f*, bytte, fæde (taget eller givet som bytte), pTref 5, vorm b., varmar b-ir Bkrep 2, Egilss (XII) 3, Hhund II 43 (mulig b-ir vals), brúnar b-ir Ott 3, 8, b. blóðs VGl 10, b. vekr borginmóða Hróðm 1; hoggva b-ir HolmgB 11, fá b-ir GOdds 7, gefa ornun b. Mhkv 23, b. varga porm 2, 8, b. fekk hrafn pjóðA 1, 9, slíta b. af e-m pTref 1, verða vørgum at b-um Gd 31. Jfr morgin, val-, veng-(vegn).

brók, *f*, redskab (vistnok af horn) for at berede skind, snákr b-ar, skæmtsom kenning (jfr smhængen) for en suder (garver) pjóðA 4, 15. Jfr Falk, Kleiderk. 46 f.

Buðli, *m*, 1) sagnkonge, fader til Aile og Brynhild (måske egl. ‘befaler, hersker’), f. eks. Gríp 27, Brot 14, Guðr I 25 o. s. v. — 2) sokunge (vist identisk med hin), pul IV a 5; slóð B-a, sœn, pfagr 3; B-a nautar, om sværd, Asm I 2.

buðlungr, *m*, (dannet af foregående), fyrste, konge, pul IV hh 1, findes i Edd. kun i Helgedigtene, f. eks. Hhund I 12, 56, II 30, HHj 2, 3, 36, 39, 40, 43 o. s. v., og så i Grott 19; Yt 32, 34, Ht 14, 74, b-a malí Snæbj 2. *I kenninger*: b. þroenda pjóðA 1, 25, Bkrep 1, for gud: b. éla bóls EGils 1, 11, b. landa fjørnis Ingj 2, 5, b. hlýrnis elds (solens) Has 21. Jfr Hellquist, Tidsskr. f. filol. 3 r. XII, 49 f.

bugnir, (*v. l.* bognir), *m*, skjold (egl. ‘den hvælvede’), pul IV r 1 (jfr bugr).

bugr, *m*, böjning, bugtning, hulning, b. váða, sejlenes udspilede form, de udspilede sejl, Jóms 33, b. snoera, lokken på spyd (snerisspjót, hasta ammentata), Jóms 27, b. skjaldar, skjoldets hulning, hvalv, det hule skjold, (jfr bugnir), krajúpa í bug skjaldar, krybte i læ af det hvælvede skjold, Hharð 19, hrøkkva í b-g skjaldi, d. s., Guðl, koma í b-g skildi Hl 29 b; rétta b-g, rette (fylkingens) ved vigen fremkomine buede form, Ölv 5, 2, her dog overført ‘at genoprette noget’; aka á bug, ved sin kørsel at tvinge en til at bevæge sig udenom, og overført: at få bugt med en, Mhkv 7; med b-um = med hrингum, med (alle) böjninger, alt i alt, Grí 24.

bukkr *se bokkr.*
buklari, *m*, *et slags mindre skjold*, *pul IV r 1* (ikke-nordisk ord).
bulki, *m*, *skibslast (som den er i skibet fastsret)*, *b-a skíð, skib, byggvingr b-a skíðs, sørmand, viking, brugt om Eyvind skreyja, Eyv Lv 5; b-astokkar blandt navn på skibets dele, pul IV z 8 (stokke, bjælker, der støtter skibslastens sider jfr Falk Seew. 30); i nutidssproget bunkastokkar "compages, statumina v. imum jugum navis" BHald., "costæ in infima parte navis" SE.*
Bumburr *v. l. pul IV ii 1 til Bømburr, s. d.*
bundin, *n*, *blandt sáðsheit*, *pul IV ddd (egl. er ordet blot betegnelsen for 'neg').*
Bundinskeggi, *m*, *egl. 'med bundet skæg' (eller med skæg som et neg?)*, *mandsnavn, Rp 24.*
bunga, *f*, *oval fjældryg, Bergb 4.*
burðr, *m*, *1) fødsel, b. (Krists) Líkn 22, Jésú b. Lil 41. — 2) det fødte, Yrsu b. Rolv Krake, pjóðA 3, 27. Jfr at-, ára-, fram-, fyrir-, vitnis.*
burðugr, *adj*, *fornem, ædel, b-t líf Heil 16, b-t vif Mey 24.*
burgeiss, *m*, *egl. borger (fremmedord), særlig om mægtige og rige mænd, Vitn 9, Gd 30.*
Burinn (*eller Búr?* *v. l. búinn*), *m*, *blandt dvergenavne, pul IV ii 1.*
burr, *m*, *(-ar og -s) Yt 22, phred 1; pl. -ir altid, són, pul IV j 8, St 18; Lok 27, b. ok bróðir Grott 22, b. ynglings Arbj 3, b. bragnings Yt 22, b. lofðungs Sigv 11, 6, b. Óðins, Tor, Hauzil 19, b. Sigmundar, Hhund 1 6, Sigsk 38; i øvrigt står i Edd. fader(moder)navnet foran b., Fjorgynjar b., Tor, Vsp 56, Jarðar b., pry 1, Njarðar b., Freyr, Grí 43, Innsteins b., Ottar, Hyndl 6, Sigmundar b., Hhund 1 II, II 12, 50, Sigdr 1; b-ir Áslaugar Krm 26, b. Bors, Odin, pbjond 2; b. Austra, dværg, Hfr Lv 5, b. Billings, d. s., Ormr 1, 4; svásir b-ir Akv 38, Hamð 10; b-ir Hamð 21 må vist antages at stå parallelt med børn, styret af Gjúka (ellers måtte b. her stå i en mere alm. betydning: mænd); b-ir bræðra Tveggja (næppe tveggja, A. Olrik, Aarbb 1902 s. 264) Vsp 63. — Som mandsnavn B., Jarls són, Rp 41.*
burst, *f*, *börster (på svin), Heið 33.*
Busla, *f*, *Boses fostermoder, Bós 2.*
busf, *f*, *en slags fisk (aborre, Nordgård), pul IV x 1.*
Butraldi, *m*, *Islænder, þorm 1, 3.*
butta *se bytta.*
bú, *n*, *1) gård med jord og alt tilbehør (kvægbesætning og inventarium), Helr 4, Rp 38, Hár 6, Oddrgr 21, HHj 4, 17, b. es betra þótt litit sé Hávm 36. 37 jfr M. Olsen MoM 1918 s. 60 f.; gera b., stífte hjem, Rp 23, bregða búi e-s, ødeleggje ens hjem, Helr 4; b. Østu Sigv 3, 8; b. rǫðuls, solens hjem, himlen, Has 59. — 2) særlig kvægbesætningen, hoggva b. þegna Sigv 11, 11, b. mart Merl II 32.*

— 3) *Kreaturgård*, heima hest feita en hund á búi Hávm 83. Jfr B. M. Olsen, Arkiv XIII, 78.
búa, *(bjó, bjoggum; bjoggi Olhv 2, 4; búinn), grundbetydning: 'at være', hvoraf andre betydninger udvikler sig; 1) nærmest ved 'den oprindelige betydning er b. i følgende eks.: b. af baugum (jfr verða af e-u), måtte undvære ringe, miste ringe (guldet), Fáfn 38, b. af skor (af rettet fra um), undvære pandebind, (hovedprydsel), Herv I 4, mikit býr í því, meget stikker bagved det, Herv I 4, b. und (= vesa undir), stikke under, Leiknir, b. í stafni, være stavnbo, HHj 14, láta b. í brjösti Gróg 16, b. hjarta nær Hávm 95. — 2) dernæst b. = 'at bo, have sit ophold, leve boende', absolut: Rp 23. 39, b. eftum (efter og ved sine midler) Mhkv 18, b. fyr nedan jorð Alv 3, b. í helli Hyndl 1, b. und rót Yggdrasils Grí 31, b. úti á skeidum Rst 14, b. á vegi (ved vejen) Sigrdr 26, b. á brautu (d. s.) Hávm 34, b. ok una Rp 24, es pjazi bjó Grí 11, es Fróði bjó Yt 1, sás Holtum bjó Yt 32, b. at Útsteini Harkv 9, b. á Kvinnum Harkv 5, b. nær e-u Harkv 3. Dette b. kan ligesom f. eks. ríða, rinna blive transitivt: b. Ásgarð pry 18, b. stafn HHj 15, b. Áta ondur Bersi 1, 3, b. sigtoptir Vsp 62, her kunde dog b. også betyde 'at udstyre, indrette', jfr b. sal hjolmum Sigv 3, 16. — 3) *herfra* går b. over til at betyde 'at udstyre, at tilberede', b. e-n heiman Grettis 11, b. at ollu Herv I 5, b. sitt til betra Ám Arn 3, b. veiðar foeri EVald 3, b. flaust Mark 1, 5, b. vigg á brim Anon (XII) B 16, absolut b. til våðar, göre forberedelses til vævning, Rp 16, b. til bols Grott 2, b. Hákarlastrond með herskip, fylde H. med krigsskibe, Olhvít 2, 2; part. búinn (absolut eller med dativ), 'udstyret, forsynet med noget', b. svíri Gils 1, 16, b-nir svírar pjóðA 4, 18, b-in skip Sigv 2, 7, b-nar grímur Arn 2, 4, b-it segl Sturl 3, 15, b-it reiði Sturl 3, 6, b. blóðormr Hhund I 8, b. skrautliga, prægig klædt, Halli, Sigv 5, 5, b. hála Sigv 12, 3, vart b., i dårlige (ɔ: sorgens) klæder, Am 28; b-nar gollí (kvinder) Guðr I 3, (skip) b-in gollí Hhund I 23. 50; rekka búna (rettelse for hvna) Guðr II 15; bekkir búinir at sumblum Krm 25. — b. við bol, om bersærken Klaufi, betyder vist også 'udstyret med ulykke (tilbøjelighed til at göre ondt)', við omtrent = með, pjsk Lv 1; helviti búit með bolvi Lil 20; — búa kvæði, göre digt færdigt, Ht 69. — 4) med of: b. of prek, besidde kraft, Ótt 2, 6, b. of hverfan hug, være besjælet af vægelsindethed, Sigsk 40, b. um vélar, þonse på list, Merl I 22. — 5) medium b-sk, 'at forberede sig, være rede', b-sk til vígs Eg Lv 29, b. at gerva Steinn 3, 11, b. at fagna Jór 3, b. at halda Vell 21, b. ganga Gunnl Lv 11; búinn at ríða Gríp 18, búinn á braut Reg 21, búinn ór Brandeyju Hhund I 23, búna verða HHj 36, Oddrgr 30, b. at*

liggja = liggr *Nkt* 64; b-sk við e-u, *forberede sig på noget*, b. við sókn *Iv* 36, *perm* 2, 19, b. við Ilmar jalmi, *Hróð* 2, b. við deildum *GGalt* 5, *Has* 6; b. við meinum, *være forberedt på ulykker*, *Hsv* 79, part. búinn med gen., b. rómu *Sturl* 4, 2, b. ats *Sigv* 7, 5; b. at brenna *Lil* 84.

búandi, m, (-endr), bonde, denne form findes mange steder: *pKolb* 3, 1. 13, *Sigv* 1, 2. 2, 7. 5, 4. 11, 4. 8, *pfragr* 9, *Halli* 4 o.s.v., men boendr hlutu kvøl pás kyn disk *Ólhv* 1, 1.

búandmaðr, m, (-menn), 1) = búandi, bonde, *Sigv* 12, 20, *pjóðA* 3, 14, *Ht* 35, *Kolb* 2, 2, *Anon* (XII) B 16. — 2) ægte mand, b. svanna *Has* 48.

búð, f, opholdssted, bod, hjem, búkarls b-ir *Sturl* 3, 10, eiga b-ir *Sigv* 1, 6, í b-ir (= í hús) *VGl* 9, vera í b. með, have fælles opholdssted, *SnH* 2, 6, sviðr of seggja b-ir *pjóðA* 4, 6, 1 b-um *pKolb* Lv 3; om en gravhøj, *Drv* (XI) 7; vørmt b. á armi e-rrar (rettelse for baðuð) *Korm* Lv 9; eiga kalda b., have det koldt, *Korm* Lv 34. I kenninger: oggs (s. d.) b., sœn, *EVald* 2, hvæs b., d. s., húð hvæs b-ar, is, hvæs b-ar húlendingar = ís-lendingar *Isldr* 2; ógnar (kampens) girði-b. skjoldet, dættis snákar, sværd, *Hl* 37 a. Jfr um-, vás-.

búði, m, ild, *pul* IV pp 3; b. hranna, guld, *Gd* 19.

búðunautr, m, bodfælle, som er sammen i hus med én, *Anon* (XII) B 10.

búfé, n, kvægbesætning (på en gård), *Gd* 14.

búi, m, boende mand, bonde, som egen-navn *Rþ* 24; b. klaustrs, munk, *SnE* II 228. Plur. búar, overnaturlige væsner (højboer?), nævnes sammen med troll, alfar og bergrisar *Bós* 8. Som mands-navn (jomsvikingen) *pskum*, *Vell* 34, *Tindr* 1, 10, *Jóms* 9 o.s.v., *Vagn*, *pGisl* 8. *Sagnhistorisk*, *Hálfss* VIII 5, *Hyndl* 23. Jfr berg-, ey-, fjall-, goll-, gren-, hamars-, heið-, holm-, hraun-, kufl-, mold-, stafn-, stein-.

Búinn v. l. til Burinn, s. d.

búkarl, m, bonde (dog i noget ringe-agtende betydning), *ESk* 13, 6, *Sturl* 3, 10, *Hæng* II 3 b, döttir b-s *Mgóð* 2.

búkr, m, krop, draga búk (ór eldi) *Arn* 3, 8, b. hné margr *Óð* 23, slíta búk *Arn* 3, 15, ló reiðir búk *Blakkr* 2, 2, blóðugr b. *Eg* Lv 7, *Anon* Lv (XI) 3; blár b., krop blá efter hug, *Grettis* 25; (ond) stýrir búknum *Gd* 36, heilir b-ar *Gðβ* 41, svát b-inn hristi *Lil* 75, í kringum b-a, de af-dødes legemer, *Lil* 73.

búldá, f, økse, *pul* IV m. Jfr *Falk*, *Waff.* 115.

búlla, f, acc. bullam, pavebulle, *Gðβ* 37.

búmaðr, m, bonde, *Sigv* 11, 3, *Hharð* 7,

SnE II 216, *Sturl* 5, 11, *Hæng* V 2.

búnaðr, m, dragt, udstyr, *Pt* 14. Jfr hús-.

búningr, m, dragt, rustning, *Gd* 34, ud-

styr, b. hlunna reiðar, skibets takkelage, *Arn* 2, 17.

búnungi, v. l. til búrungr, s. d.

búr, n, 1) kvinders opholdsstue (hvør de udførte deres håndgærtning), *Brynhildr* í b-i borda rakði *Oddrgr* 17, mær bjort i b-i *Guðr* II 1. — 2) rum hvor fødevarer opbevaredes, spisekammer, *Hfr* Lv 1 (rettet fra bruði). 17.

Búrfell, n, fjæld på *Sneffjældsnæs*, *Bárd* 1.

búrhundr, m, hund der opholder sig ved og i forrådshuset, fed og mæsket, gamall b. *Hfr* Lv 1.

búrhvalr, m, en hvalart, kaskelot (v. l. kur-; = búrungr?) *pul* IV y 2.

Búri, m, 1) mytisk væsen, fader til Borr, arfi B-a (her ses stavelsens længde) *pblond* 2 (senere findes formen *Burri* *Vgl* VI 6). — 2) som dværgenavn (men kun i *Hauksb*), *Vsp* 13. Jfr *Arkiv* VI, 3.

búrungr, m, hvalart (v. l. bun-), = búrhvalr?, *pul* IV y 1.

Búseyra, f, jættekvinde (egl. ‘som fortærer, ødelægger gårde’ ved at røve kvæg derfra?), dræbt af Tor, *pdís* 2.

búsifjar, f, pl., forhold mellem naboer, naboskab, *Hæng* III.

búss, m, et slags træ, *pul* IV kk 1; barðs b., skib, *Steinunn* 1. Jfr regg-.

bútimbr, n, ‘botommer’, tømmer til at bygge huse, *Heiðr* 22.

búza, f, et slags skib, krigs- eller handelsskip (stort, bredt), *pul* IV z 2 (jfr *Falk*, *Seew* 110 f).

búpegn, m, omtrent = búmaðr, búkarl, bonde, harri b-a *Sigv* 7, 9, benjar b-a *Harhard* 2.

bygði, n, en af skibets dele, *pul* IV z 9, eller byggði? Iovrigt findes v. l. byrdi.

bygg, n, byg, ‘sædens’ (kornets) navn hos menneskene, *Alv* 33, *pul* IV ddd 1; brunns b., brøndens, kildens, bygkorn, sten, *Olhelg* 3. Jfr fagr-, fjarð-, frið-, val-.

byggð, f, (sent: bygð *Grettis* 24), be-boet, befolkvet egn, bygd, í b-um *Bkrepp* 4, b-ir brunnu *Ótt* 3, 4, ráða b-um *ploft* 3, 2, aldnar b-ir *Rþ* 36, Heimis b-ir *Gríp* 19, jofra b-ir *HHj* 10, lýða b-ir *pjóðA* 4, 6, breiðar b-ir *Grettis* 24, med b-um *Órv* VII 2, b. Jórsala *Mark* 1, 28, Íra b-ir *Rst* 6, *Vinða* b-ir *Mark* 1, 22, b. Háleygja *GSvert* 8; neðsta b. jarðar, helvede, *Lil* 5, smíða sé b. *Gd* 32; b-ir hjarna, hoved, *Merl* I 35, b. hreinleiks dyggða, kyskhet, *Lil* 30, b. allra dyggða, jomfru *Maria*, *Lil* 86, b. manndyggða, d. s., *Mdr* 41; vorðr b-ar, fyrste, *Hl* 4 b. Jfr Finn-heims-, hrauns-, lands-, snyrtir, stór-.

byggva, (-ggða, -ggðr; hvad betynderne angår, går de parallelt med dem i búa), 1) b-, bebygge, befolke, absolut, dröttir b-va *Vsp* 64, Ymir byggði *Vsp* 3, Áleifr byggði *ploft* 3, 3. Forseti byggvir *Grí* 15; b. saman *Skí* 20, *Ragn* II 6, jfr *Hál* 3, b. fyr brjósti, om den hellig ånd og

jomfru Maria, Lil 28; b. beð hjá e-rrí pklypp; med acc., b. toptir fðour Grí 11, b. vindheim Vsp 63, b. borgir Gríp 1, b. vé Vafþr 51, Vell 16 (her om guderne selv), b. Yggs man (jorden) Tindr 1, 8, heimr b-isk Árn 2, 15, byggðou lönd Eskál 1, byggt land Sigv 1, 14, Sjórs 1, b. útskaga Darr 7, b. útrost Hál 5; b. stjó steina (om en gravhöj) Anon (X) II B 9; b. jarðir her (dat.) Merl II 47, b. helli Bbreið 5, b. stafna Hhund II 13, byggt setr Ótt 3, 7; byggvendr barda, jætterne, Haustl 10, byggvendr brezkrar jarðar Hfr 2, 9. — 2) opýlde, byggt vas innan sund ploft 2, 4, garðr linnum byggðr Hl 4 b; góinn byggvin hjarta sal, ormen(e) huser i brystet, Krm 27. — 3) byggjask úti, være udelukket, Lil 71, v. l. til byrgjaz.

byggvingr, m, som bor, opholder sig, b. bulku skíðs, om en viking, Eyr Lv 5 (se bulki).

1. **byggvir**, jfr faðm-, Falstr-, Fjón-, híð-, hrein-, jarð-, lopt-, rúm-, Selund-.

2. **Byggvir**, m, navn på Freys tjæner (afledet af bygg, ikke = nom. agentis til byggva; skrives i cod. også bey-to gange), Lok 45. 46. 56.

byggviðss fðurtoptá kaldes Vidar som den, der efter ragnarök skulde bebo sin faders bolig, SnE I 266 (prosa).

bylgja, f, bølge, en af Ægirs døtre, pul III 4, IV u 4; sylgháar b-ur Ótt 2, 20, þrennar b-ur Gd 4; b-u log, guld, Nj 25.

bylja, (bulða, bulit), buldre, hrønn bulði GSvert 7.

byljakast, n, vindstød af heftig art (jfr bylr), b. lastavinds, lasternes storms stærke stød, Lil 81.

bylr, m, storm, stormstød, illr b. Merl II 84; b. (ved rettelse af baud) randelds Svarfd 10, b-ir stála hjarls, skjoldets storme, kamp, GOdds 7.

byrbeiðir, m, ‘storm-kraever’, kun i kenningin b. brands, af brands byrr, ‘sværd-storm’, kamp, ‘som kraever kamp’, kriger, Hl 13 a.

1. **byrða**, (-a, -r), væve kunstigt, ind-væve billede, b. á borda (s. d.) Guðr II 16.

2. **Byrða**, f, norsk ø, Børoen i Nummedalen, Iv 29.

byrði, n, v. l. til bygði (s. d.); hvis b. er rigtigt, er det dannet af bord, og betegner vel hele skibssiden, pul IV z 9. Jfr sól-.

byrðingr, m, transportskib, pul IV z 1.

1. **byrðr**, m, (eller byrð, f?), = burðr, fødsel, at jofnnum b-um Ólhv 2, 12.

2. **byrðr**, f, byrde, last, þung b. Okík 1, 2, b-i betri Hávm 10. 11, gørva b-ar Rþ 9, b-ar af blyi Sól 63, briðta sér b-ar, egl. ‘samle sig byrder af afbrække grene’, men også overført: ‘at skabe sig møje og besvær, pådrage sig tung straf’, pjóðA 3, 24; b. halsa, hoved, Anon (XIII) B 21; b-ar stallr, skulder, ryg, GSúrs 6. byrði Yt 4 fejl for byrgi, s. d. Jfr fagr, heila, niðr.

byrgegn, adj, kun i forbindelsen b. brands = gegn í brands byr, dygtig i kamp, Sturl 5, 9.

byrgi, n, borg, befæstning (af borg), mest b, størst hjælp, Snjólf 3; b. vilja (v. l. byrði urigtigt), brystet, Yt 4, bøðvar b., kamens borg, skjold, Vell 2.

byrgis, Tindr 1, 7 må være fejl, f. eks. for fylkis.

byrgi-Týr, m, kun i kenningen: bjarga Gefnar b., bjarga Gefn, jættekvinde, dennes byrgi, tilflugtssted, klippehulen, dennes Týr, jætte, Haustl 2.

byrgja, (-ða, -ðr), 1) lukke inde, byrgðar í haugi, indelukkede i gravhöjen, Hhund II 46, b. úti, udelukke, Lil 71, byrgðor, lukket inde, Lil 92, b. í ranni, húsi Katr 20, Mey 52. — 2) skjule, b. sorg, Bárð 2.

byrhestr, m, ‘storm-hest’, skib, Ormsþ I 1.

byrhrafn, m, s. s. foregående, EGils I 24.

byrhreinn, m, ‘storm-ren’ (rensdyr), skib, Anon (X) II 10 b, EGils 3, 17.

byrja, (áða, -áðr), 1) egl. føre fremad (af byrr; identisk med flytja), b. frægð, fremføre, udbrede berömmelse (i digtet), Korm Lv 46, b. blið verk, udbrede de blide handlinger (i digtet), ESk 6, 23, b. kvæði, fremføre (digte) kvad, ESk 6, 38, b. ofugmæli, udbrede fiendske rygter, ESk 6, 61, opt byrjuð lof Sigv 13, 27; gisting vas byrjuð (bragt) gera pjóðA 3, 29, feigð mun byrjuð (= flutt), døden vil blive bi-bragt, Drv (XI) 11. — 2) begynde, b. barn Ragn II 6, b. farar Ht 38. — 3) upersonligt med dativ, mér b-r, det sömmer sig for mig, GOdds 1, oss b-r þat Has 4.

byrmork, f, (adskilt i verset), ‘stormmark’, élv, pdr 6.

byrr, m, (-jar, pl. -ir), medbör, strygende medbör og vind i alm., pul IV oo 1, i byr Sigv 10, 8, b. fell í vāðir Jóms 33, b. rekr ráskegg Ht 78, bíða b-jar Hhund II 6, gefa b-i Hyndl 3 jfr Reg 17, Máni 1, óðr b. Hávm 90, beinn b. ESk 9, 4, byrir Orv IX 34, b. liggr at Bølv 5. I kenninger, for sind, mod: b. Gríðar Stúlf 1, b. mána óskkvánar, jættekvindens storm, mod, Sindr 8, b. Surts beiðikvánar Hfr Lv 2, b. hamra vifs Isladr 2, b. þursa tøs Eyy Lv 11, for kamp: b. próttar (Odins) Grett 2, 5, b. Heðins Vell 22, b. branda, brands, Hl 30 a, Sturl 4, 22, ESk 6, 53, b. ritrar phreð 6, b. brands stranda Ht 59, for himmel: b-jar birtiland Líkn 28, b-jar vegr ESk 6, 64, for havet: land b-jar SnE I 324, b-jar láð Has 41, for skib: b-jar þrafni Gráf 12, b-jar blakkr Bjhit 2, 7, b-jar drasill Rdr 8, b-jar valr pfagr 7, b-jar vigg Hfr 1, 3, b-jar hlunnr Has 12, for sejl: b-jar skikkja Grettis 11. Jfr heit-, of-, óska-, sigr.

byrrammr, adj, ‘storm-stærk’, stærk i stormen, b-rømm brimdýr (skibene), ploft 2, 6.

byrræfr, n, ‘storm-tag’, himmel, bál b-rs, sol, Olsv 2.

byrskið, *n.*, ‘*storm-skíð*’, *skib*, *Ht* 74, *renna b-um þfagr* 6; *b-s viðr, mand*, *Leið* 7.
byrskrín, *n.*, ‘*storm-skrín*’, *himmel*, *stillir b-s, gud*, *Pl* 3.
byrsóti, *m.*, ‘*stormhest*’, *skib*, *StjO* II 1.
byrstallr, *m.*, ‘*storm-stade*’, *himmel*, *b-s konungr, gud*, *ker b-s konungs, jomfru Maria, Már* 10.
byrstóð, *n.*, ‘*storm-hest(e)*’, *skib*, *beitir b-s, skibstyrer*, *Pl* 15.
byrstr, *adj.* 1) *börstet, med börster, golli b., om Frys galt, Húsdr* 7, *blóði b., med blodige börster, om ulvinden, Ht* 56.
— 2) *vred, ophidset, rasende, ýta lið þótt alt fari b-t Mhkv* 10. *Jfr* *goll.*
byrströnd, *f.*, ‘*stormens strand, land*’, *himmel*, *Kolb* 1, 2.
byrsæll, *adj.*, *som er heldig med hensyn til medbör, altid har gunstig vind, Hálfs V.*
byrtjald, *n.*, ‘*storm-tælt*’, *himmel*, *pengill b-s, gud*, *Rst* 33.
byrvargr, *m.*, ‘*storm-ulv*’, *skib*, *pstf* 1, 4.
Byrvill, *m.*, *søkonge*, *pul IV a* 4, *B-s skíð, skib*, *Pl* 35.
byrvindr, *m.*, *egl. ‘vind som er medbör’*, *vind i alm., b. mána brúðar (rettelse for manna biarnar), jættekvindens storm, sind, hu*, *St* 13.
bysja, (*busta, busit*), *strömma susende, blöd byss ór ben* *Jökull* 2, *blöd busti á brimis eggjar* *Hhund* II 10, *barmeskúr hvarma busti, tärerne strömmede*, *Mfl* (XII) 2.
byskup, *m.*, *biskop*, *Anon (X) I B* 6, *Mark* 1, 27, *Iv* 12, *Pl* 5, *Merl II* 59. *Jfr* *erkí.*
byskupsdómr, *m.*, *bispedömme*, *Gd* 58, *Gdβ* 13.
byskupseini, *n.*, *bispeæmne, electus*, *GrHj* 4, *Gdβ* 11.
byskupsstóll, *m.*, *bispesæde*, *Ám Arn* 2, *Gdβ* 24, *Merl II* 30.
bytta, (*v. l. butta*), *f.*, *bøtte, øsekar, reiða b-u* *pórh* 1, *Eldj* 1.
bý, *n.*, *bi, unda b., sárbier, pile*, *Hfl* 15.
þyjarmaðr, *m.*, *bymand, by-indvåner*, *pl. þskakk* 2.
Býleistr, *m.*, *Lokes broder, bróðir B-s, Loke, Vsp* 51, *mær, dóttir B-s bróður, Hel, Yt* 31, *Grett* 1, 2. *Denne form, Býleistr, er den bedst afhjemlede, og navnet betyder, ‘den der farer over bygd’* (*bý-r og leistr, fod, halvströmp*; *jfr* *got. laistian*); *en anden skrivemåde -leiptr (eller i gen. leipz) er kun en afskriverforvanskning*. *B. er oprindelig identisk med Loke selv, der kaldes Loptr. Jfr* *Kock IF X 100; Arkiv XI, 77 f.*
býr, *m.*, (-s og -jar; *jfr* *boer*, *der ofte findes som v. l.*), *bygd, beboet egn, renna í bý (v. l. bœ)* *Edd* 8, *Egða b., Agde, Hál* 15, *sandimens b., bygd ved søkysten eller ligefrem en ø*, *Gldr* 8, *fyr nordan bý* *Gráf* 5; *auðir b-ir (v. l. bœir) gårde (eller bygder?)*, *pKolb* 3, 7; *haukjóðs b., høgens bygd, arm*, *Rst* 8 (*jfr* *ganga* 5),

røðla b., himlen, ræsir røðla b-s, gud, Líkn 19. *Jfr* *boer. Jfr* *regn.*

býskip, *n.*, ‘*bi-skib*’, *St* 18, *dette har man villet forklare som ‘luft’, men nogen træffende eller rationel kenning er det ikke; b-s boer skulde være ‘himlen’ eller ‘Valhal’; det rette er mulig býskeið, ‘biens bane, vej’, luft o. s. v.*

býsn, *n.*, (*som oftest i pl.*), *vidunder, varslende mærkeighed, uhyre, banvæn b. Gautr* I 5, *b. pótti þat (ð: at alt græd over Balder)* *Anon (XII) B* 21; *hvæt ’s þat b-a Hæng III. Jfr* *vind.*

býta, (-tta, -ttr), *uddele, give, b. e-m pening* *Pét* 52.

bæði, *fejl for beiði* *Korm* *Lv* 44.

bæginn, *adj.*, *tilbøjelig til bág, stridig, trodsig, b. verök vægja, uagtet jeg (ellers) er stridbar nok, må jeg give efter, Anon (X) I B 10 b. Jfr* *ord.*

bægir, *m.*, *modstander, auðar b., guld-fjende, mand*, *EGils* 3, 4.

bægja, (-i, -ða, -t), *stå imod, stå fjendtlig imod og knække modstanderen, b. e-m Merl II* 85, *b. aldrtagi, undgå døden, Ingj* 2, 4, *b. sára sigðar þollum, paføre mændene megen ulæmpe*, *EGils* 3, 13, *absolut EGils* 3, 2; *b. við e-m Ott* 2, 11, *Arn* 5, 13; *b. við Ærgla (acc.) findes Hfr* 2, 8, *hvis læsemåden er rigtig; den må da vel bero på udtrykket brjota bág við e-n se bág, rimeligtvis er dog Engla galt for Englum; sikker synes occ. i b-sk við ørlog, Ælhv* 2, 6, *derimod har Korm* 1, 6 *b-sk við e-m; old b-jumk, man hindrer mig, holder mig ude (fra at nå kongen), Sigv* 13, 13, *(hds har bægis, hvilket vilde betyde: ‘man gör sig uvenlig [og hindrer mig]’); drer b-ir, stær gör fortræd (hindrer i at se rigtig)*, *Mhkv* 17.

bæra, (-ða, -ðr), *bevæge (egl. løfte, af bára), b-sk (rettelse) fyr brjósti* *Mgr* 43.

bærr, *adj.* 1) *som kan, bør, skal, bæres eller føres, b. bragböttr, digt som kan, fortjæner at fremsiges*, *SnSt* 3, *leyfð es b-r ESk* 7, 3. — 2) *tålelig, vasa b-t, det var ikke til åt tåle, var usommeligt*, *Yt* 13. — 3) *i aktiv betydning, som selv har rådighed over, som er i stand til, fortjæner, b. est at heyra hróðr Hfr* 4. *Jfr* *hand.*

Bæsingr, *m.*, *navn på et sværd, pul IV l 7; sådædes hed Olaf Geirstadealjs sværd, senere kaldt Hneitir; navnet er afledet af báss.*

bæstafr *forvansket for skæstafr, s. d.*

bæli, *n.*, *leje (af ból)*, *Fáfnis b.* *Gríp* 13.

bœn, *f.*, *bón, anmodning*, *Sigsk* 65, *lítill b., synja b-ar Eg* *Lv* 29; *tíggerbón, Hávm* 36; *bón til gud, vera á b-um SkrautO* 1 (*hvor der dog synes at foreligge en tve-tydighed*), *óðr ok b-ir ESk* 6, 1, *í b. Pl* 36, *rekja b-ir* *ploft* 3, 10, *stoða b. e-s ESk* 6, 71, *veita b. Lil* 18, *b. fyrir mér prándr, hafa b-ir fyr e-m Arn* 6, 19 *gera b-ir þægjar Merl II* 54; *b-ar nøkkvi, bønnens skib, brystet, Hallv* 6, *b-ar smiðja, d. s.*, *Anon (X) I A (digts om Guðleifr). b-a lād o. s. v. EGils* 2, 12. *Jfr* *friðar-*

bœna, (-da, -dr), *bede (med gen.)* Ám Árn 4, Líkn 1, hverir bœndu sliks, hvem ønskede det, SnE II 248 (jfr nutidssprogets grátbæna).

bœnahald, n, *beden*, Gdβ 16.

bœnarmál, n, bœn, Líl 88.

bœnarorð, n, bœn, SnE II 230.

bœnheyra, (-ða, -ðr), *bönhöre*, Mdr 29. bœnhús, n, ‘bönnehus’, EG’s 3, 13.

bœr, m, (-jar og -s), 1) *beböt egn*, nött varð í bœ Hhund I 2, mulig Grí 6, of breiðan bœ PjóðA 4, 5, Valg 8 (her som oftere findes v. l. byr), samt i kenninger som heiðar b., *himlen*, Leið 32, b. býskips (rettene býskeiðs?) St 18, lys b., *havet*, Sturl 8, 2, heila b., *hoved*, Ht 2. – 2) *by*, *stad*, PjóðA 4, 2. 19, Sigv 3, 5, Pkolb 3, 13; b. Viljálm Sigv 1, 11. – 3) *gárd*, *Brot* 10, Akv 42, Am 38, (jættens) Hym 26, Grótt 19, (på Island) pmáhl 13, VGl 4, Grettis 43. Jfr býr. Jfr dag-.

bœta, (-tta, -ttr), *egl. forbedre, så bøde, give bod for, (af bót, bod, bøde, beslægtet med bati, forbedring)*, 1) *forbedre, bœta* brest, *reparere (ringen)*, Völ 27, lok b. (rettelse) GGalt 3, b. mennsku sína, víse sin manndom ved en hædrrende, hævende handling, porm 2, 12, b. frið Gísl 1, 8, friði boettisk Sigv 12, 5, hluti bœtisk Am 102, b. hatr, neddyssse hadet, Hávm 153; i etisk-religiös betydning, b. verk Has 42, 47, Mv III 26, b. sól Mark 1, 12, GSvert 2, b. hag Mark 1, 13, b. hóftu Rst 11, b. eðli e-s Ód 28, b. mól SnE II 240, b. bolýta Ám Árn 4, b. synðir Hsv 139, b. mein sín ESk 6, 13; jfr bætt hjolp Mey 36 og umbætandi synðir bragna Lil 90; jfr b. um hvert ráð Ód 16; b. yfir, göre noget godt igen, Hsv 88, b. illu yfir, lade spot og skade følges ad, Sól 26; førage ens hæder, b. lið verðungar, ved sin egen nærværelse at höjne hirdskaren, Iv 8. – 2) *give bod for (misgærninger, drab)*, b. sakar Guðr II 18, Hsv 99, b. harma HHj 27, jfr 24, b. bana e-s Am 72, b. son Guðr II 17, b. baugi Korm Lv 55, Hár 42, Lok 12, Part. boetr: litt mun bol at b-ra, lidet vil ulykken forringes, lidet bod vil der være rådet på ulykken, Kolb 2, 2.

bœtr, m, som forbedrer, helbreder, b. seggia, Kristus, Eil kúl 1, 5, b. sálna, biskop Guðmund, Gdβ 8, b. meina, den samme, Gd 44. Jfr geð-, sið-, ætt-.

bœti-Príðr, f, ‘lægende Trud’, b. benja, om Hildr Högnes datter, der genopvakte de om dagen faldne krigere, Rdr 9.

bøð, f, (-var), *kamp*, b. varð pTref 5, í b. (acc.) Vigf, VGl 1, Sigv 12, 10, (dat.) Hjr 3, 13, strøng b. Jóms 29, lið kvaddi b-var porm 2, 23, b-var hvatr, Balti 4, b-var snjallr Mark 1, 25; b-var Týr, krigar, Sturl 4, 19, b-var preytir, d. s., Ott 2, 17, b-var byrgi, skjold, Vell 2, b-var naust, d. s., Nj (XI) 4; b-var jókull, sværd, Rv 13, b-var (rettelse) fang, brynde, Tindr 1, 10.

bøðfara, f, *brynde* (v. l. boföra, bloðfara,

bøfæda), Pál IV t (vel egl. ‘som færdes i kamp’).

bøðfíkinn, adj, *kampvillig*, TorfE 3.

bøðforsa Steinarr 2 er vist fejl for bjóðor forsá.

bøðfróðr, adj, *kampkyndig*, Húsdr 7, Sturl 5, 12.

bøðfrœkn, adj, *tapper i kamp*, Hamð 28, Iv 45, StjO 2.

bøðfüss, adj, *kamplysten*, Sturl 5, 16.

bøð-Gefn, f, ‘kamp-gudinde’, *kamp*, b-ar Ullr, krigar, mand, Bjhit 2, 12.

bøðgjarn, adj, *kamplysten*, GrDropI 2, Jóms 7.

bøðgeðir, m, ‘kamp-forstærker’, krigar, o: Odin, ógustóð b-is, Odins bryst, dets ægir, digterdrikken, Refr 3, 2.

bøðgerð, f, ‘iværksættelse af kamp’, omrent = *kamp*, romm b. pormOl 2, 1, Tindr Lv 1, herðir b-ar (her findes altså udtalen gerð), krigar, Sturl 5, 6.

bøðharðr, adj, *kraftig i kamp*, pSær 2, 1, Grettis 47, Ht 74, Qrv VII 13, IX 42. bøðheggr, m, (beror på rettelse af bep hayggr), ‘kamp-hæg’(træ), krigar, Ragn IX 2.

bøðhraustr, adj, *tapper i kamp*, Sturl 6, 6, Olhv 5, 2. Jfr bøðraustr.

bøðkennir, m, ‘kamp-kender eller -prøver’, krigar, Gísl 1, 13.

bøðkufl, m, ‘kamp-kappe’, brynde, porv 2.

bøðljós, f, *skjold* (med henblik til hlít, rit og lign., eller -ljóss, m?, med henblik til skjoldr; v. l. bard-), pul IV r 2.

bøðlundr, m, ‘kamp-træ’, krigar, Korm Lv 54 (rettelse for blaðsund).

bøðmáni, m, ‘kamp-máne’ *skjold* (v. l. benmáni, sværd), Krm 20 jfr 14.

bøðmildr, adj, *kamp-villig*, krigersk, Eg Lv 22, Jóms 13.

bøðmíðr, m, *sagnhistorisk person*, Hæng VI 4.

bøð-Njørðr, m, ‘kamp-Njord’, krigar, pTref 1.

bøðrakkr, adj, *kampdjærv*, Hallv 6.

bøðreifr, adj, *kamp-glæd*, munter i kampen, porm 2, 22.

bøðreyndr, adj, *kampprøvet (om sværd)*, pjsk Lv 3.

bøðserkr, m, ‘kamp-særk’, brynde, b-jar birki, krigere, Hjr 2, 5, Bjhit 2, 16.

bøðskár, adj, krigersk (v. l. bøðskamr), Herv V 5.

bøðský, n, ‘kamp-sky’, skjold, knýja b. framar PjóðA 1, 11.

bøðskýlir, m, *skjold* (egl. ‘kamp-beskytter’), pul IV r 2.

bøðsnarr, adj, *rask i kamp*, b-t hjarta Arn 6, 14.

bøðstyrkir, m, ‘som gör kampen stærk’ (v. l. -stærkir d. s.), krigar, Hskv 2, 7. –

bøðsvellandi, m, ‘kamp-forstærker’ (egl. ‘som lader kampen svulme’), krigar, Jóms 36.

bøðsœkir, m, *kun i kenningen* b. bríkar o: bøðbrikar œkir, ‘kamp-fjælens’ skjoldets, eroerer, krigar, Sindr 7.

bøðtraustr, adj., *pålidelig, støt, i kamp*, Sturl 6, 6 (v. l. til bøðraustr).

bøðtungl, n., ‘kamp-måne’, skjold, Sturl 4, 39.

bøðvar-fljótr, adj., (eller i to ord), *hurtig til kamp*, Ólhv 2, 5.

bøðvask, (-aðisk), *tumle sig som i en kamp, b-aðisk at víni, drak stærkt, eller snarere: viste sig krigersk ved drikkelaget*, Hamð 20.

Bøðveig, f., kvindenavn, Sól 79.

Bøðvildr, f., kong Niduds datter, Völ passim.

bøðvitr, adj., *kamp-klog*, Anon (X) II B 9.

Bogu-Bósi, m., *hovedpersonen i Bósas., Bós 3 (opkaldt efter sin fostermoder Baga)*.

boggr, m., *vanskelighed, fortæd, breiðr b.* VGl 8, mikill b. IngimE 1.

Boggvir, m., *tilnavn til Klaufi (i Svarfd.), egl. som volder besvær og fortæd, Pjsk 1, Svarf 1.*

Bøglungar, m., pl., *biskop Gudmunds tilhængere (af bagall; i øvrigt rettelse for buðl-)*, Anon (XIII) B 19.

bøl, n., 1) *ulykke, skade, ondskab (både i sing, og pl.)*, Hallbj, b. es Ólhelg 4, b. vas buit Sigv 12, 1, b. ólítit Korm Lv 52, munna b. Giz 2, 1, b. es beggja þró, bægges ulykke er savn, Lok 39, b. bræðra Guðr II 34, b. margs konar Hyndl 24, b-s mun batna Vsp 62, b-s es bedít Hávm 126, boetr b-va St 23, HHj 24, b-vi borinn Grög 2, alinn at b-vi Ótt 4, valda b-vi Korm Lv 48, Hhund II 34, gørva b. Brot, vinna b. Óð 7, Hamð 26, telja b. Oddrgr 12, búa til b-s Grött 6; búinn við b., *udstyrret med ulykke, rede til at volde ulykke, Pjsk Lv 1; b. bítr Ragn 1; b. flófta Sigv 1, 13; b-s af fyldr, opfyldt af ondskab, Rdr 8, b-va fullr Guðr II 31, bindask b-s, afholde sig fra at volde fortæd*, Eg Lv 43. b-va smiðr, Loke, Lok 41, Reginn, Fáfn 33. — 2) *i det kirkelige sprog er b. det alm. udtryk for synd*, ESk 6, 14, Pl 8, binda með b-vi Lil 64, (jorð) b-vi blandin SnE II 200. — 3) *legemligt onde, brenna við b-vi (her kunde der dog vel tænkes, at b. betød ‘sorg’)* Guðr II 34. — 4) *om skadelige genstande, b. morg (om ingredienser i et drikkehorn)* Guðr II 33; således især i kenninger: b. Sigvalda, om en kølle, pskúma, b. vígnest, sværd, HHj 8, b. hringserkja, d. s., Jóms 26, ryðs b., rustens mén, hén, se hælibøl, b. markar, ild, Bkrepph 4, Sturl 6, 14, b. vandar, d. s., Anon (XI) Lv 15, b. boga, arm, SnE II 429, b. díuks (sejlets), vind, ESk 12, 14; b. víðis (søens), synes at være ilden, Bergb 6; élsólar b., trold, troldkvinde (jfr élsóli), Anon (X) B II 6. — 5) *blandt navne på pile, pul IV o 1. Jfr hæli-*.

bølfyldr, adj., *opfyldt af mén, ondskabsfuld*, b. konungr Gaml kan 1, 2.

bølgjarn, adj., *ondskabsfuld, tilbøjelig til at tilføje skade*, Pl 16, Hsv 140; b-gjorn hoftuð Merl I 48.

bølgróinn, adj., ‘bevokset med mén’, lidende, b-it sjónhesli, om de af gråd lidende, opsvulmede, öjne, GSúrs 5.

bølharðr, adj., *hård, ukuelig overfor ulykke*, Qrv IX 42.

bølnékkjandi, m., *ødelægger af synd, som undgår synd (biskop Gudmund), GSvert 2.*

1. **bølkr**, m., (-ar, belkir), 1) *væg, især mellemvæg, skillevæg (der ikke behøver at gå helt op f. eks. til taget, sideordnes med veggr, garðr i skjoldkenninger SnE II 428)*, við belki, mod mellemvæggen, Ánss 1, b. brodda gangs, skjold, Grettis 22. — 2) *lovaſnit, belkir randar, den lov, der gælder, hvor skjolde bruges, kampen, jfr sammenhængen: hlífa golkn sogðu upp log o. s. v.* Hjr 3, 8 (anderl. Reich. s. 57 f.). — 3) *som tilnavn til Gunnarr Hyndl 22. Jfr flat-, flet-, hring-, stefja-, víg-.*

2. **bølkr**, m., (-ar, belkir), *storm, især vedvarende (jfr veðra bølkr)*, Viðris b., kamp, dens vinnendr, krigere, mænd, Grett 2, 6; kunde også henføres til 1. b. (Odins væg = skjold).

bølkveitir, m., *som nedslår, gör ende på mén, hjælper, b. Loka, Tor, pdr 4 (af et vb. kveita, slå, stå ned).*

bøllfagi *urigtigt for ball (af bella s. d.) og fagr-.* Hvis ordet er rigtigt, må det bet. ‘kugleglinsende’ og høre til emnihøgg; så må eggjar gata = sår høre sammen; vanskeligt er da blåserkjær birkis, s. d.

bøllr, m., (-ar, bellir), *bold, b. brast á byrðar stalli* GSúrs 6.

bølmann, n., ‘ulykkens, sorgens, hus’, om dødens bolig, Guðr II 41.

bølsendir se blakkskyndir.

bølstafir, m. pl., egl. ‘ulykke-voldende runer’, såd ulykke i alm., at b-um Sigrdr 30.

bølva, (-aða, -aðr), 1) *gøre ménfuld, påføre en mén, aldr b-r skaldi VGl 11; b-at er okkr bróðir, Herv VII 16; b. bili, göre ende på nolen, handle rask, Eyy Lv 2. — 2) *forbande, ok bølvadar (jfr blóta)* Anon (XIII) B 3.*

bølvafullr, adj., 1) *fuld af mén, ondskab, b-ar kindir, om Atle, Guðr II 31. — 2) opfyldt af ulykkes-følelse, b-t brjóst Ghv 20.*

bølverðung, f., *skadevoldende skare, b. Belja (jættefyrstens), jætterne, Haustl 18.*

Bølverkr, m., 1) et af Odins navne, egl. ‘den ondt virkende’, (jfr fortællingen i k. 1 af Skáldsk. mál), pul IV jj 7, Gri 47; B-s ping, kamp (kunde også være sværd), dens þöllr, mand, FGils 3, 3. — 2) *navn på en sagnperson, Hálfs IX 12.*

bølviss, adj., *som forstår sig på skade, mén, ondskabsfuld, skadelig, b-ar konur Sigrdr 27, om jættekvinder, Hár 23.*

Bølporn, m., *navn på en jætte (egl. ‘ulykkens torn’), fader til Bestla, Hávm 140 (hsk har i øvrigt -pórs).*

Bølpvari, *m*, navn på en hest, *pul IV rr 3.*

Bømburr, *m*, navn på en dværg (egl. 'den tykke?' v. l. Bummb-), *Vsp 11.* bønd se band.

Bønn, *f*, norsk ø, måske *Ombø* i Ryfylke, *pul IV bbb 4.*

børgr, *m*, galt, *pul IV dd, SnH 2, 5,* ríða á b-g, køre med galt, *Húsdr 7.* — *Nj (XI) 9* er borgs fejl for bergs.

børkr, *m*, (-ar, berki), *bark, Hávm 50, Heið 28, på bark skal grenruner ristes, Sigrdr 11.* Som mandsnavn *GSúrs 12, (sagnperson) Hálfs VIII 5, IX 12.* Jfr hol-.

børkrjóðr se barkrjóðr.

børr, *m*, (-s; pl. børvar), et slags træ (jfr *SnE I 416*), hyppigt i mandskenninger auds b-var *Ht 80*, baugs b-var *PjóðA 1, 9*, b. holmfjoturs leidár *Hallv 4*, b. otrs gjalda *ormöl 1, 5*, b. grøðis glóða

PjóðA 1, 8, b. unnar fúrs *Pl 35*, b. lyngs fjarðølna ljósheims *Eg Lv 21*, b. seims *Pl 4*, b. skjaldar *Am 31, Hl 40* b, b. hijors *StjO II 3*, b. hjorva *Refr 3, 2*, b. fleina, fleins *Anon (XIII) B 12, Pl 23*, b. gunnelda *Grettis 51*, b-var hræstorðar (spydets) *Háv 1*, b. gunnvita gótu gráps leygs *ploft 2, 8*, b. hjalma *Mþróð 1*, b. Gunnar *Bjhit 2, 17*, b. hjörpings *Hl 3* b, b-var logðis hljóms *Has 6*, "bavr" (biavr, mavr v. l.) hellis er uklart og vist forvansket, *Hausl 14*; b. som halvkenning, mand, *Gdβ 58.* Endelig antages í boðvi *Brot 13* at være fejl for í børvi, siddende i træ. Jfr alm-, él-, flein-, hijor-, hœli-, odd-.

bøsl, *f*, *pil, pul IV o 1*, børut bøslar fleiri *PjóðA 1, 10.* Jfr *Falk, Waff. 99 – 100.*

Bófur, *m*, dværgenavn, *Vsp 11, jfr Blávorr.*

Bór, *f*, byen Bari i Italien, *Mark 1, 11.*

C

C findes ofte brugt i håndskrifter, og da i betydningen k; i visse håndskrifter göres der dog forskel på c og k efter den vokal, der følger efter. Forfatteren til den 1. grammatiske afhandling vil altid skrive c (for c, k og q).

cedrus, ceder, *Gdβ 45, Gd 70.*

Cessilia, *f*, (nu Sesselja), *Cecilia, Mey 18. 21.*

césarr, *m*, kejser (om den tyske kejser), *Mark 1, 26;* leðrs c., spøgefuld kenning for en garver, *Anon (XIV) 2.*

cinnamómum, *n*, = latin, *Gd 73.*

cipressus, = cypressus, *pul IV kk 3.*

crux se krúx.

D

d er den almindelige stemte (dentale) eksplosiv; når man (K. Gíslason *Nj II 364*) har antaget, at d lød som ð i et ord som dagr (jfr en linje som: vasat mér í dag dauði, hvor d i dag skulde have lydt som ð, hvilket rimet i d-: aud- formentlig viste), er dette ganske sikkert urigtigt; det måtte føre til, at ð overhovedet — i al fald i 10. árh. — endnu ikke i forlyd var gået over til d, hvad der bestemt modsiges af mange omstændig-

heder (f.eks. skrivemåde i runeindskrifter); den anførte linje er, som det ofte ellers er tilfældet, uden rim. Overgangen af d til t foran s kan ikke ved hjælp af rim konstatieres, derimod af ð, i mæts við ugg ok hræzlu, skauzt und farm enn frizta (jfr *Nj II 628*). Overgang af ð til d efter r, eller af ð til þ (som f. eks. i blíþka) kan ikke påvises; heller ikke kendes andre former end reista (ikke: reispa); sváð og lignende former kan ikke konstateres;

bortfald af ð foran r lader sig eftervise i pjórekr (Háv 7), derimod er det ikke så sikkert, om det er udeladt i Godrøðr pjóð Lv. Assimilationen ðl til ll er — for de ældste tiders vedkommende ialfald — ikke endnu foregået; det ældste eksempel, der kan konstateres ved rim, er milli (: illa) pjóðA 1, 10, dernæst hos Ein. Skúlasor (Mardallar: milli) og et par eksempler endnu yngre.

dafna, (-aða, -at), trives, udvikle sig (især om legemlig vækst), at vaxa ok vel d. Rp 8, 22. Ved rett. i Eg Lv 15.

daga, (-aða, -adr), bruges upersonligt, e-n dagar uppi, en overraskes af dagen (solen) og dræbes med det samme (bliver til sten, om dyverge og trolde), uppi est dvergr of d-aðr Alv 35.

dagból, n, dagens, d. v. s. solens, hjem, himmel, d-s konungr, gud, ESK 6, 5.

dagbraut, f, dagens, d. e. solens, vej, himmel, d-ar stýrir, gud, Pét 19.

dagboer, m, (-jar), dagens, d. e. solens, gárd, hjem, himmel, dröttinn d-jar, gud, Pl 18; hilmir d-jar (rettelse for daglegjar) Bjhit 2, 22 (her menes sikkert gud).

Dagfinnr, m, dværgenavn, pul IV ii 3. **dagleggr**, fejl for dagboer, s. d., Bjhit 2, 22.

dagleið, f, vejlængde, som tilbagelægges på én dag, fara mikla d. Valg 10 (om en sørjse).

daglengis, adv, hele (den udslagne) dag, Korm Lv 21, Hl 23 a.

dagligr, adj, daglig, d-t yndi, daglig fryd, LÍL 5.

dagmegir, m. pl, 'dagens sønner', de om dagen arbejdende mænd (jjr dags synir), Am 65.

1. **dagr**, m, dag, pul IV mm, hvaðan d. of kom, om dens oprindelse, Vafþr 24, d. es kominn, dagen er brudt frem, Hhund 1 6, d. es upp kominn Bjark 1, dagr es nú HHj 30, heill d. Sigrdr 3; miðr d. Vsp 6, Am 53; hverjan dag Grí 20 o. s. v., flestan dag Grí 15, of dag Korm Lv 20, fyr dag Eirm 1, til d-s Eg Lv 36, í dag Hróð 2, Hár 57 (her v. l. á degi, i løbet af [denne] dag), i degi Háljs IV 6, 12, annars d-s Vol 22, Sigrdr 25, EGils 1, 40, ens hindra d-s Hávm 109, of alla d-a Skí 4, á mórgum degi Sól 73; dogum optar Nkt 81, löngum degi Morg, litill d., kort dag : hvor kun lidet er tilbage af dagen, Sigv 3, 11 góðr d., en god, lykkelig dag, Frþ 1 2, d. alene betyder 'god, lykkelig stund' Korm Lv 44, modsat dapr d. Am 62; doegr ok d-ar Fj 49, fimm d-ar (om en enhed, uge) Hávm 51, 74, sex daga grein, seks dage, LÍL 36, heiðr d. Sigsk 55, sólheiðr d. Akv 17; enn eini d., dødsdagen, Fáfn 10; gerstr d., ublid, trælsom dag, Skí 30, Rp 9; d. vas á sinnum Rp 32; d-s verk, en dags arbejde, Hást 4, d-s augu, dagens øjne, de om dagen seende, Hávm 82; d-s vera, vindstille (i dværgenes sprog), Alv 22; d-s

synir, menneskene, Sigrdr 3; d. dröttins, söndag, Leid 5. Da d. er identisk med 'sól' (jjr udtryk ovf. som d. eller sól kører upp o. s. v.), bruges d. i kenninger som sól eller overhovedet i betydningen 'lys', for himmel: d-s høll Likn 15, 45, d-s land Leid 24, d-s grund Arn 4, d-s reitr Likn 32, d-s dýrklef Skáldþ; — for guld: d. mundar Sturl 4, 35, d. hafs Hl 24 a, d. unnar Hjr Lv 20, pham 2, 2, d. bóru GSúrs 12, d. máreitar (rettelse) Eg Lv 41, d. Vánar Hsk 2, 2, d. fjarðar GSúrs 11, d. fyllar Liðs 7. Jjr aldr(dagar), arm-, ár, ben-, tegins-, fóstur-, gjalfr-, laugar-, líf-, lög-, messu-, orm-, páska-, sunnu-, Svip-, scemðar-, ver-, verk-, þvátt.

2. **Dagr**, m, (dat. Dag), navn på forskellige mytiske og sagnhistoriske personer: D., són af Delling (ɔ: personifikation af dagen), Vafþr 25; Ynglingekonge Yt 8, 11; sagfyrste, hvis hest Drasill, pul II 1; — Toras mand, Hyndl 18; — på historiske personer: porm 2, 22, Sigv 12, 19 (D-s hrifð porm 2, 24); (Gregorius' fader) ESK 9, 3.

dagráð, n, egl. 'magt, rådighed over (den gunstige) dag, tid', gunstig dag (til udførelsen af noget), gunstig lejlighed, d. dolga Sógu (til kamp) Vell 30, leita d-s Hsv 85.

dagrennir, m, kun i kenningen d. díks, 'som lader vandets dag (sol) spredes', gavmild mand, Kolb 1, 3.

dagryfir Ragn IV 3 er sikkert fejl, vist nok for dagryrir 'dag(sol)forminsker', d. dýja, gavmild mand.

dagræfr, n, 'dagens, solens, tag', himmel; riða d., svæve langs himlen, ESK 6, 51.

dagsbrún, f, egl. 'dagens rand', d. v. s. den første lyse rand i horisonten lige ved solopgang, daggry, Hhund I 26, II 43, d. ljøss ens fagra Már 39.

dagsfeti, m, 'dagens, ɔ: dagvarmens, dulmer', ro, (af sefa), vindstille (i alernes sprog), Alv 22.

dagskeið, n, 'solens bane', himmel, d-s jofturr, gud, Leid 38.

dagskjarr, adj, dagsky, som ikke tåler dagens lys, om dyverge, Yt 2.

dagstallr, m, 'dagens, ɔ: solens, grund, hjem, himmel, d-s konungr, gud, Has 35, d-s dröttning, jomfru Maria, Mdr 24.

dagstjarna, f, 'dagens stjærne', solen, Sól 39.

dagsæll, adj, Yt 22, v. l. til dáðsæll, ordet måtte betyde 'lykkelig m. h. t. livet' (jjr Arkiv XI Z0), men ordet er sikkert ureigtigt.

dags-vera se dagr.

dags-synir se dagr.

dagstáli, adj, som tager fejl af dagen, tiden, som gör noget i en uheldig stund, Korm Lv 44.

dagverðr, dogurðr, m, morgenmåltid (dagens første hovedmåltid), davre, Frþ 1 10, Ragn V 2, Gretti 12, hvítr d., mælkemad til davre, Sigv 13, 12.

dagverk, *n*, rettere dags verk, en dags gærning, arbejde, Hást 4.
dagvélir, *m*, ‘dag, ø: sol-besnærer, ødelegger’, kun i kenningen svana dals d., svana dalr, havet, dettes sol, guld, ploft 2, 7; i øvrigt er ordet en usikker rettelse for døkksalr.
Dala-kappi, *m*, ‘Dale-kæmpe’, kæmpen fra Opdalene, Hæng IV 2.
dalarr, *m*, hjortenavn, SnE I 478.
dal-Gautr, *m*, ‘buens Odin’, krigers, Sturl 5, 17.
dalginna, *f*, slangenavn, pul IV qq 4 af dalr og ginna ‘lokke?’.
darkr, *m*, spænde, kappespænde, Korm Lv 58. — Som mandsnavn EGils 3, 4.
dalmiskunn, *f*, kun i kenningen d. fiska = dalfiska miskunn, ‘dalfiskenes, slangernes nåde, oplicher’, sommer, Eg Lv 6.
dalnauð, *m*, ‘buens nød, tvang’, armen, svel d-ar, guld, Bjark 5.
1. **dalr**, *m*, (om de enkelte former Skjspr 10–11), 1) **dal**, pul IV ø 2, Merl I 26, Vsp 19, Vafþr 14, djúpr d. Hárþ 18, HHj 28, d-ar døggóttir Hhund I 47; d-s fjoll, bjærge der omgiver en dal, VGl 2; d. svana, soen, ploft 2, 7; d. dáðnar akrs, døðsmarkens **dal**, **dal**, hvor der skal forefalde en kamp, Anon (XIII) B 38. — 2) **fordyning**, d. í hnakka, hul i nakken, Hrólfs 9. Jfr eitr-, Rýgjar, sokk-, Ulf, Y.
2. **dalr**, *m*, (-s og -ar; -r), **bue**, pul IV p, d-s dogg, pile el. kamp, GSúrs 36; él dalar, kamp, EGils 3, 1.
3. **dalr**, *m*, som hjortenavn, SnE I 478.
dalregn, *n*, ‘bue-regn’, kamp, d-s runnr, mand, EGils 1, 10.
dalreyðr, *f*, ‘dal-hval’ (eller ‘dal-jorelle’), slange, ítrból d-ar, guld, Sturl 5, 7, látr d-ar, d. s., ESk 11, 1, dýrreitr d-ar (rettelse for -ryrar) þBrún 4; miskunn d-ar, sommer, Sörlp (jfr dalmiskunn).
dalsteypir, *m*, kun i kenningen d.strauma ø: steypir dal-strauma, ‘bue-strömmenes, pile-regnens, udsender’ (egl. ‘som lader dem styre ned’), krigers, Refr 2, 1.
dalsveigir, *m*, ‘bue-spænder’, krigers, Bbreidv 2. Jfr bogsvægir
daltóng, *j*, ‘bue-tang’, arm, dags verk d-ar, armens dags-værk (om en kamps udjald), Hást 4, d-ar skjómi (Reich. s. 42) er ingen kennung.
Danaskógar, *m*, pl, skovstrækning i Sydengland, Ott 3, 8.
Danaveldi, *n*, Danernes rige, Denmark, Arn 2, 10, pjóðA 4, 6, Sturl 3, 10.
Danir, *m*, pl, Daner, de Danske, Yt 19, Sindr 2, Pkolb 1, 1, Hfr 3, 5, Finng, ploft 3, 1, Sigv 1, 4, 3, 11; óþorfr (kylfia) Dønum þskum, eyðir D-a Tindr 1, 6, gronduðr D-a Eyy Lv 5; meyjar D-a Ánon (XI) Lv 6; verðung D-a Heir 11, Valdarr (réð) D-um Guðr II 19; flóðrifs útvés D., jætter, þdr 12 (jfr berg-D.), og i singularis: Hlóðynjar myrkbeina Danr (gen. Danar), VSt 2; D-a grund Mark 1, 1, D-a byggðir Sturl 3, 6, 11. Jfr berg-, ey-, Norðr.

Daniel, *m*, profeten D., Merl II 98.
Danmørk, *f*, (-ar), Denmark, Vell 26, Vagn, Korm Lv 8, “Danir”, Ott 2, 3, ESk 6, 36, í D-u Guðr II 14, Hfr 2, 5, Karlevi, Halli 6, D. (dat.) Arn 3, 7; D-ar auki, Sælland, Rdr 13.
Danparstaðir, *m*, pl, sagnhistorisk sted, Herv V 9, Akv 5. Jfr Arkiv I 213; XXI, 38.
Danpr, *m*, sagnhistorisk fyrste, Rp 48. Jfr Bugge Arkiv I, 311.
Danr, *m*, (-ar), sagnhistorisk fyrste, Rp 48.
danskr, *adj*, dansk, dansk kona Harkv 14, d-ar meyjar Hárekr 2, d. hæll (kvinde) Stefnir 2, d-ir jofrar Vell 26, d-ir drengir Vigf 1, Steinn 3, 9, jfr Hókr 4, d. herr Sigv 1, 9, dansk drótt Merl I 57, svanir d-ir Guðr II 14, dansk vópn porm 2, 24, d-t blóð Grani 2; dansk tunga, det danske, ø: nordiske, sprog, Lil 4, á d-a tungu, hvor dansk tunga tales, Sigv 1, 15, ESk 6, 26, Mark 1, 27. — Danskr viðr Merl I 15 har intet med dette ord at göra, men står for danskskr, ø: Dancium nentus i orig.
dapr, *adj* 1) sörgmodig, nedslædt, nedbøjed, d. als hugar Gautr II 21, pjóð es dapr (efter kongens død) Okík 2, d. of dróðir (bekymringssfuld) Ólv 5, 3, d-ari Grett 2, 4. — 2) trist, om tiden og stedet, d. dagr Am 62, Hrólfs IX 20, Sól 45, d-ar nætr Sól 13; dapr heimkynni, bolig, hvor det er sörgeligt at være, Hárþ 4, d-t es at Fróða, nedslænde er det hos Frode, Grott 16. — 3) om ting, d-ar minjar, sorgvækkende minder, Sigsk 54, d-t kaup, sörgelig lön, Sigv 13, 17; d-t adv, ferð d-t skilið, skare, sörgelig splittet ad, Valg 9. — 4) mat, (augu) dapr ok móð Lil 54.
dapra, (-aða, -aðr), blive sörgmodig, upers. her d-ar Anon (IX) Lv 5.
daprliga, *adv*, med sorg i sind, Sól 58.
darr, *n*, spyd, pul IV n 1, fyr d-i Gils 1, 12, Kalfr helt d-i SnE II 248, dreyrrekin dorr Darr 2, dorr almí skept Arn 3, 14, brýnd dorr Sigv 14, 2, blóð fell á dorr ESk 7, 6, roðin dorr Iv 25, dorr rekin Arn, 2, 5, dorr fljúga TorfE 1, jfr d-a flaug Vigf 1, skjóta d-um Ott 3, 7, dreif d-um Sigv 1, 9, dýja dorr þfisk 1, stika sund d-um Steinn 3, 7; d-a bing, kamp, HS 2, 2, d-a gnýr, d. s., Jóms 15; d-a hljóðboði, krigers, Isladr 19, d-a dynsveigir, d. s., Sturl 5, 13, rjóðendr d-a, d. s., Jóms 10, d-a hljóðviðr Jóms 20. Jfr sneri.
darraðr, *m*, (-ar, nom. findes Eyy Hák 2, jfr SnE II 494), hvor der ikke synes at foreligge nogen fejl med hensyn til formen), spyd (identisk med ags. darod m, spyd), d. hristisk Hák 2 (her er betydningen uomtvistelig; v. l. darrar fortjener ingen hensyntagen), skúrir d-ar, spydregn, Ht 52, vefr d-ar, spydets væv, kamp, Hfl 5 (jfr Akerblom, Arkiv XV, 273); således kan også vefr d-ar, Darr 4, opfattes; D. som navn på Odin er, skønt ret tiltalende som sådant, utjemlet, men vefr D-ar,

Odins væv, vilde være en god kennung for kamp. Endnu et sted findes d. i stong d-ar, bar fyr stilli stong d-ar Qrv VII 22, her synes d. = spyd ikke at passe (stong d-ar = spydskaft er næppe afhjemlet), men der synes at være tale om ‘mærke-stangen’; digteren af dette (sene) vers synes at have opfattet ordet som bety-dende ‘kamp’ (eller Odin?), medmindre han har taget ordet i den betydning, som det synes at have SnE II 494, hvor det står efter “gyfingr nagli”, mulig i bety-dning geirnagli, så skulde det betyde ‘spydskaft’ (egl. stang med nagle i). Endelig findes d. Akv 4: dafar d-ar, og dette er det vanskeligste sted; dof findes blandt spydnavne, og det hele synes at betyde spyd eller spydskafter, uagtet skafnir askar er gået forud, se dof; jfr Akv 14, hvor dafa darraðar står så isoleret, at det ikke giver nogen oplysning om ordenes betydning. Jfr Falk, Waff. 31. 74, Nerman Sver. hedn. litt. s. 108 (olker ordet som Darr-hoðr).

darrlafr, adj, ‘spyddoven’, doven, uvil-lig til kamp, d. dási pjóðA 3, 3.
dauða-djúp, n, dødens dyb, helvede Mey 33.

dauða-dyrr, f, pl. (eller n?), dødens ind-gang, ganga d., gå i døden, Alpost 11.
dauði, m, død, Gríp 25, Ám 87, þmáhl 12, TorfE 2, Hróð 2, þBrún 4, Sigv 12, 18, esat syntandi d. Krm 28, kvíkr er d-inn Lil 73; d-a orð, dødens bestemmelse, den bestemmelse, at man skal dø, Yt 8; d. Helga Hhund II 33, sárr d. Guðr II 7, Lil 52; d-ans pína Lil 64.

1. dauðr, m, død, dødelighed, sáran d-ð Mv I 8; herhen hører vel også d-s får, dødsfare, Anon (XIII) B 37, (gen. dauðar findes Fsk 289). Jfr mann.

2. dauðr, adj, død, Hávm 70, Hhund I 20, Söl 77 o. s. v., d. bragninger þklypp, at e-n d-an Hárð 14, Hjr 3, 19, sitja of d-um Hamð 7, standa of e-n d-an, dræbe en, VetrI, veita d-um andir Lil 46, verða d., dø, Hjr Lv 28, Ám 100, Korm Lv 62 (her urigt, dauða for d-ir), Isladr 6; vek ek pik d-ra dura, jeg stående i indgangen til de døde, til gravhøjen, vækker dig, Gróg 1. Hertil kan også bedst henføres d-s i til d-s Akv 28 (men sammenhængen er uklar). Jfr al-, egg-, half-, harm-, sótt-, sæ-, vápu-.

daufligr, adj, nedslidet, kedsommelig, trist, einum pykkir d-t, én føler sig ensom og keder sig, Mhkv 5, d-t yndi Gdþ 25. Jfr alló.

daufr, adj, døv, Hávm 71, Gdβ 7; veita d-um at hlyða, give døve hørelsen, Lil 46.

dauss, m, toer (i tærningespil), áss ok d. GGalt 3.

dáðfenginn, adj, oplagt, rede, til tapper gærning, Sturl 6, 6.

dáðfimr, adj, behændig til god hand-ling, om gud, Leid 26.

dáðframr, adj, udmærket ved handling, om hövdinger, GGalt 5.

dáðgeymir, m, som lægger vind på gode handlinger, om Kristus, Has 34.

dáðgjarn, adj, begærlig efter tapper handling, Yt 21.

dáðgladdr, adj, glædet ved god hand-ling, d. herr, glædet ved (guds) gode gærninger, Leid 28.

dáðhittir, m, som ved at udføre gode gærninger, om biskop Pál, Ám Arn 3.

dáðhress, adj, glædet ved (guds) gode gærninger, d. drött Leid 45.

dáðkunnr, adj, bekendt, berømt, for tapper gærning, Sørlp.

dáðlauss, adj, dádløs (egl. uden beröm-melige gærninger), Merl I 48.

dáðlistandi, part, visende gode gærninger (af et ungt verbum lista, nyisl. útlista, forklare især en tekst, dannet af list, altstå egl ‘at udføre med kunst’), om biskop Guðmund, EGils 3, 16.

dáðmildr, adj, som gærne udfører, er rig på tapre eller gode gærninger, om en fyrste Eg Lv 5, ESk 6, 25, om biskop Guðmund EGils 3, 12.

dáðminnigr, adj, som ønser kraftig handling, v. l. for dolgm. Rst 29.

dáðmottugr, adj, kraftig ved eller i gode gærninger, om gud, Leid 5.

dáðneninn, adj, handlekraftig (tildels ved konjektur), Mdr 12.

dáðrakkr, adj, kraftig, modig til dristig handling, om Tor, Hym 23, om krigeren, Ht 5, om gud, Has 7.

dáðreyndr, adj, prøvet ved kraftig hand-ling, om gud, Has 44.

dáðskreytr, adj, prydet med berommelige gærninger, som har udført sådanne, d. friðr, fred forbundet med herlige gærninger, Leid 15.

dáðsnjallr, adj, ‘dåd-rask’, rask til, kraftig i, handling, om Olaf d. hell., ESk 6, 56, om gud, Leid 23.

dáðsterkr, adj, dædkraftig, stærk til gærning, om gud, Leid 20. 36. Jfr dáð-qflugr.

dáðstétt, f, dådlig stand, skare, d. dags lands, himlens dådrige befolkning, eng-lene, Leid 24.

dáðstyrkr, adj, kraftig ved, vidnende om berømmelig handling, dýrðar merki d-k, om Olaf Tryggvasons gærninger, Rst 29.

dáðsæll, adj, rig på heltegærninger, Yt 22.

dáðvaldandi, m, som kan udføre herlige bedrifter, om biskop Guðmund EGils 3, 21.

dáðvandr, adj, omhyggelig i sin gærning, om gud ESk 6, 6.

dáðviss, adj, som forstår sig på herlige gærninger, om jomfru Maria Mdr 13.

dáðqflugr, adj, kraftig i, ved, sin gærning, om en fyrste Hjr 3, 2.

Dáfinnr, m, egl. identisk med David og folkeetymologisk omdannet af dette, en skotsk fyrste Iv 8.

Dáinn, m. 1) dværgenavn (‘som ligger i dødlignende tilstand’, af dá?), Vsp 11 (kun i Hauksb), Hyndl 7, (alv?) Hávm

143; munvágr D-s, *dig*, *Sigv* 13, 29. — 2) som *hjortenavn*, *Grí* 33. — 3) som *rævenavn*, *pul IV ææ.* *dain* *Olv* 2 *ufors্থælægt*.

dáins-rødd, f, ‘*dødnings-stemme*’, kvaddr d-ar, kaldt med dødens stemme, *Anon (XIII)* B 37 (*næppe at opfatte direkte som ‘dødelig kamp’*).

dála, *adv.*, (*af dá, roden i dáð o.s.v.*), *fuldkomment*, *dýrð riðr d.* *ESk* 6, 51, *hrjóða skip d.* *pGisl* 12, *gjalda óráð d.*, *undgælde strængt for det tagne dårlige råd*, *Rst* 8; *ekki d.* *Tannr*. *Jfr KGisl Nj II* 429.

dáliga, *adv.*, *ynkelig, jammerlig, få nágogium nest d., føde ravnene jammerlig, være fej, pmáhl 10; Bárð 2; d. byrgor Mey 19.* *Jfr Torp, Arkiv XXIV, 95 og Celandier i Nord. studier. Jfr all.*

dáligr, *adj.*, *ynkelig, elendig*, *Pét 5.*

dán (*prl. dáin?*), f, *død, kun i gen.* *dánar, i dánar-doege, n, dødsdag, Sigv* 12, 26, *Hás* 44; *d-ar-døgn s. døgn; d-ar-akr, m, dødsmark, om en kampplads, Anon (XIII)* B 38.

1. **dár**, n, (*ungt ord*), *list, overlisten, með nögu d-i*, *Lil* 18.

2. **dár**, *adj.*, *ubehagelig, voldsom, svárt ok dátt (i en iørvigt forvansket tekst)* *Sigsk* 26.

3. **dár**, *adj.*, *kær, især i neutrum med dat. pers.*, *dreng var dátt of svarra, manden havde kvinden kær*, *Jóms* 4; *dátt, adv.*, *med kærlighed, dýrka dátt EGils* 1, 9, *gerðisk dátt um dýrðir, der opstod beundring for*, *EGils* 1, 6.

dára, (-ada, -aðr), *forsøre, phred 3.*

dásamligr, *adj.*, *beundringsværdig, herlig*, *d-t frœði Sól* 83, *d-g verk EGils* 1, 7. *jfr 13.*

dási, m, *doven, dådløs person, darrlatr d.* *pjóðA* 3, 3; *vaskat d.* *Anon (X)* *Lv III C* 4.

dásinn, *adj.*, *doven, dådløs, magelig, Játg. Jfr dásinn (ó-).*

deigja, f, *tjænestekvinde (der særlig har med kørerne og kostalden at gøre), dritin d.* *Lok* 56 (*d. regnes i Gulatings-loven til de bedste ambættir*).

deigr, *adj.*, *egl. ‘æltelig, som kan æltes’, 1) blød, om mindre godt stål (jærn), ent d-i lé Mhkv 12, d-g sveigar kor (økse) Skall 3. — 2) blød, fej, Qrv III 8, Bbreiðv 2. — Jfr hjarta-, ó-*.

1. **deila**, f, *strid, skapa d-u, skabe strid, volde mōje, Ht 19.*

2. **deila**, (-da, -dr), 1) *dele, adskille, danne grænse, d. í tvau Heiðr V 10, d. grund Vafpr 15. 16, d. hval prymseilar Haustl 5, d. høfn, dele ejendommen, Sigsk 36, upers. víkr (acc.) d-ir, vigene deles, adskilles (ved et næs) Hál 7. — 2) ved deling at give, udæle (tildele), d. mat Lok 46, d. bauga Rp 23, (med dat.) d. meiðumum Sigsk 46; d. fyller (jfr fullr og fyllr) Haustl 4, d. e-m af e-u Brot 4,*

drjúgt mun oss d-sk, betydeligt arbejde, megen mōje, vil blive os tildelt, Am 19; ved deling at få, d. fé foður, tage del i sin faders gods, få en del deraf, Skí 22, d. mgl e-s, deltage i samtaler med en, Sigv 3, 17. — 3) hugir d-dusk, sindet deltes, delte sig (ligesom mellem to yderpunkter), var tvívrlædigt, Guðr II 6, men d. hug = vera skapdeildarmaðr, forstå at dele sit sind mellem to yderpunkter, være behersket, HHj 40. — 4) dele ð: afgøre (en strid eller lign.), jfr Bugge i Tidsskr. f. Philol. VIII 68), d. víg, fordele kampen, afgøre sejren, Lok 22, munud d-ir, ráder, Oddrgr 24, pat d-ir máli, afgör sagen, er af hovedbetydning, Has 65. — 5) at strides, føre strid, d. sakar Sigrdr 21, d. heiptir Hhund I 45 II 23, d. orðspeki, rúnar, strides om, hvem der er kløgtigst i ordvisdom, runer, Vafpr 55, Rp 45, d. darkorm Lv 58, d. fikt Eg Lv 17, d. við e-n, strides med en, d-i grøm við þik, gild de vrede guder måtte strides med díg, behandle dig, Hhund I 44, baðk flogð d. við þau Sigv 3, 4, jfr Sigrdr 24. 29, d. orðum Hhund II 23, absolut: vit d-dum Hárð 15; d. megni, prove kræfter (med) Lil 8, d. aði við e-n Mhkv 13, Hsv 7, men d. kapp (hds kappi) Nkt 78, d. um engar sakar Hsv 135; i alm. ‘at forhandle med en’ d. við Svía Sigv 9, 2, jfr Herv III 20 (“komme ud af det med hinanden”). — 6) enkelte udtryk: mgl d-sk, ord fremføres (egl. ‘uddæles’), porm 1, 15, geð d-isk, lyst gives, er tilstede (til at dígte), Isldr 2, minni d-ask til mála, hukommelsen slår til til at fortælle, Steinn 3, 8; d-disk af aldri svá at, det deltes af alderen således at, det gik til at begynde med således at, Arn 1, 1; hugr d-disk svá at húskarlar, sindet skiftede så at huskarlene næppe kunde o.s.v., Okík 1, 2.

deild, f, *deling, adskillelse, særlig strid, stridighed(er), sannar d-ir, strid på virkelig grundlag (hvor den ene part virkelig har grund til strid), TorfE 4, old býsk við d-um, vænter stridigheder og kampe, GGalt 5, snarfengr við harðar d-ir, rask under hårde stridigheder, ð: kampe, porm 1, 10; old fekkilt ór d-um, folk fik ulykker ud af stridighederne, kampene bragte folk ulykker, BjH 2, hvis ikke d. her betyder oprindelig ‘deling’ (her altså overført: ‘man fik ulykke som sin lod’).*

deili, n. pl, *egl. kendemaerke, afgørende mærke, bevis, sjá d. e-s Gitz 2, 2, segja d. á (e-u), fortælle virkelig om noget, som faktisk, GSvert 4, segja d. óðar e-s, fortælle nøje om, Anon (XII) C 9, vita sonn d. á (e-u), vide rigtig besked om noget, ESk 6, 38; orða d. ord som kan høres eller afgørende ord, Nik 1, 2.*

deilir, m, 1) *deler, uddele, d. bauga, gavmild mand, Oddrgr 20, d. gulls Ht 2, d. vella Nkt 78, d. menja Merl II 13, d. hrannar báls, bølgefiammens, guldets. deler, Katr 8, d. hellis Gauta (jætternes hlátrar (s. d.), EGils 1, 14, d. dogla Nj*

(XII) 1. — 2) som har den afgørende rådighed over noget, hersker (over), d. sverða, ejeren af sværd, Akv 36, Oddrgr 33, d. friðar, gud, SnE II 196, d. skapa, d. s., Leið 41, d. skepnau, d. s., Gdβ 35. 63, Mgr 11, d. sólar vangs, d. s., Gml kan 1, 3, d. hlýrna, d. s., Pét 22, d. stjornu Pét 6; d. aldar Katr 17, d. dröttar, fyrste, pór, d. herja, d. s., Merl II 23; d. styrjar, kriger, Ht 21. 28, porm Öl 1. 5. Jfr hróðr, sig-, sókn.

Dellingr, m, 1) egl. 'den lyse, skinnende' (af *dallr), Dags (dagens) fader (personifikation af dagen selv), Vafpr 25. — 2) blandt dværgenavne, pul IV ii 3, vistnok også Fj 34; Hávm 160: dvergr (gól) fyr D-s durum kunde det ligge nær at opfatte D. som dværg, men D. kan og vistnok bør henføres til den første D. 'foran Dellings dör' må da forklares 'ved solopgang' (jfr Mhoff DÁV 274). Udtrykket er mekanisk efterlignet og benyttet i Heidreksgáðerne 5 o.s.v., uden at det er tydeligt, hvorvidt forfatteren til disse har forstået det rigtig; i øvrigt mener S. Bugge, at v. l. doglings her er den rette læsemåde (Norr. sag. 356).

detta, (datt, dottin), falde, dauði d-r á Lil 82, dómr d-r yfir Pét 33.

deyða, (-ða, -ddr), dræbe, tage af dage, Harð 4, Mey 35.

deyðir, m, dræber, d. naðra, ormenes dodvolder, vinteren, fív 27.

deyfa, (-ða, -ðr), døve, sløve, især om våben, d. eggjar, sverð Hávm 148, Sigrdr 27, Rþ 43, Eg Lv 33, Hæng VII 3, Korm Lv 54, d. sefa, sløve sjælen, tanken, Sigrdr 27, d. sakar, sløve jølelsen a) (den tilføjede) krænkelse, Guðr II 23.

deyja, (dó, dáinn), dø, Guðr I 1, Hamð 10, Yt 14. 22, Eskál Lv 3, Hfr 2, 9, d. frá svínum Am 62, d. hingat, komme herhen ved døden, GSúrs 24; d. ór helju, hvis ordene er rigtige, må de betyde 'ved døden at komme' (her er næppe tale om en anden, ny død hos Hel, som Snorre har forstået ordene), Vafpr 43, regin d. Vafpr 47, lifa ok d. med e-m porm 2, 15, Sigv 11, 18, dáin mær Hár 1, deyr fe, Hávm 76. 77, Hák 21, orðstírr deyr, dómr deyr, glemmes, Hávm 76. 77.

digni, m, okse, pul IV ö 2 (v. l. digi, dirnir), betydning 'den tykke'? jfr no. digen.

digr, adj, tyk, d-rir fingr, tykke, svulne jingre, Rþ 8, d. bisborn (spyd) Eg Lv 18, d. gaddr þjóðA 4, 23, d. mæti, tykke, massive kostbarheder, Hl 4, a, (Óláfr) enn d-ri Sigv 12, 3; 13, 15, Jökull 1. Jfr hals.

digraldi, m, tyksak, som egennavn (Træls són), Rþ 12.

digulfarmir, m, 'smæltediglens indhold', glud(ring), þjagr 12.

diguljökull, m, 'smæltediglens is', sølv(ring), spara litt d-la Hl 28 b.

digull, m, smæltedigel, d-la eldr, guld, d. eldr var sénn í segli Sturl 3, 14, d-la

drífhagl, d. s. (guldring), Korm Lv 44.

digulskail, m, = diguljökull, 'diglens sne', sølv(ring), ESk 11, 8, Sturl 4, 37.

digulsnjár, m, s. s. foregående, Eg Lv 41.

digulsveiti, m, 'diglens sved, smæltede væske', guld- (eller sølv-)ring, fold d-a, kvinde, Guth kort.

dikta, (-aða, -aðr), 1) 'digte', d. v. s. udþonse, udtænke, e-t klókt mun dróttinn dikta Lil 39, leggja dóm d-andi (velovervejende) á Mv III 30. — 2) sammensætte (digte), Dávið hefr d-at Mv III 19.

díktan, f, digit, Lil 99.

diktr, m, digit, Lil 4. 92.

dimmr, adj, 1) mörk, d-t djúp Merl II 12, d-ar nært Sól 13, d-t dverg regn Rst 31. — 2) om farven, udseendet, mørkladen, enn d-i dreki Vsp 66. — 3) om lyden, dump, uhylgeling, hul, d-m róstuhljóð (om øksens klang) Nj 27.

Dinganes, n, i Norge, Gunnl Lv 13.

dini, m, (eller díni?), ild pul IV pp 4.

diskr, m, disk, tallerken, Heljar d., Hels tallerken, sult, Sigv St 2.

díar, m. pl, guder, Korm 1, 3 jfr breytir.

dík, n, egl. vandrende, kanal, vandgrav, så vand i alm., d. flóði, om en elv, Ott 3, 6, blær lá á d-i, på söen, þjóðA 3, 33 (kunde også høre til det følgende), d-s dagrennir, som uddeler 'vandets sol', guld, Kolb 1, 3.

díki, n, s. s. foregående, pul IV u 3, við d. om Temsen, Lids 4, Sigv 1, 6, (om en elv) 3, 11; d-s bokkar, ál, Korm Lv 59; om helvede, d. djøfla Lil 22.

díli, m, pl, brandplet, brenna e-m illan d-a, overfört: tilføjé én en stem skade, porm 2, 14.

Dimon, f, vistnok den færøske ø (også ved Island findes der D.), pul IV bbb 6.

Dína, f, den russiske elv Dúna, Krm 3. Jfr Dýna.

Diókleziánus, m, den romerske kejser, Heil 26, Mey 40.

Diómisiús, m, helgen, Heil 10.

dís, f, kvindeligt væsen af forskellig art, 1) kvinde i alm., pul IV yy 3, d-ir dramblátar, dronning Ragnhilds tærner, Harkv 13, d. afkør, om Guðrun, Akv 35, d. ulfhuguð Reg 11, d-ir suðrænar (således må ordet snarest opfattes her) Hhund I 16, d-ir Herjans, Odins kvinder, valkyrjer, Guðr I 19, jfr Krm 29. — 2) soster (slægtning; jfr SnE I 538), d. Loga Yt 10, d. skjoldunga (om Brynhild) Brot 14, (om Sigrun) Hhund II 51, d. lofða Hhund II 46. — 3) overnaturlige væsner, gudinder, blóta d-ir Eg. Lv 2 (jfr disablót), Brunnakrs bekkjar d., den gudinde, som råder over Bröndager, Idun Haustl 9.

— 4) norne, skæbnegudinde (har beröring med valkyrjer, jfr Nipt ok Dis blandt valkyrjenavne, pul IV h 5), ef duga d-ir (her er iøvrigt d-ir urigtig v. l. for eggjar) Ragn V 9, Ásms II 3, biðja d-ir duga Sigrdr 9, tálar d-ir Reg 24, úfar d-ir Gri

53; aflima d-ir e-m, *norer*, der har skilt sig fra en, *Am* 28, d-ir hvøttumk at *Hamð* 28; d-ir várar und hjolmum (*her menes mulig valkyrjer*) *Hálf*s VIII 2, jfr dog det følgende vers: yðr munu dauðar d-ir; framvisat d-ir *Bjhit* 2, 22 (også her betegnes de som hjælmedækkede); i nogle af disse tilfældé har man villet antage, at d. var lig med fylgia, følgeånd, men det er dog vist tvivlsomt, hvorvidt det er tilfældet, snarere kunde betydningen 'gudinde' antages. Fra et kristeligt digt haves udtrykket: d-ir dröttins mála (rimeligvis fejl for mólur), der minder noget om de hedenske d-ir, *Sól* 25. — 5) i kenninger findes d. sikkert i betydningen 'gudinde', imun-d-ir, valkyrjer, *Haustl* 17, d. dreyra svells, d. s., *VGl* 10, d. dolgeisu, d. s., *Gráf* 2, d-ir Högna mans hlýrna, d. s., *Sturl* 4, 25, — i kvindekenningerne: d. vella *Grettis* 26, d. arms driptrar *Mv II* 15, hauks holms funa d. *VGl* 2, d. Fenju fagrmjols *Nj* 24, d. lœgis elds *GSárs* 23, d. Draupnis porm 2, 2, d. Draupnis drógar *Obarr* 1, d. dvergranns (= steins, = steinasørvis) *Játg.* Óm dis se i det hele K. *Stjerna i Antiqu.* tidsskr. f. Sverige XVIII, 3 s. 25 ff. jfr *Arkiv XX*, 44 ff. Jfr hírdi, jóndur.

djarlhöttr, m, (-ar), 'djærvhat', 'driftighedens hat', draga d-it of skør, tage djærvhedens hat på sit hoved, tage mod til sig, *Arbj* 3; jfr huld (hulðar höttr).

djarfliga, adv, driftigt, *Hym* 23.

djarfligr, adj, driftig, d-g dul, djærv indbilskhed, *Gd* 77.

darfimæltr, adj, driftig i sin tale, *GGalt* 5.

djarfr, adj, djærv, driftig, bróttar d., djærv ved sin energi, *Helg Öl*; d-t som adv, *pjóðA* 1, 4. Jfr egg-, folk-, gunn-, hildar-, hjor-, hug-, konung-,mann-, megin-, ógn-, regn-, sókn-, undra-, vápn-, vig-, þing-.

djákn, m, degn, *Heil* 12.

djúp, n, 1) dyb, dimt d., det mørke dyb, *Merl II* 12, d. dorgtüns, havets dyb, *SnE II* 236, d. niða borgar, himlens dyb, sst. — 2) havet selv, *pul IV u 3*, d-s eldr, guld, porm 2, 11, d-s valfasti, d. s., *Gils I*, 16. Jfr dauða, kafa.

djúpfall, n, 'dyb-bølge', (adskilt i verset ved tmesis), d. rastar, vandets dybe bølgefлом, *Pdr* 10.

djúphugaðr, adj, dybsindig, klog, om *Loke*, *Haustl* 6, om *Tor*, *Anon (X)* *Lv II B* 3.

djúpleikr, m, = djúp, dyb, afgrund, søkkvaz í d-k jardar, om den faldne engel, *Lil* 9.

djúpr, adj, dyb, d. marr, det dybe hav (i dværgesproget), *Alv* 24, d. ægir *Korm Lv* 42, d. dalr (-ir), *Hár* 18, *HHj* 28, d. heimr elds, det dybe helvede, *Sigv* 13, 17; d-p skip *Ht* 19, d-ir kjólar *Harkv* 5, hvern rastar d. *Hym* 5, d-ar benjar *Korm Lv* 64, *Gestr* 2, d-p spor vápna porm 2, 24; —

diupa i liðskjalfar d-a *Akv* 14 er forvansket.

djúpráðr, adj, som tager dybsindige råd, dybsindig, d-ð kona *Sigv* 9, 3.

djúprøðull, m, 'dyb-sol', guld, *Rdr* 13 (anderl., men uantagelig, *Vogt APhS V*, 2).

djúpuðigr, adj, dybsindig, Auðr d-ðga *Hyndl* 28.

djøfull, m, 1) djævel, fanden, hlægja d-l, more fanden, pflekk, d-s þrælar, hedninger, *Hskv* 2, 8. — 2) i pl., om djævlens iøjnere, *Gd* 12, d-um leiðr, om korset, *Leið* 38, d-a rann *Líkn* 22, d-a byggðir *Lil* 63.

djørfung, f, driftighed, *Katr* 45.

dodka, f, et slags fugl, *pul IV xx* 6.

doðrkvisa, f, et slags fugl, *pul IV xx* 1 (næppe to ord). Jfr (?) isl. lækjaduðra.

dofna, (-ða, -ðr), dogne, slappes, miste kraften, eitr d-ar *Gd* 61.

Dofrafjall, n, *Dovrefjæld* (jfr det følgende), *Sigv* 13, 13.

Dotrar, f. pl, egenen syd for *Dovrefjæld*, D-a dröttinn, norsk fyrste, *Vell* 26.

dofri, m, blandt jættenavne, *pul IV b* 6; som jætte, beboer af *Dofrafjall* (navnet abstraheret deraf), i *Haralds Þáttr* hárft. i *Flat I*.

dolg, n, fjendskab, kamp, *pul IV k* 2, d-s sjotul, som neddysser fjendskab, hværen Grotte, hvorpå der bl. a. maledes fred, *Grót* 16; d-s akarn, hjærtet, *pdr* 10; d-s runnar, krigere, *Hókr* 4, d-a *Sága*, valkyrje, kamp, *Vell* 30, d-a þrúðr, d. s., *Karlevi*; d-a dynr, kamp, kampummel, *Hund* 1, 20, d-a fang, brynje, *Hjr* 3, 2, eggja d. (hds. dolgr), kamp, *Disk* *Lv* 3.

dolgband, n, 'kamp-guddom', snarest Odin (eller valkyrje), se døkkvalr.

dolgbandr, m, 'kamp-flamme', sværd, se døkkvalr.

dolgeisa, f, 'kamp-flamme', sværd, d-u dís, valkyrje, *Gráf* 2.

dolgferð, f (adskilt ved tmesis), fjendtlig skare, d. kolgu-Svíþjóðar, jætterne, *Pdr* 12.

dolglínnr, m, 'kamp-orm', sværd, d-s svanr, ravnen, *Ott* 2, 5, beitir d-s, kriger, *Pl* 10.

dolgljós, n, 'kamp-lys', sværd, skyndir d-ss, som sætter sværdet i rask bevægelse, kriger, *pjóðA* 3, 3.

dolgminigr, adj, 'kamp-erindrende', som ikke glemmer at kæmpe, kampberedt, *Rst* 29 (v. l. dáð-).

dolgr, m, 1) fjende, modstander, *Merl II* 55, d-a mengi *TorfE* 1, d-ar jofurs *Sigv* 11, 7, d-ar grams *Arn* 6, 7, danskir d-ar *Jóms* 40, jfr *Arn* 2, 6, *Hl* 19 b, *Anon (XII)* *B* 16, fundr d-a *SnE* II 216, d-a steypir *Mark* 1, 31, d-a fellir *Ht* 30. I kenninger: Ála d., *Adils*, *Yt* 22, Jóta d., *Yt* 5, Frísa d. *Skúli* 1, 2, Belja d., Freyr, *Hál* 5, Eistra d. *Yt* 26, mellu d., *Tor*, *Eyr* *Lv* 8, vallar d., jætte, *Haustl* 6, d. vagna grædis, d. s., *Anon (X)* *II B* 3, d. manna, d. s., *Haustl* 16, d. hlenna, stræffende fyrste, *Arn* 2, 17, d. Draupnis niðja, gav-

mild mand, Arbj 22. — 2) om gengangere eller höjboer findes d., dauðir d-ar Hhund II 51, om hedninger Kair 28. — 3) endelig jfndes d. blandt dværgenavne, pul IV ii 2. Jfr lim-, sak-, soku.

dolgognir, m, ‘kamp-Odin’ (eller -bevæger), kriger, Akv 28, Anon (XIII) B 36.

dolgró, f, ‘kamp-rå’, -stang, spyd (v. l. dolgarar, dolgar), dríupðu d-raar Hák 2.

dolgskári, m, ‘kamp-måge’ (egl. mågeunge), ravn, magnandi d-a, kriger, ESk 12, 6.

dolgspor, n, ‘kamp-spor, -mærke’, sår, Hhund II 42.

dolgstrangr, adj, kamp-stærk, pjóðA 1, 4.

dolgstríðir, m, ‘fjende-bekæmper’ (af dolgr), stríðar kriger, ‘den der gör kampen hård’, Sturl 6, 6.

dolgsteorandi, m, ‘kamp-forstærker’, kriger, pjóðA 3, 10 (v. l. stýrandi).

dolgsvala, f, ‘kamp-svale’, ravn, barmi d-u, ravnens broder, ravn, Oddr i.

dolgviðr, m, ‘kamp-træ’, kriger, Sigdr 29.

dolgþorinn, adj, kamp-djærv, Merl I 47.

Dolgpasir, m, navn på en dværg (egl. kampivrig), Vsp 15.

Dolgþvari, m, navn på en dværg (egl. ‘kamp-stang’) findes SnE I 66 på samme sted som Dolgprasir i Vsp, og er vel altså kun v. l. til dette.

dolgór, f, ‘kampåre’, sværd, v. l. til dolgró, s. d., Hák 2.

Dollshellir, m, Dolls-hulen på Dollsø (Sandø, Söndmör), Rv 3.

dorg, f, (-ar, pl. -ir), fiskesnøre (på en lang stang, som slæbes med båden, idet denne ros frem, jfr den udførlige beskrivelse i Lærdomslistafélagsrit III 195 ff, jfr Arkiv II 234 ff), d-ar bønd, fiskesnorer Gdβ 53, d-ar vangr, sœn, eldreid d-ar vangs, kvinde, Jóms 4, dynstrond d-ar, det brusende hav, ESk 12, 10.

dortgtún, n, ‘fiskesnørens tun, mark’, sœn, djúp d-s SnE II 236.

Dómaldi, m, svensk sagnkonge, Yt 5.

dómandi, m, dommer, styrer, d-endr Hsv 101, réttir d-endr Dana pjóðar Hálfs IX 14.

dómari, m, dommer, d. heims, gud, ESk 6, 42. Jfr hófuð-, yfir-.

Dómarr, m, svensk sagnkonge, Yt 6.

dómpnus, o: dominus, d. hūða, ironisk kennung for en suder, Anon (XIV) 2.

dómr, m, egl. ‘det fastsatte, bestemte’, 1) dom, mening, d. norna, det af nornerne fastsatte liv (livslængde) og livsgrænse, njóta norna d-s, leve livet ud, Yt 32 (jfr K. Gislason, Aarbb 1881 s. 244 ff), hafa norna dom, omkomme, Fáfn 11, illr er d. norna, ond er skæbnen, Herv VII 16; — d. of dauðan hvern, mening, dom over hver ajfdød, Hávm 77, mér bar dom, jeg horte min dom, porm 2, 2; d-a ðœmisalr, munden, pmáhl 2, d. Iðja, jætten Ides meningstilkendegivelse, tale, guld, porm Ol 1, 2; d-s VG 5 er uforståeligt. — 2)

retslig afgørelse, dom, pSíð 2, ór d-i pmáhl 16, þinga dóm pjóðA 3, 21, d-s innir, retskyndig, pSíð 2, d-a vegr, dommes pryd, jomfru Maria, Mdr 41. — 3) den sidste dom, d. dröttins Lil 72, (efsti) d. Has 6. 31. 34, Leid 38. 45, Lil 70, Anon (XII) B 4, d. ok dauði Lil 76. — 4) domstol, fullir d-ar, fuldtallige domstole, fara í fulla d-a Sigrdr 12. — 5) i kenninger for kamp (jfr 2): d-ar brimis (sværdets) Hhund II 22, d. darra Grettis 12, folkvandar d. VG 2 (jfr felli-Guðr), d. Svolnis (Odins) Rst 3, Gondlar d. Tindr 1, 5. — 6) i betegnelser for hedenskab og kristendom, heidinn d., hedenskab, Hfr Lv 8, Sigv 13, 11; mørk h-s d-s, Norge, Tindr 1, 7; hedenskabets tid, Harð 12; dýrr d., kristendom, fara með enn dýra dom, forkynde kristendommen, Pvíð; helgir d-ar, relikvier, Mark 1, 12, blómi helgra d-a, korset, Líkn 32; mulig hører herhen det foran under 2 anførte udtryk om jomfru Maria. Jfr bekk-, byskups-, felli-, goð-, hjør-, hør-, jarl-, jarla-, kenni-, konung-, kyn-, leyndar-, lær-, mann-, megin-, mey-, regin-, spá-, svik-, ví-.

dómreynir, m, ‘dom-prøver’, kun i kenningen darra d., ‘som prover, udover spydenes dom, kamp, kriger, mand, Nj 24.

dómsorð, n, = dómr, dom, líka d-i á Has 36.

dómpakr, adj, domklog, om en rets-kyndig, pSíð 2.

dómstóll, m, domstol, Mey 27.

dómvaldr, m, ‘dom-herre’, gud, Sól 29.

Dóri, m, navn på en dværg, Fj 34, pul IV ii 3 (v. l. duri) SnE I 66.

Dóttá, f, en dansk hövdingas datter (11. árh.), Grani 1.

dóttir, f, (pl. dœtr; dat. sg. dœtr se Skjspr 66), datter, Eg Lv 37, Áleifs d. Sigv 9, 1 (her dat. dœtr), Þórketils d. Jóms 14; i Eddad. står fadernavnet som oftest foran, Nokkva d. Hyndl 20, Kíars d. Völ 15, Hloðvés d. Völ 10; Imðar d., jættekvinde, Hhund I 43, ægis d., belgen, Hhund I 29, ægis dœtr Sveinn 1; dœtr Dvalins, norner, Fáfn 13; bera d-ur, jøde en datter, om solen, Vafpr 47, ala d-ur Reg 11, Fáfn 41; Korm Lv 46 er d-ur fejl, vistnok for próltar. Jfr einga-.

dóttursonr, m, dattersøn, Nkt 81.

draflí, m, østet mælk (ringeagtet føde), Grettis 12.

drafnar Korm Lv 27 er vistnok fejl for brafnar, se þrafni, og Eg Lv 15 for dafnar, se dafna.

drafnid, n, skammeligt, skiddent, nid, smædevers, (af drafn omtr. = fejeskarn, se Nj II 448), Nj 16.

draga, (dró, dreginn), 1) drage, trække (bevæge fremad ved egen eller anden kraft), d. eik á flot, trække sit skib i sœn, Hfl 1, d. karfa Sigv 3, 2, d. lesta hest á log Klae, d. borð af hlunni Arn 2, 11, hafrar drógu hafregin Haustl 15, d. kjalka Grí 49, d. báta Sturl 5, 13, d. dag, nött

Vafþr 11–14, d. sól Grí 37. Gefjun dró auka Danmarkar Rdr 13, d. dolgrogni til dauðs Akv 28. — 2) trække sværd (især ud af skeden), d. hjaldrís ór spónum GSúrs 21, d. skíðiéarn ór skíðum Hamð 15; d. brand of þrómu randa (for at skære dem itu) Ht 8, d. sverð of grón Ragn VIII 2. — 3) bevæge, dreje, d. dolgs sjotul, dreje kværnen, Grótt 16, d. steina Sól 58, d. ór at borði, bevæge áren på bådkanten, ro, Anon (X) C 4, d. svanfjaðar, bevæge sine svanevinger, flyve, Vgl 2. — 4) spænde (bue), d. alm Hfl 14, Óð 18, ÞjóðA 3, 14. — 5) d. (steina) á band Guðr I 18, d. (hringa) á bast Vgl 7. — 6) d. segl ofar, hejse sejlene höjere, Hhund I 29. — 7) d. hvala upp, trække hvalerne op (på fiskesnören), Hym 21, 23; d. gadd ór grunni pul III 4. — 8) d. høtt of skør, sætte hat på hovedet, Arbj 3 (se djari-hottr). — 9) overført, d. land und sik Edáð 9, mgl d-sk til bóta, sager afgøres godt, Anon (XII) B 15, Brandr drósk ýta undir, B. samlede sig mænd, Skáldh 1, d. saman sveitir pham 1, 1, Anon (XIII) B 30, d-sk landher saman Merl I 31, mærð dragisk þannug, digtet bevæge sig derhen, komme dertil, ESk 6, 21, — d. e-n á tålar, Stejnir 1, d. vél at e-m, anvende svig imod en, Gríp 33, d. grun meðal jofra, vække mistænsomhed mellem fyrster mod hinanden, Ólkv 2, 4, d. umbróð at hilmi Yt 33, d. urð at e-m, påføre en døden, pSkakk 3, d. órar at e-m, göre en gal, SnE II 216, d. skaup at e-m, göre en til genstand for spot, Gautr II 23, d. á grotti, kaste noget i søen, lægge skjul på noget, Sturl 8, 3. — 10) uppersonligt, él dregr yfir Merl I 34, þoku dregr upp, tågen stiger op, breder sig, pjsk 3, sky dregr með himni Darr 9, (uegenlig) nær dregr belti at hrygg, bæltet snøres mere og mere sammen ind til ryggen, SnH 2, 3, slastr dró at Hafri, H. glemte at snakke, Grett 2, 8, samt i følgende tilfælde med at: es dregr at hjaldri, når kampen nærmest sig, Drv (XI) 10. — 11) part. pass. dreginn: d. hlunnur, rullestok, der ved skibenes bevægelse derover er blevet slidt, pKolb 3, 1, Sturl 3, 12. — 12) i intransitiv betydning, ‘at drage, at bevæge sig’, fogr víf d. Merl II 76, es at hjorrói drögum (v. l. drögumk, vistnok rigtigere) pjsk 1, 2. Hyppigere bruges medium i denne betydning ‘at bevæge sig’, skeiðr drögusk at vägi Hókr 7, d-sk at vägi Hást 5, hyski drósk til skógar Valg 8, þjóð dregsk hart á heiði Evids 2, þjóð dregsk á veg Ingj 3, dask of fjöll ok skóga Anon (XIII) B 25.

dragreip, n, tov til at hejse sejlet (jfr Falk, Seew. 62), pul IV z 10, Ht 77.

dragseil v. l. for drögseil, s. d.

Dragvendill (eller -vandill), m, sværdnavn, Eg Lv 33, Hæng VII 3, pul IV l 1 (her -vandill).

dralla, (-áða, -at), bevæge sig dinglende, vaklende, om koens hale, einn eptir d-ar Heiðr 27.

dramb, n, overmod, Hálfs VIII 6.

dramberðugr, adj, overmodig, Gdβ 38 (ungt ord).

dramblátr, adj, stolt, om dronningens tærner, Harkv 13.

drasill, m, (således altid i nom., acc., gen. sing., men drosl- i alle de andre former, dat. sing, og hele plur.), hest, pul IV rr 3, bøgar d-s Yt 21; drosla mél-greypa Akv 4, droslum of þrunigt Akv 32; som egennavn, Dagr reið Dröslí pul II 1. — 1 omskrivninger for skib: hranna d. Pl 12, ESk 8, 1, sunda d. Hjr 3, 5, skorðu d. Refr 4, 4, tjalda d. Sigv 13, 2, vandar (mastens) d. Porm 1, 2, byrjar d. Rdr 8. Jfr fragr-, veg-, Ygg.

draughús, n, genfærds hus, gravhøj, Hhund II 51.

1. draugr, m, genfærd, spøgelse, höjbo, Herv III 4, 9, Rv 3, fúnir d-ar Gdβ 12; d-a (dröttinn, rettelse) Hár 1.
2. draugr, m, træstamme, træ, hyppig i kenninger for mænd; d. ørlygis Rdr 8, d. dolga prúðar, valkyrijens, kampens, træ, Karlevi, d. hjarar Ht 47, d. brimis Anon (XII C 10, d. flatvallar bauga (skjoldets) Hróm 2, d. Heðins våda (rustningens, brynjens) Vell 30. Neckels oppfattelse Beitr. XXXIX 189 f. er næppe rigtig. Jfr ber-, él-, gervi-, her-, herði-, hirði-, hregg-, hyr-, jó-, lypti-, óðal-, vætti-, þrym-.

draum-njorun, f, nat (i dværgenes sprog, egl. drömmenes gudinde), Alv 30, pul IV mm.

draunr, m, dröm, GSúrs 3. 18. 28, VGl 2, 5, ESk 6, 15, Sól 83, sýna í d-i Pl 4, hvat's d-a Eirm 1, bar (visste sig) dóm í d-a Porm 2, 2, ballir d-ar Bdr 1, ganga í d-a, vise sig i drömmesyn, ESk 6, 28; vakna við illan d-m, vågne, vækkes (som) af en ond dröm (fare pludselig op af sövne), Rdr 3, d-ar ljúga Steinarr; gen. d-s bruges med verb. vesa, at være som i drömme (som en hypnotiseret), være uagt som, d-s ætlak þér (o: vesa) Hyndl 7, d-s kveðk þér vesa Hhj 19 (i yngre sprog bliver dette til drums og skrives under tiden drums, såd vera drums um, at være ligegyldig overfor noget); d-s ívaðendr (dráms hds.), mænd der går som i drömmen, uagt somme mænd, Merl I 53.

draumvør, f, nat (egl. ‘drömmme-vår’, som markerer drömmme, eller af Vør, gudinde? jfr draum-njorun), pul IV mm.

daumping, n, ‘drömmme-ting’, drifa til d-a, gå at sove og drömmme, Hhund II 50.

1. Draupnir, m, dværgenavn, Vsp 15, pul IV ii 3.
2. Draupnir, m, ringen D. (egl. ‘den dryppende, den, hvoraf der drypper, nemlig andre guldringe’, jfr Skí 21), dropi D-s, guldring, SnE I 336, døgg D-s, d. s., Refr 2, 1, Korm Lv 22, D-s regn SnE I 336, D-s niðr, D-s afkom = ringe, ofdolgr D-s niðja, gavmild mand, Arbj 22, D-s dýrsfeiti Bjark 4; drág D-s, ring, guld, Óbarr 1. Jfr drág. D-s dis, kvinde, Porm 2, 2; D-s skattr mā, hvis skattr er rigtigt,

betyde ‘guld, guldring’ (altså egl. ‘den afgift, som D. stadig leverer’), kaupa D-s skatt *Bbreiðv* 2 hentyder til *Toroddas tilnavn* skattkaupandi; mulig er dalsveigar urigtigt for doggsveigar, så at D-is doggg = *guld*. Jfr heið-, veg-.

drákón, m., drage, Mey 35.

dráp, n., drab, Sigv 7, 8, Koll 4, dcema d-i, dömme til døden, dræbe, Sturl 5, 17. Jfr mann-.

drápa, f., drape, kunstig indrettet fyrstedigt (af dráp, digit om kampe, kampbedrifter), Hár 1, SnH 2, 7, Leið 44, Rst 34, 35, Lil 98; d-u lag, drape-form, -melodi, Gunnl Sig 2, d-u stjóri, skjald, GSúrs 23. Jfr tøg-.

dregg, f., gær, d. glöra, ølgær, Eg Lv 35, d-jar brim, øl, Vell 1, brugga dauðans d-jar, brygge dødens gær (øl), døden, Lil 15; gall blandat með d-jum, om den med galde blandede eddike, Lil 58.

dregill, m., bånd, snor, (egl. en snor, som er trukket igennem noget), leysa hår ór dreglum (bånd i alm.), Mey 31, d-la Korm 44 usikkert i sammenhængen; d-la bella, kvinde, Katr 21. Jfr Falk, Kleiderk 113.

dreif, f., spredning, svífa á d., spredes, adskilles, Od 23.

dreifa, (-ða, -ðr), sprede, Gd 31, d. sáði í láð, udstrø sædehorn, Líkn 5, d. blöði, oversprøjte, bestænke med blod, Am 19, d. smyrsí í sör, smøre salve på sår, Lil 91, d-sk i flokka, deles i partier, Lil 72.

dreki, m., 1) drage, slange (jfr drákón), pul IV qq 2, enn dimmi d., Nidhug, Vsp 66, d-arnir rísa á sporð Mhkv 5, d-a ból, guld, ESk 6, 41. — 2) drageslyngning, d-ar fagrt skornir ESk 11, 10. — 3) Vánar d-ar, uvist hvad der menes, Sól 54. — 4) drageskip, pul IV z 4, Valg 10, pjóðA 3, 12, 4, 18, Sigv 10, 8, Gils 1, 15, Sturl 3, 14, Anon (XI) Lv 4; D. enn langi, Ormen lange, Rst 23. Jfr eitr-, flug-, hvit-, myrk-, skap-.

1. **drekka**, f., drik, drikkelað, drekka d-u, deltagte i drikkelað, Sigv 7, 8, d. Ægis, drikkelað hos Ægir, Grí 45, d. bekkjar, drik, slurk af baekken, Merl I 7; i Oddrgr II: gera d-u er det sandsynligt, at der bør læses gera rekku; Hugins d., drikkelað for ravnen (gera H. d-u), pSjár 2, 2; d. Volsunga, Volsungernes drik, gjift, Rdr 18.

2. **drekka**, (drakk, drukkinn), 1) drikke, absolut, sællifir seggir d. Merl I 52, Rst 13, d. ór kerum Grí 7, d. ór, tömme (baegret), Eg Lv 36, d. af (horni) ÓTr 2; i pkllypp har der rimeligvis været et objekt, men verset er nu forvansket; d. ok dcema Rp 32, Sigs 2, d. saman Sól 21; med drikken som objekt, d. øl Sigv 2, 12, Hávm 81. 83. 137, Lok 45, Alv 33, d. bjór Hhund I 17, Krm 25, d. glöð Hym 39, d. mjöð Skí 16, pry 25, Hávm 19, Grí 13, Vsp 28, jfr Isldr 1, d. veigar Hyndl 50, Hhund II 46, d. vín Akv 2, 14, d. full Guðr II 21, d. þríu söld mjáðar

pry 24, d. drekku Sigv 7, 8, d. fleira Hávm 12, fjołd vas drukkit Brot 12, d. blöð Akv 41, d. dreyra Glúmr Lv, d. Tems at purru Merl I 47, d. eitr Alpost 4, — d. brjóst, patte, Mgr 6, — d. odd okhreins lögðis (= d. odd o: stikil horns, jfr d. horn), drikke af horn(-ets spidse ende), Yt 16. — 2) fejre ved drikkelað, d. jól Harkv 6, d. erfi Ghv 8, Jóms 10, Heiðr V 3, Bbreiðv 1, d. brullaup Gríp 41; absolut Ht 87. — 3) transitivt med prædikatsadjektivum, d. menn glaða Ht 86, d. sik óðan Akv 40, jfr part. drukkinn, beruset, Sigrdr 29, Akv 15. — 4) med præp. á, d. á, drikke en til, Stúfr 1, Korm Lv 58, pul III 2 b, Frþ 1 9; — upersonligt, om bølgernes slæn ind over skibet, mjök drekkr á mik Frþ 1 8. — 5) overført, d. hlusta munnum, at drikke med ørernes munde, høre, Isldr 1.

1. **drekka** v. l. for drykkja, s. d., mulig fejl for drekka, GSúrs 36.

2. **drekkjá**, (-köa, -kör), drukne (trans.), d. Hlöðvarðs sonum, lade Hs-sönnene forlise, HHj 19, né d-ðu (o: mér) Ghv 13, d. í dauða djúpi Mey 33, d-iz fljóð í vatni Mey 41, varð drekðr, druknede, Mv III 10.

drengila, adv, modigt, Ód 8. Jfr all-, full-, ó-.

drengiligr, adj, mandig, GSvert 2, d-t gengi, modigt følge, SnE II 228.

drengjamóðir, f., ‘helte-moder’, moder til helte, tilnavn til Tora, Hyndl 18.

drengliga, adv, tappert, modigt, vega d. Bølv 4.

drengmaðr, m, mand som er drengr, brav, dygtig, mand, Jóms 39, Hsv 92 (jfr drengmenni, der kan undertiden være tvivl, hvilket ord der menes), Qrv IX 16.

drengmenni, n, s. s. foregående, Hsv 40. 122. 146.

1. **drengr**, m, tov (til at binde med), i pl. d-ir, blandt navne på skibsdele, pul IV z 10.

2. **drengr**, m, (-s, -ir), 1) ung mand, især rask og håbefuld, svend, mand, (jfr Snorres forklaring: d-ir heita ungar menn búlausir, meðan þeir aðla sér fjár eða orðstír... þeir ok d-ir er þjóna ríkum moñnum eða bónum; d-ir heita vaskir menn ok batnandi SnE I 530), pul IV j 1, porm 1, 13, GSúrs 36, hverr d. Guðr II 35, tvåa d-i Am 50, d-s aðal, en helts natur, kendemærke, Krm 23, d. (om Arinbjörn) Eg Lv 34, herr d-ja Vell 33, d-ja stjóri Hökr 7, d-ja dröttinn Arn 3, 7, d-ja viðr Ht 14, Herv II 4, lið d-ja Eg Lv 8, d-ir Korm Lv 39, Svtjúg, d. landreka ESk 6, 47, d-ir Krists, helgener, Has 37, (brugt om biskop Guðmund som den tapre helt) Gd 37, danskir d-ir Vígf 1; her bruges det i alm. for mænd og i flere af de anførte eksempler kunde ordet opfattes således, fremdeles i engi d. þvíðf.; d. enn fagri Korm Lv 6; skjaldene bruger det undertiden om dem selv (= ek), pjsk Lv 5, ESk 1, 5, Jóms 4. — 2) yndling, d. meyjar

Krm 20. — 3) *dreng*, Korm Lv 58. — 4) som egennavn (for Karls sön) Rp 24. *Jfr* her-, hraun-, lymsku-, skæru-, snildar-, snyrti-.

drengskapr, *m*, (*uden pl.*), bravhed, manddom, Olhv 2, 12, Heil 20.

drengspell, *n*, ‘mands-fordærvi’, noget som tilintetgör en brav mands færd, hyad man gör til sin egen skam, bat d. es lengi til minna, den skændige færd vil længe mindes, BjóðA 3, 11. *Jfr*mannsbót.

drep, *n*, egl. ‘noget der dræber’, især om koldbrand, græðgi d., grådighedens pest, Lil 78.

drepa, (*drap, dreppinn*), 1) ramme, røre ved, slå, d. e-n stongu, slå en med en stang, Haustl 6, d. tamsvendi Skí 26, d. Hrungnis bana (*med hammeren*) Lok 61, d. med hamri á e-n Anon (X) Lv II B 3, d. kálki við haus Hym 30; d. herða klett (*hovedet*) af halsi Lok 57; absolut, d. af móði, slå vredt (*med hammeren*), om Tor, Vsp 58, d. i hel, slå ihjæl, dræbe, Hár 27, Am 41, og d. alene uden tilføjelse, dræbe, d-sk hofuðfetllum, slå hinanden ihjæl ved (*bidsler*) hovedtøj, (*her kunde dog d. også betyde blot ‘at slå’*), Yt 11, d. þjaza Hár 19; Hym 36, pry 31, 32, Am 99; — d. høfði í gras, stikke hovedet i græsset, mod jorden (*som tegn på sorg, om hesten Grane*), Guðr II 5, d. hendi á kanpa, stryge skægget med hånden, Hamð 20, d. niðr skeggi, lude med hovedet, Mpórd 2, d. hendi við, slå hånden mod noget, støde noget fra sig, Eskál Lv 2, d. feti, slå med føden mod noget, støde mod, snuble, Reg 24, d. stáli, støde til skibstavnen, slå den til side, Hfr Lv 3, d. menn í hyr, kaste folk ind i ilden, Anon (XIII) B 29. — 2) slå noget ned, ødelægge noget, d. teiti (*dat.*) fyr e-m Jóms 15, d. glaumi fyr e-m GSúrs 18, d. gamni fyr e-m Anon (XII) C 33, d. kostum, kosti e-s Am 73. 100, d. niðr sóma e-s Nj 24. — 3) upersonl., skýjum es drepit, skyerne er slæt ned, d. v. s. skyerne luder tungt lige ved jorden, eller: skyerne er sat i hæftig bevægelse (*af stormen, bebudende storm og uvejr?*), Frp I 3. — 4) om andre forhold, d. slóð til græðis, egl. ‘slå vej til søen’, flygte ad vejen til søen eller ‘gå således at sporene kan følges til søen’, BjóðA 1, 18, Ód 24, — d. høfði í ætt, stikke hovedet ind i slægten, vise ved sin adjærd, at man hører til sin slægt, Sturl 4, 1, — d. sér á e-t, slå sig på noget, udøve noget, Ggnæv 2, også uden sér, d. á vett (= vitt), give sig af med trolddom, Lok 24, — d. sér und linda, stikke under sit bælte, Harkv 23, — regn drepr í gognum, regnen slår, trænger igennem (regn Gauts — Hálfs serki), Bjagr 5; — part. dreppinn, d. feldr, slidl(?) pels, Bjhit 2, 11. Endelig haves et mærkeligt udtryk: d. stall med hjarta som subjekt, men det er vanskeligt at forklare det, også fordi det findes i noget afvigende former:

hjarta drap stall, hjærtet tabte alt sit mod, blev modløst, Arn 5. 7, Pdr 10, men dreppinn í stall (geðsteinn) Sturl 4, 42, *jfr* pros. drap stall ór hjarta (*jfr adj. stall-dræpr*), *jfr* stallr.

drer, *n*, stær (*på øjet*), ýtar, sem bægir d., mænd som plages af stær, Mhkv 17; *jfr* K. Gísl. Eft. skr. II 140—41.

dress, *n*, overmod, d-ss skerðir, Kristus, Pét 33.

Dresvarpr, *m*, navn på Odin, pul IV jj 2.

dreyma, (-ða, -ðr), drömmme, upersonl., e-n d-ir Am 10. 14. 20, mik d-ði illa Nj 20, med acc. rei: d. drauma Bjhit 2, 20, slíkt d-ir mik GSúrs 32, hvatki es pik d-ir Am 20, d. éarn Guðr II 39.

dreypiligr, *adj*, ludende med hovedet (*som tegn på sorg*), d-g drúpir sem ølpt á sundi Hfr Lv 15.

dreyra, (-ða, -t), bløde (*af dreyri*), sør d. Ód 16, dolgspor d. Hhund II 42, láta undir d. e-m ESk 6. 17, léztu d. Búseyru (*dat.*), du lod det bløde for B., du udgød hendes blod, pdís 2, láta d. ór skýlihøggum Ragn VIII 1.

dreyrafullr, *adj*, fuld af blod, pmáhl 2, Bolv 4. — 2) met af blod, Ragn X 1.

dreyrblandinn, *adj*, blodblandet, salr sanda d., havet blandet med blod, Edd SvþEg 238.

dreyrfáiðr, *adj*, blodfarvet, ormr d. HHj 9, d-fóð dørr Merl II 66.

dreyrfár, *adj*, blodfarvet, blodig, såret, d-ar dröttir Rdr 3, d-fá skjoldu Ht 7.

dreyri, *m*, blod (*egl. det udstrømmende blod, blodström*), Jór 3, d. manna Gráf 2, d-inn Krists af síðusári Lil 5, liggia í d-a Sigv 12, 20, rauðr d. Vsp 41, rjóða í d-a Eg Lv 3, drifinn í d-a Grí 52, d-a runninn Guðr I 14, d-a drykker Fáfn 27, járna d., ved sværd frembragt(?) blodström, Sól 76. I kenninger, for digt: Kvasis d., Kvases blodström, digterdrikken, digt, Vell 1; — for elv, vand: d. sals, elv, heimr sals d-a, dal, GSúrs 36, jarðar d., elv, vand, EGils II 9, Gðb 28, d. Gangs, jættens (Ymirs) blod, Pdr 4, vengis d., Ótt 2, 3, — for sværd: d-a mærir Korm Lv 30, d-a fasti (ild) Korm Lv 31, d-a svell (is) VGl 10, d-a reyr Korm Lv 50, Hókr 3. *Jfr* sonarval.

dreyrrekinn, *adj*, blodbestænkt, blodig, d-n dørr Darr 2.

dreyrserkr, *adj*, ‘i blodig brynze’, ur. v. l. Rst 29.

dreyrstafir, *m*, pl, ‘blod-stave’, blodige runer (*tegn*), sól sett d-um Sól 40.

dreyrugr, *adj*, (således, aldrig -igr), blodig, blodbestænkt, d-ug hræ Ragn X 1, d-gar undir Sigsk 32, d-gar benjar Rdr 9, Skáldh 3, d-t nef Harkv 3, d-gir serkir Hást 5, d-t sax ESk 10, 1, d-t sverð Korm Lv 64, d. malmr Gísl 1, 18, d. mækir Yt 12 (*ved antecipation ‘som vil blive blodig’*), d-ug vópn Yt 5 (*ligeledes*), d-ug spjor Hfl 10, d-ug dørr Jóms 10, d. hamarr Pdr 19; — d-ug huða GSúrs 28, d-gir steinar Sól

58, d-ug ský *Darr* 9, d-gar ár *Merl II* 22.
Jfr hræ, val.
 drif, n., snestorm, snebyge, hagl ok d. (pá første sted v. l. til dýr) *Lil* 10. 93, orva d., pilebygen, porm 2, 25. *Jfr hjaldr-, hjalm-, sæ-, qr-, orva-, driftahregg, n., snestorm, d. folkveggs, kamp, Sigv 1, 10.*
drifaveðr, n., storm med skumsprøjt, Frþ I 17. 19, *Qrv IX* 16.
drifhvitr, adj, hvid som sne, d. dúkr, Vigl 7.
drima, f., kamp (mulig opstået af prima, Falk, Ark V, 266), pul IV k 2.
*dript, f., sne, snebyge, regn, boga d., pileregn, Ht 62, darra d., spydregn, Nj 21, d. alnar, ring (solring), Hl 4 b, arms d. d. s., Mv II 15; bráa d., tárer, ESk 11, 3. *Jfr alin-, glað-**
dritmenni, n., skidden, udygtig, person (jfr nyisl. skitmenni, der dog tager mere sigte på det etiske), Háljs VII 6.
drítroði, m., navn på galten (egl. drítroði?, som vader i skarn), pul IV dd.
Dritvík, f., vig på Snejfjældsnæs (Island), D-r mól Bárð 1.
 1. *drífa, f., 1) snebyge, snestorm, d. gorninga vífs, heksens uvejr, det af en héks fremkaldte sneuvejr, Bbreiðv 6, sjávar d., skumsprøjt på sœn, pjók. — Hyppig i kenninger, for kamp: d. Háars Vell 11, Refr 5, 1, d. Atals Gísl 1, 20, d. Heöins VGl 11, d. Sigars Nj 9, d. Hlakkar HolmgB 6, odda vífs d. Vell 8, mistar vífs d. Sindr 1, d. premja svells (sværdet) porm 2, 6, fleina d. Sturl 3, 8, nausta blakks (skibets) hlémána (skjoldets) gífrs (øksens) d. pSjár 2, 1, boga d. ESk 9. 4, orva d. Jóms 20, randa d. Rst 17, — for ringe, af sœv(?): hauka ness (armens) d. pmáhl 14; Kraka d., Krakes udsæd, guld, Hlókk Kraka d-u, kvinde, Grani 1. — 2) pil, pul IV o 1. *Jfr flein-, hjalm-, hjor-, hlémmi-, lopt.**
 2. *drífa, (dreif, drífinn), 1) drive, sætte i bevægelse, upersonligt med dativ, dørrum dreif Sigv 1, 9, primu hagli dreif Tindr 1, 3, hagli strengjar drífr ESk 12, 4, blóði dreif Mark 1, 20, rauðri mjoll jarna þrumu (d. s.) dreif Koll 4, húm (sovandet) dreif Njáll, vánlaudri drífr vollu þfagr 5, lauðri dreif Arn 2, 10; audi drífr, guld uddeles, Ht 42; kun ét sted synes d. brugt trans. med dat.: Yngvi drífr brynju éli Ht 62. — 2) intrans., sættes, være, i (stærk) bevægelse, dreiri dreif á saumfør Arn 5, 21, sveiti dreif á brynjur Krm 6, regn stáls dreif ESk 6, 55, hlífél drífa pjóðA 3, 1; hremsur d. pjóðA 3, 14; — skip d. hvast Ht 19, (skip) drífu ploft 2, 5; — marr dreif á Jóms 16, (sær) drífr í svig löndum ESk 12, 10, alda drífr í augu Árm 2. — 3) bevæge sig (om personer, vistnok i reglen) med raskhed, resoluthed, drífu ungir tveir Vgl 20, d. til handa pstrf 1, 1, d. und randir pfisk 3, d. ór landi Merl II 28, d. á hæla Hharð 11, d. til homlu Sturl 3, 4, d. til reipa Iv 15, d. upp á skeiðar Sigv 2, 7, d. á vit fanga Hæng V 4. —*

4) flygte, d. fyr e-m pdr 12, d. undan pjóðA 1, 3, Valg 9, d. á flóttta, Hskv 2, 5, d. vargr at vegi Fj 4. — 5) begive sig i alm., d. til draumpinga, gá at sove, Hhund I 50. — 6) part. pass. drífinn bruges i forsk. forbindelser, bestænket, d. döggu Bdr 5, absolut (pisket af regnen) Stejnir 2; d-in tjold, sostænkede, skumbestænkte (skibs)tælte, Harkv 5, Arn 2, 16; d. blóði pKolb 2, Líkn 30, d. sveita Krm 12; absolut, sára ór varð d-in pmáhl 6; med í: d. í dreyra Grí 52, Hák 15; — beklædt med, ifjort (om kvinder), d. horvi Gunnl Lv 7, Gefnar mær, d-in glóðum svana brautar (om den guldindlagte økse) ESk 11, 5, jfr 9. I forbindelsen drifnar dúfur, Sturl 3, 13, betyder d. snarest 'satte i bevægelse', næppe 'skumtappede'. *Jfr blóð-, fagr-, sjá-, úr.*

drífandi, f., navn på solen, 'den raske', (egl. part. præs. til drífa), pul IV gg; ifj. SnE I 470 også navn på himlen.

drífgagl se følgende.

drílhagl, n., 'sne-hagl' (af drífa og hagl; dríf: víf), kun i kenningen: digla d., solvring, Korm Lv 44; egl. er vel digla drífa i alm. 'den i diglen smæltede sólvmasse', hagl en del deraf; iøvrigt rettelse for -gagl.

dríta, (dreit, drítinn), udlade sine ekskrementer, part. drítinn, beskildt, om en deigja, Lok 56.

drítr, m., skarn, falla í d-t Rv 30.

drjóni, m., okse (egl. 'brøler?'), pul IV ö 1.

drjúggenginn, adj, drøj, lang, at gá igennem, d. Eiðaskógr Sigv 3, 14.

drjúghljóðr, adj, meget tavs, længe tavs, Grett 2, 4.

drjúghvast, adv, meget skarpt, hårdt, Leid 10.

drjúgiligr, adj, meget stor, stærk, d. ótti Ott 2, 5, d-ir drekar Merl II 15, d-g dýr Merl II 98.

drjúgmargr, adj, overmåde talrig, Leid 36.

drjúgr, adj, stor, drøj, d-t vás, dróje reisestrabader, pjóðA 4, 8 (v. l. drigt, drykt, at opfatte som part. til drýgja, s. d.), d-g furða, vigtigt varsel, Sigv 12, 15, þing d-g dýrða, møder rige på hædersbevisninger, Sigv 11, 16; d. dynr malma Merl I 34, d. at ljúga, stærk, dygtig, til at lyve, pdr 1, d-g dul, megen indbildskhed, Korm Lv 43; d-t mun deilask, dróje, farlige ting vil blive til del, Am 19. — d-t som adv., stærkt, ganga d. framm í dul Hávm 79; Sigv 12, 3, Merl II 90, Koll 4; — drjúgan som adv., d. s., fága dul d-an Eg Lv 5, EGils 3, 18; — drjúgum som adv., stærkt, i høj grad, fara d., gá stærkt (egl. skrefum), Hym 7, drukna d. Lil 54, cegja d. Gullasp 2; Hl 22 a, Merl I 53, Vitn 16; d. allr, omrent alle, Gd 61. *Jfr frið-, giptu-, lið-*

drjúgskýrligr, adj, meget forstandig, Vgls 1.

drjúgpakr, adj, meget klog, Arn 3, 14.

drjúpa, (draup, dropinn), *dryppa*, af hornum drypr *Grí* 26, átta (hringar) d. af (ɔ: Draupni) *Ski* 21; d. skrives urigtig for drúpa, s. d., *Mhv* 21, *Sól* 39.

drjúpr, adj, *dryppende*, d. salr, himlen (i dværgenes sprog), *Alv* 12.

dropi, m, *dråbe*, regns d., *regn-dråbe*, om tåreregenen, *Guðr* I 15; en sådan betegnelse er dog enestående; man væntede en kennung som dem, der antydes *SnE* II 500, eller d. tåra eller noget lignende; d-ar ok gneistar *Lil* 93. *Jfr* eitr-, hring-, mél-, sár-, varg-.

Droplaug, f, moder til *Grímr og Helge*, *Isldr* 6.

dróg, f, kun i kenningen: Draupnis d., der må bero på myten om ringen *Dröpne* og betegnede Dröpnes ajkom eller hvad der drypper af D., ring, dís Draupnis d-ar, kvinde, *Obarr* 1; d. findes i betydningen 'stræng' (almdróg, ydróg), mulig betyder d. Draupnis den stræng, som antydes i forbindelse med ringe, *Jfr* Snorres gull slungit við pött *Ht* 89. *Jfr* alm., ý-.

drógséil, f, (v. l. drag-), findes i en forvasket sammenhæng, *Arbj* 19, og er selv lidet forståeligt; betyder det 'et bånd (seil) som er drög' et slags bånd? drag-seil måtte betyde et bånd, som trækkes (igenom noget) = dregill *Jfr* Falk, Kleiderk, 113); om ordet hører sammen med heyrnar spanna 'hørelsens spandes, ørenes', l. 4, er meget tvivlsomt; d. heyrnar spanna kunde måske betyde et bind (diadem) omkring hovedet, men man vænner ikke nævnelsen af et sådant på det unforde sted; da det rigtige bogstavrimord i den følgende linje mangler, bliver det hele så meget mere usikkert og vanskeligt at forklare nærmere. Meningen kunde være: 'han (Arinbjörn) ejede en berømmelse som en fyrste'. Sml. heyrn.

drómundr, m, (græsk) krigsskib, gr. θρόμου *pul* IV z 4; *Rv* 24. 26.

drós, f, kvinde (d-ir heita þær er kyrr-látar eru *SnE* I 536, i no. "rig, anset kvinde"), *pul* III 2 a, IV i, d-ar reiði, kvindes vrede, *Guðr* II 39; *Korm* Lv 2, *Bjhit* 1, 3, *ESk* 13, 5, svinneyg d. *Mhv* 3, lin pats d-ir spunnu *Ott* 2, 20; d-ir suðrænar, om valkyrjerne, *Vol* 1; orð gerik d. til dýrðar, om dronning Astrid, *Sigv* 9, 3, d. *Hrímnis*, jættekvinde, *pdr* 17; *Yggs* d., valkyrje, eisa *Yggs* d-ar, sværd, *Ht* 50, d. prós, d. s., *Isldr* 17. *Jfr* alm., val-.

drótina, (–aða, -at), herske, beherske, med dat., *Lil* 87.

drótning, f, dronning, d. Húnalands *Guðr* I 6; især om jomfru Maria, hrein d. *Kolb* 1, 4, d. himins *Gd* 23, d. himins begna *EGils* 1, 10, mín d. *Lil* 87. 92. *Jfr* hófuð, megin, yfir-.

1. **drótt**, f, 1) krigerskare, især en sådan som slutter sig til og om en hövding, dróttinn, og så mænd i alm. (*Jfr* Snorres bemærkning, drótt — var kolluð — hirð-sveitin *Hkr* I 33), krigerskare, *pul* IV j 2. 5, med dreyrfáar d-ir *Rdr* 3; *Gldr* 2,

Hárf I, *Hjr* 3, 3, *Hókr* 7, *Hhund* I 7, *Guðr* II 43; d. jarla *Arn* 5, 13, deilir d-ar, fyrste, þór, d-ar stjóri *Hjr* 3, 25. — 2) om en fjendlig hær, *Gráf* 2, *Jfr* *Rst* 18, *Sigv* 12, 14, d. dal-Gauta *Sturl* 5, 17. — 3) om en klasse af folk, d. hersa, herser, *pjóð* 3, 4, d-ir dverga, dvergene, dvergefølket, *Vsp* 9, ensk d. *Rst* 5, *Jfr* 8. — 4) befolkning, mænd, menneskeheden, *pul* IV j 5, d. nesja, jætter, *pdr* 12, d. eyja *Gisl* 1, 10, vinr d-ar, afholdt mand, *Helg* *Ol*, *Oddr* 2, *Ott* 2, 5; d. yfir, hen over menneskeheden, *Vafþr* 24; d. oll *Hhund* II 50, dyggvar d-ir, om Gimlés befolkning, *Vsp* 64. *Jfr* fles-, folk-, geir-, heim-, her-, heraðs-, hjalm-, hjør-, inn-, rán-, sal-, víg-, víga-, ý-.

2. **Drótt**, f, navn på en dronning, *Asm* I, 1.

dróttinhollr, adj, trofast mod sin herre, gumna d-ir *Sigv* 11, 1.

dróttinhugr, m, trofast sindelag mod sin herre, halda d-g (adskilt ved tmesis) *Sigv* 12, 18.

dróttinlauss, adj, uden herre, berøvet sin herre (konge), *Gautr* II 21.

dróttinn, m, 1) herre, hersker, oppl. anføreren for drótt (s. d.), mínn d. *Ski* 3, *Sigv* 11, 14, *Hjr* 3, 4, sínum d-ni, med deres herres blod, *Yt* 5, einn d. *Eyv* Lv 10, *Sigv* 5, 7, skipta d-ni, ombytte herre, *pjóðA* 3, 11; plur. *Sigv* 10, 6; med gen. obj. d. *Niara* *Vol* 6. 12 o. s. v., d. *Gotna* *Grip* 35, d. *Norðmanna* *Hjr* 3, 25, d. *Hörða* *Hjr* 2, 4, d. *Hjalta* *Arn* 5, 22, d. *Jáðarbyggva* *Arn* 3, 3, d. *Dofra Vell* 26, d. Noregs *Sturl* 3, 4, d. drengja *Sigv* 13, 31, d. gumna *Akv* 23, d. seggja *Brot* 6, d. skatna *Grip* 5, d. virða *Hjr* 3, 27, d. fira, om en biskop, *Gd* 57, d. hersa (v. l. til *Hörða*) *Hjr* 2, 4, d. pursa *bry* 5. 10 o.s.v., markar d. *Arbj* 6, d. hjarts *pKolb* 3, 8, d. foldar, *Odin*, *Haustl* 5. — 2) besidder, d. hafra, *Tor*, *Hym* 20. 31, d. geirs, *Odin*, *St* 22. — 3) om gud, *Sigv* 13, 11, *Sól* 23. 25 o. s. v., *Merl* I 64, *Lil* 10. 14 o. s. v., mínn d., *Kolb* Lv 8, guð d. *Sigv* 12, 22, friðr d-s porv 1, d. muskunnar *Mdr* 8, d. alls *Hallv* 8, d. munika *Skapti*, d. ýta *Has* 47, d. vísa, *kongers konge*, *EGils* 2, 10, d. sólar *EGils* 3, 15, d. foldar hallar (himlens) *Hajg* 2, d. sólar fróns *Heilv* 10, d. dcegra stalls *Gdb* 41, d. dags hallar *Líkn* 15, d. bjartloga hreggs hróts *Has* 9, d. himins gotua (englenes) *Leið* 25. *Jfr* lánar-.

dróttinröckð, f, trofasthed mod sin herre, *Sigv* 13, 17.

dróttinserðr, adj, som herren (hestens ejer) har drevet utugt med, hann (hestr) es d. *SnH* 2, 11.

dróttinsvik, n, pl, svig, forræderi mod sin herre, *Sigv* 2, 13, *Bkrepph* 2.

dróttinsviki, m, forræder mod sin herre, *Pflekk*.

dróttinvandr, adj, trofast mod sin herre, *pjóðA* 3, 10.

dróttlátr, adj, som forstår at vindre folk,

om Kostbera, dreymði d-a Am 10. -látr föjes ellers til adjektiv-stammer eller substantiver, der betegner en egenskab eller lign., medens en sådan sammensætning som d. er enestående; den betyder vel egl. 'som ter sig (vel) blandt folk'.

dróttmegir, m. pl, menneskenes sønner, mennesker, Vafþr 11. 12; = drött, hirdmændene, drukku d. Ákv 2.

drukna, (-aða, -aðr), drukne, Stein 3. 4, Nkt 4, Fáfn 11, augu d. í tárā flóði, öjnene drukner i tårestrommen, Lil 54.

druknan, f, drukning, d. dauða, det at man drukner i (ved) døden, Lil 73.

drukr, m, ravn, pul IV tt 1 (eller med ú?).

Drumbla, f, en af Træls døtre (egl. 'den klodsede'), Rp 13.

Drumbr, m, en af Træls sønner (egl. 'den klodsede'), Rp 12.

drúpa, (-ða, -t), 1) lude med hovedet (især som tegn på bekymring eller sorg; modsætning: bera hófuð hæra Sigv 7, 8), hnúpgnúpur hvarms knáttu d. mér af harmi, mine øjenbryn sænkede sig på grund af sorg, Eg Lv 13, dýnu Rón d-ir, kvinden viser sin sorg, Hfr Lv 15, herr (v. l. for heimr) d-ir (sørger) at dolga steypi Mark 1, 31; om døde ting, d-ir heimr Mark 1, 31, d-ir Hófði Hallst, d-ði fold Od 25, skereið d-ir af beinum Yt 30, andaðs minjar d-a Mhkv 21. — 2) rage op dog med en vis ludende hældning af hoved eller top, d-ir orn yfir, om örnebilledet over Valhals dør, Grí 10, vingameiðr (galgen) d-ir Hál 7; jfr d-ir sól Sól 39; — om de til kastning fremhældende spyd, d-ðu dolgráar Hák 2.

drykkja, f, 1) drikkelag (handlingen at drikke), lagat vas d-u (gen.), der var brygget til drikkelag, Am 76, gørva d-u, foranstalte, forberede drikkelag, Oddrgr 29, Ægis d. (v. l. for drekka), drikkelag hos Ægir, Grí 45, d. mikil Frþ II 2. — 2) drik, øðri d., bedre drik, Skí 36, fyr d-u Eg Lv 37, d. dverga, dvergedrik, skjaldemjöðen, GSárs 36, d. fjalla stílis (jættens), d. s., Bragi 2, 3; blanda d-u, ved blanding at lave en drik, Am 85, drygja d-u, at gøre drikken drójere (kvantitativt større) ved blanding med noget andet, Am 82. Jfr gaman-, mjóð-, of-, ól-, drykkjumöl, n. pl, samtale, underholdning ved drikkelag, Harkv 13.

drykkr, m, (-jar og -s), drik, slurk, pórh 1, til drykkjar, til drik, at drikke, Leid 20, d-s of þurfí Sól 3, hvat d-ja, hvad slags drik, Heiðr 3, mjúkir d-ir Gd 71, eins d-jar gjöld Grí 3, d. mjáðar Hávm 105. 140, Lok 6, d. dreyra Fáfn 27, — d. Dvalins, skjaldemjöðen, Ormr 1, 1, d. Regins, d. s., Hárj 1, d. Aureks, d. s., Korm Lv 60. Jfr blóð-, píslar-, vín.

drynhraun, n, 'drönende stenhule', d. drykkjar, drikkens drönende hule, kennung for oksehoved, Heið 22 (hovedets knogler — kæber — sammenlignes med lavastene, mellem hvilke der er åben plads, gen-

nemgang for drikken; jfr hele sammenhængen).

drygja, (-ða, -ðr), 1) egl. gøre noget stort, drøjt, omfangsrigt, (af drjúgr), og så i alm. at udføre noget; d. drykkju, gøre drikken større (kvantitativt) ved at blande andre ingredienser deri, (sarkastisk) Am 82. — 2) udføre (ofte om noget der kræver meget arbejde), d. e-t Lok 25, Am 45. 86, Hást 4, d. dgó Eg Lv 6, GSárs 21, d. þrek (kraftige gærninger) Hár 48, d. frama, d. s., Iv 2, d. erfiði Hsv 115. 124, d. eggja dolg, kæmpe, pjsk Lv 3. — 3) udøve (i god betydning), d. ørlog, fuldbyrde skæbnen, Vgl 1. 3, d. rausn, vise storartet pragt (floated), Arn 5, 2, d. heiðsæi, udøve gaymildhed, Yt 38, d. hvern kost, udfolde hver god egenskab, Ormr 1, 5. — 4) udøve (noget mindre godt), begå, d. munad, leve i sus og dus, Sól 18, om kædeligt samtliv Nj 2, d. ofmetnað, vise hovmod, Sól 15, d. heimsku, udføre tåbeligheder, Harkv 23, d. dufl Gretts 24, d. ótrú, vise mangel på tro, EGils 2, 2, d. bol, begå synd, ESk 6, 17. — 5) idé, döje, d. erfiði, om Yggdrasils plager, Grí 35, d. vás, döje rejsebesværligheder, pjóðA 4, 8; d. meinlæti, tugte sit legeme, Hsv 139.

drofn, f, 1) bølge, en af Ægirs døtre, pul III 4, IV a 4, d-ar logi, guld, Ormr 1, 5, d-ar eldr, d. s., Katr 40, EGils 1, 9, d-ar dúnøy(?) Korm Lv 40. — 2) elvenavn, pul IV v 4, vistnok den norske Drammen. -drafnar EgLv 15 fejl for dafnar?

droßull se drasill.

Drottr, m, en af Træls sønner (egl. 'den lade'), Rp 12.

Dufgús, m, Islænder i det 13. árh., Am Arn 5.

dufl, n, dobbel, tærringespil, drygja d. Gretts 24.

dufla, (-ða, -at), spille med tærringer, Gretts 28.

duga, (-ða, -at), 1) være dygtig, duelig (af dugr), absolut, lið dugðit ESk 6, 53, daufur vegr ok d-ir Hávm 71, sonr d-ir Ht 18, d. vel hug (dat.) Sigv 11, 3, hjarta d-ir Ht 17 b, Krm 26, hugr d-ir Am 52, øði d-ir Vafþr 20. 22; med dat. pers. Vafþr 4, d. einungi, ikke due til noget, Hávm 133, hijorr dugðit Korm Lv 54, raun (mann) d-ir, folks erfaring duer, er beviskraftig nok, ESk 6, 10; usikkert: sifjar d. (teksten forvansket) Lok 16. — 2) hjälpe, stå bi, absolut, Sigrdr 9; d. e-m Hyndl 50; d. daudum, være godt for den døde, Sigrdr 22, d. ferð, hjälpe, frelse, Lil 21, d. dyggum Hsv 113, dagr d-ir e-m Korm Lv 44, Hsv 38, 142, d-ir miðlung þat ESk 13, 3. — 3) sömme sig, være passende, d-ir at mæla satt Hhund I 46, II 24, d-ir oss föður hefna TorfE 1, vel d-ir at telja porm 1, 3, oss d-ir Sigv 12, 25, Stúfr 1, 6, d-ir at rjóða pjóðA 4, 3, d-ir at hrósa rausn, ESk 6, 15, d-ir segja Halli 5, d-ir at våtta Ht 27, d-ir hróra hróðr Ht 81, lýð d-ir at

hræðask (goð) *Has* 40 (*kan også henføres til næstsidste betydning*), dugði halda hug *Sigv* 12, 18; þat er drengmenni d-ir *Hsv* 92, 146.

dugall, adj, dygtig, modig, d. döglingr, om *Sigurd jafnisbane*, *Ill* 1, 3.

dugan(d)ligr, adj, dygtig, kraftig, *Yt* 19.

dugga, f, fej person, huglaus d. *Korm Lv* 54; þreð 7, *jfr SnE I* 532.

dugnaðr, m, hjælp, *Mv* III 26, leita dagrāðs til d-ar, vælge dag til hjælp (*til at få helbredelse*), *Hsv* 85, hljóta d-ð *EGils* 2, 13; *Hsv* 27, 31.

dul, f, (*uden pl.*) dølgen, det at man skjuler for sig selv sine øvnner, sin svaghed, deraf indbildskhed, hovmod, 1) skjul, hemmelighed, d. slitnar, det bliver åbenbart (*førklaret ved laun rofnar*), *Ht* 18, kveða d., sige, at noget er ukendt, *Yt* 7; døelskr af d., dum på grund af lyst til at skjules, holde sig tilbage (fra omgang med andre) af indsluttethed, *Hávm* 57, d-ar mær beror vist på forvanskning *Hár* 1. — 2) indbildskhed, selvbedrag, hæst d. *Blakr* 1, 2, d. ok vil, selvbedrag og frømt ønske, *Gudr* II 39, vil ok d. *Hfr* 3, 27, *Sól* 34, djarflig d. *Gd* 77, fåga d., give sig af med selvbedrag, bedrage sig selv, *Eg Lv* 5, *Korm Lv* 43; ganga framm í d., gå videre i sin indbildskhed, forøge sin i., *Hávm* 79.

dularheimr, m, se dalarheimr.

dulgreypr, adj, som omfatter indbildskhed, er besjælet af dumt overmod, *Sturl* 5, 17.

Dulinn, m, dværgenavn (egl. ‘den skjulte’), *pul IV* ii 3. *Jfr Hervarars*, beg.

dullaus, adj, uden skjul, åbenbar, þat vas d-t ploft 3, 1.

dulrifr, adj, rig på indbildskhed, indbildsk, *Hjalmp* III 9.

dulrækinn, adj, som lægger vind på indbildskhed, indbildsk, *Hfr Lv* 22.

Dulsi, m, (*v. l.* dusli, dysli), kun *Yt* 2: Dulsa (dusla) konr, om den sagnhistoriske konge *Sveigöör*; en person D. erellers ganske ukendt; navnets form er usikker, (dusli eller dusli?). *Jfr Arkiv XI* 6.

dumba, f, blandt navne på korn (sæd), *pul IV* ddd 2; *jfr* (?) no. dumb ‘affald af væxter; små stumper af stilke og blade’, og dumba ‘avner’ (Ross).

dumbr, adj, stum, *Lil* 46, *Gd* 39. — Som egennavn på en jætte, *pul IV* b 6 (*v. l.* dumr, skrivefejl).

duna, f, dòn, larm, geira d., kamp, *Ht* 53, vigra d-ur, d. s., *Ingj* 1, 3, fleina d., d. s., *Ísldr* 13, randa d. *Ingj* 1, 4.

Duneyrr, m, hjortenavn, *Grí* 33, *pul IV* cc 2, (*eller Dún-?*).

dunna, f, en and, *pul IV* xx 4 (no. “et slags and”, Aasen), jæroisk “husand”.

dunsuðr, m, navn på ilden, *pul IV* pp 4.

dupt, n, støv, *Lil* 93.

Duraprór, m, hjortenavn, *Grí* 33, *pul IV* cc 2 (*her Dyra-*).

Durinn, m, navn på en dværg, *Vsp* 10 (metrum viser vokalens korthed).

durn, f, blandt elvenavne (v. l. dyrn), *pul IV* v 3. Eller dúrn? ‘den stille’?

Durnir se Dúrnir.

dusill, m, blandt ilden navne (vokalens korthed støttes ved metrum), *pul IV* pp 4.

dusli se Dusli.

dust, n, støv, støvsky, d. er á jorðu *Anon* (XIII) B 40.

1. dúfa, f, due, *pul IV* xx 4, 7, *Skaldþ*, merki d-u *Mey* 56, snjóhvít d. *Gd* 13, d. hreinlífis, om jomfru *Maria*, *Lil* 89.

2. dúfa, f, bølge, en af Ægirs døtre, *pul III* 4, *IV* u 4, *ESk* 12, 17, hørð d. *Snaebj* 2, hreggsvol d. *Arn* 5, 19, drifnar d-ur (se drifa) *Sturl* 3, 13, kljúfa d-u *Arn* 2, 2, dreki braut d-u *Valg* 10, húfr fellr í svig d-u, stavnen dykker ned i bølgens hulning, *HSnorr* 2, 1. *Jfr blá-*.

dúfr, m, blandt dværgenavn, *pul IV* ii 3 (*jfr SnE I* 66).

dúkr, m, 1) tøj, klæde til at dække halsen, *Rþ* 16; dug (til at dække bordet med), merkør d., dug med indsyede billeder, *Rþ* 31 (bis). — 2) (lomme)tørklæde *Vígl* 7, dreyrugr d. *Anon* (XIII) B 29. — d-s Bil, kvinde, *EGils* 1, 11. — 3) sejl, d-s bøl, vinden, *ESk* 12, 14. *Jfr emni-, høfuð-, hør-, kjal-, nám-*.

Dún, f, 1) blandt elvenavne, *pul IV* v 2, (v. l. dyn). — 2) blandt øers navne (v. l. dyn), *pul III* 3 (skr. dvn), *IV* bbb 4 (skr. dyn).

dúney, f, kun i gen. dúneyjar, (hds dyn-), men ordet er uforklarligt; kenningen synes at bestå af drafnar d-ar Freyja, så at man væntede, at der i de 2 første ord forelå en kennung for guld, altså måtte et ord for ‘glans, flamme, ild’ skjules i d., *Korm Lv* 40.

Dúnheiðr, f, sagnhistorisk hede, *Herv VII* 8.

dúni, m, blandt navne på ilden, *pul IV* pp 4 (skr. dñi).

dúnmeiðr, m, ‘dun-træ’, kun i kenningen: d. dœlar seiðs, dœlar seiðr, dalens fisk, slange, dens dún, leje, guld, ‘guld-træ’, mand, *Has* 44.

1. dún, m, dun, dunsæng, sofa á d-i *Grott* 5, Aardal-indskr. (Norge), (*jfr Ágrip* sp. 6), vettir d-s fullir, dunfyldte vanter (tegn på blodagtighed), *Harkv* 6, *jfr* tilnavnet dúnvoðtr; — d. grafvitnis, slangens dun (*jfr* det foregående), guld, *Bjark* 4.

2. dún, m, flok (af mænd), *pul IV* j 5 (*jfr SnE I* 532 et antal af 10); i prosa også brugt om en flok dyr f. eks. fár (sauðadunn).

dúri v. l. til Dóri, s. d.

dúrnir, m, 1) dværgenavn (vistnok af dúrr, sövn), d-s miðjar, dværge, deres salr, sten, *Yt* 2, *jfr pul IV* ii 3. *Jfr B. Sjöros Stud. i nord. fil.* III 2. — 2) blandt jætte-navne, *pul IV* f 3.

dús, n, vindstille og trykkende luft (*jfr* ‘opholdsvejr efter storm eller uvejr’ Aasen), opt kørn oediregn ór d-i, ofte kom-

mer styrtregn efter stille (ordsprog), pmáhl 14.

dúsa, (-aða, -at), sidde stille og behageligt, nyde livet, d-ið ér Rv 10, hví samir hitt at d. Eldj 1; denne betydning foreligger vist også Oddrgr 17: jorð d-aði ok upphiminn, alt var roligt og stille på jorden og i luften; denne tilstand svarer godt til det foregående; andre opfatter d. her i betydningen ‘at larme, drøne’. Jfr Bugges Edda s. 428.

dvala, (-aða, -at), forsinke, forhale, opsætte (egl. ‘bevirke’ dvøl), d. hjørping, opsætte kamp, Hhund I 50, skala d. løf, fremdeles skal jeg digte rask, Ht 68.

dvalarheimr, m, ‘opholds-verden’, verden, hvor man har (et middeltidigt) ophold, jorden, Sól 35 (v. l. ur. dular-).

Dvalarr, m, blandt hjortenavne, pul IV cc 2; jfr 2. Dvalinn.

1. **Dvalinn**, m, 1) dværg (vel egl. ‘som ligger i dvale’), Vsp 11, pul II 1, IV ii 2, Herv III 4, D. dvergum fyrir Hávm 143, D-s lið, Dvalins flok, Vsp 14, D-s doetr, nogle af norerne, Fafn 13, D-s leika, dværgenes navn på solen, Alv 16, pul IV gg; D-s drykkr, skjaldemjöden, digt, Ormr 1, 1, D-s full, d. s., Haſg 1, D-s veigar, d. s., Isldr 1; D-s greip, Dvalins hånd, usikkert, jfr sammenhængen, Hárf 1, hanga D., usikkert, ‘de hængtes dværg’, efterklassisk kenning for Odin(?), biðkvæn hanga D-s, Hel(?), pSíð 2. — 2) et andet væsen eller en anden person er D. pul II 1. — Jfr Víg-.

2. **Dvalinn**, m, hjortenavn, Gri 33, vistnok identisk med Dvalarr.

dvelja, (dvalða, dvaliðr), opholde, forsinke (af dvøl) d. e-n, forsinke en, Hávm 59, Hár 51, Sigv 13, 14; d. e-n til aldr-laga, opholde en til døden, så at døden overrasker én, HHj 30, d. e-n eptir, holde en tilbage, Pl 17, d. farar, forhindre i at rejse, Gunnl Lv 10, d. før, sarkastisk om de dræbte, Eg Lv 5, d. rød, opsætte en handling, Am 65, d. skilning, hindre, Lil 98, d. ofanreid, opsætte sit ridt ned (til kysten), Anon (XII) B 1, d. sökn, opsætte, : ikke ville indlade sig på kamp, Pfagr 9, d. drengi, forsinke mændene, Mberf 4; d. at gange Ólhelg 2; upers. dvalði daprt skilda ferð Valg 9; medium, opholde sig, d-jask í jungfrú iðrum, om Kristus. Lil 31.

1. **dvergr**, m, (dat. dvergi Yt 2, ellers altid dverg), dværg, om deres tilblivelse og forskellige skarer se Vsp 9–16, som smede Hyndl 7, og jfr Alv. i det hele, hvor ord af deres sprog anføres; de op-regnes pul IV ii; d-ar fyrsteindurum Vsp 48, jfr Yt 2, telja rúnar d-um fyrir Hávm 143, Þjóðrerir d. (gól fyr Dellings durum) Hávm 160, d. dagaðr uppi Alv 35; — drykkja d-a, skjaldemjöden, (se Skáldsk. mál 1. kap.), digt, GSúrs 36, bergs geymilo d-a, d. s., Vell 2; skip d-a, d. s., Anon (X) III A 1, jfr SnE I 252 o. s. v.; himlen kaldes ‘dværgenes byrde, möje’, SnE I 315 (jfr de enkelte dværgenavne).

2. **dvergr**, m, om noget af kvindens dragt, som fandtes på skuldrene, d-ar á oxlum Rþ 16. Anderledes Falk, Kleiderk 87.

dvergrann, n, ‘dværgehus, sten, d-s dis, kvinde, (idet ‘sten’ her er ensbetydende med steinasørvi), Játg.

dvergregn, n, ‘dværgregn, dværge-væske’, skjaldemjöden, magna dimt d., lægge et dunkelt digt (dunkelt på grund af skjaldesproget), Rst 31.

dyvína, (aða, -at), holde, høre op, blive til intet, hugrekki skalat d. Anon (X) III B 4, heit d-uðu Arn 6, 8, friðr nam d. St. Sigv.

1. **dvøl**, f, ophold, sæmd til allra d-a, hædersbevisninger under ethvert ophold, Ht 90, firrask d. Ht 20. Jfr lif-.

2. **dvøl**, n, pl, opsættelse, urðu d. dœgra, der skete tidsopsættelse, livet forlængedes, Am 104.

Dyflinn, f, Dublin, til D-ar Arn 5, 23, í D-i Mberf 6.

dyggð, f, bravhed, pålidelighed, dyd, d-ar füss, om Olaf Tryggvason, Rst 31, siau d-ir, om den helligands egenskaber, Gd 32, d-a hreinir steinar, stene, rene med hensyn til egenskaber, stene med rene egenskaber (jfr sammenhængen), Gd 71; byggðin allra d-a, jomfru Maria, Lil 86, bruges især om ‘dyd’, i kristelig forstand, jfr de følgende sammensætninger. Jfr 6.

dyggða-gæddr, adj, udstyret med dyder, Mey 7.

dyggða-maðr, m, from mand, om Gudmund d. gode, Gd 63, EGils 2, 1.

dyggðar-kæra, f, dydig, from, kvinde, Mey 47.

dyggðar-maðr, m, i pl. brave, trofaste, mænd, Sturl 3, 13.

dyggðar-mær, f, dydig, from, mø, Mey 40.

dyggðar-prestr, m, dydig, from, præst, om Gudmund d. gode EGils 1, 6.

dyggðar-verk, n, from handling, Gd 75.

dyggðugr, adj, dydig, from, Lil 89, Gd 15, 21.

dyggleikr, m, troskab, pålidelighed, efna boð med d-k overholde bud med troskab, Lil 14.

dyggligr, adj, trofast, pålidelig, d-ast (ved rettelse) hjarta Ragn IV 2.

dyggr, adj, egl. ‘som duer’, 1) tro, pålidelig, brav, d-vir menn Líken 28, dygg ferð Arn 3, 3, d. herr Mark 3, 1. d. dýrðar våtr ESk 6, 62, d. pengill Steinn 3, 16, d-vir hirðmenn Hhard 15, d. ulfa fyllir Nj 10, d. es pjsk Lv 3, Háv 1, d. e-m Anon (X) III B 15, gott er d-um at duga Hsv 113, d-var dróttir, brave, skyldfri, mennesker, Vsp 64; om gud Gd 1; om genstande o.s.v. dygg fylgja hrafnis, en ravns gode, heldbringende, følge, Reg 20, dygg før med e-m, pålideligt følge, ploft 3, 1; d. húsbúnaðr, udmaerket, sóladt, udstyr af et hus, Sigv 3, 16; d. hugr, pålideligt, godt, mod, Arn 5, 6, d-t hjarta se dyggligr; dygg dýrð, udmaerket herlig-

hed, Pl 37. *Jfr* al-, fá-, fiol-, hug-, hvar-, meðal-, ó-, sann-.

dyggva, *adv*, *udmærket*, *d. vel Pl 4.*

Dyggvi, *m*, *sagnkonge*, *Yt 7.*

dylgja, *f*, *fjendskab*, *kamp* (*af* *dolg*), *skæðar d-ur*, *farligt fjendskab*, *pjóðA 1, 20*, *of d-ur, under kamp*, *BjH 8*; *d-u reyr, kamp-rør(stængel)*, *sværd*, *Ód 18.*

dylgjusamr, *adj*, *fuld af stridigheder, kamp, forbundet med ufred*, *pótt væri d-t (at fylgja drengi), uagtet det var forbundet med megen ufred og kamp, Porm 1, 13.*

dylja, *(dulða, dulíðr)*, *lægge skjul på, o: nægte, med gen., minst d-jum bess HolmgB 6, dulði bess vætki, sagde det åbenlyst, Am 10, d. má bess Mhkv 1, hvat of dylði bess Hfr 2, 2, d. saðrar snilli, fornægte sandt mod, nægte at en har besiddet sandt mod, Sigv 12, 17, d. bøls SkrautO 2; absolut, TorfE 3, Sól 23; part. pass. om den, for hvem noget skjules, duldr e-s Anon (XII) C 39, Leið 12, Lil 39; absolut, dulíðr est o. s. v., noget er skjult for dig, du tager fejl, HHj 19, Hyndl 7; med acc. (pers.), skjule noget for en, Am 80 (91), Grí 50, d-umk þat eigi = dyl mér eigi þat, jeg skjuler det ikke for mig, Am 14; dyljendr, skjulere, som skjuler deres virkelige tanker, underfundige, falske mænd, (om Atles udsendinge) Akv 2. — Medium: d-ask, skjule sig, pars dyljunki Anon (XIII) B 38, d-sk fyr e-m Hhund II 13, Lil 15, margr hefir dulizk Grett 2, 8, d-sk við sik, skjule sig for sig selv, bedrage sig selv, Merl I 53.*

1. *Dyn*, *f*, *(-jar?)*, *Dönen ved Helgeland*, *Pul IV bbb 4.*

2. *Dyn*, *f*, *elvenavn ('den dönnende')*, *Pul IV v 2, jfr Dún 2.*

dynbára, *f*, *dönnende bølge*, *d. sára, brusende blodbølge, blod*, *pTref 3.*

dynbeiðir, *m*, *'dönn-kræver'*, *stafns Hrafna (skibenes) flatbalkar (skjoldets) dyn (kamp) b., kriger, Edáð 2.*

dynblakkr, *m*, *'dön-hest'*, *stáls d., stavens larmende hest, skib*, *Ht 31.*

dynbrími, *m*, *'dönnende, knitrende, ild'*, *d. hræs, sværd*, *Ht 50.*

dynbrókr, *fejl for dynhrókr*, *s. d.*

dynbrunnr, *m*, *'dönnende, brusende, kilde'*, *d. hræs, brusende ligström, blod*, *Ht 32.*

dyndill, *m*, *(fære)hale, i en gáde, dúði d-l Heið 36*, *hvor det betyder hestens avletem.*

dyndr, *har form af part. pass., men er dannet af dun. i dunhendr, om et versemål, hvor linjens sidste ord gentages i begyndelsen af den næste, dynd mærð, digt i et sådant versemål*, *ÉGils 2, 17.*

dyney se dáney.

dynfara, *f*, *'som farer med susen'*, *pil*, *Pul IV o 1.*

dynfari, *m*, *'dönfarer'*, *som farer susen-de om, alvernes navn på vinden*, *Alv 20, Pul IV oo 2.*

dynflóki, *v. l. for dynbrókr, s. d., jfr dynhrókr.*

dynfúss, *adj*, *'dön-begærlig'*, *dreyra svells (sværdets) dísar (valkyrjens) d., kampbegærlig*, *VGl 10; jfr K. Gislason, Aarbb. 1879 s. 190 f.*

1. *dyngja*, *f*, *kvindestue, husfjuens og hendes tærners arbejdsstue(-hus)*, *oje særskt hus, vorm d. Harkv 6, føra konum dagverð til d-u Frþ I 11.*

2. *Dyngja*, *f*, *navn på en höjde(?)*, *Herv VII 9.*

dynheimar, *m. pl*, *'brusels verden'*, *vin-dens verden, luften*, *Sól 39.*

dynhrókr, *m*, *rettelse for dynbrókr (v. l. dynflóki, dynkrókr)*, *'dön-råge'*, *sóknar dynr, kampdön, kamplarm, dens råge, ravn Sturl 5, 9.*

dynja, *(dunða, dunit)*, 1) *dönne, dundre, (især om lyd, der er eller ligner genlyd)*, *foldvegr dunði Bdr 3, mána vegr dunði Haustl 14, boer dunði, det gav genlyd i gården, Brot 10. — 2) *suse, om vinger, fjáðrhamr dunði prý 5, 8, d. hana fjáðrar Bjark 1. — 3) *knitre, om ilden, d-jandi bani Höalfs Yt 6. — 4) *bruse, om elve, d-jandi ár Merl II 82. — 5) *jalde, strömmme hörlig, bevæge sig stærkt, (med overdrivelse i udtrykket)*, *om tårerne*: *Mfl (XII) 1, om blodets ström ud af sårene*: *dunði dogg benja Gestr 2, Korm Lv 64, eggja spor dunðu Nj (XII) 3; — om våben*: *dunði broddr á brynu pham 1, 3, blóðiss d-r á brynjum Liðs 5, dorr dunðu á brynjur Hl 38 a, d. í hausum Hl 16 b, — om skibe, der sættes i søen, fare rask med susen, láta snekkjur d. á brim pKolb 3, 2, láta branda elg d. á bylgjur Rv 2, láta skipd. til Fljóta Hallv 3; — om personer, der farer rask frem: d. í bogd Sigy 12, 10, jarlar dunðu (v. l. dynðu ur.) undan (o: flygtede) Arn 6, 11; — om den raske fremførelse (eller digitning) af et kvad: láta drópu d. framm Hár 1.*****

dynkrókr, *ur. v. l. for dynbrókr, o: dynhrókr, s. d.*

dynamarr, *m*, *'dönnende hest'*, *d. láðs = dynláðs marr, dönlændets, havets, hest, skib*, *Hárekr 1.*

dyn-Njorðr, *m*, *'dön-Njord'*, *kun i keningen: fjardar húna dóms lima d., kriger, mand*, *VGl 5; nogle enkeltheder i denne kening er dunkle (og måske forvanskede); de 4 første ord skulde synes at udgøre en kening for skjold el. kamp; fjardar húnn = skib; hvis limar skulde betyde 'blade' (hvad det dog næppe kan), vilde 'skibets blade' være 'skjold', og 'skjoldets dom', kamp; eller er limir fjardar húna = brandar, og dette igen = brandar, sværd?; dóms er vanskeligt.*

dynr, *m*, *(pl. -ir)*, *i den 2. grt. afhd. anføres, hvad d. bruges om (Isl. grt. litt. 50, 56, SnE II 46)*, *hvor dog udtrykket vistnok er noget unøjagtigt, dön (jfr verb. dynja), dundren, d. es of dal Svarfadár Svarfd 11, d. i garði Akv 32, d. kattar, lyden af kattens fjed*, *SnE II 432; —*

hyppig i kenninger for kamp: dolga d. Hundai I 20, d. Gunnar Hjr Lv 13, d. Skoglar Gladr 5, malmskúrar d. Ht 39, sverða d. EValg, Krm 23, d. geira b.1jalt 1, Bbreidv 6, Krm 18, d. darra Jóms 39, d. vigra Dvr (XI) 3, d. fleina Korm 1, 2, d. malms Steinn 3, 9, d. malma Merlin I 34, brynju d. Anon (XIII) B 10, d. hlífar harðgleipnis borðs (skjoldets) pdr 11, d. skjalda ESkúl 6, 14, d. rítar Hl 20 a, d. hjalma Dvr (XI) 3, Skáli 1, 2, porv. tréf.

Blandt navne for kamp, pul IV k 2, men her kun i to hdskr. — i dyn Gunnl Lv 13 beror vist på forvanskning (for i styr eller lign.). Jfr híor-, malm-, sverð-, dynskot, n, dönskud, skud, der kun frembringer dön, de første skud ved to fjendtlige hæres møde, (jfr í fyrstu, er hliðt er fylkt, mun ek... skjóta dynskot í flokk yðvarn, en upp frá því er blóð kemr á iorð o. s. v. Flat II 330), jofrar kvøddusk d-um Gladr 4. Jfr Holtsmark, Glymr. s. 32 f.

dynskúr, f, ‘dön-regnbyge’, malma d., skudvåbnenes bragende byge, kamp, Anon (X) III B 4.

dynstrond, f, ‘dönnende strand, ɔ: land’, d. dorgar, fiskesnørens brusende land, søen, ESkúl 12, 10.

dynsveigir, m, ‘dön-bevæger’, darra d., som sætter spydene dön, ɔ: kampen, i bevægelse, Sturl 5, 13; uagtet sveigir og verb. sveigja passer mindre godt til dynr darra, må det her dog vistnok opfattes som her gjort; næppe dyn = dönnende.

dynsæðingr, m, ‘dön-måge’ (jfrsæðingr), Heita dýr-(skib-s)bliks (skjoldets) dyn-(kamp-)måge, ravn, Hfr 3, 20.

dynviðr, m, ‘dön-træ’, malma dyn-(kamp) viðr, kriger, Pskakk 2, ófs (sværdets) d., d. s., Sturl 6, 11.

*Dyraprórv. l. til Duraprór, s. d.
Dyrholmar, m. pl, Portland (syd-Island), Gretis 48.*

dýrn se durn.

dyrr, n. pl. (eller f? könnet kan ikke ses på noget af de anførte steder), dör, døråbning, (men også medindbefattet hvad der lukker for denne), norðr horfa d. Vsp 38, suðr horfðu d. Rb 26, fyr vestan d. Grí 10, fyr austan d. Bdr 4, fyr durum Hávm 70, 160, Grí 22, ór d-um Grí 23, fyr d. Akv 41, Anon (XIII) B 10, 500 dura Grí 23, dauðra d-a, i indgangen til de døde, Gróg 1, innleid dyra (ɔ: dura) Guðr II 22 (vejen ind igennem dören, eller den vej som dören danner ind i huset?), jfr dýr. Jfr dauða-, hlið-, hús-, naust-, stein-, vestr-.

dys, f, (-jar; -jar), dysse, gravhøj, Hár 45, Herv III 12. Jfr kumbl.

dýsli se dulsi.

dý, n, vandsamling, vand, dýja (ved rettelse) dagr, guld, dýja dagrýrir, gavmild mand, Ragn IV 3.

dýja, (dúða, dúðr), ryste (trans.), bevæge, d. skor, ryste sit hår, hoved, pry 1, især om våben, og da spyd (ryste, kaste),

d. frøkkur Rb 35, d. skapt Rb 37, d. dorr þjisk 1, Anon (XIII) B 10, d. ísarn (her v. l. til glumdu) Harkv 8, dorr dúðusk ESk 9, 3; om sejlstangen, ekin ró dúðisk þjóðA 1, 2; — d. dyndil, ryste sit avlelem (se dyndill), Heið 36; — d. hattar halland, ryste sit hoved, om den af frygt flygtende Tord, Bjhit 7.

1. Dýna, f, elven Düna i Rusland, pul IV v 2. — D-u otr, skib, Leið 12 (se Hjelquist, Studier i nord. fil. IV, 6).

2. dýna, f, dyne (dunfyldt pude; aj dunn), d-ur lógu GSárs 23, á d-u (acc.) Bjhit 2, 2, byggva d-u með e-ri, sove hos en, pKlypp. — I omskrivninger, for guld, orms d. Hjalmþ II 5, fáfnis d. Helr 10 (v. l.), þvenglads (for láðþvengs) d. Nj 21; — d-u Rón, pudens Ran, kvinde (jfr beðjar Nanna), Hjr Lv 15.

1. dýr, n, dyr, á d. séa, se på dyrene (i skoven), Vgl 20, hermed menes vist hjorte, ligesom Hundai II 38 (A. Kock antager, Arkiv XXVII, 107 f., at dýr her bet. ‘kostbarheder’), ótt d., rasende dyr, om uroksen, Eg Lv 3, fræknt d., om løven, Pl 53, fróns d., sst. 22 er muligt fejl for fræknt, om ræven (spec. isl. udtryk) Gretis 53, hos (rettelse for hvoss) d., ulve, Guðr II 2; innleid d-a Guðr II 22 er vist at opfatte som innleid dyra (ɔ: dura); når Sigurd siger: gofugt d. heitik, Fáfn 2, mener han vist intet andet med det forblommede udtryk end ‘menneske’ (som den ødelæste skabning) jfr A. Kjær, Festschr. til Mogk 54 f.; — hyppigt i kenninger, for skib: Atals d. Gráf 12, þvinnils d. Steinunn 1, ægis d. Bjhit 2, 23, grœdis d. ESk 10, 2, varrláðs d. (ved rettelse for fyrdar) pKolb 3, 10, sunds d. Hallv 1, d. unnar Katr 50, unna d. Ht 78, d. Strandar (elvenavn) “Danir”, d. veðrs Anon (XII) Lv 5, d. vandar (mastens) Vell 20; — d. fiska færa = d. tauma (tøjlens), hest, Rv 35; — d-s horn, dyrs-horn, om gallionsfiguren på skibet Visund (Bisonoksen), Sigv 12, 3; — dyra HolmgB 1 vistnok fejl (for reyr?). Jfr blá-, brum-, gin-, gjalfr-, glæsi-, há-, hlunn-, hóng-, hó-, lag-, láð-, log-, ramm-, sæ-, soðul-, unn-, val-, cesi.

2. dýr, n(?), blandt navne på arm (en af armens dele), pul IV öð (skr. dýr i 748).

dýrblik, n, ‘dyr-glans’, Heita d., Heites (søkongens) dyr, skib, dettes blik, hvad der stråler på skibet, skjold (jfr dynsæðingr), Hjr 3, 20.

dýrð, f, herlighed, berømmelse, (vokalen kan forkortes), orð til d-ar drós (dativ), ord til kvindens berømmelse, Sigv 9, 3, hræra d. e-s ESk 6, 21, ryðja til d-ar dröttins, bane vejen for kongens ry, Sigv 11, 8, d. vinsk Sigv 1, 4, ráða d. til dauða, besidde ry til sin død, Arn 6, 18, ágæt d. grams ESk 6, 11, 39, merki d-ar Rst 29, d. fremr konung ESk 6, 45, yppa d. grams Arn 5, 18, hvatr á d-ir, rask til (at udfore) berømmelige gærninger, Stejnir 2, þjóðir reida (udbreder) d. Sturl 3, 20, segja d.

(konungs) *Ht* 85; þing d-a drjúg, *møder rige på (udviste) hædersbevisninger*, *Sigv 11, 16*; d., *om pavedömmets herlighed*, *Mark 1, 10*; — *om guds herlighed*, buðl-ungr d-ar *Leið* 22, dróttinn d-ar *ESk* 6, 6, *Gd* 1, dróttinn d-ar dróttar *Has* 36, d. engla *Lil* 22, d. himins *Eil kúl* 1, 4, d. himna *Lil* 34; *om guds (Kristus) herlige gærninger, jærtagn*, sú d. *Leið* 22, hátt gengr d., sst 28, venjask á d-ir sst. 7; — *med substantiver og adjektiver (jfr alle de følgende sammensætninger; det er ikke helt sikkert, hvor der skal skrives ét eller to ord)*, d-ar stóll (*om guds trone*) *ESk* 6, 5, d-ar vinr, *herlig ven*, *ESk* 6, 64, d-ar vátr, *herligt vidne*, *ESk* 6, 62, d-ar faðir, *herlig fader*, *Sigv* 13, 31; d-ar fúss, (*om Olaf Tryggvason*) *villig til herlige handlinger (jærtagn)*, *Rst* 31, d-ar mildr *Leið* 14, d-ar gjarn, *om Kristus*, *Has* 34. Jfr himna-, mann-.

dýrðar-dómsvørðr, *m, herlig domsvogter, herlig dommer, gud*, *Mv II 1*.

dýrðar-fullr, *adj, fuld af herlighed, herlig, om et jærtagn* *Gd* 19.

dýrðar-hress, *adj, rask ved eller i sin herlighed, om Kristus*, *EGils 2, 9*.

dýrðar-kvendi, *n, kollektivt, herlige kvinder (helgeninder)*, *Mey 29*.

dýrðar-maðr, *m, herlig mand, mest om helgener*, *Leið* 24, *Heið* 11, *Gd* 13, d-menn, *om de hellige 3 koniger*, *Lil* 36.

dýrðar-seggr, *m, herlig mand*, *Mark 1, 7* (v. l. dýrr seggr).

dýrðar-skript, *f, herligt maleri, billedlig fremstilling*, d. i segli *Sturl* 3, 14.

dýrðar-snjalr, *adj, herlig veltalende*, *EGils 2, 5*.

dýrðar-verk, *n, herlig gærning*, *Gd* 41, *Gd* 75.

dýrðar-vist, *f, herligt ophold*, *Katr* 38.

dýrðar-vif, *n, herlig kvinde*, *Mey 2*.

dýrðhittandi, *m, herligheds indehaver, om gud*, d. dróttinn *Has* 7.

dýrðhittir, *m, d. s. som foregående, herlig mand*, *Pl* 18. Jfr dáðhittir.

dýrðill, *m, pragtelskende mand, tilnavn til Torkel, OTranon (XIV) 6 (i prosa ofte ved metatese dýrill)*.

dýrfit, *f, 'herlig eng, land'*, *pBrún* 4, *vistnok fejl for dýrreitr*, s. d.

dýrgéoðr, *adj, med herligt sind, sjæl, om en biskop*, *Am Arn* 3.

dýrgripr, *m, herlig genstand, kostbarhed*, *Hjalmp* I 2.

dýrka, (*-ada, -adr; vokalen kan forkortes*), *gøre herlig, udmærke, fé d-ar bragar stýri, guldet (gaven) gör digteren udmærket, prægtig*, *ESk* 11, 6, *verk, es d. verold, gærninger, som gör jorden herlig, om mirakler*, *ESk* 6, 56; *udbrede ens herlighed, berömme én, d. e-n*, *Ott* 2, 1, *ESk* 6, 7, d. guðs krapt lofi *ESk* 6, 57, *hofuðmerki d. dag dróttins* *Leið* 36, aldir d. veldi *Sturl* 3, 2, *allvaldr d-ask* *Sturl* 3, 21; d. erkistól *Mark* 1, 27, d. kross *Líkn* 1.

dýrkalfr, *m, hjortekalv, hjortekid*, *Hhund* II 38.

dýrkleif, *f, herlig sti (klippesti)*, d. dags, *himlen, Skáldþ (skr. gleif)*.

dýrliga, *adv, herligt, höjtideligt, halda sunnudag d. *Leið* 11*.

dýrligr, *adj, herlig (= dýrr), om gud* *Gd* 21, *Leið* 36; d-g merki, *prægtige faner*, *ESk* 9, 3, d-g skikkja *Rst* 30, d. angi, *herlig duft*, *Hjr Lv* 18, d. bragr *Gunnl Sig* 2, d. dauði *Gd* 63. Jfr raun.

dýrlingr, *m, herlig mand, þingmæltir d-ar v. l. til þingrikir hofdingjar*, *Kali*.

dýrlogi, *m, 'herlig, prægtig, flamme'*, d. hjalma jalms, *kampens herlige lue, sværd*, *Grettis* 16; hlunns bekkjar (*søens*) d. havets herlige lue, *guld*, *Sigv* 3, 16, kunde også opfattes som sammensat med dýr = dyr, hlunns dýr, *skib, dettes bekkr, søen, dennes 'lue'*, *guld*.

dýrmarr, *m, 'herlig hest'*, d. *hlýra, skib, StjO* 2.

dýrmenni, *n, herlig mand*, *Sigv* 7, 8.

Dýrnes, *n, næs på Hrossey (Orknøerne)*, *Arn* 5, 6.

dýrr, *adj, grundbetydning: beundringsværdig, deraf 1) herlig, udmærket, d. konung *Gríp* 27, *Fáfn* 41, d. jofurr *Eyw Lv* 10, d. dróttinn harra *ESk* 6, 25 og oftere om gud: hann (gud) er dýrri *Steinn* 3, 1; d. *Fjólnir (Odin)* *Krm* 25, d-ir, *de herlige mænd*, *Am* 67, d-ir drengir *Korm Lv* 64, dýr dís *GSúrs* 23, dýrri maðr *Bersi* 1, 2; d-ar dáðir *Has* 15, heimr enn dýrri, anden og bedre verden, *Mark* 1, 28, enn d-i dómr, den kristne tro, *Pviðf*, en d-a eik (hentydning til en kvinde) *Ólhelg* 11; d-ar hallir *Rþ* 48, hóll es dýr *Sigv* 3, 16, dýrri beðr *Ragn* 5, 2, dýrt lím *Völ* 1, enn d-i mjöðr, *skjaldedrikken*, *Hávm* 105. 140, d-ar veigar *Hyndl* 50, *Hhund* II 46, d-t vatn *Merl* I 11; d. knorr *Eg Lv* 1, d. flauſt *PjóðA* 3, 9, d. skokkr (*s. dette*), flæden, *Bopl* 8; d. hijorr *Hjr* 1, 9, d-r skjaldrim *Bopl* 5; d-t dagsverk *Hást* 4, d-r for doglings *Sigv* 10, 8, dagr hverr dýrri *Hjr Lv* 22; d. prekri *Ott* 2, 3, d. hugr *Órv VII* 4. — 2) vægtig, af afgørende betydning (om noget, som skal respekteres), d. es vili þinn *Sigv* 13, 11, d-t es dróttins orð (bud) *Mhv* 5. — 3) værdifuld, kostbar, dyr, (kvinden) verðr dýr *Korm Lv* 7, e-m verðr d-t at kaupa *Korm Lv* 22. — 4) dyrebart, *Korm Lv* 40. Jfr all-, al-, fá-, fjol-, hug-, marg-, megin-.*

dýrreitr, *m, 'herlig strimmel land, herligt land' (rettelse for dýrfit)*, d. dalreyðar, *slangens herlige land (bygd, leje)*, *guld*, *pBrún* 4.

dýrsveiti, *m, 'herlig sved ∋: dråbe'*, *Draupnis d.*, *Dröpnes herlige dråbe, guld-ring(e)*, *Bjark* 4.

dæla, *f, vandrende (pumpe for at øse skibet, jfr dælu-astr), blandt navne på skibets dele, pul IV z 10*.

dæll, *adj, medgørlig (roden samme som i dōð, egl. 'som kan göras', jfr lat. *facilis*, *Tamm Ark* II 347)*, ekki d-ir, *tidet medgørlige, stridbare*, *Styrr*, *þykkja ekki d-t, ikke let*, *Grett* 1, 3, d-t es heima hvat

Hávm 5, d-t vas, es *Sigsk* 21, *Ragn* IV 3, *Herv* II 4, dælla es, noget er bedre, behageligere, *Sigv* 5, 3; 13, 18, dælst es, det er lettest, *Mhv* 28; gera sér d-t við e-n, behandle en som sin ligemand, tale til en i fortrolig ligemandstone, *Pl* 26. *Jfr* in-, ó.

dæsinn, adj., = dásinn, dådlos, *Hæng V* 4 (v. l. drasinn for dasinn?). *Jfr* 6.

dæstr, adj. (egl. part til dæsa, udmatte), udmattet, slæmt medtagen (af strabadser), *Sól* 3, *Frp* I 20; *Hl* 31 b bør der vist læses døkkr.

dægn, n., halvdøgn, *Sigv* 12, 26; denne form er udtrykkelig bevidnet af Óláfr hvitaskald.

dægr, n., (-rs), halvdøgn, nat eller dag, *pul* IV mm, d. mætask, halvdøgnene, nat og dag, mædes (ved aften tide), *Sigv* 3, 11, einu d-i, på en bestemt dag, *Ski* 13, d. eitt, d. s., *Gríp* 21, þat d. *Arn* 5, 11, hvert d. *ESk* 11, 8, mart d. *ESk* 12, 16, *Sigsk* 2, fjorur d. *Mv* II 20, fimm d. *Guðr* II 13, sex d. *Oddi* 3, *Krm* 11, átta d. *GDropl* 5, á því d-i *Sigv* 12, 15, *pKolb* 3, 10, rásir tju d-a *Lil* 67, dvøl d-a, forlængelse af livet, *Am* 104; d. ok dagar *Fj* 49, d. ok dag *Merl* I 67 — her synes d. at være brugt om natten ligesom i d-s eins gammall *Hhund* I 6; borinn góðu d-i, i en heldig stund, *Hák* 19; þrungin d., sörgmodige, glædeløse, dage, *Rþ* 11; láð d-a, dagens og nattens, d. v. s. de dag og nat bestemende himmellegemers land, himmel, *Líkn* 22. *Jfr* bana-, fegin-, skapa-.

dæl, f., fordybning, lille dal, blandt navne, på ‘jord’, *pul* IV æ 2 v.l.; d-ar seiðr, jordens fisk, slange, *Has* 44 (*jfr* dūnmeiðr).

Dœlir, m. pl., beboere af Dalir, ø: Gudbrandsdalen (i Norge), D-a dróttin, norsk konge, *ESk* I, 5, D-a hilmir, d. s., *Nkt* 57, v. l. for dolga *TorfE* 1.

dœlskr, adj., tåbelig, dum (= fölskr), d. af dul *Hávm* 57.

dœma, (-ða, -ðr), 1) egl. bestemme, fastsætte; dömme, d. e-n *Has* 11. 57, d. sjalfan sik *Mhv* 20, d. of sakar *Gríp* 29, *Hhund* II 21, *Guðr* II 3, d. drápi, ved, ø: til, døden, *Sturl* 5, 17, d. til dauða *Hsv* 80, d. e-m dauða (acc.) *Heil* 26, d. und meizl *Gd* 30, absolut *Grí* 29. 30. — 2) udtale en mening, d. of slæm, *Rst* 24, d. of far *Hár* 46. — 3) anse for værdig, d-a til sæmdar *Mdr* 9. — 4) udtale en mening især i samtale, d. of moldpinur *Vsp* 60, d. of rúnar *Hávm* 111, d. of vópn *Lok* 2, d. of sceing *Guðr* II 43, d. of ættir *Hyndl* 8. — 5) samtale, d. við e-n *Hár* 9. 30, *Vgl* 31, *Harkv* 1 (v. l. rœða), især i forbindelsen: drekka ok d. *Rþ* 32, *Sigsk* 2, *Herv* VI 1, *Qrv* IV β 1.

dœmi, n., 1) dom (= dómr), biggja hørð d., få hårde domme, hårde vilkår, *Hhund* II 3. — 2) begivenhed eller genstand, hvorefter man kan følede dom eller drage en slutning, eksempel, forbillede, sams d. *Am* 21, slíks d. *Mhv* 11, *Gríp* 42, *Oddrgr* 12, þats d. vissut, hvis forbillede, mage, man ikke kendte, *Am* 86, svát ek vita d.

Ragn V 2, gnög d. eru gor *Sigv* 5, 7, góð d. (handlinger, der kan tjæne til forbilleder) *Hsv* 98, *Lil* 47, fagrt d. *Gd* 70, scem d. e-s *Stúfr* 8, d. finnask *Sturl* 3, 16, hljóta þau d., gå på samme måde (som andre før), *Mhv* 3, ulfa d., ulves forbillede, forbillede, som ulve giver, *Hamð* 29; miskunnar d., eksempler på miskundhed, *Has* 46, *Mv* I 3. — 3) i forbindelsen orðognott ok d. betyder d. nærmest ‘kundskaber’, *Leið* 1. *Jfr* eptir, fá, ó.

dœmisalr, m., ‘sal, hvor der dömmes’, d. dôma, munden, þmáhl 2.

dœmistóll, m. domstol, drottinn d-s, gud, *Katr* I. 21, doglingr d-s, d. s., *Katr* 47, mulig også *Leið* 1.

dof, f., spyd, *pul* IV n, ellers kun i forbindelsen d-ar darráðar, spydshafter(?), *Akv* 4, *jfr* 14.

dogg, f., (-var), dugg, *Vsp* 19, *Vajpr* 14, *HHj* 28 (alle disse steder antydes duggens oprindelse), d-u drifinn, slunginn *Bdr* 5, *Hhund* II 38, brún d. = blod *Krm* 12 (Reich. Ark. XLVI, 47). — I kenninger, for tårer: d. bráa *GSúrs* 4, — for blod: d. hræva, *Rdr* 4, d. benja *Korm* Lv 64, *Gestr* 2, d. sára *EGils* 2, 15, dauðs manns d., *Ragn* VIII 1, — for ringe: Draupnis d. *Korm* Lv 22, *Katr* 39, — for pile el. kamp: dals d. *GSúrs* 36; — d-var hyrr, duggens, ø: vandets, ild, guld, *EGils* 1, 30. *Jfr*lein-, harm-, hjør-, hregg-, klepp-, morgin-, ná, umb-, val-, våpn.

dogg-Freyr, m., ‘dugg-Frey’, kun i kenningen: Draupnis d., guldet (se dogg) gud, mand, *Refr* 2, i.

doggglitr, adj., duggfarvet, dugget, om ravne, *Hhund* II 43.

doggóttr, adj., dugget, fuld af dugg, d-ir dalar *Hhund* I 47.

doggskafi, m., skjold-navn (egl. ‘duggskraber’), *pul* IV r 2.

doggvva, (-aða, -aðr), bedugge, væde, år munu d. jarðin *Merl* II 82, d-sk vatni, ved dåben, *Lil* 37.

dogla findes kun *Nj* (XII) 1 (skrevet døgla; dogla ét hds) i forbindelsen d. deilir, men ordets form og betydning er dunkel; snarest synes det at måtte betyde: ring eller guld(smykke); nom. doggull?

døglingr, m., fyrtse, konge (efter Snorre egl. efterkommere af Dagr *SnE* I 522, men sikkert urigtigt), *pul* IV hh 1, *Yt* 12. *Gldr* 4, *Jór* 5, *Hák* 9, *Gunnl* Lv 4, *Sigv* 10, 8; 11, 8, *Ótt* 2, 11, *þloft* 3, 1, *Hhund* I 7, 26, II 13, *Guðr* I 14, d. Gauta *Ótt* 2, 1; i kenninger for gud (Kristus), d. ølblinga *ESk* 6, 5, d. heiða *EGils* 1, 8, d. sôlar frôns *SNE* II 196, d. lopts ljósgims *Leið* 35.

dogrurð se dagverðr.

døkk, f., (-var), vandfyldt fordybning, ø, kær, d-var skin, vandets glans, guld, *pKolb* Lv 12; våpna d., våbenvæske, blod, *Kolli* 4 (skrevet doct i hds).

døkkvalr, m., i kenningen dolgbrands d. *Glúmr* Lv, dolgbrandr, sværd, hvis døkk, væske, blod; blodfalk = ravn, *jfr* i øvrigt døkkvalr.

dóð, f, *handling, især god, tapper, handling*. *Hamð 6 (= Ghv 4), Þorm 1, 9, slík d. Harkv 12, dýrar d-ir Has 15 (om guds gærninger), haps d-ir ESk 6, 69, frama d-ir Hálfs IX 19, vísa d-ir Rst 2 (om Olafs jærtagn), joſurs d-ir ESk 6, 12, Arbj 1; drýgja d. Eg Lv 6, GSárs 21, vinna d-ir ESk 6, 13; margfrømuðr d-a e-s Arbj 12, rœkir d-a Heinr; vísi d-a, gud, Líkn 12; frár d-a Rst 25, d-um rakkr, Nj (XII) 1; skipta d. sinni, ombytte sin manddom, bravhed, vise sig falsk, utro, pjóðA 3, 11, daða pklypp uforståeligt. Pl. dæðir Karlevi. Jfr haps-, mann-, ó-*

dóðugr, adj, dådrig, d-t hold Mey 40.
dókkmarr, m, ‘sort hest’, víka d., *vigenes, sœns, sorte (begede) hest, skib, Bjhit 2, 19.*

dókkkr, adj, *mørk, sort, d-var konur, mørkladne kvinder, Sól 58, d-vir flokkar, om djævlenes skarer, Lil 84; d-k skør, mørkt (ulvegråt) hår, Arbj 3; d. hravn pjóðA 3, 15, Reg 20, d. hrékkviseiðr lyngs (slange) ESk 6, 16, d. ormr (Ormen d. lange) Anon (X) B 10 a, d. drómundr 2, 19.*

Rv 26; d-var hlíðir Hhund I 47, d-vir hamrar Bergb 1, d. hellir, mörk klippehule, Rv 3, d-k bára, Anon (X) I B 10 a, d. marr (havet) Árn 5, 24; d-k róma, kampan, på grund af den tætte pile- og spyd-regn, Ormsþ IV 4; d. dreyri Árn 5, 21. — Hvad vulken angår, findes den altid rimende på ø (: kløkk-, søkk-, støkkva, hrékkvi), undt. Anon (X), hvor rimordet er nøkkvi, vistnok foreligger dér et unøjagtigt rim. Jfr firna-, ham-, ó-.

dókksalr, m, ‘mørk sal’, plojt 2, 7, men ordet passer ikke i sammenhængen og må være forvansket, den øvrige del af keningen er svana dals, = havets; mulig er dagvélir det rette. I øvrigt findes v. l. som døggsala, diupsala, dockvalar.

dókkva, (-kða, -kðr), *formørke, fordunkle, (heimr) dókkvir sið manna, verden fordaer ver folks sæder (tro), Has 55; upers. dag d-köl, dagen formørkedes, SnE II 196.*

dókkvalr, m, ‘mørk falk’, d. dolgbands Odins (eller valkyrjens) mørke falk, raven, Glúmr Lv; i øvrigt er v. l. dolgbrands det rigtige, s. d. og dókkvalr.

E

Dette bogstav repræsenterer to oprindelig adskilte lyd, åben (æ, Ө) og lukket (e), hvoraf den første er i-omlyd af a, også i forbindelsen ei, ey; disse lyd er vistnok temmelig tidlig faldne sammen eller har nærmest sig i hvert fald så meget til hinanden, at skjaldene i deres rim ikke har kunnet tage hensyn til forskellen; i de ældste digte findes allerede sverð: ferð Glðr 7, veðr: kveðja Skall 2, flet: set Hjl 18, dreng: fengit Eg Lv 34, Eirekr: snekkjum Sindr 7, veg: segja Eyr Lv 1, Gerðr; verði Eyr Lv 13; i flere af disse tilfælde står e mellem v og r eller efter v, i andre kan den forklaring ikke gives. Til trods for de anførte eksempler er det dog som om de ældste skjalde mest rimer e : ө og e:e. Jfr Norsk-isl. kultur- og sprogforhold. Den 1. grt. afhdl. gör forskel på seþo: seþo på den ene og ver: vér på den anden side, men i dette sidste eksempel er e netop oprindeligt e (verr = lat. vir); overgangen er således (forlængst) fuldbyrdet før midten af det 12. årh. Her gøres ingen forskel på disse lyd. v-omlyden af e er her gennemført; derimod anføres her (under e) efri (efstr) og eðli (ikke øfri og øðli). Om synkope af e i ek, es se disse ord.

Ebrón, f(?) Hebron, Pét 20.

eða, *konjunktion, eller, mellem to ord eller sætninger, 1) adskillende, således at det ene udelukker det andet, fé e. fjor Hávm 58, nú e. í gær Hamð 30, gestr e. þulr Vafþr 9, sárr e. braut kominn Hfr 3, 24, feigr e. Danmørk eiga Arn 3, 5, braut komumk e. liggium hér Þorm Lv 20; i opregninger, Hávm 86. — 2) om svage modsætninger, der ikke absolut udelukker hinanden, mildr e. matar góðr Hávm 39, jfr Fáfn 6, Hhund II 7, Vafþr 20, slikr e. meiri Eg Lv 34, land e. lengra stundu Þkolb 3, 6, fé e. fljóðs munuð Hávm 79. — 3) om modsætninger, ligegyldige med hensyn til hvad der gøres eller vælges, binda e. berja Hamð 22, á fjalli e. á firði Hávm 116, Fengr e. Fjolnir Reg 18, Glúmr e. Skúma HolmgB 3, sló e. þó út flæmði Sigv 10, 2, elztr ása e. Ymis niðja, ældst, være sig af jætter eller aser, Vafþr 28. — 4) e. kan blive så svagt skillende, at det bliver omrent lig ok, og (jfr S. Bugge Tidsskr. f. Philol. VIII, 57), máni e. sól, dagr e. nött, vetr e. sumar Vafþr 22, 24, 26, vega e. val fella (hvis teksten her er*

rigtig) *Sigsksk 37; om eða Lok 33 se hórr.* — 5) endelig bruges e. som en overgangspartikel — uden at betegne nogen modsætning —, e. hverr á skipit *Hárb 7, jfr Lil 65*: e. þóttiz þú, ..., e. hugoðir þú; vituð enn e. hvat er nærbeslægtet hermed *Vsp 27 o. s. v.* — 6) ejter e. staar ella *Am 14, þó*: e. þó *Sigv 10, 2.* — I den ældre digtning findes kun formen eða (jfr *Sigv 10, 2*), eðr findes som virkelig form først i 14. årh. At eðr (i ældre digte) findes i yngre håndskrifter er uden betydning.

eðli, n, 1) oprindelse, herkomst, hvort e. var *Hálfs IX 1*, hvars e. menn kunnu *Hebr 3 (skr. q)*, e-um góðir (þjónar) *Sigsksk 70; her bør mulig snarere skrives øðli (s. d.)*; una e. *Fj 5* betyder vel ‘at være tilfreds med sig selv’, idet e. her er nærbeslægtet med den følgende betydning (una e. = una sér, være tilfreds med sig og sin stilling). — 2) natur, naturlige egenskaber, jarøligt e. *Hsv 143*, boeta e. (manna) *Od 28*, guddoms e. *Heilv 4, jfr Merl II 97*, e. ættar *Hhund II 20* er rimeligt fejl for øðli.

eðlingr, o: øðlingr, v. l. for ynglingr, *Harkv 4.*

eðlvina, f, *Hyndl 46, 47*, er sikkert en forvanskning; S. Bugges — grafisk set meget ringe — rettelse: Óðs vina, har vist truffet det rigtige.

1. eðr, = eða, s. d.

2. eðr, konjunktion, = enn (jfr seðr: senin), fremdeles, endnu, knátti e. *Rdr 4 (el. her: jordum?)*, e. af sér *Haustl 14*, e. ólaus *Haustl 19*, e. fróggum þat *Edáð 4*, munk e. *Þorm 2, 20* — alle 3 (sidste) steder sikret ved rimet.

1. edda, f, oldemoder, som egennavn, E. aldinsfalda *Rþ 2; jfr SnE I 538.*

2. edda, f, navnet på Snorre Sturlusons bog om skaldesproget (jfr *SnE II 250*: bók þessi heitir e., jfr *SnE II 532, 428*); e-u regla, reglur, eddaens forskrifter (om skjaldebenævnelsen) *Lil 97*, *Gdþ 2, e-u list, eddaens kunst, Gd 78. Jfr Symons' afhdl. 1898, E. Magnussons 1896 (i Sagabook), KGíslasons i Aarbb. 1884.*

edik, n, eddike, *Mgr 30.*

ef, konjunktion, hvis, 1) med indikativ, for at betegne noget som (hypotetisk) virkeligt eller som forudsat virkelighed, som oftest henhørende til nutid eller fremtid fra den talendes standpunkt, underiden også til fortiden, e. við víg varask *Hávm 16*, e. hann fellr í frá *Grí 38*, e. hoggvask (rettere: ljúgask) orðum á *Reg 3*, e. vita lystir *Hebr 5*, e. skulu leggja mik *Hjr Lv 27*, e. skal einn ráða *Harkv 6*, e. þogn of get *Hjl 3*, e. skulum berjask *Sigv 11, 9*; e. þá kom *Fj 16*, e. lengi bórum lægra hlut *Hhund II 21*; e. ek boeti pér, hvis jeg går ind på at give dig bøder, *HHj 27*. I enkelte tilfælde findes en sådan ef-sætning efterfulgt af konjunktivsætning, som f. eks. *Vafþr 20, 22, HHj 21*; til denne sidste hører da ef ikke, idet konjunktiven selv er hypotetisk. — 2) med

konjunktiv for at betegne antagelse eller uvished hos den talende (derfor kan det således antydede godt komme til at blive eller foreligge som noget virkeligt, faktisk indtræde), e. megin *Grí 53*, e. vreiðr sér *Lok 15*, e. mættak hitta *þry 3*, e. geta mættir *Fáfn 40*, e. gumar vissi *Reg 20*, e. sok rækak *St 8*, e. konungur vildi hejja *Vell 21*, e. løfda gramr lifdi *ESk 6, 70*, e. røskvask næði *St 11*, e. vissi viðfarar *Krm 26*. — 3) i indirekte spørgende sætninger, om, om ikke, veitz e. biggjum *Hym 6*, spurðu, e. væri kominn *Hávm 109*, mælti, e. mundu sættask (talte om, hvorvidt, spurgte om) *Am 48*, segi mér, e. heyri *Gunnl Sig 2*, hafi frétt e. nokkur (synd) væri *Lil 60*, lit, e. pik lostna hefr *HHj 29*. — 4) nær beslægtet hermed er telk undr, e. Agna her þóttí *Yt 10*. — 5) substantiviseret, tvivl, fyr utan e. *Mv III 25.*

efalauss, adj, uden tvivl, vertu e., nær ingen tvivl, *Mgr 18*, e-t er þat *Gdþ 47.*

efask, (-aðisk, -aðr), tvivle, nære tvivl, e. í e-u *Gd 64.*

efla, (-ða, -ðr), 1) gøre stærk, kraeftig (af afl), e. e-n, gøre en stærk, støtte en, *Sigv 2, 12, Ólhv 2, 7*, e. e-n giptu (dat.) *Am Arn 1, ljóð e. til þrifa Hsv 145*, e. ýta, om *Kristus, Gd 74*, e. ossa vón *ESk 6, 4*, ríki eflar *Ótt 2, 8*, vesa eflar, blive støttet, *þjóðA 1, 1*, e-sk til e-s *Merl II 4, absolut sst II 31*, e-sk við e-n, blive støttet af en, *Hyndl 15*; e. móð, bestyrke mod, *Heilv 6*, e. ráð rekka liðs, støtte menneskenes kår, *Gml kan 1, 1*, e. andar prýði, styrke, foruge sin sjæl(s udstyr), *Merl I 66*. — 2) udføre noget, især med krafft, e. hjaldr *Ht 94*, e. víg *Gríp 12*, e. járna glym *Jóms 7*, e. prek, udfolde krafft, *Jóms 12*, e. tafl, spille tavl, *Rv 1*, e. steflig orð *Lil 51.*

efild, *Merl I 67*, er vist forvansket, eller: cæztr e. (dativ), ypperst ved sin hjælpnde krafft?

efli, n, krafft (af afl, jfr ofrefli), findes kun *Guðr I 27*, men her skrevet elvi, strengja e., gøre sin kraft stærk, opbyde al sin kraft.

eflir, m, som støtter, giver krafft, udfører noget med krafft, e. hildar veðrs, krigers, *Katr 43*, e. blóta, hedning, *Katr 39*, e. vingardós, om biskop *Gudmund, Gd 10, jfr Pét 32*, e. árs, *Kristus, Líkn 47*, e. alls sóma, d. s. *Leið 39*, e. krapta, som gör mirakler, *Gdþ 32*; e. svinnu, som viser klogskab, *EGils 1, 8. — Jfr hríð.*

efna, (-da, -dr), 1) udføre, e. hefnd *Skall 1, Od 5, Rst 5*, e. vorð óta *Od 3*, e-t lof *Gdþ 48*, oss réð e-sk þrifnuðr, lykke blev os til del, *ESk 6, 3.* — 2) holde, (især holde et givet løfte) e. heit *Pl 31, Jóms 43*, e. alt, holde alt *Am 104*, efndir eiðar *Grip 46, absolut Oddrgr 10, hygg e. Háv 3.* — 3) overholde, e. boð (guds bud) *Lil 14.*

efnd, f, udførelse, virkeliggørelse, taka e. e-s, udføre noget, *Þorm 1, 1*, e. afreks orða gerðisk, de djærvæ ord blev fyldest-gorte, *Balti 1*, e. fylgði því es réð mæla,

hvor han sagde, blev udført i virkelig-heden, til ord svarende handling, Arn 3, 5 (i alle tilfælde slutter e. sig til efna, betydning 1).

efni, n., 1) stof, materie, e. mærðar, digtningsæmne, Árbj 15, yrkis e., d. s., Jóms 11 (eller ét ord?), e. (kvæðis) Katr 51, e. ills begns, stof til et slet menneske, St 11, e. vetrungs, stof til en årgammel tyr, en spæd kalv (ironisk), Anon (XIII) B 8, e. konungs, kongsæmne, Ragn V 2, e. styrjar stofnask, stof, anledning, til kamp er ved at dannes, GSúrs 2, e. hræva, det stof (til føde), som lig frembyder, udgør, pmáhl 15, setu e. stof, anledning, grund til at blive (på samme sted), Eyy Lv 1, litl e., lidet grundlag, Herv I 2, eigi minni e. ingen ringere foranledning, Halli 3, af slíkum e-um, når stoffet er således, når det forholder sig så med grundlaget, omstændighederne, GGalt 3, e. at hefna Nj 28, GDropl 2, Anon (XIII) B 37, selja e. til annars, give anledning til andet, GSúrs 17, e. at ganga fram HÁV 8. — 2) stof til at kunne noget, midler, gode kår, e-um bykkir bezt at búa, det anses bedst at bo, når midler er forhånden dertil, Mhv 18. Jfr byskups-karls-, konungs-, máls-, yrkis-.

efri, efstr eller øfri, øfstr, adj, (af of. i ofar), komparativ, 1) höjere, længere oppe (rent lokalt), e. skýjum Hhund II 4, GSvert 9, e. gómr Anon (X) I B 7, fara e. e-m (om hjorten) Hhund II 38, e. qllum, om gud, Leid 33, (v. l.) ESk 6, 5, e. stjornum, ligeledes, Gd 43, e. englum (v. l.), ligel. ESk 6, 5; sferas efri, de höje, Lil 72, et efra, omkring i det øvre, den øvre del af Norge (har vel hensyn til Olafs magt fra først af i Oplandene), Sigv 12, 21; således bør der vist også læses (for ens e.) Arn 6, 18. — 2) overført, om den, der er (bliver) den stærkeste, ofrhugi enn e., som sejrherre, Stúfr 2, verða e. Hár 18, Am 53, Hálfs VIII 3, 5, hafa e-a hlut Hálfs IX 11; e. scemð, höjere hæder, Mdr 9. — 3) den bagerste (af to), den senere (sidste), e. aldir, senere slægter, Gdþ 49, e. aldr, höjere alder (livets sidste [halv]del), Merl II 58; e. uriktig v. l. for joþri Yt 25. — Superlativ slutter sig altid til den sidst anførte betydning i komparativen, den sidste, den bagerste, fyrstr ok e. Lok 50, 51, mál et e-a Oddrgr 15, e-a sinn Rst 15, e-i dagr Hsv 147, þeim gef ek erni e-um bráðir Orv IV 8, e-i dómr Has 6, Líkn 26, Lil 70, — bagerst, e-t í flokki Skúli 1, 3.

efsa, (-ada eller -ta?), afhugge, e. skor hijorvi Sigv 12, 4.

efstaknæ, n., blandt sáðsheit, pul IV ddd 1.

efunarlauast, adv, uden tvivlen, Lil 50.

1. **egðir**, m., 1) örн, pul IV vv. — 2) ulv, pul IV ee 1.

2. Egðir, m, pl, beboerne af Agðir (sydlige Norge), ploft 2, 3, BjH 2, allvaldr E-a, norsk konge, pjóðA 3, 6, dróttinn E-a, d. s., pSjár 3, stillir E-a, d. s., Steinn 3, 7, Sturl 3, 17, fylkir E-a, d. s., ESk 6,

26; andspillir E-a (v. l. A-a), kalder GSúrs-son sig selv, GSúrs 14; E-a byr, Agdernes bygd, Agdir, Hál 15, E-a fjoll, fjældene på Agdir, Rv 18.

1. **egg**, n, æg, koma ór e-i Harkv 4, ljósta fílu e-i, slå med råddent æg, GSúrs 11.

2. **egg**, f, (-jar; -jar), æg, især sværdsæg, mækis e. Vgl 33, Hamð 15, með e-ju, langs æggen, HHj 9, hyppigst i pl. (hentyder til tveæggede sværd), Rdr 6, Eg Lv 33, Skí 25, Hávm 148, Hamð 25, svalar e-jar Hyndl 15, deyfa e-jar Hávm 148, Eg l. c., rjóða e-jar Gríp 50, halda und e-jar HolmgB 8, frón e. ESk 6, 29, Gisl 1, 17; brún e. Sturl 5, 20 — om en økses æg, fyr e-ju Skall 3. — I kenninger for kamp, e-ja at, Hjl 9, e-ja dolg pjóð Lv 3, e-ja skúr Sjórs 3, e-ja leikr pjóð 4, 1.

eggdauðr, adj, død for sværdsæggen, våbenbidt, eir menn = valr, de faldne, = valr, falk, Gát 1.

eggdjær, adj, djær ved sværdet, dritsig til at bruge sværd, Stúfr 2, Steinn 3, 7, 13, Isldr 15.

eggfallinn, adj, hvis æg er ødelagt (ved et skår), e. hjorr Korm Lv 25.

eggfáinn, v. l. for eggfár.

eggiár, n, ‘sværdsæggens vrede (eller: skade?)’, kamp, e-s eisa, sværd, Sturl 4, 19 (v. l. eggfáinn urigtigt).

eggfránn, adj, hvis æg er sharp, skarpægget, e. hjorr Hálfs IX 21, Dhred 10.

egghríð, f, ‘sværdsæg-byge’, kamp, Ullr e-ar, krigar, Jóms 43, e-ar ský, shjold, Sturl 5, 20; Arn 5, 15, ESk 4, 2.

egghúfir, m, er blevet opfattet som ‘æg-formet húfr (s. d.)’, og skulde betegne hele skibets ovale form, mulig er dog e-en bestemt planke i skibet, e-s elgr, skib, pul III 4.

egghvass, adj, med skarp(e) æg(ge), e-t éarn Sigsk 68.

eggja, (-jaða, -jaðr), 1) egl. ‘danne æg’, skærpe, hvæsse, þarfat járn at e., ptjald. — 2) som oftest i overført betydning, ‘at göre en sharp, modig’, ægge, opmunstre, ophidse, e. argan, sætte mod i den feje, Krm 22, dælt vas at e. óbilgjarnan Sigsk 21, Am 58, hvern e-r þik Sigv 11, 10; e. ofgamans, lokke til kædelig lyst, Sigrdr 32; pjóðA 4, 15, Líkn 48; ofte i medium ‘ægges, drives’, med gen. e-jumk hœfs, jeg drives til, hvad der er ret og passende, pmáhl 9, vér e-jumk þess porf 2, e-sk vígs Hharð 13, e-sk styrjar Hl 23 b, e-sk snarræða Kolb 2, 2, e-sk at leggja Drv (XI) 8; — part. act. eggjandi: e. eggþinga, krigar, Hl 29 a, e. þrifa, som opfordrer til bod og bedring, om den hellig ånd, Heilv 16, e-jendr Ánon (XII) B 4 er vist-nok fejl for eggviðu; — part. pass. egg-jaðr: e. á hvot, ophidset til, d. v. s. ivrig efter, raskhed, rask handling (jfr eggja á, tilskynde til, Nj I 53), porm 1, 7. Jfr mordeggjandi, veðr-, þing-; tíreggjaðr samt hard, starr. (i hvilke tilfælde eggjaðr dog kan være dannet af egg).

eggjumskarpi, m, ‘den skarpæggede’,

blandt sværdnavne, *pul IV l 4* (v. l. skarði i ét hds.).
 eggileikr, m, 'sværð-leg', kamp, *Háv 6*, e-s hvatr, rask til kamp, *Qrv IX 32*, e-s hvøtuðr, kriger, *Guðr II 31*, e-s eldskerðir, d. s., *pKolb Lv 7*.
 eggilituðr, m, 'sværðsæg-farver', kriger, *Gldr 5*.
 eggmóðr, adj, 'sværðsæg-sløvet', dræbt ved sværd, e. valr, mand (mænd) dræbt ved sværd, *Grí 53*, *Hamð 30*.
 eggmóinn, m, blandt dværgenavne, *pul IV ii 6*.
 eggmót, n, 'sværð-møde', kamp, eiga e, *Hl 31 a*; e-s ljós, sværd, *Líkn 9*, e-s meiðar, krigere, *Rst 10*; e-s ósynjur, valkyrjer eller kvindelige krigsvæsener, *Vgl 2*.
 eggrjóðandi, m, 'æg-rødfarver', kriger, *Arn 3, 2*.
 eggroð, n, æggens rødfarvning, vera at e-i, deltagte i kamp, *Qrv VII 2*.
 eggskeindr, adj, ved æg såret, ved æg tilføjel, e-ar undir, ved sværðsæg tilføjede sår, *Hást 1*.
 eggteinn, m, det i den øvrige jærnmasse indlagte stål, der udgør den egenlige (sværds)æg, e-ar *pul IV l 10* (i pl., hen tyder til tveæggede sværd).
 egg tog, n, æggernes, ø: sværrets, dragen, at e-i, hvor sværd drages, i kamp, *Hjl 14*.
 eggveðr, n, (-rs), 'æg-storm', kamp, e-s Ullr, kriger, *porm 2, 9*, før e-s, tog til kamp, *pKolb 3, 9*.
 eggviðr, m, 'æg-træ', kriger, *Vígl 5*.
 eggþeyr, m, 'æg-(tø)vind', kamp, øserunnn e-s, kriger, *Kolb 2, 1*.
 Eggþér, m, en jættekvindes hyrde, *Vsp 42*.
 eggþing, n, 'æg-ting', kamp, e-s, gen. абсол., til kamp, *Vell 23*; e-s almr, mand, *Nj 1*, e-s boði, d. s., *Grettis 54*, eggjandi e-a, kriger, *Hl 29 a*.
 eggþrima, f, 'æg-torden', kamp, *Eirm 8*, *Anon (XII) B 14*.
 eggþruma, f, 'æg-torden', kamp, *Hæng II 4*.
 eggþunrr, adj, hvis æg er tynd, ø: skarp, e-nn øx *Snjölf 1*.
 Egill, m, navn på forskellige personer, — sagnkonge *Yt 17*, (anden) *Hálf IX 12*, — Völunds broder, den fortrolige skytte, *Vgl 2. 4*, hlaupsldr E-s gaupna, sild som løber ud fra Egils hænder, pilene, *Evv Lv 14*, hryngráp E-s våpna, den fra Egils våben (buen) udgående hagelstorm, pilebygen, *Hjr 1, 8*; — en jætte, *Hym 7*; — Egill Skallagrímsson *Eg Lv 26*, *Ísldr 10*; — islander (10. árh.) *VSt 1*, — nordmand (11. árh.) *Pham 1, 1. 2, 2*; — egils *Krm 5* er uden tvivl fejl for ægis, og *Ragn VI 2* før cegir.
 egli v. l. til oglir s. d.
 egna, (-da, -dr), 1) anbringe mading (agn), e-m hagnar vel at e., at mede, fiske, *Sigv 13, 1*, e. oxa hofði á ongul, anbringe oksehovedet på krøgen, *Hym 22*, egnd

snara, opstillet snare (egl. en snare forsynet med mading), *Grett 1, 6. — 2* e. sverði, løfte sværdet til hug, *Ht 58*.

egypzkr, adj, ægyptisk, *Mey 14*.

egzkr, adj, fra Agdir, Haraldr enn e-i *Gautr II 2*.

ei, nægt. part., findes ikke i noget ældre hds. (*Hávm 39* beror det sikkert på fejlskrift) og næppe i noget digt som virkelig form, undt. *Gdþ 19*. *Krm 1* er ei sikkert fejl (for æ) og 27 ligeledes (ei munu f. eigi m. eller munuat), ligeledes *Eviðsj 4*: berum ei (for beruma).

eið, n, landtange, istme, skeiðr láta e. hlífa sér, skibene ligger i læ af en istme, næs, *pjóðA 1, 22*; logðis e., sværrets istme (land), skjold, *Gldr 8*; e. grammis, ormens land, guld, *SnE II 198*, linns e. (pl.), d. s., *Katr 26*. — Som stednavn, Ed, til E-s *Sigv 3, 2*, i plur. til E-a *Ott 2, 18*, frá E-um *Sigv 3, 3*; — E. (i Trondhjem), á E-i *GrHj 4*. Jfr eiði.

eiða, f, moder, *pul III 2 b*, *Gautr II 2*, *EGils I 30*; e. orms våða, Tors moder, jorden, *Ht 3*.

Eiðaskógr, m, Edskoven (på grænsen mellem Norge og Sverrig), *Sigv 3, 8. 14*.

eiðbróðir, m, edsvoren broder, fosterbroder, e. arnar, ravn, *Harkv 4*.

eiðfastr, adj, eedbunden, samvittighedsfuld med hensyn til sin ed, edstro, *Halli 2*.

eiði, n, = eið, e. hringa, sværdenes land, skjold, *Harð 5*.

1. eiðr, m, ed, e-ar, orð ok sceri *Vsp 26*, blót né e-ar, banden eller eder, *Lil 71*, e-a fulltrúi, fuldt pålidelig med hensyn til sine eder, hvis eder man kan stole på, *Brot 2*, ráða e-um *pjóðA 1, 5*, sverja eið *Sigrdr 23*, vinna e-m e-a *Vgl 33*, *Vígl 1*, selja e-a *Brot 2*, *Helr 6* (her om trolovelseseden), biggja e-a *Eg Lv 16*, nýta e-a *Rv 5*, halda e-a *Brot 18*, efna e-a *Gríp 46*, pyrma e-um *Gríp 47*, e-ar bíta e-n *Hhund II 31*; láta einn eið alla verða, lade én ed ramme (gælde for) alle, lade alle rammes af det samme, *Sigv 5, 8*. — eiðs fjarðar pdr 10 kan antages at være fejl for eirfjardar, s. d. — eiðs haukar pþyn må være kenning for ravne, men hvad e-s her betyder er usikert. eiðr Eg Ber må være fejl, vistnok for lyðr. Jfr baug-, våpn-.

2. Eiðr, m, mandsnavn, *Eiðr Skeggjason, Tindr Lv 2*.

eiðrennir, m, blandt elvenavne, *pul IV v 3* (v. l. eidrennir, eiðr eimir); navnet er enestående ved sit kön; alle elvenavne erellers hunkornsord. 'Som løber over cið' Meissner.

eiðrofi, adj, edbryderish, som har brudt sin ed (rjúfa eið), gerask e. *Merl I 18*, eruð e-a *Brot 16*, gera e-a *Helr 5*.

eiðsótt se eiðserr.

eiðsvari, adj, edsvoren, som har ved ed bundet sig (til en anden), e-a víkingar, om Tor, *Loke og Tjalve*, *pdr 8*.

eiðserr, adj, edsvoren, hvorpå der kan aflegges ed, e-t es þat (v. l. uriktig eiðsótt), *Eg Lv 16*.

eiðvandr, adj, omhyggelig med hensyn til sin ed, samvittighedsfuld, om Hakon jarl Vell 7, om kong Hakon d. gamle Sturl 6, 4.

1. eiga, f, ejendom, besiddelse, Lok 65, Sigs 47.

2. eiga, (átta, átrr), 1) eje, besidde, om konkrete genstande og lign., e. alt Nkt 7, e. (sverð) HHj 9, Óðinn á jarla Hár 24, e. stað Álv 3, e. sali Vsp 5, e. mankynn Hár 31, e. heima Hhund II 5. 6, e. bú Hár 6, e. mæti Vol 14, e. tvær geitr o.s.v. Hávm 36, e. hver (kedel) Hym 39, tqflur es áttar hofðu Vsp 61, e. nest á frestum, have til gode, kunne vente, Egilss (XI) 4, — om egenskaber, e. sól, have sjæl, GSúrs 9, e. sefa Fj 4, e. hug Sigs 61, e. hverfan hug Sól 31, e. móð Ghv 3, e. hyggju Am 2, e. afl Hár 26, e. líf Reg 3, — om forhold til personer, e. fóður Fáfn 2. 5, e. móður Hyndl 13, e. son Rp 36, e. erfinytja Sigs 26, e. arfa erfinytja Eg Lv 42, e. erfivgrð Nkt 3, e. bur Lok 27, e. mart barna Nkt 8, e. ætt Hhund II 18, e. ætt saman, have fælles herkomst, Fáfn 13; þanns e. vildi, have til ægte, Sturl 3, 19, Hhund I 37, e. konu HHj 25, Gríp 42 o. s. v. (utal af eksempler), e. eingadóttur Onars Hfr 1, 5, e. Ingibjorgu Jóms 45; e. dróttin Eyy Lv 10, e. vin Hávm 44, e. sér fulltrúa Sigs 14; e. saman rógsmenn, have indbyrdes bagvaskere, porm 1, 4; jfr eigi hann joðnar, jætterne tage ham, Am 33. — 2) have (være sysselsat med), e. annat at drykkjumóglum Harkv 13, e. sýslur Hhund I 17, e. alfa-blót Sigv 3, 5, jfr e. veg, vega, have veje, være undervejs eller være i bevægelse, om personer, Grett 2, 7, Hák 9, om elve, Grí 26, e. gøtur til goðs Sól 74, e. e-t við e-n, have noget med en at göre, Guðr III 3, e. odda messu Krm 11, e. geirs geigurþing við e-n, have kamp med en, Hfr 3, 9, e. hjaldr við e-n Edáð 8; absolut, e. saman Hl 17 b, e-sk við, have med hinanden at göre, Nkt 77, illr at e. við, vanskelig at have at kæmpe med, Jóms 26. — 3) have, (om rádighed), e. i annars brjóstum Hávm 8, e. röð e-s Alv 4, e. vald Hár 25, e. und sér, være mægtig, Mhkv 25, jfr e. vald und e-m, have sin magt fra en, Hfr Lv 9, e. und qðrum, have hos (tilgode hos) en anden, Hsv 29. — 4) med adj. neutr., e. ólfat, have (så og så meget) tilbage at leve, GSúrs 14, e. hljótt, have det roligt, leve i fred, Am 56, e. hoegt, have det godt, være tilfreds, Hák 2, e. gótt við e-n, stá i godt forhold til en, St 22, e. varit til e-s, have forudsætninger til noget, ársag til noget, Mhkv 2, e. heimilt, have lov til, Mhkv 3. — 5) andre forbindelser, e. fyr hendi, have en rejse at foretage, Sigv 3, 13, e. tóm, have ledige stunder, Am 63, e. veru, have (trygt) sted at være, have ret til at være, Fj 2; — ofte med sér, es sér né áttit, som intet ejede, Am 99, e. sér veru í vó, have et (trygt) ophold i fare, Hávm 26, e. sér

ogóða móður Harð 3; — med til, e. e-t til, besidde noget (egl. have noget på rede hånd), Anon (X) III B 1; — med infinitiv (for objekt), e. at heita, have det navn, Rp 45. — 6) et par isolerede udtryk: e. gildi, skulle tage, have ret til at få, kræve, erstatning, Vsp 23, — e. sakar, have skyld, have udøvet krænkelse mod andre (for hvilke man kan vente hævn), Hár 12. — 7) med part. pass. (uden at det samlede udtryk kan siges at være perifrastisk i egenlig betydning), e. eiða svarða við e-n, have, besidde, aflagte eder overfor en, overholde sine aflagte eder overfor en, Akv 30, e. ulfa alna, have ulve fødte, have ulvengel, Hhund I 39. — 8) hyppig med infinitiv (med eller uden at), have at, kunne, være forpligtet til, burde, (egl. ‘have noget til at...’, derfor ofte med et subst.) e. dôð at drýgja Eg Lv 6, e. at føra Korm Lv 25 jfr 39, e. rjóða EValg, e. varða Hfr 3, 14, e. (at) gjalda Eg Lv 20, Hhund I 11, Refr 2, 3, e. ráða láði Koll 4, e. launa Am 13, e. forðask Hhund II 32, e. at minnask Sigs 56, e. at fréttu Am 81, jfr fæst eigi því nítu, intet skulde kunne hindre det, Am 34, fár átti fagna Krm 19, e. at hrósa Herv I 1, vér ættim kalla á Jésúm Lil 50, e. at heiðra Gd 24. — Part. act. eigandi, hugar e., modig mand, Herv III 17 jfr 6, eigendr, om Sigurd fafnisbane alene, Guðr II 5, jfr KG. Nj. II, 562 f.), e. oglis túns, rige mænd, mænd, Katr 15.

eigi, nægt, part., ikke, (findes under tiden, hvor den uden tvivl har fortrængt at føjet til verbet, f. eks. sparði eigi hilmir (for sparði) Hhund I 9 (jfr Gerings Wörbt. sp. 183); hygg e. beð byggva pklypp, drakk e. ek drekku Sigv 7, 8, oss hlcegir bat e. Korm Lv 2, e. hugðak Ellu Krm 24, geig es pik sék e. Has 16, at gáir e. Hávm 114 o. s. v. e. engi = allr (jfr den pros. bemærkning) SnE II 192. jfr Neckel, Zs. f. vergl. sprachforsch. 45 bd.

eigin, n, blandt navne på sæd, pul IV ddd 1; jfr no. eigin(d) ‘kornspirer på ageren’ (Aasen):

eiginbrúðr, f, ægtehustru, Pl 17.

eiginkona, f, ægtehustru, Hsv 10.

eiginkvón, f, s. s. foregående, Katr 26.

eigimáðr, m, ægtemand, Katr 18.

eiginn, adj, egen, e-t ríki Ht 14, e. un nandi Mv I 4.

eign, f, ejendom, besiddelse, e. ok aud salir Fj 7. 8, e. fóður Oddagr 14 (næppe at forstå ‘besiddelse af sin fader’, ‘det at have ham levende længe’), leggja e. á e-t Sigv 11, 14, e-ir lofða, besiddeler, gårde og landtilliggende, Sigv 11, 5, e-ir goda, gudernes boliger, Vafþr 50, = vé i det følgende vers; kalla e. á e-u, erkære noget for sit, Lil 84. — Jfr viðr.

eigna, (-ada, -adr), tilægne, give, e. e-m heimsku prött, tillægge en dumdriftighed, erklære at en er kraftig på grund af sin fremfusende dumhed, Hálfs IX 6, e-aðr

Gauti, viet Odin, Od 7; jorð e-uð Englum, land tilegnet, opkaldt efter, Anglerne, Merl II 2. — Hyppig i medium, e-sk, til-egne sig, komme i besiddelse af, erhværve, e. óðul Arn 2, 8, e. óðalvöllu Rp 36, e. fé eða munuð fljóðs Hávm 79, e. tign Pl 41, e. rúnar, lære runer at kende og bruge, Gríp 17, e. elli, blive gammel, ESk 11, 2, Pét e. smið, om en kirke, indviet til St. Peder, RKet, e. allt gott Gd 63.

eigra, (-áða, -at), bevæge sig langsomt (måske også besværligt), Hæng V 9, V 13. eihlifnir, m, skjold ('den altid, ð: godt, beskærrende'), pul IV r 3 (skr. eil.). Jfr Falk, Waff. 139.

eik, f, (pl. -r), eg, egetræ, pul IV kk 2, e. tekri við abbindi (om en sygdomsfjær-nelse) Hávm 137 (her mulig om frugten), bat hefir e. es af anunari (qðrum) skefr Hár 22, Mhk 26, en dýra e. Ólhelg 11, und e. borit Helr 6 (i de to sidste tilfælde har e. måske betydningen 'træ' i alm.); e. lífs greinar, livets eg (træ), jomfru Maria, Mdr 34. — Hyppig i kvinde-ken-ninger, e. arma Hallbj., e. aura Anon (X) III D, e. orma ness EGils 1, 7, e. ægis mána EGils 1, 18, e. hafuar glóða Katr 11, e. otrs nauðgjálda EGils 1, 19, e. oglis landa pomr 2, 25, e. laukा GSúrs 4, e. ols EGils 1, 34, e. gerðu Bjhit 1, 2; som halv-kenning Vigl 17; — i skibskenninger, e. hlunns Rv 12, men alene om skib: Hjl 1, Sigv 7, 1, Hárekr 2, Valg 6, Hharð 9, Ht 27. 72; — e. reikar, hovedhår, Árni 2, 1. Jfr lin., vín.

eiki, n, eg, egetræ(er), egl. kollektivt (men også brugt om enkelt eg), e. gróinn Sindr 5, i einu e. Gdþ 54, Oðins e., kri-gere, Hfl 8, en noget usædvanlig kennung, jfr Báleygs viðir; — farroðuls e., skjol-dets eg, spyd, porg Hóll; — skib (jfr eik), farligt e. Arn 2, 16, vandlangt e. BjóðA 1, 4, e. þótti gófugt Arn 2, 9.

eikikjóll, m, ege-skib, ýtir e-s, søfarer, Dhred 5.

eikikjolr, m, ege-kol, BjóðA 3, 8, Vigl 22. eikikyfia, f, ege-kölle, pskum, Qrv IX 68.

eikikøstr, m, ege-stabel eller tømmer-stabel (for derpå at foretage tigbrænding), hlaða e-u Ghv 20 (hvor hds. uriktig har-køstinn).

eikinn, adj, 1) stridig, rasende, uvenlig, (jfr no. eikjen "trættekær, ureddelig" Aa-sen), e. fúrr, om vaverluen omkring Gerðsal, Skí 17. 18 (betegner vel ildens hæf-tige opblussen, der hindrer, at man træng-er gennem den); e. (hjør, sværd), kamp-ivrig, Refr 1, 2. Jfr Sahlgr Edd-Scald 268 l. (urigt.). — 2) kraftig (i god mening), e-n Kráka (kraftig i forhold til sine 83 år) Gdþ 61. — 3) fem. som elvenavn, Eikin, egl. den rasende, Grí 27 (således cod. reg., medens andre hds. har ekin der kunde være part. til aka), pul IV v 1 (her kræver metrum ék-).

Eikinskjaldi, m, dværgenavn (egl. 'med ege-skjold'), Vsp 13. 16, pul IV ii 6.

Eikintjasna, f, en af Træls døtre (navnet egl. 'ege-pløkke', 'ege-løjrepæl', på grund af hendes beskæftigelse?), Rp 13. Ang. tjasna, se M. Olsen, Arkiv XXVI, 342 f.

eikirót, f, ege-rod, af e-u (v. l. -um), siddende på egerodder, Hausil 6.

eikismiðr, m, blandt øksenavne (jfr smiðr), pul IV ö 2.

eikiveggr, m, ege-væg (om skibets side), BjóðA 4, 2.

eikja, f, egebuls-båd, båd dannet af en udhulet egestamme, færgebåd, pul IV z 4, styr hingat e-u Hár 7. Jfr Falk, Seew. 92 ff.

eikrlim, n, ege-grene, i e-i (hds. -limy, kunde også rettes til -limum,, af -limar f. pl.), Merl I 26.

Eikund, f, ø ved Rogaland (Norge), Qrv VIII 5.

Eikundasund, n, Ekersund (Norge), pløft 2, 4.

Eikþyrnir, m, hjortenavn, Grí 26, hvor denne hjort nærmere omtales, pul IV cc 2; navnet "egetjörn" peger måske på de grenede horn.

eilifliga, adv, evigt, i al evighed, Lil 26, Gd 43.

eilifligr, adj, evig, = eilifr, superl. om gud, Mgr 16.

eilifnir se eihlifnir.

eilifr, adj, evig, evindelig, e. faðir, gud, Nik 1, 2, e-t veldi himna Heilv 18, e. brunnr Heilv 12, e-f vist Leið 40, e-f nauð Lil 73, at e-fu, i al evighed, Vitn 26. — Som mandsnavn BjóðA 2, 1.

eimgeitir, m, jættenavn ('dampende Geitir'), pul IV f 1.

eimi, m, ild, pul IV pp 1, geisar e. ok aldrnari (v. l. við aldrnara) Vsp 57, den første læsemåde synes at forudsætte en anden betydning end pul, og da 'damp', (jfr eimr og no. eim; nu betyder e. i islandsk 'svag reglugt', sml. da. 'em'), damp raser og ild; den anden læsemåde kan forliges med e. = ild, 'bål raser ved bål', jfr KG. Nj II 992; dette sidste, der jo er R's læsemåde, er vel det rigtige.

1. eimnir, m, sværdnavn, (vel af eimi eller eimr, ild, 'den flammande', v. l. eimr), pul IV l 9. Jfr Falk, Waff. 49.

2. Eimnir, m, jættenavn (= det foregående?), pul III 1.

eimr, m, ild, pul IV pp 1, gera céinn e-m, foranstalte megen brand, Eir, e. skaut hrími á her, ilden udspyede sod på mændene, pSjár 1, hyrr lék e-m með himni, "den ene himmelhøje ildsøjle slik-kede den anden" (KGisl Nj II 992), Sturl 6, 4; det er dog ikke udelukket, at e. her betyder 'rog', rigtignok findes denne be-tydning ellers kun Pét 3, hvor ordet be-tyder 'ram rog, em'; i kenninger betyder e. altid 'ild': børn e., guld, Katr 4, Gjallar e. EGils 1, 40; gunnar e. (ved rettelse), kampens ild, sværd, Ingj 1, 6, jfr Haka kleifar eimþreytir (ved rettelse), gavmild mand (armens ild = guldring), Jökull 1. Jfr glóð-, sund-, víð-.

eimuni, *m, nogen (noget) altid erindret, Bjhit 2, 6.*

eimyrja, *f, blandt ilds-navne, pul IV pp 2, men betydningen er sikkert ‘gløder’, ‘glødende aské’, (jfr no. e.), ægir er sem e-u hræri, havet ser (på grund af morild) ud som om man rodede i gløder, Frið I 7; Bergb 2.*

eimyrkligt (*skr. eimmyrk-, einmyrk-*), *adj, Bergb 11 synes at betyde ‘mørk på grund af damp, em’.*

eimpreytir, *m, ‘ild-udmøller’, Haka kleifar, söens, eimr, (ild), guldet, dets þreytir, overvinder, gavmild mand (ordet beror iøvrigt på rettelse), Jokull 1.*

einagi, *m, klædningsstykke, kappe (se SnE II 494, hvor ordet skrives eithagi og forklares ved ‘sleða’ o: slœða). ylgr e-a, kappens ulvinde (en hænende kennung for at betegne vedkommende kvindes grædighed, jfr sammenhængen), (grædig) kvinde, Bjhit 1, 1. Jjr Falk, Kleiderk. 161.*

einarðliga, *adv, rask og ligefrem, fri-modigt, unna drótmi e., elske gud oprigtigt, Heil 5.*

einarðlyndr, *adj, frimodig, djærv af sind, Nkt 77.*

einarðr, *adj, 1) frimodig, djærv (modsat falsk; af ein-harðr ‘hård, ubøjelig’), standhaftig, e. í sverða dyn Krm 23; låta e-t við e-n, vise sig oprigtig, uden falskhed, mod en, være venlig mod en, Hyndl 4. — 2) stadig, uafbrudt, e-t år, uafsladelig åring, Leið 11; e-t ntr. som adv, uafbrudt, ráða veldi e. Mark 1, 23; Sturl 7, 2, Gullás 1, Nkt 68; i formen einatt (den moderne form) Mv III 23.*

Einarr, *m, navn på forskellige personer, E. jarl på Orknøerne Arn 5, 5, — E. þambarskelfir Hhard 12, — E. Skúlason, ESk 13, 3.*

einbani, *m, ‘ene-banemand’, som ene dræber (en anden), e. burar Miðvitnis, Odin, Grí 5, orms e., Tor, Hym 22, jarla e., Hakon d. gode, Hák 3.*

einberni, *n, eneste barn, sön, Lil 56.*

eindaga, *(-aða, -adr), aftale en bestemt dag (til noget), e-aðr fundr ÞjóðA 4, 24.*

Einderiseyar se Inndyriseyjar.

Ein(d)riði, *m, 1) navn på Tor (egl. ‘som ager ene’; d blev tidlig indskudt; senere blev mandsnavnet E. eller — yngre — Indriði almindeligt), Haustl 19, pul IV d; hofs lond E-a ok banda, Tors og gudernes hov-lande (helligdomme), Vell 15. — 2) som mandsnavn, E. den unge (12. árh.), ESk 6, 45.*

eineygr, *adj, enøjet, om Odin, Harkv 12. einfaldr*, *adj, enkelt, usammensat, e-t boð, enkelt, klart, bud, Lil 14, e-t lof, enkelt ros, ros for en enkelt ting (esat lof e-t, berømmelsen er mangeartet), ESk 1, 3. — 2) oprigtig, ørlig, om apostlen Johannes, Alpost 4. — 3) enfoldig, auð-trúa er e. maðr Hsv fin.*

einfeldr *Harð 1 er uden tvivl fejl, vist-nok for einvaldr (auðs), s. d.*

einſcetingr, *m, enbenet mand, Anon (XI)*

Lv 1.

einſcetter, *adj, enbenet (af hvem det ene ben er afhugget), Grettis 3.*

eingabarn, *n, eneste barn, Herv III 7.*

eingadóttir, *f, eneste datter, Vol 36, HHj 36, Hjr Lv 2, Herv III 1; e. Ónars, jorden, Hjr 1, 5, e. Loka (ved rettelse), Hel, Nkt 9.*

eingason, *m, eneste søn, Gróg 2.*

eingavin, *m, eneste ven, fortrolig ven, Orv VIII 11.*

eingetinn, *adj, enbåren (unigenitus), om Kristus, Heilv 17, Lil 8, Gdβ 66, Mgr 25.*

eindi se engi.

eingr se engr.

einhagi se einagi.

einhhendis, *adv, egl. ‘med én hånd’, lige-frem, direkte, porv veil, men iøvrigt urigtig v. l. til Endils (jfr alshendis).*

ein(h)endr, *adj, enhændet, om Ty, Rún 23.*

einheri, *m, i sing, kun Lok 60 om Tor ‘som kæmper ene’³, ellers kun i pl, einherjar, om de krigere, som efter døden samles i Valhal og udgør dennes befolkning — ved siden af guderne —, og som udgør ragnarøks-hæren imod jætter og utysker, egl. ‘de som hører til, udgør én hær’ (jfr tveir ro eins herjar), Eirm 1, Hák 16, Vajþr 41, Grí 18. 23. 36. 51, Hhund I 38.*

Einherja, *f, spøgefuld betegnelse for en elskerinde (v. l. einhverja), Hár 30.*

einhlítr, *adj, ene tilstrækkelig, som er sig selv nok, e-t til yndis missu, Grettis 1, e. þóttumk of farar Hæng V 4, verða e. at orði Leið 34, Mgr 3, áhlaup munu eigi e-t Vigl 15.*

einhverr, *pron., som oftest einn hverr, nogen, en eller anden, Hávm 121 (vist i en interpolation), som v. l. til einherja Hár. 30.*

einigr, *= engi, ingen, kun i pl. e-ir, Jóms 1, acc. e-a Ragn VIII 2, men her vistnok fejl for andviga.*

einining, *f, enhed, e. sonn í prenum greinum, om treenigheden, Lil 1; Ndr 1, Heil 17.*

einir, *m, ene, enebærtræ, pul IV kk 2; e. hranna elds, guldet ene(træ), mand, Harð 13.*

eink, *f, kun i enkelte kasus, i førstær-kende betydning, ‘særdeles, fortrinlig’; gen. sing.: e-ar, e. meinn Gunnl Lv 2, e. mildr Rst 13, e. breiðr ESk 1, 3, e. tíðr, meget kær, Mark 1, 4, Koll 5, e. røskr Mhk 5, e. fúss Nj 16, e. gegn Hl 26 a, e. lágr Rst 35, e. snarla Rst 21; — gen. plur., e-a, e-a orr Jór 4; — dat. plur., e-um, fortrinsvis, slikt eru e. yrkisefni, Jóms 11, e. vandliga, meget omhyggelig, Sól 28.*

einka-, *yngre form for einga, ved sam-menblanding med det foranstående ord i nogle ord.*

einkabruðr (for einga-), *f, eneste brud, om kirken (som Kristi brud), Gdβ 46.*

einkafóstri (*for einga-*), *m*, *udmærket fostersón*, e. Aðalsteins Nkt 12.
 einkagjof, *f*, *udmærket gave*, Heilv 3.
 einkannliga, *adv*, *enestående, udmærket*, Mdr 34.
 einkarmaðr, *m, ægtemand* (*for einga(r)-?*), Ragn V 6.
 einkason (*for einga-*), *m*, *eneste sön*, Nkt 37. 76, Lit 24, Heil 24. *Jfr eingason.*
 einkendr, *adj*, *ene kendt eller kendt som noget enestående, siðavendi*, e-d old (*dativ*) SnE II 246.
 einkili, *m*, *ven*, (*egl. ‘som er på samme køl, skib’*, *skibsfælle*), pul IV j 6.
 einlyndr, *adj*, *egensindig*, Gretts 50.
 einmani, *adj*, *ene, forladt (som føler sig forladt)*, Sól 48 fejl *for munarlaussa*.
 einmæli, *n*, *tale, samtale, på tomands-hånd, under fire öjne, cæxla e. Am 1, Hsv 33.*
 einn, *talord (adj)*, 1) én, e. oxi pry 24, ein ótta Krm 14, eitt doegr Hhund I 6, e-u sinni Hym 35, Oddrgr 39 o. s. v., ein dóttir Vafþr 47, tveir vega at mér e-um Korm Lv 16, ein ogurstund Vgl 61, e. vita, én (*kun én*), Hávm 63, eitt ek undrumk, Am 12, á-eum karfa Eg Lv 22, segja e-m allan hug Hávm 124, e. guð, én gud, den ene(st)e gud, Has 22, e. Kristr Hjr Lv 9, ein persóna Lil 31, allir nema einir (=e.) Vgl 28, e. ok annarr (= 2) Anon (X) I B 19 b; en enkelt (*af flere, enten med gen. eller med af og dativ*); ein festr Hhund I 4; HHj 8, Hym 13, Rp 41, Vol 10, Hyndl 5; né e-ir, ingen (*af 30*), Guðr III 5; — svípr e., én (*hæftig*) bevægelse (*uden afbrydelse og kortvarig*), Hhund I 53; én, udel, e. skattr Herv V 8. — 2) én, en enkelt, e-s drykkjar gjold Grí 3, ek veit e. Hávm 77, ór e-m durum Grí 23, í e-u brjósti Alv 35, es smátt und e-um Hjr 3, 27, eitt lýti Korm Lv 5. — 3) ene-ste, eitt es vissi Hym 30, hamingjur e-ar Vafþr 49, ein af sprundum Lil 90. — 4) én (*bestemt*), varð e. borinn Hyndl 35. 43, enn e-i dagr Fáfn 10, e-u doegri Skí 13, doegr eitt Gríp 25, e-s karls synir Korm Lv 16, ein steina Gnó Korm Lv 17, e. hrókr Rv 16, mey veitk e-a Fáfn 40; HolmgB 10 (*linje 1*), eplit eitt Lil 14. — 5) i opregninger (*første, anden, o. s. v.*) bruges i reglen e. (*for fyrstr, enn fyrsti*), Vafþr 20, Hávm 146, Vol 2, Grí 31 o. s. v. — 6) én og den samme, óll sem ein sé Anon (XIII) B 24, e. salr Ómr 1, 1; pKolb Lv 3, Sigv 3, 8, Anon (X) III A 1; setja í e. stاد Lil 96, ein misseri Guðr I 8; Hávm 35. 73, Sigsk 68, Helr 12; ein sæing Korm Lv 40, *jfr e. ekki Fj 24*. — 7) alene (*forladt*), láta konu e-a, *forlade sin hustru*, Hjr 1, 4, Anon (X) II B 4. — alene (*uden følge eller selskab*), ein sat úti Vsp 28, Sigsk 6, hví e. sitr Skí 3, vas sú ein vetr HHj 27, e-ir tveir Vol 22, hví est e. kom inn pry 6, e. saman Hávm 47, Fáfn 2, Herv II 1, Ragn II 1, ek bar e. af ellifu Vém, komk e. til þeira HolmgB 10. — 8) alene, *lutter (ofte vilde man her bruge*

‘kun’, ‘lutter’, *til at gengive ordet; oftest efter subst.*), fimm vetr e-a Oddrgr 14, pórr e. þar vá Vsp 26, sa e. veit Hávm 18, heiptryði ein Fáfn 9, vask e. faðir Hhund 139, nema e-ir viti Hávm 98, með skoetingu einni Hár 59, frétt e-a hafa Fj 32, e-ir ér Hamð 5, grey eitt, *kun en tævehund*, Hávm 101, gófugir e-ir Eirm 2, ef skal e. ráða Harkv 6, áræðismenn e-ir Harkv 21, sumir e-ir, *kun nogle*, Mhkv 24, tveir e-ir Sindr 2, þat eitt lifir pHjalt 2, eitt es mál Sigv 11, 14, vinuta fremð e-a Arn 3, 3, yrkja flokka e-a Rst 34, verða at tungum e-um Lil 39, fátt eitt Iv 26; hertil kan henføres udtryk som mikit eitt med nægelsen i verbet, mikit eitt skala gefa = litit eitt, *kun små gaver*, Hávm 52 (*jfr munut fleiri = munu færi*). — 9) som ubestemt artikkel findes e. meget sjælden; såk e-um hal (bíta orð) Hávm 118, fljóð eitt HHj 35, innan í ormi e-um Lil 15, bjóða engli e-um Lil 24, ein såla Gd 20. — 10) gen. plur. einna bruges med superlativ for at forstærke betydningen i denne (= allra; egl. betyder e. ‘af de enkelte, af alle tagne enkeltvis’) e. hvatastr Hávm 64, Fáfn 17, e. beztr Hsv 17, e. ceztr manna Hjr 3, 26; på lignende måde må det enestående udtryk: e. nøkkurr, nogen af alle (enkeltvis), Vsp 40 (*jfr góðra nøkkurr*) opfattes. — 11) gen. sing. eins med at, at e-s, *kun, alene*, eigi at e-s í fogru er fengr Mhkv 17, Nkt 24, því eins, *kun således*, Sigv 3, 19. — 12) dativ sing. ntr. einu med komparativ, e-u meinligra, betydelig skadeligere, Svarf 10; med at, at e-u *kun*, ilt at e-u Bergb 10, í þurð at e-u Bjhit 2, 8, litt at e-u, *kun líði*, Steinunn 2, landi víkr nordr at e-u, *landet drejer sig kun mod nord, mere og mere mod nord*, Rv 23. — 13) eina: því e-a, *kun således*, Leid 4 (e. er den svage form for einn).

einhverr (*jfr einhverr*), *hver enkelt, en enkelt (ubestemt hvilken)*, dylja má þess er e. segir Mhkv 1, e. ýta Lil 92; gen. eins hvers, i betydning nogen, en, Pl 49, ntr. eitt hvert, et eller andet (sværd), Bersi 2.

einnætrr, *adj*, *en nat (dag) gammel, om Vále Vsp 32, Bdr 11, e. iss Hávm 86.*

einráðinn, *adj*, *afgjort bestemt (egl. ‘bestemt i én retning’)*, mest i ntr. láta e-it, være bestemt på, Ólhelg 3, hafa e-it d. s., Rejr 3, 2, Katr 12.

einráðr, *adj*, *egenrådig, egensindig, i superl. Bós 1.*

einriði se Eindriði.

einrænliga, *adv*, *egensindig, afgjort bestemt*, SkrautO 1.

einskepandi, *m*, ‘ene-skaber’, som ene har skabt, e. landa (jordens), gud, Has 3.

einskópuðr, *m*, ‘ene-skaber’, som ene danner, foranstalter, e. galdrar, galderens nefrembringer, Odin, SnSt 4, 4.

einsmurning, *f*, *enestående, udmærket*, (egl. ‘eneste’ som duer) salvning, her konkret, salve, Heilv 12.

einstika, f, elvenavn (egl. ‘som går [lang-somt] ene’), *pul IV v 1.*
 einstigi, n, ‘ene-sti’, sti hvor hun én ad gangen kan komme frem, e. heinar, sværd, *Anon (XII) C 12.*
 einstœðr, adj, ‘enestående’, forladt, *Hamð 4.*
 einsær, adj, den eneste som ses, mest i ntr. e-tt es þat, det er den eneste udvej, *Likn 11, Nj 14*, hverjum er e-tt, at, enhver kan se, at det alene o. s. v., Has 43; således bør også einset *Gdβ 17* opfattes.
 einurð se einorð.
 einvald, n, ene-magt, ene-herredømme, prent e., treenighedsmagt, *Gd 64.*
 einvaldi, m, enehersker, som ene råder over, e. feær *Fáfn 38.*
 einvaldr, m, s. s. foregående, e. auðs (i øvrigt rettelse for einfeldr), mand, *Harð 1.*
 einvigi, n, tvekamp, trauðr e-s *Bjhit 2, 16*, bjóða til e-s *Isladr 15*, heyja e. *HolmgB 2.*
 einorð, einurð (yngre form), f, oprigtighed, ærlighed parret med uforfærdehed (af einarðr), e-ar fýstr *Pét 23*, e-ar lattr, svigefuld, lumsk, pham 2, 2, firð firð e., mænd, hvis troskab er købt, *Sigv 13, 19*, med e-urð *Mdr 22.*
 1. eir, f, fred, ro, skånsel, få e. *Arn 6, 11*, e. reksk (ved rettelse af eireks) *GSúrs 4*, veita e., sørge for ens fred, *Eg Lv 32*, æsta e-ar (guds nåde) *Has 4*, e. (også om guds nåde) *Pl 28*, vón e-ar *Steinn 1, 1*, lokit e-um, freden brudt, porm 1, 14, synja brynu e-ar, nægte brynen ro, kæmpe drabelig, *Kolli 1*; stillir e-ar, gud, *Gml kan 1, 2*; geira e., spydens skånsel, hvad der beskytter spydet mod rust og sløvhed, hén, her for ‘sten’ i alm., hentydende til kvindernes steinasørv, Syn geira e-ar, kvinde (Syn valgt med hensyn til hvad prosaen fortæller), *Eg Lv 45*; *Korm Lv 15* er eirar vist fejl for eyrar se eyrr. — Personificeret er Eir den asynje, som befatter sig med lægekunst (*SnE I 114, jfr pul IV h 4 v. l.*), hyppigt i kvindenekninger: E. aura *GSúrs 13, 19*, *Hfr Lv 17*, E. unnfúrs *Korm Lv 10*, E. armdags *Gunnl Lv 10*, E. áta eldbekks *Korm Lv 5*, E. orglasis(?), om *Sinmara*, *Fj 28*, E. háþyrnis geira, kammens Eir, kvinde, *Korm Lv 8*; i *Gunnl Lv 8* er E. ifg. overleveringen brugt som halvkenning, *jfr pul IV yy 3*, men hjørbeys skal vist rettes (B. M. Ølsen) til hornþeys, øllets Eir, kvinde, Blandt Menglads tærner findes en Eir, *Fj 38*. *Jfr* hald-, hrинг-, vald-, våpn-.
 2. eir, n, kobber, glóanda e., smæltet kobber, *Mey 48*; i plur., om guld eller kostbart metal (*jfr* ár = eir i árhjalmr, om guldhjælmen), Kraki framði flotna e-um (næppe af eir f, fred) *SnE II 226.*
 eira, (-ða, -t), bringe fred, beskytte, skåne, e. skaldi, bringe skjalden fred og ro, *Hfr Lv 26*; sér reð litt e., han skånede sig kun lidt (ved brugen af den stærke

selvførbandelse), *Am 33*; vita hvé oss of e-i ol, se, hvorledes øllet bekommer os, *Eg Lv 3.*
 eirarlaust, adv, uden ro, skånsel, uden at skåne sig selv, *Eg Lv 34.*
 eirarsamr, adj, fuld af fred, fredelig, rolig, e-t veldi *Sturl 3, 2.*
 eirarvarn, adj, uden fred, skånsel, om vinden, *Eg Lv 23.*
 eirð, f, fred, ro, e. geira *Háv 5* (tvivil-som rettelse).
 eirek(k)s *GSúrs 4 se 1. eir.*
 Eirekr se Eiríkr.
 eirfjarðr (ved rettelse), adj, fjærnet fra skånsel, e. hugr, sind, der ikke kender til skånsel, pdr 10.
 eirhestr, m, kobberhest, *Merl II 34.*
 Eiríkr, Eirekr (denne form sikret ved rim *Sindr 7*), m, navn på forskellige personer, — sagnkonge, *Yt 11*, — Erik blodøkse *Sindr 7, Hfl 6 o. s. v.*, *Eirm 4. 5. 8, Nkt 11 o. s. v.*, — Erik sejrsel pHjalt 1, *Bbreiðv 6, Sigv 3, 19*, — Erik jarl Håkons-søn *Hfr 3, 17, Gunnl Lv 5, Rst 22, pGísl 12, Jóms 21, Isladr 15, Nkt 21 o. s. v.* — Erik egode *Mark 1, 2. 8 o. s. v.*
 eirjofurr, m, ‘kobber-konge’, kobberstatue af en konge, *Merl II 41.*
 eirlaust, adv, uden ro, skånsel, voldsomt, *Sigv 2, 3. 12, 1, Arn 6, 9, Háv 8, Pl 48, Sturl 8, 1.*
 eirmaðr, m, ‘kobber-mand’, statue af kobber, *Merl II 34.*
 eirsamr, adj, fredelig, mild, om Kristus, *Likn 49*, (og ved rettelse) sst 20.
 1. eisa, f, ild, *pul IV pp 2, bål*, sem loga bregði upp ór e-u Ólhelg 8, e-ur *Sturl 3, 14, Jór 1*, e-ur kyndusk *Mark 1, 22*, e-ur vaxa Atli, e-ur gnæfa við sky *ESk 2, 2*, e-ur kyndusk hátt *Mark 1, 22*, eldr ok e. *PjóðA 1, 20, Lil 70.* — I kenninger, for guld; armleggs e. *Pfagr 12*, e. tens *Ht 26*, e. lysheims *Ht 22*, e. oldu *Nj 10*, e. más jarðar *ESk 6, 50*, e. jarðar umgerðis *Nj 16*, e. Ránar *SnE II 228*, — for solen: himins e. *Gils 1, 16*, for sværd: e. Yggs drósar *Ht 50*, e. eggfárs (kamps) *Sturl 4, 19*, almdrósar e. *Sindr 2, Jfr* blöð, dolg-, róg-, Varg-, víg-.
 2. eisa, (-ða, -at), styrete afsted, tremad, léturn skeiðr e. at sundi *Sigv 3, 9*, vágr Rognis e-r fyr mér, *Odins bølge*, digter-drikken, bevæger sig rask ved mig, jeg sætter digtet i rask bevægelse, *Vell 5*; part. act. e-andi gekk floti *Hhund 1 27*, e-andi veðr uðr *GrHj 1*, — ferk e-andi *Anon (XIII) B 38.*
 eiskald, n, hjærte (*jfr SnE II 493*: hjarta heitir eiskolld, sál, *jfr 430*), halda beisku e-i of eldi, holde det bitre (o: *Fáfnis*) hjærte over ilden (om Sigurd), *Ill 1, 2; i plur.*: e-old vilk of etin láta *Fáfn 27.*
 eiskra, (-ða, -at), give en skærende (vredeslyd (hyl) fra sig, fnyse, gorvir at e., om Hamde og Sörle, *Hamð 11*. Nu hedder ordet ískra.
 eiskranligr, adj, skrigende (af vrede). = eiskrandi *StjO II 9.*

Eistla, f, en af Heimdals mødre, Hyndl 37.

eistneskr, adj, estisk, e. herr Yt 25.

Eistr, m, pl, Esterne, Eistra (således, fejl for Eista?) dolgr, om kong Qnund, Yt 26.

eisurfála, f, jættekvindenavn, pul IV c 4 (til esa?).

Eitill, m, 1) søkongenavn, pul III 1. — 2) navn på en sön af Atle Akv 37, Hamð 8.

eitr, n, (-rs) gift, edder, blåsa e-i, om midgårdsormen, Húldr 5, linna e. prúttil Lil 80, fnæsa e-i, udspy gift, om Fáfnir, Fáfn 18, overført om den af vrede fnyssende Brynhild, Guðr I 27; e-i likr, lig en forgiftet person, Katr 41, e-rs olunn, giftens fisk, slange, e-s olungrund, guld, Nj 9, leygjar, vandets, e-rs ormr, giftig fisk, Sigv 13, 1, e. munar, sorg, GSúrs 26; Nj 2 er eitrs sikkeri fejl, f. eks. f. brjótr (linnbøds) eller lign.; orvar e-ri skeptar, betyder vel kun ‘forgiftede pile’, Anon (XIII) B 40; — om den iskolde elvs kulde(stof), þjóðaár fnæstu e-i, væltede frem med deres giftige kulde, þdr 5; — qfundar e. Lil 77.

eitrblænnin, adj, giftiblandet, blandet med gift, e. bjórr (hds har eitri bl.), Hyndl 49. e. ormr Qrv I 3 b, e-ar eggjar Hjalmþ III 10.

eitrdalr, m, edderkold dal, dal som er edderkold på grund af dens isnende elv, i pl of e-a Vsp 36.

eitrdreki, m, giftslange, qflgit e-ar, Sól 64.

eitrdropi, m, gjætråbe, eggjar e-um innan fådar, om den giftige sværdsæg, Brot 19; — isnende kold dråbe, falla e-ar inn of ljóra Vsp 38, ór Elivögum stukku e-ar Vafþr 31.

eitrfár, adj, gift-glinsende, ormr e., om midgårdsormen, Hym 23, e-ir ormar, pul IV qq 1.

eitrfullr, adj, fuld af gift, giftig, e-ir ormar Krm 26.

eitrherðr, adj, hærdet i gift, e-ar eggjar Hæng VII 3.

eitrhvass, adj, edder-skarp, om spydet, Krm 12 (her synes eitr- at være valgt, fordi spydet kaldes ormr).

1. *Eitri, m, blandt dværgenavn, pul IV ii 6 (jjr SnE I 340, v. l. 15).*

2. *Eitri, m, Eiterfjorden i det nordlige Norge (egl. ‘den bittert holde’), pul IV ccc.*

eitrkaldr, adj, edderkold, isnende kold (jjr fortællingen om elven Hemra i porst. þ. bæjarm.), e-ld Elfr ESk 10, 1. Jjr eitrsvaðr.

eitrspjandi, part, edderspyende, e. snák- ar Gdþ 51.

eitrsvaðr, adj, = eitrkaldr, edderkold, iskold, om søen, Hallv 4.

eitrungr, m, slange (egl. ‘den giftfulde’), pul IV qq 2.

eitrþvengr, m, giftig tvinge, rem, qldu

e., bølgens giftige tvinge, Midgårdsormen, slange, phred 2; giftslange, vegr e-s, guld, Ullr veks e-s, mand, GGalt 1.

eitthvat, n, noget, e. kløkt, en eller anden underfundighed, Lil 39.

ek, pron. pers, jeg, kan stå både foran og efter verbet, og kan i sidste tilfælde sammentrækkes dermed; så kan efter findes et e. stillet foran. I den ældre tid (skjaldekvadenes ældre tidsrum og eddadigtene tid) fandt sammentræknigen hyppig sted, ja kan sikkert siges at have været almindelig regel; det viser for det første rimstavelser — men det ligger i sagens natur, at her kan kun få eksempler opvises, som sék: búk Anon (XI) Lv 3, sék: leik SnH 2, 1, ték: ekk-Sigv 3, 10, hykk: flekk Sigv 3, 3, vask: hask Sigv 13, 25, lýsik (som sidst i linjen) Hjr 3, 7; dernæst findes det ofte i hds. skrevet sammen med verbet, som hafðak Yt 6 (i J2 og F), emk Arbj 1, pák sst 3, vinnak sst 13 o. s. v., o. s. v.; i cod. reg. (Edd) findes dette meget hyppig (omtr. 50 gange), med ek foran eller efter henved 80 gange, for ikke at tale om de tilfælde, hvor det findes mellem verbet og den tilføjede nægtelse (-a, -at, -t), også her kan e. igen tilføjes (fanka ek eller mulig fanak); m. h. t. hele denne sag kan henvises til Sievers Skaldenmetrik, Beiträge VI 501—07, samt Arkiv f. nord. fil. XXVII, 367; når e. føjes til foran nægt. bliver k til g (bjargigak o. s. v.). Med den mediale form af verbet står e. ofte f. eks. e. komumk cod. reg. 24, 23, e. pikkjunk 32 19, vilnumk e. 37 18—19 o. s. v., det er dog ikke sagt, at e. her allevegne er oprindeligt. På den anden side findes ikke få eksempler på et selvstændigt e., først og fremmest hvor det skulde betones, som e. veit nøkkut Hhund I 5, em e. sít ytar hnekðu Arn 5, 19, e. of hefnða svá okkar Hjr 5, 13, e. brá elda stókkvi Hjr 5, 14, og også ellers under tiden, mundu e. Sigv 13, 21 (jjr Sievers l. c. 508), også med medium: hræðumk e. Sigv 3, 5, minnumk e. Sigv 13, 24. Om forholdene i cod. reg. kan i det hele henvises til Gerings Wörterbuch. Af særliske udtryk findes: vel e., elliptisk, velan jeg (selvopmunrende) Vgl 29. — Om de andre kasus er kun at bemærke, at acc. mik også kan sammentrækkes med verber, og kan da tillige fungere som dativ, snertumk harmr (harmr snertir mik) Hallbj, hvettimk Kveld 1 o. s. v. (for ikke at tale om alle mediale verbalformer, der er dannede på denne måde, hvor -mk i reglen fungerer som dativ), urðumk (= varð mér) Eg Lv 27, buðumk (= bað mér) Hjl 2, fellumk (= fell mér) Gráf 11 o. s. v., stóndumk (= stendr mér) Fáfn 1, brinnumk (= brinr mér) Gri 1, erumk (= es mér) Lok 35 o. s. v. — mér har altid lang vokal, for så vidt dette kan kontrolleres; det kan også sammentrækkes med verbet og bliver da -m (for oprl.

m(e)R -mm -m), erum *Bragi* 1, 14 (som v. l. til erumk), og jl. st., vorum (= vas mér) ploft 2, 3. Om de øvrige former er kun at bemærke, at vír findes én gang — måske som svecisme — hos *Sigv* 13, 18, samt at oss findes altid således (med o), hvor det kan kontrolleres (jfr *Skjspr* 74).

ekin se eikinn.

ekja *HolmgB* 5 er uden tvivl forvansket, vistnok for æva (eua f. eks. læst som ecia).

ekki, m, sorg, bedrøvelse (nu til dags på Island altid om overgangen fra en stærk gråd til den sædvanlige tilstand), til e-a *GSúrs* 26, við e-a *Svarfd* 10, vekja e-a *Skúli* 1, 1, fá e-a (gen.) *Grip* 20, einn e. Fj 24, e. próask *Sigv* 13, 24, ópokki blandinn e-a *GSvert* 10, hofugligr e. St. 2, brjóst þrungit e-a *Hhund* II 45; — tidende om sorg (sørgelig begivenhed), heyra e-a Am 46. — brynu e., brynjens sorg, sværd, *Isldr* 24 (hds. har bruma, metrisk umuligt).

Ekkill, m, sokonge(navn), pul III 1, IV a 2, — i kenninger for skib: E-s ýtiblakkr *Rst* 16, E-s eykr (eykriðr) *Eg Lv* 36, E-s hestar *Sigv* 3, 10, — for so: E-s braut *Hást* 3, E-s voðlr *Nj* 23, — for kamp: E-s él *porm* 2, 14.

ekkja, f, 'enke', d.v.s. enlig, ugift, kvinde, hvad enten hun har været gift eller ej, kvinde i alm. 1) enke, leyfð e. Am 93, e-u nafn Am 109; pul III 2 b, IV i, *Merl* II 92, jfr *Eg Lv* 46, hvor e-jur er = hælar (jfr hæll), þhornkl *Lv*, þmáhl 15, ung mær né e. *Hharð* 6, ung mær ok e. *Hrafñ* 3, — ung e. *Krm* 14. 20. — 2) kvinde(r) i alm., *Liðsm.* 5, *pBrún* 2, *Sigv* 3, 5, 12, *pjóðA* 4, 19, jfr *Heið* 21 (om bølgerne); e-jur *Lundar Hárekr* 2, viskdoelsk e. *Bkrepp* 1; e-ju munr, kvindens ønske, lyst, *Hharð* 1. — I kenninger: *Svołnis* e., *Odins enke*, jorden, *Hausil* 15, — hrekkmímis e. jættens hustru, pdr 9.

Ekkjall, m, elven Oikel i Skotland, *Arn* 5, 9.

ekl, adj, mangelfuld, óblíð ógn vasa e., det var en hård kamp, *Anon (XII)* B 26; ordet synes ikke at kunne opfattes anderledes, men sammenhængen kan være mangelfuld (der findes kun 2 linjer af verset).

ekla, f, mangel, af e-u *Háljss* VII 2, eigi e-u, uden mangel, ikke sparsomt, i fuldt mål, *Arn* 3, 17. — Som elvenavn pul IV v 1. Jfr suml.

eklaust (ɔ: ekl-laust), adv, uden mangel, rigelig, gjalda þakkir e. Pl 57.

Ekreýjar, f. pl, Økerø (ved Götland), *Sturl* 6, 8.

elði, n, 1) underhold, føde, næring (af al i al-a), gnógt e., rigelig føde, *ESk* 10, 1, gnótt e-s, rigdom på føde, *ESk* 6, 28. — 2) foster, barn, e. sín, sine børn, *Mgr* 25.

elda, (-a, -t), 1) tænde ild, bål, gramm e-i svá, kongen brændte (ved hærgninger)

således, *Grani* 3. — 2) bruge som brændsel, e. joklum *Bergb* 10.

eldask, (-isk, elzk), blive gammel, ek e-umk, *Skúli* 1, 2, e. at londum, blive gammel som landets styrer, *pSjár* 2, 3, (ved rettelse) *HolmgB* 9; þró munu e., min længsel vil aldrig blive gammel, min elskov vil være evig, *Korm Lv* 2.

eldbeiðir, m, v. l. til elds beiðir, *Nj* 22.

eldbekkr, m, kun i kenningen: Áta e-s Eir — Eir Áta bekks elds, bækvens ilds (guldets) Eir, kvinde, *Korm Lv* 5.

eldboði, m, i kenningen: Áta stéttar e., Áta stétt, havet, dets eldr, guld, og dettes 'bebuder, tilbyder', mand, *EGils* 1, 13.

eldbroti, m, 'ild-bryder', lagar e., söens ilds (guldets) bryder, mand, *ESk* 6, 53, e. unnar, d. s., þormÓl 1, 2; e. Yggjar, som bryder Odins ild (sværd), kriger, Jóms 37.

eldfaldinn, adj, ildtoppet, e-n alda, bølge, hvis top lyser af morild, *Korm Lv* 39.

eld-Gefn, f, 'ild-Gevn (gudinde)', kvinde *Mgóð* 2.

eld-Gerðr v. l. for ol-Gerðr, se. d.

eldgrennir, m, 'som forminsker ild', e. unnar, bølgeldens, guldets, uddeler, mand, iørvigt v. l. til elgrennir (s. d.), *Kolb* 2, 7.

eldgrund, f, 'ildland', Endils eldgrundar (rett. f. ál-) tróða, kvinde (f. Endils grundar elds), *Hfr Lv* 3.

eld-Gunnr, f, 'ild-Gunnr (valkyrje)', kun i kenningen: e-ar öðrunnar = Gunnar elds öðrunnar, sværdets rasende træer, krigere, *Nj* (XII) 6.

eldhríð, f, 'sværd-storm', kamp, *Arn* 5, 20, (af eldr = sværd); iørvigt har G. Vigfusson rettet eld til odd-, vistnok rigtigt.

Eldhrímnir, m, kogekedlen i Valhal, egl. 'den af ilden sodeðe', *Grí* 18.

eldhús, n, ildhus, køkken, *Korm Lv* 2.

eldi, n, brænde (af eldr), jætternes navn på skoven, *Alv* 28.

elding, f, lyn, lynglimt, ljósta með e. *SnE* II 196, sem e. fœri *Sturl* 3, 15, e-ar heims, luftens lyn, *Sturl* 5, 4; — blóðs e., sværd, *Sturl* 4, 20; e. ifila foldar, armens lyn, guld, *Sturl* 4, 40; e-ar hvápts, mundens lyn, skældsord, *pjóðA* 4, 14. Jfr fár-, sann-.

Eldir, m, Ægirs kok (af elda, lave mad), brugt i omskrivning for mand: E. vers elda, guldets E., *EGils* 2, 3; for jætte: E. áar stéðja, stenens E., *Anon (X)* III B 5.

eldiskiða, f, antændt brændestykke, *Orv* I 1.

eldmeiðir, m, 'ild-ødelægger', angrs e., som ødelægger, bortgiver, fjordens ild, guldet, mand, *Isldr* 15.

eld-Njörún, f, 'ild-Njörún (gudinde)', oldu e., bølgens ilds, guldets, N., kvinde, *GSúrs* 35, *Bbreiðv* 4.

eldr, m, 1) ild, bål, *Alv* 25, pul IV pp 1, ljóss e. Am 9, bjartr e. *Arn* 2, 12, heitr e. Akv 19, 41, *Hamð* 24, jfr *Hávm* 51, blár e. *Merl* II 16, bera of eld *Harkv* 23,

bera á eld, *kaste på ilden*, *Fj* 22, e. leikr *GSúrs* 2, e. geisar *Lil* 70, *fara e-i of e-t*, *Arn* 2, 12 (*om hærgning*), e-ar brunnu *GSúrs* 13, *Rv* 11; *slá e-i of e-n, tænde ild rundt omkring en*, *Hyndl* 48, e. es í endum, eitr es í miðju (kefli) *Drv* (XI) 12, e-s es þorfi, *ild* (*til at tørre sig og varme sig*), *Hávm* 3, (*som lægemiddel*) e. tekri við sóttum *Hávm* 137, *jfr ordsproget*: fáir bera alt mein frá e-i, *jfr e. es baztr Hávm* 68; leggja eld 1 ór (*til magisk brug*) *Sigrdr* 10, e. ok (eða) járn *Fj* 20, 21, *Guðr* II 39, e. (*til lígbrænding*) *Hávm* 70. — 2) e. = viti, *bavn*, *Grott* 19. — 3) sær-lig om arneilden (*kökkenilden*), *SnH* 2, 1, e. á golfi *Rþ* 2, 13, við eld skal ól drekka *Hávm* 83, þrír e-ar (*þrír arnar*) *Ghv* 10, of eld *Anon* (X) I B 4, aukum enn e-a (*her i dobbelt bet.*) *Anon* (X) II B 1. — 4) overført betydning: e. gliceddi af oddum, det stod som flammer af odden, *Arn* 3, 14, eggjar e-i gorvar *Brot* 19, e. brennir ór augum *þry* 27, *Guðr* I 27, e. elsku *Heilv* 12. — 5) om helvedes ild, *Leið* 41, heimr hás e-s, helvede, *Sigv* 13, 17 *jfr* 13, 25. — 6) hyppig i kenninger, for guld (*jfr SnE* I 330) efter armen: e. hreifa *Sigv* 2, 12, e. lófa *Ód* 26, e. oglis stéttar *Leiknir*, e. hauka háklifs *Hjr* 3, 21, e. ýsetras *Hjr* 2, 1, — efter vand: e. lagar *Ht* 69, e. flóðs *Gunnl* *Lv* 1, *StjO* II 11, e. díups *þorm* 2, 11, e. gjalfrs *Pl* 2, e. drafnar *Egil* 1, 9, e. hranna *Hl* 26 a, e. geima *ESk* 11, 7, e. víka *Bersi* 2, e. loegs *GSúrs* 23, e. ægis *Sigv* 13, 4, e. bekks *Arn* 7, 3, e. elfar *Leið* 28, e. Óronar *Bjark* 5, e. vognu hrynslóðar *Ód* 7, e. ólna bekks *Bragi* 2, 3, 1, e. ólna skeiðs *Hjr* *Lv* 14, e. áls hrynbrautar *ESk* 11, 8, e-ar knarrar úthauðrs *Bersi* 1, e. Endils foldar *Pl* 51, e. varrvegelgs *Leið* 10, e. ormbeðs beror sikkert på fejl *Guðr* I 26, — efter smelte-digel: e. lauðar *Ód* 21, e. digla *Sturl* 3, 14, — for sværd (*jfr SnE* I 420, II 428): e-ar Ódins *GSúrs* 27, e. Yggs Jóms 26, *Anon* (XIII) B 10, e. *Fjölnis* *Ísladr* 8, e. Gauts *Korm* 1, 4, e. bögðar Týs *Sturl* 4, 19, e. Hlakkar *Ht* 57, e. Gondilar *Ótt* 2, 18, e. Mistar *Has* 2, e. hjaldrs *pmáhl* 10; e. torgu *Korm* *Lv* 54, e. hliffar *Grett* 1, 3; e. sárfloðs *ESk* 5, e. unda gjalfrs *pTref* 2, e. ulfvíns *Pl* 4; e. munins tuggu (*ligets*) *pmáhl* 13; e. valbasta (*hvor dativformen eld synes at stå*) *Eg* *Lv* 40; — for skjold(?): hranna hests e. (*rettelse for elgr*) *Bersi* 1, 2; — for sol, (*jfr SnE* I 330): e. himna *Sturl* 3, 16, e. hlýrnis *Has* 21; — for kvinde: e-s rein phréð 4; e-s brík *Brún* 1 er vist fejl for auðs b. — 7) sværd, *pul* IV l 8, e-s þruma, *kamp*, phréð 7, e-a runnr *Ód* 11. *Jfr Falk, Waff.* 49. — 8) jættenavn, *pul* IV b 5. *Jfr* barð, ben-, fjærð, gaupn-, gjalfr-, gunn-, halm-, harð-, hjalm-, hlif-, hrann-, hrynn-, morð-, mund-, rand-, sár-, unn-, víg-, vík-. — *eldreið*, f., ‘*ildbærerske*’, Áta foldar e., soildens, guldets, bærerske, kvinde, *Korm* *Lv* 48, dorgar vangs (*havets*) e., d. s., *Jóms* 4.

eldruðr, m, ‘*ild-træ*’, ólna foldar (*havets*) eld- (*guld*) ruðr, *mand*, *Rst* 27.

eldskerðandi, m, ‘*ild-beskadiger*’, brims e-andar, *mænd* (brims eldr = *guld*), *Svarf* 3.

eldskerðir, m, s. s. *foregående*, seiðs hrynlieiðar e., som forminsker, uddeler havets ild (*guldet*), *mand*, *ESk* 3, 1, áls ferðar (*dle-vejens*) e., d. s. *Nj* 17; egg-leiks e., som bryder kampens ild, sværdet, *pKolb* *Lv* 7.

eldskyndir, m, ‘*ild-bevæger*’, e. unda, som sætter ‘sårenes ild’, sværdet, i rask bevægelse, kriger, *Sigv* St 2.

eldsmatr, m, ‘*ild-mad*’, *braende*, *Ans* 1.

eldsneyti, n, *braende*, *Mv* I 21.

eldspong, f, ‘*ild-træ*’, e. unnar, bølgelidens, guldets, træ, kvinde, *Morg*.

eldstaðr, m, *ildsted*, v. l. til *eldstó*, *Frþ* I 17.

eldstó, f, *ildsted*, (*dannet ved stensæting*), *Frþ* I 17.

eldstøkkvir, m, ‘*som lader ild springe*’, hafs e., som lader havets ild, guld, *springe*, gavmild *mand*, *Ód* 3, skautborðs skeiðs (*havets*) e., d. s., *Sturl* 8, 2.

eldveitandi, m, ‘*ild-giver*’, þróttar skýja e., som giver Ódins skyers, skjoldenes, ild, sværð, *mand*, *Ód* 2.

eldveitir, m, s. s. *foregående*, oldu e., bølgeldens, guldets, giver, gavmild *mand*, *Nj* 20.

eldvelli, f, *bagning*, *varmnings* (egl. *kogning*) ved ilden, ungr leiddisk e., som ung brød han sig ikke om ildens varme, *Harkv* 6.

eldvellar, adj, ‘*ild-kogf*’, om sværdet, smedet i ilden (*jfr sjóoa sverð*), *Rst* 32 (skr. *ellveldr*).

eldviðr, m, ‘*ild-træ*’, oldu e., bølgeldens, guldets, træ, *mand*, *Nj* 28, *VGl* 4, *Leið* 44, gunnar e. (*rettelse for kunnum e.*), kampildens, sværrets, træ, kriger, *Hjr* 3, 6.

eldþrima, f, ‘*sværd-torden*’, kamp, *Grettis* 1.

Elfarsker, n. pl, *skærene (skærgården)* udenfor *Götaelven*, *Qrv* VII 16, IX 25, *Ormsp* IV 5.

elfr, f, 1) *elv*, e-ar bál, *guld*, *Sigv* 12, 1, e-ar eldr, d. s., *Leið* 28, e-ar alfröðull (*sol*), d. s., *Evv* *Lv* 9, e-ar skíð (*rettelse for skin*), skíð, *pHjalt* 1; samme 2 er e-ar vist fejl for ólna el. lign. — 2) som navn på *Götaelven*, *pul* IV v 1, *ESk* 10, 1, *Nkt* 7, *Ht* 1, *pjóðA* 1, 5, *pjagr* 5, *Gils* 1, 8, *Sturl* 3, 5, 11, 13. *Jfr Gaut*, Raum-, Sax-

elgbjöðr, m, ‘*elgbefaler*’, stafna e., som befaler over ‘stavnens elg’, skibet, skibstyrer, *mand*, *Ód* 15.

elgr, m, (-s), *elgsdyr*, hyppig i kenninger for skib: e. ára (*hds aura*) *Ísladr* 8, e. stafna *Gðþ* 14, e. branda *Rv* 4, e. egghúfs *pul* III 4, e. sólbyrðis *Katr* 26, e. vågs *Arn* 3, 12, e. groððis *Nj* (XI) 9, e. flóðs *ESk* 13, 4, e. fjardar *GSúrs* 25, e. unnar *Nj* 28, fens e. (*jfr fenviðr*) *Ísladr* 6; e. Rennandi *Liðs* 4; e. œðiveðrs *Arn* 2, 16; *Bersi* 1, 2 er e-s vist fejl for elds. —

elgjar St 15 i alpjóð e-ar galga er uforstædligt, og de tidlige fremførte tolkningsforsøg er umulige; det hele må betegne hele landets (Islands) befolkning. Jfr varr-.

elgrennir, m, som lader elgsdyr løbe, unnar e., som lader bølgens elgsdyr, skibet, løbe, mand, Kolb 2, 7, Korm Lv 45 (her rettelse for áttgrennir).

elgreynir, m, 'elgsdyrs-prøver', Hundings e., som prøver Hundings (søkongens) elgsdyr, skibet, søfarer, mand, Ísladr 3.

elgver, n, elgsdyrets so, jorden (jfr SnE I 320), endir e-s, kysten, pjóðA 3, 34.

elgviðnir, v. l. til élviðnir, s. d.

elg-Prótrr, m, 'elgsdyrs-Odin', unnar e., bølge-elgsdyrets, skibets, Odin, mand, Pl 7.

Eliás, m, profeten E., Pét 20.

elja, f, medbejlerske, medhustru (jfr þær konur heita e-ur, er einn *jen og den samme* mann eigu SnE I 538), pul III 2 b; e. Rindar, Jorden (både Jord og Rind var Odins hustruer), pjóðA 3, 3.

Eljarnir, Mhkv 7, antages at være identisk med Eleazar (Mach I 6).

eljun, eljan, f, omtrent = prótrr, prekr, især den kraft hos mennesket, der viser sig i udholdenhed, pul IV zz, afl ok e., Rp 44, Hsv 116, Herv III 22, sterk e. Gd 7.

eljunfimr, adj, dygtig, flink ved udholdenhed, Arn 6, 17, Rst 33.

eljunfróðr, adj, hyndig til at udholde, Gldr 8 (v. l. e-próðr).

eljunfrœkn, adj, tapper ved sin udholdenhed, Sigsk 1, Rv 17.

eljungjarn (skr. eljan-), adj, begærlig efter at vise kraft og udholdenhed, GdR 18.

eljunhress (skr. eljan-), adj, rask, dygtig, til at vise udholdenhed, e. konungr ESk 6, 11.

eljunkuðr, adj, berømt for sin udholdende kraft, om gud, Leið 36.

eljunlatr, adj, doven til at vise kraft, dædlos, Bjhit 2, 21.

eljunpróðr, adj, modig ved sin kraft (v. l. til eljunfróðr), Gldr 8.

eljunríkr, adj, mægtig ved sin kraft (adskilt ved *imesis*), Ód II.

eljunsterkr, adj, stærk ved sin udholdenhed, om gud, Has 9.

eljunstrond, f, udholdenhedens strand (hjem), bryst, renna e-ir oddum Ht 63.

eljunprár, adj, trodsig, kraftig, ved udholdenhed, ESk 2, 1.

eljunþungr, adj, tung, vægtig, som virker kraftig ved sin udholdenhed, Mark I, 27.

1. ella, adv, ellers, i modsat fald (= elligar), Am 39, Mhkv 11, Arn 2, 16, Korm Lv 1, Rst 22, Has 41, Gdβ 37; eða e. Am 14.

2. Ella, m, kong E. i Northhumberland, Ragnar lodbrogs banemand og selv dræbt af dennes sönner ved blodörnsristning, Hl 7 a, Sigrv 10, 1 (her omtales Ellas grufulde død), Krm 24. 27; E-u kind, Angler, Sigrv 1, 7, E-u niðr, Anglernes konge, om

Adelsten, EgAð 1, E-u konr, om Magnus d. gode (Ella her konge i alm.), pjóðA 1, 6; E-u ættleifð, England, Hallv 3; — steins E., jætte, øld steins E-u, jætterne, pdr 20; — geitungr E-u, Ellas gedehams, ravnen (her er Ella betragtet som en sokonge og geitungr som en fugl), lífgjafi E-u geitunga, kriger ESk 3, 5; — aldrtjón E-u, Ellas død : (blod)örn, = örн i gáðen, Gát 1.

1. ellí HolmgB 9 fejl for elliz (o: eldisk).

2. ellí, f, alderdom, Hávm 16, Eyy Lv 10, í e-i Háv 2, við e-i HolmgB 14, til e-i Ht 3, bíða e-i, blive gammel, GSúrs 17, Mark 1, 31, lyfja e-i, helbrede (ens) alderdom, : sørge for at vedk. ikke bliver gammel, slå en ihjæl som ung, Am 78, e-i firðr, fjærnt fra alderdommen, ung, Rv 4, veldr e-i mér HolmgB 12.

ellibjúgr, adj, bøjjet af alderdom, Hsv 121.

elliði, m, et slags skib, pul IV z 4; á e-a stafni Korm Lv 57; som egennavn om Fridtjofs skib, Frþ I 2 o.s.v. Jfr Falk, Seew 88. Jfr hlátr.

ellifu, talo., elleve, Vém, Sigrv 12, 2, Eg Lv 40, Sindr 2, Arn 3, 1, Skí 19. 20, Hyndl 29, Am 54.

elligar, adv, (egl. komparativ), ellers, i modsat fald (= ella), Hsv 32, Hard 18, eða e. Ragn V 5.

ellify, n, pl, midler mod alderdommen, e. ása, hvad der helbreder aserne for alderdommen, Iduns øbler, Haustl 9.

elliþi, talo., den ellevte, Sigrv 1, 11, Hávm 156, Grí 16, Vafþr 40, Sigrdr 37.

ellri se gamall.

ellveldr se eldvellr.

elri, n, elletræ (egl. kollektivt), pul IV kk 2, eldr e. skœdr Jóms 19, garmr e-s, ilden, Sturl 3, 11, leysa e-s garm Sturl 4, 8, grand e-s Mark 1, 22, Gdβ 54; e-s sveiti, røg, Nj (XII) 6; disse genitiver kunde også henføres til elrir.

elrir, m, elletræ, pul IV kk 2 som v. l. til elri, e. fljóts glóða, guldets elletræ, mand, Ód 26; jfr ornfljótr.

1. eliska, f, kærlighed, elskov, e. á e-u Hsv 108, e-u kuðr, bekendt for sin kærlighed, om gud, Has 16, Líkn 5; e-u fœdir, som nærer kærlighed, Kristus, Líkn 23.

2. eliska, (ada, -aðr), elske, Arn 2, 19, ESk 6, 71, þflekkr; e. at hundi, være öm for sin hund, Harkv 23; e-andi, som fortjæner at elskes, Líl 90.

elskari, m, elsker, Gd 76.

elskuband, n, kærligheds bånd, Vitn 7.

elskufullr, adj, fuld af kærlighed, Gdβ 8.

elskugi (også skr. -ogi), m, egl. 'kærligheds sind' (elska, hugi), elskov, bekkr e., behagelig kærlighed, Heilv 8, bjartr e. Heilv 14; elskende person, e. guðs ok manna, som elsker gud og mennesker, Gd 76, Mey 10; Vitn 11.

elskulig, adj, elskelig, som bør elskes, om jomfru Maria, Mey 6.

elskusvinnr, adj, *klog i (ved) kærlighed, EGils 1, 6.*
elskuvitni, n, *kærlighedsvidnesbyrd, Vitn 24.*

eltha, (-a, -r), *forsølge, drive, jage på flugt, e-u pjalfa Hárð 39, e-u seggir Anon (XI) Lv 1; SturlB 2, Orv VI 3, Mert II 17, Þjagr 8, vóru e-ir Ív 23, e. sauði, indsamle beder, Korm Lv 9.*

Embla, f, *den først skabte kvinde (navnets betydning er uvist), Vsp 17; E-u (v. l. emlu) askr Eg Lv 40 er uforståeligt, hvis disse to ord hører sammen, måtte de betyde 'hånd'; E-u kunde også henføres til eld i den følgende linje, men derved bliver det hele ikke klarere.*

embætti, n, *embede, d. v. s. gudstjænest, Gdþ 35, EGils 1, 7.*

embættisgjorð, f, *gudstjænestens udførelse, fremja e. fogrum hætti Gd 11.*

emja, (-aða, -at), *hyle, e-jandi Orv III 4, Katr 49, e-juðu ulfheðnar Harkv 8, e-juðu ulfar Am 25.*

emjar, f, pl, *en del af sværdet (i et par hds. skrevet -arr, men urigtigt), pul IV 1 11. Jfr Falk, Waff. 49.*

1. **en**, *konjunktion, men, som oftest i adversativ betydning, men med forskellige grader i styrken af den mente modsætning, så at denne endogså helt kan forsvinde og en få betydning af almindelig kopula, 'og', gap vas ginnunga, e. gras hvergi Vsp 3, e. nú Skáði byggvir Grí 11, e. á hliðu fúnar Grí 35, e. feldi annan Eg Lv 9, e. vér verðum Eg Lv 10, o. s. v.; ingen modsætning, men fortsættelse, betegnes i eksempler som e. í þró-heimi Grí 4, e. þar Baldr af hefr Grí 12, e. af hans hornum Grí 26, endogså i begyndelsen af vers som E. ór hans bróum Grí 41; e. grund vas hrundin Haustl 15, her og på en mængde lignende steder kan det oversættes ved 'og'. Det samme er tilfældet med Skí 33, hvor e. godt kan gengives ved 'og'. I visse tilfælde kan det gengives ved 'men (og) på den anden side' som Fájn 36. — Ghv 15 er e. vist fejl for es, uagtet e. enkelte gange i prosa findes, hvor man væntede relativet.*

2. **en**, *konjunktion, end, (ældre form er an, af þan, der findes i en manusk. handskrift, men den findes aldrig i den håndskriftlige overlevering af versene; ikke desto mindre må det antages, at an er den eneste rigtige skrivemåde i digte, ældre end omtrent 1100 i alt fald), hypsigst efter komparativ, óbrigðra e. manvit mikit Hávm 6, o. s. v. (utallige eksempler), scemri e. at fóður ornum þjald; komp. kan stå efter: e. þú færa Vell 4; under tiden følger sé efter e.: e. sé manvit mikit Hávm 10. 11, e. sé allra Húna Akv 7; ofte står heldr foran, heldr e. Nj (XII) 1, Rdr. 10; en enkelt gang findes dette udeladt, så at e. står alene uden foregående komparativ Guðr II 9; lengra e. Óðinn mun ulfi møcta, længere end til den tid,*

da Odin møder ulven, Hyndl 44; betri e. kyrr sitir, bedre end om du havde siddet stille, Hym 19. — Efter annarr, annarr e. Hhund I 17, Fájn 43, annat e. sæ penna þjóðA 4, 8 (v. l.). Den yngre form en(n) findes Nj 28.

3. **en**, *forkortet for enn foran komparativ se enn.*

enda, (-a, -r, og -aða, -aðr), 1) *ende, e. soðu Pl 54, e. ævi Mey 45, e. aldr Andr 3, e. song Mv III 21, verðr endat Gdþ 65, e-sk stáli, lade sit liv for stålet, SnE II 226. — 2) *medium e-sk, være tilstrækkelig, medan e-isk Gyð 3, rødd randa e-sk skjoldenes (stemme =) klang var nok (jfr sammenhængen), Gladr 4. — 3) *vare ved, være holdbar, ævi e-isk SnE II 242, ørlög e-ask (gisning) SnE II 222, sótt e-isk Bolv 7. — 4) *tvivlsom kan betydningen være følgende steder: opt e-ask mól Sigv 13, 10, leyfð e-isk Sigv 13, 7; i det første eksempel synes betydningen snarest at være 'at gå i opfyldelse' (jfr enda heit, opfylde løfte); i det sidste kunde e. henføres til den første betydning, 'ros-verset sluttes' jfr lyk ek vísu nú straks bugester), men også de andre betydninger kan komme i betragtning 'din ros, ry, vare ved' eller lign.****

endalauss, adj, *uden ende, Mey 32; e-t som adv Katr 29.*

endi, eller **endir** (nom. forekommer aldrig i den ældre digtning), m, 1) *ende, við stangar e-a Haustl 7, á bōðum e-um (geirs, spydets) Am 25, sjá fyr annan e-a, se så langt, at man kan se det andet (fjernere) endepunkt, Kolb 2, 5. — 2) *ende, yderst kant, e. elgvær, landets ende, kysten, PjóðA 3, 34, e. heims Gd 5 (om Íslands beliggenhed), Upplond til hvers e-a Sigv 12, 2, Jóta grund með e-um, fra den ene ende til den anden, Þjagr 10, Heiðabær með e-um Anon (XI) Lv 7, á, at, himins e-a Vaffr 37, Hym 5, fjórir e-ar himins Vell 37; — selv i annan e-a, med sælshikelse i den ene ende (ø: med hensyn til hovedet), EGils 1, 3. — 3) *ende, afslutning, e. lokins lífs Yt 23, til e-a lífs Nj 10, e. lífs ok stjórnarmæðu Gd 25; ætt stendr á e-a, står ved sin afslutning, St 4; e. alene, om døden, Gdþ 13, Arn 5, 3; lúta at e-a óðar, lakke mod digitets sluitning, GSvert 5; e-r ills Hsv 106. — 4) *fela e-a, stikke (en tråds) ende ind og fastgøre den således, Hhund I 4, leysa e-a, løsne en ende, leysa illan e-a, løsne en stem ende, volde en stem fortræd (om et nidvers), Korm Lv 33. — 5) *lofs e., lysa lofs e-a, fremføre det rosende digt fra ende til anden (e-a acc. pl.), Eg Skj. — 6) *ende (på en ting) band með e-um se band. Jfr heims-******

endlágr, adj, *lav, lavliggende, fra den ene ende til den anden, om jorden i dens hele udstrækthed, Haustl 15.*

Endill, m, *sokongenavn (egl. 'modstan der'?), pul IV a 2, gallópnis halla, klippernes, E., jætte, pdr 3; — i kenninger,*

for skibe: E-s qndurr *Eskál Lv 2*, E-s eykr *Nj 9*, E-s ítrkið *Ód 23*; — *for so:* E-s fold *Pl 51*, E-s (eld)grund *Hjr Lv 3*, — *for ravn:* E-s svorr *pstf 1, 5*; — *for brynje:* E-s bjalfi *pveil*. — *ættstafra* E-s, *slægting af E.*, *vistnok i egenlig forstand*, *Arn 5, 22*, E-s niðjar, *søkonger*, *Krm 18*. *Jfr Sám.*

endir se endi.

endiseiðr, m., *fisk som afslutter, omgærder, til alle sider (v. l. endiskeið)*, e. *allra landa, hele jorden omgivende fisk, midgårdssormen*, *Rdr 15*.

endlangr, adj, *lang fra den ene ende til den anden (jfr endilágr) eller (ifg. Sievers' forklaring) lang mod én, udstrakt for ens syn (så langt det når), findes kun brugt om huse, e. salr (salir) *Pry 27, Vol 7, Skí 3*, e-t hús *Am 19. 26*.*

endr, adv, *grundbetydning synes at være 'en anden gang' (o: end nu), deraf udvikledes let de to hovedbetydninger: atter og forдум; 1) atter, *Húsdr 12, Hrafn 1*, venda e. *Has 34*, kom e. at hamri *Pry 32*; svá e. lagit *Sigsk 68* kan næppe være rigtigt, 'således lagt igen', eftersom der står et enn *joran*, svá er uden tvivl fejl for sem, så at endr får betydningen 'fordum, før'. — 2) forдум, før (om længere eller kortere tidsafstand, jfr ådan), *Yt 14, Eg Lv 43, Arbj 3, Eyv Lv 7 pþyn, HolmgB 5, VSt 2, Tindr 1, 5, pdr 2, Hjr 2, 4, pKolb 3, 10, Edáð 7, Sigv 12, 28, Am 1, ESk 6, 40, EGils 2, 10; pat vas e. Rst 28.**

endrborinn, adj, *genfødt*, e. *herr, den forloste menneskehed*, *Heilv. 1*.

endrgefendr, m, pl, *mænd, som (afvekslende) giver hinanden, gör gengæld*, *Hávm 41*.

endrþaga, f, *tavshed til gengæld, gensidig tavshed (at snart den ene, snart den anden tier og lader den anden tale; þaga : þega = saga : segja)*, *Hávm 4. Anderledes (o: -þága) E. Magnússon i Cambr. Phil. Soc. Proceed. 1887.*

Enéas, m, *Enæas, Pét 54.*

eng, f, *eng, græsmark, e-jar lúra, engens fisk, slange, dens látr, leje, guld, døttes þverrandi, gavmild mand*, *Sigv 13, 4.*

enga- se einga-.

1. *engi*, n, *eng (= eng), e-s sax, le, Korm Lv 14.*

2. *engi*, pron, *ingen; angående de forskellige former henvises til Skjspr. s. 83–84; nom. engr er meget gammel og går tilbage til omkr. 1000; derefter böjes ordet — når undtages nom-acc. sg ntr, ekki, og nom-acc. pl. ntr. engi, samt gen. sg. masc-ntr — som adj, idet eng- betragtes som stamme, hvortil endelserne føjedes; dog holdt acc. sg. engi sig længst og formen engan er ret usikker; af de oprindelige former findes enkelte rester: einungi *Fáfn 17*, einugi *Hávm 133, Lok 1*; hvorvidt ordet findes som va-st., er det umuligt at afgøre. Andre former:*

*nom. pl. einigir *Jóms 1*, acc. pl. masc. einiga *Ragn VIII 2*, som dog vist er fejl (se andvigr); ekki er altid nom-acc. ntr., der — forholdsvis sent — går over til at blive nægtende part. (= eigi); enginn, engin findes ikke, ti engin *Sigv 14, 1* bør sikkert læses engi en. Efter e. står i reglen samme kasus, e. maðr *Vsp 45, Vell 31, Arbj 21*, e. mann *Hhund I 51 o. s. v.*, e. prek *HolmgB 12*, ong tunga *Mv II 20*, ekki angr *HHj 10, HolmgB 4*; undertiden står gen. e-r gumna *Reg 23*, ekki gjafa *ESk 13, 3*, alls ekki *Korm Lv 1*, ekki þess *Am 72*, eigi e., ikke ingen, alle, *SnE II 192*, aldri e., aldrig ingen, slet ingen, *Sigv 13, 15; som ntr. findes ekki f. eks. Eg Lv 10, St 9 (jfr foran); senere går ekki over til at blive nægtende, = eigi; overgangen skete ved sådanne udtryk som hoelumk ekki, jeg praler intet, i ingen henseende, slet ikke, *Am 84*, e. hygg okr vesa ulfa ðœmi *Hamð 29*, æva fljóð e. gáði *Akv 39*, ekki spurðir *Grott 8*; som ren negation 'ikke' findes det så i: e. at réðusk *Am 48; Sól 9, Krm 18, Sturl 6, 6, EGils 3, 17; denne betydning er gennemgående næppe ældre end fra 12. árh.; ekki i ældre digte kan i senere tider godt være indsat af afskrivere for et ældre eigi, f. eks. i Am 48.***

engill, m, *engel*, *Sigv 12, 28, Lil 7 o. s. v.* guðs e-lar *þrándr*, dróttins e-lar *Rst 31*, e-lum øfri *ESk 6, 5*, e-la fylki *Arn 2, 18*, e-la stéttir *Lil 6*, e-la lið *Pl 32*; e-la stillir, *gud*, *Gml.kan 1, 3*, e-la kennir, d. s., *Pl 8*, e-la stýrir, d. s., *Pl 25*, e. gramr *Eil 1, 3*; dýrð englanna, *gud*, *Lil 22. Jfr hoftuð.*

England, n, *England*, *pjsk 2, Gunnl Áð, Hally 6, Sigv 13, 19, Rst 5.*

Englanes, n, *uvist hvor*, *Krm 11.*

Englar, m, pl, *Englændere, Angelsakser*, *Hjr 2, 8, Sigv 1, 6, lið E-a pKolb 3, 12; ferð E-a Ótt 2, 9, Merl II 2; øgir E-a Steinn 3, 13, striðir E-a Sigv 12, 19; E-a bjóð Hjr 2, E-a jorð Korm Lv 8.*

engr se engi.

engskr, adj, *engelsk, angelsaksisk*, = enskr s. d., e-t folk (eng-: þrengv-) *Ótt 3, 5.*

Engús, m, *skotsk fyrste*, *Sturl 5, 7.*

1. *enn*, adv, *endnu, i forskellige betyddinger*; 1) *fremdeles*, e. snerak hnakka *Has 7*, e. munck vilja *Hjr 16*, fúss emk e. minnask *Hjr Lv 3*, sás e. kunni halda *Sigv 7, 6*, (hendir) e. sem aðra *Jóms 2, Líkn 10*, var e. grafinn *Nkt 46*, vituð e. eða hvat *Vsp 27 o. s. v.*, e. senti of afrendi *Hym 28*, e. viltu *Lok 28*, ef e. sparir *Fáfn 37*, unz af méli e. mein komi, *indtil* der om nogent tid *fremdeles* (eller atter) opstarð mén, *Sigsk 44*, bats e. of þann, *fremdeles*, yderligere, *Hávm 46*, bauð e. við mér *Oddrgr 21*, jfr *GSárs 18. 19. 34.* — 2) *fremdeles*, o: atter, igen, e. ólum gjóð *Liðs 2*, e. þeirs undan runnu *pjóðA 3. 4*, e. til kvinna *Mberf 6*, því ferr e. svá *HolmgB 5*, pat vas e. folkvíg *Vsp 24*, þar nautk e. *Eg Lv 27*, e. vér góttum lof *Hál*

16, e. at eggja sennu *Tindr Lv 1*; vask e. of kominn *Hávm 101*, liggi e. í milli *Sigsk 68*, e. einu sinni *Oddgr 29*. — 3) *endnu*, ∞: til denne stund, e. emk óþekkr *Korm Lv 42*, látask e. finna *Hjr 3, 10*, e. lifir *Vsp 21*, saðr emk e. þess *Hárb 3*, e. kominn *Hávm 108*, e. óþorinn *Reg 8. — 4)* foran komparativ, e. norðarr *Eyy Lv 2*, e. lengra *Hyndl 17 o. s. v.*, e. mátkari *Hyndl 44*, e. framarr *Grott 21. 22*, e. lengr *Am 65*. Dette e. bliver ofte svagt betonet i sætningen, hvorved det svækkes til en, in, eigi in minni *Evids 7*, skald in verri *Eskál Lv 1*, in mildri *Eskál 2, 2*, in scemri *ptjald*, in lengra, *Vell 31*, (né hests) in heldr *Hávm 61*, in hnœfligri *Hárb 43*, in lengr *Am 62 o. s. v.* — *Oddgr 12* mā enn på grund af versemålet omstilles, mank e. hvat þú | mæltir, jeg husker fremdeles (*endnu*) o. s. v.; det er den simpleste rettelse. Jfr eðr.

2. **enn**, bestemt art., den; hvor gammel formen enn er, er usikert; i runeindskrifter fra 9. og 10. árh. findes den ikke, men kun hinn, hvoraf enn vistnok er udviklet; de enkelte former er det umuligt at kontrollere, da ordet jo altid er ubetonet; det står altid foran et adjektivum (substantivet enten foran artiklen eller efter adjektivet eller også helt udeladt), e. vari gestr *Hávm 7*, seggr e. ungi *Ski 4*, Kistr e. hreini *Hjr 3, 29*, e-um reginkunnum *Hávm 80*, e-um slævurum *Lok 22. 23 o. s. v.* Undtagelsesvis udelades e. foran adj., når dette er tilnavn, þórarinn rammi *HolmgB 11*. På den efterhængte artikel findes ikke få eksempler i håndskrifterne, men sikkert skyldes den de fleste gange senere tiders afskrivere. Nær ved sammentrækningen er e. i tilfælde som Huga ens prúða *Bkrepp 9*; sikre eksempler på den vedføjede artikel før 1300 er opregnede *Skisrv 80*, hvortil henvises; om forholdet i Eddadigtene se sst 80—81. Bortset fra *Hárb* er den vedføjede artikel i disse — de få steder den findes i cod. — at rette og skrive for sig; et enkelt sted, *Lok 52*, vømmín ör, er ikke helt sikkert; at læse vømm enn (= fremdeles,) ör, lyder ikke godt; det er ikke umuligt, at vi her har det ældste eksempel, så at tilføjelsen af art. skulde gå tilbage til 10. árh.; er Arnórs heimrinn (2, 15) oprindeligt, bliver Lok-stedet mindre angribeligt. I de tilfælde, hvor versemålet ikke kræver art., er man efter forholdene berettiget til at anse den som senere tilføjet som f. eks. hallærít veldr hvørur *Eyy Lv 14*, harðræðit hvert pjóðA 2, 2 o. s. v.

enni, n, 1) *pande*, Árm 3, Frþ 1 16, Lil 49, hár sveipt í e. *Korm Lv 5*, ósléttur e-s, rynker i panden, Eg Lv 13, flenna upp at e., overdrevent udtryk (se flenna), SnH 2, 10; skor vas fyr e., háret hang (midt) ned på panden, Rp 15; e-s innmáni, i (under) panden liggende måne, öje, *Húsdr 4* (jfr e-s sól SnE I 538). — 2) om personer, óskírð e. *Arn 3, 8*, gunnhvot e. *Svarf 9*.

— 3) som stednavn (*Snejjældsnæs' nordside*), fyr E. pmáhl 9.

ennibjalfi, m, *pandehud*, egg beit e-a GDrop 3.

Ennibrattr, m, navn på Odin (egl. ‘med stejl pante’), pul IV jj 6.

ennidúkr, m, *pandebånd* (af kostbart stof), som gik omkring hovedet, auka med e-i, hæve en med (en gave af) pandebånd, *Korm 1, 3*.

ennigeirr, m, ‘pandespyd’, e. oxa, horn, Ans 3.

ennihogg, n, *pandehug*, Rdr 6.

Ennilangr, m, navn på Tor (egl. ‘med lang, [o: bred?] pante’), pul IV d.

ennileiptr, n, ‘pandelyn’, öje, Morg.

ennimáni, m, ‘pandemáne’, öje (jfr enni), ormfránn e. Arbj 5.

ennitingl, n, ‘pande-prydelse’ (mulig plader af metal, se tingl), e. holtvartaris, slangsens pande- o: hoved-prydelse, skräckehjelm, Anon (X) I B 5.

ennitungl, n, ‘pande-máne’ (el. ‘stjærne’), öje, Rdr 13.

enlangr se endlangr.

Enók, m, Enoch, SnE II 246.

enskr, adj, engelsk, angelsaksisk (jfr engskr), e-k fold Eg Lv 24, e-ir vellir p Kolb 3, 9, e-k slætta SnE II 222, e-t láð ESk 1, 1, e-k ætt Ótt 2, 11, Merl II 102, e-k þjóð Merl II 2. 4, e-ir lýðir Rst 5, e-k drött Rst 5 (v. l.).

epli, n, æble, e. algollin *Ski 19. 20*; *Lil 14. 17. 66*, e-it hreina SnE II 188; i kænningar, for hjærté: e. aldrklifs (brystssets) Hl 15 a (jfr SnE I 540), — for sten: e. aurs Bergb 3, — for døden: e. Heljar pBrún 1. Jfr fjard.

ept, **eptir**, **præp.** og **adv.**, (forholdet mellem ept og eptir som præp. er, at ept bruges som antepositiv, medens eptir bruges som postpositiv; først sent findes denne form som antepositiv (jfr Skjspr 122-23; de ældste eksempler på eptir som antepositiv er fra omkring 1200; i håndskrifter skrives oftest eptir, men ept cod. reg. (Edd.) 23 24, ø: *Ski 39. 41*, *Yt 2 v. l.*, jfr Haustl 12, pKolb 3, 6), efter, 1) med a c., temporalt, e. þat Merl II 28, e. nætr níu *Ski 39. 41*, e. dag Sól 45, e. dauða Líkn 22. 38, Heilv 17, e. bana Helga Gríp 15, e. genginn guma *Hávm 72*, e. frændr sína, efter deres død, *Hyndl 9*, e. Stranda Hneiti Anon (XII) B 6, e. láttinn Sigv 13, 22, e. liðinn Inga Nkt 68, e. Harald fallinn Nkt 29, e. dolgstríði dauðan Sturl 6, 6, e. víg pKolb 3, 6, e. hervig þjóðA 1, 25, e. orðna þrimu Óð 25, e. synðir Has 48, e. hag þungan Has 49, e. munod Sól 68, e. kvøl mikla Líkn 19, e. þenna dreyra drykk, efter at have drukket denne blodslurk, Fáfn 27, e. kvið norna, efter norrnernes bestemmelse, den tid norrnerne har bestemt, Hamð 30, — oll grétu þau eptir hann Mhkv 9. — 2) med d a t i v, for (for at hænte), e. dóttur Eylimra HHj 36, e. Skoðnungi Ísldr 21, ráða prútt e. manni Rst 28, for at indhænte, e. ítrum stókkvi

Styrkárr 2; *hertil hører også e. dvergi hljóp, for at få fat i dyærgen*, *Yt* 2, *jfr sás eptir ferr Fj* 27; — *i overensstemmelse med, e. vilja minum Has* 7; — *vita e-t e. e-um, vide om noget, en, har begdet, eller hvad han har af fejl*, *Hsv* 90, *med fregna (jfr spryja), f. eptir driptum Hl* 4 b. — 3) *eptir som adv. slutter sig til de anførte betydninger, efter, bagefter (jfr e. med acc.), of sumur e.* *Vsp* 41, *lifa e. Valg* 9, *Merl II* 36, *Am* 54 *jfr Oddrgr 33, verða e.* *Grip* 44, *liggja e.* *ESk* 6, 60, *sitja e. Ótt* 2, 17, *Vol* 38, *Hhund I* 51, *vera e., være tilbage, Valg* 4, *Am* 69, *upp stóðu e.* *Jóms* 39, *optliga e.* *Jóms* 37, *enn sem e. renni, Stein* 2, 2, *en pá e.* *Sól* 22, *víku e.* *Sól* 25, *finna e.* *Sigsk* 40, *iðrask e-s e.* *Sigsk* 7, *létk hana e. hafa Hávm* 105; (*med dativ*), *óskabryr leggsk e. (ɔ: skipi)* *Hhund* II 32, *lítu e.* (ɔ: e-u) *Grip* 21, *spryja e. (ɔ: e-u)* *Am* 78, *fara e.* *Fj* 27. — *Hamð* 5. e. es ykr brungit þjóðkonunga må snarest betyde: “I er trængt tilbage for hovedkonger, I er hovedkonger langt underlegne”. — 4) *enkelte steder synes e. (e-ir) at betyde ‘igen’, være = aptr, par manu e-ir finnask Vsp 61, koma e. i Óðins sali Eirm 3.*

eptirdœmi, n, forbillede (egl. ‘noget, hvorefter man dömmmer’, det klassiske er dœmi alene), Lil 52, Gd 48, Gdβ 6.

er se es.

erakendi *Alv* 11 *er et forvansket ord, hvoraf sidste del utvivlsomt er kendi, den svage form af kendr (jfr v. 29: nót, en Nørvi kenda), det første e er lige så utvivlsomt rest af enn, men hvad ra kan repræsentere er usikkert; der skal stå et ord, der begynder med h (: h i himinn); Bugges forslag: enn Hrønn kendi (Arkiv XIX 7–12) træffer sikkert ikke det op-rindelige; forudsat, at der er tale om himlens herkomst, måtte der være sightet til Ymir eller Ymirs hjærneskal, men kendr synes ellers kun brugt med personnavne; der må antages at have stået et sammensat ord (af form som lofkendr, morökendr jfr leyfarkendr), mulig hríð-kendr ‘stormfuld’.*

erðgróinn, adj, således ved rimet krævet (erð-: verð-), for hds’s jarðgróinn, vokset op af eller ud af jorden, dværg (jfr dvergar í jorðu, Vsp 10), Gylfa grundar (havets) glaumr (hest) e-ins, dværgens skib, digterdrikken, digterævnen, Eg Skj (jfr mislenginn og taumr).

erðr, n, = reðr, om en hestepenis, SnH 2, 11.

erendi se ørendi.

erfa, (-ða, -ðr), arve, holde gravøl (erfi), med acc., e. brœðr sina Am 75, e. foður, her omtrent s. s. hævne, Vell 13, e. Keld-hverfinga Grettis 33.

erfð, f, arv, BjH 6, Nkt 12, sú mun e. eptir, den arv er tilbage, nemlig at hævne sig på Atle, Am 69, e-ir jofra, kongers arvelande, Sigv 11, 3, telja e-ir, opregne sine arvekrav, Mark 1, 23.

erfðaskipti, n, pl, arvedeling, Vitn 10.

erfi, n, gravel, gera e. foranstalte grav-øl, Am 86, drekka e. Ghv 8, Jóms 10, Herv V 3; d. erfi gleði sinnar, sige farvel til sin glæde, lívsfryd, Bbreiðv 1. Jfr nið.

erfiði, n, (uden pl.), arbejde, möje, ørendi sem e. pry 10. 11, e. en ekki ørendi HHj 5, vil ok e. Hár 58, drýgia e., lide möje, döje meget, Grí 35, mikit e. Merl II 31, vinna e., udføre drøjt arbejde Bjark 1, fá hjolmum e., berede hjælmene hård möje, kæmpe tappert, Valg 7; e. Austra, Østres möjefulde byrde, Arn 5, 24 (jfr SnE 1 314).

erfiðr, adj, möjefuld, vanskelig, e-tt verðr þeims illa kann Mhkv 24, e-tt sinni, möjefuld gang, Bdr 5.

erfimeðr, m, ‘arvende-træ’, e-ar Eids, Eds arvinger, sönner, Tindr Lv 2.

erfingi, m, arving, sön, audít e-ja Hsv 43, Pl 21, e. Pyrnifótar, Bergönund, Eg Lv 17, e. Ásbjarnar, Helge, Isldr 7. e. Skolms, Toralv, Isldr 13, e. Ara, Gudmund, Kolb 2, 6, e-jar grams PjóðA 4, 26.

erfinyti, m, ‘arv-nyder’, són, Sigsk 26.

erfinyjar, f, pl, arvegods, arfi e-ja, arving til arven, són, Eg Lv 42.

erflivørðr, m, ‘arv-vogter’, arving, sön, Sigsk 63, Ghv 14, Nkt 3, Gautr. II a 2; e. Hogna Akv 12, e-ir Eiriks Nkt 15.

ergi, f, blodagtighed (af værste art, jfr argr), e. ok œði ok óþoli, hvor e. synes at betyde ‘brynde’ i højeste grad, Skí 36.

eria, (arða, ariðr), pløje, heldr herja an e., drive agerdyrkning, Anon (XII) C 19, e. barði, pløje sœn med stavnen, Anon (XII) C 16, e. úrgu barði Rv 31.

erkibiskup, m, ærkebiskop, Anon (XII) B 19, Gdβ 14.

erkistöll, m, forkortet for erkibiskupsstöll, ærkebispesæde, Mark 1, 13. 27, ESk 6, 65; — e. élz, bygens, stormens ærke(bispe)sæde, himmel, Stáfr 8.

erki-Pundr, m, egl. ‘ærke-Odin’, e. víns kastala brugt om en ærkebisp, EGils 2, 12. Jfr Meissner 388.

erlendis, adv, udenlands, til udlandet, PjóðA 1, 3, til en anden verden, GSúrs 26.

Erlendr, m, en nordmand, ESk 13, 2.

Erlingr, (én gang Erlengr Sigv 7, 5), m, Erling Skjalsson, pKolb 3, 6, Ólhelg 9, Sigv 7, 1. 3. 5; E. jarl eller skakke porv 1, Nkt 68.

Ermengerðr, f, sydfransk fyrstinde (i Narbonne; død 1194), Rv 16, Oddi 2, Árm 2.

ermr, f, ærme, Orv II, sterlt e-ar Rp 28; fyr e-ar, i steden for(?) ærmer, Gunnl Lv 4; — e-a Ilmr, kvinde, Korm Lv 6. 29, jfr viðr e-a, arm, SnE I 542.

ermvangr, m, ‘ærme-vang’, arm, e-s brandar, guldringe, disses Auðr (brugt her som gudindenavn), kvinde, Hard 7.

ern, adj, rask, dygtig (hvor dog raskheden er den herskende egenskab), e. faðir Marnar, om Tjaze som örн, Hausil 12, om den unge Egil, Egils (XII) 1, om fyrster Sturl 6, 1, om gud Líkn 25, Has

20; e. auðnorn *Grettis* 11; e. falbrodda, *rask* i håndteringen af spyd, *Ht* 79; — om tyve: hvern e-an þjóf *Sigv* 12, 5; — om sœn(s raske bevægelse): e. sili *Hernar* *ESk* 13, 13, — om jærnankerets spids: e-an krök ór járni *Anon* (XI) *Lv* 6 (*kan ikke opfattes anderledes*).

Erna, f, *Hersirs* datter (egl. ‘den raske’, af ern), gift med *Jarl*, *Rþ* 39.

Erpr, m, *Jonakrs* són, *Rdr* 3, *Hamð* 14. 28 (*jfr jarpskamr v. 12, ordet er egl. = jarpr*); — *Atles* són, *Akv* 37, *Hamð* 8. erra, f, stridbarhed, górr við e-u, stridbar, *Hjortr* 2.

Erri, f, *Ærø*, *Iv* 19, *pul IV* bbb 6. erriligr, adj, rask, hæftig, e-g snerra *Hard* 3.

erring, f, dygtighed, raskhed, eigi lítil e. *porm* 1, 12, oftra e. *ESk* 11, 5, viðna e. *porm* 1, 6, e-ar-vorra lið, mandskab ringere til at vise raskhed, *Ott* 2, 13.

errinn, adj, rask, kraftig, dygtig, e. hlyri *Anon* (X) I B 10 a, e. skorungr *GSvert* 10, om fyrster *Od* 5, *Sturl* 3, 18, om mænd *Nj* 7, *Gyð* 5, e. kappi *Eg* *Lv* 30, e. herr *Ingj* 3, om gud *Heilv* 11. *Jfr* *fjol-*.

erröttr, adj, stridbar, (af erra), *Korm* *Lv* 51; anderledes *Bugge Aarb.* 1889 s. 79.

erfla, f, vipstjært (*motacilla*), *pul IV* xx

5 (diminut. af arta s. d.).

es, pron. rel, yngre form er; når overgangen er sket, lader sig ikke direkte eftervise, da ordet aldrig findes i betonet stilling, men formentlig falder den samtidig med, at verbet es (est) blev er (ert), d. e. omkring 1100 (først i Norge, senere på Island), — som, 1) står for alle kasus, og går på et subst., der enten står foran eller bagefter, eller som er underforstået og let at supplere, eller efter pronom + subst. eller pronommen alene (overordenlig hyppig), afglapa, e. kørn *Hávm* 17 (*jfr Hávm* 81), e. fá á, (losttagrir) litir *Hávm* 93; e. kørn *Fáfn* 17, þeim sæ, e. stendr *Vsp* 20; *Yt* I o.s.v.; som gen. (eller dativ, ‘hvis’ eller ‘for hvem’), maðr, e. afskurðr hafði farit orða hlyðu *ESk* 6, 26; det kan styres af en følgende præpos., e. ór steini vas hofuðit á, på hvem, — hvis, hoved var af sten, *Hárb* 15; til præpos. kan da jöjes et subst. eller pron., ekki þess, e. Hljótið síðabót af því *Has* 3, *jfr* sådanne tilfælde som hvat..., e. ek þat sé, hvor pat er overflødig, *Lok* 44. — 2) ofte er e. midt imellem virkeligt relativum og adv., som vollr, e., mark, som, ð: hvor, *Vafþr* 17. 18, bær, e. *Grí* 6. 11, dag hverjan, e., hver dag, som ð: da, *Grí* 29. 30, draums, e. kveðr, omtr. = siden du, *Hyndl* 7. — 3) i øvrigt bruges e. temporalt, både med og uden þá (foranstillet), både om fortid og fremtid, *Hávm* 20. 62, *Vsp* 53, *Hávm* 96, *Rdr* 16, når, *Vsp* 26, e. ek get þána *Hárb* 58, efter þás þþyn. — 4) kavsalt, *Grí* 51, *Hym* 32, *jfr* *Brot* 1 (siden). — 5) lokalt, efter þar, *Skí* 26, *Fáfn* 35, — 6) for det at, líkn, e. ek vas sendr *Lok* 35, bæt, e. þú lézt høggvinn

Hata *HHj* 24; i de sidste tilfælde grænser e. til at være ensbetydende med at, — 7) en brug af e. som ofte findes, aldr hefk frétt pat e. feldu *Rv* 6, hitt vas fyrr e. ek gat blóta *Hjr* *Lv* 6, pat e. ek þogn of gat *Hjl* 19, þat verðr, e. of myrkvan staf villisk *Eg* *Lv* 38, hvat varð vitri e. skyldi vilt rísta *Am* 12, *jfr Vsp* 21. Ofte findes at som v. l. for e. og omvendt. — 8) e. trækkes hyppig sammen med foranstående ord, især pron. (sá) og adv. (som þar, þá; altid med und, se unz), herom henvises til *Skjspr* 81—82 samt *Arkiv* for nord. filol. XXVII, 367—68; et særligt interessant eksempel herpå er hins på Karlevi; i rim findes þars : hers. *Arn* 6, 14, *pdr* 13, þás : Fris- *Vell* 28 o. s. v. — 9) nogle gange findes e. overflødig og næsten altid efter subst., Sviðurr ok Sviðrir, e. ek hétt *Grí* 50, sáttir þínar e. ek vil *Alv* 7, níu rostum, e. þú skyldir *HHj* 16, rekka e. þú vildir *HHj* 18, rétti e. þú munt *HHj* 22, þráar e. ek hef *Fj* 50, vatn e. mér *Sól* 50, efter verber: eyitar firna e. maðr skal *Hávm* 94, ójafnt skipta e. þú mundir *Hárb* 25, *jfr* audi frá e. mér ætlud vas *Sól* 49; dette e. er blevet forklaret forskelligt, *jfr* Nygård *Arkiv* f. nord. fil. XII, 117 ff; snarest synes her at foreligge en anomali i sætningsbygningen hos den talende, han begynder med et subst. (infinitiverne kan også betragtes således), og tilføjer en relativsætning, for egl. at fortsætte med verbet, som subst. skulde være subjekt i, men denne fortsættelse udebliver; i enkelte tilfælde, efter at dette var blevet almi., kunde e. bruges analogice; i oversættelsen må sætningerne trækkes sammen og det hele gengives uden hensyn til dette e. Med seems *Am* 105, = sem es forholder det sig vist anderledes.

es-Freyr, v. l. él-F., as-F., *Rejr* 5, 1, af disse læsemåder er den sidste vistnok den rigtigste, (*jfr KGísl Nj II* 317), as : os kamptummel, kamp, e., kriger; men helt sikker er tolkningen ikke.

eski, n, 1) asketræ(er), egl. kollektivt (af askr), elris garmr (ilden) e. mettr, mættet af (det opbrændte) træ, *Sturl* 4, 8; — es fat, kar dannet af asketræ (v. l. eski-fat), om madkar, *Korm* 1, 6; *jfr* afspringr. — 2) spyd, se følg.

eskiaskr, m, ‘spyd-ask’, kriger (af eski = askr, spyd), *porm* 2, 21.

eskinnar Bergb 5 er forvansket og uforståeligt.

eskja, f, navn på jorden (af askr?), *pul IV* æ 1.

eta, (át, etinn), spise, æde; om mennesker (ligegeyldigt hvad de spiser), *Sigv* 13, 28, *Hávm* 67, *Hárb* 3, *Hym* 15, *Pry* 24. 26, *Hhund* I 36, II 7. 9, *Fáfn* 27. 32, *Akv* 36, *jfr* *Haustr* 6, *Lil* 18; om dyr (hunde, ulve, orme) absolut, *Fj* 17. 18, *Hhund* I 54, *pjsk* 1, 1, *Olhelg* 9, *Am* 22; e. sér aldrtræga, spise sig ihjæl, *Hávm* 20, — láta e-sk af, egl. ‘lade æde noget fra sig’, lade sig noget berøve, *Sigv* 10, 9;

— om andre forhold, fortære, eldr etr byggðir *HHi* 10, aurr etr iljar, gnaver fodsallerne, *Grott* 16; sorg etr hjarta, sor gen fortærer hjærtet, *Hávm* 121, mein eta e-n, mén ødelægger én, *Hávm* 151.

1. etja, f, 1) stridbarhed, kappelyst, e-u lund, stridbart sind, *Vell* 7. — 2) blandt navne for kamp, *pul* IV k 2.

2. etja, (atta, att), ophidse, især to mod hinanden, med dativ, e. jofrum, ophidse konger til strid, *HárB* 24, e. jofrum saman, d. s., *Mhv* 22, e. saman liði *Hl* 23 a, þótt etti *Rdr* 9, e. meinþjof markar (ilden) á sinn fðour *Yt* 4, e. aðli við e-n, prøve, opbyde sine kræfter mod en, *Fáñ* 28, e. við e-n, d. s., *Hálf*s VIII 6, e. prettum við e-n, anvende rænker imod en, *GunnL* 3, e. framm járnhrömmum, anvende jærnhaender til kamp, *Hjalmþ* 3, 9; e. hrefnis stóði á log, sætte skibene kraftig ud på sœn (e. her valgt m. h. t. kenningen: 'hrefnis h est e'), e. flaustum í salt með órum, ro skibene kraftig frem, *Ott* 2, 4, og absolut e. á sæ þór.

Eufemía, f, helgeninde, *Mey* 46.

Eufrátes, m, floden E., *pul* IV v 3.

Eustakíus, m, *Placitus* dâbsnavn, *Pl* 6.

1. ey, f, ø, *Hjr* *Lv* 24, dat., eyju, *Kveld*, *Hák* 6, *HárB* 16, *Vpl* 29, víða of eyjar, *Jóms* 9, eyjar, om *Orknærne*, *TorfE* 5, *Rst* 11, eyjar vestan *Ott* 2, 19, — om land i alm, *Hhund* I 13, — i kvindekenninger, e. orms loggvar (for doggvær hds) *Hrafn* 1, e. aurbordi varrbliks *Olhelg* 7, *Jfr* dún-, hauk-, *Inndyris*, *Lindis*-, vin-, *Vifils*.

2. ey, adv, 1) altid (ved hver given lejlighed), *Rdr* 9, e. vesa í einum stað *Hávm* 35, e. getr kvíkr kú *Hávm* 70, vesa e. fystr, *Hhund* I 53, e. óðr *Gldr* 1; undertiden som v. l. til æ *TorfE* 3; hljóta e. *Líkn* 29; *Has* 15. 38. — 2) uafelig, e. lifa *Hávm* 16, e. preyjandi *Hyndl* 47, e. lýsir mon *Vafþr* 12, e. bað halda *Hhund* I 4; e. mun uppi *psif* 1, 5, stendr e. *psíð* 1; om noget forbiligant, der har sin aldrig op-horende virkening, illa réðk e. *porm* 2, 2.

3. ey, nægt. part., ikke, e. manni veit *Vafþr* 55. Þj 40 er på dette punkt ganske upålideligt, da ey her sikkert er s. s. ei, yngre form for eigi, og her rime-ligvis, som så ofte, indsat i steden for ældre -at.

eybarmr, m, ø-kant, en øs kystlængde, *Herv* III 8. *Jfr* eykarmr.

eybaugr, m, 'ø-ring, -bælte', hav, e-s qnd. urr, sœns ski, *porm* 2, 15, e-s vigg, sœns hest, skib, *Eskál* *Lv* 3, e-s þing, sœredskaber, anker, *Anon* (XII) *Lv* 6.

eybúi, m, øbo, *Ott* 4, 2, om orknoboerne? *eyða*, (-dda, -ddr), góre øde, tom, øde-lægge, (af auðr), e. land, hærga landet, *Edáð* 6, e. Peitu *Ott* 2, 12, e. setr jofra *pjóðA* 1, 19, e. grund langviðrum *Mhv* 24, land e-isk *Hák* 21, eydd *Éysýsla* *Sigv* 1, 2, eydd borg *Hskv* 2, 5, eydd *Sikiley* *Valg* 1, e. eyjar *Sturl* 5, 13, e. vagna borg *ESk* 6, 56, her kan borg også være dativ; når

det *Guðr* I 21 hedder landi (e-ið), er dette sikkert fejl for land; fésjóðar e-sk, penge-pungene tömmes, *Nj* 22, nafn e-isk, gártabi, *Merl* II 71, friðr e-isk *Drv* (XI) 9, eyddr, (*Ormen lange*) ryddet, *Ód* 21, *jfr* *Rst* 23, létk e., (sammenhængen ikke helt sikker), *Eg Lv* 33; e. andar mein *Has* 41, andar sór e-sk *Gml* kan 1, 4; — med dativ, tilintetgøre, e. fjørvi *pjisk* 2, e. Skotum *Hjr* 2, 8, e. hringum *Mark* 1, 7, e. löstum *Has* 24, e. vørgum *Mark* 1, 8; e-isk hitt, det sker aldrig, *Mark* 1, 14. Part. e-andi i kenninger for mænd: e. elda-flóðs (guldets) *GunnL* 1, e-endr fjarðar dags (d. s.) *GSárs* 11, e-endr *Svölnis* bedja reyðar barðs (d. s.) *EGils* 3, 20, e-endr arnar hungrs, krigere, *pskakk* 1, e-endr geima vals (skibets) *Arn* 2, 19; eyðondum er urigt. f. *Eydónum* *Hál* 13.

eyðiligr, adj, som øde, ringe, uanselig, e-g for, uanselig, lidet pragtfuld rejse, *ploft* 2, 5.

eyðimørk, f, ødemark, ørken, *Mey* 12. 16.

eyðing, f, tilintetgørelse, e. lasta, synders nedbrydelse, *Lil* 89.

eyðir, m, udrydder, tilintetgører, e. *Ey-dana* (v. l. cegir), *Hakon* d. gode, *Hák* 3, e. *Sel-lund*-byggva, *Harald* hárdráðe, *pjóðA* 3, 23; e. *pjóðar* *Háv* 7, e. *ópjóðar* *pblond* 1, 2, e. svikfolks *Mark* 1, 5; e. jarðar, orm, *Gdβ* 62; e. ætna (s. d.), grædig mand, *Bjhit* 2, 16, e. ilsku, slethedens udrydder, from mand, *Gdβ* 11. 35, *Pét* 16, e. villu, vantroens udrydder, *Gd* 11, e. banna, om en biskop, *Gdβ* 32, e. tala ligel., *EGils* 1, 27, — e. góðverka, slet person, *Hard* 11. I kenninger for mænd, efter guld: e. armglóðar *GDropI* 2, e. umnglóða *pGisl* 12, e. álfúrs (rett) *HSn* 2, 1, e. óldu eisu *Nj* 10, e. eyjarbands elda *EGils* 2, 2, e. branda skæs (skibets) lands (sœns) lýsi-bliks *Gyð* 5, e. dalreyðar ítrbola *Sturl* 5, 7, e. orma leiðar *Nj* 11, e. glungrundar eitrs *Nj* 9, e. orma setra *Grettis* 50, e. ormsætrs (hds or-) *Ám Arn* 4, e. hella mildings (jættens) mál Sigv 12, 2, — efter våben: e. bövarr skiða (sværdenes) *SturlB* 2, e. hjaldrbliks (d. s.) *pham* 2, 2, e. baugvallar (skjoldets) *Ht* 83, e. alms (buens) *Harð* 17, — efter andet: e. heið-ingja sútar (ulvens sults), krigar, *pjóðA* 3, 6, e. ulfa gráðar (d. s.) *Arn* 2, 7. — ógnar e. *ESk* 6, 54 (v. l.) beror på for-vanskning.

eyðirunnr, m, 'tilintetgørende træ', e. *Ima* hljóðas (jættetalens, guldets), = eyðir golls, mand, *Gd* 22.

ey-Danir, m, pl, Ø-Daner, *Hál* 13, hilmir E-a, Erik egode, *Mark* 1, 24; cegir E-a, *Hakon* d. gode, *Hák* 3, meiðir E-a, *Harald* hárdráðe, *Arn* 6, 8.

eydoggvær *Hrafn* 1 fejl for ey loggvar.

Eyfirðingar, m, pl, beboerne af Øjfor-den (nord-Isl.), *GGalt* 5, *SnSt* 4, 3; i sing. *SigSt* 1.

Eyfura, f, moder til Anganty og hans brødre, *Herv* III 3, *Qrv* III 1, *Hyndl* 24.

eygarðr, *m.* ‘ø-gærde’, hav, *Hharo* 7, e-s (rettelse) Freyja, kvinde, *Vigl* 6.
eygir ur. v. l. for cægir et par steder (*pul IV l 8*) se cægir.

eygja, (-ða, -ðr), öjne, se, komme til at se, *Hausfl* 7.

eygló, *f.* ‘altid lysende’, solens navn hos jætterne, *Alv* 16, kan også være acc. af følg.

eyglóa, *f.* ‘altid lysende’, navn på månen, *pul IV ll*; men det er højst mærkeligt, at månen skal have et navn, som er hunkönsord (*jfr alskír*): de to første linjer i dette vers månenavne er formodentlig slutningen af et vers med solens navne, mærk, at l. 3 begynder med máni ligesom ‘sol’-navnene begynder med sól.

eyhjalmr, *m.* ‘ø-hjælm’, himmel, konungr e-s, gud, *Ltkn* 21.

Eyjafjørðr, *m.* Øfjord (nordl. Isl.), *VGl* 2.

eyjarband, *n.* ‘ø-bånd’, hav, e-s eldar, guld, dettes eyðir, mand, *EGils* 2, 2.

eyjarskeggi, *m.* ‘ø-skæg’, en skægget fra en ø (øer), navnet hidrører formentlig fra, at oboere lod deres skæg vokse vildt og var derfor meget afsættende fra dem især, der opfaldt sig ved hården, hvis skæg og hår (formentlig) var klippet og plejet, *Herv* II 2, *Frþ* I 22, *Qrv* IX 36.

Eyjolfr, *m.* en islænder, 11. árh. *Háv* 6, en anden 13. árh. (Brúnason) *SnSt* 4, 6; — en sagnperson E. Hundingsson, *Hhund* I 14.

eykarmr, *m.* ‘ø-karm, ø-omslutter’, havet, e-s fjara, havkyst, *Merl* II 86 (mulig er dog ordet forvansket af eybarmr); *jfr* eyluðr.

eykr, *m.* (-jar), øg, lastdyr, trækdyr, hins of e-i annask *Bjhit* 2, 16, om Tors bukke Bragi 2, 1 — især om heste, keyra eyk ór garði *Olhelg* 10, e-ja greidi, bidsel, *Yt* 11, e. jotuns, okse, uvist hvorfor den kaldes så, *Yt* 17; — i kenninger for skib, Endils e. *Nj* 9, aurborðs e. *Vell* 26, unnar e. *Sigv* 4.

eykríðandi, *m.* ‘øg-, hest-rider’, Endils e., som rider sokongens hest, sørarer, mand, *Nj* 9.

eykríðr, *m.* s. s. foregående, Ekkils e., sørarer, mand, *Eg Lv* 36.

eyktemjandi, *m.* ‘øg-, hest-tæmmer, -styrer’, oldu e., som styrer bølgens hest, skibet, *Has* 42.

eykvæn, *f.* ‘altid-kone’(?), Héðins peyar e., kampens stadige(?) kvinde, valkyrje(?), *PSÍð* 1, men vistnok skal ey skilles fra kvæn og henføres til stendr (l. 5).

eykyndill, *m.* øfakkels, Oddnys tilnavn, *Bjhit* 2, 1.

eyland, *n.* øland, land som er ø, øll eylond *Bjkrepp* 9, e-s jarlar, ø-jarler, *Yt* 20, e-s barmr *Merl* II 40, e-s jádarr *Merl* II 5.

eyleggr, *m.* ‘ø-knokkel’, sten, e-jar Freyja, kvinde, (steinn = steinasørvi), *Grettis* 46.

Eylimi, *m.* en sagnkonge, *HHj* 36, *Gríp 9*, *Reg* 15, *Hyndl* 26.

Eylúðr, *m.* navn på Odin, *pul IV jj* 7.

2. eylúðr, *m.* ‘ø-omgiver’ (egl. ‘ø-kværnkassee’), havet, e-rs Grótti, havkværnen (havet som kværn), *Snæbj* 1.

eyma, (-ða, -ðr), egl. ‘ømme’ (af aumr), gøre blod, svag, e. røð, vise sig svag i sine råd, handlinger, *Árn* 6, 8. *Jfr Aarbb* 1879 s. 195 ff.

eymð, *f.* elendighed, usselhed, frá e-um *Sól* 75, med e-um *Vitn* 9, e. ok óp *Lil* 72.

eymðarverk, *n.* elendig, slet, handling, *Gd* 41.

Eymóðr, *m.* sagnfyrste, *Guðr* II 19.

Eymundr, *m.* sagnperson, *Qrv* IVβ 1, en anden *Hyndl* 15.

eymylvir, *m.* ‘ø-bryder’, havet, *pSjár* 4, 4.

Eynefr, *m.* sagnperson, *Háljs* VIII 1, hvor hans sønner antydes. *Jfr* *Eynæfir*.

eynegðr, *adj.* ‘ø-naglet’, som har øer for nagler, om havbæltet, e-ð jardar gjord, det øyldte hav (“broderet med øer”), *Eg Lv* 41. *Jfr* at skær kaldtes nagli, se *Norske gaardn.* XII, 221.

Eynir, *m. pl.* Øerne, beboerne af *Eynafylki*, *Hókr* 2.

Eynæfir, *m.* således snarere end -nefir, søkongenavn, *pul IV a* 2, her er formen sikret (-: -ir) ved metrum, (-nefr reg, -næfir 748, -nefir T, 757), E-is ondurr, skib, *Rdr* 16, *Krm* 11. *Jfr* *Eynefr*.

eyra, *n.* øre, *Fájn* 35, *Húsdr* 5, hlyða e-um *Hávm* 7, sökjja e-u, søge (folks) øre, blive gærne hørt (og omtalt), *Arbj* 16, segja, mæla í e. *Vafpr* 54, 55, koma til e-na *Korm Lv* 56, bera fyr e-u, høres, *GSúrs* 36, vesa at e-um e-s, ligge en stadiig i ørene, *Lok* 44, koma við e., berøre ens øre (ubehagelig), om et kølleslag, *Korm Lv* 20; liggja e-m nær við e., være truende, farlig for én, *Kolb* 2, 6; e. Árvakrs, hvorpa runer var ristede, *Sigrdr* 15. — e-na land, hoved, *SnE* I 538; e-na viðr, træ ved øerne, horn, (om uroksens horn), *Eg Lv* 3. — e-u nævnes blandt dele på et skib, *pul IV z* 6 (*jfr* stafnloks eyru, kinnungs e-u nu til dags; *jfr* *Falk Seew.* 80).

Eyrar, *f. pl.* (egl. pl. af eyrr), Øre (ved Nidaros), *Sturl* 4, 11.

eyrarleggr, *m.* ‘strand-knokkel’, tilnavn til en Grímr *VGl* 42.

Eyrarsund, *Eyra-sund*, *n.* Øresund (efter de mange ‘ører’ både i syd og nord, særlig dem i syd), *Hárekr* 1, *Halli* 1, *Krm* 2, *Sturl* 3, 15.

eyrarúna, *f.* ‘en, som har en mands fulde fortrolighed’, hustru, annars e. *Vsp* 39; medhustru eller fortrolig veninde, *Hávm* 115.

eyrir, *m.* (pl. aurar), 1) øre, vægtenhed, ^{1/8} af en mark (omtrent 2 lod eller 26,8 gram), hagr vá e-i *pGisl* 9 (om haglkornene under Jomsvikingeslaget), om penge, meta hálfs e-is, vurdere til en halv øre,

VGl 3, leigja skip 3 aurum, for 3 øre, Korm Lv 22, krefja enskis e-is Herv VII 7, gefa aura Korm Lv 47. — 7) i alm. penge, besiddelse, rigdom, således især i plur., i sing. kun færi e., mindre guld (kostbarheder), Sigsk 52, ef e-i átt Hsv 22; i plur. Pl 13, gefr sumum aura Hyndl 3, óra aura Vol 13, telja e-m aura, udrede gods, Sigsk 36, vilja aura e-s, ønske at gifte sig med én (aurar her vel = mundr), Sigsk 38, gefa til aura, bortgifte en for pengenes skyld, Gunnl Lv 8. 10, leggja aura, samle gods, Skall 2, fætta aura SnE II 226, illr af aurum, karrig med sit gods, Jóms 36, gefa grið ok aura Jóms 44, ljósir aurar Sól 34. I kenninger for kvinder: Eir aura GSúrs 13. 19, Hjr Lv 17, eik aura Anon (X) III D. jfr landaurar.

eyrendi se ørendi.

eyrnalauss, adj, uden øren, om en hund, Harkv 23.

eyrr, f, ør, sandet og af småsten opfyldt strækning, der går ud i vandet (ved kysten, ved eller i elve), og som også kan være omflydt af vand (komme til syne ved ebbetid), slétt e. pjsk Lv 5, út við e-i Sigv 2, 7, fyr e-i Edáð 5, út fyr e-i Krm 21, á e-i VGl 10, Obarr 2, Hfr Lv 23, e-ar grunn pKolb 3, 10, e-ar tangi Háv 3; særlig om holme, hvor tvekampe udfægtedes, á e-i = á holmi Korm Lv 47. 64; jfr alvangs e., om holmen i Øksarå på den isl. tingslette, Gunnl Lv 11; stefna

til e-ar HHj 33; i kenning for arm, geirs e. Korm Lv 15. jfr Lindis.

eyrskár, adj, skridende over øren, landet, om en hests (hurtige, kraftige) benbevægelser, jör e. Akv 32. jfr Psilander Stud A. K. 531 f. (tolkningen unødvendig).

Eysteinn, m, Ynglingekonge, Yt 23. 31. — Islender Korm Lv 33. 57, — kong Eysteinn Haraldsson ESk 4, 1. 6. 8. 71; — sagnkonge Krm 7.

eystri, adj, østligere, salt et e-a, Østersøen, Arn 2, 4; et e-a, i østen, pjsk 3 (v. l.), Merl II 5.

eysund, n, sund mellem øer, Halli 2.

Eysýsla, f, Øsel (egl. 'syssel som består af en ø', modsat Áðalsýsla, jfr sýslur om bægge) Sigv 1, 2, Ótt 2, 6.

eyverskr, adj, hørende til øerne, ∞: Syderøerne, e. herr Hfr 2, 9; eир ormar, oversættelse af insulani dracones, Merl II 50.

Eyvindr, m, Eyvind skreyja, Eg Lv 8, Eyv Lv 3.

eyvit, f, ingen ting, intet (af ey neg. og vit, svækket af vétt[r]), e. týr, det hjælper intet, Mhkv 12, e. stoðar, d. s., Mhkv 29, gera e. Merl I 57, e-ar firna skal, for intet skal man dadle, Hávm 94, e-u leynd, intet skjule, Hávm 28.

Eybjófr, m, sagnperson, Frþ II 3. — Eypjófs-bani, Ögmund, Qrv VII 16.

eyþvari, m, oksenavn, pul IV ö 1.

É

é er betegnelsen for den lange e-lyd, men findes meget sjælden, som det følgende viser.

éarn se járn.

él, n, 1) byge, især sne- eller haglbyge, pul IV oo 1, liggja út við é-um, ligge ud imod, udsat for, uvejrsbyger, Rv 4, élin þykkja ljót Mhkv 19, é. festisk pjsk 3, haf sollit é-i, soen opsvulmet af uvejr, pjagr 8, é-a meifill, uvejrsbygen, set som en mejsel (der udhuler soen, danner bølgedale), Eg Lv 23; é-a rann, luft, himmel, Has 26, é-a vangr, d. s., Has 32, éls fold, d. s., Pl 26, é-s erkistóll, d. s., Stúfr 8, é-a ból, d. s., EGils 1, 11. — 2) byge, storm, ∞: kamp-angræb, ótt vas é. bats sóttak Eg Lv 11. — 3) men hyppigst findes é. brugt som led i kenning for kamp, efter Odin: é. Yggs, Yggjar, Ótt 2, 7, Giz sv. 1, Hl

36 a, Hjr Lv 14, Jóms 29, Svölnis é. Rst 16, é. pröttar Rst 2, — efter sokunge: Ála é. Vell 9, porm 2, 19, Ekkils é., porm 2, 14, — efter valkyrjer: é. Gondlar Merl II 64, é. Hristar EGils 1, 34, Hlakkar é. Hjr Lv 14, jfr Gondlar þeys é. Rst 11, — efter våben (sværd, spyd): é. eggja pGisl 4, é. stála Hjr 3, 22, Jóms 27, Anon (XIII) B 2, é. stáls Arn 6, 4, é. hrings pjóðA 3, 28, é. sverðs Isladr 12, é. ógnar ljóma Merl I 34, é. Gungnis Oyð, jin, é. grafningsbélar Arn 2, 1, é. Yggjar báls Isladr 13, é. Yggjar bála Skáldh 4, é. odda Krm 22, é. vigra Óð 21, — efter skjold: é. skjaldar Sigv 3, 29, Eþver 1, é. ritar Líkn 39, é. Ullar skips pjóðA 3, 31, é. lindar snarvinda skýs Ht 32, — efter brynjje: é. brynu Ht 62, — jor blod, benja é. GSúrs 27, — for tårer, gråd, é. kinna GSúrs 4, é. brúna

undirstóla *Mfl* (XII) 2. *Jjr* bard-, brand-, gunn-, harð-, hjaldr-, hjor-, hlíf-, korn-, nadd-, sverð-.

élbjóðr, m, ‘som tilbyder byge, storm’, hrotta é., som tilbyder sværdstorm (kamp), krigere, *Isldr* 22.

élboði, m, ‘som tilbyder storm’, Gondlar é., som tilbyder Gönduls storm (kamp), krigere, *Od* 11.

élbørr, m, ‘byge-træ’, é-var stáls = stáls éls børvar, stál-stormens træer, krigere, *Borm* 2, 6.

éldraugr, m, ‘byge-træ’, Ála galtar é. = Ála él-galtar = hildi-galtar (*hjelmens*) draugr, krigere, *Evv Lv* 5; atgeira é., spydbygens træ, d. s., *Grett* 2. 10, Ála é., sö-kongebygens træ, d. s., *Svarf* 13.

élfestir, m, ‘som gör en byge, storm, fast, bringer storm i stand’, Ála serkjær e., som bevirker brynjens storm, kamp, krigere, *Hskv* 2, 13.

él-Freyr, m, ‘storm-Frey’, é. Ullar kjóla, skjoldstormens, kampens, Frey, krigere, *Rst* 6.

élgrund, f, ‘bygens land’, himmel, þjóð-konungr é-ar, gud, *Ingv* 2, 5.

élherðandi, m, som gör en stormbyge stærk, Ála é., som gör Åles (sökongens) storm (kamp) kraftig, krigere, *Styrr*, Úllar é., d. s., *Gyð* 6.

élherðir, m, s. s. foregående, v. l. for oddherðir, s. d.

élhvetjandi, m, som ægger til storm, Hildar é., som ægger til Hilds storm (kamp), krigere, *Edáð* 3.

élhvotuðr, m, som fremskynder storm, Gondlar é., som fremskynder Gönduls storm (kamp), krigere, *Eg Lv* 28.

élholl, f, ‘storm-hal’, himmel, konungr é-ar, gud, *Has* 2.

Élivagar, m, pl, egl. ‘storm- eller sne-storm-piskede bølger’, hav, ifl. Snorre mægtige elve, der strømmede fra nord, men rigtigere er det at betragte navnet som navn på det mægtige, holde nord-(is)hav (det første led er stammen i él-), ór É-um stukku eitdropar (hvoraf jætten Ymer opstod) Vafþr 31, býr fyr austan É-a Hymir Hym 5, í É-a Bergb 7.

Éljúðnir, m, Hels sal (egl. ‘den af byger fugtigklamme’; af él- og úðnir, af uði, fin støvregn), É. vann solginn Baldr Mhkv 9.

élkaldr, adj, snestorm-kold, isnende kold, é. straumr (en elvs) Yt 31.

élker, n, ‘stormkar’, luften, é-s botn, luftens bund, jorden, *Mark* 1, 3.

élmarr, m, ‘storm-hest’, skib, *Arn* 2, 10.

élmeiðr, m, ‘storm-træ’, é. fetilþélar, sværdgehængets fils, (sværdets), storms, (kampens), træ, krigær, mand, *Gyð* 5.

élmóðr, adj, ‘storm-modig’, gunnblikks é., modig til kamp-glansens, sværdets, storm, kamp, *Hókr* 1.

élnórungar, m. pl, kun i kenningen hlífar gims, skjold-ildens, sværdets, él-, (kamp) nórungar, krigere (jjr nórungar), Anon (XIII) B 17.

élranн, n, ‘byge-hus’, himmel, é-s konungr, gud, *Pét* 18.

élreifr, adj, storm-munter, om bølgerne, *Sveinn* 1.

élreki, m, ‘byge-driver’, vinden, *pul* IV oo 1, é. blæss vefi, vinden udspiller sejlene, *ESk* 13, 7, bróðir é-a, ilden, *pul* IV pp 1; é. grimðar, grumheds storm, *Heilv* 5.

élrunnr, m, ‘storm-træ’, almdrósar eisu, sværdets, él, (storm), kamp, dennes runnr, træ, krigere, *Sindr* 2.

élserkr, m, ‘byge-særk’, (himlen sammenlignet med en udbredt særk, klædningsstykke), himmel, gramr é-jar, gud, *Has* 18. *Jjr* *Meissner* s. 103.

élsetr, n, ‘byge-sæde’, himmel, é-rs konungr, gud, *Has* 20.

élskrin, n, ‘byge-skrin’, -kar, himmel, harri é-s, gud, *Líkn* 31.

élsnúinn, adj, ‘byge-hvirvlet’, é-in alm-sorg, vinden sat i stærk bevægelse, *ESk* 12, 16.

élsnærðr, adj, ‘byge-, storm-omviklet, stormbundet’, é. jaðarr, om Norges kyst, *Ht* 79.

élsól, f, ‘byge-, storm-sol’, uvist, hvad der menes, hvilis ordet er uforvansket; kun i forbindelsen é-ar bol, der skal være omskrivning for en ‘trold’, jætte, sólar bol kunde være jætte-ulven, der forfølger solen og sluger den i ragnarök, men él passer ikke til sól; om det skal henføres til bol, élbol ‘stormulykke’, (= stærk ulykke?) er uvist og ikke ret naturligt; ét hds. har el ek sólar bol, jeg føder solens ulykke (jætte), er selv jætte, det giver mening, men strider imod alle de andre linjers form i verset, Anon (X) II B 6.

élstærir, m, ‘storm-forstærker’, Yggs é., som forøger Odins storm (kamp), krigere, *Árm* 1.

élsveigir, m, kun i kenningen é. skjald-linns, der vist bør opfattes som skjald-él-linns sveigir, som ‘svejer’, svinger, skjold-bygens, kampens, orm (spydet), krigere, *Sturl* 8, 3.

élsvellandi, m, ‘som lader bygen svulme, blive stærk’, Yggjar é., krigere, *Jóms* 43.

élviðnir, m, navn på björnen (v. l. elg-); den sidste del af navnet synes afledet af viðr, skov, *pul* IV cc 1.

élviðr, m, ‘storm-træ’, Högnæ é., *Högnæ* storms, kampens, træ, krigere, *pKolb* Lv 7, Ála é., d. s., *OlBrynj*.

él vindr, m, by gevind, stærk vind, *ESk* 12, 9.

élpollr, m, ‘storm-træ’, Jalfaðs é., Odins storms, kampens, træ, krigere, *porm* 2, 23.

Éva, f, Eva, *Lil* 13. 16 o. s. v.

F

Bogstavet f betegner oprindelig en labiolabial lyd, der senere gik over til labio-dental lyd; af det første forklares overgangen til p foran t, jfr rim som hapt : svipti (svip- oprindeligt), opt : svipt, skipt : gipt, hapt : keypt, keypt : ept, senere (først i 13 år?, eller endnu senere) gik p her igen over til f, hvilket nu er den eneste udtale på Island; at f mellem tonende lyd selv bliver tonende (jfr Hof-fory, Consonantstudier 3 f.) er hævet over enhver tvivl, jfr rim som ofr(a) : sæv-(Ulfr Ugg, hvis der da her er tilsigtet rim; i øvrigt er så godt som alle Kahles eksempler, Die spr. der skalden s. 95, hæntede fra Lilja, med undtagelse af det første, der slet ikke har med sagen at gøre); tonende har lyden også i historisk tid været foran s f. eks. i gen. þjófs (ikke þjóps), jfr þjófs : leyfa (Bragi), jfr Kahle Die spr. s. 94–95; m — ikke f — findes i samma (:tamr). I tidens løb er det tonende f mellem vokaler faldet sammen med v (om Sívór: lífi 10. árh. er et fuldgyligt bevis derfor, er dog vel tvivlsomt, heller ikke har tyfram- : tíva nogen betydning, da rimet her er ty : tí-v, jfr H. Falk Arkiv X 125 ff.). Her göres der helt igennem den sædvanlige forskel på f og v.

faðerni, n, fædreneaarv, Sigsk 70.

faðir, m, (dativ) feðr findes hyppig, hos Bragi, þjóð, Hfr, Sigv, helt ned til Heilv og Grlod II 2, men fður Gunnl Lv 9; i edd. cod. findes dat. feðr 37 9, 68 23; nom. feðr er meget ung Svert 2; jfr Skjspr 66), fader, pul IV j 8, Rdr 8. 20, Hæstil 8, TorfE 1, St 5, Yt 4, Sigv 7, 9. 11, 2 o. s. v., Vafþr 5, 23, Hym 5, Hhund I 18 o. s. v., sem f., i egenskab af fader, Alv 4, f. logseims, Loke, þdr 1, f. Magna, Tor, þdr 21, f. galdrs, Odin, Bdr 3, f. viggs, hest, Völs 2; — f. allra, gud, Leid 31, f. þjóðar, d. s., Gdβ 43, enn mātki f., d. s., Sól 75, f. enn sæti Lil 79, jfr Hfr Lv 9. Jfr al-, goð-, høfuðfeðr, kenni-, langfeðr, læri-, móður-.

faðma, (-ða, -ðr), 1) favne, omarme, især om kædelig elskov, Gróg 3, f-sk lint umb Akv 40, Vígl 14. — 2) omfatte med kærlighed, dyrke, f. feðgin (o: fjandi og ofbeldi) Lil 9, f-andi sätta hått Mdr 16.

faðmbyggvir, m, 'javnbo', ægtemand, f. Friggjar, Odin, Harkv 12.

faðmins Nkt 24 er fejl for faðmnis = Fáfnis; jfr Hl 4 a, 24 a, hvor der skrives faðmis.

faðmlag, n, favntag, Óspakr.

faðmr, m, favn (strækningen mellem de udstrakte arme), breiða f-m, strække sine arme ud (ved håndtenen), Rþ 16, jfr Lil 55, rétta f-m, udstrække sine arme, Líkn 42, fara í f-m móður, i sin moders arme, Am 77, sofa, sofna í f-i Hávm 113, Hhund II 47, verja f-i Vgl 2, hafa fljóð í f-i sér Korm Lv 61, felask i f-i Hhund II 29; falla í f-m konu Vagn, missa meyjar f-s Sigv 13, 22 (i bægge disse tilfælde hentydes til kædelig elskovsnydelse); ljóss f. Vgl 2, fríðr f. GSúrs 29; bjóða miskunnar f-m, om gud, Líkn 45.

fagna, (-ða, -at), 1) være glad, vise glæde, hundar f. Fj 44, flestr f-aði (her er vist því underforstået) Oddrgr 14; bjósk at f. Jör 3; Merl I 52; i reglen med dativ, ytre glæde over noget, være glad ved noget, f. sjónum, være glad ved at beholde synet (livei), Eg Lv 26, f. því Korm 1, 6, VGl 6, f. gagnsæli (sejrrighed) Hrafn 3, f. áttleifð Sigv 9, 2, f. londum sem mónum Sigv 13, 30, f. lífi e-s, være glad ved ens lív(sførelse), Sigv 13, 31, bragningr f-ar sigri ESk 1, 5, f. dód slíkri Harkv 12, f. sælu Gd 20, f. gjofum Steinn 3, 15, f. kú Mhv 4, f. ótu ESk 6, 29, vargr fagnaði tafni Krm 9, eiga f. e-u Krm 19, f. illu, modtage, lide, ondt, Ragn VII; f. messu, fejre fest, Sigv 12, 25; absolut: f-andi GSvert 9, f-andi maðr Hsv 93; fagnendr jotuns sagna, som glade modtager guld, Hfr Lv 20. — 2) modtage en (med glæde), GSúrs 13, Obarr 1, Hhund II 36, Am 47, Sigv 11, 17; 12, 22, guð f-i bragningi Rst 33; f. við ótali bragua Ht 88. — Når det Gd 76 hedder: f-aðu hirði sælan (o. s. v.), er her vera underforstået, 'glæd dig over at G. er' o. s. v.

fagnaðarlæg, f, glædestærer, Lil 32.

fagnaðarlauss, adj, uden glæde, Mey 44.

fagnaðr se fognuðr.

fagnaðundr, m, glædesfund, om digterdrikken, f. Friggjar niðja St 2; glædesmode, Hál 13.

fagr, adj, grundbetydning: 'lysende, skinnende, lysende skön' eller skön i alm. 1) lysende, f. randar botn Rdr 7, f-t hlýrtungl Refr 1, 1, f. mækir Harkv 16,

fogr sverð *ESk* 1, 5, *Steinn* 3, 8, fogr jörn *Bjkrepp* 3, om guld, f. auðr *Gríp* 13, *Guðr* II 26, f. bjartleygr *Rinar* *Od* 1, — om en ring *Völ* 27, — f. litr (dags) *Sigv* 12, 15, sólu fegri *Vsp* 64, *Rst* 31, f. stigi *ESk* 6, 15, — om stavne *HHj* 14, árer (glathövlede) *Eg Lv* 1, sten (*Singasten*) f-t hafnyra *Húsdr* 2, — om misteltenen *Vsp* 31, brikker (her modsat jarpar, brune) *Heiðr* 13, om blodet *GSúrs* 29. — 2) smuk, herlig, om fjorde, *Sigv* 1, 10, gárde, fogr tún þry 3, jfr f-t láð *Bólv* 8, om stadt, f-ar *Lundúnir* *Liðs* 7, tárne, *Merl* I 19, om et digt *ESk* 6, 9, — om personer, især kvinder, *Vgl* 2, *Gríp* 27 ff, *Skí* 3, þry 11, *HHj* 1. 3, *Fájn* 40, *Korm Lv* 57, þjóð 4. 3, drengr enn f-i *Korm Lv* 6, fár verðr f. af sórum porm 2, 25, f-t skegg *TorjE* 5, — heita fograu, give smukke løfter, *Hávm* 130, *Eg Lv* 43, þjóðA 1, 5, mæla f-t, bruge indsmigrende ord, *Hávm* 45. 91. 92, fegrst at lifa, herligst liv, *Hávm* 54, fengt i fograu *Mhv* 17, biðja f-t, bede smukt, indsmigrende, *Am* 39; — fogr trúa, herlig tro, *Has* 43. — Jfr all-, aug-, barm-, brún, gang-, gá-, ham-, hand-, hár-, hopp-, jafn-, lit-, lost-, munn-, ó-, sjónskar(ar), skaut.

fagrahvél, n, 'lysende hjul', alvernes navn på solen, *Alv* 16, *pul IV* gg.

fagarær, n, 'lysende tag', alvernes navn på himlen, *Alv* 12.

fagrasæti, n, 'lysende sæde', f. gljúfra fósla, slangens lysende sæde, guld, *Nj* 23.

fagrþjórr, m, 'lyst øl, drik', f. Rognis (rett.), Odins lyse drik, digterdrikken, digt, *Od* 27.

fagrbláinn, m, skjoldenavn, (egl. 'med lys blå farve'), *pul IV* r 3. Jfr Falk, Waff 147.

fagrbúinn, adj, 'lysende udstyret', i lyse eller herlige klæder, om kvinder *Am* 31, *Merl* II 51, *Anon* (X) III D; porm 2, 11, om mænd (med prægtige ringe) *Bjark* 6; om skibe, f-in flaust *Hhund* I 31, *Gísl* 1, 8.

fagrbypigg, n, 'lysende bygg', f. Fróða, Frodes lyse korn, guld, *Od* 25, f. Yggjar, Odins lyse korn, md. betyde pilebygen, kamp, eggja Yggjar f-ja, ægge til kamp, *Anon* (XIII) B 60, men keningen er dårlig. Jfr Meissner s. 202 og Falk Ark. XXXIX, 63.

fagrbyrðr, f, 'lys byrde', f. Grana, Granes lyse byrde, guldet, *Bjark* 4.

fagrdrasill, m, 'lys hest' (hest med lys, hvil farve, jfr steindr om skibe), f. lögstíga, skib, *Ht* 22; jfr fagrgoti.

fagrdrifiinn, adj, 'lys-besprængt', med lysende (farver) belagt, lauks glæsidýr (skibe) f-in steini, lyst malede skibe, *Pfagr* 3.

fagrgata, f, 'lys vej', f. bláserkjær birkis, sværdets lyse vej, sár, *Rdr* 6. Jfr bøllfagr.

fagrgim, n, 'lys ild', f. hreggranns (himlens), solen, *Leið* 2.

fagrglói, adj, 'lyst skinnende', lys, fljóð et f-a *Alv* 5.

fagrgoti, m, 'lys hest', f. hlýrs, skib, *HSn* 2, 2; jfr fagrdrasill.

fagrjhjól *Anon* (XIII) B 20 vistnok urigtigt for fránból. Jfr Reich. Ark. XLVI, 65.

fagrla, adv, lyst, smukt, f. gyltr, om faner *Sigv* 12, 7.

fagreleitr, adj, med lyst ásyn, *GSúrs* 37, Guth. körtr.

fagrliga, adv, lysende, f. flóðr golli, bedækket med lysende guld, *Bdr* 6; *EGils* 3, 20.

fagrlimi, m, 'den med de lyse (smukke?) grene', alvernes navn på skoven, *Alv* 28.

fagrlög, n, 'lysende flamme', f. gjalfrs, guld, *Grettis* 52.

fagrmjol, n, 'lyst mel', f. Fenju, guld, *Nj* 24. Jfr fagrbygg.

fagrmynndaðr, adj, med herlig skikkelse, om hellige møer, *Mey* 59.

fagrrauðr, adj, lyserød, f. hani *Vsp* 42.

fagráðr, adj, som tager smukke råd, *Mv* II 4.

fagrrregn, n, 'lys regn', f. hvarma Mardallar, Freyjas lyse tårer, guld, *Ht* 42.

fagrrendaðr, adj, med lyse rande, striber (rond), om kapper, *Harkv* 19 (v. l. vaðom rondum).

fagrrøðull ur. for farrøðull, s. d.

fagrrøggvaðr, adj, med lys røgg, uldötter, f. feldr *Bjhit* 2, 11.

fagrsili, m, 'lyst bånd', f. rás, jordens lyse bånd, tråd, slange, *Merl* II 21.

fagrskapaðr, adj, med smuk form, smukt formet, eller måske blot 'lys' (skabt, dannet, lys), om sol og måne, *Merl* I 58.

fagrsjaldaðr, adj, med lyst skjold, i superl. *Ht* 34.

fagrskyggðr, adj, blankpoleret, om sten *Gd* 43.

fagsleginn, adj, blankt uðhamret, forarbejdet, om en økse, prúf.

fagstrykvinn, adj, (strykv : kykv), 'lyst malet', f. Áta marr (skibet) *pBrún* 2.

fagrtjald, n, 'lyst telt', f. fróns, den lyse himmel, *Has* 44, jfr frónspennir.

fagrvariðr, adj, i lyse klæder, eller med lysende guldringe, *Vgl* 39.

fagrvaxinn, adj, med lys (eller: smuk) skikkelse, *Óspakr*.

fagrvti, m, 'lys bavn, ild', f. mundar, guldring, *pmahl* 17, *EGils* 1, 35, f. Leifnis lautar, soens lyse ild, guld, *pþred* 2.

falbroddr, m, spydspids (egl. spids som går ud fra falr), f-a ern, rask, kraftig til at håndtere spyd, *Ht* 79.

1. falda, f, kvindelig hovedbedækning (jfr faldr), foldu Fold, kvinde, *Bbreiðy* 3, hald-Eir foldu, d. s., *Korm* 49, foldu Frigg, d. s., *Korm Lv* 60. *SnE* II 494 findes ordet med et k over; mulig betyder dette klæði eller kyrtil, men det synes betænkligt at skille falda fra faldr. Jfr Falk, Kleiderk. 99.

2. falda, (felt — fell Sturl 4, 24 beror på skrivefejl — faldrinn), egl. 'sætte faldr på hovedet' (af faldr), tage hovedtøj på, også om andet end kvindehovedtøj, f. hofoðdúkum *Rv* 6, f. blóu, tage sort ho-

vedtøj på (som tegn på sorg), pBrún 1, f. jafnhátt, tage så høj hovedpynt på, Leiknir; f. e-m húfu (dat.), sætte en en hue på, GSúrs 28, faldinn hjalmi, hjælmbedækket, Hhund I 48, pmáhl 10, Edáo 3, Mark 1, 18, Nj (XII) 1, felth peitneskum hjalmi Sigv 2, 14; f. holmfjoturs hjalmi (= cegishjalmi) Vell 26, f. holmreyðar hjalmi, d. s., Sturl 6, 2, f. huldar hetti, tage skjulhat på, færdes skjult, forklædt, Porm 2, 7, f. hausi dolga blóði, give blodig hovedbedækning, dræbe, Sturl 4, 24; ensbetydende hermed er f. rauðu, få rød hovedbedækning, Sleiti-Helgi felt rauðu Hást 7, hírd felt rauðu Ód 19, láta f. rauðu, lade en dø, puríðr, kenna e-m at f. rauðu Ht 63; f. jorð blóði, give jorden (tænkt som kvindeligt væsen) blod til hovedpynt, rodfarve jorden ved ens blod, Eg Lv 21; — fjoll faldin fjarðar kelli (= is) Korm Lv 34, alda lauðri faldin, den skumtoppede bølge, Árm 2, — f. skóg aldini Heily 5.

fald-Gerðr, f, ‘hovedtøjets Gerd’, kvinde, Korm Lv 1 (skrevet fall-).

fald-Gnó, f, ‘hovedtøjets Gná’, se iøvrigt hjaldrsnerrandi Eg Aðdr (rettelse for fold-).

faldleikr, m, ‘hovedtøjts-leg’, kun (og ved rettelse af fold-) i kenningen Héðins reikar fúrs f. = Héðins reikar fald-fúrs leikr: Héðins hovedhárs faldr, hjælm, dennes ‘ild’, sværd, dettes ‘leg’, kamp, Vell 37.

faldr, m, egl. noget sammenfoldet eller danned ved foldning, især om den kvindelige hovedpynt, der gik om hovedet og var topdannet (jfr of hofuð typpa), keisa f-d Rþ 29, f-a geymi-Bil, kvinde, Bbreiðv 2, — I kenninger for hjælme SnE I 420; snáks f., slangens hovedtøj = cegishjalmr ESk 12, 2, hvor det hedder bera snáks f-d of skarar fjalli, være rædselsjuld for andre; — f. bergóneris er dunkelt Eg Lv 14. Jfr Falk, Kleiderk. 99.

faldreið, f, ‘hovedtøjets bærerske’, kvinde, Vítin 12.

faldruðr, m, ‘hovedtøjts træ’, f. Hamðis, Hamdes hovedtøj, hjælm, dens ruðr (runnr), træ, kriger, Jóms 14.

faldstallr, m, ‘hovedtøjts underlag’, hoved (ved rettelse af fránst-), Rv 6.

Falgeirr, m, grönlandsk mand (11. árh.), Porm 2, 13.

Falhófnir, m, en af gudernes heste (egl. ‘hvis hov er skjult, nemlig af megen hár-vækst’), Grí 30, pul I a 3 (v. l. falliafnir ur.), IV rr 2.

fall, n, 1) **fald**, falden, breka f., brændings foroverstyrten, Ht 77, f. rastar, elvestrømmens fald, pdr 10; f-s er vón at fornu tré Mhkv 23. — 2) **fald**, død på kamppladsen, hljóta f., Drv (XI) 11, SnE II 222, f. verðr e-m Bjhit 2, 18, f. vinna (vistnok fejl f. fang) Ív 22, f. flotna Rdr 7, f. bragna, Arn 6, 19, f. sonar TorfE 5, f. grams Eyy Lv 6, — død i alm., f. frænda St 10, f. foður St 5. — 3) **falden**, svigten,

f. brautar liðs (= brautar gengis), følgets svigten (mangel på hjælpeævne), pdr 19. — 4) måske s. s. háttafall, fejl i metrisk henseende (egl. versemålets svigten), foll eru fjörtán SnH 2, 7. Jfr á-, ál-, bak-, blóð-, djúp-, foður-, grunn-, her-, mann-, niðr-, val-, vatn-, vats-

talla, (fell, fallinn), 1) **jalde** (om en bevægelse, stróm, styrtan, fra oven nedad), ef (skjoldr) fellr í frá Grí 38, vadir f. of kné prý 16, brynjur f. of herðar Sigv 13, 5, døggvar f. Vsp 19, eitrdropar f. Vsp 38; om elve, forsar f. Vsp 59, ó fellr (strömmen) austan Vsp 36; Grí 28, og mulig Anon (X) II B 7 (hvor sammenhaengen er uklar), jfr fell flóð fleina Há 7; om tårer, tór f. á brjóst Hhund II 45, jfr Lil 32 — om bølger der ‘falder, styrter’ forever, fellr brattr breki Reg 17, hrannir fellu Rst 14, fallandi bára Hávm 86, boði fellr á e-n Anon (X) III C 2, f. stórt ESk 13, 13, hrann fell í kné monnum EGils 3, 18, jfr Gauts gjalfr fellr á góma, Odins hav strömmen, Rv 11, om blodet, fell blóð pmáhl 2, sveiti fell a valkost Mark 1, 19. — 2) om havets bevægelse (ved ebbe eller flod), hrannir f. út Bjhit 2, 14. — 3) om mænd, f. at hofði í brunn qskála, styrté på hovedet, Rdr 4, f. á kné Lil 51, — om træer, Fj 20, teinar fallnir Guðr II 40, — om brændende huse, forn timbr fellu Akv 42, — f. aptr, styrté baglæns, Sigs 23, medens f. aptr Hávm 139 betyder: ‘falde igen ned (fra træet)’, om Odin i Yggdrasil. — 4) **jalde**, om den dræbte euer døde, Friggjar angan fellr Vsp 53, absolut Hávm 158, HHj 39, Hamð 31, Sturl 4, 27 o. s. v.; f. und ara greipar Yt 19, f. við hverju orði GSúrs 7, f. fyr fetils svelli Hjll 8, f. frammin fyr e-m HolmgB 10, fallinn (Baldr) Húsdr 10, f. í val Hár 24, Guðr I 6; dø Haustl 18, Yt 11, (i bolgerne) Korm Lv 59, — f. í strá, blive tilintetgjort, om drab, hvorfor der ingen bøder betales, Háv 10, om hæder Porm 2, 5. — 5) i nær slægt med denne betydning er medium fallask, holf auðvón fellumk, faldt ned, blev til intet, Gráf 11, sogur f-ask sitjanda, bliver til intet, prý 10, saðr felskat svíðri, svigtede ikke for den kloge, Am 6, jfr(?) fallin at frændum, ødelagt med hensyn til frænder, hvis frænder for en stor del (eller helt) er døde, Hamð 5. — 6) om forskellige forhold, hvor en bevægelse er tydelig, f. í fadmr konu Vagn, f. frammi við árar Frþ I 20, glygg fell af tyggja, stormen rasede om fyrsten, pjóðA 3, 8, f. upp, om tærningekast, áss ok dauss fell upp GGalt 3; — om tænkt bevægelse, mér fellr hugr til hringa Vgls 3, sár fell á il hvára Sigv 3, 3, fellr á hendr mér elli Eyy Lv 10; f. í sjúkleik Gdþ 40; skinn fellr at enni, huden falder ind imod panden, rynkes, Lil 58; f. saman, om spådommes kongruens med begivenhederne, Merl II 101. — F. und, komme i ens magt, om landet, Eg Að. I Vafþr 49 findes f. yfir; þríar bjóðir f. þorp yfir meyja Mogþrasísi, hvor f. yfir

synes at betyde ‘komme (igennem luften) hen til’, jfr Møgbrasir og borp.—1) falde, om domme, dómur fell svó Gd 54. — 8) passe, være belejlig, es mól falla, når tiden er belejlig, Ht 75, f. vel, få en god udgang, lykkes, GGalt 3; især i part. pass. fallinn, þat es vel fallit, det passer godt, er udmæret, Háv 3, hlæja meir an f.-it væri, var passende, godt, Rv 12; med genitiv, skikket til, bezt fallinn farar GSvert 5, med til, Líkn 47, jfr Ótt 2, 1, hvor betydningen dog er uvis, da en linje mangler i verset.

fallhaddr, adj, hvis hår falder langt ned, med langt hår, langhåret, f. stalla vinr (Odin) Eg Ber.

fallheyjaðr, m, ‘fald-bevirker’ (af heyja), f. fleinpolla, som bevirker krigeres fald, kriger, GSúrs 24.

fallsól, f, ‘faldende sol’, ‘sol som kan falde’, f. brää vallar Fullu, den sol som kan falde af Fullas pande, gulddiadem, Eyv Lv 9.

falma, (-aða, -at), 1) bevæge sig usikkert og famlende, lét ryðskolm f. of mér, rettede det rustne sværd usikkert mod mig, Korm Lv 53. — 2) være frygtsom og nolende, holðar skyldut f. porm 2, 19, láta geð f., Eyv Lv 7, kvóðu fjandmenn f. Arn 2, 6.

1. Falr, m, dværgenavn, SnE I 68, F-s veigar, dværgedrik, digt, Refr 2, 3.

2. falr, m, den øverste, rørformede del af spydbladet, hvori skafftet stikkedes (og fæstes ved en geirnagli, jfr Tamm, Arkiv II 348), f. hitnar Ht 9, hvítr f. Ht 18, f-s regn, kamp, GSúrs 37; — f-s Sveinn 1 er vist fejl for foðr se foðr; fal Bjhit 2, 12 se fela.

3. falr, adj, til salgs, afhændelig, verða f. Eyv Lv 13, hilmi es foðr haukstrandar mól, om den gavmilde fyrste, Hfl 17, finna f-t at gjøf, fremdrage noget som gave, Ht 28 (jfr gjaffalar), ynðit láta engir f-t, sin (livs)glæde vil ingen sælge, af med, Mhkv 21; kaupa f-a Baugstaði, købe B, som var til salgs, Ám Arn 5. Jfr ó-fals, n., svig, falskhed, Pét 3.

falsari, m, bedrager, Hjálmp I 2.

Falstr, n, Falster, Stújr 5, þul IV bbb 7. **Falstrbyggvar**, m, pl, Falsters indbyggere, Arn 3, 17.

falvigr, f, med falr forsynet spyd, ESk 3, 2.

1. **fang**, n, kjortel (jfr SnE II 494), f-s Fulla, kvinde, Hrafn 2, Hamðis fang (retelse for fong), brynde, Ht 2, boðvar f., d. s., Tindr 1, 10, dolga f., d. s., Hfr 3, 2. Jfr Falk, Kleiderk. 159.

2. **fang**, n, 1) hvad man får, tager, fangst, udbytte, bytte, á vit f-a, for at já fangst, Hæng V 4, geta gríðar sóta (dat.) fong, skaffe ulven jode, BjH 1, vinna f. (rett. for fall) folkstara Iv 22. — 2) griben, f. hals (jfr halsfang), omfavnelse, Korm Lv 55, festa f. á e-u, grieve fat i noget og holde det fast, Hjálmp III 10. — 3) favn, fallask í f. Áns 1; også det ‘favntag’, som

brydere tager på hinanden, brydekamp, mér es f-s vón at ulfi Reg 13, eiga f. við löngu, slás med lange (ɔ: angle efter en sådan og trække den op på krogen), þjisk 1. — 4) heraf: mójsommelighed, besvær, fong firða eru stór við gongu Sigv 3, 13; — ok fong tú SnH 2, 7 er dunkelt, der synes sigtet til metriske fejl, jfr fall. — Jfr and-, át-, brúð-, hals-, her-, kván-, sjá-, sæ-, veiði-, ver-.

fanga, (-aða, -aðr; et sent ord), fange, få, eroibe, f. geir Nj 9, f. fljóð, gríbe, Mv I 12; sveiti f-aðiz hræfni Krók 2.

fangboði, m, som byder favntað ɔ: (bryde)kamp, f. flotna Litar, Tor, Rdr 18.

fangramligr, adj, som gríber stærkt, håndfast, f. slangi Rv 14, men her bør vist læses fangramliga, adv.

fangremmi, f, kraft til brydekamp, moet f., møde styrke til at brydes, brydes med en, der er stærk, Korm Lv 61.

fangsæll, adj, bytterig, som har gjort godt bytte, Haustl 8 (om Tjasse), Vell 25 (om den sejrrige Hakon), f-l biðkvæn (om Hel?) pSíð 2.

fangvina, f, ‘kamp-veninde’, f. pórs, som brydes med Tor i al venskabelighed, AElde (alderdommen), jfr myten om Tor og Utgårdsløke, Kveld.

fangvinr, m, som brydes med en (egl. i venskab), f. Hafla, (jætte), Tor, (jfr fress), Grett 2, 5.

fanghvitr, adj, snehvid, f-t foðlu Fold, den snehvide kvinde, Bbreið 3.

fanni(n)gs, pjóðA 3, 14, urigtigt for fáfnis, som ét hds. har.

fanst Si 19 urigtigt, måske for fens.

fantr, m, underordnet tjæner (næppe ‘omstreifer’), f-t sék hvern á hesti (modsat lendir menn ganga; ordet parallelseres med matsveinar), BjKálf.

1. far, n, 1) færgen (over elv el. lign.), piggja f., modtage plads, passage, i et skib, Reg 18, synja f-s, nægte en færge, HárB 54. — 2) skib, båd, Sigv 3, 2, pjóðA 3, 34, neytu f-s, Ott 2, 14; Sigsk 53, Hávm 154; kollektivt (som det synes), flæde, Hhund I 30, f. geisar Ht 22, jfr þul IV z 4(?); f. Ullar, Ulls skib, skjold, Sturl 3, 14. Jfr Nagl., vín.

2. far, n, mæde at være på, beskaffenhed, fjerd, forhold, svá dœmi ek of slíkt f., HárB 46, f.lein-Móða Anon (XII) C 9, f. tíva ok þjaza, forhold, mellemværende, Haustl 1, mitt f. Hfl 1, (jfr BMÓlsen, Arkiv XIX, 110), Eiríks f. Hfl 18, annars f., Mhkv 15; f. flósu Grett 2, 10. Jfr aldar.

fara, (fór, farinn), A, intransitivt, 1) give sig af sted, rejse til lands eller til vands, gående, ridende, kørende, svarer ofte til dansk ‘komme’, f. heiman Ótt 3, 1, f. heim Lok 31, Am 93, f. fyrrí Reg. 22, førut lengi Hym 7, f. sunnan Vsp 52, langt es at f. HárB 6, f. á brú Fáfn 15, f. of fjall Hávm 3, f. of sundit HárB 8, kjöll ferr Vsp 51, sás ór holti ferr (kommer) Vgl 16, f. ór hreysum Hym 35, ferk, jeg

drager afsted, *Sigv* 11, 9, f. miklu harðara *Brúsi*, sem æsir føri, kom gænde, *Anon* (X) 1 B 5, es f. ætlat *Am* 29, farið til Fýrisvallar *pHjalt* 1, reiðir f. með himnum *Sól* 74, sem f-i kefli *Drv* (XI 12, sem logi føri *Hyndl* 24; f. með fjóra *Eg Lv* 39, f. saman, mødes, *Vell* 23, men: begive sig sammen (med hinanden) *Bersi* 1, 2, góð hjortu föru þar saman *Sigv* 12, 7, f. til heljar, dø, *Fáfn* 34. 39; om svöming finnes f. *Korm Lv* 59. — 2) f. med redskabets dativ, f. foeti, tilfods, *Iv* 2, *Mark* 1, 12, f. skipum *Hókr* 2, f. skíðum *Gldr* 1, jfr f. ferð sinni *Sigv* 8, f. morum *Sindr* 2, men med á med dat., f. á sgoðlýrum *Óhelg* 1. — 3) med dat. af det, der ledsager ens rejse (i forbindelse med ...), f. brandi ok geiri *Eg Lv* 7, f. eldi of ópjóð *Arn* 2, 12, endvidere f. daða orði, gå med døden, dø, *Yt* 8; f. litum, rejse med (de skiftende) farver, d. v. s. fra solens opgang til dens nedgang (jfr udtryk som bregða lit), *Hár* 50, *Bergb* 7; f. e-u framm, vise sig i besiddelse af noget, udøve noget, *Vell* 13. — 4) begive sig over land, sør, udtrykkes ved f. med acc., hvortil så dat. (ledsagelse, jfr 3) kan føjes, f. Halland brandi *Bkrepp* 1, f. eylond brandi *Bkrepp* 9, f. Upplönd bröndum *Sturl* 6, 3, i passiv (lond) farin röndu *Liðs* 1; f. sæ Ott 2, 14, f. Geitis veg, d. s., pjóð *Lv* 2, f. viðan voll *Eg Lv* 31; f. fors *Reg* 2, f. fjold *Vafþr* 3 o. s. v.; også i bet. begive sig hen til, f. sæng *Am* 10. — 5) med tilføjjet adj., hvor f. da kan oversættes ved ‘forholde sig, være’, f. hræddr *Sindr* 8, f. apr *Okik* 2, f. munaðarlauss *Sól* 48, f. øfri, rage over, *Hhund* II 38, f. villr, forvilde sig, *Hávm* 155, f. þurfi, undvære, *Vafþr* 8, f. lauss *Sól* 37, f. andvigr, stille sig til kamp imod, *St* 8, jfr f. føelt *Am* 47. — 6) med præpp., af: f. af lífi, dø, *Mey* 25, — á: f. á bekk *Vafþr* 19, f. á sjot *Hák* 20, f. á svik, gå ud på svig, *Sigv* 11, 7, f. hvert á annat, komme det ene ovenpå det andet, *ESk* 6, 46, *EGils* 3, 21; — at: f. at knerri, om bølgen, *Hjr Lv* 4, f. at goldrum, udøve galder (egl. begive sig hen til det sted, hvor galder udøves), *Jóms* 2, f. geestr at flestu, udføre alt voldsomt, *Kolb* 2, 5; — f. at e-m, rejse for at hænte en, *Sigv* 13, 30, f. at foglum, for at fånge fugle, *Bót*, farit es at meyju, for at søge råd hos, *Merl* I 9, jfr f. sér at illu, styrte sig i ulykke, *Herv* III 5, — fyrrir: f. fyrr e-m, trække sig tilbage for, fly, *Eg Lv* 31, *Eviðs* 2, jfr f. skjalfandi fyrrir, ryste ved (noget), *Grott* 12, — eptir: alt ferr eptir einu, alt går på en og samme måde, *Hjálmp* IV 3, f. eptir teini, for at hænte (jfr f. at), *Fj* 27. 28. — í med acc.: f. í brynu, iføre sig bryne, *Hák* 2, *Akv* 43, *Am* 42, f. í vópn, iføre sig sin rustning (omtrent = drage ud til kamp), *Sigv* 11, 9; f. í faðm móður *Am* 77, f. í sess *Vafþr* 9, f. í fulla dóma, begive sig til de fuldtallige domme, fuldstændiggøre domstole (ved sin nærværelse), *Sigrdr* 12,

f. í ljós annat, dø, *Am* 87, — (dat.) f. í sinni, ledsage, *Sigsk* 12, — með (med acc.): f. með Gríðar völ, have i hånden (på rejsen), *pdr* 9, f. með dóm enn dýra, forkynde den rette tro, *Pvðf*, f. með gígjum Máni 2, f. með fjornis fólu, jare frem med, anvende, øksen, *Jóms* 42, *Hroptr* fór með Gungni *Korm* 1, 7, — med dat.: f. med e-m, leve hos en, *Sigv* 11, 17, — med á medal, gå imellem (om eder, der gives indbyrdes), *Vsp* 26, f. í millum e-a, gå imellem (for at forlige to parter), *Ólhv* 2, 5; — saman: fór fold saman, jorden før sammen, rystede, *Hym* 24, of (um): hendr f. of gorvar, hænder behandler en klædning, bringer den i stand, *Ragn* II 4, — við: f. við e-n, behandle en (jfr subst. viðfarar), *Sigsk* 57, *Am* 86, *Mhkv* 3, — und: f. und lok, dø, *Kveld*, — yfir (jfr of): svát ferr våg yfir, om vinden, *Vafþr* 36, jfr sst 22. 24. — 7) med infinitiv står f. i betydningen ‘at begive sig til, gå i lag med noget’, f. við ulf vega *Vsp* 53, f. at sofa *Hávm* 114, — f. at finna *Hávm* 44, f. at soðla *Guðr* II 18, f. at bjóða *Hár* 41, f. við vitni vega *Grí* 23, f. dœma *Grí* 29. 30, f. sér at spilla *Am* 104, f. leggja und sik *Jórsali* *Stúfr* 2, f. keykja lik sitt *Likn* 23. — 8) om andre forhold, hvor bevægelsen er tydelig, med part. akt. i lignende betydning som under 7, f. rifandi bøðvar sky, splitt, *Sturl* 4, 20, flijð fór leitandi, søger efter, *EGils* 1, 31, — i forbandelser: far þú þars *Hár* 60, — om rygte, ry, der går, kvittr ferr *Sigv* 11, 13, vitt fór heiti Volsungs *Arn* 6, 16, dýrð ferr hátt *Mdr* 12, brogð f. hæst *Grip* 10, pat mun f. á hvert land *Oddrgr* 19, — fare, d. v. s. blive bragt, fjold horna fór þar *Am* 8, reðr ferr með bekkjum *Vols* 11, — f. nær vífi, komme i nærmere berøring med en kvinde (om en ægtemand), *Korm Lv* 57. — Part. akt. farandi, rejsende, *Fj* 10. — 9) om en sags forløb og resultat, gå, nú ferr enn svá *HolmgB* 5, fór svá at *Bkrepp* 2, slikt fór af ríki, sligt gik for sig med krait, porm 1, 8, svá fór pat fram, det gik således for sig, *Hjl* 20, f. betr *Sigv* 3, 2, fari sem fyrr mælik *Am* 34, svá f. róð *HolmgB* 8, qðormólf f. ofug *Sigrdr* 29. — 10) endelig bruges f. med dativ i forbindelser som f. verka, egl. ‘jare frem med digt’, d. v. s. digte, *ESk* 6, 8, f. mál, indrette sin tale, berette, *Sigv* 1, 7. — B. transitivt, 1) med acc., indhænte, f. e-n *Vafþr* 46. 47, f. bág, fá ulykke, *Leið* 9, her til i part. perf. þótt hann sé fírr of farinn, skönt man når ham længere borte, skönt han bor længere borte, *Hávm* 34, varnendr góða vóru farnir *Hausl* 4. — 2) med dativ, tilintetgøre, ombringe, f. fjarvi e-s *Yt* 28, *Fáfn* 5, *Sól* 22, *Orv* IV 1, *Lok* 57, f. holdi *Gróg* 12, f. *Fáfni* *Fáfn* 23, f. ætt e-s *Hhund* I 14, knegut oss fóllur f. *HHj* 13, f. hørund hungri *Sól* 71, aðskurðr hafið f-it orða hlýðu *ESk* 6, 26, f. Glaums niðjum *pdr* 19, trausti es f-it

Háv 8, — medium f-ask (egl. fara sér), þjóð fórsk Stein 3, 4, gleði fórsk HolmgB 7, old fórsk Ht 96, vald þats fórsk aldrí SnE II 142, lóttum eigi líf hans f-ask Darr 6, f-ask mun kristni Merl II 23; — part. pass. farinn, tilintetgjort, som det er forbi med (vel egl. ‘gæt bort’), f-it es þats vissak Gríp 19, 21, f-in es ætt Sigurðar Sigsk 64, f. at e-u Anon (XIII) B 2. — C. Medium i betydning ‘bevæge sig, tage’ (med dativ), f-ask und slög, begive sig ind under våbnene, ud i kampen, Gráf 3, fórsk undir foldu groenni, underlagde sig det grønne land, Merl II 25, fórsk hamri í hond, tog hammeren i hånden, Rdr 15.

farald, n, egl. ‘hvad der farer omkring, er almindeligt, rammer mange’, især om smittende sygdomme, ekki var þat forðum f., det var ikke i gamle dage en omgangs-syge, Mhkv 11.

faraldr, m, (v. l. fárvældr, ulykkevælder, ur.), som farer om, især for at stjæle ulykke, f. heitik, ferk of aldar kyn Anon (XIII) B 6.

farandi, m, vind, SnE II 459 (egl. part. til fara).

Faraónn, m, Farao, dat. F-óni Líkn 18. farðir, f. pl., (sing. forð), synes at betye handlinger, begivenheder ‘hvad der foregår’, jfr fara, om en sags forløb), gorla lítk á Greitis garði þær of farðir, jeg ser tydelig på skjoldet disse begiven-heder, Haustl 20.

farhirðir, m, rettelse for féhirðir Hár 52, ‘bådvogter’, færgemand.

farkostr, m, egl. ‘hvad der gör færg mulig’, skib, båd, f. dverga SnE I 218. Jfr farskostr.

farland, n, ‘skibs-land’, hav, f-s fasti, havets ild, guld, pKolb 3, 6.

farli, m, dværgenavn, (egl. ‘den ja-rende?’), pul IV ï 5.

farligr, adj, egl. ‘som ferr vel, sidder godt, passer’, (falleugr i nyere islandsk, ‘smuk, pæn’, er opstået heraf ved assimilation), f-lig herða bjúglima gíms Gerðr, kvinde, Tindr 1, 1, f-t eiki, om skibet, Arn 2, 16, f. húfr, ligel., Hfr 3, 9, f-g hlýr, ligel., porm 1, 8; når ordet bruges, som det synes fortinsvis, om skibe, bør det måske opfattes ‘som ser ud til at kunne løbe godt’.

farlyst, f, rejselfyst, f-ir kómu fylki, kon-gen fik lyst til at rejse, Sigv 10, 10.

Farma-Týr, m, egl. ‘skibsladningernes Ty (gud)’, Odin, Grí 48, pul IV jj 2; svanir F-s, ravnene, Hál 11.

farmóðr, adj, rejsetræt, Hjálmp IV 17.

farmr, m, ladning (især skibsladning), Líkn 33, enn frizti f., skibsladning bestående af guld og kostbarheder, Valg 5, of f-i þjóðA 4, 18. — I kenninger, for guld: f. Grana pborsk 1, 2, f. sjóðs, pun-gens indhold, Oddr 1, leggjar f., armens byrde, Pl 31, — for digterdríkken SnE I 244 (prosa); — for (ægte)mand: f.

Gunnlaðar arma, Odin, Steinþ., f. Sigynjar arma, Loke, Haustl 7, f. arma galdrs hapti, den samme, pdr 3, — for Odin: galga f. (v. l. gramr) Hál 1, — for kvinde: (ifølge en bestemt situation) f. lyptingar ESk 13, 7. — unna f. Vigl 2 er usikerti, bølgens byrde, de druknede(?). Jfr digul-, hilð, legg-, þung-.

farmognuðr, m, egl. ‘som kraftig foretager en rejse’, om Odin, da han i örneskikkelse bragte skjaldedrikken til guderne, Hál 2.

farnaðr se fornruðr.

farnagli, m, skibsnagle’, blandt navne på skibsdeler, mulig det s. s. nyisl. negla, den prop, der i bunden fylder et hul, hvorigennem øsevandet løber ud (på mindre både; jfr Falk Seew. 7), pul IV z 6.

farning, f, færgen, overfart, veita f., give en plads i skibet, Pl 16.

farri, m, 1) tyr, f-a trjóna, tyrens hoved-snude, dens flæmingr (sværd), horn, Yt 17. — 2) ild, pul IV pp 2. Jfr(?) seim.

farrøðull, m, ‘skibsol’ (rettelse for fagr-), skjold, dettes eiki, sværd, þorg. Holl.

farskostr, m, = farkostr, s. d., Arn 6, 4. farsynjun, f, nægtelse af færg, det at nægte at ville færge en, Hár 59.

farsæla, f, 1) egl. ‘held med (på) sine farter’ (jfr det følgende), treystask f-u i grædis gný Anon (XII) B 4. — 2) held i alm., lykke, Hsv 69. 119 (jfr fésæla).

farsæll, adj, 1) egl. ‘heldig med (på) sine farter’, f-l skeið Líkn 33. — 2) lykke-lig, Ám Arn 4.

färtiðr, m, blandt skibsnavne, pul IV z 4.

farvegr, m, alfarvej, vej, eller vej som man skal tilbagelægge, langir eru f-ar Gróg 4, stemma f-u EGils 3, 7; — f. vats, elveleje, Merl II 18.

1. fasta, adv, fast, urokkelig, standa f. pdr 12.

2. fasta, f, 1) faste, sult, banna ara f-u, stille örnenes sult, Arn 3, 15, bregða f-u ara hlýra Liðs 3, bregða f-u gífrs hesta, stanse ulvenes sult, Jóms 35, f. munins Kolli 5. — 2) faste (kirkelig), Lil 42, f-ur Líkn 19, Arngr 2, 1.

3. fasta, (-aða, -at), faste, sulte, láta orn né ylgi f. Krm 16; f-andi, om Kristus, SnE II 234.

fasthaldr, adj, lænke (egl. ‘fastholdende’), om Gleipnir, f. varð á Fenri lagðr Mhkv 20. — (et slags nagle SnE II 494).

1. fasti, m, ild, pul IV pp 2, blása f-a, já ilden til at flamme op, Bkrepp 1, í f-a, i bålet, Mv I 20. L kenninger, for guld: f. handar Bjhit 2, 2, vala strætis f. ESk 6, 25, f. farlands pKolb 3, 6, f. barðs túna porm 2, 11, f. glymrastar Gd 18, unnar f. Sturl 3, 14. — for sværd: dreyra f. (ved rettelse) Korm Lv 31. Jfr ben-, flóð-, lið-, val-, velan-.

2. fasti, m, 1) egl. ‘fasthed, urokkelig-

hed', sted, hvor man står fast, snævert sted, vanskelighed, fører i fasta, bragt i den største knibe, pdr 13. — 2) til f-a, fast, urokkelig, ø: tilvisse eller fuldstændig, låta lastaverk fyr lid til f-a Has 15, jjr 56. — 3) styrke, få sannan f-a af drøtni Leid 37.

3. Fasti, m, sagnperson, dansk jarl, Yt 20.

fastla, adv, stærkt, tilførsladelig, binda f. Akv 18.

fastleggr, m, kun i f-s virðir, for leggs fasta virðir, mand, af leggs fasti, armens ild, guld, pruf.

fastliga, adv, fast, stærkt, kraftig, Arn 2, 10, Mv I 19. Jjr full.

fastmáll, adj, ordholdende, f-lari pjóðA 4, 12. Jjr fastorðr.

fastna, (-ða, -ðr), fæste, bortlove (en kvinde), f. sér (konu) Gríp 39, f. e-m konu Korm Lv 32, Hæng I 1, Orv IX 69; vask foftnuð Hhund II 16.

fastnæmr, adj, som griber fast, går stærkt til hjærté, f. tregi Orv IV a 2.

fastorðr, adj, hvis ord står fast, ordholdende, (= fastmáll) Sigv 11, 10.

fastr, adj, 1) fast, urokkelig, fast fold Gríp 1, fast heiti Alv 3, låta vesa fast (ø: heit) Hávm 130, f. friðr, sikker, dyb fred, Líkn 15, 42, Merl II 75, f. hugtúnum, i sit sind, Gsúrs 9, i f-um þokk, i urokkeligt sindelag, St 19, fast trúua Gd 21. — 2) fast, fastnet, hængende ved, verða f. við e-n Hausl 7, Fj 10, verða f. i e-u pjóðA 3, 21. — 3) om kampen efter at den usikre, famlende begyndelse er forbi, fast fleindrífa Porm 2, 23 (jjr festir orrostu). — 4) acc. fastan adverbiet, sláa f., slá, hamre, smede, kraftig, Vgl 5; fast ntr. bruges ellers meget hygigt adverbiet, standa f., stå urokkelig, Eg Lv 31; pjóðA 3, 13; standa fastara Ingl 1, 4; — kraftig, rask, halda f. Korm Lv 20, Evids 3, halda f. við e-n, holde fast på forbindelsen med en, Sigv 3, 21, halda f. á lögum Sigv 11, 4; fara f. pjóðA 4, 1, ganga f. pjóðA 3, 20, vaða f. pdr 8, berjask um f. Lil 75, leiða e-n f. óstum, fatte stærk kærlighed til en, Bbreiðv 5, f. séðr serkir Vell 35. Jjr eið, geð, grið, heit, hug, Hún-, jarð, lið-, líkn-, lund-, megin-, raun-, sam-, timbr-, vin.

fastúðigr, adj, ubevægelig, urokkelig (med hensyn til beslutning), Vitn 13.

1. fat, n, klædningsstykke, især i pl. fot, færa i hrein fot Orm 1, 3. — I kenninger for hæklaeder, fot Sorla Hjr 1, 9, fot Hjarranda Ht 53; i sing. om skjold, fat (men ved rettelse for vez, se KGislason, Aarbb 1876 s. 329) Hildar Hausl 1 (jjr SnE 428). Jjr il.

2. fat, n, kar, eskus f., kar af æsketræ (til opbevaring af mad eller drikke), Korm 1, 6.

fatla, (-ða, -ðr), lænke, binde fast (af fetill), fjoetri f-aðr Brot 16.

fax, n, manke, orms fax, om dragebil- ledets halsmanke, pjóðA 4, 18, vallar f.,

gudernes betegnelse for skoven, Alv 28, jarðar fox, græsset, Snjólfr 1, foldar f., d. s., Gdþ 46.

taxi, m, egl. 'bemanket', 1) hest, hamr f-a, hesteskikkelse, Har.níð; som egennavn Orv I 3. — I kenninger, for skib: byrjar f. OTranor 5, sævar f. Porm 1, 6, — for ulv: imðar f. Gisl 1, 1, jarnsqxu f. ESk 12, 8. — 2) om en hårbevokset genstand, ø: det mandlige avletem, Gretis 46. Jjr Goll-, haf-, Hrim-, Skin- sund.

1. fáa, (fáða, fáðr), 1) male, belægge med farver, især om runer, f. rúmar, stafi, ved farve at göre (de indhuggede runer) tydelige, Hávm 80, 142, f. í runum Hávm 157, absolut Hávm 144; stjørnur fáðar feiknspfum, malede med rædselsruner, faretruende, Sól 60; om billeder, billedfremstillinger, f. unga brúði á vegg Tjørvi (sml. prosaens draga likneski á vegg), bat es fátt, det er malet (på skjoldet), Rdr 4 o.s. v., bifum fáðr, malet med billeder (se bif), Haustl 13, 20. — 2) belægge, pryde, golli fáðir, smykkede med guldringe (guldet farve gör dem kendelige), Krm 7, f. fjoll gróðri, göre fjældene grønne ved plantevækst, Pét 20; valaripet vel fjóð, smukt farvede, Sigsk 66, járni fáðr steinnokkvi, prydet, udstyret med jærn, jærnoplader, Bergb 9; eggjar, fáðar eitrdropum, sværdsægge, blænkende af edder-dræber), Brot 19. Jjr dreyrfáðr.

2. fáa, fá, (fekk, fingum (Eg Lv 40) og fengum, fenginn og finginn, se herom Skjspr 98), grundbetydningen synes at være 'tage' el. lign., ud fra den går ordets hovedbetydninger: fá, modtage; skaffe (sig); take til fange; (take noget frem til at) give; 1) fá, modtage, med acc., f. gagn, vinde sejr, Gráf 2, f. hringa Rdr 10, f. bróð pTref 5; f. óst Hávm 92, f. fognuð Hávm 130, f. fátt kosta Hyndl 46, f. gjold Hávm 117, Reg. 3, 4, f. ilt ór deildum BjH 2, f. visan váða Stújr 3, drött fekk ótta Stújr 5, f. nefgjold, Hhund I, 12, f. tvær leiðir, fá to veje, om noget som både kan gå den ene og den anden vej, gå godt eller ilde, Am 21, f. gambanreiði Skí 33, f. viðrnám Hhund I 52, abs. sá fær es friar Hávm 92; f. Noreg, take N., lande i N., Ód 5; upersonligt, fær e-n, man fær, der gives, Eg Lv 39, Gautr II 9, Hávm 6. — 2) skaffe en, sig, noget, med gen., f. verðar Hávm 33, pTref 2, f. sér vers Lok 33, f. póru, ægte Th., Krm 1, f. sér félaga Hávm 52, f. e-m móðernis, give en en bestemt moder, Krm 26, f. auðs, auðar Hjr Lv 25, Ulfr stall, f. fær Hávm 40, f. vits ok væpna Sigrdr 36; f. rúms Hávm 106; f. (góðs) tírar Hamð 30, Vell 12, f. e-m mærdar Ht 13, f. gamans Bjhit 2, 2, Fj 5, f. trega langs Eg Lv 38, f. ekka Gríp 20, jjr f. hlœgis, pådrage en latter, Hávm 20; med acc., ævi fekk hrófnum hræ, gav, Sigv 11, 1, f. dreng til e-s ÓTr 1; f. e-m onn Hym 3, f. e-m máls heilsu ESk 6, 41, hversu es fengit,

hvorledes er der skaffet til, hvilket udstyr
er der givet, *Harkv* 20, *jfr* fæ drópu
stærða hróðri *Rst* 35, fengit goll *Arn* 2,
16, f. e-m fé *porm* *Lv* 12, f. yrkisefni *Arn*
2, 14, tunga fái þér stef *Lil* 26, f. e-m stef
pstj 2, 2, f. e-m hlít hróðrs *Sigv* 13, 2;
hjorr fær Sigurði hjarl (*fejl* for hjarls?)
jfr brandr fær Eiríki logs ok landa *Glúmr*
1, 1) *Korm* 1, 2, f. vargi verð, val *Krm* 24,
Eg Lv 40; *porm Lv* 12; f. meyju mann
Reg 11, böetr mér of fengnar *St* 23, f. sér
e-n at gremi, skaffe sig en til genstand
for sin vrede, lade sin vrede gå ud over
én, *Lok* 21; uden obj., fengu til margin,
mange skaffede (de nødvendige midler)
dertil, *Am* 94; i medium, nafn feksk mér
Gunnl Lv 3, tafn feksk hrafni, vørgum
Sturl 6, 2, *Krm* 10, hræ fengusk hrøðnum
Arn 5, 19, arnar matr feksk *ESk* 12, 8,
harmr feksk firðum *ESk* 7, 7, Portum
feksk mart sorgar *Sigv* 1, 8, gölding feksk
geirveðr, fyrrsten fik en kamp af holde,
Gráf 5, fæsk gagn *Ht* 9, seggjum fæsk
hald, menneskene opnår støtte, frelse,
Has 45, hagnaðr feksk af því *ESk* 6, 32,
þér feksk hæri gipta *Kolli* 2, pralyndi
feksk (v. l. for gafsk) præendum, *Trón-*
derne blev der givet trods, de fik lejlighed
til at vise deres trods, *pKolb* 1, 3.
— 3) grieve, tage fat i, med á: f. á premi,
tage fat i kanten, *Hym* 34, med í: f. í
skikkju, snæri *Rv* 14, *Am* 44. — 4) tage
tilfange, fengu Gunnar *Akv* 18, fenginn
jarl *Sigv* 1, 13, fengin sprudt *Valg* 9,
finginn Erlingr *BjH* 2, varð finginn *pjóðA*
3, 17, búin skip fengusk *Sigv* 2, 7; yngre
form fanginn *Heil* 7; mágrennir feksk
ESk 8, 1. — 5) tage (noget) frem, fengum
feldarstinga *Eyw Lv* 14, med præp. til:
fóum til fornra væpna *Eyw Lv* 1. — 6) med
præpp. á: göre indtryk på, litir f. á horskan
Hávm 93, — við, i medium, at brydes
med, fásk við e-n *Grettis* 45, — med
part. perf. af andre verber, kunne, f.
borgit *Sigrdr* 9 (v. l.), f. launat *Líkn* 49.—
7) es at gráti né færat *Hamð* 9 er, som
ordene lyder, uforståeligt, (hvad beder
du om,) som du ikke gör til genstand
for gråd? er så skruet, at det ikke kan
være rigtigt; en let rettelse vilde det
være at skrive fyr gráti, hvad beder du
om), som du ikke kan få frem for gråd?
(o: hold op med at græde, så at du kan
få dit ønske sagt).

fádyggr, adj, lidet brav, slet, f-t hofuð
Merl I 39; f-t líf *Hsv* 88.

fádýrr, adj, lidet herlig, elendig, f-ir
vikingar *Hskv* 2, 1.

fáðöemi, n. pl, 'eksempelløshed', hvad
der er uden forbillede, er enestående,
Bós 1, om usædvanlige synder, f. verða
goldin *Sól* 14.

Fáfnir, m, 1) (slangen) Fávne, *Reg* 12,
Fáfn 1, 8 o. s. v., *Hyndl* 29, *Helr* 10,
Gríp 11, 13, *pul IV qq* 1; bani F-is,
sværdet Gramr, *Gríp* 15, Sigurd selv,
Oddrgr 17; látr þats F. átti, *porm* 2, 10;
guld kaldes Fávnnes leje, land, sæde (*jfr*

SnE I 360), F-is miðgarðr Bjark 4, F-is
láð *Hl* 4 a, F-is setr *Hl* 24 a, F-is myrr
Grettis 15, F-is fit *phred* 2. — 2) F. kaldes
Ormen d. lange, *Hókr* 3. — 3) blandt
sværdnavne, *pul IV* 1 9. *Jfr Lodd-*

fága, (-ada, -adr), i sin fjerd vise, ud-
øve, lægge vind på, f. dul, være indbildsk,
bilde sig noget ind, *Eg Lv* 5, *Korm Lv*
43, f. heiðinn síð, være hedensk gude-
dyrker, *Pl* 8, f. (rettelse) atferð *Pl* 6, f.
valdar stéttir, udøve den valgte virksom-
hed, *Gd* 22.

fáglyjaðr, adj, som har já glæder, hvis
liv er trist, om Fenja og Menja hos kong
Frode *Eyw Lv* 8 (*jfr fjoðglýjaðr*).

fágætr, adj, sjælden (egl. 'som kan
fás já steder eller i ringe antal'), *Anon*
(XIV) 1.

fáhróðigr, adj, lidet berömmelig, v. l.
til fárhugaðr, *Vagn*.

Fáinn, m, dværgenavn, *pul IV* ii 5.
fákhlaðandi, m, 'hest-lader', f. húfs,
som lader et skib, sofarer, *Hfr* 3, 9.

fáklæddr, adj, lidet påklædt, næsten
nogen, *Gd* 36.

fáknistandi, m, som giver en hest føde,
flagðs f., som føder troldkvindens hest,
ulven, mand, *Gyð* 8.

fákr, m, hest, *Korm Lv* 24, *Sigv* 3, 11,
som egenavn *pul I* a 2, II 1 (*Hakes*
hest), *IV rr* 2. I kenninger, for skibe: f.
víka *Ólv* 5, 1, f. bóru *Gldr* 3, f. ranga
Grettis 5, vanda f. *Qrv IX*, 37 — for ulve:
f. gríðar *pskakk* 2, *Isldr* 4, f. trolls *Drv*
(XI) 11. *Jfr hlunn*, hnig-, kunn-, lög-, rá-,
ver-. *Jfr Hellquist i MoM 1916 s. 196f.*

fákrennandi, m, 'som lader en hest løbe',
Ata mars fannar f., sofarer, *pBrún* 2.

fákríðandi, m, 'som rider en hest', f.
víðis, som rider søens hest, skibet, so-
farer, mand, *Pl* 42.

fála, f, 1) jæitekvinde, *pul IV c* 3, *HHj*
13, 16, fólu vinr, jætte, *GSúrs* 8. I ken-
ninger, for økse: fjørnis f., Jóms 42, —
for 'ulv': fólu marr *Gislborg*, f-u hestr
Krm 8, f-u blakkr *Osvínt*, f-u sóti *Ód* 24.
— 2) økse, prúf, *pul IV m*, *Anon* (XII)
A 1 (?) (*jfr Boer, Ark XXXVIII, 309*). *Jfr*
eisur.

fálki, m, falk, f-a teigr, skulder, arm,
Katr 28.

fámeðr, -mennr, adj, med já mænd, *Pl*
44, *Nj* 20.

fámölugr, adj, lidet talende, mut, fámálg-
astir begnar *Olbjarn*; *Hsv* 16. 103.

fáneytr, adj, lidet brugelig, nyttig,
Vígl 19.

fánn, adj, glinsende (: får sml. grár :
gránn), fón (skr. faan o: fán) fleski, glin-
sende flæske(kød)stykker, *Rb* 32. *Jfr Mol-*
sen, *Ark XXXIX*, 307 f. — Som navn på
en slange (*jfr fránn*), *pul IV qq* 2.

1. får, n, 1) vrede, forbittelse (f. er
reiði *SnE I* 544), grumhed, hugar f. *Eg*
Lv 2, af f-i, vredt, fjendtiligt, af vredt
sindelag, *GSúrs* 33, *GDropl* 1, *Sigv* 5,
4, *Hávm* 150, *Oddrgr* 11, lesa f. of e-n,
tale (egl. samtale) vrede ord om en,

Hávm 24, ýmsir bjóða qðrum f. Mhkv 6, f. orða, bitre ord, Gd 2; at f. dog ikke ganske falder sammen med reiði, men er noget stærkere og betegner sindets bitterhed ("galde") fremgår af udtrykket Freys reiði, f-i blandin Qrv VIII 3. — 2) skade, fordærv, ulykke (jfr f. er nökkurs konar nauð SnE II 20), séa við f-i Sigrdr 8, vita f. fyrir Reg 7, mikit f., farligt varsel, Reg 24, bitr f. om menneskenes syndfordærv, Leið 8, fátt f. ýta bilar, det fordærv, som skal ramme menneskené, svigter ikke, pKolb 3, 7, daudis f. Anon (XII) B 37, verða e-m at f-i Korm Lv 1, fella f. af hondum e-s, befri en for (døds)fare, Oddrgr 9, firra f-i Merl I 9, flytandi f-s Am 4. — I kenninger: f. randa, skjoldenes skade, sværd, pGisl 6, f. gunnar grímu, hjælmens fordærv, d. s. Ód 15, lögðis loddu (blodelvens) linna (sværdenes) f., sværd (eller kamp), Korm Lv 18 (her er dog f. rettelse for føetr); — lestrir f-a, om den gejstlige (f. vel her om syndens fordærv), Gdþ 16. Jfr egg-, firna-, gagl-, hugar-, morð-, nadd-, rand-synda.

2. fár, adj, mest i sammensætninger, blá-, drejr-, eitr-, mál-; ntr. fátt kan både henføres hertil og til part. af fáa, s. d. Mulig findes fem. i Fó hjalma Griðr, men stedet er uklaart.
 3. fár, adj, fáttallig, ringe i tal, men meget hyppig bruges f. for 'ingen' (et svagere udtryk for et stærkere, hvad der i oldsproget er meget almindeligt), står både med og uden subst., mjøk f. Mhkv 12, f. beið sára ór stað Sigv 1, 2, f. mun verri Bragi Lv 1 (jfr v. l.), fó mun onnur Sigv 9, 3, f. kann ósnotr svá Hávm 159, fáir vitu Grt 18, 22, f. es hvatr Fáfn 6, f. es fullrýnn Am 11, f-s es frøðum vant Hávm 107, kveða fátt verra GSúrs 15, gá mjøk fás Mhkv 20, ráða fá Mhkv 13, fátt es til nema, lidet er, intet er at gøre undtagen, pjóðA 3, 10, fátt eitt (o: skip) fylgir Anon (XII) B 8, segja fátt Hávm 103, kunna fátt Korm Lv 60, leika fátt, bevæge sig lidet (slet ikke), Heið 24, sofa fátt Sigv 3, 1, fátt friðra kosta Hyndl 46, fátt fær Merl II 81, fátt ór fjolda, kun lidet af den hele mængde, ESk 6, 67, fátt es fullilla farit, ingen medfart er slem nok, Am 86; i komparativ, færa veit. Hávm 12, ráða færa Vell 4, nökkuru færi Eviðs 2, jfr fjórum færi (o: sverð: hds. færa) HHj 8; i superlativ, séask fæst, frygte intet, HHj 11, fæst eigi því nítá, intet skal (benægte o:) forhindre det, Am 34, sú vas nýt fæustum, ingen til glæde eller nytte, Ám 1, es fæstan varir Fj 20; — med substantivum: f. jotunn Anon (X) II B 7, fó mun systir Reg 10, fáa kosti pmáhl 5, f. gramm Anon (X) I B 10 b, fó pjóð Sigv 13, 31, f. vegr pjóðA 4, 4, fátt fár bilar pKolb 3, 7, fára náttu (gen. abs.), i løbet af fá nætter (dage), Hhund I 19, Guðr II 43, fáa konar, sjælden, Hjortr 1; i komparativ: færi

eyrir, mindre gods, Sigsk 52, færi (mær) Anon (XI) Lv 6, jír vér munum færi Eviðs 1; i superlativ: fæst rón Sigv 10, 9; fæstr gramr ESk 6, 14; — et fæsta adverbiet, med talord: fimm et f., i det mindste sem, Anon (XII) B 22, sjau tigir et f. pjóðA 3, 16, fæst alene: spørðumk fæst, slet ikke, mindst af alt, Sigv 3, 13. — I Arn 5, 5 retter B. M. Olsen (Arkiv XXV, 289) fór til fár (f. hilmir). Jfr afl-, all-, hrинг-, lið-, orð-, ó-, svefn-.

fáráðr, adj, rádvild, f. herr Merl II 24.

Fárbauti, m, (fár : vårt, dette sidst i ljnen, jfr Wormianus' skrivemåde faar-), Lokes fader (egl. 'den skadeligt slænende', ødelæggeren, personifikation af Lokes væsen), F-a mógr, Loke, Húsdr 2, Haustl 5. Jfr Koch I. F. X, 101.

fárbjóðr, m, 'skade-byder', som vil tilføje og tilføjer skade, f. Skota, om Erik blodøkse, Hfl 10, f. morðelds, som tilbyder sværdets fár (kamp), kriger, Skúli 1, 5.

fárelding, f, 'ødelæggende lyn', f-ar meginrå, sværdene, Olhv 2, 11.

fárgjarn, adj, som gærne vil skade, skadelysten, f-gjorn kona, v. l. til f-t høfuo, Qrv VIII 4; om ilden, Heiðr 14, om slangen, EGils 1, 35.

fárhugaðr, adj, med skadelystent sind, f. fnaudi Vagn, om ræven, Merl I 41.

fárhugir, m, pl, vredt sind, vrede tanker, sendusk f-i, Am 88; til f-a, for at vække vrede, fjendtligt sind, Rdr 8.

fárligr, adj, vredladden, f-g orð, vrede ord, efterretning om skade (for andre), Háf 11.

fárlundr, adj, (= fárhugaðr), skadelysten, f-d ferð (rettet for det metrisk umulige -lunduð), Likn 16.

Fárr, m, blandt dværgenavne, pul IV ii 5 (mulig = fár, skinnende).

fárskerðandi, m, 'ulykke-forringer', f. fyrra, som formindsker menneskenes ulykke, synðen, Olaf d. hellige, ESk 6, 63.

fárskerðir, m, s. s. foregående, om gud, Leid 11.

fársætandi, m, egl. 'som gribet lejligheden til at vise sit fjendskab', fjende, Grettis 20.

fárvældr v. l. til faraldr, s. d.

fárværk, n, grusom handling eller vredens gærning (om øjnes udstikken), Bjarni 1.

fároflugr, adj, stærk ved eller til grumehed (grumme gærninger) om djævlene, Mdr 4.

fáskrúðigr, adj, egl. 'jattig udstyret' (med ringe skrud), fattig, Hsv 43.

fásýnn, adj, sjælden set, sjælden, om slanger, Merl II 15.

fátalaðr, adj, lidet talende, tavs, om Kristus, Lil 52.

fatiðr, adj, sjælden, usædvanlig, pdr 15.

fátækð, f, fattigdom, Gd 52.

fátœkr, adj, fattig, Sól 70.

fáviss, ukyndig, dum, Lil 9, Hsv 134.

febringin, pSíð 2, forvanskning, mulig af fleinþing.

feðgar, *m. pl.*, *fader og sön(ner)*, *þrír f.*
Iv 27, *fjórir f.* *HolmgB 10*.

feðgin, *n. pl.*, 1) *egl. fader og datter (døtre), om djævlen og (hans datter) overmodet*, *Lil 9*. — 2) *forældre (mand og kone)*, *f. vår, om Adam og Eva*, *Lil 18*.

Feðja, *f. elv (i Norge), stedi F-u, sten, pdr 6*. *Jfr M. Olsen, Arkiv XXIII, 90 f.*

feðma, (-ða, -ðr), *favne (af faðmr), tage i sin javn, annamme*, *Líkn 45*.

feðr se faðir.

feðrmunir, *m. pl.*, *fædreneyarv*, *Fáfn 8; i og for sig kunde ordet også betyde 'faders kærlighed'*, *omtr. = kærlig fader, det er nok så sandsynligt, at ordet betyder dette*.

feðrpersóna, *f.*, *gud fader*, *Lil 24*.

1. feginn, *adj.*, *glad (især ved noget der sker eller ydes)*, *Mv II 8, því varð ulfr f. Hfl 14, frið f. Sigr 11, 2, fegnir lífi Sturl 3, 17, morni f. Sigr 13, 11, nött f. Hávm 74, f-in fundi okrum Hhund II 43, gagni f. Hár 29, Fáfn 25, æzli f. Guðr II 8, vinna f-in Yggs gogl, göre ravnene glade, Giz sv 1, f. angrhegnanda, glad ved hans (Kristi) komme, Líkn 23, vinna fegna (jfr næstforegående sted) Has 28, illu f. Hávm 128, brögðum f. Ólv 5, 2, lézk f., at Am 63. *Jfr al-, ó-*.*

2. feginn, *m.*, *slange-navn (= foregående eller 'glinsende'?)*, *pul IV qq 1*.

teginsdagr, *m.*, *glædesdag, glædelig dag, á f-degi fira, dommedag(?)*, *Sól 82*.

teginsdœgr, *n. s. s.*, *foregående*, *Orv IX 36*.

teginsgrein, *f.*, *glædes-art, glæde, forlystelse, finna f.* *Mv II 14*.

teginshönd, *f.*, *glædeshånd, kun i dativ f-hendi, med glæd hånd, aaverbelt, glad, med glæde*, *Phred 10*.

teginslúðr, *m.*, *glædelig, fornøjelig, kværn, om Grotte*, *Grott 5*.

teginsmorginn, *m.*, *glædes-morgen, glædelig morgen*, *ESk 1, 3*.

teginstid, *f.*, *glædes-tid, glædelig stund*, *Mv II 19*.

tegra, (-ði, -rðr), *besmykke, undskyilde*, *PjóðA 4, 25*.

tegrð, *f.*, *skønhed*, *Rv 17*.

tegri, *f.*, *skønhed, herlig glans, sæt f. sólar Álpost 9*.

tegringr, *m.*, *navn på hane (egl. 'den glinsende' af fagr)*, *pul IV uu, — på slange, synonym med mansnavnet Ormr, hvis da ikke, hvad der er rimeligere, ordet her bruges i betydning. 'pragtelsker'*, *Phred 3*.

tegrir, *m.*, *'som gör smuk, herlig', renser, f. síða, den hellig ånd, Heilv 15, f. vagns hallar, som gör himlen skön, d. s., Heilv 14; — f. Mdr 13 er usikkert, måske af vb. fegra*.

feigð, *f.*, *det at være hiemfalden til døden, til snarlig død, f. fira Grott 21, f. gumna Hjr 3, 8, hljóta f. HolmgB 10, f-ar orð kom at Fjolni, det ord, der bestod af feigð, ramte F., Fj. skulde snart*

dø, Yt 1, byrjuð (= flutt) f. Drv (XI) 11; Hsv 38. 137.

feigligr, *adj.*, *som ser ud til at være dødsens, dýr f-t Rv 35*.

feigr, *adj.*, *som snart skal (vil) dø, hjemfalden til døden, Hár 12, Skí 12, 25, Hamð 10, Sturl 5, 11; alt es f-s forað, alt bliver den til døden hjemfaldne til undergang, Fáfn 11, mæla f-um munni Vafþr 55, frammi (ved enden af livet) eru f-s götur Sól 36, falla f. Arn 3, 5, f. hauss Ht 65, f-ir Skotar Rst 6, at f-ri Krm 22; Hróð 1, Hfr 3, 15; sjaldan hittisk f-s vok frorin Mhkv 25; Ragn IX 2; f. fára náttu Guðr II 43; Vsp 41: fyllisk fjørvi f-ra manna er f. blevet opfattet som dodelig eller — i den nyere tid — som 'død'; dette sidste er dog ikke nødvendigt; det hele er ikke blot nutidsbeskrivelse, men også fremtids, f. kan altså her betyde: 'som til en given tid skal (vil) dø'. *Jfr al-, hrað-, ó-*.*

1. feikn, *f. (næppe n)*, *rædsel, noget uhyrligt, f-a føeðir, som føder, avler, volde rædsler, ulykker*, *Sigs 31; f. hvers konar Styrbj, f-a lið, uhyre stort, talrigt mandshob (egl. 'ved tal rædselsfuld')* *Hhund I 33, II efter v. 18 mulig at skrive som ét ord*.

2. feikn, *adj.*, *uhyrlig, rædselsfuld, forfærdelig, skass allra f-ast Hyndl 40, f-t ofbeldi, forfærdeligt overmod*, *Lil 9; f-um dativ som adv, f-um frostháðr, som tåler overmåde stærk frost*, *Hæng VI 1. Jfr full-*

feiknafullr, *adj.*, *rædselsfuld, fuld af forærav*, *Orv VIII 8*.

feiknaveðr, *n.*, *forfærdeligt vejr*, *Hæng I 2*.

feiknstafir, *m. pl.*, *egl. 'rædselsvirkende runer'*, *men også = feikn, fæstir f. (i Balders land) Grí 12, stjórnur fáðar f-um, med rædselstegn, Sól 60, full f-a, fuld af rædsler, frygtelig, om Hervör (der intet var bange for)*, *Herv III 5*.

feima, *f.*, *kvinde, pul III 2 a, IV i, — som egennavn for en af Karls døtre, Rþ 25; i kvindekenning, lauka f. Vigf 2*.

2) som jættekvindenavn, *Loð I 2. Jfr odd-*

feita, (-tta, -ttr), *fede, f. hest, hund* *Hávm 83, f. Yggjar mó, føde ravnenv*, *Háv 3 (hds. feitu)*.

feiti, *f.*, *fedt, ilmr ok f. (om cederens olie)* *Gd 70, Gdþ 47; princeps f. (ironisk), fedtfyrste, Anon (XIV) 2*.

feitir, *m.*, *som feder, foder, f. folkstara, ravnens feder, kriger*, *PjóðA 3, 10, f. hrægeitunga*, *d. s.*, *Hókr 1, Jfr SnE II 497*.

feitr, *adj.*, *fed, f-t føeda* *Gd 60; f. cedrus (jfr feiti) Gdþ 45*.

fela, *(fal, fólum; folginn)*, 1) *grundbetydning er 'stikke noget ind' (så at det er gemt eller fastgjort, deraf betydning som 'skjule');* denne skimtes flere steder, *som f. enda, stikke (trædens) ender ind og fastgøre dem*, *Hhund I 4, f. buðlung, begrave*, *Yt 32, liggja folginn, begravet, Karlevi, endi lokins lífs folginn, fastgjort,*

bestemt, *Yt* 23, *jfr* ørlög Baldri folgin, bestemt for *B.*, *Vsp* 31, ormgarðr, folginn ykr, bestemt for eder, *Akv* 16, f-ask í faðmi e-s, gemme sig i ens arme, *Hhund II* 29, f. ísarnkol und bögum, lægge jærnsvale ind under bovene, *Grí* 37. — 2) dække, f. heila bœs holt (*hovedet*) hildigelti (*hjælmen*) *Ht* 2, skør falsk und hjalm *Sigv* 13, 5, (også i disse tilfælde er grundbetydningen tydelig), bœkr folgnar í valblöði, tæpper (*tøjer*) dyppe i, gennemtrukne af, blod, *Ghv* 4. — 3) skjule, f. hamar *þry* 6, 7, hljóð Heimdallar of folgit *Vsp* 27 (eller ligefrem 'stukket ind under'), folgin (í jorðu), om guld, *Evv* *Lv* 8, svik fóluskr *Sigv* 1, 2, f. nafn, skjule sit navn (på vers), *Eg* *Lv* 15, f. skap, *Anon* (XII) *B* 16, f. rangi hugi, gemme på falskhed, *GSúrs* 25, folgin orð, skjulte udtalelser (som skulde skjules, være hemmelige), *Sigv* 11, 7, lið falsk *Eldj* 2, lestr f-ask *Hsv* 114. — 4) anbringe, hefk illa folginn auð minn, ilde (ɔ: uden at få gengæld) har jeg anbragt (*bortgivet*) mit guld, *Mberf* 1, f. mey megi *Gjúka*, overdrage møen, *Sigsk* 4, f. auga (om Odins pantsættelse af hans ene øje) *Vsp* 28, hodd folgin und mér einum, skatten i min magt alene (*jfr* und), *Akv* 26; f. á hendi, overantvorde, anbefale, *Kolb* 1, 3, f. sik á hendi *Heil* 2, f-ask und e-m, stóle på en, *Harky* 21. feldarstingr, m, 'kappe-stikke', kappe-ndl, fengum f-a (acc. plur. om en enkelt) *Evv* *Lv* 14.

feldr, m, egl. skindet af et får (eller björn o. s. v.) med hårene på (*jfr* Hertzberg i Arkiv V, 231 f.), især brugt som kappe, deraf '(lodden) skindkappe' (om böjningen se *Skjspr.* 48), brinnumk f. fyrrir *Grí* 1, f. fagrroggvaðr, *Bjhit* 2, 11, ráða raudum f-um *Harkv* 19, karl 1 f-i *Sjórs* 2, stuttr f. *psfj* 2, 1, biðja f-a, bede om eftergivelse af kapper (som betaling for landøre), *Sigv* 13 4, hváta nosum í f-d, stikke hovedet i kappen (som tegn på sorg), *Eg* *Lv* 14, hnepta hofðum í f-a (f-i), som tegn på indeklemmt vrede og jjendtlige planer, *Sigv* 11, 12; — om skind, udbredt på jorden, hvorpå tvekamp udfægtedes, *HolmgB* 2. *Jfr* grá-, skinn-.

Felicitas, f, hellig mo, *Mey* 57.

fell, n, (flavt) fjæld, hattar f., hoved, *VGl* 4. *Jfr* fjall.

fella, (-da, -dr), 1) lade falde, fælde, kaste omkuld, f. tór, *Okík* 1, 2, f. vigtár *Sigv* 13, 22, f. méldropa *Vafþr* 14; f. (tré) á Orminn langa *Rst* 22; f. ronn ofan *Valg* 8, f. (tré), við *Fj* 20, 21, *Korm* *Lv* 2, f. stod Am 2, f. til jarðar, kaste til jorden, *Húsdr* 11, feldr til foldar *Qgm* 1. — 2) fælde, d. v. s. dræbe (lade en falde død til jorden), f. joþra *Eg* *Að* 1, f. gram *ESk* 6, 17, *jfr* Jóms 28, *pGísl* 12, *Hhund* II 1, f. foður e-s *Sigrdr* 35, f. her *Rþ* 47, f. val *Hárb* 16, *Rþ* 37, *Sigsk* 37, *Skúli* 1, 5 (ved rettelse af hlyn til val); ofbeldi hefr feldan anda várn *Lil* 77; jarn et felda *Stújr* 8

synes at betyde 'det dragne sværd'. — 3) fjærne noget, f. nauðir, ɔ: tryllesövnens tvang, *Sigrdr* 1, f. får af hondum e-m, befri en for en fare, *Oddrgr* 8. — 4) sammenføj, især om planker, feld súð *Hharð* 16, øx feld við hlyn, øksen (bladet) fæstet til skaffet, *ESk* 11, 6. — 5) f. eldsmat, kaste brænde på ilden, den til næring, *Ans* 1; — feldi *Mey* 5 se fæla.

fellidómr, m, fældende dom, at f-i, ifølge en fældende dom, domfældelse, *Sigv* 11, 14, *jfr* *Háv* 9, hvor hds har falle.

felli-Guðr, f, 'fældende Gunn', valkyrje, kamp, þjsk *Lv* 2, f. folkvandar doms, Gunn, som fælder sværdommen, en valkyrjeagtig kvinde, *VGl* 2.

fellihrlyn, f, 'fældende brus', d. v. s. en brusende elv, der fælder, river alt med, f. fjalla, en sådan fældström, pdr 6; -hryn findes ikke ellers som elvenavn, det er nem. til hrynr, 'bragende styrten'.

felli-Njørðr, m, 'fældende Njord', flotta f., kriger (egl. 'som fælder de flygtende'), *Vell* 30.

fellir, m, 1) 'fælder', som fælder, dræber, f. folkal *ESk* 11, 8, f. Jóta, norsk konge, *Bkrepp* 9, f. dolga *Ht* 30, f. fjall-Gauts, jættens banemand, Tor, *Húsdr* 6, f. fjørnets, livnættets fælder, banemand, om Tor, pdr 1, f. lifdvalar, døden, *Sturl* 5, 14; — f. flærðar, falskheds tilintetgører, from mand, *Pl* 13, f. synda, d. s., *EGils* 1, 31; — f. orms, slængens bane, vinter, *Arn* 5, 2. — 2) sværd, pul IV 1 6. 9; hertil henføres f-a i f-a hrannir, sværdenes bolge, blodet, *Ht* 60. *Jfr* angr-, gagl-.

felli-Týr v. l. for felli-Njørðr (*Vell*), s. d. felliveðr, n, 'fældende storm', orkan, fjallcent f. *Anon* (X) I B 8.

felmtr, m, pludselig frygt (*jfr* 'panisk skræk'), *Herv* VII 10.

fen, n, sump, dybt vandfyldt hul, vandsamling, undertiden ensbetydende med sø, sål, pul IV u 2, reka á f. *Orv* IX 13, fallinn í f. Har.st., brennr fold ok f. *Herv* II 5; om søen (ved land) *Korm* *Lv* 59; om en strømmende elvs vande, svardrunnit f. pdr 8. I kenninger, for blod: f. bens *Hl* 31 a, f. benja *Škáldh* 3, *Drv* (XI) 1, — for guld: f-s eisa *Ht* 26, f-s für(-rognir) *Korm* 1, 6, — for øl: hrosta f., malt-væske, *St* 19, *Arn* 5, 2. *Vol* 24. 34 findes f. fjöturs, uden at det er klart, hvad der menes; Völund siger, at han har lagt de dræbte drenges ben 'under f. fjöturs' i smed, mulig bør der læses fens fjotur, 'veskens lænke', d. v. s. det vandfyldte kar (eller udhulede træstykke), hvori de ophedede smedegenstande hædes (= nór, smiðjunór); i piðrikss. lægger Völund benene i et dybt hul under smedebælgene, men disse kunde ikke kaldes f. fjöturs.

Feney eller mulig rettere Fenney (da versemålet kræver første stavelse lang), Venedig (folkeetymologisk omtydning: 'Sump'), friðland F-jar, Italien, Mark 1, 10. Hauksbók 176 skrives ordet Fenn-.

fengari, m, navn på månen (måske græsk låneord, se BGröndal, Tímarit I 16), pul IV ll.

fengeyðandi, eller mulig rettere i to ord feng eyðandi, part., bruges Rdr 11 om Hildr Högnes datter, ‘som hindrer angst ∞: sejr’, som hindrer, at nogen af de kæmpende vinder endelig sejr (ved at hun stadig vækker de døde op til fornetyet kamp); jfr fengr, der her skulde betyde gagn, ‘sejr’.

fengi, n, bytte, PjóðA 1, 12, Hskv 2, 1. **fenglōð**, f, ‘sø-gløder, søuld’, guld, Pl 55.

fengr, m, 1) bytte, f. varð fljóta þfagr 8, til f-jar Sigy 12, 3, Rv 26, Ód 4, Merl 1 22, mikill f. Leið 28, telk f-g í því Háv 5, f. í fogru Mhkv 17, f. Yggjar, Yggs, Odins bytte, digterdrikken, digit, Jóms 2, Ht 31, jfr SnE I 244. — 2) navn på Odin, pul IV jj 2, Reg 18 (her fordi Odin i den givne situation var — for Sigurd — god ‘fangst’, han kom ham til hjælp). — 3) som hestenavn, pul IV rr 2. Jfr flýti.

fengrani, m, vis fisk (navnet er snarest sammensat med grani af grøn) pul IV x 3.

fengsæll, adj, bytterig, heldig med hensyn til bytte og udfald (hvad der opnås), Sigv 11, 10, þfagr 4.

Fenja, f, 1) den ene af de to jættekvinder, der drejede kværnen Grotte, Grott 1, jfr. Arkiv XIV, 261 ff.; F-ju meldr, guld, porm 2, 24, Ht 43, ESk 11, 6, F-ju fagrmjøl, d. s., Nj 24, F-ju forverk, d. s., Bjark 4. — 2) som pilenavn, pul IV o 1. af fón, Falk, Waff 100.

fenlogi, m, ‘sø-ild’, guld, Qrv VII 9.

1. fenna, f, blandt pilenavne, pul IV o 2; således læser hds. 748, medens R, T har fenna, som om det var gen. pl, men det er sikkert urigtigt.

2. fenna, (-ta, -tr), tilsne, dække med sne- dynger (fønn), fjornis hlíð (hovedet) holdt fest, hovedet med dets køddag (fentr valgt med henblik på hlíð, fjældside), Ht 65.

Fenring, f, ø ved Hordaland, Askøen ved Bergen, pul III 3, IV bbb 4, F-ar belti, havet, ESk 13, 11.

Fenrir, Fenrisulfr, m, 1) hoveduhyret blandt gudernes fjender, Lokes og en jættekvindes afkom (jfr SnE I 104), fasthaldt varð á Fenri lagðr Mhkv 21, Lok 38 (forhold til Tys hånd), avler ulve med en jættekvinde Vsp 40, fenrisulfr findes også om Fenris afkom med hende Hhund I 40, Hák 20 (dens lænkebundne tilstand og faren af sted ved ragnarök antydes her); F-is nipt, Hel, Sturl 4, 24.

— 2) ulv i alm., pul IV ee 1, f-is varrar Eyy Lv 6, granar á fenri HSn 1, f-is teðr Isldr 7, f-is brunnr, blod, Bjhit 2, 18, f-is flœðr, d. s., (kunde også bet. ‘elv’) Mdr 16; f-is sút, sult, Ht 4 a, HSn 1; f-is jöð, ulv, Pl 16; f. heiða, jætte, Bergb 1, f. sjóvar, sørdrage, Merl II 29; — f. bruges om den ulv, som sluger solen, Vafpr 46. 47. — 3) jætte, pul IV f 3. Jfr hjalm-

Fensalir, m. pl, Friggs palads (egl.

‘Søsale’), Vsp 33, jfr SnE I 114. 304. Jfr. Edzard i Germ. XXVI, 330 f.

fenskúfr, m, ‘sø-måge’ (?), jfr skúfr, betydning uvist), benja vala f., sárfalkenes, ravnenes fen, blod, dettes skúfr, ravn, Ód 27.

fenstigi, m, ‘sø-træder’, f. benja, som træder i sårene sø (blodet), pü, porm 2, 24 v. l. Jfr Meissner 202.

fentonn, f, ‘sø-tand’, sten, klippe, f-a Sýr, klippens Freyja, jættekvinde, hvis greppar, mænd, jætterne, deres jastrín, gær-elv, digterdrikken, digitet, Korm 1, 1.

fenviðr, m, ‘sø-træ’, elgs f. = fens elgvíðr, söens elgsdyr, skib, dettes viðr, træ, søfarer, Isldr 6.

ferð, f, 1) bevægelse, rejse, høeg f., sagte og bekvem bevægelse, Gd 72, ef honum fylgir f. mín, hvis min rejse følger ham, d. v. s., hvis jeg drager i følge med ham, Sigsk 69; enten f. eller før mangler i hds. Am 7; í f. findes som v. l. til í for på rejse, i følge Vsp 51. — 2) skare der er i bevægelse eller på rejse, f-ar broddr IngE 2. — 3) skare, mængde i alm., f. brodda (hvor dog ‘bevægelse’ kan ligge i ordet) Hallv 5; f. ápokkuð eldingum Sturl 5, 4; — om dyr: ulfa f. Arn 2, 5, f. glamma, ulveskaren, Gldr 2, f. gylðis, d. s., ESk 7, 9, f. hugins, ravne, Tindr 1, 4, f. fugla Merl II 86; — om mænd (mennesker): pul IV j 3, pGísl 11, Lil 21, f-ir greppa, digtere, Harkv 18, f. Engla, Angler, Ott 2, 9, Jóta f-ir Rst 19, f. Hallands, Hallandsboer, Sturl 3, 4, f. holda Has 27, f-ir guma, sst, f. lýða EGíls 2, 15, f. ýta Ht 63, f-ir gollvarpaða Gráf 3; alene, og undertiden med genitiv for at betegne, hvis mænd vedkommende er, jfr pul IV j 3 (hvor plur.), hné f. Hjl 6, snjoll f. ESk 6, 15, dygg f. Arn 3, 3, aumar f-ir ESk 6, 38, hvárgi f. Halli 6, Sigv 11, 3, 13, 19, pGísl 11, EGíls 3, 7, Ht 8, 33, 54, færland f. Líkn 16, f-ir kastala Rv 17, f. himna, englene, Merl II 60, f. heims hróts, d. s., Eilkdl 1, 1, himnesk f., d. s., ESk 6, 42, mord f-ir, kriger, Liðs 1, f. vísa Yt 9, f. þjóðkonungs Gldr 7, f. jarls PjóðA 1, 13. — 4) færd, fremfærd, liv, alt vas itarligt of órar f-ir Am 93. — 5) strækning, som befares, land, áls f., havet, Nj 17. Jfr at-, dolg-, gaman-, her-, með-, út-, vel-.

ferðalangr, m, ‘rejselang’, som altid er på (lange) rejsen, egl. tilnavn, Grettis 21.

ferðarbroddr, m, spidsen af en skare, Sturl 1.

ferðgeymandi, m, ‘skare-beskytter’, f. flotna, som beskytter menneskene, gud, Gmlkan 1, 4.

ferfaldr, m, firdobbelts, ironisk på grund af 4 klædningsstykker, Áns 5.

fergir, m, ‘trykker’, som nedtrykker, ødelægger, malma f., våbnenes ødelægger, kriger, Sturl 6, 11, f. fljóts leygs (guldets), gavmild mand, porm 1, 11; f. mistar, som ‘maser på i kampen, porm Öl 2, 4; f. Vinða, som overvinder, kuer,

Venderne, *Mark* 1, 8; *jfr SnE II* 498. *Jfr baug-*, men-.

ferill, *m.* 1) *vej, sti, metta f-il fetum* *Sigv 10, 11;* f. *fiausta, havet, Anon (X)* *III C 3,* f. *mána, himlen, pjsk 1, 1.* — 2) *gæn, bevägelse, hér á f-li, Hálfs IV* *13, liggja á f-li, i begreb med at flygte,* *pjóðA 1, 13, jfr senist. vera á felli, være oppe, modsat sove, hvile).* *Jfr blá-, hang-, hún-, má-, vin-.*

1. *ferja, f. færge, færgebåd, pul IV* z 4; *hauka f., armen, Sturl 4, 37; f-ju bakkí, havet, Glúmi 1, 2.*

2. *ferja, (farða, -ðr), færge, sætte en over (et sund, en elv), f. of sund, of våg* *HárB 3, 55, farði of sæ, førté over havet (i en noget dunkel sammenhæng), Vell 15, farðir goll ór Gørðum, førté til sós, Valg 5.*

ferjubátr, *m. færgebåd*, *Vígl 19.*
ferkleyfir, *adj.* *PjóðA 4, 20* kunde kun betyde 'delt i fire dele, firdelt, firspalte'; (vokalén ey er sikret ved rimet), men et sådant adj. passer ikke til noget subst. i verset eller om noget dér overhovedet; der er intet andet for end at sætte kleyfr for sig, 'klevbar', om åerne (*jfr ganga í tvau i verset*), fer er vist fejl for fúr, fyller fúrr, guld, se fúrr (fejlen kan let være opstået ved, at en forkortelse for ur er læst som forkortelse for er).

ferligr, *adj. uhylig, især m. h. t. udseende, uhyre kluntet og hæslig, flagð et f-gsta Hjálmp III 9, f-g flogð Hæng V 4. 8; som v. l. til illr i f. så pykkir, meget slem, Hsv 100.*

1. *ferma, f. mættelse, hugins f., ravnens føde, lig, ESk 12, 6.*

2. *ferma, (-da, -ðr), lade (af farmr), eitri fermör, opfyldt af edder, Gdþ 47.*

ferri, *adv. (= fjarri s. d.), fjærnt, langt borte fra, med dativ, f. skipum* *Ott 2, 9,* f. *Dönum Sigv 3, 11, f. pér Ott 2, 17,* standa f. *Hjr 3, 27, e-m hefr f. våða, nogen er fjarrent fra, udenfor, fare, Korm Lv 53,* hykk f. (o: vesa), jeg tror det er langt fra, *Eskál Lv 1, geta f. mali sonnu* *Hjr 3, 22,* hverr er mælingum f., hvem er langt fra gnire, langt fra at være gnier, *Ht 40.*

ferskeytr, *adj. firskeðet, fjarkantet, f. steinn* *Gd 43.*

fertugr, *adj. fyrretive (favne) lang, f-t føri* *Bárð 4.*

feskr, *adj. (ungt lâneord), god, smuk (egl. frisk, ny), f-k plóma guðs* *Mey 46,* f-t líkneski *Vít 17, Mv I 15,* f-k hjálp *Heil 21,* f-ar böenir *Heil 18.*

festa, *(-ta, -tr), 1) fastgøre (af fastr), om skibe (ved landingen), láta borgð fest við borgar arm* *Sigv 5, 1,* f. skip við borg *ESk 1, 3,* f. snekkju við Kalmarnes *Lv 17,* f. far *Am 37,* f. flota *HHj 26,* f. flotbrúsa *Hym 26,* *jfr f-andi lagar hesta* *GOdds 2,* f-endr fjarðar hesta *phreð 10;* f. léopard's hofuð á sik, sætte det fast på sig, *Merl I 44,* f. klauf á grjóti, fá fodfæste, *Eþver 1,* f. skalmir, gjorde sværdene faste (ved bæltet), *Hamð 16,* f. símu, fastgøre trå-

dene, *Hhund I 3;* f. á galga, hænge, *Am 59, Hamð 21;* f. fang á, fá tag i, *Hjálmp III 10,* f. hendr *Am 49;* — f. øst við, fætte elskov til, *Pét 18;* — upers. ørk f-ir, bliver siddende, *Líkn 16;* frost ágirni f-isk, sætter sig fast, *Lil 78;* él f-isk *pjsk 3.* — 2) fæste sig, trolove sig, f. sik e-m *Steing,* men (om manden) *hjaldremmir (krigeren) tekr f. Hildi, giver sig af med krigsfærd,* *Ht 49.* — 3) fæste, d. v. s. forpligte sig, især til at udrede en (fastsat) sum, f. gjald, gjold *Pl 48, Mark 1, 23, Ht 37,* f. aud *ESk 7, 3.* *Jfr rót-, stað-*

festarmól, *n. pl. trolovelsesord, trolovelse, Vít 6.*

festarorð, *n. pl. s. s. foregående, Vít 8.*

festir, *m. som fæster, gör fast, styrer, f. fróns musteris (himlens) ritar, som styrer solen(s faste løb), Has 50, f. dýrðar, herlighedens styrer, gud, Mlag 1. *Jfr él-**

festr, *f. 1) bånd, lænke, brá einni f-i, om skeðneitráden, Hhund I 4, f. mun slitna, (Fenris) lænke, Vsp 44. 49. 58, i f-i ÓTranor 6, lesta f-i, Hl 10 b (uklar sammenhæng). — 2) i pl. især om skibstove (hvormed skibene fæstes til land, *jfr festa, Hfr Lv 4, fliða ór f-um Ólhv 5,* f. frónlæstar f-ar Sturl 5, 15; f-a hestr, skib, *Ht 71, bjorn undinna f-a, d. s., Rejr 4, 2. Jfr svarð.**

fet, *n. fjad, skridt, ganga f. níu* *Vsp 56,* pyrja f-um, styrte i løb, *Akv 13,* metta feril f-um, begive sig tilfods (egl. 'male med fjad'), *Sigv 10, 11, ganga f-i framar Hávm 38, Skí 40, Lok 1;* járna f., jærnenes (våbnenes) spor, sár(?), *Skáldhelgi.*

feta, (fat, fetinn), egl. 'gå skridtvis', men har i almhl. betyden. 'at finde vej' (= rata), f. illa (adv.) braut, vanskelig at finde vej, *Bbreið 6,* f. burt ór volundarhúsi, finde vej ud af labyranten, *Lil 92,* f. várkunnar vinnur, finde barmhjærtighedens gærninger, *SnE II 226.* I øvrigt bruges ordet oftest omskrivende, hvé ek yrkjia fet (v. l. fat, fæti), hvorledes jeg digter, *Hj 3,* hvé ek bylja fat (= pulða) *Hj 19,* ek fet at smíða, *Hhard 5,* ek fet inna *Rst 29,* oddherðir fat gerða lond, omgærdede landet, *pKolb 3, 2,* fat senda *Orv IX 54,* fazt opt at árna *Sigv 13, 6,* fat ek drós ok man kjósa *pul III 2 a.*

fetbreiðr, *m. sværd (egl. 'fod-bred', som egennavn Hkr I 213), pul IV l 3. *Jfr Falk, Waff 49.**

fetihlams, *m. 'sværdbånds-hylster', skeden, skríða ór f-i (jfr 'skyde ham'), om sværdet (der her sammenlignes med en slange), Ht 6.*

fetilhjól, *n. 'skulderbånds-hjul', skjold (jfr skjaldarfetill), f-a hríð, kamp, Has 64; hds. har fetilkjóla, men dette er meningsløst.*

fetill, *m. (dativ fatli, jfr Skjspr 18-19), vist egl. 'bånd til at binde om fodærne (fet) med' (jfr fjeturr) og så bånd i alm., særlig dog om dé bånd (over skulderen), bærerem, hvori sværdskeden og skjoldet hang (jfr skjaldarfetill, sverðfetill i prosa),*

f-s svell, sværd, *Hfl* 8, fetla svell, d. s. *Evv Lv* 7, f-s troll, d. s., *Pjsk Lv* 2, fetla stígr, stír som er knyttet til f., skeden, dennes fúrr, sværd, *Hást* 2, f-s stíga margrjóðandi, som ofte rødfarver skedén, þorm 1, 3, f-s þrafni (rettelse), d. s., *Korm Lv* 27, f-s storð, båndets træ, sværd, dettes strond, skjold og dettes naðr, sværd, *Korm Lv* 27; f-s gerð (el. i pl. gerðar) synes at betyde 'sværd' (jfr *K. Gisl. Nj II* 185–86), egl. 'den rustning(sdel), som hører til f.', herðendr f-s gerðar, krigere, *Grettis* 54 (en efterklassisk omskrivning). Jfr and-fetlar, bryn, hoftuð.

fetilstíngir (el. -stingi?), m, 'sværdbåndsstikke', sværd, cesir f-a, krigers, *Arn* 3, 6, *Baldr* f-a *pjóðA* 4, 12, f-a ping, kamp, *Nj* 8 (f-a þingalmr, krigers), f-a snarþing, (rettelse for sverting), d. s., *SnSt* 4, 3, f-a brakping (brak, rettelse for bryn-), d. s., *Evv Lv* 1; nom. sg. synes at findes *Háv* 4, hvor hds's fetils pingi synes at stå for fetilstíngi (jfr hringmerkðr).

fetilþél, f, 'sværdbånds-þél', sværd, f-ar élmeiðr, krigers, *Gyð* 5.

Fetilør, f, shetlandsk ø (nu Fetlar), pul IV bbb 4.

Fetlatjørðr, m, fjord i Bretagne(?), *Sigv I*, 12.

fet-Meili, m, f-a Haustl 4, er mulig forvansket af feðr Meila.

fetmóðr, m, hestenavn (egl. 'gang-træt'), pul IV rr 2.

fetrjóðr, m, 'fod-, o: klo-rødfarver', f. hugins, krigers, *Arn* 5, 5, f. fenris jóða (ulvenes) *Pl* 16.

fetrunninn, adj, 'fod-gennemvadet', som er passeret tilfods, vinna f-ar áar, vade (tilfods) over elve, pdr 5.

fetviðnir, m, navn på björnen, pul IV cc; betydningen er uvist, da vokalen i viðnir ikke er helt sikker; er den kort, betyder ordet 'skovvandrer', er den lang, 'skravende' (med lang afstand mellem benene).

fexa, (-ta, -tr), forsyne med manke (fax), overført, upers., brim (acc.) fexti, om de hvide skumtoppe, *Njáll*.

feyja, (-ða, -ðr), bringe til at rádne, mæðkr feyjandi sór, maddik som lader sár gá i forrádnelse, *Gdþ* 59.

feykir, m, navn på ilden (egl. 'som sætter i stærk bevægelse', af feykja 'lade fyge'), pul IV pp 3.

feyrs Eg Ber må være forvansket, måske for fúss.

fé, n, (gen. féar, dativ fái hyppig, se herom *Skjspr* 26–27), 1) fæ, kvæg og får, f. deyr *Hávm* 76. 77, *Hák* 21, sumr af fái øernu *Hávm* 69, *Anon (XI)* Lv 2 (her om en tyr); i den hyppige forbindelse f. ok fjar er denne betydning sikkert den egenlige, *Hávm* 58, *Fáfn* 26, *Sól* 1. 64; men tidlig gik f. over til at betyde 2) 'rigdom, gods, ejendom, penge' i alm.; dog er det muligt, at flere steder er f. = kvæg, þola þarf féar, undvære, lade være med at

bruge sit eget gods, *Hávm* 40, glæggr féar *Hávm* 39, mitt f. *Lok* 12 (hvoraf marr og mækir er en del), fíkjask á f. *Sól* 34, fíjold alls féar *Guðr* II 25, féar afl *Arbj* 17, audít f. *Sigsk* 36, f. vældr frænda rógi *Rún* 1, ráða féi *GSúrs* 24, gœða féi *Harkv* 16, f. dýrkar, om prægtige gaver, *Esk* 11, 6; om ringe *Korm Lv* 44. 55; fullgott f. *Mhkv* 13; rán féar *Eg Lv* 19, féin, midler, *Gdþ* 18; direkte om guld, mala f. *Grott* 5, glöðrauttt f. *Fáfn* 9. 20, golls vant at deila f. *Skí* 22; om sølv, hvitt f. *Hjr Lv* 12; vela til fear, med svig at tilvende sig gods, *Sigsk* 16. Jfr brúð-, bú-, lausa-, skald-, tann-.

féarafl, n, styrke bestående af rigdom, overflod på gods, *Arbj* 17, rigtigere i to ord.

féarnám, n, berøvelse af gods, *Hhund I* 11; rigtigere i to ord.

féginri, f, pengebegærighed, *Hsv* 74.

fégjaldandi, m, (uriktig v. l.), 'rigdomsgiver', *Vell* 20.

fégjarn, adj, begærlig efter penge, *Hsv* 109; personificeret, F-s borg *Sól* 63.

fégjof, f, gave af penge, gods, *Hjálmþ IV* 7.

fégjofull (-gjafall, v. l. gjafa), adj, gavmild, *Harkv* 15.

fégrimmr, adj, grum mod guld, gavmild, om *Arinbjörn* *Arbj* 22.

féhirðir, m, kvægvogter, hyrde, *Herv II* 7; *Hár* 52 er f. vistnok fejl for farhirðir, s. d.

félagi, m, fælle, pul IV j 7, fá sér f-a (gen. sing.) *Hávm* 52, f-ar fjórir *Steigh*, f. harra, fyrste, *GrHj* 3; om jorden som manens fælle *SNE II* 242.

félauss, adj, blottet for gods, penge, *Vtn* 12.

félmíðlandi, m, fél synes at være s. s. þél 'fil', þróð f., spyd, dettes miðlandi, ødelægger, (jfr miðla), krigers, *Korm Lv* 46 (vokalen er bestemt ved rimet: fél : vél-); jfr B. M. Olsen i Aarbb (1888) s. 89, Falk, Ark. XXXIX, 78.

fémikill, adj, kostbar, dyr, femeiri kossar, kys, som betales dyrere, *Korm Lv* 55.

fémildi, f, gavmildhed, *Hl* 27 a.

fémildr, adj, gavmild, *Vell* 20. 27, *Sigv* 11, 2, *Rv* 14, *pstf* 2, 2, *Rst* 9, *Ht* 29.

fénaðr, m, kvæg, f-ar líf, lív som kvægets, *Merl* I 55.

féran, n, ran af gods, *Hhal*.

fésjóðr, m, pengepung, *Nj* 22, *EGils* 1, 24.

fésnúðr, m, egl. 'penge-gevinst', penge-lan, *Gyð* 7.

féspjoll *Vsp* 29 uden tvív fejl for fekk spjoll.

festriðir, m, 'penges uven, undertrykker', gavmild mand, *Ht* 43.

féssæla, f, rigdom på gods, v. l. for far-sæla, *Hsv* 119.

féssærandi, m, 'som sårer, sønderhugger guld'(ringe), gavmild mand, *Korm* 1, 6.

féfjón, n, tab af gods, *Pl* 13.

févón, f., *forvæntning, håb om penge, gods*, *Qrv IX 27.*

fiðla, f., *fele, harpe*, *ESk 13, 3, slá f-u ESk 13, 6.*

Fiðr, m, 1) *navn på dværg*, *Vsp 16, pul IV ii 5. — 2) norsk høvding i 11. årh.*, *F. Árnason pjoðA 3, 17, BjH 8. Jfr Finnur. Jfr Ská-, Slag-.*

fiðri, n, *fjær(bedækning), vinger, blóðugt f. Arn 2, 15.*

fiðrirjóðr, m, *'fjær-rødfarver'*, f. *Yggjar mógs, som rødfarver ravnens vinger (se forang.)*, *Arn 2, 6.*

fifl, n, (m. h. t. vokalen *jfr helrimet iflaust gera at fifli Sigv*), *tosse, tåbe, gera sik at f-i, vise at man er en tåbe, uskönsomt menneske*, *Sigv 13, 29; — f-s megrig (v. l. *fiflmegir*)*, *Vsp 51 synes at betyde 'jætter' (jfr api), egl. 'folk, som styrter frem i blinde'* (*Müllenhoff DA V 150*).

fiflmegir se *foranstående*.

fiflkapr, m, *dumhed, dum snak*, *Hálfs VI 12.*

Fili, m, *dværg*, *pul IV ii 5.*

Filippus, m, *apostlen*, *Alpost 7.*

Filir, m, *beboerne af Fjalir i Norge*, *F-a dróttinni Steinn 3, 4 (v. l. fira). 7, Grani 1; nom. Filar Anon (XII) B 19.*

fimbulfambi, m, *dumrian, fjoget person*, f. *heitir, sás fått kann segja*, *Hávm 103, jfr(?) no. famp "tyk og stiv klodrian"* (*Ross*).

fimbulljóð, n. pl, *hovedsange, særlig betydningsfulde sange (o: trolddomssange), som Odin har lært af sin morfader, jætten Böltorn*, *Hávm 140.*

fimbul-Týr, m, *'hoved-gud'*, *Odin, oprindelig vel en betegnelse for himmelguden, Ty, selv, rúnar F-s, Vsp 60.*

fimbulvetr, m, *'hovedvinter'*, *den lange, frostfulde stormvinter, der (ifg. Snorre) går forud for ragnarök*, *Vafpr 44.*

Fimbulpul, f, *navn på en mytisk elv, den stærkt susende* (jfr det følg.), *Gri 27, pul IV v 5.*

fimbulþur, m, *'hoved-taler, hovedvisemand'*, *Odin*, *Hávm 80, 142.*

fimligr, adj, = *fimr, flink, opvakt*, f-t fljóð *Mþróð 1.*

fimm, talo., (mm ses klart *Ísldr 23*) *tem*, f. *vetr Hár 16, Oddrgr 6, 14, f. nætr Korm Lv 41, f. dagar Hávm 51, 74, f. hundruð Korm Lv 7, f. konungar Eirm 9, f. høfdingjar Jóms 6, f. et fæsta Anon (XII) B 32, f. tøgum sinna Krm 28, f. tøgu HHj 8, ploft 2, 1; f. hundruð Gri 23, 24.*

fimr, adj, *behændig, flink, rask og behændig i sine bevægelser, gærning, f. gramr ploft 2, 2, fim hirð Arn 3, 2, f. i lið, behændig på foden (ledemodene)*, *Líkn 35; f. Kristr Leið 15, om jomfru Maria, EGils 1, 24; med gen., styriar f., ESk 6, 15, goezku f. Leið 17; med dat., smilli f. Leið 6. Jfr dão-, eljun-, goezku-, hríð-, kraptr, ógn-, ráð-, skjald-, styr-, víg-*.

fimtán, **fimtian**, talo., *femten*, f. *vetra Hhund I 10, f. folk sst 50, f. vetr Sigv*

12, 21, Rst 16, Arn 5, 5, Gils 1, 77, Nkt 32, f-tian bú Oddrgr 21, f. vetra porm 1, 1.

fimtándi, *talo., ordenstal, femtende*, *Hávm 160.*

fimti, *talo., ordenst., femte*, *Hávm 150, Vafpr 28, Grí 8, Grög 10, Sigdr 28, Sigv 1, 5, Rst 31; halft f-a hundrað ESk 6, 55.*

fingr, m, *finger*, *pul IV öö, f. digrir Rp 8, leika f-um, spille med fingrene, Rp 27; det er ikke ganske klart, hvad der sigtes til; der sigtes mulig til de bevægelser, fingrene gjorde under arbejdet, som straks efter omtales; dette er det rimeligste; at opfatte udtrykket som ensbetydende med at leika við f. sér, være overstadig munter, er næppe rigtigt; forða f-um, bevæge fingrene, Am 44, skjóta af f-um, om Torgerd, pGisl 10, f. þrír af þeiri IngE 1; taká f-um of nef Anon (XII) B 11, þreifa bragar f-um at, undersøge noget med digtingens fingre, med digterblik og -forstand, Eg Lv 15; f. frænda? Pét 13; den hellig ånd kaldes 'guds finger' Heilv 13, SnE II 192.*

fingrgoll, n, *fingerring*, *Korm Lv 44 (goll : troll).*

fingrmjór, m, *fingersmal, med tynde fingre*, *ESk 13, 1.*

1. **Finna**, f, *finnepige, pige af lappish herkomst, om Snejrid, Mhv 11 o. s. v.*

2. **finna**, (fann, fundinn), 1) *finde, opdagelse (uværet og uden at man i forvejen har tænkt derpå)*, f. *toflur Vsp 61, f. á landi ask ok emblu Vsp 17, f. í flets strái Lok 46, jord fansk æva, jord blev ingen steder funden, fandtes slet ikke*, *Vsp 3. — 2) finde (noget, som man har ledet efter eller vil søge)*, *fundu lund (rigtignok i en usikker sammenhæng)* *Haustl 11, f. bæli Gríp 13, f. belgi Vgl 34; finde på, f. orð við mál, udfinde svar, þry 26, 28, f. vélar Gríp 45, f. fyrtan prett Lil 66; verða fundinn at e-u, Anon (XIII) B 18. — 3) opdagage; fá noget (ved undersøgelse) at vide, fundu at Ægis ørkost Hym 1, f. fylki ættgøfgastan Guðr II 30. — 4) marke, gramr fann gorst Sigy 12, 16, funduð þat Sigv 2, 12, f. orva drift porm 2, 25, þú fant, at lauss liflik Fáfn 8, þá þat finnr Hávm 24, 25, 64, Fáfn 17, Sigsk 40, f. i heilum hug Am 96, finik þat opt St 16, f-ask at e-u, synes at noget er stort, prægtigt, Sigv 10, 9. — 5) finde, d. v. s. træffe, mødes med, fórk at f. Sigv 3, 7, Eg Lv 24, 35 (finnask), Vgl 4, 22, Grott 6, Gríp 2, Fáfn 16, HHj 36, Vafpr 17, 18 (finnask) o. s. v., fank aldri vildra val ESk 6, 10, herhen hører også et sted som Brot 17, es fremstan þík f. vildi, som vilde træffe dig som den ypperste, som vilde at du skulde være den ypperste; f. fôður sinn, finde, komme til erkendelse af sin fader (gud), Sól 27 (ved rettelse af fjóna), móðernit finsk hér Lil 41, varð fundinn, blev truffet, befandt sig, Gráf 4, f. fremra mann Hfr 3, 10, f. mildara mann Ht 92,*

jjr ESk 6, 51, þar vas mestr landherr saman fundinn, truffet sammen, samlet, Jóms 18, brekr fansk þinn meiri, blev truffet, viste sig virkelig, Ott 2, 17; f. rúnar ok ráðna stafi, træffe, komme i lag med, Hávm 142; láta hjør f-ask i reikar túnum, lade sværðet blive truffet, befinde sig, i (pá) hovedet, Sigv 12, 14.—6) skaffe tilveje, tilvejebringe, f. sér atvinnu Gd 69, finn mér lindar loga, skaf mig guld, Reg 1, f. hróðr, tilvejebringe digt, Hjł 2, fundit lof Gdþ 5, jjr orð finnask e-m ESk 6, 41, mál f-sk mónum, man taler om, ESk 6, 51; — skaffe noget til gave, fremtage noget som gave, f. e-m auð ok veg Pl 37, lét þér fundna fold, skenkede dig landet, BjH 4, f. at gjof fol (unna dýr) Ht 28, fundit sjalfrádligt, givet af naturen, Nj 1, fundinn hróðr Ormr 6 (AM 738), fundin böen, opfyldt böni, Gdþ 33.

Finnar, m. pl., Finner, beboerne af Finnmark, Eyy Lv 12, fjolkunnigar F., Sigv 12, 16; láð F-um skriðt Anon (X) III C 3, F-a byggðir Sturl 3, 13; F-a fylkis gjöld, Finnekongens betaling, pile, þjóðA 3, 14. I sing. finnr enn ragi Hæng 1 2, F-s gjöld, pile, Hskv 2, 10. Jjr bú, tyrví.

Finnbogi, m. F. den ramme (10. árh.), Isldr 14.

Finnbyggðir, f. pl., Finnebygder, Finmarken, Sturl 5, 1.

Finnlendingar, m. pl., Finnlændere, beboerne af Finland, Sigv 1, 3.

Finnmørk, f. Finmarken, Nkt 7.

Finnar, Fiðr, m., dvergenavn, Vsp 16, pul IV ii 5; — fjalla f., jætte, Haustl 13; linna setbergs (guldetis) f., gavmild mand, Edáð 3, her synes f. brugt i mandskennning i samme betydning som alfr. — F. Sauðauflfsson, 12. árh. Iv 31. Jjr Fiðr. Jjr Dag-.

Finnsleit, f., navn på en brynze (egl. 'Finns efterladenskab, arv'), pul IV t.

firar, m. pl., egl. 'de levende' (jjr fjar), mænd, mennesker, pul IV j 2, findes meget hyppig f. eks. Hávm 26, Lok 25, Hjł 7, pdr 10, Hjr 3, 8, Sigv 2, 3, 11, 4; fogr mær f-a Völ 2, f-a synir, menneskene, Fáfn 2, f-a börn GunnLv 12, spjoll f-a, menneskers udsagn, fira er snarest gen. subj., men da udsagnene gælder dem, bliver de udsagn om mennesker, om menneskelivet, Vsp 1, røk f-a, menneskers historie, alt hvad der vedrører mennesker, Alv 9 o. s. v.; undertiden omfatter f. også guderne, f. eks. Vafpr 44; f-a gætir, konge, Ht 13, f-a dröttinn, gud, Has 37; f-a er fejl, vistnok for funa, VGl 2.

firðar, m. pl., (jjr foreg.; m. h. t. vokalen findes denne bestemt ved rimet firð: stirð Sigv og : virð Ht), mænd, mennesker, f. konungs Sigv 7, 4, gefa f-um Ht 25, f-a kyn Mark 1, 7. Jjr fyrðar.

firðingar, m. pl., 'beboere af en fjord' (fjorðr) Ránar ræfrs f. = iss f. = Isfirðingar, beboerne af Isafjorden (Vest-Is-

land), GOdds 7. I øvrigt er den rette læsemåde ræfrí.

1. Firðir, m. pl., Fjordene (egen i vestlige Norge), Arbj 22, Gunnh.

2. Firðir, m. pl., beboerne af Firðir (det foreg.), lið F-a Anon (XII) B 19.

firinillr, adj., overmåde slet, en f-a mær Skí 33.

firinnikill, adj., frygtelig stor, overmåde stor, f-l hætting, Húsdr 3.

firinverk, n., rædselsgærning, frygtelig gærning, Hhund I 41.

firmamentum, n., firmamentet, Lil 27.

firna, (bøjning) uklar, snarest -ða, -ðr), egl. 'at göre en til firn (noget enestående og særlig bemærkelsesværdigt)', deraf at beskyde en, dadle en, med gen. af det, der dadles for, f. e-n ástar, dadle en for hans hærlichkeit, Hávm 93, f. e-n eyvitar sst 94, f-attu mik, þó at, dadl mig ikke fordi, Korm Lv 30.

firnabjúgr, adj., overmåde krum, stærkt böjet, HSt 2, 6.

firnedøkkr, adj., overmåde mørk, om en gravhøjs indre, Gretts 16.

firnafár, n., meget stærk, farlig, sygdom (smærter), EGils 1, 35.

firnar, f. pl., (i prosa og nutildags firn n. pl.) 'noget fjært, som ved dets overskrider af alle grænser ligger udenfor ens sædvanlige forestillingskres, enestående, mærkelige ting, utrolige ting, mæla f., tale utilbörlige ord, Brot 11; gen. forstærkende (jjr de foreg. 3 ord), f-a slœgr, overmåde listig, om Loke, Húsdr 2, f-a mægr, overmåde talrig, Rst 9, dat. ligeledes, f-um forngorr, blevet til i en meget gammel tid, om digterdrikken, Steinþ. — f-um Rst 20 beror på en uriktig v. l.

firr, first se fjarri.

firra, (-ða, -ðr), 1) fjærne (af fjarr-, ferr-), hjorr f-ði haus við herðar, fjærnedé hovedet fra skuldrerne, Óð 18; ellers med acc. pers. og dat. rei, f. e-n lifi, fjorvi Am 42, Sigv 12, 19, Reg 7, f. gamni Gríp 29, f. e-n frændum Am 56, f. meinum Arn 5, 25, f. e-n auði Harð 9, f. e-n grandi, fári Leið 32, Merl I 9, bat f-umk (= firrir mik) arma eik Hallbj, f. sik syndum ESk 6, 62, f. sik fégirni Hsv 74. — 2) dette f. sik sammentrækkes til f-ask og tager så acc. til sig som objekt i betydn. 'holdte sig borte fra, undgå, blive befriet for', f. Áleif, undgå Olav, være langt borte fra Olav, Sigv 13, 25, f. mik Hávm 162, f-umk snót pul III 2 a, f. nauð ok dauda Líkn 1, f. flærðarstafi Sigdr 32, f. forn røk Lok 25, hlumr firrisk hond, mændene er holdt op med at ro, Ht 23, f. hlátr, aldrig at le, Lil 42, f. dvøl Ht 20, f. kulda, føle ingen kulde, Lil 35; også med præp. við, f. við bekkdóm Hjr 3, 11. — 3) fjærne sig fra, forlade, f-ask, ór fjandgarði Sigs 26, sumir f-ask, nogle fjærner sig fra hinanden, Merl I, 60, grand f-ðisk, fjærnedé sig, forsvarde (om syndens følger), Gd 14. — 4) part pass. firðr med dativ, berøvet, lýðum f. ok láði Hjr 3, 21, f.

frændum *Am* 56, f. *Volsung* *Sigsk* 13, f. sanni, *pKolb Lv* 8, f. einorð *Sigv* 13, 19, vilja f., *Sigsk* 24, f. angri *Esk* 13, 5, f. meini *Gmlkan* 1, 4, f. sorgum *Ndr* 3, grandi f., om gud, *Has* 16, glæpsku f. *SnE II* 196, elli f. *Rv* 4, íþrótt vammi f-ð, om digterævnen, *St* 24, bleyði f. *Hjr* 3, 11, *jfr* angr-, bleyði-, saur-. fiski, f., (-jar), fiskeri, fara til f-jar *Hæng V* 3.

fiskimaðr, m, fisher, *Sigv* 13, 12, *Pét* 10. fiskivóð, f, fiskerklaðning, fár kennir jarl í f-um (ordsprog) *Rv* 12.

fiskja, (-ða, -ðr), fiske, fange, f. menn, om *Skt Peder*, *Pét* 15.

fiskmóinn se fiskmóinn.

fiskr, m, fisk, om et hvilket som helst i vand levende dyr, *Leið* 27; hvat es þat f-a *Reg* 1, ór f-s anda *SnE II* 432; *pjóðvitnis* f., fisken *T.(?)*, *Grí* 21, f. om örréd, *Sigv* 13, 1, om stenbider *Bjhit* 1, 1, om laks *Vsp* 59, om midgårdssormen, sá f. *Hym* 24. — I kenninger, for slange: f. foldar *Ragn* II, f. grundar *Gamlgnæv* 1, f. lyngs, om *Ormen d. lange*, *Sigv* 12, 3, dal-f. *Eg Lv* 6, *jfr SnE II* 429, — for sværd: se hrynf, *jfr SnE II* 420; — f-a foeri, fiskesnöre = taumar, men dette er = (bidsel) töjler, dýr f-a foera = dýr tauma, hest, *Rv* 35. *jfr* dal-, eitr-, hrynn-, lyng-, skel-, sverð-, við.

fiskreki, m, hvalart (egl. 'jiskedriver', 'som forfølger fisk'), finnhval, vågehval (*Nordg*) *pul IV* y 2.

1. fit, f., (-jar), fod eller fodsál, verða á f-jum, rejse sig, stå op, overført, vise sig rask, *Vgl* 29 (*jfr komask á fætri*); om ulvens og örnenes fod, framkló f-jar *Ht* 56, f. (v. l. fet) (arnar) *Ht* 32, f-jar ara *pjsk Lv* 2; om menneskets hånd, arm, á f. begnum *Ht* 42.

2. fit, f., (-jar), 1) sid eng, land i alm. (egl. engstrimmel langs en elv eller vanddrag, 'kant'), hné folk á f. *Hfl* 6, f. Fáfnis kindar, slangens land, guld, *pþreð* 2, f. akrs síka, d. s., *Rv* 34, f. fyller dags, guldetts jord, kvinde, *Líðs* 7, *jfr pul IV* yy 2, f. grjótóluns grundar, d. s., *GSúrs* 25, — f-jar fjoturr, landets lærke, havet, *pSjár* 4, 4. — 2) i pl. som stednavn, *Fitja* på Stord, *Sigv* 11, 4, *pSjár* 2, 1, *Isldr* 11, Nkt 15. — 3) kant på en klædning, kappe, Héðins f., brynje, Hróm 2, (*jfr* litvondr). *Jfr* dýr-, geir-, goll-, hor-. Fitjungr, m, symbolsk navn, 'Fedning', d. v. s. rig mand, F-s synir, rigmænd, *Hávm* 78. Ánden, men næppe rigtig, for tolknign findes i M. Olsen: *Stedsnavnestudier* s. 63 f., *jfr* Falk, *MoM* 1916 s. 54 f.

fia, (sammentrukket fjá: -aða, -aðr, men der forekommer kun enkelte former), hade, mogr þanns mangi fjar *Lok* 35, umgjord landa (ormen) sús god fía *Hym* 22, hann fjørg oll fia (hds. fria, hvilket er meningslast) *Lok* 19, þik skal Freyr f-sk, göre sig forhadt, dig skal F. hade, *Skí* 33. Hertil er fiandi part. act. (den op-

rindelige to-stavelsesform (fiand-) findes påviseligt kun *Vell* 12: víneims f-r sína, hvor det dog er usikkert, om formen er fiendr eller fiandr, snarest vel den förste (*jfr* fría), iørvigt findes ordet kun sammentrukket, som sidste led i en drottkvædet linje, *þorlfagr* 1, *Hsky*, o.s.v., samt i rimstavelser (: and), *jfr Skjspr* 67, (yngre form i pl.: fjandar), hader, i alm. fjende, modstander, *Hák* 12, *GSúrs* 2. 29, *St* 24, *Anon (X)* III B 2, *pTref* 3, *Sigv* 13, 16 o. s. v., f. enn folkskái *Fáfn* 37, fjanda á milli *Hhund* I 13, gefat f-um frið *Hávm* 127, *HHj* 34, und f-um, i fjenders vold, *ESk* 6, 53, f. Sigars, *Hagbard*, *Hsky* 3, 3; om menneskehedens fjende, djævelen, *Leið* 31, *Líka* 28; enn forni f. *Lil* 65, enn nezti f. *Lil* 23, f-ans flokkar *Lil* 84; niðr í miðjan f-dann, her omrent = helvede, *Lil* 72, og mulig *Anon (XIII)* B 18; troll ok f-r, utysker og djævle, *Gd* 61, f. mektar, djævelen giver kraft (der-til), *Gaþ* 4.

Fíðes, f, helgeninde, *Mey* 58.

Fít, n, Five i Skotland, ór F-i norðan *Sigv* 13, 15; blandt navne på land (jord), *pul IV* æ 1. — suðr á F-i (rettire *Fjóni*) *Guðr* II 16.

fifa, f, pil, *pul IV* o 2; en af de berømte *Gusis* pile, *Hæng V* 12; — som navn på skib ('pilen') *Rv* 8. *Jfr* Falk, *Waff* 99.

fíkinn, adj, begærlig, grådig, hidsig, (*jfr* fíkr), f. flærda, *Pét* 50, fíknir (ved rettelse for f-ins) hofðingjar, hidsige hövdingar, *pOdds* 8. *Jfr* boð-, gunn-, heipt-, hræ-, morð-, móð-, sár-, sigr-.

fíkjak, (-ðisk), begære, f. á fé *Sól* 34.

fíkmóinn, m, navn på hjálm, *pul IV* s 1; v. l. fisk-, det er vanskelig at sige, hvilken form der er den rigtigste; den første er dog nok så rimelig. *Jfr* Falk, *Waff* 167.

fíkr, adj, grådig, begærlig (*jfr* fíkinn), f-troll, grådig jættekvinde, *Drv* (XI) 11; dativ (sing. masc. eller plur.) fíkjum bruges ofte adverbelt 'voldsomt, i hög grad', med adjekтивer f. rammiligr, om *Fajnis-lænken*, *Mhv* 21, f. grimmr *Jóms* 12, *pGísl* 10, f. illr *Jóms* 26, f. haukligr *Jóms* 41, f. ólíkr *Has* 47, — med verber: hepta f. *Mark* 1, 8, brjóta f. *Valg* 3, leika f., om ilden, *Bkrep* 5, söckja f. saman, trække sig stærkt sammen, indsnævres, *Merl* I 23.

fíkula, adv, grådigt, hæftigt, bíta f., om stærkt gnavende lærker, *Valg* 9, lét f. brendar byggðir *Rst* 6.

Fili, m, dværgenavn, *Vsp* 13, *pul IV* ii 5.

fill, m, elefant, f-inn gat hann í fylking sótt (om Eleazar) *Mhv* 7, f-s hali *Hjálmþ* II 1 — oldu f., skib, *pjsk Lv* 5.

fisa, (feis), slípe en fjær, hnjosá né f. *Hár* 26, f-andi rann *Gísl* *Grettis* 34.

fjaðrdókkur, adj, med sorte fjær, vinger, om ravnen, *Ód* 22.

fjaðrhamr, m, fjærham (Freyjas), pry 3. 5. 9.

Fjalar, f. pl, egn i det vestlige Norge, Hál 9.

Fjallarr, m, 1) dværgenavn (egl. 'den meget beherskende, vidende'), Vsp 16 (jfr SnE I 216). — 2) jætte, pul IV b 3, om Skrymir (*Utgårdsløke*) Hárþ 26, om Suttung Hávm 14. — 3) jætternes hane, Vsp 42, pul IV uu. — 4) sagnperson, Qrv IVβ 3.

fjallfr, n, vistnok egl. 'skjul, tilflugtssted' (af samme rod som i fela), f. ólagra gjalfra, höftlydende stormes(?) ophold, bjærge, eller 'højt genlydende klippehuler', Haustl 18. Jfr undir.

1. fjall, n, fjæld, á f-i Vsp 59, Gróð 12, fjoll faldin kelli Korm Lv 34, úrig fjoll Skí 10, héltig fjoll Rp 37, Fáfn 26 (*her shrevet heil-*), fjoll en stóru Korm Lv 42; jord ok fjoll Lil 70, á f-i eða firði Hávm 116; und f-um Bjhit 2, 10, með f-um dals VGÍ 2, fara of f. Hávm 3; stókkva á (rettere í) f. pmáhl 10; i mangelfuld sammenhæng Hajg 1, ór gréa f-i Grott 10; fjoll Rínar Vgl 14. I kenninger, for arm: hauka fjoll Eyyv Lv 8, hauks fjoll pGisl 7, fjoll Ullar kjóls, skjoldets fjæld, Eyyv Lv 9, boga fjoll Sturl 4, 36, — for hoved: f. skarar ESk 12, 2, Hálfs VI 8; tvílvsmot er fjoll fjörnis 'hjælmenes fjæld' skulde betyde 'hoved', men sammenhængen er uklar, Yt 38, — for bølger (havet): svana fjoll Ht 76, humra fjoll pGisl 2, fjoll fyllar Refr 4, 5, — for slanger: fjalla glunn (ved rettelse) pHjalt 2, f-a þinull (= Grettir) Grett 2, 3, — for jættekvinde: f-a Hildr Húsdr 11, — f-a salr, himmel, Hallv 8 fellihrym f-a, en fra fjæld nedstyrrende elv, pdr 6. f-a vogt Sól 45 er tvílvsmot, enten 'fjæld-sær', sær omsluttede af fjæld, eller 'fjæld-strömme', -elve'. Jfr geð-, há-, Himin-, Jassar-, Loga-, mar-, megin-, móð-, niða-, regin-, rosmu-, Röðuls-, Seva-, Sól-, svan-, Ulf-, þá- (i stednavnene er flertal overvejende).

2. fjall, n, skind, hud, jfr ber.

fjallbúi, m, fjældbo, jætte, i pl. Qrv IX 19.

fjall-firðr, adj, 'fjældfjærnet', fjærnt fra fjæld, kun i acc. sg., i forbindelsen róa f-an, om en fiskeplads (ved Snejældsnæs, vestl. Island), 'ro til det sted, hvor fjældet (Snæfell?) ikke mere ses', Bárð 3.

fjallgarðr, m, 'bjærggrække', langstrakt fjæld, f-s rokur, kastevinde fra fjæld, Sveinn 1.

fjall-Gautr, m, 'fjæld-Odin', jætte, fellir f-s, Tor, Húsdr 6.

fjallgeiguðr, m, 'som farer, rejser på må og já over fjæld', Odin, pul IV j j 2.

fjall-Gestill, m, 'fjældkonge' (Gestill egl. sokonge), jætte, orð f-s, guld, beiðr f-s orðs, mand, Isladr 4.

fjallgyldir, m, 'fjældulv', jætte, Haustl 4.

fjallrapi, m, betula nana, pul IV kk 1 (nu: fjallrapí).

fjallreyðr, f, 'fjældhval', slange, glóstallr f-ar, guld, Hl 18 b.

fjallrif, n, 'fjæld-ribben', sten, f-s fægi-þella, kvinde ('sten' = steinasørvi), Sigm 1.

fjallrota, f, et slags brokfugl(?) pul IV xx 5, eller gæseart (?), jfr rotfugl (kort o), Aasen (rota for hrota?).

fjallrænn, adj, 'fjældrön', stammende, kommende fra fjæld(e), f-t felliveðr Anon (X) I B 8. Jfr hafrænn og subst. 'hafræna' om svag pålands vind.

fjallvanir, adj, fjældvant, vant til op-hold i fjæld, om ravne, Vell 36.

fjallvargr, m, fjældulv, Ht 53.

fjandgarðr, m, 'fjende-hus', hus, hvor ens fjende(r) bor, Sigsk 26. Jfr frænd-garðr.

fjandhugr, m, fjendesind, fjendtlighed, Dry (XI) 9.

fjandi se fía.

fjandligr, adj, fjendtlig, bitter, superl. Bós 2; v. l. for þungligr Gríss.

fjandmaðr, m, fjende, Sturl 3, 17, Arn 2, 6 (bis), v. l. til fjandi (i pl.) Hák 12, Snæk.

fjandsligr, adj, = fjandligr, v. l. til þungligr Gríss.

fjandskapr, m, fjendtlighed, had, Mv I 21.

1. fjara, f, strand, især den ved floddid overskyllede del, í f-u Gils 1, 8, í f-u Storðar Hák 7, eykarms f. Merl II 86; f-u steinn (uklar sammenheng) Arn 7, 4; f-u þjóð, jætter (f. = klipper), pdr 11 (eller som boende på og ved jordens udkanter?).

2. fjara, (-aði, -at), ebbe, upersonl., menn es (acc.) uppi f-ar, som ved ebbetid bliver stående på det tørre (om mænd, som lader sig uagtsomt overrumple), Mhv 19.

fjarðbál, n, 'fjord-flamme', guld, bjóðr f-s, gavmild mand, ESk 12, 3.

fjarðbein, n, 'fjord-knokkel', sten, f-s skorða, stenens (d. v. s. steinasørvi's) bærerske, kvinde, Ormr 1, 3.

fjarðbygg, n, 'fjord-byg(korn)', sten, f-s Skogul, stenens (steinasørvets) S., kvinde, Merl II 39.

fjarðeldr, m, 'fjord-ild', guld, f-s fleygi-Njordr, gavmild mand, HSt 2, 6.

fjarðepli, n, 'fjord-æble', sten, f-s moerr, stenens land, fjæld, dættet leg, klippehuler, pdr 15.

fjarðleggr, m, 'fjord-læg' (knokkel), sten, f-jar fyrðar, klippens mænd, jætter, deres dreggjar brim, øl, Vell 1.

fjarðlinni (eller -linnr?), m, 'fjord-slange', drageskib, fonn f-a, havet, Mark 4, 1.

fjarðlog, n, 'fjordlue', guld, Mv III 14.

fjarðlogi, m, 'fjordlue', guld, runnr f-a SnE II 194.

fjarð-myvill, m, 'fjord-kugle', sten, klippe, (jfr myill, myll), f-s Sifjar (jætte-kvindens) Sóti (hest), ulven, Hókr 5 (v. l. -refill urigt.).

fjarðr, part. pass. (af et ellers ikke fore-kommende fjarra, -ða, jfr firra), fjar-

net, lætk fjarð qðul Njarðar, jeg undgår Njords odél (templerne), Hjr Lv 9.
fjarðrefill uriktig v. l. til fjarðmývill, s. d.

fjarðolunn, m, ‘fjord-fisk’, kun i forbindelsen lyngs fjarðolna ljósheimr, lyngens fjord, lyngbevokset land, dettes ‘fisk’, slange, dens ‘lyse hjem, leje’, guld, Eg Lv 21.

fjarghús, n, af tvivilsom betydning, måske snarest ‘gudehus’, tempel (jfr fjorg), en betydning, der godt passer det ene sted, hvor ordet findes, Ákv 42, f. ruku, om de brendende gudehuse; mindre godt passer det det andet sted, Ákv 39, æfa fljóð ekki gáði f-a, hvor ordet skulde betyde ‘tempel som opbevaringssted for skatte’. KGísl har (Eft. skr. I 175) opfattet f. som ‘livs-hus’, legeme, en betydning, der passer godt på sidste sted, jfr l. 5: skop lét hon vaxa, hvori der utvivilsamt hentydes til den påfølgende indebraending; derimod passer den betydning ikke fuldt så godt til omgivelserne første sted; rimeligvis er dette sted senere tildiget af en, der ikke forstod ordet f.

fjargvefr, m, (-jar), vistnok = godvefr (jfr fjorg = god), flójl (silke), f-jar Fríðr, kvinde, pKolb Lv 12.

fjarrafleinn, m, (i de norske love firra fleinn = einhleypr maðr; jfr no. faraflein, ‘omstrejfende person’), egl. ‘pil som kommer ned langt borte, som ikke findes igen’, en omløber, fattig person, f-a hverr hefr pik baugum borit, hvilken omløbende (eller fjærntboende) fattigmand har avlet dig til arv? (jfr baugr), ironisk udtryk, Alv 5; hermed kan sammenlignes f. eks. Kalevala III 113—14: “Af hvad øet er du vel runden?, af hvad slæng du stakkel båren?”.

fjari, adv, fjærnt (jfr ferri), fjærnt, langt borte, absolut, f. munum deyja Hamð 10, firr farinn, truffen længere borte (om en fjærnere boende), Hávm 34, f. hefr, det er langt fra, Mark 1, 3, hefr til f. Has 16, standa of f. Anon (X) I B 10 a, ganga f., opholde sig langt borte, Fáfn 28, at því firr, for at desto mindre, Grág 13, nær ok firr Lil 24; — hyppig med dativ, fjærnt fra noget, f. hræum Tindr 1, 11, f. sæ Sigv 1, 14, 7, 3, Eindr, ESk 6, 48, f. sólu Vsp 38, f. fjollum Vgl 14, f. teðrmunum Fáfn 8, f. föstrlandi Hharð 15; gongumk firr funi = gakk mér firr funi, hold dig længere borte, Grí 1, firr sundi, húsi Hárð 54, Am 39; f. Bjhit 2, 5 se fjorn. Jfr megin-, mundangs-, of, stór-.

fjárlutr, m, det gods (penge) man har, er i besiddelse af, Gyð 3.

fjogrtándi, talord, ordenstal (skr. XIII), fjortende, Hávm 159.

1. Fjón, n, Fyn (i Danmark), Arn 3, 18. 6, 1, pjóðA 4, 2, Valg 7, pul IV bbb 6, Guðr II 16 (rettelse for Fif s. d., jfr Vols. saga).

2. fjón, f, (jfr fia), had, fjendskab, strið f. ljóna pmáhl 15, f. fyrða porm 1, ljóthlig

f. GSvert 10, grimm f. Jóms 12, hørð f. ESk 6, 59, f-ir óxu porm 2, 16, vekja f. med firum Sól 76, leggja f. á e-n Hjr Lv 7, hefja e-n frá f-um, befri en for ens had, Arbj 11; f. Braga kvónar = f. Idunnar = f. idunnar, strömhvirvlens (øde-læggende) kraft, Grettis 44. Jfr goð, ryð.

fjóna Sól 27 er forvansket, vistnok for finna (finnrat).

Fjónbyggvar, m. pl, Fynboer, Arn 6, 1. fjóngolf Olvir 2 er håbløst forvansket.

fjórði, talo., ordenstal, (også med kort vokal: fjórði), fjerde, fjórði tøgr HolmgB 9, halfan tøg fjórða sst 11, Isldr 24, gaf fjórða Egilss (XI) 2, en fjórðu Rst 29, Hávm 149, Grí 7, Grág 9, f-a sinni Sigv 1, 4. Allevegne, hvor vokalen kan kontrolleres, er den kort, jfr KGísl Eft.skr. I 274 og Aarbb. 1866 s. 285.

fjórðungr, m, fjérdedel, at f-i mínum, for min fjérdeparts (med hensyn til de 3 andre brødre) vedkommende, TorfE 2.

fjórðir, talo., fire, Haustl 5, Eg Lv 39, VGl 9, Sigv 12, 28, HolmgB 10, Grí 33, Guðr 1 7, Lil 96; f-um færi, fire mindre, HHj 8, jfr Vell 22, 37, Sigv 3, 8, f. tigrir Grí 23, 24; fjogur Rdr 13, Pl 53.

fjórtalidr, adj, fire gange talt, firdobelt, halir f-dør i hundraði, d. v. s. 4×120, Herv VII, 14 (bemærkningen Norr. sag. 276: í hvert hundræd fernir fjórðir tigrir kan ikke være rigtig).

fjörtán, talo., fjorten, fóll f. SnH 2, 7 (se fall).

Fjósir, m, en af Træls sönner (af fjós, kostald), Rþ 12.

fjúk, n, snefog, pul IV oo 1, taka til f-a, begynde at lade det sne, Sveinn 2; f. lasta Lil 78 (jfr frost).

fjúka, (fauk, fokinn), fyge, láta f. af, lade (hænder og fødder) fyge, ryge, aj (ved hug), Grettis 9.

fjóðr, f. 1) fjær, især vinge, hana f-ar dynja, hanens vinger, Bjark 1, f-ar blað, fjærblad, vinge, f-ar blaðs leikr, vingeslag (se leikreginn) Hausl 12, bera sér í f-um, i el. på(?), sine vinger, Vsp 66, fiotraðr fogls f-um, Hávm 13. — 2) spydblad, Krm 4, men uriktig v. l. for oddr. Jfr svan.

1. fjöl, f, fjæl, ‘braædt’ (aflang træplade), GOdds 4. Heraf er vel Fjalar ovf. pl.

2. fjöl, n, (egl. ntr. af et adj. fjölr), mængde, glæðar flotna f., Hfl 17 (her fjöl : mijol); ellers kun i sammensætninger. Jfr herom og fjold BMÓlsen Arkiv f. nord. fil. XIX 114—15.

fjolblíðr, adj, meget venlig, Sigv 11, 4.

Fjolbyrja, f, Fjelberøen (egl. ‘den, hvorfra man plejer at få bør i alle retninger’, jfr et navn som Alviðra), pul IV bbb 6.

fjold, f, mængde, (findes kun i sing. og hyppig med genitiv), könnnet træder frem i mikil f. mamma Heil 25; f. gumna Arbj 19, f. seggja Hjr 3, 7, f. fræða Vsp 44 o. s. v., f. sagna Rdr 7, f. unda Vell 20, f. sigrhljóða Darr 10, f. meina Vgl 21,

f. horna *Am* 8, f. féar *Guðr II* 25, *Am* 95, *Grott* 5, f. meðmaða *þry* 23, f. bauga *Merl II* 5; segja f., fortælle mange ting, *Grí* 52, ráða f. *Merl I* 10, at spjalla f. *Brot* 13, f. es þat, det er mange ting, meget, *Sigrdr* 30, f. vas drukkit *Brot* 12; i de síðste eksempler grænser f. til at være ensbetydende med ntr. af margr eller adverb.; denne betydning er ret almindelig: fara f. (= víða) *Hávm* 18, *Vafþr* 3 o. s. v., freista f. (= margs), reyna f. (= mart) *Vafþr* 3 o. s. v., f. of viðrir, der er mange slags vejr, *Hávm* 74; ret enestående er f. som dativ = miklu (golli), f. því es und Fáfin lá, den mængde (guld) som lá under F., *Fáfn* 34, men her går óllu golli lige foran, og det er vel dette ord, der har forantlediget því (en kontamination jfr dog hnossfjolð som n. pl.). Jfr her, hnoss, mann-, segg-, tann-.

fjolði, m., mængde, ór f-a, af hele mængden, *ESk* 6, 67, *Leið* 27. Jfr mann-, megin-.

fjoldrifinn, adj, stærkt metalbeslæt, om et skjold, *EGils* 3, 9.

fjoldygr, adj, meget brav, pålidelig, komparativ f-ri, om en fyrste, *pstf* 1, 6, om gud *Líkn* 14.

fjoldýrr, adj, meget herlig, om en fyrste, *ESk* 4, 1.

fjolerrinn, adj, meget rask, om en kvinde *Hfr Lv* 27; måske skal der her, på grund af versemålet, læses fjolv-.

fjolgeln, adj, meget brav, retskaffen, om Hakon d. gode *Sigv* 11, 4, om mænd *Hfr Lv* 20.

fjolglyggr, adj, med mange vinde, vindomsust, (af glygg), f. himinn *Mfl* (XII) 2.

fjolglyjaðr, adj, som har mange glæder (glý), v. l. til fáglyjaðr, s. d.

fjolgóðr, adj, meget god, f. konungr *Steinn* 3, 8; f. fornúðr, udmærket lykke, *ESk* 6, 24.

fjolhress, adj, meget rask, kraftig, om gud *Leið* 19.

fjolhóðaðr, adj, med mange hoveder, om jætterne *Hym* 35.

fjoljáinn, adj, et ord, der tildels beror på formodning, hvis sidste del er ulæselig i hds., og som næppe kan være rigtigt. Sammenhængen fordrer et ord, der betyder 'hærgel' eller lignende, *Arbj* 23. Jfr *Arkiv III*, 241; *XIX*, 124.

Fjolkaldr, m, opdigtet navn, egl. 'meget hold', *Fj* 6.

fjolkostigr, adj, med mange gode egen-skaber, om Hakon jarl *Vell* 4; *Sigv* 7, 10, *Pl* 55.

fjolkunnigr, adj, egl. 'meget kyndig, vis', så i alm. troldkyndig, f-ir Finnar *Sigv* 12, 16, f-g kona *Hávm* 113; om djevelen *Lil* 15, 44.

fjolkunnr, adj, 1) meget kendt, þar es f-t *Hál* 7. — 2) = **fjolkunnigr**, trold-kyndig, *pjsk Lv* 6.

fjolkyngi, f, trolddom, ax við f., mod trolddom, *Hávm* 137, *Hæng* I 2.

fjolkœnn, adj, meget kyndig, klog, om Noah *Leið* 16.

fjollami se fjorlami.

fjolmagnaðr, adj, gjort meget stærk (ved trolddom), f-at hregg (storm) *Sturl* 5, 16 (jfr foregående vers).

fjolmargr, adj, overmåde talrig, *Grott* 21.

fjolmennr, adj, besat, opfyldt, af en mængde folk, f. hellir *Hskv* 2, 7; som har mange mænd om (hos) sig, *Valg* 7, *Hharð* 11, *Ht* 29, 69.

fjolmóði, m, den lille fugl tringa maritima, (nu sendlíngur, udtalt sellingur), egl. 'den meget modige, raske', *pul IV* xx 5.

Fjolmóðr, m, (-ar), sagnperson, *Gautr I* 3 b.

Fjolmundr, m, sagnperson, *Qrv* IVβ 3.

fjolmætr, adj, meget anset, udmærket, *Gyð* 2.

fjolnenninn, adj, meget virksom, kraftig, om en konge, *ESk* 3, 1.

1. **Fjolnir**, m, navn på Odin (sikkert af fjal, 'meget', måske snarest 'den som kan påtage sig mange skikkelser', eller 'som ved meget'; jfr *Uppsalastudier* 198), *Grí* 47, *Reg* 18, *pul IV* jj 2, hús (pl.) F-s *Krm* 25; fjalla F., jætte(fyrste), men F. er urigtigt for fjørnir s. d. I kenninger, for sværd (jfr sverð heita Óðins eldar *SnE* I 420): F-s eldr *Isldr* 8, F-s fúrr *Tindr* 1, 1, F-s glóð *Isldr* 14; — for skjold: F-s hrót *Hskv* 2, 1; — for kamp: F-s þing *Hást* 3, F-s seiðr *Eviðs* 6; — for digterdrøkk, digtet: F-s veig *Korm* *Lv* 53, F-s flýtifengr *EilSn* 2. Jfr v. *Unwerth*. *Ark. XXXIII*, 370 f.

2. **Fjolnir**, m, sagnkonge, *Yt* 1.

fjolnýtr, adj, meget nyttig, gavnlig, velsignelsesrig, om jorden, *Sigrdr* 4; om trolddomssang *Gróð* 6.

fjolrœkr, adj, som har meget at sørge for, virksom, Gþorg.

fjolsnerinn, adj, som har haft mange kampe (snerra, kamp), om Hakon jarl *Vell* 20.

fjolsnærðr, adj, sammensat af mange strænge, om et digt (*Háttatal*, med hensyn til de mange versemål), *Ht* 68.

Fjolsviðr, m, navn på Odin (egl. 'den meget vise'), *Grí* 47, *pul IV* jj 2. — på en dværg, *pul IV* ii 5, — på Menglads borgvægter, *Fj*. — Som adj. findes ordet som v. l. til fullsviðr *Am Árn* 5.

fjolvarr, adj, meget forsiktig, *Sól* 5; som v. l. til flugvarr *Evv Lv* 6. — Som egennavn (på en jætte? jfr *Fjolvør*), *Hár* 16.

Fjolverkr, m, navn på en jætte (egl. 'meget virkende'), *pul IV* b 3.

fjolvinjaðr, adj, som hviler på mange enge (vin f.), om guldet, der betegnes som Fenju meldr, ('engene' er armene), *Ht* 43; tidligere opfattet som 'meget yndet' (af viur, ven).

fjolvitr, adj, meget vis, klog, *Ht* 55.

fjolviss, adj, meget vis (ved rettelse for fjolhress), *Leið* 19.

Fjolvor, f, jættekvindenavn (jjr Fjolvarr), pul IV c 3.
fjor, n, liv, eiga prennin f., have tre liv, Od 20, gjarnir til míns f-s, til at tage mit liv, TorfE 4; Glúmr Lv, Sigv 13, 18, Hjr 2, 4; f. lifir Skí 20, hætta f-vi pmáhl 5, f-vi næma Rdr 6, Brot 1, fara f-vi Lok 57, Fájn 5, viða f-vi Yt 21, synja f-s þjagr 4, vilja týna f. e-s Vell 30, hrinda f-vi Korm Lv 36, láta f-vi Sigsk 15, men med acc. láta f. Fájn 22, verpa f-vi, udånde (vel egl. ikke almindeligt, men fordi der lige foran står verpa óndu), Sigsk 29, skríða til f-s, for at hænte, tage, lívet, Ghv 17, eiga f. fótum gjalda, have sit lív sine ben (på flugten) at takke, Sigv 1, 2, sökja f. at e-m, ville tage ens lív, Korm Lv 16, fleinn sótti f. Hjl 10, langbarðar lutu at lýða f-vi, for at tage lívet, Hák 7, méilregni rignði of f. hersa, over lívet, for at bortslylle det, Vell 11, hneit egg við f. seggja pham 5; i flere af disse eksempler er lívet betragtet som noget substantielt, der kan tages og fjærnes; mulig tænkes der da på blodet som identisk med lívet; denne betydning træder også klart frem i Vsp 41: fyllisk f-vi feigra manna. Urigtigt for for VGl 6. Ang. forbindelsen fé ok f. se fé.
fjorbane, n, 'livs-forbud', død, f. vas lagit Sigv 1, 12.
fjorbraut, f, 'livs-vef', bryst, renna f-ir GDropl 3.
fjorbro, n, pl, 'livs-brud', døds Kamp, liggja í f-um Fájn 21.
fjord, adv, ifjor (= i fyrra), þjóðA 4, 7.
fjordhjord, f, (ordet er adskilt ved tmesis), 'fjordhjord', sild, Eyr Lv 14. S. Nordal vil (Sn. Sturluson s. 173-74) her opfatte fjord i bet. 'ifjor', hvilket mulig er rigtigt.
fjordjord, f, (ordet er adskilt ved tmesis), 'fjordenes (eller mulig 'Fjordenes', fjylkets) land', Norge, Hókr 5.
fjord, m, fjord, bugt, pul IV u 1, Am 31, fjall eda f. Hávm 116, f-ar mynni, fjordmunding, HHj 18; koma í harðan f-ð, komme i en fjord med strid ström, komme i en vanskelig, farlig, stilling, Hókr 3; lyngs f., lyngens fjord, om lyngbevokset land (se fjardolunn), Eg Lv 21, Skotlands firðir Krm 24. — I kenninger, for guld: f-ar log (uriktig hds. leg) Korm Lv 41, f-ar logi Ód 10, f-ar dagr GSúrs 11, f-ar fúrr Hjr Lv 16, — for skib: f-ar elgr GSúrs 25, — for is: f-ar kellir Korm Lv 34, — for digterdrikken: Hárbarðs véa f., Odins hjems fjord, Ulfr Lv, dia f., Korm 1, 3 (jjr breytir). Jfr geð-, sverri.
fjorg, n, pl, guder (egl. 'de levende magter'?), f. oll Lok 19.
fjorgrand, n, 'livs-mén', død, Bjhit 2, 18, Sturl 8, 3.
fjorgrið, n, pl, lov til at beholde livet, frelse, þjóðA 1, 13.
fjorgyn, f, (-jar), jord, land, pul IV æ 1, á f-ju Oddagr 11, steði f-jar, sten, klippe, Anon (X) III B. 5. — Som egennavn for

Tors moder, Jorden, Hár 56, F-jar burr Vsp 56.
Fjorgynn, m, fader til Frigg, F-s mær Lok 26.
fjorlag, n, død (jjr aldrlag), Hávm 118, Lok 50, 51, Hjl 14.
fjörlami, adj, (skr. fjöllami), liv-knusende, om Tors hammer, Haustl 17.
fjörlausn, f, 'livs-lösning' (jjr leysa líf), befrielse for døden, þola f., finde sig i at løshøbe sit liv, Hyndl 49.
fjörlauss, adj, lívløs, død, gera f-an Ott 3, 7.
fjorlestr, adj, som har løst sit liv, er befriet for døden, Sturl 5, 6.
fjorlot, n, pl, 'livets hårdning' (mod døden), verða at f-um, volde ens død, Grög 8.
Fjörm, f, mytisk elv (egl. 'den ilende', jfr no. fjarma), Grí 27, pul IV v 5.
fjorn, f, jord, land, pul IV æ 1; f. ólunreyrar, guld, Bjhit 2, 5 (ved rettelse af fjari). Blandt kvennaheiti ókend pul IV yy 2.
fjorneppr, adj, hvis liv er knapt, som snart skal dø, porm 2, 5.
fjornet, n, 'livs-næt', livet set som et flettet næt, fellir f-s, banemand, om Tor som jættedræber, pdr 1; iovrigt beror ordet på rettelse af -natz, niotz, motz; jfr B. M. Olsen Arkiv XVIII, 202 f.
fjørnharðr, adj, overmåde hård, kraftig (fjørn = firn), acc. f-an som adv, Gráf 8.
1. **fjornir**, m, hjelm (egl. 'liv-beskytter', af fjør), pul IV s 1, — i kenninger, for himmel: foldar f. Pl 1, sunnu f-is hvél Has 36, f. landa Ingj 2, 5; — for mænd, krigere: f-is Freyr Korm Lv 30, f-is alfr Sturl 3, 20; — for kamp: f-is gnýr Isldr 17, f-is jalmr pSíð 3; — for våben: f-is máni, sværd, Rst 16, f-is gríðr, økse, ESk 11, 10, f-is fála, d. s., Jóms 42, — for hoved: f-is land pGisl 6, f-is fold Ht 62, f-is reitr Hl 9 a, f-is hlíð Ht 65, f-is stallr pGisl 7, f-is (rettelse for fjölnis) fyllr Bragi 2, 3; — f-is i Yt 38 (hvis verset hører dertil) er dunkelt, det synes ikke at kunne henføres til noget ord i de anførte 4 linjer, medmindre det dér er navn på sökonge, da kan det henføres til fjoll, der ifølge kommentaren er en del af en kennung for 'havet'. Jfr hauðr, mið. Jfr Falk Waff. 167.
2. **Fjornir**, m, sagnperson, Akv 10.
fjornjots, v. l. pdr 1, se fjornet.
fjornuminn, adj, 'liv-berøvet', dræbt pTref 4.
fjornæmr, adj, 'liv-berøvende', dræbende, om sværdet, Pl 23.
fjorr, m, et slags træ (jjr SnE II 497), f. hjarar, kriger, porm 1, 15; — mand, pul IV j 5. Jfr folk.
fjorrann, n, 'livs-hus', bryst, sverð bitu f. Hjr 3, 15.
fjorrán, n, 'livs-ran', død, biða f. Ód 24.
fjorsbani, m, 'livs-bane', banemand, Ásm 1, 5.
fjorsegi, m, 'liv-muskel', hjærte, Fáfn 32.

fjorseldr, adj, 'liv-solgt', hvis liv er forbi, dræbt, *Sturl* 5, 18.
fjorsjúkr, adj, 'livs-syg', syg med fare for livet, dødsyg, *Oddrgr* 8.
fjorsönnir se **fjorsvátnir**.
fjorsótt, f, 'liv-sygdom', livsfarlig sygdom, *Frp* II 7.
fjorspell, n, 'livs-fordærve', død, *pfragr* I, *ESk* 9, 2, *Merl* I 8, 46.
fjorspillir, m, 'livs-ødelægger', f. Belja bølverðungar (jætternes), *Tor*, *Haustl* 18.
Fjorsungar, m, pl, slægtsnavn (kong Grammars slægt?), arfr F-a *Hund* II 20.
fjorsungr, m, 1) et slags fisk, *fæsing*, *pul* IV x 3. *trachinus draco* (*MoM* 1912 s. 60, 1917 s. 78 f). — 2) høg, *pul* IV ss 2.
fjorsvartnir, m, hestenavn, *pul* IV rr 2.
fjorsvátnir, m, sværdsnavn (således hed Kári Sölmundssons sværd, *Njála*), egl. 'liv-slukker' (som dysser livet i sövn), *pul* IV l 3, v. l. er -soðnir sikker forvanskning. *Jfr* Falk, *Waff.* 49.
fjortál, n, 'livs-besværing', anslag mod ens liv, føra f. at e-m *Hfr* Lv 12.
fjortjón, n, 'livs-tab', død, porm 1, 2, *Grettis* 21, *Merl* II 89, *Mgr* 50.
Fjoruskeifr, m, 'strand-skæv', tilnavn til en nordmand, *Árni*, 12. árh., *pstj* 2, 3.
fjorvaltr, adj, 'liv-vaklende', hvis liv vakler, er usikkert, gera e-n f-an, bevirke ens (mulige) død, *Sigv* 5, 3.
fjorvanr, adj, livlös, død, *Gldr* 5.
fjorvar, m, pl, mænd (vel egl. 'de levende' = firar, fyrvær), *Ht* 80; v. l. til fyrvær *Vell* 22.
Fjörvir, m, sagnperson, *Gautr* II 2.
fjot, n, (n. pl.?, eller f.?), i en usikker sammenhæng, Eg Lv 17; skulde eller kunde være identisk med fet 'skridt' (*jfr* ófjot, urigtige skridt, tilbørligheder), men dette ord synes ikke at passe; *jfr* foldværingi.
1. **fjotra**, f, findes blandt 'kvenna heiti ókend', d. v. s. sådanne ord, der kan bruges i kvindeknægning, *pul* IV yy 3 (som egennavn *Fas* III 7), måske egl. 'trästok' el. lign. (*jfr* no. *fjetra*); f. móins mørar, slangelandets, guldets f., kvinde, *Árne* 2, 2; alene for kvinde *Vigl* 10.
2. **fjotra**, (-aða, -aðr), lænke, binde, f-adr fjordrum fogls *Hávm* 13, f-e f-r fjor Pitt, binder, d. e. stanser, gör ende på, dit liv, *Anon* (XI) Lv 2, *Merl* II 55, *Mv* I 19.
Fjotri, m, hestenavn, *pul* IV rr 4.
Fjoturlundr, m, sagnhistorisk lokalitet (helliglund?, egl. 'lænkelunden'), *Hund* II 30.
fjoturr, m, lænke, bånd (egl. 'fodlænke') f. á fótum *Vol* II, f. af fótum *Hávm* 149, *Gróð* 10, f-rar bitu *Valg* 9, f-rar bresta *Pét* 51, f-ri fatlaðr *Brot* 16, setja í f-ur *Akv* 18; f. fastr verðr, bliver en fast (stærk) lænke, *Fj* 10; f-rar spenna e-n *Lil* 61, — sleða f-rar, slædebånd (bånd eller træstyke som forbinder overfjælene til slædemærne) *Sigrdr* 15. — 1 kenninger, for havet; f. fitjar *pSjár* 4, 4, f. Taumu (en ø) *ESk* 13, 14, f. foldar

Eviðs 4, — for slange: f. lundar, skovens bånd (*jfr* þvengr), *Merl* II 44, f. laufviðar *Merl* II 42. Angående fen f-s se fen. *Jfr* glym-, holm-, legg-, sval-.
flag, n, jord, hvor grønsværet er forsvundet, *pul* IV æ 2.
flagð, n, trold, især om troldkvinder, om et mandligt utsynske hun *Orv* IX 62; *Hyndl* 41, *pGisl* 10, *Frp* I 16, *Hæng* V 1, *EGils* 1, 16; hvat's bat flagða *Fj* 1. 3, pl. flögð, trolde, i forbandelser, baðk f. deila við þau *Sigv* 3, 4; f. hvøttu mik, det må have været trolde, der o. s. v., *Ingim*ar, f. ollu því *Gautr* II 18; — mulig er f. brugt om Hel i at mun f-i Hamð 15, men man vantede ikke en sådan tanke; mulig er ordet forvansket. — I kenninger, for ulv: f-s goti *Hjl* 10, f-s hestr *Balti* 2, f-s blakkr (ved rettelse) *Giz* sv 1, f-a grástöð *Hl* 6 b, — for økse: hlífar f. *Vell* 24, *GSúrs* 34. *Jfr* bryn, odd, sverri.
flagðvigg, n, 'jættekvinde-hest', ulv, *pSkall* 1.
flaka, (-ða, -t), brede sig, indtage en uforholdsmaessig og unødvendig plads, f. innan of alla sæing *Bjhit* 2, 12.
flakk *Giz* sv 1 er uden tvivl fejl for flagðs blakk.
flana, (-aða, -at), fare ubesindigt, blindt, frem, *Hjálp* II 1.
flasa, f, splint (d. v. s. sådan lille flise, der ved brugen reiser sig eller fremkommer i et skærende instrument, hvilket viser, at jæret eller stålet er dårligt, *jfr* fles og no. flasast = flisast), *Skall* 3 (v. l. flaga af en lign. betydning).
flatbølkr, m, 'flad-balk(bræt)', stafns *Hrafná* (skibenes) f., skjold, dettes dynr, kamp (*jfr* dynbeidir) *Edáð* 2. *Hds*. har iøvrigt flet; se K. *Gíslason Aarbb* (1876) s. 315.
flatr, adj, flad, glat, f-ir baugar, glatte ringe, *Ht* 90, — liggende næsegrus, f-ir skridusk at *EilSn* 1, draga e-n f-an inn i búð *Nj* (XII) 8, f-ir fjandr, flade, skamfulde, djævle, *Mv* III 24.
flatslóð, f, flad, jævn, vej, f-ir Fróða (søkonge), havet, *Hárekr* 2.
flatvöllr, m, flad, jævn, mark, f. fleyja, havet, *pjöð* 4, 2, f. bauga, skjold (baugrand, malet kres), *Hróð* 2.
1. **flaug**, f, 1) flyven, flugt, f. darra, spydregn, *Vigf* 1, f. fleina *Nkt* 49, f. fleins *Hl* 35 b, f. brodda *Hfr* 3, 4, f. arnar *Háv* 14. — 2) egennavn på en pil, *Hæng* V 12, *pul* IV o 1, (v. l. flug urigt.). *Jfr* Falk, *Waff* 99. *Jfr* gagn-, harm-, hijor-, malm-.
2. **flaug**, f, blandt dele af skibet, vistnok 'vimpel', *jfr* det sammestede forekomende flaugar-skegg (det nedhængende stykke töj?), *pul* IV z 6. *Jfr* Falk, *Seew* 59.
flaugun, f, = flaug 1, geira f., spyds flyven, *Am* 25, fleina f. *Merl* II 66.
flaumr, m, 1) egl. ström, fart, f. sverða, kamp, *Rdr* 3, f. gondlar *Gefnar*, valkyrjens tumult, d. s. *VGl* 11, f. stála, d. s.,

Rdr 6, f. odda, d. s., Katr 5, f. Fundins hyrjar, d. s., EGils 1, 28; — for stærk fart, overilelse, f-s fellidómr, overilet fældende dom, Sigy 11, 14. — 2) den i bevægelse værende skare (jfr ferð) med bibetydning af, at denne skare er op-rømt, 1 kvinnen f-i, Hfr Lv 24. — 3) så ‘glæde’ (egl. overstadig, larmende munterhed), nema f-m af skaldi Gunnl Lv 9, jfr Víg 17, ræna e-n f-i Jóms 5, fella f-m Pét 8; i disse forbindelser kan f. vel egl. betyde ‘bevægelse’, altså nema f-m af e-m, bevirke at en ikke gider eller har lust til at bevæge sig, no. flaum har hel-ler ikke betydning ‘glæde’.

flaumslit, n. pl, brud på venskabeligt samkvem, Hávm 121.

flaust, n. (denne form er den eneste klassiske, først meget sent, i 14. årh. og derefter findes formen flaestr med tematisk r jfr flaustri Heil 22), skib (egl. ‘det flydende’), þul IV z 4, Hhund I 31, Vell 3, EVald 2, Ótt 2, 14, Hfl 5 (v. l.), Arn 2, 11. 15, PjóðA 1, 4. 3, 9 o. s. v., en fljót f. Steinn 3, 5, etja f-um Ótt 2, 4, hlaðit f. Bbreiðv 5. — I kænninger, ifla f., høgenes skib, (skulder eller) arm, Hárkr 2 (jfr jorð), tíða f., gudstjænestens skib, kirke, Mark 1, 25; — f-a ferill, havet, Anon (X) III C 3, f-a vegr, d. s., þfagr 8, f-a setr, d. s., SnE I 512.

flaa, (yngre flá; fló, fleginn), ifla, f. geitbelg af grisi, flá en gedebælg af en gris, synes at være et ordsprogr, der betyder at ‘tjæne på en, blive ens overmand i høj grad’, måske med bibetydning af at tage en ved næsen, Hfr Lv 20, fleginn med knifi Alpost 9; flænge, Grettis 9.

flár, adj, svigfuld, falsk (i sind), fló tunga Lok 31, fló est Freyja Hyndl 6, hyggja flått (flåst), tænke falsk(est), Hávm 45. 90. 91, hafa f-tt í hug Hsv 91, f-tt es undir, der er svig under, ligger svig bagved, Am 39, f-tt es at sekja til, der bor svig der, hvor man skal hen, sst.

fláræðr, adj, svigfuld, f-ð tunga Hávm 118, orð f-s Hsv 42, f-ð kona Herv III 19 (v. l.), f-ir griðniðingar Gd 42, Orv VIII 8, f-um má traftt of trúa Mhkv 28.

fláræði, n, falskhed, list, Gríp 38, Ólhv 1; 2. 6.

fláræðinn, adj, fuld af svig, falskhed, EGils 3, 2.

flárðugr, adj, = fláræðr, f-t dýr Merl I 22.

flåsa, f, (urigt. v. l. flaska i gen.), fremfusende og ubesindig kvinde, våskeytt es far f-u, Grett 2, 10. (Jfr no. flaasa ‘buse frem, løbe lige til’ og flaas, m, ‘en ubetænksom,letsindig person’, Aasen).

fleggr, m, jætte, þul IV b 3 (jfr? no. flag, ‘bjærgvæg, nøgen klippe’, Aasen; jfr isl. flag ‘nøgen jordplet’, hvor græstörvs-laget er skåret eller skallet af), fleggs kvón Oddr 2 (ved rettelse, jfr kynfrømuðr).

leinbrak, n, ‘spyd-bragen’, kamp, Ht 2.

leinþorr, m, ‘spyd-træ’, krigers, pGisl 6.

fleindrífa, f, ‘spyd-byge’, kamp, Porm 2, 23, Merl II 69.

fleindogg, f, ‘spyd-dugg’ kamp (dugg = regn, byge), f-var stafr, krigers, Eg Lv 31.

fleingaldr, m, ‘spyd-(trold)sang’, kamp, f-s valr, ravn, Isladr 7.

fleinglygg, n, ‘spyd-storm’, kamp, Isladr 9.

fleinħregg, n, ‘spyd-storm’, kamp, Ingj 1, 3.

fleinhristandi, m, ‘spyd-ryster’, mand,

Mgr 11.

fleinhríð, f, ‘spyd-byge’, kamp, f-ar føðir, som avler, volder kamp, krigers, Svarfd 8.

fleinhvessandi, m, ‘spyd-hvæsser’, krigers, mand, Grettis 5.

fleinlindr, m, ‘spyd-træ’, krigers, Rv 24.

fleinmarr, m, (rettelse for fley-), ‘spyd-

sø’, blod, f-ar mágrennir, krigers, VG 9.

flein-Móði, m, ‘spyd-Mode’, krigers, Anon (XII) C 9.

fleinn, m, 1) spyd, þul IV n (derimod findes ordet ikke blandt pilenavne, jfr or ein, er f. er kallaðr Hkr I 216; ags. flán betyder ‘pil’; rimeligvis er den egenlige betydning ‘pilformet jærnspids’, der både kunde være spyd- og pilspids jfr Falk, Waff 66 f.), fljúgandi f. Hávm 86, skotinn f. Hávm 150, fleygja f-i (hds flein) Rp 35, f. sótti fjar, flugu dreyrug spior Hfl 10 (dette sted taler for identiteten af f. og spior), riðða f-n GÖdds 5, beinskæptaðr f. Hl 32 b, ódygðar f., udydens, ondskabens, spyd, Lil 42, hoevis hauss f., okshovedets spyd, horn, Isladr 16. I kænninger, for mænd: valdr f-a Bjhit 2, 1 jfr Isladr 23, f-s (rettelse) beiðir GSúrs 22, f-a viðr Hálfs VIII 10, f-s sýnendr phreð 6 — for kamp: f-a hnit Hfl 6, f-a dynr Korm 1, 2, f-a skúr Ingj 2, 4, f-a skoll phreð 7, f-a drífa Sturl 3, 8, f-a duna Isladr 13, jfr f-a flaug Nkt 49, flugr f-a Sigv 13, 5, f-s flugrodd Leið 9, — for blod: flóð f-a Háð 7, f-a sær Edáð 7, — for skjold: f-a land Ht 65. — 2) ankerflig, pskakk 3, furu f. PjóðA 4, 11. Jfr akkeris-, fjarra-, und-.

fleinrjóðr, m, ‘spyd-rødner’, krigers, Pl 8. 22, Rst 25.

fleinrýrir, m, ‘spyd-ødelægger’, krigers, Ólhv 3, 2.

fleinstríðir, m, ‘spyd-fjende’, krigers, Jóms.

fleinstýrandi, m, ‘spyd-styrer’ (som giver spydet dets rette retning), fjóra f-a Nj 25.

fleinstýrir, m, ‘spyd-styrer’, krigers, Ht 29.

fleinstøkkvandi se flóðstøkkvandi.

fleinveðr, n, ‘spyd-storm’, kamp, f-s heppinn Tannr.

fleinvørpuðr, m, ‘spyd-kaster’, krigers, pl. f-aðir Merl II 103.

fleinþeyr, m, ‘spyd-tøvind’, kamp, f-s órr, krigers, EGils 3, 17.

fleinþping, n, ‘spydtning’, kamp, f-s boði,

kriger, *Krm* 28, f-s vorðr, d. s., *EGils* 1, 18, f-a (rettelse) *Baldr*, d. s., *pSið* 2.
fleinþingasamr, adj, kampbegærlig, krigersk, *Iv* 7.
fleinþöllr, m, 'spyd-træ', kriger, *Merl* II 11, *Ht* 75, fallheyjaðr f-a, kriger, *GSúrs* 24; urigtig, vistnok for fúrpöllr, s. d., *Sturl* 5, 11.
fleiri se margr.
flekask, (-aoisk, -aðr), plettes, forunes (om syndens smitte), *Mey* 33.
flekkauss, adj, pletfri, syndfri, om Kristus (i superl.), *Lil* 65.
flekkr, m, plet (f. eks. brandplet el. lign., pl. -ar), fót án f-um, fod uden sárpletter, sár (opståede ved fodrejse), *Sigv* 3, 3; — om syndens smitte, grœða f-a *Alpost* 11.
flekkun, f, besmittelse, dauðans f., den besmittelse, som består af døden (syndens følge), *Lil* 78.
flenging, f, piskning, *Mey* 45.
flengja, (-ða, -ðr), piske, *Lil* 65, *Mey* 35.
flenna, (-ta, -tr), krænge op, bruges om penis, når forhuden krænges, f. alt leðr Haralds reðri *SnH* 2, 10, flent reðr, om Völsi, *Vols* 11.
fles, (-jar), f, flad klippe i eller ved sœen, f. galdrá, tungen, *Vell* 5.
flesdrött, f, klippe-folk, jætter, *pdr* 12.
flesk, n, kød, f-a bæzt, om Sæhrimnars kød, *Gri* 18; kunde også henføres til følgende.
fleski, n, s. s. foregående, flæsk(estykke), *Rþ* 32.
flestr se margr.
flet, n, 1) flad bænk, lav bænk (langs væggen), setjask miðra f-ja *Rþ* 3 o. s. v., f-s strá *Lok* 46, f. fagrla flóuð *Bdr* 6, låta gullskálri vada á f. *Akv* 10, á f-i fyrir Hávm 1, sitja á f-jum Hávm 35. — 2) sængeleje, í f-i niðri Gaufr II 5. — 3) heraf kan ordet få en mere alm. betydning, især i pl.: hus, hjem, á f-i brðður Sigs 34, (her er dog den oprindelige betydning tydelig), vaxa upp á f-jum *Rþ* 35, stýra f-jum Helr 11, f. frænda, frænde-hjem, Grettis 5, af f-jum niðr, bort fra hjemmet, St 4. Jjr geir-, hein-, il-.
fletbjörn, m, 'bænke-björn', hus, *pdr* 18. Jjr fletvargr.
fletbölkr se flatbölkr.
fletmegningr, m, dunkelt ord, måske 'en der kun har kraft (megin) til at sidde på bænken', uduelig, ukrigerisk mand, (eller 'en som har fået sin styrke på bænken, i hjemmet', omtr. = heima-alningr, en som er uprøvet, ukrigerisk), *Ásm* II 2.
fletta, (-tta, -ttr), afføre, berøve, plyn-dre, f. klæðum *Katr* 19, f. af klæðum *Mey* 41.
flettugrjót, n, kløvet sten (egl. 'sten, som kan kløves i skiver'), om sten, der benyttes i kamp, fundr f-s ok spjóta, kamp, *BjH* 1.
fletvargr, m, 'bænke-ulv', hus, *SnE* II 196. Jjr fletbjörn.

fley, n, skib (egl. 'det flydende', jjr flaust), *pul* IV z 4, *Hhund* II 5, 6, *Hfr* Lv 24, *Fg* Lv 1. — I kenninger, for sœ: flatvöllr f-ja *pjóð* 4, 2, f-ja braut *GSúrs* 15, f-ja trøð *Eþver* 2; — for digterdrikken, f. berg-Saxa *Vell* 6.
fleybraut, f, 'skibs-vej', sœen, *Hfr* Lv 24.
fleygarðr, m, 'skibs-gærde', skjold, *Brúsi*, Pl 12, jjr furviðr og fúrlestir.
fleygi-Njorðr, m, 'kastende Njord', f. fjarðelds, guldet uddelende Njord, gav-mild mand, *HSt* 2, 6.
fleygir, m, kaster, uddeler, f. fjarðlogs (guldets), (gavmild) mand, *My* III 14, f. fálka teigar fannar, som uddeler falkelandets, armens, sne, sôlv, d. s., *Katr* 28, f. hrotta, som sætter sværdet i bevægelse, mand, phræð 3.
fleygipöllr, m, 'kastende, uddelende træ', f. Niðar branda, som uddeler guld-ringe, *Bjhit* 2, 18.
fleygiðrr, m, egl. 'som har det hverv at kaste, sætte i bevægelse', f. frænings gráps fúra, som sætter sværdene i bevægelse, kriger (frænings gráp, kamp, dens fúrr (ild) sværd), *Pmáhl* 17. Jjr Meissner s. 146.
fleygia, (-ða, -ðr), 1) egl. 'bringe til at flyve', hauki f., *Guðr* II 18, og så sætte i bevægelse, kaste, skyde, f. fleini, kolfi, *Rþ* 35, 46, absolut (o: spjóti) *Vsp* 24; f-jandi frakna (dette ved reitelse), kriger, *Hfr* 1, 4, f-jandi primu leygjar, som sætter sværdet i bevægelse, *Has* 39, f-jandr fjórnis mána, d. s., *Rst* 16; — upersonligt, f-ir Bolmar baugi, havet er i oprør, *ESk* 13, 11. — 2) intrans., hestr f-ir of hauga *pjóðA* 1, 24. — 3) uddele, f. (golli) *Hl* 18 b, f-jandi alinleygjar *Refr* 1, 1.
fleygr, adj, flyvedygtig, som kan flyve, f. hrafn *Sturl* 5, 10, f. geirr, flyvende, skudt, spyd, Óð 27, — som bevæger sig hurtig, om himlen, f. foldar øegir *Has* 56.
fleymarr, m, forvansket for flein-marr, s. d., *VGl* 9.
fleyskip, n, skib (egl. 'skib som er fley, hvorefter dette skulde være en art skibe; men det er dog sikkert ikke meningen; ordet er efterklassisk sammensætning), *Ormsþ* IV 2.
fleystétt, f, 'skibs-vej, -sti', sœ, *Hl* 27 a.
fleyvangr, m, 'skibs-vang', sœ, f-g (acc.) over havet, *Sigm* 1, f-s fúrr, guld, *Sturl* 6, 8, *Anon* (XII) B 12, *Brandr* (her ved rettelse af fírdum til fúra); urigtigt for fúrvangi *GSúrs* 25.
flimtun, f, spottende digtning, satire, fara med f., *Mhv* 2.
flik, f, klædningsstykke, vefja hattar land f-um, vikle klæder, töj, om ens hoved, føre en bag lyset, besnære, *Ófeigr* 5.
flím, n, spottedigt, satire (vokalen sikret ved rim, : Grim), f. es opt kveðit *Þorm* 2, 12.
fljóð, n, kvinde, *pul* III 2 a, IV i, jjr

Rþ 25, hvor det er egennavn (*o: navnet på en af Karls døtre*), som det synes uden nogen forskel med hensyn til alder eller stand, Hávm 79, 92, Alv 5, HHj 35, Akv 39, Hjr Lv 21, 27, Korm Lv 21, 61, f-in verða at oldrum körin Mhkv 25, forðæða f-a, blandt kvinder, Rdr 11; f. himintorgu vargs, jættekvinde, pdr 4, om Jorden som Anars datter, Ónars f. Sindr 5. Jjr sig.

Fljóðar, f., (m²), gård i Stjördalen (Trondhjem), ESk 13, 1.

fljót, n., elv (om brede og vandrige elve), f. valbreka, blodströmmen, Merl II 70, — som egennavn, egn i det nordlige Island, Korm Lv 45, Skáldh 1, — elv i England, Hally 3, — s. s. Lagarfljót (østlige Island) GDropl 1; — f-s leygr, guld, porm 1, 11.

fljóta, (flaut, flotinn), 1) flyde, svømme på vandet, skip flaut Sigv 13, 23, fley flýtr Hjr Lv 24, Hhund II 5, 6, låta far f. of sund Oddrgr 31, flaust f. knóttu Hhund I 31, Trani flaut audr Hjr 3, 16, korn f. á vatni Korm Lv 42, svá at steinar f-i Korm Lv 33, — gnótt nás flaut fyr nesjum Vell 23. — 2) være oversprøjtet med, svømme i, f. í dreyra Sigsk 24, Hamð 7. — 3) strømme, fen flaut pdr 8, døgg hræva flaut Rdr 4, f-i fagnaðarlaug af augum Lil 32.

fljótlia, adv, hurtig, Gríp 35 (hds fljótliga).

fljótliga, adv, hurtig, Gríp 2.

fljótmæltr, adj, hurtig talende, veltaende, Arn 6, 4, Hskv 3, 2.

fljótr, adj, egl. 'flydende', i alm. hurtig, rask, f-t flaust Stein 3, 5 (her skinner måske grundbetydningen igennem), f-t skeið Líkn 33, f-t reið pKolb Lv 12, f-t raun Hsv 114, bøðvar f. Ólv 2, 5, lymsku f. Gdþ 4, — f-t kvæði, hurtigt digt, vistnok med hensyn til de hurtige rytmer og fremsigelsen, Arn 2, 1; — fljótt som adv., hurtig, Haustl 5, Eyy Lv 1, Vagn, pKolb Lv 6, Gríp 53. Jjr all-, bøðvar, fremðar-, lymsku, orn.

fljótreiðr, adj, kun i n, f-tt, hurtig at ride over, vasa f-tt, man kom ikke hurtig frem i ridt, Ill 1, 3 (v. l. fljót reið).

1. fljúga, (fló, yngre flaug, floginn), 1) flyve, om levende væsners bevægelse i luften, om ørne Haustl 2, 8, Vsp 59, Am 19; Lil 24; Odin i örneskikkelse f-andi bar Hál 2, ravne TorfE 3, Grí 20, høge Guðr II 41, Loke i høgeham pryd 5, 9, drage Vsp 66, valkyrjer Vol 1, Hhund I 54, — om en blot stærk fart, gífr f-andi Vsp 45 (v. l.). — 2) om livløse ting, i reglen stærke, bevægelse, om våben (spyd), malmr fló porm Lv 25, Hl 39 a (her ved rettelse), fleinn flýgr, fljúgandi Hávm 150, 86, éarn fló Sigsk 22, peita fló Rst 17, sékat dørr f. TorfE 1, fleinn floginn beit Hjl 14, — merki flugu pJóðA 1, 18, grjót fló Stein 1, 4, (sía) fló pdr 17, — randa iss fló — kom hurtig, i en fart — und iljar Haustl 17, bord flugu of

haf, flój over havet, Ólv 2, 2, hræ flugu á sæ Skall 1, týr flugu Guðr I 16, Vígl 7; hrælan flaug um byggðir Lil 61, láta ósa rof (guldringene) f. Hl 28 b. — 3) briste, flænges itu, om skjolde, Sigv 13, 21, Hally 5. — 4) åndelig betydning, (harmr) fló til hjarta Ghv 17, hvor ordet dog vistnok beror på feil. — 5) part. act. f-endr hvítir, svartir, om haglkorn og regndråber, i gáden, Heiðr 32.

2. fljúga, (fló, flugum; kun i præt.), flygte, fló Tunna ríki, flygtede for Tunnes overmagt, Yt 17, fíandr flugu Hák 12.

flog, n, flyven, f. våpna Hl 19 b. — Jjr kveisusflug.

flokkr, m, 1) flok, skare, afdeling, pul IV j 2, fylla f-k, fuldstændiggøre, tilhøre en skare, Eyy Lv 10, hundrads f. Skúli 1, 3, í hans f-i Sigv 11, 2, fjanda f. Blakkr 2, 1, f-ar póris Grett 2, 7, í f-a tvenna Has 36, dreifaz í f-a tvenna Lil 72, med hverjum f-i, afdeling, Jóms 20, f-a senna Nj 29 (flýtr f-a sennu), fjandans f-ar Lil 84. — 2) mængde, Viðn 16, dat. pl. adv, skarevis, i mængde, fara f-um Sól 63, renna f-um Korm Lv 59, om ravnene, fjaðrdókkir f-ar Óð 22, med enn svarta f-k pKolb Lv 11. — 3) et slags digit, lovkvad uden omkvæd, og vistnok i reglen kortere end draper, Rst 34, Bergb 12, My III 30.

Flosi, m, sagnhistorisk person, Qrv IVβ 3, — historisk person, Am Árn 5.

flot, n, flyden (tilstanden at flyde), far á f-i, skib, der flyder på vandet, Hávm 154, draga eik á f., i vanget, Hjl 1. — Jjr vind.

flotbrúsi, m, 'sø-buk' (egl. 'flydende, flydedygtig buk'), skib, Hym 26.

flotgríðr, f, 'fedts jættekvinde' (d. v. s. en, der er sjænde af, fortærer, flot, det fede lag, som sætter sig og flyder oven på suppen), ironisk betegnelse for en tænestekvinde, Anon (XII) C 37.

floti, m, flåde, skibe, breiðr f., omfangsrig, stor flåde, Eyy Lv 2, Vell 7, býsya f-a Hál 13, ýta f-a Arn 2, 9, binda f-a Hally 3, festa f-a HHj 26; Hhund I 27, HHj 13, 29, pløft 2, 2. — flota St 3 urigt. for þjóta.

flotnar, m. pl. (egl. pl. med sekundært n af *floti sommand, sofarer; jjr SnE I 528: f. pat er skipaherr), somænd, mænd i alm. (den oprindelige betydning kommer ikke tydelig frem, men kan antages, især i de ældste eksempler), pul IV j 2, toptar nøkkvi, f-a fullr Yt 24 (man mærke her sammenstillingen af nøkkvi og f.), Rdr 7, Sigv 11, 3, Gráf 7, Árn 2, 12, pKolb 3, 12, f-a fjol Hjl 17; Merl I 3; f. forn Litar, jætter, Rdr 18; f-a gildir, fyreste, Ott 2, 6, f-a sendir Sigv 11, 16.

1. flóa, (-ða, -ða, -aðr, -ðr), lægge lagvis (fló, lag), flet flóðu (skr. floþ) golli, bænke belagte med guld(smykker), Bdr 6.

2. flóa, (-ða, -t), være oversvømmet flóði vøllr blóði Am 53; ferð flóði í sára

doggu, mændene var oversprøjtede med blod, EGils 2, 15; f. i tórum, være badet i tårer, Lil 53, Vítin 13, — strömme, dík flóði of líkum (hds. flóði, som ikke kan komme af flœða) Ótt 3, 6.

flóð, n., egl. ‘noget flydende’, 1) hav, sør, pul IV u 2, v 6, fold skal við f-i taka, jorden skal modtage (eller optage) væsken (eller havet selv; fold er sikkert nom.), Hávm 137, meðan jorð heldr f-i, medens jorden beholder (sit omgivende) hav, Ólhv 2, 6, flaust klufu f. pjóðA 3, 9, f. ristit flaustum Arn 2, 11, framm at f-i pjóðA 1, 18, f. gekk á sand Bjhit 1, 1, tåra f. Lil 54. — I kenninger, for blod: unda f. GSúrs 18, f. fleina Hák 7, — for skibe: f-s (ved rettelse) cesidyr porm 1, 4, f-s stóð (ved rettelse af glóð) ESk 12, 15, f-s bjørn Mark 4, 1, f-s elgr ESk 13, 4, f-s skíð Anon (XII) C 24, — for guld: f-s hyrr Styrkárr, Katr 37, f-s bjartglóð Pl 53, f-s máni Hard 16, f-s fúr HSt 2, 3, — om bølgen (Ægirs datter), f-s ósynja pSjár 4, 4. — 2) Nøæh flod, Leið 16. — 3) elv, Grí 21, Reg 1. Jfr á-, híor-, hræ-, sár-, unnn-.

flóðfasti, m., (adskilt ved tmesis), ‘havild’, guld, bundinn f. Kolb 2, 3.

flóðhyrr, m., ‘havild’, guld, f-s fold, kvinde, Gunnl Lv 9.

flóðkorn, n., ‘hav-korn’, sten, klippe, i en iørvigt dunkel sammenhæng, Anon (X) II B 7.

flóðrif, n., ‘hav-ribben’, sten, klippe, f-s útvé, ude ved søen liggende klippehandskab, som jaetters (f-s útvés Danir) hjem, pdr 12.

flóðskítr, m., et slags fugl, pul IV xx 6, (måske et slags and, podiceps cornutus, nu flóaskítr).

1. flóki, m., et slags fish, pul IV x 1 (ifølge BHald: plevronectes; = shrubflyndre, Nordgaard).

2. flóki, m., filt (egl. ‘noget sammenfiltret’), filtklæde, hrókr saurugra f-a Korm Lv 13.

flórr, m., stengulg, især skarn- og urinrenden i en kostald, Ans 4.

flótti, m., 1) flugt, taka f-a Hávm 31, sekja á f-a pdr 12, hyggja á f-a Hjr 3, 2, koma f-a á bak e-m Eg Lv 9, koma e-m á f-a Vell 29, leggja á f-a ESk 6, 29, drifa á f-a, flygte, Hskv 2, 5, f-a trauðr Hhund II 29. — 2) de på flugt drevne, flygtende, knýja f-a Nkt 15, reka f-a Sindr 1, Ótt 3, 7, Rv 20, Orv IX 13, jfr Sturl 3, 8, f-a felli-Njörðr Vell 30, f. Vinða, pjóðA 1, 7, týmargr f. pjóðA 1, 17, bol f-a Sigv 1, 13; — flotta Korm Lv 31 er forvansket, måske af fasta. Jfr her.

flóttkjarr, adj., flugtsky, uforfærdet, Sigv 12, 22.

flóttstyggr, adj., s. s. foregående, Sigv 13, 22.

fluga, f., flue, gína f-u (dativ), gabe mod (og sluge) en flue, ordsproglig talemåde om en, der lader sig lokke til ubesindigheder, Ulfr Lv, bera af hendi

mikla f-u, afværge en stor ulykke, porm 2, 1.

flugartrauðr, adj., uvillig til flugt, uforfærdet, Hhund I 55. Jfr flugtrauðr.

flugastraumr, m., egl. ‘flyvende ström’, rasende ström, ESk 12, 14.

flugbeiddr, adj., egl. ‘flugtkrævet’, af hvem man kræver flugt, at den skal flyve, udskudt, f-dd vigr Gldr 7.

flugdrek, m., flyvende drage, pul IV qq 1, f. sára, spyd, Krm 21, f. sliðra, sværd, Kumbl 2.

fluggloð, f. (egl. fem. til flugglaðr), navn på pilen, (egl. ‘den flugt-lysende’), pul IV o 2.

1. flugr, m., (-ar; uden pl.), flugt, flyven, f. viga pjóðA 3, 14, f. hrælinns Sigv 2, 12, f. fleina Sigv 13, 5, f. orva ESk 6, 54.

2. flugr, m., (-ar, uden pl.), flugt, alltrauðr f-ar Hhund I 53, f-ar trauðr Ótt 3, 2, Orv IVβ 4, gleggr f-ar Gríp 7.

flugrein, f., ‘flyvningens land’, luften, himlen, jofur f-ar, gud, Has 44.

flugrødd, f., ‘flyve-røst’, susen, frembragt ved flyvning, fleins f., kamp(larmen), Leið 9.

flugskjarr, adj., flugtsky, uforfærdet, Sturl 5, 13.

flugstallr, m., stejl fjældaføtsats (aføtsats ved en afgrund), f-a góð, fjældsiders guder, jætter, pdr 1.

flugstígr, m., stejl sti, vej (med en afgrund til begge sider), om Bivrost, Hhund II 49.

flugstraumr, m., ‘afgrunds-ström’, ström der falder ned i en afgrund, höjt vandfald, Gretis 44.

flugstyggr, adj., flugtsky, uforfærdet, Arn 5, 6, Hjr 3, 19, Pl 16, Sigv 12, 3.

flugstorir, m., ‘som fører flyven, bevirker stærk flyven’, fleins f., som sætter spydet i en kraftig bevægelse, kriger, Sturl 5, 2.

flugsvinn, f., (egl. fem. af adj. flugsvinnr), ‘flyvekyndig’ el. ‘flyvestærk’, navn på en pil, pul IV o 2.

flugtrauðr, adj., uvillig til flugt, uforfærdet, (jfr flugartrauðr), porm 1, 15, Hhund I 35, Hæng VII 6.

flugvarr, adj., som undgår flugt, uforfærdet, Eyr Lv 6, pSíð 3.

flugværrir, m., ‘flugt-forminsker’, som selv ikke flygter, uforfærdet kriger, Hjr 3, 1.

flúr, n., blomst, blad (sent lâneord, snarest fra eng. = lat. flos), listug f. Gd 8, f-in renna Gdβ 42; når f. anføres blandt såðsheiti pul IV ddd 2, betyder det vist ‘hvede’ (hvædekorn).

flyðra, f., flynder, pul IV x 2.

flykkjask, (-disk), flokkes, samle sig i skare(r), rekkar f. Eviðs 2, f-ðusk þeir Atli Am 42; Rv 29; f. fuglar Merl I 25.

flytja, (flutta, fluttr), 1) flytte, fremføre, f. hlennimenn, færge tyve over, Hárþ 8, f. lof, fremføre et digit, Ht 80, f. tiðir, forrette gudstjæneste, EGils 2, 2, f. messu,

d. s., *Heil* 12. — 2) berette, oss er flutt, *Lil* 60.

flýja, (-ða, -iðr), *flygte*, (jfr floja, former med ý kan ikke kontrolleres ved rim undtagen i part. flýit i et meget ungt vers *Grettis* 5 : nýj.), f. ekki (acc.) *Bjark* 2, flýra elda *Anon* (X) II B 1, f. hyn né malm *Arn* 2, 17, f. reiði *Arn* 3, 4, f. fund *Stúfr* 6; f. af jorðu *Eg* Lv 19, flýði af skipi *pjóðA* 1, 22; herr flýði *Rst* 17, o.s.v. Det er rimeligt, at former med ø bør indsættes alle vegne i den ældre digtning.

flýta, (-tta, -ttr), 1) sætte i hurtig (flydende) bevægelse, *fremskynde* (af fljótr), f. at vigsrum, *fremskynde* vieler, udføre vieler uden nølen, *EGils* 2, 6, f. sinar sveitir, *fremskynde* sine (djævle)skarer, *Lil* 47, verðr flýt (ved rettelse af mitt), skaða (dativ) *Merl* I 36, f. purrum fótum, bevæge fødderne (benene) rask frem tørskoet (om Kristus på soen), *Pét* 16. — 2) vække, *frembringe*, hugsan flýtir lysting *SnE* II 234, f. skrøkmøl *Sturl* 8, 4, fárs vas hann f-andi *Am* 4; jfr *KGisl Nj* II 59.

flýtifengr, m, (adskilt ved linjeskifte), hurtig, rask fangst, f. *Fjolnis*, Odins raske bytte, digterdrikken, digtet, *Eil Sn* 2.

flýtileygr, m, 'hurtig ild', f. hríðtjalds, stormtellets (himlens) hurtigt sig bevægende ild, solen, *Has* 28.

flýtir, m, 1) *fremskynder*, *fremfører*, f. flokka sennu *Nj* 20, f. floðar elds, gavmild mand, *Pl* 42. — 2) som *frembringer*, avler (jfr flýta), f. friðbragða, som befordrer fred, *Pl* 12, fremðar f., som skaffer sig (ved sine gærninger) hæder, *Pl* 16, *Vígl* 16, f. giptu, om gud, *Gml. kan* 1, 3, f. littillætis, yðmyg mand, *Pét* 35, f. skemða, vistnok djævelen, *SNE* II 216. Jfr gló-, her-, morð-, óð-, ógn-.

fléma, (-ða, -ðr), *fordrive*, f. út, fra landet, *Sigv* 10, 2.

Flæmingi, m, *Flamlænder*, i pl. *Hjr* 2, 7; veldi F-ja *Krm* 10; *Qrv* VII 23.

flæmingr, m, sværd, pul IV 17; f. farra trjónu, oksens hoveds sværd, horn, *Yt* 17. Jfr *Aarb* (1869) s. 52, *Arkiv XV*, 121 f. *Bugge Bidrag* 119.

flærð, f, 1) falskhed, *svigfuldhed*, *Ga* 2, teygja fljóð á f-ir, lokke kvinde til falskhed, såd at hun får lejlighed til at vise svigfuldt sind, *Hávm* 102, f-ir reynask *Merl* I 43; *Leið* 39, *Merl* I 39, *Sól* 21 (her også i pl.), *Hsv* 65, *Hálf* VI 3, *Lil* 17, kasta f-um *Katr* 10, f-ar fullr *Lil* 45, f-ar fyldr *GOdds* 2, f-ar aukinn, *svigfuld*, *Has* 39, f-ar fróðr, *Leið* 31; i de sidste eksempler er ordet religiøst; det er det også i følgende: f-ar hnekkr *Gml. kan* 1, 1, f-ar þverrir *Pl* 7, f-ar fellir *Pl* 13, alt om gud og fromme mænd. — 2) ødelæggelse, komla f. at fjørni, ødelægge hjælmen, *Od* 18.

flærðarkunnr, adj, bekendt for sin falskhed, *SnE* II 228.

flærðarstafir, m. pl, = flærð, falskhed,

svigfuldhed, *Sigrdr* 32 (måske her overfor kvinder, i elskovsforhold).

flærðvarr, adj, som tager sig i agt for, undgår falskhed og svig, ørlig, *Pl* 8, *Hsv* 125.

flœðr, f, egl. s. s. flôð, hav, sø, fram at f-i *pjóðA* 4, 18, *Anon* (XII) C 24, á f-i *Hharð* 16. — I kenninger for guld: f-ar eldr *Pl* 42, Fenris f-ar blik, elvens (Váns) glans, *Mdr* 16, f-ar bál *EGils* 2, 16; — for øl: jastar f. *ESk* 12, 3, — for jomfru Maria: f-ar stjarna (oversættelse af stella maris) *ESk* 6, 2. Jfr bál-, ben-, horn-, hyr-

flœja, (-ða, -ðr; om de enkelte former se *Skjspr* 101; jfr flýja), *flygte*, munika f., *Sigrdr* 21, varð f. *Gldr* 8, flœðu *Sindr* 7, né pá f-ðim *Anon* (X) I B 10 a, f. getr *Sigv* 13, 20, floerat eld *SnH* 2, 1, *Grikir* f-ðu *ESk* 6, 52, ulfgæðendr f-ðu *Pl* 47, ek frá jarl f-ðu *Od* 9, léó f-ði *Pl* 23.

flækja, (-ða, -ðr), göre indviklet, bringe i urede, såd at det rigtige resultat forplumres, f. skil. hindre lov og ret pmáhl 9.

fnasa, (-ða, -at), *fnyse*, reið varð Freyja ok f-ðoi *þry* 13; f-i hann vesalstr manna *Korm* Lv 53; for vokalens korihed taler afgjort sidste sted (fnäsi jfr fnosun), medens det første ikke er helt afgørende.

fnauði, m, ussel person, kryster, fárhugaðr f. *Vagn*, f. vas fulltrauðr framreiðar *Anon* (XII) B 2.

fnykr, m, stank, om helvedes stank, *Has* 39.

fnysa, (-ta, -t), *fnyse*, *udspy*, ben f-ti blöði *Gldr* 5.

fnæsa, (-ta, -t), s. s. foregående, eitri fnestak, jeg udspyede edder (om *Fáfnir*), *Fáfn* 18, overført, om Brynhild i hendes oprevne sindsstemning, *Guðr* I 27; endelig bruges samme udtryk om elven Vimur: 'den væltede sine edderkolde bolger frem' pdr 5 (her er vokalen rimbestemt).

fnosun, f, raseri, om de rasende bålflammer (den korte vokal i fnasa forudsættes), við f. slika *Herv* II 6; om troldkvinders færd *Hæng* V 7.

fogl, m (vokalen o ses i *Sigvats* vers), *fugl*, kyrra f-a, skyde fugle ihjæl, *Rþ* 46. 47, klok f-a, *fuglerøster*, *Rþ* 44, f-a mjolk *SnE* II 432, f-s jarmr, om mægeskrig I 94, f-s fjáðar *Hávm* 13 (om glemselfejren), om örñ, f. fróðhugaðr *HHj* 2, om gæs, mærir f-ar *Guðr* I 16, — ástar f-ar, kærligheds fugle, venskabsbud som den ene sender den anden, *Sigv* 13, 27. Jfr ástar-, geir-, kjalar-, pá-, snæ-, úti-, val-.

foglheimr, m, 'fugle-verden', luften, *SnE* I 486 (prosa).

foglhildr, f, 'fugl-Hild', her synonymt med svan-Hildr o: *Svanhild* (v. l. folgurigtil), *Rdr* 6.

fok, n. fygen, føg, pul IV oo 1, f. glóða, gløderegn, *Bergb* 2.

fold, f, 1) jord, land (oprindelig 'slette-land, mark'), pul IV ø 1, jorden i alm., á f-u *Hyndl* 41, *Oddrgr* 4, *Sól* 55, o. s. v.

Eviðs 3, Anon (X) I B 10 b, en forna f. Hym 24, jfr Grott 12, en fjolnýta f. Sigrdr 4; rjóða f., slð ihjæl, Yt 5, Reg 26, f. sígr í mar Vsp 57, f. skal við flóði taka (se flóð) Hávm 137; vald f-ar Hfr Lv 9, (anderledes i Hjelmquist Arkiv XXIV, 155 ff, men næppe rigtigt). Ifølge Alv 10 skal f. egenlig være asernes betegnelse. — 2) om enkelte lande, fost f. Grip 1, es f. verja Harkv 15, rán f-ar Sigv 10, 9, jfr vitt vas f. und fótum Sigv 12, 10, ensk f. Eg Lv 24, f. Horða Sigv 7, 7, — helig f. et øfra, den hellige jord deroppe, himlen, Arn 6, 18. — 3) I kenninger, før kvinder (jfr pul IV yy 2): f. foldu Bbreidþ 3, f. mens pBrún 1, f. flóðhyrs Gunnl Lv 9, f. unnfúrs GSúrs 13, f. alnar strengs EGils 1, 39; f. digulsveita Guth. kort, — for guld: f. linna Isladr 8, — for havet: f. Áta Korm Lv 48, f. skers Sigv 2, 11, f. skerja Eyy Lv 11, f. ólna Has 31, — for hoved: f-ir fjørnis Ht 62, pande, brúna f. Eg Lv 14, — for arm: ifla f. Ótt 2, 16, — for skjold i sammensætn. (adskilt ved tmesis), sverð-f. Gráf 2, — for himmel: éls f. Pl 26, f-ar hóll Hafg 2, f-ar cegir Has 56, — for konge, fyrste: f-ar vorðr Gráf 8, Vell 1, — for slange: f-ar fiskr Ragn I 1, — for sten: f-ar bein Yt 26. — 4) Kristianiafforden, pul IV ccc, og om landet på dennes vestside Yt 36. Jfr ál, blá-, sker-, sky-, svan-, víg-.

fold-Gnó, f, fejl før fald-Gnó, s. d., Eg Aðdr 1.

foldsalr, m, ‘jord-sal’, himmel, gætir f-a, gud, SnE II 232.

foldsili, m, ‘jord-bånd, rem’, slange, ríki f-a, guld, EGils 1, 34.

Foldungar, m, pl, beboerne af Foldin (se fold 4), Anon (XIII) B 16.

foldvegr, m, ‘jord-vej’, jorden som vej, f. dunði (under Odins ridt) Bdr 3.

foldvigg, n, ‘jord-hest’, Ræfils f., sekongens lands (soens) hest, skib, ESk 11, 10.

foldværingi, m, Eg Lv 17 bör rimeligtvis skrives i to ord, sammenhængen er tørvigt meget dunkel og opfattelsen usikker; mulig skal foldar fjtoværingi forbindes i betydningen ‘slange’, hvis fold er ‘guld’.

foldvorðr, m, ‘lands-forsvarer’, fyrste, Mark 1, 32.

foldyn Vell 27 er uriktig v. l. for hloðyn.

folghildr urigtigt for foglhildr, s. d.

foli, m, ung hest (midt imellem føl og tæmmet brugbar hest), tvævet, f. Herv VI 2.

folk, n, hvilken betydning i ordet er ældst er det vanskeligt at afgøre, om udviklingen er gået fra det mere almindelige ‘folk, mennesker (medlemmer af et samfund)’ til det snævrere ‘krigerskare’, eller omvendt; almindeligtvis antages det sidste; der er endel, der taler derfor. — 1) krigerskare, kæmpende mænd, f-s oddviti HHj 10, f-s jaðarr Hhund II 42, fyrstr í f-i Hhund I 53, fimitán f. ‘Hhund I 50, vegit f. Eirm 1,

fylkt f. PjóðA 4, 3, brynjat f. Sigv 12, 10, ramlig f. Arn 5, 15, qndvert f. pSær 2, 3, f. falla Ht 10, skjóta í f. Vsp 24; også denne betydning er vist den, der foreligger i: fleinn veðr í f-i, mellem de kæmpende, Hávm 150, f-um grimmr, grum blandt de kæmpende, i kampen, Hyndl 25; vaða í f. Darr 4, Harkv 20, koma í f. Hávm 158, stíga í f. Grott 13, ganga í f. Óhelg 2, ganga framm í f-i Jóms 25, hætta í f. PjóðA 1, 19, í f-i Giz sv 1; det er klart, at på flere af disse steder nærmer f. sig til betydning 2) ‘kamp’; det findes da også blandt kampanavne pul IV k 1, og samme betydning er klar Yt 11: hafa eykja greidi í f., til kamp, f-s or old Sigv 12, 19; fremdeles foreligger denne betydning i kenninger som f-a Sága, valkyrje, Hrafn 2, f-a tungl, sværd, pHjalt 1, f-s svell d. s. ESk 7, 5. Til f. = krigerskare hører følgende kenninger: f-a fellir ESk 11, 8, f-a treystir Mark 1, 24, Ht 34, f-a herðir Ht 37 (her kunde dog f. betyde ‘kamp’), f-s valdi pTref 1 (også her kunde f. betyde ‘kamp’). — 3) mænd i almindelighed, befolkning, samfund, pul IV j 5, ráða f-i Sigsk 18, (styre en gård med dens besætning) EGils 3, 4, fara með f-um Gri 48, flest f. Sigv 3, 19, lands f. Arn 2, 5, stýra f-um, de til Balders bålfaerd dragende gudeskarer, Húsdr 7, fritt f. Gd 24, frægðar f. Sturl 4, 31, hryggðar f. Sturl 3, 6, engst f. Ótt 3, 5, Mœra f., Mörerne, Vell 22; — fróns leggjar f., klippens mænd, jætter, Húsdr 5. — 4) sværd (eller del af sværd), pul IV l 10, (jfr Falk, Waff 49), f. í dreyra Merl II 66, stínn f. Ht 60. Jfr hryggðar-, karl-, land(s)-svik.

folk-Baldr, m, ‘kampens Balder’, krigers, Ott 1, 6, Nkt 30.

folkbeitir, m, v. l. til folkhneitir (rigtigere), ‘sværdets svinger’, Porm 1, 13.

folkbráðr, adj, ivrig i eller til kamp, HSr 2, 2.

folkdjærfr, adj, ‘kamp-djærv’, tapper, Hhund I 30, Reg 14.

folkdrött, f, folkeskare, mængde, fjołhołduð f., jætterne, Hym 35.

folkeflandi, m, enten ‘folke-styrkende’, som går krigeren eller befolkningen kraftig, eller ‘kampforstærker’, som kæmper tappert, om Hakon jarl, Vell 25.

folkfigrr, m, i kenningen fjors folkhneitir, for folk-fjors hneitir, ‘kamp-træ’, krigers, hneitir, som overgår andre, Porm 1, 13.

folkglæðr, adj, kamp-munter eller glad mod sine mænd, Ht 69.

folkhagi, m, ‘som styrer krigerskaren eller kamp på kynlig måde’, udmærket krigerafører, Hfl 14.

folkhamla, f, ‘kamp-stang’, sværd, f-u viðr, krigers, Ht 24.

folkharðr, adj, ‘kamp-kraftig’, Hókr 5.

folkherðir, m, ‘kamp-forstærker’, krigers, v. l. til friðskerðir, s. d., Bolv 1.

folkheitir, *m*, *i kenningen folk-fjors hneitir se folkfjorr, porm I, 13.*
folkhoð *se folkroð.*
folkhvøtuðr, *m*, *som øgger krigerne, eller den som fremskynder kampen, Gísl I, 18.*
folkland, *n*, *= fylki, 'folke-land', fylke, Vell 22, Hálf's IX 4.*
folkleikr, *m*, *Vell 37, vistnok urigtigt for faldleikr, s. d.*
folkliðandi, *m*, *som rejser blandt folk, gennem lande, vandrer, framm vísa skop í um, Fájn 41 (jfr marlídendri i prosa).*
folkmeiðr, *m*, *'kamp-træ', krigar, Edáð 7, Ísldr 4, Nkt 15.*
folkmýgir, *m*, *'folke-kuer', tyran, om Erik blódeksse, Eg Lv 19.*
folknaðra, *f*, *'kamp-slange', spyd, Hæng IV 2.*
folknórungar, *m. pl*, *krigere (se nörungar), Hróðm 1.*
folkorrosta, *f*, *folke-kamp, hovedkamp, hvor det er folket, der deltager, Sigv 11, 9. 12, 22, Krm 28.*
folkprúðr, *adj*, *kamp-modig, Ólhv 2, 2.*
folkprýðandi, *m*, *som sætter mod i folk eller som danner, udvikler folk (snarest dette), om hövdingen Hrafn Sveinbjörnsson GSvert 1.*
folkakr, *adj*, *kamp-djærv, Glámr Lv, PTref 2, pStf 2, 2, Sturl 5, 14.*
folkreifr, *adj*, *kamp-munter, Hjr 3, 10.*
folkrek, *m*, *folkehøvding (af -rek, som i Alrek, Eirekr, og jfr landrek), Sigv 2, 12.*
folkroð, *n*, *således for folkroð (til hrjóða), 'kamp-ødelæggelse', mandefald, (folk er iøvrigt her tvetydig), fellu frægri) fyrðar í f-i Orv VII 6. 24; at 'folk rópi' Brot 9 bør vist opfattes som folkraði, s. d.*
folkrunnr, *m*, *'kamptræ', krigar, GSúrs 7.*
folkraði, *n*, *'folke-herredømme', herredømme over folk, geta sonu at f., avle sønner for (senere) at overtage styrelsen af riget, Brot 9; ordet skrives folc rópi, og kunde opfattes som fólk(h)roð s. d., men betydningen 'kamp' passer ikke godt i sammenhængen.*
folk-Rognir, *m*, *'kamp-Odin', krigar, Pfragr 6.*
folk-Rón, *f*, *'kamp-Ran, kampgudinde', valkyrje, kamp, f-ar runnr, krigar, Pjsk 1, 1.*
folkskár, *adj*, *krigersk, egl. 'som farer frem med krigshær', (= herskár), fjandi enn f-i, om Fáfnir, Fájn 37.*
folkskíð, *n*, *'kamp-ski', sværd, f-s Freyr, krigar, Vell 13.*
folkskúr, *f*, *(ordet adskilt ved tmesis) 'sværdbyge', kamp, Ht 62.*
folksnarr, *adj*, *kamp-rask, Arn 6, 15.*
folkstafn, *m*, *'sværd-stavn', skjold, f-s Freyr, krigar, Pkolb 3, 12.*
folkstafr, *m*, *'kamp-stav', krigar, mand, om Merlin, Merl I 62.*
folkstari, *m*, *'kamp-stær', ravn, feitir f-a, krigar, PjóðA 3, 10, føðir f-a, d. s.,*

psvart, vinna fall (o: fang?) f-a (dativ), til bedste for ravnen, Iv 22.
folksterkr, *adj*, *kampstærk, ESk 6, 26.*
folkstjóri, *m*, *kampsakrens styrer, kun i prosa, SnE I 454, jfr folkstýrir.*
folkstríðir, *m*, *befolkningens fjende, bekæmper, hadefuld udtryk om Harald græfled, Eyv Lv 8.*
folkstuðill, *m*, *'kampsakrens (eller jolsets?) støtte', anfører, fyrste, TorfE 2.*
folkstyggr, *adj*, *'kampsky', urigtig v. l. Hjr 3, 19.*
folkstýrir, *m*, *krigerskarens styrer, hærfører, fyrste, Edáð 3; jfr folkstjóri.*
folksveimuðr, *m*, *'som farer ud til kamp', eller — mdske rettere — 'som farer (tappert) om i kamp(tummel)en', krigar, Ott 3, 1.*
folksvell, *n*, *'kamp-is', sværd (adskilt ved tmesis, men der skal vist læses folks), ESk 7, 5.*
folk-Sýr, *f*, *'kamp-Freyja', valkyrje, kamp, kamps hlið, skjold, dettes skerdendr, krigere, Steinarr 2.*
folktjald, *n*, *'kamp-tælt', skjold, rjóða f. blóði ESk 4, 1, rjúfa f. Ód 18.*
folkvaldi, *m*, *'folke-behersker', f. góða, som styrer góða folk, gudeskaren, Frey, Skí 3; jfr folkvaldr og folks valdi.*
folkvaldr, *m*, *'kampsakrens styrer', Olaf d. hellige, ESk 6, 14.*
Folkvangr, *m*, *Freyjas bolig, egl. 'kamp-vang', GrI 14. Hos Snorre i pl.*
folkváp, *n*, *'kamp-våben', Mark 1, 20; således kaldes, ifølge Gulatingssloven § 309, bredøkse, sværd, spyd og skjold; anførte sted tænkes nærmest på sværd og spyd.*
folkveggr, *m*, *'kamp-væg', skjold, f-s drifa-hregg, kamp, Sigv 1, 10.*
folkverjandi, *m*, *'folke-forsvarer', Møra f., som beskytter Mørernes folk, norsk fyrste (Hakon jarl), Vell 22.*
folkvitr, *f*, *'kamp-vætte', valkyrje, Fájn 43.*
folkvig, *n*, *er flertydig, i fræg vóru f., Hyndl 14, betyder f. åbenbart det samme som folkorrosta, hovedkamp (mellem store fylkede hære); denne betydning passer ikke Vsp 21: f. fyrst í heimi, om Guldveigs drab, her må ordet betyde 'drab, der angår, vedrører, har betydning for to folk eller skarer', o: aser og vaner; Vsp 24: pat vas enn f., fyrst í heimi, synes det at betyde omtrent det samme (jfr enn), men synes dog brugt om kampsammenstødet mellem aser og vaner.*
folkvondr, *m*, *'kamp-vånd', spyd, f-ar dómr, kamp (jfr felli-Guðr), VGl 2.*
folkvorðr, *m*, *'folkets beskytter', fyrste, Guðr II 6, Gísl 1, 10, Sturl 4, 2, ESk 12, 2 (v. l. foldvorðr).*
folkpeysandi, *m*, *som fører krigereskaren rask, stormende, fremad, Hskv 2, 4.*
folkþorinn, *adj*, *kampdjærv, f. fylkir þorff 1.*
Folskn, *f*, *Fosenøen ved Trondhjemsfjordens munding, pul IV bbb 4.*

forað, *n*, 1) egl. ‘et utilgængeligt sted eller et sted, hvorudaf man ikke kan slippe igen (jfr Kock, Arkiv XIV, 262 f.)’, farligt sted, fare, alt es feigs f., alt er livsfare for den, der er dødsens, *Fáfn 11*, bars f. þykkir *Gróg 15*; svá hátt f., o: så truende en fare, *Fj 40*; om en farlig genstand *Fj 9. 11* (jfr de genslante, som hos Hel kaldes f., tjæld, og fallanda f. *SnE II 494*). — 2) skadeligt uhyre, jættekvinde, *Hæng V 2*, *pul IV c 2*.

foraðstunga, *f*, skadelig, farlig, tunge, *Blakkr 2. 2*.

foraðsvandi, *m*, farlig vanskelighed, *GSvert 6* (v. l. farar vandi).

forbergis, *adv*, ned ad klippe, fjæld, *Hund I 42*.

forbrennir, *m*, dværgenes navn på ilden (vel egl. ‘den som brænder til fjordær’), *Alv 26*, *pul IV pp 3*.

forda, (-aða, -aðr), egl. ‘bringe bort, i sikkerhed’, 1) *bjærga*, redde, f. *fjorvi Arn 2, 6*, *Hár 12*, f. sér *Hym 12*, *Anon (XIII) B 17*, f. snoru hjarta *pjóðA 3, 17*; den oprindelige betydning træder frem i f. daudā sinum, *fjærne sin død*, undgå sin død, *Ingv 2, 4*, f. *Hogna*, frelse *H.*, *Am 61*, f. *Dónum Hallv 7*, f. e-n grandi *Likh 39*. — 2) medium, f-ask, undgå, med acc, f. fjandar *Hund II 32*, f. fund e-s *Grett 2, 7*, f. for (indsat) *Am 29* (jfr *Arkiv XI, 107 ff*), f. sloekniord, *porm 2, 19*, f. sekðar-ord, undgå straf, *Has 33*, f. flærð *Leið 39*, f. fjandann *Lil 44*, f. pínu *Lil 96*, f. fornhaldir skop, søge at undgå gamle tiders (hedenske) sædvaner, *Hfr Lv 19*, f. vætr *Korm Lv 62*; med dativ, f. oroi *Mv I 8*. — 3) enkeltstående er forða fingrum, bevæge sine fingre (for at få fat i spydsnoren), *Am 44*.

forðum, *adv*, (vel egl. dativ af et f. forð, fortid, fjærnhed), *fordum*, i gamle dage, pås f. mik foedda høfðu *Vsp 2*, *Yt 35*, *Mhv 11*; tidligere, før (i ens eget liv), *Eg Lv 14. 21. 45*, *Korm Lv 62*, *Ólhelg 7*, *porm 2, 17*, *Steigþ. VG 7*, *Sigv 2, 13. 7, 8. 13, 21*, *Hávm 47*, som v. l. *Gráf 8*.

fordæða, *f*, egl. ‘forgørerske’ (af døð), heks, þú est f. *Lok 32*, vammafull f. *Sigrdr 26*, kveðk f-u gerðu sverð slætt, *Korm Lv 50*, f. fljóða, heks blandt kvinder, om Hild, *Rdr 11*.

forflótti, *adj*, flygtende, tagende flugten for en, vera f. *Merl II 17*.

forgarðr, *m*, gærde, vold (s. s. garðr, omgivende vold; for betegner kun, at der indenfor er noget, hus eller hal), både i sing. og pl. *Fj 1. 3*.

forhraustr, *adj*, meget tapper, *Arn 6, 4*.

forkr, *m*, stage, tyk stok, s. s. járnstafr, *Anon (X) II B 8*; *Mey 43*.

forkunnigr, *adj*, i forvejen kendt med, anende, hvors er hann (ravnen) f. *Hæng VII 1*.

forkunrr, *f*, lyst, længsel, f-ar sýn, syn af det man har længtes efter, *Fj 48*.

forljótr, *adj*, overmåde hæstig, flagd et f-a *Torgerd Hølgesbrud*, *pGist 10*, i

superl. f-astr flokkr, om den oprørske skare mod biskop Guðmund, *Gd 41*.

forlög, *n. pl*, skæbne, fylgia f-um, böje sig for skæbnen, få sin skæbne, *Krm 24*, halda f-um e-s, dele ens skæbne, *Háljs IX 7*; som v. l. *Hsv 69*.

form, *n*, form, f. háttar, versemålets form, *Mey 17*, slétt f. *Gd 43*, dyrt f. *Gd 69*, siðanna f., art, væsen, *Gd 67*.

forma, (-aða, -aðr), forme, danne, f. mál, lægge sin tale, *Lil 15*, f. verk *Mgr 40*, f. hagliga kolfi, indrette, sigte med, *Ormsp IV 5*.

formær, *m*, første mand, ægtemand, *Vitn 13*; formand, leder, *Gd 54*.

forman, *f*, indretning, ordning, *Gdþ 69*.

formannligr, *adj*, v. l. til formmøligr, *Hsv 14*, ‘som ligner en styrer, leder’.

Forminterra, *f*, ø i Middelhavet, *Hskv 1*.

formælandi, *m*, fortaler, forsvarer, eiga fáa f-endr *Hávm 25. 62*.

forn, *adj*, 1) gammel, o: som tilhører, angår, en længst forsvunden tid, hvis alder går op til urtiden (og som endnu kan eksistere), f. spjoll, om de ældste tider, *Vsp 1*, *Hund I 36*, f-ar rúnar, *Vsp 60*, f-ir stafir *Vafþr 1. 55*, *Alv 35*, f. rök *Lok 25*, f-ar sögur, om oldtidsbegivenheder, *Oddrgr 1*, *Grott 18*, f. frœði *Hl 1 a*, jfr es fátt f-ara *Hamð 2*, f. ok klók frœði *Lil 4*, f. minni *Mhv 8*, — om jorden: en f-a fold *Hym 24*, en f-a mold *Merl 1 61*, f. beðr *Stíflusunds Yt 34*, f-ar brautir *Sigv 3, 15*; om havet: f-ar slóðir *Mark 4, 1*, f-t Sauðungs sund *Sigv 1, 15*; om gamle træer: f. pollr *Hausl 3*, f. meiðr *pþyn*, falls er vón at f-utré *Mhv 23*, — om jætter, hvis alder forestilles meget höj, f. jotunn *Hym 13*, flotnar f-s *Litar Rdr 18*, — om djævelen: enn f-i fjandi *Lil 39*, — om forfædre: f. niðjar *Hyndl 11*, — om hvad der hører guderne til, f. grind *Grí 22*, f-ar toptir *Grí 11*, om gamle tale-måder: f. móð *Sigv 7, 7*, f. ord *Mhv 1*, — om et gammelt digt: f-t kvæði *Merl 1 62*. — 2) om genstande og ting, der er begyndt at vældes, men hvis alder dog ikke er synderlig stor (i forhold til urtiden), om huse: f. timbr *Akv 42*, f. fótleggr veggjar (om jættehus) *pdr 18*, — om våben: f. vópn *Eyw 1*, f. serkr *Liðs 2*, f. mjöðr *Skí 37*, *Lok 53*, f. moorr *Bjhit 2, 11*, f. huðskór *Hár 35*, f. falda *Korm Lv 60*, — om mænd: f-ir (v. l. bornir) rekkar *Hár 2. Jfr hund-, sið-*.

fornbaugr, *m*, gammel ring, *Ásgr.*

Fornbogi, *v. l.* til dværgenavnet Hornbori, *Vsp 13*.

forgorr, *adj*, dannet i gammel tid (urtiden), om digterdrikken, *Steinp.*

fornhaldinn, *adj*, overholdt, iagtaget i gammel tid, fra gammel tid af, f-in skop *Hfr Lv 10*.

Forni, *m*, en Islænder i det 10.—11. árh. (Tinforni), sjóðr F-a, *Fornes pengepung*, *Oddr 1*.

fornjósn, *f*, udspejden i forvejen, seen sig for, f-ar augu, øjne, hvormed man

nöje undersøger, iagttager (især før kamp), Sigrdr 27.

Fornjótr, *m, navn på en jætte, pul IV b 3, ellers især som vindens (vindenenes) fader: F-s synir Sveinn 2 (jfr SnE I 330), ildenens fader Yt 29. — Þadr 1 findes ordet som urigtig v. l. Navnets betydning er meget omtvistet; det synes snarest sammensat af for (negat.) og njótr, ‘som ødelægger nydelse, bohave, ejendom’ (?), der passer både på vinden og ilden. Jfr Kock IF X, 103 f., Hellquist Arkiv XIX, 134 ff.*

fornmøligr, *adj, som snakker meget om gamle ting, Hsv 14 (jfr formannligr).*

forntraddr, *adj, fra urtiden af betrædt, f. mór þjóðA 4, 7.*

fornyrði, *n. pl, gammeldags udtryk (især om de gamle kenninger), Lil 98.*

Fornqlvir, *m, Odins-navn, pul IV jj 2; v. l. er -olfr, men versemålet viser, at dette er urigtigt.*

forrāð, *n, råden for, ledelse, styrelse (jfr hafa ráð fyrir e-m), f. fyrða Oddr 2, at f-i, som anførere, Qrv IX 9.*

forræði, *n, s. s. foregående, f. manna Pét 32.*

fors, *m, vandfald, pul IV u 3, falla f-ar Vsp 59, vesa (blive) fróðr und f-um Jóms 2 (jfr nyere Gulatingsl. k. 1), falla f-um Orv IX 57, Lil 54, fara f., springe op ad et vandfald, Reg 2; — om de vandstråler som Yggdrasil overværes med, Vsp 27; — om tårer jfr SnE II 500, — om den stejle, høje, bristende bølle, brattr f. Ott 2, 14, — horna f., øl, mjöd, Odins horna f., digter-drikken, Steinþ, f-ar stalla vinar (Odins) Eg Ber; — om Jordans ström Sigv 12, 28. — Som stedsnavn at F-i Nkt 65. Jfr hyr.*

Forseti, *m, Balders sön og efterfølger Grí 15, pul IV g; — som høgenavn, pul IV ss 2.*

forsgangr, *m, stærk ström (som et vandfalls), Mv III 7.*

forsimi, *m, blandt øksenavne, pul IV ö 2 (jfr simi, simir).*

forsjáll, *adj, forsigtig, tænksom, Hsv 82.*

forskop, *n. pl, vanskæbne, ulykke, biðja e-m f-a, ønske en alt ondt, Hhund II 34.*

forsnjallr, *adj, meget modig, Vell 12,*

Hl 25 a, Sigv St 1, Sgrlp.

forspell, *n, tab, f. vera, tab af ægte-mænd, Guðr I 4.*

forstjóri, *m, leder, hövding, Gd 67.*

forsogn, *f, meddelelse (diktat, jfr segja fyrir), at f. þinni, EGils 2, 17. Jfr fyrir-sogn.*

fortala, *(-da, -dr), fremsige for, Bós 2, (rett. telja fyrir).*

Forve, *m, blandt dværgenavne, pul IV ii 5; måske skal navnet skrives Forvé(i), ‘tempelødelægger’?), eller ‘beboer af forvē, vanhelligt sted’.*

forverk, *n, arbejde, især det der ud-føres for en anden, Fenju f., guld, Bjark 4.*

forvist, *f, styrelse, besiddelse, f. 50*

marka, 50 mark, som er i (min) besid-delse, pløft 2, 1. Jfr følgende.

forvista, *forysta, f, ledelse, styrelse, fallinn til góðrar f-u GSvert 5, góð f. Þják 1, 2.*

forvitinn, *adj, nysgærrig, videbegærlig, fás f. Gautr II 5.*

forvitni, *f, nysgærrighed, videbegærlig-hed, Lil 60, f. á fornrum stofum, begær-lighed efter at lære at kende oldtids kundskaber, Vafþr 1; at f. foður Heiðr 19. 20, i gåden om bølgerne (jfr v. l. til v. 18), er uklart, medmindre f. ligefrem betyder: begærighed, ønske.*

forynja, *f, uhyre, trold, Hæng V 7 v. l.*

forysta se forvista.

fox, *n, svig, f. es í øxi, der er svig i øksen, den er af dårligt stof, Skall 3, bert f. EGils 1, 36. Jfr Björkman, Nord. stud. 168 f.*

Foxerni, *n, Fuxerna i Vester-Götland, Eldj 2.*

fóa, *f, ræv, Merl I 39 (ved rettelse) pul IV øæ; jfr fúa.*

fóðr, *n, foder, føde, fóðr ok fong, føde og midler, EGils 1, 30, fenris f., ulvens føde, blod, Isldr 7.*

fólska, *f, tåbelighed, dumme løjer, føera framme stóra f-u, om spillemaends kunster, Máni 3.*

fórn, *f, 1) hvad der bringes især som gave, gave, senda f-ir Am 5. — 2) offer (i religiøs mening), blot né f-ir Hsv 118, brennar f-ir Gd 53, førdar f-ir Lil 40, hreinust f., det hellige måltid, Gd 62; lífs f., Kristus (som offeret på korset), Líkn 37.*

fórnarhald, *n, udførelse af ofring, SnE II 246.*

fóstbróðir, *m, fosterbroder, Qrv IX 62, Hjálmp IV 11.*

fóstr, *n, opføstring, Qrv IX 2, Rst 2; et fosterbarn (person som opfødes hos en anden), Fróða f., Fenja og Menja (jfr fóstsáð), ESk 11, 3.*

1. **fóstra**, *f, 1) fostermoder, Guðr I 12, Mey 34. — 2) fosterdatter, Gríp 29. 31. 39, Orv IX 69. — 3) i kælende-ironisk tiltale, Hæng V 8.*

2. **fóstra**, *(-áða, -áðr), nære, føde, f. brjóst e-m Heilv 4.*

fóstri, *m, 1) fosterfader, Helr 11, Nj 11, Herv I 3, f. ondургоðs, om Skades fader, Tjasse, Hausl 7. — 2) fostersøn, f. Aðal-steins, kong Hakon, Sigv 11, 4, Isldr 13. Jfr einka-*

fóstrigrð, *f, fosterjord, hvor en er opfødt, Ód 4.*

fóstrland, *n, fosterjord, fædreland, Hharð 15, i pl. Pl 55; urigtigt for folklond Hálfs IX 4; om himmerig Likn 33.*

fóstrman, *n, trælle og tærner, som er opvoksede sammen med en, hvis ejendom de er, Sigsk 70.*

fóstrsáð, *n, ‘fostersæd’ (adskilt ved tme-sis), kun i Fróða f., Frodes fosterbörns*

(*Fenjas og Menjas*) sæd (*mel*), guld, ESk 11, 3.

fótahlutr, m, ‘ben-det’, d. v. s. underkrop med benene, f. fell aptr i stað (*modsat hofuð ok hendlr*) Sigsk 23.

fótgulr, adj, ‘fod-gul’, med gule fødder, f. fogl, örnen, Krm 2.

fóthrumr, adj, ‘svagbenet’, med dårlige ben, Ogm 1.

fótaug, f, fodbad, Hhund II 39.

fótlegr, m, læg, ben, f. fletbjarnar veggjar, husets vægs ben, söjle, pdr 18.

fótr, m, (-ar, pl. fóetr), ben, fod, Vafpr 33, Rdr 4, Sigv 3, 3, f. veitir føeti Hamð 13, hræra fót Brot 13, scera fót at geira móti Ans 3, eiga f-um fjor at launa Sigv 1, 2, hoggva fót af e-m Eg Lv 32; drepa føeti, støde an med joden, Reg 24 (et dårligt varsel), ljósta føeti, d. s., Sigv 3, 11 (her ‘traede dybt i morads’), missa f-a GSárs 31; falla at f-um e-s, falde ved ens fødder, Hálfs VII 7; und f-um manna, nedenfor dem, der befinder sig höjere, Sigv 12, 10, føetr fald-Gerðar, om de fremstikkende fødder, Korm Lv 1; hverr f. genginn til heljar, omtr. ‘hver mand’, pjóðA 3, 15; kominn af f-um, ikke mere i stand til at gå, HolmgB 14; Hrungnis f-a stallr, skjold, Korm Lv 14, — f. axlar, arm, Gretts 54; — bragar føetr er en dristig betegnelse for digtingens kunst, hröðr brattstiginn bragar f-um, digt som er vanskeligt at udfærdige, Eg Arbj 14; — om hestens ben, Hávm 89, Ghv 16, — om örnenens ben, Sigv 7, 1. Jfr bergi-, harð-, tré-, ver-, þyri-.

fótpor, n, fodpor, Pét 47.

fóttroða, (fóttroð, -troðinn), træde under fødder, træde på med foden, f. flein sinn rangan Hæng II 8.

fotverkr, m, fodværk (*podagra*), Yt 36.

frakka, f, spyd (egl. vel ‘frankisk spyd’), pul IV n, fleygjandi f-na (rettelse for frægjan), krigar, Hfr 1, 4, dýja f-ur Rp 35.

Frakkar, m, pl, Franker, Vell 28, Ill 1, 3, Iv 4, Heil 10.

Frankland, n, Frankland, Mark 1, 26.

fram se framn.

frama, (-ða, -ðr), fremme, hædre, láta e-n f-ask hringum Sigv 11, 16.

framabragð, n, berömmelig gærning, porm Ol 1, 2.

framan, adv, forfra, fra begyndelsen af, dag þann f., hele dagen fra dens begyndelse, Hym 7; — foran, of brjóst f., foran på brystet, Bdr 3.

Framarr, m, sagnperson, Hæng VI 5.

framaverk, n, berömmelig gærning, Likn 20.

framburðr, m, fremsigelse, især af et vidnesbyrd, fylla f-ð, bekräfte ens vidnesbyrd, Vítm 21.

framgenginn, adj, død (egl. ‘gået ud af verden’, jfr senisl. åd gänga fram, gå ud af huset eller ad udgangen til), Hfr 3, 25, Herv I 3, Skí 12, Vsp 39.

framgengr, adj, som kan komme frem, blive til virkelighed, varð f-t Yt 1.

framgjarn, adj, som vil frem, fremlysten, GOdds 8.

frami, m, egl. befjordring fremad, hjælp til at komme frem (videre), hæder, ære, berömmelse, (jfr fremð), veita fatækum f-a, hjælpe fattige frem, Sól 70, mæla orðum í f-a sinn, for at befjordre, fremme sin sag, sit ønske, sig til nytte, Hávm 104, gala olfum f-a, synge trivsel i alferne, Hávm 160, freista síns f-a, forsøge hvad der kan fremme, ophjælpe, en, forsøge sin dygtighed, Hávm 2, Vafbr 11 o. s. v., kosta f-a, d. s., Hálfs IX 4, kunna fått minna f-a (her pl.), forstå sig kun lidt på, hvad der kan befjordre mig frem, være mig til hæder og glæde, Korm Lv 60, gram skotnar f-a Ht 44; i de to sidste eksempler kunde ordet godt gengives ved ‘berömmelse’; lignende gælder de følgende: f-a gør Jór 4, til f-a (v. l. farar) beira Hjl 7, telja f-a e-s ESk 12, 2, f. qðlings Merl II 27, bat es oss f. Ht 67, f. veitisk bér Valg 5, f-a grœðir Ht 81; — tapperhed, Hálfs f. Hálfs IX 6; — brullaups f., bryllupets hæder eller den fremgang, der består i brylluppet, (jfr bceta ráð sitt, gifte sig), Mhkv 18, f-a gipta Heilv 13; — ofte med substantiver for at betegne deres indhold som berömmeligt, fortrinligt, f-a dáðir Hálfs IX 18, f-a verk Leið 20, f-a bragð pormOl 1, 2, måske rigtigere som ét ord (jfr ovf.).

framjð se fremja.

framkeyrir, m, ‘fremdriver’, som kaster noget frem, ud, f. brodda, kriger, Hjálmp V.

framkló, f, den forreste klo eller klo som står frem, om örnenes klor, Ht 56.

framkvæmðr, adj, fremkommen, udgået, f. af mínum munni Likn 6.

framla, adv, i en fortrinlig grad, lifa f., berömmelig, Ht 4, gefa f., give rigelig, gavmildt Ht 24, stóða bœn f., støtte dygtig ens böñ, hjælpe godt til dens opfyldeelse, ESk 6, 71, pjóð drífr f., i et stort antal, Sturl 3, 4. Jfr framliga. Jfr raun-

framliga, adv, s. s. foregående, fljúga f., flyve kraftig, intensivt, om spyd ESk 3, 2, neyta f., nyde rigelig, Hsv 62, leita sér f. friðar, ivrig, med kraft, Iv 18, bera vópn f. framn, dristig, Herv VI 1, fylgja f-ast, med den største kækhed, Hálfs IX 17. Jfr 6.

framligr, adj, der ser ud til at være fremragende, ypperlig, vinna f-t, udføre bedrifter, Glúmr Lv, f-g hjørva hrið, udmærket kamp, Gunnl Lv 13, f-t gengi, udmærket følge, Ód 21.

framlundaðr, adj, hvis sind vil frem, som stræber fremad, höjt, f-uð föstra Heimis, om Brynhild, Gríp 39, om Tord Folessón, Sigv 12, 7; Vígl 10. Jfr det følg.

framlyndr, adj, s. s. foregående, f. joftur Gríp 14; Harkv 6, ESk 6, 28, 42, 12, 18, Ht 24, Pl 7, Nkt 5.

framn, fram, adv (formen med mm er den i ældre tid almindelige og kan konstatieres mange steder som Eg Lv 33,

HolmgB 2. 10, *Húsdr* 11, *Sigv* 11, 3. 12, 8. 11, *Refr* 4, 5, *Arn* 6, 10, *GSvert* 3, *Skáldh* 4 o.s.v., hvorimod fram kun kan konstateres *Hfl* 4. 20, jfr *KGisl* *Udvalg XVII*, fremad, videre, 1) om en ren bevægelse, ganga f. *Hávm* 1, *Hym* 8. 13, *Guðr* I 2, *Hl* 28 a, *Jóms* 25, *Sigv* 12, 8, ganga f-ar *Rv* 13, *Anon* (XII) B 12. sekja f. *Hfl* 4, *Helg* Öl, ganga f. fyr híifar *Jóms* 24, ganga f-arr merkjum *Sindr* 8, ganga feti f-ar *Hávm* 38, *Skí* 40, *Lok* 1, veifa f. *Hym* 36, selja f. *Am* 4, setja f. *Rþ* 32, bera f. pry 24, *Ghv* 6, bera hjarta f. *Krm* 5, skop vísa f., viser, fører, fremad, *Fáfn* 41, bera stengr f. *Mark* 1, 18, bera rond f. *ESk* 6, 53, merki fara f. *Sigv* 12, 11, knýja böðský f-ar, føre kraftig længere frem, *pjóðA* 1, 11, cesask f. *Refr* 4, 5, vaða f. *Arn* 6, 10, falla f. *HolmgB* 10, f. á feldi *HolmgB* 2, vera f. í våpna glammi *pjóðA* 4, 3, búa f., til roningend ud (på havet), koma f. ferð, komme hele vejen, *GSvert* 3, standa f., kort udtryk for: gá frem og stå dér, *SnE* I 36 (tvivlsomt som vers), standa f-ast, stå Forrest, *pjóðA* 1, 7, jfr brautir liggja f. *Hamð* 17, feðask f. af meyju *Lil* 29. — 2) overført: frem, bera hróðr f., fremfore, *Hfl* 20, *Ormr* 4, *Hl* 1 a, telja f., fremsige, *Vsp* 1 (v. l.), op-regne i rækkefølge, *Hyndl* 20; ganga f. í dul, gá videre i sin indbildskhed, blive endnu mere indbildsk, *Hávm* 79, hverfa f., fare frem, bruge en fremgangsmåde, *Sigv* 11, 3, hafa f., handle og udøvere som handling, *Am* 40, koma f., blive til virkelighed, indtræffe, *Vsp* 43, derimod 'dø' (komme til livets ende, jfr framgangen) *Sigsk* 52, bjóða sik f. *Lil* 29, látta boðord f., fremsætte bud, *Lil* 14 (v. l.), halda e-u f., fortsætte med noget, *Grott* 15; mala f-ar, male videre, fortsætte med at male, *Grott* 21. 22; komask af skapadoegr f., komme frem forbi og udenom sin dødsdag, leve længer end skæbnen har bestemt, *Mhk* 23. — 3) om fremtid, forud, séa f. *Vsp* 44 o.s.v., *Hyndl* 44, *Grip* 20. 22, vita f. pry 15, men vita fremr, vide yderligere, mere, *Ragn* V 5, spyr f. í ótt, det spørges langt ind i fremtiden, *Ht* 89. — 4) andre udtryk, f. vas kvælda, det var langt ud på aftenen, *Brot* 12, — med dativ, langs med, f. Hallandi *Halli* 1. — 5) komparativ, höjere, videre, f-ar(r), fremr (jfr foran), heilsa er hverju f-ar, helbredet står over alt, *Hsv* 111, vita fremr *Ragn* se ovf, fremr an svá, yderligere end dette, *Grip* 19, fremr vas þat holfu, det var dobbelt så længe før, *Hamð* 2, hygg at fremr myni, fremdeles, videre, *Lok* 31, fremr segja *Hfl* 7. — 6) superlativ: f-ast, bedst, Forrest (jfr ovf.), kunna f. *Gisl* 1, 29, unna f. *Nik* 1, 3, þykkja f., anses som den ypperste, *Iv* 12, muña f., huske længst tilbage, *Pl* 52, miklu f., som aller ypperst, *SnSt* 1, nøkkvi f., i nogen henseende ypperst, aller ypperst, *Guðr* II 30; fremst: fremst helgra þjóða, Forrest blandt helgener, *Gd* 10. — frammm Korm Lv 31 er rett. for framtit. — jfr um-

frammi, adv, 1) foran, fremme, standa f., stå foran, være stillet (for gud), *Lil* 21. 88, ráða snekkjum f. at skeidum, styre sine skibe frem imod og tæt op til (fjendens) skibe, *Arn* 5, 6, f. eru feigs gotur, den til døden bestemtes veje er fremme (ved målet), ved dødsdagen, *Sól* 36. — 2) i fremtiden, hvern mun f. hefna *Sturl* 5, 18.

Frammes, n, nuværende *Vangsnæs* på sydsiden af *Sogn*, *Frþ* I 4.

framr, adj, 1) som er, er stillet, foran, Forrest, tegmelig eller åndelig; den legemlige betydning findes sjælden, fremstar tennr *Frþ* I 26; ellers er betydningen: dygtig, udmærket, fremragende, om fyrest og krigere, f. gramr *Ott* 1, 6, f. konungr *Ód* 4, f. enn helgi gramr *pjóðA* 2, 3, f. hersir *Edd* 1, es f. gerði *Hyndl* 14, engr vas fremri *Reg* 26, øllum fremri *Guðr* II 3, fremri landrek *Sigv* 12, 21, fremri pengill *Mark* 1, 2, fremri jarl *Pjisk* 1, 1, fremri maðr Aleifi *Hfr* 3, 10, knia fremstr *Arbj* 11, fremstr hoftuðjofurr *Sigv* 10, 6. 9. 11, fremstr konungmanna *Steinn* 3, 17, fremstr med firum *Sigrdr* 36, finna e-n fremstan *Brot* 17, fremstr vas *Skúli* *Ht* 68, om Odin f. val-Gautr *Refr* 2, 3; om jomfru Maria, *EGils* 1, 9, *Leið* 22, — om mænd (krigere), f-ir unndýrs runnar *Hfr* 1, 8, f-t lið *psf* 1, 2, f. herr *psf* 1, 1, f-t kyn *Sigv* 5, 4; f-t líf *Sturl* 2, 3. 4, 10; fremri gipt *Ht* 1, af fremsta mætti *Gd* 27; med gen., gunnar f. *SnE* II 198, sverð-éls f. *orm* 2, 14, snildar f. *Pl* 7. 33, giptu f., om den helligånd, *Heilv* 15; f. i freistni, dygtig, udholdende, *Pl* 1. — 2) i en betydning der nærmere sig 'fræk', (jfr sensl. framur, fremtrædende, ubeskeden), *Ht* 17. — 3) superl. Forrest, tidligst (i tid), vita fremst, vide som det tidligste, ældste, *Vafþr* 34, muna fremst, huske som det ældste, *Vsp* 1. Jfr al-, all-, dāð-, full-, ged-, giptu-, hald-, hjaldr-, hug-, likn-, ó-, raun-, styr-, tý-, víg.

framráðr, adj, fremadstræbende (som ved sine planer og handlinger vil frem), dygtig, djærv, *Harkv* 9, *Sigv* 12, 22, *Anon* (XII) D 3, *Sturl* 4, 1.

framreið, f, riden frem (til angreb), *Anon* (XII) B 2.

framræði, n, dygtige handlinger (jfr framráðr), vinna øll f., *ESk* 11, 8.

framsi, adv, (dannet af fram), ríða f., ride Forrest eller djærvt fremad, *Svarf* 12.

framsótto v.l. for fránleito *Harkv* 2.

framstæfn, m, 1) forstavn, visa f-i í haf, sejle lige ud på havet, *Hally* 2, *pjóðA* 1, 12. — 2) den første del, begyndelsen, f. kvæðis *Hl* 2 a.

framstallr urigtig v. l. for faldstallr *Rv* 6.

framstiklir, m, som kaster frem, uddeler, f. audar, gavmild mand, *Sturl* 5, 14.

framsýnn, adj, fremsynt, forudvidende, f-ir tyrðar *Merl* II 95.

framvíss, adj, fremsynt, som kan se ind i fremtiden, f-ar tvær *Grott* 1. 13, f-ar

dísir, spåkvinder (*af overnaturlig art*), *Bjhit* 2, 22; *Gríp* 21, *Hjálmp* IV 9.
 frata, (-áða, -at), fjaerte, slá en fjært, *Lok* 32.

frá, præp. med dativ 1) fra (*kan både stå foran og efter det styrede ord*), især med verber, der betegner bevægelse, hverfa frá Uppsolum *Yt* 29, f. Niðafjöllum *Vsp* 66, hverfa f. erfingum *pjóðA* 4, 26, absolut *Am* 37, draga e-n f. djofla byggðum *Lil* 63, risa f. moldu *ESk* 6, 4, stíga f. hauðri *sst* 5, f. fóstrijorð *Ód* 4, koma f. rómu *Hák* 15, koma f. morði *Akv* 32, skriða f. landi *Guðr* II 16, taka, kjósa f. búi *HHj* 17, 4, ganga f. naðri *Vsp* 56, ríða vígi f. *Vafþr* 41, bera orð f. vígi, bære melding fra kampen, *Yt* 9, er væsenlig identisk med ‘at fortælle om’, og i overensstemmelse dermed forstås udtryk som segja f., fortælle om, *Vafþr* 42, 43, *Lok* 25, 60, *Harkv* 1, *Mhkv* 25 (sagt es f., hvé), *jfr* saga f. e-m *Mhkv* 9; orð koma f. bragarstóli *ESk* 6, 67, bjóða til lífs f. dauða 85, neyða f. miðjum Njardar, tvinge bort fra (*troen på o. s. v.*), *Hjr* Lv 10, týnask f. trú, tabe (*den rigtige*) tro, *ESk* 6, 40, bíða hoggs f. e-m *Hausl* 17, verðr e-s f. goðum, fra deres side, *Hák* 12, góðs verðr f. pérr *HHj* 34, — ganga f. konungdóm, forlade kongeværdigheden, sin kongelige ægtemand, *Sigsk* 14, svikja sumbli f., snyde en for drikkens, berøve en drikkens ved svig, *Hávm* 110, — kjósa meðr f. mogum, forlæse mødre med sönner, *Fáfn* 12, leysa kind f. konum, *Sigrdr* 9, lét berask f., lod sig føde af, *ESk* 6, 2. — 2) om retningen, út f. Rómi, længere ude fra (*o: end*) Rom, *Mark* 1, 12, skamt f. Lundi, kort stykke bort fra Lund, *Mark* 1, 27. — 3) om herkomst, koma f. goðum *Hyndl* 8, *jfr* v. 26, 33, *Sigrún* f. Sevafjöllum, som stammer fra (*har sit hjem ved*) S., *Hhund* II 25 o. s. v. — 4) bort fra (*om noget, der, stående under noget, løsrides derfra*) stukku stóðr f. lúðri *Grott* 21. — 5) bort fra, vísum vilja f., bort fra min kloge vilje, sjæl (*så at jeg næsten blev afsindig*), *Hávm* 99, — f. því sem fyrrí vas, bort fra, helt anderledes end, hvad der før var, *Sól* 40. — 6) tvivilsamt er det, om f. styrer dativ eller — snarere — genitiv i: f. priðja pdr 2 (*jfr* at e-s). — 7) med præp. í: falla í frá, falde bort, *Grí* 38.

Frádmarr, m, sagnperson, *Hyndl* 18.
 fráliga, adv, rask, hurtigt, *Merl* II 62, *Herv* II 3, *Áns* 3, *Hym* 7 som v. l. (*for framan*).

fránbaugr, m, ‘skinnende ring’, jarðar f., slange, *Pl* 50.
 fránból, n, ‘slangens leje’ (*ból rettelse for hjól*), f-s Freyr, mand, *Anon* (XIII) B 20.
 fráneggr, adj, med skarpe øgge, *Sigv* 11, 1.
 fráneygr, adj, med skarpe, lynende, øjne, f. fylkis niðr *Sigv* 10, 7, f. sveinn *Fáfn* 5. *Jfr* fránleitr.

fráhvítigr, m, ‘skinnende fisk’ (*jfr hvítigr*), f. ritar, sværd, *Grettis* 6.

fránleitr, adj, med skarpe, lynende øjne om slangen, *Húsdr* 5, om valkyrjen *Harkv* 2.

fránlyndr, adj, rask-, kæk-sindet, *Jóms* 25.

1. fránn, m, slange (egl. identisk med følgende adj. ‘den lysende’; *jfr SnE* II 458), f. enn rauði *Merl* II 17, sóknar f., sværd, *Pl* 45, f-s stígr, guld, *Gyð* 3 (*jfr stígverjandi*). *Jfr* fræningr.

2. fránn, adj, 1) grundbetydning er skarp, hvas, f. mækir, skarpt sværd, *Völ* 18, *Fáfn* 1, f. freki halsgerðar *Merl* I 35, f. leggbiti *Hókr* 4, frón lind beit *pmáhl* 13, frón egg *Arn* 5, 9, 6, 1, *ESk* 6, 29, *Gisl* I, 17, — 2) tapper, frón sveit *pjóðA* 3, 11, et f-a fróns dýr, om løven, *Pl* 22. — 3) ordet overføres på ‘lysende, skinnende hvashed’, ‘stærk glans’ (der gör sterk indtryk på synet), og bruges særlig som epitet til slangens flimrende udseende *Vsp* 66, *Húsdr* 6, *Skí* 27, *Gríp* 11, *Fáfn* 26, *Ghv* 17, *Völ* 17, *pjóðA* 4, 18 (om skibets drage); om *Fáfnirs* hjærte, f. fjørseg i *Fáfn* 32; frón merki, strålene mærker, *Arn* 3, 18; — om øjnene lysende, hvasse glans, f-ar sjónir *Guðr* I 14, f. brünsteinn *Ragn* IV 2; brugt om ravnen, f. huginn, kunde det både — og dette snarest — gå på øjnene og på dens skinnende jærbeklædning, *Gisl* I, 19. *Jfr* egg, hauk-, orm.

fránskíð, n, ‘lysende ski’, Vánar f., elvens lysende ski, skib, *Pl* 9.

fránpvengr, m, (-jar), lysende tvinge, rem, lyngva f., lyngens lysende bånd, slange, *Egilss* (XII) 1.

fránqlunn, m, ‘lysende fisk’, synes at måtte betyde ‘slange’, f-s mœrr, slangens land, guld, porm 2, 10; dette er en enestående betegnelse (frán- er sikret ved rimet); mulig er det frán, der som et særligt epitet til slanger skal bevirke, at det hele betyder ‘slange’; merkr tör ikke opfattes som gen. af mœrk i betydning ‘land’, (merkr f. = slange), da gen. heraf altid synes at have lydt markar; iøvrigt er mœrar rettelse af mœri.

frár, adj, hurtig, rask (mulig er grundbetydningen ‘hvas’; frár og fránn forholder sig til hinanden som grár og gránn, fár og fánn), f. stillir *Ht* 60, f. fleinpollr *Ht* 75, f. oddsennu *Ullr* *Lids* 2, f. flestra dáða, rask, behændig til, *Rst* 25. — Som egennavn for en dværg, *Vsp* 13.

Fráriðr, m, navn på Odin (“jra-ridende”), *pul* IV *jf* 2.

frásogn, f, fortælling, føra í f. *Lil* 5.
 fregna, (frá, freginn), 1) spørge, efterforske, absolut *Hávm* 28, 63, *Bjkrep* 2, med acc. pers. f. e-n *Eirm* 8, *Bdr* 8 o. s. v. *Fj* 7 o. s. v. *Gríp* 19, *Akv* 20, med gen. rei, *Steinarr* 2, *Hávm* 109, *Skí* 1. 2; med acc. pers. og gen. rei, f. e-n e-s, *Olbjarn*, *Vsp* 28, *Guðr* II 5, *Yt* 6; — f. at e-u, spørge om noget, også med acc. pers.,

Harkv 22, GSúrs 37, GOdds 1, Hávm 33, Hhund I 32, Guðr II 6; f. eptir e-u, d. s., Hl 4 b. — 2) erfare, høre, få at vide (jfr spyra), med acc., frógum fleira. Hjl 7, frák skærū pjóðA 1, 6, frát hitt Hjr 2, 3, f. bat Edáð 7, Hjr 1, 9, Oddrgr 2, lét f. orð Sigy 11, 7, f. et sanna Bjóit 2, 14 (her bö der uden tvivl læses fregn mannr for fregnar), f. slíkt Vsp 26, f. ógn Am 13, jfr 86, 101, f. skilit Hjr 3, 11, bött sjau fregnir Korm Lv 20, f. benja reyr roðin (rigtigere såk) Glúmr Lv, f. geirhríð gorva pjóðA 1, 6, f. auðskata daudan GrDropl 1, f. sennu slíðrfengligsta Ghv 1, (i de 3 sidste eksemplarer er vesa egl. underforstået), med acc. cum inf. fráat maðr Freys afspring hafa eykja greidi Yt 11, frák seggjum líka vel snarræði pGisl 1, frák greidi biðja EGils 2, 2; med at-sætninger: frák at Dagr Yt 8, sið fregn, at Jökull 1, heft fregit, at ESk 6, 15, ek frá at EGils 2, 1, jfr Am 101 (bat frægim at); med spörgeord: ef fregnna, hvat Hjr Lv 20, maðr frá, hvat Hjl 3, frátt hvé Bjkrepp 2, f. til e-s Ótt 2, 3, hvat hafa til fregit, hvé Nj (XII) 10; f. eignum langt til gafa, om noget i det fjærne, Mhkv 6, f. af e-m Rv 25; medium: svá fregnisk Sigy 11, 6, frásk (v. l. fráttu, frettu) Mark 1, 8; tvivilsamt Eg Ber.

freista, (-aða, -aðr), friste, prøve, abs. Hávm 144 (ved hjælp af runer), Vafþr 9; med gen., f. es Mark 1, 32, f. alls (v. l.) Vsp 7, f. margs Hár 16, f. frama Hávm 2, Vafþr 11 o. s. v., f. orðspeki Vafþr 5, Leid 4, f. alls Rdr 14, f. folkurstu Sigv 11, 9 — med gen., pers. f. ens framráða Harkv 9, f. mordalfs Vell 27, f. míni Pl 26, Vsp 28, Hyndl 6, Oddrgr 25, jfr Hávm 26; púkans slægð freistar dróttins Lil 45; f. fjołð (s. d.) Vafþr 3 o. s. v.

freistni, f. fristelse, prøven, især i religios betydning, Pl 1, 9, Líkn 40; bera f. SnE II 234; om erotisk fristelse Heil 5.

freka, f. blandt elvenavne (egl. fem. til freki, 'den grådige, stride'), pul IV v 1.

Frekasteinn, m, sagnhistorisk lokalitet, Hhund I 44, 53, HHj 39, Hhund II 21. freki, m, 1) ulv (egl. 'den grådige', frekr), navn på Odins ene ulv, Grí 19; i alm. pul IV ee 1, Hjl 11; om fenrisulven Vsp 44, 49, 51; f. halsgerðar, sværd, Merl I 35, f-a hveiti, ulvens fede, lig, pKolb 3, 14. — 2) ild, pul IV pp 3. — 3) skib, pul IV z 3. — 4) som egennavn, Gautr II 2, Hyndl 18 (F-ar báðir).

frekr, adj, 1) grådig, f. ulfr Reg 13, f. vargr Krm 2, f. giffrskær (ulv) ESk 3, 1, f. hrafni porm Lv 20, f-ir ernir Sigv 13, 23. — 2) voldsom, f-ir brekar, egl. styrtesær, begærlige efter at opsluge, Ht 38. — 3) nærgående, bitter, f-k Ódins alda, vers med stærkt hånende udtryk, Nj 26; f. í rœðu Hjálmp IV 17, f-k bond, stærke, trykkende bånd, Mdr 32. Som subst. om ilden, hos jaetterne, acc. frekan, Alv 26 (mulig fejl for freka, jfr freki), om björnen, pul IV cc 1. Jfr all-, át-, blóð-, marg-, vind-, víg-.

frelsa, (-ta, -tr), frelse, redde, f. jørð, bejri (landet for oprørere), Ht 1.

frelsi, n, 1) frihed, týna f. sínu Sturl 3, 7, hel ló f., berøvede friheden (bandt dem til døden) Valg 8, f. ok náðir Lil 12. — 2) fristed, sted hvor en frit og i sikkerhed kan opholde sig, víð f. Vinða vals Sindr 3.

frelsir, m, befrier, forløser, f. fyrdā, Kristus, EGils II 12.

fremð, f, egl. fremmelse, hvad der fremmer, skaffer, hæder og fremgang (jfr frami), f. ok tírr, Olhv 3, 2, vega sigr til f-ar, vinde sejr til sin fremgang, hæder, Drv (XI) 11, med f. ok sigri HSn 2, 2, scekja f. Ht 101, fremja f. Áleifs digra Sigv 12, 6, viðna f. eina Arn 3, 3, fallin f. porm 2, 5, v. l. for frægð Yt 8, fórnarhald ført til f-ar, til hjælp, SnE II 246, hugar f-ir SnE II 246, flytir f-ar, som rask udfører en berømmelig handling, rask vinde hæder, Pl 16; f-ar lýsir Pl 11, f-ar gjarn Sigv 1, 15, f-v 31, f-ar lystr Pl 9, ESk 6, 25, f-ar góðr, gavmild på hæder (s-bevisninger), ESk 6, 27, f-ar mildr, d. s., porm 1, 9, f-ar styrkr, om den helligånd, Leid 31, gen. f-ar findes ofte foran subst. omtr. i samme bet. som adj. 'berømmelig, udmærket', (jfr de følgende ord), f-ar ræsir Hskv 2, 9, f-ar verk Rst 10, f-ar røð (handling der vinder ry), fœdir f-ar ráða, Mark 1, 4, jfr Líkn 26, f-ar cœdi egl. sind, hvormed man skaffer sig hæder, Hjr Lv 27.

fremðar-dóð, f, berømmelig handling, død, Mlag 3.

fremðar-flyjtr, adj, hurtig til at vinde hæder, Nkt 48.

fremðar-snauðr, adj, berøvet hæder, om Adam og Eva efter faldet, Lil 65.

fremja, (framða; framðr, framdr), 1) stille noget frem (længere frem; af fram), låta framðan fal, stille spydet frem (til værn), Ht 18 (jfr kommentaren), f-jandi malma, kriger, Katr 7. — 2) føre en videre ved hædersbevisninger og gaver, fremme, hædre, gramr høfum framðan Hjr Lv 5, f. sik Gisl 1, 1, f-ask, vinde hæder, sára sogns mágrennir f-sk, ESk 8, 1 (v. l.), gramr framðisk á Svíadrótni, overfor Sveakongen (ved at besejre ham), Gisl 1, 17, f-ask sigri pTref 2, f-sk sliktu Vell 16, smilli joſfur fremsk, omtales rosesende, ESk 6, 26. — 3) fremme, ophjælpe, støtte, f. heilagt veldi Mark 1, 27, góð framði qnd hans med sér, gav den øre hos sig, tog den til sin hærlighed, ESk 6, 20, Kristr f-r (skr. frør) hoddha hristi Pl 11, f. fremð e-s Sigv 12, 6, boða framða eining í brenningu Nikdr (XIII) 1. — 4) især om 'at hædre en ved gaver', f. e-n (golli) Eg Lv 45, Hjr Lv 25, Ht 43, 46, 47, SnE II 226, f. verdung, Leidolfr, f. fyrdā kyn Mark 1, 7. — 5) skip framtid golli, prægtig udstyret med guld, ploft 2, 3, helgat lið f-sk skrauti Heilv 7, góð framðr mildi, udstyret, fremragende ved, Olhv 2, 12, jfr Heilv 5, om gud, f. rekka ástgjofum

Heilv 10, — nære, lade trives, blóð fremr vitni Ht 18. — 6) bringe til udførelse, udføre, bedrive, f. e-t Has 3. 42, f. leik Am 64, f. íþróttir Rst 25, jfr 26, Merl I 10, f. sund Rp 35, f. gunni Hfr 3, 3, Krm 28, Ótt 3, 5; grams verkl frømðusk Ht 36. f. drópu, fulðøre, digte en drape, Katr 2. 7) Hálf VIII 13: sít mér í cæsku Öðinn framölt er mér urigtigt for mik, eller hjarta fra det foregående underforstået.

frenja, f. ko, pul IV ö 4, f-u føðir, ringe-agtende, Korm Lv 13.

frerar, m. pl, frost, frosttid, f-um létti Orv IX 24. Jfr stór-

fress, m, blandt björnenavne (senere isl. ‘hankat’), pul IV cc 1, fangvinar Hafla f. (dette ved rettelse af fór, der er uden mening) = pôrs björn = pôrbjörn (oxnamegin) Grett 2, 5; f. oldu, skib, Katr 16; sónar f., blodets björn, sværd, Korm Lv 28; forvansket i et vers af Gþorg. Jfr unn.

frest, n, frist, opsættelse, nølen, f. urðu bess BjH 4, eiga á f-um, have noget i vænte, til gode, Egilss (XII) 4, á skommu f-i Óhelg 8.

fresta, (-aða, -at), opsætte, f. hoggum Eg Lv 31.

Freyja, f, gudinden Freya, Ods hustru, Hyndl 47 (jfr Vsp 25), pul IV h 3, hendes bolig Grí 14, hendes fjærham prý 3, brisingsmykke prý 13, jfr i øvrigt 8. 12, betragtes som ukysk Lok 30, 32 jfr Hyndl 47; pul IV h 1, Hyndl 6, Oddrgn 9, Hjalti, Hfr Lv 9. — I kenninger, for kvinder: drafnar dúneyjar(?) F. Korm Lv 40, fjarðar logs F. Korm Lv 41, F. (ved rettelse) flœðar báls phreð 5, lófa fannar F. Katr 12, svarðar sefpeys F. Korm Lv 10, — for valkyrje: randar F. Hl 37 a — for jættekvinde: bjarga F. Orv IX 21, — for guld: F-ju tár Skúli 1, 5, F-ju hvarmþeyr ESk 11, 9 (jfr SnE I 336). Jfr fægilt-, hús-, snyrti-, sør-, val.

1. Freyr, m (-s, dativ Frey), 1) guden Frey, Njords són Grí 43, hvor han kaldes skírr, jfr Vsp 53 (bjartr bani Belja), hans hjem Álfheimr Grí 5; Skí 3 o. s. v. (forhold til Gerðr), jfr Hyndl 30; Lok 44; Arbj 17, Eg Lv 19, Húsdr 7, Hfr Lv 9, Orv VIII 10, F-s reiði Orv VIII 3; F-s vinr, Sigurd, Sigsk 24, F-s nipt (søster), Freyja, ESk 11, 3, F-s afspringr Yt 11, F-s óttungr Hál 9 (om Ynglinger og Ladejarler); F-s leikr, kamp, Harkv 6, Ragn VIII 2. — I kenninger, for kriger (mand) efter våben: fjornis F. Korm Lv 30, randa F. HolmgB 2, F. skjaldar Ólhv 3, 2, sverðfoldar F. Gráf 2, folkstafns F. Kolb 3, 12, þundar skýs F. Gretis 23, F. sverða Isldr 10, F. folkskiðs Vell 13, — efter kamp, F. víga pjóðA 4, 3, dreyra fasta (ved rettelse) galdrar F. Korm Lv 31, F. Heðins byrjar Vell 22; — efter guld, F. linna foldar Isldr 8, F. fránbóls (ved rettelse) Anon (XIII) B 20, F. flóðfasta Kolb 2, 3, F. Iðja dóms þorm Öl 1, 2, F. mundar túra Einriði, — efter skib, F. fullar mars GDropl I. — 2) som navn på

en konge i Flandern, Krm 10. Jfr doggg-, es(as), él-, galdr-, glygg-, gunn-, híor-, hlé-, hodd-, Ingunar-, jalm-, myrði-, nadd-, sig-, sverð-, vig-, Yngvi-.

2. freyr, m, blandt oksenavne, pul IV ö 1.

frétt, f, 1) spørgsmål, især det der samtidig med en ofring rettes til guuderne, ganga til f-ar Vell 30, reka f. Hsv 69. — 2) efterretning, hafa f. eina, kende kun af meddelelse, Fj 32, f-ir einar Gmlkan 1, 2, at f. Sigv 10, 3, at f-um Stúfr 5, verða at f-um Skáldh 2, myrk f. Merl II 9; v. l. for deild TorfE 4. Jfr at.

fréttá, (-a, -t), 1) spørge, f-u hvat pá skyldi Am 77, Atli f-i, hvert o. s. v. Am 78, f. lofða Merl II 11; med at (med dativ), spørge om, Guðr II 18, f. at synðum Lil 60, f. gorva at því Hfr 3, 15; med gen. Sigv 13, 27, hvor sammenhængen er uklar, f. smás, jeg spørger om lidt (eller jeg hører lidt?), mulig hører smás til niðs. — 2) erfare, høre, frétt hefr ófu Am 1, átt þú slikt f. Am 81, ek hef frétt, at o. s. v. ESk 6, 38, f. færivogn GSúrs 21, f. et Bjhit 2, 17, frétt es þorm 1, 2, v. l. for kunt es Hjl 18; f. til e-s, høre om en, Hfr 3, 20; f-ask Bós 1.

fréttinni, adj, tilbøjelig til at spørge, frittelysten, Korm Lv 13, f. herr GOdds 5. Jfr marg.-

fríða, (-aða, -aðr), 1) fredede, bevirke fred og ro, f-um land jofurs Blakkr 2, 1. — 2) medium f-ask, være, forholde sig rolig, flokkr så er vildi ekki f-ask Sturl 6, 6, — já fred, hagból lagar f-ask sjaldan, jár sjælden lov til at være i fred, bliver rask bortsænkede, Ht 44.

fríðar-bœn, f, fredsbœn, bœn om fred, ro, EGils 1, 22.

fríðar-fullr, adj, fuld af fred, fredelig, Mv II 17.

fríðbann, n, ‘forbud mod fred’, fredsforstyrrelse, þat vas f. Sigv 12, 10, ofund hóf f., avind var ophav til ufredelige tider, Ólhv 2, 6.

fríðbeðir, m, som kræver fred, fredelskende mand, Pl 39.

fríðbrögð, n, pl, ‘fredshandel’, omtr. d. s. s. fríðr, flýtir f-a Pl 12.

fríðbygg, n, ‘fredsbyg’, fredvoldende byg, f. Fróða, guldet (som males på fredskvænien), Ht 43 (fríð-? Meissner s. 60).

fríðrjúgr, adj, rig på fred, fredelig, f-g for, fredelig rejse, rejse uden hindringer, Gróg 11.

fríðegn, adj, fredelskende, fredelig, ESk 6, 67.

Friðgeirr, m, Nordmand (10. árh.), Eg Lv 28. 32.

fríðgin, n, pl, forældre og børn, Pl 53 (i prosa kun om to elskende).

fríðill, m, elsker, boler, om Völund (overfor Bödvild), Vol 29.

fríðkaup, n, freds-kob, kob af fred eller vederlag for fred, Sigv 13, 15, bjóða til f-s mónum, for at mændene fik lov til at beholde livet, GSvert 11.

fríðkennandi, *m.*, ‘som føler fred’ (*o:* himmerigs fred, saligheden), Kristus, *Leið* 27.

fríðla, *f.*, (skrevet frilla), elskerinde (jfr fríðill), en fríða *f.*, *Hym* 30; *pul III* 2 b.

fríðland, *n.*, ‘fredland’, land hvor der hersker fred og ro, føra á vit f-s *Ótt* 2, 8; f. Fenneyjar, Italien, *Mark* 1, 10.

fríðlauss, *adj.*, fredlös, f-ir jøfar *Sturl* 5, 8.

fríðlæ, *n.*, fredsbrud, fredsforstyrrelse, *Ht* 17.

fríðmaðr, *m.*, *s.*, *s.*, griðmaðr, mand som har et (fredeligt) ophold hos en, nyder (kongens) fred, gunst, griðfastir f-menn, om Knud d. stores mænd, ploft 2, 5.

fríðmól, *n.*, *pl.*, ‘fredsord, fredstaler’, forsonende ord, forlig, verja land f-um *Anon* (XI) 11, mæla f-um við e-n, tale fredelig til en, *Hæng* II 3; omtr. = fred, kúga þegna til f-a *Steinn* 3, 13.

Friðnar, *f. pl.*, øgruppe ved Norge, rime-ligvis fejl for Priðnar (*Annaler* 1846 s. 88), *pul III* 3.

fríðr, *m.*, (-ar; dat. friði og frið *Skjspr* 46), 1) grundbetydn. ‘elskov, kærlighed’ ses i f. kvinnen Hávm 90, kaupa f-ð (konu) *Skí* 19 (ordet forklares egl. straks efter).

— 2) venskab, f. brinrr *Hávm* 51. — 3) i øvrigt er hovedbetydning ‘fred, freds-forhold’, slíkr f. *Vell* 18, lítlí f. *orm* 2, 21, á ok f. *ploft* 3, 9, vón f-ar *þmáhl* 11, f-ar fullmæli *orm* 1, 11, f-ar samband, om freden ved Kristi fødsel, *Lil* 40, f-ar spjoll *Arbi* 23, leggja í f-ð *Steinn* 3, 13, f-ð teginn *Sigv* 11. 2, gefa f-ð *Hávm* 16. 127, *HHj* 34, Hást 4, gefa f. eignum manna, lade folk beholde deres ejendomme i ro, *Sigv* 11, 5, gœða f-ð, give en liv, *Grett* 1, 7, biðja f-ar *Hár* 29, *Haustl* 8, granda f-ð *Rauðskeggr*, f. glepsk *Hfr* 3, 19, þverra f-ð *Edáð* 8, f. vasa hauks fjollum *pGisl* 7, eyða f-ð *ESk* 7, 5, ganga á f-ð (manna), forstyrre (mænads) fred (ved krig), *Ill* 1, 3, slíta f-ð *pSær* 2, 3, ólítill f. (dyb fred) gekk sundr *Sigv* 1, 4, f. vas loginn *Hjl* 14, segja e-m f-ð lausan, erklaere en freden brudt, *Od* 18, sleit Fróða frið (eller i ét ord), dyb fred, fred som Frodes, *Hhund* I 13. — 4) fredeligt ophold, leita sér f-ar *Iv* 18. — 5) om himlens fred, saligheden, f. dróttins *þor* 1, f-ar deilir, Kristus, *SnE* II 196, f-ar veitir, d. s., *Pi* 31, *Has* 24, f-ar kennari *SnE* II 234 og mulig f-ar skepjandi Skáldhelgi, f-ar kunnr *Líkn* 11, jfr sýn f-ar himna valds *ESk* 6, 63 (eller friðar-sýn, fredssyn, rolig, behageligt syn?). Paasche, Kristendom og kvad (s. 79), mener, at ordet er gengivelse af visio pacis = Jerusalem. Jfr 6.

fríðrof, *n.*, fredsbrud, ødelæggelse af freden, f-s ofsi, oprørsk voldsomhed, *Ht* 1.

fríðroti, *m.*, som bryder, ødelægger fred (eller ro), f. hafljóma, som bryder guldets ro, gavmild mand, *ESk* 3, 3, f. lagar elds, d. s., *Ht* 69.

fríðroskuðr, *m.*, som forstyrrer freden, roen, kriger, *Hskv* 1.

fríðsamr, *adj.*, fredelig, *Hsv* 67, om Kristus Has 28.

fríðsein, *n.*, egl. ‘fredens forsinkelse’, kamp, jdr 13.

fríðskeðir, *m.*, freds-bryder, kriger, *Bolv* 1, *Sturl* 5, 10; f. hringa, gavmild mand *Sturl* 5, 4; f. hjørva, som ikke giver sværdene ro (her rettet fra fúr-), kriger, *Hfr* *Lv* 12, randa f., d. s., *Ótt* 3, 7.

fríðskýrðr, *adj.*, forklaret ved (salighedens) fred, f. vits brunnr, den helligånd, *Heilv* 16.

fríðslit, *n. pl.*, fredsbrud, brud på fred og ro, ufred, fúss f-s *Hskv* 2, 9, f. koma fram *GAlt* 3.

fríðspillir, *m.*, fredsforstyrre, oprører, *Blakkr* 1, 2.

fríðstókkvir, *m.*, som jager fred og ro bort, f. baugs, gavmild mand, *ESk* 13, 4.

fríðvandr, *adj.*, omhyggelig med hensyn til fred og ro, *pjóðA* 3, 13.

fríðvón, *f.*, håb om fred og ro, *Guth* hørt.

Friðbjófr, *m.*, den bekendte sagnperson, *Frþ* I 20.

1. **Frígg**, *f.* (-jar), Frigg, Odins hustru, *pul IV* h 1 (jfr yy 1), *Vsp* 53, *Vafþr* 1, *Fjorgyns* datter *Lok* 26, Balders moder *Vsp* 33; *Lok* 28, *Oddrgr* 9; kender skæbnen *Lok* 29; i ulkar sammenhæng *Olvir* 2; F-jar frumverr, Odin, *Hfr* *Lv* 7, F-jar faðmbyggvir, d. s., *Harky* 12, F-jar (ved rettelse) niðjar, aserne, *St* 2, F-jar sonr, Balder, *Mhkv* 9, F-jar elda, et slags fugl, *pul IV* xx 5; — F. földu, kvinde, *Korm* *Lv* 69. Jfr aud-.

2. **Frígg**, *f.*, norsk ø(?), *pul IV* bbb 4 (identisk med den følg.?).

Frikn, *f.*, norsk ø, *pul IV* bbb 6.

frilla se fríðla.

Frillefir, *m.*, (frill- : snill-), sagnkonge, *Hl* 16 a.

frí *Hym* 9 (i cod. reg.) er et mistænkeligt ord, versemålet kræver her tostavelsesord, hvorfor man har villet læse fríi, *m.*, = friðill, elsker, mand, *hds* 748 har her faðir; der er næppe tvív om, at dette er den rigtige læsemåde; dermed betegner den unge, lyse jættemø *Hymir* som sin fader; selv er hun efter digtets fremstilling Tyrus moder, men så må faðir (i bægge *hds*) i v. 5 være fejl for afi; der kan næppe være tale om, at nogen digter har tænkt sig Tyr som sön af jættefædre.

fríð, *(-aða, -aðr, yngre fríða)*, elske, så fær es f-ar *Hávm* 92, kvón f. sína *Sigsh* 8; urigtigt for fia *Lok* 19; annars barn es sem ulf at fríða *Mhkv* 5. Part. act. heraf er f-andi, sammentrukket frændi, pl. fríendr, frændr, *Skjspr* 67, egl. ven, og så slægtning i alm., *pul IV* j 7, friendr Dags, om Dags sönnesönnar, *Yt* 11; friendr míni HolmgB 6, deyja f-r *Háym* 76. 77, *Hák* 21; *Hávm* 69, *Hyndl* 9, *Hhund* II 16. 37, *Sigrdr* 22, *Am* 56, *Hamð* 5, *St* 4, *HolmgB* 7, om brædre, *Iv* 38; *Hyndl* 30, *Brot* 6, *Guðr* II 37, *Hamð* 13; om fader

og sönner Hást 2, om sön, f. Serks *pstf* 2, 2, f. minn Háv 9, om Magnus d. gode om Harald hárdráðe, *pjóðA* 3, 9, *Bólv* 7; f. Ulfs *Sigv* 3, 19, f. Frísa kyns, en friser (*aj frisisk æt*), *SnH* 2, 1.

fríamorginn, m, fredagmorgen, *Arn* 5, 12, *psvar*.

Fríaut, f, *Hyndl* 13 er sikkert forvansket (Bugge: Friund).

fríða, (-dda, -ddr), göre smuk, prægtig, pryde, fått f-ir þann Bragi *Lv* 1 (v. l.), fått hygg ek þann f., *Anon* (XIII) B 27.

1. **fríðr**, adj, oppl. ‘som elskes, eftertrages’ (for sit skönne udvortes skyld), deraf den alm. betydning: herlig, smuk, især om ansigtets skönhet og udseende (ífr vænn om hele legemet), en f-a fríðla *Hym* 30; om personer får det dog en mere almindelig betydning, omtr. = prægtig (i det hele), f-ir vikingar, om Tor og hans ledsager(e), *Pdr* 8, f. fylkis níðr, *Sigv* 10, 7, es þeim f. (o: Atli) sendi Am 5, f-ri skold *Od* 27, íjr *Rst* 1. 5. 7 om kong Olaf Tryggvason, *Arn* 2, 16 om Magnus d. gode; f. landreki *Has* 49, f-tt folk *Gd* 24, f. faðmr GSúrs 29, *Lil* 68, f-ð himintarga, det lysende himmelskjold, solen, *Pdr* 4; ordet findes om mange andre ting og begreber, overalt i betydning: herlig, udmærket (vel egl. ‘tiltrækende, vækkende attrå), f-ð fold *Grett* 2, 5, (f-ar eyjar *Arn* 5, 24 men urigt, for fríðri til goede ìng), f-ð sæðisjord *Gd* 1; enn frízti farmr, om Haralds guld og rigdomme, *Valg* 5, f-tt vin *Leið* 26, f. kostr (mad) *Gd* 60, f-ir kostir, udmaerkelser, *Hyndl* 46; ensbetydende hermed er ntr. f-tt, fått f-s Bergb 1, vætta f-s *Sigv* 3, 7 (íjr KGísl Aarb 1866 s. 195); f-ð vópn *pjóðA* 1, 23, f-ð Fjölnis glóð *Isldr* 14; om en kappe *Rst* 30: f-ir gjáfar Ölv 2, 5, f-ar hnossir *Herv* II 4; f-ð æfi *Gríp* 53, f. dagr *Refr* 1, 1; f. dauði, udmaerket dødsmaðe, Am 87; f-ð orð *Leið* 13, f-tt stef *Pl* 11, f-ð blessan *Gd* 62, f. fognuðr *Leið* 23; f-ir siðir *Has* 60; skrýddisk f-um Mey 52, her er vistnok kostum underforstået (hvis der ikke bør læses fríðu). Íjr al-, kyn-, marg-, ó-, virkða-.

2. **Friðr**, f, (egl. ‘den skönne’), navn på Menglads tærne, *Fj* 38 (hvør hds har Fríð); bruges ellers som gudindenavne i kvindekenninger: gollmens F. Korm *Lv* 3, F. gjalfrs fagrlogs *Grettis* 52; F. funa fjarðar *Ormr* 6 (AM 738); F. fjargveifar *pKolb* *Lv* 12, F. falds *Vitn* 3; íjr F. blandt ‘halvkenninger’ *pul* IV yy 3.

Frírekr, m, nordmand (12.årh.), *þskakk* 3.

Frísir, m, pl, *Friserne*, *Oit* 3, 7, *Hjr* 2, 6, *Vell* 28, F-a kyn *SnH* 2, 1 (frændi F-a kyns om en dværg), F-a dolgr, om Erik jarl, *Skáli* 1, 2.

frjádagr, m, fredag, *Mgr* 11, langi f. *Mgr* 31; íjr fríamorginn.

frjals, adj, fri (modsat træl), f-um fróðari *Hsv* 96, f-ir beimar *Lil* 74.

frjór, adj, avledygtig, f. maðr *Gd* 27.

frjósa, (fraus, frørinn), fryse, fryse til,

kinnskógr frørinn, skæg med istapper, *Hym* 10, sjaldan hittisk feigs vök frerin, tilfrosset, *Mhk* 25.

frjóvask, (-aðisk, -aðr), blive frugtsommelig, víf f. *Mv* II 8; overf. f. láttu orð til stefjasmiðis *Heil* 9.

frost, n, frost, kulde, *pul* IV oo 1, f. söckir e-n á fjalli *Gróg* 12, f. ok kulði *Styrbj*, alinn við f., om fjældstorne, *Sveinn* 1, við f., ved vintertid, *Vell* 27, i f-i *Líkn* 1. 5; om helvedes pinsler, meðal f-s ok funa *Sól* 18, ligeledes *Has* 39, f. ok fyla *Lil* 73; f. ágirni, begærighedens kulde (der bevirker sjælens følesløshed), *Lil* 78, glæpa-f., syndernes kulde, *Lil* 81. I kenninger for kamp, odda f. *Sigv* 2, 4, mistar f. *Ht* 61.

Frosta, f, Frosten i Trondhjem, blandt øers navne, *pul* IV bbb 5.

frostharðr, adj, hård, uøjlsom, mod kulde, som godt tåler kulde, *Hæng* VI 1.

Frosti m, 1) dvergenavn, *Vsp* 16, *pul* IV ii 5. — 2) sagperson, *Qrv* IVβ 3.

fróðgeðjaðr, adj, kyndig i sind, meget vidende, om nornerne(?), *Vafþr* 48.

fróðhugaðr, adj, kyndig i sind, s. s. foregående, fogl f., om den troldkyndige *Franmar*, *HHj* 2; *Háls* IX 4, *Hsv* 3. 112.

Fróði, 1) dansk sagnkonge (*Frode Fridleifsson*), der også opfattedes som sokonge, *pul* IV a 1 (der er næppe grund til at adskille disse tvende), *Yt* 1, *Hl* 18 a, ørr F. *Rún* 20, eyland F-a, Sælland (eller Danmark?) *Yt* 20; F-a fríðr (eller fríða-fríðr), *Frodes fred*, o: dyb fredstilstand, *Hhund* I 13, íjr *Vell* 18; F-a mjol, guld, *Hlj* 17, F-a meldr *Rv* 15, fóstrsåd F-a, d. s., *ESk* 11, 3, fagrbygg F-a *Od* 25, fríðbygg F-a *Ht* 43, F-a þýjar, *Fenja* og *Menja*, *Eyv* *Lv* 8, meyjar F-a, d. s., *ESk* 11, 6, íjr *Grott* i det hele; F-a stóll, den danske kongestol, *Mark* 1, 7; — F-a bögár (arms) bjúgrøðull, skjold, pmáhl 7; F-a fríð, kamp, *Vell* 32, F-a flatsløðir, søen, *Hárekr* 2. — 2) en nordmand i 10. årh. Eg *Lv* 21. — 3) Islænder i 10. årh. *Steing*. — 4) forskellige sagpersoner, *Hyndl* 13. 19.

fróðleikr, m, kyndighed, kundskaber, *Hsv* 56.

fróðligr, adj, kyndig, lærerig, f-t orð *Sigrdr* 14.

Fróðmarr, m, sagperson, *Herv* I 1.

fríðr, adj, kyndig, især den, der har erhværende, tillærende, kundskaber, kundskabsrig, íjr steder som fregna ok segja skal f-ra hvær *Hávm* 63, f. þykkisk sås fregna kann *Hávm* 28, f. ok veit vel mart *Fáfn* 12. 14; frævask ok f. vesa *Hávm* 141, *Vafþr* 6. 19; íjr også *Hávm* 7. 30. 31. 107, *Guðr* I 12, *Sól* 5; f. er særlig epitet til jætter, se *Vafþr* 20 o. s. v., enn f-i *Fjalarr* (jætte, *Suttung*) *Hávm* 14; f. aði, om Freyr, *Skí* 1. 2, f-ð regin *Vafþr* 26, f-ð Goðrún Am 104, f. seii (íjr navnet *Fjolsvíðr*) *Fj* 4, om konger, *Glámr* 1, 2, *Hlj* 36 a, *Sturl* 5, 6, om mænd, f-ir meun *Yt* 6, f-ir lýdir *Gþvert* 11, om skjalden

Isldr 8, *jfr* mjøk es f. *ESk* 6, 1, og *vaska* f. und *forsum Jóms* 2 (*her sigtes der dog vel til kundskaber om fremtiden, erhværvede ved trolddomskunster*), om gud *Has* 35; mærðar f., *kyndig i díting* eller — *snarere i berömmelse*, som ofte berømmedes, *Sturl* 3, 4, *tírar* f., *omtr.* d. s., *Pl* 15, *flærðar* f., *kyndig i fálskhed, om djævelen*, *Leið* 31. *Jfr all-, bøð-, eljun-, kyn-, manvits-, ó-, ógn-, raun-, sann-, sið-, skot-, veg-*.

fróðugr, adj., *kyndig, kundskabsrig (jfr fróðr)*, *fló með f-gum tívi, om Loke, Haustl* 8.

fróma, (-ða), *fejre*, f. *minni Alpost* 12. *frón*, n., *jord, land, pul IV æ 1*, gott f. *Merl* 12, *lenda at f-i Hskv* 2, 3; *sólar f., himmel, Heilv* 10; *hauka* f., *arm, ESk* 1, 4 (*jfr leyghati*); *linns* f., *guld, EGils* 1, 19; *ýta* f., *jorden, Gd 6*; f-s *konungr, gud, Likn* 33, f-s *vorðr, konge, Hl 28 a*; f-s *leggs fyrðar, jætter, Húsdr* 5; f-s *dýr, löve, Pl 22*; f-s *baugar, slanger, Merl* II 15, f-s *lax, d. s., Has* 13; f-s *musteri, jordens (tempel) hvælvning, Has* 50; — f-s *Háv* 9 er mulig fejl for fráns af fránn, slange, s. d. *Jfr hval*.

frónband, n., ‘*jord-bånd, rem*’, *havet, f-s* færíondurr, *skib, Rst* 7.

frónlæstr, adj., ‘*jordlæset*’, *fæstet til land, f-ar festar, (skibs)tove, fastgjorte i land, Sturl* 5, 15.

frónspennir, m., ‘*jordomspænder*’, f. *fagrtjalda* — *fróns fagrtjalda (himlens) spennir, gud, Has* 44.

frumkvæðill, m., *som først siger, udtaler, f. at e-u, som først udbreder noget Hsv* 64.

frumseyrir, m., *hovedbanemand*, f. *himintorgu (solens) vargs (jættens) fljóða, jættekvindens, hoveddræber, Tor, pdr* 4; *seyrir til vb. seyra* = no. *soyra ‘göre at noget visner eller fortørres, forøde, spilde’ (Aasen); på Island findes nu kun subst. i forbindelsen sultur og seyra.*

frumsmiðr, m., *første smed eller hovedsmed*, f. *bragar, digtekunstens første farer, guden Brage, SnE* I 266.

frumtíð, f., *første (eller rette) tid, f. fødinger, fødselstiden (den første tid, i hvilken fødslen kunde finde sted, ø: efter de 9 måneders prægnans), Mv* II 10.

frumtign, f., *første eller hoved-herlighed, 12 f-ir (Petri), Sankt Peders 12 hovedegenskaber (eller bedrifter), Pét 36 (jfr v. 28, hvor de opregnes), f-ar fagnaðr Alpost* 3, f. *vifa, jomfru Maria, Heil* 9, f. *meyja, d. s., Mey* 60.

frumtignaðr, adj., *genstand for hoved-dyrkelse (i besiddelse af frumtign), om jomfru Maria, Mdr* 20.

frumungr, adj., *i sin fejreste (egl. første) ungdom, bruges om Sigurd, Guðrun og Brynhild i Sigsk* 6, 25. 4.

frumverr, m., *første øgtemand, Sigsk* 61, f. *Friggar, Odin, Hfr* Lv 7.

frú, f., *(egl. frúva; frúvu—frúu—frú; hvorefter fru nom., gen. frúuar (sent) danedes, jfr trúa :trú), frue, f. mín, jomfru*

Maria, Mdr 20, f. *ræsis røðuls, guds frue, d. s., EGils* 1, 11, f-in *skínandi, d. s., Lil* 29, f. *Márla Mey* 60, f. *Cessilja Mey* 20; f-*innar, gift kone, Mv* I 12, *frúr, helgeninder, Mey* 59. *Jfr hús, jung-*

1. *frýja*, f., 1) *frakendelse (af gode egenskaber), bebrejdelse, æggelse (i forbindelse med bebrejdelse, hvis ikke . . .), hlita f-ju, lade det komme an på en æggelse, lade sig ægge, Vell 3, verja sik f-ju, ved sin handlemåde befri sig for bebrejdelse, Þmáhl 1, jfr 6. — 2) *bebrejdelse for fejhed, og deraf ligefrem fejhed, leggja manni f-ju til handa, Sigv* 13, 20, f-ju værnd, *Porm* 2, 3.*

2. *frýja*, (-ða, -it), *bebrejde en, at han mangler noget, ægge (en) med bebrejdende, nedsettende, ord (beskyldning for fejhed), frakende en noget, med dat. pers., f. Barða puríðr, frýk hvórungi, jeg dadler ingen af dem, Sigv* 12, 9, es frýr þóri *Sigv* 12, 17, *frýra* þér Gunnarr *Sigsk* 33, *frýrat oss Sigv* 2, 11, *hvat skaltu at f. oss Nj* (XII) 7, og absolut: *hygg engan þá frýðu Krm* 5; med dat. pers. og gen. rei: f. e-m *hugar, hvats hugar* *Isldr* 16, *Fáfn* 26, f. e-m *hugprýði* *þKolb* Lv 10, *vasat at f. (manni) odda vífs ofbyrjar* *Vell* 8, f. e-m *göðs sigmána gnýs, beskyldé en for fejhed i kamp, Sigv* 2, 5, f. e-m *nennenigar, bebrejde en, at han intet har bestilt, Sigv* 13, 12, f. e-m *hildar leiks (leik i hds sikkert urigtigt) Krm* 14; med gen. rei alene: *Jóan mun eigi f. elds né ráns, kan ikke klage over, Anon* (XI) *Lv* 15.

fræ, n., *frø, sæd, f. Fýrisvalla, guld, Eyv* Lv 8.

frægð, f., *egl. ‘omspurgthed’, ry, berömmelse, orka f-ar, bevirke, forårsage berömmelse, Arn* 1, 2, f. *riðr af verki, berömmelse for den gærning farer om, der går ry af, ESk* 6, 26, f. *ferri af smíði* *Merl* I 29, *yðrar f-ir* *Sturl* 3, 21, *frømuðr* f-a, *berömmelige gærninger, Ölv* 2, 3, *byrja f. = flytja f., udtale, udbrede, ry, Korm* Lv 46; gen. *står med subst. og adj. (jfr de følgende ord); f-ar folk, berömmelige mænd, Sturl* 4, 31, 41, f-ar *mildr Anon* (XI) *Lv* 14, f-ar *füss Yt* 8.

frægðar-maðr, m., *berömmelig, udmarket mand, Sturl* 4, 10, *Heil* 22.

frægðar-sonr, m., *berömmelig søn, Sturl* 4, 3.

frægðar-svinnr, adj., *omtrent ‘berömmelig’, Mgr* 41.

frægðar-verki, m., *berömmeligt digt, Mlag* 2.

frægir, m., *Hrafn* 2, er fejl for fægir, s. d.

frægja, (-ða, -ðr), *berömme, tókn f-ðusk, jærtægnene blev berømte, Gd* 14; f-ðar *dyggói, omtalte, berømte dyder, Gd* 70.

frægr, adj., *egl. meget omfspurgt, omalt, berømt, hvat’s frægst á foldu, hvorom tales der mest?*, *Oddrgr* 4, f. *fornuðr* *Arn* 2, 13, *ESk* 6, 2, f-t es at segja *Hfr* 3, 3, f-g *folkvig Hyndl* 14, f-t vald foldar *Hfr* Lv 9, á f-jum priðja degi *Has* 28, f. af firin-

verkum *Hhund* I 41, f. sonr *Hávm* 140, f., om *Heimdal*, *Húsdr* 2; superl., om en fjørste *Hhund* I 2; þótt f. séir *HHj* 10; om en kvinde *Korm Lv* 32, 41, 42, manvits f. *SnE II* 210. Som dværgenavn, *Vsp* 13. Jfr kyn-, nafn-, sann-, víð.

frækorn, n, frø, blandt sásheiti, *pul IV* ddd 2.

frændgarðr, m, frænde-gærde, frænde-hus, brjóta hlið á f-i, bryde en åbning i det gærde, som frændernes række danner, med bibetydning af 'lang række' i ordet garðr, *St 6*.

frændi, ældre friandi, egl. part. til fría, s. d.

frændsekja, f, skyld overfor en slægting, frændeskylde, omtr. = frændedrab, auka f-ju *Sigv* 7, 7.

frændstorr, adj, som har mægtige slægtninger, *Anon (XIII) B* 19.

fræningr, m, 1) slange (egl. 'den skinende', af fránn), *pul IV* qq 1, f-a (ved rettelse) jorð, guld, *Ragn II* 2. — 2) synonymt med naðr = spyd, f-s gráp, kamp, (jfr fleygiðr) *pmálu* 17. Jfr ur.

frænuskammr, adj, hvis skarphed er kortvarig (ad gangen; af fræna, skarphed, af fránn), f. es emm deigi lé *Mhv* 13.

fræs, f, hvæsen, hvílsen (om en slange), gera mikla f., *Fáfn* 19. Det er mulig rigtigere at skrive ordet med ce.

frævask, (aðisk?, el. -ðisk?), sætte frø, blive frugtbar, låta trúar sæði f. *Gdþ* 15; om Odin, på namk f. *Hávm* 141.

frœða-gørð, f, udarbejdelse af digte, digtning, *Mey* 59.

1. **frœði**, f, kundskab, fátid f., sjældne kundskaber, nema f-a f., få noget ualmindeligt at vide, *pdr* 15.

2. **frœði**, n, egl. kundskab, fjołð veitk f-a *Vsp* 44 o. s. v. og i alm. digt, da almindelige (etiske, historiske) lærdomme meddeltes i digte, dásamligt f. *Sól* 83, flytja f. *Ht* 81, fyrr í f. skýrðisk *Gd* 39, vanda orð f-s *Merl* 1 3, jfr 4, veifa f-um (vers) af her *psfj* 2, 3, nauðr hagar nú til f-a *HolmgB* 8; f-a spillir, digter, *HolmgB* 10, — forn f. (ved rettelse), beretning på vers om oldtidsbegivenheder, *Hl* 1 a; forn ok klók f. *Lil* 4, numin eru f., belæring på vers, *Grip* 18, f. þetta, d. s., *Hsv* 147. — fræðum urigtig v. l. for frændum *Háfs IX* 20.

frœðibók, f, belærende bog, især bog som lærer digtekunsten, grein f-bóka, sådanne bögers lærdomme, *Gd* 78.

frœkn, adj, tapper, modig, især i og overfor farer, f. jofur *Eskál* 2, 1, f. vísi *Eskál Lv* 1, f-ir *Hfr* 3, 9, frœknari *Ht* 92, om krigere og helte *Hávm* 48, 64, *ESk* 6, 44, *Brot* 1, 10, *Am* 4, især yndet i *Akv* 13, 19, 20, 23, 31, om Vidar f. at hefna *Gri* 17, f. riddari *Gd* 56, f-t dýr, löven (jfr dýr et óarga), *Pl* 53, f-t fjor *Yt* 28. Jfr boð-, eljun-, geð-, gunn-, hild-, land-, víð-, þing-.

frœkniga, adv, tappert, modigt, låta f. *HHj* 12.

frœknigr, adj, tapper, modig (=frœkn), f-t hjarta *Mark* 1, 9.

frømuðr, m, som fremmer, udvikler, forårsager, f. Høgna hrørs, Högnes bane-mand, Yt 26, f. frægða, som udfører berømmelige bedrifter, *Olhv* 2, 3, hjaldréls f., kampens fremmer, kriger, *Olhv* 1. Jfr heid-, kyn-, ljóð-, marg-, skap-, spak-, víg-.

frøskr, m, (rim : røskr), frø, cøpa kann i moerum f. *Mhv* 5.

frør *Pl* 11 uden tvivl fejl for fremr, af fremja.

fuðryskill, m, en slags fisk (muligvis sœulk, Nordgård) (v. l. fyð-), *pul IV* x 2.

full, n, bæger (egl. ntr. til fullr, 'fuldt horn eller kar'), hvert f. *Eg Lv* 36, f. at drekka *Guð II* 21, signa f. *Sigrdr* 8. — I kenninger for digterdrikken, digtet, Svoðnis f. *Korm* 22, Yggs f. *Arbj* 6, Viðurs f. *Arbj* 13, heilagt f. *Hrafnásar Rejr* 2, 2, Dvalins f. *Hafg* 1, Billings burar f. *Ormr* 1, 4.

Fulla, f, en gudinde, Friggs tærne og fortrolige, *pul IV* h 1 (jfr yy 1); fallsøl bráa vallar F-u, *Fullas* pandebind, guld-bånd, guld, *Eyv Lv* 9 (jfr *SnE I* 336). I kvindekenninger: hoftuðgolls F. *Anon (XII)* C 29, halla F. (af hallr, sten), *GSúrs* 37, fangs F. *Hrafn* 2, auðar F. *Korm Lv* 44; skrives undertiden, men sikkert urigtigt, med y.

fullaffli, adj, besiddende fuld, hel, kraft, magt, *Hhard* 11.

fullan *Hausl* 4 må opfattes som acc. til fullr (f-an hlut), men v. l. fyller, af fyller, er rigtigere.

fullangr, m, blandt dværgenavne, *pul IV* ii 4, synes at være = full-langr.

fulldrengila, adv, fuldt ud som det sømmer sig en rask mand, ganga f. *Sigv* 3, 15, *EGils* 2, 16.

fulldrukkinn, adj, helt tömt, drukket, unz þötti f-it, indtil man fandt, at man havde drukket tilstrækkelig, *Am* 8.

fulllegr, adj, fuldt skarp, f-gg fetla svell (sværd) *Eyv Lv* 7.

fullfastliga, adv, med fuld fasthed, vinna eiða f. *Grip* 31; kunde også være acc. pl. af fullfastligr.

fullfeikn, adj, forfærdelig, farlig, f. kona *Herv III, 19*.

fullframr, adj, fuldtud dygtig, meget dygtig, *Ht* 84.

fullgamall, adj, fuldt voksen, *Qrv* 1 3 b.

fullgóðr, adj, fuldtud god, f-tt fylgi *Ragn II* 1; meget hær, morgum pykkir f-tt fé *Mhv* 13 (i udtrykket ligger, at mange elsker penge for meget).

fullgóliga, adv, meget dygtigt, krafftigt, mala f., om Fenja og Menja, *ESk* 11, 6.

fullgeðdr, adj, tilfulde udstyret, forsynet, f-dd f-í *Sigsk* 34.

fullgorva, adv, helt fuldkomment, kunna e-n f. *Lok* 30.

fullharðr, adj, fuldtud hård, fuldkommen krafftig, f-ir fyrðar *Skaldh* 2.

fullhugaðr, adj, *fuldkommen modig*, Arn 3, 17, ESk 6, 14.
fullhugi, m, *ujorfærdet, modig mand*, Sigv 13, 22, Iv 43, Jóms 29, Qrv IX 28, Hálfs VII 8, tveir meiri f-ar Steinn 1, 6.
fullhvatr, adj, *fuldkommen rask, modig*, Ht 5.
fullhyggja, (-hugða, -hugat), *tænke fuldt ud, nære fuld omsorg, med dativ, es bazi fullhugðak* Ghv 15.
fullilla, adv, *fuldkommen ilde, ilde nok, fátt es f. farit við gram, intet er for slemt for*, Am 86.
fullkátr, adj, *fuldkommen munter, meget glad*, VGl 9.
fullkerskr, adj, *fuldkommen rask, tapper*, Sigv 11, 1.
fullkvæni, adj, *som har en sig fuldt ud værdig hustru, f. på fylkir væri*, Gríp 34.
fulllangr, adj, *tilstrækkelig lang, f-t, tilstrækkelig vidtløftigt*, Hálfs VI 12.
fullmalinn, adj, *tilstrækkelig malet, àðr f-it Fróða bykki, før F. synes der er malet nok*, Grott 17.
fullmikill, adj, *fuldkommen stor, altfor stor, verðr f.* Hym 16.
fullmæli, n, pl, *fuldkommen tale, ord, f. friðar, fulde forsikringer, løfter, om fred, porm 1, 11.*
fullmóglugr, adj, *altfor snakkesalig, f-ug fljóð* Grettis 9.
fullr, adj, 1) *fuld, full horn Sól 56, f-ir skutlar Rþ 32, f-ar grindir, fårefolde, Hávm 78, f. munur hijarar, sværdets blodfyldte øg, GSúrs 7, farit gerði f-t, skibet blev fyldt af vandet, Mv III 7, f-t tungl, fuldmåne, Gd 70; med gen., bjórr (o: hornet) f. ljóða o. s. v.* Sigrdr 5, hrímkálkr f. fornars mjáðar Skí 37, Lok 53, hús f-ll sverða Akv 7, (hús) f-t flotna Yt 24, f. düns, dunfyldt, om vanter, Harkv 6, f. illaugar, opfyldt af onde tanker, hævntanker, Guðr II 37; med af, f. af grandi Lil 20, f. af sóma Lil 25. — 2) *fuld o: mæt, f. varð hrafn á tafni Vell 36, SnH 2, 2. — 3) fuldkommen, fuldstændig (totus), tægr vas f. Sigv 1, 10, f-ir fimbít vetr Sigv 12, 21, f. verðr Krm 8, f-ir dómar, fuldtallige domstole (hvor alle er til stede), Sigrdr 12, f. friðr IngE 2; ntr. vinna f-t, udføre sit fuldstændige hvær, göre sit fuldt ud, Sigv 12, 7, halda til f-s við e-n, ikke give efter for nogen, ikke lade sig ydmyge, Isldr 22, halda f-ara, fastholde, bevare sin stilling fuldstændigere, Sigv 7, 6, sem fullast EGils 2, 4; kaupa f-u, for fuld pris, Bjhit 2, 11; at f-u, fuldt ud, i det hele, v. l. Qrv IV 3, EGils 2, 14, með f-u, tilvisse, GSúrs 24; helt, Lil 64, pjóðA 3, 31; fullan Hausl 4 s. d. Jfr bly-, bolva-, dreýra-, dýrðar-, eitr-, elsku-, feikna-, friðar-, geiska-, giptu-, gleði-, gloepa-, granda-, gæfu-, harms-, háská-, heiptar-, hryggðar-, hræzlu-, hug-, ilsku-, krapta-, kvíða-, meina-, mektar-, metnaðar-, munar-, ó-, ótta-, sorg-, sorga-, styn-, síta-, synda-, sýslu-, trega-, urta-, æðru-.*

fullráði, adj, *fuldt bestemt, vórum f-a, Am 42.*
fullrýnnin, adj, *helt, fuldt ud runekyndig, fár es f. Am 11.*
fullræði, n, *fuld erstatning, sleppr morgum f., mangen en fár ikke fuldt ud, hvad han har fortjænt, Prúf.*
fullroæddr, adj, *tilfulde omtalt, behandlet, f-tt es of petta Akv 43.*
fullseðjask, (-saddisk, -saddr), *blive tilfulde mættet, f. hungrs Ht 51.*
fullsnart, adv, *meget rask, Rst 5.*
fullspakr, adj, *fuldkommen, tilstrækkelig klog, f. of sik Grott 8.*
fullstaðinn, adj, *som har stået tilstrækkelig længe, hafa f-it fljóð Grott 24.*
fullsterkr, adj, *tilstrækkelig stærk, Grettis 23, f. at fé, tilstrækkelig rig, Hsv 34, f-k herføng, meget stærke brynjer, Ht 36.*
fullstórr, adj, *meget stor, mægtig overmodig, f. pórir Sigv 12, 16; overmåde udstrakt, f-r folkloend Hálfs IX 4 men urigt. v. l.*
fullstrangr, adj, *fuldkommen, overmåde hård, f-strong mannauna, om angreb på en elefant, Mhk 7.*
fullsvangr, adj, *meget sulten, Hl 35 b.*
fullsviðr, adj, *meget klog, Am Árn 5.*
fullsæla, f, *fuldkommen rigdom, Hsv 109.*
fullsell, adj, *fuldkommen lykkelig, salig, f-ir þrælar góðs Likn 35, jfr 17.*
fullteitr, adj, *fuldkommen glad, Grettis 15.*
fullting, n, *hjælp, støtte, biðja f-s Pl 10, ESk 6, 27, veita f. frændum, Hamð 13, Has 1; som masc., hvis der ikke foreliger fejl, Mv I 17.*
fulltingja, (-ða, -ðr), *hjælpe, Hamð 12, Merl II 24, 29.*
fulltrauðr, adj, *meget uvillig, f. framreiðar Anon (XII) B 2.*
fulltrúi, m, *person man fuldt stoler på, tillidsmand, hvem man betror alt, eiga sér f-a als Sigsk 14, allra eiða f. Brot 2; Hsv 119; fuldtró ven Qrv IX 48, eyða f-um Iv 40.*
fulltíja, (-ða, -ðr), *støtte, hjælpe, hendir mér f-ðu Fáfn 6.*
fullveginn, adj, *tilstrækkelig dræbt, hefr þú f-it, du har kæmpet tilstrækkelig Sigsk 33, fyrr vas f-it Am 53.*
fullvel, adv, *tilstrækkelig godt, Ólheig 1, Mhk 2.*
fullvíða, adv, *(tilstrækkelig) mange steder, pstf 2, 3.*
fullqlugr, adj, *fuldkommen kraftig, stærk, om en jættekvinde Húsdr 11, om Tor Húsdr 6.*
Fundinn, m, *navn på en dværg, Vsp 12 (kun i H); synes i senere tid at være brugt som navn på Odin, F-s hyrr, Odins flamme, sværd, EGils 1, 28.*
fundr, m, 1) *fund, f. pundar, skjalde-drikken, VSt 1 (jfr SnE I 244), hvis ikke f. her betyder gave (jfr finna 6).* — 2) *møde, sammenkomst, pul IV j 5, Hhund II 43, Hárð 48, Gríp 4, hinztr f. HHj 40, ásta f-ir pKolb 3, 8, hœgr f. pKolb 3, 10,*

kom til f-a GSúrs 18, sökja f-d e-s Sigv 1, 15, også til f-ar við e-n Sturl 3, 13; f-(?) Sigv 5, 3; med dativ, til f-ar e-rrí Korm Lv 6; med gen. til Jákobs f-ar GSvert 3, at Hrungnis f-i Haustl 15, ná Césars f-i Mark 1, 26, til f-ar konungs Halli 2. — 3) fjendtligt mode, kamp, frægr f. Jóms 20, harðr f., Ott 2, 8; Skáldh 2; at f-i HolmgB 7, GSúrs 29, Sigv 1, 3, valda f-i Sigv 2, 3; f. flettugriðs ok spjóta BjH 1, ganga f-d odda Sigv 12, 19, fara eisandi unda f-a, begive sig rasende til sármoder, Anon (XIII) B 38; bíða Dana f-ar Stein 1, 2. f. vas þess Hharð 3, undan mínum f-i, madet med mig, Bjhit 2, 8, hans f. pjóðA 4, 24, til vár f-ar Hást 2, á f-i fyrða pmáhl 13, at f-i stillis Arn 6, 10, joþurs f-ir Hfl 7. — 4) gave, f. arnar, gave til örnen, lig (föde), men teksten er urigt., Koll 5. Jfr ásta-, fagna, hjor-, óska.

funi, m, ild, ifølge Alv 26 asernes benævnelse, pul IV pp 2, f. kveykisk af f-a Hávm 57, kynda f-a Hhund II 39, f. kyndisk ESk 7, 4; taká á f-a Grí 42; Grí 1, Fáfn 27. 32; ved rettelse Korm Lv 23: varrskíðs f-a vegskordá for varrskíðs (skibets- veg- (søens) f-a, guldets, skorða, kvinde, víðis f., guld, EGils 1, 11, hauks holms f., armens ild (også her er f-a rettelse, for fira), VGl 2; hijalma f., sværd, Nj 7, våpuglyms f. (ved rettelse) Olhv 5, 2. — I en uklar sammenhæng, se ýstétt, Jokull 1. Jfr sæ.

funristis pdr 12 er uforståeligt i sammenhængen; det kunde formelt være gen. af et fun(h)ristir, hvor fun- kunde være del af en kennung for guld(ring) eller sværd.

1. fura, f, 1) fyrr, fyrretræ, pul IV kk 2, sem f. (fallin) at kvisti Hamð 5, allpurr f. Vgl 9, men her beror ordet vist på forvanskning (af fúrr); mjöðkarms f., mjöðbeholderens fyrr, kvinde, Mfl (XII) 1. — 2) skib (som 'det af fyrr byggede') pul IV z 4, glæst f. Arn 2, 10, halda f-u, skibet, pjóðA 4, 11, háleysk f. Iv 26 (jfr i prosa fljótandi f.).

2. fura, (-aða, -aðr), skåre, danne fure i noget (af for, langstrakt fordybning, rende), rond f-ask, skjoldet får skår, renner, Ht 4.

furða, f, varsel (egl. 'noget der går forud'), drjúg f. konungs, om (den uhistoriske) solformørkelse ved Olaf d. heliges fald, Sigv 12, 15, sem f-u, som et vidunder, pjóðA 4, 20; gen. sing. forstærkende, f-u tiðr, meget ivrig, EGils 3, 4, f-u jafn sst 16.

Furðstrandir, f, pl, stednavn i (det nyopdagede) Amerika (egl. 'forbavsende lang kyst', se Eiríks s. rauð. s. 32), Þórh 2.

fúa, f, (vistnok en orknosk form = isl. fóa), ræv (hunræv), brogðótt f. Mhkv 18.

fúinn, adj, rádden, fúnir draugar, Gdβ 12, Herv III 12 som v. l.

fúll, adj, rádden, stinkende, fúl myrr Guðr III 11, ljósta f-u eggí GSúrs 11; f-ar synðir, stinkende, hæslige synder, Katr 47, f-t grand, d. s., Gd 2; f. metnaðr Lil 8; om sindssstemning, uvenlig, tvær, kenna f-t af e-m Hjr Lv 18, f. falsari Hjálmp I 2.

fúlligr, adj, tvær og gnaven af udseende, om trællen, f-t andlit Rp 8.

fúlmár, m, egl. 'stinkende måge', en art måge (= fyltingur nu til dags.), Hjr Lv 16.

Fúlnir, m, en af Træls sónner, (egl. 'den tvære, gnavne', jfr fúll), Rp 12.

fúna, (-aða, -aðr), rádne, f. á hliðu Grí 35; Grettis 52, Gdβ 47.

fúrbrigðir, m, 'ild-spreder', hlés fúrr, havets ild, guld, dets brigðir, uddeleðr (eller ødelægger), gavmild mand, Gyð 2.

fúrgjofull (-gjafall), adj, 'gavmild på ild, i våga f., af våga fúrr, bølgens ild, guld, Eddá 7.

fúrherðir, m, 'ildhærder', i fleina sævar (blodets) f., som hærder blodets ild, sværðet, kriger, Edáð 7.

fúrlestir, m, 'ild-beskadiger', fleygarðs (skjoldets) f., kriger, Pl 12.

fúrleynir, m, 'ild-skjuler', foldar fjótrar, jordens lænker, havet, dettes fúrr, guld; 'guldets skjuler' er en usædvanlig kennung og skulde helst betyde 'gnier', men til en sådan var der ingen grund; -leynir synes her at måtte have en betydning som 'ødelægger' (el. lign.), Eviðs 4; iøvrigt skrives her fyr.

fúrr, m, (dette er for ældre tids vedkommende ordets eneste rigtige form med ú og sem masc., det første fremgår af linjer som fúrs í pröttar skúrum og mér kom mundar fúra; når der underuden i hds skrives fýrr, er det en unøjagtig skrivemåde; dog har der i senere tider eksisteret en form fýrr s. d., låneord jfr ags fýr?, i pul IV pp 2 anføres både fýr og fúrr i 748, det sidste udeladt i 757), 1) ild, pul IV pp 2, f. brann (her ved rettelse af fura) Vgl 9, eikinn f., om vaverluen, Skí 17. 18; — hyppig i kenninger, for sværd: pröttar f. Vell 12, Fjolnis f. Tindr 1, 1, Hildar f. Gporg, Skoglar f. Ingj 2, 3, fleinbraks f. Ht 2, f. frænings gráps pmáhl 17, Heðins reikar fald- (rettelse) f., hjælmens ild, sværd, Vell 37, f. (ved rettelse) skjaldar Hl 41 a, fetla stígs f., den ild som færdes på sværdbåndets sti (skeden), sværd, Hást 2, — for guld: flóðs f. HSt 2, 3, bóru f. (ved rettelse) Korm Lv 49, og (ved rettelse af flein-) f-a flóðstøkkvandi Eg Lv 31, unnar f. Pl 35, fyllar f. (-þoll) pjóðA 4, 20 (ved rett.), fleyvangs f. Sturl 6, 8 (jfr fleyvangr hvor flere exx.), mundar f. Eindr (mundar f-a Freyr), valklifa f-s (ved rettelse af fyrr eller fýrs) lestir, mand, EGils 1, 16. — 2) slange, pul IV qq 1. Jfr ál-, ben-, hand-, rín-, stókkvi-, und- unnn-

fúr-Rognir, m, 'ild-Odin', fens f., vandets ild, guld, dets Odin, mand, her Sigurd

jarl (måske betyder R. her i alm. ‘her-skær, besidder’), Korm 1, 6.
fúrrunnr, m, ‘ild-træ’, fyllar fúrr, havets ild, guld, fyllar f., mand, Isldr 22.
fúrsendir, m, ‘ildsender, ilduddeler’, haukstorðar (armens) fúrr, guld, dets ‘uddeler’, gavmild mand, Pjagr 1.
fúrskerðandi, m, ‘som gör skår i ilden’, f. fjardar, af fjardar fúrr, guld, det hele gavmild mand’, Hfr Lv 16.
fúrskerðir, m, s. s. foregående, Hfr Lv 12; her står hjorva f., men ‘sværdenes ild’ er intet; fúr- er formentlig fejl for frið.
fúrsveigir, m, ‘ildböjer, ilduddeler’, f. flóðs, som uddeler söens ild, guldet, mand, Krók 2.
fúrvangr, m, ‘ild-vang’, i fjardar elgs fúr- (rettelse for fley-) vangr for fjardar elgs vangfúrr, fjordelgens, skibets, lands, söens, ild, guld, dettes Hlin, kvinde, GSúrs 25.
fúrvíðr, m, ‘ild-træ’, Fjolnis þings, kam-pens, fúrr, sværd, dets viðr, kriger, Hást 3, fleygarðs fúrr, guld, dets viðr, d. s., Brúsi.
fúrþollr, m, ‘ild-træ’, Fjolnis seiðs, kam-pens, fúrr, sværd, dets pollr, kriger, Eviðs 6 (skr. fyr-), svanteigar, havets, fúrr, guld, dets pollr, mand, Sturl 5, 11.
fúrpverrandi, m, ‘ild-forringer’, fleina brautar, skjoldets, fúrr, sværdet, dets pverrandi, ‘ødelægger’, kriger, GSúrs 15.
fúss, adj, villig, begærlig, rede, Eg Ber (rettelse for feyrs), f. fara, Skí 13, f. frægðar, begærlig efter ry, Yt 8, scemðar f. Sturl 3, 19, f. dyggðar Rst 31, f. heiptar Pl 13, f. hildar Sturl 4, 18, f. til snerru Eviðs 2, får randa vas f-t til fjornis landa, sværdene var begærlige efter hoveder, ÞGisl 6, hond es fús á venju händen er villig til, hvad den er vant til, Nj 24 (jfr hond verðr traud af venju Has 42), f. á flóttu Bkrep 5, f. at deyja Sigv 13, 22, f. at finna Korm Lv 15, f. at minnask Hfr Lv 3, f. vanda stef ESk 6, 18, f. rísa upp Am 30. Jfr boð, dyn-, góð-, hel-, hjalpar-, hróðr-, hvar-, kapp-, liknar-, ó-, óð-, ógn-, sókn-, tor-, víg-, ævi-.
fyðruskill se fuðruskill.
fyldingr, m, en slags fisk, pul IV x 2 (måske dannet af fold). Jfr MM 1912 s. 59.
fylgð, f, i pl. f-ir blandt mandsnavne egl. følge, pul IV j 7.
fylgðarmaðr, m, ledsager, f-menn, om Kristi apostle, Lil 53.
fylgi, n, følgeskab, ledsagelse, følge, fullgott f. Ragn II 1, f. meyjar Mey 53.
fylgimeðr, m, følgende, ledsagende, træ’, f. flausta, sofarer (en efterklassisk kennung), Isldr 16.
fylginn, adj, som følger, gærne vil følge, hendi f. lífs til enda, Nj 10, hvor det mulig er rigtigst at skrive hendifylginn. Jfr straum-.

1. **fylgja**, f, 1) ledsagelse, vesa i f-ju med e-m pflekh, vilja f-ju e-s Sigv 11, 2, beida f-ju HHj 35, veita f-u Pl 55, f.

hrafns Reg 20. — 2) ledsagende skare, hilmis f. Guðr II 15. Jfr kyn-
 2. **fylgja**, (-ða, -t), 1) følge, ledsage, med daðv, f. e-m Hym 11, Am 30. 98, Eirm 8, HolmgB 5, f-ði herr manna Am 93, f. frumver dauðum Sigsk 61, ferð míni f-ir, jeg følger med på rejse, Sigsk 69, fimm ambáttir f. Sigsk 70; særlig om krigsfølge, f. manni út Bersi 1, 2, f. e-m út Ótt 3, 2, f. e-m framm Hókr 4, Sturl 4, 18; hird f-ðisk, hirdmændene fulgtes godt ad, holdt godt sammen (i kam-pen), ESk 7, 6. — 2) slutte sig nøje til en, f-ðak þér á fjorgynju Oddrgr 11, jfr hør fylgði boga Sigv 14, 2. — 3) følge med, ledsage (om to samtidige og samhørende ting), tilhøre, f. skal kveðju koss Fj 48, láta e-t f. Helga nafni (som navnegave) HHj 7, nema f-i nøkkut (en gave) ESk 13, 4; bat f-ir ljóða lokum, det følger med, hører til, sangenes slutning, danner denne, Hávm 163; þar mun flá-ræði f., dértil er vist knyttet, Grip 38, fylgði hvergi lestrir, Mark 1, 9, efnð f., ud-jørelsen slutter sig til, Arn 3, 5; dög f-ir e-m Ht 93, dæðir f-ðu Karlevi, galli f-ir e-m Tannr, Hávm 133, saðr f-ði slíku Am 47, hugr f-ir ráði, en plan, råd, er alvorlig ment, ESk 6, 69. — 4) lægge vind på, f. vígum Hár 24, f. ofmetnaði, være op-fyldt af overmod, Sól 15, f. góðu, stræbe efter dyd, Hsv 4, jfr f. vígdum staf, fore-tage en pilgrimsrejse (egl. ‘gå støttende sig til den viede stav’), Sigv 12, 27, fylgj-anti helgu holdi, med sit hellige legeme, Has 29. — 5) f. forlogum, følge, være afhængig af skeaben, Krm 24. — 6) kunne følge, være lige så hurtig, fått eitt f-ir furu háleyskri Iv 26. — 7) følge som medhustru, være ens medhustru, f. joðri HHj 4. — 8) forfølge, f. goði Gri 39. Jfr týrfylgjandi.

fylgjari, m, følger, ledsager, PjóðA 1, 20, Orv VII 21.

fylgsni, n, skjulested, hugar f. (skr fylskni), brystet, St. 1.

fylki, n, 1) samling af sammenhørende personer (af folk), især krigsskare, f. Frísa, Frakka ok Vinða, Vell 28, Gunn-bjófr es ek gekk at f., git til, sluttede mig til krigerskaren, (eller er f. her dat. af fylkir, ganga at angribe?), Frb II 3, f. engla Arn 2, 18; i f. hverju fimm þúsundir Herv VII 14 (jfr SNE I 534, hvor-eftir f. bestod af 50, og pul IV j 5), felntr er yðru f. Herv VII 10. — 2) s. s. folkland, fylke (herred), við qndurt f. Vell 24, sjau f. Vell 14.

fylking, f, opstilling af hær, fylking, Sigv 12, 11, Skáldh 2, Hhard 18, PjóðA 3, 17. 20, 4, 1, Mhkv 7, — f-ar-armir, (den ene) fløj, Hskv 3, 1; f. dýrðar, engleskare, Heiv 16.

fylkir, m, fylker, som opstiller og ledet krigerskaren (af folk eller til fylkja jfr SnE I 512), konge, pul IV hh 1, Rdr 5, Harkv 6, Hfj 3, HHj 3. 11. 14, Hhund I 10, o. s. v. (jfr Gerings Wörterbuch); ordet synes

særlig brugt i *Helgedigten* og *Grip*; om *Hakon jarl*. *Vell* 25.

fylkja, (-ða, -ðr), opstille i slagorden, fylke, með fylkðu folki *PjóðA* 4, 3, varð f-t liði *Óhelg* 2, jfr *Mark* 1, 17, f. hamalt (s. d.) *Reg* 23.

fylla, (-da, -dr), 1) göre fuld, fyldje, fyll (imper.) horn *HRanv*, *Óhelg* 1, f. skapker *Gri* 25, þótt *Elliða* f-i (upers.), *Frp* I 2, vargs muðr fyldisk *Hl* 6 b, f. folk, fyldje sverdet (med blod), *Ht* 60, lopt fyllask af ljósi *Lil* 31. — 2) mætte, orn f-dit sik sjaldan *Kollí* 3, vinna hrafn of f-dan holds *Bolv* 1, f. flagðs hest *Balt* 2, f-ask fjørvi feigra manna *Vsp* 41, valgammar f-dusk auðstefni *Sturl* 5, 18, f. hrafn á holdi *Nj* 27. — 3) fyldje, fuldtalliggöre, fuldstændiggöre, f. tóg annan *Arn* 3, 18, f. flokk e-s, slutte sig til en, *Eyy* *Lv* 10, *Mberf* 2, f. himneska ferð *ESk* 6, 42; f. log, vedtage love (egl. fuldstændiggöre loven ved nye, eller mulig 'fuldtalliggöre den lavgivende skare, lovretten'), *Isl* 22, f. framburð, personlig bekraefti ens udsagn (for retten), *Vitm* 21; f. vilja (guðs), opfyldje guds vilje, *Mey* 20, — med. f-ask, gá i opfyldelse, f-disk mart *Mey* 14. — 4) medium, blive opfyldt, f-sk ljótrar cedi *Mey* 39; — part. fylðr således ofte, f. ils *Sigsk* 8, bols of f. *Rdr* 8, angrs f. *ESk* 6, 58 (v. l. til angrfylðr), grimðar f. *GOdds* 8, flærðar f. *GOdds* 2, kapps f. (v. l. til lystr) *Harkv* 7, elsku f. *Mey* 23, gœzku f. *Has* 35; hertil slutter sig f. vals, fyldt (mættet?) med faldne, men meningen er ikke klar, opfyldt af lust til at dræbe (?), *Svarf* 11; f. af-eu *Gd* 9.

fylling, f, fuldkommengörelse, f. ens fulla fríðar, jomfru Maria, *Mdr* 16.

fyllir, m, mætter, varga f., kriger, *Ingj* 2, 1, ulfa f., d. s., *Nj* 10.

1. **fyllr**, f, fyldje, mættelse, til f-ar fjallvargs *Ht* 53, gefa hrófnum f-i *Vell* 36, gefa f-ar fókum trolls *Drv* (XI) 11, deila sér f-ar, give sig så meget han kunde spise, *Hausit* 4 (jfr fullr), — hjalms f., hvad der fylder hjælmen, hoved, *Ht* 7 (jfr *Vindhlér*), f. fjörnis *Bragi* 2, 3; f. hilmið stóls, hvad der fylder, kan fyldje, kongestolen, en der lige så godt kan være konge som en anden, *Hharð* 11. — Til f-ar *HelgOl* må være fejl for til foldar. Jfr of.

2. **fyllr**, m, (næppe f.), hav, f-ar fjoll, bolger, *Refr* 4, 5, f-ar meiðr, skib, *StjO* II 11, f-ar marr, d. s., *GDropl* 1, f-ar (ved rettelse) fúrr, guld, *PjóðA* 4, 20, *Isl* 22 (jfr fúrrunnar), f-ar dagr, d. s., *Liðs* 7; ordet findes kun i genitiv.

fylskni se *fylgsni*.

fylving, f, nød (hnetr heita fylvingar *SnE* II 430), låta f-ar falla, lade nødder falde, om tårene (jfr kenningen for synet, øjet, der sammenlignes med hassel, sjónhesli), *GSúrs* 5.

fylvingr, m, blandt sværdnavne, *Pul* IV 1 7, tróðask hóm f-um, blive trådt under, stanget, af lange sværd, *pdr* 14. Jfr

Falk, *Waff* 50, hvor en anden opfattelse göres gældende. Jfr våg-

fyr, tyrrir, præp. og adv., (den korte form, som ellers, som foransat præp., den sidste som adv. og ejtersat præp.; fyrir som foransat præp. alml. i 12. — ét eks. fra 11. — árh., jfr *Skjspr* 123), for, A) præp. med acc., 1) foran, langsmed siden (forsiden), f. *Siggiu*, f. *Lista*, f. *Aumar* *pSær* 4, 1, f. *Agðir* *Iv* 24, f. *Yrjar* *Gisl* 1, 3, f. merkistaungir *Eg Lv* 11. — 2) nedad på forsiden (af noget), ganga, fara f. brekku *VGl* 10, *Brúsi*, audlatr f. mel brattan *Eþver* 1, ganga f. bord *Sig* 2, 7, *Jóms* 36, 37, stíga f. húf hrófs hesti *pGisl* 11, jfr leggja K. ok A. f. skut, lægge landet bagved stavnen, være kommen forbi landet, *pSær* 4, 1. — 3) for, til, med verber, der betegner at bære, bringe, gá, bera ol f. jötna *þry* 24, bera e-t f. e-n *Hym* 29, *Akv* 22, 24, *Vols* 6, *Jóms* 5, skjóta e-u f. e-n *Gróg* 3, hrinda (hvelpum) f. (udenfor) hallar dyrr *Akv* 41, láta síga brýnn f. bráar *HHj* 19, ganga f. kné *Oddagr* 7, koma e-m f. kné *Guðr* II 24, komask f. kné móður, om et barns fødsel (i henhold til den gamle fødselsstilling på albuer og knæ), *Sigsk* 45; hann skal (o: komask) f. brúði himins, den skal søge at komme forbi og foran, *Gri* 39, hrapa f. heill, styrt forbi og foran, *Reg* 25, rasa f. ráð *Hsv* 4, (jfr *Arkiv* XXII, 377, hvor den give forklaring næppe er rigtig). — 4) foran, mere end, f. mann hverjan *Sigsk* 28. — 5) temporalt, før, f. dag *Brot* 14, *Guðr* II 43, *Eirm* 1, f. þjóða rök *Hávm* 145, f. bat *Gri* 54, f. malma kveðju *Sigv* 2, 6. — 6) for — skyld, gauga á holm f. víf *Sól* 14, f. hvita mey *Sól* 12, f. hefnð *Vell* 10, jfr f. hond e-s *Rdr* 11. — 7) for, som vederlag for, f. hjor *ESk* 6, 50, gjalda f. sik, for at beholde livet, *HolmgB* 1, líuka f. lygi *Lok* 14, f. afbrigði dýgoa *Lil* 76, f. ódygd *Lil* 19, f. gørðir *Lil* 70. — 8) i stedet for, afl f. hyggjandi *Rv* 14, f. skillinga, hringa fjold *þry* 32, byggyva helli f. komu bing *Bbreidv* 5, land f. ægi *Vígl* 8, jfr sammentilingen: óst f. brynið, spjót f. böenir o. s. v., *Gd* 35, hvor f. betyder 'betyder'. — 9) på — vegne, for, synja f. annan, mik, *Oddagr* 24, *Guðr* III 8, mala f. sik, for sig, som ens pligt er, *Grott* 17. — 10) ved (ens virksomhed), tákna orðit f. guðs vin *Gd* 16, vinna náð f. bjart tákna *Gd* 41, líf skýrist f. glósu *Gd* 36, f. lítillæti *Lil* 90, f. epli bannat *Lil* 66. — 11) til gavn, bedste, for, hrundí náðogg f. hauka, *Krm* 12 brytja f. ulfa ekki smátt *Krm* 18, hlaða valkostu f. ornu *Arn* 3, 17, leysisgaldr lætk kveðinn f. legg *Grög* 10, f. kelijsíðar konur *Fj* 22. — 12) med adverbier på -an (hvor det styrede subst. kan stå efter eller imellem f. og adverbiet), f. innan jötna heima *þry* 5, f. innan Asa garda *þry* 9, f. innan Ægis holl *Lok* 14, f. innan gard *Fj* 33, f. innan Olvishaug *ESk* 6, 14, f. innan Orvahamra *Gisl* 1, 4,

f. innan Hillar *Sigv* 13, 23, f. utan jötna heima, Ása garða *pry* 9, 5, f. utan Halland *Steinn* 3, 8, f. Elfi utan *Sturl* 3, 5, f. utan ey *Hárekr* 2, f. utan, *foruden, undtagen*, f. einn utan *Vgl* 8, f. Erling utan *pKolb* 3, 6; *udenfor*, f. utan eiða *Sigsk* 20; f. jörð ofan *Oddrgr* 1, f. ofan sæ *Ott* 1, 5, f. mold ofan *Gríp* 22, *Guðr* 1 17, f. jörð neðan *Vsp* 43, *Lok* 23, *pry* 8, *Alv* 3, *Grott* 11, f. mold neðan *Vsp* 2, f. nágindr neðan *Ski* 35, *Lok* 63, *Fj* 26, f. níflhel neðan *Vajpr* 43; f. sunnan haf *Hrafn* 2, *Gldr* 6, f. Món sunnan *Arn* 5, 15, f. sunnan Sandvík *Árn* 5, 8, f. Kjol sunnan *pork Elf*, f. sunnan Hrund *ESk* 7, 10; f. Stað norðan *Steinn* 3, 11; f. austan Élivága *Hym* 5, f. austan dyrr *Bdr* 4, f. austan borg *Grott* 19, f. austan Dýrnes *Arn* 5, 6, f. Geitkjorr austan *Sturl* 3, 7, f. vestan dyrr *Grí* 10, f. vestan ver *Hhund* II 8, f. vestan vindhjalms brúrar (dette sikkert acc. pl.) *Hhund* II 49; f. handan sundit *Hár* 1, f. handan ver *Guðr* II 7, f. sæ handan *Hfr* 3, 21. — B) *Med dativ*, 1) *lokal betydning, foran, f. brjósti, foran ens bryst, hos en, f. vina brjósti, blandt venner, Hhund I 9, Fájn 7, men om moderlivet Lil 28; f. ásjón Lil 51, f. knéum *Guðr* I 13, f. augum pér *Sigsk* 32, Lil 33, f. roðum *Hfl* 5, verða f. augum St 9, standa sólu f-ir *Grí* 38, hafask lind f-ir = hafa lind f. sérl, foran sig, *Vsp* 50, *jfr Hak* 11, árósi f-ir *Lok* 41, f. Gnipahelli *Vsp* 44, f. Gnipalundi *Hhund* I 50, f. Jótlands síðu *Eg* *Lv* 8, f. sandi, foran, *udenfor*, *sst*, f. nesjum *Fájn* 11, *Vell* 23, f. landi *Gldr* 6, *Ott* 3, 1, f. brandi, foran stævnet, *Rejr* 4, 1, f. skauti *ESk* 6, 40, austr f. *Mecri* *Iv* 21, f. Inndyriseyjum *Krm* 8, f. Borgundarholmi *Krm* 9, f. Lindiseyri *Krm* 19, f. Hjaðninga vági *Krm* 13, f. Dínu minni *Krm* 3, f. (stein)durum *Vsp* 48, *Hávm* 70, f. naustdurum St 3; foran, forved, hengende udover (umiddelbart ved eller i), skor f. enni, afklippet hár på panden, *Rþ* 15, gunnfani f. stafni, i stavnens forreste del, *Hhund* II 19, Valgrind f. helgum durum, i (lukkende for) dörðabningen, *Grí* 22, f. eggju, i (og udgørende selve) æggen (v. l. i), *Skall* 3, *jfr* f. nialti, foran, lige ved (under) hjaltet, *Korm* *Lv* 27; stedligt er også forholdet egl. i eksempler som følgende, hvor f. kan oversættes ved 'i påhør' (lat. coram), f. jötnum, dvergum *Hávm* 143, f. sigtiva, ása, sonum *Grí* 45, *Lok* 64, *jfr* *Hávm* 143. 159, *Grí* 32, *Am* 88, f. alda sonum, blandt mennesker, *Alv* 9 o. s. v., ráð er ljótt f. drótni *Merl* II 78, f. Guðrún Guðr I 3, kveða f. kvíkum *Sól* 81, mæla fagrt f. pér *Sól* 19, mæla hól f. e-m *pmahl* 1, f. þjóð *ESk* 6, 57, telja frama f. gunnum *ESk* 12, 2, lof es flutt f. gunnum *Ht* 80, f. barni þinu *Lil* 87. — 2) for, d. v. s. ved en(s) virksamhed, ved påvirkning af (kavsalt), viðr brann f. Volundi (her kan dog f. betyde 'foran') *Vgl* 10, lignende gælduer: eldr sloknaði f. qðlingi *Brot* (F. Jónssons*

udg) 2, f. Ullar mági *Haustl* 15, f. skylja *Hfr* 3, 11, f. jofri *pjóðA* 3, 7, f. pér *Ott* 3, 4, f. Áleifi *Hfr* 3, 17, f. ási, *ramt af stangen*, *Yt* 31; *jfr* grár f. geirum, af, ved, spydene, *Darr* 1; f. sjón jötuns *Hym* 12, hús lutu f. eisum *Jör* 1, f. egghrið *ESk* 4, 2, hauss gein f. steini *pjóðA* 4, 1, hniga f. eggju(m) *Iv* 20, *Ski* 25, hniga f. hjorum *Hávm* 158, falla f. e-m *Oddr* 2, reka f. straumi *ESk* 10, 1, rinna f. e-m *Hhund* II 37, ganga út f. pér *Lok* 64; mere rent kavsalt, 'på grund af', står f. i følgende: f. því *Gríp* 43, f. hræzlu *Hár* 26, f. reidi *Gríp* 49, f. skopum norna *Fájn* 44, fogls jarml f-ir *SnE* I 94, céðask f. einni konu *Sól* 11, f. eldi áls hrynbautar, på grund af det indlagte solvi, *ESk* 11, 8, þverra f. augna regni *ESk* 11, 2. — 3) for, til bedste for, hyggja vel f. e-u *HHj* 7, hafa boenir f. e-m *Arn* 6, 19, deyja f. e-m *Líkn* 21, f. sálum *Lil* 88, *jfr* 80, auðgum manni f-ir, til ham (for at hans lig skulde brennes derpå), *Hávm* 70, f. Fitjungs sonum, for, omtr. = hos, *Hávm* 78, f. pér einum *Anon* (X) I B 10 b, *jfr* fár kann séa f. ðrum, for, hos en anden, *Grett* 2, 10; herhen kan også henføres: ráða f. liði *Jóms* 9. — 4) for, til skade, ugunst, for, brimnumk feldr f-ir (feldr brinnr f. mér) *Grí* 1, hoggva ól f. e-m *pjisk* *Lv* 1, f. svipnþrðum sverða mun verða sverðótt *Hfr* *Lv* 11 (kunde dog også henføres til B 2), vondr brast f. mér *Korm* *Lv* 26, brenna bœ f. buðlungi *Grott* 19, brenna oldu fil f. skaldi *pjisk* *Lv* 5, troða mey jóum f. mótkum mónum *Hamð* 19, skar f. *póri* *Rdr* 19, *jfr* verða f. e-u, blive genstand for noget, *Gríp* 33, verða f. qfund *ESk* 6, 58, *jfr* vogt lukðusk f. mér *Sól* 45; mein standa f. munum *Gróg* 15, standa f. því *Ott* 2, 15, *jfr* vesa f. skipum, egl. være foran, men deri ligget også, at være til hinder for skibene, *HHj* 18, 19. — 5) for, mod, varða virki f. e-m *Vell* 27, halda landi f. e-m *Harkv* 10, halda láði f. e-m *Ott* 3, 11, dyljask f. e-m *Hhund* II 13, *jfr* *Lil* 15, forða fjörví f. e-m *Hár* 12, *jfr* komask f. greyjum *Ski* 11; til modtagelse af, ryðja *Valholl* f. vegnu folki *Eirm* 1. — 6) foran i tid (og bebudende noget), *Eirm* 4, vesa f. nøkkvi *Am* 26, f. eldi *Guðr* II 39, f. dul ok vil sst, f. oxnum *Am* 20, f. flaugun *Am* 25, *jfr* vesa, eiga, f. hondum, have noget i vænte, *Gríp* 26. 36; f. valfalli *Darr* 1, f. ljósi *ESk* 6, 3. — 7) temporalt, f. longu *Yt* 33, *Haustl* 6, *Krm* 1, *pjisk* 3, (her kan f. udelades), f. lengra *pjisk* 1. 2, f. skommu *Sigrdr* 1, *pjisk* 1. — 8) enkelte udtryk, hugðumk þat f. betra = hugðak þat betra f. mér, jeg troede at det vilde være mig bedre, fordelagigere, *Korm* *Lv* 26, hyggsk vætr hvatr f-ir = hvatr hyggr vætr f. sérl, den raske er intet bange for for sig selv, *Lok* 15, *Gríp* 39 (her står i hds sésk, men det er urigtigt, rimbogstav mangler); lá mér ljósast f-ir, det stod mig klarest for, det, som stod mig klarest for, var . . ., *Gríp* 21; f-ir

kveðk mér minna, at = kveðk mér minna f. [því], at . . ., *det er lettare for mig, at . . . (egl. ‘for mig er der mindre hindring’)*. Am 64, mun meira f. því Hfr Lv 22. — C) Som adverbium, 1) fyrir, foran, ríða f. HHj 28, f. í jöldu líki Har.níð; forud, séa f. Gríp 10.28, vita f. Hávm 56, Hár 4, Reg 7, Sól 35, lagt es alt f. Gríp 24. — 2) forud, i forvejen, sitja inni f. Hávm 1. 133 (*om den som er tilstede i forvejen, når en kommer*), vesa f. Hást 2, stóð oxi f., befandt sig (*var der i forvejen*) Hym 18. — 3) foran, liggja f. (*og være til hinder*) HHj 18, sitja f., sidde foran (*og være den nærmeste til at svare for en anden*), Hym 2, þry 26.28, stendr súl f. Hym 12, stóð hverr f., stod urokkelig, Hym 33, mælask f. á golfi, stående foran på gulvet, Vafþr 9. — 4) for, i ens pâhør, telja f. Vsp 1. — 5) for, hníga f. Hár 15, Fj 25, jjr lúta f. pdr 12. — 6) for, i stedet for, gjalda f. Hym 38. — 7) mæla f., udtales (et ønske), anvende formular, Am 34. — 8) ved (om en påvirkning) skjalfa f., ryste derved, jörð för skjalfandi f. Grott 12, stókk lúðr f. Hhund II 2, hafr lá halfdauðr f. Hym 37 (f. næppe at opfatte som ‘foran’ ó: kærren). — 9) med adv. på -an, stóð f. norðan Vsp 37, f. vestan Halli 1, f. útan, udvendig, Sól 44.58; i disse eksempler bruges vist fyr. — 10) nýsask f. Hávm 7 bør vist opfattes som nýsa f. sér, spejde for sig, se sig for, jjr B 8, leitask f. = leita f. sérl Islar 15. — 11) som første sammensætningsled (*se de følgende ord*) er fuldformen f-ir vistnok den eneste rigtige, i cod. reg. skrives frys i fyrirbanna, medens det er forkortet fy i de øvrige ord, men her er forkortelsen tvetydig.

fyrðar, m. pl. mænd, (egl. ‘de levende’, jjr firar), þul IV 2, Hávm 54.149, Fáfn 10, Gráf 8, pmáhl 13, Oddr 2, Sigv 7, 1 (*her er y rimbestemt*), 11, 10, Krm 1, Jóms 12, Has 19, Merl I 55, Líkn 15.35; ott f-a GSírs 21, f-a lið Hávm 159, fjarðleggjar f., stenens mænd, jaetter, Vell 1, f. jarðar, mennesker, ESk 6, 3; hné f-a Hfl 6 er urigtigt for ferð á fit.

fyrgnar ? Olvir 2.

fýribard, n, fyrretreasstavn Bjason 3.
fýriborð, n, fyrreplanke, skib, Sturl 3, 5.
fýrihunnur, m, rullestok af fyrretræ, Sturl 3, 3 (*eller fýri?*).

Fyrileif, f, gård på Ranrike, Ingimarr. **fýribanna**, (-ða, -aðr), forbyde (leggja bann fyrir), f. glaum, nyt Skí 34.

fýribjóða, (-bauð, -boðinn), forbyde (leggja bød fyrir), f. nyt, glaum Skí 34, f-andi henni að hræðaz Lil 29.

fýriburðr, m, varsel (e-t berr fyrir, jjr det bæres for), med hensyn til Josef, SnE II 246.

fýrirdœma, (-ða, -dr), fordömme, Lil 66. **fýrirláta**, (-létt, -látinn), 1) forlade, tilgive (låneord), Lil 79, Pét 26. — 2) forlade, lade i stikken, Hæng f 1. — 3) nægte, vægre sig ved, Mey 34.

fýrileitinn, adj, som søger, ser sig for, forsigtig (leita fyrir sér), GGalt 1.
fýrirlita, (-leit, -litinn), foragte, Hsv 66.
fýrirmaðr, m, formand, styrer, f. kristni Sturl 4, 28.

fýrirmuna, (-ða, -at), ikke at unde, med dat. pers. og gen. rei, f. e-m göðra ráða Brot 3, f. e-m, at .. Guðr II 3; af munr, lyft, ønske; f. altså ‘at sætte sit ønske mod (en anden[s])’.

fýrirnema, (-nam, -numinn), stanse, göre ende på, (jjr taka fyrir), Mjöllnir skal mál f. Lok 57 o. s. v.; måske rettere i to ord.

fýriskyrta, f, ‘forskjorte’, skjortens forreste halvdel (modsat bakskyrta), skjotask und f-u, om omgang med kvinde, Hyndl 47 (*næppe ‘forklæde’*).

fýrisogn, f, egl. ‘meddeelse om, hvorledes noget skal göres’ (segja fyrir um), vejledning med hensyn til kursen, f-ir bragna þraut, ingen kunde sige, i hvilken retning der skulde styres, GSvert 6.

fýrirtelja, (-talða, -taliðr) Vsp 1 bör utvívlsomt skrives i to ord, opregne for (i ens pâhør).

fýrirverða, (-varð, -orðinn), komme til kort, mijok f-verðr manna hvorr es sinn finnrat föður Sól 27; måske rettere i to ord (jjr verða fyrir e-u, lide noget).

fýrirvinnask, (-vansk, -unninn), blive overvældet, opgive ævred, Hæng V 5. Måske rettere i to ord.

fyris ? Olvir 2.

fýriskógr, m, fyrreskov, f-ar garmr, ilden, ESk 7, 7.

fýritignari (måske rettere fýrir-), m, hædrer, f. föður kverkr, om den hellig and, gennem hvem faderens ord taler, Heiwl 13.

fýrnask, (-ðisk, -ðr), blive gammel, gå i glemme (af forn), þat mun engum f., det vil aldrig glemmes, Brot (F. Jónss. udg.) 3, aðr þat f-isk pKolb 3, 5, dýrð muna f. ESk 6, 24, f. ýtum Darr 8; Skáldhelgi; fyrnd es sú mægð, det svogerskab er meget gammelt eller (retttere?) det svogerskab er glemt, Hyndl 20. Jjr sein-fyrndr.

Fýrnir, m, jættenavn (af forn, gammel), þul IV b 3.

fýrnska, f, ælde, Lil 94.

fýr, fyrst, adv, før, først, A) komparativ: om længere eller kortere tidsafstand (jjr aðr, áðan), 1) om meget gammel tid, f. (men urigtig før fyrst) í heimi Vsp 24 H, hitt vas f. Yt 5, f. né síðar Lil 34. — 2) om en mindre tidsafstand, med aðr, aðr f. Sigv 12, 2. — 3) som oftest om noget tidligere i ens liv, før, tidligere, hitt vas f. Hfr Lv 6, Eyy Lv 6, GSírs 2, Korm Lv 55, leitk þik f. Hhund II 13; Helr 3, Am 60; f. vas fullvegit Am 53, væri scemra f., skulde være sket før, Gríp 5. — 4) om fremtidsforhold, f. mun . . ., nema Hhund I 20, f. muntu Hhund II 22, því f. skulum Hhund II 21. — 5) med en

(ældre an *jfr Kraus i Arkiv XIV*, 271 ff.), f. an Kári, fôr — i anerækken —, *Hyndl* 19, f. an sét hafði *Hhund* II 15, f. an kastir *sst* 44, f. mun . . . , áðr an *Hjr* 3, 29, f. rýðk, an því kviðak *HolmgB* 15. — **B)** superlativ: 1) fôrst, f. í heimi, tidligst, fôrst i verden, *Vsp* 21. 24, fôrst (om den tidligste forekomst), *Vafþr* 20 o. s. v.; vilk f. vita *Vafþr* 6; als f., fôrst af alt, *pry* 2 o. s. v., *Brot* 6, *Oddrgr* 3. — 2) fôrst i fremtiden, mun f. gerask *Gríp* 8. 9.

fyrri, fyrstr, adj, talo, tidligere (ældre), tidligst, fôrst, A) komparativ: 1) tidligere (levende), *Halfdanr* f. *Hyndl* 14, f. menn, ældre slægtled, *Lil* 4. — 2) den förste (til noget), f. friðar at biðja *Hár* 29, *Vell* 20, halda f. eðum *Brot* 18, vér hofum valdit f. *Guðr* II 28, gerðir svá f. *Am* 57, f. at flaumslitum *Hávm* 121, varð f. í för *pdr* 3, ves f. ótyrrinn *GSúrs* 16, vægja f. *Hjr* 3, 1, Vagn gat vegit f. *Jóns* 42. — 3) tidligere, f. nôtt, forrige nat, *HHj* 26, *Hyrrokkin* dô f., fôr (end den lige nævnte), *pðís* 2, frá því's f. var *Sól* 40, enn f. vari, forsigtighed (nu fyrirvari, forbehold), *Mhv* 27, orð et f-a, noget tidligere ord (end det), *Oddrgr* 8, *Grott* 7. — 4) fôrst, i forvejen, fara f. *Reg* 22, ríða f. *Brot* 6, stong öð fyr gram f. *Sigv* 12, 12. — 5) fôrst meget sent og efterklassisk bliver f. adv, som *Gd* 22(?), 26, *Katr* 35, og mulig i sit fyrri *SNE* II 226; fyrra *Háv* 6 er forvansket. — **B)** superlativ: 1) tidligst, fôrst, hvat fyrst of mant *Vafþr* 34, 35, fôrst (af alle?) *Yt* 28. — 2) fôrst (til at göre noget), f. ok øfstr *Lok* 50. 51, taka f. á funa *Grí* 42. — 3) forrest, ríða f. *Húsdr* 7, skipa f-um *porm* 2, 4, f. í folki *Hhund* I 53. — 4) fôrst (i opregning), prym drap f-an *pry* 31, gala galdr f-an *Gród* 6, þat telk fyrst *Arbj* 16, þat ræðk þér et f-a *Sigrdr* 22; i øvrigt bruges enn eini særlig i opregninger; — í fyrstu, i begyndelsen (om Adams og Evas syndefald), *Lil* 66.

fyrvar, m. pl, mænd (jfr firar, fyrðar), fôr f-a *Vell* 22.

fý, interj, fy, hverr maðr kvað fý *Anon (XII) B* 12.

fýla, f, stank, om helvedes stank, í f-u ok frosti *Lil* 73.

fýling, f, et slags fugl (af full, = fulmár?), pul IV xx 5 (retttere er vist fýligr, m).

1. **Fýri, f, Fyriså, við F. brann Yt 6** (vokalens længde er sikker).

2. **fýri, n, fyrretræ (kollektivt), f-is** garmr, vinden, *Arn* 2, 10 (vokalen rim-bestemt: stýr-).

3. **fýri, n (eller fýrir m? jfr K. Gisl. Aarbó 1866 s. 268), s. s. det følgende fýrr og (sent) dannet deraf, kun i gen.** stýrir hafnar f-is, guldetts ejer, *EGils* 2, 8, mōðu f-is (guldetts) meiðr, mand, *EGils* 1, 26, kafs f-is rýrandi, d. s., *EGils* 1, 21.

Fýrir, m, sagnperson, Gautr II 2.

Fýrisvöllr, m, i sing. pHjalt 1, men

oftest i pl, -vellir, fræ F-a, guld, *Eyw* Lv 8.

fýrleynir se fúrleynir.

fýrr, m (sideform til fúrr, s. d.; af yngre oprindelse, eller fýr ntr?), ild, pul IV pp 2.

fýrpöllr se fúrpöllr.

fýsa, (-ta, -tr), egl. ‘gøre en lysten efter, villig til’ (af fúss), tilskynde, f. e-n at biðja *Gríp* 35; med gen. rei, f. hjaldrs *Ólv* 2, 3, Gautar f-tu landráða *Sturl* 6, 6, skop f. margs *pKolb* 1, 2, margir f-tu þess *Jóms* 45; upers. mik f-ir *pjsk* Lv 5, skip f-ir varar *Ht* 20, f-ir aptr gamans *Fj* 5; medium ‘blive, være begærlig efter, ønske’, meyar f-tusk á við *Völ* 3, hjarta f-tisk *Arn* 3, 3, ek f-umk *Rst* 24, *Nj* 20, peir f-tusk *pdr* 2, f-tisk læknask *Mark* 1, 28, f-ask til stranda fóstrlanda *Pl* 55, f-ask austr *ESk* 7, 1, f-umk hins at hætta *Krm* 29, heldr f-umk nú *Merl* I 3; med acc, f-ask frelsi *Mdr* 43; — part. fýstr, egl. ‘ægget til’, begærlig efter, gondlar f. *Rst* 32, f. einardar, omtr. = einardar *Pét* 23, abs., villig, *Andr* 1; f. til fengjar *Merl* I 22.

fýsi, f, tilbøjelighed, lyst, litil f. Hym 20, at f. allvalds, efter kongens bud, tilskyndelse, *Arn* 6, 2.

fýsinn, adj, opfyldt af lyst (til), ek sótta f. *Eskál* Lv 1.

fýst, f, s. s. fýsi, lyst, biðja f. hlífa sér, lade sin lyst, iver, være sit værn, *Arn* 3, 3, vasa f., det var ikke (min) lyst, egen drift, *Sigv* 3, 3; om kødets lyst *Gdβ* 27.

fýstlundaðr, adj, besjælet af videlyst, *Gd* 17 (skr. fyrst-).

fægi-Freyja, f, ‘rensende, polerende *Freyja*, f. hoddar, kvinde, *Korm* Lv 7.

fægir, m, udøver (jfr fága), joru f., kri-ger, Hfl 19, f. folka Sógu, d. s., *Hrafn* 2; f. Fjolnis veigar, digter, *Korm* Lv 53, men her bør dog vist læses fægik F. v.; f. blóta, hedning, *Katr* 34; f. ósa elds, mand, *Harð* 14; her er der næppe grund til at antage nogen anden betydning end ‘som befatter sig med’ (guld), jfr *Meissner* s. 290.

fægirjóðr, m, sikkert for fægi-hrjóðr, ‘som beskæftiger sig med at udrydde, uddele’, f. bauga, gavmild mand, *ESk* 13, 1; mulig er -rjóðr fejl for -ruðr.

fægipella, f, ‘kvinde som udøver, be-skæftiger sig med’, fjallrifs (= steins ø: steinasørví) f., kvinde, *Sigm* 1.

fægi-Prúðr, f, ‘Trud, som beskæftiger sig med’, f. (her beror dog fægi på rettelse f. freyia, -u) þorna, kvinde, *porm* 2, 2.

fægja, (-ða, -ðr), udøve, være beskæf-tiget med, f. Fjolnis veigar, digte, *Korm* Lv 53 (jfr fægir).

fæla, (-ða, -ðr), forskrække, f-ask blive forskrækket, sky, *Herv* II 6, III 9, fældr, forskrækket, *Lil* 92; ntr. fælt, adverbialt fara f., fare frem som en, der er skrämmet, nøle, være forsagt, *Am* 47.

fætr *Korm* Lv 18 urigtigt, måske for fár, s. d.

fætta, (-tta, ttr), *forminske (i antal), f. tal (v. l. tal fættisk), göre tallet mindre, Ingj 2, 3, f. aura, forminske ens ejendom, SnE II 226, lýðr f-isk í bý Nikdr 3, auðr er aldri f-isk Heilv 4, fólk f-isk Lil 47, ord f-ask Lil 58.*

fættir, m, *som forringer (i antal eller störrelse), menja f., gavmild mand, Ht 45.*

1. **fœða**, f, *føde, næring, feit f. Gd 60.*

2. **fœða**, (-dda, -ddr), 1) *bringe til verden, f. sunu Guðr II 28, þú er føddir dröttin Lil 88 jfr 55, f. fenris kindir Vsp 40, gramr hefr fœzk ESk 6, 13, né f-isk pengill sst 11, ek vas føddr Sól 46, gœðingr myni f-sk Hfr 3, 29, Arn 5, 24, fó þjöð mætti f-ask Sigv 13, 31; føddr med meinum Leid 9; i enkelte af disse eksempler kunde dog næste betydning også antages; med framm, guð mun f-ask framm af holdi Lil 29. — 2) ‘give føde’, denne betydning findes ligefrem Hár 3; f. val vígs, give ravnens føde, Hskv 3, 3, f. varga Sigv 12, 5, f-isk ulfr í skógi, skaffer sig føde, d. v. s. lever, Rún 2, f. e-n á bordum beinum, ved knuste (fiske-)ben, GÁsb; ulfs f-andi, kriger, mand, Gyð 1. — 3) heraf: at opføde, opfostre, móoir f-ir mey Sigsk 55, Guðr II 1, jfr Ólhelg 5, f. gram Reg 14, f. jöð Am 105 (her kan betydet ‘at bringe til verden’ ikke passe), f. sonu lengi Sigsk 18, mik føddra hofðu Vsp 2, f-ask við ofstríð, leve under sjælekummer, Helr 14, f. aldr, leve, Arn 2, 16, føddr, opfostret, Hharð 7, Hl 36 a; Pl 23, føddr mjólklu Lil 42; f. upp Qrv VIII 5. — 4) nære, i overført åndelig betydning, fjandhugr f-isk Drv (XI) 9, f. munuð, nære kærlighed (om en hustru og moder; der er ingen grund til her at antage nogen anden mening), Hhund. I 5.*

fœðing, f, *fødsel, skapan ok f. Lil 5, af f., fra, efter, fødselen, sst. 35.*

fœðir, m, 1) *fødegiver, især i kenninger for krigere (hvor det andet led da er rovugl eller ulv, jfr SnE II 497), f. hrafns pjóðA 3, 15, f. gunnstara, d. s., Ht 92, f. folkstara psvart, f. dolgsvolu barma Oddr 1, benja kolgu blágamms f. Arn 2, 6, benja vala fenskúls f. Ód 27, — f. ulfs Pl 43, f. fólu blakkars, d. s., Osvínf; — enestående er f. fleinhríðar, kampens ‘jøder, volder’, kriger, Svarf 8; — ironisk er frenju f., som giver koen føde, Korm Lv 13. — 2) overført ‘som avler, nærer’ (en eller anden tanke, følelse), feikna f., som avler, nærer, rædsler i sit sind, udklækker rædselsplaner (om Brynhild), Sigsk 31, f. fremðar ráða, som tager berømmelige planer, om Erik egode, Mark 1, 4, f. fremðar ráðs, om Kristus, Líkn 26, f. elsku, d. s., Líkn 23; f. girndar, begærighedens (o: den kødelige lys), EGils 3, 4 (her findes i hds uriktig grundar, grimdar). — 3) blandt navne på ilden (jfr aldrnari), pul IV pp 2. Jfr hrafns-, likn-, varg-.*

fœla, (-ða, -ðr), *spotte, látt Júðanna fœldi (hds felldi), at fljóði, Jøderne spottede ved*

deres ord (eller gebærder?) kvinden, (jomfru Maria), Mey 5.

fœra, (-ða, -ðr), egl. ‘lade fare, gá’, 1) *bringe, bevæge, flytte, føre, f. e-m goll Helr 10, f. e-m full at drekka Guðr II 21, f. e-m bjór Sigrdr 5, f. e-m itrlauk Hhund I 7, f. e-m (sverð) Korm Lv 25, 27, 30, f. sér hver Hym 3, f. e-m mey Haustl 9, f. Freyju at kvæn pry 8. 11. 22, f-(ask) fésæranda Korm 1, 6; f. fót at móti, begive sig, Ans 3; f. feiknalið at landi Hhund I 32, f. borðraukr á Buðla slóðir pfagr 3, f. flota út ploft 2, 2, f. (skip) út Hást 3, f. (skip) útar Hym 20; f. setberg ór stað Grott 11, f. festar, flytte sine ankertove, Hfr Lv 4, f. erkistól utan umb Saxa merki, flytte erkebispedætet, o: oprette et nyt, Mark 1, 13, f. e-n á vit friðlands, Ótt 2, 8, f-ask nær Lil 54, fjoll f-ask í ægi, bjærgje vil flytte sig ud i havet, Korm Lv 42; f. saman (ord) Mhkv 1. — 2) *påføre, f. Hlakkar veðr HolmgB 4, f. e-m boga veðr Rdr 8, f. joll ok ófu Lok 3, f. prautir at e-m Gd 37, f. fjortál at e-m Hfr Lv 12. — 3) bringe, overgive, f. e-m hofu sitt Sigv 13, 15, f. forn Lil 40, f. fórnarhald SnE II 246. — 4) fremføre, foredrag, f. brag Svtjúg, f. lof Sigv 13, 9, f. framm Yggjar bjór fyr oldum Jóms 1, f. framm varnir Has 34; f. fólsku framm, fremføre, vise, dumme streger (om göglere), Máni 3. — 5) f. í fasta, bringe en i knibe, vanskelig stilling, pdr 13. — 6) iføre, f. e-n í brynju SnH 2, 1, f-ask í ásmegin, iføre sig asastyrke, Hym 31; mods. f. brámerki ór Heimdalls hjørvi, stikke ójne ud af ens hoved, Bjarni 1. — 7) om andre forhold, hvor bevægelsen er mer eller mindre tydelig eller tænkt, f. flein meðal herða, kaste og ramme en med en ankerspids mellem skuldrene, pskakk 3, f. niðr forka, ramme påle ned, Mey 43, f. sundr tré, hugge ved i stykker, Refr 5, 2, f. kerlingu, mulig det samme som nu ad flytja kellíngu, at slá smut (med sten), Bjhit 2, 14, f-ask aprtr, vige, Hl 28 a, f. í sik hjarta af leiri, ironisk, Korm Lv 45, — f. starf til króks, afslutte en gærning (jfr krókr), pjóðA 3, 22, f. seggi frá svikaróðum, bevæge folk til at opgive deres svig, Qrv IX 68 v. l., f. e-n í hóf, bringe en til mådehold, pjóðA 3, 20, f. í frásogn, fortælle, Lil 5, f. glæp yfir sektir, føje forbrydelse til skyld, Gd 45; — f. ávoxt, bære frugt, Líkn 5.**

fœraglogg, adj, *dygtig til at finde det rette øjeblik, lejlighed (færi), om djævelen, Lil 60.*

færi, n, egl. ‘den afstand, der er imellem den angribende (forfølgende) og den angrebne (forfulgte) og indenfor hvilken denne kan rammes’, rækkevidde, skudvidde, og så 1) i alm. ‘lejlighed’ (til at kunne göre, opnå, noget), selja f. at pylja, give lejlighed, stof, til at digte, pjóðA 1, 25, esa Fridgeiri f. at heyja, Fridgeir er ikke i stand til, Eg Lv 28, séa f., porm 1, 11, leita f-is Grett 2, 6, f.

fagnaðar *Alpost* 5; *uriktig læsemåde Gunnl Lv 3* (sékk á því f., f. sér af því verra). — 2) *fishesnøre*, fertugt f. *Bárd* 4; fiska f. *Rv* 35. *Jfr* pislar-, veiðar-.

færivón, f., *háð om lejlighed, gunstig tid (til noget), frétt f., høre (og grieve lejlighed, GSurs 21.*

færiondurr, m., *'bevægelig ski'*, f. frónbands, havets bevægelige ski, skib, *Rst* 7.

fær, adv., *som kan gå, [eller], som kan betrædes, er tilgængelig (aktivt eller passivt verbaladj.)*, hvergi f.-ir *HolmgB* 12, beimarr verða f.-ir *Lil* 74, f.-ir fyrdar, føre, raske mænd, *Likh* 35, f. á hesti, istand til at ride, *Hárd* 5 (v. l.), látask förri í hamri, erklaere sig mere dygtig til at bestige klipper, *Rst* 26. *Jfr* hjart, hrað-, hress-, hug-, hvat-, létt-, medal-, mein-, 6-, sókn-, sund-, vand-, var-, vel-..

fœzla, f., *næring, føde, Merl II 81, Hsv 43.*

föðrpersóna, f., *gud fader, Lil 24.*

föðurarfr, m., *fader-arv, arv efter fader, VGl 1, Sigv 13, 10, Arn 3, 4, Nkt 5.*

föðurfall, n., *faders død, St 5, rigtigere i to ord.*

föðurjorð, f., *faders land, fædreland, Ragn II 2, måske bedre i to ord; iørvigt beror ordet vist på forvanskning (föður for fræninga el. lign.).*

föðurleifð, f., *faders efterladenskaber, faderarv, Hyndl 9, Sigv 11, 14, Iv 22.*

föðurliga, adv., *faderlig, Mv II 4.*

föðurmord, n., *faders drab, Isldr 4, bedre i to ord.*

föðurpersóna se föðrpersóna.

föðurtún, n. pl., *faders gård, hjem, Orv IX 4.*

föðurætt, f., *faders slægt, herkomst på fædrene side, Lil 41.*

fognuðr, fagnaðr, m., *(dativ fagnað Alpost 7), glæde, fryd, fimm fagnaði Mgr 41, fríðr f. Pl 39, f. bragna Jesus, Mgr 7; f. var bragna, folk frydede sig, Gd 27 (her fagn: bragn), f. andar Gd 79 (fagn: gagn), fullr af f-ð ollum Alpost 7, fää f-ð af e-u Hávm 130, gerðisk f. fyrdum Leid 23, f-ð myrknar, fryden fordunkles, Gd 78; om den himmelske lyksalighed, Likh 52, Sól 24. *Jfr* hofuð.*

Folkvir, m., *hestenavn, som egennavn om 'Haralds' hest, pul II 4.*

fólna, (-aða, -aðr), *bleges, blive bleg (af fölr), skinn f.-r Lil 58, visne, om et træs blade, Olhelg 4, om klæder, miste deres farve, Mv I 24.*

fölr, adj., *bleg, hvidlig, f. of nasar, bleg om næsen, om dværgen, fordi han bor nede i jorden, Alv 2, f.-vir hausrar, om de dræbte, Arn 3, 10, f. af fostu, om Kristus, Lil 42, en f.-va gygr Fj 29, ol gervir e-n f.-van Eg Lv 4, ból gervir e-n fölván Hallbj, om bölgernes, grålig hvid, f.-ar bögrur Anon (XII) C 25, f. fjallgarðr, den snehvide fjældrække (fols rettelse for fals), Sveinn 1, f. randar iss (her både om isen og stenskjoldet) Haustl 17; — om jærnets jarve, f.-vir oddar (jfr grár) Hhund 1 53;*

— om sövnens bånd, på grund af dens virkning med hensyn til ansigtets udseende, f.-var nauðr *Sigrdr* 1, — om en dødnings hest, f. jór *Hhund* II 49; i folketroen betyder 'bleg, ø: gul, hest' (som man drømmer om) altid ens nærforestående død, *Jfr* f. ovenfor om de dræbte. *Jfr* all-, nauð-, nef-, nið.

Følski, m., *som egennavn på en hest, der viser sig i drømme, bebudende død (jfr folr, hvoraf det er afledet; egl. er det identisk med følski, hvidlig aske), Sigv St 2; vedkommende hest siges (i prosaen) ganske vist at have været red, men navnet viser, at hårene — på sine steder ialtfald — har været gråagtige, som det ofte er tilfældet.*

folvir, m., *blandt sværdsnavne (egl. 'den gråhvile')*, pul IV l 9. *Jfr* Falk Waff 50.

fønn, f., *snedrive, i kenninger, for bølge: Ata mars f., skibets snedrive, bølgerygge, p. Brún 2 (jfr fákrennandi), Heita f.-ir, Styrkárr, fjarðlinna f.-ir Mark 4, 1, hrannvala f.-ir Refr 2, 3, — for sølv: arms f. Isldr 12, falka teiga f. Katr 28, lófa f. Katr 12. 18.*

før, f. (-ar), 1) *rejse, fart, long es f. Gróg 4, fúss f-a Ski 13, glepja f.-ar Hár 52, fara f. Glúmr 1, 2, gera f. Fj 46, vesa á f., være på rejse, i bevægelse (hjemad), Lok 55, í f. Hausl 13, í f. fyrdá Sigv 5, 1, í f. með e-m, på rejse sammen med en, Vsp 51, verða fyrr i f., blive først rejsefærdig, pdr 3, of f., med hensyn til rejsen, Eg Lv 27, aumlig f., fattig, ynklig, Sigsk 69, eyðilig f. Ploft 2, 5, hørð f. þjóðA 1, 16, friðrjúg f. Gróg 11, nafnit f.-ar Mhk 19, eggveðrs f., til kamp, pKolb 3, 9, f.-ar tím, heldig stund til at rejse, held på rejsen, Háv 3, f. gesta, gæsters færd, ankomst (eller bortrejse) Hfr Lv 1, (f. ferða Rún 7 [her beror f. på rettelse]). — 2) *bortrejse, f. friðils Vgl 29, f. fyrvá Vell 22, f. til Skáneyjar Glúmr 1, 2, i disse to eksempler om et krigstog og således øtere. — 3) de rejsende selv, (jfr ferð), í f.-ar broddi Hhund II 19, jfr vegin f. (rettelse for fjar) segðja VGl 6. — 4) forhold til kvinder, of for vífa (eller er f. her pl. til far, jfr nyisl. kvennafar?), med hensyn til forhold til kvinder, Jóms 3. — 5) undertiden er f. (dativ) udeladt, vesa til Róms í beiri Mark 1, 12, í beiri Ód 5, ór peiri Orv IX 23. *Jfr* austr-, bál-, brúð-, gagn-, heim-, hel-, her-, kaup-, leyg-, listar-, morð-, mótt-, ó- rausnar-, Róm(s)-, saum-, skraut-, svefna-, sæ-, tírar-, út-, vás-, viðfarar.**

førf v. l. *for vorp, þorf Vell 24; ordet er i sig selv umuligt, sammenhængen er uklar.*

førlask, (-aðisk, -aðr), *gå tilbage, forringes, kraptr þinn f. Máni 5. *Jfr* þrekþorlaðr.*

fornuðr, farnaðr, m., *held, lykke (opr. med hensyn til en rejse), Arn 2, 13, ESk 6, 2. 24, Mv II 19, Gríp 8. 16.*

førunautr, *m*, ledsager, *pjóðA* 1, 16, *Orv III* 7.
 føruneyti, *n*, ledsagelse, følge, *pul IV j 2, Kolb I, 1.*
 fóstudagr, *m*, fastedag, fredag, *Mgr 12.*
 fóstumóðr, *adj*, træt, mødig af faste, om Kristus, *Lil 45.*
 fósull, *m*, bånd (denne betydning er

sikret ved ordet berfösull, som Arne Magnusson anfører (*Skrifter II*, 237), fra Vestfjordene, i betydningen ‘sili á reipi), kun i kenningen gljúfra f., der betyder ‘slange’, sæti gljúfra f-s, guld, *Nj 23*; ordet er vist beslægtet med ty. faser, oht. faso; diminutiv af et *fasí, jfr (det usikre) fasa ‘trævl’, Ross.

G

Lyden g var i forlyd og i forbindelsen gg stemt ekspløsivlyd, i indlyd og udlyd stemt spirant, undtagen hvor denne på grund af naboskab med ustemet lyd selv blev ustemet; denne ustemthed kunde dog sikkert atter ved systemtvang hæves, det viser rim som vågs : ægi (Bragi), logs : logð (Eskál), rógs : lægir (Hjr), frægt : fagran (*pjóðA*); også i ord som hvégi var g spirantisk, hvégi : frægjum (*Anon XII*); gg rimede kun på gg; først meget sent forkortedes lyden foran ð (byggð < byggð) og n (skygn : gegn); dette sker vist først i 14. árh.; eksempler findes i *Lilja* (dragðu : bygdum; brigð : dygð o. s. v.); Uggðu : Egðir (*pór. loft.*) er intet rim, linjen er som ofte ellers i dette digt rimfri; de eksempler på gg:g, der findes hos Kahle s. 100, er alle kun tilsyneladende. Derimod er det spirantiske g allerede i 13. árh. så svagt eller blødt, at det i det andet rim kan savnes (leygs : eyjar, fleygr : evjum, hos Sturla, eller også har der her udviklet sig en let spirantisk lyd, jfr en hyppig skrive-måde i has som nýgjum (f. nýjum; jfr *Frumpartar* s. 89), der har berettiget de anførte rim. Hvor ek findes indsat i 1. person af svage verber med den tilføjede nægtelse, bliver k til g (bjargigak); således altid i hdss, og der er inoen grund til at antage, at dette ikke har været så i de ældste digtes tid (9. og 10. árh.), men rimene kan ikke bevise dette, da stavelsen er ubetonet. I ord som einka f. einga (ialtfald i hdss) er der ikke tale om nogen overgang fra g til k, men om en sammenblanding af to forskellige ord. I forlyd foran l og n (g- ≡ got. ga) forsvinder g ialtfald i nogle ord meget sent (jfr de herhen herende artikler som glikr, gnógr), næppe før end tidligst i det 13. árh.s sidste halvdel, almindelig først senere i 14. árh. (jfr forlydsrim i *Lilja* som nærri : nógu).
 gaddr, *m*, pig, tyk spids (jærn)nagle,

digr g, om ankerfligen, *pjóðA* 4, 23, g-ar af stáli, hvormed Kristus blev korsfæstet, *Mgr 15*; om det er dette g, der foreligger i gadd svelr Blóðughadda, *pul III* 4, er dog tvivlsomt, måske er g. her ≡ ‘is, frossen sne’, ‘Blodughadda bevirker ved sin kulde is (på søen)’.

gafi, *m*, kun i ordsproget fregna eignum langt til g-a, efterretningen om g. må komme, kommer, langvejs fra, *Mhk 6*; herved betegnes g, som noget meget fjærnt (om betydningen i ordsproget er s. s. i spryta er bezt til våligra begna, det er bedst at have farlige personer på afstand, er dog tvivlsomt); ordet betegner vist en større rovfugl (ukendt i norden), svarende til lat. gryps (jfr *Stjórn 316*) og er mulig et lat. gavia. No. gave (Ross) synes ikke at kunne komme i betragtning.

gaff, *m*, gavl, und salar g-i *Hym 12* (den indvendige side), at salar g-i *Vgl 7*, *Hamð 31* (den udvendige side).

gaflak, *n*, spyd, *pul IV n*, geyst g-ok (?: gaflök) fara *Merl II 65*, fleygja g-okum *Frp II 3*; ordet er tán fra angels. (gaflac). Jfr *Falk*, *Waff 72*.

gagarr, *m*, hund, g. es skaptr þvít geyja skal *Mhk 4*; brimrötar g., havbundens hund, (der her kaldes sípogull, altid tavs), konkylie (en dristig sammenløning, der mulig beror på den snoede ‘hale’), *Egilss. (XII) 2*. Om ordet er keltisk (gadhar), er vist meget tvivlsomt; det kunde meget godt forbindes med stammen gag- i det følgende ord. Jfr *hjalm*, *hræ*, *sól*.

gaghals, *adj*, med tilbagebøjjet, knejsende hals, om hjortene (der bider Yggdrasils knopper), *Grí 33*, jfr no. gag ‘tilbagebøjjet, krummet bagud’. Jfr *Bugge*, *Tidsskr. f. Philol. VI*, 87 f.

gagl, *n*, gæstling, *pul IV xx 1*, g-s leið, luften, dens stillir, gud, *Pl 28*; hyppig i kenninger, for ravne: Gunnar g. *Esk 9*, gogl Gunnar systra *Hhund II 7*, Yggs gogl *Giz sv 1*, hanga g. *Hfr 1, 2*, hríðar g.

Bkrep 6, unda g. *Isldr* 10, g. hræva glæs *Tindr* 1, 8, (ved rett.; *jfr Reich Ark XLVI, 82) sára gogl* *Anon (XI)* Lv 8, ógnar g. *Hl* 26 b; gogl *Grettis* 8 se gogul. *jfr* ben-, blá-, blóð-, bryn-, drif-, hjaldr-, laun-, ná-, sár-, und-, val.

gaglbjartr, adj, lys som en gæstling, om Guðrun, *Akv* 39.

gaglfár, n, ‘gæslingers fare, fjende’, (*jfr gaglhati*), høg, g-s andrar, arme, *Sturl* 4, 36.

gaglfellir, m, ‘gæstinge-dræber’, høg, g-s lón, arm (lón er ikke særlig velvalgt), g-s lóns lautir synes egl. at måtte være ‘de hule hænder’, her hænder eller fingre (se laut), *Rv* 7.

gaglhati, m, ‘gæstinge-hader, fjende’, høg, *pul IV ss 1.*

gaglvíðr, m, R.s læsemåde i *Vsp* 42; gól af hónum (Eggþé) í g-víði fagrrauðr hani, medens H har galg-. Galgvíðr har Müllenhoff villet forklare som ‘Fugleskov’ i alm., *jfr SE*, men, som Bugge har bemærket (udg. 390), går dette næppe an. Der måtte så snarest skrives Gagl som egennavn på skoven (træet?), der så måtte antages at have fået navnet efter gæslinger; men for sammenhængen synes dette betydningsløst, da Eggþér næppe er at opfatte som gæstingepasser. *Jfr Koch, Arkiv XXVII, 110 ff. Strömbäck Språkvetenek. Sällsk. i Ups förhdl. 1925–27.*

gagn, n, 1) gavn, fordel, nytte, krjúpa at g-i, til sin nytte, ø: helbredelse, *Blöjt* 3, 8, koma at g-i, til nytte ø: beskyttelse, *Krm* 22, hafa g. kvæða, have gavn, ø: fornøjelse, opbyggelse af, *Rst* 35. — 2) støtte, hjælp, vinna gjold g-s *Arbj* 13, mart g. *sst* 24. — 3) nytlig genstand, g. brann begna *PjóðA* 3, 21. — 4) hvad der er til nytte (under en proces), bevis, mesi i pl, nū emk sóttr gognum *Korm* Lv 46. — 5) især bruges ordet om ‘sejr i kamp’, med g-i *Sigv* 7, 6, fåa g. *Gráf* 3, fæsk g. *Ht* 9, biggja g. *Ht* 59, vega g., *pdr* 21, ráða g-i *Ott* 2, 10, *ESk* 6, 32, hrós g-i *Vell* 32, magna e-n g-i *pmáhl* 17, remma e-n g-i *Ott* 2, 18, valda g-i, bestidle sejren, *Sigv* 12, 6, hafa g. ør hverri gunni *Bolv* 6, g-i feginn *Hárb* 29, *Fáfn* 25, verðr g-s *Hák* 12. *Jfr* mál, 6.

gagnauðigr, adj, rig på nytte, held, fagna g-igstri sælu, om saligheden, *Gd* 20.

gagnflaug, f, (v. l. ‘gogn-’), pil (egl. ‘flyvende imod’), *pul IV o 1.*

gagnfør, f, mod-bevægelse, bevægelse mod hinanden, g. våpna, kamp, *Sturl* 4, 18.

gagnhollr, adj, gensidig huld, venlig, erusk g-ir *Hávm* 32; gagn kan også opfattes som forstærkende, ‘meget’.

gagnhræddr, adj, ‘gennembange’, meget forskräcket, *GOdds* 4.

gagnmöglugr, adj, modsigende, som har lyst til at modsige, *Hsv* 84.

gagnprúðr, adj, meget modig, *Hskv* 2, 13.

gagnprýðandi, m, som vinder hertige sejre (eller ‘som pryder andre ved fordele, gaver’, men næppe rigtigt), *Arn* 6, 7.

Gagnráðr, sikkert urigtigt *Vafþr* for Gangráðr, s. d.

gagnsmaðr, m, person, som bliver andre til nytte, hjælper, om *Hrafn Sveinbjörns*, *GSvert* 7.

gagnstígr, m, ‘gensti’, genvej, gotur allar ok g-ar *Bós* 6, g. gýgjar, klippe, klippevæg, *Hskv* 2, 7. *Jfr gagnvegr.*

gagnsvanr, pdr 4, urigtigt for Gangs vanr.

gagnsæli, f, sejrsælhed, sejr, hvárr hlytr fagna g., hvem der går af med sejren, *Hrafn* 3.

gagnsæll, adj, sejrrig, rig på sejre, *Stúfr* 1, *Anon (X)* II B 3.

gagnsær, adj, gennemsigtig, g-tt gler *Mhk* 27.

gagnvegr, m, genvej, g-ir liggja til góðs vinar *Hávm* 34. *Jfr gagnstígr.*

gagnvert (v. l. -vart), adv, lige overfor, sitja g. *Arn* 5, 1.

gala, (gól, galit, masc. galinn kun som adj, s. 5), 1) syngi, især om tryllesang, svá ek gel *Hávm* 149, g. ljóð *Hávm* 160, g. galdr, galdra *Hávm* 152, *srög* 5 o. s. v., *Oddrgr* 7, g. ríkt, kraftig, *Oddrgr* 7, g-e-m e-t *Hávm* 160, g. und randir, syngi (tryllesange) under, ind i, det hule af skjoldene, *Hávm* 156, g. ryðs bol ór hárs hlíðum, ved tryllesange at løsne henen ud af hovedet, *Hausil* 20. — 2) om ubesindig tale, tunga gelr sér ógött *Hávm* 29, *Lok* 31. — 3) om fugle, skrige, gale, om haner *Vsp* 42, 43, om krage *Hávm* 85, om örnen *Hlj* 6, om ravnen *Hrólm* 1; gólu (ø: gól øf) om hunden, ‘hyle’, *Bdr* 3, er tvivilsmt. — 4) om vindens susen, g. á húsi *Svarfd* 8, g. í reipum *Anon (XII)* B 3. — 5) part. pass, galinn, egl. ‘som har været påvirket, gjort gal, ved tryllesange’, gal, rasende, tåbelig, g. glópr Gunnar.

Galabes, en dal, *Merl* I 26.

Galarri, m, en dværg, egl. ‘den syngende, skrigende’, *Fjalars broder*, men som jættenavn *pul IV b 3.*

galdr, m, (-rs; -rar), sang, især tryllesang, g. galdra *Harð* 18 (*jfr sveinn sveina, hlymr hlymja*), næmr g-rs *GSárs* 15, góðir g-rar *Sigrdr* 5, bitrir g-rar *Oddrgr* 7, gamlir g-rar (*jfr forn, forneskja*) *Frþ* I 3, meginrammir g-rar *Sigv* 12, 16, g-rs faðir, *Odín*, *Bdr* 3, fara at g-rum *Jóms* 2, gala g., galdra *Hávm* 152, *Grög* 5, 15, lirla g. (hds g-rs), nynne (trylle)sange, *Hharð* 9; g-rs hapt, *Sigv*, *pdr* 3. I kenninger, for kamp: Gunnar g. *Sigv* 1, 4, Geitis g., hvor Geitir synes at være sokongenavn, *Gestr* 2, hjorva g. *ESk* 7, 7, dreyra fasta g. *Korm* Lv 31, grímu g. *pmáhl* 16, skjaldar g. *Ht* 58, *Grettis* 1, hjaldrseiðs vébrautar g. *Gldr* 1, våpna g. *pmáhl* 10, *ESk* 6, 43, malma g. *Gunnl* Lv 3, — for tunge: g-ra

fles *Vell 5*, — for mund: g-ra smiðja *pjóðA* 4, 14; — for guld, idet da g. bliver brugt som synonym til 'tale, ord': Idja g., jættens tale, *Nj (XII)* 3, g. heiðar jofra (jætternes), *ESk 13*, 2. Jfr flein-, herði-, híor-, leysi-, liknar-, mein-, odd-, stál-, val-.

galdr-Freyr, m, 'galder-Frey', g. Sigars tjalda, kriger (Sigars tjalda, skjoldenes, g., kamp), *Ingj 1, 1.*

galeið, f, (pl. -r), et slags krigsskib (lant fra middelalderen). *pul IV z 4, Hskv 2, 1.*

galgi, m, galge, g. feksk *Arn 6, 7*, á hóum g-a *Fj 45*, gjorr g. *Am 22*, hoggva g-a *Am 39*, festa á g-a *Am 59*, *Hamð 21*, eigi hantn g., gild galgen måtte tage ham, *Am 33*; g-a farmir (v. l. gramr), *Odin, Hál 1*, g-a valdr, d. s., *HelgÓl*, geirveðrs seiðs g., sværðets galge, arm, *Eg Lv 12*, tangar hanga-g., d. s., *Rv 7*; uforstået er elgjar g. *St 15*; jfr alþjóð. *Jfr agn-, hanga-.*

galgvegr, m, 'galgevej', usikert hvad der menes, ef þik fjandr standa gørvir á galgvegi, hvis du bliver overrasket, grebet, af dine fjender, rede på vejen til galgen (ð: rede til at hænge dig i en galge?), eller i alm. 'drabstí', á g-i, på vejen, i færd med at begå drab(?) *Grög 9.*

galgviðr, m, se gaglviðr.

gali, m, person af en vis art (ordet findes ellers ikke), magr g., *Klaufe om sig selv, Svarfj 4* (skulde ordet egl. bet. 'hane', jfr árgali? B. M. Ólsen, mundtlig meddelelse).

galkn, n, et fabeldyr, om hvis farlighed oldtiden nærede store forestillinger (jfr finngalkn), bruges om et skadeligt, farligt væsen, redskab, hlífa g., sværd, *Hfr 3, 8*, g. Pridja hauðrs, d. s., *Hókr 7*. *Jfr hraun-, rand-.*

gall, n, galde, grimdar g. *Lil 48*, om eddiken, som rakte Kristus, *Lil 58*. *Jfr reiði-.*

galli, m, 1) bröst, fejl ved noget, esat svá góðr, at g. né fylgi, *Hávm 133*, allr fylgir þeim g., de er julde af alle lyder, *Tannr*, fyr vás ok g-a, moralske bröst, sýnder, *Has 5*; som tilnavn *Ólhelg 4*. — 2) ársagen til eller hvad der bevirker fejl, fordærv, ødeleggelse, g. Gauts húðar (skjoldets), sværd, *ESk 11, 1*, g. mundriða borgar (skjoldets), d. s., *ESk 6, 48*, *Háalfs g.*, ilden, *pjóðA 3, 21*, orms g., vinter, *Ht 83*, Fáfnis g., d. s., *Nkt 24*, storðar (träets) g., vinden, *Gisl 1, 15*, strúgs g., vinien, *Ht 25*. *Jfr ár-, líf-.*

gallópnir, m, örн, pul IV vv (skr. -ofn-), egl. 'den stærkt skrigende' (gall-, óp), g-is (i to ord ved tmesis og skr. med p) hallir, örnenes hjem, bjærgé, klipper (jfr Endill), þdr 3; g-is viðir, blod, *Skáli 1, 1*. *Jfr Genzmer Ark XLIV, 307 f.*

gallr, adj, har man tidligere læst *Haustl 1* (l. 1), men med urette (for góðs at); et sådant adj. falder således bort for dette

steds vedkommende; *Vsp 46* står i R galla, om *Gjallarhorn*, medens H har gamla, hvilket uden tvivl er det rigtige.

galmr, m, blandt sværdsnavne, pul IV l 2 v. l. (vel 'den gjaldende, rungende', jfr -gelmir). *Jfr Falk, Waff 50.*

galti, m, galt (af goltr, et slags kæleord), *Merl I 30, 37, 38. Jfr villi.*

gamall, adj, 1) gammel, tilårs, om hvad der har levet, bestået, længe (og består "endnu"), gamlir menn *pjóð 3, 1, 2*, bats g-lir kveða *Hávm 134*, g. begin St 9, maðr g. *Reg 13*, g. *Hjalgunnarr Helr 8*, enn g-li þulr *Vafpr 9*, g-lir ulfar *Akv 11*, g-lir øxn pul I b; — komparativ, yngra poll ok ellra *Has 43*, superl., *Burr vas* enn elzti *Rþ 41*; — dœgrs eins g. *Hhund I 6, 15* vетра g. *Ragn I 1*, g. ok hárr *Haustl 10*, í g-lum ham gemlis *Haustl 2*, g-lir skildir *Ott 2, 7*, g-lir geirar *Sigv 1, 14*, g. búrhundr *Hfr Lv 1*; om himlen, jorden og byer, g. *gnapstóll* sólar *Gldr 9*, g-t þoku-land *Gandvikr EValg*, g-ul *Gunnvalds* borg *Sigv 1, 13*, g-t vígi *Hskv 2, 8*, g-t port *Mark 1, 21*. — 2) som tilnavn til personer enten for at betegne dem som gamle eller (hyppigst) som modsætning til yngre personer af samme navn: a) Alfr enn g-li *Hyndl 12, 18*, *Hhund I 52* (forskellige personer), *Hrolfr* enn g-li *Hyndl 25*; b) *Rognvaldr* enn g-li *Arn 5, 15*, jfr *Sigurðr* enn ellri *ESk 6, 70*. — 3) hørende (gammel) fortid til, g-t *Gjallarhorn* (*H's* læsemåde, jfr gallr). *Vsp 46*, ari enn g-li, om *Odin, psif 2, 3*, jfr *Jób* enn g-li *Þl 26*, g-lir galdrar (jfr forneskja) *Frþ 1*, gomul rangá, om himmellegemer, *Merl I 59*, komparativ, øllum ellri (fenris ulfar) *Hhund I 40*; superl., ása elztr *Vafpr 28*. — Urigtig stár g. i *HolmgB 4*, *Anon (X) I B 1*, i bægge tilfælde vistnok for gaman. *Jfr af-, full-, vetr-*.

gamalmenni, n, olding, *Hard 1*.

gaman, n, gammen, lyst, fryd, at g-ni e-m *pry 23*, *Guðr II 14, Yt 7, 25*, hafa orð at g-ni *Eg Lv 45*, hafa brennu at g-ni, omtale indebrænding som noget morsomt, *Nj (XII) 9*, hafa grát at g-ni, gråd, sorg, til fryd, at fryde sig ved (bitter ironi), *Skí 30*, maðr es manns g. *Hávm 47*, mannskis g. *Hávm 114*, ótrauðr g-s, til lystig leg, *Orv IV 7*, g-s vant *Stembir*, als g-s andvanyd *Hhund II 33*, svát g, bykki *Guðr II 26*, gumnum bykkir g. *HolmgB 4* (rettelse for gamall) jfr *Hl 17 b*, g. vas *Soxu, det var spas for Saxa, HolmgSk*, ekki es mér at stúra g. *Mhk 22*, henda g. at e-u *Mhk 1*, drepa g-ni e-s *Anon (XII) C 33*, firra g-ni *Gríp 29*, standa fyr g-ni, hindre, nedslå ens glæde, *Ill 2*, hafa goll fyr g., have guld (alt muligt godt) til fryd, *Sól 18*, augna g. *Fj 5*, til g-s ráðit, om livsglæden i alm., *Gríp 44*, g. sjúkum ok sórum, fryd for syge og sårede på grund af den ydede helbrede), *Fj 36*, at g-ni gjóðum, om ravnenes glæde ved kampen, *Gráf 2*, fáa e-ri g-s *Bjhit 2, 2*. — 2) særlig bruges g. om

elskovsglæde, den (rent) kødelige vellyst, unna g-s Skí 39. 41, bitt, mitt g. Fj 43. 50, gygjar g. Vafþr 32, una g-ni Hár 30, valdeir g-s Anon (X) I B 3, hafa manns g. við meyjar Bós 7; især findes forbindelsen ged ok g. Hávm 99. 161, Hár 18. Jfr augna-, of-, svefn-.
gamandrykkja, f, lyftigt drikkelag Stembr.
gamanferð, f, rejse til lyst, fornøjelse, Frp I 1.
gamanleikr, m, lystig leg, leg der kun er moro (jfr leikr = kamp), Eg Lv 32.
gamanmól, n, pl, gammenstale, Qrv IX 7. 24, Mág 2.
gamanrunar, f, pl, egl. 'runer, der vækker fryd, lystighed', góðir galdrar ok g. Sigrdr 5, fornøjelige samtaler med mænd eller kvinder, Hávm 120. 130.
gamansamligr, adj, fornøjelig, lystig, Hsv 102.
gamanvísa, f, spøgefult vers, Grettis 26.
gamanþing, n, pl, elskovsmøder, Mberf 6.
gambanreiði, f, tung vrede, forbitrelse, g. góða Skí 33 Hvad gamban- egl. er, er usikkert; Bugge (The home of Eddas XIX) har antaget, at ordet er ags. gombe (-an), 'skat, afgjift'; dette er dog meget tvivlsomt, da betydningen ikke passer; betydningen er måske 'kraftig'; Kock, Arkiv XXVI 114 ff, antager et opr. gandband-.
gambansumbl, n, stort gilde, hovedgilde, drikkelag, geta e-m g., indbyde en til prægtigt drikkelag, Lok 8.
gambanteinn, m, kraftig ten, gren (ɔ: tryllekvist af et ung, saftigt træ, hrár viðr), geta g-n Skí 32, gaf hann mér g-n Hár 20.
gamðir, m, blandt høgenavne, pul IV ss 1; g-is vangr, arm, Korm Lv 23. Jfr Aarbb 1888 s. 42.
Gamli, m, Gamle Eriksson, Eyv Lv 6, Glúmr Lv, G-a kind Eskál 1; egl. den bestemte form af gammal.
gammi, m, (finlappisk) hytte, í g-a Stemb.
gammleid, f, 'grib-vej', luft, = lopt = Lopt af Loptr = Loke, pdr 2.
gammr, m, grib, pul IV xx 1, Qrv IX 58, g. nás, örн eller ravn, jfr dog Aarbb 1881 s. 234, Vell 25, glamma g., bjæffenes grib, hund(?), Eg Lv 27. Jfr blá-, her-, hræ-, sár-, val-.
gammteitandi, m, 'grib-glæder', gunnar g., som glæder kampens gribbe, örnen, kriger, Sigv 13, 4.
gamma, (-ða, -at), fryde, underholde, finn at g. Bergb 12, g. greystóoi (ɔ: gífr-stóoi, ulve?), glæde hunde, usikker sammenhæng, Akv 11.
gana, (-ða, -at), gabe (og stirre), g. uppi, stikke i vejret, om Falgeirs bagdel (i prosaen skaut upp þjónum) eller ábne røv, porm 2, 9; også denne betydning kan gælde i: bani viðar (ilden) gandi of bol bjarkar SnE II 202, men her synes en anden betydning i ordet 'at rase, fare frem' at passe nok så godt.

Gandalfr, m, navn på dværg, Vsp 12, pul IV ii 4.
gandr, m, 1) trind stok, stav (dette er hovedbetydningen i ordet, jfr Hellquist, Etym. bem. 1893 s. V., identisk med volr, som redskab til udøvelse af völvers virksamhed; deraf gandreið, 'ridt på en stok', jfr renna gondum, vitta g-a, 'forhæse stave', göre dem til trolddomsredskaber, jfr spágandr; også denne betydning foreligger i jormungandr (og vánargandr), s. d. — 2) ulv (hvorpåledes betydningsforbindelsen her er, er uklart), nú rekild g-d ór landi, hvor g. er = vargr, 'fredlös person', Hildr. I kenninger, for ild: g. hallar Sturl 3, 10, — for vind: selju g. Eg Lv 23, storðar g. Sturl 3, 13. Jfr Hellquist, l. c. og N. Lid, Festskr. til Falk s. 331 f. I sen. isl. bruges ordet om store og grove sóm. Pippings forklaring i SNF XVII, 3 jfr XX, 3 har ingen rimelighed for sig. Jfr hrot, hrót-, jormun-, spá-.
gandreið, f, 'stokridt', men i kenningen skjaldal g. er gandr vist at opfattet som 'et skadeligt væsen, ulv', og 'skoldenes ulv' er sværdet, reið betyder da ikke 'riden på', men 'svingen', det hele 'sværdenes bevægelse', Sturl 4, 23; dog kunde også betydningen 'stok' gælde.
gandrek, m, vind, pul IV oo 2 (skr. gan-), ved rettelse af -reiðr Anon (XII) E, g. þrumir.
Gandvik, f, Det hvide hav (vel egl. 'trolddomskunsternes vig', idet indbyggerne ansås for at være mestre i trolddom), Ht 1; bruges om de nordligste dele af jorden og da tildels som jætternes bolig, G-r Skotar, jætter, pdr 2; þokuland G-r, om Island, EValg; her bruges G. ligefrem om nordishavet i alm.
1. **ganga**, f, gang, rejse, kominn af g-u Vafþr 8; biðja sík g-u pdr 2, bessi g. Eg Lv 35, í g-u SnE II 242, at g-u Ht 23, við g-u Sigv 3, 13, órar g-ur Korm Lv 17, ganga g-u Korm Lv 29, men her er ordet galt, Herdala g., gangen til H., Sigv 1, 3, gera g-u Sigv 2, 8; — om processioner, heilagar g-ur Gd 35, — om himmellegemernes bevægelse, Merl I 59; — om den sidste rejse til dødens rige, long g. Sigsk 43. 45. Jfr at-, hjaldr-, kirkjup-.
2. **ganga**, (gekk, genginn), 1) gå, bevæge sig tilfods, træde, absolut Hym 27, g. málk Hávm 149, g. sá Skí 6, g. í sal Sigsk 44, g. framm, gå, træde frem, fremad, Hym 8. 13, Guðr I 2, pdr 13, g. feti frammar Hávm 38, Lok 1, men g. framm, gå videre indad (i huset), Hávm 1, g. í berg, guípu, bestige, Rst 27. 28, g. inn Skí 16, Lok 3, g. innan Sigsk 8 = g. út Lok 64, pKolb Lv 1, prándr, Gríss, g. út ok inn Vol 4, g. ór skála Grip 5, g. ór durum Grí 23, g. af grasi, fra græsgangen, Hávm 21, g. út í Bár Mark 1, 11, g. til hvers Guðr III 10, g. um þvert Sigv 13, 24, g. fyr e-u, om traðkyr, Rdr 13, koma g-andi Þþ 36, Sól 2, gestr ok g-andi Hávm 132, g. til

skipa *Hhund I* 22, g. til smiðju *Vgl* 34, g. á rokstóla *Vsp* 6 o. s. v., g. á land *Jóms* 40, g. á skip *Jóms* 15, g. í haug *Isldr* 21, g. síns verka á vit *Hávm* 59, g. yfir, gá hen til (et andet rum for der at træffe en), *Am* 80, ulfr ok orn gengr of born, betræder, *Skall I*, g. fyr brekku *VGl* 10, g. fyr borð, træde ud over rællingen, *Vagn*; med gen., g. túna, til gården, pry 3, g. miðrar brautar, midt på (ad) vejen, *Rþ* 2, g. at órum *Rst* 25; med acc., for at betegne bevægelsen henover, g. veg til Róms *Mark* 1, 10, g. grjót *Ragn II* 5, g. brautir *Rþ* 1, vinna gengit *Gautland Vell* 31; om tiden, rásir dægra gengu *Lil* 67; — (skip) g. af hlunni *Ht* 71; — gongu vask of genginn *Korm Lv* 29. 14. — 2) *indfinde sig til*, g. stefnu *Ragn II* 1, g. odda fund *Sigv* 12, 19. — 3) *absolut i betydn.* ‘at gá bort, forlade et sted’, *Hávm* 35, *HHj* 23, *Sigrdr* 26. — 4) hyppig om ‘gáen frem til kamp, trængen frem i, under, kampen’ og lign., g. i boð *Vigf* 1, g. i hildi *Sigv* 7, 10, g. i folk *Ólhelg* 2, g. i lið “Danir”, jfr g. i sveitir, dele sig i skarer, *Grett* 2, 9, g. i brigð, gá til strid, *Hrafn* 2, g. at hildi *Sturl* 3, 8, g. at geira þingi *HolmgB* 2, g. at vangroði *Korm* 48, g. at snerru *PjóðA* 1, 14, g. með Gauts eld *Korm* 1, 4, g. i gogn *Hák* 14, *Vell* 28, *Eirm* 5, g. snarla *Eg Lv* 10, g. framm at e-m *Hjr* 3, 9, g. framm í fylking *Skáldh* 4, g. framm við e-n *Isldr* 14 jfr 13, g. framm í dyn geira *Nj* 21, g. framm ok í folk vaða *Darr* 4; *absolut Sigv* 12, 12; g. und hlifar *Stúfr* 7, g. fyr skjoldu *Nj* (XII) 8, g. i gognum lið *Grott* 13, *pGisl* 8, g. i gognum orrostu *Stúfr* 8; g. i gognum reyk *ESk* 6, 55; g. á *Svíþjóð*, trænge ind i (som sjende), *Arn* 3, 3, g. á drómund *Rv* 26; g. upp, entre, *Jóms* 38; g. upp á land *Hhund I* 50, g. upp á landi *pKolb* 3, 13, jfr Atli gakk á land *HHj* 22; om fjendtligt sammenstød, opfing odda gingu saman *Tindr* 1, 7, hildr gekk saman *Iv* 38, g. saman *absolut Gdb* 19; lið geksk at *pGisl* 4, skatnar gengusk at *Skáldh* 5; gangask á *Skáldh* 2, g. inn at e-m, for at dræbe, *Isldr* 8; hertil kan jöjes g. á hæl, vige, trække sig tilbage, *Hharð* 1. — 5) om en virkelig (oprindelig) bevægelse, men hvor denne er noget afbleget, g. á bed, egl. ‘gá hen til og lægge sig i sængen’, men i alm. lægge sig til hvile, *Sigsk* 8, *Ghv* 14 (her omtr. ‘blive gift med’), g. af e-m daudum, egl. ‘forlade en som død’, dræbe en, *Anon* (XII) D 4, g. af e-m våpnuduðum *Sindr* 6, g. með Ingolfi, være gift med I. (eller være hans elskerinde), *Anon* (X) I B 7, g. með veri *Guðr II* 27, g. til skriptar, skrifte, *Iv* 46; g. á hond e-m, underkaste sig en, *Mark* 1, 21, *Am* 99, g. á haukjóðs bý (= hond) *Rst* 8, g. at hvotun e-s, følge ens opfordring, *Gríp* 50, g. í drauma, egl. komme gående, vise sig for en i drömme, *ESk* 6, 28, g. i svefna, d. s., *GSúrs* 17, g.

undan, undslippe, blive fri for noget, *Am* 64, g. stopalt, egl. ‘gá snublende’, have uehled med sig, *Am* 14, mæti gengin frá mér, gæde bort, o: table, *Hym* 32, g. frá konungdóm, forlade sin kongelige ægtefælle, *Sigsk* 14. — 6) færdes, leve, være, med et nærmere bestemmende ord, g. vanr, leve berøvet, foruden, *Sigsk* 9, g. aukin barni *Vgl* 36, g. fjarri, være fjærnt fra, *Fáfn* 28, par skalt g. *Skí* 26, hefk gengit enn móðurlausi mogr *Fáfn* 2, jfr g. und líni *Rþ* 40, g. steinblindr adalmeini pórSkegg, g. hræddr *Isldr* 3, jfr g. at garði kyr, kær færdes her ved gården eller gærdet (ikke: kommer til), pry 23, og gengum fagrþúnir *Bjark* 6. — 7) hyppig med infinitiv (med eller uden at), ‘begive sig, give sig i lag med nogel’, sjóða g. *Hym* 14, g. at mæla *Gríp* 2, *Skí* 2 (her er dog vel den egl. betydning at antage), sofa g. *Hávm* 19, *Hym* 15, *Fáfn* 27, g. at eiga, giſte sig, *Gríp* 34, *Jóms* 45, g. at hanga, skulle til at hænges, *Am* 22, g. heyja *Korm Lv* 25, *Sigv* 1, 2, *PjóðA* 3, 2, gekk seckja *Sigv* 12, 8, g. halda *Anon* (X) digt om *Guðl.*, gekk drekka *Stúfr* 1. — 8) færdes, om vognrejse, g. í gognum garða *Helr* 1. — 9) om skibets bevægelse, eisandi gekk floti *Hhund* 1 27, skeið gekk und vef *PjóðA* 3, 8. — 10) om havets og ildens bevægelser, haf gengr hríðum við himin *Hyndl* 42, sær gekk *Anon* (X) III C 1, alda gengr of skør *Korm Lv* 39, jfr geymild gengr of alla, *Vell* 2 (digtet — der høres af alle — sammenlignes med en bølge, der slår hen over alle), jfr fiskr gekk á land, dreves (af søen) i land, *Bjhit* 1, 1; (eldr) gekk húsum hæri *Sturl* 3, 10. — 11) om forsk. bevægelser, bl. a. den der sker ved at et hele deles (går i stykker), g. í tvau, gá itu (om drer), *PjóðA* 4, 20, g. sundr, briste, om hærklæder, *Hást* 6, serkr gekk sundr *Brot* 4 (F. J. udg.), hjalmar gengu í sundr *pGisl* 7, om jorden, der var nær ved at briste ved Tors agen, *Haustl* 15, — om strikkens sammensnærelse, g. at halsi, snøres tæt sammen om struben, *Yt* 14, — om ilden, gongumk (= gakk mér) fir funi, fjærn dig, hold dig fjærnt fra mig, *Grí* 1, — om våben, láta (sverð) g. niðr i herðar, trænge ned i, *Jóms* 26, om et gærdes indsnaevring, nær gengr mér gardr, forminskes, indsnaevres (ved en nabos ubettigede overgreb), *VGl* 1. — 12) om en (tænkt) bevægelse, þeþr gengr ór munni *Harkv* 3, angi gengr af e-m *Hjr Lv* 18. — 13) om andre forhold, hvor ‘bevægelse’ enten kun er tænkt eller ikke til, får gengr of skør, kommer forbi, udover, *Krm* 24, g. of vit manna, overgå, om noget der er ufatteligt, *Has* 40, mein gengr of *pjóð*, overgår folket, *Merl* I 25, g. of guma, overgår mand, menneske, *Hávm* 28, 94, — g. á bak mólum, bryde sit ord, *Sigv* 11, 10, — g. til heljar, dø, *Am* 97, g. heljar *Helr* 8, part, genginn, død, ept genginn guma *Hávm* 72, moldar genginn,

d. s., *Sól* 60, i betydn. ‘do’(?) *Sigsk* 49, men ‘at gå igen’: så gengr gumí *Hávm* 157 — g. í ætt, om noget, der er slægts-
arf, fremtræder etter og etter i de en-
kelte slægtled, *Arn* 6, 7 (jfr *KGísl*, *Aarbb*
1879 s. 159 f.), — g. ór hug, glemmes,
Leið 35, *Has* 37, — g. framm í dul, gå
fremad, tiltage, i indbildskhed, *Hávm* 79,
g. hått, om noget der ‘går højt’, bliver
stort og mægtigt, gekk hått Skota stekkv-
ir, vandt megen berömmelse, *Bkrepp* 6,
så er hæstr gekk manna *Rst* 2, g. hæst,
være den ypperste, *Ód* 8, dýrð gengr hått
Leið 28, frami gengr hått *Kolb* 1, 5, —
om en sags gang og udjald, g. eptir
at óskum *Anon* (XIII) B 56, g. at óskum
Sigv 13, 1, *Sól* 25, g. við kør, gå ejer
onske, *Has* 37, gengr sem god vill, *pjóðA*
4, 26, svá gangi þér Atli, sem . . . *Akv*
30, at hafi svá gengit *Am* 68, g. greitt,
gå godt, heldigt, *Sól* 8, g. andæris, gå
imod, *Am* 14, g. verr *Hávm* 40, g. *Sveini*
meimilla hregg, gå Sv. meget ilde, *Rst* 20,
g. (i) sundr, om fred, forlig, brydes, briste,
frid gekk sundr *Sigv* 1, 4, sætt gekk sundr
Hókr 2, — g. á, egl. ‘træde på, under
jødder’, kraenke, forstyrre, g. á frið *Frakka*
III 1, 3, g. á sceri, bryde (sine) eder, *Rv*
32, jfr á gengusk eiðar, ederne kraenkede
hinanden, blev gensidig brudt, *Vsp* 26,
g. á sáttir *Hálf*s VI 4, *Oddr* 2, — g. við
e-u, vedgå noget, *Vtn* 23, — g. af, være
tilovers, *Leið* 28, — g. at e-u, komme som
folge på noget, *Sigrdr* 23, — g. á milli,
komme, træde, hindrende imellem, gengu
bess á milli urðir *Sigsk* 5, — g. saman,
træde sammen, forene sig (til ens held),
logn ok logr gangi þér í lúðr saman *Gróg*
11, — g. al, forlade, teitan gekk af, glæden
(humøret) forsvandt, *Sturl* 8, 2, gengr
fæst af því, der mangler intet deri, *Am*
Árn 1, g. af réttu rifi, forlade det lige
ribben, gå udenfor hvad der er ret (jfr
udtryksmåder under rif Fritzner), *Hsv*
46, regnes fra, bortfalde, *Sigv* 13, 4,
— g. í kné, í kné gengr knefi, ef kvistir
þverra, synes at betyde ‘gå tilbage, gå
til grunde’, men grundbetydningen er
usikker, også fordi knefi er uforklaret,
Am 73. — Medium bruges med dat. pers.
og gen. rei, ils gengsk þér aldrí, aldrig
vil det onde forlade dig, *Am* 69; med
adv. e-m gengsk illa, det går en ilde (egl.
‘trinene går en ilde, det går en ilde med
at træde’), gangask, forandre sig, hugr
gengsk e-m, en bliver betagen af sorg,
Orv IV a. 3. — 15 part. genginn, udleben,
om noget, der er forbi, nú es os af genginn
grár (of er her kun udfyldende) *Oddrgr*
34; geta má bess er gengit hefr *Mhv* 28;
med dat., berøvet, afli genginn *Brot* 16.
Ganges, f, elven *Ganges*, *pul* IV v 5.
gangfagr, adj, ‘gang-smuk’, som har
en smuk gang, om kvinder, *Háll*, *Frb* I
21 (v. l. gá-); *Wisén* antager betydningen
'dans-fager' (Emend. o. *Exeg.* 95).
Ganglati, m, egl. ‘gangdoven, doven til
at gå’, blandt jættenavne, *pul* IV f 2.

Gangleri, m, egl. ‘træt af gang, rejse’,
et af Odins navne, *Grí* 46, *pul* IV jj 3,
jfr *Gangler* sst.

gangnistir, m, forvansket, vistnok for
gjöðnistir, s. d., *GSvert* 5.

1. gangr, m, 1) gang, bevægelse tilfods,
vinna g-g *Sigv* 1, 14, g. (ved rettelse) sás
gengum *Korm* Lv 25, gjalda g-s, undgælde
for en gang, *Guðr* I 26, g. brúðar, brude-
procession, *Herv* VII 4. — 2) bevægelse
i alm., harðr g. á víkingum, under an-
grebet, *Eg* Lv 7, g. vas hár *Eldj* 2, rímmu
g., kamptummel, *Rst* 19, sverða g. *Hókr*
4, éarnhringar hofðu g-g, var i stærk be-
vægelse, *Ótt* 2, 7, — hölu g., et utyskes
farlige færd, *Egil* 3, 20, — óldu g.,
bølgebevægelse, bølgernes oprør, *Mark*
1, 16, brims g. se brimsgangr, bardøs g.,
skibets fart, *StjO* II 1, g. grjóts, kvaer-
stenenes bevægelse, *Grott* 2, pípu g., en
pibes (pibers) (vedvarende) lyd, *Máni* 3;
— vesa á g-i, være i bevægelse, blive
drevet, róng eru mól á g-i *Ulfr* Lv. Jfr
brims-, fors-, hús-, laga-, móti-, ofr-,
sjóvar-, skripta-, upp-, úti-, óldu-.

2. Gangr, m, jættenavn, *Ides* og *Tjatses*
broder (jfr *SnE* I 214; vel egl. identisk
med foregående), *pul* IV b 1, *Grettis* 45;
G-s drevari, jættens (Ymers) blod, havet,
pdr 4, G-s senna (rettelse), *Gangs* (trætte)
tale, *Gunnl* Lv 1.

Gangráðr, m, Odins navn, ‘Vandreren’,
pul IV jj 3, *Vafþr* 8 (hds gagn-, urigtigt;
jfr *Aarbb.* 1870 s. 135 f).

gangtamr, adj, ‘gangvant’, dygtig til at
gå, (mulig har gangr her samme bety-
dning som nu, om heste, — ad er gángur í
honum siges om en hest, der er pas-
gænger, skeiðhestur), om Goternes heste,
Ghv 2, *Hamð* 3.

gangvegr, m, ‘gangvej, sti’, identisk med
sinn ‘gang’, tveim gangvegum = tveim
sinnum, to gange, *Korm* Lv 47.

ganrek se gandrekr.

gap, n, gab, åbning, hul, g. ginnunga
Vsp 3 (se ginnungi), — ved misforståelse
optaget som navn på sœn i et par hds
(f. gnap), *pul* IV u 1.

gapa, (-ða, -at), 1) glo, stirre med åben
mund, g-i þú grindum frá *Skí* 28, g. á
sjót manna *Anon* (XII) E. — 2) gabe, g.
eldi yfir *Hæng* III; *Merl* II 16.

gapamunnr, m, ‘gabende mund’ (måske
ubesindigt talende person), *tilnavn*, *ESk*
13, 2.

gapípull, m, ‘glo-stang’ (v. l. -rípur,
-hriflur, men de fleste hdss. har i pl. -ríplar;
af gap, (jfr gapa), stirren, gloen, (jfr
gægr), og ripull (eller -ill?), = no. ripel
(med langt i) ‘kjæp, stage’ (Aasen); det
hele bliver et slags kennung for ‘en
mand, der stirrer, glor’, jfr sammen-
hængen, esa g-lar góðir þórh.

Gapþrosnr, m, Odins navn, *pul* IV jj 3;
findes blandt nedsættende betegnelser
for mænd *SnE* II 496; betyder måske

'stupid udseende mand'; men hvad prøsnir er, er usikkert (jfr? brusk, støj).

Garðar, m. pl, *Garðerige*, *Hjr* 2, 1. 2, *Edáð* 6, *Ólhelg* 11, *Sigv* 13, 27, *Ód* 3, *Rst* 2, *Mark* 1, 4. 5, vorðr *G-a*, *gud*, *Arn* 6, 19. *Egl* pl. af det følgende. *Jfr Braun i Festskr. til Mogh s.* 192 f.

garðr, m, 1) gærde, hegning (omkring et derved indelukket stykke land), *Fj* 11, tungærde, *VGl* 1, virkis g. *pHjalt* 1, vas g. milli *Am* 42, of g-ð risa *Grott* 12, ganga at g-i kýr, ved, udenfor, gærdet, *pry* 23, leggja g-a, opføre gærder, *Rp* 12; også om et langstrakt gærde til værn, som *Danevirke*, verja g-ð *Vell* 29. — 2) den ved et gærde indhegnede plads, der som oftest må tænkes hell eller delvis opdyrket, og hvor beboelseshusene findes, så at g. eller pl. g-ar ligefuldlt betegner disse, enten som indbefattede eller alene, hús í g-i *Pl* 50, miðra g-a *pry* 9, koma at g-i *Rp* 10, riða at g-i *Sigsk* 35, keyra hrross at g-i *Sigv* 3, 12, riða í g-ð *Gúðr* II 36, *Oddrgr* 28, hleypa ór g-i *Nj* 18; keyra eyk ór g-i *Ólhelg* 10; (om hjem, bosted) í g-i *Hordaknúts* *Sigv* 11, 17, í g-i *Gunnlaor* *Hávm* 13, g-ar *Atla Oddrgr* 31, g. hilms Arbj 11, g. *Lista láðvardaðar Eg Lv* 5, g. *Serkja Hharð* 15, ór konungs g-i *HHj* 2, bera goll ór g-i *Leiðolfr*, ór breidum g-i þjóðkonungs *orm* 2, 11; i pl. (jfr *Garðar*), g-ar *Gymis Skí* 6. 14, g-ar *Gjúka Akv* 1, g-ar grjót-Níðadar *Haustl* 9, g-ar *Vindá Mark* 1, 16, g-ar goda, ása *Vafjr* 2, *Lok* 37, *pry* 5. 9, jötta g-ar *Hávm* 108, *Skí* 30, minir g-ar *Helr* 1, óra g-a *Merl* II 40, í góðum heiðmanns *Sigv* 3, 17. — 3) om de gødede græsmarker (isl. tún), teðja g-a *Am* 63. — 4) om kirkegårde, g-ar *kirkju Gd* 42. — 5) om ormegårde, *Akv* 31 (jfr ormegarðr). — 6) overført, gera g-ð of hestreð, omgærde en hests penis, (binde noget omkring den, så at hesten (hingsten) erude af stand til bedækning), *Mgóð* 1. — 7) om en (sammenhørende) langstrakt rekke, g. greina, omtr. = greinir *Pét* 45, (jfr grein), — om langvarig storm, i kenninger for kamp, skjalda hlums g. svall *Háv* 12. — 8) i kenninger, for bryst: minnis g. *Gdþ* 3 (jfr *SnE* I 549), for havet: grundar g. *GSvert* 1, ey-g. (adskilt ved tmesis) *Gráf* 9, *Alda g.*; hav (se Aldi), *Kolb* 1, 5, — for skjold (jfr *SnE* II 438: garðr Ódins, orrostu, sækununga): *Svölnis* g. *Hást* 3, *Geitis* g. *Haustl* 20, g. hildar *Ólhelg* 3, *Ht* 34 b, *Ingj* 1, 4, *Gondlar* g-ar *Isldr* 20, styrjar g. *ESk* 7, 8, oddhriðar g. *ESk* 6, 50, geira g. spydenes gærde (som værner mod spyd), *Vell* 15, uforståeligt *Anon* (X) I B 3, — randar g., skjoldgærde, regnrandar g-s, kamp, porf 2, pundar grindar jaðra g., skjoldrække, *Ht* 58, — g. barða, (af bard eller barði, jfr *SnE* I 420), den på skibene opstillede skjoldrække, skjolde, *Anon* (X) III B 3, — svarðar raðar g-ar,

hovedbånd, *SnSt* 4, 7 (jfr roð); grundar seilar (*slangens*) g-ar, guld, *Isldr* 2; garðr *Sigv* 10, 5 i en uforståelig sammenhæng. *Jfr* aldin-, apaldrs-, Ás-, ey-, fjall-, fjand-, fley-, for-, frænd-, Hall-, heimis-, her-, himna-, hlym-, hlýr-, hrann-, hrynn-, kirkju-, land-, lá-, ljós-, mann-, megin-, mein-, mið-, Mikla-, orm-, rand-, sal-, sker-, skilð-, tann-, vestr-, víg-, vín-, þver-.

Garðrofa, f, en hoppes navn, (egl. 'gærdebryderske'), *SnE* I 118.

garð-Rognir, m, 'gærde-Odin', geirrásar g., det gærde, som stanser spydstrømmen, skjold, dets Rognir, Odin, kriger, *Vell* 28.

garðshlið, n, gærde-åbning (til gennemgang), *Sturl* 4, 9.

garð-Váli, m, 'gærde-Vále', Virfils vala (skibenes) garðr, skjold, dets Váli (gud), kriger, *Edáð* 4.

garðviti, m, 'gærde-bavn, -ild', grundar garðr, havet, dets viti (ild), guld, *pKolb Lv* 3.

garðvitjuðr, m, som besøger en gårds. Iðja g., *Tor* (som jætternes hjem besøger) pdr 2; i øvrigt beror vitjuðr på retelse af det umulige giarðvenioðr, s. d.

gargann, m, slangenavn, *pul IV* qq 2.

garmr, m, hund, som egennavn på den hund, der er bunden foran *Gnipahulen*, *Vsp* 44 o. s. v.; *jfr Grí* 44; g-ar, om de vogtende hunde, *Fj* 13. — I kenninger, for at betegne et skadeligt væsen, ting, for sværd: slíðra g. *Merl* I 35, bardósolar (rettelse for blik-) g., *ESk* 12, 6, — for ilden: elris g. *Sturl* 3, 11. 4. 8, glóða g., den af gløder bestående hund, ilden som bidende hund, *Yt* 4, g. fyriskógar *ESk* 7, 7, — for vinden: fýris g. *Arn* 2, 10. *Jfr hrot*, lim-, Mána-.

garpr, m, tapper mand, *pul IV* j 1, *pjóð* 3, 3, *Isldr* 20, *Hrómundr* þótti g. *Mhv* 7, blámanna g-ar *Rv* 24. Som mandsnavn *StjO* I 2. *Jfr stór*.

Garti, m, ø udenfor Trondhjemssjorden (Garten), gyrdill G-a, havet, *ESk* 13, 13.

gassi, m, støjende, kåd, men dum person, (jfr *SnE* I 532), så hann litit til laga g. *Ofeigr* 1.

Gastropnir, m, navn på et gærde *Fj* 12; betydning usikker, ø eller ó?; gast-kunde sættes i forbindelse med no. gasta, gasteleg, 'usædvanlig' stor eller stærk, svær, drøj, (Aasen, jfr Ross), men hvad er ropnir eller rópnir, rofnir (det skrives også med f) eller rófnir (hrofnir eller hrófnir, jfr að hrófa, hrófla, upp e-u, at bygge noget højt men skødesløst)?

gata, f, gade, vej, sti, eina g-u, en og samme vej, *Anon* (X) III A 1, langar g-ur *Sigv* 3, 11, koma af g-u *Sól* 2, eiga g-ur til goðs *Sól* 74, varða g-u (ur. for veg), beherske en sti, *Sól* 1, ganga gleddar g-ur *Sól* 31, feigs gotur *Sól* 36, Róms g., vejen til Rom, *Ív* 2, greiðastar g-ur *Sól* 52, falla á g-u *Sól* 54, g. trúu, troens vej,

*Pl 8, g. lífs, i religiøs betydning, Mdr 41; fara illa g-u, have uheld, lide tab, få en slem medfart, *pjóðA* 3, 6; gatna Korm Lv 31 er fejl for gotva s. gótvær. — I kenninger, for hav: lys g. *Sigv* 10, 3, — arm: g. (ved rettelse) heiðis *Sigv* 13, 14; for skjold: g. gunnvita, sværdeis vei, (se bør), *ploft* 2, 8. Jfr fagr-, leyni, slóð.*

gaukr, m, gøg, *pul IV xx 1*, syngrat g., gøgen tier, *Eg Lv 27*, g-ar of sal, gøgene over eller ved salen (huset), *Grott* 7. I kenninger, for ravne: g. hræva, *pþyn*, g. munins tuggu *pSær* 2, 4, g. Gauts *GSúrs* 2, g. Gauts bragða, kampens gøg, *Hróm* 1, g. geira hríðar *Krm* 16. — Som mandsnavn, G. *Trandilsson* *Istldr* 19. Jfr hrossa-.

gaukpjórr, m, en vis fugl, *pul IV xx 1*.
Gaulardalr, m, *Gulddalen i Trondhjem*, Nkt 21.

gaumr, m, agt, agtpågivenhed, opmærksomhed, gefa g-m at e-u *Hsv* 104.

gaupa, f, los, ver g-u, bjærgegn, *pdr* 5; glíkt g-u (hds -a) *Merl II 61*. Jfr her.

Gaupi, m, sökonge-navn, *pul IV a 2*; g. *Merl II 61* er vist fejl (dat. gaupa for gaupu).

gaupn, f, den hule hånd, *pul IV øo*, horfa sér í g-ir *Grettis* 37; — ilja g-ir, egl. ‘fodsålens hulninger’, fødder, *pdr* 3; hlaupsildr Egils g-a, de sild, som løber ud af (bueskytten) Egils hænder, pilene, *Evv Lv 14*.

gaupneldr, m, ‘hånd-ild’, guld (skr gaup-), *Anon (X) I B 3*, iøvrigt i en lidet førstælig sammenhæng.

Gaurekr, m, sökonge-navn, *pul IV a 5*, v. l. gaut-, og det er vel rigtigt (v. l. gavær, gauer, forvansket).

gaurr, m, telper, ufin person, *Rv 30*, *EGils* 3, 1 (rettelse for det umulige gautr), *porm* 2, 9, *Korm* Lv 60, *Bjút* 2, 9, *Gunnarr*, *Skáldh* 6, *Hjálmp* IV 12; slægr g. om spillemanden, *Mani* 2 (jfr *KGisl Årbb.* 1869 s. 99).

gauta, (-ða, -at), snakke, passiare, urigtig *Korm Lv 22*, for gótvær.

Gautaland, n, s. s. Gautland; grafpvengs G., guld, *EGils* 2, 13; valget af G. her (jfr Serkland) beror på versindretningens art.

gautan, f, snakken, ilsku g., ondskabsfuld snap, *Gdβ* 18.

Gautar, m, pl, Gøter, beboere af (især Vester-)Götland, *Grdf* 4, *Sindr* 4, fjer G-a *Vell* 30, við G-a *Edáð* 8, lög G-a *Gisl* 1, 17, stýrir G-a *Sturl* 3, 2, doglingir, G-a *Ott* 2, 1, andskoti G-a *Gldr* 7; *Gizurr* (rød) G-um *Herv V 1*; hellis G., jætter, *Rv* 7 (eller til Gautr s. d.); for ‘mænd’ i alm. bruges ordet *Anon (XIII) B 23*; rimeligvis er det også dette G., der foreligger i G-atýr, *Odin*, *Hák 1*, G-a spjalli *St 21*.

Gautaveldi, n, Gøternes rige, *Ormsþ II*.

Gautelfr, f, Gøtaelven (ellers i reglen blot Elfr, s. d.), *Sturl* 5, 1, *pul IV v 3*.

Gauti, m, 1) navn på Odin (jfr Gautr, vel som særlig dyrket af Gøterne), G-a

gildi, skjaledrikken, kvad, Korm Lv 46, G-a setr, Valhal eller Asgård (jfr vikingr), *pdr* 8; i øvrigt kunde g-a her også være gen. pl. af gautar = guder(ne). — 2) sökongenavn, *pul IV a 1*.

Gautland, n, Götland (især Vester-). *Vell* 31, *Krm* 1, *Qrv VII 19*. Jfr Gautaland.

Gautr, m, 1) navn på Odin (måske egl ‘Göten’, som en af Gøterne særlig dyrket gud, jfr *Sigv* 3, 5), *Grí* 54, *pul IV jj 1*, aldinn G., *Bdr* 2, 13, senda G-i her *Glúmr* 1, 2, herr eignaðr G-i *Óð* 7, G-s gjof, digterdrikken, skjaldeævnen (jfr gjafrotr-udr), *Bragi Lv 2*, G-s gjalfr, d. s., *Rv* 11. I kenninger, for kamp: G-s brogð *Hróm* 1, G-s regn þjagr 5, — for sværd (jfr *SnE I 420*); G-s eldr *Korm* 1, 4, G-s sigðr *pjóðA* 3, 30, — for hærlæder (brynde): G-s gótvær (ved rettelse af gatna) *Korm* Lv 31, — for skjold: G-s meginhurð *ESk* 11, 1, G-s gött *Korm* Lv 59, G-s himinn *Sturl* 4, 20, G-s bekja, G-s bekju sunna, sværd (jfr sannvitandi), *pmahl* 17, — for ravne: G-s gaukr *GSúrs* 2, G-s mítari *Hl* 26 b; — G-s tafn, de faldne som Odins bytte, *HelgÓl*, — for krigere, mænd: G-ar geirþings, kampens, *EGils* 1, 20, G-ar Fundins hyrjar flaums, d. s., *EGils* 1, 28, G. stála skúrar *Ht* 55, G. málma *Katr* 29, G. gunnbliks, sværdeis, *GSúrs* 8, G. gunnelds, d. s., *pjsh* Lv 6; G. randa *Gautr* I 6, G. hjaldrs reitar, skjoldets, *Ingj* 1, 4; G. grafnings látra, guldetts, *EGils* 1, 4, grafpvengs Gautalands G-ar, *EGils* 2, 13, góins skers G-ar *EGils* 3, 12, móðu glöð G-ar, d. s., *Arn* 6, 10, G-ar fróns laxa láðs, d. s., *Has* 13, G. grundar mens hrynvengis *Has* 42, G-ar foldar humra leidár, d. s., *Líkn* 51; hellis G-ar, jætter, *Rv* 7 (jfr glórddd), *EGils* 1, 14 (jfr hlátr); — for Tór: herþrumu G. *pdr* 1. — 2) som Odinsnavn, men i virkeligheden nordmanden Gautr á Mel *SnSt* 4, 4. — 3) som personnavn, G. Sleituson, *porm* 1, 10. Jfr alda-, fjall-, her-, sig-, val- (alt Odinsnavn); dal-, gegni-, gæl-, hræva-, malm-, sein-, sig-, sverð-, val-

Gautrekr, m, 1) sökongenavn, *pul IV a 5* som (rigtig) v. l. til Gaurekr (s. d.), *Hl* 28 a, G-s mækis mótt *ESk* 11, 5 synes at måtte opfattes som kenning for kamp, skønt den er mindre rigtig; mækker sikret ved rimet (d. v. s. m-k); Gaut-: braut-. At sammenfalte G-s svær kunde gå under hensyn til Egils Gestils glpt, så at kenningen blev G-s svana braut, havet, dets glöðir, guld; dette sidste er vist at foretrække. — 2) sagperson, Gautr I 2.

gauzkr, adj, gótiisk (hørende til Gautland), g. maðr *Sturl* 4, 42, g-ir drengir *Eldj* 2, g-k *pjóð StjO* I 5, g. bolr *pham* 1, 4, hjá jofur g-um *Yt 31* (Festskr. til F. Jónsson 187), g. skjoldr *pjóðA* 1, 23.

gavær (-er) forvansket for Gau(t)rekr, s. d.

gáa, (-ða, -t), iagttagte, ønse, med gen.

rei, g. þings né þjóðar mál, ikke ænse, bryde sig om, glemme, Hávm 114, g. glýja, ænse, bryde sig om, forlystelser, Hamð 7, g. leiks Sól 12, g. manna Gríp 29, g. sín, tage sig iagt, være forsiktig, Am 7. 74, g. geðs síns, være sig mægtig, Hsv 76, g. fás Mhkv 20; lítt gáðak þín, lidet ænsede jeg dig (gud), Has 7, goðs hann gáði Sól 4, Mv II 11, búendr góðu verja böci, var optagne af at, pKolb 3, 13, g. fjarghúsa ænse, skáne, Akv 39.

Gáðiel, m, englen G., Lil 27.

gáði, m, ussel person, goðleidr g. Korm Lv 36.

gáfagr, adj, v. l. til gangfagr og vistnok urigtigt, måtte betyde 'smuk ved sit blik, sine opmærksomme øjne', Frh I 21.

gálauss, adj, uagtssom, skødesløs, let-sindig, Merl I 52, Hsv 2. 110, Mv III 3.

gáligr, adj, som ser opmærksom, klog, ud, kona kapps g-g, meget forsiktig, iagt-tagende, Am 6.

Gálilee sjór, m, Galilæa søen, Pét 15.

gárr, m, sværdsnavn, pul IV l 9, et enkelt hds har her gramr. Jfr Falk, Waff 50.

gás (eller góð?), men ordet er måske aldrig blevet egl. ö-st., gæss gullu Guðr I 16, Sigsk 29, tvær gæss Korm Lv 47. Jfr ali-, brand-, grá-, heim-, hroð-, nöss-, gát, n, hvad man jár, især om føde (jfr geta), una g-i Ht 11, una g-i þings, elskovsmødets behagelighed, Olsv 5. — Jfr mun-.

gáta, f, gáde, Heiðr 1 o.s. v.

geð, n, 1) sjæl, sind, som tænkende, forstående, pul IV zz, således er brugen almindelig i Hávm, gætinn at g-i Hávm 6, stela g-i guma Hávm 13, heimta aptr g. sitt Hávm 14, vita (til síns) g-s Hávm 12. 20, uppi es g. guma, det er forbi med, Hávm 17; hertil må vel også henføres litil eru g. guma Hávm 53, ok pat g. St. 24, gáa g-s síns Hsv 76, Pitt g. grípi morn, Skí 31, mér deilisk g., forstand, her omtr. = kundskaber, Isladr 2; her kunde dog g. også opfattes i en anden betydning, lyst, attrå; dýrar jarðir g-s, brystet, Merl II 82. — 2) om sindelagets art og væsen, hverju g-i stýrir Hávm 18, seint er kvenna g. kanna Vígl 4; sindelag overfor nogen, blanda g-i við e-n, göre en til sin fortrolige ven, Hávm 44, grunr at g-i e-s Hávm 46, glepja at g-i, forføre til elskov, Lok 20 (burde måske henføres til den første betydning). — 3) særlig i forbindelsen g. ok gaman, attrå og kødelig elskov, Hávm 99. 161, Hár 18. — 4) sindet som modets sæde, låta g. falma Eyv Lv 7.

geðbjart, adj, med lyst sind, Kolb 2, 6.

geðbraðr, adj, ilsindet, krigersk, g-ir Gautar Sturl 6, 6.

geðbætir, m, 'sind-forbedrer', egl. som har øvne til at 'forbedre' sit eget sind, men omtr. = 'som er i besiddelse af et godt sind' (mulig en hentydning til selve navnet Tryggvi), Sindr 5.

geðfastr, adj, fast, urokkelig i sit sind, modig, g-ir rekkar pGísl 3, GSvert 2.

geðijall, n, 'sindets, sjælens, fjæld', bryst, grønka geðfjoll siðferðar blómi Heilv 3.

geðfjørðr, m, 'sindets, sjælens, fjord', bryst, g-ar ló, 'en bølge fra sjælens fjord', g-ar ló Hildar hjaldrgegnis, en bølge fra Odins bryst, en del af digterdrikken, digit, Húsdr 1; jfr Viðris munstrandar marr.

geðframr, adj, modig, Hl 39 a.

geðrækn, adj, tapper i sind, Arn 5, 5.

geðharðr, adj, ubøjelig, tapper, g. konungr Sigv 13, 8, g-ir landrekar Jór 4, g. gramr (her ved rettelse af goð-, geð-, vorðr, varðr) Gladr 6.

geðhorskr, adj, klog i sind, v. l. til geðsvinnr, Sigrdr 13.

geðhraustr, adj, tapper i sind, Sigv St. 1.

geðknorr, m, 'sinds-skib', bryst, Sturl 4, 33.

geðleysi, n, mangel på standhaftighed, svig, g. í grams skapi Gríp 32.

geðligr, adj, pæn, som man synes om, net af udseende (nu geðslegur, tiltalende), g-t gullker Gd 71.

geðrakkr, adj, modig i sind, Kolb 2, 4, Grettis 54.

greðrein, f, 'sindets land-strækning', bryst, Rejr 3, 1.

geðreyfir, m, 'sinds-prøver', g. herþrumu Gauts, som prøver, kender Tors sind, om hans ledsager, Loke, pdr 1.

geðskjótr, adj, 'med hurtigt sind', hurtig til at forsida, til åndelig virksomhed, om Odin, Hfr Lv 6.

geðsnarr, adj, = geðskjótr, Kolb 2, 2.

geðsnjallr, adj, modig, g. foldvørðr ESk 12, 2; klog, om gud Leid 7.

geðspeki, f, sindets visdom, kundskaber (således og ikke goð- er det rigtige), Vajpr 19.

geðsteinn, m, 'sinds-sten', hjærte, Hl 19 a, Sturl 4, 42.

geðstirðr, adj, stiv i sind, umedgørlig, hårð, g. Skjalgs hefnir, om Erling, Sigv 7, 4 (her sikkert ikke nedsettende), g-ir virðar Sturl 5, 14 (her rosende), g. hirðmaðr Eldj 1 (her afgjort dadlende).

geðstórr, adj, stor i sind, ædelsindet, om en kardinal, Sturl 4, 29.

geðstrangr, adj, stærk i sind, modig, Sturl 5, 9, Grett 2, 9, pdr 2 (ifølge hds urigtig epitet til ganga).

geðstyrkr, adj, stærk i sind, modig (v. l. til gunn-), ESk 6, 57.

geðsvinnr, adj, klog i sind, Sigrdr 13.

geðvangr, m, 'sinds-land', bryst, g-s myll, hjærte, Hl 15 a.

geðvarðr se geðvørðr.

geðvegr, m, 'sindets væg', væg som omgiver sindet, bryst, Ht 50.

geðvørðr Gladr 6, skrives geðvorðr, v. l. er goðvarðr, der dog vistnok er identisk med det første, og goðvarðr; dette sidste kunde betyde 'gudebeskytter', men for men -varðr (for -variðr, selv som (sidste)

sammensætningsled), er meget betænkelig; gedvorðr ‘sjæl-bevogter’, som ejer ged, er ikke mindre betænkeligt, dog ikke i og før sig, men i sammenhængen, så vas gramr g., man væntede et adj; ordet er vistnok forvansket af gedharðr.

gedda, f., gedde, pul IV x 4, Herv IV. gefa, (gaf, gefinn), 1) give, skænke, om genstande, g. gjafar Reg 7, mikit eitt skalal g. Hávm 52, þat gaf mér Bragi 2, 3, gaf goll Þjóð 3, 3, gafla aura Korm Lv 47, g. haug Skí 21, g. sigli Lok 20, Sigsk 49, g. epli Skí 19, g. voll Akv 5, g. lond Guðr II 33, g. mar Skí 8, 9, g. sverð Hyndl 2, g. armgleðr ESk 6, 45, g. skoldum gunnhorga Gráf 3, gefumk reidrar mána Rdr 7, g. fjáðrham prý 4, g. fósturman ok faderni Sigsk 79, gjalda ok g. goll Hyndl 2, Hhund I 9; part. g-andi, gefendr (husværterne) heilir Hávm 2, Leifa vegs g. pKolb Lv 6, om ikke-håndgrreibige ting, g. ond, óð o.s. v. Vsp 18, gefumk íþrótt St 24, g. nafn Vsp 6, Hárð 45, Hhund I 8, g. sign Lok 22, Sigrdr 3, ESk 6, 30, g. frið Hást 4, Hávm 16, HHj 34, g. frið eignum Sigv 11, 5, g. hvíld Grotl 17, g. byr Reg 17, g. málrum, tillade længere frist til tale, Sigsk 71, g. heimfør, tillade rejse hjem, Hhund II 40, 41, g. ráð Sigsk 61, g. hjolp ESk 6, 38; om skæbnens gave, esat þér gefit at ollu, det er ikke givet dig fuldkomment, en fuldkommen lykke er dig ikke beskåren, Hhund II 26, verst gefit Mág 3. — 2) give som offer, gefinn Óðni Hávm 138. — 3) give, o: anvise, g. beitur Hym 17. — 4) Vsp 25, hvern hefði Óðs mey gefna, mā hefði gefna betyde ‘havde villet give, udlevere’; — g. málrunar, ‘give talevir-kende runer’, bevirke, at en taler, Guðr I 23. — 5) overdrage, udlevere, eldi gaf alla Akv 42, g. hvert hús eldi ok eisú ÞjóðA 1, 20, óld gefin helju ÞjóðA 4, 25, g. Rón rekka HHj 18. — 6) give, yde føde, drik, g. svínum soð Hhund II 39, gefinn ulfum Guðr II 7, g. örnum bróð Mhkv 23, g. steikar ESk 6, 43, g. blóð at drekka Hjr 2, 6, Akv 41, g. drykk Lok 6, g. geita hlund Skí 35, g. hrófnun nest þGisl 3, valtafn varð gefit hrafnini Krm 16; absolut (som nu på Island, om at give kreaturerne i staldene deres føde), g. goltum Hhund I 34. 44. — 7) tildele, g. e-m slag (v. l. kveld) Sturl 6, 5, g. stórum sör þormÓl 3, jfr g. reidi ró Mhkv 4, — uegenlig, g. hold ok blóð hjarta mínu Líl 83, g. þakkir Líl 13. — 8) give, bortgjíte, om en kvinde, Sigsk 56, Oddrgr 15, Guðr II 1, gefin at vilja Sigsk 56, gefin til aura, for pengenes skyld, Gunnl Lv 8, 10, láta g-ask Sigsk 36, mær es gefin es Hávm 81, gefin tindráttar manni Korm Lv 32, jfr 34 hvor hds urigtig har grafna. — 9) g. upp, opgive, overgive, g. upp ey Sturl 5, 7, g. upp heipt Herrauði, opgive, d. v. s. høre op med, Bós 4, — g. út, udgyde, g. út tór Mv II 7. — 10) upersonlig, raun (acc.) gefr Hálfs IX 23 (om erfaringens

prøve), gefr til (absolut), lejlighed gives til, Mv III, 3. — 11) medium, g-ask, om udfald af noget, svá hónum gafsk, den erfaring fik han, Sól 20, svá mun g-ask, således vil det vise sig, Sól 31, svá gafsk Rannveig mér, således viste R. sig mod mig, den erfaring har jeg om hende, Mhkv 18; ójofnuðr gafsk illa, uret fører kun til ondt, Sturl B 3, svá kóllum vér róð sem g-ask, ráð bedömmmer vi efter udfaldet, Mhkv 14; — g-ask at undri, ydes, tildeles, som vidunder, vise sig som vidunderligt, Arbj 17; þeim gafsk rausn ok ríki, de forlenedes med, de kom til at vise, udfoldle, Jóms 10; þrályndi gafsk (v. l. feksk) þroendum, Trönderne kom til at vise trodsigt sind, pKolb 1, 3. — 12) part. pass. láta gefit e-m, sige, at der er en givet, for ham en let sag, Sigv 3, 20.

gefja, f., blandt spydnavne, pul IV n (fejl for glefja?), jfr Falk, Waff 72).

Gefjun, f., en gudinde, pul IV h 1 (jfr yy 1), bess sver ek við G. Vols 7, jfr Lok 19—21, hvoraf det fremgår, at hun i virkeligheden er identisk med Frigg. Twivlsommere er, hvorvidt den G. er identisk hermed, der omtales Rdr 13 (i forhold til kong Gylfe). Jfr Kock Zts. f. d. att. 40, 196 f. Jfr ol.

Gefn, f., andet navn på Freyja, pul IV h 3 (jfr yy 2), mær G-ar, Freyjas datter, Hnoss (eller Gørsemi), ESk 11, 5. — Hyppigt i kenninger, for valkyrier: valgrindar (skjoldets) G. Eyy Lv 4 (jfr veørheyjandi), hjaldrskýja (skjoldenes) G. pmáhl 6, gondlar G. VGl 11, — for kvinder: G. menja EGils 1, 10, G. greipar svells Stríðk, G. linnvengis GSúrs 4, G. skerfoldar sólar Háv 12, G. sørva Korm Lv 37, G. vala slóðar (armens) Ólhelg 10, gerðu (ved rettelse) G. Korm Lv 29, G. borda (ved rettelse) GSúrs 18, — for jættekvinde: bjarga G. Haustl 2. Jfr boð-, eld-, hodd-, hør-, lín-, men-, odd-, vef-, vín-, ol.

1. **gegn**, adj, pålidelig, retsindig, dygtig, om Tor, Anon (X) II B 3; hyppig om fyrster, Gríp 8, Anon (X) III B 3, Ótt 2, 19, Þjagr 12, GOdds 1, g. hjaldréls frómuðr Ólv 1, 1, g-ir fyrðar Sturl 3, 20, g. herr ÞjóðA 3, 10, g. Þjóð Leið 5; om gud, Heily 8; hyggju g. Jóms 43, Ólv 2, 8. Jfr al-, bráð-, byr-, fjol-, frið-, hvar-, hyggju, lið-, ó-, ráð-

2. **gegn**, gegnum, adv, se gogn, gognum.

1. **gegna**, (-ða, -t), 1) gá imod (gegn), svá at ellifv einum gegnói Hálfs IX 10. — 2) svare til, være økvivalent til, have (en vis) betydning, hví g-ir þat, hvad betyder det, Gríp 38, hví g-ir nú, d. s., Sigsk 27; g. frama, være hæderfuldt, Nkt 52.

2. **gegna**, (-ða, -t), gavne (af gagn), hvat es mér g-ir Líkn 50, es þér g-ir vel Hsv 113.

gegni-Gautar, m. pl, ‘plejende guder’, g. geirfritjar, skjoldets plejende guder, krigere, HolmgB 14.

geiga, (-ða, -at), svæve, svaje (med

bibetydning af det uvisse mål), g. létuð sýjur, du lod skibene sejle (således som de førtes af vind og vove), Sturl 3, 15; om karrenes ombæring i hallen, Sturl 4, 32.

geigr, m, 1) *skade, tab*, g. es í slíku Merl I 49, g. varð við svæð Anon (XII) B 15; om begået synd, gerva g-g Has 16. — 2) *legemlig skade, sår*, gera e-m g-g Nj 22, vinna g-g Oddi 1, Islidr 19, Þorm 2, 14, veita g-g GSúrs 8, g. stóð af gýgi Grettis 1.

Geiguðr, m, navn på Odin, pul IV jj 3; egl. 'den omflakkende'; jfr fjall, jfr senere udtryk som umgeigursfólk (Alþ. bækr. Isl. II, 143). Urigtig v. l. til gneggjuðr = 'vind', s. d.

geigurligr, adj, *frygtelig, farlig, g-g hræleiptr, sværd*, Sturl 4, 20, g. hræloðr, blodsudgydelse, Sturl 4, 22; jfr geigurondurr.

geigurþing, n, *frygteligt, farligt ting, geirs g., kamp, Hjr 3, 9, g. Gunnar logs, d. s., Sturl 3, 17; jfr det følgende.*

geiguröndurr (eller -andri?), m, 'svinende snesko', g. gaglfárs, 'hægens svinende, gyngende sko', armen, Sturl 4, 36; her synes geigur- nødvendigvis at slutte sig til betydningen i geiga; det samme kunde også være tilfældet med geigur- i geigurþing (den urolige kampturnet), samt med geigurligr i det der anførte første eksempel, mindre godt i det sidste.

geimi, m, *hav*, pul IV u 1, egl. 'den vidtudstrakte' (jfr gíma, gímaldr), þrútinn g. Sturl 3, 18, skaut jørð ór g-a Ht 13, drukna í g-a Gdþ 63, geisar g. Merl I 61, bauð heim með sér g., havet bød mig til sig (om en livsfare til ses; g. på en måde her personificeret, jfr lægir sst), Anon (X) III C 2; — g-a slóð, havets vej, havet som vej, Ht 71, g-a hyrr, guld, Ingj 2, 2 (jfr hyrbroti), g-a eldr, d. s., ESk 11, 7, g-a Valr, skib, Arn 2, 19, g-a skævaðr, d. s., Hjr 3, 5, sárs g., blod, Islidr 14 (jfr sárjökull).

geipa, (-aða, -at), *snakke, tale om løst og fast, fått ymst g-im Orv I 1.*

geipun, f, *snakken, sludren, gleði minnar* veit g. sjá, denne lyttige snakken om alt og intet tyder på, at jeg er glad, Mhkv 1.

geirahöð, f, *kamp* (egl. 'spyd-kamp', medmindre ordet skal opfattes som to, geira, af geirr, og höð; for dette kunde tale, at höð ikke ellers findes i remsen), pul IV k 1; SnE I 120 findes geirahöð, hvor Grí 36 har geirøkul (?: -ønul).

Geiravor, f, *blandt valkyjenavne*, pul IV aaa 1; hvis ordet er rigtigt, er det sammensat med gudindenavnet Vor; mulig er det dog kun forvanskning af -höð.

Geirbrandr, m, *sagnperson*, Orv IVβ 3. — **geirbrík**, f, 'spyd-bræt', *skjold, g-ar gæti-Njordr, krigers, Vell 18.*

geirbrú, f, 'spydbro', *skjold, g-ar órr, krigers, Vell 16, g-ar krapti (s. d.)*,

sværd(?), megingrønduðr g-ar krapta, d. s., Sturl 6, 10.

Geirdís, f, *isl. kvinde i det 10. árh. (moder til en Eyjolf)*, Háv 6.

geirdriful, f, *blandt valkyjenavne (egl. 'som udkaster, spreder, spyd')*, pul IV aaa 2.

geirdrótt, f, 'spyd-skare', *spydbevæbnede krigere*, Gráf 10.

Geirfiðr, m, *en jarl omkr. 1000 i det vestlige Frankrig*, Sigv I, 13.

geirfit, f, 'spyd-eng', *skjold, gegni-Gautar g-jar, krigere, HolmgB 14.*

geirfilet, n, 'spyd-flade', *flade, som spydet falder på, skjold, hretviðri g-ja, kamp, Ingj 1, 4.*

geirfljóð, n, 'spydkvinde', *valkyrje, Darr 10.*

geirfugl, m, *alca impennis*, pul IV xx 1.

geirhríð, f, 'spyd-bygge', *kamp, Jóms 18, PjóðA 1, 6, Dagst, porv tréf, Anon (XIII) B 19, geirriðar Nirðir, krigere, Anon (XIII) B 33, v. l. til geir-pruðr, s. d.*

geirhvalr, m, *en art hval, vågehval*, pul IV y 1.

geirhvessandi, m, 'spydhvæsser', *kriger, Nj 1.*

geiri, m, *ild*, pul IV pp 4; g-a Gnó arneilden Gná, kvinde, Vigl 20. Som mandsnayn, Islidr 11.

Geirildr (for -hildr, udtalen uden h ses af det første sted), f, *person i 10. árh. Anon (X) II B 8; sagnperson Hálfs I.*

geirjalmr, m, 'spyd-sang', *kamp, Arn 6, 3.*

geirlaukr, m, 'spyd-lög', *allium sativum, sem væri g. ór grasi vaxinn Guðr I 18. Jfr 'g. er allium heitir á látinu', Lærdóms listafljel, rit V 12.*

geirleikr, m, *spydleg*, *kamp, Hl 17 b, g-s stafr, krigers, Nj 22.*

geirljóð, n, pl, *spydsang, ur. v. l. for geirfljóð.*

Geirloðnir, m, 1) *navn på Odin*, pul IV jj 3. — 2) *på høg*, pul IV ss 1; -loðnir (sát. hds) synes at måtte forbindes med loðinn, lådden; loðnir (hl-) synes ikke at give nogen mening; egl. 'den lådne med spydet?'.

geir-Mímir, m, 'spyd-Mimer', *kriger, om Hunding, Hhund I 14.*

geirmót, n, 'spyd-møde', *kamp, Hl 21 b, 25 a.*

Geirmundr, m, *sagnperson Oddrgr 29; — Geirmund heljarskinn Bragi Lv 1, — nordmand i 10. árh. Jóms 17.*

geirnet, n, 'spyd-næt', *næt til at opfange spyd, skjold, g-s hyrr, sværd (jfr hreggnuldr), GOdds 1.*

geir-Niflunger, m, 'spyd-Niflung' (eller Hnif?), *kriger, om Gunnar Akv 25.*

geir-Njordr, m, 'spyd-Njord', *kriger, om Hamde, Ghv 8.*

geirr, m, *spyd*, pul IV n, þorff g-s Hávm 38, gjallandi g. Akv 5. 14, skarpir g-ar Grott 15, g-a flaugun Am 25, g-i undaðr Hávm 138, pul II 3, g. glumði Krm 17,

skepta g-a *Akv* 37, rjóða g-r *Hjr* 3, 16, *Hár* 40, bera g-a hátt *Krm* 3, styðja g-um *Vsp* 21, leika g-um *Fáfn* 15; g-s dróttinn, *Odin*, *St* 22. — *I kenninger, for kriger:* g-s virðir *Sigv* 7, 4, g-a gæti-Gautr *Eyy* *Lv* 6, g-a gætiðrr *Háv* 10, g-a seekir *Bjhit* 2, 15, — *for kamp:* g-a hregg *Gldr* 5, g-a hrið *Hjr* 2, 9, *Krm* 16, g-a veðr *Edd* 9, veðr grára g-a *Hhund* I 12, g-a glygg *Sturl* 5, 1, g-s geigurþing *Hjr* 3, 9, g-a ping *HolmgB* 2, g-a mótt *PjóðA* 4, 13, g-a kveðja *VGl* 6, g-a gnýr *Eg* *Lv* 32, *Hhund* I 54, jfr *Jóms* 35 og *Sigv* 12, 13, g-a dynr *Bbreið* 6, *pHjalt* 1, *Krm* 18, — *for skjold:* g-a garðr *Vell* 15, g-s eyrr *Korm* *Lv* 15, g-a veggr (veggs glygg) *Eviðs* 2, g-a stígr *pmáhl* 5. 1) — *for arm:* g-a ondugi *GSárs* 4, — *for hén:* g-a eir (*skánsel, beskyttelse mod rust*) *Eg* *Lv* 45, — *for horn:* svigðis g., oksens spyd (jfr-vágr), *Yt* 1, — *for sten:* Hamðis g. (fordi Hamde blev slæt ihjel med sten), Hamðis g-s gramr, jætte, dens orð, guld, *Eg* *Lv* 45, — *for kam:* háþyrnis g. *Korm* *Lv* 8, skarar g. *Korm* *Lv* 10; — uklart er g-a *Anon* (X) I B 3. Som mandsnavn *Eg* *Lv* 43. Jfr at, enni, Fal-, Frið-, hlaut-, hvít-. *geir-Róta*, f, ‘spyd-Róta’, (jfr *geir-Skogul*), valkyrje, kamp, g-u gótvær, rustning, *Eg* *Lv* 15 (jfr gnýping og reifendr), *Hjr* 1, 2.

geirrødd, f, ‘spyd-røst’, kamp, haukr g-ar, ravn, *Isldr* 19.

geirrós, f, ‘spyd-flugt’, spydenes flyven, g-ar garðr, skjold (jfr garð-Rognir), *Vell* 28.

Geirrøðr, m, 1) jætte, pul IV b 3, *SnE* I 288, jfr *SnE* I 268, 284 f.; især kendt fra Tors rejse til hans hjem *Geirrøðargardar*, — veggjar vigg G-ar þdr 1; G. húða hrókkviskafls (s. d.), skæmtsum kennung for en garver (jfr fortællingen), *PjóðA* 4, 14. — 2) sagnperson, *Orv* VI 1, en anden *Grí* 2, 51.

geirsíl, n, en art sild (= hornsíl?, *ga-sterosteus*, ‘horngjæl’, *Nordgård*), pul IX x 4.

geirskapt, n, spydskapt, *Hák* 10.

geir-Skogul, f, ‘spyd-Skogul’, Skogul med spyd, valkyrje, *Hák* 12, *Vsp* 30, pul IV aaa 2.

Geirstaðir, m, pl, kongesæde i Skiringssal, *Yt* 36.

geirtré, n, ‘spyd-træ’ spydskapt, *Ragn* V 1.

geir-Týr, m, ‘spyd-Ty’, *Odin*, g-s mála, jorden, *Sturl* 4, 21.

geirvæðill, m, ‘spyd-vadested’, ‘spyd-land’, skjold, g-s Ullr, kriger, *Eskál* 1.

geirvaldr, m, ‘spyd-herre’, ‘besidder’, *Odin*, g-s hlókk, kamp, *StjO* II 7.

geirvangr, m, ‘spyd-vænge’, skjold, g-s ráðar, spydbevæbnede rækker, *Hjt* 5.

geirvanr, adj, spydvant, krigersk, *Merl* I 49.

geirveðr, m, ‘spyd-storm’, kamp, *Sindr* 4, *Gráf* 5, g-s seiðr, kamp-fisk, sværd, *Eg* *Lv* 12 (jfr galgi).

geirviðr, m, ‘spyd-træ’, kriger, *Eviðs* 7, *Joms* 25. Som mandsnavn *StjO* I 2, o. s. v.

Geirvimul, f, elvenavn (‘spyd-vrimlende’), *Grí* 27, pul IV v 6.

geirvífi, n, ‘spyd-kvinde’, valkyrje, g-a snerra, kamp, *Sindr* 8.

Geirvor, f, navn på et fjældskred på Island, *Anon* (X) I B 9.

geirþeyr, m, ‘spyd-tøvind’, kamp, gerva g-y *Hjr* 2, 4, heyja g-y *Korm* *Lv* 25, i pl. dativ g-jum, ved kampe, *Sturl* 5, 13.

geirþing, n, ‘spyd-ting’, kamp, ganga at g-i *Þorm* 2, 19, heyja g. *ESk* 9, 1; gœðir g-s, kriger, *EGils* 3, 9, meidar g-s *SnE* II 194, d. s., g-s Gautar *EGils* 1, 20.

Geirþjófr, m, pátaget navn, *Frþ* II 3.

Geirþjófsfjørðr, m, fjord på Vest-Isl., *ÞormOl* I 5.

geirþorinn, adj, spyd-driftig, iv 21.

geirþorp, n, ‘spyd-torp (land)’, skjold g-s gnýhvitingr (s. d.), sværd (jfr boði), *Ölhelg* 7.

geirþrifful, f, navn på valkyrje (jfr geirþrifful, egl. ‘som gribber spydet’), kamp, pul IV k 1.

geir-Prúðr, f, ‘spyd-Trud’, valkyrje; g-ar grand, kamp, *Grettis* 4 (v. l. for geirhrið).

Geirþomir, m, navn på Odin, pul IV jj 5, — på bukken, pul bb 1.

Geirþonul, f, valkyrjenavn, pul IV aaa 1, *Grí* 36 (her skr økul, R og -romul A, bægge dele urigtige); egl. ‘den med spyd fremstormende’ (ana).

geisa, (-aða, -at), rase, fare voldsomt, g-ar eimi ok aldnari (eller við aldrnara), ild raser og bål (eller bål raser ved bål), *Vsp* 57, eldr g-ar jord ok fjoll, ilden farer hærgende henover, *Lil* 70, g-ar eldr *Has* 31, gim g-ar Atli, léztu gim g. *Ölv* 1, 1, — om hav og elve: g-ar geimi *Merl* I 61, g-ar Tems *Merl* I 20, g-ar ó med ísi *Anon* (X) I B 8, — om skibe: far g-ar *Ht* 22, ek frá lung g. *Ht* 21, jfr lóttum *Gamminn* g. *práinn*, — om kamp: guðr g-aði *Iv* 38; — om mærker: g-vé fyr vísa *Ht* 52; — ile, som v. l. til gjogra *Orv* VII 19.

geiskafullr, adj, fuld af frygt, om geder, der flygter for ulven, *Hhund* II 37.

geisla, (-aða, -aðr), udsende stråler, sól g-aði *Sól* 42.

geisli, m, 1) stråle, sólar g. *Sigsk* 55, *Ghv* 15, *Lil* 33, g. lopta *Lil* 89, með g-um *Skúli* 2, g-a merlaðr, strålebelyst, *Anon* (X) III C 3, g-ar stóðu af geirum *Hhund* I 15; g. brúða, en stråle blandt kvinder, *Mey* 42, g. miskunnar sólar, en stråle fra nádens sol (gud), *Olav* d. hellige, *ESk* 6, 1, g. goðs hallar, d. s., sst. 7, g. Íslands, *Gudmund* d. gode, *Gd* 67; — g-a njótr, strålebesidder, den udstrålende, ilden, *Skall* 2. — *I kenninger, for guld:* g. ægis *StjO* II 10, g. gnýjarðar girðis *Nj* 23, — *for himmel:* g-a grund *Líkn* 30, *Mdr* 16, — *for blikket* (jfr *SnE* II 499): g. hvarma tungls *Korm* *Lv* 3, — *for sværd:* gunnar g. *Þorf* 1. — 2) måne, pul IV ll. Jfr brá-, himin-, róg-, œgi-.

geit, f, (-r; -r), ged, om Heidrun, *Grí*

25, hefna g-r *Anon (X)* I B 1, org g. *Orv VIII* II, g-r geiskafullar *Hhund* II 37, jafnsnjallr sem g. *Bjhit* 1, 3, reka g-r *Ragn* I 5, halda g-r *Hhund* II 22, gæta g-a Rþ 12, molka g-r *Hhund* I 43, g-a hlund (som den værste drik) *Ski* 35, tvær g-r, som den mindste ejendom, *Hávm* 36. *geitakyrtla*, f, klædt i gedeskindskjortel, om Karls hustru, Rþ 23.

geitbelgr, m, gedeskind (som det er trukket af dyret uden at maven er skæret op), flåa g-g af grísi, flåa gedeskind af en gris (jfr flåa), *Hjr Lv* 20.

Geitir, m, 1) navn på jætte, pul IV b 3, G-is víf (ved rettelse), jættekvinde, hvis blakkr (hest), ulv *Ormsþ* IV 4, g-is gnýskúti, jættens genlydende klippehule, jfr gjalfra fjalfr, reka fyr G-is gnýskúta må betyde reka fyr bjørg, jage en ned af klipper (så at han står sig ihjæl), pveil, — G-is galdr, jættens tale, guld, *Gestr* 2. — 2) sækogenavn, pul IV a 1, G-is hurð, shjold, *Vigf* 1, garðr G-is, d. s., *Haustl* 20, — G-is glaðr, (hest) skib, *Klae*, G-is marr, d. s., *ErrSt*, — G-is vegr, soen, *Pjóð* 4, 2. — 3) sagnperson, *Grip* 3. 4. 5; *Ormsþ* IV 7. — 4) islandsk hövding (10. árh.) *Ísladr* 3. 4. — Jfr Eim-, pri-.

Geitkjorr, n, pl, kraftbevokset egn i Haland, *Sturl* 3, 7.

geitla, f, jættekvinde (egl. 'den lille ged'), pul IV c 1.

geitungr, m, vel egl. gedehams, men er blevet opfattet som et slags fugl, pul IV xx 1 (medmindre ordet intet har med 'gedehams, geding' at göre), g. *Ellu, ravn, lífgjafi* Ellu g-a, krigere, *ESk* 3, 5. Jfr hræ, sár.

gelda, (-da, dr), gilde, kastrere, *Hhund*

I 40, *HHj* 20.

gelgja, f, bånd, fæstet til Gleipnir ifølge *SnE* I 112 (anderledes *SnE* II 431, hvor efter g. er et lille træstykke); raudmeldrs g., 'det røde mels, ø: guldetis (jfr sagnet om Grotte), bånd', guldring, *Eg Lv* 12; iøvrigt er sammenhængen ikke pålidelig

gella, (gall, gallit), gjalde, skrige, = gjälla (s. d.), låta hjør g. *Ht* 60, hjorr g-andi *GSúrs* 30.

gellir, m, 1) okse (egl. 'den skingert brølende'), pul IV ö 3. — 2) sværd (egl. 'den gjaldende'), pul IV l 1, (v. l. gillir) jfr *Falk, Waff* 50; — uforståeligt Árn 3, 4. — 3) mansnavn, *Anon (XII)* B 22, *EilSn* 1.

gelmingr, m, sværd eller en del deraf (egl. 'den gjaldende?' jfr galmr), pul IV l 12.

gelmir, m, se gemlir. Jfr Aur-, Ber-, Hver-, Vað-, prúð.

gelta, (-ta, -t), gø, Grundar menn g-u (v. l. gjoltu) sem hundar *Anon (XII)* B 10.

gemla, f, et år gammelt hunfår, brøgdött reyndisk g-u fúa *Mhkv* 18.

gemlir, m, 1) örн, pul IV vv (v. l. gelm-), g-is hamr, örnehamb, *Haustl* 2. —

2) høg, g-is (v. l. gelmis) stallr, arm, *Ht* 2. — Ordet betyder vel egl. blot 'et år gammel örн, høg' (jfr gemla, gemlingr).

gengi, n, følge, den ledsagende person eller skare, rúm es betra an ilt g. *Anon (X)* II B 9, g. vex *Hák* 10; sækja með g. *Hskv* 2, 7, fara mótt hersi með jofnu g. *Edáð* 1, njóta margs g-is *Hskv* 3, 1, hraust g. drengja *Hskv* 3, 2, g. vina þengils *Sigv* 13, 20, fá sér g. *Hl* 14 b, gófgask mætti af g. hvern *Mhkv* 12, vex hvern af g. *Ht* 26, með framligt g. *Ód* 21; følge, hjælp, gótt g. *Hák* 3, missa g-is *Hjr* 3, 3, með g. þjóðar *Ód* 6, heita g. *Merl* I 30, hnuggin g. *Grí* 51; — uriktig v. l. for fengi *þjóðA* 1, 12. Jfr her-, mals-, of-, vígs.

gengilbeina, f, egl. 'fodvandrerske', trækkvindebetegnelse, Rþ 10; jfr senisl. sammensætn. hengilmæna om en lang, tynd, svaglig udseende person.

gengileysi, n, mangel på følge, støtte, St 9.

gengiligr, adj, farbar, let at passere, vasa g-t, det var ikke let, tillokkende at gå, *Vell* 28.

gengr, adj, i stand til at gå, trauðla es g-t á is of vår, næppe (ikke) skal man vove sig ud, *Mhkv* 12. Jfr tor-.

genja, f, økse, pul IV m. Jfr *Falk, Waff* 115.

gera, f, elvenavn ('den grådige'), pul IV v 1.

ger(v)a se görva.

gerboenn, adj, egl. begærlig i (ved) böner (af ger- i geri; ger : hver-), pykkja g. *Sigv* 13, 4, *Likh* 48.

1. *gerð*, f, et stykke klædning eller rustning, mest i pl, g-ar órar *Hák* 17, i g-um *pKolb* Lv 6, með g-um(?) *pjagr* 13, á g-um þeira sér *Harkv* 19, eignask allar g-ar *Orv* IX 29; g. eller g-ar fetils synes at måtte betegne den del af rustningen, der består af sværdgehænget og hvad dertil hører (skeden), *Grettis* 54; g-ar *Hóars*, rustning, *Steinn* 3, 16; — i sing. hjalmr ok g. *Hjálmp* IV 10. Jfr hals-.

2. *gerð* se görð.

1. *gerða*, f, et kvindeligt klædningsstykke (identisk med giardó, hvorover der findes et i, *SnE* II 494), vistnok bælte, g-u eik, kvinde, *Bjhit* 1, 2, g-u *Gerðr*, *GSúrs* 35, g-u *Bil Has* 52, g-u (ved rettelse) *Gefn Korm* Lv 29. Jfr *Falk, Kleiderk*. 84.

2. *gerða*, (-da, -ðr), omgjorde (af garðr), omgive, g. grund, omgive, forsøre, landet med skibe, *Halli* 1, oddherðir för g. lond rondu *pKolb* 3, 2, g. skeiðum fyr jorðu *Halli* 2, lond g-sk brandi *Tindr* 1, 6, g-sk (v. l. f. gyro-) naðri *ESk* 6, 47; — g-andi *Gunnl* Lv 13 er vist fejl for skerðandi.

gerðhamarr, m, omgærdende klippe, klippe, der danner ei gærde, grimu grundar (hoveuels) g-rar, pandens nederste kant, øjenbrynen, hrinda upp gr. gr. g-um, hæve, bevirke at øjenbrynen hæver sig som tegn på oprömthed, *Eg Lv* 13.

Gerðr, f, *Gerd*, *Gymis* datter, *Freys*

hustru, jfr Skírnismál, Hyndl 30, pul IV h 1 (jfr yy 1), jfr Sahlgr. Edd-Scald; hyppig i kvindekenninger, efter klæder: váða G. Stefnir 2, gerðu G. GSúrs 35, — kam: svarðar garda rádar G. SnSt 4, 7, — guld: G. ens gjalla golls Anon (XI) Lv 3, porgO, G. gullhrings Mberf 5, Hhard 3 o. s. v., G. greipa glóðar Korm Lv 64, G. liðar hanga leygar Halli, G. herða bjúglima gims Tindr 1, 1, G. ægis geisla StjO II 10, — valkyrjeagtigt væsen, G. Heðins peyar pStö 1. Jfr Ám-, eld-, fald-, Hall-, Hrím-, hør-, Ím-, lin-, Mar-, ql.

geri, m, 1) ulv (egl. ‘den griske, grådige’), navn på Odins ene ulv, Grí 19. — 2) ulv i alm, pul IV ee 1, pjöðA 3, 29, Krm 3, Ht 64, g-a bröðr Krm 16, deila af g-a, give stykker af en ulv, Brot 4; g-a beita, ulvens føde, lig, Hókr 7; g-a olðr (pl.), blod, pKolb 3, 14. — 3) navn på en af Menglads hunde, Fj 14. — 4) navn på ravenen, pul IV tt 1.

geriumz Korm Lv 29 uden tvivl fejl for gætumk se gæta.

gersimi se gørsimi.

gerstr, adj, ubehagelig, gnaven-arrig, g-an dag, den (hele) bitre dag, Skí 30, Rp 9; lita g. við e-m Sigv 3, 7. Jfr KGisl. Aarbb 1866 s. 196.

gervi se gørvi.

gerzkr, adj, fra Garðar, russisk, Arn 2, 4. 9. Jfr girzkr.

gessa v. l. til geysa, s. d.

Gestilja, f, navn på jættekvinde, pul IV c 1; utsyke, EGils 3, 5.

Gestill, m, sokongenavn (vistnok af gestr), pul III 1, IV a 1; G-s olpt, skib, Eg Lv 23, G-s skeiðhestr Sturl 5, 3; i usikker sammenhæng Eþver 1. Jfr fjall-. gestmóinn, m, blandt sværdsnavne, pul IV l 9. Jfr Falk, Waff 50.

gestr, m, fremmed, gæst, Hávm 2, 7 o. s. v., Vafþr 9, Sól 2, Fj 44, Gríss, Sigv 3, 6, 5, 8, Eg Lv 35, Pl 38, g. Gjúka, hos Gjuke, Gríp 14, for g-a Hfr Lv 1, órir g. við g-t, den ene gæst strides med den anden, Hávm 32, þorf g-a Am 6, gangandi né g. Hávm 132, geyja g-t Hávm 135; g-ir, en særlig afdeling af den norske kongehird, pul IV j 6. — Som mandsnavn Gestr 2. Jfr Hvinn-, Im-.

Gestumblindi, m, navn på Odin, pul IV jj 7, Heidið, Jfr Arkiv VII, 180.

1. geta, f, hvad man får, føde (jfr gát), glaðr varð gera bröðir g-u Krm 16.

2. geta, f, formodning, gisning, sanna g-u Bbreiðv 3, jfr Bjhit 2, 10.

3. geta, (gat, getinn), 1) grundbetydning synes at være: ‘at få fat i, gribe’, i fjendtlig betydning foreligger denne i: þann gram g. skyldi, (høyven) skulde få fat i, slá ihjæl, den fyrste; Yt 9; i god betydning: gatk gollskata, jeg fik, trað en, der blev mig en gavmild herre, ploft 2, 8, g. vin Eg Lv 34, g. (v. l.) húskarl, dróttin Sigv 13, 3; uppersonl., milding síz getr, en konge fås, findes, ikke, Ht 84, hvor getr þann

Lil 21; få, modtage, erholde, g. mey, få til ægte, Fáfn 40, jfr g. gjaford Alv 6, 7, g. mægð Am 56; g. gjold Grí 3, Hávm 65, g. iðgjold St 17, g. laun Hávm 123, g. gótt af e-m Hávm 44, 45, g. gjof Eg Lv 25, g. aura Vgl 13, g. e-t hvergi Hym 4, g. hjalm Oddrgr 16, g. fríð vópn pjóðA 1, 23, g. kú Hávm 70, g. lær Hávm 58, g. sylg Hávm 17, ari getr verð Ótt 1, 4, hrafn gat hold at slíta Nj (XII) 10, g. sumbl Jólna, få gudernes drik, få et kvad fuldført, Hál 16, g. gambantein Skí 32, g. dagráð Vell 30, g. vásbúð Bbreiðv 5, g. viðrám Tindr 1, 2, g. þogn Hfl 3, g. orð af e-m, få ord, samtale med en, Sigv 3, 4, g. fátt begjandi Hávm 104, g. röð fyrir sér pdr 7, få, tilegne sig, g. röð Hávm 112 o. s. v.; g. illa frá e-m Stúlf 3. — 2) skaffe, bringe tilveje, g. e-m sumbl Lok 8, g. e-m fótlaug Hhund II 39, góttum valtafn GSúrs 29, g. gríðar sóta gólig fong BjH 1, g. ár ok fríð mognnum Ploft 3, 9, g. e-m vel Hávm 135, g. e-m illa, blíve til ulykke for, Vafþr 10, Ólhelg 9, af ná getnum pjsk 1, 1. Ólhelg 9; med og uden sér, skaffe sig, komme i besiddelse af, have fået noget, besidde, góttum hug GSúrs 30, g. byr mána óskkváanar Sindr 8, g. séra sefa Hák 19, g. hug (her iørvigt urigtigt for gjalda) Fáfn 19, g. orðstir Hfl 6, 9, g. séra orðstir Hávm 76, ef séra g. mætti Hávm 4, g. háð at e-m pviðj, g. séra lof ok líkustafi Hávm 8, g. séra góðan heimiskviði Sigrdr 25, g. gjoflund, være besjælet af gavmildhed, Ht 90, g. fremðar céði, være født med, Hfr Lv 27, geta bazta ætt, være født af (i) den bedste slægt, Sigv 1, 15; upersonligt getr fjandr flœja, det skaffes tilveje (bevirkes), at fjenderne flygter, Sigv 13, 20; — forvansket sammenhæng findes Guðr II 24. — 3) ayle (börn), om faderen, g. börn Vafþr 32, g. möglok 35, 36; Brot 9; g. við e-m; om moderen, Reg 11, Fj 8, Hál 3, 4, Bjhit 2, 10, part. g-inn undfanget, Gautr I 2. — 4) øjte med infinitiv, hvad der undertiden bliver omrent blot overskrivende, ‘opná at’, g. svást at séa Fj 5, g. eignash fljóð Hávm 79, g. eiga HHj 9, gat eiga Rígr at heita Rp 45, Arbj 19(?), GSúrs 9, g. at unna Oddrgr 20, g. føða Am 105; så gat taka við synðum (omtr. = tolk) Sól 6; gótu møcta Korm Lv 55; getr at rigna = rignir Eg Lv 4, getr lika = likar Hrafn 1, gótu hafa = hófðu Krm 8, gat blóta = blétt Hfr Lv 6 (dog vel omtr. ‘da jeg endnu havde lov til at’). — 5) opná o: kunne, være istand til, gótt spanit Danmark und sik Sigv 10, 6, g-um hræra hornstraum EVald 1, engr gat lokit svá férán Hhal, boð gatat stillir stóðvat ESk 9, 2, filinn gat hann sótt Mhkv 7, fjandinn gat svá blindat feðgin Lil 18. — 6) upersonligt i medium, med dat. pers. ‘behage’, látt þér getit at góðu Hávm 128, her gezk hnepst til Snorra GOdds 5. — 7) med gen., omtale, g. góðs Hávm 103, g. hins, þess Hár 15, 41, Lok 20, g. e-s at góðu Hák 19 (Hsv 120 findes

dette som v. l.), g. máls *Hfr* 3, 2, g. fara *Ht* 92, g. fyr e-m, omtale i ens pâhør, *Am* 88. — 8) formode, gætte, g. gótu (*acc.*) *Heiðr* 1 o. s. v., g. hins *Skt* 24, *Sigv* 2, 10, g. til e-s, formode om en, *Hfr Lv* 2, heldr g-um vér, at *Anon* (X) I B 8, g. ferri *Hfr* 3, 22, *jfr* 23, g. rétt *ESk* 6, 31, ek get þána, jeg formoder, det vil te, *Hár* 58.

getnaðr, m, undfangelse, *Mv II* 8.

getta, f, vist blot kælenavn (kortnavn) for Geirhildr, Geirhildr g. *Hálf* I. geyja, (gó, *gáit), 1) gø, geyr *Garmr Vsp* 44 o. s. v., gagarr es skaptr þvít g-skal *Mhv* 4, rakkars... g. *Am* 25. — 2) spotte, gest né g. *Hávm* 135 (g. her imperativ gey- + -a), g. god *Hjalti*. *Genzmer i Ark. XLIV*, 313 har behandlet disse steder på en lidet tilfredsstillende måde.

geyma, (-ða, -ðr), bevogte, beskytte, med gen., g. jardar *Sigv* 7, 5; mürr g-andi byggð *Lil* 30.

geymi-Baldr, m, 'bevogtende Balder', g. guunbliks, kriger, *Háv* 6.

geymi-Bil, f, 'bevogtende Bil', g. falda, kvinde, *Bbreidv* 2.

geymi-Göndul, f, 'bevogtende Göndul', g. gummoðlu, 'blod opbevarende Göndul', om en drömmekvinde, der varslede ulykke, *GSúrs* 28.

geymiló, f, 'beskyttende bølge' (v. l. grymi-, grunni- urigtig), bergs g. dverga, den i klipper opbevarede bølge, væske, der frelseste dværgene, digterdrikken, *Vell* 2.

geymir, m, grundbetydningen er 'som iagttager, er opmærksom' (jfr nedenfor) og denne Skinner tydelig igennem alle-vegne), bevogter, beskytter, besidder, i kenninger, for fyrster: g. inndröttar *Arn* 5, 24, g. brúna grundar (hovedets) silks síma, om Hakon jarl, *Vell* 14, — for krigere, mænd: grímu g. *pmáhl* 11, grímu galdrs (kampens) g. (her betyder dette vel egl. 'som iagttager, ikke glemmer at kæmpe') *pmáhl* 16, g. geira stígs (skjoldets) *pmáhl* 5, g. Fjolnis elda (sværdenes) *Isldr* 8, — g. gullhringa *Harð* 14, g. hoddar *Pl* 4, g. hafþyr se hafgeymir, — for gud: g. godðóms *Ník* 1, 2, g. gumna *Líkn* 48, g. hlýrns heimstóðu *EGils* 1, 26, — for helgener og gejstlige: g. godspjalls *Heil* 10, g. klerka *Gdβ* 14, *Gd* 33, g. hofuðkirkju *EGils* 1, 16, g. sauða *Gd* 31, g. giptu, biskop Gudmund, *Gdβ* 39; — g. galdra, om en enganger, *Harð* 12. Jfr dáb, haf, hodd, hyr.

geymirunnr, m, 'bevogtende træ', g-ar gunnels (sværdet) krigere, *Rst* 25, 32, g-ar undgjalfrs grálinns, d. s., *Has* 11, g-ar gunnar gáttar *Hl* 3 a.

geymipella, f, 'bevogtende træ', g. goll-hlaðs, kvinde, *Korm Lv* 32.

geymiórr, m, 'bevogter', del af en kennin, hvoraf resten mangler, *Od* 27.

geypna, (-ða, -ðr), omspænde (af gaupn, den hule hånd), g. saman alla skepnu, holde hele skabningen i sin

hånd, om gud, *Líkn* 25. Jfr skríngeypanandi, umbgeypnandi.

1. **geysa**, f, jættekvinde (egl. 'fremstommende'), pul *IV* c 2; (v. l. gessa, der kunde have lignende betydning og være afledet af gassi, s. d.).

2. **geysa**, (-ta, -tr), sætte i stærk bevægelse, lade rase, vinna herskip geyst af hlunni, trække krigsskibe rask ned, *Arn* 2, 4; geirar g-tusk *Skáldh* 3, hlýr g-tisk *Arn* 2, 4. Part. perf. **geystr**, sat i stærk fart, rasende, fara g-t *ESk* 13, 14, geyst súð *Anon* (XII) B 4, geyst gifrs veðr *Arn* 3, 3, geyst gaflök fara *Merl* II 65, — om personer: g. Knútr *Sturl* 6, 6, ganga g. at gunni *Jóns* 25, g. vinnik geira röstú *Nj* 16, fella g-an (mann) *Nj* 9, g. geirhvessandi *Nj* 1, — voldsom, g. gróðr *Nj* 19, geyst villa *Pét* 54, g-ar kvalar *Mdr* 7; — som v. l. til glæstr *Arn* 2, 10.

geysihark, n, voldsom larm, støj, *SnSt* 4, 1.

geysiligr, adj, egl. 'voldsomt farende', voldsom, g-t róg *Gdβ* 35.

geysitiðr, adj, meget omtalt, g-ar dáðir *Rst* 24.

geysla, adv, voldsomt, i stort antal (for geystla?, man væntede ellers geysila), falla g. *Evids* 7.

gi (ki), nægtende partikel, der føjes til substantiver: ulfgi, Loptki, matki, skjaldagi (nom. pl.) niðjargi, þorfigi, vétki (vætki), dativ hornigi, mqlungi, aldrigi, — til adjektiver og pronominer: sjolfgi, engi, batki, beygi (= þau-gi), þvígi, hitki, hvatki, hvárgi, til adv. og konj. ævagi, hvégi, nærgi, svági, þógi, vilgi, vilkit; — jfr hlýðigi. Se de enkelte ord.

gil, n, fjældkløjt, g-ja grund *Haustl* 18; gilja for *Gylfa* (s. d.) *Eg* 5.

gilda, (-da, -dr), 1) 'gøre tyk, dröj', for-øge, (af gildr), g. vargi grðð, forøge ulvens grædighed (ved rigelig fødegivning), *Ht* 56. — 2) 'gøre gyldig', g. úthlaups-mønnum sakar, göre røveres skyld gyldig, d. v. s. give dem den fortjente skyld (og straffe dem), *Sturl* 6, 2.

gildi, n, 1) betaling, erstatning (= gjald), eða skyldi god g. eiga, eller om guderne skulde have, modtage (krave), shadeserstatning, *Vsp* 23. Jfr R. Pipping, *Festskr. til F. Jónsson* s. 227. — 2) gen-gæld, ey sér til g-is gjof *Hávm* 145. — 3) drikkelag, drik, búa ulfum g. *Ht* 11, g. gunnstar, blod, *Hl* 26 b. — 4) I kenninger for digterdrikken, skjaldeævne, digit, Gauta g. *Korm* 46, g. geðreinar grjótaldar, jætternes brystdrik, d. s., *Rejr* 3, 1, g. hapta beiðis (Odins) *Gráf* 1.

gildir, m (nom. agent. til gilda jfr Arkiv XVIII, 77 f., XV, 220), egl. 'som giver noget detis fulde værdi, lader det komme til sin ret', g. auðar, gavmild mand, *Bjhit* 1, 3, g. handar vafs, d. s., *Sindr* 6, g. Yggs hjaldrs, dygtig krigere, *Od* 20, g-ar hjalmelda, krigere (hos Snorre berserkir), g. hjalmeldra Hropts, Odins krigere, *Húsdr* 11, g. óðar, dygtig skjald, *GSúrs* 24, — g. flotna, der gör mændene dygtige, høver

dem, Ott 2, 6. Jfr auð-, hyr-, seim-, or-.
gildliga, *adv.*, i höj grad, g. vaðr í
gloepum Katr 26.

gildligr, *adj.*, tyk, svær, g. gnúpr, svær,
tyk fjældknaus, i fuglegåden, vistnok
identisk med mūli (jfr tyroilmūli), Gát 3.
1. gildr, *m.*, blandt ulvenavne, pul IV
ee. v. l. gyldir, rimeligvis er gildr blot en
foryvanskning heraf.

2. gildr, *adj.*, egl. ‘som der skal betales
for’, 1) fuldgyldig, dygtig, g-d old ESk 6,
10, g-ir baugskerðandar Skáldh 5, g.-
granni Hbreiðom, g-ir menn, fuldmødne
mænd, Gd 7, om gud Pét 5. — 2) om
noget stort eller som er tilstede i höj
grad, g-d hátið, stor, prægtig fest, Lil 74,
g-d trúa Gd 35, g-d þró, hæftig længsel,
Mhk 13, g-d sör, store sár, Grettis 8,
g-t gæfuleysi, juldkommen mangel på
lykke, Grett 1, 4, g. grátr EGils 1, 30, g-t
(v. l. grimt) grunnsævi, meget grunde
strækninger (ved kysten), Qrv IX 52. Jfr
al., skatt.

gilja, (-aða, -aðr), have kædelig omgang,
SnH 8, pjóðA 4, 17.

giljaðr, : giliapar, giliaðar, gyliaðar,
geliadar Sindr 1, har endnu ikke fundet
sin forklaring.

Gilli, *m.*, Harald gille, Nkt 60 (egl. til-
navn, írsk, ‘tjæner’).

gilling, f, blandt elvenavne, pul IV v 5.
Gillingr, *m.*, jætte, Suttungs jader (jfr
SnE I 216), gjold G-s, digterdrikken, digit,
Hál 1.

gillir se gellir.

gils se gisl.

Gilsbakki, *m.*, gård på Island (Borgar-
fjordsyssel), Grettis 26.

gilvar straumar se gylfar straumar.

gim, *n.*, ild, pul IV pp 1, g. geisar Atli,
láta g. geisa Ólv 1. — I kenninger, for
guld (ring): alnar g. Gunnl Lv 7, herða
bjúglima g. Tindr 1 (jfr Gerðr), — for
sværd: g. Hristar (ved rettelse) Grettis
47, hlifar (skjoldets) g. Anon (XIII) B 17,
ógnar g. Eviðs 5. — Utvivlsomt foreligger
også dette ord Vþl 5, (smedjens, essens)
ild, sló goll við gim fastan (*adv.*), ham-
rede guldet ved (ophedet i) ilden uaflade-
lig. Jfr fagr-, ljóð, ljós.

gimir, *m.*, navn på himlen (egl. vel ‘den
med ild, o: sol, udstryede’, af gim), pul
IV ff, nn. Jfr Falk, Heid. Hægstad 135.

Gimlé, *n.*, Gimle, navnet på det ny land,
hvor de skyldfri mennesker og guðer efter
Ragnarök bor i en sal, Vsp 64; navnet er
sammensat af gim ‘ild’ og hlé, ‘Ildlæ’
kaldes landet som det, der aldrig — som
den gamle verden — vil blive ødelagt ved
ild; det er en symbolsk (modsætnings)be-
tegnelse.

gim-Rón, f, ‘ild-Ran’, Ránar gim-gótt,
kvinde (rettelse for glym-), Korm Lv 31.

gimskýlir, *m.*, se gunnaskýlir.

gimsløngvir, *m.*, ‘ildslynger’, nausta-
blakks (skibets) hlémána (skjoldets) gifrs
(øksens) drifu (kampens) gim, sværd, dets
sløngvir, kriger, pSær 2, 1; en af de få

meget lange, måske den længste kennung,
der findes.

gimsteinn, *m.*, ædelsten (lán fra angels.),
fegri g-um Líkn 36, goll ok g-ar Líkn 7;
g. brúða, jomfru Maria, Lil 89, Mey 11,
g. vífa Lil 27, Mgr 39, g. sprunda Gd 10,
g. himna konungs Mdr 42; g. lærðra
mauma, biskop Gudmund, Gd 69. Om g.
i kenninger for ‘øje’ se SnE I 538.

gin, *n.*, gab, mund, í g. angrþjóf Óðins,
for at ramme Tors mund, Pdr 15, í g.
vargi Krm 19, í g. gollnu høfði, i drage-
hovedets gab, Gísl 1, 16, í orms g-i Anon
(XIII) B 8.

gindýr urigtilig v. l. Sturl 5, 8 for brim-
dýr, s. d.

ginhafri, *m.*, blandt sáðs heiti, pul IV
ddd 1; vel en havreart (‘gabende havre’).
Jfr Grön: Kostholderet 39.

gininn HolmgB 5 er måske fejl for
göins, s. d.

ginljótr, *adj.*, med hæsligt gab, om et
utyske, EGils 3, 10.

ginn, *n.*, svig, falskhed (vel egl. ‘noget
der bedrager’, jfr verb. ginnna), inna g.,
gráleik, betale falskhed med svig, lige før
lige, Hharð 13, g. es hér komit Máni 2
(om göglerne).

ginna, (-ta, -tr), lokke, forføre, g. e-n
frá guði Mv III 23.

Ginnarr, *m.*, egl. ‘den der lokker, be-
snærer’, 1) navn på Odin, pul IV jj 1. —
2) en dværg, Vsp 16, pul ii 4. — 3) høg,
pul IV ss 1 (ifølge SnE I 490 også örн,
men pul har kinnarr, s. d.).

ginnheilagr, *adj.*, meget hellig, g-og god,
Vsp 6 o.s.v., Lok 11; ginn- er forstær-
kende; et adj. ginnr findes ikke selv-
stændigt, men no. har ginsk ‘ypperlig,
fortræffelig’ (også ginskleg; jfr også
gjón- i sammensætninger; Aasen), også
‘fuld af livskraft, livfuld’ (Ross).

Ginnir, urigtilig v. l. til Grímnir, pul IV
jj 1.

ginnregin, *n. pl.*, ‘stærke magter’, gu-
derne Haustl 13, Hávm 80. 142, Hym 4,
Alv 20. 30; der er meget der taler for,
at ordet egl. betegner ‘vanerne’ (ikke
aserne), især Alv. (eftersom æsir, god
nævnes alle 13 gange, medens vanir
nævnes 9 gange, og g. nævnes netop i
'vanelinen', l. 3 i verset, to gange) og
Hym., hvor man har forbindelsen tivar
ok g.; i Hávm sættes g. i forbindelse
med runerne, hvad der godt kan forenes
hermed; i Haustl. synes g. derimod at
være en samlet betegnelse; dette kunde
let ske i henhold til vanernes optagelse
blandt aserne.

ginnungi, *m.*, ‘uhyre udstrakthed’; ord-
formen er dog noget tvivlsom, og fin-
des kun i forbindelsen gap g-a Vsp 3.
E. Mogk (Beiträge VIII 153 ff.) har antaget
et Ginnungi som personifikation
af ‘det store tomme rum’ og altså sat
ginn-, i forbindelse med roden i gína,
hvilket er misligt; men ordet kunde også
blot betyde ‘den uhyre udstrakte’, så at

G-a gap betød ‘den uhyre udstraktes (= udstrækning) gab’, den udstrakte tomhed. — Om G-a gap i geografisk betydning se G. Storm Arkiv f. nord. fil. VI, 340 ff. Ginnunga himinn findes kun SnE I 50 i cod. reg., men læsemåden beror sikkert på misforståelse, jfr de andre læsemåder. Om ordet se de Vries APhS V, 41 f.

ginnungr, m, hog, pul IV ss 1, g-s bru, arm, Rv 7 (jfr linni); hertil må sikkert henføres g-a vé, høgens bolig, luften, oll g-a vé knøttru brinna Haustl 15.

gipt, f, egl. ‘det givne, tildelte’ (til gefa).

1) gave, g. anda Lil 80, andar g-ir, åndelige gaver, EGils 2, 7, g. goezku Likn 3, piggja pessa g. Gmlkan 1, 4. — 2) lykke, g. liggr á láði Hskv 3, 5, g. mun lagid Gríp 52; Sturl 4, 5. 28 (hvor uriget v. l. gipta), EilSn 1, Ht 1; Leio 7, Likn 28, hvor ordet betyder ‘den evige lykke, frelse’; omtr. = ‘skæbne’, aldar g. Sturl 4, 10. Jfr anda, andar, ó.

1. gipta, f, lykke, (egl. identisk med foregående), Hfr Lv 6, Pjsk 2, Bjhit 2, 9, ESk 6, 57, Kolli 2, Mlag 3, Hsv 69, Sturl 6, 9; hæst g. pdis 2, g-u vegr Lil 89. Jfr aldr-, ó.

2. gipta, (-ta, -tr), gjite, bortgjite (en kvinde), Rp 23. 40, Nkt 74; formæle, forbinde, g-tisk qndin guðdóms krapti Lil 31.

giptu-drjúgr, adj, som har lykken i höj grad med sig, Nkt 78. 83.

giptu-framr, adj, fremragende ved sin lykke, sin heldbringende virksomhed, om den helligånd, Heiu 15 (måske bedre i to ord).

giptu-fullr, adj, fuld af lykke, heldig, Gd 8.

giptu-gørð, f, lykkelig handling, virksomhed, Pét 10.

giptu-list, f, heldig kunstfærdighed, Mey 29.

giptu-maðr, m, lykkelig mand, mand der har lykken med sig, Gd 12.

Gipul, f, elvenavn, Grí 27.

girði, n, gjord, bælte (= gjorð), g. Cizka, (oen) Giske bælte, havet, ESk 13, 12, g. Gælu, d. s., ESk 13, 14, grundar g., d. s., SturlB 2, gnýjardar g., d. s., Nj 23; ógnar g., kampens gærde, skjold, Hl 37 a, Hildar primu g., d. s., (jfr virðendr) phred 1; handar g., armens bånd, bælte, (guldring), Korm Lv 60. Jfr umbgirði.

girðibúð, f, ‘afværgende, beskyttende, bod’ (hus), ógnar g., skjold, Hl 37 a.

girðipjótr, m, ‘bånd-raner’, Brísings goda (= Brisinga) girði = Brisinga men, dets raner, Loke, Haustl 9.

Girkir, m, pl, Græker, denne form er rimbestemt følgende steder: pjóðA 3, 6 (mark : Girkja), Stáfr 2 (virk : Girkjum), ESk 6, 44 (merkør : Girkja). Jfr Grikir.

Girkland, n, Grækenland, ESk 6, 51 (v. l. Grikk-).

girnask, (-ðisk, -zk), være begærlig efter, ønske, allar g-ask ár í sjá Mhkv 27.

girnð, f, begærighed, lyst, røng g.

Merl II 76, vili g-ar, (dadelfærdig) begærigheds vilje, Halli 5, om kædelig lyst, öhreinn g-ar andi EGils 3, 2. Jfr kapp, sín.

gírzkr = gerzkr (s. d.) Arn 2, 4. 9 (som v. l.).

Gissurr se Gizurr.

gista, (-ta, -t), gæste, være gæst, þars g-ir Eg Lv 35, ganga es betra an g. séi Sigrdr 26, ill vist es peir g. Anon (XIII) B 29, g. á Gilsbakka Gretis 26; g. Óðin Orv III 5, 6, g. lýsu, besøge torsken(s hjem i dybet), SnH 2, 6; g. í hjarta, bo i hjæret, Kair 13.

gisting, f, 1) ophold som gæst, geta g., já natteherberg, Hæng VI 2, þurfa g-ar Frþ I 14, ganga til g-ar Herv II 1. — 2) den gæsten ydede føde, føde i alm., g. vas byruð gera gnög pjóðA 3, 29, faa gera gnoga g. Krm 3.

Gizki, m, norsk ø ved Söndmör, pul IV bbb 3, girði G-a, havet, ESk 13, 12.

Gizurr, m, blandt Odins navne, pul IV jj 1; jfr Sturl 8, 4, hvor Óðinn er = Gizurr (porvaldsson), — sagnkonge (Götterskonge), Herv V 1, — G. hviti, isl. høvding omkring 1000, Isladr 20, — G. jarl, Pál; her findes udtaLEN GiSS- (: viss).

gífr, n, (-rs), 1) trold, især troldkvinde, g. rata Vsp 52, g. fljúgandi Vsp 45 (Hauksb), g-um gramastr HHj 15; g-s hestr, ulv, Jóms 35, g-s (ved rettelse for grams) glaðr, d. s., Ott 2, 1 (jfr glaðnisti-andi); g-s veðr, sind, hu, Arn 3, 3, g-s grand, jættekvindens mén, Tor (jfr grandnes) píref 4; — hræva g., ligenes trold, økse, Pjsk Lv 3, sóknar g., d. s., Sturl 3, 8, gunntjalds (skjoldets) g., d. s., Has 42; nausta blakks hlémána (skjoldets) g., d. s., PÆr 2, 1. — 2) navn på en hund, Fj 14; Fj 13, hvor g. findes, er fordærvet; måske foreligger der et adj. giffr, farlig, grulig. Jfr (algifri), hræ-, sókn-.

gífrskær (mulig rettere gifrs skær), m, ‘troldkvinde-hest’, ulv granrjóðr g-s, kriger, ESk 3, 1.

gigja, f, gige, Máni 2. 3; som tilnavn Nj 4.

gína, (gein og gínða, ginut), åbne mun-den, gabe, g-andi ulfr Hávm 85, jfr g-andi som tilnavn til en Ulfr Hyndl 22, g. við agni, gabe over (for at sluge), om midgårdssormen, Hym 22, vargar gínðu of hræ ESk 6, 29, ulfr gínði of ná Arn 5, 12, g. of halsa pjagr 1, g. of mergiar sal Jóms 31, g. lopt yfir, om midgårdssormen, Vsp 55 (ejfter Hauksb.); overført, g. flugu (dat.), gabe over en flue, lade sig lokke, Ulfr Lv; — om livlose ting, g-anda hofuð, om skibenes dragehoveder, Harkv 7, g. golli búnum munni, om det samme, pjagr II, — om sværd: oss gein hijorr of hijarsa GSúrs 34, golkn priðja hauds gínðu íarnmunnum Hökr 7, g. banmunni, med dræbende mund (om æggen), Korm Lv 31, — om den åbne hånd, rede til at gribe: (pórr) gein alinmunni við, Tors hånd gabede mod, var rede til at gribe,

pdr 16, — om jorden (eller den åbnede grav): jørð gein grofnum munni við VSt 2, — om elvens foss: veltiflug steina gein úrvolum munni við Greittis 44, — om stenen: salr Sókmímis gein við, for at sluge, Yt 2; — om det kløvede hoveds gabende sår: hauss gein fyrir pjóðA 4, 1. gininn HolmgB 5 se góinn, jfr Reich. s. 35 f.

Gíparðr, m., (v. l. Giff-, men mindre rigtigt), en vælksk ridder (omkring 1100), Eldj I, 2, Anon (XII) B 2.

1. **gísl**, m., gidsel, vesa sendr g., blive sendt som gidsel, Lok 34, 35, gjalda g-a Sigv 12, 2 (her vocalen rimbestemt, gís: ví), setja g-a Halli 6, seljask g-a Olhv 2, 5, taka g-a ESk 7, 2 (v. l. gíslar), g. Herbjófs Gautr II 6.

2. **Gísl**, m., navn på en af asernes heste ('den strålende', beslægtet med geisli), pul I a 3 (v. l. Gils), IV rr 1, Grí 30. gíslar, f., pl., gidsler, taka g. ESk 7, 2 (jfr gísl).

Gísli, m., norsk-islandske skjald, G. Súrs-son, GSúrs 21; — G. porgautsson Eviðs 5. 7 (her i dativ).

gíslung, f., det at stille en som gidsel, gidseltilstand, selja e-n at g-u, give en som gidsel, Vafpr 39.

Gislungar, m. pl., Gisles (porgautssons) slægtinge, Eviðs 7.

Gjafarr, m., sagnperson, Qrv IVβ 2.

gjafi, m., giver, linnbóls (guldets) g., gavmild mand, Gullás 2. Jfr auð-, líf-, ráð-, verð-.

Gjaflaug, f., Gjukes søster, Guðr I 4. gjafmildr se gjöfildr.

gjaford, n., egl. 'giftermåls-aftale', giftermål, ægteskab, geta g., já en kvinde til ægte, Álv 6. 7.

gjafrotuðr, m., 'som hitter, får, en gave', Gauts g., som får Odins gave, skjalde-drikken, digter, Bragi Lv 2.

gjafstóll, m., 'giver-stol, gavestol', sitja á g-i, egl. sidde på en stol og (for at) ud-dele gaver, være gavmild, Sturl, 4, 34 (jfr sitja á fridstóli i prosa).

gjafvinr se gjöfvinr.

gjald, n., 1) *udredning*, betaling, løn, koma her at g-i, tvinge til at betale af-gift (skat), Ótt 2, 6, festa g., forpligte sig til, Mark I, 23, Pl 48, heita g-i Sturl 6, 8, Finns gjold, finnekongens betaling, pile (jfr saget om kong Gusir og pilene Gusisnautar), rjóða Finns g. Hskv 2, 10, gjold Otrs, betaling for Odder, guld, Bjark 5, gjold Gillings, for G., skjalededrikken, Hál 1, gjold Hraunnis, d. s., Tindr 1, 5, gjold Hneitis, for Hn., Anon (XII) B 7, g. hofuðs Reg 6, g. drykkjar Grí 3, máls gjold, løn for samtale, Herv II 4. — 2) *gengæld*, glik skulu gjold gjofum Hávm 46, gjold ens góða hugar Hávm II 7, velja gjold Eg Lv 35, góð gjold e-s Rdr 2, at g-um Haustl 1, pjóðA 1, 25, Mark I, 11, eldr var gorr at g-i pjóðA 3, 20, eiga gjold fyr óðgord Líkn 49, gjold 50 marka, gengæld for 50 marka, plojt 2, 1 (her ud-

trykket bera gj.), vinna gjold gagns, give gengæld for hjælp, Arbj 13, þau lét broedra gjold, gengæld, hævn, Ákv 41, harms at gjoldum, til gengæld, hævn for, Hhund II 35. — 3) gengæld, straf, gjold orða Hávm 65, fáa gjold orða Reg 3, synda gjald Gd 66. — Af uklar betydning er reifa gjold Rognis Ákv 33, 'at give gengæld for, hævn, fyrsten (o: Gunnar)?' Jfr ið-gjold, mundar-, nauð-, nef-, ofr-, otr-, synda-.

gjalda, (galt, goldinn), betale, udrede, lønne, med acc. 1) for at betegne det, hvormed der betales, g. fé Korm Lv 55, g. (fē) fyr et ESk 6, 50, g. et við e-u Évv Lv 14, g. et af hondum, Anon (XII) B 6, g. gjöt við gjof Hávm 42, g. mund Am 95, g. afráð Vsp 23, jfr afráð), g. ilt afráð, overført betydning 'lide svært tab', pjóðA 4, 27, g. tiund, egl. betale tiende, men også overført: 'lide stort tab', GODds 8, g. börn sín fyrir Hym 38, g. gísla Sigv 12, 2, g. ok gefa goll Hyndl 2, Hhund I 9, g. lausung við lygi Hávm 45, g. þírar merkr fyr sik HolmgB 1, g. e-m hejd haptscenis Korm 1, 5, g. hrøfn-um hold Hfr 2, 7, g. tafn HelgOl; g. upp Gauta gildi, udrede et digit, Korm Lv 46, — med acc., 2) for at betegne, hvad der betales for, g. ver veginn Guðr II 17, g. víg Hái 10, g. lausmæli ESk 1, 2, jfr g. glapskuldir Hfr Lv 25, — göre gengæld for (noget, dette i acc.), g. féar nám ok dauða Hhund I 11, g. rán Eg Lv 17. 19, Sturl 6, 8, g. gráleik Bjhit 2, 9 (vas grá-leikr goldinn), g. harm heiptum Sigrdr 12, g. svik Arn 3, 17, g. óráð Rst 8, g. land-ráð Sturl 4, 8, g. ófrið Sturl 3, 3, g. umb-stillingar ljótu Ótt 2, 16, g. dylgjur gróu pjóðA 1, 20. — 3) (have at) takke for, g. pér Fals veigar Refr 2, 3, eiga fótum fjar at g. Sigv 1, 2, eiga at g. Ástriði mensku Sigv 9, 3. — 4) vise i gærningen, udfore, g. glaum hjalta skers, kæmpe, pKolb 3, 13, g. dikt Lil 4, g. lofsong Lil 95. — 5) vise mod, sindelag (mod en), g. hardan hug Hhj 6, Fáfn 19, g. ofund e-m, vise sit had mod en, Lok 12, g. reiði, vise en sin vrede, Pl 28, g. heiptir Guðr II 28, Hái 7, (her kunde dog op-fattelsen være: 'at gengælde ens vrede, forbitrelse'), g. varhuga við e-u Sigv 11, 13. — 6) straffe, g. seggium gørðin Lil 70. — 7) med gen., undgælde for noget, g. ráða Grímildar Gríp 33, g. gangs Guðr I 26, Frp I 12, g. våss Am 62, g. vándra manna Merl I 18, g. bana (gen.) e-s Nj (XII) 2; Blakkr 2, 2; g. húspingga mála Hskv 3, 3, pjóð galt ræsis reiði (gen.) Arn 6, 7, Hjalti galt þess Ingj 1, 5; g. e-s frá e-m, mætte undgælde for noget fra ens side, Vigl 18; samme betydning skulde man vænte Arn 3, 18: g. ráns frá e-m, men her synes ráns ikke at betegne, hvad man undgælder for, men hvad man lider, medmindre forholdet er andet end sagaeantyder; absolut: hvat geldr SnE II 248. **gjaldhróinn**, m., navn på vædderen, pul IV aa (v. l. gjall-); betydning uvis.

gjaldkeri, *m*, *skatmester*, *Rv* 18.
gjaldr *se gjallr.*

gjaldseiðr, *m*, *kun i forbindelsen grundar g-s gríma Ht 15, grundar seiðr, jordens fisk, slange, dens gríma 'hjælm'*, *skrækkehjælm*, faldinn grímu grundar seiðs, med skrækkehjælm på hovedet, frysigtindgydden-de; hvad gjald er, er uklart; et gjald = gjallr tör ikke antages; mulig er gjald subst., = goll, guld (synonymisk), grundar g. vilde så blive d. s. s. gullormr (K. Gislason, forelæsninger).

gjalfr, *n*, *(-rs)*, 1) brusende lyd, fjalfr ólágra g-ra, om den stærkt genlydende klippehule (jættens bolig; jfr bolmr), *Hcustl* 18. — 2) især om havets brusen, g. jarðeltis *Sturl* 5, 1, g. eyja þjalfa *Korm Lv* 37 (her omtr. 'det brusende hav'), í miklu g-ri *Gunnl Lv* 5, g-rs grund, havet, *ESk* 6, 40, *Sturl* 5, 16, — 3) og deraf om havet selv, *pul IV* u 2, g-rum leikinn *pSær* 2, 4, hjá g-ri *Grettis* 17, g. hljóp í gin høði (*skibets dræghoved*) *Gisl* 1, 16, rista g. *Halli* 1, temja (skip) við g. *Mhkv* 8, botn glyggs keri, loggðr g-ri *Sigv* 7, 4, vindkers botn, kringðr g-ri *Sturl* 4, 6, élkers botn, kringðr g-ri *Mark* 1, 3. — 1 kenninger, for blod: unda g. *pTref* 2, *ESk* 10, 1, *Krm* 4, — for digterdranken: Gauts g. *Rv* 11, — for guld: g-rs eldr *Pt* 2, brandr g-rs *ESk* 11, 3, fagrlog g-rs *Grettis* 52. — 4) umådelig snakken, með sínu g-ri *Hæng V* 10. Jfr ben-, haf-, há-, und-.

gjalfrdagr, *m*, 'hav-dag', guld, greiðir g-s, mand, *Nj* 8.

gjalfrdýr, *n*, 'hav-dyr', skib, *Hhund I* 30.

gjalfreldr, *m*, 'hav-ild', guld, *Gunnr* g-a, kvinde, *Bbreið* 3.

gjalfrhestr, *m*, 'hav-hest', skib, *Pt* 48.

gjalfrleygr, *m*, 'hav-flamme', guld (ved rettelse), *Hfr Lv* 25; jfr *gjalfrteigr*.

gjalfrmarr, *m*, 'hav-hest', skib, *Herv III* 20.

gjalfrstóð, *n*, 'hav-heste', skibe, *Bolv* 8.

gjalftamiðr, *adj*, vænnet til sœn, g-ðir skeiðhestar *Gestils* *Sturl* 5, 3.

gjafrteigr, *m*, 'brusende mark', hav, g-s mørk, skulde være kvinde, men rimeligvis er -teigs her forvansket af -leygs, *Hfr Lv* 25.

gjalfrundinn *Sturl* 5, 16 skal læses gjalfrs undinn.

gjalla, (gall, gollinn; ubrudt form gella, s. d.), gjalde, skrige (give fra sig en temmelig gennemtrængende lyd), om ravne: gullu hræs haukar *pGisl* 7, hræfnar gullu *Rst* 18, g. of ná *Hást* 7; *Hróm* 1, *Sigv* 13, 23, *Egils* (XII) 3, — om örne: arar gullu *Hhund* I 1, ernir g. *Guðr II* 8, — om gæs: gullu við gæss *Guðr I* 16, *Sigsk* 29, — om hunde: hvelpar g. *Guðr II* 42, — om en skældende, højrostet person: rýgr gall of heiðnum stalla *pvið*, — om væben, spyd, sværd: ísorn gullu (v. l.) *Harkv* 8, spjor gullu *Hókr* 4, *Merl II* 68, g-andi geirr *Eg Lv* 7, *Akv* 5. 14,

brandr gall *Rst* 5, 17, *Drv* (XI) 3, grindologi *Gondlar* gellar *VGl* 4, hjørre gall *Gldr* 5, *Rst* 5, gall gunnlogi *Háv* 4, *HolmgSk*, fetla svell gullu *Evv Lv* 7, láta brand ok randir g. saman *pham* 1, 4, gall bál *Hóars Refr* 2, 1, — om buen og buestrængen: gall ýbogi *Hfl* 14, strengr gall *pflisk* 2, — om harpestrængen, men her i hds rettet til mæltu (f. gullu) *Oddrgr* 30, — om hamrene(s) gjalden mod ambolten): láta sleggjur g. *Skall* 2, láta (morð)hamar g. í steðja *Anon* (X) digt om *Guðleifr*, láta fork g. *Anon* (X) II B 8 — om jorden: grundir g. *Vsp* 45 (i *Hauksb*), — absolut: létk [høgg eller sverð] g. gnýpolli *porm* 2, 8.

Gjallarbrú, *f*, broen over *Gjöll-elven*, på vejen til *Hel*, ganga of *G*, do, *Sturl* 4, 27.

Gjallarhorn, *n*, *Heimdals gjaldende lur* (egl. 'hornet *Gjöll*', *Vsp* 46 (jfr 27)).

gjallharðr *Háv* 4 er fejl for gall harðan.

1. **gjallr**, *adj*, klingende, g-t gall *Hfr Lv* 25, et g-a gall *Anon* (X) Lv 3, *Fájn* 9, 20, et g-a (skr. galla) *Gjallarhorn* (jfr gamall v. l. *Vsp* 46, et g-a greipar svell *Stríðk*, — g. Gauts eldr, det klingende sværd, *Korm* 1, 4, et g-a Hogna meyjar hjól (skoldet) *Rdr* 2. — höj, lydelig, g. grátr *Sigsk* 30.

2. **gjalrr**, *m*, egl. 'den gjaldende, klingende' (det foranstående adj. substantiviseret), 1) sværd, *pul IV* l 1, g-i laufgáðr golls pollr, *guldtræ*, hvis blad er sværd, kriger, *Korm Lv* 55 (rettelse for g-ar). Jfr *Falk Waff* 50. — 2) skjold, *pul IV* r 2. — 3) hav, *pul IV* u 1. Jfr mund-, munn-.

gjalpa, (-aða), synes at foreligge som verb. Eg *Lv* 27 i betydningen 'at rose sig af, besidde', g. holla hjalpendr; hermed har man sammenlignet ags. gilpan 'berömme sig'.

gjalta se *gelta*, gø, Grundar menn gjoltu (v. l.) sem hundar *Anon* (XIII) B 10.

gjalti antages at være et irsk ord, der betyder gal, rasende; i norsk-isl. er det åbenbart blevet sat i forbindelse med goltr (verða at g. = verða svíngalinn), g. glikir verða gumna synir, man bliver gal af frygt (hvis man ser op i kampen), *Hávm* 129. Jfr *Fritzner*.

gjarðvenjuðr se *garðvitjuðr*.

gjarn, *adj*, begærlig (efter), villig (til), g. hjalmprimu, til kamp, *Istdr* 4, g. styriar *Hsky* 1, g. heiptar *Rst* 21, g. tirar *Hfr* 2, 9, g. fremðar *Sigv* 1, 15, g. máls of mæring *Olsv* 1, 1, g. heimsku *Katr* 35, g. til fjors e-s, begærlig efter (at tage) ens liv *TorfE* 4, g. til gjalfrelda *Gunnar* begærlig, længselsjuld efter kvinden, *Bbreið* 3, absolut at g. seák St 23; g. á hernuð *Jóms* 17, g. á ríki *Merl* I 28; g. árna *Óthelg* 5, jfr *Epver* 2, g. gunni at heyja *Hhund* I 52, g. at gœða (orrostu) *Ht* 55, g. at auka óð *Jóms* 3, g. at greiða óð *Hfr Lv* 18. Jfr á-, ár-, ástar-, át-, barn-, bil-, bráð-, bøð-, bol-, dáð-, eljun-, fár-, fé-,

fram-, góð-, heimsku-, heipt-, heiptar-, her-, hlit-, hræ-, ill-, ím-, ívið-, jafn-, læ-, meginmein-, mord-, nám-, ó-, óbil-, óbrot-, óð-, ótta-, rausn-, sáttar-, sin-, skaut-, skraut-, tál-, tír-, tírar-, undr-, val-, veðr-, ver-, vél-, ýmis-, þrá-, þrætu-, qfund-

gjarna, *adv.*, gærne, villig, *porm* 1, 5, *Nj* 19, *Lil* 95.

góðnistir, *m.*, ‘örne-føder’, geira veðrs góðr, ravn, geira veðrs *g.*, kriger (góð-iørvigt rettelse), *GSvert* 5.

góðr, *m.*, örneart, *pul* IV xx 7 (*her blandt fuglaheiti, forfatteren har vist ikke vidst, hvad g. egenlig var*), i kenninger, for rayne (eller örne?): *g.* Hnikars *Liðs* 2, *g.* Yggs *Sigv* 2, 9, *g-ar* dolgeisu ðisar (valkyrjens) *Gráf* 2, *g.* sigfljóða *pTref* 5, *g.* (ved rettelse) vápna hreggs *porm* 1, 3, geira hríðar *g.* *Hfr* 2, 9. *Jfr* ben-, blá-, und-, val-.

góðosa, (gaus, gosinn), bryde frem (især om en opadgående bevægelse), gaus eldr ór húsum *Bkrepp* 5, logi gaus ór húsum *Anon* (XI) *Lv* 7, *Jóms* 19.

góðosorðr, *adj.*, som taler letsindig eller skældende, om et utyske, *EGils* 3, 4.

góðsta, *f.*, vind, vindstød, blandt veðra heiti, *pul* IV oo 2; geira *g.*, kamp, *GGalt* 2.

Gjúki, *m.*, den bekendte sagnkonge, hyppig i heltedigtene fra og med Gríp, desuden *Hyndl* 27, *G-a* niðjar, Sörle og Hamde, *Rdr* 6, *G-a* dóttir, Guðrun, *GSúrs* 9, *G-a* salir *Hálf*s IX 11, klæði *G-a* ættar, rustning, *Arn* 2, 9, — blandt sokongenavne, *pul* IV a 5 (sikkert identisk med den første), *G-a* stóð, skibe, som v. l., *Drv* (XI) 8.

Gjúkungar, *m.*, pl., Gjukes sönner, *Sigsk* 35.

gjof, *f.* (-ar), gave, skænk, sú *g.* *Arbj* 9, at *g.* *Ht* 23, ey sér til gildis *g.* *Hávm* 145, glík skulu gjold g-um *Hávm* 46, gefa *g-ar* *Reg* 7, skipta g-um *Hávm* 44, gjalda *g.* við *g.* *Hávm* 42, launa *g-ar* *Hár* 21, verðr *g-a* *HHj* 34, sýta við g-um, være ængstelig ved (overfor) gaver (fordi man så må give igen), *Hávm* 48, láta sér líka *g-ar* keisara *Mark* 1, 26, segja *g-ar*, op-regne (nådes)gaver, *ESk* 6, 64, *g-ar* anda *ESk* 6, 6, *g-ir* ok mútur, skænk og bestikkelsel, *Lil* 71, *g.* víkelds, gave bestáende af guld, *Sturl* 6, 9; — *g.* *Grímnis*, Odins gave, digterdrikken, *Húsdr* 1, *g.* pröttar (ved rettelse af dóttur), *d.s.*, *Korm* *Lv* 46. *Jfr* ást-, einka-, fé, heið-, prýði-, stór-, vin-.

gjøfer (skr gjøfer), *Alv* 4, er jordærvet, og de givne rettelser eller forslag er alle mindre sandsynlige; det simpleste vilde være at opnøse ordet til gjøf es (H. Ge-ring), så einn es gjøf es, skulde så betyde: den eneste, hos hvem gaven — d. v. s. reiten til at bortgive datteren — er; men sætningen er ikke naturlig.

gjøflatí, *m.*, person lad til at give, gnier (jfr *SnE* I 532), *g.* seims ok hnossa, som trægt giver guld og kostbarheder, *Ht* 97.

(Anderledes *J. pork.*, *Arkiv XV*, 221—22, men urigt. jfr *Arkiv XVIII*, 80).

gjølli, *f.*, (kun i sing.), gavmildhed (jfr gjøfull), *g.* roemðr, berömt for, *Gldr* 9, venja sik *g.* *Gunnl Sig* 1, fyr *g.* sina *Gyð* 4.

gjølund, *f.*, gavmildt sindelag, grundar vorðr gata œðri *g.*, ingen konge har fået et gavmildere sindelag, *Ht* 90, borinn fremstr *g.* *Steinn* 3, 17.

gjølmildr, *adj.*, gavmild, *g.* ok framr (v. l. *gjaf*) *ESk* 7, 2.

gjøfrífr, *adj.*, gavmild, *Refr* 5, 1.

gjøfull, *adj.*, gavmild, *g.* af golli *Gríp* 7, gjøflastr gollskyflir *Sindr* 4, gramr enn gjøflasti *Bjark* 4; om Hakon den gode *Hák* 3 (v. l.). *Jfr* fé-, fúr-.

gjøfvunr, *m.*, ‘gave-ven’, ven som giver sine venner gaver, *Arn* 6, 11 (v. l. *gjaf*-).

gjogra, (-aða, -at), gå med vaklende skridt, *Orv* VII 19, v. l. *geisa*.

gjoll, *f.* 1) larm, skrig (jfr *SnE* II 551). *g.* våpns, blod, *Pmáhl* 7. — 2) kamp, gjallar vondr, sværd, *Sigv* 12, 27. — 3) som navn på den elv, der skal passeres på vejen til Hel (jfr *Gjallarbrú*), *Grí* 28, *pul* IV v 1; man *G-ar* *Sturl* 4, 24, synes at være en betegnelse for brovogtersken Móðguðr eller selve Hel (jfr sammenhængen); — gjallar eimr, guld, *EGils* 1, 40. *Jfr* víg-

gjølnar, *f. pl.*, gæller, men også brugt om mundens omgivelser (jfr *g.* heita granar hans *SnE* II 432), *f.* eks. på et (skibs) dragehoved, *g.* roðnar golli *Sigv* 12, 3.

gjølnir, *m.*, et slags fish (egl ‘den gælde’), *pul* IV x 4.

Gjølp, *f.* 1) jættekvinde, *Geirrøds* ene datter (jfr *SnE* I 288) *Vetr*, *pul* IV c 2, *G-ar* skær, ulv, *Hjl* 12, *G-ar* stóð, *d.s.*, *pKolb* 3, 14; snerru *G.*, kampens jættekvinde, økse, *Grettis* 3. — 2) en af *Heimdal*s 9 mødre, *Hyndl* 37. *Jfr* vand-.

gjøpta (skr gjøpta) *Heid* 36 er et tvivlsomt ord og betydning usikker, ‘være i færd med?’

gjør, *n.*, føde, næring, þar vas hrafna *g.* *Hjl* 10 (vokalen er her rimbestemt), hrapa hræva *g.*, ligenes føde falder, *d.v.s.* ligene falder (mændene bliver til lig) for at blive føde (for rovdyr), *Merl* II 68; mulig betyder dog *g.* ‘flok, skare’.

gjørboenn urigtigt for gerboenn, *s.d.* gjørð, *f.*, bælte, gjord, rem, jarðar *g.*, havet, *Eg Lv* 41. *Jfr* hauðr-, holm-, njard-, sikul-, sverri-, um-.

glaða, (-aða, -aðr), glæde, pengill *g.* her drengja *Vell* 33, sýn mun flestan *σ.* *Fj* 48, *g-r* flotna fjol *Hjl* 17, her upersonl.? lige-som *Am* 80: *g.* munat pik, *g.* qrnu *Hhund* I 45, II 23.

glaðdrift, *f.*, ‘skinnende sne’, *g.* *Grótt*, guld, *Ht* 43.

glaðsjalgr se glöðfjalgr.

glaðsœðandi, *m.*, ‘hest-føder’, *g.* *Gríðar*, som giver jættekvindens hest, ulven, føde, kriger, *Korm* 1, 4.

glaðlátr, adj, munter, oprömt, af væsen, *Grettis 13.*

glaðliga, adv, muntert, under munterhed, *Orv IV 4* (v. l.).

glaðmæltr, adj, munter i sin tale, *ESk 5, Hsv 93.*

glaðnistandi, m, ‘hest-føder’ (nist-rettelse før sist), gífrs g., som giver jættekvindens hest føde, kriger, *Ott 2, 1.*

glaðr, adj, 1) grundbetydning: lys, skinnende, g-a geirvangs raðar, de skinnende, skjolde, *Hfl 5*, g-ast gull *Gd 48*, — som navn på en af asernes heste, *Gri 30*, pul *IV rr 1*, ifølge *SnE I 484* identisk med *Skinfaxi*; g. Geitis, skib, Klæ, g. *Gylfa Hást 2*, *jfr glaðfæðandi*, -nistandi, -ríðandi. — 2) med lysende, d. v. s. muntert ásyn, glad, *Gri 7, 13*, *Vsp 42*, *Gríp 3, 19*, *Fáfn 25 o.s.v.*, *TorjE 3*, *St 25*, *HolmgB 2*, *Ólhelg 9*, *ESk 6, 47*, *Sól 35*, *Lil 74 o.s.v.*; g. ok reifr *Hávm 15, 103*, gloð jungfrú *Lil 31*, g-tt hjarta *Eirm 2*, *Hávm 55*, g. við gumna *Jóms 21*, drekka (menn) g-a *Ht 86*; gloðkyn guma, den glade menneskeslægt, *Heilv 4*; nir. glatt, mér esa g. *Grettis 1*, g. es *Ht 83*, meðr stigu g. af groði glade, *GSvert 1*; superl. es g-ast skyldu (vesa) *G.Súrs 11*, her findes modsætningen mellem g. og glúpandi som *Fáfn 31*; med genitiv, glad over noget, gloð djúprøðuls, glad ved guldet, *Rdr 13* (her vilde det dog vist være rigtigere at antage bet. ‘lysende’ af guld), g. los *pstf 1, 6*, g. getu (eller dativ?) *Krm 16* (v. l.); g. skoptum *ÓTranon (XIV) 4*. *Jfr all*, folk-, heipt, jafn-, ó, veðr-, víg-, þjóð-; fluggloð, men.

glaðriðandi, m, ‘hest-ridende’, *Gylfa grundar (soens) g.*, som rider soens hest, søgerer, *Pl 35.*

glaðsendir, m, ‘glad sender’, g. handa hrauns, guldet glade uddeler, gavmild fyrste (glað. hunde også henføres til hrauns i betydningen ‘skinnende’), pmaur.

Glaðsheimr, m, ‘den lyse, skinnende, bolig’, egnen omkring Valkal, *Gri 8.*

glaðstýrandi, m, ‘hest-styrer’, g. kjalar slóða, som styrer soens hest, skibet, pelf.

glaðværr, adj, glad, munter, gramr enn g-i, kong *Hakon*, *Hák 4.*

glam se glamm.

glama, (-aða?) stöje, larme, skælde, (*jfr no.* glama ‘skælde, skænde’, *Ross*), pött með grønum g-i *Hávm 31*; meningen synes snarest at være ‘at tale hånligt om andre’.

glamim, n, klingende larm, stöj, våpna g., våbenlarm, kamp, *þjóðA 4, 3*, *Gautr II a 7*, hjørva glam (her er konsonanten kort) *Hfl 4*; grjóts g., larm af de kastede stene, *Anon (XI) Lv 16*, lagar g., havets brusen, *Ht 20*; — orða g., tom ordskvalder, *Has 34*; — i pl. g-a gammr, glammetts (hundeglammetts) grib, hund, *Eg Lv 27*, — om vingernes susen, fljúga g-i (rettelse for g-a) *Haustl 2*. Uforslæligt er g-a Bergb 8.

I. glammi, m, ulv (egl. ‘den glommende,

tudende’), pul *IV ee 1*; g-a ferð, ulveflok (*jfr tróð*), *Gldr 2*, g-a stóð, hede, fjæld, pdr 10, stóðva g-a mun, stílle ulvens lyst, nætte ulven, *Rdr 10.*

2. Glammi, m, sokongenavn, pul *III 1, IV a 1*; G-a jór, skib, *SnE II 220*, G-a jókeyrir *GSvert 3*, G-a sóti *Gráf 9*, G-a slóð *Grani 3*; G-a skeið, havet, *Refr 4, 5*, G-a þjóðtróð, d. s., hræfn G-a þjóðtraðar, skib, *Leið 16*; rammping G-a, kamp, *Arn 3, 9.*

glamra, (-aða, -at), larme, stöje, g-andi (tildels ved rettelse) *Hæng V 9*. *Jfr atglamrandi.*

glanni, m, fremfusende og overmodig person, *GÁsb.*

glapmáll, adj, som glemmer, undlader, at tale, g. of gløggvinga *Arbj 1.*

glapskuld, f, gæld, som man har pådraget sig ved et ueheld, *Hjr Lv 25.*

glapstígr, m, vej, sti, der fører fejl, til fordærv, i talemåder: støkkva á gg, løbe ud på fordærvelige stier, omkomme, *Sturl 4, 7*, láta troðna g-u á mó Eg *Lv 9*, koma e-m á g-u *Sturl 6*, 5.

Glapsviðr, m, navn på Odin (vistnok ‘som forstår at glepja, göre forrykt’), *Gri 47*, pul *IV jj 3.*

glapvigr, adj, for hvem det glipper at slá ihjæl, ubehændig til drab, *orm 2, 1*, *Hjálmp II 8.*

Glasir, m, lund med gyldent løv (guld-løv) foran Valhal, *SnE I 340*, G-s glóbarr, guld, Bjark 4 (*jfr SnE I 336*). *Jfr veðr-, qr.*

Glasistrundr, m, sagnsted (*jfr foregående*), *HHj 1.*

glata, (-aða, aðr), ødelægge, fordærve, g. børnum Gjúka *Helr 4*, g. þjófum *Gísl 1, 8*, andar sór, es g. vóru lifi *Has 54*, mein g-ask, synder udryddes, *Has 18*, g. illu *Merl II 103*; glemme, g. aldrí *Sól 32.*

Glaumarr, m, jættenavn (egl. ‘den støjende’) pul *IV f 1* (v. l. -varr, der kunde betyde ‘glædeløs’).

glaumberg, n, ‘glædens klippe’, bryst, Mims vinar (*Odins*) g., *Odins bryst*, dets straumar, digterdrikken, digitet, *VSt 1.*

glaumherðandi, m, ‘klang-forstærker’, sverða g., som gör sværdenes klang, kampen, sterk, kæmper drabelig, kriger, *Koll 3.*

glaumkennandi, m, ‘klang-prøver’, g. gunnar, som prøver, mærker, kampen, *ESk 6, 47* (v. l. vekjandi).

glaummannr, Akv. 29; réð glavinnanom; et adj. g. kunde kun betyde ‘med klingende manke’ (manke med bjælder?) et sådant er dog meget tvivlsomt, hvorfor man har rettet ordet til Glaumi (af Glaumr s. d.) monum (af manr ‘manket’, der heller ikke findes ellers, men hvorimod der intet er at indvende) eller mærum, dette sidste har sandsynligheden for sig.

I. Glaumr, m, Alles hest (egl. ‘den støjende eller glade?’), og identisk med føl-

gende), *pul II 4*, *jfr foranstående ord; Gylfa rastar (søens) G., skib, pSær 4, 1, elði feksk gýgjar G-m (her denne dativ-form), fóde skaffedes ulven, ESk 10, 1; Eg Skj findes kenningen: Gylfa grundar Glaumr, sokongens lands (havets) hest, skib; skip erðgróins, 'den af jorden vok-sedes, dannedes, o: dværgens, skib, skjaldedrikken; når Egill siger taumar (dette i henhold til Glaumr) skalat mér misfengnir, betyder dette: 'jeg skal holde denne hests töjler riktig, styre (den riktig)', o: danne et rigtigt og godt kvad. Jjr(?) val.*

2. **glaumr**, *m, 1) klang, støj, g. sverða Kolli 3 (se glaumherðandi), g. hialta skers pKolb 3, 13, g. Gunnar eims Ingj 1, 6, g. hjorva (hds hildur) Hár 3, g. geirs Tindr 1, 5, g. randar Olhelg 5, alt dette kan tages bogstavelig eller som kamp-kenninger; fremdeles: g. Gondlar borða nauma, øksens larm, kamp, Tindr 1, 6; g. hunda, hundes (vedholdende) góen, Am 25. — 2) støjende, munter, færd, g. vas í hollu Hamð 18, ganga í g-m Hjálmp IV 3 — og så 3) 'glæde, munterhed' i alm., bella g-i, vise sig munter, Guðr II 29, g. manna, glæde af mænd (om elskovsglæde), Skí 34, gœða g-m GrHj 4, g-m þvrr VG 1, drepas g-i GSúrs 18, g-s andvani Brot 16, (om hunde) Guðr II 42; — glaums Tindr 1, 8 må være forvansket, vistnok af glæs.*

3. **glaumr**, *m, 1) må være jættenavn, pdr 19, hvor g-s niðjar, jætterne; sikkert identisk med foregående. — 2) som fjord-navn, Glomfjorden i Helgeland, pul IV ccc.*

Glaumvarr v. l. til Glaumarr, s. d.

glaumvekjandi, *m, 'klang-vækker', g. Gunnar, kriger, ESk 6, 47 (v. l. til -kennandi).*

glaumvindr, *m, 'hvinende, klingende vind', g. Gríðar, hu, sind, Anon (XII) C 36.*

Glaumvor, *f, Gunnars hustru, Am 6 o. s. v.*

glaupsa, (-ada, -at), *tale, snakke (måske med bibetydning af 'grovt, ugenergt', jfr no. glóypa 'tale plumpt, bruge grove, usömmelige ord', Aasen, glóyp, 'en som gör utidige löjer', Ross), heimult át at g. of því, jeg har lov til at tale, ironisere, derover, Mhv 3.*

Gláma, *m, sagnperson, Qrv IVβ 1.*

glámr, *m, 1) jættenavn, pul IV f 1. — 2) måne, pul IV ll. — 3) som mandsnavn, Qrv IX 45.*

gleða, *f, glente, pul IV xx 1, Merl II 52 (hds uriktig gleði).*

gleði, *f, 1) glæde, fornøjelse, drekka erfi g. sinner Bbreiðv 1, g. týnisk ESk 6, 63, vón g. HolmgB 7, g. minnar veit geipun Mhv 1, inna g. Lil 64, g-innar past Lil 89. — 2) leg, ESk 13, 2. Jjr andar-, ó-.*

gleðifullr, *adj, glædelig, frydfuld, Mv II 8.*

gleðiligr, *adj, glædelig, frydfuld, glad,*

g. Gábel, den jublende G., Lil 27, g-t jöð Lil 33.

gleðilíf, *n, 'fryds-lív', g. vífa, jomfru Maria, Mv III 4.*

gleðiorð, *n, glædens ord, skæmtfuld tale, Mv III 3.*

gleðitár, *n, glædens tære, Pét 43.*

gleðitíð, *f, glædens tid, Mv II 2.*

gleðitimi, *m, glædens time, stund, Mv II 10.*

gleðivisa, *f, glædens vise, vers, Alpost 1.*

gleðja, *(gladda, gladdir), glæde, volde fryd, g. fyrða, ved kvad, Nkt 1, g-ðr så mann es opt es kátr Mhv 8, gladdir við mjöð GSúrs 3, gumar gladdir (omtr. = glaðir) ESk 6, 56, g. e-n e-u Bjark 6, g. ena gollbjortu (ved elskov) Hár 30, þjöðir g-ask Sturl 3, 19, g-ask ári Ólhv 2, 1, g-jumk nú Mhv 4, gladdisk mær Lil 55, g-jumk í góðum hug Merl I 66, vópnunum ok vóðum skulu vinir g-ask, glæde hinanden, Hávm 41, gleðsk (udt. gless, skr. glers, imper.) Katr 51, vón g-r hug ESk 6, 22, sigri gladdir Od 21, — især om 'at glæde ravnen', ved at være dygtig kriger, g. hugin Reg 18, 26, Fájn 35, g. svan hanga (her upersonl.) pGisl 8, g. geirraddr hauka Isladr 19, Gauts gaukr gladdir af sliku GSúrs 2.*

gleggvigr se gløggvigr.

gleipa, (-ta, -t), *snakke, hvat sem ferlig flögð g. Hæng V 4.*

Gleipnir, *m, lænken som bandt Fenrir (egl. 'sluger', jfr no. gleipa [gleip] 'gabe, være lidt åben', Aasen, 'grike med munnen, sluge', Ross), SnE II 432 (her op-regnes de bestanddele, den var dannet af), G-is tugga (mærk denne sammen-stilling), Gleipners mundfuld, Fenrir, Stríðk. Jfr Kock, I. F. X, 108 f. Jfr harð.*

Glenr, *m, Solens ægteemand (egl. 'den strålende?', jfr Kock, Arkiv XIV, 264 f), G-s beðja, solen, Skúli 2.*

glepja, *(glapda, glapiðr), 1) forstyrre, ødelægge, g. farar e-s, hindre ens rejse, Hár 52, allr glepsk friðr af falli Hjr 3, 19. — 2) særlig 'at forføre, lokke' kvinder til elskov, g. annars eyrarúnu Vsp 39 (her nævnes den hårde straf derfor); g. at geði, forføre ens sind, Lok 20.*

gler, *n, glas, om krystalbæger, Hym 29, rúnar á g-i ok á golli Sigrdr 17; nú es grjöt bat (som hørgen var dannet af) at g-i orðit, nu er de sten bleven til glar, o: ved at rødfarves med blod er stenene bleven af udseende skinnende røde (som glasbægre), Hyndl 10, gagnsætt g. Mhv 27, Lil 33.*

glerill, *m, måske is, g-s strind = Island, g-s strindar þjóð, Islændinger(?), Ingj 3.*

gletta, *f, spot, spottende leg, bat vas sett við g-u, det blev gjort til spot, Tjorvi; geira g., spydleg, kamp, Háv 13.*

glettask, (-tisk, -zk), *vise drillende ad-færd mod en, udfjordre, glezkattu (ved rettelse af glettu littu) við mik Háljs II 1.*

gleyma, (-da, -ðr), 1) glemme, en þá 'gleymþv' es getit høfðu öll joþurs 'iorbivg'

í sal *Guðr II* 24, er fordærvet og van-skeligt at restituere; i det foregående er der tale om trolddomsdrikken, der blev givet *Gudrun*; "men så (da den var drukket) glemte de (man), da de havde fået den?... i salen", meningen kræver øbenbart 1. person (det er *Gudrun*, der taler), men så glemte jeg, da jeg havde fået (drikken), der må læses *gleymða*(k), (*gleymþv* i hds synes rettet fra -þi) og *hafða* (som forlængst fore-slæt), herpå væntede man, at det, som glemtes, nævnedes, det er *jofurs*, o: Si-gurd fafnisbane; i l. 3 mangler en sta-velse; der kunde have stået bol, og da i genitiv, hvorefter øll måtte rettes til alls; iiorbivg skjuler sig vist ordet björ-veig; om vandringsforslag se iøvrigt *Hil-debrands Edda*³ ved *Gering* s. 377. — 2) medium g-ask, 'leve i sus og dus', *Merl I* 52; jfr *glaumr*.

gleyming, f, forglemmelse, g. sorga, *jomfru Maria*, *Lil* 89.

gleymr, m, støjende, kåd, færd, g. við gríðkonur, kåde samtalere med, *pKolb Lv I*.

gleypa, (-ða, -ðr), sluge, ulfr mun g. *Aldaoðr Vafþr* 53; *Merl I* 16, II 8; *Vsp* 47 er sammenhængen uklar og for-vansket.

glissa, (-ta, -t), le spottende, sás of verði g-ir *Hávm* 31, jfr no. *glisa* (med kort i, impf. *glistre*) 'fnise, le hånligt, bele noget' (*Aasen*).

glit, f, elvenavn, *pul IV* v. 1; egl. 'den lyse'.

glita, (-ða, -t), glinse, g-ar skallim við *Anon (XII) B 9*.

Glitnir, m, 1) Forsetes sal (egl. 'den lysende'), *Grí 15* (med guldsojler og solvtag); G-is Gnó, Hel, er uforklaret, *Yt 7* (jfr *Arkiv XI*, 7–8); — g. þunidar, elvens sal, fjæld, Bergb 4. — 2) navn på en hest, *pul IV rr I*. Jfr val.

glitra, (-ða, -at), egl. *intrans*. 'glinse, lyse', men også brugt trans. g. sverðum upp, løfte sværdene så at de stråler, *Eg Lv 6*.

glitta, (-a, -tt), lyse svagt, þar mun gró (der menes en fisk) g., der vil den grå skimtes, *Bárd 3* (vokalen rimbestemt, : hitta).

glíkligr, adj, sandsynlig, mart es mjøk g-t, i mange henseender er det sandsyn-ligt, *Am 29*, geta g-s *Hfr* 3, 23, þykkið g-t *Anon (XI) Lv 13*; (ved rettelse for glíkr) *Nkt 78*.

glíkr, adj, líg, lignende, med dativ (for at betegne sammenligningsgenstanden), g. gjalti *Hávm* 129, burr g. Baldri *Lok 27*, g. yðr í augu *Sigsk 39*, hug, ossum (hug) g-an *Sigsh 61*, g. hauki *Árn 2, 16*, eldi g-k typpi *Arn 2, 10*, g. at góðu *Hfr 3, 29*; sonu glíka (hds líka) *Bbreiðv 3*, *HolmgB 3*, *Sigv 6, 13, 31*, *Bjhit 2, 15*, *Steinn 3, 17*, *Kolb 2, 6*, *Hjálmp VI 1*. Først meget sent sløjfes g-; se líkr. Jfr ið-, ó-.

gljúfr, n, vild klippekløft, hvorigennem

elve strömmen, *Orv IX* 58, g. et døkkva *Grettis 44*, g-s stræti, fjæld, dettes best-ingr, slange, *GOdds 8*, (jfr laut og stik-landi), g-ra fósull, d. s., *Nj 23*.

gljúfrskeljungr, m, 'klippekløftens hval', jætte, dens grand, *Mjölnir*, *GGnæv 1*.

glotkyllir, m, *Anon (X) II B 8*, hertil svarer i prosaen vatsfullr nautsbelgr, kyllir 'hel afstrukken bælg'; hvad glot er, er uvist; der er optegnet fra *Mulasysssel* et glot 'gelé'; (noget smørlobet.) jfr gluttar i sv. dial. = surmjölk.

glotta, (-a, -tt), smile hånligt, *porm 2, 9*, *Hæng V 1*.

glóða, (-[a]ða, -at), stråle, sól g-ar *Lil 33*, goll g-ar *Ht 72*, g-anda goll *Lil 3*, g. við goll *Fj 23*, goltr g-ar gollinbursti *Hyndl 7*, fax g-ar, om dragehovedets guldmanke, *pjóðA 4, 18*, vópn g. á lopti *Liðs 5*, garðar g. *Fj 5*, horn g. *Hhund II 38*, elmars typpi g-ðu *Arn 2, 10*, g. i god-vefum *Hjálmp IV 14*.

glóbarr, n, 'lysende løv', *Glasis* g., guld, *Bjark 4*.

glóð, f, (-ir og glœðr), 1) 'glødende ild', glæder, synonymt med ild, i pl. pul *IV pp 4*, glœðr *Grani 3*, hrinda g-um *pjóðA 4, 2; 3, 21*; draga búk af g-um *Arn 3, 8*, brenda g-um, já tændt ild på, Óð 6; g-a garmr, ilden som bidende hund, *Yt 4*; hafs glœðr, morild, *Anon (X) III C 1*. I kenninger, for guld: glœðr handar þ Skegg., greipa g. *Korm Lv 64*, g. arm-leggs *pþolgnd 1, 2*, g. Rínar *Óthelg 5* (v. l.), *Bjhit 2, 3*, glœðr fljóts (ved ret-telse) *Óð 26*, glœðr grœðis *pjóðA 1, 8*, glœðr svana brautar *ESk 11, 5*, móðu g. (-gautar) *Arn 6, 10*, g-ir lýslóðar *Ht 45*, (og mulig glœðr Glamma slóðar *Grani 3*), — for sværd: rimmu g. *Ht 57*, styrjar g. *Ht 85*, Hlakkar g. *Óþorð*, Gunnar g. (-brjótandi) *Ótt 2, 2*, *Fjolnis g.* *Ísladr 14*, gunnlátrás g., skjoldets ild, *Ingj 1, 4*, hrafnna víns g. *Ísladr 1*, — for solen: leiptra hróts (himlens) g. *Has 53*. — 2) som elvenavn, 'den glødende', *pul IV* v. 1. Jfr arm-, bjart-, brim-, bryn-, fen-, haf-, hard-, mar-, und-, unn-, ver-.

glóðeimr, m, 'elve-ild' (af glóð 'elv'), guld, *EGils 1, 24*.

glóðfjalgr, adj, 'gløde-varm', brændende hed, g. sonr Fornjóts (ilden) *Yt 29* (v. l. glað-).

glóðrauðr, adj, ildrod, g-tt goll *Guðr II 2*, *Am 13*, et g-a fé *Fáfn 9, 20*, g. eldr álfoldar *Sturl 5, 5*.

glóflýtir, m, kun (og ved rettelse af glospyrr i henhold til rimordet nýta) i kenningen: g. Gangs sennu, = flytir Gangs glósennu, som rask sætter (ud-deler) jættens strålende tale, guldet, i bevægelse, *Gunnl Lv 1*; jfr glórødd.

Glóinn, m, dvergenavn, *Vsp 15* (v. l. Glói), *pul IV ii 5*. Jfr horn-.

glójorð, f, 'lysende jord', g. Gylfa skíðs, skibets lyse land, havet, Óð 23.

gló-Listi, m, 'lysende Liste' (Liste = Lister i Norge), 'lysende land', g. lautar

(jordens) ljótgirðanda (*s. d.*), *slangens lysende land*, *guldet*, *Ód* 11.

glópr, *m*, *dum person*, *tosse*, *pKolb Lv 8*, *galinn g. Gynnarr*. *Jfr hrókkvi-*

glórødd, *f*, ‘*lysende stemme*’, *g. hellis Gauta*, *jætters lyse tale*, *guld*, *Rv 7* (*jjr þella*); *jjr glóflytir*.

1. glósa, *f*, *tolkning*, *tolkende ord*, *orða g-ur*, *forklarende ord*, *Mey* 29, *líf skýrisk fyr setta g-u* *Gd 36*; *guðs orð líkir glósan sverði*, *den figurligt tolkende tale sammenligner*, *Gd 35*; *her kunde der også foreligge glósan*, *f*, *(-ar)*; *lofandi g-ur*, *rosende omtale*, *Mey* 2.

2. glósa, *(-aða, -adr)*, *forklare*, *tolke*, *(bátrinn Petri) g-ask björt kristni*, *(Petri báð) tolkes som*, *betyder (figurligt)*, *den lye kristened*, *Gd 26*; *sem g-ar ynni*, *tolker*, *Gd 43*; — *give udtryk i ord*, *ljóða háttu þá er ek hef nú g-at* *Gd 77*.

glóspyrri *Gunnl Lv 1 se* glóflytir.

glóstallr, *m*, ‘*lysende underlag*, *sæde*’, *g. fjallreyðar (slangens)*, *guld*, *Hl 18 b*.

glóstræti, *n*, ‘*lysende stræde*, *sí*’, *g. naðrs, guld*, *njótar g-is naðrs, mænd*, *Giz 1*.

gluggr, *m*, *lysåbning (vindue)*, *hul*, *hoggva g-a (huller)* á *bordi* *pskakk 1*, *gedveggjar g-ar*, *brysstsár*, *Ht 50*.

1. Glumra, *f*, *jættekvinde*, *(egl. ‘den larmende’)*, *pul IV c 1*. *Jfr Járn*.

2. glumra, *(-aða, -at)*, *larme*, *tordne*, *(jjr glumra, ‘torden’)*, *g-uðu glymringar (sværdene) í hausum Hák 5*.

glutra, *(-aða, -at)*, *bortødsle*, *øde*, *øde-lægge*, *g. golli* *Gautr I 3 b*.

Glúmr, *m*, 1) *jingeret navn*, *HolmgB 3*; *G. Geirason Ísldr 11*. — 2) *som navn på björnen*, *SNE I 478*.

glúpna, *(-aða, -at)*, *miste modet*, *gloðum es betra an g-anda* *Fáfn 31*, *g-uðu grimmir* *Am 77*, *g-uðu es glaðast skyldu (vesa)* *GSúrs 11*.

glygg, *n*, *vind*, *storm*, *pul IV oo 1*, *hart g. Valg 5*, *fljúga í gegn g-i (her dativ uden v)* *Gnóð Ásm*, *g. náir greiða vögð Ht 77*, *g. fell (rasede) of tyggja* *PjóðA 3, 8*, *g. hrindr gunnfana* *Ht 52*. *I kenninger, for himlen: g-s hauðr Has 60*, *g-s (ved rettelse) land* *Líkn 24*, *g-s salr* *ESk 1, 4*, *g-s ker* *Sigv 7, 4*, — *for kamp*: *g. Gondlar* *Ht 59*, *g. vápna* *Arn 6, 13*, *g. geira* *Sturl 5, 1* (*jjr glymstærir*), *g. blöðiss* *Pl 23*, *g. eggja* *Jóms 23*, *geira veggs* *g. Eviðs 2*, *g. gunnranns þvergarða (skjoldenes)* *Sigv 12, 17*. *Jfr flein-, ram-*

glygg-Freyr, *m*, ‘*storm-Frey*’, *g. Gondlar*

veggjar, *kriðr*, *Hl 41 b*.

glyggrann, *n*, ‘*storm-hus*’, *himmel*, *gramr g-s, gud*, *Mark, 3, 1*, *Pét 46*, *gæfir g-s, d. s.*, *Líkn 28*, *Mdr 21*.

glymbrúðr, *f*, ‘*stöjende*, *brusende brud*’, *g. hafs, belge*, *Gisl 1, 15*.

glymfjöturr, *m*, ‘*brusende lænke*’, *g. landa, havet*, *Ingj 2, 2*, *g. skers*, *d. s.*, *Mark 4, 1*, *g. Gizka (ved rettelse for gestils)* *GSvert 1*.

glymhringr se glymringr.

glymhríð, *f*, ‘*larm-byge*, *storm*’, *g. borda, skjoldets larmende storm, kamp*, *PjóðA 4, 12*.

gymja, *(glumða, glumit)*, *klinge*, *spjor g. Glðr 7*, *Hfr 3, 7*, *geirr glumði* *Krm 17, 21*, *isorn glumðu (v. l.)* *Harkv 8*, *hliffar g. Mark 1, 17*, *látá Högná vádir g. of sik, falde klírrende*, *Hfr 1, 7*, *glumð hagl á hlífum Jóms 32*, *gerva joru gný g.*, *lade kampgnyet buldre*, *Glðr 2*, *glumðu 19klar, istapperne clang*, *Hym 10*, *glumðu strengir Akv 31*, *veðrvitar g.* *ESk 12, 15*, *(stafir) g. við möl, slá mod stenene sá at det klinger*, *pdr 6*; — *om guldprydelser (pá skibet)*: *ægis eldr glumði* *Sturl 5, 3*, — *om ilden*: *g-jandi glóða garmr* *Yt 4*; — *om bebudende (váben[?])bragen*, *upersonligt*, *fyr Eiríki glymr* *Eirm 4*, — *om havets brusen*: *haf g-janda* *Reg 16*, *sær glymr Arn 5, 24*, *unnir g. yfir Grí 7*, *g-jandi fellr hrónn of sker* *Mhk 27*, *brimils voðr glumði* *Hjl 5*; *bára berg-Moera glymr, om digterdrikken (diglets fremsigelse)*, *Refr 3, 1*, *Mims vinar glaumbergs straumar g.*, *om det samme*, *VSt 1*, — *om blodströmma*: *g-jandi hrælogr* *Sturl 4, 22*, — *om genlyd*: *allr Nóregr glumði* *Vell 23*, — *ógnir g.*, *varslende om rædsler*, *Anon (XII) B 7*.

glymr, *m*, 1) *klingende lyd*, *klang* (*jjr SnE II 46*), *g. éarna, klang, klirren af våben*, *Hhund I 27*, = *kamp*, *Jóms 7*, *g. af hómrum, af hammerstagene*, *Líkn 16*; *g. Gondlar, kamp*, *Anon (X) III B 2*, *g. skjalda* *Ht 55*; *g. dífu, bolgens brusen*, *pul III 4*, *g. Unnar, d. s.*, *ESk 12, 17*. — 2) *som oksenavn*, *pul IV ö 3*. *Jfr vápn-*

glymringr, *m*, *kunde sta for glym-hringr* ‘*klingende sværd*’ (*hringr = sværd*), *men ordet kunde også være afledet af glumr(a) med endelsen -ingr, ‘den klingende’* (*jjr gjallr ‘sværd’*), *glumruðu glymringar í hausum Hák 5*; *v. l. er gylfringar, s. d.*

glymröst, *f*, ‘*brusende havström*’, *brusende hav*, *g-ar fasti*, ‘*havild*’, *guld*, *dets Rind, kvinde*, *Gd 18*.

glym-Rón, *f*, ‘*brusende Ran*’, *Korm Lv 31*, *er vist fejl for gim-Rón*, *s. d.*

glymskúr, *f*, ‘*klingende byge*’, *g. geira, kamp*, *Hl 15 a*.

Glymsteinn, *m*, *Glumsten i Halland*, *Sturl 3, 11*.

glymstærir, *m*, *klang-forøger*, *geirs g.*, *kriger*, *Am Árn 5*, *geira glyggs g.*, *d. s.*, *Sturl 5, 1*, *her er geira glyggs glymr ‘kamp-larmen’ selv*.

glymvindr, *m*, ‘*klingende vind*, *storm*’, *g. Gondlar, kamp*, *ESk 12, 4*.

glymvöllr, *m*, ‘*brusende mark*’, *g. Röða, havet*, *HSn 2, 1*.

glysligr, *adj*, *strålende*, *prægtig*, *g. grárt Mardallar*, *Freyjas strålende gráð*, *guld*, *Mhk 8* (*glys, kvindepynt*), *g-g orð, pyntelige ord*, *Hsv 42*.

glysmöl, *n. pl*, *strålende tale*, *g. Iðja, jættens strålende tale*, *guld*, *Bjark 5* (*i prosa: forskönnende*, *men intetsigende ord*, *smukke løfter*).

glý, *n*, glæde (jjr SnE II 494), g-ja né gáðir, du ænsede ingen glæde, forlystelse, Hamð 7.

glýjaðr, *adj*, glad, munter, oprömt, þeygi vel g. Vsp 35, vel g-ðar þýjar Eg Lv 3, grimmliga g., grumt glad, vildt oprömt, om en der varsler ulykker, selv glad ved dem, Anon (XII) E. Jfr fá, fjol.

glýjuðr, *m*, navn på soen ('gennemsigtig, lys?'), pul IV u 2.

glýstamr, *adj*, berøvet glæde, glædeløs, sorgfuld, grætti alfa en g-u Hamð 1.

glæheimr, *m*, lys, gennemsigtig verden, havet, (eller 'havets verden', den verden, havet udgør, jfr 2. glær), skríða g-m pKolb 3, 4.

glæhvarmr, *adj*, med lyse øjenlåg, om en valkyrie, Harkv 2.

1. glær, *adj*, gennemsigtig, lys, g. geð-veggr Ht 50.

2. glær, *m*, 1) sø, hræva g. (ved rettelse), blod, Tindr 1, 8, verpa (ordum) á glæ, anvende ord til ingen nytte (jjr verpa á mar, á máskeið), Mberf 5. — 2) som hestenavn, 'den lyse', Grí 30 (en af asernes heste), pul I a 3, IV rr 1. — 3) som navn på buen, pul IV p (utvivlsomt samme ord). Jfr Falk, Waff 95.

glæsa, (-ta, -tr), forskønne, udstyre prægtig, g. herskip Hjr 2, 1, Arn 2, 17. 3, 1, g. skeið Hókr 8, g. Røkkva reina hreina, d. s., Ht 73; part. pass. glæstr, 'strålende, prægtig', om skibet, fúra g-t golli Arn 2, 10, g-t gjalfrstöð Boly 8, g. varryiðr Sigv 10, 7, g. floti Sturl 3, 14, halli (= steini) g. = steindr Oddi 3, g. golli veðrviti Iv 16, om skjold: g. Gondlar himinn Merl I 34, — om sværd: blóðkerti, glæst með golli Árm 1, — om mennesker: golli g-t Sturl 3, 2, horvi g. Korm Lv 3; hoppum g., om Placitus, P 39; — om armen: g-ar valstóðvar Pfagr 12, om brystet: g. gollurheimr Merl II 82, — om sængen: g. bingr Korm Lv 36, — om jomfru Maria: enn g-i kastali (Kristi) Has 60, g-t góðleik Gd 10, ker (guds) g-t með list Mdr 10.

glæsidýr, *n*, strålende dyr', g. lauks, (mastens), skib, Pfagr 3.

glæsiligr, *adj*, skinnende, prægtig, om Götaelven (på grund af flåden) Sturl 4, 41; g-g sem roonust rosa Lil 25.

glæsimadr, *m*, prægtig, pragtelskende mand, pul IV j 4.

glæsimarr, *m*, 'strålende hest', g. Gylfa, skib, StjO II 10.

glæsirófa, *f*, 'pyntehale', tilnavn (ironisk), Iv 29.

glævaldr, *m*, 'hav-herre'(?), eller 'lysende hersker'(?), uvist hvad det betyder, g-s gata Sól 54.

glævir, *m*, blandt hjælm-navne, pul IV s 2; vistnok 'den lyse'. Jfr Falk, Waff 155.

gleða, (-dda, -ddr), bringe til at gløde, lyse, men intrans. eldr g-ddi af oddum, der stod gnister af oddene, Arn 3, 14; g-ddar götur, glød-belagte, glødende, stier, Sól 31. 59.

glæpafrost, *n*, synders kulde, Lil 81.

glæpafullr, *adj*, fuld af synd og hvad der lokker til synd, g-ll skrípi Gdβ 3, g-t líf Mey 33.

glæpamaðr, *m*, forbryderisk person, Gd 49.

glæpr, *m*, 1) forbrydelse (vel egl. en sådan, der begås på grund af ukyndighed, blindt overmod eller forblindelse), g. es gests kváma Am 32, greipa g-p stóran Am 86, ræna e-n logum fyr g-i pmáhl 17, sekr g-s Bjhit 2, 21; — milk hefr g. sóttan HHj 32. — 2) ubesindig færd, stilla til g-s á báti, udsætte sig ubesindigt for livsfare, Sigv 3, 2. — 3) bruges særlig i religiøs betydning, synd (forbrydelse mod gud), iðrask g-a Has 53, þvá g-p með gráti Has 50, g-a þjóstr Líkn 30, rann på g. af hverjum til annars Lil 20, g-ir þverra Lil 88, jfr 73, viðrsjá g-a Hsv 146.

glepska, *f*, tilbøjelighed til at begå synd, synd, taka bót fyr g-u, lide straf for, SnE II 200, g-u firðr, befriet for synder, SnE II 196.

gløðuðr, *m*, 'glæder', som glæder (af glæða), g. hersa, som glæder herserne ved gaver, þjóðA 3, 34.

glømmungr, *m*, et slags fisk, pul IV x 3; egl. 'den glæmmende' (knurhane?).

Gløn, *f*, norsk(?) ø, belti G-ar, havet, ESk 13, 14.

glop, *n, pl*, (el. f?), vildfarelse, ein g-sekir hvern jarl, én vildfarelse, utilbørighed, gör enhver sig skyldig i (ord-sprog), Ólhelg 10 (jjr sen. ist. allir eiga glappaskot á ævi sinni).

gløtuðr, *m*, ødelægger, g. hrannbáls (guldets), gavmild mand, Hskv 3, 3. Jfr her, hodd, men.

gløggr, *adj*, 1) tydelig, klar, gera g-va grein Ht 100, eigi g-gg regla Lil 97. — 2) nøjeseende, nøjeregnende, sparson, karrig, g. við gesti Hym 9, sýtir g. við gjófum Hávm 48, modsat mildr Sigv 2, 2, g. hugar, manglende mod, þorm 2, 9, g. flugar, sparsom på flugt, modig, Grip 7. Jfr færa-, ó.

gløggvingr, *m*, karrig person, glapmáll of g-a Arbj 1.

gløggþekkinn, *adj*, klart seende, bedømmende, Hsv 82.

gnaddr, *m*, ung mand, g-ar niflfarnir, om Gudruns sönner, som hun havde taget af dage, Akv 33; ordet er vel identisk med no. gnadd, skönt betydningen ikke helt passer, men den kan skyldes en senere udvikling: 'tør og hård, tungnem og upåvirkelig person' (Ross); i sv. dialekt (Degerforsmålet) betyder gnad 'dreng'; efter sammenhængen i Akv må det være Gudruns sönner, der menes; men hele sammenhængen er noget forblømmet, og Atle forstår ordet, som om det var unge dyr, der var blevet slagtede til festen. Jfr tvørigt niflfarinn og B. M. Olsen i Arkiv IX, 232 f.

gnaga, (gnó, gneginn), gnave, bide; g-hæfingar, om hjortene der bed Yggdra-

sils knopper, Grí 33; bore, gennembore, om boret Rate, of grjót g. Hávm 106; gnave, fortære, grjót gnegr af gaddi, stenene (på havets bund) ødelægger (anker)fligen, PjóðA 4, 23.

gnap, *n, hav, pul IV u 1; måske 'det der — i afstand — hæver sig, rager op', jfr haf og lign.; á g-i þórarinn er fejl, jfr gnap(marr).*

1. **gnapa**, *f, elvenavn, pul IV v 4; be-slægtet med foregående.*

2. **gnapa**, (-ða, -at), *rage op, helst så-ledes, at den øverste del (af det opragende) böjer sig noget forover (luder med den øverste del), jór g-ir of daudum gram, står og böjer hovedet ned over den døde fyrste, Brot 7, orn g-ir á mar, sid-der og strækker hoved og hals (spej-dende) ud over bredden, Hávm 62, g-ir með hetti, rager höjt op med hat på, Hjálmp IV 12, hestar svantjalla (skibene) g. of hástalla hlunns, står og rager höjt op, Ht 83 (betydningen belyses ypperlig ved ordene): fjallit synisk mjök yfir gnapa qðrum fjöllum ok náliga skúta yfir fram yfir sjóinn, Fms X 313): — om skibets op- og udragende snabler, skoltar gnopðu Rst 14.*

gnaphjarl, *n, 'opragende land', eller måske rettere 'havets land', o: havet, g-s ramblík, havets stærke glans, guld (jfr harðmúlaðr), SnSt 1.*

gnapmarr, *m, 'højtragende hest', g. (rettelse for á gnapi mar) Gylfa, skib, þórarinn.*

gnapsalr, *m, 'højtragende sal', Gldr 1, mā vist (o: gen.-salar) rettes til gnapsól, s. d.*

gnapsól, *f, 'højtragende sol', Gripnis riðvigg, sokongens svævende hest, skib, dettes g., skjold, (jfr gnýstørandi), Gldr 1.*

gnapstóll, *m, 'højtragende stol', g. sólar, solens høje sæde, himmel, Gldr 9.*

gnaptur, *m, 'højtragende tårn', g. aldrs, hoved (aldr = liv), sléttá g-a aldrs, jævne hovederne, o: afhugge dem, Ht 50.*

gnarr, *m, blandt sónavne, pul IV u 1 (egl. 'den sig bevægende', jfr? no. gnarr(a) 'kølig, sejg blæst', verb. gnarra).*

gnat, *n, 1) hørligt sammenstød, odda g. Hjl 9. — 2) blandt sónens navne (egl. 'den plaskende'), pul IV u 3.*

gnata, (-ða, -at), *styrete sammen med brag, grjótbjørg g. Vsp 52.*

gnauða, (-ða, -at), *fare umlende, knitre, suse, om ilden, eldr g-aði viða af eyjar Jóms 19; om skibet, suðr g-uðu súðir PjóðA 1, 4; om mundens bevæ-gelse under tygning, lætk gron g. SnH 2, 2; om blodets ström, g. ofan Bjarni 2.*

gnaust, *n, larm (som af hug eller sam-menstød), g. Gondlar borda (skjoldenes), kamp, Rst 18.*

gnaustan, *f, s. s. foregående, malma*

g., skudvåbnenes larm, kamp, Hjr 3, 4. 24.

gneggja, (-aða, -at), *vrinske, HHj 20.*

gneggjuðr, *m, vind (egl. 'den vrin-skende'), pul IV oo 2, v. l. geiguðr, 'ginnregin's (vanernes) navn på vinden, Alv 20.*

Gneip, *f, jættekvindenavn, pul IV c 2 (vel egl. 'den höjtragende'), svort g. EGils 3, 3, ginljót g.sst 10 (v. l.; om et utyske).*

gneisti, *m, 1) gnist, pul IV pp 4, hrinda g-um Sturl 3, 11, g-ar Lil 93; óss g., guld, Sigv 12, 2. — 2) som øksenavn, pul IV ö 3, Grett 2, 5, hvor arfr ok g. = øxn (i tilnavnet øxnamegin, jfr afl).*

gnepjá, *f, 1) jættekvinde-navn (egl. 'den höjtragende?', jfr gnap), pul IV c 2. — 2) økse, pul IV m.*

gneppr, *adj, foroverbøjet, Bergb 10 (jfr Arkiv XXX, 145).*

gnesta, *(gnast, *gnostinn), brage (som når noget brister), skapt mun g. Darr 3, malmr gnast Drv (XI) 3, malmar gnustu pGísl 7, geirr gnast í sórum porggod, geirrar gnustu Merl I 33, hijorr gnestr, gnast ESk 12, 4, Hl 6 b, hlif gnast við hlif Anon (XII) C 21.*

gneypa, (-ða, -ðr), *boje ned, knuge, mishandle, tramar g. skulu þik Skí 30.*

gneyr, *adj, farlig, v. l. til greypr, Sigv 11, 12.*

gniðr, *m, blandt søens navne (egl. 'brusen', = niðr, om elves ström-tyd), pul IV u 2.*

Gnipahellir, *m, hulen, som danner ned-gangen til Hel, Vsp 44 o. s. v. (vokalen bestemt ved versemålet).*

gnipall, *m, blandt ildens navne, pul IV pp 4 (vokalen bestemt ved versemålet).*

Gnipalundr, *m, sagnhistorisk sted, Hhund I 30, 34, 50 (vokalen alle vegne bestemt ved metrum).*

Gníssa, *f, jættekvindes-navn, pul IV c 1 (v. l. grisla, ur.; jfr? no. nisse; 'den ilde-lugtende?' jfr hniss).*

Gnitheiðr, *f, (tysk) sagnsted (ijølge Alfræði I 13 i Westfalen), heden, hvor Fáfnir havde sit (guld)leje, Gríp 11, Akv 6 (bægge steder vokalen bestemt ved metrum); rógmalmr G-ar, guld, Ht 41.*

gnípa, *f, fjældtinde, brott g. Rst 28, húna g-ur, maste(toppe)ns fjælde, bøl-gerne, Mark 4, 1, g-u Listi, fjældtindens Lister(land), fjældregn, pdr 13. Jfr hmúp, hvíta-, hofuð, sæ-, þver.*

Gnípafjørðr, *m, sagnhistorisk sted, Ragn III 1 (vokalen metrumsbestemt).*

gnista, *(-ta, -t), gnide mod hinanden med skærende lyd, g. tennr, skære tænder, Lil 73.*

gnjóði, *m, blandt sáðs heiti, pul IV ddd 2; jfr njoda hos Ross.*

gnot *Ragn VII 2 er forvansket, mulig for góinn.*

Gnóð, *f, sagnhistorisk skib, tilhørende Ásmundr (Gnóðar-Ásmundr), pul IV z 3; Ásmundr tamði G. við gjalfr Mhkv 8;*

hyrketils stafna G., *sæng* (*jfr* hyrketill), Korm Lv 41; i usikker sammenhæng Sigv 10, 5. Vokalens længde er ikke fuldt ud sikret. *Jfr* vín-.

gnógligr, adj, omtr. = gnógr, rigelig, g-t vald *Gdβ* 22, nøgligt gull *Vtn* 9.

gnógr, adj, (yngre nögr) 1) tilstrækkelig, g. til feigør, til at bibringe døden, *Hfr* 3, 8, nakkvat at g-u, så omrent tilstrækkelig, *GDropl* 2, nærri n-u *Lil* 31, med g-u, tilstrækkelig, *Hl* 6 a. — 2) rigelig (*jfr* cerinn og de to tilsvarende betydninger), at g-u *Olhv* 3, 2, fåa sárorra g-s verdar *pTref* 2, g-t eldiESk 10, 1, g-g gisting, føde, *pjōðA* 3, 29, *Krm* 3, g. styr, stærk kamp, *pTref* 5, *Sigv* 12, 12, g. hjørpeyr, d. s., *Arn* 3, 16, g-ir díkis bokkar, al i mængde, Korm Lv 59, g-ir rógsmenn *orm* 1, 4, g-ir landsmenn *Valg* 8, svá g-t lāð *Arn* 3, 7, g-g rausn *Arn* 3, 19, g. byrr hamra vífs, meget mod, *Isldr* 2, vega (tilkæmpe sig) g-t nafn, udmaerket ry, *Ott* 3, 8, g-g (v. l. góð) øcemí *Sigv* 5, 7, g-t minni *Mark* 1, 9, g-t gjald *Sturl* 6, 8, g-ir glapstígr *Eg Lv* 9; n-g nauðsyn *SnE* II 236, n-t dár *Lil* 18, n-ar nauðir *Lil* 86, g-a Grág 14 er blevet opfattet som adverbium, men det er meget usikkert, om det er rigtigt; rimeligtvis er ordet forvansket enten af gnótt eller gnægð; nógu, adv, n. fast, *Grettis* 37. *Jfr* ið-, orða-.

gnótt, f, mængde, stort antal, overflod, g. hvers konar, al slags overflod, *Merl* II 77, veita g., rigelig føde, *Tindr* 1, 8, g. nás *Steinn* 1, 5, *Vell* 23, g. elðis *ESk* 6, 28, g. golls *Stúfr* 4, g. góðs *Pl* 34, g. ynóis *Mgr* 3, g. gæfu *Sturl* 7, 2, g. frama *Ht* 93, g. vegs *Leið* 34, g. hers *Ht* 68, g. manna *Höreiðm*, g. reiðmannia *ESk* 7, 8, pegns g. *Vell* 11, g. Engla *Líðs* 1, g. hørs Hrunda *Rst* 1; g. grunnýðgi *Am* 74, g. harms *Has* 27. *Jfr* ið-, orð-, orða-.

gnúa, (gnøra, gnúnn), gnide, ek mun g. þér, jeg skal bearbejde dig, *Hæng* V 10.

gnúpr, m, fjældtinde, g. gildligr, synonymt med müli (tyrilmüli, se gildligr) *Gát* 3; som stednavn, und G-i, *Mpórd* 1.

gnýðja, (gnudda, gnutt), grynte (misfornøjjet), g. mundu grísir, ef galtar hag vissi *Ragn* VII 2.

gnýbjóðr, m, 'gny-byder', g. geira, som tilbyder spydenes gny (kamp), kriger, *Rst* 24.

gnýfari, m, 'som farer frem med gny, dön', v. l. til dynfari, alvernes navn på vinden, *Alv* 20.

gnýfenginn *Grettis* 20 bör opfattes som to ord (*jfr* gnýr og gráfenginn).

gnýfeti, m, 'som skridter med gny', skulde vel betyde 'hest', men ordet er v. l. til gnýskúti, s. d.

gnýhregg, n, 'gny-storm', hvinende storm, g. Yggs, kamp, Skáldh 5.

gnýhvitingr, m, 'gny-fisk' (*jfr* hvítิงr), g. geirþorps, skjoldets, kampens, fisk, sværd, dets gnýr, kamp, o: g-a geirþorps

boði = geirþorps hvítингa gný-boði, kri-ger, *Óhelg* 7. Ievrigt er gný rettet fra gunn-.

gnýja, (gníða, gnúða og gnýða, gníðr, gnúðr og gnýðr), larme, buldre, *Bergb* 1, gnýr allr Jotunheimr *Vsp* 48; om havet: Ymis blóð gnýr á eyri *Obarr* 2, sær gnúði á sjú *Jóms* 10, brim gnýr Korm Lv 37; oddbreki gnúði hrafni á høfuðstafni *Hjl* 11, — om kampen: él stála gnúði *Jóms* 27, geir-prúðar grand gnúði *Grettis* 7, hørd hríð gnúði v. l. for hrønn glumði, *Jóms* 33; om pilene: bryngogl gnúðu (v. l. gníðu m. m.) *Gldr* 5 (v. l. er bengogl). — gnýiundum *Has* 1 er uden tvivl fejl for gnýviðum, s. d.

gnýjorð, f, 'bulder-jord, -land', girði g-ar = jarðar gnýgirði, jordens buldrude, brusende bælte, havet, *Nj* 23.

gnýlinnr, m, 'bulder-slange', g. Gondlar = Gondlar gnýs, kampens, linnr, sværd, *Rst* 25.

gnýljómi, m, 'bulder-glans', sikkert fejl for gunnljómi, s. d., *pmáhl* 5; *jfr* J. Jónsson *Arkv* XIV, 366.

gnýmiklandi, m, 'bulder-forstærker', g. geira, kraftig kriger, *Jóms* 35.

gný-Njorðr, m, 'bulder-Njord', geira stigs, skjoldets, gnýr, kamp, dens Nirðir, krigere, *GDropl* 4.

gnýr, m, bulder, larm, grimmigr g., om malen på en kværn, *Sól* 57, valda slíkum gný Anon (X) I B 8; harðr vas g., der blev stærk larm, *Hást* 6, g. byjar *SnSt* 4, 3, g. fjalla *Bergb* 1, g. grœdis, havets buldrende oprør, Anon (XII) B 4, g. vas at heyra (da hesten kom løbende) *Guðr* II 4, g. manna *Merl* I 31, g. und goðvefjum, om mændenes gråd og klynen, *Akv* 38; joru g., kampbulderet, *Gldr* 2. — Hyppig i kenninger for kamp (*jfr pul IV k 2*): g. Þundar (Odins) *Eg Lv* 10, g. Lóðurs vinar *Hál* 10, g. Gunnar *Vell* 34, *Hókr* 8, *Óhelg* 9, *Refr* 2, 1, g. sverða *Hókr* 7, g. branda *Ragn* X 6, g. hjørva *Hfr* 2, 1, g. Fjølnis fúra *Tindr* 1, 1, g. malma *Hharð* 19, g. geira *Hhund* I 54, *Gráf* 4, *Tindr* Lv 2, *Eg Lv* 32, g. geirs *pjōðA* 1, 7, g. darra *Jóms* 15. 30, g. odda *Hál* 9, g. nadda *Isldr* 5, g. stála *Rv* 31, *ESk* 6, 54, g. fjørnis *Isldr* 17, g. skjalda *Hfr Lv* 13, g. randa *pBrún* 4, *Ott* 2, 9, *Hl* 26 a, g. sigmána *Sigv* 2, 5, g. hlifa *pGisl* 10, g. grafnings *Arn* 3, 5, g. Gondlar serks *Sigv* 2, 6, g. Gondlar skúra *GÖdds* 4, g. Gunnar gagls *ESk* 9, 3, — som mandsnavn *StjO* I 2. — I vers er ofte gný- forvansket til gunn-.

gnýreifr, adj, 'bulder-glad', geirs g. (rettet fra gunn-), munter i kampen, *Sigv* 12, 13.

gnýskerðandi, m, 'bulder-ødelægger', g. Gondlar røðla = Gondlar gný-røðla skerðandi, som ødelægger kampens sole, skjoldene, *Giz* 2, 1.

gnýskúti, m, 'buldrende klipenhule', hule med de omgivende klipper, reka fyr g-a Geitis synes at være ensbetydende med

at reka fyr björg, *tvinge* — ved *forjølgelse* — en til at styrte sig ud over klipper (ned i afgrunden), *pveil*. Jfr KGÍsl Nj II 493—97 om de forskellige vv. ll., der tildels er yngre omdigtninger af det dunkle udtryk.

gnýstafr, m, ‘bulder-stav’, højvra g-ir, krigere, *pjóðA* 1, 14.

gnýsteandi, m, ‘bulder-forstærker’, Gripnis riðviggs gnapsólar (skjoldets) g., dygtig krigers, *Gldr* 1.

gnýstoerir, m, s. s. foregående, geira g., krigers, GSúrs 8, Anon (X) III B 3, geirs g., *psif* 1, 5; herfor v. l. *gnýstyrir*, ‘som styrer kampen’, usædvanligt.

gnýsvell, n, ‘bulder-is’, Gauts gáttar (skjoldets) g., (rettelse for gunn-), sværd, Korm Lv 59.

gnýsvellandi, m, ‘som lader bulderet svulme, blive voldsomt’, Hildar skóða (sværdenes) g., dygtig krigers, Nj 9.

gnýviðr, m, ‘bulder-træ’, hjalms g., krigers, mand, Likn 16, stála g. (for gnýjandi s. d.), d. s., Has 1.

gnýþing, n, ‘bulder-ting’, geir-Rótu (valkyrens) gotva g., kamp, Eg Lv 15.

gnýpollr, m, ‘bulder-træ’, premja g., krigers, porm 2, 8.

gný-Próttr, m, ‘bulder-Odin’, Gondlar pings gnýr, kampbulder, dets prótr, krigers, Hskv 2, 7; *Gldr* 2 er ordet vistnok forvansket for gný drótt.

gnæfa, (-ða, -áða, -t), rage, nå höjt (og lige) op, gollsett vé knóttu g., janerne ragede höjt op, Sturl 4, 17, g-ir-(ar) gunnfani Herv VII 10, jfr g. gunnfana Hár 40, men det er usikkert, hvorvidt der her foreligger et verbum eller et adj. gnæfr; eisur g. við ský, bálene flammer op mod skyerne, ESk 2, 2, hár logi nam g. við himin Brot 1 (F. Jónssons udg.).

gnæfr, adj, se gnæfa.

gnoegja, (-ða, -ðr, yngre nægja), *forsyne rigelig* (af gnógr), Freyr hefr g-ðan (v. l. gæddan rigligere) Grjótbjörn (Arinbjörn) at feári afli Árbj 17, g. yrþjóð audi Árbj 17; part. gnægör, rigelig försynet med, skaupi g. Árbj 2, kappi g. Gautr II a 7, skatti g. Ótt 2, 15, blótum g. Pl 24, auðnu nægðr Gdβ 14, sóma nægðr, EGils 2, 17; med. láta sér n-az, være tilfreds med, Lil 7, sér n-jandi Lil 8, vægð er týndum n-ðiz Lil 82.

Gnó, f, *asynje* (jfr SnE I 116—18), *put* IV h 1 (jfr yy 3); i kenninger, for valkyrie: højnerts (skjoldets) G. GSúrs 33, — for kvinder: G. hringa Jóms 42, bógar hraun-G. GSúrs 5, G. linnbœjar Korm Lv 34, G. oldu ljósa (guldets) phred 3, G. steina Korm Lv 17, G. borda Korm Lv 17, G. tvinna phred 12, G. silfrkers Harð 4, G. geira (ildens) Vigl 20. — Uopklaret er udtrykket glitnis G., Yt 7; det er blevet opfattet som betegnelse for solen, da måtte glitnin være ‘himlen’, men den betydning findes ellers ikke; rimeligere er det, at det er Hel, der menes. Jfr fald-, fold-, hjaldr-, hraun-, malm-.

1. goð, n, guddom (hedensk), Eg Lv 19, Hjalti, Steing, GSúrs 26 (her sing., måske med tanken på de kristnes gud), ginnheilogs g. Vsp 6 o. s. v., Lok 11, svøs g. Vafpr 17, 18, grøm g. *pjóðA*, Lv 13, heiðin g. Hák 21, Rst 9, þing g-a Hym 39, gardar g-a Vafpr 2, eignir g-a Vafpr 50, 51, hodd g-a Gri 27, g-a sjöt Eirm 7; guðernes navne for forskelligt Alv 12 o. s. v.; brúðr g-a, Skade, Grí 11, folkvaldi g-a, Frey, Skí 3, brúðvaldr g-a, Tor, Hár 9, vorðr g-a, Heimdal, Grí 13, Lok 48, jfr Skí 28, varnendr g-a Haustl 4; pakka g-um Am 57, gremja g. at e-m, göre guðerne vrede på en, Lok 12, g. magni oss gagni pmáhl 17, g-um ávarðr Arbj 19, vélut g. Bjaza Korm 1, 6, skínanda g., solen, Grí 38, 39, Sigrdr 15; g-a sveinn, om en blotmands són (der hjalp til i hovet), *pviðf*, Brísings g. = Brísingar, (jfr girði-pjóðr), Haustl 9, flugstalla g., jaettier, pdr 1, hjaldrs g., Odin eller valkyrie (jfr styrr), pmáhl 1, sverða radd- (kampens) g., krigers, mand, Bjhit 2, 18. Jfr hanga-, hjaldr-, stál-, tré-, ondur.

2. goð, m (egl. identisk med foregående; vokalen bevaredes til ned i 12. årh., rimbestemt Sigv 12, 3, Od 9, Hskv 2, 2, Hjr Lv 28), de kristnes gud, *pviðf*, Steinunn 2, Gunnl Ad, g-s rétr Hskv 2, 2, g-s log Mark 1, 8, Od 13, g. fagni bragningi Rst 33; ESk 6, 20. 63. 67, trúá á g. ESk 6, 14. g. aldar, Rv 26, g-s madr pløft 3, 9, Gd 25, g-s vinr Ekiúl 1, 3 (v. l.), g-s örr Od 9, Sól 7 o. s. v., g. dröttinn, gud herren, Sigv 12, 22, Od 1.

goðblíðr, adj, gudeblid, blid som en guddom, om solen, Skúli 2; Likn 24 er ordet vist forvansket for glyggs blíðr.

Goðbrandr, m, Dale-Gudbrand Sigv 6, — en islænder 10. árh. G-s synir Findr Lv 2.

goðbrúðr, f, gude-brud, en der er gift med en gud, om Skade, pSær 4, 3, jfr skír brúðr goda Grí 11.

goðdómri, m, guddom, Has 18, 37, Lil 17, 22 o. s. v.; magna g-m, styrke kristenheden, Mark 1, 11, geymir g-s, gud (Kristus), Nik 1, 2; g-s andi Gdβ 6, g-s eðli Heilv 4.

goðfáðir, m, gudjader, Hjr 3, 26. 28.

goðfjón, f, 1) guders had (mod en), leik alla g. á eggveðrs Ulli porm 2, 9. — 2) had til gud, ringeagt for gud, bat es g. (?: at folk har brudt deres eder) Rv 32.

goðheimr, m, guðernes hjem, nærmest himlen, St 21.

goði, m, tempelpræst, (verdslig) høvding (på Island efter 1000), Skáldh 4, SturlB 2, Gestr 1, Jón, Anon (XII) B 9; hrafnbólts g., Odin, Hjr Lv 8.

goðjaðarr, m, guðernes værn, ypperste, Odin, St 23.

goðkynningr, m, person, der er goðkunni, af guddommelig herkomst (urigt. v. l. -konungr), Yt 27 (jfr Arkiv 1881 s. 238 f).

Goðlaugr, *m*, *sagnkonge*, *Yt 14, Hál 6*; — *islænder i 13. árh.*, *SnSt 4, 1*.
goðlax, *m*, *art laks*, (*laksestörje, Nordgárd*), *pul IV x 4* (*guð- v. l.*).
goðleiðr, *adj*, *forhadt af guð(erne)*, *g. gáði Korm Lv 36, Sturl 5, 10*.
goðligr, *adj*, *guddommelig*, *g-t vald Gd 23, g-g röð EGils 3, 11, g-t stríð Gd 34* (*her er formen guð- den rette*).
Goðmarr, *m*, *Gulmaren, fjord i Bahuslen, (før Ranrike)*, *Tindr 1, 11, pul IV ccc*.
Goðmundr, *m*, *sóknunge*, *pul IV a 1*; — *sagnkonge ÓTr 2*; — *sagnperson Hhund I 32, II 22*.
goðmólugr, *adj*, *som er kyndig i gude-sagn og gudelære (goðmól, lære om guðerne)*, *Hym 38*.
Goðnafjørðr, *m*, *Gudenafjorden (o: Randersfjord)*, *Hharð 9*.
goðreið, *f*, *ridt af gudelige (overnatur-lige) væsner*, *mikil g. of troð VGl 6*.
Goðrekr, *m*, *jarl i Northumberland i 10. árh.*, *Eg Lv 9 (goð- : troð-)*.
Goðrún, *f*, *den ene kvindelige hoved-person i heltedigtene (Sigurdskvadene o. s. v.)*, *Gjukes datter, Gríp 34 o. s. v., GSúrs 9, pSær 4, 3*.
Goðrøðr, *m*, *sagnkonge*, *Yt 33*; — *són af Harald hárfragre*, *pjóð 4, 2 (her Gó-)*; — *konge på Syderørne (11. árh.)*, *Bkrepp 8*.
goðspjall (*o: guð-*), *n*, *'gude-ord'*, *evan-gelium*, *Heil 10, Gd 64; angels. lâneord*.
goðspjallamaðr (*o: guð-*), *m*, *evangelist*, *Alpost 10*.
goðvarðr *Gldr 6* *vistnok fejl for geð-harðr, s. d.* — *Som mandsnavn (o: guð-)*, *Orv IVβ 1*.
goðvargr, *m*, *'gude-ulv'*, *en som for-bryder sig mod guderne, pveil*.
goðvariðr, *adj*, *gudebeskyttet*, *g-it hjarl Edáð 5, 8*.
goðvefr, *m*, *(-jar og -s)*, *kostbart töj, vel flöjl (purpurfarvet), gnýr und g-jum, under purpurkapperne (idet disse holdtes op for ansigterne)*, *Akv 38, goll ok g-ir Ghv 16, smjúga í g-i, purpurkapper, Hamð 16, i sing. d. s.*, *Rst 30, g-s skikkja ÓTr anon 7, Vols 3 (-jar), g-jar Hlin, kvinde, pmáhi 9, g-ar þopta Mberf 5, g-s þella Loð II 2, g-s Lofn Katr 23. Ordet bruges aldrig om vægtæpper*. *Jfr Falk, Kleiderk. 65 f.*
goðvegr, *m*, *vej til guderne(s hjem, Valhal)*, *troða g-g Hyndl 5*.
goðþjóð, *f*, *gudefolket, guderne (set som ét folk)*, *Vsp 30. Jfr iøvrigt Got-pjóð*.
gol, *n*, *svag vind (= gola)*, *pul IV oo 2 (her er dog måske gola, på grund af metrum, det rigtige)*.
goldinn *se gollinn*.
Goldnir, *m*, *Njals fader, Torgeir, med tilnavnet G.*, *G-is (skr. gollnis, gelldins) sonr Nj (XII) 2*.
golf, *n*, *afdeling af et hus, begrænset ved de enkelte stafir, söjler, (jfr nyere*

stafgólf), *500 g-a ok umb fjórum tøgum á Bilskirni Grí 24; hver enkelt af disse havde vel oprindelig en forhøjning (træbelægning), der kaldtes g., dette fik så en mere alm. betydning, gulvet (som en forhøjning) i det hele: á g-i Rdr 4 ptjald, Vafpr 11 o. s. v., Sigsk 31, standa á g-i Vgl 16, mælask af g-i fyrr Vafpr 9, eldr, skokkr vas á g-i Rb 2, 15, kominn á g. Hym 14, of g. Olhelg 8, stíga niðr i gognum g. í sal, træde igennem salens gulv, Hym 34. Jfr soð.*
golfholkvir, *m*, *'gulv-hest'*, *hus, g-is sár, sæng, leje, Rdr 5*.
goll, *gull*, *(i de ældre digte findes udelukkende o-former, disse er flere gange op imod 20 — rimbestemte, lige fra 10. árh. til det 12.; ESkúlason rimer holl : goll, Leidarvísan goll : soll-; først i 13. árh. findes gull i rim, gull : full Snorre Ht 23, 47, ull : gull Sturla), n, 1) guld (både som metal og deraf lavede genstande), ór g-i Vsp 8, Hhund 1 33, Akv 7, g. rauft Vgl 5, 21, Reg 9, Arn 2, 10, Mark 1, 12, 30, g. glóðrautti Guðr II 2, Am 13, et gjalla g. Fáfn 9, 20, brunnit (= brent) g. DjóðA 4, 18; g-i studdr, med guld-söjler, Grí 15, gørva róðu g-i, af guld, ESk 6, 34, hjorr g-i merkðr ESk 6, 44, g-i stokkin sæing Refr 5, 1, g-i varit altári ESk 6, 50, g-i fáðr Krm 7, glóða við g. Fj 23, búa g-i Sigv 12, 25, sverð rauð-búin g-i Bersi Lv, bjóða g. Sigv 11, 1, sláa g. Vol 5, gera g. fagrt, forarbejde, Guðr II 26, laugask i g-i, blive forgyldt, Lil 3; gjøfull af g-i Gríp 7, her = guld-ringe, ligesom også Akv 27, Vgl 27, Sigrdr 17; g. á Grana leiðu Vgl 14; betri g-i Lil 5. — 2) guld som prydelse, Guðr I 3. — 3) guld som penge, mørk g-s Sigv 5, 5, heita g-i í gogn Sól 21 (her dog vel nærmest ringe); guldstykker betyder ordet i myten om Tjatse (ved hvert ord faldt et sådant ud af hans mund), g-i mælti pjatsi sjalfr Mhkv 8; Ótt 2, 11. — 4) om den glødende metalmasse (jærn), g. geisla njóts Skall 2 (jfr Arkiv XIX, 101 f.). — 5) hyppig i kenninger, og her betyder g. vist altid 'guldring', g-s pollr Jór 4, Korm Lv 55, g-s ótti Arn 2, 16, g-s deilir Ht 2, g-s lýtendr Hharð 13, g-s miðlendr Akv 37, Vðr g-s, kvinde, Helr 2. Jfr fingr, hofuð, lýsi.*

gollband, *n*, *guldbånd, bånd af guld (guldtråd)*, *snúa g-bond, flette guldbånd (til hunde)*, *qry 6*.

gollbaugr, *m*, *guldring*, *á g-um sér Harkv 19; g-s þella, kvinde, phreð 9*.

gollbitill (*el. -ull*), *m*, *guldbidsel*, *g-li vanr Hhund II 36 (bitill egl. 'mund-stykke')*.

gollbitlaðr, *adj*, *forsynet med gollbitill, guldbidsel, (guldsmykket bidsel)*, *Hhund I 42*.

gollbjartr, *adj*, *guld-skinnende, skin-nende af eller som guld, gladdak ena g-bjortu Hárð 30, om Valhal Grí 8*.

gollbóka, *(-aða, -aðr)*, *invæve billeder*

med guld(tråd), g. sali ok svani, fremstille sale- og svane-billeder i broderi, Guðr II 14. Jfr Falk, Kleiderk. 23.

gollbroti, m, ‘*guldbryder*’, (goll = *guld-ring*), *gavmild mand, Ht 47. 88.*

gollbrynjá, f, *guldbrynze, Sigsk 47.*

1. **goll-Búi**, m, *guld-Bue, Bue den guldrige, Jomsvikingen, Jóms 26. 37.*

2. **gollbúi** (ɔ: gull-), m, ‘*guldbo*’, *slange, g-a stóll, guld, dets Sól, kvinde Grettis 43.*

gollbúinn, adj, *guldprydet, forgylldt, Pham 2, 1.*

gollbystr, adj, *guldbörstet, med gyldne börster (kam), om en hjelm, pTref 1.*

Gollfaxi, m, *Hrungners hest, men tilægges guderne pul I 2 (jfr SnE I 276); egl. ‘den guldmankede’.*

gollfáinn, m, *hjælmenavn (egl. ‘den guldmalede, forgylde’), pul IV s 1.*

gollfit, f, ‘*guld-land*’, *kvinde, GSúrs 25; vistnok forvansket, se grund.*

goll-Haraldr, m, *Guld-Harald (d. o. 970), Nkt 19.*

gollhjalmr, m, *guld-hjælm, forgylldt (metal)hjælm, Hák 4 (= eirhjalmr, s. d.), Hl 27 b.*

gollhjaltaðr, adj, *med forgylde hjalter, Eyu Lv 5.*

gollhlað, n, *guld-diadem (om panden), g-s geymipella, kvinde, Korm Lv 32, g-s þopta, d. s., Vigl 13.*

gollhringr, m, *guldring, Gunn Sig 1, i kvindekenninger: g-s Fríðr Korm Lv 3, g-s Gerðr Hhard 3 o. s. v., Mberf 5; — g-a geymir, mand, Hard 14.*

gollhroðinn se *gollroðinn*.

gollhvítr, adj, *lys som guld, v. l. til gollbjatr, Hár 30.*

gollhyrnðr, adj, ‘*guldhornet*’, *med horn med (spiralformede) furer, hvori der er indsmæltet guld, (jfr ristin våru horn á honum ok rent gull í stiklana), g-ar kýrby 23, HHj 4. Jfr gollinhorni.*

gollhætr (ɔ: gull-), adj, *farlig for guld, gavmild, Ht 47.*

Gollinbursti, m, *Freys (Freyjas) galt, måske adj, ‘med gyldne börster’, Hyndl 7.*

Gollifaxi, m, = *Golfaxi, pul IV rr 1.*

gollinhorni, m, *blandt øksenavne (egl. ‘med forgylde horn’, jfr gollhyrnðr), pul IV ö 3.*

Gollinkambi, m, *hanen hos Aserne (egl. ‘med gylden kam’), Vsp 43.*

gollinn, adj, 1) af guld, g-nar tóflur Vsp 61, g-it(-in) ker Grí 7, Hamð 20, g-in skólf Ht 91, g-in símu Hhund I 3, g-it lauf SnE I 340. — 2) forgylldt, gylden, g. stóll (næppe stol af guld?) Hávm 105, g-in spjor Hókr 4, g. gunnfani, guldind-virket, Hhund II 19. g-nir salir Fj 5, g-it skrin Sigv 12, 24, g-it høfuð Gisl 1, 16, g-nir spænir ESh 12, 11. Jfr al-, hóf-, marg-.

gollkennir, m, ‘*guld-prøver*’, *mand, pKolb 3, 11.*

gollker, (ɔ: gull-), n, *guldkar (jfr gollinn), Sturl 4, 32, Gd 71.*

gollknappaðr, adj, *med guldknapper, g-ar slœdur Eg Lv 34.*

golligr (ɔ: gull-), adj, *forgylldt, g-ig kóróna Gd 57.*

gollmarkaðr, adj, *guldindvirket, g-uð vé, faner (jfr gollinn), pfragr 5; rigtigere, på grund af metrum (og ordet Hóalfs) er gollmerkör, samme betydning.*

gollmen, n, *guldhalbsbånd, Yt 10; v. l. til gollhringr, Korm Lv 3.*

gollmerkör se *gollmarkaðr*.

gollmiðlandi, m, ‘*guld-sønderdeler*’, *gavmild mand, Helr 11.*

gollmildr, adj, *gavmild på guld, Rst 11.*

gollmunnaðr, adj, *med forgylld mund, gab, om dragehoveder pfragr 3.*

gollmævill, m, *dværgenavn (egl. ‘den lille guldmåge?’), pul IV ii 4, (v. l. gollurigtig).*

gollofinn, adj, *guldvævet, med indvævede figurer (med guldtråd), g. dúkr Hjálmp III 2.*

gollarheimr, m, ‘*hjærtets hjem, bolig*’, *brystet, Merl II 82.*

gollarhóll, f, *hjærtets hal, brystet, Merl I 35.*

gollormr, m, ‘*guld-slange*’, *slange som ligger på guld, Mhk 27.*

gollorr, m, *blandt hugar heiti ok hjarta, pul IV zz (jfr SnE II 467; egl. betyder g. ‘hjærteposen’).*

gollrendr, (ɔ: gull-), adj, *omgivet af guld, g-d mund, hånd besat med guld-ring(e), EGils 1, 35.*

gollroðinn, adj, ‘*rød af guld*’, g. geirr Krm 21, g-nir hjalmar Akv 4; efter al sandsynlighed står roðinn her, i al fald sidste sted, for hroðinn, jfr Bugge Beitr XXII-117.

Gollrond, f, *en datter af Gjuke, Guðr I 12. 17. 24.*

gollsammandi, m, ‘*guld-samler, -erhærver*’, *rig mand, fyreste, Tindr 1, 11.*

gollseimr, m, *guldtråd, g-s Njørun, kvinde, Korm Lv 36.*

gollsendir, m, ‘*guld-uddeler*’, *gavmild mand, Vell 33, Ht 61.*

gollsentr (ɔ: gull-), adj, *guld-besat, guld-indvirket, g-tt vé Sturl 4, 17.*

gollskati, m, *gavmild mand, ploft 2, 8, Hl 26 a, pul IV j 4.*

gollskeðir, m, ‘*guld-forminsker*’, *gavmild mand, Hfr 2, 4.*

gollskorð (ɔ: gull-), f, ‘*guld-støtte*’, *kvinde, Mv II 10.*

gollskýflir, m, ‘*guld-øder*’, *gavmild mand, Sindr 4.*

goll-Skogul, f, ‘*guld-Skogul*’, *kvinde, Merl I 13.*

gollskólf, f, *guldskål, Akv 10.*

gollsmiðr, m, *guldsmed, Merl II' 87.*

gollstafr, m, *guld-bogstav, bréf g-um* sollit Leid 6, bólk g-um ritin sst 7.

gollstriðir, m, ‘*guld-bekæmper*’, *gavmild mand, pblsk 1, 2, Sturl 6, 8.*

gollsíptir (ɔ: gull-), m, ‘*guld-(ud)déler*’, *gavmild mand, Sturl 6, 9.*

Golltoppr, m, *Heimdals hest* (e.g. ‘*Guld-top*’, se *toppr*), *Grí 30*, *pul I a 1, IV rr 1*.
gollvariðr, adj, *guldsmykhet*, g-ið
Hhund II 45.

Gollveig, f, *heksekvind*, *sejdkvinde*, dræbt af aserne, *Vsp 21*, = *Heiðr*.
gollvitiðr, adj, *guldomviklet*, om en okse, *ESk 11, 3.*

gollvørpuðr, m, ‘*guld-uddeler*’, *gavmild mand*, *pjagr 13*, *Gráf 3* (hvor der bør læses -varpaða for varpaðar som om det hørte til tungur jfr *KGisl. Aarbb. 1866 s. 194*).

Gormr, m, *Gorm d. gamle*, G-s sonr *EValg*, *Nkt 19*, G-s òttungr *Sigv 5, 2.* (*Smstrukket f. godvormr*).

Gotar, m. pl, (gen. pl. *Gota og Gotna*), 1) *Goter*, *vistnok nærmest Østgoter*, men bruges også om andre (*Gunnars mænd*), G-a mengi *Brot 9*, G-na drottinn, *Gunnar*, *Gríp 35*, G-na þjóðann, d. s., *Akv 20*, — om Jörmunreks mænd: *Hamð 22*, ór brjösti G-na *Hamð 23*, á val G-na *Hamð 30*, G-na hross *Ghv 2*, *Hamð 3*; G., i *Hervarars*, deres konge *Anganty*, *Herv V 1*, G-a malmr *Herv III 13*, mere ubestemt er G. i G-na land *Grí 2*. — 2) *Gotlands indbyggere*, *Hfr 2, 4.* Jfr gotnar. Jfr *Hreið.*

Gothormr se Gotþormr.

Goti, m, *Gunnars hest*, (e.g. ‘*gotisk, götsk hest*’), *pul I a 1, II 4, IV rr 1; i alm. hest, heyra til g-a Hamð 18.* — 1) *kenninger for skibe*: g. hlýrs *Hfr 3, 18*, g. hrefnis *GrHj 3*, g. barðs *Svert*, g. sólbordðs *pSær 4, 1*, — for ulv: flagos g. *Hjl 10*, som ulvenavn alene *pul IV ee*. — Som mandsnavn *Qrv IVβ 3*. Jfr fagr-, hlunn-, slöðr.

Gotland, n, *Gotland (Gulland)*, *Edáð 4.* **gotnar, gotar**, (den sidste form er egl. den rigtige; jfr *Skijspr 57*), mænd (e.g. = *Gotar*, folket *Goter*), *pul IV j 1, Hfr 3, 23, Ht 44* (gotnum), í g-na hausum *Hák 5*, hjalmr g-na *Krm 13*, g-na ferð *Ht 91*, geðsnara g-na *Kolb 2, 2*, læspjöllgota *Darr 8*, g-na spjalli *Arn 2, 8*, g-na vinr *Ht 11*; himins g., englene eller hellige mænd, *Leid 25*. 1) *kenninger (efterklassisk)*: *saxa g.*, *mænd*, *EGils 1, 36*, *nílsanda (guldets) g.* *Harð 15.*

gotneskr, adj, 1) *gotisk* (jfr *Gotar*), g. kona, *Grimhild*, *Guðr II 17.* — 2) *gul-* *landsk*, *Ott 2, 6*, *StjO II 2.*

Gotþjóð, f, *Goternes folk og (især) land* (i hds sædvanlig skrevet góð, dog findes i *Herv.* læsemåder, der kan bero på got-), om Jörmunreks land, á G-u, G-ar til *Ghv 8, 16*; mere ubestemt *Helr 8* (á G-u), — om Ángantyrs land i *Hervarars*, á G-u (v. l. gautu þjóðar) *Herv V 9, 13, VII 2* (her got-, god-).

Gotþormr (i hds skrevet Gothormr, Gott-, Guth- o. s. v.; ordet er sammensat af goð-, ð > t foran p-, og þormr ‘som har værefrygt for’, jfr *Véþormr*), m, G. *Gjukes són* (en andens són ifølge *Hyndl*), *Hyndl 27*, *Gríp 50*, *Brot 4*, *Sigsk 20, 22*,

Guðr II 7; — *sagnperson*, *Grott 14 og Qrv IVβ 3*, — *skjalden G. sindri, Jór 5* (skr. God-, men Godormr er metrisk umuligt). — *Søstersön af Olaf den hellige ESk 6, 31. 34.*

góðborinn, adj, født af höjtstående forældre, höjbyrdig, *Hhund I 32*, *Hamð 16*. **góðiðss**, adj, som vil det gode, velvillig, *Alpost 11.*

góðgjarn, adj, s. s. foregående, *Gd 9.*

góði, m, godhed, venskab, hvad der er godt for, okkarr g., venskabet mellem os, *form 1, 4*, geta g-a (goðs) *ESk 6, 1*; *Has 59*; ár er gumna g. *Rún 19.*

góðlætr, adj, god, venlig, *Ólhelg 10, Mv II 5.*

góðleikr, m, godhed, velvilje, glæstr g. *Gd 10.*

góðmenni, n, brave folk, dygtige mænd eller höjbårne mænd, *Ott 2, 2*, *Alli.*

góðr, adj, (ntr. gótt findes 3 gange, rimende på drött-, Árn, Pl, StjO, medens gótt kun findes i en meget ung visa i *Njála*, rimende på spott), god (i henseende til egenskaber), brav, 1) om personer, g. mædr *Hávm 120, 123*, enn g-i mædr *Mhk 22*, g-ir einir *Hár 8*, g. svá at galli né fylgi *Hávm 133*, góð mær *Hávm 102*, *Skt 12*, góð kona *Hávm 101, 108, 130*, *Grób 1*, góð kvón *Gríp 42*, en g-a *HHund II 18* (her og lignende steder kunde dog g. stå i betydñ. ‘højættet’), blindr es betri *Hávm 71*, sonr es betri sst. *Hávm 72*, enn betri bilar *Hávm 125*, betri víkingr *Helr 11*, sona baztr *Hyndl 32*, opt skal g-s geta, ofte skal en god mand omtales (som lysende eksempel?), *Hávm 103*, g. gollmiðlandi *Helr 11*, g-ar þýjar (højbárne?) *Am 95*, þræll enn baztr *Völ 39*, góð born *Gjúka Hamð 21*, enn g-i konungr *Hák 17*, *Magnús enn g-i ESk 6, 29*, *Magnús g-i (tilnavn) Nkt 38*, g. *Gotþormr (højættet?) Grott 14*, góð hijortu, brave hijarter o: personer, *Sigv 12, 7*, g-vinr *Hávm 34*, vin baztan *Bragi 2, 4*, *Sigv 3, 21*, gótt gengi, *trofast følge*, *Hák 3*, g-ar skipa sagnir *Arn 5, 1*, skapadr g., om Adam, *Lil 7*, Jésús g. *Lil 51*, bera gótt hjarta *Sigv 12, 24*; det er blevet antydet, at g. mulig i enkelte tilfælde betyder ‘højbyrdig’; at dette dog ikke har været almindeligt, ses af, at ættum tilføjes, ættum g., *Sigsk 18*, *Bjark 2*, *Vell 18*, øllum g., d. s., *Sigsk 70*, góð ætt *Jóms 15* o. s. v., geta bazta ætt *Sigv 1, 15.* — 2) om andre væsner, ting, genstande o. lign., g. hestr *Hávm 61*, baztr marr *Akv 7*, hesta baztr *Vafþr 12*, g. hams, god, venlig at se på, *Hfr Lv 21*, g-ir litir, god, smuk farve, *Vsp 18*, gótt blöð (Marias) *Lil 31*; g-ar gjafar *Hár 21*, góð gjold *Rdr 2*, góð laun *Jór 5*, betri gjold *Grí 3*; at betri setrs heimr *HolmgB 9*, gott, góð, bú *Helr 4*, *Hár 6*, bú es betra *Hávm 36, 37*; eldr es baztr *Hávm 68*; g. morr *Korm Lv 11*, matr in betri *Hár 3*, krásá baztr (om kalvekød) *Rþ 4*; g-ar sýjur, gode, stærke, skibe, *Ód 4*; g. gunnveggr(?) *Haustl 1*, betri

skjoldr *Akv* 7; g-ir reifar *Lil* 35; góð qrð, god udsæd, *Eg Ber*; góð svefna ker, gode, kære, öjne, *GSúrs* 4; góð fjar *Ogm* 2, miklu betri (hringr) *Vgl* 27; góð før, god, heldig, rejse, *Glúmr* I, 2; góð verk *Hsv* 1; bæzt kenninafn *Yt* 37; góð trúa *Rst* 9, gótt hjalpræði *Lil* 23; gótt øði *Hávm* 4, g. vili *St* 25; g. tirr *Hamð* 30, g. orðstírr *Hávm* 76, gótt nafn *Hár* 45, g. heimiskviðr *Sigrdr* 25; gótt spjall, god, fornøjelig, samtale, *Skúli* I, 1, bætar rœður *Bjhit* 2, 5, góð heill, god, lykkebringende, *Reg* 20, bætu heilli *Rst* 33, bozт heill *Reg* 19; góðu dœgri *Hák* 19, bætrar tiðar (gen. abs.), i den bedste, heldigste stund, *Pfrag* 7; g. gnýr sigmána, heldig kamp, *Sigv* 2, 5, gótt geirveðr *Gráf* 5, betri kostir *Ški* 13. — 3) god, venlig (imod en), lánardröttum mér góðan *Sigv* 13, 3, trauðr góðs hugar *Guðr* II 10, gjold góðs hugar *Hávm* 117, i g-um hugum *Hym* 11, yrði skop góð mér *Steing*, góð skop *Sigsk* 58, þú hefr verit betri erni *Nj* 8, hyggja gótt e-m, være venlig stemt mod en, *Am* 35. — 4) nyttig, fordelagtig, góð dœmu *Lil* 47, g-ir galdrar *Grág* 5, *Sigrdr* 5, gótt qł *Hávm* 12, gótt þats glamlir kveda *Hávm* 134, góð ɔr *Hhund* I 7, góð røð *Hávm* 112 o. s. v., *Grip* 45, *Brot* 3 o. s. v., *jfr* 2). — 5) behageligt, kær, gótt þykkjumk þat *Hjl* 19, gótt es mónum *Hjr* 3, 15, gótt es at ráða *Sigsk* 16, gótt es at taka *Hák* 17, gótt es vinna þrek *TorjE* 3, gótt vas í gamma *Slemb*, gótt vas at henda *pHjalt* 2, hvotum es betra *Fáfn* 31. — 6) afholdt, þykkjat mér g-ir synir, jeg holder ikke af, ynder ikke, *Hhund* I 46, II 24, *Sigurðr* vas mér ollum betri *Ghv* 10, *Brynhildr* es mér ollum betri *Sigsk* 15, esa gapríplar g-ir, de er ikke kære (ɔ: jeg holder ikke af), *pórhildr*. — 7) hævet, især ved gaver, beriget, flestir urðu g-ir af hónum *Mark* 1, 7. — 8) med gen., god til at give, gavmild på, g. matar *Hávm* 39, g. gjafa *Hsv* 95, sumar gótt gróðrar *Anon* (XII) E, g. fremðar, som villig hjälper og fremmar, *ESk* 6, 27, fjár g. *Nkt* 47. — 9) glad, oprømt, i g-um hug *Merl* I 66, vesa gótt i hug *Sigsk* 47. — 10) neutrumburuges i forskellige forbindelser, tildels som subst., ntr. (uden t) er góð; hrafns góð es þat *Arn* 7, 2, derimod er menuju góð *Sigsk* 52 ikke forklaret; ellers findes kun gótt, med til, rigdom på, lethed ved (at skaffe), verða gótt til vista *Tindr* 1, 7, es gótt til kaupa *BjKálf*s; — fæst gótt, de færreste (slet ingen) gode egenskaber, *Blakkr* 1, 2, hann vas menskra manna mest gótt, den bedste af, *Hfr* 3, 29, eiga gótt við e-n, stá sig godt med en, *St* 22, geta g. *Hávm* 44. 45. 130, segja gótt frá e-m *Nj* 1; gnótt góðs *Pl* 34, vinna til góðs, gøre sig fortjænt af en, *Hjr* Lv 12, gørva hrafni til góðs, glæde ravnen, *Sigv* 2, 9, geta laun góðs *Hávm* 123, g-s verðr *HHj* 34, vita g-s *Sigsk* 31, beða guð g-s *Ingj* 2, 5; heita góðu *Gráf* 11, glíkr at góðu *Hfr* 3, 29, bera frá at g-u, være (andre)

overlegen ved det gode, i schönhed, *Rv* 15; gerask at g-u, blive til held, *HHj* 33, hafna g-u, vrage godt forhold, venskabelig omgang, *Am* 70, geta e-s at g-u, omtal een (og beromme) for hans gode egenskaber, *Hák* 19; búa sitt til betra Árn Arn 3, til betra *GSúrs* 14, hugðumk þat fyr betra, jeg troede at det vilde blive bedre, nyttigt, for mig, *Korm* Lv 26, es et betra telk, hvad jeg regner som bedre, som godt, *St* 23; betra es, fordelagtigere er, *Hávm* 70 o. s. v. *Jfr* af-, al-, all-, átt-, fjoł, full-, hug-, hvar-, jafn-, kapp-, lund-, nifl-, of-, orð-, ó-, raun-, sann- vin-, þjóð-, braut-, ætt.

góðrāðr, adj, egl. ‘som giver gode råd, eller tager gode råd’, velyvlig, Sørli enn g-i *Sól* 20.

góðverk, n, god gerning, *Harð* 11.

góinn, m, 1) slange, (egl. ‘som graver sig i jorden’, af gó- = ty. gau og lign. *jfr* *Bugge*, *Rök* s. 49), *Grí* 34, *pul* IV qq 2, g. byggvir sal hjarta *Krm* 27. — 1) kenninger for guld: g-s vollr *HolmgB* 8, g-s leiti *SnE* II 198, g-s sker, stétt *EGils* 3, 12. 18. — 2) sværd, *pul* IV 1 9; g-s hurð, skjold, dets ulfr, sværd, *HolmgB* 5 (her ved rettelse for gininn).

Góir se Goeir.

góla, adv, = góliga (fullg.), kraftig, livlig, skjól svífr g. at gjof *Ht* 23.

gólast se góligr.

góligr, adj, kraftig, slot (næppe = góðligr, men af stammen gó-, s. s. i *Goeir?*), mágr þengils lítt g. *Rv* 30, g. guð *Pét* 19; ból góligust *Merl* II 80; herhen må også henføres ból gólast *Anon* (XI) Lv 15, hvor dog formen volder vanskelighed, man væntede góligast eller góligst; et adj. góll er ikke konstateret; geta gríðar sóta g-g fong *BjH* 1. *Jfr* jafn-, ó.

gómlituðr, m, ‘gane-farver’, som farver ganen — kæben — (rod), se *SnE* II 429.

gómr, m, gane, mundens overgane eller undergane, tvær tennr í øfra g-i *Anon* (X) I B 7, gæta tungu í báða g-a, vogte sin tunga mod begge ganer, passe på, at tungen holdes rigtig i munden, for at udtales rigtig, hvad der skal siges, *Am* 9, e-m fellr á g-a, en kommer til at sige (de og de ord), *Rv* 11, — kæbe, ulfs g. Ótt 3, 10, gylðis g. *Rv* 31. — 1) kenninger, for mund: g-a rann, Gangs g-a ranns glósenna, guld, *Gunnl* Lv 1, g-a kvern *Sturlaug* 2, — for tungue: g-a sverð *Ht* 85, — for tænder: g-a sker *VSt* 1; *jfr* gómsker.

gómrjóðr, m, ‘gane-rødfarver’, *SnE* II 497.

gómsker, n, ‘gane-skær’, tænder, *Sturl* 4, 33.

gómspærr, m, ‘gane-pind’, hvad der spærrer ganen, kæben, op, g. gylðis kindar, ulvens ganeepind, sværd (*jfr* fortællingen om Fenrir *SnE* I 112), *ESk* 6, 48.

Górr, m, sokonge, *pul* IV a 2.

góz, n., gods, ejendom (egl. gen. af gótt, der skulde styres af et stubst. eller adj. gnótt góz, mikit góz, og være ubøjeligt, altså dativ f. eks. miklu góz, hvad også findes, men ordet blev bøjet som ntr. ast, dativ gózi), g. hennar (kirkju) Gd 49.

grafa, (gróf, grafinn), 1) grave, opgrave, g. grund Merl II 10, g. grund or dali, ordsproglig tale om det umulige, grave bunden op af dalen, Hárðr 18, g. torf, opgrave törv, Rp 12, g. hola vorru, grave, danne, hulheder (i søen, om shibet), Grettis 13, jfr ESk 13, 13, g. undir, undergrave, ordsproglig talemåde, gróft þú svá undir, du ødelagde således ved svig, Am 96; medium g-ask, bore sig ned (i søen), bord g-ask ESk 13, 12, (dråberne) g-ask i sand Heiðr 32. — 2) bore (gnavende el. lign.), g. til hjarta, om slangen, Oddrgr 32, sníglar g. gull Gaurt I 3, g. greipar (klør) i æðar Hæng VII 1, drept grefsk inn med krökum Lü 78, (hyggjú knorr) knifum grafinn, gennemboret, Hl 37 b, grafra i stykki Sturlaug's 2. — 3) g. upp, opgrave, opdagte, medium: blive opdaget, komme for dagen, upp g-ask ill röð Rv 32. — 4) gå dybt (i en undersøgelse) undersøge nöje, g. ok geyma grein fræðibóka Gd 78. — 5) part. grafinn, udskåren, grafnir staðnar Guðr II 16, grafín tingl Harkv 7, grafinn munur VSt 2, grafnir (v. l. grœnir ur.) hjalmar Harkv 19, grafnir geirar Herv III 13; — grafna Korm 24 uden tvivl fejl for gefna.

Grafaróss, m., munding af (elven) Grof, Herv IV.

1. **grafningr**, m., slangenavn (egl. 'som graver sig ned i jorden'), pul IV qq 2, g-s látr, guld, EGils 1, 4.

2. **grafningr**, m., skjold (egl. 'udskåren genstand', skjold med figurer), g-s gnýr, kamp, Arn 3, 5, g-a þél, sværd, Arn 1, 1. Jfr Falk, Waff 139.

grafvitnir, m., slange (egl. 'gravende eller gravens ulv'), Grí 34, pul IV qq 2, Krm 1, beðr g-is, guld, ESk 11, 6, dún g-is, d. s., Bjark 4.

graflvölluðr, m., slange (egl. 'som graver sig ned i marken', vollr), Grí 34.

graþvengr, m., 'grav-tvinge, -rem', slange, pul IV qq 2, gráns g-gs vengi, guld, Gyð 4, g-s land, d. s., EGils 2, 13, g-s grund, d. s., EGils 1, 37.

gramnir, m., slange (for grafnir, jfr 1. grafningr, hds grafins, men rimene viser, at der skal læses gramni), g-s eið, guld, dets meiðar, mænd, SnE II 198. Jfr grammingr, v. l., Arn 1, 1.

1. **gramr**, adj, 1) vred, forbitret, glama med grømmum, blandt, mellem sådanne som er (bliver) forbitrede (over ens skvalder), Hávm 31, g. e-m, på en, gifrum g-astr HHj 15, grøm vask nornum Ghv 13. æ'r frilla grøm sværu pul III 2 b; absolut pdr 19; bruges især om 'gudernes vrede' i forbandelser, Freyr ok Freyja o. s. v. skyli mér gramr Hjr Lv 9, g. es yðr Óðinn Herv VII 10, Dónum vóru god

grom pjóðA 4, 13; goð kan udelades, deili grøm við þik Hhund I 44; også m. pl. gramir bruges på samme måde, hafi þik gramir Hárðr 60, gramir hafi Gunnar Brot 11, gramir eigi spó Ormsp II. — I forbindelsen vor ok grøm at veri Lok 54 er grøm påfaldende; det skulde betyde 'barsk' med hensyn til sin ægtemand, ð: barsk mod andre, der vilde lokke hende til utroskab; skulde der ikke her foreligge et adj grómr 'mistænksom, forsiktig', men hds har rigtignok grøm — 2) som substantivum, navn på Sigurðs sværd, pul IV 1, Fáfn 25, Sigsk 22; sværd i alm. Korm Lv 31, og 1, 6(?); g-s megin-Njorðr, krieger, GDropl 3; skin grams Svarf 14.

2. **gramr**, m., konge, fyrende, overmåde hyppigt forekommende (ordet skulde ifølge den gamle forklaring (Hkr I 34) være identisk med foregående ord, 'den grumme', som en hærkonge, men dette turde være tvivlsomt; jfr Skjspr 48), pul IV hh 1, Gríp 2, Am 13, Brot 16, HHj 4, Helr 7, Reg 14. o. s. v., om en isl. høvding Ánon (XIII) B 42, g. Norðmanna Eyr Lv 4, hverjum gram betri Eskál 1, þær g-i fylgðu Darr 5; Yt 9, Hjl 4, 5, Hák 14; g. lofða Hjr 3, 22, g. Hliðskjalfar, Odin, pórólfr, g. Bilskirnis, Tor, Ggnæv 1, g. Skónunga Arn 3, 13, g. ok brattir hamarar = ingi ok bjørg ð: Ingibjorg Óhelg 8; — g. glyggs lands, gud, Líkn 24; g. songs, biskop, EGils 1, 23, mítru g., d. s., EGils 3, 15; — g. Hamðis geirs, stenens fyrende, jætte, Eg Lv 45, g. gilja grundar, d. s., Haustl 18, hellis g., d. s., EGils 3, 14. Jfr her.

grand, n, 1) mén, skade, forðærv, vinna e-m g. Gríp 49, HHj 13, 38, beita e-n g-i Guðr II 31, hoeta g-i Korm Lv 14, verða at g-i Korm Lv 62, lífs g. pjóðA 4, 27, vinna g-i, undlade at göre mén, Bjhit 2, 7, g. svefna, forðærv, ulykke, bebudet i dröm, Am 21, således har Völsungasagas forfatter forstået ordene, (draumar líkligir til svika), men de betyder rimeligvis ikke andet end 'tilintetgørelse af sövnen', 'opvægningen' (ganske vist forårsaget af onde drømme); grimt g. stendr af naðri Krm 27, g. gjalfrs grundar, havets skade, vinden, Sturl 5, 16, ekki g. at aldrlagi Sigsk 5, (se aldrlag). I kenninger, [for vindan SnE I 332], for ilden: elris g. Mark 1, 22, markar g. Egils 2, 2, — for vaben: g. geirhríðar, sværd eller måske rettere 'den ødelæggende kamp' selv, Grettis 4, g. hjalms, økse, ESk 11, 9, g. hlífa, d. s., ESk 11, 3, g. hjalms, d. s., Hl 34 b, g. gljúfrskeljungs, Tors hammer, Ggnæv 1, g. hjalmfénris holma (skjoldets), sværd, pBrún 3, g. oddhríðar gardðs (skjoldets), d. s., ESk 6, 50; — for kamp: g. randa Ht 57; — for sten: g. Hamðis, Sørla SnE II 428. — 2) bekymring, sorg, elskovskvide, koma g-i at e-m Anon (XII) C 33, fåa g. Bbreiðr 1. — 3) moralsk forvildelse, væna e-ja g-i, utroskab, Guðr III 10, vinna g. við e-n, bedrage en (ved at lokke hans hu-

stru), Sigsk 28. — 4) i religiøs betydning, synd, EGils 3, 1, fult g. Gd 2, g-i firðr, om gud, Has 16, firra g-i Leið 32, g. munar Has 3, greyp g. Líkn 45, glæpa g. Mdr 8, fullr af g-i Lil 20, — lymsku g. (djævelens) lumskheds fordærv, Heilv 7, g. holds ok andar, om fortabelsen, Líkn 39. Jfr fjør, hjalms-, Leifnis-, lífs-, of-. granda, (-aða, -aðr), 1) volde mén, skade, med dat., GSúrs 16, g. véum Eskál 1, g. frið Rauðsk, g. e-um Merl II 35, Gd 32, Vigl 15; g. liðbrondum, guldet, Eskál 2, 1, g. hoddum Haltv 4; g. bili, handle rask, Eg Lv 20; med acc., g. vé Eg Lv 19 (hvis ikke vé bør læses væl). — 2) volde kummer, elskovskval, sú's g-ar mér Korm Lv 8, g. stórum Anon (XII) C 36.

grandafullr, adj, full af mén, g. andi Pétr 4.

grandalauss, adj, 1) uden mén (o: lyst til at göre ondt), from, god, om døberen Johannes, EGils 2, 10. — 2) uforfalsket, g-t gull Gd 48. — 3) g-ar gjafar, gaver uden at være forbundne med noget ondt, lydeløse gaver, Gautr I 1.

grandaukinn, adj, øget ved mén, ménfull, g. nár, antages at måtte betyde, 'lig som er gæde, ved at gå, i forrådelse' (KGísl Aarbb 1866 s. 297), Arn 6, 5.

grandi, m, egl. 'landstrimmel, som forbindes en ø med fastlandet el. lign.' og som kan komme til synne ved ebbe; i alm. land, Gdβ 28.

grandalauss, adj, s. s. grandalauss, from, om Kristus, Has 20, Pétr g. Has 50, om Guðmund d. gode, EGils 1, 37, Gdβ 39; — g-t, adv, uden mén, hindring, Gautr I 6.

grandleysi, n, uskyldighed, fromhed, g-is kraptr Gdβ 6.

grandmeiðr, m, 'fordærvs-træ, skadeligt træ', g. Sigars fjanda, det Hagbard ødelæggende træ, galgen, Hskv 3, 3.

grandnes, n, 'skade-næs', gífrs grand, jættekvindens fordærv, Tor; gífrs g. = pór-nes o: pórnsnes (på Snejjældsnæs), PTrf 4.

grandvarr, adj, som undgår at volde skade, retskaffen, Vell 14, Hsv 87; g. skyldi enn góði maðr Mhkv 22.

Grani, m, Sigurds hest (af grøn, overlæbens flade; på hvide heste har denne ofte et mærkeligt gulblegt glat udseende, farve, heraf har hesten fåt sit navn, altså 'den med den ejendommelige grøn'; vocalens korthed er flere steder rimbestemt, altså ikke Gráni 'den grøn'), pul II 4, IV rr 1, G-a leið Vol 14 (jfr Arkiv XXIII, s. 120), Gríp 5, 13; Brot 2 (F. J.s udg.), Guðr I 22, Sigsk 39, Helr 11, Guðr II 4, 5; runer på Granes bryst, Sigrdr 17, farmr G-a, Fáfnis guldskat, ould i alm., pbloind 1, 2, þungfarmr G-a Ht 41, hljófarmr G-a Oddrgr 21, G-a fagrþyrðr Bjark 4; — hest i alm., brúðr g-a Hhund

I 42. Jfr fen-, Hrosshárs-, Kald-, Síð-, skalp.

Granmarr, m, (svensk) *sagnkonge*, Hhund I 18. 46, II 24. 25.

grannfengr, adj, som opnår lidet, om sværdet, der svigter og ikke vinder sejr, Korm Lv 28.

granni, m, 1) egl. 'som bor i samme hus', 'sambo', og så 'nabo', fælle, hann (djævelen) med sínum grønnum Lil 9. — 2) kammerat, sit innar g. Ragn X 6, — gildr g. Hbreiðm.

grannir, adj, tynd, smækker, om kvinder, porm 2, 24, HSt 2, 3. Jfr or.

grannvaxinn, adj, smækker af vækst, Vigl 13.

granrjóðr, m, 'læbe-rødfarver', g. gífrs skæs, som rødfarver ulvens mund, kriger, ESk 3, 1.

granskiðr, adj, med langt nedhængende skæg, gummar g-ir, om Hunnerne, Akv 34.

granstraumir, m, 'ström, der går over læben', g-ar Grímnis, digterdrikken, digtet, pdr 3.

gras, n, 1) græs, Vsp 3. 61, Fáfn 25, hætt g. Hávm 119, Grí 17, vaxinn ór g-i, höjt op over græsvæksten, Guðr I 18, II 2, drepa høfði í g., lude med hovedet, Guðr II 5, hoggva børðum í g., bide i græsset, falde, Isldr 12, lúta í g. Isldr 25, hniga í g. Anon (XII) C 23; græsgang, ganga af g-i Hávm 21. — 2) urt, grøs Gd 73, grøs ilmandi Lil 93.

grasbitr, m, 'græs-æder', græsædende dyr, der tænkes vel nærmest på kør, hafa lítif skyn g-a, være lige så uforstandig som, Nj 16.

grautr, m, grød, gørva g-t Hharð 14, hljóta ofylli g-ar pjóðA 4, 16.

grábakr, m, 1) 'gråryg', slange, Grí 34, pul IV qq 2. — 2) om Ormen den lange, Ód 21.

gráð se grðð.

gráði, m, svag vind (der kruser overfladen), pul IV oo 2. Jfr no. grae.

grádýri, n, 'grádyr', ulv, pul IV ee 1.

gráfeldr, m, 'gráð (skind)kappe', tilnavn til kong Harald, Anon (X) I B 4, Nkt 18.

grágás, f, grågás, pul IV xx 1.

gráklæði, n, pl, 'gråklæder', g. þundar, brynze, Hást 6; metrum viser, at der her ikke bør skrives gró klæði.

gráleikr, m, 'gråhed', 'ulvesind', fjendskab (jfr grár 2), Bjhit 2, 9, Hhard 13.

gráleitaðr, m, gráfarvet, grå, om ulven, i superl. Hl 32 a (= gráleitr i prosa).

gráliga, adv, fjendtligt, bittert, gjalda g. Svtjúg.

gráligr, adj, fjendtlig, slem, g-t mark, om udstukne øjne, pjóðA 3, 6.

grálinnur, m, 'gråslange', g. undgjalfrs, blodets grå slange, spyð, undgjalfrs grálinns geymirunnr, kriger, Has 11.

grámagi, m, 'gråmave', et slags fisk, vist stenbider (*cyclopterus lumpus*, nu rauðmagi), Bjhit 1, 1.

gránn, adj, 1) grå, (= grár, jfr fár: fánn, frár : fránn jfr Aarbb 1866 s. 385),

Holmr enn g-i = Hólmrinn grái, Holmen gråd (ved Strömstad), ESk 9, 1, Strátr enn g-i, om en hund, Hjr Lv 17, g-n grøn Ragn VIII 2, g-t hársíma Ragn VI 3, g-t grjót ESk 6, 35, g. vargr Sigv 11, 1, g-ir foetr, om ulven, Od 24, g. grafsþvengr Gyð 4, g-n spjót Anon (XIII) B 33, g. geiðr pslf 1, 5, g-ir garmar síðra, om sværd, Merl I 35, g-n skinn Rst 30, g. sær pfagr 11, g. holmfjöturr ESk 12, 11 (hds grans). — 2) overfört, = grár 2, fjendtilig, om hvem man ikke kan nære noget håb, som har dårlige udsigter, g-ar lífs vánir GSúrs 33, g-n friðvón Guth kótr (her kunde dog g-na være verbum), g-n friðsein, bittert fredsbrud, pdr 13.

gránserk Krm 17 bör læses grán (ɔ: gráan) serk.

gránserkr, adj, iført grå særk, g. máni, om manens gråblege udseende, Skúli 2.

gránstóð, n, 'grát stod, grå heste', g. Gríðar, ulve, Hhund II 25. Jfr grástóð.

gránvariðr, adj, 'iført grå klæder' (jfr verb. verja), g-ðir ulfar (hds -verðir) Akv 11.

gráp, n, storm, eller, snarest, hagelbyge, pul IV oo 1, grund g-i hrundin, ved Tors kørsel, Haustl 15. I kenninger for kamp; g. þundar Bjhit 2, 18, frænings g. þmahl 17, g. våpna Hl 30 a, gunnvita gotu g., sværdvejens, skjoldets, byge, pløft 2, 8. Jfr hjalmr, hjør, hrynn.

grár, adj, 1) grå, om dyr, ulven, g. ulfr Arn 5, 12, g. vargr Od 8, Hhund II 1 (her med bibetydning af 'fjendtilig'), g. trolls marr Rst 17, — örnen, g. orn, ari Þfram 1, 4, Skall 1, g. sármútarí Hl 31 b, — heste, pul II 3, g. jör Brot 7, gró hross Ghv 2, Hamð 3, g. blakkr, her om en gul-grå hest, der varsler død, GSúrs 22, — om havet, g. ægir Od 22, gró hjolm-unlo Sigv 10, 5 — om våben, g-ir malmمار pGisl 7, g-ir oddar pGisl 4, g-ir geirar VGl 6, Hhund I 12 jfr vefr g. fyr geirum Darr 1, g. regnbogi Hnikars, sværd, Ölv 2, 11, g-ir hjalmar Hálfs IX 4, — om andre ting, g-tt silfr Guðr II 2, g. saurr, om leret, Rv 30. — 2) fjendtilig, listig, underfundig (udviklingen er sikkert gået ud fra ulvens grå farve, jfr ulfhugðor), skatna þykkir hugrinn g. Mhkv 12, gjalda gróu þjóðA 1, 20, — e-m gerisk g-tt, at o. s. v., det bliver hårdt, meget vanskelig-bittert at, Hskv 2, 2. Jfr járn, kinn-, ulf-.

grásena Gunnl Lv 1 er fejl, vist for Gangs semna, se Gangr.

gráserkjaðr, adj, 'grå-særket', iført grå særke, ɔ: jaern(ring)brynjer, g-at lið Grótt 13.

grásili, m, 'gråt bånd', g. Stolmar, hævet, ESk 13, 11.

Grásíða, ʃ, navn på et spyd (egl. 'grå på siden'), SnSt 4, 1 (skulde være spyd smedet af resterne af et gammelt sværd, se Sturl 3 345 og Gisl. s. Súrs).

gráskyrt, f, 'grå skjorte', hringa g-ur, jaern(ring)brynjer, SturlB 1.

grástóð, n, 'grå heste', g. gríðar Hl 20 a, g. flagða Hl 6 b. Jfr gránstóð.

gráta, (grét, grátinn), 1) græde, intr., Vgl 29, HHj 41, Guðr I 2, II 5, pBrún 2, Lil 21 o. s. v., g. grímmum tórum Hhund II 45, part. act. g-endr, grædende mænd, Akv 12; sing. GSúrs 35, pmáhl 11, part. pass. g-inn, grædende, i gråd, Am 96, GSúrs 25 (her ved rettelse). — 2) trans., begræde, med acc. (pers. eller rei), g. bálfarar SnE I 180, g. brœdr Hamð 10, g. vó Vsp 34, g. orð Lil 79, g. morginskær Krm 10, — med præp. at med acc. g. at muni, den elskede person, Bdr 12 (sikkert er muni her acc. pl) el. dat. g. at Oði pul IV h 3, med ept(ir), g. eptir láttinn Sigv 13, 22, oll grétu þau eptir hann (ɔ: Baldr) Mhkv 9.

grátr, m, gråd, valda g-i Guðr I 20, beða e-n g-s, bevæge en til at græde, Guðr I 23, fyr g-t Máriu Lil 57, gjallr g. lydelig gråd, Sigsk 30, hafa g-t at gammni (s. d.) Skí 30, — sorg, g. Oddrúnar Oddrigr 34; es at g-i né færat Hamð 9 er lidet forståeligt, fáa at g-i vilde regelret betyde: 'gøre noget til genstand for gråd, skaffe årsag til gråd', men dette er meningløst i sammenhængen; ordene kunde mulig betyde 'som du ikke vil få ved (hjælp aj) din gråd', 'ved den vil du opnå alt (af os)', men heller ikke dette synes rimeligt; snarest er at forvansket, af fyr 'for din gråd', (hvad vil du bede om) som du, på grund af din gråd, ikke kan få udtalt? — Som navn på et digt, Mgr 52. — grat Ragn X 3 står måske for grðor. — I kenninger, for guld: g. Mardallar, Freyas gråd, guld, Ölhelg 11, Mhkv 8, ESk 11, 1, — for regn: g. skýja Ragn XI 3. Jfr ben.

greddir, m, synes at betyde 'føder, som giver føde, næring', (jfr Bugge, Arkiv II 238 ff og KGisl Aarbb 1884 s. 143 ff), ulfa g. Hjr 2, 8, g. hrægamms þjóðA 3, 30. Jfr arn-, hrafni-, svan-.

gref, n, redskab til at grave med, spade, hakke, g-s gætr, bonde (nedsvættende), Sigv 3, 7, g-ja tyggi, spadernes fyrste, træl, GnóðAsm.

greiða, (-dda, -ddr), 1) udrede, bringe i orden, således at hver enkelthed (af helheden) er på sin plads og tydelig, g. gollin símu, udfolde de enkelte guldtråde, Hhund I 3; udfolde, udspile, glygg náir g. vóð (sejlet) Ht 77; rede (om håret), haddr es hørbeidi-Sif g-ir Korm Lv 7. — 2) udrede, afgive, g. tólur ESk 5, g. óð Hfr Lv 18, g. brag Korm Lv 51, ESk 6, 40, g. framm ljóð Mpórð 1, g. lof ESk 6, 67; medele, g. pat kyns Nkt 41, g. hegju Merl II 20; udrede, betale, g. út mund Nj 6. — 3) foretage, greiddr vas róðr Stein 2, g. atriðr Jóms 23, g-endr Gondlar serks gnys, kampens iværksættere, Sigv 2, 6. — 4) fremme, befordre, lette, g. lok lýða Svarfd 12, g. ferð Sturl 4, 14, g. leið Gd 38, g-ask ór, at gá i orden, Gáð 13, g. nøkkut fyr e-m, hjælpe en, Kolb 2, 4.

greiði, *n*, *udstyr*, *g. eykja* (*v. l. görvi*), *bidsler*, *Yt 11*.

greiðir, *m*, 1) *udredrer*, *fjortolker*, *g.* (*goðs*) *laga* *Ám Arn 2*, *Kolb 2*, 6 (*jfr reiðir*). — 2) *udfører*, *faldfører*, *g. bragar*, *digter*, *Korm Lv 51* (*hvor der dog bør læses brag greiðik*). — 3) *udredrer*, *giver*, *g. vells EGils 2*, 2, *g. gjalfrdags Nj 8*.

greiðliga, *adv*, *let*, *uden forvikling*, *hindring*, *straks*, *Herv II 1*.

greiðr, *adj*, *uden hindringer*, *let*, *g-ar gotur Sól 52*, *g-ð for*, *uhindret reise*, *Bkrepp 2*, *g-ar tolur*, *taler*, *udtalelser*, *som en giver lette og klare*, *Sigv 3*, 17, *g-ir eiðar*, *eder givne let og hurtig*, *Eg Lv 16*, *g-tt Has 20*, *er enten adv eller det hører til stef*, ‘stev der indfjinder sig let’; *e-m gengr g-tt*, *det går en let*, *hældig*, *Sól 8*, *er g-tt um songva*, *har let ved at afholde messe*, *EGils 2*, 8; *g-tt som adv*, *let*, *med lethed*, *ESk 6*, 21, *pskakk 2*, *pGisl 8*, *Leið 43*; *g-tt glíkr*, *grangivelig lignende*, *Hjálmp VI 1*.

greiðvirkr, *adj*, *let*, *hurtig virkende*, *EGils 1*, 16.

greifi, *m*, *greve*, *g. konungs*, *kongens lendermand eller sysselmand*, *Sigv 11*, 14; *Heil 12*, *Mey 35*.

grein, *f*, *egl*, ‘hvad der klart udskiller og adskiller sig fra noget’, 1) *bestemt del af et hele* (*jfr Bugge, Arkiv II 212 ff*), *g-ir laga*, *lovens enkelte bestemmelser*, *Katr 7*, *g-ir vitnis*, *vidnesbyrdets enkelte dele*, *Már 22*, *g. sex daga*, *en enhed af seks dage*, *Lil 36*. 68, *prenn g.*, *om guddommens enkelte personer*, *Lil 1*, 31, *Gdβ 20*. — 2) *adskillelse*, *þ: uenighed*, *g. vas liðs á miðli*, *folk var ikke enige om*, *Sigv 12*, 22. — 3) *rede*, *redegørelse*, *gera gløggva g.*, *gøre tydelig rede for*, *Ht 100* (*her med hensyn til forskellen på de enkelte versemål*). — 4) *forhold i alm.*, *ord eller handlinger*, *blíðr í g-um Mey 56*, *fyr saunnar g-ir Gdβ 49*, *sonn g. kristnum mónum*, *sandt*, *virkeligt*, *forhold*, *Katr 44*, *g. vísa*, *fyrstens forhold*, *Ólkv 2*, 1; *dýrligar g-ir*, *herlige forhold*, *stilling*, *hirðir dýrligra g-a EGils 1*, 14; *ugga enga g.*, *ikke at frygte noget som helst*, *EGils 3*, 1. — 5) *i pl*, *fornuft* (‘øvnen til at skælne’), *missa g-a EGils 3*, 5, *þér sýnir guð g-ir Már 3* (*anden betydning passer ikke her*; ‘*gud viser dig fornuft*, *lader dig handle fornuftigt*’). — 6) *bruges hyppig rent eller omrent rent omskrivende*, *meydóms g.* = *meydómr*, *jomfrudom*, *Lil 33*, *g-ir trega* = *tregi* *Bárd 2*, *skína í lifandi g-um*, *skinne lyslevende*, *Mey 16*, *lifs g.* = *líf Mdr 34*, *mála g.* = *mál Gd 2*, *g-ir illra orða* = *ill ord* (*eller ‘onde ords indhold’*), *Nj 14*; *g-ir bragar*, *digtet* (*eller dets enkelte udtryk*), *Heilv 13*; *mál ok g-ir*, *tale og udtaletser* (*omtr. = mál*), *Nj 22*. *Jfr feginslifs-*.

greina, (-da, -dr), 1) *adskille*, *guð greinisk persónum*, *gud deles i (ved) personer*, *Pét 2*, *g-ask í flokka Has 36*. — 2) *skælne*,

forstå, *om gud*, *g-ir hann gloggt Gd 4*. — 3) *sige*, *meddele* (*egl*, ‘*fremstille i enkeltheder*’), *svá er g-anda Lil 9*. 27, *g-andi fyrir*, *sigende forud*, *Gd 17*. — 4) *udføre*, *g. góð verk EGils 1*, 23; — part. perf. *greindr*, *forstandig*, *g. andi*, *om den helligånd*, *Heilv 2*.

greina-góðr, *adj*, *dygtig til at skælne*, *bedømme*, *forstandig*, *Gd 32*.

1. **greip**, *f*, (*pl. -ar og -r*), 1) *hånd* (*egl*, ‘*astanden mellem tommelfingeren og de andre fingre*’, ‘*det hvormed man gribter*’), *pul IV öð*, *grípa í g-ar* *Evv Lv 2*, *oldu sveipr leikr í g-um Anon (X)* *I B 10 b*, *vistnok ved forvanskning* *Korm Lv 28*, *g-um moetra dragreip Ht 77*, *g-um moetir skól Ht 91*, *stog verða spend g-um ESk 12*, 10, *g-ar brjóst*, *den hule hånd*, *pdr 17*, *g-ar skálar*, *d.s. eller hånd*, *ganga ór g-ar skólum*, *gá tabt for en*, *Korm Lv 23*, *blóðgar g-ar* *Ólkv 2*, 12, *bera g-r at gunni porm 1*, 5. — 2) *hånd eller arm i alm.*, *bera goll á g-um porm 2*, 11, *g-a glóð*, *guld*, *Korm Lv 64*, *g-ar svell*, *sølv*, *Stríðk* (*jfr Gefn*), — *Dvalins g.*, *usikkert*, ‘*dværgens hånd*’, *Hárf 1*, *hrynya framm ór Dvalins g.*, *kan ikke helt rigtig siges om et dıgs fremsigen*. — 3) *om rovfugles klor*, *ara g-ar* *Yt 19*, *erni eru g-r hræum sveipðar Hást 7*, *míkil er g. á hauki Rún 28*. *Jfr hljóð*.

2. **Greip**, *f*, 1) *jætten Geirrøds ene datter* (*egl*, ‘*den gribende*, *fastholdende*’, *jfr foregående ord*), *SnE I 288* (*findes ikke i pul*), *G-ar biðill*, *jætte*, *Hausl 13*. — 2) *en af Heimdals modre*, *Hyndl 37*. *Jfr Hardgrœip*.

1. **greipa**, (-aða, -aðr), *egl*, ‘*omspænde med hånden*’, *indeslutte*, *g. mart í miði burar Bors*, *indeslutte meget i digtet*, *omhandle meget stof i digtet*, *pblond 2*.

2. **greipa**, (-ta, -tr), *egl*, *s.s. foregående*, ‘*omfatte*’, *begå*, *greipt* (part.), *gloep stóran Am 86*.

greizla, *f*, (*z = ts*, *rim greizl- : veizl-*), *udredsel*, *udbetaling*, *búin es gjøf til g-u* *Ht 88*.

gremi, *f*, *vrede*, *forbitrelse*, *fáa sér e-n at g.*, *gøre en til genstand for sin vrede*, *udøse sin vrede over en*, *Lok 21*, *g. Óðins*, *Odins vrede* (*vistnok bogstavelig*), *Hund 12* (*kunde måske også betyde ‘kamp’*).

gremja, (*gramða*, *gramiðr*), *gøre en vred*, *forbitret*, *g. góð at sér*, *pádrage sig gudernes vrede*, *Lok 12*.

grenbúi, *m*, ‘*(ræve)hule-bo*’, *ræv*, *Merl I 28*.

grenja, (-aða, -at), *brole*, *g-juðu berserkir Harkv 8*, *ganga g-jandi*, *om bersærker*, *Qrv III 4*, — *om strömmme*, *g-juðu Gilfar straumar Sól 42* — *om (hunden i kennung for) ilðen*, *selju rakki för g-jandi Sturl 4*, 9 — *især om våben*, *svärd*, *g-jaði brandr við brynjur Krm 4*, *hátt g-juðu rottar Krm 7*, *sverð tók at g. pjsk Lv 2*, *g. garmar slíðra Merl I 35*, *g-jar skolm Hrólfs 7*; — *om vreden*, *g-jaði þjóstr í brjóstum Lil 48*.

Grenland, *n*, omrent nuværende Bratsberg amt i Norge, G-s fylki *Yt* 35, v. l., G-s dröttinn, norsk konge, *Bkrep 6*.

Grenmarr, *m*, Langesundsfjorden (Nor-ge), *pul IV ccc.*

1. **grenna**, (-da-, -dr), göre tynd(ere), forringe, g. grið, bryde fred, *Ingj 1, 5*; pórleifr g-di hróðr pengils, ð: ved sit nidi-digt, *Svtjúg*; g. gunnmána, hugge stykker, af, ødelægge, skjoldet, *Ingj 1, 1*; — grennir urigtt v. l. for gramir *Ormsp II*.

2. **grenna**, (-da-, -dr), egl. betydning uvist, enten af grannui, 'trække, lokke til sig' (*KGisl*), eller 'mætte, føde' (*S. Bugge*), g. bens svan, ravn, *Sigv 3, 16*, ernir, es Aleifr g-di *Sigv 13, 23*.

1. **grennir**, *m*, som forringer, ødelægger (jfr 1. grenna), g. gunnmána (v. l.), kriger, *SigvSt 1*.

2. **grennir**, *m*, føder (?), jfr 2. grenna), i henninger, for kriger, g. ara *Arn 3, 17*, g. gunnmös *Gldr 6*, *Hjr Lv 12*, g. gunnstara *Svarfd 8*, g. Gundlar skufs *ESk 12, 17*, g. ulfa *HolmgB 10*. Jfr arn-, átt-, eld-, hrafn-, má-, mó-, ulf-, val-.

grenskr, *adj*, fra Grenland, Haralds tilnavn, *Nkt 32*.

greppr, *m*, 1) mand i alm., *pul IV j 1*, *Sól 1*, *Jóms 18, 21*, flet g-a *Akv 10*, Bikka g-ar *Akv 14*, g-ar róa *Hjt 72*, góðr (gildr) g. *Anon (XIII) B 5*; g-ar fentanna Sýrar, jættekvindens (ægte)mænd, *Korm 1, 1* (jfr jast-Rín); efterklassisk i en kenning, glóðeims g., mand, *EGils 1, 24*. — 2) digter, skjald (det er usikkert, hvilken betydning, mand el. digter, er den primære), g. óhneppr *Bragi Lv 2*, g-a ferðir *Harkv 18*, g-s œði *Arbj 2*; þessi g. Eg *Lv 37*, Eg *Lv 34*, Gunnl *Sig 1*, Lv 11, Skúli 1, 1, *Hrafn 3*, *Korm Lv 10*, *porm 2, 5*, *Arn 5, 18, 6, 17*, *Hhard 1*, *Mþord 1* (v. l.), *Jóms 5*.

grettir, *m*, slangenavn, *pul IV qq 2*; g-is sóttir, vintre, *Hard 14*. — Som mandsnavn, *Gautr II 8*, — G. Ásmundsson *Istdr 17*.

grey, *n*, hund, især tævehund, g. þykkí mér Freyja *Hjalti(bis)*; *Hávm 101*; — i alm. hund, fyr g-jum *Gymis Skí 11*, snúa bønd g-jum *try 5*; Viðris g., Odins hunde, ulve, *Hhund I 13*; g. norna *Hamð 29*, opfattes også som ulve, men dette er tvivlsomt; skulde det ikke betyde: 'hunde, som drives af nornerne', er viljeløst redskab i deres hånd.

greypa, (-ta-, -tr), behandle hårdt, øde-lægge, v. l. til kreppa (mere ægte) i på g-i god gyðju *þvð*.

greypiliga, *adv*, grusomt, hårdt, steypa g. i jorð *Gd 59*.

greypir, *adj*, grum, hård (grimmr ok greypir sammenstilles i prosa), g-t skap Eg *Lv 20*, g. herr *Arn 5, 17*, g-iр þegnar *þjóðA 3, 21*, g-iр holdar *Sturl 3, 9*, g-p (v. l.) þjóð *Sturl 3, 9*, g-t flagð *EGils 3, 11*; g-p hond Gjallar mans *Sturl 4, 24*; — om forbrydelse, synd, g-iр glœpir *Mdr 34*,

g-t grand *Gd 18*, *Líkn 45*, g-ast glœpa grand *Mdr 8*; om våben, g-p vópn *Sturl 4, 18*, — om havet, g-p geima slöð *Hjt 71*, — om grumheden storm, g. élreki grimðar *Heilv 5*, om vanskelig stilling, g. fasti *pdr 13*; — om et stemt vers, g. verki *Orv VII 3*; — g-t es, det er farligt, *Sigv 11, 12*. Jfr arin-, dul-, mél-, of-.

greystóð, *n*, *Akv 11*, i en vistnok stærkt forvansket sammenhæng, gamma g-i; ordet kan bogstavelig kun betyde 'flok hunde', uagtet stóð ellers aldrig findes om andet end heste; man kunde vænte en betegnelse for 'ulve'; skal der læses gífrstóð, jættekvindens heste?

gríð, *n*, pl, fredstilstand, sikkerhed, fred, lív (egl. 'den tid, en drabsmand har fået sikkerhedsloft om fred, indtil den egenlige fredslutning finder sted'), gefa g. *Jóms 44*, selja e-m g. *Sól 21*, nefna g. *Sigv 7, 4*, æsta g-a *porm 1, 11*, vilja g. *Arn 6, 15*, halda g-um *Giz 1*, pyrma g-um *Ragn II 3*, koma g-um við *Obreid 2*, iðrask g-a *Grett 2, 9*, ræna g-um *Jóms 19*, véla í g-um *Hálfs VI 4*, hyggja á g., þønse på at bryde sikkerhedsloftet, Am 33, g. létsusk *Hl 14 b*, g. gremmask *Ingj 1, 5*, láta slitna g. gulli, uddele guld uden skånsel, *ESk 11, 6*; Einherja g., fred for, fra Einherjernes side, *Hák 16*. Jfr fjør-

gríðbitr, *m*, 'som bider sikkerhedsloftet', fredsbryder, fredsforstyrer, *Hást 4*, *Merl I 18*, *GOdds 3*, høfuð g-s, om *Grette, Gretis 52*.

gríðastr, *adj*, som har fast ophold (hos en, jfr Bugge Arkiv II, 171), g-ir friðmenn, om kong Knuds hirdmænd, pløft 2, 5; næppe 'som holder sit fredsloft'.

gríði, *m*, som har samme ophold (som en, fast ophold hos en), *Grimr g. minn Vols 10*.

gríðkona, *f*, tjænestekvinde, *pKolb Lv 1*.

gríðmildr, *adj*, som gærne giver (fjender) fred og sikkerhed, om Hakon den gamle, *Sturl 5, 6* (jfr i prosa góðr af gríðagjofum).

gríðnödingr, *m*, som bryder sit fredsloft, fredsbryder, *Gd 42*, *Pét 38*.

gríðungr, *m*, tyr, *pul IV ö 3*.

Grik(k)ir, *m*, pl, Grækere, v. l. *Arn 6, 19*; *ESk 6, 52* (her Grikir), *Orv IX 57*.

Grik(k)land se Gríklund.

Grik(k)salt, *n*, (eller Grík-?), Ægæer-havet, *ESk 1, 3*.

grimð, *f*, grumhed, grusomhed, g-ar gall *Lil 48*, g-ar élreki, grusomhedsstorm, *Heilv 5*, leggja g. fyr elsku, gengælde kærlighed med grumhed, *Gd 46*.

grimðar-bragð, *n*, grusom handling, *Mey 32*.

grimlingr (el. grím-?), *m*, blandt jætte-navne, men v. l. grillir, gyllingr (gill-); ordet er vist urigttigt, *pul IV f 2*.

grimmask, (ðísk), blive grum, vild, g. med œði á e-n *Gd 41*.

grimmhugaðr, adj, grum i sind, om Tor (i forhold til jætterne), Anon (XII) D 4; StjO II 10.

grimmeikr, m, grusomhed, grumhed, Heil 12, gjalda g-k Anon (XIII) B 47; g-s fjandi, grum djævel, om utysket Selkolla, Gd 59.

grimmliga, adv, grusomt, grumt, gráta g-, græde bittert, Sigs 25 (hvor ordet antyder, at grådens grund er forbitrelse i sinet), gapa g-, gabe vildt (om slanger), Merl II 16, gjalda g-, gengælde strængt, Sól 14, skera g-, skære grusomt, ESk 6, 40.

grimmligr, adj, grusom, vild, g-lig sótt Lil 73, g. gnýr Sól 57; — rædselsfuld, hykk voru g-t at líta í sjónir, om synets barske blik, Sigv 12, 13. Jfr hvar-

grimmlundaðr, adj, grumsindet, Hálfs VII 2, g. fjandi Gd 18.

grimmr, adj, 1) grusom, grum, bitter, g-m vartu Goðrún Am 85, g. Grammarssonr Hhund I 18, glúpnuðu g-ir Am 77, g. greppr Sól 1, g-m ætt Hskv 2, 13, g-ar urðr, vrede skæbnegudinder, Sigs 5, g-morn Kveld, folkum g., grum i kamp, Hyndl 25, g. e-m Am 88, Hákon ýtum g. Jóms 30, g. hjolmum Orv IX 49, g. vellum, gavmild, ESk 6, 70, g. baugum Stúfr 1, g. auði Tindr 1, 6, galli g. Sturl 4, 34, g. móins akri Od 21, g. hugi Sigs 9, g-m orð Ghv 1, g-m tór Hhund II 45; g-t of hjarta Gríp 51, e-m es g-t í svefn, en har bitre, faretruende, drömmme, Brot 16; g-ar limar, bitre folger, Sigdr 23; g-ar nætr Korm Lv 41, g-t grand Krm 27, g-t es at telja, det er bittert, St 10, g-t vorum hlíð St 6; g. Sigars jór, den bitre galge, Hál 6, Hskv 3, 3, g-astr harmr Ghv 17, g-m fjón Jóms 12, g-t stríð Jóms 15, g-t hagl Jóms 32, g-t hregg pGísl 10. — 2) farlig, om våben og kampe, vópn eru g-m torgum, vrede på, farlige for, pGísl 3, g-t eggja él pGísl 4, g-t gunnél Eviðs 6, g-ir våpna brestir Jóms 25, víg hjolmum g-t Sigv 1, 5, g-t þrimu hagl Tindr 1, 3, g. sverða songr Jóms 28; om skjoldet, g. Gondlar himinn Ólv 2, 11, — om farlige grunde, g-t grunnsævi Orv IX 52. Jfr auð-, baug-, bál-, fé-, her-, hodd-, malm-, mann-, megin-, vé.

grimmsetr, adj, besat med noget farligt, g-t il gera fótar, den med farlige kler besatte ulvefod, Ht 64.

grimmudigr, adj, 1) grumsindet, hårdindet, ubetingelig, om Gunnar Am 59, Harð 16, gylli g-áðgastri Hhund II 27. — 2) grusom, Líkn 14.

grind, f, (pl. -r og -ir) indretning af tremmeværk, enten således at den danner et lukke (tremmedør) eller et indelukke, 1) tremmedør, g. Heljar Sól 39, hátt hrikku g-ir (hds grindr) Am 38, hvat sú g. heitir Fj 9, lúka upp g. Guðr II 36, gapa frá g-um, stå indenfor en lukket tremmedør og glo ud igennem den, Skí 28, forn es g., på Valhal, Gri 22, hrista g-ir Gautr II 10, né á g. "hrókir" (se

hrekja) Hávm 135. — I kenninger for skjold: g. pundar (jfr SnE II 428) Ht 58. — 2) indelukke, fold til får, fullar g-r Hávm 78, til skibe at ligge i (i havnen), liggja í g-um skip Hhund I 50. Jfr áshel-, ná-, val-.

grindill, m, vind, storm, pul IV oo 2.

grundlogi, m, 'dör-lue' Gondlar g., Valkyrens (kamps) dör, skjold, dens logi (flamme) sværd, VGl 4; alene som sværdnavn, pul IV l 5, men også sst 3, hvor ét hds har -lagi, der sikkert er urigtigt; det samme ord findes således to gange, noget som oftere forekommer og som vistnok hidrører fra en mekanisk sammenstøbing af vers; mulig beror selve ordet som navn på sværd på en misforståelse. Jfr Falk, Waff 51.

griplur, f, pl, småting man gribet, samler op (fra forskellige steder), henda g., samle uensartede småting (hvormed forfatteren betegner sine ordsprog og talemåder), Mhkv 1 (jfr forklaringen af Adams navn, som sammensat af de 4 første bogstaver i de græske navne på himmelegnene, hvilket også betegnes ved at henda g.).

Gripinr, m, 1) blandt jættenavne, pul IV f 2, v. l. — 2) som sokongenavn findes det: G-is riðvigg, skib (v. l. Grinnis jfr Arkiv XI, 18), Glær 1; ordets betydning, 'røveren, plyndreren', passer godt i bægge tilfælde.

gripr, m, egl. løs genstand (der kan tages), dyr g., om øksen, ESk 11, 3, kostbarhed, jafngóðr g. Gautr I 5. Jfr dyr,

Grislupollar, m, pl. (eller Grís-?), en havn(?) i det vestlige Frankrig(?), eller nordlige Spanien (se A. Fabricius, Norden og den spanske halvø, 1882, s. 100), Sigv 1, 11.

gríð, f, er et meget problematisk ord (senist. talemåde í gríð, ivrigt og uafladelig), og findes mulig i g-ar skap GSárs 4, hvor det skulde betyde 'hæftigt sind', d. v. s. hæftig sorg eller 'sindsoprør'; til det følgende ord synes dette g-ar ikke godt at kunne henjøres. Jfr stríðgríð.

Gríðr, f, jættekvinde, egl. Tors veninde, med hvem han havde sønnen Vidar (SnE I 286), pul IV c 1, volr G-ar (eller Gríðarvolr), den stav Gríð lånte Tor, pdr 9. — I kenninger, for sind, mod: g-ar byrr Stúfr 1, g-ar glaumvindr Anon (XII) C 36, — for ulve: gránstóð g-ar Hhund II 25, g-ar grástóð HI 20 a, g-ar fákr Ísladr 4, pskakk 2, g-ar sóti BjH 1, g-ar glaðr Korm 1, 4 (jfr glaðfæðandi), — for økse: g. hjalma pSíð 3, g. fjørnis ESk 11, 10, — ødelæggende utyske, g. mun gumnum Anon (XIII) B 37; — g-ar læ Hfj 12 er uden tvivl forvansket af gráðar læ. Jfr ben-, flot-, hjalm-, Rand-, Ráð-, San(n)-.

Gríkland, n, Grækenland, plojt 1 (vokalen rimbestemt, Grík : rík), G-s jofturr pSkegg.

gríma, f, 1) *maske (for ansiget)*, tvær g-ur renna á e-n, en er i tvivil, *tvivlrådig*, Grett 2, 8, g-u grund, *hoved*, Eg Lv 13, gunnar g., *hjælm*, *dens får*, *kamp (eller sværd)* Ód 15, g. *grundar (gjald)seiðs*, *slangens hjælm*, *skrækkehjælm*, Ht 15. — 2) *hjælm*, pul IV s 2, g-u *geymir*, *mand*, *pmáhl 11*, g-u *galdr*, *kamp*, *pmáhl 16*, g-u *prótrr*, *kriger*, GSúrs 8, g-u *glaumr*, *kamp*, (jfr *glaumvekjandi*), ESk 6, 47 (v.l. til *glaumkennandi gunnar*). — 3) *de udgravede (drage)hoveder i forstavnen*, búnar g-ur, *forgylde hoveder*, Arn 2, 4, gyldar g-ur *Guðr II 16*. — 4) *nat (egl. den tilhyllede, mørke)*, *nattens navn hos 'ginnregin'*, Alv 30, pul IV mm, of g-u Óthelg 5, marga g-u Hálfs IX 19, of alla g-u Nj (XII) 4, þessa g-u Anon (XIII) B 57, þríar g-ur ESk 6, 49, myrkvar g-ur *Herv II 5*. — 5) *blandt jættekvindenavne*, pul IV c 1. — 6) *i aroar g-u St 19 er fjordærvet, men formentlig har ordet her betydningen 'nat'*. Jfr haust.

1. **grím-Hildr**, f, *'nattens Hilde' (for grímu-), mare*, Yt 3.

2. **Grimhildr**, f, *Gjukes hustru (i reglen vist udtalt uden h)*, Gríp 33. 51, Guðr II 17 o.s.v., Oddrgr 15, Am 72. 80.

Grímketill, m, *isl. høvding (10. årh.)*, Hard 1.

Grímnir, m, 1) *Odins navn (egl. 'den med hjælm eller maske')*, Grí 47. 49, pul IV jj 1, Hfr Lv 9; v.l. for *Gripnir* s. d.; *granstraumar* G-is, *digterdrikken*, pdr 3, G-is *gjof*, d.s., Húsdr 1, G-is *sylgr*, d.s., Rv 7. — 2) *blandt jættenavne*, pul IV b 1, f 1. — 3) *buk*, pul IV bb 1. Jfr aur-, hrím-, sef-, sæ-.

Grímr, m, 1) *Odins navn (= det foregående)*, Grí 46. 47, pul IV jj 3. 7. — 2) *dvergenavn*, pul IV ii 2. — 3) *slange*, pul IV qq 2; sjóvar g., *søslange*, Gd 58. — 4) *buk*, pul IV bb 1 (jfr *hafr* vårn kalla þær *Grím Drolf*). — 5) *to horn kaldtes G-ar*, jfr ÓTr 2. — 6) *historiske personer*: G. *eyrarleggr* 10. årh. VGl. 11, G. *Droplaugarsón* Isldr 8, *Islænder eller Nordmand*, pKolb 2, — *sagnhistorisk person*, G. *aróskafi* Hyndl 22. Jfr tál.

Grímsbær, m, *i England*, Rv 2.

Grímsey, f, *ø nord for Island*, Epver 2, Brandr, Anon (XIII) B 21.

Grímsmið, n, *fiskeplads udenfor Snæfjeldsnæs*, Bárð 3.

grípa, (greip, gripinn), *tage fat med hånden*, *gribe*, g. *gunnborð* í *greipar*, *tage skjolde i hånd*, Eyy Lv 2, g. *á stafni* Hym 27, g. *í bug* *sínerum*, *tage fat i spydernes remme*, Jóms 27, g. *at kalfi*, *snappe en kalv med hånden*, pKolb Lv 5; — *uegentlig*, g. *gronum* við *hverju hrópi*, *tage ethvert skældsord i sin mund*, pKolb Lv 8, g. *við orði*, *tage ordet (til gensvar)*, Guðr II 32: — g. *til*, *gribe til*, *udføre*, g. *til* *pípu ganga*, *lade fløjterne høres*, Máni 3; — i Skí 31 *pitt* *geð* g-i, pik morn morni er det simplest at op-

fatte morn som subj. både til g-i og morni, g. *altså 'betage, gennemtrænge'* dit sind.

Grípir, m, *Sigurds morbror*, Gríp. pass.

grípr, m, *blandt fuglenavne*, pul IV xx 1 (v.l. crípr vist urigtigt); *er vel ty. greif*, og går tilbage til lat. *gryphus*.

grísla v. l. til gnissa, s. d.

gríss, m, *gris*, pul IV dd, g-s þá greppr SnH 2, 5, gyltar g., 'so-gris', Hfr Lv 20 (hentydning til modstanderens navn), gamlir g-ir, om de isfjordske bønder (foragtelig), Grett 1, 4. — Personnavn, G. Sæmingsson, Hfr Lv 15. 23.

grjá, eller som det skrives *gria* Grott 2. 10, er et tvivlsomt ord; versemålet viser, at det skal læses som *tostavelsesord*: gréa eller grjá; stederne lyder: grjóts g. gangs of beiddu og koemia Grötti ór g. fjalli; ordet er blevet opfattet som svag acc.-dat. af grár (jfr Noreen³, 127^b b 2 og skulde stå for græja), men dette er meget tvivlsomt, både fordi der måtte være lidet forstæelige overgange i vokalen, og — ikke mindre — fordi den svage adjektivform skulde stå her uden den bestemte artikel; betydningen 'grå' passer mindre godt på det sidste sted; forudsat at ordet er rigtigt — herfor taler, at det findes to steder —, må det snarest opfattes som subst., hvad man også første sted væntede, som et masc. gréi; første sted foreligger da acc. (beidå e-n e-s) og grjóts gréi må betegne 'kvarnen'; gréa-ljall, det andet sted, er så en sammensætning, for at betegne fjældet, hvorfra kværnen er kommen. Jfr Falk, Tidsskr. f. sprogvidensk. I.

grjón, n, *gryn*, blandt sáðsheiti, pul IV ddd 2; — mel, grjón varð at grjóti ESk 6, 35.

grjót, n, *stensamling*, *stene (i reglen kollektivt)*, g-i *studdir* *gardar*, af sten opførte gærder, Helr 1, g-s *gria*, s. *grjá*, Grott 2, g. *þat* (o: *horgr*, de sten, hvorf hørgen var dannet eller bygget), Hyndl 10; Ingj 1, 2, Korm Lv 58, pGísl 4. 7, gránt g. ESk 6, 35, ámt g, Arn 6, 10, stórt g. *pjóðA* 4, 1; berja g-i Hárð 29, Am 87, Harkv 11, neyta g-s *pjóðA* 1, 9, g-i *verpr*, havet ruller sten, *pjóð* 4, 2; velta g-i, slynge sten, Grott 12, g-i es orpit fyr hofn, havnen er blevet tillukket ved sten (som søen har ført derhen), Óthelg 7; verpa g-i at e-m, danne stenhøj over en (død), TorfE 2, hlaða g-i of e-n, d.s., Eg Lv 42; hlaða (skip) g-i Err St; stíga á g-i, træde på sten, pKolb Lv 6, festa klauf á g-i Epver 1; fara at g-i, forsvinde ned i stengrunden, *pjisk* Lv 6; g. *gnegr* *pjóðA* 4, 23; g. límsett, om kalkforbundne vægge (mure), Rv 19; viðr ok g. Lil 94, — om bjærge, of g. gnaga Hávm 106; — synonymt: g. = (Holm)steinn EitSn 1; — Hjaðninga g., Hjaðningers sten, skal være 'våben' (qli vópn ok svá hlifar urðu at grjóti SnE I 434, men dette er næppe rigtigt); Hjaðn-

inga g-s tróða, kvinde, HSt 2, 3, men 'kvinder' omskrives ellers ikke således. — I kenninger, for guld(ringe): g. handar þorm 1, 13, g. mundar EGils 2, 3, alna g. HolmgB 14, Rínar g. (som om guld var det eneste 'hårde' og erstattede sten på Rínens bund) Eskál 2, 1, — for hjærte: g. hugar sess, brystets, Hl 15 b, — for hagl: skýja g. Jóms 32, — for tænder jfr SnE I 540. Jfr arm-, flettu-, hamra-, regin.

grjótbjørg, n, pl, klipper, g. gnata Vsp 52.

Grjótbjørn, m, synonymt med Arinbjørn, Arb 17.

grjóthríð se grjótrið.

grjót-Móði, m, 'klippe-Mode (gud)', jætte, Anon (XII) D 4.

grjót-Niðaðr, m, 'klippe-Nidad (fyrste)', jætte, om Tjasse, Haustl 9.

grjótríð, f, 'sten-byge', kamp med sten, Anon (XIII) B 42; rimet viser, at h er udeladt.

grjótstein, m, klippe, sten, Heil 23.

Grjótún (o: Grjóttún), n, pl, 'Sten-tun' (af klipper omgivne gårds), Geirrøds bolig, haugr G-a Haustl 14.

grjótvarp, n, stenkast, g-s lota, den del af kampen, hvor sten tjænte til våben, Hást 6.

Grjótvor, f, synonymt med Steinvor, Ol helg 5.

grjótold, f, 'sten-klippe folk', jætter, g-ar gildi, digterdrikken, Refr 3, 1.

grjótolnir, m, må være betegnelse for 'slange', 'som lever, opholder sig mellem sten' (i stengrund); mulig er v. l. -olnna rigtigere, af olunn (se følgende), g-is landrif, guld, dets lind, kvinde, Ólhelg 4.

grjótolunn, m, 'klippe-, sten-fisk', slange (jfr foregående), g-s grund, guld, dets fit, kvinde, GSúrs 25.

Grjótó, f, gård på Island, EGils 1, 1.

Grotti, m, navnet på den altmalende kværn (jfr Grottasongr som digitets navn), Grott 10; eylúðrs G., økværnens, havets Grotte, havet som malende kværn (malstrømme), Snæbj 1; glaðript G-a, Grottes skinnende mel, guld, Ht 43. Vokalens kvanitet er ikke helt sikker; hvis der til grund for grott. ligger grunt. (Noreen Úrgerm. lauil 188) er vokalen kort; og således er ordet, såvidt det er muligt at kontrollere dette, blevet udtalt af Islænderne; men yderst på næsset Seltjarnarnes er der en lille gård, der altid er blevet kaldt Gróttta (og Gróttutangi), hvilket skulde tale for vokalens længde, hvis disse ord i øvrigt er beslægtede. På den anden side er der ingen tvivl om, at ordet er identisk med no. grotte (kort o), 'akselblok i en møllesten', og shetl. grotti 'nav i kværn- el. møllesten' (Jakobsen), færøsk d. s.

Grottintanna, f, jættekvindenavn (egl 'med rådne tænder'), pul IV c 1.

1. gróa, f, blandt sværnavne (mærkeligt ved sit køn, da sværnavne ellers

altid er masc.), pul IV l 1. Jfr Falk, Waff 51.

2. Gróa, f, en völve, Svipdags moder, Gró 1.

3. gróa, (grøra, gróinn), gro, vokse, jørð grør of barma Eg Lv 10, grund gróin lauki, bevokset med, Vsp 4, eiki gróin Sindr 5, viði gróin Hfr 1, 5, jørð grør, jorden gror, er frugtbar, Vell 16, part. gróandi, (f), alvernes navn på jorden, 'den groende, frugtbare', Alv 10; — orða såð grør, ordene (kvadet) vokser, trives, Eil 1; — hørð fjón grør, opstår, ESk 6, 59, jfr GSvert 10; — él gróit vélum, opstået ved svig, Svarfd 10; — vindr grør, opstår (blíðr glaumvindr Gríðar grør, sindet bliver glad), Anon (XII) C 36. Jfr bol- gróinn, erð-, hold-, hrein-, jarð-, lof-

gróði, m, vækst, frugtbarhed, grund hafnar g-a Merl I 58; guðligr g., 'him-melsk vækst' (m. h. t. saligheden), Pét 4.

gróðr, m, (-rar), vækst, frugtbarhed, g-rar godt summar Anon (XII) E; g. jarðar Gdþ 1.

gróska, f, blandt sáðsheiti, pul IV ddd 2 (skulde egl betyde 'vækst, det at vokse', især om græs og urter).

gruna, (-ða, -at), formode, ane, nære mistanke g. tek ek nøkkut, jeg begynder at nære mistanke om, Hálfs VI 9.

grund, f, 1) egl dybliggende, græsbe-vokset, tør slette, pul IV æ 1, Haugness g. Skáldh 2, g-ir gjalla Vsp 45 (kun i Hauksb), her er verbet valgt måske fordi en sådan slette genlyder f. eks. af hestenes hovslag; grafa g. ór dalí, her om dalens dybeste bund, Hár 18. — 2) tidlig fik ordet en mere alm. betydning, land, jord i alm. (jfr pul l. c.), vas g. gróin groenum lauki Vsp 4, grøen g. Lil 37, delia g. Vafþr 15. 16, leggja í g., begrave, Nkt 53, ausinn g-u Nkt 65, g-u huldr SnE II 230; við g. Upsa Yt 35, g. hrundin grápi Haustl 15, senda at g-u Gráf 3, langviðrum skal eyða g. Mhkv 24, legrir ok g. Lil 31, G-ar sveinn, jordens són, Tor, Haustl 19; g-ar vorðr, fyrste, Gráf 4, Ht 90, Sturl 3, 15, g-ar hijótr Vell 33. — I kenninger, for so: Atals g. Steinunn 1, gjalfrs g. ESk 6, 40, Sturl 5, 16, g. ægis Has 41, g-ar men Has 42, g-ar garðr pKolb Lv 3 (jfr gardviti), — for fjæld: gilja g. Hausil 18, — for hoved: grímu g. Eg Lv 13, brúna g. Vell 14, heila g. Ht 63, — for arm: vala g-ir Sturl 4, 35, g. vals Krm 7, — for guld: grjótoluns g. (ved rettelse) GSúrs 25, g. linna Ht 4 a, — for skjold: g. Mistar lauka Ht 85, Hrundar g. Ht 61, — for slange: g-ar fiiskr Ggnæv 1, g-ar seiðr porf 1, — for himmel: g-ar salr (jfr sal-vorðr) ESk 6, 19, g. veðra Has 63, g. sólar Balti 4, dags g. Arn 4, g. leiptra Mgr 20, — for kvinder (jorden betragtet som gudinde, jfr pul IV yy 2): g. gulls EGils 1, 33, g. bauga pKolb Lv 2, g. hoddia Grettis 8, g. arms sýnar phreð 9,

g. mundar fagrvita *pmáhl* 17, *EGils* 1, 35, g. gjalfrs hyrs *Pét* 11, — *før jomfru Maria*: g. guðdóms anda *Vitn* 25. *Jfr* ál-, bif-, borð-, él-, hlað-, hnig-, hodd-, hyr-, jormun-, lýsi-, má-, men-, nál-, røðul-, silki-, snjó-, snyrti-, snæ-, sól-, sæ-, val-, þorn-, ætt-, glun-.

Grundar-menn, m. pl., *mændene på Grund* (*en gård i Øjjorden, Island*), G. getlu sem hundar *Anon (XIII)* B 10.

Grundi, m., *en træl(?)*, *Refr* 5, 2.

grundvöllr, m., *grund*, *grundvold*, *Merl II* 8, *sterkr* g. *Gd* 32, *støðugr* g. *Heilv* 9, *setja* g-ll at óði, *læge et digits grundvold*, *Leið* 43, g. *goezku*, *jomfru Maria*, *Mdr* 42, g. *sprunda*, d. s., *Mdr* 31.

grunlauss, adj., *uden mistanke, som ingen mistanke klæber ved, fejlri*, g-t cœdi grepps *Arbj* 2; g-s (øx) *prüf*; *framveitisk* g-t, *uden lyde*, *Valg* 5.

grunn, n., *grund, ikke-dyb sted i søen, ved kysten; stika hvert* g. *pjóðA* 3, 30.

grunnfall, n., *bølge der brydes på et grundt sted, i pl., rigtigere i to ord*, *Ht* 19.

grunnleitr, adj., *med (af sorg) indfaldne kinder*, *Korm Lv* 36.

1. **grunnr**, adj., *grund, ikke dyb, g-nn foll, bølger på grundt vand, der brydes på grunde*, *Ht* 19, *jfr grunnfall*. *Jfr* ó-.

2. **grunnr**, m., *grundvold, bund, grund, of gjølfrum leikna* g-u, *over de havombruste grunde*, *pSær* 2, 4, á g-i *Tempsar Ott* 3, 10, at eyrar g-i *pKolb* 3, 10, *Hrónn dregr groen* ór g-i, *nede fra det dybeste*, *pul III* 4, til g-a *Sigv* 2, 10, *Steinn* 3, 9, niðr at g-um *Lil* 70, af g-i *Lil* 84; af munar g-i, *fra sjælens dyb, grundvold, brystet*, *Hfl* 19; *hlusta* g., *hoved, Húsdra* 6; *orma* g., *guld, Hl* 11 b.

grunnstraumr *pdr* 3 *urigtigt for granstraumr, s. d.*

grunnsævi, n., *grunde i søen, ved kysten*, *Orv IX* 52.

grunnungr, m., *et slags fisk, torsh* (egl. ‘som lever på grunde’), *pul IV x* 4; g. *Gunnar, sværd, Isldr* 3.

grunnúðigr, adj., *enfolidig (modsat djúpúðigr)*, *Has* 17.

grunnýðgi, f., *enfolidighed, gnött vas* g. *Am* 74.

grunr, m., *mistanke, tvivl*, g. at gedí es-s *Hávm* 46, *draga* g-n meðal (manna), *vække* *tvivl, splid, blandt*, *Ólv* 2, 4; *sjá við* g-um *Hsv* 142.

grunsamligr, adj., *som kan mistænkes, mistænkelig*, *Hsv* 114.

gruntraðr, adj., *uvillig til mistanke, angst*, *SnH* 2, 5.

grúpán v. l. *til (det rigtige) gildr Høreiðm; g. (eller senere gríubán) kennes i betydning ‘pølse’.*

grýla, f., 1) *kvindeligt uhyre i folketroen, børneskræmsel, hér ferr g. Loptr (her gives en beskrivelse), for g-u GGalt 4. — 2) jaettekvinde, pul IV c 1. — 3) som navn på ræven, pul IV øæ.*

grýmir *Sigsk* 60, g. á bedð, *er et ukendt ord, der måtte — hvis det var rigtigt — betyde ‘være ond imod, mishandle’, men ordet er rimeligvis forvansket.*

1. **grýta**, f., *blandt skjoldenavne (egl ‘af sten eller stenfarvet?’), pul IV r 2.*

2. **grýta**, (-tta, -tt), *kaste med sten, stene, (af grjót), g-io ér á gunna Hamð* 25.

grytingar, m. pl., g-a lið *Sturl* 4, 7; *ordet bruges om de oprørske Ribbungar, og må vel egl betyde ‘mænd som holder sig blandt klipper og sten, som fredlose’ (af grjót).*

grýtr, adj., *fuld af grjót, stenet, klippefuld, g-t grund Oddi 5, g-tt fold Nkl 32, g-tt budlunga setr, om Norge, Ht 15, g-tt Haugsnes Skáldh 6, g-tt grof Mdr 28.*

græðgi, f., *grædighed, Pét* 4, g-i drep, *grædighedens holdbrand, Lil* 78.

grænask, (-disk), egl. ‘blive grå’ (gránn, *jfr Aarb. 1866 s. 383 f*), *forminskes, tilintegøres, vánir* g. *Hhund* II 50, *jfr gránar lífs vánir, friðr g-isk, der bliver mindre udsigter til fred, Kolb* 2, 2.

grœða, (-dda, -ddr), 1) *lade vokse, gro, blomar, es vindar g-ddu Merl II 44. — 2) forstærke, g. (v. l. *geða rigtigere*) skjälda glym Ht 55. — 3) *ynde, fortjæne, g-endr gnýjarðar girðis geisa, guldvindere, mænd, Nj* 23. — 4) *helbrede, g. sár Merl I 40, g. mik GSúrs 22, g. söl, vinde saligheden, Mark 1, 28, g. andar sør, Has 54, g. mein en stóru Lil* 91, g. e-n, *frelse en, Kolb* 2, 9, g. *gunna Lil* 55, g. af villum *Heil* 10.*

grœðari, m., *læge, helbreder, særlig frelses (Kristus), g. alls meins SnE II 188, g. manna Gdþ 9, g. vårr Likn 16; g. heims Katr 19, g. alls ESk 6, 21; g. aldar, den helligånd, Heilv 6, — om biskop Gudmund, bøls g. EGils 3, 16. Jfr yfir-*

grœðing, f., *helbredelse, Lil* 46, g. sjúkra Gd 46, g. holds Gd 65, g. manna, den evige frelse, *Lil* 56.

1. **grœðir**, m., 1) *som lader trives, g. vísdóms, kong Erik, Mark 1, 25. — 2) vinder, erhæver, frama g. Ht 81 (kunde også henføres til første betydning). — 3) *helbreder, særlig frelses (Kristus), yðvarr g. Likn 44, g. skatna EGils 2, 9, — om biskop Gudmund, g. begna EGils 2, 5, g. holds ok andar Gd 58. Jfr ó-**

2. **grœðir**, m., *hav, sø (vel egl. ‘som svulmer’, til grœða)*, *pul IV u* 2, *Arn* 2, 16, 19, *Mark* 1, 16, *Bølv* 8, *grænn* g. *Arn* 6, 5, *gnýr* g-is *Anon (XII)* B 4. 1 *kenninger, for skibe: g-is hestr pKolb* 3, 11, *g-is dýr ESk* 10, 2, *g-is elgr Nj (XII)* 9, *g-is (ved rettelse) skíð Ingj* 1, 6, — *for guld: g-is gloðr pjóðA* 1, 8, — *for jord: vagna* g., *vognenes hav, landjorden, (jfr dolgr) Anon (X) II B 3. — draga* á g-i (betyder vist egl. s. s. at varpa á glæ), *kaste noget bort (til ingen nytte) for at skjule det, (maðr) dregr eigi þat á g-i, skjuler det ikke, Sturl* 8, 3. — g. *meldrar, ‘malningens (melets) hav’, øl (meldr altiså*

her brugt synonymt med Grótti), Rst 13 (se meldr).

grøenask, (-disk), grønnes, g. eikr Merl II 70.

Grøenaveldi, n., — Grønaland, Grönland, Rst 11.

grøenka, (-aða, -aðr), göre grön, bevirke (grön) vækst, g. geðfjoll siðferðar blómi, lade sjælens fjælde (brystet, sjælen) grønnes ved sædelighedens blomstre, Heilv 3.

grøenleikr, m., grønhed, grønt udseende, bruges i alm. om 'lysende udseende, lys' (efterklassisk), g. Vínu, elvens lys, guld, Hlin Vínu g-s, kvinde, EGils 1, 22.

Grønlendingar, m. pl., Grønlændere (de isl. nybyggere i Grønland og deres efterkommere), þorm 2, 14.

grøenn, adj., grön om jorden og dens vækster, g-n grund Lil 37. 93, g-n Hløðvin VSt 2, g-t land Ód 22, g-n Lindisey Ótt 3, 5, g-n trjóna Sindr 2, g-ar brautir, grønne, lokkende stier, pdr 1, Rp 1, Fáj 41, harðla g-n eik Ólhelg 11, g. Yggdrasill Vsp 19, g-t lyng þorff 1, g. laukr Vsp 4, Guðr II 2; — g-ir heimar goda Hák 13, g. gardr, det grønne gærde, VGl 1; — om andet, g-n olpa ÓTr 1, g-ir skildir Ht 30, g. grœðir Arn 6, 5, g-t salt Sigv 3, 21. Jfr al-, iðja-, í-, lauf, vetr.

grøeta, (-tta, -ttr), bringe til at græde, bedrøve, volde sorg, mey né g-ir Lok 37, ek hef nauðigr nipti g-tta Hhund II 30, láta g-tta Gunnloðu Hávm 110, g. meyjar, ved at fælde deres párvrende, Bkrep 6, g. hvern mann Líkn 19, ey g-ir par ýta uggr Has 38, g. hoptu (hapt) Hálfs IX 9, gæla g-ttan Sól 26.

grøeti, n., hvad der volder sorg, g. at fleiri Sigsk 64, Guðr II 10; g. alfa en glýstomu, alvernes glædeberøede sorg, Hamð 1; dette er blevet opfattet som acc. temporis, 'om morgen'en', 'alvernes sorgvolder', skulde være 'morgen'en'; men dette er ganske uhhjemlet, det er kun dværg og ikke alver (ð: lysalvene), der ikke tåler dagens lys; ordet er sikkert nom., men hvad der sigtes til er usikkert, måske en tabt myte.

grøtiligr, adj., af den art at det vækker sorg, sorgvoldende, sörgetlig, Mgr 11. 17.

grøetir, m., bedrøver, sorgvolder, gýgjar g., Tor, Hym 14.

grøt, f., 1) grav (hvor en er begravet), HolmgB 14, pjóðA 4, 10, Okik 1, 2, ESk 6, 22, g. kviksettra, om helgenskrin, psth 1, 6. — 2) fordybning, der danner et leje (köje i skib), Grettis 13.

1. **grøn**, f., gran, grantræ, g. tvenn þul IV kk 3.

2. **grøn**, f., 1) skæg på overlæben (jfr SnE I, 540), láta úra atgeira (uroksehornenes) yring (drikken) skyra of g. Eg Lv 4, komat vin á g. mína pórh 1 (kunde og så henføres til følgende betydning), kåpa er gor var af g. joðra Orv VI 2, sverð dreget of grána g. Ragn VIII 2; g. svarðar, hovedhårene, Árni 2, 1. — 2)

læbe, mund, leggja munn við g., for at kysse, Guðr I 13, grípa g-um, gribé med munden, sluge, þKolb Lv 8, láta g. gnauða, lade munden gå (ved tygning) så at det høres, SnH 2, 2, — om ravnens næb, benmás g-ar Hfl 11, om ulvens kæbe, ESk 12, 8, Hl 29 a, HSn 1, Ht 11. 96; — á g. gríði, på øksebladet; Grettis 10.

grønduðr, m., (-ar), 'skadenvolder', som tilfører mén, g. Dana, Daners overvinder, Eyv Lv 5. Jfr bil-, megin-

grøndugr, adj., fuld af mén, skade, syndfuld, g-ug qnd Has 9.

grøptr, m., begravelse, Líkn 23, Gdþ 13. Jfr undir-.

Grøð, f., elvenavn, Grí 27 (egl. 'den grådige').

grødfenginn, adj., grådig, hæftig (ad-skilt ved tmesis), om kamp, Grettis 20.

gróðr, m., (-ar), grådighed, sult, kviðja g-d, stille sult, pjóðA 3, 4, g. kjots, lyst til kød, ESk 13, 6, g. blóðs Grettis 10, g. gylðis jóða Jóms 31, lemja g-d ylgjar barni Nj 19, g. þvarr geira hríðar gjóði Hfr 2, 9, eyðir ulfa g-ar Arn 2, 7, gilda vargi g-d, vække ulvens grådighed, Ht 56; — g. hoggorins, hugormens, ð: dja-velens, grådighed, Gdþ 9. — Vistnok bør der skrives gråðar for gríðar Hfl 12, g-ar læ, stillen af sult, mættelse. Jfr mál-, ulf-.

grøðtopuðr, m., 'sult-stiller', vargs g., som stiller ulvens sult, kriger, Hl 30 b, ulfs g., d. s., v. l. Sigv 6.

grøðugr, adj., grådig, g. halr Hávm 20, ormr g. Grip 11, grey norna g-ug Hamð 29, g. ari þorm 2, 11. Jfr ná-.

guð og sammensætninger dermed se góð.

Gulaþing, n., Guleting, gótt es G. SnH 2, 8.

gull og sammensætninger dermed se goll.

gulli, m., stedfader, g. Ullar, Tor, pdr 18.

Gullnir, m., jætte, Hhund I 43.

gulr, adj., gul, hár g-t sem silki Rv 15, gul kló arnar pham I, 4, g. viðr Bbreiðv I, g-ar ritr Ht 8. Jfr fót-, ljós-.

guma, f., jættekvindenavn, þul IV c 1; næppe fem. til gumi; 'pralerske', jfr guma 'at prale'?

gumarr, m., vædder, þul IV aa.

gumi, m., (om böjningen af pl. gumar, gummars se Skjspr 58), mand, þul IV j 1 (hvor báði gumar og gummars anføres side om side), Hávm 12. 14. 17. 38. 72. 103, 157, Merl I 1, g. enn gunnheigi (uriktig for -hvati?) Hamð 28, góð oll ok g-ar Lok 45. 55, g-ar gransíðir Akv 34, g-ar es frá góðum kómu Hyndl 8, gummars góðum signaðir Hyndl 28, góða heill ok g-a Reg 19; g-na synir Hávm 129, Skí 26, Reg 3. 4, g-na stjóri Grip 1, g-na dröttinn Akv 23; Gldr 6, Eyv Lv 4, HolmgB 4, Vell 29, Tindr 1, 11, Sigv 12, 22, Jóms 27 o. s. v., g-na gætir Sigv 6,

g-na spjalli *Stúfr* 4, *Ht* 83, g-na sættir *Gráf* 5, g-na vinr *Gráf* 2. *Jjr* hús.

Gungnir, m, *Odins spyd* ('det rystende?'), *Bragi* 2, 2, fór Hroptr með G-i *Korm* 1, 7, G-is oddr *Sigrdr* 17; *pul IV* n; *spyd i alm.*, g-is hlymr *Ht* 52, — uklar sammenhæng *Eg Lv* 47 (varrar G-is).

gunnalda, f, 'kamp-bølge', blod, geymi. Gondul g-u, *valkyrjeagtigt drömmevæsen*, *GSúrs* 28 (ved rettelse).

Gunnarr, m, 1) navn på Odin, *pul IV jj* 1, men som uriktig v. l. til Ginnarr. — 2) G. *Gjúkason Hyndl* 27, *Gríp* 34, 35 o. s. v. lige til Hamð 7, *Hl* 4 a, *pul II* 4. — 3) *sagnperson* G. bølkr *Hyndl* 22; — G. *Hámundarson Isldr* 20.

gunnblik, n, 'kamp-glans', sværd, g-s él, kamp, *Hókr I* (jfr élmóðr), g-is Gautr, kriger, *GSúrs* 8, g-s (ved rettelse) geymi. Baldr, d. s., *Háv* 6.

Gunnblindi, m, navn på Odin ('som går blind i kamp', jfr *Hkr I* 17), *pul IV jj* 8.

gunnblíðr, adj, blid, venlig, glad (af udseende) under kamp (nemlig overfor sine mænd, jfr *Fsk* 40), *Edáð* 9, *Hharð* 1, *Od* 12.

gunnbord, n, 'kamp-bræt', skjold, *Eyw Lv* 2, sveigir g-s, skjoldsvinger, kriger, *Olhelg* 5, g-s lundr, d. s., *Eskál* 1.

gunnbráðr, adj, rask, hidsig i eller til kamp, *Arn* 1, 1. 5, 22, *Gunnl Að.*

gunndjarfr, adj, djærv i (til) kamp, *Yt 36, Vell* 34, *Nkt* 67, *ESk* 6, 44, *Pl* 34, *StjO* 1 4.

gunneldr, m, 'kampflamme', sværd, g-s Gautr, kriger, *Pjsk Lv* 6, g-s runnar *Grettis* 17, g-s geymirunnar *Rst* 32, g-a bør *Grettis* 51; g-a *GSúrs* 28 er vist fejl for gunnoldu s. gunnalda.

gunnel, n, 'valkyrje-byge', kamp, *Eviðs* 6.

gunnfani, m, 'kamp-dug', fane, mørke, *Hár* 49 (jfr gnæfa), gollinn g. *Hhund* II 19, gnæfar g. *Herv VII* 10, kominn und g-a *Hák* 2, glygg hrindr g-a, vinden udholder fanen, *Ht* 52.

gunnfikinn, adj, kampbegærlig, *Rst* 14.

gunn-Freyr, m, 'kamp-Frey', kriger, *Hl 29 b.*

gunnfrœkn, adj, tapper i kamp, v. l., *Arn* 5, 5.

gunnhagr, adj, kampdygtig, som forstår at kæmpe, *Pstf* 1, 4.

gunnheilagr, adj, 'kamphellig', d. v. s. 'usårbar i kamp' (?), gummi enn gunnheilgi, om Jörmunrekkr eller måske Erpr, Hamð 28, men ordet er meget mistænkeligt og er vist forvansket, af gunnhvatr?

Gunnhildr, f, G. kongemoder, *Eg Lv* 5, 20, *phreð* 1, *Isldr* 11.

gunnhríð, f, 'Gunnns, valkyrjens, byge', kamp, *Nj* 4.

gunnhvatr, adj, rask i kamp, *Akv* 12, *Svarfd* 9, *Harstíkki*, *Frþ* I 20, *Hl* 6 a.

gunnhættir, m, som vover kamp, kriger, *Ht* 15, 43.

gunnhørgr, m, 'kamp-horg', skjold, gefa skoldum g-a *Gráf* 3.

Gunnlaugr, m, G. ormstunge, *pKolb* 2, *Gunnl Lv* 13.

gunnlátr, n, 'kamp-klippe', skjold (jjr látr), g-s glædr, sværd, *Ingj* 1, 4 (efterklassisk).

gunnljómi, m, 'kamp-lys, -glans', sværd (rettelse for gný-), *pmáhl* 5.

gunnlogi, m, 'kamp-lue', sværd, *Grettis* 45, g. gall Háv 4; som egennavn, gall G. *HolmgSk*.

Gunnloð, f, 1) jætten Suttungs datter, som opbevarede skjaldedrikken, *Hávm* 13, 105, 108, 110 (hele afsnittet 103–10 handler om Odin og Gunnloð), arma farmr G-ar, Odin, Steinþ. — 2) sagnhistorisk person, *Hálf* IX 13.

gunnmáni, m, kampmåne, skjold, *Ingj* 1, 1; grennir g-a, kriger, *SigvSt* 1 (v. l.).

gunnmildr, adj, villig, rede til kamp Páll.

gunnmór, m, 'kamp-måge', ravn, g. gall *Arn* 5, 8, grennir g-s *Gldr* 6, *Hjr Lv* 12, *SigvSt* 1.

gunnnceringar, m. pl, 'kamp-nærere' (?), *Háv* 13; vokalen er rimbestemt (nær-: føri).

gunnnörungar, m. pl, s. s. foregående, *Eviðs* 7.

Gunnolfr, m, *sagnperson*, *Gautr* II 9.

Gunnr, Guðr, j, valkyrjenavn, kamp, *pul IV aaa* 1, *Vsp* 30, G-ar sysstr *Hhund* II 7. I kvindekenninger: G. hlaðs *Hjr Lv* 16, þunnísunga G. *Hjr Lv* 24, seima G. Jóms 6, sunds herkis G. *Korm Lv* 15, G. gjalfredla *Bbreið* 3, G. Nytju logs *SnE* II 194, G. Íðja galdrar *Nj* (XII) 3; sólva G. *Korm Lv* 17; valbrautar G., armens G., *EGils* 1, 22. I kenninger er det i øvrigt meget vanskeligt at sige, om G. er egnanvn eller fællesnavn; som egnanvn synes det at måtte være f. eks. i G-ar dynr *Hjr Lv* 13, G-ar galdr *Sigv* 1, 4, G-ar gnýr *Vell* 34, G-ar serkr, brynjé, Hást 5, men allerede her opstår tvetydighed; i det følgende tages der ikke videre hensyn til dette; at g-i *Hjr* 3, 6, *Gldr* 6, *Korm Lv* 28, halda til g-ar *Hókr* 1, ganga at g-i *Anon* (XII) C 22, *Sigv* 1, 5, skriða at g-i *pKolb* 3, 4, g. vas á sinnum *Harkv* 8, g. svall *Korm* 1, 4, g. óx *Hfl* 4, *Hjr* 3, 15, 18, g. varð stróng *Vell* 25, g. hófsk upp *Okík* 1, 1, binda g-i saman *pKolb* 3, 11, g-i at heyja *Hhund* I 45, 52, II 23, fremja g-i *Hjr* 3, 3, skipta g-i, afgøre kampen, *Hák* 12, g-ar fúss *Brot* 4 (FJ.s udg.). 9, g-ar gjarn *Hhund* I 34, g-ar snotrir *pdr* 8, g-ar tamiðr, kampvant, Jóms 14, g-ar rakkr Jóms 30; hefjask af g-i *Pjsk* 1, 1. I kenninger, for krigere (jfr ovf.), g-ar órr *porm* 1, 6, g-ar lundar *Vell* 25, g-ar bør *Bjhit* 2, 17, hraðskyn dir g-ar *pdr* 17, — for sværd: g-ar eldr *Hjr* 3, 6, g-ar hyrr (jfr hyrrunnr) *HolmgB* 6, g-ar log *Sturl* 3, 17, g-ar þunniss *Vtgj* 1, g-ar grunnungr *Isldr* 3, — for skjold: g-ar sky *ESk* 6, 43, g-ar ræfr Hást 4, — for brynjé: g-ar serkr Hást 5, — for ravne: g-ar móðr *ESk* 6, 52, g-ar haukr

Hróm 1, g-ar gammr (*jfr gammteitandi*)
Sigv 13, 4. *Jfr* bed-, eld-, felli-, hlað-, Hlé-, lýsi-, læsi-, men-, Móð-, silki-, sól-, *gunnrakkr*, adj, kampdjærv, Jóms 27, Sturl 5, 19.
gunnrann, n, ‘kamp-hus, -tag’, skjold, g-s glygg, kamp, *Sigv* 12, 17 (*jfr þvergardr og Prótr*).
gunnreifr, adj, kampglad, *Sigv* 2, 5 (12, 13 uriktig før gný-), *porm* 2, 19.
gunnrikr, adj, ‘kamp-mægtig’, mægtig i kamp, *Hjr* 1, 7.
gunnrjóðr, m, i g. íss = gunn-iss rjóðr ‘kamp-isens, sværdets, rødfarver’, krigers, *Sigv* 13, 6.
gunnræfr, n, uriktig v. l. for gunnar ræfr, *Hást* 4.
gunnseiðr, m, ‘kamp-fisk’, sværd, *Ht* 2.
gunnskári, m, ‘kamp-måge’, ravn, gæðir g-a, krigers, *pGisl* 11.
gunnsnar, adj, kamprask, *Ht* 11.
gunnspell, n, ‘kamp-fordærve, fordærve, som kampen er eller bringer, g-i (dativ), i eller ved kampens ødelæggelse, Sturl 5, 14; mulig er -spell her fejl for -svell, gunnsvell, sværd.
gunnspjót, n, fejl for gunnsproti, s. d.
gunnsproti, m, ‘kamp-stav, -stok’, sværd, (rettelse for gunnspjót), *Drv* (XI) 1.
gunnstari, m, ‘kamp-stær’, ravn, gildi g-a, blod, *Hl* 26 a, føðir g-a, krigers, *Ht* 92, *Svarfd* 8.
gunnsterkr, adj, kamp-stærk, *Bjhit* 2, 15.
gunnstyrkr, adj, s. s. foregående, om gud, g. heims læknir *ESk* 6, 57, v. l. til geðstyrkr.
gunnsteorandi, m, ‘kamp-forøger’, krigers, *HolmgB* 4.
gunnsteorir, urigtigt for gnýsteorir (*G Súrs*), s. d.
gunnsvell urigtigt for gnýsvell (*Korm*), s. d.
gunnsvorr, m, ‘kamp-fugl’, ravn, *Sigv* 2, 8 (adskilt ved tmesis).
gunntamiðr, adj, kamp-vant, om Odin, *Grí* 19.
gunntamr, adj, kamp-vant, *Ht* 84.
gunntald, n, ‘kamp-tælt’ (hus), skjold, g-s gífr, økse, *Has* 42, g-a rauðtún, skjoldenes røde ‘tun’, hegns, de røde skjold-rækker, *Sturl* 5, 20.
Gunnvaldsborg, f, borg i det sydvestlige Frankrig(?), *Sigv* 1, 13.
gunnvalr, m, ‘kamp-falk’, ravn, *Eg Lv* 12.
gunnvanr, adj, kamp-vant (adskilt ved tmesis), *pdr* 4.
gunnvegr, m, ‘kampvæg’, skjold, *Haustl* 1, g-s stafir, krigere, *Ht* 61.
gunnveitir, m, ‘kamp-yder’, som er villig til kamp, krigers, *Bjark* 6.
gunnvers, n, ‘valkyrje-sang’, kamp, kveðja g-um, kæmpe, *Sturl* 5, 19.
gunn-Viðurr, m, ‘kamp-Odin’, krigers, *Vell* 28.
gunnyiti, m, ‘kamp-bavn(-ild)’, sværd, g-a gata, skjold, *ploft* 2, 8, g-a runnur, krigers, *GGalt* 3.

gunnþeysandi, m, som sætter kampen i stærk gang, uriktig v. l. til gunnstærandi *HolmgB* 4.

gunnþing, n, ‘valkyrje-ting’, kamp, g-s hvatir *Hást* 2, g-a heggr, krigers, *Hjr* 3, 6, éarnhringar, hart of krafðir g-s, af hvem man krævede kamping (møde og virksomhed dér), *Ott* 2, 7.

gunnþorinn, adj, 1) kampdristig, *Ott* 2, 7, *Hl* 29 b, *Iv* 29, *Merl II* 8. — 2) fem. som elvenavn *Grí* 27 (v. l. *gunnþráin*).

Gunnþró, f, elvenavn, *pul IV* v 5, *Grí* 27 (skrevet þrá og þró); vistnok fem. til þrár, trodsig.

gunnþslugr, adj, kampstærk, om Olaf d. hellige, *ESk* 6, 1.

gunnþóðigr, adj, oprejst, stejl, i (under) kamp, i en usikker — men obscon — sammenhæng, *Anon (X)* I B 3.

gunnorr, adj, kamprask, *Ht* 80.

Gusi, m, sagnkonge i Lapmarken (Finmarken), *Haeng* II 1, 7; anden form *Gusir*: G-is nautar, 3 berömte pile, *Refr* 4, 5, skautbjörn G-is nauta, skib; en af pilene hed nemlig Flaug, men flaug er også en del af skibet, *Orv IX* 21. *Gusis* smiði kaldes pilene, *pul IV* o 2 (v. l. nautar).

Gusir, m, blandt jættenavne, *pul IV* f 2, vistnok identisk med foregående.

1. *Gustr*, m, navn på en dværg, sikkert identisk med *Andvari* selv (navnen er ensbetydende, ‘luftning, vindpust’), *Reg* 5.

2. *gustr*, m, luftning, svag (pludselig) vind, *pul IV* oo 1, g. skaut (skipi), vinden skød, førtre (skibet), *pSær* 4, 1, med gustum (hds gustu, giste) *Eg Lv* 23; Mistar g., kamp, *Ingj* 1, 2, g. geirs, d. s., Ód 17, g. sverða *Krm* 15, g. flagds, sind, *Ormr* 6 (AM 738). *Jfr* stål-, sverð-

Guthormr se *Gotþormr*.

gyðingr, m, jøde, *Gyð* 7, *Ník* 2, g-a folk *Mgr* 14; på det første og sidste sted er vokalens korthed metrisch sikrat, og dette svarer til den nuværende udtale; når der i *Ník* synes at kræves langt y, foreligger der her måske en virkelig ældre form, men hvilken er så ordets oprindelse?; *jfr* Sievers Arkiv V 134—35.

gyðja, f, 1) præstinde, tempelforstanderske, på kreppi god g-ju *pviðf*, hjalpi (god) g-ju simti *Orv VIII* 3, som tilnavn *Hlédis* g. *Hyndl* 13. — 2) gudinde, vé g-ju, gudindens (solens) hjem, bolig (efter solnedgang), *Skáli* 2, heilög g. *Katr* 18 (her er der sikkert tale om en hedensk gudinde).

gyggva, (*gogg, gugginn, part. endnu brugt i betydning ‘sygelig af udseende’), blive forskrækket, sjaldan hygg at gyggvi vorum, sjælden går det ilde for den forsigtige, *Mhv* 22, *Jfr Falk Stud AK* 230.

gylðir, m (dette — med ð — er ordets rigtige form, hvad skrivemåden hyppig viser), *pul IV* ee 1 (skr. gylb- i cod. reg.), *pKolb* 3, 14, *ESk* 6, 28, *Merl II* 52, *Ht* 11, *Sturl* 3, 9, g-is ferð *ESk* 7, 9, g-is kind *ESk* 6, 48 (*jfr gómsparri*), g-is jóð

Jóms 31, rjóða g-is góma Rv 31. Jfr fjall-, hof-, gl-.

gyldinn, gyldnar Hálfs VI 10 sikkert skrivefejl for gyldar se gylla.

Gylfi, m, blandt sokkongenavne, pul IV a 1. I kenninger, for hav: G-a (ved rettelse) grund Eg Skj, G-a láð Kolb 2, 4, G-a rost pSær 4, 1, — for skib: glaðr G-a Hást 2, Pl 35, gnamparr G-a pór, G-a skíð Od 23, G-a hreinn Steinunn 2; identisk med denne G. er G., Halfdan gamles són; — som betegnelse for 'konge': Hhund I 49, II 27; — sagnkonge (i Sverrig?) Rdr 13.

Gylfir, m, sagnperson, Qrv IVβ 2 (v. l.). — g-irs Háv 12 er forvansket.

Gylfir(?), f(?) i Gylfar straumar Sól 42, det er ganske usikkert, hvad der menes; ordets form er heller ikke sikker.

gylfingr, m, v. l. til glymringr (s. d.), sværd, Hák 5; dette er muligt den rigtige læsemåde, stamme: gylfr-, i aflydsforhold til gjalfr(?).

gylla, (-da, -dr, yngre: -ta, -tr), forgylde; forekommer kun i part. gyldr, gyltr: g-t horn Stúfr 1, Rst 13, g-d vé, faner, pGisl 9, g-d stóng Sigv 2, 6, 12, 7, g-t hlýr Rst 14, g-ar sýjur Sturl 3, 15, g-reiði, takkelage, Hfr Lv 24, g-ir stafnar Akv 5, g-ar grímur, (drage)hoveder, Guðr II 16, g-ir andfetlar Harkv 19, g-ar brynjur Hálfs VI 10, g. kálkr Akv 33. Jfr silfrgyltr.

Gylling, j, ø i Saltenfjorden (Norge), pul IV bbb 3.

Gylfir, m, 1) hestenavn (af goll, 'med guldhårfarve?'), pul I a 3, IV rr 1; en af asernes heste, Grí 30; unna g., skib, Ht 19. — 2) som jættenavn pul IV f 1.

gylmir, m, blandt hanenavn, pul IV uu.

gyltr, f, so, g-ar gríss Hfr Lv 20.

gyma, f, blandt jordens navne (beslægtet med gymir? vokalen metrumbestemt), pul IV æ 1.

1. gymir, m, 1) hav, pul IV u 2, g-is vagnar, skibe, Tindr 1, 2. — 2) (som egennavn på havguden) G-is volva, Rán, Refr 4, 2, G-is ljóð, havets brusen (jfr sammenhængen), Yt 25. Jfr hver-, sár-.

2. Gymir, m, jætte, pul IV b 1, Gerds jader Skí 6 o. s. v., Lok 42, Hyndl 30. Jfr Sahlg. Edd-Scald. 240 f.

gyrða, (-ða, -ðr), omgive, omringe, gerva g-an så, omringe sængen, Rdr 5, g-ask naðri véttrimar ESk 6, 47, gyrdar hjorvi Stein 1, 3, skolnum g-ir Guðr II 19; binde omkring, g. við ráð Rv 22 (men sammenhængen er ikke helt sikker); g. fyr vití, forhindre straf, ESk 13, 5.

gyrðill, m, bælte, g. Garta, havet, ESk 13, 13. Jfr bí, bolm-, víð-.

gyrðingr, m, bælte (eller 'noget som omgiver'), hauðrs g., jordens bælte (mid-gårdsmoren =), slange, Merl II 16.

Gyrðr, m, sagnperson, Hyndl 18.

gyrja, (*gyrða, *guriðr), tilsmudse, (f. eks. ved blod), spjót, þats g. mun granar þínar Hálfs II 1, vistnok af gor, n, 'mave-

vælling' (også no. 'dynd, sole'), no. gyrja 'mudder, slam' (Aasen).

gýgr, f, 1) jættekvinde, Vsp. 42, g-jar kyn Helr 14, en følva g., om Simara, Fj 29, g-jar gaman, en jættekvindes elskov, Vafpr 32, g-jar grætir, Tor, Hym 14, gagnstigr g-jar, jættekvindens genvej, klippe, Hskv 2, 7, g-jar glaumr, jættekvindens hest, ulv, ESk 10, 1, g-jar sól, uvist hvad der menes, Sól 51; — skogs g., økse Sigv 7, 4 (jfr Rimmugýgr), skjaldar galdrar g., d. s., Grettis 1. — 2) økse, pul IV m. Jfr braðr, Rímmu.

gæfa, f, lykke (egl. 'det givne'), jfr audna, skapa Óðlindi g-u Ht 12, sýn g. Árm 3, til g-u ýta Líkn 36. Jfr ó.

1. gæfr, adj, 1) mild, god, heldbringende, g-f heit, om Kristi løfte til røveren, Has 24. — 2) huld, afholdt, g. vífi Rv 19. Jfr ó.

2. gæfr, adj, verbaladj. til gefa, som kan, bør, skal gives, kveða litit lauki g-t til auka, man siger, at kun lidet skal der gives løget til forøgelse, ø: for at det kan vokse, Hhard 13.

gæfullr, adj, fuld af held, lykke, om biskop Guðmund, Gd 52.

gæluleysi, m, mangl på lykke, ueheld, Grett 1, 4.

gægjask, (-disk, -zk), liste sig til at se, kikke, g. á krossian, om djævelen, Lil '60.

gægr, m, titten, skelen, g. es pé i augum, pórhlíðr.

gæibrúðr, f, agtsom, tænsom kvinde (af gáa), Bbreiðv 5.

gæi-Prúðr, f, 'agtsom Trud', g. hrosta lúðrs, kvinde (egl. Trud som sörgar jor, er beskæftiget med hr. 1.), Ormr 1, 5.

1. gæla, f, blandt vedraheiti, pul IV oo 2, betyder vist 'meget svag vind', eller 'blikstille', jfr no. gjælsjoad 'klar, blank, gennemsigtig so' (Aasen), og gjæla, let vind som netop kruser vandet, luftning' (Ross).

2. Gæla, f, norsk ø, G-u gyrdi, søen, ESk 13, 14.

gær, adv, 1) i går, pjáðA 1, 18. 4, 1; nú né i g. Hamð 2, g. á morgun, i går morges, Hhund II 12. — 2) i morgen, þótt nú éda í g. deyim Hamð 30 (jfr GKisl. Aarbb 1867 s. 160 f.).

1. gæta, (-ta, -tt), 1) bevogle, med gen., g. geita Rþ 12, g. hesta Hhund II 39, g. segls fv 15, g. tungu, vogte, passe på sin tunge rigtige bevægelse, ikke at udta noget urigtigt, Am 9, eins at g., at iagttagte en(hver) enkelt, Krm 8; — beskytte, med gen., g. jarðar Sigv 13, 8, g. Nóregs Ólv 2, 5, g. Grjótvarar Ólhelg 5, godt gætti Gylfa hreins Steinunn 2, gæt min Kolb 2, 10, er ek skal g. Lil 24, — med acc., g. frið Giz 1, sás gætir landsfolk ESk 6, 16 (her v. l. — ét hds — for folks), g. fostur EGils 2, 1; gætr frá losta Níkdr 3. — 2) medium, g-ask, egl. 'se sig om', gætumk (hds geri-) hins, jeg antager det, Korm Lv 29, gættisk þess Glaumvör, omtalte det med bekymring, Am 21, g-ask

of e-t, rådslå om noget, *Vsp* 6 o. s. v.; gættisk hess Hogni, sörgede for det, *Am* 64. — gætti *GSúrs* 29, er sikkert fejl for góatum.

2. gæta, (-tta, -ttr), give, tildele især noget behageligt (af gát), g. e-m sess *Frp* I 13 b.

gæti-Gautr, m, 'bevogtende Göt, Odin', g. geira, kriger, *Evv Lv* 6.

gæti-Njørðr, m, 'bevogtende Njord', geirbrikar (skjoldets) g., kriger, *Vell* 18, g. hlunnviggs (skibets), *Edáð* 8.

gætinn, adj, agtsom, forsiktig, g. at gedi *Hávm* 6; *GSúrs* 9.

gætir, m, bevogter, beskytter, besidder, i forskellige kenninger, for jætte: g. bjarga *Hausl* 17, *Bergb* 7, — for fyrster: g. gumna *Sigv* 6, g. lands *Svtjúg*, g. Nór-egs *Rst* 19, g. nordæstra, norsk konge, *Sturl* 5, 6, g. hásæta *Sturl* 5, 1. 19; g. vegmæta *Sturl* 5, 9, — for gud: g. himna *Gd* 56, *EGils* 1, 9, g. glyggranns *Líkn* 28, g. røðuls ranns *Has* 10, g. foldalar *SnE* II 232, g. himinljóma *Has* 37; g. Gríklands pløjt 1; g. vegs vitra holða *Líkn* 13, engla g. *Mgr* 10, g. guðdóms, Kristus, *Katr* 13, — for gejstlige, biskop, præst: g. sálta *Gd* 61, g. hreinna síða *EGils* 1, 4, g. vígslu *EGils* 2, 4, g. klerka *Mgr* 5, g. munika *Mgr* 9, g. Hóla, biskop Gudmand, *Gdb* 52, g. bjøllu *Steinunn* 2, *jfr* g. kinnroða, om Petrus, *Pét* 43, — for kriger, mand: g. geira stigs (skjoldets) *pmáhl* 11, g. Glamma sóta (skibets) *Gráf*, 9, g. gullhrings *Vígl* 1, g. ilégu naðra *EGils* 1, 16, g. fagrasæts gljufra fosla (guldets) *Nj* 23, g. vengis vallar hringa (d. s.) *Od* 12, g. Gjallar eims (d. s.) *EGils* 1, 40, — for hyrde: g. hjardar *Pl* 23, — for bonde (ironisk): g. grets *Sigv* 3, 7. I Jór. 5 står g. isoleret, kveðins er vel forvansket. *Jfr* Reich. 30. *Jfr* himin-, hver-, síð.

gætiórr, m, 'bevogtende tjæner, bevogter', g. geira, kriger, *Háv* 10.

gætti, n, omtr. = gótt (og dannet der-af), dörkarm, hoggva g. *Gautr* II 10, hringr vas í g. *Rþ* 27; hurð vas á g., døren var åben (tæt trukket hen til, ind i, dörkarmens ene side), *Rþ* 2. *Jfr* Falk Stud *AK* 225 f.

gæ, f(?) skr. ge, pul IV oo 2, hvor det anføres blandt vedra heiti; ordet er vist identisk med no. gjö, der svarer til isl. gói, góa, den vintermåned (slutningen af februar o. 3 uger af marts), der kommer næst efter þorri. Lovrigt findes ordet ikke brugt om nogen slags vejr (vind).

gæða, (-dda, -ddr), egl. 'gøre god, prægtig' (af góðr), 1) udstyre, g. hirð, begave sin hird, *Bjark* 4, g. (ved rettelse) garpa *Hl* 10 a, g. golli (ok ...), *Oddrgr* 15, *Ghv* 16, *Am* 72; g. auði *Mark* 1, 26, *Pl* 43, g. (v. l. gnægja) féar afli *Arbj* 17, hringum goedd *Hhj* 5, golli goedd *Fáfn* 40, *Hfr Lv* 25 (v. l.), féi goeddir (v. l.) *Harkv* 16, goeddr tíri *Nkt* 82, *jfr* goedd til spektar, udstyret med visdom, *Mey* 8,

g. e-n frið, skaffe en fred (liv), *Grett* 1, 7, g. konungs óru í hróðri, glæde(?) kongens mænd i (ved) digt (om kongen), *Sigv* 12, 23, — hirðmenn goeddusk hóli, hirðmændene blev meget roste, *Anon* (XIII) B 25, — g. hrafn (*jfr* góð), give ravnen føde, *Stúfr* 5; goðandi Gunnar svans *ESk* 11, 3. — 2) göre stærkere, forøge, forstærke, g. skjálda glym, kampen, *Ht* 55, g. geirríð ptréf, vígs goðendr, krigere, *Nj* 11, g. glaum, forøge sin muntherhed, glæde sig. *GrHj* 4; á mun nú g., nu vil det forøges, blive meget værre, *Am* 71.

gœði, n, god tilstand, lykke, bregða g. þjóðar, göre ende på folks lykke, *Hfr* 3, 25 (*jfr* *Wisén* C. N. II 107), v. l. til gengi *Grí* 51, i pl. geta g., lykkelige tilstande (saligheden), *Leið* 40, *Líkn* 49.

gœðingr, m, person af god (góðr) herkomst, höjbyrdet mand, høvding, om fyrster, *Hfr* 3, 29, *Yt* 10, *Pór*, *Arn* 5, 24, *Máni* 4 (om Snorre), *Kolb* 2, 3, *Rv* 32; lið g-a *ESk* 10, 2, viur g-a, konge, *PjóðA* 1, 20; ætt g-s *Jóms* 15. Dette står måske i forb. med den specielle betydn., ordet havde på Orknærne, se *Orkn.* s. I forbindelsen g. Fófnis landa betyder g. 'den som begaver, udstyrer (med guld)', *Vígl* 15.

gæðir, m, 1) person som forsyner, g. gunnskára, ravnens føder, *pGisl* 11. — 2) som forstærker, gör sterk(er), g. geirríðar, kriger, Dagst, g. geirþings, d. s., *EGils* 3, 9, g. odda regns *Gyð* 5, g. ritorms sakar *Pjsk* *Lv* 2, g. hræsiks primu *ESk* 6, 69; — g. andlangs, som lader himlen bevæge sig(?), gud, *Pét* 39. *Jfr* boð-, hjør-, hrafn-, rym-, sigr-, sókn-, svan-, svor-, veðr-, þrif-

Gœir, m, sokonge, pul IV a 2 (skr góir, goir, geir).

gæla, (-ða, -ðr), egl. 'bringe til at synge' (kausativ til gala), göre glad, munter, verðk mik g. af grimmum hug, jeg må vise glæde trods mit bitre sind, *Sigsk* 9, þat g-ir mik *Ofeigr* 5, g. grættan *Sól* 26, g. holunda val, glæde ravnem, *TorþE* 3.

gælir, m, urigtig opfattet som subst. *TorþE* 3. *Jfr* hrafn-, svan-, svor-.

gæzka, f, godhed, venlighed, af g-u þinni *Am* 102, hafna g-u, vrage, leve uden, behageligheder, *Merl* I 55; leyna g-u, skjule sine herlige egenskaber, *ESk* 6, 13; g-u fyldr *Has* 35, sonn g. *Líkn* 3.

gæzkulimr, adj, behændig, rask til at vise godhed, *Leið* 17, *Mgr* 45.

gæzkulif, n, 'godheds-liv', g. vífa, jomfru Maria, som kvindernes særlige beskytterinde, *Mey* 6.

gøfga, (-ada, -aðr), udstyre prægtig, ædelt, g. hrør, den af dødes lig, *Guðr* I 8; medium: g-ask mætti af gengi hvern, enhver kunde (o: skulde kunne) hæves ved sit følge, *Mhkv* 12; især part. perf., prægtig forsynet, dannet, g-at kvædi *Vitn* 1, hlertjold hlustum g-ud *Arbj* 9, skrin g-ud hnossum *Mark* 1, 29, tíri gøfgaðr

Merl II 43; golli g-uð, udstyret med guld, *Guðr II* 26.

gofuglártr, adj., som ter sig som en gofugr maðr, höjtstående, danned mand, *Guðrøðr* enn g-i *Yt* 33, tígn g-s fylkis *Sturl* 4, 6.

gofugligr, adj., prægtig, udmærket, g-t vif *Mv III* 25, g-g laun *Katr* 41.

gofuglundr, adj., ødelsindet, Eg *Lv* 25.

gofuglyndr, adj., s. s. foregående, *Nkt* 75.

gofugmenni, n., ødel, höjbåren mand, (mænd, kollektivt), *Sturl* 4 15.

gofugr, adj. 1) höjættet, høvdingeagtig, udmærket, om personer (jfr got. gabigs 'rig'): g. ræsir *Sigv* 2, 6, enn g-gi (kongen) *Hák* 3, g. allvaldr *Ht* 3, g. pengill *Ht* 4, *ESk* 6, 56, g. ættmíðr Játmundar *Ott* 3, 7, vánir g-ra nøkkurra *Eirm* 2, g-gir búendr *Sigv* 11, 14, g. prestr *Leið* 43, g. spámaðr *Merl I* 1, g. svanni *Sturl* 3, 19, g-ug hvítungs Hörn *ESk* 6, 37; g. geislí goðs hallar, o: *Olaf d. hellige*, *ESk* 6, 7; g-ugt lið *Gisl* 1, 14, *Hhund* I 49, g. af engi *StjO* II 8 (jfr gofga), om gud (*Kristus*), g. þrifvaldr *Has* 22, g. god Sól 41. — 2) om forskellige ting, hvor ordet kan oversættes ved 'udmærket', g-ug dýrð *ESk* 6, 45, g-ugt ljós *ESk* 6, 1, g. oðr *ESk* 6, 69, stef sem g-gast *Has* 20, g. mótr *Líkn* 38, *SnSt* 3. — 3) prægtig af udseende, ydre, menijum g., *Sigsk* 67, *Hyndl* 13, g-ug ferð, pragtfuld rejseudstyr, *ESk* 12, 11, g-t eiki *Árn* 2, 9; jfr forskellige sammensætninger. — 4) når Sigurd Fáfn 2 kalder sig g-t dýr, er dette kun at forstå som en betegnelse for maðr 'menneske'. Jfr aldr, alldáð, átt-, hjalm-, horn-, jarð-,mann-, mord-, nadd-, tír-, vápn-, ætt.

1. gogn, gognum og gegnum, med eller uden præpos. i. A) í gogn, præp. med dativ (i cod. reg. Edd. altid med o). 1) imod, vega í g. sólu *Reg* 23, ganga í g. her *Vell* 28, ganga í g. geirdrótt *Gráf* 10 ganga í g. syni *Brúsa* *Arn* 7, 5, imode, ganga í g. Atla *Akv* 33, ganga í g. grami *Hák* 14; absolut 2) til gengæld, skalt í g. hafa *Skí* 30, hétu golli í g. Sól 21; efter det styrede ord, þessu í g. mun finna *Lil* 74; — taka í g. e-u (= taka við e-u), tage imod noget, *ÓTr* 2. — B) í gognum, í gegnum (denne form rimbestemt *Halli* 4, *ESk* 6, 55, *Arn* 3, 12; med o rimbestemt omtr. 6 gange, *pmáhl*, *Sigv*, *orm* o. s. v., i cod. reg. Edd. skrives altid o undt. *Hym* 27. 34 [men med o 29]), 1) igennem, med acc. (foran og efter det styrede ord), goðkynning í g. sté *Yt* 27, leggja e-n í g. *Guðr II* 38, geirr, skeytí, stendr í g. e-n *Am* 24, *Lil* 45, mik fló í g. *orm* *Lv* 25, skjóta í g. (skjold) *Anon (X)* *III B* 3, í lið g. pham 5, jfr *pGisl* 8, ganga í g. lið *Grott* 13, ganga í g. ferð *Sigv* 11, 3, regn drepr í g. serki *pJagr* 5, Hogna væðr í g. *Arn* 3, 14, hagl hrytr í g. hlífr *Merl I* 34, hver í g. *Hym* 27, súlur í g. *Hym* 29, í g. glerit *Lil* 33, Rognvalds í bý g. *Sigv* 3, 12, stíga í g.

golf *Hym* 29; myrkvið í g. *Vgl I*, í g. garða *Helr* 1, logi hrytr hús í g. *Am* 15, í g. reyk *ESk* 6, 55; om tiden, allan ormsfelli (vetr) í g. *Arn* 5, 2. — 2) absolut, tór flugu tresk(?) í g. *Guðr I* 16, breyta alt í g. *Halli* 4. — 3) uden præp., liðu Hogna vé g. *pmáhl* 13, haustmótt gegnum, hele natten igennem, *Arn* 3, 12.

2. gogn, f, pil (egl. 'den modflyvende'), *pul IV* o 1. Jfr *Falk*, *Waff* 99.

gognflaug se gagnflaug.

gognum se gogn.

gogull, m, væske (udflydende væske?) sék g-ul sára, jeg ser blodet (der flyder), *Grettis* 8; ordet skrives: gogul, gaugull, gaugl, gaull (det andet rim er nogl, der beviser en form med q); *Fritzner* anfører gogli (acc. goglann fra Mork.) jfr gagl, gogl i *Sheil*. 'dynd, sole', jfr *Liestöl* i festskr. til A. Kjær s. 68—69.

goll, f, klang, larm, g. geira, kamp, *pGisl* 8, *ESk* 6, 52, g. stáls *Hl* 15 b. — Valkyrjenavn *Gri* 36, *pul IV* aaa 1, blandt kampens navne, *pul IV* k 1. Jfr hjalm-, hjor-, stál-, þrym.

Göllnir, m, Odins-navn, *pul IV* jj 3 (skr göllnir og galdnir; vistnok af göll).

Göllorr, m, Odins-navn, *pul IV* jj 1 (skr göll-; vistnok også af göll, kampklangen).

gollungr, m, 1) høg, *pul IV* ss 1 (egl. 'den skrigende'), benþeyjar g., *ravn*, *ESk* 3, 3, styrjar g., d. s., *Ísldr* 23. Eller göll-?, jfr göll: *Hertzbergs* glossar. — 2) navn på Odin (efter kamplarmen), *pul IV* jj 5.

goltr, m, galt, *pul IV* dd, *Ragn VII* 2, *Hyndl* 5, g. gólar gollinbursti *Hyndl* 7, men *Hyndl* 45 er getti utvilsomt fejl for gesti; gefa g-um, fodre galtene, *Hhund* I 44. — Ála galtar elðraugr = Ala él [= Hildi-] goltr, Hildigoltr, hjælm, dens draugr, kriger, *Evv Lv* 5; g. Viðblinda, jættens galt, hval, *HSt* 2, 2. Jfr brim-hildi-, val-, villi.

Gömul, f, elvenavn, (egl. fem. af gammal gammel), *Gri* 27, *pul IV* v 6.

Göndir, m, Odins navn (vistnok dannet af Göndul, eller af gandr, 'stavbærer?'), *Gri* 49, *pul IV* jj 3 (hvor det skjules i gon..er og er forvansket i ganglær).

Göndul, f, valkyrjenavn (egl. 'stavbærerske' af gandr), *Vsp* 30, *pul IV* h 4, aaa 2, *Hák* 1; kamp, *StjO* II 7; hyppigt i kenninger, for kriger: g-ar Njörðr, *pSjár* 2, 2, her betyder g. nærmest 'kamp', — for kamp: g-ar Gefn, valkyrje, hendes flaunr, kamp, *Vgl* 11, G-ar dómr, *Tindr* 1, 5, G-ar þing *Hskv* 2, 7, G-ar glymr *Anon (X)* *III B* 2, G-ar glymvindr *ESk* 12, 4, G-ar gnýr *Rst* 25 (v. l.), G-ar veðr *Vell* 7, *Sturl* 6, 10 (jfr veðrboði), G-ar él *Eg Lv* 28 (jfr élhvotuðr), G-ar þeys él *Rst* 11; G-ar skúr *GOdds* 4 (v. l. G-ar fúr), — for sværd: G-ar eldr *Ott* 2, 18, G-ar skið *Ingj* 1, 6 er vist fejl for grœðis skið, — for skjold: G-ar garðr *Ísldr* 20, G-ar himinn *Ólv* 2, 11, G-ar bord *Tindr* 1, 6,

Rst 18, G-ar grind VGt 4 (jfr grindlogi), — for brynde: G-ar serkr Sigv 2, 6, "gaunla" stígr er vist fejl for geira GDropl 4, — for kvinde: borda G. Brúsi. Jfr geymi.

gong, n. pl., gang, fremtrængen, kunna g. at gunni pfisk 3. gonsuðr, m, vind, pul IV oo 2; jfr det følgende.

gonsurr, m, vind, pul IV oo 2. — Bægge disse ord står måske i forbindelse med roden i gana 'storme, fare frem'.

Gópul, f, elvenavn (egl 'den vildt fremstormende'), Grí 27.

gor se gjor.

gorla, adv, fuldkommen, nöjagtig, vilgi g. Sigsk 13, leyna g. Oddrgr 27, fregna g. Hfr 1, 9, pul I b, vita g. Hávm 31, Sigsk 19, 27, 34, vita fyrir g. Hár 4, skilja cerit g. Stefnir 2, kunna g. Harkv 18, segja g. pmáhl 4, lita g. fardir Haustl 20, bjóða g. greppum til geirhríðar, i et fuldt antal, fuldtallig, Jóms 18, muna g. Sól 32. Jfr det følgende. Jfr jaín, ó.

gorliga, adv, = det foregående, rata g., falde fuldstændig, ødelægges helt, Críp 36.

gorn, f, tarm, binda g.um Lok 49. 50.

gorr, adj, 1) fuldkommen, fuldstændig, g. at hug Hálfs IX 1, hefnendr Haralds eru haukar g-vir pjóðA 4, 26, g. jofur pSkegg, g-t víg, fuldkraftig kamp, Sigv 12, 7, gor sverða hríð Sigv 2, 5, g-var hlífar, fuldstærke skjolde, pGisl 6, g. matr, fuldgod føde, SnH 2, 4; g-t som adv, fuldstændig, unna g. gagns GunnLv 11, g. fengusk hræ Sigv 2, 9, g. hugðak svá Sigv 2, 11. — 2) hert'l slutter sig g. brugt ved hjælpeverberne hafa og vesa; egl 'have noget som fuldkomment, som fuldført', dette går over til at betyde simpelt hen 'at have gjort', såd at g. bliver et participium til verbet gorva; hafa g-van mik orvendan porm 2, 21, eldr vas g. at gialdi pjóðA 3, 20, låta for gorva, blive gjort, foranstaltet, Vell 22, hafa g-var orva hríðir Arn 2, 14, gor vas guðr Pl 33, vita g-van frama e-s Jór 4, ór því vas Gleipnir g., blev gjort, lavet, SnE II 432, hafa g-van og lign. Fj 12, Grí 5. 12, 16, Fájn 42, Hhund II 37. 47, g-van hugðak galga, opført, oprejst, Am 22, (upersonal.) glíkan hefr g-van HolmgB 3, vinna frið g-vanGisl 1, 8, gort hefr Pitt erfri Am 86, hafa g-t vel Gríp 53, gor munu gjold ESk 6, 61, gor es drápa, er digtet, fuldført, ploft 2, 8, g. hróðr Hfr 4 — 3) (alene) udført, begået, bœta gor verk Has 42, g-vir gloepir Lil 73, gor morðfør Sigsk 49, g. við lof, udført således at der er lovprisning deri, pblond 1, 1, farar g-var til hróðrs Ht 80, eggjar eldi g-var utan, udvendig dannede, forsynede, med ild, Brot 19. — 4) nærbeslægtet med grundbetydningen er 'rede, rede til', tak til g-s, have noget tilrede så at det straks kan bruges, Hák 17, g. breks Ott 1, 3, pess g-vir Am 59, (kylfa) gor til hoftuðs pskum,

g. til rásar Hhund I 42, g. ils hugar, rede til at vise sit onde sind, Hym 9, g. meinsvárans pdr 3, g. at eiskra Hamð 11, g. at bjóða Guðr II 18, g. at ríða Vsp 30, g. at verja grund Arn 5, 5, g. við erru, rede til, Hjortr 2, g. við her Sigv 13, 5, absolut, g-vir fjandr, rede (til angreb), Gróð 9, gengu svá g-vir Am 42, — bestemt, daudí g. i dag Hróðm 2, — usikkert er of her g.um St 14. Jfr al-, bráð-, forn-, harð-, hrein-, ítr-, saun-, skjót-, skraut-, só-, stór-, svá-, þrá-, þunn-.

gorva, adv, (gørr, gorst), fuldkommen, herja g. Valg 7, nítá g. Hskv 2, 2, fara e-m g. pdr 19, véla g. Gríp 35, ráða ollu g. Sigv 5, 5, reyna g. Am 80, ɔrvær liou g. framm, fór med fuld kraft, Hfr 3, 4, fréttá g. Hfr 3, 15, fregna g. Ott 2, 3, segja g. Gríp 25, 28, segja gor, nöjagtigere, HHj 27, Gríp 8, telja g. VGt 7, Lok 52, vita g. Bjóit 2, 16, Arn 3, 1, bekkja g. Mhkv 12, muna g. Brot 17, Guðr II 44, Am 81, minnask g. á pstf 2, 2, kunna g. Hár 8, kanna g. Hávm 102, — ganga gorva upp í borg, enten 'den hele vej', eller 'med fuldtalligt mandskab', Sigv 1, 13; kompar., gorr mank hitt porm 2, 4, gorr at skilja Hym 38, superl., finna gorst Sigv 12, 16, heyra gorst Am 66, láta gorst, så fuldstændig som muligt, helt og holdent, Sigsk 10, glatask gorst Merl II 52, sjá sem gorst við grunnum Hsv 142. Jfr full-, ó.

gorvallr, adj, fuldstændig, al, hel, al(le) uden undtagelse, þrír g-ir porgHoll, bœta g-a Nj 22, sjot g-ll Hyndl 43, eigi hann g-an, tage ham med hud og hår, Am 33, g-ll víg Hár 10, g-ll mein ESk 6, 61, g-ar sútir Hávm 146, hreyta g.um (menjum) Am 46, g-ir dómar helgir Mdr 6, g. Nör-egr ploft 2, 7, œðri en g-t, end alt andet, Has 35, snjallastr at g-u Jóms 8.

gorvar, f. pl, rustning, dragt, leysa g. af e-m Yt 29; þessar g., dragt, Ragn II 4.

gotva, (-aða, -aðr), begrave (egl 'ved en vej', af gata, jfr leida af leid, og Hávm 72, jfr Tidsskr. f. Phil. VI, 247), g. hrør Guðr I 8, anderledes Falk, Festskr. til Torp 4.

gotvaðr, m, egl 'som begraver' (en dreæbt) og som selv har slæt ihjæl (den begravede), banemand, g. Sigurðar Brot 11.

gotvar, f. pl, rustning, dragt, geir-Rótu g., brynde, Eg Lv 15 (v. l. gerðar, gauta, urigtigt), Hfr 1, 2, Hildar g. (rettelse for gotna) pmáhl 8, Yggjar g. (rettelse for gauta), d. s., Korm Lv 22, Gauts g. Korm Lv 31; som v. l. til gorvar Yt 29.

górungr, m, kåd, spottelysten person (af gár, spot), Qrv VII 19.

gött, f, 1) egl 'gang = vej, åbning til at gå igennem', g-ir allar, alle indgange, Hávm 1 (jfr v. Friesen Arkiv XVIII, 74, hvis forklaring dog er urigtig, og E. Olson i Studier tillegn. Tegnér (1918) 538 f.),

holl skipask at g., lige til indgangen, *Ht* 80, standa í g-um *Hjálmp* IV 12. — 2) dörstolpe (på bægge sider af indgangen), bruges i kvindekenninger (som hunkönsnavne på træer), gim-Ránar g. = Ránar gims, guldet, g. *Korm Lv* 31, hrings g. *Mv* II 18. — 3) endelig selve døren (der lukker for åbningen), i skoldkenninger (jfr *SnE* II 428): gunnar g. *Hl* 3 a, Gauts g. (jfr gnýsvell) *Korm Lv* 59, Heðins g. *Nj* 6 (jfr herðandi). *Jjr* hirði-, snyrti-

gørð, f, 1) handling, gærning, til beiar g-ar, til det arbejde, *Merl* II 6, ljótar g-ir *EGils* 2, 12, allar g-ir *Lil* 71. 79, fyr g-ir *Lil* 70. — 2) voldgiftsdom, dom, hættu g., vove, trygt overlade, en afgørelse, *EGils* 2, 5. *Jjr* af-, afl-, at, bød-, embættis-, freða-, giptu-, heiman-, hrðr-, jartegna-, ljóða-, løf-, máls-, mein-, mektar-, mis-, móti-, óð-, sättar-, til-, um-, undir-, vín.

gørning, f, 1) handling, værk, få ilt af g-um *Blakkr* 1, 1. — 2) især trolddom, trolddomskunster, møeta g-um, blive genstand for, *Sturl* 5, 15, verða fyr g-um, d. s., *Nj* 1; g-a víf, troldkyndig kvinde, *Bbreiðv* 6, g-a veðr, trolddoms uvejr, *Frþ* 1 5.

gorrædi, n, selvægt, vilkårlig færd, op-rorsk færd, gjalda e-m g. *ESk* 7, 2.

gørsemi, f, (pl. -ar), kostbarhed, *Máni* 4, goll rautt ok g-ar *Vøl* 21, g-ar *Hálf* VI 6. — Som navn på Freyjas ene datter *pul* IV h 3.

gørva, gerva, gøra, gera, (gerða, gørða, som part. bruges adj. gorr s. d. ny part. er gørð, *Lil* 2; der findes flere former i rim, både gørv- og gerv-, infin. gera er dannet efter v-løse former, især imperfektums; gerir (af gervir) bliver foran -at til gerr, 2. klasse; øvrigt henvises til *Skjpr.* 102–3; i imperf. findes i rim formen gerða så at sige udelukkende), 1) gøre, istandbringe, udfore, g. hrðr, istandbringe et digit, *Korm* 1, 5, g. veig *Váfaðar*, d. s., *Ieskál Lv* 1, g. orð drós til dýrðar, digte (istandbringe ord) til ros for kvinden, *Sigv* 9, 3, g. herkall *Ott* 3, 4, g. rúnar, stafí, frembringe, danne, *Hávm* 80. 142, g. e-t at mólum, omtale noget, *Arn* 2, 14; foranstalte, om kamp: g. seið vigra *Eg Lv* 6, g. geirbjey *Hjr* 2, 4, g. styr *Eðað* 7, *Sigv* 1, 8, *Vell* 28, g. sverðleik *Hjr* 2, 8, g. geirs gný *PjóðA* 1, 8, g. darra gný *Jóms* 15, g. snerru *Hharð* 3, g. snertu *Sigv* 2, 11, g. våpna brestu *Jóms* 25, g. gunni *Steinn* 3, 11, g. röstu *Eg Lv* 7, g. hrið *Eg Lv* 8, g-andi hrið *Gunnl Lv* 13, g. randa drifu *Rst* 17, g. folkvig *Hyndl* 14, g. bjorku *Am* 52; g. frið, bevirke en fredstilstand, *Vell* 18, g. gný glymja, lade gnyet larme, *Gldr* 2; om drikkelag: g. erfi *Am* 75, g. sam-kundu *Am* 1, g. drekku, drykkju *Oddagr* 12. 29, g. ol *Lok* 65, g. sumbl *Hym* 2, *Lok* 65, *jjr* g. hugins drekku, skaffe ravnens blod, psær 2, 2, g. graut *Hharð* 14, — om andet: g. laug, tvætning, *Sigrdr* 34, g. hvílu *HHj* 41, *Am* 9, g. rekku *Rþ* 11. 33; — g. for *Mark* 1, 28, *Fj* 46, g. skírslu, for-

anstalte en gudsdom, *Iv* 12, g. hleyti, göre, indgå, svogerskabsforbindelse, *Arn* 1, 2, *Grip* 34; g. þakkir *Pl* 57, g. tókn, jært-tegn, *ESk* 6, 51; g. fræs, jnyse, *Fájn* 19, g. lost, göre, begå, synd, *Oddrgr* 23, g. geig, d. s., *Has* 16, men, 'tilføje skade', *Nj* 22, g. hljóð, bevirke lyd, tavshed, *Vell* 6; g. vél e-m, göre listigt anslag mod en, *Vøl* 20, *Grip* 46, g. vélar til e-s, finde på list, for at opnå, erhværve, noget, *Hym* 6, g. sér angr at e-u, göre sig noget til sorg, bekymring, blive bekymret, *HolmgB* 4, g. fjandr af vélondum, göre svigfulde mænd til (åbenlyse) fjender, *St* 24. — 2) göre, forårsage, g. bol *Brot* 3, g. sakar, göre sig skyldig i noget overfor en anden, bevirke, pådrage sig fjendskab, *Sigrdr* 22, g. angr við e-n, krænke en, *HHj* 10, oddar g. jarli megin, oddene forårsager, skaffer, *Mhv* 6. — 3) med prædikativt akkusativ, g. e-ja hoptu, göre en til en fange, *Hhund* II 4, g. e-n fjarvaltan *Sigv* 5, 3, g. sverð slætt *Korm Lv* 50, g. brunna þurra *Merl I* 10, g. e-n sér hollan *ESk* 6, 66, g. ódaðleik kunnan *Lil* 67, g. e-n líkñfastan *Hávm* 123, g. heimska ór horskum *Hávm* 94, ol g-ir folvan *Eg Lv* 4, bol g-ir folvan *Hallbj*, g. e-n ástalausen ok eiðrofa *Helr* 5, *jjr* *Fj* 26, hvor teksten er jorvansket. — 4) göre, handle, g. sér létt vel egl. underforstået skap eller í skapi, göre sig oprømt, vise glæde, munterhed, *Am* 74, g. sér létt of tal, slå på humoristiske strænge, tale i en let og spøgefuld tone, *Mhv* 4, *jjr* upers. e-m g-ir kått *Ht* 89, g. sér at móti, nægte sig noget, *Merl I* 57, g. fyrr sik, göre for sig, sit arbejde, udjøre hvad der er ens pligt, *Porm* 2, 8; handle, göre, g. hraustla, handle tappert, *Pl* 9, þengill g-di þar svá *PjóðA* 1, 12, *jjr* *Lok* 15, *Am* 85, g. betr, handle bedre, smukkere, *Mhv* 28, g. glíkt, handle på samme måde, *Steinn* 3, 17, (magt noget på en måde) *Hávm* 114, *jjr* *Am* 57. 60. 64, g. sér til ágætis, handle på en for sig berømmelig måde, *Am* 102, g. i gogn, móti e-m, handle imod en, krænke en, *Has* 9, *Orv IX* 46; — *jjr* g. til meins, handle til skade, krænke, *Grög* 13; — g. við skopum, göre mod skæbnen, forhindre skæbnens bestemmelse, *Orv IX* 1. — 5) danne, forme, bygge, *Fj* 33, g. manlíkun *Vsp* 10 (v. l. manlíkun gerðusk), g. himin ok jord *Lil* 6 *jjr* 10, g. miðgard *Gri* 41, g. musteri af steini *Mark* 1, 25, g. smiðju *Vøl* 34, g. horg *Hyndl* 10, g. röðu *ESk* 6, 34, g. töl *Vsp* 7, g. golt, om Freyjas galt, *Hyndl* 7, g. sverð *Fájn* 29, g. vað *Hym* 21, g. byrðar *Rþ* 9, g. arðr, karta *Rþ* 22, g. bú, indrette bo, *Rþ* 23, part. g-andi logskrins, gud, *Has* 58, g. upp borg, genopføre en borg, *Merl I* 19; hertil kan også henføres g. goll fagrt, hvor fagrt næppe er prædikativt, 'tildanne det skinnende guld', danne, lave noget af guld, o: væve billede med guldtråd, *Guðr* II 26; — hertil slutter sig nöje udtryk som at g. sik at fifli, göre sig til

tosse, d. v. s. opføre sig som en tosse, nar, Sigv 13, 29. — 6) *Den slags udtryk danner overgangen til brugen af medium gørvask, hvortil da adj. slutter sig i hom., a) blive, opstå, indtræffe, g-ask kærr* *pjóð* 3, 1, *gerskat næmr, bliv ikke lærvillig, modtagelig for, G Súrs* 15, *g-ðumk tryggr* St 22, *hugr g-visk illr af villu, bliver ond af vildfarelse, ESk* 6, 58, *goð g-ask goð Stein-gerðr, g. verðr BjH* 7, *oss g. hnept setu efní Eyw Lv 1, goðvefr g-ðisk jafn, blev, forblev, ganske som før, Rst* 30; *g. at illu, blive til ulykke, Mark* 1, 15, *g. til farnaðar, blive til lykke, indtræffe til lykke, Gríp* 8, *g. at góðu HHj* 33, *ef i g-isk nakkvat, dersom noget (d. v. s. noget ondt) sker, indtræffer, derved, Am* 32; — b) *opstå, blive virkelig, jartegnir g-ask ESk* 6, 20, *eind orða g-isk Batl* 1, *mann-fall g-isk Vell* 24, *gangr sverða gerðisk Hókr* 4, *rimmu gangr gørðisk Rst* 19, *hvé sakar gørðusk Hhund* II 9, *g-visk fjortjón at e-u Merl* II 89, *hregg g-isk at gumnum* *pGisl* 10, *gørðisk rök ragua* Am 22, *ef þarfar g-ask, dersom der opstår behov før det, dersom det viser sig nødvendigt, Skí* 36, *Fj* 39, *mein g-ask á hag, mén opstår med hensyn til ens stil-ling, ens stilling bliver ulykkelig, for-brydersk, Gríp* 22; — c) *om udfaldet, hvégi's bat g-isk, hvorledes det end 'gör sig', hvilket forløb det end tager, Am* 35; — d) *opføre sig, g-ask vel, opføre sig bravt, Hjr* 3, 14; — e) *forberede sig til rejse, begive sig, g-ask at pingi Haustl* 10, *g. heiman Am* 11, *g-ask frá priðja pdr* 2, *g. heiman Hár* 40, — f) *øfte med ini-tiativ, 'give sig ilag med, berede sig til', g-ask bægja Hjr* 2, 8, *g-ask at høggva* Jóms 42, *g-ask at smiða Merl* II 6, *g-ask at segja Brot* 15, *g-ask at deyja Guðr* I 1. 7) *I enkelte af de sidst anførte eksempler kunde verbet næsten betegnes som om-*

skrivende; dette finder i meget høj grad sted for den aktive forms vedkommende både med part. pass. og — hyppigere — med inf. (med eller uden at); den oprindelige betydning er dog enkelte steder følelig f. eks. g-ðu gyrdan, de gjorde (den) omringet, o: de omringede, Rdr 5, g. herjat Edáð 4, gørra hlifa sér Sindr 8, jjr gørrat prænn vægia Nj I 442, gørðit vatn vægja Am 26, gørðut vægjask við Hjr 3, 13, g. at sækja pjóð 3, 1, gørði bíta Korm Lv 27, g. sitja saman Jóms 40, ef skop gørði verða Sigs 58, g. koma Vgl 5, gørrat segja Gríp 20, né trúa gørðak Guðr II 20, kyssa gørði Sigs 4, gørðiga hjúfra Guðr II 11, gørðut freista Mark 1, 32, gørðut far festa Am 37, gørðut heyra Hamð 18, gørðit hlut piggja, man, d. v. s. du, modtog ikke din lod, du vilde intet modtage (og viste således dit uforsonlige sind), Am 96. — 8) dömmme (ved voldsgift), g. í millum Merl I 42. — 9) med eptir, sende bud efter, g. eptir lækni Hsv 77. — 10) opfordre, øgge, g. e-n at vígi Sigs 20; i medium: gørðumk at vígi, jeg (vi) øggedes til kamp, Hamð 28. — 11) Sigv I 2, 19 findes gørðu (før firðu i ét hds), hvilket vilde føre til at antage en frase som gørva e-n sjúkan lífi, 'berøve en livet', men rimeligtvis er firðu den rigtige læse-måde. Jjr misgra.

gørvi, f, dragt, udstyr, brautinga g. Hár 6, eykja g. (v. l. til det rigtige greidi, s. d.) Yt 11. Jjr gørvar.

gørvidraugr, m, 'bevirkende træ', g-ar Ekkils éls, udførere af sokongens byge, krigere, Þorm 2, 14.

gørvir, m, forfærdiger, danner', g. himna, himlens shaber, ESk 6, 65, g. éla ranns (himlens) rítar (skjolds), solens shaber, Has 26; gunnar g., kriger, Bkrep 2, g. gnógs styrjar, d. s., pTref 5.

H

Bogstavet **h** betegner lige fra det 9. årh. af vistnok kun den samme lyd som senere, nemlig åndelyd; om lyden i den ældste tid har været mere ch-lignende, lader sig næppe afgøre, undtagen i stil-lingen foran u (jfr den sporadiske udtale i nutiden, f. eks. xað = hvað). Foran l, n og r falder **h** helt bort i norsk omkring 1100, hvorimod det aldrig er faldet bort i islandsk. Uden indflydelse har dog det

norske bortfald ikke været, idet den islandske rettskrivning i det 13. årh. (især dets sidste halvdel) og omkring 1300 er stærkt påvirket deraf, hvilket rimeligtvis hænger sammen med den indvandring af Nordmænd, bisper og andre gejstlige, der i det 13. årh. fandt sted. Udtalen selv er dog forbleven upåvirket. Islændernes naturlige ukyndighed i sprogudviklingens gang synes at have medført,

at de betragtede Nordmændenes udtale i det 12. og 13. årh. som den egenlig rigtige og ældste; følgen blev, at da den yngre arkaiserende digtning (ɔ: den vi møder i de såkaldte Fornaldarsagaer) opstod og blomstrede, troede nogle, at den fik et mere ægte og tilfortadeligt præg, hvis den fik en tilsvarende, formenlig ældre, sprogeförm; da var det hovedsagelig på dette punkt, man mente at finde det ægte gamle. Deraf forklaries udeladelsen af h, især dog joran r, i Krákumál (jfr herom Vidensk. Selsk. Oversigt for 1905), og sporadisk andre steder (reint vavn en gang i Leið); det samme er også uden tvivl tilfældet med det eksempel af "Starkad den gamle", der anføres af Olaf hvitasháld (SnE II 104), hvor der bør læses ringhreytanda rammastan at afli; Olaf har omvendt ment (og læst), at der her måtte være tilsat et h i forlyd i det sidste ord, altså at begge steder skulde der læses hr. Man finder ikke sjælden i håndskrifter et h tilføjet, hvor det ikke skulde; det beror på en lignende fejltagelse af ortografisk art. I senere islandsk er h virkelig tilføjet foran n i ganske enkelte tilfælde (som hniðra for niðra, hneisa for neisa samt i hreifur for reifr ved sammenblanding med hreifa; omvendt er det nu udeladt i negg = hjærte, for hnegg; nu siger man også altid rís for hrís = ældre hrýs, vistnok ligefrem ved en sammenblanding). Om udeladelse af h i ord som sidste sammensætningsled (der efter har ført til et selvstændigt ord, alfa for halfa), henvises til grammatikkernes. I rim rimer h kun og udelukkende med sig selv. Overgangen af k til h foran n finder ikke sted.

Haðaland, n, Hadeland (i Norge), Vitg.
Haðar (eller Heðir?), m, pl, indbyggerne af Haðaland, Gísl 1, 6.

haðna, f, hunkid, pul IV bb 2; høðnu leif Hagbarðs Yt 14 er en betegnelse for 'strikke', men hvorledes den egl. er at førstā, er usikkert; der foreligger måske her et helt andet ukendt ord. Der må have været et træk i Hagbardssagnet, hvorpå kenningen beror.

hadda, f, hank (halvbueformet ring, der går fra den ene kant til den anden efter diameteren), h. skall pjóðA 4, 16 (jfr hringar, = hadda, skullu Hym 34).

haddbjartr, adj, lyshåret, med lys hår-vækst, om en valkyrie, Harkv 1.

Haddingi, m, to af Angantyrs breddre (de to yngste) af samme navn, tveir H-jar Hyndl 23, Orv III 1.

Haddingjar, m, pl, egl. 'de med stærk hårlynde', H-ja val, udvalg af Haddinger, d. v. s. de udmaerkede Haddinger, Hal 11, hermed sigtes til nogle berømte krigere, sikkert de samme, efter hvem sagnpersonen Helgi skati H-ja er opkaldt, pul II 1, (jfr prosastykket efter Hhund II, Fas II 8, hvor der er tale om 3 fyrster af navnet Haddingi). Om land H-ja Guðr

II 22 har noget hermed at gøre er usikkert.

Haddingr, m, sagnkonge (søkonge?), harðel H-s Hskv 3, 2; — sagnperson, Orv IVβ 5.

haddr, m, hår, men kun om kvindens hårlynde, (h. bat er konur hafa SnE I 540), h. es hörbeidi-Sif greiðir Korm Lv 7, enn hvíti h. Svanhildar Ghv 16, h. losn-adi Guðr I 15, h-a bleika hafa þær (bølgerne) Heiðr 10; h. jarðar, græs, hniga í hadd jarðar, segne til jorden, Bjark 3; Anon (XI) Lv 2 synes ordene hristir h-s mjallar at høre sammen; h-s mjoll, hårets sne, snehvide hår, rysteren af snehvide hår, en gammel gråhåret mand; i så fald bruges h. her også om en mands hår. H. Sifjar, = guld, findes ikke nu i kenninger, jfr SnE I 336. 340. — Som mandsnavn Eg Lv 21 (nordmand i 10. årh.), jfr Sigr.

haf, n, hav (det i prosa mest forekommende navn; egl. 'det hævede'), pul IV u 1, h. glymjanda Reg 16, komask af h-i Sigdr 10, h. gengr hriðum, stormer vildt, Hyndl 42, drekkja í h-i HHj 19, fyr sunnan h. Gldr 6, Hjr 3, 15, Isldr 21, gen. h-s, (ned) til havet, Vell 25; Óðroris h-s alda, en enkelt bølge af Ódreris hav, et enkelt digit, Vell 5, h-s bjarg, klippe ved havet, Hav 9; h-s dagr, guld, Hl 24 a, h-s hyrr, guld, se hyrsveigir, h. hugtúns Ht 50 uriktig v. l. for hof, s. d., Jfr rauða-, út.

hafa, (-ða, hafðr, ntr. én gang hafat; præs, hef, hefr, yngre hefi(r), men denne form kan kun sjælden konstateres ved hjælp af metrum, se iørvigt Skjspr s. 109), have, have i sin besiddelse, indenfor sit magtområde, 1) om hvad man bærer (har) i hånden eller på anden vis på sit legeme eller lign., h. í hendi Hhund II 22, Skí 23, 25, hefsk lind fyrir (= hefr lind fyr sé), har, bærer skjold foran sig, Vsp 50, h. munn (ɔ: í munni), Am 17, h. våpn Akv 40, h. sverð Skí 9, h-andi staf Sigv 10, 10, h. epli ellifu Skí 19, h. hjarta, holde (ens) hjærte, Akv 23. 25; h. skarar jarpar Guðr II 19, h. økul augu Hhund II 4, h. hundrad høfða Hym 8; h. meis á baki Hár 3, h. dreng und hendi Rst 28; h. gørvi Hár 6, h. men pry 15, jfr Hávm 61, h. loða Guðr II 19, h. hjalm Fáfn 19, h. hulðshjalm of e-m, holde, Sturl 4, 3, h. hjalm á høfði Sigdr 14, h. lit e-s Gríp 39; h. móðakarn hart Hhund I 53, h. hug Hhund I 46, II 24 Hamð 27, h. hamra vífs byr, have mod, være modig, Isldr 2, h. móð Reg 13, h. øst, være kærlighed, Fj 48, h. öð Vsp 18, h. bráar Fj 50, h. raunir Oddrgr 19, h. heilendi sitt Hávm 68, h. sótt Oddrgr 2, Fj 36, h. rødd HHj 20, h. í hug sé, tænke over, Sigdr 20, h. mikit í hug, nære, omgås store tanker, þKolb 1, 3, h. svinnu hyggju Hamð 9, h. hyggju sína Gríp 43, h. alla snilli Mark 1, 9. — 2) besidde, h. gótt líf Ótt 1, 2, pat hefr eik, es af annarri

skefr Hárð 22, Mhkv 26, h. gengi Háð 3, h. lið ESk 6, 32, h. óðal Rþ 48, h. log Sigv 11, 8, h. heill Gróð 16, þeygi hefk hana (mey) Hávm 96, h. ríki Fj 7, 8, h. minjar at e-n Sigsk 54, h. lýði ok lñnd of sik Oddrgr 17, sumar (rúnar) h. menskir menn Sigrdr 18, prymr hefr hamar, har i sin magt, pry 11; her kunde hefr også gengives ved 'har fæt', og det er meget hyppigt, at h. svarer til og betyder s. s. perf. af vb. fáa, hefr Hel halfa Am 55, h. frétt eina, kun at have fæt efterretning om, kende noget af omtale, Fj 32, h. gjold mikil Reg 6, haldi Hel því hefr SnE I 180, hefr bolva bctr HHj 24, hefr snót svarna eiða Gríp 46, es riþt hofdou Hávm 49; hertil slutter sig følgende: hefk erfiði ok ørendi, jeg har fæt, haft, pry 11, HHj 5, h. Fjørðu, have nået, landet i, Gunnh, — h. ver sinn i valsinni, have sin mand blandt Einherjerne, Hyndl 6. — 3) have noget for at göra noget dermed (med acc. og en tilføjet infinitiv), h. brðð at slíta Krm 8, h. at vinna Korm Lv 18, h. vílsinn at vinna G Súrs 32, hefk sör at sýna Líkn 43, h. harm at segja Guðr I 6, jfr hvat hafim at sitja, hvad grund har vi til, Pl 14. — 4) få, tage, modtage, haf halfan heim Hhund II 35, h. mat Hhund II 33, h. qln né penning Lok 40, ef h. vildak Oddrgr 21, h. Mjölni Vafþr 51, Yggr mun h. val Grí 53, h. hnekking Am 60, h. fé eða fjør e-s Hávm 58, h. fund e-s Grip 4, h. norna dóm Fáfn 11, h. tíkr ørendi Korm Lv 13, h. vætki vifs Hávm 102, h. sigr Sigdr 6, Reg 23, h. hylli e-s Hhund II 16, Grí 42, h. sáttir e-s Alv 7, h. gýgjar gaman Vafþr 32, h. ged e-rar ok gaman Hávm 99, Hárð 18, h. gríð einherja Hárð 16, h. gagn, få al lykke, Rst 35, þat hefr hvorr es verðr es loks Mhkv 25, h. þats verðr audít GSúrs 20. h. ill iðgiold eptir Hávm 105. — 5) i gode ønsker, Kristr h-i ond Hjr 3, 29, h-i vist med Kristi Stúfr 2–3, i forbundelser, þars þik Hel h-i Fáfn 21, gramir h-i e-n Hárð 60, Brot 11, trøll h-i líf HolmgB 11, trøll hafi Tréfót, Grettis 2, jfr h. mann, náð, indhaente, þKolb Lv 6, uppersonl. hefr fljóð, man kan få, ESk 13, 8 (jfr den følgende forklaring). — 6) få til ægte, h. man Alv 6, h. Sigurð Sigsk 6, es þik h. skal Skí 35, jfr HHj 5, 7, Guðr II 34. — 7) beholde, h. foðurleifð sína Hyndl 9, h. gerðar órar Háð 17. — 8) modtage d. v. s. følge (råd), h. ástróð (oll) Sigrdr 21, Fáfn 35. — 9) benytte, bruge, anvende, ofte med at og dativ (til, som noget), h. manvélar við e-n Hárð 20, h. ríki sitt í hófi Hávm 64, jfr h. sik á hófi Lok 36, h. sik í hildileik Fáfn 31, h. sik miklu lengst Sigv 13, 20 (jfr i øvrigt h-ask), h. eykja greidi í folk Yt 11, h. fylki til frægðar Mhkv 6, h. stuttligt lag á kvæði Mhkv 11, h. raun við Hsv 114, h. útbod Sturl 3, 3, h. herboð Sturl 3, 12, jfr h. flota úti, have en flåde ude i søen, være ude i leding, Vell 7; h.

e-n at hlátri, göra en til genstand for latter, Hávm 132, h. e-n at augabragði, göra en til gensstand for spottende øjekast, Hávm 30, h. e-n at háði Sigv 2, 11, h. at gammi Yt 7, h. at minnum Jóms 20, h. at ólmólum, have noget, bruge noget som æmne til omtale ved drikkelað, Lok 1, h. sér at heillum Sigrdr 19; h. e-t at mat, bruge noget til føde, nære sig ved, Vafþr 45, h. at mani, bruge som træl(kvinde), Grott 1, 16, h. at olskólum Am 82, h. e-n at hlandtrogi Lok 34, h. Hávard at gunni, have, bruge H. til (i) kampen, Jóms 13; — h. leik, udþøre en leg, Lil 47 (v. l.), h. framm e-t, udþøre noget, handle på en vis måde, Am 40, h. harðhendit (s. d.) Bárðr, h. á skriptum, udþøre broderi, Guðr II 15. — 10) bringe, medbringe, h. (hvala) heim Hym 26, Mpórð 1, h. hver Hym 39, h. e-n í helju, bringe en til hel, ombringe, Am 51, hefk gildi haptu beðis, jeg bringer et digt, har et digt (at fremsige), Gráf 1. — 11) finde sig i, tillade, vildi h. fæst rón Sigv 10, 9, an h. vildi Fáfn 43. — 12) med adverbier, h. vel, handle godt, have en god sag, vise sig moralisk god, vel hefr sás þat liða lætr Mhkv 6, vel hefr hinn, han har det godt, Mhkv 22, h. betr en aðrir Guðr 1; hefr hann bæzt, er det det bedste for ham, Hávm 80, betr hefðir brððir, det vilde være bedre for dig, broder, Akv 16; h. illa, have en slet sag, være moralisk ringe (ringere), illa hefr sás annan sýkr Mhkv 18, peir h. verr, es tryggðum slitu Mhkv 3, herr, sás hafði verr ESk 7, 4, men peir h. verr, ef nú reiðumk, de vil få det værre, det vil komme til at gå ud over dem, GSúrs 19, jfr om dette udtryk K Gisl. Aarbb. 1879 s. 198; — upersonligt med fjarri, ferri: fjarri hefr, det er langt fra, Mark 1, 3, mér hafði ferri våða, jeg var langt bort fra ulykken, det var langt fra, at en ulykke truede mig, Korm Lv 53, hefr til fjarri Has 16. — 13) medium hafask (jfr ovf. h. sik), a) have sig, oppole sig, es h. með Haraldi Harkv 18, peir es í heimi h. Hsv 60; b) befinde sig, h. vel, trives, Hávm 141; c) sammentrukket for hafa sér, h-ask hififar fyrir, holder skjoldene foran sig, Háð 11, hafask und linda drepit = hafa drepit und linda sér Harkv 23. — 14) med præpositioner og adverbier, hafask at, have sig til, være beskæftiget med, eitt hofðusk at, kun ét tog de sig for, PjóðA 2, 1, — h. uppi, holde oppe, mindes, bevare i erindringen, h. uppi langniðja tal Vsp 16, h. pröttar orð uppi Jóms 41; men: udøve, h. uppi hopp Mv III 3; h. sik út, gå ud, færne sig, flygte, Gðþ 51; — h. úti, have ude, h. alt úti, anvende alle midler (jfr h. allar kloer úti), Sigv 5, 3 (måske er talemåden identisk med den ovf. anførte h. leidangr úti, have alt sit mandskab ude i leding tilsoðs). — 15) bruges for at omskrive perfektum og plusquamperfektum både af transitive og intransi-

tive verber; den oprindelige udtryksmåde var da, før de førstes vedkommende ifald de styrede acc., at lade hovedverbets participium rette sig efter objektet; ek hef hamar folginn pry 7. 8, hefk nipti grøtta Hhund II 30, hefk kvaldar kveldriður HHj 15, hafði farna fוג Glúmr I, 2, hofum (>: hefr mik) gramr framðan Hfr Lv 5, hergaupur es Haraldr hafi svæltar Harkv 13, upersonligt, glíkan hefr of gorvan mann HolmgB 3, vel hefr Vigr of skepta Korm Lv 58; i alle andre tilfælde måtte part. stå i ntr. sing. både når dette verbum var intransitivt eller som transitivt styrede andre kasus end acc., hefk viða ratat Alv 6, hafði orðit þarfastri Od 14 (hds urigtig ordinn), vel keypts hlutar hefk vel notit Hávm 107; dette overføres så også på det første tilfælde: þú felt hefr enn flugartraða Hhund I 55, hefr þú børn borit Lok 23. — På lignende måde udtrykkes fut. exact., ef vill borgit hafa Sigrdr 10, brått hefk ykr brenda Am 39.

hafbára, f, havbølge, bølge ude på det vide, åbne hav, Bós 7.

hafbekkr, m, 'havbæk', skib, h-s hniggrund, havet, Ht 75.

haffaxi, m, 'hav-hest', skib, hald-Viðurr h-a, skibstyrer, om Hakon jarl, Vell 11.

hafgeymir, m, 'hav-gemmer, -besidder', hyrs h. = haf-hyrs, guldet geymir, mand, Nj 29.

hafgjalfr, n, 'hav-brus', det brusende hav, h-s (v. l. til hádyrs s. d., hágjalfrs o. s. v.) viðir, skibe, ploft 2, 4.

haflglóð, f, 'hav-ild', guld, Rst 12.

hafgufa, f, et sôuhyre, blandt kvalnavne, pul IV y 1; i Kongespejlet (sidste udg. s. 38–39) kaldes det 'fisk' og beskrives nærmere; navnet betyder egl. 'hav-damp', og hentyder vist til den ropi, som dyret mentes at udsende (jfr suavissimus odor hos Eustathius, jfr Fritzner).

hafshreinn, m, 'hav-ren (rensdyr)', skib, né Rón við h-um frið Ht 19.

hafskaldr, adj, 'søkold', kold på grund af at færdes på havet, h. húfr ESk 1, 3. haflauðr, n, havskum, skummende hav, Ht 76, stóra h. ESk 12, 17.

hafleygr, m, 'hav-ild', guld, ESk 11, 8, Sturl 4, 37, Gyð 2(?), Hlin hafleygjar, kvinde, Bbreiðv 4.

Hafli, m, jættenavn, pul IV b 1 (Saxos Haphlius; egl. svag form til et *hafall 'grisk?'), fangvinr H-a, Tor, Grett 2, 5.

Haflidi, m, islandsk høvding, H. Måsson (12. árh.), IngIME 2, Anon (XII) B 5.

hafljómi, m, 'havglans', guld, friðrofi h-a, gavmild mand, ESk 3, 3.

haflogi, m, 'hav-lue', guld, h-a hirðir, mand, Grettis 26.

1. hafna, (-aða, -at), støde hånden imod, støde tilbage, vrage, h. dóm e-s SnSt 4, 4, hafnið Nefju nafna, vrager, jager bort, Hildr, h. Holmrygjum o. s. v., vrage de holmrygske, Harkv 14, h. e-rrí Korm Lv

18, h. nafni e-s, vrage, glemme ens navn, lade det uønsket, Arn 2, 17, h. eða leiðask hollvini Bersi 1, 3, h. heimi Heil 6, h. hatri, lade være med at have, Hsv 9, h. gæzku Merl I 55, hofnum opt góðu, ofte vrager vi det gode forhold, viser os uvenlige mod hinanden, Am 70, h. enum hvíta lit, skifte farve, blive rød, Sigsk 31, h. fjorvi, dø, Glúmr Lv, h. himni Merl I 56, grund h-ar gróða, er ufrugtbar, Merl I 58, h. nafni hrafnblóts góða, vrage Odins navn, holde op med at tilbede Odin, Hfr Lv 8, h. Dvalins veigum, være ligegyldig for, ikke bryde sig om, Ísladr 1, h. ljóðum Hsv 145.

2. hafna, (-aða, -aðr), have, føre i havn (af hofn), h. sævar hlyn Ölhelg 7.

hafnarmark, n, havnemærke (mærke, der viser havnen eller indsejlingen til en sådan), om den til sten forvandlede jættekvinde, hæglegt h. HHj 30, reisa h. GrHj 3.

hafnýra, n, 'hav-nyre', sten, klippe, om Singasten, ráða fogru h., nå ud til den, Húsdr 2.

hafr, m, buk, pul IV bb 1, h. Hlórrida Hym 37, h-rar heim reknir pry 21, h-ra dröttinn, Tor, Hym 20. 31, jfr Haustl 15, h-ra njótr, d. s., Húsdr 3; h-rar hornogfagar Hym 7, h-ra kjöt pjóðA 4, 14; hvítr h. Hjortr 2, sem h-rar (eta) skaf Sigv 13, 28, Heidrún með hofrum Hyndl 46, sildr ok h-ra, Tors mad, Hár 3 jfr MoM 1917 s. 80. 163 f. 1918 s. 82; betegnelse af en konge Merl II 74; — h. unnar, skib, Reg 16, beror på fejllæsning. — Som mandsnavn Grett 2, 8, Anon (XIII) B 50.

hafrakan, m (eller n? v. l. -raka, hræfrakki s. d.), blandt sværdnavne, pul IV l 2.

hafraukn, n, 'hav-hest', skib, Sturl 4, 16.

haf-reginn, m, båren, løftet, gud, hógreiðar h., den i den bekvemme vogn kørende gud, Tor, Hausl 15 (rettelse fra hof-).

1. hafreið, f, løftet vogn (af hefja), hlunns h., den af rullestokke bårne vogn, skib, hlunns h-ar hloðir, sommand, pdís 2.

2. hafreið, f, 'hav-vogn', skib, leiðendr h-ar, somænd, pTref 5.

hafrhvalr, m, hvalari, pul IV y 1 (havhval Nordg.).

hafri, m, havre, findes ikke undtagen i sammensætningen ginhafri, s. d.; Hár 3 har man også antaget ordet i sildr ok h-ra, om Tors mad, men langt rimeligere er det, at der her menes Tors bukke(hod). Jfr gin.

Hafsfjørðr, m, Hafsfjorden (på Jæderen), pjóð 3, 4, Harkv 7. 11.

hafroðull, m, 'hav-sol', guld, Sturl 4, 40.

hafrost, f, havström, Hl 74, h-ar hestar, skibe, StjO II 5.

hafskip, n, havgående skib, Mark 4, 1, men v. l. er hafskíð, rigtigere, s. d.

hafskíð, n, 'hav-ski', skib (jfr foregående), h-a slðir, havet, Mark 4, 1; h-s hloðir, sofarer, Sigv 3, 6, h-a hljót-

endr, *mænd*, *Eg Lv* 42, h-s stafir, d. s. *Arni* 2, 1.
haf-Sleipnir, *m*, ‘hav-Sleipne’, skib, om *Hringhorne*, *Húsdr* 11.
hafsmegin, *n*, egl. ‘havets styrke’, d. v. s. det langt ude liggende, dybe, hav, *Frj* I 17; dog kan ordet her være at opfatte bogstavelig.
hafstétt, *f*, ‘hav-sti’, hav, *Gyð* 1.
hafstóð, *n*, ‘havhest’, skibe, h-s *M6ði*, *søfarer*, *porm* 1, 1.
hafstrambr, *m*, hvalart, *Pul IV* y 1; i *Kongespejlet* (sidste udg. s. 64) kaldes h- ‘søuhyre’ uden arme og smallere nedenfor skuldrene; den omtales også i *Hist. Norw.*, uden hoved og hale, blot en krop, der tumler om; strambr har hensyn hertil, ordet betyder ‘noget tykt, ligesom opustet’, no. stremben ‘opblaest’, stremba sig ‘spænde bryst og mave ud’ (Ross).
hafstraumr, *m*, havström, *Sturl* 5, 4.
hafsætr, *n*, ‘havbolig’, bebyggelse ved søen, *Sturl* 5, 11.
haftyrðill, *m*, et slags (*sø*)fugl, *Pul IV* xx 7 (tyrðill af torð ‘skarn’).
hafvigg, *n*, ‘hav-hest’, skib, hirðipollr h-s, *søfarer*, mand, *Bbreiðv* 4, hneigir h-ja (således rigtigt og ikke -jar), d. s., *Bjhit* 2, 17.
hafviti, *m*, ‘hav-bavn (ild)’, guld, h-a hallendr (s. d.), gavmilde mænd, *Hókr* 6.
haga, (-aða, -at), 1) indrette, ordne, især på en bekvem måde (af hagr, adj. eller subst.), med dativ, h. svá maga þínunum, indret din mave således, spis derefter, *Egilss* (XII) 4, h. hróðrs smíð, indrette sit digt, *Ormr* 1, 2, h. spásogu *Merl II* 96, h-at vel því *Pl* 4; upersonlig mér h-ar opt fyr augum, det (det onde) viser sig ofte som godt i mine øjne, *Has* 56 (hvvis teksten er rigtig); h. sér til sess, indrette til sæde for sig, til bestandig at have hjem (på et bestemt sted), ploft 3, 2. — 2) give lejlighed til, føre til, nauðr h-ar til fræða, nøden bringer mig til at digte, jeg føler trang til at digte, *HolmgB* 8, bat h-ar okr til auðar, det vil bringe os lykke, *GSúrs* 24.
1. **hagall**, *m*, hagl, som runenavn, h. er kallastr korna *Rún* 13. — **hagli** *Gautr II* 5 se *hagli* og *hugsi*.
2. **Hagall**, *m*, sagnperson (*Helges foster-fader*), *Hhund* II 2.
Hagbarði, *m*, sokonge (s. s. følgende), H-a hurð, skjold, (jfr hlym-Njørðr), *Vell* 27.
Hagbarðr, *m*, sokonge, *Pul III* 1, *IV* a 2; hørðu (hjarta) réð H. *Hl* 15 a, hals H-s, halsen på (et træbillede af) *Hagbard*, *Korm Lv* 4, H-s høðnu leif, strikke i galgen (jfr haðna) *Yt* 14 (må hentyde til Hagbards død i galgen jfr *Saxos* 7. bog).
hagbál, *n*, ‘kunstfærdig (indrettet) flamme’, h. lagar, *kunstfærdig* guld(ring), *Ht* 44.
hagdreyrins, *adj(?)*, et uforståeligt og vistnok forvansket ord, *Hrafn* 1; v. l.

hagþyrnis er her lige så uforståeligt. Der synes at måtte foreligge et adj., enten som epitet til ‘kvinde’ eller ‘sår’.

hagfaldinn se *haglfaldinn*.

hagkennandi, *m*, ‘som kender en indretning’, h. hróðrs, som kender, ved, hvorledes et digt skal indrettes (af hagr subst.), men rigtigere er det vist af antage, at hag- er stammen i adj. hagr (der bruges om en dygtig versemager), altså ‘digtningsens, digtekunstens flinke kender (udøver), skjald’, *Bersi* 1, 1.

hagl, *n*, *haglkorn*, *haglbyge*, h. vá hvert eyri *PÍsl* 9; h-i stokkinn *pþyn*, af h-i oltinn, som vælter frem pisket af hagl eller fyldt med hagl, om stride fjældelve, *pdr* 5, h. snýr *GOdds* 2, harða grint h. *Jóms* 32, h. (ok drif) *Lil* 10. 93, h. í hóva viðu *HHj* 28. *I kenninger*, for pile: bogna h. *Vell* 8, h. boga *Merl* I 34, skogs h. *Hl* 34 a, alms h. *Hl* 36 b, h. tvíviðar *Merl II* 65, h. strengs *pham* 1, 3, *Ingj* 1, 1, h. strengiar *Hfr* 1, 2, *ESk* 9, 3, 12, 4; på samme måde må også andre kenninger forstås som benja (v. l. brynu) h. *Evv* *Lv* 7, primu h. *Tindr* 1, 3, sóknar h. *Ht* 62; peitu h., kamp, *Eþver* 2; derimod er brodda h. ikke kenning, men kun ‘pilebyge’, *Anon* (XII) B 23. *I kenninger* for ‘tære’ se *SnE II* 500. Jfr drif.

haglfaldinn, *adj*, ‘med hovedpynt af hagl’, med *haglbedækkede* toppe, om jorden, *pjóðA* 3, 3; v. l. *hagfaldinn*, der skulde betyde ‘med smuk hovedpynt’, af smukt udseende (m. h. t. trævækst især).

hagli *Gautr II* 5, v. l. *hagsi* i: af (at) h. sat; dette er blevet rettet til af hugsi ‘grublende’, hvilket er meget tiltalende. A. Otrik har (*Dann. Helt. II*) læst á halga (efter no. halge, holge ‘halmknippe’), hvilket næppe træffer det rigtige.

hagliga, *adv*, 1) *kunstfærdig*, typa h. af hofuð, give en kvinde en *kunstfærdig* *hovedbedækning* (faldr) på, *pry* 16. 19. — 2) let, bekvemt, hvilur hafðar h. *Sól* 72, *ganga* h., gå let, *ESk* 6, 16, hrøkkva h. at möti *Merl II* 17.

hagligr, *adj*, 1) *kunstfærdig*, h-g myndan heilags anda, om *Kristus*, *Lil* 30. — 2) smuk, tækkelig, h-ar konur *HHj* 1, h-g meyja *Mey* 31. — 3) behagelig, smuk, h. rómr *Orv* IX 19, h-g iðja, smuk, god, virksomhed, handling, *Hbreiðm*; h-g röð, bekvemme, gode (heldbringende) råd, *pham* 1, 1.

hagna, (-aða, -at), gå heldig, mér hefr h-at, det er lykkedes mig, *Sigv* 13, 1, verk h. (hds hagna) vísa, går heldig for fyrsten, gavner ham, *Vell* 5 (anderl. *Reich* s. 199), ef vel h-ar, dersom det går godt, *Ólv* 5, 2, litt hefr h-at *pfagr* 10.

hagnaðr, *m*, lykke, fordel, *Vell* 25, *ESk* 6, 32.

1. **hagr**, *adj*, *kunstfærdig*, h-ir dvergar *Hyndl* 7, h. fegrir vagns hallar, om den helligånd, *Heilv* 14, sem h-ast kunnak *Vgl* 18; dygtig, flink, *Egilss* (XII) 2, om

en kvinde Ólsv 4, 2, h. at manga við hrings Horn, dygtig til, forstidende at, Korm Lv 6. Jfr gunn-, ord-, víg-.

2. hagr, m, 1) stílling, vilkár, mein gørisk á hag, ulykke rammer en, Gríp 22, h. batnar stórum Sigv 13, 32, lofak hag (konu) Bjhit 2, 12, h. Hrólfs Hl 24 a, h. peira leizk goði Sól 17, ák hættan hag, jeg befinder mig i fare (religiöst), Has 23, h. holða gerisk hættr Merl I 53, hreinsa hag sinn með trú Has 43, þungr h. Has 49, meginljótir h-ir Has 12. — 2) fordel, þats til hags skyldi (o: vesa) Am 97.

hagsleppr, adj, som man let slipper, giver afkald på, því vasa h-t, det kunde jeg ikke godt lade være med, Has 14; eller: det kunde jeg ikke med fordel (2 hagr 2) slippe?

hagsmiðr, m, kunstfærdig, dygtig, smed, h. bragar, udmaerket digter, Bragi Lv 2.

hagspeki, f, økonomisk kløft, indsigt, h. á aura veizlu, med hensyn til gavmildhed, Hsv 105, neyta með h. Hsv 54.

hagvirki, f, ævne til at udføre noget kunstfærdig, kunstfærdighed, herr hafi h., om forældrenes ævne til at avle en skön datter (Helga d. fagre, spøgefultd), Gunnl Lv 9.

Hagvirkr, m, Odin (hds har -yrkr, men metrum viser, at der bør læses -virkr; 'den som virker til fordel'), pul IV jj 4.

hagþorn, m, hagtorn, hvitjörn, pul IV kk 2, Sigv 3, 10 (v. l. haf-) er vanskeligt at tolke; hører mulig sammen med mó; jfr N. Beckman Ark XXXIX, 331, Meissner s. 88.

hagþyrnis v. l. til hagdreyrins Hrafñ 1, er uforståeligt i sammenhængen; jfr hagdreyrins.

haka, f, hage, Gautr II 7.

Haki, m, søkonge, pul III 1, IV a 2, (vokalens korthed er metrumbestemt), H. vas brendr á báli, Anon (X) II B 2. I kenninger, for so: H-a vegr Ht 76, H-a rein Hausil 16, H-a blåland Korm Lv 37, H-a sker Hl 13, H-a kleif Jökull 1, — for skib: H-a hnigfákr Ht 71, H-a blakkr Ht 38. Forskellig fra denne er formentlig den H., der antydes pul II 1, en H. Fáki. — Sagnperson Hálfs IX 1, en anden (Hveðnu sonr) Hyndl 32.

Haklangr, m, egl. (efter kilderne) tilnavn til Tore, Harald hársgagers modstander i Hafrsfjorden (vistnok egl. 'den langhagede' af haka; en sådan afkortning af stammen er ikke uden analogier, især blandt maskulinerne som bogmaðr; men man havde dog snarere vænet Hoku-; det kunde også komme af haki m, hage, krog (jfr no. hake), áðr H. felli Harkv 9.

hald, n, 1) egl. 'hvad der holder, støtter', aktivt, koma at h-i, blive til nytte, GSárs 30, Hsv 73. — 2) beskyttelse, taka við h-i e-s, blive ens værnende herre, Þorm 2, 15, h. es bresti aldri, om guds hjælp, Has 45, veita h. ok árnan, yde

hjælp og forbön, Has 62, h. tveggja doglinga Isádr 12, h. hilmis Isádr 25, eiga h. und e-m Sigv 3, 18. — 3) beholdelse, bevarelse, h. hoddha SnSt 4, 2. — 4) overholdelse, h. boðordða Gd 10, h. laga Gd 55. Jfr böna-, fórnar-, kristni-, varð-

halda, (helt, haldinn), holde, A) med dativ, 1) holde (noget i hånden), h. hjarta við funa Fáfn 27, h. spjötum í snæri pjóðA 1, 21, h. skildi Vsp 30, h. skjoldum fyr skot Ht 24, h. Hlakkar tjoldum hatt Krm 13, h. herskildi, holde krigsskjold, o: overført: kæmpe, Steinn 1, 5, h. hjardar mæki upp Yt 16; jfr h. hendi of e-m, beskytte en, þ Kolb 3, 7, h. ýs bifvangi (= hendi) of e-m Korm 1, 7, h. heiðis stalli (= hendi) of mér Hafg 2. — 2) holde (fast, på noget) h. fast hesti ok skjaldi Korm Lv 20, h. e-u hornklofi Hl 16, h. skalprana Bárðr, h. rúmi, holde fast på, forblive på, sin plads, Am 62, h. skipi, holde skibet fast (ved land), være deits vogter, Hárð 7. 8, h. láði þagr 7, h. grund Sturl 3, 1, h. fold Ótt 2, 18, h. landi fyr e-m Harkv 10, jfr Æþver 2, h. fast foldu, stå fast, ikke vige, Eviðs 3, h. velli, beholde slagmarken, sejre, Hák 12, Vell 21, Drv (XI) 3, h. gollti við e-n Ákv 31, h. hoddum Gunnl Lv 3. — 3) h. dróttinhug, være trofast mod sin herre, Sigv 12, 18; holde, overholde, h. hugazmólum Sigv 3, 17, h. illa orðum við e-n Hskv 3, 3, h. eðiðum Brot 18, h. sœrum Halli 6, h. sóttum (við e-n) Pl 30, Sigv 3, 21, St 18, h. lögum (við e-n) Óð 13, pmáhl 4, h. (goðs) boðum Has 6; — opretholde, h. sakmólum pmáhl 16. — 4) h. e-m und eggjar, holde en fast så at (ffjendens) sværdsægge kan nd ham, HolmgB 8, h. e-m und vatn, holde en under dåben, Sigv 13, 11. — 5) holde fast, især om lás og lænker, jord heldr flóði Ólhv 2, 6; h. (því) njarðlásar níu Fj 26, láss helt liki drósar Valg 9; kaldnefr heldr furu pjóðA 4, 11; urðar lokur h-i þér ollum megum, holde, beskytte, dig, Gróg 7; jfr útnyrðingr heldr fyrðum Máni 1. — 6) holde, traenze, tilbage, h. vatni, tårerne, Okík 1, 2, h. bráregni Nj (XII) 3. — 7) beholde, bevare, h. Hleiðrar stóli Grott 20, h-i Hel því es hefr SNE I 180, h. mey Hárð 32, h. mér Lil 63, h. lífi Oddrgr 33, Brot 8, að innsigli holdnu Lil 33. — 8) rette (mod), bevæge, styre, h. hofði við e-m, böje sit hoved henimod (som to elskende), Oddrgr 22, h. saman nefjum Grett 2, 9, h. sigtólum, rette sværdet (imod), Anon (X) om Gudleif, h. græm framm Korm Lv 31; h. rýnnis reið réttri St 19, jfr mér upp helt, holdt mig opreist, støttede mig, St 12; h. snekkjum Sindr 7, h. skipum Mark 1, 16, Jóms 10 o. s. v.; h. stólum Arn 2, 10, h. flota braut Jóms 33, h. hlungotum nordan pjóðA 4, 9; absolut, h. at láði Sturl 3, 7; h. at, rykke frem, Sigv 2, 3; h. hrðori, fortsætte med digtet, Eskál

2, 2; h. (hulðar hetti) *er urigt. for falda þorm* 2, 7; h. e-u *framm Grott* 15. — 9) *intransitivt, bevæge sig, begive sig, styre (intrans.), h. til vinstra vefs Hár* 56, h. til búðar Nj (XII) 7, h. til hafnar Eg Lv 1, h. heim Fj 3, Reg 9, h. aptr Bragi 2, 1, h. framm Eyy Lv 4, h. undan (af suceris vitni), *flygte, Sigv* 12, 19, Pjagr 8, Hfr 3, 16, h. á flófta Hálfs IX 10; h. helt þingat Sigv 1, 10; skeið helt í móðu pKolb 3, 9. — 10) *holde, vare, ey bað h. Hhund* I 4, sólin helt, solstrálen holdt, gik ikke itu, *gav ikke efter, Mey* 51. — 11) *absolut, beholde sin sag, hævde sig (og sin magt), h. fullara Sigv* 7, 6, h. til fulls við e-n, *hævde sig overfor en, Isladr* 22; *her er en dativ oppl. underforstået.* — B) *med accusativ, 1) bevøgte (dette skal være ordets grundbetydning), beskytte, overholde, h. geitr Hhund* II 22; — h. heit Ólv 2, 4, h. eiða Gríp 31, h. orð sín Sigv 2, 13, Grett 2, 8, h. gods log Mark 1, 8. — 2) *besidde, h. sess Mark* 1, 2, staði h-andi, *besiddende sit (faste) sted, Lil* 1; *jfr h. vørð, holde vagt, HHj* 23. — 3) *beskytte, góð heldr veldi e-s Mark* 2, støtte, h. Harald her-skildi Steinn 1, 5, underholde, h. vel húskarl Sigv 3, 18, h. vel val gallópnis víðis, *beværte, fôde, raynen godt, Skuli* 1, 1. — 4) *beholde (med urette), h. veginn arfi SnE* II 198; — vætki h., *ikke holde fast på noget, være føjelig, Am* 101. — 5) *fejre, h. helga daga Sól* 65, h. hótíð ESk 6, 36, Lil 74, h. helgi skilfings Sigv 12, 25. — C) 1) *absolut med adv., illa, fâ et dârliglig resultat, lide skade, hefr þinn faðir haldir illa, Eskál Lv 3, óld hefr illa haldir Anon (XI) Lv 5, hófðum haldir illa Qrv IX 45. — 2) medium, h-ask, *holde sig, stå fast, beholde sin gyldighed, biðk hans aldr h-ask* Ótt 1, 3, h-isk vørðr Sigv 5, 3, skjoldungr helzk skemr, levede korte, Sigv 12, 21, lengr at h., *holde stand, Pjôð* 3, 4, láta log h. Sigv 11, 5; skjaldagi h. Ht 54; haldisk lík at líðum, *leget met holde sig med hensyn til lemmer, Gróg* 12. — 3) *aktiv upersonligt, med dat., vare ved, því helt BjH* 7, Mistar regni heldr Ht 62, rógskýja regnii helt haustnött Arn 3, 12; því skapi hefr haldir oss, det sind har holdt sig hos mig, Jóms 4. — 4) part. act., eiga h-endr, have nogen, som holder en i ave, have tugtemestre, Hávm 29, h-endr skjaldar, krigere, pmáhl 4. 16, Nj 5; h-endr hjalma ok skjaldar Nj 6. — 5) part. pass., haldnar eldingar, lyn, man holder (om skældsord, jfr sammenhængen), PjôðA 4, 14. — 6) *med præpositioner, h. á, være beskæftiget med (helst vedvarende, flittigt), h. á sýslu Rþ 14, h. á for, være på rejse, Sigv* 12, 27, Qrv IX 26, h. á vápná þingi Eg Lv 11, h. fast á logum e-s, *holde fast ved ens love, Sigv* 11, 4, h. hoeft á veldi, udøve sin magt på passende måde, Ótt 2, 19; — h. á keri, *holde på karret, beholde det (istedenfor at lade det gå vi-**

dere) jfr dog M. Olsen MoM 1926 s. 103 f., Hávm 19 (jfr Eir. Magnússon, Cambr. Phil. soc. proceed. 1887); — h. á sári e-s, være meget beskæftiget med ens sár, ø: udbasune det for spots skyld, pKolb Lv 5; h. á lopt (acc.), *udsprede noget (som rygte), Mhkv* 14; — h. fyrir, holde stand, PjôðA 1, 18; — h. undan e-u, undgå noget, undrage sig noget, ESk 13, 2; — h. und farmi, bære, løfte, en ladning, om skib, ESk 13, 7; — h. upp, upersonlig, medan upp h-r (v. l.) skeggi, sâlænge skægget holdes oppe, ø: sâlænge en lever, Rv 32; h. upp því es valda, bude for hvad de forbryder, PjôðA 3, 24; — h. við, holde stand imod, h. við skotum Merl II 65.

haldbodi, m, ‘som bebuder at ville holde’, hildar h., kriger, Vell 30.

halde-Eir, f, ‘Eir som holder, bærer’, h. foldu, kvinde, Korm Lv 49.

halframr, uriktig v. l., ESk 6, 57, for hjaldrframr, s. d.; ordet skulde betyde ‘fremragende ved sin hjælp’.

haldkvæmr, adj, som kommer til nutte (jfr koma i hald), GOdds 5.

haldorðr, adj, ordholder, tro, Hhard 19, Krm 18; som trodsig fastholder sine (urigitte) ord, Sigv 13, 29.

Haldórr, m, H. Snorrason HolmgB 12; — en anden Guðl.

haldrúðr se hjaldraruðr.

halksamr, adj, som kan, forstår, at holde det fast, som han har, h. á geir-Týs mðlu, som kan beholde sit land, Sturl 4, 21.

halð-Viðurr, m, ‘styrende Odin’, h. haf-faxa, sofarer, Vell 11.

halvvíllr HolmgB 1 er uden tvivl fejl for hjaldr(s)-Ullr, s. d.

halfa, f, egl ‘halvdel’, så overhovedet del, især egn, verdensdel, pær hólfur Pét 15.

halfargr, adj, halvt fej, blødagtig (jfr argr), skældsord, h-ir menn Hálfs IX 27.

halfbrunninn, adj, halvt brændt, (trui egi) húsi h-nu Hávm 89.

Halfdanr, m, (gen.-ar), forskellige sagn-konger, Yt 30. 32, H. hæstr Skjoldunga Hyndl 14, Grott 22; H. svarte Harkv 4, Nkt 3, Arbj 12(?), H. svarte Haralds són Jór 2. Jfr Skjspr. 45—46.

halfdauðr, adj, halvdød, Hym 37.

halfgørr, adj, halvt opført, ufuldført, h-r inni pSær 1.

halflamðr, (-inn), adj, halvt knust, Hjálmp III 11.

1. Halfr se Hólfur.

2. halfr, adj, halv, hugr ræðr hólfum sigri PjôðA 3, 23, h. es auðr und hvotum, den halve rigdom beror på raskheden, Hávm 59, h-f auðvñnGráf 11, h. valr Grí 14, h. hleifr Hávm 52, h-f jorð Eg Lv 9, hólf lond ok pegnar PjôðA 3, 9, hólf vold, halvdelen af magten, Kolgr, h. heimr Hhund II 35, h-t verk Hym 26, hólf lest Mark 1, 30, hólf mørk Sigv 5, 5, h. eyrir VG 3, h-ir landaurar Sigv 13, 4, h. priði tøgr, fem og tyve, Tindr 1, 4, h.

fjórði tøgr, *fem og tredive*, HolmgB 11; h-t fimta hundræð, 450, ESk 6, 55; — h-ir, halvdelen, Hel hefr h-a Am 55, h-ir liggja Hást 1; ntr. halft d. s., h. gekk ór húsi Am 97: — dativ ntr. med komparativ, dobbelt, h-u fleiri (-a) Am 30, Hhund I 25, Sigv 12, 9, h-u meir Akv 23, h-u fremr, meget tidlige, Hamð 2, h-u hæra þjóðA 4, 2; i de sidste eksempler har ordet en mere ubestemt betydning ('meget', 'langt') som i de følgende: h-u hógligra ráð Am 70, h-u betr Korm Lv 56, h-u heldr, meget hellere, Oddrgr 27, Korm Lv 24. — halv, ufuldstændig, h-t nafn, om tilnavnet alene, Hæng II 3 b, holf es old, halv, ufuldkommen er menneskeheden Hávm 53, holf hýnott Skí 42, ægteskabsnat, der kun er halv, ensidig (hvor den ene part mangler), Groth i Festskr. til F. Jónsson s. 240 f.

halfsviðinn, adj, halvsveden, halvt opbrændt, h. hugsteinn Hyndl 41.

halfyrkr, adj, som kun kan udføre et halvt arbejde, dådlös person, hoggum h-jan (hds. h v gom ver halft yrkiom), om trællen, Am 61.

hali, m, hale, på en ko, h. kollu pKolb Lv 5, på en ulv, ulfs h., i et ordsprog: nú es u-s h. einn á króki, nu er der kun halen tilbage, Ofeigr 4, jjr ordsproget: skammr er örðinn h. okkarr, vi har mistet meget, det er gået os ilde, Sturl 8, 2; leika lausum h-a, have frit spil, være fri og frank, Lok 49; om en slange, verpr naðr h-a HHj 9, om en jættevinde i et havdyrs skikkelse, bretta h-a, rejse halen i vejret (for at coitus kan finde sted), modsat sveigja h-a, lade den falde, HHj 20, 21; om børneskræmslet Grýla, hefr á sér h-a fimbán Loptr; om en galts hale, Merl I 40. Jjr skaufali.

1. **Halla**, f, biskop Páls datter, Am Arn 1.

2. **halla**, (-aða, -at), bringe i hældende stilling, (af) hallr adj, veggir h-ask Anon (XIII) B 4, lengi holludumk, jeg hældede længe forever (foran står lútr ek sat), Sól 36, álar h-ask framm, (elve-) strömmene hælder sig frem, o: flyder ned ad bakke, SnE II 216, h-ask milli kalfs ok þýjar, lægge sig ned mellem kalven og trækvinden (i en bås?), Orv VII 12, h. domi, fælde en urigtig dom, Mark 1, 8; h. tek at telja, det lader mod slutningen at opregne, Nkt 58; h-ask görðir af hreinum hætti, handlinger afviger fra renhed, Pét 7; h-ask af (brø), forvilde sig ud fra (Kristi kors som bro til himlen), Likn 35; om kamp, der hælder sig til én side, tager en vending (til gunst for den ene, ugunst for den anden), (orrostu, dativ) tók h. á skíra Skagfirðinga, begyndte at tage en uheldig vending for, Ingj 2, 3. Part. præs. hafvita h-endr, som lader guldet hælde sig, gå (som uddelt) til én side, gulduddelere, Hókr 6 (i øvrigt rettelse af hallands).

1. **Halland**, n, Halland (i Sverrig), Arn

6, 2, Bkrepp 1, Halli 1, Stein 1, 3, Sturl 3, 4. 7. 11.

2. **halland** (o: hall-land), n, 'sten-, klippe-land' (af hallr subst.), marr h-s, bjærgström, pdr 7.

3. **halland** (o: hall-land), n, 'hældende, stejlt affaldende land', (af hallr adj.), h. hattar, hoved, Bjuit 2, 7. — h-s, Hókr 6, må anses for at være forvansket af hallendr.

hallarr, m, blandt viðarheiti, pul IV kk 2.

Hallfrøðr, m, skjalden H., Rst 34, Ísldr 12.

Hallgarðr, m, = Grjótgarðr (jarl, hall = grjót-), moogr H-s Hál 10.

hallgeisaðr, (v. l. -gíslaðr ét hds), adj, 'af sten (hallr subst.), d. e. stenfarve, strårende' (geisla, udsende stråler), h-at Hildar tungl, det af lyse farver strålende skjold, Ólhv 2, 10.

Hallgerðr, f, H. langbrók, Nj 17.

Hallgrímr, m, íslænder i 10. árh., Háv 3. 5. 7. 10, — en viking Nj 19.

hallhrimnir, m, blandt hjælmenavne, pul IV s 1.

Halli, m, digteren Grautar-H., þjóðA 4, 16.

hall-Ilmr, f, 'stenens (o: steinasørvi's) gudinde, kvinde, Korm Lv 14 (adskilt ved tmesis).

Hallinskíði, m, 1) navn på Heimdal (SnE I 100), tennr H-a, guld (jjr Gollintanni), ógnarstafr H-a tanna, fyrste, Gráf 13. — 2) navn på vædderen, pul IV aa; om ordet, hvis forklaring er usikker, har noget at gøre med hornene, er uvist.

Hallmundr, m, en bjægrise, Bergb 1, Grettis 32.

halloki, adj, 'med hældende åg', udtrykket måske hæntet fra den ene okse (i et forspand), der var mindre (og ringere i kræfter?) end den anden, verda h., komme til kort, blive besejret, opt så hefnið er h. verðr Hsv 67.

1. **Hallr**, m, H. Teitsson, 12. árh., IngE 2, jjr 3. hallr.

2. **hallr**, m, stejl skrånning (klippe), sekja nedan í hall Hsky 2, 7.

3. **hallr**, m, 1) sten, især en lille rundagtig sten, h-a (rettelse for hallar) Fulla, stenens (o: steinasørvi's) gudinde, kvinde, GSÁrs 37; — h. hugstrandar, brysts sten, hjærte, Leið 42; h. orða (ved rettelse), tungen, Katr 1 jjr Meissner s. 138 og Falk, Ark. XXXIX, 87, — også om større sten, o: Grottekærvnens runde stene, Grott 10. 12. 17. 23. — 2) farve (identisk med steinn, s. d.), klunns hestr h-i glæstr (= steint skip), smukt-malet skib, Oddi 3. Mandsnævnet er identisk med dette h. Jjr ó.

4. **hallr**, adj, hældende, som står skråt, holl klif, skränen klipper, Sigv 13, 26, h. fót, hældende, haltende fod, Bergb 1, Grettis 32, med h-u keri, med hældende, o: halvfyldt (egl. et som kan hældes, uden at der spildes) kar, Hávm 52,

skeið holl á hléborð, hældende til læ-
(bord)siden, *PjóðA* 3, 8, h. hléborðs vis-
undr *Arn* 3, 6; hné Goðrún holl við
bolstri, sank, til siden, ned mod puden
(lejet), *Guðr* I 15; h. ór heimi, hældende
ud af verden, nær ved døden, *Sól* 40. 44,
— hældende til én side, vard þannug h-t,
sejren gik i den retning, var (ham) gun-
stig, *ESk* 7, 2; verða kann á ymsa h-t,
snart kan den ene, snart den anden
komme til kort (om skæbnens vekslende
gunst), *Mhv* 26.

Hallsteinn, m, islænder 10. árh., *Hallst.*
Hallvarðr, m, (-s), nordmand 10. árh.,
Skall 1; islænder 13. árh., *Anon* (XIII)
B 50; den hellige H. (11. árh.), *Heil* 22,
H-s kirkja Nkt 56.

hallvars, v. l. **hallvarðs**, i forbindelsen
h-s hlífi-Nauma, *Yt* 30, er uforklaret; det
hele er en kenning for Hel; om der her
foreligger et hallvarpr, m, eller hallvarp,
n, (eller Hallvarðr) er uvist, men sam-
mensætningsleddet hlífi-synes at forudsætte
et personnavn, altså et Hallvarpr
(el. -varðr), men en sådan person er
ukendt; ordet skulde egl. betyde 'sten-
kaster' (jætte??). Jfr Brögger: Borrefun-
det 38.

hallvöllr, m, 'sten-mark', fjeld (adskilt
ved tmesis), h-ar salr, klippehule, pdr 14.
hallæri, n, 'hældende åring', dårlig
åring, uår, misvækst (hallr adj, ár n.),
Evv Lv 14.

halmein, n, vistnok = halmein 'hal-
mens mén', ild, kun i skimtbljarta steina
Njørupn skortir hætt h., den hudyse kvinde
mangler den farlige 'ild', *Anon* (XII) C
31, passer ikke godt i sammenhængen;
derfor har man ment, at der forelå et
eksempel på 'ofljóst' (sub-rosa-stil), og at
'ild' her skulde forstås som synonymt
med skírleikr, kyskhed (*BMØlsen*, Den
3. og 4. grt. ajh. 214), dette vilde passe
udmærket; jfr de yderligere bemærknin-
ger anf. sted; der er vist en tilsigtet tve-
tydighed helt igennem, idet verset kan
opfattes enten som: En skimtbljarta steina
N. skortir h. (skapit svanna kannask mér);
hon es at hvóru hætt dýr (farligt dyr),
eller som: En sk. st. N. skortir hætt h.
(...), hon es at hvóru dýr (herlig); dette
sidste er vist den egl. opfattelse.

halmeldr, m, ild i halm, brændende halm,
sem í h-i h.

halmr, m, halm, pul IV ddd 1, h-s bit-
skalmir, keber, *Heiðr* 22.

halr, m, (-ir; holðar o. s. v. anses for
egl. at være den oprindelige pl., jfr No-
reen⁴ § 319, 2, men ordet holðr findes op-
ført på sit sted, s. d., mulig var halir
Hallands beboere), mand, menneske (be-
tydningsforskellen er meget ringe), 1) i
alm, uden at der er knyttet nogen særlig
forestilling om 'frihed' til ordet, h-ir,
blandt 'mænds' navne pul IV j 7; *Hávm*
102, *Grott* 12, *Fájn* 43, s(j)á h. *Hávm* 158,
Hál 8, þann hal *Hávm* 151, einu h. *Hávm*

118, h-ir hundmargir *Hhund* I 22, h-ir
fjortaldir *Herv* VII 14, hældræpir h-ir, om
göglere, *Harkv* 23; síðr Pitt heilli h-ir
Hávm 129; móðugr h. *Ghv* 19, hugfullr
h. *Hamð* 18, *Sigrdr* 31, hjaldrs móðr h.
PjóðA 4, 6, ámáttigr h. *HHj* 14, óblaðr
h. *Krm* 17, hugblaðr h. *Hár* 49, blaðr
h. *Hamð* 14; bleikr h., blegr (med bibe-
tydning af fej) mand, *Eg Lv* 29, h. enn
hvíti (jfr foregående) *Ólhelg* 9, horskr h.
Brot 4, *Fájn* 42 (pl.), heimskir h-ir *Sigrdr*
24, ølreifir h-ir *Hamð* 18, hróðrfúsir h-ir
Reg 21, ókristinn h. *Sigv* 3, 8, grðougr h.
Hávm 20, nøkkviðr h. *Hávm* 49, orðbæg-
inn (rettere -bægnum) h., om *Tor*, *Hym*
3. — 2) mand, i betydning 'herre, eller
mand for sin hat', h. es heima hvorr,
enhver er mand, føler sig fri og kry, i
sitt hjem, *Hávm* 36, 37. — 3) menneske
bet. h. nærmest i troða h-ir helvæg *Vsp*
52, h-ir allir *Vsp* 56. Man har ment at
kunne antage betydningen 'afdød mand'
et par steder: kalla hlíðbang h-ir *Alv* 28,
dette skulde svare til helju í (5 andre
steder i digtet), der foreligger dog vist
her hos digteren kun en unøjagtighed;
et andet sted er *Vafþr* 43: hinig deyja
ór helju h-ir, men her er den alm. betyd-
ning tilstrækkelig og sikker den eneste
rigtige, 'menneskene dør derhen, kommer
derhen ved døden', ór helju er rimeligvis
uægte indskud. — 4) uriktig står h. vist
for høðr *Hfr* Lv 17 og for her *Sigv* 11, 2.
— 5) Som personnavn *Rþ* 24, blandt
navnene på Karls sønner, de frie bønder,
det eneste sted, hvor bibetydningen 'fri'
synes at høre med.

hals, m, 1) **hals**, på et menneske, hvitr
h. *Vgl* 3, h. hvitari *Rþ* 29, dúkr á h-i *Rþ*
16, at (rigt. und?) h-i *Hagbarðs*, **hals** på
et træbillede, *Korm* Lv 4, binda at h-i
Steinarr 1, ganga at h-i, om strikken, *Yt*
14, kneigja h., böje (hoved og) **hals**, *Lil* 52;
undir jötuns h., sårene (blodet ud af så-
rene) på jættens (*Ymers*) **hals**, bølgerne,
St 3; h-a (ved rettelse) byrðr, hoved
Anon (XIII) B 21 (jfr *SnE* I 538); fang
h., tagen om **halsen**, *Korm* Lv 55, leggja
hendr of h. *Sigsk* 42, hrinda e-m af h-i,
støde en tilbage, fra sig (h. næppe i egl.
betydning), *Sigsk* 43, skera á h. *Am* 79,
hoggva hofuð af h-i *Skí* 23, jfr *Lok* 57;
overført betydning: standa e-m á h-i, egl.
'træde, stå på ens **hals**', undertrykke en
(oprl. vel om behandlingen af den dræb-
te), *Hhund* II 30, liggja e-m á h-i, dadle
en, *Kolb* 2, 1. — Vanskelligt er udtrykket
h-a skaut *Bdr* 12, 'hals-skøder', der sigtes
vist til bølgernes hvide skumtoppe (se i
øvrigt skaut). Jfr Bugge, Studier I 253 f.).
— 2) **indsnævring** af en fjord, som egen-
navn H., om Limfjordens innde (Huls)
Gráf 9, *Nkt* 19. — 3) om en del af skib-
ets stavn, pul IV z 7, vel egl. **indsnævrin-**
gen af fartøjet mod forstaven; brustu
báðir h-ar, plankerne dér til bægge sider,
Frp I 13. — 4) langryg, blandt navne på
jorden, pul IV æ 2. Jfr gag-.

halsa, (-aða, -aðr), *omhalse*, *tage en om halsen*, Guðr I 13, III 4.

halsbaugr, m., *halsring*, (*adskilt ved tmesis*), Rdr 8.

halsdigr, adj., *tykhalsset* (*med bibetydning af overmod*), hilmir enn h-i, *om Kjotvi (indeholdende også en hentydning til dette tilnavn 'den kædfulde')*, Harkv 10.

halsfang se *fang hals under hals*.

halsgerð, f., *en del af rustningen, nærmest ved halsen (= halsbjørg)*, freki h-ar, sværd, Merl I 35.

halshøgg, n., *hug i halsen, holdt h. holða, om Kristus*, Líkn 15.

halsmen, n., *halsring, hlaðin h-jum Am 46, goll ok h. Am 72. Da men alene betyder 'halsring', er det muligt, at digteren af Am har kendt (og brugt) ordet i en udvidet betydning, 'smykke', som det dogellers næppe har.*

halsstefni, n., *hals-stævne*, stævnet selv ved 'halsen' (på et skib), pul IV z 7.

haltr, adj., *halt, halteende*, GSárs 16, Hávm 71. 90. *Urigtig v. l. for héltr EGils 3, 18.*

1. **hamall**, adj., *kun i ntr hamalt i forbindelsen: fylkja h-t, kunna fylkja h. Reg 23, h. fylkðou þeir PjóðA 2, 1, sás h. fylkði Gísl 1, 10, hildingi fylkði liði h. Mark 1, 17 (i samme vers hedder det, ábenbart udfyldende-forklarende: risnumaðr lauk rondu, svát hver [rondu] tók aðra), þeims h. fylkja Hálfs VI 10, ok h. fylkja (om Bjærmerne) Orv IX 12, bað Hringr bá h. fylkja (på Bråvold) Orv IX 63; hildings vinir syndusk mér skilda hómlur h. Pjóð 3, 13. Den hæropstilling, der herved betegnes, er altid blevet opfattet som identisk med 'svinefylkingen', og således opfattede oldtidens selv det, jfr Fas I 380, Fms XI 304; der skal gode grunde til at modbevise rigtigheden deraf; det er ikke lykkedes A. Ólrik i Danske Studier IV at give sådanne. Oldtidens opfattelse må fastholdes; fylkja h. betyder: 'at danne en kileformet slagorden'; det er ved denne ganske naturligt, at skjoldene holdes på siderne — til venstre og højre —, og for at dækningen skal være så god som mulig, må det ene skjold bære det andet (danne et slags 'skjoldborg', men de må ikke bindes til hinanden, hvad Kongespejlet advarer imod, sidste udg. s. 153); hver side — ligesom siderne på en ligesidet trekant fra toppen af betragtet — danner da én skrå skjoldrække. I det sidst anførte sted er der tale om krigere ombord; da skjoldene her sås langs relingen hele vejen, og da indsnævringen i stavnen kunde og måtte komme til at ligne en kile, gjorde synet heraf det samme indtryk på skjalden som en svinefylking; der identificeres derfor bægge dele, og der er ingen tvivl om, at ordet h. har været levende i bevidstheden ved midten af det 11. árh. Der er ingen hjemmel til at antage, at denne opstilling kun bruges*

til 'marsj i fremmed fjendeland'. Heller ikke har ordet noget at gøre med hamla, 'kullet ko', eller roden i dette og dermed beslægtede ord. Det er dannet af ordet hóm, lænd, især på en hest, og udtrykket er hæntet fra den måde, hvorpå en flok heste stiller sig, slutter sig sammen, lænd ved lænd, den ene lidt længere tilbage end den anden, under uvejr (stærk storm og regn), hvorved de finder et slags værn; jfr netop Markus' anførte udtryk at standa h.; sml. det udtryk, som BjHald anfører: hestrinn setr hómina í veðrit, 'equus clunes tempestati obvertit'; jfr også hama. Man kunde måske formode, at hamalt stod for ham-halt (af hamhallr), men det er ikke nødvendigt. Jfr G. Neckel Ark. XXXIV, 284 ff. og F. Jónsson Ark. XXXV, 471 MoM 1915.

2. **Hamall**, m., *sagnperson, søn af Hagal, Hhund II 1. 6; at H. her skulde være et andet (påtaget) navn for Helge selv, er der ikke grund til at antage.*

hamarr, m, 1) *klippe, især opretstående, steil klippe, i fjælle eller ved søen, i h-ri Rst 26, á h-ri Pl 7, háir h-rar Orv IX 58, þjóta í hómrum Anon (XIII) B 17, brim rak húns hest við h-ra Rv 9; gramm ok brattir hamrar = ingi ok bjørg, ḥ: (kvindenavnet) Ingibjørg, Olhelg 8; h-rar Haka blálands, klipperne ved havet, Korm Lv 37; h-ra víf, jættekvinde, h-ra vífs byrr, mod, Ísldr 2. —2) hammer (opr. 'sten-kølle'), slá h-ri Vgl 20, at glamrandi h-ra, jærnsmed, Anon (X) II B 8, h-ra hlynir, d. s., EGils 3, 4, h-ri ofnir hildar serkir, om ringbrynjer, Ólhv 2, 11, h-ri sleagnar Hogna váðir Hfr 1, 7, h-ri þœfðar hring-skyrtur Hfr 3, 9, h-ri þœfðar Svolnis skyrtur Krm 12, h-ri þœfðar hringa grá-skyrtur StBárd 1, h-ri kringðr, rundet ved hammeren, Rv 7, glymr af hómrum Líkn 16; især om Tors hammer, prý 1, 2 o. s. v., Hym 23, Rdr 15, dreyrugr h. rðr 19, Haustl 18. —3) blandt skibsdele (uvist hvilken), pul IV z 7, mulig identisk med det i Gutalag k. 36 forekommende h. —4) blandt fiskenavne (haabrand, Nordgaard; jfr fær. hemar 'sildehaj'), pul IV x 3 (jfr da. hammerfisk). Jfr gerði-, morð-, þróð-.*

hamarsbúi, m., *klippebo, jætte(væsen)*, Grettis 41.

hamartroll, n., egl. 'klippetrold', men i verset med hensigt tvetydigt, det er dér en betegnelse for øksen, altså 'en trold med (jaern)nakke', Grettis 10.

1. **Hamðir**, m., *Hamde, søn af Jonakr og Gudrun (jfr Sørlí; egl. Hamþér, men allerede i de ældste digte er -þér blevet svækket til -ðir, jfr Bragis linje: samráða þeir Hamðir, Egils geirs Hamðis mik framði; Hamþé, -þés vilde være metrisk urigtigt; afgørende er pSærekssons rim: tamði : Hamði), H. enn hugumstóri Ghv 4. 8, Hamð 6. 24. 26, jfr 21. 27. 31, Rdr 5, kvðut H-i hjørlein spara pSær 4, 3; H-is geirr, sten (jfr saget om hans og*

Sörles død, og SnE II 428), H-is geirs gramer, jætte, Eg Lv 45. I kenninger, for brynde: H-is skyrta Hjr 1, 8, Orv VII 1, H-is klæði Hjr 2, 1, Hgóð, ESk 6, 52, H-is serkr pGisl 4, Krm 17, H-is fang Ht 2, H-is væðr Oddes 2, — for hjælm: H-is faldr (se faldruðr) Jóms 14, — for skjold: H-is brikk Gyð 4. Jfr lat.

2. hamðir, m, blandt høgenavne, pul IV ss 1.

hamdøkkr, adj, med mørk, sort, ham, om ravnen, Ht 5.

hamfagr, adj, ham-skön, schön af ydre, udseende, né h-t skáldfē kalder Egill sit eget hoved, Arbj 7.

hamingja, f, skæbnegudinde, norne, som kommer til hvert nyfødt menneske, h-jur einar kaldes Møgþrasis(?)meyjar Vafþr 49.

1. hamla, (-aða, -aðr), lemlæste, ESk 6, 60, Mdr 13.

2. hamla, f, årebånd (bånd, lokke, hvori øren er fastet, og hvori den bevæges), pul IV z 8, h-ur slituðu Am 37; h-ur at brjóta Harky 17, men her skal sikkert de to verber slita og brjóta ombyttes; usikert er Anon (X) II B 7; — ordet bliver så brugt omrent synonymt med 'åre' og rorkarlens plads ved denne, omrent = halfrými, skilda h-ur, anbringe skjolde på skibets ræling, pjóðA 3, 13, pjóð dreif til hverrar h-u Sturl 3, 4, samnask bað til hverrar h-u Arn 2, 9, hirð bar her-væðr til h-u, her omrent 'ud på skibet', Arn 3, 2.

3. hamla, f, hammel (på en vognstang), bruges i alm. i bet. 'stok, stang', vígs h, spyd (eller sværd), vígs h-u vangr, skjold, Mark 1, 21. Jfr folk-, streng-.

hamlan, f, hindring (eller lemlæstelse?), Anon (XII) C 28.

hamljótr, adj, styg af udseende, h-t regin, om de af ælde medtagne guder, Haustl 10.

hamloðinn, adj, ladden, Merl II 8.

hamr, m, (-ir, dat. ham og ham), ham, hvad enten der er tale om en til et bestemt dyr hørende ham, eller en sådan, en anden kunde tænkes at iføre sig, iqtunn í arnar ham Vafþr 37, gemlis h, örnehamb, Haustl 2, trolls h. Vsp 40 (her omtr. = skikkelse), lét hamr óra, svane-hamme, Hebr 6, h. Atla, om Alle i en örns skikkelse, Am 19, svins h. Merl I 45, í ham faxa, i en hests skikkelse, Har-nið; — víxla homum, veksle ham, udseende, Gríp 43; flátra h, brystet, Hjt 20. — Som (sagn)personnavn Hrólfs 5. Jfr fjaðr-, heim-.

hamragrjót, n, klippesten, Gd 60. hams, m, = hamr, ham, skede, h. es góðr á fljóðum, kvinderne har et smukt, muntert, udseende, Hjr Lv 21; ormar skríða ór h-i á vár, slangerne skyder ham, Mhkv 6. Jfr fetil-

hamskarpr, m, blandt hestenavne, pul IV rr 4; egl. 'med skarp, markeret høm, lænd', altså mager. Jfr det følgende.

Hamskerpir, m, er vel ensbetydende med det foregående, hest, SnE I 118.

hamvátr, adj, våd på huden (udvenlig), gørva báta h-a, lade både synke (i en forvansket sammenhæng), Anon (X) II B 7.

handan, adv, fra den anden, modsatte side, Tindr Lv 2, pórðr andar h. Anon (XII) B 8, senda hnøtr h. Ott 4, 1; — længere på den modsatte side, þysja vestan Vatsskarð ok svá h., og endnu længere vest fra, Skáldh 1, Húnalund h., Huneland der langt ude, hinsides havet, Korm Lv 8; hyppig med fyr som præp. med acc., subst. kan da stå enten mellem de to ord eller bagefter: fyr handan jarðar gjorð, hinsides havet (i Norge), Eg Lv 41, fyr ver h. (h. ver) Guðr II 7, Glúmr Lv, Ólhelg 4, fyr sæ h. Hjr 3, 21, fyr sundit h. Hár 1.

handarbak, m, (måske rettere i to ord), håndens bag, Sigdr 7.

handarmein, n, håndskade, lamhed i hånden (mulig rettere i to ord), Gd 13.

handarvanr, adj, (mulig rettere i to ord), hvis hånd erude af stand til at fungere, som har mistet sin hånd, hjorð rekr h. Hávm 71.

handaverk, n, hænders gørling, Gautr II 20.

handbani, m, egenhændig drabsmand, som selv har slæbt ihjæl (modsat ráðbani), Hyndl 29.

handbál, n, 'arm-flamme', guld, h-s hnykkilundar, (gavmilde) mænd, Rst 34.

handbærr, adj, som bæres på armen, hringar h-ir Harky 19.

handfagr, adj, med smukke arme, arm-skön, h. kona Korm Lv 63, Jóms 3.

handfurr, m, 'armild', guld, h-s hreytir, (gavmild) mand, Nj 3.

handlaug, f, håndtvæt, EGils 1, 14.

handlauss, adj, = handarvanr, uden arm (hånd), granda h-um GSúrs 16.

handleggr, m, arm (i dens hele udstrækning), eller underarm, h-jar brandr, guldring, h-jar branda Týr, mand, urigtig læsemåde (sen omdigtning) for hrond-uðr ólunbranda Ott 4, 1.

handsax, n, 'hånd-sværd', dolk, leika h-um Rst 25.

handsterkr, adj, som har store hånd-kräfter SnE II, 196.

handviss, adj, sikker som (ens) hånd, (som en hånd, der er tilstede, uskadt), især i ntr. h-es, noget er absolut sikkert, Gdþ 39; således skal der også læses Korm Lv 14 for det umulige handviðris; adverbielt, Sjórs 3, Rst 11.

hang, sikkert fejl for fang Od 22.

hanga, (hangi, hekk, hanginn), hænge (intr.), tvau lær hengi, hang oppe (til opbevaring i røg?), Hávm 67, h. med høum, om det samme, Hávm 134, vargr h-ir fyr vestan dyrr, et ulvebilleder er fæstet op, Grí 10, h. á qngli, om fisk, Rdr 18; særlig om hængte, ganga at h., skulle til at hænges, Am 22, h. á meidi Hávm

138, h. við galga *Hjálmþ IV* 18, sá dróttin h-anda, på korset, *Lil* 56.
 hangagalgi, m, 'nedhængende galge', h. tangar, tangens nedhængende galge, hånden (armen), den galge, som holder tangen (næppe 'som tangen hænger i'), *Rv* 7.
 hangagoð, n, 'de hængtes gud', Odin, heimboð h-s *Háv* 14.
 hanga-Týr, m, 'de hængtes Ty (gud)', Odin, hottr h-s, hjælm, *VGl* 10, rimma h-s, kamp, *EGils* 3, 7.
 hangferill, m, 'nedhængende vej', h. hringa, arm, *Refr* 1, 1.
 hangi, m, som hænger, hængt mand, nema Yggjar feng und h-a Jóms 2, h-a (ved rettelse) valr, ravn, *Tindr* 1, 7, jfr *Hást* 5, móðr h-a, d. s., *Lios* 6, svanr h-a *pGisl* 8, h-a gagl, d. s., *Hjr* 1, 2, Huginn fló til h-a *SnE II* 142, orn fló til h-a *Bj* krepp 4, h-a heimpinguðr, Odin jfr hangagoð, *pBrún* 3, h-a Dvalinn, d. s. (?), *PSíð* 2; Odin selv kaldes h. (jfr *Hávm* 138), h-a hrynskr, ringbrynde, *Tindr* 1, 1; — liðar h-a leygr, guldring, enten er h. her at henføre til liðar, liðar h., arm eller finger (?), eller til leygr 'hængende lue', Halli, h-a galgi se hangagalgi. Jfr *Falk*, *Ark.* XXXIX, 86.
 hanginlukka, adj, f, som næppe hænger ved, om en husmoder, *Rþ* 23.
 hangr, adj, nedhængende, h-ar tjolgur, lange, nedhængende arme, *Gautr* II 25.
 Hangrar, f. pl, *Hangran* (i Sverrig), *Sigv* 9, 1.
 hangrvalr, m, h. hanga, ravn, *Hást* 5, men hvad hangr- betyder her, er ganske uklart, jfr *Metssner* s. 174.
 hani, m, hane, pul IV uu, xx 2, fragraruðr h. *Vsp* 42, sótrauðr h. *Hels hane*, *Vsp* 43; Fj 23, h-a fjaðrar *Bjark* 1. Jfr Óðins.
 1. Hanki, m, ø ved Norge, *Hankø* (i Kristianiaffjorden), pul IV bbb 7.
 2. hanki, m, hank, lokke (sejlløkke) i skibssiden (for at fastgøre sejlskødet), pul IV z 7; h-a hlébarðr, skib, Arn 2, 3; (h. handar, ring, *SnE II* 429).
 hann, pron. pers, kun i masc. og fem, udfyldt med ntr. og plur. af så sú (angående former med á, ó - hann står selv for hán af hánr - se *Skspr.* 75-76; til de der anførte eksempler på hánna kan føjes *Gdþ* 40, hun i fem. *Mv* III 11), han, hun, viser altid tilbage til en i forvejen ved navn nævnet eller antydet person, væsen eller hvadsomhelst levende eller dødt (ting, begreber o. s. v.), f. eks. *Vsp* 26, *Lok* 40, *Grip* 29; *Hávm* 11, *Sigrdr* 35, *Vafþr* 12, *Hávm* 150, *Sigv* 13, 15, *ESk* 6, 7. 11 o. s. v. (se Gerings Wörterbuch); enkelte steder kommer navnet bagefter: svá hónum gafsk, *Sorla Sól* 20, út bar hann..... *Collbúi* Jóms 37, jfr *Rst* 2; enkelte gange står det overflodigt efter navnet: Góðrún... gekk hon (men her skal hon vist stryges) *Ghv* 9; jfr h.... hilmir *Rst* 11; enkelte gange findes det

lige foran ordet (som nu i daglig tale på Island), á vald hans Vígolfs *Sól* 20 (hvvis der ikke her foreligger en forvanskning: á Vígolfs vald?), pess galt hon gædda *Herv* IV, hann Ádám *Lil* 43, h. fjandi *Lil* 47. — Nogle gange bruges det om den talende selv, hvor man væntede ek 'jeg' (jfr skjaldenes måde at betegne sig ved skáld og lign.), eigi h. jojnar *Am* 33 (her er der dog måske en tvetydighed tilsigtet), kná hon sofa *HHj* 24, látr hana (= mik) eina *Lok* 53.

Hannarr, m, dværgenavn (egl. 'den kunstfærdige' jfr *Bugge*, *Tidsskr.* f. *Phil.* VI, 89 f.), *Vsp* 13, pul IV ii 5.

hannbrjótr, m, vistnok fejl for hranna (da rimet er nn : nn), hyrjar h., = hrann-hyrjar brjótr, guldbryster, konge, Eg Að 1.

hannlog, n, næppe for handlog, arm-lue, guld, men da rimet er nn : nn for hrannlog, bølgeild, d. s., hælibrekka h-s, kvinde, *GSúrs* 25.

hannyrð, f, kunstfærdigt broderi (væveri), hafa á h-um, udjøre et sådant, *Guðr* II 15. Jfr *H. Falk*, *Arkiv* III 89 f.

hanzki, m, hanske, *Hár* 26, *Lok* 60.

happ, n, 1) held, fordel (som man vinder eller som tilfælder en), talði h. hónum *Am* 89; h. es *Grett* 2, 2. — 2) heldig gærning, vinna sjaldan h., udøve, volde, mange ulykker, *Isldr* 26. — 3) især om held i kamp, eller dennes heldige udfald, sejr, vinna h. (hopp) *Porm* 1, 1, valda h-um *Rst* 10, med sigr ok h-um *Gd* 6, h. sótti konung *Hl* 24 b, hressa hopp *Ht* 93, gera hopp *Ht* 40, unna h-s *Gunnl* Lv 11; h-um studdr *Oddr* 1, h-um reifðr *Has* 49, *Pl* 15, h-s geymir *Pl* 43. Jfr 6-.

happalauss, adj, uden held, som ingen sejre har at opvise, *Hjálmþ* I 1. Jfr *happlauss*.

happauðigr, adj, rig på sejre, *Porm* 1, 8.

happkunnigr, adj, som kender (eller er berømt for) fordele, d. v. s. som vinder fordele (hos en anden ved forbøn), om jomfru Marias virksomhed hos gud, *Has* 59.

happalauss, adj, = *happalauss*, h. kappi *Eg* Lv 31, h-t, adv, uden fordel, uden sejr, *Anon* (XIII) B 12.

happmildr, adj, som giver menneskene held, rig på nádesgærninger, om Kristus, *Pl* 31.

happmætr, adj, (adskilt ved tmesis), herlig ved sin velsignelsesrige virksomhed, h-t skin sólar *ESk* 6, 19.

happreyrir, m, som har held med sig, lykkelig mand, *Gdþ* 11.

happsdóð, f, heldig gærning, jærtregn, *ESk* 6, 69.

happskeytr, adj, heldigt skydende, heldig som skytte, *Kolb* 1, 1.

happsnauðr, adj, held berøvet, uheldig, Åbreid.

happsværk, n, heldig gærning, *GrHj* 3.

happscækjandi, *m.*, ‘heldig angriber, be-sidder’. h. branda hreins, vel egl. ‘som har held med sig i angreb på skib’, sœ-kriger, næppe, ‘som på skibe søger sejre’, Þorm 2, 15.

happvinnandi, *m.*, som giver fordele, nåde, om Kristus, h. holda Has 57.

happyviss, *adj.*, som kender held, sejre, heldig, h. pórgisl Anon (XII) B 5.

happþægi-Bil, *f.*, ‘Bil, som vinder sejr’, i kenningen hjarra kræpta húnknarrar h., kvinde, Korm Lv 4; se i øvrigt de enkelte ord.

hapt, *n.*, 1) stansning (af ens fremrykning eller bevægelighed), ef mér verðr þórf h-s Hávm 148, trauðr h-s, uvillig til at stanse, raskt handlende, Bersi 1, 1, mart varð Skapta at h-i Nj (XI) 8. — 2) bånd, lærke, af hundom (sprettir) h. Hávm 149, hardgør hopt Vsp 34 (kun i H., B. M. Ölsens forklaring, Arkiv XXX 133 er forsikellig), leysa ór h-um Lok 37, vesa í h-um Likn 39. — 3) guddommeligt væsen, mest i pl., guderne, egl. ‘bindende, styrende, magt’, galdrs h., betegnelse for Lokes hustru, Sigyn, (på grund af en tabt myte?), arna farmr galdras h-s, Loke, pdr 3, h-a vé, gudernes templer, Vell 16, h-a beiðir, gudernes styrer, Odin, Gráf 1, h-a snytrir, som giver guderne visdom og kultur, d. s., Haustl 3 lifr h-a god SnE I 84).

hapta, *f.*, kvindelig fange, på (varðk) h. Guðr I 9, gerva e-ja h-u Hhund II 4, opt finnr ambøtt h-u, her synes h. blot at betyde ‘trælkvinde’ (som engang har været fange), pul III 2 b.

haptbond, *n. pl.*, ‘hæmmende bånd’, lærker, snúa h. e-m Hálfs III, Gautr II 3.

haptr, *m.*, mandlig fange, nú est h. ok hernuminn Fáfn 7, jfr 8, h. es í bondum Ákv 28, h-t så liggja, om den bündne Loke, Vsp 35, h-t of (hds hoptum) groeta Hálfs IX 9.

haptscenir, *m.*, betegnelse for Odin, den første del af ordet er hapt = gud(dom); det ligger nær i ordet at se en betegnelse af lignende art som hapta snytrir = Odin, men -scenir er uforklaret; volkenan ø synes sikker; h-is heið, Odins gave, digterdrikken, skjaldekavad, Korm 1, 5.

hara, (harða?, harat?), stå og stirre, á þík Hrimnir h-i Skí 28; jfr no. hara ‘stå tøvs og meningløst gloende’ (Ross). Jfr Hellquist, Nord. studier s. 183 f.

Haraldr, *m.*, navn på forskellige fyrster, H. hæfagre, Harkv 1. 4. o. s. v. Vitg, Eg Lv 24, Jór 2. 5, Gldr 9, Mhkv 11; H. græfeld Eyy Lv 2; H. hárdráðe Þorm 2, 22, ESk 6, 49, Halli 2 o.s.v., H. blætand, Har-nið, Jóms 7; H. grenske, Sigv 1, 7, 11, 5, ESk 6, 51; H. hén Mark 1, 12, Strut-H. jarl, Jóms 24; — sagnkonge, pul II 4, H. hildetand, Hyndl 28.

harða, *adv.*, hårðt, kraftig, reka h., hævne kraftig, Anon (XIII) B 16, lita h. Ht 4, svifa h. Ht 20, hnykkja h. Ht 57;

med adj. og adv, forstærkende, ‘meget, i hög grad’, h. ríkr Edáð 2, h. vitr Isldr 11, h. ljóss Isldr 1, h. starr Rst 24, h. hvass pGísl 2, h. stinnr Arn 2, 4, h. sveldr Sturl 3, 12, h. grimmr Jóms 32, h. hœfr Ht 13; h. margr Sigv 2, 10, h. fáir ESk 6, 53; h. langt Sigv 3, 12, h. víða Rst 8.

Harðangr, *m.*, Hardanger (Norge), pul IV ccc.

harðbrotinn Haustl 19 må opfattes som horð brotin.

harðbrynjáðr, *adj.*, kraftig, stærkt, pansret, om skibe (m. h. t. de jærnplader, forstavnen formentlig var forsynet med, jfr járnbarði), Ótt 3, 1, Hally 3.

harðeflðr, *adj.*, meget kraftig (af harð og efla, göre stærkt), v. l. Hsv 66.

harðeggjaðr, *adj.*, med hårde, skarpe, øgge, h-at heptisax Grettis 45.

harðeldr, *m.*, ‘hård ild, ild som er hård at føle på’, h. hramma, guldring, PjóðA 1, 14.

harðel, *n.*, ‘hård, kraftig, byge’, h. Haddings, kamp, Hsv 3, 2.

harðfari, *m.*, blandt oksenavne (egl. ‘som farer stærkt afsted’), pul IV ö 2.

harðfenginn, *adj.*, kraftig, h-it lið Snjólfr 1.

harðfengr, *adj.*, egl. ‘som erhværver med kraft’, kraftig, hård, h. Hjalti Anon (X) I B 5, h. hilmirHfr 3, 5, h. (v. l. harðgerðr) jofur ESk 6, 28, PjóðA 1, 23, Grettis 45; h-it traust Heilv 12, h. hringr, hårdt sværd, Otlv 3, 1.

harðflingr, *adj.*, = harðfengr, EGils 1, 2.

harðfotr, *m.*, ‘hård fod’, hjalta h., hjaltes hårde fod, sværdklingen (jfr hele ordvalget), Hák 6.

harðgeðjaðr, *adj.*, hård-, kraftigsindet, h-ir, kraftige, dristige mænd, Rv 3; i superl. Hl 32 a.

harðgeðr, *adj.*, 1) = det foregående, om Midgårdssormen Rdr 17, om fyrster og krigere, Arn 6, 18, VG 5 (hds -gerðr), ESk 6, 28, Þorv 1, GOdds 6. — 2) hård-sindet, d. v. s. trodsig, ufolsom, Has 26.

harðgleipnir, *m.*, egl. ‘hård Gleipnir’, hlifar h. betyder åbenbart ‘sværd’, pdr 11, men Gleipnir = bånd, lærke, passer ikke; gleipnir må her betyde ‘sluger, ødelægger’, ‘skoldets kraftige sluger’, sværdet betragtet som en ulv(?) eller slugende, ødelæggende, uhyre, hlifar h-is borð, skjold; jfr Gleipnir.

harðglóð, *f.*, ‘hård ild’, ild som er hård at føle på, Hlakkar h., sværd, Isldr 24.

harðgramr GDropl 3 er vist fejl for harðr gramr.

Harðgreip, *f.*, jættekvinde (egl. ‘med hård hånd’), pul IV c 2.

harðgreipaðr, *adj.*, kraftig omfattet, taget, grebet med kraftig hånd, v. l. til (det rigtige) harðsveipaðr, om skibet, Ht 36.

harðgreipr, *adj.*, med stærk, kraftig, hånd (greip), Hårs tilnavn, Bjark 2. — jættenavn (jfr Harðgreip), pul IV f. 1.

harðgørr, *adj.*, hårdt, kraftig gjort,

snoet, h-r høpt *Vsp* 34 (*kun i H., B. M. Ölsens fortolkning, Arkiv XXX, underledes*), låta sverða vind verða h-van, holde en kraftig, hæftig, kamp, *Hfr* 3, 17.

harðhendinn, adj, egl. ‘med hård, kraftig hånd’ (hond), eller ‘som med kraft indhenter, erhverver’ (henda), *kun i ntr.*, hafa harðhendit, have med en vanskelig sag, hvortil der kræves krajt, at göre, hugðak hitt, at hefðak stundum (*havde stundom haft*) h-it þat *Bárðr*.

harðhugaðr, adj, = hardgeðr, hård i sind, modig, om *Tor*, *qry* 31; *ubøjelig*, trodsig, om *Gudrun*, *Guðr I* 5. 10, *Ghv I*.

harðkeyptr, adj, som er köbt med hårdhed, anstrængelse, i alm. vanskelig at göre med, e-m es et-tt *Ölv* 3, 1.

harðkléaðr, adj, hårdt, stramt, spændt ved stene (kléar), om væven, *Darr* 2.

harðla, adv, hårdt, kraftig, i höj grad, stríddi sér h., voldte sig selv megen kummer, *Am* 2, vega h. (*hds harðliga*) *Fáfn* 30, h. grønn Olhelg 11; h. dyggr, sterkr *Gd* 9. 30; opt h. *Sól* 2, men her er teksten vist forvansket; h. liðr at ævi *Krm* 27, men her og måske flere steder synes h. at være indkommet for harda (*undertiden findes bægge ord som v. l. til hinanden*), verðr h. skotat arfi *VGl* 1, ráða sér h., dygtig, ploft 3, 4. *Jfr* harðliga.

harðleitr, adj, med barsk ásyn, *Hjálmp* II 5, IV 19.

harðleygr, m, ‘hård lue’, h. branda stormis, kampens hårde flamme, sværd, *Rst* 29 (v. l.); *jfr* harðglöð.

harðliga, adv, med kraft, voldsomt, leita h. harma, volde stærk sorg, *HHj* 38, skeina h. *Sigv* 2, 9, kasta h. *pjóðA* 4, 1, slita h. *Sól* 67, súga h. *Ragn* VII 2, gjalda heiptir h. *Iv* 32; sveigja h. *Sól* 37. *Uagtet* harðla og h. egl. er identiske, synes dog en betydningsforskelse at göra sig gældende.

harðligr, adj, hård af udseende, her-kumbl h-g *Ásms* II 4.

harðlyndr, adj, hårdsindet, ond, *Mv* III 14.

harðmeldr, m, ‘hårdt mel’, h. hveðnu, jættekvindens hårde mel, guld, *Ragn* X 3.

harðmenni, n, kraftig mand, þul IV j 2.

harðmóðigr, adj, 1) hårdsindet, kraftig, h-gir fóru *Akv* 13, h. herr *Pstf* 1, 7. — 2) trodsig, ond, en h-gu ský, på grund af det fra dem stammende uvejr, hagl o. s. v., *Grí* 41.

harðmulaðr, adj, egl. ‘med hård mule’, overført, kraftig (brugt om mænd får udtrykket noget parodisk ved sig, *jfr* fortællingen om Snorres vers), *SnSt* 1, 1. 4, 1, *Anon (XIII)* B 13.

harðmyntr, adj, ‘med hård mund’, øg, om øksen, *Grettis* 10.

harðr, adj, 1) hård, som egenskab, at føle på, h. hallr, sten, *Grott* 10, hørð (skr harð) hein *Hausl* 19, h. skattr, om stenne, hvorað höjen blev dannet, *TorfE* 2, h-ir herðimýlar *Rdr* 5, h-ar trjónur, om

kværnstanden, *Grott* 18, h. rúni, om *Tors hammer*, *Hausl* 17, hart hey *Lil* 35, — om *hjarneskaller*, h. hauss *Hym* 30, h. svarðar stofn *Hfr* 3, 6, — om sværd, hørð hjalmskóð *Hfr* 2, 2, h. hijorr *Þorm* 2, 22, hneitir þel h-ari *Arn* 3, 14, hørð jórn *Krm* 2, h. bengrefill *Krm* 10, — om skjolde, hørð boðský *pjóðA* 1, 11, — om land (stenet), hart *Dinganes Gunn* Lv 13. — 2) hård, kraftig, ubetvingelig, om man, h. hafra dröttinn, *Tor*, *Hym* 31, h-ari maðr *Hár* 14, h-ir menn *Mark* 1, 19, h. Hundringr *Hund* I 10, h-ir synir *Hundings Gríp* 9, h. hornungr *Hamð* 14, h. hilmir *Vell* 12, h. lómblekkir *Sturl* 5, 2, h-ir herðendr sverða þrimu *Ísladr* 6, h. vas *Hrungnir* *Grott* 9, h. jötunn *Hár* 20, boðvar h. *Hl* 4 b; også om modet, hjæret, gjalda h-an hug, vise sit ubetvingelige mod, *HHj* 6, *Fáfn* 19, *jfr* *Ghv* 3, men h. hugr, sind, som er ubevægelt (af sorg), *Guðr* I 2, hart móðakarn *Hund* I 53, hart hugar korn *Mhv* 7; *jfr* harðr í tungu *Hfr* Lv 28. — 3) hård, kraftig, om forskellige fænomener, f. eks. sådanne, som består i bevægelse, h. gangr *Eg* Lv, hørð rós *Sigv* 3, 12, især om kamp, h. fundr *ESk* 6, 32, hørð hrið *Eg* Lv 8, *Krm* 14, h. styr *Háv* 1, *Vell* 28, *jfr* h. hernuðr *Jóms* 17, h. Hildar leikr *Bjark* 2, h. hjorleikr *Þmáhl* 15, *jfr* h. gnýr *Hást* 6; her til hører hart som adv., vega h. *Jóms* 34, verja h. *Sigv* 11, 3, *Jóms* 21, seokja h-ast framm *Hfr* 3, 4, skiptu h. hlífar skelfikníum *Eg* Lv 49, til alt dette kan føjes h. styrkr *Lil* 77; — kraftig, sterk, om vind, byge, hart hregg *Steinunn* 1, h. élvindr *ESk* 12, 9. — 4) kraftig, af ubehagelig art, trykkende, sårende, hørð hogg *Guðr* I 10, *jfr* *Jóms* 26, hørð deemi, hárde kár, *Hund* II 3, eiga hart fyr hendi *Has* 38, heita hørðu *Am* 81, h. harmr *Guðr* I 6, *ESk* 13, 9, h-ast harma *Ghv* 16, h-ar hefnðir *Oddrgr* 19, hart's í heimi *Vsp* 45, hørð mein *Pl* 39, hørð fjón *ESk* 6, 59, hørð heipt *Jóms* 30, hørð auðn *Sigv* 12, 19, hørð freistni *Likn* 40, hørð for, uheldig rejse, *pjóðA* 1, 16, koma í h-an fjord, egl. ‘komme ind i en fjord, hvor strømmen er meget strid’, komme i en vanskelig, farefuld, stilling, *Hókr* 3; hørð dýfa, kraftig, ubehagelig, strid, belge, *Sneb* 2; hart morð, bittert drab, død, *Sigv* 7, 8, hørð víg *Liðs* 7; hørð óskepna, den bître vanskæbne, *Arn* 5, 20; *jfr* hørð vinraun, stræng venneprøve, *Arn* 7, 5; h. taumr, hård töjle, overført, taka h-an taum við e-n, behandle en strængt, *pjóðA* 3, 20; h. diskir *Heljar*, den bitre sult, *SigvSt* 2. — 5) hart som adv. (*jfr* 3), kraftig, sterk, bresta h. *Hfr* 1, 8, heita h. á *ESk* 6, 54, hrinda h. *Rst* 29, knýja h. *Bolv* 2, — hurtig, rask, stefna h. *pKob* Lv 11, dragask h. á heiði *Eviðs* 2, skunda h. undan *Anon (XII)* B 18, fleygir h. *pjóðA* 1, 24 (v. l.), fara harðara *Brúsi*; acc. sg. masc. bruges på samme måde, ganga h-an *ESk* 6, 55, blása h-an *StjO* II 1; adverbiet er endelig: af hørðu,

kraftig, *StjO II* 8. *Jfr* all-, ber-, boð-, boi-, fjorn-, folk-, frost-, full-, geð-, óð-, ógn-, sökn-, stál-, bing-, þrótt.

harðráðr, adj, som tager kraftige råd, bestemmelser og udfører dem kraftig, kraftig, hård, h. *Hymir Hym 10, om fyrster og handledyggitte mænd*, *Gldr 3, Od 10, Nkt 13, Joms 9, Ht 12, h. (Háraldr) Hl 39 a; h. Barði Eviðs 2; h. e-m pormOl 1, 6, h-ar ódáðir, hårde, med kraft udførte ugærninger*, *StjO II 9. Jfr Herráðr*.

harðræði, n, kraftig handling, bedrifft, h-(t) hvert *pjóðA 2, 2, h-is þrot porm 1, 14, hyggja á h. Am 49, ðœmi h-is Am 86 (her nærmest ‘grusom handling’), farinn at h-um Anon (XIII) B 2.*

Harðskafi, m, sagnperson (egl. ‘som skærer, skraber, kraftig’), *HálfS VIII 5.*

harðsleginn, adj, kraftig slæt, hamret, smedet, om en kedel *Hym 13, om en hjælm Hl 19 a.*

harðsnúinn, adj, egl. ‘hårdt, kraftigt snoet, flettet’, men overført: hård, kraftig, om mænd, h-nir *Hjálmþ I 1, h. hugr Herv II 7, h. hjalmstofn, hårdt, kraftigt hoved, Anon (XIII) B 39; h. hróðr, hårdt, kraenkende digt, Qrv VII 3.*

harðsteinn, m, ‘hård sten’, brynesten, berja h-i *VGl 5.*

harðsveipaðr, adj, kraftig omviklet, hastr (v. l. greip-) reipum, forsynet med meget stærke tove, om skibet, *Ht 34.*

harðsveldr, adj, ‘med kraft bragt til at svulme’, kraftig holdt, om kampen, h-glymr skjalda *Ht 55, v. l. hraðseldr, hraðseldr, hraðfeldr.*

Harðsær, m, Korsfjorden i Norge, *pul IV ccc.*

harðúðigr, adj, hårdsindet, kraftig i sind, h-t man, om Brynhild, *Gríp 27.*

harðvaxinn, adj, kraftig vokset, bygget, h-nar herðar *pdr 7.*

Harðverkr, m, jættenavn (‘kraftig virkende’), *pul IV b 2.*

Harð-Véurr, m, et af Tors navne (‘den kraftige vi-gud’), *pul IV d.*

harðvigg, n, ‘hårdt (at føle på) trækdyr’, h. umbands allra landa, skib, *Hally 2.*

harðvirkir, adj, kraftig virkende, *Bergb 2.*

harkr, n, støj, larm, h. óx, om krigeraerd og plyndring, *PjóðA 1, 24 (v. l. til skark).* *Jfr geysi.*

harkr, m, blandt ildens navne (jfr herkir, ‘den knitrende’), *pul IV pp 3.*

harma, (-ada, -adr), sørge over, h. daða e-s *Mark 1, 31, h. dráp Kollí 4.*

harmast, v. l. til det rigtige hermast, se hermr.

harmbrögð, n. pl, sorgvoldende handlinger, *Akv 15.*

harmdauði, adj, død til sorg, h. skilfingr *Sigv 12, 25.*

harmdauðr, adj, død til sorg, h. e-m *Nkt 39.*

harmdogg, f, ‘sorg-dugg’, skulde betyde ‘tårer’, men sammenhængen kræver betydningen ‘blod’, ordet er derfor vist forvansket for hrædogg, *Hhund II 45.*

harmflaug, f, ‘flugt (flyven) der volder sorg’, varð af meiði (misteltenen) h. hætlig, træet fløj til farlig sorg, *Vsp 32;* men flaug kan også betyde ‘pil’, og det er muligt, at ‘sorgens (sorgvoldende) pil’ er det rigtige.

harmkvæli, n. pl, pine, pinsler, om Kristi pine *Líkn 14 (af kvál ‘behandling, krysten, med hænderne’).*

1. harmr, m, 1) sorg, h. Hlinar komr framm, bliver til virkelighed, *Vsp 53, gjold h-s Hhund II 35, gjalda h-m Sigrdr 12, hefnd h-a Sigsk 41, hefna h-s, harma Reg 10, 11, Rdr 3, reka h-s, h-a Gríp 9, Guðr III 8, Hjr Lv 13, snertumk h. Hallbj, Korm Lv 62 (ved rettelse), vinna (e-m) harm Brot 3, GDropl 1, Anon (XI) Lv 7, beita h-i pdr 19, biða h-m Mhkv 28, bregða h-i, göre ende på bekymring, ESk 12, 6, af h-i, på grund af sorg, Eg Lv 13, Sól 13, hylja h-m Eg Lv 10, h-m ljótan (acc. absol.), slem sorg er det, det er ørgerligt, Hárþ 13, hæstr h. kom Krm 15, olmr h. Sigv 12, 9, hætr h. Jóms 14, h-i prungin Líl 54. — 2) hvad der volder sorg, h. es unniinn Brot 14, segja h-m, h-a Am 68, tína h-m Am 57, Guðr II 9, bera h-m (á augum), om blindheden, Eg Lv 45, h. Jónakrs bura, hvad der volder dem sorg, sten, Yt 26. — harmin seldi Merl II 8 er uforståeligt og forvansket.*

2. harmr, m, høg, *pul IV ss 1, h. hugins fermu, ligets høg, ravn, ESk 12, 6.*

3. Harmr, m, fjord i Hålogaland (Brönö-fjorden), *pul IV ccc, á H-i Bkrep 2.*

harmfullr, adj, sorgfuld, *Leið 42.*

harmskerðandi, m, ‘sorg-forminsker, sorg-betvinger’, som læger (andres) sorger, Olaf d. hellige, *ESk 6, 38.*

Harmsól, f, ‘sorgens sol’, d. v. s. trost i sorgen, navn på et religiøst digit, *Has 64.*

harmstríðandi, m, som bekæmper sorg, v. l. til hrings stríðandi, om Olaf d. hellige, *ESk 6, 44.*

harmssök, f, egl. årsag, grund, til sorg, minmask h-ar *SnSt 4, 3, og så ‘sorg’ i alm. tína h-ar Nj (XII) 6, minmask h-ar GGalt 5.*

harmtvistr, adj, sorgbetagen, *Pl 26.*

harmvesall, adj, elendig af sorg, smærtre, *Valg 8.*

harmþprunginn, adj, sorg-opfyldt, *Anon (XIII) B 38.*

harpa, f, harpe, sláa h-u *Vsp 42, knýja h-u Akv 31, hræra h-u ilkvistum Am 66, sveigja h-u Oddrgr 29. Jfr muun-*

harpslötr, m, harpespil, hyggja h-tt forstå sig på, *Rv 1.*

harri, m, fyrste, konge (jfr SnE I 518, hvorefter en af Halvdan gamles sønner skulde have heddet Harri), *pul IV hh 2, Eg Ad 1, Sigv 11, 10, 13, 16, porm 2, 4, h-ar Olhv 2, 6; h. Hjaltlands Arn 5, 18, h. Skotlands Árn 5, 9, h. búpegnna Sigv 7, 9, drengja h. Arn 3, 14. I kenninger, for gud, h. himna Istdr 22, Pl 46, h. hauðtjalda ESk 6, 19, h. sunnu sætrs Has*

49, h. . . hreinvazta (*der mangler et ord, som ‘tag, sal’*), *Mark* 3, 2, h-a dröttinn, kongernes konge, *ESk* 6, 25; — for fyrste: h-a spjalli *Mark* 1, 26; h-a sløgvir *Mark* 1, 7 er urigtigt for hodda; — for Odin: h. Hliðskjalfar *Hfr Lv* 6.

Harvaðajoll, n. pl., *vistnok Karpaterne, Herv IV*. *Jfr Arkiv XXI*, 40.

hasl, m., *hassel, pul IV kk 2. Jfr hesli.*

hasla, f., *hasselstang (hvormed f. eks. en tvekamplads var omgærdet, jfr Kor-mákss. og Egilss.), h. (ved rettelse) handar skers, guldets hasselstang, kvinde, Korm Lv 26; jarðar h., Yggdrasilsasken, und jarðar h-u, under himlen, på jorden, Hallv 7; jfr góanar hosull, Rökst., hvis tolkningen er rigtig, og Aarbb. 1868 s. 363.*

Hasley, f., *Hesselø (i Danmark)?, pul IV bbb 1.*

hasrekkar, m. pl., ‘*hassel-mænd*’, *kun i kenningens hausa h., hausa hasl = hár (hår), men dette er = Hár, Hár-rekkar = Hárs rekkar, userne, Isladr 1; jfr mjøgør. Mulig er det rigtigere at skrive hasls rekkar.*

hata, (-aða, -aðr), *hade, dels med acc., (sverð) es h-ar brynjur, Herv III 14 (v. l.), dels med dat., h. golli Ht 90, h. baugi Ragn IV 2, h. unna gylli (kunde også være acc.) Ht 19; dygð hatask SnE II 198. Part. h-andi, fjende, sættask við h-endr sína Gísl 1, 7.*

Hatafjørðr, m., *sagnhistorisk fjord, H Hj 12.*

hati, m., 1) *hader, fjende, i kenninger for mænd: h. armsvelles Arn 3, 4, h. ýsetrs elds Hfr 2, 1; h. ormláðs Sigv 6, h. ormisetrs Arn 3, 1, h. vallbaugs vengis Bkrep 3; h. ægis báls Ht 3. — 2) navn på en ulv, H. Hróðvitnisson, der forfølger solen, Grí 39, pul IV ee 1. — 3) en jætte, Hrimgerds fader, HHj 17. 24. Jfr gagl, leyg-, lið-.*

hatr, n., *had, fjendskab, h. vex, had opstår, Hávm 153, til h-rs hugat, bestemt til at være årsag til fjendskab, Reg 8; — brynju h., sværd, GSúrs 19.*

hattíkila, f., *kappe(?) med hætte (jfr den prosaiske fortælling), veit h. bragð Drv (XI) 5. Usikker er i-ets kvantitet.*

hauðr, n., *land, pul IV æ 1, sé h. loga Hyndl 49, h. Eydana Mark 1, 24, verja h. Isladr 9, Jóms 21. 22; frá h-ri ESk 6, 5, fyr h-ri þjagr 4; troða h. Bbreið 6; bifadisk h. Lil 59; séa á h., tragte efter verdslige goder, Merl I 56. I kenninger, for fjeld: áss h. pdr 8, — for himmel: sólar h. Líkn 23, Mgr 23, mána hvéls h. Líkn 7, skýja h. Mgr 25, — for arm: hauks h. Rv 34; — for skjold: priðja h. Hókr 7, — for hoved: hattar h., digit om Guðl, — for gud: h-rs hildingr Has 19; — for slange: h-rs gyrdingr Merl II 16. — hauðs urigtigt for hauks Haustl 12. Jfr snák-sól, -út.*

hauðrfjørmir, m., ‘*jord-hjælm*’, *himmel, gramr h-is, Kristus, SnE II 200, siklingr h-is, d. s., Líkn 19.*

hauðrgjorð, f., ‘*jord-bælte*’, *havet, holmeneglod h. Bjarni 3.*

hauðrmén, n., ‘*jord-ring*’, 1) *havet, h-s sókr, havets ild, guld (jfr sókrýrir), pelf. — 2) slange, h-s hlíðar, slangens fjæld-skærter (leje), guld, Hást 8 (jfr beið-endr).*

hauðrtjald, n., ‘*jord-tælt*’ (tag), *himmel, harri h-a, Kristus, ESk 6, 19.*

Haugabrekka, f., *gård (på Island), Guðl. haugiaðr se hoggfáör.*

haugr, m., *høj, hvad enten naturlig eller gjort af menneskehænder (gravhøj), ofte er det usikkert, om der er tale om den ene eller den anden slags; ubestemt: sitja á h-i Vsp 42, Skí 11, pry 5, Herv V 14, Hæng VI 1, skafa horn af h-i Mhk 8 (gravhøj?), á h-i Ólhelg 10, of h-a pjóðA 1, 18, — gravhøj, Hhund II 42. 46. 48, ausa h-i Yt 36, verpa h-g Nkt 10, í beimsi h-i Karlevi, bera í h-g HolmgB 11, heimishar Hár 44 (kaldes dysjar i det følgende vers), ganga í h-g Isladr 21, eiga h-g Drv (XI) 6, h. enn forn Anon (XIII) B 61, h. Hjornagla ploft 2, 5, h-a herr, höjenes hær, gespenster, trolde, Sigv 3, 2; ljós h-s, sværd (grundlen til denne kenning er ukendt, jfr haugs skundaðr), Hl 34 b; skarar h-ar, hovedhårets höje, hoveder, Eyw Lv 5. — Som stednavn (gård i Værdalen), at H-i Stújr 1, H-i et næsta pjóðA 3, 1. Jfr Grjottuna-, heimis-, Svarins.*

haugs skundaðr *pjóðA 3, 25, er uforklaret, h-s er her rimbestemt; er det det samme haugr som i ljós haugs se haugr?*

Haugnes, n., *lokalitet i Skagafjorden, H-ss grund Skálhd 2.*

Haugspori, m., *dværgenavn (‘højbetræder’), Vsp 15.*

haugvarðr, m., *slangenavn (‘høj-beskyttet’, ‘som lever i høje’), pul IV qq 2.*

haugþak, n., ‘*høj-tag*’, *tag på en (grav-) høj, h. Holga, guld (jfr SnE I 400), bera h-pok Holga saman, samle guld, Skúli 1, 4.*

haukbord, n., ‘*høg-bord*’, *(land), arm, h-s hyrr, guld (jfr hyrgeymir), Pl 27.*

haukey, f., *fortræffelig ø, land, Haralds h., Haralds (hárfagres) udmærkede land, Norge, Sigv 11, 18; når dette udtryk er blevet opfattet — og det allerede i oldtiden — som ‘den ø, hvorfra Harald (blåtand) fik høge som skat’, beror dette uden tvivl på en misforståelse; i den sammenhæng, som Sigvatr bruger ordet, vilde en sådan betegnelse være absolut upassende; med hensyn til hauk. se haukr, adj.*

haukfránn, adj., *skarp som høgen(s øjne)*, h. brámáni Korm Lv 3.

haukjóð, n., *høge-yingel, høg, h-s býr, arm, hånd, ganga e-m á h-s bý = ganga á hond e-m, underkaste sig en, Rst 8.*

haukland, n., ‘*høge-land*’, *arm, h-a Vør, kvinde, Vigl 1.*

haukláð, *n*, *s. s.* foregående, h-s hyrr, *guld*, *Pl 44*.
haukliga, *adv*, modigt, h-a(st) hefja heitstrengingar, *v. l.* til haukligar, *Jóms 11*.
haukligr, *adj*, modig (*jfr* 2. haukr), h-ar heitstrengingar (*jfr* foregående) *Jóms 11*, þat vas fíkjum h-t *Jóms 41*; h-t kvendi, den djærve kvinde (måske tages der her sigte på öjnenes skarphed), *Vigl 7*.
hauklundaðr, *adj*, høgesindet, modig, *Mark 1, 1*.
hauklundr, *adj*, *s. s.* foregående, *Steinn 1, 1*.
hauklyndr, *adj*, *s. s.* foregående, *Jóms 8, 42*.
haukmaðr, *m*, modig mand, (2. haukr), h-a lund *Hálfs IX 4* (egl. maðr som er haukr, *jfr* haukr réttr est þú).
haukmærr, *f*, ‘høge-land’, arm, h-ar *Hlín*, kvinde, *Korm Lv 5*.
hauknistir, *m*, ‘høge-feder’, Hildar h., ravnens føder, krigere, *Pl 19*.
hauknys *Gsúrs 25* er forvansket, mulig af h(r)annlogs.
1. **haukr**, *m, 1* høg, *pul IV ss 1, xx 1*, h-ar fljúga *Guðr II 41*, fleygja h-i *Guðr II 18*, tveir h-ar (brændte med lig) *Sigsk 67*, Hóbrók h-a, (den ypperste) blandt høge, *Grí 44*, hvass h. *Arn 2, 16*, h-i troðinn, om armen, *Eg Lv 12*, h-s bjalfi, høgeham, *Haustl 12*; i samme funktion som ‘ravn’ bruges h. i det hele ikke, dog findes der et par eksempler, hvor dette synes at være tilfældet: h. sleit hold *Krm 19*. — 2) betegner alene unge, raske, kække mænd (*jfr* haukmaðr), h. réttr est þú *Hröða* dróttinn *Arn 2, 1* (*jfr* glíkan berr þik hvøssum h-i *Arn 2, 16*), hefnendr Haralds eru h-ar gorvir *PjóðA 4, 26*, h. gorr at hug, fuldkommen høg med hensyn til mod, *Hálfs IX 1*, h-ar bæðir, bægge sande hage, *Hálfs IX 14* (hvis ikke h-ar her skal opfattes som mansnavn: ‘to Høge’, mænd af det navn), rýkr of h-a *Hálfs VII 1* (her foreligger næppe juglenavnet). — 3) i kenninger, for ravn: Óðins h. *Hhund II 43*, *Hlakkar h. Arn 2, 14*, *Ht 5*, Gunnar h. *Hróð 1*, boðvar h. *Hl 37 a*, odda Leiknar h. *Hallv 6*, geirraddar h. *Isldr 19*, hræs h. *pGísl 7*, h. hjordoggvar *pMáhl 15*, hrælekjar h. *GSúrs 31*, hræva loekja h. *porm 1, 14*, — for mand: h-a skyldir, som lader høge flyve (som pligt), hvis ikke h-ar her betyder ‘modige mænd’, *Hfr 3, 1*, — for arm (*jfr SnE II 429*): h-a frón *ESk 1, 4*, h-s hauðr *Rv 34* (sammenhæng uklar), h-s holmr *VGl 2*, h-s kolfur *PjóðA 3, 27*, h-a fjoll *pGísl 7*, *Eyv Lv 8*, h-s høfjoll *Eg Lv 41*, h-a klif *Eg Lv 14*, h-a høkklif *Hfr 3, 21*, h-a nes *pMáhl 14*; h-a setrs (Skogul) *porm 2, 24*, h-a setra (Hildr) *Nj 13*, h-a ferja *Sturl 4, 37*. Uklart er eiðs h-ar *pþyn*; — stafns h-ar, stavvens høge, *Drv (XI) 8*, hvis det ikke betyder ‘helte i stavnen’. *Jfr morð, sparr*.
2. **haukr**, *adj*, kæk, stolt, et sådant adj. synes bestemt at foreligge i: hauk

glbækis *Hlín Tjørvi*, hauk gæi-pruðr lúðrs *Ormr 1, 5*. *Jfr no.* hauka (seg).
haukslóð, *f*, ‘høge-vej’, arm, *Hl 24 a*.
hauksnarliga, *adv*, høge-rask, rask som en høgs færd, *Qrv VII 8*.
hauksnarr, *adj*, høge-rask, rask som en høg, *pstf 1, 7*, *Hl 6 a*, h-t brjóst *Ragn V 10*.
Hauksnes, *n*, sagnhistorisk sted, *Qrv VII 11*. Et H. fandtes på Meginland (Mainland, Orknøerne), v. l. er iøvrigt Hyrfs-, Holms-.
hauksnjallr, *adj*, modig som høg, *pstf 1, 1*, *Nik 1, 1*, *Ólv 2, 7*.
haukstaldi (eller -staldr?), *m*, ordet findes kun i gen. pl, og allevegne skrevet hækstallda (au), undt. i *Pjóðolfs* vers i R: -stalla (W stalda), vistnok blot en skrivefejl; af *pul IV hh 1* er det klart, at ordet er blevet opfattet som betegnelse for ‘fyrste, konge’: h-a heiti o. s. v.; således må det også opfattes i konr h-a, om *Magnus d.* gode, *PjóðA 2, 4*, i virn h-a *Oddrgr 6*; medens det i gramr h-a, *Sigsk 31*, snarere skulde betyde noget som ‘hirdmænd’, ‘stolte krigere’; denne betydning kunde også passe *Oddrgr*. Den sværer bedre til og er nærmere ved den oprindelige betydning; der kan nemlig ikke være tvivl om, at ordet er identisk med oldtysk eller angelsaksisk hagustalt, hagustold, hagusteald, og burde egl. lyde hogstaldr (-stallr), men ordet er åbenbart blevet folketymologisk omdannet og sat i forbindelse med haukr ‘høg’; i *Valsfjordindskriften* findes ordet i formen hagustaldiR og i *Kjølevig-indskr.* i formen hagustaðaR (i den første fejlagtig -iR *j. ar*, i den sidste er i udeladt eller glemt). *Jfr Falk, Akad. afh. (1889) s. 16*.
haukstorð, *f*, ‘høge-land’, arm, h-ar fúrr, *guld(ring)*, *pþagr 1*.
haukstrind, *f*, ‘høge-land’, arm, h-ar *Hløkk Rv 6*.
haukstrond, *f*, ‘høge-strand(-land)’, arm, h-ar mol, *guld* (mæk sammenstillingen strandar mol, *strandgrus[sten]*), *Hjl 17*; h-ar hyrr, d. s., pverrir h-ar hyrjar, gavmild mand, *GSvert 9*.
hauktorg, *n*, ‘høge-torv’, arm, *GSvert 7* (*hds. hug*).
haukvøllr, *m*, ‘høge-mark’, arm, h-ar skorð, kvinde, *Rv 15*.
haull se høll.
hausamolvir, *m*, sværd (egl. ‘hjærneskalnekuser’, v. l. molnir), *pul IV l 5*.
hausmjoll, *f*, ‘hoved-sne’, hår (grå hår?), *ESk 13, 10*.
hausreytir, *m* (*hds har*: røyti, royna, røya), ‘hovedskal-plukker’, ‘som hakker i en hovedskal’, *Hymis h. kaldes ravnen Harkv 2*, uden af grunden til en sådan kenning kendes; der er en del, der taler for, at hausrofi er det rigtige; betydningen er den samme og grundlaget lige dunkelt. M. Kristensens opfattelse i *APhS V, 69* er næppe rigtig.
hauss, *m*, *hjærneskal*, hoved, *Rst 26*, i

h-i (Þórs) *Haustl* 19, h-ar gotna *Hák* 5, holða h-ar *Krm* 6, h-ar Norðmanna *Hák* 6, hjalmhirðir h-ar *Sturl* 5, 8, (Ymis) h., hoved, *Arn* 3, 19, *jfr Vafþr* 21, *Gri* 40, h. *Hymis Hym* 30, h. Heiðdraupnis *Sigrdr* 13, h-ar, hafðir at olskólum *Am* 82, heill h. *pBrún* 4, ljóss h. *Sigv* 12, 23, selja h-s *Sigv* 13, 15, hoggvinn h. *pílekk*, kljúfa h-a folva *Arn* 3, 10, hylja h-a *Anon (X)* I B 9, h-a hasl, hár, = hár = Hár(r), h-a hasl-rekkar, *aserne*, (*jfr haslrekkar*), *Ísladr* 1; — om drage(*skibs*)hoved, skein af h-um *Gísl* 1, 16, roðnir h-ar *Sturl* 3, 14, herskips h-ar *Sturl* 3, 6; — bjúgviðir h-a, (*okse*)hoveders krumtræær, horn, *Krm* 25.

haussprengir, m, 'hovedskal-sprænger', h. *Hrungnis*, *Tor*, *Rdr* 17.

haust, n, efterår, í h. *Sigv* 3, 10, í h-i *Sigv* 3, 1, á h-i *Bjhit* 2, 11, at h-i, næste efterår, *Rv* 16, pat h. *Sigv* 11, 6.

haustgríma, f, efterårsnat, hverf es h. *Hávm* 74.

haustkaldr, adj, efterårs-kold, kold som (ting er vant at være om) efteråret, h-kold holmrond, om havet, *ESk* 12, 12.

haustnött, f, efterårsnat, *Arn* 3, 12.

há i sammensætninger se hó-.

háa, (-da, -t), trykke, plage, há(i)r sultr manukyni, hunger plager menneskene, *Merl II* 31; nú vill oss (dat.) hvetvetna h. *Gautr I* 3.

háð, n, hán, spot, hafa at h-i, göре en til genstand for spot, *Hávm* 132, *Sigv* 2, 11, geta h. at e-m, blive hánnet af en, *pviðj*, kveða h. ilt *GSúrs* 16, h-i leiddr, ledsaget af (en andens) spot, hánnet *Arbj* 21, snúa h-i í Viðurs feng, háne, spotte, på vers, *Ormr* 1, 2; h. samir e-m *G Ásb.*

háðvarr, adj, som undgår spot, at spotte andre, alvorlig, *Gunnl Lv* 7.

háðorr, adj, rettelse for háfærr, rasende over (tilføjet) spot, *Korm Lv* 45.

hádýr, n, 'åretol-dyr', skib, *ploft* 2, 4 (med forskellige v. l. som *haftgjalfr*), men rimeligvis menes egennavnet H., navn på en fjældtop, se herom *Mál* og *Minne* 1913 s. 157 ff. I verset skulde da H-s haf høre sammen.

háfr, m, fiskeruse, h-s mørk, elv, *pdr* 6.

Hákarlastrond, f, nær ved Bergen, *Ólv* 2, 2.

hála, f, jættekvinde, *pul IV c* 2, h. nágröðug *HHj* 16, *jfr* 18; om et utsyke *EGíls* 3, 7; h. hlýrsólar, skjoldets troldkvinde, okse, *ESk* 11, 11; (ved rettelse for h-lpa) h-u skær, ulv, *Hund* I 54.

háll, adj, glat, v. l. til harðr, *Rdr* 5; h. iss *Hávm* 90, h-ar hvélvölur, glatte, runde, små sten (i elvens bund), *pdr* 6.

Háma, m, sagnperson, *Ormsp IV* 6; voksen rimbestemt.

1. hár, m, haj, *pul IV x* 4.

2. hár, m, åretol, *pul IV z* 7, hár brotnuðu *Am* 37, hái at slíta (uriktig for brjóta) *Harkv* 17, at há, ved åretollen,

ved (hver) åre, *Sigv* 10, 4, hás skrauti, skib, *ESk* 3, 4, hás hestr *GOdds* 3; kollektivt, h. heldr sjau tögum ára, 70 árer hviler i åretollerne, *PjóðA* 4, 21.

3. hár, n, hár, baðmr ór h-i *Gri* 40, bleikt h. *Rp* 34, h. sveipt í euni *Korm Lv* 5, h. hélu brunxit, hár, gennemtrængt af rim, *Hund* II 44, h. heiðingja ulvehár, *Akv* 8, h. ok negl *ploft* 3, 5, h. ok korn *Lil* 93; h. jarðar, græs, *Gdβ* 27, h-i brumaðr (lundr, *jfr hele sammenligningen*), hvis knopper er hár, *Hfr* 1, 1; h-s hneighlíd, hoved, *Haustl* 20 (*jfr SnE I* 538).

hárarauðr, adj, rødhåret, *Grettis* 52.

Hárbarðr, m, 'Gráskæg', navn på *Odin*, *pul IV jj* 3, H. með godum, *Gri* 49, hvilket tager sigte på *Odins* optræden overfor *Tor* i *Hárbarðstljóð*, v. 10 o. s. v.; H-s véa fjarðr, digterdrikken (*jfr* sund og sannreyair), *Ulfr Lv*.

háreið, f, åretollen som det sted, hyr øren bevæger sig (riðr; af hár og reið), baugtungl af h., skifoldene på rælingen, *Sturl* 4, 39; vistnok er r. egl. den spalte i skibssiden, igennem hvilken øren går (*jfr forholdene på Gokstadskibet*), = hábora (omtrent af formen =○).

hárfagr, adj, hárjager, som har smukt, fyldigt hár, h. meyjar drengr *Krm* 20; som tilnavn til kong Harald, som v. l. *Harkv* 1, *Hl* 30 a, *Nkt* 4, fór 2; — om en kvinde *Vígl* 7.

hárklæði, n, hárklæde, skjorte af hár, *Heil* 6.

1. **hárr**, adj, 1) gråhåret, gammel, h. þulur *Hávm* 134, *Fáfn* 34, h. austrkonungr, om Án den gamle, *Yt* 16, enn h-i Hildibrandr *Ásms II* 4, h. *Hrungnis* spjalli, om *Hymer*, *Hym* 16, h-i menn *Sigv* 11, 12, h-i rekkar *Hárf* 2, h. karl *Gunnl Lv* 5, hár hjón *Rp* 2, h-i synir *Anon (X)* I B 10 a, h. gylðir, grå ulv, *HSn* 1, ættir Yngvifreys gamlar ok h-ar, følgen af at måtte undvære Iduns æbler, *Haustl* 10. — 2) med fyldig hár vækst, *Eldj* 1.

2. **Hárr**, m, en af *Rolv krakes* bersærker, H. enn harðgreipi, *Bjark* 2.

3. **Hárr**, m, *Odin*, se *Hóarr*; = dværg(?) se *Hórr*.

hársíðr, adj, med langt, nedhængende hár, *Hsv* 81.

hársíma, n, hártråd, gránt h. *Ragn VI* 3.

hárskáði, m, som ødelægger hár, h. *Sifjar*, *Loke*, kun i prosa, *SnE I* 268.

hárskeggjaðr, adj, gråskægget, *Bergb* 9.

hárvoxr, m, hár vækst (på den af døde Olaf d. hellige), *Sigv* 12, 23.

háseti, m, egl 'en der sidder ved åretollen', rorkarl, matros, *Orv IX* 9.

háskafullr, adj, farefuld, *Mey* 14.

háskerðingr, m, = hákarl, havkalv, *pul IV x* 2.

háski, m, stor fare, *Arn* 5, 11, *Sigv* 13, 25, *Pl* 10, *Skáldh* 6; fullr af h-a fuld af synd, *Mey* 38.

háskrauti, *ESk* 3, 4, rettere hás skrauti, se 2. hár.

háss, adj, *hæs*, hós volva Korm Lv 48, h-ir hváptar SnE II 198.

hásætr, n, *sæde, plads, ved áretollen*, h-*rs hljótr, matros. Anon (XIV) 1.*

háttá, (-ada, -adr), *indrette, ordne, sás h-ar flestu vel Kolb 2, 4.*

hátt næfr, adj, *som har smukke lader, beleven, Pl 30.*

háttpruðr, adj, s. s. *foregående, Gd 9, h-ast hjarta Gd 19.*

hátrr, adj, *synes at være det (grund-) ord, hvoraf hætta 'fare' (vb hætta) er dannet, men som kun forekommer én gang, farlig, Vindum h. Sigv 1, 8.*

háþyrnir, m, 'hud- (o: hovedhud-) tjörn', hár, h-is geirr, redekam, Eir h-is geira, kvinde, Korm Lv 8 (af hó, f, *hud, spec. hovedhuden*). Jfr Bugge, Aarbb. 1889 s. 44 f.

heðan, adv, 1) *herfra (vokalens korthed fremgår f. eks. af en linje som heðan sék reyk banns rjúka og heðan í róstuvöðri)*, Grí 28, Skí 39, Lok 7, Fáfn 39 o. s. v., Pjóð 4, 2, ESk 6, 63. — 2) *fra dette sted, o: på dette sted, her, biða h. vindbýsna* Pjóð 4, 2, biða (þín) h. Hár 14, Ám 39, Sigv 13, 12; austr h., øst fra dette sted af (regnet), d. v. s. i østen, Lok 34.

heðankváma, f, *rejse herfra, undslippen herfra, Hæng II 7.*

1. **heðinn**, m, *skind, skindpels, es í h-in hvern handar væni, under enhver pels kan man vænte en (kraftig) arm, Hávm 73 (jfr Saxos: vili interdum amiculō validas subesse manus I 285); heðna (þórir), ensbetydende med tilnavnet flík til þórir, Játg, síðr h. Rejr 5, 2.*

2. **Heðinn**, m, (egl identisk med foregående og oprindelig tilnavn), den berømte sagnkonge, Hilds mand, og søkonge, Hjarrandes sön (jfr SnE I 432—36), Rdr 10, Hl 23 a, H-s kvón, Hild o: kamp, Krm 4, vón H-s kvónar Giz sv 2, H-s man, d. s., H-s manþing, Hilds ting, kamp, PjóðA 1, 8, H-s meyjar Týr, krigar, Hjr 3, 17, H-s málá Ht 49, H-s snót Grett 2, 4, H-s snótar pingmót Sturl 1, 1, H-s leika (ved rettelse) Hálfs IV 3. I kenninger, for kamp: H-s byrr Vell 22, H-s drifa VGl 11; H-s rekkar = Hjaðningar, deres bekkdómr, kamp, Hjr 3, 11, — for skjold: H-s gótt Nj 6, H-s veggr Vell 23, H-s bóga rauðmáni Vell 7, — for hjælm: H-s reikar faldr (rettelse for folk), H-s reikar faldfúrr (jfr leikr), sværd, Vell 37, H-s reikar skól (skálleikr), pdr 11, — for brynde: H-s serkr Hjr 3, 13, H-s váðir Vell 30, H-s fit Hróðm 2, — H. Hjörvards sön, broder til Helge, HHj 31, 33, 34. Jfr Skart, ulf.

Heðinsey, f, *Hedinsø (Hiddensee ved Rügen), Hhund I 22, pul IV bbb 7.*

heðra, adv, *her, Steinn 3, 6, Herv II 5, Gdβ 49. Jfr hiðra.*

hefð, f, *værdighed, hæder, h-ar vinna, udmærket arbejde, Anon (XIII) B 50.*

hefill, m, egl 'som hæver, løfter', de bånd, hvorved sejlet kan sammensnøres

og løftes, idet de stikkes igennem huller i sejlet (jfr Falk, Seew 68), pul IV z 7, h-s marar, skibe, pGisl 2.

hefing se *hœfing*.

hefja, (hóf, hafinn, fem. hafið analogiform), 1) *hæve, løfte, h. e-n at lofti, om en der hænges i galge, Yt 10, Völundr hófsk at lofti, svang sig op i luften, Vol 29, h-ask í fjall, flyve op i, Merl I 26, h. e-n til himins SnE I 288, víf hafit i vagna, løftet op i vognen (interessant udtryk, der hænger sammen med vognens indretning), Guðr II 35, h. (hurð) frá hljóði, løfte døren fra døråbningen, Fj 10, h. af hvera, løfte kedlerne af (ilden), Grí 42, hófsk hver af herðum, løftede kedlen af sine skuldre, Hym 36, hófsk hver upp á hófuð Hym 34, h. ættar ask upp i Goðheim, tage sönnen op til gudernes hjem, St 21; h. sveit yfir sféras øfri Lil 72, h. blóð yfir himna hædir Lil 67, h. sér at armi, løfte, tage, op i sin favn, Sigsk 4, h. upp rögsegli, løfte skjoldet (til kamp), Vell 7; h. gnípur ennis, løfte øjenbrynene (til tegn på glæde; ved rettelse), Eg Lv 14, h. augu af e-m, tage øjnene fra en, Korm Lv 4, hæve, løfte, bære, om bølgerne, der bærer på sin overflade, hana munu h. børur Sigsk 62 jfr Ghv 13, upersonl., vandar dýr hóf at landi Vell 20; — part. hefjendr Hlakkar tjalda, skjoldenes bærere, Grett 2, 9, — hafit (det løftede, men jfr kommentaren) fellr Ht 20. — Med gen., h. handa, (for at) foretage sig noget djærvt, godt, Nj 12. — 2) *hæve, løfte (især med hensyn til hæder), hófsk hlýri PjóðA 2, 3, h. hoddstiklanda, göре ansetlig (af usænde), Ht 39, h. helgan stað Merl II 59, h-ask af gunni Pjsk 1, 1, vegr hófsk med sigri Rst 20, jfr hófsk þú stórum (hds hostv), du hævede dig, viste dig stolt, overmodig, Am 97. — h. ór heiðnum domi, løfte en fra hedenskabet, døbe, Sigv 13, 11; h. e-n frá fjónum, befri en for (ens) had, Arbj 11; — h. út, bære en ud (til graven), begrave, Am 102. — 3) begynde, h. hróðr ESk 6, 9, rekstefju tekk h. Rst 1, h. heitstrenging(ar) Jóms 11, 12, leyfð hefsk pKolb 3, 8, hófsk freistni svá Pl 13, h. Rómfor Nkt 27, h. upp ðón Hsv 99, upp vas hildr of hafið (-in) Hák 2, starf hófsk upp porm 1, 1; herðiþundr mun hefjask, vil fremstā, Nj (XII) 5; hertil må henføres: skopt hófuð brinna Haustl 13; — h-ask upp, fjærnes, upp hófsk angr Jór 4.**

Heilir, m, *søkonge (måske s. s. Hemlir pul IV a 2)*, H-is hestar, skibe, Krm 5.

hefna, (-da, -t), *hævne, absolut, síðr þú hefnir Sigrdr 22, ef hann ynni hefnt, hvis han kunde udføre hævn, Am 89, skjött munat hefnt Kveld; som oftest med gen. af den persons eller den sags navn, for hvilken hævnen tages; tilføjes så betegnelse for den person, på hvem hævnen udføres, står den i dativ, h. Gamla Glúmr Lv, h. Gríms VGl 11, h. foður Grí 17, Gríp 9, Vsp 55, Isldr 5, h. bróður Fáfn 33, Isldr 8, h. sefa Hhund*

II 10. 11, h. spors Yt 8, h. þess Hyndl 29, h. morðs Hamð 11, h. vígs Grott 22, h. sára porm 1, 8, h. e-m sara porm 2, 1, h. dauða Hhund II 33, h. harma Rdr 3, Vgl 28, h. hlyra harms Reg 10, h. heiptjarns hugar, tage hævn for det forbitrede sind, sindelag, Brot 11, hvík ikke gen, her betegner hævnens utspring ('en hævn skal tages med eller ud fra mit hævnlystne sind' jfr unna alls hugar), h. Jormunrekki systur Ghv 5, þess skall h. heiptar hvessi Nj 18; hvír mun heipt Heði hefti of vinna, hvem vil, ophidset i sind (heipt dativ), hævne (Balder) på Hód, Bdr 10, h. Fróða Grött 22, h. á e-m GongHr 1; — med. h-ask, hævne sig, Hsv 67, 94. — Part. h-andi, hævner, h-endr Blóðoxar, Blodøkses hævnere, sönner (jfr hefnir), Eyy Lv 1, h-endr Haralds PjóðA 4, 26.

hefnd, f, hævn, h. Hóvars, hævnen efter H., porm 1, 1, h. fóður Reg 15, Vell 10, h-ir brœdra Ghv 5, men h. hersis, udøvet af hersen, Skall 1, 1, vinna h., udfore hævn, Hhund II 21, hyggja at h-um Hym 3, ráða til h-a Sigs 22, h-ir verða Oddrgr 19, Tindr Lv 2, efna h. Skall 1; h. lettari til sátt er næppe rigtigt, udtrykket er meget ulogisk eller umuligt; h. er vist forvansket af hond, Sigs 12; eigi veit áðr h-um lýkr Mhkv 18, kvíða h-um Lil 76. Jfr ofr.

hefning, f, straf, nefna h. Grettis 25.

hefnir, m, hævner, sön, h. Hókonar, Hfr 3, 18, h. Áleifs, Arn 2, 14, h. Skjalgs Sigv 7, 4.

hefnisamr, adj, hævnlysten, Hsv 53.

Hefring, f, bølge (Ægirs datter), pul III 4, IV u 4, ESk 12, 17.

heggr, m, hæg (hægebærtræ), pul IV kk 2, i kenninger for krigar, mand: h. gunnings Hfr 3, 6, h. hjørnaddrar GSárs 36, h-ir mækis eggja Gráf 10, alms h. Háv 4, hræva gifrs h. PjóðA Lv 3, h. hræbirtinga Tindr 1, 6, h. kreins audar Pl 17, h. hauktorgs vita GSvert 7. Jfr bogð, morð, sókn.

hegja, f, livsforhold (af hagr, subst.), traudr at segja h-ju Arn 5, 19, segja h-ju hilmis Rst 23, greiða þessa h-ju Merl II 20, jfr Arkiv XV 222.

hegla, (-ða, -ðr), 1) bedække med hagl (af hagl), h. hótjoll hauks digulsnjóvi, bedække arme med sölvsmykker, Eg Lv 41; heglór straumr, hagelpisket ström, PjóðA 4, 21.

hegna, (-ða, -ðr), 1) holde i ave, holde nede, undertrykke, mijðor h-ir bol Ht 24, hlátr skal h. herðinjötum Svarfd 3, h. jorð Sigv 11, 6. — 2) straffe, h. fjandr P-Tref 3, h. rón Sigv 11, 4, h. vélar Ólhv 1, 1, h. þegnum ósið Mark 1, 8. Jfr angr-hegnandi.

hegnir, m, som holder i ave, tugter, h. jarla, konge, Mark 1, 32, rógs h. Mark 1, 20, rána h. Sturl 3, 3, angrs h. Pl 47. Jfr rán.

hegri, m, hejre, pul IV xx 7, Merl I

24. 26. 27, óminnis h. sás of olðrum þrumir, glemelshejre (symbolsk betegnelse), Hasm 13.

1. heið, n, himlens klarhed, blå, skyfri, himmel, doglingr h-a (usædvanlig pl.), EGils 1, 8, renna upp í h-i, stå op (om solen) idet himlen er klar, Arn 2, 17, skína í h-i Mhkv 27, h-s hóðann, himlen, Rv 33, h-s hyrr, solen, Has 14.

2. heið, f, (eller n? eller heiðr, -ar, m?), gave, sold, lön, gjalda h. haptscen, skjaldedrikken (Odins gave, jfr haptscen), Korm 1, 5; jfr heiðfē, heiðgjif, heiðmaðr.

Heiðabær, -býr, m, Hedeby (i Sønderjylland), Hfr 2, 5, PjóðA 1, 6, Pjagr 1, 6, Anon (XI) Lv 7. Jfr Haukabær engang i Frish. (heiða kan formelt være gen. pl. af heiðir = haukr).

heiðar Anon (X) II B 7 er dunkelt på grund af den forvanske sammenhæng.

Heiðarkolla, f, fjældtinde på Sneffjældsnæs, Bárð 1.

heiðarmaðr, m, hæderfuld mand, en mand i en høj stilling, kong Erik, Mark 1, 4.

heiðbjartr, adj, lysende på den klare himmel, h-bjort sól ESk 6, 67.

heiðbúi, m, 'hedebo', slange, pul IV qq 3.

Heiðdraupnir, m, ukendt mytisk person, hauss H-is Sigrdr 13.

heiðframuðr, m, 'som fremmer, hædrer, ved gave, sold', fyrste, konge, Ht 48.

heiðgjof, f, gave, bestående af sold, lön, guld, verja vala leiðar (acc.) h. (dat.) Ht 48; h. jofra konungs, den helligånds lön, gave, Heilv 12.

1. heiðingi, m, 'hedebeboer', ulv, pul IV ee 1, vāðir h-ja, ulvehår (beklædning), hár h-ja Akv 8, il h-ja PBrún 2, hungr h-ja HSn 1, h-ja sút, ulvens sorg, sult, eyðir h-ja sútar, krigar, PjóðA 3, 6, brúðr h-ja, ulvinde, StjO II 11.

2. heiðingi, m, hedning, Ntk 2, Lil 53; h-ja lið ESk 6, 55, h-inn Mey 20.

heiðinn, adj, hedensk, h-in god Hák 21, Rst 9, h. stalli pvið, h-ins i en forvansket sammenhæng, Anon (X) II B 7, mørk heiðins dóms, Norge, Tindr 1, 7, ór h-num domi Hfr Lv 8, hefja ór h-num domi, døbe, Sigv 13, 11, h-nir rekkar Sigv 3, 4, jfr 3, 5, heiðit folk Arn 2, 12, Hsk 2, 8, h-nar dróttir ESk 6, 28, h-nir lyðir pormOl 3, h. herr Mark 1, 21, h-in hijrtu Mark 1, 22, h-it víf Hskv 2, 5; Isladr 6, h. jarl Isladr 18, h. hildingr Rst 7, þeir vóru h-nir Óð 15, h-nar stjórnur (hedenske symboler) Sól 60, h-nar boekr Lil 4; — udøbt, h-it barn, EGils 3, 1. Jfr all-.

heiðir, m, høg, pul IV ss 1, i kenninger for arm, h-is vingameiðr, høgens træ, det træ som høgen sidder på, Eg Lv 12, h-is hlíðar land Korm Lv 43, h-is reiðir Ht 48, h-is gata (ved rettelse) Sigv 13, 14, h-is stallr, halda h-is stalli of e-m = halda hendi of e-m, beskytte en, Hafg 2, h-is skotjorð, ganga e-m á h-is skotjorð

= ganga á hond e-m *Ód* 10; — h-is *Korm Lv* 30 er fejl for heiði.

heiðmaðr, m, mand som modtager sold, løn, om en konges mænd, *Ht* 48; om en jarl (som en konges tjæner), *Sigv* 3, 17.

heiðmildr, adj, gavmild på løn, som tønner godt, h. herstefnir *Bersi* 1, 3, h. joſfurr *Ht* 48; *Arn* 6, 3 (v. l. *heiðmærr*).

heiðmærr, adj, navnkundig ved gaver, gavmildhed, v. l. til heiðmildr *Arn* 6, 3.

heiðni, f, hedenskab, *Ód* 14, *SnE II* 248, h. kendr *Pt* 16.

heiðornir se heiðornir.

1. **heiðr**, m, (gen. -rs og heiðar), hæder, ære, lítls heiðar (gen. abs.) med ringe hæder, lidet anset, *Hhard* 2 (jfr heiðarmaðr), h. sé e-m *Anon (X)* III B 5, hæstr h. *Lil* 72, h. ok vald, anseelse og magt, *Lil* 17, þinn h. *Lil* 92, sunginn h., sungen hæder, lovprisning (i digt), *Lil* 26, h-rs ord, hædrænde ord, *Gd* 20, h. vårr, om jomfru Maria, *Gd* 3 (ved rettelse). — Hertil hører måske heiðum i heiðum hór (forvansket heiðum hæri), høj ved sin hæder, anseelse, *Yt* 37 (jfr Bugge, *Bidrag* 138).

2. **heiðr**, m, skjoldnavn (egl. 'den lyse, klare', og egl. identisk med adj. 5. heiðr), *pul IV r 3*.

3. **Heiðr**, 1) f, sejdkvinde, = Gollveig, *Vsp* 22. — 2) m, en jætte(?), *Hyndl* 32; h-s hrønn, skjaldedrik, digt, *H Ásbj.*

4. **heiðr**, f, hede, lavt fjæld, *pul IV a* 2, af h-i komnir *Akv* 32, h. rastar breið pjóðA 1, 7; á h-i *Gldr* 1, und h-i (ved rettelse) *Korm Lv* 30, of h-i *Bbreiðv* 6, *Eviðs* 1, *PjóðA* 4, 6; of h-ar *Korm Lv* 9. — I kenninger: h-ar bær, himmel, *Leið* 32, h-ar hjalmr, d. s., *Líkn* 9 (se hjalm-spennandi), h-a salr *ESk* 6, 7, h-a tjald *Líkn* 12, — h-ar hoena, fjældhöne, rype, *Bót*, h-ar lax, slange, *Ragn* 1 1, h-ar þoskr d. s., miskunn h-ar þoska, sommer, *Harð* 14, h-ar jótr (kindtand), sten, *Ill* 2, — h-ar hlíð-joſfurr, jætte, dens galdr, guld, (jfr hlíðrækjandi), *ESk* 13, 2, h-a Fenrir, jætte, *Bergb* 1, — humra h., sœn, *EGils* 3, 17, móva h., d. s., *Vígl* 19, — leista h., sokkens hede, gulvet (hentydning til Gnita-heiðr), *PjóðA* 4, 15. Jfr Dún-, Gnita-.

5. **heiðr**, adj, klar, lys, tindrende, om himlen, h. himinn *Vsp* 57 (v. l.), *Sigv* 11, 6, *Hárb* 19, *Steinn* 3, 17, om solen, dagen og stjærner, h-ð brúðr himins *Grí* 39, h. dagr *Sigsk* 55, h-ar stjørnur *Vsp* 57, *Lil* 93; — om armen, h-ar vala leiðar, lyse arme, *Ht* 48; om andre ting, h. orðrómr, lysende ry, *Ht* 14, h-ð gjøf, lysende, ud-mærket, gave, *Ht* 28; h. at Hildar veðri, lysende, munter, *GDrop* 4, h-ð hirð *Sigv* 2, 2. Jfr sól.

heiðra, (-aða, -aðr), hædre, h. mann með ofri *Lil* 36, þinn ástvinr h-ask *Gd* 3, h-aðr *Gd* 27, h. í hróðri *Gd* 24.

heiðrek, m, jættenavn (egl. 'fjæld-konge'), *pðr* 18. — Som egennavn, kong Heidrek, *Herv* III 11.

heiðrsmaðr, m, hædret, anset, mand, *Mv I 4, Gd 74*.

Heiðrún, f, Valhals ged, *Grí* 25, *Hyndl* 46, *pul IV bb 2*.

heiðskírr, adj, klar (som den skyfri himmel), lysende, h-t líf beima, om jomfru Maria, *Mdr* 11.

heiðskr, adj, fra Hedemarken, v. l. til heinskr *Ott* 2, 16.

heiðstallr, m, himmel (af heið n.), hilmir h-s, gud, *Líkn* 25 (jfr heiðtjald).

heiðsæl, f, hæder, ørefrygt (af heiðsær), drýgja h., opføre sig såd, at man erhvæver sig andres ørefrygt, udføre hæderfulde handlinger, *Yt* 38; halda h. *Hsv* 5. Jfr Detter, *Arkiv XII*, 211.

heiðsær, adj, egl. 'set på med hæder, ørefrygt', hædret, h. konungr *Jökull* 2 (jfr S. Bugge, *Bidrag* 129, men ordet behøver aldeles ikke at have nogen kristelig betydning eller farve).

heiðtjald, n, 'hede-, fjældelt' (-tag), himlen, hilmir h-s, gud, *Líkn* 25, den rigtige læsemåde er dog vist *hest* heiðstallr, s. d.; h-s joſfurr (her ved rettelse), d. s., *Líkn* 2.

heiðum-hór (-hæri), *Yt* 37 se 1. heiðr.

heiðvanr, adj, vant til den lyse, skyfri luft, om Yggdrasil, *Vsp* 27; jfr Bugge, *Studier I* 492.

heiðþegi, m, 'løn-modtager', som modtager løn for sin tjæneste, især om fyresters mænd, *Sigv* 2, 6.

heiðþornir, m, (således o: heiðor-to hds, heiðþyrnir to, heiðyrnir ét, som kan være d. s.), navn på (den nederste) himmel, *pul IV ff*. Navnet er vist dannet af porrinn, 'den hvis blå farve (heið) er forsvunden', skybedækket. Falk, *Heid*. Hægstad 134.

heil, f(?) blandt hugar heiti, *pul IV zz*.

heilabyrðr, f, 'hjærne-byrde', hoved, høggva h-ar *Anon (XIII)* B 21; kenningen er imidlertid ikke god, og man kunde formode fejl for halsa byrðr.

heilagleikr, m, hellighed, *Gd* 65.

heilagliga, adv, på hellig vis, ved hjælp af et helligt middel (et slags 'gudsdom') eller 'fuldstændig(?)', sykn emk orðin h. *Guðr* III 9.

heilagr, adj, hellig, vedrørende gud(erne) og gudedyrkelsen, hvad enten hædensk eller kristen, helgar kindir, hellige slægter, guderne, *Vsp* 1, blóta h-og god *Ragn* II 6, h-t tafn, om Balders lig, *Húsdr* 9; land es h-t, om gudernes land, *Grí* 4, h-t vé, om Valhal, *Hyndl* 1, h-ug valgrind fyr helgum durum, om Valhals dør, *Grí* 22, h. skutill, om guders bord, *Haustl* 4, h-ug votn, hellige elve, om elve, der strømmer fra eller igennem gudernes land, *Grí* 29; noget lignende må gælde de h. votn, der hmigu af himinfjöllum *Hund* I 1 (dette er måske kun et mekanisk lån fra et ældre digt, *Grí?*), h. steinn, hvorved eder svores, *Guðr* III 3, h. mjøðr, vistnok skjaldedrikken, *Sigrdr* 18, jfr h-t full Hrafnásar *Refr* 2, 2; endelig bruges h.

om verdenstræet, h. baðmr *Vsp* 27 (samt som v. l. til *Vsp* 19); h-ug mørk *Herv* V 2, h-ug hjúpa, góðum signuð *Ragn* VI 3; når der *Fáfn* 26 skrives heilog íjoll, er dette uden twvl blot en — ikke usædvanlig — skrivemåde for hélog; — kristelig betydning: h. dröttinn *Sól* 23, h. *Kistr* *Od* 28, h-t skopt, om *Kristus*, *Sigv* 12, 28, h. (guð) *Steinn* 3, 1, helgra (*her denne form*) þjóða *Gd* 10, h. andi *Sól* 75, *Lil* 30. 68. 90., h-ug fold, *himlen*, *Arn* 6, 18; h-t veldi, *kirken*, *Mark* 1, 27, h-ug *Róma Mey* 18, h. siðr *ESk* 6, 3, helgr dómar, *relikvier*, *Mark* 1, 12, *Iv* 2; h-ug smurning *Gd* 62, h-ug ganga, *procession*, *Gd* 35, h. viðr, *korset*, *ESk* 6, 65, helgar boekr *Sól* 70; h-t fall, fald, død som bevirker hellighed, *Drv* (XI) 11; om *helgener*, helgr (menn) *Lil* 61. 62, allir helgr *Egil* 2, 3, h. konungr, *Olafr*, *ploft* 3, 8, *ESk* 6, 9, enn helgi gramr *pjóðA* 2, 3, h. hilmir *ESk* 6, 41, *Oláfr* enn helgi *ESk* 6, 69. Ntr h-t, segja h-t *Sigv* 3, 4. Om ordet kan henvises til H. d. *Boor*, Isl. *forsch.* 94 f. Jfr all-, ginn-, gunn-, sann-, stall-, heilalíkn, f, fuldstændig trøst, *Hfr* 3, 21.

heilasár, n, *hjærne-sár*, sår som trænger ind i og beskadiger hjærnen, *Heil* 3. Heilavágr, m, sagnhistorisk bugt, *Ragn* X 4 (lidt tvivlsomt).

heilendi, n, sundhed, *Hsv* 85, jfr heilundi.

heili, m, *hjærne*, ór (Ymis) h-a *Grí* 41, h-a grund, hoved, *Ht* 63, h-a boer, *hjærneskallen*, (jfr holt), *Ht* 2, h-a borg, hoved, *Nj* (XII) 5, *Mert* I 35, himuntungl h-a, ójnene (h-a himinn, hoved), *ESk* 6, 59.

heilivágr, m, helbredende væske, h. allra stríða, *vinen*, *Sturl* 4, 32.

1. heill, adj, 1) hel, ubeskadiget (uden brist eller brud), fuldstændig, h. hverr *Hym* 13, h. hjalmstofn *Hym* 31, h. hauss *pBrún* 4, h. kálkr *Hym* 29, at glerinu h-u *Lil* 33, med h-u líki *ploft* 3, 5. — 2) ubeskadiget, usåret, sund, karsk, svelta hungri h., skönt ellers fuldkommen rask, *Lok* 62; *Hávm* 156, *Am* 60; fara h-ir á braut pórspær, komask h. af hafi *Sigrdr* 10, koma h. þaðan *Krm* 19, halsa h-an stilli *Guðr* I 13, h-ir húnar *Vgl* 32, heil hjú *Vgl* 14, h-ar hendr *Guðr* III 10, h. at hondum *Anon* (XI) *Lv* 16, — illa h., ikke rigtig rask, *Hávm* 69, verða h., blive rask (efter en sygdom), *Fj* 36, vinna h-an meina, helbrede en, *ESk* 6, 61; h-ar sjónir, rask syn, gevundet syn, *Sigv* 12, 24. — 3) i ønsker, hel, ubeskadiget, lykkelig, biðja h-an e-n, ønske en alt godt, *GSúrs* 13 (her om den kommendes hilsen til de tilstedevarende), biðja h-an vesa, ønske alt godt, *Grí* 3, biðja koma h-an, ønske en velkommen, *Hák* 18, biðja líða h-an, afskedsønske, *Bersi* 1, 1, — hyppig med imp., send h., send, giv, som den lykkelige, gíð du má fá alt godt for din gave, *SnH* 2, 5, kom h. *HHj* 31, lif h. *Grip* 17, sit h. *Sigv* 13, 7, farið h-ir, afskedshilsen, *Akv* 12, h. skalt njóta

Hund I 55, hrindum h-ir *Háljs* VII 3, ves h., hilsen, *Hym* 11, *Lok* 53, *HHj* 40, *Líkn* 31, hyppigst alene, h. (hilsen) *Eirm* 8, *pblqnd* 1, 1; *Vafpr* 4. 6, *Grí* 3, *Ski* 37, h. sás kann o. s. v. *Hávm* 164, h-ir æsir o. s. v. *Sigrdr* 4, *Lok* 11, h. dagr o. s. v. *Sigrdr* 3, gefendr h-ir *Hávm* 2, h-ir allir *Mert* II 103, h. *Elliði Frþ* I 16. — 4) oprigtig, h. hugr *Hávm* 105, *Reg* 7, *Sigsk* 42, *Am* 20. 96, *Sigv* 11, 7, *Sól* 4, h. í hug *Bjhit* 2, 4, ráða h-t, give oprigtige råd, *Hsv* 12, af h-u *GSúrs* 22, jfr 6.

2. heill, n, varsel (godt eller ondt), h. góða ok guma *Reg* 19, góð h. *Reg* 20, bözt h. *Reg* 19; især i dativ, ved, med, ledsaget af, et varsel (det kan da oversættes 'til (u)lykke'), góðu h-i *pjóðA* 1, 25, *Sturl* 4, 3. 28, *Has* 1, beztu h-i *Rst* 33; illu h-i *Hyndl* 49, *Guðr* I 22, h-i verstu *Helr* 4, qfgu h-i *Sturl* 4, 11. Jfr det følg.

3. heill, f, 1) lykke, h. hrapar e-m, lykken styrter for en, ramler, *Sól* 9, hafa iðgnóga h. *Gróg* 16, verða h-a audít af hjalmstofum, få held mod, overfor, i kamp med, *Reg* 22; hrapa fyr h. *Reg* 25, er forklaret på forskellig måde, enten 'styrte for, ved, lykken(s virksomhed, jfr falla fyr sverði), eller 'styrte frem og lade sin gode lykke i stikken' (GVigf), eller 'styrte forud for det gunstige varsel (altså heill n.), før det bliver rigtig taget'; den sidste forklaring er vist den rigtige; hafa (rúnar) sér at h-um, benytte runer sig til lykke, (o: runer på amuleetter?), *Sigrdr* 19. — 2) amulet, á gumna h-um *Sigrdr* 17. Jfr orð-6.

heilla, (-aða, -aðr), forhekse, fortrylle, síðr Pitt of h-i halir, for at man ikke kan forhekse, hvad der er dit, o: dig, *Hávm* 129.

heilnæmr, adj, sund (om ting, der ikke er skadelige eller giftige), h-m vøtn *Mert* II 90.

heilráðr, adj, 1) som giver oprigtige, gode, råd, h-ráð (kona) *Sigv* 9, 2; *Mv* II 21. — 2) som tager gode, helé, fuldstændige, råd, bestemmelser, som tænker og handler derefter fuldtud, *HHj* 10; denne betydning passer måske også bedst på stedet fra *Mv*.

1. heilsa, f, helbred, helbredelse, missa h-u, (gen.), blive berøvet sine lemmers fulde brug, blive lemlæstet, *Nkt* 60; *Hsv* 48; máls h., helbredelse med hensyn til (den berøvede) taleævne, *ESk* 6, 41, men máls h., hvad der gör talen livligere, mjöden, *Ht* 25; audí né h-u ræðr engi maðr *Sól* 8; veita kromðum h-u *Lil* 46.

2. heilsa, (-aða, -aðr), hilsen, byde velkommen, h. hilmi (dat.), *Grip* 5; med acc., *Gdβ* 9.

heilsubót, f, helbreds-forbedring, helbredelse, *Mgr* 47, *Heil* 18.

heilyndi, n, helbred (jfr heilendi), *Hávm* 68.

heim, adv, hjem, hjemad (egl. acc. af heimr), med alle bevægelsesverber, koma,

sækja h. *Hfr Lv 21*, *Korm Lv 52*, *Arbj 3*, *Vafpr 39*, *Gríp 43*, skulu h. *Hávm 21*, fara h. *Lok 31*, hafa h., bære hjem, *Hym 26*, riða h. *Ski 38*, reka h. *pry 21 o. s. v.*, bjóða h. *Hák 10*, *Hávm 67*, *Krm 29*; *Harkv 11*; koma h. at hendi *Eg Skj*, sökja h. hǫnd, komme hjem, vende hjem, besøge, *Hhund II 14*, *Sigv 13, 30*, séa Atla h., besøge *Atle*, *Akv 16*.

heima, *adv*, *hjemme* (egl. *ntr*. ‘*hjem*’, *dat*), modsat á búi *Hávm 83*, letja h., holde en tilbage i hjemmet, *Vafpr 2*, (*jfr B. M. Olsen, Ark. XXXVIII, 195*), dælt es h. hvat *Hávm 5*, nøkkvi ríkstr es h. hverr *Mhv 16*, hair es h. hverr *Hávm 36, 37*, Sif á hó h. *Hár 48*, hvarmravðr h. *Korm Lv 13*, sitja h., forblive *hjemme*, *Korm Lv 29*, h. í landi *Grip 2*; liggja und stoðum h. *Hhund I 41* (se stoð), eiga h. *Hhund II 5, 6*.

heiman, *adv*, *hjemmefra*, fara h. *Hár 3*, *Am 92*, vesa á for h. *Lok 55*, hvetja h. *bdr 1*, letja h. *Am 48*, vesa h., være *hjemmefra*, på *rejse*, *Griss*, h. til *Sví-Djóðar pHjalt 2*, flyja h. *Rst 7*, gerask h. *Am 11*, leiða h. *Am 35*, vita h., vide *hjemmefra* (næppe at opfatte anderledes), *Sigv 12, 17*, bíða hins verra h., fra *hjemmet af*, ó: i *hjemmet*, *Nj 29*.

heimangerðir, f., pl., *udstyr hjemmefra*, *rejseudstyr*, af céðri h-um *Sturl 3, 18* (*jfr gerva e-n heiman, udstyre en hjemmefra*).

heimaríkr, adj, meætig *hjemme*, i *hjemmet*, som vil ráðe i huset, *pKolb Lv 5*.

heimboð, n., *indbydelse*, *piggja h. Hangagöðs*, *modtage Odins indbydelse (til Valhal)*, *Háv 14*.

heimdali, m., blandt vædderens navne, *pul IV aa*. *Navnets betydning er uvist og har næppe noget med Heimdallr at göre* (*jfr Hellquist Arkiv VII 171–72*).

Heimdallr, m., *Heimdal* (om de enkelte former i gen. -dalls, -dallar, -dalar, -dala se *Skjspr. 16–17*), *gudernes vogter*, *Gjallarhorns ejer*, *pul IV e, g*, *Lok 48* (skændes med *Loke*), *pry 15* (giver råd), bor på *Himunbjörg Grí 13*, meigr H-ar, menneskene (*jfr Rigsþ. Vsp 1*; højt blæss H. *Vsp 46*, H-ar hljóð, *Gjallarnhorn*, *Vsp 27*; hijorr H-s, hoved, *Bjarni 1*, hijorr H-ar *Greit 2, 7*, (men hjalms fyllr Vindhles *Ht 7*); om disse mærkelige kenninger kan henvises til *SnE I 100* (H-ar sverð er kallat *hofuð*), 264 (*hofuð* kallat mjotuðr H-ar, H-ar *hofuð* heitir sverð). 538 (H-ar sverð). Ved *Balders bólfaerd*, *Husdr 10*. *Jfr Hellquist, Arkiv VII, 171 f.* *H. de Boor, Isl. forsch. 83*.

heimdragi, -dregi, m., *hjemmefødning*, en som altid er *hjemme* og bærer præg deraf (*indskrænkethed* og *ladhed*), *Anon (X) III C 4*, *Ófeigr 2*, *Rv 27*, *Ht 98*, *Ragn X 2*.

heimdrött, f., *uriktig v. l. for herdrött*, *Arn 5, 16*.

heimfor, f., *hjemrejse*, *rejse tilbage til hjemmet*, *hildingum h. gefin*, *venden tilbage til hjemme* ó: *gravhøjen*, *Hhund II*

40, 41; *Mberf 6*; *piggja h. Gísl 1, 14*; (ved rettelse) *Svarf 12*.

heimgás, f., ‘*hjemgás*’, *husgás*, er betragtet som særlig art, *pul IV xx 1*.

heimhamr, m., ‘*hjemme-ham*’, ham i hjemmet ó: den egenlige skikkelse, der bliver tilbage i hjemmet, når en troldmand (-kvinde) skifter ham og farer om i luften i en fremmed skikkelse (*jfr Hkr I 18* om Odin og *jfr forestillinger om Finnernes trolddom*), fara villir sinna h-a, tage fejl af sin ham i hjemmet, ikke finde tilbage dertil, *Hávm 155*. Næppe at skrive i to ord. *Jfr heimhugr*. Om disse to ord *jfr Läffler i Studier i nord. Filol. V, 5*, *B. M. Olsen Ark. XXXII, 71 f.*, *Läffler sst. 83 f.*, *F. Jónsson sst. 319 f.*, *Sturtevant i Publications 1916*.

heimhugr, m., ‘*hjem-hu*’, *lyst, øvne til at drage hjem*, fara villir sinna h-a, tage fejl af, blive berøvet øvnen til, at komme tilbage til *hjemmet*, *Hávm 155*. I øvrigt findes ordet i en viðnok uægte linje, og det er dannet i analogi med *heimhamr*, s. d.

Heimi, m., *sokongenavn*, *pul III 1*.

heimili, n., *hjem*, *Mdr 2*.

heimill, -ull, adj, *hjemlet*, *tilladt*, h-il grund, (med velvilje) overdraget land, *Bolv 7*, h-il jørð *Stúfr 2*; *eiga h-ult*, have ret til, *Mhv 3*, h-ari (comp.), *Vigl 20*.

Heimir, m., *sagnkonge*, *Grip 19 o. s. v.*

heimisgarðr, m., ‘*hjem-gård*’, *gård*, som er et *hjem*, hvor der bor folk, i pl. *koma til h-a* *Hávm 6*. Af et subst. *heimi*, n., *jfr de to følgende ord*.

heimishaugr, m., *høj (gravhøj)* i eller ved *hjemmet* (gården), þo gefr þú gótt nafn dysjum, es þú kallað þær h-a *Hár 45*, *jfr 44*; (*hds, R og A, har her: skogum, skælgom, henholdsvis skoga som er uforståeligt; rettelsen hidrører fra S. Bugge*).

heimiskvíðr, m., ‘*hjem-tale*’, *tale*, *udtalelser*, *omdømme (om én)* i *hjemmet*, hætr es h. *Sigrdr 25*.

heimkváma, f., *hjemkomst*, missa h-u (gen.), *gå glip af sin hjemkomst* (ved at falde), *Sigv 2, 10*; *pjóðA 1, 16*.

heimkynni, n. pl., *hjemstavn, hjem*, *Kolb 2, 3*, dopr h., trist *hjem* *Hár 4*.

heimleiddr, adj, *ført hjem* ó: til det evige (saligheds) *hjem*, h-ir beimar *Lil 74*.

heimligr, adj, *jordisk*, h-t *flijóð Mgr 22*.

heimr, m., 1) *verden*, d. v. s. *jorden* (den beboede jord), *fuldstændigere*: alda h. *Sól 41* (hvor udtrykket dog modsætningsvis tager sigte på himmerig), *pul IV nn*, í *þeima h-i ESk 6, 2*, í *h-i pessum Am 86*, *Arn 2, 19*, *fyrst í h-i Vsp 24*, í *h-i HHj 40*, *Sigsk 65*, *Oddrgr 16*, *Hhund II 30*, *horfa h-i ór Ski 27*, ór *h-i Bdr 6*, *Ghv 19*, *Eirm 2*, *Yt 32*, *St 20*, *Arn 6, 17*, af *h-i Rst 33*, líf bessa h-s *ESk 6, 17*, borinn í *h-m Helr 4*, hart es í *h-i Vsp 45*, þær (hamingjur) í *h-i eru Vafpr 49*, guð gerði *h-m*, *her synes (hvad vi kalder) universet at menes*, *Lil 6*, *h-rinn*

byggvisk *Arn* 2, 15, h-rinn stundi *Lil* 58, h-i er sagt at snúi, man siger, at jorden (eller universet?) drejer sig, *Mhkv* 24, h. ok himnar *Hjr* 3, 29, *ESk* 6, 64, h-s skáli, himlen, *ESk* 12, 1, ljós h-s, Kristus, *ESk* 6, 2, h-s hersir, d. s., *Sigv* 12, 28 (ved rettelse), umbgeypnandi alls h-s (universets?) *ESk* 6, 16, dómarí h-s *ESk* 6, 42. — 2) om særlige 'verdner', d. v. s. særlige vænsners hjem, h-ar goda *Hák* 13, h-ar joftna *Pry* 5, 9; særlig om 'de 9 verdner', mytologien antyder, dels nede i jorden *Vsp* 2, *Vafpr* 43; jfr 'de (6) verdener', som Álvíssmál forudsætter 8. 9 o. s. v., sml. *Vafpr* 43; mindre klart er, hvad der menes med opnir h-ar *Grí* 42, rimeligvis er pl. her ensbetydende med sing, og stedet at oversætte: 'hele verden bliver åben — synlig — for asernes sønner, når' o. s. v. — 3) om himmerig og luften i det høje, h. enn dýri *Mark* 1, 28, h-s eldingar, luftens lyn, *Sturl* 5, 4. — 4) både om himmel og jord, es h-ar skiptask, når man forlader den ene for at komme til den anden verden, *Gmlkan* 1, 4. — 5) om helvede, h. hás elds *Sigv* 13, 17. — 6) om jord, himmel og helvede, (yfirspennandi) h-a þrennra *Lil* 23. — 7) om døderiget, annarr h. *Gsúrs* 26, jfr h-a í millum, mellem liv og død, *Herv* III 23, setrs h. at betri *HolmgB* 9. — 8) = himnar synes det at betyde, utan of alla h-a *pul* IV ff. — 9) h. landa, jorden, *Anon* (XII) E, h. húms, mörkets verden, mörk verden, *Bergb* 8; h-s hófuðsmenn, *ESk* 6, 65, h. sals dreyna, en af en elv genneströmmet dal, *G-Súrs* 36. — 10) om en del af jorden, kaldr h., det kolde bælte, *Sturl* 3, 20. — 11) rige — i snærvare forstand —, arvelande, haf halfan h-m *Hhund* II 35. Jfr alda-, alf-, ál-, ár-, børð-, dular-, dvalar-, dyn-, fogl-, Glaðs-, glæ-, goð-, gollor-, ís-, joftun-, kvol-, ljóð-, ljós-, log-, lys-, man-, móins-, munar-, myrk-, otr-, rán-, róð-, sand-, sigr-, sól-, suðr-, sval-, sæ-, unn-, upp-, veðr-, vind-, við-, vín-, ynðis-, ys-, þing-, Prúð-, prym-, ægis.

heimsalr, m, 1) 'jord-sal', jorden, h-ar tjold, himlen, valdr h-ar tjalds, gud, *Arngr* 2, 3. — 2) i pl. 'hjemsale', hjem, bolig, h. Ódins, *Valhal*, *Krm* 4.

heimsbyggð, f. den beboede verden (jord), *Mark* 1, 31, *ESk* 6, 39, Ód 3. heimsendir, m, verdens ende, enn nørðri h. *Sigv* 12, 21, jfr *Gd* 5 (endir heims). heimsiklingr, m, verdens konge, gud, *Pl* 25 (måske rettere i to ord). heimska, f, egl. 'en hjemmefødningens indskrænkethed', enfoldighed, dumhed, doemi h-u *Am* 86, mæla h-u *Eirm* 4, drýgja h-u, udføre tåbelige löjer, *Harkv* 23, h-u þrótrr, dumheds kraft, dum ud-foldelse af kraft, *Hálf*s IX 6, sæta h-u, være udslag af dumhed, sst.

heimskr, adj, enfoldig, dum (jfr fore-gående), h. (maðr) *Hávm* 20, 93, 94, *Mhkv* 28, h-ir halir *Sigrdr* 24, h. hrókr

þorm 2, 9, h. þykki mér *Herv* II 5; som tilnavn til Ottarr, *Hyndl.* passim.

heimskugjarn, adj, egl. 'tilbøjelig til dumhed', dum, *Katr* 40.

heimsliga (således altid i prosa for heimskliga), adv, dumt, enfoldigt, ufor-sigtigt, koma h. við kinn *Gautr* I 1.

heimsokn, f, fjendtligt besøg, overfald på en i hans hjem, Svert.

heimpennir, m, 'verdensomspænder', gud, *Has* 64.

heimsskaut, n, 'verdens-skod', verdens-hjörne, und h-i, på jorden, *Hjálmþ* IV 7, *Frp* II 5 (v. l.).

heimsskraut, n, verdens stas, *Hsv* 72.

heimstaða, f, verdens stedfindende be-skaffenhed, omtr. = verden, som den er, h-u dróttinn, Kristus, *Has* 17, h-a hlýrns, solens hjem, himmel, gætir h-u hlýrns gud, *EGils* 1, 26.

heim(s)stýrandi, verdens styrer, gud, *Lil* 12.

heimstýrir, m, verdens styrer, gud, *Leið* 14, *SnE* II 174.

heimstöð, f, hjemsted, beboelse, ryðja h., forlade sin bolig ved ragnarök, *Vsp* 56.

heimsvist, f, ophold i ens hjem, munatvær h-ir *Ht* 29.

heimsekja, (-sóッta, -sóッtr), besøge, *Gd* 65, *Hjálmþ* IV 19.

heimta, (-ta, -tr), egl. 'bringe hjem', hænte, få tilbage, h. aptr (sér) hamar, få sin hammer tilbage, *qry* 8, 11, 18, h. aptr geð sitt, få sin forstand (ejter en beruselse) igen, *Hávm* 14; h. nýztañ tir, vinde berommelse, *ESk* 6, 55; kalde til sig (til samtale), lade hænte, h. buri sína þess at spyrja *Guðr* II 17, h. e-n til heimsala Ódins *Krm* 4.

heimtald, n, 'verdens-tælt', himlen, ræsir hós h-s, gud, *Steinn* 3, 1.

Heimpér, m, høg, *pul* IV ss 1.

heimpinguðr, m, (-aðar), som holder ting, sammenkomster, med en i ens hjem, især af erotisk art, besøger, Vingnis herju h., som besøger jættekvin-den, hendes elsker, jætte, *Haustl* 19, men hanga h., som besøger de(n) hængte, Odin, pBrún 3 (der ráðspørger de i gal-gen hængende), jfr Jóms 2: nema Yggjar feng und hanga).

hein, f, hén, brynesten, hein hvein at Grundar sveini, om jætten *Hrungnirs* vaben, *Haustl* 19, h-a laut, sværd, *Gráf* 4 (jfr *SnE* II 162), einstigi h-ar, d. s., *Anon* (XII) C 12, h-a hjarl (jfr hjarlstríðandi) *Ingj* 3, h-ar hurð, (også) sværd, pStð 1 (jfr herðandi).

heinflet, n, 'hénens bænk, underlag', sværd, h-s pollr, mand, *Sigv* 3, 6. Jfr heinland.

Heinir, m. pl, Hedemarkens indbyggere, *Sigv* 2, 12, *Arn* 6, 8, *pjóðA* 3, 21.

heinland, n, 'hénens land', sværd, h-s Høðr, kriger, *Hally* 4. Jfr heinflet.

heinskr, adj, hénsk, fra Hedemarken,

(v. l. heiðskr), h-ir jofrar Ott 2, 16. Jfr heinverskr.

heinsqðul, v. l. hrynsqðul(l), kliðsqðul Hjl 8, et meget tvivlsomt ord; formen -(s)qðul er givet ved rimet (: rððul); heinsqðull kan sidestilles med heinflet (og heinland), 'hénens underlag', sværd, men så må hlam (lige foran) være brugt upersonligt, hlam h. við hjalmrøðul, det ene sværd bragede mod det andet, hvad der dog ikke lyder naturligt.

heinvandill, m, hvis ordet er rigtigt, må det være sammensat af hein og Vandill = Vendill, her brugt i betydningen 'land' (jfr heinland), h. 'sværd', Rejr 3, 3; J. Porkelsson har formodet -vaðill 'vadested', hvad der vilde passe godt.

heinverskr, adj, fra Hedemarken, = heinskr, hafna hverri en i h-u Harkv 14. heinpyntr, adj, egl. 'gjort tynd ved hén', hvæsset, h. brynu hryneldr Gráf 8.

heipt, f, 1) vrede, forbitrelse, had (ordet er stærkere end reiði, og betegner mere en vedvarende sjælstilstand end øjeblikkets vrede), h. svall i Hogna Rdr 10, h. rann saman, bittert fjendskab opstod, Sól 13, h. óx Hniflungi Am 88, muna h-ir Sigv 5, 4, muna lengi liðnar h-ir, fjendskab opstået og øvet i fortiden, Hsv 71, gjalda h-ir, vise sin (næppe: gengælde andres) forbitrelse, HolmgB 13, Guðr II 28, Háv 7, Iv 32, gjalda harm h-um, gengælde den forvoldte sorg med forbitrelse, Sigrdr 12; deila h-ir, bekæmpe hinanden som bitre fjender, Hhund I 45, II 23, hvetja h-ar, til (at vise) bitterhed, Brot 3, kveðja e-n h-a, udæske til fjendskab, behandle en så at ens vrede vækkes, Hávm 151, hvetjask af h-um Sigsk 10, virða h-ir Eg Lv 22, roekja h-ir porm 1, 7, reknar h-ir, hævnet forurettelse (der har voldt bitterhed), Sigv 3, 20, bregða blíðu skapi til h-a ESk 6, 58, verðr kvedít at h-um, forbitrelse vil vise sig (stor), Pmáhl 9, gor varð h. Bjarni 1, h-ar hvessir Nj 18, heptandi h-ar pmáhl 14, h-ar hnækir Pl 26, h-ar strangr, om Magnus d. gode, Sigv 11, 10, h-ar gjarnir Rst 21, sakar ok h-ir Sigrdr 36; h-ar rón Sigv 11, 4, h-a blóð Hfr 2, 3 (blod, der er udøst i kamp?). — 2) også om den — under kampen — opblussende sindslidsskab (kampiver, jfr reiðr og reiði), af h-um Eg Lv 40, við h-ir Isldr 25, h. en harða Jóms 30, h-ar hvattr Jóms 22, h-ar mildr ESk 6, 32, h-ar nýtr, dygtig i kamp, Hókr 6 (hvist der ikke her skal konstrueres heita á e-n h-ar, til forbitret kamp) jfr forskellige af de med heipt sammensatte ord, h-ar fúsir þjófar, skadelystne tyve, Pl 13. — 3) særlige steder: hrísungs h., den uægte fødtes forbitrelse (der volvæ Braut-Onunds død), usikkert hvad der menes, Yt 26; — skipta h-um, afgøre stridigheder ved straffe, þjóðA 3, 24, — h-ar herkall, råb om fjendtlig hærs ankomst, Ott 3, 4; — h-um skal mána kveðja, man skal påkalde månen ved (under tilstedeværelse

af) forbitrelse (en andens? had), Hávm 137, — vinna heftnt Heði h., tage hævn over Höð i (el. på grund af) forbitrelse mod ham (h. altså dativ), andre retter h. til heiptar Bdr 10. — h. at meiri verðr holða sonum, at þann hjalm hafi, kan opfattes på flere måder: 'det at have den hjelm (skrækkehjælmen), bevirker forbitrelse hos dens indehaver', eller: 'det at have den hjelm vækker bitterhed, fjendskab, hos andre' (mod dens indehaver); det er snarest den første opfatelse, der er den rette; tanken må da (i hele verset) være: 'du afstedkom megen larm og viste krafftigt mod, ti de, som har skrækkehjælmen på, bliver altid så forbitrede i sind, men det er ikke sagt at det altid hjælper dem synderligt', Fáfn 19. — I det følgende anføres forskellige sammensætninger med h. (i gen.), hvoraf nogle måske burde opfattes som to ord,

heiptarblóð, n, blod udgydt af fjende-hånd, Sturl 4, 24.

heiptarboð, n, fjendtligt budskab, Gautr II a 4.

heiptarfullr, adj, fuld af forbitrelse, pormOl 2, 1.

heiptargjarn, adj, begærlig efter hævn, strid, Nkt 13 (om Erik blodøkse).

heiptarord, n, forbitrelsens ord, vredesord, Hsv 53, pormOl 1, 1.

heiptbráðr, adj, hurtig, hidsig til liden-skabelig færd, o: kamp, Hfr 1, 7, Steinn 3, 12, Hl 3 a.

heiptfikinn, adj, ivrig efter kamp (jfr det foregående), Hfr 3, 28.

heiptgjarn, adj, s. s. foregående, h. konungr þfagr 6; h-gjorn kona, liden-skabelig kvinde, heftig, måske hævnlysten, Sigsk 31, h-s hugar, (abs. gen.) med et sind tilbøjeligt til forbitrelse (forbitret hævn), Brot 11 (jfr hefna).

heiptglaðr, adj, munter i kamp, ESk 1, 1.

heiptkvíðr, m, forbitrede ord, udtaler, háði leiddr né h-um Arbj 21.

heiptmildr, adj, villig til kamp, h. Sigvaldi Jóms 12.

heiptminnigr, adj, 'kamp-ihukommende', krigersk, BjH 8, Gretis 20.

heiptmóðr, adj, ophidset af forbitrelse, om Gunnari i ormegården, Akv 31.

heiptmogr, m, fjende, i pl. Hávm 148.

heiptrækr, adj, som forfølger sin forbitrelse, hævngærrig, h-t høfuð Yt 33.

heiptsnarr, adj, rask i kamp, Hallv 3.

heiptugligr, adj, forbitret, hæftig, h. sóttar brimi St 20.

heptyrði, n, forbitrelsens ord, forbitrede ord, Fáfn 9, Am 88.

heiptorr, adj, rask i kamp, Jóms 42.

heit, n, 1) løfte, bregða fóstu h-i Alv 3, rjúfa h. Sigv 11, 10, strengja h. porm 2, 7, Jóms 14, 43, h. haldask Olhv 2, 4, efna h. Jóms 43, vindask í h-um, blive vrang i, bryde, sine løfter, Ry 11. — 2) trussel, reka kold h., forfølge sine kolde,

bitre, trusler, Ht 17 (her om ‘fjendskab mod guldet’), h. dvínuðu Arn 6, 8, h. ok hótun Eg Lv 17; således må også Am 19: hugðak af h-um forstås, ‘af dens trusler’ : truende færd.

1. **heita**, (hét, heitinn), 1) *kalde, hidkalde*, h. e-n at rúnnum, *hidkalde en, opfordre en, til fortrolig samtale*, Sigsk 14. 44, Ghv 12; *om det modsatte, h-ið mik heðan, opfordr mig til at begive mig herja, jag mig bort*, Lok 7, vask h-inn út, *adgang blev forbudt mig*, Sigv 3, 8; hét verðgjafa, *tíltalte (drak til)*, Arn 5, 1; — med á: h. á e-n, *opfordre en, ægge en (til bistand eller lign.)*, hét á Háleygi o. s. v. Hák 3, Ulfr hét á oss Steinn 2, hét á drengi Hókr 6; *pákalde (gud eller lign.)*, ek heit á þil, Kolb 2, 8, á god skal h. Sól 27, h. á Olaf ESk 6, 54; med til: h. til Hóla gætis, mdske betyder dette *dog: göre løfte til, men meningens bliver den samme*, Gdþ 52. — 2) *give navn, kalde, fyrdar hétu mik Loðbrók Krm 1, h. e-n hoðuðskáld ESk 6, 12, Knéfröðr vas h-inn Akv 1, of h-inn es Yt 37; hétu mik hoglifan pmáhl 14, morgin hétu o. s. v., Vsp 6, jfr 20. 22, Grí 49, Reg 18, vilt heitinn horskr Hávm 63, vandr munk heitinn Gríp 40, of h-in vas gjof golli betri Arb 9. — 3) *det oprindelige medium (i præs.) heiti, ‘jeg kalder mig’, jeg nævnes, jeg hedder, (impf. hét o. s. v.), h-ir Oláfr ESk 6, 7, ek h. naðrstunga Gunnl Lv 3, Gangráðr ek h. Vafþr 8, Atli ek h. HHj 15 o. s. v., hét fjolgagn Sigv 11, 4, h. hjóna nafni, bare navnet ægtefolk, Sigsk 68. h. qðrum nafnum Rp 25, nauðsyn h. Líkn 8; h-ask, kalde sig, nævne sig, Grí 46. 54. — 4) *absolut eller med dobbelt (enkelt) dativ, love (en noget), hét ok efndak Oddrgr 10, pats réð h. Am 104, þás périt heitit vas Alv 4, an hézt monnum Sigv 11, 8, h-ið mér því GSárs 16, h. e-m fogru Hávm 130, h. for, ferð Gríp 35, Am 7, hét hvárigri hvíló Grott 2, h. seggjum líkn Has 5, hans bróðir hefr h-it mér góðu Gráf 11, héturnk fogru, jeg lovede mig (væntede) alt godt, Eg Lv 43, heitr at unna Mdr 21, heitit lífs land, forjættet lívs land, Ník 2; nær an h-in væri, end om hun var mig lovet, Hfr Lv 3, h. e-m meyju Hhund I 18, h-ask e-m, trolove sig med en Sigsk 39. — 5) *om det onde: ‘love en ondt’, : true en med noget: hét ek périt hörðu Am 81, h. bolvi Hyndl 50, hétsk reka, de lovede, aflagde løfte om, at ville færd, Jóms 12, h-ask fljóta, truer med at flyde, Korm Lv 42; h. Hamð 22 i uklar sammenhæng.****

2. **heita**, (-tta, -ttr), *hede, koge, brygge, h. ol Hym 3, þú est olór of heitt Hym 32; medium, ‘blive brændt’, báli heittisk SnE II 224.*

heitan, f, *trussel, h. þjóða Gd 39.*

heifbyrr, m, *bör, som man kunde ønske sig, god medbör (jfr óskabyrr), Eforn.*

heitfastr, adj, som holder sine løfte, Ht 35, ESk 6, 64, Has 45.

1. **heiti**, n, *navn, Rp 36, Nj 15, Nkt 43, Merl II 97, hersis h. Ht 27, h. volungs Arn 6, 16, h. þjóðkonungs, navnet hovedkonge, Ht 12.*

2. **Heiti**, m, *søkonge(navn), pul III 1, IV a 3, H-a konr, Heites ætling, Arn 1, 2. I kenninger, for so, H-a fannir Styrkárr, — for skibe, H-a blakkr, ESk 11, 8, H. hrafn ESk 12, 11, — for skjold, H-a dýrblik Hfr 3, 20.*

heitkona, f, *lovet kvinde, fæstemø, Korm Lv 21.*

heitleikr, m, *varme, h. lífs Lil 11.*

heitr, adj, *hed, varm, epitet til ilden, Grí 1, Akv 19. 41. 42, Hamð 24, Sturl 3, 10. 5, 11, om helvedes ild, Sigv 13, 25, jfr eldi h-ari Hávm 51, — til blodet, h. sveiti Hfr Lv 15, Krm 6, Korm Lv 63, heitt unda gjalfr Krm 4, h-tt hjartans blóð Lil 85, jfr h. valkøstr Mark 1, 19, heit unda Steinn 1, 3, — om den smæltede metalmasse, heitt goll Skall 2, — om kærligheden, h-ust øst, til gud, Gd 56; unna heitt Gd 10. Jfr brenn-, jafn-.*

heitrofi, m, *løftebryder, Arb 13.*

heitstrenging, f, *højtideligt løfte, Jóms 11. 12.*

Heipér, m, *høg, pul IV ss 1. Jfr Heimpér.*

heiþróðr, adj, *Arb 10, kan opfattes som heiðróðr, af heiðr, hæder, og part. próðr (til próask, at trives), som har vokset sig stærk ved hæder, hædret.*

1. **hel**, **Hel**, f, 1) *oprindelig de dødes hjem, graven eller dødsriget, så det (kvindelige) væsen, der tænktes at styre dette; de steder, hvor ordet opträder som egennavn, er omrent følgende: H. býr und einni (róti) Grí 31, salir H-jar Vsp 43, hósarl H-jar Eg Lv 5, H-jar rann høtt Bdr 3, H-jar sjot Fj 25, pik H. hafi (eller h. = døden) Fáfn 21, haldi H. þvis hefr SnE I 280, hefr H. halfa Am 55, H-jar diskri, sult, SigvSt 2, H-jar askr, d. s., Anon (XIII) B 38, H-jar epli, døden (eller h-jar?), det mytiske grundlag for denne betegnelse er ukendt, pBrún 1, riða til H-jar Sigv 12, 1; om genstande tilhørende Hel se SnE II 494. — 2) *dødsriget, døden, í h-ju, om navne dér se Alv 14. 18. 20. 26. 32. 34; deyja ór h-ju, om en mystisk død, Vafþr 43, hafa í h-ju Am 51, hvílask í h-ju Þjsk Lv 6, vísa heim í h-ju Anon (XIII) B 53; biða h-jar St 25, fara til h-jar Fájn 10. 34. 39, ganga (til) h-jar Helr 8, Am 97, sofa í h. Mhkv 8, falla til h-jar Grí 28 (om elvene, der strømmer til hel), snúask til h-jar, om det samme, Gróg 8, koma e-m í h. Lok 63, drepa í h. Am 41, Hár 27, lemja til h-jar Am 43, føra til h-jar Hjálmp IV 19, senda h-ju Am 56, gefa h-ju ÞjóðA 4, 25, selja h-ju (ved rettelse) Hl 3 b; koma ór h-ju Bdr 2, segja ór h-ju Bdr 6, leysa ór h-ju Reg 1, vitja ór h-ju Ghv 19; horfa, snugga til h-jar, mod dødens hjem (o: mod nord**

og nedad), *Heiðr* 23, *Skí* 27; h. ló frelsi, berøvede friheden, livet, *Valg* 8; følgende steder må også denne almindelige betydning antages: h-jar reip, dødens bånd, *Sól* 37, h-jar grind *Sól* 39, h-jar hrafnar *Sól* 67, h-jar hygðir *Lil* 61, h-jar meyjar, dødens tjænerinder, sygdomme, ulykker, *Sól* 38. — 3) i kennung for *ild*, h. kastar *Bkrepp* 1. — 4) som egennavn på *Olaf d. helliges økse*, *Arn* 3, 10 — i kennung: H-jar sónn (se sóniðr), kamp, *EGils* 3, 19. *Jjr* nisl.

2. **Hel** (skr *Hæl*), f, ø (ved Norge, måske *Heloen* på Agder, Munch, Annaler 1846 s. 92), *pul IV* bbb 7.

Helblindi, m, 1) *Lokes broder* (oprl. *Loke* selv, 'dødsblinder', som *bibringer*, *hidfører*, dødens blindheu), findes kun *SnE I* 104. — 2) navn på *Odin* (*jfr Herblindi*), betydningen den samme, *Grí* 46, mulig dog ligefrem skrivefejl for *Her-*.

helblótinn, pdr 20, uden tvivl skrivefejl for *her-*, s. d.

heldr, **helzt**, adv, 1) hellere, mere, som modsætning til noget tænkt (men noget som sammenhængen tydelig viser) eller direkte udtrykt; (kan svare til 'tværtimod'), h. lét hølða skyldir *Hjr* 3, 1, h. gat vegit fyrrí *Jóms* 42, h. munuð it *Lil* 17, h. vek ek yör at *Hildar* leiki *Bjark* 2, heill ves þú h. *Skí* 37, liknumk h. *porm* *Lv* 2, h. mætti þér *Rþ* 47, hina viltu h. *HHj* 26, ef på h. foeri *Am* 7. — 2) med følgende an, hellere end, h. an mik *Hávm* 151, h. an án vesa *Alv* 7, h. an goll skíni *Akv* 27, h. an annarra *Eirm* 6, h. an fangi *Rdr* 10, h. an vitja (betr. går forud) *Helr* 1, h. an klékkva sé (kostir betri går forud) *Skí* 13, *jfr Hhund II* 3 (h. es soemri . . . an), derimod (i modsætning til noget tidligere sagt) *pmáhl.* 10. — 3) med komparativ, holfu h. *Oddrgr* 27, *Korm Lv* 24, *jfr h. hóti* minni *Jóms* 8. — 4) men (modsætning), h. gættinn at geði *Hávm* 6, h. est *Ödinn*, h. est móðir *Bdr* 13, h. es svá þórh 1, h. mun hæli-Baldri meira fyr því *Hjr* *Lv* 22. — 5) med at, så meget hellere, *Gríp* 16, 26, peygð at h., dog ikke så meget hellere, mere, ikke mere for det, lige så lidt, *Hávm* 96; efter en nægtelse men uden at: létuat h. segjask, de lod sig ikke sige mere for det, *Am* 31. — 6) efter nægtelse og med in (enn), heller ikke, né hests in h. *Hávm* 61, né niðja in h. *Hhund I* 12, o. s. v. — 7) forstærkende, i höj grad, med adj. og advv. h. es vant *Eyw Lv* 1, h. hamljót *Haustl* 10, h. svefnfatt *Korm Lv* 37, h. greypt *Sigv* 11, 12, h. hraustra *Bbreiðv* 2, h. gjarnir *Jóms* 17, h. ófár *Isldr* 19, h. harðgør høpt *Vsp* 34, h. reiðir *Am* 37, h. høeg *Am* 97, h. válítit *Oddrgr* 18, h. hundmargir *Ragn XI* 1 (v. l.), h. ungr *Krm* 2, h. es mér kalt *Rv* 10, h. hørd for *pjóðA* 1, 16, h. lituð sverð, stærkt blodige sværd, *Ht* 8, med til (forstærkende), h. til mikill (eldr) *Grí* 1, — med adv, h. opt *Mhv* 16, h. síðarla *ESk* 6, 47, h. snímmma *Am* 67,

h. horskliga *Gríp* 10, h. hvatt *Vgi* 20, — med verber, vill h. troða und fótum *HolmgB* 13, svorð tekr h. at herða *Hjr Lv* 4, h. hefr mik dvalðan *Hárb* 51, réð h. at bregða *Am* 68, h. þverra lið *Jóms* 41; frændr hafa h. brugðizk mér, så temlig, *HolmgB* 7. — 8) som conj, for at hellere, h. þú láttir hana eina vesa *Lok* 53. — 9) superl., helzt, snarest (*jfr helzti*), hvénær h. *SnE II* 248. — *Fejl* for hellur *Korm Lv* 42.

halfingr, m, = helmingr, halvdel, sinn h-g, sin halvdel (af vejen), *pjóðA* 4, 24; formen — med f — er her rimbestemt (: elf.).

helfüss, adj, begærlig ejter (at bibringe) død, hond h-s *Akv* 41.

helysir se *herfysir*.

helfor, f, rejse til dødens rige, død, veita helfarar, dræbe, *Jóms* 34.

1. **helga**, (-ada, -aðr), hellige, vie, indvie, h. vellanda hver *Guðr III* 7; h-at lið, helliget, indviet, share, de kristne, *Heilv* 7; h. jarðar dreyra, vie brönde o. lign., *EGils* 2, 9, h. minni, vie mindebægre, *Alpost* 6.

2. **Helga**, f. H. en fagra, *Torsteins* datter, *Gunnl Lv* 8.

Helganes, n, i Jylland, *Arn* 2, 15. 3, 12, *pjóðA* 1, 21.

helgenginn, adj, gået, vandret til dødens rige, død, værs h-nir hafa, om dem, som kommer til helvede, *Sól* 68; — død, fældet, h-nir til hásalar *Heljar Eg* *Lv* 5.

1. **Helgi**, m, navn på forskellige personer: H. *Hundingsbane*, *Hhund I* 1 o. s. v., II 1 o. s. v., *Gríp* 15, — H. *Hjörvarðsson*, *HHj* 6. 7 o. s. v., — H. *Hardbeinsson*, *porgHöll*, — H. *Ásbjarnarson*, *Isldr* 7, — H. *Droplaugarson*, *GDropl* 2. 4, *Isldr* 6.

2. **helgi**, f, hellighed, hrósa h. ræsis, d. e. kong *Olafs*, *Sigv* 12, 24, halda h. skiftings, festligholde kongens hellighed, holde *Olafs* messe, *Sigv* 12, 25.

helgrind, f, tremmedören, leddet, ind til Hels bolig, hnigin er h., leddet hos Hel er åbent (åbnet), *Herv III* 8, men her om gravhøjenes åbning.

heljarmaðr, m, egl. 'en mand fra Hel, en genganger'; da en sådan antages at være i besiddelse af overmenneskelig styrke, fik ordet betydning: 'mand med overordentlige kræfter', *Heil* 16, her om hedninge.

helkannandi, m, omrent 'som tilkender død', h. hlenna, som dömmer tyve til døden, fyrste, *Gldr* 2.

1. **hella**, (-ta, -tr), hælte, udgyde, bik h-isk *Mey* 39.

2. **hella**, f, flad — rundagtig eller ajlang — sten, (qj hallr), heitask h-ur (rettelse for helldr) *fjóta* *Korm Lv* 42, hlaupa of h-ur *porm* 2, 4, *Ijósta* h-u *Heid* 32, h. kend til *Hókonar* (o: Hákonarhella) *Nkt* 16, *Snjallr* á haug á h-u *Drv* (XI) 6, *fjóta* með h-u, flyde med (den til halsen bundne) sten, *Heil* 23, *rísta* mikla h-u *Vols.sag*.

hellir, *m*, *hule, klippehule*, í h-i *Bbreiðv* 4, *Am* 57, ór h-i *Sigv* 13, 12, at h-i *Hskv* 2, 7, h-ar *Merl II* 12, byggva h-i *Bbreiðv* 5; búa í h-i *Hyndl* 1, h. *Dolls Rv* 3; h-is *Gautar, jætter, Rv* 7, h-is børr(?), d. s., *Haustl* 14, h-is sprund, *jættekvinde, pdr* 14, h-a *mildingr, jætte, h-a* *mildings mál, guld, Sigv* 12, 2 (*jfr eyðir*), h-is *hringbalkr, det klippehulen omgivende fjæld, pdr* 13. *Jfr Dolls-, Gnipa-*.

Helliskor, *f*, en ø (ved Norge?), *pul IV bbb* 7.

hellisskúti, *m*, en lille klippehule (under en fremspringende klippeblok), *Pjsk Lv 4, Grettis* 18.

Helluland, *n*, et af flade sten opfyldt land (ved østkysten af Amerika, Labrador), *Orv IX* 61.

Helmingaborg, *f*, by i England (v. l. Hem-), *Ott* 3, 5.

helmingr, *m*, egl. ‘halvdel(?)’, men finnes kun i betydning ‘skare, krigerskare’, herr ok h. *pul IV* j 4, h. *Breta Merl II* 69, við meira, minna h-g *Arn* 5, 15. 2, 13, með h-g lítiin *Arn* 6, 12, mikill h. *Gautr II* a 6, með harðan h-g *Mark* 1, 28, ráða mestum h-i *ESk* 1, 1, h. *Egils raufsk Gísl 1, 6*, h-i bautt hanga *Valg* 4, h-s oddr, anfører for skaren, *Mark* 1, 5.

helnauð, *f*, dødelig nad, sorg, h. es þat *Eg Lv* 10; dødelig sygdom, forðumk vætr h. *Korm Lv* 62.

helpallr, *m*, Hels bænk, falla á h-a, dø, *Sorlþ.*

helreginn, *m*, blandt jættenavne (egl. ‘dødvolder’), *pul IV* f 2.

helsi, *n*, *halslænke* (af hals), h-is valr, hest med halslænke, som kun kan bevæge sig i kres om tøjrepelen(?), hafa vófur h-s vals, gá som en sådan hest, *Eg Lv* 44; — Karmtar h., havet, *ESk* 13, 12.

Helsingjar, *m*, pl, indbyggerne i Helsingland, *Krm* 4.

helsingr, *m*, 1) gáse-art (*anser leucopsis*, af hals, på grund af den hvide hals-stribe), *pul IV* xx 1; *jfr blöðhelsingi*. — 2) navn på sværd, *pul IV* l 8. *Jfr Falk, Waff* 51.

helsiscemr, *adj*, prægtig udseende ved sit halsbånd (helsi = men), *Korm Lv* 4.

helstafir, *m*, pl, egl. ‘døbringende runer’, ljósta e-n h-um, bevirke ens død, *HHj* 29.

helstríð, *n*, døskamp, pá er h. mœddi, da døskampen udmattede, ø: Kristus, *Lil* 55.

helta, (-ta, -tr), göre halt, hestar h-isk *Bós* 6.

helvegr, *m*, vejen til Hel, dødens rige, troða h-g, omkomme, dø, *Vsp* 52, ganga h-a, d. s., *Orv IX* 52, á h-um *Vsp* 47, vísa høfði á h-u, vende nedad — ned i jorden — med hovedet, *Heiðr* 7.

helverkr, *m*, dødssygdom, fåa hættan h-k *SnE II* 222, *Merl II* 36.

helviti, *n*, helvede (i kristelig forstand), hræðask h. *Hfr Lv* 28, í svortu h. *Sigv*

13, 16, opit h. *Lil* 20, h-is járnhið *Lil* 61, stíga til h-is, om Kristus, *Líkn* 22.

helzti, *adv*, *egl. helzt til, altfor stærkt* (også med omlyd hølzti), h. stínn hogg Korm *Lv* 54, h. harðr *Eg Lv* 8, *SigvSt* 2, h. forn *Mhk* 8, h. góðr *Nj* 14, h. snjallir *Hhund II* 24, h. brátt *Grett* 1, 6, h. mjók *Mhk* 28.

Helpjófr, *m*, fingeret navn, *Frþ II* 3.

Hemingaborg se Helminga.

Hemngr, *m*, H. Hákon jarls sön, H-s bröðir Hókr 8; stavelsen hem-’s korthed er her metrumbestemt. *Jfr Hæm-*.

hemja, (hamða, hamíðr), *haemme, stanse*, Haki hamði gotna geirum, stansede dem ved spyd, dræbte dem, *SnE II* 226.

1. **Hemlir**, *m*, sokongenavn (mulig af hamla, f.), *pul IV* a 2; H-is hestar (v. l. til heflis), skibe, *Krm* 5.

2. **hemlir**, *m*, blandt skibsnavne, *pul IV z 3* (sikkert af hamla, f.).

henda, (-da, yngre -ta, -dr, yngre -tr), 1) grieve, fange (af hond), h. hrem í þáfjalli *Hávm* 90, h. hermann, fá fat i for at dræbe, *Arn* 5, 10, gótt vas at h., d. s., pHjalt 2; samle, h. mula, samle krummer, *Mhk* 11, h. griplur, samle smáting, *Mhk* 1; — h. hverjar stundir, grieve enhver time, *Has* 14; h. lif í eldi brendir, *Rst* 28. — 2) vederfares, hænde, hvor det, der hændes, enten står i nom. eller acc., h. mik óteitan (nom. eller acc.) Jóms 3, þat happa er henti heiðrs vinnanda *EGils* 3, 21; slíkt ætlak nú h. mik *Mhk* 10, er (acc.) þá guptu hendi *Gd* 6; hendir slíkt *Gd* 65. — 3) kaste, er ek henta smábornum *Frþ II* 3; hendusk heiptyrði, enten: ‘kastede vrede ord indbyrdes’ eller: ‘modtog hinandens vrede ord’, Am 88.

hendifylginn se fylginn.

hendilangr, *adj*, tjænstvillig, h. e-m *Sigv* 5, 7.

hendir, *m*, ‘kaster, udslynger’, h. loga oldu, som uddeler guld, gavmild mand, *Ht* 17, h. fjarðar loga, d. s., *Has* 26; — ordet kunde også betyde ‘erhværver, samler’.

Hengikepta, *f*, jættekvindenavn (egl. ‘med nedhængende kæbe’), *pul IV* c 2; v. l. er hengikjapta. *Jfr Hengjan-*.

Hengikeptr, *m*, navn på Odin (egl. ‘med nedhængende kæbe’), v. l. -kjóptr), *pul IV* jj 4. *Jfr SnE I* 376 (H. som gav Frode kværnen).

hengiligr, *adj*, leddeløs, (om en uduelig, mager, person), *Máni* 5.

hengiskafl, *m*, snedrive, som ligger på en afsats og hvert øjeblik kan styrte ned, h. hauka stóls, armens (nedhængende) sne, armring af solv, *StjO* I 4.

hengivákr, *m*, blandt fuglenavne (skr. hængi, æ = e, næppe omlyd af á), *pul IV* xx 6.

hengja, (-ða, -ðr), *hænge*, h-ðu á súlu, *hængte på en söjle*, *Am* 5; *vesa hengðr, bliðe hængt*, *Bkrepp* 2.

Hengjankjapta, f., *vistnok* = Hengikepta, *pðís* 2.

henta, (-ta, -tr), *passe*, *hosur h. fótum* *Gd* 34.

hepni, f., *held (af det følgende)*, *porm* 1, 5 (*ved rettelse*).

heppinn, adj., egl. ‘*juld af hopp, held’*, *heldig*, *Arn* 2, 11, *Tannr*, h. *heimstýrir, gud, Leid* 14; **h-na:** *sýjur, heldige skibe*, *Ht* 38. *Jfr* all-, orð.

hepta, (-ta, -tr), *binde, stanse (af hapt)*, h. *orðreyr, stanse ens tunge (ved at skære den ud)*, *Ott* 2, 17, h. *máltól* *ESk* 6, 19 (v. l.), h. *Hengjankjoptu, stanse, dræbe*, *pðís* 2, h. *víking, stanse, göre ende på (andres) plynoderier*, *Mark* 1, 8, h. *gicepi, stanse forbrydelser*, *Gdþ* 6, *brodda flaug vas litt hept, var i juld gang*, *Hjr* 3, 4, *heptr harmi Jónakrs bura, stanset, dræbt, ved sten(skred?)*, *Yi* 26, h-andi *heiptar, fredelig som mand*, *Pmáhl* 14, h-endr *laga, som stanser loven (lovlig afgørelse)*, *fredsforstyrre, Hást* 1, *kvensku hept, stanset i sin kvindelighed, nedlæggende sin kvindelighed*, *SnE* II 232.

hepti, n., *skæft (f. eks. på en kniv), rísta á h. Tjorvi.*

Heptifíli, m., *dværgenavn*, *Vsp* 13 (hds. R hepti vili, men sikkert urigtigt for SnE.s -fíli), *pul* IV ï 5 (*her kræves langt i*).

heptisax, n., et slags sværd, dolk (både til at hugge og stikke med), *Grettis* 45.

herað, n., *egn, herred (vokalen e er sikker, é findes aldrig, da heruð Mark 1, 25 er gal læsemåde, se herr)*, *Bkrepp* 1, *Gísl* 1, 5. 17. *Jfr* *Arkiv XXI*, 358 ff; *XXII* 272.

heraðsdrött, f., *en egns befolkning*, *Skáldh* 1.

heraðsmenn, m. pl., *en egns beboere*, *Grettis* 25.

her-Baldr, m., *fyrste, kriger*, *Bkrepp* 4, *enn húniski h. Sigs* 18.

herbergi, n., *hus, hjem*, *St* 12 (*rettelse for ver-*), h. *guðs, jomfru Maria*, *Lil* 89.

herberi, m., *blandt sværdsnavne*, *pul* IV l 2 (*måske blot en forvanskning af her-brái, s. d.; beri til berja?* *Falk, Waff* 51.

Herbjørg se *Hverbjørg*.

Herblindi, m., *Odin (egl. ‘som blinder krigernes øjne’)*, *pul* IV jj 5 (v. l. hel., *Jfr Helblindi*), *Jfr Grí* 46. *Jfr Gunnblindi.*

herblótinn, adj., *dyrket af mand, mennesker, (rett. for hel-), om Tor*, *Pdr* 20.

herboð, n., 1) *udbud til leding*, *Sturl* 3, 12. — 2) *krigsbud, mælding om ufred*, *Herv* VII 6.

Herbrandr, m., *sagnperson*, *Gautr* II 8. **herbrái**, m., *blandt sværdsnavne (egl. ‘den i hæren, under kampen, skinnende’)*, *pul* IV l 5. *Falk, Waff* 51.

herbyggðr, adj., *befolket, bemanded, med krigere, h-ð brimskið* *Sturl* 5, 16.

1. **herða** se *herði*.

2. **herða**, (-ða, -ðr), 1) *göre hård (harðr), hærde*, h. *sverð, göre klingen hård, stiv*,

Vgl 18, *herðr véttrimar naðr, det hærdede sværd*, *ESk* 6, 47, h. (*sverð*) í eitri *Orv IV* 2, *jfr herðendr heinar hurðar, svær-dets hærdere*, *pSÍo* 1. — 2) *göre kraftig, udjøre noget med kraft*, h. *víg* *Sigv* 12, 7, h. *hjalma skúrir* *Ht* 57, h. *bringa þing* *Istdr* 18, h. *mót, göre mødet kraftigt*, *Hharð* 1, h. *Hropts hljóð* *EValg*; *herðil part. præs. h-andi i kenninger for krigere: h. sverða hríðar* *GDropl* 5, h-endr *Gondlar* *StjO* II 3, h-endr *hjorva* éls *Kolb* 2, 1, h-endr *sverða* *primu* *Istdr* 6, h-endr *Hlakkar* *gljóða* *hríðar* *Gþorg*, h-endr *fetil-hjóla* *hríðar* *Has* 64, *hvortil slutter sig: h-endr fetil gerðar, som omspænder sig kraftig med*, *Grettis* 54; *derimod er herðendr Heðins gáttar*, *Nj* 6, *vistnok fejl* *for hirðendr; mangelfuldt er vistnok h-endr sverða* *pSær* 4, 2. — h. *herferðir, fore-tage krigstog*, *Sturl* 5, 14, h. *atröðr, fore-tage angreb (tilsøs)*, *Steinn* 1, 3; — upers. tekri *hregg* *at h.*, *stormen bliver stærk*, *Frþ* I 2; — h. *huginn, tage mod til sig*, *Pjgk*. — 3) *stramme, upers., svorð* *tekra* *at h.*, *tovene (på skibet)* *begynder at strammes (på grund af stormen og skibets stærke bevaegelser)*, *Hjr* *Lv* 4, *Ht* 21. *Jfr* él-, *glaum-, leik-, rög-* *-herðandi.*

herði, f., *hårdhed, kraft (af harðr)*, *G Sárs* 37 (*rettelse for herðu*).

herði-Baldr, m., ‘*hærdende, forøgende Balder*’, h. *valkastar veðrbliks (f. valkastar blikveðrs)*, *kampens forstærker, dygtig kriger*, *Sturl* 2, 2.

herðibrogð, n. pl., egl. ‘*handlinger ud-spungne af eller vidnende om kraft*’ (*herði, s. d.*), *kraftige handlinger*, *Jór* 2.

herðidraugr, m., ‘*sværds træ*’, *kriger (af herðir)*, *Háv* 9.

herðigaldr *pBrún* 4 *vistnok fejl* *for hirði-Baldr, s. d.*

herðilosðar, m. pl., *kraftige mænd (af herði s. d.)*, *Hást* 5.

herðilútr, adj., ‘*skulder-bøjte*’, *som böjer hoved og overkroppen frem (som til hug; af herðr)*, *Oddi* 1.

herðimaðr, m., *kraftig mand (af herði)*, *pKolb* *Lv* 6, *Jóms* 22, *Sturl* 4, 37.

1. **herðimeðr**, m., ‘*hærdende, forstær-kende træ*’ (*st. i vb. herða*), *hringskóðs* h., *kriger*, *Rst* 32, h. *Viðurs mána hríðar, som kæmper tappert*, d. s., *pelfj*; — derimod er h. *urigtigt for hirðimeðr Egils (XII)* 2, s. d.

2. **herðimeðr**, m., ‘*sværð-træ*’ (*af herðit*), *kriger*, *Hást* 8, *Nj* (XII) 6. *Af herði Meissner* 75.

herðimýill, m., *hård klump, kugle (herði f.)*, h-lar *Hergauts vinu, jordens hårde kugler, de hårde sten*, *Rdr* 5.

herðinjótr, m., ‘*sværð-nyder*’, *kriger (af herðir)*, *Svarfd* 3 (*rettelse for hirði-*).

herðinn, adj., *kraftig eller som opbyder sin kraft*, *Korm* *Lv* 36, *pormöl* 2, 3.

1. **herðir**, m., *sværd*, *pul* IV l 6, *Hl* 9 b. *Jfr Falk, Waff* 51.

2. **herðir**, m., *som gör hårdt, kraftigt, i kenninger for kriger*, h. *gunnar*, *Stúfr* 2, h. *bøðgerðar* *Sturl* 5, 6, h. *odda skúrar*

pjóðA 3, 28, h. Haddings hardéla, *Hskv* 3, 2, h. hjalmþrimu *Eldj* 2; h. folka (*kampens*) *Ht* 37, h. hjörpeys *psvart* 1, hjorva h. *Egil* 2, 17 (v. l.), h. skólkvings *Hfr Lv* 5; h. nauðar, *nödens forøger*, *pdr* 8. *Jfr* él-, folk-, fúr-, odd-, ógn-, snyrti-, sókn-, song-.

3. **Herðir**, *Sól* 76, H-is dyrr, er *uforklaret*.

herðiraun, f, *prøve*, hvortil der kræves kraft, *hárd prøve*, *Jóms* 8.

herði-Pundr, m, ‘hærdende Odin’ (*af herða*), h. hoggorðna, krigere (*fejl for hirði?*), *Nj* (XII) 5.

herðipunnr, adj, med tynde skuldre, smalskuldret (*herðr*), *Anon* (XIII) B 27.

Herðla, f, *Herlø* (i Hördaland, Norge), *pul IV bbb* 1.

1. **herðr**, f, (mest i pl.), *skulder*, harðvaxnar h-ar *pdr* 7, báðar h-ar *G-Súrs* 33, of h-ar *Sigv* 12, 16, 13, 5, hár (*fellr*) á h-ar *Rv* 15, ganga niðr í h-ar, om et hug, *Jóms* 26, hefjask hver af h-um *Hym* 36, meðal h-a *Haustl* 6, sverði nist í bringu ok h-ar *Lil* 56, h-a klettr, *hoved*, *Lok* 57; h-a bjúglimar, *armene*, *Tindr* 1, 1 (*jfr* *gim og Gerðr*).

2. **herðr**, f, blandt ‘dele på sværd’, *pul IV l 11*.

Herdalar, m, pl, i Finland, H-a ganga, gang, march til H., *Sigv* 1, 3.

herdraugr se *hydraugr*.

herdreng urigtigt for her drengja.

herdrött, f, krigerskare, *Arn* 5, 16, *Sturl* 5, 11.

herfall, n, *mandefald*, *Sigv* 1, 7.

1. **herfang**, n, bytte, hirði-Tvr h-s, *Loke*, som gærne vilde hytte sit bytte, *Haustl* 6; *tilfangetagne sjæle*, *SnE* II 234.

2. **herfang**, n, ‘krigs-klaedning’, rustning, h-a hjaldr, kamp, *SnSt* 4, 4; hristi herfong *Ht* 36.

herfenginn, -finginn, adj, taget tilfange, erobret (i krig), *PjóðA* 3, 25 (fing-), *Sturl* 5, 7.

herferð, f, 1) *krigstog*, gøra h. í gogn *pKolb* 3, 13, herða h-ir *Sturl* 5, 14 *jfr* *Pét* 39. — 2) *krigershare*, *Pl* 48.

herfi, f, således må vist hervi *Akv* 16: Húna skjaldmeyjar (láta) h. kanna, opfattes, nemlig som subst. af et adj. herfr = ty. herb (*jfr* det følgende herfiligr, der ligefrem kan være dannet deraf), betygende ‘bitterhed, nød, skammelig behandling’, hvilket passer udmærket i sammenhængen; herfi ntr. = ‘harve’ passer meget dærlig.

herfiligr, adj, 1) afskyelig, hæslig, skamelig, h. præll *Hálf* II 1; h-g atferð, om store synder, *Has* 53. — 2) pjaltet og ringe af udseende, margr er hygginn pott sé h. *Hsv* 66.

herfjold, f, stor mængde, h. lagar hagbáls, guld i stor mængde, *Ht* 44, h. brims blakka *Ht* 35.

Herfjotur, f, *valkyrjenavn* (egl. ‘som lænker, binder, hæren, krigerne’ o: ved døden), *Gri* 36; — *pul IV aaa* 1.

herflótti, m, mænd på flugt, h. hljöp *Hskv* 3, 4.

herflýtir, m, ‘hærens fremskynder’, rask anfører, ploft 2, 6.

herforðuðr, m, (-aðar), ‘hærens, mændenes, beskytter’ (forðuðr egl. ‘som bringer i sikkerhed’), *Vell* 13 (v. l. vorðuðr d. s.).

herfylginn, adj, ‘som følger hæren’, vel krigersk, h. Holgi *Skúli* 1, 4; *jfr* haugþak.

herfýsir, m, som ægger, fremskynder krigerne, rask anfører (rettelse for hel-), *ESk* 3, 3.

Herföðr, m, (-rs), ‘hærenes, mændenes (menneskenes), fader’, Odin, *Vsp* 29. *Jfr* Herjaföðr.

herfjor, f, krigstog, *Sigv* 10, 6, *Iv* 35, *Nkt* 44, *Sturl* 4, 25.

hergammr, m, ‘hær-grib’, ‘kamp-grib’, örн (eller ravn?), *Yt* 19.

hergarðr, m, ‘hær-, krigs-gærde’, skjold, hættir h-a, som bringer skjolde i þare, krigere, *Sturl* 2, 2.

hergaupa, f, ‘krigs-, kamp-los’. ulv, séa h-ur, es Haraldr hafi svæltar *Harkv* 13.

Hergautr, m, 1) ‘Krigs-Gôte’, Odin (eller mændenes Gôte?), H-s vina, iorden, *Rdr* 5 (*jfr* herðimýill). — 2) *kenning* for en krigere, unz h-s hendr of tœki, indtil han fik en krigers arme, blev en voksen, dygtig krigere, *St* 11 (muig er teksten her farvansket).

hergengi, n, krigsfølge, hræðask h., være bange for at følge en i kamp, *Hjálmp* IV 11.

hergjarn, adj, krigersk, *Sigsk* 22.

hergiaurum St 14 uden tvivl fejl for þrágorum, s. d.

herglotuðr, m, krigeres banemand, dygtig krigere, *Brot* 13, 18.

Hergramr, m, hærenes, krigernes, fyreste, *Ht* 75.

hergrimmr, adj, grum mod mænd, om havet, (i superl.), *Snæbj* 1.

Heri, m, 1) dvergenavn (vel egl. s. s. heri = hære), *pul IV ii* 5. — 2) som mansnavn, *Hálf* III. — 3) blandt fuglenavne, *pul IV xx* 2 (sikkert ikke = hegri, der findes i v. 7).

1. **herja**, (-aða, -aðr), hærge, plyndre, es vildi h. *porm* 1, 9, koma at h. *Vell* 31, láta Skáney h-ða *Sigv* 10, 6, láta h-jat vestrlond *Rst* 4, of h-juð hofs lond *Vell* 15, h. á, påføre krig, *GOdds* 1, h. yfir hvert land *Hálf* IX 3.

2. **herja**, f, blandt valkyrjenavn (egl. ‘krigerinde’, ‘kampmø’), *pul IV aaa* 1. — Vingnis h., jættekvinde, *Haustl* 19; her betyder vist h. ‘som hører til samme hær, skare, slægt’; *jfr* heimpinguðr.

Herjaföðr, m, (-rs), ‘hærenes, menneskenes, fader’, Odin, (*jfr* Aldaföðr), *pul IV jj* 5, *Vsp* 43, *Vafþr* 2, *Hyndl* 2, *Gri* 25, 26, *hróðigr* H. *Gri* 19.

Herjan(n), m, navn på Odin (egl. ‘menneskenes fyreste’, *jfr* dróttinn, þjóðann; *jfr* Bugge Beitr. XXI, 422), *pul IV jj* 2,

Grí 46; H-s holl, Valhal, Krm 29, H-s nǫnnur, valkyrjer, Vsp 30, H-s dis, d. s., Guðr I 19; H-s hottr, hjælm, ESk 11, 11, H-s hurð, skjold, Ísldr 11.

Herjolfr, *m, nordmand (i det 9. årh.), Anon (IX) I B 1.*

herkaldr, *adj, meget kold (her- forstærkende), h. skjaldar þrómr Ht 61.*

herkall, *n, ‘hærråb’ råb om hær, en fjendtlig krigshærns ankomst og overfald (næppe her- forstærkende), láta búendr gerva h. Ótt 3, 4.*

herkir, *m, 1) blandt ildens navne, pul IV pp 1, som v. l. skerkir (af hark, ‘den knittrende’, jfr harkr); sunds h., guld, Korm Lv 15. — 2) jættienavn, (v. l. hriki uriktig), pul IV b 2 (egl. ‘den støjende). — h. Audun 2 uforståeligt.*

Herkja, *f, 1) jættekvindenavn (jem. til foregående ‘den støjende’), pul IV c 3; sterkvidi H-ju, sind, sorgfuldt sind, Anon (XII) C 36, H-ju (ved rettelse) stormr, mod, Harð 7. — 2) trælkvindenavn, Guðr III 2, 11 (ø: de tyske digtes Helche).*

herklæði, *n, pl, rustning, brynjær, pGísl 1, 5.*

herklæddr, *adj, hærklædt, rustet, Sturl 5, 6.*

herkonunger, *m, hækonge, krigførende konge, Yt 36, ÞjóðA 1, 22 (om Magnus d. gode).*

herkorn, *n, så stor mængde som korn (i en korndyngé) (hvis ordet er rigtigt), h. skipa, tallos mængde skibe, Merl I 31.*

herkum(b)l, *n, 1) blandt hjælmenavn, pul IV s 2 (egl. ‘krigsmærke’), h. harðligt, hårð hjælm, Hálf's IV 3, — h-a (rettelse for her k.) briótr, kriger, Eg Lv 2. — 2) sár (egl. ‘maerke efter kamp’), marka h. harðlig Ásms II 4.*

herkunnr, *adj, meget bekendt, h-nn þjóð Eviðs 2; Anon (XI) Lv 5 bør ordet oplöses i her kunn.*

herleikr, *m, ‘hærleg’, kamp, h-s hyr-pundr, kriger, Pl 16.*

herlið, *n, krigerskare, hær, Nkt 66, Mhkv 7, Herv VI 2.*

herlindr, *m, ‘hær-træ’, kriger, Rst 9, men vistnok fejl for hjørlundr, da en kenning h. ellers ikke findes, jfr dog herraðr.*

hermaðr, *m, kriger, Hskv 2, 2, Sigv 12, 19, Arn 5, 10, Ólv 3, 1, Ragn VI 1, Qrv IX 12.*

hermargr, *adj, overmæde talrig, þjóðir h-ar Bjark 6, h-morg snekkju bord Rst 4, h-ar listir Pét 24, h-mart Rst 34, fremja h-mart Rst 26.*

hermarr, *m, ‘krigs-hest’, ára h. = her-ára-marr = herskip, krigsskip, Tindr 1, 5.*

hermð, *f, vrede, forbitrelse, erumk h. á hesti, ESk 13, 8, forklares i prosaen (SnE II 102) som ensbetydende med: legg ek á jó reiðipokka (hermð altså = reiði), hvilket atter skal forstås som: legg ek á Joreiði pokka (jeg nærer godhed før Joreid), men hele denne fortolk-*

ning er vist kun en senere tids klægtige påfund. — Iøvrigt kun i genitiv i følgende ordsammensæninger.

hermðarhugr, *m, vredt sind, Hhund I 31.*

hermðarkraptr, *m, vredens kraft, styrke, ESk 6, 58.*

hermðarlitr, *m, vredens farve, vredt ansigtsudtryk (blussende vrede), Hhund I 48.*

hermðarord, *n, vredt ord, ord vidnende om (indre) vrede, Mhkv 3.*

hermðarspjöll, *n, pl, vrede ord, h. heinvandils, sværdets vrede ord, kamp, Refr 3, 3.*

hermila, *adv, vredt, forbitret, reka h. harma Hjr Lv 13, gjalda h. GSúrs 12.*

1. hermóðr, *adj, ‘krigstræt’, træt af kamp, Sigv 12, 27.*

2. Hermóðr, *m, 1) Odins sön, pul IV e, Hák 14, Mhkv 9; sigðis látrs (guldets) H., kriger, pmaur. — 2) en (som det synes forskellig) sagnperson, Hyndl 2.*

hermr, *adj, som er genstand for vrede, pat er mér h-ast handaverka, det som vækker den største forbitrelse og fortrydelse, Gautr II 20.*

Hermundr, *m, vistnok H. Illugason, Arn 4.*

hermogr, *m, kriger, hvor h-megir heima eiguð Hhund II 5.*

Hern, *f, Herno (i Hördaland), [ikke i pul IV medmindre horn bbb 1 skulde være fejlskrevet for hern], sili H-ar, havet, ESk 13, 13, H-ar hringr, d. s., Nj 26 (jfr Baldr og skíð).*

hernaðr, *m, krigerfærd, krigstog, reka h-ad Rst 3, Ód 6, olmr h. Mark 1, 24, gjarn á h-ad Jóms 17; Eldj 2.*

hernenniinn, *adj, rask, dygtig i (til) kamp, Hskv 2, 7.*

her-Njørðr se hyr-Njørðr.

hernumi, *adj, taget til fånge i krig, vesa h. Fáfn 8, verða h-a, om en kvinde, Guðr I 9.*

hernuminn, *adj, taget tilfange i krig, Fáfn 7, Merl I 36, Qrv VII 17.*

Heródes, *m, jødefyrsten H., Mgr 7, Pét 50.*

herr, *m, (-s og -jar; pl, er meget sjælden), 1) krigsskare, hær (efter SnE I 534 er h. et antal af hundrede), pul IV j 4, Grott 19, h. manna Am 93, fella her Rp 47, kanna her Hhund I 31, vask í her Hár 40, tveir ro eins h-jar, to hører til en og samme hær, Hávm 73, hundmargr h. Hjr 3, 5, Jóms 22, Agna h. Yt 10, allr h. rádaralfsRdr 11, scenskr h. Sigv 10, 4, eistneskr h. Yt 25, með her mikinn Hák 10, und her, med en hær, krigere, Halli 1, of herHt 21, h-s gnótt Ht 68, halfir h-jar þessa, halvdelen af denne hær, Hálf's VI 2, hjalmaðr h. pKolb 3, 5, h. för hræddr Sindr 8, sverðbautinn h. Glámr 1, 2; h-s oddviti Gríp 41, 52, h-s jáðarr Fáfn 36 (i disse kenninger kunde h. også opfattes i den anden hovedbetydning); í her, i hæren, under hærens samling, eller*

under et møde mellem to hære, Sigv 10, 3, fostruð í her, bortfæset (efter en kamp, under fredsslutningen), Hhund II 16; falla í her Sigv 12, 18; gør við her, udrustet til kamp, Sigv 13, 5 [derimod er við her gjaurum, St 14, forvansket]; pola e-m her, måtte finde sig i krigersh overfald, Gautr II a 4. Plur.: h-jum reyndisk, det viste sig erfaringsmæssigt jor krigerne, Ht 36; h-jar, krigere, Eviðs 2, pars h-jar (rettelse jor herpir) fellu pham 1, 4, h-jum er væni Ht 58, scenskir h-jar Hl 36 b. — 2) befolkningen i et land, folk(et), overgangen til denne betydning, skete vel ved udtryk som h. manns, en hær af mænd, så stort et antal som en hærs, ploft 3, 8, Am 93, betydningen kan blive meget almindelig (næsten som 'man'), men grænsen er meget flydende, og der tages ikke hensyn dertil i rækkefolgen af de følgende eksempler, íslenzkr h. Od 13, allr h. tók við stilli Steinn 3, 6, allr h. sésk þengil Gunnl Að, allr h. Skota varð floæja af láði Gldr 8, h. varð at hlyða hringstríð Arn 5, 23, reiðr es h. Sigv 11, 11, h. beið reiði Jór 1, alt es her likar Halli 5, drúpir h. Mark 1, 31, sekr emk við her, her betyder h. 'nogte mænd', GSúrs 32, þegi h. medan, om tilhørerne, pmáhl 4, bat skyli h. of hugsa, man skulde o. s. v., Vell 37, h-jum kunnar Anon (XII) C 22, Vell 15, h. tók hringja Mark 1, 29; hollvinr h-jar Mark 1, 25, hilmir h-jar ESk 1, 2, h-ja stillir Guðr III 4, yfirmáðr alls h-jar pstf 1, 3, h-ja delir Merl II 33; h. holða valinn Heilv 5; h. horvi prúðr, 'hær prydet med lin(klæder)', kvinderne, Rst 35; heidinn h., om en borgs befolkning, Mark 1, 21, h. hørga, d. s., Mark 1, 19, meinlauss h., fromme mennesker, Heilv 9, þats (hvæt) of her gerisk, hvad der foregår blandt, foretages af, menneskene, Merl I 55. II 101; — h. hauga, höjenes hær, de i höjene begravede, bruges i forbanelser, taki hlægskip hauga h. Sigv 3, 2 og alene: h. hafi hagvirki, gild troldene (fanden) havde, Gunnl Lv 9; — h. alls viðar skulde betyde: 'hvert træs fjende', men således bruges h. ellers ikke, og læsemåden hrotgarmr viðar er uden tvivl den rette, Helr 10. — herjum GDopl 4 er vist fejl for hjørvi. — I nogle sammen sætninger får her- forstærkende betydning; jfr þjóð. Jfr alls-, kvala-, land-, stola-.

herra, m, herre, fyrste, h-ar tveir, om Skule og Hakon, Olhv 2, 12, h. minn EGils II 17, h. þinn Lil 23 jfr 74, ríkr h., om gud, Lil 19, bjartr h., om en biskop, Gd 39, 41, h. hlýrna, gud, Mgr 30; som titel, for en biskop, h. þórir EGils I 25.

Herráðr (v. l. Harð-), m, en nordmand, 10. árh. (fingeret navn?), Anon (X) I B 10 a.

herreifr, adj, glad, munter blandt (mod) krigere, mænd, Húsdr 1.

herrekir, m, krigernes ægger, opmuntrer, Olsv 1, 2, OTranon 3.

herruðr, m, 'hærens træ', skulde være kenning for 'kriger', er måske fejl for hjorrudr, Rst 14.

Herrøðr (skr. -rauðr, -ruðr), m, sagnkonge, Krm 5.

hersaga, f, melding om en (ffendtlig) hærs ankomst eller truende nærhed, Eyv Lv 1. Jfr stór.

hersborinn, adj, af herseslægt, Hyndl 11. 16.

hersir, m, 1) herse (synes afledet af herr), betegnende i Norge (den ældste historiske tid) en verdslig myndighed — indenfor et herred —, mulig forbundet med en præstelig; titlen og værdigheden gik tidlig af brug, men titlen benyttedes hele tiden i en (mere) almindelig betydning eller som ensbetydende med yngre, officielle navne på kongens repræsentanter (lendr maðr, sýslumaðr, jfr h-ar eda lendir menn í danskri tungu SnE I 456); h-is hefnð, hersens (ɔ: Kveldulfs, 9. árh.) hævn, Skall 1; Arinbjörn herse synes ment Arbj 3: létk h-i heim of sóttan (næppe Erik blodøkse), om Arinbjörn siges et andet sted, at han har árat oddvita ríki (oddviti = hersir), framr h., om Skopte (10. árh.), Edáð 1, h-ar (i Norge), þKolb 3, 6; modsættes búandmenn, Sigv 12, 20; ubestemmeligt er h-is kvón Guðr I 9, h-ar oss á hond gingu Am 99 (hövdinger i alm.?), h-a drött ok höfðingjar þjóð 3, 4. — 2) hövding i alm., fjer h-a Vell 11; om Tor og hans ledsager, h-ar pdr 13; om (norske) hövdinger (lendir menn), Gísl 1, 6, þfragr 4, Ht 7, Sturl 5, 19, h-a kyn, Iv 24, om en Islænder (Sigvatr), Anon (XIII) B 36, om en fyrste i alm. Mey 30, hátt heiti h-is (= lends manns navn) Ht 27, h-ar — lendir menn Ólv 2, 3, stepya h-um (= sýslumönnum konungs) Sturl 6, 3. — Hyppig findes h. i kenninger for konge: h-a dröttinn Hfr 2, 4 (v. l. Hørða), Sigv 12, 13, h-a valdr Yt 14, h-a stillir Ólv 2, 7, Ht 29, h-a gloðuðr þjóðA 3, 34, h-a reisir Mark 1, 24, h-a reynir Mark 1, 30; h-a mœdir Mark 1, 28, h-a mygir Nkt 13. — 3) som egennavn, Rþ 39.

herskapr, m, krigsvæsen, krigskunst, kunna h-p Nj 10, fara med h-p, bekripe, Olhv 2, 8.

herskatnar, m, pl, = hermann, krigere, Sturl 5, 13.

herskár, adj, 1) egl. 'som farer frem med hær, fører hær til eller ind i et land', krigersk, krigførende, h. hilmir Arbj 11. — 2) 'beträdt af hær', utsat for overfald, h-tt Hringaríki Nkt 5, h-tt hilmis ríki Anon (XII) C 3.

herskerðir, m, 'som gör skår (skard) i hæren', vældig krigere, Hfr 3, 6.

herskip, n, krigsskib, Hfr 2, 1, Hárekr 1, Arn 2, 4. 17; 6, 16, Valg 11, Mark 1, 30, Iv 39, Sturl 3, 5 (og oftere), Orv III 5.

herskið, *n*, ‘hær-ski’; hríðar h. = herskiðar (*havets*) skíð = her-skip *Sturl* 5, 2.

herskjøldr, *m*, krigsskjold (*kampbeværende tegn, som oftest et rødt skjold, men ordet får tidlig en alm. betydning*), med h-u *Sturl* 5, 16, bera h-d, føre frem med hær for at kæmpe, plynstre, *Ott* 3, 3, bera h-d til grundar *Arn* 2, 11, fara h-skildi of sýslur *Edáð* 8, fara h-skildi *fv* 33, halda h-skildi austan, begive sig med hær østfra, *Steinn* 3, 11, men halda e-n h-skildi, værge med, *Steinn* 1, 5.

herskorðandi, *m*, som er støtte (skorða) for hæren (*krigerne*), anfører, *Ott* 2, 16.

herskóð, *n pl*, hæren ødelæggende våben, (*ur. v. l. for hjalmr, hræ-skóð*), *Hfr* 2, 2.

herskript, *f*, (*pl. -r*), malet krigsskjold, *Kolli* 2.

herskyldir, *m*, hærens ‘forpligter’, befarer, anfører, fyrste, *Arn* 3, 18.

herskorðuðr, *m*, som volder skár (skarð) i hæren, drabelig kriger, *PjóðA* 3, 2 (eller: herskorð-? hds skriver o undt. ét: au).

herstafr, *m*, egl. ‘krigsrune’ om budskab om en hærs ankomst, hærmelding, h-f bjóða *Herv* VII 7.

herstefna, *f*, ‘hærstævne’, hæres møde, kamp, *fv* 37, 40.

herstefnandi, *m*, ‘hærstyrer’, anfører, fyrste, *Vell* 36, *SnSt* 4, 4.

herstefnir, *m, s. s.* foregående, *Hfr* 2, 7, *Bersi* 1, 3. *Pl* 31, *Ht* 51, *Olhv* 2, 11.

herstillir, *m*, hær-styrer, anfører, fyrste, *Bersi* 2, *Kolgr*.

herteitir, *m*, ‘hær-glæder’, himna h., som glæder himlens hær (engle og andre), gud, *Kolb* 1, 5.

Herteitr, *m*, Odins navn (egl. ‘glad, munter i hæren’), *Grí* 47, *pul IV* jj 3.

hertogi, *m*, ‘hær-leder’, anfører, krigsfører, *pul IV* hh 2, *Gisl* 1, 12, *fv* 9, *Hl* 22 a, *Ht* 40, 66, *Hálfs* VII 3, *Merl* I 43, II 6, hristir h-a, som bringer anførere til at vakte, dygtig kriger, *PjóðA* 3, 21, hneykir h-a, d. s., *PjóðA* 3, 25. Ordet findes aldrig som titel (‘hertug’) undtagen *Sturl* 4, 26 (om Skule). Jfr *Aarbb.* 1869 s. 147.

hertyggd, *f*, hærens tryghed, sikkerhed, hnekkir h-ar (v. l. hertygðar m. m., alt urigtigt), som forstyrrer, afbryder, hærens (fjendens) tryghed, dygtig kriger, *Hfr* 3, 2.

her-Týr, *m*, ‘hær-Týr’, Odin, H-s víngnóð, Són (*Boðn*) eller Óðrørir, *Vell* 3 (jfr ausa og austr.).

hervaldiðr, *adj*, meget udsøgt, udmærket, h-dir hersar *Sturl* 5, 19. Eller ‘valgt af hæren’?

Hervarðr, *m*, sagnperson, en *Arngríms-són*, *Herv* III 2.

hervápni, *n*, krigs-våben, *Heiðr* VI 1, *Grettis* 7.

hervegr, *m*, hærstræde, hær-vej, alfar-vej, *Ghv* 2, *Hamð* 3.

herverk, *n pl*, redskaber til krigsbrug, våben, bera h. á hendi, bære våben, bruge våben, i kamp, *Sigv* 11, 16; næppe er bera á hendi her s. s. at udføre, udøve (krigsgærning).

hervi se herfi.

hervíg, *n*, egl. ‘hær-drab’, kamp mellem hære, *Sigv* 10, 10, *Hæng* VI 5, kenna h. *Herv* VII 8, ept prennin h. *PjóðA* 1, 25, heyja fjogur h. *fv* 11, búinn til h-s *Mark* 1, 26, h-s samir (eller ét ord?) *Merl* I 49 men urigt., h-s mildr, kampvillig, *Sturl* 6, 5.

Hervor, *f*, berømt sagnperson, *Herv* II 7.

hervorðuðr, *m*, ‘hærens beskytter’ (v. l. til herforðuðr s. d.), fyrste, *Vell* 13.

hervyð, *f*, (*pl. -ir og -væðr*), ‘krigs-tøj’. rustning, hrauzk ór h-um, kastede brynen, *Hák* 4, halfar h-ir *Herv* V 9, bera hervæðr til hømlu, bringe rustning ud på skibet, *Arn* 3, 2.

herparfr, *adj*, nyttig for befolkningen, som udøver god virksomhed for landets folk, om guderne, *Vell* 16, om en høvding, *Arn* 1, 2, om gud, *Merl* I 68.

herpengill, *m*, hærens fyrste, konge, *Steinn* 3, 15.

Herþjófr, *m*, navn på et par (delvis fingerede) sagnpersoner, *Krm* 15 (på Syderøerne?), *Frþ* II 3.

herþrúma, *f*, ‘hær-torden’, krigslarm, h-u *Gautr*, *Tor* (kenningen har næppe noget at gøre med *Tor* som tordengud), jfr dog *Meissner* s. 254, *pdr* 1 (jfr geðreyningar).

herþrunig *Sturl* 6, 5 bør skilles ad i to ord.

herþogn, *f*, blandt kampanavne, *pul IV* k 2, men vistnok egl. et valkyrjenavn. Jfr valþogn.

heslar, *m el. f pl*, blandt sáðsheiti, *pul IV* ddd 2.

hesli, *n*, hassel, hasseltræ, fornbauga h., armen, dens hyrr, guld (jfr hydraugr), *Ásgr* 1. Jfr hasl. Jfr sjón.

heslikylfa, *f*, kolle af hasseltræ, *Hhund* II 22.

hestr, *m*, hest, *pul IV rr* 4, *Vafpr* 11, 12, *Hávm* 61, *Korm* Lv 20, *ESk* 13, 8, ríða h-i *Húsdr* 10, *Guðr* II 18, ríða Rævils h-um *Reg* 16, hleypa h-i *Rþ* 37, gæta h-a *Hhund* II 39, temja h-a *Rþ* 42, alskjótr h. *Hávm* 89, hraðferr h. *Ghv* 18, magran skyldi kaupa h-t *Mhkv* 21, heima (skal) h-t feita *Hávm* 83, af h-i, siddende på en hest, *Vgl* 37, *Hhund* I 17. — Hyppig i kenninger, for ulv: h. flagðs *Balti* 2, gífrs h. *Jóms* 35, fólu h. *Krm* 8, h. Leiknar *Hfr* 2, 6, h. kveldriðu *pHjalt* 1, — for galge: h. *Sigars* *Sigv* 12, 1, h. *Signýjar* vers *Yt* 10, — for skibe: h. *Heftis* *Krm* 5, h. *Ekkils* *Sigv* 3, 10; lagar h. *GOdds* 2, græðis h. *pKolb* 3, 11, h. unnar *Eg* Lv 8, *Gunnl* Lv 5, h. *hramma* *Bersi* 1, 2, h. *svanfjalla* *Ht* 83, h. *hafrastar* *StjO* II 5, h. *humra* *heidar* *EGils* 3, 17, h. *kafs* *Sigv* 3, 9, h. *móva* *rastar* *Ragn* X 4, — h.

lauks *pSær* 4, 1, húns h. *Rv* 9, h. hlunns, *Oddi* 3, h. festa *Ht* 71, h. hrófs *pGisl* 11. *Jfr* borð-, byr-, eir-, gjalfr-, kinn-, skeið-. *hestreðr*, n., *hestepint*, gera garð of h. *Mgóð* 1.
hestrennir, m., som lader en hest løbe, hás h., *sefarer*, *GOdds* 3, hlunna h., d. s., *borm* 1, 1.
hetja, f., helt, kæmpe, hraustar h-jur *Jóms* 41.
hetta *Hamð* 22 uriktig ældre læsning for — det lige så uforståelige — heita.
hey, n., hø, harf h. (her dat. *heyvi*), *Lil* 35.
heygja, (-ða, -ðr), lægge, begrave, i höj, *Hjalmp* V.
heyja, (háða, há(i)ðr), udfore, afholde (møde, ting), h. leik *Krm* 19, *pdr* 11, h. Freys leik, holda kamp (v. l. *hefja*), *Harkv* 6, h. launþing hemmelige elskovsmøder, *Hárð* 30, h. sverðþing, kamp, *Sigv* 1, 7, *Eviðs* 7, h. odda þing, d. s., *Sigv* 1, 2, h. hjórlautar hyrjar þing *Vell* 31, — og ellers især med ord for 'kamp', gunni at h. *Hhund* I 45, 52, II 23, h. bardaga *Jóms* 7, h. víg *Tindr* *Lv* 1, *Sigv* 1, 11, hildr háðisk *ESk* 6, 52, *Bglv* 3, hlókk háðisk *Ht* 18, h. rimmur *pjóðA* 3, 7, rimmur vas háin *Okik* 1, 1, h. brimu *Gldr* 1; h. geirþey *Korm* *Lv* 25, h. geira hregg *Gldr* 5, h. fleinglygg *Isldr* 9, h. brimu stála *Eg* *Lv* 11, h. valmey *Vell* 21; h. prautir, udholde strabadser, *Heil* 11. — Med prædikat, göre, bevirke, h. straum stríðan, göre en stróm strid, hård, *pdr* 9, h. rendr í dreyra, göre skjoldene blodige, *Krm* 9.
Heyjangr, m., biffjord til Sognefjorden, *pul* IV ccc.
heylibol se hœlibol.
heyra, (-ða, -ðr), 1) høre, (om den umiddelbare hørelse), eyru ór h-ðu *Sigv* 11, 7, h. eyrum *Kolb* 2, 7, beims ek h-ða mey (mæla) *Harkv* 1, *heyra* hvé o. s. v., *Rdr* 1, *Arn* 2, 11, *Oddrgr* 30, h. lof *Mark* 1, 2, og ofte i begyndelsen af digte: *Vst* 1, h. Kvasis dreyra *Vell* 1, h. (rettelse for hlyða) berg-Saxa fley *Vell* 6, h. upphaf *Ott* 1, 1 o. s. v.; h. ekka *Am* 46, h. grát *Sigs* 30, h. ulf bjóta *Reg* 22, h. svan gjalla *Hást* 7, h. þræl segja *Am* 45, h. segja *Oddrgr* 1, svá vas at h. *Hhund* I 28, gnýr vas at h. *Guðr* II 4, hlymr vas at h. *Oddrgr* 28, spó h-ðisk *Hfl* 4, h. boð fyr bróður *Ragn* V 1; i opfjordringer: *heyr* nú *pry* 2, *HHj* 27; absolut, kunnu gorst h. *Am* 66. — 2) böhore, *Lil* 86. — 3) med præpos., h. á (e-t) *Am* 64, *Lil* 99 og *Eg Ber*, *Darr* 10, *Korm* 1, 1 (absolut), *Vell* 1; h. at : h. allgött at skoldum, nyde belærings af, *GSárs* 15; — h. til : h. til orða *ESk* 6, 8, h. tilgota, høre hestene i afstand, *Hamð* 18, absolut *Skí* 14; h. hugum *Líkn* 20. — 4) høre, d. v. s. erfare, h-ðak svá *Haustl* 12, *heyrðir* þú (v. l. *heyrði* der betyder 'man kunde høre') *Harkv* 7, h. brogð e-s *ESk* 6, 22, menn h., at *Jóms* 20, heimi h-ik sagt at

snúi *Mhkv* 24, hvargi es þjóð h-ir *Am* 105, ér heyrta hafið *Hym* 38, tiðendi h-ðusk *Lil* 34. — Urigtig står h. for hefja, *Eg Lv* 14.

heyriliga, adv., tilbörlig, *Mv* III 9.

heyrinkunnr, adj., kendt ved (andres) bereininger, (egl. 'ved at man har hort'; af heyrin = heyrn), h-nn saga *Mhkv* 9, mælgin verðr h-nn, hvad andre snakker, fær man at vide, *Mhkv* 29.

heyrn, f., hørelse, horen, hneigja h. at bönum, hore villig på bønner, *Líkn* 3; h-ar skjøldr, hørelsens skjold, øret, *Mlag* 3; h-ar spann, hørelsens spand, d. s., *Arbj* 19, men sammenhængen er tvært noget dunkel; jfr drögseil. H. Sperbers fortolkningsforsøg i Lundberg och Sperber: Härnevi (Ups. Univ. arsskr. 1911) s. 73 f., hvor heyrnar opfattes som Hørnar, er forfjet.

1. *héla*, f., rim, rimfrost, hár h-u þrungit, hár fyldt med, gennemtraegt af, rim, *Hhund* II 44. I kenninger for solv se *SnE* I 402.

2. *héla*, (-ða, -ðr, -tr), belægge med rim, upers. h-ir hlýr, bliver hvide af rim, *Ht* 20; ellers mest i perf. pass., hélt haf pSkall 2 (vistnok om let skumsprøjt på overfladen; på Island (østfjordene) siges havet ad hjela, når der står et sprøjt på overfladen), men: héldor varar qndurr *ESk* 12, 12, héldir húfar, *Jóms* 16 (skr. held-), men héltr húfr *Arn* 3, 2, *EGils* 3, 18.

hélugbarði, m. (eller adj?), som er hvid af rim på hovedet(s snude), om en hest i luften (gandreið), *Drv* (XII) 12. — Navn på skib, 'med rim (el. skumsprøjt) på forstavnen', pul IV z 2.

hélugr, adj., full af, belagt med, rim, h-ug fjoll *Rþ* 37, h-ug børð, rimbedækte (el. bedækte med søsprøjt) stavne (skibe), *Arn* 2, 11, *Mark* 1, 16.

hér, adv, her, *Grí* 2, *Hharð* 11, *Bjhít* 2, 1. 4 o. s. v.; h. inni *Lok* 1. 2, *Hák* 16, h. úti *Skí* 15, 16, *Grip* 4, h. at garði, her ved gárdan (gærðet), *pry* 23, h. í túni *Guðr* II 40, h. ok hvar, hist og her, *Háym* 67, h. sem hvar, her som alle andre steder, *Hfl* 18, h. máttu Svipdag séa, her, o: i mig, kan du se, *Fj* 43, — undertiden, især med verb. koma, jár h. betydn. 'hid', h. kominn *Hárf* 2, *Lok* 33. 58 o. s. v.

hérvist, f., væren her, o: på jorden, om Kristus, *Has* 18; v. l. for holdgan *Lil* 32.

hiðra, adv, her, i disse egne, ferr h.

Sigv 11, 13.

hildardjarfr, adj., kampdjærv, *pjsk* Lv 6.

hildarfüss, adj., kamplysten (måske rettere i to ord), *Nj* (XII) 10, *Sturl* 4, 18.

hildarramr, adj., kampstærk, *Mark* 1, 7.

hildfroekn, adj., kampstapper, *Isldr* 21.

hildibarr, adj., rede til kamp (v. l. hildar-) h. jarl *Korm* 1, 2.

Hildibrandr, m., navn på en sagnperson, *Ásm* II 4, — på en person i 12. árh. Qgm 1.

Hildigrímr, *m*, navn på en sagnperson, *Gautr II 8.*

Hildigunnr, *f*, sagnperson, *Hyndl 17.*

hildigoltr, *m*, egl. 'kampgalt', *hjælm* (på grund af dens form af et svinehoved; således skal kong Adils' *hjælm* have heddet, *SnE I 394*), *pul IV s 2*, fela heila bœs holt h-gelti, stikke hovedet i *hjælm*, tage *hjælm* på hovedet, *Ht 2*. *Jfr. Hildisvini.*

hildileikr, *m*, 'kambleg' (egl. vel 'Hilds leg'), *kamp*, *hafask* i h-k (dat.) *Fáfn 31.*

hildimeðr, *m*, 'kamp-træs', *kriger*, *Fáfn 36.*

hildingr, *m*, egl. *kriger* (af *hildr*), så fyrste (det er vanskeligt at bestemme, hvilken betydning der skal gælde på hvert enkelt sted i de ældre digte; i de yngre betyder det altid 'konge'), i eddadtiget findes det udelukkende i *Helgekvadene*, *Hund I 6. 13 o. s. v., II 3 o. s. v.*, *HHj 18*, foruden éngang i *Hávm 153*: *hildings synir jfr. Hund II 11*; *pul IV hh 2*; unda miðr h-a, *krigernes blod* (her er betydningen klar), *pþyn*; fyrste, *Gunnl 2, 2*, *Mark 1, 17. 27*, *ESk 9, 1*, *Ragn V 5. 30*, *Rst 4. 7. 10 o. s. v.*, *pþsf 2, 1*; h-a konr, *fyrsteætling*, *Steinn 3, 17*; i *kenninger*, for *gud*, *Kristus*, h. *holða Líkn 15*, h. *hlýrna Egils 1, 28*, h. *éla pekju Kolb 1, 4*, h. *mána hauðrs Líkn 18*, h. *mána hauðrs hvéls Líkn 7*. — Som dværgenavn, *pul IV ii 6*. *Jfr yfir.*

Hildir, *m*, sagnperson, *Orv IX 59.* — Person (i 10. árh.; på Island), h-is arfi *Ospakr.*

Hildisvíni, *m*, navn på Freyjas galt, *Hyndl 7*; *jfr hildigoltr.*

Hilditanrr, *m*, tilnavn til kong Harald Hröeks són, egl. 'hamptand' (jfr vigtonn), áttstuðill ættar H-s, dansk konge, *Éskál 2, 2*, baud Hringi ok H-i hjaldr *SnSt 4, 4*. *Jfr hilditonn.*

hilditønn, *f*, 'kamptand', *jfr det foregående*, Haraldr h. borinn Hrcereki *Hyndl 28.*

Hildolfr, *m*, en són af Odin, *pul IV e*; — fingeret person, *Hár 8.*

1. hildr, *f*, grundbetydn. er vel 'larm, støj', der særlig brugtes om kampens larm, og så 'kamp' i alm.; som andre lign. udtryk (for 'kamp') blev ordet personnavn på 'kampens gudiinde', valkyrien *Hild*; flere steder er det ikke muligt at afgøre, om skjalden har ment det ene eller det andet (jfr *Gunnr*), 1) til h-ar, frá h-i *Hávm 156*, *Gldr 4*; h. þróask *St 13*, h. vas í vesti *Krm 10*, hefja h-i *Hák 2*, vekja h-i *Hund II 7*, *Akv 14*, *Krm 26*, h. hádisk *ESk 6, 52*, *ganga* at h-i *Sturl 3, 8*, *ganga* í h-i *Sigv 7, 10*, *bjóða* h-i *Vell 34*, *jfr h-ar haldbodi Vell 30*, semja h-i *Edáð 4. 7. 9*, fremja h-i *Ht 10*, h. varð hørð *Edáð 6*, med h-i *Ht 53*, h-ar grr *Jóms 24*, h-ar barr *Hásbj*, h-ar rammr *Mark 1, 7*, h. tveggja doglinga, *kamp* med to fyrster (som to fyrster byder), *Gldr 4. 1* *kenninger* (hvor h. også hunde opfattes som *Hildr*, *valkyje*, *jfr*

pul IV h 4), for *skjold*: h-ar borð *GDropl 3*, *Hást 5*, h-ar fat *Hausl 1* (*hds vez*), h-ar garðr *Ólhelg 3*, h-ar veggr *Grett 2, 9*, h-ar segl *ESk 12, 4*, h-ar sky *ESk 7, 7*, — for *sværd*: h-ar (ved rettelse) fírr *Gþorg* (eller = *Hildr?*) — for *kriger*: h-ar stýrir *Eþver 2*, h-ar hvessir *Stúfr 1. 2* *valkyje*, *Vsp 30*, *Gri 36*, *pul IV aaa 2*, *Darr 3*, men *hjaldrs* H. stendr und rauðum skildi "Finng". — *I kenninger*, for *kamp*: H-ar leikr *Bjark 2*, *Krm 13*, *pjóðA 3, 2*, H-ar leikmildr *ESk 6, 70*, H-ar hlemmidrifa *Ht 54*, H-ar hregg *Korm Lv 30*, H-ar él *Edáð 3*, H-ar veðr *GDropl 4*, H-ar hjaldr *Húsdr 1* (*jfr hjaldrgegnir*), H-ar hórodd *HolmgB 2*, — for *rustning*: H-ar gótvær (rettelse for gotna) *Þmáhl 8*, — for *kvinder*: hringa H. *GSúrs 24*, H. hrannblíks *Korm Lv 37*, H. horna *Egils (XII) 4*, H. hvítangs *porm 2, 2. 21*, H. hauka setra (armens) *Nj 13*, H. valteigs *Hharð 19*, — for *jættekvinde*: fjalla H. *Húsdr 11*. — *Uforståeligt er h.*, *Hornkl Lv. Jfr Bryn*, *Bogðv*, *fogl*, *Geir*, *grím(bis)*, *Skúr*, *Svan*, *ævin*.

2. **Hildr**, *f*, sagnpersonen *Brynhild*, H. und *hjalmi Hels 7*. — *Sagnpersonen H. Högnes datter* (der har beroring med valkyjen *Hild*), *Rdr 10*, *Hl 23 a*, *Ht 49*; *det er sikkert også denne*, der menes i: H. hefr þú oss verit *Hund II 29*. Halfs moder, *Hyndl 19*; *jfr Arkiv I 250—51.*

hilduri, *m*, et slags fugl, *pul IV xx 2*.

Hillar, *f*, pl., øgruppe i nærheden af *Mandal* (Norge), *Sigv 13, 23.*

hilma, (-ða, -ðr), skjule, færdelge, h. e-u *Katr 46*.

hilmir, *m*, fyrste, konge (egl. 'hjælmbedækket', af *hjalmr*), overordentlig hyppig benyttet, *Hund I 9, II 7, HHj 6. 37*, *Grip 3. Am 10*, *Ghv 20 o. s. v.*, *pul IV hh 2*, *Rdr 9*, *Harkv 10*, *Yt 24*, *Bjark 5*, *Gldr 1. 6*, *Hjl 2. 10*, *Eg Lv 25*, *Gráf 4*, *Isldr 13 o. s. v.*; h. herjar *ESk 1, 2*, h. lofða, *Erik jarl*, *pKolb 3, 8*, h-is arfi *Reg 26*, h-is menn *Hfr 2, 1*. — *I kenninger*, for *gud*: h. jofra *Od 3*, h. hófs *Líkn 16*, h. hreggbjalma *Leið 4*, h. heiðstalls *Líkn 25*, h. hríðtjalds flýtileygs *Has 28*, h. hlýrna *Mgr 2*, — for *Ægir*: hrostafens h. *St 19* (men måske urigtigt, *jfr hófundr*), — for *kvinde*: h. hvítenga, hornenes fyrste, *Anon (XII) C 35*, — for *dværg*: h. holmleggjar, stenens fyrste, dværgen *Litr*, der bruges her ensbetydende med *litr*, ansigts udseende (kvindelig skönhed), *HSt 2, 1*.

himbrin, *n* (eller *f?*), en slags fugl (nu *himbrimi*, *columbus glacialis*) *pul IV xx 2*.

Himinbjörg, *n*, pl., *Himmelbjærge*, *Heimdal's bolig*, *Grí 13*.

himinbrjótr v. l. for *Himinhrjóðr*, s. d.

himinfjöll, *n*, pl., *himmelbjælde*, himigu heilug vogin af h-um, det er usikkert, hvad der her menes, mulig — og snarest — er ordet et slags kennung for himlens skyer, der skulde da være ment 'torden-

regn'; mod at opfatte ordet som stednavn taler udtrykket heilug votn, medmindre dette skulde være et rent mekanisk lán fra et ældre digt, Hhund I 1; — derimod forekommer ordet som stednavn (i Sverrig) Yt 26. Jfr Arkiv XVIII, 67 f.

himingeisli, *m, himmelstråle, solstråle, hvílur á h-um Sól 72.*

himinglæva, *f, bølge, en af Ægirs døtre (egl. 'gennemsigtig, så at himlen ses igennem den'), pul III 4, IV u 4, ESk 12, 17, Ht 22.*

himingætar, *m, himmel-vogter, gud, EGils 1, 12.*

Himinhjóðr, *m, oksenavn, (egl. 'som knejser med hornene så at de synes at gennembore himlen' v. l. -brjótr, -rjótr), pul I b. IV ö 2.*

himinjoðurr, *m, himmelrand, horisont, Vsp 5; sådledes er ordet ganske sikkert at opfatte (jóður *H*, iodyr *R*, hvílken skrivemåde rimeligvis beror på, at i skriverens tid var formen jóðurr gæt af brug; jaðarr var den alm. form; hvis ikke u her rent tilfældig er erstattet af y; jóðyr eller jódyrr er meningslost).*

himinkraptar Ott 4, 2 er uidentvist fejl for himinskaut, s. d.

himinljómi, *m, 'himmel-glans', solen, gætir h-a, gud, Has 37.*

himinn, *m, himmel, himmelrum (især den øverste del af dette), pul IV nn, h. ór hausi Vafþr 21, Grí 40, himlens navne Alv 12, slétr h. Vafþr 46, heiðr h. Hár 19, Sigv 11, 6, blár h. Yt 37, hvass h., stormfuld himmel, Lil 10, und berum h-ni ESk 6, 47, ofan ór h-ni, fra luften, Hhund I 54, við h-n, op imod himlen, Vsp 57, Hyndl 42, Hhund II 38, Brot (FJ) 1 (her står uregtig himni, men metrum viser det rigtige), falla ór hóum h-ni Anon (X) II B 7, hverfa h-in, bevæge sig over himlen, Vafþr 23, taka h-n hondum, fange al verdens fryd, Sigv 11, 6, h. rifnar Arn 2, 1, h-s endir Vafþr 37, Hym 5, h-s endar (jfr himinskaut), Vell 37, h. ok jorð Lil 6, h. ok lond Lil 52; pl. bruges meget ofte, hvilket hænger sammen med antagelsen af og troen på flere himle, nū eru h-nar á hæð pul IV ff, af h-ni príðja Lil 40, heimr ok h-nar Hfr 3, 29, á h-num Sigv 13, 17, Rst 33; — brúðr h-s, solen, Grí 39, h-na eldr, d. s., Sturl 3, 16, h-s røðlar, himmellegemerne, pjsk 2, guð h-nanna Lil 29, 1 kenninger, for gud: hirðir h-na garðs (i ét ord?) SnE II 196, h-na valdr Pl 19, ESk 6, 63, h-na harri Isldr 22, h-na pengill Arn 2, 18, h-na górvir (eller i ét ord) ESk 6, 65, — for engle: h-na herr Kolb 1, 5, — for skjold (jfr SnE II 428): randar(r) h. Hfr 3, 7, Hák 8, Gauts h. Sturl 4, 20, Gondlar h. Merl I 34, Olhv 2, 11, — for hoved: reikar h. Bjarni 2, brúna h. Korm Lv 3, — brátungls loga h. Pdr 14, — for arm (-piben): mergs h. Sturl 4, 35, — h-na skript, h-melsk skrift, himmelbrev(?)*

parallel med helgar bökr Sól 70. Jfr ál-, bjart-, sand-, upp-.

himinríki og himiríki (Mv III 14), *n, himmerig, pløft 1, 3, 3, 4, ESk 6, 16, Merl II 103, Anon (XII) C 7, Líkn 10.*

himinsjóli, *m, 'himmel-konge', Tor, pdr 9.*

himinskaut, *n, himmelhjörne (jfr himins endir), með h-um Hyndl 14 (hds himins sk.), Ott 4, 2 (jfr himinkraptar), Merl II 27, und h-um Gríp 10, Ht 95 (hds himins sk.).*

himinstillir, *m, 'himmel-fyrste', gud, Merl II 58.*

himinstýrir, *m, 'himmel-styrer', gud el. Kristus, Líkn 38, Mdr 40.*

himinsvist, *f, op told i himlen, evigt liv, ESk 6, 6 (rettere i to ord); jfr himmavist.*

himintarga, *f, 'himmelkjold', sol, h-u vargr, jætte, dens fljóð, jættekvinde (jfr frumseyrir), Pdr 4; dróttinn h-u, gud, Leið 36.*

himintungl, *n, himmellegeme, meðal h-a Merl I 60, rann h-a (v. l.), himmel (jfr SnE I 316), lofdungr h-a ranns, gud, ESk 6, 46, lofdungr h-a, d. s., Katr 41, siklingr h-a, d. s., EGils 2, 7; — h. heila = tungl heila himins, himmellegemerne i hjærens himmel (hovedet), ójnene, ESk 6, 59.*

himintyggi, *m, 'himmelkonge', Kristus, MjL (XII) 2.*

Himinyangar, *m, pl, Himmelvange, stednavn, Hhund I 8; — derimod synes det sst 15 at være appellativ, 'luften', medmindre det samme stednavn menes.*

himnadrýð, *f, himmelsk herlighed, Lil 14, 34.*

himnagarðr, *m, himlens gård, himlen, SnE II 196.*

himnaríki, *n, — himinríki Lil 87.*

himnasæla, *f, himmelsk salighed, Lil 5.*

himnaveldi, *n, — himinríki, h-is hildingr, gud, Katr 45.*

himnavist, *f, ophold i himlen, evigt liv i himlen, Gdβ 5, Pét 2; jfr himinsvist.*

himneskr, *adj, himmelsk, h-k ferð, engle, ESk 6, 42, h-ir hlutir Hsv 60, h-t såð Líkn 5, h. kraptr Heilv 11, h-t sæti Mey 58, h-k sæta, jomfru Maria, Mgr 46.*

hind, *f, hind, se birkihind.*

Hindarfjall, *n, sagnfjeld, Fáfn 42.*

hinára, *(-aða, -aðr), hindre, h. ferð Gdβ 14; — intr., aflade, h-ar eigi heimr ok fjándi kveikja Gd 4.*

hindri, *hindztr, adj, den bagerste, den følgende, sidste, ens h-a dags, dagen efter (brylluppet), Hávm 109 (jfr? sv. hindradagher), hindztr fundr HHj 40, hindztr boen Sigsk 65, hindztr kveðja Am 47, h-a sinni (dativ) Sól 41.*

hingat, *adv, 1) hid, herhid (for hinveg-at), Hást 3, pjsk 3, pór 1, Sigv 3, 18, Ott 2, 15, pjóðA 3, 7, Has 31, o. s. v., Hár 7, 40, HHj 37, Reg 13, o. s. v.; h-norðr, hid til disse nordlige egne, Mark 1, 13, h. skalt deyja, hid skal du komme ved døden, GSúrs 24. — 2) omtr. = her,*

Bbreiðv 5, h. norðr, her i norden, Ód 14, eldr lék hús h., ilden spillede om husene her omkring, Ánon (XIII) B 16.

hinig, *adv.*, hid (egl. hin-veg ‘denne vej’), Hák 14, Eskál Lv 1, Merl I 32, Orv IX 31, Fáfn 26, Grott 19, Ghv 18; h. deyja ór helju, hid (til niflhel) kommer ved døden, Vafpr 43; es h. mæltak, som jeg talte i denne retning, således, Oddgr 10. Jfr hinnig.

hinka (hina) Haustl 19 beror på fejlagtig læsning af h^ana = hjarna.

1. Hinn, f., Hindoen (ved Helgeland, Norge), pul IV bbb 7.

2. hinn, *pron. dem.*, (for ældre hinn, men her er vokalen så tidlig forkortet, at der intet eksempel gives på længden); grundbetydn. er ‘denne’, men ordet fik tidlig en modsætningsbetydning 1) ‘han’ den, (som, med betoning), henvisende enten til noget forudgående eller følgende, efterfulgt af relat. es (at) eller spørgende ord (hvær, hvor), orð kvað hitt Am 40, orð vas hitt Hjr 3, 4, hitt vas fyrr Yt 5, Vagu kvað hitt Jóms 14, hitt kvað o. s. v., Hamð 6. 9 o. s. v., hitt hyggja téði, hvat Brot 13, ek hitt óumk, at Skí 16, hitt vilk vita Vafpr 3. 6, hitt ek hugða Hávm 99, ek hins get Skí 24, h. es sæll, es Hávm 8; h-ir eru ok aðrir, hvor aðrir er appos. til h-ir, Harkv 23; ofte uden særlig betydning, når et subst. går tige forud, og smæller næsten sammen med relativet, maðr, hins vætki veit Hávm 27. 75, jfr Rdr 20, Yt 5. 12. 14, Sindr 8, St 13, Korm 1, 4, Lv 20. 29. 52 o. s. v.: — h-trækkes i reglen sammen med es, men ikke altid (f. eks. Sindr 8, Rdr 20). — 2) hin, som modsætning, pat’s válítit, hitt es undr Lok 33, munk hinnar geta, den anden, Lok 38, hina viltu heldr HHj 26, Hogni því níttit, es h. of réði, den anden, o: Gunnar, Am 7. — Om hinn som artikel se enn.

hinna, f., hinde, h. lifs, i overført betydning (jfr sammenhængen), Pét 4.

hinnig, *adv.*, = hinig, Anon (XII) C 17.

hirð, f., hird, hof (egl. angelsaksisk lāneord, indkommet i slutningen af 10. árh.), pul IV j 6, h. Hrólfs ens gamle, Hyndl 25, goeddi h. sina Bjark 4, heid h. Sigv 2, 2, fimm h. Arn 3, 2; Sigv 2. 14. 13, 18, Arn 5, 21, pjóðA 3, 15, Rst 15. 18, 32, ESK 6, 5 o. s. v.; h. himna, engle, Ekúl 1, 2.

hirða, (-ða, -ðr), 1) bevogte, gemme, tage vare på, hjalm ok brynjú skal h. vel Hák 17, h. Heimdalar hjor, tage vare på, frølse, sit hoved, Grett 2, 7; h-i hann hafra, han satte bukkene i hus, stald, Hym 7; part. i kenninger, for maend: h-endr Heðins gáttar, som tager vare på skjoldet, Nj 6, h. hjørvangs Hjr Lv 17, h-endr seims, guldet, EGils 1, 39, — for gud: h-andi alls lifs SnE II 234. — 2) bryde sig om, ænse, hirð eigi þú reiði Hhund II 18, ek h-i litt, þótt o. s. v. Hjr

Lv 19; imper., altid med nægtelse (hirða(t), hirð eigi) og følgende infinitiv, svarende ganske til lat. noli med inf., hirða heiptir gjalda Guðr II 28, hirða bjóða Guðr II 31, hirða hræða Am 40, hirðat at vinna Korm Lv 60, hirðumat fælask Herv II 6.

hirðarvist, f., ophold ved (Kristi) hird, Ník 1, 2.

hirði-Baldr, m., ‘bevarende Balder’ (ved rettelse for herðigaldr), h. dalreyðar dýrreitar, ‘guldets besidder’, mand, pBrún 4.

hirði-Bil, f., ‘bevarende Bil’ (asynje), h. vins, kvinde, EGils 1, 18.

hirðidís, f., ‘bevarende, plejende dis’, hüns vangs h., dis som bevarer spillebrættet, kvinde, Halli.

hirðidraugr, m., ‘gæmmende, plejende, træ’, h-ar hjaldrskys (skjoldets) Anon (XIII) B 17.

hirðigott, f., ‘gæmmende, plejende, træ’, [Endils] foldar elda h., guldet røgterske, kvinde, Pl 51.

hirðimeiðr, m., ‘gæmmende træ’, sáraglgs h., kriger, EGils (XII) 2, hræsunda linns h-ar, d. s., Leið 5.

hirði-Nauma, f., ‘gæmmende, ejende, Nauma’, h-ur sævar báls (guldet), kvinder, Hjr Lv 21.

hirðinjótr, m., ‘gæmmende, plejende, nyder’ (eller Njótr? = Odin?), h-ar haukanness (armens) drífu (sølvringens) pmáhl 14; urigtigt for herðinjótr Svarfd 3.

1. hirðir, m., opbevarer, gæmmer, bevgoter, besidder (til hirða), h. hringa Vitn 14, EGils 2, 5, h. hjørva Sturl 2, 2, h. viðis veltireðar (skibets), sofaer, Hjr 3, 7, h-ar jarladóms, indehavere af, Óhelg 11, h. dýrligra greina, om en biskop, EGils 1, 14. Jfr veðr.

2. hirðir, m., hyrde (af hjørð), h-ar runnu Lil 34, h. gýgjar (siddende på en höj) Vsp 42, h. es á haugi sitr ok varðar alla vega Skí 11; h. sér hjarðir verða að bróðum, om den gejstlige som hyrde, Gd 31, jfr Gdþ 13, Gd 47, klerka h. Gd 26 (kunde også henføres til 1. hirðir, men næppe rigtigt på grund af den kirkelige brug af ordet hjørð; det samme gælder h. i de følgende), h. himna EGils 2, 15, h. himna garðs SnE II 196, h. mána bryggju Mgr 46, h. himna dýrðar Katr 36, fróns h. Heilv 18, h. heilags dóms EGils 1, 8. Jfr far-, fé-

hirði-Sága, f., ‘gæmmende, plejende, Sága’, h. hornfleoðar, øllets g. S., kvinde, Gretts 35.

hirði-Sit, f., ‘gæmmende, plejende, Siv’, h. vins virkis, kvinde, VGl 7, h. flóðs fúrs, d. s., HSt 2, 3.

hirði-Týr, m., ‘bevarende Ty’, herfangs h., guden som vilde beholde sit bytte, Loke, Haustl 6.

hirði-pollr, m., ‘bevarende, gæmmende, træ’, h. hafviggs, skibets ejer og plejer, Bbreiðv 4.

hirðipoll, f., ‘gæmmende, plejende træ’, h. flóðs hyrjar (guldet), kvinde, Katr 37.

hirðiðss, *m.*, ‘gæmmende gud’, h. hafleygjar (*guldets*), *mand*, *Gyð* 2.
hirðmaðr, *m.*, *hirdmand*, *Gunnl Lv* 2, *Sigv* 3, 16, *Hharð* 15, *Arn* 3, 17, *pSkall* 1, *Anon (XII) Lv* 5, *Rst* 13, 26, *Ht* 75, h. *Krists Pét* 17, h-menn dróttins *Gd* 21.
hirðnafn, *n.*, *hirdnavn* (*navn som hirdmand, her som guds hirdmand*), *Pl* 5.
hirðprúðr, *adj.*, *hirdprud* (*hird = guds hird*), h-ir virðar, *fromme mænd*, *Heilv* 17.
hirðsommundr, *m.*, *hirdsamler*, h. *himna, samleren af himlens hird*, *Kristus*, *Mfl (XII)* 1.
hirðvandr, *adj.*, *omhyggelig i valget af hird, gud*, *Pl* 7.
hirðvist, *f.*, *ophold ved hird*, *Hbreiðm*, *Mdr* 43.
harsi *n.*, *hirse*, *pul IV ddd* 2.
hirta, (-ta, -tr), *tugte, revse, nú es ráð at h-ask Anon (XII) E, harmi hirtr, om Sankt Peder, Pét 46; h-isk holdar at hæða, mænd afholde sig fra at håne*, *Merl II 100*.
hirtir, *m.*, *tugter, revser*, h. *bols (syn-dens), den hellig ånd*, *Heilv* 14, h. *gloeps (d. s. men ved rettelse af gløðum)*, *Heilv* 8, h. *manna, gud*, *Vitn* 11.
hítdekkappi, *m.*, *Hítdekkernes helt, tilnavn til Björn, pKolb Lv* 2.
hiti, *m.*, 1) *hede, varme*, h. *illíffis ævi, det slette levneds hede*, *Heilv* 5. — 2) *ild, flamme, leikr hör h. við himin* *Vsp* 57.
hitki se *hinn*.
hitna, (-aða, -aðr), *blive hed, hann h-aði, om en, der blev brændt*, *Ragn IX* 1, *falr h-ar, spydet bliver varmt (af det varme blod)*, *Ht* 9, h-uð elsku vitni, omtr. = de varme vidnesbyrd, *Vitn* 24, h-andi elsku vitni, d. s., *Gd* 10, h-andi holl heilags anda, *varm hal, om jomfru Maria*, *Lil* 90.
Hitra, *f.*, *Hitteren (syd for Trondhjemsfjordens munding)*, *pul IV bbb* 5; *derimod findes pl. Hitrar, hvis dette ikke er en fejl, pul III* 3; *snarest er dog det første fejl for Hitrar (af sing. Hir).*
hitta, (-ta, -tr), *finde, træffe*, h. e-n *HHj* 37, h. *fødår Magna Hárð* 53, h. *pór son sinn Hárð* 56, h. *Freyju pry* 12, h. *móður Pl* 51, h. *(konu) Anon (XII) C* 29, h-tusk æsir, mødtes, samledes, *Vsp* 7 (*jfr 60 H*), *Sól* 82, pengill h-i jarl, *traf, mødte*, *Sigv* 1, 15, h. *valska jarla Gisl* 1, 10, i disse tre eksempler er der tale om fjendtligt møde; ligeledes i følgende: h-umk í vík Varins *HHj* 22, þars einir h-umk *Bjhit* 2, 17; *Jóms* 20. — 2) *finde, ramme (noget man søger efter)*, h. *hamar* *pry* 3, h. *byggðir Gríp* 19, h. *Verland Hárð* 56; *fleinn h-i (v. l. sótti) fíor Hjál 10; dýrð h-ir e-n, rammer, vederfares, Pl* 37; h. *stef, finde, digte, stev, Pl* 11, h. *tal, finde tallet, Ingj* 2, 3, h. *hóf SturlB* 1, h. *feðrætt, finde (Jesu) fædrene slægt, Lil* 41; *hugr h-isk ens tanker* *findes (at være dér)*, *Sigv* 11, 17; sjaldan h-isk feigs vök frórin *Mhk* 25, hermidar orð munu h-ask, *findes, op-*

dages, Mhk 3, *herr h-i at drífa á flóttá, det ramte hæren, Hskv* 2, 5. — 3) *uper-sonl.*, *eigi h-ir céðra mann, man finder ikke, der gives ikke*, *Ht* 91. — 4) h. í lið, *ramme ledemodet, overført: træffe, ramme, den passende lejlighed, tid (til noget)*, *Hávm* 66; *udtrykket er hæntet fra delingen af en (stegt, kogt) dyrekrop eller dele af denne, hvor det for sønderdeleren netop gælder med kniven at ramme ledsammenføningerne*. *Jfr dýrð-hittandi.*

hittir, *m.*, *som rammer, finder, h. heidrs Pét* 52. *Jfr dáð-, dýrð-*.

hixta, (-ta, -t), *hikke, snappe efter luften, gispe, meðan i qnd hixti (ond er dativ), medens det gispede i ándedrættet, medens dödskampen stod på*, *Am* 41.

hiz, *adv.*, *hist, Arn* 6, 2, *men sikkert fejl for hizi.*

hizi, *adv.*, *hist, Sigv* 7, 5, *fejl for hizig? som to hds har; formen findes dog også andre steder som v. l., jfr foreg., jfr Stúfr 7.*

hizig, *adv.*, *hist, dér (for hins-ig, hins veg, jfr sinsig), hvé h. (v. l.-ug) barðisk (foran står í Hafrsfirði) Harkv* 7, h. *es heitir Helganes pjóðA* 1, 21, h. *suðr fyr Nizi Stúfr* 7 (v. l. *hizi*), h. *sunnr of runna Anon (XIII) B* 27.

híð, *n.*, *opholdssted for björne og slanger i fjælde og stensamlinger, bjarnar h. Grettis* 18; *jfr sónar balti gekk ór slíðrhíði (adskilt ved tmesis) Korm* *Lv* 28; — mun dreki taka h. *sín Merl* II 45, skreid ór h-i híðs biflykkja, *om en orm i en kvindes mave*, *EGils* 1, 38. *Jfr slíðr, ulf.*

híðbyggvir, *m.*, ‘hi-bo’, *björn, bruges som synonym med Bersi (= björn)*, *Korm* *Lv* 26.

hímaldi, *m.*, *dægenigt*, *Gautr* II 5.

hímleðr se *hveimleðr*.

híra, (-ða, -t), *opholde sig på et lunt og godt sted (“nyde livet”)*, h. *hjá sinni leiku* *Olsv* 5.

Hírar, *f. pl.*, *norsk øgruppe*, *pul III* 3; *vokalen er rim- og metrum-bestemt*.

Hísing, *f.*, *Hisingen i Götaelven*, *pul III* 3, *IV bbb* 1, *H-ar herr ESk* 7, 4.

Hjaðningar, *m. pl.*, *Hedins krigere (jfr SnE I 432, 434: Hjaðninga veðr, él, víg), Hl* 23 a, *H-a sprund, Hilda Högnes datter, Ht* 49; *H-a grjót, Hjadningernes sten, hvad der hermed egl. menes, er uklart; der må være sigtet til noget, som Hjadningerne benyttede som sten (i kampen), guldsmykker?, ejtersom ‘kvinde’ kan om-skribes H-a grjóts tróða, HSt 2, 3; i SnE I 434 hedder det, at “om natten blev alle de faldne og alle våben, som lå på slagmarken, og skjolde til sten”; dette er åbenbart et dunkelt minde.*

Hjaðningavágr, *m.*, *uvist hvor, men rime-ligvis tænkt i vesten*, *Krm* 13.

hjal, *n.*, *snak, let, skæmtefuld, tale*, *Mhk* 15.

hjala, (-aða, -at), *snakke sammen, let og utvungent*, h. mart *Gríp* 6, *Hsv* 103, þjóð h-i of kvæði *Leið* 45.

hjaldr, m, 1) *larm, støj, i kenninger for kamp*: h. skjaldar *ESk* 4, 1, h. hræsildar *Krm* 13, h. våpna dóms *Ingj* 1, 2, h. herfanga *SnSt* 4, 4, h. Yggs *Óð* 20. — 2) *alene, kamp, pul IV k 1, at h-ri Am 49, Krm 6, 18, Isladr 19, Sturl 5, 19, at hverjum h-ri Jóms 9, frá h-ri ÞjóðA 1, 23, við h. *ESk* 12, 7, stinnr h. *Ölv* 2, 9, mikill h. *Mark* 1, 18, munu h. *HolmgB* 2, telja h., nævne en kamp, *porm* 1, 9, eiga h. *Edð* 8, h. (v. l. hildr) háðisk *ESk* 6, 52, hóðum h. *ÞjóðA* 1, 9, þróngva saman cestum h-ri *Ölv* 2, 10, snekkju h. *skibskamp, ÞjóðA* 3, 26, I kenninger, h-rs hrið, *kampstorm*, *Hást* 6, h-rs *þrúðr, valkyrie* (fir spámaer og vangr), *pmáhl* 7, h-rs *Hildr* d. s., "Finng", h-rs goð, d. s., eller *Odin, pmáhl* 1; h-rs meiðr, *kriger, Tindr* 1, 5, h-rs siðreyningar, som prøver kampens udfaerd, d. s., *Anon (X)* digit om *Gudl.*; h-rs eldr, sværd, *pmáhl* 10; h-rs svanr, *ravn, ESk* 1, 2, h-rs orri, d. s., *ESk* 6, 43, h-rs tranar, d. s., *Hjl* 11; — h-rs vigatal *opregning af kampdrab, porm* 1, 15. — Som mandsnavn, *Drv* (XI) 6.*

hjaldrblik, n, "kamp-glans", sværd, eyðir h-s, *kriger, Pham* 2, 2.

hjaldborð, n, "kampfjæl", skjold, h-s viðir, *krigere, SturlB* 1.

hjaldrborg se *hjarlborg*.

hjaldrborinn, adj, båren i kamp, h-in hijólf *Hildar, skjolde bárne i kamp, Sturl* 8, 1.

hjaldrdrif, n, "kamp-(sne-)byge", pile, spyd, h-s storð, skjold, dettes stirðaurriði, sværd, dettes rjóðr, *kriger, Játg.*

hjaldrél, n, "kamp-byge", spydbyge, h-s fromuðr *Ölv* 1.

hjaldrframr, adj, dygtig i kamp, *ESk* 6, 57.

hjaldraggagl, n, "kampgæsling", *ravn, Hl* 20 a.

hjaldrgang, f, *kampgang, march, h-vas snoruð pangat, man skyndte sig derhen til kamp, Mark* 1, 19.

hjaldrgegninn, adj, villig til (at deltagte i) kamp, *GullAs* 2.

hjaldrgegnir, m, som deltager i, underkaster sig, kamp, *Sigv* 11, 11; *Hildar* h., *Odin, Húsar* 1.

hjaldr-Gnó, f, "larm-Gnáð", *Hildar* h., *valkyrie, kamp, i en urigt. v. l., pmáhl* 9.

hjaldrgoð, n, "larm-gud", (jfr *hjaldr*), hlifa h., skjoldenes larm-gud, *Odin* (jfr hneitiknifr), *Eg Lv* 39.

hjaldríss, m, "kampis", sværd, draga h-ís ór spónum *GSúrs* 21.

hjaldrkyndill, m, "kamp-fakkel", sværd, *Hl* 34 b.

hjaldrland, n, "kamp-land", skjold, styrr h-s, kamp, *Ingj* 2, 3.

hjaldrliðr, m, "kamp-orm", sværd, *Hl* 25 b.

hjaldrmóðr, adj, ophidset, *kraftig, i kamp, Sigv* 12, 7.

hjaldrmognuðr, m, *kamp-forstærker, kraftig kriger, Sigv* 11, 10; skjaldar h., d. s., *Óð* 10.

hjaldrmór, m, "kamp-måge", *ravn, Hl* 25 b.

hjaldreirfr, adj, munter, glad, i kamp, *Ht* 39.

hjaldremmir, m, = *hjaldrmognuðr, kraftig kriger, Ht* 49.

hjaldrikir, adj, mægtig i kamp, *Rst* 12.

hjaldruðr, m, "larm-træ", h. *hjalma* ok skjálða, *kriger, Nj* 6; v. l. er hald-, "holdende træ", hvilket vistnok er det rigtige.

hjaldreiðr, m, "kamp-fisk", sværd, *Gldr* 1 (v. l. *hjaldrskíð*); jfr vébraut og ceskimeiðr.

hjaldrserkr, m, "kamp-særk", *brynje, Pl* 40.

hjaldrskíð, n, "kamp-ski", sværd, urigtigt for *hjaldrseiðr*, s. d.

hjaldrskóð, n, pl, "larm-våben" (*hjaldr ved rettelse*), h. *hildar mána* (skjoldets larm = kamp), *Anon (XIII)* B 20.

hjaldrský, n, "kamp-sky", *skjold, hirðidraugar h-s, krigere, Anon (XIII)* B 17, h-ja *Gefn, valkyrie, kamp, pmáhl* 6, h-ja lundr, *kriger, Tindr* 1, 9.

hjaldrsnerrandi, m, "kamp-forstærker", som gör kampen häftig, stærk, fald-Gnáar (rettelse for fold-) h. = *hjaldr-fald - Gnáar-snerrandi, hjelm-gudindens, valkyrjens, = kampens, forstærker, Eg Að 1.*

hjaldrstríðr, adj, egl. "kamp-strid, -hárd", h. hermðarkraptr, vredens stridbare kraft, *ESk* 6, 58.

hjaldrstærir, m, "kampforstærker", *kriger, Kuml* 2.

hjaldetrana, f, v. l. til *hjaldr* traui, *Hjl* 11.

hjaldr-Týr, m, "kamp-Ty", *kriger, Ht* 53.

hjaldr-Ullr, m, "kamp-Ull", *kriger (ved rettelse), HolmgB* 1.

hjaldrvíðr, m, "kampræ", *kriger, pmáhl* 4, *Orv* III 5.

hjaldrvitjuðr, m, som besøger, kommer til, kamp, *kriger, herr h-ar ÞjóðA* 3, 10.

hjaldrporinn, adj, dristig i kamp, *Hjr* 3, 16.

hjaldrþungr, adj, "kamp-vægtig", som kæmper eftertrykkelig, *Anon (XIII)* B 19.

hjaldrorr, adj, kamprask, *Vell* 34, *Hjr* 4, *Isladr* 26.

hjaldrórr, m, "kamp-udfører", *kriger, Hallv* 6.

hjaldr-Viðurr, m, uriktig v. l. for hald-Viðurr, s. d.

Hjalli, m, træl, H. enn blauði, en træl, *Akv* 22, 23, 25, *Am* 61, 63. jfr *MoM* I, 101 f.

hjallr *Eg Lv* 27 er vist fejl for allr.

hjalmaðr, adj, *hjælmbedækhet, h-ar sýtu (o: valkyjur) Hák* 11, h. jarl *pKolb* 3, 10, h-at lið *Qrv* VII 1, h. *herr pKolb* 3, 5.

hjalmaðr, *n.* ‘*hjælm-mén*’, sværd, h-s hlæðir, krieger, *Nj* 9.

Hjalmar, *m.* 1) sökongenavn, pul IV a 3. — 2) sagnhelten *H. hugumstóri*, *Hl* 25 a, *Orv* IV 1, H-s bani, *Týrvíng*, *Herv* III 2.

hjalmaskóð, *n. pl.* ‘*hjælmbedækkeggende våben*’, rettere *i to ord*, *Jóms* 20.

Hjalmer, *m.* *Odin* (egl. ‘*hjælmbærer*’), *Grí* 46, pul IV jj 2.

hjalmdrifá, *f.* ‘*hjælmbyge*’, kamp, h-u viðr, krieger, *Sigv* 13, 7.

hjalmdrótt, *f.* *hjælmbedækket hirdskare*, *Gudr* II 15.

hjalmedr, *m.* ‘*hjælm-ild*’, sværd, h-a gildar, krigere, *Húsdr* 11.

hjalmfaldinn, *adj.* *hjælmbedækket*, *Haust* 3, *Vell* 34, *Hókr* 8, *SnH* 2, 1, *Sturl* 2, 2; om et overnaturligt væsen, h-in *Ilmr* armegjjar orma *Bjút* 2, 22.

hjalmfenrir, *m.* ‘*hjælm-ulv*’, sværd, h-is holmi, skjold, (jfr grand), *pBrún* 3.

hjalmgagarr, *m.* ‘*hjælm-hund*’, sværd, *Darr* 3.

hjalmgrand, *n.* ‘*hjælm-skade*’, sværd, h-s *Höðr*, krieger, *Hfr Lv* 17.

hjalmgráp, *n.* ‘*hjælm-hagl*’, skudvåben, berja fjandr sina h-i *Vell* 12.

hjalmgríðr, *f.* ‘*hjælm-troldkvinde*’, økse, *Snjólfjr* 6.

Hjalmgunnarr, *m.* *sagnkonge*, *Helr* 8.

hjalmgofugr, *adj.* ‘*hjælm-ædel*’, præktig af udseende på grund af sin hjælm, h-ilmir *Jökull* 2.

hjalmgöll, *f.* brynjennavn, pul IV t.

hjalmhíðr, *adj.* ‘*hjælm-beskyttet*’, h-ir hausar *Sturl* 5, 8.

hjalmríð *Eviðs* 3 utvivlsomt fejl for -skíð.

hjalmlæði, *n. pl.* skulde egl. betyde ‘*hjælmklæder*’, o: klæder, der er, består af, *hjælm(e)*, o: hjælme, men i sammenhængen, hvor der er tale om en kvinde, passer denne betydning ikke; *ilmir* hvittinga (kvinden) gefr h-um lítinn frið, o: ved idelig at bruge dem, *Anon (XII) C* 35; betyder ordet ‘*klæde*’ tøj, der svarer til *hjælm* (for mænd), altså kvindelig hovedpynt (= faldr)? Eller er der tilknytning til no. hjelm ‘*åsyn*’, jfr *B Hald*: *hjálmfagr* “cute faciei venusta” og *hjálmr* “sinciput hominis”?

hjalmlæstandi, *m.* ‘*hjælm-ødelægger*’, krieger, *Ht* 49.

hjalmlæstir, *m. s. s.* foregående, *Ht* 59.

hjalmnjótr, *m.* ‘*hjælm-ejer*’ (eller *Njótr* = *Odin*), krieger, *HolmgB* 13.

hjalmnjorðungar, *m. pl.*, krigere, *ESk* 6, 55.

hjalmprýddr, *adj.* fejl for *hjalpprýddr*, *Líkn* 12.

1. **hjalmr**, *m.* *hjælm*, hirða skal h-m *Hák* 17, gefa h-m ok brynu *Hyndl* 2, á skør h-i *Krm* 8, búa sal *hjolmum* *Sigv* 3, 16, jfr(?) *hjalmar aringreypir* (s. d.) *Akv* 3, 16, und h-i, h-um, med *hjælm* på, *Hhund* II 7, 14, *HHj* 28, *Hhund* I 15,

Fáfn 44, *Helr* 6, *Hamð* 19, *Gráf* 4, *VGl* 2, h-i faldinn, *hjælmbedækket*, *Hund* I 48, *pmáhl* 10, *Mark* 1, 18, faldinn holmfjoturs h-i (= *cogishjalmi*) *Vell* 26, háfa sér á hofoi h-m *Sigrdr* 14, geta h-m, blive valkyje, *Oddrgr* 16, goll(h)-roðmir h-ar *Akv* 4, steypðir h-ar, *hjælme*, der hænger ned for ansigtet, visirforsynede, *Gudr* II 19, grafnir h-ar, *hjælme* med figurer på, *Harkv* 19, hlaða (skip) h-um *Hfr* 2, 1, víg h-um grint *Sigv* 1, 5, *Peitu* h-ar, *hjælme* fra *Poitou*, *Arn* 2, 9. I kenninger, for hoved: h-a stoð *Gestr* 1 (jfr *SnE* I 538), h-a klettr *Eg Lv* 25, — for mænd: h-s pollr *HolmgB* 1, *porgHoll*, *pKolb Lv* 11, h-s runnr *Isldr* 14, h-s órr *GDopl* 4, h-s hristir *Krm* 15, — for kamp: h-a mótt *Krm* 7, h-s hregg *Isldr* 21, h-s hríð (hríðvøndr) *HolmgB* 14, *Hókr* 3, h-s andvaka (s. d.) *pmáhl* 6, h-a hríð *pormOl* 3, h-a dynr *Skáli* 1, 2 — for våben: h-s vondr, sværd, *Hl* 12 b, h-a skóð *Jóms* 20 (jfr hreggvíðr). — H. huliðs (= huliðshjalmr), *hjælm*, som skjuler, gör mörkt, skyens navn “i helju”, *Alv* 18. I kenning for himmel: sólar h. *Arn* 7, 1; mulig stár h. her i betydning ‘tag over høstak, kornstak’. Jfr ár-, ey-, goð-, huliðs-, lopt-, vind-, ýgs-, cegis-.

2. **hjalmr**, *m.* blandt såds heiti, pul IV ddd 2, næppe identisk med h. = kornstak med tag over.

3. **Hjalmr**, *m.* sagnperson, H. (reið *Hafeta*, sál, ét hds, forvansket i de øvr.), *pul* II 1, — en anden, *Ormsþ* IV 7; — *Islændere* i 13. årh., H. enn heröipunni *Anon (XIII)* B 27. 50.

hjalmreyr, *n.* ‘*hjælm-rer* (-stængel)’, spyd (pil?), h. flugu hvast *Hl* 35 a.

hjalmrunnr, *m.* ‘*hjælm-træ*’, krieger, *Anon (XIII)* B 20.

hjalmrækjandi, *m.* ‘*hjælm-plejer*, *hjælm-besidder*’, krieger, *Korm Lv* 54.

hjalmrøðull, *m.* ‘*hjælm-sol*’, sværd, *Hf* 8.

hjalmrøddr, *f.* ‘*hjælm-røst*’, kamp, h-ar staðr, krieger, *Oddr* 1.

hjalmsamr, *adj.* smukt udseende ved sin *hjælm*, h. jarl *pKolb* 3, 8, h-t lið *Hl* 6 b.

hjalmsetr, *n.* ‘*hjælm-sæde*’, hoved, hylja h., skjule sit hoved, drage om uden at sige, hvem man er (incognito), = fara huldø hofoi *pjóðA* 3, 1.

hjalmskass, *n.* ‘*hjælm-jættekvinde*’, økse, h-a hvessir, krieger, *Nj (XII)* 6.

hjalmskið, *n.* ‘*hjælm-ski*’, sværd (retelse for *hjalm(h)ríð*), rjóðum m. *Eviðs* 3.

hjalmskóð, *n. pl.* ‘*hjælm-mén*’, hvad der ødelægger *hjælmen*, våben, *Hfr* 2, 2, *Liðs* 6; jfr *hjalmskúr*. Jfr *hjalmaskóð*.

hjalmskúr, *f.* ‘*hjælm-regn*’, kamp, gera h. *Hl* 23 b; vistnok fejl for *hjalmskóð*, sst. 29 b.

hjalmskœðr, *adj.* ‘*hjælm-farlig*’, h-ð hríð Hamðis klæða, den for *hjælme* farlige kamp, *ESk* 6, 52.

hjalmspennandi, *m*, ‘*hjælm-omspænder*’, heiðar h., *ffjæld-hjælmens*, *o*: himlens, *omspænder*, gud, *Líkn 9*.
hjalmsprotti, *m*, ‘*hjælm-stav*’, sværd (*v. l.* *hjalmspjöt*, *urigtigt*), verja h-um *Hfr 3*, 5.
hjalmstafir, *m*, ‘*hjælm-stav*’, kriger, *Reg 22*.
hjalmtallr, *m*, ‘*hjælm-underlag*’, hoved, bera hátt h-ll, bære hovedet höjt og kækt *Hl 18 a* (*jfr følg.*).
hjalmstofn, *m*, ‘*hjælm-stub*’, den stub, som *hjælmen* sidder på, hoved, heill vas karli h. ofan, ovanfra, *o*: heli igennem, *Hym 31*; *GSúrs 34*, *Krm 14*, *Anon (XIII) B 39*; bera hátt h. *Hharð 19* (*jfr foreg.*).
hjalmstýrandi, *m*, ‘*hjælm-styrer*’, sunnu h., solens *hjælms*, *o*: himlens, styrer, gud, *Has 33*.
hjalmsvell, *n*, ‘*hjælm-is*’, sværd, *Ht 60*.
hjalmtamiðr, *adj*, *hjælm-vant*, vant til at bære *hjælm*, *holmreyðar* (*slangens*)
hjalmr, *skrækkehjælm*, vant til at bære *skrækkehjælm*, frygtindgydende, om *Harald hárfragre*, *Gldr 6*.
hjalmtamr, *adj*, *hjælm-vant*, vant til at bære *hjælm*, *Liðs 5*.
hjalm-Týr, *m*, ‘*hjælm-Ty*’, kriger, *Hl 25 b*, *Ht 35*.
hjalmvitr, *f*, (-rar? *pl.* -vitr), ‘*hjælm-vætte*’, valkyrje, kómu ór himni h. *Hhund I 54*.
hjalmvølr se *hjolmunvølr*.
Hjalmpér, *m*, hovedpersonen i *Hjálmþers s.*, *Hjálmp I 2*. *V. l.* til *Hjalmr*, *pul II 1*.
hjalmbøllr, *m*, ‘*hjælm-fyrr*’, kriger, mand, *Grettis 23*.
hjalmpornaðr, *adj*, törret i ‘*hjælm*’ *o*: under (korn)tag (opbevaringsted), h-at korn *Sigv 13*, 28.
hjalmprima, *f*, ‘*hjælm-torden*’, kamp, í h-u *Arn 6*, 14, h-u herðir, kriger, *Eldj 2*, gjarn h-u *Isldr 4*.
Hjalprimul, *f*, blandt valkyrjenavne, (egl. ‘*hjælmarmende*’, *o*: som bevirket ‘*hjælmarmen*’, kamp), *pul IV* aaa 2.
hjalm-Prótr, *m*, ‘*hjælm-Odin*’, kriger, lið ílendra h-a *Arn 5*, 22.
hjalmórr, *m*, ‘*hjælm-bærer*’, kriger, *Arn 6*, 2.
hjalpa, (halp, holpinn), 1) *hjælpe*, frelse, h. hvívetna *Oddrgr 10*, vildi þeim h. vilde frelse dem, *Am 3*, svá h-i þér vettir, stå dig bi, holde sin hånd over dig, *Oddrgr 9*, h. blindum *GSúrs 16*, h-endr, *hjælpere*, *Eg Lv 27*. — 2) læge, helbrede, h. við sorgum ok sökum *Hávm 146*, vitt ef h-ir, i barnsnød, *Öddrgr 4*. — 3) særlig brugt med hensyn til den evige salighed, hjalp Rognvaldi, frels *R*, giv *R*. den evige salighed, *Arn 1*, 3, síð mun Símon h-ask af slíkum röðum, på grund af slige handlinger vil *S*. sent frelses, *ESk 8*, 2, hjalp mér dröttinn *Lil 75*, lýðir h-ask *Lil 62*.
hjalparaugu, *n*, frelsende øje, sjá með h-um *Mey 12*.

hjalpari, *m*, frelser, h. allra, gud (*Kristus*), *Leið 25*, h. *manna Mey 13*.
hjalparfüss, *adj*, villig til at frelse, om Kristus på korset, *Mgr 18*.
hjalparkoenn, *adj*, kyndig i (til) at bringe frelse, hjælpe til at opnå saligheden, om biskop Guðmund, *Gdþ 11*.
hjalparvón, *f*, frelsens håb, jomfru Maria, *Mdr 9*.
hjalpprýddr, *adj*, udstyret med (ævne til at) frelse (rettelse for *hjalm-*), om gud, *Líkn 12*.
hjalpreip, *n*, ‘*hjælpe-tov*’, tov til at have roret (*Falk, Seew. 77*), blandt navne på skibets dele, *pul IV z 7*.
hjalpremdr, *adj*, gjort stærk ved frelse, stærk til at frelse, ydende kraftig frelse, h-d skynsemð *Mdr 14*; hofuðmusteri lasta læknis, eigi lamit með hamri h-rar skynsemðar, ikke opført med den frelseskraftige fornufits hammer, hvorved der vist sigtes til den uforståelige jomfruelige undfangelse, men egl. væntede man, at h. skulde være epitet til læknis eller þú (subj.).
hjalpríkr, *adj*, mægtig ved frelse eller mægtig til at frelse, om gud, *Ám Arn 3*, *Pét 7*.
hjalpræði, *n*, *hjælp*, frelse, h. guðs et góða *Lil 23*.
hjalsterkr, *adj*, stærk til at frelse, om korset, *Líkn 32*.
hjalt, *n*, *hjalte*, enten sværdfæstet (tværstykket mellem håndtag og klinge, i sing. menes sikkert altid dette) eller den knapformede ende af håndtaget, bægge til sammen: *hjolt*; *pul IV l 12*, skrautlig *hjolt* *Hfr Lv 5*, *hjolt* ór golli *Akv 7*, hringr es í h-i *HHj 9*, (sigrúnar) á h-i hijors *Sigrdr 6*, fyr h-i, foran *hjaltet*, *Korm Lv 27*, h. ok skolm, sværd med *hjaltet*, *SnE II 206*. I kenninger, for sværd: h-a harðfeðtr, *hjalternes hárde ben*, *klingerne*, *Hák 6*, h-a malmr (jfr malm-Óðinn), d. s., *Glúmr 2*, 7, h-a tungur, d. s., *Olhv 2*, 10, h-a hárungur, d. s., *Nj (XII) 7*, h-a sker, d. s., *pKolb 3*, 13, h-s vondr, sværd, *Bjhit 2*, 23, h-a vondr (hds *hjaltvondr*) *Eg Lv 30*, h-a ónn, d. s., *porm 2*, 16, — for sten, klippe: varra h., vandets *hjalte* (her taenkes vist på det øverste), varra h-s Nanna, jættekvinde (jfr vegþverri), *pdr 5*.
hjaltaðr, *adj*, forsynet med *hjalter* (af en vis art), sverð silfri h-at, med sölven (omvundne) *hjalter*, *Sigv 12*, 27. Jfr goll-.
Hjaltaeyrr, *f*, *Hjaltör* (sted i det nordlige Island, ved Øffjorden), *Anon (X) II B 8*.
Hjaltar, *m. pl*, *Hjaltlands* (*Shetlands*) beboere, H-a grund = *Hjaltland Rst 11*, H-a dróttinn *Arn 5*, 10. 22.
Hjalti, *m*, islandsk høvding (10. árh.), synir harðfings H-a *Anon (X) I B 5*.
Hjaltland, *n*, *Shetland*, *Arn 5*, 18, *Ód 12*.

Hjaltlendingar, m. pl, *Shetlændere*, Ott 2, 19.
hjaltuggaðr, adj, *hvis finne er hjalte*, h. brynu hrynfiskr (*efter dette ord er adj. dannet og indrettet*), *brynjens hjalte-jinnede klingende fisk*, sværdet, Drv (XI) 1.
hjaltvöndr, m, *'hjalte-vånd'*, sværd, Hl 36 b, *uriktig for hjalta vondr Eg Lv 30.*
hjarðreki, m, *hyrde*, h. dröttins, herrens hyrde, St Peder, Pét 43.
hjarl, n, *land, jord*, pul IV æ 1, h. sextian jarla Vell 37, eignask h. Merl II 102, ráða godvordu h-i Edáð 5, 8, h-s hljótaði, *bessidder af et land*, hersker, Gunnl Lv 4, h-s drótmar (*her om en enkelt konge*) pKolb 3, 8, hijor fær jarli h. (*rettere: h-s*) Korm 1, 2, flýja af h-i Rst 7. I kenninger, for skjold: h. hrингa (sværdenes) pham 1, 3, stála h. GOdds 7 (jfr Aarb. 1879 s. 192), SnSt 4, 2, — for himlen: h. mána Gdþ 60. (Jfr? hjarn). Jfr borð-, gnap, stál.
hjarlborg, f, *'jordens borg'*, himmel, hó h. Ník 1, 3, hørga h., fjældborg (hørga hjarl, fjældtindernes land, fjæld), rettelse for hialdrborg, Bergb 4. hall- Meissner s. 91.
hjalstríðandi, m, (pl. -ar), *'landbekæmper'*, heina h., kriger (heina h., brynenes land, sværd), Ingj 3.
hjalþvengr, m, *'land-rem'*, slange, Merl II 39.
hjarn, n, *frossen jord*, jord med sne og is, hijorn ok eldr Lil 10, opt löypr ræinn á h-i Rún 4.
hjarni, m, 1) *hjærneskal*, ægir h-a, hjærneskallens væske, *hjærnen*, Yt 22, þyrnir h-a, hæret, Árni 2, 1. — 2) *hjærne*, i kenninger, for hoved: h-a klettr Ht 64, h-a kleif Krm 7, byggðir h-a Merl I 35, h-a hóturn Hl 20 b, h-a mcenir Haustl 19 (ved rettelse).
Hjarrandi, m, 1) *Odins navn*, pul IV ij 4, hurð H-a, skjold, Rdr 11, fot H-a Ht 53. — 2) *sagnhelt (Hedins fader)*, Hl 23 b. — 3) *historisk person (i Norge 10. árh.)*, Grettis 47.
hjarri, m, dörtap, döraksel (*der går ind i huller i over- og undertærskelen og mulig har været ét sammenhængende stykke, cylinderformet, i lighed med et spydkraft*), hefja sik of h-a ok of hurðasa Vols 13, hrælækjar h., blodets træstang, spyd, Helg Ásb; h-a krapta húnknorr Korm 4, er en kenning for 'spillebræt', h-a kraptar er vel ét begreb, h-a krapta knorr, skib hvis kraptar er hjarrar, hus, hún 'spillebrik', spillebrikvens hus, spillebræt (*til at lægge sammen og lukke?* jfr hún i hneftafl, en hovedbrik i det såkaldte tavlspil), jfr krapti og húnknorr.
hjarsi, m, *isse, hoved, oss gein hijorr of h-a (skr. hjassi)* GSúrs 34.
hjarta, n, 1) *hjerte, hjærtemusklen*, pul IV zz, h. ór leiri Korm Lv 45, h. roetr Lil 77, h. Hognna Akv 22. 23, Fáfnis h. Fáfn 27, h. et næsta HHj 40, til h., i

hjærtet, Vsp 55, Fáfn 1, Sigsk 21, Yt 18, skera til h. Akv 24, Ghv 17, grafa til h. Oddgr 32, þat es býr h. nær Hávm 95, harmr snertum við h. Korm Lv 62, hníta við h. Krm 17, h. hristisk Lil 54, h. runnit sundr í sega Sól 43, aptarla es h., ens hjærtet sidder langt bagude, om et fejt hjærtre, HHj 20, h-u skópuð á hverfanda hvéli Hávm 84; h-ans blóð heitt ok rautt Lil 85, blóðug h-u Sól 58; salr h., brysset, Krm 27, — 2) som følelsers og, især, modets sæde, ørt h. Þorm 2, 23, Arn 3, 18, 6, 17, snart h. ÞjóðA 3, 17, Krm 5, Ht 4 (i kommentaren forklaret som frœknt h.), frœknt h. Rst 5, frœknligt h. Mark 1, 9, óslætt h. Arn 6, 17, dyggligast h. Ragn VI 2, glatt h. Eirm 2, Hávm 55, med beztu h. Nj (XII) 1, hrætt h. Sól 3, hryggðafull h-u Mark 1, 22, blóðugt h., hjærtæ folende blodig smerte, Hávm 37, (vera með) sóru h. Líkn 18; h-u duga Krm 26, hugblauðum kørn hvergi h. sitt at gagni Krm 22, bera gótt h. Sigv 12, 24, góð h-u fóru þar saman Sigv 12, 7, þórr á ekki h. Hár 26, afkárt h. Áleifs sonar fystisk austan Arn 3, 3, hugfull h-u skullu við þat Sigv 11, 3, vinna stalldræp h-u Arn 2, 12, skelfa h. e-m Eg Lv 39, h. hvetr Ht 15; ráða mildu h. ESk 11, 8; sorg eitr h. Hávm 121; semja svik h. (dat.), i sit hjærtæ, Ggnæv 1; h-un játi Lil 32; heyra hug e-s við brugðit at h., med hensyn til mod (et ret enestænde udtryk, men synes ikke at kunne opfattes anderledes), Eviðs 4; unna af ɔllu h-a, af sit ganske hjærtæ, Leid 37; hold ok h. vas mér mær, var mig (lige så kær) som (mit eget) kød og blod, Hávm 96. — 3) lagar h., havets hjærtæ, sten (klippe), der igen skal være stednavn, Steinn, Yt 25 (jfr prosaen).

hjartadeigr, adj, *fej i hjærtet, modlös*, Mág 1.

hjartaliga, adv, *hjærtelig, unnask* h. My II 3.

hjartaligr, adj, *hjærtelig, kær*, (Máriu) nafn er hverjum h-t Mey 3.

hjartanliga, adv, *hjærtelig, hjærtelig gærne*, Katr 25.

Hjartapollr, m, *by i England, Hartlepool (i Northumberland)*, ESk 7, 6.

hjartaprúðr, adj, modig, Nkt 76.

hjartarœtr, f, pl, *hjærterødder*, slíta styrk ór h-rótum Lil 77, spjót nemr h-rótum Pét 38.

hjartasíða, f, *hjærteside, den side, hvor hjærtet er*, hnaud við h-u, ramte ved hjærtet, Hjr Lv 26.

hjartasjúkr, adj, *syg i hjærtet, bekymret*, Gd 71.

hjartblóð, n, *hjærteblood*, h. Sigurðar Guðr II 29.

hjartförr, adj, *passabel for hjorte, betrædt af hjorte*, h-ar hreinvaztir, fjælde betrædte af hjorte, höje fjælde, harri.. hreinvazta, gud (der mangler et ord som 'sal, tag' i kenningen), Mark 3, 2.

Hjarthoſði, *m*, *mand med hjortehoved, en spottende betegnelse for høydingen Tord i Vatsfjord, Anon (XII) B 13.*

hjartnæmr, *adj*, *hjærtetreibende, som går en nær til hjærte, v. l. til hugfastr (tregi), Orv IV 6.*

hjartœtr, *f. pl*, *s. s. hjartarœtr, Pét 43.*

hjartverkr, *m*, *hjærtete-værk, hjærtesygdom (som kong Eysteinn Magnusson døde af)*, *Nkt 52.*

hjassi se hjarsi.

hjá, *præp*, *med dativ, 1) hos, ved siden af, h. preskeldi Korm Lv 2, hvila h. (konu), have samleje med, Hár 18, sofa h. e-m HHj 24, Gríp 42, Korm Lv 60, sitja h. e-m Rp 11, h. Sinmorus Fj 26, h. Sigurði Guðr I 17, h. joſfur gauzkum Yt 31, h. mognum, blandt menneskene, Lil 40. — 2) ved siden af, i sammenligning med, Sigurðr h. sonum Gjúka Guðr I 18, ulfa þytr h. songvi svana SnE I 94, emkak fróðr h. skáldum góðum Gdβ 2.*

hjól, *n*, *1) hjul, Hogna meyjar h., Hilds hjul, skjold, Rdr 2, Hildar h. d. s., Sturl 8, 1, h. mundriða, d. s., Hl 19 a. — 2) hjul som torturredskab, kalt h. Mey 45, hørð h. SnE II 212. — 3) jarðar h., jordkloden, Gd 62. Jfr fagr-, fetil-, mord-*.

hjón, *n*, *1) ægtefolk (altid i pl.), pul IV j 6, Rp 2. 3. 5. 14 o. s. v., heita h-a nafni, kaldes ægtefolk, Sigsk 68. — 2) medlem af husstand (da også i sing.), hugr sextán h-a vas einn pKolb Lv 3, nær h-um, nær ved, ø: over hovederne på folk, pjóðA 4, 2, vætr h-a Am 96.*

hjú, *n. pl*, *1) ægtefolk, h. gerdu hvilu Am 9, bæði h. Pl 5, kendusk h. Pl 56, rimeligvis også hvé þik hétu h., ø: dine forældre, Fj 46. — 2) husstand, nær gengr garðr mér ok ollum mínum hjúum VGl 1, oll unna h. Halli Edraum. Vgl 14 (om Völund og hans forældre). — 3) tyende, Pl 12, Hsv 7. Jfr hjón.*

hjúfra, *(-aða, -at)*, *1) græde, klynke, gerðit (gerðiga) h., Guðr I 1, II 11. — 2) med acc., begræde (jjr gráta), engan parf at h. mann Mhv 24.*

hjúpa, *f*, *kappe, í heilagri h-u Ragn VI 3.*

hjolluðr, *m*, *blandt oksenavne, pul IV ö 2.*

hjolm, *f*, *ror, h-ar skíð, rorrets (øverste) tværpind (= hjolmunvölr), fáa hogg af h-ar skíði Korm Lv 57; — h-ar (rettelse for h-i) skær, skib, Hl 27 b.*

Hjolmun-Gautr, *m*, *person i 10. árh., hed egl. Gautr, men fík tilnavnet (hjolmun-), fjordi han slog en stavnbø med en hjolmunvölr, pórsnep.*

hjolmunló, *f*, *blandt elvenavne, pul IV v 4, Sigv 10, 5 (her vist i bet. 'bølge'); ló betyder et slags bølge; måske bet. navnet egl. 'elv så lige som en rorpind'; jfr hjalm- i norske elvenavne (Rygh. s. 102).*

hjolmunvölr, *m*, *rorpind (jjr hjolm), pul IV z 7 (v. l. hjalm-, som passer bedre til metrum).*

hjolp, *f*, *hjælp, bistand, frelse, h. handa Sifjar vers = pórs bjørg ø: pórbjørg Greit 1, 7, gefa aumum h. ESk 6, 38, h. heitir eitt (ljóð, der hjælper mod sakar ok súfir) Hávm 146, koma e-m til h-ar Oddrgr 29; om hjælp i barnsnød, Oddrgr 1. 10; om den evige frelse, Líkn 24, Lil 85 o. s. v.; h-ar hreinstolpi, gud, Olsv 1, 2. — Navn på et skib, Rv 8. — ESk 6, 69 er h. urigtt læsemåde for létt.*

hjörborg, *f*, *'sværd-borg'*, skjold (hjører rettelse; der mangler en stavelse i linjen), h-ar merki-Möði, krieger, pKolb Lv 12.

hjörborr, *m*, *'sværd-træ'*, krieger (adskilt ved tmesis), Hág 8.

hjørð, *f*, *hjord (vistnok altid kvæg, når ikke andet udtrykkelig angives), hverf til h-ar, ø: hvor kør og okser var, Hym 17, h. rekr handar vanr Hávm 71, h-ir vitu nær heim skulu Hávm 21, njóta h-ar (her måske mere alm., også får indbefattede, jjr sammenhængen) Hfr Lv 17, hilnis hjardir (forblommet hentydning til kongens mænd) Hildr, h. tók at fälla Pl 12, nánar hjardir Merl I 47; h-ar mækir, oksehorn, Yt 16, h-ar vísi, okse, Anon (XI) Lv 2; — bóru h., bølgens hjord, fisk, Loð I 4, fjørðhjørð (adskilt ved tmesis), d. s., især sild, Eýv Lv 14 (opfattelsen ikke helt sikker, se Nordal, Snorri s. 174); — den kristne menighed, h. Krists Pét 37, hjardar styrir, Kristus, SnE II 248; Gd 31. Jfr fjørð.*

Hjordís, *f*, *Sigurds moder, Gríp 3, Hyndl 26.*

hjordarfir, *adj*, *'sværd-djærv'*, dristig til at kæmpe, kæk, Hfr 2, 4, porm 1, 10 (v. l. urigt. -kraför).

hjordómr urigt. v. l. for hans dómr. SnSt 4, 4.

hjordrīja, *f*, *'sværd-byge'*, kamp, Gráf 11.

hjordrifr, *m*, *som sætter sværdet i bevægelse, krieger, Korm Lv 36.*

hjordrótt, *f*, *'sværd-skare'*, sværdbevæbnet krigerskare, Guðr II 15.

hjordynr, *m*, *'sværd-döñ'*, kamp, Sigv 13, 5, Arn 3, 10.

hjordøgg pmáhl 15, blod, om stedet se Reich. 195, men den her givne tolkning kan ikke være rigtig.

hjorélf, *n*, *'sværd-byge'*, kamp, urigtig v. l. for hjaldrel, Olvh 1, 1.

hjorfangs se hjorvangr.

hjorflaug, *f*, *'sværd-fløyen, -bevægelse'*, kamp, Anon (XII) C 10.

hjorflóð, *n*, *'sværd-flod'*, blod, h-s hnigrreyrr, sværd (jjr hnykkimeðr), Rst 24.

hjor-Freyr, *m*, *'sværd-Frey'*, krieger, Anon (XIII) B 21.

hjorfundr, *m*, *'sværd-møde'*, kamp, Korm Lv 54.

hjorgaldr, *m*, *'sværd-sang'*, kamp, porm 1, 9.

hjorgráð, *n*, *'sværd-storm'*, kamp, h-s boði, krieger, Gretis 27.

hjorgrap, *n*, *'sværd-haglbyge'*, kamp, h-s hríðqflugr, kraftig i (til) kamp, Rst

34; hríð er her egl. overflødig, men må betegne en enkelt ‘byge’ (storm) i det store ‘uvejr’.

hjørgædir, m, ‘sværd-forstærker’, h. hríðar hlunns = hjør-hríðar hlunns gædir, ‘sværd-bygens, kampens, stok’ = sværd, dets gædir ‘kraftige svinger’, krigers, Gretiis 44; h. hríðar = gædir hjørhríðar, d. s., Guðl.

hjørgoll, f, ‘sværd-klang’, kamp, h. vas på Sigr 8, í h. Sturl 4, 24.

hjørklofinn, adj, sværdspalitet, h-ar Geitis hurðir, skjolde, spaltede ved sværet, Vigf 1.

hjørklufiðr, adj, sværd-klövet (klufiðr, part. til klyfja, v. l. kleyfðan, klyfðan, klufðan, der står i alle hds. acc. for dativ), of hjørklufðou valtafni, over de søndrede lig, Sturl 5, 10.

hjørkrafiðr, adj, ‘sværd-krævet’, som har fået bud om at bruge sit sværd, opfordret til at komme til kamp, eller ‘krævet af sværet’, ø: bidt af sværet? pSær 2, 4.

hjørlaut, f, ‘sværd-land’ (laut, fjordbyning i jorden, jfr det hule skjold), skjold, h-ar hyrr, sværd, dettes þing, kamp, Vell 31.

Hjørleifr, m, sagnkonge, Hálfs II 2; — en anden sagnperson, Hhund I 23.

hjørleikr, m, ‘sværdleg’, kamp, spara h-k pSær 4, 3, í h-k Osvínt, h-s hvati, krigers, Hfl 18, h-s hvatr, rask til kamp, Reg 23, h-s mildr SnE II 222, heyja h-k Ásm II 3, h-s haukr, ravn, Hl 25 b.

hjørlestir, m, ‘sværd-bryder’, krigers, Hard 4.

hjørlundr, m, ‘sværd-træ’, krigers, Pl 17, Rst 9 (ved rettelse af her-).

hjørlogr, m, ‘sværd-væske’, blod, blanda saman h-legi, blande hinandens blod sammen, kæmpe med og følde hinanden, Fáfn 14.

hjørmeiðir, m, ‘sværd-ødelægger’, krigers, Tindr 1, 4.

hjør-Móði, m, ‘sværd-Mode’, krigers, G Dopl 5.

Hjornagli, m, Tjærnaglen (i Sydhordland), þloft 2, 5.

hjørnet (rettelse for hrænet), n, ‘sværd-

næt’, skjold, h-s Gnó, kamp, GSúrs 33. **hjørnjótr**, m, sværdejer, krigers, hver dreng h-s, enhver af krigersens mænd, Hálfs IV 4.

hjør-Njørðr, m, ‘sværd-Njord’, krigers, Pmähl 5 (i pl. -Nirðir).

Hjørolfr, m, sôkonge, þul IV a 3.

1. **hjørr**, m (opr. u-st., men blev va-st., pl. hjørvar; gen. sing. dog hjors og — den oprindelige form — hjarár, jfr Skjspr 30), þul IV l 1, HHj 4), Fáfn 1, GSúrs 30, Háv 1, Hfl 3, 17, Korm 1, 2, ESk 6, 43, Krm 1 o. s. v., hvass h. Fáfn 6, 28. 29, bitr h. Reg 26, æfr h. Gladr 5, þunnr h. Ht 7, h. golli merkör ESk 6, 44, læ-blædinn h. Guðr II 38, h-s megin, svær-dets styrke, det kraftige sværd, Fáfn 30, bregða h-vi, h-um, Rþ 37, Hhund I 46,

II 24, rjóða h-r Fáfn 24, Hfl 10, h-var sungu pGisl 6, h. gall Gladr 5, Rst 5, h. gein GSúrs 34; h-ar munnr, æggen, GSúrs 7. I kenninger, for krigers: h-ar Baldr Ht 43, h-ar þundr Korm Lv 64, h-ar draugar Ht 47, h-s berdraugar Glúmr Lv, h-ar lundr Ht 60, h-ar fjorr porm 1, 15, h-va ýfir Eg Lv 33, h-s brakrogner Vell 8, h-s hriðremmir Vell 11, h-va friðskeroir Hfl Lv 12, — for kamp: h-s, h-va gnýr GSúrs 30, Hfl 2, 1, h-va glam (v. l. hlom) Hfl 4, h-va hljómr Tindr 1, 10, h-va rødd Sindr 8, jfr det anførte h-s brakrogner, h-va hregg Jór 5, Jóms 30 (hreggvíðr). 36 (hreggbodi), h-va hríð Isldr 21; h-ar leikr Sturl 4, 20; h-va huit pSær 2, 1, — for skjold: h-va borg Mark 1, 32, — for hoved: h. Heimdalls, -ar Grett 2, 7, Bjarni 1 (jfr Heimdallr), — for oksehorn: hœfis h. Vt 18. — á hjørvi Lok 49. 50, er uforståeligt; man væntede en betegnelse for ‘sten, klippe’.

2. **Hjørr**, m, sagnkongen H. Hálfsson, Bragi Lv 1. Navnet er vel identisk med 1. hjørr.

hjørregn, n, 1) ‘sværdregn’, kamp, at h-i pTref 3, Qrv IX 63, Njørðr h-s, krigers, Isldr 20. — 2) ‘sværd-regn’, blod, væri hendl bvegnar í h-i GSúrs 28.

hjørrég, n, ‘sværd-strid’, kamp, draga(sk) at h-i, begive sig til kamp, pjsk 1, 2.

hjørrunnr, m, ‘sværd-træ’, krigers, Eg Lv 2 (ved rettelse for hyr-), Rst 14 (ligeledes for her-), Hard 14.

hjørrødd, f, ‘sværd-røst’, kamp, heggr h-ar, krigers, GSúrs 36.

hjørsalmr, m, ‘sværd-salme’, kamp, Hl 13 a.

hjørsenna, f, ‘sværd-strid’, kamp, at h-u pTref 4.

hjørskúr, f, ‘sværd-byge’, kamp, Hl 41 a.

hjørstefna, f, ‘sværd-stævne’, kamp, h-u til Hhund I 13.

hjørstærðr, adj, ‘sværd-forstærket’, gjort kraftig ved sværd, h. hjaldr Sturl 5, 19.

hjorteinn, m, ‘sværd-tén’, h. hríðar = hjør-hríðar, sværdbygens, kampens, tén, sværd, EGils 1, 14.

hjørr, m, hjort, Grí 26. 33. 35, Pl 10, h. høbeinn Guðr II 2, sólar h. Sól 55, h-ar horn Sól 78, í h-ar líki Pl 7, tilnavn til Tora, Ragn II 4. I kenninger, for kvinde: bekjar h. Olvir 2, — for skib: h. (ved rettelse for hart) Vánar Rv 22, branda h. Ragn X 5, vengis h. Hhard 4, stinga h. Ht 73. Jfr lindi.

hjørundaðr, adj, sværd-såret, såret ved sværd, Sigks 48.

Hjørungavágr, m, Liavág på Hareilandet (Norge), Jóms 20, Gd 58.

hjørvangr, m, ‘sværd-vang’, -land, skjold, h-s hirdandi, krigers, Hfl Lv 17 (skr. -fang-).

Hjørvarðr, m, sagnperson, en af An-gantys brødre, Herv II 2; — en anden Hyndl 32, — Helges fader, HHj 1. 3.

10. 38. 43; — *H. Hundingssön, Hhund I 14.*
hjørveðr, *n*, ‘sværd-storm’, kamp, h-rs óðstafr, krieger, *Vell 13.*
hjørþeyr, *m*, ‘sværd-(tø)vind’, kamp, *Hl 25 a, Arn 3, 16*, h-s herðir, d. s., psvart. *Jfr Boer, Zs. f. d. phil. 31, 158.*
hjørþilja, *f*, ‘sværd-bræt’, skjold, vætti-draugr h-u, krieger, *Nj (XII) 1.*
hjörping, *n*, ‘sværd-ting’, kamp, at h-i *Hæng VII 4*, hvetja at h-i *Ghv 6*, dvala h. *Hhund I 50*, heyja h. *Hl 30 a*, h-s børvar, krigere, *Hl 3 b, SnE II 218*, h-s viðir, *Ölbjarn*, h-s ceskimeidár, d. s., *Nj 7*, h-s stýrir *ÖlBrynj.*
Hjørprimul, *f*, valkyrjenavn, (*vel egl. ‘som volder larm ved sværdet’*), *pul IV aaa, 1, Darr 3.*
hjørþryma, *f*, ‘sværd-torden’, kamp, *Jóms 13.*

hlað, *n*, broderet guld- eller solvbesat bånd, enten til at binde om hovedet eller fæste på klædningsstykker, h-s Gunnr, kvinde, *Hjr Lv 16*, h-s beð-Gunnr, h-s beðr skulde være kappe, og ‘kappens Gunn’, kvinde, men en sådann kenning jor ‘kappe’ beror på forvanskning; der må vist søges en kenning for ‘ormens leje’ eller lignende, medmindre der foreligger et hlaðbeðr, dyne, pude med hlað, h-s Gunnr = beðjar Nanna og lign., se beðr; *Orv IV 5 v. l.*; h-s prúðr, kvinde, *Vígl 10.* — hlað *Bjhit 2, 2 er uforståeligt i sammenhængen og metrisk galt, uaglet ordet (stavelsen) både med hensyn til jorlydsrim og indrim er rigtigt (hlað: vogðva), hrynjá hart á dýnu hlað Eykyndils vogðva, man væntede en kenning jor ‘årer’.*

1. **hlaða**, *f, lade, smíða h-ur Rp 22.*
2. **hlaða**, (*hlóð, hlaðinn*), 1) danne en stabel, opdynge, h. kost, danne et ligbål (tommertabel, for at brænde et lig), *Húsdr 10*, h. eikikostu (*hds. urigúg-kostinn*), d. s., *Ghv 20*, h. lof kost, opstable en ‘lovstabæl’, digte et æreskvad, *Arbj 25*; h. valkostu *Hjr 2, 3, Arn 3, 17*, h. hrækostu *Pfagr 5*, men h. vang valkostum *Eg Lv 11*, h. vollu valföllum *Vell 32*, h. grjóti of e-n, danne en stenhøj over en(s lig), *Eg Lv 42*; hørgr hlaðinn steinum (se høgr) *Hyndl 10.* — 2) lade (et skib), hlóð knarrar skut (acc.) (mærðar) hlut (dat.) *Hjl 1*, h. hlýrvigg e-u *Hjr 2, 1*, men: knerrir hlaðnir skjalda, vigra, sverða (gen.!) *Harkv 8*, hlaðin bord *Ht 76*, hlaðnar skeiðr *Sturl 3, 13*, hauka ferjur (armene) hlaðnar hafleyg, o. s. v., *Sturl 4, 37*, hlaðt flaust *Bbreiðv 5*; om en kvinde: hlaðin halsmenjum, besat med, *Am 46*, postoli hlaðinn af kostum Alpost *11*, dýr hlezk aldinii bliver besat med, *Merl I 21*, h-ask á mara bógu, sætte sig på en hest, *Ghv 7*, h-ask at hofuðbeinum e-s, holde ens hoved fast, *Grett 1, 4* (v. l.); — h. seglum, tage sejlene ned (og egl. lægge dem i en bunke lagvis eller foldvis), *Sturl 3, 6*, *Sól 77*, h. húnskrift, d. s.,

pjóðA 1, 2 — h. spjoldum, egl. ‘lægge (rudeformede små) tavler (brætter, af træ) ved siden af hinanden’, hvilket betegner handlingen at væve (bånd og lign.) ved hjælp af sådanne (anderledes Falk, Kleiderk 33, men forklaringen er urigt.), bærs h. spjoldum *Guðr II 26*, *jfr M. Lehmann-Filhés Eimreiðin IV, 135 f.* og *Zs. d. Vereins f. Volksk. 1899.* — 3) nedlægge, dræbe, hlóð ketils trolla polli *pjsk Lv 2*, h. oldum *Bbreiðv 6*, h. Jótum *Sindr 1*, G. hlóð Aleifi ok Grími *pKolb 2*, h. (monnum) *Hskv 2, 1*, h. baug-Nirði *Sturl 5, 18*, h. blámannar gorpum *Rv 24*, h. Ármöði *Jóms 29*; en þunga þrymgoll (kirkeklokke) gat hlaðt ollum (ð: hestene), alle hestene udmattedes helt under den tunge klokke, (den gjorde det af med dem), *SnE II 172.*

hlaðbeðr se hlað.

hlaðbúinn, *adj*, forsynet med hlað, baldyrede bånd, kåpa h-in á hliðar báðar *Orv VI 2.*

hlað-Grund, *f*, det baldyrede bånds Jord, kvinde, *Oddi 2.*

Hlaðguðr, *f*, valkyrje, *Vgl 15* (med tilnavnet svanhvit ifølge prosaen, og datter af kong *Hlögðvir*).

Hlaðir, *f, pl*, Lade, det berömte jarlesæde ved *Nidaros* (egl. abnormal pl. til hlaða), *Gisl 1, 6*, hús *H-a Ht 86.*

hlaðnipt, *f*, ‘det baldyrede bånds dis’, h. alindriptar er vel = goll-hlað-nipt, kvinde, *Rv 17.*

hlaðnorn, *f*, s. s. foregående, kvinde, *Ölsv 4, 2.*

hlakka, (-aða, -at), skrige især af glæde, om rov fugle, ari h-r (qrn mun h.) *Vsp 50*, h-ar móðr valkastar býru *pþyn*, hrafn h-ar of hofði *Ragn V 4*; tunga mun h., tungen vil juble, *SnE II 230.*

hlam (éit hds. hlavm) *Hjl 8* opfattes som imperf. til et *hlima eller *hlymja, *jfr Noreen Altisl. grtik * § 496, ann. 5; mulig rettere hlamm?*), klang, *jfr heinsöðul.*

hlamm, *n*, dump larm, klang, vinna hlomm of hofði (longu, fiskens), stóje af glæde over fiskens hoved *pþisk 1*; h. í *Hlakkar tjoldum*, om sværdenes dumpe bragen på skjoldene, *Merl I 34*; óx híjrvá h. (her synes formen hlam, rimet på prom, at være brugt, men v. l. er glam) *Hjl 4.*

hland, *n*, urin, geita h. *Skí 35.*

hlandtrog, *n*, urin-trug, urinbeholder, hafa e-n at h-i *Lok 34.*

hlanna, (-aða, -aðr), rapse, stjæle, pinn holdr hefr h-at tjaldi *Gullás 2.*

hlaun, *f*, arsballe (eller lændepartiet), drap h. und kvíð, i en gáðe om væven, med h. menes her vel strammestenene (kljásteinar, der i reglen var runde og tykke), *Heiðr 36.*

hlaup, *n*, løb, spring, løb til angreb, bat h. varð at skaipi *Korm Lv 53.* *Jfr út.*

hlaupa, (hljóp, hlaupiinn), *løbe, springe, fúsi* hlupu *Lil* 49, h. fjandr, *løbe* (flygtende), *Lil* 61, h. of Jaðar, *løbe* (flygtende), *Harkv* 11, h. inn, slippe løbende ind, *Fj* 17. 18, h. úti á nótum, færdes om løbende ude, *Hyndl* 47, ørvir upp at h., *løbe op*, begive sig *aftested*, *Harkv* 17, h. of elda, *springe over, igennem, bål*, *Anon (X) II B 1*, h. of staf, *springe over en stok*, *Máni* 2, h. í haug, *løbe*, d. v. s. *bryde ind, i höjen*, *Anon (XIII) B 61*, h. á sæ *pmáhl* 11, h. af unnar hest, *springe overbord*, *Eg Lv 8*; hljópu marir barða *pGísl* 2; h. á bak, *bespringe* (om en hingst), *Anon (X) I B 3*; h. fyr e-m, *flygte for en, pmáhl* 12, h. ept e-m, *løbe efter en*, *Yt 2*; malmr (*sværdet*) varð at hlaupa meðal hausse ok herða *Gísl* 1, 18.

hlaupmarr, m, ‘løbende hest’, borda h., skib, *Ingj* 1, 5. Jfr hlaupstóð.

hlaupsild, f, (pl. -sildr), ‘løbende sild’, h-r Egils gaupna, *de ud fra* (bueskytten) Egils hånd løbende sild, pilene, *Evv Lv 14*.

hlaupstóð, n, ‘løbende heste’, h. jötuns móður, ulvene, *Ód* 24. Jfr hlaupmarr.

hlaupó, f, *en elv, hvori der er flom (hlaup), rivende, vandfyldt elv*, pdr 5.

hlaut, n, offerdrys blod, især vel det, der skulde anvendes rituelt, hristu teina ok á h. sóu, (guderne) rystede tene (o: hlautteinar, s. d.) og så på blodet (de ved tenene spredte bloddråber? for at skaffe sig en bestemt viden), *Hym 1*.

hlautgeirr, m, ‘offerblods-kost’, = hlautteinn, h-s hœli-Baldr, om en blotmand, *Hfr Lv 22*; ordet beror iøvrigt på rettelse for hrævinz, hlokæirs (for hlotgeirs = hlaut-).

hlautteinn, m, offerblods-ten, et slags kost til at stænke blodet med (jfr *Hkr I* 187), h-s hreytir, om en dreng som hovtæner, pviðr.

hlautviðr, m, offerblods-træ (stok), vistnok s. s. hlautteinn (v. l. hlutviðr, s. d.), på kná Hœnir h-ð kjósa, ‘vælge offerblods-stok’, må hentyde til en skik at spa ved hjælp af offertene (jfr *Hym 1*), som det synes (i dette tilfælde) ved at vælge mellem flere (i blod dyppede?) træpinde (hvilket minder om Tacitus’ beskrivelse af Germanernes sortes ved hjælp af surculi), *Vsp 63*; hvad der her meddeles om Höner, skulde hentyde til, at han efter ragnarök indretter en offerhandling og ofring som i tidligere tider.

hlátr, m, (-rs og -rar), latter, firrask h., om latter som tegn på glæde, om Kristus, *Lil* 42, h-s, h-rar bann, latterens hindring, sorg, *GSúrs* 5, *Mhkv* 9, hafa e-n at h-ri *Hávm* 132, taká h. við h-ri *Hávm* 42; – h-ra hamr, brystet, *Hfl* 20. I kenninger for guld: Iðja h. Ófeigr 3, h. hellis Gauta *Egils* 1, 14.

hlátr-Elliði, m, ‘latter-Elliðe (skib)’, bryst (eller overkrop), kjølr h-a, ryg, pdr 14.

hleði, m, dør (til at skyde for åbningen, jfr *SnE II* 428: h. Óðins o. s. v. = skjold), men ordet findes ellers ikke i digte, medmindre det skulde foreligge i det dunkle sted *Hamð* 22: Hitt kvað þá hróðrgloð (eller Hr-?) stóð of hleðum, men versemålet taler for vokalens længde (hds har é).

hleðit, *Eviðs* 4, urigtigt og forvansket, for hlotit?

Hleðjolfr, v. l. (uriktig) for Hlévangr, s. d.

Hleiðr, f, (gen. -ar og -rar), *Lejre* (på Sælland), H-ar stillir *SturlB* 3; H-rar atsetti *Steinn* 1, 2, H-rar stóll *Grott* 20.

hleifr, m, ründt brød (konkret), lev, við h-i *Hávm* 139, halfr h. *Hávm* 52, økkvinn h. *Rþ* 4, h. þunur, hvitr af hveiti *Rþ* 31; *Leið* 27. Jfr rúg.

Hleifruðr se Hléföðr.

hleifsvelgr, m, ‘brød-sluger’, h. himins, slugeren af himlens brødrunde skive, solen, egl. jætten *Skoll*, der sluger solen, og så jætte i alm., men ordet er v. l. til det rigtigere hvélsvelgr, *Anon (X) II B 6*.

hlekkr, m, ring (i en kæde), lænke, handar h., armring, *Ht* 87, *Manar* h., (øen) *Mans (Mœns)* lænke, havet, *Ht* 77.

hlemmidrif, f, ‘bragende byge’ (eller ‘vældig byge?’), *Hildar* h., bragende kamp, *Ht* 54.

hlemmisverð, n, ‘vældigt sværd’, h. stáls, stavvens vældige sværd; s. s. hvad der ellers kaldes brandr, *Snaðj* 2.

hlenni, m, rapser, tyv, hvinna ætt ok h-a *Sigv* 12, 5, h-a helkannandi (s. d.), *Gldr* 2, h-a dolgr, fyrste, *Arn* 2, 17; liggende kenninger: h-a hneigir *Sigv* 1, 5, h-a hneykir *Sturl* 6, 5, h-a svæfir *Arn* 6, 15, h-a þreytir *Arn* 2, 17, h-a prýstir *Arn* 2, 12, — h. Ánss 3 uforklaret.

hlennimaðr, m, rapser, tyv (s. s. foregående), h-menn ok hrossapjófar *HárB* 8.

hlera, (-aða, -at), lytte (i smug), *Hsv* 33.

hlertjold, n, pl, ‘lytte, høre-tælte’, øren, *Arbj* 9.

hleypa, (-ða, -ðr), lade løbe (hlaupa), hesti h-ði, satte hesten i fuld fart, *Rþ* 37, h. hlunna stóðum (hds skíðum) geima slóð, henover havets vej, *Ht* 76, og absolut: þás hleypouð ór mínum garði *Nj* 18; braundar h-ði blóði ór undum, lod blodet strømme ud, *Sturl* 3, 8.

hleypiblakkr, m, ‘hest som kan sættes i stærk fart’, h. hlunns, skib, *Ott* 3, 10 (jfr hnekkr).

hleypikjöll, m, ‘skib som kan sættes i bevægelse’, hæls h-ar, sko, *PjóðA* 3, 19 (jfr brjóta og hrís).

hleypimeðr, m, ‘træ som sætter i bevægelse’, h. hlunnviggja, som sætter skibene i fart, søfarer, *Hfr* 2, 5.

hleypir, m, som sætter i fart, bevægelse, h. hlunns rastar (saens) hesta (skibenes), søfarer, *Bjhit* 2, 19, h. kjóls, d. s., *pBrún* 4.

hleypiskarfr, *m*, ‘skarv (ålekrage) som man kan sætte i bevægelse’, tanna hvarfs h., skarv som kan sendes ind i ens mund, svarer til pros. fluga (koma flugu í munn, få en lokket til noget), tekka við tanna hvarfs h-i, jeg lader mig ikke lokke, *Ulfr Lv.*

hleypiskið, *n*, ‘ski som kan sættes i fart’, h. hlunns, skib, dets hlæðendr, mænd, *Oddi 1*.

hleytamaðr, *m*, besvogret person, nærpærrende, *pul IV j 9*.

hleyti, *n*, en (på grund af svogerskab forpligtende) forbindelse, ítr þrifusk jófra h. *pKolb 3, 9*, gørva h. við e-n *Grip 34*, *Arn 1, 2*.

1. **hlébarðr**, *m*, 1) bjørn, *pul IV cc¹*, hanka h., skib, *Arn 2, 3*; synonym med mandsnævnet Bjørn Grett 1, 3. — 2) ulv, *pul IV ee 1*. — Ordet er sikkert identisk med leopard og mulig påvirket af et rent nordisk ord (jfr følgende).

2. **hlébarðr**, *m*, skjoldnavn, *pul IV r 1* vistnok forskelligt fra 1. h., hyrledes end ordet skal forklares, (barð af barð ‘kant, rand’). Identisk hermed er formentlig navnet Hlébarðr, en jaette, *Hárb 20*. Jfr *Falk Waff 146*.

Hlébjørg, *n*, pl, sagnsted, *Hhund II 27*. **hléborð**, *n*, læbord, læside (på et skib), skeið, holl á h., hældende til læbord, *PjóðA 3, 8*, h-s visundr, skib, *Arn 3, 6*.

hléðr, *adj*, (måske egl. part; jfr med hensyn til betydningen *Hj. Falk Akad. Afh. 1889 s. 17*), hørt, omtalt, hvat es hlézt (parallel med hvat es frægst), hvad er det mest omtalte, vigtigste af tidender, *Oddrgr 4*. Måske hører hléþum Hamð 22 også hertil.

Hlédís, *f*, sagnperson, *H. gyðja Hyndl 13*.

Hléfreyr, *m*, navn på Odin (egl. ‘den berømte hersker?’), *pul IV jj 5*.

Hléfqðr, *m*, (-rs), *Odin*, *pul IV jj 4* (v. l. *Hleifruðr*); hlé- = berømt?

Hlégunnr, *f*, sagnperson (fingeret), *StjO II 5*.

hlémáni, *m*, ‘læmåne’, måne, der giver læ, yder værn, nausta blakks (skibets) h., skjold (fordi det stilledes op på skibets kant), jfr gifr, gimsłøngvir og drifa, *pSær 2, 1*.

hlémyldr, *adj*, ‘overtrukken med varm muld’, (mold), hds. skriver tildels -mildr, hvorefter ordet skulde betyde ‘gavmild på læ, beskyttelse, beskyttende’, hvad der kunde give mening, men ordet er i sammenhængen meget unørligt), h-ar holdi hauks kolfur, armene hvis varme muld er kod (jfr kalfa), *PjóðA 3, 27*. Jfr *Jþork, Arkiv VIII, 4*.

Hlér, *m*, navn på havguden (havet, findes ikke i pul, men jfr *SnE I 206. 326*, jfr *Kock I. F. X. 105 f.*), h-s døetr, bølgerne, Sveinn 3; h-s viti, guld, *Eg Lv 15*.

Hlésey, *f*, Læssø (i Kattegat; har dette fjordum haft navnet Hlér? af hlé, ‘læ’,

fordi havet var mindre stormjuldt og farligt end Nordsøen?), *pul IV bbb 5. 7*, *Hárb 37*, *Hhund II 6*, *Oddrgr 30*, H-ar þromr *ESk 2, 2*; *ESk 3, 3*, *Orv VII 12*, hryngarðr H-ar, havet, *PjóðA 4, 23*.

Hlévangr, *m*, dværgenavn, *Vsp 15* (v. l. -vargr; en fra *Hlévanger?).

Hlévargr se foregående.

1. **hlíð**, *n*, 1) led, ledåbning, indgang (port), lát h. mér rúm, ábn indgangen for mig, *Fj 43*, hefja (hurð) frá h-i *Fj 10*, of hó h-i *Merl II 34*; óðborgar h., i lúk mér upp óðborgar h., luk digtningsborgens dör op for mig, giv mig ævne til at begynde (digte) kvad, *Has 1*; h. á frændgarði, ábning i frænategærdet (-räcken, derved at et medlem af slægten er rykket ud), *St 6*, vasat h. á her, der var ingen tom plads i hæren, *Sigv 11, 2*; — h. himinríkis, jomfru Maria (porta celi), *Mdr 30*; folk-Sýrar h., valkyrijens dör, skjold, *Steinarr 2* (jfr skerðandi). — 2) mellemrum, afstand i tid, hvildar h., tid til hvile, et øjebliks ro, *Snjólfjr 1*. — h-s init Korm Lv 31, er forvansket, jfr hlæðivíðr. Jfr borg-, garðs-, járn-, tún.

2. **hlíð**, *f*, side, á h. hvára, på bægge sider, *Rþ 3 o. s. v.*, *ESk 12, 15*, á h. aðra *Sigsh 66. 67*, *Arbj 10*, á tvær hlíðar standa disir *Reg 24*, standi mér á h., stá ved siden af mig, stá mig bi, *St 14*, skjoldr á h. *PjóðA 4, 4*; fúna á h-u (retttere h-um?), på siden (siderne), om Yggdrasilsasken, *Grí 35*; hrannir skaka h-ar *Ht 38*.

hlíða, (-aða, -at), vige, trække sig tilbage, flygte (af hlíð, ábning, bevirke at der fremkommer en åben plads, afstand mellem to, jfr bil og bila), h. fyr hjaldrividum, vige for krigerne, *Orv III 5*, ek h. gørða *Orv IV a 1*, h. ekki Hálts VII 4, h-ar þú (sværdet) at hjørþingi, viger du, svigter du, *Hæng VII 4*.

hlíðdyrr, *n*, pl, sidedør (eller ‘dør der er en åbning; hlíð f. ell. n.?'), h. hellis, en hules ábning, *psf 1, 4*.

hlíðfarmr, *m*, ‘Sidebyrde’, h. Grana, Granes sidebyrder, (*Fáfnis*) guld, *Oddrgr 21*.

hlíðr, *m*, 1) blandt oksenavne, *pul IV ö 2* (jfr *SnE I 546*). — 2) blandt hjortenavne, *pul IV cc²*.

Hliðskjolf, *f*, Odins höjsæde (oprl. vistnok navnet på selve hallen, Valhal(?), egl. ‘hallen, huset med de mange indgange eller med den ene (store?) indgang’), H-ar gramr, *Odin*, pórólfr, H-ar harri *Hjr Lv 6*. Jfr liðskjalfar.

hlíðvorðr, *m*, dörvogter, *Guðr II 36*.

hlínnar *St 4* forvansket (for hlynir?).

hlínnin *Gráf 2* er forvansket se hlunninn.

hlíð, *f*, li, fjældside, skráning, *pul IV æ 2*, (jfr *SnE I 546*), døkkvar h-ir *Hhund I 47*, hlæja h-ir við Hallsteini *Hallst*, h-ir miklu óblíðari síðan *Sigv 13, 26*; — h-ar þang, græs, træer (jfr bitsótt), *Yt 24*, heiðis h., skulder, heiðis h-ar land, (skul-

der og) arm, Korm Lv 43, — Meita h-ir, sœn, bølgerne, Arn 2, 18, skipa h., bølgen, skipa h-ar bøl, havet, Snaebj 1, jfr Meissner 98, — h. fjørnis, hjælmens li, hoved, Ht 65, — hauðrmens h-ir, slangens lier, guldet, Hást 8. I kenninger for kvinde (hlíð = Jørð): h. hrings Mv II 20, h. auds Harð 2. — Som stednavn (i Norge) ESK 6, 37. — hlíði Korm Lv 30 fejl for hildar. Jfr beð-, hneigi.

hlíðrækjandi, m, kun i heiðar jofra galdrs h. — heiðar hlíð-jofra galdrs rækjandi, hedeskráningens konge, fjældkonge, jette; dennes galdr, tale, sang, guld, dettes rækjandi, plejer, besidder, (rig) mand, ESK 13, 2.

hlíðpang, n, 'liens tang', græs, træer (jfr hlíð), halir's benævnelse på viðr, skov, Alv 28.

hlíf, f, (pl. -ar og -r), 1) værn, beskyttelse, á skjold (skal) orka til h-ar Hávm 82, veita e-m h. Ód 28. — 2) det som yder værn, skjold, pul IV r 1, hvitar hlífr pjóðA 3, 14, h. vel skrifud Gisl 1, 12, hijorr gall við h-ar Gladr 5, hlommun vas á h-um Harkv 9, jfr Jóms 32, við h-ar þrom Hjil 4, hafask h-ar fyrir Hák 11, ganga framm fyr h-ar Jóms 24, benda h-ar Rp 42, h. raufsk Sigv 12, 19, h-ar brustu Rst 23, h. varð brotna pGisl 4, malmr beit h. Isldr 26, h-ar knöttu glymja Mark 1, 17; keyra h-um of land, omgive et land med skjolde, ø: med flåde, Mark 1, 24. I kenninger, for krigere: h-ar pollr Pl 52, h-ar valdr Gladr 4, for kamp: h-a gnýr pGisl 10, h-ar peyr Ód 12, — for sværd h-ar eldr Grett 1, 3, h-a hneiti-knífr Eg Lv 39, h-ar skelfiknífr Eg Lv 40, h-ar harðgleipnir (s. d.) pdr 11, — for økse: h-ar flagð Vell 24 (jfr hlym-Narfi), h-ar flagða hristendr, krigere, GSúrs 34, h-a gokn Hjr 3, 8; — h. findes som v. l. for hlífd. — Som kvindenavn (en af Menglads møer) Fj 38.

hlifa, (-ða, -t), beskytte, skåne, med dativ, h-ðir øðrum, du beskyttede, frelse den anden (modstanderen), HolmgB 8, þær grami h-ðu Hhund I 54, hlífdít Kristr, Kristus beskyttede ikke, kunde ikke beskytte, Steinunn 2, h. stilli, frelse (evigt), Mark 1, 11, bezt h-andi í þessu lífi, om bönnar, Gd 79; h. sér, holde skjoldet for sig, Sindr 8, porm 2, 23, Arn 3, 3 (det er dog muligt, at udtrykket betyder 'skåne sig, spare sig', men jfr følgende), h-ask skjoldum Am 44, h-ask fyr hoggum Orv IV a 1; h. e-m við e-u, beskytte en mod noget, Pl 19, h. við ekka Svarf 10, — spare, h. eyri EBrún. Part. hlifandi, 'beskytter', blandt hjælmenavne, pul IV s 1.

hliffarlauss, adj, uden skjold, vega h. Ölhv 2, 10.

hlifarstygr, adj, 'skjold-skyende', som er tilbøjelig til at kæmpe uden skjold (måske rettere i to ord), pórólfr, Stein 1, 4, Bkrep 4.

hlífd, f, = hlíf, skjold, Hl 20 a, 21 b, 35 a, 37 b, 38 b.

hlífel, n, 'skjold-byge', kamp, pjóðA 3, 1.

hlífgrandi, m, 'skjold-ødelægger', sværd, Ht 17.

hlífi-Nauma, f, 'beskyttende Nauma (dis)', hallvarps h., Hel, (jfr hallvarpr), Yt 30.

hlifiskjoldr, m, 'beskyttende skjold', hæstr h., om korset, Líkn 40. Jfr hlífskjoldr.

hlífinnur, se hlífrunnur.

hlífrunnur, m, 'skjold-træ', kriger, mand, Líkn 11; (ved rettelse, af -nunnr), porm Öl 3.

hlífsendir, m, 'skjold-sender', som sæter skjoldet i bevægelse, mand (efterklassisk), porm Öl 1, 3.

hlifiskjoldr, m, = hlifiskjoldr, hafa h-d fyr sér Hálfs IX 5; h. Dana, Daners værn, om Knud d. store, Sigv 10, 9.

hlítrawðr, adj, = hliffarstyggr, som nødig beskytter sig med skjold, Steinn 3, 2.

Hlífprasa, f, en af Menglads møer (hds-pursa), Fj 38.

Hlin, f, navn på Frigg, Vsp 53; selvstændig gudinde pul IV h 2 (jfr SNE I 116 og pul IV yy 3). I kenninger for kvinde: H. hrings Grettis 9, H. hringa Korm Lv 3, H. bauga Giz 2, 1, H. handar girðis Korm Lv 60, H. handar bála Korm Lv 40, H. hafleyjar Bbreið 4, fjarðar elgs fúrvangs H. GSúrs 25, H. doggvær hyrjar EGils 1, 30, H. Vinu grønleiks (s. d.) EGils 1, 22, H. góðvefjar, -vefs pmáhl 9, EGils 1, 12, H. línu Korm Lv 19, 33; H. hvítungs Leiknir, H. olboekis Tjorvi, H. heiðar jótra, stenenes H., Ill 2; H. hauka klifs, armens H., Eg Lv 14, H. haukmærar, d. s., Korm Lv 5, hlims Korm Lv 15 fejl for hyrs? hlin Rv 21 er vist fejl for hvinn og for hón Hjr Lv 15. Jfr arm-, aud-, baug-, men-.

hlít, f, tilstrækkelighed, h. hróðrs, tilstrækkelig mange digte, Sigv 13, 2, litil h. vas at því, det var lidet tilstrækkeligt, omtr. = lidet nødvendigt (at le), GDropl 1, at h. (ved rettelse), så at det føltes som tilstrækkeligt (tilfredsstillende), HÁV 11. Jfr 6-.

hlíta, (-tta, -tt), 1) have nok i, lade sig nøje med, være tilfreds med, h. hornstraums Naumu fyr hvítan dogurð, være tilfreds med en kvinde(s elskov) i stedet for davre, Sigv 13, 12, h. sógoru, nøjes med hvad der var gjort, Eg Lv 37, bykkja litils purfa h. við, synes at lidet er nødvendigt, ringe möje var tilstrækkelig, Nj 12. — 2) lade det komme an på, bruge, følge, né h. frýju of e-t, lade sig ikke behøve at ægge til noget, Vell 3, h. røðum e-s, følge ens råd (egl. 'føle ens råd som tilstrækkelige'), Hálfs VI 15. — 3) bryde sig om, h. ógnarmglum, bryde sig om trusler, HÁV 10.

hlitar-kostr, *m*, *tilstrækkelige midler*, *Gdβ 18.*

hlítarkønn, *adj*, *tilstrækkelig, meget, klog*, *Gdβ 8.*

hlitstyggr, *adj*, *som skyr hvad der (kun) er tilstrækkeligt, det ringe, middelmådige, djeærv*, *h. hilmir Arn 6, 14, om Odin, Steinþ.*

hljóð, *n*, 1) *lyd, klang, tone, sang, klokna h. pløft 3, 6, geirfljóða h., valkyrjernes sang, Darr 10, væn h. Ry 20 er vist fejl for vápnahljóð, s. d., i Hsv findes h. et par gange som uriktig v. l. til ljóð (jfr KGisl, Aarbb. 1875 s. 98) eller mól, Hropts h., Odins sang (larm), kamp, EValg. — 2) *horn (det som klinger, giver lyd, for klangen selv, jfr hlíf 'værn, det værnende' og mange andre analogier)*, Heimdallar h., Heimdal's horn, Gjallhorn, Vsp 27. — 3) *tavshed (egl. 'lytten', en enkelts tale (lyd) er = de andres lytten, tavshed)*, biðja h-s Vsp 1, Hfl 2, beidå h-s Sigv 13, 9, viljak h. (at liði) Hál 1, kveðja e-n h-s Rst 1, Jóms 1, veita h. Hág 2, gefa h. Leið 5, górvá h. Vell 6, í h-i, i tavshed, under fire øjne, hemmeligt, Helg Asb., Mberf 5, Anon (XIII) B 50, Nj 4, af h-i, d. s., Pl 41, fara af h-i Hsv 90; — begja þunnu h-i, 'tie med tynd lyd', udtrykket er blevet forklaret på forskellig måde ('tavshed, som let kan brydes, hvor de enkelte ord godt høres'); det simpleste er at opfatte h. her som høreredskabet (jfr hlust), ere, 'høre med tyndt øre', have let ved at høre (jfr et isl. udtryk om én, der aldrig kan høre: bykt er á þjer eyra), Hávm 7. Jfr 6, sig-, varg-, vápn-, víg-.*

hljóðgreip, *f*, 'lyd-greb', hånd som modtager, giber lyden, øret, taka h-um pjóðA 4, 14 (jfr hele sammenhængen).

Hljóðolfr, *m*, dværgenavn, þul IV ii 6. **hljóðr**, *adj*, *tavs, indesluttet*, *Hl 22 b, vinna e-n h-an, gøre en tavs (ɔ: ved at dræbe ham)*, *form 1, 3, h. er hygginn maðr Hsv 103; tavs, sorgfuld, Dagst; — hljótt ntr. stille, lydløst, dragask h. á fløtta Valg 8; eiga h., have, nyde, et roligt, godt forhold (til en anden, indbyrdes), Am 56; låta sem hljóðast of sik, forholde sig så stille som muligt, GSúrs 7. Jfr drjúg-, ó-.*

hljóðrauf, *f*, 'lydsprække', sprække, hul, som lyden kan trænge igennem, hóvar h-ar SnE II 236.

hljóðsamr, *adj*, *fuld af lyd (hljóð), verðr h-t, der opstår gny, bragen, Bergb 2.*

hljómbæðir, *m*, 'klang-kræver', *h. hjorva, som kræver sværdenes klang (kamp), kriger, Krók 3.*

hljómbodi, *m*, 'klang-bebuder', *darra h., som bebuder, tilbyder, spydklang (kamp), kriger, Isldr 19.*

hljómr, *m*, *klang, h. af e-u Hág 3, mér bar h-m, jeg hørte klang, lyd, GSúrs 36, vindar gera h-m medal himintungla, om vindens klingende susen, Merl I 60; h.*

ambætta, trælkvindernes sang, *Grott 2. — I kenninger for kamp: h. skjóma Vell 10, Hást 4, h. hjorva Tindr 1, 10, Líkn 26, h. ísarna Qrv VII 6, hrings h. (jfr hringmiðlandi) Sigv 2, 8, h. logðis Has 6.*

hljómräddaðr, *adj*, *med klingende, lydelig stemme, om Kristus, Katr 36.*

hljómstærðandi, *m*, 'klang-forstærker', hrotta h., som forstærker sværdets klang, kriger, Nj 17.

hljómváttandi, *m*, 'klang-vidne', *h. hrælinns, som bevidner (som deltager) sværdets klang, kriger, Rst 3.*

hljómviðr, *m*, 'klang-træ', *darra h., spydklangens, kampens, træ, kriger, Isldr 20.*

hljóta, (hlaut, hlotinn), 1) *opnå, få (egl. som andel, lod, hlutr), objektet både hvad der er godt og ondt, h. hug pdr 10, h. sigr Glđr 7, pdr 19, Merl II 69, h. sælu VGl 9, h. tíma Hág 3, líkn sús hlauzk Líkn 10, h. laun óðar Jór 5, h. skírn Leið 12, Óðinn hlaut val Vell 32, vér h-um bat Mark 1, 13, seggjum hlýzk síðabót Has 3, h. goðföður, já en til gudfader, Hjr 3, 26, h. hald hilmis Isldr 25, h. blauta sæing GSúrs 23; h. bana Hást 6, h. feigð HolmgB 10, h. mein Hjr 3, 5, h. sorg ESk 6, 29 (v. l.), h. braut Korm Lv 51, h. hogg Korm Lv 54, Hár 47, h. gótt geirveðr Gráf 5, h. skell pry 32, h. skaup ok kininhesta Líkn 15, h. rómusamt, få urolige tider, pmáhl 16; h. ekkju nafn Am 100, ýmsir hafa þau doemi hlautit, mættet sande det, Mhkv 3. — Med infin., ek hlaut at sitja, jeg opnæde (den cere) at síðale, Ht 29, bragningr hlaut fagna sigri, opnæde at (næsten omskrivende), ESk 1, 5, jfr konungr hlaut sverð lituð blóði Stein 3, 8, hverr hlýtr at lúta, hvem det lod rammer, at, TorfE 4 (v. l.), munk h. at ausa, det vil blive mit lod, jeg vil komme til, at øse, Vell 3, konungr hlaut skjóta stafni, kom til at, Arn 6, 2, ek hlaut skjóta stýri Hhard 16, overgangen herfra til betyd. 2) 'at måtte, blive nødt til' er, som man ser, let; til de nævnte eksempler kan endnu henføres: hrafnásar vinr hlaut (v. l. hlut) blása Hausil 4 (anderledes B. M. Olsen Aarbb. 1909 s. 325); hlaut [holl prýðask?] innan svá minnum, hallen blev indydig såd (prydet?) med minder, det mangelfulde omkvæd i Húsdr 6. 9; — mér hlauzk til pess, det fik jeg som min andel, pjóðA 1, 23; part. h-endr hjarls, landbesiddere, fyrster, Gunnl Lv 4, h-endr sverðs pjóðA 3, 24, h-endr hafskíða Eg Lv 42. — 2) blive tvungen til, nødes, (jfr ovf.; denne betyd. er vist temlig ung), segja hlýtr brautir, man må fortælle om, Gd 37; h. at víkja Lil 97, h. at låta laust Lil 61.*

hljóti v. l. til hleyti, s. d.

hljótr, *m*, *som opnår (noget), erhværver, h. grundar, om Hakon jarl, Vell 33; jarðar h. (ved rettelse) Hjr Lv 11.*

hlóa, (-aða el. hlóða?), syde, koge, heilög vøtn h. Grí 29.

Hlödyn se Hlödyn.

Hlöi, m, jættenavn, pul IV f 2.

Hlórriði, m (skrives også hloriði, men de to r findes hyppigst; den sidste del er -riði 'ager', jfr Ein-riði; det første led er dunkelt; Tors fostermoder Hlóra, SnE I 252, er abstraheret af dette led, også det tyder på, at stammen er hlór-, og ikke hló-), navn på Tor, Hym 4. 16. 27. 29. 37, Lok 54, bry 7. 8. 14. 31, pul IV d, Gautr II 24; geira garðs H., skjoldets Tor, kriger, Vell 15.

hlumr, m, håndtaget på øren, mørgr h. skalf pKob 3, 3, h. jalmar við hilmis hendl þór, h. firrisk hond Ht 23, spenna h-i Ht 75; af dette sidste sted ses, at konsonanten er kort; h. skjaldar, spyd, Háv 12.

hlunnbjörn, m, 'rullestoks-björn', skib, v. l. til húnbjörn Oddi 4.

hlunnblik, n, pl, i hlunnblik hallar hrynya hónum peygí á hæl Sigsk 69; der er her sikkert tale om en dør, og en talemåde synes antydet, der går ud på at sige, at 'døren ikke er smækket i lige i hælene på én', altså på en foragtelig måde, som når en (stodder eller destige) skal jages bort fra huse; men hlunnblik står uforklarligt (trods Bugges forsøg, Beitr. XXII 127). Ordet er formodenlig forvansket.

hlunndýr, n, 'rullestoks-dyr', skib, h-s runnr, sæfarer, mand, Pl 19. 30.

hlunnfákr, m, 'rullestoks-hest', skib, h-s runnr, sæfarer, mand, Ingj 1, 4.

hlunnngoti, m, s. s. foregående, føra h-a útar, ro længere ud, Hym 20, halda h-um þjóðA 4, 9, ausa h-a Frþ I 19.

hlunninn (og hluminn) Gráf 2, jfr udg. v. l.; for á sigr of h. har andre hds vas sigr of orðinn.

hlunnjór, m, 'rullestoks-hest', skib, h-s pollr, sæfarer, mand, porm 2, 4, h-s hlœðiviðr (ved rettelse), d. s., Korm Lv 31.

hlunn-Njorðr uriktig v. l. Vell 27 for hlym-N.

hlunnr, m, rullestok, cylindrisk stok, hvorover skibene trækkes (op fra og ned til søen), og hvorpå de siår (på land, når de ikke bruges, især om vinteren), Elliði á h-um Frþ II 2, frá skeiðum þrunigt á vatn af dregnum h-i pKob 3, 1, draga bord af slættum h-i Arn 2, 11, geysa herskip af stinnum h-i Arn 2, 4, ýta (dreka) af h-i þjóðA 4, 18, setja skeiðr af (fyri)h-um Sturl 3, 3, låta festa hesta ganga af h-i Ht 71, eldi hraðr ór dregnum h-i Sturl 3, 12; hástallr h-s, enten alle rullestokkene, betragtede som et höjt underlag, eller et træstel ovenpå disse, snarest dog det første, Ht 83; hœfa með h-i, ramme, slå en med en rullestok, Háv 5. 1 kenninger, for 'mand': auðar h. Gdþ 51, hjørhríðar h. Grettis 44, — for sværd: þremja h. GSúrs 27, hjaldrs

h. EGils 1, 22, — for arm, hånd: hauka h. Hl 11 b, — for skib: h-s, hlunna hestr Oddi 3, porm 1, 1 (jfr hestrennir), h-s hrafn porm 2, 1, h-s stóð (rettet for skíð) Ht 76, h-s hleyplakkr Ott 3, 10, h-s hreinn (rentsdyr) Ott 2, 20, h-s dýr se følgende h-s bekkr, h-a reið Arn 2, 17, h-s hafreið pdís 2, h-s vagn Stykkárr, h-s eik Rv 12, h-s hleypiskið Oddi 1; h-s bekkr, sœn, dens dýrlogi 'herlige flammer', guld, eller h-s dýr-, skib, dettes bekkr, sœn, dens -logi, guld, Sigv 3, 14, h-s röst, sœn, dens hestar, skibe, Bjhit 2, 19: — byrjar h, börens, vindens, underlag, himlen, joſurr byrjar h-s, gud, Has 12. Jfr ben-, fýri-

hlunroð, n, roding af rullestokke, kaldtes det, når et menneske (tilfældig) omkom under skibet, idet dette blev skudt ud i sœn, hildingar høfðu h. Ragn V 5. Anderledes Falk Seew 28.

hluntamíðr, adj, vænnet, vant til rullestokke, h-ðir húnferils hreinar (skibene) Pfagr 4.

hluntamr, adj, s. s. foregående, h. hríðar skær (skib) Eviðs 1.

hlunniðr, m, 'rullestok-træ' skulde være 'skib', men ordet er uriktig v. l. til hlynviðr, Orv III 7.

hlunnvigg, n, 'rullestok-hest', skib, h. hrapa, styrter (forover ned i dybet), Reg 17; Ht 74; hleypimeðr h-ja, sæfarer, mand, Hjr 2, 5, gæti-Njorðr h-s, d. s., Edáð 8.

hlunnvisundr, m, 'rullestok-okse' (egl. 'bison'), skib, Pfagr 11.

hlunnvitmir, m, 'rullestok-ulv', skib, h-is runnr, sæfarer, mand, Rejr 3, 3.

hlust, f, 1) egl. hørelse, og så 'høre-redskab', ore, den første betydning findes vist i: h. es porrin Eg Lv 44, h-ar munnr, ore, Yggs full kom at h-a munnum Arþi 6, drekka h-ar munnum, hore på, Isldr 1, og vel også i: hlertjold, h-um gófguð, 'lyttetælte forsynede med hørelse', Arþi 9 (vistnok ueggle) (jfr SnE II 430). — 2) ore, h. en høgri Merl I 38 (jfr SnE I 538), h-a grunnr, hoved, Húsdra 6, h-a kvistir, hærene (h-ir altså som pars pro toto), Arni 2, 1.

hlutigjarn, adj, tilbøjelig til at blande sig i andres sager, h. ferr með annars sok Mhkv 16.

hluti, m, lod, andel (som man har eller får), kår, littum num við boetask h. hvárigra, ingen af os vil vinde ved det, Am 102; séi god h-a minn prándr (kredda).

hlutr, m, (-ar), 1) lod, andel (bestemt andel, f. eks, tildelet af skæbnen), bera hæra h-t, vinde sejr (egl. 'få höjere, bedre, lod', end modstanderen), HolmgB 1, Isldr 6, vard þeira h. meiri, de gik af med gevinsten, sejren, Korm Lv 25, náa meira h-t Hjr 3, 17; bera lægra h-t, komme til kort, Hhund II 21, bera verra h-t Nefari, minni h. Arn 5, 11, valda sínum h-t, volde sit, have sin andel i noget, Am 84; gerðit h-t piggja, du modtog

ikke din andel, i dette tilfælde konkrete genstande, Am 96; denne betydning også i følgende: mærðar h., andel i digtning, digterævne, eller et enkelt digt, Hjl 1, men billedet er hæntet fra delingen af de på en rotur fangede fisk mellem fiskerne; þrimr h-um minni, tre dele mindre, tre gange så ringe, ESk 6, 32; engi h. fær, intet gods, Sigsk 36, jfr velkeyptr h. (ved rett.) Hávm 107. — 2) lod, kår, velja e-m slíkan hlut Rst 8, gorva e-m þungan h-t Eviðs 7, vinna e-m þungan hlut Þurl 6, 1; — hafa jafnan vegs h-t af vígum við e-n, stå sig lige godt, få lige megen hæder af, Brúsi, sitja of skorðum h-t finde sig i at være krænket (berøvet sin ret), Eg Lv 21. — 3) del af noget, h. mækis enn mjóvari, (horns) smallere del, Yt 16, fóta h. (bedre som ét ord), den del af legemet, der består af benene, Sigsk 23, skífa h-i af, hugge dele af, Skáldh 3; á engi h-t, i ingen henseende, Sigsk 39; — hnígá til tveggja h-a, segne, falde, (hver del) til to (sin) sider (om et sønder hugget legeme), Sigsk 23. — 4) lod, o: afgørelse, vón váfir und hlut e-s, er under ens afgørelse, i ens magt, Gunnl 2. Jfr fjár-, fóta-, jarð-, þjór-.

hlutskipi, n, lod, andel (man får ved deling), skæbne, hljóta h. Alpost 13.

hlutvandr, adj, omhyggelig med hensyn til den andel man har (skal have) i noget, retskaffen, h. pórðr Ingj 1, 5, h. andi, om den helligånd, Heilv 11. — hlutvondum Gunnl Lv 4 må være fejl, vistnok for hljótdum, s. d.

hlutviðr, m, v. l. for hlautviðr (s. d.), Vsp 63; ordet måtte betegne 'træpind, ved hjælp af hvilken der fås lod, d. v. s. orakelsvar'; men hlautviðr er sikkert rigtigere.

hlúki, m, døgenigt(?) hrímuugr h. Korm Lv 13; jfr lukji, 'slusk', Rietz.

hlymbjóðr, m, 'larm-byder', h. hijrva, sværdenes larm(= kamp)tilbyder, kriger, Anon (XII) B 14.

hlymbrandr, m, 'larm-brand', h. jørurandar, sværdet, þjsk Lv 4.

Hlymdalar, m, pl, sagnhistorisk sted, Helr 7.

hlymgarðr, m, 'larm-gærde', h. (v. l. for hryngarðr s. d.) Hléseyjar, havet, þjóðA 4, 23.

hlymjá, (hlumða, *hlumit), larme (især om en dump-skringrende lyd), sær hlymr á hvára hlið ESk 12, 15; hreingólkun hlumðu Hym 24 (Rs læsemáde, metrisk urigtig for As hrutu); urigtig findes infin. også i R Skí 14 (jfr hlymr).

hlymmildingr, m, 'som gærne frembringer larm', valpagnar h., som gærne fremkalder valkyrjens larm, kriger Sindr 6.

hlym-Narfi, m, 'larm-Narve', hlífar flagðs, øksens, hlymr, kamp, dens Narfi (her brugt som et gudenavn), kriger, Vell 24.

hlym-Njorðr, m, 'larm-Njord', Hagbarða hurðar, skjoldets, hlymr, kamp, dens Njord, kriger, Vell 27.

hlymr, m, (pl. -ir én gang i gen.), larm dón (især frembragt ved en tung, kraftig bevægelse), hvat es hlym hlymja Skí 14, h. vas at heyra (hesteridtet) Oddrgr 28, h. varð hellis Kumra (i hutén) pdr 13. I kenninger for kamp: h. Gungnis Ht 52, h. rítar Skáldh 5.

hlymrækr, adj, 'larm-plejende', som udfører larm, prøttar h., som udfører Odins larm, kriger (jfr reka hernæð og lign.), Gldr 2.

hlympél, f, 'larm-jil', egl. stavenes jaernspids, der klang (mod elvens sten), pdr 6.

hlyn, m, lön, löntreæ, pul IV kk 1, om en økses træskafft, øx feld við hlyn, økse (blad) fæstet til skaft (af lön?), ESk 11, 6. I kenninger, for kriger (mand): h. mundar grjóts (guldets) EGils 2, 3, h. handar svella (d. s.), Anon (XII) C 40, h. handa hyrjar EGils 1, 27, h. Gylfa láðs báls (d. s.) Kolb 2, 4; h. Hristar Ht 61, h. (ved rettelse) Gunnar Hág 4, h. malmdyns pløft 2, 1, h. borðmóts Kuml 1, h. geirs Ód 27, h. peitu Isladr 2, h. hraudbirkis (for hrun-) Heinr, h. benja ára Grettis 49, h. branda Mgr 8, hvassa våpna h. Sigdr 20; h. skjalda Nj 25, rítar hyrborðs (rettet fra hræ-) h. Eviðs 1; h. hamra, om en smed, EGils 3, 4, — for skib: h. rasta Ht 19, h. sævar Ólhelg 7. — Urigtig synes hlyn at stå (for pat?) ESk 12, 3, jfr Skáli 1, 5, hvor hlyn står som v. l. for vér. Jfr skjald-, vig-, þing-

hlyntamir se hlunnitamir.

hlynviðr, m, lön-skov, eller skov i alm(?), Orv III 7 (v. l.).

1. **hlýða**, (-dda, -tt) 1) høre, lytte til, efter, absolut, heilir þeirs hlýddu Hávm 164, sazt ok hlýddir Oddrgr 34, h-i hringberendr Harkv 1, h-i mildingar Grát 1, Rejr 3, 1, h. eyrum Hávm 7; om horeævnen, Lil 46; med dativ (om hvad der høres, lyttes til) Máni 2, h. máli HHj 41, h. ordum Lil 28, h. sogu Hyndl 25, h. songum ok sogum Grott 18, h. fulli Haſg 1, h. brag ESk 6, 11, h. læmingja hoggvi GSúrs 36; også h. e-m (mér), høre på en, þvíð, Jóms 1, derimod kan h. berg-Saxa fley (acc.) ikke være rigtigt, her må h-i være fejl for heyri, Vell 6; med præp.: h. á : h. á mál Hávm 111, h. á kerlaug (o. s. v.; tekst usikker) Hár 1, — h. til : h. til orða Eg Skj, h. til óðar Arn 2, 1, og absolut, h. til, hvat búmenn vilja Sigv 11, 13, Herv III 10. — 2) adlyde, med dat. h. hringstriði Arn 5, 23, h. pórsteini Rejr 3, 3, h. stilli Mark 1, 23, h. gagnþryðanda Arn 6, 7, h. goði einum ESk 6, 6; absolut, Lil 24, at h. í skyldu Lil 14. — 3) sömme sig, være passende, lade noget gå an, ek læt þessa óprýði h. mér þsif 2, 1, kveðk hornspón h. hónum betr þjóðA 4, 16, munat hónum h. þýðask, det vil ikke gå an for ham, blive tålt af ham, Gunnl Lv 7, engum má h., nema,

ingen må göre noget andet end (ingen kan frelses, medmindre), Has 42; firum hlýddi at skorða flauſt, det gik an, var muligt, lod sig göre, Gisl 1, 8.

2. **hlýða**, f, bræddevaern, brædder der blev sat op på skibskanterne, for at göre disse højere og hindre bølgerne i at styre ind over skibet, h-u studdi borðvið breiðan í veðri óðu Mark 1, 5, h. skalf Mark 1, 16, h-ur (v. l. súðir) skjalfa Halli 1; orða h., tungen, ESk 6, 26; her findes v. l. hlýra; en sådan biform var vel tænklig, og støttes ved en optegnelse af Arne Magnusson i en notits: það ord hlýra . . . eru tvær príhyrndar, þó aflangar fjalar, sem ganga af bordstoknum og á skakk upp á steinið; er mikid brúkanlegt á bánum í prándheimi og á Nördmæri og kallast þar lyrt (denne sidste bemærkning beror vist på misopfattelse, det sidste ord synes at være *hlýrt ntr. adj.) Sammenhæng med hlýr er mulig, og mulig var disse brædder kun i forstaven.

hlýðigi, Hamð 22: þvíat þat heita at h. myni er uforståeligt og sikkert forvansket; der kunde have eksisteret et j. hlýði, tavshed, (af hljóðr), men dermed klares ikke stedet.

hlýðinn, adj, som hører efter, lydig, Lit 24.

hlýðisamr, adj, som er således, at den kan gå an, være mulig, kun i ntr., vasa joſri h-t, det var ikke fyrsten muligt, pjóðA 3, 3.

hlýðni, f, lydighed, Gd 61. Jjr 6.

hlýja, (hléða, hléðr, yngre hlýða, jfr de nedenfor anførte v. l.) 1) varme, roðull mættit h. skorðu skænjörðungum, ɔ: fordi solen formørkedes, Sigv 12, 15 (jfr mod-sætningen hélið: hlýr SnE I 630). — 2) lune, beskytte, hlýrat henni børkr né barr Hávm 50, hlýr hvárki mér hold né klæði Ragn XI 3, skeiðar láta eið h. sér, lune sig, beskytte sig (mod storm og ström), pjóðA 4, 22, serkir fast of séðir hléðut, beskyttede ikke, Vell 35, gotvar jarni séðar hléðut (hds. hlodut, hlóvt, hlæðvr) Hjr 1, 2; hugr hlýði, modet opildnede, beskyttede, BjH 8. Herhen hører næppe også hléþum Hamð 22: "beskyttede (ved forgjorte brynjer)" Bugge, Aarbb. 1905 s. 165.

1. **hlýr**, n, (-rs), egl. 'den ene af to sammenhørende og parallelt med hinanden sidende genstande', jfr Bugge, Arkiv II 216, 1) derfor 'kind' på et menneske), h. roðnaði Guðr I 15 (jfr SnE I 350, II 509), h-ra skúrir, kindernes regn, tårer, pBrún 2. — 2) (øksebladets) side, fogr h. øxar ESk 11, 6, h. benja skóðs Æretis 6. — 3) den ene side af skjoldets flade, h. Hildar fats Haustl 1. — 4) (stavnens) side (jfr kinnungr, af kinn), pul IV z 7, h. hafs hesta Ragn X 3, gylt h. Rst 14, brædd h. ESk 12, 17, kalt h. Ht 76, hélið h. at stáli Ht 20, skjóta h-ri, h-rum, á floði, á bæru Hhard

16, Mark 1, 5, h. geystisk Arn 2, 4, h. polðu hríð Sigy 1, 5, hrønn þó h-rum pGisl 2, rísta bóru h-rum ESk 13, 7, hríð gnúði á h-rum Jóms 33 (v. l.). I kenninger for skib: h-ra hrafni porm 1, 8, h-rs goti Hjr 3, 18, h-rs fagrgoti HSn 2, 2, h-ra jó-stýrandi, sefarer, porm 1, 8, h-ra dýrmrar StjO II 2. Jjr tóroughlyri, úrughlyri.

2. **hlýr**, adj, lun, varm, hlýtt høeli, lunt tilflugtssted, Vigf 2; fen hlýra benja, de varme sdrs væske, blod, Drv (XI) 1.

hlýgarðr, m, 'skibside-gærde', skjold, h-s hregg, kamp, Ingj 3.

hlýri, m, broder (egl. 'som er vokset op ved samme (moder-)kind', eller 'tvillingbroder') pul IV j 8 (her i pl.), h. ens helga grams, Harald, pjóðA 2, 3, h. Haralds Mark 1, 12 jfr 26, h. móður ESk 6, 32, h. Einars Arn 5, 5, h. Pórbergs BjH 7; Isldr 9, 17, Pl. 22, Anon (X) I B 10 a, Reg 10, Brot (FJs udg.) 3; — h. ara, örni, Lids 3.

hlýrn, n, himmellegeme (især sol eller måne, i pl. bægge), dette må være den egl. betydning, til trods for at ordet anføres blandt deogra heiti pul IV mm (på grund af forhold til nat og dag), vétir þær skópu h. pKolb Lv 9, h-s heimstaða (s. d.), himmel, EGils 1, 26, skrin h-a, d. s., Líkn 25, h-a gramr, gud, SnE II 234, — Högna mans h., Hilds sol (eller måne), skjold, Sturl 4, 25. Vokalen er visinok lang.

hlýrnir, m, himmel (egl. 'den med hlýrn, sol og måne, udstyrede'), gudernes navn på himlen, Álv 12; pul IV ff, nn, Merl I 59, II 68, Gd 63, 70, fekk h. stað stjórnunum Ölsv 3, 2, skóp hauðr ok h-i Has 20; — h-is eldr, solen, buðlungr h-s elds, Kristus, Has 21.

hlýrskildr, m, 'som forsyner skibstaven med skjolde' (skilda af skjöldr), Heita blakks h., skibsstyrer el. lign., ESk 11, 8.

Hlýrskógsheiðr, f, Lyrskovsheden (i Slesvig), ESk 6, 28.

hlýrsól, f, 'stavn-sol', skjold, h-ar hála skjoldets jættekvinde, økse, ESk 11, 11.

hlýrtungl, n, 'stavn-måne', skjold, Refr 1, 1.

hlýrvangr, m, 'stavn-eng', havet, h-s hreinn, skib, Jökull 1.

hlýrvigg, n, 'stavn-hest', skib, Hjr 2, 1.

hlýskjöldr, m, 'varmens skjold', 'varme-udstrålende skjold', solen, heimr h-ar, himmel, Gd 68.

hlæja, (hló, hleginn), le, Akv 24, Hamð 6 o. s. v., h. hátt Reg 15, h. við e-m, le, smile, venligt til en, Hávm 46, h. at e-m, e-u, le ad nogen, noget, Hávm 22, 134, Hárekr 2, Anon (XI) Lv 6, Hsv 94, hugr hló í brjósti, om ens glæde, pry 31, Guðr III 10, h. of sok, le over, ad, en sag, Háv 9; klif h., klipperne ler, smiler (antydende deres tiltalende udseende og skjaldens egen indre glæde), Sigv 13, 26, h. hliðir

við Hallsteini *Hallst*; h-jandi raudk blæju *Drv* (XII) 6, h-jandi skalk deyja *Krm* 29; med acc. le ad en, *Hsv* 9, opt peir hefnask es hlegnir eru *Hsv* 94.

hlœða, (-dda, -ddr), *belæsse, lade (et skib)*, h. golli á *Grana* bógu, *belæsse Grane* med guldet, *Gríp* 13; h. mar, lægge ridetøj, *sadel*, på en hest, *Hyndl* 5. Part. h-endr hlunns hleyiskíða, *søfare*rere, mænd, *Oddi* 1.

hlœðir, m. 1) *belæsser, som lader (et skib)*, h. hafskíðs, *søfarer, mand*, *Sigv* 3, 6, h. hlunns hafreiðar *pdis* 2. — 2) *ødelegger, (til hlaða med dativ)*, h. hoddia, gavmild mand, *Nj* 5, *EilSn* 2; h. hildar skóða *Nj* 9. — 3) *som samler, erhværver, h. happa* *Pét* 39.

hlœðiviðr, m., ‘*ladende træ*’, h. hlunnjós, *som lader skibet, øfarer, mand*, *Korm* *Lv* 31, ordet er iøvrigt rettelse for hliðs init.

hlœgi, n., *hvad der volder latter, genstand for latter, spot*, opt fær hlœgis magi heimskum manni, maven skaffer ofte den dumme (andres) spot, *Hávm* 20.

hlœgiskip, n., *skib, fartøj, som vækker latter, eller som fortjæner latter, spot, uselt fartøj, taki herr hauga h.* *Sigv* 3, 2.

hlœgia, (-ða, -ðr), *bringe til at le (kau-sativ til hlæja)*, glæde, oss h-ir þat eigi *Korm* *Lv* 2, *pjsk* *Lv* 4, hitt h-ir mik *Krm* 25, jfr *Lil* 60, hug h-ir, en bliver glad i hu, *GDrop* 2, *Nj* 11, h. jofur *Harkv* 23, dröttinsvikar, es djøf ul h-ðu *pglekk*.

hlœgligr, adj., *lattervækkende, latterlig* h-t *hafnarmark* *HHj* 30, h-t mér þat þykkir *Am* 57.

hlœkinn, adj., *kælen, umandig (jfr no. lokjen, ‘kælen efter sin moder, hængende i skørterne’), nitr. lokje, bl. a. ‘et drog’, Ross*, *Játg.*

hlœðr, m., *nedlægger, banemand, h. Dana, om Olaf d. hellige*, *Sigv* 10, 6, h. gnipu *Lista* hreina, jætters banemand, *Tor*, *pdr* 13. — Som mansnavn, *Herv* V 2.

Hlœðvarðr, m., *sagnperson, H-s synir HHj* 19.

Hlœðvér, **Hlœðvir**, m., *sagnperson, H-vés salir Guðr* II 25; her kræves formen -vér af metrum, alle de andre steder kræves den yngre, kortere form: -vir, H-vis dóttir, H-vi borin *Vgl* 10, 15, H-vis frændi *Arn* 5, 10, H., Ígull *Qrv* IVβ 2.

Hlœdyn, f., (-ynjar), *mytisk navn på jorden (altid tidligere opfattet som hlöð, men hds' skrivemåde tyder på q-lyd; det sidste led er yn > vin og det første led hlað- egl. ‘noget opstabelt’ ‘omgårdet græsvang’? jfr? Hlað- i kvindenayne som Hlaðgerðr), pul IV æ 1, mogr H-jar, *Tor*, *Vsp* 56, myrkbein h-jar, jordens knogler, myrkbeins h-jar Danr, jætte, dens orð, *guld* (jfr sendir) *VSt* 2, myrk-markar (= Myrkviðar) H. = Denmark (eller måske rettere Jylland), *Vell* 27.*

hløkk, f., egl. ‘*klang*’, særlig ‘våben-klang’ eller ‘*kampskrig*’, så kamp i alm., geirvalds h., *Odins klang*, *StjO* II 7; ordet blev så personificeret til valkyrjen Hløkk, jfr *pul* IV h 4, aaa 1, det gælder herom det samme som f. eks. om hildr, (guðr), 1) kamp, (findes ikke i *pul*), h. haðisk *Ht* 18, h-ar hugrakkr, modig til kamp, *Lids* 1; i kenninger, for mænd: h-ar Njörðr *HolmgB* 5, h-ar runnr *fsldr* 24, h-ar stofn *pSær* 4, 2, h-ar þrif-reynir *Eg* *Lv* 5, — for sværd: h-ar eldr *Ht* 57, h-ar glöðir *Gþorg*, h-ar íss *Hhard* 19, h-ar præmi *Korm* *Lv* 63, — for økse: h-ar morn *Anon* (XIII) B 22, — for skjold: h-ar bord *Has* 14, h-ar segl *Vell* 8, h. tjald *Grett* 2, 9, *Krm* 13, — for ravn: h-ar haukr *Arn* 2, 14, *Ht* 5, svær h-ar *Giz* sv 1. — 2) valkyrje, *Grí* 36, — i kenninger, for kamp: H-ar veðr *HolmgB* 4, H-ar drífa *HolmgB* 6, H-ar él *Hfr* *Lv* 14, H-ar mótt *Vell* 16, Lakkar (her således) snerra *Anon* (XII) C 16, jfr med hensyn til udtalen *Krm* 13, — for kvinde: H. bauga *Katr* 22, H. døkkvar skins (gul-dets) *pKolb* *Lv* 12, H. Kraka drífu (d. s.) *Grani* 1, H. horna *Lids* 6, H. hvítenga *Skúli* 1, 3; som halvkenning, *Vígl* 3. — hlakk *Audun* 2 uforståeligt. Jfr beiði-, saum-

hlóm(m) se hlamm.

hlømmuðr, m. v. l. til hviðuðr, navn í helju på vinden, *Alv* 20, læsemåden er metrisk urettig; ordet betyder ‘den dønende, og findes iøvrigt *pul* IV oo 2.

hlømmun, f., *dump bragen, h. vas* á hlifum, om sværdenes bragen ved sammenstødet med skjoldene, *Harkv* 9.

***hnata**, kun i imperf. hnóf, skar: hnófk hofoð af Hniflungum, jeg skar hovedet af, *Ghv* 12. Jfr no. nava ‘hugge toppen af løvtræer’.

hnakkadytr, m., *fald på nakken, bag-læns, eiga vón h-s, om ryper der skal skydes*, *Bót*.

hnakki, m., *nakke, baghoved, binda tagli merar af h-a, binde hovedpynt af hoppe-hale om sit hoved, Ry* 6, *blaka* of h-a, víste over ens nakke, *SnH* 2, 6; setja h-a við (e-m), kaste vrag på, nægte at have noget med en at göre, *Sigv* 3, 6, smúa h-a við e-m, d. s., *Has* 7.

hnakkemann, m., ‘*saddel-hest*’, sadlet hest (af hnakkr = soðull), *Yt* 11; jfr *KGisl*, *Aarbb.* 1881, s. 220.

hnakkiniði, m., en del af ankret, d. v. s. vistnok en ring ved midten (deraf miðið) af ankerkrydset, hvori böjerebet fæstedes (*Falk*, *Seew*. 79; jfr *Bylov* IX 29, akkeri, er í er strengr eða h.), blandt ‘skibets dele’, *pul* IV z 10 (hvor det står lige efter akkeri), þanns h-a (ét hds, de øvrr. i pl. h-um) hnykkir (s. d.) *ÓTr* 1.

hnakkr, m., *stol, sæde, lokka h., hoved*, *Gunnl* *Lv* 11 (jfr velgr; Arne Magnússon oplyser, at hnakkr kaldtes en ‘træ-stóll’, i Arnæssyssel).

hnefalangr, adj, lang som en næve, af størrelse som en næve, om en indvoldsorm, EGils 1, 39.

1. **hnefi**, m, næve, knyttet hånd, pul IV öö, låta h-a skjalla við eyra e-m Húsdr 6, h-ar skullu út at borði, stødtes mod, færtes kraftig med klask, EVald 3, land h-a = mund (acc.), hvilket er synonym med mund i Hallmund (Hall- udtrykkes ved litinn Stein), Grettis 29.

2. **Hnefi**, m, søkonge, pul IV a 5; — sagperson Orv IVβ 4.

3. **hnefi**, m, blandt sværdsnavne, pul IV l 4. Jfr blöð.

4. **hnefi**, m, af avis betydning, bladskud, blomsterskud(?), í kné gengr h., ef kvistir pverra Am 73; her må der være tale om noget på træet (kvistir, træets grene), ganga í kné, blive ringe, kraftesløs, eller gå til grunde (se kné). Jfr Falk, Kleiderk. 52.

5. **hnefi** Iv 30 urigtig skrivemåde for nefi, s. d.

hnefstr se hneppr.

hnegg, n, hjærte, pul IV zz, bera ugg h-i Harf 1; foldar h., sten, HSt 2, 6.

hneggverold, f, 'hjærtets verden', bryst, Anon (XII) C 36.

hneigiborð, n, 'bræt som kan sænkes eller bevæges', h. Viðris meyja, Valkyrjernes bevægelige bræt, skjold, Hl 37 a.

hneigihlið, f, 'hældende skråning', h. hár, hovedet (eller dets side), Haustl 20; Jfr halland 3.

hneigir, m, 'som lader noget neje sig, bevæge sig, som rækker', h. hafviggja, sefarer, mand, Bjñit 2, 17, h. orms mørar, som sætter guldet i bevægelse, mand, Krók 1, h. unnar blik, d. s., Gdþ 64; i disse to tilfælde kunde det også betyde 'ødelægger', (egl. 'den som lader en segne') som i h. hlenna, undertrykker af tyve, Sigv 1, 5.

hneigi-Sól GSúrs 22 kan ikke være rigtigt, da ordet må udgøre den del af en kennung, hvor mógrundar er det andet led; fejl for hyrjar Sól?

hneigistolpi, m, 'stolpe, söjle, som bevæger, rækker', hjalpar h., frelsen rækkehende, givende, stolpe, det hellige kors, Líkn 41.

hneigipollr, m, 'rækkende, givende, træ' (jfr hneigir), h. oglis túna, (gavmild) mand, Katr 45.

hneigua, (-da, -ðr), lade segne (hniga), böje, fýris garmr hneigoi fúru, vinden lod skibet synke (med stavnen), göre duvende bevægeler, Arn 2, 10, Visundr (skibet) h-di þrom þjóðA 1, 4, h. heyrn bönum, rette sin hørelse mod bønner, lytte til bønner, Líkn 3, h. hals, böje sin hals (som tegn på ydmyghed), Lil 52, høfuðdrótningin hneigð ok lút, med böjet hoved og ludende, Lil 54; men: himna dýrð hneigð at jorðu, sænket, bragt ned på jorden, Lil 34; h. goðum, böje sig for, tilbede (hedenske) guder, Mey 46;

part., h-jendr hrafna víns glóða, sværdenes bevægere, krigere, mænd, Isldr 1.

hneisa, (-ta, -tr), vanære, tilføje skam, heilög móðir hneist af lýðum, om kirken, Gd 49.

hneitiknífr, m, skærende, dræbende, kniv, hlífa hijaldrgoðs h., sværd, Eg Lv 39.

hneitir, m, 1) sværd (egl. 'sårer, dræber', jfr no. neita, 'kraenke, støde, fornærme', Aasen, og hnítia, hneit, hneit par 'dér blev der givet et stød'), pul IV l 2, Hl 37 b, nefnik svá h-i Hl 34 b, við h-i, mod sværdet(s hug), GSúrs 30, h. beit Hl 9 a, hilmir létat h-i spardan, sparede ikke at bruge sværdet, Arn 3, 14, hittisk hjalmr ok h. Merl II 67, hrjóða h-is egg í sveita þjóðA 1, 22, rjóðandi h-is eggja Arn 3, 1, beiðir h-is, krigers, EGils 1, 21, h-is pálmars, d. s., Katr 42. Som egennavn (for Olaf den helliges sværd) ESk 6, 43 (den i sagaen give forklaring af ordet er næppe rigtig, Fms IV 58). — 2)

undertrykker (eller den som overgår andre), h. joðra Hökr 1, Sturl 3, 5, h. doglinga Arn 6, 14, h. folkfjörs, krigers overvinder, krigers, Þorm 1, 13, h. alfheims "bliku" kalfa, jætternes banemand, Tor, pdr 20; h. hoddar, gavmild mand, Hl 30 b. Jfr folk.

hnekking, f, hæmmelse, stansning (af fremgang), skade, tab, høfðuð ér h. Am 60.

hnekkir, m, 1) som hæmmer, stanser, undertrykker (til hnekka), h. hertryggðar, som tilintetgör hærens (fjendernes) sikkerhed, tapper krigers, Hjr 3, 2, h. heiptar, vredens undertrykker, fredelig mand, Pl 26, h. angrs, sorgens undertrykker, Pl 59, h. flærðar, gud, Gmlkan 1, 1. — 2) som sætter i rask bevægelse, h. hlunns hleyplakka (skibenes) Ott 3, 10; anderledes Meissner s. 296.

hnekkjá, (-ða, -t), støde, drive tilbage (tilside), modstá, h. Svíum, Ott 3, 11, h-jum fjandi flokki Blakkr 2, 1, hónum h-ir lið Merl II 46; jage en bort, nægte at modtage en som gæst, Sigv 3, 4, 5, 14; tilbagevise, nægte at høre, h. lofi sínu Sigv 13, 9; tilintetgöre, hindre, h. sætt Arn 5, 19, h. sælu e-s Háljs II 2, h. kosti e-s Merl II 23, absolut: Snorri hnekði Anon (XIII) B 26; nægte, h. því, es allir mæla Sigv 13, 29, né hnekkit því Þorm 1, 3. Intrans. h. frá, vige, trække sig bort, tilside, Grett 2, 7.

hneppr, adj, snever, trang, som det står ringe til med, h. es friðr með greppum GGalt 5, her getsk hnepst til Snorra, man har de dårligste meninger, forventninger, om Snorre's færd), GOdds 5, hnepstr mun þó enn efsti (gangr) Harð 2. Jfr 6.

hnepta, (-ta, -tr), knuge, trykke, h. høfðum í felda, stíkke hovederne ind i pelsen (som tegn på indesluttethed og tunge tanker), Sigv 11, 12. Jfr knefta (Aasen).

hneptr, adj (egl. part. til hneppa, af adj. hneppr), knap, gjort trang, hnept setu efní, ringe tid, lejlighed til at blive siddende (på grund af overhængende fare), *Evv Lv 1.*

hneykir, m, undertrykker, betvinger, h. hertoga, fyrende, konge, *pjóðA 3, 25*, h. harra *Mark 2*, h. Holmbúa *pjóðA 3, 20*, h. hlenna *Sturl 4, 5*; h. hodda, gavmild mand, *EilSn 3.*

hneykja, (-ða, -ðr), betvinge, h. hvassan hoggorums grøð *Gdþ 9.*

hneyxl, n, forsmædelse, hán, hann (Kistr) bar (mátte tåle) h. af mørnum *Líkn 15*, kirkja holdi h. af holdum *Gd 30*, búin h. *Mv II 9*; også i de to første tilfælde bruges ordet i pl.

Hniflungar, m. pl, betegnelse for Hödbrodds slægt, *Hhund I 48*, — for Niflungerne (Gjukungerne) *Am 47*, — for Gudruns sønner med Atle *Ghv 12*. Endelig findes Hniflungr som navn på en søn af Högne, *Am 88*. Ordet er næppe egl. = Niflungar, med et senere tilføjet h. i forlyd (et sådant tilføjet h er i det hele næppe så gammelt), men, hvad særlig det første sted tyder på, et ægte nordisk ord, dannet af Hnefi, en sagnperson (jfr ovf. 2. Hnefi), identisk med ags. Hnæf, men på grund af ligheden er ordet blevet identificeret med Niflung-. I den lille ordsamling *SNE II 494* findes ordet som navn på et slags sõm (nagle).

hnig-Baldr, uriktig v. l. for hyr-Baldr *Rst 25.*

hnigfákr, m, ‘nejende, duvende hest’, h. Haka, skib, *Ht 71.*

hniggrund, f, ‘duvende, bølgende land’, h. hafbekks (skibets), søen, *Ht 75.*

hnigreyrr, m, ‘rørstængel som sænkes’, h. hjørfløðs, ‘rørstængel som sænker sig i eller ind til blodet’, sværd, dets hnykkimeðar, krigere, *Rst 24*, h. handa Hrundar, valkyrijens hænders rørstængel, d. s., *Pmáhl 4* (jfr Meissner s. 49, Reich. 45).

hnigsól, f, ‘nejende, ludende, sol’, h. Hognæ, skjold, *StjO II 6.*

hnigstafr, m, kun i h-ir hjørva hljóms (kampens), krigere, *Líkn 26*; her synes hnig- ikke at have særlig (transitiv) betydning; transitivt ‘afgørende’, passer ikke; snarest ‘de som selv gör bevægelsær’ i kampen.

hnigpili, n, ‘bevægeligt bræt’, randa h., skjolde, *Ht 59.*

hnika, (-ða, -at), støde til noget så at det kommer ud af sin rigtige stilling, båra h-aði ór, skød til åren, så at den ikke kunde bevæges rigtig (op og ned), *Arn 2, 3.*

Hnikarr, m, navn på Odin (egl. ‘som støder’, s: med sit spyd, spydkæmperen), *pul IV jj 2*, *Grí 47*, hrafnar (flugu) af H-s oxlum *SNE II 142*, H-ar hétu mik *Reg 18, 19*; H-ars bjalfi, brynje, *Ísladr 13*, H-ars gjóðr, ravnen, *Liðs 2*, H-ars regn,

kamp (jfr regnboði), *Ólv 2, 11*, H-ars veðr, d. s., *Svert 2.*

Hnikuðr, m, = foregående, *pul IV jj 1*, *Grí 48.*

hnipinn, adj (egl. part. af et *hnípa, *hneip), egl. ‘med nedbøjjet, ludende hoved’ (på grund af sorg), sorgende, beklemt, hræzlufullr ok h. *Sól 43*, h-in pjóð *Okík 1, 2*, h-nar konur *pjóðA 1, 15*; navn på ‘horn’ i helju, egl. ‘med böjet stængel, utriveligt’, *Alv 32.*

hnipna, (-aða, -aðr), blive sorgmodig, modfalden, (af hnippinn), *Sigurðr .. h-naði Brot (FJs udg.) 4*, hnipnaði Gunnarr *Guðr II 7*, *Sigsk 13*, h-naði Grani *Guðr II 5.*

Hnipul, f, elvenavn, *pul IV v 4.*

hnit, n, sammenstød, við fleina h., i kampen, *Hjl 6*, hjørva h., kamp, *pSær 2, 1.*

Hnitbjørg, n. pl, findes ikke i digte, men antydes ved kenninger som H-bjarga logr, om digterdrikken, der gemtes indenfor disse klipper (sammenstødsklipperne), *SNE I 244*. Et sådant stednavn er kendt fra Island. *Jjr Bugge, Arkiv X 39.*

hnitbröðir, m, ‘kødelig broder’ (af hnit “nexura” G. Andresson, verb. hnitia “necto, connecto”, samme, jfr Eiríkur Jónssons Ordbog: “hnit, f, sammenføning(?)”, her gives en nærmere forklaring: to til hinanden hørende træsplinter som kiler i et rivehoved), ulfs h., Fenrisulvens kødelige broder, *Midgårdsormen*, *Hym 23.*

hnitsól, f, ‘sammenstøds-sol’, hringa (sværdenes) h., kampens sol, sværd, *pjsk Lv 2.*

hnitvala, f, i kenningen hvarma h., øje, af hnit (jfr hnitröðir) og vala ‘en lille knokkel’ (astragalus), med denne sammenlignes øjet og hnit betegner dets indfatning under panden; men hnityolur kunde, også om bægge øjnene, forklares på en lignende måde som hnitröðir, øjnene som nøje sammenhørende; iøvrigt står i hds. -volum, men hnityolr er endnu vanskeligere at forklare og rettelsten er så ringe som muligt; hele stedet tyder: þann harm (den nød, blindheden) es berk á hvarma hnityolum *Eg Lv 45.*

hnitveggr, m, ‘sammenstøds-væg’, skjold, (hnit enten ‘kamp’, eller ordet betyder, ‘væg for, mod, sammenstød’, s: med væben, og til værn mod disse), með harðan h-gg *Hjr 3, 7.*

hniga, (hné, yngre hneig, hniginn), 1) falde omkuld, stykte (til siden, til jorden), segne (om en død eller dødssåret), tré tekta at h. *Am 73*; h. í eld, stykte i flammerne, *Akv 42*, h. at velli, falde (dødet), *Hhund II 10*, h. til moldar *Hamð 15*, hné ferð á fit *Hjl 6*, h. í gras *Anon (XII) C 23*, h. í hadd jarðar *Bjark 3*, h. við banapúfu *Hyndl 29*, h. á Heljar sjot *Fj 25*, absolut: *Am 50* (láta h.), *Sigsk 23*, *Hamð 31*, *Gldr 5*, *Hjr 3, 25*, *Lv 13*, *Rst 18*, *Krm 15*, *HolmgB 10*, *Arn 5, 20*, h. fyrir, absolut *HárB 15*, men hyppig med

tilføjelse af fyr hjorum, eggjum el. lign., Skí 25, Hávm 158, Od 23, Hák 8, Krm 11, Darr 7, h. fyr hamri Hausil 18; part. hniginn, Ghv 8 (jfr Bjark l. c.), Refr 2, 2; liggja hniginn GSárs 7; h. und eggjar, falde ind under æggene (og rammes af dem), Sveinsfl, h. und arnar hramma Anon (X) III B 2; hnigrat allr, segner ikke tilfulde, omkommer ikke helt, Eg Lv 27. — 2) lade sig falde til siden (for at støtte sig), læne sig (til noget), h. e-m at armi Hhund II 25, h. við bolstri Guðr I 15, Sigk 48; h. at rúnunum, böje sig til en fortrolig hviskende samtalte (lænende sig til den anden), Guðr III 4. — 3) bevæge sig glidende, hnigu heilog vøtn af himinjollum (mæk og så her den nedadgående bevægelse) Hhund I 1, jfr himmadrýðin kneig (v. l.) at jorðu, steg ned til jorden, Lil 34, skip hnigou Valg 5, skip hnigu of log psif I, 2, h. und tjald Hogna meyar, bevæge sig ind under, tage (skjoldet) og holde (det) foran sig, Ht 49, þjóð hné aptr á poptur Hókr 6 (men her v. l. til støkk); hniga til hjalpar e-m, komme en til hjælp, Oddgr 10; — hirð doglings qðlinga hnigr þingat, englene nejer derhen, d. v. s. viser deres ørbødighed og tilbedelse i den retning, ɔ: overfor gud på hans trone, ESk 6, 5; — hurð haigin, lukket dør, Rp 26, men det modsatte: åbnet, Herv III 8 (jfr Pri-vatboligen 236).

hnísa, f, nise, en delfinart (*dolphinus phocaeus*), pul IV y 1. Jfr stop.
hníta, findes kun i imperf. hneit, pl. hnuit, støde, ramme med et stød, dreyra reyr hnuit saman Hókr 3, pBrán 3, egg hneit við fjør, stødte (dræbende) sammen med livet, pham 1, 5, hjorr hneit við hjarta Orv IV 2, slíðra born hneit við hjarta Krm 17, engis sax hneit við fóta stalli Korm Lv 14.

hnjóða, (hnuð, hnoðinn), hamre (sær ved slag af hamren at frembringe hoved på et klinkssöm, nitnagle), slå, heimdragi hnuðat (lófa) rauda, ikke engang gjorde sine hænder indvendig røde ved hammer-slag (i smedjen), Anon (X) III C 4; intrans., ási hnuð við hjartasídu, slog imod, ramte hårdt, Hfr Lv 26.

hnjósa, (hnaus, hnosit), nyse, hvárki þordir fisa né h. Hár b 26.

hnjóskr, m, knøsk, fyrvamp, Gdβ 54.

hnoss, f, kostbarhed (egl. 'en med hammeren forarbejdet' — kostbar genstand'; hnoss : hnjóða), velja e-m h-ir Guðr II 20, gefa h-ir Ghv 18, Ht 29, launa h-ir Kall, hollar h-ir, venlige gaver og kostbarheder, Sturl 3, 21, skrin gofguð h-um Mark 1, 29, bera h-ir framm Ghv 6, myrda til h-a, for at komme i besid-delse af (hendes) kostbarheder, Am 57, h. miskunnar ok eirar Has 4; h. ættar, kostbarhed for menneskene, Gdβ 29. I kenninger, h-a viðr (h-ir = guld), mand, Líkn 13, h-a briðtr, d. s., Líkn 42, prúðr h-a, kvinde, Stríðk. — Navn på Freyjas

datter, pul IV h 3, H. (ved rettelse) horn-peyjar, kvinde, Korm Lv 41.

hnossstjóð, n. pl, mængde kostbarheder, launa hrein h., lønne (de givne) lysende kostbarheder (guldringe), Sigv 9, 1.

hnossvinr, m, 'kostbarheds-ven', ven som giver (en anden) kostbarheder, ESk 12, 1; jfr auðvínir.

hnöt, f, (pl. hnøtr), nød, Sigv 13, 10, Ott 4, 1, lesa hnøtr af sjónhesli, græde sine modige tårer, GSárs 5. I kenninger for hjærtete (intet faktisk eksempel), SnE 1 540.

Hnotirnar, f. pl. (af hnöt?), norsk(?) øgruppe, pul IV bbb 7.

hnúka, (-ða, -t), sidde på huk (som tegn på frygt og at man vil skjule sig), hnúkðir í þumlungi, om Tor i hansken, Lok 60.

hnúpgnípa, f, 'fjældtinde der luder (synes at lude) forover', h-ur hvarms, öjbrynene, Eg Lv 13 (hnúp- beslægtet med gnúpr og lín.).

hnýðja, f, træhammer (jfr hnoð- i hnoð-hamarr), Korm Lv 20.

hnýggyva, (hnogg, hnugginn), støde tilbage, overvinde, hnuggr andskotum tyggi Valg 7, h. e-n at e-ju, berøve en noget, Guðr III 5; part. hnugginn, berøvet, med dativ, Grí 51, sigri h. Gisl 1, 18, h. hverjum leik, enhver glæde berøvet, Stríðk, med genitiv: h. (forskrevet) lífs náða Pét 33, absolut: h-it líf, berøvet liv, Gdβ 63 (i senisl. betyder hnugginn 'bedrøvet'). Jfr lof, svip. Intrans. støde mod, snuble, føtr hnogg Pét 42.

hnýkkilundr, m, 'rykkende, bortkastende, træ', h. handbáls, uddeler af guld, Rst 34.

hnýkkimeðr, m, s. s. foregående, h. hjørflóðs (blodets) hnigreyrs (sværdets), som sætter sværdet i rask fart, kriger, Rst 24.

hnýkkir, m, som rykker, sætter i rykkende, hurtig, fart, h. hræklungrs (spydet), kriger, Isldr 21.

hnýkkja, (-ða, -ðr), rykke, støde til side, h. e-m, støde til en (så at han er næv ved at falde), Rv 14; h. hnakkmiða, rykke ankret op, ÓTr 1, h. svardar landi, hugge hovedet af, Ht 57. Jfr auðhnýkkjandi, baughn-, róghn-.

hnýssingr, m, et slags fisk (hval?), h-teigr, havet, Katr 18.

hnýtr, m, betegnelse for 'mand', h. enn harðleiti Hjálmb IV 19; egl. 'undersætsig mand?', jfr no. nott, m, 'knort, knude, liden tue' (Aasen), knott, 'en liden dreng' (Ross).

hnýðingr, m, delfinart, spækhugger (af hnúðr 'pukkel'), pul IV y 1.

hnœfiligr, adj, skærrende, hænende, bitter, h-g ord Hár b 43.

hnopul, f, elvenavn, pul IV v 4.

hnøggvi, f, karrighed, slita h., vise sig gavmild, Mark 1, 4, synja h. siunar, for nægte karrighed som sin egenskab, vise sig gavmild, Steinn 3, 14.

hnøggvir, m, ‘som støder, rykker bort, uddeler’, h. (rettelse for hreggi) áar steðja (stenens) Eldis (jættens) mála (guldets), gavmild mand, Anon (X) III B 5.

1. **hodd**, n (vistnok n. pl.), skat, guld, h. Niflunga, Niflungeskatten, Akv 26 (es und einum mér oll h. N., es sing. fordi det står i spidsen, eller også er u i eru elideret foran vokalen i und), h. blóðrekin, (s. d.), Hhund I 9, launa h., gen-gælde guld (gaver), Hgðð, heita góðum h-um Orv IX 40, spara h. við hröðri E skál Lv 1 (v. l.), mæra seggi h-um SnE II 224, halda h-um fyr e-m Gunnl Lv 3, granda h-um Hallv 4, rjóða hjør til h-a Korm Lv 63, oddar h-um roðnir = goll-roðnir Arn 6, 15, h-um hætr Ód 20, h-a lán, pengelán, Gyð 7, kveðja h-a Obreið 1, h-a hald SnSí 4, 2, — som masc. pl. synes ordet én gang at findes, hvis teksten er rigtig: opt gefna lét h-a Ingj 2, 2, en sådan — sen — könsveksel vilde være forståelig. I kenninger er h. = guld: h-a støkkvir Eskál Lv 1, h-a brjótr (v. l. njótr) ESk 6, 37, h-a hlœðir Nj 5, h-a þverrir Ód 14, h-a veitir Hl 18 a, h-a geymir Pl 4, h-a beidir Eg Lv 31, h-a Baldr Pl 41; — h-a fægi-Freyja, kvinde, Korm Lv 7. Jfr Gering Zs. f. deut. Phil. 43 s. 137.

2. **hodd**, kun i forbindelsen: þær (áar) hverfa of (strømmer omkring) h. godt Grí 27, hvor h. antages at betyde ‘bolig, hjemland’.

hoddbeidandi, m, ‘guldkræver’, mand, SnE II 206.

hodddofi, m, ‘langsommehed, træghed med hensyn til (at give) guld’, karrighed, Hfl 17.

hoddfinnandi, m, ‘guld-finder, -erhværver’ (måske rettere hoddfiandi, Sperber), Arbj 10.

hodd-Freyr, m, ‘guld-Frey’, mand, v. l. til hringbrjótr Hfl 17.

hodd-Gein, f, ‘guld-Gevn’, kvinde, Pl 17.

hoddgeymir, m, ‘guld-gæmmer’ (karrig mand?), Bjhit 2, 14.

hoddglotuðr, m, ‘guld-ødelægger’, gavmild mand, Arn 6, 3.

hoddgrimmr, adj, ‘grum mod guld’, gavmild, Ht 66.

hodd-Grund, f, ‘guld-Jord’, kvinde, Leiknir.

hoddlestir, m, ‘guld-beskadiger’, -uddeler, gavmild mand, Bjhit 2, 24, Kolb 2, 4.

hoddlögandi, m, ‘guld-giver’, gavmild mand, Ísldr 2.

hoddmildingr, m, gavmild mand, Edáð 3.

hoddmildr, adj, gavmild på guld, Húsdr 1 (v. l.).

hodd-Mímir, m, ‘guld-Mimir’, den rige Mímir, eller blot ‘gavmild mand’ (?), holt h-is Vafþr 45, hvor det ragnarök overlevende menneskepar skjulte sig.

Hoddrofnir, m, ukendt væsen, lógr es lekit hafði ór . . . horni H-is Sigdr 13. Ordet måtte vel egl. betyde ‘guld-bryder’ (rofnir jfr rjúfa, rofinn).

hoddsendir, m, ‘guld-uddeler’, gavmild mand, Eg Skj, Pl 40.

hoddskati, m, (guld-)gavmild mand, Merl I 29, II 97.

hoddskerðandi, m, ‘guld-ødelægger’, gavmild mand, Pl 54.

hodspennir, m, ‘guld-omspænder’, ‘gulderhværver’, mand, Ht 29.

hoddstíklandi, m, ‘guld-uddeler’, gavmild mand, Ht 39.

hoddstríðandi, m, ‘guld-bekæmper’, gavmild mand, Gunnl Lv 6.

hoddstríðir, m, s. s. foregående, Bolv 7.

hoddsveigir, m, ‘som böjer guld til siden, sætter guld i bevægelse’, gavmild mand, Edáð 2.

hoddsvidt, m, ‘guld-rykker, -bryder’, gavmild mand, Þdís 2.

hoddvægandi, m, ‘guld-dræber’, gavmild mand, Arbj 22.

hoddveitir, m, ‘guldgiver’, gavmild mand, Nj 14, SnE II 200.

hoddvönüðr, m, ‘guld-forminsker’, gavmild mand, Refr 3, 3.

hoddorr, adj, gavmild på guld, Steinn 3, 15.

hof, n, tempel, gudehov (dette er i nordisk hovedbetydningen), hótimbra h. ok hørga Vsp 7, h. munck kjósa, hørga marga HHj 4, ráða h-um ok hørgum Vafþr 38; h-s lond Einriða ok banda, gudernes tempelland, Vell 15, ganga í h. Pl 59, h. svíðniðu hørgar brunnu Orv VIII 1, Oddr brendi h. ok hørga braut sst 2; — h. hugtúns, brystet, Ht 50, moldar h., himlen, SnE II 242. — Kun eisteds findes h. brugt om ‘bolig’ i alm. (minde om den oprindelige betydning?) om jætten Hymirs bolig: út ýr óru h-i Hym 33, men mulig er ordet her brugt om Hymirs prægtige hal (holl v. 7, salr v. 10, bør v. 26, 27; som klippehule fremtræder ‘boligen’ afgjort ikke). — Som stednavn Sigv 3, 4. jfr láð-, orð-.

hofgyldir, m, ‘bolig-, hus-ulv’, ilden, men v. l. for det rigtigere olgyldir Yt 29.

hofreginn se hafreginn.

Hofshoði, m, stednavn (uhistorisk), StjO II 3.

hokinrazi, m, (el. adj?), med nedhængende bag (eller én som går med böjede knæ og sæknet bag), Herjolfr h. (jfr bruninrazi) Anon (X) I B 1.

hol, n, hulning, hulhed, straumr ferr of h. knerri, det hule skib(skrog), Anon (X) I B 8.

holbørkr, m, ‘(legems-, bryst-)hulhedens bark’, brynde, h-ar ró, spyd (sværd, hds. har iovrigt hold barkaþra, holl barkat ra), Hfl 3, 6.

hold, n, kød, legeme, h. holda Korm Lv 23, h. Flæmingia Hfl 2, 7, Ymis h. Vafþr 21, Grí 40, beru h. Vgl 9, h. at hræum orðit Guðr II 42, h. loðir í klóum, kødtrævler, Harkv 3, slíta h. Krm 19, h. móður mellu dolgs, jordens muldbeklædning, Eyr Lv 8; sollit h. Kolb 3, 12, hrátt h. Porm 1, 5, á h-i slíkr Bjhit 1, 1; h-i fentr, bedæk-

ket, overtrukken, med kød, Ht 65, h. ok blóð Lil 11. 83, h. ok bein Lil 30. 93, h. ok ond Líkn 39; h. ok hjarta Hávm 96; — legeme, skært h. Lil 12, fara h-i e-s Gróg 12, af h-i þinu Lil 29, græðing h-s Gd 65, meyar h. Eindr, blezat h. Gd 45, jfr 16, h. er klekt Lil 54, h-sins bønd Lil 83, — i kirkelig betydning, lifa at h-i, efter kødets begær, Merl I 57, blekkiz h. Lil 78. — blóðugt (blóðs) h. Heiðr 28 er usikkert at tyde; mulig skal der læses blóðs hol, ære, ædr (acc. æði), der substiuerer æðr 'edderfugl' (acc. æði).

holdbori, m, navn på ravnene (egl. 'kødborer', som borer sig ind i kødet, legemet, ø: på de faldne), pul IV tt 1; v. l. holdbodi, vistnok fôrvanskning.

holdgan, j, kødpåtagelse, inkarnation, Lil 32.

holdgróinn, adj, vokset sammen med kødet, legemet, som sidder fast og levende på legemet, h-in hond (arm) Hamð 13.

holdmímir, m, navn på sværd, pul IV l 5. Jfr Falk, Waff 52.

holdvarinn, holdvari, m, blandt slange- navne, pul IV qq 3. 2.

holfa se hvalfa.

hollosta, f, gunst, yndest, gefa hæsta h-u, om gud, Has 25.

höllr, adj, huld, ventlig, gunstig (mod en), især om gud(erne) og höjere væs- ver, holl regin Lok 4, h-ar véttr Oddrgr 9, dísir h-ar í hugum Sól 25, seggjum h., om gud, ESk 6, 34, ýtum h., d. s., Leið 11, gerva sér (guð) h-an ESk 6, 66; om mennesker, h-ir hjalpentr Eg Lv 27, h. gramr Ht 18; Gráf 9, Refr 2, 2, Eyv Lv 4; jofrar, hirð h-astir Ht 99, hylli verðr holl Bersi 2; om indbyrdes velvilje: h. vinr Hoenis Haustl 7, jfr 3, sem vit holl værim Am 103; velvillige personer, gode venner, trofast, mist hefr pér h-ra Am 68, ef oss h-ar væri Hár 18; — trofast, om de undergivne, h. húskarl Sigv 13, 3, hoddspennir var h. hersa stilli Ht 29, jfr Refr 3, 3, h-ir menn Sigv 12, 18; — god, velgørende (mod, med dativ som ellers), h. ulfum Isldr 4, h. styrjar gollungum Isldr 23, h. hrafni Óð 15; — holl laun, lön tydende på velvilje, ESk 6, 69, h-ar hnossir, kostbarheder, givne af velvilje, Sturl 3, 21. Jfr dröttin-, gagn-, ráð-, varg-.

Hollsetar, m. pl, Holsater, Holstens ind- byggere, hræðir H-a (hds. -setu, næppe rigtigt) Hskv 3, 2.

hollynir, m, huld, trofast ven, Hfr 3, 5, Bersi 1, 3, Arn 2, 16, Qrv IV 7, IX 23, h. herjar Mark 1, 25, h. lofða Brot (FJ.s udg.) 4, Oddi 3; h. guðs, Guðmund d. gode, Gd 23.

Holmbúar, m. pl, Holmboer, må vist sigte til øerne ved Rogaland i Norge (næppe indbyggerne på de danske øer), H-a hneykir, om Harald hárdráde, PjóðA 3, 20.

holmfjoturr, m, 'holm-lænke', havet, gránn h., det grå hav, ESk 12, 11, den

dermed identiske Midgårdorm, dennes hjalmr = øegishjalmr Vell 26; h-s leið, guld, h-s leiðar borr, mand, Hallv 4.

Holmgarðr, m, Holmegård (i Rusland), GongHr 3.

holmgjorð, f, 'holm-gjord', havet, h-ar nagli, ø (øen sammenlignes med et enkelt somhoved i en sömbeslæt [saddel-] gjord), Eþver 2. Jfr holmneglör.

Holmgongu-Bersi, m, isl. skjald og helt i 10. árh., Isldr 24.

Holmgongu-Starri, m, isl. kæmpe (10. árh.), Isldr 27.

holmi, m, holm, = holmr, brugt om Island, Gd 60, Gd 5; h. hjalmfenris, sværdets holm, skjold, pBrún 3.

holmleggr, m, 'holm-knokkel', sten, h-jar hilmir, stenens konge, dværg, ifølge tolkningen dværgen Litr, der igen er synonym med litr, farve, skønhed: h-jar hilmir viðr e-n boglan, (kvindens) lød, skønhed, bringer en til at forstumme, HSt 2, 1.

holmneglör, adj, 'naglet med holme', 'hvis nagler er holme', h-ð hauðorgjorð, jordens gjord, besat med holme, det oopfyldte hav, Bjarni 3. Jfr holmgjorð.

holmr, m, 1) **holm**, en mindre ø (jfr holmi), í h-i Vgl 40. 41, Rdr 11 (om øen Höy blandt Orknørne?), låta h-m sér at skildi, lade en holm tjæne sig til skjold, værge sig på en holm (om holmen i Hafsfjorden), Harkv 10, h. enn gráni, Holmen grå, ESk 9, 1, of h-a (= í eyjum, Orknørne) TorfE 3; dog findes h. som modsætning til ey, hætta á h-m til sela Hæng V 5. — 2) særlig brugt om en kamplads (sikkert fordi tvekampe i den grå oldtid plejede at holdes på mindre øer), hvé så h. heitir Fáfn 14, á h-i, i (tve)kamp, pmáhl 6, Isldr 26, HolmgB 1, fara h-s á vit Eg Lv 28, skora á h-m Nj 6, ganga á h-m Korm Lv 26. 49. 50, Sól 14. — 3) i kenninger, for arm: hauks h. VGl 2, — for skjold: randar h., ringens (den malede rings) holm, Haustl 18. — 4) som egennavn, = Borgundarholmr, Hfr 2, 2, sjóvar h. = Hafnarh. EGils 3, 8, — om øen Svolder Hókr 3, H-s sund, sundet ved holmen, Hfr 3, 17. Jfr Borgundar, Dyr-, Sigars.

holmreyðr, j, 'holm-laks (ell. -hval)', slange, h-ar hjalmr = øegishjalmr (jfr hjalmtíðr), skrækkehjælmen, Gldr 6, faldinn h-ar hjalmi, med skrækkehjælm på hovedet, Sturl 6, 2 (v. l. -reyrar, ryrar urigtigt).

Holmrygir, m. pl, Rygerne på øerne (i og ved Rogaland), Harkv 14, Hák 3; på det første sted: hafnaði H-jum (der er i verset tale om de af Harald hárfragre vragede kvinder) er det et spørgsmål, om man ikke skulde læse: holm-rýgjum, af -rygt, en kvinde (især mægtig kvinde, frue), med holm. måtte der være hen-tydet til de samme holme (øer), og der kunde være tilsligtet et ordspil, til trods for vokalens forskellige kvantitet i de to ord.

holmrond, f, 'holm-ring', havet, haustkold h. ESk 12, 12.

Holmsnes, n, sagnlokalitet, Orv IX 29.

holmsténa, f, 'holm-stævne', møde på en holm, tvekampsmøde og kamp i alm., Hálfs IV 1.

Holmsteinn, m, en Islænder omkr. 1000, Snorri.

holr, adj, hul, holt hramma hrynbál, den hule ring, Ormr 1, 4 (selve ringen var hul indvendig), hol bára, hul bolge (idet den er ved at styre forover), ESk 13, 7, Mark 1, 5, hol merki, om de af vindien udspilede faner, Gisl 1, 19; h-t skarð, hult (ɔ: halvrundt) skár (i et sværd), Korm Lv 27.

holt, n, 1) den oprindelige betydning 'skov, skovbevokset plads' synes at være den fremherskende i den ældste tid; osp í h-i Hamð 4, til h-s ek gekk (for at få en gambanteinn) Skí 32, sás ór h-i ferr Vgl 16, Hoddmímis h. (hvor menneskeparret Líf og Lífprasir skjulte sig) Vafpr 45. — 2) senere, især på Island, fik det betydning af 'stenet, bakket, hårdt og lidet frugtbart land', den foreligger sikert i: pul IV ø 2, h. ok myrar Lil 93, samt i kenningen heila bœs h., hoved, Ht 2. — 3) som stednavn, Holtan på Vestfold, dativ H-i (v. l. holtum af Holtar), Yt 32. — holta Korm Lv 26 er formentlig fejl for hasla.

holtriða, kun Hym 27: ok holtt riða (holtriba R) hver í gognum; dette ord er vanskeligt; hverr betyder i hvert fald 'kedel, sænkning' (i jorden), men linjen (l. 2) er metrisk urigtig (— — — for — — —) og formentlig er hver galt; holtriða kan godt komme af et mask. holtriði; at der her skulde betegnes en 'fjældhule' som Hymers bolig er utænkeligt, da denne ellers i digtet kun fremtræder som 'hal, sal, how' (se hof); et neutr. holtrið kendes ellers ikke og er desuden ingen naturlig sammensætning. Endelig overfylder disse 2 linjer verset.

holtskriði, m, 'som kryber i (igen) skove', slange, pul IV qq 2.

holtvartarir, m, 'skov-tvinge, -rem', slange, h-is enmitingl (s. d.), skrække-hjælm, Anon (X) I B 5; jfr vartari.

holund, f, hulsår, sår der går ind i (bryst- eller mave-)hulheden, h-a valr, ravn, TorfE 3.

hopp, n, hoppen, dans, lystighed, h. heims, verdens forlystelser, Mv III 3.

hopplagr, adj, skøn i dans, leg, h-fogr ekkjá pmáhl 15.

Hoppr, m, hundenavn ('den hoppende'), Hrólfs 3.

horfa, (-ða, -t), vende (i en vis retning), se, norðr h. dyrr Vsp 38, suðr h-ðu dyrr Rp 26, h. við monnum, vende mod (og se på), Anon (XI) Lv 3, h. ór heimi, vende sig (og se) bort fra verden, Skí 27, h. við veðri Hæng VI 1.

horn, n, 1) horn (på dyr), af hans h-um (hjortens) Grí 26, h. glóa við himin (også

hjortens) Hhund II 38, hjartar h. Sól 78 jjr 55, hótún h-a, hovedet, Hym 19; usikert med hensyn til meningen er h. Hoddrofnis Sigrdr 13; hverr setr h. í síðu oðrum, den ene stöðer hornet i den andens side, den ene bekæmper den anden, Gdþ 51. — 2) drikkehorn, bera e-m h. Grí 36, fór fjlöld h-a Am 8, drekka mjøð fullum h-um Sól 56, gyld h. Rst 13, rista rún á h-i Eg Lv 3, á h-i skal rista (rúnar) Sigrdr 7, vóru í h-i stafir Guðr II 22, vætr horns, intet (af) i hornet, Eg Lv 36 (hds horn), né (scoðumk) við hornigi, med horn, fuldt af drik, Hávm 139; — horna 6, drik, Eg Lv 16 (jjr BMÓlsen, Arkiv XIX, 102 f.), h-a sund, d. s., Eg Lv 36, h-a fors, d. s., Steinþ.; — Horn h-a, kvinde, SnE II 218, h-a Hökk Liðs 6. — 3) blæseinstrument, lúr, h. (ɔ: Gjallarhorn) es á lopti Vsp 46, þjóta í h. Hamð 18; h-a blóstr Arn 5, 17. — 4) hjörne, Niðjungr skóf af haugi h. Mhkv 8, sat á h-i vinbjarga Harkv 2, á bedjár h-i, hjörnet, udkanten, af sængen, Bjhit 2, 12. — 5) i uforståelig sammenhæng er h. gratz Hornkl Lv. — 6) som elvenavn (retttere Hørn?), Gróg 8. Jfr Gjallar-

Hornbori, m, dværgenavn (egl. 'horn-gennemborer'), Vsp 13, pul IV ii 5. Jfr I. Lunddahl, Falbygden 57 f.

hornflæðr, f, 'horn-bolge', drik (øl), skorða h-ar, kvinde, GSárs 22, hirði-Sága h-ar, d. s., Grettis 35.

hornglænn, **hornglói**, m, navne på vædder (egl. 'hvis horn lyser'), pul IV aa; det ene er vist blot en variant af det andet.

horngæla, f, en slags fisk, pul IV x 3 (jfr no. haagjæla 'en mindre haj-art' Aasen, "horngæl", Nordgård).

horngøfugr, adj, som ser prægtig ud ved sine horn, med prægtige horn, om bukke, Hym 7.

hornhróinn, m, navn på vædder, pul IV aa.

hornkerling, f, 'hjorne-, krogkælling', gammel kone, hvil plads er i krogen (den ringeste plads i stuuen), Nj 26.

hornklofi, m, ravn, (egl. 'hornkløver?'), pul IV tt 1. — Det Hfl 16 forekommende h.: halda h., synes snarest at være dativ af et hornklof n, men dettes betydning er uvist; hele udtrykket synes at betyde 'holde fast'.

hornkivist, m, (-ar; -ir), horn-gren, gretet horn, bera tvá h-u Merl I 14.

hornsíl, n, hundestejle (gasterosteus), pul IV x 4.

Hornskógr, m, skov i Jylland, Grani 1.

hornspónn, m, ske af horn, þjóðA 4, 16.

hornstraumir, m, 'horn-ström', drik (øl), h. Hrímnis, digterdrikken, digt, hróera h-m Hrímnis, digte, EVald 1; h-s Nauma, kvinde, Sigv 13, 12.

hornumiskváli, m, navn på vædderen (egl. 'den med hornene støjende', 'som

frembringer larm med hornene'), þul IV aa.

hornungr, m, ifølge lovsproget (Grågåsen) 'són af en frigiven med sin (tidligere) herskerinde', en sådan són var vel ikke arveberettiget, stod altså i anseelse under ægtefødte børn af frie forældre; ordet kommer af horn 'hjörne, krog', og betyder egl. 'født i en krog', (jfr udtrykket gefa frelsi frá horni ok hnappi); Grågåsens opfattelse er måske ikke den oprindelige, ti ifølge norske love var h. blot uægte fød i són af frie forældre, dette må sikkert forudsættes at være tilfældet med Erpr, der af brødrene kaldes h. Hamð 14; på h. á haugi sat Herv V 14; h. hværrar þjóðar, betragtet som uægte són hos alle mænd, Hálfss IX 27; med gen. 'person som er berøvet, blottet for noget', h. hylfi (gen.) hørhellu, berøvet kvindens gunst, Korm Lv 29 (således også i prosa).

hornpeyr, m, 'horn-to (væske)', øl, h-jar Hnoss, kvinde, Korm Lv 41; h-s (ved rett.) Eir, d. s., Gunnl Lv 8;

hors, n, = hross, hest, h. hofuð Merl I 29.

horskliga, adv, klogt, viselig, segja h. Gríp 10, haga h., indrette viselig, Merl II 96.

horskligr, adj, klog, omtr. = horskr, h-lig røð Hsv I. 129.

horskr, adj, klog, vis, modsat heimskr : opt fáa á h-an (litir) peirs á heimskan ne fáa Hávm 93, heimska ór h-um sst 94, jfr 20; Hávm 63, Skí 9, Fáfn 35, 36, Eirm 4, 8, Isladr 26, ESk 6, 64 o. s. v.; h. ok þogull Hávm 6, h. halr Brot 4, Fáfn 42, h-ir seggir Has 45, h. holda barmi Hildr, horsk ok rík, om Adam og Eva, Lil 17, hvít ok horsk Rp 39; ofte epitet til kvinder: horsk vas húsfreyja Am 3, en horska mær Hávm 96, et h-a man sst 102, horsk fóstra Heimis Gríp 31, et h-a víf Sól 14, h-ar konur Hár 18, sagði horsk hilmi Am 10, huggizk it h-ar Am 35; h. hugr Hávm 91; — om dyr, h-ir hrafnar Fj 45, et h-a dýr, det kloge, listige dyr, om bjarnigull, Merl I 21. Jfr geð.

horvegr, m, 'snot-vej', næse, h-s rammir, med stinkende næse, rettelse af hervigs samir i henhold til originalens fætore narium, Merl I 49.

horvetna, adv, = hvarvetna (s. d.), alle- vegne, Ód 16.

hosa, f, hose, h. mosrauð Steinarr 1, draga h-u af e-m EGils 3, 10; h. tók at losna af foeti Gdþ 28, = brynhosa Gd 34.

hotvetna, pron. indef., = hvatvetna s. d., hvad som helst, alt, findes adskillige steder i cod. reg. (Edd.), Hávm 48, Skí 28, Am 71. 97.

Hó, m, (måske for Hói, dannet af interj. hó, opmuntrende), hundenavn (jfr Hoppr), Hrólfss 3.

hófi, n, det rette, passende, mål, måde, forhold, mådehold, þarf h. at flestu Leið

44, kunna h. Kolb 2, 4, scemði vel h. e-m Ód 26, føra e-n í hóf, bringe en til mådehold, besindelse, þjóðA 3, 20; at h-i, med mådde, mådeholdent, Hávm 19, Gdþ 36, at sama (sömu) h-i, på samme mådde, Vpl 27, Hálfss VIII 12; hafa sik á h-i, vise mådehold, ave sig selv, Lok 36; at h-i, passende, udøve sin magt med mådehold, Hávm 64, styttu hond í h-i, ordspøglig talemåde, d. s., Sigv 11, 13; ganga langt ór h-i, udover den passende grænse, Nj 19; h. ok hagspeki Hsv 105; gen. adverbielt, h-s hart, temlig kraftig, EGils 1, 17; hilmir h-s, Kristus, Líkn 16. Jfr ör.

hóftgollinn, adj, med forgylte hove, Oddgr 28, hvis ikke gollinn her er part. til gjalla, 'med gjaldende hove', hvad der vilde passe ulige bedre; jfr part. pass. (= part. act.) som lifinn, sofinn, þakinn.

hófr, m, hov, h. kná slita voll Sigv 3, 11, (rúnar) á Alsvinns h-i Sigrdr 15. Uriktigt for hafr, s. d., Pdr 6.

hóftsamliga, adv, på passende måde, prófa h-ast Gd 3.

Hólfvarpnir, m, hestenavn (egl. 'som gör et kast med hoven'), SnE I 118, þul IV rr 4.

hógbrotningr, m, et let brugeligt afbrækket stykke, h. skógar, en afbrækket gren, anvendt til stok, bekvem stok, om Gríðarvýlr, pdr 20.

hógdregr, adj, let trækkelig, som let kan drages frem, Viðurs þýfi h-t ór hugar fylgsni St 1.

hógdýr, n, 'bekvemt, smidigt dyr', h. húna, skib, Refr 4, 1.

hóggreðdr, adj, let helbredelig, h. díli (brandplet) porm 2, 14.

hógliga, adj, let, forekommende, svara h. porm 2, 3.

hógligr, adj, let, medgörlig, ráð holfu h-ra, bestemmelse, som vil både dobbelt så godt (egl. 'som skaffer lettere, bekommere omgang'), Am 70, muna verða h-t, vil ikke blive let, bekvemt, vil blive vanskeligt, Has 33, h-t hold, det smidige legeme, Heil 16.

hóglisfr, adj, som lever stille, som elsker stille, roligt, liv, pmáhl 14.

hógr som adj forekommer næppe, se hcgr.

hógreið, f, bekvem vogn, om Tors kærre, h-ar hafreginn, Tor, Haustl 15.

hógsettr, adj, bekvemt anbragt, smidig, h-t tunga Líkn 2.

hógvær, adj, som er, forholder sig, stille, rolig, fredsmælig, Gd 9.

hól, n, pral, mæla h. of et, prale af noget, pmáhl 1, gœðask h-i, ytre sig pralende om sig selv, Anon (XIII) B 25.

Hólar, m. pl, bispesædet Holar på Island, Kolb 2, 4, Anon (XIII) B 19, Gd 27, Gdþ passim. Egl. pl. af hóll.

hóll, m, höj, bakke, især rundagtig; knude, ujevnhed, þul IV ø 2, sákat h-l í hvílu, der var ingen knuder i sængen,

den var jævn og behagelig, GSúrs 23. — Som stednavn (i Volland; v. l. hóli), á H-i Sigv 1, 10 (men vistnok forvansker af Dol).

hóllauss, adj, fri for pral, þat es h-t, det er uden pral, det er sandt, pHjalt 1. hól-Njörún, f, ‘höj-Njörún’, hrannblakks (skibets) hóll (bakke), sœn, dens Njörún, ‘kvinde’, BjHit 2, 12, men den slags omskrivninger er noget tvivlsomme.

Hómarr, m, blandt sokongenavne, pul IV a 5.

hóp, n, lille, helst rundugtig, vig med smalt indløb, nór, blandt sœnavne, pul IV u 3, h-s hyrr, guld, Rst 35 (jfr hyr-Njörðr).

hópr, m, hob, skare, Alpost 3.

hóra, f, hore, skøge, h. mengi Merl I 49, men da gen. pl. skulde hedde hórna, er det muligt, at det er verbet, der her foreligger og at stedet er forvansket; da originalen har mulieres corruptent, kan der næppe heller være tale om masc. hórr.

hórdómr, m, ægteskabsbrud, horeri, h. mikill (i heimi) Vsp 45; Mv III 18, Katr 46.

hórr, m, ægteskabsbryder, en gift kones elsker, hverr hefr þinn h. (hórr hás) verit, din kones elsker, Lok 30, h. (skr. hórr) af e-m, en anden kones elsker (egl. ‘ægteskabsbryder ved en’, fordi denne er gift og dennes hustru har en elsker), Lok 54. Uden r i stammen, hórr, gen. hós, synes ordet (jfr de anførte skrivemåder, og da vel et helt forskelligt ord) at forekomme HárB 48: Sif á hó heima, hans munt fund vilja, men betydningen synes her klar; vanskeligere er Lok 33: þótt sér varðr fái vers hóss (skr. hós) éda hvárs; meningen synes at være: ‘at kvinder skaffer sig en mand eller en elsker’; men da skulde ordstillingen være vers éda hós; men også hvárs er vanskeligt; opfattes det som hvárs tveggja ‘bægge dele’, og vers éda hós som forklarende apposition, væntede man ikke éda men ok, og det er det, meningen under alle omstændigheder kræver; uagtet éda ofte kan findes brugt identisk med ok (se éda 4), vilde det dog netop her være noget påfaldende.

hóstu, Am 97, bør vist opfattes som hófstu, hófsk þú, ‘du hævede dig, gjorde dig overmodig’.

1. **hót**, n, trussel, hræðask h. Reg 9, ekki þarf at hræðask h. Mhkv 16, verða fyr h-um Hjr Lv 22, heyra h. Sigv 11, 12; randar h., kamp el. sværd, randar h-s rækimeðar, krigere, Grett 2, 6.

2. **hót**, n, noget, noget betydeligt (aliquantum), kun i gen. el. dativ, med adjektiver eller adverbier; 1) gen., h-s hóvir (stafnar), meget høje, pKolb 3, 3, h-s meirr Guðl, h-s annan veg, betydelig anderledes, Háv 9, Blakkr 2, 2, Anon (XIII) B 17, rimeligvis også i h-s baztr, hvor hds. har hóti (mod metrum), Hyndl

32; absolut findes h-s GSvert 8. — 2) dativ, h-i fyrra SturlB 2, h-i framar Hæng IV 1, h-i síðr Mhkv 1, h-i fleira Leiknir, h-i fleiri Rst 24, h-i minni Jóms 8, h-i fastara Ingj 1, 4; altid foran komparativ, hvilket også taler for, at det fra Hyndl anførte sted er galt (dog findes dativ med superl. i prosa).

3. hót, n, pl, tegn, lader (gebærder), h. scemðar, omrent = scemð, SnE II 240; almindeligt i nutidsislands; dette ord er mulig identisk med 2. hót.

hóta, (-aða, -at), true, h. e-m e-u porm Ól 2, 2.

hótun, f, trussel, Eg Lv 17 (v. l. hoggvan).

hraða, adv, hurtig, rask, skipta h. Ht 43.

hraðfeigr, adj, hjemfalden til snarlig død, som snart vil dø, Nj 11.

hraðfeldr, uriktig v. l. for hrað-, hardsveldr Ht 55; ordet skulde, brugt om kamp, betyde ‘hurtig istandbragt’, men kunde vel egl. kun betyde ‘rask tilende-bragt’.

hraðførr, adj, hurtig, rask (til at løbe), h. hestr Ghv 18.

hraði, m, som fremskynder, rask ud-deler, hrings h., gavmild mand, fyrste, Ht 86.

hraðkvæðr, adj, som taler rask, digter rask, emik h. hilmi at mæra, med hensyn til Hófuðlausn, Arbj 1.

hraðliga, adv, rask, ufortøvet, seg h. Herv II 2.

hraðmaetr, adj, rasketalende, veltalende, Sturl 5, 7, men dadlende, ‘som taler ufor-sigtig, ubesindig’, h-t tunga opt sér ógott af gelr Hávm 29.

hraðskyndir, m, rask fremskynder, h. Gunnar, rask kriger, pdr 17.

hraðsløngvir, m, rask uddeler, h. hringa, gavmild mand, Anon (XII) B 15.

hraðsveldr, adj, bragt til hurtig, rask, at svulme, om kampen (v. l. harð-, hrað-feldr), Ht 55.

1. **hrafn**, m, (ramm findes GSvert 7, ramm Leid 16), ravn, pul IV tt 1, xx 2, Hjr 2, 3, Sigv 13, 23, Isldr 10, Harkv 1, pmáhl 6, Vell 36 (som spáflugl), Sturl 5, 10 o. s. v., h. enn hvassleiti pGísl 12, enn dökki h. (jfr hósfjáðr) Reg 20, horskir h-ar Fj 45, h. kvað at h-i á meidi Hhund I 5, h. at meidi Brot 5, jfr 13, Odins ravne, Húsdr 9, SnE II 142, Heljar h-ar Sól 67, h-a gjor Hfl 10, h. óð í valblöði Krm 2, dygg fylgja h-s Reg 20, á nef h-i Korm Lv 63; sút h-s Isldr 25, h-a vin, blod, Isldr 1, h-s víns hregg, kamp, P máhl 13, sedja h-a Hhund I 44, h-ar gjalla Guðr II 8, h-s verðgjafi, kriger, Arn 5, 1, h-s órr, d. s., (másko forvansket for hjalms), GDropl 4; h-s ævi, nat, Korm Lv 41; — ramm Glamma þjóðtraðar, skib, o: Noahs ark, Leid 16. — h. fjöturs uforståeligt Audun 2; — h-s hrælundir, Sigrdr 1, er uden tvivl forvansket for hrafn hræs undir, se hrælund. — Som

mandsnavn: H. Önundsönn (c. 1000) Gunnl Lv 6, 8, þ Kolb 2; H. Sveinbjörnsson (c. 1200), GGalt 1; Krm 6, her i formen Rafn.

2. **Hrafn**, m., Åles hest (egl. identisk med foregående, på grund af den ravn sorte farve), pul I a 1, II 3, IV rr 3. — Hyppigt i kenninger for 'skib'; Heita h. Esk 12, 11, Atals h. Anon (X) II B 9; stjóvar h. Hjr 1, 6, varar h. ÞjóðA 1, 12; klunns h. Þorm 2, 1; sævar h. VGl 5, hranna h. Vell 10; stafns h. Edáð 2 (jfr flatbólk), hlýra h. Þorm 1, 8. Jfr byr-, stál-.

hrafnblár, adj., ravnsort (om hærets farve), h-ir Erps of barmar, Sörle og Hamde, Rdr 3; jfr hrafnsvatr.

hrafnblót, n., 'ravne-dyrkelse', h-s goði, Odin, Hjr Lv 8.

hrafnfrestuðr, m., 'ravne-prøver', Odin, mogr h-ar, Balder, Hústr 10.

hrafnfæðir, m., 'ravne-føder', kriger, Steinn 1, 7.

hrafngreddir, m., 'ravne-føder' (se greddir), Bkrep 4, Ód 20.

hrafngrunnir, m., 'ravne-føder(?)' (se gremmir), kriger, Arn 6, 17, Halli 2.

hrafnköðir, m., 'ravne-mætter', kriger, v. l. hrafnreiddir, Bkrep 4.

hrafnkörlir, m., 'ravne-glæder', kriger Halli 1.

Hrafnista, f., den nummedalske ø, Ramsta, pul IV bbb 1, Hæng II 3.

Hrafnketill, m., nordmand (9. årh.), Rdr 1.

hrafnreyðr, f., hvalart, sejhval, pul IV y 2.

Hrafnsey, f., ukendt ø, Hæng V 2.

Hrafnseyrr, f., Ravenseer (England), Steinn 3, 5.

hrafnskyggn, adj., 'med ravne-øjne', seende så skært som ravnen, h-ar ennis sélir EGils 1, 34.

hrafnstýrandi, m., 'ravn-styrer', en del af en kenning, hvis øvrige led sammen med hrafn- betød skib, men verset er forvansket, Eg Ber.

hrafnsvatr, adj., ravnsort, (jfr hrafnblár), halr enn h-i Hjalmp VI, 2.

hrafnvín, n., 'ravne-vin', blod, h-s hyrr, sværd, Hjr Lv 12, h-s hyllir, blodpøle, h-s hylja hrókr, ravn, Sindr 1, h-s hyrr, sværd (jfr hyrgildir), Pl 49.

hrafnþarfr, adj., nyttig for, god mod, ravnen, om en dygtig kriger, Arn 6, 2.

hrafnóss, m., (-ásar, -æsi), 'rayne-gud', Odin, h-ar viðr, Höner, Haustl 4, heilagt full h-ar, Odins hellige bæger, digterdrikken, digtekunsten, Refr 2, 2 (jfr koma).

Hrakhvammr, m., lokalitet (på Snæfjældsnæs, Island; egl. 'den dårlige hvam'), Bárð 3.

Hrami, m., Odins navn (v. l. hrammi, men metrum taler for kort m), pul IV jj 4.

1. **hrammr** se rammr.

2. **hrammr**, m., hånd, arm (egl. 'gribe-

redskab', og kan derfor bruges om menneskers og dyrs forlemmer, klør o. s. v.), pul IV öð, arm, h-a hrynbál, guld, Ormr 1, 4, h-a harðeldr, d. s., þjóðA 1, 14, om en jættekvindes arme, Hjalmp III 8; — om björnens labber, Sigdr 16, Am 17; om örñens klør, Anon (X) III B 2, Vell 25: om ulvens klør, Arn 6, 13. Jfr járn-.

hrammtong, f., 'hånd-tang', arm, h-ar hrynvírgili, guldring, Eg Lv 12; iørvigt er ordet reittet fra det umulige hvarmtong. Jfr Meissner s. 140.

hrammpviti, m., 'armsten', guld, bjöðr h-a, gavmild mand, Hjl 17.

hrang, n., tummel, stöj, (v. l. hrang ur.; af dette ord kommer navnet Hrøngviðr), SnH 2, 6.

Hrani, m., sagnperson, Hrólf's 5, en anden Herv III 2 (en af Arngrimssönerne).

hrannbál, n., 'bølge-flamme', guld, h-s glotuðr, gavmild mand, Hskv 3, 3.

hrannblakkr, m., 'bølge-hest', skib, h-s hól-Njorun, kvinde, Bjhit 2, 12.

hrannblik, n., 'bølge-glans', guld, h-s Hildr, kvinde, Korm Lv 37.

hrannbrjótr se hannbrjótr.

hranneldr, m., 'bølge-ild', guld, h-s brigðir, gavmild mand, Pl 24.

hranngarðr, m., 'bølge-gærde', langstrakt bølge, Steinn 3, 9.

hrannláð, n., 'bølge-land', hav, Ht 35.

hrannlog, n., 'bølge-lue' (rettelse for hann-), guld, h-s hælibrekka, kvinde, GSúrs 25.

hrann-Valr, m., 'bølge-hest', skib, h-a fogn, bolgen, dens braut, havet, dets salr, hvælvning (der hvælver sig derover), himlen, Refr 2, 3.

hrapa, (-aða, -aðr), styrte, hlunnvigg h., skibene styrter forover (ned i dybet), er i færd med at styrte, Reg 17, h. á dauðans stéttir Lil 16, h. at augum í eld, styrte af sted til, Merl I 36, h. hræva gjor, ligene styrter, mændene styrter som lig, Merl II 68; heill h-ar e-m, ens lykke briðer, går til grunde, Sól 9; vanskeligere er det at forklare h. fyr heill (ilt es fyr heill at h.) Reg 25 se 3. heill.

hrapi, m., et af ildens navne (egl. 'færende?'), pul pp 3.

hrapmunr, m., 'rask(-gribende) mund', h-ar handa, armenes raske mund, hænderne (= greipar), svelga h-um handa, grieve med hænderne, pdr 17.

Hrappr, m., Islænder (c. 1000), dativ Hrapp, Nj 27.

hrata, (-aða, -at), falde, snuble, styrte, Eysteins arfi h-ar á Ellida stafni Korm Lv 57, h. í andar dauða (acc.) Has 9, h-at of mægi mun hverjum þykkja, enhver vil synes, at svogerskabet (gistermålet) fuldbyrdes altfor rask, Alv 1.

1. **hrauð**, f., brynze, pul IV t. Jfr Falk, Waff 174.

2. **hrauð**, f(?), skib, pul IV z 3. Eller hrøð?

hrauðbirki, *n*, ‘bryne-stok’ (egl. ‘birke-træ’), sværd, Heinr.; ordets første del beror på rettelse (for hyr-).

Hrauðnir, *m*, 1) sokongenavn (egl. ‘som rydder’, til hrijóða eller af 1. hrauð), *pul IV a 2* – 2) jættenavn, *pul IV b 1*; h-is gjold (ved rettelse), skjaldedrikken, digt, *Tindr 1*, 5.

hrauðung, *f*, skynding (vokalen er sikret ved metrum, der kan ikke være tale om hrøð-, medmindre man antager metrisk fejl, og det kan man vanskelig hos kong Haraldr; ordet betyder vel egl. ‘rydning’), skjóta af h. *Hharð 16*.

Hrauðungr, *m*, 1) sokongenavn, *pul IV a 3* (jfr Hrauðnir, betydning identisk Much i Zs. f. deut. alt. LXI (1924)). – 2) jættenavn, *pul IV f 3*, h-s mær, jættekvinde, *Hjálmþ II 1*. I tilfælde 1–2 er au krævet af metrum. – 3) sagnperson (= den første?), *Hyndl 26*.

hraun, *n*, 1) stensamling (især efter fjældskred), senere (på Island) ‘den stærknede lavamasse’, handa h., armens sten, guld, glæsendir handa h-s, gammild mand, *Pmaur*; kveifar h., huens sten, hoved, *GSúrs 27*; h-a Bil, utyske, *EGils 3, 7*. – 2) lavastrækning, fyr h. ofan Anon (XIII) *B 31*, í h-i Bergb *12*. Jfr Berudrynn.

hraun-Atli, *m*, ‘sten-fyrste’ (Atli sokongenavn), sprakki h-a, jættekvinde, hendes hregg, sind, mod, *Íslar 5*.

hraunbúi, *m*, ‘sten-bo’, jætte, *Hym 38*, h-a verstr *Hhj 25*.

hraundrengr, *m*, ‘sten-dreng’, jætte, *Haustl 17*.

hraungalkn se hreingalkn.

hraunhvær, *m*, ‘sten-hval’, jætte (v. l. hraun-Valir), *Hym 36*.

hraunketill, *m*, ‘lava-kedel’, fordybning, dal i en lavastrækning, *Grettis 29*.

hraunn, *m*, hjælm, *pul IV s 1*; formen er usikker (v. l. r aðr, hramr, der ikke lyder mere naturligt).

hraunskjoldungr, *m*, ‘sten-konge’, jætte, *Orv IX 19*.

hraunsóbyggð, *f*, ubygdt, opfylldt af sten, Hellulands h-ir *Orv IX 61*.

hraustgeðr, *adj*, ‘tapper i sind’, modig, *Bjhit 2, 24*, *Steinn 3, 11*.

hraustla, *adv*, tappert, *PjóðA 4, 24*, *Pl 9, 39*.

hraustligr, *adj*, tapper, h-t bragð Anon (XI) *Lv 7*.

hraustr, *adj*, 1) tapper, *Sindr 5*, *Eg Að 2*, *Bbreiðv 2*, *ESk 6, 18 o. s. v.*, *Óð 12*; Vagn enn h-i *Jóms 14*; h-ir menn *ESk 6, 54*, h-ar hetjur *Jóms 41*; acc. h-au, adverbiet(?) ganga h-an Anon (XII) C 22 (men h-an kan have hørt til et ord i de tabte linjer). – 2) stærk, stærkt bygget, h-t holl, om en kirke, *RKet*, pålidelig, h. skjoldr *Gd 34*. Jfr boð-, for-, geð-, lið-, scemðar-.

hráki, *m*, spyt, h. Gleipnis tuggu, Fenrisulvens spyt (frådden der flyder ud af dens gab), elven Vón, hvilket igen er brugt for vón ‘håb’, *Stríðk.*

hrár, *adj*, 1) rå, ukøgt, hrått hold *porv 1, 5*, *Ni (XII) 10*, *Bolv 1*, hrått kjøt *Hhund II 7*. – 2) sajtjrisk, om unge trær og planter, h. viðr *Skí 32*, *jfr Hávm 151* (hvor formen rår synes krævet).

hreði, *m*, okse, rettere hreði, s. d.
hreðjar, *f*, *pl*, pungen med testiklerne, *Grett 2, 10*.

hrefni, *n*, (den femte) plankerække (fra kølen), *pul IV z 7*; h-is stóð, skibe, *pKolb 3, 3*, h-is Göt, d. s., *GrHj 3*. *Jfr Torp, Tidsskr. f. Phil. 3 r. XVI, 144*, *Falk, Seew 53*.

hregg, *n*, storm, uvejr, især forbundet med sne eller hagl, i kenninger ‘storm’ i alm., *pul IV oo 1*, h. austan, snestorm østfra (den drømte isbjörn i Grönland tydet således), *Am 18*, harða hvast h. *pGisl 2*, grimt h. *pGisl 10*, skýja grijót h-i keyrt *Jóms 32*, unnr h-i cest *pjóðA 1, 16*, verðr í h-i svalt *Mhkv 21*, h. rak borðholkvi *Gldr 4*, h. børðu (skip) *Ejorn*, h. tok leggja (skip) í spónu *Steinunn 1*, h. af hrøka landi *pjóðA 4, 2*, húnskriptir (sejlene) h-i blásnar *Sturl 4, 14*, h. blésu merki *ESk 2, 2*, h-i hoggvín, om en elv, stormpisket, *pdr 6*, h. svalteigar, storm på søen, *Rv 21*, h. hridar, d. s., *Sturl 5, 16*, h-s vón *Jökull 1*. – Hyppigt i kenninger for ‘kamp’: h. pundar *porf 2*; h. Hogna *Vigf 1*, h. geira *Gldr 5*, h. hjorva *Jór 5*, h. mækis eggja *Rst 20*, h. stála *Olhv 2, 6*, h. hildar kerta *GOdds 7*, h. hrotta *Kuml 1*, h. våpna *porv 1, 3*; h. benvargs (øksens) *HSt 2, 5*; h. hjalms *Íslar 21*, h. hjalma *Arn 5, 5*; h. hlífa *Ht 62*, h. hlýrgarðs *Ingj 3*, h. Hrundar grundar *Ht 61*; h. hrafns víns *pmáhl 13*; – h-s hóborg, himlen, *Has 45*; – uklart er bergstjóra h. jættens vind, man vænede ‘jættekvindens vind’, mod, *Giz 2, 2*, – h-s váfreið, Tors kærre (se váfreið og húfstjóri), *pdr 14*; – h-s hrœrikytja, blæsebælgen (egl. ‘den lille hytte, der bevarer vinden’), *Skall 2*; – hreggi Anon (X) III B 5 er fejl, mulig for hnøggvi (s. d.), ligeledes hreggs vistnok for veggs Eviðs 2. *Jfr drifa*, flein-, gný-.

hreggbjóðr, *m*, ‘storm-byder’, randa h., skjoldstormens, kampens tilbyder, kriger, *Óð 8*.

hreggbláinn, *adj*, ‘storm-blæst’, sat i bevægelse ved stormen, h-in uðr *Hfr Lv 26*.

hreggbodi, *m*, ‘storm-bebuder’, hjorva h., kriger, *Jóms 36*, nættings (sværdets) h., d. s., *porv 2, 5*.

hreggrdraugr, *m*, ‘storm-stok’, elfar skjöld (skibets) sólar (shjoldets) h., kriger, *pHjalt 1*; i øvrigt er ordet h-a rettelse af hreggdoggar.

hreggdogg se foranstående.

hreggmíðjungr, *m*, ‘storm-væsen’, Hildar h-ar, krigere, *Korm Lv 30*.

hreggmildr, *adj*, ‘som gærne vil have med storm at göre, frembringe storm’, geirnets (shjoldets) hyrjar (sværdets) h., som gærne vil kæmpe, *GOdds 1*.

hregg-Mimir, *m*, ‘storm-Mime’, navn på

den nederste himmel, *pul ff, nn.* Se *Falk*, *Stud. Hægstad* 134.
hreggmóðr, adj, *storm-udmattet*, *Frþ I 21.*
Hreggnasi, m, *et lille fjæld, ðs, på det vestlige Snejfjældsnæs (Island), Bárð 1.*
hregg-Njörðr, m, *'storm-Njörd'*, Hildar vegs (*skjoldets*) h-Nirðr, krigere, mænd, *Grett 2, 9.*
hreggrann, m, *'storm-hus, -tag'*, himlen, fagrgim hós h-s, den høje himmels skönne ild, solen, *Leið 2, jofur hós h-s, gud, Leið 17, gramr h-s, d. s., Leið 25, h-s konungr, d. s., Mdr 24.*
hreggsalr, m, *'storm-sal'*, himlen, h-ar jofur, gud, v. l., for jofur heims ok himna *ESk 6, 64.*
hreggskár, adj, *'storm-betrådt'*, stormomsust, h-tt hliðartjald, himlen, *Merl I 65.*
hreggskornir, m, örn, *pul IV vv, Anon (X) III a 2, Hæng VII 1.*
hreggskrín, n, *'storm-skrin'*, himlen, *Gmlkan 1, 2, Mgr 49.*
hreggský, n, *'storm-sky'*, hringa h, sverdstormens skyer, skjoldene, h. slitusk hringa *Krm 9.*
hreggstærir, m, *'storm-forstærker'*, hjálma síks (*sværdets*) h., krigér, *Olsv 5.*
hreggsullr, m, *'storm-svulmen'*, (*sullr = svulst*), Skoglar fúrs (*sværdets*) h., kamp-tummelen, *Ingj 2, 3.*
hreggsvalr, adj, *'storm-kold'*, om bøgen, *Arn 5, 19.*
hreggtjald, n, *'storm-tælt'*, himlen, stillir h-a, gud, *Has 1.*
hreggvani, adj, *'uden storm, stormfri'*, hraun-Atla sprakki, jættekvinde, hendes hregg, mod, det hele: *'mod-manglende'*, Pórkatli vasat . . . hreggvana, Torkel manglede ikke mod, *Isldr 5.*
hreggvíðr, m, *'storm-træ'*, hjorva hir, krigere, Jóms 30, hjálma skóðs hir Jóms 20. — Som mandsnavn, *GongHr I.*
hreggvindr, m, *'storm-vind'*, hrotta (*sværdets*) h., kamp, *Grettis 4.*
hreggvørðr, m, *'storm-vogter'*, hóbrautar h. = hreggs hóbrautar vorðr, stormens höje vejs, himlens, bevoget, gud, *Has 5.*
hreggbjalmi, m, *'storm-omslutter'*, himlen, h-a hilmir, gud, *Leið 4.*
hreggold, f, *'storm-tid'*, Hristar hreggold = styrj-old, kamp, *Ht 59.*
hregna Egber er uforståeligt.
Hreiðarr, m, *sagnperson, Hálfs III.*
Hreiðgotar, m, pl, egl. *'de berömte Goter'*, men bruges, som det synes, om den skandinaviske folkestamme i almindelighed *Vafþr 12*; h i forlyd er bestemt ved rimet. Jfr *Bugge, Rökst 1 35 f., 2 32 f.*, ifølge det her givne skulde H. være = Østgoterne. I senere norsk-isl. gik h tabt i forlyd og den oprindelige betydning i (h)reið- glemtes. Navnet Reiðotaland findes adskillige steder; Snorre bruger det = Gotland (*Hkr I 33*) og dette er identisk med "Danernes land" (*Edda I 530*), d. v. s. Jylland, (hermed stemmer fortalen *I 26*),

jfr hermed *Hervarars*. i *Hauksbók*; i samme saga i cod. reg. siges R. at ligge nærmest ved Vendland og nord for Húna-land og Saxland; mellem R. og Húna-land er Myrkviðr. Jfr sammenstillingen Húna leóðe og Hrēðotan i *Elene* og *Wiðsíð*. Når det (*Fms XI 414*) hedder, at R. ligger øst for Polen, er dette uden tvivl fejl for "vest for". I det hele må det siges, at man (på Island) har identificeret R. med Jylland (jfr *Eygotaland* om det danske riges øer).

hreiði, m, *oksenavn (sæl. ét hds, de øvrige hreidi, men metrum kræver lang vokal)*, *pul IV 6 3.*

hreiðr, n, *rede*, *Merl I 27, Qrv IX 58.*

hreiðrask, (-aðisk), *danne sig rede*, *Merl I 26.*

hreifa, (-da, -dr), *bevæge*, h. blóðorm *pjsk Lv 3. Uforståeligt GSúrs 27.*

hreifi, m, *hånd (nedenfor håndleddet)*, arm, *pul IV 6 6, h-a eldr, guld, h-a elds viðir, mænd, Sigv 2, 13, h-a kvistir, fingrene Grettis 46.*

hreifr, adj, *mulig foreligger et sådant pmáhl 15 i bet. 'gribende, trykkende'*, h-a kvíðu.

hreimr, m, *klang, tone, illr h. varð í helli, der opstod stem, ynklig, støj (klage) i hulen (hvor folk blev indebrændte)*, *Hskv 2, 8. — En af Træls sønner hed Hreimr, Rþ 12. Jfr orða-*

hrein, f, *renhed*, h. í hjarta *Arngr II 1.*
hreina, (-da, -dr), *rense*, ór hreindu híði *EGils 1, 38.*

hreinalogr, m, *ren væske, jætternes navn på ølet*, *Alv 34.*

hreinbraut, f, *'rensdyr-vej'*, hede, fjæld, hæst h., om Skotland, *EgAð 2.*

hreinbyggvir, m, *'ren-bo'*, hrófs hreinn, skibskurets (*nøstets*) ren, skib, dets byggvir, sofarer, om Olaf Tryggvason, *Od 16.*

hreinreðugr, adj (*yngre lâneord*), *ren, kysk, h-ar meydómis greinir, kysk mædom*, *Lil 33, h-astr andi, den hellig ånd*, *Lil 68.*

hreingalkn, n, *Hym 24, er vanskeligt at forklare: 'rensdyrets fjende' (ɔ: ulv) kan der ikke være tale om; ordet er vistnok fejl forhraungalkn (*Guðbr. Vigf.*), 'stenuhyre', jætte; h-golkn hrutu, jætterne styrtede (ved jordskælvet, der opstod og straks efter nævnes).*

hreingróinn, adj, *'rent bevokset'*, (*skjoldr*) h. steini = gróinn hreinum steini, malet med lys farve, (men gróinn er valgt af hensyn til hovedordet blað i *skjoldkenningen*), *Rdr 1.*

hreinguðinn, adj, *lysende gylden*, h-it ker *Ht 87.*

hreingorr, adj, *gjort ren, lys, skinnende*, om *skjoldet*, *Hausl 1.*

hreinlátr, adj, *renlig, elskende renlighed, om en kvinde*, *Anon (XIII) B 12.*

hreinleikr, m, *renhed, kyskhed*, h-s dyggðir *Lil 30.*

hreinliga, adv, *rent, þvá h.* *Sól 73.*

hreinlifi, *n*, *rent, kyskt, liv, kyskhed*, *Lil 27. 89, Mv I 2*, *et hæsta h. Ník I, 1, h-is klaustr* *Mey 56.*

hreinlifr, *adj*, *som fører et rent, kysk, liv* *Hsv 5, Mey 17, Gmlkan 1, 4.*

hreinlyndr, *adj*, *ren i sind, om gud*, *Leið 4.*

hreinletti, *n*, *renhed (i sæder og sind)*, *SnE II 246.*

1. **hreinn**, *m*, *ren, rensdyr, henda h-n í þáfjalli Hávm 90, kyrra h-a Hæng II 1.* — *Hyppigt i kenninger for 'skib': Gylfa h. Steinunn 2, Sveiða h. Hallv 1; unnar h. Isldr 15, hlýrvangs h. Jökull I, Rökka reinar h. Ht 73, humra nausts h. (ved rettelse) Gmlkan 1, 2, húnlagar hreinn (se húnlogr) Hókr 2, húnerils h. Pjág 4, Gylfa skíðs glójardar h. Ód 23; branda h. porm 2, 15; hlunns h. Ott 2, 20; — gnípu Lista (fjældets) h-ar, jætterne, deres hljóðr, banemand, Tor, pdr 13. Jjr byr-, haf, ok-, skaut-, stál-, streng-, sund-, tak-.*

2. **hreinn**, *blandt skibsnavne, pul IV* z 2, *medmindre dette er identisk med det følgende, hvad det snarest er.*

3. **hreinn**, *adj*, 1) *ren, klar (utilsmudset, ugrumset), h-t vatn ESk 6, 22, Leið 20 (her reint), h-n mjöll Rp 29, h-t haf pjóðA 3, 34, h-n hofn Sturl 5, 5, h-ar æðar, om Jordans kilder, Lil 37; om blodet, pmáhl 6.* — 2) *ren, blank, skinnende, epitet til våben og guld, h-n sverð Ht 4, h-ar randir Ht 8; h-t goll Valg 10, h. auðr Pl 17, h. bôru dagr GSúrs 12, h-n hnossfjöld Sigv 9, 1, h-t handbál Rst 34 (jfr hnykkilundr), h-n sjóðmjöll Sturl 4, 36; — om andre ting, h-ir kyndlar Sól 69, h-n sól Heilv 17; h-nni heimkynni Kolb 2, 3.* — 3) *om gud og Kristus, pletfri, syndfri, Hjr 3, 29, Ekúl 1, 1, Líkn 11, 19, Lil 95, om englene og helgener, h-n himna hird Ekúl 1, 2, om Olaf d. hellige, Sigv 12, 24, plóft 3, 5, ESk 6, 61. 69, h-n mær, jomfru Maria, Lil 33, og hvad der ellers vedkommer gud og kirken, h. kraptr (Krists) Ód 9, h-t líf (i himlen) Sól 7, h-t hold (Jesu) Lil 83, h. likamr Lil 30, h. dyggleikr Lil 14, h. maðr, from mand, Líkn 40, h. vegr Líkn 41, h-n auðna SnE II 234, h-ar boenir Gd 60, jfr h-n lækning Gd 13, h-n mysteri Mark 1, 25; h-t blöð (Olaf d. helliges) ESk 6, 24. — 4) *epitet til kvinder, lys af lød, Rv 17, Ulfr, Liðs 5.* — 5) *om sindet, ren, ørlig, h. hugr Ám Arn 3, h. skilningr Gd 2. Jfr afar-, al-, lyndis-, meðaltál-, ó-**

hreinsa, (-ða, -aðr), *rense, h. lyða kyn frá blindi hyggju túns Líkn 40, h. hag sinn með trú Has 43, h. vit, rense sind og sanser, Heilv 12, h. brjóst Lil 2.*

hreinsan, *f*, *renselse, verði laug at h.* EGils 2, 16.

hreinskapaðr, (-skópuðr), *m*, *ren skaber, h. himna, om den hellig and, Heilv 11.*

hreinskjaldaðr, *adj*, *med rent, lyst malet skjold (v. l. hreinskjaldar, af -skjoldr, urigtigt), Arn 6, 11.*

hreinstolpi, *m*, *'ren støtte'*, *h. hjalpar, frelsens rene støtte, gud, Ólsv 1, 2.*

hreintjörn, *f*, *'ren, klar so'* (egl. 'kær'), h-tjarnir horna, den klare drik, Ht 24.

hreinver, *n*, *'rensdyr-so'*, *jorden, h-s ræfr, himlen, Sturl 4, 31.*

hreinvøst, *f*, *'rensdyr-so'* (vost egl. fiskeplads på havet), *jorden, Mark 3, 2.*

hreistr, *n*, *skæl (på fisk)*, *Lil 93.*

hrekja, (hrakða, hrakiðr, yngre hraktr), *drive ud af stedet, jage bort, hraktr er fjandinn, djæveln er drevet på flugt, Lil 62; men: fundin hrökðu, de mishandlede ham (ved stød og knubs), Lil 49; hertil må henføres: né [gest] á grind hrekir (skr. hrökir) Hávm 135 (næppe en form af hrökka).*

hrekkjótr, *adj*, *rænkefuld, som gærne vil spille andre puds, h-tt hyggju bál, rænkefuld sjælsied, Pét 3.*

trekk-Mimir, *m*, *'rænkefuld Mime'*, betegnelse for en jætte (Geirrød), h-is ekkjur, jættekvinderne Gjolp og Greip, pdr 9.

trekkr, *m*, *svig, puds, v. l. til hvekkr, Lil 45.*

trekkviss, *adj*, *som forstår sig på rænker, rænkefuld, svigfuld, h. i hugum Hsv 112.*

hrella, (-da, -dr), *bedrøve, volde sorg, pat er mannkynd h-ir Anon (XIII) B 7, hreld harðri pínu Mv I 19, hreld fári E Gils 1, 29, hreldr af sliku Lil 78.*

hremma, (-da, -dr), *gribi (af hrammr), hlátrs bann h-ir svanna, sorgen gribar kvinden, (rettelse for hyliar, hranna), G Súrs 5, h. til snemma Grettis 1, ferð var hremd af hólu EGils 3, 7.*

hremsa, *f*, *pil, pul IV o 1, láta h-ur drífa á hlífr pjóðA 3, 14; en af Gúsipilene, Hæng V 12. Jfr Falk, Waff 99.*

treppa, (-ta, -tr), *fá (som sin lod), kold eru kaup ef h-ik Kaldbak Grettis 5.*

treppr, *m*, *en landkommune, (bestående af mindst 20 bønder; senere den almindelige inddeling på Island under sysselinddelingen), of h-p enn øfra Anon (XIII) B 11.*

hrer se hrør.

hress, *adj*, *rask (rask og rørig), karsk, vel h. Háv 2, h. vask (ved rettelse) G porg, lundar h. pjóð Gdβ 42; svéfum h. Korm Lv 41, men her er ordet vist fejl for Hnoss, h. af heitum, oplivet på grund af løfter, Katr 32. Jfr dáð, dýrðar, eljun-, fjol-, móð-, víg-.*

hressa, (-ta, -tr), *gøre rask, göre större, bedre, hæve, láta hopp hrest, vinde mange og store fordele, udjøre store, heldige gærninger, Ht 93.*

hressicerr, *adj*, *rask til at bevæge sig, let bevægelig, Sigv 3, 1; v. l. er det følgende.*

hresslyndr, *adj*, *rasksindet, v. l. til det foregående.*

hresvar *Ragn II 6 v. l. til haus(v)ar, der igen vist er forvansket af hvárt sér.*

hretviðri, *n*, *storm-vejr, storm*, [ó], blásin h., som stormen farer hen over, pár 8; h. geirfletja, skjoldenes storm, *Ingj* 1, 4.

hreyfa, (-ða, -ðr), *bevæge*, h-ðisk enn hosfjæðri *Harkv* 4, h-ðusk hrafnar of hrækesti. *Hl* 19 b, h-ðisk hrafn of valtafni *Sturl* 5, 10; det er at mærke, at ordet kun findes brugt om ravnen, der bevæger sig gottende ved og på ligene. *Jjr Falk, Ark. XLIV*, 315.

hreyr se hrør.

hreysi, *n*, egl. hule mellem et fjeldskreds klippeblokke, så ‘hule’ i alm., om jætternes boliger, fara ór h-um *Hym* 35; om ulves tilflugtssted, skrifða í h. *Hhund* I 36. *Jjr M. Olsen MoM* 1923 s. 176 f.

hreysti, *f*, tapperhed, *Leið* 18, *Ólhv* 3, 2.

hreystimaðr, *m*, tapper mand, kæmpe, *Jóms* 6, 8, *Porm* 1, 6.

hreystisprund, *n*, tapper, dygtig kvinde, *ESk* 13, 7.

hreyta, (-tta, -tt), lade styrte (*falde*), kaste, sprede (ved *kastning*), h. hringum, uddele ringe, *Rþ* 38, Niflunga skatti er hreytt *Ht* 41, h-endr Góins stéttar, (*gavmilde*) mænd, *EGils* 3, 18; h-ttu (heila), kastede hjæremassen rundt, *Heil* 3, h-tti gørvollum (halsmenjum), kastede dem af (*fra*) sig, *Am* 46. *Jjr hringhreytandi*, loghreytandi.

hreytir, *m*, kaster, spredter, uddeler, h. hringa, gavmild mand, *Jóms* 43, *Ht* 73, *Gretis* 8, *Gd* 17, h. hoddha *Sne* II 226, h. seima *Pl* 10, h. hyrlæðar (= floðar hrys) *EGils* 3, 6, h. rastar glóða *Katr* 6, h. hrannfúrs (hand-) *Nj* 3, h. ormbekk (gull-) hringa (ɔ: gullhringa) *EGils* 1, 23, h. handar grjóts *Porm* 1, 13; — h. hræteins hridar, som sætter kampen i bevægelse, *EGils* 1, 14, — h. hlautteins, som ryster offerten, stænker offerblodet, om en tempeltjænende dreng, *Pviðf.* *Jjr sundr.*

hriki, *m*, stor og kluntet person, jindes som (rigtig) v. l. til Herkir, *pul* IV b 2.

hrikta, (-ta, -t), knirke og dirre, højt h-u grindr, døren knirkede, genlød, højt, *Am* 38; hds. skriver hrikþo, men der er derfor næppe grund til at opstille et hrikja (hrikða).

hrinda, (hratt, hrundinn), 1) støde, støde til (til side eller forover), støde bort, h. e-m í eld *Akv* 19, hrundu Vinga *Am* 41, h. (hvelpum) fyr hallar dyrr, jage dem ud (ved et spark), *Akv* 41, h. e-m fyr bord *Rst* 29, h. e-m af halsi sér, støde en tilbage fra sig, *Sigsh* 43, h-ask á, støde til hinanden, *Gðþ* 51, h. brynu á voll, kaste brynen, *Hák* 4, h. forsi af sér, om skibet, der kaster belgen tilbage, *Ott* 2, 14; h. glóðum *PjóðA* 4, 2, elris garmr hratt gneistum í rjáfir *Sturl* 3, 11; limdolgr hratt eim, ilden udspyeðe røg, *Arn* 5, 16; almr hratt af

sér malmi *Krm* 9; røst hratt skipi *Iv* 17, glygg hirindr gunnfana *Ht* 52, h. rifjum á stag *ESk* 12, 14; særlig om ‘at støde skibe fra land’, h. skipi frá jorðu *ESk* 12, 9, h. herskips brøndum út á ægi *Sturl* 3, 12, h. skeið ór ó *PjóðA* 4, 18, men: hratt vengis dreyra blakki á vit Danmarkar, du jørte skibet ud før at sejle til Danmark, *Ott* 2, 3, låta snekkjur h. hniggrund *Ht* 75; sék kálki hrundit ór knéum, jeg ser mig berøvet bægret, *Hym* 32, h. bjóri, støde til og bryde gavlvæggen op, *Hálf* VII 3, h. á hurðir, støde til dören (så at den lukkes op), *Fj* 43; h. upp gerðihomrum, hæve öjenbrynnene, *Eg Lv* 13; grund grápi hrundin, slæt, pisket af, *Hausl* 15. — 2) støde bort, tilintetgøre, h. fjørvi *Korm* *Lv* 36, h. sorg *Leið* 30, h. grandi gumna *Merl* I 68, h. illu ráði *Merl* I 64. — 3) nedlægge (embede, stilling), h. stétt *Gd* 54. — 4) h. upp ópi, optøfte skrig, *Ragn* III 1.

hringa Skall 3, uriktig v. l. for inga.

hringar, *m. pl*, beboerne af Ringerike, gramr H-a *Sigv* 12, 7, logi pinggaði H-um dóm *PjóðA* 3, 21, H-a viðpingaðr *Sturl* 5, 7, men her kan også hringr antages = sværd, s. d.

hringaríki, *n*, Ringerike (Norge), *Nkt* 5.

hring-Baldr, *m*, ‘ring-Balder’, mand,

Anon (XII) B 6.

hringberandi, *m*, ‘ringbærer’, eller mulig ‘sværdbærer’, mand, hlýði h-endr *Harkv* 1.

hringbjóðr, *m*, ‘ring-byder’, gavmild mand, *EGils* 1, 9.

hringbrjótr, *m*, ‘ring-bryder’, gavmild mand (v. l. hodd-Freyr), *Hfl* 17.

hringbroti, *m*, s. s. foregående, *Oddrgr* 22, *Hhund* I 45.

hringbætandi, *m*, ‘ring-giver’ (egl. ‘en der giver ring som bod’), mand, *Krók* 3.

hringbølkr, *m*, ‘ring-gærde’, rundt gærde, hellis h., de en hule omgivende fjælde (*jjr Kumrar*), *Pdr* 13.

hringdofi, *m*, v. l. til hodddofi, betydningen må være d. s., *Hfl* 17.

hringdrifi, *m*, ‘ring-spreder’, gavmild mand, *Akv* 31.

hringdríir, *m*, s. s. foregående, *Sigv* 10, 11, *Arn* 5, 15, *Sturl* 2, 3.

hringdropi, *m*, ‘ring-dræbe, -dryp’, ring (i henhold til myten om Draupnir), *Ht* 42.

hring-Eir, *f*, ‘ring-Eir’, kvinde, *Korm* *Lv* 24.

hringeysgr, adj, med ring om øjet (især brugt om heste; hds. har hukeygr, hringleygr; hring- kræves af metrum), brugt spottende, *EilSn* 3.

hringtár, adj, ‘med få ringe’, så slidt, at kun få ringe er hele, om en medtagen brynde, *Tindr* 1, 1; betydningen ‘ring-skinnende’ kunde måske gå an.

hringhorni, *m*, egl. Balders skib (*jjr SnE* I 176. 260), *pul* IV z 2; egl. ‘med

et ringformet horn', krumhornet, på grund af stævnets form (jfr ags. hringedstefna).

hringreytandi, m, 'ring-uddeler' (v. l. urigtig hringheyandi; iørigt kræver ri-met udtalen ring-), gavmild mand, SnE II 407.

1. **hringja**, f, spønde (i et bælte eller en sadelgjord), beltis h. Korna Anon (XIII) B 61. — Som kvindenavn (oprindelig tilnavn), Hálfs III.

2. **hringja**, (-ða, -t), ringe (med klokke), bjøllur kneigu h-ask sjalifar ploft 3, 6, herr tók h. Mark 1, 29.

hringkofl, m, 'ring-kappe', af ringe sammensat kappe, h. Inga, bryngle, Anon (XI) Lv 8.

hringleginn, adj, liggende i ring, som ligger bugtende sig i en ring, ormr h. Hávm 86, h. heiðarlax Ragn I.

hringlestandi, m, 'ring-bryder', (gavmild) mand, Pl 43.

hringlestir, m, s. s. foregående, Steinn 3, 6, Anon (XII) C 22, Gd 22, Vígl 4.

Hringmarahéðr, f, i Østangeln (England) þKolb 3, 12, Sigv 1, 7, Ott 2, 9.

hringmerkör, adj, forsynet (egl. mæret) med en ring (jfr 1. hringr 2), h. fetilstingi Háv 4. Jfr Falk, Waff 32.

hringmiðlandi, m, 'ring-uddeler', h-endr hljóms = hrings hljóms miðlendr, de som uddeler, tilvejebringer, sværdklang, krigere, Sigv 2, 8.

hringmildr, adj, gavmild på ringe, Kolli 2, Hl 6 a. 18 a, Hl 47.

hring-Mímir, m, v. l. (næppe rigtig) til hrimgrímnir, jætte, pul IV b 2.

hringmót, n, 'sværd-møde', kamp, h-s meiðr, kriger, mand, Líkn 26.

hringofinn, adj, 'ring-vævet', o: sammenføjet af (jærn)ringe, h. serkr Harkv 19, Tindr 1, 3.

1. **hringr**, m, 1) **ring**, guldring (arm-eller fingerring, i reglen det første), h-a fjold prys 32, ljóss h. Rst 26, raudr h., rauðr h-ar (jfr rautt goll) Akv 8, prys 29, Grott 20, Reg 15, Guðr II 25, h-ar handbærir Harkv 19, auðr ok h-ar Hhund I 11, h-ar ok men Vsp 29, h-um gedd (kona) HHj 5, framask með h-um Sigv 11, 16, gefa h-a ESk 6, 46, velja e-m h-a HHj 42, hreyta h-um Rp 38, eyða h-um Mark 1, 7, kljúfa h-a þSær 3, reifa h-um Akv 39, ráða h-um HHj 6, 11, i nogle af disse eksempler bliver h-ar omrent = auðr, goll, jfr á hringum = á golli Jóms 37; svira h-ar = men, halsring (brugt om en enkelt), Rdr 10; h. Ullar Akv 30. — I kenninger, for mænd: h-a meiðr Jóms 14 (kunde også henføres til 2. hringr), h-s skeitívar porm 2, 14, h-a hreytir Jóms 43, h-a skerðir Ht 63, h-s særindr ESk 6, 22, h-a striðir Jór 5, h-a skati Ht 90, h-a Baldr Sturl 3, 4, — for kvinder: h-a Gnó Jóms 42, h-a Hlin Korm Lv 3, h-a Hildr GSárs 24, — for arm: h-a hangferill Refr 1, 1. — 2) om

forskellige slags 'ringe, ringformede genstande', 'ring' i et sværdhjalte (sådanne sværd var særlig kostbare), HHj 9 (jfr Studier tillägnade O. Montelius 1903 s. 114, Bergens Mus. årb. 1916–17, 3. h.), — ring i en dør, h. vas í gætti Rp 27, — om den halvringformede kedehank, en á hælum h-ar (= hadda) skullu Hym 34 (jfr SnE II 42), — om ankeringe, akkeris h-ar Anon (XI) Lv 6 (mulig i ét ord s. d.); — om brynjeringe, hylja axla limu h-um Ht 2, ganga í h-um, i en ringbrynje, SnH 2, 1 (kunde også opfattes anderledes), — = mannhringr, en omsluttende skare, Ólhv 3, 1. — 3) I kenninger, for hav: foldar h. Od 4, eyja h. Katr 3, h. Hernar Nj 26, h. Hveðru ESk 13, 14, h. prymlinga ESk 13, 13; — for slange: brautar h. (v. l. til þvengr) Rdr 17, h. lyngva þorj 1, h. myrkviðar Ragn IV 3, vallar h. Od 12. — 4) mæla h-g of e-t, ligge i kres, rundt omkring, Merl I 46; í h-g um, omkring, Mgr 49. — 5) slange, pul IV qq 2. — 6) með h-um, = með bugum, med alle ringe, bugninger, helt, fuldstændig, uden undtagelse, fåa oll flaust með h-um Arn 2, 15, jfr 3, 13, Nkt 32, Merl I 13. II 83, og h-um alene (ved rettelse) EGils 3, 6. — 7) skib (jfr Hringhorni), pul IV z 3. Jfr akkeris, glym-, goll-, járn-, stétt-.

2. **hringr**, m, sværd (jfr hringr es i hjalti; af en sådan ejendommelighed har et bestemt sværd vel fået sit navn; ordet er altså som sådant et egennavn og i grunden identisk med 1. hringr?), pul IV l 7, Sigv 11, 9, Hl 6 b, 34 a, h-s él, kamp, þjóðA 3, 28, h-s, hringa þing, d. s., Hókr 8, Isldr 9, 18, h-s hórodd, a. s., Isldr 14; h-s prymr (jfr prymdraugr) Od 14. — I kenninger, for mænd: h-s pollr Sigv 1, 11 (her kunde også 1. hringr antages), h-a hristir Nj 2, h-s snyrtir GSárs 21; hertil kunde også h-a víðþingaðr henføres = 'den der holder viden om sværdenes ting' (jfr Hringar), Sturl 5, 7, — for Hild Högnis datter som krigsgudinde: h-a hristisif Rdr 8, — for skjold: h-a hijarl þam 1, 3, h-a hreggský Krm 9, h-s setr (jfr Baldr), porm 2, 8, — for sværd: h-a hnitsól þjsk Lv 2 (h-a hnit = kamp), — for bryngle: h-a gráskyrtur SturlB. — Sigsk 69: h-i litkuð, kan ikke forklares på nogen naturlig måde; mulig er h-i fejl for hringa, h-a litkuðr, som farver sværdene røde, kriger (men teksten er iørigt lidet forståelig, jfr hlunnnblik). Jfr megin-

3. **Hringr**, m, (egl. identisk med 1. hringr), navn på en Nordmand (11. årh.), porm 2, 22, — på en angelsakser, Eg Lv 11 (jarl over Bretland), — sagnperson, H-s synir Hhund I 52.

hringreifðr, adj, forsynet med ring(?), om hjælmen, hjalmr h. Herv V 2; ordet er mulig opstået ved misforståelse af hringgreypr, 'omgivet af en ring, kant', omv. Falk, Waff 163.

hringserkjaðr, *adj*, som er iført hringserkr = hringabrynjia, iført ringpanser, h-at lið *Merl II 46.*

hringserkr, *m*, 'ringsærk', *ringbrynde* *Orv VII 10* som v. l. til járnserkr, sveit klædd h-jum *Snjólf 5*, fólk samði h-k *Ht 36*, h-s lituð, krieger, *Arn 3, 18*, h-ja bol, sværd, *Jóms 26*. *Jfr hringskyrta.*

hringsfjørðr, *m*, fjord i Bretagne(?), *Sigv 1, 10.*

hringskati, *m*, mand som er gavmild på ringe, *Sturl 4, 34.*

hringskemmir, *m*, 'ring-afskorter', gavmild mand, *Ht 47.*

hringskod, *n*, 'ring[brynjens] fordærv', sværd, herðimeðr h-s, krieger, *Rst 32.*

hringskúr, *f*, 'sværd-byge', kamp, (rettelse fra hringskyrta), h-ar pollr, krieger, *Has 43.*

hringskyrta, *f*, 'ring-skjorte', *ringbrynde* (*jfr hringserkr*), *Hjr 3, 9*, hristask h-ur *Hæng IV 2.*

hring-Skogul, *f*, 'ring-Skögul', kvinde, holmleggjar hilmir (= lítr, skönhet) h-lar *HSt 2, 1.*

hringsnyrtir, *m*, 'sværd-pryder', som gör, holder sit sværd (næppe 'ring' blank, krieger, *Korm Lv 45.*

Hringstaðir, *m. pl*, Ringsted på Seland, *PjóðA 1, 17.* — Sagnhistorisk sted, *Hhund I 8, 56.*

hringstríðandi, *m*, 'ring-bekæmper', gavmild mand, *ESk 6, 44.*

hringstríðir, *m. s. s.* foregående, *Arn 5, 23.*

hringstýrir, *m*, fejl, se *hringskúr.*

Hringstóð, *f*, sagnlokalitet, *Hhund I 8.*

hringtælr, *m*, 'ring-besnærer', ringfjende, gavmild mand, *ESk 11, 11.*

hringtopuðr, *m*, 'ring-ødelægger', gavmild mand, *Anon (XII) C 7.*

hringvariðr, *adj*, 'ring-besat' (*jfr baugvariðr*), forsynet med ring, malmr h. *Sigsk 68.*

hringviðr, *m*, 'ring- (eller sværd-)træ', mand (krieger), *Iv 22.*

Hringvölnir, *m*, jættenavn (egl. 'forsynet med en stav, völvr, med ring i?'), *pul IV f. 1.*

hringvorpúðr, *m*, 'ring-slynger', gavmild mand, *Mark 1, 3.*

hringpollr, *m*, 'ring-fyrr' (træ), mand, *GunnL Lv 13, Pl 15.*

hring-próttr, *m*, 'ring-Odin', mand, *Has 25.*

hringþverrir, *m*, 'ring-forminsker', gavmild mand, *Sturl 5, 18.*

hrinkto *Guðr III 5* er intet ord, men forvansket, mulig af hnøgt þú (Bugge); i al fald må der søges et ord, der betyder 'at berøve'.

hrinna *Haustl 15* v. l. for (det rigtige) brinna.

hrinnir se hrímnir 'galt'.

hrípstoðr, *m*, jættenavn (v. l. -stuðr, stvtr, -storðr, ordets betydning og form er uklar; mulig er stvtr, ø: stuttr, at foretrække), *pul IV b 1.*

hripuðr, *m*, ild-navn, ('den hurtige?'), *Grí 1, pul IV pp 3.*

1. **Hrist**, *f*, valkyrje, *Grí 36, pul IV aaa 1*, — i kenninger, for kvinder: mjáðar H. *Ormr 1, 3*, lauka brims H. *Korm Lv 3*, hrings H. *Nj 5*, H. handar fasta *Bjhit 2, 2*, H. hreifa kvista *Grettis 46*, Rist (sdl.) Rínar báls *Katr 24*, — for krieger, mand: H-ar Týr, om Merlin, *Merl II 14*, — for kamp: H-ar hríð *ESk 1, 5*, H-ar él *EGils 1, 34.*

2. **Hrist**, *f*, *Ristø i Söndmör*, *pul IV bbb 5*, umbgjord H-ar, sœn, *ESk 13, 13.*

hrista, *(-ta, -tr)*, ryste, lade bæve, h. skegg *bry 1*, h. hramma *Am 17*, h. teina, for at spå, *Hym 1*, h. spjöt *Liðs 1*, darr-aðr h-isk *Hák 2*, hjorr h-isk, dirrer, bæver, porf *1*, bára h-i grímur *Arn 2, 4*, grœdir h-i børð *Mark 1, 16*, hafrøst h-ir hlunnvigg *Ht 74*, himinglæva h-ir *Vimrar mar pul III 4*, kilir h-tu men *Lista Sigv 3, 9*, men her er ristu den rigtige læsemåde, (pórr) h-i bardös búss, rystede, så at det var ved at edelægges, *Steinunn 1*; — medium, merki h-usk *Arn 5, 17*, bjorg h-usk *Haustl 16*, h-isk oll Húnmark, ved ridtet, *Akv 13*, marir h-usk, hestene gjorde stærke bevægelser, *HHj 28*, h-ask hringskyrtur *Hæng IV 2*; hjarta h-isk, bæver, *Lil 54*; upersonligt, h-ti herføng *Ht 36*, búkinn h-i *Lil 75* (v. l.). Part. h-andi: hliffar flagða h-endr, krigere, *GSúrs 34.*

hristimeiðr, *m*, 'rystende træ, træ, der ryster' (trans.), h-ar hjorva borgar, krigere, *Mark 1, 32.*

hristrir, *m*, ryster, som ryster (trans.), bevæger, i kenninger, for mænd: h. hjalms *Krm 15*, h. hjorva *Egils 1, 13*, h. hlakkarskins (sværdets) *Pl 21*, h. hjalta *Katr 12*, h. skjalda *Katr 35*, h. sikul-gjardar iss *Hallv 2*, h. hodda, uddeler af, *Pl 11*, h. hringa, d. s. (eller hringr = sværd?), *Nj 2*, h. Geitis galdrs (ved rettelse, men kenningen er ikke god) *Gestr 2*; — h. hadds mjallar, som ryster hærets sne, som bærer grå hår, gråhåret mand, *Anon (XI) Lv 2*; — hertoga h., som bringer høvdinger til at vakle, konge, *PjóðA 3, 21.* *Jfr nadd-*.

hristi-Sif, *f*, 'rystende (trans.) Siv', h. hringa, Siv som ryster sværdene, valkyrje eller valkyrjeagtig kvinde, *Hild Högnes datter, (i dette tilfælde næppe af hrингr = ring)*, *Rdr 8.*

hríð, *f*, hæftig (og momentan, ikke langvarig) byge, storm (med sne eller regn), angrebsstorm (en enkelt del af den hele kamp), 1) vindbyge, *pul IV oo 1*, h. fell í bug våða, vinden faldt i sejlenes hulning, i de udspændte sejl, *Jóms 33*, hlýr bolðu h. *Sigv 1, 5*, h. kannadi lýði (her kunde h. også betyde 'so') *Jóms 16*, h-ar naust, vindens hus, himlen, *Has 23* (*jfr stillir*); — i kenninger, for kamp: h. Hristar *ESk 1, 5*, h. Hrundar *Hl 36 b*, h. Fróða *Vell 32*; h. våpna *Ht 65*, h. sverða *Sigv 2, 5*, *GDropl 5*, h. hjorva *GunnL Lv 13*, h. hijørs *Olhelg 2,*

h. lögðois *Edáð* 6, h. branda *pGísl* 6, h. stáls *Sigv* 1, 3, h. Hlakkar glóða *Gþorg*, h. Viðurs máná þelf, h. geira *Hjr* 2, 9, h. brodda *Ólhv* 2, 9, *GSúrs* 32, *HolmgB* 4, h. odda *porm* 2, 13, h. qrvva *Arn* 2, 14, *Hl* 35 b; h. skjaldar *Islaðr* 7, *Dagst.*, h. mordskýja *Tindr* 1, 7, h. Hildar garða *Óhelg* 3, h. Högna hnigsólar *SjO* II 6, h. brynu *Hl* 36 a, h. Hamðis klæða *Hgðð*, *ESk* 6, 52; h. hjalms *Hókr* 3, *Balti* 1. — 2) et enkelt angreb, "storm" (under en kamp), gera h. *Eg Lv* 8, *Nefari*, vinna harða h. *Sigv* 2, 14, veita e-m h. *Nj* 27, skapa h. kerlingar síðu *Anon* (X) II B 8, h. óx *Rst* 17, hørð h. kom á skjoldu *Krm* 14, skald fekk h. til kalda *porm* 2, 21 (allusion til h. = snestorm), hjaldr h. *Hást* 6, Dags h., Dags storm (i Stiklestadslaget) *porm* 2, 24. — 3) alene for sig 'kamp', *pul IV* k 2; h-ar gagl, *ravn*, *B krepp* 6, h-ar hyrr, sværd (jfr hyrlestir), *Bbreiðv* 2 (men her kan h. også være 'hav', hvis hyrr er 'guld'). — 4) hav, *pul IV* u 2, h-ar skær, *skib*, *Eviðs* 1, h-ar herskið (s. d.), d. s., *Sturl* 5, 2, h-ar hregg, havstorm, *Sturl* 5, 16. — 5) elv. *Grí* 28, *pul IV* v 6. — 6) tidsafsnit, ikke synderlig langt (denne betydning slutter sig nær til den første), nøkkura h., en tid lang, *Nkt* 14, of h., urigtig læsemåde for i híð, *psvart*; herhen hører vel haf gengr h-um við himni, havet sprøjter hyppig mod himlen, med hyppige, momentvise stød, *Hyndl* 42, hvis ikke ordet her ligeftren betyder vindstød. Jfr bál-, ben-, bryn-, egg-, eld-, flein-, geir-, glym-, grjót-, gunn-, maim-, nadd-, odd-, skelfi-, stál-, sverð-, våpn..

hríðblásinn, adj, hvor eller hvorunder stormen blæser, om himlen, h. heiða salr *ESk* 6, 7.

hríðboði, m, 'storm-bebuder', hranna hests elds (synes at betyde skjoldets) h. kriger, (skjoldets storm, kamp), *Bersi* 1, 2.

hríðeflandi, m, 'storm-volder', hjorva hríðeflendi, krigere, *Ód* 16.

hríðeflir, m, s. s. foregående, 'som volder uvejr', *Anon* (XIII) B 33.

hríðefldr, adj, stormfuld, h-d svana fjoll, stormoprørt belger, *Ht* 76; men h-d sky, skyer fulde af hagl og sne, (v. l. til harðmødig sky), *Grí* 41.

hríðfimr, adj, 'storm-flink', Skoglar h., dygtig i (til) Sköguls storm, kampen, *HolmgB* 1.

hríðgørvandi, m, 'storm-foranstalter', hjorva h., kriger, *Islaðr* 21; derimod foreligger der to ord hríð og górvandi (rent part.) *Gunnl Lv* 13.

hríðir, m, sværd-navn, (vistnok af hríð), *pul IV* l 8.

hríðlundr, adj, stridsindet, ophidset i sind (egl. med stormfyldt sind), *Vígl* 12.

hríðmundadr, m, 'storm-styrer, -leder', pundar hyrjar hríð, sværdets storm, kamp, dennes 'leder', kriger, *Gunnl Lv* 7. Jfr *Meissner* 180.

hríðmól, n. pl, ifølge *SnE* I 332 navn på vinteren (egl. 'storm-tid', den tid da stormene begynder at indfinde sig); *Stj O* II 6: drött þá er h. sótti er det dog vanskeligt at sige, hvad ordet (hvis det er det rette) betyder; 'om vinteren' (acc. temp.) synes ikke at give nogen mening; 'om morgen'en' eller 'om aften'en' vilde bedre kunne passe; i senere islandsk skal ordet betyde: "tempus diei matutinum vel vespertinum, quo effusiores nivium imbræ incident" (SE, der henviser til *Fél.* rit 4, 198).

hríðr, m, øksenavn, *pul IV* ö 2.

hríðremmir, m, 'storm-forstærker', hjors h., kraftig kriger, *Vell* 11.

hríðtjald, n, 'storm-tælt' himlen, flytileygr h-s, solen, dens hilmir, gud, *Has* 28.

hríð-Ullr, m, 'storm-Ull', hrotta h., krieger, *Grettis* 15.

hríðvondr, m, 'storm-vånd', hjalms h., sværd, *HolmgB* 14.

hríðofligr, adj, 'storm-kraftig', hjørgráps (sværd-bygens) h., kraftig i (til) an greb i kamp, *Rst* 34.

hrím, n, 1) rim (rimfrost), dat. h-i i en uklar sammenhæng, *Arn* 5, 19 (jfr Arkiv XXV 298 f.), skaka h. af tjaldi *Korm Lv* 34, h-i sollinn visunndr, om skumsprøjet blevet til is, *Arn* 3, 6, h-i stokkin varta, d. s., *Arn* 2, 4; overført: hjortu, kold hvers konar h-i, verdens kudle, *Merl* I 51. — 2) sod, røgsod, eimr skaut h-i á her pSær 1.

hrímfaxaðr, adj, med rimfrost i manken, hvis manke er kold, h-ar hrannir, de koldtøppede bølger, *Frþ* I 6.

hrímfaxi, m, Rimfaxe, nattens hest, (egl. 'med rim i manken'), *Vafþr* 14, *pul IV rr* 4.

hrímgerðr, f, jættekvinde, der færdedes i havet, *HHj* 17. 20. 21. 24. 27. 29. 30, *pul IV* c 3.

hrímgrímnir, m, 1) jættenavn, *pul IV* b 2, *Skí* 35. — 2) v. l. til ulvenavnet hrísgrísmir, s. d.; navnet kunde betyde: 'hvis ansigt er (som) sodet'.

hrími, m, = hrím n. rim, hræljóma h. fellr, lig-strælens rimdag falder, sværdbygen(s dråber) falder, kampen raser, *Ht* 61.

hrimkaldr, adj, rimkold, om jætter, emn h-i jötunn, om Yme, *Vafþr* 21, det samme om Fávne, *Fájn* 38; om Lokes sön, h. mogr *Lok* 49. 50.

hrimkálkr, m, 'rimkalk', glasbæger (vistnok på grund af glassesets art kaldt således), h. fullr forns miaðar *Skí* 37, *Lok* 53.

hrímnir, m, jættenavn (egl. 'sodet' eller = hrím-purs?) *pul IV* b 1, *Skí* 28, H-is kind *Hyndl* 32, *Bergb* 9, H-is dóttir *Loð* I 2, H-is dróspdr 17, hornstraumr H-is, digterdrikken, digtet, *EVald* 1. — 2) ild (egl. 'den sodfrembringende', v. l. hrímir), *pul IV pp* 1. — 3) galt (v. l. hrin(n)ir), *pul IV dd*. — 4) høg, *pul IV ss* 1. — Jfr And-, Eld-, hall-, Sæ-, val-, vet-, við-.

hrímugr, adj, sodet (*i ansigtet*), h. hlúki
Korm Lv 13.

hrímpurs, m, rimturs (såkaldt på grund af urjætten Ymers tilblivelse af de frosne rimdråber, idet disse smæltede, se SnE I 42), pul IV b 2; om Yme Vafþr 33; h-ar, om medlemmer af slægten, Hávm 109, som boende under en af Yggdrasils rødder, Gri 31; h-a holl Skí 30, heyri h-ar Skí 34, hati hann h-ar Bós 8.

hrína, (hrein, hrinit), grynt, ok hardliga h. Ragn VII 2, men ordet kan næppe være rigtigt og beror vist på forvansning (for hroknir?); hrein pmáhl 6 er mulig også fejl for hvein?

hrís, n, krat, h-i vex ok hóu grasi vegr Hávm 119, Gí 17, bjokkva skal við med h-i, man skal tætte skoven med kрат (beskedenhedsudtryk), Sigv 11, 2, bera h. heim, de i krattet afbrække grene (til brændsel), Rp 9, brinna h-i Vgl 9; brjóta h. í hæls hleypikjóla e-m, brekke grene (af, i krattet) i, til ens sko, for at besværliggøre ens gang(?), PjóðA 3, 19; seiðr h-ss, slange, EGils 1, 38; — også 'skov' SnE II 202, h. bat et mæra (ɔ: Myrkviðr) Akv 5, Herv V 9.

hrígrisnir, m, ulv (v. l. hrímgrímnir, hergrímnir m. m.; hrís = krat, grisnir vel identisk med grisnir i tangrisnir), hoss serkr h-is, ulvens grå pels, ulveskind (jfr ulfheðnar), Hál 8.

hrísi, m, = hrísungr, s. d., som tilnavn til Sigurðr, Nkt 42.

hrísla, f, gren (*i krattet*), hrafn á h-u Ragn X 1. Jfr mar-.

hrísrunnr, m, riskrat, VGl 3.

hrísungr, m, egl. 'person, avlet i kрат, i skoven' (hrís; jfr hrísi), són af en skovgangsmand (fredlös) og en fri kvinde (jfr Gulapl 104) eller 'en person, der er undfængstet, endnu medens moderen var usfri' (jfr Grág I 224), heupt h-s Yt 26; hvilken person der her menes er usikkert. Jfr Arkiv XI, 13—14.

1. **hrjóða**, (hrauð, hroðinn), 1) rydde, tömme (især om at fælde et skibs hele mandskab), skeiðr nam herr at h. PjóðA 1, 12, jfr Tindr 1, 4, h. skip PjóðA 1, 15, pGisl 12, Jóms 38, h. lung Hjr 3, 14, beit hruðusk ESk 7, 6, Ormr hrauzk Óð 19, hruðusk riðmarar Röða Tindr 1, 1; h. nes, plyndre på næs, Ott 2, 5, almr hrauzk, buen ryddede sig, usendte pile, Hl 39 b. — 2) fordrive, støde bort, med dativ, joſurr hrauð auð, uddelte guld, Ht 37, brandr hrauð af sér blöði Steinn 1, 4, og upersonligt, glöðum hrauð, kastedes op, Anon (X) III C 1, eldi hrauð, der fæg gnister ud, Sturl 3, 12. — 3) udrydde, tilintetgöre, egg hrauð friðar vón seggi-um Ht 33, sveit hrauð sorg Ekúl 1, 5, h. synðum Iv 2, h. synd ór brjósti Katr 27, h. blindi (ór túni) Líkn 4; — h. Hamðis skyrtum, ødelægge brynjær, v. l., Qrv VII 1, h. stjornum, støde til stjærnerne, skubbe dem til side (om bølgerne), GrHj 2. Jfr Falk, Ark. XLIV, 317. — 4) medium,

'ryddeliggøre sig', befri sig jor, afføre sig (klædningsstykker), hrauzk ór hervðum Hák 4, hrauzk ór skikkju Am 49. — Part. hrjóðandi; hrjóðendr skyld-Breta fjaru þjóðar, jætternes udryddere, Tor og hans ledsager, pdr 11; h. angrs þjóðar, udrydder af menneskenes sorg (synd), gud, Leið 37; jfr angr-, mein-, seim-.

2. **hrjóða**, (hrauð, hroðinn), rødfarve, h. egg í sveita pjóðA 1, 22; part. pass. hroðinn, h-it sigli, guldbelagt smykke, Sigs 49 (= gollhroðinn).

1. **hrjóðr**, m, rydder, h. bóru fáks Glðr 3; udrydder, uddeler, h. móins storðar (guldet), gavmild mand, Pl 18, logdags h. d. s., Hl 4 b; óttunga h. (skrevet rjóðr), udrydderen af sine slægtninge (sønner), Yt 16, jfr K. Gisl., Aarbb. 1881 s. 226 f. — hrið Svtjúg er fejl for hróðr. Jfr auð-, bark-, Himin.

2. **hrjóðr**, m, blandt himlens navne, pul IV ff nn (bis); samme ord opføres som solens navn, pul IV gg. Jfr Falk, Heid. Hægstad 135. Jfr Hrjótr.

hrjóta, (hraut, hrotinn), 1) styrte, falde (rask), h. hvítir askar, spydene farer rask af sted, Ht 57, hrutu (v. l. flugu) unda bý, om pilene, Hfl 15, hagi hrýtr í gognum Merl I 34, hjalmstoin hrýtr af bol Anon (XIII) B 39, hör logi hrýtr hús í gognum, farer svævende gennem (det indre af) huset, Am 15; h. fyr borð pGisl 5, dreyri, sveiti hrýtr á lög, sæ pGisl 9, Ingj 1, 3, uðr hraut af brimdyrum, sløges tilbage, pGisl 2. — 2) falde til forskellige sider, spredes, viða h. veglig mæti, spredes ved at de sendes, Sturl 3, 21, h. sundr, springe itu, gå (pludselig) i stykker, hraut hallr sundr í tvau Grott 23, baugar hrutu sundr Am 46. — 3) snorke, give en snorkende, gurglende, lyd, især om sár (hulsár), und hraut Hl 21 b, hraut unda fjold Vell 20; upersonl. hraut í støngum, stængerne knagede, Iv 38; denne betydning mulig i hraungolkn (for hrein-) hrutu (jfr paralleludtrykket: þutu), brummende, Hym 24; om en person, give en brummende, höj lyd (som en björn), pá hraut við ræsir (Jörmunrek), sem björn hryti Hamð 25.

Hrjótr, m, navn på Odin ('den styrrende'), pul IV jj 4, v. l. hrjóðr, måske rigtigere.

hrjúfr, adj, 1) ujævn, ru; h. hals Gautr II 25. — 2) spedalsk, Lil 46, h-ir sléttask Gd 14.

hroðgás, f, en art gás (fejl for hrotgás? jfr hrota, no. rotfugl), pul IV xx 7.

hroði, m, voldsomhed, barskhed, er mér lund til h-a, jeg er tilbøjelig til at blive grov, Mhv 29; identisk hermed er h. som navn på en (norsk) fjord, uvist hvilken, pul IV ccc, 'den stormfulde'; som navn på 'stormen' kan ordet opfattes St 8 (skr. roði), hvor h-a (vá-)bróðir er søen.

hrøgnkelsi, n, stenbider, Bjhit 1, 1, pul IV x 1.

hrolla, (-da, -t), være svag, styrtefærdig, hroldi hotvetna, þats til hags skyldi *Am* 97, Heljar meyjar buðu mér h. heim, bød at verden skulde for mig være som ved at falde sammen?; rimeligvis er heim fejl for hug), *Sól* 38, h-ir hugr minn illa, jeg er ilde til mode, *pjsh Lv* 5; mærkeligt er h. i forbindelsen: hvar sáttu hrafn á hríslu h. dreyra fullan, *Ragn X* 1, da man dog skulde tro, at ravnen, mættet af blod, følte velvære, medmindre h. her skal betegne den gyngende bevegelse på grenen; nu bruges ordet om 'at gyse, fryse' (hrollur, m, rysten af kulde, kulde-gynsing).

Hrollaugr, m, sön af Rögnvald jarl (rettere: Hróðl?), *TorþE* 1; sagnperson, H-s synir *Hhund* II 27.

Hropta-Týr, m, Odin (jfr det følgende), *Hávm* 160, *Grí* 54, *Hák* 14, *Húsdr* 8, *pul IV* jj 3. Jfr MOlsen Studier, AK 169 f.

Hroptr, m, navn på Odin, *Grí* 8, *Sigrdr* 13, *pul IV* jj 2, før H. med Gungni *Korm* 1, 7, H. náði val *Tindr* 1, 9, H-s hyrr, sværd (se hyrskerðir), *pmáhl* 9, H-s toptir, skjolde, *pKolb* 3, 5, H-s hljóð (ved reitelse) *EValg*; H-s megir, aserne, *Lok* 45, hjalmelde gildar H-s, Odins mænd (bersærker ifølge Snorre), *Húsdr* 11; H-s sigtoptir, Odins kamp-hjem, Valhal (eller gudernes boliger overhovedet), *Vsp* 62; som appellativ, foruden i det anførte Hropta-Týr (hvor h-ar betyder aserne), findes det i h. rogna, gudernes hersker(?), om Odin, *Hávm* 142; ordets grundbetydning er uvist (jfr Bugge i Zs. f. vergl. spr. forschr. III, næppe af samme stamme som hróp) og Vogt i Zs. f. deut. alt. LXII. MOlsen Studier AK 169 f.

hross, n, hest (hingst eller hoppe, dog ofte særlig om det sidste, jfr hryssa), *Hávm* 71, *pKolb Lv* 12, *Sigv* 3, 12; h-a *pjófr* *Hár* 8, Gotna h., gró, gangtom *Ghv* 2, *Hamð* 3.

hrossagaukr, m, bekkasin (scolopax gallinago), *pul IV* xx 2 (egl. 'hestegøg').

Hrosshárgrani, m, navn på Odin (egl. 'hvis læbe er ligesom besat med heste-hår'), *pul IV* jj 4, *Gautr* II 4.

hrosshvalr, m, hvalart (hvalros?), *pul IV* y 2; jfr Bugge, *Arkvirk* I 20.

hrossknúta, f, heste-lårben, *EGils* 3, 17.

Hrosspjófr, m, jætte (egl. 'hestetetyv'), *Hyndl* 32, *pul IV* f 3.

hrosti, m, "det mæskede malt, hvoraf urten (virtr) uddrages", h-a fen, øl, *Arn* 5, 2, h-a fens høfundr, *Aegir*, *St* 19, h-a tjorn, d. s., *Eg Lv* 36, h-a brim, d. s., h-a brim Alföður, digterdrikken, digtet, *Arn* 5, 4; h-a lúðr, maltkar, h-a lúðrs gæi-prúðr, kvinde, *Ormr* 1, 5.

hrot, (hvat, hlaut), *Sindr* 1 er vist fejl for hrókr.

hrotgarmr, m, 'brummende, knitrende hund', h. viðar, ilden, *Qrv* IX 14, *Helr* 10 (v. l.).

1. **Hrottí**, m, sværdsnavn, *pul IV* l 1 (egl. Fáfnirs sværd *SnE* I 356 eller Her-

vard Arngrimssons sværd *Fas* I 416, *Krm* 7, h. golli vafior *Pfisk* 1, h-a meiðr, kriger, *Reg* 20, h-a él, kamp (jfr elbjóðr), *Isldr* 22, h-a hreggvindr, d. s., *Grettis* 4. Jfr *Falk*, *Waff* 52. — Som mandsnavn *Gautr* II 8.

2. **hrottí**, m, fræk, hensynsløs person (bruges nu om en høj, svær, hensynsløs mand), h-ar hernunnir *Qrv* VII 17 (v. l.).

hró, f, navn på jorden, *pul IV* æ 2.

Hróaldr, m, Arinbjörns fader, norsk herse, *Arbj* 18.

Hróarr, m, jættenavn, *pul IV* f 3, — personnavn, *Harð* 8.

hróðigr, adj, 1) rig på ry, berømt, hilmir h. *pjóð* 3, 3, h. konungr *Arbj* 9, *pjóðA* 3, 7, h. brynpings beidir *Mark* 1, 9, om Odin, h. Heriafgoðr *Grí* 19. — 2) stolt, glad-overmodig (jfr nyisl. hróðugur), ves h. *Bdr* 14, því emk hér h. *Lok* 45. Jfr al-, fá-, ó-, sann-, vin-, þrif-.

Hróðmarr, m, sagnkonge, *HHj* 11.

hróðmogr, m, berømt (eller: stolt?) sön, h. Haralds, om Rögnvald rettilbeine, *Vitg*, om Olaf d. hellige, Nkt 32. Jfr hróðsonr.

hróðr, m, (-rs og -rar; uden pl.), 1) ry, berømmelse, h-rs ørvirðr *Arbj* 13, *Ht* 100, h. hersa kundar *Arbj* 14, grenna h. e-s *Svtjúg*, þat es h. *ESk* 6, 34, geta góðan h. *pvið*, men her som urigtig v. l. for háð, drápa h-ri stærð, lovfyldt drape, *Rst* 35, hæri h. *Ht* 98, farar, gorvar til h-rs *Ht* 80. — 2) rosende digit, lovkvad, til h-rar *Leið* 1, h. es höegr *pormÓl* 3, rammr h. *Jór* 5, heyra h. *Hjr* 4, hlít h-rs *Sigv* 13, 2, eiga h-rs kvøð *Hfl* 2, geta h., tilvejebring, *Jóms* 1, finna h., d. s., *Hfl* 2, bera h. *Ht* 68, hefja h. *ESk* 6, 9, halda h-ri, fremføre digit, *Eskál* 2, 2, gera h. of e-n *Korm* 1, 5, tína h. *VGl* 1, uphaf h-rs *Ott* 1, 1, h-rs hagkennandi, skjald, *Bersi* 1, 1; undertiden kan det være tvivlsomt, hvilken betydning der foreligger som i h-rs es vert *pjóðA* 2, 2, Hallfróðr h-rar gjarn, som gærne vilde digte (eller ry-begærlig), *Rst* 34. — 3) tvivlsomt er h-rs andskoti *Hym* 11; det hele er betegnelse for Tor; det ligger nær i hróðrs at se et jættenavn, da h-rs andskoti næppe er et klassisk udtryk for 'berømt modstander'; hróarr findes som jættenavn, *pul IV* f 3; jfr B. M. Olsen i Festskr. til Wimmer 150—51, der sammenligner Hróðr : Hróðrsvitnir med Fenrir : Fenrisulfr.

hróðrauðigr, adj, rig på berømmelse, ryrig, h. hilmir *Sigv* 12, 18.

hróðrbarmr, adj, stolt træ (barmr = baðmr), om misteltinen, *Bdr* 9.

hróðrbarn, n, stolt barn, h. Hörnar, Freyjas stolte barn, Hnoss = kostbarhed, om en økse, *ESk* 11, 3.

hróðrdeilir, m, uddeler af digit, digter, *GSúrs* 13.

hróðringinn, adj, berømmelig, stolt, h-in vist *Kolb* 2, 3.

hróðrflüss, adj, begærlig efter beröm-

melse, h-ir halir Reg 21 (v. l. -fullr urig-tigt).

hróðrgløð, f, *om appell. eller propr. er usikkeri, hitt kvað pá h., det sagde da den stoltglade(?)*, Hamð 22.

hróðrgørð, f, *handlingen at digte lovkvad, selve det digitede lovkvad, kveðja e-n at h., til at høre på*, Mark 1, 1.

hróðrkvæði, n, *rosende.digt, rosende udtaelse, vanr h-a, uden rosende omtale*, Gaur II 21.

hróðrmögí, n, pl, *rosende tale, digtningsens ord*, h. líða mér of hváptá Húsdr 8. **hróðrslunginn**, adj, *omslynget af berömmelse, ryomslynget, h-in loftunga, rosende tunge, fjuld af hædrende ord (digte)*, SnE II 232.

hróðrsmíð, f, *digtning, digit*, Ormr 1, 2. Jfr hróðrgørð.

hróðrsonr, m, *stolt sön (= hróðmogr), h-synir Haralds Iv 37.*

hróðrvitnir, m, *stolt ulv (retttere hróðr-?), om Fenrisulven, Lok 39. Jfr hróðvitnir.*

hróðtala, f, *rosende tale, beina e-m h-u, give (egl. 'retlede') ens ævne til at berömme*, Ód 1.

hróðvitnir, m, *stolt ulv (måske at opfatte som egnnavn), Hates jader, sikkert Fenrisulven, Grí 39, pul IV ee 1.*

hróðr, n, *skibskur (= naust), ór hverju h-i Sturl 3, 13, h-s hestr, skib, pGisl 11, h-s hreinn (rensdyr), d. s., Ód 16.*

Hróiskelda, f, Roskilde, Valg 8.

1. **hrókr**, m, *topskary (pelecanus ater)*, pul IV xx 7, h. hrafnvíns hylja (blodets), ravn (rettelse for hrot o.s.v.), Sindr 1, h. Haddingja vals, d. s., Hál 11, h-a land, havet, pjóðA 4, 2. — Som mandsnavn, to sagnpersoner, Háfs VI 13; snarest identisk med det første (oprindelig tilnavn). Jfr dyn.

2. **hrókr**, m, *lang og tynd men klodset person, h. saurugra flóka (foragtelig betegnelse)* Korm Lv 13, heimskr h. Porm 2, 9, hernuminn h. Ørv VII 17; Rv 23.

Hrólfr, m, *forskellige sagnpersoner, H. enn gamli Hyndl 25 (jfr Arkiv I 255), H. skjótandi Bjark 2, H. kraki Bjark 3, Hl 24 a. — Broder til Torf-Einarr, Góngu-H., TorfE 1.*

Hrómundr, m, *sagnperson, H. Gripsson Mhkv 7.*

hróp, n, *lastende ord, skældsord, ausa h-i ok rógi á e-n Lok 4, grípa við h-i, anvende alle skældsord*, pKolb Lv 8, gera h. e-s í e-u, tilføjje en skam, Harð 4, brigzil ok h. Lil 73.

hrósa, (-ða, -at), 1) *rose, omtale noget på en rosende måde, h. baugi Vgl 26, árligum verkum h-ar þú verðinum, alt for tidlig roser du málitdet (hvvis verðinum ikke er en senere tilføjelse)*, HárB 4, h. hug Drv (XI) 7, h. helgi e-s Sigv 12, 24, h. rausn ESk 6, 15, h. verkum e-s ESk 6, 30, h. veg vísa ESk 6, 70 (v.l.), h. ævi e-s Arn 3, 11, h-ak því Árn 2, 17. — 2) *rose, rose sig af, være i jublende besiddelse*

af, h. gagni Vell 32, h. sigri Jóms 8, h. húsbúnaði Sigv 3, 16, h. korni hjalmþornuðu Sigv 13, 28, eiga horna fors at h. Steinþ; prale af, hirð eigi at h. því Hsv 31.

hrót, n, tag, Fjolnis h., *Odins tag-skjold*, Hskv 2, 1; hreggs h., stormens tag, himlen, bjartlogi hreggs h-s, solen, Has 9, leiptra h., himlen, dens glöðir, himmellegemerne, Has 53 (jfr láðvaldr), heims h., d. s., ferð heims h-s, englene og helgener, Ekúl 1, 1 — hjarta h., brysset, Hallbj.

hrótigandr, m, navn på ilden (egl. 'tagets ulv'), pul IV pp 1.

hrótigarmr, m, 'tag-hund', ilden, hör h. pjóðA 3, 20.

Hrótt, f, ø ved Jæderen (Norge), pul III 3 (her er vokalen rimbestemt), IV bbb 3; í H-i Blakkr 2, 2 (her anomal dativform; h krævet her).

hrumask, (-ðisk), *bliive affældig, svag, klárar h-isk Bós 6.*

hrumr, adj, *affældig, svag, h. at fótum Anon (XI) Lv 16; Vigl 23.*

hrunbirki, Heinr, er forvansket, mulig af hraubirkki, s. d.

1. **Hrund**, f, *valkyrie, pul IV h 4, aaa 2, H-ar hjaldr, kamp, porm 2, 1; H-ar hríð, d. s., Hl 36 b, H-ar hregg, d. s., Ht 61, H-ar leikr, d. s., H-ar leika (rettelse for luka) skapfrømðr, kriger, Korm Lv 19; H-ar handa hnigreyr, sværd, pmáhl 4. — I kenninger, for kvinde: hørs H-ir Rst 1, H. vells EGils 1, 7, — for økse: H. hræpolis ESk 11, 11. — Forvansket er h. Korm Lv 43 (for hvít); som v. l. findes det for hund i en uforståelig sammenhæng, Haustl 11.*

2. **Hrund**, f, navn på en norsk ø (ved Söndmör), pul IV bbb 1, fyr sunnan H. ESk 7, 10, men H-ar, havet, ESk 13, 13.

Hrungnir, m, *jætte (jfr SnE I 270 ff, om hans om Tors kamp), HárB 14, 15 (hentydning til kampen), Grótt 9, Haustl 15, pul IV b 1, haussprengir H-is, Tor, Rdr 17, H-is bani, hammeren, Lok 61; pilja H-is ilja, skjold, Ht 30, stallr H-is fóta, d. s., Korm Lv 14; H-is spjallí, jætte, Hym 16; H-is hurð, sten, klippe, Bergb 2 (jfr bemærkningen om, at jættens skjold var af sten); reið H-is Sigrdr 15, skulde betyde 'Hrungris vogn', men en sådan er ellers ukendt, og da verslinjen er mangelfuld, er der formodning for, at der skulde stå reið H-is bana, Tors vogn.*

hrunsær se hrynsær.

Hrúga, f, *jættekvinde (egl. 'dynge', tyk og undersætsig kvinde)*, pul IV c 2.

hrútr, m, *vædder*, pul IV aa; h. húms, skib (jfr i prosa hafhrútar, Fms VIII 373), Sigv 3, 2. — Som mandsnavn, H. Øssursson, Nj 6.

hryðja, f, *jættekvindenavn, v. l. til Hryggða.*

hryðjarnes Merl I 38 se 1. hryggr.

hryggbro, n, 'rygbrud', *afslag på frieri (således almindeligt i nutidsislandsk)*, Anon (XIV) 1.

hryggð, f, *sorg*, *Lil* 5. 77; veraldar h-ir *Gd* 63.

Hryggða, f, *jættekvindenavn*, *pul IV* c 2 (v. l. *hryða*, *hryðja*).

hryggðarfolk, n, *sörgende skare*, *nedböjede folk*, *Sturl* 3, 6.

hryggðarfullr, adj, *sorgfuld*, *Mv III* 13, h-ll *hjortu* *Mark* 1, 22.

hryggðarstund, f, *sorgens stund*, *kummerfuld tid*, *Sturl* 3, 11.

hryggja se *hryggva*.

hryggjarstyki, n, *vis fugl*, *pul IV* xx 2.

1. **hryggr**, m, *ryg*, *bag*, *lútr h.* *Rþ* 8, *brjóta h-gg i brúði* *Gísl* 1, 15, *h-jar tangi*, *ryggens nederste del eller hele ryggen betragtet som en tangi*, *Þorm* 2, 14; *orma h-ir* *Vsp* 38. *Det Merl I* 38 *forekommende hryðar nes er uden tvivl fejl for hryggjar nes*, *ryggens næs*, *hale (svarende til cauda i den latinske tekst)*.

2. **hryggr**, adj, 1) *sörgmodig*, *nedslæt*, *kummerfuld*, *skalkak h. í hreggi* *Rv* 21, *h. munt heim fara* *Lok* 31, *h. lagar eldbroti* *ESk* 6, 53, *h. vargfœdir* *Sturl* 5, 14, *hrygg hirð* *Rst* 32, *urðut h-vir*, *de blev glade*, *Hausl* 10, *sjaldan h-vari* *Sól* 44, *e-m es h-t í hug* *Guðr III* 1, *gera sér h-t í hug* *Hsv* 70. — 2) *sörgelig*, *sorgvækende*, *hrygg herverk* (s. d.) *Sigv* 11, 16, *hrygg saga* *Pl* 54, *h. dómr* *Lil* 71. *Jfr all-*, *ð.*

hryggspenning, f, *rygtag*, *brydekamp ved livtag*, *Bárð* 5.

hryggva, (-ða, -ðr; *yngre hryggja*), *bedrøve*, *gøre sorgfuld*, *nedslæt*, *h. verold* *Mark* 1, 31, *þá*, *es bani*, *dauði h-di áðr Líkn* 23, *Has* 28, *várt líf h-vir (hann)* *Has* 60; *slíkt h-di hjarta* *Gd* 30, *látta sinn h-vask hug* *Hsv* 78 (v. l.), *h-ask* *Pl* 36.

hrygna, f, *hunlaks (af hrogn, rogn)*, *pul IV* x 1.

Hrymr, m, *navn på den jætte, der kæmper med gunderne i ragnarök*, *Vsp* 50 (sikert ikke *Hrymr*, *jfr Arkiv XXX, 160 f.*)

hrynbál, n, *'klang-flamme*, *klingende flamme*', *hramma h.*, *klingende guldring*, *Ormr* 1, 4.

hrynbæðr, m, *'klingende leje'*, *h. fjørnigar áls*, *slangens klingende leje*, *guld*, *Anon (X) III B 5.*

hrynbraut, f, *'klingende vej'*, *h. áls*, *álens brusende vej*, *havet*, *dets eldr*, *guld*, *ESk* 11, 8.

hryneldr se *hrynjeldr*.

hrynfiskr, m, *'klingende fisk'*, *h. brynju*, *det klingende sværd*, *Drv (XI) 1.*

hryngardr, m, *'klingende gærde'* (v. l. *hlym-*), *h. Hléseyjar*, *Læssos* *brusende gærde*, *bælte*, *havet*, *pjóðA* 4, 23.

hryngráp, n, *'klingende hagi'*, *h. Egils vápna*, *Egils våbens*, *buens*, *hvinende hagi*, *pilene*, *Hjr* 1, 8.

hrynjá, (*hrunða*, *hruniðr*, *yngre hrundiinn*), *falde med knald eller klang*, *fare brusende af sted*, *lótum und hónum h-lukla* *Pry* 16, 19, *hlumtblík* (s. d.) *h. á hæl* *Sigsk* 69, (*brynjá*) *hrynr* of e-n, *fal-*

der klirrende ned, *Anon (XI) Lv* 8, h-*brynju spangir* *Ht* 57, *brynjur h. of herðar* *Hálf* IV 10, *látta hræteina hveiti h. ór brynju* *pjóðA* 3, 32, — *om tårerne(?)*, *h. hart á dýnu hloð* (s. d.), *Bjhit* 2, 2, *látta fylvingar h.* *GSúrs* 5, — *om bølgernes susende falden*, *fjöll fyllar h.* *Refr* 4, 5, *h. hóvar bórur* *Frp* I 7, — *om blodet*, *dogg hrunði af svéðum* *Krm* 12, *sveiti hrundi á bord* *pGísl* 12; — *om háret*, *látta hausmjöll h. lausa* *ESk* 13, 10, — *om et digt*, *der þremsiges*, *méðan framm hrynr* *Harf* 1.

hrynjeldr, m, (*metrum kræver lang förste stavelse*) *'klingende ild'*, *brynju h.*, *brynjens klingende flamme*, *sværd*, *Gráf* 8.

hryngleid, f, *'klingende vej'*, *seiðs h.*, *fiskens brusende vej*, *havet*, *dets eldr*, *guld*, *ESk* 3, 1.

hrynrregn, n, *'klingende regn'*, *hvarma h.*, *de nedfaldende tårer* (*jfr hrynjá*), i pl. *morg h. hvarma* *Mfl (XII) 1*; *når tårerne kaldes hrynr(regn)*, *beror det vist på den lydelige gråd*.

hrynserk, m, *'klingende særk'*, *Hanga h.*, *brynjé*, *Tindr* 1, 1.

hrynslóð, f, *'klingende vej'*, *vognu h.*, *hvalens brusende vej*, *havet*, *dels eldr*, *guld*, *Od* 7.

hrynsær (*hrun-*), m, *'brusende sø'*, *hræva h.*, *blod*, *men i en forstyrret og forvansket sammenhæng*, *Hausl* 11.

hrynsðoul se *heinsðoul*.

hrynvengi, n, *'klingende vænge, land'*, *sefþvengjar h.*, *slangens klingende land*, *guld*, *Hl* 18 b, *grundar mens h.* (*hron-*), d. s., *Has* 42.

hrynvígill, m, *'klingende snor (strikke)'*, *hrammitangar h.*, *armens klingende bånd*, *guldring*, *Eg Lv* 12.

hræ, n, (va-st; i pl. ofte om et enkelt lig ligesom i prosa), *lig*, *kadaver*, *hrafna* *sedja á h-um þínum* *Hhund* I 44, *springa á h-um* *Hhund* II 33, *ná h-vi* *Hhund* II 25, *fjúga á h.* *SnE* II 142, *gína of h.* *ESk* 6, 29, *bjóða ulfum h.* *Hfj* 12, *jofn fengusk h. hrofnum*, *der var lige stort mandefald på bægge sider*, *Arn* 5, 19, *hrafnaut h-va* *pmáhl* 6, *fáa hrafni h.* *Isldr* 7, *fáa undarn af h-um* *Ott* 1, 4, *h.* *Aleifs Yt* 29, *hoggvin h.* *Hallvarðs Skall* 1, *vápnusundruð h.* *ESk* 6, 56, *látta tið-hoggvit h.* (pl.) *Saxa Hfr* 2, 6, of h-vi *p Sær* 3, *h-um fjarri* *Tindr* 1, 11, *h-s þepr*, *liglugt*, *lugt af kødtrævler*, *Harkv* 3, *ordinn* at h-um *Guðr II* 42, *greipr h-um sveipðar* *Hást* 7, *h-s lanar*, *langstrakte ligrækker*, *Hfj* 11, *h-va eini*, *ligene som æde*, *pmáhl* 15. — *I kenninger*, *for ravn*: *h-s haukr* *pGísl* 7, *h-va nagr* *Torfe* 3, *h-va gaukr* *pþyn*, — *for blod*: *h-va dogg Rdr* 4, *h-va lœkr* *Þorm* 1, 14, *h-s pjóðð* *Ht* 7, *h-s sær* *pþyn*, *h-va hrynsær* *Hausl* 11, *h-s*, *hræva glær* *Ht* 50, *Tindr* 1, 8, *h-s hrønn* *Ht* 60, *men her foreligger vist en fejl* (*hræs for hvatt og hrønn hører til fellu af fellir*); — *for økse*: *h-a gífr* *pjsk* *Lv* 3 — *i h-var skrúði synes at foreliggje*

Hjálmp VI 2, hvis teksten ikke er mishandlet; det må vel betyde 'elendigt skrud, pryd, dragt'; den anomale gen. endelse er også ellers kendt. — hræs Merl I 14 er mulig forvansket, da det dog ikke kan betyde (den levende) hjorts egen krop, i orig. findes intet tilsvarende.

hræbarinn St 4, der skulde betyde 'slædt til lig(?)', er mulig fejl for hreggbærinn, s. d.

hræbirtingr, m, 'lig-fisk' (egl. 'laks'), sværd, heggr h-a, kriger, Tindr 1, 6.

hræborð, Eviðs 1, må være fejl, vistnok for hyrbord, s. d.

hræða, (-dda, -ddr; mest i medium), forskrække, gøre en bange, Am 40; h-ask, blive bange, absolut, Eg Lv 31, Isldr 25, Lil 29, Am 14, Vsp 47, kunna h-ask Helr 9, h-ask e-t, være bange for noget, h-ask hót Reg 9, Mhkv 16, h-ask helviti Hfr Lv 28, h-ask dóm ok dauða Lil 76; med præp. við, være bange for, h-ask við reiði Ódins Sigv 3, 5, h-ask við ættar klæði Gjúka Arn 2, 9, h-ask við brodda rennu pskakk 2; — part. pass. hræddr, egl. 'gjort bange', bruges i reglen ganske som adj., bange, h. vas hvergættir Am 62, verða h. Am 17, gera h-an Hhund II 37, h-tt folk ESk 6, 29, fara h. fyr e-m Sindr 8, ganga h. fyr e-m Isldr 14, h. við e-n Hfr 3, 12; kløkkr ok h. Lil 79. Jfr gagn-, laf.

hræðiliga, adv, rædselsfuldt, jrygteligt, Lil 78, Heil 3.

hræðiligr, adj, skräckindjagende, frygtelig, Hjálmp II 3, h-ig hugsun My I 6.

hræðir, m, forskrækker, h. Hollseta, om en dansk konge, Hskv 3, 2.

hrædreyrigr, adj, 'ligblodig', dryppende af legemets, ligets, blod, hjortu h-ug Akv 36.

hræfa, (-ða, -t), tåle, finde sig i, h. of e-t Am 71.

hræffikinn, adj, begærlig efter lig, Merl I 36 (ordet beror på gisning).

hræflóð, n, 'ligström', blod, pmáhl 2, Hl 25 b.

hræfrakki, m, sværd, pul IV 1 2 (men som v. l. til hafrakan), hrøkk h. GSúrs 1, við h-a þSkall 1; jfr frakka f. Jfr Falk, Waff. 52. 75.

hrægagarr, m, 'lig-hund', 'den hund der bider ihjæl', sværd, Krm 6 (her udtaalt ræ-).

hrægammr, m, 'lig-grib', ravn, Vell 30, pjóðA 3, 30 (hvor sammenhængen synes noget forstyrret: ara sævar, blodets, h., hræ-sævar-gammr vilde være godt, men da er ara overflødig; skulde pjóðolfr her have begået en fejl?); h. sævar = hræ-sævar gammr, örñ, leir h-s sævar = arnarleir, o: dårlig digterdrik, elendigt vers (jfr leir), Anon (XIII) B 13. Jfr Meissner 207.

hrægeitungr, m, 'lig-geting (jfr geitungr)', ravn, h-a feitir Hókr I.

hrægífr, n, 'lig-trold', ulv, drukku h., huginn hjartblöð saman Guðr II 29.

hrægjarn, adj, lig-grådig, begærlig efter lig, h gjørn ylgr ESk 12, 5.

hrækerti, n, 'lig-kærte', sværd, leika at h. Hjálmp II 5.

hrækja, (-ða, -t), spytte (af hráki), Lil 53, Mgr 14.

hræklungr, m, 'lig-torn', sværd, hnykkir h-rs, kriger, Isldr 21.

hrækyndill, m, 'ligfakkel', sværd, Krm 7 (her ræ-).

hrækøstr, m, lig-dynge, of h-kesti Hl 19 b, hlaða h-(u) þfagr 5, Arn 3, 11, ESk 2, 10.

hræla, (-ða, -aðr), anvende redskabet hræll, o: "hvæsset pind af ben eller sejt træ, som bruges til at føre islættet hen på sit rette sted", en ørum h-aðr, med pil for en sådan pind, Darr 2. Jfr Falk, Kleiderk 12 f.

hræleiptr, n, 'lig-lyn', sværd el. spyd, flugu h. Sturl 4, 20.

hrælinnr, m, 'lig-orm', spyd, h-s flugr, spydflugt, Sigv 2, 12, h-s hljómr, kamp (jfr hljómváttandi), Rst 3; h-s sund = hræsunds, blodets, linnr, spyd, dets hirðimeidr, kriger, Leid 5.

hræljomi, m, 'lig-glans', sværd, Ht 61.

hrælundir, f. pl, run Sigdr 1: sleit fyr skommu hrafn (hrafn hds.) h.; lundir betegner ellers 'mörbradstykkerne', men en nævnelse eller anvendelse af dette her er enestående og meget smaglos; desuden er der her tale om en slange, der ikke kan have lundir; der er næppe tvivl om, at der her foreligger en — iovrigt meget ringe — fejl, nemlig at et s er læst som l, at der altså bør læses hræs undir, ligets sår, den dræbte Fájnirs sår.

hrælökr, m, 'lig-bæk', blod, hjarri h-jar, spyd, Helg Ásb; h-jar haukr, ravn, GSúrs 31.

hrælogr, m, 'lig-væske', blod, láta hlakkar hauka drekka h-g Arn 2, 14, h. fell af hjarar borðum Sturl 4, 22.

hræmáni, m, 'lig-måne', sværd, h-a úr (jfr úrfraeningr), blod, GDropl 3.

hræmæki, n, spydnavn (v. l. mækir, næppe rigtigt) pul IV n.

hrænaðr, m, 'lig-orm (slange)', spyd, oddr h-ra Ht 79.

hrænet, n, 'lig-næt', skjold, meget urimelig kennung og vistnok fejlagtig, for hjørnet(?), h-s Reginn, sværdguden, krigeren, GSúrs 33.

hræpollr, m, 'lig-pøl', blod, h-s Hrund økse, ESk 11, 11.

hræseiðr, m, 'lig-jisk', sværd, h-s meidr, kriger, mand, EGils 3, 17.

hræsíkr, m, 'lig-helt (fisk)', sværd, h-s þrima, kamp, ESk 6, 69.

hræsild, f, 'lig-sild', spyd, h-ar (v. l. silna, som af et ntr. -sila = síl) hjaldr, kamp, Krm 13.

hræskári, m, 'lig-måge(unge)', ravn, h. hlaut vaða fen benja Drv (XI) 1; hds. har -skærri.

hræskóð, *n.* ‘lig-fordærvi’ (skóð ødelæggende våben, egl. ‘sådanne redskaber der gör mænd til lig’; v. l. herskóð, hjalm-skóð), h. roðin blóði *Hjr* 2, 2, h-s styrr, kamp, *Líkn* 34.

hræskurðr, *m.* ‘lig-skærer’ (?), åbenbart betegnelse for ‘ravn’, *ESk* 2, 1, jfr hold-bori. *Jfr Falk, Ark.* XXXIX, 72.

hræskúfr, *m.* ‘lig-fugl’, ravn, h-s nistir, kriger, *ESk* 8, 1.

hræsoll, *n.* ‘lig-væske’, blod, gjalla of h-i Egils (*XII*) 3.

hræstorð, *f.* ‘lig-stang’, spyd, h-ar bør-var, krigere, *Háv* 1.

hræstykkis (v. l. -ins, -styttsins urigtigt) *Nj* (*XII*) 3 er uforståeligt og sammen-hængen forvansket.

hræselg, *m.* vindjætten (egl. ‘lig-slu-ger’), *Vafþr* 37, *pul IV* b 2; da denne var i örnehamb, kunde ordet også betyde örн, *pul IV* vv.

hræser, *m.* ‘lig-sø’, blod, bergir h-var, ravn, *Harkv* 20.

hræteinn, *m.* ‘lig-tén’, spyd, h-a hveiti, hvede(korn) der er spyd (eller pile?), spydregn(?), *pjóðA* 3, 32; sammenhæn-gen er uklar men synes at være den, at ‘kongen ryster skudvåbnene, der har fæstet sig i hans brynde, bort’.

hræugr, *adj.* ‘fuld af lig (trævler af lig, kød)’, h-gum føeti *Yt* 19 (jfr hold-loðir i klóum *Harkv* 3).

hrævagautr, *m.* blandt sværdnavne, *pul IV* l 5 (af hræ og Gautr = sværd af götsk oprindelse?). *Jfr Falk, Waff.* 52.

hrævakulði, *m.* ‘lig-kulde’ (jfr nákaldr, nákuldi), kulde som et lig, den stærke-ste kulde, *Gróg* 12.

hræva(r)ðr, *m.* blandt sværdsnavne, *pul IV* l 6 (egl. ‘den med lig-, kødtrævler om-viklede?’). *Jfr Falk, Waff.* 52.

hrævarskrúð se hræ.

hrævinns, *Hfr* *Lv* 22, er urigtigt og for-vansket, v. l. er hlokeirs ḥ: hlautgeirs, s. d.

hræzla, *f.* rædsel, frygt (med hensyn til z rimet hræzl- : mæts), *Has* 32, *Hár* 26 (bis), *Am* 99, *Lil* 61.

hræzlufullr, *adj.* ‘fuld af frygt’, *Sól* 43.

hræra, (-rða, -rðr), 1) bævæge, røre, rokke, Týr leitaði h. (hver) *Hym* 33, h. fót, gā, *Brot* 13, h. tungu *St* 1, *Anon* (*XI*) *Lv* 3, tunga hrørð af list *Lil* 93, h. málögogn *Leið* 2, h. mōndl, dreje kvaern-håndtaget, *Hhund* II 4, h. eyltúðrs Gróttta, dreje havkværnen, *Snæbj* 1, h. hørpu, slá harpe(ns strænge), *Am* 66; unnr h-ir hausa, bølgen tumler med hovederne, *pjóðA* 1, 16; h. eyjar *Merl* I 15; upersonl. hørga hjarlborg h-ir *Bergb* 4. — 2) sætte (digte) i gang, digte, h. Oðins ægi *Hfl* 19, h. Bodnar børn *SigvSt* 2, h. hornstraum Hrimnis *EVald* 1, h. Höars saltunnu hrannir *Ht* 31; i alle disse tilfælde er skjalededrikken særlig omskreven som objekt til verbet; herfra overførtes det også til almindelige ord for et digt: hrærðr diktr *Lil* 4, hróðr dugir h. *Ht* 81.

— 3) sætte i bevægelse, udbrede, låta hrærða dyrð Hørða dröttins *ESk* 6, 21. — I uforståelig sammensætning er h. *Eg Ber.*

Hrærekkr, *m.* H. sløngvanbaugi, sagn-konge, *Hyndl* 28.

hrærikytja, *f.* (skr. -kyta; af kot), ‘be-vægende hytte’, h. hreggs, hytte der sæt-ter vind i bevægelse, (smede)bælgen, *Skall* 2. *Jfr Arkiv XIX*, 101 f., *Aarbb.* 1876 s. 321.

hrærir, *m.* 1) bevæger, h. logðis branda, som bevæger sværdklingerne, kriger, *Nj* 12. — 2) anfører, styrer, sagna h. *Haustl* 9.

hræsi *Herv VII* 11: h. yðr at há hverju, uforståeligt og forvansket.

hræsinn, *adj.* stolt, (egl. ‘som er tilbøjeli-
lig til at rose sig af noget’), h. at hyggj-
andi sinni *Hávm* 6, h. af hyggjandi *Hsv* 73; stóð h. i miðjum flokki *Sigv* 11, 2.
Jfr ó-, veg-.

hróð se hrauð.

hrøðuðr, *m.* navn på ilden ‘i helju’ (egl. ‘den hurtige’), *Alv* 26; *pul IV* pp 3 (v. l. hróðuðr, urigt.).

hrønduðr (hrandaðr), *m.* 1) som kaster (til et *hranda = hrinda? *jfr Jakobsens Shetl. ordb.*: rander), h. olunbranda, gav-mild mand, *Ott* 4, 1. — 2) navn på et sværd, *pul IV* l 3. *Jfr Falk, Waff.* 52–3.

1. **hrønn**, *f.* bølge, *pul III* 4, *IV* u 4, *St* 6, of h-ir Jóms 16, h-ir falla út *Bjhit* 2, 14, h. fellr of sker *Mhkv* 27, *jfr Rst* 14, vardat h-um hofn þingloga, skibsmand-skabet svigtede ikke mødet med bølgerne, *Hhund* I 29; húfir skerr h. *Ht* 78, h. klofnar fyr húfi *Ht* 19, sog skilja h. *Ht* 22; h. þó hlýrum *pGisl* 2, h-ir skaka hliðar Haka blokkum *Ht* 38, h-ir strýkva bord *Ht* 76; við h-um, mod bølgerne, (så at hovedet faldt ud) i bølgerne, *Húsdr* 6; falla h-um, falde bunkevis (egl. ‘således at ligene ligger i rækker, som bølgeræk-ker’), *GongHr* 2. Som elvenavn findes H. *Grí* 28, *pul IV* v 4. 6. — 1 kenninger, for skib: h-a hóðyr *Refr* 3, 4, h-a elgr (ur f. eldr) *Bersi* 1, 2, h-a hrafna *Vell* 10, — for guld: h-a hyrr (*jfr hyrbrjótr*) *Anon* (*XII*) C 13, — for sefarer: h-a brjótr Jóms 13, — for skjalededrikken, digt: h. Heiðs Hásbj, h-ir Höars saltunnu *Ht* 31, — for bjærgelv: h. jardar skafis *pdr* 8, — for blod: h-ir fella (af fellir, sværd) *Ht* 60.

2. **hrønn**, *m?*, hjælmnavn, *pul IV* s 1, måske rettere hraunn, s. d.

hrønvengi se hrynyngi.

hrøtuðr, *m.* ild, (egl. ‘den fremstyrten-de’), *pul IV* pp 1.

hrøðask, (-ddisk) for hrørask, ved dis-similation; af hrør), blive affældig, for-falde, es h. tekr *Fájn* 6 (v. l. hrørask).

hrøkkva, (hrøkk, hrøkinn), egl. ‘rynkes, trække sig sammen, gøre en hurtig be-vægelse til siden, frem eller tilbage’, deraf i alm. ‘at vige’: såk meyar dreng h. *Krm* 20, sáttu nokkut mik h. *Grettis* 3, h. fyr e-m Jóms 30, *Krm* 23, h. undan

fyr e-m *Ulfr*, Haldórr hrökk í bug skjaldi, dækkede sig bag skjoldets hulning, *Guðl*; om våben, 'vige', d. v. s. svigte, såkæt at fetilstingi hrykki *Háv* 4, men: h. móti, styrte frem til modstand, angreb, *Haustl* 16, *Merl* II 17; h. ór hendi, bevæge sig ud fra, d. v. s. i, hånden (til hug), *Bjhit* 2, 23, hrökk hræfrakki, sværdet jor frem, *Gsúrs* I, vondr hrökk, pisken fløj (til slag), *ESk* 13, 6 (jfr hrøkkvivöndr, *Visnabók* 1748 s. 251); varta hrökk, slingrede(?), *Arn* 2, 4. — Part. pass. hrökkinn, bugtende sig, h. (áll), om slangen, *Rdr* 18; — rynket, h-it skinn *Rþ* 8, h. skinnfeldr *Rv* 9.

hrøkkviáll, m, = áll es hrökk, ál der kan bugte sig, h. Vølsunga drekku, giften sig bugtende ál, midgårdssormen, *Rdr* 18.

hrøkkvibaugr, m, 'sig bugtende ring', lyngs h., slangs, iøvrigt v. l. til hrøkviseiðr, *ESk* 6, 16.

hrøkkviglöpr, m, (skr. hrayggi, hrækvi-), tåbe, der farer frem, er fremfusende, om Skamkel, *Nj* 18 (at opfatte hrayggi- som hryggvi- er lidet tiltalende).

Hrøkkvir, m, jættenavn (enten 'den vigende' eller snarere 'den fremfusende'), *pul IV b 2*.

hrøkkviseiðr, m, 'sig bugtende fisk', h. lyngs, slange, dens látr, guld, *ESk* 6, 16; jfr hrøkkvibaugr.

hrøkkviskaf, m, et (bevægligt) redskab til at garve med (hertil bruges f. eks. tidligere på Island et vædderhorn — der er ru —, ophængt i en rem, bundet til dets to ender), húða h., garvereds kab, dettes Geirrøðr (jætte), spøgefult kænning for en sude, *PjóðA* 4, 14; jfr brók.

hrør, n, fald, død, lig, bródur h. (skr. hier) *St* 15, móður h. (parallelt med føður fall; skr. hrer) *St* 5, frænda h., frænders (o: sónners) lig, koggilar frænda h-s (skr. hrær) *St* 4, h. fylkis (skr. hrer hrør) *Guðr* I 5. 11, 12, høndla h. (skr. hrør) *Guðr* I 8; samme ord og betydning, o: lig, foreligger sikkert også i: Dyggva h. (skr. hrør, hreyr) *Yt* 7, yngva h. (skr. hrør, hreyr) *Yt* 6, samt Hognna h. (skr. hrørs, hreyrs) *Yt* 26; disse steder passer bet. 'lig' langt bedre end 'gravested' (o: ordet hreyr jfr *Hkr* I 243), som det mulig af afskrivere er blevet blandet sammen med. Derimod kan dette hreyr findes *Hál* 7: fylkis h. (skr. hrør, hreyr), hvor dog bet. 'lig' passer godt. Jfr Xen. Lidén, 2 f. Festskr. til *Torp* 6.

hrørna, (-áða, -áðr), blive affældig (af alder eller svagelighed), h-ar þoll, går (efterhænden) til grunde, *Hávm* 50, pornar heimr ok h-ar, verden visner og bliver affældig, *Anon (XIII)* B 33.

hugaðr, adj, 1) besjælet med (en vis) stemning (mod en anden; af hugr), modig, hverr h. *St* 14; jfr part. til hyggja, hugoðr sem Hogni vas, modige som, *Ghv* 3, velvillig (mod en), bezt h. e-m *Hálfs*

IX 13. — 2) kær, afholdt, god, som vækker behag, mest vørur mér manna h-ðir *Hálfs* *IX* 13, hugðar boenir *Líkn* 3, smíða hugða drópu *Rst* 34, geta hugðan hróðr *Jóms* 1; hugat, adv, venskabsfuldt, *Kolb* 1, 4. Kunde mulig også henføres til hyggja som part, men betydningen passer ikke så godt. Jfr al-djúp-, far-, frøð-, full-, grimm-, hard-, ill-, ítr-, lóm-, mein-, ofr-, ramm-, slíðr-, stórt-, svinn-, ulf-.

hugall, adj, tænsom, opmarksom, pågalt ok h-t pjóðans barn *Hávm* 15.

hugarfár, n, sindsbitterhed, d. v. s. syndig tilbøjelighed, *Mv* III 5.

hugarpýði, f, mod, djærvhed, *Snjólfjr* 2.

hugarrakkr, adj, modig (måske rigtigere i to ord), *Grettis* 54.

hugarspeki, f, sjæls-visdom, klogskab, *Hsv* 148.

hugazmöl, n, pl, troskab, halda h-um við e-n, vise sig trofast mod en i udførelsen af et betrot hværv, *Sigv* 3, 17 (rett. fra hugat, der kan være rigtigt).

hugazroeða, f, fortrolig samtale, *Gríp* 14, *Frp* II 1 (rettet fra hugar-).

hugblauðr, adj, modlös, fej, halr enn h-i *Hárb* 49, h-um kørnir hvergi hjarta at gagni *Krm* 22.

hugbleyði, f, modløshed, fejhed, af hræzlu on h. *Hárb* 26.

hugblíðr, adj, mild, blid i sind, venlig, om Kristus, *RKet*, om Placidus, *Pl* 11.

hugborð, n, 'sjælsbord', bryst o: mod, så þarf h. es o. s. v., den må have mod, porm 2, 3, geta hæst h. *Pl* 18. Ordet findes også i prosa.

hugborg, f, 'sjæls-borg', bryst, h. hjørvi skorin *Guðr* I 14.

hugbrigðr, adj, foranderlig i sind, svigfuld, mær h-ð við hali *Hávm* 102.

hugdjarfr, adj, dristig, *GongHr* 1.

hugdyggr, adj, 1) pålitelig ved sit sind, mod, modig, *Hjr* 3, 12, *Rst* 34. — 2) retskaffen, *Hsv* 108, 135, *EGils* 1, 23.

hugdýrr, adj, herlig ved sit mod, h-str harri porm 2, 4, v. l. til hugförr *Ht* 39; herlig i sind, *Mv* II 3.

hugfastr, adj, fast i ens sind, uforeglemmelig, h. tregi *Orv* IV 6.

hugframr, adj, modig, *Hjr* 3, 16.

hugfullr, adj, modig, djærv, *Hym* 9, *Bbreiðv* 5, h. konungr *Helr* 6, h. stillir *TorjE* 5, h. vísi *Arn* 3, 11, jfr *Gisl* 1, 7, iv 27; h-ir halir *Sigrdr* 31, h-t hjarta *Stújr* 6 (v. l.), *Hæng* VI 2, h-ll hjortu *Sigv* 11, 3.

hugfyldr, adj, modfyldt, modig, h-ir holdar *Gldr* 7, *Heilv* 3, hugfyldir (v. l.) Nordmannen *Steinn* 1, 5; *Pl* 41.

hugförr, adj, mod-dygtig, modig, *Ht* 39.

hugga, (-áða, -áðr), troste, h. e-n *Gríp* 52, h. skal þanns harm hefti bedít *Mhk* 28, vækti h-ar *Has* 38, miskunn h-ar *Lil* 78; h. e-n e-u *Am* 70, h. hug *Has* 60, h. hrafn, glæde ravnen, *VGl* 7, part.: h-endr árflognis, krigere, *Gsúrs* 31, h-endr sárgamms *pKolb* 3, 3, h-endr munins tuggu gauks *pSær* 2, 4; medium: h-izk it

horskar, *hrøster eder, vær glade*, Am 35, h-ask Sigrún Hhund II 29; v. l. til glaðar, Hj 17.

huggan, *j, trøst*, Pl 9. 31, Gmlkan 1, 2. huggari, *m, trøster, om den helligånd*, Heilv 17, h. þjóðar, a. s., Heilv 4. huggóðr, *adj, blid i sind, mild, om Kristus*, Has 12, Líkn 30.

1. hugi, *m, sjæl, sind, tanke, (= hugr)*, h. minn es þat Arn 6, 4, launa illum h-a góðar gjafar Hár 21; í h-a góðum (v. l. til hugum) Herv V 20, bregðask í h-a sínum Lv 14. Jfr fár-, sam-, var- (og full-, ofr.).

2. Hugi, *m, H. enn prúði, jarl af Avromches (11. árh.), Bkrepp 9, Gísl I, 13.*

Huginn, *m, navn på Odins ene ravn, (af hugr, tanke)*, Grí 20, SnE I 142, pul IV tt 1, — ravn i alm., gleðja h-in Reg 18. 26, Fáfn 35, láta h-in fagna ótu ESk 6, 29, vekja h-ins teiti ESk 6, 41, hrægifr h. (drekka saman) Guðr II 29. — I känner, for ravn: h-ins niðr þmáhl 3 — for kriger: h-ins fetrjóðr Arn 5, 5, h-ins munnrjóðr ESk 6, 13, verðbjóðr h-ins ferðar Tindr 1, 4, h-ins vára mognuðr Eg Lv 26, — for lig, blod: h-ins barr Hhund I 54, h-ins ferma ESk 12, 6 (jfr harmr); h-ins drekka pSær 2, 2, h-ins jól Grani 2.

Hugl, *f, ø ved Söndhordland (Norge), pul IV bbb 1, umbgorð H-ar, havet, ESk 13, 11, grunnføll H-ar Ht 19.*

huglauss, *adj, modlös, fej, h-s dugga Korm Lv 54; Órv VI 3; komparativ Hálfs IX 2.*

hugleikinn se leika 3 fin. hugleysi, *n, modlös, fejhed, Hæng II 7.*

hugljúfr, *adj, mild i sind, god*, Mv II 4. huglognir, *m, navn på sværd (egl. 'den der svigter tanken', eller 'den der besærer sjælen')*, pul IV l 5; v. l. húð- næppe rigtig. Jfr Falk, Waff 53.

hugmóðr, *adj, modig*, pKolb 2.

hugna, (-aða, -at), behage, være efter ens sind, þjóð (dativ) h-ar Steinn 3, 13, sem dolgsteranda h-ar þjóðA 3, 10, medium, d. s., engum sá h-az, es o. s. v. Hsv 84; vald (ens magt) h-ask skaldi Hfr Lv 7.

hugprúðr, *adj, modig, pham 1, 2, Isldr 25, Jóms 13, 29, Nkt 3, Stáfr 6 (v. l. for hugfullr), Sturl 5, 18, Hálfs IX 5, Hæng VII 5.*

hugprýði, *f, mod, djaervhed, pKolb Lv 10.*

hugr, *m, 1) sind, tanke, sindelag, tænke-måde (de enkelte nuancer kan ikke sikkert holdes ude fra hinanden)*, pul IV zz, h. eimn þat veit Hávm 95, h. es heill, op-rigtig, Am 20, heill h. Hávm 105, Reg 7, Sigsk 42, Am 96, harðr h., ubetvingeligt sind, HHj 6, Fáfn 19, Ghv 3, Guðr I 2 (her om det sorgfylde sind, der er stumt og ubevægeligt), h. mága tjáðumk, vel-vilje, Eg Lv 26, góðr h., velvilje, gjøld ens

góða h-ar Hávm 117, trauðr góðs h-ar Guðr II 10, œðri h., bedre, venligere, sind, Reg 12, horskir h-ar Hávm 91, þróttar h-ir, mod, pdr 13; af heilum hug, oprigtigt, Sigv 11, 7, Sól 4, af ollum hug, af ganske hjærte, Hhund II 15, Grip 47, Brot 10, Sigsk 30, með stórum hug Obreið 1, kløkkum hug Lít 2; gen. als h-ar, oprigtigt, Gríp 32; brigðr es karla h. konum Hávm 91, búa of hverfan hug Sigsk 40, grár h., fjendtligt sind, Mhv 12, illr h., uverdigt, slet, sind, ESk 6, 58, Hym 9, Hhund II 18, Guðr II 37, heiptgjarn h. Brot 11, rangir h-ar, falskhed, GSúrs 25; af grimmum hug, ud fra grumme tanker, om en der þønsrer på hævn, Sigsk 9, af sórum hug Sigsk 60; h-um sterkr, modig, HolmgB 1, h-um strangr, d. s., Jóms 39; es gótt í hug Sigsk 47, es verra í hug, man tænker på noget værre, Mhv 4, es hryggt í hug, man er trist, Guðr III 1, blíðr í hug Am 34; í h-um, ved godt mod, sitja í h-um Hyndl 2 (jfr Hrólss, Gautr. s. 15: ok hann fari í hugum í brott), vesa í h-um Hák 9, og fyldigere: vesa í h-um góðum Hym 11; bera hervíg í hug, tænke på kamp, Sigv 10, 10, men hafa í hug, tænke på, ønske sig, Sigrdr 20, koma í hug, mindes, Am 89, ganga ór hug, glemmes, Has 37, — trúur at hug, pálidelig med hensyn til sit sind (eller mod?), Mhv 7, duga vel h. Sigv 10, 2; h. hvatti mik Lok 64, h. teygir Akv 12, þótt h. hvettimk Kveld, h. hverfi e-m til handa, ens sind vende sig til velvilje mod en, Gróg 9, h. hlær í brjósti pry 31, Guðr III 10, h. sagðit hónum vel, han havde mørke anelser, Hym 14, sveip sínum hug, var tvivlrådig, Sigsk 13, h. vas á hvørfun Sigsk 37, tweir h-ir renna á e-n, en er tvivlende, Ólhelg 3, h-ir deildusk, var tvivlende, Guðr II 6; men hug skaltu deila, du skal beherske dig (se deila), HHj 40; segja e-m allan hug, hele sit sjælsindhold, Hávm 121. 124; mæla of hug, tale udover, mod sin (virkelige) mening, tale falsk, Hávm 46, Hhund II 17, Am 74; gleðja hug ESk 6, 22, hverfa e-m hugi, bevirke omstændning hos en, Hávm 161, síða hug leikinn (s. d.), for-hekse ens sind, Vsp 22; Sigvats h. mun hittask, Sigvat vil med sin sjæl træffes, Sigv 11, 17, séask h-i e-s, være bange for ens sindelag, Hák 15; h. á (vífi), til-bøjelighed til, for, Hhund II 14, Korm Lv 15; h. fylgir ráði, der er alvor med, ESk 6, 69, segja sinn hug, sige sin me ning rent ud, Sigv 13, 31. — h-ar fylgsni, bryst, St 1; h-ar korn, hjærte, Mhv 7. — 2) mod, h-ar gløggr, fej, porm 2, 9, hafa hug Hhund I 46, II 24, Hamð 27, trúur hug Hym 17, h. dugir Ám 52, frýja h-ar Isldr 16, hug es brugðt við Eviðs 4, hugr hvetr Fáfn 6, jfr 28. 30, Ht 15, h. ræðr holfum sigri þjóðA 3, 23, h. es í miðju (sverði) HHj 9. Jfr ástar-, dróttin-, fár-, fjand-, heim-, hermóðar-. hugragr, *adj, fej, Hjortr 3.*

hugrakkr, *adj*, *modig*, *Ht* 99, *Nkt* 76,
hlakkar h., *modig til kamp*, *Lids* 1.
hugraun, *f*, *sindsprøve*, *hård prøve*,
Jóms 33.
hugreifr, *adj*, *glad*, *munter i sind*, *h.*
Aleifr *Sigv* 5, 7, *Hfr* 3, 29, *h. þengill*
Hókr 6, *h. hildar stjóri pjóðA* 3, 35, *h.*
Göndlar *þeys*, *glad i kampen*, *pKolb* 2;
urigtig v. l. for herreifr Húsdr 1.
hugrekki, *f*, *mod*, *Hfr* 3, 1, *Hrafn* 3,
Vagn, *Anon (X)* *III B* 4.
hugreyndi, *m*, *'sinds-prøver'*, *ven*, *h.*
Hoënis, *Höners ven*, *Loke*, *Haustl* 12.
1. **hugró**, *f*, *lille plade hvori det söm*,
hvormed hjaltet fæstes(?), *nittedes*, *idet*
sömmets spids hamres ud til et hoved,
(jfr maðr hafði hnoðit við h. á sverði
sínu), *pul IV l 12*. *Jfr Falk*, *Waff* 26–7.
2. **Hugró**, *f*, *norsk ø*, *pul IV bbb* 3.
hugrúnar, *f. pl*, *'sindruner'*, *klogtruner*,
runer, *der giver eller øger ens klogt (ef*
vilt hverjum vesa geðsvinnari), *Sigrdr* 13.
hugsa, *(-ada, -adr)*, *tænke*, *overveje*,
bat skyli herr af h. *Vell* 37; *Gdþ* 35.
hugsan, *f*, *overvejelse*, *tanke*, *Mv I* 6,
SnE II 234, *Lil* 71. 79.
hugsi, *adj*, *tænkende*, *grublende*, *á lítt*
of h. *Korm Lv* 41; *ved rettelse Gautr* II
5 (*jfr hagli*).
hugsjúkr, *adj*, *bekymret*, *Hsv* 142.
hugskœðr, *adj*, *med skadelystent sind*,
ondsindet, *grum*, *om løven*, *Pl* 23.
hugsnarr, *adj*, *rask i sind*, *Orv IX*
64 b.
hugsnjallr, *adj*, *modig i hu*, *porm* 1, 1.
hugspó, *f*, *(tanke-)spådom*, *segja h-spår*
Merl II 14; *h-spår* (*tvivilsom rettelse*)
bregðask Harð 17.
Hugstari, *m*, *v. l.* *Haugspori*, *Vsp* 15,
skrives hogstari *pul IV ii* 5, *men v. l. er*
hug-.
hugstarkr, *adj*, *stærk i hu*, *kraftig*,
uforfærdet, *Korm Lv* 8. *Jfr hugsterkr.*
hugsteinn, *m*, *'hu-sten'*, *hjæerte*, *half-*
sviðinn h. *Hyndl* 41.
hugsterkr, *adj*, *= hugstarkr*, *Arn* 5, 17.
hugstinnr, *adj*, *ubøjelig i sind*, *ufor-*
færdet, *pfragr* 9, *Anon (XII)* C 17.
hugstórr, *adj*, *stor i hu*, *uforfærdet*,
Vell 1, *Sigv* 3, 1. 12, 17, *Isldr* 9. *Jfr*
hugumstórr.
hugstrangr, *adj*, *stærk i sind*, *uforfær-*
det, *Steinn* 1, 2, *ÓTranon* 5.
hugstriðr, *adj*, *ubøjelig i sind*, *h. hrað-*
sløngvir hrunga *Anon (XII)* B 15; *om en*
björn, *Grettis* 19.
hugströnd, *f*, *'husstrand'*, *bryst*, *hallr*
h-ar, *hjærté*, *Leið* 42.
hugsvinnr, *adj*, *klog i sind*, *klog*, *h-nn*
kona *Sigv* 3, 12. *Som egennavn: H-s mógl*
Hsv 148 (*oversættelse af Cato*, *ɔ: =*
catus).
hugiorg *se hauktorg*.
hugtregi, *m*, *sjælsorg*, *kummer*, *Hsv* 37.
hugtrúr, *adj*, *modig* *Merl II* 17 (*jfr*
trúr at hug).
hugtún, *n*, *'hu-tun'*, *bryst*, *fastr h-um*,
urokkelig i sind, *GSúrs* 9; *h-s hof*, *ku-*

tunets hov (det hov der står i hutunet og
er identisk med dette), *brystet*, *Ht* 50 (*h.*
er næppe 'hjærte').

hugumstórr, *adj*, *= hugstórr*, *modig*,
Helgi enn h-i Hhund I 1, *Hamðir* enn
h-i Ghv 4. 8, *Hamð* 6. 24. 27, *Hjalmar*
enn h-i Orv VII 20.

hugumstrangr, *adj*, *= hugstrangr*, *mo-*
dig, *Jóms* 39, *rettere i to ord*.

hugpekkr, *adj*, *kær for ens sind*, *aj-*
holdt, *yndet*, *hegra kyn h-t firum* *Merl I*
27, *h. himna ferðar grami* *Merl II* 60,
h-kk rétvisi *SnE II* 230, *h-kk mær Háljs*
IX 26, *Víg 10*; *v. l.* *Rv* 11.

hugprútinn, *adj*, *mod-svulmende*, *h-it*
hjarta svellr *ESk* 12, 7.

hulð, *f*, *skjul*, *h-ar høtr*, *skjulende hat*,
falda h-ar hetti, *skjule sig*, *gøre sig uhen-*
delig, *porm* 2, 7 (*jfr djarfhøtr*).

hulizbjalmr, *m*, *skjulende hjælm*, *hjælm*
der gör en usynlig, *hafði Kristr of kon-*
ungs efní h-m, d. v. s., *Kristus holdt sin*
hånd over kongæmnet (så at fjenderne ikke
fandt ham), *Sturl* 4, 3; *adskilt hjalmr*
huliz (-iðs) som navn på skyen "i helju"
Alv 18. *Findes ofte i prosa.*

humarr, *m*, *hummer*, *pul IV x 1*, *vesa*
í búð með humrum *SnH* 2, 6; *humra*
braut, *havet*, *Bjhit* 2, 19, *humra naust*, *d.*
s., *Gmlkan* 1, 2; *humra fjoll*, *bølgerne*,
pGísl 2; *humra heiðr*, *d. s.* *EGils* 3, 17,
humra bingr *EGils* 3, 13; *foldar h.*, *slange*,
leið foldar humra, *guld*, *Líkn* 51.

Humli, *m*, *sagnkonge (over Hunner)*,
Herv V 1.

Humlungr, *m*, *efterkommer (dattersøn)*
af Humli (s. d.), *Herv V* 10.

Humra, *f*, *foden Humber (England)*,
Arm 2, *pul IV v 4*.

hunang, *n*, *honing*, *h-s oldur*, *honning-*
krydret væske, *mjød*, *Ht* 24, *h-s bára*, *d.*
s., *Sturl* 4, 33, *h. ok mjólk* *Gd* 71, *tugginn*
við h. *Guðr II* 41, *Akv* 36.

Hundalfr, *m*, *jættenavn*, *pul IV f 3*; *v. l.*
-allr, *-olfr*.

hundbitr, *m*, *'hundebider'*, *en der bider*
som en hund, *Bjhit* 1, 3.

hundeygr, *adj*, *med hundeøjne*, *med*
skamfulde, *luskende øjne*, *Grettis* 27.

hundforn, *adj*, *ældgammel (hund- for-*
stærkende), *om en jættekvinde(s ryg)*,
Pdr 14.

hundgeðjaðr, *adj*, *med hundesind*, *lav-*
sindet, *Hfr Lv* 14.

Hundingi, *m*, *sagnperson*, *Hjálmp* IV 2.

Hundingr, *m*, *sagnkonge*, *Hhund I* 10,
II 1. 10, 39, *H-s synir*, *Hhund I* 11. 14,
Gríp 9; *Reg* 15. — *Søkongenavn (vist*
identisk med hint), *pul IV a 3*, *H-s elgr*
(se elgrynnir), *skib*, *Isldr* 3. *Uforståeligt*
pHjalt 2.

Hundingsbani, *m*, *tilnavn til Helge*,
Hhund I 53.

hundmargr, *adj*, *overmåde talrig (hund-*
forstærkende), *h. herr* *Hfr* 3, 5, *h-ir*
víkingar *Sigv* 12, 6, *halir h-ir* *Hhund* I
22, *h-mørg hof* *ok hørgar* *Vafþr* 38; *Sigv*

9, 1, *pjagr* 1, *Jóms* 22, *Krm* 17, *Harð* 7, *Ragn IX* 2 (ved rettelse).

Hundolfr se Hundalfr.

hundr, *m*, 1) *hund*, hund (skal feita) á búi *Hávm* 83, *Garmr* h-a baztr *Grí* 44, h-ar fagna *Fj* 44, glaumr h-a *Am* 25, binda h-a *Hund* II 39, verpa h-um, under jægten, *Rþ* 35, elksa at hi-i *Harkv* 23, h. sitr við stýri pór; v. l. *Haustr* 11. — 2) om et menneske (*skældors*), hundgeðjaðr h. *Hjr* *Lv* 14; h-s verk, skammelig, nederdrægtig gærning, *Þorm* 2, 12. — 3) i kenninger, (h. = skadeligt væsen), h. viðar, üðen, *Sturl* 4, 9 (jfr *SnE* I 330, II 512). — 4) som tilnavn til pórir, *Sigv* 12, 16, 17. Jfr búr-, mann-.

hundrað, *n*, 1) hundrede, *o*: 120, h. rasta á hverjan veg (*Vigríðsleitien*) *Vafþ* 18, morg h-uð *Jóms* 28, h-uðum, i hundredevis, liggja h-um, ligge i hundredevis, *Krm* II, fljúga h-um, om ravne, *Iv* 40, heimsækja h-um *Gd* 65; med gen. af subst. halft annat h. skipa *Steinn* 1, 2, halft fimta h. *Nordmanna ESk* 6, 55, fimm h-uð dura, golfa *Grí* 23, 24, sjau h-uð manna, (hringa) *Guðr* III 7, *Vgl* 7, átta h-uð einherja *Grí* 23, níu h-uð hofða *Hym* 8, tju h-uð Gotna *Hamð* 22, tolft h-uð manna *Hund* I 25; uden gen., þrimr h-uðum *Vell* 25, *Steinn* 1, 2, sex h-uð *pjagr* 4 (her som appos., hvis ikke -tamða står for tamðra som det ene hds har) — som adj. h. hirðmenn *pSkall* I (jfr *Steinn* 1, 2); — h-s flokkr *Skúli* 1, 3, *pjóðA* 1, 7. — 2) et hundrede sôlv (h. silfirs) = 20 aurar (2½ mørk) meta briggja, fimm h-áða, vurdere til 3, 5 hundreder, *Korm* *Lv* 7, gjalda 30 h-uð *Anon* (XII) B 5; her er egl. alna underforstået (100 silfirs = 400 alen vadmel omtr. = 10 mark "lovøre").

hundrafaldr, *adj*, hundreddobbelt, h. heiðr *Gd* 63, h. ilmr *Gd* 73.

hundvillr, *adj*, fuldstændig vildfarende (hund- forstærkende = hund-rað), *B breidv* 6.

hundviss, *adj*, meget klog (hund- forstærkende), særlig brugt om jætter, h. jötunn *HÍj* 25, h. *Hymir* *Hym* 5; findes også i prosa, og her, som det synes, i noget nedsættende betydning.

hungr, *m*, (-rs), hunger, sult, sløkkva þungan h. *ESk* 6, 52, viðna h-ri e-s *Tindr* 1, 7, h. þvarr *Hást* 5, h. varga þeyr *Ott* 2, 6, seðjask h-ri *Ht* 51, svelta h-ri heill *Lok* 62; faste, fara hørund h-ri *Sól* 71; — kædelig lyst, hørundar h. *Sól* 50.

hungra, (-aða, -aðr), sulte, hvern es h-ar *pHjalt* 1, h-ar hilmis drengi (upersonl.) *SnH* 2, 3, part. h-aðr, sulten, *EGils* 1, 29.

hungrbann, *n*, 'sult-forbud', mættelse, føde, *pjóðA* 1, 7.

hungrdeyfir, *m*, 'sult-sløver, -ffærner', Heita dýrbliks dynsæðinga (ravnenes) h., dygtig kriger, *Hjr* 3, 20, h. ens hvassa hrafnas *Steinn* 1, 6.

hungreyðandi, *m*, 'hunger-øder', h. hanga gagls (ravnens), s. s. foreg., *Hjr* 1, 2.

hungrtrauðr, *adj*, som nædig sulter, vil sulte, *Ód* 24.

hungrpverrir, *m*, 'hunger-forminsker', h. hriðar gagls, dygtig kriger, *Bkrepp* 6.

hurð, *f*, dör (hvorið indgangen eller en åbning lukkes; grundbetydning er 'fletværk'), h. vas á gætti (s. d.), helt åben, *Rþ* 2, h. vas á skidi (s. d.) *Rþ* 14, vas h. hnigin, var helt lukket, *Rþ* 26, h. vas aptr *Sigv* 3, 4, yppa h-um, egl. skyde dören op, lukke op, *Am* 47, hrinda á h-ir *Fj* 43, h. fyr heim *Anon* (XIII) B 51. — I kenninger, for skjold (jfr *SnE* II 428): h-ir *Ööns* *HolmgB* 5, h-ir Herjans *Isldr* 11, h-ir Högars *Ingj* 1, 2, h-ir Hjarranda *Rdr* 11, h. Hogna *Liðs* 7, *Mberf* 3, h. Hagbarða (se hlým-Njorðr) *Vell* 27, Geitis h-ir *Vígi* 1, — for sværd: heinar h. *pSíð* 1 (efterklassisk); — for klippe: Hrungnis h-ir (*Hrungnis skjold var sten*) *Bergb* 2. Jfr megin-, mjúk-.

hurðaðs, *m*, dörstolpe, d.v.s. den over døren liggende bjælke, hefja sik of h-a *Vgls* 13.

hurðulfr, *m*, 'dör-ulv', h. góins (rett.), sværdets dör- (skjoldets) -ulv, sværd, *Holmg* B 5.

hututu, interj, hutetu (efterligning af en rystendes ord, jfr atatata), *Rv* 10.

húð, *f*, hud, skind, dominús h-a, garver, eller tjænestekarl, *Anon* (XIV) 2, jótruð h., rynket hud, *Gautr* II 25, h-a hrókkviskafl (s. d.), garveredskab, *pjóðA* 4, 14.

húðlendingr, *m*, 'hud-lænder', hvals búð, havet, hvals búðar húð, havets hud, is, det hele = ís-lendingr, Islænder, *Isldr* 2 (i plur.).

húðlognir, *v*. *l*. til huglognir, s. d.

húðskör, *m*, lædersko, sko af skindet på bagbenene, *Hár* 35. Jfr *Falk*, *Kleiderh* 132 f.

húfa, *f*, hue, falda e-m dreyrugri h-u, dræbe en, *GSúrs* 28. logandi h-ur (gögleres forevisning) *Harkv* 23, jfr *M. Olsen*, *Ark.* XXXI, 381 (næppe rigt.); Hogna h., hjælm, *pstf* 2, 3.

húfjafn, *adj*, med lige planker, symmetrisk og smukt bygget (skr. hyjafn, hverv. l.), om skibet, *Hjr* 3, 18.

húflangr, *adj*, med lang planke(række), med lang side, om skibet, *Snæbj* 2; jfr súðlangr.

húfr, *m*, plankerække, den 3. og 4. i skibets sider fra kolen af (yfirhúfr og undirhúfr), pul IV z 7, ofte som pars pro toto, skibssiden eller hele skibet: skeiðar h. hvéldor skorrum *Arn* 2, 4, h. svall *Rst* 14, húm dreif á húfa *Njáll*, héldir h-ar lomðu bórur *Jóms* 16, dífur braut und h-i *Valg* 10, skera salt héltum h-i *Arn* 3, 2, salt bó h-i héltum *EGils* 3, 18, láta hafkaldan húf svifa *ESk* 1, 3, láta húf klífa kolgur *Mberf* 1, kaldr h. skerr hrønn *Ht* 78, hrønn klofnar fyr þunnum h-i *Ht* 19, h-ar brutu haf *Ht* 93, sveldr h. fellr í svig dífur treystu h-a *Sturl* 3, 13; haida h-um of haf *Sturl* 5, 5; stíga fyr húfhesti

hrófs *pGisl* 11, bera kistur út af h-um Jóms 37; h-i róinn hafs botn *pjóðA* 3, 34; fákr h-s, skib, *Hfr* 3, 9. Jfr egg-, skeiðar-.

húfstjóri, *m*, *kun i kenningen hreggs váfreiða h., hvor hreggs váfreið vel er kenning for vognen, hvis húfr er eller skulde være den ene side (svarende til skibssiden, jfr húfr), styreren af 'storm-vognens sider' (o: vognen selv), Tor, Þór 14.*

húka, (-ða, -t), *sidda på huk, sammen-kroben, h. á bekkjum Mág 1.*

1. húm, *n*, mørke, tusmørke (overgangen til natten), í h-i Anon (XI) Lv 5, *Grettis* 18, h-s heimr, mørkets hjem, Bergb 8.

2. húm, *n*, hav, sør, *pul IV u 2*, svalt h. *EGils* 3, 18, h. dreif á húfa Njáll; h-s (rettelse for heims) hrútr, skib, *Sigv* 3, 2.

Húnakappi, *m*, *Hune-kæmpe, kæmpe blandt Hunnerne (og hørende til deres skare)*, Ásm II 4.

Húnaland, *n*, Hunnerland, H-s drótning (her skal måske, på grund af metrum, læses Húnl.) *Guðr I* 6, hvat es hlézt H-s, hvad er der vigtigst sket i H., *Oddrgr 4*; *Korm Lv 8*, *Herv V 2*.

Húnar, *m. pl*, *Hunner, Atles mænd, Akv 2. 7. 15. 34 (jfr Arkiv I 16), H-a mengi Akv 4, H-a børn Akv 27. 38, H-a skjaldmeyjar Akv 16; Ghv 12 er det tvivlsomt, om der skal læses H-ar eller húnar s. 1. húnn; Humles mænd, kvøðu Humla Húnunum sål, pap. afskr., medens mbr. har fyr her) ráða *Herv V 1*. — *Biformal Húnir Mey 54* (om de 11,000 jomfruers bødder).*

húnbjørn, *m*, 'mastetoppens bjørn', skib, Oddi 4.

húnborø, *f*, *hul i mastetuppen (til sejltøvet), blandt skibets "dele"*, *pul IV z 7*.

Húnfastr, *m*, *sagnperson, Qrv IVβ 5*.

húnferill, *m*, 'mastetoppens, o: mastens vej', havet, h-s hreinn (rensdyr), skib, *Pfragr 4*.

Húnir se Húnar.

húnknørr, *m*, 'det skib, hvorpå hun'en, d. v. s. brikkens húnn (s. d.), færdes', spillebræt; når der hertil føjes hjarra krapta, hængsel-stoks (se krapti), synes der at være tale om et bræt, der bestod af to dele, der var til at lukke sammen, og hvoraf den ene del (låget) drejede sig på en tap, som en dør om sine hjarrar; hjarra krapta knørr = hus, hún (brikkerne)-hus' = spillebrættet, jfr hijarri, *Korm Lv 4*.

Húnkonunger, *m*, hunnisk konge, harðr hugr H-a Ghv 3, hnossir H-a Ghv 6; det er Atles forfædre, der begge steder er ment.

húnlenzkr, *adj*, hunnlandske, hunnisk, marar h-ir, hunniske heste (om heste fra Atles hjem), Hamð 11; udenlandske, sydrön i alm., betyder det vistnok: malmi h-um Harkv 16.

húnloagr, *m*, *kun i kenningen húnlagar hreinn = lagar húnreinn, søens mastetop-rén, skib, Hökr 2.*

Húnmegir, *m. pl*, *Hunnerne (jfr Húnakappi)*, Ásm II 1.

Húnmrök, *f*, 'Hunnerskoven', d. v. s. det med skov bevoksede Hunnerland, Akv 13.

1. húnn, *m*, 1) *björneunge, björn, píul IV cc 1*, h-s nött, 'björnenat', vinter, Rst 13; fjardar h., skib, *VGl* 5. — 2) *ung mand, dreng, Vgl 24. 32. 34, vistnok også Ghv 12, om Gudrun's söner*; Akv 12 står or gardi ok húna, hvor ordet er uforståeligt, vistnok fejl for Hogna. — 3) *søkongenavn, píul IV a 5*. — 4) *brugt synonymt med Bersi, Sigv 5, 5. — 5) hovedbrikken i et slags brætspil (hneftafl), h-s vangr, brætspil, dets hirðidis, kvinde, Halli; verpa h-um hører formentlig hertil, Harkv 16, lege med brikker (heller end 'lege med björneunger', som et slags sport).*

2. húnn, *m*, *toppen af masten, især de 4 forkantede plader, der omgav den (húnspænir), pul IV z 7, skaut lék við hún Ótt 2, 20, jfr StjO II 1, snara segl við h-a Jóms 33, segl sett við h-a Gisl 1, 14; h-s hestr, skib, Rv 9, h-a hógdýr, d. s., Refr 4, 1, — h-a gnípur, bølgerne, Mark 4, 1; — h-a hrysnd, gavmild mand, (her synes h-a hyrr at betyde 'guld', fordi topstenen var guldprydet?), jfr uppi glöðu élmars typpi eldi glík, Arn), Sigv 12, 16. — Dette h. er vist identisk med foregående, især med h. i betydningen 'tavlbrik', da bægge var tærningførmede; h. på mastetoppen er da det sekundære. Jfr Falk, Seew. 59.*

húnskr, *adj*, *hunnisk, h-sk þjóð, om Atles mænd, Guðr I 26, h-ar meyjar, kvinder i Atles land, Guðr II 26; iovrigt bruges ordet kun om Sigurd fajnisbane, i de to unge digte, Am (100) og Sigsks (her 5 gange); dette beror på en sen sammenblanding og uklar opfattelse; der er ikke grund til at søge nogen anden forklaring (jfr f. eks. EBrate i Deut. wortforsch. VII 108 ff.), idet h. her har fået en mere almindelig betydning, omtr. = 'sydrön', som Sigurd også kaldes Sigsks 4; jfr húnlenzkr.*

húnskript, *f*, (-skriptr), 'farvet, stribet, dug, knyttet til mastetuppen', farvet, farvestribet sejl, hlaða h. *pjóðA* 1, 2, láta ósvipt h. (dativ) *Ht* 78, h-r blásnar hreggi *Sturl 4, 14*.

húnspænir, *m. pl*, *de 4 firkantede plader, der omgav mastetuppen og tilsammen dannede et slags tærning, pul IV z 10; jfr 2. húnn og typpi.*

hús, *n*, *hus, enkelt bygning, í h-i Korm Lv 41, Rst 31, Am 72, frá h-i Halli, ór h-i Am 97, at endlongu h-i, gennem hele bygningen fra ende til anden, Am 19. 26, (koma) at h-i (einu) Lil 27, Vsp 17, Rp 2, h. hefr upp lokizk Fj 44, fara fírr h-i Am 39, vega at h-i, bringe en (på*

vogn) til ens hus (*hjem*), *Ghv* 10, halfbrunnit hús *Hávm* 89; sonr húss, *husets sónn, sónnen i huset*, *Rþ* 11; h. guðs, *kirke*, *Merl* II 45, h. dróttins, d. s., *Gd* 37, — i pl. *bygninger, bygningskompleks, gárd, koma til h-a* *Vsp* 22, *Grott* I, 16, h. *Níals Nj* (XII) 2 (*jjr stafr*), h. *Fjolnis Krm* 25, h. skata *Arbj* 7, h. *Haralds Harkv* 22, h. *Aðils Anon* (X) II B 1 (*i alle disse tilfælde stár at . . . h-um*), ór h-um. *indefra, ud af gården*, *Sigv* 3, 12, *Jóms* 19 (*op fra husene, om flammerne, der slår op*), *jjr h-um hæri, om ilden*, *Sturl* 3, 10, í h-um *Mark* 1, 22, *koma í h. e-s Am* 100, vitja h-a e-s *Helr* 2, eiga h. *Rþ* 16, timbra h. *Rþ* 22, í *gognum h. míni Am* 15; meld h. *Sigv* 5, 2. — *I kenninger, for bryst* (*jjr SnE* I 538); h. mærðar (*eller dignitingsvennen*) *Katr* 1, — *for skjoldet: Áta varar h.* Áta varar h-a balti, sværdet, *Korm Lv* 28 (*jjr vor*). *Om andre kenninger, hvorpå der dog ikke findes eksempler*, se *SnE* I 332 (*for ild*), *SnE* I 538, II 428, I 324 o. s. v. *Jjr blót-, boen-, draug-, eld-, fjarg-, sal-, sumbl-, volundar-*.

húsbak, n, *husenes, gårdens, bagside, at h-i, bag ved gårdens huse*, *Hamð* 31. **húsbrjótr**, m, ‘*hus-bryder*’, *vind, pul IV oo* 2.

húsbúnaðr, m, ‘*hus-udstyr*’ (*hvad det indvendige angår, behove, især tæpper på væggene*), *hrosa h-i* *Sigv* 3, 16.

húsdyrr, n, pl, *dør, indgang*, *Sigv* 5, 2. **húsfreyja**, f, *husfrue, husmoder*, *Am* 3, *Guðr* I 10.

húsfirú, f, s. s. *foregående*, *Mv* I 7 (*her skr. -trú*). 8.

húsgangr, m, *gåen fra hus til hus for at bette, tiggeri, föda upp á h-i* *Hard* 7; *derimod synes h-s meðalfærir Ragn V 7 blot at betyde ‘udygtige endogså til at gå fra hus til hus’.*

húsgumi, m, *husherre, husband*, *Rþ* 28, *Guðr* I 10.

húskarl, m, *huskarl, tjæner, især om kongens mænd, hirdmænd* (*det egl. udtryk for disse; yngre og lånt er hiro-maðr*), *Akv* 39, 41, *Am* 30, *Sigv* 3, 18. 13. 3. 18, *Okík* 1, 2, *Pþblond* 1, 1, *Hharð* 11, *pjóðA* 1, 12, *Anon* (XII) B 18, *Rst* 13, *Pþ* 36, *pul IV j 6*.

húskona, f, *husfrue*, *Rþ* 28.

hústrú se *húsfrú*.

húsping, n, *hus-ting, forsamlung i fyrestens eget hjem, mode med hirdmændene eller hans nærmeste følge, eiga h.* *Gísl* 1, 4, h-a mól *Hskv* 3, 3.

húspjótr, m, ‘*hus-ødelægger*’, *ild* (*røver som helt bortfører, tilintetgør, så at intet er tilbage*), *Y-t* 27.

hvaðan, adv, 1) *hvorfra, direkte spørgerende, h. eruð komni* *Harkv* 3, h. *fórt Fj* 46; *om oprindelsen, h. jord of kom, h. kómir sól o. s. v.*, *Vaffr* 20 o. s. v. (passim). — 2) *i indirekte spørgsmål, h. sakar gerðusk, hvorfra sager opstod, hvorledes det kom sig*, *Hhund* II 9, h.

vegar standa, *hvorfra vejene fører, hvorledes det hænger sammen*, *Sigsk* 19. — 3) *indefinit, allevegne fra, koma þeir heilir h.* *Hávm* 156.

hvaðanæva, adv, *fra alle sider*, *pstf* 1, 1.

hvaðarr, pron. indef., *hvilkens (den oprindelige form for hvárr)*, findes kun *Ragn X 5* som efterligning og som det synes med langt a, *hváðarr* (som metrum forlanger det); á er da her overført fra hvárr. *Jjr Arkiv VI*, 32-3.

hvaðarrtveggja, pron. indef., *enhver af to, h. hans bróðir (hds har næsten alle tveggi, men tveggja er vel i så gammel tid her det oprindelige)*, *Gráf* 11, *hvaðartveggja* (skr. *hvaðran*, *formelt og metrisk urigtigt*) fang *Korm Lv* 55.

hválf, n, *hvælv, hvælyng, í musteris h-i* *Lil* 36, h. *byrjar, vindens hvælyng, himlen*, *Mgr* 22, h. *veðra* *Katr* 40, *tungla h. Gáð* 15; *i alle disse eksempler er vokalen vist lang (hválf, senere hólf).*

hválfa, (-ði, -ðr), *vende opad, upp h. svik, svigen kommer for dagen*, *Sigv* 13, 20, *horn h-anda (yngre hólfanda)*, *horn som vender spidsen i vejret, d. v. s. tomt, Frj* I 21 (v. l. men rigtig).

hvalfjósir, f, pl, *hvalkød-stykker*, *Eil Sn* 3.

hvafrrón, n, ‘*hval-land*’, *havet, rísta h. Rv* 16.

hvaljorð, f, ‘*hval-land*’, *hávet, hestr h-ar, skibet*, *Eldj* 1.

hvalklyppa, f, *afflænsede hvalkød-stykker (mindre end hvalfjósir?)*, *Grettis* 7.

hvalmœnir, m, ‘*hval-mönning, -tag*’, *havet, h-i skefr, om skumsprøjt*, *Rejr* 4, 1.

hvalr, m, *hval, draga h-a, trække hvaler op*, *Hym* 21, *jjr* 26, *vella h-l pórh* 2, *hylda h-l Ólhelg* 6, h. *kyrði sæ Hæng* I 2; h-s búð, *havet* (*jjr huðlendingr*), *Isldr* 2; *grundar h., slange*, *EGils* 1, 35, *heiðar h., d. s.* *Merl* I 46, *Hl* 2 b (*jjr SnE* II 429). — *Várar prymseilar h., okse, Haustl* 5. — *Som jætenavn pul IV b 2. Jjr and-, blæju-, búr-, geir-, hafr-, hraun-, hross-, ná-, norð-, skald-, skútu-*.

hvalrann, n ‘*hval-hus*’, *havet, h-s íugtanni, skibet*, *Mark* 4, 1; h-a *hyrr* (*se hyrslongvir*), *guld*, *Pl* 3.

hvaltún, m, ‘*hval-gård*’, *havet, h-um* i *Merl* II 52.

hvammr, m, *græsbevokset fjordybning i en skråning* (*f. eks. nedad mod en elv*), *pul IV* ø 2. — *Som stedsnavn, GGalt* 3. — *Jjr Hrak.*

hvaptr, m, *(vokalen er kort i rimet: kjapt : hvapta, Máni, hvis den ikke er forkortet; nyisl. hvoptur forudsætter á, der mulig er det oprindelige; i så fald har Máni for rimets skyld forkortet vokalen), mund, kæjt, ofte i pl., hróðrmól líða mér of h-a, glider over (ud af) munnen*, *Húsdr* 8, blásnir h-ar, udspilet mund (kinder), *om göglere, Máni* 3, *pipa blés um hása h-a* *SnE* II 198; h-a *hvítgeirar, tænderne*, *StjO* II 9; h-s *eldingar, mundlyn, skældsord*, *pjóðA* 4, 14.

1. hvar, 1) spørgende direkte, hvor, på hvilket sted, h. skal sitja sjá Hávm 2, h. es så Eg Lv 25, h. getr pann Lil 21, h. heima eiguð Hhund II 5, h. ýtar túnum í, hvor i gárde, = i hvilken gárd, Vafþr 40; pry 25, Vgl 13, Brot 6; h. myni sveinn in scemri ptjald, h. hafi gunnar fregit þjóðA 1, 6, h. viti Vell 37, Rst 32, Ht 95, — indirekte, h. Dómarr væri borinn Yt 6, h. sali átti Vsp 5, h. sitja Hávm 1, Hym 12, h. valr of lá Hfl 3, h. rann hjá runniBjhit 2, 19. — 2) underiden anvendes h. omrent i samme betydning som at (den stedlige betydning er dog ikke helt forsvunden), veitk h. auga falt í brunni Vsp 28, frák h. gerði Edáð 7, minnumk h. lék á toptum Sigv 13, 24. — 3) hvorhen, h. kørn Reg 23, jfr Guðr II 17. — 4) alle vegne, overalt, holf es óld h. Hávm 53, þar lands sem h. Slemb, Pstf 1, 3, þróask hér sem h. Hfl 18, men: hér ok h., hist og her, Hávm 67, einn sér h. Mhkv 15. — 5) med es (hvars), hvorsomhelst, Vsp 22, Hávm 127, 137, 153, Vafþr 4, Fj 5, 40. 48, Hhund I 47 (her hvor i hds), Fáfn 17; til hvilket sted end, Akv 12, Hfr 3, 13; også med gen. h. lands es kom, hvor han end kom, Ód 8. Jfr hvor-brigðr, -fúss, -dyggr, -leiðr.

2. (*hvar eller *hver af hveR), ntr. hvat, A. masc. 1) pron. interv., hvem, hvo, kun dativ: hveim, h. eru bekkir baugum sánir Bdr 6, — indirekte spørgende, h. enn fróði séi ofreiði afi Skí 1. 2, h. alda skulu gambansumbl of geta Lok 8, h. harri skipar fyrstum porm 2, 4. — 2) pron. indefin. (= hverjum), enhver, h. verðr holða hond lettari til sáttu Sigsk 12, veldr alda h. Lok 47, an manna h. Skí 7, 27, hratt af halsi h. þar sér Sigsk 43, h. snotrum manni Hávm 95, sitt mein þykkir sáraſt h. Mhkv 10; med følgende es, h. es við kaldrifjáðan kørn Vafþr 10, h. es fúss es fara Skí 13, h. es sér góðan getr Hávm 76, h. es kná þær . . . hafa Sigdr 19. Jfr hveimleiðr. — Gen sing. (hvess) kan ikke konstateres. — B. Neutrumb, nom.-acc. hvat, 1) hvad (direkte spørgende), h. þrymr þar Eirm 3, h. es yðr hrafnar Harkv 3, h. es með ósum o. s. v. Vsp 48, pry 7, h. es þat et litla Lok 44, h. varð af húnun mínum Vgl 32, h. es þér Atli, hvad er der i vejen med dig, Guðr III 1, h. fyrst of mant, hvad som det første, Vafþr 34, h. vissir þú, at, hvad kunde du vide om, Hhund II 11, h. hafa (æsir) at olmólum Lok 1, h. mun at bótum taka Gríp 46, h. hafa til fregit skatnar Nj (XII) 10, h. es mik at því, hvad kommer det mig ved, Gríp 28, h. er til ráða Lil 21; med gen. h. es Skjoldunga o. s. v. Hyndl 11, h. es manna Vafþr 7, h. fylgir þér jofra Eirm 8, h. es þat alfa Skí 17, h. es þat fira, rekka Alv 2, 5, h. nýra spialla HHj 31, h. er tíðenda Lil 62, h. es þat fiska Reg 1, h. es þat drauma Eirm 1, h. mun meir

vesa minnar ævi Gríp 18, h. megi rinna Korm Lv 49, h. megi fótr fæti veita Hamð 13, h. megi heldr of groeta Líkn 19. — 2) indirekte spørgende (med indik. og konjunktiv), h. fylkir vá Hfl 3, h. valkyrjur mæltu Hák 11, h. þá varð vitri Ám 12, h. skal við kveða Hávm 26, h. þú sagðir Vafþr 55, h. unni oss, hvor-meget, Líkn 46, h. fjórir drýgðu Hást 4, h. it æsir drýgðuð Lok 25, h. búmenning vilja Sigv 11, 13, h. verða kann Mhkv 28, h. sú grind heitir Fj 9; med gen. h. hann meginis átti Vsp 5; við h. einherjar alask Gri 18; h. honum væri vinna scemst Sigsk 13. — 3) hvorfor, af hvad grund, anledning, med ind., h. of kennum þat henni Korm Lv 48, h. þarf ek of slíkt at jaga Mhkv 9; særlig med verbet skulu, h. skal hann lengi lífa Hávm 50, h. skalt of nafn hylja Hár 11, jfr 28, h. skalt kyrra fogla Rp 47, h. skalt vitja Helr 2, h. skal hans tryggðum trúá Hávm 110, h. skalt frýja oss Nj (XII) 7, h. skalt i sess minn Egils (XII) 3, h. skulum heimför kvitta Mberf 6, — med konjunktiv, h. of dylói þess holdar Hfr 2, 2, h. skyldir þú halda pKolb Lv 5, h. hafim at sitja, hvad grund har vi til at sidde, Pl 14. — I omkvædet: vituð enn eða h. Vsp 27 o. s. v. betyder eða h.: 'eller hvad, eller hvorledes forholder det sig'. — Guðr II 17: h. ek væra hyggjuð er uden tvivl forvansket; hvis ordene var sproglig mulige, skulde de betyde, 'hvad jeg havde i sindet, hvorledes jeg var til sinds'. — 4) alt, þú vel hvat vitir Eirm 4, dælt es heima h. Hávm 5, brotnar beina h. Lok 61, h. hafim heldr an totra, alt andet end, Pstf 2, 1; — med es, hvad end, h. es at hendi kørn Fáfn 31; h. es mátti, alt hvad han kunde, Haustl 8. — 5) noget (= eitt hvat), kveða h. valda Haustl 3, Hfr Lv 18, h. hóti fleira býr undir oflæti þínu Leiknir. — Leið 8 er h. bítr fár uden tvivl fejl for hver. — C. Dativ hví, spørgende, 1) h. gegnir þat, hvad betyder det, Gríp 38, Sigsk 27. — 2) som oftest konj., hvorfor (= fyrir hví), h. eru ondótt augu pry 27, h. eruð margir Hár 2, h. namt hann sigri Eirm 7, h. es þér vón Eirm 6, h. þú skiptir Hák 12, h. freistid mín Vsp 28, h. þegið ér Lok 7, h. þú einn sitr Skí 3, h. est einn kominn pry 7, h. skai eta Hhund II 7, h. nú Lil 62, h. hefr dröttinn bannat Lil 16, h. kveðum, hvorfor skal vi sage, Rst 34, h. stundaðir Lil 65; h. vartu hverflyndr Vtin 11; — med konjunktiv, h. sé drengr at feigri Krm 22, — i indirekte sætninger, h. væri Baldri Bdr 1. — 3) hvorledes, h. þú vitir, hvorledes du kan vide, Vafþr 42, h. mák halda lífi, hvorledes jeg kan leve, Oddrgr 33, h. samir hitt at dusa Eldj 1. — 4) tilbet. 'alt' i hvat: æ hví meira, stadiig mere end alt, mere og mere, Anon (X) II B 8. Jfr Seip, Festskr. til A. Kjær 70 f.

hvarbrigðr, adj, overalt (altid) foran-

derlig, upådidelig, h-ð aldar gipt Sturl 4, 10.

hvardyggr, adj, overalt, i alle henseender, brav, pålidelig, Sigv 11, 5, Valg 5, Isldr 12 (ved rettelse), Pl 31, Grettis 54.

hvarf, n, 1) kres, runding, især en der er begrænset ved et indelukke (jfr hverfi), tanna h-, hvad der er indenfor tænderne, mundhulen, tanna h-s hleypiskarfr (s. d.) = fluga (der sluges), Ulfr Lv. — 2) tilflugt, hjælp, vesa at h-i, være (en) til støtte, Anon (XII) B 7, vesa h. Gyð 3; — tilflugtssted, hvert h. vas hætt Bkrepp 8; — at h-i pjóðA 3, 22, synes at betyde 'endelig, langt om længe', eller 'tilgavns'? — 3) som stednavn, GrHj 1. Jfr af, aptr., ið.

hvarfa, (-ða, -at), bevæge sig, gå frem og tilbage (uden mål og med), h-ak blinder of branda Eg Lv 45; — færdes, h. fyr kné e-m porm 2, 3, 20, h. innan stafrúum Ulfr, h. of hauga Herv III 13, — bevæge sig i alm., om en hest, und Aðilsí grár h-aði pul II 3, láta sér í hendi h. ker, lade karret færdes i sine hænder, holde på karret (for at drikke), Hamð 20, — vakle, være i tvivl, lengi h-aðak Guðr II 6.

hvarfla, (-ða, -at), færdes frem og tilbage (jfr foreg.), h. of hættan loga Fj 1, h. póttu verk með himinskautum Hyndl 14; mulig er hvarfa det oprindelige i disse to tilfælde; h. á hallar gofti Hjálmþ IV 9, h-ak hvers manns purfi Ókik 2, sólur h. heima á milli Anon (XIII) B 8; — vakle, hugr h-ar Ásm II 3.

hvarflauss, adj, uden tilflugt(sted), Harð 13.

hvarfuss, adj, allevegne begærlig, begærlig efter alt, vankelmodig, ustadig, h-t hoftuð, om Brynhild, Helr 2.

hvaregn, adj, overalt, i alle henseender, brav, dygtig, Mark I, 27.

hvargi, adv, kun med es, h. es (hvargis), hvorsomhelst end, h. es pjóð heyrir Am 105.

hvargóðr, adj, i hver henseende god, om Kristus, Líkn 13.

hvargrimmligr, adj, i hver henseende grum, blodig, h-ar rimmur pjóðA 3, 7.

harkunnr, adj, overalt kendt, minn dróttinn h. Hfr 3, 4.

hvarleiðr, adj, overalt, i hver henseende, afskyet, afskyelig, Hhund I 36.

hvarlofaðr, adj, overalt lovprist, ESk 6, 16 (v. l.).

hvarmr, m, øjelågets kant, augna h-ar Olvir 2, brúðr strýkr h-a, visker tårerne bort, Grettis 31, bíta i h-a, bide i öjnene, Frþ I 9, h-ar Mardallar Ht 42; h-s hnúpgnípur, øjenbrynen, Eg Lv 13, h-a skógr, øjenvipperne, deres stjørnur, öjnene, Ólsv 4, 2, h-a hnítvölur, öjnene, Eg Lv 45, h-a skildir, d. s., Bergb 11, h-a tungl, d. s., Korm Lv 3 (jfr geisli); h-a hrynrregn, tårerne, Mfl (XII) 1, h-a barm-skúr, d. s., Mfl (XII) 2.

hvarmræuðr, adj, med røde øjelågs kanter, Korm Lv 13.

hvarmskógr, m, 'øjelågskantens skov', øjenvipperne, hvitr h. GSúrs 5.

hvarmtóng Eg Lv 12 urigtigt for hrammtong.

hvarmpeyr, m, øjelågskantens dug (tø), tårer, h. Freyju, guld, ESk 11, 9.

hvarmætr, adj, i hver henseende udmaerket, Ólsv 1, 2.

hvartveggja, adv, på bægge steder (sider), Halli 4.

hvarvetna, adv, allevegne, v. l. til hervetna, Jóms 30.

hvass, adj, 1) skarp, skærende, om våben og lign., hvoss vópn Sigrdr 20, Sigv 12, 6, h-t sverð Grott 6, Grip 15, Akv 19, h. hijorr Fáfn 6, 28, 29, h. mækir Akv 7, h-ir skjómar Krm 14, h-ir benlaukar pGisl 7, hvetja h-an hlymbrand pjsk Lv 4, h. hjaldriss GSúrs 21, h. knífr Ólhelg 6, h-ar klær pjóðA 3, 7, om øksen, hvoss meginunda pSíð 3. — 2) skarp, gennemtrængende, om øjnene, hvoss augu Hhund II 2, h-ar sjónir Sigv 12, 13, om læben, hvoss vorr á harra, skærende (derfor ikke til at kysse), Anon (XIII) B 13, syngja h-um munni, om den skarpe (våben-)klang, Sturl 4, 25; — om andet, h. harmr, sårende, bidende, sorg, Ghv 17, h. ótti Leið 38, hvoss (hds hvess) sótt Korm Lv 35. — 3) om personer, skarp, modig, enn h-i Blóðax Eyv Lv 1, enn h-i hjalm-Njótr (her måske noget dadlende) HolmgB 13, h. baugdrífr ESk 6, 17, h-ir húdlendingar Isldr 2, h-ir hildings synir Hhund II 11, h-ir húnar Ghv 12; h. hugr Heilv 4, h-t grjót hugar sess, modigt hjærté, Hl 15 b; med gen., h. ljóða, dygtig til at digte, EGils 3, 5; — om dyr, h. haukr Arn 2, 16, h-ir hvelpar Merl II 52, hvoss dýr Guðr II 2, men ordet strider her imod metrum og giver i og før sig ingen rigtig mening, hvorfor det må antages at være forvansket af hos dýr (se hvoss). — 4) hæftig, om kamp, Hsky 2, 4, om vinden, h-t hregg pGisl 2, Isldr 21, h. himin, stormfuld, Líl 10, om sulten, h. grjór Gdþ 9, men: h-ast hungrbann pjóðA 1, 7. — 5) nøjagtigt vejende, om vægtskål, h-ar skálar Líkn 36. — 6) hvast som adv., hæftig, kraftig, egg skerr h-t Ht 4, kasta h. Krm 15, skjóta h. Rst 23, ganga h. Sigv 3, 3, Rst 28, líða h. ploft 2, 5, ríða h., om angrebsmaskiner, ESk 1, 5, bíta h. porm 2, 25, bíta h-ara, bide mere hæftigt, spise grædigere, pry 25, førr emk h. á hesti, jeg er dygtig til at ride rask, Hharð 5; rísta h., om sejladsen, Halli 1. Jfr all-, drjúg-, egg-, eitr-, hyggju-, lang-, ræfr-, prek-, þrif-, þróttar.

hvassleitr, adj, med skarpe øjne, hræfn enn h-i pGisl 12.

hvassligr, adj, skarp, h-g augu E Vald 2.

hvassoddaðr, adj, med hvas od, i superl. Hl 32 b.

hvassorðr, *adj*, *hvas i ord, tilbøjelig til at bruge skældsord*, *Grett 2, 8, Hsv 26.*

hvat se 2. hvar.

hvata, (-aða, -at), *fremskynde, gøre hurtig færdig, med dativ, h. gunni Hl 29 b, h. mærð Hfl 16; h-endr blóðiss glyggs, krigere, Pl 23, h-endr oddregns, d. s., Pl 41.*

hvatførr, *adj, rask til handling*, *Anon (XII) C 8.*

hvati, *m, fremskynder, som udfører noget rask, hjørleiks h, kriger, Hfl 18. Som sværnavn, sharp, pul IV 1 5.*

hvatki, *pron. indef.*, 1) *hvadsomhelst, med es, hvad end, h. es þik dreymir Am 20, h. es mæfir of þat Pmáhl 8, h. es dvelr selen Sigv 13, 14. — 2) intet (ved rettelse), er pér h. hlyr Hæng VI 1.*

hvatla, *adv, rask, Anon (XI) Lv 16, til h. Hl 3 b.*

hvatliga, *adv, s. s. foreg.*, *Oddrgr 26, Merl I 30, Líkn 26.*

hvatlyndr, *adj, raskindet*, *Rst 29.*

Hvatmóðr, *m, navn på Odin (egl. 'med rask sind')*, *pul IV jj 5.*

hvatr, *adj*, 1) *skarp (omtrent = hvass), h. brandr Ht 8. — 2) rask, modig, om mænd og fyrster, Hávm 59, Lok 15, Fáfn 6 o. s. v. (v. 6 sættes det mod blauðr), Akv 34, Eyy Lv 2, pKolb 3, 12, 2, Isladr 13, ESk 6, 17, 27, Jóms 8, Ht 7, engi es einna h-astr Hávm 64, Fáfn 17, h. hugr Fáfn 26; med gen., rask, kaek, til noget, sóknar h. Eskál 1, hjørleiks h-ir Reg 23, h. gunnings Hást 2, boðvar h. Balti 4, h. malma skúrar Grettis 31; med præp. á, h. á e-t Stefnir 2 (hds harðr). — 3) om vinden, h-tt veðr Iv 17. — 4) hvatt, *adv, hurtig, rask*, *Korm Lv 42, Sigv 2, 7, Völ 20, Snaebj 1, Ht 78, stýra h. Valg 5. Jfr full-, gunn-, lifs-, ógn-, sig(r)-.**

hvátraðr, *adj, rask til handling, handlekraftig*, *Ótt 3, 11, pþagr 7, Hl 30 b, Anon (XII) C 4.*

hvatvetna, *hotvetna, pron. indef., hvad som helst, alt*, *Skí 28, (hot-), Hávm 48 (hot-), Am 71 (hot-), 97 (hot-), Anon (XII) B 21; dat. hvivetna Hávm 22, 23, telja heipyrði í h. Fáfn 9, h. betri Leid 13, fremrí h. góðu Has 35, hjalpa h. Oddrgr 10; h. vilmál talið, for alt, mod alle, Brot 12.*

hváll, *m, rundagtig höj, blandt jordnavne, pul IV æ 2.*

hvárgi, *hváigr, pron. indef. (om enkelte former se Skíspr. s. 85)*, *ingen af to, at hvárgi skerði Halli 6, h. mátti annars án vesa Sól 11, hét hvárigri Grott 2, hluti hvárigra, ingen af parternes lod (ingen af os), Am 102, at hváriga nýtak (hond) Ragn V 12, vinir hvárskis Ólv 2, 4, hvárskis (ntr.) peir góðu Sól 12, h-kis peira Hsv 107, baugfergir mátti bjarga hvórungi Pl 22, hvórungi frýk Sigv 12, 9; hvárki knátti okkar Helr 12, hvárki sér undi Am 88; hvárki — né (eða), hverken . . . eller, Hár 26, Brot (F.J.s udg.) 3,*

Guðr I 17, Sigsk 36, Arn 2, 17, Rst 27, Lil 20, 71.

hváigr se hvárgi.

hvárr, A) *pron. interrog., hvilken af to, h. fleira viti, gestr eða enn gamli pulr Vafþr 9, hvárt es þá Gríp 32; ntr. hvárt, i direkte spörgende sætninger, med følgende eða, Skí 12, Hhund II 40, i indirekte spörgende sætninger, med følgende eða, Hjr 3, 20, Vsp 23, Sigsk 37; med følgende es, hvad enten — eller, Sigrdr 33; uden eða bagefter, h-t sé manna nokkut Fj 15 o. s. v. (passim), h-t verð launið Am 32. — B) *pron. indefin., hver af to, bægge, hefr h. fyr því Gríp 43, h. hjörva snyrfir Rst 26, með flokki hvórum (uriktig v. l. for hverjum) Jóms 20, i h-a hond pGisl 11, á h-a hlíð Rþ 3 o. s. v. (passim), jafrntrúr hvárra liði Mhkv 10, á il h-a Sigv 3, 3, h-ir búask til snerru Anon (XII) C 18, hætt es þeira h-t Hávm 88, orðs þykkir emm vant ykru h-u (fejl for hvóru tveggja?) Hamð 9, hallæri veldr h-u, báðe det ene og det andet, Eyy Lv 14; — at hvóru, i bægge tilfælde (egl. hvad enten det ene eller det andet — det modsatte — er virkelighed), alligevel, fæk þér hróðrs hlít at h. Sigv 13, 2, jfr GSúrs 20, Hjr 3, 20, þorm 1, 12, 2, 21, SnH 2, 3, Hym 33, ESk 6, 32, Jóms 3, Nj 6, Grettis 25, Anon (XII) C 31; underdåten findes þó foran. — Tivilsamt er Læb 33: þótt sér varðir vers fái hóss eða hvárs, 'eller hver af delene', bægge dele, (báðe ægtemand og elsker)? — Sigrdr 35 findes (i papirhds): hvarstu er, den simpleste og mest fyldestgørende tydning er at læse: hvárt est, hvad enten du er o. s. v.**

hvárr-tveggja, *pron. indefin. (i hds findes i reglen den sædvanlige prosaform hvártveggi, -tveggju, men i digitene, især fra den ældre tid, tør den oprindelige form trygt forudsættes, altså egenligt i to ord), enhver af to, bægge, hjoggusk h-ir-t-ja Gráf 10, seggir h-ir-tveggja Sigv 2, 5, á h-ri-t-ja hendi Sigv 11, 16, h-n-tveggja sál hoggva Arn 5, 21, braut h-u tveggja (fordelt på to linjer) sprundi pdr 14, hrapa h-r 'tveggi' börn Merl I 36, als þú hvártveggja (ntr. sing.) veizt, da du ved bægge dele (ð: heill góða ok guma), Reg 19, hafði hvártveggja (også ntr) Blakkr 1, 2, segja hvártveggja Hjr 3, 20.*

hváta, (hvæt?, hvé?, hvátinn), *stikke, støde, h. brúna miðstalli í feld, stikke hovedet i pelsen, Eg Lv 14, hváttinn spjóti, gennemboret, Háls III; her til hører vist også huatað o: fejl for hvátit, peiri (skolm) létk Móvi á maga h-t Óspakr.*

Hveðn, f, øen *Hveen (i Øresund)*, *pul III 3, IV bbb 1, und hóri H. ESk 2, 1 (jfr Johansson, Ups. Univ. årsskr. 1890 s. 6).*

Hveðna, f, 1) *sagnperson, H. Hjörvards datter, Hyndl 32. — 2) jættekvindenavn, h-u harðmeldr, guld, Ragn X 3 (fejl for hveðra?).*

hveðnir, m, et slags fish, pul IV x 1.
Jfr Falk, Ark. XLI, 126.

hveðra, j, 1) jættekvindenavn, pul IV c 2; brynu h., økse, Rdr 11. — 2) som ønavn, H-u hringr, havet, ESk 13, 14 (måske fejl for Hveðnar eller Herðlu?).

hveðrungr, m, 1) jætenavn, pul IV b 1; synes særlig brugt om Loke (som egennavn?), h-s mogr, Fenrir, Vsp 55, h-s mær, Hel, Yt 32. — 2) navn på Odin, pul IV jj 5.

hveðurr, m (denne form kræves af metrum), vædder, (v. l. hveðruðr), pul IV aa.

hveimleiðr, adj, (egl. to ord), forhadt af enhver, h. e-m Hæng V 2, pKolb Lv 8.

hveiti, n, hvede, pul IV ddd 2, hleifar hvítir af h-i Rp 31; freka h., ulvens føde, lig, pKolb 3, 14, hræteina h. (se hræteinn) pjóðA 3, 32.

hvekkr, m, list, rænkefuldt puds, svig, h-jum vanr, om djævelen, Lil 45.

hvellar, adj, klingende, skinger, med stærk stemme, h. Haflidið Gretis 12, synes her nedsættende, men: om Kristus, Pét 15, h-u hljóði Katr 11, hvell sigrhljóð Sturl 4, 25; så enn h-i, om hammeren (der klinger mod ambolten), Heiðr 4.

hvelpr, m, hvalp, hund, h. es ór helju kom Þdr 2, hugðak h-a losna Guðr II 42, h-a leysti Ákv 41, hvassir h-ar Merl II 52.

hveralundr, m, usikkert om stednavn eller fællesnavn; vistnok blot et enkelt træ; dette sidste passer bedst, 'træet ved de kedelformede fordynninger' (af hvern, kedel, kedelformet grubé i jorden); navnet har ikke eller behøver ikke at have noget med varme kilder at gøre), und h-i, 'ved kedeltræet', hvor Loke var bunden, Vsp 35.

Hverbjørg, n. pl, stednavn (i Trondhjem), porm 2, 18.

1. hverfa, (ða, -ðr), dreje, lade noget dreje sig, vende sig, h. hugi konu (dativ), vende en kvindes sind (til en selv), Hávm 161, h-ði at sér (horns) hlut enn mjóvara, vendte (hornets) spidse ende mod sig (for at driske deraf), Yt 16; bad h. . . (ð: skibene) at landi, bød at vende (skibene) mod land, Vell 24; iørigt kan der på grund af tekstens usikkerhed være tale om 2. hverfa; rúnar h-dar við enn helga mjöð, egl. runer, rørte sammen med (i) den hellige mjöð, der er vistnok tale om små træsplinter med runer på, der er lagt i hornet, Sigldr 18.

2. hverfa, (hvarf, horfinn), 1) dreje, dreje sig, vende sig, h-anda hvél, hjul der går rundt, á h-anda h-i vóru hjortu skopud Hávm 84, månens betegnelse "í helju" (E. Noreen har Stud. nord. filol. IV, 5, 1912, fortolket hverfa her i betydningen 'forsvinde', ð: om den aftagende måne, næppe rigtigt), Alv 14, med acc. h. himin bevæge sig i kres over himlen, Vafþr 23. — 2) vende sig bort (således at det sig vendende forsvinder eller bevæger

sig bort), hvarf braut ór sal sæta Korm Lv 15, hvarf sér andspilli frá Sigsk 46, hvarf enn hildar djarfi, forsvandi, pjsk Lv 6, h. til himinríkis ploft 3, 3, h. aflifi St 10, h. af himni, forsvinde fra himlen, Vsp 57, sól h-r jarðar hjóli, forsvinder fra (for) jorden, Gd 62. — 3) bevæge sig, begive sig, hvarfk á við Guðr II 11, h. aprt Hávm 99, Vell 13, Gunnl Lv 4, h. at hóllu, om bukkene og Tor, Hym 7, áðr þeir hyrfi frá (ð: fari), fór de begav sig bort derfra, Am 37, hvarf frá Upsolum Yt 29, h. frá grams erfingjum pjóðA 4, 26, h. frá hlaðbeðs Gunni Orv IV 5, jfr 7, h. í pys, begive sig ind i en skare, Grett 2, 7, h. til hjardar Hym 17, h. til skemmu Ghv 7, þær (åar) h. of hodd goða, løber, strömmen omkring, Grí 27. — 4) om tænkt bevægelse (sindets bevægelse, forandring i sindet og lign.), hugi h-i til anda e-m, ens sind vende sig til en med venlighed, Gróð 9, h. eptir vilja sínum, følge sin vilje, Has 7, h. frá goði Sól 15, h. til blóta, vende sig til (de genopprettede blót), Vell 16; h. framm, trænge frem, fare frem (om en fremgangsmåde), Sigv 11, 3; — h. við e-m, vende sig imod, Hjálmp III 6; h. til, tilfalde, erfð, sem til réð h. HjH 6; vende sig imod en for at kysse, som oftest til afsked, hvarf til Niflunga Am 47. — 5) upersonlig, áðr i sundr hyrfi, fór end de skiltes helt, fór end de var kommen så langt bort, at de ikke kunde se hinanden, Am 36; — h. útar i en dunkel sammenhæng (her mulig trans., jfr Läffler i Festskr. til Fejlb erg s. 683), Fj 22. — 6) part. horfinn, forsvunden, tabi, h-in gleði Bbreiðv 1, dódum h., berevet, Gretis 27; — omgivet, indesluttet, h. foldar beinum, under en stenhob, Yt 26; — befaret ð: behandlet, vasa þat hondum h-it Heiðr 9, jfr þognhorfinn.

hverfi, n, klynge af huse, gárde, bygd, vizkunnar h. bryst, Skj. digtn. II, 486 (5).

hverflyndr, adj, vægelsindet, v. l. for hvarfuss Helr 2, hví vartu svá h. Vitn 11.

hverfr, adj, foranderlig, ustadic, h. hugr Sigsk 40, Sól 31, h-f es haustgríma, med hensyn til vejret, Hávm 74.

Hvergelmir, m, 'brønd (kilde) i Nivlheim, (egl. 'den brusende kedel'), ned deri drypper dråber fra Eiktyrnnes horn og derfra strømmer alle floder, Grí 26.

hvergi, adv, ingensteds (hver- ved omlyd(?) af hvar), gras h. Vsp 3, geta h. Hym 4, fank h. Guðr I 10, vita h. pjsk 1, 1, séa h. Am 79, fara h. Eviðs 2, h. kómri Krm 22, Lil 21. 92, h. stóðusk Mark 1, 32; med gen., ingen steder på, i, jarðar h. né upphimins prý 2, h. lands Helr 9, h. landa Hálfs IX 25, moldar h. Merl I 59, Herv III 15. I et par af de anførte eksempler kunde h. også opfattes i betydningen 'slet ikke, på ingen måde', som i de følgende, hvor dog den oprindelige betydning kan skimtes, h. foerir HolmgB 12, h. mátt vinna HHj 13, ugg-

um h. at hoggva *HolmgB* 4, uggðou h. bana *pKolb* 3, 3, h. þorði folk varða *Arn* 2, 12, svót brysti h. *Lil* 30, h. fylgðou því lestir *Mark* 1, 9, ljúgum h. til penninga *Nj* 7.

hvergis *Hæng VI* 1 er vist forvansket af hvatki?

hvergymir, m, *sœn, havet (jfr gymir)*, h-is stjarna, *guld, Horn* h-is stjornu, kvinde, *Stjo II* 11 (*mulig fejl f. svarr-*).

hvergætir, m, ‘kedel-vogter’, *kok*, *Am* 62.

hverlogr, m, ‘kedel-væske’, h. galga farms (*grams*), *Odins kedels (Odrörers) væske, digterdrikken, digit, Hál 1.*

1. **hverr**, m, *kedel, terrænfordybning (jfr jökulhver, om fordynningar, som snæltede isbjærge efterlader sig)*, *Hym 1, 3, 9 o.s.v.*, h. harðsleginn *Hym* 13, h. rúmbrugðinn *Hym* 5, h. vellandi *Guðr III* 6, *jfr 9, 10*, hefja af h-a *Grí* 42; holtriða h. (*jfr holtrið*) *Hym* 27; h-a lundr se hveralundr.

2. **hverr**, A. pron. *interr.*, (*om de enkelte former, især acc. sing. masc. hverjan og hvern, se Skjspr 82–83*), 1) *hvilken, både — og hyppigst — uden følgende subst. og med et sådant, i direkte spørgesætninger, h. es orgáti *Harkv* 22, h. eggjar pik *Sigv* 11, 10, 11, h. es svá horskr *ESk* 6, 64, h-r sé if *Vell* 32, h. séi *Sigv* 12, 17, *Ht* 55, h. ali *Ht* 56, h. mun hefna *Sturl* 5, 18, h. vann sign *Lil* 62, h-ir ólu pik *Orv VIII* 5, h. es sveinn, karl *Hár* 1, 2, h. á skipit *Hár* 7, h. hefr pik borit *Alv* 5, h. mun Baldri at bana verða *Bdr* 8, *jfr 10*, h. hér ræðr *Fj* 7, h-ir bat gerðu *Fj* 33, h. es skjoldungr *Hhund* II 19, *jfr I* 32, h-ir ro jofrar *Vgl* 12, h. byggvir hér *Gríp* 1, h. spyrr at því *Reg* 17, h-s biðr þú *Hamð* 9; med subst. h-jar ro nornir *Fáfn* 12, h-n skapframuð *Korm* *Lv* 19, h-r kund *Korm* 1, 6, h-ir æsir *Vafþr* 50, h. seggr *Ht* 97, h-ra manna moegr *Fáfn* 1, *Fj* 6, h-ju bolvi borinn *Gróð* 2; — i indirekte spørgende sætninger, h. Yngva ættar *Hák* 1, h. vas høfðingi *Jóms* 8, h-n mæra vil *Gunnl* 2, 1, h-n rekka kvøðu *Hfr* 3, 15, h. hlýtr at standa *TorfE* 4, h. joftna elztr *Vafþr* 28, h. pik glapði *Lok* 20, h-n í brynju (*hvilken brynjeklað*) feldu *Hhund* II 1, h. eiga mynt *Mhk* 29, h. mér standi *St* 14, h. skyldi dverga *Vsp* 9, h. hefði lopt blandit *Vsp* 25, h. fara vildi *Guðr* II 18; med subst., með hverjum hætti *Lil* 30, h. ýtir ferr *Rv* 3, hverju gedí stýrir *Hávm* 18, af hverjum rótum rinur *Fj* 20; h-s peir ro kyns *Hávm* 133, h-s af rótum rinur *Hávm* 138 (*her má trés eller viðar være underforstået*). — 2) *etterklassisk brug af ordet som relativum, með hverri (vigr) hann vann *Snjólfj* 2, 3) ntr, hvert, hvorhen, *Hhard* 14, *Lil* 62, *Hhund* II 5, *Am* 79. — B. pron. *indej.* 1) *enhver, uden subst. efter sig, bat frá h. Yt* 30, h. vas hræddr *Hfr* 3, 12, h. vas minni hreystimaðr *Jóms* 8, sló h-n ok þó *Sigv* 10, 2, h. es vill *Mhk* 29, halr es**

heima h. *Hávm* 36, of sik es h. í slíku *Hár* 22, h. vildi velja *Guðr* II 20, leysa ór hoptum h-n *Lok* 37, h. es segja ræðr *Hávm* 124, h. es tekr á funa *Grí* 42, h. es á annan lýgr *Reg* 4; med ordinattal, ena niundu hverja nött *Ski* 21, — med subst. i samme kasus som h., h. gramr *Arn* 2, 1, h. maðr (eller omvendt) *GSúrs* 13, *Mark* 1, 3, *Mhk* 2, *jfr 12, Lil* 45, 88, *Oddrgr* 34, h. gumi *Hávm* 14, í heimi h-jum *Alv* 8, h-jan dag *Vafþr* 11 o. s. v., *Grí* 30, *Sigv* 13, 23, h-ja nött *Vafþr* 14, h-ja hrafns ævi *Korm* *Lv* 41, h-ja húnus nött, hver vinter, *Rst* 13, morgin h-jan *Vsp* 28, á h-jan veg *Vafþr* 18, of vergold h-ja *Vsp* 29, leita hóðungar hverrar *Hávm* 102, við faranda h-n *Fj* 10, at h-jum hjaldri *Jóms* 9, h-t sinn *Lil* 81, h-ju sinni *Rst* 3, h-jar stundir *Has* 14, á h-ju landi *Am* 105, *Lil* 40; — med gen., manna h. *Hávm* 54–56, *ESk* 6, 66, gumna h. *Hávm* 15, 18, alda, fyrða h. *Fáfn* 10, h. ósviðra apa *Grí* 34, seggja h. *Sól* 49, lýða h. *Eg Lv* 6, fróðra h. *Hávm* 7, 63, ráðsnotra h. *Hávm* 64, h. þeira *Guðr* I 3, h-ju eru þeira *Akv* 7, h. godmöglugra *Hym* 38, — med pron., h-t várt, hver af os, *Am* 98, *jfr* sér h., hver især for sig, *St* 18, *Grett* 2, 1 — hvers kyns, af enhver art, *Gd* 3, h-s kyns stafir *Guðr* II 22, h-s konar, d. s., *Siyrbj*, *Merl* I 55, II 32, 77. — 2) h.... annarr, den ene... den anden, hver tók aðra *Mark* 1, 17, h. qðrum verja *Hamð* 8, h. þyngir annan *Lil* 21, h. lá of annan *Krm* 16, af h-jum til annars *Lil* 20, ferr h-t á annat, det ene følger efter det andet, *ESk* 6, 46, h. sem annarr, den ene sávelsom den anden, *Lil* 71, h. qðrum hröðrs leitaði *Háls* IX 16. *Jfr* ein.

hversu, *interr.*, 1) *hvorledes*, h. máni heitir *Alv* 13, h. snúnuðu konur *Hár* 17, h. framm gingu lofdungar *Krm* 21, h. es fengit *Harkv* 20, h. vegnar *Lil* 8, h. (*her uðtali hvessu*) ek gáða *Mgr* 29, h. Völsungr veita knátti *Sturl* 4, 30. — 2) *hvor (med adj.)*, h. fégjofull *Harkv* 15.

hvervetna (også *skr -vitna*), *adv*, alle vegne, *Jóms* 7, 30, *Hsv* 142, næmir h., som alle vegne bør págríbes. *Sól* 9.

hvessa, (ta, -tr), *hvæsse* (skærrende redskaber), h. sverð *Vgl* 18, h. Laufa társ laungogl, *pilene*, *pKolb* *Lv* 6; — *skærpe*, h. prek, opbyde sin kraft, *Sturl* 8, 2, mál h-andi, førende djærv tale, *Gd* 37, h. augu, se med skarpt blik, *Hhund* I 6. *Jfr* fleinhvessandi, geirhvessandi.

hvessimeiðr, m, ‘hvæssende træ’, morðlinus h., *krieger*, *Rst* 14.

hvessir, m, *hvæsser, skærper*, h. hjalm-skassa (*øksernes*), *krieger*, *Nj* (XII) 6, — som ophidser, gör hæftig, hildar h., *krieger*, *Stúfr* 1, ógnar h. *Eg Lv* 37, heiptar h., *fjendskabets forøger, hidsig fjende*, *Nj* 18.

hvætja, (hvatta, hvattr), 1) *hvæsse*, h. sverð *Korm* *Lv* 16, h. brand jóru randar

pjsk Lv 4, hvattr hjaldrs hyrr Ht 50. — 2) ægge, ophidse, opmunstre, hvøttu (inf.) Auðun 2, þótt hugr hvettimk Kveld, þats mik hvatti hugr Lok 64, med acc. pers. og gen. rei (eller blot det ene), h. valsœfendr vígs Yt 13, h. svika Sigv 3, 19, h. heiptar Brot 3, Jóms 22; söknar hvattr Iv 6, — med infinitiv, hvern pik hvatti at fara Fáfn 5, h. at hefna Hamð 2, h-ask at fara Fáfn 5, h-íð mik... sorg at segja Brot 14, Gautr hvatti breyta SnSt 4, 4; underforstået infin., h. e-n heiman pdr 1, med acc. og at med dativ, h. e-n at vigi Ghv 1, h. e-n at hjörþingi Ghv 6, h-jask at vigi Sigsk 10, h. (fejl for heita?) Hognna at rúnum, til samtale, Sigsk 44; — absolut, niðjargi hvøttu Akv 9, hjarta hvetr Ht 15. — Hamð 28: hvottumk at dísir, diserne æggede mig dertil, men i den foregående linje findes intet ord med h, så at det er rimeligt, at ordet her er galt.

hvettr, adj (eller part. til et hvetta, jfr no, kvetta 'støde ned med et enkelt stød', Ross), drevet frem (ved sit mod), porm 1, 1. Jfr mál.

hvé, interr., 1) hvorledes, h. skalk . . . Haustl 1, h. så hestr heitir Vafþr 11, jfr 13. 15 o. s. v., h. of breyjak þriar Skí 43, h. sú jorð heitir Alv 9 o. s. v., h. mun ævi snúna Gríp 6, hvés ef ek hleyp at krási Bjúgvís, — indirekte spörgende, h. skalk leyfa Rdr 1, h. mér þætti Korm Lv 13, h. þylja fet Hfl 3 jfr 19, h. herskjold bóruð Arn 2, 11, h. fóru á svik Sigv 11, 7, h. fer verka ESk 6, 8, jfr 71, h. ormar slíta mik Krm 26, h. gulduð Sturl 3, 3, h. rísta skal o. s. v. Hávm 144, h. Vafþrúðnis salakynni séi Vafþr 3, h. þú vegr Lok 42, sé nú seggir, h. hvær velli Guðr III 9. — 2) med adj. og adv., hvor, h. vel haði þyrmt Háð 18, h. lengi Sigv 11, 9, h. sæll ek vas Sól 33, h. nauðgir sst. Jfr Lindqvist Stud. AK 359 f.

hvégi, adv., altid med es, hvorledes end, h. es þat gørvisk Am 35, h. es fundr ferr Anon (XII) B 20, h. es landgarðr lét Anon (XII) B 4, h. es valdr vagnbrautar fagnar mér Obarr 1.

hvél, n, hjul, h. es snýsk und reið Sigrdr 15, hverfanda h. Hávm 84, mánens navn "i helju", Alv 14, jfr E. Noreen SNF IV, 5; h. mánna mánens skive (eller himlen), Likn 7, sunnu fjornis h., solens hjælms hjul, den runde solskive, Has 36 (jfr fjørmir Meissner 73), auðnu h., lykkens hjul, Sturl 4, 10. Jfr fagra-, rand-.

hvélðr, adj, hvælvet, udbuet, konkav, skeiðar húfr skorðum h., hvis skarar, sammenføjede planker, er hvælvede, bueformede, Arn 2, 4.

hvélsvelgr, m, 'hjul-sluger', h. himins, himlens hjulsluger, solens sluger, den ulv, der sluger solen, trold, Anon (X) II B 6.

hvélvagn, m, hjulvogn, vogn på hjul (modsat slæde?), Akv 28.

hvélvala, f, hjulformet, d. v. s. rundagtig, smáknochel (vala = astragalus), h. byrmarkar, om elvebundens rundslebne sten, né h-vølur byrmarkar svófu, var i bevægelse (eller lød höjt ved at blive ramte med stavene), pdr.

hviða, f, stærkt anfald (f. eks. af hoste, pludseligt vindstød), cesti upp ór brjostí illa h-u, om en stærk ræben, Anon (XII) B 11.

hviðuðr, m, vindens navn "i helju" (egl 'juld af, med, vindstød'), Alv 20.

hvikán, f, vaklen, frygt, sló á hoddha hlæði h., han blev vaklende af frygt, EilSn 2.

hvikeygr, adj, med frygtsomme øjne, se hringeygr.

hvikmöl, n. pl., upålidelig tale, løgn (jfr hviksaga i prosa), h-a hœlir, en upålidelig, løgnagtig person, pKolb Lv 8.

hvikveðum Rst 34 er ganske simpelt at læse som to ord: 'hvorfor siger vi, hvorfor skal vi sige'.

hvilst, f, jordybning (i landskabet), blandt jordens navne, pul IV ø 2.

hvinn, n, 1) rapser, tyv, hvers så h. et stærra Grettis 25, h-a ætt ok hlenna Sigv 12, 5, þykki minna h. Anon (XIII) B 50. — 2) ond, slet person (i alm.), h. gerir slíkt at vinna(jfr hann hefr hunds verk unnit lige foran) porm 2, 12; hertil hører vel også synir h-a Arbj 22.

hvinnendr, m. pl, participialdannet ord (jfr dómandi), jublende (jfr no. kvinnen 'dreje raskt rundt, hvirvle som i en springdans' Ross; egl. 'danse af glæde'? ordet er sikret ved metrum og rim), herði-draugar hlógu h. Háv 9.

Hvinngestr, m, fingeret, nedsættende navn (jfr sammenhængen), egl. 'tyvegæst', Harald hårðerådes betegnelse af Magnus d. godes halvbroder Tores fader, Hhard 8, Mgðð 1.

1. hvila, f, hvile, leje, sæng, hóll í h-u GSúrs 23, til h-u Hjr Lv 16, Sigsk 30 (her med heyra, høre i retning af, o: fra lejet), h-ur vóru hafðar Sól 72, h-u bráðr, hidsig efter lejet (hos sin hustru), Hjr Lv 16, gørva h-u HHj 41, Hhund II 47, Am 8, búa h-u Ht 49, í meyjar h-u Svarfd 4. Jfr brúð.

2 hvíla, (-ða, -t), 1) hvile (især ligge i sæng), h-um tvem megin bríkar Korm Lv 40, h. á beðjar horni Bjhit 2, 12, h. hjá meyju Gríp 41, h-ðak hjá þeim systrum sjau Hárð 18. — 2) hvile, ligge begravet, h-ir heilagr konungr ESk 6, 9, Steinn 3, 10, jfr ESk 6, 26, hans faðir h-ir Nkt 39, i medium, h-ask í helju pjsk Lv 6. — 3) medium, h-ask, hvile, forholde sig rolig, hendr skulu h-ask Grott 17, stól lét hilmir h-ask ESk 1, 1; lótum h-ask hvíttinga (hornene) ÓTr 2; — udhvile, settusk at h-ask Vgl 1, hann á salgarð settisk at h-ask Vgl 30.

hvílbeðr, m, hvíle-polster, hólkvir h-jar, sængen, Akv 30.

hvíld, f., *hvile, ro, til h-ar, til (foreløbig) hvile, for at hvile lidt, Hást 6, h. parádisar Ingj 2, 5, setja dag til h-ar Leid 14, fáa h-dar Pl 49, hafa h. Sól 46, heita, gefa h. Grott 2, 17, nema h. Alv 1, taka h. Ht 23; át ek í h., i ro og mag, Hár 3, ekki var hann í h-um hœgr, han var ikke stille i hviletider, han tog sig ingen hviletider for at forholde sig rolig, Mhkv 7; — h-ar hlið, pavse, Snjólf 1 (måske ment som ét ord).*

hvína (hvein, hvinit), *hvine, fare hvínde, hein hvein í hjarna meini (acc.), for hvininge imod, ind i, Haustl 19; láta (brand) h., bevæge sig susende, Gráf 8; svorðr hvinn (rettelse for hlín), skibstovene hviner, Rv 21.*

hvítaurr, m., *lyst dynd, grus, Vsp 19.*
hvítabjörn, m., *'hvidbjörn', isbjörn, h. hugðir Ám 18.*

Hvítabýr, m., s. s. følgende, ESk 7, 7.
Hvítabær, m., *Whitby (i England), Ragn III 1.*

hvítagnípa, f., *urigtig v. l. for húna gnípa, Mark 4, 1.*

Hvíta-Kristr, m., *hvide-Krist (vistnok på grund af de hvide klæder, som de, der skulde døbes, blev iførte), Pdts 2, Sigv 13, 25. Jjr H. de Boor, Isl. forsk. 105.*

hvítarmr, adj., *hvidarmet, h-orm kona Hávm 161.*

hvítbránn, adj., *med hvide, lyse, øjenvipper, Gautr .. 23.*

hvítdreki, m., *hvid drage, kapps h. Merl II 41.*

hvítfaldaðr, v. l. *til hvítfaldinn, s. d.*
hvítfaldinn, adj., *med hvid, lys, faldr, hovedbedækning, om de hvidtoppede bølger, Heiðr 20. 24.*

hvítgeirr, m., *'hvidt spyd', h-ar hvapta, tænderne, StjO II 9.*

hvithaddaðr, adj., *med lyst hår, h-ar meyar Áns 5.*

hvítิงr, m., *navn for forskellige ting, hvis farve er lys eller falder i det lyse (af hvítr), 1) h-a hoði næma, her må menes offerdyr (hvide lam, får? Jjr Bugge, Eddaudg. s. 426), Guðr II 43. — 2) horn (drikkehorn, jjr páatr af porst. bæjarmagn, hvor det findes som egen-navn), lótum h-a hvilask ÓTr 2; i kæninger, for kvinde: h-s Hörn ESk 6, 37, h-s Hildr porm 2, 2. 21, h-a Hlökk Skúli 1, 3, h-s Hlin Leiknir, h-a hilmir, d. s., Anon (XIII) C 35. — 3) navn på havet, pul IV u 4. — 4) navn på sværd, Korm Lv 27, pul IV l 7, jjr Falk, Waff 53. — 5) navn på sokonge ('den lyshårede'), pul IV a 3. Jjr frán-, gný-, gunn-.*

Hvitingshjalli, m., *fjældafsats (på grund af den lyse farve, jjr det norske onavn Hvítingesey), i Hnappadal (Island), pKolb Lv 11.*

hvítjarpr, adj., *'lyse-rødbrun', om håret, h. svanni Mberj 3.*

hvítmylingr, m., *pil (egl. 'den med den lyse mund, spids', af müll?), pul IV o*

1, h-ar stukku af almi Gisl 1, 13; Merl II 67. Jjr Falk, Waff 96.

hvítmöl fejl for hvíkmöl, s. d.

hvítr, adj., *hvid, lys, om skjolde, h-(i)r skildir, skjoldr Harkv 8, Sigv 2, 8, Arn 2, 5, Sigjörs 3, Rst 25, Bjñit 2, 23, Akv 7, Hamð 20, h-t rit Hallv 5, Hl 5 b, Ht 73, h-ar hlífr þjóðA 3, 14, skildir rauðir ok h-ir Heler 9, om spyd, h-ir askar Ht 57 — om andre ting, h. heilagr steinn Guðr III 3, dúkr h. af hørvi Rp 31, hleifar h-ir af hveiti Rp 31, h-ir akrar, gule marker, Lil 94, h-t Rón, den hvítdskumende bølge, Rejr 4, 3, h-tt fé = silfr Hjr Lv 12, h. dogurdr, hvid davre, davre med mælkemad, Sigv 13, 12, — om dyr, h-ir jóar Ghv 2, Hamð 3, h. hafr Hjörtr 2, om mennesker, kvinder, lys, fager, h-t mær Harkv 1, HÍj 28, Rp 39, Sigsk 55, Sól 12, porm 2, 24, III 2, h-t i haugi Högna döttir Hhund II 48, h-t línu Hlin Korm Lv 33, h-t döttir Jóms 14, h. litr Sigsk 31, h. hvarmskógr GSúrs 5, h-t hond Hjr Lv 27, h. armr ESk 13, 9, h. hals Völ 3, Rp 29, h. haddr Ghv 16; når ordet bruges om mænd, synes det ofte at være nedsettende (jjr Fritzner), enn h-i hjalmgrands Höðr Hjr Lv 17, enn h-i höldr, om Torstein Egilsson, Gunnl Lv 8, om Erling Skjalgssón, Ólhelg 9, om Tord Kolb, Bjñit 2, 3. 9; rosende er det: enn h-i sveinn Lok 20, h-astr ása, om Heimdal, pry 15, samt Vígl 1, hvor det synes at betyde 'lys, skön'. Jjr all-, andlits-, blá-, blik-, brá-, brún-, drift-, fann-, goll-, kvérk-, lin-, mjall-, skjall-, snæ-, sól-, svan-.*

Hvitserkr, m., *en af Ragnarssönnene, Hl 11 a, Ragn IX 1.*

hvítvöllr se hnitvala.

hvítvöndr, m., *'lys, blank vånd'*, h. rítar, sværd, pBrún 3.

hvorfun, f., *tvivlrådighed, tvivil, vesa á h. Sigsk 37.*

hvot, f., *raskhed (jjr hvatr), rask dåd, handling, hinn 's likar h. Hjr 1, 7, magna h. Vell 2, nú est ríkr af slíkri h. Ott 2, 3, eggjaðr á meiri h., ægget til endnu större raskhed, kraftufoldelse, porm 1, 7, ganga af meiri h., trænge frem ved (med) större raskhed, mod, pmáhl 10, vexa h. örleiks, til (eller i) kamp, Þjóð A 3, 17. — I en forvansket og uforståelig sammenhæng, trýtti æ trónu h. Hamð 17.*

hvotuðr, m., *fremskynder, h. hildar Sigv 12, 9, h. gunnar Ott 3, 6, malmpings h., kriger, Merl II 94, egggleiks h. Guðr II 31. Jjr él, folk-, stál-*

hvotun, f., *æggelse, ganga at h. e-s Grip 50.*

Hyfjaberg, som bogstavrimet viser fejl for Lyjaberg, s. d., Fj 36.

hyggiliga, adv., *forstandig, láða h. te sig forstandig, Hák 11.*

nyggindi, f., *(yngre form for hyggjandi), Hsv 58, h. þína lát at haldi koma Hsv*

126, h. hugar *Hsv* 116; (*i en yngre sprogsform er h. n. pl.*). *Jfr* hyggjandi.

hygginn, adj., *forstandig, betænksom, om Torkel Geitisson, Isldr* 5, h-nir brimur draugar *Anon (XII) C 10*, h. huggari, om den helligånd, *Heilv* 17, ekki spiller h-s hjali *Mhk* 15, tæla marga h-na *Mhk* 20.

1. **hyggja**, f., *sjæl, sjælsindhold, forstand, hafa svinna h-ju Hamð* 9, eiga h-ju, *forstandig tænkning, Am* 2, gól *Hropta-Tý h-ju, tænkeævne, Hávm* 160, hefr hvárr fyr því h-ju sína *Grip* 43; h-ju stríð, *sjælekummer, Anon (XII) C 36 og (ved rettelse) Korm Lv* 4, stór h., mod, *Anon (X) I B 10 a, orð ok h. Has* 9, h-ju bragð, omtrent = *hyggja, Gdþ* 8; — med adjektiver (*i enkelte tilfælde måske bedre i ét ord*), h-ju bjartr, *forstandig, GGalt* 5, h-ju blíðr, *blid i sind, Líkn* 20, h-ju gegn, *forstandig, Ólv* 2, 8, *Jóms* 43, h-ju snjallr, vis, *Pl* 12; h-ju staðr, brystet, *St* 2, h-ju tún, d. s., *Líkn* 40, h-ju knorr, d. s., *Hl* 37 b. *Jfr* á-, megin-.

2. **hyggja**, (*hugða, hugat eller hugt, præs. hykk, f. eks. GSúrs 25, Eskál Lv 1, Hókr 5*), *tænke, mene, absolut, sem ek hugða Bdr* 13, sem fjandinn hugði *Lil* 16, snimr an *hyggir Sigsk* 54, an þjöld of *hyggi* hverr, end nogen kunde tro, *tænke sig, Gri* 34, hitt ek *hugða Hávm* 99, sagði hitt es *hugði Póraljr* (*i en dunkel sammenhæng*), sem hers jáðar h. mundak, som jeg vilde tro han var, tro om ham, *Fáfn* 36; meget *hyppig med acc.-infin.* (*denne sidste kan dog være underforstået*) eller med at med *konjunktiv*, h. á *Valhøllu vesa Gri* 23, hykk þík cépa munu *Hár* 47, fått *hykk ykr séask HHj* 12, *jfr Hfr* 3, 3, 9, *Sigv* 10, 3, 11, 5, *Ott* 3, 3, *Krm* 5, *pGisl* 11, *ESk* 6, 65, *Krm* 24 o. s. v., hykk *Bilskirni* með bugum *Gri* 24, pars *Hamal* *hugði Hhund* 1, éða *hugðir* þú líkams lygðir *Lil* 65, *hugðak* bat args aðal *Lok* 23, 24, *hykka* fót án flekkum *Sigv* 3, 3, *hugði mik til hjalpar* sér *Oddgr* 29, *hugðu vætr vela Am* 5, *hykk at unnit hafi Hávm* 110, *hykk at illa geti Vafþr* 10, *hykk at orðnir sé Gri* 54, *hykk at oll viti Lok* 21, 29, *hygg at hann heldi braut Jóms* 33, *hygg at halfir liggi Hást* 1, *jfr* 4, *hygg at sjaldan gyggyvi vorum Mhk* 22; *hyggjask* = *hyggja* sik, *hyggsk munu ey lifa Hávm* 16, *hugðumk rammari vesa Fáfn* 16, *hyggsk arfi ráða HHj* 11; *hugðut* bat varða *Am* 5 mā betyde 'de trode ikke at det havde nogen betydning' (*jfr varða*). Ofte står h. som et beskednere udtryk, hvor vita 'at vide' menes, og således kan det ofte rigtig gen-gives, f. eks. nær *hykk í nött bjogguð Harkv* 3, og i nogle af de anførte eksempler f. eks. *Hást* 1. — 2) have i tanke, *tænke, h. flátt, tænke falsk, Hávm* 45, *jfr* 90, 91. — 3) overveje, sák ok *hugðak* (eller her: *iagttag?*) *Hávm* 111, ýmist hann *hugði Sigsk* 14, hitt h. téði, hvat o. s. v. *Brot* 13. — 4) *tænke på, min-*

des, mega varla h. dauða e-s Ingj 2, 6. — 5) *iagtage, hugði jóreið ættar sinnar Hhund* 1 48. — 6) *tænke på, have i sind*, ilt hann *hugði Sól* 5, kløkkva síz *hugði Akv* 24, *hugði litt vægja Am* 40, ef koma *hygði Hhund* II 50, *hugði at foera Rdr* 8, *hugði forðask Sigv* 2, 2, *hugðak* at sökja *Korm Lv* 54, *hygg leyfa vin ESk* 6, 9, *hygg meir geta Isiar* 7; *hefk hugt at smiða Hl* 18 a. — 7) *forstå, gennemskue, mákat hitt of hyggja Korm Lv* 32, pær of *hugði Hropr Sigdr* 13, mákat enn h. *Am* 12, hvártveggja kank h. *Rv* 1, fár *hyggr begjanda þorf Sól* 28, hróðr mun *hugðr Krók* 3. — 8) *tiltænke, þaz hefr ljúfum hugat Hávm* 40, hvar sess hafið *hugðan* mér *Sigv* 5, 6, til hats *hugat Reg* 8. — 9) se i sövne, *drömme, som oftest i impf*, *hugðak, hugðumk, jeg troede at se, jeg drönte, GSúrs* 27, 28, 32—35, *Eirm* 1, *Hrafn* 1, *Brot* 16, *Guðr* II 38, 40—42, *Am* 15, 17—19 o. s. v. (med *injin*, eller *part. pass.*, adj. med underforstået vesa). — 10) med dat., h. e-m, være sindet overfor en, h. nónum gótt *Am* 35, *Od* 3, *jfr* verst *hyggjum því, 'det er det værste jeg kan tænke mig'*, *Grip* 24, 40, h. ráði e-s vel, være tilfreds med ens stilling, *Bbreiðv* 4; betr *hugðak* pá brigði sárteina *GSúrs* 3, hører vel ikke herhen, underforstået er vist vesa, 'jeg troede, mente, at han befandt sig bedre den gang'. — 11) absolut med vel eller illa, 'vere vel eller ilde tilmode', *hyggjum vel Hfr Lv* 23, vel *hygg ek G Súrs* 37; h. hálá roekðarmólum e-s, holde meget af ens venskabsord, *Mberf* 5; men *hugat* vas því illa, det var ilde betænkt, *Am* 30. — 12) med præpositioner, med af: h. af, lade være med at *tænke på, glemme*, h. af pró *Mberf* 4, — med at: h. at, *lægge mærke til, undersøge, jofurri h-i at Hfr* 3, 19, h-ði at *GSúrs* 14, *ESk* 6, 8, *hygg at jofurri Sigv* 5, 6, *hygg at því St* 13, h. at hvívetna *Hávm* 23, h. at andsvorun, *tænke, grunde, på svar, Harkv* 4, h. at rðóum *Am* 11, *Sigsk* 48, 50, h. at hefnðum *Hym* 3, h. at manviti *Am* 3, h. at qrmum *Rþ* 28, — med á: *hyggja á et, tænke på noget (som man ønsker, eller er i færd med at ville gøre)*, h. á mjöddrykkju, glæde sig til, *Harkv* 11, h. á þorfi, *tænke på ens tarv*. *Am* 103, h. litt á sáttir, *tænke lidt, ikke, på forligr, þjagr* 2, h. á vægdır *GOdds* 6 h. á flóttá *Hfr* 3, 2, h. á bleyði *pmáhl* 11, h. á kvíða *pmáhl* 15, h. á harðræði *Am* 49, *jfr* 88, h. á þenna heim, *tragte efter denne verdens goder, Merl* I 55, men: h. á gríð *Am* 33, *tænke mod, d. v. s. på, at bryde sikkerhedsloftet*, — med fyr: h. fyr, *sörge for, h. vel fyr atkvæðum HHj* 7, *hyggsk vætr hvatr fyrir, den raske ser sig slet ikke for, er ikke i nogen hen-seende ængstelig, Lok* 15, h. fyr gjof *Hsv* 10, h. fyr orði ok eiðum, vogte godt på, *Hsv* 11; herhen hører vel også: *hugðumk* þat fyr betra, jeg *tænkle, håbede, på noget bedre for mig ved det (fyr betra, dativ, bebudende noget godt?)*,

Korm Lv 26, *jfr* hugðak mér fyr betra, jeg glædeð mig til det bedre, eller: trode at det var bedre for mig, Ghv 14, — med til: h. til e-s, vænte noget, vas at h. til hrafns víns hreggs pmáhl 13, h. til þagnar, tænke på tavshed, forholde sig tafs, EgBer, — med of, umb, hyggr får of mik, kun já bryder sig om mig, þorm 2, 24, hygdi hann of sít Fájn 35, hyggi-ask umb, tænke sig om, tænke på udveje, St 13. — 13) medium, ef einhverr hyggsk at skorða, tænker på at ville, har i sinde at, Lil 92, púkans slægð hugðisk at blekkja Lil 45. — 14) part. act. hyggjandi, tænkende, betænksom, seggir h., de fornūftige mennesker (ironisk), Harkv 11, — part. pass. hugat, tænkt, alvorlig tænkt, mæla hugat, tale fortrolig og ørlig, Gríp 10, Guðr II 20, rœða h-at mál af e-t, sige sin ørlige mening om noget, HolmgB 7, h-at mælik par Hj 18, hugðu fegri, skönnere end tænkt, Líkn 41; *jfr* hugaðr. *Jfr* full.

hyggjaðr, adj, forsnet med hyggja af en vis art, hvat ek væra h-juð Guðr II 17, men teksten er her utvivlsomt stærkt jorvansket, og et sådant adj. helt usikkert. hyggjandi, f, fornuft, klogskab, hræsinn at h. Hávm 6 (*jfr* E. Noreen, Eddast. 40 f.), hafa h. Hamð 27, fyr h., i stedet for klogskab, Rv 14, af h. Sigsk 51. *Jfr* hyggindi.

hyggjubragð, n, omrent = 1. hyggja, s. d., Gdþ 8.

hyggjugegn, adj, rettere i to ord, se 1. hyggja Jóms 43.

hyggjuhvass, adj, skarpsindig, Gdþ 14, 65.

hyggjustórr, adj, tænksam, klog, Hjálmp IV 4.

hylbauti, m, blandt skibsnavn, pul IV z 3, (egl. ‘som slår belgedybvet’).

hylda, (-da, -dr), skære kødet (af døde dyr), flænse (af hold), h. hval knífi Öl helg 6; også om mennesker (rent undtagelsesvis i et grønlandsk digt), hyldið (Hogna) með knífi Am 59.

1. **hylja** Sindr 1 se **hylr**.

2. **hylja**, (hulða, hulið og huldr), 1) hylle, dække, tilhylle, h. axla limu hringum Ht 2, valr varð at h. heiði pjóðA 1, 7, valr nam voll at h. Hskv 3, 1, h. brunna Merl I 8, h. bjóð, dække bord, Rp 31, h. dük, lægge mad (føde), sst., huldr heymi, tildækket med hø, med hø udbredd over sig, om Kristus, Lil 35; figurligt, h. hjalmsetr, tildække sit hoved, d. v. s. skjule sig (= fara hulðu hofði), pjóðA 3, 1; med of: varaði at h. of hrør fylkis, hun frarådede at tildække, rådede til at afdaække, Guðr I 12, h. of nafn, skjule sit navn, Hár 10. 11; skjule, dolge, h. harm Eg Lv 10, h. gríðar skap GSúrs 4. — 2) iføre en noget (så at det oprindelige skjules), god réð at h. godðóm vörum manndomi Has 18, *jfr* h-jask blöði Máriu, om Kristus i moderlivet, Lil 31; h. í krapti, tildække, overgyde med kraft,

Mey 2. — 3) part., fara af huldu, holdes hemmeligt, skjult, Lil 39, hafa á hulðu Hjalmars bana, skjule, gæmme for andre, Herv III 21, hulin fornyrði, skjulte gamle udtryk, uforståelige gamle ord, Lil 98. — 4) dække i (med) jord, begrave, h. mik auri HolmgB 6, h. e-n hauðri Nkt 67, hulið sandi ESk 6, 25, h. hofuð Anon (XI) Lv 5, h. dauðan her Merl II 36, hræ h-jask foldu Merl I 7, lík hulit Merl I 37, *jfr* hon (Geirvor, fjeldskredet) mun h. hausia Anon (X) I B 9.

hylli, f, hyldest, gunst, venskab, Ódins h. Grí 51, Ullar h. ok allra góða Grí 42, til h. Steinn 3, 17, til h. Ódins, for at vinde, Hfr Lv 7, hafa h. Helga, Helges kærlighed, Hhund II 17, ólask alla h. pry 29, h. góð Mark 1, 11, Merl II 103, *jfr* Has 55, SnE II 196, h. herstillis Bersi 2, Kolgr, h. fôður ok móður Hsv 107, h. himinrikis Mdr 30, hornungr h., som går glip af, bliver berøvet ens kærlighed, Korm Lv 29, lata tilgørðir valda h. sinnar, lade sin gunst være afhængig af fortjænester (*jfr* valda), pjóðA 3, 26.

hyllir, m, som vinder gunst, h. lýðs, om Kristus, Mgr 10.

hylr, m, (hylijar) fordybning i en sø eller elv, pul IV u 3; GSúrs 5 er uriktig v. l., hrafnvíns hylir, blodpøle, Sindr 1.

hylrið, pðr 11, uforståeligt.

hyltingr, m, slange (egl. ‘som opholder sig i holt’), h-a vollr, guld, dets þoll, Kvinde, Korm Lv 10; iørvigt beror ordet på gisning, hds. har hyll-. Med hensyn til ordet *jfr* holtskriði.

Hymir, m, jætte, især den, som er hovedpersonen i Hymiskviða (formen er sikker, men betydningen uvist, med hüm har ordet intet at gøre), Hym 5 o.s.v.; pul IV b 2, H-is meyjar, jættemøer, Lok 34, átrunnr H-is Haustl 9, H-is hausreytir (s. d.), ravnen, Harkv 2. *Jfr* Hellquist, Arkiv XVIII, 365.

Hyndla, f, jættekvinde, hovedpersonen i Hyndluljóð (egl. ‘den lille tæve’), Hyndl 1 o.s.v.

hyr-Baldr, m, ‘ild-Balder’, skjálða h., skjoldildens, sværdets, Balder, kriger, Rst 25 (v. l. hnig-).

hyrbirkí, n, vistnok fejl for hraubirkí, s. d.

hyrbíandi, m, ‘ild-modtager, -erhverver’, humra bings, söens, hyrr, guld, dets bíðendr, mænd, EGils 3, 13.

hyrbjóðr, m, ‘ild-tilbyder’, hyrr Alda garðs, guld, dets byder, mand, Kolb 1, 5.

hyrboði, m, ‘ildbebuder’, v. l. til hjørgeðir (hriðar), s. d.

hyrborð, n, ‘ild-bræt’, h. (rettelse for hræ-) ritar, ritar hyrr, sværd, dets bord, skjold, Eviðs 1.

hybrigðir, m, ‘ild-svinger’, gunnar ræfrs hyrr, skjoldets ild, sværd, dets ‘svinger’, kriger, Hást 4.

hybrjótr, m, ‘ild-bryder’, h. hranna, bølgieldens, guldets, bryder, (gavmild) mand, Pl 47, Anon (XII) C 13, geima h.,

d. s., men rettere hyrboti, *Ingj* 2, 2, hauka strætis, armens, h., d. s., *Hl* 41 a.
hyrboti se foregående.
hyrdraugr, m, 'ild-stav', h-ar fornbauga heslis, armens ild, guld, dets stave, mænd, Ásgr.
hyrfeldr, adj, ild-fældet, ødelagt ved ild, *PjöðA* 1, 20.
hyrfloðar, f, 'ild-flod', h-ár hreytir = hreytir floðar hyrjar, 'flod-ilden', guldet, kaster, uddeler, mand, *EGils* 3, 6; i verset findes ogsæ hringa, hvilket dette er rigtigt (hvad det næppe er, hringum er vel det rigtige), må hyrfloðar = floðar hyrvære = gull- og sammen med hringa = gullringa.
hyrfors, m, 'ild-fos', skreytir h. = fors hyrskreytir, som pryder sig med fos-ilden, guldet, *EGils* 3, 16.
hyrgeymir, m, 'ild-gemmer', haukbord's hyrr, armens ild, guld, dettes besidder, mand, *Pl* 27.
hyrgildandi, m, 'som giver ilden værd', járnsvims (kampens) hyrr, sværdet, dets g., kriger, *Sturl* 6, 3.
hyrgildir, m, s. s. foregående, hrafnvins (blodets) h., kriger, *Pl* 49.
hyr-Grund, f, 'ild-jord', hauka klifs hyrr, armens ild, guld, dettes Grund, kvinde, *Pl* 55.
hyrkettill, m, 'ild-kedel', 'arneilden's kedel', hus, h-s stafnar, husgavlene, disses Gnóð (skib), må betegne 'lejet', et enkelt stengested i huset, *Korm Lv* 41.
hyrlestir, m, 'ild-beskadiger', hríðar h., kriger (hríðar, kampens, hyrr, sværd) *Bbreiðv* 2, (jfr hríð), bóru h., gavmild mand (bóru hyrr, guld), *Grettis* 16.
hyrlundr, m, 'ild-træ', h. (ved rettelse) styrjar, kriger, (styrjar hyrr, sværd), *Svarfd* 8, h. herleiks, sværdets træ, kriger, *Pl* 16.
hyrmeiðr, m, 'ild-træ', hafstéttar, havstiens, havets, hyrr, guld, dets 'træer', mænd, *Gyð* 1.
hyrmildr, adj, 'ild-gavmild', ósa h., gavmild på guld (ósa hyrr, 'elvens ild'), *Anon (XII) B* 14.
hyrna, f, 1) næb (af horn, 'det hornede?'), of h-u þerði, aftorrerde sit næb, *Harkv* 4, hvil ikke h. her betyder 'klippehjörne', klippepynt. — 2) navn på øksen (efter spydbladets 'hjörne'), *Pul IV* m, men teksten er ikke helt uforvansket, og der bør vist læses járnspardá, Jfr *Falk, Waff* 107. Jfr arg., jarð.
Hyrningr, m, nordmand (omkring 1000), *pKolb* 3, 5, *Rst* 21.
hyr-Njorðr, m, 'ild-Njord', hóps, søens, h., mand, *Rst* 35, h. fleystéttar (havets), d. s., *Hl* 27 a.
hyrr, m, (-jar og -s), ild, *pul pp* 2, ljóss h. brann *Nj (XII)* 2, h. es á sveimun *Herv II* 5, hyr sék brinna *Hyndl* 49, h. gerði þá kyrra *Arn* 6, 8, flýja hvárki hyr né malm *Arn* 2, 17, bjóða þara rauðum hyr, om en saltbrænder, *Anon (XI) Lv* 9, h-jar ljómi, ilden's flammeeglans, *Arn*

2, 12, h-jar leistar, ilden's fødder (jfr sammenhængen), *Yt* 27; — i uklar og uforståelig sammenhæng findes h-jar *Audun* 2, h-jar baugr(?) *Hausl* 14, og forvansket (jor hyggju?) *Korm Lv* 4. — I kenninger, for guua: hyrjar hrannbjótr, for hrann-hyrjar, bølgelidens, guldet, bryder, mand, *EgAð* 1, flóðs h. *Styrkárr*, h. våga *SnE II* 230, hyrs lá-reiðir for láhyrs, guldet, reiðir, *Tindr* 1, 8, mágrundar h. (ved rettelse) *GSúrs* 22, bláfoldar skafla h. *GSúrs* 20; geirs eyrar, armens, h. (ved rettelse) *Korm Lv* 15, h. haukláðs *Pl* 44, h. haukstrandar *GSvert* 9, h. handa *EGils* 1, 27, — jor sværd: h. þundar *Gunnl Lv* 7, *Vell* 20, h. hjaldrs *Ht* 50, hjalma h. *Ht* 58, h. geirnets (skjoldets) *GOdds* 1, hjorlautar h. *Vell* 31, h. hrafnvins (blodets) *Hjr Lv* 12, — for solen: heiðs hyrjar (solens) tjold, himlen, *Has* 14. — h. ástar, kærligheds ild, *Pét* 3; uriktig for hverr, *Yt* 30. — Blandt sværdsnavne, *pul IV* 1 8. Jfr flóð-, laud-, sund-.

hyrrjóðandi, m, 'ild-rødner', hildar hyrr, sværdet, dets rjóðandi, kriger, *Olsv* 5.

Hyrokkin, f, jættekvinde, især kendt fra myten om Balders bálfaerd, (egl. hyrrokkin, 'den ved, af, ilden rynkede'), *pul IV* c 2, H. dó fyrrí *pdís* 1, 2.

hyrrunnr, m, 'ild-træ', gunnar h., kampildens, sværdets, træ, kriger, *HolmgB* 6.

hyrsendir, m, 'ildsender, -uddeler', húna h., gavmild mand (jfr 2. húnn), *Sigv* 12, 16, vågs h., d. s., *Rdr* 19.

hyrsenna, f, 'ild-strid', hildar h., sværdstrid, kamp, uriktig v. l. *pmáhl* 9.

hyrskerðandi, m, 'ild-ødelægger', arms h., gavmild mand (arms hyrr = guld), *Leið* 9.

hyrskerðir, m, s. s. foregående, Hropts h., sværdets bryder, kriger, *pmáhl* 9.

hyrsløngvir, m, 'ild-udslynger', hvalranns h., gulduddeler, gavmild mand, *Pl* 3.

hyrstríðir, m, 'ild-bekriger', lœgis h., som bekriger guldet, gavmild mand, *Ód* 14.

hyrsveigar, m, 'ild-bøjér', som boyer 'ild' til siden, svinger den, skjaldar hríðar h., sværdets svinger, kriger, *Dagst*, hafs h., som boyer, uddeler, guldet, gavmild mand, *GOdds* 1.

hyrtælandi, m, 'ild-besnærer, -ødelægger', heiðis gatna (armens) hyrr, guld, dets tælandi, gavmild mand, *Sigv* 13, 14, fjarðar h., d. s., *GGalt* 1.

Hyry se Hørfi.

hyr-Pröttr, m, 'ild-Odin', odda pings (kampens) hyrr, sværd, dets Odin, kriger, *Pl* 48, hjaldrserks (brynjens) h., d. s., *Pl* 40.

hyrpoll, f, 'ild-fyrr', hafs h., kvinde (hafs hyrr, guld), *Kolb* 1, 4.

hy, n, tyndt, kort, uldagtigt hår (på hovedet), stóð hnakka hy *Anon (XII) B* 12.

hýða, (-dda, -ddr), hudstryge, piske, kun i gådden om væven, *Heiðr* 36, hýddi

merr, hvor det tilsyneladende har en obscon betydning; Fritzners tiltalende formodning er næppe nødvendig, jfr Falk, Kleiderk. 14.

hýjafn urigtigt for húfjafn, s. d.

hýndr, egl. part. til et hýna (af húnn, mastetop), hýnd segl, sejl hejste til toppe, PjóðA 1, 4, hýnd rif Valg 6.

hýnótt, f, findes kun Skí 42, an sjá hólf h.; betydningen er usikker, ægteskabsnat, jfr halfr. Jfr Kock Zs. f. d. alt. 40, 197 ff., Arkiv XIV, 270. Falk, Tidsskr. f. sprogv. I. P. Groth i Festskr. til F. Jónsson s. 240 f.).

hýrliga, adv, venligt, blidt, Mgr 18.

hýrlundaðr, adj, venlig, munter af sind, Hjálmp IV 1, hvor dog en kortere form hýrlundr (i fem.) synes at være den rigtige.

hýrmæltr, adj, venligt talende, om en kvinde, Leiknir.

hýróg, n, strid mellem husfolkene (tyendet), hóll (tekr) við h-i, hallen (huset) tager imod (gemmer den indre) husstrid, splid, d. s. v. den indre splid bør(?) ikke komme udenfor huset, Hávm 137. Dette er den sandsynligste forklaring af sætningen. Mulig er dog tanken deri den samme som i talemåden: "hustrætte varer ej længe". Jfr BMØlsen, Ark. XXXI, 90 f. R. Kjennerud MoM 1923 s. 18.

hyrr, adj, glad, venlig, esa sá h, es ór holti ferr Vgl 16, hýr mær, om jomfru Maria, Líkn 18, h. hólða stýrir, om Guðmund bisp, EGils 1, 31. — Vistnok egennavn på en sal Fj 32 (næppe Hyrr). Návn på okse pul Ib. Jfr sjald.

hýski, n, husstand, familie (forældre + børn), harmvesalt h. Valg 8; h. hjørrunna, det menneskelige samfund, Harð 14.

hýsnoppa, f, egl. 'dun-trut', kvinde med dun på læben, Hjálmp III 7.

hæð, f, (-ar, -ir), 1) höjde, h-ar fullr, höj, Gd 70, á h. (acc.), i höjden, opad, pul IV ff, h. himna Mdr 4; yfir himna h-ir Lil 67, h. hafnar ljósa, 'havnens (o: havets) lys', guldets, h. (= Jorð), kvinde, Katr 35. — 2) höjhed, h. stóls vex, værbispesædets höjhed, værdighed, anseelse, vokser, ESk 6, 9.

hæða, (-dda, -ddr), hâne, hæðnir hæddu, o: Kristum, Lil 49, h. bökr, hâne, ringeagte, Merl II 100.

hæðinn, adj, spottelysten, drilsk, gestr at gest h. (fejl f. heðinn 'stridbar'?) Hávm 31, heldr h. Áns 5, Gautr II 23; h-nir hæddu Lil 49.

hæfr, adj, (vokalen rimbestemt ved ræfr : hæfra), 1) passende, sômmelig, esa bat h-t Reg 12, eggjumk hæfs pmahl 9; — værdig, h-ri konungr ESk 6, 51, hæf ferð Ht 13, h. orðstírr Gyð 4. — 2) jævnbyrdig, målende sig med, fair mundu h-ir bykkja þeim Hálfs IX 15, h. víftum Hjálmp III 10. — 3) dygtig, h-ra hjarta né hugprúðara Hálfs IX 5, h. gunnar (v. l. for æfr) Anon (X) III B 3, h. í Hlakkar drífu HolmgB 6, h-ri í vigi Hálfs IX

23, h. at hjørregni Orv IX 63; — ntr. hæft bruges adverbiet i bet. 'på pas-sende, rigtig mæde', halda h. á veldi Ótt 2, 19, h. skiljum brag Bjhit 2, 1; i verðum h. at herða hljóð EValg er hæft vist fejl, mulig for Hropts.

Hækkingr, m, sokongenavn, pul III 1 (vokalen er ikke sikker, men ordet kommer rimeligvis af Háki).

hækkin se hekkinn.

Hæklingr, m, måske en efterkommer, slægting af en Háki, men ellers ukendt, H-s megin, sokrigere, Ragn XI 1 (vokalen er ikke fuldt sikker).

hælbitr, m, 'hælbider, hælgnaver', en, som bider, gnaver en i hælen (særlig om en hård hudsko, der gnaver hul på hælen), Hár 35 (her om en der skader i stedet for at gavne).

hældræpr, adj, som bør slås med hælen, som bør sparkes, om foragtelige göglere, h-ir halir Harkv 23.

1. hæll, m, hæl, langir h-ar, om trællens hæle, Rp 8 (se Danske st. 1912 s. 112), skella á h-um, falde klirrende ned på hælene, klaske en om hælene, Hym 34, hrynjá á hæl, smække mod hælen, om dören (der falder i i hælene på en), vel om en, som bliver hæltigt jaget ud af dören idet denne smækkes i, Sigsk 69, driffa á h-a e-m, følge en tæt i hans spor, Hharð 11, ganga á hæl, vige, Hharð 1, fara á hæl, d. s., Arn 6, 11, aka á hæl, d. s., Hóst 6; h-s hleypikjöll, sko, PjóðA 3, 19 (jfr brjóta og hris); — sparn høfn h-i langskipa, om skibenes køl, (jfr kjalar-hæll), Halli 1; blandt skibets dele, kølens bagerste del (Falk, Seew. 35), pul IV z 7.

2. hæll, m, enke (hvvis mand er dræbt), pul III 2 a, IV i (jfr SnE 1 536); kvinde i alm., danskr h. Stefnir 2; jfr ekkja == 1. hæll hos Egill.

Hæmingr, m, sagperson, son af kong Hunding, seg H-i Hhund II 1; metrum kræver snarest den første stavelse lang; herpå tyder også hds' skrivemåde heim-; jfr også det følgende ord.

Hæmir, m, blandt sekongenavne (skr. o, æ; metrum kræver lang stavelse), pul IV a 3 (jfr? Hömi hos Saxo).

Hænbui, m, se Hornbori.

hæra, f, grå hår, bíða h-u, blive gammel, Gunnl Lv 6, jættekvindenavn (egl. 'den gråhærede'), pul IV c 3.

Hæring, f, ø i Saltenfjorden (Norge), pul IV bbb 3.

hæstráðandi, m, 'højeste styrer', h. himna hæstra, gud, EGils 2, 16.

1. hætta, (-tta, -tt), holde op med noget (e-u), h-um hætingi Hár 53, absolut, fysumk hins at h. Krm 29, hætt nú Lok 36, bars h-i, hvor (den ene) holdt op, Hfr 3, 5; hætt 's at fréttta Hfr 3, 20; h. e-t Leid 13.

2. hætta, f, fare, við h-u Anon (XIII) B 20.

3. hætta, (-tta, -tt), utsætte for fare, vove, h. fjorvi pmahl 5 h. ljjí Stepp

3, 2, *Ragn* I 1, h. høfði til (e-s) *Hávm* 106, h. sér *pjagr* 10, *pjóðA* 3, 2, h. skeiðum *Bolv* 5, h. elgjum cœiveðrs á grœði (acc.) *Arn* 2, 16, h. gjorð, vove at overlade afgörelsen (i en sag), *EGils* 2, 5; absolut, h. opt í ótta *Ott* 2, 13, láta hætt *Sigv* 3, 2, h. *VGl* 10, hersta dröttinn hi-i *Steinn* 1, 2, h. kynjum *Ott* 3, 1, h. i folk *pjóðA* 1, 19; h. á hættu, udsætte sig for fare, det farlige resultat, *SNE* II 218; h. til, med fare at søge at opnå (et resultat), h. til gongu *Eg Lv* 35, h. til sprunda *Hfr Lv* 19; — høfum h-a hers kind, vi har udsat krigerne for fare, *Sigm* 2. — hætti *GGalt* 3 uriktig for böeti.

hættiligr, adj, vovelig, þat er h-t *SnE* II 226.

hætting, f, egl. det ‘at vove, risikere’, vovestykke, fare, þat vas h. *Tindr* 1, 4, h. at meginandrætti, fare ved det store dræt (midgårdsmomen), *Husdr* 3.

1. **hættinn**, adj, som (gærne) udsætter sig for fare, vovemodig, *Sigv* 13, 30, *gorm* 2, 15. Også *Sigv* 9, 2 kan h. om Svearne, opfattes således, men 2. h. kan også antages her at være det rigtige.

2. **hættunn**, adj, høvisk, med gode sæder (af høttr), om en kvinde *Pł* 24. 50; jfr foregående.

hættir, m, 1) den som vover, vovehals, vigs h., som vover kamp, dristig kriger, *Ht* 41. — 2) som bringer i fare, h. hergarða, kriger, *Sturl* 2, 2. Jfr gunn.

hættigr, adj, farlig, h-g harmflaug *Vsp* 32, h-t járn *gorm* 2, 25, h-g felli-Guðr *pisk Lv* 2, bana h., dødfarlig, *Has* 54.

hættr, adj, farlig, h. logi *Fj* 1, h. harmr Jóms 14, h. hagr *Has* 23, *Merl* I 53, hætt mál, farevoldende sag, *ESk* 6, 59, hætt ráð *Has* 6, h. heimiskviðr *Sigrdr* 25, hætt hvarf *Bkrepp* 8, hætt dýr(?) *Anon* (XII) C 31, hætt es peira hvárt, farlige, upålidelige er de bægge, *Hávm* 88; hjalmi h., farlig for hjælme, pmáhl 7, brynjum hætt (øx) *Nj* 27, h. hoddum, farlig for guldet, gavmild, *Ód* 20, hrungum h. (?), d. s., *Arbj* 22, h. fíorvi *Hfr* 2, 4; *Oddi* 1; h. Serkjum *pjóðA* 3, 2; ntr. hætt, farligt, h. reynisk *Has* 34, h. es *Has* 41, *Sigv* 11, 12, nú es h. *pjóðA* 4, 9; holdar segja mér h. við stilli, siger at der truer mig fare fra kongens side, *TorfE* 5. Jfr all.

hœfa, (-ða, -t), 1) passe, stå i passende forhold til, ekki h-ði mildi (dat.) hildings, kongens gavmildhed overgik alt, *Rst* 12; upersonl., h-ir, þér h-ir aldri at rjúfa, dei sömmer sig aldrig for dig, *Sigv* 11, 10, h-ir at standa (v. l.) *Harkv* 21, sogðu laun h. mér *Grett* 1, 5, þats h-ði þeim *Mþórð* 1. — 2) ramme, h. rond med brandi *Eg Lv* 30, h. med hlunni *Háv* 5; — ramme, komme til, nå, réðk til Hofs at h. *Sigv* 3, 4.

hœfi, n, synes at foreligge *Frþ* I 6, men sammenhængen er dog ikke ret klar: heldr vilda ek hennar hœfi at minni gæfu; mulig er h. identisk med no. høve: ‘til-

fælde, forhold, stilling’, ‘hellere vilde jeg, at hendes forhold blev til min lykke’?

hœfiligr, adj, passende, né h-g þóttu dröttinsvik *Sigv* 2, 13.

hœfilaeti, n, passende, sömmelig, adfærd, *Mv* III 15, *Alpost* 5.

hœfing, f, egl. ‘noget, der hæver, løfter, sig’ (hefja, høf)? knop (på træer), gnaga h-ar af Grí 33. Jfr Bugge, *Studier* I 473 f.

hœfir, m, ‘som rammer, som stanger’, tyr, okse, (af hœfa), *pul* I b, IV ð 2 (hvor den rigtige form kun findes i ét hds; v. l. bevír, kæfir), h-is hauss fleinn, oksehorn (drikkehorn), *Isldr* 16, h-is hjorr, oksens sværd, horn, *Yt* 18. Jfr Bugge, *Beitr* XXI, 422 f. (“bespringer”).

hœgr, adj, let, bekvem, behagelig, eiga h-t *Háv* 2, varðat h-t *Vigf* 1, hróðr es h. *gorm* 3, af h-u *Háv* 2, sem hœgst þótti *Vol* 18, *Am* 8, h. fundr *pKolb* 3, 10, hœgri ferð *Gd* 72, h. dagr *Gunnl Lv* 8, dœgr muni hœgri *Oddi* 3, h. auðr, bekvem rigdom, rigdom man nyder i al ro og mag, *Nj* 7, h. hœfgi *Lil* 12; — stille, stiltærðig, rolig, vask hœg sjaldan *Am* 97, ekki var hann h. *Mhv* 7, h. við hjarðir, skánsom mod, *Hildr*, h. at hjaldri *Am* 49; h-ar rásir dœgra, jævt glidende, *Lil* 67, — komparativ, hœgri, högre, h. hond *Helgi* dýrr, *Vsp* 5, *Lok* 38. 61, á h. hond *Sigv* 12, 22, til h. handar *Leið* 38, *Lil* 68, i h. hond *Rdr* 15, und h. hendi *Líkn* 20.

hœingr, m, hanlaks (tostavelsesformen er metrisk sikret), *pul* IV x 1, heill kom þú h. *Hæng* I 1; h-s høll, sœn *Nkt* 4, grundar h., slange, (synonym til *Grettir*), *Grettis* 29; h-s mørk, laksens mark, *Arbj* 6 (i en noget forvansket sammenhæng). Vokalen œ fremgår af skrivemåden hœ i T (pul). Jfr rand-, urð.

hœkill, n, islænder, *gorm* 1, 7.

hœkingr, m, sværdsnavn, *pul* IV 1 7, h-s viðr, krigere, *Hást* 6 (her er vokalen rimbestemt). Jfr *Falk*, *Waff* 53.

hœkinn, adj, grædig, hæftig, stridbar, om slanger, *Merl* II 16; hvad vokalen angår, skrives ordet af *Haukr* med œ, på den anden side synes det at stå i bedste samklang med no. hækjen ‘grædig, begærlig, havesyg’ (Aasen), dannet af hákjr; hvis ordet er identisk hermed, beror *Hauks* skrivemåde på hans sammenblanding af betegnelser for æ og œ, hvad iøvrigt ikke er almindeligt hos ham (se udg. af *Hauksbók* XXXIX—XL).

hœla, (-da, -dr), rose, Baldr skjaldar h-ir því, roser det, d. v. s. roser sig af det, *gorm* 2, 4; ek h-i saumskorðu *Grettis* 46 (ved rettelse), h. presti *Gd* 15, h. e-u *Hsv* 127; medium h-ask, rose sig, prale, tungur h-dusk *Blakkr* 2, 2, hœlumk minst í málí *Nefari*, hœlumk þó ekki *Am* 84, h-ask of e-t *Ofeigr* 5. Jfr *Neckel*, *Ark.* XLIII, 366 f.

hœli, n, tilflugtssted, sikkerhed, neyta hlys h-is und boegi viðs, nyde den lune

tilflugt under kvindens arm, Vígf 2, leita h-is Merl II 6.

hœli-Baldr, *m., 'rosende, ø: pralende Balder'*, h. hlautgeirs, som roser sig af (brug af) offerblodstenen, blótmand, Hjr Lv 22.

hœlibrekka, *f., 'rosende brink, land'*, h. hrannlogs, kvinde som roser sig af guldet, tager sig prægtig ud med guldringe, GSárs 25.

hœlibol, *n., 'rosende ødelæggelse'*, h. ryðs, hvad der kan rose sig af at ødelegge rusten (f. eks. på sværd), hén, bryne, Haustl 20.

hœliborr, *m., 'rosende træ'*, h-var skjóma hljóms, de som kan rose sig af (for) kampen, krigere, Hást 4.

hœlinn, *adj., pralende*, h-ins orði þarf eigi hverju trúa Hsv 30; Grettis 46 vist-nok fejl for hœli ek, se hœla. Jfr all-.

hœlir, *m., som roser*, h. valnaðrs, som roser (sig af brugen af) sværdet, mand, pmáhl 1, h. hvikmála, som udøver (på en pralende måde), pKolb Lv 8.

hœna, *f., höne, pul IV uu, xx 2; heiðar h., rype, Bót.*

hœngr se hœingr.

Hœnir, *m., en as (navnets betydning māske 'den som lokker til sig' : ved sine egenskaber)*, öð gaf H. Vsp 18, þá kná H. hlautvið kjósa Vsp 63, H-is vinr, Loke, Haustl 3.

hœsn, *n. pl., höns, pul IV xx 2.*

hœta, (-tta, -tt), true, h. e-m hamri Lok 62, h. niði Korm Lv 33, h. grandi Korm Lv 14, h. Freys reiði Orv VIII 4.

hœting, *f., trussel, SnE II 218.*

hœtingr, *m., trussel, skændsmål med gensidige trusler*, Hárþ 53.

hœverskligr, *adj., hovisk, beleven, jin, Hjálmp IV 1.*

hœverskr, *adj., s. s. foregående*, Mv II 4, h. siðr Hsv 53.

1. **hœð**, *f., kamp*, (findes ikke i pul, hvor kun geirahœð), dat. h., i (ved) kampen, Rdr 10. h. kunde mulig være acc. og glamma mun appos. dertil (jfr Krause). Jfr geira-.

2. **Hœð**, *f., øen Hareidland (Hareid == Haðareið; på Söndmör)*, pul III 3.

Hœðbroddr, *m., sagnkonge, sön af Granmarr, Hhund I 18. 35. 48, II 16. 20. 21. 25.*

Hœðr, *m., en af aserne (oprl. == 'krigeren', kampguden), som Balders banemand Vsp 32, Bdr 9. 10, kommer tilbage fra Hel Vsp 62, pul IV e (Odins sön), g. — I kenninger, for krigere, H. brynju Eg Lv 12, H. hjalmgrands Hjr Lv 17 (ved rettelse for harl), H. víga Finng., (ligeledes for horðr), H. heinlands Hallv 4.*

hœða, (aða, -aðr), smedde hoved på et sõm, Hrólfs 6.

Hœði, *m., gård (nordlige Island), Hallst.*

hœðingi, *m., høvding, fyrste, pul IV j 4, pþjöðA 2, 1, Blakkr 1, 1, h. liðs pþjöðA 3, 4,*

h. lýðs Pl 43, h. drengja Jóms 8, jfr 6. 9. 20. 21, h. engla ok manna, gud, Lil 28, h. snóta, jomfru Maria, Has 61, þingríkir h-jar Kali. Jfr lands-

hœfgi, *m., døsighed, blund*, h. rann á Lil 12.

1. **hœfn**, *f., havn, Halli 1, taka h. Frp 1 21, sinna til h-ar Sigv 13, 23, halda til h-ar Eg Lv 1, fyr h. Ólhelg 7, fjarri h-um Rst 14, hrein h. Sturl 5, 5, skoða h-ir H Hj 26; sœ i alm., EGils 3, 19; lífs h., (det evige) livs havn, Líkn 33. — hafnar hest Ragn X 2 kan ikke være rigtigt, kenningen kan kun betyde 'skib', medens der øbenbart kræves en kenning for 'ulv' (f. eks. hólu hestr); h-ar fýri, guld, EGils 2, 8, h-ar ljós, d. s., Katr 35; h-ar EGils 2, 13 er uden tvil jejl for hyrjar.*

2. **hœfn**, *f., ejendom, besiddelse, deila h. Sigsk 36. Jfr munns.*

3. **hœfn**, *f., = skipshœfn, skibsmandskab, varðat hrönum h. þingloga Hhund I 29.*

4. **hœfn**, *f., = yfirhœfn, kappe, h-ar Jørð, kvinde, Gunnl Lv 7. Jfr Meissner 180. Jfr yfir-*

hœfuð, *n., (biform haufuð findes rim-bestemt én gang, Bragi, Rdr 13; i sammensætninger altid hœfuð, når det kan bestemmes ved rim, og vist f. eks. i en linje som Randvés hœfuðniðja, Bragi, ikke Randvis haufuð, jfr dog hœfuðniðjar) — 1) hoved, det menneskelige hoved, h. ok hendl pGísl 5, Sigsk 23, Sigrdr 34, skera, stinga (augu) ór hœfði ESk 6, 37. 59, kemba h. Vsp 33, Bdr 11, hoggva h. af halsi Skí 23, vas á brott h. Hhund II 27, typpa of h. pry 16. 19, veðja hœfði Vafpr 19, hœfði skemri Fáfn 34. 38, halda hœfði við e-m, have fortrolig samtale med en (ved helt at læne sit hoved til ham), Oddrgr 22, hnepta h-ðum í felda, stíkke hovederne (som legn på vrede, indeklemmt sorg el. lign.) i skindkapperne, Sigv 11, 12, bera h. hæra, løfte hovedet (til tegn på glæde), Sigv 7, 8, stinga h-ðum í kjol, lægge sig med hovedet nedad i kolén, Harkv 10, skaka h-in Lil 53, føra e-m h. sitt Sigv 13. 15, gefa e-m h. sitt, give en livet, ESk 8, 1, leysa h. sitt, løskøbe sit liv, Reg 1. 6; kylfa gor til h-s pskúm, hætta hœfði til Hávm 106, tunga es h-s bani Hávm 73; Míms h. Vsp 46, Sigrdr 14; kaupa saman h-um, kappes om livet, kæmpe på livet(?), Sigv 5, 4, of h-ðum Sindr 6, at hœfði, på hovedet, hovedkuls, Rdr 4, men 'ved hovedet', (her plur. f. sing. som oftere; jfr MOlsen i Festskr. til Torp s. 121) Sigsk 67, Sigv 12, 18, drepa hœfði i ætt Sturl 4, 1, Ásms I 3, og 'over hoveder', ganga at hœfðum Vell 25; — om jætters hoved, breitt h. Bdr 18, 900 hœfða, på en jættekvinde, Hym 8; om oksehoved, Rdr 13, Hym 15. 22, om hestehoved, Guðr II 5, jfr hvítenga hœfði næma Guðr II 43. — 2) hoved, d. v. s. person, mand (kvinde) i det hele, berjask við eitt h. Hálfs VIII 8, hvarfúst h.,*

om Brynhild, Helr 2, fárgjart h. Qrv VIII 4, hraustara h. Qrv IX 49, heiptrœkt h. Yt 33, andprútt h. Sigv 12, 21 (her omtr. = skikkelse), slæg h. Mv III 13; omskrivende, h. pengils pjóðA 3, 18, h. vina = vinir Bjark I, jfr h. bess's fremstr vas joðra (v. l. bats fremst) Anon (XI) Lv 5, — om dyr, fádyggt h., om ræven, der dog repræsenterer en person, Merl I 39. — 3) overhoved, h. áttar, fyrste, ESk 6, 8, h. (rettere hofundr) aldar Ht 37; — h. tíða, den vigtigste gudstjæneste-dag, söndagen, Leid 23. — 4) hoved på et drageskit, gínnandi h. Harkv 7, h. ógurlig Valg 11, gollit h. Gisl 1, 16, h. stafnviggs Edáð 5. — Forvansket er í h. Korm Lv 62 (for harmr).

hofuðbaðmr, m, blandt slægtkabsnavne og det i pl., pul IV j 8, betydningen synes at være 'hovedætling' o: ætling på fædrene side, (den nærmere grad, ordet har betegnet, kan dog ikke angives), Yt 38, h. Hróalds, Arinbjörn (*Hróalás sönnesönn*), Arbj 18, h. harra EgAð 1. Sideform er hofuðbarmr (jfr *Gulatingsl.* 117: hverfi þau — börnene af en mand, der ikke tillige er hans enkes — í hofuðbarm sinn); -baðmr synes at være den bedst afhjemlede form.

hofuðbani, m, bane, død (hofuð = liv), Hard 10.

hofuðbein, n. pl, de hovedet udgørende knogler, halda e-m at h-um Grett 1, 4.

hofuðbendur, f. pl, 'hovedbånd' (benda af band), de tove, der går fra masten til skibets sider (modsat stag), pul IV z 7. hofuðblót, n, hovedofring, Sturlaug's 1 (v. l. hofsblót).

hofuðborg, f, hovedstad, Mv II 6.

hofuðdómari, m, hoveddommer, Skt Peder, Alpost 1.

hofuðdrotning, f, hoveddronning, jomfru Maria, Lil 54.

hofuðdrottinn, m, hovedgud, gud den almægtige, Mdr 40.

hofuðdúkr, m, hoved-dug, dug, der sætes på (omkring) hovedet, falda h-um Rv 6.

hofuðengill, m, hovedengel, Lil 29, þengill h-gla, gud, ÁmArn 1.

hofuðfaðir, m, 'hovedfader', patriarch, kórr h-feðra ÁmArn 4.

hofuðfetlar, m. pl, den del af bidslet, der går omkring (hestens) hoved (fetill = bånd), h. hnakkmars Yt 11.

hofuðfremstr, adj. superl, allerypperst, h. joðurr, omkvæd i Sigv 10 (9, 6); mulig er det rettere at henføre hofuð (ved tmesis) til joðurr, hofuðjoðfurr, hovedkonge.

hofuðfognuðr (-fagnaðr), m, hovedglæde, h-fagnaðir fimm, jomfru Marias glæder, Mgr 42.

hofuðgnipa, f, den af hovedet dannede (hovedet udgørende) gnipa (høj, egl. 'fjældtinde'), hovedet som legemets øverste del, hjoggum hjalma með h-um Gautr II 11.

hofuðgull, n, 'hovedguld', gulddiadem, guldbånd om hovedet, h-s Fulla, kvinde, Anon (XII) C 29.

hofuðhvessingr, m, navn på sværd ('som er hvæs mod hovedet' eller 'hovedhvæs, meget hvæs?'), pul IV l 5. Jfr Falk, Waff 53.

hofuðjoðfurr se hofuðfremstr.

hofuðkastali, m, 'hovedkastel', hovedborg, h. þrenningar, treeenighedens hovedborg, jomfru Maria, Mdr 1.

hofuðkirkja, f, hovedkirke, virki skryddar h-jur Mark 1, 25; Nkt 53, Oddi 5, EGils 1, 16; om Skathols domkirke SnE II 196.

Hofuðlausn, f, (Egils) Hovedløsning, Arbj 8.

hofuðmeistari, m, hovedmester, h. á hvers kyns listir, om jomfru Maria, Gd 3.

hofuðmerki, n, hoved-mærke, hovedvidnesbyrd, h. verka Leid 36.

hofuðmusteri, n, hovedtempel, h. lasta læknis (Kristi), jomfru Maria, Mdr 14, h. hildings himins birti, d.s., Has 60.

hofuðníðjar, m. pl, hovedætlinge (Gudruns betegnelse af hendes bædre), Guðr III 5; rann Randvés h-ja, Jörmunrekks hal, (her er pl. brugt om den enkelte) Rdr 3. Jfr Krause Gött. Nachr. 1925 s. 135 f.

hofuðsár, n, sår i hovedet, bára h-a, blodet fra sår i hovedet, Sturl 3, 9.

hofuðsbani se hofuð.

hofuðskald, n, hoved-skjald, þeir es firar hétu h-skold ESk 6, 12; Oddi 4.

hofuðskeina, f, sår i hovedet, Grettis 35.

hofuðskepna, f, 'hovedskabning', et af de fire elementer, Sturl 4, 6.

hofuðskjoldungr, m, hovedkonge (= þjóðkonungr), om danske konger (Sven Estridsens sönner), Mark 1, 11; pul IV hh 3.

hofuðskrípamaðr, m, hovedgögler, h-s pipa SnE II 198.

hofuðsmaðr, m, = hofdingi, 'hovedmand', anfører, fyrste, om Siðu-Halls sönner, Isldr 22, om paven (og kardinalerne) ESk 6, 65, om en konge, Gisl 1, 14, Sturl 4, 16; om Sturla Sigvatsson, Þormól 1, 1, om Sæmund, Nkt 80.

hofuðstaðr, m, 'hoved-stad, -borg', om jomfru Maria (efter undjængelsen), sú bjó hæstum joðri h-ð Mdr 2.

hofuðstafn, m, 'hoved-stavn', forhoved, næb, gnudi hrafni á h-i Hfl 11.

hofuðsverðir, m. pl, egl. 'hovedhud med hæret', standa e-m of h-svørðum, volde ens død, pKolb Lv 9 (forvansket til -snaudum).

hofuðsynd, f, hovedsynd, Mv III 18.

hofuðverkr, m, hovedværk, hovedsmærter, Gdf 7.

hofuðviti, n, hovedstraf, hård afstraf-felse, skapa e-m h. GOdds 3 (v. l. høfugt viti).

hofuðvørðr, m, hoved-vagt, ens personligt vagt, halda e-m h-ð Ólsv 5.

hófuðþvóttr, *m*, *hovedtvæt*, *hovedbad*, *Vígl* 9.

hófugligr, *adj*, *tung*, *tyngende*, *h. ekki*, *trykkende sorg*, *St* 2.

hófugr, *adj*, 1) *tung*, *vægtig*, *h. malmr* *Sigv* 13, 16, *h. auðr* *Mark* 1, 30, *h. hallr*, *hófgahallr*, *om mælestenen*, *Grott* 12, 23, *h. meginþróttir*, *om midgárdssormen*, *Húsdar* 3. — 2) *tung*, *trykkende*, *h-gar hlýra skúrir*, *tárerne*, *pBrún* 2, *h-gar nauðir*, *bándene*, *Völ* 11, *h-ugr sótt* *Merl* I 6, *h-ugt sár* *Líkn* 20, *h-ugt erfiði* *Hsv* 93, *h-ugt es at heyra* *Merl* I 55, *h-ugt ráð*, *slemt forehavende*, *Grettis* 8, *h-t viti* (*v.l.*) *hófuðvítí*) *GOdds* 3. *Jfr* *jafn*, *vín*.

hófundr, *m*, *ophavsmann*, *dommer*, *hrosti fens h.* (*rettelse for hilmir*), *øllets brygger*, *Ægir*, *St* 19; *h. aldar*, *mændenes dommer*, *fyrste*, *Ht* 37. *Jfr* *sigr*.

hogg, *n*, *hug*, *slag*, *keyra hórdum h-um* *Guðr* I 10, *stóra hogg hart* (*adv*) *Jóms* 26, *h-um rammr* *Jóms* 25, *h. af hamri*, *h. hamars Hár* 47, *þry* 32, *á mæki [skal orka til] h-s Hávm* 82, *mækis h.* *Korm Lv* 64, *bíða h-s Haustl* 17, *hljóta stinn h.* *Korm Lv* 54, *hoggva e-m h.* *Sjórs* 3, *egg brast í h-vi* *Hl* 38 *a*. *Jfr* *banana*, *hals*, *læmingja*, *skýli*, *stór*, *strand*.

hoggtaðr, *m*, *blandt ‘dele på sværet’*, *pul* IV l 12 (*skr haug*; *vistnok sammenstaf af hogg og fáðr ‘hug-poleret?’*); *v.l.* *-staðr*, *se herom* *Falk*, *Waff* 16–17.

hoggormr, *m*, 1) *hugorm*, *Merl* I 46, *Bós* 4, *om djævelen*, *ljótt heiti h-s Gd* 2, *h-s grjóðr* *Gdþ* 9. — 2) *som kennung*, *‘hugges orm’*, *sværd*, *herði-pundr h-a*, *kriger*, *Nj* (XII) 5.

hoggrammr, *adj*, *stærk i (ved) hug*, *som giver kraftige hug* (*jfr hoggum rammr*), *Jóms* 34.

hoggstaðr *se hoggfáðr*.

hoggusárr, *adj*, *sáret ved hug*, *med hugsár*, *GSvert* 4.

hoggva, *(hjó)*, *hjoggum*, *hoggvinn*, *hugge*, *slá*, *h. e-m hogg* *Sjórs* 3, *h. stórti*, *give store hug*, *Istdr* 26, *h. skarð í skildi TorfE* 5, *jfr Evids* 7, *h. glugga á borði Pskakk* 1, *h. í skjold Harkv* 21, *h. hófuð af e-m Skí* 23, *h. fót af e-m Eg* *Lv* 32, *hoggnað hendir sem fötr* *Rdr* 4, *h. við í vindí Hávm* 82, *h. tógg undan* *Am* 73, *h. belg*, *hugge huller i*, *pjsk* *Lv* 2, *h. hjálma* *Am* 52, *hoggvinn skjoldr Qrv* VII 5, *hjósk Hildar ský* *ESk* 7, 7, *h. bú*, *nedhugge*, *Sigv* 11, 11, *h. bráðir (hræfni)* *HolmgB* 11, *h. sverði* *Gríp* 15, *Grott* 6, *es hjók randir* *Korm* *Lv* 28, *h. í gogn Sigv* 12, 17, *h. með hjórví* *Krm* I o.s.v., *h. sundr baug* *Rþ* 38; *h. e-n*, *sáre eller slá ihjæl*, *HHj* 17, *Guðr* II 7, *Am* 39. 51. 61, *Jóms* 42, *Hjr* 2, 5, 9, *pHjalt* 1, *h. minna góðvefjar* *Hlin* *pmáhl* 9, *h. sundr Sigurð Brot* 7, *h. borgum í gras*, *segne dræbt til jorden*, *Istdr* 12, *h. skeggi niðr*, *d. s.*, *Tindr* 1, 6, *h. út*, *ved hug*, *slag*, *at danne hulheder (bølgedale)*, *Eg Lv* 23, *h. galga*, *med hug at tildanne*, *Am* 39. *Medium*, *kæmpe med*, *sáre*, *fældé*

hinanden, *Vajþr* 40. 41, *Gráf* 10, *Hl* 21 *a*, *herr hjósk* *Hl* 35 *a*, *jfr h-ask orðum á (hvor den rigtige læsemåde måske er ljúgask)* *Reg* 3, *h-ask til skeggjum*, *spøgefult om at ‘stikke hovederne sammen’*, *Grett* 2, 9; *pótt verðak hoggvinn* *Hjr* *Lv* 19, *hoggvinn gunnings heggr* *Hjr* 3, 6, *hoggvin hræ Skul* 1, *hoggvinn hauss*, *pílekk*, *hoggvin lýða ferð* *LGils* 2, 15; — *hoggvit goll*, *athuggede guldringe*, *Steinn* 3, 17; — *hreggi hoggvin*, *pisket af sne-stormen*, *pdr* 6.

högna se hagna.

Hogni, *m*, *navn på forskellige sagnpersoner*, 1) *H. Gjúkason Hyndl* 27, *Gríp* 37 o. s. v. i *helitedigtene*. — 2) *Sigruns fader*, *Hhund* I 17. 52. 56, II 13. 17. 18. 26. 44. 48. — 3) *ukendte*, *Hhund* II 4 og (*en anden*) *Oddrgr* 8, *samt H-a hrør Yt* 26. — 4) *søkonge*, *Hilda fader*, *pul* II 4, IV a 3, *Rdr* 10, *H-a lið Styrkárr*; *H-a mær*, *Hild*, *Hál* 9 (*jfr viðr*), *Rdr* 2 (*jfr hjól*), *Ht* 49 (*jfr tjald*), *H-a man*, *d. s.*, *Sturl* 4, 25 (*jfr hlýrn*). — *I kenninger*, *for kamp*: *H-a skúrir Vell* 35, *H-a hregg Vígf* 1, *H-a él pKolb* *Lv* 7, — *for skjold*: *H-a hurð Liðs* 7, *Mberf* 3, *H-a vé pmáhl* 13, — *for hjálm*: *H-a húfa pstf* 2, 3, — *for brynde*: *H-a váðir Hjr* 1, 7, *H-a væðr Arn* 3, 14, *H-a kufl Krm* 10, — *for havet*: *H-a sjot*, *Högnes bænk*, *Merl* I 31. — 5) *H. Gunnars són*, *Nj* (XII) 1.

Hogstari, *m*, *dværg*, *pul* IV ü 5, *jfr Hugstari*.

hoguðr, *m*, *sværd*, *pul* I 1. *Jfr Falk*, *Waff* 53.

holðborinn, *adj*, *af de höjere bönders*, *höldernes*, *slægt*, *Hyndl* 11. 16.

holðr, *m*, *(-s; -ar)*, *fuldgyldig fri (odels-) bonde*, *(jfr holðar*: *búendr* . . . *gildir af ættum ok réttum fullum*, *SnE* I 456, *og sá er h.*, *er hann hefir óðal at erfðum tekit Gul* 458; — *uagtet den hyppige skrivemåde haulðr* *må holðr* *være den rette og ægte form*, *rimbestemt ESk* 6, 4 *fjöldi* : *holða*; *hvis ordet er nærbeslægtet eller endogså identisk med halr*, *er vocalen q så meget sikrere*; *jfr Noreen* 4 s. 387 a., 4, *hvorefter holða*, *holðum* *udelukkende skulde være gen. og dat. af halr*, *medens halir skulde være nydannelse*, *h. hinn hviti Gunnl* *Lv* 8, *h-ða barmi*, *Híldr*, *hugfyldir holðar Glðr* 7, *hlædnir vóru h-a Harkv* 8, *goðugir h-ar Eirm* 2, *á holdi h-s Korm* *Lv* 23 (*hvor dog betydn. ‘mand’ kan antages*); *vistnok også i kenninger for ‘hövding’ som*, *h-a reifir Hjr* *Lv* 8, *h-a vñr pfragr* 10. — *Iovrigt findes h. utallige gange i betydn. ‘mand’ i alm., hvilket vel også er ordets egenlige betydning*, *jfr pul* IV j 2, *som f. eks.* *TorfE* 5, *Vell* 11, *Hjr* 2, 2, *Arþ* 7, *h-a morð Vell* 21, *Hávm* 42, *Brot* 15, *Guðr* II 28, *HHj* 12, *Sigsk* 12, *Oddrgr* 19, *h-ar at Herjafðors Vsp* 43, *h-a synir Hávm* 94, *Fáfn* 19, *Fj* 40; *fyr h-i (= mér)* *Sigv* 5, 2, *fyr h-um HolmgB* 7. — *Som egennavn (sluttende sig til den förste betydning)* *Rþ* 24. — *havlpa* *Hhund* I 54 *er*

vist fejl for hólu (s. d.), Hókr 1 fejl for hildar. Jfr Aarbb. 1866 s. 264.

Holgi, m., sagperson (*Hálogalands eponym*), H-a (v. l. holda ætt) Harkv 14; haugþök H-a, guld, Skúli 1, 4 (jfr SnE I 400). — Holga brúðr (ét ord?), Torgerd (hans hustru), Jóms 32, pul IV c 2. Jfr GStorm, Arkiv II 128 ff.

holkn, n., stenet grund (*klippeflade*), h. þutu Hym 24; orðinn sem h. Gdþ 3.

Hólkvir, m., Högnes hest, pul II 4, IV rr 3, h. hvílbedjar, sæng, Ákv 30. Jfr bord-, golf-.

1. **holl**, f., hal, sal, hus, om Odins hjem (*Valhal*), Vsp 21, Hávm 109, 111, Grí 25, 26, Eirm 8, Hák 14, Krm 25, 29, om Ægirs hal, Lok 3, 4, 6 o. s. v., om jætters bolig, Skí 30, Vafþr 6, 7, 19, Hym 7, þdr 18, om en konges eller høvdings hal, Vgl 33, Rp 39, 48, Sigsk 69, Guðr III 2, Ákv 1, 41, om Afi og Ammas hjem, Rp 14, om Borgnys hjem, Oddrgr 3; om hus, gård i alm., h-ir þurru Arn 5, 16, h-ir loga, Atli, h-ir fellu Sturl 3, 11, jfr Mark 1, 22, varða h-ir Arn 2, 12; om en islandsk gård, hvat merkir nú h. Korm Lv 15; — om en gravhøj, fyr h-ar dyrr Herv III 13. — I kenninger, for klippe(huler): gallópnis h. þdr 3, — for himlen (*himmerig*): veðrs h. ESk 6, 2, h. sólar Rst 10 o. s. v., h. stjornu Mgr 16, dags h. Leid 15, 45, h. foldar Hafg 2, h. fjalla þKolb 3, 5, h. Krists ESk 6, 11, allsráðandi œztrar h-ar ESk 6, 5, h. goðs ESk 6, 7, heims h. Leid 21, lífs h. Líkn 31, — for jomfru Maria: h. himna dróttins Gdþ 57, h. miskunnar dróttins Mdr 8, h. heilags anda Lil 90, — for pavens bolig: h-ir Péttars Gdþ 36, — for brystet: h. hjarta sals Ntkdr 2, — for havet: h. hœings Nkt 4, — for ild: h-ar gandr Sturl 3, 10, h-ar lífgalli Sturl 5, 11, bani h-ar Arn 3, 8. Jfr él-, gollor-, regn-, sól-, Val-, veðr, þys.

2. **Höll**, f., elvenavn, Grí 27, (egl. f. af hallr, 'den hældende').

höllfara, f., elvenavn, pul IV v 2 (*næppe to navne; 'som farer hældende' ned ad stejlt landskab*).

homlungr, m., et slags fartøj (af hamla), pul IV z 2.

hönd, f., (ar, hendr), hånd, arm (hvilen betydning, der hvert sted foreligger, må om muligt afgøres efter sammenhængen, men under tiden er det næsten umuligt med bestemthed at skælne mellem de to betydninger; en yngre form hand findes Viðn 8), 1) hånd, pul IV öö, h-ar bak Sigrdr 7, þváa hendr Vsp 33, Bdr 11, hondum, hendr sláa Guðr I 1, II 11, Sigsk 25, 29, hendr svíðnuðu Guðr III 11, helfús h. Ákv 41, hendr úrsvalar Hhund II 44, h. en hœgri Vsp 5, Lok 38, 39, 61, hendr (loddu) við enda Haustl 7, hafa í hendi Skí 23, 25, Hhund II 22, bera í hendi Lok 14, liggja í hendi Ákv 21, í hvára h. þGísl 11, ór siklings hendr, udaf (= i) fyrtens hånd, Hák 5, men

ór konungs hendi, udaf, Sigsk 22, vega ór hendi sér VGl 8, Hrólfs ór hendi TorfE I, h. Ólafs ESk 6, 61, h. Várar (s. d.) prý 30, h. í (blóði), blodig, GSúrs 27, kljúfa at hondum HolmgB 2, leggja hendr at, á, e-m Hjr Lv 14, Brot 4, taka í hand e-m Vitn 8, h. verðr fús á venju Nj 24, bregðr h. á venju Ht 26, trað verðr h. af venju Has 42, fullar hendr, håndfulde, Gyð 3, söekja heim h. e-s, komme (tilbage) til en, besøge en, Sigv 13, 30, Hhund II 14, halda hendi of e-m, beskytte en, þKolb 3, 7 (jfr Hafg 2), drepa hendi við e-m, støde en bort, Eskál Lv 2, festa hendr, grieve stærkt fat, Am 49, neyta handa, bruge sine hænders hele kraft, þGísl 6, snúask Rón ór hendi, vride sig ud af Rans hånd, befri sig for skibbrud, Hhund I 30, sendask framm af guðdóms hendi Lil 22. — 2) arm, hendr sem føetr Rdr 4, hofuð ok hendr þGísl 5, Sigsk 23, Sigrdr 34, stytta h. í hófi Sigv 11, 13, í hondum e-s, i ens arme, Hjr Lv 19, á hvárrí tveggja hendi Sigv 11, 16, und hendi, under armen, Vafþr 33, Rst 28, handar væni í hvern heðin Hávm 73, holdgróin h. Hamð 13, fljúga, losna af hendi Guðr II 41, 42; hendr hergauts, krigers (kraftige) arme, St 11, handar vaf, armring, Sindr 6, handar girði, d. s., Korm Lv 60, handa hrapmunnar, de gribende hænder, þdr 17, handa hnigreyr, sværd, pmáhl 4. — 3) i forskellige fraser, især med præpositioner, verja hendr sínar, forsvare sin egen person, Ákv 19; taka himin hondum Sigv 11, 6; — med af: bera mærd af hendi, aflatte (digtningen eller fremsigelsen af) et digt, Húsdr 12, fella fár af hondum e-s, befri en for ulykke, Oddrgr 9, harmr tóksk af hondum Pl 38, reka af hondum Eg Lv 19, gjalda af hondum Anon (XII) B 6; — med at: bera e-m bjór at hendi Hyndl 49, dánar doegn sent at hendi Sigv 12, 26, koma at hendi, hondum Yt 26, Hhund I 41, Fájn 31, Jóms 14, Hsv 93 (i egenlig betydning derimod Hym 29); — med á: 1) med acc.: standa á hœgri h., til höjre side, Sigv 12, 22, fellr á hendr mér elli Eyv Lv 10, ganga á h. e-m Am 99, Mark 1, 21 (jfr Rst 8), mæla hart á hendr e-m, anklage en, Ólv 2, 2, fara með henr e-m, Sigv 10, 4; — 2) med dativ, standa á hendi, modstå en, undertrykke en, St 19, vesa e-m á hendi, være i ens tjænest, Pl 35, binda harm á hendi e-m Jóms 3; — med fyr: 1) med acc., fyr h., på ens vegne, Rdr 11; — 2) med dativ, eiga, vesa fyr hondum, have noget i vænte, være forestående, Gríp 26, 36, Sigv 3, 13, Has 38, Vigf 2; — med í: koma í hendr e-m Am 56; — med með: hafa með hondum, have mellem hænder, Merl II 81; med til: til hœgri handar, til höjre side, Lil 68, búa e-m til h-a Bersi 1, 3, söekja e-ru til handa strömma sammen til en, Arn 2, 5, leggja til handa Sigv 13, 20, til handa e-m, for (til bedste, gavn for), Gríp 35, 36, Grög 9,

VGl 8 (v. l. landa), Gd 11; til allra handa, til alle sider, for alle, Mey 23; i hondum v. l. til bøndum, Haustl 7. — 4) i kenninger, for guld (jfr SnE I 336); handar grjót porm 1, 13, handar sker Korm Lv 26. 50, handar bál Korm Lv 40, jfr Bjhit 2, 1. Jfr fegins-, læknis-, trollendr.

hondla, (-åða, -aðr), behandle (egl. 'behandle noget med hånden'), h. hrør Guðr I 8, h. harðar trjónur Grott 18.

hoptbond se haptbond.

hørbeiði-Sif, f., 'hör-, lin-kräevende Siv', kvinde, Korm Lv 7.

hør-Bil, f., 'hör-, lin-Bil', kvinde, G Síurs 36.

hørbrekka, f., 'hör-, lin-brink (land)', kvinde, Ulfr.

Hørða-Knútr, m., Hardeknud, dansk konge, Sigv 11, 17.

Hørðaland, n., Hordland (vestlige Norge), Gautr II 4.

Hørðar, m. pl., beboerne af Hordland, H-a barmi (v. l. holda) Hildr; i betegnelsen for en norsk konge, hyppigt, konungr H-a Vell 13, H-a gramr ESk 6, 15, H-a dröttinn sst 21, Hfr 2, 4, Arn 2, 1, H-a hildingr Sturl 2, 1, H-a mildingr ESk 6, 39, H-a ræsir Bkrep 1, H-a stillir Rst 34, H-a valdr Vell 26, H-a vinr Hfr 2, 1, Arn 3, 1, landvorðr H-a Eyy Lv 7; — H-a meyjar, hörðske kvinder, Harkv 14; — H-a fold, Hordland, vorðr H-a foldar, Erling Skjalgsson, Sigv 7, 7; — barda H., jætter, pdr 11.

hørðukr, m., 'hör-, lin-dug', h-s Rindr, kvinde, Hfr Lv 27.

hørfa, (-åða, -aðr), vige, h. fyrir, vige, trække sig tilbage for, PjóðA 4, 25.

hørfit, f., 'hör-, lin-land (jord)', kvinde, Korm Lv 29.

hørgbrjótr, m., nedbryder af (hedenske) helligdomme, om Olaf Tryggvason, Hfr 2, 3.

hør-Gefn, f., 'hör-, lin-Gevn', kvinde, Fáfn 43, Korm Lv 52.

hør-Gerðr, f., 'hör-, lin-Gerd', kvinde, Þmáhl 12, Grettis 8.

1. **hørgr**, m., (-s; -ar), gudehus, tempel (nærmere bestemt: 'gudinde-tempel', ved en vistnok særlig norsk udvikling i betydningen, jfr F. Jónsson, Høgr i festskrift til Weinhold og Aarbø. for nord. Oldkh. 1909 s. 245 ff.), hótimbraðr h., som Njords ejendom, Grí 16, hof ok h-ar, ligeledes, Vaþr 38, hótimbra hørg ok hof Vsp 7, hof munk kiósa, h-a marga HHj 4; h-g hann mér gerði hlaðinn stemnum (núr's grjót þat at gleri orðit) Hyndl 10; her har man villet antage betydn. 'alter', men det er ikke nødvendigt; alt taler for, at der er tale om et 'hus'; og det er Freyja, der er den talende, altså 'gudindehus'; hof svíðnuðu h-ar brunnu Órv VIII 1, brenna blóthús (= hof) ok h-a Rst 9; h-a herr, hedensk befolkning, hedninge, Mark 1, 19; brúna h., öjenbrynes (gude)hus, hoved, Yt 18. Jfr gunnes.

2. **hørgr**, m., fjældtinde, fjæld, h-s

høldar, jætter, Bergb 6; h-a hjarl, jjæld, h-a hjarlborg, fjældborg, fjælde, Bergb 4.

hørmeitið, (hørmeitiþ R, hørmeit A), Hym 39: væar hverjan vel skolu drekka olór at ægis eitt h., ordet er forvansket og alle de føreslæde rettelser lige uantagelige.

hørnugr, adj, fuld af sorg, sorgfuld, hørnugr tvau Guðr III 4.

hørnuliga, adv, sorgelig, Mey 14.

hørnung, f., elendighed, sorg, EGils 3, 8.

1. **Horn**, f., (gen. Hørnar; rimet på stjorn- StjO II, 11), navn på Freyja, pul IV h 3, jfr yy 1 (hora); hröðrbarn H-ar, Freyjas stolte barn (datter), Hnoss, o: kostburhéd, om en økse, ESk 11, 3. Hypsigt i kvindekenninger: H. hrings Korm Lv 6, EGils 1, 29, H. baugs EGils 1, 32, H. orma leidár Katr 13, H. hvergymis (s. d.) stjorn StjO II 11, geirs eyrar hyrs H. Korm Lv 15, H. horna SnE II 218, H. hvítungs ESk 6, 37. Jfr MOlsen: Hærnavi (1908), Lundberg-Sperber: Härnevi (1912), Hellquist Nord. stud. 184 f.

2. **Horn**, f., jættekvindenavn, pul IV c 2.

3. **Horn**, f., elevenavn se horn.

4. **Horn**, f., ø-navn (skr. horn), pul IV bbb 1.

hør-Nauma, f., 'hör-, lin-Nauma', kvinde, Grettis 13.

høri, m, 1) hör, lin, især linnedkleder (som brugte af kvinder), h-s (rettelse for hers) Hrund Rst 1, drifin hørví (kona), iført linklæder, Gunnl Lv 7, hørví glæst (kona) Korm Lv 3, herr hørví prúðr, kvinderne, Rst 35; dúkr hvítr af hørví Rþ 31; hørví svartv sst 7 om Træls són er måske ikke rigtigt (for hørví sveipðr? eller hørundsvatr?). — 2) hørstræng, buestræng, boga fylgði h. Sigv 14, 2, bera bøslar at tognum hør PjóðA 1, 10, børu hørvær af bogum ørvær Hjl 13, — galgens stræng, strikke, hørvá Sleipnir, galge, Yt 14. — 3) om sejl (eller sejllovene?), stóð h. dreginn hondum fjarri Órv IX 6.

hørskorð, f., 'hør-, lin-støtte', kvinde, Ry 21.

hørskorða, f., = foregående, Bjhit 2, 1.

hørskryddr, adj, 'hør-, lin-prydet', i linnedkleder, h-dd kona, om Brynhild, Sigsk 51.

hørstrengr, m, hørstræng, h-s Jorð, kvinde, Pl 24.

hørund, n, kød, legeme, mitt es bert h. eigiRagn II 1, fara h. hungrí, sulte sit legeme (ved faste), Sól 71; fíðtrar bitu h. Valg 9; gen. anomal. er h-ar i sammensætninger: h-ar-hungr, kødelig lyst, Sól 50.

hørundbjartr, adj, med lyst legeme, lys ansigtsglod, lys, Valg 9, men ordet skal oploses i sine bestanddele, se foranstående ord.

hørundmjúkr, adj, med blødt legeme, blød at føle på, om en kvinde, Árm 4.

hørveig, f., 'hør-, lin-bærerske' (veig sy-

nes at være identisk med veig i kvindennavne, og her brugt som gudindenavn), VGl 7.

Hørvi, *m, sokonge, pul IV a 5.*

1. hørvir, *m, blandt ildens navne, pul IV pp 3.*

2. Hørvir, *m, ubekendt sagnperson, Broddr ok H. Hyndl 20. 25. Jfr Arkiv I 256.*

hørpella, *f, 'hør-, lin-stang', kvinde, Korm Lv 29.*

høsfjær, *adj, med gråsprængte vinger, om ravenen, hreyfisk eun h-i Harkv 4.*

Høskollr, *m, personnavn (egl. 'gråhoved'), Anon (XIII) B 23; i den yngre form Høskuldr, H-s bani ens røskva, om H. hvitanessgoði, Nj (XII) 2.*

høss, *adj, (va-st.), grå, især om ulvens farve, ulfr enn høsvi Eirm 7, jfr Guðr II 2, h. serkr hrigrisnis, ulvens grå pels, om en ulvhedin, Hdl 8; om örnen, hvassar kleer høss arnar PjóðA 3, 7, om en okse, h. hjarðar visi Anon (XI) Lv 2; jfr de foregående ord. Jfr Aarbb 1866 s. 269.*

Høsvir, *m, en af Træls sönner (egl. 'den ulvegrå'), Rþ 12.*

høtrr, *m, (hattar, hetti), hat, und hetti pmáhl 2, hulðar h., skjulende hat, falda hulðar h-i, göre sig ukendelig, porm 2, 7, hettir (ɔ: personer med hatte på) koma upp Anon (XIII) B 4, h. risa kvánar, jættekvindens hoved, pdr 13. — I kenninger, for hjælm (jfr SNE I 420): Ala h. Eg Lv 26 (jfr aristóll), h. Hangatýs VGl 10, Bilds h. pórh 1, Herjans h. (jfr sút) ESk 11, 11, — for hoved: hattar land Ófeigr 5, hattar halland Bjhit 2, 7, hattar hauðr Anon (X) digt om Guðl (jfr stedi), hattar fell VGl 4, hattar stallr Korm Lv 57, Nkt 21, hattar staup Arbj 7, hattar stræti Skáldp. Jfr djarf-, loð-, Síð-, sókn-.*

høtuðr, *m, hader, fjende, i kenninger for mænd: h. ormtorgs, gavmild mand, PjóðA 3, 2, h. varrbáls, d. s., Sturl 3, 1, h. verdags, d. s., Merl II 10, h. ormbóls, d. s., Gdþ 59, — sverðéls h., som hader kamp, from mand, (hvis ikke h. her er fejl for hvøtuðr), Merl II 60, h. rekka rógs, from mand, Pl 29. — skjaldreyrs h., kriger, Ingj 2, 6. Jfr líf. hø, f, hud, skind (især hestehud), (belgr) es hangir med hóum, som hænger blandt andre huder, Hávm 134.*

Hóalfr se Hólfri.

Hóarr, *m (altid skrevet Hárr, men metrum viser tostavelsesformen, som klepp-dogg Hóars loggvar, regnbjóðr H-s pegna, vink björ H-s inna o. s. v.; når sammen-trækningen har fundet sted, er vanskeligt at bestemme; sikkert skal der hos Eskál læses: Hóars við Hogna skúrir, derimod skal der mulig læses Hárs i Nkt: við Hárs vífi, Ht: Hárs saltunnu hrannir, hos Ingj: H-s reiddusk skip meiddusk, og sikkert forudsættes Hárs i Isldr 1, hvor hárs = Hárs; at der ved siden af også kan have eksisteret et Odinsnavn Hárr*

'gråhåret' og Hór 'høj', jfr Hóvi, kan ikke modbevises jfr Nj II 275—78, Odin, egl. 'den høje hersker', pul IV jj 2 (skr. høR, hár), Grí 46, høll H-s Vsp 21, begnar H-s, aserne, Eg Lv 4. — I kenninger, for kriger: rómu H. Vell 35, — for skjaldskab: H-s loggvar kleppdogg Auðun 1, H-s líð Hál 1, H-s bjórr Bjhit 2, 21, H-s saltunnu hrannir Ht 31, — for jorden: H-s víf Nkt 20 — for kamp: H-s drífa Vell 11, Rejr 5, 1, H-s veðr Hál 8, — for sværd: H-s bál Rejr 2, 1, — for skjold: H-s hurð Ingj 1, 2, — for rustning: H-s gerðar (v. l. Hóalfs) Stein 3, 16, H-s serkr (se serkrjóðr) ESk 2, 2.

hóbeinn, *adj, højbenet, hijortr h. Guðr II 2.*

hóborg, *f, høj borg, borg i det høje (jfr upphimun), h. hreggs, himmel, Has 45.*

hóbraut, *f, høj vej, vej i det høje, h. hreggs, himmel, Has 5.*

hóbrjóstr, *adj, med højt, knejsende, bryst, om galgeæret, Yt 14 (mækkeningen: hørva Sleipnir).*

hóbrók, *f, 1) 'højbrog' (ɔ: højbenet), høgenavn, Hóbrók hauka (baztr; her som egennavn) Grí 44, pul IV ss 1. — 2) hane, pul IV uu. Jfr Arkiv XIV, 265 f.*

hóbrynjáðr, *adj, 'højpanstre', hvis panser går højt op, om skibe, h-uð skip Pjagr 4, Stein 3, 14, Orv VII 11 (v. l. hóbyrðuð), h-ar skeiðar PjóðA 4, 22.*

hóbyrðaðr, *adj, 'højborde', med højt ræling, v. l. til hóbrynjáðr Orv VII 11.*

hóðuliga, *adv, spottende, skammelig, Mv III 15.*

hóðuligr, *adj, spottende, fuld af hán, h-g orð Nj 13.*

hóðung, *f, hán, spot, leita e-m h-ar Hávm 102.*

hóðyr, *n, højt dyr, h. hranna, bølgers høje dyr, skib, Rejr 3, 4.*

Hófeti, *m, hestenavn (egl. 'højtskridende'), pul II 1.*

Hófi se Hóvi.

hójjall, *n, højt fjæld eller, rettere, den højest del af fjældet, Heiðr 31, h. skarar, hoved, Hym 23, hófjöll hauks, arme, Eg Lv 41.*

hófœrr, *adj, se háðœrr.*

hófœta, *f, 'højben'*, = hæleggr som tilnavn til Hálfdan Haralds són, med let ironisk skær, TorfE 2.

hógvjalfr se hafgvjalfr.

hókesja, *f, højt, ɔ: langt (langskaftet) — glavind, Stein 2.*

hóklif, *n, højt klippe (egl. klippe, man kan bestige), hauka h., arm, armens eldr, guld, Hfr 3, 21.*

Hókon, *Hókun (således i rim Sigv 5, 4. 11, 4), navn på forskellige fyrster: H. Grjotgarðsson Hál 9, Korm 1, 5, H. góði Gunnh, Hák 10. 18. 21, Sigv 11, 4, H. jarl Sigurðarson Vell 17, pskum, Pjsh 1, 1, Jóms 24, Isldr 16, H. Eiríksson Sigv 5, 4; — sagnfyrste, Guðr II 14.*

hóla, *adv, i høj grad, på en fremrægende mæde, halda h. goðs lög Mark 1,*

8, h. téðu *Arn* 3, 17, lauma h. *Sigv* 9, 1, unna h. *Steinn* 3, 10, hyggja e-m h., nære dybe følelser for, *Mberf* 5, jfr *Sturl* 7, 2; med adj. og part., h. frœkn *PjóðA* 4, 12; h. būnn, om skib, *Sigv* 12, 3, h. herðr, om sværd, *ESk* 6, 47, h. tørguð børð *Rst* 4, h. fegnir *PjóðA* 3, 9.

hóleitr, adj., egl. ‘som ser höjt, hvis hoved knejsær’, 1) höj, h-tt ljós himma fridar, om gud, *Líkn* 36, h. dröttinn stjørnu reitar *Lil* 26, háleit bygð dygða, om jomfru Maria, *Lil* 86, h-tt víf, om en martyrine, *Mey* 20, h-t merki *Gdβ* 43, h-t vón *Lil* 5, h-tt vald *Gd* 63, h-tt vitni *Gd* 75, h-tt gœzka *ESk* 6, 13, h-t jartegna gørð *Gdβ* 12. — 2) höj, udmærket, h-t hirð *Sigv* 13, 18, men urigtig v. l. for höligt, s. d.; h. geira glymstærir, höj, udmærket kriger, *Sturl* 5, 1; — h. mjøðr, om digterrikken, *Anon (X)* III A 2. — 3) rumlig höj, h-t hrønn, höjt knejsende belge, *Arn* 2.

Hóleygir, m. pl., indbyggere i Hólogaland *Hák* 3, *Iv* 27, H-ja synir *Hálf*s IV 2, H-ja byggðir *Gsvert* 8.

hóleyskr, adj., hólogalandsk, h-k fura *Iv* 26, h. konungr *Hálf*s IX 6.

Hóifr, m. d. e. Hó-Alfr (*K. Gísl. Nj* II 278–82; således i to stavelsesformer; forfatteren til disse sene vers har vist udtalt ordet i én stavelse), konge i Hórdaland, *pul* IV a 2, Hildi vas H. of getinn *Hyndl* 19, H-s bani, ild, *Vt* 6, H-s galli, d. s., *PjóðA* 3, 21, H-s gerðar, rustning, (v. l. til Högars), *Steinn* 3, 16, H-s serkir, bryner, pfagr 5. — En anden sagnkonge, *Guðr* II 13.

hóligr, adj, 1) omtr. = hór, höj, lokalt, h-ar góetur, her er det dog ikke ret klart, hvad der menes (den lat. tekst har intet tilsvarende; dybe?, d. v. s. veje, hvis sider er höje?), *Merl* I 22. — 2) höj, ædel, h-g iøja rosverdig gærning, H breiðm (v. l. til hagligr s. d.); esa h-t hans hirð, det er ikke hæderligt for, *Sigv* 13, 18. — 3) om et helligt forhold (som mellem gudfader og gudsøn), meðal olkar (*Sigvat* og *Magnus den gode*) es alt h-t, mellem os er forholdet höjt og helligt, *Sigv* 11, 18. — 4) h-t rög, den voldsomme strid (kamp), *Arn* 5, 20.

hómáni, m., ‘høj måne’, nadds h-a rødd, hvor høj-vistnok må henføres til rødd, nadds mána hórodd, skjoldets höje røst, kamptummelen, *Sindr* 6 (jfr Njorðr).

hómmerr, f., hajart (haabrand, Nordgaard), *pul* IV x 2.

Hómundr, m. H. heljarskinn, *Bragi* Lv 1, — sagnperson, *Hálf*s IX 1.

hóonaðra, f., ‘høj slange’, h. ráfiðris, råvingens, sejlets, höje drage, drageskib, *ESk* 3, 2.

hór, adj., (vokalens beskaffenhed kan ikke rimbestemmes), 1) höj, som — fra

jorden af — rager höjt op, om træer, h. baðmr, om Yggdrasilsasken, *Vsp* 19, h. meiðr *Hhund* I 5, h. viðr (viðir) *Fj* 23, *HHj* 28, h. hróðrbaðmr, om misteltenen, *Bdr* 9, jfr vollum hæri, hvis ikke hæri her hentyder til misteltenens vækst på andre træers stamme (såd. Bugge Studier 1 47), *Vsp* 31, høtt gras *Hávm* 119, *Grí* 17, h. þongull *SnH* 2, 6 — om huse, borge, høtt rann *Heljar* *Bdr* 3, h. salr *Hávm* 152, høll *Oddrgr* 3, *Guðr* II 13, hø borg *Guðr* II 36, *Akv* 14, *Hamð* 22, høtt bøl *Sigv* 1, 10, — om fjælde, høtt (Hindar)fjall *Fáfn* 42, *Gróg* 12, — om dele af jorden (land), hø fold *Steinn* 3, 12, hø Kinnlimasiða *Sigv* 1, 5, hæst hreinbraut *Eg* Að 2; — om andre ting, h. galgi *Fj* 45, h. valkostr *Hfr* 2, 3, valkestir hæri an *Arn* 2, 13, látið þann (eikikost) hæstan verða *Ghv* 20, h. Ormr (enn langi) *Anon (X)* I B 10 a, om (høj) lue, flamme, h. logi *Brot* (FJs udg.) 1, *Helr* 10, *Am* 15, h. hiti *Vsp* 57, hæstr eldr *Sturl* 3, 10, h. eldr *Gsúrs* 2, hæstr hyrjar ljómi *Arn* 2, 12, om helvedes ild *Sigv* 13, 17, — om bølger og brænding, høvar børur *Sigsh* 62, *Ghv* 13, høvar umir *Reg* 16, jfr bratt breki brøndum hæri *Reg* 17, høvar rastir *Ht* 35, h. hryngardr *Hléseyjar* *PjóðA* 4, 23, — om sværd og stave, o: lang, hø sverð *Krm* 21, høvir fylvingar *pdr* 14, h. járnstafr *Anon (X)* II B 8; høtt forað, betegner egl. ‘højtragende farligt sted’, af den art, at er man kommen derind, kan man ikke komme ud igen (hvis ikke høtt her er fejl for hætt), overført, megen, stor, fare, *Fj* 40. — 2) som befjinder sig höjt oppe, h. himinn *Anon (X)* II B 7, hø foldar høll *Hafg* 2, esat svá maðr h. *Völ* 37, høvar (rettelse) und hjolmum, om valkyrjerne höjt oppe i luften, *Hhund* I 15, fara hæst und himinskautum *Gríp* 10. — 3) höj, om klang, lyd, tumult, skrig, høtt våpna brak *Sigv* 2, 7, h. gnýr hijors *Gsúrs* 30, h. gnýr hlífa *pGísl* 10, h. vigra songr *Gldr* 7; ntr. hyppigt adverbialt, segja høtt *Am* 45, hlæja h. *Reg* 15, kalla h. *Brot* 5, syngva h. *pGísl* 6, *HelgOl*, *Vígf* 1, grenja h. *Krm* 7, blása h. *Vsp* 46, hrikta h. *Am* 38; cépa ulfi hæra *Hárb* 47. — 4) höj, udmærket, h. god *Has* 18, englum hæri *Lil* 89, hæstr skjoldungr, gud, *ESk* 6, 6, men hæstr *Skjoldunga*, den ypperste *Skjoldung*, *Hyndl* 14, en hæsti hilmir sólar bøls *ESk* 6, 67, h. graml *Ht* 4 (forklaret ved mikill), hverri hæri *Guðr* I 19, hæstr borinn *Gríp* 7, hæstr bragna *Arn* 5, 18, h. jarl *Liðs* 3, en hóvi hrингstríðandi *ESk* 6, 44, víf et hæsta, jomfru Maria, *Líkn* 18, hø *pjóð Sturl* 4, 36, hæst foruneyti *Kolb* 1, 1, hø ævi *Mark* 1, 3, hæst líf *Gd* 75, sitja hæra, være mere udmærket, *Lil* 43, hæst hald *Isldr* 12, h. batnaðr, höj, udmærket forbedring, om den evige frelse, *ESk* 6, 22, hø gipta *ESk* 6, 57, hæri gipta *Kolli* 2, hæst gipta *pdis* 2, hø huggun

Pl 31, h. *sigr Merl II 69*, hæstr kraptr *ESk 6, 4*, *Lil 96*, h. sómi *ESk 6, 42*, hóscemð *Lil 91*, hæst vegsemð *Lil 7*, hæra nafn *Olhv 2, 7*, hæst lof *Mark I, 30*, hæri hróðr *Ht 98*, hæst friðar sýn *ESk 6, 63*; hótt stef *Leið 13, 25*, hótt kvæði *ESk 6, 38*; h. lífs ávoxtr, om *Kristus, Mdr 17*; hæstr hringum, højest ved ringe, guld, udmærket ved rigdom, *Ht 99*, auðar hæstr, højest ved sin lykke, meget lykkelig, *Sturl 5, 5*; — hæstrar tíðar, i den heldigste stund, *Gldr 3*; h. sára ára tími, den gunstige kamptíð, *Ht 61*, e-m es hæra, en har det bedre, gunstigere, *Korm Lv 34*, jfr bera hæra hlut, gå af med sejren, *HolmgB 1, Isldr 6*. — 5) stor, dyb, h. harmr *Pl 38*, hæstr harmr *Krm 15*, jfr hæri sakir, stærkere (måske egl. dyrerer?) *SNE II 226*. — 6) hæstr cegishjalmr, den højeste, d. v. s. mest imponerende, mest frystindgydende, skrækkehjelm, *Arn 2, 6*. — 7) stolt, overmodig, synes h. at betyde, h. pórhaddr *Isldr 23*. — Ganga hótt se ganga. Jfr heilum-, jafn-, krapt-, sylg-.

2. Hóf, m, dværgenavn (vist = det foregående), *Vsp 15*, *pul IV ii 5*; kunde også være = hár 'gråhåret'.

hógrann, n, 'høj hus', h. heids, den klare lufts høje hal, himmel, *Rv 33*.

hóraustr, adj, højrostet, h-t Rón *Ht 19*.

Hórek, m, blandt sokongenavne, *pul IV a 2*; — en eller anden historisk person, H-s liðar *póralfr*.

hórodd, f, høj stemme, röst, Hildar h., kamp, *HolmgB 2*, hrings (sværdets) h. *Isldr 14*.

hósalr, m, høj sal, h. Heljar *Eg Lv 5*.

hóseg! urigtig skrivemåde for hó segl. hóseymðr, adj, 'højt sömmet', h-ir hjalmar, hjelme sammenføjede af metalplader med ophøjede nitnagler, *Krm 2*.

hóskutill, m, 'høj stage', brynu dyns, kampens, h., sværd, *Anon (XIII) B 10*.

hó-Sleipnir, m, 'høj Sleipnir', tjalda h., skib, valdr tjalda h-is, skibsfører, *Porm 1, 2*.

hóstafir, m, pl, 'høje stave', men stafir er her blot en slags endelse, kun i gråta h-um, græde lydeligt, høj, *Merl I 13*.

hóstallr, m, høj underlag, hunnss h., det af rullestokkene dannede høje underlag (hvorop skibet står om vinteren), *Ht 83*.

Hóstigi, m, hestenavn (egl. 'højtræ-

dende', jfr Hófeti), *pul IV rr 3*, — som jættenavn, *pul IV b 2*, — som mandsnavn, *Hjálmp IV 17*.

hógsæti, n, højsæde, trone, *Frþ I 27*, h. aldar gætis, jomfru Maria, *Mgr 28*; gætir h-a, konge, *Sturl 5, 1, 19*.

hótimbra, (-aða, -aðr), optømre høj, opføre høje bygninger af tømmer, h. hørg ok hof *Vsp 7*, h-aðr hørgr *Grí 16*.

hóftid, f, højtid, fest, *ESk 6, 36*, *Leið 36, Lil 74*.

hóftidlig, adv, højtidelig, *Mey 43*.

hóftir, m, (hætti, hættar), 1) måde, hvor på noget er indrettet, måde i alm., med hverjum h-i *Lil 30*, med pessum h-i, således, *Lil 56*, skyra fullum h-i, forklare tilfulde, *Lil 94*, brå til h-i, forandrede sin fremgangsmåde, *Lil 11*, h. hilmis, kongens sæd, sædvane, *Ht 89*, kunna højt á, forstå sig på, *Gd 15*; i pl. om 'sæder', især i religiøs henseende, fagrir h-ir *Gd 29*, bœta h-u *Rst 11*; bjóða þjóð højt, byde folk ret opførsel, tugte folk, *Ht 37*; med hætti, i tugt og ære, *Pét 11*, pungr h., tunge kår, *Has 46*. — 2) versets indretning, versemål, hættir bragar *Ott 1, 1*, vanda høtt þund-regns *Rst 8*, slíkr h. *Rst 35*, i kvæðis hætti *Lil 97*, med céðra hætti *Ht 95*, yrkja alla h-u *Ht 100*, sex tigir h-a *Ht 67*, fagr h. *Gd 23*. Jfr bragar-, mundangs-.

hóftunga, f, høj : lang tunge, h-ur hjalta, højernes lange tunger, (sværd-) klinger, *Nj (XII) 7*.

hóftunna, f, 'høj tønde, tønde i det høje', regns h., luften, regns h-u rann, himmel, *Heið 5*.

hóturn, m, høj tårn, h. hjarna, hjernens høje tårn, hoved, *Hl 20 b*.

hótún, n, 'høj tun, mark', h. horna tveggja, hovedet (på en okse), *Hym 19*. — Navn på et sagnsted i pl., *Hhund I 8, 25*.

Hóvarðr, m, en Jomsviking, *Jóms 13, 26, 34*.

Hóvarr, m, Torgeirs fader (10. årh.), hefnd H-s *Porm 1, 1, 9*.

høvetr, m, vinterens strængeste tid, del, *Heið 18*.

Hóvi, m, Odin (egl. 'den høje'), *pul IV jj 4*, H-a ráð, Odins forhold, H-a ráðs at fregna, spørge, hvorledes det stod til med Odin *Hávm 109*, H-a høll *Hávm 109, 111, 164*; H-a mól *Hávm 164*.

I

Om denne korte i-lyd er der ikke meget at sige; metrum viser i reglen, hvor den skal være (og ikke i), således f. eks. i illr; i minn o. s. v. er den i visse tilfælde forkortelse af i (se de enkelte ord); overgangen e—i i mindre stærkt betonede stavelses (som berni—birni [af barn] og lign.) kendes ikke, derimod overgangen e—i som i eyvit, -vitr. Spor af at i omlydes svagt ved v findes i singva (: ping), pmáhl.

iða, f., *hvirvel (i en elv), blandt sønavne*, pul IV u 3; jfr Íðunn. Jfr blóð.

iðavöllr, m., *den slette, hvor aserne i tidernes morgen samledes og bosatte sig (betyder måske ‘marken, som altid gentager sig, frysger sig, af sig selv?’ Ifg. Müllenhoff, der sætter det første led i forbindelse med verb. iða ‘at være i begveelse’, skulde ordet betyde ‘arbejdsmarken’), Vsp 7. 60.*

iðgjold, n. pl., *gengæld, erstatning, sonar i. St 17, ill i. Hávm 105.*

iðglíki, m (eller n²), *nøjagtig lig person, i. mér, en som nøjagtig ligner mig, Bjhit 2. 19.*

iðglíkr, adj, *nøjagtig lig, ens, vas i-t séa, det var ganske at se (som man så), Valg 10.*

iðgnór, adj, *rigelig til overflod, bjóða i-an ógnar ljóma, tilbyde guld i overflod, Hhund I 21, hafa i-a heill Gróg 16.*

iðgnót, f., *overflod, rigdom, auðs i. Arþj 18.*

iðhvarf, *urigtig v. l. for iðvarp, s. d.*
iði, m, (-ja), *fætte, Tjasses broder (egl. ‘den bevægelige, virksomme?’), pul IV b 1, Grott 9, Íðja garðr (se garðvitjuðr), jættens hjem, pdr 2. I kenninger for ‘guld’: Íðja ord Anon (XII) C 41, Íðja galdr Nj (XII) 3 (jfr Gunnr), Íðja mál Katr 38, Íðja glysmól, Bjark 5, Íðja rødd Katr 39, Íðja dómr pormÓl 1, 2, Íðja hlátr Öfeigr 3, Íðja niðleikr GSáurs 15.*

iðja, f., *virksomhed, gærning, mank iðju vårra niðja, hentydning til skjaldskab, Hfr Lv 7, iðjur lysa vísa Ht 20, haglig i. Hbreidm, með cætri iðju Pét 31.*

iðagrænn, adj, *lysgrön (eller ‘etter og etter grön’, o: som stadig grönnes påny; jfr iðjar eller ifjar hos BjHald, som gengives ved viror prati; beror dette på gisning?), upp kørur jorð i-n Vsp 59. Jfr Bugge, Eddaudg. s. 391.*

iðjusamr, adj, *arbejdssom, flittig, mér es i-t of erma Ilmi, jeg er meget sysselsat med, digter flittig om, kvinden, Korm Lv 29.*

iðr, n. pl., *indvolde eller overhovedet alt, hvad der findes i bryst- og mavehulheden, blásin iðrin Lil 77, i iðrum jungfrú, om moderlivet, Lil 31.*

iðran, f., *fortrydelse, anger, i kristelig betydning, með i. Has 5, Gd 65, fåa sanna i. Has 50, með i. sannri SnE II 230, fyr i. sanna Lil 83.*

iðrar, f. pl, 1) *vistnok identisk med iðr, n, indvolde, i. blótnar, indvolde af offerdyr, Guðr II 23. — 2) *fortrydelse, anger, á munu þér i, du vil føle anger, Am 69.**

iðrask, (-aðisk), *fortryde, angre, i-umk þess Eskál Lv 1, Sigsh 7, (boendr) i. nú þess verks Sigv 12, 11, i. unniðna lasta Líkn 45, i. glæpa Has 53, i. vígs Hág 7, griða tóku at i. Grett 2, 9; absolut, Has 25, munt i. Gunnl Lv 1; part. iðrandi Mv III 27, iðrondum oss Mv I 29.*

iðri se innri.

iðsvpl, f., *elvenavn (v. l. við-; egl. ‘den meget kolde’) pul IV v 5.*

iðula, adv, *hyppig, ofte, BjHt 7.*

iðuliga, adv, s. s. *foregående, Hsv 18. 46. 105. 140.*

Íðunn, Íðunnr (*denne form, Haustl 10; idet ordet er ved tmesis delt på to linjer*), f., *Bragis hustru, pul IV h 1, jfr yy 1, Lok 17, þá vas Íð- með joðnum -unnr ný-komin sunnan Hausil 10. At skrive i- i dette navn er ikke rigtigt, skønt stedet i pulur kunde tale derfor, men disse er i metrisk hensende ikke fuldt ud pålidelige. Jfr Bugge, Arkiv V, 24. 43. Genzmers opfattelse (Ark. XLIV, 305 f.) er uantagelig.*

iðvandr se iðvandr.

iðvarp, n, *en del af sværdet, uvist hvilen, pul IV l 10 (v. l. -hvarf, þvarr, urigte). Jfr Falk, Waff 20.*

if, n, *tvivl (jfr ef)*, if erumk á því HHj 33, hver sé if Vell 32.

ifi, m, *tvivl, i. es mér á Hávm 108.*

ifill, m, *blandt høgenavne, pul IV ss 2. Jfr ifli og ifjungr.*

ifjungr, m, 1) *blandt björnenavne, pul IV cc 1. — 2) *blandt høgenavne, pul IV ss 2, jfr ifill, ifli.**

iflauss, adj, *som ingen tvivl nærer, sikker, ntr. i-st, utvivlsomt, i. es þat Sigv*

7, 1; som *adv.*, uden *tvivl*, *sikkert*, *Sigv 13, 29, Steinn 3, 2, ESk 6, 4. 71.*

ílli, *m*, blandt *høgenavne*, *pul IV ss 2 (jfr ifill, ifjungr)*, *ifla (kunde også komme af ifill)* fold, *arm*, *ifla foldbrandar, guld-ringe*, *Ott 2, 16, ifla foldar elding, d. s., Sturl 4, 40; ifla flauast, arm, dens Jorð, kvinde, Hårekr 2.*

ífroðull, *m*, sol, *pul IV gg.*

ifunarlaust, *adv*, uden *tvivl*, *Lil 50.*

igða, *f*, *mejs (parus palustris, no. hampigda)*, *pul IV xx 4.*

ígull, *m*, *pindsvin (vokalen synes me-trisk kort, nu ígull)*, *pul IV x 4; jfr bjarn-.*

il, *f, (-jar)*, *fodsål, fell sár á il hvára Sigv 3, 3, randa íss (skjoldei) fló und iljar Haustl 17, flótti bar iljar til Hring-staða *PjóðA 1, 17*, aurr á iljum *Rþ 10*, aurr etr iljar *Grott 16*, ilja snekkjur, *föderne*, *EBrún*, *ilja gaupnir = iljar, föderne, pdr 3 (jfr spenna)*, *iljar heiðingja (ulvens) pBrún 2, fjalla Finns ilja brú, skjoldet, Haustl 13, ilja blað (Hrungnis), d. s., Rdr 1, pilja Hrungnis ilja, d. s., Ht 30.**

ibbleikr, *adj*, med *bleg*, *d. v. s. gul, fod (jfr fótguðr)*, i. *hjaldrs orri, örnen*, *ESk 6, 43.*

iffat, *n*, ‘*fad-klædning*’, *sko, beskoet fod, út stendr undan báti i., en fod stík-ker ud under báden*, *PjóðA 4, 17.*

ifflet, *n*, ‘*fodsál-bræt*’, i. *Aurvis spjalla, jaettens fodbræt, skjold*, *Sturl 4, 19.*

ilkí, m, *fodsál (= il), fod, rjóða erni* i-a *Rv 15.*

ilkvistr, *m*, ‘*fodsál-gren*’, ‘*fordgren*’, *tå, hræra hørpu i-um Am 66.*

illa, *adv*, *ilde, slet, 1) moralisk slet, vesall maðr ok i. skapi, ussel og slet i sind*, *Hávm 22 (næppe riktig tolket af Lindroth i Xen. Lideniana 60)*, i. *rézk Atla Am 2 (måske står i. her i betydningen ‘uheldig’)*, *hafa i., bære sig slet ad, Mhkv 18, hafa verr Mhkv 3, 26, men ‘uheldig’ GSúrs 19, e-m ferr verr, bærer sig værre ad, Nj 7, alls til i. Eg Lv 2. — 2) ilde, uheldig, koma e-m i., blive slem for en, til ulykke for, Hár 47, þat telk i., det reg-ner jeg for en ulykke, Iv 44, hugat vas því i., til uheld, Am 30, es verr an svá Hfr 3, 22, e-m gengsk i. Am 57, vónu verr Mhkv 2, geta e-m i., blive til ulykke, Vaffr 10, geta i. frá e-m, blive revset, Stárf 3. — 3) ilde, dårlig, trúra e-m i. Hávm 45, 46, kunna i., forstå sig lidet på, Mhkv 24, líka eigi i. Jóms 13, una i. við e-t Lil 15, i. kristinn ESk 13, 6, tamr i., om en hest, Hávm 90, i. heill Hávm 69, skapaðr i., dårlig formet, lavet, Hávm 126. — 4) vanskeligt, á sér þat i. Am 43, i. sátt í milli, kun vanskelig kunde man se igennem (våbenregnen), *PjóðA 1, 10.* — 5) bittert, smærteligt, limar leða mik i. *PjóðA 4, 10*, mega harða i. Okík 2. — 6) frygteligt, láta i., udstede gyselige lyd, om et sverd, Korm Lv 28. *Jfr full-, mein-, stór-*,*

illgjarn, *adj*, *ondskabsfuld, pskakk 3.*

illhugaðr, *adj*, *ildesindet (v. l. til ill-sogull)*, *Eg Lv 37.*

illiligr, *adj*, *som ser ond, fjendsk, ud, i-t fljóð EGils 3, 2.*

illing, *f*, *ondskab, ondskabsfuldhed, i-ar asni (oversættelse af asinus nequitiae) Merl II 87; findes i prosa som tilmavn.*

illífi (d. e. ill-kífi), *n*, *slet lævned, rygges-løshed (måske snarest med hensyn til skör-levned)*, *Heilv 5.*

illmeli, *n*, *bagvaskelse, reka i-is Ísladr 23; Hjálmþ II 7.*

illr, *adj*, *(vokalens kvalitet er sikret ved flere steder, rim som ilt : stilt, stillis : illan, vill- : ill, se Kahles Spr. d. sk. 235; í- er uregnt i dette ord både før og senere; den nuværende udtale er dels rent i, dels en utedelig mellemlyd mellem i og í, jfr Koch, Zs. f. deut. alt. 40, 199 f, Lindroth i Xen. Lideniana 1912). — 1) slet, moralisk slet, ill *Pjóð Rst 8*, ill brúðr Vsp 22, ill kona *Hávm 118, Hyndl 41*, i. begn *St 11*, i. maðr *Hávm 117, 123*, i. ok svartr *Gunnl Lv 2*, ils kunnandi *Bjñit 2, 7*, ilt es vin véla *Am 92*, vinna flest et i-a *Eg Lv 32*, kunna ilt *GSúrs 15*, ilt háð *G Súrs 16*, i-u feginn *Hávm 128*, séa við i-u *Sigrdr 32, 37*, i. hugr gerisk *margfaldr* af villu *ESk 6, 58.* — 2) *ilde, uheldig, stem*, i. vas sá missir *Am 100*, ilt es með ósum *pry 7*, i-u heilli *Hyndl 49, Guðr I 22*, launa i-u *Brot 17*, þeygi vas sjá aflausn ill *Mhkv 29*, villa gerisk at i-u *Mark 1, 15*, fara i-a gotu *Pjóð A3, 6*, illrar tíðar, i en uheldig stund, *Hfr Lv 25*, ilt mein vas bats... *Hjr 3, 27.* — 3) *dårlig, slemt virkende, ill god Óð 10*, i. vinr, dårlig, uærlig, *Hávm 34, 51*, ilt spjóta mótt *PjóðA 4, 13*, taká við i-u ráði *pKolb Lv 8*, bolít kóllum ilt til litar, dårligt til at já god lød (*kúlør*) af, *Mhkv 26*. — 4) *vansklig (kun i ntr.)*, ilt ’s blauðum hal brautur kenna *Hamð 14*, ilt vas eins at gæta *Krm 8*, ilt es við ulf at ylfask *Hildr*, ilt es at eiga við e-n *Jóms 26*, ilt kveða argan eggja *Krm 22*. — 5) *ubehagelig, smærtelig*, i. draumr *Rdr 3*, ill iðgjöld *Hávm 106*, ilt fox *Skall 3*, brenna e-m i-an díla *Þorm 2, 14*, leysa e-m illan enda *Korm Lv 33*, reka e-m i-an pveit *Ott 3, 3*, ilt sveim *pHjalt 2*, él et i-a *Jóms 32*, beita e-n i-u *Sigsk 59*, lengja sér ilt *Am 40*, ill skop *Oddrgr 34*, ill skepna *Guðr I 24*, i. ulfa bytr *SnE I 94*, i. hreimr *Hskv 2, 8*, ill orð, krænkeð ord, *Nj 14, Skí 2, Anon (XIII) B 18*, ilt’s umb at lítask *Am 54*, ilt es fyr heill at hrapa *Reg 25*, ilt es at segja *Am 24*, ilt es á jord orðit *VGl 11*, fáa ilt ór deildum *BjñH 2*, ill rýð ór annars brjóstum *Hávm 9*, millum ils lítit (måske snarere til det følgende) *Am 85*. — 6) *ffendtlig, vred*, i. hugr *Hár 21, Hym 9, Guðr II 37, Hhund II 18*, ils gengsk þér aldry *Am 69*, ilt es með e-m, der er ffendskab mellem, *Hálfss VIII 12*, ils of fyld, *opfylldt af vrede*, *Sigsk 8*, eiga e-n i-an, have ens vrede over sig, *Finng. — 7) unyttig, uduelig, esat**

svá i. at einugi dugi, *tidet værd*, Hávm 133, ill tunga Katr 45, ilt járn, dårligt af kvalitet, Rún 3. — 8) *karrig*, i. af aurum (jfr góðr) Jóms 36. Jfr vándr, hvor der findes eksempler på verri, verstr. Jfr firin-, marg-, raun-.

illsogull, adj., som bruger onde, behagelige (eller om dårlig tænkemåde vidnende) ord, Eg Lv 37 (v. l. illhugadr), (ved rettelse), Frþ I 30.

Illugi, m., Gretters broder (navnet = Ill-hugi), Grettis 31.

illuð, f., ondskab, fjendskab, opin vas i., ondskaben var åben, den ondskab som den åbnede kiste var fyldt med (jfr sammenhængen og fortsættelsen), Vgl 21. 23.

illuðigr, adj., ondskabsfuld, vred, om Odin, Háð 15; allar (rúnar) ro i-gar, alle bebuder de, tyder de på, fjendskab, Am 13.

illvirki, m., en som udfører slette, forbryderske, handlinger, misdæder, ugærningsmand, om Venderne, Arn 3, 8, om røveren ved Kristi side, Has 23.

illpræli, n., slet træl, cépði i. (hds. ill-præ) Am 63.

illpræll, m., slet træl, Hjálmp VI 2.

ilma, (-ða, -ðr), duft, rót i-andi litilætis, om jomfru Maria, Lil 25, grøs i-andi Lil 93, i-ar slikt of hólmann Gdþ 60.

iman, f., duften, Gdþ 47.

1. **ilmr**, m., duft, reykelsis i. Hsv 138, om oljeitræets og cederens vellugt, Gd 70. 73; i. guðs, fra gud, Mdr 10.

2. **Ilmr**, f., en asynje, pul IV h 1, jfr yy 3, eller valkyrie, jfr kenningen: I-ar jalmr = kamp, Hróðm 2. Hyppigt i kvindeskenninger: sørva I. Korm Lv 39, 1. lýskála bála Anon (XII) C 30, I. unndags Hjr Lv 20, I. armleggjar orma Bjhit 2, 22, erma I. Korm Lv 6. 29, ísungs I. (ved rettelse) GSúrs 24. Jfr ár-, hall-.

3. **ilmr**, urigig v. l. før ímr.ulv.

ilrjöðr, m., 'fod-rødfarver', i. ara, kriger, Iv 18, i. arnar, d. s., pjóðA 1. 3.

ilska, f., ondskab, ondskabsfuldhed, Hsv 27, ilsku eyðir, from mand, Gdþ 11. 35, Pét 16.

ilskufullr, adj., fuld af ondskab, Gd 51, Gdþ 4.

ilskulyndi, n., ondsind, ondskab, slethed, Katr 46.

ilskuskóli, m., 'sletheds-skole', om et ondskabsfuldt væsen (*Selkolla*), Gdþ 29; ordet betyder egl. 'væsen som lærer andre — og selv udøver — hvad der er slet'.

ilsporna, (-ða, -ðr), betræde med føden, orn getr i-at haus Ht 51.

ilstafn, m., 'fodblad-stavn', klæerne (på en ravn), búa i-a hræfni sveita (dativ) Ht 32.

ilstri, n., pil (*samlingsord*, jfr jolstr, *salix pentandra*), pul IV kk 3.

iltún, n., 'fodsålens tun', føden, vann pvegit i. (Kristi) Mfl (XII) 2.

ilvegr, m., 'fodsålens vej', føden, i-s kilja, sko, pjóðA 4, 15.

ilþorn, m., 'fod-torn', klo, standa (lúta) und i-a arnar Torfe 4.

Imbólur, f. pl(?), stednavn i Orienten, i I-um Rv 30. Vistnok gr. emboloi = stræde (bazar) Meissner, Árk XLI, 183.

Imð, Imðr, f., jættekvindenavn, pul IV c 3; I-ar dóttir Hhund I 43, i-ar faxi, ulv, Gisl 1, 1. — En af (Heimdal's?) mødre, Hyndl 37 (her formen -r).

imnasongr, m., hymnesang, hymne, Katr 44.

in afsvækket form af enn, s. d.

Indialand, n., Indien, Alpost 9.

indæll, adj., behagelig, kær, eigi es járni bjúgu (ankret) i. skaði lindis (vinden) pjóðA 4, 23.

ingi, m., egl. s. s. Yngvi (s. d.), konge, fyrste, þat vas inga (ingva?, hds hringa) gjøf hingat (mæk rimet) Skall 3, óþjóðinga, om en skotsk fyrste, Sturl 5, 15 (rim ing : gørning-), jfr at gramr substituerer ingi i navnet Ingibjorg Ólhelg 8, jfr ESk 6, 49. — Søkongenavn, hringkoll i-a, brynj, Anon (XI) Lv 8, jfr Yngvi. — Kong Inge Haraldsson (d. 1161), ESk 4, 1. 6, 8. 9, 2.

Ingibjorg, f., Torkel leiras datter (10. árh.), I-u, acc., Jóms 45.

Ingifreyr se Ingunarfreyr og Yngvifreyr.

Ingimundr, m., isl. høvding (12. árh.), Pvazf 1.

Ingjaldr, m., sagnkonge, I. ildråde, Yt 27, — islænder (10. árh.), GSúrs 20.

ingjan, j(?) (pige (det irske ord inghean), Mberf 6.

Ingolfr, m., forskellige personer, I. Thorsteins són, Anon (X) I B 7, — en anden (11. árh.) porm 1, 2, — landnamsmanden(?), Anon (XII) B 25, — drømmeperson, Anon (XII) E.

Ingunarfreyr, m., betegnelse for Freyr (måske = Inguna-dr-Freyr, herskeren som råder for Ingvinernes áring, A. Kock Hist. tidsskr. sv. 1895 s. 161), Lok 43.

Ingvarr, m., I. Ragnars són, Heil 7; jfr Yngvarr.

1. inn se enn.

2. **inn**, adv., ind, ind i, især om bevægelsen ind i et hus, koma i. Hávm 2. 3, Lok 33. 58, pry 29, jfr Gri 45, i. kom andspilli, blev bragt ind, Am 45, koma i. i sali Eirm 4, ganga i. i sal Hym 10, ganga i. Korm Lv 14, Vafþr 5, Ski 16 o. s. v., ganga i. at (manni), trænge ind for at slå ihjel, Isldr 8, ganga út ok i. Vgl 4, bjóða (e-m) i. Eirm 5, bera i. hamar pry 30, hlaupa i. Fj 17. 18, fljúga i. Am 19, falla i. of ljóra Vsp 38; grafask i., grave sig ind (i kødet), Lil 78; komparativ, líta innar til kvinnia. længere indad i halen, Ólhelg 8, sittu innar meir Ragn X 6, sitja i-ar á bekkjum Lok 11; i en uklar forbindelse Fj 22.

inna, (-ta, -tr), 1) berette, meddele, ud-

tale, mól sem innik *Sigv* 5, 6, *ESk* 6, 7, *Nj* (XII) 6, i. doglings verk *ESk* 6, 56, i. ævi *Nkt* 40, i. dýrðar merki *Rst* 29, i. í brag sinn *Mv* II 20, i. út alla gleði, berette tilfulde, *Lil* 64; i. orðstafi (*vistnok rettere: orð stafa*), *udtale* (*runernes*) *ord*, *Am* 9, i. jotna heiti *pul* IV b 1; i. upp verk, *meddele*, *bekendtgøre*, *Anon* (XIII) B 4. — 2) *udføre*, *bringe i stand*, i. óð *Leið* 1, i. Hógars bjór *Bjhit* 2, 21, i. tákna fjöld, *göre jærtégn*, *Katr* 44, i. herbóð *Herv* VII 6, ekki annat gott i-sk, intet godt *udføres* (*undtagen o. s. v.*), *Lil* 2, und vas int, sár blev tilføjet, *G Galt* 5; — innendr ógnar, *krigere*, *ESk* 6, 51. — 3) *gengælde*, i. gimm gráleik, *lige for lige*, *Hharð* 13.

innan, A) *adv*, 1) *indefra* (= út), i. ór húsum *Sigv* 3, 12, ganga i. í hildi, *gá ud i kamp*, *Sigv* 7, 10, *jfr Gnæv* 2, fekk i. lið minna, *indefra*, o: *fra mit eget (hus og hjem)*, *GSúrs* 29; med út, leita sér i. út staðar *Hávm* 112. — 2) *inden i*, *indenfor et område*, *med acc.*: i. eina gunni, *inde i* (*indenfor området af*) *en kamp*, *PjóðA* 3, 17, i. í helviti *Sigv* 13, 16, í lypting i. *Arn* 2, 16, garðr skrið-*inn* i. ornum *Akv* 31, pentað i. firmamentum *Lil* 27, i. Tyrvist *Bkrepp* 6, i. hverja vík, *inde i hver en vig*, *PjóðA* 4, 22, hvarfa i. stafnrum *Ulfr*, *med um*; i. um ey *Merl* I 13, um hjartað i. *Lil* 80. — 3) *indvendig*, hlaut i. svá minnum, *ufuld-stændigt sted*, men det manglende er vist hóll (som subjekt) og skryðask, hal-*len* blev *indvendig* prydet sáledes (med billede), *Húsdr* 6, 9, allr skáli i. *Sigv* 5, 6, lita, rjóða munn i. *Drv* (XI) 10, *ESk* 6, 29 (v. *L.*), sleikja blótfrygil i. *Hjr* *Lv* 22, eggjar i. fáðar, om det giftfulde indlagte stál, (der udgjorde æggen), *Brot* 19, i. órmi *Lil* 15, fyld i., *indvendig opfyldt*, *Sigsk* 8. — B) *præp*. med gen., *indenfor*, i. dura *Gróg* 15, i. garda *pry* 9, *Fj* 4, i. hallar *Vgl* 33, i. borgar *Hamð* 24, i. rifja *Ragn* V 10, i. lands *Sigv* 11, 11, *Nkt* 52, *Sturl* 3, 18, 21, i. børðs *Hjr* 3, 14, *Ott* 2, 13, *Sturl* 3, 16, i. hirðar, blandt hird-mændene, *Lil* 48, i. brjósts *Líkn* 30; — med acc., *indenfor*, i. sæ plöft 2, 4, men sáledes især med *fyr*: *fyr* i. *Olvishaug* *ESk* 6, 14, *fyr* i. *Hillar* *Sigv* 13, 23, *fyr* i. *Hverbjørg* *porm* 2, 18, *fyr* i. *heima* *pry* 6, *fyr* i. hóll *Lok* 14.

innanverðr, adj, *indvendig*, við ey i-a, ved den *indvendige* (mod land vendende) side af øen, *indenfor øen*, *Gísl* 1, 11.

inndrótt, f, *krigerskare i snævreste forstand som en fyrstes følge*, *pul* IV j 6 (*jfr SnE* I 458), *Ott* 2, 2, *Arn* 2, 19. 5, 24, *PjóðA* 3, 27, *Sturl* 4, 19. 32.

Inndyrisey(jar), f. pl, *usikkert, måske fingeret, stednavn (v. l. Einderis-; hvad navnets rimeligste form angår jfr stednavn som Hádyri; inndyri, n., dörlignende vej indad[?])*, *Krm* 8.

innfjalgr, adj, ‘*indad-hed, brændende*’, som *brænder sig ind*, (tár) i-t *Hhund* II 45.

innhýsingar, m. pl, ‘*mænd, som hører til et og samme hus, herre*’ (*jfr inndrótt*), *pul* IV j 7.

1. *inni*, n, *hus, hjem, brenna* i. *porm* 2, 18, i. tóku at brenna *Sturl* 3, 11, brunnu allvalds i. *pSær* 1, þíns i-is til *Hálf*s II 1.

2. *inni*, adv, *inde* (*inde i et hus*), tweir ro i. *Bragi* *Lv* 1, þú átt i. hér bræðr *Hák* 16, at sitja i. *Harkv* 6, *Lil* 27, brenna i. *Yt* 23, *Sigrdr* 31, *Akv* 42, úti ok i. *Lil* 1, úti né i. *Guðr* I 17; eiga blót i., *have, holde, blot i sit hus, på sin gård*, *Sigv* 3, 5, hafa hér i. at olmólum *Lok* 1, *jfr* 2 o.s.v., hafa ulf i., *have en ulv i sit hus*, *Hhund* II 1, vesa i. *Akv* 42; sitja i. fyrrir, være i forvejen (før en anden kommer) tilstede (i et hus, gårds), *Hávm* 133.

inniligr, adj, ‘*inderlig*’, *udmæret*, i. kennifaðir, om biskop *Gudmund*, *Gd* 12, míni-g kvenna, *min hjærtenskære fæstemo*, *Vtn* 8 (her er vokalen i sikret).

innir, m, *udfører, fuldbringer*, i. doms, deltager i. domstoles virksomhed, rets-kyndig, *pSið* 2, i. nadda rógs, *kriger*, *G Dropl* 2.

inneið, f, ‘*vej der fører indad*’, men ordet findes i en uklar sammenhæng, *Guðr* II 22; linjen lyder i. dyra, metrisk set må der her være tale om gen. pl. af dyrr (men ikke af dýr), men ‘*vej der går ind igennem en dør*’, synes ikke at give nogen mening. *Jfr Bugge, Arkiv XXIV*, 340 (sikert urigtig forklaring).

innmáni, m, ‘*ind-måne*’, *måne* (eller månelignende genstand), der ligger inde i noget, i. ennis, pandens *indmåne*, øjet, *Húsdr* 4.

innri, iðri, adj, *indre*, *hús et iðra*, (i) det indre af et hus, *Korm* *Lv* 15, sør en iðri, de indre, o: åndelige, sår, synder, *Mark* 1, 28, af instum rótum *Lil* 50.

innsigli, n, *segl*, i. meydóms, mædoms segl, den ukraenkede jomfrudom, *Lil* 33.

Innsteinn, m, *sagnperson* (*jfr Útsteinn*), *Hálf*s VII 9, *Hyndl* 6. 12.

Inn-Prændir, m. pl, *Indtrønderne, beboerne af de 4 nordøstligste fylker i Trøndelagen*, *porm* 2, 18, *pfragr* 2, *Sigv* 12, 14, *ESk* 6, 17.

innprænzkr, adj, *indtrøndersk* (*jfr foregående*), i-k mær *Sigv* 2, 11.

Ispania, n, *Hispanien*, et ýtra I. *Merl* II 73.

I

Denne lyd er den lange i-lyd; metrum og rim viser i det hele, hvor den skal skrives (som i ð- og lign.).

i, præp. med dativ og accusativ (i reglen foran, undertiden efter det styrede ord), A) med dat., i, d. v. s. 1) indenfor eller på et — nærmere betegnet — område, (hvortil å svare som betegnende et punkt på områdets overflade), i verold *Mark* 1, 2, i heimi *Vsp* 45, *Lil* 36, *Arn* 2, 19, *ESk* 6, 2, *Mberf* 4, *Lil* 12 o. s. v., i jordu *Vsp* 10, i helju *Alv* 18 o. s. v., *Am* 51 o. s. v., i landi *Gríp* 2, *Ragn* V 5, út i londum *Mark* 1, 31, i riki *Lil* 69, i þessu ríki *ESk* 6, 11, i veldi *Krm* 10, i bœ *Hhund* I 2, i garði, gorðum *Akv* 32, *Lok* 37, *Skí* 6, *Sigv* 3, 17, 11, 17, i Vinða byggðum *Mark* 1, 22, i borgum *Mark* 1, 19, i ranni *Hamð* 23, *Rdr* 3, i húsi *Rst* 31, i arinkjóli *Yt* 4, i brandnói *Yt* 24, i virki *Arn* 2, 12, i túni *Vsp* 8, *Sigsk* 29, *Harkv* 16, i sal *Ghv* 15, i hollu (höll) *Hamð* 18, i þyshöllu *Akv* 29, Hóva hollu i (færdededes i hallen) *Hávm* 109, i sessi *Lok* 15, *Vgl* 28, i sæingu *Sigsk* 24, *Helr* 12, i sessi ok i sæingu *Guðr* I 20, i kør *Guðr* II 44, kálkar i vó *Sigsk* 29, i ondvegi *Krm* 29, i gætti *Rþ* 27; i þumlungi *Lok* 60, i keri *Fj* 26, i Eldhrúmni *Grí* 18, i bolla *Rþ* 4, i konnu *Rþ* 32, i horni *Guðr* II 22; i sgðlum *Akv* 16, i reidu *Korm* 1, 5, i segli *Sturl* 3, 14; i haugum *Hárb* 44, i helli *Hyndl* 1, i lyngvi *Fáfn* 21, 28, i reyri *Hávm* 96, i grasi *Vsp* 61, i viði *Vsp* 42, *Fj* 23, i jólstrum *Guðr* I 19; i auðn *Hamð* 29, i mœrum *Mhk* 5, i þáfjalli, i fjældet(sider, medens á fjalli = på fjældets overste flade), *Hávm* 90, i hamri *Rst* 26; i stafni *HHj* 14, i miðjum flota *Hhund* I 35; i grindum *Hhund* I 50, i einum stað *Hávm* 35, *Sturl* 5, 2; i holmi *Vgl* 40, 41, *Rdr* 11, i eyju *Hárb* 16, *Hák* 6, i sundi *Sigsk* 53, i móðu *Fáfn* 15, i vatni *Reg* 2, *Fáfn* 11, eyjar i vatni *Sturl* 5, 13, i flóði *Reg* 1, i brunni *ESk* 6, 23, i fjarðum *Krm* 24, i mynni *HHj* 18, i hafi *HHj* 19, i eldi *Am* 15; i brjósti *Gróg* 16, *Akv* 23, 25, i hendi *Akv* 21, i klóum *Harkv* 3, gægr i augum þór, i enni *Korm* *Lv* 5, i fjorðum *Vsp* 66, i böndum *Lok* 39, i volum *Fj* 30, i liðum *Fj* 18, i faðmi *Hávm* 113, *Hhund* II 29, (liggja, fljóta, drifinn) i blóði, i dreyra *Hamð* 23, *Sigsk* 24, *Hamð* 7, *Grí* 52, *Rdr* 4, *Hák* 15, *Krm*

9, *Jóms* 40, i tórum *Lil* 53; i folki *Hávm* 150, i farar broddi *Hhund* II 19, i broddi styrjar *Arn* 2, 17; i hjalti, i miðju, i oddi (alt på et sværd), *HHj* 9, i víni ok virtri *Sigrdr* 17; standa í ótu *Jóms* 31, i föðri *Ísldr* 7; meget ofte foran stednavne (der nøje slutter sig til de (anførte) ord, hvormed de er sammensatte, i prúðheimi *Grí* 4, i Vanaheimi *Vafþr* 39, i Danmørku *Guðr* II 14, i Miklagarði *Mark* 1, 30, i Fensolum *Vsp* 33, i Hótúnum *Hhund* I 25, i Ulfđolum *Vgl* 5, 6, 13, i Hlymdolum *Helr* 7, i Brálundi *Hhund* I 1, 3, i Bragalundi *Hhund* II 8, i Skatalundi *Helr* 9, i Gríslupollum *Sigv* 1, 11, i Nýjamóðu *Sigv* 1, 9, i Járniði *Vsp* 40, i Sigarsholmi *H* *Hj* 8, i Varinseyju *Hhund* I 37, Sámseyju i *Lok* 24, i Hléseyju *Hárb* 37, *Hhund* II 6, i Suðreyjum *Sturl* 5, 10, i Ongulseyju *Krm* 21, i Ráðseyjarsundi *Hárb* 8, i Álasundi *Krm* 20, i Jörvik *Arbj* 4, i vík *Varins* *HHj* 22, i Hatafirði *HHj* 12, i Hafirsfirði *Harkv* 7, i Unavögum *Hhund* I 31, i Nóregi *Yt* 35, i Bolm *Hyndl* 24 o. s. v. — 2) inden i (noget, man er iført), i trolls ham *Vsp* 40, i gemlis ham *Haustl* 2, i ham faxa *Anon* (X) *Har-níð*, i miklum auka *VGl* 2, i iðrum *Lil* 31, i ormi *Lil* 15, i vððum *Ragn* II 5, i gerðum þ Kolb *Lv* 6, (sveipa) i ripti *Sigsk* 8, i brynu *Hhund* I 6, II 1, *Gríp* 15, jfr orð i stuðla skorðum *Lil* 2, og i steins líki *HHj* 30. — 3) om dele af legemet, augu i þýju *Hhund* II 2, augu i ljósu líki *Korm* *Lv* 7. — 4) om noget, der rammes, glumra (sverð) i gotna hausum *Hák* 5, gnesta i fjornis stóllum þ *Gisl* 7, vondr standi i Ellu *Krm* 27, jfr hoggva skard i skildi *TorfE* 5. — 5) i, indenfor (en skare, flok), i liði *Vsp* 14, *ESk* 6, 44, i hernum *Hárb* 40, (fyrstr) i folki *Hhund* I 53, *Jóms* 25, (fostnuð) i her *Hhund* II 16, i hirð *Hyndl* 25, i verðungu *Helr* 11, i flokki *Sigv* 11, 2, i stóði *Anon* (X) I B 3, jfr i fqr *Vsp* 51, i víkingu *Helr* 11, i sinni *Sigsk* 3, *Alv* 1, *Ragn* II 1, i valssinni *Hyndl* 6, 7, alask i ætt *Hyndl* 18; i flóttu *Sturl* 3, 8, i vísum *Lil* 3; her kunde anføres: meðan i ond hixti, det hikkede, gispede, i anden, o: der hørtes en gispende lyd, *Am* 41. — 6) om hvad der bor i en, ens sind, en er besjælet af, ulfr i syni *Sigrdr* 35, illa þegns efni i syni *St* 11, fox i øxi *Skall* 3, sjalfr *Sigtýr*

vas í sœkialfi, *Odin selv var, boede i, var identisk med, krigeren, Gráf 12, dröttinn sé í mínu hjarta Gd 1, jjr Lil 95; heipt (svall) í Hogna Rdr 10, bliðr í hug Am 34, hafa í hug Sigdr 20, leika í mun Sigsk 38, vesa í hug Mhv 4, standa í þokk St 19, vesa í skapi Gríp 32, vesa í hugum, ved godt mod, Hák 9, jjr Hym 11, Hyndl 2, Am 96, vesa í jotunmóði Vsp 50, Grott 23, vesa í ofvæni Bdr 7. — 7) om tiden, under (medens noget er, varer), í vindí Hávm 82, í byr Hávm 90, Jóms 33, í hreggi Mhv 21, í veðri óðu Mark 1, 5, í logni Mhv 13, í svefni Brot 16, í draumi Vgl 2, í hvílð Hár 3, í lífi Sturl 4, 10, í fjörbrotum Fáfn 21, í andláti Lil 60, vélá í tryggð, under en sikkerhedstilstand (mod tro og love), Hár 34, Sigdr 7; í fýlu ok frosti Lil 73; eiga sér veru í vó, under faren, Hávm 26, jjr Bbreidv 4, í herðiraunum Jóms 8, í hæstri frídarsýn (s. d.), indenfor fredssyn, ESk 6, 63 (v. l.); í banni Lil 23; — nærbeslægtet hermed er í foran ord, der betyder kamp og lign., í orrostu Hávm 129, í orrostum Harkv 21, í styr Hjr 2, 4, í boð Hjr 3, 13, í járnleiki Hjt 8, í sverða flaumi Rdr 3, í dyn Skoglar Gladr 5, í Óðins veðri Hák 8 o. s. v. — 8) temporalt, o: med ord der betegner tidsrum (jfr 7), í barnesku Fáfn 6, í sumars broddi Mark 1, 5, í hausti, i, til efteråret, Eg (XII) 3, Mberf 6, í vetri pmahl 3, í ári Ólhelg 5, Sigv 2, 11, Bersi 1, 3, í degi, om dagen, en dag, Háljs IV 6, í grímu St 19. — 9) i, ved (ord, tale m. m.), í orði vinr Lok 2, í andsvorum Lok 5, í móglum Lok 52, í ordum spakr Gríp 7, í hugazrcéðu Gríp 14, í kvæði Arn 2, i, Lil 92. 98, í óði ESk 6, 57, reida í lofi Mark 1, 4, telja í hverlegi galga farms Hál 1, fáa í rúnum Hávm 157, jjr Hhund II 12; of sik es hverr í sliku Hár 22, sanna í sliku Lil 42, í prýdi Lil 7, í skærleik Lil 7, í skyldu, i pligt, pligtmæssig, Lil 14, í svarannia reikan, i de vaklende, usikre, svar, Lil 17; í hófi Hávm 64, Sigv 11, 13, kaupa sér í lítlu lof Hávm 52, vélá e-n í verfangi, ved, med hensyn til, Helr 13, harmr í e-u Hár 13, heipt í hvívetna Fáfn 9, miskunn í holdgan Lil 32. — 10) es í ráði, egl. 'det er i, blandt, ráð', det er noget, der tænkes på, noget nærforsætende, Hyndl 42, teljask í ráðum e-s, regne sig til dem, som har myndighed over en, Alv 5, vesa í kunnleikum við en, være ens bekendt, Harkv 19, vesa í bróður stað St 17, vesa í vexti Krm 10, ganga framm í dul Hávm 79, binda í pinu Lil 64. — 11) i, ved, bestående af noget, auðr í golli Mark 1, 30, hafa góða forystu í e-m þjsk 1, 2, jjr eining í þrennum greinum Lil 1. — B) med accusativ, 1) om virkelig el. tænkt bevægelse hen til et sted, med transitivit og intransitive verber, der direkte eller indirekte betegner en bevægelse til, í heim Lil 22, Helr 4, í jotunheima þry 12 o. s. v., Skí 40, í*

goðheim St 21, í bý Gladr 8, í bœ St 18, í sali Alv 35, í Óðins sali Eirm 4, í sal Skí 16, Hym 10, í holl Vafþr 6, Ákv 34, í hallir Lok 3. 4, í hús Am 100, í garð Guðr II 36, í garda Haustl 9, í set Korm Lv 51, í sess Vafþr 9, í sæing Brot 12, Korm Lv 40, í bing Krm 13, í ró hverja Am 62, í meoni Haustl 19, í stað Sigsk 23, Korm Lv 37, í staði Hávm 66, í hreysi Hhund I 36, í fjall, op i (ikke: på) fjældet (fjældsiden), pmahl 10, í berg, gnipu, d. s., Rst 27. 28, í stein Yt 2, í haug Isldr 21, HolmgB 11, í grjót Korm Lv 58, í dali, í viðu HHj 28, jfr Vsp 19, í ægi Korm Lv 42, í mar Hym 24, Vsp 57, í sæ Krm 3, útnorðr í haf Styrb, í vatn Hákn 5, í hofn Sigv 2, 3, (voxtr kom) í Vinu Vell 12, í myri Guðr III 11, í djúpleik jarðar Lil 9, í grøf ESk 6, 22, í lopt upp ESk 6, 16; (verpa lauk) í log Sigdr 8; med stednavne, í Sævarstöð Vol 17. 20, í Hvergelmi Grí 26, í Danaveldi Arn 2, 10, í Saurbœ HolmgB 6, í Sogn út Hhund I 50; — í val Hár 24, upp í skeiðar Sigv 2, 7, í vagn(a) Guðr II 35, í kistu Sigdr 34, í lúðr Fj 30, Grög 11; í dóma Sigdr 12, í hel Hár 27, Am 41, Mhv 8, í ljós annat Am 87; (halda) í snoeri Am 44, jfr Jóms 27, í fijotur Ákv 18, í lá� (lokin) Grí 22, í gras Guðr II 5, Isldr 12, jfr Bjark 3, í eld Ákv 19. 42, Hamð 24; (slengva rœðu) í brag ESk 6, 45; í synd, ud i synden, til synd, Lil 45; í kvistu, ud i grenene, Lil 20; — í hildi Sigv 7, 10, í boð Sigv 12, 10, í gný Gunnar Vell 34, í hildileik Fáfn 31, í folk Grott 13, Hávm 158, Vsp 24, Yt 11, í lið Brot 16; — í faðom Am 77, í baðm Lok 26, í brjóst Hávm 84, í herðar Jóms 26, í hattar stall Korm Lv 57, í bringu ok herðar Lil 56; í hoegrí hond Rdr 15, í hendr Am 56, í krummur HHj 22, í greipar EYv Lv 2, í kné GSúrs 5, prý 30, í kné gengr knefi Am 73, í þversi HHj 18, í lið (se liðr) Hávm 66; — í hug Am 89, í lund (leggsk) Mhv 24; — (steypa) í stíru Korm Lv 51, (bera, ganga) í svefna Korm Lv 43, GSúrs 17, í drauma ESk 6, 28; — (líta) í augu Vsp 28, Hym 2, Sigv 12, 13, Rp 27, (mæla) í eyra Vafþr 54. 55; í munni Lok 34, Mhv 29, aprír í kjapta Lil 66, í góma báða (se gómr) Am 9; — í spor Brot 17, (þjóta) í horn Hamð 18; — dreifa smyrsl) í sör Lil 91; — (komiún es þyss) í þjóð GSúrs 7; — (dreifask) í flokka tvenna Lil 72; í launga for Sigv 3, 1; — (troða) í hanzka Hár 26, (fara) í brynjú Hák 2, í kufl Krm 10, í góðvefi Hamð 16, jfr í ásmegin Hym 31, í heðin hvern handar væni, indenfor, under, hver pels, Hávm 73; — í mun manni, til glæde for, Korm Lv 60, í sinn frama Hávm 104, í meginþarf Reg 11, í þrá, trodsig, Hym 2, í mál hvært Hávm 37, fara í vópn Sigv 11, 9; — (leggsk) í spónu, knuse til spáner, Steinunn 1, jfr(?) lemja í liðu Lok 43; í tvau, itu, Hym 12, Hjr 3, 29; — (e-n kell) í hofuð, ens hoved føler

kulde, *Vgl* 31; — føra í frásogn, *berette*, *Lil* 5. — 2) *temporalt*, í ofanverða qnn, i den sidste del af høarbejdstiden (se qnn), *Skí* 31, í sólroð, ved solopgang, *Ht* 77, í árdaga *Vsp* 61, *Vafþr* 28 o. s. v., í aldar, ragna, rök *Vafþr* 39, *Bdr* 14 o. s. v., í vetr *Halli*, í dalmiskunn fiska (= í sumar) *Eg Lv* 6, í dag, *Hárb* 57, *Hróm* 2, í nøgt *Harkv* 3, *Olhelg* 9, í morgen, i morges og i morgen, *HHj* 39, *Hhund* II 30, *Nj* 8, *Korm Lv* 63, í aptan *Bbreiðv* 1, *Hhund* I 34, í kveld *TorþE* 1, í sinn betta *Am* 11. 14, í annat sinn (s. a.) *Hhund* I 43, *Am* 11, í sinn et fimta *Rst* 31. — C) adverbiet, ef í gerisk nakkvæt, der-som der sker noget (ondt) deri, derved, *Am* 32, leita í líkna, i sagen, derved, *Am* 48, es í sôu (litu), ɔ: i kisten, *Vgl* 21. 23, hermðar orð munu hittask í *Mhk* 3; — í brot, í gær, í gogn, gognum, í milli, í móti, móti, í senn, í sundr se de enkelte artikler: braut o. s. v.

íbúa, f, kvindelig beboer, hrauns í-ur, jættekvinder, *Loð* I 1.

íbyggjari, m, beboer (sent ord), í-ar allra landa *Lil* 71.

ið, f, handling, beskæftigelse, virksom-hed, tregnar iðir, handlinger, hvorover man sørger, *Hamð* 1, es leyfð ið *Sigv* 13, 3, ték ýmissar iðir *Sigv* 3, 10, pjóð veit þínar iðir *Aket*, lit orð ok föir *Nj* 3; gor es ið at for, der drives stærkt på med rejsen, *Klae*. — Som tvivlsomt navn på 'kamp', *pul IV* k 2, v. l. *Jfr* iðn.

iðinn, adj, flittig, virksom, hóttprúðr ok í. *Gd* 9, í. ástverka *Pét* 39; *Vígí* 5; vokalen allevene rimbestemt.

iðn, f, virksomhed, beskæftigelse, gær-ning, samna skrokvi of í-ir manna *BjH* 3, hljóta fríða í. *Pí* 11, hefja upp í. *Hsv* 99, telja í-ir *Orv* VII 25; í. vex *Ht* 9. — *Jfr* konung.

iðula, adv, idelig, rjóða í. brand (ið: síð) *PjóðA* 1, 25. *Jfr* iðula.

iðvandliga, adv, omhyggeligt med hen-syn til udøfelsen, smiða stef í. *Gdβ* 22.

iðvandr, adj, omhyggeligt i sin gærning om en konge, *Sindr* 5, *Rst* 24, om Kristus, *ESk* 6, 4; ved rettelse *Háv* 10.

Ifa, f, en elv (usikkert hvor), upp í í-u *Krm* 4, í-u minni *Ormsp* IV 4, jór í-u, skib, *Eg Lv* 24; urigligt (for æva?) *Giz sv* 2.

Ifing, f, (eller *Ifing*?), mytisk grænseelv mellem jætter og guder, *Vafþr* 16.

ífjorr, adj, endnu levende (*jfr* pros. iendr), í-van trað *Yt* 27.

ígrœn, f, jætternes navn på jorden (egl. 'den stærkt grønne', i nedsættende mening), *Alv* 10.

ígtanni fejl for iugtanni, s. d.

íkorni, m, egern, *Gri* 32.

íl, f, øen Islay (Hebriderne), *pul IV* -bbb 5, *Bkrepp* 7, *Sturl* 5, 7.

ílagsþótr, m, afsnit, stykke der lægges ind, í. illra vætta, indskydelse fra onde vætter, *Gdβ* 17.

ílega, f, leje, í. naðra, *guld*, gætir naðra í-u *EGils* 1, 16. Ordet findes hos Oddr Gottsk.

ílendr, adj, 1) 'som er i landet, indenlands', joðurr Jótlands í., efter at være kommen til landet, *Sigv* 10, 9. — 2) indenlandsk, lið í-ra *Arn* 5, 22.

íma, f, 1) kamp, cestr á í-u, ivrig til kamp, *Hhund* I 53, ímu eldr, sværd, *Has* 39, í-u rann, skjold, *Grett* 2, 8, í-u svellir, kriger, *Gyð* 4; í-u urigligt (f. ilja?) *pBrún* 2. — 2) som jættekvindenavn ('den mörkladne'), *pul IV* c 3. — 3) ulvindenavn, *pul IV* ee 2. *Jfr* ímun.

ímarr, m, ulv, *pul IV* ee 1, *jfr* ímr.

íngerðr, f, jættekvindenavn, *pul IV* c 4.

ímgjarn, adj, kamplysten (hds inn-), *Háv* 7.

ímleitr, adj, med mørkt ansigt, mørk af udseende, om ulven, í-um óls blakk feksk áta *pSkall* 1; *jfr* no. im, fær. ím 'sod'.

ímnir, m, sværd, *pul IV* l 9 ('den brune, mørke?', *jfr* ímleitr).

ímr, m, 1) ulv (*jfr* ímarr, íma og ímleitr egl. 'den mørke', *jfr* høsvir), *pul IV* ee 1, í. gat krós *PjóðA* 3, 7, íms sveit, ulveskare, *pKolb* 3, 14, íms verðr *Ingj* 1, 6. — 2) jætte, *pul IV* f 1, íms faðir *Vafþr* 5, men her er ordet galt, da bogstavrim mangler; íma hljóð, jætte-lyd, -tale, *guld*, *Gd* 22.

ímsigull, m, sagnperson (af ím- og sig(ull), roden í síga), *Gautr* I 4.

ímun, f, kamp, (*jfr* íma), *pul IV* k 2, *Ormsp* IV 8, *Grettis* 7.

ímunborð, n, 'kamp-bræt', skjold, í-s veðr, kamp, *Vell* 17.

ímunbukl, n, skjold, *Grettis* 22.

ímundís, f, 'kamp-dis', valkyrje, í-ir (adskilt ved tmesis) vildu svá *Haustl* 17.

ímunlaukr, m, 'kamp-lög', sværd, Ullr í-s, kriger, *Eyv Lv* 8.

ímunlunðr, m, 'kamp-træ', kriger, *Gd* 67.

ímunvindr, m, kamp-storm, hæftig kamp, í-ar rifu Yggjar tjold (skjoldene)

Ingj 1, 1.

Ira, f, uvist hvilken, *pul IV* bbb 5.

Irar, m. pl, Irlandere, *Sindr* 5, *Hjr* 2, 9, *Ótt* 4, 2, *Arn* 5, 10, *Darr* 8, *Krm* 19, *Ira* grund *Korm Lv* 8, *Ira* byggðir *Rst* 6.

Iri sing. findes som mandsnavn i *Egilss.*.

Iri, m, dværgenavn, *Fj* 34.

Irland, n, Irland, *Korm Lv* 63, *Krm* 16.

írskr, adj, irsk, í. svanni *Mberf* 6, írsk *pjóð* *Gráf* 2.

Ísafjørðr, m, Isafjord i det vestlige Is-land, *Háv* 13.

Ísaland, n, = Island *Gdβ* 7.

ísa, n, jærn (= járn, våben), *pul IV* q (forfatteren skælner her mellem ísarn og járn som to forskellige ord), dýja ísorn *Harkv* 8, hljómr í-a, kamp, *Orv* VII 6, ísarns meiðr, kriger, *Anon (X)* I B 5, *Skall* 2, í-s óss *pmaðl* 4.

*ísa*nkol, n, jærn-køliged, køliged som et jærns (*jfr* kalt járn; kol = kul i sen.

islandsk) anbragt under solhestenes bove, Grí 37 (af Snorre forklaret som vindbælge).

ísarnleikr, *m*, ‘jærn-leg’, kamp, *Haustl* 14, *Sigv* 12, 14.

Ísák, *m*, *Isak*, *SnE II* 246.

ísbjóðr, *m*, ‘is-tilbyder’, *Bjhit* *Lv* 21, åbenbart del af en kenning, hvis øvrige del er at søge i det uforståelige og forvanskede økr, således at der i “økr” iss foreligger en kenning for ‘svaerd’, eller også ‘skjold’ (eller armring?); der er flere ord, der således kunde komme i betragtning.

Ísfirðingar, *m. pl*, indbyggerne i *Isafjord*, traust 1-a *Háv* 8.

ísheimr, *m*, ‘is-verden’, havet, i-s jór, skibet, *Has* 32 (jfr jóskreytandi).

ískaldr, *adj*, *iskold*, *ískold* jór *pjóðA* 4, 5, *ískold* alda *Ht* 27, *ískold* brynja *Orv IX* 41.

1. **íslund**, *n*, *Island* (jfr Isaland), *Korm Lv* 8, *Rst* 11, *Anon (XII)* C 26, *formol* 3, *Grettis* 4, *Gd* 6.

2. **íslund**, *n*, ‘island’, stjóri markar i-s, kenning for en norsk konge, men det er ikke klart, om i. betyder ‘hav’ (jfr ísheimr), eller ‘fjeld’, så at ‘isfjeldets skovland’ eller ‘skovlandet i og ved havet’ er = Norge, snarest vel det sidste, *Ott* 4, 1.

Íslendingar, *m. pl*, *Islændere*, *Nkt* 75 (jfr húðlendingar).

íslenzkr, *adj*, *islandsk*, i-k augu, siger *Sigvat om sine egne øjne*, *Sigv* 3, 15, i-ir menn *Gd* 22, i. herr *Od* 13, i. lýðr *Gd* 76.

ísmol, *f*, lag af issstumper (som et lag af småsten), sem i. (dativ) yrpi *Olhv* 2, 11.

ísolfr, *m*, *björnenavn*, *pul IV cc*¹. Som mandsnavn *Hyndl* 21.

íss, *m*, *is*, *isflade*, i. á ó *Vafþr* 16, á ísi *Hávm* 83, jfr 81, *Nj* 27, trauðla es gengt á is of vår *Mhkv* 12, ó geisar með ísi, med *isflager*, *Anon (X)* I B 8, til íss *pul II* 3, håll i. *Hávm* 90, i. einnætr *Hávm* 86, ganga ísa, gå over, færdes på islagte strækninger, *Sigsk* 8 (her er ísa sikkert acc. pl. og ikke gen. styret af fyld, om Brynhild, hvilket er meningslost), ís kollum brú breiða *Rún* 17. — I kenninger, for sværd: Hlakkar i. *Hharð* 19, almdrósar ísar *Ht* 60, íss gunn- = gunniss-, sværdets, rjóðr *Sigv* 13, 6, sikul-gjardar i. *Hally* 2, randa i. *ESk* 11, 9, men skjold: *Hausíl* 17, — for armring (sølv): leggjar i. *Hfr Lv* 15. — ísa brot, isens brud, við i-a brot, ved den tid, da isen brydes og smæltes, om foråret, *Hfl* 1. Jfr blóð, hjaldr-, sár-, þunn-.

íslugr, *adj*, *isbelagt*, *ískold*, i-ar bórur, *iskolde bolger*, *Jóms* 16.

ísungr, *m*, *hoveddug* (jfr *SnE II* 494), i-s Jørð, kvinde, *VGl* 2, i-s Ilmr *GSúrs* 24. — Som mandsnavn *Hhund* I 20 (hvor Hödbrodd kaldes i-s bani). Jfr blóð-, þunn-. Jfr *Falk*, *Kleiderk* 107.

íta *Korm Lv* 5 er fejl, vistnok for Áta, s. d. **ítarliga**, *adv*, *udmærket*, *herligt*, *skreyta* i. *Gd* 71.

ítarligr, *adj*, *udmærket*, *herlig*, i. at álti *Gríp* 4, i. hilmir *Merl II* 34, i. qölingr, gud, *Mgr* 3, 20, i-g yfirdrótning, *jomfru Maria*, *Gðþ* 4, i-g borg *Pét* 9; alt vas i-t of órar ferðir, vort tog var i enhver hensende pregtigt, *Am* 93, i-t er slíkt at líta *Gðþ* 64.

ítr, *adj*, *udmærket*, *herlig*, i. álti *Gríp* 7, i. gulli *Ullar*, *Tor*, *pdr* 18, i. joſurr *Hfr* 3, 14, i. Røgvaldr (*jarl*) *Sigv* 3, 17, i. konungr *Gríp* 10, 47, jfr 23, i. landreki *ESk* 6, 47, i. yngvi *Arn* 6, 12, enn ítri *Jóta* gramr *pjsh* 2, i. Óláfr *ESk* 6, 1. 7. 54, jfr 66, i. Eiríkr *Isldr* 15, i. Haraldr *pjóðA* 4, 9, i. Brandr *Ingj* 2, 2, i. ættbœtur *Torf-Einars Arn* 5, 25; ítrir búendr *pKolb* 3, 1, ítrir menn *Mark* 1, 4, jfr *Ingj* 2, 6, ítrir íþróttarmenn *Harkv* 15, i. aegis báls hati *Ht* 3, i. auðgjaffi *Ht* 13, i. stókkvir flóðs hyrjar *Styrkárr*, i. begn *ESk* 6, 61, ítrit lið *Sigv* 13, 5, i. oflái (*en ret mærkeleg sammenstilling, ironisk?*) *pKolb* *Lv* 6, om kvinder i. gl-Gerðr *Evv* *Lv* 13, i. mjáðar bella *Jóms* 4, ítrar jarla brúðir *Guðr* I 3, i. velborin selja gulls *Grettis* 17, — om gud: i. god *Leid* 32, jfr 42, i. alls græðari *ESk* 6, 21, — om et land: i. Auðs systir *Hfr* 1, 4, jfr i. fjalla salr, himmel, *Hally* 8, i. Jórdón *Ólhv* 3, 2, — om andre ting og forhold: i. rönd *Ht* 4, i. hleyti joſra *pKolb* 3, 9, i. bragr *ESk* 6, 71, i. orð *Rv* 16, ítrit ljós *Has* 63, i. eili *Ht* 30, i. lausn *Líkn* 39, i. farmr *Líkn* 33, — med gen., *udmærket*, dygtig til, i. lista *Rst* 11, i. premja storms *Rst* 21; *Od* 26 er ordet vist forvansket (for ór?), i. preks *orm* 1, 12, jfr ítrborinn. Jfr prek-

ítrborinn, *adj*, *herlig fadá*, af *udmærket herkomst*, om *Helge*, *HHj* 37, om *Gudrun Am* 104; derimod kan ordet ikke være rigtigt *hhund* I 9, da almr ikke for sig kan betyde ‘helt, mand’; her er ítr vist fejl, jfr ítr slutn.

ítrból, *n*, ‘herlig leje’, i. dalreyðar, *dalfiskens* *herlige leje*, guld, *Sturl* 5, 7, i. sólar, himlen, *Rst* 33.

ítrekr, *m*, *uvist hvilken*, måske navn på *Odin*, da i-s jód regnes til dennes sönner, *pul IV e*.

ítrfermðr, *adj*, med *herlig ladning*, om *Ormen den lange*, *Hfr* 3, 18.

ítrgeðr, *adj*, *herlig-sindet*, om *Olaf d. hellige*, *ESk* 6, 10.

ítrgorr, *adj*, *herlig dannet*, syt, i-r skyrta *Orv IX* 57.

ítrhugaðr, *adj*, *herlig-sindet*, i. joſurr *Ht* 41.

ítrlaukr, *m*, *herligt lög* (brugt ved en landsoverdragelse som symbol), *Hhund I* 7.

ítrmaðr, *m*, *udmærket mand*, i-s kona *Jóms* 15, 19 o. s. v.

ítrmenni, *n*, s. s. foregående, *Sigv* 13, 13, *ÓlBrynj*.

ítrserkr, *m*, herlig, udmærket særk, í. jastar flœðar, drikkehorn, *ESk* 12, 3.
 ítrskapaðr, *adj*, herlig formet, í. askr (modsat pyrnir) *Hund* II 38.
 ítrskíð, *n*, herligt ski (at løbe på), í. Endils, skib, *Od* 23.
 ítrsleginn, *adj*, udmærket hamret, smedt, í-nar eggjar *GSúrs* 37.
 ítrstallr, *m*, vistnok fejl for orms stallr, *Eviðs* 6.
 írtunga, *f*, herlig tunge, unnar í-ur (sværdklingerne) sungu høtt *HelgOl*.
 ítrvaxinn, *adj*, herlig skabt, í. svanni *Korm Lv* 2.
 ítrþvegginn, *adj*, herlig tot, lysende ren og skær, í-nir armar *Lok* 17.
 iagtanni, *m*, navn på björnen (i hds undertiden forvansket til ígul-), *pul IV cc*¹; synonymt med Bjarni *RKet*, med Björn *Grettis* 19; í. i en sværdkning *Korm Lv* 28; í. hvalranns, skib, *Mark* 4, 1, leygs (arneildens) í., hus, *SnE* II 194 (af et adj. iugr, grædig?).
Iva se Ifa.
 ívaðandi, *m*, en, som går (blindt) frem, draums ívaðendr, mænd der færdes som i drømme, ligegyldige mennesker, *Merl I* 53.
 ívaldi, *m*, ukendt mytisk person, í-a synir (*kunstnere*) *Grí* 43.
 ívarr, *m*, I. benløse, *Sigv* 10, 1; — I. vidfadme, *Hyndl* 28, — I. jarl (11. årh.) *Sigv* 13, 9, — I. af Fljóðum *ESk* 13, 1.
 ívegstafir, *m*, pl, berömmelige ord(?), segja í-i, melde om berömmelig dåd, *Háv* 2.
 íviðgjarn, *adj*, begærlig efter at vide ondskab, ondskabsfuld, *Vgl* 28, hvor ordet er forskrevet og der må læses enten -gjarnri eller -gjornum.

íviði se íviði.
 íviðja, *f*, skovbeboerske, jættekvinde der bor i shove, *pul IV c* 3, ek slæ eldi of í-ju, o: *Hyndla*, *Hyndl* 48; urigtig læsemåde i *Hauksbók* for íviði *Vsp* 2.

Ívist, *f*, Uist blandt Syderørerne, *pul IV bbb* 1, *Bkreppe* 5, 1-ar gramr *Gísl* 1, 9.

Ívíza, *f*, Ibiza, en af Pityuserne, *Hskv* 2, 9. (-viz- : slits).

íviði, *n*, *Vsp* 2, et tvivlsomt ord (*Hauksb.* har det sikkert urigtige íviðjur), níu mank heima, níu íviði (den 2. vokal er ikke metrisk sikret), her synes í. at være appos. til heima; det er mulig et ntr.: -viði, af viðr, omfangsrig, og í forstærkende, det hele altså: ‘meget store strækninger’; med íviði med kort i synes man ingen vegne at komme. Jfr Kock, *Arkiv XXVII* 120 f., *BMØlsen*, *sst XXX* 129 ff. (den her givne fortolkning er meget tvivlsom), Palmér *Studier AK* 116.

íprótt, *f*, idræt, færdighed (af hvilken som helst art), í-ir kank átta, níu *Hhard* 5, *Rv* 1, kunna tolf í-ir *Gráf* 13, fremja í-ir *Rst* 25, *Merl I* 10, treysta í. *Ormsþ III*; *Hsv* 124; í. vammi firð, om digterævnen, *St* 24; odda í-ir, kampdygtighed, kampe, *Harkv* 1; *Am* 67: létu á lesti lifa í-a er det sidste ord vistnok galt, da sammenhængen kræver ordet i acc., men et masc. íprótti kendes ellers ikke; rimeligtvis er -a blot en dittograisk skrivefejl (fremkaldt af lifa) i steden for (íprótt)ír, acc. pl.; ‘de lod idrætter leve’, de viste deres idrætter, legemlige øvnz, til det sidste.

ípröttarmaðr, *m*, idrætsmand, mand der er øvet i alle slags færdigheder og kampdygtighed, *Harkv* 15.

J

Denne lyd er den bekendte halv(kon)-sonant, der i forlyd aldrig er oprindelig, men opstået ved sammentrækning eller brydning, undtagen i já; den rimer altid som andre vokaler. Den ældre digtning, ialfald før 12. årh., kender ikke overgangen éa—já (f. eks. sjá for séa); former med éa er eneherskende, undt. i járn; ligeså findes kun Níall, ikke Njáll. Foran u findes j ikke i forlyd undtagen i meget unge lâneord (jungr, jurt).

Jaðarbyggvi, *m*, Jaðerbo, drøttinn J-va *Arn* 3, 3.
 jaðarr, (ældre joðurr se himinjoðurr og

som mandsnavn Joðurr), *m*, 1) jaðer, den yderste kant, rand, með Blålands jaðri, langs Blålands kyststrækning, *Sturl* 3, 21, eylands j. *Merl II* 5, jorð með él-snærðum jaðri *Ht* 79, á nyrzta jaðri ýta fróns, om Island, *Gd* 6, þundar grindar jaðrar = skjolderande, deres garðr, skoldrække, hvor den ene skjoldrand støder op til den anden, *Ht* 58; und sólar jaðri, under solens land, himlen, *Hjr* 3, 12. — 2) den yderste kant som værn, brystværn, overfart på personer, beskytter, beskyttende hersker (jfr ags. eodor), ása j., om Frey, *Lok* 35, hers j., om en konge, *Fáfn*

36, *Merl II* 5, folks j., d. s., *Hhund II* 42, *Ht* 55 (jfr *Bugge, Studier II*, 120). — 3) *Hávm* 107 hedder det: (Óðrørir es nú upp kominn) á alda vés jarðar, hvor det sidste ord forlængst er blevet reittet til jaðar; 'menneskenes boligs kant eller område' skulde være jordens overflade, hvor mennesker (og guder) bor, sandsynligere er det dog at reite á alda vé jaðars, o: á vé alda jaðars, 'til menneskenes beskytters, Odins, hellige bolig', *Valhal* (eller gudernes hjem). Jfr *Neckel, Ark. XLIII*, 358 f. — 4) som stednavn, den sydligste del af Norges vestkyst, *Harkv II*, *Sigv* 7, 2. 8, *pjóð* 4, 2, *Ølhelg* 9, *Hl* 30 b. Jfr goð-, himinjöðurr, sky-.

jaðrakárn, m (eller n²), jfr kárn), *fugl* (*Limosa melanura*), *pul IV* xx 5; ordet skrives i 748 iaðrá kárn (jfr kárn i v. 4), det er rimeligtvis sammensat af jaðra (gen. pl. af jaðarr) og fuglenavnet kárn; i senere tider er ordet blevet forvansket til jaðreka.

jafn, adj, (jamn *Gdβ* 66), egl. glat på overfladen, så lige i alm., om ensartet hed, om to personer, der er ligemænd, pykkja j-ir *Sigv* 6, lige dygtig, j-ir unda Rínar stefni, lige så dygtige som krigeren, *Nj* 23, fðour j. *Gdβ* 66; lige så talrig, jaunt gengi *Edáð* 1; j. i heftum, lige-lig i løfter, som giver alle lige gode løfter, retfærdig, om biskop *Gudmund*, *EGils* 3, 16, om St. Peder, *Pét* 52; — om genstande, hauss j. hringi, hoved ligt med (lige så meget værd som) en ring, i et væddemål, hvor 'den enes hoved' skulde gælde lige med 'den andens ring', *Rst* 26; godveir gerðisk jafn eða friðri, blev lige så godt (som før) eller endog bedre, *Rst* 30; jofn tildendi, mage til begivenheder, *Lil* 34; jafnir byrðir, lige höj, god, herkomst, *Ölv* 2, 12, jofnum þrek, om to mænd med lige kraft, under forudsætning af at de er lige i dygtighed, *Arn* 6, 17; jofn hræ fengusk hrófnum, om mandefaldei, lige stort på begge sider, *Arn* 5, 19, hafa j-an hlut af vígum, jā en lige så stor sejr (som modparten), stå sig lige så godt (o: mindst lige så godt), *Brúsi*; telk j-t, at gangi sveinn í móti einum, det er lige parti, at o. s. v., det er billigt at, *Krm* 23; j-t vas mér i gný geira gamanleikr *Eg Lv* 32 kan næppe være rigtigt, det måtte i hvert fald hedde -leik, det var mig i kampen ligt med gammensleg, kampen var mig kun som leg, men mulig skal der læses jafn vas mér gnýr geira gamanleik; — ntr. med sem, ganske som, *Arn* 2, 18, *Nj* 3, *Od* 20, med ok, d. s., áðr jaft ok síðan *Lil* 6; — ligeligt, stadig på samme måde, jaft of allan aldr *Sigv* 11, 16. — Acc. sg. masc. jafnan som adv, stadig, *Eg Lv* 23, *HolmgB* 7, *Gunnl Lv* 13, *Krm* 25, *Rst* 17, *Mhk* 2 o. s. v., *Lil* 77. Jfr húf, hý-, lauk-, mis-, ó-.

jaðna, (-aða, -aðr), göre lige, glatte, j. mørum møy, klippe manken lige, pry 6,

j-endr angrsólar, fjordsolens, guldet, guldringenes, ligere, d. v. s. som ved at af-hugge stykker gör ringene (guldstykkerne) lige, gulduddelere, Håv 8; j. saman, stille op mod hinanden, sammenligne, *GGalt* 2, j-ask við e-n, måle sig med, *Mark I*, 29; — jafnandi, voldgiftsmand, j-endr beirs okr vilja sætta Hár 42.

jafnaldri, m, jævnaldrende, tvá j-a, om verden og tiden, *Lil* 6.

jafnauðigr, adj, lige så rig, lige så höjt på strå, om gæsten der ikke vil være ringere end husbonden, med hensyn til al behandling og færd, j. mér pKolb *Lv* 1.

jafnbliðr, adj, lige så blid (i erotisk henseende), *Vigl* 22.

jafnborinn, adj, af lige så höj byrd, j. e-m *Gráf* 6.

jafnfagr, adj, lige så schön, j-fogr Stein-gerði *Korm* *Lv* 42.

jafngjarn, adj, retfærdig (som vil det, der er lige), *SifO* I 3.

jafnglaðr, adj, lige så glad, *Rv* 18.

jafngóðr, adj, lige så god, j. konungmaðr *Hák* 20, j. aldar gramr, om kardinalen, *Sturl* 3, 1, j. gripr (v. l. *jafngóðigr*) *Gautr* I 5.

jafngóðigr, adj, lige så herlig, v. l. til *jafngóðr* *Gautr* I 5.

jafngorla, adv, lige så fuldstændigt, *Lok* 21.

jafnheitr, adj, lige så hed, varm, unna j-tt *Kolb* 1, 1.

jafnhofugr, adj, lige så vægtig, om ringe, *Ski* 21.

jafnhór, adj, lige så höj, falda j-tt, have en så höj hovedpynt, *Leknir*, j-tt upp sem himinn, lige så höjt som himlen (er höj), lige til himlen *SnE* I 286; *Vigl* 12; — som navn på Odin, *Grí* 49, *pul IV* jj 8.

jafnlangr, adj, lige så lang, j-a stund *Sigsk* 14.

jafnlengð, f, egl. 'lige længde', d. v. s. samme tidspunkt den følgende dag (alt-så et mellemrum på 24 timer) eller samme dag det følgende år, j. annars dags *Hálfs* IX 8; uriktig v. l. *Rv* 18 for *jafnglaðr*.

jafnlyndr, adj, hvis sind er stadig ens, i ligevegt, *Gd* 33 (modsat mislyndr).

jafnmargr, adj, lige talrig, aðrir j-ir, andre lige så mange, *Jóms* 39.

jafnmildr, adj, lige så gavmild, *Arn* 3, 19.

jafnoki, m, ligemand (egl. om et trækdyr i tvespand, mage til det andet), *Gunnl Lv* 10.

jafnrammr, adj, lige så stærk, kraftig (i åndelig henseende, vís, jfr rammr), om en jætte, *Vafþr* 2.

jafnrúmr, adj, som har lige så god plads, lige så stor, kun i n, at und oss öllum j-t séi, at enhver af os har lige så god plads (at hvile på), *Sigsk* 65.

jafnroskliga, adv, lige så raskt, tappert, *Hálfs* VII 6.

jafnroskr, adj, lige så rask, tapper, j. taliðr *Hrafni Gunnl* *Lv* 6.

jafnskjótt, *adv*, *lige så hurtig, straks*, Mey 3.

jafnsnjallr, *adj*, *lige så modig*, j. sem geit (*geden betragtedes som særlig fej*), Bhit 1, 3; Hálfs IX 11.

jafnspakr, *adj*, *lige(så) vís*, allir menn urðut j-ir, ikke alle fødtes lige kloge, Hávm 53.

jafnstórr, *adj*, *lige så stor*, j-ir partar fjörir Gdþ 33; ráða j-t, *foretage lige så store handlinger*, Mark 1, 14.

jafntrúr, *adj*, *lige trofast*, j. skal så hvárra liði, han (*opmanden*) skal være lige ærlig mod bægge parter, Mhkv 10.

jafnvel, *adv*, *lige så godt, höjt*, unna j. Mey 18.

jafnviss, *adj*, *lige så sikker*, j-t es þat (vist : Lista) Sigv 3, 18.

jafnþarfr, *adj*, *lige så nyttig*, j. hrafni Arn 3, 18.

jaga, (-aða, -at), *snakke, pludre*, være vidflöttig i sin tale (jfr nyisl. stagast á e-u), hvat þarf ek of slíkt at j. Mhkv 9. Jfr Bugge i Tidsskr. f. Phil. VII, 243. I nutidsisl. bruges jagast = at mundhugges.

Jaki, *m*, blandt dværgenavne (men v. l. er toki; hvis dette er = tóki, er jáki metrisk det rigtige, men dette er efter vist kun forvansket af Jari), pul IV ii 6.

Jala, *f*, *ø*, vistnok Yell blandt Shetlandsøerne, pul IV bbb 4.

jalda, *f*, *hoppe, stœðilót j-*, brunstig hoppe, Anon (X) I B 3, í j-u líki Har-níð, ríða j-u Grettis 26.

Jalfaðr, Jolfsuðr, *m*, (-s), Odinsnavn, Jalfaðs svanr, ravn (jfr svangceðir), Sindr 1, pul IV jj 8 (skr. iolfðr, iófðr), J-s él, kamp (jfr élpollr), porm 2, 23; som synonym for Auðunn (også et Odinsnavn), Grett 2, 3. Jfr Falk, Árk. XLIV, 321 f. Jfr jolfsuðr.

Jali, *m*, fjord på Shetland, pul IV ccc.

Jalkr, *m*, Odinsnavn, Grí 49. 54, pul IV jj 7, J-s brík, skjold (jfr bríktópuðr), Sigv 6, J-s ský, d. s., HolmgB 5; i en uklar sammenhæng Vell 24 (mulig er navnet identisk med jalkr, vallak); — sökongenavn synes ordet at måtte være i J-s mørkar, havets, skær, skib, Hást 3, uagtet ordet ellers ikke findes i den betydning.

jalma, (-aða, -at), knætre, brage, (som en skurende lyd, der frembringes ved at totting stryges mod hinanden, om årens lyd idet den bevæges i tollen), j-ar hlumr við hilmis hendr, i eller mellem fyrstens haender, idet han rór, pór.

jalm-Freyr, *m*, 'larm-Frey', malma j., våben-larmens, kampens, Frey, kriger, Hálly 6.

jalmr, *m*, bragen, støjten, (jfr jalma), j. geira, kamp, Arn 5, 10, Ilmar j., kamp (jfr Ilmr), Hróð 2, j. fjornis, d. s., pSíð 3, j. hjalma angrs, d. s., Grettis 16. Jfr geir-, sverð-.

jamn se jafn.

Jamtr, *m*, *pl*, *indbyggerne af Jæmtland*, J-ta kindir Hfr 2, 4.

japr, *m*, blandt slangnavne, pul IV qq 4.

þapra, *f*, = foregående, pul IV qq 1. jara, *f*, kamp, pul IV k 1, joru gnýr, kampbulder, Glðr 2, randar(?), pjsk Lv 4, joru skript, skjold Has 44, joru snót, valkyrje, dens móti, kamp (jfr mótruðr), pBrún 3, joru fægir, kriger, Hfl 19, joru (ved rettelse) runnar, d. s., Háv 6, joru þollar, d. s., Ht 53, joru draugar, d. s., Phred 9.

jarða, (-aða, -aðr), jorde, begrave, Nkt 61, SnE II 248.

jarðar-megin, *n*, (vistnok rettere som to ord), 1) jordkraft, jordens, ø: muldens, urkraft (om den elementære urkraft, mulden tenktes at besidde), så vas aukinn jarðar(-)magni, om et mystisk-mytsk væsen, Hyndl 43; þat vas of aukit jarðar(-)magni, om trylletrikken, som Grimhild blandede til Guðrun, Guðr II 21; dette sted er sikkert ved lán optaget (indkommet) i Hyndl 38: så vas o.s.v., hvor det synes at skulle indeholde en beskrivelse af Heimdal. — 2) stykke jord, kjós pér jarðar(-)megin, vælg dig et stykke jord (for at dens kraft kan virke helbredende, rusfordrivende?), Hávm 137 (sammenhængen er dunkel og forståelsen af stedet er endnu ikke klar). Jfr BMÓlsen, Árk. XXXI, Reich-Kjennerud sst. XL.

jarðbelti, *n*, 'jordbælte', hav, gjalfr j-is, havets brusen, det brusende hav, Sturl 5, 1.

jarðbyggvir, *m*, jordbo, d. v. s. odelsbonde, betegnelse for Hakon som jarl (og ikke som konge), Vell 37.

jarðfastr, *adj*, jordfast, urokkelig fastsiddende i jorden, á j-um steini Gróg 15. Jfr Saxo I 22: Lecturi regem veteres affixis humo axis insistere suffragiaque promere consueuerant, subjectorum lapidum firmitate facti constantiam ominaturi. Jfr Hannaas, Ældre sprogm. II, 6—7.

jarðgróinn, *adj*, se erðgróinn.

jarðgosligr, *adj*, 'land-ædel', udmarket ved sít land (det land, hvorover der herskes), Eg Lv 45.

jarðhljótr, *m*, (rettelse for jarðhlutr), 'landbesidder' (egl. 'som kommer i besiddelse af land'), om Sigurd jarl, Korm 1, 3.

jarðhlutr se foregående.

jarðhyrna, *f*, øksenavn (egl. 'med et blad, hvis ene ende når jorden?'), pul IV m.

jarðligr, *adj*, jordisk, j-g tunga Lil 26, j-t eðli Hsv 143.

jarðráðandi, *m*, 'jord-styrer', fyrste, konge, Hál 11. 13, Mlag 3.

jarðríki, *n*, jorderig, jord, á j. ESk 6, 62. 13, 7.

jarðsparða, *f*, fejl for járnsparða, s. d.

Jari, *m*, dværgenavn, Vsp 13 (pul IV ii 6 findes iaki, v. l. toki, mulig fejl for jari).

Jarizkárr, *m*, (skr. iarizsk-), navn på en fyrste, Guðr II 19; navnet er vist hybrid

form, sammensat af (det slaviske) jariz- (se følgende) og (det nordiske) kårr.

Jarizleifr, *m, sagnfyrste, Guðr II 19; navnet er det slaviske Jaroslav. — Den russiske fyrste (død 1054), PjóðA 2, 3.*

jarknasteinn, *m, ædelsten (sikkert låneord fra augs, hvor det hedder eorcnán og eorclan-stán; Sievers, Beitr. XII 183, afgelder dette af det kaldæiske jarkán ‘gullig ædelsten’; i norden har man vist ikke haft nogen forståelse af det første led), ór augum [gerðil] j-a Vgl 25, 35, j., apposition til bjart Stein, Guðr I 18, upp of tók j-a Guðr III 9.*

jarl, *m, 1) fribåren mand og ikke hørende til de ringere bønder; denne betydning synes på få undtagelser nær at være den almindelige i Eddadigtene, Óðinn á j-a (modsat bræla kyn) HárB 24, hlaðið ér j-ar eikikostu Ghv 20, j-um ollum ódal batni Ghv 21, cædra myndi j-um bykkja Guðr III 1, eggjak yðr j-ar Am 58, j-s yñði Hávm 97; rudda ek sem j-ar VGl 8, eitt mein (ein glop) sekir hvern j. Öl helg 10, karlfolk ok svá j-ar (hvor der næppe menes jarler som kongelige embedsmænd) Sigv 11, 5, oddar gerva j-i megin Mhkv 6. — 2) jarl, som den højeste mand i riget næst efter kongen, kongelig embedsmand, således vistnok allsnotrir j-ar Guðr I 2 og j-a brúðir sst 3, i modsætning til konge, Vell 20, samt i kännerne: j-a einbani Hák 3, j-a bági Hák 16, Hál 5; j-ar Fróða Yt 20, átta j-ar Krm 3, itr j. Rst 21, heidinn j. Rst 7, annarr j. in frægri Krm 5, prekforlærd j. Jóms 33, Nóregs j-ar, om Hakon og Erik, Jóms 18, og ellers hyppig om disse to, pórir j. TorfE 1, gerðak j-i Orr at vári Jómsv; j-s ríki Vell 13, j-s synir (ét ord?) Vell 12. Som egennavn, Rb 34, 35, 40, 41. Jfr berg.*

jarladómr, *m, jarledømme, hirðar j-s, indehavere af jarlemagt, Olhelg 11.*

jarldómr, *m, s. s. foregående, Ht 39.*

jarlmaðr, *m, mand der er jarl, jarl, Eg Lv 10, Darr 7. — Som egennavn, ESk 13, 6.*

jarlsmegin, *n, frimands styrke, kraft, Ht 54, Qrv VIII 1.*

jarmr, *m, brægen, skrig, fogls j. SnE I 94.*

jarpi, *m, fugleart (no. jærpe, tetrao bonasia, egl. ‘den rødbrunne’) pul IV xx 5.*

jarplitaðr, *adj, brunfarvel, rødbrun, om örnen, ESk 6, 29.*

jarpr, *adj, rødbrun, om håret, på Atles mænd, Guðr II 19, på Jórmunrek, Hamð 20, om en kvinde, jorp arm-Hlin Mberf 5, — om brikker, enar j-ari, de mørke, Heiðr 13. Jfr hvít. Samme ord er Erpr, s. d.*

jarpskamr, *m, ‘brun-kort’, den lille brune (med rødbrunt hår), ironisk med hensyn til navnet Erpr, Hamð 12.*

jartegn, *jartein, f, den første form er rimbestemt ESk 6, 67, Leið 6, Mv II 1, den sidste Leið 26; den samme digter har altså kendt bægge; dog er den sid-*

ste vist den yngste, mærke, kendetegn, bevis, vita j. at ætt ok nafni, fuldt bevis for, Fj 46, sliks eru j-ir pTref 4, bjartar j-ir dyrðar, vidnesbyrd om kraftige gæringar, Rst 31; ud fra sådan brug som i det sidste eksempel går ordet over til at betyde ‘jærtagn, mirakel’, ESk 6, 7, 20. 34. 49. 67, Leið 6, 26, Vitn 2, Mv II 1, Gðβ 44.

jartegnagørð, *f, udførelse af mirakler, udførte mirakler, Gðβ 12.*

Jassaríjoll, *n, pl, (v. l. jossar, iosur), sagnfjæld, Herv VII 9. 11.*

jastofstr, *m, en slags ost (adskilt ved tmesis), Anon (XI) Lv 6.*

jast-Rín, *f, ‘gær-Rín, gær-elv’, øl, fentanna (stenenes) Sýrar (jættekvindens) greppa, jætternes, j-, digterdríkken, Korm I, 1.*

jaxl, *m, kindtand, trúa vel joxlum Am 83, kljúfa í j-a, kløve ens hoved lige ned til tænderne, Háv 4, Gautr II 14. Jfr blá.*

jaxlbróðir, *m, ‘kindtandens broder’, tanden, Eg Lv 33.*

Jákób, *m, apostlen Jacob Zebedeus’ són, j-s fundr, møde med, o: pilgrimsrejse til, St. Jacob, d. e. St. Jago di Compostella i Spanien, GSvert 3, — Isaks són, SnE II 246.*

Jákóbsland, *n, St. Jagos land, Galizien, ESk 1, 2.*

járn, *n, ældre éarn (af endnu ældre isarn, s. d.), jærn, j. ór afli, herunder skjuler sig et fuglenavn, Gát 2, — om jærnringe (brynj-e), jární séðar Hjr 1, 2, — om jærnplader, j-i vardar støðr Grott 21, — om ankerspidsen, bjúgt j. PjóðA 4, 23, — om lænke, bjúg j. Rv 5, j-taka oss at orna at beinum Gísl 2, — om jærnagler, keyra j. (ved korsfæstelsen) Lil 49, — særlig, og især i pl, om våben, navnlig sværd, jfr qll vópn saman (heita) j. pul IV p, om sværd, kynbirt éarn Sigsk 22, egghvast éarn Sigsk 68, eggjar né éarn Hamð 25 (her mæske spydsod), eldr né j. Fj 20, 21, dreyma j. (hjorr i foranstående vers) Guðr II 39, snørp jórn bitu Ölv 2, 11, jórn sungu Mark 1, 19, Krm 2, eld né j. et felda Stúfr 8, rjóða j. Refr 2, 1, Bkrep 3, kyrra e-n j-um Eg Lv 30, arnar matr feksk j-um ESk 12, 8 (v. l.), stinn j. GSúrs 2, j-a glymr, kliðren aj sværd (eller våben), Hhund I 27, men kamp, Jóms 7, j-a þruma, kamp, Kolli 4, j-a leikr, v. l. til ísarnleikr, Sigv 12, 14, j-a dreyri, blod, Sól 76, — om en pil, hættligt j. Horm 2, 25, — om en kniv (eller sværd?), þarfat j. at eggja pjald. Jfr A. Torp, Arkiv XXIV, 91. Jfr seg-, skíði.*

járborg eller mulig rigtigere éarnborg, f, jærnborg, d. v. s. jærnpanser, jærnplader til værn i skibets forstavn, éir eru af göldings flota HHj 13.

járfaldinn, *adj, med hjelm af jærn (stål), j. Eiríkr Bbreiðv 6, j. aldar oddr Sturl 1, j-it lið Ölv 2, 10, j-in hirð Sturl 5, 19.*

Járnglumra, f., jættekvindenavn (egl. 'jærnraslende'), pul IV c 4.
 járngrár, adj., jærn-, stål-grå, j-ir serkir, om brynerne, Ht 7.
 járnhið, n., jærnport, qll j. helvítis Líl 61.
 járnhammr, m., jærnhånd, jærnlab, o: hånd, lab, så hård som jærn, etja framm j-um Hjálmp III 9.
 járnhringr, éarn-, m., jærnsværd, é-ar (denne form er her krævet) høfdu gang Ott 2, 7.
 járnleikr, m., 'jærn(sværd-)leg', kamp, i j-i Hfl 8; her kan der læses éarn-.
 járnurkr, m., jærnstang (til at slå med), oegja j-i Hár 39.
 jármunnr, m., 'jærnmund', gína (sværdene) é-um, gabe med sine jærnmunde, o: ægge, Hökr 7, her fordres éarn-; hoggvinn é-um (således også her), hugget med ægge, Hjr 3, 6.
 járnagl, m., jærnnagle, doglingr (Kristus) hekk á j-um SnE I 196.
 járnottin, adj., jærnvævet, o: sammenføjet af jærnringe, serkr j., om ringbrynde, Brot (F. J.s udg.) 4.
 járnrodd, f., 'jærnrost', kamp (járn = sverð), óss j-ar, kriger, SnE II 628.
 járnaxa, f., jættekvindenavn (egl. 'udstyret, bevæbnet, med járnaxa, jærnsværd'), pul IV c 3, Hyndl 37 (en af Heimdals' modre), faxi j-u, ulv, ESk 12, 8, j-u veðr (urigtig v. l. -saxa), mod, djærvhed, Pjóð A 2, 2. Ifg. Snorre hed Magnes moder Járnsaxa.
 járnserkr, m., jærnsæk, jærnbrynde, Hæng IV 2.
 járnkjoldr, m., jærnkjold (jfr járnvarðr), tilnavn, Hyndl 22.
 járnsparða, f., øksenavn, pul IV m (af járn og sparða "irsk stridsøkse").
 járnstaf, m., jærnstav, jærnstok, Anon (X) II B 8.
 járnstúka, f., jærnærme, bera á armi j-ur Sigv 5, 2.
 járnsvéimr, m., 'jærn(sværd-)bevægelse', kamp, j-s hyrr (jfr hyrgildandi), sværd, Sturl 6, 3.
 járnvarðr, adj., jærn-bedækket, omgivet af jærn, j. yllir Darr 2, j. balkr brodda gangs, om skjoldet, hvis rand er jærnbeslættet, Grettis 22.
 járnviðja, f., jættekvinde (egl. 'en der bor i járnviðr', s. d.), pul IV c 4, om Skade, Hál 3; jfr SnE I 58.
 Järnviðr, m., Jærnskov (jfr Isarnho = Jærnwith), om store, tætte og mørke skove, austr sat en aldna í J-i Vsp 40.

játa, (-tta, -ttr og -ada, -adr), sige ja til, gð ind på, seggir jóttu, var villige der til, Steinn 2, játti sóttum Anon (XII) B 6, guð játar þat framm at láta Heil 17, j. siklings boði, gð ind på, modtage, Sturl 4, 42; bekende, erklære at tro på, hjortun játi Líl 32, med dat., j. Kristi Katr 27; j. Kristum Pét 54. Jfr játta.

játari, m., bekender, j. guðs Gd 18, Gdþ 63.

Játgeirr, m., engelsk konge, Ott 3, 3.
 Játmundr, m., engelsk konge, Ott 2, 8.
 játta, (-tta, -ttr), = játa, j. e-t, gá ind på, underkaste sig noget, PjóðA 3, 10.
 járði, n., jaord, øgeskabsløfte, Vitn 18.
 Jesse, m., Davids fader, J-e kind SnE II 188.
 Jésús, m., Jesus, Líl 36, 62, 71; (voc.). 51. 59. 63 (v. l. jesú). 80. 82 (her jesú med følgende Kriste), 85; acc. Jésum Líl 40. 43. 49. 50; gen. Jesú Líl 37 (her i forbindelse med Kristi). 41. 48. 64. 65. 88 (rigtignok allevene jorkoriet); dat. Jésú Líl 58, Jésus (jorkoriet) rann EGils 2, 6, at Jésus (hds således) ráði Gd 5, ligeledes Gd 57 (Jésus þjónn).

Joppen, f(?) (byen Joppe (i Palæstina), Pét 53.

Jóakím, m., Annas mand, Mey 7.
 Jóan, m., Joan på Bjarkø, Viðkunnus fader (o. 1100), Gullás 1; J. erkiþiskop (12. árh.), ESk 6, 9; J. Lopísson Nkt 74; apostlen, Ntk 1, 2, men Joannem (lat.) Leið 24; Jón (denne form her) Líl 37.

Jób, m., Job, J. enn gamli Pl 1.

jóð, n., barn (spædt barn), afkom, pul IV j 8, om nyfødt barn, EGils 3, 1, 3, j-s alað, nyfødt barns ernæring (småde, drikkens af et horns spidse ende), Yt 15, ala j. Rp 7, 21, Ghv 14; Vgl 33; fœða j., fð afkom, Am 105, gleðiligt j. Líl 33, — barn i alm., jóð, pl., Heilv 4, j. vera Bergb 3; — j. arnar, ara ESk 6, 29, Grani 2, gylðis j., ulve, Jóms 31, j. Aurnis, jætter, Drv (XI) 10. Som egennavn Rp 41. Jfr hauk-.

jóðungr, adj., barne-ung (jfr barnungr), i sin spæde barndom, mér j-ri Sigsk 36 (to gange).

jódis, f., søster (jfr SnE I 538), j. Ulf's ok Narfa, Hel, Yt 7 (v. l. joðis, uden betydning).

jóðraugr, m., 'hest-træ', ægis jór, skib, dets træ, sæfarer, Háv 14, landa bands j-ar, d. s., pSær 2, 1.

jókennandi, m., 'hest-kender, -prøver', oldu j., sæfarer, mand, (oldu jór, skib), Nj 3.

jókeyrir, m., 'hest-driver', som driver en hest fremad, Glamma j., sæfarer (Glamma jór, skib), GSvert 3.

jól, n. pl., jul, fest i alm., drekka j. úti, fejre julen ved drikkelað ude (på sæn), Harkv 6, geta fong til j-a, om de faldne lige før jul (så at ulven kunde holde julegilde), Bj H 1, fyr j. Okth 1, 1, at j-um Sigv 7, 8, Bjhit 2, 24, á j-um Sturl 8, 1, munu j. Rv 18; — drikkelað, drik i alm., gera hugins j., foranstalte drikkelað før ravnien, Grani 2. Jfr Meringer i WuS V.

jóladagr, m., juledag, Mey 43.

jólanótt, f., julenat (o: juleaftensnat), Jóms 17, Mgr 44.

Jólfssmíði, n., Jolfs arbejde (smedegenstand), navn på berømte pile (Jólfir = Jó-olfr, se Fas II 258 f.), Qrv VIII 7. 9, pul IV o 2.

jóln, n. pl., guder (jfr jöln (goð) SnE

H 494), j-a sumbl, digterdrikken, digit, Hál 16.

Jólnir, *m, Odin (o: ‘gudernes herre’? jfr foregdende), pul IV jj 7, J-is ættir, om Tor og hans ledsager, pdr 12; med hensyn til vokalen (748 skriver o, o: ó) kan henvises til afledningen: af Jólni jól kólluð Ágrip 1.*

Jóm, *n, Jomsborg, at J-i Arn 2, 12. 3, 8, sitja at J-i Jóms 6.*

Jómsvikingar, *m. pl, Jomsvikingerne, Jóms 17.*

Jón, *se Jóan.*

Jónakr, *m, sagnkonge (vistnok om-dannelse af Odoacer), J-rs burir, Hamde og Sörle (jfr harmr), Yt 26, J-rs synir Rdr 6, Hamð 25, Sigsk 63. Jfr MoM 1922, s. 38.*

Jónás, *m, Simons (Petri) fader (hds Jón), Pét 11.*

jór, *m, (pl. -ar og en enkelt gang, men vistnok ved fejlskrift, -ir), hest (meget hyppigt), Vafþr 13, Guðr II 5 (hds jorp for jór bat), pul IV rr 3, Korm Lv 24, jós ok armbauga vanr Lok 13, grár j. Brot 7, svartir j. Oddrgr 2, jóar hvítir ok svartir Ghv 2, Hamð 3, folr j., om den dødes hest, (jfr bleikr), Hhund II 49, svangr j. Oddrgr 3, allsvangr j. Sigv 3, 11, jóa (œztr) Sleipnir Grí 44, þeim ríða asir jóum Grí 30, j. óbryddr, uskot eller ikke skarpskot, Hávm 90, j. ónýtr Hávm 89, keyra jóa oddum Hhund II 40. 41. — I kenninger, for skib: j. Ifu Eg Lv 24, j. strengjar Sigv 2, 6, j. Glamma SnE II 220 — for galge: j. Sigars Hál 6 — for ulv: svóru j. Bkrep 4. — Som egennavn: pul I a 2. Jfr barð, hlunn.*

jörbjúg, *Guðr II 24, er uden tvivl for-vansket (måske af det mening og rim fyldestgørende bjørveig); jörbjúgr ‘svine-bøjet’ kan der i sammenhængen ikke være tale om.*

Jórðón, *f, (-ðánar), Jordan, pul IV v 6, Ólv 3, 2, J-ar borð Stúfr 3, í vatni J-ar ESk 1, 4, jfr. Lil 37, í vátri J. psth 1, til J-ar Lv 16, fyr útan J. Lv 27, skíra í J. Leið 24, J-ar grammr, Kristus, Sigv 12, 28, allheilög J. EGils 2, 11, jfr 10. — at iordan Hhund II 28 er uden tvivl fejl for at jordu (Rask).*

jóreið, *f, ‘heste-ridt’, ride, Hhund I 48.*

Jórek, *m, 1) sokongenavn, pul IV a 4. — 2) björnenavn, pul IV cc¹.*

jóriðandi, *m, ‘hest-ridende’, ára j., sœ-farer (ára jór, árers hest, skib), Gyð 8.*

Jórsalaborg, *f, Jerusalem, Leið 30.*

Jórsalir, *m. pl, Jerusalem (folkeetymologisk omdannelse), Stúfr 2, kanna J-i Ólv 3, 2, vitja l-a byggðar ESk 1, 4, kanna byggð J-a Mark 1, 28, borg J-a Iv 3, Qrv IX 56, J-a menn Leið 6.*

Jórunn, *f, kvindenavn, munnfogr J. Anon (XII) B 20.*

Jórvík, *f, York (i England), Arbj 4, Sigv 10, 1.*

Jóseppr, *Jósep, m, J. Isaks sön, SnE II 246; — en Íslænder (13. árh.), EilSn*

3; færum grepp Jóseppi Anon (XIII) B 5.

jóskreytandi, *m, ‘heste-pryder, heste-udsyster’, reggstrindar j., sœfarer (regg-strindar, sœns, jór, skib), Od 4, ísheimis j., d. s., Has 32.*

Jósmundr fejlagtig v. l. for Ásmundr (Ós-) pul IV a 4.

jóstýrandi, *m, ‘heste-styrer’, hlýra jór, skib, dets stýrandi, sœfarer, porm 1, 8.*

Jótar, *m. pl, Jyder, “Danir”, Ott 3, 2, hláða J-um Sindr 1, J-a dolgr, om Dom-alde, Yt 5; J-a gramr, Sven tveskæg, pjsk 2, Magnus d. gode, Arn 2, 1, J-a stillir, Knud d. store, Sigv 5, 2, konungr J-a, Erik emun, Hskv 3, 2, J-a þengill Sturl 3, 4, J-a grund þjagr 10, Mark 1, 26, J-a vegr, Jylland, J-a vegnjótr, Jyl-lands besidder, Knud d. store, ploft 2, 7, J-a ferðir Rst 19. Jfr veg-*

Jólland, *n, Jylland, J-s jofurr, Knud d. store, Sigv 10, 9, J-s haf, Kattegat, þjagr 8, J-s síða, vestkysten, Eg Lv 8.*

jótr, *m, kindtand, heiðar j., sten, dens Hlin, kvinde, Ill 2. Jfr veg.*

jótraðr, *adj, fuld af arr, arret, rynket, huð j-ud Gauðr II 25.*

józkr, *adj, jysk, j-ir menn Yt 23.*

jungfrú, *(pl. -r), jomfru (yngre lâne-ord), om jomfru Maria, Lil 29. 30. 31 (her gen. -frú), Mgr 5, Gdβ 8; om andre, Katr 3, Mey 43.*

jungkæri, *m, ‘ungherre’ (junker), ung mand, (yngre lâneord; -kæri : fær-), Vitn 20.*

jungr, *adj, = ungr, ung (men yngre lâneord i denne form), j. skjoldungr skýja skjaldar, Kristus, Pét 29, vífi j-u Mey 49.*

jurt, *f, = urt, urt, plante (men i denne form yngre lâneord), j-ir Lil 94, sætar j-ir Gd 73.*

Júðar, *m. pl, Jøder (= gyðingar), Lil 48. 53, Mgr 8, Gd 46, SnE II 248.*

Júdás, *m, Judas, Lil 48.*

Júliána, *f, hellig mø, Mey 44.*

jóðurr se jaðarr.

jofnuðr, *m, lighed, retfærdighed, skipta til j-ar, dele ligeligt, Sigsk 67. — jofuðr Merl I 39, er forvansket.*

jofurr, *m, fyrste, konge (egl. ‘vildgalt’, = oht, ebur, ags, efor, jfr beorn i ags.), pul IV hh 1, Yt 2. 32. 34, Jór 4, Eirm 4, Hfl 15. 16, Hjr 3, 18. 21, ESk 6, 5. 26. 28 o. s. v., Rst 30, Mhkv 22, Sturl 3, 5, o. s. v., Ht 10 o. s. v., Gríp 14, Guðr I 14, HHj 4. 24, Reg 8; fyrstelig person, Sigldr 36, Vgl 12; modsat jarl, Vell 20; om en jarl Edáð 4, j. prænda Ólv 2, 2, jofra dröttinn, om en konge, Sturl 3, 18, oddviti j-ra Sturl 6, 7, j-ra bági Sturl 4, 11, cœgir j-ra Ht 55; dat. jofur synes at findes to steder, Yt 31; hjá j-ur gauzkum, og Sigsk 11: ok j-ur qðrum (næppe nom.); j-ra sess Mark 1, 2, danskir j-rar Vell 26 (her brugt om*

Harald blåtand), j. skatna Sigv 5, 6. — I kenninger, for gud: j. heims ok himna ESk 6, 64, j. heims alls SnE II 246, j. hreggskrins Gmikan 1, 2, j. byrjar hlunns Has 12, j. éls palla Pét 32; j. sunnu Leið 42, — for jætte: heiðar hlíði, dens galdr, guld, ESk 13, 2. — Jfr eir, hofuð.

jökull, m, istap, glumðu jöklar, istaperne i jættens skæg og hár, Hym 10; — isbjærg, isflage, ganga ísa ok jöklar Sigsk 8, jöklar brenna Bergb 5. — I kenninger, for sôlv: j. mundar Vigl 17, j. spannar Nj 3, — for sværd: boðvar J. Rv 13, — for havet: jöklar akr Eyv Lv 13 (jfr SnE I 324). Jfr Ball-, digul-, mund-, sár-, styr.

Jölfuðr, m, 1) Odin, se Jalfáðr. — 2) björn, pul IV cc¹. — Jfr skaut.

jöll, n, pl(?), skr. ioll, kun Lok 3: j. ok ófu foerik ássa sonum, form og betydning er ikke helt sikker; ordet synes at måtte betyde 'strid, ufred' (til j. ok áfa svarer straks efter mein). Jfr Sievers Beiträge XVIII, 208, BMÖlsen, Arkiv IX, 227 f.

*jölst, m, pil (*salix pentandra*), jfr pul IV kk 3, hvor der skrives iostr (fejl for jölst? jfr samlingsordet ilstri sst), sem lauf séi opt í j-rum (skr. opt ijlstrom) Guðr I 19; det antages, at der sigtes til de småblade, der bliver tilbage, når træet er løvet (Bugge, Eddaudg, 419). Jfr isl. jósturvíðir (*Islandica X*, 67).*

Jolund, f, Jæløen (i Kristianiafjorden), pul IV bbb 7.

jørð, f, 1) jord, jorden i alm., j. grør Vell 16, hvaðan j. of kom Vafþr 20, jfr 21, Grí 40, Álv 9, j. tekr við óldri Hávm 137, ilt es á j. of ordit Vgl 11, j. né upp himinn Vsp 3, jfr prý 2, Oddrgr 17, j. ok lopt Lil 10; j. ok fjoll Lil 70, af j-u til himna ESk 6, 15, j. bifask Skí 14, j. tók at skjalfa Brot (F. J.s udg) 1, brann j. loga prý 21, taka til j-ar, græsse, Skí 15, falla til j-ar Krm 14, hoggva nösum til j-ar Hást 3, liggja at j-u (hds jordan!) H'hund II 28, við j-u, mod jorden (ved at slå mod jorden), Steinunn 1, á j-u Vell 18, dvergar í j-u Vsp 10, ór j-u Grott 10, fyr j. neðan, nede i jorden, Vsp 43, Lok 23, prý 8, Álv 3, Grott 11, fyr j. ofan Oddrgr 1; j-ar hasla Yggdrasil, Hallv 7, j-ar þromr, jordens rand, udkant, Hyndl 35; djúpleikr j-ar Lil 9, jfr 43, j-ar fyrðar ESk 6, 3, j-ar megin se jarðarmegin; j-ar men, jordens øverste lag, grönsvær, skerða j-ar men, grave en grav i jorden, ptjald; rétt til j-ar, lige til land (fra havet af), Sturl 3, 16. — 2) personificeret til gudinde, Odins hustru og Tors moder, pul IV h 1, J-ar sunr Haustl 14, Olv 1, J-ar burr prý 1, Lok 58, J-ar konr pdr 15. — 3) om et enkelt bestemt land (rive), sitja at j-u Eskál Lv 1, prýngva j-u und sít Gladr 6, hegna j. Sigv 11, 6, prýna j. Ht 79, flýja af j-u (v. l. j-um), Eg Lv 19, j. ferr und e-n Hfr 1, 4, fáa j. BjH 6, náa j. Ód 25, j. Engla Korm Lv

8, brezk j. Hfr 2, 9. — 4) om enkelte jorder (godser), ESk 6, 53, goll né j-ir Sigsh 36, j-ir vestgarða Sturl 5, 8. — 5) i kenninger, for kvinde: alnar leiptra J. pmáhl 14, ormvangs J. Rv 4; j. ifla flausts Hárekr 2; isungs J. Vgl 2, hafnar J. Gunn Lv 7; hørstrengs J. Pl 24; — for hav: mós j. (jfr eisa) ESk 6, 50, stafna j. Refr 2, 2, meingardr margra j-a Rst 30, jarðar gjord Eg Lv 41, — for græs: haddr j-ar Bjark 3; — for sten: leggr j-ar Hfr Lv 11, men urigtig læsemædde, — for fjeld: j-ar skafl pár 8, — for hoved: línu j. Öl helg 11, — for bryst: j-ir geðs Merl II 82; jfr SnE I 540. 542 om andre ikke forekommende kenninger. — 6) i uforståelig sammenhæng Hál 12; urigtigt for jaðar, s. d., Hávm 107. — Sól 77 findes j-ar skip, men det er uvist, hvad der menes. Jfr baug-, fjorð-, fóstr-, fóður-, gló-, gný-, hval-, óðals-, sker-, skot-, val-, ætt-, ceski.

jormungandr, m, navn på midgårdsormen (egl. 'den vældige stok', slangens trinde legeme sammenlignet med en cylinderformet stav), Vsp 50, Rdr 16. Jfr Sverdrup i Festskr. til Mogk 102 f.

jormungrund, f, 'den vældige, udstrakte jord', Grí 20, Sturl 3, 15; Vandils j., havet, Karlevi.

jormuni, m, 1) oksenavn, pul IV ö 2. — 2) blandt hestenavne, pul IV rr 3.

Jormunr, m, Odins navn, pul IV jj 8 (urigtig v. l. Jørundr).

1. jormunrekr, m, blandt oksenavne, pul IV ö 1.

2. Jormunrekr, m, kong Ermenrik d. store (navnet har man i norden forstået som jormun-rekkr, 'den vældige helt', jfr dat. J-rekki, metrisk krævet, Ghv 5, Hamð 19, Hyndl 28), foruden de anførte steder, Sigsk 64, Ghv 2, Hamð 3. 20. 24, Rdr 3 (v. l. ermen-).

jormunþrótr, m, 'hoved-fjende' (þrótr trodsig modstander), om en jætte, Haustl 18.

Jørundr, m, 1) Odins navn, som v. l. til Jormunr, s. d. — 2) sagnkonge, Yt 14.

Joruskógr, m, fingeret lokalitet, Stj O I 1.

Joruvellir, m. pl, sagnsted, Vsp 14 (egl. 'kampsletten').

1. jostr, m, (jastar, uden pl.), gær, j-ar rost, ol, Ht 25 ("ol virðik svá"), j-ar flœðr, d. s., dets ítrserkr, drikkehorn, ESk 12, 3.

2. jostr pul IV kk 3 vistnok fejl for jostr, s. d.

Josurmarr, m, sagnperson, Hyndl 18.

jötunbyggðr, m, befolket med jætter, om stenen (som dog er dværgebolig), Yt 2.

Jötunheimr, -heimar, m, (m. pl), jætternes bolig, der tænktes nord og øst for menneskenes og gudernes hjem, gnýr allr J. Vsp 48; ellers i pl. Vsp 8, Skí 40, prý 7, 9 o.s.v., St. 2; reimuðr J-a, jætte, Haustl 7.

jötunkumbl, n, 'jættemærke', j. átta

handa, *måske* = kumbl átta jötunhanda, mærker, arr, efter 8 jættearme, Gautr II 24, *jfr* mannfjöld.

jötunmóðr, *m*, jættevrede, vrede og hæftighed som en jættes, i j-i Vsp 50, Grott 23. *Jfr* Boer, Arkiv VIII, 115.

jötunn, *m*, jætte, det alm. navn for gudernes og menneskenes fjelles modstandere, de falder igen i to afdelinger, hrímpursar og bergrisar, dog uden bestemte grænser (grundbetydningen i ordet er ‘æder’, af roden i eta), i alm. pul IV b 1. 6, pry 18, Haustl 10, Anon (X) II B 7 (om en bjærgrise), Vsp 2, Vafþr 49; deres sprog i Alv 10 o.s.v.; deres runer, Hávm 143, derimod betyder ja rúnar kyndighed med hensyn til jætternes historie, Vafþr 42. 43; ætt j-s Vsp 25, pry 31, ætt jötna Skí 8, Hár 23, Hyndl 30, jötna synir, jætter, Hávm 164, Vafþr 15. 16. 30, áttniðr jötna, om Tyr (som Hymirs dattersøn), Hym 9, j-s, jötna brúðir Hyndl 4, Hár 23, jötna meyjar, Heimdals(?) mødre, Hyndl 35, jötna systir pry 29. 32, j-s snót Korm Lv 1, j-s móðir, jættekvinde, Od 24, jötna heimar pry 5. 9, jötna garðar Hávm 108, Skí 30, SnE I 288, jötna vegir, klipper, Hávm 106, jötna vegr, det klippefulde Norge(?), Vell 15, bjórsalr j-s Vsp 37; i forbannelsel, eigi hann jötnar Am 33; parallelt med hrímpursar (eller identisk med

disse?), Skí 34. — Om enkelte jætter: Ymir, Vafþr 21. 31. 32, Bergelmir, Vafþr 35, Aurgelmir, Vafþr 33, Vafþruðnir, Vafþr 1. 2. 6 o.s.v., prymr, pryr (ofte), pjazi, Grí 11, Hár 19, Hyndl 30, Hrungnir, Hár 15, Hymir, Hym 13. 14 o.s.v., Gymir, Skí 10. 25, Suttung, Hávm 104, Hlébarðr, Hár 20, Hræselgr (vindørnen), Vafþr 37, Ægir, Hym 3, Sökkmíme, Grí 50, Fenre, Vsp 47, Fáfn, Fáfn 29. 38, Loðinn, HHj 25, Hate, HHj 17. — Adjektiver om jætter: forn j. Hym 13, aldinn j. Skí 25, Grí 50, hrímkaldr j. Vafþr 21, Fáfn 38, ámáttigr j. Skí 10, HHj 17, ballr j. Hym 17, þrúðmóðigr j. Hár 19, sk(r)autgjarn j. Hyndl 30, naddgofugr j. Grög 14, fróðr j. Vafþr 20. 30, alsvinnr j. Vafþr 5, hundviss j. HHj 25. Forskellige kenninger: jötna dolgr, Tor, Eyr Lv 9, óttu jötna, d. s., Haustl 14; undir j-s hals, jættens (Ymirs) hals-sår, blodet, der vældede ud af Ymers halssår, havet, St 3; j-s sagnir, jættens taler, ord, guldet (i henhold til myten om de tre brødre, Tjaze, Idi, Gangr), Hfr Lv 20; vandar j., mastens jætte (= skadeligt væsen), vinden, Eg Lv 23, hafra kjøts j., ironisk betegnelse for en garver, slugen af bukkeköd, pjóðA 4, 14; — j-s eykr kaldes tyren, uvist af hvilken grund, Yt 17; — auðsúgr j-s, jættekvinde, trold, Anon (X) II B 6, se auðsúgr.

K

Lyden var den almindelige stemmeløse, palatale; overgang af g til k foran s, t kan ikke konstateres ved rim; derimod er overgangen efter s, t som almindeligt i prosa (hváskis, vækki, ekki, hvatki, patki); (e)k trækkes ofte sammen med verbete (frák : rók-) og da assimileres et foregående g, t med k (hyggk = hykk, þiggk = þikk, hlýtk = hlýkk), dog findes også de usammentrukne former (jfr ek); umiddelbart efter lang vokal forlænges k (ákka, sékka), skønt rimene på dette punkt ikke er afgørende. Med hensyn til rimene se i øvrigt Kahle s. 103–07, 180–81 o.s.v. Overgang fra k til g i mindre stærkt betonede ord (og, mjög) kan først konstateres i det 14. árh. (Lilja). Den senere islandske overgang af k til h foran n er i det hele endnu ikke begyndt ved 1400.

kaða, *f*, höne, pul IV uu.

Kaðvalodrús, *m*, engelsk sagnkonge, Merl II 64.

kaf, *n*, dyb, rummet under overfladen, pul IV u 3, i k. Hálfs VI 11, under vandet, pshakk 1, ráða á k., styrté sig i dybet, Jóms 36, falla á k. ESk 10, 1, auka króki k., lade ankeret være længe (eller ofte) nede, pjóðA 4, 11, yddi á k-i, od-den trængte helt ind i legemet, Gautr II 15; k-s hestr, skib, Sigv 3, 9.

kafadjúp, *n*, = kaf, stor dybde, Mv III 10.

kafna, (-aða, -aðr), kvæles, drukne, k. í offundar eitri Lil 77.

kafsunna, *f*, ‘dybets sol’, guld, k-u kennir, guldet prøver, mand, pmáhl 10.

kaga, (-aða, -at), se (spejdende) efter, stirre, Ragn V 7.

kala, (kól, kalinn; præs. 3. pers. kell), fryse, upers., kell mik í hofud, jeg føler kulde i mit hoved, Vgl 31, hefkat spurt at

bersa kali *Mhv* 15, *jfr Svarfd* 13; part. kalinn, *kold*, *frossen*, á knéi k. *Hávm* 3, kalin á beðjar horni *Bjhit* 2, 12; *Bbreiðv* 4.

Kalaterio-skógr, m, i England, *Merl I* 24.

Kaldakinn, f, egn i det nordlige Island, *pórsnep*.

kaldaland, n, koldt land, om Island, *Gdþ* 54.

Kaldbakr, m, fjæld i det nordlige Island, *Grettis* 5.

Kaldgrani, m, jaettenavn (egl. ‘med kolde læber’), *pul IV f 2* (også skr. kall-).

Kaldhamarsnautr, m, navn på et sværd (egl. ‘som hidrerer fra en Kaldhamarr’, personnavn), *pul IV l 11*, braut K-a (i pl) *Bjhit* 2, 20 (*jfr sagaens beskrivelse*).

kaldigr, adj, *kold*, *kolig*, k-ir éls pallar *Pét* 32.

kaldnefr, m, ‘*kold-næse*’, ankret (nefr sigter til ankerfligen), *pjóðA* 4, 11.

kaldr, adj, 1) *kold*, *kolig*, om ting, *kold at føle på*, k. malmr *Steinn* 3, 12, *kold vópn Hást* 2; *kold kol*, *kolde (afkølede) kul* (brenna at koldum kolum, opbrænde noget totalt), *pjóðA Lv 5*, *porm* 2, 18; k. sær pór, k. marr *Jóms* 16, k. byrr *Jóms* 33, k. húfr *Ht* 78, kalt hlýr *Ht* 76; heimr enn k-i, den kolde del af verden (nordlige egne), *Sturl* 3, 20, *kold búð Korm* *Lv* 34; mér es kalt, jeg fryser, *pjald*. — 2) *kold*, ubehagelig, *ffjendlig*, *kold sæng* *Brot* 16, *kold ofund ESk* 6, 58, *kold rødd*, stemme, der tyder på falskhed og bittert sind, *Akv* 2, *kold røð*, *ffjendlige bitre rødd*, *Lok* 51, *jfr* kell mik í hofuð, *kold erumk røð* bíð *Vol* 31; her til bør måske også henføres k-ir kijaptar, om Fenrisulvens gab, *Vafþr* 53; k-ar sakar, *ffjendlige*, stærke beskyldninger, *Olv* 2, 3, *kold heit* *Ht* 17; skald fekk til k-a hríð, en før slem byge, *porm* 2, 21, skapa k-an aldr í grof *HolmgB* 14. *Jfr* all-, barð-, eitr-, él-, fjol-, haf-, haust-, her-, hrím-, is-, lif-, ó-, sval-, svið-, vár-, vind-, cesi-.

kaldráðr, adj, ‘*kold i råd eller som udklækker ffjendtlige råd*’, *ffjendsk*, *svigefuld*, om Torvald i Vazffjord, *EilSn* 2, om Mörð, *Nj* 25, om kvinden, *Hsv* 104.

kaldrifjaðr, adj, ‘med kolde ribben’, *ffjendsk*, *ondskabsfuld* (*jfr rif*), koma við k-an, om jætter, *Vafþr* 10.

kaldyrr, m, sikkert identisk med kaldórr (“*ferrum fragile*” *BjHald*), brugt om jærn = våben, sværd, k-s viðir, mænd, *Merl II* 95.

kalfa, f, synes at betyde ‘stykke, land’ el. lign., hauks kolfur, ‘høgens lande’, armene, *pjóðA* 3, 27, munar kolfur, brystet, *Gdþ* 15.

kalfr, m, kalv, sjúkr k. *Hávm* 87, vas k. soðinn krása baztr *Rþ* 18, k-s hijortu *Am* 83; grípa at røngum k-i *pKolb* *Lv* 5; i en ikke helt forståelig kennung for jætter; Alfheims bliku undirtjalfrs (klippehulens?) k-ar *pdr* 20. — Som mandsnavn, K-s son *Bjhit* 2, 18, — K. Arnes-

són, *Kolgr*, *BjH* 1, — andre: *Iv* 32, *Katr* 49. *Jfr dýr-*, *reyðar*.

Kali, m, personnavn, *EilSn* 2.

kall, n, *kald*, *råb*, *Merl II* 92. — *Jfr* á-, her-.

kalla, (-aða, -aðr), 1) *kalde*, *råbe*, *udsende råb*, k. of våginn *HárB* 2, k. høtt *Brot* 5, k-aði Niðuðr *Vgl* 13, k. á e-n *Vgl* 23, — tale höjt, k-aði kaldri roddu *Akv* 2. — 2) *kalde (til sig)*, *kalligak Högna Guðr III* 8, k. móður, *kalde hende frem*, *Gróð* 2, k. vega *Vanir Alv* 10 (o. s. v.), es menn Myrkvið k. *Akv* 5, Jóan kollum svá *ESk* 6, 9, pat mun viti k-aðr *Grott* 19, þú est ofvægt k-aðr *Arn* 2, 14, k. e-n argan *pry* 17, bann má k. hugum sterkan *HolmgB* 1, *skrautligt kollum* vér naftit farar *Mhv* 19, svá kollum vér røð sem gefask *Mhv* 14; k-ask ljós, *kaldes*, *hedde*, *ESk* 6, 2. — 5) *sige*, *mene*, *trautt kallak* bann valda *Mhv* 19, kollumk ugga allitt *pjóðA* 4, 8. — 6) *erklære*, *göre krav*, kalla eign á e-u, *erklære*, at noget tilhører en (med rette), *kræve* noget som sin rette ejendom, *Lil* 84, k. til, *göre fjordring* på, *Steinn* 3, 10, *Anon (XI)* *Lv* 11. — 7) *pákalde*, k. á Jésúm *Lil* 50. — 8) *kalde*, k. e-n i trú, *kalde en til (den rette) tro*, *Pl* 3. — 9) *kalde*, *lade dø*, k-aðr heðan *Ám Arn* 2. — 10) *Anon (XIII)* *B* 18: Brandr k-aði fjanda må tydes som: Brand råbte ‘djævel’, o: bandede tit.

kalls, n, *råben*, især ironisk tiltale, iøvrigt ved rettelse af kalla, hvat skal k. betta *Hjálmp* III 7.

Kalmarnes, n, næs ved Kalmar, *Iv* 17.

kalreib (v. l. *kjal-*), n, *tov* på skibet, der hindrede, at sejlet blafræde (*jfr* segl kelur, sejlet mister vinden, *blafrer slapt*; *Falk*, *Seew.* 66), *pul IV z 9*.

kamarsauga, n, ‘øjet’, o: åbning (vindue) på et privat (kamarr), k-at út, ud igennem, *Snjólf* 4.

kambatindr, m, tand i en kam (til at karte uld med), rífa med k-um *Heil* 16.

kambr, m, 1) *kam*, redekam, með gyldum k-i *Gyrðr*. — 2) *hane* (egl. ‘den kammede’), *pul IV uu*. *Jfr* gollinkambi.

Kambría, f, i England, *Merl I* 16.

kanginyrði, n, pl, stiklende, sårende, ord, *HárB* 13.

kani, m, hankeskål (no. kane), repta af (rettere of?) k-a sínum, ræbe på grund af (eller over) hvad man har spist af sin skål, *Anon (XII)* *B* 10. I senere isl. findes k. i bet. askur o: madkar af træ (vestfjordsk dialekt).

1. **kanna**, f, kande, vín vas í k-u *Rþ* 32.

2. **kanna**, (-aða, -aðr), prøve, undersøge, lære at kende, hríð k-aði lýði *Jóms* 16, sýjur k-udø flóð *Od* 4, láta (skip) k. knarrar skeið *pórh* 2, k. leið *Hhund* II

5. 6, k. byggð Jórsala *Mark* 1, 28, k. Jórsali *Ólhv* 3, 2, k. sjot *Iv* 4, k. konungs holl *Orv VII* 10, annan heim at k. *GSúrs* 26; mær ef górvva k-ar *Hávm* 102, k. vef-*Gefn*, *nyde kvinders elskov*, *pjóðA* 4, 3, k. hugi *Nj* 15, nýtr at k. *Stújr* 1, maðr es þat k-ar *Líkn* 19, skap svanna k-ask mér, jeg kender kvindesind, *Anon (XII)* C 31; allar gérðir eru kannáðar, undersøgte, *Lil* 71; k. hervi, lære h. at kende, blive tvungen til at lide (jfr herfi) *Akv* 16, — mænstre, tælle, k. her *Hund* I 31, k. koni *Hund* I 23; — medium k-ask við e-n, genkende, *Pl* 56, ville vide af en, *Merl* I 54. Jfr helkannandi.

kanpr, m, overskæg, skæget på overlæben, hendi drap á k-a *Hamð* 20.

Kantaraborg, f, *Canterbury*, *Sigv* 1, 8, Ótt 2, 10, *Merl II* 30.

kapall, m, *hest*, brimis kaplar, *skibe*, ýtir brimis kapla, *mand*, *Pl* 49.

kapp, n, *iver*, energi, kraft, *kappelyst*, *BjH* 1, k. ok orka *Grett* 2, 3, með øernu k-i *Rv* 26, *Kraka* prautat k. *Hl* 24 b, yppa k-i, beskrive i digt, *Arn* 2, 1, kvíða k-i, være bange for (en andens) *kappelyst*, *stridbarhed*, *Bjhit* 2, 18, gjalda e-m k. *Þorm* 1, 5, dat. k-i, *kraftig*, *Vell* 7, af k-i *Orv* VII 9, brjóta k. sitt, anvende hele sin kraft (til strid), *Gisl* 1, 11, k-s of lystir, begærelige ejter at kappes, ejter strid, *Harkv* 7, strengja k., *kappes*, *Mark* 1, 32; k-s hvít dreki, *stridbarheden* hvide drage, *Merl II* 41; gen. k-s adverbiet, forstærkende, k-s hör *Ólhv* 1, k-s gálig *Am* 6, k-s vel *Bjhit* 2, 11, *Gisl* 1, 12. — Plur. findes kun *Grott* 15: kendat at koppum, kendte ved deres stridbarhed; og som v. l. til sing *Orv* l. c. — Jfr ofr, rausnar.

kappfüss, adj, *kappelysten*, energisk, k. *Magnús BjH* 6.

kappgirnd, f, *kappelyst*, *stridbarhed*, *Heinr.*

kappgirni, f, s. s. foregående, *Anon (XII)* C 6.

kappgjarn, adj, *kappelysten*, *stridbar*, *Anon (XII)* C 5.

kappgóðr, adj, meget god, *Merl II* 80.

kappi, m, *kæmpe*, helt, *pul IV* j 2, átti áðor k., en mand der var helt, *Ám* 100, ólusk í ætt céztir k-ar *Hyndl* 18, konungr, sás k. pykkir *Hák* 14, kjósa til k-a, vælge, göre en til en hovedhelt (jfr sådanne tilnavne som *Sygnakappi*), *Ásm* II 1; som et slags tilnavn þórarinn k., *Isldr* 26; om berserken *Ljot*, *Eg Lv* 30. 31. Jfr *Dala-Hitdœla*-Húna.

kappmæli, n, *kappelyst i ord*, gensidig æggende ord, *Grettis* 19.

kappsamr, adj, fuld af *kappelyst*, energisk, *Nkt* 4, 14. 33, *Merl II* 35.

kappsaudigr, adj, meget rig, k-ig borg *Merl I* 9 (måske rettere i 2 ord, jfr kapp).

kappsmáðr, m, *mand* som er tilbøjelig til at kappes, energisk, *stridbar* *mand*, *Merl II* 92 (men ordet er måske urigtigt).

kappsnúinn, adj, fuld af *kappelyst*, energisk (= snúinn á kapp), k. karðináli *Sturl* 4, 29.

kappstuddr, adj, støttet af *kappelyst*, energi, *stridbar*, *Sturl* 5, 19.

kappsvinnr, adj, sterk ved energi, energisk, siridbar, en k-a *Am* 79.

karðináli, m, *kardinal*, *Sturl* 3, 1. 4, 29.

1. *karfi*, m, et slags fartøj, bygget således, at det rullede stærkt (jfr fá e-m karfafótinn i prosa), *Eg Lv* 22, *Sigv* 3, 2 (valtr k.), *pul IV* z 2. Om k. se *Falk*, *Seew.* 93 f.

2. *karfi*, m, fiskeart, *søaborre*, *pul IV* x 4.

Karkr, m, *Hakon jarls banemand*, K. þræll *Nkt* 21.

karl, m, 1) *mand*, modsat *kvinde*, konur ok k-ar *Helr* 14, brigðr es k-a hugr konum *Hávm* 91, jfr *Am* 73, klukku þeir k-ar, endogså de mænd, *Am* 66. — 2) ældre mand, gubbe, k. af bergi, den gamle mand, stående på klippen, : *Odin*, *Reg* 18, og vistnok som egennavn for *Odin* *SnE I* 180, hvor Balder kaldes K-s sonr; om *Hyme*, *Hym* 10. 31. 32, *E Vald* 1; hárr k. es så *Gunnl* *Lv* 5, k. í feldi *Sjörs* 2, k. afgamall *Eg Lv* 46, sagðak k-i *Orv* IX 5, jfr *Nj* 14. 25. — 3) fri mand, bonde af lavere rang (*husmand*), k-s ætt *Hund* II 2, k-a ættir *Rþ* 25; heraf egennavnet K. *Rþ* 21. 23, k-ar borgar *Líðs* 5; — i ringeagtende betydning, hverr es k. k-a *Hár* 2, eins k-s synir *Korm* *Lv* 16, jfr k-a börn ok kerlinga *Vitg*; her kan der også menes gamle mænd og kvinder. — 4) som egennavn *Arn* 5, 6. Jfr bú-, hús-, land-, salt-.

karlfolk, n, bønder, bondebefolking, modsat jarlar, *Sigv* 11, 5; *SnE II* 248.

Karlhoði, m, navn på *Olaf d. helliges* skib, 'Mandshoved', således kaldt på grund af et mandshoved (kongens eget) i forstaven, *Sigv* 2, 4.

Karli, m, *mandsnavn*, *Ólhelg* 6.

karlmáðr, m, *mand*, *mandfolk*, *Vígl* 12, i pl, *Hl* 38 b, *Mv I* 13, *Pét* 46.

Karlsefni, n, tilnavn til *pórfínnr* (egl 'hábefuld mand'), *Anon (XI)* *Lv* 1.

karmr, m, beholder, *karlignende* gæmme, eller måske ligefrem vognfading, k-s *Týr*, *vognens Ty*, *Tor*, *pdr* 19, sloðu k., *kappe-gæmme* (= eski), *dets Sif*, *kvinde*, *Hfr* *Lv* 19. Jfr ey-, mijøð-, ol-.

karskr, adj, *karsk*, glad, esa maðr k. St 4. Jfr kerskr.

kartr, m, *kærre*, *arbejdsvogn*, k-a at górvva *Rþ* 22.

kast, n, *kasten*, *fleina* k., *kamp*, *Snjólf* 5, bylja k., *stormvinden* stod, *Lil* 81.

kasta, (-aða, -at), 1) *kaste*, *smide*, k. brynu *Hund* II 44, *Tindr* 1, 1, k. kópu *Orv VI* 2, k. skjoldum *Krm* 6, sák k-at steini *pjóðA* 4, 1, k. sandi í augu, *kaste sand* i öjnene, *Ofeigr* 5; k-ask e-u á *Gdþ* 17; k. náir (hlýr) kjalar stíg, *skibet kaster* sœn (fra sig), *Ht* 76. — 2) *skyde*, k. (qr)

Krm 15. — 3) spredde, k. leiri (om dår-lige digte) *pstf* 2, 3, k. trega í liðu virða *Leið* 10.

kastal, n, (eller *kastall*, m?), *kastel*, k-s veggr *Sigm* 1.

kastali, m, s. s. foregående, verja k-a *Ott* 3, 10, ferðir k-a *Rv* 17; k. glyggs hauðrs grams, *Kristi kastel*, *jomfru Maria*, *Has* 60; k. víns, vinkar, om messe-vinen, *EGils* 2, 12. *Jfr* *hófuð*.

kastra, n. pl. = lat. *castra*, *Merl* II 76. *katí*, m, blandt *skibsnavne*, *pul* IV z 3. *Jfr* *Falk*, *Seew* 88.

kauði, m, elendig og fej karl, *Korm Lv* 38, *ESk* 13, 6, *Rv* 28, *Máni* 3, *Frþ* I 27, *Anon* (XIV) 1.

kaun, n, byld, k. er beygja barna *Rún* 11 (her som navn på runetegnet for k), *EGils* 1, 13.

kaup, n, handel, daprt k., sörgelig handel, *Sigv* 13, 17, kropp k., dårligt bytte, *Gretis* 5, gótt til k-a, let at já en handel i stand, *BjKals*. *Jfr* *afar*, frið-, skyr-, verk-.

kaupa, (keypta, keyptr), *købe*, k. magran mar *Hávm* 83, magran skyldi k. hest *Mhkv* 21, k. fullu, betale fuld værdi, *Bjhit* 2, 11, k. dýrt, betale dyrt, *Korm Lv* 22 b, k. fjar golli *Akv* 20, k. man *Grott* 8, k. skatt *Bbreið* 2, k. knorr, kistu *Am* 103, k. frið, *kebe* *elskov*, *Skt* 19, k. mey mundi, golli, baugum *Grip* 30, *Lok* 42, *Ragn V* 1, k. sér lof í lítlu, erhværve sig ros ved lidet (liden gave), *Hávm* 52, bat k-ir så, det får den, det bliver dens lod, *Sól* 62; seldom orð sem keyptak *Bersi* 1, 1, k. auð með oddi, erhværve guld ved sværd, *PjóðA* 3, 4; of-keypt es øst, for dyrt købi er hærlighed, *Sigv* 13, 22, vel keyptr hlutr (hds litr), den ærlig fortjænte lod, *Hávm* 107; — k. saman, have handel med hinanden, k. vel saman *HHj* 3, k. saman høfðum, slutte handel om (der gælder) livet, *Sigv* 5, 4 (sammenhængen i verset er ikke fuldt klar); — k-ask undan, frikøbe sig (for straf), absolut, *Sigv* 12, 4.

kaupangr, m, *købing*, handelsplads (-by), særlig *Nidaros*, *Steinn* 3, 10, k-s konur *Mberj* 6, k-s *høfn* *Gdþ* 14.

kaupfør, f, handelsrejse, í k. *Arn* 2, 2.

kaupmaðr, m, *købmand*, i pl. *Gisl* 1, 8.

kaupmáli, m, *aftale*, *kontrakt*, *Vitn* 16.

kaupskapr, m, handel, k-ar villigalti, oversættelse af lat. *aper commercii*, *Merl* II 80.

kaupskip, n, handelsskib, *Ott* 2, 13, *Orv IX* 10.

kálask, (-aðisk, -aðr), fortærer, gå til grunde (ifr *KGisl Eft. skr. II* 222), *Bárð* 2; kåla egl. skære bladene af, *Jfr* no. kaala?

kálkr, m, kalk, bæger (et af de ældste lâneord i nord., snarest fra ags.), *Hym* 28, 30, 32, varðir k-ar *Rþ* 32, gyldr k. *Akv* 33, k-ar í vó *Sigsk* 29. *Jfr* *hrími*.

kámleitr, adj, sortsmudsig (i ansigtet), om katten, *Bjark* 7.

kámr, adj, mörkladen, k-ir klettar *Bergb* 6, k. eldr *Bergb* 2.

kápa, f, *kappe*, kasta kópu *Orv VI* 2, *Skoglar* k., brynze, *Krm* 18, *Merl* I 34.

Kárhofði, m, *mandsnavn* (egl. tilnavn, med krollet hár), *EGils* 1, 1.

kári, m, vind, *pul* IV oo 1 (egl. den svage form af kárr 'voldsom'), som personifikation af vinden (*Fornjóts sön*), *SnE* I 330. — Som mandsnavn (i dette tilfælde 'den krollede', jfr det foregående), *Orv IVβ* 2, *Hyndl* 19.

Káritas, f, helgeninde, *Mey* 58.

kárn, m (eller n?), fuglear, *pul* IV xx 4: formen er sikker nok; deraf er elve- og gårdsnavnet Kárná (nu udalt Kossá f. Kornsá) i Vatsdalens, nordlige Island. *Jfr* jaðrakárn.

kárr, adj, findes kun i sammensætninger som af-, svip?, laun, og mandsnavne som *Hjall*, *Lamb*, *Styr*, samt alene som mandsnavn *Anon* (XIII) B 28; ordet betyder 'voldsm, kraftig', jfr *kári*. *Jfr* laun-, *Styr*, *svip*.

kátr, adj, glad, munter, lystig, k. vask opt *Sigv* 3, 9, k. skalk enn *Gisl* 2, gleðr så mann es opt es k. *Mhkv* 8, litt k. *Sturl* 6, 11, köt ferð *EGils* 3, 19, verið k-ar virða sveitir *Lil* 97, k. elsku, glad ved (i) kærlighed, *Pét* 47; hird (dat.) gerir kátt, hirdmændene bliver muntre, *Ht* 89. *Jfr* full-, megin-, ó-, ol-.

Kátrín, f, den hellige Catharina, *Katr* 3. 13. 15 o. s. v. (dat. -u v. 22), men *Káterína* v. 44.

kefli, n, cylinderformet stok (af noget som en alens længde), svá es of *Flosa* røð sem fari k., *Floses* røð er som denne stok, der farer af sted (ligesom denne fremkalde ilds udbrud, vil *Floses* røð, plan, føre til ild[lebrand]), *Drv* (XI) 12.

kefsir, m, træl, *pul* IV j 10, som egen-navn på en af Træls sønner, *Rþ* 12.

keikr, adj, knejsende (om en der bærer hoved og bryst højt og lidt tilbagebøjet, hvorfod maven kommer til at stikke noget frem), gekk heldr keik, om en frugtsommelig kvinde, *Bjhit* 1, 2.

keila, f, 1) torskeart, brosme, *pul* IV x 4. — 2) høne, *pul* IV uu. — 3) jætte-kvindenavn, *þdis* 1, 2.

keili, n, blandt skibets dele, vistnok egl. 'kile', som dreves ind for at støtte masten forneden (*Falk*, *Seew* 57), *pul* IV z 9.

keipr, m, træindfatning som åren under roningin hviler i (åretol), stirðr k. *ESk* 12, 10, knýja keip *Anon* (XII) B 3.

keipull, m, blandt *skibsnavne* (måske skindbåd, *Falk*, *Seew* 86), *pul* IV z 4.

keisa, (-ta, -tr), göre høj og noget krum, keisti fald, bar en faldr høj og noget böjet, *Rþ* 29.

keisari, m, kejser, *Sigv* 10, 10, *Mark* 1, 26.

kelda, f, kilde, krjúpa at k-u pórh 1; *pul* IV u 3. *Jfr* Hróis-.

Keldhverfingar, *m. pl.*, *beboerne af Kelduhverfi*, *Grettis 33.*

Kelduhverfi, *n.*, *egn i det nordlige Island*, *Grettis 40.*

kelisjúkr, *adj.*, *et uforklaret ord* (*jfr Läffler, Festskr. til Feilberg s. 682*), *der Fj 22 bruges om kvinder; af sammenhængen kan det ikke ses, hvad det er for en sygdom, der menes; der er tale om lægedom ved hjælp af (Mimameids) frugt, kastet på ilden; Bugge har antaget, at der var tale om kvinder i barnsnød og føreslog at læse killi-, (= got. kilpei) = moderliv (ordet eksisterer ellers ikke); mulig er der simpelt hen at læse koeli- (af kól-), 'syg af kulde', 'febersyg' (syg af feber, opstået ved stærk forhørelse).*

kella, *f.*, *(f. kerla dim. af kerling), kvinde, pul IV yy 1.*

kellir, *m.*, *hjælm, pul IV s 2; fjarðar k., fjordens (vandets) hjælm (dække), is, fjoll eru fjarðar k-i faldin (falda passer til k.)* *Korm Lv 34.* *Ordet er dannet af kall-, der står i aflyd til kull- (kollr, hoved), altså egl. 'hovedbedækning'.*

kemba, *(-ða, -ðr)*, *kæmme, rede hår (af kambr), k. høfuð Vsp 33, Bdr 11, Ormsp IV 1, Gyrðr, k. of kúlu, kæmme sit hår, når der er buler (af hug) i hovedet, Korm Lv 20, k. ok þerra, om et lig, Sigrdr 34, kembör ok þeginn Reg 25.*

Kengála, *f.*, *hoppenavn, Grettis 9 (af kengr halvring, bölle, og ála, af áll en stribre af mørkere farve langs ryggen af gule heste).*

kenna, *(-da, -dr)*, *1) egl. og oprl. lære (en) at kende, lære (noget; kausativ til kunna), med acc. rei og dat. pers., es æva k-ik mey né manns konu Hávm 163, k. e-m brautir, lære en vejen at kende, Hárþ 56, ilt es blaudiðum hal brautir k. Hamð 14, k. e-m stóðna, landingspladsen, sige hvor den er, Hárþ 7, k. e-m konungs nafn HHj 12, jfr Eirm 9, k. e-m ástráð, lære, give, en et godt radd, Hym 30, k. e-m rúnar Grip 17, Rp 36, så k-ir pé Anon (XI) Lv 2, má k. mér óð ok boenir ESk 6, 1, k. fátíða frœði pdr 15, k. trú Rst 9, skaði k-ir mér minni Giz 2, 1, ungr k-dak mér annat, jeg lært, vænnede mig til, noget andet, Ulfjr, Björn k-di stöllurum, hvé dugði halda dröttinhug, underviste, kunde lære, være forbillede på, hvorledes, Sigv 12, 18, (þórgeirr) hefr kent, hvé skal veita frændum porm 1, 13, k. at forðaz Lil 44, k. auka Yggjar leik, give anvisning på, hvorledes kamp skal føres, Pl 34, svanni k-ir mér sofa lítit, lærer mig, o: bevirker, Mberf 3, slíkt k-ir mér at sofa lítit Hálfs IX 19, dráp mun k. mér drúpa Sigv 7, 8; en vis ironish farve har k. i de følgende — med de sidst anførte formelt analoge — tilfælde: es beim floeja k-di Harkv 9, k. e-m at falda rauðu Ht 63, k. e-m at lúta í gras Isladr 25, k. e-m hoggva skeggi niðr Tindr 1, 6, k. at hniga Arn 5, 20, k. e-m at ganga*

fyr borð Tindr 1, 10, k. Uplendingum at eiga auðan plóg þjóðA 3, 18, kenduð brynu kyndóm, lærtie, lod fole, Arn 5, 6, k. at binda sór Rauðsk; — kenduð Magnúsi til landa, du lærtie Magnus vejen hjem, BjH 6; — k. e-m hervíg, lære en kamp, o: kampstedet, udfordre en til kamp på et bestemt sted, Herv VII 8, 9 (*jfr BMÓlsen, Arkiv XXV, 292*); — sem Durinn k-di (v. l. til sagði), lærtie (eller meddelte?), Vsp 10. — 2) kende, iagttagte, se, Hogna mær Helga k-ir Hhund II 13, k. Helga í flota miðjum, kende, se Helge, Hhund II 20, pat skyldak kyn kvinna k. Korm Lv 5, kendu hvor liggr, kend, se, hvor, þjóðA 4, 18, på sókn má k. Rdr 12, kendu hestr sem føetr, men her er kendusk, sås, rigtigere, Rdr 4, Mæringr kendr roðinn Bjhit 2, 20, ekkja né ung mær munat k. at, vil ikke få at vide, Hharð 6, prenning mátti k-ask Lil 37. — 3) mærke, prøve (lære at kende), Goðmarr kendi val, om de faldnes lig, der drev hen til Gulmaren, Tindr 1, 11, þeir kunnu k. egg Rp 48, láta vandar fáka k. óldur Orv IX 37, fole, k. hjalms vond Hl 12 b, Kolfinna læzk k. fult Hjr Lv 18, k. kulda Lil 81, k. dygd EGils 1, 38, k. trú Pl 53, k-andi kræpta þrong, en löstinn ongan Lil 90, leik, er hafðan k-ir Lil 47. — 4) medium, k-ask, genkende hinanden, k-dusk broeðr Pl 54, — k-ask við, huske, Lil 69, — prenning er guð kenniz, treeñighed, der viser sig at være (er) guð, Vitn 1. — 5) tillægge en noget, beskyldie en for noget, k. e-m fleira Eindr, hvat of k-um pat henni Korm Lv 48, yðr es pat k. Am 54, als engi þarf k. Inga þat ESk 9, 2, jfr Nj 29, vasat mér at k. of gang Korm Lv 25, k. e-m vold Hsv 39. — 6) med gen., mærke, fole (især om noget ubehageligt, trykkende), k. allvalds, få en førstes magt og betydning at fole, lære (her i god betydning), Mark 1, 12 (iøvrigt v. l.), k. ríkis, já ens magt at fole, Sturl 6, 5, k. odds, benja Am 63, 90, k. allra landa endiseðs Rdr 15, k-ir hins, at gleðjumk nú Mhkv 4; i medium, slíks ek mest k-umk Am 56. — 7) part. pass. kendr, iagttaget, set, = befindende sig, k. at fundi BjH 1, k. á knorrum Sigv 13, 26, — tillagt en, tilhørende en, egg kend ór hendi GDropl 3, hregg honum kent Steinunn 1, — kendt som, erklæret, værende, k-ir at begnum, værende (ens) undersætter, Ótt 2, 19, landreki hefr k-an sér enda, tilegnet sig, Sigv 12, 21, kendrar at koppum (jotunmeyjar), bekendte for kraft (hvis kraft man havde iagttaget), Grott 15, enn Gondlar dóms k-i Tindr 1, 5, snilli k. Mark 1, 5, þjóð lýtum kend Has 38; k. til, opkaldt efter, hella k-d til Hókonar Nkt 16; k. við, som ofte sættes i forbindelse med noget, k. við styr, krigersk, HolmgB 4, porm 2, 16, k. við morð HolmgB 11, — Nött, Nørvi kend, Nat, tillagt Nör, Nat Nörs datter, Alv 29,

haugar, k-ir Hjørvarði, *Hjorvards höje*, *Herv* II 2, — kend vas Kostbera, her er det vanskeligere at bestemme betydningen, snarest ‘kendt’, bekendt (for de og de egenkaber, jfr illa kendr af monnum, ildeberygtet), Kostbera var kendt (for sin klogskab og sine kundskaber, jfr den følgende linje: kunni skil rúna), *Am* 9. Jfr viðr. [Jfr friókkennandi, glað-, hag-, jó-, móti; lofkandr, læ-, mord-.]

kennari, m, lærer (eller prøver), friðar k., *Kristus* SnE II 234.

kennidómr, m, gejstlig stand, fá scemdir k-s, blive viet til præst, *Gd* 8.

kennifaðir, m, lærefader, lærer, *Gd* 12.

kennimaðr, m, gejstlig lærer, præst, *Gd* 19.

kennimeðr, m, ‘provende træ’, bordvallar blakka (skibenes) k., sæfarer, mand, *Egil* (XII) 2.

kenninafn, n, navn der gör en særlig kendelig, særtægnende tilnavn, *Yt* 37.

kenning, f, 1) lære, k. Kristi *Lil* 46, læringar (heita) k-ar *SnE* II 216, helgar roður ok k-ar *Líkn* 7. — 2) poetisk om-skrivning, egl. ‘en særtægnende benævnelse, der består i en sammenligning’, k-ar auka ongvan styrk *Gd* 78.

kennir, m, prøver, erfarer (måske også ligefrem ‘kender’), i kenninger for mænd, efter guld: audar k. *Hjr* 3, 24, auds k. *pormOl* 1, 6, kafsunnu k. *pmáhl* 10; efter kamp: malmpings k. *ESk* 6, 29, k. odda frosts *Sigv* 2, 4, styrjar k. *Anon* (XII) C 32; efter sværd: Yggss éla linns k. *Ott* 2, 7; efter skib: Rakna kunnfáka k. *pmáhl* 8; efter ‘ting’: binga k., fyrste, *Sigv* 3, 21 (jfr þá skal hann ping kenna *NgL* I, 7); efter skjaldskab og andet lign.: bragsmíðar k. *Bjhit* 2, 20, k. lista *Pét* 24, spekðar k., biskop Guðmund, *Gd* 53, k. hófs, om den samme, *Gdβ* 62, k. kræpts, krafjens, almagtens, prøver, *Kristus*, *Líkn* 23, k. engla, d. s., *Pl* 8. I en dunkel sammenhæng, *Liðs* 4. Jfr ást-, bog-, goll-, látr-, mord-, svip-, þrym.

kenniseðr, m, ‘prøvende fisk’, moldar k. synes at måtte være en kenning for ‘slange’, ormr, og stå som synonym for et mansnavn (Ormr? eller et andet lign.), *Audun* 1.

kenni-Valr, m, ‘prøvende hest’, k. sandhimins, havets prøvende hest, skib, þórh 2.

kenpa, f, helt, *pul* IV j 2.

keppa, (-ða, -t), udfolde iver, krajt, energi (for at udføre noget), kostið svá k., lægger vind på at sørge kraftig for, *Am* 58, k. svá kunni, den krajt forstod han at udfolde, *Am* 65; k-ask of e-t, have en kappestrid om noget (der skal erobres), *Heið* 35.

keppinn, adj, tilbøjelig til at udfolde krajt, ivrig, energisk, *Arn* 2, 15, *Hálf* VI 14. — Jfr al-

keptr se kjoptr.
ker, n, 1) kar, især drikkekær, bæger, gollit (-in) ker *Hamð* 20, *Gri* 7, með

höllu k-i, med halvfyldt kar, *Hávm* 52, halda á k-i *Hávm* 19 (jfr halda 6); *EGils* 1, 27. — 2) æske eller gæmme (skrin), kumbl konunga ór k-um valði *Ghv* 7 (jfr i prosa váðker); dunkelt er segjárns k. *Fj* 26; kera *Hjr* Lv 5 synes at være gen. pl. af ker, og k-a skjalgi kenning for sværd (fordi det opbevaredes — jfr stedet fra *Ghv* — i kar el. lign.?). — 3) i kenninger: k. glyggs, vindens kar, himlen. *Sigv* 7, 4, — for øje: k. svefna *GSúrs* 4, — for jomfru Maria: miskunnar k. *Mdr* 11, kostaker byrstalls konungs (jfr virtutum vas) sst. 10. Jfr aust-, björ-, bord-, él-, goll-, ljós-, silfr-, skap-, vind-, vin-, ql-

kerá *Hjr* Lv 5 se ker.

kerlaug, f, kar-væske (egl. ‘bad’), k. drauga dróttins (ved rettelse), Odins kar-væske, digterdrikken, (tekst usikker) *Hárf* 1. — Som elvenavn, K-ar tvær, þær skal pórr vaða *Gri* 29, *pul* IV v 6 (også her i pl.).

kerling, f, gammel kone, *pul* III 2 b, IV i, *Anon* (X) II B 8, snauð k. Áoreið, k-a (børn) *Vitg* (her betyder ordet dog vel snarest kvinder af den ringere bondestand, jfr karl); *Bjhit* 2, 14 føra k-u synes identisk med sen-isl. flytja kellingu (-ar), slå smut (med småsten henad søens overflade), eller betegne en lignende bevægelse. — Blandt navne på skibets dele, en planke i bunden af skibet, hvori masten fæstedes (*Falk*, *Seew.* 50), *pul* IV z 9. Jfr horn-.

kerski, f, 1) raskhed, kann þjóð k. minni *Hárekr* 1, jfr karskr. — 2) fræk næsvished, uforshammed, eng þorfi peirar k. við mik *Korm* Lv 12, jfr kerskr.

kerskr, adj, glad, munter, þjóð hjali kersk of kvæði *Leið* 45. Jfr full-.

kerstraurmr, m, ‘kar-ström (væske)’, øl, of k-i *TorjE* 1.

kerti, n, kærte, lys, k. þæg Kristi *ploft* 3, 7, bjort k. *Blakkr* 1, 1; — k. hranna, bølgers lys, guld, *Katr* 11 (jfr *SnE* II 429); — Hildar k., kampens lys, sværd, *Hl* 34 b (jfr hregg). Jfr blóð, hræ-.

kertir, m, sønderdeler (nom. ag. til et verb. kerta, der er dannet af korts ‘noget der er lille’, tilnavn til *Guttiorm*, ‘den lille’, jfr nyisl. karta, ‘smule’; kerta verb. skulde altså betyde ‘at dele i små stykker’, men synes ikke at forekomme; subst. k. forudsætter det utvivlsomt), k. Draupnis doggvar, rings deler, gavmild mand, *Korm* Lv 22 b.

kesja, f, spyd, glavind, *pul* IV n, fyr kesjum *þjóðA* 1, 21, blóð fell á kesjur *Jóms* 28. Jfr hó-. Jfr *Falk*, *Waff* 78 f.

ketill, m, kedel, k. rastar djúpr *Hym* 5, vellandi k. *Hávm* 85, taka í k-il, stikke hånden ned i en kedel (med kogende vand) for deraf at optage noget, hermed sigtes til en ‘vandprove’, en gudsdom (ketilfang), *Guðr* III 7; — gryde, flytja k-il at eldi *EGils* 1, 29, ormar kils, pølser, *Narfi*. — Som mansnavn, K.

Klyppsson, *Hyndl* 19, — historisk (10. árh.), *Eg Lv* 18. *Jfr* hraun-, hyr-, run-, ketilormr, m, 'kedel-(gryde-)orm', polse, (*jfr* ketill), *Korm Lv* 13.

Ketilríðr, f, kvindenavn, hovedperson i *Viglundarsaga*, *Vígl* 12.

ketla, f, blandt skibsnavne (dimin. af kati), pul IV z 3 (v. l. kiatla, kotla).

keykva, (-ða, -ðr), = kveikva, göre le-vende, kalde til live (af kvíkr), lík sitt fór kennir kraptas (*Kristus*) k. með ond, kalde sit legeme til live igen, *Líkn* 23. *Jfr* kveikva.

keyra, (-ða, -ðr), drive, jage, piske frem, drive med sporer, k. e-n hoggum, drive en (til arbejde) ved hug, *Guðr I* 10, k. e-n ofgan ofan (ɔ: af skipi) *Jóms* 38, k. út djofla *Gdβ* 12, k. strandhogg ofan *pjóðA* 4, 1, k. (volsa) í mik *Vgs* 9, malmr magni keyrðr *porm* 2, 25, k. járn, drive jærrnagler, *Lil* 49, k. nagla *Líkn* 16, k. vefi á stag *Gísl* 1, 15; k. jóa oddum *Hhund* II 40. 41, k. mara *Akv* 37, k. eyk *Óthelg* 10, k. hross at garði *Sigv* 3, 12, k. Grana sverði *Brot* (*Fjs udg.*) 2; k. plög, drive ploven fremad, *Rp* 22; k. bord á log *Krm* 24, stillir k-di flota norðan *Ólhv* 2, 2; med dativ, hlifum k-di hersa reifir of land et ýtra *Mark* 1, 24; hreggi keyrðr, drevet af stormen, om hagelbygen, *Jóms* 32, þjósti keyrðr, drevet frem, op-hidset af vrede, *VGl* 5.

keyrir, m, driver, kjóla (skibenes) k., sofarer, psnep. *Jfr* fram-, jó-.

Kéfás, m, *Kefas*, *St. Peder*, *Pét* 27.

ki, tilføjet partikel, se gi.

kið, n, kid, pul IV bb 2.

kiðlingr, m, et lille kid, pul IV bb 2, *ESk* 13, 6.

1. kilja, (-aða, -at), kives, mundhugges, k-jar kvón ok elja pul III 2 b.

2. kilja, f, kappe, dække, ilvegs k., sko, *pjóðA* 4, 15. *Jfr* *Falk*, *Kleiderk.* 192 og *Ark.* XXXIX, 72.

3. kilja, f, væske, ström, vorm k., den varme (blod)ström, *Anon* (XIII) B 44, dette er den naturligste forklaring.

kilpr, m, hank (i en kop), *Snjólf* 6, synes her at være en mands tilnavn.

kind, f, afkom (kollektivt), også om en enkelt efterkommer, ætling, leysa k. frá konum *Sigrdr* 9, hver k., hvilket afkom, hvilket barn, *Korm* 1, 6, pær k-ir, det afkom, de slægtninge, nogen af den slægt, *Guðr* II 31; om sönner: k-ir Eiríks Sindr 7, Rognvalds k. *Arn* 5, 15, Jesse k. *SnE* II 188, om brødre: Gamla k., medmindre gammel her er = Gormr enn gammli, k. altså 'dattersønner', *Eskál* 1, helgar k-ir, helligt afkom, alle gudebårne, alle guder, *Vsp* 1; — afkom betyder k. i alle følgende eksempler, hvor k. kan siges at være brugt perifrastisk: ragna k., guderne, *Hyndl* 35, hyppig om menneskene: ljóna k-ir *Vsp* 14, lýða k. *Lil* 19, virða k-ir *Rst* 4, *Sturl* 3, 7, rekka k. *Mark* 1, 17, holða k. *Rst* 9, seggja k. *Glúmr* 1, 2, *Bjkrepp* 7, fyrða k. *Sól* 1, gumna k. *Líkn*

35, skatna k-ir *Gd* 11, ýta k-ir *pfagr* 9; *Sví* k., *Svearne*, *Yt* 5, Jamta k-ir *Hjr* 2, 4, bjarmskar k-ir *Gráf* 5; Ellu k., *Anglerne*, *Sigv* 1, 7; Sýslu k., *Systas befolkning*, *Yt* 25, — om jaetters afkom: Hrimnis k. *Hyndl* 32, *Ymsa* k. *pdr* 2, miðjungs mellu k. *Nj* (XII) 3, — om ulve: gylðis k. *ESk* 6, 48, Fenris k-ir *Vsp* 40, — om slange: linns k. *Gunnl* *Lv* 1 — om sværd: lögðis k-ir (hds. kindar) *pmáhl* 13.

kinga, f, brosche, brakteatprydelse, k. vas á bringu *Rp* 29; Bil k-u, kvinde, *E Gils* 1, 17. Ordet er vist dannet af kengr 'bøjle', altså: 'metalstykke (mønt) med øsken'. Betegnende er det, når k. anvendes til at oversætte 'drachme'.

kinn, f, 1) (pl. kinnr, kiðr) kind (d. v. s. den del af 'kinden', der er nærmest under øjnene, vangi derimod 'siden af hovedet', foran ørene; dog kunde k. bruges om det hele), kiðr våtar af gráti *Líkn* 18, tør af k-um *Lil* 35, ljós k-a, øjnene, *Korm* *Lv* 2, k-a él, tårerne, *GSúrs* 4, k-a lq, kindernes, d. v. s. mundens, væske, spyt, spy, *Eg Lv* 35. — 2) sidestykke(rne) i en tremmestige (trappe), k-ar tvunrar ástar (jfr sammenhængen) *Líkn* 34. — 3) ønavn (Söndjord, Norge), pul IV bbb 3; sili K-ar, søen, *ESk* 13, 14. — *Jfr* *Kalda*.

kinnarr, m, ørn (på grund af en ejendommelighed ved dens 'kind'?), pul IV vv (ginnarr, *SnE* I 490, er vist identisk hermed).

kinngrár, adj, grå, bleg om kinden, *Máni* 5.

kinnhestr, m, 'kindhest', slag på kinden, lussing, hljóta k-a *Líkn* 15.

kinnkalki, m, kind-kæbebén, kæbe, *Gautr* II 14.

Kinnlimasiða, f, nordvestkysten af Holland (Frisland), *Sigv* 1, 5.

kinnroði, m, rødmenn, skamrødme, skamfølse, k-a gætir, om *St. Peder*, *Pét* 43.

kinnskógr, m, 'kind-skov', skæg, *Hym* 10.

kinnungr, m, forstavns-side (jfr hlýr), pul IV z 9.

kippa, (-ða, -ðr), rykke, k. upp hofud-synð, rykke op, fremføre, *Mv* III 18.

kirkja, f, 1) kirke, kirkebygning, k. Kristi, *Trondhjem* (dom)kirke, *ESk* 6, 34, *Nkt* 35; pl. *Merl* II 23. — 2) kirken, kirkesamfundet, k-jan polði hneyxl *Gd* 30. *Jfr* hofud-.

kirkjuganga, f, kirkegang, banna k-gongur *Kolb* 2, 5.

kirkjugarðr, m, kirkegård, *Gdβ* 23.

kista, f, 1) kiste, æske, kómu til k-u, hvori der mentes at være kostbarheder, *Vgl* 21, 23, om Bue digres guldkister, *pGísl* 11, *Jóms* 36, 37, læsa í kistu *E Gils* 1, 33. — 2) liggiste, steind k. *Am* 103, fara í k-u *Sigrdr* 34; *ESk* 6, 25, *Nkt* 56.

Kíarr, m, sagnperson (opfattet af *Falk* som = Cæsar), en *Volum* (réð) Kíarr

Herv V 1, holl K-s Akv 7, Olrún K-s döttir Vgl 15. — I kennung jor mand, mens K. Edáð 2. Jfr Bugge, Arkiv XXVI, 58 f.

Kili, m, dværgenavn, Vsp (12) 13. pul IV ii 6; vokalen synes metrisk sikret; af kill, lang og smal vig?

kill, m, lang og smal vig, pul IV u 3.

Kilmundr, m, blandt sokongenavne, pul IV a 4; vokalen er ikke fuldt sikker, men snarest lang.

Kipr, f, (-rar), Cypern, pul IV bbb 3. kjalakan v. l. til klóakan, s. d.

kjalarfugl, m, slags fugl, pul IV xx 4.

kjalarhæll, m, 'kølhæll', d. v. s. keiens bagerste del (jfr fær. kjalarhælur), pul IV z 10.

Kjallarr, m, navn på Odin, pul IV jj 1, K. es kjalka drók Grí 49, her synes navnet sat i etymologisk forbindelse med kjalki 'slæde', altså 'slædetrækker', i hvert fald er roden identisk med roden i kjølr, K. of tamði heldr vel marapSær 4, 3; K-rs rrimma, kamp, EGils 3, 15.

kjaldúkr, m, 'køldug', o: sejl (andet synes ordet ikke at kunne betyde), dets meiðr, mand (efterklassisk kennung), E Gils 1, 20.

kjalki, m, 1) kæbe, Frþ I 16, Grettis 22. — 2) slæde (oprl. egl. 'de lange sidetræer i slæden'), draga k-a Grí 49; Hæng I 1. — Jfr kinn-.

Kjallandi, f, jættekvindenavn (v. l. urigtigt kall-), pul IV c 5, K. brauzt alla pdís 1, 2.

kjalreip se kalreip.

kjappi, m, buk, pul IV bb 1.

kjapir, m, se kjoptr.

kjartilki, m, blandt fuglenavne, pul IV xx 6.

kjarkleysi, m, mangel på energisk vilje, kraftloshed, forsagthed, Kolb 2, 1.

kjarkr, m, mod, dristighed (til at gå på, give sig i lag med), EilSn 2.

kjarr, n, krat, kjorr ok skógar Rþ 46.

Kjárr se Kiarr.

kjóll, m, skib, pul IV z 2, k. ferr austan Vsp 51, snoegir k-ar Hhund I 49, ráða djúpum k-um Harkv 5, kjól at riða (o: kjóli) Rþ 48; k-a valdr, skib-ejer, om jætten Hymir, Hym 19, k-a keyrir, skibstyrer, þórsnep, k-s hleypir pBrún 4; Ullar k., Ulls skib = skjold, fjöll Ullar k-s, armene, Eyy Lv 9; él Ullar k-a, kamp, Rst 6. I uklar sammenhæng: k-a kjolrýrir, s. d. Jfr arin, eiki, hleypí, ol.

kjólrennir, m, en som lader skibet løbe, safarer, GSvert 8.

kjósa, (kaus, kurum eller kusum, kora; körinn eller kosinn), 1) ved valg at af-gøre, vælge, kåre, k. rétt Sigv 11, 5, Sigrdr 20, kys þaz vilk HHj 2, jfr 3. 4, k. at afli ok álitum Grott 8, liðsmenn kuru falla Arn 6, 15, þunðr kaus premja skyndi, valgte ham, bestemte at han skulde falde, Kveld, jódís skyldi k. konungmann Yt 7, vildi pik k., vælge dig (til at dø), Am 28, k. vápnadauða vera

Grí 8, jfr 14, k. val Finng, = fælde hinanden (bestemme hvem der skal falde) Vajpr 41, k. of med acc., vælge blandt, Hák 1, Sturl 3, 19, k. af med dativ, d. s., Guðr II 34; vælge (til mand) k. sér at ver Korm Lv 19, vælge (sig hustru), fljóðin verða at oldrum kørin Mhkv 25, ek hef kerna brúði þína HHj 32, køri Guðmundr sér Gd 10; bragnar køru til biskups Gd 25. — 2) vælge, ønske, lifna myndak k. Hhund II 29. — 3) bestemme, k. líf alda børnum Vsp 20, Jésús kaus offraz Lísl 36. — 4) bemægtige sig, kurum land påðra Am 99, jfr kjós þér jardar megin Hávm 137. — 5) bruges enkelte gange om ting der står i forbindelse med trolddom og spådom, k. hlautvið, at spå ved hjælp af offerstave (-tene), Vsp 63, k. mœðr frá mögum, forløse mæðre (ved hjælp af tryllesange?), Fáfn 12.

kjúklingr, m, kylling, om gæslinger Grett 2, 1.

kjølr, m, (-ar; u-st.), køl, pul IV z 9, kilir langir Hhund I 28, kløkkr k. Anon (XII) C 25, svalir kilir Sigv 10, 4, kili skytr ESk 13, 12, kili skaut alda pGisl 2, þótt kjol kosti Eldj 1, stinga høfðum í k-l Harkv 10, kilir ristu men Lista Sigv 3, 9; rifu k-l halfan Am 37, klifa upp á kjol pjók. — I kenninger, for so: kjalar stigr Ht 76, kjalar slóð pelf, — jor skib; kjalar rauknHt 77, kjalar vagn pjóðA 1, 12; k. hlátr-Elliða, latterskibets — brysts — køl, ryggen, pdr 14, k. fótar, fodbladet, men ur. v. l. f. skjól (s. d.) EGils 3, 10. — Som egennavn, jjældstrækning i det indre af Island, Kolb 2, 2, pelf. Jfr eiki.

kjølrýrir, m, 'køl-ødelægger', kun i den dunkle forbindelse, kjóla k. Anon (XIII) B 59; 'ødelægger af skibskale' er en enestående og vist forvansket kennung; i kjóla kjøl-skulde der snarest være at søge en kennung for 'skjold'.

kjølslóð, f, 'køl-vej', søen, knýja k-ir p Kolb 3, 10.

kjølstóð, n, 'kølhest(e)', skib, Gyð (slutn.).

kjølsýja, f, køl-planke, planken nærmest ved kølen, (i senere tider forvansket til kjølsíða), blandt navne på skibets dele, pul IV z 9.

kjøptr, eller kjaptr (keptr), m, kæbe, gab, opt ryðr ulfr k-t (kjopt, kjapt, keypt, kept) Ótt I, 4, kníðan lítk kjapt (: hvapt-), om en spillemand, Máni 3, arnar kjapta, i lidt dunkel sammenhæng, EgBer, í ægis kjapta (kipta, kiapta) Rejr 4, 2; beygðiz aptr í þína kjapta, om djævelen, Lil 66. Jfr Hengi.

kjot, n, kød, hrátt k. Hhund II 7, grøðr k-s ESk 13, 6, hafrar k. pjóðA 4, 14 (jfr joðunn).

kjøtnefndr, adj, k-d kona må betyde 'kvindens vulva' = gás, synonymt med gás 'gás'; i gáden, Gát 2, men hvorledes

ordet egenlig skal tydes, hvis det er rigtigt, er uklart.

Kjøtvi, m, Haralds modstander, K. enn auðlagði Harkv 7, Hl 30 b.

kjør, n, valg, ønske, ganga við k., gå efter ønske, som man selv ønsker det, Has 37.

klak, n, kvidder, nema klök fogla Rp 44.

klaka, (-aða -at), kvidre (om fugle), snakke (om mennesker), Lok 44.

kland, n, (-s), fare, vindr rak knorr ór k-i Vigl 22.

klappa, (-aða, -aðr), klappe, banke, pér skal eigi kyrt k., jeg skal ikke klappe dig roligt, lemfiældigt, Hjálmþ III 8, hirðik eigi hvat Haraldr k-ar, jeg bryder mig ikke om Haraldrs klappen (banken med kniven, tegn til at man skulde holde op med at spise), SnH 2, 2; — banke, hamre, tildanne ved slag, vasa þat hómrum k-at Heiðr 9.

Klasi, m, mandsnavn (eller tilnavn?), Anon (XIII) B 14.

klauf, f, egl. spalte, så 'den spaltede klov', festa k. á grjóti, jā fodfæste, Epver 1, k-ir kalfs Merl II 51, (hafr) brestir k-um Hjortr 2.

Klaufahváll, m, lokalitet i Svarfadalen, (jfr det følgende), Svarfd 10.

Klaufi, m, en af hovedpersonerne i Svarfdælasaga (egl. tilnavn, 'klods, klodrian'), Svarfd 1.

klaustr, n, kloster, búi kalds k-rs, munk, SnE II 228, abbadis fyr k-ri Mey 50.

klá, (kló, kleginn), klø (trans.), kló fót EGils 1, 17. Jfr kleyja.

klámorð, n, sårende bebrejdelse, reka af sér k. við e-n, befri sig for ens krænkelse (ved at hævne sig på vedkommen-de), þmáhl 8.

Klára, f, en helgeninde, Mey 57.

klárr, m, hest (især arbejdshest og hest af ringere kvalitet), hrumiz k-ar Bós 6.

Kleggi, m, en af Træls sönner, Rp 12.

kleif, f, 'skilp man kan klatre opad', klippe, hjarna k., hjærnens klippe, hoved, Krm 7, vala k. arm pormOl 1, 3; Haka k., sokongens klippeland, sœn (k. tager sigte på de stejle bølger), Jokull I (jfr eimbreytir). Jfr bif-, dýr-, radd-, Styr-

Kleima, f, jættekvindenavn (jfr no. kleima "en senfærdig arbejder" Aasen), Loð I 2.

klekja, (klakða, klakiðr), udklække, þrjá klekr unga Merl I 27.

kleppdogg, f, kún i kenningen: k. Höars loggvær, Auðun 1; det hele betyder åbenbart 'digterdrikken', og det er naturligst deri at se 'Odins kar-dugg'; loggvær (s. a.) kleppr skulde så betyde 'kar' (eller 'kedel'), men kleppr vides ellers kun at betyde 'klump'.

klerkligr, adj, klærkelig, gejstlig, k-t blóm Heið 1 (sammenhængen er ødelagt).

clerk, m, klærk, præst, Gdþ 13.

klettr, m, 'klint', klippe, kámír k-ar, mørke klipper, Bergb 6. — I kenninger

for hoved: herða k. Lok 57, Ht 65, hjalma k. Eg Lv 25, hjarna k. Ht 64.

kleyfðr (i hjør-) urigtigt for klufiðr, se klyfja.

kleyfr, adj, kløvbar, som kan kløves, gá itu, kleyf sæfong, skøre søredskaber (drer), ÞjóðA 4, 20.

klénn, adj, fin, smuk (yngre lâneord), k. koss Hjálmþ II 4, k-t rann Mv II 6.

klif, n, = kleif, 'klippe, der kan klatres ad', klippe i alm., hó, hóll k. Sigv 13, 26; hauka k., armen, Eg Lv 14 (jfr Hlín), Pl 55 (jfr hyr-Grund); — k-s bein, sten Arn 7, 4 (sammenhæng ufuldstændig). — k. krúnu, hoved, Árni 2, 1. Jfr aldr-, hó-, stafn-, val-.

klifsandri, m, lokalitet i Knappadalr (Island), ÞKolb Lv 11.

klifsjorði, m, lokalitet i samme egn som foreg., Bjhit 2, 18.

Klingruauga, n, tilnavn til en nordmand Kalfr (v. l. kringluuga), Iv 32.

klifa, (kleif, klifinn), klatre, bestige, k. upp eðr niðr fjall Rst 27, jfr Fj 36, k. bergskorar Hhund II 22, k. upp á kjol, bestige, komme op på, kølen, Þjók; k. kolgur, bestige bølgerne (v. l. kljúfa), M berf 1, jfr Þjóð 3, 9 hvor klifu også findes som v. l. til klufu; valkostr hæri an varga ætt mætti k. Arn 2, 13, jfr k. yfir Arn 3, 11, vargr klifr vilja borg viðsára Ht 51, k. í hverja ró, klatre op i hver en vrå (for at skjale sig), Am 62.

kljúfa, (klauf, klifinn), klove, spalte, hugge itu, k. rond HolmgB 2, Sigv 2, 7, k. hjalma ok skjoldu Jóms 24, jfr 26, Krm 4, Isldr 10, 11, skildir klofnir Vsp 45, k. Gunnar sky ESk 6, 43, k. sundr herskríptr Kolli 2, k. (hofuð) Eyv Lv 5, k. (hofuð) í tvau Gunnl Lv 11, k. brúna borg Jóms 28, k. svarðar stofn Hfr 3, 6, k. e-n í jaxla Háv 4, k. virða kindir Rst 4; k. kolvið Anon (XII) D 2; k. hringa, sørderdele ringe, ÞSær 3; flaust klufu flóð, furede, ÞjóðA 3, 9, k. dífu Arn 2, 2, k. lunda vøll Krm 5 (jfr iøvrigt klífa).

klof, n, spalte, især om skrævet; om spalten med endetarmens udgang, raza k. gandi porm Lv 9 (måske bedre som ét ord).

klofi, m, pl. klofar, klemmer ved skibets ræling, hvori tæltene, når de var udspændte, var fastgjorte (jfr Falk, Seew., 10), put IV z 9.

klofna, (-aða, -aðr), kløves, spaltes, himinn k-ar Vsp 52, skildir k. Vsp 45 (v. l.), Reifnis rønn (skjoldene) k-uðu ESk 6, 54, rit k-aði Hl 5 b, hjalmstofn k-ar ofan Gúrs 34, láta heila borg k. Giz 2, 2, hrønn k-ar fyr húfi Ht 19.

klokka (yngre klukka, der findes som v. l.), f, klokke, kirkeklokke, k-na hljóð þlofti 3, 6.

kló, f, (-ar; kloer), klo, på örnen, hvassar klær arnar ÞjóðA 3, 7, på ravnen, und k. hrafni Arn 3, 5, hold loðir í k-um Harkv 3, på ulven, (rúnar á) ulfs k-um Sigrdr 16, und k. flagðviggis ÞSkall 1.

Pl. kloer, sejlløkker (*for derigennem at stikke tove for at fastgøre det rebede sejl*), *pul IV* z 9. *Jfr* ára-, fram-

klóakan, n., ravnnavn (v. l. kjál-), *pul IV* tt 1 (*af kló?*).

klóask, (-aðisk, klóat), *klø hinanden*, bað gndverða ornu k. *Sigv* 7, 5.

klókr, adj., (*et sent lāneord*), 1) *kyndig* klók frœdi *Lil* 4, k-ust grein frœðibóka *Gd* 78. — 2) *klötgig*, *listig*, k-k vgrn *Lil* 72, eithvat k-t mun drottinn dicta *Lil* 39.

klukka se klokka.

klungr, m., (-rs) *hybentorn*, *pul IV* kk 3, sem rós hjá k-rum *Gd* 6, enni bar k., om tornekronen, *Pét* 38, angrs k., smærtens torn, *EGils* 1, 19, ilsku k. *Gd* 1; sára k. (*jfr born*), spyd, sværð, *Merl I* 36; — om vækster i alm., (eldr) skal kveiktr í k-ri *porm* 2, 18; læ k-rs, vinden, *Anon (XII)* B 3. *Jfr* hræ-, sár-.

klúrr, m., navn på en af Træls sönner (egl. 'kluntet voksen', også 'uſin, udannet, uhøvisk', *jfr f. eks. klúr orð*), *Rþ* 12.

klúss, adj., vist = lat. *clusus* (gennem ags.), nøje forbundet med, sluttende sig tet til, k. *Pétrúsi* (s. d.) *Sigv* 10, 10. *Jfr* senisl. klúsaður, *indviklet*, óklúsaður = lauss maðr.

klútr, m., (-s, -ar), *klud, törklæde*, *EGils* 1, 33, 34.

klyfja, (klufða, klufiðr), *kløve, spalte, jænge fra hinanden*, k. kaldta klapta *Vafpr* 53. *Jfr* hjørklufiðr.

Klyppr, m., *mandsnavn*, *phred* 1; — *sagnperson Hyndl* 19.

klæða, (-dda, -ddr), *klæde*, k. reifum *Lil* 55 *jfr* 42, karl enn klæddi *SnE II* 206. *Jfr* af-, [svartklæddr].

klæði, n., mest i pl., *klæde, klæder*, k. vóru eldi umb slegin Sól 66, k. prýða hirð *Steinn 3*, 16, k. sama *Ragn II* 4, 5; — om sængetæpper: und k-um *Gunnl Lv* 9. — I kenninger for brynje (og hjelm), k. rímmu *pormOl* 1, 5, k. próttar þings *SturlB*, k. Hamðis *Hgód*, *Hjr* 2, 1, *ESk* 6, 52, k. Gjúka ættar *Arn* 2, 9. *Jfr* grá-, hár-, her-, hjalm-, lit-, lín-, reifa-, skó-, sóoul-.

klæki, f., *skam, skændsel* (noget der er vanærende eller gör vanære), vinna k., udføre en vanærende handling (ved at slå løs på kvinder), *HárB* 38 (*jfr Fas III* 101–02), deyja við k., dø en skammeelig, vanærende død, *porm* 2, 9.

Klöeingr, m., *mandsnavn* (af kl6), *porm* 1, 1.

kløkk, adj., egl. 'som giver efter', föjetlig, böjelig, blød, grædefærðig, 1) böjelig, smidig, enn kløkki (v. l.) malmr, om pilen, *porm* 2, 25, vinna ór k-va, arbejde med åren så at den böjes, *Bjhit* 2, 2, k. húfr *Mberf* 1, kløkk saumfor *Arn* 5, 21, k. kjolr *SnE II* 170, *Anon (XII)* C 25, *Gr Hj* 1, kløkk støl *Ht* 21, k-var sneisar *Iv* 16. — 2) blød, ræd, grædefærðig, *pmáhl* 10, tunni k. verða *Am* 62, k-var dróttir, som havde mistet modet, elendige, *EGils* 3, 16, k. hugr *Lil* 2, k-t hold, det svage,

kraftesløse kød, *Lil* 54, k. ok hræddr *Lil* 79, kløkk tór *Lil* 91. *Jfr* al.

kløkkva, (kløkk, kløkkin), miste modet, blive grædefærðig, kostir ro betri an k. séi *Skí* 13, at k-vi Goðrún *Am* 58, k. síz hugði, om *Högne*, *Akv* 24, klukku þeir karlar *Am* 66, kallmenn k. *Mv I* 13, beða, biðja k-vandi *Katr* 27, *Hsv* 104.

kløkna, (-aða, -aðr), blive sorgfuld, grædefærðig, mær mun k. (v. l. kløkkva), *Frþ I* 8.

knarri, m., dimin. af knorr, og et kælenavn, 'skudelil', *Arn* 2, 2.

Knausar, m., pl., gárd på *Snæfjældsnæs* (yngre *Hnausar*, af *hnauss*, *jfr no.* *knaus* 'klippe, bjærgknold' *Aasen*), *Bárð* 5.

knár, adj., dygtig, energisk, vest nú k. *Eldj* 1.

(knega), knátt, (inf. knóttu; præs. kná, pl. kneigu, sikret ved metrum, se *Skjspr.* 111; part. perf. forekommer ikke), grundbetydning er 'kunne, forstå', så uledes deraf 'kunne, formål, få lejlighed til', det er denne, der er eneherskende; iøvrigt forekommer ordet kun med infin. af andre verber, d. v. s. omskrivende; dog kan den egenlige betydning ofte være tydelig, som i hanni kná ráða goll *Fáfn* 34, knátt mey séa *Fáfn* 44, hann of ætti, ef eiga knætti, hvis han havde kunnet já hende *Sigsk* 3, knættak þér þó í faðmi felask *Hhund* II 29, kneigu lýðir líta *Jóms* 37, sás trúá kne gum *St* 15, fylkir knáttganga *Vell* 25, knákat segja *Hym* 32, knákat þess njóta *Am* 56, nú knátt Óðin séa *Grí* 53, biggia knátt *Akv* 33, knáat veig vanask *Grí* 25, kneugt oss fólur fara *HHj* 13, þats *Viðópnir* kneugt hniða *Fj* 25, ef séa knættak *Hamð* 21, knættim hefna *Ghv* 5, kná sofa, hypotetisk, får lejlighed til, *HHj* 24, *jfr* *Fj* 41, 42, kná hafa sér at heillum, kan (d. v. s. forstår, denne grundbetydning er dog her tilfældig), *Sigrdr* 19. — Omskrivende hovedverbet som oftest uden at: knátt reiða = ek reiði *Eg Lv* 12, kná fregna = fregn *pmáhl* 14, knættit binda = byndit *Hrafñ* 1, knátt svelga *Yt* 4, knátt at vakna *Rdr* 3, vér kneigum sitja *Liðs* 7, bjøllur kneigu hrингjask *pløft* 3, 6, knátt glymja *pdr* 6, knátt ráða sigri *Rst* 3, rétt hykk kjósa knóttu *Sigv* 11, 5, goll kná glóa *Ht* 72 o. s. v., ef reyna knátt *H* *Hj* 21, knóttu sporna *Vsp* 24, *Oddrgr* 8, kná kjósa *Vsp* 63, knátt heyra *Sigsk* 30, knátt leggja *Heli* 12, knegu glymja *Grí* 7, knátt dœma *HárB* 9, knátt melta *Akv* 36, knegak grami fagna *Hhund* II 36, fljóta knóttu *Hhund* I 31 o. s. v.

knetta, (knatt, knottinn, men kun præsens forekommer), klage, besvære sig (over), engi knetr of annars mein *Mhv* 24.

kneyfa, (-da, -ðr), knuge, ødelægge, slå i kvag, þás k-di knorr (vistnok acc.) *Steinunn* 2.

kneyfir, m., knuger, undertrykker, ødelægger, k. þundar hyrjar, sværdets knu-

ger, Vell 20; k. nesja dróttar, jaetters ødelegger, Tor, Pdr 12.

kneyta se knýta.

kneytir, m, Bjhit 2, 16, vistnok blot en skrivemåde for knýtir, s. d.

kné, n, 1) knæ, kalinn á k-i Hávm 3, risa á k. (acc.) reise sig sál. at man støter på knæene. Anderledes Åkerblom Ark. XXXVI, 50 f. Hym 31, falla á k. Lil 51, låta e-t falla of k., ned over knæene, pry 16. 19, of k., over knæene, pjsk Lv 3, fyr k-um, foran ens knæ, Guðr I 13, komask fyr k. móður, om et barns fødsel (udtrykket beror på den fødendes stilling, liggende på alle fire), Sigsk 45, kalla til k-a sinna, kaldet sig (således at de tilkaldte, børn, kommer til at stå foran knæene), Akv 37, fyr k. at sitja, i ens umiddelbare nærhed, Oddrgr 7 (her dog måske snarest rent bogstavelig), jjr Fj 37, koma fyr k., komme hen til en og stå foran en (ikke: kaste sig på knæ), Guðr II 24, hvarfa fyr k., færdes hos en, i ens nærhed, þorm 2, 3, Sigv 13, 6, bera (kvæði) fyr hilmis k., føre det til kongen, bringe kongen, Arbj 8. — 2) skød, hrundit ór k-um Hym 32, leggja hamar í k. meyjar pry 30, (tór) renna níðr of k. Guðr I 15, hrynjá í k. monnum EGils 3, 18; herhen hører udtrykket: selja mál í k. e-m, overlade en sag til ens afgörelse, Ólhw 2, 3. — 3) Ganske usikker er tydningen af k. i k. gengr knefi (s. d.) ef kvistir þverra Am 73, det her foreliggende udtryk, at ganga í k., synes at måtte betyde 'at forringes, efterhånden at gå til grunde'; dette k. er mulig identisk med det, der findes blondt såós heiti, pul IV add 1: kné og efsta kné. — 4) krumtræ (i skib, jjr Falk, Seew., 47) pul IV z 9,

Knéfrøðr, m, sagnperson, Akv 1. 2.

kníar, m, pl, mænd, pul IV z 2 (ifølge SnE I 530 = fylgdarmenn), k-a fremstr Arbj 11.

kníði se knýia.

knífr, m, kniv, hylda hval hyrossum k-i Ólhelg 6, hylda með k-i Am 59, bregða til k-i Am 63, tunga skorin k-i ESk 6, 60; — stuðla k., rim-kniv, tungen, Katr 34; — k. hrafna veigar, blod-kniv, sværd, Hl 37 b. Jjr hneiti, skelfi.

knosa, (-aða, -aðr), knuse, bryde, knosuð bond, iturevne bånd, Líkn 30.

knúi, m, kno (på fingeren), kropnir k-ar, på trællen, Rþ 8. — Blandt skibsnavne, pul IV z 4. — Sagnpersoner: Grott 14, Qrv IVβ 5. Jjr ben-

knúta, f, knokkel, kasta k-u EGils 3, 19, í k-u líki Gdþ 29, leggja móti við margá k-u Drv (XI) 8; i en mangelfuld sammenhæng, Arn 7, 4. — Jjr hross.

knútr, m, knude, ríða k-t Rv 28. — Som mandsnavn, Knud d. store, pKolb 3, 10, Sigv 5, 3. 10, 2, Ótt 3, 1. Jjr mar-[samknútar].

Knússskógarborg, f, by i England, Merl I 9.

knýja, (kníða [f. ældre kniwiðð], kníðr, senere: knýða, knýðr og knúða, knúðr; jjr. Skjspr. 107), 1) slå, støde, knuge, ormr knyr unnir, pisker (eller støder til-side) bolgerne, Vsp 50, skúr kníði (v. l. knúði) snekkju brand fyr landi, drev frem, Bglv 2; med 'hav, bølg' som objekt, unnir kníðum Guðr II 35, sás kjolslóðir kníði pKolb 3, 10; om at drive skibene fremad, peir kníðu bord báðir Sigv 2, 1, (sverðalfr) kníði lagar stóð Hál 14, Áleifr knýr Visund norðan und órum Anon (XI) Lv 4; hirð kníði (v. l. knúð, gnúð-) árar, trak ivrigt på árerne, Rst 15, lið kníði (v. l. knúði) árar Gísl 1, 3; drive fremad, k. merki, drive fanerne frem, pjóðA 4, 4, vísi bað k. vé Arn 5, 16, k. bøðský framar, drive, føre skjoldene (hæren) længere frem, pjóðA 1, 11, k. randir ramliga Hálfs VIII 2, jjr Merl I 33. — 2) udfore med kraft og iver, hjors hríð vikingar kníðu (her i rim) Ólhelg 2, k. rómu TorfE 1, Gautr II a 5, knúðu hildi (v. l. til kníðu hjalma) Qrv VII 14, k. randa dunur Ingj 1, 5, Ingj kníði at-róðr fv 37, flófta kníði, drev de flygtende, Nht 15; kníði sveitir utan, førie skarar udefra (med sig), Mark 1, 12; menn kníðusk at morði, drev sig frem, anstrengte sig hårdt, Mark 1, 19, med at: hverir knúðu at, drev sagen ivrigt, SnE II 248. — 3) absolut, gustr Mistar kníði, kampen rasede, Ingj 1, 2, hregg kníði pGísl 2; knýum, knýum (jjr det i irske kilder anførte nordiske feltråb: nui, nui), Svarfd 11. — 4) bearbejde kraftig, konungar kníðu hjalma, slog kraftig løs på, Qrv VII 14 (jjr ovf.), kníðu ber báðir Ník 2, kníðr kiaptr Máni 3. — 5) slå (på), hørpu kníði Akv 31, hamri kníði háfíall skarar Hym 23, hildar él hlifar kníði Hálfs IX 11, hijarðar vísi knýr hallir, om en tyrs gennemtrængende brøl, Anon (XI) Lv 2, k. grindir Am 38, foldar síða brimi kníð Mark 1, 24. — 6) bevæge stærkt (åndelig), böen kníði hjarta Gd 19.

knýta, (-tta, -ttr), knytte, slå knude (af knútr), k. ægi Rv 35 skal, efter den følgende forklaring, betyde det samme som at k. mar = mar, hest, altså binde en hest, men det er vist tvivlsomt, om dette er rigtigt; — k. skjött skommu máli. sammenfatte noget kort, Nj 15.

knýtir, m, kun i forbindelsen kóna k. (hds. kneytir) Bjhit 2, 16; se kóni.

knorr, m, skib, især handelsskip, men også et sådant, der brugtes til kamp, pul IV z 4, knerrir kómu austan, hær-skibe, Harkv 7, stýra dýrum knerri Eg Lv 1, steindir knerri Rst 12, gefa sverð ok knorru Mark 1, 7; Hjr Lv 4. 26, Steinunn 2, Vigf 1, pjsk Lv 5, Anon (X) I B 8, pKolb 3, 2, Sigv 13, 4. 26; om skip til ligbegængelse, Am 103; knarrar skeið, sœn, þórh 2, knarrar úthauðr, d. s., Bersi 1, 1; — k. orvar áss, Ulls skib, skjold, Sturl 4, 23; — minnis k., brystet, Hfl 1

(hvør mun-dog vist er rigtigere), hyggju k., d. s., *Hl* 37 b, — rastar k., jordens skib, hest, *Sigv* 14, 2 (jfr forklaringen), — legvers k., sængens skib, hus, *Arbi* 21, — Pétrs k., St. Peders skib, den kristne kirke, *Gd* 4. Jfr ged-, hún-, mun-sól-, stef-, gl-.

kogling, v. l. til kolginng, se koglingr. kol, n, kul, efter — resterne af — brændte bygninger, leigir þar k. *Eiríkr*, kold k. knarrar, skibets kul, skibet op-brændt til kul, *Pjsk Lv* 5, Innþröndir hafi kold k. húsa sinna þorm 2, 18 — kols *Svarfd* 10 er vist forvansket.

Kolbeinn, m, isl. høvding (d. 1208), *Gdβ* 17; — en anden (13. árh.), *Giz* 2, 2.

Kolbrún, f, Tormods elskede, K-ar vísur þorm 2, 2.

Kolfinna, f, Halfreds elskede, *Hfr Lv* 2, 18.

kolfr, m, stump pil (cylinderformet stok), fleygja k-i Rþ 46; forma k-i, danne ɔ: rette, sigte med, pilen, *Ormsþ IV* 5.

kolga, f, 1) bølge (egl. ‘den svale, kolde’), þul IV u 4 (jfr *SnE I* 324), k-u systir, bølgen, *Hhund I* 28 (her som egen-navn), k. fellr *Esk* 12, 17, láta húf klífa k-ur *Mberf* 1, — benja k., blod, *Arn* 2, 6. — 2) kulde, frost, k-u *Svíþjóð* = *Svíþjóð* en kalda, om jætternes hjem, *pdr* 12.

kolginng se koglingr.

Kolidónisskógr, m, i England, *Merl I* 11.

kolla, f, ko uden horn, ko, hali k-u *p Kolb Lv* 5. Jfr Sel-, Sodul-, Torfár.

kollótrr, adj, 1) skaldet, uden hovedbedækning, k-ar meyjar *Rv* 4. — 2) uden horn, k-tt kyr *Gát* 3.

kollr, m, hoved (især den øverste runde del deraf), hoved uden hovedbedækning, ball i Keilu k-i *pdis* 1, 2. Jfr Hos-.

kolmúla, f, en med mørk mund, gab, gedenavn, þul IV bb 2.

Kolni, n, Köln, K-is kirkja *Mey* 54.

Kolr, m, sagperson, *Qrv* IV β 5.

kolsvartr, adj, kulsort, k-ir viðir, om skibene, þloft 2, 4, k-ar váðir *Ragn II* 5.

kolviðr, m, ved, hvoraf der (skal) göres kul, esa sem k-ð kljúfi *Anon (XII)* D 2.

1. koma, f, se kváma.

2. koma, (kóm; kvam, kvónum eller kom, kómum; kominn), 1) komme, ind finde sig (på et bestemt sted), nær apni skalt Óðinn k. *Hávm* 98, mun Baldr k. *Vsp* 62, ef k. hygði *Hhund II* 59, ef k. gerði *Vgl* 5, þyrstr ek kom, törstig er jeg kommen, *Lok* 6, kom heill *HHj* 31, vel þú nú kominn *Fj* 48, jfr *Eirm* 8, biðia e-n k. heilan *Hák* 18, þar bað mik k. *Gróð* 3, þars k. skyldut *Oddrgr* 25, skyldak þar k. *HHj* 33, k. hingat, hinig *Am* 28, *Grott* 19, hvaðan eruð komnir *Harkv* 3, hykk kómu ytt *Tindr* 1, 2, láta k. í orm gard *Akv* 16, k. í hús es *Am* 100, k. í

þroenda byggðir *Arn* 2, 6, k. í býskeiðs bœ *St* 18, ljós kcemi í heim *Lil* 22, k. í betra heim *HolmgB* 9, k. í krummur e-s *HHj* 22, k. í hendr e-s *Am* 56, k. í folk *Hávm* 158, k. til kumldysjar *Gróð* 1, k. til heimisgarða *Hávm* 6, kom til Vorva *Yt* 8, k. til vígs *Harkv* 21, k. til dröttins *Lil* 36, ó kómr til sævar, i figurlig betydning, ‘nu er det slut’, *Húsd* 12, komin til moldar *Gróð* 2, k. á sæ *Gróð* 11, komi órn á hræ *Eg Lv* 30, k. af pingi, komme levende fra, *Sigv* 1, 11, jfr kominn braut, undsluppen, *Hfr* 3, 24, kominn ór eli stála *Hjr* 3, 22, k. at vågi *Yt* 31, k. at blöði *Hjr* 2, 3, k. at tafni *Isl* 10, es at hondum kom *Hym* 29, syngja komnum kóngi lof *Lil* 34, vas frá rému kominn *Hávm* 15, k. með horskum, blandt kloge, *Hávm* 20, jfr 62, k. aprt með vñum *Vaffr* 39, k. með aldir *Hávm* 27; k. aprt, vende tilbage, *Fj* 28, k. framm, dø, *Sigsh* 52, k. framm á himna *Líkn* 34; k. inn *Hávm* 2, 3, pry 29, *Fj* 15, k. út *Vaffr* 7, k. ór eggí *Harkv* 4, k. yfir ís *Hávm* 81, k. upp *Hávm* 107, k. upp ór láði *Esk* 6, 25, þára kom niðr *pGisl* 11, k. á vit e-s *Alv* 3, *Bdr* 14, *HHj* 43, k. við e-n, komme til en, *Vaffr* 10, k. við styr *Bjhit* 2, 16, k. við, berøre, heldr kómr opt við sáran fót *Mhkv* 16, hnyðja mun k. við eyra *Korm Lv* 20, malmr kom við hialma *Arn* 6, 4, men: mér hefr hjorr komit hiarta et næsta *HHj* 40; kominn und gunnsana, kommen, stænde under, *Hák* 2, skjöldr, kominn ór hóll *Kiars*, bragt fra, *Akv* 7, — med acc. alene, k. heima *Vaffr* 43; upersonl. vas þar at kveldi komit snimma, man kom der tidlig om aftenen, pry 24; — kómu *Hhund I* 48 må snarest opfattes som infin., sogðu stilli kómu, meldte at en konge var kommen. — 2) komme, være i bevægelse (henimod, henover), men en absolut grænse mellem denne og den første betydning er der ikke, k. munu lýðir *Vsp* 51, mundu k. til hijalpar *Oddrgr* 29, sogðu að ódæmin kæmi, var i annmarsch (eller: var komne?), *Lil* 61, k. at regindómi *Vsp* 65, kómr enn dimmi dreki fljúgandi *Vsp* 66, es kómr af viði *SnE I* 94, k. utan ása garða pry 5, jfr 9, k. ór helju *Bdr* 2, k. ór himni *Hhund I* 54, jord kómr upp ór ægi *Vsp* 59, k. upp und skipi *HHj* 23, k. á flóttu, grieve og være på flugten, *Gráf* 2, jfr brandleikr kom á (menn), var i færd med at ramme (eller ramte), *pjóðA* 1, 8, komk einn til þeira, jeg bevægede mig ene mod dem, gav mig ene i kamp med dem, *HolmgB* 10; ojte med infinitiv: k. at séa *Hák* 13, k. at gjalda *Lil* 70, k. at vitja *Akv* 14; frost kómr sökia *Gróð* 12. — 3) om forskellige andre forhold, hvor bevægelsen tildeles er tænkt, indfine sig og lign., es enn setti (dagr) kómr *Hávm* 51, góð ór komin *Hhund I* 7, upersonl., es at morni kómr, når det kommer til morgen, når mor-

genen kommer, Hávm 23; — farlystir kómu fylki Sigv 10, 10, e-t kómr í hug e-m Am 89, Eg Lv 14, k. í byrvind St 13; kominn es þyss í þjóð, er bleven greben af, G Súrs 7; mein komi, indfinde sig, vise sig i virkeligheden, Sigsk 44; orð k. frá bragar stóli Esk 6, 67; því kom voxtr í Vinu, o. s. v., om et nyt afsnit i digtet, Vell 12; feigðar orð kom at Fjolni, ramte F., Yt 1; fall brautar liðs komat, — brautar gengi fell eigi, hjælpen, støtten, uudeblev ikke, pdr 19. — 4) enkelte tale-måder, ættir k. þar allar saman, løber der sammen, samles, Vafpr 31; alt kom senn at svinnum, alt kom til, ramte, på engang, Grett 2, 4, gráðar læ kom at gjalpar skæ, sultens mén, mættelsen, kom til, gaves, Hj 12, forað kómrat holda sonum Fj 40; at geirr kom (at) ulfa fylli, kom i hans besid-delse, Nj 10. — 5) komme, fødes, indtage en plads på jorden, k. á mold Gríp 52, kómrat yðr né œðri (und himin = á jorð) Gldr 9, k. á auda trøð Hák 20. — 6) komme fra, hidrøre fra, have sin op-rindelse i (med en nærmere angivelse af hvorfra), kveda vind k. af vængjum Vafpr 37, þaðan kómr dogg Vafpr 14, jfr 22, 24 o. s. v., Vsp 19, þaðan kómr med óldum ár HHj 28, kold røð skulu k. frá véum ok vognum Lok 51, þaðan k. meyar Vsp 20, þaðan k. snjóvar o. s. v. Hyndl 42, bløð komit ór brjósti Hamð 23, af þeim ljóma leiptrir kómu Hhund I 15, es frá godum kómu Hyndl 8, frá Ymi kommir o. s. v. Hyndl 33, þaðan eru komnar ættir Rþ 13, 25, — orð koma ór belg Hávm 134, jfr Hamð 27. — 7) for-skelligt, især k. med præpositioner, k. at, komme til, komme i besiddelse af, k. endr at hamri Pry 32; k. at gagni, komme til nytte, Krm 22, k. at haldi GSúrs 30; — k. framm, blive til virkelighed, vise sig, harmr kómr framm Vsp 53, heipt kom framm Jóms 30, friðslit koma fr. GGalt 3, flárædi kom fr. Ólv 2, 6, brátt kom fr. Pl 12, dýrð kom fr. Leið 22, framm komit vald Sturl 7, 1; — k. of, ramme, harmr kom of holda Krm 15; — k. at hendi, træffe, ramme, vederfares, hvat sem at h. kómr Fáfn 31, ógogn kómu at h. Hhund I 41, heipt hrísungs at h. kom Yt 26, mér kómr harmr at h. Jóms 14; — k. und, komme i ens besid-delse, sjóðs farmr kom und (hann) Obreid 1; — k. af, kominn af fótum, bleven affæl-dig, HolmgB 14; — k. í ljós, fødes, Bjhit 1, 3; — k. fyr kné e-m, komme hen og blive stående foran en, Guðr II 24; — k. upp, komme frem, vise sig i horisonten, sá sjot k. upp Fj 1; hætt røð k. upp, kommer for dagen, åbenbares, Has 6; vefr es upp kominn, er bleven sat op, ordnet, Darr 1; mærð es upp komin, ført frem, ESk 6, 9; dagr es upp kominn Bjark 1; — k. niðr, nå et mål (man har sat sig), Nkt 2, (udtrykket er hæntet fra fiskersproget), k. til lands, erobre landet pKolb 1, 2; þykkja litit k. til e-s, synes,

at en er af ringe betydning, Grettis 1 (udtrykket er upersonl.); — k. saman, samles, mødes, Fáfn 24, men 'støde mod hinanden', Hhund I 28, 53; — k. e-m illa, blive til ulykke for en, Hárð 47. — 8) transitivt, anbringe, føre, med dativ, pat skal k. ollum ósum inn Grí 45, k. e-m at helgu fulli, om undervisning i skjaldskab, Refr 2, 2, k. e-m at gjaldi, tvinge en til, Ótt 2, 6, k. stjúp sínun svá, já ham an-bragt, o: fremme hans sag således, Sigv 9, 3, k. dísi í garða Haustl 9, k. liði Sindr 5, k. flota sínun Jóms 17, k. skipastóli til Ívuku Hskv 2, 9, k. e-m á flóttu Vell 29, men k. flóttu á bak e-m Eg Lv 9, k. e-m á vit Vilja bróður Yt 3, k. e-m í hel-Lok 63, k. erkistóli, já den flyttet, an-bragt, ESk 6, 65, k. ólkjöl út ór hofi Hym 33, k. glöðum Óð 6, k. fylkjum und sik Vell 14, k. høfði e-s und fótlegg o. s. v. pdr 18; k. e-u framm, já noget udrettet Ragn V 6, k. vel máli sínu, føre sin sag godt til ende, BjH 4; k. orðum, bringe bud til en, Nj 17, k. gríðum við seggi, já et forlig bragt i stand, Obreid 2, k. stríði at e-m, volde en kum-mer, Jóms 15, k. flærð at e-m, anvende svig mod nogen, ødelægge nogen, Óð 18; k. sér, anbringe sig, skaffe sig en vis stilling (position), k. sér hjá meyjum, vinde kvinders gunst, Korm Lv 6. — 9) dette k. sér trækkes sammen til den mediale form komask, der så får bety-dningen: 'at kunne komme', báðir k-umk, bægge vil vi kunne komme, o: hele vejen, Skí 10, hvé k-umk at andspilli Skí 11, k. of sundit Hárð 13, k. óbrend heðan Hyndl 48, k. heill af hafi Sigdr 10, k. á braut Fáfn 36, kemsk pá vætr Fj 16, es sjølf né komskat Am 3, k. fyr kné móður, kunne fødes, Sigsk 45, braut k-umk vér, vi vil kunne slippe (levende) bort, porm 2, 20, k. undan Sigv 5, 3, komsk Urðr ór brunni Korm 1, 4, k. of skapadægr framm Mhv 23, k. at jorðu, já landet i sin magt, Hókr 5, ef ek viðr of kœnumk = ef ek koema mér viðr, der-som jeg fik lejlighed dertil, Hárð 33; raunlítit komsk opt á prefa, ofte kan en ren bagatel blive genstand for megen snak, Mhv 4.

Kompostella, f, St. Jago di C., Alpost 5. kona, f, (gen. pl. kvinna), 1) kvinde i alm., modsat 'mand', k-ur ok karlar Helr 14, jfr modsætningen Hávm 91, Am 73; vasat sem k-ur bæri vín Krm 18, k-u bingr Bbreidv 5, kvinne flaumr Hfr Lv 24, líta innar til kvinnna Ólhelg 8, þat skyldak kyn kvinnina kenna Korm Lv 5, dønsk k. Harkv 14, gotnesk k. Guðr II 17, kaupangs k-ur Mberf 6, kýr molk-andi ok k. Lok 23, víz k. Bdr 13, hug-svinn k. Sigv 3, 12, þunngeð k. Sigsk 41, lævis k. Gróg 3, skollvís k. Hhund I 37, svevis (sveipvis?) k. Hhund I 38, svip-visar k-ur Sól 57, kaldes i næste v. dækkvar k-ur, bolvisar k-ur Sigdr 27; góð k. Hávm 101, 108, 130, Grög 1, lof-

sæl k. *Gríp* 48, k. gálig *Am* 6, ill k. *Hávm* 118, *Hyndl* 41, k. válig *Am* 56, fjólkunnig k. *Hávm* 113, heiptgjörn k. *Sigsk* 31; kristin dauð k., betragtet som et ondt væsen, *Gróg* 13; sorgmóð k. *Oddrgr* 13; gaglbjørt [k.] *Akv* 39, hvítorm k. *Hávm* 161, handfogr k. *Jóms* 3, hør-skrydd k. *Sigsk* 51; kveldrunnar k-ur, jæt-tekvinder, *pdr* 16; — k-u skegg *SnE* II 432. — 2) gjft kone, njóta k-u sinnar *Eg Lv* 37, k. annars *Korm Lv* 48, *Hávm* 115, 131, þín k. *Lok* 40, k-ur yðrar *Hárb* 17. 18, né því es kveðr k. (modsat mær) *Hávm* 84, sat þar k. *Rþ* 16, *jfr* 21, kunn k. *Sigsk* 54, manns k. *Hávm* 163, *Lok* 37, ítrmanns k. *Jóms* 15 o. s. v., þjóðans k. *Hávm* 146, hagligar k-ur *Hjorvard* *HHj* 1. — 3) synonym med hæll, en dræbi mands hustru, og dette igen med hæll, hæll, þær k-ur = hælar *Eg Lv* 46. — *Jfr* brúð-, eigin-, grið-, heit-, hús-, sal-, spá-, troll-, vin-.

konar, egl. gen. af et konur, måske identisk med konr, m., (nedenfor), art, slags, i forbindelse med adj. el. pron., alls k. *Esk* 6, 62, margs k. *Hyndl* 24, *Gautr* II 19, hvers k. *Styrbj.*, *Merl* I 55, II 32, 77.

kongr, m., (eller kóngr), sammentrukken form for konungr, s. d.; findes først i 14. årh., således *Lil* 4. 34, *Gd* 43, *Vitn* 3.

konr, m., (-ar; -ir), 1) ætling, *pul* IV j 9, *Yngva* k. *Reg* 14, konungmanna k. *Gunnl* *Sig* 1, k. siklinga *Arn* 7, 2, k. hildinga *Steinn* 3, 17, rogna konr, om *Hakon jarl*, *Vell* 32, bragna k. om *Olaf d. hellige*, *Sigv* 7, 6, *Ótt* 2, 10, sælinga k., om *Sven Estrid-sen*, *Steinn* 1, 7, haukstalla k., om *Magnus d. gode*, *þjóðA* 2, 4, *Heita* k., sökonge-ætling, *Rögnvald Brusessón*, *Arn* 1, 2, *Ellu* k., d. s., om *Magnus d. gode*, *þjóð A* 1, 6, *Dúsla* k. *Yt* 2. — 2) sön, k. Jarðar, *Tor*, *pdr* 15, k. Sigmundar, *Sigurd Reg* 13, stillis k. *Ótt* 3, 3; herhen herer K. som egennavn, sön af Jarl, *Rþ* 41; denne får tilnavnet ungr, for dermed at betegne ham som identisk med konungr, *Rþ* 43, 46. 47. — 3) mand i alm., hvé þik kalla k-ir (næppe: 'dine slægtninge') *HHj* 14, kanna k-i óneisa *Hhund* I 23; of moeran kon o: *Hakon jarl*, men her er vist mærr k. blot identisk med Hó-konr, mærr = hór, *Eil* 1; — i kenning: k. víga *Merl* II 72 (usikkert). *Jfr* auð-, átt-.

Konstancía, f., en helgeninde, *Mey* 57. **konungborinn**, adj., kongefødt, af kongelig herkomst, en k-na *HHj* 32, *Hhund* II 48.

konungdjarfr, adj., kongedjærv, djærv i sin optræden hos koniger, *Form* 2, 3.

konungdómr, m., kongedömme, kongemagt, at frá k-m kvánir gengi, forlod den kongelige ægtemand, *Sigsk* 14; *Nkt* 14, *Ht* 14.

konungiðn, f., kongelig virksomhed, *Merl* I 20.

konungligr, adj., kongelig, esa konungligt, det er ikke en konge værdigt,

Fájn 40, k-t hofoð, kongeligt hoved, *Sturl* 4, 29.

konungmaðr, m., mand som er konge, *Yt* 7, *Gldr* 9, *Eg Að* 1, *Hák* 20, *Gunnl* *Sig* 1, *Sigv* 12, 17, *ploft* 3, 3, *Steinn* 3, 17, *Nkt* 29, *Rst* 9. 12.

konungr, m., egl. mand af den höjeste byrd, konge, fyrste, *Yt* 37, *Hák* 14. 17. 18, *Grott* 1, *Vell* 21. 27, o. s. v., (utallige steder), k. enn kynstóri *Harkv* 7. 14, k. rekka *Jór* 3, húnskr k. *Sigsk* 4, estattu heilráðr k. *HHj* 10, *Hundingr* k. *Hhund* II 1, *Starkaðr* k. *Hhund* II 27, ungr k. *Hhund* I 24, her om unge personer, hvoraf ialfald den ene var konge(són); barn k-s *Hávm* 86, vif k-s *Gríp* 49, k-s garðr *HHj* 2, k-s hús *Grott* 1. 16; om gud, k. jofra, rex regum, *Líkna* 20, k. sólar þungstóls *Máni* 1; — k. sprunda, konge blandt kvinder, den ypperste kvinde, *Otti* 2, k. vífa, jomfru *Maria*, *Mdr* 5, k. jarla, konge blandt jarler, ypperst af jarler, *Arn* 5, 13; fyrstelige personer (kardinalerne?), *Gd* 52. *Jfr* austr-, her-, Hún-, sal-, söl-, stól-, sæ-, þjóð-. — Om kongen anvendes alle mulige rosende epiteta.

konungsefni, n., 'kongsæmne', kongesón, prins, *þjóðA* 4, 26, *Sturl* 4, 3.

konungsnautr, m., kongegave, om sværd, *Hfr* *Lv* 5.

konungsstóll, n., konge-stol, trone, *Steinn* 3, 12.

korki, m., blandt sáðs heiti (havre?), *pul* IV ddd 1 = no. korke 'stenlav, som bruges til farve' (Aasen). *Jfr* Bugge, *Tidsskr. f. Phil.* VI, 92 f.

Kormákr, m., skjalden K. *Ogmundarson*, *Narji*, *HolmgB* 2, *Isldr* 25.

korn, n., korn, *pul* IV ddd 1, særlig byg, *Lil* 93, hjalmþornat k. *Sigv* 13, 28, fljóta sem k. á vatni *Korm Lv* 42, óþornat k. *Líkna* 5, her = himneskt sáð. — I kender, for guld: *Fróða* k., *Frodes* sæd, *SnE* II 429, men denne kenning findes ikke i de bevarede digte, — for hjerte: *hugar* k. *Mhkv* 7 (*jfr SnE I 540*). *Jfr* flóð-, her-, sand-, sáð-.

Kornbretar, m. pl., indbyggerne i Cornwall, með K-um *Merl* I 16, eikr K-a *Merl* II 70.

kornél, n., haglkornbyge, *Svarfd* 10.

Korni, m., mansnavn (egl. tilnavn), létk á braut of borna (o: ud af *Kornes* gravhøj) beltishringju K-a *Anon* (XIII) B 61.

korpr, m., ravn, *pul* IV tt 2.

koss, m., kys, fylgia skal kveðju k. *Fj* 48, á mey (skal orka) til k-a *Hávm* 82, teygja konur at k-i *Sigrdr* 28, tveir k-ar fémeiri *Korm Lv* 55.

kossmildr, adj., kysselysten (egl. 'gav-mild på kys'), k. við konur *Hjálmp* III 6.

kosta, (-aða, -aðr), 1) prøve, anspænde (til det yderste), megins of k., prøve sin styrke, opbyde al sin kraft, arbejde kraftig, *Rþ* 9, *Grott* 23, k. afsls (v. l.) *Vsp* 7,

k. sunds, *prøve svømning, svømme*, *Iv* 42, *Orv IX* 50, k. rásar *Anon (XI)* *Ly* 1, k. vígs *BjH* 1, k. frama, *prøve sin dygtighed*, *Hálf IX* 4, k. mans, *prøve kvinder(s elskov)*, *Hár 16*, k. við orrostu *Anon (XII)* *B* 18. — 2) *anstrænge sig af al kraft for (at noget kan ske, opnås)*, *absolut*, k-i fyrdar *Drv (XI)* 4, *også med gen.*, k. hins at hesti haldir fast *Korm Lv* 20, k-um at forðask flærð *Leið 39*, k. alls meira *Líkn 11*, k. at víンna vel íþróttir *Hsv 124*, k. sættask *Has 41*, — k. til himins, *göre alt for at få himlen(s salighed)*, *Merl II* 54. — 3) *prøve, prøve hårdt, udsetttes for ødelæggelse, upers., bött kjøl k-i, uagtet kølen prøves hårdt*, *Eldj 1*.

kostalauss, adj, uden gode vilkår, uden udveje, *hjælpeløs*, kranga k. *Ski 30* (*Läffler i Studier i nord. fil. nr. 5* 22 anderledes, men kostir i pl. bruges ikke om mad), k-t gleopa frost, syndens frost uden náde, *Lil 81*. — Jfr ó.

kostavanr, adj, s. s. *foregående*, kranga k. *Ski 30*.

Kostbera, f, *Högnes hustru*, *Am 6* 9, jfr 34 (Bera).

kostigr, adj, *fuld af gode egenskaber, kostelig, udmærket*, k. *Heimdallr Húsdr 10*. Jfr al-, fjol-, marg-.

kostmóðr, adj, *overmæt, mæt af at spise meget*, k. *jötunn, om Hyme, Hym 30*.

1. *kostr*, m, (-ar; -ir, -u og -i), 1) *valg (til kjósa), udvej, nú skalt kjósa als pér es k. boðinn* *Sigrdr 20*, vas engi k. at dvelja lengr røð *Am 65*, k-ir ro betri, andre udveje er bedre, *Ski 13*, gera fáa líknar k-i *þmáhl 5*, at hverjum k-i, hvorledes end valget er, hvorledes det end står til, *Bersi 1, 2*, vara k. fara, der var ingen udvej, mulighed til, *ESk 3, 4*; *udsigt, lejlighed (til noget)*, eiga vals k-i *Darr 6*, eiga kvistingar k-u *Sigv 2, 5*. — 2) *rädighed (hvad man har valget til, har man rädighed over)*, þat es til k-ar, står frit for, *Hym 33*, liðs k., det mandskab, der står til ens rädighed, *Arn 2, 5*, ráða sessa k-um, have myndighed over siddepladsernes besættelse, være den rädende (i et hus), *Grí 14*, hnækka k-i es-s, slå ens magt eller stilling ned, *Merl II* 23, líf ok k-ir, liv og stilling, *Gmlkan 1, 3*, líttinn kost á margr und sér, líden magt har mangen en, *Mhkv 25*, k-um drepr kvenna karla ofriki *Am 73*, drap þá brátt k-i *Am 100*. — 3) *rigelig tilstede-værelse af noget, overflod, hér sék beggja kost* *Sigv 3, 16*. — 4) *ting, gode genstande, fått fríðra k-a, lidet af herlige ting, lidet godt*, *Hyndl 46*; k-i at foera, bringe gode ting, gaver, *Merl I* 45; sag, eiga engi kost óbættan, ingen sag, ingen synd, *Has 62*. — 5) *gode egenskaber, hygg segja k-u jarls* *Arn 5, 4*, safna k-um *Hsv 13*, k-um góðir seggir *Gautr II* 10, spjoll eða k-i *Merl II* 97, om et sværd,

missa margra k-a *Korm Lv* 26, om en hest (skib), hestr óð kafs at k-um (nu siges að fara á k-um, om en hests udmærkede pasgang) *Sigv 3, 9*. Jfr afar-, far-, land-, liðs-, mann-, ör-, [ørkosta].

2. *kostr, m, (-s), føde, mad, friðr k. vard ór bjargi Gd 60*.

kostsamr, adj, *fuld af gode egenskaber (kostir), udmærket, konungr enn k-i Hák 2, v. l. Harky 7*.

kostuðr, m, *synes at betyde ‘betydning, udmærkelse’*, viður hvers grams hafa minna k-ud *Arn 6, 17*.

kommaðr, m, *‘hytte-bonde’, ringe bonde, Anon (XIII) B 11, Grettis 28*.

kókr, m, *hane (låneord)*, *pul IV uu*.

kólna, (-aða, -adr), *blive kold, afköles, k-at at fyr utan, alt var blevet holdt udvendig*, *Sól 44*.

Kónan, -ús, m, *sagnperson, Merl II 64, 72*.

kóni, m, *af usikker betydning (hvis uforvansket)*, k-a knýrir, en mindre hærende kenning, *Bjhit 2, 16*.

kópa, (-ða, -t), *stirre, glo, måbe, k-ir afglapi, ef til kynnis kómri Hávm 17; om ordets senere forekomst på Island hedder det i en notits af Arne Magnusson: ‘kóper otiose contuetur aliquid nulla observatione dignum (Danice gaber). Þetta orð sagði Þórdís Jónsdóttir, að Sölvör Vigfusdóttir hefði brúkað’ (o: omkring 1700 vel; jfr Arkiv XXXI, 52).*

Kóríneús, m, *sagnperson, Merl II 53*.

1. *kóróna*, f, *krone (sent låneord)*, *Merl I 14, II 70, Sturl 3, 1, Gd 57, liðs k., biskop Guðmund, Gd 67; k. þyrnis, tornekrona, Mgr 21*. Jfr yfir-.

2. *kóróna*, (-aða, -adr), *krone, pá k-ask kapps hvít dreki* *Merl II* 41, *Kistr hefr k-at pá Heil 9*.

kórr, m, *egl. kor (chorus), samling, k-ar hoftuðfeðra Ám Arn 4*.

krabbi, m, *krebs, pul IV x 4*.

Kraki, m, *Rolv's bekendte tilnavn (egl. 'lang, tynd stok, stang', uden blade eller grene)*, K. *mildi Ísldr 21, gulli sori K. framr Ht 94*, K-a brautat kapp *Hl 24 b*. — I kenninger for guld: K-a drífa, *Krakes udsprede (frø)*, *Hlökk K-a drífu, kvinde, Grani 1*, K-a barr *pjóðA 3, 27* (jfr SnE I 392–98).

krakleikr, m, *stridbarhed, arrighed(?)*, deila koldum k-k *Mv I 10*.

kranga, (-aða, at), *gå besværligt og vaklende (som en syg)*, k. *kostalaus, k-kostavon* *Ski 30*.

krangr, adj, *besværlig, möjefuld*, hon krøng of komsk fyr kné móður, med besvær blev hun bragt til verden, *Sigsk 45*; jfr no. vb. *krengja* ‘bringe i vreden og trang stilling’ (Ross).

krankr, adj, 1) *krænkende (sent låneord)*, krønk orð *SnE II* 226. — 2) *svag, sygelig*, k-ir menn *Gdþ 11*, k-ar kvinnur *Mey 36*.

krappr, adj, egl. ‘böjet, krummet, indsnævret’, vanskelig, stem, krøpp eru kaup, det er et dårligt bytte, *Gretið 5*, k. dauði *Gdβ 19*; krøpp vas på *Goðrún Am 74*, på grund af sammenhængen (sýn vas svipvísí l. 3, kunni of hug mæla l. 6) liger det nær her at anage betydningen ‘falsk’, ‘skjulende sin egenlige mening’, denne betydning lader sig let udlede af grundbetydningen, ‘indsnævret, indesluttet, dølgende’; også ud fra en bet. som ‘vanskelig at have at göre med’ kunde bet. ‘falsk’ udledes.

kraptafullr, adj, fuld af kræfter, vist-nok ‘som er i stand til at udføre jær-tegn’, om den hellige Katharina, *Katr 19*.

kraptaríkr, adj, ‘rig på jærtregn’, k-k kirkja, om domkirken i Köln og de hellige (dér dræbte) jomfruer, *Mey 54*.

kraptauðigr, adj, rig på kraft, styrke, k. í hjarta *Gd 39*.

kraptaverk, n, jærtregn, *Gd 29*, *Katr 15*.

kraptfimr, adj, behændig, heldig ved sin kraft (især med hensyn til jærtregn), om jomfru Maria, *Mgr 27*.

krapthør, adj, høj ved sin kraft, kraftig, k. kjølr(?) *Anon (XII) C 25*. Eller af det følgende krapti?

krapti, m, (toarmet) stykke træ, der ragede op over rælingen, og hvortil land-tovet fastgjordes (*Falk, Seew., 24*), i pl. blandt navne på skibets dele, *pul IV z 9* (jfr no. krafte, ‘et spant som rækker op over dækket’, *Aasen*), Valr k-a, skib, *Hár 2*; geirbrúar, skjoldets, k., sværd(?), *Sturl 6, 10* (k. her brugt som ‘stok’ og lign. i den slags kenninger); skóla k., skolens støtte, om biskop Gudmund, *Gd 13*; hertil hører sikkert også krapta, Korm *Lv 4*, i hjarra k-a húnknorr se hjarri og húnknorr.

krapr, m, kraft, styrke, Kristr rædr hæstum k-i *ESk 6, 4*, Kristr tœði með hreinum k-i *Ód 9*, dýrka k-t gods *ESk 6, 57*, enn hæsti k. *Lil 96*, Kristr kuðr at k-i *Leið 28*; guðdóms k. *Lil 31*, krossmark viinr k-t viðum hnossa *Líkn 13*, k. kross (gen.) *Líkn 47*; prúðr k-i, udmærket ved sin styrke, *Pl 37*; kennir k-s, Kristus, *Líkn 23*, pl. k-ar bruges hyppig om ‘jærtregn’, landreki k-a, jærtregnenes konge, Kristus, *Has 15*, ei kennandi k-a þróng, indskrænkning i (æven til at göre) mirakler, *Lil 90*, gipta með k-um *Alpost 10*, giptufullr í gæzku k-um, om biskop Gudmund, *Gd 8*. Jfr hermóðar.

kráka, f, krage, *pul IV xx 4*, (trúa) galandi k-u *Hávm 85*, på kvað pat k. *Rþ 47*, bræða k-u *pstf 2, 3*. — Som navn på Áslaug, því emk K. kólluð í kolsvortum vögum *Ragn II 5*. — Navn på en kvinde i 13. árh., *Gdβ 61*. — Jættekvindenavn (‘den sorte’), *pul IV c 5*. Jfr mein-.

krákr, m, ravn (jfr det foregående), *pul IV tt 1*.

krefja, (krafða, krafiðr), kræve, bede, ønske, (med nogen nuance i bestemthe-

den), k. lukla (gen.), fordre nöglerne (til kisten), *Vgl 21, 23*, k. landa, lands, fordre, *Sigv 11, 6*, *Gisl 1, 2*, mór krefr morgin-bráðar pþyn, unda valr krefr augna *Ragn V 4*, k. fundar lagar húnreina, kræve skibene samlede, *Hókr 2*; (goð) krafði konung andar, afkrævede kongen hans sjæl, lod ham do, *Mark 1, 31*, jofurr vill andar k. hal *Has 62*. — bede, k. Krist *Heil 9*, ek hef sjalfr krafit (absolut), bedt derom, *Sigv 13, 4*, sá hefr krós es krefr *Sól 29*, sem konungr krafði *Mark 1, 14*; éarnhringar (sværd) krafðir gunnpings, af hvem man kræver kamp, kraftig virksomhed i kampen, *Ott 2, 7*, log liknar krøfð, loven af hvilken man kræver, forudsætter, mildhed, nåde, *ESk 6, 59*.

kreista, (-ta, -tr), kryste, trykke, k. meðal-kafla *Sigv 12, 9*, k. mjólk ór brjóstum *Lil 87*, snoruð ok kreist, stærkt trykket, *Gd 18*; k-i knútu, i en uklar sammenhæng, *Arn 7, 4*.

kremja, (kramða, kramiðr), knuge, knuse, búinr mikl at k. (v. l.) *Lil 84*, kramiðr (kramdr), syg (især af tyfuslignende sygdomme), *Lil 46*.

kreppa, (-ða, -ðr), indsnævre, sammentrykke, pá k-i god gyðju, slå hende sänder og sammen (trykke hende flad), þvíð; krepti stórum limu, lemmerne krøgedes (uden at kunne strækkes ud), *E Gils 1, 15* (hds, har krapti), kreptr lófi *EGils 1, 17*.

kreppingr, m, blandt fuglenavne, *pul IV xx 6*.

Kreppvor, f, kvindenavn (i en mystisk sammenhæng), *Sól 79*.

kringinn, adj, behændig, flink, dygtig, k. hjørpings børre *SnE II 218*.

kringja, (-ða, -ðr), 1) omgive, élkers, vindkers botn (jorden) gjalfri k-ðr *Mark 1, 3*, *Sturl 4, 6*, járni k-t utan, udvendig beslædt med jærn, *Heiðr 16*. — 2) göre ringformet, hamri k-ðr, om en ring, ‘slæt rund med hamren’, *Rv 7*, vanga olr kringiz, ‘håret klippes rundt’, om tonsuren, *Árni 2, 1*.

kringr, m, kreds, ring, kun i forbindelsen í kring um, rundt omkring, *Lil 73*.

krisma, f, salve (græsk ord), leggja k-u í lesni *Leið 24*; — n, leggja k. í hattar stræti Skáldp.

kristliga, adv, kristelig, *Mey 58*.

kristinn, adj, kristen, illa k., om én der ikke overholdt fasten, *ESk 13, 6*, k-it lið *Sigv 12, 22*, k. lýðr *Leið 45*, k-it kyn Merl I 2; nedsettende (i brydningstiden i 10. árh.), k-in dauð kona Gróg 13; k-nar sálir *Lil 88*. Jfr 6-.

Kristín, f, Magnus Erlingssöns moder, *Nkt 68*.

Kristína, f, helgeninde, *Mey 48*.

kristna, (-ða, -ðr), kristne, göre kristen, k. þjórlond, Greenaveldi, o. s. v., *Rst. 10, 11*, vinna Hjaltland k-at *Ód 12*, k. fimm lönd *Nkt 23*, k. Gall(i)am *Heil 10*.

kristni, f, 1) *kristentro*, halda k. *Pl* 24, farask mun k. *Merl II* 23. — 2) *kristenhed*, føst k. *Pét* 24, alþýð k. *ESk* 6, 6, styrir k. *Sturl* 3, 1.

kristnibrot, n, nedbrydelse af kristentreoen, *Merl II* 29.

kristnihald, n, overholdelse af kristentreoen, reisa k., påbyde den kristne tro, *Sigv* 12, 2.

Kistr, m, (-s, dat. -i), *Kristus, Steinunn* 2, *Hfr Lv* 7. 9. 10, *prándr*, *Sigv* 9, 2, *Mark* 1, 14, *ploft* 3, 7, *Od* 28, *ESk* 6, 4. 11. 68, o. s. v., *Lil* 5. 37 o. s. v.; den lat. form Christo, *Gd* 8; K-s kirkja. i *Nidaros*, *ESk* 6, 34. *Jfr Hvíta-*.

krípr se gripr.

Krit, f, *Kreta*, *pul IV* bbb 3, líta of qxl til K-ar Árm 4.

krijúpa, (*kraup*, *kropinn*), *krybe*, d. v. s. lægge sig, falde, på knæ, k. at keldu, lægge sig ned ved kilden (for at drikke deraf), *pórh* 1, k. at fótum e-m (v. l.) *Lil* 79, k. e-m *Mv III* 27, k. til kross *Likn* 30, k. at jorðu, i en kirke, *Mv I* 15, herr krýpr at gagni, til gavn, helbredelse, for sig, *ploft* 3, 8: k. abs., böje sig for en, underkaste sig en, *Bersi* 1, 3; böje sig, dukke sig (for at søge læ), k. í bug skjaldar *Hárd* 19.

kropna, (-aða, -aðr), böjes sammen, sammensærpes af frost og kulde, ef hér skal k. hveri fingr *Grett* 2, 2.

kroppinn, adj, sammenbøjet, krøget, kropnir knúar *Rþ* 8.

Kroppr, m, gård (i Borgarfjordsyssel, Island), *Grettis* 24.

kross, m, kors, *ESk* 6, 3. 65, *Has* 22, *Likn* 26. 27 o. s. v., *Lil* 49. 54 o. s. v.; — *krucifiks*, bóru skrin ok k-a *Mark* 1, 29, k. hangir fyr brjósti þul þessum *Rv* 29.

krossask, (-aðisk, -aðr), tage korset, omvende sig, *Mey* 15.

krossfestr, adj, korsfæstet, *SnE II* 142, *Lil* 96, *Alpost* 2.

krossmark, n, korsmærke, kors, *Likn* 13. *krosstré*, n, korstræ, kors, *Pét* 34.

Krókaskógr, m, skov på grænsen mellem Hadeland og Ringerike, *Kolli* 3.

krókasteik, f, de kvindelige genitalia, kominn eru úr k. *Eyst Lv*.

krókr, m, 1) *krog*, *fiskekrog*, eigi mun ormr agn svælgjandi á k-i fagna *Lil* 60; *jærnkrog*, hvassir k-ar *Mey* 48, stinnr k. *Lil* 78, bitr k. *Lil* 82; — *ankerflig*, auka kaf k-i *pjóðA* 4, 11, k. ór járni heldr skipum *Anon (XI)* *Lv* 6, — *jærnkrog*, på roret, hvorvidet det fastgøres i stævnet (på en islandsk fiskerbåd), ef stýrir stókkvi k-ar *Bós* 5. — 2) *krog*, *indsnevring*, af rundagtig form, aka e-m í ongvani k-k, bringe en i knibe, *pjóðA* 2, 1. — 3) *kroget ord*, forsætlig dunkelt udtryk (lat. ambages), skili pann k-k *SnE II* 232. — 4) *jigurligt* brugt er k. i udtrykket føra starf til k-s, føre arbejdet til ende, til den endelige afslutning, men det er ikke klart, hvorfra udtrykket er hæntet, *pjóðA* 3, 22: — nú es ulfs hali einn á k-i, nu

er det kun halen af ulven, der er tilbage, (hæntet fra fiskefangst?), *Ófeigr* 4. *Jfr* qfund.

krumma, f, den krumme(de) hånd, lab, *pul IV* öö, ef mér í k-ur kørn (her skr. krymm-, men y er her næppe en omlydsbetegnelse) *HHj* 22, hvárt betr dugir broddr eða k. *Loð I* 5, hrista k-ur at e-m, ringeagtende for 'at omfavne', *Vígl* 23.

krummi, m, ravn, *pul IV* tt 2.

krumsi, m, s. s. foregående, sst.

krúna, f, 1) krone, k. Englands, kong Edmund, *Heil* 5. — 2) tonsur, *Heil* 2, klif k-u, hovedet, *Árni* 2, 1.

krúx, krúz, krús, m, kors (lat. crux), *Likn* 39, merki krúzis, = krossmark, *Likn* 52 (her er z rimbestemt). lúta helgum krúzi (z ligeledes) *Ekúl* 1, 1; hvés ef ek hleyp at krúsi *Bjágvis*.

krymma se krumma.

kryplingr, m, krøbling, v. l. for krypningr, *Grett* 2, 2.

kropfturligr, adj, stærk, kraftig, róa k-an (adverbelt) *Hym* 28.

krós, f, kræs, lækker ret, krásir allar þær konur skyldu pry 24, kalfr krásá baztr *Rþ* 4. 18, så hefr k. es krefr *Sól* 29; geta k. *pjóðA* 3, 7. — I kenninger for 'lig', ulfa k-ir *Hund* 1 36, k. arnar *Hæng VÍI* 3, k. hjaldrmós *Hl* 25 b. *Jfr* ol.

kuðr se kunnr.

kufl, m, kappe, *Grettis* 24, k. Hognna, brynde, *Krm* 10. *Jfr* boð-, hring-, (kofl).

kuflbúi, m, kappeklaðt mand, *Grettis* 28.

Kuflungar, m, pl, *Kuvlingerne* (oprørsparти i Norge, kuflunger = munk), *Blakkr* 2, 1.

kuggr, m, handelsskib, *pul IV* z 4.

kulði, m, kulde, ofan (etr) k. *Grott* 16; frost ok k. *Styrbj*; *Lil* 35. 81. *Jfr* hræva-

Kumba, f, en af Træls døtre ('den kłodsede'), *Rþ* 13.

kumbl, n, 1) mærke, k. konunga ór kerum valði, her synes 'hjælme' (*jfr* herkumbl) at være mente, *Ghv* 7; k-a smiðr, om Högné, *Akv* 24, men en sådan kenning er ikke blot enestående (om en 'helt'), men også unaturlig i sig selv (undt. når der var tale om en våbensmed), derfor er det sandsynligt, at der skal læses k-a meiðr, kriger. — 2) gravhøj, k-a brjótr, opbryder af gravhøje, ringeagtende kenning, *Korm Lv* 20. *Jfr* her-, jötun-.

kumbldyns, f, dysse, der danner et mærke, (stateligt) gravsted, *Gróg* 1.

kumbrskr, adj, cumberlandsk, k-ar *pjóði* *Hfr* 2, 9.

Kumrar, m, pl, egl. Cumberlands indbyggere, hellis hringbalkar K., fjældets Kymrer, jætter, *pdr* 13.

kund, f, brynenavn, *pul IV* t. *Jfr* Falk, Waff 177.

kundr, m, (-ar), 1) sön, *pul IV* j 9, k. hilmis Arn 2, 11, *Sturl* 3, 15, k. lofðungs Arn 5, 6, k. fylkis *ESk* 6, 44. — 2) efterkommer, ætling, hersa k. *Arbj* 14, jofra k. *Sigv* 1, 1. — 3) som egennavn på en af Jarls sónner, *Rþ* 41.

kunna, (kann, kunna, kunnat), 1) *kende, forstå, forstå sig på*, k. rúnar *Rþ* 45, k. sigrúnar o. s. v. *Sigrdr* 6–12, k. skil allra *Hávm* 159, k. skil rúna *Am* 9, k. e-t *Hávm* 146 o. s. v., k. ekki *Hávm* 5, 27, k. hóf *Kolb* 2, 4, k. mál maga*Hávm* 21, k. mjöt e-s *Hávm* 60, *Hjl* 20, k. ellifyf ása *Haustl* 9, k. slœgðir *Mhkv* 18, k. skynjar *Sigv* 13, 29, k. fogls rödd *Harkv* 2, k. íþróttir *Gráf* 13, k. þakkir, egl. ‘*forstå tak, at takke*’, og så *blot ‘takke’*, *þorm* 1, 3, k. ilt *GSúrs* 15, ils k-andi *Bjhit* 2, 7, k. fátt minna fráma *Korm* *Lv* 60, *absolut*: sem k-um *ESk* 6, 71, als vel k-uð *Sigv* 13, 6, k. svá *Hávm* 159; k. betr, være klogere, *Völ* 28, *Rþ* 45; herhen hører også: k. mart við veifarar orði, *forstå at tale meget imod et løst rygte*, *Hjr* 3, 24. — 2) *kende, vide (være i besiddelse af kendskab til noget)*, k. konung *Harkv* 5, k. fðour sinn, vide hvem der er ens farer, *Bjhit* 2, 19, k. alla allvalda *SnE* I 512, k. greppa ferðir *Harkv* 18, k., þrøngvi e-s *Bersi* 1, 3, þik munu fáir k. *Alv* 5, þik kank fullgorvra *Lok* 30, *jfr Völ* 33, *Helr* 7, *Hár* 8, kunnak báða *Hyndl* 20, 25, k. øðli e-s *Helr* 3, k. fraði *Lil* 4, k. minni til margs, huske meget, *Sigv* 1, 1, k. kleppdogg, *kende (en andens) digitning*, *Audun* 1, hvars bol kant, hvor du end kender, véd at der er ulykke, *Hávm* 127, k. vega, *kende vejene*, *Sigsk* 3; her til må henføres udtryk som k. boga, *kende buen, vide hvorledes den skal bruges*, *Qrv* IX 18, med við: k. við gný Gunnar, *forstå sig på kamp*, *Hl* 33 a, *absolut*: erfitt verðr heims illa kann *Mhkv* 24. — 3) meget hyppig findes k. med infin. og allevegne er grundbetydningen helt eller nogenlunde gennemsigtig; deraf udvikles så betydningen ‘at kunne, være (fysisk) i stand til’, men de herhen herende eksempler er forholdsvis få — i nogle tilfælde kan man være i tvivl —, k. vel kjól at riða *Rþ* 48, sem hagast k-ak (ɔ: hvessa) *Völ* 18, k. delia víg, mat *Lok* 22. 46, k. hafa (ástrøð) *Fáfn* 35, k. bregða hjorrum *Hhund* I 51, k. svara *Hhund* I 33, k. bera andspjoll *Guðr* I 12, k. bera tilt *Lok* 38, k. fregna *Hávm* 28, 33, k. segja *Hávm* 103, *Rþ* 3 o. s. v., *Alv* 8, *Rst* 23, k. segja satt *Vafþr* 43, k. séa *Sigrdr* 11, *Fáfn* 37, *Reg* 23, *Mhkv* 22, k. galdr at gala *Hávm* 152, k. skilja górr *Hym* 38, k. at varask *Reg* 1, k. helga hver *Guðr* III 6, k. vinna e-m *Völ* 41, k. slíks synja *Am* 70, k. yrkja *Mhkv* 2, k. vel ráða *Eg Lv* 38, k. illa nýsa fyr sér *Eg Lv* 4, k. beita *Þmáhl* 9, *þorm* 2, 4, k. fylgja *Isldr* 11, k. halda log *Mark* 1, 8, k. fylla log *Isldr* 22, k. hleypa (skipi) *Ht* 71, k. hætta (skipum) *Arn* 2, 16, kankat lasta þorrgoð, k. velja slíkan hlut *Rst* 8, k. sarka *Hjr* 3, 6, k. górra darra gný *Jóms* 15, cœpa kann í moerum fróskr *Mhkv* 5. — 4) kunne være i stand til, kannat veig vanask *Grí* 25, kannat firrask *Sigsk* 26 (eller *forstår?*), seið hvars kanni *Vsp* 22, k. hræðask *Helr*

9, k. heyra *Am* 66, k. verða klökkr *Am* 62, keppa svá kunni *Am* 65, k. róa krópturligan *Hym* 28, verða kann *Mhkv* 26, 28, vera kann *Lil* 99, k. at gráta *Lil* 42. — 5) med acc. pers. og gen, rei, at beskyldre en for noget, hvers kanni pér mey *Katr* 37, eller med of (um) e-t, k. Gapamunn of bat *E Sk* 13, 2, k-um eigi konungs mál (= konung) of pat *Háls VI* 13. — 6) med dativ, *forstå*, kann bjóð kerski minni *Hár* 1, vel k-um því, det *forstod jeg godt*, *Has* 13, fár k-i þeim fljóða lótum, *ingen forstod den opførelse*, *Brot* 15. — 7) være (vel eller ilde) tilfreds med, jofur falli kank illa, urigting v. l. til jofur hylfi varð allá, *Sigv* 13, 26; men sætningen kan også betyde ‘jeg forstår ikke rigtig kongens fald (at han kunde falde)’. *Jfr mis-kunnsfákr*, m, ‘*kendt hest, berømmelig hest*’, *Rakna* k., *skib*, dets kennir, *søfarer*, *Þmáhl* 8. 1. *kunnigr, adj, kyndig, vís, óss k., om Heimdal, Rþ 1, k-ig kvón Niðaðar Völ 25, 30, 35; k. salr vizku Pét 36, k-t lof, kyndig lovprisning, Lil 34. Jfr fjol-, forhapp-, mál-, 6.* 2. *kunnigr, adj, af en vis herkomst, kun i sammensætninger: alf-, ás-, goð-, regin-, kunnleggr, m, slægt-linje, slægt-række (af kunn- i kunnr, kunnigr ‘af en vis herkomst’, jfr ættleggr), et enkelt slægtsmedlem, k. kveldrunninna kvinna, jætte-kynders ætling, jætte, dens þrøngvir, Tor, Þr. 16; kunn- er rimsikret. Jfr K. Gísl., Tidsskr. f. Phil. VI, 240 not.* 3. *kunnleikar, m. pl, bekendtskab, vesa í k-um við e-n, være ens bekendt, ven, Harkv 19.* 4. *kunnliga, adv, på bekendters vis, kveðja e-n k., hulse en som bekendt, venlig, Hsv 6.* 5. *kunnr, kuðr, adj, (former med ðr findes nogle gange: Leið 36, Has 16, Líkn 5, Sigv 1, 4), 1) kendt, bekendt, hverjum (v. l. herjum) k. Anon (XII) C 22, herjum k. Vell 15, seggjum k. ESk 6, 23, k. mórgum manni *Isldr* 24, oldum k. Arn 2, 5, þjóðum k. Arn 2, 15, maðr verðr manni k. *Hávm* 57, kunn engla skepu réttlætis sunna, om Kristus, ESk 6, 4, dādir k-ar goði einum ESk 6, 13, k. menja runnr Grett 2, 8, k-ir eldvíðir *Hjr* 3, 6 (her er dog māske k. fejl for Gunnar), menn Skognungum k-ir, kendte med Skáningerne (som har talt med Sk.), ESk 6, 35, Suðrvík Dñnum kunn *Sigv* 1, 4, k-ir menn, bekendte, venner, Merl I 54, k. styrr *Sigv* 1, 13, kvæði kunn þjóð *Ht* 69, gera k-an óðauðoleik *Lil* 67, gerva nafn sitt k-t Ótt 3, 2, k-t es austr of mar (v. l. frétt) *Hjl* 18, þat erum k-t *Sigv* 2, 4; k. at e-u *Ht* 27, Leið 28, k. elsku *Has* 16, kunn veðrs dýr, skibe, kendte (ved de idelige krigstog), Anon (XI) Lv 5, dagr sunnu frídar k., kendt ved (dens) fred, Leið 11. — 2) kyndig, vís (jfr kunnigr), k. seggr Akv 1, kunn kona *Sigsk* 54, kunn vas Qlrun *Völ* 15, k. i Kristí greinum, kyndig i Kristi*

lære, Pét 12. Jfr al-, dáð-, eljun-, fjol-, flærðar-, her-, heyrin-, hvar-, marg-, meðal-, morð-, nafn-, ó-, styr-, tír-, við-, þjóð-.

2. *kunnr*, adj, *beslægtet, oprunden, kun i sammensætninger: alf-, ás-, regin-*.

kurfaldi, m, *lilleput, lille tyksak (jfr kurfr, 'stump, kort stykke', kurfla 'hugge i stykker', kurfl de små stykker træ, der skal brændes til kul), om en dværg, hjalmfaldinn k. SnH 2, 1. Jfr nu-isl. kurfur (sá leidasti k. Skírnir 1915 s. 396).*

kursi, m, *kalv, bruges for mandsnavnet Kalfr, Gdþ 64. Jfr kursli.*

kurteisliga, adv, *belevent, hovisk, Hjálmp IV 5.*

kurteiss, adj, *beleven, hovisk, Mv II 3, Mey 57.*

kusli, m, *kalv (kælenavn), Anon (XIII) B 10, her brugt synonymt med mandsnavnet Kálfr; jfr kursi.*

kúga, (-aða, -adr), *kue, tvinge, undertrykke*, k. þegna til friðmála Stein 3, 13, k-aðr til sagna Mey 44, k-um karl Nj 25, k-uð náttúrur Lil 31, kúguð skepna úd 61, þér munuð ekki oss af k. Frþ I 22, k. ljúgorð af e-m Mdr 22.

Kúgi, m, *mandsnavn (egl. tilnavn), Rv 5, (en anden?), Kúgdr. Jfr of-*.

kúla, f, *kugle, bule (af et slag i hovedet f. eks.), kemba af k-u, rede sit hår over en bule (man har fådet)*, Korm Lv 20. Jfr undir.

kúluvambi, m, *'kuglevom', mand med en svær mave, Eyst Lv.*

kvaðning, f, *opfordring (til at göra noget), venja af sér k-ar e-s, lære en at lade være med*, Gretis 9.

kvalaherr, m, *'pinens flok', djævlene, Mv III 14.*

kvalanauð, f, *'pinens (helvedes pines) nød'*, Mv III 8.

kvalari, m, *piner, morder, bøddel, Mey 52, om djævlene Mv III 17.*

kvalavegr, m, *'pinens vej', vej til helvedes pine, Mv III 13.*

kvalráðr, adj, *'som har den pine at skulle bestemme sig' (jfr isl. sá á kvölinu sem á völinu), vakhende, Ám Arn 5.*

kvalræði, n, *kval, pine, opt verðr k. af konum Sól 10.*

Kvasir, m, *Kvase (vokalens korthed er metrisk sikret ved Vell-stedet), K-is dreyri, digterdrikken, digitet, heyr jarl K-is dreyra Vell I (jfr SnE I 218).*

kváma, f, *komme, ankomst, besøg, gests k. Am 32, biðja e-n k-u Am 39, æsta k-u e-s Hamð 24, Jésú k. Lil 64, við minni k-u Bergb 7; kómu, Hhund I 48 er vist præt. infin. Jfr heðan-, heim-, þangat-.*

kvántang, n, egl. *'kvinde (hustru) man har fået'*, gjítermál, Merl II 92.

Kváran, m, *tilnavn til kong Olaf (irsk, = sko), Gunnl Sig 1.*

kvátra, f, *et slags brætpil (senere: kotra), k-u tafl Gdþ 54.*

kveða, (kvað, kvöðum el. kóðum, kveðim), 1) *sige, tale, uttale, (trúa) því es*

kveðr kona Hávm 84, allir ní kvöðu Am 48, pat es gamlir k. Hávm 134, þá kvað bat . . . þry 15. o. s. v. o. s. v., kvað en ríkja Skogul Hák 13 o. s. v., hitt kvað þá .. Hamð 9 o. s. v., kvaðk fyr ósum þats mik hvatti hugr Lok 64, hví kveðum, hvad skal vi sige, GGalt 4, k. orð Hym 32, Grott 24, Sigrdr 24, kvað ekki orð et fyrra Grott 7, Oddrgr 8, kvað pat orða þry 2. 3 o. s. v., Brot 6, at þér Frey kveðir óleidastan lifa Skí 19, kveðk mál fara Skí 10, kveðk pik vesa Lok 17, kvað sér nauðir (ð: vesa, der ofte kan være underforstået) Sigv 1, 15, hefk kveðinn óneisan Hhund I 18, k. nornir valda Hhund II 26, kvað stiga standa ESk 6, 15, k. ráð Jóms 40, kveðk rogn magna ríki Vell 32, old kveðr Aleif vesa kominn ór éli stála Hjr 3, 22; 3. pers. pl. præs. eller impf. uden subjekt i bet. 'man siger, man sagde' med acc. cum inf.: k. vind koma Vajþr 37; jfr Snaebj 1, Jóms 22, Krm 22, þar Heimdall k. valda véum Grí 13, jfr Fájn 7, Sigrdr 22, Hávm 12 o. s. v., kvöðu vaxa Vajþr 33, jfr Lok 24, Rþ 1 o. s. v., Yt 11, 23, Hjr 3, 2; medium k-ask, sige sig, sige (noget) om sig selv (det i mediet liggende sik subj. til den følgende infin.), k. eiga, sige sig at eje, erkære at han ejer, Rþ 36, kvazk vilja róa Hym 17, kvezk bykkja (= kveðr sér bykkja) Húsdr 3, kveðask hafa log Sigv 11, 8, kvazk mundu fylgja ESk 6, 28 o. s. v. -- k. at e-m, sige (noget) til en, hræfn kvað at hræfni Hhund I 5, hrunga Hildr kvað at óðar gildi GSúrs 24, jarl kvað at unnviggs æri Eskál Lv 3, hrunga hreytir kvað at Vagni Jóms 43; k. á, tiltale en, SnE II 202; k. at, uttale, k. at orði = k. orð Am 32. 34, men: k. sér e-t at bolvi, erkære noget (en andens ulykke) som sin (egen) ulykke, Hávm 127; kveðin at kvæn, bestemt til (at være ens) hustru, Fj 42. 46, hølti miðk er at flestu kveðit, meget stærke (ujravigelige) bestemmelser er der med hensyn til alt, Mhkv 28; mér mun verða kveðit at heiptum, jeg vil blive nødt, tvungen, til at vise forbitrelse, pmáhl 9; k. við(r), sige imod, ð: til gengæld, som svar på, Hávm 26, Sigsk 51, k. upp, sige ábenlyst, ábenbare, þKolb 1, 3, omskrivende, k. dul = dylja, nægte, kveðkat dul nema, jeg nægter ikke, at, Yt 7. -- 2) fremsige med en vis höjtidelighed og rytmisk bevægelse, austmarr kveðr Gymis ljóð Yt 25, nú eru Håvamál kveðin Hávm 164; heill sás kvað sst, k. ljóð Grott 7, frœði kveðit í draumi Sól 83, k. angrljóð Hhund II 46, k. valgaldr Bdr 4, k. leysigaldr fyr legg Gróg 10, k. framm hróðr Jór 5, laun kveðins (dette ord er dog vist galt, istf. et ord, der har hørt sammen med gæti) óðar Jór 5, k. hótt, recitere med høj stemme, Bjhit 2, 4, k. flim þorm 2, 12 (måske betyder dette dog blot 'at udiale spot'), k. betr an aðrir Vigl 1, vel kvöðum vér of konung Darr 10, vóru

kveðin væpuhljóð *Rv* 20, reikar eik kveðr, synger (om hár, klippingslyden), *Árni* 2, i, kvóðu við kálkar í vó, genlód, klang derved, *Sigsk* 29. — 3) digte, kveðk enn of hlut þenna *Hfr Lv* 18, k. slétt *Mhk* 2. — Urðar orði kveðr se under kveðja.

1. kveðja, f, *hilsen*, bera k-ju þorv 1, *SnSt* 4, 6, bezt k. *Mdr* 25, fylgja skal k-ju koss *Fj* 48, sú vas hinzt k., *afskedshilssen*, *Am* 47; malma k., *kamp*, *Sigv* 2, 6, k. geira, d. s., *VGl* 6; þursa k., *jættetale*, *guld*, *Hl* 36 a. *Tindr* 1, 8 er ordet forvansket. *Jfr* tígnar.

2. kveðja, (kvadda, kvaddr), 1) egl. kau-sativum til kveða, bevirke at en taler, bringe en til at tale (som svar på tiltale), váðir k. vidda bróður, sætter den i gang, *Skall* 2. — 2) tiltale, k. e-n lastastófum *Lok* 10. 16. 18, kvaddi þá Gunnarr *Akv* 9, kvaddi Hymis hausreyti *Harkv* 2, svát kvaddi mik engi *Ólbjarn*, svá skal k. konung *Ott* 4, 2, rodd engils kven-mann kvaddi, tiltalte, hilsta, *Lil* 55, *jfr* 29, k. hölda gunnversum *Sturl* 5, 19, k. lið oddum *Eyv Lv* 3, k. hauðr benloga, tiltale landet med sværdu, hærge lan-det med sværd, *Hl* 22 b, k-ask dynskotum, tiltale hinanden, *Gldr* 4, k-ask oddum *Steinn* 1, 6; heiptum skal mána k., man skal tiltale, o: påkalde, månen (under) mod vrede, *Hávm* 137. — 3) hilse, kysti ok kvaddi konung *Hhund* II 14, kvaddi þá báða *Am* 6. — 4) tilkalde, opfordre, k. at gamanrúnim *Hávm* 130, k. e-n at gjøf Grimnis, opfordre til (at høre på) digtet, *Húsdr* 1, k. e-n at brag, óði, óðgørð, kvædi, hróðri, hróðorgørð *Steinn* 3, 1, *Jóms* 1, *ESk* 6, 10, *Líkn* 8, *Leið* 2, *Mark* 1, 1, k. til dóms, kalde til, *Has* 31, kvaddir dáins raddir, kaldt med dødens røst, kaldt til døden, *Anon (XIII)* B 37. — 5) kræye, med gen., k. hoddar *Obreið* 1, k. hljóðs (at óði) *Rst* 1, lið kvaddi boðvar porm 2, 23; med gen. rei og acc. pers., afkræve en noget, k. bróður arfs *Reg* 12, k. e-n auðs ok hringa *Hhund* I 11, *jfr* *Orv IX* 35 (hvor der uden tvivl skal læses hringa, ikke hringum som hds har), k. e-n *Hildar* hóraddar, afkræve en kamp, opfordre en til kamp, *HolmgB* 2, k. e-n vigs *Vell* 28, k. e-n lífs, afkræve en livet, fordre ens død, *Grett* 1, 1, k. andar *Has* 62 (fejl for krefja?), k. e-n heipta, fremkalde en til fjendskab, *Hávm* 151, k. Krist ástar, bede K. om hans kærighed, *Hfr Lv* 9, k. e-n máls, ønske samtalé med en, *Grip* 3. — 6) stanse, hindre, Urðar orði kveðr engi maðr *Fj* 47 (eller til kveða?, sige til skade for, hindre ved ord?).

kveðki (kveþki, hveþki) *Gróg* 3: er k. veit, er forvansket, og meget tvivlsomt, hvorledes ordet bör rettes, kvæmtki (Bugge) = eigi kvæmt (vesa), hvorhen man ikke ved, at noget kan komme, gi-ver ret god mening, men er dog vist næppe det oprindelige.

kveif, f, hue (eller et slags hovedbedæk-

nin), k-ar hraun, hoved, *GSúrs* 27. *Jfr* *Falk*, *Kleiderk.* 93 f.

kveikja, (ældre k(v)eykva s. d.), tænde, ophidse, k. hold í freistni *Gd* 4, k. upp róg *Mv III* 17.

kvein, n, klynken, klage, gråd, *Gd* 19.

kveina, (-ada, -at), jamre klage, k. umb *Guðr I* 1, II 11.

kveisinstafir, m. pl, = kvein, *Hsv* 24.

kveisusflug, n, smærtefuldt, pludseligt stik i en byld, vas þat nær sem k. *Mhk* 4 (flug, flyven, noget som kommer pludseligt; i senere isl. betyder kveisisa 'mavesmerter', men den betydning synes ikke at tilhøre oldsproget).

kveita, (-tta, -ttr), undertvinge, kalt vatn augum, en kveitt tonnum, til kveitt er vatn underforstået og betydningen er (K. *Gíslason Arkiv II* 280 f.) 'kuldsldet' (egl. 'hvis værste kulde er fjærnet'), *Hálf* IV 6; hds skriver iøvrigt kvett; *jfr* *Arkiv II* 161, 273 f., *XI*, 93 f., *Aarbb.* 1866 s. 377 f., 1867 s. 170.

kveld, n, aften, eitt k., på én aften, *Sigv* 3, 8, k. liðir maðr ekki ingen — ikke én — aften lever man, *Hamð* 30, at k-i, om aftenen, *Hávm* 81, *pry* 24, á k-i *ESk* 6, 47, í k., i aften, *TorjE* 1, framm vas k-a, det var ledet langt ud på aftenen, *Brot* 12. *Jfr* svíðu.

kvelda, (-ada, -at), aftnes, blive aften, es k-ar *Anon (XI)* Lv 15, tekur at k. *Phred* 11.

kveldførull, adj, som er meget ude om aftenen (i mørket), om en person, der stiftede sammensværgelse, k-førlastr karl *Rv* 5.

kveldriða, f, 'aftenrytterske', troldkvinde (*jfr* myrkriða), k-u hestar, ulve, *pHjalt* 1, k-u stóð, d. s., *Hjr* 2, 6; — også brugt om kvinder, der kunde ride hekseridt: ok kvaldar k-ur *HHj* 15.

kveldruniinn, adj, 'aftenløbende', som løber, færdes, om aftenen (*jfr* foregående), k-runnar konur, jættekvinder (*jfr* kunnleggr), *pdr* 16.

kvelja, (kvalða, kvaliðr, kvaldr), pine, plage, martre, k. nái (v. l. til súga) *Vsp* 39, helverkr kvelr fira *Merl* II 36, at þú kveljat (imper.) kvón *Volundar*, her mæske martre til døden, *Vgl* 33, ek hei kvaldar kveldriður (det samme) *HHj* 15, es mara kvalði (det samme) *Yt* 3; k-ask andir í orms gini *Anon (XIII)* B 8, kvaliðr, om Kristus, *Líkn* 22, kvaldar andir, pinte sjæle, *Lil* 22, kyn kvalit *Merl* II 32, kvaldr í pínum *Lil* 99, þrøngdr ok kvaldr *Lil* 79; åndelig pint, púkinn kvaldr *Lil* 47, ofbeldit kvelr fjandann *Lil* 9.

kveljari, m, piner, bøddel (ungt ord), *Mey* 45.

kvell, n, *Vígl* 17 er usikkert: fljóð hygg ek at k. (v. l. kuoll, kel) kunni (v. l. knude); med hensyn til hvilket verbum der vælges, må det siges, at knúði er at foretrække som rimdannende, da verset ellers er rimrigtigt; i dette tilfælde bli-ver kvell subjekt og fljóð acc., medens

det omvendte er tilfældet, hvis der læses kunni; selve ordet k. er ukendt, men måtte sættes i forbindelse med roden i det følgende ord, ‘elskovskvide’?, eller er det ligeefrem forvanskning af kvøl? jfr v. l. kvelling, f, sygdom, smærte, k. es pat Grett 2, 3 (= verkr, jfr kvellingasamr). kvendi, n, kvinde (sent opstået ord), Vigl 7. Jfr dýrðar-. kvenligr, adj, kvindelig, som kvinder har eller føler, k-t stríð Mey 36. kvenmaðr, m, kvinde, fruentimmer, om jomfru Maria, Líl 55. kvennaöst, f, elskov til kvinder, Mv III 4. kvensemi, f, kvindekærhed, lystenhed efter kvinder, bregða e-m of k. Hjálmp III 7, munu k. (genitiv) kastra smíðud, oversættelse af renovabunt castra Veneris Merl II 76. kvenska, f, kvindelighed, kyskhed, SnE II 232. kvenvóð, f, kvindeklædning, kvindeklæder prý 16. 19. kverk, f, (pl. kverkr), strube, hals, doggva þurrar k-r þjóðar Merl II 82, skera óðar ór ór k-um ESk 6, 40, nema k-r svelli útan Grett 2, 3; fyritignari fôður k-r, om den helligánd, faderens strubes haedrer, som taler på faderens vegne og derved haedrer ham, Heilv 13. kverkamein, n, strubeonde, byld i hal-sen, Heil 15. kverkhvítr, adj, lys-, hvidhalset, om valkyrjen, Harkv 2. kvern, f, kværn, møllekværn, oftest i pl., standa á k-um, stå ved kværnen, Hhund II 2, kyssa þýjar á k-um Hhund I 35 (man lægge mærke til præp. á her), klaka und k-um Lok 44, k. þjótandi Heiðr V 8; k. góma, munden, Sturlaug 2; k-ar hús Merl II 63. kvernbiti, m, sværd (egl. ‘kværnstens-bider’, jfr kvernbitr, kong Hakons sværd og fortællingen derom, Hkr I 159), pul IV l 6 (v. l. -bitr). kgett se kveita. kveykir (ældre -vir), m, ild (egl. ‘tæn-der’, v. l. kveyktr næppe rigtigt), pul IV pp 3. kveykva (yngre kveikja s. d., -ða, -ðr), tænde, eldr es Magnús k-vir SnE I 506, funi k-visk af funa Hávm 57, angr skal kveykt í klungri form 2, 18, súfir k. sorg Hamð 1. kviðja, (-ða, -ðr), forhindre (egl. ‘ned-lægge forbud, kviðr ‘vidneudsagn’, imod en), þú skaltat mér k. Korm Lv 50 (her rimbestemt), blót eru k-juð Hfr Lv 10, jofurr lét k-jat Óð 16, láta k-jat ulfs gróð, mætte ulvene, þjóðA 3, 4.

kviðlingr, m, lille vers, især af spot-tende art (egl. dimin. af kviðr), Svert 2.

1. kviðr, m, (-ar), udsagn, især vidne-udsagn (imod en), kved liffir ekki ept k-ð norra, udover nornernes bestemmelse, Hamð 30. Jfr heimis-, heipt-, orðs-.

2. kviðr, m, (-ar), vug, moderliv, berr ofar kné an k-ð (om edderkoppen), Heiðr 6; k-ar sómi, moderlivets pryd, om Kristus, Mdr 26, óx brúðar k. frá brjóstí niðr Bjhit 1, 2.

kviðuð, adj. fem., frugtsommelig, Mv II 10.

kviðugr, adj, frugtsommelig, varð Loptr k. af konu illri Hyndl 41.

kvíkr, adj, (va-st, derfor acc. kvíkvan > kykvan dat. kykum o. s. v.), levende, i live værende, ey getr k. kú Hávm 70, jafnan fagnar k. maðr kú Mhkv 4, of þá gotu náið engi k. komask, slippe levende, Sól 1, k-s né dauðs nautkak Karls sonar SnE I 180, mik hefr sonr of svikvinn k-van Eg Lv 42, finna fylki k-van HHj 36, yrðak þik k-van Am 22, føðask k-vir Heiðr 14, skóru k-van Aky 24, Ghv 17, sem kykvir ýs tívar Sigv 12, 23, gráta e-n kykvan P Brún 2, ok est k-k-en konungborna Hhund II 48, kvøl þótti k-ri Am 100, k. eða þó dauðr Hfr 3, 20, sem k-um manni, som på et levende menneske, ploft 3, 5, føra k-an svein, drengen som levende (der før var som død), Mv II 20, k. er dauðinn, kun døden er levende, Lil 73, — om en kamp, guðr vas k-k Hl 35 b. Jfr ó-.

kvíksettr, adj, anbragt som levende, brugt om helgenrelikvier (i skrin), verja golli grøf k-ra pstf 1, 6; jfr kykvasettr.

kvíkvendi, n, levende væsen, skabning, k. siðvendis (jfr den følgende forklaring) SnE II 236.

Kvildrar, f. pl, Kville (i Bohuslän), á K-um Iv 31.

kvilla, f, sygdom, (senere kvilli, m.), þurs (runen) veldr kvinna kvillu Rán 5.

Kvillánus blesi, m, sagnperson, Órv IX 62.

Kvincianus, m, siciliansk fyrste, Mey 26.

kvinda, f, kvinde (= kona; ungt lâne-ord, ikke ældre end 14. årh.), såla k-u Gd 20, hann laði karl ok k-u Alpost 7, onnur k. Vigl 22, tyr allar k-ur Vitn 6, k-ur dröttins Mey 3; k-u, Hyndl 15, er fejl for k-a, gen. pl. af kona.

Kvinnar, f. pl, i Hordland(?), sás á K-um býr Harkv 5. Jfr Magnus Olsen i Maal og Minne 1913.

kvista, (-ta, -tr), ‘afgrene’, hugge grene af, og i alm. afhugge, hugðak (menni) k. af mér báðar hendir GSúrs 34.

kvisti se kvistr.

kvisting, f, afhugning, lemlæstelse (jfr foregående ord), eiga sín k-ar kostu, já lejlighed til at få sine lemmer afhug-gede, Sigv 2, 5.

kvistr, m, gren (på trær), kráka sat k-i ein Rp 47, sem ernir á k-i Hamð 30, á meiðs k-um Míma Fj 24, máa meiðs k-u Grí 34, fallin sem fura at k-i (kollektivt, Bugge antog, Aarbb. 1869, at der her forelå et ntr. kvisti, hvad der dog næppe er nødvendigt) Hamð 5, í kné gengr knefi ef k-ir pverra Am 73, k-ir á lundi Merl II 83, jfr 84, I 14, lindar k-ir Merl II 88, grøenir k-ir Gd 8, remman brast af

rót í k-u, *symbolisk udtryk*, for ‘synden spredtes fra Adam og Eva til alle deres efterkommere’, *Lil* 20; k-ir hreifa, *fingrene*, *Grettis* 46, k-ir hlusta, *hárene*, *Árni* 2. *Jfr horn*, il.

kvistskeðr, adj, ødelæggende grenene, þás en k-a kørnir, det antages, at her menes ‘øksen’, *Hamð* 4; det kan næppe være solen, der menes.

kvitta, (-tta, -ttr), *omtale* (egl. rygtevis, aj kvittr), hvat skulum heimför k., hvorfor skal vi tale om, antyde, hjemrejse, *Mberf* 6, hitt er allir k., som alle om-taler (om et rygte), *Mv* I 6.

1. **kvittr**, m, *rygte*, *Anon* (XII) B 16, gjalda varhuga við hölda kytta *Sigv* 11, 13.

2. **kvittr**, adj, frigjort for (yngre lær-ord), k. af synðum, *synðfri*, *Lil* 90.

kví, f, færefolk, eiga langa k., en föld, der rummer mange fár, *Hfr Lv* 17, moka k-ar innan *Bjhit* 2, 3.

1. **kvíða**, f, *kvide*, angst (især med hensyn til noget fremtidigt), hyggja á k-u *Pmähl* 15.

2. **kvíða**, (-dda og kveið, -tt), nære angst (især for noget fremtidigt), esa konungligt k. morgu *Fáfn* 40, an því k-ak *HolmgB* 14, k. konungs dauða (dativ) *Sigv* 5, 3, k-ir kerling eiðu *pul* III 2 b, kvíddum kappi *Bjhit* 2, 18, sæta fregn síð at ek k. *Jokull* 1, munka morgu k. *Bj Kálf*; k. hefndum *Lil* 76, *jfr* 40; k. við e-u, d. s., *Hálf*s VII 5.

kvíði, m, = 1. **kvíða**, bol k-a *Pét* 41.

kvíðufullr, adj, fuld af angst, *Mey* 52.

kvíga, f, *kvie*, *pul* IV ö 4.

kvígr, m, *tyrekalv*, *pul* IV ö 3. *Jfr stafn-*.

kvíslatré, n, *grenet træ*, *kloftet træ* (som Y), = súl(a) i en gåde, = fuglenavnet súla (*synonymi*), *Gát* 3.

kvæði, n, *digt i alm. uden hensyn til form eller indhold* (egl. ‘det fremsagte’), k. mitt *Mhkv* 22, *jfr* 13, þrenn k. *Ht* 69, k. mun aukask *Arn* 2, 14, gagn k-a *Rst* 35, lag á k., *form for et digit* (med hensyn til de enkelte sætninger), *Mhkv* 11, í k-is hætti *Lil* 97, skorða dikt í k. *Lil* 92, selja e-t í k. (acc.) *Lil* 98, fljótt k., med hensyn til de hurtige versfædder (i hrynhent), *Arn* 2, 1, hótt k. *ESk* 6, 38. — kvæðum *Mey* 58 er mulig et verbum kvæða (kvædda) ‘besyngi’? *Jfr* at, hróðr-, rausnar-, sogu.

kvæðislaun, n, pl, *digtlön*, lön for et digit, *Katr* 49.

kvæðisorð, n, pl, *digit-ord*, de ord, hvoraf et digit består, þróngskorðuð k. *Lil* 96. *kvæði* se kvón.

kvøð, f, *krav* (der stilles til en), bud, rjúfa k. = brjóta bod i samme vers, *Ragn* II 1, eiga hróðrar k., enten ‘jeg har krav til digtning, til at fremføre et digit’ eller ‘der påhviler mig bud til at fremføre et digit’; det sidste er mulig det rette, *Hfl* 2.

kvøl, f, *pine*, *kval*, pola k. *Am* 65, *Hfr Lv* 15, engi k. *Lil* 87, k. pótti kvikri at

komma í hús Atla *Am* 100, boendr hlutu sára k., af ilden, *Ólv* 1, 1, kvalar ok sóttir *Lil* 82, strøng k., om syndens følger, *ESk* 6, 68, om Kristi pine: k. dróttins *Kolb* 1, 2, standa hjá k. *Has* 26, om Sigurd slembes pine, *Ív* 44, om helvede *Mv* III, 24. — Blandt sværdnavne, *pul* IV l 4.

kvølbønnuðr, m, ‘kval-forbyder’, k. manna, som fjærner menneskenes pine, *Kristus*, *Mfl* (XI) 2.

kvølheimar, m, pl, ‘pinens verden’, helvede, í k-a kominn *Sól* 53.

kvón, *kvæn*, f, (gen. *kvánar*; pl. *kvánir*; yngre form er *kvón*, 14. árh.; *jfr Skjspr* 51; i cod. reg. (Edd.) finnes *kvæn* (nom.) 32 22, 63 22, 76 3, 81 23, (acc.) 30 31, (dat.) 33 27 — *kván* (nom.) 37 15, 68 14, (acc.) 37 22, 23, 56 7, 68 17, (dat.) 33 33, 34 17, 37 28, 66 30), hustru, *pul* III 2 b, Byggvis *kvæn* *Lok* 56, *kvón* Níðaðar *Vgl* 25. 30. 35 (på første sted konu), *kvæn* Hogna *Am* 6, Viðris *kvæn* *Lok* 26, *kvón* Völundar, om *Bödvild*, *Vgl* 33, annars *kvæn* *Sigrdr* 7, *kvón* hans *Sigsk* 7, (gen.) *Sigsk* 28, *Am* 30, *kvæn* konungs *Guðr* III 7, minnar k-ar *St* 21, k-ar sonr *St* 18, hersis *kvón* *Guðr* I 9, í k-ar stað *Bjhit* 2, 13, ráða nafni Hrafns k-ar, *kaldes Hrafns hustru*, *Guunl* Lv 8, bíða ljóssar k-ar *Vgl* 5, at *kvæn*, *kvón* *þry* 8. 11. 22, *Fj* 42, 46, góð *kvón* *Gríp* 42, *kvón* fria sína *Sigsk* 8; at k-ir gengi frá konungdom *Sigsk* 14 (her om én hustru), *kvón* risa, jættekvinde, *pdr* 13, k. fleggs, d. s., *Obreið* 2; k. *Heoins*, *Hild*, = kamp, *Gizsv* 2, *Krm* 4, *pSíð* 1; *kvón* Braga, *Idun*, *fjón* Braga *kvónar* = *fjón* *Iðunnar* = *fjón* *iðunnar* (af ida, strømhvirvel), strømmens had, ødelæggende kraft, *Grettis* 44; k. ara, hunörn, örн, *Bergb* 9. — Uklart er Óðins k. rør a jarðar skipi *Sól* 77. *Jfr* beiði-, bið-, eigin-, ey-, ósk-.

kykvasettr, adj, anbragt som levende (*jfr kvíksettr*), om helgens lig som relikie, k. ór konungmanni, om Olaf d. hellige, *ploft* 3, 3.

kykvi i hauðrs runn kykva nauðar *pdr* 8, er uforståeligt; formentlig er ordet en forvanskning af byggva (*jfr* rúmbryggvir og áss).

kylla, f, 1) *kølle*, setja e-n und k-u, stille en lige under køllens slag, d. v. s. bringe en i fare, *Vagn*, vega med k-u *Jóms* 34. — 2) *kølens* overste del, o: halsen under dragehovedet eller hvud der kunde svare dertil, skeina svartar k-ur, afhugge dem, *Sigv* 2, 9 (= hoggva skeiðar stafna i versets slutning). *Jfr Falk*, *Seew*. 36. *Jfr* auð, aust-, eiki-, hesli-, róta.

kyn, n, 1) slægt, art, præla k. *Hárb* 24, sá var taldr (o: Baldr) ór miklu k-i, hørende til en stor slægt, *Mhkv* 9, eiga k. til e-s, være af en sådan slægt, at man vænter noget (bestemt) af en, *Mhkv* 2, opt vitu óggrla, hvers heir ro kyns, hvad slags folk det er, *Hávm* 133, hvers k-s stafir *Guðr* II 22. — 2) slægt, familje, enkelt familjemedlem, *Eiríks* k., *Eriks*

sön, *Hakon*, *Sigv* 5, 4, bragnings k., de 4 *Haraldssönnar*, *ESk* 4, 1, k. jofra, de 3 brodre, der horte på *Geisli*, *ESk* 6, 69, *Lofða* k., *Lofdes slægt*, áttkonr *Lofða* k-s *Yt* 29, konunga k., kongeætinge, *psf* 1, 1, gýgjar k., om en enkelt jættekvinde, *Heitr* 14. — 3) omskrivende, k. fira = firar, menneskenæ, *Hl* 25 a (*her i pl.*), k. firða *Mark* 1, 7, k. seggja *Háv* 6, *Leið* 2. 25, k. lýða *Refr* 3, 1, *Mhkv* 29, k. beima *Ott* 3, 11, *Has* 20, k. guma *Heilv* 4, k. lofða *Has* 38, k. þjóðar *ESk* 6, 20, *Merl* II 29, *Hl* 28 a b, k. aldar *Has* 15. 34; hersa k. *Iv* 24, k. kvinnna : þat k. kvinnna = þær (*den slags*) konur, *Korm* *Lv* 5; gylðis k., ulve, *Ht* 11. — 4) noget mærkeligt, forbavsende sag eller ting, þat olli k-jum *EGils* 3, 4, kvæði skal með k-jum alt *Mhkv* 13; især i dativ: verða k-jum, ske på en underlig mæði, *ÓTr* *Anon* 3, som adverb. i en forunderlig, utrolig höj, grad', hætta k-jum *Ott* 3, 1. Jfr mann.

kynbirtr, adj, forunderlig poleret, meget blank, k-t éarn, sværdet, *Sigsk* 22.

kynda, (-da, -dr), tænde, antænde, k. eld, elda *Sturl* 2, 10, *Am* 5, *Hálfs VII* 2, k. funa *Hhund* II 39, funi k-disk fljótt *ESk* 7, 4, eisur k-dusk *Mark* 1, 22, logi k-disk *Ólhv* 1, 1, k. hæstan hyrjar ljóma *Arn* 2, 12, k. bál *Mv* I 13, k. elda þoðvar Týs, tænde *Odins ild*, bruge sværdene, *Sturl* 4, 19; — k. aga, tænde, opvække ufred, *Anon (XIII)* B 28. — Herhen plejer man også at henføre: mjotuðr k-disk at enu gamla *Gjallarhorni*, *Vsp* 46, og vist med rette (jfr det sidst anførte eksempel), skæbnens bestemmelse — undergangen — tændes, vækkes, begynder ved (jfr Müllenhoff *D A V* 144 ff., Bugge, *Studier* I 494; anderledes *BMÓlsen*, *Arkiv XXX* 139 f.).

kyndill, m, fakkell, hreinir k-lar *Sól* 69, ósa k., guld, porm 2, 1. Jfr ey-, hjaldr, hræ-.

kyndómr, m, 'mærkelig, forunderlig dom', k. brynju, kampen, *Arn* 5, 6. Jfr *BMÓlsen* *Arkiv XXV*, 291.

kyndr, m, ild (egl. 'tændt'), pul IV pp. 3.

kyndugr, adj, klog, træsk, underfundig (sent ord), om djævlene, *Mv* III 18.

kynfriðr, adj, af herlig øt, höjættet, *GSvert* 8.

kynfróðr, adj, overmåde kyndig, om Odin, *Húsdr* 10.

kynfrægr, adj, berømt ved sin øt, af en berømt øt, om kong Adelsten, Eg Að 1.

kynframuðr, m, 'som fremmer en slægt', fleggs (ved rettelse) kvánar kyn, jættekvindens yngel, ulve (jfr *Vsp* 40), deres framuðr, som fremmer, nærer dem, kriger, om Snorre gode, *Obreið* 2.

kynfylgja, f, hvad der følger med, tilhører, en slægt, slægtsmærke, *Frþ* I 23 (rettelse for kynnor).

kyngi, n, pl, kun i dativ, adverbielt, i

høj grad', almr verðr dreginn k-jum *Bót*. Eller et masc. kyngr?, jfr no. kyng 'en lidan hob, klump, klynge', *Aasen*.

kynjaðr, adj, af en vis øt, vel k., af en god herkomst, *Nkt* 34.

kynkvísl, f, slægtgren, pul IV j 9.

kynliga, adv, mærkeligt, *Sól* 66 (rettet fra *hds*. kymiliga).

kynligr, adj, mærkelig, mærkværdig, påfaldende (af udseende), k. maðr, om en enfødding, *Anon (XI)* Lv 1.

kynmálasamr, adj, fuld af underlige taler, vel omrent s. s. snakkesalig, *Qrv* VII 12.

kynna, (-da, -dr), göре kendt (af kunnr), k. mærðar þóttum, göре noget bekendt ved (i) digt, *Húsdr* 2, bók k-ir brognum *Merl* I 63, væri mart mónum k. *Merl* I 62, hvat munk yðr k. nema, belære, forkynde, *Rv* 33, mannbaldr k-isk mónum *Edraum*, k-isk kapp Pitt mónum *BjH* 1, *Sturl* 7, 1, k-isk kappgirnó manna *Heinr*, mögl k-ask pau mónum *ESk* 6, 6 (men her uriktig v. l. for sanna), enn mun krossdýrð k-ask *Líkn* 26, þá þat kyndisk, da viste dei sig, *Hák* 18; göре bekendt (med en), kynn bik við góða menn *Hsv* 13, k-ask af örðum ýta hugir *Hsv* 123 (eler 'bliver kendt?').

kynni, n, 1) kendetegn, noget hvor på noget kendes (af kunnr), þat es vina k. *HHj* 3, k. landreka, konges art og væsen, *Anon (XII)* C 6, k. kotmanna *Anon (XIII)* B 11; herhen måtte også *Am* 13: ákka þess k. henføres, men betydningen passer ikke godt; rimeligvis er þess fejl for þar, og k. at henføre til den følgende betydning. — 2) bekendtskab, folk man er kendt med, koma til k-is, komme i besøg hos venner, *Hávm* 17. 30. 33, leita k-is *St* 18. — 3) bolig, hjem, låta loga leika of k-um *Qrv* VII 7. Jfr ó-; ást, man-; heim-, sal(a).

kynprýddr, adj, af en herlig herkomst, k. jofur Sturl 3, 1.

kynrikr, adj, mægtig ved sin herkomst, k. konungr *Oddrgr* 29.

kynslóð, f, slægt, slægtgren, familje, af hreinni k. *Vitn* 3.

kynsmaðr, m, slægtning, kynsmenn Kórineús (lat. domus C-i), *Merl* II 53.

kynstórr, adj, af stor øt, höjættet, konungr enn k-i *Harkv* 7. 14, k. hilmir *Steinn* 3, 16, jfr *Iv* 17. 44, k. (maðr), om kong Olaf, *Bersi* 1, 1, k. *Kormákr* *Isldr* 25, k-r kona *Merl* I 11, k-r kæra *Mv* II 10, k-r ætt *Merl* II 72.

kynviðr, m, 'slægt-træ', medlem af en slægt, k. kvánar minnar, om sönnen, *St* 21.

kyrð, f, ro, sitja í k-um, leve i ro, *Sturl* 3, 5.

kyrkja, (-da, -ðr), kværke, kvæle, svá skalk hann k. *Bjark* 7.

Kyrmir, m, jættenavn, pul IV f 2; stammen står vist i forbindelse med den i no. kyrmast 'lide af beklemmelse eller

trykning for brystet' (Aasen), altså: 'trykker, knuger'?

kyrpinger, m., ussel person (måske 'sammenkrøben' af 'kulde og elendighed, af korpinn — ved metatese — = kroppinn?), happ es ef hér skal kropna hverr fingr á k-um Grett 2, 2 (v. l. kryplingr).

kyrr, adj., rolig, sitja k. Bjhit 2, 11, Hym 19, hverr stod k. fyrrir, stod ubevægelig, Hym 33, k-ar Hjarranda hurðir, rolige skjolde, skjolde, der børes støt, Rdr 11, gørva e-n k-an, o: ved at slå ham ihjel, Arn 6, 8, låta e-n vesa k-an, lade en i ro, fred, Rauosk; om kvinder, rolig, støt, venlig, sagdak þat k-u fljóði pjóðA 1, 23, k. Kolfinna Hjr Lv 2, jungfrú k. om jomfru Maria, Lil 29; som tilnavn til kong Olaf (modsat: krigersk), Nkt 47; ntr. låta sitt vesa k-t, lade sit være roligt, forholde sig selv rolig, uvirk-som, Krm 27, låta k-t of e-u, forholde sig rolig med hensyn til noget (men halvdelen af sætningen mangler), Am 101; klappa k-t, klappe blødt (ironisk), Hjálmþ III 8.

kyrra, (-ða, -ðr), berolige, göre rolig, stille, k. vind Hávm 154, k. elda, stanse, slukke, bål, Rp 44, hykkat ló kyrrðu varra við, bolgen gav ikke skibet ro, ESk 12, 18, k. hreina, stanse rensdryrene, Hæng II 1, Braga kyrrik bjóri reifan, jeg beroliger Brage, søger at tale ham til-rette, Lok 18; — mildt udtryk for at 'stá ihjæl' (bibringe en dødens ro, jfr gørva hljóðan), k-um kappa errinn Eg Lv 30, k. fogla Rp 46. 47.

kyrreleikr, m., ro, fasthed, k-s vald, fast-hedens magi, Lil 1.

kyrrseta, f., stillesidden, vasa k. áðr Knúi felli, der var en voldsom tummel før K. faldt, Grott 14, pekkjask k-u, holde af roligt liv, Ott 3, 3.

kyrtat pjóðA 3, 33, i en ufuldstændig sammenhæng, næppe = kyrt þat (jfr littat).

kyrtill, m., kjortel, Hharð 17. Jfr skinn.

kyssa, (-ta, -tr), kysse, k. konu Sigsh 4, k. þýjar Hhund I 35, k. konungr Hhund II 14. 44, lysti at k. pry 27; på kystak mey mest Korm Lv 21, k. unga ekkju Krm 14; HHj 43; k. øxar munin, kysse øksens æg, blive dræbt, Hharð 12.

kytja, f., hytte (ille hytte), se hrør-kytja.

kyttr = kvittr (som u-st.), s. a.

kýmiliga, adv., Sól 66, er uden tvivl fejl for kynliga; selve ordet betyder ellers 'lojerlig, grinagtig', noget som ikke passer i sammenhængen.

kýr, f. (kýr), ko, Auðhumbla es elzt kúa pul IV ö 4, ey getr kvíkr kú Hávm 70, jafnan fagnar kvíkr maðr kú Mhkv 4, goll-hyrndar kýr pry 23, HHj 4, gjalda kú Hharð 17, k. molkandi ok kona (kýr nom. eller acc.?) Lok 23, k. kollótt, ko uden horn, i fuglegáden = rjúpa (kør benævnes ofte således), Gát 3.

Kýrfjall, n., fjæld i Oplandene (Norge), á K-i Játg.

kýrhvalr, m., en hvalart (v. l. búr-, der mulig er rigtigere), pul IV y 2.

kýrr, m., 1) oksenavn (synes at være masc. til kýr), pul I b (v. l., se Hýrr). — 2) sværdsnavn (eller kyrr?), pul IV l 2. Jfr Falk, Waff 54.

kæfir urigtig v. l. til hœfir, s. d.

1. kæra, f., egl. 'elsket kvinde', så 'husstru' i alm., k. hilnis, fyrstens hustru, Katr 23, k. hans Mv II 3, k-an varð kviðuð Mv II 10. Jfr dyggðar.

2. kæra, f., klage, med ópi ok k-u Lil 84.

3. kæra, (-ða, -ðr), klage, besvære sig, ef þú k-ir SnE II 226, hafa satt að k. Vítn 21, angr k-andi Gdþ 53.

kærir, m., en som har sager med en anden at afgøre, om en fyrste, k. Nordmæra Sturl 5, 19.

kærigr, adj., = kærr, kær, kærlig, om Kristus, Mv I 3.

kærr, adj., kær, elsket, k. keisara Sigv 10, 10, k. vask harra Ht 68, k. goði ESk 6, 22, k. drótni Lil 90, enn k-i Kristr Lil 46, Márlia, k-ust af miskunn Lil 91.

kæti, f., glæde, munterhed, SnE II 232.

kœna, f., en lille båd, pul IV z 3; som tilnavn (til Frírekr), pskakk 3.

kœnn, adj., klog, betænksom, k. lofðungr Hl 40 b, k. konungr Hjr 3, 29, k. hofðingi Kolb 1, 4, k. yngvi Óð 9, k. joftur mána Ám Arn 1, k. (Þorgerir) bar greipr at gunni porm 1, 5, k-ir menn Leið 40, k-ir kristnr Merl II 3, k-a hvorr Reg 25, k-asta Kolbeins rúna Gd 18, kœn döttir Katr 4, kœn tempran, klogt måde-hold, Gd 36; med gen. vigs k. visi þjagr 2, hjalpar k. Gdþ 11, hlitar k. hyggju-bragðs, i sit sind, sin sjæl, Gdþ 8, k. mærðar, er tvetydigd (se mærð), som ved sin klogskab erhverver sig ros(?), Gml kan 1, 1. Jfr all-, fjol-, hjalpar-, hlitar-, skjald-

koggull, m., et enkelt led, f. eks. af en finger, k-ar frænda hrørs, hele legemet, St 4.

koglingr, m., således må formentlig skrivemåderne koglinng, kolginng være at forstå, blandt høgenavne, pul IV ss 1; af kag- i kaga, se, spejde?

kogursveinn, m., liden dreng, pusling, launa k-i þinum, dig, din elendige små-dreng, Hárð 13. Jfr Sahlgren, Ark. XLIV, 258 f.

kold, f., brynenavn (egl. fem. af kaldr 'den svale'), pul IV t.

kopurmáll, adj., overmodig i ord, hvert es enn k-i Hæng V 3; jfr H. Falk Arkiv III 340.

kør, f., sæng, leje, liggja í k., ligge, hvile i sin sæng, Guðr II 44; især om 'leje, hvor alderdomssvage mennesker ligger hele tiden', affældighedsleje, syge-leje, verða dauðir ör k. Korm Lv 62, k. (sygelejet) vann (mann) følvan EGils 1, 15, reistr af k. Pét 54; — sveigar k., gre-nens ødelæggelse, økse, Skall 3.

kørbeðr, *m*, ‘leje-pude’, pude der er i eller udgør et leje, bekkpiðurs k., ande-aeg (kør, reden, beðr, ægget), Egilss (XII) 2.

Kormt, *f*, 1) *Karmoen* (Norges vest-kyst), *pul III* 3, IV bbb 3, *pSær 4*, 1, men K-ar, havet, *ESk 10*, 1, helsi K-ar, d. s., *ESk 13*, 12. — 2) mytisk elv, *Grí 29*, *pul IV* v 6.

Kortr, *m*, (u-st.), hestenavn (egl. ‘den lille’), *Bíarr* (reið) Kerti *pul II* 4.

køstr, *m*, (u-st.), veddynge, især for derpå at foretage en ligbrænding, *Heim-dallr* ríðr at kesti, hvorpå Balder skulde

braendes, *Húsdr 10*, kastar hel, vinden, *B krepp I*; lífs k., *livsdynge*, legemet, laust í lífs kostu unda gjalfrs eldi, *blodilden* slog ned i livets veddynge, sværdet ramte legemet (eller hovedet?), *pTref 2*. Jfr eiki-, hræ-, lof-, val-, við.

kosungr, *m*, kappe, især rejsekappe eller lign., k. fær voimm *Anon (XI) Lv 8*. Jfr *Falk, Kleiderk. 172–73*.

kottr, *m*, 1) kat, kattar dynr *SnE II* 432. — 2) jættenavn, *pul IV* b 5, kattar sonr, jættesón, jætte, ek hef kveðinn Høðbrodd sem kattar son, ikke bedre end en (mod-bydelig) jætte, *Hhund I* 18.

L

Lyden 1 giver ikke anledning til nogen særlige bemærkninger. Oprindeligt w i forlyd foran 1 er altid faldet bort; således hedder det f. eks. litr (der findes ikke spor af w); kun i enkelte tilfælde er h faldet bort, se h.

laða, (-aða, -aðr), *indbyde*, l. hirð í holl (acc.) *Ht 86*, *Merl II* 86, l. til himins dýrðar *Líkn 28*, *Lil 68*, l. til hjarta síns, om gud, *Ekúl 1*, 5, l. heim, d. s., *Leið 45*, l. skatna þars aldri prjóti unaðs gnött ok frið *Has 65*; med dat., l. landi ok þegnum at e-um, skaffe en land og folk, *Merl II* 28.

Laflhamðir, *m*, spottende betegnelse (for Toste jarl?, lafa ‘hænge løs’), *Hjortr 1*.

lathræddr, *adj*, overmåde bange, *Hjortr 3*.

lag, *n*, (læg), læggen, føjning, banda l., forbindelses-ordning, forbindelse, andvanr banda l-s, uden (erotisk) forbindelse, samkvem, *Korm Lv 41*, leggja l. saman *Orv IX* 27, l. illra kvenna, forbindelse med slette kvinder, *Hsv 12*; — l. orða, ord-føjning, den måde, hvorpå ord lægges, føjes, udtryk, udtryksmåde, l. heyrði orða *Am 3*, (jfr orðalag), óðar l., digts form og indretning, *Leið 3*, stuttligt hefk á kvæði l., formen for mit digt er kortagtig (idet det kun består af linjer udgørende hver sin sætning), *Mhv 11*, specielt om ‘versemål’ (= hóttr), mart 1. bragar *Ht 70*, drópu lag *Gunnl Sig 2*. Jfr log-; aldr-, faðm-, fjør-, orða-, óðar-.

lagá, (-aða, -aðr), overgyde med væske (logr), især om maltet, når der brygges, l. drykkju (gen.), lagat vas drykkju, der blev brygget til gæstebud, *Am 76*; — med. lagask, udgyde sig, l. tór af kinnum, tærer strømmer af øjnene, *Lil 35*.

lagagangr, *m*, ‘lov-gang’, retsforhand-

ling, rettergang, bíða ljótan lið l-s, blive strængt førfulgt, lide hård medfart, *SnE II* 198.

lagamál, *n*, ‘lov-sprog’, = logmál, bud, om Mose bud, et brennfagra 1. *SnE II* 246.

lagastafr, *m*, alvernes navn på ‘søen’, og ‘byggen’, *Álv 24*, 32; det første også *pul IV* u 1. I det første tilfælde betyder ordet vel ‘blikstille sø’ (jfr udtryk som stafar í sjóinn); det vilde da passe til alvesprogets øvrige ord; i sidste tilfælde antages det at betyde ‘væskernes stav’ : grundlag, det hvoraf ølet brygges.

lagavíss, *adj*, lovkyndig (= logvíss), om Mose, *Leið 18*.

lagdýr, *n*, ‘hav-dyr’, skib, stýrir l-s, sæfarer, *Bjarni 4*.

lagsmaðr, *m*, fælle, kammerat, *Frþ 1* 13 b.

lamases, *m*, ‘bænk, hvor den lamme sidder’, liggja í l-i, ligge uden at kunne bevæge sig (af alderdom, sygdom o. s. v.), *HolmgB 12*.

lamb, *n*, lam, l. goðs, *Kristus*, *Líkn 37*.

land, *n*, 1) land, jord, modsat ‘sø’, *pul IV* ø 1, fundu á l-i *Vsp 17*, at l-i *Vell 20*, 24, *Hhund I* 32, fyr l-i *Gldr 6*, á l-i ok á vatni *HHj 29*, of lond ok of log *Hyndl 24*, halda skipi við l. *Hár 7*, fjarri londum *Hhund I* 27, ganga (upp) á l. *Jóms 40*, *Sturl 3*, 7, *HHj 22*, *Hhund I* 50, stíga (purt) l. *HHj 21*, 26, *Ghv 13*, *Guðr II* 35, skríða frá l-i *Guðr II* 16. — 2) land i alm., af l-i *Sigsk 63*, *Am 98*, ór l-i *Arn 2*, 7, *HHj 31*, *Yt 17*, í l-i, hjemme, *Gríp 2*, á hverju l-i *Am 105*, *Lil 40*, hvergi l-s *Helr 9*, víða l-s *Lil 19*, innan l-s *Sigv 11*, 11, *Sturl 3*, 16, hvert l. holda *Oddrgr 19*, þiggia hvert l., já hele verden (som gave, omtr. = taka himin honum),

porm 2, 15, sviðit 1. *Sturl* 3, 10, byggt 1. *Sigv* 1, 14, *Sjórs* 1, 1. ok láð *Hák* 21, mórgu l-i *Eirm* 6, 1. af l-i *Ott* 2, 4, kurum l. þaðra *Am* 99. — 3) i pl. dels om de landsdele, der udgør et politisk hele, et rige (se nedenfor), dels om dele af et land i alm., dels endelig om hele jorden eller store (fremmede) dele deraf, ryðja sér til l-a, skaffe sig, tilkæmpe sig jor- der *VGl* 8, vega til l-a *Rþ* 37; hele jorden, især med qll, *Reg* 14, *Fj* 19, *Rdr* 15, *Olv* 1, *Leið* 38, *Hallv* 2, líða lond yfir *Hyndl* 42, ofar londum, ovenover jorden, i himlen, *Hjr* 3, 29, við lond yfir *Guðr* II 9, út í londum *Mark* 1, 31, jfr nogle kenninger og udtryk som: l-a band, sœn, *Glúmr* 1, 1, *pSær* 2, 1, umbgjørð allra l-a *Hym* 22, yfirvaldandi himins ok l-a, gud, *Lil* 52. 58, íbyggjarar allra l-a *Lil* 71. — 4) land som politisk hele og i forhold til dets hersker, både i sing. og pl. (om et enkelt land), 1. *Haddingja*, usikkert hvad der egl. menes, *Guðr* II 22, jfr *Meissner* s. 99, Óðins lond *Hárb* 56, *Viðars* 1. *Grí* 17, jfr heilagt 1. *Grí* 4 og jfr 12, 1. *Atla* *Akv* 14, *Ulfkels* 1. *Sigv* 1, 7 (ét ord?), ráða l-i *Gotna* *Grí* 2, 1. *Lundar*, *Skáne*, *Eskál* 2, 1, lond ræsis *pGisl* 3, 1. sitt *Akv* 32, vårt 1. *Völ* 14, eiga 1. *Hhund* I 4, verja 1. *Hák* 4, verja við lond *Hjr* 3, 11, halda l-i, forholde en landet, göre en landet stridigt, *Harkv* 10, halda londum *Hjl* 16, låta l-i *Sigsk* 10, hafa lýði ok lond of sik *Oddrgr* 17, lond ok þegnar *Hhund* I 10, jfr *Brot* 10, missa munar ok l-a *Hhund* II 46, njóta sigrs ok l-a *Hhund* I 56, l-s folk *Ott* 2, 9, meðan lond þau lógu *Am* 96, krefja l-a *Sigv* 11, 6, låta lond lokit, omgive landet, *Sigv* 10, 5, læsa l-a útstrandir *Ht* 79, jfr *Sturl* 5, 2; taka e-n til l-a, vælge en til styrer, *Iv* 13; l-a stýrandi *Sturl* 5, 5, l-s ráðandi *Ott* 2, 16; — hofs lond, tempellande, lande, jorder, hvor der er templer, *Vell* 15. — 5) i kenninger, for hoved: fjornis lond *pGisl* 6, 1. svarðar *Ht* 57, 1. hattar *Ofeigr* 5, for bryst: 1. hugar *Mv* III 2 (jfr *SnE* I 540), — arm: lond hauka *Anon* (XII) C 35, bauga l. *Gunnl* *Lv* 12, hånden, l. hnefa = mund (sammen med litinn stein = hall det hele = Hallmund), *Grettis* 29, — for guld: orms lond *ESk* 6, 23, — for hav: Leifa lond *Rdr* 4, bóru l. *Bárð*, varra l. (ved rettelse) *Háv* 8, (jfr vigg), sanda l. (jfr landlog) *Edáð* 2, jfr *Meissner* s. 46, — for skjold: valbrandr sunda við lond (jfr valbrandr og *Njörðr*), ø: valsunda brands lond *Sindr* 6, — for kvinde: l. lautsíkjær lyngs *Gunnl* *Lv* 7, — for Kristus: gramr l-s *Likn* 24, — for himmel: dags l. *Leið* 24 (jfr *SnE* I 316), — lond setbergs banda synes at være 'hedenske lande', egl. 'jæternes lande', *Eil* 3. — Om andre kenninger, der ikke forekommer, se *SnE* I 538. Jfr austr-, átt-, baug-, blá-, brim-, ey-, far-, folk-, fóstr-, frið-, Gaut-, hall-, hauk-, hein-, hjaldr-, ís-, Jákóbs-, kalda-, Morna-, norðr-, næfr-, orm-, skatt-,

snjó-, suðr-, sunn-, val-, ver-, vestr-, þar-, þjóð-, ætt.

landalfr, Eg *Lv* 20, der er blevet opfattet som kennung for konge, kan ikke betegne dette; ordet er vist forvansket af lindalfr s. d.

landamæri, n., landegrænse, *PjóðA* 4, 24 (vokalen æ her rimbestemt), *Halli* 3 (ligeledes).

landaurar, m. pl, afgift (egl. 'landings-afgift'), som fremmede (Islænder) skulde betale til den norske konge, veit halfa l-a ganga af knerrri, giv, eftergiv, halvdelen af skibsafgiften, *Sigv* 13, 4.

landbeíðuðr, m., (-aðar), 'landkræver', en som gör sin ret gældende til et land, om Erik blodøkse, Eg *Lv* 27.

landfolk, n., et lands befolkning, *Sigv* 11, 6, *Ott* 2, 9 (her v. l. til lands folk), *ESk* 6, 16, 66, *Skáldh* 2.

landfrœkn, adj, 'land-tapper', tapper til at værge landet, men ordet bør deles i lands og frœkn, (Lundar land), *Eskál* 2, 1.

landgarðr, m., 'land-, jord-gærde', havet, enn ljóti 1. *Anon* (XII) B 4.

landherr, m, 1) 'landets hær, befolkning', *Yt* 5, *Sigv* 11, 8, *Ód* 10, *Merl* I 31. — 2) hær fra et land (til kamp), *Hjr* 3, 23, *Anon* (XII) C 16 (v. l.), *Jóms* 18. — 3) jordens befolkning, menneskene, *Heilv* 10.

landi, m, landsmand, l-ar órir pórh 2; 1. reit, her en speciel betegnelse(?) for en Islander, *Katr* 51.

landkarl, m, bonde, *PjóðA* 3, 19.

landkostr, m, det land som en har (har fæt), seckja l-t, komme til land en ejer fuldtud (om en gravhøj), *GSúrs* 8.

landmaðr, m, 'landmand', mulig at opfatte som = lendr maðr, *Iv* 25, men den prosaiske fremstilling taler kun om hirdmenn, såd at ordet betyder dog måske her kun 'bonde' (mand fra landet); jfr landmannr på Lundagård-stenen.

landmen, n, 'land-ring', havet, v. l. til sandmen, s. d., *Gldr* 8.

landnorðr, n, 'land-nord', d. v. s. nordøst, udtrykket er oprindelig norsk og hidrører fra Norges form eller kystretning nord for Kap Stadt), l. frá Klifsandi p *Kolb* *Lv* 11.

landnyrðingr, m, nordostvind (jfr foregående), l. hvass *Merl* II 44. 84.

landráðandi, m, landstyrer, konge, v. l. til lands ráðandi *Ott* 2, 16.

landrek, m, konge, fyrste (-reki svækket af ríki = *ríkr, konge), *pul* IV hh 2, *Hhund* I 32, *Hál* 12, *Jón* 4, *Sigv* 10, 8. 12, 21, *PjóðA* 1, 21. 3, 8. 27, *Steinn* 2, *ESk* 6, 47, *Balti* 4, *Nkt* 40, *Merl* I 2, *Has* 49; om jarler, *Vell* 23, l. *Dana* *ESk* 3, 1; l. krapta, om gud, *Has* 15, l. veðrs strandar, d. s., *Has* 61, l. hlýskjaldar heims, d. s., *Gd* 68.

landrekstr, m, uddrivelse af landet, jagen bort fra lanaet, *Eð* *Lv* 20, *Sturl* 8, 3.

landrif, n, 'jord-ribben', sten, grjótølnis

l., *slangens* (*klippejuand*, *guld*, *dets lind*, *kvinde*, *Ólhelg* 4; l-s *Lofn*, *kvinde* (*sten* = *steinasørvi*), *Bjarni* 4.

land-roggnir, m, ‘*lands-styrer*’, *fyrste*, *konge*, *Akv* 12.

landrøð, n. pl, 1) *landsstyrelse* (*til ráða landi*) *Gisl* 1, 5. — 2) *landsføræderi*, (*føræderi mod fyrsten*, *til ráða land* [*undan e-m*]), *Sturl* 4, 8. (*sing.*); 6, 6.

landsbyggð, f, *et lands hele bebyggelse*, *Gdþ* 34, 41. 59.

landsfolk, n, *et lands befolkning*, *Evv* *Lv* 3, *Nkt* 68, *Arn* 2, 5 (*i 2 ord rettere*), *som v. l.* *ESk* 6, 16. 66.

landshofðingi, m, ‘*lands-høvding*’, *et lands stormand*, *EGils* 2, 4, 3, 11.

landsmaðr, m, (*et lands*) *indbygger*, *mest i pl.*, *Sigv* 13, 19, *Valg* 8, *Gisl* 1, 14.

landsrétr, m, *et lands ret*, *lov*, *Sigv* 4.

landvørðr, m, ‘*et lands bevogter*, *forsvarer*’, *fyrste*, *konge*, *Hjr* 3, 21, *Ott* 2, 4, *Korm* *Lv* 35; *Hørða* 1. — *Hørðaland* *vørðr*, *Norges konge*, *Evv* *Lv* 7.

landvorn, f, *landsforsvar*, *låta* 1. *standa af* *sér* *pjóðA* 1, 19, *né lamðisk* 1. *Sigv* 7, 5, *taka* 1, *omtrent* = *landsstyrelse*, *Nkt* 62.

landóss, m, ‘*landets as*, *gud*’, *gud som styrer landet*, *vistnok Odin*, *Eg* *Lv* 19.

1. *langa*, f, *torskeart* (*gadus molva*, *af langr*, ‘*den langstrakte*’), *pul* *IV* x 1, *pjósk* 1.

2. *langa*, (-aða, -at), *længes*, *langar mik þangat* *Vígl* 11.

Langatún, n, *by i England*, *ESk* 7, 9.

langbarðr, m, 1) *sverd*, *pul* *IV* l 2, 1-ar *lutu* *at lyða fjarvi* *Hák* 7, 1-s *eggjar* *Óð* 18. *Jfr* *Falk*, *Waff* 54. — 2) *blandt slangenavne*, *pul* *IV* qq 3. — 3) *langskægel*, l-s *liðar*, *der menes Atli*, *Hunernes konge*, *Guðr* II 19. — 4) *som navn på Odin*, *pul* *IV* jj 7. — 5) *i pl. Lombarder*, *Langbarða* *jorð*, *ɔ: Italien* (*Sydditalien*), *Pl* 55, *L-a land*, *vistnok d. s.*, *pjóðA* 3, 5.

Langejarsund, n, *sund ved Langø* (*Nordmör*), *Kolli* 5.

langfeðr, m. pl, *fædre i en opadstigende*, *lang række*, *forfædre*, *Nkt* 6, 1-ra *láð* *SnE* II 224, 1-ra *grund* *SnE* II 226.

langhvass, m, *sværdsnavn*, (*enten ‘lang og hvæs’* (*sdl. Falk*, *Waff* 54) eller — *snarest* — ‘*hvæs skarphed varer længe*’), *pul* *IV* l 8.

langhofðaðr, adj, ‘*langhovedet*’, *med lange*, d. v. s. *höje* (*höjtragende*) (*drage-hoveder*, l-ðuð *skip* *Hhund* I 24).

angleitr, adj, *med langt (og smalt) ansigt*, l-t *ertu fóstra* *Hæng* V 8.

langminnigr, adj, *hvis hukommelse* *når*, *går*, *langt tilbage*; *det eneste sted*, *hvor ordet findes*, l-ig *kvinna* *Gd* 20, *er det dog spørgsmål*, *om det ikke snarest skal betyde ‘som erindres længe’*.

langnefjur, f. pl, *dele af skibet*, *pul* *IV* z 8 (= *senere isl. fellinefjur?*, *Lærdómslistafét*, *rit IX* 4), *Jfr* *Falk*, *Seew.* 71.

langniðjar, n. pl, = *langfeðr*, 1-ja tal til Lofars hafat *Vsp* 16; *her kunde der dog*

måske være tale om ‘lang række efterkommere’ ned til Loðar, så at denne var den sidste.

langr, adj, 1) *lang*, *især i horisontal retning*, *om vej*, *rejse*, l. *vegr* *Hym* 11, *Lok* 6, *Vgl* 8, *Gróg* 4, *Mark* I, 10, *Haustr* 8, *Eg* *Lv* 20, *long* *før Gróg* 4, *long* *ganga* *Sigsk* 43, 45, l-t es *at fara Hárð* 56, *jfr* 50, l-t es *at leita Akv* 17, l-t *hedan sendr* *Lok* 35, l-t *kominn*, *kommen langveis fra*, *Fj* 45, *fregna* l-t *til e-s*, *om noget langt borte*, *Mhk* 6, *jfr* l-t *yfir*, *höjt* *op over*, *Lil* 72, *bara* *in lengra* *frá* *sæ* *Vell* 31, *ganga lengra* *Rst* 28, *reiða lengra* *Sturl* 3, 20, *róa lengra* *Hym* 20, *litlu* *ok lengra* *Ám* 38; — *om skibe*, *long* *skip* *pjóðA* 1, 4, *lung* *et l-a* *Hjr* 3, 14, l. *sæmeiðr* *Sigv* 1, 1, l-t *pvinnils* *dýr* *Steinunn* 1, l. *láðs* *dynamarr* *Hárekr* 1, l-ir *festa hestar* *Ht* 71, l-ar *skieðar* *Tindr* 1, 4, l-ar *súðir* *ploft* 2, 6, *long* *bord* *Steinn* 3, 11, *kilir* l-ir *Hhund* I 28, *ráðar lar* *Hhund* I 49, *Ormr* enn l-i *Rst* 15, 19, 22, 23, — *om hus*, l. *legvers* *knorr* (*mærk dette led*) *Arbj* 21, *long* *kví* *Hjr* *Lv* 17; — *om spyd*, *sværd*, *long* *spjót* *Evv* *Lv* 3, l-t *þremja* *svell* *porm* 2, 6; — *om andre ting*, l-ir *hælar*, *om trællens hæle* (*se hæll*), *Rþ* 8, l-ar *limar* *pjóðA* 4, 10 (*her er udtrykket dog uegenligt og mere temporalt ‘langvarige følger’*, *frí limar*); l. *ormr*, *om en søslange*, *Jóms* 37, l-ar *ncetr* *Evv* *Lv* 13. — 2) *om tid* og *tidsafsnit*, l. *aldr* *Lok* 62, l-t *líf* *Sigrdr* 37, l. *timi* *Lil* 20, *long* *nött*, *Skí* 42, l-ar *eigu* *beir bersi nætr*, *om vinteren*, *Mhk* 6, *dagr* *lengstr* *Bbreiðv* 1, l. *es konungs morginn* *Sigv* 13, 14, *Mhk* 13, *long* *stund* *Sturl* 3, 3, *long* *heiðni*, *langvarigt hedenskab*, *Óð* 14. — 3) *langyarig*, *long* *þró* *Sigsk* 7, l-ir *munir* *Gróg* 4, l. *oftregi* *Eg* *Lv* 38, l. *tregi* *Sól* 34, l. *tírr* *pjóðA* 3, 18, l. *orðstírr* *Mark* 1, 2, l-t *riki* *Sturl* 6, 5, *long* *eru* *lyða* *læ* *Sigrdr* 2, *long* *bjorg* *Svarfd* 12, *dóð* *in lengri* *porm* 1, 9, *long* *tala* *Hhund* 43, *tala lengra* *Lil* 29, *long* *tíðendi*, *enten* *tidender* *fra en lang rejse*, *eller* *tidender* *som det tager en lang tid* *at fortælle*, *þry* 10; l-t *þykki* *mér*, *tiden* *falder* *miг lang*, *jeg keder mig*, *Eg* *Lv* 46, l-t *liðit* *síðan* *Hamð* 2, *vasa* l-t *af* *því*, *det varede ikke længe fra den stund af*, *Oddrgr* 18, *framm* *sék*, *sér*, *lengra* *Vsp* 44 o. s. v., *Hyndl* 44, *Gríp* 20, *framm* *telk* *lengra* *Hyndl* 20, *segja lengra* *Gríp* 12, 18, *þvígit lengra*, *ikke så meget længere*, *Sigsk* 60, *vilt* *enn lengra*, *endvidere*, *end yderligere*, *Hyndl* 17 o. s. v., *auka lengra*, *yderligere* *at forøge*, *Lil* 95. — 4) *med præp*, *fyr*: *fyr longu*, *for lang tid siden*, *forlængst*, *Yt* 29, *Haustr* 6, *Snæbj* 1, *Grett* 2, 3, *Hl* 1 b, *Krm* 1, *Jóms* 4, *fyr lengra*, *for længere siden*, *pjósk* 1, *også* *uden fyr*: *þat vas longu* *Hharð* 15, *pjóðA* 4, 13, *sás longu* *vas* *Yt* 33; *med at*: *at lengrum*, *så meget længere*, *Bjhit* 2, 22; — *dativ* *longum*, *jævnlig*, *ost*, *Korm* *Lv* 59, *ESk* 13, 14, *Kolb* 2, 5, *Likn* 47, *Lil* 55, 77. — 5) *hverr skal hafa sjalfan sik*

- miklu lengst, enhver bør fremme sig selv, sin sag, mest (bringe den længst fremad), Sigv 13, 20. Jfr and-, endi-, emni-, ferða-, full-, hak-, hendi-, hnefa-, húf-, jafn-, mis-, nef-, of-, súð-, val-, vand-. langskip, n, krigsskip, pul IV z 2, H hund II 13, pKolb 3, 10, Hjortr 3, Ormsp IV 3, Krm 5, hæll 1-a Halli 1. langskið, n, 'lang ski', uriktig v. l. for lögskíð, Sturl 5, 7. langvé (skr ve), m(?), blandt fuglenavne, pul IV xx 5; uden tvivl s. s. yngre langvia. langviðri, n, langvarig storm, uvejr, l-um skal eyða grund, der skal langvarige uvejr til at ødelægge landet, Mhkv 24; gen. l-is adverbiett, l-is lengi, overmåde længe, porv 1. langvinr, m, gammel ven, ven fra gamle dage, leiða l-i til orrostu Hávm 156, 1. prøngvar, Tor, pdr 17; 1. lausnara, Olaf d. hellige, ESk 6, 68. langþogull, adj, længe tav, som tier længe ad gangen, Hsv 133. lasta, (-ða, -aðr), laste, dadle, Hornkl Lv, kankat þat 1. GSárs 6, porggoð, 1. land pórh 1, né l-ak Sigv 13, 3, at l-im eigi annan Steinn 1, 6. lastalauss, adj, uden fejl, lydeløs, om skjaldedrikken(?), St 3, fel oss l-a Mdr 4. lastastafir, m, pl, egl. 'daddeleruner', så daddel i alm., kveðja 1-stófum Lok 10. 16. 18. lastauðigr, adj, rig på laster, fejl, syndig, verðr lýðr 1. Has 55, l-gir leikmenn Gd 30, 1. lýðr Arngr 2, 3. lastaukinn, adj, 'forøget ved laster', lastefuld, l. þræll, syndefuld træl (guds træl), Has 58. lastaverk, n, syndefuld handling, Has 56. lastavindr, m, synders storm, Lil 81. lastbundinn, adj, bunden i synd, syndig, Litn 37. lastsamr, adj, tilbøjelig til at dadle, tale ondt om (andre), ptf 2, 3. lastvarr, adj, som undgår synd, forseelser, retskaffen, pjóðA 3, 27, ÓTranon 5, Hsv 23. 58. 89. latask, (-aðisk), blive doven, lad, eigi skal sá l, v. l. (til latr), Hsv 92. latr, adj, lad, doven, træg, hann es til 1. frá (konu) Korm Lv 34, l. at hefna Merl II 87, eigi skal sá l. Hsv 92. Jfr darr-, eljun-, ó. lauð, f, (-ar) naglejærn, draglod (au er rimsikret; yngre isl. löð, laðar), l-ar viti, guld, Hl 28 b, l-ar eldr, d. s., Od 21 (jfr SnE I 402). Jfr Falk, MoM 1927 s. 76 f. lauðhyrr, m, 'draglodts ild', guld (jfr foregående), l-s lögstafir, (gavmilde) mænd, Tindr Lv 1, l-s boði puríðr. lauðr, n, skum, (søens) skumsprøjt, skummende sø, ljótt 1. Arn 2, 10, bjart l. þfagr 11, l. vas lagt í bedja Valg 11, alda 1-ri faldin, den skumbedækte bølge, Árm 2, þola nauð í 1-ri Anon (XII) B 3; Óðins elda 1., sværdenes skum (væske), blod, GSárs 27 (jfr Reich. Ark. XLVI, 17). Hovedbad (skummende af sæbe el. lign.), Vígl 9. Jfr haf-, våpn-. lauf, n, lov, blad, viðr at l-i vaðinn, berøvet løvet, Hamð 5, Glasir stendr med gollnu l-i SnE I 340, sem l. séi (jfr jolstr) Guðr I 19, blikna l-i, med hensyn til løvet, Ólhelg 11, þekja land l-i Merl II 83, Leifa landa (søens) runna (skibenes) 1., løvblad, skjold, (på grund af tigheden sammenlignes skjoldet med et blad), Rdr 4; 1. scemðar, ærens lov, laufugr l-i scemðar, om en kvinde, der betegnes ved reynirunnr, Grett 1, 5; 1. ríkis, magtens løv (eller frugt), vikingar kendu 1. langs ríkis, fik at føle magtens løv (magten), synes at være en folkelig talemåde, Sturl 6, 5. Jfr våpn-. laufafettir, m, blandt rævens navne, pul IV æðe (ð: fættir? 'som forringer, æder, løv?'). Laufey, f, Lokes moder, L-jar sonr Lok 52, pry 18. 20. Jfr pul IV yy 1. laufgask, (-aðisk, -aðr), loves, få løv, mærdar timbr málí laufgat, digtningsæmne, der får sit udtryk i tale, St 5, golls pollr, gjalli l-aðr, krigeren udstyret med sværd, Korm Lv 55. laufgrønn, adj, løvgrøn, grøn som løvet, bjarkan er l-nstr lima Rún 25. Laufti, m, sværd, særlig Bjarkes sværd (Isls I 169), sværd i alm. pul IV l 2, lita bitran l-a HolmgB 11, l-a leikr (jfr leikstærir), kamp. Eg Lv 36, Jóms 18, l-a veðr, d. s., pórh 2, Vell 11, l-a lundr, kriger, Bkrep 9, l-a pollr, d. s., Katr 51, l-a tár, blod (jfr laungagil), pKolb Lv 6. Jfr Falk, Waff 54. laufugr, adj, beløvet, l. reynirunnr Grett 1, 5 (jfr lauf), l-gir pálmær Lil 94. laufviðr, m, løvtræ, løvskov, l-ar fjöturr, slange, Merl II 42. laug, f, varm kilde (til at bade), l-ar munu verða kaldar Merl II 90; bad, tvæt, l. skal gera beims liðnir ró Sigrdr 34, sitja í l-u Frþ I 9, varmar l-ar, håndtvæts vand, Krm 20, logandi l., om smæltet bly, Mey 40; l-a vatn mér leidast vas, her hentydes der til 'vandfasten' om lördagen (lauga omtr. = laugardaga; jfr laugarnætr at vatna, Skíðaríma), Sól 50; hvarma l., tærerne, Mgr 49, fljóti fagnaðar l. af augum Lil 32; verði þessi l. at hreinsan, i en særlig sammenhæng, EGils 2, 16. Jfr ask-, Drop-, fagnaðar-, fót-, Gjaf-, hand-, ker-, mund-. 1. Lauga, f, (norsk) ø (så kaldt af et [varmi?] bad?), pul IV bbb 3. 2. lauga, (-ða, -aðr), bade, væde, l. brár Mgr 5, l. vópn í benjum, væde sværd i blod, Greitis 6; med. l-ask, tage bad, l. í foldar sveita Bergb 3, l. í vatni Jórdánar ESk 1, 4; orð l. í golli, bliver guldindfatteðe, Lil 3. laugardagr, m, lördag, pjóðA 4, 19. laugauðigr, adj, rig på bad (til hovedtvæt; jfr sammenhængen), Vígl 9. laugavatn se laug.

laukjafn, adj, *lige som lög, lige, retfærdig, lög 1-jofn* *Sigr 11, 5.*

1. **laukr**, m, *lög, sem væri grøenn 1. ór grasi vaxinn Guðr II 2, verpa 1-i í loð, dels som krydderi, dels som giftdræbende middel, Sigrdr 8, vasa sem mær bæri lauk eða (= ok) qil Sveinsfl, (volsi) l-um studdr, omgivet af lög (til konservering), Vols 4, kveða lítit 1-i gæft til auka (jfr gæfr, auki) Hharð 13; þá vas grund gróin gróenum 1-i, her står 1. enten i sin egenlige betydning som instar omnium (det kraftige lög særlig nævnt som "det ypperste græs i shoven") eller i bet. "urt" i alm., Vsp 4, strokin með lífs l-um, livets lög, livet bevarende lög (jfr stedet fra Vols), Pét 8. — I kenninger, for kvinde: 1-a feima Vígj 2, 1-a lind Eg Lv 38, Hrafñ 1, 1-a eik GSúrs 4, 1-a Vör GSúrs 33, 1-a Lofn Anon (XII) C 32; for sværd (snarere dette 1. end det følgende): randar 1. Vell 9, sára 1. Olhelg 5, Heiðr 5, Mistar 1. Ht 85; — for øl: 1-a brim Korm Lv 3. Jfr ben-, blóð-, geir-, imun-, ítr-, rand-, sár-.*

2. **laukr**, m, *mast, mastetræ, pul IV z 6* (jfr SnE I 442), lypta 1-i Ht 77, reisa 1-a Bolv 5, laukar risu Sturl 4, 14, sveigir 1-k Árm 2; 1-s hestr, skib pSær 4, 1, 1-s glæsidýr, d. s., pfragr 3. Jfr remmi-

1. **laun**, f, *lön, skjul, hemmelighed, á 1, i lön, i al hemmelighed*, Sigsk 58, Am 3, GSúrs 4, fara á 1, gå hemmelig for sig, Anon (XIII) B 30.

2. **laun**, n. pl, *lön, gengæld, betaling, fáa 1. Hym 38, ESk 6, 69, geta 1. góðs Hávm 123, hljóta góð 1. Jór 5, séa tí 1-a Eg Lv 32, leið 1. Hávm 39, 1. óðar ESk 6, 69, 1. mægða Grett 1, 5, lífs 1., livets lön, lön for livet (livsførelsen), Merl 1 65, mundangs 1. Ótt 2, 16. Jfr ást-, kvæðis-, mundangs-.*

launa, (-ða, -ðør), *lönne, gengælde, 1. (e-m) e-t, for noget, 1. lýðum lygi Sigrdr 25, 1. verðung (dat.) vás Steinn 3, 16, 1. e-m hnossir Kali, 1. dœtr Áleifs hnossfjöld Sigr 9, 1, 1. hodd og brodda Hgðð, 1. gjafar Hárð 21, 1. kanginyrði Hárð 13, 1. farsynjun Hárð 59, 1. læ Eg Lv 20, 1. fagr-gotu bláserkjar birkis Rdr 6; med dativ om det, hvormed der gengældes, 1. illu Brot 17, 1. stynfullu þorm 1, 10, 1. hljóði, ved tavshed, ved lytten, Gdþ 51, eiga (at) 1., have en noget at takke, pmáhl 3, Gunnl Lv 9, Óð 14, absolut, nema 1. eigm Am 13; 1. e-m rétt, lönne den (givne) ret, Gísl 1, 7; part. bragr myndi nú 1-ðør ESk 6, 70. Jfr verd-.*

laungagl, n, *'lön-gæsling'*, Laufa társ (blodets) 1., spydet eller pilen, pKolb Lv 6, men det er ikke klart, hvad laun-skal udtrykke, 'pil skudt hemmelig ud' giver ingen god mening; bedre er det at opfatte ordet som laun, 'gengæld', 1. altså 'den gæsling, der er lön eller som lönner (skal lönne)' tidligere forurettelser; det passer godt i sammenhængen.

launkárr, adj, 'som lægger vind på

skjul', holder sig skjult, leynask 1., om Tord, Bjhit 2, 5; iøvrigt er vokalen her forkortet, men at det er adj, kårr, der her foreligger (jfr afkárr og lign.), kan ikke være tvivilsamt; adj. er sarkastisk 'dristig, fræk i det skjulte'.

launsigr, m, 'lön-sejr', sejr vunden ved baghold, svig, bera 1. af e-m Yt 34.

launstafir, m, pl, 'lön-stave, lönruner', sák á talkni tíu 1-i, der skulde bevirke elskov, Eg Lv 38.

launþing, n, 'lönlig sammenkomst', om elskovsmøder, heyja 1. Hárð 30.

lausafé, n, *løsøre, lønd ok 1. Nkt 28.*

lausahendr, adj, 'løshændet', som ikke holder fast på, som gærne slipper noget ud af sin hånd, vera 1. á blóðorms skapti, være villig til at skyde spydene, Sturl 4, 21.

lausmæli, n, pl, *upålidelighed, svig, gjalda 1. ESk 1, 2.*

lausn, f, *lösning, frelse, læs 1., det at blive befriet for, helbredet for, en føjl (sygdom), det vidés ikke, hvortil der sigtes, Sigr 12, 23; fødsel(shjælp; jfr leysa), l-ar lófi, hånd der har held med sig ved forløsning, fremhjælper denne, Sigrdr 16; død, beidaz blíða 1. Gdþ 20; frelsen ved Kristus, Líkn 32; Has 25, Líl 57. Jfr af-, fjor-, hofuð-, ór-, rausnar-, synða-*

lausnari, m, *frelseren, ESk 3, 3, 6, 30. 62, 68, Líkn 11. 52.*

lauss, adj, *lös, ubunden, fri, lifa 1. (modsat haptr) Fájn 8, létt es 1. at fara Sól 37, leika l-um hala, have frit spillerum, kunne göre, hvad man vil, Lok 49, veifa l-um (hala), Sturl 8, 2, líða 1. ór bøndum Bdr 14, eldr varð 1., der blev ildløs, Sturl 2, 1, spjót flugu l-s, udskudte, Arn 6, 10; ganga með 1-a sjóða, gå med teste punge, med punge i hånden (løste fra bæltet), om mænd der gik omkring for at bestikke folk, Sigr 13, 16, scemðar-ordal 1. Fj 3; láta 1-an bjóf Gullásþ 2, láta 1-a (ey) Eþver 2; láta 1-t (sædledes uanset objektet ikke er ntr.), Lil 61. 81, absolut, give efter, límsett grjót verðr at láta 1-t Rv 19; segja 1-an (1-t), opsige, dylgju reyr sagði hjalmi 1-an frið Óð 18; vinna haus 1-an, afhugge hovedet, Gunnl Lv 11; 1. bolr, kroppen uden hoved, Ht 10; láta hausmjöll hrynya 1-a (jfr laushárr, med udslaget hár) ESk 13, 10; land vasa 1-t, landet var ikke let at erobre, Arn 5, 6; launa rán laust, læmpelig, i ringe grad, SnSt 4, 5. Jfr aldr-, anda-, angr-, ann-ástá-, beina-, bjargar-, bráða-, brynu-, dáð-, dröttin-, dul-, efa-, efunar-, eir-, eirar-, ekl-, enda-, eyrna-, fagnaðar-, fé-, fjør-, flekk-, frið-, gá-, grand-, granda-, grun-, hand-, happ-, happa-, hlifar-, hól-, hug-, hvarf-, if-, kosta-, lasta-, lista-, mál-, mein-, meina-, miskunn-, móður-, mun-, mundar-, munar-, nef-, níð-, orða-, ó-, ógn-, ótt-, ótta-, pínu-, písla-, ráð-, rót-, sak-, sáttá-, sið-, skegg-, skíð-, skoll-, skrok-, skugg-, skugga-, skyn-, sky-, skæl-, sorg-, sorga-, sóm-, sóma-, sótta-, spektar-,*

starf-, stjórn-, stugg-, sút-, svarf-, synð-, synða-, scemðar-, scemðarorða-, tá-, tál-, tírar-, trygg-, tryggðar-, ugg-, undr-, vamm-, vamma-, vá-, vánar-, våpn-, veg-, ver-, verð-, vernðar-, vilja-, vin-, vina-, vind-, vit-, vægðar-, vætu-, ygg-, parf-, þorsta-, þrek-, þrætu-, ørlog-. *I flere tilfælde findes ordet kun i nr.*

lausung, f., *loshed, losagtighed, upålidelighed, jalskhed, taka, gjalda* 1. við lygi, *for lögning*, Hávm 42. 45.

laut, f., *fordybning (i jorden, af rundagtig form, lille dal), vej, egn, sjaldfarnar* 1-ir *Svert 1; bruges ensbetydende med land, jord*, jjr pul IV æ 2, heina 1. (= heinland), *brynets land, sværd, Gráf 4; síldar* 1., *søen, ÓTranon 5, varrl.* d. s., varrlar vigg, skib, Hjr Lv 19, Leifnis 1., d. s. phred 2; 1-ar ljótgirðandi, *jordens hæslige bælte, søen, Ód 11, 1-ar áll, slange*, Grettis 26; 1. gljúfrs strætis bestinga, *slangernes land, guld*, GOdds 8; — leika við gaglfellis lóns 1-ir = leika við hendr os: fingr, *'lege med sine fingre'*, være i godt humör, Rv 7; her må 1-ir tage sigte på håndens indre, den hule hånd, der fremkommer ved jingrenes krumning; jjr lón. — lauta, Grett 46, er uriktig v. l. for lotu. Jjr hjør-, tein-, varr-.

lautsíkr, m., *'jord-fisk'*, slange, 1-jar lyng, guld (jjr land), Gunnl Lv 7.

lautviðr, m., *'jord-træ'*, linns 1., *slange-landets, guldets, træ, mand*, Likn 37.

lax, m., *laks*, pul IV x 1, át átta 1-a pry 24; i *kenninger, for sværd*: premja 1. phred 1, — for slange: urðar 1. Hl 4 a (jjr øeskijorð), fróns 1., fróns 1-a láð, guld, Has 13, heiðar 1. Ragn 1. Jjr goð-, sár-.

Lazarús, m., (eller Lá-?), Lazarus, SnE II 248.

låbrostinn, adj., *'bølge-brusten'*, med hensyn til de bølger, der brydes lige ved land, 1. logr Sturl 5, 15.

láð, n., *oprindel. 'et stykke land, taget i besiddelse', land i alm., pul IV æ 1, floeja af 1-i Gldr 8, koma upp ór 1-i, om Olais kiste, ESk 6, 25, moeðir mart á 1-i ESk 6, 27, 1-s ríki Has 24, 1. Finnum skriðit Anon (X) III C 3, eyðisk land ok 1. Hák 21, i denne forbindelse skimtes den oprindelige betydning (láð som en del af land); land (i forhold til fyrslen, som politisk hele), lýðum firðr ok 1-i Hjr 3, 21, at fylkis 1-i Sturl 3, 7, ráða 1-i ESk 6, 14, halda 1-i Ott 3, 11, jjr suðr með 1-i Arn 2, 9, Sturl 3, 4. — I *kenninger, for bryst*: lyndis 1. Likn 5, — for hoved: svarðar 1. Ormsþ IV 1, — for guld: linna 1. Hl 24 a, 40 b, Leid 4, Fáfnis 1., Hl 4 a, fróns laxa 1. Has 13, — for slange: 1-s lýr (jjr lýbraut) þuriðr, — for havet: þangs 1. Stein 1, 2, 1-s dyn-marr = dyn-l-s marr, 'dönnelandets, det brusende lands, havets, hest', Hárekr 1, vognu 1. Ód 28, — for himlen: dœgra 1. Likn 22, — for skjoldet: sverðs 1. Ásggr. Jjr hauk-, hrann-, orm-, rand-, varr-, þey-, þveng-.*

láðbrjótr, m., *'land-bryder'*, linns 1., *ormelandets, guldets bryder, gavmild mand*, pjóðA 4, 12.

láðdyr, n., *'land-dyr'*, Leifa 1., *sokongens lands, havets, dyr, skib, phred 6.*

láðgefandi, m., *'land-giver'*, linns 1-endr, *ormelandets, guldets, givere, gavmilde mænd*, Gísl 1, 2.

láðgofgaðr, adj., *hædret ved sit land, i besiddelse af et herligt land*, Gísl 1, 6; v. l. láðgofugr, d. s.

láðhof, n., *'land-, jord-hov (tag)'*, himmel, 1-s konungr, gud, Pl 31.

láðmaðr, m., *ledsager, vejviser, snjallir* 1-menn Mark 1, 26; *ordet er lánt fra augs. lād-* (= nord. leið-maðr, jjr leiðtogi); samme ord er mulig 1. i unnum löskvan 1-mann tekinn Orv IX 10 (prosaens byrari, der benyttedes som vejleder).

láðsíkr, m., *'landfisk'*, slange, = Ormr (skibet), Hjr 3, 14; *ordet beror iørvigt på rettelse af læsíkr.*

láðskreytir, adj., *'land-pryder'*, bardjós 1., = bardlásos-jóskreytir, som udstyrrer havets hest (skibet), søfarer, Grettis 43.

láðstafir, m., *'land-stav'*, lindar 1., af lind 'spyd', *dettes 'land'*, skjold, lindar 1., kriger, pKolb 1, 2.

láðvaldr, m., *'land-hersker'*, leiptra hrót, lynenes tag, himmel, leiptra h-s glóðir, himmellegemer, disses láð, himmel, det hele: gud, Has 53.

láðvørðr, m., *'land-vogter'*, konge, Ott 2, 8.

láðvørðuðr, m., s. s. foregående, Eg Lv 5.

láðþverrandi v. l. for látrþverrandi, s. d.

Láfranzmessá, f., St. Laurents dag (10. august), Rv 28.

lágarðr, m., *'bølgegærde'*, lange bølger, der brydes mod stranden, út um 1-a StjO II 1.

lágasongvar, m. pl., egl. *'lave sange'*, noget der synges, messes, med lav röst, (jjr Fritzner s. v.), lengi stóð of 1-a Gd 12.

lágr, adj., lav, 1. skapaðr, lav, ringe, skabı, Hsv 66, liggja 1-t, ligge lavt, tæt ved jorden (for at skjule sig), Bjhit 2, 8, bera lægra hlut, være den ringeste, trække det korteste strå, Hhund II 21; — ringe med hensyn til værdighed og stand, alt es lægra kynfrægjum Eg Að 1; — ringe med hensyn til kvaliteten, eigi gaztu liðskost 1-an Arn 2, 5, eigi einkar lög drápa Rst 35 (her med særligt hensyn til formen). Jjr endi-, ó.

lágraustaðr, adj., lavrostet, lavmælet, ydmygt talende, Lil 52.

Láka, f., gård i Romerike, Sturl 4, 12, Ölv 2, 8.

Låland, n., Lolland, pul IV bbb 2.

lámr, m., hånd (jjr SnE I 542) pul IV öð, lími gekk með 1-um Guðmundi, ferlen gik over Guðmunds hænder, EGils 1, 2.

lán, n., lán, gave, lykke, af því 1-i, ved den (ham givne) lykke, Sigv 12, 21, goðs 1. es þat, det er guds gave, Sigv 13, 31, (goð) styðr 1. Ketils lykke, Ám Arn

1, fagna lítlu l-i, være glad ved lidt, *Hsv* 63; — lánen, hodata l., pengelán, *Gyð* 7.

lánardróttinn, m, herre, der er givet en, som en har fået, *Sigv* 11, 7, 13, 3; af lán, n, men i gen. fem.-endelse, hvad der også ellers findes i sammensætninger.

láreiðir, m, 'bølge-udredre', hyrs 1., = láhyrs reiðir, bølgeildens, guldets, udæler, gavmild mand, *Tindr* 1, 8 (hyrs beror på rettelsette af hyck).

lás, n, klaedningsstykke (s. s. laz?), ljós láss lind, den lyse kvinde, *Hfr Lv* 19.

láss, m, láss, grind lokin í láss, dör, af-låset, *Grí* 22; lænkelsás, lænke, støkkr já 1. af limum *Gróg* 10, 1. bannar pér rásir *Rv* 5, 1. helt líki drósar *Valg* 9. *Jfr* njarð.

1. lát, n, (mest i pl.), fagter, gebærder, skrípa 1. ok pápur, om göglerne, *Máni* 2, 1. Júdanna *Mey* 5. *Jfr* rekki-, skrípa-.

2. lát, n, død, *Mey* 5. *Jfr* and-.

látá, (lét, láttinn; om jorkortelse af vokalen i látum se *Skjspr* 99), fra grundbetydningen 'at give efter, være uvirkssom' udledes alle ordets betydninger, 1) lade, finde sig i at noget foregår, bevirké at noget finder sted, med infinitiv, en þik Atli mun eigi 1., vil ikke tillade dig, *Sigsk* 58, ef bindask lætk pry 17, 1. jó til jarðar taka *Skí* 15, 1. jó troða *Hhund* II 49, 1. rinna *Hyndl* 5, *Ghv* 18, *Akv* 32, 1. e-n eptir sitja *Hhund* I 51, 1. ulfs fóður sitja *Lok* 10, 1. e-n liggja *Fáfn* 29, 1. e-n búa í beits staflni *HHj* 14, 1. e-n komask á braut *Fáfn* 36, 1. letja sik *Sigsk* 43, 1. orð búa í brjósti *Gróg* 16, 1. e-n ráða svefni *Sigrdr* 28, lótum þarfar ráða *Sigsk* 44, 1. fast vesa *Hávm* 130, hvat lætr fylgja Helga nafni *HHj* 7, 1. síga brýnn *HHj* 19, 1. son fara *Sigsk* 12, 1. lukla hrynya pry 16, 19, 1. á flet vaða *Akv* 10, 1. e-n svelta *Sigsk* 11, *Gudr* II 3, 1. fley fljóta *Hhund* II 5, 6, 1. híjor standa *Vsp* 54, 1. mann víta e-t *Hávm* I 17, 1. foður fregna *Sigv* 11, 7, 1. á lesti lifa íþróttir *Am* 67, 1. hefnðir verða *Oddrgr* 19, ek læt hlýda mér óprýði *psf* 2, 1. Rata munn léturnik (= lét mér) rúms fáa *Hávm* 105, 1. sér líka gjafar *Mark* 1, 26, 1. dreýra ór skylíhoggum *Ragn* VIII 1, 1. Hugins nið njóta (nás) *Bmáhl* 3, 1. njóta lausnar *Lil* 57, 1. himinríki opnask *ESk* 6, 16, lætka meyar hlæja *Hárekr* 2, 1. styðja Gjúka niðja *Rdr* 6, 1. e-n falla, deyja *Hárb* 15, *Brot* 10, *Hausl* 18, *Hfr* 2, 9, 1. ból brotna *Sigv* 1, 10, jarl lét drifa undan *pjóðA* 1, 3, Gerðr lætr skolla við mér *Hharð* 3 o.s.v., (i nogle af de unforte tilfælde kan 1. næsten betragtes som omskrivende, især med de intransitive verber), 1. hauka drekka *Arn* 2, 14, 1. dag prýðask *ESk* 6, 31, 1. (god) byggva vé *Vell* 16, 1. skeiðr sneiða lunda voll *Sturl* 3, 6, 1. goll gefit verða *Vgl* 22, 1. helfarar verða veittar *Jóms* 34, 1. brenna blóthús *Rst* 9, 1. stýfa hendr *Mark* 1, 8, 1. stjolu stúpa upp *Harkv* 10, 1. e-t líða, lade noget fare, lade noget ugjort, *Mhkv* 6, 1. sitt kyrt vesa *Krm* 27; med inf. medii, 1. nemask

Gríp 23, 1. segjask *Am* 31, 1. gefask *Sigsk* 36, 1. svætask *Oddrgr* 19, 1. skreiðask *Hhard* 2, 1. sígask *Hausl* 4, 1. berasí *ESk* 6, 2, 1. pínask *Lil* 62 (i alle disse og lign. eksempler betegner 1. 'en finden sig i' at noget sker, vederfaries, subjektet, transitivt eller intransitivt); — infinitiven kan ofte udelades, 1. hojði skemra (verða) *Hym* 15, *Fáfn* 34, 1. flaust (ɔ: sigla) í haf *Steinn* 3, 5, 1. Gjallar vond heima, lade blive hjemme, *Sigv* 12, 27, 1. holm sér at skildi (ɔ: vesa) *Harkv* 10, 1. sein (ɔ: verða) at munni *Mhkv* 24, 1. vé sonn (ɔ: verða) *Vell* 15, 1. bat (ɔ: verða) *Hfr* Lv 23, *Astríði* lát œðri *Sigv* 13, 32, 1. eina (ɔ: konu vesa), forlade sin hustru, *Hfr* 1, 4, *Anon* (X) II B 4, 1. hlið rúm *Fj* 43, lát svá breida borg *Sigsk* 65, 1. benvond (ɔ: vesa) medal e-rra *Brot* 19, þau lét brœðra gjold *Akv* 41, 1. gunnfana gollinn (ɔ: vesa) fyr stafni *Hhund* II 19; — om adjektiver og participier (om inf. vesa eller verða virkelig — oprindelig — er underforstået, er tvívilstomt), 1. lausa (ey) *Eþver* 2, 1. ondurðan í odda éli *Krm* 22, 1. e-n svang-an *ESk* 13, 5, 1. yndít falt *Mhkv* 21, æ lét flest sem, tod det altid være, som, *St* 12 (*jfr BMÓlsen, Arkiv XIX, 131*), 1. kyrt of e-u *Am* 101, 1. lítit í millum illis, lade kun kort tid gå, *Am* 85; 1. soðinn *Grí* 18, 1. borna hamí *Helr* 6, vilk eiskold etin 1. *Fáfn* 27, 1. leysigaldr kveðinn *Gróg* 10, 1. orð kveðin *Sigrdr* 24, 1. niðja talda *Hyndl* 11, 1. boðna trúu *Od* 9, es vildigak vaxna 1. *Guðr* II 40, 1. hoggvinn *HHj* 24, 1. svikinn *Hávm* 110, 1. tekna *HHj* 17, 1. tekna í baðm *Lok* 26, 1. e-n heim sóttan *Arbj* 3, 1. lagðan *Sigv* 2, 4, 1. Skáney herjaða *Sigv* 10, 6, fē lætr firða einorð *Sigv* 13, 19, 1. fold fundna *BjH* 4, 1. fōr gorva *Vell* 22, 1. bundinn *Gldr* 6, 1. ræntan *Krm* 17, 1. særða *Istdr* 20, 1. byggðir brendar *Rst* 6, ntr., 1. laust *Rv* 19, *Lil* 61. 81 (uagtagt objektet ikke er ntr.), 1. at góðu getit *Hávm* 128, 1. ondu farit *Sigrdr* 25, 1. e-u lokit *Am* 20, 76, 1. of lönd lokit *Sigv* 10, 5, 1. boðit á bed *Lok* 52, lét mér brugðit *Kveð*, 1. bannat ofsa *Ht* 1, 1. farit (land) bröndum, brandi *Sturl* 6, 3, *Bkrepp* 1, 1. herjat *Selund* *Valg* 7, 1. haldir skipum *Sturl* 6, 1, 1. visat stafni í haf *Hally* 2, 1. Ellu bal skorit ara *Sigv* 10, 1, 1. farit fjørvi *Sól* 22, 1. tíðhoggtit hræ *Hfr* 2, 6, 1. gengit upp *Sigv* 1, 13, 1. staðit und randir *Þorv* 2, 1. valdít gagni *Sigv* 12, 6, 1. gefit grið *Jóms* 44, 1. ósvipt húnskript *Ht* 78, 1. bráðsét, lade noget blive hurtig set, at se altfor hurtig, overileft, på, overile sig, *Mhkv* 14; nogle gange tilføjes dog verða, 1. verða banat jarli *pham* 1, 3, 1. verða spornat *pjóðA* 4, 7, 1. verða háit *Eviðs* 7; 1. (verða) kastat *Eg* Lv 40, *EGils* 3, 19; i þlere af de anførte tilfælde kunde man kalde 1. + part. omskrivende, f. eks. 1. haldir = halda o. s. v.; enestående er 1. med part. præs., 1. vaxanda ár ulfa *Sturl* 4, 13; — 1. eptir, give efter, föje, *SnE* II 232, 1. í móti, modsætte sig

(en andens ønske), *Mv II* 3. — 2) overlade, udrede, l. e-m ládmenn *Mark I*, 26 (búna er her attribut), l. bótir uppi *Hund I* 12, l. uppi jastrín *Korm I*, 1, 1. tramm bodord *Lil 14* (v. l.); l. af hendi *Pl 41*, l. sér af hondum hringa *pry 29*. — 3) give slip på, miste, l. af auði, give slip på, *Hæng II* 4. 5, l. af meingorð *Gáþ 63*, l. af gunni, holde op med kamp, *Bóly 1*, jfr udtryk som l. fyr róða *Hfr Lv 10*, *Has 53. 56*, l. fyr lið *Has 15*. — 4) miste, med acc. og dat., l. fjar sitt *Fájn 22*, *Sigv 7*, 6, 1. líf *Nj 9*, *Árn 6*, 10, l. qnd *porm 2*, 13, *pSær 2*, 4, *ESk 6*, 60; l. fjarvi *Sigsk 15*, l. qndu *Sigsk 53*, l. landi ok mér *Sigsk 10*; absolut, dø, eða svá l. *Brot 14*, svá munk l. *Sigsk 71*, hundrað hefr látit (v. l. látzik) *Ingj 2*, 3, es ek mun l. *GSúrs 19*; hertil part, láttinn, død, *Sigv 13*, 22. — 5) lægge, anbringe, flytte, l. (hringa) á (ɔ: bast) *Vgl 8*, l. kórónu á hofuð *Sturl 4*, 29, l. af, tage af, *Vgl 8*, l. mog til móður *Ptjald*. — 6) lade (en i fred), l. hana eina varnmalusa vesa, lade hende alene gå fri som den lydelose, *Lok 53*. — 7) lade, te sig, opføre sig, l. frœknliga *HHj 12*, l. hyggiliga *Hák 11*, l. steigurla *Korm Lv 57*, l. mjøk, te sig overmodigt, *Olhelg 8*, l. einart við e-n, vise venskab og tillid, *Hyndl 4*, l. sem solginn séi *Hávm 33*, svá lét æ sem *Rdr 9*, svá skalt l. sem, du skal lade som om, opføre dig som om, *Guðr II* 28, l. sem hljóðast of sik, forholde sig rolig, *GSúrs 7*, víf mun l. verr, vise sig mindre tilfreds, *Grettis 14*, l. illa, om sværdet, give en hæslig lyd fra sig, *Korm Lv 28*, hvégi es lét enn ljóti landgarðr, hvorledes den end rasede, *Anon (XII) B 4*; l. brátt við sóttum, vise sig villig, rede, *Halli 4*, l. vorrum, bevæge læberne, *Lil 59.* — 8) sige, foregive, mene, (jfr *KGisl. Aarbb. 1866* s. 259), lótumki því valda *Am 91*, lézt eigi bergja *Lok 9*, lézt pér alt pykkja sem ekki væri *Am 96*, létu stórráða *Am 93*, nú lætk at þar þrjóti vinun *HolmgB 8*, ýtar l. þat eigi smátt *Sigv 12*, 15, es bragnar létu vildastan *Sigv 3*, 7, lézt at héti mørstrútr *Pstf 2*, 2, létu at hjøggak *Pmáhl 9*, l. hitt at *Pmáhl 16*, dýrt l. menn dróttins orð *Mhk 5*, skips l. menn skamarar rár *Mhk 12* (i bægge disse tilfæerde betyder l. menn 'man siger', d. v. s. ordsporet lyder), l. yfir e-u, uttale sig om noget, *Hsv 127*; medium, l-ask, sige sig (om sig, med følgende inf.), fyrr lézk unna *Hund II* 15, voll lézk gefa *Akv 5*, tóm lézk at eiga *Am 63*, mogr of læzk frœkn (ɔ: vesa) *Grí 17* (jfr *Dal s. 30* f.), så lézk frœkn *Jóms 14*, hvárki lézk deila *Sigsk 36*, þess lézk Váli (ɔ: vesa) verðr *Hyndl 29*, gjorr lézk Gunnarr *Guðr II* 18, vesall, feginn lézk (*Hjalli*) *Am 62. 63*, samr lézk Atli *Am 75*, létusk peir fúsir *Am 30*, eigi látask ýtar finna fremra mann *Hfr 3. 10*, Kolfinna læzk kenna *Hfr Lv 18*, engi læzk því valda fyrst *Mhk 10*, maðr læzk fúss (ɔ: vesa) *Sigv. 13*, 22, búinn

lézk valdr *Vell 21*, Búi lézk barr *Jóms 13*; hertil hører også: lét sér vaxa megin, sagde at sin styrke vilde vokse (vaxa = vaxa mundu) *pdr 7*, es ér látið, som I foregiver, mener, *Anon (XI) Lv 3*. Jfr fyrir.

látprúðr, adj, høvisk med hensyn til lader, belevn, *Anon (XIV) 2*; ironisk, *Bjhit 2*.

látr, n, (-rs) 'liggested', sted hvor noget ligger, opholder sig jævnlig (f. eks. sæters opholdssted ved stranden), især hyppigt i kenninger for guld: l. þats Fáfnir átti *porm 2*, 10, orma l. *Arn 6*, 13, linns l. *Steinn 1*, 6, sváfnis l. *Grett 2*, 9, linns blöða l. *Sigv 13*, 3, l. lyngs hrókkvisiðs *ESk 6*, 16, lyngva mens l. *Eyw Lv 11*, jarðar frábaugs l. *Pl 50*, dalreyðar l. (i pl.) *ESk 11*, 1; — for skjold: sigðis l., *pmaur*, — *Lista 1*. val-Rygir = val-látr-*Lista-Rygir*, falkelejets (klippens) -*Lista*, klippealandets, fjældets, Rygir, jætter, *pdr 20*. Jfr gunn-, val-

látrkennir, m, 'leje-prøver', linns l., som prøver, kender, guldet, *Ód 20*.

látrþverrandi, m, 'leje-forminsker', engjar lúru (slangens) l., gavmild mand, *Sigv 13*, 4.

lávarðr, m, herre (ags. lâneord, 'lord'), *Merl II 57*.

leðja, f, skib, *pul IV z 3*; mulig = elliði (*Falk Seew.*, 88).

leðr, n, (-rs), læder, skind, især garvet, se nautaledr, leðrs céasar, læderets kejsar, spøgefuld kenning for en garver, *Anon (XIV) 2*; også om huden på legemet, f. eks. på penis, flenna alt l. Haralds reðri *SnH 2*, 10. Jfr nauta-.

leðrblaka, f, flagermus, blandt fuglenavne, *pul IV xx 4*.

leg, n, = látr, liggested, opholdssted, leje, fjarðeplis morar l., klippealandets, fjældets, 'leje', bjærghule, dennes menn, jætter, *pdr 15*.

lega, f, liggen, liggetilstand, liðs 1-u festr (hvis disse ord hører sammen, verset er mangelfuldt), bånd som hviler på ledet (armen), guldring, *Hl 10* b. Jfr í.

leggbiti, m, sværd, egl. *læg(ben)bideren*, *pul IV l 2* (v. l. bitr; således hed også Magnus barfods sværd, *Fms VII 69*), fránn l., det skarpe sværd, hvis senna = kamp, *Hókr 4*. Jfr *Falk, Waff 54*.

leggfarmr, m, 'læg- o: arm-byrde', guldring, lind 1-s, kvinde, phreð 12; men mulig er -fróns her det rigtige, 'arm-slane', d. s. (jfr v. l. fara, farins).

leggfjöturr, m, (-rs) 'læg-, o: arm-lænke (bånd)', guldring, 1-rs lundr, mand, *Hárekr 1*.

leggja, (lagða, lagiðr, yngre lagðr, se herom *Skjspr 105*), lægge (egl. lade ligge), 1) anbringe på et (bestemt) sted, l. dróttin í grof *ESk 6*, 22, l. e-n í grund *Nkt 53*, l. Mjóllni í kné *pry 30*, l. á lúðr (s. d.) *Vafþr 35*, l. e-n í garð, ormgarð *Akv 31*, *Oddrgr 28*, l. brúði í bing hjá sér

Krm 13, l. (konu) sér at armi *pork Hraun*, 1. fætr und fen *Vgl 24*, 34, l. e-n við stokki, lægge en ned på en (*hugge*)blok, *Am 77*, l. munni við gron *Guðr I 13*, l. soðul á hest *Bdr 2*, *Odágr 2*, l. sverð á medál *Sigsk 4*, l. hjarta á bjóð *Akv 22*, 26, járn endr lagit, *Sigsk 68*; l. bestisíma á e-n *Vgl 12*, fasthaldr varð á Fenri lagðor *Mhk 21*; lægge noget i den rette stilling, anbringe noget, l. lúðra *Grott 3*, l. afla *Vsp 7*; lægge, opfare, noget *lagvis*, l. garða *Rþ 12*; mulig hører herhen l. strengi *Rþ 35*, hvis ikke l. her betyder 'lægge, indrette, sno', hvad der er nok så rimeligt, jfr l. lykkju, slå en lokke, *Rv 27*. — Medium 1-jask, lægge sig, l. miðrar rekku *Rþ 5*, 19, l. í sker *Brandr*, l. at (konu), have samleje med, *Mv I 6*, l. med konu, d. s., *EGils 3*, 5. — 2) anbringe ved bevægelse, flytning, l. skip at e-m *Arn 5*, 7, jfr *Hókr 3*, og uden obj. *Rst 18*, samt l. til Vagns, angribe *V.* med skibe, *Vígf 1*, l. snekkjur at e-m *BjH 8*, og med dat. l. við fylki *Vell 24*, l. upp í *Ivu* (ɔ: skipum), sejle op i *Iva*, *Krm 4*, l. upp þjórlhluti, hæve, løfte, op, *Haustl 5*; l. saman randir, føre skjoldene sammen, begynde kampen, *Eviðs 4*, *pjóðA 1*, 8, *Vell 29*, *Jóms 22*; ofte med dat. sverði, spjoti, rette sværdet, spydet, mod en, l. e-n hijr, sverði, i gognum *Guðr II 38*, *Ísldr 8*, l. spjoti á e-m *Qgm 1*, og abs. l. lyngolun *Krm 1*. — l. hendr at e-m, angribe en med hænderne, lægge hånd på, *Hjr Lv 14*, *Sturl 4*, 14, l. hendr á e-m *Brot 4*, l. øxar at e-m *Am 41*, l. lif í náreið, dø, *Sturl 4*, 26, l. arnsúg at e-m, forfølge en med örnevingers kraft, *Haustl 12*, l. hendr, arma af hals e-m, of e-n *Sigsk 42*, *Helr 12*, *Lok 17*, *Háym 108*, l. lær of e-n, under en obscon situation, *Lok 20*. — l. út of bord, kaste over bord, *Hjr Lv 27*, kinna él leggsk ór kerum svefna, strömmen ud af, *GSúrs 4*, óska byrr leggsk eptir, følger efter, man har den gunstigste medbör, *Hhund II 32*, og i aktiv: sveiti leggr, svedlugt udgår, *Hjr Lv 15*, og upersonl. reyk leggr til skyá *Anon (XI) Lv 15*; — aktiv intrans, l. á flóutta, bevæge sig til flugt, tage flugten, *ESk 6*, 29; l. undan *Merl 2*, 18, l. undan á flóutta *Líkn 38*. — 3) nedlægge, ajbryde, neddyssse, l. aldr sinn *Hál 9*, lif lagóisk *Hjr 3*, 8, l. sverð, bortgæmme sit sværd (ved en pilgrimsfjærd), *Sigv 12*, 27, l. sakar, holde op med tvistigheder, *Sigv 3*, 20. — 4) nedlægge, anbringe hos en, i ens sjæl, brigð i brjóst lagð *Hávm 84*, jfr ef hjarta e-s væri lagit i brjóst e-m *GSúrs 10*. — 5) samle (lægge op), l. aura *Skall 2*. — 6) bestemme, især om skæbnens bestemmelser, þær (nornir) log logðu *Vsp 20*, l. lands rétt *Sigv 4*; alt lif of lagit *Ski 13*, *Lok 48*, ævi logð med löstum *Gríp 23*, lagit við löst *Fj 47*, sú mun gipt lagð *Gríp 52*, l. til líkna, bestemme noget til bod, trøst, *Gríp 30*; fjørhann varð lagit mǫnnum *Sigv 1*, 12,

missvefni vas þeim (hundum) of lagit *Fj 16*, hon vas þeim til lýta lagin *Sól 11*, l. langa vega fyr e-m *Eg Lv 20*; med præp. fyrir, lagt es alt fyrir, alt er forudbestemt, *Grip 24*; — bestemme, beramme: l. fund *Merl I 42*, 43, l. móti við marga knátu *Drv (XI) 8*, her māske dog snarest blot 'mødes med', l. hijorsteftnu *Hhund I 13*. — 7) tildele (om naturens gaver), morgum es meir lagit málscalp an hyggendi *Grettis 3*; yde, l. grimð fyrir elsku, give, vise, grumhed for kærlighed, *Gd 46*, l. laun fyrir *Pét 31*, l. e-t gjoldum, *Haustl 1*, findes i en forkvaklet sammenhæng og er upålideligt. — 8) enkelte udtryk, a) trans., l. lond í frid, bevirke fred i landet, *Steinn 3*, 13; l. sér e-t til slátra, skaffe sig noget at slagte og spise, *Kolb 2*, 3; — l. i spónu, splintre til spåner, *Steinunn 1*; — l. mól i kné e-m, overlade en sag til ens afgørelse, *Ólhv 2*, 3. — b) med præpp. og adv., l. gråligt mark á e-n *pjóðA 3*, 6, l. mark (konu) á kvæði, er på grund af den ufuldstændige sammenhæng ikke helt klart, "betegne kvinden (og hendes væsen) i digtet" *Ormr 1*, 4, l. eggja spor á e-n, mærke en med sværdsæggene, *pKolb 3*, 12, l. eign á e-t, tilegne sig noget, *Sigv 11*, 14, l. metord á e-n, sætte en höjt, vise en hæder, *Ólbjarn*, l. e-t á vald e-s, overlade noget til ens afgørelse, *Sól 20*, l. leyfi á e-t, prise noget, *pjóðA 4*, 20, l. (land) fyr skut, vendt bagsvæven til landet, sejle bort fra landet, *pSjár 4*, 1, l. Yggs líð fyr (adv.), vanrøgte, lægge til side (det at digte), *Korm Lv 14*, (havd der efter fyr egl. er underforstået, er uklart), l. fyr sik, foretage sig, göre af sig, *Godd 1*, — l. saman bauga, lægge ringe sammen, om to trolovedes overenskomst, *Frþ I 12*; — l. e-t til orðs, göre til genstand for (ondskabsfuld) omtíale, *Bjhit 2*, 4; — l. (land) und sik *Sindr 3*; land lagðisk und gram *pKolb 3*, 6; — l. framm, bringe til anvendelse, l. framm almøtt, anvende alle sine kræfter, *Gautr II a 8*; — l-jask í lund, lægge sig i ens sjæl, om anelser eller formodninger, *Mhk 24*. — c) upers. frýju leggr til handa, bebrejdeler rammer én, *Sigv 13*, 20. — I forvansket sammenhæng findes lagða *Olv*. Uforståeligt er også: l. eld í ór, *Sigrdr 10*, svide áren(?); er eld navnet på en rune eller magisk tegn?

Leggjaldi, m, en af Træls sönner, *Rþ 12*; navnet tager sigte på den virksomhed, at leggja garða.

leggr, m, (-s og -jar, se *Skjspr 33*), læg, både om armleggr, såvel over- som underarm, jfr *pul IV* öð, og fótleggr, både om lårbenet og benet mellem knæ og ankel; 1) bruges i digtningen i samme betydning som 'arm'; (jfr 1-jar eldr, guld, *SnE I 402*), 1-jar iss, solvring, *Hjr Lv 15* (jfr lysibrekka), 1-jar farmr, armens byrde, ringen, *Pl 31* (jfr lypti-Móði). — 2) ben, stiga á lágan legg, træde med sin lave, korte, fod, *Rv 32*, brjóta 1-i *Jóms 34*,

Vetrl, skýfa liðs l-i *pGísl* 7, (sverð) beit l-i *Tindr* 1, 4, kom í l-i *GDropI* 3, hræra l-i, tumle knoglerne (måske her både arme og ben), *pjóðA* 1, 6; járn liggja at l-jum *Rv* 5, kveða leysigaldr fyr legg *Gróg* 10, Bláins l-ir, her nærmest (*Ymis*) ben (*knogler*), *Vsp* 9; — fróns l-, sten, klippe, *Húsdr* 5, reyra l-, d. s., *Húsdr* 6. — 3) stilk, stamme (om planter), l. er litill *Gd* 8. — leggs *pdr* 15 bör læses legs, og leggs (v. l.) *Hjr Lv* 11 rettes til hljótr s. d. *Jfr* arm-, á-, brún-, dag-, ey-, eyrar-, fast, fjarð-, fót-, hand-, holm-, kunn-, mið-, und-, við-.

leggstolpar, m. pl., blandt navne på skibsdele, *pul IV* z 6; formen er usikker (lek-, lok-, v. l.); *Falk*, *Seew.* 48—49, menet at lok- er den rigtige form).

Legiónum, n, by i England, *Merl II* 30. **legver**, n, egl. værested hvor der er leg, plads til at ligge, sæng, sængested; l-s knorr langr, hus, *Arbj* 21.

leið, f, 1) vej, led, fara á l., begive sig på vej, *Merl I* 36, vesa á l. *Grip* 37, 38, vísa l. *HárB* 55, *Grip* 24, kanna l. *Hhund II* 5, 6, kunna l. *Lil* 11, á l-u *Sigv* 3, 8, 14, á *Grana* l-u, på *Granes* vej, o: på *Gnitaheden?*, *Vol* 14, alla l. *Mark* 1, 26, *Sturl* 3, 16, l-ir lifs, livets veje, livet, *Lil* 16, l-ar nesti, rejsekost, *Lil* 83; fáa tvær l-ir, fåa to veje, synes (sammenhængen er mangelfuld) at hentyde til en sags usikre udfald (lige så godt detene som det andet), *Am* 21; hafs l-ir, havets veje, havet (om det røde hav), *Leið* 18, leygs l-ir *Sturl* 5, 7. — 2) kenninger, for guld: holmfjoturs l. *Hally* 4, orma l. *Nj* 11, l. foldar humra *Líkn* 51, — for arm: l-ir vala *Ht* 48, — for luft: l. gagis *Pt* 28, — l. skýja (rett.), *Nkt* 79, — for hav: l. skipa *Gyð* 8, — for mund: stefja l. *FGils* 1, 7. — *Jord*, l-ar þvengr, slange, *Rv* 27. — 2) leding, ledingsfærd, hærtog til søs, ledingsmandskab, fara í l. *Ragn XI* 1, biðja l-ar, bede om hærfolge til søs, opbyde leding, *Hhund* 1 21. l-ar lið *Tindr* 1, 4 (jfr *Reich*, 51). — 3) hay, således *Snorre* (*SnE* I 492) og hertil henfører han erum á l. *Anon* (X) III C 3, skera 1. *Ht* 34; l-ar *Hárekr* 1 er dog vist fejl for leiðoir, s. d. — Ved tmesis er l. skilt fra austr- *Sigv* 1, 3. — *Jfr* austr-, brim-, dag-, gamm-, hrynn-, inn-, ná-, rym-, stik-, strand-.

1. **leiða**, (-dda, -ddr), 1) lede, ledsage, føre, (kausativ til líða, egl. 'lade gå'), l. e-n til orrostu *Hávm* 156, l. inn í dróttins hallir *Gd* 79, l. sjalfan sik *Gróg* 6, l. e-n með sér *GSúrs* 23, *Lil* 55, l. mey aprir, bringe møen tilbage igen, *Haustl* 11, l. e-n bundinn *Lil* 49, l. mey á bed *ESk* 11, 5, l. mey í myri fíla, føre ud i (kaste ud i), *Guðr* III 11, l. at lúðri *Grott* 2; l. e-n ór garði, ledsage en — til afsked — ud af gården (til gårdenes grænse), *Akv* 12, l. heiman, d. s., *Am* 35, leiddr háði, heiptkviðum *Arbj* 21, helgir l-ask, føres, *Lil* 62; l. hross, føre en hest ved töjlen,

pKolb Lv 12; l. í reiði dróttins *Lil* 76, leiddr nær rógi, ført nær til strid, tvungen til strid, *Hamð* 10; l. orð í stuðla skorðum, føre, styre ordene i digtningens form, *Lil* 2; l. til bana, føre til døden, bibringe døden, *Nkt* 16; oflengi l. limar ósaðra orða, meget lange ledsager følgerne af usandte ord, fører for vidt og virker for lange, *Reg* 4, langar limar dauða stillis leiða mik illa *pjóðA* 4, 10; — l. athuga, føre sin opmærksomhed, overveje, tænke over, *Gríp* 12, 18, l. e-t huga, d. s., *Merl II* 101. — 2) ægte, l. mey *Mey* 38. — 3) ledsage en, førfølge en, göre en til genstand for, l. e-n óstum, elske en, *Bbreiðv* 5, *HHj* 41, jfr l. e-n aldri, ledsage en livet igennem, leve sammen med, *Sigsk* 41, l. e-n sjónum, betragte en, *Hym* 13, l. e-n dauðan (tíðrum), begrede en(s) død, *pBrún* 2; l. trega með tórum, ledsage sin sorg med tårer, græde af sorg, *Skí* 30. Part. act. l-andi hafreiðar, skibets fører, *pTreñ* 5. *Jfr* út.

2. **leiða**, (-dda, -ddr), göre forhadt (leiðr), göre en ked af, vanskeliggöre, l. e-m matreiður, vanskeliggöre ens madlavning, *pjsk Lv* 4, l. lof, bevirkje (ved sin opførel) at han ikke roses, *Svarf* 3, l. dróttinsvik, göre en ked af, straffe en for, *Bkrepp* 2. Især i med. l-ask, göре en sig forhadt, Freyr l-isk lofða striði, hade, førfølge, *Eg Lv* 19, l-isk mangi gótt ef getr, ingen hader, vrager, det gode, *Hávm* 130; hafna eða l-ask hoilvini *Bersi* 1, 3, l-ask konu *SnE* II 230; ungr leiddisk eldsvelli ok inni sitja *Harkv* 6; upers. mér l-isk þetta, jeg er ked af dette, *Nj* 19, hykk rekku l-ask rón *Sigv* 11, 11, leiddisk enum halsdigra at halda landi *Harkv* 10, jfr *pjóð* 3, 4.

leiðangr, m, (rs), 1) leding, hærtog til søs, *StjO* II 4, *Ragn V* 9, búa l. af láði *Bglv* 8, l. vísa læsir lond *pjóðA* 4, 22. — 2) ledingshær, l. rendi með landi *pKolb* 3, 4, bar vas l. fyr landi *Tindr* 1, 9, ýtum þöttit lífll l. *Sturl* 3, 3, spyrra l. *Sturl* 3, 6; l. (= floti) var gulli glæstr *Sturl* 4, 39; 1-rs brjóst *pjóðA* 3, 12.

leiðar Haustl 11 er uden tvivl fejl for leiðir (af leiða).

leiðarstjarna, f, ledestjärne, o: polarstjärnen, alt und l-u, helt op under polarstjärnen, i det høje nord, *Sturl* 3, 20.

Leiðarvisan, f, egl. 'vejvisning, vejledning', navn på et religiøst digt, givet af digteren selv, *Leið* 44.

1. **Leiði**, m, jættenavn (egl. svag form af leiðr 'forhadt'), en jætte, dræbt af Tor, *pdís* 1, 2.

2. **leiði**, n, gunstig vind, medbör, við l., i medbören, *GSvert* 6; l. joðtuns snótar, jættekvindens (med)vind, sind, *Korm* *Lv* 1.

3. **leiði**, n, grav (egl. 'gravmærke ved vejen', af leið, jfr gotva:gata), l. pess konungs, om Olaf den helliges gravsted

(skrin), *Sigv* 12, 24; *Blakkr* 1, *Sturl* 6, 11; *Mgr* 35; voglu l. *Bdr* 4.
leiðiligr, adj., afsky værd, afskyelig, om jættekvinde, *Hæng* V 1.
leiðing, f., førelse, l. undan reiði, befrielse for, *Gd* 46.
leiðir, m., som gör forhardt, som hader (til 2. leiða), 1. Rín-leygs, guldforøder, mand (iøvrigt er l. her rettelse for leiðar), *Hárekr* 1. Eller kan 1. bet. samler?
leiðipir, *Haustl* 11, er næppe rigtigt og vanskeligt at forklare, 'ledende, (bort-) førende træl' (pir = þér), passer ikke, men hele sammenhængen er fjordærvet.
leiðr, adj., forhardt, afskyet, med dativ, afskyelig for en, *Guðr* II 39, *HHj* 25, *Hym* 8, *pKolb* 3, 13, *Gautr* II 21, *Od* 15, modsat ljúfr, ljúfr verðr l. *Hávm* 35, *jfr* 39, sjaldan hittir l. í lið (s. d.) *Hávm* 66; goðum 1-ir, forhadte af guderne, *Hást* 8, l. drengr, om *Judas*, *Lil* 48, 1-ir *Júdar* *Lil* 53, leið reiði, vrede som man er ked af, *Stefnir* 2, *Eg* *Lv* 27, *Hfr* *Lv* 9, *Eþver* 2, erumk leitt randa regn *pmáhl* 12, leið laun *Hávm* 39, leið erum fjoll *SnE* I 94, matr sé hér [meirr] 1. *Ski* 27, skeið búnumnum l-ar *Hharð* 7, laugavatn mér leiðast vas *Sól* 50, erumka leitt, det er mig ikke ukært, *Eg* *Lv* 25, alt vas mér pat leitt es ek leit *HHj* 28, þar es leitt vas blauðum, hvor den feje ikke holdt af at være, *pjóðA* 3, 4, leitt hykk (mønnum) vóru, at eiga (orrostu) við e-n, mændene yndede ikke at o. s. v. *Hfr* 3, 9, dauðum aflaz líf viðr 1-u, for det forhadie, o: den, *Gd* 7. *Jfr* goð-, hvar-, hveim-, ó-, þjóð-.

leiðsagi, m., vejvisning (sagi = som siger), *Gd* 30.

leiðstafir, m. pl. = leið orð, ord som det er en forhardt at høre, stikkende håndord, telja li Loh 29.

leiðsogn, f., vejvisning (egl. 'det at sige, forkynde den rigtige vej, retning'), kursforskrift, ganga til l-ar, overtage (skibets) styrelse, roret, *GSvert* 7.

leiðtogi, m., anfører, vejleder, om den hellig and, *Heilv* 15.

leif, f., hvad der lævnes, efterlades, efterladenskab, (*jfr* Dáinsleif, Finnsleif), *JfrFalk*, *Waff* 54, høđnu l., er dunkelt at forklare, men betydningen er åbenbart 'strikke', *Yt* 14: høđnu l. at halsi gekk; *jfr* haðna; varga leifar, ulvenes efterladenskab, det af Sigurds legeme, som ulvene ikke har fortærret, *Guðr* II 11.

leifa, (-ða, -ðr), lævne, ekki rétt l., du lævnede ikke noget, *Am* 83, leifum vætr *Eg* *Lv* 36; efterlade, 1. arf ok óðaltorfu *pjóðA* 3, 35, 1. lond *Am* 96, *Nkt* 6, 1. e-t at sik *Herv* III 22.

1. **Leifi**, m., søkonge, *pul* IV a 3, L-a braut, sœn, *Hfr* 3, 9 (*jfr* lognórungar), L-a láð, d. s., (*jfr* láddýr), *phred* 6, L-a land, d. s., (*jfr* runnr) *Rdr* 4; L-a mórf, *ravn*, *pTref* 2 (*jfr* mórefir).

2. **Leifi**, m., jættenavn, *pul* IV b 5, L-a vegr, skjold (*jfr* Hrungnemyten), dettes

gefendr, mænd, *pKolb* *Lv* 6. Anderledes og vist bedre *Meissner* 337.

1. **Leinir**, m., sækonge, *pul* IV a 4, L-is laut, sœn, dens fagrviti, guld, *phred* 2, L-is grund, d. s., dens máni, guld, *phred* 7.

2. **leinir**, m., navn på skib, *pul* IV z 2.

Lefnis-grand, n., blandt sværdnavne, *pul* IV l 2. *Jfr* *Falk*, *Waff* 54.

Leifr, m., en nordmand (9. árh.), *Bragi* *Lv* 1.

Leifprasir, m., se *Lísprasir*.

leiga, f., rente, sinna verka laun með leigum *Hsv* 78, eiga gjold með l-um *Líkn* 49.

2. **leiga**, leigja, (-ða, -ðr), leje, låne (for penge), l. skip pórveigar *Korm* *Lv* 22 b; l. kol leigumann, udlåne kul til brænding, sarkastisk udtryk om afbrændte gárde, *Eir*.

leigumaðr, m., lejer, en mand som låner (noget til afbenytelse), i en sarkastisk sammenhæng (*jfr* 2. leiga), *Eir*.

1. **leika**, f. 1) legesøster, stalsøster, vér vetr níu vórum l-ur, jættekvinderne *Fenja* og *Menja*, *Grott* 11, hverjar ro l-ur er líða lond yfir, om rypperne, *Heiðr* 18; 1. *Dvalins* se folg. — 2) elskerinde eller hustru, mæla við sína l-u *pmáhl* 8, híra í bingi hjá leiku sinni *Ölsv* 5, *Héðins* 1. *Hálfs* IV 3, (hermed hænger sikkert sammen senisl. 1. = cunnus), hvor hds har letta, dette er af Wimmer rettet til leika (Aarbb 1875), men der må læses leiku i acc.

2. **leika**, n., legetøj, leikun, *Gd* 4; ellers kun i *Dvalins* 1, dværgenes betegnelse for solen, *Alv* 16, *pul* IV gg, hvorledes sammenhængen end er; næppe kan l. her betyde 'som leger med, spiller en pud's', med hensyn til solens virkning på dværgene; der må vist ligge en myte til grund for dette udtryk om solen "Dvalins legetøj". *Jfr* *Akerblom*, *Ark*. XXXVI, 52 f.

3. **leika**, (lék, leikinn), 1) lege, bevæge sig (vistnok altid til siderne eller frem og tilbage, op eller ned, men ikke i lige retning fremad, deraf betydn. 'danse' i andre germanske sprog), túnriður l. lopti á *Hávm* 155, 1. í logni fått, om *Ægirs* døtre, *Heiðr* 24, 1. Míms synir, men hvad der menes er uklart (se *Mím* [*jfr* *BM* *Ölsen* *Arkiv*, XXX 140 f., hvor sammenhængen næppe er rigtig fortolket]), *Vsp* 46; om ilden, hár l-r eldr of órum skála *GSúrs* 2, hót hiti l-r við himin *Vsp* 57, l-i yfir logi *Loh* 65, l-r yfir lindar váði *Fáfn* 43, logi léki of liði vóru *Hálfs* VI 7, limsorg lék náar himini *Bkrep* 5, hyrr lék eim með himni *Sturl* 6, 4, fyriskógar garmr lék við rønn *ESk* 7, 7, eldr ok reykr lék við rønn *Ott* 2, 10, — om havet og bølgerne, umir léku *Hhund* II 13, børur léku bröndum hæri *Ölv* 2, 9, lék sollit haf *Vatg* 11, — om vinden, þótt austanvindr l-i þéttan *Gunnl* *Lv* 6, Skoglar veðr léku við sky bauga *Hák* 8, — om våben, myrkdreki markar borda kná 1. á aldar lófum *Refr* 1, 2, þótt litvondr *Héðins* fitjar l-i við skjoldu *Hróðm* 2, egg lék við

egg Anon (XII) C 21, sék sverð leika á síðu SnH 2, 1, — om skjolde, lék skjoldr við skjold Ív 36, — om áren, oldu sveipr l-r mér í greipum Anon (X) I B 10 b, — om andre forhold 1. á (ormum e-rrí), hvile i ens arme, Gunnl Lv 7; — 1. á vorrum, spille på læberne, udtrykkes ved læbernes bevægelse, Lil 99, ord lék a því, det blev sagt, VG 8, Eskál 1; — 1. i mun, om et ønske der rarer sig i sjælen, attrå, Sigsk 38; minn leikr hugr á henni Korm Lv 31; — tungan leikr við tanna sár, bevæger sig, rører ved, Mhv 12, ker leikr við orða sker, karret rører ved, spiller mod, Ht 87, þung hørmung 1-r um sjóarlið, plager, EGils 3, 8; — 1. lausum hala, færdes frit og uhindret, Lok 49; 1. fingrum, bevæge fingrene ved eller under arbejdet, også tegn på indre glæde og tilfredshed, Rp 27. — 2) lege, spille, 1. leik, lege en leg, lege, Am 72, minn drøttinn lék ok vér á óðalstoptum Sigv 13, 24, pats skatar léku, de lege, som mændene udførte, Guðr II 15, hvert farfir væri sveinar hans leika Am 79; mær of lék á mars baki, om Erps glade, muntre jagter, Hamð 14, 1. fyr lesnis stafni, lege, gæerde sig foran en (nærmest her udtryk for sorg), Hallbj, 1. við e-n (e-ja), lege med, spøge med, Hár 30, lék við ljöðmogu, spøgte med mændene, Há 4, men: 1. við e-n = kæmpe med en, Eg Lv 29, 1. við sínar gaglfellis lóns lautir, lege med sine fingre (jfr ovf. 1. fingrum), Rv 7; 1. við steik, lege med stegen, foretaget stegning, porf 1; med dativ, 1. handsoxum, lege med (vekselvis at grieve) småsværd, Rst 25, 1. geirum, lege med spyd, kæmpe, Fáfn 15, 1. oddum, d. s., Hæng II 6; 1. tveim skjoldum, lege med to skjolde, d. v. s. snart anvende det ene partis, snart det andets skjold, være svigfuld, falsk, Eyy Lv 10, Am 74, 1. lævi, anvende svig, Sveinn 4; 1. sárt, lege bittert, smærtefuldt, om kampen, Am 49 (her bør måske léku rettes til lékusk), 1. sárt við e-n, behandle en smærtefuldt, tilføjé sår, Eg Lv 30, Isldr 20. — Transittivt, hjorr lék hond, sværdet spillede i hånden, Ht 36, sær lék staðn ok stýri EGils 3, 19, jfr gjolfrum leikinn pSær 2, 4. — 3) besnære, overliste, tilintetgøre, eldr lék-hús Anon (XIII) B 16, ef hann sær of lék HHj 38, þau á vági vindr of lék Guðr I 7, 1. e-n til heljar GðB 27, og uden obj., at þjófar né leiki Hávm 131 (eller måske her 'have frit spillerum?'), part. leikinn, behandler, óbróðurliga leikin Herv VII 5, emka lítt 1. ilde er jeg med-handlet, Am 90; allvald hefr Loka mær linn, Hel har besnæret, fået fyrfsten i sin magt, Yt 7; absolut, 1. svamni, om en kvinde, der havde slugt en orm, GðB 62; — vanskeligere er 1. Lok 19: Loptki veit at 1. es, Loke ved ikke, at han er genstand for spot og hán, synes snarest at være meningens; iøvrigt betyder 1. 'spøgefuld, munter' (dannet af leikr),

men den betydning passer ikke, mulig betyder 1. her 'forhekset' (jfr det følg.). Vsp 22: seið hon hug leikinn, hun gjorde (folks) sind til genstand for sejd, så at det blev forhekset (egl. stærkt påvirket), således vist rettere end hugleikin (f.) i ét ord: 'betagen i sit sind' om völven selv. — leika Bjhit 2, 1 er forvansket, måske for leygar.

leikari, m, leger, spillemand, gögler, 1-ar ok trúðar Harkv 22, bleikir 1-ar Máni 3; ESk 13, 6.

Leikberg, n, stednavn i Ranrike, ESk 7, 3.

leikblað, n, 'leg-blad', 1-s reginn fjaðrar = fjaðrar blaðs leik-reginn, han som sætter fjærbladets', vingens, leg, o: flugten, i bevægelse, Haustl 12, om jætten Tjasse.

leikborð, n, spillebord, spillebræt, skjóta ljótu 1-i fyr e-n, stille en overfor en vaniskelig opgave, bringe en i en farefuld stilting, Gróg 3, skotit es heldr 1-i fyr hólða, d. s., Grett 2, 8.

leikherðandi, m, 'leg-forstærker', íms verðar (ligets) ljóma (sværdets) leg = kamp, det hele 'kriger', Ingj 1, 6.

leikmaðr, m, lægmand, Gd 30.

leikmiðjungar, m, pl, 'leg-væsner', odda 1., krigere, (odda leikr, kamp), Vell 29.

leikmildr, adj, 'leg-villig', Hildar 1., vilig til Hilds leg, kamp, ESk 6, 70.

Leikn, f, en jættekvinde, dræbt af Tor, pul IV c 4, leggi brauvt L-ar Vetrl; L-ar hestr, ulv, Hjr 2, 6, L-ar sóti, d. s., Hl 32 b; odda L., valkyrje, kamp, odda L-ar haukar, ravne, Halv 6.

leikr, m, (-s, -ar), leg, spil, munterhed, leika 1-k margan Am 72, nema 1-a Rp 41, fremja 1-k penna, udføre denne leg, sarkastisk om at lade sig dræbe, Ám 64, þóla harðan leik, tåle en hård leg, medfart, Lil 47, vas sá 1. betri Akv 40, meina leik ok teiti Mberf 3, standa fyr 1-i Anon (X) III D, frá 1-i verdungar Sigv 13, 24, svíkva 1-um, svige ved leg, ved sin færd, Hausil 12, gáa 1-s né ljóssa daga Sól 12, bjarnar 1. Hávm 86; om kamp, harðr 1. pmáhl 15. 1. es í norðri Anon (XIII) B 46, oss es góðr 1. fyr hondum Vigf 2; men hyppigere i kenninger for kamp: 1. Yggjar Pl 34, Hildar 1., Bjark 2, Krm 13. 14, pjóðA 3, 2, 1. þróðja pmáhl. 5 (Reich. 194), Freys 1. Harkv 6, eggja 1. pjóð 4, 1, sverðs 1. Anon (XII) C 14, Krm 19, 22, 1. logðis Krm 21, 1. Laufa Jóms 18, hjarar 1. Sturl 4, 20, járna 1. (v. l. ísarnleikr) Sigv 12, 14, stála 1. EGils 2, 16; elds reinar, skjoldets, 1. phreð 4. Jfr brand-, egg-, fald-, folk-, gaman-, geir-, her-, hildi, hjor, ísarn-, járn-, niðr, róg-, sigr-, [skap,-] ská-, sverð-, qr-.

leikstærir, m, 'leg-forstærker', Laufa 1., sværdlegens forstærker, krigers, Eg Lv 36.

leik-Pundr, m, 'leg-Odin', sverðs 1., sværdlegens, kampens, Odin, krigers, Isldr 17.

1. leiptr, *n.* (-rs) *lyn*, *Lil* 93, alnar 1., *armens lyn*, *guld*, *þmáhl* 14, ægis grundar 1., *d. s.*, *Has* 41, l. stafna jardar, *d. s.*, *Refr* 2, 2; l-ra glóða hróts láð, *himlen*, (leiptra glæðr omtr. = leiptr) *Has* 53; Hildar 1., sværd, Hildar l-ra vorðr, *krieger*, *Hally* 3. — *Jfr* enni, hræ-, víg-, vægi-

2. leiptr, *f.* 1) *s. s.* foregðende, ór þeim ljónum leiptrir kómu *Hund* I 15. — 2) *solen*, *pul* IV gg (bis) *jfr nn*, l-rar skjold-ungr, *gud*, *EGils* 1, 27. — 3) *elvenavn*, *Grí* 28, *pul* IV v 6, at enu ljósa Leiptrar vatni, *om en ed*, *Hund* II 31.

3. leiptr, *m.* (-rs?), *en hvalart*, *pul* IV y 2.

leiptrhrjóðr, *m.* *navn på himlen* (egl. 'lynudsender'), *pul* IV nn.

1. leira, *f.* *leret sted*, *dyndet terræn*, vér hófum vaðnar 1-ur, *om det smudsige Grimsby*, *Rv* 2, *fcera kerlingu of l-u, slá smut(?) henover den lerede strand*, *Bjhit* 2, 14. *Som tilnavn (til Torkel) Jóms* 42.

2. Leira, *f.* *elven Loire*, *Sigv* I, 14, *pul* IV v 5.

leirbrimir, *m.* *uvist hvad menes*, (garð, hann) *gorvan hefk ór l-is limum* *Fj* 12; *egennavn?*

Leirhófn, *f.* *kun i Leirhafnar-Hjalti som tilnavn*, *Ingj* 1, 5.

leirr, *m.* *ler*, *dynd*, *skarn*, l. (*v. l. saurr*) fellr grár af gauri *Rv* 30, hjarta ór l-i *Korm* *Lv* 45, l. ara ens gamla, örneskarn, *þ: den dårlige digterdrik*, *pstf* 2, 3, arnar 1. *Gdþ* 2, sævar hrægamms 1. *Anon (XIII) B* 13 (sammenhængen ikke ganske klar).

Leirvør, *jættekvinde*, *pul* IV c 5 ("den med den beskidte læbe"?), *EGils* 3, 11.

leistr, *m.* *sok*, *den ældre betydning var vel 'fod'* (*jfr KGisl. Aarbb. 1881 s. 237*), *húspjófr* sté hyrjar l-um ('med ildfødder') í gognum gódkynning *Yt* 27; l-a heiðr, *gulvet* (*i en smedje*; *skæmtsom hentydning til Gmitaheiðr, jfr sammenhængen*), *PjóðA* 4, 15, magister maks ok l-a, *ironisk betegnelse for en garver?*, *Anon (XIV)* 2.

leit, *f.* *søgen*, *leden* (efter noget), *vesa á leit* eller l-um e-s, *være i færd med at søge efter noget*, *Mhkv* 15, *Fj* 2.

leita, (-ða, -at), 1) *lede*, *søge* (efter noget; egl. *kausativ til lita*), *med genret*, *hvers þú l-ar* *Fj* 2, l. saða *Nj* 16, l. *œðra vegar* *Sól* 52, orða er l-at mér í munni, *man søger efter ord i min mund*, *man vil vide*, *at ordene hidrører fra mig*, *Mhkv* 29, l. staðar *þmáhl* 4, *Háv* 4, l. matar *pKob* *Lv* 11, l. sér innan út staðar (s. d.) *Hávm* 112; l. ráðs *GSúrs* 20, l. í likna, *søge hjælp deri*, *Am* 48, l. sér ágæta *Jóms* 11; — med *prepp.*, l. *eptr*, *lede efter*, *undersøge*, *Lil* 2, l. at braudi *ESk* 6, 35. — 2) *søge*, *besøge*, l. til lýða sinnis *Akv* 17, l. upp til Lundar *Eg* *Lv* 6; l. *kynnис St* 18, *vilka þess (kynnis)* l. *Am* 13. — 3) *søge*, *søge at bevirke*, *já*, l. e-m hóðungar *Hávm* 102, l. e-m harma *HHj* 38, l. e-m vamms *Oddrgr* 5, l. e-m munar,

søge at skaffe en glæde, *Guðr* I 8, l. e-m eitrs munar *GSúrs* 26, l. sér friðar við e-n *Iv* 18; l. lærisveina, *søge at já*, *vinde*, *Lil* 46, orð mér af orði orðs l-aði, *søgte*, *førte* (*fra det ene*) til det andet, *Hávm* 141. — 4) *med.*, l-ask fyrir = l. fyr sér, *se sig for*, *tage sig iagt*, *Isldr* 15. — 5) *med infinitiv*, *søge*, *forsøge at*, l. at teygja *Sigv* 13, l. l. at hefna *Ghv* 3, l. hræra *Hym* 33, l. drýgja munuð, l. finna yndi vanda *Nj* 2. — 6) *part. act.*, l-andi bauga, *mand*, *EGils* 2, 8.

leiti, *n.* *hök*, *bakke* (egl. 'et sted, hvorfra man har utsigt'), *pul* IV ø 2, dýja of l. *Bjhit* 2, 7; l. linna, *guld*, *Katr* 44, góins l., d. s., *SnE* II 198.

1. leika, *(lak, lekinn)*, *drykke*, *af legi es l-it hafið ór hausí* *Hoddropsis Sigrdr* 13.

2. Leka, *f.* *ø ved Namdalens (Norge)*, *pul* IV bbb 2, L-u belti, *havet*, *ESk* 13, 12. *lekstolpar*, *m. pl.* *se leggstolpar*.

lemill, *m.* *knuser*, *udmatter*, *lýða* l., *(det berusende) øl*, *Heiðr* 1.

lemja, *(lamða, lamiðr)*, egl. 'göre lam' (*lamr*), 1) *lamslå*, *knuse*, *lamðir fótr* *ESk* 6, 61, *lamdr* ok meiddr *Lil* 61, veita lomðum (*de halte*) at standa *Lil* 46, l. til heljar *Am* 43, ætt jötuns alla lamði, *knuste*, *slog ihjæl*, *þry* 31, *lamðir* *þrívalda* *Vetrl*, *oll* *muntu l-jask HHj* 21, *grjót* *lamði* *seggi* *pGisl* 7, l. *alla í liðu*, *her er í adverbiet og liðu obj. for* l., *Lok* 43; l. *grjóð*, *stille* *sulten*, *Nj* 19, l. *synð*, *knuse*, *udrydde*, *synden*, *Heilv* 1, l. *angr*, d. s., *Líkn* 39, *lamði* rót es þá *SnE* II 202; né landvörn *lamðisk*, *landsforsvaret* *hemmedes ikke*, *var kraftigt*, *Sigv* 7, 5. — 2) *slá*, *konungr* *lemr* *Hléseyjar* *gard* *barði*, *slár*, *bryder*, *pjóðA* 4, 23, *jfr upers.* *breka* *lemr* á *snekkjum* *Ht* 38, *húfar* *lomðu* *bórrur* *Jóms* 16, *lomðu* *Jésúm*, *slog* l., *Lil* 49; *musteri* *eigi* *lamit* *með hamri*, *ikke slæt*, *tildannet*, *med hammeren*, *Mdr* 14.

lend, *f.* *lænd*, *Ádáms l-ar* *Lil* 19.

lenda, *(-da, lent)*, 1) *lande*, l. við *Danmark* *Mark* 1, 5, l. at fróni *Hskv* 2, 3 (*diſse tilfælde er skipi*, *skipum underforstået*). — 2) *transitivt*, *komtu í land* ok l-ir *Áðalráði*, *skaffede* A. *land*, *satte ham fast i landet*, *Ott* 2, 8; *látta e-n lenda*, *skaffje en land* (*til beboelse*), *her om gravhöjen*, *GSúrs* 8. — 3) *upersonligt*, *sjá hvar lendir*, egl. 'se, hvor der landes', *se sagens udjald*, *Kolb* 2, 5.

lendingar, *m. pl.* *indbyggere i et land*, *álhímis* l. = ísl-l. = *Íslendingar*, *Eyw* *Lv* 14. *Jfr húð.*

lendr, *adj.* egl. 'en som har fået land' (*at forvalte*, *styre*, *på en konges vegne*), l. maðr, l-ir menn *Sigv* 7, 10, *pham* 1, 1, *Oddi* 4, *Bj Kálfss*, *Nkt* 33. — *jofurr* viða l., *fyrste*, *som ejer viðtudstrakte lande*, *Ólhv* 2, 2.

lengi, *adv.* (lengr, lengst), 1) *længe* (*i tid*), *sitja* l. *Hávm* 35, *lifa* l. *Hávm* 50, *bíða* l. *Hausl* 17, *bera* l. *Yt* 18, *fara* l. *Vafþr* 8, *ráða* l. *Hund* I 10, *svá* l. *sem*

Reg 9 (Sigldr 21, alz til 1. Helr 14, foða sonu 1. Sigsk 18, — superl. ørgranns erum vér lengst á leit Mhkv 15, erusk vinir lengst Hávm 41. — 2) altid, 1. hefr þat lyst fyr mér Mhkv 25. — 3) ofte, kom drengr við styr 1. Bjhit 2, 16, telk þat 1. mitt verk Ótt 2, 1. — 4) fremdeles, lifa mun þat með lofðum lengr (= a lengr), Anon (X) II B 9; samme betvnd. Pl 42, Heilv 15. — 5) komp., es reynt es lengr, jo længere det prøves, Mhkv 17. Jfr all-, of-

lengja, (-da, -ðr), forlænge, ilt munt þér 1. du vil skaffe dig lang kval, Am 40.
lenz, f, lanse, pul IV n. Jfr Falk, Waff 75.

lerka, (-aða, -aðr), binde, lýtanna logi fekk l-at pann klerk Mv III 5.

lesa, (las, lesinn), 1) samle, plukke, 1. hnötr af bolgrónu sjónhesli, om de pib-lende tärer, GSúrs 5, 1. varga leifar Guðr II 11; 1. fár of e-n, (i tale) samle bitre, fjendtlige ord om én, tale fjendtligt om en, Hávm 24. — 2) læse, 1. helgar boekr Sól 70, 1. letr Lil 59, 1. líf helgra manna Gd 64.

lesni, n, hovedbånd, leggja krismu í 1. Leið 24, 1-is stofn, hoved, Hallbj. Jfr Falk, Kleiderk 21.

lest, f, en vis vægt, 10 el. 12 skippund, halv 1. (c. 2000 ü) Mark 1, 30; 1-a hestr, skib, Klevingr.

lestá, (-ta, -tr), beskadige, (af lostr), 1. linns legu, uddele guld, Hl 10 b, 1. hlíf Snjólfjr 1, brynjur 1-usk Hl 21 a, eldi lestr Gdþ 48; 1. bil, handle rask, Ht 37, 1. log, krænke lov og ret, ESk 6, 59; — upers. lesti Hjolp ok Fifu, om to skibe, Rv 8.

lesti, kun i forbindelsen á 1., at 1., til-sidst, til slutning, Steinarr 2, Hjr 2, 6, Sigv 7, 10, Iv 35, Lil 20 (v. 1. at 1.), Grettis 49 (at 1.), Vítín 8, Gyð 5, pul IV v 6, Am 67.

lestir, m, beskadiger, bryder (af lesta), 1. linns grundar (guldets) gavmild mand, ESk 6, 32, 1. valklifa fúrs, d. s., EGils 1, 16, 1. fleyvangs fúra, d. s., Sturl 6, 8, 1. menja GSúrs 31, 1. vella EGils 2, 7; 1. hlifa, kriger, Katr 41; 1. fenris sútar, som stiller ulvens sult, d. s., Hl 4 a, 1. lofða, kriger, Ísldr 17; 1. fárs, syndens tilintet-görer, Gdþ 16. Jfr auð-, baug-, fúr-, hjalm-, hjor-, hodd-, hrann-, hring-, hyr-, veggja.

lestr, m, (-rar), læsning (lectio), festa einum 1-ri, hvorved der sigtes til digtet eller digtets begyndelse, Pét 36.

lestundir, Hornkl Lv, forvansket og uforståeligt.

leti, f, dovenskab, 1. ok lestir Hsv 18.

letja, (latta, latr), egl. ‘göre en lad, doven (latr)’, fraráðe, afholde (en fra noget), modsat hvetja Brot 14, 1. heiman, fraráðe en at drage hjemmefra, Am 48, 1. heima, søge at holde en hjemme, Vajpr 2, absolut, hána at 1., søge at få hende bort fra sit forehavende, Sigsk 42, qnnur löttu Am 30, jfr 31; Sigvatr

hefr gram lattan at o. s. v., Sigv 11, 9, letrat lýða stillir, fraráðer ikke, opfordrer til, Rdr 10, letk at ræna Kolb 2, 2, 1. at gœða porv tréf.; medium, 1-jask at hróðri, blive doven til at digte, holde op med at digte, Sigv 13, 10, herr lattisk at ganga VGl 10; hví né lezkattu Loki, hvorfor holder du dig ikke i ave, L., Lok 47. — Med gen. rei, om det man vil afholde en fra, 1. harðs hugar, søge at opmunstre en, fordinne ens sorg, Guðr I 2, 1. e-n gongu, om døden, Sigsk 43. 45, 1. orrostu Rdr 9; — part. pass. lattr, berøvet, lifs of 1. Yt 14, Hál 12; einarðar 1. pham 2, 2.

letr, n, (-rs), skrift, lesa 1. af píslum, læse skrift om pínsler, Lil 59, sem l-rin våtta Gd 57, i þessu 1-ri (= bréfi) Gd 51; digt, Katr 51.

leyðra, (-aða, -aðr), rense, vaske (af lauðr), bjórker 1. Eirm 1.

leyfa, (-da, -ðr), 1) love, lovprise, rose, 1. dag at kveldi Hávm 81, 1. líki mans Hávm 92, 1. dög Hognna Ghv 4, Hamð 6, 1. prúðar þjófs ilja blað, skjoldet, Rdr 1, skalk 1. (konung) dauðan eða pó kvíkvan Hjr 3, 20, 1. vin rqðuls tyggja ESk 6, 9, 1. hóva ævi (konungs) Mark 1, 3, 1.lund Hjr Lv 15, 1. sárs árar Bersi 2, 1. lond pórh 2, — part. pass. leyfðr lovprist, berömmelig, meget hyppigt, 1-ir lofðar Rauðsk, leyfð vastu ekkja Am 93, om fyrster og personer, pKolb 3, 11, Iv 23, Pl 55, ESk 6, 61, pjóðA 4, 27, Ht 71. 79; 1. dauði, Sigv 12, 18, leyfð es ið Sigv 13, 3, leyft ráðo vas þat ESk 1, 4, hætta leyfðu lífi Ragn I 1, 1. hjalma vondr Nj 10; leyfðan pmáhl 3 er fejlagtigt, vistnok for launa, og ley(f)drar pork Hraun for Lofnar. — 2) tillade, tilstå, pávi 1-ði alt sem krafði Mark, 1, 14.

leyfð, f, lov, lovprisning, endisk 1. Sigv 13, 7, telja 1. Ormr 2, 2, hefsk 1. pKolb 3, 8, bera 1. e-spjóðA 3, 25, 1. es bær ESk 7, 3; i nogle af disse tilfælde græn-ser ordet til at betyde ‘rosende digt’; 1-ar kendr (goð), den lovpriste (gud), Líkn 5; 1-ar ESk 6, 59 er uriktig v. 1. for líknar.

leyfi, n, lovprisning, leggja 1. á e-t pjóð A 4, 20. Se Reich. Árk. 46, 222 f.

leygfor, f, ildens bevægelse, fart, flam-mende bål, Sturl 4, 26.

leyghati, m, ‘ild-hader’, hauka fróns, armens, 1., guldhader, gavmild mand, ESk 1, 4.

1. leygr, m, (-s og -jar), ild, flamme, pul IV pp 2, 1-s iugtanni, arneildens björn, huset, SnE II 194, — i kenninger, for guld: síks 1. porm 1, 7, fljóts 1. porm 1, 11, bórú 1. Helgi dýrr, 1. sunda Oddi 3, 1. lœgis EGils 3, 9, landa linna 1. Nj 29, 1. Rínar Nj 21, hanga-leygr liðar, guldring (adskilt), Halli, alnar 1., d. s., Ragn VI 2, — for solen: 1. svana flug-reinar Has 44, — for sverd: primu 1. Has 39, skjaldar 1. Hskv 2, 12, skipa sólar 1. ESk 12, 5, 1. gunnvita gótu gráps, kam-pens ild, sværd, plojt 2, 8. Jfr alin-

bjart-, flýti-, gjalfr-, haf-, harð-, myrk-, Rín-, und-, unn-.

2. leygr, *m*, (-s og -jar), hav, l-s leiðir Sturl 5, 7, l-jar ormr, fisk, Sigv 13, 1 (jfr eitr).

leygstafr urigtigt for lögstafr, *s. d.*

leygvarðandi, *m*, 'ild-bevarer', l. lóns, guldetts (lóns leyg-) bevarer, besidder, mand, GSvert 4; iørvigt beror leyg- på rettelse af lavg-.

leyna, (-da, -dr), skjule, gæmme, med dativ, skjule noget, Hávm 28, Lok 36, Am 56, l. lóskum þótt, skjule sin ladhed, Has 13, l. stríði Korm Lv 4, l. trú Pl 30, absolut, med følg. þótt, Gríp 22; med acc. pers., for at betegne for hvem noget skjules, og dat. rei, old leynik því aldri Sigv 13, 25, hofðungr l-di pegna hóleitri gœzku ESk 6, 13, jfr Eg Lv 2, Oddrgr 6, 27, Hsv 60, leyndir kraptar, skjulte, ikke kendte, jærtégn, Mgr 37, leyndir lestir Hsv 114, leynd vit, uvidende sanser (egl. 'for hvem alt er skjult'), Heilv 14, — medium, l-ask, skjule, gæmme, sig, være ubemærket, l-ask í holti Hoddmímis, om Liv og Livtrase, Vafþr 45; jfr Bjhit 2, 5, l-umk lítt miðli liðs skjoldunga, jeg færdes ábenlyst, pjóðA 4, 7; l-ask at speki, skjule sin visdom, Hsv 73.

leynd, *f*, lön, skjul, med flærð ok l-um, med falsohed og skjulte anslag, EGils 2, 1.

leyndardómr, *m*, hemmelighed, mysterie, blómi l-a, jomfru Maria, Mdr 17, men teksten er her usikker.

leynígata, *f*, skjult, afsides, sti, Sól 23. leyñir, *m*, skjuler, gæmmer, l. lýta, som skjuler sine synder, Mv III 7. Jfr fúr-.

leynisíkr, *m*, 'sig gæmmende fisk', l. lyngs, fisk som gæmmer sig i lyngen, slange, Sveinn 4.

leysa, (-ta, -tr), 1) løse (hvad der er bundet), l. ór hóptum Lok 37, l. hvelpa Akv 41, l. e-n ofan Bjarni 4, Fornjóts sunr l-ti görvar af jofri, om ildens fortæren, Yt 29, l. qnd af holdsins bondum Lil 83, l. qnd ór banni Lil 64, 80, lofðungr hafði l-tan elris garn, : taendt ilden, Sturl 4, 8; befri, l. frá nauðum, kvøl ESk 6, 33, 68, l. hofuð sitt ór helju, løskøbe sit liv, Reg 1; leystr frá meinum, for sygdomme, GSvert 4, l. af glæcum Mdr 34, l. klerk, befri ham for hans syndsstraf, Mv III 2, l. frá myrkrum Líkn 22; l. blóði, om Kristus, Lil 85, jfr 23, l-ask ór e-u, slippe ud af, Háljs VI 7. — 2) forløse, l. kind frá konum Sigrdr 9. — 3) l. belg egl. 'løse båndet af en skindsæk, så at den åbnes', overført, udtale sig, bryde tavsheden og tale, Hamð 26; l. Hlakkar veðr, løsne valkyrjens storm, begynde kamp, Holmgb 4, men som (mindre riktig) v. l.; l. e-m illan enda, løsne en en stem ende, påføre en stemme vanskeligheder, Korm Lv 33 (jfr BMÓlsen, Aarbb. 1888 s. 66); l. brag. afslutte et digit, ESk 6, 71; l. svarðakr, løsne håret, lade det falde udslagent, SnSt 4, 7;

— byrr l-ti flota, førite flåden bort, ESk 9, 4, men peysti er rigtigere læsemåde; ló l-ti skeidar við austreleið, førite skibene afsted ved : fra, Sigv 1, 3, logr l-ti flaust ór festum Sturl 5, 15; landa styrandi l-ti húfum bláðífur, løsnede dem, spaltede, furede dem, Sturl 5, 5. — Medium l-ask, l. ór garði Gunnhildar, slippe ud af, Eg Lv 5.

leysigaldr, *m*, (-rs), trolddomssang, der løser, befrier for bånd, l. læt ek fyr legg kveðing Gró 10.

lé, *m*, (for léi, gen. léa, yngre ljá), le, ljósau léa skalt í lúðr bera Fj 30, frænuskamur es enn deigí lé Mhv 13.

léa, (-ða, -ðr), lâne, give, med gen. rei, l. fjaðrhams pry 3, l. tyggja jarðar Ht 12, l. baztrar ævi Ám Arn 1, l. hórar giptu ESk 6, 57, l. friðrjúgrar farar Gró 11, lér oss orða of bat, det skaffer os (mig) ord om det, GSárs 18; med acc. l. våpn Fj 30, l. annspjoll Herv V 4, ljái (yngre form) mælsku gnótt Katr 2.

lébrigðir, *m*, lesvinger, en ringeagtende kennung, Qgm 1.

léó, léón, *m*, løve, hugskœðr l. flœði Pl 23, gen. léónis Merl II 57, léó-vargar Merl II 52; bóru léón, skit, Svtjúg.

léparðr, *m*, leopard, l-s hofuð Merl I 44, lépartar Merl 48, måske fejl for -dar.

lérept, *n*, lærred, l. (es bezt) líki, for legemet (som underbeklædning), Háljs IV 6.

létta, (-tta, -tr), 1) lette, (af léttr), göre let(tere), l. e-m, göre en noget lettere (her at bære korset), Mgr 13, l. byrði (acc?), göre byrden lettere, Gd 54, hirð léttandi, om gud, görende det let for sin hird, befriende den for tryk, EGils 2, 15; l. e-m grandi, befri for mén, EGils 3, 18, l. gumnum stríðum, befri mændene for kummer, ESk 6, 18 (stev), så es l-ir píslum, om gud, Ingj 2, 5, l. synda fári, lade det holde op, Líl 91. — 2) holde op med, trans. og intrans., l. verki ljótu þíjald, l. at semja, holde op med at digte, Merl II 93, munkak l., áðr ... Guðr II 31; manndráp l. pSkall 2, mitt of l-i, mit arbejde høre nu op, Grott 17 (jfr dog Dal s. 78), sædrif l-i Valg 5; upers. áðr l-i darra dyn, før end den holdt op, Jóms 39, l-ir hvárki ugg né ótta Lil 20, síð l-ir mér stríða (gen. pl.) Arn 5, 4, þegar frerum l-i Qrv IX 24, absolut, áðr l-i, inden enden var der, Ott 2, 9. — 3) løfte, l. upp hendr Mey 32; med dat. l. steimum, løfte stenene (kværnens) og lægge dem til rette, Grott 3.

léttfeti, *m*, en af gudernes heste (egl. 'som går, træder, let'), Grí 30, pul I a 1, VI rr 2.

léttfærr, adj, let bevægelig, som bevæger sig med lethed, l. hestr Korm Lv 9. létti, *m*, lethed, sætt vasa gor med l-a Obreið l; af l-a urigtigt for of leika (s. d.) Háljs IV 3.

léttir, *m*, som letter, gör lettere (til létta), l. bøls, som befrier for synd, om

jomfru Maria, Mdr 41, l. bólva, om ærkebíspen, EGils 1, 20, lasta l., ligel., EGils 2, 14.

létteleiki, m, letsindighed, ligegyldighed, l. í svaranna reiki Lil 17.

léttliga, adv, 1) let, med lethed, Lil 16. 17. — 2) blíðt, behageligt, verjask líni l. Guðr III 2.

létrr, adj, let, lidet vægtig, trykkende, l. blóstr Lil 11, stíga létt (adv.) á legg, traðe let, Rv 32, alls mundi mér angrs l-ara Hálfs IX 21, es eigi l-ara líf an dauði Hálfs VII 6, á l-um aldri, i den lette alder, i den alder da alt falder en let, Hæng VI 5, l-ari at boð, Herv VII 4, liðsmanna rétr vasa Læsum 1. ÞjóðA 2, 1; létt, adv., med lethed, liða l. framm Mv II 2, fáa l. ESk 6, 69. — 2) let (modsat vanskelig), bekvem, létt es lauss at fara Sól 37, oll eru lostverk létt Hsv 93, hefnð verðr l-ari til sáttá Sigsk 12, men her er hefnð ganske ulogisk og vistnok forvansket for hond, ‘hånden bliver lettere til jorlig’ (forlig indgikkes jo ved håndslag); létt veðr es nú, om den friske, men vistnok svage vind, Gunnl Lv 6. — 3) let i sind, glad, munter, (mods. þungr, þungt í skápi) Anon (XIV) Lv 3, l. hugr Hsv 36, l-ari í móglum Lok 52, létt es pér Lok 49, létt hon séi gerði Am 74, gera ætla ek mér létt of tal, jeg agter at være munter, spøgefuld, Mhv 4. — 4) vera l-lofs, være let, d.v.s. lidet virkende, med hensyn til ros, være lidet rosende, Grettis 53; l. auðar hlynur, Harð 12, om en overfallen höjbo, må vel betyde ‘let medgörlig’. Jfr 6.

1. lið, n, egl. ‘elge’ (= gengi; af roden i liða, gå), brautar l. = brautar gengi pdr 19. — 1) mandskab, krigerskare, både til lands og til sós, hilmiss 1. Sigv 1, 5, liðs gramr Sigv 10, 4, l-s ráðandi Nj 24, l-s hóftöngi ÞjóðA 3, 4, hætting l-s Tindr 1, 4, ganga í lið “Danir”, fara í l. Qrv IV 7, at liði þeira Hál 14, l. minna GSúrs 29, l. meira pmáhl 17, l. dugðit ESk 6, 53, týndi l. ævi Krm 3, gráserkjat l. Grott 13, gófugt 1. Gylfa Hhund I 49, fjanda l. Brot 16, l. Skónunga Ótt 3, 2, stýra l-i Hhund I 32, koma l-i Sindr 5, láta l. fara Sigv 10, 3, vesa l-s e-s, høre til ens skare, Am 43. — 2) skare, følge, ór því l-i Vsp 17, í Dvalins l-i Vsp 14 (næppe líði), l. lofðungs Hhund II 36; hyppig omskrivende, l. heiðingja = heiðingjar ESk 6, 55, l. ýta Mhv 10, l. lýða Hfr 3, 13. 23, l. allra manna Sigv 4, l. holða Has 18, l. ljóna Has 36, l. fyrða Hávm 159, l. begna (ved rettelse) Jóms 9, l. leiðar Tindr 1, 4 (Reich, 51), l. dróttins Líkn 39, l. engla Pl 32, l. Engla Þkolb 3, 12, l. Verdæla porf 2, l. sjóvar, fiskere(?), EGils 3, 8. — 3) hjælp, understøttelse, på overgangen hertil står skipta ójafnt með ósum l-i, egl. ‘dele skaren ulige blandt aserne’, Hárð 25; veita e-m l. Grott 14, Korm Lv 61, l-s purfi Hárð 32. Jfr feikna-, her-, ofr-, skipa-, víg-.

2. lið, n, skib, pul IV z 4, l. flýtr, Klæ; af versemålets art ses, at vokalen her er kort, rimet på skrið, medens dog vokalen synes lang i liðmeldr, s. d., det er således muligt, at rimet hos Klæingr er unøjagtigt. Jfr 1. liðfastr.

liða, (-ada, -aðr), meddele i detaljer (= greina, af liðr, egl. ‘at sønderlemme’), l. ek fått of pat GSvert 10.

liðar, m, pl, (sing. findes ikke usammensat), (ens) følgere, ledsagere, (ens) krigere (jfr 1. pat eru fylgðarmenn SnE I 530), altid med en genitiv, Dáfinns l. Iv 8, Eysteins l. Hálfs VIII 12, Háreks l. Þórálfr, Karls l. Svarfd 11, Magnús l. Gísl 1, 12, Sveins l. Sigv 2, 3, Valþjófs l. Harst, Porkels l. Ólhelg 2; langbarðs l., om Hunnerne, Goðr II 19, þinir l. Hsv 49; hans l. Qrv IX 51 (v. l.). Jfr ás-, ver-.

lið-Baldr, m, hærens Balder, anfører, fyreste, ÞjóðA 4, 19.

liðband, n, arm-bånd, guldring (af liðr), lytir l-s, gavmild mand, Raudsk.

liðbál, n, ‘arm-flamme’, guldring, guld, veðmáli l-s, pant for guld, Sturl 6, 8, 1-s lyptidraugar, guldbærere, mænd, Bergb 3.

liðbjugrar i forvansket sammenhæng Hornkl Lv.

liðbrandr, m, ‘arm-ild’, guldring, granda l-um, være gavmild, Eskál 2, 1.

liðdrjúgr, adj, som har, får, stort følge, Nkt 23.

liðfasti, m, ‘arm-ild’, guldring, l-a runnar, mænd, Has 27.

1. liðastr, adj, fast ved skibet (lið = skib), fæstet på skibet, l-t blóm valdrósar, skjoldene, fæstede til skibets ræling, Sturl 5, 4; der kunde også være tale om tydningen ‘armfast’, fæstet til, båren på, armen (liðr).

2. liðastr, adj, stærk, pålidelig til hjælp, til at kæmpe, el. ved (den ham ydede) hjælp, om Tor, pdr 20.

liðfár, adj, som har lidet følge, Nkt 31.

liðfæð, f, ringe (altfor ringe) mandskab, Sigv 13, 19.

liðgegn, adj, dygtig i hæren (eller før befolkningen?), om kong Olaf, ESk 6, 13.

liðhati, m, ‘hjælp-vrager’, sverðs l., som ikke bryder sig om sværdets hjælp, pdr 11.

liðhraustr, adj, tapper i hæren, Mark 1, 28, Bjarni 4.

liðligr, adj, som ser ud til at være flink, dygtig, af hvem man kan vænte hjælp, liðligras råd, bedre råd, rådeligere, Hsv 134.

liðmaðr, m, som hører til ens følge, i pl. (v. l. liðar), Qrv IX 51.

liðnir, m, sværd, pul IV l 6. Jfr Falk, Waff 54.

1. liðr, m, (-ar), 1) led, ledemod (lið kalla menn pat á manni, er leggir moetaz SnE I 544), hitta í lið, ramme ledemodet, når et stykke af et dyr sønderlemmes, overført: ramme det rigtige sted, tidspunkt, komme belejlig, sjaldan hittir leiðr í lið, sjælden kommer den hadede i et be-

lejligt öjeblík, Hávm 66, (der foreligger sikkert et liðr jfr ef þú hittir í þann lið Ksjá 77, jfr N. Lid MoM 1925, s. 18 f.); herhen hører også: ljótr 1. i bíða ljótan lið lagagangs, blive slemt behandlet med hensyn til rettergang, SnE II 198. Og endelig vistnok talemáðen: láta e-t fyr lið, give slip, afkald på noget, Has 15, hvordan udtrykket end egl. skal forklares; finir í lið, behændig til at bevæge sig, Líkn 35, haldi þér lík at l-um, med hensyn til alle ledemod (kan også henføres til den følgende betydning), Gróð 12. — 2) = limr, lem, ben eller (og) arme, l-ir allir, alle-lemmer, Merl I 16, biðja e-m læs hvers á l-u Hávm 136, ok of l-u spenna, her vistnok snarest lærne, Sigdr 9, ok lemja alla í (adv.) l-u, og knuse alle lemmer deri, Lok 43, lykja l-um, med armene, Hávm 113, at lið, til armen, Ht 45, i Við-ópnis l-um, i benene (benpiberne), Fj 18; = arm i guldkenninger: hanga-leygr l-ar Halli, l-ar eldr Vígl 23, l-ar sker Ht 46. — 3) slægtled, kasta trega i alla l-u virða Leid 10. — Om gen. liðs se følg. Jfr ulf.

2. liðr, m, = linnr (s. d.), slange, orm, Merl II 17, jfr pul IV qq 4. Tivilsamt er liðs (f. linnus) Hl 10 b; mulig er liðs at henføre til 1. liðr (liðs f. liðar yngre form). Jfr randaliðr, se ved linnr.

liðcekjandi, m, som plejer, benytter hjælp, hjalms 1., som beskytter sig med hjælmen, kriger, Ód 14.

liðskelfir, m, (ffjende)skarens forskrækker, skrækindjagende modstander, om kong Magnus barfod, Gísl 1, 17.

liðskjalfar, Akv 14, kan ikke stå for liðskjalfar, da 1 (ikke hl) her er hovedstaven; det er mulig af et liðskjølf ‘mandskabs-hal’; da sammenhængen er forstyrret, er det umuligt at sige, om formen er gen. sg. el. nom. (acc.) pl.; jfr Brate i Namn och Bygd I 103 ff.

liðskjalfr, Fj 34, snarest personnavn (dværgenavn), men formen er usikker (lið. el. lið?).

liðskostr, m, mandskab, som står til ens rædighed, eigi gaztu l-t lágan Arn 2, 5.

liðsmaðr, m, mest i pl, kriger, Arn 6, 15, pjóðA 2, 1, Ód 22.

liðstórr, adj, dygtig til hjælp, om Kristus, Pét 16 (i øvrigt en rettelse, for det umulige liðsljór).

liðveljandi, m, mandskabs-vælger, anfører, Ingj 1, 5.

liðþroti, adj, manglende mandskab, verða 1. Sigv 13, 19.

Lidda, f, by i Judæa (nu Ludd), Pét 54.

lifa, (-ða, -aðr), 1) leve, Ptjald, Sigv 11, 6, meðan fjor l-ir Skí 20, hyggjask ey 1. Hávm 16, l. lengi Hávm 50, Síeinarr 1, l. í Kristi holl ESk 6, 11, jfr 63, l. í hárrí scemð Lil 97, l. framla, føre et fremragende liv, Ht 4, l. sæll Oddi 2, lif heill Gríp 17, l. lauss, fri, ubunden, Fáfn 8, l. scemðarorðalauss Fj 3, l. ánaudr “Danir”, l. bazt Hávm 48, l. óparft Sigsk 64,

1. at holdi, efter kødets lyst, Merl I 57, l. at munumi sínum Oddrgr 34, l. læknar, som læger, Hávm 147; l. langan aldr Lok 62, l. kveld eptir kvið norna, leve en aften udover, Hamð 30, l. ok deyja Sigv 11, 18; l. at e-m, leve hos, sammen med, en, Hhund II 18, l. við þat lik, leve sammen med den skikkelse, Hávm 97; l. við lost, leve ved, sammen med, fejl, leve brødefuldt, Hávm 68, l. við súin Giz 2, 1, l. fenaðar lifi, føre kvægts liv, leve som kvæg, Merl I 55. — 2) bestå, meðan old l-ir, medens verden består, Vsp 16, Gríp 23 o. s. v.; være fremdeles i live (efter at andre er døde), l-ir einir ér þáttá ættar Hamð 4, þat eitt l-ir pHjalt 2, l. eptir, d. s., Valg 9, Am 54; bestå, leve, om ord og ry, prøttar orð l. Hfr 3, 2, lof mun æ 1. Ht 96. atkvæði l. Hard 3, l. mun þat Anon (X) II B 9, med eptir, prámæli mun 1. eptir Am 105. — 3) overleve, med acc., auðr l-ir e-n Ragn VI 1. — 4) leve, nære sig, l. við vin, veiðimat Grí 19, Hym 16. — 5) være i fuld kraft, létu l. íþróttá (f. íþróttir?), viste deres fulde kraft Am 67. — Part. l-andi, i religiøs betyd., l. guð Lil 57, l. brunnr Lil 25, l-anda vatn Gd 2, l. ljós Lil 22, l. prýði, om jomfru Maria, Gd 28, part. pass. lifaðr i samme betyd., som part. act., betra es lifðum an sé ólifðum, Hávm 70.

lifinn, part. til et ellers ikke forekommende *lifa, leif, levende, lifna myndak kjósa Hhund II 29, sem lofðungi lifnum myndak, sst 47.

lifnaðr, m, (-aða, -aðr), blive levende, leve op, Bragi l-aði, i en forvansket sammenhæng, St 3.

lifnaðr, m, (-ar), levevis, l-ar smiðr, om den hellige Rusticus, l. betyder her vist helligt (eneboer-)liv eller kloster-liv?, Heil 11.

lifr, f, (-rar), lever, svíns 1. soðin Guðr II 23, rex ljóssa l-ra, spøgefuld betegnelse for en, der har med tran og garvning at göre, Anon (XIV) 2.

lifra, f, søster, 1. ulfs, om Hel, Rdr 9.

lifri, m, broder, pul IV j 8, Merl II 53.

liggja, (lá, leginn), 1) ligge, være i liggende, hvilende, stilling, om mennesker og dyr, l. heima Vigf 2, l. nær gauri, ved hans side, Korm Lv 60, l-jandi ulfr Hávm 58, ulf sek 1. Lok 41, hapt sá 1. Vsp 35, l. í lyngvi Fájn 21. 28. 29, l. á Gmitaheiði Gríp 11, ormar 1. und aski Grí 34, l. of menjum Fájn 16, l. á arfi Fájn 18; om syge eller affældige, l. í kor Guðr II 44, l. borin verkjum Oddrgr 4, l. kvaldr Lil 99, l-jandi drakk Yt 16, jfr 1. úti, måtte opholde sig, sove, ude i det fri, GDrop 5, være ude på sœn, l. úti herskipum Hárekr 1, l. viggjum Gráf 9, — om sårede, dræbte, begravede, l. í fjarbrotum Fájn 21, l. í blöði Hamð 23, l. halfdauðr Hym 37, l. hoggvinn Guðr II 7, l. veginn Yt 12, l. dauðr Hfr Lv 13, Jóms 40, valr of lá Hfl 3, valkost lá Arn 2, 13, l. lifsvanr fyr e-m ptref 5, jfr 1. eptir Hást 1, ESk

6, 60, *Ásms I* 4, *abs.*, lógu landsmenn gnógor *Valg* 8, komask braut eða 1. hér *porm* 2, 20, frák 1. hundruðum *Krm* 11, 1. und kló flagðiviggs *pSkall* 1; være begavet, hér liggr skald *Hhal*, herkonungr liggr haugi ausinn *Yt* 36, 1. und lagar beinum *Yt* 31. — 2) om andre og døde ting, ligge, befjinde sig, auga liggr í líki *Korm Lv* 7, sverð liggr á grundu *ESk* 6, 48, mæki sek 1. *Gri* 52, sverð veitk 1. *H Hj* 8, liggi járn enn í milli *Sigsk* 68, (sverð) liggr í voluin *Fj* 30, skjoldr 1. yfir *Bdr* 7, járn 1. at leggjum *Rv* 5, hjarta liggr í hendi, á bjöði *Akv* 21. 23, 25, flösur liggja, fyr eggju *Skall* 3, dregg liggr í skeggi *Eg Lv* 35; skip liggja í grindum *Hund* 1 50, herskip lógu *Sturl* 3, 16, dýnur lógu *GSárs* 23; eitr liggr of hjarta *Lil* 80, feikustafir 1. á landi *Gri* 12, gipt liggr á láði *Hskv* 3, 5. — 3) om landet, jorden i dens udstrakthed, land sek 1. *Gri* 4, jorð liggr *Alv* 9, hér liggr Kaldakinn of aindr þorsnep, Bálagarðs síða lá at borði *Sigv* 1, 3, (land) liggr fyr e-m *pjóðA* 4, 8, ey liggr út við élum *Rv* 4, men: meðan lönd þau lógu, lá ubenyttede hen, *Am* 96; 1. und e-m, være en underkasret, *EgAð* 2, *Vell* 17. 37, *Hallv* 4, *Mark* 1, 23, *jfr Hál* 15: brúðr Val-týs liggr und boegi peim (o: *Hakon*); om veje, gagnvegir 1. *Hávm* 34, brautir 1. *Fájn* 41, groenar brautir 1. til *pdr* 1, brautir 1. framm *Hamð* 17; — om vejret, logn liggr *Alv* 21, byrr lá at stáli *Bglv* 5, — om strömmen, 1. fast framan á brjósti *Grettis* 44, mækis ó sús mest of lá, trykkede stærkest, var kraftigst, *Hjl* 4. — 4) med præpp., 1. á tungu, om digtningsstofft, *Arbj* 15, — 1. á ferli, være i bevægelse, underveis, *pjóðA* 1, 13; — 1. fyrir, ligge i baghold for, 1. fyrir í fjardar mynni, fyr skipum *HHj* 18. 19; — 1. e-m á halsi, göre en bebrejdelser, *Kolb* 2, 1; — boetr 1. til alls, alt kan der bødes for, *Anon* (XIII) B 9; — talit liggr gorva peim, en har let ved at tælle, *VGl* 7, lá mér ljósast fyrir, det var lettest, klarest, for mig, *Gríp* 21. — 5) ligge nede, lásk eigi háski, faren lá ikke nede, faren var dér, *Skáldh* 6; láskat *pKolb* *Lv* 10 er vist fej for lóskat.

lilja, f, lille, *Gd* 68; navn på et digit, *Lil* 98.

lima, (-ða), hugge i stykker, limðir prívalda *VetrI*, men ordet er uriktig v. l. til lamðir.

Limafljørðr, m, *Limfjorden*, *Yt* 14, *Gráf* 9, *Sigv* 10, 8, *ploft* 2, 2, *Nkt* 19; derimod forekommer navnet næppe *VGl* 5.

limar, f, pl, 1) grene (på træer), breiðask of lönd oll 1. *Fj* 19, bíta af Læraðs 1-um *Gri* 25, (viðr) es lúta austr 1. hvísi grene böjer sig mod øst, *Sigrdr* 11, verða at 1-um einum, blive helt ødelagt, *Hrólf* 1. — 2) grene, følger (af noget), 1. ósaðra orða leiða oflengi *Reg* 4, grammars 1. ganga at tryggðrofi *Sigrdr* 23, langar 1. stillis daða, langvarige følger, o: langvarig

sorg over, *pjóðA* 4, 10. — 3) mulig hører her til: bjarkan er laufgrœnstr 1-a, med hensyn til grenenes løy, *Rún* 25. *Jfr* ask-, axl-, bjúg-, plög-.

limdolgr, m, grenenes fjende, ilden, 1. hratt eim, ilden udspsyede røg, *Arn* 5, 16.

limgarmr, m, grenenes hund, fjende, ilden, gnógr 1. vann lýða sveit bol (jfr ból brunnu *ssi*) *Od* 7; — vinden, *Ht* 78.

limr, m, (-ir, -u), 1) lem (arm eller ben), egg bítr á lim lýti *Ht* 10, stokkr láss af 1-um *Grób* 10, ór Leirbrímis 1-um *Fj* 12, guð lét límu sína pína *Líkn* 14, bartu (o: korset) límu Kristi við þík mista *Líkn* 32, of límu giptumanns *Gd* 12. — 2) lem, som del af noget, 1. (ved rett.) Kristi, om Olaf d. hellige, *ESk* 6, 33, 1-ir Kristi, de fattige, *EGils* 1, 24, góðir ástar 1-ir Jesú *Mdr* 19, 1. himna fylkis *Katr* 23, 1. himna salkonungs *ESk* 6, 66, 1. aldar gætis *Katr* 45, 1. himna stólkonungs *Gd* 34; 1-ir púkans, forbryderske mænd, *Gd* 45; — 1-ir axla, armene, *Ht* 2. *Jfr* bjúg-, bog-, ná-, út.

limrúnar, f, pl, grenruner, runer til at riste på grene eller bark, for den der vil være læge, *Sigrdr* 11.

limsorg, j, 'grenens sorg, ødelægger', ilden, 1. lék náar himni *Bkrepp* 5.

lina, (-ða, -aðr), mildne, dæmpe, lindre, elskugi 1-ar brysti (dat.) þró (acc.) *Heilv* 8, fár 1-ask *Mv* III 8.

1. lind, f, 1) lind, lindetræ, *pul* IV kk 3, 1-ar kvistir *Merl* II 88, 1-ar váði, ilden, *Fájn* 43. — I kenninger for kvinder, *jfr pul* IV yy 2: 1. líos *Korm Lv* 4, 1. lauka *Eg Lv* 38 (her dat. lindi), *Hrafñ* 1, 1. bekkjar *Ólhelg* 11, 1. líns *Anon* (X) III B 4, 1. námdúks *Arn* 4, 1. láss *Hfr Lv* 19, 1. (ved rett.) línbands *Vitn* 16, (efter guld) 1. grjótolnis landrifs *Ólhelg* 4, 1. strindar leynisíka lyngs *Sveinn* 4, 1. hranna búða (af búði 'ild'), *Gd* 19, 1. grafþvens grundar *EGils* 1, 37, 1. Leifnis lautar fagr-vita phreð 2. — 2) skjold, lavet af lindetræ (jfr lindiskjoldr i prosa), *pul* IV r 1, hefsk 1. fyrir *Vsp* 50, 1. rauð sprakk *Eviðs* 5, green 1. *ESk* 9, 1. þar léatum vér 1-i barða *Orv* VII 17, skelfa 1. *Rþ* 35. 37 (snarest her 'skjold' og ikke 'spyd'), steinda 1. skerr *Ht* 10, verpr 1. *Ht* 9, bresta mun en blikhvítá 1. *Herv* V 10, morg vas 1. fyr landi *pKolb* 3, 2; 1-ar váði, sværdet, *H hard* 2. — 3) spyd (også fordi spyd dannedes af lindetræ), egl. spydkraft, vas létt skafin 1. í hendi *Orv* IX 66, 1-ar láð, skjold (se láðstaftr) *pKolb* 1, 2, 1-ar snarvindr, kamp, *Ht* 32 (kunde også henføres til foregående); om selve spydblædet, frón 1. beit *pmáhl* 13. — 4) snor, dannet af lindebast, lukði hann alla 1. baugum (rett. for bauga) vel, han omgav hele bastsnoren med ringe, *Vgl* 5.

2. lind, f, kilde, kildevæld, 1-ar logi (hds linar, lionar), guld, *Reg* 1, 1-ar log (se logskunduðr), d. s., *Vell* 37 (1-ar log kunde dog også betyde 'skjoldets lue' = sværd).

lindalfr, *m*, ‘skjold-alv’, kriger (*i øvrigt en rettelse for landalfr*), *Eg Lv 20*.
 1. **lindi**, *m*, bælte, sverð á l-a (= við belti) *Vgl 18*, drepa und l-a *Harkv 23*; *i jorvansket sammenhæng*, *Audun 2*. — *I kenninger for ‘sø’*: *Siggjar 1*, *Leiknir*, *Lygru 1*, *ESk 13, 12*, *Radar 1*, *ESk 13, 11*; — *for slange*: l-ar lands *Merl II 12*.
 2. **lindi**, *n*, *lindestræ(er)*, *coll.*, l. brendu hálfsviðinn hugsteinn, hjærtæ svedet ved tændt lindestræ, *Hyndl 41*; — skaði l-is, storm, *pjóðA 4, 23*; l., *pl.*, *spyd*, *Rauðsk. lindihjørtr*, *m*, ‘linde-hjort’, skib, *Gldr 6*. **Lindisey**, *f*, *egn i Lincolnshire, England*, *Ott 3, 5*. **Lindiseyrr**, *f*, *uvist hvor*, *Krm 19*. **linjhartaðr**, *adj*, blödhjærtet, blöd om hjærtet, engi 1. *Lil 59*. **linnbær**, *m*, (-jar og -s), ‘slange-leje’, guld, l-s *Lodda*, *kvinde*, *Bjhit 2, 12*, l-jar *Gnō*, *d. s.*, *Korm Lv 34*, l-s brjótr, *mand*, *Nj 2*. **linnból**, *n*, ‘slange-leje’, guld, *Hl 18 b*, l-s gjafi, gravmild *mand*, *Gullásp 2*, l-s (*ved rettelse*) *lundr*, *d. s.*, *Mv III 26*. **linni**, *m*, *slange*, = *linnr* (*det er ikke muligt at holde formerne, særlig gen. ude fra hinanden, her anføres kun de uomtvistelige former af den svage böning*), *pul IV qq 4*, *ginnungs brúar 1*. (*acc. linna*), armens *slange*, *guldring*, *Rv 7*, *landa l-a leygr*, havets *ild*, *guld* (*landa l. = midgårdssormen = havet Nj 29*); = *Ormen d. lange*, *qrbragðs ærir logðu annat sinn at L-a* *Rst 18*. — *Jfr fjard*, *set*.
 1. **linnr**, *liðr* (*s. d.*), *m*, (*jfr foregående*), *slange*, *pul IV qq 3*, l-a eitr *Lil 80*, lépartar l-i bornir *Merl I 48*, l-s blöði, *slange*, *Sigv 13, 3*, l-s kind, *d. s.*, *GunnLv 1*. — *I kenninger, for sværd*: *randar 1*. (*randar l-a róg*), *Korm Lv 59*, *orm 2, 15* (*linns*), *premjá 1*, *Eþver 1*, *rómu 1*, *Has 2*, *Mistar 1*, *Has 5*, *skjaldar 1*, *Rst 1* (*her l-a*), *Yggs éla 1*, *Ott 2, 7*, l. sverða sennu *Ht 6*, *benja 1*, *HolmgB 13*, *Hl 16 b*, *sára 1* (*sveigir sára l-s*) *Bersi 1, 3*, *sára polls 1*, *Hl 22 b*, *logðis loddu 1*, *Korm Lv 18*, — *for guld*: *ljósundin l-s lönd Egils (XII) 1*, l-s láð *Leið 4*, *Has 18*, *Gisl 1, 2* (*jfr láðgefandi*), *pjóðA 4, 12* (*jfr láðbrjótr*), l-s grund *ESk 6, 32*, l-s látr *Steinn 1, 6*, *Od 20*; *formen linna* (*der også kunde henføres til linni*): l-a setberg *Edáð 3*, l-a vollr *Anon (XIII) B 62* (*jfr vallfinnandi*), l-a fold *Istdr 8*, l-a grund *Hl 4 a*, l-a láð *Hl 40 b*, l-a vangr *Mjórd 2*, l-a laut *Líkn 37* (*jfr lautviðr*). — *Jfr arm-, ben-, dolg-, gný-, grá-, hjaldr-, hræ-, morð-, of-, rand-, róg-, sár-, skjald-, und-*.
 2. **linnr**, *m*, 1) *navn på træ*, *pul IV kk 3*. — 2) *navn på ilden*, *pul pp 2*. **linnsetr**, *n*, ‘slange-sæde’, guld, lægir l-rs, gravmild *mand*, *Sigv 6*. **linnsveigir**, *m*, ‘slange-bøjér’, l. leiðar = linn-leiðar, guldets, sveigir, uddeler, gravmild *mand*, *Svarf 8*. **linnvengi**, *n*, ‘slange-vænge’, guld, l-is

Gefn, *kvinde*, *GSúrs 4*, l-is *Bil*, *d. s.*, *Oddrgr 33*, *Helgi dýrr*, l-is *lundr*, *mand*, *Pl 30*.

linr, *adj*, blöd, lin tunga *Gdβ 50*; faðmask lint, favne hinanden blödt og kærligt, *Akv 40*.

linun, *f*, *lindring*, gefa 1. *Mv III 29*.

lirla, *(-aða, -at)*, *nynne*, *lulle*, l. galdr veri sínum, *nynne en sang for ham, lulle sin mand i sogn*, *Hharð 9*, *jfr no lirla ‘hue syngende’*.

list, *f*, 1) idræt, færdighed (*omtr. = íþrótt*), ítr l-a, *i besiddelse af udmærkede idrætter*, *Rst 11*, *ganga hæst l-a, være ypperst i*, *Od 8*, *hrærð af 1*, *Lil 93*, med l-um *Lil 2*, *vinna 1-ir Hjálmþ IV 3*, *Eddu 1.*, *kendskab til skjaldesproget*, *Gd 78*, *yfirmeistari allra l-a Lil 51*, *erindi vandat allri l. Gd 52*, *sá (udstrø) l-a korni, om Kristus*, *Pét 9*, *logmáls 1.*, *omtr. = logmál, om de 10 bud*, *Anon (XIV) Lv 3*, l. fiskimanna, *fiskeridræt*, *fisker-virksmhed*, *Pét 10*. — 2) blandt kvenna heiti ókend, *pul IV yy 3*. *Jfr giptu*.

listarfljóð, *f*, *herlig rejse, gang*, *Pét 17*.

listarord, *n*, *herligt ord, udmærket tale*, *Katr 28*.

Listi, *m*, *egn i det sydlige Norge*, *Lister*, hestr lauks óð fyr L-a *pSær 4*, l. líða fyr L-a *ploft 2, 4*, halda austan á L-a *Iv 24*; L-a konungr, norsk konge, *Balti 1*, L-a pengill *Sigv 3, 18*, L-a láðvorðuðr *Eg Lv 5*; L-a men, havet, kilir ristu men L-a *Sigv 3, 9*; L-a logr, havet ved L., *Ht 23*; gnipu L., *fjældindens L.*, *fjældegn (ved rettelse)*, *pdr 13*; vallátrs L., *d. s.*, *egl. falkelejets Lister*, *(falken bygger rede i klipper)*, *pdr 20*. — *Jfr gló*.

listiligr, *adj*, *udmærket, liflig*, l-asta leiðar nesti *Lil 83*, l-g mōðir Kristi *Lil 95*.

listugr, *adj*, *herlig, liflig*, l-g flúr *Gd 8*, l-t vif *Mey 28*, l-t fljóð *Mey 47*, om jomfru Maria, *Mv II 21*, om Kristus *Mdr 19*.

Listvør, *f*, *mytisk(?) person*, *Sól 76*.

lita, *(-aða, -aðr)*, *farve (især i blod)*, l. Laufa *HolmgB 11*, drengr l-r sverð *Ht 4*, *jfr Ht 8*, *Sleinn 3, 8*, mun lopt l-at líða blöði *Darr 9*, l. herskip innan blöði *Arn 7, 2*, l. ulfs munn innan blöði *Drv (XI) 10*, l. blöði svan sveita *HolmgB 9*.

littafagr, *adj*, *ledfager, skön af ásyn*, en l-ra armdags Eir *GunnLv 10*, l-fogr kona Ragn 1.

liti, *m*, *ravn*, *pul IV tt 1*; snarere således (*af lit, de skarpe øjne?*) end líti.

litklæði, *n*, *pl*, *farvede, især røde, klæder*, bera palma (ok) l., *udbrede*, *Leið 30*.

litkuðr, *m*, *rödfarver (af litka, farve)*, hringa (*rett. for hringi*) l., *sværdenes rödfarver, kriger*, *Sigsk 69*.

litr, *m*, *(-ar, -ir)*, 1) lød, farve, *udsæende, om dagens farve*, *dagr náðit lit fogrum, dagen fik ikke sit lyse udseende, om solformørkelse*, *Sigv 12, 15*; i pl. kan det bruges både om morgendæmringen og aftenskumringen (*der tales da om forandring i, af, farverne*), *litu es lýsti, da farverne blev klarere (ved dagtry)*,

*Am 30, fara l-um, rejse med farverne, d. v. s. med, mellem, farvernes forandringer, d. e. fra morgengry til aftenen, hele den lyse dag, Hár 50, Bergb 7, anderl. Falk Stud. AK 228 f.; hvers kyns l-ir, alle farver, Merl I 17, sól skipti l-um við hafróðul, solen skiftede farve med guldet, guldet lysste som solen, Sturl 4, 40. — 2) ansigtsfarve, udseende, l. ok læti Gríp 39, el. i pl. l-ir ok læti sst 38 hafna hvítum lit, blive rød, Sigsk 31, bregða lit Orv IV 1 (*her 'blíve bleg'*), bøl kollum vérilt til l-ar, ulykken er ikke god til at få et bloomstrende udseende, Mhkv 26; i pl. lostfragr l-ir Hávm 93, l-ir góðir Vsp 18, víxla l-um Gríp 37. — litar pBrún 2 er fejl for liðuð, s. d.; ligeledes er l-ar, Hávm 107, utvivlsomt fejl for lutar (hlutar s. d.). — 3) navn på en dværg, Vsp 12, pul IV ii 6, — på en jætte, flotnar fornars L-ar, jætterne, Rdr 18, — på en okse, pul IV ö 2. — Jjr hermðar.*

litrauðr, adj, rød af farve, om guldet, ESk 6, 33.

lituðr, m, rödfarver, l. stála, kriger, Olhv 2, 3, l. almreyrs, d. s., ESk 6, 17, l. hringserks Arn 3, 18; l. undgjóðs Kuml 2 (*her ved rettelse for sendir, der er metrisk umuligt*), l. ilja heiðingja (*ulvens*) pBrún 2 (lituð rett. fra litar), l. hramma varðrúnar viggis (*ulvens*) Arn 6, 13. Jjr egg-, góm-, mjók-, munnn-, tann-.

litvondr, m, farvende vånd, l. Heðins fitjar, vånd som rödfarver sokongens kappe (*brynen*), sværd, Hróðm 2.

Lizibón, f, Lissabon, Hsky 2, 3.

Líbanús, m, Libanon, Gdþ 46.

1. líð, n, ol, drik (l. heitir ol SnE I 252), drekka l. Arn 5, 1; Yggs l, Odins drik, digt, Korm Lv 14, Hharð 5, EilSn 1, l. Lóðurs vinar, d. s., fsldr 1, Hóars l. Hál 1; l-s lind, kvinde, Korm Lv 4 (*ved rett. af liðr*). — Lið pul IV yy 2 (*kvennaheiti ökend*) er vist = hlíð.

2. líð se 2. lið.

líða, (leið og líddi, Skjspr 96, liðinn), 1) bevæge sig i en jævnt glidende fart, glide, på land, l. yfir úrig fjoll, ø: ridende, Hamð 11, l-andi of veg Völ 8, liðandi, vejfarende, rejsende, bjóða l-qndum lqð Fj 3, mart fljóð leid fyr yðr til skeiða, gih, førtes, Valg 9, áðr heðan l-ir Herv II 2, mjók leið ór stað, tog kraftige og raske skridt, pdr 5, framm liðr sú vætr Heiðr 26, — glide, fare, gennem luftin, flyve, l. at lopð SnE I 118, l. lond yfir Heiðr 18, l. mold yfir Heiðr 15, l. mar yfir Vafþr 48, Gábríel leid firmamentum Lil 27, orvar liðu framm á lopti Hjr 3, 4, jjr (spjót) liðu gognum vé Hogna þmáhl 13, l. í lopt upp Has 29; merki liðu framm Ht 33; om havets bevägelse, haf liðr of lond, strømmer ind over, Hyndl 42, (haf) liðr út í stað Korm Lv 37; — om sejlads, kilir l. brimleid Sigv 10, 8, erum liðnir frá láði Anon (X) III C 3, l. of ægi Hallv 3, l. fyr Lista

ploft 2, 4, l. fyr haug Hjornagla sst 5, sunds dýr liðu frá grundu Hallv 1, svalheims valar liðu sunnan ploft 2, 6, batt heilan l. Bersi 1, 1, und liðondum, under de sejlende (jfr marlídendr i prosa), Hhund I 24 — om ild, út liðandi, af Guðmunds mund, Gd 12, — l. ór böndum, glide ud ud af sine bånd, komme fri af sig selv, om Loke, Bdr 14, (ringe) liðnar at lið, anbragte på armen, Ht 45. — l-andi maðr af móður moldu Lil 12. — 2) om tænkt bevægelse, hróðrmgl l. mér of hváptá Húsdr 8, fara orð þegar munn liðr Mhkv 16; lestrir l. frá, forsvinder, Heilv 2, naud liðr yfir Merl II 32, sultr ok sótt liðr at e-m Merl II 36, lifs laun l. eigi, forsvinder ikke, udebliver ikke, Merl I 65, liðr hver roða, hver tale fár ende, Am 20; vel hefr sá es þat l. lætr, brav er den som lader det fare, Mhkv 6; qndin leið af Jesú Lil 58. — 3) om tiden, gå, forløbe, þat hefr langt liðit síðan Hamð 2, liðin es ævi Hhund II 25, lif liðit Grí 53, VGl 11, liðu mónuðr níu Rþ 6, 20, 33, leid um langan tíma Lil 20, liðit ár Ht 94, lifs eru liðnar stundir Krm 29; sogur, fyr longu liðnar, som forlængst har tildraget sig, Hl 1 b, liðnar heiptir Hsv 71, stef eru liðin Leid 34, lands vón liðin Orv IX 16, — uperson., óttu leið Mark 1, 22, enn mæra fimbulvetr liðr Vafþr 44, es liðr þína ævi Am 91; unz miðjan dag líðdi Am 53, líðdi randa rym, var forbi, Hhund I 17, es liðr þenna heim, når man er færðig i denne verden, Leid 41; med at, leið at hausti, det led henimod, Steinn 3, 5, hardla liðr at ævi, mod lívets ende, Krm 27; med dativ alene, liðit er hætti peira af láði Merl II 102; at liðnum dómi, efter domsafsigelsen, Mey 60. — 4) part. pass. liðinn, død, det oprindelige er vist 'ud af verden', eller som det hedder: l. ór ljóðheimum Grág 2; sá forkortes udtrykket, ept l. ræsi, Inga Nkt 62, 68, at l. fylki HHj 42, hjá oss liðnum Hhund II 46, er liðnir ro Hhund II 29, Sigrdr 34; framm liðnir fyrðar Herv III 16 (v. l.); endogsá om de i døden brustne øjne: sjónir liðnar Guðr I 14. Udenfor part. findes 1. i l. heðan Anon (XIII) B 42.

líðgafi, m, 'olgvifer', Yggs l, digter (jfr líð), Grettis 26.

líðmeldr, m, kun i forbindelsen 1. Am-lóða = Amlóða meldrlíð, Amlodes melskib, Amlodes kværn, havet, Snæbj 1. Jfr Falk, Ark. XXIX, 62 f.

líf, n, 1) liv, bjart l. Mark 1, 28, hreint 1. Sól 7, framt l. Sturl 4, 10, rausnar l. Sturl 4, 26, l. Pitt esa lítit BjH 4, l. með lækning Gríp 17, ljótt l. Lok 48, alt l. of lagit Skí 13, jfr Lok 48, troll hafi l. HolmgB 11, kjosa l., bestemme livet, Vsp 20, séask fæst at l-i HHj 11, hon sért at l-i lost né vissi Sigsk 5, gótt líf víg-Freys Ótt 1, 2, veita l-i e-s hlíff Óð 28, pessa heims l. ESk 6, 17, í þessu l-i sst 64, l-s vón Am 90, l-s vánir GSúrs 33, l-s kestir, bryst (og hoved?),

Tref 2, l-s sorg *Sigv* 13, 14, l-s stundir
Krm 29, l-s ørvænn *Sigsk* 53, fænaðar l.,
liv som kægets, *Merl* I 55; i pl. at l-um
holða *Vell* 11 (men som v. l. til lífi); l-s
vegr liðr *Mdr* 13, lífs latr, berovet livet,
Yt 14, l. lagðisk *Hjr* 3, 8, herfva af l-i
St 10 se aflifi, brá fíra l-i *Krm* 14, ræna
l-i *Krm* 17, *Jóms* 12, týna l-i *Guðr* II 12,
fara l-i *Reg* 10, firra e-n l-i *Am* 42. 1. es
liðið *Gri* 53; halda l-i *Brot* 8; una l-i
Hhund I 55, II 36, *Guðr* II 27; sofa l-i
Sigsk 11, *Ghv* 2; gen. abs. l-s, i live, *Mv*
II 19, *Katr* 38. — 2) i religiøs betydn.,
l-id sjálf, gud, *Lil* 83, l-s greinar =
kristeligt liv(?), *Mdr* 34, l-s fórn, om
Kristus, *Líkn* 37, l-s hófn, det evige liv,
Líkn 33, l-s hóll *Líkn* 31, l-s land *Ník* 2,
veitt es l. *Lil* 22, taka l. allra jardar fyrða
ESk 6, 3. — 3) moderliv, l-s ávqxtr *Mdr*
17. — 4) personificeret og da f. Lif, den
eneste kvinde, der overlevede ragnarök,
Vafþr 45. *Jjr* gleði-, gœzku-, óska-,
rausnar-, viðr.

lifdagar, m. pl, *levedage*, *livstid*, Nkt
61, *Merl II* 75.

lifdvol, f, *livets udstrækning, livets bibeholdelse, Sturl 5, 14.*

lífsga, (-aða, -aðr), *levendegöre*, Jesús er l-ar þjóðir *Lil* 51, lífgaðar andir *Heilyr* 1, svát lífguð verði (ferð) *Lil* 21; l. prif þjóðar, göре menneskenes frelse levende, *virkelig*, *Heilyr* 1.

lifgalli, m, *liv-ødelægger*, hallar l., ilden,
Sturl 5, 11.

lífgan, f, levendegörelse, l. þjóða, jomfru Maria, Lil 89.

litgari, m., *livgiver*, l., *dauðra manna Lil* 63 (*som v. l. til lífgjafi*); *her findes også v. l. lífgjafari*, *stridende mod metrum.*
lífsgjafi, m., *livgiver*, l., *manna, om Kris-
tus*, *Has 9, jfr 14, Gdþ 52*, l., *dauðra
manna Lil* 63. — l. *Ellu geitunga, som
giver ravnene føde, kriger*, *ESk 3, 5.*

lífþóuðr, m., dødelig fjende, þar ák launa l-ud *Pmáhl* 3. Jfr *J. Jónsson Arkiv XIV*, 365.

*likaldar, uuj, kold for livet, som tauer
livet fryse (ihjæl), 1-kold Laufa veðr, liv-
kolde sværdstorme, kampe, Vell 11.*

Gils 1, 40, l-g orð Lil 2. (v. l.) 95.
lifsbraut, f., *livsvei*, *Heily* 7.

lifsgrand, *n*, *liv-ødelæggelse, død, fåa lidelse*.
Hharð 2, *bíða* 1. (*el. i to ord?*) *pjóðA* 4, 27.

lifsgrein, f., *livslærdom*, fremja sveina
l-um *Pét* 13.

lífsmein, n. lívsmén svgdom der truet

lifsnjallr, adj., udmaerket i livet, EGils

1, 3. **lifspell**, *n*, *livets fordærv, døden, bíða*

l. *HolmgB* 10, ráða l-i e-s *Bkrep* 9, l.
(*pl.*, v. l. -*spjöll*) veittusk mónum *EGils*
2, 15.

*lifstré, n, livs-træ, l. þjóðar, korset,
Likn 22.*

*lifstund, f, livstund, livet, i pl, Gong 2.
lifstyrrir, m, livstyrer, l. láðs ok lofða,
som styrer jordens og menneskenes liv,
Likn 5.*

lífsvanr, adj, berøvet livet, bera vópn af e-m l-um, forlade en som dræbt, Yt 5 (urigtigt er á lífsvanan), lógu l-ir þTref 5.

listjón, n, *livsfordærvi*, død, bíða 1. *Rv*
25, vinna 1. *Leið* 18.

*litþjónandi, part., tjænende ved og i
sit liv, l. lærisveinar, om Kristi disciple,
I. 16*

Lifprasir, *m.*, den eneste mand, der overlevede ragnarök, Vafpr 45 (egl. 'livet fastholdende'; v. l. Leif- er sikkert urigtig).

1. *lik*, *n.*, 1) *skikkelse, form*, 1. *jöld* 1-*i*, *Hár-nið*, standa í *steins* 1-*i* *HH* 30, 1-*i*, *fogr*, *herlig* ved sin *skikkelse*, *Bjhit* 2, 1, *vitka* 1-*i* förtu *Lok* 24 (*hvis ikke 1. her er masc.*). — 2) *legeme*, *haldi* *pér* 1. at *liðum*, *beyare* du dit *legeme* *helt*, *Gróg* 12, með *heilu* 1-*i* *Ploft* 3, 5, *láss* *helt* 1-*i* *drósar* *Valg* 9, í 1-*i* *móður* *jötna* *dolgs*, *i jordens legeme*, *i jordens indre*, *Evv* *Lv* 9, *augae* *es liggr* 1 *ljósu* 1-*i* *Korm* *Lv* 7, *nema við* *pat* 1. at *ljifa*, *undtagen* at *leve sammen med den person* (*kvinde*), *Hávm* 97, *an* *pat* *ljósa* 1., *end den lyse kvinde*, *Sól* 12, — 3) *lig*, *kveikva* 1. *sitt* með *ond* *Líkn* 23, *mitt* 1. *dauðs* *Ormr* 1, 1, 1. *Norðimbra* *Ött* 3, 6, 1. *Valkera* *Hfr* 2, 7, *ljós* *brann* *yfir* 1-*i* *vísá* *ESk* 6, 20, *jfr* 22, 1. *hans* *þeir* *drógu* *Sól* 23, *háls* á 1-*i* *Heil* 23, *lérept* (*er gótt*) 1-*i* *Hálfs* IV 6.

2. lik, n, tov som udgør sejlets kant (Falk, Seew., 64), blandt navne på skibets dele, pul IV z 7, jfr no. lik "lig på et sejl, kant, side" (Aasen).

líka, (-áða og -ta, -at), behage, alt es
her (dat.) l-ar *Halli* 5, hinn es hvøt l-ar
Hfr 1, 7, þat getr l. lauka lind (*I.*)
Hrafn 1, seggjum l-ar snarræði *pGísl* 1,
þjóðum l. bínr haukar *Sturl* 3, 21, bér
l-ar hylli *Mdr* 30, lét sér l. gjafar, mod-
tog med behag, *Mark* 1, 26, sér lét eigi
illa *Aslák* í fór l. *Jóms* 13, ef (honum)
l-ar lof *Esk* 6, 69, bér l-ar at auka vald
Sturl 3, 20; líkti hann at gera *Mv III* 18,
upers. una l-ar vel slíku *pKolb* 3, 7, pars
vel l-ar, hvor man finder behag, befinde
sig godt, *Stúfr* 2.

likami, m, legeme, várr veikr l. Helv 14, þrútinn l. Nj 2 (her nærmest om avle- lemmet). Jfr det følg.

likam, m, legeme (for lik-hamr), hremm.
l. *Lil* 30, ljóss 1. *Lil* 35, sannr 1. *Lil* 69,
limir l-s *Mv* II 18, l-s æðar *Lil* 11, l-s
lygðir, legemets lögne, d. v. s. et falsk
legeme, et legeme der var andet end den
så ud til, *Lil* 65, taká meyjar l-m, sst.
l-s munuð *Hsv* 74, úr l-m sínum *Gd* 20
á l-m þínum *Has* 19.

líkþjátr, adj, med lyst legeme, men urigt. v. l. til líknframr, ESk 6, 16.

1. líki, n, 1) *skikkelse*, = lík, leyfa 1. ens ljósa mans Hávm 92, þursa l. þykti mér á þér vesa Alv 2; í hjartar li Pl 7; enkelte eksempler under lík kunde ogsá henføres hertil. — 2) *lig*, (blæja) at verja pitt 1. Am 103.

2. líki, m, *ligemand*, Hl 8 b.
líkindi, n, *sandsynlighed*, þat er 1. Krók 3.

líkja, (-ði, -t), 1) *gøre lig, sammenligne*, tolke som, glósan l-ir guðs orð sverði Gd 35; være ens med, guði l-jandi í dygdum Lil 25. — 2) *efterligne*, l. eptir Loo II 2. — 3) *med*. l-jask, *ligne*, Guðmundr l-isk einu tré Gdβ 48; l-jask við guðdóm, blive ens med, Lil 17. Jfr viðr-líkjask.

líkjari, m, *efterligner*, l. guðs Andr 1. 1. líkn, f, 1) *miskundhed, hjælp, trøst*, sú erumk l., det er mig en trøst, Lok 35, leita í (adv.) l-a, søge hjælp deri, Am 48, hvat mun til l-a lagt, hvad vil der ske til hjælp, *formildning*, Gríp 30, heila l., se heilalíkn; sýna e-m l., vise en mildhed, Korm Lv 19, l-ar kostir pmáhl 5, l. váss, bod på, GSúrs 33, l-ar spor, *mildheds, lindrings spor*, ð: *fod, den fod som beveges før at komme en til hjælp*, Sigrdr 16; l. á lýtum, *helbredelse af*, Gd 46, l-ar krafidr, *af hvem der kræves nåde, om loven*, ESk 6, 59. — 2) *i øvrigt i religios betydni*, (guds) nåde, biðja e-m trúra l-a Arn 5, 25, veita e-m l. Líkn 40, gefa e-m l. ESk 3, 3, Sól 82, hljóta l. af e-m Has 24, beida l-a Has 49, sønn l. Has 5, dýr 1. Líkn 10, synða l. Lil 5, 80, l-ar auðr Líkn 33; l-ar æðr, om jomfru Maria, Lil 89, Gd 28, tákna l., d. s., Mv III 30, l-ar blóm, om en helgeninde, Mey 40. — l. lungtorgs, brysts tvile, ro, Játg. — Jfr heila-.

2. Líkn, f, *blandt kvenna heiti ókend*, pul IV yy 3.

líkna, (-aða, -at), *hjælpe, lindre*, l. ok lækna Guðr II 39, l. e-m Has 58, Mdr 34, Gd 65, l-isk grøm við Grímnii ok Pór, gud troldene tog sig af Odin og Tor, Hjr Lv 9, l-ask við Hildi hvítins, søge hendes nåde, tilgivelse, Þorm 2, 2.

Líknarbraut, f, *'nådens, frelsens, vej'*, navn på et digit, Líkn 51.

líknarbrunnr, m, *nådens, frelsens, brønd*, jomfru Maria, Mey 15.

líknarfüss, adj, *villig til at vise nåde, om den helligånd*, Leid 24, Gd 2.

líknargaldr, m, *hjælpende, frelsende, tryllesang*, Hávm 120.

líknarmey, f, *frelsende mø*, l. dróttins, jomfru Maria, Vitn 19.

líknarstyrkr, adj, *kraftig ved sin nåde, om gud*, Líkn 22.

líknarvöndr, m, *nådens svøbe*, temja e-n med l-vendi Lil 81.

líkneski, n, *billedede (udsåret træbilledede)*, Vitn 17, Mv I 17.

líkneskja, f, s. s. *foregående*, Mv I 15 (fejl for -eski?).

liknfastr, adj, *stærk ved (andres) milde omdømme*, l. at lofi Hávm 123.

liknframr, adj, *ypperlig ved sin nåde, om gud*, ESk 6, 16 (v. l. líknsamr).

liknfoðir, m, *nådens ophavsmand, om Kristus*, Líkn 47.

liknsamr, adj, *nåderig*, v. l. til líknamr.

líknskin, n, *'mildt skin, nåderigt skin'*, navn på solen, pul IV gg.

líknstafir, m, pl, *hjælpende runer*, ljóð ok l. Sigrdr 5, rosende, mild, omtale, Hávm 8.

líkr = glíkr, adj, *men det er ikke sikkert, hvor gammel denne form er, hóttir l-astr, den sandsynligste eller rigtigste måde*, Gd 15, at l-u, lige, netop, Gdβ 49, et næsta með l-u, (retielse for verr líka), omrent i lige grad, Pét 34; geraz góðum l. Hsv 98, því es l-ast Lil 92; adv. l-ast Heilv 13. Jfr því.

líkpró, f, *spedalskhed*, Gdβ 7, Mey 55.

lím, n, *kalk, murkalk*, loða saman með l-i Pét 4.

lími, m, *vånd, pisk, svøbe (af sammenbundet ris)*, l. song leikara (der blev pisket) harðan prima ESk 13, 6, l. gekk med lánum EGils 1, 2; Arn 5, 19 jindes líma i en uklar sammenhæng, se B. M. Olsen, Arkiv XXV, 300 f.

límsetr, adj, *kalket, grjót l-tt, stene sammenfæstede med kalk*, Rv 19.

lin, n, 1) lín, hör, spinna dýrt l. Vgl 1, hordug (klæde af hör), l-i goeddri, om Völse, Vols 4. — 2) *brudeslør eller hovedpynt af hör, binda e-n brúðar l-i pry* 12. 15. 17, ganga und l-i, om en brud eller hustru, Rþ 40, hylja und l-i GSúrs 4 — lind l-s, kvinde, Anon (X) III B 4, l-s Lofn, d. s., porkHraun. — 3) *om sænge-tæppe, verjask l-i Guðr III 2. — 4) om 'præsters håndlín*, l-s kennir, gejstlig, Mv I 10. — Jfr blæju-.

1. lína, f, *skibstov*, pul IV z 6, meðan strengr ok l. brestr eigi Rv 21 (jfr Falk, Seew., 80). Jfr bög.

2. lína, f, *hoveddug (af hör, lín)*, *hovedslør, lút aund l-u pry* 27, l-u jorð, hoved, Ólhelg 11, l-u Hlin, kvinde, Korm Lv 19. 33.

linapaldr, m, *'lin-abild'*, *kenning for en kvinde*, Anon (XII) C 32.

linbundin, adj, f, *lin-bunden, linomvunden, med hovedtøj af lín*, Hallbj, Halli.

líneik, f, *'lin-eg'*, kvinde, Vigl 9.

lin-Gefn, f, *'lin-Gevn'*, kvinde, Korm Lv 24.

lin-Gerðr, f, *'lin-Gerd'*, kvinde, Hharð 9.

linhvít, adj. f, *'linnedhvid'*, hvid ved det brugte hovedtøj af lín, leika við l-a Hárð 30, en l-a mær sst 32.

linklæði, n, pl, *hør-klæder, om sænge-tæpper*, Am 16.

linskauti, m, skorinn l., flænet eller afskåren linned-firkant, i fuglegådden, Gát 2, hvor det alm. forklares som fuglen jádra-kárn.

linspong, f, *'lin-spang'*, kvinde, GGalt 1.

Línús, *m*, from mand, Mey 55.

Líri, *m*, blandt fuglenavne, þul IV xx 5; jfr no. lira, "Puffinus Anglorum", (Aasen) fær. líri 'ung skrápe' (*puffinus arcticus*, Jakobsen). Jfr sund.

Líta, (leit, litinn), 1) se, 1. e-n augum Sigdr 3, bítt oss 1-ir *Hhund II* 41, 1. benjar, sigr *Hhund II* 46, *Guðr I* 27, 1. eld á jofri *Guðr I* 26, leitik pik af sinn *Hhund II* 13, 1. orm á hringum Jóms 37, lofðar 1. lung *Bragi* 2, 2, lít þar Sigurð *Guðr II* 8, alt þats leitif *HHj* 28, viljak 1. þat *Am* 58, 1. býrur *Gunnl Lv* 5, 1. gorla þær farðir *Hausl* 20, 1. í sjónir e-m *Sigv* 12, 13, 1. í augu *Vsp* 28, *Hym* 2, vasa tunglskin tryggt at 1. *Arbj* 5, 1. doglinga *Rst* 16, 1. hirðmenn spenna hlumi *Ht* 75, 1. tvá standa *Reg* 21, vas hvær drengr litin *Guðr II* 35, litnir saman *phred* 12; 1. austr, se mod øst, *HHj* 29; folk leit er o. s. v., *Sturl* 3, 6; — genemskue, mák 1. þat *Gríp* 36, lítk hví sumt mun sæta *Gríss*, au vér l-um *Leiknir*, 1. orð ok iðir *Nj* 3; — ítr (goð) 1-ir mik kveðja, ser at jeg til-taler, *Has* 4. — 2) med præp. og adv., lít á ljúfan, se hen på, *Guðr I* 13, 1. hvassligum augum á, om *Tor*, *EVald* 2, absolut, *Guðr I* 14, 1. á en fornu mógl, se på, tage i betragtning, *Sigv* 7, 7, 1. á tór *Lil* 91; 1. í. se, kikke ned i, *Vgl* 23, — 1. eptir af e-t, se efter, undersøge, *Gríp* 21, — 1. of eigu sína, se henover, *Sigsk* 47, — 1. til okla, se hen til, *Korm Lv* 2, innar lítk til kvinnen *Óhelg* 8, derimod er 1. til, *Gunnl Lv* 12, på grund af alliterationen næppe rigtigt (mulig; tit til), — 1-ask umb = 1. umb sik, se sig omkring, *Am* 54, *Hsv* 82, *Darr* 9, *Herv III* 8; — 1. upp. se opad i luften, *Hávm* 129 (jfr *Molsen Eggjum* 104), — 1. út *Sigv* 3, 12; 1. við e-m, se hen til en, *Sigv* 3, 7; — 1. aptr, se tilbage, *Hym* 35. — 3) medium, 1-ask, synes, vurdere, konungs órum lízk vårt torrek verra *Sigv* 13, 22, óþorf lízk mér i þeim móglum *BjH* 7, monnum lízk sem o. s. v., *Árn* 2, 18, peira myndir lítaz mér sem o. s. v. *Lil* 80, þat líz vansi *Lil* 47, leizk så vægðar traudr *Isldr* 24. Jfr fyrir.

Lítillæti, (f. lítl-), n, nedladenhed, ydmighed, rót 1-is, jomfru Maria, *Lil* 25, af 1. *Gd* 25, fyr 1. *Lil* 52, með 1. *Lil* 90. Lítill, adj, (minni, minstr), 1) lille, ringe (af vækst, omfang, betydning), lokkaði lítla, de små drenge, *Am* 77, hvat es þat et lítla *Lok* 44, nú emk svá lítil (modsat: hæri, men med bibetydning af 'ringe') *Guðr I* 19, vesol kvazk æ til lítil *Anon (X)* I B 7, 1. sveinn, ubetydelige svend, *Bjhit* 2, 5. 7, kveða menn né minna *Gunnl Lv* 10, meiri ok minni megir Heimdallar *Vsp* 1, hóti minni hreystimaðr Jóms 8, lítit lið *Bjhit* 2, 23, við helming minna *Arn* 2, 13, primr hlutum minna lið *ESk* 6, 32, bera minna hlut, komme til kort, *Bjhit* 2, 6, — om ting, genstande og lignende, lítilla sanda, lítilla sæva, lítil eru ged guma, hvor der er små sører, er der små sandbredde, og således er det med men-

neskenes sind (de er små), elliptisk udtryk, *Hávm* 53, lítit bord (á báti) *EGils* 3, 18, lítit braud *Leid* 27, eigi lítil merki *Rst* 10, hogg at minni *Korm Lv* 54, minstr verki, ganske ubetydeligt digt, *Hjr Lv* 25, láta verðan minna bragar, lade en få ringere digteravne, *Od* 2, bú lítit *Hávm* 36. 37, tala minst es þat *Sigv* 1, 11; óteiti vas lítil Jóms 11, of lítla sok *ESk* 6, 37, minni sakar *Am* 71, of minni sorgir *ESk* 6, 60, sorg at minni *Ghv* 21, minstr fagna-fundr *Hál* 13, lítit líti *Korm Lv* 5, lítil böen *Eg Lv* 29, lítil fysi *Hym* 20, minni málgröðr *Gunnl Lv* 10, unað lítit *Gríp* 46, vó lítil *Hhund II* 4, *Vitg*, þrómmunt þeygi lítil *Am* 17; eiga lítinn kost und sér, have ringe magt, lídet at sige, *Mhkv* 25; — Pitt líf esa lítit, dit liv er ikke ringe, er storartet, *BjH* 4; — om tiden, høfum litinn dag, nu er der lidet tilbage af dagen, *Sigv* 3, 11, opt mér mónuðr minni þótti, kortere, *Skí* 42, láta millum illa lítit, lade kun kort tid forløbe mellem (tilføjede) onder, *Am* 85. — 2) andre, og absolute udtryk, lítlu verr, det har lidet at betyde, *Mhkv* 13, morgum ræðr lítlu, det har ringe betydning for mange, *Am* 35, kaupa sér lof i lítlu *Hávm* 52, minna mun fyrir, urigtig for meira (v. l.), *Hjr Lv* 22, reiðask minna *HolmgB* 8, fyrir kveðk mér minna, det vil blive mig lettere, *Am* 64, lítlu meira *Korm Lv* 14, lítlu ok lengra, og noget længere (sammenhængen mangelfuld), *Am* 38, lítlu lengr *Brot* 8, lítlu fyr dag *Brot* 14, *Guðr II* 43; lítit es at synja, det er lidet at nægte, det er en sådan bagatel, at der er ingen grund til at nægte det, *Hár* 56, engr skal lengi lítis biðja *Nj* 24. — minna *Sigsk* 49 er vist fejl for minni s. d. — lítlu (sprundi) *Korm Lv* 59 er vist fejl for ljósó. Jfr afar-, all-, megin-, ó-, raun-, sverð-, válítit.

Lítilmagni, *m*, person med ringe kræfter, ussel person, *Frþ* 1 29.

Lítt, adv, (minnr el. miðr, minst), lidt, i ringe grad, vas 1. steikt etit, der blev spist noget, der ikke var stegt meget, (o: slet ikke stegt, råt), *Hhund II* 9, 1. gamall *Ott* 3, 1, 1. megandi, lidet formuenede, *Vsp* 17, 1. leikinn, lidet godt, ilde behandlet, *Am* 90, 1. fegnir *Hár* 29, 1. drukkin, lidet, o: ikke, beruset, *Akv* 15, lignende betydning, o: ikke, findes *Harkv* 22, *Eyw Lv* 7, *GSúrs* 23, *Korm Lv* 35, *Sigv* 3, 7, *Steinunn* 2; lítt (ved rettelse af lut) gætr frá losta *Níkdr* 3, yþóit 1. hurðum, ábnede dören kraftig, *Am* 47, séask 1. óvu *Sigsk* 33, hjarta bifask 1. *Akv* 25, roekja 1. *Am* 16. 97, *Hró* 2, eira 1. *Am* 33, vægja 1. *Am* 40, spyrja 1. *Am* 78 o. s. v., i flere af disse tilfælde kan 1. også gengives ved 'ikke'; her til komp, miðr, miðr an aðrir *Kolb* 1, 2 og miðr óttuðumk *Has* 14, því minnr *Lil* 82, superl. minst, m. dyljum þess, slet ikke nægter jeg det, *HolmgB* 6, m. hugða ek manna, mindst blandt mænd, o: mindst af alt, *Krm* 28, sofna ek m. *Vgl* 31, glæda

mun þik m. Am 80; — adjektivisk funktion, — lítit, har ordet i 1. vas þá til brætu *porm* 1, 2, á 1. of hugsi *Korm Lv 41*. Jfr all-, ó-, raun-.

ljóð, n, sang, 1) især tryllesang, 1. ek pau kann *Hávm* 146, jfr 162, 163, l. ok líknstafir *Sigrdr 5*. — 2) digit, sang, Gymis l. at gamni kveðr *Yt 25*, skipa l-um, med hensyn til indholdet, *Hfr Lv 7*, lýðr nemí l. puríðr, her kan ordet betyde et ‘vers’, ligesom i 1. eitt kveðak *Grott 7*. Jfr angr-, fimbul-, geir-, Sólar-.

ljóða, (-áoa, -at), digte, *Bárd 5*, *Katr 45*. **ljóðagørð**, f, digitning, digit, í l-um *Lil 95*.

ljóðborg, f, ‘sang-borg’, digit, ljós mun lýðum l. vera *Merl I 4*.

ljóðfremduðr, m, som fremmer folket (ved gaver), folkefremmer, *Arbj 4*.

ljóðgim, n, *Leið 35*, er vist fejl for ljósgim.

ljóðheimar, m, pl, menneskenes verden, ör l-um liðin *Gróg 2*.

1. **Ljóðhús**, n, Lewis (i Skotland), *B krepp 5*.

2. **Ljóðhús**, n, pl, gamle Lødøse (i Sverig), *Sturl 4, 41. 6, 7*.

ljóði, m, som hører til samme folk, (ljóðr, lýðr), alfa l., om Völund, *Vgl 10*; ordet er bleven opfattet som ‘fyrste’, jfr vísi alfa sst 13. Jfr *Arkiv XXVI, 52*.

ljóðmegir, m, pl, menneske-sönnar, mænd, lék við l-mogu *Hák 4*.

ljóðpunktari, m, ‘sang-bismer’, digterbe-gavelsen der afvejer digit-ordene, loptvög l-a *St 1* (jfr loptvög). Jfr *BMÖlsen Arkiv XIX, 125 f.*

ljóðr, m, = lýðr, i sing. kun *pul IV* 3*; pl. l-ar, mennesker, mænd, ljóða læ, mændars svig, p_kkolb 1, 2.

ljóðvegr se ljósvegr.

ljóma, (-áoa, -at), stråle, lyse, lýsheimis eisa (guldet) náir 1. *Ht 22*, l-andi flos *Andr 4*.

ljómi, m, glans, strålen, þá brá l-a af Logafjöllum, en af þeim l-um (máske fej for ljóma) leiptrir kómu *Hhund I 15*, l-a (dat.) laust *Arn 5, 16*, nema at liði losföndus l-a bregði, medmindre fyrstens skare viser sig (i strålende lys?), *Hhund II 36*; hyrjar 1. *Arn 2, 12*; l. logreitar, bálstedets skin, skinnnet fra ildebranden, *Sturl 2, 1*, ynðis 1. *Hhund I 9*. — 1 kenninger, for guldt: Ógnar 1. *Hhund I 21*, *Fáfn 42*, — for sol: l. landa *Rún 21*, l. himna *Gdβ 22*, — for sværd: ógnar 1. *Merl I 34*, íms verðar 1. *Ingj 1, 6*. — Sværd, *pul IV 1 6*, jfr *Falk, Waff. 54*. — Dværg, *pul IV ii 6*. Jfr gný, gunn-, haf-, himin-, hræ-, veg-.

ljón, n, löve, l-s logvarðandi *GSvert 4* er vistnok fejl for lóns leyvarðandi, se disse ord; log-ljón skulde betyde skib. Jfr iørvrigt léó.

ljónar, m, pl, mænd (om etymologien, for ljóð-nar af ljóðr, se Bugge *Arkiv II 218*, Lindroth NoB 1917), *pul IV j 3*, *Rv 32*, *StjO II 4*, *Osvínj*, *Egil's 3, 20*, l-a lið *Yt 3*, l-a kindir *Vsp 14*, *Líkn 40* (sing), lið

l-a *Has 36*, l-a sveitir *Líkn 14*, l-a ferð *Merl II 91*, fjón l-a *pmáhl 15*, jfr *GSvert 10*, fjortjón l-a *porm 1, 2*, l-a flærð *Pt 13*.

ljóri, m, lysåbning (i taget af et hus), fellu eitrdropar inn of l-a *Vsp 38*.

ljós, n, lys, lopt fyllask af l-i *Lil 31*, himnar týndu l-i, om solformörkelse, *Lil 59*, l. brauni *ESk 6, 20*, om fakler, bruntandi l. *Hávm 100*; koma í l., komme for dagen, blive født, *Bjhit 1, 3*; láta í l., meddele, offentliggøre, *Has 13*; om den anden verden, fara í l. annat, dø, *Am 87*, í ítru l-i, om det evige lív, *Has 63*; missa l-ss *Blakkr 1, 1*, geislí miskunnar sólar (*Olaf den hellige*) boðar gefugt l. *ESk 6, 1*, l. heilags siðar, *Kristus*, *ESk 6, 3*, l. heims, d. s., sst 2, lifanda l., d. s., *Lil 22*, signað l., d. s., *Lil 63*, dröttinn l-ss, d. s., *Has 11*, — l. þjóða, *jomfru Maria*, *Gd 28*, — om korset, l. himna friðar *Líkn 36*. — 1 kenninger, for øje: l. beggja kinna (brunnu á mik) *Korm Lv 2*, — for guldt: l. qldu phred 3 (jfr *Gnō*). l. brims vegljóma, guldets stráler, genskinnet fra guldet, *Sturl 5, 4*. — for sværd: l. eggmóts *Líkn 9*, l. haugs *Hl 34 b*, er næppe riktig, (fejl for l. hjaldr?). Jfr ástar-, barð-, boð-, dolg-, ó-, stjórnur-, vísi-.

ljósfari, m, sol (egl. ‘som farer lysende frem’), pul *IV gg*.

ljósgardr, m, ‘lyst, skinnende gærde’, barða l., skjold, *EgSkj*.

ljósgim, n, ‘lysende ild’, l. lopts, soLEN, *Leið 35*.

ljósgulr, adj, lysugul, om håret, *Hjálmþ IV 1*.

ljóshamr, adj, med lys hud, lys af lød, l. hilmir *Yt 25*.

ljósheimr, m, ‘lysende verden, hjem’, lyngs fjarðolna, slangerneS, l., guld, *Eg Lv 21*.

ljósker, n, ‘lys-kar’, lampe, skært l., om biskop *Gudmund*, *Gd 68*.

ljóss, adj, 1) lys, skinnende, l. hyrr *Nj (XII) 2*, l. eldr *Am 9*, l-t sem logi brenni *Hálf 10*, l-r dagar *Sól 12*, *Hhund II 51*, l. byrjar vegr *ESk 6, 64*, l. engla vegr *Pt 2*; l. lagar eldr *Ht 69*, l. hringr *Rst 26*, l-ir aurar *Sól 34*, l-t Kraka barr *pjóðA 3, 27*; l. mækir *Gunnl Lv 11*, ljós hildar borð *Ólhv 2, 8*; ljóst Leiptrar vatn *Hhund II 31*, l. mjóðr hausá haslrekka, om digterdrikken, *Isldr 1*; l. lé *Fj 30*; ljós ben *Koll 3*. — 2) om mennesker og deres legeme, især om kvinder, l. hauss *Sigv 12, 23*, l. líkamr, om *Kristus*, *Lil 35*, ljós kvón *Vgl 5*, ljós víf, *Hfr Lv 15*, ljós línu *Hlín Korm Lv 19*, ljós lín *Gefn Korm Lv 24*, ljós brúðr *Sigsk 53*, l-ar *Am 31*, et l-a man *Hávm 92*, l-t lík *Korm Lv 7*, *Sól 12*, l. faðmr *Vgl 2*, brjóst l-ara hreinni mjóllu *Rþ 29*, l. brúna himinn, om panden, *Korm Lv 3*, men: l. stjórnarmaðr, *Gd 26*, klar, forstandig. — 3) om andet, l-t lamb guðs *Líkn 37*, l. vili, tydelig vilje, *Lil 98*, ljós raun, klart vidnesbyrd, erfaring, *ESk 6, 46*, *BjH 2*, vinna l-an veg, erhværve klar hæder, *Hl 40 b*;

ljós orðognótt *Ormr* 2, 2, 1. bragr *Leið* 4, l-t kvæði *Líkn* 51; — l-t es at gista *SnH* 2, 6, lá mér l-ast fyrir líta eptir, *det var tydeligst for mig, klarest kunde jeg se*, *Gríp* 21. — l-t, *adv, tydelig*, *pKolb Lv* 11. — *Jfr* all-, rauð-, víg-.

ljósta, (laust, lostinn), *slá*, 1. vendi mar, *slá hesten med pisken*, *Korm Lv* 9, 1. e-n steini *VGl* 5, og *figurligt*, 1. illum steini, *lade en strengt undgælde, straffe hårdt*, *pjóðA* 3, 21, 1. e-n fúlu eggí *GSúrs* 11, 1. tangar sega, *slá med jærnbolten*, *pdr* 15, 1. meina nestu niðr í miðjan o. s. v. *pdr* 17, 1. fleini á nasar e-s *Isldr* 16, 1. kirkju með elding, *lade lynet ramme*, *SnE II* 196, 1. eldi í *pTref* 2, græði lostinn, *vm skibet*, *Arn* 2, 19, 1. saman röndum, *stöðe skjoldene sammen*, o: *begynde kampen*, *Skáldh* 4, 1. sundr fót e-s *ESk* 6, 59, 1. einn (kvist) af stofni *Merl II* 84, 1. (skip) við jörðu, *slá det mod kysten, lade det blive sónserslæt*, *Steinunn* 1, laust hlusta grunn við hrönum, *slog hovedet mod bølgerne*, *slog hovedet af, så at det rullede ud i bølgerne*, *Húsdr* 6; 1. foeti í díki, *slá foden, stikke med foden i moradset, snuble halvvejs*, *Sigv* 3, 11; 1. e-n helstofum, *slá en med dædruner, slá en ihjæl*, *HHj* 29; — upers. folkskúrum lýstr of hilmi hraustan, *pile- (eller spyd)regnen pisker omkring*, *Ht* 62; *ljóma laust náar himni, glansen steg op imod himlen*, *Arn* 5, 16, *ljósum (af ljós)* brims vegljóma (*guldets*) laust á bjarthimna, *Sturl* 5, 4.

ljósundinn, *adj*, ‘lyst-spiralformet’, o: *lys og spiralformet, om guldringe*, 1-in línnis lönd *Egilss (XII)* 1.

ljósvegr, *m*, ‘lys-vej’, *himlen, littu á l-a, se på himlen (og solen)*, *Haeng III*; i øvrigt er ordet en rettelse for *ljóð*.

ljóta, *f*, *jættekvinde* (egl. ‘den hæslige’), *pul IV c 5*.

ljótbirnandi se *ljótgirðandi*.

ljótgirðandi, *m*, *hæsligt gærde (om-gærder)*, 1. lautar, *havet, Od 11 (iørvrigt rett.)*.

ljótligr, *adj*, *hæslig, slem, l-g fjón grøri GSvert* 10, *l-g vømm, hæslige fejl*, *Hsv* 45.

ljótolfr, *m*, *høvding i Svarfadardalen (10. árh.), Svarf 3.*

ljótr, *adj*, *hæslig, styg* (egl. ‘som har lyti’, *vansiret*), *om mennesker, ljótr (hjalma klettr)* *Eg Lv* 25, *ljótt høfuð Gautr II* 5, 1. skoltr *Gautr II* 25, *ljót ásjón Sóta Hard* 12, *om jætter, l. mellu vinn* *Grettis* 45; *ffendtlig, om nornerne, l-ar nornir skópumk langa þró* *Sigsk* 7; — overfort betydning, *om synderen, blár ok l.* *Lil* 77; — et l-a líf, *som Heimdals (stadig at stå og vogte)*, *Lok* 48, *bótt ljót sé (o: ævi), fuld af ulykke*, *Gríp* 22, *líf et l-a, det syndefulde lív*, *Lil* 76; en l-a reidi *Eg Lv* 27; *ljót róð* *Sigv* 13, 19, *Lil* 48; *ljóða ráð* es *ljótt Merl II* 78, *ljótt verk ptjald*, *l-ar görðir EGils* 2, 12 — l-ir leiðstafir, *hæslige, bitre, ord, ord om hæs-*

lige gaerninger, Lok 29; *ljótt leikborð, slemt tavlbord, om en fare eller farlig stilling, skjóta l-u leikborði fyr e-n Grög* 3; — *harm l-an, elliptisk, acc., en slem sorg er det, Hárð* 13; *ljót munúð Hsv* 74; *ljótt liftjón Rv* 25; *gjalda l-u, gengaelde med slemt, straffe hårdt*, *Ott* 2, 16; — l. boga drifa, *den grumme kamp*, *ESk* 9, 4, 1. styrr *Anon (XII)* C 13; *élin þykja mórgum ljót Mhv* 19; *om vejen, long braut ok ljót leið Rv* 3, *sú en l-a leið (igennem vandhusets vindue)* *Snjólf* 4; *om vindene, Fornjóts synir l-ir Sveinn* 2; — *især hyppigt om havet, d. v. s. dets udseende i storm og uvejr (de høje bølger og skiddengrā farve)*, en l-a bára *Arn* 2, 3, *ljótt haf Ht* 93, enn *ljóti logr Leið* 18, 1. loegir *Ht* 22, 1. lunda voðr *Sturl* 3, 6, enn l-i landgarðr *Anon (XII)* B 4, *ljótt lauðr Arn* 2, 10; *hertil kan også henføres enn l-i þvengr barda brautar, om midgårdssormen, Rdr* 17. — *Bjhit* 2, 12 synes at findes et elliptisk udtryk fela l-an o: *hug, skjule hæstigt, ffendtligt, sind (jfr fela ranga hugi GSúrs)*. — *Som mandsnavn, Ljótr, en berserk, Eg Lv* 29. *Jfr for-, gin-, ham-, megin-, of-, raust-, svipa-*.

ljótranaðr, *m*, *med hæslig snude, om ulven, i superl. Ht* 32 b.

ljótvaxinn, *adj*, *hæslig af skikkelse, udseende, om ulven, Hfr* 2, 6.

ljúlliga, *adv*, *kærligt, viliigt*, *Vitn* 23.

ljúfr, *adj*, *elsket, yndet, l. verðr leiðr Hávm* 35, *pats hefr l-um hugat Hávm* 40, *lit á l-an, se på den elskede, den du har elsket, Guðr I* 13, *ljúf sveit, om englene, Mv* III 11; 1-t heit *Gd* 21; *substantiviseret*, *Helgu* 1, *Helgas mand*, *Gunnl Lv* 11. *Jfr hug-, ó-*.

ljúga, (ló el. laug, loginn), *sige usandhed*, *Hárð* 49, *Fj* 45, *Gríp* 25, 37, *Am* 97, 102, *Sigv* 11, 8, 12, 23, *Ht* 22 a, *drjúgr vas Loptr at l. pdr* 1, *es vætki ló Arbj* 11, 1. halft *Gnóð Ásm*, 1. mart *Mv* III 12, 1. hvert orð *Vitn* 16, *ljóð login Sól* 81; — transitivt, hel ló sumum frelsi, *berøvede* (egl. ‘gjorde friheden til usandhed’), *Valg* 8; þá vas fríðr loginn, *brudt, Hfl* 14, *lognir eiðar, brudte, svegne, Brot* 2, þú telr logna stefnu við þík, *du regner at jeg har snydt dig for, er udeblevet fra*, *Korm Lv* 24, *l-umk for, jeg skuffes med hensyn til reisen, den bliver ikke til noget*, *Sigv* 13, 27; — med. lóskat (rettelse for láskat), *det glíppede ikke*, *pKolb Lv* 10. *Med præpp.*, 1. á e-n, *belyve en*, *Gríp* 48, *Reg* 4, *Sól* 67, *jfr sá es verðr lýtum loginn Hsv* 101; 1. at e-m, *lyve for en*, *Am* 33, *Sigv* 6, *Halli, Hharð* 10, *draumar* 1. at e-m *Steinarr*; 1. til, *tillyve sig noget, skaffe sig noget ved usande foregivender*, 1. til penninga *Nj* 7.

ljúgfengr, *m*, *en del af sværdet, pul IV* l 10. *Jfr Falk, Waff.* 55.

ljúgorð, *n*, *lyveord, usandhed, lögn, kúga l. af e-m Mdr* 22.

ljúka se lúka.

loða, (-dda, -at), *hænge fast, hold 1-ir í klóum, kødtrævler sidder fast i klørne, Harkv 3, loddi røg við ramman Haustl 7, hjarta loddi, hjærtet hang (næsten løsnet, som tegn på skræk), Anon (XIII) B 12, l. saman Pét 4.*

loðbrók, f, *'lædden brog' (jfr fortællingen om Ragnar), Ragnars tilnavn, Krm 1; synir L-ar Ragn XI 2.*

Loðhöttr, m, *mandsnavn (egl. tilnavn, med filthat), L-hattar sonr Bragi Lv 1.*

loði, m, *lædden pels, pelskappe, l. svíðnar Grí 2, hofdu l-a rauða, om Átles mænd, Guðr II 19, skóku l-a Hamð 16. Jfr Falk, Kleiderk 178.*

Loðinfingra, f, *jættekvindenavn (egl. 'med lædden jingre'), pul IV c 5.*

loðinn, adj, *lædden, l-n frammikló (rett. loðna fra loðnar, der ikke kan forklares; jfr KGísl Eft. skr. II 231), Ht 56. — Som mandsnavn, porm 2, 13; som jættenavn, HHj 25. — Jfr ham.*

Loðungr, m, *navn på Odin, pul IV jj 7. Jfr Løndungr.*

Lodda, f, 1) *elvenavn, pul IV v 2; logðis L, blodström, logðis L-u linni, svärd, Korm Lv 18. — 2) onavn, norsk ø (i Rygjafylki), pul IV bbb 5; hertil kan henføres, linnebeds L, guldets ø, kvinde, Bjhit 2, 12. Ordet findes blandt halftkenninger for 'kvinde', pul IV yy 2.*

Loddifáfnir, m, *ung mand hvem der gives råd i Hávm 111 ff.*

lof, n, *ros, rosende ord, lovtale, l. ok líkinstafr Hávm 8, l. ok vit Hávn 9, líkinstastr at l-i Hávm 123, kaupa sér í litlu l., ved lidet, Hávm 52; hann es næstr l-i Hfl 16, við l. þjóðar, under folks ros, bifald, pmáhl 16, við l. lýða Hfl Lv 8, við hæst l. aldar Mark 1, 30, sé þér l. Lil 1, syngja l. Lil 4, 34, opt byrjuð l. Sigv 13, 27, l. rœðandi Lil 51 o.s.v., sás l. scemði Sturl 5, 17, ðór gorr við l. pbloind 1, l. l-s endir EgSkj, oþra l-i þegna Húsdr 12, l. skjoldungs Steinn 3, 12; her og i flere følgende eksempler kan l. også gengives ved lovkvad, men grænserne er ubestemmelige (jfr SnE I 468: hérr er lof kallat skáldskapr), l. Sindra Jór 4, geta stillis l. sem steina brú Hál 16, skala l. dvala Ht 68, smiða l. Rst 1, reiða l. ESk 6, 67, bera l. Vell 10, magna l. Sigv 3, 14, foera l. Sigv 13, 9, kveðja at l-i ESk 6, 10, dýrka l-i ESk 6, 57, reiða í l-i Mark 1, 4, launa l-i Sigv 9, 1, glaðr l-s pstf 1, 6. — und lofi skýja Nkt 79 er uforståeligt; mæske er lofi fejl for leið. Jfr orð-, óska-*

lofa, (-ada, -aðr). 1) *rose, prise, l-at vísa vann Hfl 2, l. hodddofa Hfl 17; Leid 1, Líkn 13, himins dýrð l-ar holda stilli Ekúl 1, 4. — lofaðr, om gud, ESk 3, 3, 6, 5, jfr hvar-, marg-l-andi, som skal, bör roses, Andr 1, l-andi glósur Mey 2. — 2) tillade, Lil 16.*

lofanligr, adj, *som bör roses, priselig, udmærket, l-g himna sól (v. l. loflig) Sturl 4, 40.*

Lofarr, m, *dværg, Vsp 14, 16, pul IV ii 6.*

lofðar, m, pl, *mænd, hövdinger, pul IV j 3, Bragi 2, 2, Ormr 2, 2, Líkn 37, hollvinr l-a, om Sigurd fafnisbane, Brot (FJs udg.) 4, með l-um Anon (X) II B 9, leyfdir 1. Rauðsk, eignir l-a Sigv 11, 5, l-a dísir, mændsk hustruer (om en enkelt), Hhund II 46, l-a gramr Hfl 3, 22, ESk 6, 70, l-a hilmir pKolb 3, 8, l-a stýrir Sturl 4, 21, l-a stríðir, om Erik blodókse, Eg Lv 19, l-a lestri, om Grettir d. stærke, Isldr 17. Jfr herði.*

lofði, m, *sagnkonge, L-a kyn Yt 29, hvis ikke L-a her er gen. af lofðar, 'hövdinger'; jfr SnE I 522.*

lofðungr, m, *fyrste, hövding, pul IV hh 2, Hhund I 4, 27, II 36, 47, Sigrdr 37, Ód 10, Krm 19, 21, l-s kundr Árn 5, 6, l-s burr Sigv 11, 6, jfr 13, 19, Mark 1, 10, l. pröenda ESk 6, 13, tungla ranns l, gud, ESk 6, 46, l. byrjar vegs, d. s., ESk 6, 64; l. lauks, löglets fyrste, kvindle, Anon (XII) C 35.*

lofgjarn, adj, *begærlig efter ry, Brot 2 (FJs udg.).*

lofgróinn, adj, *'bevokset med ros', berömmelig (jfr den valgte kenning), reynirunnr l. lauti scemðar, om Torbjörn digre, Grett 1, 5.*

lofgorð, f, *egl. 'handlingen at rose', så selve rosen (rosende digit), l-ar veitir, digter, porm 2, 7, smiða l. Gdβ 52.*

lofhugginn, adj, *berøvet ros, dadelværdig, slet, l. bani Auðgísls Hfl Lv 13.*

lofkendr, adj, *rost, berömt, om kamp, Vell 37; l-ir hjarls drótnar pKolb 3, 8.*

lofkennandi, adj, *mærkende ros, i beiddelse af ros, berömt, om Lucia, Mey 40.*

lofkavaddr, adj, *egl. 'tiltalt på en berömmelig mæde' (kveðja lofi), berömmelig, l. lýðr Leið 27.*

lofkostr, m, *'ros-stabel', om et digit, billedeligt, hlóðk 1-t þanns lengi stendr i bragar túni Arbj 25.*

lofligr, adj, 1) *berömmelig, l-g mær Lil 89. — 2) berömmende, l-g orð Lil 2, 95. Jfr lofanligr.*

Lofn, f, *en asynje, pul IV h 1, (jfr SnE I 116), hyppigt i kvindekenninger, jfr pul IV yy 3; L. drafnar loga (guldets) Ormr 1, 5, L. valtíns linni (guldringens) EGils 1, 33, L. seima GSúrs 32, L. hnyssings teigs elda Katr 18; L. handar leygjar Bjhit 2, 1; L. ólkarma Hallbj; L. landrifs Bjarni 4, L. lauka Anon (XII) C 32; L. guðvefs Katr 23, L. (ved rettelse) línspork Hraun. Jfr ben-*

Lofnheiðr, f, *Hreidmars datter, Reg 10.*

lofskeið, Sturl 5, 7, *er uriktig v. l. for logskið, s. d.*

lofskreytir, m, *'som fremsætter udmæret ros' (i digtning), digter, GSúrs 22.*

lofskýrr, adj, *strålende ved ros, ry, om jomfru Maria, Mv III 28.*

lofsmið, f, *rosende digtning (egl. 'handlingen at digte ros'), Pét 8, Gdβ 42.*

lofsnjallr, *adj*, rost, berömt, om en konge, *Halli* 2.

lofsorð, *n. pl*, rosende ord, *StjO I* 5.

lofstyrkr, *adj*, stærk ved ros, ry, *Gdβ 13*.

lofsæll, *adj*, rig på ros, ry, berömt, om fyrster, *Yt* 17, *ploft* 3, 5, *Nkt* 32. 51, *Merl II* 34, *Sturl* 4, 41, *Gísl* 1, 1, om Jesus, *Mgr* 31, *Pét* 14; lir menn, om helgener, *Gd* 21, 1-1 kona, om Brynhild, *Gríp* 48.

lofsongr, *m*, lovsang, *Lil* 95, *Gdβ* 17, *EGils* 1, 11, *Vitn* 22.

loftunga, *f*, rosende tunge, *SnE II* 232; som tilnavn til skjalden pórarinn (ironisk), *orm* 2, 10.

lofun, *f*, rosen, ros, *Sigv* 13, 2, *Ht* 69.

log, *n*, *lue*, flamme, i kenninger, jor sværd: priðja 1. *Vell* 29, *Gunnar* 1. *Sturl* 3, 17, unda 1. *phred* 5; — for guld: fjardar 1. (rett, fra leg) *Kórm* *Lv* 41, böru 1. *SkrautO* 1, landa bands 1. *Glúmr* 1, 1, þynjar 1. *Nj* 17, Rínar 1. *Sturl* 3, 14. Jfr arm-, brim-, fagr-, fjarð-, hrann-.

loga, (-aða, -aðr), brænde (intr.), ek sé sal 1. *Hávm* 152, en hauðr (sé ek) 1. *Hyndl* 49, 1-andi húfur *Harkv* 23; *lue*, skinne, 1-andi oll með skírleiks anda, om jomfru Maria, *Lil* 25.

Logafjöll, *n. pl*, sagnhistorisk lokalitet, *Hhund I* 13. 15.

logbeiðir, *m*, 'flammekräver', lýteigs 1, *guldskräver*, mand, *Pl* 8.

logbrjótaði, *m*, 'lue-bryder, -udstykker', lóns 1., *gulduddeler*, mand, *Eg Lv* 32.

logfágandi, *m*, 'lue-plejer', 'en som plejer lue', oddhriðar 1., af oddhriðar (kampens) log, sværd, dets plejer, kri-ger, *Edáð* 6.

logheimr, *m*, 'flamme-verden', helvede, *Anon (XIII)* B 36.

loghreytandi, *m*, 'lue-kaster, -uddeler', lóns 1., *gavmild* mand, (lóns log = guld), *Sigv* 12, 13.

logi, *m*, *lue*, flamme, *pul IV* pp 3, 1-ar brunnu *Ív* 25, brinnandi 1. *Hávm* 85, 1. gaus ór húsum *Jóms* 19, leiki yfir 1. *Lok* 65, sem 1. foeri *Hyndl* 24, hryti hör 1. *Am* 15, hör 1. gnæfir við himin *Brot* (*FJs udg.*) 1, 1. lægðisk sst 2, hvarfa of hættan 1-a. *Fj* 1, brinna 1-a (dativ) *Grí* 29, pry 21, Surta 1. *Vafþr* 50. 51, sem 1-a bregði upp ór eisu *Ólhelg* 8, 1. þingaði dóum *pjóðA* 3, 21. — I kenninger, for guld: 1. drafnar *Ormr* 1, 5, fjardar 1. *Od* 10, *Has* 26, óldu 1. *Ht* 17 (jfr hendir), — for øje: 1. brátungls *pdr* 14; — 1. lýta, syndernes *lue*, *Mv* III 5. — Som egennavn på Skjalfs broder, L-a dís *Yt* 10. — Jfr ben-, bjart-, brim-, dýr-, fen-, fjarð-, grind-, gunn-, rið-, sár-, slíðr-, straum-, Sváfr-, væfr-.

logn, *n*, vindstille, *Alv* 21. 22, *pul IV* oo 1, 1. ok logr *Gróð* 11, stundum þýtr í 1-i ló *Mhkv* 13, leika (o: bórur) í 1-i fátt *Heiðr* 24.

lognifara, *adj*, hvor der er stilhed, stille, lundr 1., stille lund, *Ski* 39. 41; således

sikkert rigtigere end at opfatte ordet som gen. pl. af et lognfor.

lognórungar, *m. pl*, 'lue-nærere' (?), Leifa brautar log, havets lue, guld, dettes nórungar, mænd, *Hfr* 3, 9.

logreifandi, *m*, 'lue-glæder', lys bojar (havets) log, guld, den der glæder andre med guld, gavmild mand, *Sturl* 8, 2; reifa kan næppe være s. s. reifa 'at gentage, resumere vidneudsagn'.

logreifir, *m. s. s.* foregående, sanda land(havets)-l, gavmild mand, *Eddáð* 2. Jfr *Meissner* s. 46.

logreitr, *m*, 'lue-plads', sted eller plads omspændt af flammer, om et af ildebrand hæret sted, *Sturl* 2, 1.

logrunnr, *m*, 'lue-træ', sárs log, sværd, dets runur, krieger, *Sturl* 5, 9.

log-Sága, *f*, 'lue-Sága', löegis log, guld, dets Sága (gudinde), kvinde, *GSárs* 9.

logskrin, *n*, 'lue-skrin', solens skrin, himlen, dens gervandi, gud, *Has* 58.

logskunduðr, *m*, 'lue-fremskynder', som sætter 'lue' i rask bevægelse, lindar 1., (krieger eller) gavmild mand (se 2. lind), *Vell* 37.

logstýfir, *m*, 'lue-deler', Vánar log, elvens lue, guld, dets stýfir, gavmild mand, *Pl* 2.

lok, *n*, slutning, ende, þat er kvæðis 1. *Ht* 102, ljóða 1. (pl.) *Hávm* 163, 1. bragar *Leið* 45, 1. munk þess segja *Am* 38, spyrri lýðr at l-um *Hsv* 99, jaðnan spyrja menn at l-um *Mhkv* 19, þau 1. afferðar minnar, den aðslutning på min jærd, *Has* 63; nema 1. böeti, medmindre aðslutningen gör sagen bedre, *GGalt* 3; — fara und 1., do, *Kveld*, ríða und 1., d. s., *pSið* 2, sóttr und 1., død, *Hfr* 3, 25; gen. 1-s, endelig, *Has* 36, *Mhkv* 8. 25. Jfr aldr-, fjør-, mála-, medal-, upp-, ævi.

loka, *f*, lukkeplind (der indvendig skydes for døren for at stenge den), overført, Urðar 1-ur halde bér óllum megum, Urðs beskyttelse bevare dig, *Gróð* 7.

lokarr, *m*, hövl, óðar 1., digitets hövl, tungen (eller digterævnen?), *HSt* 2, 4. Jfr ómun.

Loki, *m*, *Loke*, asernes fjende ("aðslutningens fuldbyrder"), *pul IV* g, *Vsp* 35. 51, *Hym* 37, *Lok* (passim), *pry* 9. 18. 20, *Bdr* 14, *Hyndl* 40, *Fj* 34(?), *pdr* 4, *Hausl* 11; L-a mær *Yt* 7, jfr *Kock*, I. F. X, 99 ff.

lokka, (-aða, -aðr), lokke, 1-aði lítlia, hun lokkede de smá hen til sig, *Am* 77; forføre, 1. e-n at ljótum ríðum *Lil* 48, Landi díjófuls flokkr *Mv* III 10, 1. jungfrú *Mey* 27.

lokkr, *m*, lok, ljósir 1-ar *Hjálmp* III 2, 1-a hnakkr, hoved, *Gunnl* *Lv* 11, 1-a frón, d. s., *Hjálmp* IV 1. — 1. *Bjhit* 2, 14 se lókr.

lokstolpar se leggstolpar.

lokvón, *f*, forvæntning om aðslutning, om fred, nú ríða 1-vánir, nu vakler håbet om fred, *pjóðA* 4, 5.

Longínus, *m*, romersk soldat, *Mgr* 29.

loppa, *f*, hånd, *pul IV* öö.
lopt, *n*, 1) luft, himmelrummet, alt l. ok logr *Ski* 6, blanda l. lævi *Vsp* 25, lopt (*i pl.*) *Lil* 31, 34, l. in nedri, det nedre lag, *Lil* 27, líða at l-i, igennem luften, *SnE I* 118, hefjask at l-i, hæve sig op i luften, *Vgl* 29, 38, hefja at l-i *Yt* 10, blöst af l-i, ándedrættet (*hindrørende*) *þra*, *Lil* 11; á l., bera á l., loftet i vejret, *Grí* 1, halda á l., egl. holde op i luften, udbredte, kundgøre, *Mhv* 14, á l-i, i luften (svævende i luften), *Pdr* 17, *Hjr* 3, 4, *Vsp* 46, *Hávm* 155, *þry* 10, *Lil* 45; í l., ganga í l. upp, *ESk* 6, 16, *Merl I* 61. — 2) himmel, l. bilar *Hyndl* 42, jørð ok l. *Lil* 10, mun l. litat *Darr* 9, ór l-i *Sigv* 12, 28 (*jfr sammenhængen*), l-a gramr, gud, *Pét* 26 (= himna), geisli l-a, jomfru *Maria*, *Lil* 89 (ligeledes), l. ok englar *Lil* 94 (ligeledes). — L-s ljósgim, solen, *Leið* 35. Óm andre kenninger, der ikke forekommer, se *SnE II* 499, I 330. — 3) loft, se lopt-byggvir og loptvarðaðr.

loptbyggvir, *m*, 'loft-bo', unnar eykja 1., som bor, opholder sig, i 'skibenes loft' = løfting (loft = lyfting), *Sigv* 4.

loptdrifa, *f*, 'luft-snebyge', snefog fra oven (modsat skafrenningr, sne, der blæses, fyger, hen over jorden), *PGisl* 10.

lopthjalmr, *m*, 'luft-hjælm', himmel, qðolíngi, döglingi l-s, gud, *Leið* 30, 45.

Loptki, *m*, se Loptr.

Loptr, *m*, navn på Loke (egl. 'luft-gen-nemfarende'), *jfr fortællingen om hans luftske*, *jfr Kock*, I. F. X, 99), *Lok* 6, *Hyndl* 41, *Fj* 26(?), *Haustl* 8, *pdr* 1; Loptki (*nom.*), 'Loft ikke', *Lok* 19; L-s vinr, *Odin*, *Vell* 12 (*jfr vínheimr og Vína*). — Som mandsnavn, *HolmgB* 10, *Nkt* 79, *EilSn* 1.

loptvarðaðr, *adj*, kun i lyngs barda l-ar (randir), (skjolde) omgivne af (med) lyngs barda (slangens) lopt, guld; lopt her = sovested, leje, *Vell* 31.

loptvög, *f*, 'luftvægt' (*hds har -væi, -vægi, -ætt*); i det dristige billede: 1. ljóð-pundara, sangbismærens luftvægt (*luft-lod*), må 1. betegne de redskaber, der, i følge digterens anskuelse, frembragte ord og toner, digitning og dens fremjørelse; hræra tungu l. ljóðpundara, bevæge tungen med o.s.v., d.v.s. afveje og udrede de enkelte ord og strofer, St 1. *Jfr BMØlsen*, *Arkiv XIX*, 125 f.

losna, (-ða-, -aðr), losnes, komme løs, jötunn l-ar *Vsp* 47, Naglfar l-ar *Vsp* 50, hvelpar l. *Guðr* II 42; bönd l. *Líkn* 30, hosa tók at l. *Gdþ* 28, mosi l-ar upp *Korm* *Lv* 58, haddr l-aði *Guðr* I 15.

lostasemi, *f*, könsdrift, *Hsv* 132.

lostifagr, *adj*, skön så at det vækker attrå, l-rir litir *Hávm* 93.

losti, *m*, kødelig lyst, saurugr l. *Níkr* 3, líkamis l. *Hsv* 115.

lostigr, *adj*, villig, utvungen, slíta l. sverða leiki *pmáhl* 5, l-ig verja jofur armi *HHj* 42, taka l. písli *Heil* 16.

lostverk, *n*, gærning man villig udfører, øll eru l. lett *Hsv* 93.

lota, *f*, gærning der udføres med iver og uden afbrydelse (uden derfor at behøve at være langvarig), om et hidsigt, uafbrudt angreb (eller afsnit af en længere — kamp), gerva grjótvarps l-u, gøre et hidsigt angreb med stenkast, *Hást* 6, bíða l-u (*gen.*), i en obscén sammenhæng (om coitus), *Grettis* 46.

lotr, *adj*, ludende, foroverbøjjet, l. hryggr, *Rp* 8; vistnok fejl f. lútr.

lotti, *m*, blandt navne på sværd, *pul IV* l 3. *Jfr Falk*, *Waff* 55.

lottviðr, *m*, 'sværdtræ', kriger (af lotti) *pmáhl* 9 (rettelse for lut-, hlut).

lóa, *f*, hjejle, brokfugl, *pul IV* xx 5.

Lóðurr, *m*, gudevæsen (nævnes sammen med Odin og Höner), ló gaf L. ok litu góða *Vsp* 18; L-urs vinr, *Odin*, *Isldr* 7. *Jfr Noreen*, *Tidsskr.* f. *Philol.* n. r. IV, 28 f.

lófi, *m*, 1) håndens indvendige flade, *pul IV* öö, skella l-um *Merl II* 99, ristr ok l-ar *Líkn* 16, lausnar l., befrielsens (forløsningen hjælpende) håndflade, *Sigrdr* 16, *jfr* á l-um skal rista bjargrúnar (for at forløse mødre) *Sigrdr* 9, leggja við l-a *Heið* 17; sjá gerði mér sára l-a, om åren, *Anon* (X) III C 4, bera í l-a *Merl* I 11, á aldar l-um *Rejr* 1, 2. — 2) hånd i alm., bregða til botns bjortum lófa *Guðr* III 9, með lyktum l-um *Lil* 51 o. s. v. l-a eldr, guld, *Od* 26.

Lófund, *n*, egn i Sverrig (se herom *Noreen*, *Xenia*, *Lideniana* s. 8—9), á l-i *Yt* 23 og *Wessén*, *Uppl. forn. fören. tidsskr.* X, 67 f.

lóga, (-ða-, -aðr), give slip på, tilintetgøre, med dativ, nema l-i mér *form* 2, 14.

lögstafr, *m*, 'uddelende stav', lauðhyrs l-ar, guldets uddelere, mænd, *Tindr* *Lv* 1 (iørvigt rettelse for leyg-).

Lóinn, *m*, dværgenavn, *pul IV* ii 6.

lókr, *m*, blødagtigt, udueligt menneske *jfr SnE II* 495), veikr l. *Árm* 4, *jfr Gunnl Lv* 11, som identisk med dette må vist lokkr *Bjhit* 2, 14 opfattes, ljótr l. førir skjóta kerlingu of leiru, men sammenhængen er lidet forståelig ('den hæslige døgenigt, Tord(?) hopper over den lerede strand som en sten, man slår smut med(?), *jfr kerling*).

lómblekkir, *m*, 'svig-fjordærver', om en retfærdig konge, *Sturl* 5, 2.

lómgeðr, *adj*, svigsindet, falsk, om en træl, *Yt* 34.

lómhugaðr, *adj*, = foreg., om jætten *Tjasse*, *Haustl* 12.

1. **lómr**, *m*, lom (*colymbus*), *pul IV* xx 4. *Jfr* sár.

2. **lómr**, *m*, svig, ala lóm, þense på svig, *Hjr* *Lv* 8, l-i beittr *Yt* 33.

lón, *n*, vandsamling ved stranden adskilt fra søen ved en lang sandbanke (lagune), vandhul ved (i) stranden (der overskylles ved flodtid, men kommer tilsynে ved ebbe, i reglen omgivet af flade

klipper), vand, 1-s log, guld, Eg Lv 32, Sigv 12, 13 (jfr logbrjótandi og loghreytandi), phreð 9, 1-s leygr, d. s., GSvert 4 (jfr leygværðandi); gagfellis, hogens, lón, arm (lón her brugt identisk med 'jord'), dens lautir = hendr (vel egl. = lófar), leika við g-is 1-s lautir = leika við fingr sér Rv 7; 1. hvarma, tárer, Mgr 49.

Lónðrangar, m. pl, spidse klipper på det vestlige Snejfældsnæs, Bárð 1.

Lóni, m, dvergenavn (af lón?), Vsp 13. lóþræll, m, en slags fugl (tringa alpina), pul IV xx 5 (kaldt således, 'hjej-lens træl', fordi den findes i følge med hjejlen).

Lónd, f, norsk(?) ø, pul IV bbb 5. lukka, f, lykke, Mv I 26, Heil 10 (sent lâneord).

lukta, (-aða, -aðr), lukke inde, luktaðir í einu húsi Leid 32; sandr 1-aði sundum, sandet lukkede, fyldte, sundene, SnE II 202 (jfr forklaringen sst).

Luma, f, elvenavn, pul v 5.

lund, f, sind, sindelag, 1. vífa Hjr Lv 15, e-m leggsk pannig í 1., en får den tanke, formodning, Mhkv 24, e-m er 1. (skr. lynd, men næppe at opfatte anderledes) til e-s, har tilbøjelighed til, sst 29, etju 1., lyft til strid, Vell 7; — måde (at være på), marga 1. Líkn 14, hverja 1. Líkn 15, á margar 1-ir Kolb 1, 5, Mey 49. Jfr gjøf.

lundfastr, adj, fast i sindet, indgroet, 1-ir lestir Líkn 47.

lundgóðr, adj, med godt sind, velvillig, 1. bøls hirtir, om den hellig ånd, Heilv 14.

lundi, m, sopapegøje (mormon frater-cula), pul IV xx 5, 1-a bein Anon (XIII) B 15, 1-a vøllr, havet, Krm 5, Sturl 3, 6.

lundprúðr, adj, herlig-sindet, modig, Gldr 6.

1. lundr, adj, af et vist sindelag, bezt 1. EGils 1, 3; ellers kun i sammensætninger, jfr bág-, gofug, hauk-, stríð.

2. lundr, m, lund, 1. lognfara, stille lund, Skí 39. 41, vaxa í 1-i, om rolig, lykkelig opvækst, Am 72, ák veg til 1-ar Grett 2, 7, 1-ar fjöturr, slange, Merl II 44; — et enkelt træ, und hveral-i Vsp 35, Merl II 83, (= tré lige foran). — Meget hyppigt i kenninger for mænd, efter guld: 1. auðar Sturl 3, 13, seima 1. Isldr 26, 1. áar branda GSúrs 8, gjalfrs elds 1. Pl 2, 1. leggfjöturs Hárekr 1, haukláðs hyrjar 1. Pl 44, linna vangs 1. Mpórð 2, — efter kamp: 1. ógnar Sturl 3, 12, gunnar 1-ar Vell 25 (jfr þróngvimeðr), 1. fleins flugraddar Leid 9, logðis seiðs 1-ar Eviðs 5, hræskóðs styrjar 1. Líkn 34, — efter sværd: hjors 1. Anon (XI) Lv 16, 1. hijarar Ht 60, laufa 1. Bkrep 9, 1. Gauts gáttar gnýsvells Korm Lv 59, sára polla linns 1. Hl 22 b, jfr malma 1 Sturl 3, 9, — efter skjold: hjaldrskýja 1. (ved rettelse) Tindr 1, 9, gunnborðs 1. Eskál 1, — efter skib: Niðar varga 1. Gldr 8, varrlautar viggs 1. Hjr Lv 19, báru lungs 1. phreð 7, — i en fjordærvet sammenhæng findes 1. Haustl 11, — efter arm:

baugstalls 1. Liðs 4. Mulig som halvkenning Ormsþ. IV, 36. Endelig synes hertil at måtte henjores: manndýrða 1. Pét 32 (som ejterklassisk). Som stednavn, Lund i Skáne, Eg Lv 6, Hárekr 2, Mark 1, 27, allvaldr L-ar pjóðA 1, 18, lofðungr L-ar Hrólf's I 1; L-ar land Eskál 2, 1. Jfr aud-, Braga-, Brá-, boð-, Fjotur-, flein-, Glasis-, Gnipa-, her-, hjör-, hnykki-, hrjö-, hvera-, hyr-, ímun-, men-, morð-, rœki-, seim-, stýri-, støkkvi-, svipti-, víg-, þrim-

lundrakkr, adj, modig, Kolb 2, 1.

lundstórr, adj, stolt i sind, EGils 1, 2.

Lundún, f, (både i sg. og pl., -ir), London, fyr vestan L. pKolb 3, 11; of L-ir Merl I 46, bat L-um líkar illa Merl I 20, í L-um Liðs 7, L-a bryggjur Sigv 1, 6, Ott 2, 7, L-a borg Merl I 11, L-a gramr BjH 4.

lundværr, adj, sagtmodig, rolig, 1-r þykkir beztia sveit Mhkv 15.

lundýgr, adj, stridig, stridbar, Nj 2.

lung, n, skib, pul IV z 2, Merl I 16, Ht 21, Oddi 4, et langa 1., om Ormen d. lange, Hjr 3, 14, þunghúfadast 1. Ht 34, 1-s barð Snæbj 1, bóru 1. phreð 7 (ejterklassisk, bóru overflødig); lung Bragi 2, 2 er usikkert.

lungbeitandi, m, skib-styrer, mand, Has 43.

lungr, m, hestenavn, Eg Lv 47(?), pul I a 1, IV rr 2.

lungtorg, n, 'lungens torv', brystet, 1-s líkn (s. d.) Játg.

lutgætr, Níkdr 3, er formentlig fejl for litt gætr.

Lúcia, f, helgeninde, Mey 38.

lúðr, m, (-rs), 1) kværnkasse (af firkanter form, hvori de runde kværnstene ligger, og som står på 4 ben, söjler), leggja 1-ra, lægge kværnen med dens tilbehør, især stenene, tilrette, Grott 3 (jfr Lærdómslista fjal. rit. II 154—55), leida e-n at 1-ri, for at vedkommende skal male, Grott 2, þótt 1. þrumi, knager (ved den stærke drejning af overliggeren), H hund II 4, støkkr 1. fyrir, ryster derved, Hhund II 2, stukku stórar stððr (benene) frá 1-ri Grott 21, skauzk 1. ofan Grott 23; hertil hører vist udtrykket, logn ok lganggangi þér í 1. saman, egl. samles i kværnkassen, blive til ét, 'havet og vindstille samles for dig', o: det blive stille på sœn, nár du skal over den, Gróð 11. Jfr BMØlsen Ark. XXXIII, 4 f. — Vanskelligere er det at sige, hvad 1. er i: léa skalt í 1. bera Fj 30, her synes ordet at betyde 'langagtig trækasse' (til opbevaring af langstrakte genstande). — Hrostá 1., maltvæskens kar, bryggekar, gæi-prúðr hrostá 1-rs, kvinde, Ormr 1, 5. — 2) enn fróði jötunn á vas 1. of lagiðr Vafþr 35; der er her tale om, hvad Vavtrudne husker som det første; det er det at Bergelme blev lagt på lúðr (Snorres opfattelse af dette er ganske urettig); 1. betyder her sandsynligvis enten 'vugge' (en kasse, hvori børn lagdes, jfr Fritzners bemærkninger [udhulet stok,

trug til deri at nedlægge det nyfødte, spæde barn]) eller 'ligbære, ligkiste' (måske snarest udhulet træstamme), jfr no. lur (hvvis dette står for ludr) 'en köje eller sæng i et fartøj' (Aasen); jætten siger altså, at hans hukommelse går tilbage til Bergelmes fødsel eller død; ludrar Ragn X 4 findes i en forvansket sammenhæng. Jfr ey-, tegins.

lúfa, f., uredet hårfulde (tykt hår og langt), tilnavn til Harald hárfragre (før Hafsfjordslaget), pjóð 3, 4, Harkv 10.

lúka, (lauk, lokinn; yngre form er ljúku), 1) lukke, hvé 's í láss af lokin Grí 22, 1. upp, lukke op, 1. upp grind Guðr II 36, haugr es upp lokinn Hhund II 42, hús hefr upp lokizk Fj 44, 1. upp óðrann, lukke digtningens hus op, lade digterævnen vise sig kraftig, Líkn 1, 1. upp óðborgar hlið, d. s., Has 1, finna upp lokinn Heilavág Ragn X 4. — 2) lukke, d. v. s. omgive, indeslutte, lauk mik skjoldum Hær 9, 1. naðr röndum pjóð A 3, 13, lét af lönd lokit Sigv 10, 5, 1. våg ESk 3, 4, 1. röndu af kindir Mark I, 17, 1. hauðr (acc.) skjaldborg (dat.), Mark I, 24, 1. skeidum af gram Hókr 6. — 3) lukke, d. v. s. afslutte, ende, 1. visu Sigv 13, 7, 1. stefjum Rst 24, 1. ljóðum Hsv 148, 1. eirum porm 1, 14, 1. aldrí, dø, ESk 6, 19, men trans. 1. aldrí e-s, dræbe en, B krepp 4, endir lokins lífs Yt 23, áðr hjaldr lykisk Iv 30, upers. eigi veit áðr hefndum lýkr Mhv 18; svá lauk ævi (dativ) siklings pjóðA 4, 27, þá es sókn (dativ) lokit Hhund I 56, sókn vas lokit Gísl 1, 14, nú es því lokit Gríp 18; lokit því létu Am 20. 76; nærbeslægtet hermed er 'at af-gøre' (en sag), 1. ørendi e-s Sigv 5, 2, 1. domi, følde en dom, GSúrs 12, Leid 39, 1. dómsordi á Has 36, sôtt lauksk Halli 6, röð lukusk, det ægteskab kom i stand, Hjr 1, 5. — 4) betale, udrede, 1. laun Mgr 47, 1. férán Hhali, lykak þér þat fyr lygi Lok 14 (men lykak rettelse for lítt ek). — Lúka Korm Lv 19 er fejl, måske for leika og lauk Qlv 2 står i en forvansket sammenhæng.

lúra, f., en art helleflynder, engjar 1., slange, dens látr, guld (se látrþverrandi), Sigv 13, 4.

lúta, (lýt, yngre lúti, laut, lotinn), 1) lude, befjnde sig i en ludende, böjet stilling, (træ) beims 1. austr limar, hvis grene böjer sig mod øst (se Kahle Zs. f. deut. Phitol. 38, 515 f.), Sigrdr 11. — 2) böje sig, o: segne, falde, især om dem, der har fået banesår, 1. fyr hjørvi ESk 6, 52, 1. fyr spjótum Eyy Lv 3, 1. fyr kesjum pjóðA 1, 21 og absolut, 1. fyrir pdr 12, pars holdar 1. ESk 12, 7, verða nadda Nirðir 1. Anon (XII) B 22, 1. at jorðu Ótt 2, 9, 1. í gras Isladr 25, Anon (XII) C 16, 1. til jarðar porm 2, 13, 1. und eggjar Bkrepp 7, 1. undir ilþorna arnar TorfE 4; om huse, hús lutu (sank i grus) fyr eisum Jor 1. — 3) lude, göre en nedadgående bevægelse (for at få fat i noget), hravn

laut í ben Kolli 3, lutu langbarðar at lýða fíjorvi Hák 7, jfr 1. und linu, böje sig ind under slöret (for at kysse bruden), pry 27, og 1. saman á laun, böje sig mod hinanden til fortrolig samtale eller el-skovsord, Sigs 58. — 4) böje sig (i ærbödighed, lydighed) for en, 1. henni (sólu) Sól 41, 1. lím himna salkunungs ESk 6, 66, 1. helgum joðri ESk 6, 12, 1. enum helgasta Tómasí GSvert 2, 1. Máriú sveini Ekúl 1, 2, 1. helgum krúzi Ekúl 1, 1, lútik helgum domi Rún 22, englar goðs lutu ollum þeim Sól 71, 1. þér at fótum Lil 79; 1. folkstarla feiti pjóðA 3, 10, 1. fira gæti Ht 13, 1. Adalráoi Gunnlað; med præp. at, 1. at guðiEGils 1, 8, jfr 1. und hylli e-s SnE II 196. — 5) 1. at enda óðar, nærme sig digitets slutning, GSvert 5.

lútr, adj., ludende, foroverbøjet, 1. ek sat Sól 36, hneigð ok tút hon skalf Lil 54. — Som egennavn for en af Træls söhner, Rp 12, — som jættenavn, pdís 1, 2. Jfr lotr. Jfr herði-, niðr-, stag-, sæ-

lútvíðr (lut-) se lottvíðr.

lyf, n., stærkt virkende lægemiddel, litil 1. kveða til lýða sona, for at avle dem, Gautr I 2; ekki 1., ikke det allermindste, Reg 9; at læse lyf (f. líf) Gríp 17 er ikke nødvendigt. — Jfr ellí.

lyfja, (-ða, -at), helbrede (eller 'påvirke ved lægemiddel'), 1. e-m elli, helbrede en for alderdommen, slá en ihjæl som yngre, Am 78.

Lyfjaberg, n., egl. 'lægemidlers bjærg', (jfr beskrivelsen), Fj 36.

lygð, f., usandhed, lögn, líkams 1-ir, legemets usandheder, d. v. s. at legemet ikke var et virkelig legeme, men kun skin, Lil 65; Vitn 12, Pét 33, pl. SnE II 198.

lygi, f., (pl. -ar), usandhed, lögn, ESk 6, 58, launa 1. Sigrdr 25, taka, gjalda lausung við 1. Hávm 42, 45, lúka fyr 1. Lok 14, bella 1. pry 10, varða vón 1., hvad man væntede gik i opfyldelse, Am 93. Jfr á-, pjóð-, ør.

lygna, (-di, -t), göre stille (af logn, vindstille), upers., vinda 1-ir Gd 61.

Lygra, f., ø i Hordaland, pul III 3, IV bbb 3 (bis), L-u lindi, havet, ESk 13, 12, L-ru men, d. s., ESk 13, 11.

lykill, m., nagle, luklar hrynya und e-m, ned fra ens bælte, pry 16. 19, krefja lukla (gen.) Vol 21. 23, 1. himins vistar, om korset, Líkn 31.

lykja, (lukða, lukðr), 1) omgive, indelukke, himm 's lykr hværn våg stofnum Halli 2, gramr lykr stofnum norðr frá Eyrarsundi (underforstået haf eller land) Halli 1, 1. foldar síðu flaustum Mark 1, 24; 1. landa útstrandir herskíðum Sturl 5, 2, 1. e-n líðum, indeslutte en i sine arme, Hávm 113; lukði alla lind baugum (hds. bauga) vel, han omgav hele bastsnoren, fyldte den, med ringe, Vol 5. — 2) indelukke, 1. í myrku húsi Pét 50, luktr ok læstr Grett 1, 1; fjalla votn lukðusk fyr mér saman, lukkede sig sammen, und-

drog sig mit syn, Sól 45; omslutte, d. v. s. lægge (sten) ovenpå en grav, lukte hold marmara steini (næppe en marmorkiste) Mey 24. — 3) ende, at luktri ævi Lil 83, lyktir (o: luktir) lófar, v. l. til lyptir, sammenfoldede hænder, Lil 51.

lykkja, f, 1) lókke, leggja 1-ju, lægge en lókke, slå en knude, Rv 27; storðar l., slange, Krm 1. — 2) blandt træ-navne, pul IV kk 2. — Jfr bif.

1. lykt (ældre lykð), f, slutning, til 1-a, til slutning, fuldstændig, Gyð 5. — Jfr málá.

2. lykt, f, lugt, duft, grasanna 1. Gd 73. lymska, f, underfundighed, falskhed, lumskhed, 1-u grand djøfus Heilv 7, 1-u drjúgr Kolb 2, 1. lymskr, adj, svigfald, underfundig, lymskr þjóð GGalt 1; 1-ar mütur Mdr 22. lymskudrengr, m, underfundig mand, Mág 2.

lymskufljótr, adj, hurtig til at vise underfundighed, Gdβ 4.

lyndi, n, sind, sindelag (af lund), 1-is láð, brystet, Líkn 5. Jfr ilsku-, brá. lyndihreinn, adj, ren i sind, om jomfru Maria, Mgr 41.

lyng, n, lyng, pul IV kk 3, liggja i lyngvi, om guldet, Fáfn 21, om Fájni, Fáfn 28. 29; 1-s fjørðr, lyngfjord, hede, eller lyngbevokset strækning (se fjardglunn), Eg Lv 21, lautsíkjar 1, slangen lyng, leje, guld, Gunnl Lv 7, 1-s fiskr, slange, om Ormen lange, Sigv 12, 3; i kenninger for slange, 1-s barði, 1-s barða lopt, guld (jfr loptvarðaðr), Vell 31, 1-s leynisikr Sveinn 4, 1-s hrókkviseiðr (v. l. -baugr) ESk 6, 16, 1-va fránþvengr Egils (XII) 1, hringr grænna 1-va porf 1, men 1-va Eyr Lv 11; 1-s baugs berg, slangen klippe, guld, (jfr baughnykkjandi), Nj (XII) 9; lýsu vangs 1, den lyng, der består af lysens vang (land), søen, Sigv 13, 1.

lyngáll, m, 'lyngál', slange, (urigtig) v. l. for lyngolunn, s. d.

lyngfiskr, m, 'lyngfisk', slange (se lógr), Guðr II 22.

Lyngheiðr, f, Hreidmars datter, Reg 10. lynghœsn, n. pl, 'lynghöns', rypper, Bót.

Lyngvi, m, sökongenavn, pul IV a 4. lyngolunn, m, 'lyngfisk', slange (jfr lyngáll), Krm 1.

lypta, (-ta, -tr), 1) løfte, hæve, 1. lauk, rejsé masten, Ht 77, 1. spjótum þjóðA 3, 4, opt lypt egg Hl 9 a, skopt lask Ht 52. — 2) løfte, føre frem, 1. lofi e-s Ht 97. — 3) begynde (= hefja), 1. lystarför Pét 17.

lytidraugr, m, 'løftende, bærende, træ', 1-ar liðbáls, mænd, Bergb 3.

lyptimeiðr, m, 'løftende, bærende, træ', 1. linns láðs, mand, Has 18, Leid 4.

lypti-Móði, m, 'løftende, bærende Móðe', leggjar farms (guldets) 1-ar, mænd, Pl 31.

lypting, f, løfting, en ophøjet plads

i skibets bagstavn, 1-u Sigv 7, 3, ór 1-u Rst 23, utan á 1. Arn 2, 10, innan í 1. Arn 2, 16, 1-ar farmr, om en kvinde, ESk 13, 7.

lyptisylgr, m, 'løftet, hævet, drik, slurk', 1. síu, glødende jærbolt (kennen gen beror på hele ordvalget og det valgte billede, jfr svalg hrapinunnum handa), Pdr 17.

lysta, (-ta, -tr), lyste, begære, upersonl., sofa 1-ir mik Hyndl 46, yðr (oss) 1-ir H hund II 5. 6, 1-ir mik spryja Sigv 13, 27, ef þik vita 1-ir Hhund II 8, Heir 2. 5. 6, ef þik finna 1-ir Hhund II 42, 1-i (o: hann) at kyssa pry 27, æ 1-ir þik Hálfs VI 6, 1-ir blóta Katr 38, 1-i at berja Lil 52, manndýrða lund 1-ir Pét 32, sem til 1-ir, som du har lyst til, Am 60, 1. manndráps Lil 66. Hertíl kan henføres lystr som part, villig, begærlig, Sigv 7, 5. 11, 9. 13, 3, pSær 2, 1, þjóðA 3, 12, pstf 2, 3; med genitiv: meins of 1-ir Brot 4, lyst vorumki pess Am 78, (hvvis ikke lyst her er subst, jfr Jþork, Arkiv VIII, 37 f.), fremdar 1. ESk 6, 25, Pl 9, kapps of 1-ir Harkv 7, 1-ir sleitu þjóðA 3, 19; med inf. 1. at lifa Sól 36, 1. at lasta Hornkl Lv.

lystiligr, adj, behagelig, udmærket, 1-t leidarnesti Lil 83 (v. l. listi)-, 1-g systir Gd 74.

lysting, f, lyst, tilbøjelighed, 1. ljót SnE II 234.

lystir, m, begærer, gulls 1., mand, Harð 2.

lystr se lysta.

lýbraut, f, 'fiskens vej', (se lýr), láðs lýr, jordens fisk, slange, dens 'vej', guld (jfr valdandi), puríðr.

lýðir, m, orm, pul IV qq 3, også skr. lýper.

lýðr, m, (pl. -ir og -ar; jfr Skjspr 48; jfr lýðr heitir landfolk SnE I 532), pul IV j 3; undersætter, Hjr 3, 21, hafa 1-i ok lond af sik Oddrgr 17; Múspells 1-ir, M-s folk, Vsp 51; oftest i betydning 'mand, menneske', 1-a kyn Refr 3, 1 Mhkv 29, 1-a kind Lil 19, 1-ar óneisir Akv 12, 1-a salir Reg 3, með 1-um Lil 37, hjalpask 1-ir Lil 62; 1-a læ Sigrdr 2, 1-a simni Guðr II 33, Akv 17, jfr Sigrdr 25, Guðr I 21, Hák 7, Eg Lv 6, Sigv 11, 5, Isladr 1, HolmgB 10, Jóms 16. 37; om en mands husfolk, Eg Ber (ved rettelse). Jfr borgar-, verka-.

lýr, m, (også lær), en torskeart, pul IV x 3, lys gata, hav, Sigv 10, 3 (v. l. lýrgata, lýgata og fl.), lys bær, d. s., Sturl 8, 2 (jfr logrefandí).

1. lýsa, f, en torskeart, (gadus merlongus) pul IV x 1, ljóst es lýsu at gista SnH 2, 6; man mærke her den bevídste sammenhæng mellem 1. 'den lysende' og adj ljóss; 1-u vangr, havet, Sigv 13, 1 (jfr lyng).

2. lýsa, (-ta, -tr), 1) lyse, skinne, ey 1-ir mon af mari Vafþr 12, alfrøðull 1-ir Skí 4, armar 1-tu Skí 6, valbaugur 1-ask, viser sig skinnende, Akv 27, höfn 1-tisk álfoldar eldi, gav genskin af guldet, Sturl 5, 5;

tók 1. af herskips hausum, *det begyndte at skinne, Sturl 3, 6, absolut, ek sé 1. suðr í haf, jeg ser en lysning, Hálfs IV 1, upersonl., es 1-ti, da det blev dag, E Sk 6, 48, litu es 1-ti Am 30. — 2) være indlysende, lengi hefir bat lýst fyr mér Mhkv 25. — 3) klargöre, tydeliggöre, åbenbare, beskrive, 1. víg, erklære sig for drabsmand, Hhund II 10, Am 69, bat lýsik Hfr 3, 7, raun 1-ir bat Has 51, 1. dáiðir Rst 24, 1. verk ESk 6, 62, 1. veg e-s ESk 6, 70, þeir hafa 1-tan frama þengils ESk 6, 12, ek fýsum 1. pat Nj 20, nú skal lýst Balti 1, hitt skal lýst Mark 1, 10. 28. 1. barða ljósgarð, beskrive, Eg Skj, sem 1-tak arfþega Tryggva, som jeg har beskrevet (arfþega acc. eller dativ?), Rst 32, 1. móglum e-s, beskrive ens sag, Sigv 9, 1; 1. ótta, vise frygt, Hskv 3, 4. — 4) göре berömt, iðjur 1. vísa Ht 20. — 5) vise, 1. ástar merki Hsa 18. — 6) opklare, oplyse, 1. hjortu seggja Mdr 24.*

lysheimr, m, ‘fiske-hjem’, hav, 1-s eisa, guld, Ht 22.

lysí, n, *tran* (egl. ‘hvad der anvendes til at frembringe lys’), lofdungr 1-is, ironisk betegnelse for en, der har med tran og indsmøring at göre, Anon (XIV) 2.

lysiblik, n, ‘lysende glans’, 1. branda skævadar (skibets) lands, havets lysende glans, guldet, Gyð 5.

lysibrekka, f, ‘lysende skraent, land’, leggjar íss 1., armringens lysende land, kvinde, Hfr Lv 15.

lysigrund, f, ‘lysende jord’, 1. qilstafns, kvinde, Korm Lv 18, 1. liðar elds, d. s., Vígl 23.

lysigull, n, er uriktig v. l. for lysigrund, Vígl 23.

lysí-Gunnr, f, ‘lys-Gunn’ (lysí = ljós), bauga lands (armens) lysí, guld, dets Gunnr, kvinde, Gunnl Lv 12.

lysing, f, morgengry, pul IV mm.

lysir, m, som viser, fremðar 1., en der viser dygtighed, dygtig mand, Pl 11.

lysíkali, m, ‘fisk-hus’ (af lýr), havet, bál 1-a, guld, dets Ilmr, kvinde, Anon (XII) C 30.

lysílóð, f, ‘fisk-vej’, havet, glóðir 1-ar, guld, Ht 45.

lysíta, (-tta, -tr), 1) pøføre lysí, d. v. s. beskadige, forringe, hættir ýta kyns er 1. goðdóm SnE II 244; — 1-andi ifla foldbranda, guldringes beskadiger, sørdrer, uddeler, gavmild mand, Ótt 2, 16, 1-endr golls, d. s., Hharð 13. — 2) dadle, 1. annan Hsv 45.

lysíteigr, m, ‘fisk-land’, havet, 1-s log, guld, Pl 8 (jfr logbeidir).

lysíti, n, 1) lyde, jejl, især moralsh bröst, 1. ráða né lost gervu Oddrgr 23, synja 1-a, ø: værge sig mod beskyldninger (for utroskab), Guðr III 8, 1-um loginn, lögnagtig beskyldt for uhæderlige ting, Hsv 101. lagin til 1-a, bestemt til at jå en til at begå forbrydelser, Sól 11. — 2) især om ‘synd’ i religios betydning, tina 1. sín Has 5, fira 1. SnE II 248, EGils 1, 1, 1.

þverra Lil 47, 1. vóru morg Lil 91 (v. l.), þjóð 1-um kend Has 38, þvá 1. Gd 2. — 3) legemlig lyde, eitt 1. kvazk þekkja á mér Korm Lv 5, 1-in þykkja skammæ skarar, om dårlig klippet hår, Mhkv 19, egg bitr 1. á lím Ht 10.

lýtir, m, beskadiger, ødelægger, 1. logreiðar, skibets hærjer, Ótt 3, 1, 1. liðbands, gulduddele, Raudsk, odds 1., som ved sin kraft ødelægger (våbnenes) spids, Bjhit 2, 12.

lýþer se lýðir.

læ, n, 1) svig, mén, 1. ljóða brá ævi Hókonar pKolb 1, 2, lóng eru lýða læ, langvarige er menneskenes mén (egl. ‘svigfjuld, ménfuld medfart, de er genstand for’), Sigrðr 2, ungr gatk 1. launat Eg Lv 20, leika lævi Sveinn 4; i en forvansket sammenhæng findes gen. pl. læva Haustl 11. — 2) skade, gift, hverir hefði lopt alt lævi blandit, hentyder til den eventuelle fjærnelse af sol og måne, Vsp 25; biðja læs hvers a liðu, ønske alle mén (legemlige onder) over ens lemmer, Hávm 136, læs lausn, befrielse for et (legemligt) onde, Sigv 12, 23; — gráðar (rettelse) 1. sultens mén, mættelse, føde, Hjl 12; 1. klungrs, hybenens mén, ilðen, Anon (XII) B 3, sviga 1., våndens mén, d. s., Vsp 52. Om ordet se H. de Boor, Isl. forschr. 120 f. Jjr frið.

læbaugr, m, i forbindelsen 1-s eik, skib, Hárekr 2, ordet er dunkelt, men formen er sikret (læ- : hlæ-), egl. skulde læ betyde ‘land’ el. lign., ‘jordens ring’ = hav; mulig betyder ordet dog blot ‘svigfjuld ring’, en — tildels usúlfstændig — betegnelse, jfr ‘blámyr’.

læ blandinn, adj, svig-blandet, 1. hjorr, giftigt sværð, Guðr II 38.

lægi, n, liggested, havn, til 1-is Krm 5.

lægir, m, som gör noget lavere, undertrykker, (af lægja), 1. rekka rógs, om en konge, Hfr 2, 7, 1. linnesetr, gavmild mand, Sigv 6; især om fromme mænd, 1. trega, EGils 1, 6, 1. lýta EGils 2, 8, 1. lasta Pét 13; 1. víns, om arkebispen, E Gils 2, 8, men her er vist lægir = lægir ‘uddeler’ (til lóga), d. v. s. uddeleren af (kalkens) vin.

lægisholmr, m, = Hafnarholmr (Kál. I 629), EGils 3, 4.

lægja, (-ða, -ðr), göre noget lavt (lavere; af lágr), 1. ægi, stille havet, Rp 43, logi lægðisk Brot 2 (FJ.s udg.); lond 1-jask Árm 2, eignum oss at 1., vi skal ydmyge os, Pl 14, jfr nú mun péi 1-jask, nu vil det gå tilbage for dig, Pl 1; ósiðr 1-isk SnE II 232, 1-jask mun scemð þín Hjálmþ VI 2 (ievrigt v. l. til eyðask), 1. þjóst Rv 29. — Upers., þegar loga 1-ir Herv III 16, logðis veðr 1-ir þeygi Merl II 45.

lægjarn, adj, svig-lysten, svigfjuld, om Loke, 1-s líki Loka Vsp 35, lægjorn jöð ara ok ylgjar Merl I 36.

lækna, (-ta, -tr, yngre -aða, -aðr), læge, helbred, likna ok 1., Guðr II 39, tákna þess es lýð 1-ir (sáldedes det ene hds, -ar

det andet) ESk 6, 46, heims prýði, es l-ar (sál. hds.) ljóna kind Líkn 40, sótt læknaz Gd 61, fýstisk l-ask Mark 1, 28, l. lýði Gdþ 52.

læknung, f, helbredelse, lyf með l. Gríp 17, 1. sótta Lil 89, hrein l. handar meins Gd 13, leita l-ar Merl 1 9; l. þjóða, jomfru Maria, Lil 86 (v. l.).

læknir, m, læge, þeirs vilja l-ar lifa Hávm 147, ef vill l. vesa Sigrdr 11, l-is hendr (eller i ét ord?) Sigrdr 4, R-Kjønnerud MoM 1923 s. 36 f, gera eptir l-i, lade læge hænte, Hsv 77; 1. heims, Kristus, ESk 3, 3, 6, 57, 1. lýðs, d. s., Líkn 31, l. lasta, d. s., Mdr 14, 1. anda, om biskop Guðmund, Gd 45.

læknishond se læknir.

læmingja-hogg, n, svært, buldrende hug(?), GSúrs 36; jfr no, laama paa 'gå med svær fart på' (Ross).

lær, n, lær, ef tvau l. hengi Hávm 67, sjaldan liggjandi ulfr l. of getr Hávm 58; ok þú lagðir l. yfir, hentydning til coitus, Lok 20; innan 1-a Vols 2. Hertil må vistnok også henføres det l. der findes SnE II 216: heitir l. á lœru, men det sidste ords betydning er tvivlsom (se BMÓlsen Den 3. og 4. grt. afh. 267–68).

læra, (-ða, -ðr), lære, undervise, med acc., l. e-n Pét 30, Gd 42, l. fleinrjóð gotu trú, lære manden troens vej, Pl 8, andi guðs hann l. vanðisk Gd 13, hvernáði maðr er l-ir aðra Gd 35; part. lærðr, lerd, studeret, gejstlig, l-ir menn Has 5, l-ir fyrðar Gd 30, lærð sveit Katr 10, oll alþýða lærðra, samtlige gejstlige, ESk 6, 9.

Læraðr, m, mytisk træ, Gri 25, 26; ordets betydning og form (vokalforhold) er ikke helt sikre.

lærdómr, m, lærdom, uddannelse, l-s prýðir, om en biskop, Pl 5.

lærifaðir, m, læremester, Hsv 5, Mgr 29.

læring, f, undervisning, l-ar = kennningar SnE II 216, fá skíra l. Gd 7.

Lærir, m, navn på en hund (Lerir?), Vols 14.

lærísveinn, m, disciple, Lil 46, 68, Pét 21.

læsa, (-ta, -tr), lase, lukke, lukke inde, 1. (hús) at e-m, lukke hus for en, lukke en inde, Mey 44, luktr ok læstr Grett 1, l, lífshöll læst lýðum, lukket for, Líkn 31, læst kirkja EGils 1, 8, l. í kistu (dat.) E Gils 1, 33; læst bréf Katr 51; l. strond oddum ok rondu, omgive kysten (til værn), Mark 1, 24, l. lönd herskipa brondum þjóðA 4, 22, vísi l-ir útstrandir landa randgarði Ht 79; læstr í meinum, betaget, grebet af mén, ulykker, Vitn 24.

læsi-Gunnr se lýsi-Gunnr.

læsíkr, m, er vistnok jorvansket for láðsíkr, 'landfisk', orm, slange = Ormen d. lange, Hfr 3, 14.

Læsir, m, pl, Ljacherne, þjóðA 2, 1.

læskjarr, adj, som undgår svig, ærlig, redelig, l. konungr Balti 1. jfr læstyggr.

læspjöll, n, pl, melding, budskab, om svig og nederlag, Darr 8.

læstyggr, adj, = læskjarr, l. sunr Tryggva Hfr 3, 22.

læti, n, pl, 1) stemme, röst (jfr læti heitir rodd SnE I 544), ló né l. Vsp 18, litr ok l. Gríp 39; sóknar l., kamptummen, Krm 16. – 2) færð, opforsel, fár kunni þeim fljóða lótum Brot 15 (kunde også henføres til 1. lát). – Jfr mein-

lætraðr, adj, uvillig til svig, ærlig, redelig, l. Skjalgs sonr Sigv 7, 3.

Læviteinn, m, sværd, Fj 26.

lævirki, m, lærke, pul IV xx 4.

lævíss, adj, svigkyndig, svigfuld, listig, enn l-si Loki Hym 37, Loh 54, en l-sa kona Gróg 3.

lœbraut, f, 'fisk-vej' (af lær = lýr, et slags torskært), logðis eiðs, skjoldets, lær, sværd, dets braut, skjold, dettes pverrir, kriger, Glðr 8. jfr Meissner 74.

lœgi, n, vindstille (jfr no, lögje), (logen heitir) 1. með góðum Alv 22 (jfr Wadstein, Arkiv XV, 165 f.).

lœgir, m, hav, sœ, pul IV u 1, Merl II 84, ljótr l. Ht 22, á l-i Sturl 3, 15, fyr l-i sunnan Sturl 3, 18, þiggja lóð l-is Anon (X) III C 2; – i kenninger for guld: l-is log (jfr log-Sága) GSúrs 9, l-is eldr G Súrs 23; derimod er l-is Edáð 6 vistnok fejl for logðis; l-is leygr EGils 3, 9; l-is hyrr (jfr hyrstríðir) Od 14, l-is brími Katr 28.

lœkendr se lœkinn.

lœkinn, adj, af st. lók i lókr, der vistnok betyder 'tölper' el. 'sendrægtig person', altså: tölperagtig el. sendrægtig, lœknir lottviðir pmáhl 9. Ordet beror på rettelse af lœkendr, der kan muligvis være rigtigt.

lœkr, m, (-jar), bæk, pul IV u 3, skipta l-jum Merl I 5; vápna l., blod, phred 8, hræva l., d. s., porm 1, 14. jfr ben-, hræ-

lœra, f, SnE II 216: heitir lær á lœru – således bør der utvivlsomt læses; betydningen er usikker (= mannlæra 'døgenigt' giver ingen mening). Man skulde vænte, at det var navn på et eller andet redskab.

lóð, f, indbydelse, l-ar þurfi Vafpr 8, bjóða l. Fj 3, þiggja l. Anon (X) III C 2; buðumk hilmr l., fyrsten indbød mig, Hfl 2, men her skal der snarere læses hilmi, 'jeg bød mig fyrsten til indbydelse', jeg kom til fyrsten for at blive modtaget'. Jfr Gunn-, Sigr-, þjóð-

lóðuðr, m, indbyder, rekks l., heltes indbyder, fyrste som indbyder helte (til ophold hos sig), Yt 31.

lög, n, pl, (egl. pl. af lag 'det lagte, bestemte'), 1) lov, vilkår, þær l. lögðu, om norernes skæbnebestemmelser, Vsp 20, laukjofn l. Sigv 11, 5, jfr 4, 8, stýra l-um Nkt 22, halda l-um við e-n pmáhl 4, heptendr laga, om fredsforstyrre, Hást 1, ræna e-n l-um pmáhl 17, hlifa gólkni sogðu upp lög Hfr 3, 8, fylla l., fuld-

stændiggøre loven (ved lovgivningsvirk-somhed), *Isldr* 22, litt varði mik laga þeira, den lov, det udjald, *Asms* II 1; om guds lov, l. sólar grams *Ám Arn* 2 (jfr greiðir), stýra l-um dróttins *Ám Arn* 3, halda goðs l. *Mark* 1, 8, halda goðs l-um *Ód* 13. — 2) egne, herreder, der har én lov, udgör ét lagtingsområde, l. *Gauta Gísl* 1, 17, ór l-um tvennum *Gísl* 1, 2. Jfr for-, ór-.

lögbrigðir, m, lovbrøyer, som krænker loven og hindrer rettens gang, *Eg Lv* 20.

lögðir, m, sværd, pul IV l 3, l-is kindir, sværdets slægter, sværdene, *þmáhl* 13, l-is brandr, sværdklingen, *Nj* 12. — I kenninger, for mænd: l-is reynir *Jór* 2, — for kamp: l-is leikr *Krm* 21, l-is (ved rettelse) hrið *Edáð* 6, l-is veðr *Merl* II 45, l-is seiðr *Eviðs* 5, l-is hljómr *Has* 6, — for skjold: l-is eið *Gldr* 8, — for blod: l-is loddha *Korm Lv* 18, — for horn: okhreins (*oksens*) 1. *Yt* 16. — logðis *Olv* 2 i forvansket sammenhæng. Jfr *Falk, Waff.* 55.

lögdagr, m, ‘hav-dag’ (af logr), guld, *Hl* 4 b.

lögðyr n, ‘hav-dyr’, skib, *Frp* I 4. Jfr lagðyr.

lögfákr, m, ‘hav-hest’, skib, *Hym* 27.

logg, f, (-var), falsen ved bunden i et kar eller tønde, orms 1. (ved rettelse). ormeleje, guld, *Hrafn* 1, Hógars l-var kleppdogg *Audun* 1, her synes Hógars 1. at måtte betyde ‘Odins kar’ o: Boðn eller Son; klepp- er i denne forbindelse uklart.

loggðr, adj. (egl. part. til et loggva, af logg), egl. med fals, falset rundt omkring, gjalfri l., omgivet af det brusende hav, om jorden, *Sigv* 7, 4.

loggра, (-aða, -at), logre, viðte med halen, hvat es þat et lítlia es l. sér (ironisk) *Lok* 44.

1. **loggmaðr**, m, lovmand, lovkyndig; lagmand (kongelig ombudsmand), *Anon (XIV)* Lv 3.

2. **loggmaðr**, m, høvding i Vesten (11. árh.), *Bkrep* 8, *Gísl* 1, 9.

loggál, n, lov, háleitt 1. *Mv III* 15, 1. dýroar *Alpost* 4; om de 10 bud, *Anon (XIV)* Lv 3.

logr, m, hav, sør, pul IV u 1, lopt ok l. *Skí* 6, logn ok l. *Gróg* 11, lábrostinn *I. Sturl* 5, 15, fyr log sunnan *Hjr* 3, 4, l-ar glamm *Ht* 20, yfir l-u breiða *Ormsp* I 1, rangbarmr skýtr log (dativ!) *Ht* 78, á log *Gldr* 3, á l-i *Hhund* II 9, *Krm* 24 o. s. v., of log *Vsp* 51, *Hyndl* 24, *Hhund* I 21, af legi *HHj* 21, 26; — om elve, l. er þat er fellr ór fjalli *Rún* 29, om indsøer (og elve?) legir á grundu stóðu *Lil* 31, om blod, und sús sprændi rauðum legi. Jok 2, af þeim legi es lekit hafði ór hausí *Sigrdr* 13, om ol, verpa lauki í log *Sigrdr* 8. — I kenninger, for blod: l. benja *Ht* 60, l. sára *Líkn* 37, — for skibe: lagar skíð *Gldr* 1, lagar stóð *Hál* 14, — for

guld: lagar máni *Eg Lv* 22, *Tindr Lv* 1, lagar eldr *Ht* 69, *ESk* 6, 53 (jfr eldbroti), — for sten: lagar bein *Yt* 31, lagar hjarta *Yt* 25 (her skulde der være sigtet til et stednavn Steinn). *Uklart er*: lagar (v. l. laðar) tanna *Gldr* 2, lyngfiskr lagar *Guðr* II 22; muligvis er dette at forstå som lyng-lagar fiskr, lyng-soens, o: hedens, fisk = slange. — Ifølge *SnE* I 244 bruges l. også i kenninger for skjaldedrikken. — Jfr hjør-, hreina-, hræ-, hún-, hver-, sár-, und-.

löggrán, n, berøvelse af lov og ret, l-s vekjandi *þmáhl* 3.

logreið, f, ‘hav-vogn’, skib, lýtir l-ar, øskriger, *Ott* 3, 1.

logrost, f, ‘hav-vej’, havet selv, bláðtúfur l-ar *Sturl* 5, 5. Jfr lögstígr.

logseimr, m, ‘hav-bånd, -tråd’, midgårdssormen, faðir l-s, *Loke*, *pdr* 1.

logskil, n, pl, retslige forhandlinger, ráða l-um, om rettens forstandere, *Hsv* 101, l. lýða *Hsv* 9.

logskið, n, ‘hav-ski’, skib, halda l-um (ved rettelse) *Sturl* 5, 7, l-s sendir *ESk* 6, 20.

logsóti, m, ‘hav-hest’, skib, *Evv Lv* 13.

logstígr, m, ‘hav-vej’, havet selv, fagrdrasill l-a, skibet, *Ht* 22. Jfr logrost.

logvarðandi, *Gsvert* 4, er uden tvivl fejl for leyg-, s. d.

logvellir, m, ‘væske-koger’, kedel, *Hym* 6.

logvizka, f, lovkyndighed, l-u ráð *SnE* II 224.

Lókk se *Hlökk*.

lon, f, langstrakt dynge (jfr ‘drive’), hræs lanar, ligdynger, *Hfl* 11. Jfr signr.

Londungr, m, navn på Odin, pul IV jj 7 (v. l. loðungr, metrisk urigtigt, medmindre det er at læse som lódungr.).

løskr, adj, doven, uduelig, l. mun æ heitinn, om en træl, *Am* 61, l. láðmaðr *Orv IX* 10; l-vir tweir *Mág* 2; l. þótt, uduelighed, leyna l-um þótt, skjule sin uduelighed, efterladenhed, *Has* 13. — Jfr of.

løstr, m, 1) moralisk brost, fejl, reida lýða løst *Sigv* 3, 7, fylgðu hvergi lestir *Mark* 1, 9, rækja løstu *Ormr* 1, 5, þótt sé við løst lagit (Urðar orð), forbundet med moraliske brost, *Fj* 47, lifa án løst *Hávm* 68, vita løst saman, om fejl som to i forening begår, *Hávm* 98, lýti ráða né løst gerva *Oddrgr* 23, vinnattu løst né lygi *Hsv* 13, vinna løstu *Ód* 16, ævi logð með løstum *Gríp* 23, vita sér løst at lifi *Sigsk* 5. — 2) fejl i alm., l. á ljóðum *Anon (XIII)* B 13. — 3) i religiøs betydning, synd, syndig tilbøjelighed, vás ok lestir *Has* 4, lasta verk *Has* 15, lundfastir lestir *Líkn* 47, kenna ongvan løst *Lil* 90, eyða l-um *Has* 24, eyðing lasta *Lil* 89, lasta vindr *Lil* 81, lasta fjúk *Lil* 78, lasta læknir, Kristus, *Mdr* 14. Jfr brag-.

ló, f, 1) bølge (især den der brydes ved land), pul IV u 4, l. reis of skut *Ht*

21, límgarmr brýtr 1. *Ht* 78, 1. reiðir búk *Blakkr* 2, 2, stundum þýtr í logni 1. *Mhkv* 13, hykkat 1. kyrðu varra við, gjorde ikke skibet roligt (*bølgerne var i oprør*), *ESk* 12, 18, 1. leysti skeiðar við (*þra*) austrleið *Sigv* 1, 3. — Geðfjarðar 1, *bryst-væske*, geðfjarðar 1. *hjaldrgegnis* (*Odins*), *skjalde-drikken*, *digget*, *Húsdr* 1. — 2) (*legemets*) væske, ɔ: *blodet*, ló né læti, ló gaf Lóðurr

ok litu góða *Vsp* 18; — söl 1., *blegt ud-seende*, *lød*, *Korm Lv* 6. — *Jfr* geymi-, hijolmun-, odd-, sár-.
lög, f, 1) træ som er fældet (*jfr selja eða lög*, þat eru trú *SnE* I 334 og *lög* heitir ok trú þat er fellr í skógi *sst* 410), *pul* IV *kk* 3, *yy* 2, auðs 1, *kvinde*, *Gunnl Lv* 12. — 2) norsk ø, *pul* IV *bbb* 3. 5. *Jfr* streng-.

M

*Om lyden m er der intet særligt at bemærke. Den findes (i rim) i ordet samna (: tamr); der findes overhovedet ingen eksempler på overgangen mn-fn. Foran g bliver m til n, mólungi, hvørungi; v er fortrængt af m i vegum (vegin) efter ord, der endte på m, ollum megum; derimod findes intet eksempel på former som mér, mit for vér, vit, I framm er m langt (se K. Gíslason, *Udvalg, Indledn.*) i en mængde påviselige tilfælde, og vistnok i det hele. Derimod lader det samme sig ikke kontrollere for um's vedkommende (af umb, *umm); kun fimm (og ikke fim) lader sig pávise.*

maðkr, m, maddik, orm, *Gdþ* 47.

maðr, m, (og mannr, pl. meðr og menn(r), se *Skjspr.* 63), mand, menneske (det er under tiden vanskeligt at se, hvilken gen givelse der bør foretrækkes, men i det hele og store er det næppe tvivlsomt), ordet omfatter alle væsner, der tænkes i menneskelig skikkelse, også guder, f. eks. ása og alfa þat vill engi m. *Skí* 7, nadd-gofugr m., om *Heimdal*, *Hyndl* 35; derfor fandt man det lejlighedsvis nødvendigt, for at forebygge misforståelse, at tilføje menskr, når der var tale om virkelige mennesker, således *Grí* 31, *Sigrdr* 18, *Hfr* 3, 29; 1) menneske (i alm.), m. hvern *Oddrgr* 34, *Hfr* 3, 12, *Mark* 1, 3, margr m, *ESk* 6, 60, *Sigs* 45, flestr m. *Hfl* 3, engi m. *Mark* 1, 2, kveld lifir m. ekki *Hamð* 30, hvat lifir manna *Vafþr* 44, vita manna *Guðr* II 9, eymann þat veit *Vafþr* 55, með mognum *Aly* 10 o. s. v., á manns tungu mæla hverja *Gríp* 17, manns blóð *Helr* 2, lét berask mannr *ESk* 6, 2, minst manna *Krm* 28, manna synir *Grí* 41, m. es manns gaman *Hávm* 47, m. manni verðr at málí kuðr *Hávm* 57; pl. menn grænser ofte til det ubestemte "man" (menn udelades da også meget hyppig og verbet står i pl.), æ menn hann sjalfan of séa *Vafþr* 36, an menn viti

Grí 35, *Gróg* 11, sás menn séa *Alv* 13, þats menn hafi *Fj* 29, es meðr myrkvið kalla *Akv* 5, menn heyra *Jóms* 20, menn segja *GSúrs* 25, viti menn *Rst* 26, menn of veit, 'mænd ved', *Sigv* 3, 3 (*man lægge her mærke til veit sing*, *jfr E. Noreen, Studier* 3, s. 36 (urigt.), ró skyldu menn reiði gefa *Mhkv* 4, dýrt láta menn dróttins orð *sst*. 5 o. s. v.; også i sing. som fráat maðr áðr *Yt* 11, sæit m. pik vreiðan vega *Fájn* 7. — 2) mand, trúit mannr konu annars *Korm Lv* 48, manna val *Hyndl* 11. 16, borinn m. í bróður stað *St* 17, esa karskr m. *St* 4, mál fekk m. *ESk* 6, 26, ungr m. *Lil* 41, sjá líðandi m. af móður *Lil* 12, Eva fyr-dæmði mann *Lil* 66, scenskr m. *ESk* 6, 44, meðr fengu mikit veðr *Ott* 1, 5, tígnir menn *Am* 94, ósnjallr m. *Hávm* 16. 48, ósviðr m. *Hávm* 21. 23, ósnotr m. *Hávm* 24, 25, heimskr m. *Hávm* 20, vesall m. *Hávm* 22, illr m. *Hávm* 117; snotr m. *Hávm* 55, mætr m. *Gríp* 52, tryggvir menn *Hhund* I 25, ættum góðir menn *Bjark* 2; sofandi m. *Hávm* 58; menn meinsvra *Vsp* 39; aldrcenir menn, om begravede mænd i höje, *Hárb* 44, feigir menn *Vsp* 41, dauðir menn *Hhund* II 40; m. ok annarr, en og en til, flere, *pSær* 2, 4. — 3) mand, som tilhører en hövding(s følge), mímir menn *Hgóð*, hilmis menn *Hfr* 2, 1, jarls menn *Ísldr* 15, buðlings, siklings menn *HHj* 26, 29, herr manna (fylgði) *Am* 93, sjau hundruð manna í sal gengu *Guðr* III 7, teknir menn *Arn* 2, 5. — 4) ægtemand, m. men-Gunnar *Korm Lv* 45, m. þinn *Korm Lv* 63, *Sigv* 3, 15, sínum manni *GSúrs* 25, *jfr* manns kona *Hávm* 163, *Lok* 37, *Sigrdr* 32, m. telgði þar, ægtemanden glattede dér, *Rþ* 15, makligr m. *HHj* 25, fá meyju mann *Reg* 11. — 5) i et slags kennung, menn fjarðeplis mœrar, stenlandets, fjældets, mænd, jætter, *pdr* 15. — *Jfr* afreks-, akr-, audí-, aust-, ágætis-, árædis-, ást-,

blá-, bliknar(blikurs)-, blota-, bog-, borgar-, brennu-, bú-, búand-, býjar-, dreng-, dyggða-, dyggðar-, dýrðar-, eigin-, einkar-, eir-, fiski-, fjand-, for-, frið-, frægðar-, fylgðar-, fyrir-, gagn-, giptu-, glæsi-, gloëpa-, goðspjalla-, Grundar-, hauk-, heið-, heiðar-, heiðars-, heljar-, her-, heraðs-, herði-, hirð-, hlenni-, hreysti-, hófuðs-, hófuðskrípa-, ítr-, íþróttar-, jarl-, kapps-, karl-, kaup-, kenni-, konung-, kot-, kven-, kyns-, lags-, land-, lands-, láð-, leigu-, leik-, lið-, liðs-, merkis-, nauð-, norð-, odda-, óvegs-, prýði-, rausnar-, reið-, risnu-, ríkis-, rógs-, selju-, sendi-, skip-, skógar-, skorung-, snyrti-, spá-, staðar-, sterti-, stjórnar-, sunn-, svik-, scemðar-, tígmar-, tré-, trúnaðar-, tóenaðar-, undir-, ungi-, varð-, varðhalds-, váða-, vegs-, verks-, vél-, villu-, yfir-, þing-, þinga-, þoku-, þrek-, prots-, þurftar-, qfund-, qldur-.

Maddaðr, *m, skotsk jarl, ESk 8, 1.*

Magdaléna, *f, Maria M., Mgr 12.*

magi, *m, mave, bug, Hávm 20, mál m-a Hávm 21, haga m-a sínum Egils (XII) 4, hváta (skólm) á m-a e-m Óspakr. Jjr grá-.*

magn se megin.

magna, (-ada, -adr), *bibringe krajt, göre sterk (af megin), m. ríki e-s Vell 32, m. godðom Mark 1, 11, oss m-i god gagni, guderne styrke os med sejr, pmáhl 17, god m-r joður Sigv 12, 25, m. góðu Heilv 8, god m-r þrif þegna Leið 33, (god) m-i þrif þóru Ám Arn 1; drengr m-ar lof pengils, udþorer kraftig, Sigv 3, 14, m. dvergregn Rst 31, m. hvot, udþøre rask og kraftig dåd, handle kraftig, Vell 2, Haraldr m-adi hildi Hl 33 a, m. sýnni sætt Olhv 2, 5; rausn m-ar geð Mdr 18; i medium, hregg m-adisk HSt 2, 5, glygg m-adisk Jóms 23, mótr m-ask Merl I 11, skot mognuðusk Ív 22, agi m-adisk bragna Olhv 2, 7, ógn tekr m-ask Has 32; öðr m-ask nú Mlag 1, m-ask v. l. til miklask Hsv 30. Part. act., i kenningar, dolgskára m-andi, som gör ravenen kraftig (ved foder), kriger, ESk 12, 6, m-endr mordðs Jór 3, Gymis vagna mótröðuls, : G. v. röðuls, skjoldets, mó-, kamp, m-endr, krigere, Tindr 1, 2. Part. pass. magnaðr, gjort sterk ved trolddom, om Selkolla-spøgelset, mognuð Selkolla Gd 59.*

Magni, *m, Tors og Jarnsaksas sön ("den stærke"), Vajþr 51, Hár 9. 53, pdr 21, Anon (X) II B 3.*

Magnús, *m, (-ús eller -úss), Magnus d. gode, Sigv 9, 2, 11, 3, Pflekk, þjóðA 1, 7; Árn 2, 1, ESk 6, 27; gen. Sigv 12, 6, 25; — Magnus barfod, Gisl 1, 12.*

magr, *adj, mager, magran mar kaupa Hávm 83; magran skyldi kaupa hest Mhkv 21.*

maki, *m, mage, i en uforståelig sammenhæng, Arbj 6.*

makliga, *adv, som fortjænt, passende, m. goldinn Grett 2, 5.*

makligleikar, *m. pl, fortjæneste, at m-um Lil 92.*

makligr, *adj, fortjænt, m. maðr HHj 25, m-ig orð Has 2, m-ri at hanga pham 2, 2, m-igast heiti Nj 15, miklu m-gust, som mest har fortjænt, SnH 2, 10, Mdr 11.*

makr, *adj, magelig, behagelig, m-ara es mér Korm Lv 9.*

Maktildr, *f, kongedatter i Skotland (ved 1100), Mberf 3.*

mala, (mól, malinn), *male (på en kværn), absolut Grott 5, 10, 17, 21, 22, 23, m. rammliga Grott 21, med acc., m. valbygg Hhund II 3, m. mold Sól 57, m. Amlóða meldr-lið, male på Amlodes kværn, Snæb 1; ved malen at frembringe, m. auð ok fjlöld feár Grott 5, jjfr m. e-n alsælan sst.; upers. stýri (acc.) mól, roret drejedes (af bølgegangen), Hfr 2, 1; — malit goll (rödinn mölnu golli), knust guld, guldstov (anvendt til forgylning), om dragehoved, Sigv 12, 3 (jjfr gulimalin grös Tristr. 164).*

Malkús, *m, en hirdmand, Mey 35.*

malmdyrr, *m, pil-(eller sværd-)dön, kamp, m-s hlynur, kriger, pløft 2, 1.*

malmfeti, *m, 'malm-træder', synes at måtte betyde 'beslætet hest', varrar m., søens hest, skib, Steinunn 2 (tyder malmpå jærnbeslag i forstavnen?), iørvigt findes malfeti som v. l., men ikke i de ældste og bedre håndskrifter; dette findes dog også blandt 'hesta-heiti', pul IV rr 4.*

malmflaug, *f, 'pile-(el. sværd-)flugt', Gunnl Lv 13.*

malm-Gautr, *m, 'pile-(el. sværd-)Odin', kriger, Grettis 7.*

malm-Gnó, *f, 'pile-(el. sværd-)Gnáð', valkyrje, m-Gnáar þing, kamp, Kveld.*

malmgimmr, *adj, enten 'grum mod pile (sværd)', eller 'grum ved pile (sværd)' snarest det sidste, m-grimm rimma Okík 1, 1 (v. l. mann-).*

malmhríð, *f, 'pile-(el. sværd-) byge', kamp, Edáð 4, Hálf 4 IV 4; m-ar spó, kampsangen, Hfl 4; m-ar meiðr, kriger, Eyv Lv 6.*

malm-Óðinn, *m, 'malm-Odin', hjalta malmr, sværd, dets Odin, kriger, Gráf 7 (den eneste kennung, hvori Óðinn findes anvendt).*

malmr, *m, 1) malm, denne almindelige betydning findes i hjalta malm-Óðinn (s. d.), hjørva raddar m., sværd, Sindr 8, vala m., vælisk malm (guld), Hyndl 9, Rínar m., guld, Sigsk 16, skírr m., d. s., Akv 39, hófugr m. Sigv 13, 16, húnlenzkr m. = vala m. Harkv 16, m. sem laufgir palmar Lil 94, m-ar fyr bardí, metalbeslagene på skibenes forstavne, Bolv 2. — 2) sværd, pul IV l 3, m. hringvariðr, om sværdet imellem Sigurd og Brynhild, Sigsk 68, m. beit hlif Isldr 26, flýja hvárki hyr né m-m (= bál né brand) Árn 2, 17, m-i skrýddr Mark 1, 18, m-s munnr, sværdsæggen (jjfr munnrjóðr), Sigv 1, 14.*

— 3) *pil*, m. enn kløkkvi *porm* 2, 25; således også *Krm* 8, 9, m. fló *Hl* 39 a.
 — 4) ubestemt i følgende eksempler:
Gota m. *Herv* III 13, *kaldr* m. *Steinn* 3, 12, *hardr* m. *Arn* 6, 4, m. *dreyrugr* *Gísl* 1, 18, *gerzkr* m. *Arn* 2, 9, við m-a *Ott* 3, 10, m. *sundraðisk* *pormOl* 1, 3; m-ar *brustu* *Hjr* 3, 27, *gnustu gráir* m-ar *pGísl* 7, o. fl. — 5) i *kenninger*, for *kriger*: m-a *vørðr* *Sigv* 3, 17, m-a *lundr* *Sturl* 3, 9, m-a *runnr* *Ofeigr* 5, m-a *pollr* *Sturl* 3, 8, m-a *striðr* *ESk* 6, 38, m-a *rýrir* *Jóms* 1, m-a *skerðr* *Sturl* 3, 2, m-a *fergir* *Sturl* 6, 11, m-a *jalm-Freyr* *Hallv* 6, m-a *dynviðr* *pskakk* 2, — for *kamp* (*jfr de to sidst anførte eksempler*): m-a *mót* *Rdr* 9, *mót* m-s ok *ritar* *Krm* 16, m-a *veðr* *Pjisk* *Lv* 2, m-a *skúr* *Grettis* 31, *jfr Anon* (X) B 4, m-a *senna* *Hjr* *Lv* 23, m-a *gnýr* *porm* 1, 10, *Hhard* 19, m-a *brak* *Háv* 4, m-a *gnaustan* *Hjr* 3, 4, 24; m-a *galdr* *Gunnl* *Lv* 3; m-a *kveðja* *Sigv* 2, 6. *Jfr rauð*, *reið*, *rög*, *vala*.
malmrégn, n., ‘pile-(el. sværd-)regn’, *kamp*, *Liðs* 1.
malmrjóðr, m., ‘pile-(el. sværd-)rødfarer’, *kriger*, *mand*, *Harð* 5.
malmrög, n., ‘pile-(el. sværd-)strid’, *kamp*, m-s *Móði*, *kriger*, *Nj* (XII) 8.
malmrunnr, m., ‘pile-(el. sværd-)træ’, *kriger*, *GSúrs* 14, *Has* 51.
malmrýrir, m., ‘pile-(el. sværd-)bryder’, *kriger*, *ÍngE* 2.
malmskur, f., ‘pile-(el. sværd-)byge’, *kamp*, m-ar *dynr*, *kamp-larm*, *kamp*, *Ht* 39.
malmscækir, m., ‘sværd-erobrer’, *kriger*, *Pham* 1, 5.
malmvitnir, m., blandt sværdnavne, (egl. ‘*malm-ulv*’), *pul* IV 1 6, men urigt. v. l. for *mál-*, s. d.
malmping, n., ‘pile-(el. sværd-)ting’, *kamp*, *heyja* m. *Merl* II 64, m-s *vanr* *Qrv* IX 5, m-s *meiðr* *Hjr* 3, 12, *Jóms* 6, *pórh* 1, m-s *viðr* *Ekúl* 1, 5, m-s *kennir* *ESk* 6, 29, m-s *mætir* *Skáli* 1, 2, m-s *hvøtuðr* *Merl* II 94, m-s *meiðir* *Vígl* 4.
malmprima, f., ‘pile-(el. sværd-)larm’, *kamp*, *Merl* II 68.
man, n, 1) *trælkvinde*, kollektivt, austroent m. *Harkv* 16, *Fróða* m. flest *Grott* 4, *hugga* m-i *Am* 70, *hafa* at m-i *Grott* 1, 16, *vera* *miskunsamr* við m. *Hsv* 143, *kaupa* m. *Grott* 8; om en enkelt, *Ylfinga* m. *Hhund* II 4, *Gjallar* m., *trælkvinde*, der vogtede *Gjöll(broen)*, *Sturl* 4, 24. — 2) *kvinde*, især en ung, ugjift *kvinde*, m., *pul* IV 1, et unga m. *Skí* 11, *Alv* 6, et *manunga* m. *Hávm* 162, et *horska* m. *Hávm* 102, et *svinna* m. *Hávm* 161, et *ljósa* m. *Hávm* 92, et *mjallhvítu* m. *Alv* 7, *bjarthaddat* m., om *Gudrun*, *Gríp* 33, *hardúðigt* m., om *Brynhild*, *Gríp* 27, m-s at *kosta* *Hárð* 16, *kjósa* m. *pul* III 2 a, *mæla* *sér* m. *Hávm* 98, *spjalla* við m. *Hávm* 82; — om *hustru*, ægis m. *Ran*, St 8, *Hedins* m., *Hildr*, *pjóðA* 1, 8 (*jfr manþing*), *Yggs*, *Yggjar* m., *jorden*,

Tindr 1 (anderledes *Reich. Ark* 46, 247), 8, *Nkt* 47, — om datter, *Hogna* m., *Hildr*, *Sturl* 4, 25. — *Jfr fóstr*, *sverð*.

manga, (-aða, -at), egl. *handle*, så ‘have elskovshandel med’, m. við hrings *Horn* *Korm* *Lv* 6, (*jfr nyisl.* *mániga* til við e-n, se at få en til noget).

mangi, m. *ingen* (for *mannr-gi*, ikke en *mand*, menneske, gen. *manskis*), *sás* m. ann *Hávm* 50, *jfr* 71, 84 o. s. v., *Lok* 2, *Guðr* I 8 o. s. v., *St* 17 (rett. for *engi*), *Ragn* II 1, ek veit m. annan fremra *Arn* 2, 1, *verðr* þats m. varir *Mhkv* 25; at *manskis munum* *Skí* 20, 24, *jfr* *Hávm* 114, 146, — i samme funktion som *engi*, m. *manna* *Anon* (X) I B 5, m. *annarr* *mildingr* *Arn* 2, 8.

Manheimar, m. pl. menneskenes verden (modsat *Goðheimar*, *jfr EÓBrím*, *Arkiv* XI, 5), *Hál* 3, *Hjálmþ* IV 8.

mankynni, n. pl. bekendtskab med eller besøg hos unge kvinder, eiga góð m. *Hárb* 31.

manligr, adj. ungpigeagtig, som en ung mør er eller bør være, m. svanni, ugjift kvinde, *Vígl* 21.

manlikan, n. menneskeskikkelse, væsen i menneskeskikkelse, om dværgene, *Vsp* 10.

manna, n. *manna* (brød), *Leið* 20.

mann-Baldr, m. udmaerket menneske, *pul* IV j 3, *ploft* 2, 1, *Ht* 36, *Edraum*.

mann(s)bót, f., egl. ‘hvad der bøder på, hæver, et menneske’, tapper, ædel handling, *GSúrs* 31, *Hl* 2 a.

manndauðr, m. *mandedød*, almindelig død, *Merl* I 25, II 79.

manndjærfr, adj. djærv blandt mænd, m. drøttinn *Sigv* 13, 10.

manndómr, m. *manddom*, o: menneskelighed, menneskenatur, *Has* 18, *Mdr* 14, bægge steder modsat *goddómr*, guddommeligt væsen, náttúran váttar m-m *Lil* 42.

manndráp, n. *manddrab*, drab og kamp, *pSkall* 2, *Katr* 46, setja m., *anstifte*, være ophavsmann til (mord), *Lil* 66, v. l. for m-s lyster.

manndryð, f. 1) *mands* pryd, herlig egenskab hos et menneske, ganga við mikla m. af skeiðum, i al sin herlighed, *pjóðA* 1, 24, meiri m. getr eigi *Hsv* 88, *jfr Mdr* 1. — 2) gærning, som pryder en mand, vinna m-ir *ESk* 6, 18, *Ht* 44, m-ir fá fira gæti mærdar *Ht* 13.

manndóð, f. (mands) bedrift, ráðandi m-a *pjóðA* 3, 13, allar m-ir *EGils* 3, 8.

mannfall, n. *mandefald*, *Vell* 24, *Arn* 6, 2.

mannfjold, f. menneskemængde, mange mennesker, fyrl m. *margra* (vist fejl for *margri*, eller = *fjold* *margra* *manna*?) sjónir *Arbj* 14.

mannfjoldi, m. s. s. foreg., *Merl* II 39, *Vitn* 15.

mannfolk, n. menneskehed, *Anon* (XIV) *Lv* 3.

manngarðr, m. omringende skare af mænd, leita út ór m-i *pormOl* 1, 6.

manngrimmr, *adj*, *grum mod mænd*, m-mm rrimma, *v. l. for malmgrimm*, *s. d.*
mannhofgr, *adj*, *gæv, udmærket ved sit (dygtige) mandskab*, Ott 2, 1.
mannhundr, *m*, *mand, der er hund eller som en hund (skældsord)*, skurk, Anon (XIII) B 51.
mannkostir, *m, pl*, *udmærkede egenskaber hos en mand*, Heilv 6, Gd 64.
mannkyn, *n*, *menneskeslægt, menneskehed*, Arn 2, 17, 6, 11, Merl II 31, HHj 25, Líkn 31; m-s reynir, fyrste, Arn 5, 12.
mannligr, *adj*, *menneskelig*, *m. hagr Vigl 22, m-t hold Katr 8, m-t brjöst Mgr 46.*
mannr se maðr.
mannraun, *f*, *mandsprøve, handling der krevet en mands hele anspændelse og kraft, hård prøve, fullstrong m. Mhkv 7, hljóta sanna m. formOl 2, 4, finna m. Pl 1, verða í m. Pl 12.*
mannsbani, *m*, *(mands) banemand, verða m. Ragn III 1.*
mannsemi, *f*, *manddom, kraft*, Hyndl 3.
mannskáði, *m*, *mandetab, mandefald, valda morði ok m-a Hálfs IX 22.*
mannskœðr, *adj*, *ødelæggende for mænd*, Gladr 2, m-ðbanasótt Nkt 55, m-tt morð Ragn VIII 2.
mannspell, -spjöll, *n*, *mandetab*, Anon (XIII) B 48, Arn 5, 22.
mannvandr, *adj*, *omhyggelig med hensyn til menneskene, om gud*, Líkn 7.
mannparfr, *adj*, *nyttig mod mænd*, ESk 6, 51, iørvigt mindre riglig v. l. for marg-parfr.
Manork, *f*, *Minorka, Hskv 2, 10.*
manr, *adj*, *manket, ríða Glaum mónum, Akv 29.*
mansveigjandi, *SnE II 228, er vist fejl for mensveigjandi, s. d.*
mansongr, *m*, *'kvindesang'*, elskovssang, mæla m-g of Gnó hrunga, elskovssord, Jóms 42, verðr mælt of m-g Mhkv 20.
mantælandi, *m*, *'mø-fordærver'*, gallópnis halla (*klippehulernes*) Endils, jættens, man, kvinder, jættekvinder, deres tælndr, drabsmaend, Tor og ledsager, Pdr 3.
manungr, *adj*, *ung som en ung kvinde i ungdommens bedste alder og flor, et m-a man Hávm 162.*
Manverjar, *m, pl*, *(den engelske ø) Mans indbyggere*, Bkrep 7.
manvél, *f*, *list til at lokke kvinder, hafa m-ar við myrkriður Hár 20.*
manvit, *n*, *menneske-forstand, forstand (af st. i maðr)*, Hamð 27, Hyndl 3, Mark 1, 9, Hsv 87, m. mikit Hávm 6, 10, m. (þróask) Hávm 79, m. manna mœðisk Líl 38, mál ok m. Grót 14, Sigrdr 4, nema minni ok m. Hsv 8, hyggja at m-i, overveje ifølge sin forstand, så godt som (hun) forstod, Am 3, mæla af m-i Am 48.
manvitsfróðr, *adj*, *forstandig og kyndig, om erkeenglen Mikael*, Arn 7, 1.
manvitsfrægr, *adj*, *berømt for sin forstand, om Elisabet, Níkdr 2.*

manping, *n*, *'kvinde-ting'*, Heðins man, Hildr, hendes ping, kamp, pjóðA 1, 8.
mara, *f*, *mare, es m. kvalði Yt 3. — Jfr Sin.*
mararbotn, *m*, *havets bund, i pl., Hálfs IV 6.*
marbakki, *m*, *stejl banke ved ebbens yderste kant, sokkva fyr m-a Vigl 2.*
marbeðr, *m*, *egl. 'hav-leje'*, *d. v. s. havet med dets bund og omgivende kyster (jfr beðr), m-jum með, langs kysterne, Sigv 10, 5.*
marblakkr, *m*, *'hav-hest'*, skib, m-s sax ESk 10, 1, m-s skipendr, mænd, Ht 46.
Mardoll, *f*, *Freyjas navn, pul IV h 3, i kenninger for guld: M-ar grátr Óhelg 11, ESk 11, 1, Mhkv 8, M-ar tór Bjark 5, M-ar hvarma fagrregn Ht 42.*
marfjall, *n*, *'hav-fjæld'*, *bølge, i pl. Mark 1, 6.*
Margaráta, *f*, *en helgeninde*, Mey 34.
margaukandi, *m*, *'som ofte øger, gör stærk'*, mækis móts, kampens, m., en dygtig kriger, Hfr 3, 28.
margbrugðinn, *adj*, *egl. 'meget vreden'*, meget falsk, underfundig, m. fjandinn, Lil 16.
margdýrkaðr, *adj*, *hædret af mange (alle), om en konge*, Hskv 2, 9.
margdýrr, *adj*, *i mange (alle) henseender herlig, m. konungr Brot 19, Sigv 12, 5, om Olaf Tryggvason, Hfr 3, 23; m-ar hnossir Ht 29.*
Margerðr, *f*, *jættekvinde, pul IV c 4, Hjálmp III 11.*
margfalda, *(-ada, -aðr)*, *mangedoble, Mv 1 26.*
margfaldr, *adj*, *mangedobbelts, m-astr lofsongr Lil 95, m-fold mildi Líkn 11, Vitn 25 (superl.), m-fold saurgun Lil 76; mangeartet, m-fold spó Merl II 99; falsk, m. hugr ESk 6, 58.*
margfrekr, *adj*, *meget grådig, om ulven*, Hl 9 a.
margfréttinn, *adj*, *som spørger om mange ting, eller som hører mange ting, meget vidende, om kong Hakon, Sturl 5, 15.*
margfríðr, *adj*, *meget schön, herlig, m. jofur, om Olaf d. hellige, ESk 6, 26, m. skorungr, om Skt. Peder, Has 51.*
margfróðr, *adj*, *meget kyndig, kyndig i meget*, Hávm 103, mær m-ust, om en spåkvinde, Merl I 9.
margfrómuðr, *m*, *en som meget fremmer, ophjälper, m. minna dāða, om Arinbjörn, Arbj 12.*
marggollinn, *adj*, *meget guldprydet, prydet med megen guldstads, HHj 26 (hds. margy-).*
margháttadr, *adj*, *mangeartet, m-ir draumar Merl II 98.*
margillr, *adj*, *meget ond, forbrydersk, ESk 8, 2.*
margkostigr, *adj*, *i besiddelse af mange herlige egenskaber*, Hl 22 b.
margkunnr, *adj*, *meget bekendt, om kampe, Nj 4.*

marglitandi, *m*, en som ofte farver, m-endr eggja, mænd, *ESk* 6, 59.
 margloðar, *adj*, hyppig, meget, rost, *Arn* 6, 16.
 marglöð, *f*, ‘hav-ild’, guld, m-ar tróða, kvinde, *Vígl* 4, *porm* 2, 24 i v. l.
 marglyndr, *adj*, med mange sind, vægelsindet, *HolmgB* 5.
 margnennin, *adj*, meget dygtig (til at handle), *Sigv* 9, 2, *Grettis* 34.
 marginýtr, *adj*, meget nyttig, dygtig, *Hl* 27 b, *Nkt* 81.
 margr, *adj*, (komp. fleiri, flestr), mange, talrig, mange, ofte alene uden subst., *Hávm* 30, 40, 74, *Fáfn* 24, *ESk* 6, 27, *Mhkv* 15, *Krm* 19, *Lil* 76, *Eg Lv* 35, frögum fleira *Hfl* 7, fleira þykkir gótt an sé *Mhkv* 23, es morgum cedri, end mange sammen, *Korm* 1, 2, morgum betri *Arbj* 10, hótí fleiri *Rst* 24, koma með morgum, blandt mange, *Hávm* 62, koma með fleirum *Fáfn* 17, margs vitandi *Vsp* 20, m-s vas alls beini, der var rigelig gæstfrihed i mange henseender, *Am* 8 jfr 94, til mart *Hávm* 27, *Lok* 5, færa veit es fleira drekkr, jo mindre... jo mere, *Hávm* 12, skutusk þér fleiri *Hyndl* 47, jfr *Fj* 48, flestr fagnaði *Oddrgr* 14, at morgu, i mange henseender, *Sól* 81, lifa mart at munuð, leve í meget efter, *Hsv* 83; ofte grænser flestr til at betyde det samme som allr, *pKolb* 3, 7, *Vell* 4, jfr margra = allra *Rdr* 20; barka fúr með fleiri *Hást* 2, þeir hlutu bana fleiri, o: end vi, end af os, *Hást* 6; — med subst., m, rekkr, maðr, *Hyndl* 3, *Sigsk* 37, *ESk* 6, 60, m-fors *Reg* 2, m. valr *Sigv* 11, 1, mart herlið *Mhkv* 7, m. flótti, mange flygtende, *Ill* 1, 1, gera fleira hróðr *Korm* 1, 5, fleiri malmhríð *Edáð* 4, ormar fleiri *Grí* 34, holfu fleira víglið *Hhund* I 25, at fleiri græti *Guðr* II 10, sem fleiri (konur) *HSt* 2, 3, þér fenguð fé fleira *porm* 2, 12, of flesta heimsbyggð *ESk* 6, 39, flestar dygðir *Lil* 76; flest et illa *Eg Lv* 32; mange slags, morg speki *pjóð* 3, 2; á man veg *Ghv* 9, á marga vega *Sól* 12, man dag *pKolb* *Lv* 12, flestan dag *Grí* 15, flestan aldr *Arn* 2, 16; flestan o: koss *Korm* *Lv* 21, morgu sinni *Hym* 9, *Rst* 14. Jfr all-, drjúg-, fjol-, her-, hund-, jafn-, raun-, tý.

margrepr, *adj*, med mange tagsparrer, m-fletvargr *SnE* II 196.

margríkr, *adj*, meget mægtig, *Has* 56, 63.

marginjóðandi, *m*, som hyppig rødfarver, m-fetils stíga *porm* 1, 3.

margrøtt, *adj*, n, meget omtalt, mér es um mart m., jeg taler om mange ting, *Galt* 3.

margskýrr, *adj*, meget vis, *Hl* 6 a.

margsnjallr, *adj*, meget modig, *Hl* 15 a, 18 a.

margspakr, *adj*, meget klog, *Haustl* 3, *Gldr* 8, *Pstj* 1, 1. 2; ved rettelse af margspain *Od* 8.

margsvinnr, *adj*, meget klog, *Hl* 18 b, *Háfs* IX 25, *Anon* (XIV) 2.

margteitr, *adj*, meget munter, *Mberf* I.

margveitinn, *adj*, meget givende, gavmild, *Gdb* 33.

margvitr, *adj*, meget klog, *Sigv* 5, 5, *Merl* I 1, *Hsv* 80.

margviss, *adj*, meget klog, m. fjandi *Mv* I 6.

margþarfr, *adj*, meget nyttig, *ESk* 6, 51.

margþrótr, urigtigt for mar-prótr, s. d., *Isldr* 24.

marhrísla, *f*, blandt trænavne, *pul* IV kk 3 (jfr “mareris”).

mark, *n*, mærke, tegn, m. er þér *Anon* (XIII) B 52, hafa m. mart, mange kende-tegn, *porm* 2, 6, leggja m. e-s á et *Ormr* 1, 4, leggja gráligt m. á e-n, give en et fjendtligt mærke, om öjen-udstikkelsen, *pjóðA* 3, 6; — om et krucifiks, *ESk* 6, 34; Krists m., korsets tegn, *Líkn* 31, m. kirkju = kirkja *Mv* II 13. Jfr hafnar-kross-, tak-, tið.

marka, (-ada, -aðr), 1) mærke, betegne, m. hvítum staf, afmærke, *Merl* II 63, m. herkumbl *Ásm* II 4, m-aðr aldr, levetid bestemt, *Hróð* 2. — 2) betegne, vise, þeir hafa m-at á Móinsheimum *Hhund* I 46. — 3) tillægge betydning, m. heiðar stjornur á hlýrni *Merl* I 59.

marknútr, *m*, ulk, *pul* IV x 3.

marmorasteinn, *m*, marmorsten, *Mey* 24.

I. marr, *m*, blandt sværdnavne, *pul* IV l 3. Jfr *Falk*, *Waff*. 55.

2. marr, *m*, (-s og -ar), hav, *pul* IV u 1, våtr m. *SnE* II 202, kaldr m. *Jóms* 16; aldinn m. *Hávm* 62, djúpr m. dværgenes nayn på söen, *Alv* 24; *Alv* 23, *Hym* 24, *Gldr* 2, *Hfr Lv* 26, *St* 7. 10, *Vafþr* 48, *Vsp* 57; austr of mar *Hfl* 18; halllands m., fjeld-hav, elv, pdr 7, Viðris munstrandar m., Odins brysthav, digterdrikk, digtet, *Hfl* 1; — skalf Mistar m. *Hhund* I 47, er blevet forklaret som ‘Mists hav’, luft (eller som ‘Mists hest’, se følg.), men sikert med urette; m. er her vist-nok fejl for mørð; m-s sunna, guld, *Bj* hit 2, 10. Jfr aust-, flein-, fley-, Goð-, Gren-, Vest.

3. marr, *m*, (-s, -ar), hest, (som egen-navn) *pul* I a 1, IV rr 3, temja m-a *pSær* 4, 3, kaupa magran mar *Hávm* 83, hloða mar, sadle hest, *Hyndl* 5, hlaðask á m-a bóga, sætte sig op på en hest, *Ghv* 7, beita mar, spende en hest for, *Ghv* 18, keyra m-a *Akv* 37, ljósta vendi mar *Korm* *Lv* 9, m. rinnr *Hhund* II 32; hún-lenzkir m-ar *Hamð* 11, svangrifja m-ar *Rþ* 38, m. enn mélgreypa *Akv* 3, i pl. 13; á m-s baki, (siddende) på hestens ryg, *Hák* 11, *Grí* 17, men: stiginn af m-s baki *Skí* 15, at m-s bögi, om en ed, *Vgl* 33; af mar (sáledes) *Skí* 40, ey lysir móan af m-i *Vafþr* 12, jafna móan morum *þry* 5; om en ulv, hvorpå der redes, *Húsdr* 11. — I kenninger, for skib: fullar m. *Gdropl* 1, vers m. *SnE* II 198, sunda m. *Steinn*

1, 2, ægis m. *ESk* 1, 1, Vimrar m. *pul* III 4; barda m. *pGisl* 2, boptu m. *Holmg* B 9, ranga m. *Anon* (X) II B 9, tingls m. *Sindr* 2, skorðu m. *Gyð* 6; Geitis m. *ErrSt*, Reifnis m. *Rdr* 11, Áta m. *pBrún* 2, — for ulv: fólu m-ar *Gporg*, trolls m. *Rst* 17, áleggjar (stenens) *Yggjar* (*jætten*) viðs, jættekvindens, m. *Arn* 3, 11. — *Jfr* bord-, dyn-, dýr-, dökk-, él-, gjalfr-, glæsi-, gnap-, her-, hlaup-, hnakk-, rið-, segl-, stagstjórn-, streng-, súð-, troll-, vág-, víf-, vík-.
Marstan, m., sagnkonge (i Irland), *Krm* 16.
marstétt, f., ‘hest-vej’, Mævils marr, skib, dettes stétt (sti), havet, *Eþver* 1.
marþak, n., havtag, is, m-s fjørðr = Íss-fjørðr, o: Ísafjørðr, i det nordvestlige Island, *Grett* 1, 4.
marþvara, f., et slags fisk, *pul* IV x 3; skal være et slags sild, se *J. Espólins Árbæki VI*, 115 og *Lærdómsl.* fél. rit VII, 26, her formen marþvari; således også *BjHald*, men i betyd. ‘*lupus marinus*’ (og således *Nordgård*); ifølge Eggert Ólafsson skal ordet i vest-Island også bruges om ‘reje’, *Beskrivelse* 609. 997.
matargóðr, adj., gavmild på mad, *Hávm* 40.
matagjof, f., madgave, portion, *Anon* (XIII) B 11.
Matheás, m., apostel, *Alpost* 10.
Mathiás, m., apostel, *Alpost* 13.
matr, m., (-ar), mad, føde, *Grí* 2, *Hávm* 3, *Skí* 27, *HárB* 3, *Korm* *Lv* 12, *Leið* 20, mildr m-ar *Fj* 4, deila mat *Lok* 46, brytja mat *Hl* 23 b, hafta sér at mat *Vafþr* 45, leita m-ar *pKolb* *Lv* 11, biðja sér m-ar *Hávm* 37, mala mold til m-ar *Sól* 57, bera mat (o: kød) á seyði *Haustl* 2. — arnar m., lig, *ESk* 12, 8. — *Jfr* elds-, veiði-.
matreiða, f., madlavning, leiða e-m m-ur *pisk* *Lv* 4.
matsjóðr, m., kok, *Nj* (XII) 8.
matsveinn, m., kok, *BjKálfs*.
matviss, adj., madkyndig, nedsvættende om en mand, *Hfr* *Lv* 25.
Mauriciús, m., syrisk jarl, *Heil* 25.
maurr, m., myre, morna í m-a haugi, i myretuer, gravhøjene sammenlignes med disse (fulde af orme og padder), *Herv* III 4.
Maxencíús, m., kejser, *Katr* 5, *Mey* 22.
máa, (-ða, -ðr), slide, efterhånden øde-lægge ved slid eller brug, m. meiðs kvistu (hds. kvistum), om ormenes gnaven på *Yggdrasil*, *Grí* 34, allar (tungur) væri māðar, opslidte, *Lil* 94.
máferill, m., ‘måge-vej’, hav, m-s brandar, guld, guldringe, *Anon* (XII) C 35.
mágister, m., mester, m. maks ok leista (ironisk kenning) *Anon* (XIV) 2.
mágr, m., (-s), besvogret person, *pul* IV j 9, ubestemt, *Hyndl* 20, om konens brødre, m-ar *Am* 2, *GDropl* 2, om svigerfaderen, m. goda *Gestr* 1, *Sturl* 4, 27, om svigerfar og svigersøn, m-ar *Ólhv* 2,

5, om svigersønnen, *Hyndl* 25, *Hhund* II 44, *BjH* 8, m. þengils, om Erling skakke, *Rv* 30, *Háljs* VII 2; svoger *Anon* (XII) B 14, 15; om Erling på Sole som gjæt med Olafs søster, m. Aleifs *Sigv* 7, 9; om fjærnere svogerskab (Egils til Árinbjörn), m-a i pl., om Arinbjörn alene, *Eg Lv* 26, om stefaderen, Ulls m., *Tor*, *EVald* 3, *Haustl* 15, *HRannv*; m-ar sefgrímnis, jætter, pdr 4.

mágrennir, m., ‘måge-føder’ (*jfr* grennir), prøttar þings, kampens, m., krigar, *Ott* 2, 15, sára sogns, blodets, m., d. s., *ESk* 8, 1, fleinmarar, blodets, m., d. s., *VGl* 9 (hds mó-).

mágrund, f., ‘mågeland’, havet, m-ar hyrr, guld, dets Sól, kvinde, *GSúrs* 22.

1. mál, n., 1) taleævne, m. ok tunga *ESk* 6, 38, *jfr* 37. 41, m. fekk maðr *ESk* 6, 26, beiðendr m-s *ploft* 3, 8 og visinok m. fyrir nema *Lok* 57 o. s. v., om stemmen, kennu á m-i, ved, på talen (stemmen), *perm* 2, 6. — 2) tale (sammenhængende længere el. kortere tale), ord, þjóðans m. *Hávm* 114, jotuns m. *qry* 26. 28, manna m. *Hávm* 111, *Hóva* m. *Háv* 164, m-i laufgat mærðar timbr *St* 5, íáa m. af manni, fá en til at tale (om en død mands tale i drömme), *Isldr* 11, m-a miðt, det rigtige mål for ord, rigtig, beherskt tale, *Hjl* 20, m-s skil, rigtig tale, *Gunnl Sig* 1, m-a grein = mál *Gd* 2, böena m., de formede bönnear, *Lil* 88, ferri sonnu m-i, fjærnt fra sandheden, *Hfr* 3, 22, sanna m. *ESk* 6, 6, fara m-i *Sigv* 1, 7, forma m. *Lil* 15, renni mógl af raddir tólmum *Lil* 3, taka til m-s, begynde en tale, *Nkt* 3, taki af m., talen høre op, *Lil* 75, hvessa m. *Gd* 37, geta m-s es mæla, tale, ord *Hfr* 3, 2, eitt es m. þats mæla, talen er enstemicig, der er kun ét alle taler om, *Sigv* 11, 14, hvert m., hver tale, alt hvad der siges, *Sigv* 11, 7, mæla m. *Vgl* 37, *Oddrgr* 15, hlýða m-i *HHj* 41, léttir í m-um *Lok* 52, skipta m-um við e-n *Hamð* 9, húspingga m. *Hskv* 3, 3, m. ok manvit *Grög* 14, *Sigrdr* 4, nema m. e-s *ESk* 6, 7, *Nj* (XII) 6, *Nj* 22. — 3) omtale, gerva et-t at mólum, til genstand for omtale, *Arn* 2, 14, vesa at m-i manna, være genstand for omtale, *VGl* 7, týgilig mógl, overmodige ord, *Mþróð* 2, mjúk mógl *perm* 1, 15, skamt m. *Nj* 15, kuðr at m-i (eller af m-i) *Hávm* 57. — 4) i kenninger for guld, m. áar stedja Eldis, jættens tale, *Anon* (X) III B 5, m. hella mildings *Sigv* 12, 2. — 5) om gamle talemáðer, forn mógl *Sigv* 7, 7. — 6) samtale, m. okkát *HárB* 39, vesa á m-i *qry* 14, *Bdr* 1, beiða m-a *Skí* 1, kveðja m-s *Gríp* 3, söekja at m-i *Guðr* II 24, m-s þarfí *Gríp* 2, taka e-n m-um *Sigv* 7, 5, deila mógl *Sigv* 3, 17, frá mólum munk segja *Harkv* 1. — 7) overenskomst, mógl meginlig es meðal fóru *Vsp* 26. slíta mólum *Gríp* 32, halda mógl *Sigv* 11, 15, halda m-i *Pl* 26, m-i sykvinn *Ólhelg* 8, ganga á bak mólum

Sigv 11, 10, jfr sáttá móл Sigv 3, 20. — 8) sag, hætt m. vas bat ESk 6, 59, snúðr m-a, en heldig vending i sagen, Sigv 11, 18, duga m-i Korm Lv 44. Jfr beð-, bœnar-, drykkju-, festar-, frið-, gaman-, glys-, hríð-, hróðr-, hugaz-, hvík-, laga-, log-, móður-, ógnar-, reiði-, ríkis-, roekðar-, sak-, sátt-, skírnar-, skrók-, teiti-, vil-, ol-, olðr.

2. mál, n, 1) *tid, tidspunkt, især den belejlige tid (til noget), þás móл falla Ht 75, m. es ..., det er på tide, den rette tid, Vsp 14, Hávm 111, Hhund II 21, 49, Bjark 1, Oddi 1, Eg Skj, m. kveðk okr fara Skí 10. — 2) móл, det rigtige móл, kunna m. maga Hávm 21. — 3) móltid, í m. hvert Hávm 37, hafa at mólungi mat, mangle mad til, Hávm 67. — 4) halvdelen af et halvår, 3 måneder, (jfr Rímbeygla, Larsson, 8. 27) m. ok misseri Hávm 60.*

3. mál, n, vistnok altid i pl, magiske tegn (runer) eller forsiringer på et sværd, jfr málfár, (jfr málaspjót, málasax; i prosa hedder det móл vóru í, hvilket udtryk ikke godt kan forliges med den antagne betydning, det synes snarest at forudsætte en virkelig del, massiv del, af våbnet, men stederne, hvor sagen omtales, er ikke oplysende nok), m-a (ved rettelse f. mundar) vondr, sværd, Korm Lv 26, stál bjartra m-a, spyd, Krm 1, láta lituð móл stála Hl 33 b. Jfr Falk, Waff 32.

mála, f, fortrolig veninde (jfr máli), pul III 2 b (jfr kona heitir m. búanda síns SnE I 538), ulfs bága (Odins) m., jorden, Ht 3, geit-Týs m., d. s., Sturl 4, 21; dröttins m-ur (ved rettelse), helgeninder, Sól 25.

málaferli, n, sag, proces, Hard 13. málalok, n, uriktig v. l. GSúrs 10 for meðallok, s. d.

málalykð, f, afslutning på en sag, i pl. GOdds 6.

málfár, adj, bemalet med móл, magiske tegn (se 3. mál), mækir m. Skí 23, 25, Sigsk 4.

málfeti se malmfeti.

málfinni, f, veltalenhed (for -fimni ved assimilation), Leið 34.

málgróðr, m, -(ar), lyst til at tale, því es (mér) minni m. Gunnl Lv 10.

málögogn, n, pl, tale-redskaber (tunge, læber o. s. v.), hrærð skulu m. Leið 2 (jfr v. l.).

málhvætr, adj, slæt således at det (slæde) giver lyd fra sig (hvætr part. til et hvætta, jfr no. kvætta 'støde ned'), m-ar hvélvular, om de små runde sten (i elvens bund), der piskes af den stride ström og 'synger', idet de støder imod hinanden, Þdr 6.

1. máli, m, fortrolig ven (jfr mála), pul IV j 7, buðlunga m. Snaebj 2.

2. máli, m, aftalt løn, sold, ganga á m-a, gá i ens krigertjænest, Bolv 3, þiggja m-a Rv 31, venja e-n m-a Sigv 5, 8, vitja m-a Sigv 13, 7. Jfr kaup-, veð-

málkunnigr, adj, som kan tale, talekyndig, m-ig tunga Mlag 1.

málli, adj, snaksom, snakkesalig, Mark 4, 2. Jfr glap-, sí-, vís-.

mállauss, adj, tav, m-ir drengir Ol bjarn.

málrúм, n, tid til at tale, ef mér meirr miþtuðr m. gæfi Sigsk 71.

málrúnar, f. pl, taleruner, mod andres vrede ord (ef vill at mangi þér heiptum gjaldi harm), Sigldr 12. — Gefa m., i overført betydning, foranledige at en tater, fremkalde ens tale, Guðr I 23.

málfsemi, n, 1) genstand for tale, setja m. fogr í hjarta e-m, vække en til gode tanker og deres udtryk, Kolb 2, 10. — 2) lejlighed til samtale, unna e-m m-s Hæng VI 3.

málsenggi, n, støtte i, under, en sag (proces; uriktig v. l. er -fengi), m. mikit Anon (XII) A 1.

málskalp, n, snaksomhed, Grettis 3, Hsv 26 (-skap v. l. er urigtigt).

málsnjallr, adj, veltalende, Porm 1, 14, Balti 2, Nkt 49, Ám Arn 2.

málstefna, f, ráðslagningsmøde, Merl I 43.

máltol, n, pl, taleredskaber (læber, tunge), m. nýtask mér ESk 6, 19.

málvina, f, 'samtale-veninde', fortrolig veninde, elskede, Korm Lv 65.

málvinr, m, 'samtale-ven', fortrolig ven, elsket person, Guðr I 20 (om Sigurd), m-ir ekkju Krm 20, m-ir mímir Vígl 2, m. manna, fyrste, Grott 8.

málvitnir, m, sværd (egl. 'med móл forsynet ulv'), pul IV l 6. Jfr Falk Waff 55.

málþing, n, samtalemøde, fortroligt møde (mellem elskende), sláa m. við meyjar Orv VII 7.

málþjónn, m, 'tale-tjæner', tungen, m-s morginverk, kalder Egill sit digt, Arbj 25.

mánaðagr, m, mandag Arn 5, 9, Anon (XII) B 23. 24.

máni, m, måne, pul IV ll, Vsp 5, Alv 13, 14, Anon (X) III C 1, enn skarði m. Vgl 6, ljós m-a Skúli 2, sól sinni m-a Vsp 5, sól systir m-a Reg 23 (her næppe personificeret), heiptum skal m-a kveðja Hávm 137; i kenninger, for himmel: m-a vegr Haustl 14, m-a ferill písk 1, 1, — m-a salr Hhund 1 3, m-a fold Gd 4, m-a hauðr Likn 18, m-a rann SnE II 236, m-a tjald Has 31; — for gud: m-a mildingr EGils 1, 10, m-a jofturr Ám Arn 1, — for guld: lagar m. Eg Lv 22, Tindr Lv 1, ægis m. EGils 1, 18, — for sværd: Viðris m. pelf, þundar m. phred 11, hildar m. Anon (XIII) B 20, malma braks m. Háv 4, fjornis m. Rst 16, randar m. Eg Lv 30, Krm 6, — for skjold: Ræs reiðar m. Rdr 7, m. víkinga pmáhl 13. Personificeret, Vajþr 23, M-a brúðr, jættekvinde, (brúðar beror på rettelse af biarnar), St 13, M-a óskkvón, d. s., Sindr 8; disse kenninger viser, at Máni som person er opfattet som et jættevæsen, eller mulig ligger en myte, vi ikke kender, til grunda.

Jjr bard-, ben-, brá-, bøð-, enni-, gunn-, há-, hlé-, hræ-, inn-, rauð-, sig-, ský-.
mánuðr se mónuðr.

máreifir, m., ‘mågens glæder’, Leifa mógr, ravnens, dens glæder, en kriger, *P Tref* 2.

máreitr, m., ‘måge-land’, hav, m-ar dagr, guld, *Eg Lv* 41 (rettelse for mjáðveitar).

Máriá, f., jomfru Maria, *Has* 52, *Mv* II 13, *Lil* (passim), ingensteds i dette digt er det rigtigt at læse Márja, hvilken udtaale kun findes *Mgr* 19.

Mársey, †, Mors (*i Limfjorden*), *pul* IV bbb 7.

máskeið, n., ‘måge-bane’, hav, verpa á m., = verpa á glæ, kaste i havet, o: göre noget forgaves, *Arbj* 24, m-s fúrr, guld, *Krók* 1.

mástallr, m., ‘måge-sted’, hav, m-s visundr, skib, *Steinunn* 2.

mástétt, f., uriktig v.l. for marstétt, s. d. máti, m., måde (ungt lâneord), med æsku m-a, på ungdoms vis, *Gd* 7, i m-a, på den passende, rigtige, måde, *Pét* 30.

máttigr og móttugr (*i hds* synes den første form at være den fremherskende, den sidste findes dog ikke sjælden som v.l.), adj, krafftig (også legemlig), mægtig, enn mátki munr *Hávm* 94, mátkir menn *Hamð* 19, beimar verda mátkir *Lil* 74, mátkar meyjar *Grott* 1, m-t víf *Mgr* 6, annarr em mátkari *Hyndl* 44, m. kundr *Arbj* 14, m-igt hoftuð áttar *ESk* 6, 8; m. sára sogns mágrennir *ESk* 8, 1, m. Kristr *Sigv* 9, 2, enn mátki góð Sól 10, m. andi *ESk* 6, 6, m. óðr, krafftigt, stærkt virkende kvad, *Arn* 2, 1, m. moldpinurr, midgårdsmórmén, *Vsp* 60, m-ig ó Merl II 89, m-ig sól Sól 40; m-ig mildi *Gd* 55; — manns m-ig hond Merl II 67; m-ig ógn *Has* 32, m. dauði *Gd* 44. Jfr al-, á-, dáð-.

máttuligr, adj, mægtig, om jomfru Maria, *Mgr* 17.

mátligr, adj, passende (ungt lâneord), m-t beizl *Gd* 34.

mávangr, m., ‘måge-land’, hav, kaga m-s, se, kigge, ud til havs, *Ragn V* 7.

með, præp, A) med acc., 1) med, idet det af præp. styrede betegnes som bragt med (af en anden og som denne led-sagende), m. her mikinn *Hák* 10, m. sína þegna *Jóms* 38, þyrja m. gram *Siov* 10, 3, fara m. fylki *Frisa Vell* 28, fara m. helming *Mark* 1, 28, koma m. þría tógu *Guðr* III 5, ganga framm m. sveina *Jóms* 25, ganga á land m. danska dolga *Jóms* 40, koma m. afla slíkan *Sturl* 3, 16, jfr m. dreyrfáar dróttir, blandt eller sammen med, *Rdr* 3; m. fleiri *Hást* 2, koma m. blót roðin *Korm* *Lv* 52, stíga fyr bord m. þungar kistur *Jóms* 36, ganga m. Gauts ell *Korm* 1, 4, fara m. Gríðar vol *Pdr* 9, m. sverð togin *Hák* 9, m. hvítá skjoldu *Arn* 2, 5, m. herskjoldu *Sturl* 5, 16, m. Brimis eggjar *Sigrdr* 14, fara m. fjornis fólu *Jóms* 42. — 2) til, at sinna m. algífris lifru *Rdr* 9, fara m. heiðin góð *Hák* 21,

koma m. aldir *Hávm* 27, koma m. regin *Vafþr* 26. — 3) om virksomhed, given sig af med noget, fara m. flimitan *Mhkv* 2, fara m. sok *Mhkv* 16. — 4) om tilbehør, besiddelse, Jórðón m. (v. l.) æðar hreinar *Lil* 37, m. heiðan orðróm *Ht* 14, m. hyggju stóra *Anon* (X) I B 10 a, m. (v. l.) storan prek *Ólv* 3, 2, m. skœðan pokka *Arn* 2, 7, m. (v. l.) klókar varnir *Lil* 72, m. skeggit rauða *Nj* (XII) 7. — B) med dativ, 1) med, sammen med, i følge med, *pry* 13. 20, m. freka allir *Vsp* 51, m. Hymí *Hym* 35, m. runa mínum *Hyndl* 5, fara m. høfrum *Hyndl* 46, m. firum *HHj* 26, m. hildingum *Hhund* I 16, ganga m. veri, være gift med, *Guðr* II 27, fló m. frôdgum tívi *Haustl* 8, m. fullhuga *Jóms* 29, m. fóstra Adalsteins *Istdr* 13, reis m. hónum *ESk* 6, 4, teygja e-n m. sér *Lil* 18, hafa e-t m. sér *Korm* 1, 6, leiða m. sér *Lil* 55, þyrja m. svorgæli *Sorva Vell* 23, m. svipti sagna *Pdr* 3, m. ýta sinni *Pdr* 9, m. hverjum flokki *Jóms* 20. — 2) hos, sammen med, m. baugbrota *Hhund* I 17, m. Fjolvare *Hárb* 16, m. qðlingi *Sigsk* 10, m. Haraldi *Harkv* 18, m. gram *Sigv* 11, 1, m. Áleifi *Hókr* 6, m. þér *Sigv* 11, 6, 18, leita ek m. ýti finna ynði *Nj* 2. — 3) tilligemed, m. Ódins syni *Skí* 21, 22, nött m. niðum *Vafþr* 24, tregi m. tórum *Skí* 30, tór m. trega *Skí* 29, m. austri, órum *Hym* 27, m. ollo *Hym* 15, m. fylli fjornis *Bragi* 2, 3, m. rótum *Guðr* II 40, m. Mari *pul* I a 1, gramr m. gumnum *Vell* 29, haukr m. ulfi *Krm* 19, þórir m. Agli *Pham* 1, 1, Ygg m. órum *Pdís* 1, 1, m. syni Maddaðar *ESk* 8, 1, m. sínum grønum *Lil* 9, m. feðr ok anda *Lil* 57. — 4) blandt, mellem, glama m. grønum *Hávm* 31, víg m. virðum *Gríp* 12, mægð m. mónum *Gríp* 44, m. mónum *Ptjald*, *Alv* 10 o.s.v., m. firum *Skí* 27, m. høldum *Vsp* 45, m. ósum *Vsp* 48, *pry* 7, m. ýta sonum *Hávm* 68, m. Svíum *Yt* 23, m. Sygnum *Sigv* 11, 9, m. þegnum *Hausl* 5, m. englum *Rst* 31, *Lil* 13; m. Hreiðgotum *Vafþr* 12, m. snotrum *Hávm* 5, 24, m. yfirmónum *Hyndl* 13, m. hólm, skróm, vílmögum *Hávm* 134. — 5) mellem, jfr de sidste eksempler, m. joþna sonum ok godum *Vafþr* 15, 16, skipta m. ósum liði *Hárb* 25, deila víg m. verum *Lok* 22, deila mat m. mónum *Lok* 46, bera tilt m. tveim *Lok* 38, m. illum vinum *Hávm* 51. — 6) blandt, til, koma m. horskum *Hávm* 20, koma m. frœknum *Hávm* 64, *Fáfn* 17, koma m. ása sonum *Lok* 56, fara m. Óðni *Hák* 1, fórk m. feðrum þeira, jeg kom til, færðedes hos, *Sigv* 11, 17, nýkomín m. joþnum *Haustr* 10. — 7) med, ved, ved hjælp af (som redskab, middel), m. hleif, keri *Hávm* 52, m. ljósum, viði *Hávm* 100, m. sverði *Fáfn* 30, *Hfr* 2, 8, *Istdr* 10, m. hjørvi *Krm* 1 o.s.v., m. geiri *Akv* 14, m. eggjum *Hyndl* 15, m. bana *Fáfnis* *Gríp* 15, m. knífi *Am* 59, m. munni *Hhund* I 36, binda m. boga strengum *Hamð* 21, binda m.

bølv *Lil* 64, m. gollmeni *Yt* 10, m. høfuðfetlum *Yt* 11, m. kylfu *Jóms* 34, m. vendi *Lil* 81, m. gyldum kálki *Akv* 33, m. (v.l.) vorrum *Lil* 88, m. vatni *ESk* 6, 22, m. skygnleik *Lil* 24, m. danskri tungu *Lil* 4. — 8) langs med, mellem, líggr m. eggju *HHj* 9, m. marbedjum *Sigv* 10, 5, m. Blálands jaðri *Sturl* 3, 21, m. láði *Arn* 2, 9, *Sturl* 3, 4, m. sæ *Ragn* II 5, m. stófnum, mellem stavnene, fra den ene til den anden, *Iv* 42, m. himins endum *Vell* 37, m. himin-skautum *Hyndl* 14, m. hondum, mellem haenderne, *Sigv* 12, 14, *Akv* 10, m. byggðum *Qrv* VII 2. — 9) med (om tilbehør eller om noget, der udgør en del af et hele), Glasir m. gollnu laufi *SnE* I 340, jorð m. jaðri *Ht* 79, (6) m. steðja pdr 6, gall m. dreggjum *Lil* 58 *jfr* 77, m. dreyrgu nefi *Harkv* 3, knerrir m. gíngndum høfðum *Harkv* 7, skeiðr m. reiði *Arn* 2, 4, *Sturl* 3, 6 (v.l.), skrin m. golli *Mark* 1, 12, maðr m. skærur holdi *Lil* 12, seggr m. skeggi *Torf* E 5, — om udstyr (det, hvormed noget er udstyret eller forsynet), m. sviga lævi *Vsp* 52, m. golli sat *Sigsk* 39, m. hjolmum *Akv* 3, lyf m. lækning, medikument, der fører til helbredelse, *Gríp* 17, dýrð m. prýði *Lil* 26, m. tryggðar tíri *Mark* 1, 25, prýða m. sigri, dáðum *ESk* 6, 31, *Lil* 99, standa m. hjørvi *Sigv* 11, 2, koma m. offri, bringende offer, *Lil* 36, koma m. øegishjalmi *Arn* 2, 6, kvæði skal m. kynnum alt *Mhv* 13, diktr m. ástarordum *Lil* 4, helviti búit m. bølv *Lil* 20; þegn m. megni *Grettis* 48, m. stórum hug *Obreið* 1; hertil slutter sig følgende: borinn m. bleydí *Sigrdr* 21, 25, ævi logð m. löstum *Gríp* 23, m. hermðarhug *Hund* I 31, m. listum *Lil* 2, tala m. prettum, snilli *Lil* 17, 23, m. scemðum *Sturl* 3, 2, koma m. æðru *Krm* 25, m. ofsa *Lil* 8, m. hættí *Lil* 30, prest m. mestu fátækt *Gd* 52, fara m. riki *Hávm* 156; — adverbielt, m. ollu, helt, fuldstændig, *Gríp* 38, *Sigv* 11, 17, *Lil* 8; ensbetydende hermed er: m. hringum, egl. ‘med alle ringe’, böjninger, krumninger = m. bugum *Gríp* 24. — C) i forbindelse med þar, þar m., derved, *Lil* 46.

meðal, præp., mellem, med gen., m. okkar *Sigv* 11, 18, m. herða *Haustl* 6, m. rifja *Eg* *Lv* 18, m. arma *Hjr* *Lv* 19, m. drengja *Porm* 1, 10 (ved rett.), m. joðra *Ólhv* 2, 4, også med præp. á: á m. okkar, beira *Brot* 19, *Sigsk* 4, á m. skata húsa *Arbj* 20; adverbielt, fara á m., om ederne mellem guderne og bygmesteren, *Vsp* 26. — I sammensætninger er m. ofte forringende. *Jfr* milli.

meðaldyggr, adj, lidet brav, slet, *Eyv* *Lv* 5.

meðalfær, adj, i ringe grad dygtig, m. ir húsgangs, knap nok dygtige til at gá jra det ene hus til det andet, *Ragn* V 7.

meðalkafl, m, mellemstykke, håndtaget (på et sværd; stykket mellem de to ‘hjalter’), pul IV l 12, *Hund* II 3, *Sigv*

12, 9, *Iv* 44, *Merl* II 67; m-a tunga, sværdklingen, dens orð, *GGnæv* 2.

meðalkunnr, adj, lidet kendt, m. e-m, i ringe grad kendt af en, *Korm* *Lv* 10.

meðallok, n, pl, dårlig aflatning, m. á minni sok (urigt. v. l. mála-) *GSúrs* 10.

meðalráð, n, dårligt råd, forehavende, m. es þér *Gunnl* *Lv* 3.

meðalsnotr, adj, mellem-klog, passende klog (midt imellem ‘alvidende’ og ‘uvidente’), *Hávm* 54—56.

meðaltálhreinn, adj, i ringe grad ren, fri, for svig, underfundig, listig, om *Tjasse*, *Haustl* 3.

meðan, adv, 1) medens, sålænge som, efterfulgt af præs. eller præteritum, m. old lifir *Vsp* 16, *Gríp* 23, 41, *Fj* 12, m. fjor lifir *Ski* 20, m. lifir, lifum *Hávm* 9, 120, *Sigsk* 18, *Sigrdr* 4, m. sofa, eta *Fj* 15, 17, 18, m. ek høgg *Am* 39, m. ek segi *Harkv* 1, m. yppik *Hál* 1, m. heimrinn byggvisk *Arn* 2, 15, m. geð deiisk mér *Íslar* 2; m. ek gól *Grög* 15, m. ek lá *Fájn* 16, *jfr* 18, m. lifðak *Sigsk* 57, m. óttu varða *Hjr* 3, 14. — 2) medens, under det at, uagtet, m. vas vísi veðrs hallar, idet han dog (i virkeligheden) var, *ESk* 6, 2. — 3) adverbium, imens, sålænge, begi herr m. *pmáhl* 4, (menn) hlýði mér m. *Leið* 5.

meðferð, f, fremgangsmåde, adfærd, *Vitr* 10.

mega, (éngang megja *Audun* 1; má, máttá, mátt), kunne, formå, være i stand til (ordets eneste betydning), absolut, ef má *EValg*, ef þú megin *Grí* 53, en þú megin *Hsv* 99, stef sem gofgast mætti, så smukt som muligt (underforstået vesa), *Has* 20, litt m-gandi, med ringe kræfter, uden kræfter, *Vsp* 17, heldr mætti þér (dat.), hellere skulde du have kraft til, *Rþ* 47, hvat’s mætti *Haustl* 8, — hyppig med inf., m. gerva *Hávm* 123, m. ganga *Hávm* 149, m. íta *Gríp* 36, m. hyggja *Am* 12, m. kalla *Reg* 18, es vinnask megi *Hávm* 60, vel mættim tweir trúask *Ski* 5, hvat megi fót fræti veita *Hamð* 13, séa þat mættak *Am* 58, séa mun mega *Krm* 21, þat má efta vón *ESk* 6, 4, mætti (v.l.) mér nýtask málþol *ESk* 6, 19, hverr megi segja *ESk* 6, 64; ofte uden subjekt, mætti verða, det kunde ske, *Lil* 53, má kenna, man kan, *Rdr* 12, mætt viðna skopum *Korm* *Lv* 30; — med acc., m. ekki, være uden kraft, magt, ikke være i stand til noget, *Am* 17, m. sér ekki *Lil* 31, m. meira *Mark* 1, 9, *Merl* II 18, m. eigi annat *Lil* 53, — med adv., m. svá, være så krafftig, mægtig, Ótt 1, 6, es mætti svá *Sigv* 7, 9: — med dativ, m. e-m, magte en, være ens lige- eller overmand, engi má hildinga kon mildi (dativ, i eller ved gavmildhed), ingen kan måle sig med, *Steinn* 3, 17, orð m. ekki rekum, ord formår intet mod mændene, kan ikke overvælte dem, *Nj* 26, — m. við e-n, formå overfor en, *Óhelg* 3. — Om ens tilstand, helbred, m. illa, kunne (noget) ilde, d. v. s. befindre

sig ilde, Okík 2. — Til má ást, der skal kærlighed til, Gdþ 45.

1. **megin**, *n, (-s, dat. magni; yngre form er magn, pl. mogn, efter dativ og gen.; meget ung form er nom. megn og dat. sg. megni, jfr Skjspr s. 26), 1) (le-gemlig) kraft, styrke, Pitt varð meira m. Fájn 22, orns m. Fájn 28, trúa magni (v. l. til afli) Herv III 11, skjóta af magni pham 3, magni keyrðr porm 2, 25, kosta m-s Rp 9 (hds magns, sikkert urigtigt), Grott 23, neytal as m-s SnE I 288, verja jord of cernu magni Anon (XI) Lv 12, bera magni, overvælde, ESk 5, GOdds 4, rista af magni Fas I 134, deila magni Hálfs VIII 13, láta m. vaxa sér pdr 7, leggja magni (sôl.) i e-t, anvende kraft på noget, Mv III 3, megni (sôl.) protinn Gdþ 58, megn v. l. Hsv 66, denne form porm Öl 1, 4, Gdþ 40, megn ok móttir SnE II 142, at Pitt minkiz m. Hsv 83. — 2) magt, af hinu magni Sturl 3, 19, magni (sôl.) stýri því Ltkn 11, af mestu magni EGils 2, 7, jarls m. Ht 54, oddar gerva jarli m. Mhkv 6; hvat m-s átti, om manen, Vsp 5; — om ting, sina m. Vgl 17, hjors m. Fájn 30, bjórr magni blandinn Sigrdr 5 (her om trolddomskraft), jarðar m., jordens kraft, jorden (mulden?) iboende kraft (til at udøve kraftig virkning; i øvrigt er det usikkert, hvad der egl. skal forstås ved udtrykket, jfr B. M. Olsen Arkiv XXXI, 89 f. R.-Kjennnerud, MoM 1923 s. 4 f.), (full) aukit jarðar magni Guðr II 21, så vas of aukinn jarðar magni Hyndl 38, 43, kjósa sér jarðar m. Hávm 137; — m. loegis, = hafsmegin (i prosa), det brede, dybe hav (i modsætning til havet ved kysten), Ólsv 3, 2. Jfr ás-, haf-, jarðar-, jarls-, veðr. — 2. **megin**, *egl. dat. pl, af vegr, men er at betragte som et selvstændigt ord, side, tveim m. brikar, på begge sider, hver på sin side, Korm Lv 40, tveim m. bjargs blóðeisu ESk 11, 7.**

megináss, *m, 'hoved-ås'*, bjælke, kraftig bjælke- punns (Odins) m., spyd, Liðs 3. meginbára, *f, kraftig bølge, Anon (XII) C 25; m. sára, blodström, Ht 60.*

meiginblóð, *n, mængde blod, Sturl 3, 9.*

meindjarfr, *adj, overmåde djærv, SnE II 198.*

meindómar, *m, pl, hovedbegivenheder, Vsp 60; der sigtes især til ragnarök.*

megindrótning, *f, hoveddronning, om jomfru Maria, m. manna ok engla Lil 86, m. himins ok gotna Gd 3.*

megindrótr, *m, hoveddræt (fiskedræt), om Midgårdssormen, trukken op af Tor, Húsdr 3.*

meindýrr, *adj, meget herlig, om en fyrtsesón, Sturl 3, 2.*

meinfast, *adv, meget kraftig, kasta m. Grettis 7.*

meinfjall, *n, höffjæld, øde og fjærne fjeldstrækninger, HHj 5.*

meinifarri, *adv, meget fjærnt, Sigv 13, 9.*

meinfjoldi, *m, hovedmængde, en meget stor mængde, ESk 6, 4.*

meingardr, *m, 'hovedgærde', hanga (Odins; rettet fra hauga) m-ar, skjolde, deres brjótr, bryder, her jætte, Bergb 2.*

meingrimmr, *adj, meget grum, ubehagelig, leirur m-ar, lerede steder, ubehagelige at vade i, Rv 2.*

meingrønduðr, *m, (-s), kraftig ødelægger, m. geirbrúar krapta (se krapti), kriger, Sturl 6, 10.*

meinhringr uriktig v. l. for fetilstingr.

meinhraðdr, *adj, overordentlig bange, Kúgadr.*

meinhurð, *f, 'hoveddør, vældig dør', Gauts m, skjold, hvis galli, sværd, ESk 11, 1.*

meinhygga, *f, hovedjorstand, klar forstand, i pl, Gríp 39.*

meinkatliga, *adv, overordentlig muntert, Rv 2.*

meinkatr, *adj, overordentlig munter, Grettis 13.*

meiniligr, *adj, mægtig, betydningsfuld, mól m-g, om de edelige aftaler, Vsp 26.*

meinilitill, *adj, krafteslös, svag af kræfter, elendig, m. gestr Sól 2.*

meinljótr, *adj, overordentlig hæslig, m-ir hagar Has 12.*

meinneingjarn, *adj, overordentlig begærlig ejfter at göre skade, ondskabsfuld, v. l., Herv III 3.*

meinmildr, *adj, overordentlig gavmild, Sturl 4, 17.*

mein-Njørðr, *f, 'kraftig Njord', grams (sværdets) m-Nirðir, krigere, GDropl 3.*

meinpostuli, *m, hovedapostel, Andr 4.*

meinrammr, *adj, overordentlig kraftig, m-ir galdrar Sigv 12, 16.*

meinrunar, *f, pl, 'hovedruner, kraftige runer', mætar m. Sigrdr 19.*

meinsár, *n, vældigt sår, fårelding m-a, sværd, Olhv 2, 11. Jfr meginund.*

meinserskr, *m, 'hovedsærk, stor særk', v. l. for Heöins serkr, s. d., Hfr 3, 13.*

meinsíðr, *adj, meget sid, lang, om en kappe, Grettis 20.*

meinskíð, *n, 'vældig ski (flad fjæl)', fleina lands m., sværd, Ht 65.*

meinskjótr, *adj, overordenlig hurtig, m-t likn Has 24.*

meinskjoldungr, *m, 'hovedkonge', m. dags dýrkleifar, gud, Skáldþ.*

meinsnimma, *adv, overordenlig tidlig (i ens levetid), Hl 29 a.*

meinstrangliga, *adv, meget strængt, kraftig, SnE II 228.*

meinsveit, *f, hovedskare, m-ir Ribbunga Sturl 6, 5.*

meginteitr, *adj, overordenlig glad, Mdr 27.*

megintíðendi, *n, pl, meget vigtige tider, Pl 42.*

megintírr, *m, hovedhæder, megen hæder, bjórr blandinn m-i Sigrdr 5.*

meinund, *f, vældigt sår, Ht 63, pSíð 3. Jfr meinsár.*

meginvandla, adv, meget omhyggelig, Pl 40.

meginveðr, n, kraftig storm, v. l. Frp I 20.

meginveldi, n, 'hovedmagt', ráða m. aldar, være kraftig styrer af menneskeheden, om gud, Pl 46 (megin beror på gisning).

meginverk, n, 1) 'hovedgærning', vigtig gærning, standa at m-um, være i færd med, Grott 11. — 2) mirakler, om den helligånds handlinger, Heilv 13.

meginvísða, adv, på mange steder, Hl 8 a.

meginþrózka, f, meget stærk trods, trodsighed, Anon (XII) B 15.

meginþungr, adj, overordentlig tung, trykkende, m-ar sekör Has 21.

meginþorf, f, hovedbehov, stærk trang, i m-parfar, for at afhjælpe en hovedtrang, Reg 11.

megja se mega.

megn, adj, kraftig, m. jartegn Mv II 1, prekvírki pokks m-ara Gautr II 13; m-a er urigtigt for vegna, Hharð 2, og m. for meg u Gnóð Ásm.

megna, (-ða, -ðr), göre stærk, kraftig, mildi megnuð, om jomfru Maria, Mdr 20; m-um Rst 31 er urigtig v. l. for magnak.

megnstarir, m, en som viser, udfolder, kraft, om Skt. Peder, Pét 30.

meiða, (-ðda, -ðdr), beskadige, lemlæste, (skildir) meiddusk Ingj 1, 2, m. heiðin goð, ødelægge gudebillederne, Rst 9, m. rønd ÞjóðA 1, 20, m. hjør Flat II 211; m. e-n sverðum Sól 22, Vinðr meiddu sárliga (mann) ESk 6, 40, m. heiðit folk Hskv 2, 8, m. hvinna ætt Sigv 12, 5, margr meiddr (kastreret? BMÓlsen) maðr Sól 59, m. fjar pGísl 4, óvinrinn lamdr ok meiddr Lil 61, meiddr at góðu GSvert 4. Part. act., m-endr skeiða, mænd, Anon (XIII) B 18, m-endr moldar seiða (slangernes) brauta (guldets), d. s., phreð 8. meiðing, f, beskadigelse, lemlæstelse, Gd 44, 59.

meiðir, m, beskadiger, lemlæster, ødelægger, m. Eydana Árn 6, 8, m. drasils tjalda (skibets) Sigv 13, 2, m-ar aurborða Hl 27 b (kunde også henføres til meiðr), m. borðs gota (skibets) Svert 1; m. bauga, gavmild mand, Isldr 6, m. mundar (af mundr = guld) EGils 1, 5. 2, 3, m. mæta EGi 2, 4; m. mordosólar (skifolds) Pl 29, m. hringa (sværdenes) eiðis Harð 5. — jarla m. konge, Mark 1, 32; — efterklassisk er m. malmbings, Vigl 4, vel 'en der i kampen tilfører sår, skade'. Jfr eld-, hjør-, vell-.

meiðmar, f. pl, kostbarheder, stórar m., Akv 5, veita m. Rp 38, þiggja m. Sigsk 38, deila m-um, uddale, Sigsk 46, týna m-um, gá glip af, Sigsk 15; m-a fjold prý 23, Sigsk 2, Am 95, Herv V 11. VII 15.

meiðr, m, træ, levende træ, m-s kvistumáa, om Yggdrasil, Grí 34, á m-s kvist-

um Míma Fj 24, sitja á m-i Hhund I 5, hrafn at m-i Brot 5, af fornnum m-i pþyn, sikkert også hvor der er tale om en galge (et træ, der benyttedes dertil), sáran á m-i Hamð 17, við meið Hát 6; om den oprykkede misteltén, varð af m-i harmflaug Vsp 32; vindga m. se vingameiðr; — om et stykke af et træ, stamme, telgja meið til rifjar Rp 15. — *Meget hypsigt i kenninger for mænd, efter ringe, m. hrings Sigv 12, 24, m. hringa Jóms 14, m. mens Þjsk Lv 2, Mv III 16; — m. otrs launa Leid 12, m. sævar røðuls Ht 17, m. móðu fýris EGils 1, 26; — efter sværd, m. stála pKolb 3, 1, m. ísarns Skall 2, Anon (X) I B 5, m. morðteins Korm 1, 2, m. odda Skáldh 5, m-ar morðbáls Jóms 16, m. mistar glöða Pál, m. grammis eiðs SnE II 198, — efter skjold, m-ar morðveggs Hjr Lv 27, m-ar ógnar skers Sigv 12, 20, — efter brynjé, brynu m-ar HolmgB 11, men her er m-ar vist urigtigt (mulig for vandar), EGils 3, 2, Nj (XII) 7, — efter kamp, m. hjaldrs Tindr 1, 5, m. eggmóts Rst 10, m. mistar GAsb, m. malmbings Jóms 6, Hjr 3, 12, þór 1, m. geirþings SnE II 194, m. malmhríðar Æv Lv 6, — efter skib, m. hranna drasils Pl 12, m. unnviggs Hökr 2, m. byrhrafns EGils 1, 24; — i kenninger for skib: m. unnar Sturl 3, 12, m. fyllar StjO II 11, — for ben: m. rista Mfl (XII) 2, — for arm: m. axlar Vigl 5. Jfr brynu, dún-, erfi-, él-, folk-, fylgi-, grand-, herði-, hildi-, hirði-, hleypi-, hnykki-, hristi-, hvessi-, hyr-, kenni-, lypti-, Míma-, rœki-, sess-, sól-, stýri-, sæ-, val-, vigg-, vil-, vinga-, þrá-, þróngvi-, œski-.*

meil- se méil-.

Meili, m, Meile, Odins sön, pul IV e, M-a blöði, bröðir, Tor, Haustl 14, Hár 9. Jfr fet-.

1. Mein, f, elvenavn, pul IV v 2.

2. mein, n, 1) mén, skade, især legemlig skade, mæta m-um Sigv 3, 3, m. á megi, slem lyde, Ragn II 6, grimmig m. ESk 6, 61, ramt m. vas þat, om det hug, Tor gav Hyme, Hásdr 6, sitt m. þykkir sárást hveim Mhk 10, annars m. Mhk 24, honum at m-i Lil 42, m. handar Gd 13, m-a nesta halðes jærbolten (m. = sár), pdr 18, m. fekk herr af steinum Ingj 1, 2. — 2) ulykke, tab, og følelsen af et sáðant, hljóta m. Hjr 3, 5, ilt m. vas þat Hjr 3, 27, frák snorpr m. á því þáhá 1, 1, ór m. þrifusk Árn 5, 21, bera þung m. Arn 5, 3, eitt m. sökir hvern Ölhelg 10, séa við m-i Ulfr Lv, at m-i GSárs 13, skiljandi m., indseende ulykken (der truede), pmáhl 11, gjalda m. Arn 5, 11, m. standa fyr munum Gróg 15, m. eru fyr hondum Gríp 36, m. gervask á hag Gríp 22, blanda m-i mjøð Lok 3, m. eta e-n Hávm 151, stór m. Guðr II 32, hørð m. Pl 39, oll eru m. of metin, vurderede, d.v.s. bestemte i forvejen, Sigrdr 20, unz enn m. komi, indtil der endnu

*indtræffer ulykker (af afgørende art for Brynhild), Sigsk 44, æ koma m. ept munud Sól 68, m. gengi of þjóð Merl I 25. — 3) skade og skadelyst, ondskab, m-s beinir pKolb Lv 10, gerva e-m til m-s Gróg 13; við m-um, mod (gensidige) krænkelser, Halli 6, m-s of lystir Brot 4; m-i blandin (Freyja, Beyla), Lok 32, 56 (her måske dog ‘moralske brøst’), sæta m-um við e-n Ótt 2, 16. — 4) synd, brøde (i religiøs forstand), syndig tanke, m. andar Has 41, SnE II 188 hugar m. Heilv 8, hart m. Gmikan 1, 4, jfr Leið 9, m. en stóru Lil 91, boeta sín m. ESk 6, 13, m. glatstak Has 18, jfr m-a brjótr Gdþ 16. — 5) den evige pine, Arn 5, 25. — Som urigtig læsemåde Tjørvi (réðk einn fyr því m-i, krænkelse); mein for men Vgl 21 se men. Om ordet se Sturtevant, *Publications of the Soc. for the Advancem. of Scand. Study I*, nr 5. — Jfr aðal-, handar-, kverka-, lífs-, sel-.
meina, (-áða, -áðr), ved mén (skadelig indflydelse) at forebygge, hindre, m. e-m leik ok teiti Mberf 3, m. mér eina steina Gnó Korm Lv 17, m. ásijónu Korm Lv 18, m. konu morðfør Sigsk 44; m-at líf, liv med selvpinsler, Heil 6.
meinafullr, adj, fuld af mén, ondskab, om djævle, Mv III 13.
meinalauss, adj, uden mén, skade, velvillig, el. syndfri, om Kristus, Hafg 2; m-t, adv, uden vanhelligelse, rent, fagna messu Áleits m-t Sigv 12, 25.
meinblændinn, adj, ‘blandet med mén’, gjjt, m-it (hds -at) hræ Bjhit 1, 1, m. njoðr Sigrdr 8, sikkert fejl for meini b.
meinbønnuðr, m, ‘som forhindrer mén’, m. manna, som fjærner menneskers synd, om bispen, Ám Arn 2.
meinfær, adj, vanskelig fremkommelig (egl. ‘som kun kan befæres med fare eller skade’), kun i ntr. m-t, gerva, vinna Sveini m-t, göre Svens undslippen vanskelig, farlig, PjóðA 1, 22, Steinn 1, 3; upersonlig (skipum) gerði m-t of viði Óð 23.
meingaldr, m, (-rs), skadelig, farlig, galder, troldom, i pl. Hæng VII 3.
meingarðr, m, skadelig, farligt, gærde, m. margra jarða, mange landes, jordens, farlige gærde, havet, Rst 30; jfr Arkiv XV, 223.
meingørð, f, handlingen at tilføjte men, ondt, det onde der tilføjes eller bedrives, Gdþ 63, Gd 55, Pét 26.
meinhjrjóðandi, m, ‘synd-udrydder’, om gud, Leið 11.
meinhugaðr, adj, ondsindet, ondskabsfuld, Hjálmp IV 19.
meinigr, (el. -ugr), adj, fuld af mén, ond, om kvinderne i alm, m-gar urðu Sól 10.
meinilla, adv, ilde så at det var (blev) skadeligt, meget ilde, (orrost) gekk Sveini m. Rst 20.
meinkráka, f, ‘men-krage’, skadelig, ondskabsfuld krage, om Loke, Lok 43.*

meinlauss, adj, men-fri, uskyldig, m. herr, fromme mænd, Heilv 9, om biskop Guðmund, Gd 41.
meinliga, adv, skadelig, bregða mæki m. Merl II 53, manndauðr kómr m. of her Merl II 79, rúnar merkðar á brjósti m., smærtefuldt, grumi, Sól 61.
meinligr, adj, skadelig, þat es m-ra einu Svarf 10.
meinlæti, n, tilbøjelighed til at underkaste sig selvpinsler, selvpinsler, drýgja m. Hsv 139; om Kristi pinsler, Has 19, Líkn 13, 43, 46.
meinn, adj, fuld af mén, skadelig, farlig, hirðmaðr einkar m. Gunnl Lv 2, mein dýr, vilde dyr, Pl 27.
meinrennir, m, ‘som tilintetgör mén, skade’, m. varga, som fordriver ulvenes mén (sulten), krigar, pKolb 1, 2.
meinsamliga, adv, skadeligt, farligt, m. hamlaðr ESk 6, 60.
meinsamr, adj, skadelig, ond, om de afdøde bersærker, Herv III 3.
meinsleitandi, m, mand, som søger at göre skade, ondskabsfuld mand, Nj 15.
meinstafir, m, pl, egl. ‘runer der volder ulykke’, i alm. ondskab, onde, bitre ord, telja sína m-i Lok 28.
meinstygr, adj, som undgår, skyr, synd, om Placitus’ hustru, Pl 54.
meinsvanr, adj, uden mén, ondskab, skyldfri og velvillig, om Njord, manna pengill enn m-i Grí 16.
meinsvari, adj, menedersk, menn m-a Vsp 39.
meinsváran, n, mened, gorr m-s, om Loke, pdr 3.
meintregi, m, ‘skadelig sorg, stærk sorg’ eller ‘sorg over tilføjet mén’, ef m-ar mér angraðt Grí 34.
meinúðigr, adj, ondsindet, ondskabsfuld, Orv III 2.
meinvinnandi, m, ‘men-gører’, m. Yngvifreys, ‘som udjører Yngvifreys mén’, Hál 13; ‘Yngvifreys mén’ synes at betyde ‘krig’, idet Frey var gud for ‘åring og fred’.
meinvættr (ældre -vættr), f, skadeligt utske, væsen, EGils 3, 13; ok m-i marga barda Grettis 41.
meinþjófr, m, ‘skadelig, farlig, tyv, røver’, m. markar, skovens farlige udrydder, ilden, Yt 4; v. l. men- er betydninglos. Som egennavn, pul II 2.
meisingr, m, blandt fuglenavne, (jfr da. meise, no. meis), pul IV xx 6.
meiss, m, tremmekurv, Hár 3.
meistari, m, mester, lærer, m. lýða, om biskop Guðmund, Gd 32, m. songs (ɔ: messesang), ligel., EGils 3, 14; m. alls, Kristus, Mgr 43, m. klerka, om Blasius, Heil 17, m. flærða, djævelen, Gd 42. Jfr hofuð-, yfir-
meistarliga, adv, mesterlig, på en meget lærð måde, på en lærds vis, Katr 14.
meita, (-tta, -ttr), skære af, m. knífi hattar stall af Hákon Nkt 21, manar m., klippe manker (på heste), Akv 37.

Meiti, *m*, *søkonge*, *pul III 1. IV a 2*, *M-a útver, havet, dets skíð, skib*, *Edáð 1*, *M-a hlíð, d. s.*, *Arn 2, 18*, *M-a vollr, d. s.*, *Gyð 7, mjúkhurð M-a, skib*, *Vell 23*, *M-a mótt, kamp (jfr móttstadr) HelgÁsb.*

meitill, *m*, *meisel, éla m.*, *stormmeisel, ø: stormen som meisel (der hugger fôrdybninger i havet, danner bôlger med bôlgdale)*, *Eg Lv 23*.

meizl, *n*, *beskadigelse, sår, doema und m. ok dauða* *Gd 30*, *m. ok háð Gd 45*.

meizla, *f*, *tilføjelse af sår, vinna m-ur Katr 5.*

mekt, *f*, *magt, kraft (sent lâneord),* *sønn m.* *Mv III 21, nægja m.* *Lil 7; grasanna lykt hefir miklar m-ir, kræfter, betydning*, *Gd 73, kveiktr til mestrar m-ar, mægtig tilbedelse*, *Vítin 22.*

mekta, *(-ada, -aðr)*, *give kraft, sem m-ar fjandi, de som djævlen indgiver kraft*, *Gdþ 4.*

mektarblóm, *n*, *'magtens blomst'*, *jomfru Maria*, *Lil 25.*

mektarfullr, *adj*, *mægtig*, *Lil 7.*

mektargjorð, *f*, *magtens, kraftens gærning, jærtagn*, *Mey 36.*

mektarráð, *n*, *mægtigt gjætermál*, *Mey 8.*

mekatarsanr, *m*, *i besiddelse af sand magt (jærtegnsævne?)*, *Mey 9.*

mektarvíf, *n*, *mægtig kvinde, om helgeninder*, *Mey 17.*

mektugr, *adj*, *mægtig, kraftig (efterklassisk lâneord)*, *m-ug meyja* *Vítin 8*, *Mey 36*, *m-ug hirð (Máriu), helgeninder*, *Mey 59.*

meldr, *m*, *(-rs og -rar)*, **1**) *malning, handlingen at male, vas til m-rs komín* *Grott 4, hafa fullstaðit fljóð at m-ri* *Grott 24. — **2**) *mel*, *m*. *Fróða því, guld*, *Eyw Lv 8*, *mord Fenju m-rar, gavmildhed, porm 2, 24, þann Fenju m.* *ESk 11, 6, fjołvinjaðr Fenju m.* *Ht 43; grœðir m-ar, ól, idet meldr her vel identificeres med Grotti (på havsens bund)*, *Rst 13; Bil Fróða m-rs, kvinde, Rv 15.* *Jfr hard-, líð-, rauð-*.*

1. mella, *f*, *jætekvinde, m-u dolgr*, *Tor, Eyv Lv 8, Ht 3, m-u vinr, jætte*, *Grettis 45, m-u mögr, jætte (jfr mögfellandi)*, *Steinunn 2, m-u kind, d. s.*, *Nj (XII) 3;* — *m. hellis grams, jættens elskerinde (denne betydning er efterklassisk)*, *EGils 3, 14, m-ur Rognis (ved rettelse), d. s.*, *Lod I 5.*

2. mella, *(-da, -dr)*, *aflåse (ved en pind, slå, mella f.)*, *meld sák hús fyr hlöði, jeg så huset lukket for mig*, *Sigv 5, 2.*

mellingr, *m*, *jætte (af 1. mella)*, *m-s boð, jættens bud, tale, guld, þella m-s boða, kvinde*, *Gd 15.*

melr, *m*, *stenet grund, brattr m., stejl skrænt, opfyldt af sten og grus*, *Epver 1.*

melrakki, *m*, *ræv (egl. 'stenbankens hund')*, *pul IV ææ.*

melta, *(-ta, -tr)*, *jordöje*, *m. manna valbráðir* *Akv 36.*

men, *n*, *halsring, hringar ok m.* *Vsp 29, bjóða m.* (= *halsbaugr v. 8*) *Rdr 9,*

fjolð m-ja *pry 23, Vol 21 (men her giver m-ja ingen mening, det er utvivlsomt fejl for meina, af mein, = illúð i samme v. Jfr Koch, Arkiv XXVII, 126 ff.), m-jum gefugr, prægtig udseende ved sine halsbånd*, *Hyndl 13 (her om en kvinde)*, *Sigs 67 (om mænd)*, *m. Brisinga* *pry 13. 15. 19; om rigdom, guld, i alm., liggja of m-jum Fáfn 16, fjarri m-jum Akv 26.* — *I kenninger, for mænd: m-s meiðr þjsk Lv 2, m-ja runnr* *Grett 2, 8, m-s Kíarr Edáð 2, m-ja lestrir* *GSúrs 31, m-ja fættir* *Ht 45, — for kvinde: m-s fold pBrún 1, m-ja mørk* *Sigs 46, m-s Syn Steinarr, — for havet (m. = omgivende ring): m. Karmtar* *ESk 10, 1, m. Lygru* *ESk 13, 11, m. Lista* *Sigv 3, 9, þýtr jarðar m.* *Rv 23; — for slænge (tænktes at ligge i kres): lyngva m.* *Eyw Lv 11, m. storðar, Midgårdssormen, Húsdra 4, grundar m, d. s. og slænge overhovedet, hrynvengi grundar m-s, guld, Has 42; — jarðar m-s* *Hjr Lv 11 beror på forvanskning (v. l. leggs også uriktig, se hljótr); m-s VGl 10 er uriktig v.l. for svells. Jfr Brisinga-, goll-, hals-, hauðr-, land-, sand-*.

menbrekka, *f*, *'halsringens land'*, *kvinde, Vigl 5.*

menbrík, *f*, *'halsringens bærerske'*, *kvinde, en mæra m.* *Rv 34.*

menbrjótandi, *m*, *'halsring-bryder'*, *(gavmild) mand*, *VGl 9.*

menbrjótr, *m*, *s.s. foreg.*, *Hálf 7 VII 2.*

menbroti, *m*, *s.s. foreg.*, *Jóms 42, Merl II 19. 26, GSvert 1, Gautr II 2.*

Menelógía, *f*, *grundtekstens Menovia*, *Merl II 30.*

menfergir, *m*, *'halsringens betvinger, sønderbryder'*, *gavmild mand*, *Gldr 8, Pl 29, GSvert 9.*

men-Gefn, *f*, *'halsringens Gevn'*, *kvinde, Korm Lv 43.*

mengi, *n*, *mængde*, *m. til mikit* *Eirm 3, m. þeira* *Hhund I 50, Herv VII 14 (v. l.)*, *skatna m.* *Akv 31, Sigs 56, m. gumna* *Merl I 65, mildinga m.* *Hhund I 26, m. jarla* *Orv IV 4, dolga m.* *TorfE 1, hóra(?)* *m.* *Merl I 49, Gota m.* *Brot 9, i dette eksempel synes m. at betyde alle (indbegrebet af) Goter, Húna m.* *Akv 4, vala m.* *Sigs 66, tolfs vetrar gamalt m.* *Herv VI 2; — m-is hjálp* *Pét 51, her = menneskehed.*

Mengloð, *f*, *den kvindelige hovedperson i Fj (v. 8. 37. 41. 42. 43); — som fællesnavn i pl., móti m-um, til de halsring-skinnende (møer)*, *Grög 3, men mulig foreligger her en forvanskning (for Mengloðu?)*.

menglotuðr, *m*, *'halsring-ødelægger'*, *gavmild mand*, *Yt 3, Hál 6, Ht 95.*

men-Grund, *f*, *'halsring-Jord'*, *kvinde, Korm Lv 6, Bjhit 2, 13, Mv I 21.*

men-Gunnr, *f*, *'halsring-Gunn'*, *kvinde, Korm Lv 45.*

men-Hlin, *f*, *'halsring-Hlin'*, *kvinde, Vigl 18; uriktig v. l.* *GSúrs 25.*

Menja, f, den ene af Frodes guld-malende trælvinder, Grott 1. Jfr Kock, Arkiv XIV, 261 f.

menu (hds. menio) i neit m. góð Sigsk 52 i en mangelfuld og forvansket tekst; tolkningen derfor umulig.

menlundr, m, 'halsring-træ', mand, Rv 20.

menmyrðir, m, 'halsring-sønderdeler', gavmild mand, Bjhit 2, 23 (jfr mord).

menniligr, adj, menneskelig, sonr m. gods ok hennar, om Kristus, Lit 44.

menreið, f, 'halsring-bærerske', kvinde, Korm Lv 1, Pl 4.

menrýrandi, m, 'halsring-sønderdeler', gavmild mand, GOdds 6.

menrýrir, m, s. s. foreg., Gunnl Lv 10.

menska, f, 1) manddom, dygtighed, bravhed, Magnús á at gjalda Ástriði m-u, hendes brave hjælp, Sigv 9, 3, m-u mildr, som hyppig viser sin dygtighed, Iv 14. — 2) menneskes værdighed, ære, ek bætta pína m-u ok mína, jeg har udført en sag, der er til ære for dig og mig, porm 2, 12.

menskerðir, m, 'halsring-sønderdeler', gavmild mand, Ill 1, 1, Hl 18 a.

menskorð, f, 'halsring-bærerske', kvinde, Hharð 19.

menskr, m, menneskelig, m-ir menn, virkelige mennesker (i modsætning til guder og andre væsner, der momentant påtager sig menneskeskikkelse), Grí 31, Sigrdr 18, hann vas m-ra manna mest gótt Hfr 3, 29, maðr þóttumk ek m. Herv III 14.

menskyndir, m, 'halsring-udsender', (egl. 'som sætter i hurtig bevægelse'), gavmild mand, pmáhl 11 (v. l. mer.).

men-Skögul, f, 'halsring-Skögul', kvinde, Sigsk 40.

menstiklir, m, som uddeler halsringe, gavmild mand, VGl 6, Ht 44.

menstríðir, m, 'halsring-bekæmper', gavmild mand, Ht 3.

mensveigjandi, m, 'halsring-uddeler' (men rettelse for mann-), gavmild mand, SnE II 228.

ment, f, lærdom, vinna m-tir leystar, give svar på lærde spørgsmål, Katr 14, kunna m-ir, idrætter, ÓTranon 6.

men-Týr, m, 'halsring-Ty', mand, Anon (XIV) 1.

menvørðr, m, 'halsring-besidder', mand, Akv 28.

menþverrir, m, 'halsring-forminsker', gavmild mand, Hfr 1, 4.

menþoll, f, 'halsring-træ', kvinde, VGl 1.

mergr, m, (-s og -jar), marv, merg etr valr frá vargi Nj 20, m-i smæra, mindre end de enkelte marvpartikler, Lok 43, m-jar salr, knokkel, Jóms 31, Mfl (XII) 1, m-s himinn, arm, Sturl 4, 35.

merki, n, 1) mærke, grænse, m. Saxa Mark 1, 13. — 2) tegn, billede, m. krúzis Líkn 52, m. dífu Mey 56, ástar m. Has 18, m. verka Arn 5, 12, Hár 19, Hharð 6, m. dags verks Hást 4, m.

undra þinna Has 53, m-jum studdir draumar Merl II 98, m. miskunnar Lil 87, m. sólar dróttins, korset, EGils 3, 15, m. heims fríðar, d. s., Líkn 32; mærke, vidnesbyrd, m. dýrðar Rst 29, m. þess Tindr 1, 3, m. fremðarverka Rst 10 (jfr K. Gisl. Eft. skr. I 220). — 3) himmellegeme (dyrekresens stjærnebilleder), m-ja stýrir Mgr 33, jfr kenningen m. bráa, öjnene, Bjarni 1. — 4) mærke, Jane, frón m. Arn 3, 18, jófurs m. Rst 19, und m-jum Bbreiðv Ht 52, ganga und m-jum Sigv 2, 6, Sturl 3, 9, framar m-jum Sindr 8, m. fór fram Sigv 12, 11, bera m. (hátt) Iv 9, pGisl 4, m. bliku Krm 17, m. liðu framm Ht 33, m. hristisk Arn 5, 17, m. (acc.) blés Gisl 1, 19, Mark 1, 19, setja niðr m. pjóðA 4, 13, stong dýrligra m-ja ESk 9, 3. — 5) blandt navne på sværd (del af sværd), þul IV l 11 (egl. 'mærke', smedemærke?). Jfr Falk, Waff 33. — 6) fyri m. Mdr 16 synes at betyde 'mærker, vidnesbyrd fra ældre tider'. Jfr hofuð, píslar, stór, stóðva.

merkiliga, adv, betydningsfuldt, eftertrykkeligt, Mv III 19.

merkiligr, adj, mærklig, betydningsfuld, m-t at yrkja, om Jomsvikingerne, Jóms 6, m-ust meyja Mey 51, birta mart m-t Gd 33, skýra m-ast Gdþ 21.

merki-Móði, m, 'mærkende, rødfarvende, Mode', m. hjørborgar (skjoldets), krigar, pKolb Lv 12.

merkir, m, mærker, d. e. rødfarver, m. mordhjóls (skjoldets), krigar, Hskv 2, 9, m. blóðsvara (ravnens), d. s., Ht 92, m. móðu markar grands, synes at betyde 'den som mærker, ø: ved at vurdere, guldet', EGils 2, 2.

merkismaðr, m, betydende person, hövding, Nkt 77.

merkistjarna, f, 'mærke-stjérne', ø: en af planeterne, i pl. Lil 10.

merkistong, f, mærkestang, fanestang, fyr m-stangir Eg Lv 11.

merkja, (-ða, -ðr), 1) mærke, sætte mærke på, m. á nagli Nauð, mærke (male?) runen (Nauð (n) på neglen, Sigrdr 7, rúnar m-ðar á brjósti Sól 61, — betegne ved mærke, fylkis hrør, steini merkt Hál 7, merkt því nafni Mdr 30, hjorr golli merkðr ESk 44, lind landrifs (kvinde) golli merkð Oþhelg 4, m-ðr díukr, dug med farver(?), Rp 31, serkr við silfr of merkðr, Ragn II 4, tíða flauast (kirker) bordi merkð, mærkede ved tømmer, opførte af tømmer, Mark 1, 25, vel merkðr ormr, mærket, indríðset, ESk 12, 3. — 2) bestemme, vise, m. e-m stað Styrr, m. deoðr Ólsv 3, 2, m. refsíþött SnE II 196, absolut, þeir merkt hafa at o. s. v., de har vist, Hhund II 24; betegne, betinge, m. sér verkkaup Pl 30. — 3) göре mærklig, hvat m-ir nú holl, hvad gör nu hallen mærklig (siden Steingerd er borte), Korm Lv 15, m. verk í nýjum óði, fortælle om, ESk 6, 57. — 4) betegne, þat m-ði þat (acc.) Sól 47.

— 5) mærke, føle, m-jaz læstr Pét 51.
 — 6) mærke, d. e. rødfarve, m. undlagar reyr, sværdet, Jór 3, Heðins manþinga (kampenes) serkjær (brynjens) merkjendr, krigere, þjóðA 1, 8. — Urigtig v. l. merkða, Rdr 2. — m. á seyði Hjálmp III 5 mærke på ilden o: brænde, svíde (mændene)(?).
 merkr, adj, mærklig, pålidelig, m. ok hygginn Gd 9; EGils 1, 5, 2, 1.
 Merkriða, f, elvenavn, pul IV v 2.
 merla, (-aða, -aðr), oplyse, fjoll geisla merluð, fjældene bestråede af solen, Anon (X) III C 3.
 Merlinús, m, brittisk spåmand, Merl I 11 9.
 merr, f, mær, hoppe, á m-ar hofði Anon (XI) Lv 13.
 merski, n, blandt navne på land, egl. 'marsk', pul IV ø 1.
 messa, f, messe, messedag, of m-u E Gils 1, 7, Aleifs m. Sigv 12, 25, ESk 6, 35; — sang, odda m., kamp, Krm 11, våpna m., d. s., phreð 5. Jfr Pórláks-.
 messudagr, m, messedag, dag hvor der afholdes gudstjæneste, Mey 43.
 messusongr, m, messesang, i pl, Gdþ 25.
 meta, (mat, metinn), 1) måle, m. feril fetum, måle vejen ved skridt, begive sig tilfods, Sigv 10, 11. — 2) vurdere, prisen sættes i gen., m. e-t halfs eyris VGl 3, m. priggja, fimm hundrada Korm Lv 7, jfr 8, m. marka tveggja þrúð; m. dýrra ESk 13, 3, m. dag sinn of aðrar hátiðir, fremfor, Leið 36, tunga míin vas til trés metin, vurderet til at være træ, var som træ, Sól 44, m. mól, vurdere, o: dömmé i, sager, Ht 84, öll eru mein of metin, vurderede, fastsatte, forudbestemte, Sigdr 20, metinn auðr, höjt vurderet, skattet, rigdom, guld, Isladr 11; — bógsvells, armringens, m-andi, manð, Has 4!, gjalfrhests m-endr, mænd, Pl 48, mordals m-endr, krigere, Iv 9. — 3) m-ask, strides om, hvem der er dygtigst, m-umk heldr at val feldan Nefari; — m. við e-n, egl. vurdere noget overfor en, således at man tillægger denne en afgørende betydning, hen-skyde noget til ens afgørelse, eigi metr enn ítri foerà mér gafjar við aðra seggi, ikke overlader han andre at bringe mig (sine) gaver, han gör det selv, Arm 1, matka hefnð við marga, jeg foretog selv hævnen, Þorm 2, 8.
 metnaðarfullr, adj, ærgærrig, overmodig, Gd 40.
 metnask, (-aðisk), blive overmodig (på grund af sin højre stilling), Hjálmp IV 6.
 metnuðr, m, (-aðar), 1) ærgærrighed, overmod, Hávm 79, Hsv 30, Merl II 76; full m. Lil 8. — 2) hæder, Mark 1, 29. Jfr of-.
 metorð, n, vurdering, anseelse, leggja m. á e-n, sætte en höjt, Ölbjarn, hafa m. Nkt 48, m. verða mest Nkt 77, bjóða m. Qrv IX 55.
 metra, (-aða, -aðr), betegne, m-ask, blive betegnet (i digt?), Pét 18.

metta, (-tta, -ttr), mætte, m. ara Rv 19, m. saðning scetri Pét 30; part. pass., mættet, som har spist, þvegin ok mettr Hávm 61, at morni m. Reg 25, elris garmr (ilden) eski m., der har opslugt tømmeret, Sturl 4, 8.

mey se mær. Jfr líknar-, óska-, tignarmeyja.

meydómr, m, jomfrudom, Lil 27, m-s greinir = meydómr Lil 33.

meyja se mær.

meyligr, adj, jomfruelig, m-t blóm, jomfruelig blomst, jomfrudommens glans, Mey 2.

méilregn, n, 'våben-regn', m-i rignði á fjar hersa, kampen skyldede hersernes liv bort, Vell 11; m. betyder snarere 'kamp' end 'skudvåben-regn'; ivrigt er det usikert, hvad méil- egenlig er og betyder; dog synes sammensætningen at vise, at det betyder 'spyd' (eller pil?). Jfr M. Kristensen, Arkiv XXIII, 240.

méilskúr, f, s. s. foregående, men findes kun i et ufuldstændigt bevaret omkvæd, benfúr m-um Hfr 1, 9.

1. mél, n, kur i stinn m. stála ruðusk Ingj 1, 6; synes at betyde 'jærn', stålenes jærn, jærværdene. Mulig står dette m. i forbindelse med det foreg. méil-. Jfr Falk, Waff 75—76.

2. mél, n, tid, tidsrum, tidsfrist, á skommu m-i, i løbet af en kort tid, Jóms 18, af m-i (unz af m-i enn mein komi), i tidens løb, Sigks 44. — Jfr stefja.

meldropi, m, dråbe fra bidslets mundstykke, frådedråbe, Vafpr 14.

mélgreypr, adj, 'mundstykke-omfatten-de', om heste, der tygger på bidslets mundstykke, marr enn m-i, marir enir m-u Akv 3, 13, drosla m-a Akv 4; greypr synes nødvendigvis at måtte være aktivt, jfr Ross: "greyra, æde voldsomt".

Mélnir, m, hestenavn (af mél, mundstykke), Hhund I 51.

mið, n, bestemt stedude på havet, hvor fiskeren sidder og fisker, blandt sørnavne, pul IV u 3, Rökkvæ m., havet, dets viti, guld, Bjhit 2, 3 (miðs vita rettet fra miðskipar). Jfr Gríms-.

miða, (-aða, -at), bevæge sig fremad (nyisl. upers. e-u m-ar áfram, noget gör fremskrift), upers. m-ar und kjol niðri Ht 38 ("det bevæger sig ind under kølen" — kjol kunde dog være dativ —, "det står ikke stille dernede", KGísl. Efterl. skr I 24).

miðfáinn, m, sværdnavn, pul IV l 3. Jfr Falk, Waff 55.

Miðfjarðar-Skeggi, m, bekendt isl. hövding (10. árh.), Isladr 21.

Miðfjørðr, m, fjord i det nordl. Island, EGils 3, 19.

miðfjørnir, (v. l. -fornir), m, skjold (af fjar, lív, 'som beskytter midjen som livets sæde'?), el. jfr fjørnir 'kjælm', skjold = 'midjens hjælm'), pul IV r 3.

Miðgarðr, m, Midgård (det gamle — fællesgermanske — navn på den beboede

jord, ifølge mytologien den borg, som Borssönnene byggede til guder og mennesker), þeir es M-ð manna skópu *Vsp* 4, gerva M-ð manna sonum *Gri* 41, und M-i, indenfor M., Hár 23, *Hyndl* 11, 16, þjagr 7, *Arn* 6, 18; M-s véurr, *Tor*, *Vsp* 56; — Fáfnis M., guld, *Bjark* 4. — Som navn på månen, *pul* IV ll.

miðgarðsormr, m, blandt ormenavne, *pul* IV qq 4.

miðhæfi, ord som man i orienten brugte at sige til hinanden, når den ene skulde gå til side, *Rv* 30; ordet er vist forvanskning (omdannelse) af et græsk ord.

miði, m, (-ja?) jættenavn, *pul* IV § 3. **miðil**, præp., (= meðal) mellem, m. guðs ok manna *Gd* 29; ordet er vist en nydannelse.

miðjungr, m, blandt jættenavn, (jfr miði) *pul* IV b 6, mólnautr m-s, (jætte o: *Tjasse*, *Hausil* 8, mágar m-s *Ormsp* IV 5. — I kenninger for mænd, hvad der er meget påfaldende; mulig har m. betegnet et slags mellemvæsener mellem jætter og guder, hvorfor vi savner hjemmel i kilderne (jfr *SnE* II 497), skjaldar m., krigere, *Gestr* 2, mellu kindar (jættens) brúar, skjoldets, m., d. s., *Nj* (XII) 3, jfr hregg-, leik-, sann-, sókn-, sóm-. — Som navn på vædderen, *pul* IV aa.

miðla, (-ða, -adr), 1) dele i midten, huggé midt over, gennembore, m. sik mækis eggjum *Sigsk* 47, m. goll, uddele guld, *þjóð* 3, 2, golls miðlindr, gavmilde mænd, *Akv* 37. — 2) mægle, menn þeirs m. kunnu *Halli* 5.

miðleggr, m, egl. 'mellemlæg', (knokkel, der er imellem, forbundende knokkel), m. tveggja daga, nat, es myrkvir m-gg daga tveggja *Helg* Åsb.

miðli, miðlum, præp., egl. dativ af meðal (s. d.), assimileres til milli (ialtfald fra 11. árh., *þjóðA* 1, 10), hyppig med præp. á, í (jfr *Skjspr* 122), mellem, med gen. (hele verslinjer anføres), ulflíðs Donum m. *Arn* 7, 3, þars Mardallar milli *Eþk* 11, 1, ungr stillir sá milli *Ht* 1; komskat maðr á m. *GSúrs* 3, jofra liðs á m. *Sigv* 1, 4, eykja liðs á m. *Sigv* 4, grein vas liðs á m. *Sigv* 12, 22, liðs skjoldunga á m. *þjóðA* 4, 7, allfríoliga á m. *Bglv* 7, iðula róg á miðlum *BjH* 7 (v. l. í milli), skamt vas liðs á miðli *Steinn* 1, 4, liðak fátt of bat miðlum *GSvert* 10, (i flere af de anførte eksempler findes v. l. í til á); børusk róg milli (således) *Am* 97, milli elda *Gri* 2, millum ils lítit *Am* 85, milli frosts ok funa *Sól* 18, millum landa *Merl* 1 23, viðar ok blás í m. *Bbreiðv* 1 (v. l. á milli), heima í milli (v. l. miðli, mið) *Anon* (XIII) B 8, heima á millum *Qrv* VII 12, illa sátt í milli *þjóðA* 1, 10, enn í milli (okkar) *Sigsk* 68, fjanda á milli *Hhund* I 13; adverbiet, vas garðr milli *Am* 42, gengu á milli *Sigsk* 5; fljúga á miðli *Sigv* 13, 27; med adv., þar á milli *Hhund* I 4.

miðlung, f, noget middelmådigt, dårligt, som adv. dugir m. þat *ESk* 13, 3.

miðnætti, n, midnat, midnatstid, *Hjálmp* III 7.

miðr, adj, den mellemste, hørende til midten, í flota m-jum, midt i, *Hhund* I 35, II 20, í seti m-ju *Akv* 37, í m-ri kirkju *ESk* 6, 34, í m-jum hans flokki *Sigv* 11, 2, ljósta í m-jan bigyrðil *pdr* 18, í hattar stall m-jan *Korm* *Lv* 57, beita Nóreg m-jan, lande midt i Norge, Ótt 2, 14, festa und m-jan mána sal *Hhund* I 3, í gognum þik m-jan *Am* 25, miðr í fjandann m-jan *Lil* 72, m. dagr, middag, *Vsp* 6, *Am* 53; i forbindelse med gen. (abs.), midt i, midt på, miðra garða *qry* 9, miðra skutla *Rþ* 4, miðra fletja *Rþ* 3 o. s. v., miðrar brautar *Rþ* 2 o. s. v., miðrar rekku *Rþ* 5 o. s. v.; í miðju, midt deri, *HHj* 9, *Lil* 1, frá m-ju, fra dets (fjældets) midte, *Rst* 27; — mitt (hóf) *SturlB* 1, må henføres til minn.

miðsamligr, adj, hvis ordet er rigtigt, må det betyde 'passende', egl. 'rammende midten', m-g røk *Merl* I 3.

miðskipar, *Bjhit* 2, 3, er formentlig fejl for miðs (se mið n.) vita.

miðstallr, m, 'förhöjning i midten', brúna foldar m., förhöjningen i ansigtet, næsen, hváta brúna foldar m-i í feld = stinga nosum í feld *Eg Lv* 14.

miðviðr, m, blandt dværgenavne, *pul* IV ii 1.

miðvika, f, mellemste del af ugen, nærrí m-u, omrent midt i ugen, *Andr* 2.

Miðvitnir, m, jætte, fader til *Sökkmime*, *Gri* 50.

míkill, adj (ntr. -it; meiri, mestr), 1) stor, om personer, vældig, enn mikli megr *Sigföður* *Vsp* 55, öllum meiri *Hyndl* 43, meiri ok minni megr *Heimdallar*, *Heimdals mægtigere og ringere sönner*, hentyder til de forskellige stænder blandt menneskene, *Vsp* 1, jfr ókynjan meira komat með ása sonum, o: end *Beyla*, *Lok* 56, og mægd m-il, svogerskab med mægtige mænd, *Am* 56, mest konungr *ESk* 6, 18, vasat konungr meiri *Krm* 9, meiri at mætti *Lil* 65, hann (Baldr) vas taldr ór miklu kyni *Mhkv* 9, enn mikli (v. l.) dröttunn *Lil* 38. — 2) megen, omfangsrig, talrig, m-il hella *Fas* I 134, miklar heiðar *Korm* *Lv* 9, m. veðr *Krm* 2, m. miðr *qry* 25, m. fengr *Leið* 28, m. arfr *Fáfn* 18, meira silfr *Am* 95, m-il gjold *Reg* 6, meiri mæti *Vgl* 14, et mikla men *qry* 15. 19, mest rann *Gri* 24, meiri sær, vældigere, mere oprørt hav, *Grög* 11, jfr m-il bára Ótt 2, 4; m-il ætt *Hár* 23, m-it mengi *Hhund* I 50, m-il góðreið *Vgl* 6, með her m-inn *Hák* 10, mestr landherr *Jóms* 18, miklu mest mengi *Hhund* I 50, m. floti *Arn* 2, 9, m. stöll *Rst* 2, 3) stor, vældig, om kampe, vejr og lign., m. styrri *Hfr* 3, 24, m. hjaldr *Mark* 1, 18, m-it hrings þing *Hókr* 8, jfr m. atróðr *Jóms* 23; m-it veðr, stærk storm, Ótt 1, 5; (eldr) heldr til m. *Gri* 1,

m-lar sóttir *Oddrgr* 2; féarnám m-it *Hund* I 11, fár m-it *Reg* 24. — 4) om åndelige tilstande, m. móðr *Sigv* 11, 3, meiri móðr *Reg* 13, miklir munir *Ski* 5, meiri hugraun *Jóms* 33, m. móðtregi *Ski* 4, m-it angr *ESk* 6, 63, heipt at meiri *Fájn* 19, m. soknuðr *Sigsk* 13, m-il forvitni *Vajpr* 1, meiri teitti *Guðr* I 22, ástir mestar *Guðr* I 17, manvit m-it *Hávm* 6. 10. 11. — 5) om andre ting, hórdórn m. *Vsp* 45, m-it spell *Rst* 30 (v. l.), m-il vó *Am* 80, miklar tálar *Alv* 35, miklar manvélar *Hárb* 20, miklar firnar *Brot* 11, ofrmælgj m-il *Vajpr* 10, m-il fræs *Fájn* 19, missvefni m-it *Fj* 16; m-it afhvarf *Hávm* 34, m-il þorf *Hávm* 148, *Sigsk* 44, m-il miskunn *Lil* 2, meiri þrifnuðr *Arn* 2, 1, ástráð m-it *Hym* 4. 30, *Fájn* 35; meira megin *Fájn* 22, mest manna val, udvalg af de største mænd, *Hyndl* 11. 16. — 6) vanskelig, m-il for *Sigv* 3, 13. — 7) storsindet, af miklum hug *Sól* 70. — 8) absolut, mikit eitt skala gefa, kun smá gaver behöver man at give, *Hávm* 52 (eller: lutter store gaver behöver man ikke at give, jfr B. M. Olsen, *Arkiv XXXI*, 63), vald m-ils *Hárb* 25, m-ils vant *Hamð* 27, mjór es m-ils visir *Ott* 4, 1, pats varðar miklu *ESk* 6, 8, miklu hnugginn *Grí* 51; mér myndi pikka m-it, mærkeltig, *Kolb* 2, 7. — 9) Dat. sing. hyppig med komparativ, 'langt', m-u betri *Vgl* 27, m-u verri *Hym* 19, m-u meiri *HHj* 32, söemra m-u *Hund* I 45, II 23, m-u hærra *Lil* 43, m-u heldr *Korm Lv* 37, harðara m-u *Brási*; med superlativ, m-u mest *Hund* I 50, m-u fegrst *Fájn* 40, m-u lengst *Sigv* 13, 20, vildastr m-u *Sigv* 3, 7, makligast m-u *Nj* 15; m-u mest *Korm Lv* 21. — meiri hlutr, over halvdelen, største delen, *Korm Lv* 25, *Hjr* 3, 17; et meira, adverbialt, fremdeles, *VGl* 11; mest mitt líf, den største del af mit lív, *VGl* 11, hitt vas mest orð, det almindeligste, *Hjr* 3, 4, hann vas mest gótt manna, han var det største gode, den bedste, *Hjr* 3, 29, es þykkir mest at vita *Hárb* 5, et mesta, adverbialt, i stærkest grad, meget kraftig, *Svert* 2; mest, adverbialt, alls mest, allerstærkest, *ESk* 6, 63, (vógu) mest morgen, de kæmpede stærkest om morgen, *Am* 53, undrask mest *Am* 12, jfr 56, ganga mest framm *Sigv* 12, 12. — Gen. sing. trækkes sammen med følgende til (der da bliver til ti, jfr høltzi), mikilsti, altfor, m. snimma, altfor tidlig, *Hávm* 66. Jfr afla-, all-, bord-, fé-, firin-, full-, of-, prýdi-, veg-, prek-, æðru-cersla-.

mikillæti, n, overmod (af mikillátr, jfr láta mikinn), *Sól* 66.

mikilsti se mikill, slutningen.

mikilvirk, adj, som arbejder meget, udretter meget, m-k í sér *Hólkirkja* *Gdþ* 23.

Mikall se Míkáll.

mikla, (-aða, -aðr), göre stor, kraftig, god m-ar e-n *ESk* 6, 67, lát eigi metnað

m-ask (v. l. magnask) *Hsv* 30, morð m-aðisk *Iv* 40.

Miklagarðr, m, Konstantinopel, *Bglv* 2, *ESk* 6, 53, *Mark* 1, 30, *Rv* 31, *Gyð* 2, mildgeðr, adj, gavmild af sind, *Yt* 37, *Arbj* 16. mildi, f, 1) gavmildhed, gefa af m. *Hskv* 2, 11, mega e-n m. (dativ), overgå en i gavmildhed, *Steinn* 3, 17, m. mildings *Rst* 12, af mestri m., af m. pinni *Sturl* 3, 2, 21, njóta Óláfs m. *ESk* 6, 66. — 2) (mildhed, godgörenhed, m. sterkr *Mlag* 2, m. mætr *Pl* 40, *Alpost* 13; m-in sjálf, *Kristus*, *Lil* 67, jomfru *Maria*, 95, valdr m., den hellig ånd, *Heilv* 9, m. megnudr *Mdr* 20, mjúk m. *Gd* 9. 65, blessuð m. *Gd* 10; gœzka ok m. *Hsv* 146. I enkelte tilfælde er det ikke let at skælne mellem de to betydninger. jfr té.

mildingr, m, 1) gavmild mand (jfr *SnE* I 532; orr maðr heitir m.), *Pul* IV j 3, m-a sjgt *Arbj* 2. — 2) fyrste, konge, *Pul* IV hh 2, *HHj* 19, *Hund* I 19. 26, *Arn* 2, 8. 18, *Mark* 1, 12. 18, *ESk* 6, 36. 46, i pl. *Merl* I 43, *Gráf* 1 (ved rettelse), mætr m. *Sindr* 1, m. Hørða *ESk* 6, 39. — I kenninger, for gud: m. aldar *ESk* 6, 58, m. dýrðar *Leið* 23, m. bragninga *Níkdr* 2, m. heiða tjalds *Líkn* 12, m. mána ranna *SnE* II 236, m. mána foldar *Gd* 4, *Pét* 48, m. sunnu skeiðs *Gd* 66, alene om gud, *Kolb* 2, 9. 10, — for jætte, hella m., mál hella m-s, guld, *Sigv* 12, 2. — Urigtig v. l. for miðjungur *Haustl* 8. — Jfr auð-, hlym-, hodd-, yfir-

mildiverk, n, mildheds gærning, god gærning, *Gd* 46. 72.

mildleikr, m, mildhed, miskuñdhed, *Lil* 83.

mildliga, adv, mildt, blidt, skína m., *Mey* 2.

mildr, adj, 1) gavmild, *Hávm* 39, *Helr* 2 (v. l. om Brynhild), (modsat gløggr) *Sigv* 2, 2, m-ir menn *Hávm* 48, *Eg Lv* 41, in mildri (kompar.) *Eskd* 2, 2, m. gramr *Rst* 4, m. malmrunnir *Gsúrs* 14, mild snót *Ragn* II 2, mild old *Arn* 5, 20, milt hjarta *ESk* 11, 8, Kraki enn m-i *Isldr* 21; — med gen., m. matar *Fj* 4, m. mætra hringa *Sigv* 5, 7, m. unnar bliks *ESk* 6, 33, m. fremðar *orm* 1, 9, frægðar m. *Anon* (XI) *Lv* 14, dýrðar m. *Leið* 14; villig til, m. mordðs þjóðA 4, 9, m. ógnar *Stúfr* 4, m. styrjar *ESk* 9, 2, m. hildar *Hl* 12 b, m. heiptar *ESk* 6, 32, m. hervígs *Sturl* 6, 5, m. mensku, som gærne viser sin bravhed, *Iv* 14; — med af, m. af þurptum *Hsv* 113. — 2) mild, blid, gekk mild fyr kné *Oddrgr* 7. — 3) from, mild mær *Has* 19, m. meginfiði holða *ESk* 6, 4, om gud, *Lil* 48. Jfr al, auð-, bragð-, bøð-, dáð-, fé-, gjaf-, gjof-, goll-, grið-, gunn-, happ-, heið-, heipt-, hodd-, hregg-, hring-, jafn-, koss-, leik-, megin-, ó-, ógn-, skil-, tir-, veðr-, veg-, vell-.

1. **milska**, f, blanding, blandingsdrik (af

mjød og øl²), m-u (v. l.) drykkir mjúkir Gd 71; morðhauka m., blod, Hl 26 b.

2. milska, (-ada, -aðr), blande, mitt nafn m-az fyr þér, mit navn blandes, bliver utydeligt(?), for dig, Pét 25.

minjar, f. pl, minder, mindetegn, hafa daprar m. at dauðan ver Sigsk 54, andaðs drúpa m. mest Mhkv 21, m. skorungs lifa Ingj 2, 1.

minka, (-ada, -aðr), forminske, forringe, huggun mun m. þinn trega Pl 9, svá at Pitt m-isk megin Hsv 83, scemð ok vald Pitt m-iz aldrí Lil 26.

minn se minn.

minna, (-ta, -tr), 1) erindre (trans.), mindes, absolut, hefk þik nú mintan, nu har jeg mindet dig derom, Am 81; — upers., med gen., m-ir þik eiða, du minnes ederne, Gríp 45, várphríð sús Vinðr of m-ir Arn 3, 8, eggþríð sús Engla m-ir Arn 5, 15; — med., mindes, med gen., margs ák m-ask Sigsk 57, m-ask e-s Sindr 7, Háv 12, m-ask eggileiks Háv 6, m-ask mistar Tindr Lv 2, m-sk malma sennu Hjr Lv 23, m-ask hildar verka Hrólfs 7, m-ask mín Has 23, Lil 69. 99, m-ask sóttar Lil 53, m-ask vingjafa Pl 28, m-ask einskis nema porm 1, 4, jfr pjóðA 4, 3, Korm Lv 59, hræs m-ask peir Sigv 13, 23; m-umk ek hvar Sigv 13, 21. 24, hoftum minzk hvé Sigv 5, 1, m-isk old hvær Arn 3, 18, minsk hvat Ghv 19; med inf., m-umk at unna Korm Lv 10; — med á, m-ask á, mindes, omtale, m-ask á megindóma Vsp 60, m-ask á annat starf porm 2, 3, jfr psf 2, 2, m-ask á þrek Gisl 2, m-ask á lof þengils Ht 31; — med dobbelt acc., m-ir milding morgin sáran Anon (XIII) B 56. — 2) hævne, m-ask dauða föður Áoreið (egl. 'de mindedes' og mindet gav sig udslag i handling). — 3) kyssse, m-ask við Kolfinnu Hjr Lv 3. Jfr á.

1. minni, n, 1) erindring, hukommelse, m. gnógt Mark 1, 9, kunna m. til margs Sigv 1, 1, kenna m. Giz 2, 1, m. ok manvit Hsv 8, m. deilask mér til mála Steinn 3, 8, vesa seinn af m., opgive sent erindringen (om noget), Sigv 11, 4, at (1) m-um Ht 67, Harð 7, m-is knorr, brystet, Hfl 1 (men m. er her næppe oprindeligt, da metrum derved bliver galt), m-is garðr, d. s., Gdβ 3. — 2) (konkret) erindringstegn, minde, forn m. Merl 1 3, hølti eru nú m. forn, hentydninger til gamle (sagnhistoriske) enkeltheder, Mhkv 8, sogur ok m. Gdβ 49; hertil hører sikkert også m-um i Húsd'r omkvæd: Hlaut innan svá [o. holl skryðask el. lign.] m-um, med mytiske og sagnhistoriske billeder, Hásdr 6. 9, m. e-s porm 2, 5; svá finnask til m. pjóðA 3, 4, hafa at m-um Jóms 20, ESk 6, 34, Rv 8, Arn 2, 19; taká m. e-s, egl. 'komme til at erindre noget', hvormed noget andet kan sammenlignes, foretage en sammenligning, Líkn 34. — 3) erindringsbæger,

drik, Alpost 1 o.s.v., benstara m., blod, EGils 1, 23. Om dette ord henvises til Meissner, Isl. forsk. 235 f.

2. minni, n, yngre form for mynni, munding, findes vistnok Ormsp IV 4: svinnar at ivu m.

minnigr, adj, erindrende, godt, af god hukommelse, Hávm 103, Ólhv 2, 4, pjóð 3, 2 (has míningr), m. at meini, som stadiig har i tanken, Nj (XII) 4. Jfr dolg-, heipt-, lang-, sið-, sigr-.

minniligr, adj, som kan eller bör huskes, mærklig, bat es m-t Kolb 1, 1, slíkt es m-t Svarf 3, m-g tór Lil 35, m-g eptirdœmi Lil 52, m-t ljós Gd 12, m. kvinnaskari, prægtig, Mv II 13.

minning, f, 1) erindring, bat er m. Mv II 16, jfr Heil 17. — 2) tugtelse, hævn, rekask undan m-u (ved rettelse), Pjsk Lv 3, gjalda m. skaða sinna Páll.

minnisol, n, erindringsdrik, Hyndl 45.

mis, i udtrykket verða á m. e-s, gâ glip af noget (ved delvis rettelse), Sól 28.

misfenginn, adj, givet forgæves, skalat mér verða m-gnir taumar, tömmerne (sml. hele billede i verset) skal ikke blive (være) givne mig forgæves, jeg skal (digte), EgSkj.

misgera, (-ða), begå forseelse, forbryde sig, kun i part., bats þykkir misgort Arn 7, 1, vinna misgort Has 51, sás misgort hefir Hsv 139.

misgørð, f, forseelse, synd, Has 52.

misjafn, adj, ulige, af ulige art (störrelse) og godhed, misjafnir bitar Mhkv 26, misjafn vinfengi, anderledes, o: modsat jör, Mhkv 21.

miski, m, forseelse, synd, fortræd, m-a rāð Has 14, m-a bót Has 1.

miskorblindi, m, af uvis betydning (især hvad første led angår), mogr m-a Hym 2, synes at betyde 'jætte'.

miskunn, f, tilgivelse, nåde, især i religios betydning, hnossir m-ar Has 4, m-ar dœmi Has 46, m-ar vægðir Líkn 3, m-in þín Kolb 2, 8, dýr m. Lil 69, m. sendiz framm af guððoms hendi Lil 22, m. huggar Lil 78, öeskja m. Lil 2, finna m. Lil 88, þakka m. Lil 32, veita m. Lil 64, jfr Has 57, Leið 42, Líkn 21, kærr af m. Lil 91; m. manna (Maria) Vitn 17, m-ar sól, Kristus, ESk 6, 1; geisli m-ar sólar = Olaf d. hellige; — m. dalreyðar, sommer, Sörl, jfr dalmiskunn; m-ir heiðar poska = sumur (pl.), Hard 14. — Jfr dal-

mis kunna, (-ada, -at), tilgive, vise nåde, m-andi ýta, gud, Has 63.

mis kunna lauss, adj, en hvem ingen barmhjærtighed, eftergivenhed, vises, m-ar at mani hafðar, om trælkvinde, Grott 16.

mis kunnsamir, adj, barmhjærtig, Hsv 143.

mislangr, adj, ulige lang, morg mislóng skeið pKolb 3, 9.

misleitr, adj, som har mistet sit gode udseende (på grund af sår), Bjhit 2, 14.

1. missa, f, tab, sorg ok m. *Merl I* 39, ynðis m. *Grettis I*. *Jfr* ynðis-.

2. missa, (-ta, -tr), tabe, miste, måtte savne, med gen. rei, m. fôður *Reg 10*, m. *Buðla Am 55*, m. doglings *Ott 2, 1*, m. maga *Am 82*, m. hollra *Am 68*, m. fljóðs *Korm Lv 21*, m. meyjar faðms *Sigv 13, 22*, m. handar *Iv 30*, m. fótá *GSúrs 31*, m. munar ok landa *Hhund II 46*, m. lífs ok auðar *Bkrep 5*, m. aldrs *Merl II 49*, m. foldar *Arn 2, 15*, m. (sverðs) *ESk 6, 48*, m. ynðis *Ólhelg 10*, m. fríðar *pGísl 11*, m. gengis *Hfr 3, 3*, m. heimkvómu *Sigv 2, 10*, m. kosta, om det knækkede sværd, *Korm Lv 26*, m. laga *Anon (XIV) Lv 3*, m. Óstu bús *Sigv 3, 8*, m. ráðs, god beslutning, *Nkt 22*, m. trú *Pl 6*; — m. manns, ikke at ramme én, man vil skyde, *Korm Lv 58*; — absolut, þar er sjalfr hann misti *Lil 15*, en kóngar m-tu, måtte undvære, *Gd 52*; — upersonlig, ef Gunnars m-ir, dersom man må undvære G., evfemistisk for 'hvis han omkommer', *Akv 11*; m-ir þó stórum, man kan dog lide store tab (trodts alle gode afskeds-ønsker), *Am 35*.

missari, misseri, n, halvår, vinter, mál ok m. *Hávm 60*, hvert m. *Ólhelg 11*, eitt m. *Ragn V 8*, ein m., i løbet af ét, *Guðr I 8*, þriu missari þessi *pjóðA 3, 18*, fimm m. *Iv 7*, sjau m. *Guðr II 14*, sams m-is *Guðr I 9*, þau m. *Grott 15*.

missifengr, m, navn på et sværd eller del af et sværd (egl. 'som går glip af det, der skal rammes'), *pul IV l 11*. *Jfr Falk, Waff 56*.

missir, m, tab, illr vas så m. *Am 100*, m. manna *Merl II 36* (kunde også være verb, upers.).

missveftni, n, sövn (for tos vedkommende) til forskellige tider, m. vas peim (hundum) lagit *Fj 16*.

Mist, f, valkyrie, *pul IV h 4, aaa 1*, *Gri 36*, kamp, *Tindr Lv 2*. — I kenninger, for mand: M-ar viðir *Likn 27*, M-ar meiðr *GÁsbj*, M-ar runnr *Nkt 77*, M-ar vinr *Merl II 75*, — for kvinde: M. mundar (af mundr) *EGils 1, 10*, — for kamp: frost M-ar *Ht 61*, gustr M-ar *Ingi 1, 2*, mótt M-ar *Grettis 20*, (*jfr mótkennandi*), — for sværd: M-ar laukr *Ht 85*, M-ar glóð (glœðr) *Páll*, M-ar eldr *Has 2*, M-ar linnr *Has 5*, — for ravn: M-ar móðr *Tindr 1, 7* (ved rettelse), — for kamp: m-ar víf, valkyrie, dennes drifa, kamp, *Sindr 1*, m-ar fergir, kriger (egl. 'som trykker, er vældig, i kamp', efterklassisk), *ÞormOl 2, 4*. — Usikert er *Hhund I 47*: skalf M-ar marr hvars megir fóru, M-ar marr er en ellers ukendt betegnelse ('Mists hest' eller 'Mists hav', luften?, er lige uantagelige); rimeligvis hører M-ar til megir, = krigere (*jfr hermegir og lign.*), marr er så vistnok en fejl for nærr, jorden rystede, hvor krigerne før (red.).

mistilteinn, m, mistelten, mær ok mjók

fagr m. *Vsp 31*. — Navn på sværd, *pul IV l 3*. *Jfr Falk, Waff 56*.

misverki, m, misgærning, synd, m-a myrkr *Likn 4*.

míga, (míe, yngre meig, miginn), lade sit vand, m. e-m í munn *Lok 34*.

Míkáll (eller mulig Mikjáll), m, erkeenglen Michael, M. vegr þats misgort bykkir *Arn 7, 1*, M-s messa (29. sept.), *Ókík 1, 1*. — Kejser M. *Catalactus*, brautz und M-l mæztan *Ill 1, 4*. I hds skrives mikáll, mikiall (dette måske hyppigst).

míla, f, mil, m-ur tværnar, to mil, *Heil 13*; — overført på tiden, hvilask stund ok m-u, i al evighed, *pjsk Lv 6*.

Mímameiðr, m, Mimers træ, ɔ: Yggdrasil's asken, *Fj 20. 24* (her kræver versemålet: mima-).

Mímir, m, (gen. -s og Míms), Mime, vogter af Mimers brönd og Yggdrasil, vistnok af jætteslægt, *jfr pul IV b 1*, drikker af brönden *Vsp 28*, hvor også M-is brunnr direkte nævnes, M-ms höfuð mælti et fyrtá orð *Sigrdr 14*, Míms synir, uvist hvad der menes hermed (kilder, bække? eller jætter), *Vsp 46*, Míms vinr, Odin, St 23, VSt 1, Ht 3. *Jfr* geir-, Hodd-, hold-, hregg-, hrekk-, hrинг-, Søkk-, veðr-, vet-.

mínumgr, m, sværd, *pul IV l 6* (eller mim-? *jfr v. l. mimm-*). *Jfr Falk, Waff 56*.

mínligr, adj, som ligner, sømmer sig for "mig", esa m-t gina flugu *Ulfr Lv.*

mínn, (mín, mitt, yngre minn, mitt, *jfr Skjspr 76*), min, sættes både foran og efter substantivet, m. hamar *þry 3*, m. dröttinn *Skí 3*, m. Sigurðr *Guðr I 18, 22*, mínið brœðr *Guðr II 3*, mína þjóna *Sigsk 67*, míns málvinar *Guðr I 20*, — bröðir m. *Guðr I 25*, systir míni *Guðr I 17*, hugr m. *Sigsk 37*, ástir mínar *þry 29*, niðjum mínum *Sigsk 11* (*jfr Gerings Wörterbuch*); hvárrtveggja m. auðgjafi *Arn 5, 21*, mínið djarflig dul, min, hos mig, *Gd 77*; mitt rán, plyndringen af mig (mit gods), *Ólhelg 9*, fundr m., mødet med mig, *Bjhit 2, 8*; enkelte gange uden subst., einn es m. betri (skjoldr står lige foran) *Akv 7*, mitt of létti (uden subst. i forvejen), mit arbejde, det arbejde, jeg skal udføre, skal nu holde op, *Grott 17*.

mítira, f, bispehue, m-u gramr, biskop, *EGils 3, 15*, m-u runnr, d. s., *EGils 2, 4*.

mjáðveitar Eg *Lv 41* er uriktig, vistnok for mæreitar, s. d.

mjallhvítir, adj, hvid som nyfalden sne, et m-a man *Alv 7*, m-t mundar jokla, sölvhvid, hvid af sölvsmykker, *Vigl 17*.

mjávari se mjór.

mjófingraðr, adj, smaljingret, *Rþ 39*, *jfr* mæfingr.

mjólk, f, (-r), mælk, føddr m-u mæður sinnar *Lil 42*, kreista m. ór brjóstum *Lil 87*, blæða tók m. ór æðum *Mey 24*.

mjór, (mjó, mjótt), også mær, om *Misteltenen*, *Vsp 32* (men mjór 31), *pKolb 3, 4*, kompar, mjávari som v. l. til mjóv-, *Yt 16*, m. mistilteinn *Vsp 31. 32*, sér þú

mæki mjóvan *Ski* 23, 25, en mjóva (kona), *Bbreiðv* 3, *Vigl* 6, *pKolb Lv* 2, mæ borð, *tynde planker*, *Ott* 1, 5, mævar skeiðar, slanke skibe, *pKolb* 3, 4; enn mjávari hlutr (horns) *Yt* 16, m. es mikils vísir, *tynd, spæd*, *Ott* 4, 1, mjótt hóf, det tynde mædehold, smalle middelvey (der skal rammes), *SturlB* 1, mjó mól, små sager, bagateller, *Anon (XIV)* 1. *Jfr* fingr, ó-mjótygill, m, smalt bånd, m. máva mœrar, havets smalle tråd, fiskesnøre, *Rdr* 19.

mjúkhurð, f, blød, böjelig, smidig ‘dör’, s: *vidjeleitning*, Meita m-ir, skibe, *Vell* 23. **mjúklátr**, adj, beskeden, ydmyg, *Gdþ* 16, m-t meyja *Mv I* 14, m-t módir *Mv I* 19, *II* 2.

mjúkleikr, m, mildhed, nåde, *Lil* 83 (v. l.).

mjúkliga, adv, smidigt, *Hjálmþ* II 5; ydmygt, *EGils* 1, 33.

mjúkligr, adj, smidig, mærð esa m-g orðin, om et stift formet digt, *Anon (XIII)* B 62.

mjúklyndr, adj, mild af sind, m-d menreid *Pl* 4, m. Magnús *pjóðA* 1, 11, men som urigtig v. l.

mjúklæti, n, ydmyghed, m-is hásæti, jomfru Maria, *Vitn* 25.

mjúkorðr, adj, venlig, forekommende i ora, *Rv* 6.

mjúkr, adj, 1) smidig, blød, m. hestr, hest der går blødt, behageligt, *Gd* 34, m. vann sér forðat, smidig, *Anon (XIII)* B 17, m. morðlinnr, sværd, *Pl* 1, — blød at føle på, mjúk bró *Hjr Lv* 27. — 2) blød, behagelig, mild, mjúk for *pKolb Lv* 12, mjúk miskunn *Kolb* 2, 8, *Lil* 32 (v. l.) 88, m-t lið *Heilv* 8, m. sjükum *Mdr* 34 (om jomfru Maria), mjúk merki *Lil* 87, m-ir drykkir *Gd* 71. — 3) smidig, flydende, om digte, mjúk mól *Isorm* 1, 15, *Has* 1, m. bragr *ESk* 11, 6, m. diktr *Lil* 92, *Jfr* lof slungin m-t *Lil* 4. — 4) venlig, forekommende, m. e-m *Hl* 4 b. — 5) ydmyg, jrom, mjúk boen *Lil* 82, *Gd* 46, m-t hjarta *Gdþ* 44, mjúk elsko *Gd* 33, mjúk mær *Lil* 28. *Jfr* auð-, ástar-, horund, ó.

mjúkstallr, m, blød forhöjning, blødt underlag, straumtungls (guldets) m., den bløde arm, *Steinarr*.

mjöðdrykkja, f, mjöddrikning, handlingen at drikke mjöd, drikkelag, *Harkv* 11.

mjöðgjarn, adj, mjödlysten, som er begærlig efter drik, drikkelag, *Hárf* 2.

mjöðhroðnir, uriktig v. l. for mótroðnir s. d.

mjöðkarmr, m, mjöd-beholder, mjödkar, m-s fura, kvinde, *Mfl (XII)* 1.

mjöðm, f, høfte, *Gautr* II 15.

mjöð-Nanna, f, ‘mjöd-Nanna’, kvinde, *Sigv* 3, 15.

mjöðr, m, (-ar; uden pl.), mjöd, *Lok* 3, 6, *þry* 24, 25, *Hávm* 19, *Am* 8, ollets navn í helju *Alv* 34, brugginn m. *Bdr* 7, bera mjöd *Sigv* 2, 6, við mjöd gladdir *G Súrs* 3, meini blandinn m. *Sigrdr* 8, enn góði m. *Gri* 13, enn mæri m. *Ski* 16, enn

skíri m., om Heidruns mælk, *Gri* 25, enn dýri m., om skjaldedrikken, *Hávm* 105, 140, enn helgi m. *Sigrdr* 18, forn m. *Ski* 37, *Lok* 53; om vandet i Mimers brönd, *Vsp* 28. — *I kenninger, for digterdrikken: digtet (jfr SnE I 244), Oðins m. *Hj* 2, Yggjar m. *Arbj* 7, Yggs m. *Vell* 33, m. burar Bors Búra arfa *pblond* 2, m. hausa haslrekka (s. d.) *Isldr* 1, m. Suðra *Gsúrs* 20, *jfr Anon (X)* III A 2 (*ufuldstændigt*), — for blod: unda m. *pþyn*, ylgjar m. *Hl* 26 b, — for kvinde: m-ar Hrist *Ormr* 1, 3, m-ar pella Jóms 4.*

mjöðrann, n, mjödhus, hus, hvor der holdes drikkelag, *Akv* 9.

Mjöðvintir, m, dværg (egl. ‘mjödulv’), s: ‘som drikker megen mjöd’ el. ‘mjödraner?’ v. l. moð-), *Vsp* 11, *pul IV* ii 1.

mjök, (meir, mest), adv, 1) meget, i hög grad, med adj., m. fálr *Hj* 17, m. tregt *St* 1, m. fár *Mhkv* 12 o. s. v., m. fagr *Vsp* 31, m. bráðr *Hávm* 2, m. auðkendr *Gri* 9, 10, m. mikill *Brot* 11, *ploft* 2, 2; med adv, m. vel *Sigv* 11, 17, m. sjaldan *Am* 81; med verber, m. létt styðja *Rdr* 6, m. hefr ryskt *St* 7, m. eru reifðir *Harkv* 16, geyja m. *Vsp* 44 o. s. v., *Am* 25, bifask m. *Akv* 23, 25, séask meir *Gri* 20, trega meir *Vgl* 37, muna meir *Reg* 15, skyldask meir *Lil* 4, drípa mest *Mhkv* 21, styðja mest *St* 12, mest selda ek mínar *Eyy Lv* 14; mest alls, alls mest *Háv* 11, *ESk* 6, 63. — 2) kraftig, hrókkva m. móti *Hausl* 16, líða m. ór stað *pdr* 5, blástu meir *Vém*, ljósta mest *pdr* 18, hólti m. er kveðit at flestu *Mhkv* 28. — 3) i et stort antal, *Hárf* 2. — 4) meir, fremdeles, *Vafþr* 41, *Rþ* 2, 3 o. s. v. (passim), *Gríp* 18, *Hál* 3, *VGl* 4, *Sigv* 2, 10, hitt vas meir *Vell* 22 (= hitt vas auk v. 26), hafa meir at minnum *ESk* 6, 34, meir geta *Isldr* 7, skalk meir bera hróðr *Ht* 68, hlautk meir mein af því *Hjr* 3, 5 — fremdeles, atter, koma meir *Bdr* 14, *Ghv* 8, finnask meir *Sigv* 13, 7. Med positiv, i stedet for komparativ, meir leidr *Ski* 27. *Jfr* all-, raun.

mjöklitudo, m, dværgenavn, *pul IV* ii 1.

mjöl, n, mel, *pul IV* ddd 2, m. rauutt álití *pKolb Lv* 4; *Fróða* m., guld, *Hj* 17. *Jfr* fagr.

Mjöla, f, ø ved Hålogaland (Meloen), *pul IV* bbb 5.

mjöll, f, 1) nyfalden sne, vaða m. *Sigv* 13, 13, *Bergb* 11, hals hvítari hreinni m-u *Rþ* 29; — hadds m., hårrets sne, snehvít hår, hristar hadds m-ar, mand med snehvít hår, gammel mand, således synes ordene *Anon (XI)* Lv 2 bedst at kunne tolkes; — rauð m. jarna þrunu, kampens røde sne(fald), blod (*jfr drífa*), *Kolli* 4. — 2) om det hvíde skumsprøjt, þrómr skokks stokkinn m. *Bglv* 5. *Jfr* haus-, sjóð.

Mjöllnir, m, Tors hammer, egl. ‘knuseren’, *Vafþr* 51, *Hym* 36, *Lok* 57. 59, 61, 63, *þry* 30. *Jfr* A. Kock, I. F. X, 110 f.

mjöt, f, (*jfr* A. Kock i Arkiv XXX, 379)

mål, det rigtige mål, þurra skiða ok þak-inna næfra kann maðr m. Hávm 60, kank mála m., jeg ved at sige det rigtige, af-passede, Hfl 20. Jfr ør.

mjötuðr, m, egl. ‘det tilmalte’, (skæbnens) mål, skæbne, død, (jfr ‘mjötuðr (bani)’, SnE II 494) nema m. spilti Oddrgr 16; her kan der være tvivl, om betydningen er skæbne’ eller ‘død’; ef mér meir m. málrum gæfi Sigk 71; her er bægge betydninger lige gode; så manns m. meini verri, om sværdet Tyrfing, Herv III 21; m. kyndisk, undergangen, Vsp 46; — om Mimameid eller Yggdrasilsasken Fj 22, hvor det hedder: så es hann med mónum m., den bestemmelse er den, til det er den bestemt, det er dens ‘mål’ blandt mennesker (nemlig at virke hel-bredende).

mjötviðr, m, ‘måltræ’, træet med det rigtige mål eller — snarest — det træ som betegner, bestemmer, verdens mål, alder, verdens livstræ, (jfr BMØlsen, Arkiv XXX, 140), m. mærr fyr mold neðan Vsp 2.

moðsognir se móðsognir.

moðvitnir se móðvitnir.

moka, (-ða, -ðr), muge (en stald), m. kvíar innan Bjhit 2, 3, m. flór Áns 4.

mold, f, muld, jord, pul IV æ 2, en forna m. Merl I 61, m-u samr, ét med mulden, jorden, om mennesket, Sól 47, vilja aldr í m-u Þrún 1, ausinn m-u Herv I 2, rísa frá m-u ESk 6, 4, vakna ór m-u Has 31, fyr m. neðan Vsp 2, fyr m. ofan Gríp 22, Guðr I 17, trúða m. Fáfn 23, fljúga m. ok myrar, henover, þjóðA 1, 18, koma á m., jødes, Gríp 52, fara (líða) m. yfir Heiðr 15, á m-u Guðr I 4, Sigk 18, Lil 29, Merl I 2, Nj (XII) 5, af m-u Lil 11, 12, hniga til m-ar Hamð 15, snúa mórgum til m-ar Heng V 3, feldr til m-ar Þorm 2, 13, kominn til m-ar Gróg 2, m-ar genginn, begravet, Sól 60, m-ar hvergi, ingensteds på jorden, Merl I 59. — I kenninger, m-ar hof, himlen, SnE II 242; kenniseðr m-ar Auðun 1, uklart. Jfr vinga-.

boldarauki, m, muldførølse, om de i jorden rådnede legemer, Herv III 3.

boldbúi, m, ‘muldbo’, foldar m., skal være betegnelse for ‘den døde hest’, Heiðr 11; ‘höjbo’, hús m-a, gravhøj, Harð 8.

boldrekr, m, ‘muld-konge’, jætte, m-s orð, guld (jfr orðbrjótr) Hallv 7; jfr K Gisl. Aarb. 1868 s. 364.

boldvegr, m, ‘muldvej’, jorden som vej, jordens overflade, slétr m. Oddrgr 3, sporna m-g, jødes, sst 8.

boldþinurr, m, ‘jord-tråd’, jord-omspænder, midgårdsormen, Vsp 60.

molka, (-ða, -ðr), malke, transitivt, m. geitr Hhund I 43, kýr m-andi Lok 23, i hvilket tilfælde kýr er acc. pl.; andre opfatter det som nom. sing., hvorved m-andi bliver intransitivt; i første til-fælde bebrejdes det Loke, at han har været en kvinde, der udførte trælvinde-

gærning, og det er rimeligere end den anden opfattelse.

mollu Ragn X 4 findes i en forvansket sammenhæng.

Montr, m(?) eller Mont f.?), Alperne, stóð á Mont Sigv 13, 21, á Mundio m-um Merl II 92 (her er M. m-um = montibus Alpium i orig.). Jfr Mundio.

morð, n, drab, fald, kamp, jfr pul IV k 2, frá m-i, fra drabet, Akv 32. 42, Erps m. Hamð 8, manna m. HolmgB 11, verða mórgum manni at m-i Orv IX 43, m. (margra) manna GSúrs 7, þorm 2, 16, at m-i hans (ved eller efter) Rst 32, m-holda Vell 21, m. siklings Hjr 3, 24, valda m-i Gráf 9, Isldr 4, ráða m-i Nordimbra Hjr 2, 8, venjask m-i ESk 8, 2, hefna m-s Hamð 11, hart m. Sigv 7, 8, at m-i Gladr 4, Gráf 7, Hókr 2, Balti 2, Korm Lv 27. 28, knýjask at m-i Mark 1, 19, m-vóru þau forðum VGl 7, m-s mildr þjóðA 4, 9, m-s magnendr, krigere, Jór 3, m-s ferðir miklar, er vist blot omskrivning for mikil morð, store kampe, eller ‘tog for at holde kampe’, Liðs 1, m-s mœti-Njörðr, krigar, GSúrs 16; m. grafvitnis Krm 1. — m-s mærð = drápa, drabsang, sang om kamp, Vell 4; — m. viðar, storm, Ott 1, 5, torgu m., kamp, HolmgB 5. — Jfr fôður-.

morðalfr, m, ‘kamp-alv’, krigar, om Hakon jarl, Vell 27; Hl 15 a.

morðaukinn, adj, ‘drab-førøget’, berømt ved drab, om sværd, Ht 49.

morðáll, m, ‘kamp-áll’, sværd, (eller spyd?), m-s metendr, krigere, Iv 9.

morðbál, n, ‘kampflamme’, sværd, m-s meiðr, krigar, Jóms 16.

morðbráðr, adj, ivrig til (eller i) kamp, Hl 41 a.

morðeggjandi, part, æggende til drab, om sværdet, Korm Lv 26; phreð 11.

morðeldr, m, ‘kamp-ild’, sværd, m-s fár, kamp (se fárþjóðr), Skáli 1, 5.

morðiár, n, ‘kamp-skade’, sværd, m-s myrðir, krigar, pmáhl 1.

morðíkin, adj, ‘kamp-lysten’, krigersk, Vell 22.

morðílytir, m, som fremskynder kamp, krigar, Ht 39.

morðor, f, ‘døds-rejse’, død, meina m. konu Sigk 44, gor m. sst 40.

morðgjarn, adj, dræbelysten, om Tors hammer, Hym 36, om en konge, Kolli 4.

morðgosfugr, adj, berømt for drab, Korm Lv 62.

morðhamarr, m, ‘drabs-hammer’, sværd, Anon (X), digt om Guðleifr; kenningen er valgt af hensyn til hele ordvalget.

morðhaukr, m, ‘kamp-høg’, ravn, m-s brynnir, krigar, Pham 1, 1; m-a milska, blod, Hl 26 b.

morðheggr Hjr Lv 27, som v. l.; er urigtigt for mordveggr, s. d.

morðhjól, n, ‘kamp-hjul’, skjold, m-s merkir, krigar, Hsky 2, 9.

morðkannaðr, adj, prøvet i kamp, Anon (X) I B 5.

morðkendr, *adj*, *drab-berömt*, *eller ‘som har begået mange drab’*, *Arn 5, 3.*
morðkennir, *m*, ‘*kamp-prøver*’, *kriger*, *Arn 5, 11, Hl 18 b.*
morðkunnr, *adj*, *kamp-berömt*, *Har-níð.*
morðlinnr, *m*, ‘*kamp-orm*’, *sværd*, *m-s hvessimeiðr*, *kriger*, *Rst 14*, *m-s boði Pl 1.*
morðlundr, *m*, ‘*kamp-træ*’, *kriger*, *mand*, *Bergb 5.*
morðráð, *n*, *drabs-råd*, *við m.*, *under planer om drab*, *StjO I 1.*
morðremmandi, *m*, ‘*kamp-forstærker*’, *kriger*, *Jóms 18.*
morðrunnr, *m*, ‘*kamp-træ*’, *kriger*, *Hrafn 2.*
morðrogðull, *m*, ‘*kamp-sol*’, *skjold*, *meiðr m-la*, *kriger*, *Anon (XIII) B 17.*
morðský, *n*, ‘*kamp-sky*’, *skjold*, *m-ja hríð*, *kamp*, *Tindr 1, 7.*
morðsól, *f*, ‘*kamp-sol*’, *skjold*, *meiðr m-ar*, *kriger*, *Pl 29.*
morðstærir, *m*, ‘*kamp-forstærker*’, *kriger*, *ploft 2, 1.*
morðteinn, *m*, ‘*kamp-tén*’, *sværd*, *rettelse for -reinn*, *m-s meiðr*, *kriger*, *Korm 1, 2.*
morðvalr, *m*, ‘*kamp-falk*’, *ravn*, *v. l. til morðhaukr.*
morðvaniðr, *adj*, *vant til kamp*, *pKolb Lv 10.*
morðvargr, *m*, ‘*mord-ulv*’, *morder*, *en som slår en anden ihjel uden at ved-kende sig det*, *Vsp 39.*
morðvegg, *m*, ‘*kamp-væg*’, *skjold*, *m-s meiðar Hfr Lv 27.*
morðvenjandi, *m*, ‘*som udøver hyppige drab*’, *Fenju meldrar (guldets) m.*, *gav-mild mand*, *porm 2, 24.*
morðvondr, *m*, ‘*kamp-vånd*’, *sværd*, *Korm Lv 27. 28.*
morðorr, *m*, *kriger*, *Sigv 2, 10.*
morginbrøð, *f*, *morgenbytte (føde)*, *pbyn.*
morgindogg, *f*, (-var), *morgendugg*, *Vafþr 45.*
morginn, -unn, *m*, *morgen*, *m-in hétu Vsp 6*, *m. es nú Am 68*, *m. vas pá ESk 6, 48*, *m-in hverjan Vsp 28*, *Vafþr 14*, *Guðr 1 9*, *margan m-in Sigv 5, 1*, *of m-in Hávm 59*, *Sigv 1, 13, 13, 21*, *Ótt 2, 10*, *tvåa morna Korm Lv 29*, *hafa at minnum m-in Arn 6, 11*, *es at morni kørni Hávm 23*, *nær morni Hávm 101*, *at morni Reg 25*, *Eg Lv 36*, *Krm 19*, *á morni HolmgB 3*, *Ísldr 23*, *í m-in*, *i morges*, *H Hj 39*, *Hhund II 26, 30*, *Korm Lv 63*, *Gunnl Lv 13*, *á m-in*, *i morgen*, *Hár 3*, *men*, *gær á m-in*, *igår morges*, *Hhund II 12*; *ár (of) m-in Ám 87*, *Hamð 1*, *m-in*, *absolut*, *en morgen*, *i løbet af en morgen*, *Am 53. 81*; *m. randa storms*, *en kampmorgen*, *en morgen med kamp*, *pormOl 2, 4*; — *konungs m.*, *en konges morgen*, *langr es konungs m.*, *en konges morgen er altid lang*, *man må vænte længe om morgenens på kongen* (*ord-*

sprog), *Sigv 13, 14*, *Mhv 13.* — *Som egennavn*, *pul II 2.* — *Jjr fegin-, fría-, påska-.*
morginskæra, *f*, *morgen-kamp*, *Krm 10.*
morginstjarna, *f*, *morgenstjærnen*, *Gd 70.*
morginstund, *f*, *morgenstund*, *Krm 17.*
marginverk, *n*, *morgengæring*, *mál-þjóns m*, *digtningen*, *foretagen i morgen-stunden*, *Arbj 25* (*urigtig v. l. er megin-verk*).
1. **Morn**, *f*, *elvenavn*, *pul IV v 3.* — *Jjr Sæ-.*
2. **morn**, *f*, *tæring*, *svindsot*, *þik m.*
morni Skí 31.
1. **morna**, (-aða, -at), *blive morgen*, *dages*, *upers.*, *es m-ar Hróm 1*, *pKolb Lv 8.*
2. **morna**, (-aða, -aðr), *svinde hen*, *tæres*, *rådne*, *hon skyli m.*, *gå til grunde ved at hentæres*, *Oddrgr 32*, *m. í maura haugi, rådne op*, *Herv III 4*; — *transi-tivt synes ordet at være brugt i: þik morni m-i, du rådne op af tæring*, *Skí 31.*
Mornaland, *n*, *sagnhistorisk navn på et land, der mulig er Myringernes land*, *men som synes identificeret med Húna-land (v. 4)*, *Oddrgr 1.*
mosi, *m*, *mos*, *m. varð upp at losna Korm Lv 58 (her har hds mosinn)*, *m-a vaxinn Ragn XI 3*, *gjálda m-a Hhard 17.*
mosraðr, *adj*, *rød*, *brun som mos*, *eller: ‘farvet i mosfarve’*, *hosa mosrað*, *som tryllemiddel (profylaktisk)*, *vistnok med amulettet i*, *Steinarr 1.*
Mostrasund, *n*, *v. l. Mustras-*, *ved Mön-ster i Halland*, *Sturl 3, 6.*
motti, *m*, *døgenigt*, *vættik miðr at m.* *myni nenna Hhard 4* (*jfr isl. mottast yfir e-u, være langsom ved noget*).
móða, *f*, *ely*, *især en der er bred og med meget ringe ström (af móðr, træt)*, *pul IV v 3*, *Egil 1, 40*, *strið m. ESk 10, 2*, *í m-u Fáfn 15*, *pKolb 3, 9*, *pjóðA 4, 13*, *Steinn 3, 4*, *m-u mynni Steinn 1, 3*, *m-u glóð*, *guld*, *Arn 6, 10*, *m-u fýri*, *d. s.*, *Egil 1, 26*, *m-u markar grand (ild)*, *d. s.*, *Egil 2, 2.*
móðakarn, *n*, ‘*sinds-agern*’, *hjærte*, *H hund I 53.*
móðbarr, *adj*, *rask*, *rede (til handling)* *i sit sind*, *pTref 4.*
móðerni, *n*, *mødrene slægt*, *moder*, *Krm 26*, *Lil 41.*
móðlikinn, *adj*, *fremadstræbende af sind*, *modig*, *Okík 2.*
móðljall, *n*, ‘*sinds-fjæld*’, *bryst*, *Guðr 2.*
móðhress, *adj*, *karsk*, *rask i sind*, *modig*, *Pl 29.*
Móði, *m*, *Tors son (‘den modige’)*, *Vafþr 51*, *faðir M-a*, *Tor*, *Hym 34.* — *I kenninger for krigere*, *mænd*: *M. malma galdrs Gunnl Lv 3*, *M. malmrógs Nj (XII) 8*; *M. borðs bliks (skjoldets) Isldr 24*, *borða (skjoldets) remmiskóðs M. p máhl 8*, *hafstóðs M. porm 1, 1*; *merki-M. (adskilt ved tmesis) hijrborgar pKolb Lv*

12; — bragar M., digter, *pmahl* 2. *Jjr* flein-, grjót-, hjör-, lypti-, merki-, skap-, stókkvi-.

móðir, f, (-ur, dat. móður og mœðr *Vgl* 27; meget ungt er mæðr i gen., *Mey* 17), moder, *Hárb* 4. 5, *HHj* 19 o. s. v., *Eyw Lv* 8, m-ur hrør *St* 5, mær ok m. *Lil* 3, m. guðs *Lil* 53, m-ur hlýri *ESk* 6, 32, (níu) mœðra mogr *Húsdr* 2, m. oss er Mária *Lil* 25, kjósa mœðr frá mogum *Fáfn* 12; m. mellu dolgs, jorden, *Ht* 3, m. jötuns, jættekvinde, *Ód* 24. — Som egennavn, *Rþ* 27. 31. 34. *Jjr* drengja-, stjúp-.

Móðir, m, *Dvalins hest* (af móðr, m, 'den modige'), *pul II* 1, *IV rr* 4. *Jjr* prá-.

1. **móðr**, m, 1) sind, sjæl, *pul IV zz*, efla móð, styrke sindet, *Heilv* 6, lastaverk æligs m-s *Has* 56, m. svall, om en sjælesyg mand, *EGils* 3, 6. — 2) lidenskabelighed, oprørthed i sindet, þrunginni m-i *Vsp* 26, m. svall *Haustl* 14, *Eyw Lv* 6, af m-i *Vsp* 56, *Styrkárr*, í m-i *Hfl* 5. — 3) mod, djærvhed, við enn mikla móð *Sigv* 11, 3, hafa meira móð. *Reg* 13, eiga móð e-s *Ghv* 3. — 4) oprömt sind, af m-i stórum *Akv* 9. — 5) kummer (efterklassisk betydning), móð létti svá þjóðar *E Gils* 3, 14: hertíl hører máske ogsá fá móð (í augu), blive syg (í öjnene), *EGils* 1, 14, hvis der ikke her foreligger et ntr. móð (dunkelhed). — 6) Hvæt af móði verðr ens mæra viðar *Fj* 21, her foreligger vistnok et helt forskelligt ord, hvis ordet ikke er forvansket. *Jjr* ás-, jötuns-.

2. **móðr**, adj, 1) mædig, træt, m. verðok mitt hross leiða *pKolb* *Lv* 12, þás óðum mjók m-ir mjöll *Sigv* 13, 13, m. fótr *Mark* 1, 12, þá es m. *Hávm* 23, komk m. *Rv* 28, m. gestr *Sól* 2, m. Tósti *Korm Lv* 9, m. munrjóðr hugins *ESk* 6, 13, hjaldrs m. þjóðA 4, 6; augu dopr ok móð *Lil* 54; om heste, *Hhund* I 42, *Korm Lv* 24, om fugle, *pþyn*; om skib, móð eik *Anon* (XII) B 3. — 2) livstræt, sjá m. konungr *Oddgr* 15. — 3) kummerfuld, m. munr *Likn* 4. *Jjr* él-, far-, fet-, fjol-, fostu-, heipt-, hjaldr-, hregg-, hug-, hvat-, kost-, sorg-, víg- (i nogle af disse slutter -móðr sig til betydn. 1).

móðrakkr, adj, tapper af sind, *Sigv* 13, 11.

móðrói, m, blandt skibsnavne, *pul IV z* 3 (også skr. móðrói).

móðseti, m, sind, m-a tjold, brystet, *Ht* 50.

Móðsognir, m, dværgenavn ('som suger mod i sig'? eller af móð 'høaffald'?), *Vsp* 10, *pul IV ii* 1 (skr. motsognir, mot-sognir). *Jjr* Bugge, *Edda* s. 388.

móðtregi, m, kummer, sorg, *Skí* 4, *Sigrdr* 30, *Sigsk* 45.

móðugr, adj, 1) fuld af mod, om *Sigurd*, *Brot* 18, *Ghv* 19, om *Atle*, *Akv* 36, om *Hamde*, *Ghv* 7; om jætten *Hyme*, *Hym* 5. 21, her er betydningen dog sna-

rere lidenskabelig, vredladen. — 2) begærlig, m. á munad *Sól* 77. — 3) kummerfuld, sorgjuld, svá vas hon m-ug *Guðr* I 2. 5. 11, m-ug spjöll*Ghv* 9. *Jjr* harð-, þrúð-.

móðurbróðir, m, morbroder, *GSúrs* 11, *Gríp* 6. 24.

móðurfaðir, m, morfader, *Hyndl* 19.

móðurlauss, adj, moderlös, *Fáfn* 2.

móðurliga, adv, moderlig, *Mv* III 13, *Mey* 17.

móðurmál, n, modersmål, *Lil* 4.

Móðvitnir, m, dværg, *Vsp* 11 (eller Moð-) *Jjr* *Mjögövitnir*.

móðprútinn, adj, opsvulmet, svulmende af mod, *Rst* 14.

móðflugr, adj, kraftig af sind, modig, *Húsdr* 2.

mógrennir se mágrennir.

móinn, m, 1) slangenavn (egl. 'den der lever i móar'), *Grí* 34, *pul IV qq* 4, — i kenninger for guld: móins jorð *Olsv* 5, *Nj* 21, m-s storð *Pl* 18, m-s akr *Ód* 21, m-s sæti *Hl* 18 b, m-s moerr *Arni* 2, 2, m-s leið *Grettis* 11. — 2) blandt hestenavne ('den brune'), *pul IV rr* 4. *Jjr* egg-, fik-, gest-.

Móinsheimar, m, pl, sagnhistorisk sted, *Hhund* I 46, II 24.

Móir, m, sokongenavn, *pul IV a* 3.

Móises, m, Mose, dat. Móísi (: vís-), *Leið* 18; *SnE* II 246 (her acc. skr. Moy-sen); *Anon* (XIV) *Lv* 3.

1. **mór**, m, tuet, lyngbevokset land, et slags hedeland, *pul IV æ* 2, land i alm., sporna á mó *Sigv* 3, 10, sporna mó forntraddan þjóðA 4, 7, troða glapstígu á mó *Eg Lv* 9, spenna ilja gaupnum á mó pðr 3.

2. **Mór**, m, hestenavn, *pul IV rr* 3, *Meintjovs hest*, *Meinþjófr* (reið) Mói *pul II* 2, *Jjr* I a 1; — Marnar m., skib, *Har-nið*.

mórauðr, adj, brunrød, m-ir sauðir *Korm Lv* 9.

mót, n, A) mode, sammentræf, mæla m. *Orv IX* 33, leggja m. við e-n *Drv* (XI) 8, fjendligt mode, fara til m-s *HolmgB* 3, herða m. *Hharð* 1. — I kenninger for kamp: malma m. *Rdr* 9, malms m. *Ht* 52, sverða m. *Edáð* 5, sverðs m. *Tindr Lv* 2, mækis m. *Hfr* 3, 28, vápna m. *Sturl* 3, 9, m. malms ok rítar *Krm* 16, m. spjóta *þjóðA* 4, 13, *pþreð* 12, hjalma m. *Krm* 7, randa m. *Vell* 23, Gauts gótvu m. *Korm Lv* 31, hanga heimþingaðar m. *pBrún* 3, Hlakkar m. *Vell* 16. — B) dativ bruges som præp.-adv. 1) imod, imede, móti menglöðum *Gróg* 3, hrókkva móti, stille sig til angreb imod, *Haustl* 16, som oftest står á, í foran, *Eg Lv* 32, *Gunnl Lv* 13, *Hfr* 3, 18, *Jóms* 24, *Sturl* 3, 19, *Has* 8, *Leið* 11, med gen. á móti bleyðiskjarrs harra *Mark* 1, 29; at m-i, d. s., *Haustl* 2, *Vell* 19, *Sigv* 7, 1. 8. 11, 12, *Hást* 8, *Edáð* 1, *Jóms* 22; med gen., at m. hodata brjóts (v. l. á móti brjót), *GSvert* 9. — 2) til lön, gengeld, for,

Líkn 48, Jóms 18. — C) mótt, *adv*, mótt standa Gðþ 27. Jfr bord-, brand-, bryn-, egg-, geir-, hring-, snyrti-, þing-, qr-. móteflandi, *m*, ‘móde-forstærker’, *m*. spjóta, kriger, Sigv St 2, Styrr. mótför, *f*, gáðen i móde, om fjendtligt sammenstöd, *m*. manna Anon (XIII) B 18. mótgørð, *f*, krænkelse, Mey 4, i pl. Katr 5. mótingangr, *m*, modstand, trods, EGils 2, 6. mótkennandi, *m*, ‘móde-prøver’, *m*. Mistar, kriger, Grettis 20. mótpenningr, *m*, præget mønt, Merl II 52. mótreynir, *m*, ‘móde-prøver’, *m*. malma braks mána (*skjoldmóde* = kamp), kriger, Háv 4. mótroðnir, *m*, hjortenavn (egl. ‘som beträder mör’), pul IV cc² (v. l. er alle urigtige). mótruðr, -runnr, *m*, ‘móde-træ’, jöru snótar *m*, kriger, ÞBrún 3, spjóta *m*. Gunnl Lv 13, SturlB 1, GSvert 9, *m*. Heðins snótar Grett 2, 4. mótroðull, *m*, ‘móde-sol’, gymis vagna (*skibenes*) *m*. = gymis vagna röðuls (*skjoldets*) mótt, kamp, Tindr 1, 2. mótsnuínn, *adj*, vendt imod, uvenlig stemt imod, Vigl 18. mótsognir v. l. for Móðsognir, *s. d.* mótsfárr, *m*, ‘móde-træ’, *m*-ir Meita (Meita mótt, kamp), krigere, Helg Ásb. mótvaldr, *m*, ‘móde-volder’, mækis *m*. kriger, ESK 11, 5. muðr se munnr. mugðu pdr 15 se mygja. mugga, *f*, 1) fugtigt vejr og tyk luft, pul IV oo 1. — 2) tunghed i sind, nedslæthed, hafna *m-u*, være (blive) opromt, Giz 2, 2. muli, *m*, s. s. moli, et lille afbrækket stykke, krumme, henda *m-a* Mhkv 11. mulinn, *m*, måne (egl. ‘aftagende’?), pul IV ll; stjórnarí *m-s*, gud, Gð 63. Jfr mylinn. Mun, *f*, elvenavn, pul IV v 2. 1. muna, (-ða, -at), danne forskel (munr), upers., *m*-ar stórum þat, det udgør en stor forskel, deri overgår du (den tiltalte) alle andre, SnH 2, 10. 2. muna, (-ða, -at), have lyst til, upers. tyggja (acc.) *m*-ar at sökja hringa Reg 15. 3. muna, (-ða, -at), 1) huske, erindre, med acc., þat mank enn St 21, muna e-n Korm Lv 35, Sigv 13, 10, Vsp 2, þaus fremst of man Vsp 1, *m*, mælgí sína Lok 47, *m*, munt hjaldr HolmgB 2, *m*, ævi Alþívu Sigv 13, 28. *m*, dag Hfr Lv 22, *m*. fátt Grí 32, *m*, rausnarskap ræsis ESK 6, 70, *m*, heiptir, vedblive at være forbitret, Sigv 5, 4, *m*, at tína orð Hyndl 45, mank at óttum Vgl 14, *m*, munum at pmáhl 12, mank hvern feldu Hhund II 1, absolut, svát ek *m*. Hhund I 40, — *m*, eptir, huske i fremtiden, Hsv 2. — 2) tænke på, engi

hlut móttu þeir annan *m*. Sól 12. — 3) *m*, e-m e-t, huske noget som modtaget af vedkommende, tvær mank hilmi heims-vistir Ht 29, munðak mildingi stórgjafar Ht 95. — Jfr fyr. munadærlauss, *adj*, uden glæde, ensom, forladt, Sól 48. munadlifi, *n*, vellystigt liv, drýgja *m*. Sól 18. munadr, *m*, vellyst, nydelse, *m*-ar ríki Sól 10, móðugr á m-ð Sól 77. munafullr, *adj*, fuld af tillokkeler, ry-delser, *m*, dvalarheimr Sól 35. munarheimr, *m*, lívsfrydens, elskovens verden, í m-i HHj 1. 42. munarlauss, *adj*, uden lívsfryd, mik veitk *m*-asta (måske oprindeligere munalausasta) Guðr I 4. Munarvágur, *m*, sagnhistorisk lokalitet (på Samso), Herv II 1, Orv III 3. mund, *f*, hånd, pul IV öö, låta *m*. (dativ) of standa hjor til hjarta Vsp 54, sleppa ór *m*-um pKolb Lv 2, bera e-t at *m*-um, række en noget, Árm 1, koma at *m*-um e-m, vederfares en, Pl 5, frá *m*-um sprundi, bort fra kvinden, Rv 22; fagrvti *m*-ar, guld, pmáhl 17, *m*-ar dagr, d. s., Sturl 4, 35, *m*-ar fúrr, d. s., Eindr; — *m*-ar vondr Korm Lv 26 kan ikke være rigtigt; måske fejl for mála v., sværd. — *m*-a baugr, armring, böta *m*-a baugi Hár 42. mundang, *n*, måde, mådehold, hæra nafn an *m*. væri, höjere navn (konge-titlen) end det var passende, Ólv 2, 7. mundangs-fjarri, *adv*, passende fjærnt, Grettis 31. mundangs-höttr, *m*, måde at være på således at det passer, som det skal være, møcta tvennum *m*-um Pét 31. mundangs-laun, *n*, pl, passende gen-gæld, Ott 2, 16. mundangs-sterkr, *adj*, tilpas stærk, men i ironisk-forringende sammenhæng, ‘lidet stærk’ (jfr medal-), Gunnl Lv 1. mundargjöld, *n*, pl, udredelse af brude-kobssum, *m*, mikil Hsv 97. mundeldr, *m*, ‘armild’, guld, *m*-s meidir Ragn VI 2 (ved reitelse). mundgjallr, *m*, sværd, (egl. ‘rungende i hånden’), pul IV l 8. Jfr Falk, Waff 56. mundhyrr, *m*, ‘armild’, guld, *m*-s sendir pjsk Lv 3. Mundifari, *m*, (v. l. -feri, -föri), Má-ne(n)s fader, Vafpr 23; navnet betyder ‘den der bevirger sig efter bestemte tider’ (af mund *n*), og er egl. navn på månen selv. Mundill, *m*, sokongenavn, pul III 1. Mundio, i forbindelsen M. mont, vist-nok egl. Montgiu = Mons Jovis, j: Store St. Bernhard, Merl II 92. Jfr Meissner, Zs. f. deut. att. 47 s. 192 f. mundjökull, *m*, ‘arm-is’, sölvring, *m*-s rýrir, gavmild mand, Hfr 3, 23. mundlaug, *f*, håndtvæt, håndtvætsskål, skål, *m*, vindla, himlen, Rdr 20.

mundr, *m*, (-ar; uden pl. undt. i ét særligt tilfælde), 1) *brudekøbssum*, den sum, som bejleren skulde give (jor) bruden, og som blev hendes særlige ejendom, kaupa mey *m-i* *Grip* 30, *Fájn* 41, *Háljs* IX 9, gjalda e-rrí *m-d* *Am* 95, vilja *m-d* at e-m, modtage brudekøbssum af en, *Oddrg* 22; *Hjáninga* sprund þiggr *m-d* morðaukinn, i overjørt betydning, *Hild* lader sig jæste, der udjøres kamp, *Ht* 49 (jfr *Jfork*, *Arkiv XV*, 220). — 2) gave i alm. m-ir ok rentur *Gd* 30. — I kenninger for kvinden, hvor m. bliver synonymt med 'guld': m-ar *Rindr Bjhit* 2, 10, m-ar *Mist EGils* 1, 10, — for mand: meidir m-ar *EGils* 1, 5, 2, 3.

mundriði, *m*, 1) sværd (egl. 'som spiller i hånden'), *pul IV* 1 3, m-a borg, skjold, *ESk* 6, 48. Jfr *Falk*, *Waff* 56 (mindre rigt.). — 2) håndtag i skjoldets indvendige side, negla m-a í skildi *Nj* 13; m-a hjól, skjold, *Hl* 19 a. Jfr mundriðr.

mundriðr, *m*, blandt navne på sværdets dele (skafset mellem hjalterne?), *pul IV* 1 12 (v. l. -riði).

munduðr, *m*, se *monduðr*.

mungát, *n*, 'sindets vederkvægelse', : øl, *Heiðr* 3 (modsatte vín og vatn), *Qrv* IV 4, *Brot* 4 v. l.

muninn, *m*, den ene af Odins ravnne ('den erindrende'), *Grí* 20, *pul IV* tt 1, *SnE* II 142, ravn i alm., margr m. *Nj* 8, m-ns teitir, kriger, *GDropl* 2, fasta m-s, sult, bregða fóstum-s *Kolli* 5, m-s tugga, lig, *GSúrs* 31, *pSær* 2, 4, *pmáhl* 13. — Blandt dvergenavne, *pul IV* ii 1.

munknør, *m*, 'sjæl-skib', bryst (ved rettelse af mins knarrar), hlóðk mærdar hlut munknarrar skut *Hfl* 1.

munkr, *m*, munk, m-a dróttinn, gud, *Skapti*, m-a valdr, d. s., *Hally* 7, m-a reynir, d. s., *Hafg* 2, m-a veldi, *Italien*, *Mark* 1, 12.

munlauss, *adj*, uden elskov, uden ægte mage, *Óska* víf *m-t*, land som (i øjeblikket) er uden herre, *Ott* 1, 2.

munligr, *adj*, lokkende, yndig, med drótni es staðr öllum *m-ri* *Leið* 40.

munnfagr, *adj*, med smuk mund, m-fogr *Jórunn Anon (XII)* B 20, m-fogr mær *Vígl* 6.

munngjallr v. l. til mundgjallr, s. d.

munnharpa, *f*, jættekvinde (egl. 'hvis mund er sammentrukket' : af kulde eller alder), *pul IV* c 4.

munnlaug se mundlaug.

munnlitúðr, *m*, 'mund-rødfarver', m. hrafns, kriger, *ESk* 2, 1, gunnar vals m., d. s., *ESk* 1, 5.

munnr, **muðr**, *m*, mund, gab, om et menneskes mund, leggja munn við grón *Guðr* I 13, orð liðr munn *Mhk* 16, ok så muðr (sål. hds.) es mína bar *Arbi* 8, af þessum m-i *Lil* 2, mæla feigum m-i *Vafþr* 55, míga e-m í munn *Lok* 34, mæla at m-s ráði, efter mundens (og ikke forstandens) tilskyndelse, *Hár* 49, hafa e-t í m-i, omtale noget, *pblond* 1, 1, verða

á m-i, egl. om ord, man tilfældig (på grund af de tilfældige omstændigheder) kommer til at sige, *Hjr Lv* 20, pham 2, 2, hræra Óðins ægi m-i *Hjl* 19, orða er leitaf mér í munn *Mhk* 29, láta sein at m-i, være træg til at tale, *Mhk* 24, — om dyr, ulv, med svolum m-i *Hhund* I 36; ulis m. *Istdr* 21, vargs muðr *Hl* 6 b, björn, munn (has for munni) oss mórg hefði *Am* 17, — örн og ravn, arnar jöðs m. *ESk* 6, 29, hræs þefr gengr ór m-i *Harkv* 3, — slange, orms m. *Valg* 10, grundar seiðs m-ar (i pl.) *pcrf* 1, — redskaber, sværd, æggen, mækis m. *Bolv* 1, *GSúrs* 34, hjarar m. *GSúrs* 7, øksens æg, øxar m. enn punni *Hharð* 12, tangens gab, tangar m. *ESk* 6, 60, boret *Rate*, Rata munn léturnik rúms fáa *Hávm* 106; — Ránar m., *Rans* (altopslugende) gab, *Refr* 4, 3. — Andre forhold: hlusta m., øret, *Istdr* 1 (jfr hele sætningen), hlusta m-ar *Arbj* 6 (jfr også her ordvalget), — gínn hlunvisundr m-i, om gallionsfigurrens gab, *pfragr* 11, — jorð gein grófinum m-i, om den gravede grav, *VSt* 2, — ór m-i fletvargi, om husets dør, *SnE* II 196. Jfr alin, ban-, éarn (járn)-, gapa, hrap, munniða, uriktig v. l. til myrkriða, s. d. munnrjóðr, *m*, 'mund-rødfarver', m. Hugins, kriger, *ESk* 6, 13; malms m., d. s., *Sigv* 1, 14.

munnroði, *m*, 'mund-rødme', rød farve om munden, auka (hrafn) m-a, göre ravnens næb blodigt, skaffe den blod, *Ht* 5.

munnshófn, *f*, egl. 'hvad man har i munden', ord, udtalelse, veita dýra m., give en udmærket veltalenhed, *Líkn* 2.

1. munr, *m*, (-ar, dat. muni og mun), forskel, især med komparativ, betydelig, allstórum mun fleira *Jóms* 5, stórum mun meira *Rv* 12, mun fleira *Am* 47, *Ing E* 1, mun meiri *Has* 51, mun minni *porm* 1, 3, muni hoegri *Oddi* 3, muni vildri *pstf* 2, 1, m-i síðar *ESk* 6, 23. I alle disse tilfælde er der ingen tvív om, at ordet betyder 'forskel', stórum mun meiri, egl. større ved en stor forskel, således at forskellen er stor mellem de to sammenlignede ting.

2. munr, *m*, (-ar; pl. -ir), 1) sind som higende, ønskende, attrånde, *pul IV* zz, lífa at m-um (mun) sínum, leve i overensstemmelse med sin tilbøjelighed, *Oddrgr* 34, *pKolb Lv* 3, lék mér í mun *Sigsk* 38, árna e-t þíns éda míns m-ar, udrette noget af dit eller mit ønske, af hvad du eller jeg attrår, *Skí* 40; i det hele findes dette ord hyppig i *Skí* (i pl.), muni þína hykka svá mikla vesa, v. 5, at m-um, ifølge ens ønske, lyst, v. 4. 20. 24. 26, jfr 35, hvor der ved siden af at mínum m-um, ifølge min vilje, ønske, findes af þínum m-um, hvilket må betyde 'fordi du ønsker det', 'til trods for at du skulde ønske det' (: at få bedre drik), at mun banda *Vell* 9, *Edáð* 9, hildr gekk at mun, efter ønske, *Arn* 6, 11, mein standa fyr m-um, hindrer

at en fár sit ønske, Gróg 15, langir ro manna m-ir, lang er menneskets attrå (d. v. s. angår noget i fjærn fremtid), Gróg 4. — 2) lyst, glæde, missa m-ar ok landa Hhund II 46, leita e-m m-ar Guðr I 8, ekkju m. Hhard I, (Idunn) stærandi mun haptta Haustl 11, m. vargs vas þat es III 1, 1, m. glamma Rdr 10, í mun manni Korm Lv 60, í mun hrafnai GSúrs 29, at mun flagði Hamð 15. — 3) elskov (egl. elskovs attrå), sá enn mátki m. Hávm 94, þráar til míns m-ar, elskovsnydelse, Fj 50, vinna við m-um, meðstæð elskovens længsel, Oddrgr 22. — 4) genstanden for ens attrå, elsket person, m. Foglhildar, Svanhilda ægtefælle, Jörmunrek, Rdr 6, vættak míns m-ar Hávm 96; hertil hører sikkert: gráta at m-i (acc. pl.), begræde den elskede (Balder?), Bdr 12; — m-ar eitr, sorg, GSúrs 26, m-ar gránd, syndige tanker, Has 3, blindi móðs m-ar Líkn 4, m-ar stríð, kummer, Sigsk 37, — m-ar grunnnar, bryst, Hjl 19. — Jfr feðr munir, vegsmunir.

munráð, n., ønsket forehavende, brjóta munr ð e-s, tilintetgøre ens kæreste ønsker, Hhund II 16.

munstrond, f., 'sjælens strand', bryst, Viðris m-ar marr, Ódins bryst-hav, digter-drikken, digit, Hjl 1.

munstærandi rettere i to ord, se 2. munr 2.

muntún, n., 'attrå-tun', m. hugar, sindets attrås tun, (hjemsted), brystet, skelfrat m. hugar (dette hugar er overflødig) Herv III 9.

munu, (mun, man, munda), 1) ville, hjælpeverb, som oftest med inf., for at betegne futurum, ek þik temja mun Skí 26, munk verða auðigí í andsvorum Lok 5, munt einn vega Gríp 11, muna gramr spara Gunnl 2, 1, nú mun allvaldr koma Hák 13, svá munk vátta Rst 35, munk þiggja fjor Jóms 43, sonum mínum mun svella Krm 27, hyggsk m. æ lisa Hávm 16, kvazk veita mundu Hamð 13, þó mundak gefa þér prý 4, ek munda nú andask Hjr Lv 28; ef mundu sættask, om de vilde indgå forlig (mæla foran = spryja), Am 48. Ofte udelades inf. (enten vera eller et andet verbum, der har stået lige foran), sjá mun ræsir ríkstr Reg 14, né mun síðan Vell 13, þats æ mun uppi Arn 2, 15, svá mun enn Lil 43, munk fleira (ɔ: segja) Sigsk 71, munat at stríða mér sem, det vil ikke være... som, Bbreiðv 2. 2) ville kunne, muntu vinna við, vil du kunne stå imod, Akv 15, hvé mun okr fultingja Hamð 12, mundit líta mik øfst Skúli 1, 3. — 3) skulle, launa munk farsynjun Hárð 59, hví mynim vér heyra Am 64. — 4) om noget man udíaler som formodning, "(vil) nok, vistnok", hrataat mun pykkja Alv 1, hans munt fund vilja Hárð 48, þar mun fláræði fylgja annat Gríp 38, vesa mun þat fyr nøkkvi Am 26, mundir þá Freyja frata Lok 32, gramr mundi koma und sik ollu láði, vilde

have underlagt sig, Arn 5, 22, muna munt hjaldr HolmgB 2, auð mundu þeir eiga Herv I 3, eitthvat klókt mun dröttin dikta Lil 39. — 5) om noget, der er nær ved at ske (indik.), mundi hon springa, hun var lige ved at, Guðr I 2, mundu einherjar allir berjask Hhund I 38, svát ulfs faðir mundi slitna Haustl 8.

munúð, f., 1) kærligt sind, elskov, fœða m. (jfr ala óst og lign.) Hhund I 5, fljóðs m. Hávm 79, þars m. deilir, hvor elskoven hersker, Oddrgr 24. — 2) elskovsnydelse, drygja m. Nj 2, ljót er likams m. Hsv 74, lifa at m. Hsv 83, æ koma mein ept m. Sól 68. — I senere tider er -úð her sikert forkortet til -ud.

munvágð, m., 'lyst-vove', m. Dáins, dvær-gens drik, skjaldeðrik, digit, Sigv 13, 29 (ved rettelse); jfr Meissner s. 60.

munvegar, m. pl., 'yndige veje', om gu-dernes hjem, St 10.

munvigg, n., vist fejl for munvágð, s. d. **musteri**, n., tempel, kirke, Mark 1, 25, Nkt 71, Lil 36, Mgr 6; m. guðs, biskop Gudmund, Gd 69; m. fróns, himlen, Has 50. Jfr høfuð.

Mustrarsund, n., se Mostrar-, Sturl 3, 6.

múrr, m., mur, borgvold, borgar m. se borgarnúrr; standa á m-i hávum Gd 37, í m-i traustum Gd 69; musteri gjort af mûr Mv II 6.

Múspell, m., (ifg. Snorre) den sydlige ildverden (iøvrigt er betydningen ikke ret klar; ordet er fremmed, lánt fra Tyskland, = müspille, müd(t)spille, 'verdens undergang'; i Norden synes ordet at være personificeret, 'undergangens volder'), M-s synir Lok 42, M-s lýðir Vsp 51; ganske sikkert er det jætter, der betegnes således. Jfr Braune, Beitr. XL, Kauffmann sst. XXXIII, T. E. Karstens, Acta Univ. Fenn. XLV, Sperber, Ups. forhandl. 1906–12 o. s. v.

múta, f., bestikkelse, byrgjaz úti gjafir ok m-ur Lil 71, lymskar m-ur Mdr 22.

mútari, m., høg, pul IV ss 2, Gauts m., ravn, HL 26 b, jfr mútaðr hos Fritzner. Jfr sármúteri, tár.

myksleði, m., mogslæde, slæde hvorpå meget føres bort (omkring), brjóta m-a Korm Lv 38.

Myl, f., øen Mull (Hebriderne), pul IV bbb 1.

myllinn, m., månens navn hos guדרerne, (jfr mulinn), Alv 14; ifg Snorre (SnE I 472) er det også navn på solen, vistnok ved misforståelse.

myln, m., navn på ilden, pul IV pp 3.

mylskr, adj., hørende til (øen) Myl, þjóð rann mylsk Bkrep 6.

mynd, f., billede, form, mjúk m. mærðar Mv II 2, m-ir synda Lil 80, Mey 37; m. varð á móglum, sagen blev ordnet, Sn St 4, 2.

mynda, (-aða, -aðr og myntr), danne, forme, m. líkneskjú Mv I 15, margvíss fjandi m-ar hitt, danner, udklækker, Mv I 6, þóat ek mynt hafa mál at hætti, formet

talen på den måde, Merl II 94, m. hróðri (*dativ, obj. for m.?*) eptir þeim orðum, indrette, Nkt 2; om figurlig talemåde, vondr es Márla mynduð, nævnt billedlig, SnE II 188.

myndan, f, dannelsse, skabning, haglig m. heilags anda, Kristus, Lil 30.

mynni, n, mundino, fjærðar m. HHj 18, móðu m. Steinn 1, 3, Humru m. Árm 2, Dínu m. Krm 3, þrándheims m., Trondhjemsfjordens munding, Rst 15, Svolðrar m. Skúli 1, 2 må være at opfatte på samme måde som det føregående, munding, af Svolders-havnen (jfr Saxos portus Svaldensis). — Gård ved Mjösens sydende, Kollti 1.

Mynt, f, elvenavn (v. l. mynd), pul IV v 4.

myrða, (-ða, -ðr), dræbe, m. sunu, son Ghv 5, Bós 1, m. til hnossa, for at få fat i kostbarheder, Am 57, sofanda m-ði Sól 5, m-ðir menn Sól 74.

myrði-Freyr, m, ‘dræbende Frey’, Jalks skyja m., skjoldenes ødelægger, kriger, HolmgB 5.

myrðir, m, banemand, Vinða m. Vell 24, Har-níð, Hókr 6, Hjr 3, 7, varga m., fredløse mænds banemand, porm 2, 10, þSær 2, 3; — menja m., gavmild mand, Rv 6, m. móins jarðar, d. s., Nj 21; — m. mordfårs, sværrets ødelægger, pmáhl 1. — Jfr men-.

myrkaurriði, m, ‘mørk forelle’, m. markar (jfr dimmr dreki) Ill 1, 1.

myrkbein, n, ‘mørk knokkel’, Haka vagna reinar (hayets) m., sten, klippe, Haustl 16, Hlödynjar m., d. s., VSt 2.

myrkblár, adj, ‘mørksort’, kulsort, m. tjalda drasill Sigv 13, 2.

myrkdreki, m, ‘mørk drage’, m. markar borðs, spyd, Refr 1, 2, idet mørk borðs her synes at være ‘skjold’ (= borði).

myrkfara, f, nat (egl. ‘den mørkt farende’, ‘som kommer med mørke’), blandt dægra heiti, pul IV mm.

myrkheimr Akv 42 kan ikke være rigtigt, der sigtes uden tvivl til det sted, hvor Gunnar blev dræbt, og som v. 32 kaldes heiðr; mulig er myrkviðr det rette.

myrkleygr, m, ‘mørk lue’, m. Mistar, sværd, Has 61.

myrkørk, f, mørk skov, = myrkviðr, m-ar (adskilt ved tmesis) hlödyn, Jylland, idet der ved m. sigtes til den store skov Járniði (Isarnho), Vell 27.

1. myrkr, n, (-rs), mørke, í m-ri Qgm 1, StSigv. m-ri við man spiðalla Hávm 82; reka, svíkja í m. ok dauða Lil 19, 43, undraz m. (om helvedes mørke) Lil 61, leysa ór m-rum Leið 31, m. heims ESk 6, 2, Anon (XIII) B 47; m. misverka Likn 4, m. súta Lil 77. — Jfr nið-, súta-.

2. myrkr, adj, 1) mørk, dunkel, m-t es úti Skí 10, m-var grímur Herv II 5, m. viðr, tæt, dunkel skov (jfr Myrkviðr), ríða m-van við Rp 37, of m-van við Oddrgr 25, fýsask á m-van við Vgl 4, m. vafrlogi (s. d.) Skí 8, 9, m-t hregg mækis eggja,

kampen, formørket ved skudvåbnenes mængde, Rst 20. — 2) dunkel, utydelig, lidet forståelig, m. stafr, rune, Eg Lv 38, m-k (hds m-t uriktig) rök Merl I 2, m-k frétt Merl II 9, m-k mgl Merl II 100; m-t es mér alls greppr né sérat Arn 6, 17.

myrkastofa, f, fængsel, Heil 17. — Jfr myrkva-.

myrkriða, f, ‘mørke-rytterske’, troldkvinde, der rider i luften i mørket (jfr kveldriða), pul IV c 4 (v. l. munnn- urigtigt), Hár 20.

myrkva, (-ða, -at), mørkne, göre dunkel, kennigar m. fagnað, fordunkler glæden, Gd 78; upersonlig, þás m-vir (nótt), når det mørknas om natten, når natten bliver lang, Helg Ásb.

myrkvarann, n, fængsel, Mey 35. 44.

myrkvastofa, f, d. s., Pét 51.

myrkvi, m, mørke, tåge, blandt veðra heiti, pul IV oo 1 (v. l. máske mjörkvi).

myrkviðr, m, mörk, dunkel, lidet genemrængelig skov, meyjar flugu m-ð í gógnum Völ 1 (eller egennavn?), hringr m-ar, slange, Ragn IV 3. — Som egennavn, ríða M-ð yfir Lok 42, hrís es M-ð kalla Akv 5, jfr Herv V 9, til M-ar. Hhund I 51; M-ar heiðr Herv VII 2.

Mystr, f, blandt øers navne, pul IV bbb 7, s. s. Mustr? el. Mygster i Hordland (Munch).

mý, n, myggesværm (koll.), foglar (sálir) flugu svá margir sem my Sól 53. Om en enkelt myg bruges myfluga.

mýgir, m, undertrykker, hersa m., konge, Nkt 13, Vinða m. pfisk 3; m. auðs, gavmild mand, EGils 1, 24, m. löfa fannar, d. s., Katr 18, m. mørva, ringe-agtende betegnelse, Bhitt 2, 14; m. meina, tála, from mand, EGils 2, 2. — Jfr folk-ost.

mýgja, (-ða, -t), undertrykke, né mygdu (skr. mygdo) menn olteiti, man undertrykte ikke munterheden ved drikkelaget, Þdr 15; byskup sás engi m-ir Gdβ 55 (máske rettere: engu).

mýll, m, rund klump m. brimleggs guld. Korm Lv 55. — Jfr Bugge, Aarbb. 1889 s. 83 og Falk, Árk. XXXIX, 79. Se myll.

mýkja, (-ða, -ðr), blodgøre, formilde, m. synda punga Gdβ 50, m. orða hall (rettselse for arfva hallz), göre tungen blød, böjelig, veltalende, Katr 1, baldin sveit þó m-ðiz aldri, blev aldrig myg, medgörlig, forblev trodsig, Gd 50.

mýkt, f, mildhed, m-ar andi Gd 1.

mýll, m, = myll (dannet efter de sammentrukne former), rund klump, som en sten, gedvangs m., hjærte (jfr SnE I 540), Hl 15 a. — Jfr ‘mýll er vér svo köllum; steinar þessir eru knöttötir, er samandragaz af ullu, hári og óhreinindum í saudfé og fleirum dýrum’, Lærdómslista fél. rit. 8, 64. — Jfr aurmyll, fjarðmývill, herðimýll.

Mýlnir, m, hestenavn, Hhund I 51 (af mull, mule, et slags töjle).

mýrisnýpa, f., bekkasin (*scolopax gallinago*), pul IV xx 6.

mýrr, f., myr, mose, sump, mold ok m-ar *pjóðA* 1, 18, holt ok m-ar *Lil* 93, leíða í m-i fúla, for at drukne vedkommende, *Guðr* III 11; móss m., havet, *Rv* 2, *Fáfnis* m., guld, *Grettis* 15; — mýr lífs fyldur skýrum *Pét* 48 er uforståeligt; myr *pKolb* *Lv* 6 er vist fejl for mær. — Mýrar, egennavn, i *Isafjordsyssel*, *Heinr*, i *Myrasyssel*, *Bjhit* 2, 23.

Mýsingr, m., sokonge, pul III 1, IV a 3.

mæ se mæor.

mæfingr, adj., smal fingret, med smalle fingre, *Hamð* 22.

mægð, f., svogerskab, *Hyndl* 20, *Gríp* 44, *Sigsk* 18, m. gat ek mikla, jeg op-næde svogerskab med stormænd, jeg ægtede en höjættet (og stolt) kvinde, *Am* 56, jarls m., med jarlen, *Arn* 1, 2; *Stúfr* 4, m-a laun (*Sigars*), (*Sigars*) lön for svogerskabet, at lade en hænge, *Grett* 1, 5.

mægi, n., svogerskab, hrataf of m., handlet for rask, overilet, med hensyn til svogerskabet (istandbringelsen af ægte-skabet), *Alv* 1, ápekt m. *SturlB* 3.

mækir, m., sværd, pul IV 1 3, *Harkv* 16, *Krm* 17, ljóss m. *Gunnl* *Lv* 11, fránn m. *Vol* 18, *Fáfn* 1, m. (mjór) málfár *Skí* 23, 25, *Sigsk* 4, kaupa m-i saurgan *Hávm* 83, m-is egg, eggjar *Vgl* 33, *Gráf* 10, *Sigsk* 47, *Hamð* 15, m-is munnr *GSúrs* 34, rjóða m-i *Yt* 12, *Eirm* 6, *Gráf* 2, *Steinn* 3, 8, hjorr gnast við m-i *Anon* (XII) C 21, hregg mækis eggja, kamp, *Rst* 20, mækis ø, blod, *Hfl* 4, m-is straumr, sværd-ström, skulde betyde blod, men må efter sammenhængen betyde kamp, altså 'sværdenes strömmende bevægelse', *Hák* 8, m-is hogg *Korm* *Lv* 64, m-is mótt *Hfr* 3, 28, *Ésk* 11, 5 (jfr mótvældr), m. hijardar, sveidours, horn, *Yt* 16.

1. mæla, (-ta, -tr), 1) tale, sige, absolut, *Haustrl* 3, *Hák* 11 o. s. v., m. né meguð *Lok* 7, m. nómum *Gríp* 6, taka m. *Gríp* 16, m-tu margir niðjar *Oddrgr* 23, m. á laun *Am* 3, m. af mauviti *Am* 48, m. at munns ráði, efter mundens (og ikke forstandens) tilskyndelse, overilet, tankeløst, *Hárb* 49, m. í frama, tale til nytte (for), *Hávm* 104, m. fyrir, føreskrive, *Am* 34, *Herv* VII 11, men, tale for (til støtte for), m. vel fyrir (manni) við e-n (hos en) *Am* *Arn* 4, m. við e-n, tale med en, *Skí* 2 o. s. v., omrent = sprýra *Am* 48. — 2) befale, ønske, sem hilmir m-ti *Sigv* 1, 10, þats faðir m-ti *St* 12. — 3) med præpp., m. of e-t, om noget, *Vafþr* 55, *Mhkv* 20, men: m. of hug, tale falsk (mod sin egen mening), *Hávm* 46, m. af striðum, tale om kummer (om harpens strænge), eller tale på grundlag af kummer, *Oddrgr* 30, m. til friðar, ønske, bede om fred, *Hæng* II 7; m. á hendr e-m, tale mod en, göре en bebrejdelse, *Ólhv* 2, 2. — mælt es, det er almindelig tale, om ord-

sprog, *St* 17. — 4) med objekt, acc., tale m. mart, orð *Hávm* 27, *Sigsk* 7, m. þróttar orð *Jóms* 41, m. mál *Oddagr* 15, *Vgl* 37, *Sigv* 11, 14, *Hfr* 3, 2, m. stafi *Hávm* 29, *Vafþr* 55, m. mansong, utdale elskovsord, *Jóms* 42, m. heimsku *Eirm* 4, m. teiti, tale muntert, *Ghv* 2, m. firnar *Brot* 11, m. hól fyr e-m, prale, *pmahl* 1, m. fagrt *Hávm* 45, 92, m. bert *Hávm* 91, m. satt *Hhund* I 46, II 24, m. hugat *Guðr* II 20, *Hfl* 18, m. þarf *Hávm* 19, *Vafþr* 10, m. mart (við e-n) *Merl* I 41. — 5) aftale, m. mótt *Qrv* IX 33, mælt stefna *Halli* 3, m. sér man, aftale trolovelse med, *Hávm* 98. — 6) tiltale, m. e-n orðum *Vafþr* 4. — 7) tale, være begavet med øvnen til at tale, m. manns røddu *Merl* I 15, m. á mannis tungu hverja *Gríp* 17. — 8) tale, således at noget frembringes derved, med dativ, m. gulli, tale guld (ordene er guld-stykker), *Mhkv* 8. — 9) medium, m-ask saman, tales ved, *Vafþr* 19, m. af golfi fyrir = m. fyr sér af golfi, tale for sig (til bedste for sig), *Vafþr* 9; m. umb, tale om sig og sin sag, *Sigsk* 6. — Jfr á.

2. mæla, (-da, -dr), mæle, hann m-di mik mundum ok spónnum *Gautr* II 7 (hds mælti, yngre form), m. hring of borg, omgive borgen i en kreds, *Merl* I 46, mun ek of þik sitjanda silfri m., mæle sølv om dig sidende, ð: tildække dig med sølv, *Herv* V 13.

mælgí, f., snaksomhed, snak, es sína m. né manat *Lok* 47, m-in verðr oss heyrinkunn *Mhkv* 29. Jfr ofr.

mælingr, m., karrig person (egl. 'som mæler ud' i små portioner), *Ht* 40.

mælsa, f., veltalenhed, m. ok manvit *Hyndl* 3, m-u (gnótt) *Katr* 2, m-u tún, bryst, *Líkn* 4, m-u tól, tungen, *Gd* 23; — taleøvnen, m. ok meginhyggjur *Gríp* 39.

1. mær, adj., smal, tynd, se mjór. Jfr *Bugge*, *Tidsskr*. f. *Phil*. VI, 94 ff.

2. mær, f., (meyjar, pl. meyar; nom. også mey Vitn 26, *Mv* II 18 og meyja, *Mv* I 18, *Mey* 19), 1) mø, ugift kvinde, pul IV i, *Hárb* 30, *Gríp* 28, *Korm* *Lv* 21, *Hárf* 1, *Eg* *Lv* 28, *Skí* 7, modsat 'gjæt kone', *Hávm* 163, jfr 84, *Lok* 37, *Sigrdr* 32, m. (elr) við meyju *Heiðr* 10, frumung m. *Sigsk* 4, en horska m. *Hávm* 96, mörg (góð) m. *Hávm* 102, *Krm* 10, fogr m. *Vol* 2, marggollin m. *Hfl* 26, hvít (haddbjort) m. *Hfl* 28, *Harkv* 1, en bráhvita m. *Vgl* 39, en linhvita m. *Hárb* 32, en ríkja m. *Hhund* I 56, m. meyja *Guðr* II 1, *Hyndl* 1, koma sér hjá meyjunum, vinde kvinders elskov, *Korm* *Lv* 6, meyar drengr *Krm* 20, ástvinn meyja *Krm* 23, meyar faðmr *Sigv* 13, 22; om jættemør, meyar mótkar *Grott* 1 (og þtare steder dér), jfr betydn. 'datter'; hūnskar meyar *Guðr* II 26, Horða meyar *Harkv* 14, m. Selunds *pjóðA* 1, 17; om Idun *Haustrl* 9. 11; — særlig hyppig om jomfru Maria, m. ok móðir *Lil* 3, dýr m. *Nik* 1, 1, m. himingætis, hustru?, *EGils* 1, 12; helgar meyar *Sól* 73. — 2) datter, *Rþ* 39, *Sigsk* 63, móður

brautir (ríðr) m. *Vafþr* 47, blíð es m. við móður *pul* III 2 b, m. ok mogr *Vafþr* 33, *Oddrgr* 8, míns fóður m. *Grott* 21, hefr minn fáðir meyju sinni *Hhund* I 18, m. *Gefnar* *ESk* 11, 5, m. *Gymis* *Ski* 12, m. *Fjorgyns* *Lok* 26, *Billings* m. *Hávm* 97, *Högna* m., om *Sigrun*, *Hhund* II 13, 17, om *Hild*, *Rdr* 2, *Hál* 9; hertil hører også: *Hymis* meyjar (*jættekvinder*) *Lok* 34, pursa meyjar *Vsp* 8, m. bergrisa *Grott* 10, m-jar *Mogþrasísi* *Vafþr* 48 (men se *Mogþrasir*); — om *Hel*, *Loka* m. *Yt* 7, m. *Býleists* bróður *Yt* 31. — 3) hustru, Óðs m., om *Freyja*, *Vsp* 25, es m. átti, om *Gudrun*, *Guðr* I 16, om *Borghild*, *Hhund* I 5, om *Brynhild*, *Sigsk* 15, jfr *Korm Lv* 47, mulig betyder m. her blot 'kvinde' i alm.; *Heðins* m., *Hild*, *Hjr* 3, 17. — 4) tærne, *tjænestemø*, m. konungs *Hhund* II 4, meyjar *Viðris*, *valkyrjerne*, *Hl* 37 a, jfr heljar meyjar *Sól* 38. Jfr dyggðar-, ósk-, sigr-, skjald-, spá-, tígnar-, val-, þjónstu.

mæra, (-ða, -ðr), 1) *rose*, *berömmme*, især i digt, hilmi at m. *Arbj* 1, hvern ek m. vil *Gunnl Sig* 1, víst m-ik þann *Hf* 2, m. sökksva stríði *ESk* 11, 7, m. lím *Krists* *ESk* 6, 33; m. e-n orðum *Gdβ* 6, m. e-n heiðrs orðum *Gd* 20, jfr *Mgr* 3, hvor hds har meira. — 2) *hædre ved gaver*, m. e-n skikkju *pstf* 2, 1, m. seggi hoddum *SnE* II 224, m. rekka *StjO* I 3, *Ht* 68) 1) *ros*, *berömmelse*, m. *Hǫrða* mildings *ESk* 6, 39, morðs m. = drápa *Vell* 4, m. finsk *mønnum* *ESk* 6, 51, m-ar orr óðr, *rig* på *ros*, *pKolb* 3, 2, m-ar füss, *ryklysten*, *Tindr* 1, 5, m-ar kœnn, *rykndig*, *berömmet*, *Gmlkan* 1, 1, m-ar fróðr, d. s., *Sturl* 3, 4, m-ar *grein* = mærð *Mey* 1, m-ar blíðr, *blid* i berömmelse, *berömmet* som *blid*, *Mark* 1, 4, m-ar tíñir, som samler, besidder, berömmelse, *Sturl* 3, 21. — 2) *digtning*, *digt*, (det er ikke altid let bestemt at skælne mellem de to betydninger), m-ar hlutr *Hfl* 1, skal m. hvata *Hfl* 16, stóra m. *ESk* 6, 46, vinna m. sst 71, bera upp m. sst 9, bera m. fyr e-n *Korm Lv* 30, bera m. af hendi *Húsdr* 12, m. telsk framm *Steinn* 3, 1, semja fjolsnerða m. *Ht* 68, styðja m. *ESk* 6, 8, nema m. *ESk* 6, 18; dragisk m. þinig *ESk* 6, 21, m-ar þættir, *digtafsnit*, omtrent = mærð, kynna e-t m-ar þóttum *Húsdr* 2; m-ar *Rognir*, *skjald*, *digter*, *Gsúrs* 5.

mærðeitr, adj, glad ved (over) berömmelse, om gud, *Líkn* 2.

mærðinnandi, m. som skaffer berömmelse, m. manna, som giver menneskena hæder og ry, gud, *Has* 8.

mæringr, m. 1) berömmet mand, udmærket mand, *pul* IV j 3, *Vell* 4, *Hally* 7, *Rst* 10, *SnE* II 218; gavmild mand, þorm 2, 12. — 2) navn på konge, *pul* IV hh 2. — 3) navn på et sværd, *Bjhit* 2, 20. Jfr *Falk*, *Waff* 56, *de Boor* Z f. d. *Ph.* XLV.

mærr og **mærr** (ved *ajlyd*), adj, 1) navnkundig, berömt, om fyrstelige personer, mænd og kvinder, *Gunnar*, *Erp*, *Grípir*, *Sigurd*, o. s. v., *Gríp* 24. 41. 42, *Sigrdr* 4, *Akv* 9. 25, *Am* 8. 95, *Hamð* 14, *pSkall* 2, *Rdr* 2. 9 (v. l. mætr); om burr Miðvitnis *Gri* 50, om guder, m-ir tívar *Hym* 4, enn m-i mogr *Hlöðynjar*, *Tor*, *Vsp* 56, mær mær, *Idun*, *Haustl* 11, jfr m-um simbli *Bragi* 2, 1, om valkyrjer, *Hák* 11, — om *Midgård*, *Vsp* 4, om *Yggdrasil*, *Vsp* 2, *Fj* 21, om *Mimirs* brönd, *Vsp* 28, om fimbulvinteren, *Vafþr* 44, om skoven *Mörkved*, hrís þat et m-a *Akv* 5. — 2) udmærket, herlig, en m-a, om en kvinde, *Gsúrs* 35, mær *Jórunn Anon* (XII) B 20, konr mærr, *vistnok* = Hó-konr, idet mærr skal dække Hó-, *Eit* 1, m-ir menn *Ólv* 2, 1, — enn m-i (ved rettelse), om sværdet, *pBrún* 3, *Korm Lv* 26, m. drykkkr *Lok* 6, m. mjöðr *Ski* 16, om fugle, m-ir foglar, gæssene, *Guðr* I 16, om skib, mær súð *Hhard* 16, om forhåbninger, m-ar vánir *Gsúrs* 33, om graven, frá m-u leiði *Sigv* 12, 24. Jfr al-, heið-, svan-, þjóð.

mæti, n. pl, 1) kostbarhed, morg m. *Hym* 32, meiri m. *Vgl* 14, hugga e-n m-um ágætum *Am* 70, hljóta m. e-s *Vell* 33, digr m. *Hl* 4 a, veglig m. *Sturl* 3, 21, hvárt sé m-a nokkut *Fj* 29, þakka gram m. *Ht* 46; meiðir m-a, gavmild mand, *EGils* 2, 4. — 2) udmærkede egenskaber, fjogur m. *Gdβ* 45. Jfr veg-

mætiligr, adj, herlig, m. aldar gætir *Katr* 45.

mætr, adj, som bör eller kan vurderes höjt, skattet, udmærket, herlig, om personer, m. maðr, mæztr maðr *Gríp* 52. 7; *Gunnl Lv* 13, mæt old, *Ht* 13, om fyrster, *Rdr* 9 (v. l. mærr), *Sindr* 1, om biskop *Gudmund*, *Gd* 77, *Gdβ* 7; m-ir synir *Isldr* 22, mæt Ingibjorg *Jóms* 45, mæt mær, jomfru *Maria*, *Lil* 24, *Líkn* 12, om gud, *Od* 2, *Gd* 49, *Am Arn* 4, *Leið* 23, *Has* 19; m. Móðsognir *Vsp* 10, mæt dúfa *Skáldp*, m. brunnr lífs *Heilv* 2; — m-ir hringar *Sigv* 5, 7, mæt hijolt *Gráf* 7; om kamp, *pBrún* 3; om skib, mæt bord *Sturl* 3, 5; — mætra líf *Gmlkan* 1, 1, mæt bjorg *Pl* 29, mæt mægð *Sigsk* 18; m. marri *Hyndl* 5; — m-ar meginrúnar *Sigrdr* 19, m. at vizku *Gd* 22, mætt ord *Ht* 45, m-ar boenir *Gd* 35, m. heiðr *Gd* 23; mætri vingjafar *Has* 49, m. mótr *Ekúl* 1, 3; — med dativ, skattet af, yndet af, Ádám m. goði *Lil* 43. Jfr al-, fjol-, happ-, ó-, sigr.

Mævi, m. sokongenavn (af móðr), *pul* IV a 3.

Mævill, m. sokongenavn (dimin. af móðr), *pul* IV a 3, *Éþver* 1 (i en uklar sammenhæng).

mæør, f, *vistnok* rettere mævor (jfr et stedsnavn som *Mæveið*), smal, tynd, pil, m-var savar, sild, *Eyw* Lv 14.

1. mœða, f, mædighed, modgang, breið óx m. *VGl* 10, stjórnar m., modgang og

vanskeligheder under (kirkens) styrelse, Gd 25.

2. **mœða**, (-dda, -ddr), *udmatte, sløve, gl m-ir lið Ht 23; afkræfte, pine, undir, sør m. Qrv IV 1, Am 91, mart m-ir bjóð á láði Æsk 6, 27, helstrið mœddi Lil 55, fríðr af fôstu m-isk Leið 19, m. aldr í fôstu Gdf 16, m-ask í nauðum Lil 86, m. hold Mey 42, brjóst var mœtt Lil 56, m-andi mein Mv I 9, mœdd hjortu Sól 58; — orðvópn m-ask á óði Leið 44, manvit m-isk Lil 38.*

mœðgin, n. pl., *moder og sön, Vtn 18.*

mœðgur, f. pl., *moder og datter (døtre), Mey 58.*

mœði, f., *træthed, udmattele, renna til m., løbe (flygte) til man bliver udmattet, Bkreppe 6, af m. Rv 20; — pinefuld udmattele (ved blodtab), svída sør af m. Jok 2, missa m., blive fri for ulykkens plage, EGils 3, 16.*

mœðing, f., *udmattele, pinefuld behandling, kvaldr af m. Lil 79.*

mœðir, m., *som udmatter, overvælder, hersa m., hersers overvinder, Mark 1, 28.*

mœðr, f. = mœðir (s. d.), Mv II 9.

mœnir, m., *mønning, tag, hjarna m., hovedskallens øverste del, isse, Haustl 19; m. (rettelse for mœðu) moldar hofs, himlens øverste del (zenit), máni skinn af m-i o. s. v. SnE II 242. Jfr hval-.*

1. **mœrir**, m., *som frembringer(?)*, dreyra m., sværd, Korm Lv 30; *vokalen er sikret ved rimet. Jfr Bugge, Aarbb. 1889 s. 60 f.*

2. **Mœrir**, m. pl., *indbyggerne af Mœrr (Sönd- og Nordmör i Norge), Iv 14, M. allir Anon (XII) B 19, M-a hilmir Sigv 1, 14, M-a gramr Arn 2, 8, M-a pengill Æsk 6, 12, 13, 1, stillir M-a Ht 81; M-a folkverjandi, Hakon jarl, Vell 22. Jfr berg-, Norð-*.

mœrr, f., *land, især fladt land, cepa kann i m-um froskr Mhkv 5, fjærdeplis m., stenens land, fjæld, pdr 15, fráqluns m., slangens land, guld, þorm 2, 10, móins m., d. s., Árni 2, 2, orms m. Krök 1, m. oldu eitrþengs phreð 2, máva m., havet, Rdr 19, Jalks m., d. s., (se Jalkr), Hást 3. — Som egennavn (Møre i Norge), á Mi-Torfe 1, Eg Lv 29, Tindr 1, 5 (ved rett.), pKob 3, 4, SnE II 218, om Møre i Sverrig, Iv 21. Jfr blá-, borð-, hauk-, hó-, Sunn-.*

mœta, (-tta, -tt), *møde, komme en i møde, med dativ, m. e-m Hhund I 48, m. hvelpi Bdr 2, m. (bródurbana) Hávm 89, m. pór pry 9; om fjendilige sammenstød, m. jarli Tindr 1, 2, m. ulfi, ormi Hyndl 44, Vsp 56; m. eldþrumu Grettis 1, láta e-n m. hjorvi Qrv IX 51, m. geirum Heid 17, m. hoggum Ht 65, m. malmskúrar dyn Ht 39, malar m. rit Hl 38 b, hlakkar iss ok hausar m-ask Hharð 19; møde, blive genstand for, m. heitum Eg Lv 17, m. meinum Sigv 3, 3, m. gørnigungum Sturl 5, 15, m. fangremmi, få en hård brydekamp, Korm Lv 61; —*

skól m-ir greipum Ht 91, dragreip m. greipum Ht 77; — tveir femeiri kossar góðut m. (mér) Korm Lv 55; — dœgr m-ask, dag og nat mødes, Sigv 3, 11; — upers., es því m-ir, når man møder det, når det indtræffer, SnSt 4, 2.

mœti-Njørðr, m., 'mødende Njord', m. morðs, kriger, GSárs 16.

mœtir, m., *en som møder, imødegår, (qui obit), m. malmpings, kriger, Skúli 1, 2, m. víga, d. s., Sigv 1, 8, m. oddbraks Ht 70; Gladr 2 i en forvanske sammenhæng: lagar tanna vébrautar m.*

Mœdraldsheiðr, f., *jjældstrækning i det nord-østlige Island, GÁsb.*

Mœdruvellir, m. pl., *en gård i Øffjordsdalens, Edraum.*

møgfellandi, m., 'sön-fælder', mellu m., som dræber jættekvindens sönner, Tor, Steinunn 2.

mognuðr, m., *som gör kraftig, hugsins våra (s. d.) m., kriger, Eg Lv 26. Jfr far-, hjaldr, sigr-.*

mogr, m., 1) *són (svarende til mær), pul IV i 9, mær ok m. Vafþr 33, Oddrgr 8; Grí 17, Hym 8, Krm 26 o. s. v., geta mög Lok 36, láti mög til móður ptjald, m. átta mœðra ok einnar, Heimdal, Húsdr 2, jfr níu enk mœðra m. Heimdallar-galdr; m. Sigfögur, Vidar, Vsp 55, m. Hlöðynjar, Tor, Vsp 56, m. hveðrungs, Fenrisulven, Vsp 55, Fárbauta m., Loke, Haustl 5, Húsdr 2, m. Sigurðar Rdr 2, m. Hallgarðs (= Grjótgarðs) Hál 10, m. pórír Arbj 15; Heimdallar megir, meiri ok minni, alle menneskers stænder, Vsp 1; — Hropts megir, aserne, Lok 45. m-ir lœgis Ölsv 3, 2. — 2) *mand i alm., Fáfn 16. 33. 44, Guðr I 5. 11 (her mæske øglemand), Sigsk 6, Hamð 15. 22, Fj 45. 49, mulig ogsá Vol 21, hvor det dog mæske betyder 'sönnar' o: brødre; Hhund I 47, megir, se Mist. — 3) *ordet findes hyppig som sidste led i sammensætninger, som et slags afledningsendelse: ás-, dag-, drótt-, fífl-, heipt-, her-, Hún-, sess-, víf. Andre sammensætninger er: hróð-, ljóð-, ósk-. — 4) *Som egennavn Rþ 41.****

Mögþrasir, m., *mytisk (symbolsk) navn, Vafþr 49, meyar M-is, nornerne; mulig hører ordet dog sammen med porp (i l. 2), så at M-is porp bliver 'menneskenes bygd', idet M. er en symbolsk betegnelse for mennesket, egl 'sönnar-ønskende'; jfr sammenhængen.*

mókkr, m., (-s), *tyk tågesky, pjsk Lv 3, Guðbr 2.*

mol, f., *grus og småsten (ved stranden), i elvens bund, glymja við m. pdr 6; haukstrandar m., guld (sølv), Hfl 17. Jfr ís.*

1. **món**, f., *man, manke, ey lysir m. af mari Vafþr 12, mørum sínum m. jafnaði pry 5, meita manar Akv 37, stóð af m-um peira dogg HHj 28.*

2. **Món**, f., *Man, (engelsk eller dansk ø), pul IV bbb 1. 4, í M. (engelsk) Hfr 2, 8, Arn 5, 15 (ligeledes); M-ar hlekkr,*

- havet*, Ht 77, M-ar þjalmi, d. s., ESk 12, 16.
- mónduðr**, m, blandt sværdsnavne (v. l. mund-), pul IV l 3. Jfr Falk, Waff 56.
- móndull**, m, kværnskaft, skaft (opstander) til at dreje kværnen, hræra m-ul Hhund II 4, taka á móndli Grott 20.
- móndultré**, n, det træ (træskraft), der udgør móndull, Hhund II 3.
- mópurr**, m, træart, pul IV kk 1.
1. **móðr**, m, vædder, pul IV aa.
 2. **Mórðr**, m, den fra Njála bekendte M. gígja, Nj 4.
1. **mórk**, f, skov, pul IV kk 1, Helg Ásbj, austan m-ar Sturl 4, 8, en helga m. Herv V 2; hlynir marka St 4, m-ar stjóri Ótt 4, 1, m-ar myrkreki, slange, = spyd (jfr egennavne som Naðr) Refr 1, 2, markar myrkaurriði, Fáfnir, Ill 1, 1, meinþjófr markar, ildan, Yt 4, markar grand, d. s., EGils 2, 2, bol markar, d. s., Bkrep 4; markar dróttinn Yt 37, jfr Arbj 6 (i uklar sammenhæng); m. heiðins dóms, heden-skabets land, Tindr 1, 7; m. háfs, elv, þdr 6; — menja m., kvinde (m. = træ), Sigsk 46, m. skála, d. s., HSt 2, 4. Jfr aust-, byr-, eyði-, Finn-, Hún-, myrk-, sól-.
 2. **mórk**, f, (merkr; pl. merkr), *mark* (som vægtenhed, 16 lod), Gunnl Lv 1, Sigv 5, 5, Hfr Lv 25, þjóðA 3, 26, gjaldá þrifar merkr á holmi HolmgB 1, láta vánir merkr (gen.) porm 2, 10, fimm tigir marka þloft 2, 1, metin (ox) tveggja marka prúf.
1. **Mórn**, f, elvenavn, pul IV v 3 (urigtig v. l. maura; mulig Marne i Frankrig), vakr "maurnar" (sål. hds), skib, Hfr Lv 3, "maurnar" (v. l. urigtig marnis) mórv, elvens hest, skib, Har-nið, viti "maurnar", guld, Bjhit 2, 19, "mavrnar" blik, d. s., Olsv 1, 1.
 2. **mórn**, f, jættekvinde, pul IV c 3 (niavrn, morunn, morn), faðir "morna", jætte, Haustl 6, faðir "mornar", sst 12, mál es at minnask Hlakkar "maurnar", øksen, Anon (XIII) B 22, "mavrn" sótti; angreb, EGils 1, 16, mein at "maurnar" sjónum EGils 3, 14; þverrir "maurnar" barna, Tor, þdr 7; her til hører vist endelig pl. "maurnir" i þiggi m. þetta blæti Vgs 4 o. s. v.; det ser således ud til, at ordet i hds har q (au?) helt igennem, men det er næppe det oprindelige, der vistnok var mórn — marnar, jfr dog M. Olsen, Hærnavi (1908). Jfr Heusler Zs. f. Volksk. 1903 s. 35—36.
- mórnir**, m, sværd, pul IV l 8 (skr. med au). Jfr Falk, Waff. 56.
- morr**, m, 1) fedt (især kvægets bug-fedt), forn m. Bjhit 2, 11, mórra mygir, ringeagtende kenning, Bjhit 2, 14. — 2)
- blodpølse (med fedt i)**, soðinn m. Korm Lv 11.
- mørstrútr**, m, fedtheagle, tilnavn (til Ha-kon; strútr 'kegleformet top'; manden har vel været fed), psth 2, 2 (strýtir v. l. er urigtig).
- Mórukári**, m, englænder, 11. årh., Steinn 3, 4.
- mósamar**, m, pl, betydning uvis, synes at betyde 'kostbarheder', meðomar ok m-a (acc.), Rp 38.
- mósimi eller mósni** (v. l.), m, björn, pul IV cc 1.
- Móst**, f, blandt ønavne, pul IV bbb 1 (måske fejl for Mostr?).
- mósurr**, m, en art birk, pul IV kk 3.
- móttfull**, m, kappe, Mey 51.
- móttulskaut**, n, kappeskød, Korm Lv 51.
- mótuðr**, m, mader, som giver føde, sár-lóms m., kriger, Od 8.
- mólugr**, adj, snaksom (i god betydning), minnigr ok m. (skal vesa) Hávm 103; — snakkesalig (i dårlig betydning), Hsv 75. Jfr fá, full-, gagn-, goð-, ó-, sí-, qr-.
- mólnautr**, m, 'talefælle', fortrolig ven, pul IV j 9, m. miðjungs, om Loke, Haustl 8.
- mónuðr**, m, (-ar), måned, Skí 42, meira (viðrir) á mánaði Hávm 74; m. níu, om fastrets udviklingstid, Rp 6. 20. 33, jfr Lil 33, m. sjau Merl II 89, tolft m., et ár, ESk 6, 25.
- mór**, m, måge, pul IV xx 1. 7, SnE I 94, i kenninger for havet: m-s jorð, ESk 6, 50, m-s myrr, Ry 2, máva mcerr, Rdr 19, máva röst, Ragn X 4, for ravn (hyppigt), Yggjar m. Háv 3, Árn 2, 6, m. Mistar Tindr 1, 7, m. Hildar (ved rettelse) Hókr 1, m. Gunnar ESk 6, 52, Skáldh 6, m. sverðmans Hallv 3, m. sig(r)s Hl 20 a, — m. unda Edáð 5, — m. sveita Mberf 3, þor 2, m. valkastar bôru Haustl 3, pþyn. — Som mandsnavn, porm 1, 5. 14; Óspakr (dat. Mávi). — Jfr ben-, fúl-, gunn-, hjaldr.
- móttir**, m, (-ar, dat. mætti), kraft, magt, njóta doglings m-ar, kraft (til at göre jærteng), ESk 6, 15, vinna mótt, udføre kraftige handlinger om gud, Ékúl 1, 2, stóða mótt e-s Sigv 13, 30, m. brúðar magnask Merl I 11, m. óx drengja dröttins Árn 3, 7, stýra mestum mætti, om gud, Od 1, jfr Lil 38, megn ok m. SnE II 142, hans es rausn of mótt, hans stor-ladenhed er mægtig, Ht 89, gótfugr m. SnSt 3, meiri at mætti Lil 65; reynir hersa m-ar, om en konge, Mark 1, 30. — Legems-kraft, mættir likams Heil 24, en pverrar mætti Lil 58. Jfr al.
- mølva**, (-ða, -ðr), brække i stykker, knuse, mergi smæra mældak meinkróku Lok 43.

N

Langt n forkortes i enn efter nægtelse og foran komparativ til in. Om nrr > ðr se de enkelte ord, hvor der kan være tale om denne overgang.

Nabbi, m, dværgenavn, (nyisl. nabbi = en lille byld) *Hyndl* 7.

naðhristir, v. l. for naddhristir s. d.

naðr, m, (-rs), slange, (ikke i pul, medmindre n ðr er skrivefejl), n. fránn, om midgårdsmoren, *Vsp* 66, *jfr* 56, *Húsdr* 6, i alm. *Krm* 27 (v. l. naðra), eitrsvalr n. *Halfv* 4, á valbostu verpr n. hala *HHj* 9; — synonymt med *Orm* (*Ormen den lange, korte*), *Hfr* 3, 13, *Hókr* 8, báðir Naðrar *Hfr* 3, 16; ramsyndr n. *pjóðA* 3, 13, n-rs bord, dragens planker, *Arn* 6, 2; — n-rs tunga = ormstunga, *Gunnlaugs tilnavn*, *Gunnl* Lv 3. — I kenninger, for sværd: n. sóknar *Ht* 6, n. vápnhríðar *Grettis* 33, n. unda *Hl* 16 b, *Krók* 1, fetils stordar strandar *Korm* Lv 27, véttrimar n. *ESk* 6, 47; — for skib: sævar n. *Edáð* 3, — for en garver: n. nauta leoðrs (*jfr hele sammenhængen*) *pjóðA* 4, 15, — for vinter: n-rs ógn *Ht* 83, n-ra deyðir *Iv* 27, — for guld: n-rs glóstræti *Giz* 1. — Sværd (egl. egennavn, *jfr Egilss.*, *Eg* Lv 11; n-rs eggjar *HolmgB* 8. *Jfr Falk, Waff* 56. *Jfr hræ-, róg-, rœsi-, val-, víg-*.

naðra, f, slange, pul IV qq 3. *Jfr* folk-, hó-.

naðrbingr, m, ‘slangeleje’, guld, n-s topuðr, gavmild mand, *Bkrepp* 8, n-s nýrir p*Kolb* Lv 7, nám n-s, plyndring af guld (ens ejendomme), *pjisk* 3.

naddel, n, ‘spyd-byge’, kamp, n-s boði, kriger, *Gríp* 23.

naddfár, n, ‘spyd-fare’, fare som udgår fra spyd, kamp, vægjask við n. baugs (= naddbaugs, skjoldets, fár, kamp), give efter, spare sig i (under) kampen, *Hfr* 3, 13. *Jfr Meissner* 42.

nadd-Freyr, m, ‘spyd-Frey’, kriger, *Ormr* 1, 3.

naddgofugr, adj, ‘prægtig (af udseende) ved spyd’, om Heimdal, *Hyndl* 35 (fejl for n ðr?), enn n-gi jötunn (*Fjölvinn?*) *Grög* 14.

naddhristir, m, ‘spydryster’, kriger, *Eg* Lv 16 (v. l. nað-).

naddhríð, f, ‘spydbyge’, kamp, n-ar Njótr, kriger, mand, *Korm* Lv 33.

naddr, m, spids, spydspids, spyd, i kenninger, for kriger: n-a Nirðir *Anon* (XII)

B 22, n-a viðr *Isldr* 23, — for kamp: n-a gnýr *Isldr* 5, n-a él *Sigv* 14, 1, n-a rág *GDrop* 2, — for skjold: n-s hámáni *Sindr* 6, n-a bord *Þorm* 2, 5.

naddregn, n, ‘spydregn’, kamp, *Rv* 25, *Njörðr* n-s, kriger, *Eyw* Lv 2.

naddskúr, f, d. s., n-ar nœrir, kriger, *Gráf* 6, *Hfr* 2, 8.

naddveðr, n, ‘spydstorm’, kamp, n-rs boði, kriger, *Iv* 31.

naddveitir, m, ‘spydgiver’, mand, *Hhali*.

nafjorð, f, *Anon* (X) II B 6, vorðr n-ar skal være kenning for ‘jætte’; men ingen af de kendte betydninger i nafn giver tilfredsstillende forklaring; n., der skulde betyde ‘sten’?, kunde betyde ‘hjul’, ‘himmel’ (og til n ðr ‘hus’); vilde man læse ná-fjardar, er man lige nær.

nafn, n, navn, gefa nafn *Vsp* 6, ætt ok

n. *Fj* 46, n. konungs *HHj* 12, n. allra *Eirm* 9, pat n. *Gunnl* Lv 3, kunna n. e-s *Mark* 1, 4, n. mun vesa uppi *Gríp* 23. 41, segja til n-s síns *Hárb* 8. 9, heita einu n-i, bære (kun) ét navn, *Grí* 48, heita hjóna n-i, have navn af ægtefæller, *Sigsk* 68; n. Helga, navnet Helge, *HHj* 7, *Hhund* 1 8, ekkju n., navnet enke, *Am* 100, skrautligt kóllum vér n-it farar, navnet for kalder vi prægtigt (vi siger, det er prægtigt at rejse?), *Mhk* 19, gera n. sitt kunt *Ott* 3, 2, hafna n-i, vrage, glemme, *Arn* 2, 17, hafna n-i hrafnbólts góða (af góði), vrage, foragte Odins navn, *Hfr* Lv 8, — heraf berømmelse, ry, n. fekk hann *Sigv* 11, 1, vega n., tilkæmpe sig ry, *Ott* 3, 8. — Reka n. skógarmanns *Ólhv* 3, 2, synes at måtte betyde ‘frigøre sig for navnet “fredlös”’ (ɔ: ved sine bedrifter), eller: ‘erhværve sig, den fredløse, ry?’ *Jfr* hird-, kenni-.

nafna, f, (kvindelig) navnefælle, vandgjalpar n., øksens navne, o: *Rimmugýgr*, *Nj* 27. *Jfr* nafni.

nafnbót, f, ‘navn-forbedring’, rangstitel, i pl. -boetr, *Ólhv* 2, 5.

nafnfrægr, adj, berømt, *Sturl* 4, 26, 5, 3.

nafni, m, navnefælle, *Isldr* 7, n. fylkis *Tindr* 1, 7, n. Nefju *Hildr*, tveir n-ar *Rst* 17, þeir n-ar *Sigv* 11, 5; n-ar hrafns, ravnene, *Ód* 22. *Jfr* sam-, skíri-.

nafnkunnr, -kuðr, adj, berømt, *ESk* 6, 68, *Ólhv* 2, 9.

nagbræðir, m, ‘fugle-føder’, n. nás =

bræðir nás nags, *ravnens fjeder*, *Pmáhl 3* (*i øvrigt rettelse for nið-*).

nagl, *m.* (*pl. negl*), *negl*, hár ok negl *ploft* 3, 5, merkja á n-i *Nauð Sigrdr 7*, á nornar n-i (eru rúnar ristnar) *Sigrdr 17*, óskornir negl *Grettis 8*.

Naglfar, *n.* ‘*negleskib*’ (*jfr fortællingen i SnE*: *bygget af døde mænds negle*; *Detter opfatter nagl* som *dødning*, men *næppe med rette*), *Vsp 50*. *Jfr K. Krohn, Festg. f. V. Thomsen 1912. Jfr naglfari.*

naglfari, *m.* 1) *sværd* (*eql. ‘nagle-besat’*), *pul IV l 8*, n-a *segl, skjold, dets siglur* (*master, man lægge mærke til ordvalget*), *krigere, Rdr 5*, n-a *bord, skjold, Ggnæv 2*. *Jfr Falk, Waff. 57, Olson Stud. AK 525 f.* — 2) *skib, vist* = Naglfar, *pul IV z 1*.

nagli, *m.* *nagle, söm, Líkn 16, Lil 56*. 87, n. *holmgjarðar, havets nagle, ø* (*jfr eynegldr*), *Eþver 2*. — *Som mandsnavn, Pmahl 10*. *Jfr far-, Hjor-, járn-, regin-, sam-, var-*.

naglskaddr, *adj.* *gennemboret af nagler* (*rett. for -kvaddr, urigtigt*), *om Kristus, ESk 6, 68*.

nagr, *m.* *en jugleart, pul IV xx 1*, v. l. *for valr TorfE 3; blóðs n., ravn, Eviðs 1, sveita n., d. s. Hausl 8, sára n., d. s., pGisl 11.*

nakkvarr se *nøkkurr*.

Nanna, *f.* *Nanna, Neps datter, Balders hustru pul IV h 2, jfr yy 1*. — *I kenninger, for kvinder: N. gulls Mey 30, N. unnar elda Katr 13, N. falda Katr 10, N. beðjar Korm Lv 7, N. bjórranns pklypp, — for jættekvinde: N. varra hjalts (stenens) pdr 5, — for valkyrie: Nønnur Herjans Vsp 30. — N. Nøkkvadóttir Hyndl 20. Jfr mijð, silki, ql.*

nara, (-ða, -at), *føre kummerligt liv*, n. *med þursi Skí 31, sagt es frá hvé neflauss n-ir Mhkv 25*.

Narfi, *m.* *Lokes sön, jódís ulfs ok N-a, Hel, Yt 7; — i kenning for jætte: aur-mýls N., stenens N., Eg Lv 15. — Som mandsnavn, Korm Lv 12. — Jfr Nari. — Jfr hlym-*.

Nari, *m.* *Lokes sön, nipt N-a, Hel, Hfl 10. Jfr foregående. — Jfr Koch I. F. X, 102 f.*

narr, *m.* *sværd-navn, pul IV l 9, skr. naR i R, men den rigtige form er vist nár, s. d. Jfr Falk, Waff. 56.*

nata, *f.* *spydnavn (jfr not), pul IV n. Jfr Falk, Waff. 74.*

Nati, *m.* *jættenavn, pul IV b 6; — urigtig v. l. for Náinn, s. d.*

Nauð, *f.* *elvenavn, pul IV v 6.*
nauðfölr, *adj.* *bleg af nød, trang, Akv 16; stedet er forvansket, nar nauðfolva léfir nornir gráta, hvor nar er blevet rettet til nái ‘lig’, — blege af — dødens — tvang; mulig skal der læses nauð fólva i to ord.*

nauðgjold, *n. pl.* ‘*tvangs-betaling*’, *nød-tvungen erstatning, især om bøden for*

den dræbte odder (jfr SnE I 336), otrs n., guld, dets eik, kvinde, EGils 1, 19.

nauðgongull, *adj.* *som går, kommer, når der er nød, især barnsnød, nornir n-lar, fødselshjælpersker, Fáfn 12.*

nauðigr, -ugr, *adj.* *nødig, tvungen, Bdr 4. 7 o. s. v., Hhund II 30, Guðr II 34. 42, Akv 35, Snorrigodi, Grettis 52, Lød II 2, Sól 33, Mv III 24, n. dómr, dom, en må underkaste sig, pjóðA 3, 21. Jfr á-, ó.*

nauðliga, *adv.* *kvalfuldt, n. neglør Sól 65.*

nauðmaðr, *m.* *pårørende, Am 24 (her om ægtefælle; nauð er her vist forkortet for nauðhleyta)-*

nauðr, *f.* (*youngre nom. nauð*), 1) *nød, tvang, plage, (af forskellig art), ræfr pola nauð pjóðA 4, 2, viðr polir nauð Rejr 4, 4, þuðri súð geraz n-ir GrHj 2, nýjar súðir vissu n-a Sturl 3, 5; barns n. Mv II 17, fyr n-ir Pl 37, þat es n. Ragn V 6, n. í hjarta EGils 1, 20, nema ór n-um Fj 40, leysa frá n-um ESk 6, 33, 68; om den evige pine, eilif n. Lil 73 og vistnok Lil 86. — 2) *nødvendighed, nødvendig grund, ef mik n. of stendr Hávm 154, n. of skildi Vg 3, kveða sér n-ir Sigv 1, 15, af (með) n-um Eg Lv 33, at n-um pjóðA 1, 14, n. hagar til fræða HolmgB 8, nú's oss n. at . ESk 6, 57, n. es Rv 5, Leid 15, n. rak til Balti 2. — 3) *bånd, lærke, høfgar n-ir Vg 11, folvar n-ir Sigrdr 1.* — 4) *om runen n.* merkja á nagli *Nauð Sigrdr 7, jfr n. gerir næppa kosti Rún 15. I kenning for arm: boga n-ir Ht 48; — herdir n-ar, söm volder kval, om Tor som jætters fjende, pdr 8. Jfr á-, bog-, dal-, hel-, of-, kvalanauð.***

nauðsyn, *f. (-jar)*, 1) *nødvendighed, behov, Líkn 8, Gd 62, fyr n. mína Lil 52, við n. sína Mdr 22, bráðar n-jar Gyð 3, n-jar hafa valdit ESk 13, 2. — 2) *tvang, SnE II 236.**

1. **nauma**, *f.* *jættekvinde, (ikke i pul), n-u salr, klippehule, Grettis 44. — Blandt kvenna heiti ókend pul IV yy 3, ofte brugt i kvinde-kenninger, så at man må antage, at ordet har været et navn på en kvindelig guddom, der ellers nu er ukendt, efter guld, hringa n. Gdβ 57, Iðja níðoleiks n. GSárs 15, n. níðbrands Bjhit 2, 20, — ol, n. hornstraums Sigv 13, 12, — efter virksomhed, saums n. GSárs 23, nála n. Grettis 52, — for valkyrie, kamp: Gondlar borda n. Tindr 1, 6. Jfr hirði, hlifi, hor-*

2. **Nauma**, *f.* *blandt ønavne, pul IV bbb 4; det er næppe dette ord, der foreligger i de under nauma omtalte kenninger.*

naust, *n.* *skibsskur, næst (til skibe trukne på land); — i kenninger, for skib: n-a blakkr pSær 2, 1, — for søen: humra n. Gmlkan 1, 2, — for himlen: hríðar n. Has 23, — for skjold: bøðvar n. Nj (XII) 4.*

naustdyrr, f. (eller n.) pl, ‘nøstdør’, náins niðr fyr n-durum, nede udenfor min slægtning’s ‘nøstdør’, men det er gravhøj, der her kaldes naust, måske fordi den var lige ved søen, St 3.

naut, n, okse, nød, Am 94, rjóða hørg í nýju n-a blöði Hyndl 10.

nautaleðr, n, (-rs), oksehud, n-rs naðr, skæmtsom betegnelse for en garver, ÞjóðA 4, 15.

nautar, m. pl, fæller, (mænd som er fælles om noget, især sæng, madførrelæ), pul IV j 2. Jfr (i sing.) bekkjú-, búðu-, foru-, konungs-, mólu-, rjóðu-, sessu-, söku-. Jfr Bugge, Festskr. til Unger, samme Ark. XXI, A. Koch sst., Swenning sst. XXIII.

nautr, m, gave (genstand, man har fået af en bestemt person eller som har tilhørt en sådan), konungs n., om et sværd, Hfr Lv 5 (eller i ét ord?). Jfr Kaldhamars-, Qlrøðar-.

náa, (-ða, -(i)ðr; præs. nái og næ; part. náit hos GSvert 8, jfr Skjspr 109), få, opná, få fat i, med dativ, náir hræfn tafni Sigv St 1, opt náir hrævi Hhund II 25, n. val Tindr 1, 9, n. freka hveiti pKolb 3, 14, n. nesti Lok 62, n. jorð Sigv 3, 19, Óð 25, n. Ormi eða meira hlut Hfr 3, 17; n. Vermundi, opná V.s hjælp, pmáhl 3; upersonl., náir gipt, lykke opnás, Heilv 9; n. máli e-s, fá samtalé med en, Sigv 13, 13, n. fundi e-s Mark 1, 26, dagr náðit fogrum lit, fik ikke sin lyse farve, Sigv 12, 15; n. þjónostu, fá sakrament, Sól 60; fá fat i, rent legemlig, áðr næði Hrafn, fór han ramte H., pKolb 2; fá en til herre, áðr bér nöðum Ótt 2, 19; n. skoldum, fá sin (bortrejste) skjald igen, porm 2, 20; áðr næði (urigtig v. l. for næmisk) niðrfall Hóalfs galla ÞjóðA 3, 21. Hyppig omskrivende med infin., dog er den egenlige betydning deri sikker ikke alle steder fordunklet, ef randviðr røskvask næði, hvis han havde opnædt, St 11, n. at ganga upp Jóms 38, næði þróask Yt 35 (v. l.), ef hafa náir Hávm 68, ef segja né náir Hávm 121, ef ek næða sofa Hfr Lv 19, næði komask Sól 1, ok nái þurrfjallr bruma Hávm 30, ef vaxa næðir Fájn 7, n. at kaupa Gríp 30, n. hitta e-a, Anon (XII) C 29, næði leggja Sindr 3, nái líta Ht 8, náir kasta Ht 76, náir greiða Ht 77, næðit skína ESk 6, 19, oddr næði bíta Krm 4, hallir nöðu at falla Mark 1, 22, hykk þjóð nöðu (infin.) at láta líf þúsundum Arn 6, 10.

náborinn, adj, nærbestægtet, n-rnir niðjar Sigs 11, Hamð 10.

náða, (-ða, -adr), egl. vise náðe, gunst, n. sótt, omfatte forlig, være besjælet af forligstanker, EGils 2, 17.

Náðarenus, adj, = nazarenus, nazarensk, Mgr 39.

nágagl, n, ‘liggæsling’, ravn, pmáhl 10.

nágrindr, f. pl, indgangen til Hels bolig (egl. ‘lig-dören’), fyr n. nedan Skí 33, Lok 63, Fj 26.

nágrund, f, ‘sværd-land’, skjold (af nár), n-ar óss, kriger, pmáhl 3.

nágróðugr, adj, lig-grisk, hála n-ug HHj 16.

náhaukr, m, lighøg, ravn, Krm 12.

náhvalr, m, en hvalart, narhval, pul

IV n-a.

náinn, adj, 1) nærliggende, befindende sig i nærheden, Nordhumru nánar hijarðir Merl I 47. — 2) især om slægtskab, nærbeslægtet, nánir frændr Nkt 59, Merl I 54, þér nánir phreð 11, nónum áttak bjarga Hæng V 5, hyggja gótt nónum Am 35, brúðir Donum nánar, danske kvinder, Valg 6. Naustdyrr náins, om sónnens gravhøj, St 3. — 3) som dværgenavn, Vsp 11, pul IV ii 2; det er dog muligt, at ordets rod er ná- ‘lig’. — 4) som slængnavn, pul IV qq 3. — Fem. náin, brynje, pul IV t.

Nála, f, blandt ø-navne, pul IV bbb 4.

náleid, f, tvivlsomt ord i en forvansket sammenhæng, Anon (X) II B 7.

nálgask, (-aðisk), nærme sig, n. mik ef megir Grí 53, nýjung n. heim Lil 39, med dativ, víti n. honum Merl II 45.

Náli, m, dværgenavn, Vsp 12. 13.

náliga, adv, nærvædt, urigtig v. l. ESk 6, 47.

nálimir, m. pl, ‘nære lemmer’, nære venner, omgangsfæller, gaf n-um sínum tíða offr EGils 1, 5.

nálegr, adj, nærliggende, befindende sig nærvædt, n-t vas þat skála ESk 11, 4, n. vertu minni sólu, vær i nærheden af, o: for at frelse den, Lil 86, jfr vesa n. mólum Likn 8.

nám, n, tagen, plyndring, n. naðrbings, plyndring af ejendele, pjsk 3. Jfr bokfear-, við.

námdúkr, m, et slags töj, n-s lind, kvinde, Árm 4. Jfr Falk, Kleiderk 159.

námgjarn, adj, lærvillig, lærelysten, om en kvinde, GrHj 2.

námgreinir, m, lærer, Pét 12.

námskorð, f, ‘nam-bærerske’, kvinde (nám- = námdúkr), Gríss.

námaeli, n, ‘nær-tale’, nærgående, sårende ord, daddel, varna við n., afholde sig fra andres dadlende ord, St 20; mulig er væmæli det rigtige (på grund af forlydsforholdene), da betyder ordene: ‘undgå dadlende ord’ (om andre). Jfr BMÖlsen, Arkiv XIX, 133.

nár, m, lig, dod mand, Alv 2, Sigrdr 33, Vsp 50. 66, verða n., dø, Hhund II 28, Am 104, Sól 33, gera at nái Nkt 19, vita nái liggja Harkv 3, n. fell til jarðar Krm 14, náir fellu sárir Anon (XIII) B 33, n. flaut út við eyri Sigv 2, 7, jfr ÞjóðA 1, 14, nýtr mangi nás Hávm 71, nýta nái, spise lig, Guðr II 42; stírðir náir pGísl 12, bolginn n. Jóms 31, náir framgenguir Vsp 39, kveda nás orð Bdr 4, á ná HolmgB 7, of ná Hást 7, af ná Hást 4, pmáhl 1, pjsk 1, 1, Ölhelg 9, at nóm einum Harst; gnótt nás Vell 23; nás gammir, ravn, Vell 25, nás nagr, d. s. (jfr

nagbræðir), *pmahl* 3. Uklart er nar nauðfolva (*s. d.*), *Akv* 16. — Som dværgenavn, *Vsp* 11. 12, *pul* IV ii 2. *Jfr* virgil. **náreið**, *f*, ligvogn, ligbære, leggja líf í n., dø, *Sturl* 4, 26. **náreiðr**, *adj*, ligbærerende, om galgen, *Hál* 7. **náskári**, *m*, ‘lig-máge(unge)’, ravn, *Hskv* 2, 6. **Náströnd**, *f*, ligstrand, den nordligste del af Hels verden, hvor de ondes straffested var, *Vsp* 38. **nátt se nótt**. **náttá**, (-aða, -at), overnatte, *pjóðA* 4, 24; blive nat, upers. es tók n. *Sturl* 2, 1. **náttúra**, *f*, 1) naturen, sjálf n-an *Lil* 31. 42, *Gdþ* 56, *Lil* 59. — 2) natur, egen-skab, n-u skærleikr *Lil* 7, manns n. *Lil* 69. **náttverðr**, *m*, nadver, måltid, n. ara, lig, *Hfl* 10. **náttþing**, *n*, natte-møde, hemmeligt møde om natten, *Rv* 5. **návaldr**, *f*, ‘dødvolder’, som volder andres død, hefk verit n. *Anon (XIII)* B 7. **neðan**, *adv*, nedefra, *Gri* 35, *Hym* 22, *Vgl* 37, *Rdr* 17, *Hskv* 2, 7, n. frá Niðafjöllum *Vsp* 66, — med fyr, præp, med acc., fyr mold, jorð n., nede i jorden, *Vsp* 2. 43, *Lok* 23, *pry* 8, *Alv* 3, *Grott* 11, fyr Niðihel n. *Vafþr* 43, fyr nágrindr n. *Skí* 35, *Lok* 63, *Fj* 26. **Neðanskarðr**, *m*, sværd-navn, (egl. ‘skåret forneden, ved spidsen’), *pul* IV l 1. *Jfr* *Falk*, *Waff* 57. **neðar se niðri**. **neðri**, neztr, *adj*, nedre (længere nede), nederst, lopt in neðri *Lil* 27, nezta byggð iardar, helvede, *Lil* 5, enn nezti fjandi, djævelen i helvede, *Lil* 23. **nef**, *n*, næse, niðrbjúgt n. *Rþ* 10, *Stefnir* 1, setja n. inn, stikke næsen ind (i huset), *Sigv* 3, 4; halda saman n-jum, stikke ho-vederne sammen, *Grett* 2, 9; — om fugles næb, ravnens, með dreýrgu n-i *Harkv* 3; *Korm* 63, *pKlypp*; örnen og ugbens, hvor-pa runer findes, *Sigrdr* 16. 17. — *Jfr* skógar-. **nefbjorg**, *f*, ‘næsebeskyttelse’, visir (på en hjælm), n-ir liðs, om mænd med sâ-donne hjælme, gramr lét lond lokit n-um *Sigv* 10, 5. **neffolr**, *adj*, bleg om næsen, v. l. til det vistnok rigtigere niðfolr, om örnen, *Vsp* 50, om Aile, *Akv* 35. **nefgjold**, *n*, pl, ‘slægtninge-bod’, bod for en dræbt slægtning (af nefi, *jfr* bræðra gjold), *Hhund* I 12. **neflíta**, *f*, ‘næseglangs’, tilnavn, ‘med glinsende næse’, *Svarf* 1. 1. **nefi**, *m*, slægtning, *pul* IV j 8, n. jarla *Sigv* 3, 18, n. mildings *Iv* 30, om söstersón, *ploft* 2, 7, *pjóðA* 1, 19. 2. **Nefi**, *m*, dværgenavn (af nef?), *pul* IV ii 2. **nefja**, *f*, ‘med stor (el. ejendommelig) næse’, tilnavn til *Hrólfr*, N-ju nafni, om Ganger-Rolf, *Hildr*. **neflangr**, *adj*, langnæset, om en smed, *pjóðA* 4, 15.

neflauss, *adj*, uden slægtninge (nefi), sagt es frá hvé n. narir, hvilket elendigt liv en sådan fører, *Mhv* 25.

nefna, (-da, -dr), 1) nævne, sige ens navn, n. e-n *Hyndl* 44, *Grip* 1, n. föður sinn *HHj* 16, n-disk þír *Rþ* 10, absolut, *Stefnir* 1. — 2) uttale et navn, n. tysvar Tý *Sigrdr* 6. — 3) kalde, hana Brynhildi n. *Grip* 27, Ádám, Júdás, nefndr *Lil* 12. 48, nefndr fyr mér Óláfr Ód 3. — 4) uttale, sværge, nefndir eiðar *Akv* 30. — 5) bestemme, nefndr tími *Gd* 22, n. e-m hefning *Grettis* 25. — 6) nævne, bede om, n. sér grið *Sigv* 7, 4.

nefskammr, *adj*, med kort næse, *Bárd* 3.

negg, *n*, hjælte, se hnegg.

negla, (-da, -ðr), 1) nagle, fæste med nagler, n. mundriða í skildi *Nj* 13, naðr neglðr með jarni, med fastnaglede jern-plader, *pjóðA* 4, 21, n. á tré, kross *Has* 21, *Lil* 49, hendr neglðar nauðliga *Sól* 65. — 2) besætte med nagler, neglðar brynjur *Vgl* 6 (el. brynjer af sammennaglede plader), *jfr* ey-neglðr, holm-neglðr. — 3) fastgøre, heiti n-isk, det navn bider sig fast, *Nj* 15.

neinn, pron. indef, nogen (egl. = né einn; altid efter en nægtelse eller ord, der indeholder en sådan), eigi er veitt at hittiz tungan neim *Gdþ* 44, skal eigi nauðig gefin neinum manni *Loð* II 2.

neiss, *adj*, skamfuld, n. es nøkkviðr halr *Hávm* 49; *jfr* *Bugge*, *Studier* II 7. *Jfr* 6-.

neisti se gneisti.

neit, skr. neit, *Sigsk* 52, i en mangelfuld og forvansket sammenhæng, der gör ordet uforklarligt.

neita, (-tta, -ttr, yngre: -aða), sige nej (til), nægte, ef n-aði at veita böen *Lil* 18; vrage, lif þat er Ádám neitti *Lil* 22, n. (v. l. nítá) goðs rétti *Hskv* 2, 2; — fornægte, n. Kristi *Gd* 49; med acc. n. nafn sitt, skjule sit navn, *Pét* 42. — gøre negativ, ek veit at ní neitar *SnE* II 192. *Jfr* nítá.

neitari, *m*, fornægter, n. bøls, from mand, *Gd* 50.

neiting, *f*, sigen-nej, fornægtelse, hørð n. *Pét* 29, sár n-ar *Pét* 44.

neitir, *m*, nægter, fornægter, n. vella, gavmild mand, *SnE* II 224; mulig er dog dette = hneitir.

nekvvarr se nøkkurr.

1. **nema**, (nam, numinn), 1) tage, tage bort, n. kistu í hond *pGísl* 11, n. veiðar, tage fangst, d. s. v. fange dyr, *Hym* 1 (her er nómum sikkert at opfætte plusqu., havde fanget; n. veiðar næppe = at spise de fangede dyr); n. röð, fatte beslutning, *Sigsk* 26, n. hvílð, tage hvíle, slá sig til ro, *Alv* 1; n. mey frá mildingi *Hhund* I 19, n. e-n ór heimi *St* 20, vas numinn heðann ungi *ESk* 6, 63, n. ór nauðum, befri for nød, *Fj* 40; n. e-m blöð, berøve en sit blod, *Rv* 24, tunga vas numin með tangar munni, kneben,

ESk 6, 60, n. flaum af e-m, berøve en sin glæde, *Gunnl Lv* 9. — 2) nøtt nemr e-n, overrasker en, *Gróg* 13, *Sigrdr* 26; — n. upp rúnar, tage runer op, d. v. s. hænte dem fra det sted, hvor de var gæmte, *Hávm* 139. — 3) tage imod noget (for at støde det tilbage, holde det ude), n. bordheim (søen) brjösti *Rejr* 4, 4; med við, Noregr nam við skipstofnum, tog imod, stansede, *pGisl* 3. — 4) med gen., n. staðar, stanse, *pjóðA* 4, 1. — 5) trænge ind til, med dat., spjót nemr hijartaróum *Pét* 38. — 6) med. n-ask, tage sin begyndelse, gå for sig, blive virkelig, niðrfall (elds) nemsk *pjóðA* 3, 21, friðr namsk *pjóðA* 3, 22. — 7) med dat. rei og acc. pers., berøve en noget, *Vgl* 29, n. e-n aldri *ESk* 6, 62, n. e-n fjørvi *porm* 1, 10, *pTref* 3, n. e-n ondu *pfragr* 2, n. lífi *pðis* 1, 2, *ESk* 6, 17, n. e-n sigri *Eirm* 7, *Mark* 1, 23, n. e-n mali *ESk* 6, 37. — 8) tage, tilegne sig, lære, nytsamligt at n. *Hávm* 153, låta e-t n-ask *Gríp* 23, n. speki *pjóð* 3, 2, n. rjóð *Hávm* 112 o. s. v., *Fáfn* 20, n. líknargaldr *Hávm* 120, n. skynsemi *Merl* II 100, n. nýt móл *Hl* 1 a, n. sið *Hsv* 1, n. sund *Hharð* 5, n. Yggjar feng und hanga Jóms 2; n. leika *Rþ* 41, n. at e-m, hos, af, en, *Hár* 44, n. af e-m, d. s., *Hávm* 140. — 9) lære, forstå, flestr nam *Hfl* 20, en himm n-i *Darr* 10 o. s. v., n. mærð *ESk* 6, 18, n. hóttu bragar *Ott* 1, 1, n. Dvalins drykk *Ormr* 1, 1, menn n-i móл (min) *Sigv* 5, 6, *Nj* (XII) 6, *ESk* 6, 7; — þat namsk, det erfaredes, *Sigv* 10, 4; — med underforstået inf., n. á margar tungur *Mark* 1, 9. — 10) omskrivende med inf. af hovedverbet (altid og kun i imperf.), nam ráða = réð *Rdr* 11, nam stóra hogg Jóms 26, þrifnuðr nam efnask *ESk* 6, 3, þat nam at vinna hljóm *Vell* 10, namk at heyra *Oddrgr* 30, nam sveigja *Oddrgr* 29, Höðr nam skjóta *Vsp* 32 o. s. v. — nemit *Korm Lv* 23, forvansket. *Jfr* fyrir.

2. nema, adv, 1) undtagen, medmindre, hvis ikke, om ikke, i reglen med konjunktiv, præs. efter præsens i hovedsætningen, impf. efter impf., n. geðs viti *Hávm* 20, n. mæli til mart *Hávm* 27, n. haldendr eigi *Hávm* 29, n. enn snotrari séir *Vafþr* 7, n. fági dul *Korm Lv* 43, n. sjalfr ali *St* 17, n. ljúgi landherr *Sigv* 11, 8; n. okr væri borit *Lok* 9, n. frýðir mér hugar *Fáfn* 26, n. þyrr snerriblóð *pdr* 7, hverr veit n. dragi, om ikke, *G Sárs* 21, undr es n. haldi *pjóðA* 1, 18, — med subst., pron., undtagen, n. Fróði *Vell* 18, n. eian Agnarr *Grí* 2, n. þeiri einni *Hávm* 163, allra n. einna *Vgl* 28, n. hjá Sigurði *Guðr* I 17. — 2) undtagen, kun, og da med indikativ, n. ek halsáða herja stilli *Guðr* III 4, n. hræðumk helviti *Hfr Lv* 28; n. ek helt høfði *Oddrgr* 22, her omtr. = men. — 3) at, i visse forbindelser, kveðka dul, n. Glinnis Gnó hefr *Yt* 7, hver sé if, n. goð stýra æattrýri *Vell* 32; þeygi dylk n. þykki *TorþE* 3. Ikke

helt sikkert er n. svá at vildi *Rdr* 2 (nema verbum?).

nenna, (-ta, -t), 1) udøve med kraft og raskhed (*jfr Arkiv V* 117 f.), med infin., vér nennum at vinna drómund *Rv* 25, øngr n-ir at inna verk *ESk* 6, 56, n. gott at læra *Hsv* 92 (v. l.); med dativ, lægge vind på, n. ofstæki *GÓdds* 5, því vas nent, det blev rask udført, *pshakk* 1, n. styr *Helg Ásbj* (ved rettelse); — n. e-m á bingi, vise en al venlighed, elskov, ved et møde, *Skí* 38. — 2) begive sig, rejse, n. þinig *Hharð* 4, n. norðr *Halli* 3, n. austan *Sigv* 12, 8, n. víðast *Hfr* 3, 10, glaðir n-um ver Errst.

nennen, f, foretagende, gærning, frýja nýrar n-ar, det nye, han er i færd med, *Sigv* 13, 12.

nenninn, adj, dygtig, energisk, ufortrøden, *Hfr* 3, 25, *Steinn* 3, 15, *Bølv* 6, *Valg* 8, *Sigv* 3, 4, *Pl* 20. *Jfr* al-, ást-, dáð-, fjol-, her-, marg-, sið-, sigr-, þrek-.

neppr, adj, ringe (forringet), om Tor efter kampen med Midgårdssormen, omtr. = fjorneppr, hvis liv (fra et vist tidspunkt) vil vare kort, døende, *Vsp* 56 (*jfr BMØlsen Arkiv XXX, 166, f.*); hertil må vist også henføres nept niðja stríð *Reg* 8, i aktiv betydning, forringende, ødelæggende; — nauð gerir n-a kosti, "nøden" bringer en i elendighed, *Rún* 15. *Jfr M. Olsen Ark. XXXIX, 316 f.* *Jfr* fjar.

1. Nepr, m, Odins són, *pul* IV e. *Jfr* N. Nannas fader = Neppr?

2. Nepr, f, elv (*Dniepr*), *pul* IV v 4.

Nerbón, f, byen Narbonne (i Frankrig), *Rv* 16. 25.

Nereiðr, m, nordmand (o. 1100), *Hskv* 3, 3.

Neri, m, sagnhistorisk jarl, *Gautr* I 7. — Mytisk person, nornen kaldes nipt N-a, Neres søster, *Hhund* I 4.

nertill, m, ild, *pul* IV pp 2.

nes, n, næs, á n-i *St* 25, *Hál* 7, á n-i Sógu (ɔ: Sógunesi) *Hhund* I 39, fyr n-jum, udenfor næs, *Fáfn* 11, *Vell* 23 (*jfr Bugge Edda, 414*), n-jum útar *Bkrepp* 8, róa verðr fyrst til ens næsta ness *Mhkv* 2 (ordsprog; "enhver er sig selv nærmest"), n. Svíþjóðar *Ott* 2, 5; — i pl. Nesjar, Næssene (sydlige Norge), *Iv* 24, *Nkt* 31. — I kenninger, for skjold: sverða n. Hák 7, — for guld: n. orma *EGils* 1, 7, n. qglis *Katr* 33 — for arm: hauka n., hauka ness drífa, guld, *pmahl* 14; — nesja drött, jætter, *pdr* 12. — hryðjar n. *Merl* I 38, er uden tvivl feil for hryggjar n., ryggens næs, hale. *Jfr* and-, ann-, baug-, Dýr-, Engla-, grand-, Stafns-, út-

nest, nesti, n, rejsekost, trúa n-i *Hávm* 73, náa n-i *Lok* 62, gefa nágoglum n. *pmahl* 10, gefa hrøfnum n., *pGisl* 3, nýtt n. *Mv* III 24, céðra n. *Egils* (XII) 4, leiðar nesti, om Kristi legeme og blod, *Lil* 83. *Jfr* veg-.

nesta, f, nál, meina n., skadevoldende ndl, om den glødende jærnstang, jætten kastede mod Tor, *pdr* 18.

nesti se nest.

Nesþjóðir, f. pl., *indbyggerne på Kata-*
nes (Caithness), Sturl 5, 6.
net kun i sms. fjar-, geir-, hjor-, hræ-,
odd-.

Neustria, f, *Nevstria, Merl II 56.*

neyða, (-dda, -ddr), *tvinge*, n. e-n til e-s
Gríp 25, Korm Lv 46, nú emk neyddr at,
tvungen til at, Hfr Lv 10.

neyta, (-tta, -tt), *nyde, bruge, benytte,*
med gen., n. ásmeðins SnE I 288, n. afsl
Eg Lv 33, n. handa pGisl 6, Skáldh 3,
n. segls Ótt 2, 4, GSvert 6, n. våpna Iv
21, n. skyta Bót; n. fars, lade skibet
sejle, Ótt 2, 14, n. langra skipa pJóðA 1,
4, n. strengja pJóðA 4, 23, n. grjóts ok
qrva pJóðA 1, 9; — n. hlys hœlis, ty til
og benytte, Vigf 2; med dat., n. sverðum
SnE II 200; — nyde, n. mjáðar Frp I 2,
u. af ná pmáhl 1 (v. l. nýta, mæske bedre).

neyti, n. *følge (jfr nautar)*, við minna
n. Arn 5, 8.

neytr, m. *bruger, benytter*, n. bauga
Anon (XII) C 14, n. brodda SnE II 226,
n. undvargs SnE II 232, n. brynju Hl 9 a.
Jfr odd-.

neytr, adj. *brugelig, nyttig, geta in*
neytri róð pdr 7; dygtig, pKolb Lv 7. —
Jfr fá-.

neyzla, f. *nydelse, forbrug*, n. aura Hsv
105. — Jfr of-.

né, negativ partikel (*mulig opstået af*
to ord, svarende til got. ni og nih), 1)
ikke, som oftest lige foran verbet, stjørnur
bat né vissu Vsp 5, ond né óttu o. s. v.
Vsp 18, es á heimskan né fáa Hávm 93,
finna þik né móttu Lok 46, ef geldr né
værir HHj 20, svefn þú né sefr Gríp 29,
glýja né gádir Hamð 7, ef Gunnlaðar né
nytak Hávm 108, ef segja né náir Hávm
121, orbrjót né skal þrjóta Ht 31, né fágak
dul Eg Lv 5, né hrafnar sultu Eg Lv 11,
né mun verða Eskál 2, 2, né leyndak Korm
Lv 4, né hamfagrt holðum þótti Arbj 7,
mey né gretir Lok 37, verar né vóru
bekkir Harkv 2, né sófu hvélvölur pdr
6; med -at föjet til verbet (*overordenlig*
hyppigt), es sína mælgi né manat Lok 47,
ef foður né áttat Fájn 3, at sér né stríddit
Hamð 8, es fyr gráti né færat Hamð 9,
at aprír né komit Grí 20, hví né lezkaþú
Lok 47, hrafra né svaltat Ótt 3, 11, né
megut finna ESk 6, 51, né munuma Hfr
3, 21; en enkelt gang står -at foran,
kømrat yðr né céðri Glðr 9; med föl-
gende nægtelse, né móttu . . . geta hvergi
Hym 4. — 2) og ikke, men ikke, einn
vita né annarr skal Hávm 63, né of róðum
bogdu Hávm 111, hófu mik né drekdu
Ghv 13, unnak einum né ýmissum Sigsk
40, gumnum hollr né golli (ɔ: hollr) Eyv
Lv 4. — 3) med -gi, mér mangi mat né
bauð Grí 2. — 4) né allvel, meget ilde, Gríp 49, né
einir, ikke en, ingen, Guðr III 5, derimod
né einn, ikke nogen enkelt, Mhkv 7. —
5) disjunktiv partikel, eller, efter andre

nægtelser, né, -at, -gi, eigi, hvárki, æva,
sjaldan, engi, aldrigi, hvergi og flere, gest
né geyja né á grind hrekir Hávm 135,
mey né gretir né manns konu Lok 37;
vekkak yðr at víni né . . Bjark 2, emka
ása né . . Skí 18, kjósattu Hjörvarð né . .
HHj 3, mey þú teygjat né . . Sigrdr 32,
léta qrn né ylgj Krm 16; sitka svá sael
ár né of nætr Hhund II 36, vasa sandr
né sær Vsp 3; niðjargi hvottu né . . Akv
9; gáir eigi þings né . . Hávm 114, kómk
eigi áðr . . né . . HHj 43, ei þurfandi
stáða né . . Lil 1, ei kennandi kvitt né . .
Lil 90; hvárki . . né Hárð 26, Guðr I 17,
Brot (F. J.) 3, Arn 2, 17, Lil 20. 71; æva
. né Vsp 3. 33, engi . . né Grott 6, Lil
34; qln né penning hafðir aldrigi (*dette*
her efter) Lok 40. — Skí 17: hvat es þat
alfa né ása sona né . . her bruges né
efter hvat, fordi dette fra den spörgendes
side indeholder en negation ("hvem er
du, du er dog vel ingen af alver o. s. v.");
et slags kontamination; — ej heller, eller,
uden forudgående negation, skósniðr þú
verir né skeptismiðr Hávm 126, hvor né
altså negerer både det foranstående og
felgende, við hleifi mik sedlu né við . .
Hávm 139.

1. nið, n, næ, manemörke, pul IV ll,
ný ok n. skópu nýt regin Vafþr 25, nót
ok niðjum nofn of gófu Vsp 6; n-ja synir,
uvist hvad der menes, Sól 56. Jfr mðar.

2. Nið, f, egl. 'den svagt susende' (se
M. Olsen: *Stedsnavnestudier* s. 99 f.), Nid-
elven i Trondhjem, pul IV v 2, Sigv 10,
3, ploft 2, 6, Arn 6, 16, pJóðA 4, 19;
N-ar vargr, skib, Glðr 8; N-ar brandar,
guld (jfr fleygipollr), Bjhit 2, 18. — N-ar
bakki Sturl 4, 26.

Niðajjoll, n. pl, mytiske bjærge i under-
verdenen, Vsp 66.

niðar, f. pl. = 1. nið, næ, nót með
n-um Vafþr 24; n-a borg, himlen, SnE
II 236.

Niðavellir, m. pl, mytisk slette med jæt-
ternes ølsal, Vsp 37.

nið-brandr, m. 'elv- (egl. Nidelvens)
brand', guld, skrarar landa n. = hofuð-
goll, hovedguldsmykke, skrarar landa n-s
Nauma, kvinde, Bjhit 2, 20; n-a skerðir,
gavmild mand, ESk 6, 40.

niðbrædir, m. kan ikke forstås i sam-
menhængen, nið- er måske fejl for nag-
s. d.

niðþyrðr, f. 'ætlinge-byrd', n. Norðra,
Nordras aets, dværgenes, byrd, himlen,
Hfr 3, 26.

niðerfi, n. 'ætlinge-øl', (erfi egl. 'grav-
øl', så øl, drik i alm.), n. aurmyils Narfa,
jættens (dværgens) ætlings drik, skjalde-
drikken, digt, Eg Lv 15. På grund af
metrum bør der vist læses niðerfi
(Sievers, *Beiträge XII*, 486).

niðfölt, adj. 'mørke-bleg', dunkel, om
örnen, Vsp 50 (jfr Falk, Arkiv V, 111).

Niði, m. dværg (afledet af nið, jfr Nyi),
Vsp 11, pul IV ii 2.

niðjungr, *m*, efterkommer (niðr), *pul IV j 9*, *n*. Haralds, *Olaf d. hellige, Haralds sön, Ótt 2, 14.* — Jarls sön *Rþ 41.* — Mytisk person, *N. skóf af haugi horn Mhkv 8. Jjr átt-, víg-*.

niðkvísl, *f*, gren af efterkommere, *n. prós, om Ynglingerne i Norge, Yt 35.*

niðleikr, *m*, ‘ætlinge-leg’, *Iðja n., Ides brødres leg, legende tale, guld, GSúrs 15 (jfr Nauma).*

niðmyrkr, *adj*, bælgmörk, *n-k nött Guðr II 12 (hds har -myrkr subst.).*

1. **niðr**, *m*, (-s og -jar, *pl*. -jar, se *Skjspr. 31–32*) ætling, slægtning (*afl* fjorskellige grader) *1) pul IV j 9, i alm.*, órir n-jar *HolmgB 3, HHj 11, n-jar þínir (fader og brødre) Hhund II 28, n-jar míni Sigsk 11, Oddrgr 23, okrir n-jar Grott 9, ossir n-jar Hhund II 11, niðjargi Akv 9, n-ja steypir (*s. d.*) St 15, þeir n-jar Jóms 7, Dúrnis n-jar, dyærge, *Yt 2, Ymis n-jar, jætter, Vafþr 28, Glaums n-jar, d. s., pdr 19, porns n-jar d. s., pdr 2, Endils n-jar, sekonger, Krm 18, n. Nordmanna, Olaf d. hellige, Sigv 13, 23, Ása n., Odin, Hál 3, Friggjar n-jar, aserne, St 2, n-jar Njarðar, d. s., Hjr Lv 10; n. Ylfinga, om Helge, Hhund I 5, II 8. 47; n. Skilfinga *Yt 18*, n-jar Játmundar Ótt 2, 8, Rognvalds n. Arn 5, 2; om ravne, n. Hugins pmáhl 3, om ringe, Draupnis n-jar Árbj 22. — 2) forfædre, fornir n-jar *Hyndl 11, várir n-jar Hfl Lv 7, Anon (XII) D 3.* — 3) efterkommer, Fjolnis n. *Yt 6*, *n*. Ellu Eg Að 1, n-ja strið Reg 8, n-jar holda Gd 26. — 4) snævrere, n-jar nábornr Sigsk 11, Hamð 10, són-fader, niðr at nið Hávm 72, fader, Randvés hófuðniðjar, pl. om en enkelt person, Rdr 3; són, Bors n., Odin, Bors n-jar beðja, jorden, Eg Lv 21, Bestlu n., d. s., Steinarr 2, skjoldungs n. Fáfn 44, fylkis n. Sigv 1, 3, Gjúka n-jar Rdr 6, söstersón, konungs n. ESk 6, 34, broder, n-ja fjar varði Am 49, af n-jum hafa Guðr II 34, sævar n., ilden, *Yt 4.* — 5) som egennavn på en af Jarls sönner, *Rþ 41.* — nið St 17 er uden tvivl fejl for enn. *Jjr átt-, hofuð-, lang-, ætt.***

2. **niðr**, *m*, slangenavn, *pul IV qq 3.*

3. **niðr**, *adv*, nedad, upp eða n. *Rst 27*, n. af fletjum *St 4*, *n*. fyr naustdurum *St 3*, *n*. at grunnum *Lil 70*, *n*. í felda *Sigv 11, 12, ljosta n. í pdr 18, sokkva n. Hjr 3, 13, nýsa n. Hávm 139*, segja Niðhoggvi n., ned(e) i dybet, *Gri 32*, stiga n. í sal *Hym 34*, ríða n. til Niflheljar *Bdr 2*, setjask n. *Ski 29, Sigsk 53*, dropi rann n. of kné *Guðr I 15*, hoggva n. skeggi, falde til jorden, *Tindr 1, 6*, renna niðr, glide ned, om maden, *EGils 1, 13.* — Urigtig er n. for niðr *Korm Lv 54.*

niðra, (-aða, -at), trykke ned, *n*. grandi, lade være med at synde, *Heilv 9*; niðrattu oss, berøv os ikke vor hæder, *Ótt 4, 1* (om krenkelse).

niðrbjúgr, *adj*, nedadbøjet, *n-t nef, krum næse, Stefnir 1, Rþ 10.*

niðrfall, *n*, falden ned, *n*. Hóalfs galla, ildens ophør, *pjöðA 3, 21*; udtrykket er mæsse juridisk, *jfr n.* at sökum og *jfr sammenhængen*.

niðri, *adv*, (nedar, nezt), *nede, uppi* ok *n. Lil 1*, und kjol n. *Ht 38*, meðan lönd eru n., sálænge man er så langt fra land, at det ikke kan ses, *Grettis 13; níu rostum neðar HHj 16.*

niðrlátr, *adj*, med sæknet hoved, ludende, *Sigv 3, 4. Jjr Noreen, Studier 3, s. 37.*

nififarinn, *adj*, kommen til mörket, mörkets verden, gnaddar n-nir, om *Gudruna dræbte sönner, Akv 33.*

niflgöðr, *adj*, god, venlig, mod mörket, mörkets verden (fordi vedkommende er niðja steypir), eller overhovedet ‘slet’ (?), nifl- nægtende i alm.?), *St 15.*

niflhel, *f*, det mörke Hel, Hels mörke bolig, reið hann (*Öðinn*) niðr n-jar til Bdr 2, fyr n. neðan, nede i underverdenen, *Vafþr 43* (jfr *Mogk, Beiträge VI, 521 ff., Falk, Festschr. til A. Kjær 5.*)

Niflungar, *m. pl*, Niflungerne (= Gjúkungar), ætt N-a *Brot 16*, arfr N-a *Akv 11. 27*, samma N-um *Akv 17*, skattr N-a, guld, *Ht 41*, rög N-a, d. s., Bjark 6. — *Sing., konge, pul IV hh 2. Jjr Hnifl. Jjr geir-*

niflvegr, *m*, mörk vej (næppe: vej til underverdenen), mæsse snarest: vej man befinder sig på om natten (jfr sammenhængen), *Grög 13.*

nipt, *f*, 1) søster, ek hef nauðigr n-i (acc!) grætta *Hhund II 30*, *n*. Nara, Hel, *Hfl 10*, *n*. Tveggja bága, d. s., *St 25*, *n*. Fenris *Sturl 4, 24*, kann n. við snør skipa *pul III 2 b*; mæsse hører her til n. Nera, nornen, *Hhund I 4.* — 2) søsterdatter, *n*. Freys = Hnoss, *o*: kostbarhed, *ESk 11, 3.* — 3) kvinde, heil nött ok n. *Sigrdr 3, jfr pul IV yy 3; her synes ordet at være parallelt med dags megir = mænd.* — 4) i en dunkel sammenhæng *Sigv 13, 30.* — 5) blandt valkyrjenavne, *pul IV h 5.* — *Jjr hlað, njorva.*

1. **Nis**, *f*, elvenavn, *pul IV v 4.*

2. **nis**, *f*, blandt dægra heiti, nat (= græsk *vōs*) *pul IV mm.*

1. **nista**, (-ti, -tr), forsyne med rejsekost, føde, (af nest), så es aldrigi n-ir orn *Krm 22*, ulis n-andi, kriger, *ESk 6, 25, jfr fák-val.*

2. **nista**, (-ta, -tr; vokalen rimer med i), gennemøre, *n*. við tré, nagle på træ, *Líkn 16. 32*, sverði nist síða *Lil 56*, *n*. spjóti *Lil 66*, broddar n-u *Lil 96.*

nisti, *n*, nål, broche, *n-is* norn *Eg Lv 16.*

nisting, *f*, syning, sammenföjning (ved nål), noget sammensyt, klæde, *ný n. Ormr 1, 3. Jjr vef.*

nistir, *m*, fæder (jfr 1. **nista**), i kenninger for kriger: *n. ara Pl 37, Frþ II 4, n. hræskufs ESk 8, 1, n. varga pham 1, 2, þormOl 2, 2, Ód 5. Jjr gang-, gjóð-hauk-, varg-*.

Niz, *f*, (dat. Nizi), *Nisåen i Halland,*

Arn 6, 2, *pjóðA* 3, 13, *Stúfr* 7, *Steinn* 1, 5 (z er sikret ved rimelet).

ní, nægtende part., nej, kveða ní *Am* 48, ek veit at ní neitar *SnE* I 192.

Níall, m, *Njal* (hovedpersonen i *Njals saga*), *Nj* (XII) 4.

Níarar, m, pl, sagnhistorisk folk, Niðuðr n-ur N-a dröttinn *Vgl* 6. 13. 30. *Jfr Gering Zs. f. deut. Phil. XLVIII.*

níð, n, forhåndelse, bitter hán, n-s ókvíðinn, om Tor (der ikke behøver at være ængstelig for sit eftermæle; hds har -kvíðnum, som om det gik på ormen, men det er meningsløst), *Vsp* 56, pungt n. *Nj* 17, høeta n-i *Korm Lv* 33, segja e-m n., tiltale en krænkende, *Akv* 35, reka n-s *Ingj* 3; — niddigt, jarls n. *Sv tjúg*, smíða n. *Hhalí*. — *Jfr draf-*

níða, (-dda, -ddr), digte níð, n. e-n *Korm Lv* 33.

Níðhoggr, m, 1) slangen som gnaver *Yggdrasils rod* (egl ‘bittert huggende’), *Vsp* 39. 66, *Grí* 32. 35, *pul IV qq* 3. — 2) blandt sværnavne, *pul IV l 9*. — 3) som dværgenavn, men som v. l., *pul IV ii* 2.

Níðingr, m, person som har begået skænselsgærninger (gjort sig fortjænt til níð), nef á n-i *Stefnir* 1, n-s nafn *Gautr II* 19; *Korm Lv* 46, *Mey* 30, *Anon* (XII) B 24. — *Jfr grjót*.

Níðuðr, m, (dat. -aði, gen. -aðar; nom. hedder i *Vgl* altid således, undt. én gang; sammensat af níð og hóðr), N. Niara dröttinn *Vgl* 6. 13. 18. 20 o. s. v. *Jfr grjót*.

Níðottr, m, dværg, v. l. -hoggr, *pul IV ii* 2.

Nifengr se *Nípingr*.

Níl, f, *Nilen*, *pul IV v* 5.

nílsandr, m, ‘Nilens sand’, guld (efterklassisk), Hóðr tandrauðra n-a, mand, *Harð* 15.

Nípingr, m, dværgenavn, *Vsp* 11, vist-nok = nifengr *pul IV ii* 2.

níta, (-tta, -ttr), sige nej til, nægte, vrage, med dativ, vilk því n. *Am* 71, Hogni því nítti *Am* 7 (her bør vist læses níttit), n. ættvigi *Sigv* 7, 7; absolut, en ræsir nítti *Sigv* 12, 4; — vrage, hindre, n. prifum *lv* 14, n. lofi skalda *Sigv* 13, 2, n. goðs rétti (v. l. neita) *Hskv* 2, 2, n. godum *Ód* 10, n. festi fróns musteris ritar, Kristus, *Has* 50, *jfr Pét* 29; n. gildum granna *Hbreiðom*, fæst eigi því n., intet skulde hindre det, *Am* 34; — vanskeligt er *Vgl* 37: né ek vilja þik, Völundr, verr of n., her synes et andet ord at foreligge i betydn. ‘afstraffe, straffe’, ‘eller noget (ord), hvorfor jeg vilde straffe dig værre’ (ɔ: end dette, du har sagt); *jfr Bugge*, *Arkiv XXVI*, 56 og B. M. Olsen i *Festskr.* til Wimmer s. 152. *Jfr neita*.

nítján, talord, nitten, *Eviðs* 1.

níu, talord, ni, n. nætr *Hávm* 138, *Skí* 39. 41, *SnE* I 94, n. dagar. *Sól* 51, móñ-uðr n., om fostret i moderlivet, *Rp* 6. 20. 34, n. vetr *Grott* 11; n. heimar (n. ívíði),

nede i jorden, *Vsp* 2, *Vafþr* 43; n. rastir, nede i jorden, *HHj* 16, ganga n. fet, om Tor, *Vsp* 56; n. joxta meyjar, *Heimdal*s modré, *Hyndl* 35, *jfr SnE* I 102; Njardar doetr n. *Sól* 79, n. ulfar alnir *Hhund* I 39; n. njardlásar *Fj* 26; n. fimbulljöð *Hávm* 140; n. orrostur *Sigv* 1, 9; banar þeira n. *Korm Lv* 36; n. hoſuð *Bragi* 2, 1 (om en jætte), n. hundruð hoſða *Hym* 8 (om en jættekvinde).

níund, f, antal af ni, þrennar n-ir meyja *HHj* 28.

níundi, ordenstal, niende, enn n., i op-regning, *Grí* 14, *Gróð* 14, *Hávm* 154, *Vafþr* 36, *Sigrdr* 33, enn n-a (vetr) nauðr of skildi *Vgl* 3, ena n-u hverja nögt *Skí* 21.

njarðgjorð, f, ‘kraftbælte’, om Tors styrkebælte, njótr n-ar (adskilt ved tme-sis), *Tor*, *pdr* 7.

njarðláss, m, stærk, ubrydelig, lås, halda n-ar níu *Fj* 26.

njól, j, nat, (gudernes navn) *Alv* 30, *EGils* 3, 12, *pul IV mm*; i *SnE*, hvor *Alv* l. c. anføres, hedder ordet njóla.

njósni, f, spejden, spejderfærd, vesa á n. *Hávm* 112, kanna n-ir *Harð* 17. *Jfr for-*

njóta, (naut, notinn), 1) nyde, især om den glade, uforstyrrede besiddelse af noget, med gen., n. aldrs *Rp* 40, n. aldrs ok auðsala *Ht* 102, n. norna dóms *Yt* 32, n. våpna ok landa (i et ønske) *Brot* 8, n. landa ok þegna *Brot* 10, n. Hognna dóttur ok Hringstaða *Hhund* I 56, n. Nóregs *Arn* 3, 4, sín at n. *Brot* 3, n. konu (sinnar) *Ólhv* 5, 3, *pKolb Lv* 2, n. virða, herredømmet over mænd, *Hhund* I 55, n. móður (*Pórs*) *Ht* 3, n. sælu *Sigsk* 16, n. ynðis *Vsp* 64, n. golls *Guðr* I 21, n. bauga *Hfl* 21, n. feár *Reg* 5, n. hjáðar *Hfr Lv* 17, n. laga *Sigv* 11, 15, aldir nutu allvalds *pKolb* 3, 7, *jfr Nkt* 51, n. skriðar viðar *Ht* 72; medium, om mand og kvinde, njótaz *Vígl* 15; hertil hører ogsá n. i ønsker (*jfr de fra Brot anførte eksempler*), n. (ráða) *Hávm* 112 o. s. v., absolut, *Hávm* 164, *Sigrdr* 19; n. Yggs mjáðar *Vell* 33. — 2) nyde godt (af noget), nyde ens hjælp, *Am* 56, n. Karls sonar *SnE* I 180, ef Gunnlaðar né nytak *Hávm* 108, n. (Arinbjarnar) *Eg* *Lv* 27, rekka rúni naut þín *Ott* 2, 8, n. góð-mennis *Ott* 2, 2, nýtr mangi nás *Hávm* 71, n. auðar e-s *Steinn* 3, 14, n. máttar e-s *ESk* 6, 15, n. lausnar e-s *Lil* 57, látið mik þessa njóta, nyde godt for dette, *Lil* 96, vel njóti þess *Grani* 2, hjaldrgogl nutu hildar *Hl* 20 a, n. sára *HSnorr* 1, láta (hrafn) n. valfallins *pmáhl* 3, n. mildi e-s *ESk* 6, 66. — 3) bruge, benytte, n. fótar, augna, tungu *ESk* 6, 61, n. máttar, sin kraft, *Arn* 5, 10, n. sverðs *Fájn* 29, n. hlutar *Hávm* 107, absolut, nutum af stórum *Am* 94. — 4) nyde, om føde, gylðir naut elðis *ESk* 6, 28 (v. l.), n. gera ólðra *pKolb* 3, 14. — 5) upersonlig, lítt

nýtr sólar, *kun lidet nyder man solen, kun lidt er den fremme*, *Pjsk Lv 4.*

njótr, *m.* 1) *nyder, besidder, benytter; da n. også findes som Odinsnavn, pul IV jj 6, er det umuligt i flere af de følgende kenninger at afgøre, om det ene eller det andet foreligger, n. hafra, Tor, Hústr 3, n. njarðgjáðar, d. s., pdr 7, n. vella, mand, Katr 40, n. auðar ESk 6, 23, n. naðrs glostræts Gíz 1, n. svana beðjar blikviggs Ingj 2, 6; n. brynu Gráf 6, n. geiraGrettis 51, jfr Ebver 1, n. stála Merl I 63, n. ulfvins elda Pl 14, hrafvins hyrjar n. Hfr Lv 12; n. vígslu, præst, EGils 2, 5, 14; — geisla n., ilden, Skall 2. — 2) Odin (jfr ovf.), pul IV jj 6, N-s (ved rettelse) rann, skjold, Eyr Lv 4, N. naddhriðar, kriger, Korm Lv 33, N. scægs sindrs EGils 3, 12. — Jfr baug-, For-, herði-, hildi-, hirði-, hjalm-, hjør-, nýti-, vætti-.*

Njorðr, *m.* guden Njord (jfr Koch, Zs. f. deut. Phil. XXVIII, 289 f.), Vafþr 38, Grí 16, 43, Skí 38, 39, 41, Lok 34, pry 22, pul IV g, Arbj 17, Eg Lv 19, N-ar doetr níu Sól 79, dóttir N-ar, Freyja, ESk 11, 4, qðul N-ar Hfr Lv 9, niðjar N-ar, aserne, Hfr Lv 10. — Meget hyppigt i kenninger for mænd, efter guld: N. auðar Isldr 11, Ofeigr 3 (her i pl.), hrings N., Gunnarr, bauga N. Merl I 54 (i pl.); leitis linna N. Katr 44, snáka stígs N. Isldr 8, ormvangs N. Pl 56, svanbings leygs N. EGils 1, 25, grundar seilar garða N. Isldr 2; Sýrar gráts (*Freyjas gráðs*) N. Grettis 53, — efter kamp: víga N. Svtjúg (ved rettelse), Sigv 1, 14, GOdds 4, Nj (XII) 8, boðvar N. Hl 16 b, Gondlar N. pSær 2, 2, hlakkar N. HolmgB 5, sóknar N. Sigv 13, 3, N. naddregns Eyr Lv 2, N. hjørregns Isldr 20, hjorgaldrs N. porm 1, 9, borða glymríðar N. pjóðA 4, 12, hjalma hríðar N. pormOl 3, skofnunga hríðar N. EGils 3, 19, nadds hámána raddar N. Sindr 6, — efter våben: N. vápna Hág 2, N. hjørva Hl 3 b, — efter skjold: N. bauglands SnH 2, 5, N. nadda borðs porm 2, 5, N. valbrands sunda landa Sindr 6, — efter skib: Skrauta N. Vigl 8, N. þvinnils viggja Hág 12. Jfr baug-, beiti-, brak-, boð-, dyn-, felli-, fleygi-, geir-, gný-, gæti-, her-, hjør-, hlun-, hlym-, hregg-, hyr-, megin-, meiti-, ræki-, sann-, sig-, svip-, söeki-, veiti-, víg-, vætti-, þrym-, ceski-.

njorðungar, *m. pl.* findes ikke for sig alene, men *kun i sammensætninger*; hjalm-, skæ-, svip-, víg-. Synes at være afledet af Njorðr. Jfr Falk, Ark. XLIV, 319.

Njorn, *f.* bl. kvenna heiti ókend, pul IV yy 3.

Njorun, *f.* (gen. forekommer aldrig; formen er sikret, ikke Njórun), regnes til asynjerne, pul IV h 1, men er ellers ganske ukendt, måske blot et andet navn på jorden; i kvindekenninger, efter guld: N. golls Korm Lv 44 (ved rettelse),

gollseims N. Korm Lv 36, fleyvangs fúra N. Anon (XIII) B 12, akrs síka fitjar N. Rv 34, þvenglás dýnu N. Nj 21, — efter drikkekær, vínkars N. Krm 20, qlstafns N. Hrafn 1, — efter 'sten' (o: ravperleband), steina N. Hard 1. Jfr beiði-, draum-, eld-, hól-.

njorvanipi, *f.* synes at måtte betyde 'kødelig søster', n. Tveggja bága, Hel, St 25.

nordan, *adv.* nordfra, Glðr 4, Eyr Lv 13, Korm Lv 45, GSúrs 12, Vell 19, Hfr 3, 18, Eviðs 1, Sigv 3, 13, 10, 4; fyr n., præp., med acc., fyr n. Vík Vell 17, fyr Saxa n. Mark 1, 25, fyr Glymstein n. Sturl 3, 11, fyr Elfi n. Sturl 3, 13; absolut, i norden, Vsp 37, på nordlandet, Korm Lv 35.

nordarla, *adv.* nordlig, i nordlige egne, Hæng V 2, Loð 1 2.

Norðhumra, *f.* landet nord for Humber, N-u nánar hjarðir Merl I 47.

nordhvalr, *m.* nordhval, pul IV y 2.

Norðimbraland, *n.* Northumberland, Krm 14.

Norðimbrar, *m. pl.* Northhumberlands indbyggere, morð N-a Hfr 2, 8, lik N-a Ott 3, 6.

norðmaðr, *m.* 1) nordmand, Norges indbygger, altid i pl. norðmenn, -meðr pjóðA 4, 2, 21, ESk 6, 11, Steinn 3, 15, dróttinn N-a Harkv 5, Hfr 3, 25, gramr N-a Sturl 3, 5, gengi N-a Hák 3. — 2) indbyggere i Islands nordland (= Norðlendingar), Anon (XIII) B 45.

Norð-Mærir, *m. pl.* Nordmøres indbyggere, kærir N-a Sturl 5, 19.

norðr, *adv.* nord, mod nord, n. horfa dyrr Vsp 38; — nordpå, i nordlig egn, n. í eyju Kveld; Hfr 3, 26; gramr n., o: i Norge, pjóðA 4, 12, hingat n. Mark 1, 13; kompar, nordar, længere mod nord, Eyr Lv 2, superl. nordast, es sat n., længst mod nord, Ott 2, 17. — Subst. n., ór n-i Jóms 32. — Jfr land, út.

Norðr-Danir, *m. pl.* de nordlige Daner, Merl II 25.

Norðri, *m.* dværg, Vsp 11, pul IV ii 1. 2. niðbyrðr N-a, himlen, Hfr 3, 26 (jfr SnE 1 314).

norðrlond, *n. pl.* de nordiske lande, Hfr 3, 19 (adskilt ved tmesis).

norðrægar, *m. pl.* 'nordlige veje', nordiske lande, o: Norge (jfr Noregr), á n-a Hhund I 4.

norðsætr, *n.* (-rs), 'nordlige boliger', o: Norge, gætir n-ra, Hakon á. gamle, Sturl 5, 6 (v. l. vegs sætr).

Norðvik, *f.* Norwich i England, Ott 3, 9.

norn, *f.* skæbnegudinde, n-ir heita þær nauð skapa pul IV h 5, jfr aumlig n. Reg 2, ljótar n-ir Sigsk 7, n. erum grimm Kveld; grøm vask n-um Ghv 13; n-ir skiptu (v. l. réðu) rétt TorfE 2, n-ir kómu Hhund I 2, n-ir vekja, i en uklar sammenhæng, Guðr II 38, láta n-ir gráta, også i en uklar sammensætning, Akv 16;

n-ar nagl, *hvorpå runer er ristede*, *Sigrdr 17*; — n-ir nauðgonglar *Fáfn 12*, *jfr 13*; — n-a dóm, *nornernes dom, der kan være og er ensbetydende med død, njóta n-a dóms, livets udstrækning*, *Yt 32*, hafa n-a dóm, *død, Fáfn 11*, illr es dómr n-a *Herv VII 16*, kvíð n-a *Hamð 30*, skop n-a *Fáfn 44*, fár gengi of skop n-a *Krm 24*, fornhal din skop n-a, *den gamle (hedeniske) tro*, *Hjr Lv 10*; — stóll n-a *Sól 51*; — grey n-a, *ulve (hvorfor de kaldes sådledes, vides ikke)*, *Hamð 29*. — I kænninger, *for kvinde: mistis n.* *Eg Lv 16*; *jfr pul IV yy 2; — for økse: skjaldar n.* *norn betragtet som jættekvinde*, *Ód 18*. *Jfr aud-, baug-, hlað-, tófira-*.

norpr, m, *person der ser forfrossen ud, (jfr norpa, sidde i kulde, kold vind, og halvvejs fryse)*, n. enn nefskammi, om en fisker på søen, *Bárð 3*.

norrcenn, adj, *norsk*, n-ir skatnar *Istdr 13*, n-ar dróttir *Rst 8*, n-n old *Sturl 6*, 7. **nosi**, m, n. rauðr *bruges om hestens avlelem, der var genstand for dyrkelse, Vgls 7; dermed er ikke sagt, at n. er ligefrem = penis.*

Nóatún, n. pl, *Njords hjem*, *Grí 16*.

Nói, m, *Noah*, *Leið 16*, *SNE II 246 (her den lat. gen. Nöe)*.

nógleikr, m, *overflod*, n-s ord *Mv I 2*. **nógligr se gnógligr.**

nógr se gnógr.

nón, n, *tretiden, klokken 3 efter middag, at n-i SnE II 196*, *248*, *Pét 52*.

nór, m, *skib, pul IV z 1*. *Jfr brand-*

Nóregr, m, *(f. nordøegr; vokalens beskaffenhed ses af mange verslinjer i de 7 første eksempler)*, *Norge*, *Gráf 6*, *Vell 23*, *pKolb 3, 7*, *Sigv 3, 13*, *11, 15*, *Ott 2, 14*, *Steinn 3, 15*, *Yt 35*, *Oddm, pGisl 3*, *Arn 2, 8*, *HHj 31*, *Rst 7*, *Merl II 25*, *Herv III 18*; N-s menn *Rst 11*, N-s gæfir *Rst 19*, N-s jarlar *Jóms 18*.

Nóri, m, 1) *dværg*, *Vsp 11*. — 2) *søkonge*, *pul IV a 4*.

Nórr, m, *blandt kongenavne*, *pul IV hh 2*, *egl. Norges eponym*.

nót, f, *(pl. -ir), næt, trækkenæt, spåpernur langra n-a, skæmtsom kenning for sildene*, *Eyy Lv 13*.

1. nött se nött.

2. nött, f, *gnótt, rigdom, overflod, māls n.* *Mv III 1*.

numna, *(-aða; afledet af part. numinn), kun i med., oss n-ask skil, vi hører, lærer, tillegner os*, *Edáð 6*.

nunna, f, *nonne*, *ESk 13, 5*, *Mey 56*. — *Urigtigt for runna Drv (XI) 1.*

nú, adv, 1) *nu, om hvad der sker, er lige i øjeblikket, eller hvad der i fremtiden tænkes som nuværende, nú knátt séa Grí 53, es heyrik nú til Skí 14, hvat ek nú mæli, nu skal til at sige, pry 2, ok nú liggr Yt 31, es nú vón vitu Eirm 5, nú es sannfregit Hjr 3, 24; geyr nú Garmr Vsp 49, vex nú gengi goða Hák 10, nú mun koma Hák 13, nú mun hann søkkvask Vsp 66. — 2) som modsætning*

til det forbigangne eller tilkommende, nú mått kalla Reg 18, nú bera þeir vánarvol Hávm 78, Óðinn nú heitik Grí 54, morgin mér sagðir nú es ok aptan Am 81, nú þat veitk Yt 6, nú grør jorð sem áðan Vell 16; þótt skylim nú eða í gær (i morgen) deyja Hamð 30, jfr Lok 41; om hvad der lige er sket i den forbigangne tid, nú eru talðar Vsp 30. — 3) hyppig betegnende resultatet, fróðr est nú gestr, nu har det vist sig, at du er, Vafþr 19, heldr hefr þú nú mik dvalðan Hárð 51, nú hefk heft Völ 28; hyppig med imperativ, ligesom for at forstærke denne, heill nú Vafþr 6, Skí 37 o. s. v., Eirm 8, ris þú nú Skí 1. — 4) undertiden får nú kausal farve, nú es sonr kominn, da han nú er, Hym 11, nú føra mér prý 22, nú mått einn ráða Am 73. Se iøvrigt den rige eksempelsamling hos Gering.

núlauss, adj, *ikke tvær, glad, munter* (se Arkiv XVIII 322), n-t, adverbiet, *Hjr Lv 5*. *Grundbet. er mulig 'uden ujaevnhed'; i senere isl. kendes núfa i bet. 'knop, lille vorte' (vestfjordsk).*

nykr, m, *(-rs), vandhest, n-ra borg, vand, so, næfr n-ra borgar Nkt 75.*

nyrðri, *nyrztr*, *(nørðri, nørztr)*, adj, *nordligere, nordligst, enn nørðri heimsendir Sigv 12, 21, enn nørðri borda glymhríðar Njörðr, den nordligere (i Norge) boende, pjóðA 4, 12, enir nyrtu niðjar, de nordligst boende, Qrv IX 54, enn nyrti jaðarr Gd 6.*

nyt, f, *nytte, glæde, manna n.* *Skí 34. — Navn på en elv*, *Grí 28, pul IV v 6*.

Nytja, f, *elvenavn (vokalen rimbestemt)*, N-u log, *guld*, *SnE II 192*.

nýtsamligr, adj, *nyttig*, n-t at nema Hávm 153.

ný, n, *måneny,nymåne, pul IV ll*, ný ok nið skópu nýt regin Vafþr 25.

nýbitinn, adj, *nyligr bidt, nylig fremkaldt ved bidsår, n-nar undir Ht 56.*

nýbrýndr, adj, *nylig, lige, hvæsset*, n-d skolm *Óspakr.*

nýfeldr, adj, *nylig, lige, fældet*, n. valr Hávm 87.

nýgenginn, adj, *nylig gangen, som lige er begyndt at gå (om et barn)*, *Harð 3*.

Nýi, m, *dværg (af ný, jfr Niði)*, *Vsp 11, pul IV ii 1*.

Nýjamóða, f, *elv i England*, *Sigv 1, 9*.

nýjung, f, *nyhed, helst af overraskende art*, *Lil 39*.

nýkominn, adj, *nylig, lige, kommen*, *Hausl 10*.

nýla, adv, *nylig*, *Sigv 14, 1*.

nýliga, adv, *nylig, lige nu*, *Guðr II 38*.

nýligr, adj, ny, *omtrent = nýr, n-g röð* Sigs 26, nøkkut n-s, *noget nyt*, *GGalt 4*.

nýlokinn, adj, *nylig afsluttet, varð n-it vígum Liðs 7.*

nýlunda, f, *nyhed, især af overraskende art*, *Merl II 13*.

nýr, adj, 1) ny, þat nýs, *det nye, det sidste*, *Hhund II 8*, ný spiðl, *nye tiden*-der, *HHj 31*, eigi nyjari spiðl *Ragn V 6*;

ný nisting *Ormr* 1, 3, n. óðr, *nyt afsnit i digtet*, *Esk* 6, 57, ný neuming, ny, ikke sædvanlig, *Sigv* 13, 12. — 2) ny, frisk, n. nár *pmáhl* 1, n. valr *Tindr* 1, 9, nýjar undir *Hskv* 2, 6, nýtt nauta blóð, til ofring, *Hyndl* 10, nýtt nest *pGisl* 3, n. naðr *Arn* 6, 2, nýr hlunnar *Sturl* 3, 3, nýjar súðir *Sturl* 3, 5. — 3) som dværgenavn, *Vsp* 12, *pul* IV ii 2. — *Jfr* all-.

Nýráðr, m., dværgenavn, *Vsp* 12, *pul* IV ii 2.

nýsa, (-ta, -t), søge efter nyt, spejde, udforske, n. fyr sér, se sig for, *Eg Lv* 4, n. gorla *Merl* I 24, n. niðr, forske nedad, egnen neden under sig, *Hávm* 139; — i medium, n-ask fyrir *Hávm* 7, n-umk hins *St* 13.

nýta, (-tta, -ttr), 1) benytte, drage nytte af, n-um skrið, om skibets fart, *Klæ* n. hond, kunne bruge, *Ragn V* 12, málstóll n-ask mér *Esk* 6, 19, n. eiða, overholde, *Rv* 5, n. Fjolnis feng, anvende, *EilSn* 2, n. sér, (menn) n-i sér sogn *Merl* I 63, skalt n. þat, göre dig det brugeligt, tjanligt, modtage (tilbudet), *GunnL* Lv 1. — 2) nyde, göре sig tilgode, om føde, n. af nái *Guðr II* 42 (hds á urigtt), n. sér nái *Anon (XIII)* B 6, seggir n. sér mart *Kolb* 2, 3, n. sér bens fen ok hold *Hl* 31 a, n. sér sveita *Isldr* 7, *jfr* n. sveita *Hl* 31 b, n. sér morðhauka milsku *Hl* 26 b. — N-ir hann at hreyta, han bruger, plejer, *Ólsy* 5. — 3) upersonlig, svá at n-ir, således at det går an, *Rv* 1.

Nýtinjótr, m., nyder, som drager fordel af, (forstærket njótr), n-ar nás, ravne, *Ragnarsþ.*

nýtr, m., benytter, n. naðrbings, mand, *pKolb Lv* 7.

nýtla, adv, dygtigt, *Arn* 6, 16.

nýtligr, adj, nyttig, = nýtr, þín før varð n-gust *Ott* 2, 3.

nýtr, adj, (nýtri, nýztr og nýtastr), nyttig, dygtig (egl. brugelig), om guderne (med hensyn til deres omhu for verden), nýt regin *Vafþr* 13, 14, 25, om Frey, n. Njarðar burr *Grí* 43, om gud, n. es nöð sem heitir Líkn 8, om mænd (fyrster og andre), *Eyy Lv* 4, *Mark* 1, 24, allra nýztr (Alrâðr) *GunnL* Lv 10, n. niðr Nordmanna *Sigv* 13, 23, n. herflýtir plóft 2, 6, n. auðar skelfir *Merl* II 56, n-an (þórgeir) *porm* 1, 11, n. herr *Rst* 19, nýt vígdrótt Hávm 100, n-tri drengir *Ott* 2, 14, n. þegen Óthelg 6, n-ir boga ýtendr *Nj* 3, hann vas nýztr at kanna *Stúfr* 1, n-ir bragnar *Esk* 6, 58, nýt þjóð *Esk* 6, 68; vesa sér n. *Hsv* 48, — om kvindle, *Hfr Lv* 3, *Bjhit* 2, 3; — heiptar n-ir drengir, dygtige i kamp(?), *Hókr* 6 (*jfr* heipt), — om andet: (áfa) sú vas nýt (hds nýtt) fæustum, nytlig for de færreste, gavnlig for ingen, *Ám* 1, nýt mól, nyttige ord, fortællinger, *Hl* 1 a, nýt ljóð *Hávm* 162, nýt øx *Esk* 11, 4, n-ar náðir *Vitn* 14, nýztr tírr *Esk* 6, 55. *Jfr* al-, all-, fjol-, marg-, ó-, þjóð-.

Næfill, m., sokongenavn, *pul* IV a 4.

1. næfir, adj, (-rs), dygtig, kyndig, n. allvaldr *Hjr* 3, 3. *Jfr* hótt-, of-, ord-.

2. Næfir og Næfi, dværgenavne, *pul* IV ii 2.

3. næfir, f, (-rar), næver, þakinna næfra miðot, det rette mål (mængde) af tag-næver, *Hávm* 60, skjóta gognum barda garð (skjoldet) sem næfrar *Anon (X)* III B 3, ræfr ok næfrar þola nauð *pjóðA* 4, 2. *Jfr* sal-.

næfri, n, næver (kollekt.), geirr glumði við hildar n., mod skjoldet (n. = tag), *Krm* 21, hœings hallar, sœns, n., is, om en isvåge, *Nkt* 4.

næfmland, n, ‘næverland’, nykra borgar, sœns, næfri (tag), is, nykra borgar n. = ís-land = *Island*, *Nkt* 75.

næma, (-ða, -ðr), 1) tage, fratage, berøve, vildu n. Foglhildar mun fjørvi *Rdr* 6, n. fjørvi, aldri, lifi *Hál* 11, *Orv* VII 4. 11, *Brot* 1, *Guðr* II 31, *Svarf* 1, n. e-n hofti *Guðr* II 43. — 2) tage, bemægtige sig, n. Hildi *Hl* 23 a, n. fyrða, tage tilfange, *StjO* I 1, elsku næmðr, betaget af kærlighed, *Mey* 19, næmðr, uriktig v. l. for næmir, *Sól* 9.

næmr, adj, aktivt, som er i stand til at tage (åndeligt), forstå, n. galdrs, som lægger vind på at lære galder, *GSúrs* 15, o: næar, Sievers Arkiv V 133—34, Bugge Aarbb. 1889 s. 87, medens enstavet form findes *Ott* 3, 8, *Bjhit* 2, 1, *Arn* 6, 9, *pjóð* A 1, 6. 19; 4, 2. 24, *Halli* 3, *jfr* *Skjspr* 116; ordet fik tidlig positivens betydning, hvorefter en ny komparativ dannedes ved tilføjelse af -r, nærr, superl. næst; *jfr* Noreen⁴ § 280 a 4). — 1) nær, nærvæd, n. ok firr (o: nærr?) *Lil* 24, n. sem fjarri *Gd* 17, færðiz n. (o: nærr?) *Lil* 54, stefna n., pege nærvæd en (omtale en beskrivende, således at han kan kendes), *Stefnir* 1, n. fyr norðan Danaskóga *Ott* 3, 8, n. at landamæri *pjóðA* 4, 24, n. til landamæris *Halli* 3, vesa n. *Bjhit* 2, 1, n. es (vas) sem, det er, var, nærvæd, at, det er omrent som, Óthelg 8, *Liðs* 4, þannig n. sem, omrent som om, *Mhkv* 11, vas pat n. sem *Mhkv* 4. — 2) nærvæd, næsten, n. betr *Hjr Lv* 3, n. sem væri ráðinn *pjóðA* 1, 19, vesa n. trauðr, være næsten uvillig, *Rst* 19, n. oll kind *Lil* 19. — 3) superl. næst, næste gang, dernæst, sidst, *Helr* 8, *Hym* 3, *Ht* 28, svá komk n. *Hávm* 100, Nanna vas n. bar *Hyndl* 20 (hunde også være af næstr, adj), þat vann n. nýs *Hhund* II 8, verk es visi vann n. *Esk* 6, 57, *jfr* *Sigv* 7, 9. 14, 1, *Esk* 12, 3; = helt, *Pét* 1; komparativ synes n. at være *SnE* II 218 i betydningen ‘bedre, hellere’. — 4) præp. med dative, nærvæd, stedligt, brautu n. *Hávm* 72, *Sigrdr* 27, n. því es *Harkv* 3, *Vinu* n. *Eg Lv* 10, n. Usu

Arn 6, 9, n. Heiðabý *pjóðA* 1, 6, borgum n. *Sigv* 13, 21, n. hjónum *pjóðA* 4, 2, n. vask þausnum þeira *Sigv* 8, róa n. e-m *Sigv* 2, 9, land n. ósum *Grí* 4, falla (áar) gumnum n. *Grí* 28, *jfr* leida n. rógi *Hamð* 10, n. hjarta *Hávm* 95, — om tiden, n. apni, morni *Hávm* 98, 101, pessu næst *Lil* 46, því næst *þorm* 1, 11; — som tostavelsesord: svá n. landi *pKolb* 3, 9, n. himni *Arn* 5, 16, *Bkrepp* 5, n. skaldi *pmáhl* 2, og i komparativ: n. gauri an mér *Korm* *Lv* 60; nærr gengr mér ok mínum garðr an oss af varði, kommer nærmere ind på mig (idet jordepandommen indsnævredes), *VGl* 1, nærr vífi an vér *Korm* *Lv* 57. — 5) nár, n. heim skulu *Hávm* 21, n. verðr þorf geirs *Hávm* 38, n. munt nenna *Njarðar* syni *Skí* 38, n. skass körn upp *HHj* 23; rent spörgende, n. vættir þú þeira *þorm* 2, 20. — *Sigsk* 26: enn n. numit nýlig röð er opfattelsen uklar, da stedet viðstok er forvansket. *Jfr* all-, *pjóð-*.

næra, (-ða, -ðr, eller næra), nære, føde, n. blöðs nag *Eviðs* 1, n. brimis sunda val *ESk* 6, 55, n. allmarga (menn) *EGils* 3, 12; n. óst *SnE* II 218; n. qnd, uddanne sin sjæl, *Pét* 46.

nærgi es, nár end, *Korm* *Lv* 40, *þorm* 2, 1, *Rv* 9, *Eg* *Lv* 17 (ved rettelse).

1. næri, næstr, adj, nærmere, nærmest, esat mæringr næri munka valdi an þú *Hallv* 7; ár et næsta *Bolv* 1, 8, n. lofi *Hjl* 16, n. merkjum *Sigv* 12, 12, n. skapara *Lil* 7, næstr happy *Ht* 99, et næsta nes *Mhk* 2; et næsta, præp., nærmest ved, et næsta hjarta (dativ), *HHj* 40, *þorm* 2, 25, et næsta góði *Arn* 2, 19, et næsta Haugi *pjóðA* 3, 1, et næsta Nordmanna gram *pSær* 2, 1, men: i den nærmeste fremtid, *Herv* I 5; næsta, forstærkende, næsta ný skeið *pjóðA* 4, 19, næsta nýtr *Ofeigr* 4; med verber, næsta hræddumk, jeg var meget bange, *Lil* 41, jafnan hefr ek næsta kafnat *Lil* 77, *Anon* (XIII) B 18. — Dat. pl. næustum, sidste gang, *Frþ* I 32.

2. næri, præp., nærvæd, n. garði *Grettis* 43, n. nógu *Lil* 31, n. miðviku *Andr* 2, n. Kristi *Gdþ* 5.

næring, f, næring, føde, n. lýða lífs om jomfru Maria (vitæ pabulum), *Gd* 38.

nærir, m, (eller nærir), føder, nærer, naddskúrar n., kraftig kriger, *Gráf* 6, *Hjr* 2, 8.

nætingr, m, blandt þuglenavne, *pul* IV xx 6.

nætrrof, n, nattens ende, ofanvert n., acc. temp., morgengry, *Mv* III 7.

nættingr, m, blandt sværdsnævne, *pul* IV l 7, n-s hregg, kamp (*jfr* hreggbodí), *þorm* 2, 5. *Jfr* *Falk*, *Waff* 57.

nœgja, (-ða, -ðr), fyldestgøre, sér noegjandi *Lil* 8, se iøvrigt gnœgja.

næra, nærir se næra, nærir.

nøckvers *St* 3: á n. nøkkva bragi er

uden tvivl forvansket; rettelser er ikke givne af antagelig art.

nøkkvi, m, 1) båd, skib, *pul* IV z 1, *Gldr* 2, *St* 3 (i en uforståelig sammenhæng), *Anon* (X) I B 10 a; n. Austraburar, dværgens skib, digtning, digit, *Hjr* *Lv* 5; beinar n., bryst (*jfr* barkrijðr), *Hallv* 6; toptar n., hus, *Yt* 24. — 2) sokongenavn, *pul* III 1; stóð N-a *Harkv* 9 (skr. stqðom), *Hyndl* 20 (eller en anden?). *Jfr* stein.

Nønn, f, elvenavn (egl. ‘den kraftige’), *Grí* 28.

Norr, m, Nats fader, *Vafþr* 25, *Alv* 29 (bægge steder dativ Nørvi); *jfr* *Bugge*, *Studier* II 97.

Nørva, f, norsk ø, *pul* IV bbb 4; *jfr* *Arkiv* XX, 348 f.

Nørvasund, n, strædet ved *Gibraltar* (egl. ‘det trænge sund’), *Otti* 3, *Hskv* 2, 6.

nøs, f, næse, næsebor, følr of nasar *Alv* 2, á nasar *Istdr* 16, nøsum órum (i en ufuldstændig sammenhæng) *Skrat* O 2, stínga nøsum í felda, som tegn på grublen, sorg og lign., *Sigv* 11, 12, høggva nøsum til jarðar, falde, *Hást* 3. — Navn på en (sheilandsk?) ø, *pul* IV bbb 4.

nøsgós, f, en gæseart, *Heiðr* 22.

Nöt, f, 1) elvenavn, *Grí* 28, *pul* IV v 6. — 2) spyd, *pul* IV n. *Jfr* *Falk*, *Waff* 75.

nøð, f, 1) nødde, gunst, om guds nøde, *Vitn* 14 (pl.), *Alpost* 13 (pl.), sviptr n. ok giptu *Gd* 47, treysta á krapt ok n-ir *EGils* 2, 16, til guðs n-a *EGils* 1, 28. — 2) fred, ro, n. hjarta *Gd* 41, með nøðum *Lil* 12, missa líf ok n-ir *Grettis* 47. — 3) gunst, kærlighed, yfir kvenna n-ir, langt over kvinders kærlighed (noget uklart, men meningen er: ‘mere end kvinder i alm. skal Maria være velsignet’), *Gdþ* 9.

nøðugr, adj, rolig, n-t yndi, fredelig fryd (i himlen), *Gdþ* 34.

nól, f, ndl, *pul* IV z 10 (i pl. om sejnlæde), n-a Nauma, kvinde, *Grettis* 52, n-a Gunnr, d. s., *Frþ* I 30 (men her synes at foreligge en forvanskning).

nørungar, m, pl, findes aldrig usammensat (*jfr* dog *SnE* II 497: n. víga ok verka). *Jfr* *Falk*, *Ark.* XLIV, 319. *Jfr*beit, él, folk, gunn-, log-.

nøtt, nøtt, f, nat, *pul* IV mm, n. ok dag *Sigv* 3, 21, n. með niðum *Vafþr* 24, *jfr* *Vsp* 6, n. en Nørvi kenda *Alv* 29. 30 (her vel egl. personificeret, ligesom *Vafþr* 25), n. nemr e-n, overrasker en (for han kommer til en gård), *Gróð* 13, *Sigrdr* 26, langar eigu þeir bersi nætr, björnens nat = vinter, *Mhk* 6, n. ok nipt *Sigrdr* 3, fyrrí n. *HHj* 26, n., absolut, acc., *Hávm* 112, nætr allar nú *Hávm* 138, nú nætr *Skí* 39. 41, *SnE* I 94, átta nætr *Grí* 2, fimm nætr *Korm* *Lv* 41, *ESk* 6, 25, priar nætr *Rþ* 6, 20, 33, *Gríp* 42; dat. obs., átta n-um, i 8 nætter, *pry* 26.

28, alene n-um, om natten, Vgl 6 (hvis ikke nött her er rigtigere), gen. abs., priggja n-a, efter 3 nætter (dage), HHj 33, Ragn V 9, fára n-a, om nogle få nætter, Hhund I 19, Guðr II 43; — í n., inat, Álv 2, Am 28, Anon (XI) Lv 7 (her nött); — á n-um, om natten, Hyndl 46. 47, á einni nóttu (således her) Jóms 40. — n. húns, björnens nat, vinter (jfr ovf.), Rst 13. Jfr haust, hý, jóla.

nóungr, m, slægtning, niðjargi né n. annarr Ákv 9.

nøkkur, adv, et eller andet steds (egl. ne-veitk-hvar), ganga n. nær Pét 52, hrøra n. Mey 38.

nøkkurr, pron. (opstået af ne-veitk-hverr, nøkkverr blev lydret til nøkkurr, men der findes desuden flere former, især påvirkede af nøkkut-nakkvat s. d., som nakkvarr, men de er vanskelige at konstatere udenfor rim-forekomsten; de anføres i de følgende), 1) nogen, en eller anden, n. peira VGl 4, Lil 4, einna n., en eller anden, tagne enkeltvis, i særdeleshed én, Vsp 40, góðra n., en af de ædelbårne mænd, Sigsk 56, gófugir n-ir Eirm 2, n-ir munu standa, en del (ikke så få), Nj 23, n. sveimur Gríss, nakkvara (sål. hds) snertu Jóms 24, n-ur nýjung Lil 39, n-ur synd Lil 60, n-urar dáðir Has 13, n-uru færi, endel færre, Eviðs 1, nøkkur (sål. rimet) sok Likn 9, spara sik til n-s, spare sig for et eller andet, undlade at gøre et eller andet, Mhkv 27. — 2) med talord, omrent, henved (derfor er talordet vist bestemt nok, men udtrykket gøres beskednere), þrír nakkvarir (sål. rimet) Eg Lv 5; — ntr. af n. hedder nøkkut, men hvor dette ord forekommer, er det vist allevegne = nøkkvat og opføres her for sig.

nøkkut, pron. n, (opstået af nøkkvat af ne-veitk-hvat; dette blev lydret til nøkkut, men former som nøkkvat og nakkvat finde sikke sjælden), 1) noget (ofte adver-

bielt), veldr n. því (: kløkk) Bjhit 2, 2, ek veit "noccop" Hhund I 5, "nokqvot" ætta ek kyn til pess, i nogen henseende, Mhkv 2, nokqvot varð hon sysla of sik Mhkv 3, fára n. fyrr, trække sig noget tilbage, vige ret meget, Eg Lv 31; med gen. manna, matar, vápna, mæta n., noget af (= nøkkurr med nom.), Fj 15. 41. 17. 25. 29, lofak nakkvat (: blakk-) Bjhit 2, 12, gefa nakkvat (: rakk) psff 2, 2, jfr Kolb 2, 4, EGils 3, 8, brakar : nakkvat ESh 13, 11, staka : nakkvat Rv 14, reka þóttumk nú nakkvat (sål. hds) GrDropl 2, flóðstøkkvandi n. (hds nockut, nakkuat) Eg Lv 31, støkkvir : nøkkvat ESh 13, 4, breksom : nøkkvat Bjhit 2, 5, sekr : nøkkvat GSúrs 32, olbekkar : nøkkvat Hfr Lv 21, ekkju : nøkkvat Hharð 1, ef í gerisk "nacqvað" Am 32. — 2) adv., måske, muntu n. veita þetta Lil 85, sáttu n. mik hrøkkva Grettis 3. — 3) dativ, egl. nøkkví men i er sikkert altid forkortet, af n., af nogen (særlig) grund, Gunnl Lv 3, pjisk 3, Hfr Lv 26, henda gaman at n., have noget at gøre löjer med, Mhkv 1, vesa fyr n., bebude noget, Am 26 (skr. necqvi), valda n. Hhund II 26 (skr. nocqvi), svá n., omrent således, Hfr Lv 1, = svá "nokqvot" Mhkv 18; — med komparativ, noget, betydelig, nøkkvi ofar (: -reks) pskakk 3, færa n. Hálfs VIII 8 (hds nockut), n. verri Gautr I 7, síðar n. Merl II 29, Sturl 4, 26, med superl., framast n., betydelig forrest, langt den forreste, Guðr II 30, n. ríkstr es heima hvern Mhkv 16.

nøkkiðr, adj, (yngre nøktr, dannet efter de sammentrukne former), nogen, neiss es n. halr Hávm 49, sverð nøkkvit Sigsk 4, nøkðan hjør Hfr Lv 5, nøkðan mæki Am 49; snauð ok ngkt, n. pl, Lil 19, ngkt, nom. f. sing, Mey 16, nøkðr þeir urðu Sól 9, nøkta Nømu gulls Mey 30, søkt var henni nøktri Mey 47, nøktan kælr í froste Rún 16..

O

O er den korte, lukkede o- lyd, a-omtyd af u. I ord som sonr skulde lyden veksle mellem o og u; i rim findes dette dog ikke helt overholdt; nom. sunr (regelret) findes Haustl 14 (sun- : dun-) men gen. pl. suna (for sona, : una) pSær 4, 3, sonr findes þjóðA 2, 4 (: konr), Gunnl 2, 1. I ord som goll er vokalen o enherskende

indtil i det 13. árh., Snorre rimer gull (: full), Sturla ligeledes: der findes kun god (ikke guð). I lydforbindelsen io kan o ikke konstateres undtagen i þjokkr; ellers kan udtalen iq ses af mange eksempler.

Oddaeyrr, f, stedsnavn på Brennø, Bj hit 2, 8.

oddamaðr, *m*, *opmand*, o. fæsk opt enn þriði, jafntrúr skal sá hvárra liði *Mhkv 10.*

Oddaverjar, *m. pl*, *slægten på Odde*, *Nkt 81.*

oddbragð, *n*, ‘od-bevægelse’, o-s órr, *kriger*, *Hfr 3*, 22; v. l. er *oddflagð*, s. d.

oddbrak, *n*, ‘od-bragen’, *kamp*, *Ht 70.*

oddbreki, *m*, ‘od-bølge’, *blod*, *Hjl 11.*

oddþorr, *m*, ‘od-træ’, *kriger*, *Grettis 50.*

oddfeima, *f*, ‘od-kvinde’, *valkyrie* =

kamp, o-u *stafr*, *kriger*, *Gunnl Lv 5.*

oddflagð, *n*, ‘od-trolf(kvinde)’, *økse*, o-s órr, *kriger*; mindre rigtig v. l. til *oddbragð*, s. d.

oddflaumr, *m*, ‘od-ström’, *kamp*, o-s viðr, *kriger*, *GSúrs 19.*

oddgaldr, *m*, ‘od-sang’, *kamp*, o-rs vætti. *Njótar*, *krigere*, *Tindr 1*, 2; o-rs *Ullr*, d. s., *Gþorg.*

odd-Gefn, *f*, ‘od-Gevn’, *valkyrie* = *kamp*, o-ar órr, *kriger*, *Gunnl Lv 4.*

oddherðir, *m*, ‘od-hærder’, *kriger*, *pKolb 3*, 2; i *pl*, *Bergb 12.*

oddhríð, *f*, ‘od-bygge’, *kamp*, *vekja* o. *Hskv 2*, 10, *vinna* o. *Kolli 1*, o. *varð Arn 5*, 20; o-ar *garðr*, *skjold*, *ESk 6*, 50, o-ar *log*, *sværd* (*jfr logfágandi*), *Edáð 6.*

oddlo, *f*, ‘od-bølge’, *blod*, umðu o-ar í *Óðins veðri Hák 8.*

oddnet, *n*, ‘od-næt’, det næt der skal opfange odden, *skjold*, setja o-s þinul (s. d.) við = reisa rond við, sætte sig til modstand mod, *Anon (X) III B 1.*

oddneytir, *m*, ‘od-benytter’, *kriger*, *Vell 7.*

oddr, *m*, 1) *od*, *spids*, på sværd, spyd, pil; mange steder er det umuligt at se, hvad der menes, sværd-spids synes ment *pul IV l 10*, ógn es í o-i *HHj 9*, om spyd, á *Gungnis* o-i, hvorpå runer er ristede, *Sigrdr 17*, om pil, *pul IV o 1*, almr sparn af sér o-a *Jóms 27*, om kniv, áðr o-s kendi *Am 63*. — 2) ubestemt, ódeigr o. *Rst 6*, folvir o-ar *Hhund I 53*, gráir o-ar *pGisl 4*, o-ar hoddum roðnir *Arn 6*, 15, o-ar bíta (bitu) *Hjl 13*, *Krm 4*, rjóða o-a *Krm 28*, seðja o-um *Hhund II 8*, kveðja lið o-um (spyd?) *Evv Lv 3*, o-ar slitu skyrtur *Krm 12*, o-ar gørva jarli megin *Mhkv 6*, læsa strond o-um *Mark 1*, 24; således også i kenninger, for *kamp*: o-a gnýr *Hál 9*, *Anon (X) III B 1*, o-a gnat *Hjl 9*, o-a hríð *porm 2*, 13, o-a skúr *Isldr 3*, *Mark 1*, 19 (*pl*), *pjóðA 3*, 28, o-a él *Krm 22*, o-a senna *Krm 17*, o-a messa *Krm 11*, o-a leikr *Vell 29* (*jfr leikmiðjungr*), o-a fundr *Sigv 12*, 19, o-a þing *Sigv 1*, 2, o-a offping *Tindr 1*, 7, o-a frost *Sigv 2*, 4; o-a íþróttir *Harkv 1*, — for valkyrie: o-a Leikn, dens haukar, ravne, *Hallv 6*, o-a víf, dens ofbyrr, *kamp*, *Vell 8*, — for *skjold*: o-s bláferill *Ht 31*, — *Hhund II 40. 41*: keyra jóða o-um må spyd el. sværd være ment, *jfr keyra sverði*. — *Hornets spids* (*spidse ende*), drekka odd lögðis okhreins, drikke af, *Yt 16*. — 3) *spidsen af haeren*, d. v. s. den der

står i *spidsen*, *anfører*, aldar o. *Sturl 1*, helmingss o. *Mark 1*, 5; — om det skib der er i *spidsen*, *pjóðA 3*, 12. — 4) brodds o. *Fj 32* er meningsløst, brodds må være fejl, mulig for bjargs = ljúft berg, v. 49, bjargs o., *bjærgets tinde*, øverste del. — 5) som mandsnavn, *porm 1*, 8.

oddregn, *n*, ‘od-regn’, *kamp*, o-s stafr, *kriger*, *Korm Lv 38*, o-s hvatendr, d. s., *Pl 41*, o-s øeski-Nirðir *Háv 7*, o-s ór sværð, *Háv 13.*

oddröjr, *m*, ‘od-farver’, *kriger*, *Gunnl Lv 3*, *Ingj 2*, 2, *Rst 5.*

oddrög, *n*, ‘od-strid’, *kamp*, o-s boði, *kriger*, *Ingj 2*, 1.

oddrunnr, *m*, ‘od-træ’, *kriger*, *Nj (XII) 6*, men sikkert fejl for óðr, s. d.

Oddrún, *f*, datter af Budle, *Sigsk 58*, *Oddrgr 2*, 4. 7. 11. 34.

oddseenna, *f*, ‘od-strid’, *kamp*, o-u *Ullr*, *kriger*, *Lios 2.*

oddsky, *n*, ‘od-sky’, *skjold*, o-s regn, *kamp* (*jfr regnbjóðr*), *Eg Lv 4.*

oddstiklandi, *m*, ‘od-skyder’, spyd-skydende *kriger*, *Ingj 2*, 1.

oddstríðir, *m*, ‘od-bryder’, *kriger*, *G Súrs 17.*

oddviti, *m*, *anfører* (egl. ‘som viser spidsen, o: fronten’, selv befinner sig dør), *Evv Lv 3*, *Merl I 19*, *Ht 56*, 66; o-hers *Gríp 43*, 53, *Ht 88*, *Hálfss VII 9*, *Iv 2*, 3, 21, o. folks *Hálfss VII 7*, *HHj 10*, *Hhund II 12*, o. liðs *SnH 1*; o. jofra, konge, *Sturl 6*, 7, o. bragna sagna *Ht 59*; o-a ríki *Eg Lv 34.*

Oddvør, *f*, *sagnkvinde*, *Ormsp IV 6.*

1. of, præp. og partikkel; findes hyppig, men i forskellig grad i de forskellige håndskrifter, således findes yfir og (det yngre) um gennemgående i K-hds af *Heimskringla*, medens J og F har of; 748 (eddad.) har of forholdsvis hyppigere end R, hvor det på de første 20 sider kun findes omtr. 14 gange (mod et utal af um; se 2 30, 35, 21, 7 26, 9 5, 10 25, 11 12, 15, 12 32, 13 8, 18 8, 24, 29, 20 28); man plejer at indsætte of i eddadigte og skjaldekavad, og med rette; her er de ældste ist. hds vejledende; *Islendingabók* af Are har kun of i alle betydninger (se Möbius’ glossar til hans udgave); Larssons Ordförrådet opviser et forsvindende antal um mod en rigdom af of; det må således siges at være berettiget at antage of for det ældre, der er blevet afgest af um og undertiden yfir; ved rim kan intet konstateres, da ordet altid er ubetonet. — A) præp. med acc., 1) over, henover, of lopt (f. láð) ok of log *Hhund I 21*, of himinjóður *Vsp 5*, of oll lond *Reg 14*, of fjall *Hávm 3*, of dala *Vafþr 14*, of veg *Lok 6*, *Hausl 8*, of sund *Hárb 3*, of ver *Hjl 1*, austr of mar *Hjl 18*, of set *Rdr 4*, of eld *Harkv 23*, of gard *Grott 12*, of hauga *pjóðA 1*, 24, yfir of skóg *pjóðA 1*, 17, of Jadar *Harkv 11*, of dróttmogu *Vafþr 11*, 12, dagr komit daprastr

of mik Háljs IX 20, of kné *pry* 16. 19, of hófuð, *omkring og over, om hovediðj,* *pry* 16. 19, fólr of nasar *Alv* 2, líða of hvápta *Húsdr* 8, blóðugr of brjóst, *over, på brystet, Bdr* 3, of sjóvarbelti *Lil* 10, skjóta of oxl, *skyde noget henover sin skulder, avise noget, Gróg* 6, of manna sjót, *blandt mænd, Hjl* 20, séa lengra of ragna rök *Vsp* 44 o. s. v., *jfr* 29, veifa frœdum of her *Pstf* 2, 3, ganga of ynglings born *Skall* 1, lögk gekk of skip *Bølv* 8. — 2) *henover, imellem, rundt omkring i, of sæ, rundt omkring på soen ved kysterne, M. Olsen, Ark. XXXV, 140, Hfl 12, Vell 15, of trøð Gldr 2, of eyjar, imellem og forbi, Jóms* 19. 35, of seggja búðir *PjóðA* 4, 6, of hjarta, *i hjærtet, Ghv* 20, *Grip* 51, *Lil* 80. — 3) *om tiden, of daga Hhund II* 51, of dag þriðja *ESk* 6, 4, of nætr *Fj* 16, of óttu *Krm* 14, of morgin *Hamð* 1, *Sigv* 1, 13, of aptan *Hhund* 1 31, of alla ævi *Evv* *Lv* 8, of allan aldr *Sigv* 11, 16, of síðir *Mark* 1, 21. — 4) *henover, udover, of skop Merl* II 42, ganga of skop norna *Krm* 24, of skapadœgr framm *Mhk* 23, of ahl sér *pham* 1; heril må vist også *henføres* tala of hug, tale mod, hvad en selv mener, tale falsk, *Hávm* 46 *jfr* *Am* 74, og brá of alt annat, var mere udmærket end alt andet, *Am* 52, meta of e-t, vurdere mere end, *Leid* 36, þrí of tolf *ESk* 6, 14. — 5) *over og omkring, hlaða grjóti of e-n Eg* *Lv* 42, gína of ná *Arn* 5, 12, gína of hræ *ESk* 6, 29, *jfr* of hrør fylkis, ved kongens lig, *Guðr I* 5. 11. — 6) *omkring, of bróður-bana Lok* 17, leggja hond of e-n *Helr* 12, láta Hogná váðir glymja of sik *Hjr* 1, 7, of síður *Brot* 4 (*FJ.s udg.*), of gram *Vell* 21, ófar drengi lá of Mörukára *Steinn* 3, 4, setja skjaldborg of visa *Ht* 16, of hodd goða *Grí* 27, slá eldi of iviðju *Hyndl* 48, of liðu spenna *Sigrdr* 9, of sali *Fj* 5, of loga *Fj* 1, of flota *HHj* 13; hafa lýði ok lond of sik *Oddrgr* 17; hertil kan jöfes: of einn, om, imod, én, *ESk* 6, 54, *jfr* sitja of e-n, belture, *Ghv* 15; *omkring og forbi*, nordan of Stafangr *Arn* 2, 10. — 7) *igen-nem (efter længden), falla of eitrdala Vsp* 36, gnaga of grjót *Hávm* 106, cf líkams æðar *Lil* 11, of iðrin *Lil* 77, *jfr* of vafrolga *Skí* 8. — 8) *mellom, blandt, kjósa of konunga Hák* 1, kjósa of brœðr *Sturl* 3, 19, of alþjóð *St* 15. — 9) *på grund af, for . . . skyld, of sanna sok* *Hávm* 118, *Hjr* 3, 11, of lítla sok *ESk* 6, 37, of óra sok *Sigsh* 51, of sok þína *Korm* *Lv* 24, of sakar þínar *Hhund* I 38, of minni sorgir *ESk* 6, 60, of sannar deildir *TorfE* 4, of minna, af ringere grund, *V Gl* 4, *HolmgB* 13, sekr of sauði, på grund af færelyveri, *TorfE* 5, of afbrýði *Yt* 13, heyja geirþey of mey *Korm* *Lv* 25, ganga á holm of e-n *Korm* *Lv* 49, ofreidið of þat *Helr* 8. — 10) *om, i forbindelse med subst. og verber, der betyder 'tale, for-handle' og lign., dómr of dauðan hvern* *Hávm* 77, dcema of e-t *Vsp* 60, *Hávm* 111,

Lok 2, *Rst* 24, of þat gættusk *Vsp* 6 o. s. v., mæla of e-n *Vajpr* 55, ráða of e-t *pry* 14, lesa fár of e-n *Hávm* 24, freyna of Yngva hrør *Yt* 6, hróðr of e-n *Korm* 1, 5, yrkjá of e-n *Rst* 34, býlja of e-n *Jóms* 4, býlja of sigr *PjóðA* 1, 25, þat es gengr of gumia *Hávm* 28. 94, senna of e-t *Hym* 28, veðja of e-t *Vajpr* 19, nú's vandmælt of verk *PjóðA* 3, 18. — 11) *i forskellige forbindelser, hvor af må gengives 'med hensyn til'*, þat es enn of þann *Hávm* 46, fátt of varnir, *kun lidet af værn, kun ringe værn, Has* 34, of *Flosa* röð *Drv* (XII) 12, of Jesú þenna *Lil* 43, of þann enn hvíta hadd *Ghv* 16, líta eptir of cesku *Grip* 21, óask of e-n *Grí* 20, of órar ferðir *Am* 93, hrata of mægi *Alv* 1, hræfa of hotvetna *Am* 71, vesa svíðr of sik, være så klog at sörgre for sig selv, *Hávm* 103, vesa fullspakr of sik *Grott* 8, og uden adj., vesa of sik, sörgre for sig selv, *Hárb* 22, hyggja of sik *Fájn* 35, sýsla of sik, d. s., *Mhk* 3, sýsla of þort gesta, sörgre for gæsterne, *Am* 6, vesa dátt of svarra, være indtaget i kvinden, *Jóms* 4, því skapi hefr haldir of (konu) *Jóms* 4; mæla of mansong, tale med hensyn til mansang, formulere den, *Mhk* 20. — 12) *enkelte andre forbindelser, sitja of sitt, forblive i rolig besiddelse af sit, Mhk* 22, vesa einn sér of sefa, være alene med sit sind og sindsindhold, *Hávm* 95, búa of hversan hug, være falsk i sind, *Sigsh* 40, véla of e-n, have med en at göre, *Grí* 52; stiga of e-n, er op-rindelig at forstå bogstavelig, men udtrykket har fået en almindelig betydning, 'at overvinde', *Am* 68, *Isldr* 24; halda vorð of vísa, egl. 'omkring kongen', men i alm. holde vagt, hvor kongen er, til hans beskyttelse, *HHj* 23; hylja of nafn, egl. 'at lægge et dække uden om', i alm. skjule, *Hárb* 10. — B) med dativ, 1) *over, oven-over, of brunni* *Vsp* 19, þruma of glörum *Hávm* 13, bera snáks fald (skrækkehjælm) of skarar fjalli *ESk* 12, 2, salr of sessmögum *Hávm* 152, syngva of høfði *Hhund* II 33, songr of svírum *Gldr* 7, eggjar skulfi of pingamonnum *Pkolb* 3, 11, malmflaug of Gunnlaugi *Gunnl* *Lv* 13, liggja of menjum *Fájn* 16, of gramidauðum *Brot* 7, of fylki brann *Yt* 24, of valtafni *Sturl* 5, 10, ulfr paut of hrævi *Pær* 3, hrafni gellar of hræsolli *Eg* (XII) 3, dík flóði of líkum *Ott* 3, 6, drúpa of beinum *Yt* 30, jorð grør of barma *Eg* *Lv* 10; halda (hendi) of e-m, beskytte en, *Korm* 1, 7, hafa huliðshjálm of konungs efni *Sturl* 4, 3; gala of e-u(m) *Vsp* 42. 43, glissa of verði, over maden, ved måltidet, *Hávm* 31, sitja of *Sigurði*, sidde (over :.) ved siden af *Sigurð(s lig)*, *Guðr* I 1, *jfr* *Vsp* 35; over og omkring, þjóta of veri *Guðr* II 8, of hilmis bróður, omkring, *Ht* 33 (kunde også være acc.), of jarli *Ht* 57. — 2) *over og omkring, på, henover, of dreka þínum* *Sturl* 3, 14, of hvítum þrom rítar *Ht* 54 (v. l. hvítan); herhen hører mæske of sal *Grott* 7. — 3) *over,*

i sammenligning, of øelingum Guðr I 18, of sonum Gjúka Guðr II 2. — 4) andre forbindelser, låta kyrt of e-u, forholde sig rolig med hensyn til, Am 101, þegja of röðum, tie med hensyn til rådslagninger, lade være med at rådsla, Hávm 111, glaupsa of e-u, snakke om, raillere over, noget, Mhv 3, opinspjallr of jofurs dögum en þagnmælskr of þjólygi (dativ?) Arbj 1; — opnir heimar verða of ása sonum, i noget uklar sammenhæng, ‘omkring dem’, ‘for dem?’, Grí 42; — stöð of hléðum, ganske uklart (sammenhæng forvansket), Hamð 22. — C) udfyldende partikel (kan ikke oversættes); oprindelig har den vel haft en forstærkende betydning, og da vistnok særlig stået foran akjektiver, participier og adverbier; senere — og kun således optræder den i historisk tid — afblegedes ordet og dets betydning; foran adj. og part, sìð of alinn Hávm 72, of beoít hafði pry 32, ils of fyld Sigsk 8, of hoggnir Rdr 4, of sprunginn Haustl 8, of stokkinn Haustl 19, of mærum Bragi 2, 1, yðr of glíkr Sigsk 39 o. s. v. — Foran verber, of sér Haustl 14, of kendum Rdr 4, of nam Haustl 3, of kom Haustl 9, of pák Bragi 2, 3, of begja, Auðun 1, á bál of bar Vsp 33, of fann pry 26. 28, áðr of frægak Guðr II 6, of kvað Grott 24, es sjalfr of á Hávm 9; foran substantiver: góðs of cedis Hávm 4, síns of mál maga Hávm 21, of rök Alv 9 o.s.v., Erps of barnar Rdr 3, of dolgr Arbj 22, pórs of rúni Haustl 8, Baldrs of barmi Haustl 16, trolls of rúni sst 17, þær of farðir sst 20. Om dette of se Kuhn: Das führwort 1929 og I. Dal: Expletivpartikel of, um 1930.

2. of, partikel, for meget, adskilt ved tmesis fra det tilhørende ord, keypt es øst of = ofkeypt o.s.v. Sigv 13, 22.

ofan, adv, 1) ovenfra, nedad, koma o. Vsp 65, Hhund I 54, Merl I 58, bera orð o. Grí 32, barg o., kommende ovenfra, Hhund I 30, låta o. sígask, ned fra et træ, Haustl 4, brjóta o., om det knejsende hoved, Hym 19, jfr 23, klofna o. GSúrs 34, drepa o. Haustl 6, keyra o., ned af skibet, Jóms 38, o. til strandar, fra det indre af landet, Ótt 2, 11, ríða o. Sigv 1, 5. — 2) oven til, i, ved den øverste del af noget, hjortr bítr (ask) o. Grí 35, kulði etr o. Grott 16; fra oven af, heill vas hjalmstofn o. Hym 31. — 3) fyr — ofan, præp. med acc., fyr mold, jørð, o. Gríp 22, Guðr I 17, Oddagr 1, fyr o. sse Ótt 1, 5; — o. á, med dativ, o. á val Hamð 30.

ofanreið, f, ridt oven fra, ride ned til kysten, dvelja o. Anon (XII) B 1.

ofanverðr, adj, hørende til den øverste, sidste del, o-t nætrrof, i den sidste del af natten, ved daggry, Mv III 7, í onn o-a, her beror opfattelsen af o. på betydningen af onn, s. d., Skí 31.

ofar, ofarst (øfst), adv, 1) höjere, höjere oppe, o. nøkkvi, betydelig höjere, pskakk 3, o. löndum, o: i himlen, Hjr 3, 29, Stúfr

6. — 2) höjere, höjere op, draga segl o. Hhund I 29.

ofarla, adv, oventil, höjt oppe, o. bíta orð, bider höjt oppe, o: i hovedet, volde død, Hávm 118.

ofarliga, adv, höjt oppe (jfr foregående), fljúga o. Heiðr 34.

ofbeldi, n, voldsomhed, overmagt, Lil 7. 9. 77.

ofblótinn, adj, kun i n, an sé o-t, end at der skal være for meget ofret, Hávm 145.

ofbyrr, m, stærk vind, odda vífs (valkyrjens) o., kamp, Vell 8.

ofderfila, adv, altfor djærvt, dristigt, Has 7.

ofdrukkinn, adj, for stærkt drukken, Hsv 76, hefir þú o-it, du har drukket alt for meget, Grí 51.

ofdrykkja, f, for megen drikken, Hsv 115. 132, Lok 47, o. ols Hávm 11, o. svíkr Merl I 56.

offjari, adv, for fjærnt, Anon (X) I B 10 a (eller i to ord?).

offr (ofr), n, (-rs), offer, koma með o-i Lil 36, tíða o.., gudstjænestens offer, Kristi legeme, brjóta tíða o. EGils 1, 5. — Jfr tíða.

offra, (-aða, -aðr), ofre, Mey 58, Jésus kaus o-az Lil 36; o. e-n Mgr 6.

offyllr, f, for megen mættelse, o. grautar PiððA 4, 16.

ofgaman, n, ‘for megen elskov’, eggja o-s Sigdr 32.

ofgengi, n, godt følge, vígs o. Orv IX 64.

ofgóðr, adj, for god, kostbar, o. bolli EGils 1, 26.

ofgrand, n, stærkt mén, EGils 3, 2.

ofgreypr, adj, meget vred, o. of þat Helr 8.

ofhlý, n, alt for stærk lummerhede, jæternes navn på ‘windstille’, Alv 22.

ofkeyptr se 2. of.

ofkúgi, ofrkúgi, m, en som stærkt kuer, nedtrykker, en anden, ýgr o. Gullásþ 2 (ofr-), o. joþra Balti 1.

oflanger, adj, for lang, ofløng tunga, om en for meget talende og pralende tunga, Grettis 21.

ofláti, m, overmodig og pralende person, pul IV j 3. 4, ítr o. pKolb Lv 6.

oflengi, adv, for længe, Reg 4, Helr 14 (v. l.), Bdr 3 (men her ved rettelse: golvlængi til góð o.), SnSt 4, 4.

oflinnr, m, ‘stærk slange’, om Ormen d. lange, Rst 22.

ofljótr, adj, meget hæslig, om midgårdsormens hoved, Hym 23.

oflæti, n, overmod, overmodig færd, hvat býr undir o. þinu Leiknir.

ofløskr, adj, for lad, doven, forsommelig, o. césku aldr Has 8.

ofmetnaðr, m, overmod, Sól 15.

ofmikill, adj, for megen, for stærk, o. áarstraumr Grí 21, o-il svorfun Am 76, o-it angr Gríp 20, pham 2, 2, o-il brek Sigsk 19.

ofn, m, ovn, *Gd* 48, *Heil* 11, *Mey* 46.
 ofnauð, f, stærk nød, *pBrún* 2, *StSigv.*
 ofneyzla, f, for megen nydelse, ødsel-
 hed, hafa eיגur til o-u *Hsv* 54.
 ofnæfr, adj, meget dygtig, hyndig,
 o-ir jofrar *Gldr* 4, men som v. l. til
 orðnæfr.
 ofra, (-ada, -aðr), 1) løfte, hæve op i
 luften, o. sverðum *Skáldh* 4; føre frem,
 o. lofi (begna) *Húsdr* 12, *Mdr* 29, o-sk
 mun lof *Ott* 1, 1; — o. erring, vise kraft,
 dygtighed, *EŠk* 11, 5. — 2) stille sig
 imod, true, o. vrøngum ægi *Rdr* 19, jfr
Heil 20 (*mangelfuld tekst*).
 oframmr, adj, meget stærk, ófs o-ir,
 kraftige i deres overmod, *Gautr* II 23.
 ofrausn, f, for megen magtudfoldelse,
Sigv 11, 11, reisa o., foretage sig noget,
 der overgår ens kraft, *Sturl* 4, 11; —
 megen kraft(udfoldelse), o. stillis í stáls
 eli *Arn* 6, 13.
 ofreiði, f, megen vrede, forbitrelse,
Halli 5.
 ofreiðr, adj, meget vred, *Skí* 1. 2 (her
 ofreiði, svagt), *Helr* 8.
 ofremð, f, megen ramhed, o-ar sveiti,
 megen ram sved, *Hfr* *Lv* 15.
 ofrgangr, m, egl. 'stærk gæn, trampen',
 undertrykkelse, stærk modstand, (eller
 forsøg på at bringe en på knæene), o.
 of mik *Styrr*.
 ofrgjold, n, pl, stærk gengæld, stræng
 straf, *Reg* 4.
 ofrhæfnð, f, stærk, grusom hævn, vinna
 o-ir *Am* 76.
 ofrhugaðr, adj, meget modig, *Ht* 5.
 ofrhugi, m, 1) meget mod, dumdristig-
 hed, viðr o-a yfirinn *Eg* *Lv* 24, hafa o-a
 cerinn *Ragn* V 12, svellr o. jofrum *Halli*
 4. — 2) person der er meget modig, dum-
 dristig, om Erling Skjalgsson, *Sigv* 7, 4,
Harald hårdråde, *Stújr* 2, *Vagn Akeson*,
Jóms 9, *Erik*, *Mark* 1, 9, *Eyjolf*, *Þormøl*
 1, 4.
 ofrhyrningr, m, vædder (egl. 'med væl-
 dig store horn'), pul IV aa.
 ofríki, n, overmagt, karla o. drepr kost-
 um kvinna *Am* 73.
 ofrkapp, n, megen iver, kraftig færd,
 stræben, o. austrkonunga *Hál* 6; bjóða o.
Ásms II 3.
 ofrkúgi se ofkúgi.
 ofrlid, n, overmagt, *Nkt* 24, bera o-i *G*
Súrs 30.
 ofrmælg, f, megen snaksomhed, *Vaffr* 10.
 ofrníðingr, m, nidding af værste art, om
 dævelene, *Líkn* 38.
 ofruðr, m (el. ofroð f?), noget for me-
 get, kun i gen., forstærkende, ofraðar
 lengi *Korm* *Lv* 43.
 ofrúni, m, bedre i 2 ord, of r., s. d.
 ofrækð, f, stærk følelse (for en anden),
 lidenskabelig hengivenhed, *Hfr* *Lv* 19.
 ofrolvi, adj, meget drukken, overstadiig
 beruset, varðk o. *Hávm* 14.
 ofs, adj, overmodig, sôl vas o. *Has* 22.
 1. Ofsi, m, v. l. til Upsi, s. d.
 2. ofsi, m, voldsomhed, æstr o. *Lil* 8,

friðrofs o. *Ht* 1, refsa o-a, overmod (hos
 de oprørske), *pjóðA* 3, 24.
 ofsinne, n, godt følge, v. l. *Qrv* IX 64.
 ofsjaldan, adv, før sjælden, *Líkn* 2.
 ofskoþt, f(?), blandt 'mandsnævne', pul
 IV j 9; da ordet står lige efter ættbaðmr,
 ættslôð, kunde det antages at betyde
 'slægtrekke' el. lign.
 ofsnauðr, adj, helt berøvet, o. at ástvin-
 um *St* 7.
 ofsnemma, adv, for tidlig, *Ragnarsþ.*
 ofsoinn, adj, ofret i et for rigt mål,
 an o-it, end at have ofret for meget,
Hávm 145.
 ofstopi, m, 1) overmod, o-a vændr *Hást*
 2, með o-a *Nkt* 44. — 2) overmodig per-
 son, *Anon* (XI) *Lv* 1.
 ofstríð, n, stærk kummer, fæðask við o.
Helr 14.
 ofstæki, n, voldsomhed, overmod, nenna
 o. *GOdds* 5.
 ofsvæfni, n, altfor megen sövn, *Hsv* 18.
 oftregr, m, stærk sorg, kummer, *Eg* *Lv*
 38, *Guðr* I 3, *Gríp* 49; i pl. *Hsv* 68.
 ofstreysta, (-ta, -t), stole for meget på,
Hsv 137.
 ofvalt se 4. valr og jfr ávalt.
 ofvarr, adj, for forsiktig, *Hávm* 131.
 ofviðri, n, stærk storm, *Frþ* I 3, pul
 IV oo 2.
 ofvæginn, adj, uimodståelig (egl. = det
 følgende; i øvrigt rettelse, nom, for hds's
 dativ), *Gráf* 6.
 ofvægr, adj, 1) egl. 'tungt vejende'
 (vægr til vega), eftertrykkelig, kraftig i
 sin virken og optræden, o-g heipt hrís-
 ings, voldsom, *Yt* 26; om fyrster, *Hjr* 2,
 8, *Arn* 2, 14. 5, 13, *Mark* 1, 31. — 2) let
 at veje, eftergivende, o-ir huskarlar, hus-
 karle, som let lod sig overtale, købe, *Sigv*
 13, 18.
 ofvæni, n, stærk forvæntning, spænding,
 ásmegir i o. *Bdr* 7.
 ofyr Ásms II 1 er vistnok skrivefejl
 for ofra.
 ofpekkr, adj, meget kær, *Korm* *Lv* 42
 (rettelse for ó-).
 ofþerrir, m, stærk udtöring, o. æða,
 fuldstændigt blottab, død, *Rdr* 8, jfr
 ósk-Rón. Ordet kan også læses som
 to ord.
 ofþing, n, stærkt, kraftigt, møde, o.
 odda *Tindr* 1, 7.
 ofþrunginn, adj, stærkt undertrykt, holdt
 nede, *Sigks* 34.
 ofþurfi, adj, stærkt trængende, med
 gen, Sôl (eller i 2 ord?).
 ofþyrmir se óþyrmir.
 ok, konj, (ældre auk, s. d., yngre og,
 der findes f. eks. i rim i *Lilja* og : teyg-
 v. 18), 1) og, forbinder to eller flere substi-
 tutter, adjektiver, verber, o. s. v., to
 eller flere sætninger, hvor der kan være
 mangfoldige nuancer (se den udførlige
 artikel i *Gerings Wörterbuch*), Hamðir
 ok Sørli *Rdr* 4, ennihogg og eggjar *Rdr*
 6, Ræs reiðar máni ok (tilligemed) fijold
 sagna *Rdr* 7, ord ok sceri *Vsp* 26, løf ok

vit Hávm 9, gamlar ok hárar Haustl 10, horskr ok þogull Hávm 6, mordvarga ok þanns o. s. v. Vsp 39, fordæða ok meini blandin Lok 32, gengu . . . ok gættusk Vsp 6 o. s. v. Ofte findes ok i begyndelsen af vers, hvorved en direkte fortsættelse af det foranstående betegnes, Rdr 8, 11, Yt 4, 6, 9 o. s. v., Haustl 19; at ok her skulde betyde 'ti', være begrundende, er der ikke grund til at antage. — 2) ofte findes bæði foran, bæði . . . ok, både . . . og, þGisl 5, ESk 6, 38, Lil 56; bæði kan sættes efter: sess ok virðing bæði Lil 7. — 3) med hensyn til stillingen af ok er den, især i de drotkvædede vers, meget fri; de forbundne ord kan stå i forskellige linjer og ok i den 3., tørgur . . . ok . . . hausar Hák 6; det første ord sættes undertiden efter, ok Vinða . . . Frakka Vell 28, ok gunnum . . . jørðu Gldr 6, ok hárar . . . gamlar Haustl 10, ok hørga . . . blóthús Rst 9, ok átta enni-tungl . . . fjogur haufuð Rdr 13, ok errinn . . . hraustr Nj 7, ok Sqrli . . . beir Hamðir Rdr 5, ok hrингa Hlinar . . . mína (þpurpt) Korm Lv 3. — 4) som, áðr jafnt (v. l.) ok síðan Lv 5. — 5) undertiden, hvor man væntede relativ, ok átti Vafþr 5, ok ek vilja vita Skí 3, ok vega kunni Sigsk 3. — 6) også, hinir eru ok áðrir Harkv 23, þat es ok mælt St 17, eða ok þó Sigv 10, 2, eru ok fjórir Grí 33, ulfgi hefr ok vel, heller ikke, Lok 39.

okbjørn, m, 'ág-bjørn', okse, Haustl 6.
okhreinn, m, 'ág-rensdyr', okse, o-s logðir, horn, Yt 16.

okkarr, pron, vor (om to), vegr o. Akv 8, bróðir o. Hamð 28, o. mogr Skí 1, o. salr Skí 16 (om Gerd og hendes tærne), bana o-arn beggja Styrb, hvárr o., enhver af os to, Ragn X 5, hvártki o-at, ingen af os to, Helr 12, okkur hugrekki, mit og dit mod, Anon (X) III B 4, okkur merki Rv 24, o. góði, venskabet mellem ham og mig, Porm 1, 4, okrar ástir Korm Lv 49; uklart er okkar, Anon (XII) C 37.

olga, f, elvenavn, þul IV v 3 (egl. 'svul-men', v. l. alkoga).

olgr, m, okse, þul IV ö 3; — høg, þul IV ss 2; — ild, þul IV pp 3; — Odin, þul IV jj 6. Alle disse er tildeles skrevne med o, men o er vist det rigtige (stamme olg-, bruse, flamme).

olmask, (-adisk), bevæge sig vildt, rase, om bølgernes rasen, Gd 5.

olmligr, adj, voldsom, rasende, ilsku skóli o. í sér, om djævel, Gdβ 29.

olmr, adj, vælig, fremstormende, o. lindihjørtr, om skibet, Gldr 6, o. elgr Rennandi, d. s., Liðs 4; — om en kriger, o. goll-Búi Jóms 26, o-ir undlinns stafar Bót, jfr o. Ingolfr Anon (XII) E, rasende, olm egghrìð, om kampen, ESk 4, 2, o-t veðr Hnikars Svert 2, o. hernaðr Mark 1, 24, — om havet, o. grásili Stolmar ESk 13, 11, — om sorgen, o. erumk harmr

Sigv 12, 9, — om døden, o. dauði Porm Öl 1, 6.

olpa, f, kåbe (især rejsekappe og lign.), ÓTr 1, Herv I 4, Hjálmp II 8.

op, n, vigen, flygten, ops búinn Bjhit 2, 17.

opinn, adj, åben, opit helviti Lil 20, opit skarð, uudfyldt hul, St 6, opnir verda heimar, åbnas (således at de kan genemskues?), Grí 42, opin vas illúð es í sôu (litu), ondskaben var åben (tydelig, klar?), da de så i den (kisten), eller snarere: 'det var åben ondskab, som de så ned i' (uden dog at forstå sammenhængen), Vþl 21, 23; opin ó, isfri elv, Vafþr 16; — o. ok ondverðr, åben og vendt imod (en), alm. talemåde om hvad der er tydeligt for alle, SnH 2, 7 (hvad digteren her har ment, er dog lidt dunkelt ifølge hele versets art og indhold).

opinspjallr, adj, som taler åbent, uden omsvøb, o. of jofturs dóðum Arbj 1.

opna, (-ada, -aðr), åbne, haugar o-ask Herv III 8, láta himinríki o-ask ESk 6, 16.

opt, adv, ofte, Hávm 9, 29, 40, Hym 2 o. s. v., Yt 6, Eg Ber, Jór 1, o. s. v., o. ósjaldan Vsp 21, Anon (X) III C 4; kompar. optar Eg Lv 27, optarr (rr metrum-bestemt, jfr Sievers, Arkiv V, 132), Holmg B 9, Korm Lv 1; dogum optar Nkt 81, Leid 45; superl., optast Sigv 5, 4, sem optast Lil 81. At opfatte opt (i visse forbindelser) i betyd'n. 'rigelig' (Richert) er næppe rigtigt og ikke nogesteds nødvendigt; stederne er: Hávm 33, Hym 2, Hhund II, 25, Bbreidy 1; jfr Richert, Försök 1877, A. Kock, Arkiv XX, 69 f. ("før visso") og Rich. s. 171. Jfr all.

optliga, adv, ofte, Has 47, Jóms 37, Gdþ 30.

optligr, adj, hyppig, o-g mein Hsv 78.

optsinn, adv, ofte, Sindr 7.

optsinnis, adv, ofte, Has 11.

optsinnum, adv, ofte, Bjhit 2, 6.

optveitandi, m, som ofte yder, giver, o-ar (gulls), gavmilde mænd, Nj 16.

optþverrir, m, 'den, der ofte forringer', mulig at læse sål. Hfr 3, 27, o. ulfa sultar, kriger; jfr Reich. 90.

ord, n, 1) ord, tale, o. mér af o-i o-s leitaði, det ene ord avlede det andet, Hávm 141, o-a gnógr SnE II 230, mæla o. Gríp 20, Sigrdr 14, men: mæla o-um Hávm 104, Vafþr 4, verpa o-i á Vafþr 7, Am 42, kveda o. Hym 32, kveda at o-i, uttale ord, Am 32, 34, finna o. pry 26, 28, skipta o-um Hávm 122, þegja o-a, tie med hensyn til ord, lade være med at sige, pry 18, léa o-a, foranledige ord, omtale, G Sárs 18, grípa við o-i (se grípa) Guðr II 32, o-in fara es of muninn liðr Mhkv 16, takask o-umpfagr 9, o. leikr á, noget omtales så eller så, VG 8, at sóttisk o., ord fandtes dertil, Sigv 13, 9, lag o-a, ords føjning, uttalte ord, Am 3, o-a far, d. s., Gd 2; Urðar o., bestemmelse, Fj

47, dröttins o. (es dýrt) *Sigv* 11, 8, *Mhkv* 5 (jfr. "höjt er herrebud"), þróttar o., ord der vidner om kraft og mod, *Hfr* 3, 2, *Jóms* 41, o. ok sceri, aftale og svorne eder, *Vsp* 26; skilin o. *Hávm* 134, ill o., vrantne ord, *Skí* 2, grimm o., barske ord, *Ghv* 1, hnæfelig o., bitre ord, *Hár* 43, hóðulig, ill, o. *Nj* 13. 14, ósonn o. *Reg* 4, rong o. *Fáfn* 33, folgin o., hemmelige udtalelser, *Sigv* 11, 7, veifanar o., upålideligt ord, tale, *Hfr* 3, 24, hermðar o. *Mhkv* 3, forn o., gamle talemåder, ord-sprog, *Mhkv* 1, ber o., tydelig tale, *ESk* 6, 67, steflig o., stevets ord, *Lil* 51, e-m verðr satt o. á munni, en kommer til at sige sandt, ærligt, ora, pham 2, 2, spyrja einu o-i, spörge enstemmiq, þjóðA 1, 17, gera sonn o., udtale sandheden, *Sigv* 9, 3; leggja til o-s, göre noget til genstand for (dadlende) omtale, dadle, *Bjhit* 2, 4, ord = samtale, mér varð o. auðsótt *Sigv* 13, 13. — 2) omtale, ry, rygte, efterretning, *Gráf* 5, mætt o. *Ht* 45, o. þKolb 3, 5, fáa bat o. *Giz sv* 2; bera o. *Yt* 9, o. vas hitt mest *Hfr* 3, 4, vita o. á e-u *Brúsi*, þau o. eru komin *GSúrs* 12, senda e-m o. *Korm Lv* 45. — 3) føjes så at sige omskrivende til gen. af andre ord, dóms o. Has 36, dauða o., den bestemmelse som døden er, døden, *Yt* 8, feigðar o. *Yt* 1, æðru o. kan også godt opfattes som æðra, frygt, *Krm* 25; jfr. tiu o. laga, de 10 bud, *Leið* 19. — 4) taleævné, veita dumbum o., = mál, *Lil* 46. — 5) om digtning, *Eg Lv* 41 (jfr *BMÖlsen Arkiv XIX*, 109). 45. — 6) i kenninger, for guld: o. fjall-Gestils *fsldr* 4, o. Hamðis geirs (stenens) grams (jættens) *Eg Lv* 45, Hlögynjar myrkbeina (stenenes) Danar (jættens) o. *VSt* 2, — for bryst: o-a sefrein *Eil* 1, — for tungen: o-a hlýða *ESk* 6, 26, — o. meðalkafla tungu, klingens ord, sværdets tale, *G gnæv* 2. — 7) i *Hávn* 4: geta sér o. ok endrþogu, synes geta sér o. snarest at betyde: 'skaffa sig ordet', fá lov til selv at tale, og endrþaga 'tavshed fra den anden'. Jfr afbragðs-, afreks-, árnaðar-, ástar-, ban-, bana-, bod-, bræði-, boenar, dóms-, festar-, gjaf-, gleði-, heiptar-, hermðar-, klám-, kvæðis-, listar-, ljúg-, lofs-, met-, reiði-, sloekni-, spádóms-, æðru-.

orðagnógr, adj, rig på ord (retttere i 2 ord), *SnE* II 230.

orðagnótt, f, rigdom på ord, *Mgr* 16.

orðahreimr, m, lyd af ord, þrætu-gjarn o. *Lil* 72.

orðalag, n, ords föjning, udtalelse (jfr lag orða), *Kolb* 2, 7.

orðalauss, adj, uden ord, kveðjask o-t *Gldr* 4.

orðaskipti, n, ændring af ord, *Skraut O*.

orðaskortr, m, mangel på ord, *Gdþ* 22.

orðasnild, f, veltalenhed, smuk föjning af ord, *Lil* 64, *Mv* I 1.

orðbæginn, adj, ubehagelig i ord, om Tor, *Hym* 3, men rimeligvis bör der læses -bægnum, så at ordet hører til

det foranstående jotni, hvilket netop vilde passe udmarket i sammenhængen, hvorimod det hverken dér eller i alm. passer på Tor.

orðbrjótr, m, 'ord-bryder', moldreks ord, jættens ord, guld, dets 'bryder', gavmild mand, *Hally* 7.

orðlár, adj, som har få ord, mér vardat o-tt, jeg kcm ikke til at mangle ord, *G Súrs* 19.

orðfæri, f, veltalenhed (egl. 'orddygtighed'), biðk guð stóra óra o. *Gyð* 1.

orðgnótt, f, ord-rigdom, veltalenhed, *Arn* 3, 5, *Ormr* 2, 2, *Líkn* 1, *ESk* 6, 10, *Leið* 1. 2. 4.

orðgóðr, adj, 'god ved sit ry', som har lov på sig, *þmáhl* 16.

orðhagr, adj, som forstår at føje, lægge, sine ord, *ESk* 6, 69.

orðheill, j, 'ordheld', d. v. s., det ønske (positivt eller negativt) man udtaler, o. þín skal engu ráða *Hyndl* 50.

orðheppun, adj, heldig, rammende, i sine ora, *Gráf* 9.

orðhof, n, 'ord-hov', mund, *St* 5.

orðkringi, f, tale-dygtighed, tungefærdighed, o. þín Hár 47.

orðlof, n, ros i ord, tale, hafa o. allra fira *Nkt* 76.

orðnæfr, adj, (r tem.), dygtig i ord, v. l. til allsnoefr, *Gldr* 4.

orðpruðr, adj, herlig ved omtale, ry, berömt, *Rst* 19.

orðrakkr, adj, modig i ord, modig, *Gráf* 5, *EBrún*, *Grettis* 26.

orðreyrr, m, 'ord-rør (stængel)', tunge, *Ott* 2, 17.

orðrofi, m, ord-bryder, som bryder sit ord, løfte, *Qrv* IX 5.

orðrómr, m, rosende ry, omtale, *Ht* 14. 82.

orðskviðr, m, ordsprog, talemåde, sanna o-ð *Grettis* 11.

orðskœðr, adj, giftig i ord, *Sturl* 8, 3.

orðsloegr, adj, slu i ord, underfundig, *Jón*.

orðsnjallr, adj, veltalende, *Anon (XI)* Lv 4.

orðspeki, f, ord-visdom, kløgtig tale, kløgt, *Vafpr* 5. 55, *Leið* 4.

orðstafir, m, pl, 'ord-stave', stave, der udgør ord, runer, inna o-i, tyde runer, *Am* 9, men formodenlig er orðstafi (dittografisk) fejl for orð stafa, stavene ord, ord som stavene danner.

orðstírr, m, 'ord-pryd', ry, berömmelst, *Hfl* 6. 9, *Mark* 1, 2, *Ingj* 2, 2, *Hsv* 74, *Ragn IX* 2, *Gyð* 4, o. deyr aldrigi hveim sér góðan getr *Hávm* 76.

orðsæll, adj, rig på ry, berömt, *Húsdr* 4, *Hfr* 3, 18, *Bjhit* 2, 5, *Sigv* 13, 24.

orðvandr, adj, ond i ord (vandr = vandr), dadlesyg, *Rv* 14, *pstf* 2, 3.

orðváp, n, 'ord-våben', tunge, *Leið* 44.

orðvitr, adj, klog i tale, *Sturl* B 3.

orðviss, adj, klog i tale, *SnE* II 628.

orf, n, le, leskaft, o-a stríðir, hánende

kenning for en mand, Hjr Lv 16, o-a Áli, d. s., Korm Lv 12.

orlþægir, m, ‘leskajters ødelægger’, hánende mandskenning, *Hjr Lv 17.*

orgán, n, orgel(?), o-s stóll, i en uklar sammenhæng, *Sól 76.*

1. **orka**, f, ævnen til at udjøre et dygtigt og anstrengende arbejde, kapp ok o. *Grett 2, 3, o. dröttins Gdþ 41; gæring i alm., klerkr var einn til o-u, til tjæneste, EGils 1, 23; – trykkende smærte, o. hofuðverkar (egl. hovedpinens ævne til at smærte) Gdþ 7.*

2. **orka**, (-ða, -at), *udjøre noget med kraft og dygtighed, med dativ, o. mestum prek Hskv 2, 13, o. olverki ásar Korm Lv 47, o. meira Arn 6, 17, paus einn fær o-at Grettis 17, abs., sem o. máttir Bjhit 2, 7, sem o-ar Anon (X) II B 8; drive med kraft, o. yxnum at e-m Mey 38; – med acc., o. upp tekna sýslu Hsv 117; – med gen., skaffe til veje, = afla, jarls mægð lét o-at oss (dativ) frægðar Arn 1, 2; – med præp., o. til, virke for, o. e-m til þarf, Eg Lv 43, o. e-m til bana Grott 6, – o. á, afkraeve, opfordre til, á skip skal skriðar o. o.s. v. Hávm 82; – med part., o. apratr, kunne hindre, Leið 29; tåle, sem o. mátti, så meget (mange smærter) hun kunde tåle, EGils 1, 32.*

orkn, m, sæl, hofumk o. of skemdan *Pkolb Lv 5.*

Orknearjar, f. pl, *Orknærne, psvart.*

orknhøfði, m, en med sælhoved, antydende betegnelse for Hallr Teitsson, Anon (XII) B 13.

Orkningsr, m, *sagnperson, Am 30.*

ormbeðr, m, ‘slange-leje’, guld, Guðr I 26, her skulde dog o-s eldr være ‘guld’, men det er en urigigt kenning; mulig skal der læses armbeðs eldr, a., ‘det leje som armen udgør’, armen, dens ‘ild’, guldring.

ormbekkr, m, ‘slange-bænk’, guld, o-s hringr = gullhringr EGils 1, 23.

ormböl, n, ‘slange-leje’, guld, o-s hotuðr, gavmild mand, Gdþ 59.

ormdagr se armdagr og Tidsskr. f. Phil. VI 97.

ormfránn, adj, skinnende som slangen (ɔ: dens öjne), o. enimáni Arbj 5, o-n augu Sigv 12, 13, Jóms 32, Hjálmp IV 8. **ormgarðr**, m, *ormegård, slangefyldt gård, Oddrgr 28, Akv 16; qngr o. Sigk 59.*

ormland, n, ‘slange-land’, guld, o-s þollr Has 26.

ormláð, n, ‘slange-land’, guld, o-s Ullr, mand, GSúrs 24, o-s hati, gavmild mand, Sigv 6.

ormr, m, 1) *slange, pul IV qq 1, o-ar und aski Yggdrasils Grí 34, garðr skriðinn o-um Akv 31, enn fráni o. Skí 27 o. s. v. (om midgårdsmoren), jfr o. knýr unnir, om samme, Vsp 50, o. hringleginn Hávm 86, eitrfár o. Hym 23, o-ar eitrfullir Krm 26, langr o. á hringum (ɔ: Bue digre) Jóms 37, o-a sveít, orme,*

Lil 94, o-ar skríða ór hamsi á vår Mhkv 6, o-a hryggir (slangerne i Nástrands sal)

Vsp 38; – om slangebilledede på et sværd, o. dreyrfáiðr HHj 9; o. emn bjúgi, om djævlen, Lil 60; – o-s einbani, Tor, Hym 22, o-s váði, d. s., Ht 3. – I kenninger, for vinter (jfr SnE I 332): o-s fellir Arn 5, 2, o-s galli Ht 83, o-s tregi Áket, o-a stormr Qgm 1, – for guld (guldring): o-s torg porm 2, 4, o-s lond ESk 6, 23, o-a látr Arn 6, 13, o-a beðr Gunnl Lv 4, o-s logg Hrafn 1; alnar o. Hál 12 (i øvrigt i en forvansket sammenhæng), arms o. porkHraun, o. armleggjar Bjhit 2, 22, – for spyd, sværd: vígs o. Ingj 1, 1, o. vals Ht 6, o. randar Hl 16 b; – for en (slags) fisk: leygjar eitris o. Sigv 13, 1; – for pølse: o. ketils Narji. – 2) spyd, rendi o. til unda Krm 12 (jfr SnE I 430). – 3) drageskib, þjóð A 4, 18; egennavn, O. enn langi eller blot O. Hjr 3, 13, Hókr 3. 4. 5. 8, Anon (X) I B 10 a, Rst 15. 19, jfr 21. 29. – 4) som mansnavn, O. Stórolfsson, Isldr 15. O. skógarnef, Isldr 19. Jfr blóð, goll, hogg-, miðgards-, rand-, rít-

ormreitr, m, (-s), ‘slange-land’, guld, o-s ýtir, mand, phred 4.

ormsetr, n, ‘slange-sæde’, guld, o-rs hati Arn 3, 1, Víg 14.

ormstallr, m, slangebænk, guld, o-s (ved rettelse) viðir, mænd, Eviðs 6, o-s bodi, beðir, d. s., Pl 2. 3.

ormstunga, f, ‘slange-tunge’ (ɔ: bidende, hvas tunge), tilnavn til Gunnlaugr, Gunnl Lv 8.

ormsætr, n, ‘orme-hjem’, guld, o-rs eyðir, mand, Am Arn 4.

ormtorg, n, ‘slange-torv’, guld, o-s hotuðr, gavmild mand, þjóðA 3, 2.

ormvangr, m, slangeland, guld, o-s Jorð, kvinde, Rv 4, o-s Njörðr, mand, Pl 56.

ormvengi, n, s. s. foregående, ótti o-is, gavmild mand, Sturl 5, 2.

ormþvari, m, sværd, pul IV l 2 (þvari = stang; orm- på grund af ormeslyninger?). Jfr Falk, Waff 57.

orna, (-ða, -at), varme, lune, járn taká oss (dativ) at o. sarkastisk, Gísl 2.

ornir, m, slange, pul IV qq 1 (v. l. til 6inn); den første vokals beskaffenhed er usikker.

orri, m, urhane, urfugl, hjaldrs o., ravn, ESk 6, 43. Jfr blóð, brim-, sár-

orrostá, f, kamp, slag, upp líta skalattu í o-u Hávm 129, í o-um Harkv 21, níu o-ur Sigv 1, 9, leiða langvini til o-u Hávm 156, fara til o-u Hák 3, bjóða o. Sturl 5, 12, letja o-u (gen.) Rdr 9, eiga o-ur Sigv 7, 10; o. andar, sjælens kamp, Heily 6, -rost, findes her i rim, samt Anon (XII) B 18. Jfr folk-.

ostasveigir, m, ‘oste-uddeler’, ironisk kenning for en mand, Áns 4.

ostía, f, = hostia, offer, Andr 4.

ostmýgir, m, ‘oste-fortærer’, ironisk, Anon (XII) C 37.

Ostr, *j*, *ø* på Nord-Hördland (*Osterø*), umgjorð Ostrarar, havet, *ESk* 13, 14.
 otr, *m*, (-rs) odder, otrs gjold, *guld*, Bjark 5, (*jfr SnE I* 336), otrs nauðgjold, *d. s.*, *EGils* 1, 19, (otrs laun, *d. s.*, *Leid* 12, men en ikke nødvendig rettelse, se Dýna). — *I* kenninger, *før skib*: Vánar o. *Od* 21, Dýnu o. *Leid* 12, ægis o. *Guðbr* 1, hafs o. Máni 5, siglu o., uriktig v. l. *før* snæreris vitmir, *Hjr* 3, 16, — *før björn*: urðar (rettelse *før* ullar) o. *Grettis* 18.

otrgjold, *n. pl*, ‘odder-bod’ (se foreg.), *guld*, *Ht* 41.

otrheimr, *m*, ‘odder-verden, odder-land’, havet, *gen. o-s*, *abs.*, *ud på havet*, *ploft* 2, 2.

oxi, *m*, (*pl. øxn*) *okse*, øxna heiti *pul* IV *ø* 1, *jfr I b*, *qry* 24, *Am* 20, alsvartr o. *Hym* 18, *qry* 23 (*i pl.*), temja øxn *Rþ* 22, beita yxn fyr arðr *Hsv* 138, alvaxinn o. *Hharð* 17; oxa *hofuð* *Hym* 22, oxa matr, *hø*, *ringe foder*, *Sigv* 13, 28.

Ó

Ó er den lange, lukkede o-lyd. Om forkortelse af denne lyd kan henvises til *KGislasons afhandling*: Om Qvantitet (Aarbøger 1866). I ord som Noregr finnes i rim kun langt ó. Om forkortelsen i Oslo se dette ord. Overgangen vá—vó kendes ikke før i 14. árh.; efter n går ó over til ó i nött, medens der kun kendes spón-, ikke spón-. Derimod findes mærkeligt nok ó i drópu (: hóp) *Rst*, og i hót (: drótt-, sst), en dialektisk overgang? I *Oláfr* findes ó (*før* ældre Á-) først ved 1100 (*aeldst hos Steinn*).

ó-, nægtende partikel, i hds ofte ú-; i rim findes ó én gang, ólaust : stóli, *Steinn* 3, 12; skilt fra det sidste led ved tmesis (ó . . skommu), *Haustl* 2.

óask, (*ódisk*), *frugte*, *aengstes*, *med acc.*, ó. glygg *Heið* 15, es *æskir* sér eða ó. *Hsv* 86, ek hitt óumk *Skí* 16, ó. ekki, intet, *Eg Lv* 10, ó. konungs reidi *Sturl* 6, 4; ó. aptrhvarf, *være bange for at vendre om* (med uforrettet sag), *Sigv* 3, 2; med óf, ó. of *Hugin*, at . . *Grí* 20; absolut, óðusk (menn) *Hjr* 3, 12, *jfr ESk* 6, 54, ó. sjaldan *Hl* 28 a, óumk ek aldrí *Am* 13. óauðigr, adj, *urig*, *ubemidlet*, *Hávm* 75, *Vajpr* 10.

óársell, adj, som ikke er heldig med dringen, under hvis regering der er uår, om Harald gråfeld, *Nkt* 18.

óbeðinn, adj, ikke bedt, betra es óbeðit an sé ofblótit *Hávm* 145.

óbilgjarn, adj, uvillig til at trække sig tilbage, til at svigte, *ufortroden*, dælt vas at eggja ó-an *Sigsk* 21, *jfr* 22.

óbiðingr, *m*, en som ikke vænter, forbliver på stedet, som flygter, *fej* person, *Hást* 1.

óblauðr, adj, ikke fej, tapper, modig, om Högne, *Ghv* 17, ó. halr *Krm* 17, ó-ir líðir Jóms 37, fyrdar ó-ir *Hæng* V 6; superl. ó-astr alinn *Fáfn* 23, 24.

óblindr, adj, ikke blind, klart seende, ó-s *Sindra* *Jór* 4 (rettelse fra ó-r, nom.).

óblíðr, adj, ublid, uvenlig, ó-ari hlíðir, at se på, *Sigv* 13, 26, om kampen, hård, *Anon* (XII) *B* 26, om en person, ó. auðkýfingr *SnSt* 4, 1.

óborinn, adj, ufødt, endnu ikke født, jofrar ó-nir *Reg* 8, ó-nir niðjar *Ragn* V 8.

óbráðr, adj, ikke hurtig, som har liden lyst til, mér er ó-til til *Vígl* 9.

óbrendr, adj, ubrændt, *Hyndl* 48, rettelse *før* á braut.

óbreytiligr, adj, = óbreytrr, *lige frem*, simpel, tal ó-t, beskeden udtryk om digtet, *Lil* 98.

óbrigðr, adj, som ikke ændres, ikke svigter, pålidelig, óbrigðra vin fær aldri *Hávm* 6.

óbrotgjarn, adj, ikke tilbøjelig til at gd i stykker, stærk, solid, loftkostr ó. *Arbj* 25.

óbroðurliga, adv, lidet broderlig, ó. leikin *Herv* VII 5.

óbrunninn, adj, ubrændt, *Stúfr* 2, *Lil* 70, *Mv* I 24.

óbryddr, adj, (bryddr af brydda af broddr), ubroddet, uden brodde på (under) skoene, om heste, jór ó. *Hávm* 90; *jfr BMØlsen*, *Arkiv XXXI*, 80 f. *Hannaas* i *Festskr.* til F. Jónsson s. 238.

óbundinn, adj, ubunden, løs, fri, om Fenrisulven, *Hák* 20; ó-in nofn, ubundne navne, som ikke er antydede sub rosa eller sammenslyngede, tydelige, *lige fremme* navne (om rune-navne), *Bós* 9.

óbúinn, adj, uforberedt, *Am* 43.

óbætrr, adj, som ikke er bædet, hvorfor ingen bod er givet, usonet, ó. kostr *Has* 62.

ódal, *n*, odel, jord, land, der er nedarvet ejendom, óðul þegna *Arn* 2, 8, *Sigv* 11, 14, céðra ó. *Rþ* 48, eldr lék í ó-i óru *Frþ* I 32; — om et fædrenerige (Norge)

Valg 6, i pl., flýja óðul sín Nkt 30, jjr *Steinn* 3, 10, á vit ó-s *Merl* II 62; — om *Vendernes land*, til ó-s þeira *Arn* 2, 11. — *Jorlum* ólum ó, batni *Ghv* 21, her kunde der være tale om samme betydning; andre identificerer her ó, med óðli, natur, hvad der næppe giver bedre mening; nogle vil rette ordet til ólop el. ópol (se Gerings Wörterbuch vålap).

óðaldraugr, f, ‘odels-træ’, baugs ó, mand, óðal betyder her ‘besiddelse, besiddende’, ‘ringen besiddende træ’, eller ‘træ, hvor ringen har sit odel, hjem’, *Pmáhl* 7.

óðaljorð, f, *odelsjord*, *Hsv* 11.

óðalsjorð, f, s. s. foregående, *Nkt* 37.

óðalstopt, f, ‘odels-tomt’, *odelsjord*, *Sigv* 13, 24.

óðaltorfa, f, ‘det land, der udgør et odel’, *PjóðA* 3, 35, *Sigsk* 62 (torfa bruges på Island om en større jordejendom, f. eks. Járngerðarstaðatorfa).

óðalvöllr, m, ‘slette, land, der udgør odel’, *Rþ* 36 (hvor der findes i en apposition: ó-u, aldnar byggðir).

óðarlag, n, ‘digts-form’, digit, slétt ó, *Leið* 3.

óðastrangr, adj, rasende stærk, overmåde voldsom, ó, *oldugangr* *Mark* 1, 16.

óðastraumr, m, rasende ström, voldsom ström (i en elv), sem ó, yrpi ísmol *Ólhv* 2, 11.

óðborg, f, ‘digts-borg’, bryst (eller digtningssævnen), lúka upp ó-ar hlíð, lade digtningen frembringes, blive til, *Has* 1.

óðflýtir, m, som hurtig frembringer et digit, dygtig skjald, *Rv* 35.

óðfüss, adj, rasende begærlig, *pry* 26, 28, *BjH* 8, ó, myndi blindr at sjá *Mhk* 5. Jjr det følgende.

óðgjarn, adj, = óðfüss, *Gunnl* Lv 12.

óðgerð, f, handlingen at digte et kvad, kvadet selv, *ESk* 6, 10, *Líkn* 49.

óðharðr, adj, voldsom hård, meget hård, ó-ð egg *Ht* 5, ó-ð járn (pl.) *Arn* 5, 7.

Óðinn, m, *Odin*, *pul* IV jj 1, *Vsp* 24. 28, 53, *Hávm* 98, 110, 143, *Vafþr* 5, 52.

54, 55, *Grí* 44, 51, 53, 54, *Skí* 33, *Hym* 21, *Lok* 9, 22, *Bdr* pass., *Hyndl* 44, *Hund* II 34, *Sigrdr* 2, *Helr* 8, *Hjalti*, *pjisk* 1, 1, *Hfr* Lv 7, *Eg* Lv 19, *HelgOl*, *Finn*, *Hál* 4, ond gaf Ó, til de første mennesker, *Vsp* 18, mælir Ó, við Míms hofuð *Vsp* 46, Ó, ok Sága, i Sökkvabekk, *Grí* 7, Ó-s salkynni *Grí* 10, salir Ó-s *Hund* II 50, *Eirm* 3, 4, heimsalir Ó-s *Krm* 4, at Ó-s *Korm* Lv 61, Ó-s lond *Hárb* 56, gremi Ó-s, enten kamp eller at opfattede bogstavret, *Hund* I 12, reiði Ó-s *Sigv* 3, 5, gefinn Óðni sjalfr sjölfum mér *Hávm* 138, hlaut Ó, val *Vell* 32, halfan (val) Ó, á *Grí* 14, með Óðni fara *Hák* 1, Ó, lifir við vín *Grí* 19, Ó, á jarla *Hárb* 24, Ó-s ætt, aserne, *Hfr* Lv 10, Ó-s kvón, uvist hvad der menes, *Sól* 77, Ó-s barn, *Balder*, *Vsp* 31, Ó-s sonr, d. s., *Húsdr* 7, *Skí* 21, 22, *Bdr* 8, *Tor*, *Vsp* 56, *Hárb* 9, *Hym* 35, *pry* 21, 32, *Vidar*, *Vsp* 32, *Vále*,

Bdr 11; Ó-s burr, *Tor*, *Haustl* 19, Ó-s angriþjófr, d. s., *pdr* 15; seldr Óðni, indviel til Odin, *Háfs* I 1. — *I kenninger*, for digterdrikken, digitet: Ó-s mjøðr *Hjl* 2, Ó-s ægir *Hjl* 19, Ó-s alda *Nj* 26 (jfr *SnE* I 244), — for kamp: Ó-s veðr *Hák* 8, — for sværd: Ó-s eldar *GSúrs* 27, — for skjold: Ó-s huroir *HolmgB* 5, — for ravne: Ó-s haukar *Hhund* II 43; — Ó-s eiki, usædvanlig kenning for krigere, *Hjl* 8. — Odins sónner opregnes *pul* IV e, Ó-s meyjar, valkyrjerne, *pul* IV h 4. — Ó-bruges synonymt for *Gizurr* (ɔ: porvaldsson), *Sturl* 8, 4. — Jjr malm-

Óðinshani, m, en lille vade fugl, ‘skrive-ren’, (*phalaropus hyperboraeus*), *pul* IV xx 2.

óðla, adv, hurtig, *Rdr* 13 (hds óðla, óðla).

óðlátr, adj, som ter sig voldsomt, rasende, *Drv* (XI) 10.

óðliga, adv, voldsomt, hæftigt, *EGils* 1, 32.

1. **óðr**, m, (-s og -ar) 1) sjæl, forstand, óð gaf Hoenir *Vsp* 18. — 2) digterævne, digit, hafa góðan óð, have (digitet) et godt vers, ɔ: med hensyn til indholdet (udfordring), *Nj* 6, tryggva óð *Nj* (XII) 3, greiða óð *Hfr* Lv 18, smíða óð *Ísladr* 18, sléttá óð bragar tólmum *ESk* 6, 50, auka óð *Jóms* 3, velja óðinn *Lil* 98, bera óð *ESk* 6, 8, kveðja at óði *Jóms* 1, hlýða til máttigs óðar *Arn* 2, 1, ó, vex, om et nyt afsnit, *pKolb* 3, 2, sléttir ó, *Rst* 1, ó, ok beonir *ESk* 6, 1; laun óðar *Jór* 5, *ESk* 6, 69; nýr ó, nyt digtafsnit, *ESk* 6, 57. — *I kenninger*, for skjald: ó-ar gildir *G Súrs* 24, óðs skap-Móði *Bragi* Lv 2, ó-ar smiðr *Egilss* (XII) 1, — for tunge: ó-ar ór *ESk* 6, 40, ó-ar lokarr *HSt* 2, 4. Jjr afreks-.

2. **óðr**, adj, rasende, voldsom, óðir urðu *Am* 44, geitr rinna óðar, i rasende fart, *Hund* II 37, ó, við, hæftig imod (ufredsmænd), *Gldr* 1, drekka sik óðan, drikke sig rasende fuld, *Akv* 40, ótt dýr, om urøksen, *Eg* Lv 3, 6, byrr, rasende medbör, vind, *Hávm* 90, ótt veðr *Am* 18, *Mark* 1, 5, *PjóðA* 1, 2, 6, sær *Steinn* 3, 5, ó, eldr *PjóðA* 4, 2, órdrif vas ótt *PjóðA* 1, 10, ótt él *Eg* Lv 11; — ótt, adv, hurtig, *Eg* Lv 9, Ótt 2, 9, *Háv* 1, *Ht* 6. Jjr stein-.

3. **Óðr**, m, Freyjas mand, Óðs mær, *Freja*, *Vsp* 25, Óðs (rettelse for eðl, se *Arkiv* I, 263 f.) vina *Hyndl* 46, 47, rinna at Óði, om Freyja, sst 47, Óðs beðvina *ESk* 11, 2.

óðrann, n, for óðar rann, se óðr, *Líkn* 1.

óðríkr, adj, meget mægtig, *Rst* 32.

óðræði, n, rasende handling, voldsom gærning, der menes vel kamp, *St* 14.

óðrørir, m, den kedel, hvori (en del af) skjaldemjöden opbevaredes (oprindelig vel navn på den selv; egl. ‘som sætter sjælen i bevægelse’), Ó, es kominn upp *Hávm* 107, mjøðr ausinn Ó-i, øst op af Ó, *Hávm* 140; Ó-is hafs alda, en bølge af Ós hav, et enkelt digit, *Vell* 5 (hds. skri-

ver, -rerir, -rérir, -rærir, -reýrir, hvilket alt kun betyder rerir eller rörir; næppe hrører BMØlsen, Arkiv XXXI, 82). Jfr Lindroth MoM 1915.

óðsemjandi, m, digter, Katr 2 (rettelse fra i otemi-).

óðstafr, m, ‘hæftig stav’, hjørveðrs (kampens) ó. (hæftige stav), kriger, Vell 13 (hds odd-, o-).

óðstefnir, m, ‘hæftig stævner, retter’, ó. (ved rettelse) undskiðs, som hæftig retter, strækker, våbnet ud, kriger, HÁV 1 (hds oddstefnum).

óðauðleikr, m, udødelighed, Lil 67.

óðáinn, adj, ikke død, levende, levende igen, kaupa e-n ó., give penge før at en ikke var død, Qrv IX 38.

ódeigr, adj, ikke blød, hård, om jærn, ó. oddr Rst 6; frugtlos, Frp I 27.

ódrengila, adv, lidet mandhaftigt, fejt, ganga ó. frá auði Bjhit 2, 6.

ódyggð, f, udyd, slethed, fyr slíka ó. Lil 19, fleinn ó-ar, jfr sammenhængen, Lil 42, ó-ar búmenn Sturl 5, 11.

ódyggðarbrandr, m, udydens, slethedens sværd, den sårende, dræbende slethed, ó-inn bjúgi Lil 66.

ódyggr, adj, udydsfull, slet, ó-ir menn Hsv 65. 71, 144, ódygg old Sturl 5, 20.

óðæll, adj, umedgörlig, vanskelig, ó-a es við þat Hávm 8.

óðæsinn, adj, ikke træt, ikke sløj, kraftig, ufortroden, ó. ræsir Arn 3, 10.

óðæmi, n, noget eksempellost, noget ganske uhört, Bós 3, ó-in þeir sogðou at koemi Lil 61; lovloshed, gerva ó. PjóðA 3, 19 (egl. vel her ‘ting, der ikke bør efterlignes’).

óðögð, f, udyd, slet gærning, synd, Has 8, Katr 48; harðaráðar ó-ir StjO II 9.

óðøkkr, adj, ikke dunkel, lysende, om guldet, ó. Ógnar ljómi Fáfn 42.

óf, n, hvad der er før meget, overgår al mæde, (sammentrukket for óhóf), ó. svefna, altfor megen sövn, HÁV 1, skammæ þykkja ófin óll Mhv 15, ófs oframmr, meget stærk i sit overmod, Gautr II 23, rétt vét ófs, overmodets rette vejning, Líkn 36; gen. sing. forstærkende, ófs gjøfli, umådeholden gavmildhed, Gyð 4, ófs ramligar eikr Merl II 88, ófs grondugr Has 9; — gen. pl. ligeledes, ófa fé Ragn V 9, ófa (ved rettelse) margr Qrv IX 12.

1. ófa, f, umådelighed, overmod, stridbarhed (dannet af óf), litt sézk Atli ófu þína Sigs 33, frétt hefr old ófu Am 1. Jfr Arkiv IX, 231 f.

2. ófa, (-da), = váfa (nyist, vofa), være overhængende, þats ófir yfir, hvad der truer, Pl 3.

ófagr, adj, uskön, ó. seiðr vigra, om kampens hæse bragen, Eg Lv 6.

ófahr, adj, som ikke er til fals, qnd vas ýta kindum ófol, mændene vilde ikke af med livet, þfagr 9; ó. hauss hilmis Sigv 13, 16.

ófár, adj, ikke fætallig, talrig, ó. drengr Steinn 3, 4, ófóum manni pBrún 4, Isladr

19, ófó þjóð Hfr 3, 25, ófám illvirkja Arn 3, 8, ó. nár flaut Sigv 2, 7, ófátt hús ESk 2, 2, ó. ægis asni Krm 18; i pl. Isladr 14, Krm 26, Ód 21.

ófeginn, adj, uglad, nedslæt, Sól 62, Sturl 5, 12.

ófeigr, adj, som ikke (snart) er hjemfalden til død, þorm 1, 10; mansnavn EGils 1, 14.

óflekkaðr, adj, ubesmittet, ren, ó-uð Vitn 25, ó-uð miskuun Mey 10.

ófmir, m, 1) navn på slange (egl. ‘væver?’), pul IV qq 1, Gri 34, ó-is jorð, guld, ýtir ó-is jarðar (ved rettelse), Sigv 5, 8, mars ó., skib, Ragn VI 2. — 2) navn på Odin, Gri 54, pul IV jj 7; ýseims ó., kriger, VGl 4. — 3) sónar ó. Isladr 5, er vist kennung for sværd, jfr són; ó. hører da til første betydning.

ófolginn, adj, ikke skjult eller stukket ind, ó-in fetla svell, de dragne sværd, Eyv Lv 7.

ófóti, m, 1) jætte, pul IV f 2. — 2) navn på en fjord i Helgeland, pul IV ccc.

ófr, m, sværd(?), ófs dynviðir, mænd, Sturl 6, 11 (vokalen er rimbestemt).

óframliga, adv, lidet hæderfuldt, Áoreið.

óframr, adj, lidet fremtrædende, som sky holder sig tilbage, beskeden, síð kveda aptans biða ó-s sok Sigv 11, 18.

ótriðr, m, ufred, ErrSt, Hl 6 b, Sturl 3, 3. 4, 1, SnE II 200.

ótriðr, adj, uskön, hæslig, ó. orfa stríðir Hfr Lv 16, jfr 17; ó. óðr, om et niddigt, Isladr 18; órið verk Has 8.

ótróðr, adj, ukynnidig, lidet kyndig, Korm Lv 12, Akv 38, Sigs 20, Hsv 6.

ófrýnn, adj, lidet smuk, indtagende, af udseende, ó. af angri pklypp, Ormsp IV 9 (frýnn maðr sem hefr fagrt blóð, citeret efter “Hraundals-Edda”; “frynn politus, pulcher, formosus, fryna sig, fucatum inducere faciem” GAndr).

ófullr, adj, ikke fuld, fyldt, áben, ó-t skarð St 6.

ófüss, adj, uvillig, nødig, ó-a drók ýsu pfisk 1; ó. til orrostu Ingimarr; drengr es ó. Arn 7, 5; Nj (XII) 6, Korm Lv 28.

ófælinn, adj, som ikke lader sig forskrække, uforfærdet, Grettis 31, Hál 12 (i en forvansket sammenhæng), Eyv Lv 5.

ófæltifa, adv, uden frygt, famlen, mæla ó. Mv I 16.

ófærr, adj, ude af stand til at bevæge sig, udygtig, Grettis 49.

ófør, f, egl. ‘uheldig rejse’, uheld, ó. konungs górvra Drv (XI) 10, her står ordet omtrænt i sin egenlige betydning; — pl. ófarar, uheld, vanskæbne, Hsv 94.

ógagn, n, ugavn, skade, uheld, hljóta ó. af Hsv 22, kómu þér ógogn óll at hendi, alle slags ulykker ramte dig, Hhund I 41.

ógegn, adj, slet, ó. þegn Hharð 8.

ógipt, f, ulykke, ó. verðr í umbúð skjót Mhv 19.

ógipta, f, ulykke, GAsb, Hsv 120.

ógjarn, adj, uvillig, ó-astir gótt at vinna *Ory III 2.*
 Óglaðnir, m, *jætte-navn* ("den ikke glade", tvære), *pul IV f 2.*
 óglaðr, adj, uglad, nedslæt, *Giz sv 2, Mv II 13.*
 ógleði, f, nedslæthed, *Guth korrtr.*
 óglíkr, adj, ulig, ó-t hjarta *Akv 23, 25; óíkr Has 47, Anon (XII) D 3, Merl I 5;* unna ó-t *Frþ I 6.*
 óglöggr, adj, utsydelig, ó-t sék *Merl II 26.*
 ógn, f, 1) egl. 'noget truende', rædsel (*i aktiv betydning, hvad der indgyder, bevirker frygt hos en anden*), ó. es í oddi *HHj 9*, ó-ir rekka *HolmgB 7*, fregna ó. *Am 13*, fregna ó. fyrra *Bjhit 2, 22, 6.* stendr *eller ó-ir standa af e-m Sturl 5, 8, Mark 1, 32, jfr Hl 38 a;* vasat ó. (*her til-jøjet*) *Korm Lv 35*, stórar ó-ir *Merl I 51*, strið ó. svall *ESk 6, 54*, ó-ir sem helgengnir hafa *Sól 68*, ó. magnask *Has 32*, meiri ó. *Has 6*, morg ónnur ó. *Has 39*, ó-ar ord (*eller ét ord?*) *Anon (XI) Lv 11*, ó-ar sterkr *Has 47*; — naðrs ó., ormens trussel, *dod, vinter, Ht 83.* — 2) kamp, *pul IV k 2, óblíð ó. Anon (XII) B 26*, egnar sverði til ó-ar *Ht 58*, ganga til ó-ar *Frþ I 22. I kenninger, for krieger:* ó-ar órr *Ht 62*, ó-ar lundr *Sturl 3, 12*, ó-ar stafri *Ótt 3, 11*, ó-ar hvessir *Eg Lv 37*, ó-ar innendr *ESk 6, 51*, — *for sværd:* ó-ar gim *Eviðs 5*, ó-ar ljómi *Merl I 34*, — *for skjold:* ó-ar sker *Sigv 12, 20*, — *for ravn:* ó-ar gagl *Hl 26 b*; — med adjektiver, ó-ar bliðr *Hl 36 b*, ó-ar mildr *Stúfr 4*, ó-ar bráðr *Sturl 3, 7*, ó-ar rakkr *ESk 13, 5.* — 3) navn på elv, *pul IV v 3 (jfr ógn)*, ó-ar ljómi, guld, *Hhund I 21, Fáfn 42.*
 ógnarbára, f, vældig, truende bølge, ó. hofuðsára, vældig blodström, *Sturl 3, 9.*
 ógnarbjart, adj, strålende i kampen, *Hl 3 b (eller i 2 ord?).*
 ógnarmál, n, truende tale, trussel, hlíta 6-um *Háv 10.*
 ógnarprúðr, adj, modig i (til) kamp, *ESk 2, 1.*
 ógnarráð, n, truende foranstaltning, farlig, fjendlig, plan, *pormOl 2, 3.*
 ógnarstair, m, 'truende stay', ó. tanna Hallinskíða, guldet truende stav, gavmild mand, *Gráf 13.*
 ógnarstríðr, adj, stridig, kraftig, i kamp, *Sturl 3, 11.*
 ógnartíð, f, truende tid, farlig tid, ó. en stríða *Leið 35.*
 ógnarorr, adj, rask i (til) kamp, *Nkt 72.*
 ógnbandaðr, m, 'kamp-bebuder', kriger (af banda, göre tegn), *Sigv 13, 28.*
 ógnbeiðir, m, 'kamp-kræver', kriger, *Hl 40 b.*
 ógnbliðr, adj, 'kamp-blid', munter i kamp, *Hjr 2, 8, Valg 6, ESk 1, 4, i superl. Ód 20.*
 ógnbráðr, adj, hidSIG i (til) kamp, *Ótt 2, 19, Arn 7, 5.*
 ógndjarír, adj, kampdjærv, *Hl 26, b,*

Sigv 13, 6, Ragn V 7, Hjálmp III 4, Mv II 5; ó. hugr pdr 10.
 ógnfallinn, adj, faldden, lammet, af frygt, *Sturl 5, 6.*
 ógnfimr, adj, kamp-flink, dygtig i kamp, *ESk 6, 47.*
 ógnflytir, m, 'kamp-fremskynder', kriger, *Harkv 15, Ht 42.*
 ógnfröðr, adj, kampkyndig, *pKolb 3, 3.*
 ógnfúss, adj, kamp-begærlig, ó-ir jofrar *Sturl 6, 7.*
 ógnfýstr, adj, ophidset, villig til kamp, *Hskv 3, 4.*
 ógnharðr, adj, kraftig i kamp, *Hókr 5.*
 ógnherðir, m, 'kamp-forstærker', kriger, *Eskál 2, 2.*
 ógnhvatr, adj, rask i (til) kamp, *Oddagr 33.*
 ógnlauss, adj, uden rædsel, uden at indgyde frygt, *Arþj 5.*
 ógnmildr, adj, villig til kamp, *Ód 9, Sturl 6, 6.*
 ógnprúðr, adj, kampmodig, *ESk 11, 5.*
 ógnrakkr, adj, kampdjærv, *Anon (X) III B 4, Ingj 1, 3, BjH 4, Jóms 10, Ht 42.*
 ógnrammr, adj, kampstærk, *pormOl 1, 6.*
 ógnreifr, adj, munter i kamp, *Anon (XII) B 25.*
 ógnsnarr, adj, rask i kamp, ó-t hjarta *Anon (XII) B 4.*
 ógnstarkr, ógnsterkr, adj, stærk i kamp, *Pfagr 10, Rv 24.*
 ógnstórr, adj, vældig i kamp, *Sturl 4, 42.*
 ógnstærðr, adj, forøget ved fare, ó-ð øst *Pét 41.*
 ógnstærir, m, 'kamp-forøger', kriger, *Arn 5, 10.*
 ógnstóð, f, 'frygtens hjem', brystet, ægir ó-var bogæðis, Odins bryssts hav, digterdrikken, digtet, *Refr 3, 2.*
 ógnsveipandi, m, som sætter kamp i bevægelse, kriger, *Ólv 2, 12.*
 ógnsvellir, m, som lader kampen svulme, kriger, *Ht 39.*
 ógnteitr, adj, kamp-munter, *Ótt 2, 12, PjóðA 4, 25.*
 ógntvistr, adj, nedslæt af (ved) truende fare, *Pl 24.*
 ógnvaldr, m, 'kamp-volder', kriger, *Sigv 1, 9.*
 ógnþorinn, adj, kamp-modig, *Ht 5.*
 ógóðr, adj, ond, ógóð móðir *Harð 3, 6.* (ulfr) *Arn 6, 5;* gala sér ógött, skaffe sig ulykke ved sin tale, *Hávm 29, Lok 31.*
 ógóligr, adj, slem, ó-t víg *Háv 11 (hds ógur-, men rimet kræver -gó-).*
 ógrátandi, part., uden at græde, *Has 26, Lil 59, Vígl 2.*
 ógrunur, adj, dyb, ó. sær *Frþ 1, 13.*
 ógræðir, m, 'som ikke lader noget vokse', ó. armgrjóts, guldringes uddeler, gavmild mand, *Hjr 3, 16.*
 ógurliga, adv, frygtelig, *Mv III 17.*
 ógurligr, adj, frygtelig, ó-g Ægis dóttir

Hhund I 29, ó-t óp *Merl I* 13, ó. hersa dröttinn, *Olaf d. hellige, Sigv I* 2, 13; om dragehoveder, hofuð ó-g *Valg* 11; þat mun ó-t *pSið* 3, slíkt es ó-t *Merl I* 61, nú es ó-t *Darr* 9; *Háv* 11 urigtigt for ógóligr.

ógæfa, f, ulykke, *Rv* 30, *Hsv* 110.
ógær, adj, uheldig, som ikke har held med sig, ó. of for vífa *Jóms* 3.
ógorla, adv, ufuldstændig, vita ó. *Hávm* 133.

ógorva, adv, ufuldstændig, unøjagtig, vita ó. *Korm Lv* 39.
óhallr, adj, uden at helde, lige oprejst, standa ó. *Pét* 31.

óhapp, n, uheld, låta vita óhopp at sér *Hávm* 117.
óhefndr, adj, uhævnet, eigi myndi yðvar ó-t *Ragn V* 8.

óheill, f, uheld, apask af ó-um þessa heims *Sól* 62.

óhlífinn, adj ikke skånsom, ufortrøden, om en konge, *Anon (XII) B* 4.

óhlít, f, utilstrækkelighed, *KGíslasons rettelse for ónyt (Nj II* 161), ó. at Aurnis brunni, med hensyn til digtet, *Bergb* 12.

óhlítuligr, adj, utilstrækkelig (for en afgørelse), ó-g orrosta *Okik I*, 1.

óhljóð, n, stærk støj, larm, ó. snertu *Jóms* 5.

óhljóðr, m, 'stærkt støjende', navn på vinden, *pul IV* oo 2.

óhlýðni, f, ulydighed, *SnE II* 200.

óhneppr, adj, rigelig, prægtig, ó-ar skrautfarar, egl. 'hvor der intet mangler', *Ht* 70, greppr ó, skjald, som gærne digter, *Bragi Lv* 2.

óhreinn, adj, uren, ó. andi *EGils* 3, 2.

óhróðigr, -ugr, adj, 1) uden hæder, hlautk ó. ilt at vinna *Gautr II* 19. — 2) uden stolthed, uden selvjølelse (i god betydning), hvarf sér ó. andspilli fra *Sigsk* 46.

óhryggr, adj, ikke bedrøvet, glad, *HolmgB* 7, *St* 25, låta geirbrúar óru byggva ó-va *Vell* 16.

óhræðinn, adj, utilbøjelig til frygt, ó. æðru *Tindr* 1, 2, 6. lýðr *Leið* 30.

óhræddr, adj, uden frygt, frygtløs, *Sturl* 5, 13.

óhræsimn, adj, ikke pralende, ó. at afli *Hsv* 15.

óhvatr, adj, ikke rask, lidet modig, *Fájn* 31.

Oinn, m, 1) dværg, *Andvares fader*, *Reg* 2, som v. l. *Vsp* 11, *pul IV* ii 3. — 2) slangenavn, *pul IV qqI* (v. l.).

ójafn, adj, ulig, sér ó-an, ulig ham, d. v. s. langt bedre end han selv, *Gautr* II 3; skipta ó-t *HárB* 25.

ójofnuðr, m, ubillighed, uretfærdighed, ó. gefsk jafnan illa *SturlB* 3.

ókaldr (adj, ikke kold, varm, ó. (v. l.) fellir lifdvalar, varm død, om indebrænding, *Sturl* 5, 14; ó-t (vår) *Sturl* 4, 4.

ókátr, adj, uglad, nedslæt, *Völ* 38; usikkert *Hl* 6 a.

óknnyttinn, adj, lidet kön, lidet tiltalende, oss lízk ímun þessi ó-in *Grettis* 7. *Jfr*(?) no. knota 'pynte, smykke' (*Aasen*) og senisl. hnittinn, hnittilegur (o: hny-) 'witty, appropriate'.

ókostalauss, adj, uden fejl, lyder, ud-mærket, ó. benvnðr *pBrún* 4.

Ókólnir, m, en egn, hvor jætternes øl-sal stod, *Vsp* 37; navnet skulde egenlig betyde 'den ikke kolde', men da alt, hvad jætterne angår, netop er det mod-satte af varmt, skulde man være fristet til at antage, at Ó-her stod for Of.

ókristinn, adj, ikke kristen, hedensk, ó. halr *Sigv* 3, 8.

ókunni se ókynni.

ókunigr, adj, ukendt (passivt), ó-t ætterni *Fájn* 4 (jfr *Cederschiöld Minnes-skrift* 1910 s. 31 f.), ó. maðr *Gríp* 2.

ókunnr, adj, ukendt, ó-ir menn *Bdr* 5, *Vols* 13, jfr *Eg Lv* 2, ó. jofur *HHj* 42, ó. staðr *Hávm* 10, ó-ar brautir *Sigv* 3, 15, myrkviðr ó. *Akv* 3, 13.

ókvadr, adj, ikke pint, ó. (o: i helvede) sé hann øfri skýjum *GSvert* 9.

ókvæðinn, adj, ikke digtet, ikke anvendt til digt, om versemål, *Ht* 70.

ókvíkr, adj, livløs, *Heiðr* 5.

ókvíðandi, part, som ikke ængstes, uden angst, *Ragn VI* 2.

ókvíðinn, adj, ikke ængstelig, især med hensyn til fremtiden, *Rst* 6, 27; níðs ó., om Tor (jfr níð), *Vsp* 56, (hds har dativ, hørerde til ormen; *BMÖlsen* retter ordet, *Arkiv XXX*, 167 f. til ókvíkr).

ókynjan, n, uhyre, utsyske, ó. meira komat *Lok* 56.

ókynni, n, 1) mangel på høvisk opførsel, tolperagtig adfærd, unoder, ó-is þess vár þik engi *Hávm* 19, vinna ó-, utilbör-ligheder, *Hás* 11; ó-is menn, v. l. til ódyggir menn *Hsv* 144. — 2) mangel på bekendtskab, ó. vensk (hds har okvni), her er ó. snarest dativ, 'man vænner sig til ukendskab', der opstår ukendskab; digteren klager over, at der er lidet kendskab mellem ham og kvinden, *Eg Lv* 14.

ól, n, 1) jættekvinde, óls blakkr, ulv, *pSkall* 1; ordet synes sikkert, skønt det kun findes dette ene sted. — 2) et andet ól findes *Eilkál* 2 i verðr hitt at þau (vøtn ok myrrar) skerða ól, hvor det er van-skeligt at sige, hvad det betyder (den i *SnE* II 102 givne forklaring: sammen med torráðin = vond skulde det udgøre vondol (o: vondul), acc. af vondull, m, er åbenbart urigtig og senere lavet); mulig foreligger her acc. af óll, m., = 1. áll, hvilket forudsætter at rodren er anl- (ældre anhl-).

ólagáðr, adj, ikke brygget (af laga, af lógr), sumt vas ó-at *Hávm* 66.

ólatr, adj, ikke doven, rask, fyrig, *Hl* 6 a.

ólauss, adj, ikke los, fast, standa ó. *Haustl* 19; halda stóli ó-t (adv) *Steinn* 3, 12.

Óláfr, *ymgre form for Áleifr, s. d.*
 ólágðr, *adj, ikke lav, höj, om lyden, fjalfr ó-a gjalfra Haustil 18, — om titel, kongenavn, taka ó-t nafn Sturl 4, 11.*
 óleiðr, *adj, ikke jörhardt, afholdt, i superl, Skí 19, ó-ð geirmót, yndede kampe, Hl 25 a.*
 ólestr, *adj, ubeskadiget, hel, ó-t örkr Leid 16, ó-t ríki Sturl 6, 10, koma ó-heim Sturl 6, 9, ó-t verböl, hele ringe, Ht 93.*
 óleum, ólium, *n, olje, óleo smurðr Lil 83, Gd Gd 73.*
 Óli se Áli.
 Ólibrius, *m, hedensk person, fyrste, Mey 34.*
 ólifaðr, *adj, 1) ikke levende, kun i n, eiga ó-at, have endnu at leve, GSúrs 14. — 2) død, betra es lífðum an sé ólifðum Hávm 70, sofa á armi ó-dum (hører ikke til armi), i en død mands javn, Hhund II 48, kyssa konung ó-dan Hhund II 44.*
 óliga, *adv, hurtig, uden ophold, Oddrgr 26, ó-ast Isldr 23.*
 ólikr se óglíkr.
 ólíttill, *adj, ikke lille, ikke ringe, vældig, ó. styrre Ht 55, ó-it hryngráp Egils våpna (v. l. ólítinn, adverbiet, vældigt), Hjr 1, 8, bol ó-it Korm Lv 52, ó-it níð Sv tjág, ó. ondur Áta Bersi 1, 3, ó-it vatn Merl II 10, ó. floti ploft 2, 2; ó. friðr, dyb, langvarig fred, Sigv 1, 4; — om en person, ó. oddherðir, vældig kriger, p Kolb 3, 2; — om hund, ó. bürhundr Hjr Lv 1.*
 ólítt, *adv, i ikke ringe grad, vældigt, ráða lýð ó. Ód 10.*
 ólium se óleum.
 óljóðr se óhljóðr.
 óljós, *f, ‘u-lys’, mørk, jætternes navn på natten (egl. fem. af det følg.), Alv 30, pul IV mm.*
 óljóss, *adj, mørk, Finng.*
 óljúfr, *adj, ikke kær, jörhardt, ubehagelig, bjóða e-m ó-an (ð: kost) Hár 41 (hds ólyf-).*
 óloginn, *adj, ikke löjet, sand, Anon (XII) B 21.*
 ólystugr, *adj, skulde betyde ‘ulystig, uvillig’, men ifølge sammenhængen væntedes det modsatte, ráða gengr at ráða runa systir ó-ug; måske er derfor ordet fejl for oflystug, brunstig, SnE II 216.*
 ólog, *n. pl. ulov, hvad der er ulovligt, uret, drýgja ó. EGils 2, 2; v. l. ótrú.*
 ómakr, *adj, ikke ligemand, hann vas mér ó. Ásms II 4.*
 ómálugr, *adj, lidet snaksom, Hsv 19, 77.*
 ómeiddr, *adj, ubeskadiget, Hard 17.*
 ómeinsemi, *f, uskyldighed (egl. ‘utilbøjelighed til at göre fortræd’), hrein ó, om Abel, SnE II 246.*
 ómettr, *adj, umættet, umættelig, ó-tt hofoð Grettis Grettis 52.*
 Ómi, *m, Odins navn, (egl. ‘fjærnt lydende’, af ómr, lyd man hører i af-*

stand, efterklang; der sigtes til krigsråb og våbenklirren i kampen), Grí 49, pul IV jj 7.

ómildr, *adj, ublid, uriktig v. l. for almildr ESk 6, 32.*

óminnishegri, *m, glemsels-hejre, symbolsk betegnelse, ó. þrumir of glðrum Hávm 13.*

ómissila, *adv, uden at slippe, uþorstyrret, Korm Lv 48.*

ómjór, *adj, ikke smal, bred, omfangsrig, ó. røðull ESk 6, 3.*

ómjúkr, *adj, ikke blød, hård, ó-k hlíf Sigv 12, 19.*

ómun, *f, stemme, lyd, ó. þverr, mælet svigter, Sigsk 71 (jfr SnE I 544).*

ómunlokarr, *m, ‘lyd-hövl’, tungen, Arbj 15.*

ómyndr, *adj, uden mundr, uden at være købt ved brudesum; taka elju Rindar, jorden, landet, ó-a þjóðA 3, 3.*

ómaeldr, *adj, umålt, ubegrænset, ó-t vald, veldi SnE II 240, Mey 1.*

ómaetr, *adj, som ikke bør vurderes, ikke bør tages hensyn til, betydningløs, ó-t orð Ófeigr 3.*

ón, *f, = vón, s. d.*

Óna Hókr 2 (þna, œina) er fejl for Eyna, se Eynir.

Ónarr, *m, 1) = Ánarr, Jords fader, Ónars eingadóttir Hjr 1, 5 (Ón : grön), fljóð Ónars (her kunde Án- være det rette) Sindr 5. — 2) dværgenavn, pul IV ii 3.*

ónauðigr, *adj, utvungen, villig, Ulfr, ESk 6, 3, HHj 4, Mey 58.*

ónáðir, *f. pl, uro, forstyrrelse, Gdþ 39.*

óneissinn se óneiss.

óneiss, *adj, ikke skamfuld, ikke bly, kæk, jötur ó-an (hds óneissinn) Guðr III 4, lýðar ó-ir Akv 12, rekkar ó-ir Akv 17, konir ó-ir Hhund I 23, og vistnok også konung ó-an Hhund I 18, hvor dog betydningen ‘ikke skamfuld = fræk’ kunde være den rigtige.*

óniðraðr, *adj, udadlet, udadlelig (af niðra ‘nedsatte’), Bragi 2, 4.*

ónn, *m, en del(?) af et sværd, pul IV l 11; jfr Falk, Waff 19, i kenning for sværd, hjalta ó. Þorm 2, 16. — Som dværgenavn er ordet ganske usikkert, pul IV ii 3.*

ónýtr, *adj, unyttig, ubrugelig, pá es jór ó. Hávm 89, hafa til ó-s, anvendt til ingen nytte, Hsv 40; ónyt orð, virkningsløse ord, Hhund I 45, II 23.*

óp, *n, ráb, ógurligt óp Merl I 13, hrinda upp ópi, om krigsråb, Ragn III 1, eynd ok óp Lil 72, óp ok kæra Lil 84; óp atgeirs, kamp, pKolg Lv 9.*

ópi, *m, navn på et trylle(rune)tegn, af óp, som bevirkende vanvidsskrig, Skí 29.*

óprúðr, *adj, hæslig, brúðr en ó-a SnE II 230.*

óprýði, *f, uskönhed, om en dårlig, uskön dragt, låta sér ó. hlýða Pstf 2, 1.*

ór, *præp, 1) ud, ud af, ud fra, betegnende bevægelse ‘ud af’ noget, der er*

fladt (område) eller 'op af' noget, der tænkes dybt (med flere nuancer), med verber, der betegner al slags bevægelse, transitive eller intransitive, fara ór holti *Vgl* 16, ganga ór eyju *Vgl* 29, ór gardi *Grip* 8, leida ór gardi *Akv* 12, búa flaust ór *Gorðum Mark* 1, 5, *jfr Rst* 4, ór jötna gorðum *Hávm* 108, ór *Stafnsnesi Hhund* 1 23, ór *Brandeyju Hhund* 1 22, ór *Prándheims mynni Rst* 15, koma ór *Jotunheimum Vsp* 8, ór myrkheimi *Akv* 42, líða ór ljóðheimum *Gróg* 2, stókkva ór *Elivögum Vafþr* 31, fara ór Nið *Sigv* 10, 3, stókkva ór landi *Arn* 2, 7 (*intr.*), *HHj* 31 (*trans.*), flyja ór landi *Yt* 17, líða ór stað, skride fremad, *pdr* 5, færa ór stað *Grott* 11, hlaupa ór *Hafsfirði Harkv* 11 (*ɔ: fra egenen omkring H.*), holda vánir ór heimi, kommende *fra*, *Eirm* 2, bjóða ór heimi *Yt* 32, ríða, bera ór borgum *Sturl* 3, 19, *Mark* 1, 29, ór hverju hrófi *Sturl* 3, 13, ór skála *Grip* 5, ór holl *Akv* 7, 15 (*her ór efter*), ór hreysum *Hym* 35, koma e-u út ór hofi *Hym* 33, ganga ór durum *Gri* 23, hógdroegt ór (hugar) fylgsni *St* 1, *jfr* 2, logi gaus ór húsum *Jóms* 19, feta út ór volundarhúsi *Lil* 92, koma ór runni *Rþ* 30, koma ór sæ (*v. l. sal urigigt*), op af, *Vsp* 20, komsk *Urðr* ór brunni *Korm* 1, 4, koma upp ór ægi *Vsp* 59, koma upp ór láði *Esk* 6, 25, bera ór Surts sokkdolum *Hál* 2, taka ór díki *Lil* 22., ór helju *Bdr* 2, *Ghv* 19, *Reg* 1, ór himni, ned *fra*, *Hhund* 1 54, ór fjalli, ud af, *Grott* 10, stíga ór soðlum, ned af (*fra*), *Vgl* 7, hagl ór norðri *Jóms* 32, upp ór skyjum *Lil* 70, ganga ór vígþrimu *Hhund* 1 7, fljúga ór hendi *Sigsk* 22, snúask ór hendi e-m *Hhund* 1 30, líða ór boendum, glide ud af, blive briefet for, *Bdr* 14, leysa ór festum *Sturl* 5, 15, leysa ór hoptum *Lok* 37, nema ór nauðum *Fj* 40, *jfr* leysa ór banni *Lil* 64; om en tænkt bevægelse, orð koma ór belg *Hamð* 27, *Hávm* 134, ór hlátra ham bark hróðr *Hjl* 20, eldr brinnr ór augum *try* 27, vakna, vekjá ór svefní *Grip* 16, *Hamð* 6, *GSúrs* 28, rekjask ór svefní *Am* 90 (*vikle sig ud af*), véla ór viti *Hárð* 20, piggja röð ór brjóstum *Hávm* 9, *jfr* þeir gengr ór munni *Harkv* 3, eldi hraud ór hlunni *Sturl* 3, 12, vaxinn ór grasi, op over, *Guðr* 1 18. — 2) om fjærnelse af noget, der ligger nede i, inde i, grafa grund (*jorden*) ór dali *Hárð* 18, skera, slíta hjarta ór e-m *Oddagr* 28, *Guðr* II 31, skera tungu ór hofði *Esk* 6, 37, *jfr* 40 og 59, slíta sjónir ór hofði *Fj* 45, gala (hein) ór hofði *Haustr* 20, skríða ór hamsi *Mhkv* 6, hrjóðaask ór skikkju *Am* 49, hrauzk ór hervóðum *Hák* 4; mjólk ór brjóstum *Lil* 87, blóð komit ór brjósti *Hamð* 23, hleypa blóði ór undum *Sturl* 3, 8, skora blóði ór benjum *Grott* 15, sveiti dreif ór hausum *Krm* 6, leka ór hausí *Sigrdr* 13; bera e-t ór serk, tage ud af, *Am* 24, draga ór skíði *Hamð* 15, koma ór eggí *Harkv* 4, hrinda ór knéum *Hym*

32; drekka ór e-u *Grí* 7, *Krm* 25, skaka hagl ór segli *Vell* 8; — koma ór styr, slippe med livet, *Hjr* 3, 23, ráða gagni ór styr, *udaf*, som resultat af, *Esk* 6, 32; koma ór því liði, ud af den skare, *Vsp* 17. — 3) ofte om udgangspunktet for noget, hvorfra noget sker, siges, eller lign. (tænkt bevægelse), hvor man kan gengive ór ved 'i', sverð beit ór hendi *Eyy Lv* 5, *Hák* 5, bíða ór stað, på stedet, *Sigv* 1, 2, skjóta ór (selv stående i) lyptingu *Rst* 23, senda (selv værende i) ór ɔndugi *Akv* 36, fregna ór ulfidi *Hhund* 1 16, segja ór reiðu *Helr* 5, senna ór soðlum *Hyndl* 8, heyra ór *Hléseyju Oddagr* 30. — 4) om hjemstavn, slægtsamhørighed, ór Nóatúnnum, fra *N.*, pry 22, brúðr ór steini *Helr* 3, vesa taldr ór miklu kyni *Mhkv* 9. — 5) om det stof, hvoraf noget göres, gera ór e-u *Grí* 40, 41, *Fj* 12, *Vafþr* 21, *Vgl* 25, vinda síma ór sandi *Hárð* 18, hofudu ór steini *Hárð* 15, ór golli *Vsp* 37, pry 4. — 6) andra udtryk, telja fatt ór fjolda, lidet af den hele maengde, *Esk* 6, 67, stolit væri e-m ór ætt, en blev sin æt meget ulig, *Mhkv* 2, kjósa ór gardi, noget ud fra (i) den gård, *HHj* 2, velja ór kerum, noget i karrene, *Ghv* 7, vega ór skógi, ved drab (kamp) at befri en for fredløshed, *Am* 99; horfa ór heimi, vende bort fra, *Skí* 27; segja ór hverjum heim, fortælle tidender fra, *Alv* 8, segja ór Noregi (ný spjoll) *HHj* 31, segja ór helju *Bdr* 6; — deyja ór helju, do bort fra hel, komme til et andet sted end 'hel', eller (rigtigere): do i (ved) døden, *Vafþr* 43. — 7) om forvandling fra noget, gera heimska ór horskum *Hávm* 94. — 8) adverbiet, ór es þar brunnit, derudaf er der brændt et stykke, dér er et tab lidt, *Am* 54, unz ór varð jötunn *Vafþr* 31, drekka hvert full ór *Eg Lv* 36.

1. óra, (-ada), = våra, våres, blive forår, *Sigm* 1.

2. óra, (-ða, -at), yppa strid, kævles, ór gestr við gest *Hávm* 32.

órar, f. pl., galskab, afsind, *SnE* II 216. óráð, n, dårligt råd, plan, forehavende, gjalda ó. illri þjóðu *Rst* 8, ó. var þat *Guð* 7.

óráðinn, adj, uvis, ó. hlutr *Hsv* 61.

óreiðinn, adj, ikke tilbøjelig til vrede, *Hsv* 142.

óreiðr, adj, ikke vred, blid, líta ó-um augum *Sigrdr* 3.

óréttir, adj, uriktig, þat es órétt *Arbj* 24.

Óri, m, 1) dvergenavn, *pul IV ii* 4, *jfr Fj* 34. — 2) slangenavn, *pul IV qq* 1.

órikir, adj, lidet mægtig, *Birgir* ó. *Har* níð, ó. hringa, fattig, *Ofeigr* 5.

órlausn, f, svar, ydelse, *Gyð* 8.

órófnaðr, adj, ubrudt, hel, ó-uðu lofi (abl. abs.) alls grams *Níkdr* 1.

órói, m, uro, *Anon (XIII)* B 30.

órór, m, 'den urolige', navn på havet, *pul IV ii* 2.

órr = várr s. d.

órskurðr, m, afgörelse, tydning, 6.

fyrirburða, *tydning af drömmu*, SnE II 246.

Órun, f, elvenavn, pul IV v 2, eldr Ó-ar, guld, Bjark 5.

óryrr, adj, ikke ringe, ó. joſra, blandt

fyrster, Sigv 11, 16.

órcékinn, adj, lidet hensynsfuld, stem, ó. ulfr Korm Lv 16. Om Bue Jóms 12 kunde ordet stå i betydn. 'hensynsløs, hård', men måske er det her tejl for ofrækinn, 'dygtig med hensyn til sin gæring'.

Órcækja, m, ó. Snorres sön, Anon (XIII) B 26.

ósgaðr, adj, ikke sagt, ikke tilstædt, ósogð hætt røð Has 6.

ósamr, adj, utilbøjelig, breks ó-ir brezkir lyðir Merl II 2.

ósamt = ofsamt, ásamt, Arn 2, 18.

óssannindi, n. pl, usandhed, Vitn 20.

óssannr, adj, usand, gjold ósaðra orða Reg 4, bregða e-m ósónnu Hhund I 36.

óssáinn, adj, utilsat, ósánir akrar Vsp 62.

óssatr, adj, uenig, uforligt, Merl II 62.

ósendr, adj, ikke sendt, ikke givet (jfr senda, sending, madstykker der sendes som hædersgave), ikke ofret, betra es ósent an ofsoit Hávm 145.

ósiðr, m, uskik, unoder, begja of annars ó-um Hsv 100; ó. orða SnE II 232; op-rørsk færd, láta kviðjat ósið Ód 16, hegna ósið Mark I, 8.

ósjaldan, adv, ikke sjælden, ofte, opt ó. Vsp 21, Anon (X) III C 4; Hl 41 a, Has 14.

ósjúkr, adj, ikke syg, ved fuldt helbred, Grettis 53.

ósjotlaðr, adj, egl. 'ikke neddyset' (sjotla, jfr setja niðr mgl), uhævnet, ó-at andrán Grett 2, 5.

ósk, f, ónske, ó. míni es þat pjóðA 3, 35, ganga at ó-um Sigv 13, 1, Sól 25, ganga ó-um, d. s., Sturl 7, 2.

óskabyrr, m, medbör så god man kan ónske sig, Hhund II 32.

óskafundr, m, ónsket møde, Sturl 4, 37.

óskalif, n, ónsket lív, genoplivelse man har ónsket, skipa vífi heim aptr med ó-i Gd 19.

óskalof, n, egl. 'ónsket pris', udmærket pris, syngva ó. Heilv 10.

óskamey, f, 'ónsket datter', adoptiv-datter, elskelet datter, ó. dróttins, Maria, Mv I 23.

óskammr, adj, ikke kort, fyr óskommu (6 adskilt fra skommu), før lang tid siden, Haustl 2.

óskapligr, adj, ikke efter skæbnen, unaturlig, þat es ó-t pBrún 1.

Óskarð, f, elven Usk i Wales, Merl II 89.

óskeggjáðr, adj, ikke skægget, så ung at man endnu intet skæg har fået, Sigv 11, 17.

óskelfandi SnSt 4, 5, uriktig v. l. for ýskelfandi, s. d.

óskepna, f, egl. 'naturstridighed', van-skæbne, ulykke, hørð ó. Arn 5, 20.

óskerðr, adj, ubeskåren, hel, basmir ó-ar Herv VII 15.

Óski, m, Odins navn (egl. 'ónske-op-fyldende'), Grí 49, pul IV jj 8; Ó-a víf, jorden, landet, Ott 1, 2.

óskirkðr, adj, udøbt, hedensk, ó-ð enni Arn 3, 8.

óskjalfandi, part., uden at ryste, Anon (XIII) B 10.

óskjóti, m, hindring, skade (jfr óskundi), ráða fyr ó-a Svarf 3.

óskkvón, f, ónsket, kær, hustru, Mána ó-, jættekvínde (jfr Máni), byrr Mána ó-ar, mod, Sindr 8; v. l. er óls og oðs (kvón).

óskmær, f, 'ónsket mó', adoptivdatter (jfr óskamey), valkyrie, hana kvað óskmey verða skyldu Oddrgr 16; ordet er meget påfaldende i sig selv, alene, uden tilføjelse af "Odins"; det kunde tænkes, at digteren havde forstået val- i valkyrja som val n. og derfor brugt det nogentlunde identiske ósk, men da han som (det andet) rimord benyttede verða, er det mere end påfaldende, at han ikke valgte netop ordet valmey; i et digt som Oddrgr er det desuden vanskeligt at tænke sig ó (eller en vokal) rimet med v i forlyd. Derfor er det sandsynligst at ósk- beror på afskriverfejl.

óskmogr, m, 'ónsket sön', kær sön, ó. Ulfs, Sven Estridsen, pfagr 5; ó. dróttins, Kristus, Heilv 17; sifjar allra óskmaga, i en forvansket sammenhæng, Lok 16.

óskorinn, adj, uskåren, negl óskornir Hjálmp III 8, Grettis 8; ax ó-it Guðr II 22.

Óskópnir, m, 'den ikke skabte', andet navn på kamppladsen Vigríðr, betegnende, at den først lige før den skal bruges skal 'skabes', Fáfn 15. Jfr Arkiv XXVII, 138 f.

ósk-Rón, f, 'ónskende Ran', ó. æða perris, gudinde som ónsker årernes ud-tørring, fuldstændigt blodtab, død, Hild Högnes datter, Rdr 8.

óskví, n, Ott 1, 2, vistnok fejl for Óska (s. d.) víf.

óskop, n. pl, 'noget skæbnestridigt', utilbørighed, alt eru ó. Hávm 98.

óslætta, f, ujævnhed, ó-ur ennis, rynker i panden, Eg Lv 13.

Ósló, f, (-ar), Oslo i Norge, Gisl 1, 2, Nkt 67; ved svækkelse af det sidste ó til o, u, fik navnet formen, Ósla (Ósla?), Óslu (svagt) Sturl 6, 5, Ólv 2, 10, Ó-u bør Nkt 56, Sturl 4, 7; mulig skal der også hos Gísl læses Óslu, og da vist også i Nkt 67.

óslækinn, adj, ikke doven, sløj, ufor-trøden, Stein 3, 8 (vokalen er rimbe-stemt, : mæki).

óslær, adj, ikke sløv, modig, óslætt hjarta Arn 6, 17; óslætt, adverbiet, krajtigt, almr hrauzk óslætt Hl 39 b.

óslægr, adj, ikke slu, oprigtig, Anon (XII) C 38.

ósmáborinn, *adj*, af höj herkomst, kongebåren, *TorþE* 4.

ósmár, *adj*, ikke lille, böetr ósmáar *Oddrgr* 21; þat vas ósmátt, om smærté, *EGils* 1, 32.

ósnjallr, *adj*, fej, udygtig, *Hávm* 16. 48.

ósnotr, *adj*, uklog, dum, *Hávm* 24. 25. 26. 27. 79. 103. 159, *SnE* II 216.

ósorg, f, ‘sorg-løshed’, jætternes navn på natten, men urigtig v. l. for óljós, *Alv* 30.

ósómi, m, vanære, krænkelse, ó. gekk yfir (kirkju) *Gd* 29.

óspiltr, *adj*, ufordærvet, uforfalsket, óar rúnar *Sigrdr* 19.

1. óss, m, munding, *Nizar* ó. *Steinn* 1, 5, óar *Sabrinus Merl* II 89 (ved rettelse), ó. er læð ferða, men her er ó. tillige runenavnet (= óss), *Rún* 7; vand i alm., kennung for guld, óss gneisti, *Sigv* 12, 2, ósa kyndill, *porm* 2, 1, óss glöð *Óð* 26 (men her er vist fejl for fljóts), óss viti *porgO*, ósa eldr *Hard* 14, ósa hyrr (íjr hyrmildr) *Anon (XII)* B 14, ósa røf *Hl* 28 b. Jjr ár-, *Grafar*.

2. óss, *adj*, gnistrrende (íjr no. os ‘brusende, sprudlende, især om jærn, som sprutter eller gnistrer meget under hammeren’, *Aasen*), om Geirrôds jærbolt, ós eisa pdr 17.

óstiltr, *adj*, ubehersket, töjleslös, ó-ir vikingar *Sturl* 6, 1, ó-t lostasemi *Hsv* 132.

óstirfinn, *adj*, ufortroden, (vel egl. ‘bevægelig’, ikke stív, íjr stjari) *Eyv* Lv 6.

östyrkð, f, svaghed, overfor synden og verden, *Has* 19, i pl. *Has* 51. 57.

ósvikall, *adj*, ikke svigfild, ærlig, ret-skaffen, *Nkt* 79.

ósvinrr, **ósviðr**, *adj*, uklog, dum, *Hávm* 21. 23, *Fáfn* 37, *Sigrdr* 24, *EGils* 3, 1; ó. api, ó-ir apar *Fáfn* 11, *Hávm* 122, *Grí* 34.

ósviptr, *adj*, ikke rykket ned, taget ind, låta ósvipt húnskrift (dativ), ikke at rebe sejlene, *Ht* 78.

ósvífr, *adj*, uskånsom, ikke eftergivende, hård, ó-rum ótta rándróttar, om den straf-fende fyrste, *Sturl* 5, 8, íjr *Grani* 1; ó. skop, hård skæbne, *Ingj* 2, 4; ó. sør-andar *Has* 54.

ósvifrandi, m, hård modstander, ó. ása, jætten *Tjasse*, *Hausl* 5.

ósynja, f, grundløshed, fyr ó-u, uden grund (i dadlende mening), *ESk* 9, 3, ó-u (alene), d. s., *Ragn* V 4.

ósyñnn, *adj*, ‘usynlig’, uvis, ó-t þykkir e-m *Mhkv* 29, ó-t es *Reg* 25.

ósaell, *adj*, ulykkelig, elendig, *Hskv* 2, 8, *Has* 22, *Kolb* 2, 4.

óscema, (-da, -ðr), vanære, ó. (konu) *Phreð* 3.

ósoftt, f, mangel på tilslutning, at ó. minni, uden min billigelse, *Alv* ó; ósætt, uenighed, strid, *SnSt* 4, 4.

ótal, n, utal, ó. begna, holða *Mark* 1, 20. 22, ó. Vinða þjóðA 1, 6, ó. skipa *Hálfs* IV 1, við ó-i bragna *Ht* 88, til

heilsubótar ó. manns, altså her et slags ubøjeligt adj, *Heil* 18.

ótamr, *adj*, utæmmet, om ulven (der kaldes vigg ‘hest’), *Arn* 6, 13.

ótangi *Rv* 14 fejl for slangi, s. d.

ótála, *adv*, synes ikke at stå for ótálla, men høre til et tá (beslægtet med tveir), vist, utvivlsomt, *BjH* 3. 4; íjr talauss.

óteitan, n, gledełøshed, ó. sútar, be-kymringens nedslæthed, *Jóms* 3.

óteitr, *adj*, lidet glad, nedslætet, ó. jo-tunn *Hym* 25.

óteljandi, *part*. (pass.), som ikke kan tælles, *Mey* 22.

ótfíðr, *adj*, kun i n, þó es hónum ótitt við jötuns brúðir, dog viser han sig som lidan ven af jættekvinder, *Hyndl* 4.

ótraudr, *adj*, ikke træg, ikke uvillig, villig, ó. gamans, som gørne vil dettage i lystighed, *Orv* IV 7; ufortroden, *Sigv* 1, 9, *porm* 2, 13, *Jóms* 15. 21. 36, *Grettis* 17, *Sjórs* 3, ó. auðbjóðr *Hl* 12 a, ó. (ved rettelse) dáða *Rst* 31, ó-ir vígs *Skí* 24; — und sprændi ó-ð legi rauðum, *uafladelig*, *Jök* 2. *Ntr*. ótrauft, *adv*, rigelig, stadig, gefa ó. *Hl* 26 b, valda ó. falli *Rst* 5 (v. l.). drekka ó. *Merl* I 47.

ótraulla (for ótrauðla), *adv*, ufortrodent, *uafladelig*, stýra óllu ó., om guld, *Leið* 29.

ótrúa eller **ótrú**, f, ‘ikke-tro’, hvad der strider imod troen, drýgja ótrú *EGils* 2, 2, v. l. ólög.

ótryggr, *adj*, upålidelig, troløs, ó-vir hoðar *ESk* 2, 1.

1. ótta, f, ottetid, den nærmeste tid (3 timer) för daggry (íjr “på er nött eldir” *Fas* I 148), ó-u tíð *Leið* 23, fyr ó-u (ved rettelse) *Ill* 1, 3, *Anon (XII)* Lv 7, í ó-u *Steinn* 1, 5, ó-u alla ok ondurðan dag *Am* 53, of eina ó-u *Krm* 14, ó-u leið *Mark* 1, 22.

2. ótta, (-aði, -at), indgyde frygt, = øgja, *Hjr* Lv 2. I øvrigt mest i medium: óttask, være bange, *Sigv* 13, 19, *Nkt* 73, *SnE* II 200, *Has* 14; hertíl part. óttandi, bið ek ó. *Lil* 75. Verbet (i aktiv) kendes fra senere tid. J. Steingrimsson Æfiminn, s. 90.

óttafullr, *adj*, frygtsom, *Mv* III 9.

óttagjarn, *adj*, tilbøjelig til frygt, frygtsom, *Líkn* 38.

óttalauss, *adj*, frygtlös, *Has* 32, *Leið* 40, *Sturl* 3, 4, *Mv* III 1; vesa ó-t við e-n, ikke at nære frygt for en, *Eg* Lv 37.

Óttarr, m, O. svarte, skjala, *Sigv* 13, 10, *ESk* 6, 12. **Sagnperson**, *Orv* IVβ 5. — O. den unge, Innsteins són, *Hyndl* 6. 9. 10. 12 o.s.v. — Ynglingekonge, *Yt* 19.

ótti, m, 1) frygt, uggr ok ó. *Hárf* 1, *Lil* 20, myrkr ok ó. *Lil* 73, bera onn ok ó-a *Has* 11, bjóða ó-a *Óð* 1; abs. *VGl* 2; kørnr ó. þá *Líkn* 26, lýsa ó-a *Hskv* 3, 4, vita ó-a, vide at der er noget at være bange for, *Sigv* 11, 7, hætta í ó-a, omr. = fare, udsætte sig for fare, *Ótt* 2, 13, ó. at e-u *Ótt* 2, 5, af ó-a *Lil* 59, við ó-a pdr 10. 21, *GDrop* 5 (af frygt eller ved noget, der indjager frygt), ó. þýjar orða,

frygt *þor*, *Has* 50; valdr golls ó-a, *gavmild mand*, *pSær* 2, 3. — 2) frygt, rædsel (*i aktiv betydning, således måske også i nogle af de anførte eksempler*), ó- *jotna*, *Tor*, *Hausl* 14, ó- *randröttar Sturl* 5, 8; ó- *fengins golls, gavmild mand*, *Arn* 2, 16, ó- *ormvengis Sturl* 5, 2; *birkis ó, ilden*, *Arbj* 16 (*jjr bjóð, björn*); *brynuj* ó-, *sværd*, *Hl* 16 a.

óttlauss, adj, *frygtløs*, ntr. ó-t, *adverbiet*, *Rst* 3, *Has* 36, *Líkn* 52, *Nj* 7, *porv* 1, *Mdr* 43.

ótvistr, adj, *udelt, med hensyn til stemning, glad, munter*, ó-ar *heims vistir* Ht 29.

ótvinn, adj, 1) *udelt, ikke tvivlende (egl. delt til to sider)*, *beslægtet med tveir, tví*; se *KGíslason Nj II* 371 ff.). — 2) *bestemt, frygtløs, om fyrster*, *pjóðA* 1, 22, *pjóðsk* 2, *Steinn* 3, 6, *om en kvinde, bestemt*, *Sigv* 3, 5.

ótyrrinn, adj, *ikke udæskende, vesþú ó. fyrrí, vær ikke den første til at krænke*, *GSúrs* 16.

óvarliga, adv, *uforsigtigt*, *Lil* 8.

óvarr, adj, 1) *uforsigtig, drekka sik ó. óðan Akv 40.* — 2) *modig, Ht 80.*

óvegr, m, *vænere, ó-s menn, folk, der begår vanærende handlinger*, *Has* 39.

óvenja, f, *hvað der er stridende mod (gode) sæder, dårligdom, dårlige sæder*, *Líkn* 35.

óverðr, adj, *uværdig, ó-ð ord, ord der ikke er værdige nok*, *Has* 4; ó- *pér Hálfs II* 2; *som ikke har fortjænt (noget)*, *Has* 27, *Mey* 35.

óverðogr, adj, *som ikke har fortjænt, flengja ó-an* *Lil* 65, *bera e-t ó-ung* *Mey* 41.

óvili, m, *'uvilje, ulykt, hón es æ borin ó-ja til, til ingen glæde (for andre)*, *Sigsk* 45.

óviljandi, part, *mod sin vilje*, *Pl* 17, *Ásm* 1 4.

óviltr, adj, *uþorvansket, om runer*, *Sigrdr* 19.

óvinligr, adj, *uvenlig*, *Hsv* 140 (*Gerings rettelse for óvinauðigr*).

óvinr, m, *aven, fjende*, *Hávm* 1, 43, *pjóð Lv* 4, *Iv* 45, *Nkt* 79, *Heilv* 15; *om djaevlen*, *Lil* 61 (*óvinrinn*).

óvísligr, adj, *urigtig læsemåde for æ vísl*, *Has* 38.

óviss, adj, *usikker, óvist es at vita, man kan aldrig være sikker på*, *Hávm* 1, 38, *Eirm* 7, *Fáfn* 24.

óvæginn, adj, *uskånsom, hård*, *Am* 98, *VGl* 11, *Sturl* 5, 10.

óvænn, adj, *håbløs, uden håb om et godt resultat*, *stefna ó-t, pønse på slemme ting*, *Lil* 48.

óværi, m, *(vokalen ikke helt sikker) ravn, pul* IV tt 1.

óvætrr (*ældre: óvætrr*), f, *ondt væsen, utske, (= meinvætrr)*, *Grettis* 42, *Gd* 59.

óparfr, adj, *unyttig*, *Hóva móð óþorfr jotna sonum* *Hávm* 164, ó-ir *hlutir Hsv* 104, *jjr Pl* 58; — *shadelig, eikiklubba*

óþorfr *Dönum pshúm*, ó- *oldum pshakk* 3, ó- *óllum Grettis* 42, *jjr Qrv VII* 23, ó-t som *adv.*, *til liden gavn, til skade, lifa ó-t* *Sigsk* 64.

óþekð, f, *þjendeskab (rettelse for ópekk)*, *slekkja ó*, *pSíð* 2.

óþekkr, adj, *ubebagelig, led, om en kvinde*, *Sigv* 3, 5; *derimod kan ordet ikke være rigtigt Korm Lv 42, her må der foreligge en ikke usædvanlig fejl for óþekkr, s. d.*

óþjóð, f, *slet folk, slette mænd, pak, røvere, blød ó-ar* *Jór* 1, ó-ar *lið Iv* 20, *om Venderne*, *Arn* 2, 12, *om hedninger*, *Ód* 15; — *eyðir ó-ar, udrydder af slette folk*, *pblnd* 1, 2; *ingi ó-a, om en skotsk konge*, *Sturl* 5, 15.

óþjóðan, m, *sagnperson (jætte?)*, *Ó-ans móðir* *Qrv* II.

óþokkaðr, adj, *ilde set, forhardt*, *Anon (XII) C* 37, *EGils* 3, 17.

óþokki, m, *þjendeskab, þjendtlighed*, *G Svert* 10.

óþoli, m, *uudholdelighed, uudholdelig (erotisk) pine (runetegn, der bevirker en sådan)*, *Ski* 29.

óþornaðr, adj, *ikke tørret, saftfuld, levende (med hensyn til tingens kraft)*, ó-at korn *Líkn* 5.

óþrotligr, adj, *som intet ophør har, uendelig, overmåde megen, talrig, ó-g brimleðar sól* *Sturl* 5, 3; *hvis kraefter ikke svigter, ó-t lið* *Gisl* 1, 3.

óþrotandi, part, *uophørlig, evindelig, ó- øst Alpost* 4.

óþurfandi, m, *som ikke har grund (til sin opførelse)*, ó-endr, *uden at de havde det nødigt, de skulde ikke have gjort det*, *Yt* 13.

óþurpt, f, *unytte, hvað der ikke er til ens tarv*, = óþorfr, *sýsla ó*, *e-s Korm Lv* 3.

óþyrmir, m, *som ikke skåner, ó-varga, kriger, da en sådan kenning (hvis vargr her er = ulv) er meningslös, står ó- her vist for of-, ofþyrmir varga, som skåner ulvene, d. v. s. giver dem føde*, *Vell* 8; *men vargar kunde være = fredløse mænd*.

óþýðr, adj, *umild, stridbar*, *SnE* II 200.

óþægiligr, adj, *uimodtagelig, som ikke kan modtages, ó- g orð* *Leið* 3.

óþókk, f, *utak, kunna e-m óþakkir, ikke give, yde, nogen nogen tak*, *pBrún* 2, *Hsv* 25.

óþorfr, f, = óþurpt, ó- í móglum, *(der var) unytte i den sag, den sag blev dreven uden skellig grund*, *BjH* 7.

óorr, adj, *ikke rask, ó-t mælik nú, nu taler jeg ikke rask*, *Sigsk* 62, *men dette giver ingen mening; den rigtige læsemåde er uden tvivl ort, idet ø kun er dittografi af det foranstående ø, skriveren vilde først skrive blot ort, men han har ikke selv lagt mærke til fejlen; ort tager da sigte på den talendes udtalelselser lige i forvejen*.

P

Alle de ord, der begynder med p, er lâneord (foruden egnennene); de ældste af disse synes penningr og plógr at være, de to eneste, der findes i eddagede; derefter kommer prúdr, peita og så de der er indkomne med kristendommen.

pallio, *Merl II 59*, er vist den latinske dativform af pallium.

pallr, *m*, bænk, *Alpost 1*; *p-ar ófnis, guld*, *Katr 19*; *p-ar éls, himlen*, *Pét 32*. *Jfr hel, siða-*.

palmarr, *m*, palme, *pul IV kk 2* (hvis ikke palmar her er pl.)

palmr, *m*, palme, *bera p-a Leid 30*, *E kúl 1, 5*, *p. meðal herða Rv 29*, laufgir *p-ar Lil 94*; *p-ar hneitis, krigere*, *Katr 42, 46*; *strelagáar p, pil*, *Krm 15*. Den lat. acc. form findes *Gdβ 42*: *palmain pessa*. *Jfr bryn-*.

palmsunnudagr, *m*, *palmesöndag*, *Sigv 2, 14*.

palmviðr, *m*, *palmetræ*, *Gd 8*. *panna*, *f*, *pande*, *brennandi blýfull p. Mey 40*.

paradís, *f*, *paradis*, *af p-u Pét 20*, *hvíld p-ar Ingj 2, 5*, *sæla p-ar Has 24*, *vist p-ar Lil 13*.

Partar, *m. pl*, *Parter*, *engelsk stamme*(?), *Parta lík ESk 7, 9* (*G. Storm læser porta, af portar, indbyggerne af et port*, *jfr følg.*); *om beboerne af Canterbury*, *Sigv 1, 8* (*skal der hen læses Portum og dette opfattes som ‘beboere af port o: havnestad?’*).

partr, *m*, *part, del*, *brjóta sundr í p-a Gd 60*, *brjóta í fjóra p-a Gdβ 33*, *lysá part eilístra skarta Pét 19*.

past, *n*, *nærning (lat. pastus)*, *gleðinnar p., jomfru Maria*, *Lil 89*.

páfi (pávi), *m*, *pave*, *Mark 1, 14*, *p-a vald Sturl 3, 1*, *p. drottins Alpost 1*.

páfugl, *m*, *páfugl*, *p-s prýði Lil 27*. *Jfr pái*.

pái, *m*, *páfugl*, *pul IV xx 3*.

Páll, *m*, *jarl på Orknöerne*, *Anon (XII) B 16*, — *biskop på Island*, *Ám Arn 2*, — *en nordmand i 13. árh.*, *Ht 32*.

Párisborg, *f*, *Paris*, *Heil 12*.

páskadagr, *m*, *páskedag*, *Mey 13*.

páskamorginn, *m*, *páskemorgen*, *Mgr 38*.

páskar, *m. pl*, *eller páskir*, *f. pl*, *bíða p-a Sigv 2, 14*.

Páskasius, *m*, *Mey 38*.

páter, *m*, *i ironisk kenning*, *p. feiti Anon (XIV) 2*.

Pátera, *f*, *Patara i Lykien*, *Níkdr 3*.

1. peita, *f*, *spyd (egl. gallisk (vælsk) spyd, fra Poitou)*, *pul IV n*, *p. fló Rst 17*, *p-a beit Hl 9 b*, *p-u hagl, kamp*, *Eþver 2*, *p-u hlynur, kriger*, *Isldr 2*. *Jfr Falk, Waff 75*.

2. Peita, *f*, *Poitou*, *Ott 2, 12*, *P-u land Sigv 1, 14*; *P-u hjalmar, galliske (vælske) hjælme*, *Arn 2, 9*.

peitneskr, *adj*, *fra Poitou*, *vælsk*, *p-hjalmr Sigv 2,, 14*, (*jfr 2. Peita*).

Peizinavellir, *m. pl*, *slette ved elven Bezina i Vallachiet*, *ESk 6, 52*.

pell, *n*, *purpurfarvet silketøj*, *måske også brugt om fløj (jfr guðvefjarpell)*, *prýda sik p-i Heil 6*, *veitir p-a, mand*, *SnE II 224*, *p-s pella, kvinde*, *phreð 9* (ved rettelse), *Katr 28*. *Jfr Falk, Kleiderk. 67 f.*

penningr, *m*, *penning (1/10 af en ore)*, *øln né p-g hafðir aldrigi þess vanréttis Lok 40*, *ljúga til p-a, ville tillyve sig penge*, *Nj 7*; *Merl II 52 se mótpenningr*. *Jfr sal-*.

penta, *(-aða, -aðr)*, *male*, *pentat innan firmamentum, der sigtes til stjærnebillerde*, *Lil 27*.

pera, *f*, *pære*, *pul IV kk 3*.

percussus se *prócossul*.

Perítónisq, *f*, *i England*, *Merl II 63*.

Perpetúa, *f*, *jodinde*, *Pét 12*.

Persiðaland, *n*, *Persien*, *Alpost 11*.

persóna, *f*, *person*, *ein p. brennar greinar Lil 31*, *guð greiniz þrennum p-um Pét 2*. *Jfr feðr.*

Petrónilla, *f*, *Perpetuas datter*, *Pét 12*, *Mey 55*.

Péttar, *m*, *St. Peder*, *Gdβ 21*.

Pétr, *m. s. s. foregående*, *Has 50*, *RKet*, *Pétr knorr, kirken*, *Gd 4*, *Pétr bátr, d. s.*, *Gd 26*; *sverð Petri (lat. gen.)*, *kirkens ban*, *Gd 31*. Den lat. form Petrus findes med tilføjet dativendelse, klüss Petrusi (se klüss), hvor P. betegner paven, *Sigv 10, 10*.

Péttlandsfjørðr, *m*, *Pentlandsfjorden*, *Arn 5, 21*.

piltr, *m*, *dreng, (nyfødt)* *Gdβ 58*.

píla, *f*, *pil*, *Heil 22*.

pílagrímr, *m*, *pilgrim*, *Alpost 5*.

Pílavík, *f*, *et sted i England*, *ESk 7, 9*.

Pilátus, *m*, *Pontius Pilatus*, *Mgr 12*.

- píll**, *m*, *pil (salix)*, *Pul IV kk 2.*
- pín**, *f*, *pine, kval*, *Gdβ 26, Heil 10, daudans p. Lil 64, flestar p-ur Lil 58, kvaldr í p-um Lil 99; jfr Lil 73. 96; frá p-u Alpost 13; om sygdom, Mey 55.*
1. *pína*, *f*, *pine, kval*, *Gdβ 26, Heil 10, daudans p. Lil 64, flestar p-ur Lil 58, kvaldr í p-um Lil 99; jfr Lil 73. 96; frá p-u Alpost 13; om sygdom, Mey 55.*
2. *pína*, *(-da, -dr, eller sjælnere -aða)*,
- 1) *pine, martyre*, *p. sjalfan sik Sól 73, pín mik Lil 82, Jésús lét p-ask Lil 62, af Jésú píndum Lil 58, en p-ir annan Gdβ 27, sóttum píndr SnE II 222; píndr postoli Alpost 11, p. sprund Mey 49, pínuð drótt Katr 2, at pínuð væri Mey 45. — 2) *plage*, *p. klérka, presta Gd 40. 42, p. sveit EGils 2, 14. — 3) *straffe*, *píndr stuldr SnE II 212.***
- pinning*, *f*, 1) *pinsel*, *Líkn 10. 18. 43, Kolb 1, 2, p-ar kross ESk 6, 65. — 2) *kval, sygdomskval*, *EGils 3, 9.**
- pinulauss*, *adj*, *uden sygdomskval*, *Mey 55.*
- pínustaðr*, *m*, *i to ord staðr pínu, Kristi korsjæstelsessæt, Mgr 13.*
- pipa*, *f*, *pibe, fløjte*, *ESk 13, 3, Máni 2, SnE II 298.*
- písl*, *f*, 1) *pinsel, martren*, *Mgr 13, Has 23, Líkn 12, búa p-ir SnE II 200, semja e-m p. Gunnarr, plágaz p-a nauðum Gd 57, roðin p. í blöði Pét 28, lett af p-um Lil 59. — p-ar mark Mgr 40. — 2) *sygdomskval*, *fá p-ir EGils 3, 6.**
- píslalauss*, *adj*, *uden pinsler*, *Mey 51.*
- píslardrykkir*, *m*, *pinselsdrik*, *Pét 34.*
- píslarfæri*, *n*, *pl.*, *pinselsredskaber*, *Líl 71.*
- píslarmerki*, *n*, *pinselsmærke*, *SnE II 232.*
- píslarprýði*, *f*, *pinselshæder, martyrium*, *Katr 44.*
- píslartré*, *n*, *pinselstræ, korset*, *Líkn 30.*
- píslarvátrr*, *m*, *pinselsvidne, martyr*, *Mey 47.*
- píslarvætti*, *n*, *martyrium*, *Gdβ 26.*
- plaga*, *(-aða, -aðr)*, *pleje*, *p. jöð Mv II 5, p-az með fagrar dýrðir, være udstyret med, Alpost 12, p-az með sigri, vinde sejr, Mey 55.*
- plagg*, *n*, *stykke töj, klædningsstykke*, *vagga með pløgg Mv II 11.*
- Plácitus*, *m*, *Placidus*, *Pl 11 o. s. v.*
1. *plága*, *f*, *plague, pinsel*, *p. holds Gd 42.*
2. *plága*, *(-aða, -aðr)*, *plague, pine*, *Gd 57. 58.*
- pláta*, *f*, *plade, harnisk, plótu (ved retelse) prýðir, mand*, *Katr 38.*
- plóglimar*, *f*, *pl*, *plovgrene, staðns p., stavvens pløjende grene, stavnen som pløjende gren, den pløjende stavn, Bergb 9.*
- plógr*, *m*, *plov, keyra plóg Rþ 22, reka plög af akrí Rv 31, kenna e-m at eiga auðan plög (= plógsland?), ajstraffe en (egl hærga ens land), pjóðA 3, 18; afgrøde, fagr p., om kornet, Lil 10; — af fjandans p-i, efter djævlens tilskyndelse, Gdβ 35.*
- plómá**, *f*, *blomme*, *Pul IV kk 1; p. guðs, helgeninde, Mey 46.*
- pollr*, *m*, *pty, vandptyt*, *í litlum p-i Hsv 63; sára p., blod, Hl 22 b. — Jfr Gríslu, Hjarta-, hræ-, Selju.*
- Porfiríus*, *m*, *en hedensk hövding*, *Katr 28.*
- pors*, *m*, *pors, þul IV kk 1.*
- port*, *n*, 1) *kastel (egl havnekastel)*, ór p-gomlu *Mark I, 21. — 2) port, snæðings p., mund*, *Grettis 22. Som v. l. Qrv VII, 5.*
- portgreifi*, *m*, *borggreve, i pl.*, *Sigv 1, 8.*
- porthús*, *n*, *utugtshus*, *Mey 38.*
- Portyrja*, *f*, *Portør (i Norge)*, *Anon (XII) B 17.*
- postoli*, *m*, *apostel*, *Ntk 1, 3, Has 50, Leid 32. — Jfr megin-, yfir.*
- Pótenciána*, *f*, *helgeninde, Mey 57.*
- Praxis*, *f*, *helgeninde, Mey 57.*
- prámr*, *m*, *pram*, *Pul IV z 4.*
- preses*, *m*, *p. lýsis, ironisk kenning*, *Anon (XIV) 2.*
- pressa*, *(-aða, -aðr)*, *presse, trykke*, *pressat vatn í himininn hvassan Lil 10.*
- prestr*, *m*, *præst*, *ESk 6, 59, Gd 22. 24. Jfr dyggðar.*
- prettá*, *(-aða, -aðr)*, *bedrage*, *Grettis 9.*
- prettir*, *m*, *svig, bedrag*, *Lil 17, Gd 58, Mey 45, etja p-um Gunnl Lv 3, sjá við p-um Lil 43, setja e-n aptr af p-um, hindre ens svig, Rv 5, finna fyrstan prett, om djævlen, Lil 66.*
- princeps*, *m*, *p. feiti, ironisk kenning*, *Anon (XIV) 2.*
- Priska*, *f*, *helgeninde, Mey 57.*
- Priskús*, *m*, *helgen, Mey 46.*
- primi*, *m*, *prim, prim sang (ved klokken 6 för middag)*, *lími song p-a, om kosten, hvormed der prygledes, ironisk udtryk*, *ESk 13, 6.*
- prísa*, *(-aða, -aðr)*, *prise, ære, þeir er Guðmund p. Gdβ 7, p. krossinn Lil 62; dýrð hefir p-at vogin, gjort dem hellige*, *EGils 2, 10; p-aðr Alpost 1.*
- priss*, *m*, *pris, ære, bera æru ok pris*, *Mey 17, bera pris yfir e-n Alpost 2.*
- Próbús*, *m*, *helgen, Mey 42.*
- prócessul*, *m*, *rettelse for percussus, i en ironisk kenning*, *p. pússa Anon (XIV) 2.*
- prólf*, *n*, *bevis, skýrt p. skírlífis Gd 68, láta leidaz p., lade bevis blive ført*, *Vitn 19.*
- prófa*, *(-aða, -aðr)*, 1) *bevise, semi ritning* p-ar *Lil 8*, hitt mun ráð at raunsljófir p-i sik *Anon (XII) B 22*, svá p-aðiz *Gd 48. — 2) undersøge*, *p. löfa Alpost 6, p. spekt Katr 12, p. orðasníld Lil 64, sem p-andi segir *Lil 16.**
- prófeti*, *m*, *profet, p-ar Krists Katr 2, mói p-a Merl II 100.*
- prúðliga*, *adv*, *modigt, vega p. Gísl 1, 13; — smukt, kenna p. EGils 1, 5, Frþ II 4.*
- prúðligr*, *adj*, *herlig, udmarket, for prúðligsta gorva Stjó II 2, p-g verk Mgr 40.*
- prúðr*, *adj*, *dette temlig tidlig optagne*

láneord (*jfr Bröndal, Festskr. til F. Jónsson, s. 366*) har hovedsagelig to betydninger; enkelte steder er det uvist, hvilken der menes. 1) smuk (af udseende), herlig, p-ar ekkjur *Sigv 3, 12, pjóðA 4, 19*, en p-a (kona) *Borm 2, 2, Rv 21, Stríðk, herr horví p., om de linklædte kvinder, Rst 35*, — om skibe, enn p-i dreki *pjóðA 4, 18, p. þramvalr Leið 16*; — prúð knúta *Drv (XI) 8*; p. lofsongr *Gdβ 17*, — i nær tilslutning til denne betydning, 'stolt', vórum på p-ir *Hharð 4*. — 2) modig, p. allvaldr *Mark 1, 4, p. skalk enn Gisl 2*, ríðr enn p-i *Merl II 63*, p. begn *Þmáhl 12*, p. Aleifr *Sigv 1, 8, p-ir hirðmenn pjóðA 1, 2, prúð hirð Rst 15*, p-ar sveitir *Sturl 3, 7*; som *tilnavn*, Hugi enn p-i *Bkrepp 9*. — Ntr. som *adv.*, modigt, rjóða prútt (*v.l.*) sverð *ESk 7, 9*, standa p. und randir *Porm 2, 22*, ráða p. ept manni, modigt at hænte en man fra et farligt sted, *Rst 28*; — derimod 'skønt, herligt', súð gengr æ sem prúðast *GrHj 1*; sás prútt lettir píslum *Ingj 2, 5*. *Jfr al-, aldr-, and-, eljun-, folk-, gagn-, hátt-, hirð-, hjarta-, hug-, lát-, lund-, orð-, ó-, ógn-, ógnar-, risnú-, sann-, tír-, þrek-, ætt-*.

prýða, (-dda, -ddr), 1) *pryde, udstyre* smuki, p. gjøfum *Hl 40 b*, p. himin med e-u *Lil 6*, hnossir p. heim *Sturl 3, 21*, klæði p. hirð, gör hirden prægtig af *udseende*, *Steinn 3, 16*, dagr prýðisk med sigri *ESk 6, 31*, míni prýddisk mund *ESk 7, 10*, p. ætt Oddaverja *Nkt 81* (*jfr kyn-pryddr*), p. songva, *udføre sange smukt, synge godt*, *Mgr 23*; krapti prýddr *Pl 37*, snilli prýddr *Pl 57*, sanni prýddr *EGils 2, 4*, prýddr med dögum *Lil 90*, prýddr niðjum *Ólv 2, 5*. — 2) et steds synes prýddr at betyde 'udstyret med mod', *Bolv 5*.

prýði, f, 1) *prægtigt udstyr, hvad der er til pryd*, p. joðra, om jomfru Maria, *Mdr 29*, p. heims, d. s., *Mdr 11*, om korset, *Likn 40*, lifandi p., jomfru Maria, *Gd 28*; andar p., sjælens herlighed, *Merl 28*; andar p., sjælens herlighed, *Merl 28*; andar p., sjælens herlighed, *Merl 28*.

I 66; temja hest med p., *udmærket*, *Gd 36*, hafa fått p., gode egenskaber, *Hjálmp IV 13*, hornspænir hlyða e-m betr an p., smukke genstande, *pjóðA 4, 16*; skírn ok p., omir. = skírnar prýði *Lil 5*, påfugls p. *Lil 27*, skína í p. *Lil 7*, fá alla p., hele sit herlige udstyr, *Lil 10*, p. umsniðningar, omskærelsens herlighed, den herligt akt og dens betydning, *Lil 35*. — 2) mod, hildr háðisk við p. *Hskv 2, 11*, *jfr Hl 30 a*. *Jfr hug-, hugar-, ó-, píslar-, prýðigjof, f, herlig gave, Heilv 9*. *prýðiligr, adj, herlig, Mey 3*. *prýðimaðr, m, pragtelskende mand, stasmand, pul IV j 5*.

prýðimikill, adj, *udstyret med megen herlighed, postolar prýðimestir Mey 12*.

prýðir, m, som gör noget smukt, herligt, er pryd for noget, synes også at være brugt i betydning 'som er udstyret med', p. himna, gud, *Kolb 2, 6*, p. lærdóms, klærk, *Pl 5*, p. aferðar, tapper mand, *Jóms 1*, p. lista *Pét 18*, p. jarla, konge, *Ht 27*, p. engla, gud, *Mgr 26*, p. postola, St. Peder, *Pét 34*, p. þjóða *Andr 3*; p. fróns, mānen, *SnE II 242*; p. plátu, der ser godt ud i panser og plade, *Katr 38*. *Jfr aldr-, pegn-*.

prýðisæti, n, *herligt sæde, hljóta p. Pét 37*.

psalmr se salmr.

puntr, m, *det mandlige avlelem, berjask p-i, om kødelig omgang*, *EGils 3, 1*.

púki, m, *djævel, både om djævlen selv (og da med den bestemte artikel) og hans tjænere (i pl.), p-ans slægð* *Lil 45*, p-inn kvaldr *Lil 47*, limir p-ans *Gd 45*; fornir p-ar *Gdβ 51*.

púsa, f, *brud, prestr hafði p-u hæsta, o: jomfru Maria, Gdβ 10*.

Púsína, f, *helgeninde, Mey 57*.

püss, m, *skindbung, svartir p-ar Anon. (XIV) 2 (prócessoul svartra p-a, spøgefuld kenning)*.

púta, f, *skøge, útigangs p. Nj 26*.

R

Med r betegnes to oprindeligt forskellige lyd, dels den oprindelige r-lyd, dels den af s(z) opståede lyd, der i runindskriften betegnes ved **A**, R; når disse to lyd helt er faldne sammen i norsk(-islandske), er umuligt med bestemthed at sige; endnu i 8. árh. fandtes vel r-lyden (Vatn-st.), omkring 900 er de vist faldest sammen i Norge. I vesa er s den

oprindelige lyd, der i pl. præs. ind. og pl. præt. går over til r (erum o. s. v., vórum o. s. v.), de ældre former es, vas blev i Norge temlig tidlig påvirkede af r-formerne; langt senere skete det på Island; når vi hos Einarr Skúlason finder var-a (for vas-a), er dette en norskhed; Snorre har både es og er. Assimilation af rl (til ll), rn (til nn) findes ikke

i det her pågældende tidsrum før end meget sent, som sålliga (Katr 46), næppe heller rs (til ss); om r i tveimr, þrimr se disse ord. Nom. -r falder bort foran -gi, -ki (ulfgi, skjaldagi, Loptki).

raðalfr Rdr 11 urigtigt for raðar alfr (se røð), 'skibs-alv', sofarer.

raddartól, n., pl., 'stemme-redskaber', tungen o.s.v., renni mól af r-um Lil 3.

raddkleif, f., 'stemme-klippe' (kleif egl. 'en klippe der kan bestiges'), halsen eller tungen, i en mangelfuld sammenhæng, Haustl 1.

raf, n., = rof, f., s. d., rav, láta bjúg

ósa rof (guldringe) fljúga á her Hl 28 b.

rafkastandi, m., 'rav-kaster', raf- betegner her d. s. s. 'glans', Viðblinda galtar (hvalens) svalteigar (havets) raf-, guld, dets 'uddeler', gavmild mand, HSt 2, 2.

Rafn se Hrafn.

raglystr, adj., fejagtig, frygtsom, Anon (XII) B 22.

ragmenni, n., fej mand, Hálfs VIII 7.

Ragna, f., kone på Orknørne (12. årh.), Hbreidm.

Ragnarr, m., R. lodbrog, Rdr 7, Hl 6 a, Ht 94.

Ragnfrøðr, m., R. Eriks sön (10. årh.), Vell 19.

Ragnhildr, f., Harald hárflagres droning, Harkv 13.

ragr, adj., fej, modlös, Hárbarðr enn r-i Hárð 27, 51, r. í hverja taug Hjálmþ VI 2, r. finnr Hæng II 3, sártíkin rog Vols 14; — især om en der kan forvandles til kvinde og som sådan have omgang med mænd, eller mænd der lader sig bruge til utuft; da var r. sprogets værste skældsord, òss r., ok hefr så born of borit, om Loke, Lok 33, pegi þú rog vétr, om Loke, Lok 57, 59 o.s.v. — Jfr hug-.

1. rakki, m., hund, r-ar þar rinna Åm 25, selju r., pilens (piletræets) hund, stormen, Sturl 4, 9. — Jfr mel.

2. rakki, m., mastring, ring omkring masten ved hjælp af hvilken sejlet hæves, pul IV z 8 (Jfr Falk, Seew., 61—62), r-a hirtir, skibe, Hhund I 49.

rakklátr, adj., teende sig modigt, modig, rekkar r-ir Am 65.

rakkliga, adv., modigt, Vell 8, fylgja e-m r-ast Hfr 3, 15.

rakklyndr, adj., modig-sindet, modig, Isldr 5.

rakkr, adj., 'rank', 'oprejst, opretstående', fra denne grundbetydning udgår den alm., kæk, modig, frimodig, r. þengill Sigv 7, 2, — om kvinder, rokk mær Auðun 2, Korm Lv 58, rokk brúðr Rv 16 (v.l. rosk), rokk fór drós at drekka EGils 1, 35, om gud, r. dróttinn Heilv 10, — med gen., gunnar r. Jóms 30, ógnar r. ESk 13, 5. fals regns r. GSúrs 37; dökum r. Nj (XII) 1, — koma e-m í r-an stað, til et sted, hvor der behøves mod, bringe en i en vanskelig stilling, fare, GrHj 1. Jfr bød-, dáð-, folk-, ged-, gunn-, hug-, hugar-, lund-, móð-, orð-, ógn-, sig-, víg-.

Raknarr, m., sagnperson, Orv IVβ 2.

Rakni, m., sokonge, pul III 1, IV a 3, — i kenninger, for hav: bifgrund R-a ESk 12, 14, R-a rymleid Eyv Lv 2, R-a stígar þfagr 2, — for skib: kunnfákr R-a pmáhl 8.

raðskorinn, adj., lige afskåren (afklip-pet) ek hugða reikar rúf rakskorinn, det forekom mig (i drømme) at mit hår var klippet helt af (ved roden?), GSúrs 28.

ramblik, m., 'stærk glans', r. gnaphjarl, guld, SnSt 7.

ramdýr, n., 'stærkt, solidt dyr', r. þrama, skib, pstf 1, 4.

ramglygg, n., stærk storm, rómu linns r., kamp, Has 2.

ramliga, adv., stærkt, kraftigt, Hard 18, randir r. kníðar Merl I 33, mala r. Grott 21, fljúga r., om sværdet, Sigsk 22, snørisk r. Rón ór hendi, om skibet, Hhund I 30.

ramligr, adj., stærk af udseende, stærk, omtr. = ramr, solid, r-g folk Arn 5, 15, r. risi Orv IX 59; r-ar randir Hálfs VIII 2, r-t hús Leid 43, r-ir turnar Merl II 50, r-g stöð Gd 68, r-t røðuls bú, himlen, Has 59, r-ar eikr Merl II 88, r. (fjoturr) Mhkv 21; — r-g tóf, voldsom gráð, Gdþ 3.

rammaukinn, adj., 'kraftig forstærket', meget kraftig, r-in rogn Vell 32, om Heimdal, Hyndl 35.

rammhugðr, adj., kraftig sindet, om Sigurd i døden, Sigsk 25.

ramn se hrafn.

ramr, adj., (st. ramm-), 1) stærk, kraftig, med hensyn til legemlig eller åndelig kraft eller bægge dele på engang, r. reimuðr Jötunheimra Haustl 7, r. maðr Hym 28, r. ok roskr, om Heimdal, Rp 1, þórr enn r-i Hfr Lv 9, jfr Anon (X) II B 3, r. konungr Róms, Kristus, Eil 3, r. visi Obarr 1, r-ar vettir þKolb Lv 9, som tilnavn, til Þórarinn HolmgB 10, til Finn-bogi Isldr 14, einn rammari hugðumk ollum vesa Fáfn 16, hoggum r-ir Jóms 25, romm þjóð, om kongerne, Eyv Lv 9, men om folk i alm. Ólhv 2, 6, r-astr at afli SnE II 407, hildar r., stærk i (til) kamp, Mark 1, 7. — Om kamp, r. vígskýs rymr Hfr 3, 7, romm bögð Hfr 3, 16, Hl 28 a, romm víg þfisk 3, romm hildr þjóðA 1, 14, r. sverðdynr þjóðA 1, 23, — om forskelligt, r-t róg Pl 29, romm róg Sigrdr 37, romm reiði Arn 3, 4, r-t mein Húsdr 6, romm øst Korm Lv 1, romm raust þær 4, 4, r. hróðr, stærk, virkningsfuld, Jór 5; — r-t tré, om op-luknings-bom, Hávm 136, r. reksaumr ESk 12, 14; romm grund Sturl 3, 1, r-ir straumar lv 17, romm rós Steinn 3, 4, r. byrr Ht 38; — romm rök, stærke, uaf-vendelige, Vsp 44 o. s. v.; romm trúa Óð 12. — 2) ram, romm reyksvæla Anon (XI) Lv 9, r. reykr Merl I 12. — 3) kraftig, om galder og varslende væsner, gala r-t, synge stærke, virkningsfulde trylle-sange, Oddrgr 7, rammir hrægammar, om

de varslende ravne, Vell 30. Jfr byr-, hildar-, hogg-, jafn-, megin-, of-, ógn-, sok-, þrek-, prótt.

ramriðinn, adj, *kraftig reden* (ɔ: *befaref til hest*), máskeið r-in Rókkva stóði Arbi 24.

ramsleginn, adj, *kraftig hamret, om sværd el. spyd*, Hl 40 a.

ramsnákr, m, *'stærk snog'*, r. rógs, sværd, Ht 6.

ramsvell, n, *'stærk is'*, Róða ræfrs (*skjoldets*) r., økse (*sværd?*), ESk 11, 2; jfr þverra.

ramsyndr, adj, *kraftig svømmende*, r. naðr, drageskibet, pJóðA 3, 13.

ramping, n, *'kraftig ting'*, r. Glamma, kamp, Arn 3, 9.

randalfr, m, *'skjold-alv'*, kriger, Sturl 4, 20. — *'ring-alv'*, remmitungls r., = randremmitungls, *skjoldets*, alfr, kriger, pKolb Lv 5.

randaliðs Hfr Lv 2 synes at være gen. af randaliðr = -linnr, en enestående form, men liðs er rimbestemt, rœkimeiðar r-s, krigere.

randberandi, m, *skjoldbærer*, kriger, pl. Orv IX 29.

randeldr, m, *'skjold-ild'*, sværd, r-s byrr, kamp, Svarf 10, r-s rymr, d. s., Has 43.

randfár, n, *'skjold-skade'*, sværd, rœki-lundr r-s, kriger, Hfr 1, 1.

randgalkn, n, *'skjold-uhyre'* (galkn, 'skadeverkende uhyre'), sværd, r-golkni vóru reynd Drv (XII) 2.

randgarðr, m, *'skjold-gærde'*, skjoldborg, skjolde, rauðr r. Mark 1, 20, læsa, lykja útstrandir r-i Ht 79, Sturl 5, 2, r-s rýrir Mark 1, 26.

Randgríðr, f, *valkyrje* (egl. 'skjoldets jættekvinde', *skjold-ødelæggerneske*), Grí 36, pul IV k 1, aaa 2 (kamp; her -gnið urigtigt).

randhvél, n, *'ring-hjul'*, skjold, r-s renna, kamp (jfr rennu-þunadr), Rst 1.

randhœingr, m, *'skjold-laks'*, sværd, Nefari.

randi, m, *skjold* (egl. 'forsynet med rönd, ring'), pul IV r 2.

randlaukr, n, *'skjold-lög'*, sværd, Holmg B 2.

randláð, n, *'ring-land'*, skjold, r-s viðir, krigere, Hfr 3, 15.

randlinnr, m, *'skjold-slange'*, sværd, r-s runnr, kriger, Nj (XII) 7, jfr Pl 48.

randormr, m, s. s. foreg., rjóðandi r-a, kriger, Jóms 17.

Randorr se Randvér.

rand-Ullr, m, *'skjold-Ull'*, kriger, urigtig v. l. for ráðvandr, Glámr 1, 2.

Randvér, m, *sökonge*, pul III 1 (skr. rannvær, randorr), IV a 4 (skr. randver), R-s remmisíð, skib, Sturl 4, 38 (skr. -vers, veðrs), R-s bana vinur, valkyrjer, Darr 1 (skr. randves, 2 hds randverks). — R., són af Jörmunrekk, R-s hoftuðniðjar, Jörmunrekk, Rdr 3 (skr. -ves i de fleste

hds, -vers i ét). — R. Rådbardsson, Hyndl 28 (skr. -vers).

randviðr, m, *'skjoldtræ'*, kriger, mand, St 11, Kolb 2, 1, Anon (XIII) B 16.

randvöllr, m, *'ring-mark'*, skjold, riðlogi r-ar, sværd, Edáð I.

randolunn, m, *'skjoldfisk'*, sværd, sóttr r-un ESk 7, 8.

Rangárvellir, m. pl, *Rangásletten* (sydl. Island), Nj 4.

rangbarmr, m, *'spante-kant'*, den af spanerne (røng) dannede, støttede, barm, skibssiden, r. skytr lög Ht 78.

Rangbeinn, m, *jættenavn* ('skævben'), pul IV b 5.

rangendi, n. pl, *vrang færd, krænkelse*, r-a venja, krænkelse der er bleven vane, Gd 39.

ranglætr, adj, *uretfærdig*, Bjhit 2, 3.

rangliga, adv, *uriktig*, *uretfærdigt*, dœma r. Hsv 70.

ranglæti, n, *uretfærdighed*, Ófeigr 3.

rangr (éngang vrangr), adj, 1) vrang, skæv, r-t skapt, skævt spydskraft, Hávm 126, r. fleinn Hæng II 8; r. kalfr, kalven bagfra, grípa at r-um kalfi, tage i kalvens hale, pKolb Lv 5. — 2) skæv, fjendtlig (egl. vel om havets bølger, der rejser sig), ofra vrøngum ægi Rdr 19. — 3) moralisk vrang, uriktig, uretfærdig, røng mól, urigtige sager (er i gang; man er i færd med hvad der er uriktig, utilbørligt), Ulf r. Lv, røng ord, løgne, Fáfn 33, r-ar greinir, vantrø, hedenskab, Katr 24, r. hugr, uretfærdighed, reiðr fyllisk r-s hugar Hsv 61, reiðr r-s hugar Hsv 135, r-ir hugir, falskhed, utroskab, GSúrs 25, r-ir hættir, dårlige sæder, rétta r-a hóttu Gdþ 16, r-ir våttar, falske vider, Mv III 20, røng girnð Merl II 76; verjask røngu (máli) Hsv 101; at røngu, uriktig, Hard 4; e-m er rangt at o.s. v., en gör uret i at, Gd 64. Jfr bein-.

rani, m, *tryne, på et svin*, SnH 2, 5, om slanger, grafa inn rønum sínunum Ragn VII 2. — Som personnavn, Grög 6.

rann, n, *hus*, í r-i Rdr 3, Hamð 23, GSúrs 13, ossum rønum í Skí 14, ór r-i GSúrs 26, rept r. Grí 9. 24, vært r. Grí 13, sék rønn rjúka, husene, Sigv 13, 12, rønn blása reyk Anon (XI) SnE I 506, eldr ok reykr lék við rønn Ótt 2, 10. — I kenninger, for bryst: óðar r. Líkn 1, hugar r. Líkn 7, — for legeme; r. bensavar, blodets hus, Gretts 6, — for mund: góma r. Gunnl Lv 1, — for himmel: sólar r. Gmlkan 1, 1, ESk 1, 2, tungla r. ESk 6, 46, éla r. Has 26, r. regus hátunnu Heilv 5, — for verden: (drött) aldar r-(s) EGils 3, 21, — for kirke: gods r. RKet, kirken: Jésú r. EGils 2, 6, — for helvede: r. djofla Líkn 22, — for skjold: Njóts r. Eyr Lv 4, Sørla r. Vell 31, Reifnis r. ESk 6, 54, Rókkva (ved rettelse) r. pKolb 3, 11, ímu r. Gretts 2, 8. Jfr auð-, birti-, björ-, bol-, dverg-, él-, fjør-, glygg-, gunn-, há-, hregg-, hval-, mjøð-, myrkva-, óð-,

ský-, snák-, sól-, tjald-, tungl-, þey-, þorn-.

Rannveig, f., norsk kvinde, R-ar sonr (Haldórr) Olhelg 1; — orknøsk(?) kvinde, Mhkv 18.

Raptahlíð, f., ved Hólar i Hjaltadalen, Anon (XIII) B 3.

raptr, m., tagsparre, r-ar sundr brustu Am 66.

rasa, (-aða, -at), gå blindthen, styrte afsted i blinde, r. í píslir Has 38, r. eða reika Lil 92, r. fyr ráð, udover besindigheden, Hsv 4.

raska, (-aða, -aðr) forstyrre, friðr r-aðisk, urigtt v. l. til friðraskáði, Hskv 1, taumar r-isk, töllerne komme ud af deres rette stilling, Bós 6; upers. gríðum r-ar, freden forstyrres, der kæmpes, Ht 9.

rass se raz.

rastakarn, n., 'sø-agern', sten (af rost 'malstrøm'), r-s Syn, kvinde (r. = steinasørvi), Tjorvi.

rata, (-aða, -aðr), 1) fare om, r. víða Hávm 5. 18, Alv 6. — 2) transitivt, at finde vej (således ofte i prosa), finde i alm., ratask lygðir SnE II 198. — 3) snuble, falde, gífr r. Vsp 52 (anderledes BMÖlsen, Arkiv XXX 155); ráð Sigurðar r-ar, Sigurðs handlemde snubler, tager fejl, Grip 36 (her er forlydens r. rim-bestemt).

Ratafoskr, m., Ygdrasils egern (forklares som 'gnav-tand'), Grí 32. Jjr Tidsskr. f. Phil. VIII, 225 (gælder ogsá det. folg.).

Rati, m., Odins bór (hvormed han rede sig vej igennem klippen; egl. 'vejfjenderen', jjr rata), R-a munn létumk rúms fáa Hávm 106.

rauðahaf, n., 'det røde, ø: fjærne, umålelige, hav', stórskip r-s, dromund, Grett 1, 2.

rauðbiti, m., rødt stykke (afhugget stykke), r. tangar þangs, smedetangens røde stykke, den rødgłødende jærnstang, Pdr 16.

rauðbrik, f., 'rød fjæl', Hlakkar móts (kampens) r., skjold, Vell 16.

rauðbrúnn, adj., rødbrun, r. hjorr Sigv 12, 14.

rauðbúinn, adj., rødt udstyret, r. golli, udstyret med det røde guld, om sværd, Bersi 2.

rauðkembingr, m., hvalart (egl. 'med rød kam'), pul IV y 1.

rauðljóss, adj., lyserød, om skjoldet, Hallv 5.

rauðmalmr, m., rødt malm, r. Rínar, guld, Bjark 6.

rauðmáni, m., 'rød måne', Heðins bóga r., hærskjold, Vell 7.

rauðmeldr, m., (-rs), 'rødt mel', guld (rettelse for rytmelðis, ryðmeiðis, rit meide, rydmædis), r-s gelgja, guldbånd, guldring, Eg Lv 12.

rauðr, adj., rød, r. ok rjóðr, her betyder r. måske rødhåret, Rþ 21, som tilnavn, rødhåret, Svanr enn r-i Hyndl 12, r. maðr

þorm 2, 24, rauðt skegg Nj (XII) 7, rauð bikkja Máni 2, hnjoða lófa r-a, já sine hænder røde (ved smedearbejdet), Anon (X) III C 4; r-ir feldar Harkv 19, r-ir loðar Guðr II 19; konstant epitet til 'guld' og 'ring', rauðt goll Arn 2, 10, Mark 1, 12, r. hríngr Ákv 8, r-ir baugar Hhund I 56, Fafn 40 o.s.v.; ligeså alm. epitet til 'skjold', særlig som krigstegn, r-ir skildir Harkv 5, Hróð 2, Finng, Hhund I 33, rauð skjaldborg Mark 1, 24, rauð(ar) rønd (randir) Arn 2, 5, Glðr 4, Jóms 17, Pfagr 3, Guðr II 15, rauð rít Krm 7, rauð lind Eviðs 5, r. randgarðr Mark 1, 20, skildir r-ir ok hvítir Helr 9; — om andet: r. eldr Arn 5, 11, rauð álti mjøl pKolb Lv 4, om farve og farvede ting, r. steinn Rejr 4, 3, r. skolptr, dragesabel, Valðr 10, r. staðn Ragn X 4, rauðt stál HSn 2, 2, viðr r. Pfagr 11, om Hrungrers hén, et r-a ryðs hælibol Haustl 20; om blod og sår, heitt ok rauðt hjartans blóð Lil 85, r. dreyri Vsp 41, rauð ben Glðr 5, Glúmr Lv, vinna e-m r-ar skarar, blodige, Sigv 1, 9, falda r-u, blive dræbt (egl. ved hug i hovedet), Hást 7, Þuríðr, Ht 63, rauð reyr Korm Lv 50. — Som mandsnavn, R. enn rammi Hálfs VIII 5. — Som oksenavn, pul I b, IV ö 1. Jjr al-, all-, brand-, fagr-, glöð-, hára-, hvarm-, lit-, mos-, mó-, sót-, tand-, val-

rauðsylgr, m., rød drik, bens r-ir, blod, Ht 56.

rauðtún, n., 'rødt tun', r. gunntjalda, de røde skjoldrækker (egl. 'røde tun, der består af skjolde'), Sturl 5, 20.

Rauðbjørg, n. pl., Cap Dunnet i Skotland, Arn 5, 20.

rauðviti, m., 'rød ild', randvallar (skjoldets) r. (v. l. til riðologi), sværd, Eddá 1.

rauf se bak, hljóð-, vall-.

1. Raufa, f., o-navn, pul IV bbb 4.

2. raufa, (-aða, -aðr), frembringe rift, flænge, r. (bróður sínum) brjóst Hhund I 41, Hálfs IX 21.

raufnir, m., sværd (egl. 'den der frembringer flænge, rauf, gabende sár'), pul IV l 9. Jjr Falk, Waff. 57.

1. raukn, f(?), blandt heiti á hendi, pul IV öð.

2. raukn, n., traekdyr, øg, r. bitluð, bidslede heste, Hhund I 51; i kenninger for skib: r. rasta pGísl 3, r. kjalar Ht 77, Reifnis r. ESk 6, 49 (jjr rauknstefnandi). Jjr barð-, bif-, bord-, renni-, sund-.

rauknsteftandi, m., 'øg-styrer', Reifnis r., skibstyrer, ESk 6, 49.

Raumar, m. pl., Römerne, beboerne af Raumaríki, Arn 6, 8, PfjóðA 3, 20, konungr R-a ESk 6, 15, Steinn 3, 6, ræsir R-a ESk 5, pengill R-a ESk 6, 43, hilmir R-a Sturl 6, 9; R-a grund, Norge, Steinn 3, 12.

raumðœlskr, adj., fra Romsdalen, r-ir menn Anon (XII) B 19.

Raumelfr, f., Glommen, pul IV v 4.

Raumsdalr, m., Romsdalen, í R-i Nkt 69.

raun, f, 1) *undersøgelse, prøve, erfaring*, hafa fljóta r. við e-t *Hsv* 114, vón rétrar r-ar, rigtig erfaring, *Bjhit* 2, 10, r. dugir *ESk* 6, 10, r. sannar bat *Guðbr*, *Gd* 11, r. lysir þat *Has* 51, r. es, at... *ESk* 6, 30, *SnSt* 4, 3, r. es at ríki þinu, din magt har vist sig i (ved) erfaring, i virkeligheden, *Kolli* 3, r. es hins at..., det har erfaringen vist, at, *Sigv* 2, 12, ljós r. *BjH* 2, *ESk* 6, 46, opt verðr r. rík *porm* 1, 10, høg r. *Ogm* 1, sén r. vas bess *Istdr* 22, r. sleit ór því *GOdds* 7, þá bar r. (acc.) *Nkt* 35, svá bar r-ir (o: skírsla) *Iv* 12, segja sína r. góða *GGalt* 1, varð r. at því, det viste sig som virkelig-hed, *Jóms* 22, hver verðr r. á launum, hvilken erfaring, virkelighed, bliver der med hensyn til, hvad bliver det til med, *Grettis* 28, þá mun reyna ok r. (acc.) gefa *Hálf* IX 23, lífs rán varð at r-um, blev virkelig-hed, *Ht* 33, geta r. fyrða fjóna = reyna fyrða fjón, *prøve, porm* 1, 4. — 2) *prøvelse*, oll hoftum oernar r-ir *Oddrgr* 19, ek hef sénar stórar r-ir *Sveins Bersi* 1, 2, r. gorpum *pGisl* 10; oss es mikil r. at sliku *Grettis* 25. — 3) gen. sing. r-ar, adverbiet, i virkeligheden, *Mark* 1, 32, *Pl* 25, *Krm* 24, *Líkn* 44, *Ód* 14. — 4) som elvenavn, *pul IV* v 4. — *Jfr* afl-, herði-, hug-, mann-, vin.

raunbeðr, m, 'leje med (hårde) prøvel-
ser', farligt leje, r. Ránar, indeholder hen-
tydning til ægteskabssengen, *Frþ* I 11
(raun iørvigt rettelse).

raundýrliga, adv, meget herligt, *ESk* 6, 70.

raunfast, adv, meget stærkt, drött r. slegin ótta *EGils* 3, 7.

raunframr, adj, egl 'som i gærnings har
vist sig dygtig', meget dygtig, r-ir skjold-
ungar fór 5.

raunfróðr, adj, meget kyndig, *Vígl* 15.

raungetinn, adj, som har erfaret meget,
Bjhit 2, 9.

raungóðr, adj, egl 'som ved erfaring
viser sig at være god', meget god, r-ð
roeði *Ht* 75.

raungretiligr, adj, meget bedrøvelig,
Mv I 7.

raunillr, adj, meget ond, slem, *pvazf* 2.

raunlítill, adj, meget ringe, r-it kørnisk
opt á prefa *Mhk* 4.

raunlíttr, adv, meget lidt, slet ikke, renna
r. *Grettis* 34.

raunmargr, adj, meget talrig, *Ormsþ*
IV 4.

raummjók, adv, meget, i høj grad, *porm*
Ól 2, 4.

raunmœðila, adv, meget möjeſeldt,
Pl 53.

raunsjáligr, adj, meget anselig (høj og
tækkelig), om en jættedatter, *Orv* IX 60.

raunskjött, adv, meget hurtig, *Rst* 16.

raunsljór, adj, slov, uduelig, når det
gælder, *Anon (XII)* B 22.

raunsnarliga, adv, meget rask, þsvart.

raus, n, snakken (især vidtløjtig og
uveðerhæftig), *pKolb* *Lv* 3; vámr nemí

várt r., omtalen (o: især den i versene),
Nj 14.

rausan, f, snakkesalighed, *Has* 10.

1. **rausn**, f, storartet, storartet ud-
foldelse af magt og pragt, ('flothed'),
magna geð rausn (dat.) *Mdr* 18, þess vas
grams gnóg r. *Arn* 3, 19, þeim gafsk r.
ok ríki *Jóms* 10, r. dugir hans at hrósa
ESk 6, 15, hans es r. of mótt *Ht* 89,
drýgja r. *Arn* 5, 2, vinna r. *ESk* 5, *Ód* 6,
við r. *Bqlv* 5, *Sigv* 1, 5, r-ar valdr *Pl* 15.
Jfr of.

2. **rausn**, f, en del af skibets forstavn,
á r. *Gldr* 5, r-ar rœsinaðr, drageskib,
Gldr 2.

rausnarfør, f, prægtig rejse, rejse med
godt resultat, *GOdds* 6.

rausnarkapp, n, kappelyst med hensyn
til magtfoldelse, *Ólhv* 2, 6.

rausnarkvæði, n, prægtigt digt, *Mlag* 3,
rausnarlausn, f, prægtig frelse (adskilt
ved tmesis), *Mv* III 25.

rausnarlíf, n, prægtigt liv, storartet liv,
Sturl 4, 26.

rausnarmaðr, m, pragtfoldende mand,
stasmand, *Arn* 5, 6, *Grettis* 6.

rausnarrekkr, m, udmærket mand, stas-
mand, i pl, *Frþ* I 14.

rausnarríkr, adj, mægtig i sin pragt,
Heilv 13.

rausnarsamr, adj, tilbøjelig til at ud-
folde pragt, *Gldr* 1.

rausnarskap, n, omtr. = **rausn**, stor-
artet gavmildhed, mank r-p ræsis *ESk* 6, 70.

rausngjarn, adj, som gærne vil vise sin
pragt og magt, *Guðbr* 1.

rausnamsmr, adj, = **rausnarsamr** *Ht* 84,
Mgr 48.

raust, f, røst, stemme, *Gd* 79, r. systra,
om bølgernes brusen, *pSær* 4, 4.

rausnijotr, adj, som har hæstig stemme,
om bølgerne, *Hl* 27 b.

raz, m, ars, fara í razinn *Bós* 7; i
pl. om arsballerne, r-a klof ganði *porm*
2, 9.

rá, n, jord, land, seil rás, slange, *Merl*
II 12, fagrsili rás, d. s., *Merl* II 21.

rábía, f, blandt slangenavne, *pul IV* qq
4 (= lat. rabies?).

Rábitar, m, pl, Araberne (af Arabitæ?),
Merl II 73. — I prosa findes Rábitaland,
Arabiën (*Áljr.* ísl.).

ráð, n, 1) råd (meningstilkendegivelse
om en sag), at munns r-i, ifolge mun-
dens (ikke hjærtets) råd, *Hárð* 49, råða
r. *Hárð* 53, *Fáfn* 21, gefa r. *Sigsk* 61,
segja r. *Rþ* 3 o. s. v., *Am* 66, *Mhk* 23,
nema r. *Hávm* 112 o. s. v., *Fáfn* 20, biggja
(ill) røð *Gríp* 26, *Hávm* 9, söckja røð und
e-npmáhl 16, rœða of røð *Hamð* 19,
þegja of røðum *Hávm* 111, kold røð *Lok*
51, boll røð *Hamð* 27, nýlig røð *Sigsk*
26 (i en uklar sammenhæng), øfri at
røðum *Hárð* 18, Bikka røð munu bíta
Sigsk 64, remming r-a *Lil* 40, geta in
neytri røð *Pdr* 7, — svá kóllum vér røð
sem gefask *Mhk* 14, r-a mál *Sigv* 7, 5. —

2) *plan, forehavende, handling, þá es í r-i Hyndl 42, svá fara róð HolmgB 8, hugr fylgir því r-i ESk 6, 69, róð ok reiðiorð stóðusk Stúfr 3, Skjalfar róð Yt 10, dvelja róð Am 65, gjalda r-a e-s Gríp 33, eyma r. við e-n, vise sig mild mod en, Arn 6, 8, rík róð Eyy Lv 9, ilt r. Merl I 64, Has 7, kold róð Vol 31, ljót róð Lil 48, hætt r. Has 6, hoftugt r. Grettis 8, hvært r. Arbj 10. — 3) myndighed, rádighed, bestemmelse, r. fyr hjarli Óð 19, eiga r. alls Lil 12, eiga ráð sem faðir, om fadermyndigheden over en datter, Alv 4, teljask í r-um e-rrar Alv 5; at stillis r-i, vilje, þjóð A 4, 13, at sínu, þinu r-i Korm Lv 40, Sturl 3, 9 jfr 3, 19, at vísa r-i Harkv 17, at fira r-i Oddrgr 14. — 4) udvej, hyggja at r-um Sigsk 48, Am 11, séa annat r. Am 70, hvat er til r-a Lil 21, leita r-s G Súrs 20. — 5) hvad der er rádeligt, kvað eigi r. at skynda undan Jóms 40. — 6) stilling, kár, r. grams höfsk Hl 22 a, ratar r. Sigurðar Gríp 36, Höva r-s at fregna Hávm 109, hyggja vel r-i e-s B breidþ 4, þrøngva r-i e-s Arn 2, 7, una r-i Qrv IV 3; især om giftermál, i pi. unna e-m góðra r-a Gríp 45, fyrmuna e-m góðra r-a Brot 3, róð lukusk, her om ægteskabs indgælse, Hjr 1, 5. — 7) róð ok regin, de ráðende og styrende magter; Hák 18. Jfr ást-, dag-, for-, land-, meðal-, mektar-, morð-, mun-, ó-, ógnar-, svika-, tál-, umb.*

ráða, (réð, ráðinn), 1) ráðe, give ráð, Fáfn 20, r. e-m ráð Hár 53, r. e-m e-t Sigdr 22 o. s. v., Akv 6, Vafþr 1, Sigv 11, 11, ráð es þér r-it, ráð er der givet af dig, Fáfn 21; i denne betydning synes medium også at være brugt, róðumk hér Loddáfni Hávm 112 o. s. v., hvor formen næppe kan antages at være sammensat af róðum-ek (jfr Jþork, Arkiv VIII, 36; se også Bugge, Studier I 327). — 2) ráðslá, r. of e-t pry 14, Bdr 1, r. umb við sik Fáfn 33. — 3) om den af en overvejelse udsprungne handling, udrette, udføre, bestemme, megud r. gótt Sigv 13, 6, r. stórt Odds 7, Stúfr 6, r. jafnstórt Mark 1, 14, illa rézk Atla Am 2, r. til hefndá Sigsk 22, r. til saka, yppé strid, Sigsk 34., r. til styrjar psvar, jfr Refr 3, 2, mun ráðit til gamans, vil det blive til, føre til, glæde, Gríp 44, r. til bana e-s Gríp 51, svá es nú ráðit Am 29, es hoftuð áðr ráðit Am 43, es hinn of rédi, som den anden bestemte, Am 7; medium, rézk at sofa Rþ 5. 19, jfr r-ask geyja Am 25, yfir róðumgang Am 80; hertil kan også henføres: ekki at réðusk, de sluttede sig ikke dertil, Am 48; ráðinn dauði Hróð 2, hofum ráðit vel bádir, vi har bægge fattet en god beslutning, Sigv 13, 3; ráðinn emk at ., jeg er besluttet på, Katr 48; r. margra manna morð G Súrs 7, at ráðnu, ifølge det bestemte, tilvisse, Hjr Lv 23. — 4) ráðe, have myndighed over, styre, være (kommen) i besiddelse, abs., létk r. god Steinarr 1, r.

fyr hond e-s Rdr 11, þit munuð r. Lil 14, ef skal einn r. Harkv 6; — med dativ, r. vingjofum Eil 1, r. eiðum, bestemme edernes aflæggelse, þjóðA 1, 5, r. fífi Fáfn 10, r. fífi ok fjorvi Fáfn 26, r. fjorvi e-s Vell 13, r. (hofti sínu) Eg Lv 26, r. hofti e-s Nj 21, r. svefni e-s Sigdr 28, lóttum því þarfar r. Sigsk 44, ek því ræð, jeg er mand for, jeg volder, Lok 28, þú því rétt Fáfn 26, réðk því illa porm 2, 2, nornir rédu því TorfE (v. l.), Sturl 3, 7, veðr ræðr akri Hávm 88, r. hafnýra, besidde, ná ud til (Singastenen), Húsadr 2; hugr ræðr höflum sigri, den halve sejr beror på modet, þjóðA 3, 23, r. sigri H Hj 39, Glðr 5, TorfE 2, Rst 3, r. gagni ESk 6, 32, r. hringum HHj 6. 11, r. golli Reg 9, Fáfn 34, r. Rínar malmi Sigsk 16, r. eign ok audsolum Fj 7. 8, r. búum Rþ 38, r. byggðum ploft 3, 2, r. sessa kostum í sal Grí 14, r. hofum ok horgum Vafþr 38, jfr Grí 16, r. arfi HHj 11, r. ollu Vsp 65, Brot 8, Am 73, r. engu, ráðe over intet, have ingen betydning, Hyndl 50, r. fóu Mhkv 13, r. færa Vell 4, r. landi, Karlevi (r. landi í Danmarku), Grí 2, r. foldu ok þegnum Gríp 1, r. viðri grund ok Vestmari Yt 35, r. láði ESk 6, 14, r. því veldi Mark 1, 23, r. folki Sigsk 18, r. lyð ólitt, strængt, Óð 10, r. Ormi, styre, besidde, Hjr 3, 18, r. stóli Rst 2, r. kjólum Harkv 5, r. feldum o. s. v. Harkv 19; r. rauðum manni porm 2, 24, r. snoru (mildu) hjarta ESk 11, 8, Kolb 2, 6, jfr Leið 42, r. aldry, leve, Ingj 2, 6, r. nafni, have det og det navn, Gunnl Lv 8, r. lofi Eg Lv 12, Sturl 2, 1, r. dýrð Arn 6, 18, Kristr ræðr krapti ESk 6, 4. — 5) ráðe for, være ophavsmand til, r. falli Manverja Brepp 7, r. morði Hjr 2, 8, r. dauða Sigv 12, 20, r. Hnikars veðri Svert 2, r. skjótguru kvæði SnH 2, 5, r. lyti Oddrgr 23, abs., gramr réð þjóðA 3, 20, réð með oss Leið 43; — med præp. fyr, r. fyr liði Jóms 9, r. fyr fífi GSúrs 24; part. act., ráðandi, styrer, rýnendr né ráðendr Akv 9; med gen. lands r. Ott 2, 16, ESk 3, 5, r. porps Ragn XI 1, r. liðs Nj 24, r. vinds, gud, EGils 2, 11, r. manndáða þjóðA 3, 13. — 6) med præp. til, ved sin handling at skaffe sig noget, r. snarr til fengjar Rv 26, r. sér til himinríkis ploft 3, 4. — 7) foretage sig, med præpp., r. á kaf, kaste sig i soen, Jóms 36, r. eptir e-m, begive sig afsted for at hænte, Rst 28, r. til auðar, blive til rigdom, Gráf 11, r-ask nær, nærmre sig hinanden, om to fjender, Arn 5, 20. — 8) skaffe, r. e-m ró Lok 55, r. e-m unað Orm 2, 1. — 9) forræde, ved sine ráð volde ens død, (jfr ráðbani), ræsir vas ráðinn frá láði BjH 2, (Einar), mun r. oss ór landi Hharð 12; Reginn mik réð o. s. v. Fáfn 22, es hann ráðinn hefr Fáfn 37, ráðinn est Gunnarr Akv 15, þengill réð búandmann, om David og Urias, Has 48, sinn foður ráðinn verða Krm 27, segja þórketil ráðinn GSúrs 21,

nær sem ráðinn væri *PjóðA* 1, 19; herhen hører ogsá r. joſra (*hds urigtig joſri*), volde deres død, *Gráf* 6. — 10) tyde, tolke, r. (*rúnar, stafi*) *Hávm* 144, *Guðr* II 22, *Sigrdr* 13, *Am* 9. 11, *Eg Lv* 38; ráðnir stafir, tydede stave, tydelige stave, *Hávm* 142; — tyde, gætte, ráð hvat þat væri *Am* 22: forvansket er *Guðr* II 38; vildi at ek réða, hvad der ingen mening giver (vildigat at réðisk?, jeg vilde ikke, at det skulde gå i opfyldelse). — 11) tale, r. mart við e-ja, om elskovssamtaler, *Tjorvi* (hvor v. l. réðok einn fyr því meini er urigtig). — Réðkat þess *Korm Lv* 62 kan ikke være rigtigt, der må læses því, og stedet henføres til betydningen ‘at være herre over, opnå’, ‘jeg opnæde ikke det’. — 12) omskrivende med infinitiv (e.g. ‘jeg foretager mig at . . .’), bjóða ræðr *HHj* 7, segja ræðr *Hávm* 124, réð umb at preifask *þry* 1, réð at skoða *HHj* 26, ræðok vaða *Hárb* 47, rétt leifa *Am* 83, réð heyja *Gldr* 1, réðu fagna *GSúrs* 13, réðok at hoefta *Sigv* 3, 4 (her mæske fyldigere: ‘det lykkedes mig at . . .’); medium: röðumk yppa, egl. jeg beslutter mig til at, *Arn* 2, 1, röðumk segja *Merl I* 1, þík röðumk ek spyra *Ragn X* 1, lítt röðumk því leynta *Ragn V* 8 (v. l.). — 13) r. of fjor manna, her synes r. of at betyde ‘overvælde’, *Anon* (XI) *Lv* 2; r. við e-u, egl. ‘tage forsigtighedsregler mod noget’, forebygge noget, *Sigv* 11, 12; r. of sít *Sigv* 3, 19 synes at betyde ‘rådsla med sig selv, overveje’. — 14) upersonligt: morgum ræðr lítlu, det har ringe betydning for mange, *Am* 35.

ráðasnallr, adj, ráðsnild, snarrádig, *Gdβ* 36.

ráðbani, m, ‘rådbane’, som ved sine ráð volder ens død, anstifter af drab, *Hhard* 13; — drabsmand, þurs r., *Tor*, *Hym* 19.

Ráðbarðr, m, sagnperson, *Hyndl* 28.

ráðtimr, adj, hurtig at fatte ráð, snarrádig, *Ód* 4.

ráðgegn, adj, klog i ráð, *PjóðA* 3, 24.

ráðgegninn, adj, gavnlig i ráð eller = det foreg., *Húsdr* 2.

ráðgjafi, m, rádgiver, *Sigv* 11, 8, pul IV j 6.

Ráðgríðr, f, valkyrie, *Grí* 36, pul IV aaa 2.

ráðhollr, adj, god i ráð, som giver gode ráð, r. ok réttidœmr *Hsv* 13.

ráði, m, galt, *SnE* II 216.

ráðlauss, adj, ráðløs, som ikke ved, hvad han skal göre, eller ajsindig (jfr vera með fullu ráði), *Lil* 92.

ráðmeginn, adj, kraftig i ráð, handling, om gud, *Leið* 20.

Ráðný, f, fingeret navn, *Sól* 16.

ráðr, m, slange, pul IV qq 4.

Ráðseyjarsund, n, fingeret stednavn, *Hárb* 8.

ráðsnotr, adj, klog i ráð, klog, r-a hverr *Hávm* 64.

ráðspakr, adj, klog i ráð, dybsindig, *Gríp* 21, r-ir rekkar *Gríp* 6, r-ir bóendr *Gisl* 1, 7, et r-a fljóð *Hávm* 102. — Dvergenavn, pul IV ii 6.

ráðsterkr, adj, stærk i sine ráð, handlinger, *Sindr* 8.

ráðsvinnr (sviðr), adj, ráð-kloktig, klog, rekkr emm r-i *Hárb* 8. — Dvergenavn, *Vsp* 12, pul IV ii 6.

ráðteki, n, ráð man tager, beslutning, udvej, raungretiligt r. *Mv* I 7.

ráðvandaðr, adj, s. s. ráðvandr, omhyggelig i sine ráð, handlinger, retskaffen, superl., *Hl* 32 a.

ráðvandr, adj, retskaffen (jfr det foreg.), om konger, *ESk* 11, 9, *Glúmr* 1, 2, *Rst* 28, ráðvond ræsis dóttir *Nkt* 75.

ráðviss, adj, klog i ráð, r-ir firar *Has* 28; adskilt med tmesis *EGils* 3, 15.

rádyri, n, ráðyr, r-is vorrr, landjorden, *Sigv* 14, 2.

ráfi, n, = ræfr (v. l.), tag, *Sturl* 3, 11.

rátákr, m, ‘rá-hest’, skib, r-a rœkir, sofarer, *Ulfr Lv*, r-a rennendr, sofarere, mænd, *Nj* (XII) 10, r-a reiðendr, d. s., *Svert* 1.

ráfiðri, n, ‘rá-vinge’, sejl, r-is hánaðra, skib, *ESk* 3, 2.

rái, m, galt (v. l. ras, rar), pul IV dd.

rán, n, ran, plyndring, slik rón *Eg Lv* 17, r. fear *Eg Lv* 19, r. foldar, plyndringer i landet, *Sigv* 10, 9, jfr 11, 11, 14, hlutum r. pKolb *Lv* 10, hegna r. *Sigv* 11, 4; r-a hegnir *Sturl* 3, 3; lífs r. *Ht* 33. Jfr ald-, and-, fe-, fjor-, log-.

ránbeðr *Frþ* I 11 se raunbeðr.

rándrött, f, ildgærningsmænd, røvere, ötti r-ar, konge, *Sturl* 5, 8.

ránhegnir, m, ‘ran-straffer’, som straffer for plyndringer, konge, *Ht* 26.

Ránheimr, m, Rans land, havet, ríða R-m *Rv* 16.

ránhiminn urigtig v. l. *Haustl* 16.

ránsemi, f, tilbøjelighed til at plyndre, *Merl* II 87.

ránsiðr, m, plyndringsfærd, plyndringer, *Ht* 17.

ránsíkr se ránsókr.

ránsókr, m, rettelse for ránsíkr, *Rst* 22, Rans, havets, ild, guld, dets remnilaukar, mænd. Jfr *Falk*, *Ark*. XXXIX, 85.

rár se hrár.

ráskegg, n, ‘rá-skæg’, sejl, *Ht* 78.

reðr, n, (-rs), det mandlige avlelem, flent r. (se flenna) *Borm* 2, 17, flenna alt leðr r-ri *SnH* 2, 10. Jfr hest-.

refill, m, tjæld, væggetæppe, r-s Grund, kvinde, *Nj* 6, refla skorða, d. s., *Katr* 43; synes brugt om sejl, rifni reflar *Bós* 5. — Jfr(?) blóð-, fjard-.

refilstígr, m, vildsom sti, villumaðr r-a, en ukendt person (menneskevæsen), *pjsk* Lv 6.

Refnefr, m, sagnperson, *Gautr* I 7.

refr, m, ræv, pul IV ævæ, *Merl* I 27, ljótir r-ar *Gd* 31, sem r-ar hundum (vanir) *Órv* IX 31, ekki mart er slægra en r. *Mhk* 26. — Som mansnavn, *Gautr* I 7.

refsa, (-ta, -tr, -aða, aðr), *revse, straffe*, r. e-m *Lil* 19, r. *þegnum oifa (her refsir)* *pjóðA* 3, 24, r. *þjóðum rán Ht* 66.
refsing, f., *straf*, *Sigv* 12, 4, *SnE* II 230.
refsipóttar, m., 'straffe-snør', *svebe*, *hvis ordet ikke blot er en poetisk betegnelse for refsing 'straf'*, merkja enn rétta r-tt *SnE* II 196.
regg, n., *blandt navne på skib*, *pul IV* 2, *Ht* 34, r-s *rækjandi, sæfare*, *orm 1, 15*. — *Gen.* r-s *Obreið* 2 er vist urigtigt for fleggs, s. d. og *kynfrømuðr*.
reggbuss, m., 'skibs-træ', *mand*, *Arn 3, 12*.
reggstrind, f., 'skibs-land', *havet*, jór r-ar, *skib*, *Öd* 4 (*jfr jóskreytandi*).
regin, n. pl., 'ordnende kræfter, magter', *guderne* (*jfr SnE* II 430; om formerne se *Skjspr* 26; gen. *rogna* er vist temlig ung, hvorimod *rogna* er gammelt. s. d.), *asernes*, således *udtrykkeligt Grí 37*; derimod kunde måske *Vafþr* 39 tyde på, at der mentes 'venerne', men det er dog vist ikke tilfældet, idet guderne må antages også at have skabt *Venerne*, *gengu* r. *oll á rökstóla Vsp 6 o.s.v.*, nýt r. *Vafþr* 13. 25, *blíð* r. *Grí* 6. 37. 41, *Lok* 32, *holl* r. *Lok* 4, *fróð* r. *Vafþr* 26, *vís* r. *Vafþr* 39, *oll* r. *Hausl* 7, r. *vóru hamljót Hausl* 10, *róð* *oll* ok r. *Hák* 18, *reyna* r. *Vafþr* 3 o.s.v., r. *deyja* *Vafþr* 47, r. *rjúfask* *Vafþr* 52, *Grí* 4, *Lok* 41, *Fj* 14, *Sigrdr* 19, r. (hds *rogna*) *þróða* *Hyndl* 42, *hropt* "rogna" (såd. hds) *Hávm* 142, "rogna" kind *Hyndl* 35, "rogna" konr *Vell* 32 (om *Hakon jarl*, *jfr Falk, Festskr. til A. Kjær 2*), r-a *sjöt*, *himlen*, *Vsp* 41, r-a *rein*, *gudernes vej*, *Bifrost*, *Háldr* 2, r-a *rök* *Vsp* 44 o.s.v., *Vafþr* 55, *Bdr* 14, *Hhund* II 40, *Am* 22, r-a *rókr* *Lok* 39; — *premja* r., *krigere*, *Rdr* 10. *Jfr* *rogna*. — *Jfr* *ginn*, *upp*, *þrym*.
regindómr, m., enten 'hoveddom' eller 'gudedom', kørn enn ríki at r-i, i et uægte vers, hvor der sigtes til de kristnes gud, *Vsp* 65.
reginfjall, n., *vild, fjærntliggende fjeld-egn*, *Heiðr* 10.
regingrjót, n., *vældig sten, om Grottekværnens steine*, *Grott* 20.
reginkunigr, adj., *gude-beslægtet*, enn r-kungi, *Jörnumrek*, *Hamð* 25.
reginkunnnr, adj., *fra guderne stamnende, om runerne*, *Hávm* 80. *Jfr* *Brate, Arkiv XIV*, 331 f.
Reginleif, f., *valkyrje*, *Grí* 36, *pul IV* aa 2.
reginn, m., *bevæger, leikblaðs r., om den flyvende ørn*, *Hausl* 12, *rógnædra* r., *kriger*, *Eg Lv* 26, *sliðrás* r. *Mark* 4, 2, *hjørnets* r., *GSúrs* 33, r. *skjaldveðrs HolmgB* 1, *sverðleiks* r. *Gráf* 3, *brynflagðs* r. *Hókr* 3; *det er muligt, at r. her betyder 'gud'* (*Odin*). *Jfr Meissner*, s. 264. — *Dværgenavn*, *Vsp* 12, *pul IV* ii 6; R-ins drykkr, *skjaldedrikken*, *digt*, *Hárf* 1, R-ins skáli = steinn, ɔ: *det sidste led af mandsnavnet* *pór-steinn* *Grett* 1, 2. —

Reginn Hreidmars sön, Gríp 11, Fáfn 22. 33. 37. 39, *Brot* 2 (F. J.'s udg.). — *Sagnperson, Hrólfs* 6 (*jfr regn*). — *V. l. til rekinn, okse, s. d.* — *Jfr baug-, haf-, hel-*

reginnagli, m., 'gude-nagle', *hellig nagle*, således kaldtes nagler, der var drevne ind i höjsædestatterne (ifg. *Eyrbyggja* s.), uden tvivl som symboliske tegn; r. *bókmáls*, 'bogsprogets gudenagle', betegner vist 'bogsprogets', d. v. s. den gudelige læres 'hovedstøtte', dermed menes 'helgener' (*Olaf d. hell?* *Paasche Kr og Kv*, 19) eller præster(?) (hvis -nagla er acc. pl, hvad det snarest er), sætningen lyder: þás þú rekr fyr r-a bókmáls boenir þínar ploft 3, 10.

reginspönn, f., *økse-navn*, *pul IV* m (sigter navnet til bladets bredder?).

Reginþing, n. pl., *stednavn (snarere end fællesnavn)*, *Hhund* I 51; *jfr Bugge, Studier II* 63.

regla, f., *regel, atferd med réttri r-u* *Gd* 11, r. *guðs*, *vegligr i guðs r-u, i sin guðstro*, *Alpost* 12, *Eddu* r. *Lil* 97, *Eddu r-ur Gd* 2; der sigtes med dette udtryk til løren om kenderne i Snorres *Edda*.

regn, n., *regn*, *pul IV* oo 1, *slegin r-i Bdr* 5, r-s *hátunna, himlen, Heilv* 5, r-a *borg*, d. s., *Mgr* 38; — *tårestrom*, r-s *dropi rann of kné Guðr* I 15; mellem *Reginn og regn* findes der et ordspil *Hrólfs* 6. — *I kenninger, for skjaldskab*: r. *Hóars pegna (asernes) Eg Lv* 4, *dvergs* r. *Rst* 31, — *for væben*: r. *Cauts pfagr* 5, *for kamp*: r. *Hildar Hard* 5, r. *Mistar Ht* 62, r. *branda Hl* 16 b, r. *malma Hl* 41 a, r. *geira Stúfr* 8, r. *odda Gyð* 5, r. *stáls ESk* 6, 55, *fals* r. *GSúrs* 37, r. *randar Krm* 15, r. *rauðra randa pmáhl* 12, r. *randargardarðs porf* 2, r. *rógskýja Arn* 3, 12, r. *hjalms Hl* 5 a, r. *strengjar, pilene, pileregnen*, *ESk* 7, 8, *benja* r. *fellu Steinn* 3, 3, — *for tårer*: r. *augna ESk* 11, 2 (*jfr SnE* II 500). — *Hyndl* 42 er r. uden tvivl fejl for *rogna* (regn). *Jfr* *bál*, *dal-*, *dverg-*, *fagr-*, *hjor-*, *hryn-*, *malm-*, *méil-*, *nadd-*, *odd-*, *stál*, *sverð-*, *þrop-*, *pund-*.

regnaðar, *Eg Lv* 26, *se rógnædra*.

regnbjóðr, m., 'regn-byder', *oddskýs (skjoldets) regn, kamp, dens 'byder', krieger*, *Eg Lv* 4.

regnbogi, m., *regnhue, grár r. Hnikars, sværðet* (*jfr hele teksten*), *Ólv* 2, 11.

regnbýr, m., 'regn-by', *himlen, ræsir r-s, gud, Heilv* 7.

regnðjarfr, adj., 'regn-djærv', *stála r., djærv i 'stálenes regn'*, *kampen*, *Refr* 2, 1.

regnholl, f., 'regn-hat', *himlen, ræsir r-ar, gud, Has* 28.

regnsalr, m., 'regn-sal', *himlen, ræsir r-s, gud, Líkn* 50, *Mgr* 48.

regnþorinn, adj., 'regn-modig', *Rókkva rann-regn, skjold-regn, kamp, Rókkva rann-r., djærv i kamp*, *pKolb* 3, 11.

1. **reið**, f., 1) *vogn, kærre*, ór r-u, *sidende i vognen*, *Helr* 5, *sitr* *pórr* i r-u *Korm* 1, 5, *hóvar* r-ir med himnum *Sól* 74; — *r-ar stjóri, om en hövding*, *Yt* 37,

r-ar valdr, vogn-ejer, bonde, her bruges r. om arbejdsvoogn, Korm Lv 34; (r-ar Týr, Tor, findes ikke i vers, se SnE I 230, jfr Falk, Ark. XXXIX, 88). — I kænninger, for skib: hlunna r. Arn 2, 17, Ræs r. Rdr 7. 12, — for arm: heiðis r-ir Ht 48, — for hoved: rýnis r. St 19, — for kvinde (at det er dette r., som her foreligger, er næppe tvivilsomt, ‘bærerske’): r. Rínar glóðar Bjhit 2, 3, r. Rínar leygs Nj 21, r. horna áar Eg Lv 16, r. lauka Vigl 11. — Blandt kvenna heiti ókend þul IV yy 2. — 2) skib, þul IV z 3; denne ellers ikke forekommende betydning kunde foreligge i det anførte r-ar stjóri. Jfr brim-, eld-, fald-, haf-, há-, log-, men-, ná-, staðn-, váf-, velti, þorn.

2. reið, f., rideñ, riði, esa fljót r. pKolb Lv 12, r. kveda rossom væsta Rún 9. Jfr at-, fram-, gand-, god-, jó-, ofan-, vápn-, vin-.

1. reiða, f., udstyr, skálða r. Harkv 18, berserkja r. Harkv 20, mank góða grepps r-u, her om gæstfri ydelse, gæstfrit op-hold, Korm Lv 10; — til r-u, til rede, halda til r-u, få noget som er i bered-skab, Gd 74. — Jfr skip.

2. reiða, (-dda, -ddr), 1) svinge, bære, (kausativ til ríða), r. bytlu, række bøtten op, Eldj 1, Pórh 1; r. randar orm Hl 16 b, r. gunnseid Ht 2, ferðir reiddusk sverð at Steinn 1, 7, rymr reiddra óxa Glđr 7, r. ás Isldr 15, knák r. (hring á armi) Eg Lv 12; r. e-n við meid, lade en svinge i et træ, hænge, Hál 6; ló r-ir búk Blakk 2, 2, flóð reiddi (skip) Leið 16, skip reiddusk, skibene førtes af bølgerne frem og tilbage, Ingj 1, 2, jfr ró reiddi stafn til hafnar Ragn X 5; hertil kenning: r-andi ráfáka, skibstyrer, Svert 1; — r. barn, holde et barn foran sig på hesten, EGils 3, 2. — 2) veje (udtrykket hæntet fra vægtens svingende bevægelse), udrede, r. út aud Grani 1, r. mōnumm fé Steinn 3, 14, r. goll Reg 6, r. slíkt sem konungr bauð ESk 7, 3, r. gjald til skeða, føre det til og udrede, “Danir”, r. mat, u-dele maden, Hjálp VI 2; r. (konu) manni (rettelse for reisa) Svarfd 4. — 3) udbrede, r. lost Sigv 3, 7, r. løf ESk 6, 67, r. nafn í lófi Mark 1, 4, bjóðir r. bína dýrð Sturl 3, 20. — 4) yde, r. fundna boen, opfyldé en bón, Gdþ 33.

reiðask, (-ddisk), vredes, blive vred, Rv 13, GSúrs 19, r. minna (dativ), vredes over mindre, HolmgB 8, r. við bersogli Sigv 11, 8.

Reiðgotar se Hreiðgotar.

1. reiði, f., 1) vrede, r. e-s Arbj 3, Eg Lv 27, Hfr Lv 1. 9, Arn 3, 4, Sigv 1, 1. Stefnir 2, Vol 29, Hund II 16. 18, Gríp 26, Guðr II 39, Líl 76, eiga r. e-s (ved rettelse) Korm Lv 21, skømm mun ró r. Am 78, ró skyldu menn r. gefa Mhkv 4, fyr r. Gríp 49, af r. Fáfn 33, séask vr. (her sál.) e-s Akv 2, rømm r. Arn 3, 4; r-ets forlyd (ikke vr-) ses af Arbj 3. — 2) ophidselse, lidenskabelig færd, især nár

der er tale om kamp, af r. Eviðs 4, Hfr Lv 14, Nj (XII) 6, ESk 9, 3. — Jfr gammán-of-.

2. reiði, m., tove, takkelage, skeið með gyldum r-a Hfr Lv 24, = følg.

3. reiði, n., skibs-udstyr, især tove (jfr SnE I 544), skeiðr bóru r. Bølv 2, skeið með skreyttu r. Óli 2, 15, skeiðr und búnu r. Sturl 3, 6, með gerzku r. Arn 2, 4, slitni r. Bós 5; — krigerudstyr, með r. Herv III 2; bliku r.(?) Brot 2 (FJ's udg.).

reiðigall, n., vredens galde, Líl 77.

reiðimól, n. pl., vredens ord, Vitn 23.

reiðing, f., svæven, svingen, frem og tilbage, es í r-u ráð þjóðokonungs, om handlingens tvivl og usikkerhed, Merl II 58.

reiðiorð, n. pl., vrede ord, strænge be-falinger, Stúfr 3 (adskilt ved tmesis).

reiðir, m., 1) svinger, r. randvallar rið-ologa, kriger, Edáð 1. — 2) udreder, r. geima glóða (guldets) Katr 19. — 3) s. s. greiðir, fortolker, guðs laga r., biskop, E Gils 1, 6 (her må der læses r.). — Jfr lá-, saur-.

reiði-Rindr, f., ‘bærende Rind’, r. sunds sólar, guldet bærende gudinde, kvinde, Korm Lv 62.

reiði-Sif, f., ‘udredende Siv’, ullar r., kvinde, Korm Lv 22 (jfr greiða ull).

reiðiský, n., ‘ophængt sky’ (reiði, pas-sivt, ‘det bårne’), rifs r., de i vævbom-men (riffr) fastgjorte, nedhængende tråde, der for neden udspændes med kléar, Darr 1.

reiði-Týr, m., ‘udredende Ty’, sára r., Tor, Haustl 20.

reiðivaldr, m., ‘svingende hersker’, r. ríkisvandar, sceptrets svinger, Sturl 3, 1.

reiðiverk, n., vredes-gærning; en i vrede udført (overilet) handling, Sól 26.

reiðipokki, m., vredt sind, vrede, Vitn 12; jfr SnE II 102.

reiðmaðr, m., rytter, r-a gnött ESk 7, 8.

reiðmalmr, m., ‘svungen, o: på hesteryg bortført, malm’, r. Cnitheiðar, guld, Ht 41.

reiðmæltr, adj., vredt, o: myndigt, be-falende, r. joðfurr Bølv 5; snarere så-des end ‘hvvis tale er udredet’, o: klar, distinkt.

reiðorðr, adj., s. s. foregående, r. ræsir ESk 5.

reiðr, vreiðr (sdl. pdr 21, Haustl 11, samt en del steder, hvor det andet rim-ord er vega, her synes at foreligge en gammel, forstenet forbindelse, der har holdt sig længe efter, at vreiðr ellers udtales uden v, Lok 15. 18. 27, Fáfn 7. 17. 30, Sigdr 27), adj., 1) vred, forbitretr, r. vas på Vingþórr pry 1, reið varð Freyja pry 13, r. e-m Skí 33, Lok 31, r. es herr Sigv 11, 11, vr. mælti svá Haustl 11, reið skop Korm Lv 40, reið sé rogn ok Óðinn Eg Lv 19, sótti r. at róðum pKolb 1, 3. — 2) ophidset, lidenskabelig ophidset, især når der er tale

om kæmpende, kampjnysende, således Rdr 11, Eg Lv 7, Sigv 2, 6. 7; 3, 3; 7, 2, Arn 5, 6, Hjr 3, 6, PjóðA 1., 24, Pfragr 3, pdr 21, samt alle de ovenfor anførte steder fra Eddadigtene, ligeledes Am 37. 42. 54; — Sigsk 13 er reiðr vist fejl for hræddr eller et andet med h begyndende ord (på grund af alliterationen, hñipnaði i l. 2 er næppe urigtigt). Jjr all-, of-, ó-.

reiðuligr, adj, vredladden, vred, Katr 14. reið-Viðurr, m, 'vogn-Odin', Vandls jormungrundar (søens) reið, skib, dens 'Odin', søjrer, Karlvi.

reifa, (-ða, -ðr), 1) forfremme, göre anselig (beslagtet med rífr, s. d.), udstyre, glæde, r. e-n golli Am 13, Guðr II 1, r. e-n hringum Akv 39, mjøk eru reifðir Harkv 16, hoppum reifðr Pl 15, Has 49, r. fjolda lýs af fiskum Leið 27, hvor dog adj reifr vistnok er rettere, ornu r-ir Aleifr Ott 1, 6, r. mó sverðmans Hally 3, vinna sárs svan reifðan GOdds 1. — 2) juridisk udtryk (om samme ord som foreg.?) om at 'gentage, repeter, en sags vidneudsagn og fremførte bevismidler' ved sagens afslutning for retten, hertil kan henføres, r. tíðendi, fortælle, genfortælle, udbrede, Hsv 28, r. græðgi, vise grædighed, om djævlen., Pét 4, reift róg, bagvaskelse der er anstiftet og udbredt, Mv III 20; part. act i kenninger, reifendr gnýþings geir-Rótus gótvu, som foretager vigtige sager på kamptinget, krigere, Eg Lv 15, reifandi stála hjarl's éls, der udgører kampen, d. s., SnSt 4, 2. Hertil kunde endelig henføres r. gjold røgnis, Akv 33, udføre betaling for, men sammenhængen er dunkel og vistnok forvansket; rettelsen af reifa til reida synes næppe nødvendig.

reifaklæði, n, pl, de klæder, töj, der udgør et svøb, vefja r-um Mey 60.

reifar, m, pl, svøb, eiga góða r-a Lil 35,

klæða(z) r-um Lil 42. 55.

reifir, m, forfremmer, glæder, hersa r., fyreste, Mark 1, 24, holða r. Hfr Lv 8. Jjr log-, má.

Reifnir, m, søkonge, pul IV a 4, R-is marr, skib, Rdr 11, R-is raukn, d. s. (jfr rauknstefnandi), ESk 6, 49, — R-is ronn, skjolde, ESk 6, 54, R-is ræfr, d. s., Skúli 1, 4. — En af Angantyrssønnerne, Hyndl 23. — Jjr Reimnir.

reifr, adj, oprømt, munter (egl. 'hvitis stemning er hævet'), glæðr ok r. Hávm 15, heima glæðr ok við gesti r. Hávm 103, r. gekk herr und hlífar Stúfr 7, þá eru þeir r-ir Harkv 17; vinna e-n r-an, således bør der vist læses Leið 27. — Jjr bjór-, boð-, él-, folk-, gný-, gunn-, her-, hjaldr-, hug-, ógn-, vig-, ql.

1. reik, f, 1) hærets skillelinje på hovedets overflade, r-ar himinn, hoved, Bjarni 2, r-ar tún, d. s., Sigv 12, 14. — 2) hoved i alm., eik r-ar, hår, Árni 2, 1, rufr r-ar, d. s., GSúrs 28, Heðins r-ar faldr, hjælm

(jfr faldleikr), Vell 37, Heðins r-ar skól, d. s. (jfr skálleikr), pdr 11.

2. reik, n, vaklen, r. svara (v. l. reikan) Lil 17.

reika, (-ða, -at), vakle, rasa eða r. Lil 92; r. ráðs, hvil disse ord hører sammen, Pét 41.

reikna, (-ða, -ðr), 1) regne, opregne, meddele, ágætt tákni vil ek ýtum r. Gd 16, tókn ritin ok reiknuð Gd 22. — 2) regne, overveje, r. bat réttlige EGils 2, 14, þú r-az hoftumusteri, regnes, anses, for at være, Mdr 14.

reimir, m, slange, pul IV qq 4 (dette er den rigtige form på grund af rimet reimir : seimir).

Reimnir, m, søkonge (vist = Reifnir), pul III 1.

reimuðr, m, kun i forbindelsen r. Jotunheim, om jætten Tjasse, Haustl 7; det er muligt, at ordet står i forbindelse med reimt (es), 'der er spøgelser på færde'; 'larmer'? (jfr no. reimast, (Ross)).

rein, f, egl. agerrén og jordstrimmelen mellem to sådanne, ragna r., gudernes vej, Bivrost (jfr reinvári), Húsdr 2, i alm. land. — I kenninger, for hav: Haka vagna r., skibenes land, havet, Haustl 16, Röða r. Sigv 2, 3, Røkkva r. Ht 73; — for kvinde: r. steina Ærettis 51, r. bauga, EGils 3, 3; jfr pul IV yy 2; — for skjold: elds (sværdets) r. phred 4. — Jjr baug-, bauga-, flug-, geð-, sef-, tjor-.

reina porm 1, 6 urigtigt for heiman.

Reinald, m, Heil 1.

reini, m, hingst, Anon (X) I B 3, HHj 21 (hds remi), r-a rødd HHj 20 (hds hreina mod alliterationen). Jfr Bugge, Edda s. 407.

reinn se hreinn.

reinvári, m, 'landstribe- eller vej vogter', ragna r., gudevejens bevogter, Heimdal, Húsdr 2 (adskilt ved tmesis); vári er ellers ukendt.

reip, n, reb, tov, síga í r-um, i tove, psth 1, 4, skibstov, leggja hendr at r-um Sturl 4, 14, drifa til r-a Iv 15, harðsveipadárr r-um Ht 34, gelr í r-um Anon (XII) B 3; heljar r. sveigð at síðum, symbolsk udtryk, Sól 37. Jfr drag-, hjalp-, kjal-, skaut, brá-.

reisa, (-ta, -tr), rejse (kausativ til rísa), bygge, r. lauka, masterne, Bolv 5, r. vé Blakkr 2, 1, r. merki Anon (XII) B 23, vestong reistisk Ht 36, r. (bautasteina) Hávm 72, r. hafnar mark GrHj 3, r. hús Leið 43, r. Rúms holl Skapti, reisa stéttar (ved rettelse) Óð 13; r. rond við e-m, hæve skjold mod en, stille sig til modstand, Mark 1, 32, Merl I 37; r. kristnihald, oprette kristen tro, Sigv 12, 2; r. ófrausn, tage sig altfor megen magt, Sturl 4, 11, r. hildi Nj 10.

reistr, m, egl. 'en der vrider sig, bugter sig' (for vreistr, S. Bugge, Tidsskr. f. Phil. VI, 97 f.), jarðar r., midgårdssormen (der snor sig om jorden), Rdr 14.

reisuligr, adj, der reiser sig höjt og ser storstået ud, höj, r. haugr Nkt 10.

reita, (-ta, -tr), uriktig v. l. til teita, G Súrs 37.

reiting, f, tirren, krænkelse, Gdþ 24.

reitinn, adj, som er tilbøjelig til at tilre, krænke, uretfærdig, r-in þjóð EGils 2, 1, enn reitni Grettis 25, Anon (XII) B 22.

reitr, m, (-ar), egl. 'fure i jorden' mellem to styrker land, så den mellem to sådanne liggende landstrimmel, rýma út r-u ríkis sins, sit riges grænsejurer, SnE II 202; vals r., falkens land, arm, Ht 42, fjørnis r., hoved, Hl 9 a, sólar r-ir, himlen, Lil 11, stjørnu r., d. s., Lil 26, dags r. Líkn 32; — hjaldrs r., skjold, dets Gautar, krigere, Ingj 1, 4. — **Firkant** (brikplads) i tavlspil, Vigl 18. — Jjr dýr-, log-, má-, orm-, stjørnu.

reka, (rak, rekinn; ældre vreka), 1) drive, jæge (afsted, bort), hjørð rekhanter vanr Hávm 71, r. geitr med sæ Ragn II 5, r. hafra heim pry 21, r. vandstyggva, drive hestene (man rider på) fremad, Akv 13. — 2) drive, føre, vejr rekr snekkjur á haf Ht 20; upersonl. old rak upp, førtes af vind og vove, Sturl 5, 16, ná rak fyr straumi ESk 10, 1, lík rekr at strondum Arn 3, 15, val rak vitt of strandir Krm 9, barms vigg rak pKolb 3, 4, jjr rekinn ór hrönum, drevet i land, Ód 24; men: brim rak (skip) við hamra, mod klipperne, Rv 9, hregg rak borðholkví, førtle, Gldr 4, byrr rekr ráskegg Ht 78; overført, hver alda illrar skepnau rekr pik, enhver bølge af den onde skæbne tumler dig, Guðr I 24; bond róku Val strandar, drev skibet (så at det ødelagdes), Steinunn 2. — 3) drive, styre (skibe, flåde), r. flota á Rakna rymleið Eyy Lv 2, r. rausnar ræsinaðr út á mar Gldr 2, r. plög af aksi Rv 31. — 4) drive, jorddrive, førfølge, reka á sæ, ud på havet, Eyy Lv 6, r. írskar þjóðir Gráf 2, r. af hauðri Jóms 12, r. af foðurarf Arn 3, 4, r. ór landi Hildr, r. af hóndum Eg Lv 19, r. brott í dauðans druknan Lil 73, r. brott af soemdar sæti Lil 19, r. flóttu Sindr 1, Sturl 3, 8, rókusk Vinðr Pjagr 1; r. fyr gnýskúta pveil, r. gesti út Sigv 3, 6; overført, r. af sér klámorð, befri sig for, pmáhl 8; medium, tumle om, føres om, þaðan rókumk vindkalda vega Fj 47, r-ask undan, jages frem, føres bort, slippe for, kvaðat mundu mik r-ask undan Þjisk Lv 3; aktivum i samme betydning GOdds 2, men upersonl., e-n rekr undan Mpórd 2, PormOl 1, 6. — 5) drive, støde frem, rekin stól bitu ESk 6, 43, eller = 2. rekinn? — 6) drive, tvinge, nauðr rekr e-n til e-s Balti 2. — 7) udføre, r. hernað Ód 6, Rst 3, r. heiptir, førfølge, Sigv 3, 20, r. frétt forлага sínna (farsælu sinnar) Hsv 69, r. kold heit Ht 17; r. nafn skógarmanns hører måske hertil, göre navnet berömt (jjr nafn), Ólhv 3, 2. — 8) drive,

slå, r. e-m illan þveit, volde en et stort afbræk ("slem streg i regningen"), Ótt 3, 3. — 9) hævne, med gen. rei, dat. pers., þess mun Víðarr vreka Vafþr 53, r. dauða e-s TorfE 2, r. nadda rógs inni vígs Helga GDropl 2, r. harms, harma Grip 9, Reg 11, Guðr III 8, Hjr Lv 13, r. brennu Nj (XII) 10, r. dauða foður OSvínf, r. brœðra GSúrs 9, r. illmælis Ísldr 23, r. níðs Ingj 3; jjr ef of þá sok sverði rækak St 8. — 10) Vrekask at virði Hávm 32; må betyde: 'skælder hinanden ud ved drikkelaget'.

1. rekinn, m, okse, pul I b, men reginn pul ö 1, hvilket dog vist er mindre rigtigt, jjr rekningr; ordet betyder vel egl. 'den fremaddrevne' (om en plovokse?).

2. rekinn, adj, (vel egl. part. pass. af reka), belagt med, særlig indlagt med (guld-)tråd eller plader, dorr en reknu Arn 2, 5, reknir broddar Hgóð, broddar reknir hoddum Arn 6, 15 (v. l. roðnir), stól blóði rekin Porm 2, 23. — Jjr blóð-, dreyr-.

rekja, (rakða, rakiðr), uðvikle, uðfolde, (således at et heleles enkeltheder kommer tydelig tilsynne), r. ættir, opregne slægter (medlemmerne enkeltvís), Hyndl 45, r. log, gennemgå loven led for led, kunne loven i alle dens enkeltheder, pSíð 2, r. böenir sínar, fremføre sine bönnar (den ene efter den anden), ploft 3, 10, r. borða, om figurerede borters (strimlers) tilvirkning, udtrykket må være hæntet fra arbejdets art, Helr 1, Oddrgr 17, r. spjoll fyrir, forudsige ting, Merl II 94, r. mög! es menn vitut, d. s., Merl II 95; overført: Hneitir rakði hjørva salma, enten om kamp efter kamp, eller hug efter hug, Hl 37 b; mærð reksk (v. l.) frammi Steinn 3, 1, jormungandr rakðisk at sandi, førtes (gjældende) tag for tag, Rdr 16; r-jask ór svefni, vikle sig — lidt efter lidt — ud af söven(s bånd), Am 90.

rekkilót, n. pl, mandig færd (af rekki, f. = hugrekki og löt = læti), fregna r., hære om modig færd, bedrifter, GSúrs 37.

1. rekjkja, f, sæng, leje, í r-ju Qlv 2, gæta e-m sess ok r-ju Frþ I 13 b, leggiask miðrar r-ju Rp 5, 19; gerva r-ju Rp 11, 33; r. fjalla skeljungs, fjældfiskens, slangen, leje, guld, Katr 6.

2. rekjkja, (-ða, -ðr), göre modig (af rakkr), r. lið Ht 1, uðr r-ir kjol, omtr. = treystir, prøver (dens kraft, der viser sig uforminsket), Ht 22.

rekkr, m, 1) mand, helt, især om en fyrstes mand, kriger (jjr Hjr 3, 15, pul IV j 1), mínið r-ar Hár 2, sínið r-ar Hjr 3, 2, þinið r-ar Sigv 11, 11, r-ar ræsis Eskál 2, 1, HHj 18, fylkis r-ar Brot 1 (F.J.s udg), þjóðans r-ar Guðr I 19, r-ar Heðins Hjr 3, 11, Hálfs r-ar Hálfs VII 1, r-ar Niðaðar Vgl 29, konungr r-a Jór 3; sikkert ogsð følgende steder: Hár 1, r-ar ráðspakir Grip 6, r-ar óneisir Akv 17, r-ar rakklátir Am 65, r-ar búinir Guðr II

15, r-ar geðfastir *pGísl* 3. — 2) *mand i alm.*, *pul IV* j 1, r-a kindir *Mark* 1, 17, hvern r-a *HolmgB* 3, hvat es þat r-a *Alv* 5, margr r. *Hyndl* 3, r. enni ráðsvinni *Hárb* 8, *jfr HHj* 22, *Sigv* 1, 5; *dygtig, virklig, mand, r-ar þat þóttusk Hávm* 49; lægir r-a rógs *Hfr* 2, 7; — *i kollektiv betydning, r-s lqðuðr, fyrste, Yt* 31. — *I en kennung: hausa hasis = hárs = Hár (Odins) r-ar, aserne, Isldr* 1. *Som dværgenavn, pul IV ii 6. — Jfr bekkr-, hasl-, rausnar.*

1. *rekningr, m, (bettlers) omflakken, senda (konu) á r-g Hard 4.*

2. *rekningr, m, 1) sværd, bjartar svaltungur r-a, klingerne, Bersi 1, 2, r-a él, kamp, Bjarni 2 (af reka, *jfr skotningr*). Jfr Falk, Waff 58. — 2) okse, pul IV ö 1, = rekinn, s. d.*

reksaumr, m, drivsöm (almindelige söm, modsat hnoðsaumr), ESk 12, 14.

Rekstefja, f, navnet på et digt med rekstef, o: stev, hvis enkelte linjer er adskilte (klofastef) og anbragte i slutningen af stevbalkens enkelte vers, R-ju tekke hefja Rst 1.

1. *remma, f, bitterhed, r-an (synden) brast af rót í kvistu Lil 20.*

2. *remma, (-ða, -ðr), göre krafftig, stærk, r. borg turnum Merl I 19, konungr Róms (gud) hefr remðan sik löndum, gjort sig sterk i landene, befæstet sin magt, på jorden, Eil 3, god r-ir bik gagni Ótt 2, 18; rimmu glöðoir r. randa grand Ht 57; r. Stein við hals, fastbinde, Heil 23. remmilaukr, m, 'krafftigt lög', ránsóks (s. d.) r-ar, mænd, Rst 22; her synes remmi snarest at være subst. (in-st.); *jfr de følgende sammensætninger.**

remming, f, handlingen at göre krafftig, r. ráða, planernes kraft, krafftige planer, Lil 40.

remmiskíð, n, 'krafftig, stærk, ski', Randvés r., stærkt skib, Sturl 4, 38.

remmiskóð, n, 'krafftigt, skadeligt redskab', r. borða (af borði), krafftigt sværd, Þmáhl 8.

remmitungl, n, 'krafftig, stærk, måne', randar r., skjold, pKob Lv 5.

remmi-Týr, m, 'krafftig gørende Ty', rógleiks (kampens) r., kriger, Ht 14.

rengja, (-ða, -ðr), göre vrang, forvanske, r. rúnar Am 4; — rengðar (ved rettelse af reynðar) ástir, tilbagevist, vragnet, kærlighed, Mey 27; — dreje sig, forvride kroppen, er hann r-ðisk Rv 30.

Renir, m. pl, beboerne af Ranriki, ESk 7, 3.

1. *renna intr. se rinna.*

2. *renna, (-da, -dr), 1) lade løbe, sætte i løb, fart, med dativ, r. langskipum pKob 3, 10, r. byrskiðum pfragr 6, r. stafna skíðum Ólhv 2, 9, r. hlunnis hestí Oddi 3, r. Ekkils ýtiblokum Rst 16, r. skipum at orni Rst 21, r. sæ, straum kili Ht 101, r. fjørnis hlíð meginiskiði fleina lands Ht 65, r. oddum eljunstrandir Ht 63, r. sævar skíði Meita hlíðir Arn 2, 18,*

hertil part. act. i kenninger for sjøfarer, mænd, rennendr græðis elgs Nj (XII) 9, r-endr ráfáka Nj (XII) 10; rendr hijorr Hl 39 b; bringe til flugt, tyggi r-di døglingum Rst 20; r. brágeislum at e-m, se, spejde, efter en, Korm Lv 15; r. blöði í spor, lade blodet løbe ned i sporene, om en ceremoni ved indgåelsen af fostbroderskab, Brot 17. — 2) intransitivt, løbe, Visundr r-di norðan Arn 2, 9, leidangr r-di langt med landi pKob 3, 4, sýjur r-du framm EVald 3, r-du rétt á stag Valg 6, orm rendi til unda Krm 12, brandr r-di við rif Áoreið; rægagarr r-di at brjóstum Krm 6, eitrdrekar r-du í gognum brjóst Sól 64, ørt r-du peir undan, flygtede pjóðA 1, 20; — med acc. for at betegne, hvorover løbet går (hertil kunde også nogle af de ovenfor anførte steder høre), r. bratta ríp Rst 28, (sverð) r-du fjørbrautir GDropl 3. Denne brug af r. er måske opstået ved udeladelse af sér, der et par gange findes i den mediale form, bord r-dusk at jorðu Bglv 4, skip r-dusk at Anon (XI) Lv 16, r-ask á, om sverdene, Egilss (XII) 3. — Rendum Has 34 er urigtigt for vendum.

3. *renna, f, renden, flyven, brodda r., kamp (eller verbo tenus), pskakk 2; i r-u, i række, en efter anden, Pál; — rennum Sturl 2, 1 er uden tvivl urigtigt, for eimr.*

Rennandi, f, elvenavn, Grí 27, pul IV v 1; elgr R., skib, Liðs 4 (egl. part. act. af rinna).

rennir, m, som lader løbe, sætter i fart, r. bauga, gavmild mand, Sturl 4, 19; r. ritar Mv III 4; r. ægis otra, sjøfarer, Guðbr 1; r. regns hátnuun ranns, som lader himlen dreje sig, gud, Heilv 5. — Jfr at-, blakk-, dag-, eið-, elg-, hest-, kjol-, mein-, sqk-.

renniraukn, n, trækdyr (renni- st. i renna, 'ladende noget løbe', trækkende o: Sælland), Rdr 13.

rennu-Pundr, m, 'løb-Odin', randhvéls, skjoldets, renna (bevægelse), kamp, dens Odin, kriger, Rst 1.

renta, f, indtægt, Gd 30.

1. *repta, (-ta, -tr), ræbe, Anon (XII) B 10.*

2. *repta, (-ta, tr), sætte tag på (et hus: af raptr 'tagsparre'), skoptum es rann rept, om Valhal, Grí 9, es ek rept víta Grí 24.*

res pdr 13 er forvansket, måske for risa.

reyðarfell, n, gård på Island, Grettis 12. reyðarkalfr se reyðr.

reyðr, f, 1) finhval (af rauðr), pul IV y 1, hvor også reyðarkalfr findes anført som særlig art (med urette), róa skal fyrst fjarri r-i, ordsprog, Nkt 2, rymvöllr r-ar, havet, HSn 2, 2, tunvöllr r-ar Steinn 3, 11; r. Svołnis beðju, slange, EGils 3, 20. — 2) örred, pul IV x 2; den sidste kennung kunde også henføres hertil. Jfr dal-, fjall-, holm-, hræfn-.

reyfðir *Harkv* 16 se reifa.
reykelsi, n, røgelse, *Hsv* 138, *Gd* 73.
Reykjaholt, n, gård på Island, *Gdβ* 24
 (adskilt ved tmesis).

reykr, m, (-s og -jar), røg, sék reyk
Sigv 13, 12, eldr ok r. Ótt 2, 10, leggr
 r-k til skýja *Anon* (XI) Lv 15, i pl. om
 flere brande, *Valg* 2, rønn blåsa reyk
Anon (XI) *SnE* I 506, rammr r. *Merl* I
 12, sem gengi gognum reyk *Esk* 6, 55;
 — støvsky, = jøreykr, *Sigv* 3, 12.

reyksvæla, f, tyk kvælende, røg, *Anon*
 (XI) Lv 9.

reykvællr, adj, 'røg-kogende', opfyldt af
 røg, om de brændende huse, r-ll rønn
Valg 8.

reyna, (-da, -dr), 1) prøve, abs., ef r.
 knått *HHj* 21, es varð at r. *Am* 40, ef r-ir
 gorva *Am* 78, 80, *jfr* 93, reyn, hvat sé
Hsv 24, *jfr* *Esk* 6, 31; upers., pá reyndi
 pat, da prøvedes, erfaredes, det, *Brot* 18,
 pá mun r. Hálfs IX 23; med acc. ef alt
 r-ir *Am* 69, pat ek pá r-da *Hávm* 96, 102,
 r. brattan, om hårde prøver (egl brattan
 sæ), *Am* 60, r. stógl *Sigv* 11, 10, r. rand-
 hœing *Nef*, r-um randar mána *Eg* Lv 30,
 r-dak jørn *GSúrs* 2, et reynda randar log
GSúrs 15, mæki es reyndr es *Hávm* 81;
 r. rønd Ótt 2, 12, es reynt es lengr
Mhv 17, r. líkn våss, prøve, erfare, *GSúrs*
 33; emk reyndr *HolmgB* 2, reyndir (menn)
Istdr 1, reyndr pengill *Ólhv* 2, 7, reyndr
 at e-u *Istdr* 5, pá mun minn hugr verða
 reyndr *Hfr* Lv 23, r. es sá, tilfílde prøvet,
Pl 14; reyndr ofsi, overmod man har
 prøvet, *PjöðA* 3, 24; — medium, prøves,
 vise sig, røskr monk þér r-ask *Am* 60,
 brogdótt reyndisk gemlu fúa *Mhv* 18,
 r-ask gæfufullr *Gd* 52, r-ask flærðir *Merl*
 I 43; med at, r-ask at lygi, vise sig at
 være løgn, *Hsv* 28; med dativ, herjum
 r-disk allvaldr mannbaldr, viste sig for
 dem som, de prøvede at han, *Ht* 36,
 honum r-disk illa afsl vón þaðan *PjöðA*
 4, 25. — 2) prøve, udforske ens magt
 o. s. v., r. regin *Vafþr* 3 o. s. v., god r-ir
 vini síná *Esk* 6, 63, r. e-n of annat, er-
 fare at en duer til noget andet og mere,
Kolb 2, 1, part. r-andi, r. randa, kriger,
Jóms 17; reynda urigtigt for rænta *Bjhit*
 2., 9. — 3) tyde, = rýna, måske fejl for
 dette, tekur hon at r. ok ráða *Merl* I 10.

reynd, f, prøve, gen. r-ar, adverbiet, i
 virkeligheden (egl ved prøve, erfaring),
EGils 2, 1.

1. **reynir**, m, røn, rønnetræ, pul IV
 kk 2.

2. **reynir**, m, prøver, r. sannleiks, om
 en biskop, *Gdβ* 14, r. mannkyns, jarl,
Arn 5, 12, r. hersa mættar, konge, *Mark*
 1, 30, r. fróns leggs folka (jætternes), *Tor*,
Húsdr 5, r. reyrar leggs, stenens kender,
 jætte, *Húsdr* 6; — om gud, r. virða *Has*
 52, r. holda *Mark* 1, 27, r. munika *Hafg*
 2, — om krigere, r. randa *Anon* (X) digt
 om Guðl, r. logðis *Jór* 2, *Hedins* bøga
 rauðmána r. *Vell* 7, r. darra driptar *Nj* 21.

Jfr dómi-, elg-, geð-, happ-, móti-, sann-,
 sið-, sig-, þrif-.

reynirunnr, m, rønnetræ, hjálp handa
 Sifjar vers = Pórs bjorg = Pórbjørg
 (*jfr SnE* I 288), *Grettis* 1, 5.

1. **reyr**, n, siv, sivsamling, rørstængel,
 r. en roknu *Arn* 5, 11, et dýra dylgju r.,
 kostbart sværd, *Od* 18, hnitu r. dreyma
 saman (dreyma r., sværd) *Hókr* 3, *pBrún*
 3, rimmu r. bitu *Hl* 40 a, morð-reyr (eller
 mord?) lituð dreyma *Hl* 33 a, röðin benja
 r. *Glúmr* Lv. *Hertil* bør også henføres
 rjóðendr rítar r-s. *Od* 13, om andre til-
 fælde er det usikrere, *jfr* reyrr. *Jfr* alm-
 hjalm- (sikkert n.), skjald-, und-, víg-.

2. **reyr**, f, s. s. foregående, rauða dreyma
 r., sværdet, *Korm* Lv 50, således hvis
 rauða ikke er forvansket (af rauðan?).

reyrr, m, (-ar), rørstængel, pul IV kk 2,
 r. randa, sværd, setr randa r-ar, skjold,
Arn 2, 14, leggr r-ar, sten, *Húsdr* 6; =
 reyr, koll., sitja í r-i *Hávm* 96; reyr (acc.)
 undlagar *Jór* 3 kan også henføres til
 reyr; Skoglar r-a (rettelse for dyra) hríð,
 kamp, (*jfr* hríðfimr), *HolmgB* 1. *Jfr* hnig-,
 holm-, hring-, ord-, ql-, qlun-.

reyrvængr, m, ('siv-tvinge'; slange, røst
 r-s, guld, *HSt* 2, 2.

Ré, f(?) *Rügen*, á Ré *Arn* 3, 9.

1. **réttia**, (-tta, -ttr), 1) göre lige (rétrr),
 göre glat, r. bug, göre en krumning lige,
 overfört; ráðe bod pd, *Ólhv* 5, 2, boginn
 r-isk *Gd* 14, r. ennis ósléttur *Eg* Lv 13;
 r. ranga hóftu *Gdβ* 16, hann r-isk svá,
 han forbedrede sig således, *Has* 49, r.
 ráð sitt *Mv* III 25; r. óðar lag, digte, *Leið*
 3, r. (ved rettelse) *Grimnis* sylg, d. s.,
Rv 7; — upers., ef hann við r-i, hvis han
 fik lov til at leve, *Am* 63. — 2) række,
 give, r. e-m faðm sinn *Líkn* 42, r. hond
Pét 17; r-umk risti, viste mig sin vrist,
Korm Lv 1.

2. **réttia**, (-tta, -ttr), drive i fold (rétt), r.
 Viðblinda svíni, at drive hvalen ind hvor-
 den er som indelukket, *Anon* (XIII) B 62.
réttari, m, dommer (ungt ord), om en
 bisp, *Gd* 51.

réttidœmr, adj, ret dömmende, retfærdig
 (i sin dom), r. konungr *Od* 13, r. sért
Hsv 13.

réttendi, n, pl, ret, standa fyr r-um, hindre
 at man får sin ret, *Jón*, þarnaz r-a
 sinna, gáð glip af sin ret, *Vitn* 19.

réttiferðugr, adj, retfærdig (ungt lâne-
 ord), ret, tilbørlig, r-ast mál *Lil* 3.

rétti, n, eller f(?) lige retning, r. rifja,
 fáa rifja r., fá sine (krumme) ribben gjort
 lige, trykt flade, *HHj* 22.

réttileiðini, m, 'med lige ben' (eller 'som
 strækker sine ben?'), tilnavn til Rögnvald,
Vitg.

réttir, m, udstrækker, giver, r. seims
EGils 3, 5.

réttlátr, adj, retfærdig, *Mv* III 12.

réttliga, adv, riktig, med rette, heita r.
Gd 56.

réttligr, adj, ret, riktig, r-g undirstaða

Lil 97, r-g vaka, ret advarsel, *EGils* 2, 14; retfærdig, *Anon (XIV)* Lv 3.

réttlæti, n., retfærdighed, *Has* 57, r. guðs, retfærdighed for (mod) gud, *Gd* 49; r-is sunna, *Kristus*, *ESk* 6, 4, r-is sól, d. s., *Gd* 13, jomfru Maria, *Mey* 3, r-is dýr *Merl II* 50.

1. réttr, adj, 1) ret, lige, skapti r-ara *Heiðr* 8, rétt rœði *PjóðA* 4, 20, r-ar brautir *Rþ* 14, 26, r. fetilhams, om skeden, *Ht* 6, halda rýnnis reið réttri, lige i vejret, op-rejst, *Sí* 19, r. vindr, vind som fører lige frem, *Ht* 20 (modsat þvær vindr, fra siden), rétt rif : gengr af r-u rifi, som går ud over det lige ribbon (efter at det er gjort lige, jfr 1. rif, eller er réttr her part, til rétta, rettet?), *Hsv* 46. — 2) ret, riktig, r-ir dómdr *Hálfs IX* 14, rétt vétt *Líkn* 36, rétt regla *Gd* 11, rétt raun *Bjhit* 2, 10, rétt lof *Ott* 1, 1, r. Regins drykkr, der er som den skal være, *Hárf* 1, rétt trúa *Lil* 6, r. dómr *Lil* 19, rétt óðal, ódel, som man har ret til, *Valg* 6 (her kunde rétt også være adv), et rétta ól, det riktig tillavede, gode ól, *Ht* 23 (jfr H. Kr. Friðriksson, *Árkiv XVIII*, 77), rétt es *Sigv* 1, 6, esat rétt *Eg* Lv 29, rétt segir Grípir *Gríp* 11, et réttra *Einárd*; at r-u *Ólhv* 2, 12, ná r-u, já sin ret, *Hsv* 101 (v. l. rétti). — 3) retfærdig, *Anon (XIV)* Lv 3. — 4) riktig, sand, virkelig, haukr r. est þú *Arn* 2, 1. — 5) rétt, adverbielt, lige, rétt á stag *Valg* 6, stýra r. til jarðar *Sturl* 3, 16; — ret, riktig, kjósa r. *Sigv* 11, 5, geta r. *ESk* 6, 31, segja r. *Lil* 59, *Leið* 36, telja r. *Vsp* 12, *Gríp* 21, r. skiptu því *TorfE* 2, skilja r. *pKolb* Lv 9, visa r. *SnE* II 212, halda r. *Sigv* 3, 17, *Nj* (XII) 9 er r. vist fejl (for rógs?); lige, netop, *ESk* 6, 10, r. af hjarta *Gd* 66, bandi r. ens nezta fjanda *Lil* 23, r. af magni *EGils* 2, 7, r. af prýði *EGils* 2, 5.

2. réttr, m., (-ar), ret, r. klerka *Gd* 30, setja rétt *Gd* 29, gefa brognum rétt *Gisl* 1, 7, ná r-i, v. l. til réttu, *Hsv* 101, ræna kirkjur sínum rétt *Gd* 40, verðr slíks r-ar porm 2, 10, guðs r. *Hskv* 2, 2; sannvinr r-a, om en biskop, Ám *Arn* 3. — Jfr lands-, 6-.

3. réttr, m., driven, jorfølgen, liðsmanna r. *pjóðA* 2, 1; — om bólgegang, ganga r-um, gå således som bolgerne omtumler skibet, om livet, *Grettis* 5. — Jfr af-.

réttvisi, f., retfærdighed, *Líkn* 50, *SnE* II 232.

réttviss, adj, retfærdig, *Heilv* 7, *Katr* 14. Ribbungar, m. pl, Ribbungerne, *Ht* 64, *Sturl* 6, 1.

riða, (-ða, -at), bevæge sig, riðuðu augu, öjnene bevægede sig livligt, *Rþ* 21. riðlogi, m., 'svingende lue', randvallar r., sværd, *Edáð* 1.

riðmarr, m., 'svingende, duvende hest', Róða rastar (søens) r., skib, *Tindr* 1, 1.

riðusótt, f., 'rystende sygdom' (jfr 'skælvesot', hvor den syge ryster af feber), r-ir bauga blikks, 'sværdets syge,

mén', enten 'sværdhug' eller 'kamp', *Sturl* 4, 27.

riddari, m., ridder, *Anon (XII)* B 2, M berf 2, *Eldj* 1, *Katr* 26, *Gd* 36. 56, guðs r. *Gd* 32.

1. rif, n, ribben, meðal rifja *Eg* Lv 18, sollin r. *Anon (X)* II B 8, innan rifja *Ragn* V 10, brandr rendi við r. Áóreið, rifja rétti (s. d.) *HHj* 22; ganga af réttu rifi, gá bort fra, forlade det rettede ribbon, betegner 'at gá ud over hvad der er ret, tilbørligt, hvorledes udtrykket egl. er at forstå, er usikkert; dog er det vist dette r., der her foreligger, *Hsv* 46. — Jfr fjall-, flðð, land.

2. rif, n, bånd (løkker) til at rebe sejl, pul IV z 8, hýnd r. *Valg* 6, dýks bol hrindr rifjum *ESk* 12, 14.

rifa, (-ða, -aðr), rebe, r. segl *Orv* IX 17.

Rifinggafla, f., jættekvindenavn (egl 'med sønderreven gavl' ø: bagdel), pul IV c 5.

rifja, (-ða, -aðr), fremsige, opregne, r. hvern geig, nævne hver synd, *Has* 16.

rifjungr, m., sværd, pul IV l 7, r-a Sága, 'sværd-gudinde', valkyrje, kamp, *Gráf* 6. Jfr *Falk*, *Waff* 58.

rifna, (-ða, -aðr), revne, spaltes itu, himinn r-ar *Arn* 2, 1, *Bergb* 6, r-i reflar *Bós* 5, steinar r. *Hund* II 2, vínerill r-aði *Hym* 31.

rifr, m, (-s og -jar), vævbom, vævens øverste tværstok, der kan drejes, og hvorfra trådene hænger ned, telgja meid til rifjar *Rþ* 15, r-s reiðiský (s. d.) *Darr* 1.

Rifsker, n. pl, lokalitet i det nordlige Island, *Grettis* 7.

riga, (-ða, -at), bevæge sig frem og tilbage, dingle, rigar þú í rúmi *Mág* 3.

Rigarð, m, *Heil* 1.

1. rigna, (-ði, -t), regne, upers. med dativ, mæilregní r-ði *Vell* 11, r-ir blóði *Darr* 1, *Merl* II 31, *Anon (XIII)* B 3, tórum r-i *Lil* 75, láta r. mat *Leið* 20, regni Hógars begna getr r. (s. regn og Hóarr), om skjaldskab, *Eg* Lv 4.

2. rigna, (-ða), synes at betyde 'strides', þanns við røgn of r-ir pveil (v. l. er regna).

rimi, m, langstrakt jordryg, pul IV æ 2.

rimma, f., strid, vápna r., kamp, *Arn* 2, 15, r. Hangatýs *EGils* 3, 7, r. Kjalars *E Gils* 3, 15, — (alene) kamp, pul IV k 1, *Gldr* 1, *Eviðs* 5, *Okík* 1, 1, *PjóðA* 3, 7, bregða r-u skjoldunga, mellum kongerne, *Jór* 5, r-u gangr *Rst* 19. — I kenninger, for kriger: r-u Yggdr *Arn* 2, 5, r-u askr *Refr* 2, 1, r-u skyndir *Isldr* 5, — for sværd: r-u glöð *Hí* 57, r-u reyr *Hl* 40 a.

Rimmugýgr, f., Skarphedins økse (egl. kenning for en økse, 'kampens troldkvinde'), R. song dímmum róstu hljóðum *Nj* 27.

rimr, f., elvenavn, pul IV v 2.

rindilþvari, m, et slags fugl, pul IV xx 5.

Rindr, f., Váles moder, *Bdr* 11, *Gróg*

6(?), pul IV h 2, elja R-ar, jorden, *PjóðA* 3, 3; seið Yggr til R-ar *Korm* 1, 3. — I kenninger for kvinde, jfr pul IV yy 3: R. hordúks *Hjr Lv* 27, R. sørva *Korm Lv* 56, R. mundar *Bjhit* 2, 10, R. glymrastar fasta *Gd* 18; R. bogðar, valkyrje, kamp, *Oddi* 1; — som valkyrje bruges det i R-ar serkr, brynjje, R-ar serkjær Samnr, mand, *EGils* 1, 13. Jfr beiði, reiði.

rinna, (denne form findes GSúrs 32, *Korm Lv* 18, 49, *Hfr Lv* 2, *Eþver* 1; yngre er renna, men det er ikke muligt at bestemme, når denne form er opstået, jfr brinna; rann, runninn), 1) løbe, rende, hirðar runnu *Lil* 34, runnu sem vargar til viðar *Sól* 9, rant at Óði, løb for at søge efter, *Hyndl* 47, r. rastir *Sigv* 3, 3, forjelge, med eptir, *Steinn* 3, 2. — 2) løbe, flygte, lid rann *Ótt* 2, 6, kindir r. *Gráf* 5, r. til skógar *Sturl* 3, 10; *Hást* 2 (ved rettelse), r. á þingi *Eþver* 1, r. undan, flygte for, *Sigv* 1, 2, *Anon (XIII)* B 14, *pHjalt* 2, jfr iugtanni rann, sværdet svigtede, *Korm Lv* 28. — 3) om dyr, heste, *Hyndl* 5 (om ulv, der bruges som hest), *Hhund* 1 47, 51, II 32, 36, *Guðr* II 4, *Ghv* 18, *Korm Lv* 9, ulv, freki rinnr, løber afsted, *Vsp* 44 o.s.v., egern, r. at aski *Gri* 32, slanger, r-ask á móti *Merl* II 15, bukke, skyldu vel r., hunde, rakkar þar r. *Am* 25, jlygtende geder, geitir rynni *Hhund* II 37, jfr følgende kenninger: storðar ulfr rann *Sturl* 3, 11, aurborðs eykir runnu *Vell* 26; engla fylki r. unnið, svæver henover bøgerne, *Arn* 2, 18; — om skibe, snekkju børð runnu *Rst* 4, om ål i vandet, dikis bokkar runnu at mér *Korm Lv* 59, fisk, hvat's fiska es rinnr flóði í *Reg.* 1. — 4) strømme, (*Ifing*) skal r. *Vafþr* 16, ó rinnr *Am* 26, þjóðaðar r. upp *Korm Lv* 18, ben-viðir rinnr GSúrs 32, regns dropi (tårerne) rann niðr of kné *Guðr* I 15, oss renni tór *Gdþ* 3, hræflóð rann of (mann) *pmáhl* 2, doglings skor dreyra runnin, blodbestænkt, *Guðr* I 14, hræs dynbrunnum runnin egg *Ht* 32, jfr brjóst runnit raudum steini, malet med rød farve, *Refr* 4, 3, r. niðr, om maden, *EGils* 1, 13. — 5) vokse op, r. af rótum *Hávm* 138, *Fj* 20, tré rennr upp *Merl* II 83, rósá runnin upp *Lil* 25. — 6) om solen, himna eldr rinnr upp *Sturl* 3, 16, røðull rinnr upp í heiði *Arn* 2, 17, jfr r. upp, om Kristi opstandelse, men ordvalget betingede her verbet, *ESk* 6, 4. — 7) om ilden, rann eldr of sjot *Eg Lv* 7, *Arn* 6, 1, (eldr) rann á óskíð enni *Arn* 3, 8. — 8) om sværd, eggjar runnusk á *Egils (XII)* 3. — 9) om uegenlig bevægelse, kenning tolk at r., at udbrede sig, *Lil* 46, miskunnar merki r. um himinriki *Lil* 87, mól r. af raddartólmum *Lil* 3; rinnumk óst til (konu) *Hjr Lv* 20, heipt rann saman, dannede sig *Sól* 13, glæpr rann, synden bredte sig, gik, *Lil* 20. — 10) med præp., á, høfginn rann á, sövnen påkom, *Lil* 12, tweir hugir r. á e-n, en bliver tvivlrådig, *Olhelg* 3, tvær grimur r. á e-n, d.s., *Grett*

2, 8, sótt rann á e-n *Yt* 24; r. á hár, om at håret svides, *Mv* I 24; med af, (hugr) rinnr af (konu), forlader hende, holder op med at beskæftige sig med, *Hjr Lv* 2. — 11) smælte, fjöttrar r. *Mv* I 22. — 12) transitivt, bringe noget til fald, göre ende på, hindre, med dativ, rann engi því *pKolb* 1, 3, r. svikum *Stúfr* 3, r. óstum *Korm Lv* 49. — 13) part. pass., hjarta runnit sundr í sega *Sól* 43; varga ætt víða runnin, kommen løbende langvejs fra, *Arn* 2, 13, jfr kveldrunninn.

1. ript, f el. n, kledning, töj, es r. høfðu *Hávm* 49; vindu r., sejl, *Ólhv* 2, 9. — Jfr vala.

2. ript, f, brud, fredsbrud, heipt r-ar, over fredsbruddet, *Sigv* 3, 20; sammenhængen er ikke ganske tydelig; mulig skal der læses ripta, der da er et verbum, reknar heiptíri ripta gefit, den jortitelse, man forfølger, tilbagehalder det givne, "hvis du, konge, forfølger din vrede, vil følgen blive, at jarlen betrætter sig som fri for aftaler" (B. M. Olsen).

ripti, n, = 1. ript, töj, (stykke) lærred, kona sveip (barn) r. *Rþ* 21, strauk of r. *Rþ* 28; sveipa í r. *Sigsk* 8, hovedslør, setjask und r. *Rþ* 23.

rira, (-ada), ralle, rirar í barka, om en rallende, hæst-gurglende lyd, *Anon (XII)* B 9.

risi, m, rise, jætte, veltum grjóti of gard r-a (gen. pl.) *Grott* 12, r-a (rettelse for res) kvón pdr 13; *Qrv IX* 59, 60. — Jfr berg.

risna, f, storartethed, storartet handle-mæde, r-u firmer, om gud, *Leið* 20, r-u kendr (ligeledes) *Kolb* 1, 3; r. allvalds *ESk* 1, 3, reyndr at r-u *Iv* 15.

risnumaðr, m, mand der udfører dygtige handlinger, *Mark* 1, 17.

risnuprúðr, adj, udmaerket ved sin gærning, om *Joannes*, *Gimlan* 1, 1.

rispa, (-ada, -aðr), fure, skære, r. tønnum, om hest, *Grettis* 34.

1. rist, f, vryst, réttumk r-i (acc.) *Korm Lv* 1, pl. ristr *Líkn* 16, *Mgr* 15; r-a meiðar, ben, *Mfl (XII)* 2.

2. Rist, f, se Hrist.

ristill, m, energisk kvinde (r. er kólluð sú kona er skoruglynd er *SnE* I 536), pul IV i, *Mey* 27. — Som egennavn, *Rþ* 25.

ritning, f, 1) skrift, historisk optegnelse, sem r. vættar *Gdþ* 49, *Vitn* 3. — 2) bibelen, *Lil* 8, *Gd* 39, 78 (her i pl.), *Pét* 24, 30 (i pl.).

1. *riða*, (reið riðinn), 1) ride, bevaege sig til hest, r. menn dauðir *Hhund* II 40, r. til goðbjóðar *Vsp* 31, r. til Valhallar *Hyndl* 1, r. þingi at *Hávm* 61, r. vígi frá *Vafþr* 41, r. í garð *Oddrgr* 28, r. e-m í sinni *Sigsk* 3, frammi reið *Óðinn* *Bdr* 3, r. ept e-m, for at hænte én, *HHj* 36. r. at móti e-m *Grett* 2, 6, hlýtk at r. *Sigv* 3, 10, Hroptatýr riðr *Húsdr* 8, herr reið at skeiðum *Sigv* 1, 5, r. frák ór borgum *Sturl* 3, 19, r. groenna heima góða *Hák*

13; ofte med tilføjelse af navnet på det, man rider på, i dativ, r. hesti Húsdr 10, r. hestum Darr 11, Rp 35. 47, r. blakki GSúrs 22, jfr þul II, også brugt med kenninger for skib, der består af hovedleddet 'hest', r. Ræfils hestum Reg 16, r. bordmorum Vell 19, r. stinga Volum Ólv 2, 8, ja endogså blot r. kjól Rp 48; undertiden tilføjes á, r. á vargi HHj 35, om kørsel, r. á borg Húsdr 7; — med acc. for at betegne det land, sted, hvorover man rider, r. grund Vsp 30, r. land Guðr II 35, r. brautir, her om kørsel Vafþr 47, r. fjoll Rp 37, r. eld Brot 1. 3 (Fjs. udg.), r. myrkvan við Rp 37, jfr 46, r. Ránheim Rv 16; med acc. om det, hvorfor man rider, r. ørendi, for at udrette, Akv 3. 8, Herv VII 13. — Part. act. i kenninger for 'sofarer', mand: Endis eyk-riðandi Nj 9, Ræfils foldviggs riðendr ESk 11, 10. — 2) svinge, om en svængende, bolgende bevægelse, om faner, vé så gyld r. pGisl 9, støng reið Rst 19, om skib, skip riðr, på grund af bølgengangen, Grettis 14, master, siglur r. pjóðA 3, 31, om søen, riðandi rost Iv 17, våben, slog r. Hharð 1, láta (sverð) r. ofan Rv 13, sverð r. ór slíðrum Rv 17, sverð reið Ht 33, blóðlaukr reið á (skildi) Sturl 4, 23, láta bengriði r. framme Nj 27, valslongur r. ESk 1, 5; om en bom, ramt es tré es r. skal, hvormed der lukkes op, Hávm 136, overført, remming ráða riðr at síðum Lil 40. — 3) svæve, om ryets udbredelse, r. med himinskautum Sturl 4, 30, r. med fjórum himins endum Vell 37, frægð, mærð riðr ESk 6, 26. 39, med acc., dýrð riðr dagræfr ESk 6, 51. — 4) svinge, vakte, være ved at tilintetgøres, lokvánir r. pjóðA 4, 5. — 5) r. und lok = fara und lok, forsvinde, tilintetgøres, pSíð 2 (i uklar sammenhæng). — 6) uppersonl., riðrat på smæstu, det er ikke det mindst betydningsfulde, ESk 6, 57.

2. riða, (reið, riðinn), vride, flette, knytte, r. knút, slá en knude, Rv 28, hár riðit i hring (dativ) Akv 8.

riðari, m, ridder, r-a lið Pl 33, gods r. ESk 6, 18 o. s. v.

riðvigg, n, 'svængende, svajende hest', Grípnis r., skib, Glðr 1 (her rið : skid-).

rifa, (reif, rifinn), rive, rive itu, flænge, r. ok slíta e-n Lil 84, trollmarr reif hræ Rst 17, r. (skjoldu) Ingj 1, 1, rísfandi bogðar ský Sturl 4, 20, r. kjol, sprænge kólen, Am 37; — rive op, teinar rífmir med rótum Guðr II 40.

rífskinna, f, en slags fugl, þul IV xx 6.

ríga, f, stivhed, strænghed, fúss r-u, om Herodes, Pét 50 (jfr masc. rígr 'stivhed' i lemmet).

Rígr, m, navn på Heimdall, Rp 1 o. s. v. — R., Jarls són, Rp 45.

ríki, n, 1) magt, kraft, Rst 10, vita r-is, føle ens magt, Sindr 7, Tunna r. Yt 17, pat vissi helzt r-is, det tydede mest på, Sigv 12, 6, kenna r-is Sturl 6, 5, bjóða

e-m r., vise en sin magt, kraft, Jóms 17, hafa r. sitt í hófi Hávm 64, þeim gafsk rausn ok r. Jóms 10, bella r. Ótt 3, 5, r. oddvita Eg Lv 34, jarls r. Vell 13, magna r. e-s Vell 32, munaoar r. Sól 10; dativ r., med kraft, róa r. Am 37, af r., d. s., láta rinnna af r. Hhund I 47, Ála él varð af r. Vell 9, eldr ok reykr lék við rønn af r. Ótt 2, 10, stáls regn dreif af r. ESk 6, 55, slíkt för af r. porm 1, 8, fara með r., gå af med sejren, Hávm 156, með qflgu r. Has 22, gunnar herðir með øernu r., med megen magt og sejr, Stúfr 2. — 2) magt, herredømme, r. Hékonar stendr víða Vell 17, hafa r. Fj 7, 8, halda r. Sturl 3, 20; territorialt, idet 'herredømme' = det land, hvorover der herskes, í þessu r. ESk 6, 11, stýra r-jum Lil 36, renna of fold ok r. Grettis 5; r. foldsila, guld, EGils 1, 34. Jfr ás-, himin-, himna-, jard-, of-

ríkilátr, adj, mægtig, r. ræsir Sturl 3, 16.

ríkir, m, hersker, jofra r., overkonge, Mark 1, 29.

ríkismaðr, m, mægtig mand, Anon (XII) B 9.

ríkismógl, n, pl, mægtig tale, r. stála, kamp, Hjr 1, 6.

ríkisvöndr, m, 'herredømmets vånd', scepter, reiðivaldr r-ar, konge, Sturl 3, 1; urigtig v. l. Gísl 1, 11.

ríkja, (-ða, -t), herske, biskup er ríkti at Hólum Gdþ 56, r. með, være medhersker, Pét 1.

ríklundaðr, adj, egl 'kraftig, mægtig, i sind', myndig, Sigv 12, 4, Bjhit 2, 10, Steinn 3, 4. 12, Gísl 1, 11, Oddi 3.

ríklyndr, adj, s. s. foreg., om gud, r. ok framr Kolb 2, 9.

ríkmenni, n, myndig, mægtig, mand, hövding, Kolb 2, 1, kollektivt, vesa at rógi r. Hhund II 28.

ríkr, adj, mægtig, om fyrster og krigere, Akv 9. 15, Gríp 17, Hamð 19, pmáhl 16, Vell 16, Hfr 2, 7, Arbj 3, Sigv 1, 15, Mark 1, 30, ESk 6, 49, Athi enn r-i Akv 29, r. bjóðkonungr Glðr 7, Gríp 26, ríkstr ræsir Reg 14, r. rógapaldr HHj 6, gunnar r-ir, om Jomsvíkingerne, pGísl 10, om kvinder, valkyrjer og fyrstinder, en r-a Skogul Há 13; Gríp 49, Hhund I 56; om guderne, r-ir tívar prý 14, Bdr 1, kómr enn r-i Vsp 65, om gud, r. herra Lil 19, jfr 8, om jomfru Maria, rík mær Lil 65, horsk ok rík, om Adam og Eva, Lil 17; Gandvíkr Skotum ríkri, mægtigere end, pdr 2, ríkri hverjum joðri Hjr 3, 28, jafnan segir enn ríkri róð Mhkv 23, nøkkvi ríkstr er heima hverr Mhkv 16; — sjón soðu ríkari ploft 2, 3; rík róð, mægtige bestemmelser, Eyr Lv 9, rík skop Fáfn 39, Korm Lv 40. — ríkt, adverbietl, gala r., med kraft, Oddrgr 7, Renir flýðu r. ESk 7, 3, drífa r. pjóðsk 3. — Jfr afar, all, ást-, eljun-, gunn-, heima-, hijaldr-, hjalp-, krapta-, kyn-, marg-, ó-, óð-, rausnar-, skil-, víg-, ping-.

ríkula, *adv, mægtig, kraftig, ristin r. Valg 7; þeysa r. vorru Harkv 17 (hds-liga).*

ríkuliga, *adv, s. s. foreg., remma r. Heil 23, láta r. Hjálmp IV 2 (v. l.).*

Rín, *f, Rinen, pul IV v 2; Grí 27, Hl 4 a, R. skal æ ráða rógmalmi Akv 27, sunnan R-ar Brot 5, fjoll R-ar Völ 14, rosmunjoll R-ar Akv 17; hyppigt i kenninger for guld (jfr det anførte sted fra Akv): R-ar malmr Sigsk 16, R-ar rauðmalmr Bjark 6, R-ar grjót Eskál 2, 1, R-ar glöð Ölhelg 5, Bjhit 2, 3, R-ar leygr Nj 21, R-ar bjartaleygr Ód 1, R-ar log Sturl 3, 14, porm Ól 1, 5, R-ar bál Ht 91, Katr 24, R-ar sól Sigv 3, 18, Mark 1, 6, R-ar røf Ht 26, — for blod: unda R. Nj 23, valbasta R. ESk 7, 6. Jfr jast.*

Rín-fúrr, *m, ‘Rín-ild’, guld, R-a rýrir Sturl 6, 1.*

Rín-leygr, *m, ‘Rín-ild’, guld, R-s leiðir, (rett.) gavmild mand, Hárekr 1.*

Rípa-Ulfir, *m, Riber-Ulv (12. árh.), ESk 13, 3.*

ripr, *m, stejl klippe, hilmir hendi r-p Rst 28.*

rísá, *(reis, risinn), 1) rejse sig, stå op (fra en liggende, sidende, stilling), r-ið snarliga Eirm 5, rístu, stå op, Skí 1, Lok 10, Akv 10, r. frá bordi Rp 19, reis at bat Rp 33, r. á kné Hym 31, med upp, Völ 39, Sigsk 42, Bdr 2, Rp 5, Am 51, reis upp við beð, om den dænde Sigurd, Sigsk 25, drekarnir r. á sporð Mhkv 5, r-andi upp (Kristus) í manndómi Mdr 19. — 2) stå op, klæde sig på, ár skal r. Hávm 58, 59, ár verðr at r. Shall 2, nött þú rísat Hávm 112, r. fyr dag Eirm 1; rejse sig fra døde, unz nauðig reis Bdr 4, r. frá moldu, om Kristus, ESk 6, 4, r. af dauða Líkn 23, Leid 31, Líl 67, jfr upp rísondum Líl 71; r. upp synes bæðe at indeholde ‘stá op’ (klæde sig) og ‘dragte af sted’, Am 30; dunklere er, hann upp of reis Hávm 145. — 3) rejse sig, hæve sig (i vejret), keipr ríss ESk 12, 10, roðnir hausar r. Sturl 3, 14; laukar risu, blev rejste, Sturl 4, 14. — 4) opstá, fidendi risu StSigv, róg eru risin, stoffet til strid er blevet til, Sigrdr 37, kristni reis upp ESk 6, 6. — 5) sætte sig (imod), r. móti böðum e-s Has 8, r. við e-m Iv 14, SnE II 228.*

rísta, *(reist, ristinn), 1) riste, flænge (frembringe en langstrakt rift), r. brynu Gríp 15, rístin rit brast Valg 7, orn rístinn hjörvi á baki Reg 26. — 2) hyppig om skibenes furen af soen(s) overflade), r. bôruland Bárð, r. sæ Valg 11, r. barði Snæbj 1, r. borgðum Ód 4, kilr rístu (sæ) Sigv 3, 9, r. vatn ÞjóðA 3, 8, r. haf BjH 3, r. straum kili Ht 101, ristit flóð Arn 2, 11, r. hvalfrón Rv 16, r. rastir svolu stýri Ht 35, r. bangs láð Steinn 1, 2; i disse eksemplar fôjes ofte ‘med skibe’ til; — r. gfundkrök, også om skibet, ‘ved krydsen at frembringe en böjning, som kan misundes’, Rv 23. — 3) ajskære (etter læng-*

den), tildanne ved skæring, ristin róng Hharð 16. — 4) indskære figurer og tegn, især brugt om runer (udtrykket er oprindelig hentet fra indskæring i træ, danne en lang streg ved et rids), r. (konu, et billede) á hepti Tjorvi; r. (med eller uden rúnar, stafi), Hávm 144, Skí 36, Sigrdr 6 o. s. v., Am 4, Eg Lv 3. 38, Sól 79, r. vilt Am 12, stafir ristnir ok roðnir Guðr II 22, r. á, af (indriste, udslette) Skí 36, jfr Sigrdr 18. — 5) sprætte (mave) op, konur ristnar (jfr lat. ventres matrum truncabuntur) Merl II 32.

rít, *f, (pl. rítr) skjold, pul IV r 1, r. ristin brast Valg 7, r. en hvíta Hallv 5, hyitar rítr Ht 73, rauð r. Ingj 1, 2, rauðar rítr Krm 7, gular rítr Ht 8, rjóða r. Rst 16; mótt malms ok r-ar Krm 16. — I kenninger, for kamp: ritar él Líkn 39, r-ar rymr ESk 10, 2, for kriger: r-ar ruðr G Súrs 20, for sværd: r-ar reyrr Ód 13, r-ar hvítvondr pBrán 3, r-ar hyrr (jfr hyrbord) Eviðs 1, for arm: r-ar slóð SnE II 226, for solen: r. himins Leid 42, éla ranns r. Has 26, r. fróns musteris Has 50. Jfr Falk, Waff 138—9.*

ríta, *(reit, ritinn), skrive, ritin ok reiknuð Gd 22.*

rítormr, *m, ‘skjold-slænge’, sværd, r-s sok, kamp, dens gœðir, kriger, pjsk Lv 2.*

rjóða, *(rauð, roðinn), 1) farve rød, om den af solen frembragte farve, roðnar brautir Hhund II 49, om guldet farve, unnar fasti rauð róng, gjorde skjoldet rødt, Sturl 3, 14, hertil hører vel roðin merki Ht 64, roðinn hauss, det forgylde dragehoved, Mark 1, 6, roðit bardr Ht 63, roðinn randar himinn Hák 8, roðnar randir Harkv 5, jfr gjólnar roðnar golli Sigv 12, 3, hoddum roðnir oddar Arn 6, 15; roðnust rósa Líl 25; rjóðandi móðir, moder der bliver rød på grund af gråd, Mey 5. — 2) rødfarve i blod, stafir ristnir ok roðnir Guðr II 22, r. spjoll i dreyra Eg Lv 3, r. bœkr i dreyra Ghv 4, Hamð 7, teinar roðnir i blöði Guðr II 40, r. hørg í blöði Hyndl 10, blöð rauð kveifar hraun GSúrs 27, — rýðr ragna sjöt dreyra, her uperson(?) Vsp 41, Anon (XIII) B 31, r. fold Reg 26, r. fold sinum drótni, med deres konges blod, Yt 5, r. þjóðum voll blöði Gráf 7, r. heiði (upers.) Ótt 2, 9, r. voll Rp 37, ó roðin unda gjalfri Krm 4, r. skers fold, havet, Sigv 2, 11; r. geir Hárð 40, r. odd Krm 28, r. írum odd Arn 5, 10, r. hjor Hfl 10, r. brand Grott 15, r. branda Jóms 7, roðnir brandar Sigv 2, 7, r. sverð HHj 34, roðit (sverð) ESk 6, 48, r. sverð í blöði Eg Lv 30, r. hjor á e-m Fáfn 24. 28, r. mæki Eirm 6, r. mæki á e-m Fájn 1, Yt 12, r. egg Hókr 8, r. eggjar Gríp 50, Brot 5, r. benja linn á e-m HolmgB 13, roðnir hjaldrgoðs hneitiknifar Eg Lv 39, roðinn vas randar máni Krm 6, r. heina laut á Gautum Gráf 4, ijtuns eykr (oksen) rauð farra trjónu flæming (hornet) á Agli Yt 17; ox rýzk Atli,*

roðinn skjoldr, som v. l., *Hjr Lv 13*, r. skjaldborgir í blóði *Hák 6*, r. rond *Hharð 1*, hlif rauzk *Skáldh 2*, Sørla fót verða r-ask í blóði *Hjr 1, 9*, r. e-m járngrá styrs serki *Ht 7*, r. merki *Arn 3, 18*, — alle disse og lignende udtryk er blot udtryk for kampen og mandefaldet; det samme gælder de følgende: ulfr rýðr kjøpt *Ott 1, 4*, vargr raud tonn í ben *Bkrepp 6*, ulfr rauð teðr á her *Balti 3*; r. enn bleika arnar fót *Sigv 7, 1*, r. blóði klær arnar *pjóðA 3, 7*, jarl raud ara tungu *Arn 5, 16*, r. bengjöði nef í blóðipklypp, r. tonn ylgjar *Sigv 1, 12*, rauzk ylgjar tonn *ESk 7, 7*, gramr raud granar á fenri *HSn 1*, r. gron Jarnsøxu faxa sveita *ESk 12, 8*, r. vitnis varrar *Nj 7*, r. ulfs fót *Sigv 1, 1*; — en hals roðinn, o: ved at hovedet hugges af, *Háljs VIII 4*. — Part act. i kenninger for krigere: rjóðandi darra *Jóms 10*, r. randorma *Jóms 17*, r. hneitis eggja *Arn 3, 1*, r. undlinns *Orm 1, 4*, r. randa blik *Hharð 12*, r. rítar reyrs *Od 13*, r. rimmu skóðs *Mlag 3*, r. randa *Korm Lv 53*; jfr alm-, egg-, marg-, vall-.

1. rjóðr, m, rødfarver, i kenninger for krigere: r. branda *Ott 2, 17*, r. hijors *Ht 41*, r. hjaldrdriði stordar stirðaurriða *Játg*, r. undlegs *Nj 3*, r. randa *Sturl 4, 11*, r. víga bord *Od 6*, r. rimmu klæða *ormOl 1, 5*, r. ulfa ferðar tungu *Arn 2, 5*. Jfr bark-, brodd-, fet-, fiðri-, flein-, fægi-, gólm-, gran-, gunn-, il-, malm-, munn-, odd-, serk-, svell-, sverð-, våpn-, qr-.

2. rjóðr, adj, rød, rødmusset, rjóðr rejði. Sif ullan, kvinden med de røde kinder, *Korm Lv 22*, rauðr ok r. *Rþ 21*, emka r. *orm 2, 24*, r-ð rósá *Mdr 19*, r. kross, det blodige kors, *Mey 5*.

rjóðvendill, m, 'rod gren', r. randa, sværd, *Ht 13* (jfr roeki-Njørðr).
rjóta, (raut), lyde dumpi?, rýtr ór fitjar fjotri *pSær 4, 4*.
rjúfa, (rauf, rofinn), 1) bryde, spalte, r. undir, frembringe sår (ved jænge), *Rþ 48*, r. sundr undir, d. s., *Ht 10*, qld rauf skjoldu *Kolli 4*, skjaldborg rauisk *Arn 6, 3*, eggjar rufu folktjald *Od 18*, hlif raufsk *Sigv 12, 19*, r. grundar fisk *Gnæv 1*, upers. styrjar gard rauf *ESk 7, 8*; så es hjar né rýfr er uden tvivl fejl for rýðr, *Fáfn 24. — 2) bryde, splitte, raufsk lið *Iv 41*, helmingr rauisk *Gisl 1, 6. — 3) bryde (løfte, forlig)*, r. alt bats hétt *Sturl 8, 4*, r. heit *Sigv 11, 10*, sáttir r-ask *pjóð A 3, 7*, rofnar sættir *Sturl 3, 5*, rofnir eiðar *Sigsk 17*, r. kvøð, bryde ens bud, *Ragn II 1*, r. tryggðor *Nj 15*, ongum raufsk halft pat orð er hann sagði *Gd 17. — vizku (ved rettelse) rofnn, forstand-berøvet, Rst 26. — 4) særlig bruges r-ask om gudernes undergang, regin r-ask *Gri 4*, *Vajþr 52*, *Lok 41*, *Fj 14*, *Sigrdr 19*; hertil part. ragna rök rjúfendr, om de fjendtlige magter, hvor rök er obj. for r., *Bdr 14. — 5) r. veg af *Sigv 10, 10* kan efter sammenhængen kun betyde 'tilbagelægge vejen hurtig'.***

rjúka, (rauk, rokinn), ryge, udsende røg, rønn r. *Sigv 13, 12*, fjarghús (legemerne) ruku *Akv 42*, reyksvæla rýkr *Anon (XI) Lv 9*; upersonl., rýkr of hauka *Háljs VII 1*, rauk of ll, om bålene på ll, *Bkrepp 7*; rýkr af grimmu Gondlar éli, egl. det fyger af (med), kampen raser, *Merl II 64*; svát rauk af rennirauknum, så at dampen stod af, *Rdr 13*; rauk í húsum, om kokkenilden, *EGils 1, 30*; part. rokinn, tilroget, rokit skapt *Skall 3* (om en økses skaft); rokin reyr = rjúkandi reyr *Arn 5, 11*.

rjúpa, f, rype, pul IV xx 5; *Rv 7* er riupu uden tvivl galt, vistnok for réttum.

rjúpkeri, m, hanrype, hogg tveggja r-a, (lyden af de) slag som to hanryper gav hinanden, *GSúrs 36*.

Roðbjartr, m, drømmeperson, *StjO I 3*.

roði St 8 se hroði. — Jfr kinn-, munn-, víg-.

roðinn se hroðinn.

roðna, (-aða, -aðr), rødnes, blive rød, hlýr r-aði *Guðr I 15*, vellir r., af blod, *Ht 9*, stól r-uðu *Iv 39*, herr sér framkló fenris fitjar r. *Ht 56*.

roðra, f, blod, séum þá r-u *Am 20*.

roðull, m, rulle, skrift, = lat. rotulus, lesa bœkr ok roðla *Merl II 96*.

rof, n, brud, afbrydelse, bagnar rof, tavshedens afbrydelse, tale, bera á bagnar r., fremføre noget ved tale, *Hjl 20* (jfr BMOlsern Arkiv XIX, 117). — Jfr aldar-, frið-, nætr-, sátt-, tryggð-.

rofa (eller rufa v. l.), f, jord, pul IV æ.

rofna, (-aða, -aðr), brydes, sák (skjoldu) r. *Vigf 1*, dagr r-aði (v. l. -isk) *ESk 6, 47*.

Rogaland, n, i Norge, *Nkt 10*.

Rogheimr, m, mytisk sted, = det foregående(?), *HHj 43*.

roka, f, stormpst, pludselt stormkast, fjallgarðs r-ur hardar *Sveinn 1*, engi sér við òllum r-um *Mhk 19*. Jfr sæ-

rokkr, m, spindesten, svejgia rokk, sveje tenen, *Rþ 16*, jfr *Falk, Kleid 6*.

ropi, m, ræben, opstod, pavazf 2.

roskinn, adj (egl. part.), fuldt udviklet, moden, engi maðr es r. þegar *Mhk 23*.

rosmufjöll, n, pl, rødlige fjælde (jfr S. Bugge, Árkiv 1, 11 f., der dog vil læse Rosmon-, og sætte ordet i forbindelse med Rosmonies), r. Rínar *Akv 17*.

rostungr, m, hvalros, pul IV y 1; jfr *Arkiv 1, 6*.

rotinn, adj, (egl. part.), rádden, hårberøvet, r. skalli *Eg Lv 31*.

rotuveðr, n, regn- og blæsevejr, Iv 15 (vokalen er metrumbestemt).

1. ró, f, (pl. rør), jærnplade med hul, hvori et söm nittes, pul IV z 10. — Jfr(?) hug-.

2. ró (i 748 skr. rq), f, blandt træers navne, pul IV kk 2.

3. ró, f, ro, hvile, drøttinn minn gefi daudum ró *Sól 82*, ráða e-m ró, bringe en til at være rolig, tavs, *Lok 55*, ró skyldu menn reidi gefa *Mhk 4*, jfr *Hjálmþ*

VI 6, skómm mun ró reiði, kort vil vredens stilhed — afholdenhed fra vrede — være, Am 78. — Som elvenavn pul IV v 1.

róa, (rœ, røra, róinn), 1) *ro*, røru víkinger *Hhund I 27*, r. aptr *Hym 25*, r. ríki (*dativ*) *Am 37*, r. kropturligan *Hym 28*, r. lengra *Hym 20*, r. i vindt *Fáfn 11*, skýtk ok rœk svát nytir *Rv 1*, greppar r. *Ht 72*, r. þingat *Arn 3, 13*; r. á vág *Hym 17*, veðri á sæ r. *Hávm 82*, r. verðr fyrst til ens næsta ness *Mhkv 2*, r. skal fyrst fjarri reyði *Nkt 2*, r. á merarhöfði, *ro* siddende på el. over, *Anon (XII) Lv 13*; r. báti *Hár 53*, *Gdþ 53*, r. naðri *pjóðA 4, 21*; r. med acc., r. mar (marr, es menn r.) *Alv 23*, húfi róinn hafs botn *pjóðA 3, 34*; r. nesit, *ro omkring*, *forbi*, næsset, *Bárd 3*. — hónum vas róit nær í óra auðvón, han blev så hårðt angrebet (der blev trængt så hárðt ind på ham), at vi kunde vænte (at vinde) guld, *Sigv 2, 9*; — part. pass., mjok róin ór, åre, man har rót meget med, slídt åre, *Ott 2, 4*. — 2) *rokke frem og tilbage* (med overkroppen som en roende gör), róm vit ok róm vit *Anon (XIII) B 3*, nef rør, næsen bevæger sig, dingler, *Hæng V 8*.

róða, f., *krucifiks* (engelsk iâneord), *ESk 6, 34*. *Jfr Pausche Kr. og Kv. 74*.

1. **Róði**, m., *søkonge*, *pul III 1, IV a 3*; *i kenninger, for hav*: R-a rein *Sigv 2, 3*, R-a røst *Tindr 1, 1*, R-a glymvöllr *HSn 2, 1*, — *for skib*: R-a stóð *Ht 21*, — *for skjold*: R-a ræfr *ESk 11, 2*.

2. **róði**, m., *kun i udtrykket láta fyr r-a, forlade, vrage, låta Óðins ætt fyr r-a Hjr Lv 10*, låta ljót lasta verk fyr r-a *Has 56*, (goð) mun aldri låta mik fyr r-a *Has 53*; *udtrykket findes også i prosa, men det er ikke fundet, hvad der ligger til grund derfor*; hvis r. var navn på ‘vinden’, kunde udtrykket let forklares. I det bekendte sted i St 8 synes det på grund af metrum ikke at kunne foreligge.

róðr, m., (-rs og -rar), *roning*, r. vas greiddr *Steinn 2*, stinrr róðrs þromr, *ronings-kant*, (skibets) *ræling*, *pSær 2, 4*; *vindára* r., *vingernes roning*, *flyvning*, *Anon (XII) C 11*. — *Jfr at.*

róðrarskúta, f., *robåd*, *Orv IX 59*.
róg, n., 1) *bagvaskelse*, *smædeord*, renna med r-i *Hsv 75*, berask r. milli *Am 97*, *Cizurr* varð at r-i saðr *Mhkv 22*, þungligt r. *Gdþ 31*, geysiligt r. *Gdþ 35*, vekja r. *BjH 7*, ausa hrópi ok r-i á e-n *Lok 4*. — 2) *strid, ufred*, (ramt) rekka r. *Pt 29*, *Hjr 2, 7*, aldar r. *Hávm 32*, fé veldr frænda r-i *Rún 1*, r-s hegñir *Mark 1, 20*, rømm eru r. of risin, *anledningen til megen strid er opstået*, *Sigrdr 37*, vesa, verða at r-i, *blive anledning til, volde, strid*, *Hhund II 28*, *Reg 5*, alin at r-i, om en kvinde, født til at stífte strid, *Gunnl Lv 12*, leiddr nær r-i, *Hamð 10*, r-s ræsir, *Odin*, *Eg Lv 15*. — *I kenninger, for kamp*: skjaldar r. *pKolb Lv 7*, nadda r. *GDropl 2*, — *for guld*: r. *Niflunga Bjark 6*. —

3) *kamp, pul IV k 1*, valda r-i *Istdr 19*, háligt r. kendi morgum at hniga *Arn 5, 20*, gera r. *Koll 3*; — ramsnákr r-s, sværd, *Ht 6*. *Jfr aldar-, hjør-, hý-, malm-* odd.

rógalfr, m., ‘*kamp-alv*’, *kriger*, *Ht 75*.

rógandi, pl. *rögendr*, *Korm Lv 59*, er uden tvivl *forvansket*, af rógvíðr(?), s. d. *Jfr Aarb. 1888 s. 86*.

rógapaldr, m., ‘*kamp-abild*’, *kriger*, *HHj 6*.

rógberi, m., *bagvasker*, *Mág 2 (v. l.)*.

rógbirtingr, m., ‘*mand der er berømt (bjartr) på grund af kampe*’, *kriger*, *Harkv 16*.

rógeisa, f., ‘*kamp-ild*’, *sværd*, *Sindr 8*, *Glúmr 1, 2*.

róggisli, m., ‘*kamp-stråle*’, *sværd*, *B krepp 5*.

rógherðandi, m., ‘*som kæmper kraftig*’, *kriger*, *Hfr Lv 23*; v. l. er róghnykkjandi.

róghnykkjandi, m., v. l. til foregående, og skulde betyde det samme, men hnykkja ‘rykke’ er meget lidet passende som sidste led til róg.

rógleikr, m., ‘*kamp-leg*’, *kamp*, r-s remmi-Týr, *kriger*, *Ht 14*.

róglinnr, m., ‘*kamp-slange*’, *sværd*, r-s stafar, *krigere*, *HolmgB 8* (stafar rettelse for sunrir); r-s rød kan ikke høre sammen, se *Reich. 38 f.*

rógmalmr, m., ‘*stridvækende malm*’, *Fafnisguldet*, *Rín skal ráða r-i skatna Akv 27*.

rógmikluðr, m., ‘*kamp-forøger*’, *kriger*, *Orv VII 15* (hvor der skal læses -aðar for -aðra).

rógnadr, m., ‘*kamp-slange*’, *sværd* (rettelse for regnaðar), r-ra reginn, *kriger*, *Eg Lv 26*; *Jfr Falk, Beiträge XII, 363*.

rógsamr, adj., *fuld af strid, ufredelig*, r-t riki *Nkt 59*; *Jfr dylgjusamr*.

rógsegl, n., ‘*kamp-sejl*’, *skjold*, hefja upp r., begynde *kamp*, *kæmpe*, *Vell 7*.

rógský, n., ‘*kamp-sky*’, *skjold*, *regn r-ja*, *kamp*, *Arn 3, 12*.

rógsmaðr, m., *bagvasker*, en som sætter splid mellem folk, eiga gnóga rógsmenn saman *orm 1, 4*.

rögstarkr, adj., *kamp-stærk*, *Karlevi*.

rögsteina, f., *kamp-stævne*, berammet kamp, ríða r-u til *Anon (XIII) B 34*.

rögstriðr, adj., *kamp-stærk*, *Sturl 6, 8*.

rögsvellir, m., ‘*kamp-øger*’, en som bringer kampen til at svulme, *Rst 22*.

rögsekir, m., ‘*kamp-besøger*’, *kriger*, *Sturl 6, 10*.

rógvíðr, m., ‘*kamp-træ*’, *kriger*, *Korm Lv 59* (rettelse for rögendr).

rögping, n., ‘*kamp-ting*’, *kamp*, *Orv IX 31*.

rögþorn, m., ‘*kamp-torn*’, *sværd*, Atli sleginn r-um, ‘beslætt, besat, af sværd’, giver ingen mening i sammenhængen, og er måske indkommet fra et andet vers, *Akv 29*. Dog kunde ordet også betyde ‘kriger’, men sleginn r-um, omgivet af krigere, er intet naturligt udtryk.

róggør, adj, 'kamp-rask', rask i (til) kamp, r. rjóðandi hneitis eggja *Arn* 3, 1.

Róm, Rúm, n, Rom, til R-s *Sigv* 13, 25, *Mark* 1, 10, 12, út frá R-i *Mark* 1, 12; R-s konunger, Kristus, *Eil* 3, R-s vegr *Sigv* 10, 10, R-s gata, vejen til Rom, *Iv* 2; R-s holl, Rom selv, *Skapti*.

róma, f, 1) larm, støj. — 2) kamp, pul *IV* k 1, r. varð í eyju *Hák* 6, at r-u, i kampen, *Drv* (XI) 6, *Ingj* 1, 2, i. r-u *Rst* 3, *Grettis* 47, frá r-u *Hák* 15, r-u væni, forvæntning om kamp, *Harkv* 17, vón erum r-u *Hhund* I 25, búinn r-u *Sturl* 4, 2, knýja r-u *TorþE* 1, vinna r-u *Ott* 3, 10, volundr r-u, *Odin*, *SnSt* 4, 4, r-u *Hóarr*, krieger, *Vell* 35, r-u stýrir, krieger, *Sturl* 4, 18, r-u valdr, d. s., *Hl* 16 a, r-u linnr, sværd, *Has* 2 (jfr ranglygg).

Rómaveldi, n, 'Roms rige', Italien, *Ragn VIII* 2.

Rómfor, f, *Roma-rejse*, hefja R. *Nkt* 27. **rómr**, m, stemme, tale, r. jøtna, guld, *Katr* 40, 50. — Jfr alþýðu, orð.

Róms-før, f, = *Rómfor*, s. d., *Sigv* 12, 27.

rómsæll, adj, berömt, lovprist, r. ræsir *SnE* II 212.

rómusamr, adj, fuld af ufred, kamp, hljóta r-t ór dómi, få et sådant domsresultat, at man kan vænte ufred og kamp, *pmáhl* 16.

rómold, f, synes at være identisk med styrjold, ufred, ufredstid; der findes gen. r-u einnar *Bølv* 7, som, hvis den ikke forudsætter rómalda i nom, er uregelmæssig.

róni, m, hest (hingst?), pul *IV rr* 4; jfr no. rone 'orne'.

rós, f, rose, r. en rauða *Gd* 68, sem r. hijá klungrum *Gd* 6.

rósa, f, d. s., = lat. rosa, rodnust r. *Lil* 25, rjóð r., *Mariá*, *Mdr* 19.

rósablóm, n, rosenblomst, *Gd* 73.

róstá, f, 1) ufred, strid, geira r., kamp, *Nj* 16. — 2) kamp, við r-u *Gísl* 1, 6, gera r-u *Eg* *Lv* 7, r. varð *Rdr* 3, syngva r-u hljóðum *Nj* 27. — 3) navn på en tævhund, *GGalt* 2.

róstuveðr, m, sludfuldt vejr, *Grettis* 27.

rót, f, (pl. rœtr), rod, pul *IV kk* 2, ddd 1, bríar rœtr (Yggdrasils) *Grí* 31, rœtr viðar *Hávm* 151, *Skí* 35, *Herv* III 2, rinna af rótum, vokse op af en rod, *Hávm* 138, *Fj* 20, runnin upp af r-um *Mv* III 12, gróa af r-um, vokse sig fast, *ESk* 6, 59, risfnir með r-um *Guðr* II 40, bergs rœtr *SnE* II 432; remman brast af r. i kvistu, steg fra roden og trængte ud til alle grene, *Lil* 20, lamð r. *SnE* II 202; rœtr eyrna viðar, hornets rødder, den øverste del af hornet, *Eg* *Lv* 3; — overført, góð r. es und róðum, god grundvold (om det gode sindelag), *RKet*; — rœtr hjartans *Lil* 50, jfr 77; r. litillætis, jomfru Maria, *Lil* 25, r. yndis *Mdr* 32, r. líknar *Mdr* 42. Jfr augna-, brim-, eiki-, hjart-, hjarta-.

1. **Róta**, f, 1) valkyrje, [SnE I 120]. —

2) stormfuldt vejr, pul *IV oo* 1. — Jfr geir.

2. **róta**, (-aða, -aða), sætte i bevægelse, røre ved noget, rode, r. upp, rode noget op (om svin), *Evv* *Lv* 13; da der her hentydes til fiskefangst, er udtrykket måske dobbelttydigt, róta upp synes endnu i ist. at være brugt om rigeligt fiskedræt (Andvari XXXVII, 97).

rótakylfa, f, kølle, der dannes af den nederste del af traæt med roden, *Hjálmp* IV 12.

rótfesta, (-ta, -tr), rodfæste, plante, *SnE* II 202.

rótlauß, adj, uden rod, rodlös, r. viðr *Hávm* 85.

Rótt se Hrótt.

1. **ruðr** se runnr.

2. **Ruðr**, f, (som det synes) en elv, *Gróg* 8.

ruða se rofa.

rugl, n, forstyrrelse, fyr horðu r-i, på grund af sterk forstyrrelse, *Gdβ* 24.

runi, m, galt, pul *IV dd* (jfr runar heita geltir *SnE* II 22), *Hyndl* 5, r-a síða, (den stegte) side af en galt, *SnH* 2, 5, r-a systir, so, *SnE* II 216.

runketill se hraunketill.

runnr, ruðr, m, 1) busk, buskas, skov, medal r-a *Dagst*, kom þar ór r-i *Rþ* 36. — 2) (enkelt) træ, hyppigt i kenninger for 'mand, krieger', efter kamp: r. gunnar *Gunnl* *Lv* 12, *Jör* 5, *Drv* (XI) 1, hlakkar r. *Ísldr* 24, *Hildar* ruðr *pormOl* 1, 1, dolgs r. *Hókr* 4, atgeirs óps ruðr *pKolb* *Lv* 9, r. folk-Ránar *Pjsk* 1, 1, — efter sværd, våben, r. malma *Ófeigr* 5, r. randar logs *GSúrs* 15, r. Yggjar báls *Katr* 46, r. randa elds *pormOl* 2, 3, r. hjalms *Ísldr* 14, Gondlar gnýlinns r. *Rst* 25, r. skjaldar *GGalt* 2, ruðr randa *Hl* 10 a, randar r. *Ísldr* 1, Gondlar garða r. *Ísldr* 20, r. ímu ranns *Grett* 2, 8, ritar ruðr *GSúrs* 20, Yggjar gótvu r. *Korm* *Lv* 22, — efter guld, unnsólar r. *HolmgB* 13, r. bekks sunnu (ved rettelse) *Háv* 6, r. mars sunnu *Bjhit* 2, 10, r. ránar eisu *SnE* II 228, r. drafnar elds *EGils* 1, 9, r. hlunns bekkjar dýrloga *Sigv* 3, 14, r. liðfasta *Has* 27, — efter skib, r. ægis dýrs *Bjhit* 2, 23, r-ar unndýrs *Hfr* 1, 8, r. hlunns *Hrafns* *porm* 2, 1, r. unnviggs *Nj* 22, *Rv* 16, r. hlunvnitnis *Refr* 3, 3, víka døkkmaria r. *Bjhit* 2, 19, — for skib: Leifa landa r. *Rdr* 4, — rvN *pdr* 8 er vist fejl for rúm (se rúmbryggvir), runnar *Hást* 2 for runnu. — Jfr arm-, auð-, átt-, blik-, eld-, él-, fald-, folk-, fúr-, geymi-, hald-, her-, hjaldr-, hjalm-, hjor-, hlif-, hlœði-, hrís-, hyr-, lög-, malm-, morð-, móti-, odd-, of-, reyni-, sig-, ský-, spjót-, sverð-, svip-, vigg-, víg-, yppi-, ceski-.

rupla, (-aða, -aðr), røve, plyndre, Ásgr.

rusilkvæðr, adj, som digter ubetydelige(?) vers, *Bjhit* 2, 9; jfr rusa 'arbejde skyndsomt el. skedesløst' (Ross).

Rúðuborg, f, Rouen, *Sigv* 5, 1. —

rúfr, *m.* *toddenhed* (*formen er sikret ved rimet rúf : húf*), *reikar r., hárne* (*idet r-bruges synonymt med strå, stængel og lign.*), *GSárs 28. Jfr Falk, Ark. XXIX 72.*

rúghleifr, *m.* ‘*rug-brød*’, *r-a skerðir, ironisk kenning, SnH 2, 1.*

rúgr, *m.* *rug, pul IV ddd 1, pKolb Lv 4. Jfr val-*

rúinn, *Fj 26, er meningsløst; det er blevet rettet til rúnum, rýnnin, men fejlen stikker vist dybere.*

1. **Rúm**, *n.* *Rom, se Róm.*

2. **rúm**, *n.* *rum, særskilt plads, taka r. þrijú Merl II 85. brott ór r-i Merl II 15, betra es r. an iit of gengi, tomt rum, Anon (X) II B 9, varða r., indtage sin plads (med hæder). porv 2; — om rum i et skib, prøng r. Ht 21, i fjórum r-um Njáll; — plads i alm., Rata munum létum r-s fáa Hávm 106, gefa r. Hæng IV 1, halda r-i, forblive på sit sted, Am 62. — Jfr mál-, stafn.*

rúmbrugðinn, *adj.* *overordenlig rummelig, stor, r. hverr Hym 5.*

rúmbyggvir, *m.* ‘*rum-bo*’, (*ved rettelse af rvNkyqva*), áss haudr (fjældets) rúm, klippehule, dens ‘*beboer*’, jætte, pdr 8.

rúmr, *adj.* *rummelig, látt hlið mér rúm, ábn porten for mig, Fj 43. Jfr jatn.*

Rúmsborg, *f.* *Rom, Pl 15.*

Rúmverjar, *m. pl.* *Romere, Merl II 26.*
rún, *f.* *mest i pl. rúnar, 1) rune, runeteign, bogstav, ríustum r. á horni (kollektivt?) Eg Lv 3, r-ar reginkunnar Hávm 78, blóðgar r-ar Sól 61, bœkr ok r-ar (her vel alm. bogstavtegn) Hsv 12, við bolvi r-ar Hávm 137, kunna skil r-a Am 9, kunna r-ar Rp 43, kenna r-ar Gríp 17, Rp 36, deila r-ar við e-n, kappes med en i runekundskab, Rp 45, dœma of r-ar Hávm 111, rísta r-ar, fáa í r-um Hávm 157, Am 4. 11, Eg Lv 38, Sól 79, finna r-ar ok ráðna stafi Hávm 142, nema upp r-ar Hávm 139, týna r-um Rv 1. — 2) runer, visdom, lönligr visdom, jöttna r-ar ok allra góða Vafþr 42. 43, fornar r-ar Fimbul-Týs Vsp 60. — 3) fortrolig, lönligr samtale, heita at r-um Sigsk 14. 44, Ghv 12, hniga at r-um Guðr III 4, vekja at vífs r-um Bjark 2; samnar r-ar, sande ord, Qrv IX 4. Jfr aldr-, bjarg-, bók-, brim-, gaman-, God-, Heið-, hug-, lím-, mál-, megin-, sak-, sig-, Ulf-, val-, Varð-, ævin, ql-.*

rúna, *f.* *fortrolig veninde, hustru (jfr SnE II 612)*, *r. Míms vinar (Odins), jorden, Ht 3, r. Kolbeins Gd 18. Jfr eyra-*

rúni, *m.* *samtaleven, fortrolig ven, pul IV j 6 (jfr SnE I 458), rekka r., fyrste, Ótt 2, 8, Sifjar r., Tor, EVald 1, grams r., (Hakon) jarl, Hfr 1, 7, Þórs r., Loke, Haustl 8, — trijónu trolls r., Tor (således kunde Tor kaldes, fordi hammeren omskrives som ‘*trold*’), Haustl 17, jfr Meissner 426, vagna r., Odin, St 22. — Jfr of.*

Rúnolfr, *m.* *Islænder (12. árh.), Leid 43.*
Rútenei, *m. pl.* *Rutenere, Merl I 12.*

ryðfjón, *n.* ‘*rust-had*’, *bryne, r-ar beðr, sværdet, Anon (X) digt om Guðleijr.*

ryðja, *(rudda, ruddr)*, 1) *rydde, ryddeleggore, r. Valholl fyr (til modtagelse af) vegnu folki Eirm 1, r. heimstqd, forlade verden (göre den tom), Vsp 56; áðr Ormr ryddisk Nhl 25 (= hryðisk), r. Skotland brandi, hærgi, Rst 6 (v. l.); — land ruddisk, rensedes (idet oprørerne blev udryddede), Ht 64. — 2) *ryddeliggore, bane vej, skaffe (sig) plads, r. sér til landa, skaffe sig land, Arn 2, 8, VGl 8, et ryðr til dýrðar, baner vej til berömmelse, skaf-fer ry, Sigv 11, 8; — medium ‘*tumle sig*’, r-jask broddi, kæmpe voldsomt med, Skáldh 3, med umb, r-jask umb með oddi Hharð 6; ryðjendr, abs., Eviðs 3. — 3) støde til, støde bort, r. sorg ór Kolb 2, 9, r. brott byrni Pét 6, r. býrum, kaste bølgerne tilbage, om skibet, GSvert 6.**

ryðmeldr se rauðmeldr.

ryðr, *m.* *rust, r-s hælibol, hén, Haustl 20. ryðskolm*, *f.* ‘*rust-sværd*’, *rustent sværd, Korm Lv 53.*

Rygjar, *Rygir*, *m. pl.* *beboerne af Rogaland, bað R-ja Arn 3, 12, fylgdu Rygir Gisl 1, 2; valláir-Lista (fjældels) R., jætter, pdr 20. Jfr Holm.*

rymfjoll *HSn 2, 2 er uriktig v. l. for rymvöll.*

rymgæðir, *m.* ‘*larm-forøger*’, *valslongu bríkar (skjoldets) rymr. kamp, dens gæðir, kriger, Sturl 2, 3, randar r., d. s., GSvert 8.*

rymleid, *f.* ‘*brusende vej*’, *Rakna r., havet, Eyy Lv 2.*

rymr, *m. (-s)*, 1) *dumpet brag, r. varð í her Gisl 1, 6, r. var í rannni Herv V 6. — I kenninger for kamp: r. randelds Has 43, r. randa Hhund I 17, Eviðs 5, pGisl 3, r. ritar ESk 10, 2, r. vígskýs Hfr 3, 7, r. reiddra øxa Gldr 7. — 2) *navn på Tor, pul IV d.**

rymskyndir, *m.* ‘*brag-fremskynder*’, *randa r., kriger, SnH 2, 3.*

rymvöllr, *m.* ‘*brusende mark*’, *reyðar r., havet, HSn 2, 2.*

ryskja, *(-ða, -ðr)*, *borttage, ødelægge, mjók hefr Rón ryskt of mik, i høj grad har Ran hæret omkring mig, St 7; ordets betydning er ikke helt sikker; med. r-jask er kendt og betyder ‘at slås, brydes’; i St l. c. skulde man derefter have vænet ryskðan mik.*

rytmeiðis se rauðmeldr.

rytr, *f.* *tærne (søjugl), pul IV xx 6.*

Rýgjardalr, *m.* *fingeret navn, Sól 22.*

rýgr, *f. (-gjar)*, 1) *mægtig kvinde, pul III 2 a, IV 1, aldin r. pviðf, r. vas alín at rógi, om Helga, Gunnl Lv 12, r. kvazk inni eiga Sigv 3, 5; i en gáde, om kvarner, Heiðr 10; rýgjar blóð Sól 59. — 2) jættekvinde, pul IV c 5.*

rýma, *(-ða, -ðr)*, *gøre rummelig, skaffe plads, r. út reitu ríkis, udvide, SnE II 202.*

rýna, *(-da, -t)*, 1) *tyde runer, tyde, forske i alm., rýnendr né ráðendr Akv 9, eller*

måske bet. rýnendr her det s. s. rúnar, fortrolige venner. — 2) samtale fortrolig, r. ok rœða *Rþ* 11; — om sejlene, r. við stag, om gnidningslyden, snakke med tovet, *PjóðA* 1, 4. — 3) stirre på noget, som man har vanskeligt ved at se (jfr nutidsisl.: r. í eitthvað), víf, er klaut at r., som det måtte anstrænge sit syn for at se, *Gdþ* 61.

rýnni, f, runeforskning, runekendskab, kundskab i alm., (af rýnnin), r-is reið, hoved, *St* 19.

rýra, (-ða, -ðr), forringe, forminske, lið varð rýrt (kunde også henføres til rýrr), *Arn* 6, 1, r-andi káfs fýris (guldets), (gavmild) mand, *EGils* 1, 21.

rýrð, f, forringelse, forminskelse, r. aldrs, død, *Anon* (XIII) *B* 26.

rýrir, m, 1) forringer, forminsker, uddele, i kenninger for mænd: r. menja *Bárd* 2, r. hødda *Hbreidm*, r. brimlogs *Arn* 3, 2, r. Rínfúra *Sturl* 6, 1, r. ár elda *Nj* 28, r. mundjokuls *Hfr* 3, 23 (v. l. stýrir). — 2) ødelægger, i kenninger for krigere: r. malma *Jóms* 1, r. randa røduls *Líkn* 6, r. fleina *Gsvert* 3, r. randa *porm* 2, 7, r. randgarðs *Mark* 1, 26, r. randa reyrar setrs *Arn* 2, 14; — r. Vinða, om en dansk konge, *Mark* 1, 5, r. bjófa aldar *Sigv* 3, 20. — Jfr aud-, blik-, flein-, kjól-, malm-, men-, sók-, sókn-, sól-, vél-, vin-, ætt-, cæski-.

rýrr, adj, ringe, kommende til kort, om mandefald, sveit varð rýr *ESk* 10, 2 (jfr rýra). Jfr ó.

rýta, (-tta, -tt), grynte, r-anda svín *Hávm* 85.

rýtr se rjóta.

ræða, adj, f, brunstig, runa systir r-a *SnE* II 216 (af ráði, galt).

Ræfill, m, sokunge, pul IV a 4. — I kenninger, for skib: R-s hestr *Reg* 16, R-s vakr *Rv* 31, — for so: R-s fold *ESk* 11, 10 (jfr foldvigg).

ræfr, n, tag (jfr ráfi, hvortil det findes som v. l.), r. ok næfrar bola nauð *PjóðA* 4, 2, snara gognum r., op igennem taget, *Gd* 13. — I kenninger, for skjold: Røða r. *ESk* 11, 2, Gunnar r. *Hást* 4; — for himmel: landa r. *Has* 43, hreinvers r. *Sturl* 4, 31; — for is: Ránar r., Ránar ræfrs = iss, iss-firðingar = issfirðingar, *GOdds* 7. Jfr dag-, fagra-, gunn-, vagn-, vall-, vind-.

ræfrhvass, adj, med skarpt, tilspidset, tag, om hovedet på legemet (jfr rann), *Grettis* 6.

ræfrviti, m, 'tag-ild', r. Reifnis, *Reifnis tag*(skjold)-ild, sværd, *Skúli* 1, 4.

rægagarr se hrægagarr.

rækja, (-ða, -ðr), fjordrive, vrage, r. løstu *Ormr* 1, 5, r. losta *Heil* 5, r. skvaldr *Máni* 2.

rækr, adj, som bør fordrives, jages ud, bondum r. i landi *Har-nið*. — Jfr fjol-, hæft-, hlym-, tir-. rækyndill se hrækyndill.

ræna, (-ta, -tr), rane, plyndre, berøve, r. klastr *Gd* 42, búendr (eru) ræntir Eir; med. acc. pers. og dat. rei, r. e-n logum *pmáhl* 17, r. rétt *Gd* 40, r. e-n miklu *St* 10, r. féri ok fjørvi *Sól* 1, r. aldri *Bdr* 8. 9, r. lífi *Jóms* 12, *Krm* 17, r. fjørvi *Nkt* 17, r. sigri *Jök* 1, *Ghv* 17, r. griðum *Jóms* 19, r. flaumi *Jóms* 6, r. e-n hondum *Gautr* II 24, men r. af e-um knorr ok aura *Bjhit* 2, 9.

Ræningr, m, lokalitet i Sverrig (på Tosterø, se *Arkiv XV*, 112, Hellquist, Sv Ortsnamn s. 116 f.), *Yt* 27.

Rær, m, sokunge, pul IV a 3, Ræs reið, skib, dets máni, skjold, *Rdr* 7. 12.

ræsa, (-ta, -tr), 1) sætte i bevægelse (røgs), r. hræs þjóðár hjørvi, sætte blodet i bevægelse ved sværdet, volde mandefald, *Ht* 7, ræstr rægagarr, sat i bevægelse, om sværdet, *Krm* 6; ræstir jofrar, fyrster, der havde sat sig i bevægelse (til kamp), *Ólhv* 2, 10. — 2) udbredte, r-e-t gjoldum Hrauðnis, udbredte noget i digit, *Tindr* 1, 5.

ræsir, m, 1) bevæger, som sætter noget i bevægelse, fart (nom. ag. til ræsa), oprindelig med gen. obj., r. røgs, som afstede kommer, volder, fjendskab, Odin, *Eg Lv* 15 (jfr veig), røgeisu r., kriger, *Sindr* 8, *Glúmr* 1, 2, r. brodda ferðar *Hallv* 5.

— 2) uden gen., konge i alm. fyrste, pul IV hh 3, *Reg* 14, *Hhund* I 17, *Hák* 15, *Sigv* 1, 5, 10, 10, 12, 4, *Rst* 16, 28, *Gldr* 5 o. s. v., r. enn reginkungi *Hamð* 25, r-is rekkar *Eshál* 2, 1, *HHj* 18; r. Sygna, norsk konge, *Hfr* *Lv* 10. — I kenninger for gud: r. lopts *Gdþ* 1, r. regnhallar *Has* 28, r. røduls bús *Has* 59, r. røðla býs *Líkn* 19, r. røðla skríns *Katr* 39, r. røduls *EGils* 1, 11.

1. rœða, f, tale, liðr hver r., får ende, Am 20, bessi r. *Hyndl* 45; fortælling, slyngva r-u i brag, ved sin fortælling bevirke, at den indsættes (som afsnit) i et digit, *ESk* 6, 45. Jfr hugaz.

2. rœða, (-dda, -tt), tale, roskr tók at r. Am 54, 90, rœddu ok rýndu *Rþ* 11, r. hugat mál *HolmgB* 7, r. við e-n *Harkv* 1 (v. l. til deomði), *Vol* 39, *Guðr* II 5, r. of e-t *Hamð* 19, *Korm* *Lv* 12, *Mhk* 15, *Pl* 52, *Lil* 38; rœdda ek litt við reglur Eddu ráðin míni, jeg har ikke rádspurgt Eddas regler med hensyn til min plan, *Gdþ* 2.

rœði, n, áre, rétt r. *PjóðA* 4, 20, skafit r. pór, veifa r. *Hym* 25, r. skjalfa *Ht* 75; tolu r., talens áre, tungen, *Ht* 81, benja r., sværd, *Hl* 33 b.

rœðinn, adj, snaksom, *Óhelg* 5.

rœgja, (-ða, -ðr), bagvaske, skælde ud, *Lil* 49, *EGils* 2, 1; r. goð ok guma *Lok* 55.

rœkð, f, pleje, omhu, launa r-um *Gisl*

1, 7, r. ok elskar *Hsv* 50. Jfr dröttin-, of-

rœkðarmöl, n, pl. venlige, omhu visende ord, *Mberf* 5.

rœkilundr, m, 'plejende træ', randar lauks r., kriger, *Vell* 9, r. randfárs, d. s., *Hfr* 1, 1.

rœkimeiðr, *m*, *s. s. foreg.*, randar hóts (*sværdet*) r-ar, *krigere*, *Grett* 2, 6, r. randa liðs, *d. s.*, *Hfr Lv* 2.
 rœki-Njorðr, *m*, ‘plejende Njord’, randa rjóðvendils (*sværdet*) r., *kriger*, *Ht* 13.
 rœkinn, *adj*, *omhyggelig*, *dygtig*, r. *Sigv* 12, 14. — *Jfr dul*, ó-, veg.-
 rœkir, *m*, ‘plejer’, en der viser stor omhu for noget, r. *ræfáka*, *søfarer*, *Ulf* *Lv*, r. randa linns (*sværdet*) r., *kriger*, *porm* 2, 15, *Hlakkar móts rauðbrikar* r., *d. s.*, *Vell* 16, r. *prímu*, *d. s.*, *Grettis* 22, r. *dáða*, *brav mand*, *Heinr*. — *Jfr snar-rœkja*, (-ða, -ðr), 1) *røgte*, *pleje*, *vise omhu for*, r. *likama sinn* *Hsv* 111, r. *orð e-s* *Has* 55, r. *ætt sína* *Hsv* 3, r. *e-n* *Hsv* 112, r. *e-n med hæra valdi*, *hæve en, løfte en med* (= upp hefja), *Gdβ* 38, r. *hylli e-s*, *gøre sig umage for at opnå (og beholde)*, *Hsv* 107, r. *línklædi, sørge for*, *bryde sig om*, *Am* 16; ek r-i litt, *bryder mig lidt om*, *Hróm* 2, *Gunnl Lv* 6, þótt bat litt r-ak, *uagtet jeg bryder mig lidt derom*, *Am* 97. — 2) *tage sig af, udføre*, r. *almþing* *porm* 1, 10, r. *heiptir manna, imodegå og straffe*, *porm* 1, 7; r. *áleitni, gøre sig skyldig i*, *Hsv* 89; — *hvat r-ir þik Ragn X 2 skulde betyde: ‘hvad vækker din omhu’*, men her er þik vist fejl for þú, da udtrykket er enestående. — Part. præs. bruges i *kenninger*, r-jandi reggs *porm* 1, 15, r. linns fróns *EGils* 1, 19, *Jfr hjalm-, lið-, veg-*.
 rœkta, (-ta, -tr), *s s. det foreg.*, *vise omhu for*, r. *móður* *Mgr* 27.
 rœma, (-ða, -ðr), *berömme (af rómr)*, *kun i part. pass.* gjøili rœmðr *Gldr* 9.
 rœsinaðr, *m*, ‘prættig drage’, rausnar r., *drageskib*, *Gldr* 2 (*rœsi*- *Jfr Aasen røseleg* ‘stor, anselig, fremragende’, *hvis ikke dette går tilbage til hrœsileg*); *Jfr rœsimæðr i prosa*. *Jfr Holtmark*, *Glymdr* s. 24 f.
 rœta, (-tta, -ttr), *bringe til at slå rod*, *plante (af röt)*, *høeting* af bol r-ir, *denne sætning (linje) må snarest forstås uden syntaktisk forbindelse med foregående linje (hætta verðr á hættu)*, *idet til høeting må underforstås er, ‘det er h’*, *der foreligger en trussel, noget der truer, fare*. ‘*hvis ulykken slår rødder*’, *rœter er så upersonl.*, *bol acc.*, *SnE* II 218.
 røð, *f*, 1) *rad*, *række*, *geirvangs raðar*, *skjold-rækker*, *de skjoldbevæbnede krigere (opstillede)*, *Hfl* 5. — 2) *langstrakt (moræne-)ryg*, á *raðar broddi* *Yt* 31; *herhen synes at høre*, *svarðar r.*, *hoved-hudens ryg*, *land*, *hoved*, *dets garðar*, *hovedbånd*, *dettes Gerðr*, *kvinde*, *SnSt* 4, 7. — 3) *ø-navn*, *Ræðen (Nordhördland)*, *pul* III 3, IV bbb 3, *Raðar lindi*, *havet*, *ESk* 13, 11. — 4) *skib*, *pul* IV z 2.
 røðulgrund, *f*, ‘sol-land’, *himmel*, *sikl- ingr r-ar*, *gud*, *EGils* 1, 21.
 røðull, *m*, *sol*, *pul* IV gg, r. *máttit hlýja* *Sigv* 12, 15, r. *náðit skina* *ESk* 6, 19, r. *skinn* *Sturl* 3, 20, sem r. *renni upp i*

heiði *Arn* 2, 17, *sá bjartar r.*, *om Kristus*, *ESk* 6, 2. — I *kenninger*, *for skjold*: *barðraukns* r. *ESk* 6, 53, — *for sværd*: r. *randa* *Líkn* 6, *valbastar* r. *ESk* 6, 43, *Gondlar* r. *Giz* 2, 1, — *for guld*: r. *sævar* *Ht* 17, — *for øje*: *brúna* r. *EGils* 1, 33, — *for gud*: r-s *tyggi* *ESk* 6, 9, r-s *ræsir* *EGils* 1, 11, *røðla gramr* *Kolb* 2, 9, *røðla* *qðlingr* *Has* 16, *qðlingr himins røðla* *Þísk* 2, — *for himlen*: r-s *rann* *Has* 10, r-s *bú* *Has* 59, *røðla* *býr* *Líkn* 19, *røðla* *salr* *Leið* 33, *røðla* *skrin* *Katr* 39, r-s *setr* *ESk* 6, 3, r-s *braut* *Gd* 56, r-s *tfald* *Herv* III 11. — *Jfr alf*, *bjúg-*, *brim-*, *djúp-*, *fagr-*, *far-*, *haf*, *himin-*, *hjalm-*, *if-*, *mord-*, *mót-*, *unn-*.

Røðulsfjoll, *n. pl*, *sagn-lokalitet*, *HHj* 43. Røðulsvellir, *m. pl*, *sagn-lokalitet*, *HHj* 6. rødd, *f*, *stemme*, *lyd*, *Krists* r. *Pt* 37, *stillia r-u*, *modulere sin stemme*, *tale*, *Völ* 16, *kalla kaldri r-u* *Akv* 2, r. *engils* *Lil* 55, *hafa reina r.*, *have en hingsts stemme*, *ved sin stemme at vise sin gejlhed*, *HHj* 20; r. *fogls* *Harkv* 2; — *vast-undirkúlu (stenens)* *Ála* r., *jættens stemme*, *guld*, *Bragi* 2, 4. — I *kenninger* *for kamp*: *sverða* r. *Bjhit* 2, 18, r. *hjorva* *Sindr* 8, *nadds hámána* r. *Sindr* 6, r. *randa* *Gldr* 4. *Jfr dáins*, *flug-*, *geir-*, *gló-*, *hjalm-*, *hjor-*, *hó-*, *járn-*, *vast-*.

røf, *f*, *raf*, *på grund af dettes lysende farve brugt i kenninger*, *for guld*: *gefa Rínar* r. *Ht* 26, *Ragn VI* 1 (*jfr SnE* I 408: *røf* *sævar* er *gull*), r. *spannar* *vensk gotnum* *Ht* 44, *veita armleggiar* r. *Mark* 1, 7, — *for øje*: *brúna* r. *vard* *heil* *EGils* 1, 14. — *Jfr raf*, *n.*

roggsmed, *f*, *energisk optræden, handle-måde*, *Gd* 31.

1. røgn, *n. pl*, *guder (egl en form op-stædt ved analogi efter røgnum, ragna, af regin, s. d.)*, *rigna við r.* *pveil*, *ramm-aukan* r. *Vell* 32, *reid sé r.* ok *Óðinn* *Eg Lv* 19; *heraf er igen opstædt gen. pl*, *rogna*, *se regin*. — *Jfr ben.*

2. Røgn, *f*, *elv*, *pul* IV v 4.

Rognir, *m*, *navn på Odin* (egl. ‘hersker’, ‘styrer’), *pul* IV jj 5, *vágir R-is*, *skjald-skab*, *Vell* 5; *sóknar R.*, *kampens* *Odin*, *Tor*, *pdr* 3, *gjold R-is*, *i en dunkel sam-menhæng (se reifa)*, *Akv* 33; *R-is (ved rettelse)* *fagrbjórr*, *skjaldedrikken*, *digtet*, *Ód* 27; *mærðar R.*, *digtingens* *Odin*, *skjald*, *GSúrs* 5. — *Jfr brak-, dolg-, folk-, fúr-, garð-, land-, sverð-, val-, ving-, þrym-*.

Røgnvaldr, *m*, *R. jarl på Møre*, *TorfE* 2, (enn gamli) *Arn* 5, 15, *R-s niðr Arn* 5, 2, — *R. Brúsason*, *Arn* 1, 3; (?) *porm* 1, 9, — *R. heiðumhárr* *Yt* 37; — *Røgnvaldr jarl i Götland*, *Sigv* 3, 12, 17, 18; 7, 9. — *R. són af Ragnar lodbrog*, *Krm* 15.

røk, *n. pl*, (sing. *rak* forekommer ikke; *deraf rekja*, *s. d.*; *røk er urigtigt*), 1) *en-kelheder der udgør et hele (af harmonisk og vel bygget art)*, *et heles forløb, udvikling*; (det er let at se, at på grund af

den deri indeholdte årsagssammenhæng, kunde ordet já betydn. ‘årsag, grund, ophav’, og lign.), fyr þjóða r., Hávm 145, för menneskenes historie, vita oll tíva r., kende gudernes hele historie, alle deres forhold, Vafpr 38. 42, mæla of ragna r. Vafpr 55, vita oll r. fira Alv 9 o. s. v., forn r., jortidsbegivenheder, Lok 25. — 2) særlig om gudernes sidste skæbne, den sidste akt i deres og verdens liv, Vsp 44 (romm) o. s. v., Hhund II 40, Am 22 (r. ragna), jjr i aldar r., ved verdens undergang, Vafpr 39, ragna r. rjúfendr (s. d.) Bdr 14. — 3) segja r. frá dröttins degi, fortælle om herrens dag, dens ejendommeligheder og betydning, Leid 5, segja þessi r., fortælle disse begivenheder, Pl 2, stór verða r., der sker store begivenheder, Merl II 31, séa þessi r. þrennar aldir, disse mærkelige ting, Merl II 78, ráða mórg r. fyrir, forudsige mange mærkelige ting, Merl I 2.

Rökki, m, sokonge, pul III 1, IV a 4, R-a rein, havet, Ht 73, R-a mið, d. s., Bjhit 2, 3, R-a rann, skjold, pKolb 3, 11; R-a stóð, skib, Arbj 24.

röksemð, f, begrundelse, skyra gørðir góðri r., begrunde sine handlinger godt, Gdþ 32.

rökstóll, m, stol hvor den siddende giver sin begrundelse af en sag, dommersæde, ganga á r-a Vsp 6. 9. 23. 25.

Rökstr, f, (rar), norsk ø, (= Rekster på Hordland)?, pul IV bbb 7.

rökstæltr, adj, stærk ved sin begrundelse, indre sandsynlighed, r-t spó Merl II 20.

rönd, f, (pl. -ar Hfl 7, ellers -ir, men uden at de enkelte steder kan kontrolleres, også rendr), 1) rand, kant, især randen på et skjold, der hyppig var malet med særlige farver (jjr SnE I 420; á fornrum skjoldum var titt at skrifa rönd þá er baugr var kallaðr) eller guldbelagt, at skjaldar r., hvorpå ed skulde aflægges, Vgl 33, r. vas ór golli (næppe = skjold her) Hhund I 33, r-ir snurtusk, rørte ved hinanden, dækkede hinanden, Helr 9. — 1 kenninger for skjold: r-a íss Haustl 17, r-ar botn Rdr 7, r-ar holmr Haustl 18, r-ar himinn Hák 8, Hjr 3. 7. — 2) denne malede ring har været så fremtrædende, at ordet gik over til — alene — at betyde ‘skjold’ (ordet findes mærkeligt nok ikke i pul, der har randi, s. d.), steind r. Ótt 2, 12, rauðar r-ir Arn 2, 5, Jóms 17, Guðr II 15, roðnar r-ir Harkv 5, bláar r-ar Hfl 7, svartar r-ir Hl 16 a, (bera) blóðgar r-ir Harkv 21, bundnar r-ir Akv 14, r. brast við r. Hhund I 27, ítr r. furask Ht 4, hœfa r. með brandi Eg Lv 30, kljúfa r. HolmgB 2, Sigv 2, 7, vardá r-u Ótt 2, 6, verja r-u Mberf 3, fasti rauð flesta r. Sturl 3, 14, bera r-ir í bý Gldr 8, bera r-ir í byggðir Arn 2, 5, bera r-ir á Sandey Bkrep 7, bera r-ir á skip Óð 4, bera r-ir frá sæ Vell 31, bera r. framm ESk 6, 53, leggja saman r-ir, begynde

kampen, Korm Lv 35, Eviðs 4, Vell 29, Jóms 22, Arn 3, 12, Skáldh 2, ljósta saman r-um, d. s., Skáldh 4, rjóða r., randir Hhard 1, pfagr 7, heyja rendr í dreyra Krm 9, standa und breiðar r-ir porv 2, gala und r-ir, om et slags krigs-hyl (til at forskrække fjenden), Hávm 156; lond farin r-u Liðs 1, reisa r. við e-m, stille sig til modstand imod en, Mark 1, 32, Sturl 6, 10, Merl I 37; hafa r., r-ir fyr landi, skjoldforsyneðe (krigs)-skibe (til landevearn), pfagr 3, Ótt 3, 1, gerða lond r-u pKolb 3, 2, lúka r-u of rekka kindir Mark 1, 17 jjr 24, brjóta lond und e-n r-u, ved krig, Ill 4; und r-u, med skjold for sig, Anon (XII) B 3. — 1 kenninger, for kriger: r-a Freyr HolmgB 2, r-ar runnar Isladr 1, r-a reynir Anon (X) digt om Guðleifr, r-a reynendr Jóms 17, r-a rjóðandi Korm Lv 53, r-a týnir Sturl 6, 8, — for kamp: r-ar glaumr Ólhelg 5, r-ar jara, kamp(?) pjsk Lv 4, jjr Meissner 163, r-a rødd Gladr 4, r-a rymr pGísl 3, Hhund I 17, r-a drífa Rst 17, r-a þryma Jóms 45, r-a(r) regn Krm 15, pmáhl 12, r-a mótt Vell 23, r-a andvaka, egl. skjoldenes vågne tilstand, o: hæftige bevægelse, Obreið 2, r-ar belkir, skjoldets love, billede ifølge sammenhængen (jjr bokr), Hjr 3, 8. — for sværd: r-ar linni Korm Lv 59, r-a fár pGísl 6, r-a víti pjsk Lv 2, r-ar hót Grett 2, 6, r-ar log GSárs 15, r-ar máni Eg Lv 30, Krm 6, r-a blik Hhard 12, r-a reyrr Arn 2, 14, r-ar laukr Vell 9, r-a íss ESk 11, 9, — r-a garðr, skjoldgærde, skjold, porf 2. Urigtigt er røndum, v. l., Harkv 19. Jjr Falk, Waff 131 f. — 3) jord, pul IV æ 1. — Jjr goll-, holm-.

røng, f, (pl. rengr), spante, pul IV z 8, ristin r. Hhard 16; bifask rengr í rostum Kali, r-um studdr, om skibet, Leid 16; marr ranga, skib, Anon (X) II B 9.

røskliga, adv, rask, kækt, pjóðA 1, 11, r-ast Gestr 2, ríss r. Hjálmp IV 12. — Jjr jafn-

røskligr, adj, rask, kæk, omtr. = røskr, r-ra es Nj 19 r. vingull Vols 2.

røskr, adj, rask, kæk, Am 54. 90, r. munk bér reynask Am 60, rammr ok r., om Rig-Heimdal, Rp 1, r. vísi Steinn 3, 4, røskvari maðr Iv 44, Isladr 17, enn r-vi askr alms Isladr 3, r-vir menn gefa ornum bróð Mhkv 23, qölingr skyldi einkar r. Mhkv 5, r-vir þegnar Rejr 2, 1, r. biskup Gd 24, røsk híð Sturl 4, 14, r. frið-kennandi, Kristus, Leid 27; — r. aldr, höj alder, Gdþ 13. — Jjr jafn-

Røska, f, Tjalfs søster, Tors tjænerinde, Vroksu bróðir (sødere med bevaret v i forlyd), Tjalve, pdr 21; tvinna R., kvinde, EGils 3, 1.

røskvask, (-aðisk), blive moden, voksen, ef r. næði Sí 11.

1. røst, f, mál for vejlængde (ubestemt), hundræd r-a es (Vígríðr) á hverjan veg Vafpr 18, ketill r-ar djúpr Hym 5, átta r-um fyr jorð nedan þry 8, niú r-um

neðar *HHj* 16, rank tolf r-ir ok eina *Sigv* 3, 3, heiðr r-ar breið *pjóðA* 1, 7; — vej i alm., Róða r., søen, *Tindr* 1, 1, Gylfa r. *pSær* 4, 1, máva r. *Ragn X* 4; reyr-pvengs (*slangens*) r., guld, *HSst* 2, 2; r-ar knorr, hest, *Sigv* 14, 2. — *Jfr* baug-, Bif-, Bil-, tit.

2. *røst*, f., ström (*i havet*), malström, *pul IV u 1*, riðandi r. *Iv* 17, i r-um *H hard* 16, *Kali*. — *I kenninger*, for skib: r-a hlynur *Ht* 19, raukn r-a *pGisl* 3, vetrliði r-ar *Mark* 4, 1, hestr r-a *Ht* 34, — for fjældelv: glamma stóðvar r. *pdr* 10, — for øl: r. jastar *Ht* 25; — rastar *Gestr 2 er urigtigt*. — *Jfr* blá-, blóð-, glymp-, haf-, log-, vápn.

3. *røst*, f., skib, *pul IV z 2*.

røsuðr, m., ‘som farer frem, afsted’, reyks r., der vælter frem i forbindelse med rog, illd, *Yt* 27.

1. *rø*, f., 1) rå, seilstang, *pul IV z 8*, skammar ro skips ráar *Hávm* 73, skips láta menn skammar rår *Mhkv* 12 *jfr Falk MoM* 1922 s. 173 f., slyngva skildi upp við rø *Hhund I* 33, ráar langar *Hhund I* 49, bundin rø, om den knækkeðe rå, *Korm Lv* 38, ekin rø *pjóðA* 1, 2, við miðja rø *Rv* 22, rø reiddi stafn, her om råen og sejlet, *Ragn X* 5, segl við rø *Sigv* 10, 8. — 2) stang, loddi rø við (*jætten*) *Haustl 7*; — rø skalla, hår (rø = viðr), *Árni* 2, 1; rø holbarkar, sværd, *Hfr* 3, 6. — *Jfr* dolg.

2. *rø*, f., (*ældre vrø*), vrå, hjørne, kleif i rø hverja *Am* 62. — *Jfr* vø.

røðugr, adj, røðsnild, snarrådig, r-g jofra sveit *Olv* 2, 6.

røðuligr, adj, røðelig, klog, pat es r-t *Likh 45*.

røðnautr, m., ‘råd-deltager’, en man røðfører sig med, rødgiver, *pul IV j 10*.

Rón, f., *Ægirs hustru, blandt asynjer*, *pul IV h 2*, *jfr IV u 4*, yy 3, R-ar munur, bølgens gab, *Refr* 4, 3, R., siðlaus kona, *Frþ I* 13 b, R-ar vegr, havet, *Anon (X) III C 1*, *Merl II* 89, R-ar salr *Frþ I* 14, snúask R. ór hendi *Hhund I* 30, gefa e-n R. *HHj* 18, sitja at R-ar *SnH* 2, 6, R. hefr ryskt of mik *St* 7. *I kenning for kvinde*: dýnu R. *Hfr Lv* 15. — R-ar ræfr- = is-, R-ar ræfr-firðingar = isfirðingar = Isf., maendene fra *Isafjord*, *GOdds 7*. *Jfr Kock*, Zs. f. deut. alt. 40, 205 f. — *Jfr* folk-, gim-, glymp-, ósk-.

rós, f., løb, fart, r. hesta *Sigv* 3, 12, gorr til r-ar, om en hoppe, *Hhund I* 42, taka ár (dat.), tage flugten, *Steinn* 3, 4; rásir dœgra, dagenes løb, løbende dage, *Lil* 67; — (løbende) skare (= ferð), engla rásir *Lil* 40. — *Jfr* blóð, geir-

røðr, m, galt (skr. røðr, roðr), *pul IV dd.*

røkkviðliðr, m, okse (‘med mørk side’?), *pul IV ö 1*.

røkr, n, mørke, mørkning, tusmørke, *pul IV mm*, r. qndurt (acc. temp.) *Arn 3, 12*, r. røkra *Hyndl 1*. — ragna r., gudernes mørke, tiden når alt bliver mørkt for guderne (*jfr* sól té sortna, *Vsp*), er ensbetydende med ‘verdensundergangen’, ragna røk, men røkr er sikkert ikke en forvanskning af dette, bida ragna røkrs *Lok 39*.

røkva, blive dunkel, es røkvit vas *HHj* 35, røkr at regni, det bliver mørkt på grund af den sig nærmende (regn)byge, *Bergb 6*, røkr at eli *Anon (XIII) B 39* (med él menes her kamp), røkr at miklu randa garðs regni, det ser svært ud til at ville blive kamp, *porf* 2; *impf.* røkk synes(?) at foreligge i “Rekk” at rømu døkkri *Ormsþ IV 4*.

S

s veksler i verbet vesa med r (opstået af R) efter de bekendte regler; r trænger sig så ind i former, hvor det ikke burde være (er, ert, var, vart o. s. v.); dette er tidligst sket i Norge (ved 1100) og derfra er det så overført til Island; her er overgangen først fuldbyrdet i løbet af den første halvdel af 13. årh. — Ts går i løbet af 12. årh. over til ss (Gissurr : vissa, blessun : þessa), måske dog ikke allevegne samtidigt. — *saðning*, f, mættelse, soet s. *Pét 30*.

1. *saðr*, adj, mæt, s. emk enn þess *Hárb 3*, áðr s-ir yrði *Hym 1*. — *Jfr* ql.

2. *saðr* se sammr 1 og 2.

safna, (-ada, -at), samle, se samna.

saga, f., 1) mundlig meddelelse, fortælling, saðr at sogu, med hensyn til det sagte, fortalte, *Grip 48*, fjold s-na *Rdr* 7, 12, sogur fallask, mundlige fortællinger bliver til intet, pry 10, hlýða s-u *Hyndl 25*, sjón s-u ríkari pløft 2, 3, verða at s-um, blive til, afgive stof til, *Yt* 20, gera at s-um *Hálf* VII 9, bera e-m s-u, fortælle

om en på en bestemt vis, *p*Kolb Lv 7, segja góða s-u, have en god melding, ESk 13, 1, s-sur móglugra manna reynask at lygi Hsv) 75. — 2) sammenhængende fortælling ('om fortids begivenheder), fornar s-sur Grott 18, Oddrgr 1, Merl II 3, qðlinga s-sur Hl 1 b, s. frá e-m Mhkv 9; ganske uklassisk og ungts er Sólarljóðs s., indholdet af S., Sól 83 (sent tildiget vers). Jfr spá-, stórhær-.

saka, (-aða, -adr), besky尔de ('påføre sag, skyld', sok), s. præla, give trælle skylden, Hsv 24 (v. l.), s. sjálfan sikk Hsv 39; medium, s-ask, give sig skylden, s-ask eigi þú, gör dig ingen bebrejdelser, HHj 33; s. sáryrðum, give hinanden skyld, bebrejde hinanden, Lok 5. 19, sjalfir of s. Hamð 29; s. við jorð, yppre strid med jorden, Heið 23; malmr s-ar hjalm, angríber, beskadiger, Hl 5 b; — upersonl., e-n sakar, en kommer til skade; sakaði engu, tog ingen skade, Heil 11.

sakabot, f, (-bcetr), bøde for skyld, at s-um, til bøde, Anon (XIII) B 55.

sakasár, n, sár som er følge af eller er skyld, fyr þetta s., jordi han havde gjort sig skyldig, Mv III 18.

sakdolgr, m, fjende, uriktig v. l. Haustl 16.

saklauss, adj, uskyldig, Háv 8, Líkn 21. 44, Sól 6. 22, s-t blóð Heil 8, vasa s-t Nkt 64; s-t, ady, Arn 6, 4. — Jfr all.

sakmöl, n, pl, = sok, sag, halda s-um e-s, forsvare ens sag, pmáhl 16.

sakna, (-aða, -at), savne, s. málvinar Guðr I 20, s. Halfdanar Yt 30, s. sørva Gefnar Korm Lv 37, s. síns hamars prý 1, s. eins (baugs) Vøl 10.

sakrúnar, f, pl, 'skyld-runer', runer, der skal bevirke strid, bera s. með sifjungum, anstifte strid mellem svogre, Hhund II 34.

salakynni, n, = salkynni (jfr húskynni), bolig, hvé Valþrúðnis s. séi Vafþr 3.

Salarey, f, norsk ø, pul IV bbb 2.

Salarsteinn, m, mytisk stednavn, Vsp 14.

salbendingr, m, skjold, pul IV r 1. Jfr Falk, Waff 126, Meissner 9.

salbjartur se salr (bjartur).

Salbjörn, m, ø ved Sydhordland, pul IV bbb 2. Jfr M. Olsen: Stedsnavnestudier s. 34 f.

salbrigðandi, m, 'sal-bryder', Sveigðis s., 'Odins sal', skjold, dets 'kløver, ødelægger', kriger, Sindr 5.

saldeilandi, m, GSúrs 12, giver ingen mening og er rimeligvis forvansket for sædeilandi, s. d.

saldrótt, f, 'salens, husets, mænd', husets folk, s. of sofin Hávm 101.

Salfangr, m, jættenavn (v. l. Sval-), pul IV b 4.

1. salgarðr, m, 'sal-gærde', gærdet omkring en sal, bolig, setjask á s-d Vøl 30.

2. salgarðr, m, sværd, pul IV l 4. Jfr Falk, Waff 58.

Salgofnir, m, navnet på Valhals hane

(= Gollinkambi), áðr S. sigþjóð veki H hund II 49; blandt hanenavne, pul IV uu; begge steder skrevet med f. Er ordets sidste led mulig bestægtet med no. gauve 'mægtig, anset mand' (Åsen), jfr gauv, adj; altså 'den prægtige i, ved, salen'?

salhús, n, 'sal-hus', = salr, sjau eigum s. Akv 7.

Salin, f, elvenavn, pul v 4.

salkona, f, 'sal-kvinde', tærne, Sigsk 47. 50.

salkonungr, m, 'sal-konge', himna s., gud, ESk 6, 66, sólar s., d. s., Leid 25, Heið 13. 17.

salkynni, n, pl, bolig (egl. vel 'boligens beskaffenhed'), Ódins s. at séa, Valhal, Grí 9. 10, ór s. at séa Skí 17. 18; hjón s-a, husets ægtefolk, Rþ 3. 5 o.s.v. Jfr salakynni.

salmr, m, salme, syngva s-a prándr, Hl 27 b; er getr í s-i Gd 8, s-a spjoll Merl II 96; — hjørva s., kamp, rekja hjørva s-a (om sværdet) Hl 37 b. — Jfr hjør.

salnæfr, f, 'sal-næver', 'sal-tag', Sváfnis s-ar, taget på Odins sal (Valhal), skjolde, Harkv 11.

salpenningr, m, 'sal-penning' (penning = rund metalplade), Svölnis s., Valhals penning, skjold (jfr det foreg.), Rdr 12.

salr, m, (-s og -ar; pl. -ir), sal, om et enkelt (stort, langstrakt) hus eller bygning, i pl. om 'bolig' i alm., hjem, gård; om guders og fyrtelige personers bolig (jfr Ups. studd. 203), s. þakiðr skjoldum, Valhal, Grí 9, s-ir Ódins Hhund II 50, Eirm 3. 4, Sigtýs s-ir SnE I 340, ása s. prý 13, s. á Gimléi Vsp 64, om Freyjas hjem, Grí 14, Menglads, Fj 31. 45. 49 (disse to steder i pl), s-ir Gjúka Gríp 43, Hlóðvés s-ir Guðr II 25, jofra s. Oddrgr 14, s-ir siklings Ht 90, om Volunds hjem, Vøl 7, Sigurds, Sigsk 22, Brynhilds, Fáfn 42, Helr 10, Faders og Moders, Rþ 26; jfr í sal Brot 16, Guðr II 24, III 7, Akv 15, Ghv 15; at solum Lok 28, til s-a várra Reg 13, s. of sessmögum Hávm 152, of sal gaukar, gøge i (ved) salen (jfr Salgofnir), Grott 7, s-ar gafl Hamð 31; s-ir lýda, menneskenes hjem, Reg. 3, sól skinn í s-i, den bebyggede verden, Alv 35, eiga s-i, have bolig, Vsp 5, gørva sér s-i Grí 5. 12. 16, silfri þekja s-i Grí 6, finna s-i auda Vøl 4, búa sal hjolmum Sigv 3, 16, om ringere folks, bonders, huse, braut hvarf ór sal, om en ist. gård, Korm Lv 15, í sal GSúrs 3. 13. 14, brenta s-i þjóðA 4, 2, Mark 1, 22, í einn sal Ormr 1, 1, s-ir fellu Gisl 1, 5, s. feldr Sturl 6, 4, — endlangr s. Vøl 7. 16. 30, Oddrgr 3, endlangir s-ir Skí 3, gollnir s-ir Fj 5, suðrcenir s-ir Guðr II 14, s. sleginn sessmeiðum Akv 14, taugrepr s., om en ussel hytte, Hávm 36, — om jætters bolig, Hym 10. 11. 12. 34, Vafþr 7. 8. 9, Skí 16, prý 27, hvor der allevegne er tale om jættefyrsters

bolig, jfr Vsp 37, Suttungs s-ir Hávm 104, s. bjartr beira Sókmímis Yt 2, — om dværges hjem, s. ór gollí Sindra ættar Vsp 37, — om Hels og Nástrands sale, s-ir Heljar Vsp 43, s. (á Nástrond) Vsp 38; — om gravhøj, s. Angantýs ausinn moldu Herv I 2. — I kenninger, for klippehule: s. nauimu Grettis 44, s. fjalla Grettis 32 (*her måske bjærggegn i alm.*), — for himlen: glyggs s. ESk 1, 4, sólar s. Ník 1, 3, sólborgar s. pstf 1, 5, s. fjalla Hallv 8, Gunnl Lv 8, Leið 1, Has 30, heiða s. ESk 6, 7, mána s. Hhund I 3, røðla s. Leið 33, hranvvala fannar brautar s. Rejr 2, 3, — for bryst: s. hjarta Líkn 4, Krm 27, Níkdr 2, s. þindar Anon (XII) C 36 — for knokkel: s. mergjar Jóm 31, mergjar s-ir Mfl (XII) 1. — Om jorden i alm. betragtet som én bolig, s-ar steinar Vsp 4 (*jordbundens stene*), s-s dreyri, elv, dennes heimr, en dal, GSúrs 36. Jfr djúpr s., om himlen, i dværgenes sprog, Álv 12. — Urigtig er v. l. salr for sær Vsp 20. Jfr M. Olsen Åttegaard 33. — Jfr auð-berg-, bjór-, dœmi-, døkk-, fen-, fold-, gnaph-, heim-, hregg-, hó-, regn-, Skírings-, vestr-, þrungin.

salt, n., salt, men kun i betydn. ‘det salte hav’, havet, pul IV u 1, grøent s., om Østersøen, Sigv 3, 21, austr i s., d. s., Ótt 2, 4, fyr vestan s., ESk 7, 9, suðr hijá s-i Ragn XI 2, skera s. Arn 3, 2, salt et eystra, Østersøen, Arn 2, 4. Jfr Grík. — **salta**, (-ða, -adr), salte, túna alt nema s-i, medmindre man salter det, Grettis 52. — **saltari**, m, psalter, salmer, (syngva) s-a fv 45, 46.

saltattr, adj, (attr af etja), ført over havet, om skibet (*men ved rettelse*), porm 1, 6.

saltkarl, m, saltkarl, saltbrænder, Frþ II 3.

saltr, adj, salt, s. ægir PjóðA 4, 8, Sturl 3, 12, sołt slóð birtinga, d. s., Ragn XI 1, s. svalteigr HSt 2, 2, s. kjalar stígr Ht 76.

saltunna, f, ‘saltønde’, Hóars salr, Valhal, dens tunna ‘tønde’, Son eller Bodn, dens hrannir, skjalderdrikken, digit, Ht 31.

salvaniðr, adj, ‘vant til (at besøge) sal’, arin-Synjar salr, jaettekvindens bolig, ‘den som er vant til besøg dér’, jaette, dennes bauti, banemand, Tor, pdr 19, jfr arinbauti.

salvorðr, m, ‘salvogter’, grundar sal- (himlens)v., ‘bevogter’, gud, ESk 6, 19, Leið 6.

salvorðuðr, m, s. s. foreg. (af varða), Dúrnis niðja (dværges) sal-, stenens, v., dværg, Yt 2.

salþak, n, ‘sal-tag’, ‘jordens tag’ (salr = jord), himlen, til s-s pdr 7.

salþjóð, f, ‘sal-folk’, hjemmets folk (jfr saldrött), segiða s-um Vgl 22.

sama, (-ða, -it), sömme sig, passe (*under tiden findes sóma som v. l.*), s. ælig mér klæði Ragn II 5, pat kveda sglu s. Sól 26, betr s-ir bolr SnE II 202, þér s-ir

bæði vel (*verbet i sing., fordi det står foran subjektet*) Hhund I 56; hyppig med infin. (*med eller uden at*), samira færa Eyy Lv 2, mér (þér) s-ir pór 1, pstf 2, 2, Jóms 4, Guðr II 27, Helr 1, s-ir okr Hrafn 2, Sigsk 17, oss s-ir ESk 6, 10, s-ir lýðum trú þýðask Leið 21, uden dativ, s-ir telja Jóms 6.

saman, adv, sammen, samlet, þríar nætr s. Rp 6, 20, 33, fimm nætr s. Korm Lv 41, doegr mart s., Sigsk 2, einn s., kun én, alene, ligga einn s. Eg Lv 46, einum þykkir daufligt s. Mhkv 5, fara einn s. Hávm 47, ganga einn s. Fájn 2, fóru fimm s. Am 30, eiga ett s., have fælles æt, Fájn 13, mær ok moqr s. Vafþr 33, brullaup drukkin s., i fællesskab, Gríp 43, byggva s., bo, leve, sammen, om ægtefolk, Skí 20, Rp 40, slíta ævi, aldri s. Fj 50, Helr 14, drekka s., samlet, Lok 45, Guðr II 29, dœma s., sammen med hinanden, i fællesskab, Hhund II 21, e-m es syst s. Harkv 21, vita s., i fællesskab, Hávm 98, mælast s., tale med hinanden, Vafþr 19, sitja sáttir s. Vafþr 41, Fj 37, jfr Jóms 40, sitja s., om elskende (evfemistisk), Vol 40. 41 (jfr ÖTryggy 1853 s. 50), vesa s., være samlet, Skí 5, Guðr II 23, fara s., færdes sammen, med hinanden, Sigv 12, 7, HHj 27, herr fundinn s. Jóms 18, Bersi 1, 2, — med verber, der betegner bevægelse, bera skrok s., samle, Hhund I 37, upers., bar sókn s., kampen førtes sammen, de kæmpende mødtes, Hhund II 10, blanda blóði s., som fostbrodre, Lok 9, som kæmpende, Fájn 14, leggja s. randir Vell 29, etja s. Mhkv 22, fara s., fare sammen, ryste, Hym 24, ganga s. i lúðr (s. d.), Gróg 11, koma s., mødes, Hhund I 28, 53, Fájn 24, foera orð s. Mhkv 1, teljask s., samle sig, Aky 34, — andre udtryk, kaupa s. slå en handel af med hinanden, HHj 3, Sigv 5, 4, lúta á laun s., böje sig mod hinanden, om to elskende, Sigsk 58, vígja s. prý 30, koma s., samles i ét ophav, om slægter, Vafþr 31, setja s., her er vist underforstået sakar, forlige, ordne, Sigrdr 12, lúka s., omslutte, Sigv 10, 5.

samangeypnandi, -gaupn-, part, samlende i sin hånd (gaupn), s. sína skepnu, om gud, Lil 28.

samband, n, forening, friðar s. Lil 40, s. synda, syndig forbindelse, Vitn 18.

samdœgris, adv, på samme dag, straks, ESk 6, 20.

sameiginn, adj, fælles, i fælles besidelse, gera sameignar sinar kváñir (hds urigt. sinnar kváñar) Merl I 49.

samfast, adv, uafrbrudt, Nkt 45, 60.

samheldr, adj, ‘som kan holdes sammen med noget’, som kan måle sig med, s. ok jafn feðr, om Kristus, Gdþ 65.

samhlaupi, adj, løbende sammen, ulfar gera svín s-a SnSt 4, 5.

samhugi, adj, enig, verða s-a við e-n Hsv 20.

samhyggjandi, *m*, ‘sam-tænkende’, enig, s-jendr systur hefna, enige om at hævne dères soster, *Ghv* 5.

sami, *m*, hav, *pul IV u 1*.

samknúta *Sigv* 2, 10 synes sammen med sunnu at måtte udgøre en kenning (for ‘mand’, ‘person’), sam-, stammen i samr, hav, dettes sunna, guld, dets knúta, mand, men knúta kendes kun i betydningen ‘knokkel’, der ikke godt passer her (‘guldprydede arme’??); varianterne bringer tolkningen ikke videre. *Jfr Hjelmquist: Samknúta, Lund 1913.*

samkunda, *f*, sammenkomst, møde, forsamling, *Am I. 76 (drikkelag)*, *Hsv 16 (v. l.) 103, synedriet(?) Alpost 12*.

Samland, *n*, Samland, — i kvindekening: serkjær *S. Anon (XII) C 33*; den slags kenninger (*jfr Serkland*) er en digters øjeblikslæg.

samlega, *f*, sammenliggen, sted, hvor noget ligger samlet, s. linns kindar, slangens leje, guld, *Gunnl Lv 1*.

samlíkjandi, *part*, sammenlignende, *Gdb 45*.

sammæðri, *adj*, med fælles moder, bræðr s-a *Hamð 24*.

samna, *safna*, (-aða, -aðr), *samle*, *s. her Pl 33 (mn rimbestemi)*, *s. Niflungum Akv 17 (sdl. hds)*, *s-ask bað til hoðmu Arn 2, 9 (mn rimbestemi)*, *s. skrokvi, samle usandheder, sige usandheder, BjH 3 (mn rimbestemi)*, *s. kostum, lægge sig efter, Hsv 13, s. íþróttum Hsv 122, s. gœzku Hsv 58*.

samnaðni, *m*, navnefælle, *ÓTr 2, Sigv 3, 6*.

samnagli, *m*, klinksöm(?), ialfald et ‘söm’ i et spyd eller sværd, *pul IV l 12*, *s-a sigla, sværd, s-a siglur riða (jfr slíðr-dúkaðr) pjóðA 3, 31. Jfr Falk, Waff 31.*

1. **samr**, *adj*, den samme, lig, at s-a hófi, på samme måde, *Vøl 27*, at sognu hófi *Hálf VIII 12*, *s-s misseris, i det samme halvår, Guðr I 9*, *s-s dœmi, eks-empel på det samme, det samme (foregik dér), Am 21, segja et s-a, (gen)fortælle det samme, Hávm 28*, á samri stundu *Lil 9*; maðr es moldu s., identisk med mulden, *Sól 47*; *s-t, adv.*, vesa s-t, være, leve, sammen, *Ski 7*, sex vetr s-t, uafbrudt, *Nkt 14*, sex doegr í s-t *Orv IX 51* (medens der *Nkt 70* bør læses osx sex for í samt); et sama, *adv*, ligeledes, på samme vis, *Hávm 76. 77, Vafpr 22. 23, Grí 15, Hyndl 27, HHj 29, Fáfn 4, Guðr II 18, Am I*. — Samr vas *Hjr 3, 22*, er vist fejl for så vas, da samr er meningslost.

2. **samr**, *adj*, egnet til, passende, s-ir þremir *Ht 38*, s-ir váss, skikkede til at udholde strabadser, *Ht 72*, — hyppig med infin., rede, s. lézk Atli at sína gerva (ɔ: at göre arveøl), han erkærede, at han gærne vilde, *Am 75*, áðr som telisk at léa, før hun erkærer sig rede til, *Fj 30*, s. at fremja sik *Pl 47*, segr varð s. at biggja, viste sig villig til at modtage, *SnSt 4, 2*; — med á, s. á sáttir *Jóms 24*,

— værdig, síz emk s. at rœða *Likh 47*.

— *Jfr almþing-, ár-, brek-, dylgju-, eir-, eirar-, fleinþinga-, frið-, hald-, hefni-, hjalm-, hljóð-, hlýði-, iðju-, kapp-, kost-, kynmála-, last-, líkn-, mein-, miskunn-, ó-, rausn-, rausnar-, róg-, rómu-, skjól-, skrøkmála-, skyn-, starf-, sumbl-, tál-, tir-, vás-, veg-, viinn-, prek-, qfund-, øróf.*

samráði, *m*, som handler efter fælles råd med en anden, enig, peir Sorli ok Hamðir urðu barðir s-a, efter fælles aftale, i fællesskab, *Rdr 5*.

samskinandi, *part*, skinrende sammen (samlet), om treenigheden, *Lil 37*.

Samsón, *m*, *Samson, Gd 37*.

samtengja, (-ða, -ðr), forbinde, forene, hér s-ðuz menn ok englar *Lil 34*.

samtog, *n*, dragen mod hinanden, s. sverða, at s-i sverða, hvor sværd drages mod hinanden, i kamp, *Eg Lv 39, Krm 23, Ormsp IV 8*.

samtýnis, *adv*, i samme tun, gård, hus, sitja s. *Am 88*.

samvist, *f*, væren sammen med, samliv, saurgask af s-u e-s *Pl 19*.

samvízka, *f*, samvittighed, s-u bygd, bryst, *Lil 84, jfr Meissner 136*.

samþykð, *f*, enighed, *SnE II 234 (om enighed i at göre ondt, synde)*.

1. **samþykki**, *f*, (-jar), enighed, s-jar søkkvir, guld, *Ht 43 (jfr rögmalmr)*, s-gerir sanna elsku *Hsv 49 (her snarest ntr.)*.

2. **samþykki**, *n*, s. s. foreg., vátta hótt s. *SnE II 236*.

sandaðigr, *adj*, rig på sand, s-t land, sandrig jord (om en gård med tilliggen-de), *AmArn 5*.

Sandey, *f*, en af Hebriderne (Sanda), *Bkrepp 7, GrHj 3*.

sandheimr, *m*, ‘sand-verden’, havet, sól s-s, guld, dets sløngvir, (gavmild) mand, *PormOl 3*.

sandhiminn, *m*, ‘sand-himmel’, havet, kenni-Valr s-s, skib, pórh 2.

sandhverfa, *f*, slags fisk (pighvar, Nordgaard), *pul IV x 3*.

sandkorn, *n*, ‘sands-korn’, mættit s. standa fyr sóttum, kan betyde: ‘ikke det mindste sandskorn kunde hindre’, men udtrykket er tvetydigt, idet s. her er brugt identisk med hallr ‘lille sten’, og dette igen med mandsnavnet Hallr, *Anon (XII) B 14*.

sandlægja, *f*, slags hval, *pul IV y 2*.

sandmen, *n*, ‘sand-ring’, havet (v. l. til landmen, s-d), s-s býr, kystbygd, *Gldr 8*.

sandr, *m*, 1) sand, at s-i (haveis bund) *Rdr 16*, hafa sand í munni, om de faldne og druknede, *pSær 2, 4*, vasa s. né sær *Vsp 3*, s-a land, havet, *Edáð 2*, s-a grunnr, havets bund, *PjóðA 1, 16*, vindu síma ór s-i, sno reb af sand, om noget umuligt, *Hár 18*, ausinn s-i, begravel, *Oddi 5*, huliðr s-i *ESk v, 25*, *jfr s-i orpin sæing Sól 49*, men upersonl., s-i jós of stól, sandet jøg, røg, *Sturl 3, 13*, kasta s-i i augu e-m, kaste sand i ens øjne (jfr

kaste en blår i öjnene), forhindre ens rette syn, føre en bag lyset, *Ofeigr* 5; i pl. sandstrækninger, suðr of s-a *Ragn VIII* 1, jfr *Lil* 93. — 2) sand i alm., = jord, pul IV æ 2. — 3) den sandede kyst, strandbred, á s-i *Rdr* 10, *Gldr* 8, *Gráf* 9, *Tindr* 1, 3, *Harkv* 12, *ESk* 6, 59, snúask at s-i kjólar *Hund* I 49, fyr s-i *Eg Lv* 8, flôð gekk á sand *Bjhit* 1, 1. — 4) i et stærkt afkortet ordsprog: lítilla s-a lítilla sæva (lítil eru geð guma), smá ‘sandes’ smá soers, hvor der er smá soer er der smá kyster (mennesket er på samme vis lille og dets sjæl ringe), *Hávm* 53, jfr *BMØlsen Arkiv XXXI*, 63 f. — 5) som stednavn, *Anon (XIII)* B 12. — Jfr níl.

Sandvík, f, sted på Orknøerne (på *Hrossey*), *Arn* 5, 8.

sangran, f, jamren, se söngvan, hvor det rigtige antydes.

Sangriðr, f, valkyrienavn, *Darr* 3 (san = sann).

sanna, (-aða, -aðr), bevise, sande, s. getu e-s, bekræfte ens formodning, *B breið* 3, *Bjhit* 2, 10, raun s-ar þat *Guðbr*, *Gd* 11, *Haraldr* s-ar þat, viser det, *þjóðA* 3, 23, ek s. þat, jeg udtales det som sandhed, *Hfr* 3, 26, våttar s. þau móð *ESk* 6, 6, mann ok guð bauð trúan at s., o: Jesum, troen bød at anse ham i sandhed for menneske og gud, *Lil* 34; gjøf s-ask, viser sig at være virkelighed, *Ht* 44 — i en forkvaklet sammenhæng, før s-ask *Hornkl Lv*.

sannagr, adj, i sandhed fej, *Hfr Lv* 1. — **sannaðigr**, adj, i sandhed rig, *SnSt* 4, 6.

sanddeildr, adj, i sandhed delt (eller givet?), s. heilagr andi, så kaldt med hensyn til de 7 gaver, eller som i sandhed bliver givet (apostlene o. s. v.), *Pét* 2.

sanndyggr, adj, i sandhed brav, s-ir seggir *Heilv* 12, s. joſurr *Mark* 2, om St Peder, *Pét* 30.

sannelding, f, sandt, virkelig lyn, sárgeitunga sveita (blodets) s., sværd, *Steinarr* 2.

sannendi, n. pl, sandhed, sýna sonn s. *Vitn* 24. — Jfr ó-.

sannfreginn, adj, sandt erfaret, nú es s-it, nu har man fået sand efterretning, *Hfr* 3, 24, hafa s-it *Ód* 20.

sannfréttir, adj, s. s. foreg., s-tt er þat *Mdr* 9, *EGils* 3, 3.

sannfróðiga, adv, på rigtig underrettet vis, i alle henseender kyndigt, skýra e-t s., *Gdβ* 32.

sannfróðr, adj, rigtig underrettet, virkelig kyndig, *Hrafn* 2, *Rst* 9, *Herv* I 5 (ved rettelse), *Mv* I 25, s. e-s *Rst* 3.

sannfrægr, adj, i sandhed berömt, *pormOl* 1, 1.

Sanngetall, m, Odins navn, ‘den sandt gættende’, *Grí* 47, pul IV jj 7.

sanngóðr, adj, i sandhed god, *Pét* 14.

Sanngríðr se Sangriðr.

sanngorr, adj, i sandhed fuldkommen, så urðr þótti s-vastr, fuldt ud hel, eftertrykkelig, om død ved egen indebrænding, *Yt* 28; v. l. sjaldgætastr.

sannheilagr, adj, i sandhed hellig, *Lil* 56, *Alpost* 11.

sannhróðigr, adj, i sandhed berömt, om jomfru Maria, *Mdr* 22; uriktig v. l. *Rst* 9.

sannhugguðr, m, virkelig trøster, s. hauks, kriger, *Pl* 7.

sannleikr, m, sandhed, *Gd* 1, s-s reynir, biskop *Guðmund*, *Gdβ* 14.

sannliga, adv, i sandhed, visselig, p *Kolb* 3, 1, *Hfr* 3, 20, *Sól* 15, *Lil* 21.

sannligr, adj, passende, s-g laun *Pét* 33.

sannmiðjungr, m, kun i pl, s-ar Gunnar grímu fárs, sande, virkelige, krigere, *Ód* 15.

sannnjorðungr, m, kun i pl, s-ar sennu (jfr det foreg.), sande, virkelige, krigere, *Ód* 23.

sannprúðr, adj, uriktig v. l. for sannfróðr, *Hrafn* 2.

1. **sannr, saðr**, adj, egl. ‘værende’, sand, d. v. s. i overensstemmelse med de virkelige, faktiske, jorhold, s. eðr, sand ed (modsat ‘falsk ed’), *Sigrdr* 23, s-ir stafir, sande ord, *Sigrdr* 14, sonn sok, sand, virkelig, sag, of s-a sok, på grund af rigtig, sand, beskyldning, *Hávm* 118, *Hfr* 3, 11, s-ar deildir, strid hvilende på virkelt grundlag, *TorjE* 4, sonn munu verða ólmol, vil blive sande, vil gå i opfyldelse, *HHj* 33, vita sonn deili á e-u, vide rigtig besked om, *ESk* 6, 41, láta hofs lond sonn vé, lade tempellan-dene blive sande, o: virkelige, hellig-domme, *Vell* 15, taka fullmæli friðar sonn, betragte dem som sandhed, *porm* 1, 11, svara sonnu *Sigv* 5, 7, sonnu sagðr, beskyldt med rette, *Sigrdr* 25, geta ferri sonnu máli, fjærnt fra sandheden, *Hfr* 3, 22, s. at e-u, overbevist om noget (mod hvem en beskyldning er sand), hykkat (konu) s-a (hds svanna) at því *GSúrs* 25, s. at rógi *Mhv* 22, s. at soga *Gríp* 48, — sand, virkelig, s. (goð) *Arn* 1, 3, *Rv* 33, s. maðr ok goð *Likh* 24, s. dróttinn *Has* 25, s. lífgari *Lil* 63, s. hoðingi *Lil* 28, s. meydómriinn, om jomfru Maria, *Lil* 27, s. manndómri *Lil* 42 (v. l.), s. líkami *Lil* 69, s. skaði phred 8, s. vegr *Isldr* 22, sonn eining *Lil* 1, sonn vón *Lil* 86, sonn gipt *Lil* 80, sonn iðran *Lil* 83, sonn prýdi *Lil* 26, sonn stórmærki *Lil* 40, sonn kristni *Gdβ* 5, s-ir siðir *Hsv* 119, sonn snilli *Sigv* 12, 17, vita s-ar iðr e-s AKet; — satt es, vas, hitt vas satt *ESk* 6, 13, 22, 34, *Isldr* 17, *Lil* 43, *Isldr* 12, *Sigv* 2, 10, jfr *Völ* 40, 41, nú es þat satt, nu er dei blevet sandhed, *Fj* 50, segja satt, mæla satt, *Vafþr* 43, *Skí* 23 (v. l.), *Sigsk* 71, *Hárb* 50, *Fáfn* 9, *Hund* I 46, II 24, segja et s-asta *Vafþr* 42, *Am* 90, fregna satt *ESk* 6, 15, hafa s-ara, have retten (på sin side), *Vitn* 19; spryja satt, erfare rigtig,

Gd 20; at sonnu, *virkelig*, *Háv* 2, *Nj* 4, *Líkn* 22, *EGils* 2, 15, *Gd* 23. — Som navn på *Odin*, *Saðr*, *Grí* 47, *pul IV* jj 3, *S.* Rindar serkjær, *kriger*, *mand*, *EGils* 1, 13. *Jjr* all-, *mektar-*, ó-, ráða-.

2. *sannr*, *saðr*, *m*, *sandhed*, *billighed*, *reynask* med s-i, *vise sig i sandhed*, *Anon (XII) B* 7, *spryja sann frá e-m porm* 1, 7, s-i firðr *pKolb Lv* 8; *ret*, *sans for hvad der er billigt*, *felskat saðr svíðri* *Am* 6, s. *vas engr fyrir Sigv* 3, 8, *njóta sanns* *PjóðA* 3, 24; *oprigtighed*, *fylgði saðr slíku Am* 47.

sannráðinn, *adj*, *mod hvis liv virkeligst anslag er gjort*, es vóru s-nir *Am* 1, s. *frá láði* *PjóðA* 1, 3. *sannreyndr*, *adj*, *i sandhed prøvet*, *Mv* 11. 23.

sannreynir, *m*, ‘*sand prøver*’, s. *Haralds*, *Haralds sande prøver*, ð: *ven*, *Hakon jarl*, *Korm*, 1, 1; s. *Hárbarðs véa fjarðar sunds*, *som i sandhed prøver svømning i ‘Valhals fjord’ (digterdrikken), dristig kennig for en skjala*, *Ulfr Lv*.

sannspár, *adj*, ‘*sandt-spænde*’, *der forudsiger rigtigt*, s. *hugr Eg Lv* 26.

sannspurðr, *adj*, *rigtig erfaret*, s-t es bat, *ESk* 6, 36; *mulig også porm* 1, 7: *hefkl sannspurt*, *men rigtigere i to ord*.

sannstýrandi, *m*, *sand styrer*, s. *sólhauðrs*, *gud*, *Has* 27.

sannvinr, *m*, *sand ven*, s. *réttá Am Arn* 3.

sannvitandi, *m*, *som i sandhed kender*, s. *Gauts þekju (skjoldets) sunnu (svær-dets)*, *kriger*, *þmáhl* 17; *der skal vel ikke læses -vitendr*, ‘*sande ødelæggere*’?

sannviss, *adj*, *i sandhed vis*, s. *fríðar veitir*, *Kristus*, *Has* 24.

sannyrði, *n*, *pl*, *sande ord*, s. *sverða*, *sværdenes sande tale*, *kampen (jfr ord-valget i det hele)*, *Hjr* 1, 3.

Santíri, *n*, *Cantyre i Skotland*, *Bkrepp* 7 (v. l. sat-, men rimet kræver san-). *Jfr Sátíri*.

Sarpr, *m*, *Sarpen*, *stíga í S-p Hskv* 3, 3. *sauðir*, *m*, *hág*, *pul IV ss* 2, s-is *látr*, *arm*, *EGils* 1, 1.

sauðr, *m*, *fár*, *mórauðir* s-i *Korm Lv* 9, *sekr of s-i TorfE* 5, *týnir s-a, ræv*, *Merl I* 28, — *om menigheden*, *Heilyv* 18, *fyr s-a lífi SnE II* 248, *geymir s-a, biskop*, *Gd* 31. — *Usikkert*: ek bar sauð með nauðum (sværd?? offerdyr? Heinzel-festiskr. 20 f., men bet. passer næppe), *Eg Lv* 33.

Sauðungssund, *n*, *sund på Fjalir*, *Sau-sund*, *Sigv* 1, 15, *Nkt* 29.

sauma, (-aða, -aðr), *sömmme*, *sy*, s-aðr serkr *Ragn VI* 3 (jfr *Falk*, *Kleiderk.* 17), s. *at hondum*, *sy ærmerne ‘til hænderne’*, *sá at de bliver snevre og lægger sig tæt til armen*, *Grettis* 13.

saumfor, *f*, *rækken af naglerne igen-nem et plankepar i skibet*, *dreyri dreif á s. kløkkva* *Arn* 5, 21.

saum-Hlókk, *f*, ‘*syningss- Hlókk*, *kvinde*, *GSúrs* 22.

saumr, *m*, 1) *syning*, *Sága* s-s, *kvinde*, *Hjr Lv* 24, *GSúrs* 28, *Nauma* s-s, d. s., *GSúrs* 23, s-a *Sjøfn GSúrs* 17, s. *grefr* (sæ), *her om plankerne*, *ESk* 13, 14. — 2) *söm*, *nagler* (*til et skib*), *pul IV z* 6, *naglfara segls siglur* s-s *andvanar* *Rdr* 5. — 3) *korsets nagler*, *Líkn* 27. 32. — *Jfr rek-saumskorða*, *f*, ‘*syningens*, *sy töjets bæ-ferske*’, *kvinde*, *Grettis* 46.

saupstríðir, *m*, ‘*suppens bekriger*’, en *ironisk kenning*, *Anon (XII) C* 37.

Saurboer, *m*, *egn i det vestlige Dale-syssel*, *HolmgB* 6.

saurfirðr, *adj*, *som har renset sig for smuds*, *vasket*, *Korm Lv* 10.

saurga, (-aða, -aðr), *forurene*, *besmitte*, *at hon s-ask mættit*, *ved skörlevned*, *Pl* 19, *saurguð Hóla kirkja*, *vanhelliget*, *Gdβ* 23.

surgan, *f*, *besmittelse*, s. *synða* *Lil* 21. 76.

saurlifi, *n*, *skörlævned*, s-is *synðir* *Pl* 19.

saurlifr, *adj*, *som lever utugtigt liv*, s. *sefi Mv III* 5, *jfr* 14.

saurnir, *m*, *skjold* (‘*tilsmudset*’), *pul IV r* 2. *Jfr Falk*, *Waff.* 148.

saurr, *m*, *skarn*, *smuds*, *grár* s. *Rv* 30, s-s *vasa vant* *Rv* 2, s. *synda* *Katr* 46.

saurreiðir, *m*, *skarn-bærer*, *Korm Lv* 51.

saurstokkinn, *adj*, *smudsbestænkt*, s. *svíri* *PjóðA* 1, 18.

saurugr, *adj*, 1) *smudsig*, *saurgir flókar (jfr hrókr)* *Korm Lv* 13, s-ug *flotgríðr* *Anon (XII) C* 37, s. *hali pKolb Lv* 5, *hafa s-t alt* *SnH* 2, 11; *smudsig* *på gruna af synd(efulde tanker)*, s-t *brjóst Has* 12, *Katr* 46. — 2) *rusten*, s. *mækir Hávm* 83 (*således også i prosa*, *Korm.* s. 27).

sautján, *talo*, *syttan*, *Mey* 16 (skr. med tal i has).

1. *sax*, *n*, *sværd (kort)*, *skera s-i* *sliðr-beitu* *Akv* 21, ó *fellr* *soxum* *ok sverðum*, *strømmer* *med*, *fuld af*, *Vsp* 36; s-a *Gotnar*, *mænd*, *EGils* 1, 36; *engis* s., *le (ved rettelse)*, *Korm Lv* 14. *Se Falk*, *Waff* 9 ff. *Jfr hand-, hepti-, járn-*.

2. *sax*, *n*, *en del af skibets forstavn*, *hvor indsævringen til den begynder*, *til bægge sider*, *derfor i reglen* *sox*, *af dreyrgu s-i ESk* 10, 1; *pl*. *pul IV z* 6.

Saxa, *f*, *norsk ø*, *gaman vas* *Soxu*, *på grund af kampen*, *HolgSk*. *Jfr M Olsen Aarbb.* 1918.

Saxar, *m*, *pl*, *Sakser*, *Vell* 29, *Hjr* 2, 6, *Mark* 1, 13, *S-a sjöt* *Ív* 4.

Saxelfr, *f*, *Elben*, *pul IV v* 2.

Saxi, *m*, *tysk sagnkonge*, *S. sunnmanna gramr* (eponym for *Sakserne*; dog kunde S-a her være gen. pl. af *Saxar*, og sunnmanna appos. dertil), *Guðr* III 6. — *Svensk mand* (12. árh), sonr ríks S-a *Sigv* 3, 8.

Saxland, *n*, *Saksland*, *Mark* 1, 25.

saxneskr, *adj*, *saksisk*, *Merl II* 4. 39.

sá, *sú*, *pat*, *pron. dem.*, (om de enkelte former kan henvises til *Skjspr.* 78), *den*, *det*, *kan* *stå* *med subst*, *adj*. o. s. v.

eller alene og vise tilbage til noget, der er omtalt eller antydet, eller fremad; hyppig efterfølges det af en relativ sætning, es trækkes da sammen dermed, hvis det følger umiddelbart efter (sás, sús, þats), sådanne sammentrækninger kan nogle gange konstateres ved rim (se es), 1) visende tilbage (med subst.), så halr Hávm 158, så jotunn Hym 20, så fiskr Hym 24, bann logvelli Hym 6, bann hjalm Fáfn 19, sú mær Vafþr 47, Oddrgr 2, pá meinkróku Lok 43, ór því liði Vsp 17, þat fár Reg 7, af þeim meidi Vsp 32, så Oðins sonr Vsp 32, sás undinn salr Vsp 38, sás þeim vollr of vitaðr Vafþr 18, så áttkonr Yt 29, så konungr Hák 18, til þess fundar Sigv 11, 9, sú dýrð ESk 6, 24, bann þul Isladr 18, ór sú Krm 4; undertiden findes ord imellem, bann... hoddbrjót ESk 6, 37, — uden subst., vas þess faðir Vafþr 29, Sliðr heitir sú Vsp 36, så (díli) munat hóggreceddr porm 2, 14, þær hverfa (áar) Grí 27; med adj. til subst., sás mér fránn mækir Vol 18, þeir báðir bræðr Fáfn 39, så enn mátki munr Hávm 94, bann enn hvíta hadd Ghv 16, óll þótti ætt sú Hyndl 13, þær systr sjau Hár 18, så bjartir röðull ESk 6, 2, så froekn faldruðr Jóms 14, þeir bögðgjarnastir niðjar Jóms 7, þess hreins konungs Sigv 12, 24, pá arma þjóð pflekk, sú trygga einkagjof Heilv 3, á þeim gloeddu góatum Sól 59, pá hvítu mey, bat ljósa lík Sól 12, bann dapradag Sól 45, þeim unga manni Lil 41, — ofte går pronomenet på en hel sætning eller tanke eller er kollektivt, — þess mun Viðarr vréka Vafþr 53, þat es á sjolfum sýnst Hávm 41, rekkar þat þóttusk Hávm 49, því es þat (o: órar ættir) Vafþr 31, vargynjur þat voru Hár 39 (v. l.), þess kann maðr mjot Hávm 60, ór því vas Gleipnir gjorr (foran opregnes alle bestanddelene) SnE II 432, lokit því létu Am 20. 76; hyppig står så alene — som i de sidst anførte eksempler — så Brimir heitir Vsp 37, så skal fyr brúði Grí 39; jfr Jóms 19. 36, Isladr 18, Rst 8, Mhk 7, Lil 94, Mark 1, 23, især bruges þat overmåde hyppigt således, f. eks. Sigv 10, 4, Gunnl 1, 3 o. s. v., eller med adj., pron., þeir sjalfir Hhund I 31, pá báða Am 6, så... snjallastr Jóms 8; alene, at þeiri (o: konu) Korm Lv 15, — hyppig efterfølges så (i pl) af navnene på dem, der menes, eller hvis en er hovedpersonen, nævnes denne alene; menes mand og kvinde (bægge kön) bruges ntr (þau), þeir Hamðir ok Sørlidr 5, þeir Sigurðr ok Hogni Hhund II 4, þeir sogðu hrafn ok orn Brot 13, þeir Arngríms synir Hyndl 24, þeir Gunnarr Gríp 34, þeir Søkmúmir Yt 2, þeir bersi, björnene, Mhk 6, þau Ádám ok Eva Lil 13 (jfr 19), þau skatna vinr ok Skaði Hál 3, þau Eva Lil 43, þau Hogni Am 10, også kan et ord stå i appos., þeir prændir Hharð 3 (her står þeir bagefter), þær vinur

Darr 1, þeim goðum signuð Ragn VI 3, óll grétu þau eptir hann Mhk 9, jfr þeir rekkar af Danmark Anon (XIII) B 25; ensbetydende hermed er þeir á þjóðu Stúfr 6; — gen. (part.), þeira hvárt Hávm 88, eitt es þeira HHj 8; med gen. (part), þat orða þry 2. 3 o. s. v., þeim gumna HHj 38; — því næst, nærmest ved det, d. v. s. straks, Lok 41, — sådan (talis), så es hann miþtuðr Fj 22, bann belg Hamð 27, né bann nið St 17, stilli bann Rst 32, så maðr Lil 41 (i de sidste tilfælde følger es). — 2) henvisende til det følgende, efterfulgt af pron. relat. es eller et andet o'd (at, spørgende ord), også her kan der til så føjes et subst. (enten bagefter eller foran), eller det kan stå alene, så hestr es Vafþr 11, jfr 13. 17, så vindr es Alv 19, jfr 23 o. s. v., þeim sæ es Vsp 20, sú ó es Vafþr 15, hróðr bann es Has 64, sú brúðr es Gríp 46; undertiden er subst. skudt hen i relativsætn., så mik vekr, es... móðr SnE I 94, sás með ræsi siðr Hjr Lv 10; meget hyppig står så lige foran es og kan (bör) da sammentrækkes med dette (sás o. s. v.), forn spjoll paus Vsp 1, joftna þás Vsp 2, hani sás Vsp 42, Sigv 11, 4, ESk 6, 41, Mhk 14 o. s. v., — subst. kan være anbragt efter: sús goð fía umbgjord Hym 22, sás brugðum... Dragvendill Eg Lv 33, sás alt hefr úti.. Knútr Sigv 5, 3; pron. kan da rette sig dels efter det forangående ord (i stedet for at stå i samme kasus som es, acc. obj.), ernir þeirs (for þás) Áleifr grendi Sigv 13, 23, dels efter det følgende (står i samme kasus som es, nom., for acc.), dverga þeirs (for þá, es) Vsp 14, Helga sás Hhund I 35; i st. f. subst. kan der stå adj., pron. el. lign. så einn es Hávm 18, þeiri einni es Hávm 163, pá alla es Akv 42, þat et litla es Lok 44; med gen., þeim fyrða es Hávm 54; hertil kan også sådanne eksempler henøre (hvor gen. dog kan styres af hvat), hvat es þat fira, manna, alfa, es Alv 2, Vafþr 7, Skí 17, hvats þat drauma Eirm 1, jfr vætr es þat manna es Fj 42, — meget ofte står så alene, fróðr så pykkisk es Hávm 28, bann báð slíta es Helr 9, ógu þeims eiga getr HHj 9; þeira es Vafþr 49, Harkv 18. — Ofte følger en at-sætning (af forklarende art el. lign.), þat es bæzt at Hávm 27, Loka þat veit at Lok 19, ókynniss þess at Hávm 19, alsiss þess at Guðr III 3, þat ræðk pér at Sigrdr 23, þat frá hverr at Yt 30, (infin.), gættisk þess at árna Am 64; for at kan det synonyme es stå, så sáastr er vógu Ghv 17, þat es saman kómu Hhund I 53, ár vas alda þats Hhund I 1, þeim fljóða létum es Brot 15, hrósak því es Arn 2, 17, svá fór þat er Lil 16, voldum því es Hák 12, — også andre ord kan følge: så leikr þás Akv 40, þat es vó lítil þött Lok 33, Hhund II 4, at því bött Gríp 28, þat hvat þú sagðir Vafþr 55, þat kynisk hvé Hák 18, fréttu

at því hvern *Hfr* 3, 15, þat es til kostar ef *Hym* 33, þat es mér harðast of (med acc.) *Ghv* 16; meget hyppig findes ingen sådan forbindelse mellem sá-sætningen og den følgende, der tilføjes som selvstændig: þann gelk pér fjórða o. s. v. *Gróg* 9, *Gondul* þat miælti o. s. v. *Hák* 10 (*jfr Gerings Wörterb.* 850—51, 870—73). — 3) særlig brug: þeiri, *absolut, underforstået for, i þeiri* *Mark* 1, 12, *Od* 5, ör þeiri *Orv* IX 23; því, *derfor, Vell* 12, *Krm* 14, *Jóms* 32, *Lil* 17 o. s. v., *Vafþr* 31, *Hhund* II 4, *Grip* 20 o. s. v., med af, af því, *deraf, Esk* 6, 2, af den grund, *Oddrgr* 10, tyr því, af den grund (ikke desto mindre), *Grip* 41, því at (vistnok ofte sammentrukket til því, men iðvrigt ikke synðerlig ofte brugt; især ikke i den ældre digtning), *fordi, ti,* *Hávm* 12, *Vafþr* 2, *Lok* 49, 64, *Alv* 4, *Vgl* 28, *Hhund* II 30, 34, *Grip* 20 o. s. v., *Od* 1, *St* 4, *Hák* 14, *Korm Lv* 51, *Vell* 4 o. s. v.; at kan være adskilt fra því *Lok* 45, *Ghv* 13, *Ragn* II 5; því es olðr bæzt at, kun derved, således, er øllet godt, under den forudsætning er det bedst, *Hávm* 14; for at kan da stå þóat (þótt), né hoggva því sverði þótt, ikke af den grund — *fordi, Grott* 6; því at eins, kun derved, *Sigv* 3, 19; med komparativ, því tyrr, desto før, *Hhund* II 21, því fírr *Gróg* 13, því meira *Korm Lv* 17; þvít (på lignende måde), þvít lengra, ikke så meget længere, *Sigsk* 60, þvít skemri (prima) *Arn* 5, 8, þvít fleira *Oddrgr* 7, þvít optar *Drv* (XI) 5; gen. þess, således, under sådanne forhold, *Eskál Lv* 1 (v. l.), *ÓTranon* 4, *Hhard* 3; — med at og komparativ, þess átt at fleiri græti, så mange flere, *Guðr* II 10; i forvansket sammenhæng, *Fj* 22 (þess þær innar o. s. v.); — þat føjes undertiden i prosa til et adj i ntr eller adv for stærkere eftertryks skyld (litt þat o. s. v.), dette findes i harðhendit þat *Bárðr*; med den nægtende partikel þatki med følgende at, ikke er det, s. d. (jfr þeygi på sit sted).

sáa, (sæ, sora og, yngre, sáða, sáinn), så, udstrø, jofurr sær brattakr orð *Yrsu* burðar, fyrsten besdr, *PjóðA* 3, 27, sáð es s. alda synir *Alv* 31; gollí sørí *Akv* 39, *Ht* 94, hilmir sáði haflgloð *Rst* 12, hveim eru bekkrir baugum sánir *Bdr* 6; — upers. skúrum sær niðr, bygerne falder tæt som horn (i jorden), *Ht* 52.

Sábína, f, helgeninde, *Mey* 57.

Sábrínús, m, elv i England, *Merl* II 89.

sáð, n, sæd, *pul IV* ddd 1, *Rauðsk*, s. heitir með mognum *Alv* 31, mun s. koma, om ny slægt, *Merl* II 40, geta án si-i, om den menneskelige sæd, *Pét* 2, s. snáks *Merl* II 47, himneskt s. *Likn* 5; koma mun s. of síðir, i en forvansket sammenhæng, *Svarfd* 12; s. Sónar, digterdranken, *Eil* 1, jfr *Meissner* 427. Jfr fóstr-.

sáðkorn, n, frø, frökorn, *pul IV* ddd 2.

1. *Sága*, f, gudinde, vistnok identisk med Frigg (egl. 'seerske', af samme rod som séa for sewan), *pul IV* h 2, jfr yy 1, Óðinn ok S., på *Søkkvabekk*, *Grí* 7. — I kenninger, for kvinde: gulls S. *Mey* 52, síks elda S. *Katr* 35, linns eiða S. *Katr* 26, sveigar S. *Nj* 24, síðernis (ved rett. mulig rettere dregils S. *Reich.* *Ark.* 46, 221.) S. *Korm Lv* 63, saums S. *GSúrs* 28, *Hfr Lv* 24, — for valkyrje kamp: folka S. *Hrafn* 2, dolga S. *Vell* 30, rifjunga S. *Gráf* 6. *Korm Lv* 6 er saga forvansket, vistnok for sveiga. — Jfr hirði, log, sigli, ql.

2. *Sága*, f, norsk(?) o, *pul IV* bbb 2, nes S-u *Hhund* I 39.

sála, f, sjæl, *Gd* 20, sólur várar *Gdβ* 34, sálna várra *Mey* 37, sálu prýði *Mgr* 44, sálna gætir *Gd* 61. Jfr sól.

sáld, n, vist mål, kar, sóld þriu mjáðar prý 24 (s. = 6 mælar; "sold er et gammelt mål på 12 kander", *Söndmörs* beskrivelse II 165).

sálfastrar *GSúrs* 9 bör læses som 2 ord. sálabund, f, sjælebod, sjæls frelse, *Hsv* 118.

Sámendill, m, jætte, *pul IV* f 1.

sámleitr, adj, mørkladen, v. l. til svartleitr, om øjnene, *Arbj* 8; om ulven, s. *Járnsgxu faxi* *Esk* 12, 8.

sámr, adj, mørkladen, við lit s-an *E Gils* 3, 10, om asken, svartar sámar *Heið* 37, en s-a *Svíor* *Pdís* 1, 2, s. seima særir *Bergb* 2. — Navn på en sagnperson, *Ormsþ* IV 6.

Sámsey, f, *Samsø*, *pul IV* bbb 7, *Ragn* XI 2, *Orv* IV 3, *Lok* 24.

Sáphíra, f, *Ananias'* hustru, *Pét* 33.

1. sár, n, sár, hafa s. *Orv* IV 2, sár mœða *Am* 91, kunna sár at séa *Sigrdr* 11, sjúga sár *Hhund* I 36, sár á e-m *Guðr* I 27, dreifa smyrs i sár *Lil* 91, blöðugt s. *Sigsk* 32, dreyrug sár *Lil* 87; sár tanna, sár ved tænderne, *Mhkv* 12, s. = blöð, roðinn sörum *Háv* 13; — sár andar *Gml* kan 1, 4, *Has* 54, *Heilv* 12, en iðri sár *Mark* 1, 28; svór sár, i en forvansket tekst, *Ghv* 11. — I kenninger, for blod: s-a dynbára *PTrej* 3, s-a pollr *Hl* 22 b, — for sværd: s-a laukr *Olhelg* 5, *Heiðr* 5, s-a linnr *Bersi* 1, 3, s-a flugdreki *Krm* 21, s-a ór *Pmáhl* 6, s-a þorn *Hróðm* 1, s-s log (jfr logrunnr) *Sturl* 5, 9, — for ravn: s-a gógl *Anon* (XI) *Lv* 8, s-a nagr *PGisl* 11, — for Tor: s-a reiði-Týr *Haustl* 20. — Jfr bana-, heila-, hofuð-, megin-, saka-, síðu-.

2. sár, m, stort kar, s. golfholkvis, huskar, sæng, sovested, *Rdr* 5. Anderledes K. *Reich.* i Z. f. deut. alt. 1928.

sárbeitr, adj, der bider således at der frembringes sár, s-tt sverð *Hamð* 8.

sárboetr, f, pl, bod for sár, *SnSt* 4, 2.

sárdropi, m, 'sár-dråbe', blod, svefja s-a *Hhund* II 42.

sáreldr, m, 'sár-ild', sværd, s-a spor, sár, *Eskál Lv* 3, s-s viðr, krigar, *Sigv* 12, 20.

- sárfenginn, *adj*, *smærtefuld*, s-in sótt (sótt = hugsótt) *Pét* 43.
- sárfíkinn, *adj*, ‘sár-ѓigen’, begærlig efter sár, blod, s. sárgammr *Drv* (XI) 2.
- sárfloð, *n*, ‘sár-elv’, blod, s-s eldr, sværd, *ESk* 5.
- sárgagl, *n*, ‘sár-gæsting’, ravn, *Ív* 40; = pil eller spyd, herðimeiðr s-s, kriger, *Egils* (XII) 2 (vistnok urigtigt for hirði-).
- sárgammr, *m*, ‘sár-grib’, ravn, *Drv* (XI) 2, s-s huggendr, krigere, *pTref* 3, 3.
- sárgeitungr, *m*, ‘sár-bi’ (se geitungr), ravn, *Steinarr* 2.
- sárgymir, *m*, ‘sár-sø’, blod, s. svarraði á sverða nesi *Hák* 7.
- sáris, *m*, ‘sár-is’, sværd, rjóða s-a *Kolli* 3.
- sárjökull, *m*, ‘sár-is(tap)’, sværd, geima s., = sár-geima-, blodets, jökull, sværd, (*jfr* þrymsvelli), *Isldr* 14.
- sárka, (-aða, -aðr), (*rod*)farve, s. holbarkar ró, røgne sværdet, *Hfr* 3, 6; ‘pat er sarkat er roðit er’ *SnE* II 493 med hensyn til dette ord; hvorvidt vokalen er lang eller kort, er iørtigt ikke helt sikkert; rimet taler for det sidste (sark- : bark-), men vokalen kunde være forkortet.
- sárklungr, *m*, ‘sár-torn’, sværd, *Has* 46.
- sárla, *adv*, *smærtefuldt*, bittert, med sorg, sitja s. af e-m *Guðr* II 12, drukku s. saman, til smærte, sorg (for den tænde), *Guðr* II 29, syngva s. at sverða þingi, synge bittert — således at der opstår smærte, ved sárene —, *Tindr* 1, 2. *Jfr* sárliga.
- sárlaukr, *m*, ‘sár-løg’, sværd, *Skúli* 1, 2.
- sárlax, *m*, ‘sár-laks’, sværd, s-a Sýr, valkyrje (kamp), *Eg Lv* 18.
- sárleikr, *m*, smærte, sygdom, *Mv* II 12, *Heil* 16.
- sárliga, *adv*, *smærtefuldt*, bittert (= sárla), meiða s. *ESk* 6, 40, gráta s. *Mv* I 13, s. vafðr í sauri synda *Katr* 46 (her udtalt sálliga).
- sárligr, *adj*, *smærtefuld*, bitter, s-t full *Guðr* II 21, s. dauði *Gd* 47, s-g sorg *Merl* I 39.
- sárlinnr, *m*, ‘sár-slange’, sværd, *Eskál* *Lv* 2, *Hfr Lv* 13.
- sárlogi, *m*, ‘sár-lue’, sværd, *Hjálmþ* II 5.
- sárlómr, *m*, ‘sár-lom’, ravn, s-s mótuðr, kriger, *Ód* 8.
- sárlogr, *m*, ‘sár-væske’, urigtig v. l. til sárlax.
- sármeiddr, *adj*, hårdt såret, s-tt brjóst, i åndelig mening, *Pét* 6.
- sármútar, *m*, ‘sár-høg’, örн, s. grár *Hl* 31 b; på grund af adj. grár, der ikke passer på ravenen, må her örnen være ment, på hvilken adj. meget bedre passer.
- sárna, (-aða, -at), såre, brjóst s-at af synda þyrnum *Gd* 1.
- sárorri, *m*, ‘sár-urhane’, ravn, *pTref* 2.
- sárr, *adj*, 1) såret, s. tyggi, gramr *Hfr* 3, 24. 20. sukku s-ir niðr *Hfr* 3, 13, es s-ir vóru *Harkv* 10, falla s-ir *Hást* 7, vilja séa e-n s-an *Reg* 24, s. á meiði *Hamð* 17, erum s-ir *Am* 60, sjúkir ok s-ir *Fj* 36, vinna e-n s-an *GSúrs* 31, sýrum, rettelse for sára, *pTref* 1, — óm (uden just at antyde et åbent sár), s. fót Mhkv 16, s-ir lófar *Anon* (X) III C 4, s-ir sullir *Lil* 77, s-ast mein Mhkv 10, s-ar undir *Skúli* 1, 3 (her betyder dog s-ar māske snarere ‘frembragte ved våben’), bjúg ok sór (tunga) *Lil* 23. — 2) såret (åndelig talt), s. hugr *Sigsk* 60, mik s-a *Sigsk* 57, s-t hjarta *Líkn* 18. — 3) bitter, *smærtefuld*, s. grátr *Guðr* I 20, *Lil* 57, s-ar sútir *Lil* 56, sór sorg *Guðr* I 24, sá (harmr) s-astr *Ghv* 17, slíðrar ok s-ar hefnðir *Ghv* 5, s-ar atgørðir *Hsv* 139, s-ar sekðir *Gd* 45, s-ar synðir *Lil* 19, *Gd* 25, s-ar böetr *Sól* 68, sór kvøl *Ólhv* 1, sör iðran *Gd* 3, s. dauði *Guðr* II 7, *Has* 27, *Lil* 52. — sárt, *adv*, *smærtefuldt*, leika s. *Am* 49, leika s. við e-n *Eg Lv* 30, *Isldr* 20, svíða s. *Lil* 84, hryggja s. *Gd* 30, knýja s. *Gd* 19. — *Jfr* andar-, hoggu-, sekð, víg-.
- sárteinn, *m*, ‘sár-ténn’, sværd, s-s svipnjorðungar, krigere, *Hást* 1, brigðir s-a, d. s., *GSúrs* 3.
- sártík, *f*, ‘sár-tævehund’, udskældende betegnelse, s-in røg *Vols* 14.
- sárvarmr, *adj*, ‘sár-varm’, varm (som) fra et friskt sár, sárvorm sóknbára *Hl* 33 b (ved rettelse for -vørðr).
- sárvitti, *m*, ‘sár-bavn (lue)’, sværd, s-a sekir, kriger, *Leið* 12.
- sárvitr, *f*, ‘sár-vætte(væsen)’, valkyrje, s. flugu *Hhund* I 54.
- sárvæginn, *adj*, skånsom overfor ‘sár’, ø: synder, om gud, *Nik* 1, 1.
- sárvondr, *m*, ‘sár-vánd’, sværd, *G Dropl* 5.
- sárvøðr, urigtig læsemåde, se sárvarmr.
- sáryrði, *n*, pl, sårende, bitre, ord, sakask s-um *Lok* 5. 19.
- sárpísl, *f*, ‘sár-stang’, sekir s-ar, kriger, *Eviðs* 5.
- sátán, *m*, satan, *Mv* III 24.
- Sátíri, *n*, = Santíri, Cantyre, *Sturl* 5, 9.
- sáttalauss, *adj*, uden forlig, fred, *Anon* (XIII) B 18.
- sáttargjarn, *adj*, villig til forlig, fredeskende, s. synda fellir, biskop *Gudmund*, *Egils* I, 31.
- sáttargørð, *f*, forligs-istanbringelse, s. er æfluð tveim *Mhkv* 10.
- sáttarof, *n*, forligsbrud, fredsbrud, *Mark* 1, 15.
- sáttmál, *n*, forligs-betingelser, forlig, láta síga sáttmól, om ægteskabs indgåelse, *Sigsk* 38.
- sátr, *adj*, forligt, forsonet, enig, sótt munuð it snemr *Sigsk* 54, synir s-ir *Anon* (XI) *Lv* 12, s. við e-n *Hsv* 20, sitja s-ir saman, i fred og enighed, *Vafpr* 41, *Fj* 37, *Jóms* 40; s-ir saman *Hhund* II 21 kan næppe være rigtigt, meningen kære ver det modsatte. — *Jfr* 6-.

seðja, (sadda, saddr), *mætte*, s. hrafná *Tindr* 1, 7, *GGalt* 2, *Hhund* I 44; *jfr Sturl* 5, 9, s. sára skára *Hl* 10 a, s. ætt ara *Hhund* II 8, s. qrn, qrnū *pfiðk* 2, *Hhund* I 35, ernir soddusk *porm* 1, 8, s. varga *GSúrs* 2, s. Gera ok Freka *Grí* 19, vitnir sezk *Ht* 9, ulfar soddusk *Rst* 6, ylgr saddisk *Istdr* 11, s. ulf ok qrnū *Nj* 26; s. e-n á e-u, s. hrafná á holdi *Korm Lv* 23, s. qrn á ulfs virði *pTref* 3, s. her á lítlum vistum *Leið* 28; saddir syndum *Gdβ* 25. — *Jfr* fullseðjask.

seðr, *adv*, = senn, straks, *Haustl* 15.

sefa, (-aða, -aðr), formilde, berolige, allmargr er til seinn at s-ask, til at forson sig, *Mhkv* 14.

Sefatjóll, n. pl., *sagnlokalitet*, Sigrún frá *S-um Hhund* II 25. 42. 45; at *S-um* sst 36. 48.

sefiborg, f., ‘sinds-borg’, bryst (*adskilt ved tmesis*), sorg s-a dafnar *Eg Lv* 15 (*opfattelsen er tvivlsom*).

sefgrímnir, m., ‘siv-buk’, synes at måtte være navn på eller betegnelse for en jætte, s-is mágar, jætter, *pdr* 4 (v. l. er sefgrísnir).

1. **sefi**, m., 1) *sind*, sjæl, *pul* IV zz, sorgalausastr s. *Hávm* 56, svárt s. *Hávm* 105, sorgmóðs s-a (*gen.* *abs.*), med bedrøvet *sind*, *Guðr* II 41, fróðr s. *Fj* 4, snúa s-a (til sáttu) *Gróð* 9, *Hávm* 161, svejja s-a *Rþ* 44, deyfa sverð ok s-a *Sigrdr* 27, geta sé súlikan s-a *Hák* 19, s. gerðisk saurlífr *Mv* III 5, s-a stígr, *bryst*, *Ht* 6. — 2) *elskov* (*jfr sjafni, Sjófn*), vesa einn sért af s-a, leve alene med sin *elskov*, *Hávm* 95. *Jfr* dag-, móð.

2. **sefi**, m., slægtning (*jfr SnE* II 496), hefna s-a *Hhund* II 10. 11; s. *Surtar*, jætte, jættevæsen, mulig menes Fenrir, (ilden ifg. *BMOlsen Arkiv* XXX 137 f.) *Vsp* 47; teksten er iøvrigt dunkel og sikert forvansket.

sefrein, f., ‘sjæls-land’ (af 1. **sefi**), á s-u orða, i brystet, Sónar såð grør oss á s-u orða *Eil* 1.

sefþeyr, m., ‘siv-tø’, svarðar s. synes at være ‘håret’ (det bølgende håر) eller mulig ‘sæbenvand’ til vaskning eller redning, svarðar s-s teinn, redekam, dens Freyja, kvinde, *Korm Lv* 10.

sefþvengr, m., ‘siv-tvinge’, slange, s-jar hrynvengi, guld, *Hl* 18 b.

seggfjöld, f., mænds mængde, mange mænd, *Gráf* 11.

seggja se **segja**.

seggr, m., mand (oprl. ‘ledsager, led-sagende kriger’), *pul* IV j 1 (i pl.), *Vgl* 6. 7, *Skí* 5, *Fj* 3, *Guðr* II 43, III 9, *Am* 1, *Sigrdr* 29. 30, o. s. v., *Sig* 11, 14, *ESk* 6, 24, *Gldr* 5, *Styrr*, *VGl* 6, *Istdr* 12, *Krm* 13, *Mhkv* 20 o. s. v., slikt s. *Eg Lv* 34, ráðlauss s. *Lil* 92, s. enn snarráði *Reg* 13, s. enn suðroeni *Sigsk* 4 (om *Sigurd*), *Akv* 2 (om *Knéfröd*), kunnr s. *Akv* 1, s. brynj-aðr *Hhund* I 37, s. enn ungi *Skí* 4, s. enn ceri *Akv* 6, om drenge, *Vgl* 23; **seggja** kind *Glúmr* 1, 2, ørlög **seggja** *Vsp* 20,

seggja dröttinn *Brot* 6. — Som egennavn, *Rþ* 24. — **seggja** er *Korm Lv* 26 uriktig for *Skeggja*. — *Jfr* dýrðar.

segi, m., stykke (især af kød eller lignende bløde bestanddele), hjarta runnit sundr í s-a (acc. pl.) *Sól* 43; afli soðinn tangar s., om den glødende jærnmasse (stang; mærk soðinn s. = kogt kødstykke), *pdr* 15. *Jfr* fjør.

segja, (sagða, sagðr og sagaðr; formen seggia, der findes i hds, kan ikke helt afvises, men synes at være en yngre dannelses, se *Skjspr* 109, hvor eksemplet fra ÁmÁrn hyggjum.. “seggja” anføres), 1) sige, tale, uttale, absolut, heyrðak s. svá *Hávm* 111, seinat es at s. *Am* 29, fregra ok s. *Hávm* 63, hugr sagðit vel, han anede ondt, *Hym* 14, med acc., s. fått *Hávm* 103, s. satt *Hárð* 50, s. vilt eitt *Hávm* 124, s. e-m níð, tale hánende og bitre ord til en, *Akv* 35, s. rétt *Gríp* 11, *Lil* 59, báðir sogðou *Brot* 13, ofte med at sætninger efter sig eller direkte tale; s. til e-s, tale til en, *Akv* 6. — 2) meddele, fortælle, abs. eller med dativ pers. og acc. rei (undertiden kun det ene eller det andet), s. e-m *Vgl* 26, *Gríp* 4 o. s. v., seg mér ór helju *Bdr* 6, s. mér ef o. s. v. *Gunnl Sig* 2; s. Óðni at *Hák* 13, fremr munuk s. *Hjl* 7, s. lengra *Gríp* 12. 18, heyrðak s. í sogum fornnum *Oddrgr* 1, sem Durinn sagði *Vsp* 10, s. jofurs dáðir *ESk* 6, 12, s. (ørlög) *Lok* 29, s. alt *Alv* 8, s. sorg, harm *Brot* 14, *Guðr* I 6, s. sinn oftrega *Guðr* I 3, s. vígspjöll *Hund* II 12, s. hilmis hegju *Rst* 23, s. gjafar e-s *ESk* 6, 64, s. þann þótt *Jóms* 34, s. hvárt tveggja *Hjr* 3, 20, s. draum *ESk* 6, 15, s. spq, meddele spádom, spå, *Hróð* 1, *pjóðA* 4, 11, s. e-m allan hug *Hávm* 121, 124, s. þér lífs ørvæna brúði *Sigsk* 53; landvørðr vas sagðr mér *Hjr* 3, 21, fíkjum var hann mér ramligr sagðr *Mhkv* 21, sagt vas *Jóms* 16. 17, ættbogi es sagaðr *Merl* II 4, — genfortælle, s. et sama *Hávm* 28. — 3) fremsige, s. vess (*Máriu*) *Lil* 99, s. orðin sílk *Lil* 39, s. sætt, erklære at være enig med en, *Skí* 23, sótt vas sogð *Anon (XII)* B 5. — 4) pásta, s. annat *St* 12; s. frið lausan, erklære freden endt, *Od* 18 — s. røð, give råd, *Rþ* 3 o. s. v., s. e-m ástrøð *Hym* 4, men: jafnan segir enn ríkri røð, altid vil den mægtige være den rådende, *Mhkv* 23. — 5) transitivt, sonnu sagðr, beskyldt med rette, *Sigrdr* 25. — 6) medium, s-jask, láta s., lade sig sige, *Am* 31. — 7) med præp., frá, s. frá, fortælle om, *Lok* 25. 60, s. frá rúnum *Vafþr* 42. 43; *Hjr* 3, 24, *Gunnl Lv* 5, s. odda íþróttir frá Haraldi *Harkv* 1; med til, angive, robe, s. til e-s *Oddrgr* 26, *Am* 80, s. til nafns ok øðlis *Hárð* 8. 9, s. til síðar, fortælle om, *Hjr* 3, 3, s. skötnum til e-s *Korm Lv* 61, med tilföjet of, s. til of e-t *Vígl* 7, — med framum, s. framum í kvæði, fortælle i digit, *Has* 46, — med upp, fremsige (især om love og lovaðsnit), s. upp log *Hjr* 3, 8. — Part.

act. segjandi, anfører, befaler, s. sagna Haustl 2. — es sagði þér Vgl 41, er vist þeit j. sogðu. — segek Rdr 7 er enten = segi ek eller = ség-ek o: sé-ek+ek.

segjárn, n, et slags jærn, s-s ker Fj 26; hvad det første led er, er usikkert; det kunde være = seig-, af seigr ‘sej’, men — og vist snarere — stammen i segi (se ovenfor). Jfr BMÖlsen Ark. XXXIII, 17. segl, n, sejl, pul IV z 5, búit s. Sturl 3, 15, bló s. Sigv 10, 8, neytá s-s Ott 2, 4, snara s. við húna Jóms 33, hlaða s-um Sturl 3, 6. — I kenninger for skjold (jfr SnE II 428): s. Hildar ESk 12, 4, s. Hlakkar Vell 8, naglfara s. Rdr 5 (jfr sigla). — I gáden Heid 28, sat ek á s-i, er s. = veggr, ‘jeg sad på en væg’, se veggr. — Jfr baug-, róg-.

seglhættr, adj, farlig for sejl(et), s-tt veðr StjO II 1 (rettelse for seglpættir).

seglmarr, m, ‘sejl-hest’, skib, Sigdr 10.

seglvigg, n, s. s. foreg, s. eru sveita stokkin Reg 16.

seiða, (-dda, -ddr), anvende trolddom (for at udvirke noget), = síða, s. brott børu hjardir Loð I 4.

seiðberandi, m, udøver af sejd, troldom, s-endr frá Svarthofoða Hyndl 33.

1. *seiðr, m, slags fisk, sej, pul IV x 2, grundar s., slange, porf 1, jarðar s., mid-gårdssormen, EVald 3, dœlar s. slange, Has 44, s. hríss, d. s., EGils 1, 38; s-s hryneleio, havei, ESk 3, 1. — I kenninger for sværd: sóknar s. Pl 37, þrimu s. puríðr, geirveðrs s. Eg Lv 12, fleina skúrar s. Ingj 2, 4 (jfr svipskorðandi). Jfr endi, gjald-, gunn-, hjaldr-, hræ-, hrøkkvi, kenni.*

2. *seiðr, m, troldomssang, troldom (af en egen art, jfr Snorre i Yngls.), at s-i Ormsþ II. — I kenninger for kamp: Fjolnis s. Eviðs 6, sverða s. Sturl 4, 12, logðis s. Eviðs 5, vigra s. Eg Lv 6, Guth hørt; seiðs Gldr 8 er uriktig v. l. for eiðs.*

seigr, adj, sej, som ikke let går itu (elastisk), seig reip Sól 37; s-ar sáttir, forlig der vanskelig kommer i stand, Anon (XII) B 14.

seil, f, snor, bånd, skaunar s., skjold-bånd (= skjaldarfeltill), pdr 9, alene = skjoldbånd, s-ar sól, skjold (jfr sólgagarr); Tindr 1, 4. — I kenninger for slange: s. rás Merl II 12, s. grundar Isladr 2. Jfr drag-, drög-, brym-.

seilask, (-disk), strække sig, strække sin arm ud, s. of sund Hár 27, 28.

seimbrjótr, m, ‘guld-bryder’, gavmild mand, pløft 3, 4; jfr det følg.

seimbroti, m, s. s. foreg., Arn 3, 1 (v. l. brjótr).

seimfarri, m, Isladr 27, i en ufuldstændig kenning, ‘lyd-ild’, sværd; seim er vist en del af en kenning for kamp.

seimfærir, m, ‘guld-bringer’, guldgiver, Hl 32 a (fejl for skerðir?); eller af færa (af fár) ‘bringe i fare’?

seimgautr Grett 2, 3 er uriktig v. l. for seim(s).

seimgefandi, m, ‘guld-giver’, i pl. Merl II 14.

seimgildir, m, ‘guld-forøger’, rig mand, Ht 29.

seimhrjóðandi, m, ‘guld-uddeler’, gavmild mand, GGalt 1.

seimir, m, slange (af seimr), pul IV qq 4.

seimkennandi, m, guld-prøver, mand, Mv I 6.

seimlundr, m, ‘guld-træ’, mand, EGils 1, 21.

seimr, m, guld (måske egl. ‘guldtråd’), bjartr s. Nkt 33, gjoflati s-s ok hnossa Ht 97, s-s ágirni Ófeigr 3, gefa s-a Okik 1, 2, Ht 47, veita s-a Ht 90. — Hyppigt i kenninger, for mand: s-s skerðir Hfr 2, 8, s-s særir porm 1, 6, s-a sokkvir Hfr Lv 22, s-s pollr Sigv 5, 6, 12, 17, s-s borrh Pl 4, s-s hirðidraugr GDrop 1, s-a sneiðir Ht 71, s-a særir Eskál Lv 3, s-a rýrir þmaur, s-a þverrir GDrop 5, s-a stiklir Sturl 3, 4, s-a sendir ESk 9, 4, s-a sløngvir Nj 4, s-a pollr porm 2, 6, Sturl 3, 2, s-a viðir Bjarni 1, s-a lundr Isladr 26, s-a prótr Leið 37, — for kvinde: s-a Lofn GSúrs 32, s-a Guðr Jóms 6, — seims er uriktig for eims Ingj 1, 6. — Jfr goll, log, ý.

seimstair, m, ‘guld-stav’, mand, Arn 3, 1 (v. l.).

seimstallr, m, ‘guld-underlag’, arm, s-s viðir, efterklassisk kenning for mænd, med mindre seimr her er brugt for ‘slange’, (ved unøjagtig forståelse), Mv I 25.

seimtýnir, m, ‘guld-forøder’, gavmild mand, Pl 20.

seimvín, m, honning-vin (af seimr, honningkage), Pét 3.

seimpiggjandi, m, ‘guld-modtager, -erorer’, mand, ESk 6, 48.

seimpollr, m, ‘guld-træ’, mand, pKolb Lv 5.

seimpreytir, m, ‘guld-øder’, gavmild mand, Ht 32.

seimpverrir, m, ‘guld-forminsker’, gavmild mand, Ht 47.

seimorr, adj, gavmild på guld, Ht 47, Áket.

sein, n(?), (ordet er vel af samme art som full, ljós, djúp o.s.v.), sendrægtighed, langsomhed, láta s. at munni, lade munden være sen, langsom, være træg til at tale, Mhkv 24, s. mun verða alt at greina, det vil tage lang tid at, Gdβ 14, ein stund verðr opt at s-um, bliver ofte for sent, man kommer ofte en time før sent, Has 41. — Jfr frið.

seina, (-aða, -aðr), forsinkel, opsætte, ef því s-um, hvis vi opsætter det, Leið 39, s. at hróðri, være sen til digt, at digte, Rv 23, s-at es at segja, samna, det er før sént (nu) at o.s.v., Am 29, Ákv 17.

seinfyrndr, *adj*, som sent bliver gammel, s-d dverga skip, uforgængelige digte, Anon (X) III A 1.

seinkun, *f*, forsinkelde, Arn 2, 3.

seinn, *adj*, sén, langsom, s. af fór Hár 50, eyvit týr þótt skyndi s. Mhkv 12, s. þykki mér Sigv 13, 14, Korm Lv 45, s. es goltr þinn godveg troða Hyndl 5, s. til sáttu SnSt 4, 3, til s. at sefask Mhkv 14, s. at icera Korm Lv 30, þótt værak s-i Sigv 5, 8, s. af e-u, som kun sent vil opgive noget, Sigv 11, 4; seint kvað at telja, han sagde, at det vilde tage lang tid, Hhund I 24, s-t er kvenna geð kannna Víg 4; — s-t, aldrig, at mik s-t mun firrask Hávm 162.

sekð, *f*, fredlashed, skyld, Grett 2, 4, s-ar orð Has 33, synðar s-ir Has 58, s-ðir, synder, Has 21, s. verka SnE II 232.

sekðauðigr, *adj*, rig på skyld, fredlös mand, Hást 7.

sekja, (-ða, -ðr), göre en fredlös, já en dömt fredlös, pmáhl 3, 17, porm 2, 14, peir es mik sekðu GSárs 19.

Sekk, *f*, ø i Romsdalens, pul IV bbb 4.

sekkr, *m*, sæk, pung, draga sekkr saman, samle penge, Hsv 95.

Sekmímír se Sókkmímír.

sekr, *adj*, skyldig, s. gloeps Bjhit 2, 21, s. of saudi, dömt skyldig för járetyveri, TorfE 5, ganga s. af várþingi EilSn 2, s. emk við her, jeg har gjort mig skyldig i forseelser mod folk, GSárs 32, þótt ek s. séak, uagtet jeg har gjort mig skyldig i krænelser mod jætter, Hár 9.

sektsárr, *adj*, såret på grund af skyld (ø: synd), syndbetynet, Mv III 28.

sekvi se sekvi.

sel, *n*, sæter, Hjr Lv 21.

1. **selja**, *f*, 1) pil (salix), pul IV kk 1, vel þér s. Áns 2, s-ju gandr, storm, Eg Lv 23, s-ju rakki, ild, Sturl 4, 9. — I kenninger for kvinde (jfr SnE I 334, hvor der også hentydes til selja = giverske, og pul IV yy 2): s. gulls Gretts 17, s. reyrþvens rastar HSt 2, 2, s. mens Hl 27 a. — 2) norsk ø, pul III 3, IV bbb 2, í S-ju Sigv 13, 14, S-ju svalfjöturr ESk 13, 13. — Jfr veiti-, ceski-, øl.

2. **selja**, (-ða, -ðr) 1) overlade, overdrage, give, ok þó s. at væri ór silfri pry 4, s. sverð Lok 42, s. e-m (e-t) Vol 24, 35, Am 83, Fj 30, s. (hring) Eyw Lv 11, s. mjol p Kolb Lv 4, s. eiga (aura) Sigsk 36, s. eiða Brot 2, Helr 6, s-jask eiða, give hinanden eder, Sigsk 1, s. at gíslingu, give som gissel, Vafþr 39, s. e-m færi at pylja, give en lejlighed, stof til, PjóðA 1, 25, (kona) selr eigi (skaldi) efni annars, d. s., GSárs 17, s. orð, give svar, Bersi 1, 1, s. fornyrði í kvæði, indsætte, anvende, Lil 98, s. sýn Sigv 12, 23, s. fjorgrið PjóðA 1, 13, s. fjar, lade sit liv, SnH 2, 6, s. e-m haus = færa e-m hofsuð sitt, overgive sig i ens vold, Sigv 13, 15, s-ask i veldi (guðs) Mey 52, seldr Óðni Háljs 1, s. e-n helju Hl 3 b; s. kjark, vise sit mod, EilSn 2, — s. af ábyrgð sina, afleverere

aflænde, sit ansvar, Hjr Lv 21, s. framm, afleverere, Am 4, s. út fôðurleifð sína, mætte udlevere, Sigv 11, 14. — 2) afleverere for vedertag, sælge, s. við baugum, for ringe, St 15, s. við golli Sigv 13, 16, s. våpn við verði EValg, s. sverð við suflí SnH 2, 3, s. líf við dauða, falde, Ingj 1, 5, om Kristus, Ólsv 3, 1, s. mildan guð sveitum, om Judas og Kristus, Lil 48. — Við hleifi mik seldó Hávm 139, er ikke tilfulde forklaret; se scela.

Seljumenn, *m*, pl, de hellige på Selja, Mey 53.

Seljupollar, *m*, pl, et sted på Frankrigs vestkyst, Sigv 1, 13.

Selkolla, *f*, et utske ('Sælhoved'), Gdβ 27, EGils 3, 6.

selmein, *n*, Sindr 2, s-a trjóna, fara á grøena trjónu s-a, da verset handler om Hakon d. godes tog til Sælland, må der her menes et næs (trjóna) på dette (Sællands odde, Gniben?), der antagelig ved homonymi kaldes sel-mein, = sel-und (und 'sår' = mein), således at s-a = Selundar (jfr S. Bugge Arkiv VI, 239).

selr, *m*, sæl, sælhund, Hæng V 5, E Gils 3, 3.

selreitur, *f*, pl, rest af en (sonderlemmet) sæl, også om en halvdød sæl (i ringe-agtende tone), mørva mygir fekk sár af s-um Bjhit 2, 14. Det er dog ikke umuligt, at selreitum skal læses sel reitum, af den tirrede, angrebne, sæl.

selskrípi, *n*, sæl-uhyre, om uvætten Selkolla, Gdβ 28.

Selund, *f*, Sælland (egl. 'sæl-øen', jfr S. Bugge, Arkiv VI, 237 f, Rök 3, 58 f, anderledes forklares navnet i M. Olsen: Stedsnavnestudier s. 61), pul IV bbb 6, láta herjat alla S. Valg 7, á S. Orv VII 13, leggja S. und sik Sindr 3; også n, S-s mær PjóðA 1, 17 (vokalen kort), til sléttis S-s Sigv 10, 4 (v. l. Silunds, men helrim, sil : kil-, er ikke krævet).

Selundbyggvar, *m*, pl, beboere af Sælland, PjóðA 3, 23.

sem, sammenligningspartikel, 1) som, således som, ofte forstærket ved et forudgående svá; hyppig er eller kan et verbum (fra det foregående) underforstås i sem-sætningen, alt es vil s. vas Hávm 23, s. halsaðir Guðr I 13, s. lofðungi lifnum myndak Hhund II 47, s. jafnendr unnu Hár 42, vesþú s. pistill Skí 31, drepa á vett s. volur Lok 24, s. Ingunarfreyr Lok 43, otul augu s. yrmlingi, som i, hos, en snogeunge, Rp 34, s. blyvarða Lil 9, s. kveisu flug Mhkv 4, s. konur aðrar Guðr I 1, s. ernir á kvisti Hamð 30, nú s. áðan Vell 16, hétt á Háleygi s. á Holmrygi Hák 3, unga brúði s. þóri Tjörvi, lönd s. menn Sigv 13, 30, hért s. hvar Hf 18, hverr s. annarr Lil 71, mik s. aðra Jóms 3 (her kunde det gengives ved 'sá vel som'), hendr s. fætr Rdr 4, s. Danmarkar Korm Lv 8, snekkjur s. knorrur pKolb 3, 2, erendi s. erfiði pry 10, jfr sammenlingen Hamð 5, svá es

auðr s. augabragð *Hávm* 78, svá ek pat af ríst s... *Skí* 36, svá fór pat s... *Lil* 16, svá kóllum vér róð s. gefask *Mhkv* 14, auman svá sem sælan *Sigv* 11, 15, svá lengi s. ek lifi *Reg* 9, *Sigrdr* 21; for svá kan også andre ord som sá, slíkr, jafn-, samr, stá, sá hælbítr s. húðskór *Hár* 35, slíkr s. þú *Hár* 12, jafnrammr s... *Vafþr* 2, jafngorla s... *Lok* 21, jafnhátt upp s... *SnE* I 286, á samri stundu s... *Lil* 9; som, i egenskab af, s. faðir (egl. ‘som en fader i alm. har’), *Akv* 4, — til s. kan þá er tilfjóres, s. þá er geislinn brár *Lil* 33. — 2) således som, i overensstemmelse med, s. ferk málí *Sigv* 1, 7, varla sýnisk alt sem er *Mhkv* 17, s. hilmir mælti *Sigv* 1, 10, s. biðjum *ESk* 6, 65, s. kunnum *ESk* 6, 71, s. Durinn sagði *Vsp* 10, s. ek hugða *Bdr* 13, s. beiddak *Gríp* 53, s. vilt *Am* 78; s. áðr of hvatti *Sigv* 3, 19. — 3) med superlativ, så... som muligt, s. optast *Lil* 81, s. skjótað *Lil* 47, vasa s. vænst, ikke det bedste, *ESk* 6, 60. — 4) med konjunktiv for at betegne den tænkte sammenligning, som om, svá beit s. brygði *Hák* 5, s. visi kcemi *Eirm* 1, s. röðull reuni *Arn* 2, 17 *jfr* 18, [vasat s. vín konur bæri *Krm* 18 *jfr* 20 og *Sigv* 2, 6], þykti mé s. nálgiz *Lil* 39, þvílít var s. andinn segði *Lil* 39, láta s. solginn séi *Hávm* 33, s. orrostu letti *Rdr* 9, s. þríu bú eigr *Hár* 6, s. logi foeri *Hyndl* 24, s. móðir séi *Gríp* 41, svá s. aki jó óbryddum *Hávm* 90, svá s. svimmi *Hjr* *Lv* 16, her står altid konjunktiv, eller infinitiv, som i: vasat sem brúði í bing hjá sér leggja *Krm* 13; også part. act. kan tilfjóres (efterklassisk), s. prófandi, som om han, *Lil* 16. — 5) relativum, for es, men sent og næppe oprindeligt på steder som pat sem fáir eigu *Fj* 28, hvat s. at hendi kørn *Fáfn* 31; her er sikkert es det oprindelige; leyfði alt s. krafði *Mark* 1, 14, her er s. dog næppe rent relativ men sætningen betyder egl. ‘han tillod alt således sóm’ o. s. v., *jfr* alt s. æstir *ESk* 6, 18, mál s. innik *ESk* 6, 7, men sådanne tilfælde indeholder spiren til overgangen; som rent relativ findes det *Krm* 29: dísir s. (v. l.) Óðinn hefr sendar, þar s., *Lil* 9. — Akv 16 er teksten næppe rigtig. — Jfr sems.

Semð, f, elvenavn, pul IV v 4 (sœmð?).
semja, (samða, samiðr), 1) egl. ‘sætte sammen’, istandbringe, s. svik, brygge svig, *Ggnæv* 1, s. frið *ESk* 4, 1, samiðr friðr *Merl* I 43, skyrta samið hamri *Liðs* 2, s. e-m písl *Gunnarr*. — 2) indrette, s. sér brúðhvílu *Mdr* 14, s. munni ok varrar til hróðrar *Leið* 1, s. hringserk, ‘iføre sig den godt siddende brynjé’, *Ht* 36, s. hildi, holde kamp, *Edáð* 9, s. sverða seið *Sturl* 4, 12, s. vigra dunur *Ingj* 1, 3. — 3) indrette et digit, digte, s. mærð *Ht* 68, s. Óðins óldu *Nj* 26, s. í kvæði, sammenstille, indsætte i et digit, *Merl* II 93.
sems, egl. = sem es, som, sådan som,

jóð s. ól *Gjúki* *Am* 105, hét á Háleygi s. (v. l. sem) á Holmrygi *Hák* 3; *jfr* *Fjuckby*-sténens sems uti furs.

senda, (-da, -dr), egl. ‘lade gð’, sende, skikke, s. óru *Hhund* I 21, *Oddrgr* 25, s. Gondul ok Skogul *Hák* 1, s. e-m dísir *Krm* 29, s. boð *Am* 2, *Ulfr* *Lv*, s. boð at jarli *pKolb* 3, 8, s. at Saxa, for at hænte ham, *Guðr* III 6, s. orð *Korm* *Lv* 45, s. af landi *Sigsk* 63, s. e-n at ríða *HHj* 36, *Akv* 1, 3, s. í for *Sigv* 3, 1, s. þundi val *Tindr* 1, 11, *jfr* *Völ* 25, 35, 36, *Akv* 8, *Am* 5, *Sturl* 3, 2, gísl of sendr at góðum, sendt som gissel til, *Lok* 34, 35, s. (menn) at grundu, føre sine mænd til, *Gráf* 3, vinna sendan sverðbautinn her *Gauti Glúmr* 1, 2, senduð hel systur *Am* 56, s. vísu (konu) *Korm* *Lv* 56; s. e-m sanna gipt *Lil* 80, s-ask fárhugi, sende hinanden bitre tanker, *Am* 88, sú miskunn s-diz framm *Lil* 22; lýða kind s-diz framum af Ádáms lendum, *udgik fra*, *Lil* 19, — s. ór qndugi, sende fra höjsædet, o: gode stykker (kød) til dem man vilde hædre (*jfr* sending), *Akv* 36, — sendr, udskudt, biþorn s. ór minni hendi *Eg* *Lv* 18, — om runerne, veitz hvé s. skal *Hávm* 144 (*jfr* *Falk*, *Arkiv* V, 111 f.), (rúnar) sendar á víða vega *Sigrdr* 18; — s. á rekning, lade en gå ud og tigge sig frem, *Hard* 4.

sendibóði, m, sendebud, s. anda *Lil* 27. **sendimaðr**, m, s.s. foreg., *Am* 4, *Sigv* 3, 13, *Gd* 72 (om biskoppen).

sendir, m, en som sender, anfører, flotna s., som sætter mændene (sokrigerne) i bevægelse, fører, anfører, *Sigv* 11, 16; som sætter i bevægelse, s. sundhreins, skibets styrer, *Anon* (XIII) B 12, s. lögskíðs, d. s., *ESk* 6, 20, s. bilblakks, d. s., *Sigv* 2, 12; — bevæger, svinger, s. Hlakkar éls skíða (sværdenes), kriger, *Hjr* *Lv* 14, s. sóknar seiða *Pl* 37, s. sóknigífrs *Mþord* 2, s. hjorva *PormOl* 2, 2, s. sax *Mv* I 6, — uddeler, i kenninger for ‘gavmild mand’, s. mundhyrs *pjsk* *Lv* 3, s. víka elds *Bersi* 2, s. sævar báls *Gráf* 9, s. seima *ESk* 9, 4, *Pl* 44, s. jarðar fránbaugs látrs *Pl* 50, s. (rettelse af sendu) *Hlöðynjar* myrkbeina Danar (iættens) orða *VSt* 2. *Jfr* auð-, baug-, bol-, fúr-, glaðr, goll, hlíf-, hodd, hyr-, val-

sendlingr, m, en lille strandfugl (af sandr; nu udtalt sellingur med oprindelig ll-lyd), trænga maritimæ, pul IV xx 7.

Senja, f, Senjen i Nordland, pul III 3, IV bbb 6, S-u men, havet, *ESk* 13, 14.

senn, (sedr s. d.), adv, 1) på engang, *Grí* 23 v. l., *Sigsk* 50, *Njáll*, *Sigv* 5, 7, 10, 2, *Grett* 2, 4, *Rst* 4. 30, *Pl* 20, *Gd* 16, allir s. *Am* 42, *Lil* 50, bæði s. mær ok móðir *Lil* 34, tvær íþróttir s. *Rst* 25, alt es s., alt sker på engang, med det samme, *Hávm* 17. — 2) snart, straks, *Vell* 15, *Hjr* *Lv* 28, *Hym* 14. 21, *pry* 14. 21, *Bdr* 1, *Guðr* II 35, *Has* 52.

1. **senna**, f, ordstrid, trætte, strid, þá frák s-u sliðrfengligsta *Ghv* 1, s-ur ok ql,

o: trætter ved drikkelaget, Sigrdr 30. — I kenninger for kamp: sverða s. Korm Lv 25, Ht 6, eggja s. Tindr Lv 1, våpna s. Hfr 3, 2, ÞjóðA 1, 9, Anon (XII) B 23, Nj 28, Grettis 49, malma s. Hfr Lv 23, leggbita s. Hókr 4, slíðroliga s. Krm 12, geira s. Nj (XII) 3, odda s. Krm 17, orva s. pträf, flokka s. Nj 20 (jfr flýtir); (alene) kamp, porm 1, 14, s. tóksk Arn 5, 10, sannnjörðungar s-u Ód 23. Jfr hijor-, hyr-, odd-.

2. senna, (-ta, -t), strides, trættes, s. við e-n (of e-t) Hym 28, Hsv 26; s-um ór soðlum, Hyndl 8, er vist forvansket, da s. slet ikke passer i sammenhængen (vist-nok for senn í soðlum).

serfr, m, blandt slangenavne, pul IV qq 4.

Serkir, m. pl, Saracener, Maurer (i Spanien og Afrika), verk bragnings á S-jum Hskv 2, 7, út með S-jum Sturl 3, 21, í S-ja garði Hharð 15, S-jum hættr ÞjóðA 3, 2, Jfr Th. V. Jensen, Tidsskr. f. nord. filol. 4 r, V. b. 101—2.

Serkland, n, Saracernes land, Afrika, (á) S-i ÞjóðA 3, 2, 4, 13 (sléttu tilføjes), Þjóð 3, — S. sílmakar sunnu, guldet S., kvinde, Anon (XII) C 33 (jfr Samland).

serkr, m, (-s og -jar), særk, skjorte (nærmet kroppen), om en kvindes 'særk', mækir borin ór s-k þínum Am 24, s. blá-fár Rp 29, s. enn síði Ragn VI 3, s. við silfr of merkð Ragn II 4, s-jar Samland, kvinde, Anon (XII) C 33, om en mands 'særk', illr, forn s. Liðs 2 (modsætning er her skyrta hamri samið); om brynjær, s-ir hring-ofnir Harkv 19, s. járnoffin Brot 4 (Fjs udg.), og vist også s-i "valrópa" Akv 4; — s. hrígrisnis, ulveskind, Hál 8 (jfr ulfheðnar). — I kenninger for brynjær: Gondlar s. Sigv 2, 6, Gunnar s. Hást 5, Hildar s. Ólhv 2, 11, Gdþ 43, Skoglar s. Ht 64, (alt dette i tilslutning til det først anførte), Hamðis s. ÞGisl 4, Sørla s. Tindr 1, 3, Hóalfs s. Þfagr 5, Heðins s. Hfr 3, 13, sigbjárka s-ir Vell 35, styrs s. Ht 7, Heðins manþinga (= Hildar þinga, kamps) s. ÞjóðA 1, 8; — serkja Auðun 2, i en forvansket sammenhæng. — Som mandsnavn, nordmand (i det 11. árh.), þstif 2, 2, Jfr ber-, blá-, boð-, él-, hjaldr-, hring-, hrynd-, hvít-, ítr-, járn-, megin-, val-.

serkrjóðr, m, 'særk-rødfarver', s. Hóars, kriger, ESK 2, 2.

serlar, m. pl, mænd (egl. 'brynjeklædte?'), pul IV j 7.

sess, m, siddeplads, bænk, GSúrs 23, í s-i Vafþr 19, Lok 15, Vgl 28, í s. minn Egils (XII) 3, fara í s. í sal Vafþr 9, í s-i ok í sæingu Guðr I 20, s. ok rekjkja Frþ 1 13 b, halda jofra s. (acc.) Mark 1, 2, æðra s. ok virðing Lil 7, haga sér til s., indrette sig (varigt) sæde (hjem), plójt 3, 2, hyggja e-m s. Sigv 5, 6, velja e-m s-a ok staði Lok 7, 8, ráða s-a kostum í sal, om husets herskerinde, Grí 14; — s. hugar,

bryst, dets grjót, hjærte, Hl 15 b, — rorbænk, pul IV z 5: — Jfr lama-, vili-

sessi, m, 'samsidder', en som sidder på samme bænk, sidekammerat, kammerat, pul IV j 7, Korm Lv 35, Sigv 13, 5, þengils s., jarl, Arn 5, 3, seggia s., d. s., Tindr 1, 3, s. þjóðar, konge, Hfr 3, 2, bonde, Grett 1, 1.

sessmeiðr, m, 'bænk-træ', træ, stok, der udgør en bænk, salr sleginn s-um Akv 14.

sessmogr, m, 'siddende mand', i pl. sessmegir, bænkende mænd i salen Hávm 152.

Sessrúmnir, m, Freyjas hal, egl. 'bænkerummer', som rummer mange, findes kun i prosa som sådan. Derimod findes ordet i pul IV z 1 blandt skibsnavne.

sessunautr, m, = sessi, kammerat, pul IV j 10 (i pl), Qrv VII 3, Heil 12.

sessþilja, f, bræt der udgør siddeplads, særlig 'rorbænk', sláask und s-ur Harkv 10.

set, n, siddeplads, bænk, flaut of s. Rdr 4, láta e-n snauta í s. Korm Lv 51, í s-i miðju Akv 37. Jfr sjot. Jfr baug-seta, f, sidden, sidden stille, s-u efni, lejlighed, mulighed til at holde sig rolig, Eyy Lv 1. Siddende mænd (bagholdsmand?), pul IV j 5. (SnE I 532 opgives, at s. er 16 mænd). Jfr kyrr.

setberg, n, flad (langstrakt) klippe med en fordybning (ligesom dannende en siddeplads, set), foera s. ór stað Grott 11, s-s bond, klippers guder, jætter. Eil 3, linna s., guld, dets finnr, guldrig mand, den danske konge, Edáð 3 (rettenestående kenning).

seti, m, blandt ildens navne, pul IV pp 3 (jfr búði).

setja, (setta, settr), 1) lade sidde, sætte, anbringe, s. e-t á bjóð, sætte på bordet, Rp 4, s. framm, d. s., Rp 32, s. und hvera Hym 9, s. í Sævarstóð Vgl 17, s. e-n í fígtur Akv 18, s. skotnaðra fyrir, sætte, støde, stavene, mod bunden (til støtte), Pdr 6, s. e-n und kylfu, anbringe en så, at han rammes af kollen, Vagn, medium s-ask, sætte sig, Rp 3 o. s. v., Vgl 1. 30, Hhund I 14, Oddrgr 13, settisk orn Hausl 2, s. niðr Skí 29, Sigsk 53, s-ask und rihti, sætte sig under, med, rihti, sidde med et sådant på som brud, Rp 23. — 3) anbringe, føre, s. at setri jófra, anbringe en i kongers hjemsted, göre en til fyrste, Eskál 1, s. e-n at (landi), d. s., Sindr 5, Edáð 3, s. stafna at móti e-m, føre sine skibe mod, pKolb 3, 3, s. stafna í haf Ott 3, 2, s. branda at landi Arn 3, 6, s. skeiðr af hlunnum Sturl 3, 3, s. oddnets þinul við e-m Anon (X) III B 1, s. brott, men her er setta vist jejl for sótta, Korm Lv 21, s. segl við húna, hejse sejl, Gisl 1, 14, s. blóð of e-n (e-t), bevirke, at blodet strömmar over nogent (noget), GSúrs 33; s. e-m gísila, give en gisler, Halli 6; — s. sjónir við e-m, rette sine öjne mod en, porm

2, 9, s. hnakka við e-m, *vende nakken imod en*, *Sigv* 3, 6; s. e-m sár, *give en sár*, *Pét* 40. — 3) *intrans.*, s. undan, *flygte*, *Iv* 23. — 4) *ordne, fastsætte*, s. *hróðr, indrette et digit*, *Arbj* 14, s. *sætt Nj* 19, s. råd móti e-m, *lægge råd op imod*, *Gd* 40, pat vas sett við glettet *Tjorvi*, s. s-m sverðleik, *beramme kamp*, *Finng*, s. e-n sælan, *göre en rig*, *Am* 99, s. e-n *hoftinga* *Pl* 43, þann es svá setr seggi, *underholder dem så godt*, *Ht* 84, illa erum vér settir, ilde stillede, *Anon (XIII)* B 4, á settum tíma *Lil* 22; s. saman (ɔ: sakar, næppe rúnar), *forlige*, *Sigrdr* 12; s. verk í einn stað, *samle et arbejde om digtet, danne det til et hele*, *Lil* 96. — 5) *neddysse, undertrykke*, s. etju lund jofra *Vell* 7, s. dramb e-s *Hálfs* VIII 6, s. e-n aprø af e-u, *hindre en i noget*, *Rv* 5. — 6) *oprette, stífte*, s. *hoftuðkirkjur* *Mark* 1, 25, láta erkistólf settan *Mark* 1, 27. — 7) *upersonligt, upp setr mokk, der hæver sig*, *Guðbr* 2. — 8) *part. pass.* *settr, besat med, opfyldt af*, s. *dreyrstofum* *Sól* 40, s. *flærðum* *Lil* 17, s. *tólum* *ÉGils* 3, 9. — 9) *medium, sætte sig, gå under, stjarna sezk* *Sól* 46, sól réttlætis sezk *Mey* 3.

setning, f, ordning, s. guðs Mey 47.

setr, n, (-rs), 1) sæde, hjem, bolig, mitt s. (rettelse for sex) *VGl* 9, sælligt s. *Lok* 43, jofra s. *Eskál* 1, *pjóðA* 1, 19, buðunga s., *kongens land*, *Ht* 15, *Gauta* s. *Asgárd*, *pdr* 8, *Ymsa* kindar s., *Jætterverdenen*, *pdr* 2, s-rs heimr, *verden til at bo i*, *HolmgB* 9, *Brandfurða* með byggðu setri, med dens boliger, *Ott* 3, 7, vera s., *menneskenes bolig, verden*, *Líkn* 36, *hríðar* s., *fjælde*, *Bergb* 1. — I känner, for so: *flausta* s. *Anon SnE* I 512, — for arm: *hauka* s. *porm* 2, 24, *Nj* 13 (i pl), — for skjold: *randa reyrar* s. *Arn* 2, 14, *geir-hríðar* s. *Anon (XIII)* B 19, hrings s. *porm* 2, 8 — for guld: *Fáfnis* s. *Hl* 24 a, orma s. *Grettis* 50, — for himmél: sunnu s. *Has* 13, *Leið* 13, sólar s. *Oddi* 2, *røðuls* s. *Esk* 6, 3. — 2) *nedgang, s. sólar, solnedgang* (v. l. sjot), *Eg Lv* 6; *ophør, sútar* s. *Rv* 34. Jfr él, hjalm-, linn-, orm-, ý.

setrlinni, m, kun i s-a særir = særir linna setrs (hds har sett; mulig er setrs det rigitte), gavmild mand, Anon (XII) B 11.

setrverjandi, m, forsvarer af et rige, ifjolge sammenhængen, kræver af et rige ('en som vil forholde en noget, göre en noget stridigt'), i pl. Yt 4 (v. l. setrs v.).

sex, talo, seks, Eg Lv 39, *Hást* 1, *porm* 1, 6, *Mark* 1, 30, *Esk* 6, 54, *Rst* 18, *Krm* 11; *VGl* 9 *urigtigt for setr, s. d.*

sexhofðaðr, adj, med sex hoveder, s. sonr Vafþr 33.

sextán, sextian, talo, sejsten, Njáll, þKolb Lv 3, *Rv* 4, *Ísldr* 20, *sextian* *Vell* 37.

sextándi, ordenst., sejstende, þat kank s-a Hávm 161.

sextigir, talo, tres, s. ára (eller i to ord) Anon (X) I B 10 b, -s. seyðis heita pul IV pp 4 (her skr. i romerske tal), skarfogn skip s. (dette som appos., også her vel rettere i to ord), psth 1, 2.

*seyðir, m, ild, nú eru sextigir s-is heita pul IV pp 4; der er meget, der taler for (se BMÖlsen i Aarbb. 1909 s. 317 f.), at s. betyder kogeindretning i gruber, hvor ilden er på bunden, og det, der skal koges, ligger ovenpå, helt tildækket af tørv, bera øxn á s-i, lægge (oksekødet) på ilden (i en sådan grube), *Hym* 15, bera mat á s-i *Hausl* 2, hafa á s-i, have over ilden, lade koge, *Hjálmp* III 2, draga á s-i (hds urigtig seyð) *Hjálmp* III 9; snúa s-i, vende det, som er sat over ilden, *Hæng* V 10; jfr de hos Fritzner anførte steder fra prosa; at ordet også har betydet 'ildsted' (ɔ: ildgrube?), ses af *Landn* 30 (*Isl.s* I). Man kan der til føje talemåden (kendt fra nyisl.), e-ð er á s-i, noget er i gære (egl. 'noget er over ilden, ifjærd med at blive kogt').*

*séa, (yngre sjá; sá, séinn — sénn), 1) se, fysisk, es s. kunnu, der har den fulde brug af synet, *Reg* 23, s. illa í milli, kunne vanskelig se igennem noget (om spydregnen), *pjóðA* 1, 10, sé nú seggir *Guðr* III 9, sák ok þagðak *Hávm* III, s. et sjónum *Hávm* 150, s. saltkynni *Grí* 9. 10, *Skí* 17, 18, s. heim *Atla* *Akv* 16, s. Óðin *Grí* 53, s. *Svipdag* *Fj* 43, s. milk, se til mig, *Guðr* III 1, s. fall flotna *Rdr* 7, s. á hlýri *Hausl* 1, s. hjalm slitnaðan *Krm* 13, s. verðung falla *Sigv* 11, 1, s. dróttin hanganda *Lil* 56, s. mey und hjalmi *Fáfn* 44, hefr sénar bórur *Gunnl* Lv 5, s. merki *Hást* 4, s. raunir e-s *Bersi* 1, 2, sáttádu hrafna gjalla, du så ikke ravnen, der (ɔ: hvor den) skreg, *ÉGils* (XII) 3, s. baug, betragte, *Vgl* 23, s. pá roðru, se, undersøge, *Am* 20, s. svást, se det yndige, *Fj* 5, s. svik, have øjenforblændelse, *Hund* II 40, 41, s. sigr, se sár, forstå sár, deres art og farlighed, *Sigrdr* 11, s. jarl í fiskivöðum, se, genkende, jarlen, *Rv* 12, s. sverð í hári, se, indse arten af, *Grett* 2, 10, séask í augu, se hinanden i øjnene (om ömhedsfølelse), *Rþ* 27, upersonligt, eðr of sér es *Hausl* 14, á gerðum sér þeira at *Harkv* 19, á sér þat illa, det ser man vanskelig på (af) det hele, *Am* 43, á sér, man kan se det på os, *porm* 2, 21, vé sá ríða þGísl 9. — 2) ándelig, s. røð til e-s *Am* 70, s. hug e-s allan, se, gennemskue, *Hálfs* VI 3, s. stoð af e-u *Vell* 22, ek sé at engitunga, jeg ser, skönner, *Lil* 26, sék ei þann, jeg indser ikke hvem, *Lil* 64, ef s. þykisk *Gríp* 8, 30, s. geðleysi í skapi e-s *Gríp* 32, s. forna stafi í briðsti e-s, lære at kende, *Alv* 35, s. e-m ofarla bíta *Hávm* 118, s. feigð fira, forudse, *Grott* 21, s. Baldri örlog folgin *Vsp* 31, s. fyrir e-t *Gríp* 10, 28, s. frammm (lengra) *Vsp* 44*

o. s. v., Hyndl 44, Gríp 20. 22; upersonl., sér eigi minni efni Halli 3. — 3) med præpp., á, s. á, se på, tage i betragtning, undersøge, s. á e-n Vafpr 6, Hák 13, s. á gest Fj 44, s. á sumbl Lok 3. 4, s. á skjold Hamð 20, s. á dýr Völ 20, s. á hlaut Hym 1, s. á sigling GrÍj 2, s. á hær, se på jorden, træge efter jordiske goder, Merl I 56, s. á sjot goda Eirm 7, páss sék á Sógu, når jeg jár øje på, betragter, Hjr Lv 24, — til, s. til, se i retning af, vænte sig noget (dér hvor man — åndeligt — ser hen), ey sér til gildis gjof Hávm 145, s. til launa Eg Lv 32, ek sé par til bjargar Has 12, seggfjol sér par til sælu Gráf 11, s. par til fleira Ott 4, 1; se noget hos en, se en gøre noget, upers., bat så til (hans) Arn 6, 14, — undersøge, stræbe at lære, litt så gassi til laga, brød sig ikke om at lære, Ófeigr 1, séask til, se, betragte hinanden, Ám 36, — i, es í sóu, da de kikkede ned deri, Völ 21. — við, s. við e-u, undgå noget, s. við tungu e-s, undgå ens spydigheder, Gunnl Lv 8, s. við svikum Fájn 37, s. við fári Sigdr 8, s. við illu Sigdr 32. 37, s. við meimi Ulfr Lv, s. við synð Merl I 64, s. við rokum Mhkv 19, s. við snorrum Mhkv 22, s. við prettum Lil 43; — of, s. of e-t, lade blikket gá honover, Vsp 29, — fyr, s. fyr e-u Gríp 39, vistnok fejl for hyggr (hyggsk), séask fyrir, se sig for, sørge for sig selv, Merl I 63; — umb, séask umb, se sig omkring, Völ 4, Pl 21. — 4) medium séask, frygte, med acc., HHj 12, Hhund II 16. 18, Sigs 33, Akv 2, Knútr sás fátt Hl 35 a, sás aldrigi sásk háska Arn 6, 12, menn sósus orm PjóðA 4, 15, séask sverða song Ólhelg 2, séask vitt strið pKolb 3, 1, nú séumk hitt at pmáhl 12, meirr séumk hitt at Gunnl Lv 6, bó séumk hitt at Sigv 3, 6, — med of, være bekymret, séask af Munin Grí 20, séumk vét hans of hugi Hák 15; — séask ekki at, intet frygte i henseende til (dem selv eller livet), Merl I 53, jfr så fylkir sésk fæst at lífi HHj 11, — med genitiv, peirar sýnar ek sóumk ey, følgerne af det syn har jeg altid frygtet, Guðr I 26. — 5) vanskeligt og forvansket er vistnok svárra sára sákat né kunnu, hvor der mulig skal læses sák at, jeg så, at de ikke førstod . . . Ghv 11.

Sém, m, Sem, Noahs sön, SnE II 246.
sérslátr, adj, egen, ejendommelig (om en som er "noget for sig"), s. í lyndi Gd 7.

sétti, ordenstal, sjætte, Eirm 9, Sigv 1, 6, Hávm 51. 151, Grí 11, Vafpr 30, Grög 11, Sigdr 29.

siðabót, f, forbedring i sæder, Has 3. 48.

siðapallr, m, sæders, troens, bænk, grund, standa á s-i Pét 31.

siðavendni, f, retskaffenhed i opførelsel, s. einkend qld SnE II 246.

siðbjóðr, m, troens byder, s. lýða, Kristus, Pl 31.

siðbót, f, forbedring i sæder, moral, verðrat snótum s. at því Merl II 51.

siðboetir, m, forbedrer af sæder, i religiøs henseende, Gd 8.

siðferð, f, sæder (gode sæder i religiøs henseende), s-ar blóm Heilv 3.

siðforn, adj, gammeldags med hensyn til religion, hedensk, Jóms 7.

siðfróðr, adj, kyndig i religionen, Pl 51.

siðgætir, m, bevogter af religionen, om Kristus, Líkn 46.

siðlauss, adj, 1) uhøvisk, tølperagtig, s. sveinn Hhund I 43. — 2) umoralsh, s-s kona, om Ran, Frp I 13 b.

siðlátr, adj, troende, Heilv 8, Mv I 3 (i superl.).

siðlæti, n, gode sæder, især i religiøs henseende, s-is gætir Pét 8.

siðminnigr, adj, erindrende religion, sørgende for troen, om Kristus, Leið 37.

siðnenninn, adj, arbejdende for troen, om Kristus, Líkn 18.

siðnæmr, adj, lærenem med hensyn til gode sæder, især det religiøse, om Knud d. store, pløft 2, 2.

siðr, m, (-ar), 1) sæd, sædvane, adjærd, så es s. med Sygna ræsi Hjr Lv 10, frægt es at segja til slíks s-ar, om kampen, Hjr 3, 3, hirð jök þann sið, om det samme, Hl 6 b, kunna sið jofra Hl 40 b. — 2) moralsh vandel, gode sæder, s. batnaði Gísl 1, 7, især med hensyn til det religiøse, nema sið Hsv 1, døkkva sið manna Has 55, spilla s-um Lil 9, våtta siðuna Lil 76, lifa at sið (v. l.) Hsv 1, síðar mætr Alpost 10, heilagr s., religion, tro, Esk 6, 3, heiðinn s., hedenskab, Pl 8, s. ljótr, d. s., Ólhv 4, 2, vandr s. Ód 10. Jfr 6-, rán.

siðreyfir, m, prøver af sæd, fremgangsmåde, hjaldrs siðr, = kamp, dens 'prøver' (reynir), kriger, Anon (X) Digt om Guðleifr, — 'troens prøver', Gd 62.

siðskjótr, adj, hurtig med hensyn til tro, må vel betyde 'hurtig fremmende troen', om gud, Líkn 6.

siðspennir, m, 'tro-omspænder', troende mand, Pét 27.

siðsterkr, adj, tro-stærk, vidnende stærkt om tro, om et digt, s. bragr, Pét 6.

siðvandr, adj, omhyggelig med hensyn til sin tro, Rst 9, EGils 1, 27.

siðvandr, adj, som har slemme sæder, superl. siðverstr, ryggesløs (mand), Gd 45.

siðvendi, f, omhu med hensyn til sine sæder, retskaffenhed, s-is kvikvendi SnE II 236.

1. Sif, f, Siv, Tors hustru, S. á hó heima Hár 48, Sifjar rími, Tor, EVald 1, Sifjar verr Hym 3. 15. 34, þry 24, Grett 1, 7 (hjolp Sifjar vers, rönnetræ), svarðfestar Sifjar, guld, Bjark 5 (jfr SnE I 336). — I kenninger, for kvinde: jfr þul IV yy 1, S. slœðu karms Hjr Lv 19, S. silkis Rv

12; Sifjar silfrs (*ved rettelse*) *Sigrdr* 28, *EGils* I, 29 er *kennen* *jordæret*, (jfr navnene Silkisif, Ellisif = Elizabeth), *før jættekvinde*: fjardmývils S. Hókr 5. — Jfr hirði-, hristi-, hörbeidi-, reidi-. — *Blandt navne på 'jord'*, *pul IV* æ 1.

2. *sif*, f, 1) svogerskab eller slægtskab, s. sifjaðr, knyttet ved slægtskab, *Hyndl* 43; ellers altid i pl, sifjar, byrma s-jum *Sigsk* 28, spilla s-jum *Vsp* 45, slíta s-jum *Merl* I 54; i en forvansket sammenhaeng *Arbj* 18, og barna s. *Lok* 16. — 2) om åndelig tilknytning, s-jum es þá blandit, da er et (fuldstændigt) åndeligt slægtskab, fortrolighed, bragt i stand, *Hávm* 124. — 3) sifja silfr *Sigrdr* 28 er uforståeligt og vist fejl for Sifjar silfrs (se *Sif*).

sifjaðr, adj, besvogret, beslægtet, sif s. sjotum gørvöllum *Hyndl* 43, Véurr Óðni s., Odins sön, *Hym* 21.

sifjugr, adj, s. s. foreg., á s-um mér *Gríp* 50 (her af nogle rettet til *sifjungi*).

sifjungr, m, besvogret person, *pul IV* j 10 (pl), s. peira, om *Gudrun*(?), *Akv* 29, bera sakrúnar með s-um *Hhund* II 34, snýta s-um, om sónner, *Am* 85.

sifuni, adj, som er tilfreds med, lever under, venskabelig forbindelse, venskabelig forbunden, om *Tor* og *Loke*, *pdr* 11.

sig, n, kamp (vistnok egenlig og oprindelig identisk med *sigr*, der i betydn. 'sejr' blev masc., i sammensætninger findes ofte *sigr-* = kamp, hvis ikke dette er indkommet under traditionen eller ved afskrivere for *sig*, bevislig er dette under tiden tilfældet). Jfr *Bugge*, *Studier* II, 111), *pul IV* k 1, at s., efter kampen, *Sigv* 7, 5.

Sigarr, m, sagnkonge, sokonge, *Guðr* II 16(?), bekendt fra *Hagbard-Signsagnet*, S-s fjandi, *Hagbard*, dennes grandmeiðr (*skadetræ*), galgen, *Hskv* 3, 3, mægða laun þau er S. veitti, o: hængning i galge, *Grett* 1, 5; S-s hestr, galge, *Sigv* 12, 1, S-s jór *Hál* 6 (til disse to udtryk er valgt verberne at ríða, at temja), S-s drífa, kamp, *Nj* 9, S-s veggr, skjold, *Ht* 59, S-s tjold, d. s., *Ingj* 1, 1; her bruges S. i betydn. 'sokonge', men navnet findes ikke i sokongeremsen. — En kriger, *HHj* 36. — En sagnperson, *Hhund* II 4.

Sigarsholmr, m, sagn-lokalitet, *HHj* 8.

Sigarsvellir, m, pl, sagn-lokalitet, *Hhund* I 8.

sigbjörk, f, 'kamp-birk', kriger, s-a serkir, brynjer, *Vell* 35.

1. *Sigðir*, m, Odinsnavn (ældre Sig-pér, jfr skrivemåden *Sigþær*), *pul IV* jj 6.

2. *sigðir*, m, sværd, *pjóðA* 3, 30 (bera Gauts s-ð á sveita svans orð), sára s., d. s., pollar sára s-a (s-ar v. l.) *EGils* 3, 13. —

2) urðar s., stenhulens segl, slange, *Merl* I 46. — 3) sværd, *pul IV* l 1.

sigdeilir, m, kæmper, kriger, *Sturl* 5, 3. *Sigfaðir*, m, Odin (egl. 'kamp-fader'), *Vsp* 55, *Lok* 58.

sig-Freyr, m, 'kamp-Frey', kriger, aldrænn s. *Rv* 13.

Sigfúss, m, Islænder i 10. árh., S-ss synir *Nj* (XII) 2.

Sigföðr, m, Odin (egl. 'kamp-fader'), *pul IV* jj 4, *Grí* 48. Jfr *Sigfaðir*.

Sigg, f, (-jar), egl. navn på fjældet *Siggen* i Sydhóraland, men tidlig forstætt som ønavn, *pul III* 3, *IV* bbb 2, fyr S-ju, forbi S., *pSær* 4, 1, S-jar lindi, havet, *Leiknir* (jfr sól-Grund).

Siggautr, m, Odin, *pul IV* jj 6.

Siggeirr, m, = *Sigarr*, *Signys mand*, *Hhund* I 41, — sagnperson, *Guðr* II 16. *sighljóð*, n, kamp-sang, syngva s. *Sturl* 4, 25, jfr *sigrhljóð*.

Sigi, m, Odins sön, *pul IV* e (v. l.) *Siggi*:

1. *sigla*, f, mast (egl. 'sejlbaerer'), *pul IV* z 5, *Frb* I 10, samnagla s., sværd, *pjóðA* 3, 31, Naglfara segls (skjoldets) s-ur, krigere, *Rdr* 5; — s-u otr se otr.

2. *sigla*, (-ða, -t), sejle, s. of sæ *Am* 3, s. sex doegr *Krm* 11, s-ð ér sælir *Am* 34.

sigli, n, smykke, måske særlig 'halsring', gefa s. *Lok* 20, gefa hroðit s. *Sigsk* 49. Jfr *Falk*, *Kleiderk*. 87.

sigling, f, sejlas, *GrHj* 2.

sigli-Sága, f, 'smykke-Sága', kvinde, *Korm* Lv 56.

siglutoppr, m, mastetop, *pul IV* z 6.

siglutré, n, det masten udgørende træ, mast, *pul IV* z 6.

sigmáni, m, 'kamp-måne', skjold, s-a gnýr, kamp, *Sigv* 2, 5.

Sigmundr, m, Odin, *pul IV* jj 6, — Berømt sagnhelt, *Eirm* 5, *Hyndl* 2, *Helges fader*, *Hhund* I 6. 11, II 12. 50, *Sigurds fader*, *Gríp* 3, *Reg* 13, *Fáfn* 4, *Sigrdr* 1, *Sigsk* 38, bani S-ar *Reg* 26, skip S-ar *Guðr* II 16, S. ok *Sinfjölti Fas* I, 134; — *Sigurds sön*, *Guðr* II 28.

signa, (-aða, -aðr; -ða, -ðr) 1) *signe*, indvi ved tegn, full skal s. *Sigrdr* 8, gumnað godum signaðir *Hyndl* 28, (jfr *Bugge*, *Árkiv* I 252) s. e-n godum, o: ofre én, *Gautr* II 20, q! páts *Bároðr* signiði Eg Lv 3, hjúpa signuð godum *Ragn* VI 3; grund sólu signuð, land solbestrælt, om det hellige land, *Oddi* 5, men urigtig v. l. for birt. — 2) *velsigne*, s. minni Álpst 3, signat ljós, om Kristus, *Lil* 63, signat hjarta *Gd* 30. — 3) indvi, rense, í signdu vatni *Gd* 61. — 4) anvende korsets tegn, s-ask skyldu seggir, skulde korse sig, *Gd* 27.

signan, f, signen, slæn kors, s. handar *Gd* 58.

sig-Njørðr, m, 'kamp-Njord', kriger, *Ht* 55.

Signý, f, (-jar), *Sigars* datter, *Hagbards elskede*, S-jar verr, *Hagbard*, *Yt* 10.

Sigorðr se *Sigurðr*.

sigr, *m*, (-rs), *sejr* (*jfr sig*), njóta s-s ok landa *Hhund* I 56, s-s valdari, *sejrherre*, *Mark* 1, 8, nú es s. á spjótum *Dry* (XI) 6, s-i rændr *Ghv* 17, s-i borriinn *Rst* 17, ráða s-i *HHj* 39, *Gldr* 5, *Rst* 3, geta s. *Hávm* 58, hafa s. *Gríp* 9, *Reg* 23, *Sigrdr* 6, hljóta s. *Gldr* 7, *pdr* 19, vega s. *Fájn* 23. 30, vinna s. *Lil* 62, hrósa s-i *Jóms* 8, árna s. *Am* 34, taka við s-i meira *Arn* 2, 15, vas þér s. skaptr *Arn* 2, 13, s-s verðr audit *Krm* 15, geta e-m s. *Lok* 22. 23, *Hyndl* 3, *Sigrdr* 3, *Helr* 8, *ESk* 6, 30, nema e-n s-i *Erm* 7, *Mark* 1, 23, prýða sinn dag með s-i *ESk* 6, 31, s. varða þá (*rettelse* for saungvárðada) *Korm* *Lv* 25. — mår s-s, kamp-máge, *ravn*, *Hl* 20 a; her er vist sigrs fejl for sigs. *Jfr laun.*

sigra, (-ða, -ðr), *besejre*, overgå, sandi páfugls prýði *Lil* 27.

sigrakkr, *adj*, *kamp-modig*, *Hally* 1.

sigrborð (*for sig?*), *n*, *'kamp-bræt'*, *skjold*, s-s svell, *sværd*, *Eviðs* 6.

sigrbráðr, *adj*, *rask*, *hidsig i (til) kamp*, *Hl* 39 a (*for sig?-.*)

sigrbyrr, *m*, *'sejr-bör'*, *medvind*, der fører til sejr, *Ólhv* 2, 9.

Sigrdríf, *f*, navnet på den sovende valkyrie (egl. 'kamp-deltagerske'); der er ikke grund til at opfatte ordet som fællesnavn 'valkyren', måat S-ar svefni bregða *Fájn* 44; volkens beskaffenhed kan ikke være tvivlsom, da -dríf er fem. til -drífr (: líf-). Ved misforståelse opstod i sene tider formen *Sigrdrífa* (*jfr Sigrdrífu-mól*, et navn, der ikke findes i det gamle håndskrift).

sigreyrir, *m*, *'kamp-prøver'* (eller 'kamprön?'), *kriger*, *Porm* 1, 12, *Gunnl* *Lv* 5.

sigrfikinn, *adj*, *kamp-begærlig*, *Liðs* 5.

sigrlaust, *n*, *sejrrigt skib*, *Sturl* 5, 1.

sigrljóð, *n*, *'kamp-kvinde'*, *valkyrie*, *Tref* 5.

sigrgjarn, *adj*, *kamp-begærlig*, *Rst* 31.

sigrladdr, *adj*, *gledet ved sejr*, *Pl* 57.

sigrgœðir, *m*, *'kamp-forstærker'*, *kriger*, *Bkrepp* 7, *AKet*, *Sturl* 6, 2.

sigrgofgaðr, *adj*, *sejr-prydet*, *StjO* II 3.

Sigrhaddr, *m*, *jysk mand* (10. árh.), *G Súrs* 3.

sigrhafandi, *m*, *'sejr-besidder'*, *sejrherre*, s-endr *Yt* 32.

sigrheimr, *m*, *'sejr-verden'*, s-ar sjau Sól 52 (*jfr læren om de 7 himle*).

sigrhljóð, *n*, *kamp-lyd*, *kamp-sang*, *Darr* 10, *Sturl* 4, 25 (*her har ét hds sig-*).

sigrhnoð, *n*, blandt 'sværddele', af *sigr*, *sejr* eller *kamp*, og *hnoð*, 'slæðen', især tilgangen af *klinksöm*, *pul* IV l 12, *jfr Falk*, *Waff* 28.

sigrhnugginn, *adj*, *sejr-berøvet*, *phreð* 7.

sigrhvatr, *adj*, *rask til (i) kamp*, *þofurr* s-astr *Sigv* 9, 1.

sigrhofundr, *m*, *'kamp-dommer'* eller '*sejr-dommer*', i bægge tilfælde *Odin*, *St* 22.

sigrir, *m*, *overvinder*, *djofla* s., *om biskop Guðmund*, *EGils* 3, 12.

sigraleikr, *m*, *kamp-leg,kamp*, *snarr* s-s *Anon* (XIII) B 45.

Sigrlinn, *f*, *sagnronning*, *Sváfnis datter*, *HHj* 1. 4, S-ar sonr, *Helge*, *HHj* 35.

Sigrlöð, *f*, *Anon* (XIII) B 34, er enten et (*fingeret?*) kvindenavn eller et valkyjenavn (*jfr Gunnloð*), son *Sigrlaðar* (laðar hovedhds), uvist hvad der sigtes til, mulig er son fejl for synir, synir S-ar = hermiegir (og lign.), krigere?

sigrløn, *f*, 'kamp-dynge' (løn 'langstrakt dynge'), svans s-lanar = *sigrvans lanar*, 'kamp-svanens', *ravnens*, *dynge*, ligdyngerne, deres orbeidiðr (s. d.), *kriger*, *ploft* 2, 3; snarere at opfatte således end *sigrlana* svanur, 'kamp-dyngernes' (o: ligenes) svane, *ravn*, dennes orbeidiðr 'hidkalder' (?).

sigrminigr, *adj*, 'kamp-erindrende', *krigersk*, *Eyv* *Lv* 4.

sigrmær, *f*, 'kamp-mø', *valkyrje*, i pl. *Finng.*

sigrmætr, *adj*, 'sejr-herlig', *udmærket ved sejrvinding(er)*, *Sturl* 5, 17.

sigrmognuðr, *ynGRE -magnaðr*, *m*, 'sejr-forstærker', s. bragna, en som gör mændenes sejr stor, dygtig kriger, *Sturl* 5, 12.

sigrnenninn, *adj*, *dygtig i (til) kamp*, *Raudsk.*

sigrstøð, *f*, 'sejr-stolpe', *Kristi kors*, *Líkn* 42.

sigrstyrir, *m*, 'kamp-styrer', *kriger*, *Hl* 18 b.

sigrsæll, *adj*, *sejr-sæl*, *sejrrig*, *Eiríkr* enn s-i *Hl* 26 a.

sigritrár, *adj*, pålidelig med hensyn til sejr, *sejrig*, om *Kristi kors*, *Líkn* 39.

sigrunar, *urigtig v. l.* *Rdr* 2.

sigrunninn, *adj*, *kamp-besejret*, s-it *Serkland* (s. d.), om en kvinde, *Anon* (XII) C 33.

sigrunnr, *m*, 'kamp-træ', *kriger*, *Vell* 26, *Giz* 2, om *Odin* selv, *Húsdr* 9.

Sigrún, *f*, *valkyrie*, *Helges elskede*, *Hund* I 30. 54, II 14. 25. 29. 42. 45; her er frá *Sefafjollum* hendes tilnavn.

sigrúnar, *f*, pl, *campruner*, s. ef þú vilt *sigr hafa* (de skulde ristes på hjaltet) *Sigrdr* 6.

sigrvefr, *m*, 'kamp-væv', om *valkyrjenes* mærketlige væv, sláa sverðum s-f *Darr* 2.

sigriðr, *m*, 'kamp-træ', *kriger*, *GSúrs* 21, *Hást* 7 (eller hører *sigr* her til svan?, *jfr stallr*), *Sigv* 2, 1, *Merl* II 36.

sigrþjóð, *f*, *kamp-folk*, *kamp-skare*, om *Einherjerne*, *Hhund* II 49.

sigrþöllr, *m*, 'kamp-træ', *kriger*, *Rst* 28.

Sigrøðr, *m*, *Korm* 1, 5, *urigtig v. l.* for *Hökoni*.

sigtívar se *sig-Týr*.

sigtópt, *f*, 'kamp-tomt', *Hropts* s-ir, *Valhal*, *Vsp* 62.

sigtól, *n*, pl, 'kamp-redskaber', *sværd*, våben, halda s-um, rette våbnene, *Anon* (X) *Digt om Guðleifr*.

Sigtryggr, *m, navn på Odin, pul IV jj 8, S-s tjold, skjolde, Ingj 1, 1, men vistnok urigtigt for Sigars (der findes som v. l.). Kong Sigtryg silkeskæg, Gunnl Sig 3. — Sagnperson, Hyndl 15.*

Sigtún, Sigtúnir, *n., f. pl, Sigtuna i Sværig, Valg 5; Arn 3, 2, þjóðA 1, 2, Orv IV c 1.*

sig-Týr, *m, 'kamp-Týr', Odin, (jfr SnE I 230), sjalfr s. Gráf 12, s-s salir SnE I 340, s-s berg, uvist hvortil der sigtes, Akv 30; — pl. s-tivar, 'kamp-guder', guderne för Ragnarök, rök römm s-a Vsp 44 c.s.v., s-a synir, guderne, Grí 45, Lok 1. 2; — Fáfn 24 måtte ordet betegne 'kriegere' (menneskelige krigere), men det er vistnok kommet herind ved fejlagtig hukommelse. — Akv 29 er teksten jorvansket (godrún s-a lyder linjen).*

Sigurðr, *m, den berömte sagnhelt, S. fáfnisbani, hovedpersonen i en cyklus af eddadigte, fra Gríp til Sigsk; (Jormunrekkr) S-ar mágr Hyndl 25; Guðr II 1. 2 o. s. v., Oddrgr 19, Am 98, Ghv 4. 10. 17. 18. 19, Hamð 6. 7, Hl 10 a; i kennin slæggju S., om en smed, þjóðA 4, 15, — Ragnars (lodbroks) fader Rdr 2, Sigurd jarl på Lade, Korm 1, 2, Hál 11, — broder til Erik jarl, þKolb 1, 1; — S. jarl på Orknærne, Drv (XI) 3; — S. sýr Mgóð 1, þjóðA 3, 29 (her formen Sigordar); — S., són af Harald gille, ESk 6, 8; — S. enn ellri, Sigurd jorsaljar, ESk 6, 70; — S., Bues broder, Jóms 9. — Jfr Sievers, Arkiv V, 135 f.*

Sigvaldi, *m, Sigvalde jarl, þskúm, Vell 34, ESkál Lv 2, Vagn, þKolb 3, 3, Skúli 1, 2, Jóms 9 o.s.v.; — sagnperson, Orv IVβ 5.*

Sigvatr, *m, S. skjald (dette er den alm. form, for Sighvatr), Sigv 11, 9. 17; 13, 29, ESk 6, 12.*

Sigyn, *f, Sigyn, Lokes hustru (mulig ældre Sigvin), regnes til asynjer, pul IV h 2, jfr yy 1, þar sitr S. Vsp 35, S-jar arma farmr, Loke, Haustl 7. — Jfr I. F. X, 102.*

Sigþróðr, *m, Odin (egl. 'den som lader kampen trives'), pul IV jj 8.*

sik, (*sér, sín*), *pron. reflex., sig, acc. bruges som obj., letja sik Sigsk 43, miðla sik eggjum Sigsk 47, fremja sik Mark 1, 20, þjóða sik framm Lil 20, firra sik e-u ESk 6, 62, doema sjalfan sik Mhkv 10, spara sik til e-s Mhkv 27, drekka sik óðan Akv 40, eller med præpp., trúa á sik Isldr 25, ljúga á sik Gríp 48, vesa af sik Hár 22, vesa svíðr of sik Hávm 103, hyggja af sik Fáfn 35, sýsla of sik Mhkv 3, haifa lýða of sik Oddrgr 17, ráða umb við sik Fáfn 33, þryngva und sik Hhund II 20, Glðr 6; — snúa til sín Mhkv 28; i eiga sín kvistingar kostu styres sin af kvistingar Sigv 2, 5; gen. står med verber, der ellers styrer gen., njóta sin Brot 3, gáa sin Am 7 (pl). 74, dativ sér med verber der styrer dativ, fóra sér hver Hym 3, spilla sér Am 104, stríða sér Hamð 8,*

forða sér (pl) Hym 12; med andre verber, for at betegne den virkende som den interesserede, 'til sig, for sig', geta sér e-t Hávm 4. 8, Hák 19, hyggja alla vesa vini sér Hávm 24. 25, eiga sér veru Hávm 26, jfr Am 99, eiga sér ból Mhkv 27, hafa sér at mat Vaffr 45, fåa sér vers Lok 33, biðja sér e-s Hávm 37, kaupa sér lof Hávm 52, leita sér ágæta Jóms 11, nýta sér sveita Isldr 7, deila sér e-t Haustl 4, ætla sér e-t Lil 8, ala sér jóð Sigsk 63 (ved reittelse), gerva sér e-t Grí 5 o. s. v., gera sér hollan ESk 6, 66, gera sér létt of tal Mhkv 4, jfr Am 74; eta sér aldratregra Hávm 20, gala sér ógött Hávm 29; med adj, mjók leiða sér Hym 8, — med præpp, sperna af sér Jóms 27, eiga und sér, have noget i sin magt, Mhkv 25, með sér ESk 6, 20, fjarri sér ESk 6, 48, hverfa (horn) at sér, til sig, til sin mund, Yt 16; — undertiden med verber, hvor det efter moderne brug er overflødig, heyra sér brag, omrent = et digt om sig, Gunnl Sig 2, kunna sér slægðir Mhkv 18, una sér engu Hávm 95, jfr Am 58, Rp 40, kunna sér við viti varask Reg 1, hvarf sér andspilli frá Sigsk 46. I andre forbindelser, sér til sælu Mark 1, 8, sér at hefnðum Gríp 45; sér cerinn, sig selv nok, Mhkv 12, jfr Lil 7, sér nægjandiz Lil 8, sér hverr, hver for sig, St 18, einn sér hvar Mhkv 15, lifa sér, for sig, þKolb Lv 3, mega sér ekki, være magteslös, Lil 31; ofte tiljójes sér, hvor man ventede pron. poss., sin, bera sér í fjoðrum Vsp 66, hefja sér at armi Sigsk 4, hafa sér á hofti Sigdr 14, hefja sér á hoftu, af herðum Hym 34. 36, vita sér á hondum Vgl 11, láta hvarfa sér í hendi Hamð 20, nema í hond sér þGisl 11, af fingrum sér þGisl 10.

Sikiley, *f, Sicilien, í S-u þjóðA 3, 2; Bølv 4.*

siklingr, *m, fyrste, konge, pul IV hh 3, Yt 1 (v. l. sigl.), porm 2, 1, Hák 5, Hjr 3, 24, Gunnl Sig 2, Sigv 2, 3, 3, 13, HHj 29, Gríp 33, Reg 11, Hhund I 26, 46, II 14. 24, s. fira Árn 3, 11. — I kenninger for gud: s. sólar ranns Gmlkan 1, 1, s. sunnu setrs Leið 13, s. sólar bóls ESk 6, 67, s. sólar landa Leið 26, s. røðulgrundar EGils 1, 21, s. fróns tjalds Líkn 24, s. hauðrifjornis Líkn 19, s. árs EGils 1, 27. — Om oprindelsen til navnet SnE I 522 (uriktig etymologi). — Jfr heim.*

síktól se sigtól.

sikulgiþjóðr, *f, 1) blandt navne på skibets dele (et bånd til at forminske sejlet ved sidevind, se Falk, Seew., 66), pul IV z 5. — 2) omrent = sværdbælte, hvis iss = sværd, hristir s-ar iss Hallv 2 (v. l. svikul-, sikkert urigtigt).*

silfr, *n, (-rs) 1) sòlv, vesa ór s-i þry 4, grått s. Guðr II 2, et hvíta s. Merl I 56, sveipa s-i Vgl 24. 35, s-i varðir skutlar Rp 32, s-i þekja sali Grí 6, jfr 15, s-i hjaltat våpn Sigv 12, 27, skreyta s-i ESk*

6. 34. — 2) sølvsmykke, s. vas þó meira
Ám 95, serkr merktr við s. Ragn II 4,
sløngva s-i Am 46, snæhvitt s. Am 70. —
3) sølvbæger, s-i skenkt vín Ht 91. — 4)
sølpenze, selja s-i Lil 48. — 5) i ken-
ning for mand: sundrhreytir s-a (i pl.)
Nj 1. — sifja s. Sigrdr 28 er vist fejl for
Sifjar s-s, se Sif.

silfrband, n, sølv-bånd, bånd med sølv-
plader (eller sølvindvirket), s-s Sjofn,
kvinde, GSúrs 35.

silfrbollí, m, sølv-kop, sølvkar, Gd 60.
silfrgyltr, adj, forsynet med sølv (næppe
forgylt sølv), s-t söðulklaði Ákv 4 (hds
-gylt).

Silfrintoppr, Silfrtoppr, m, en af asernes
heste ('sølvtop'), Grí 30, pul I a 2
IV rr 1.

silfrker, n, sølvkar, s-s Gnó, kvinde,
Harð 4.

silfrvafiðr, adj, omviklet med sølv (sølv-
tråd), sverð s-ið Harkv 19.

síl, m, bånd, sele, s. Þjórnar, havet,
Esk 13, 12, s. Hernar, d. s., Esk 13, 13.
Jfr fagr-, fold-, grá-.

silki, n, silke, hár gult sem s. Rv 15,
vefja s., omvikle med silkesvøb, Rp 34,
s-is síma Vell 14, s. saumat, i gáden,
Gát 3, = tjald, tælt, synonymt med acc.
af tjaldr, en jugl (hæmatopus). — I
kenninger for kvinde: s-is Sif Rv 12, s-is
skorð Vigl 16.

silki-Grund, f, 'silke-Jord', kvinde,
Vitn 23.

silki-Gunnr, f, 'silke-Gunn', kvinde, Vígl
3, Áns 5.

silki-Nanna, f, 'silke-Nanna', kvinde,
Korm Lv 32.

Silkisif, f, sagndronning, Qrv IX 71.
silkiskorða, f, 'silke-bærerske', kvinde,
Mv I 5.

silkisloða, f, silke-klædning, silkekappe
med slæb, i pl., Lv 34.

silki-Sól, f, 'silke-Sol', kvinde, Mv I 12.
Silund se Selund.

simblir, m, af ukendt betydning, s.
sumbls synes at høre sammen og be-
tegne en jætte, Bragi 2, 1.

simi, m, hav, pul IV u 2 — okse, pul
IV ö 1. Jfr for-.

simir, m, okse, pul IV ö 2 — hest, pul
IV rr 1.

simla, Eg Lv 17, af uvis betydning; s.
sorgar synes her at høre sammen.

Simul, f, jættekvinde, pul IV c 3, H
hund I 42, her brugt som skældord.

simull, m, okse, pul IV ö 2.

sin, f, 1) sene, smiða e-n s-a magni,
berøve en senernes styrke, om Völund,
hvis knæhaser blev overskårne, Vgl 17.
— 2) det mandlige avlelem, eiga meiri s.
Grett 2, 10.

sinbundinn, adj, senebunden, om et
fartøj, hvis planker er bundne sammen
ved sener og ikke fastede til hinanden
ved söm, om et lappisk skib, s-it skip
Iv 26.

sindr, n, de glødende skæl, der falder

af det hamrede jærn, sœgs s., guld, E
Gils 3, 12.

Sindri, m, dværg, (jfr SnE I 340), S-a
ætt Vsp 37. — Tilnavn til skjalden Guth-
orm, lof S-a Jór 4.

Sinfjotli, m, Sigmunds sön, Eirm 5, H
hund I 8, 33, 37, 45, II 23, Fas I, 134.

Singasteinn, m, mytisk klippe ude i
havet, bekendt af Heimdals strid med
Loke (singa- = 'den gamle'?, jfr got.
sineigs), Húsdr 2.

Sinir, m, en af asernes heste ('den sene-
fulde, senestærke'), Grí 30, pul I a 2.

sinjórr, m, hersker, konge (låneord fra
old-engelsk-fransk), s. Noregs Sigv 11, 15,
pul IV hh 3. Jfr synjórr.

Sinmara, f, mytisk væsen, (egl. 'den
sene-ødelæggende?'), Fj 24, 26.

sinn, n, 1) gang, guðr vas á s-um,
kampen var i fuld gang, Harkv 8, —
især i opregninger og lignende, hvor
både acc. og dat. bruges, bøde med og
uden præp. i, betta s. HHj 39, annat s.
Korm Lv 49, Rst 18, priðja s. Korm Lv
50, øfsta s. Rst 15, hvert þat s. Lil 81,
of s., én gang, Hund II 13, í betta s.
Am 11, 14, í annat s. Am 11, 104, Hund
I 43, Hár 59, í s. et finita Rst 31; s.,
på engang, Bkrep 4, í s. = í senn, på
engang, Heil 5; at s-i Krm 8, einu s-i
Hym 35, Fájn 10, hverju s-i Rst 3, morgu
s-i Sigv 13, 23, Hym 9, Rst 14, hinsta s-i
Qrv IV 7, fyrsta s-i Sigv 1, 1, qðru s-i
Yt 15, Vell 19, Vsp 59, priðja s-i Ghv 14,
Rst 21, fjórða s-i Sigv 1, 4, sjaunda s-i
Sigv 1, 7, tolpta s-i Sigv 1, 12, í qðru s-i
Lil 70; s-i optar, oftere end engang, Hsv
41, prim s-um minna Arn 5, 11, tvisvar
s-um Lil 67, sex, sjau at s-um Lil 36, 68,
fimur tøgum s-a Krm 28. — 2) hjem, at
s-i Odds Ófeigr 1. Jfr opt.

sinna, (-ta, -t), gå, rejse, s. austr Sigv
3, 18, sék hrafna s. til hafnar Sigv 13, 23,
at s. með ulfs lifru, gå til Hel, dø, Rdr
9, s. til sala þinna Hálfs V, s. af lond-
um Hl 22 b; med acc., s. ben jarðar, gå
i graven, blive begravet, Anon (XI) Lv
2; almenningr vard út at s., begive sig i
leding, Sturl 3, 12 (jfr Gebhardt, Beitr.
XXIV, 412).

1. **sinni**, n, s. s. sinn, eitthvert s. Lil 53.
2. **sinni**, m, ledsager, (sól) s. mána Vsp
5, Aðils s-ar Bjark 1. — Jfr of-.

3. **sinni**, n, 1) gang, rejse, auka e-m
erfitt s. Bdr 5, vesa á s-um Vaffr 4,
Gróg 7, dagr vas á s-um (= á fórum),
var ved at gå til ende, Rp 32. — 2) følge,
ledsagelse, lýða s., følge af mænd, Guðr
II 33, Ákv 17, þjóða s. Si 18, þjóðar s.
Ht 88, riða í s. e-m Sigsk 3, fara feðr í
s. Sigsk 12, með mér í s. (dativ) Alv 1,
ept honum orn í s. Qrv IV 8, vilja e-n
sér í s. Hjálmp III 7, mangi es mér í s.
Ragn II 1, Vinða s., den skare der bestod
af Vender, Tindr 1, 4. Jfr vil-.

sinnir, m, som lægger vind på (jfr
sinna e-u), hjælper, ýta s., Tor, þdr 9; —
s. seims, mand, Grett 2, 3.

Sintré, n.(?), *Cintra i Spanien, Hskv 2, 2.*
 sitja, (sat, setinn), 1) sidde, hvar skal s. sjá Hávm 2, s. at víni GSúrs 3, s. sumbli at Lok 10, ganga at s. Oddrgr 7, s. millum elda Grí 2, s. með snotrum Hávm 5, gefa sitjondum sigr Sigrdr 3, s. á bekki Akv 2, s. á stóli ESk 6, 5, s. á haugi Vsp 42, Skí 11, pry 6, s. á asklimum, om örne, Hhund II 50, s. á himins enda, om Hræsvelg, Vajpr 37, s. á horni vinbjarga Harkv 2, s. á Grana bógum Sigsk 39, s. í soðlum Akv 16, s. í reiðu Korm 1, 5, s. úti Sigsk 6, s. ok standa pjóðA 3, 10, s. sáttir saman Jóms 40. — 2) forblive, opholde sig (på et sted), sótum fullkátil VG 9, sótu síðan Vgl 3, sótu samtínis Am 88, inni at s. Harkv 6, s. úti, om borgvagten, Akv 14, s. heima Pl 14, Korm Lv 29, s. í kyrðum Sturl 3, 5, s. kyrr Hym 19, Ghv 2, hann sjaldan sitr, han forbliver sjælden stille, forholder sig sjælden rolig, Vsp 26, s. ok sofa lífi Sigsk 11, s. á annars fletjum Hávm 35, s. með þóru, hos Tora, Guðr II 14, s. braut nær Sigrdr 27, s. í Járniði Vsp 40, s. at Sefafjollum Hhund II 36, s. í Ulfdgolum Vgl 5, 6, s. at sælu Orv IX 70, s. of sitt, lade sig nöje med sit eget, Mhkv 22, s. við betra Jok 2, jfr s-andi sælu njóta Sigsk 16; residere, styre, s. at Jórvík Sigv 10, 1, s. at Jómi Jóms 6, s. at landi (láði) Árbj 4, Ott 2, 18, s. at jordu Eskál Lv 1, s. at Úrðarbrunni Eil 3, s. at Danmørk einni BjH 6, s. norðast Ott 2, 17. — 3) være, s. jafnaudigr e-m p Kolb Lv 1, s. ásamt e-m Ht 29, sitr eigi hér snær Ghv 18, siti hann vesalstr pKolb Lv 8, s. grátin GSúrs 25, Am 96, s. miklu hæra, sidde langt höjere, være langt mere udmaerket, Líl 43, — s. fyrir, være i forvejen, Hávm 1, 133, sidde hos (en), Rv 34, men sidde således at man er den nærmeste til at svare, Hym 2, pry 26, 28, — s. í hugum, være ved godt mod, Hyndl 2, — s. úti, sidde ude (om natten for at søge spådom), Vsp 28, — s. eptir, blive tilbage, Hhund I 51, Vgl 38, — s. saman, om elskende, Vgl 40, 41 (levfemistisk udtryk), s. of e-u (eller e-n), sidde, være, ved siden af, omkring, Ghv 15, — s. á audí, sidde på guld, være rig, Grott 5, — s. of skorðum hlut, måtte finde sig i at blive undertrykt, forurettet, Eg Lv 21, — s. of e-n sidde og lure på en, ÖTranon 4. — 4) transitivt, s. sali, opholde sig stadig i, Skí 3. — 5) finde sig i noget (forholde sig rolig overfor noget), s. e-m harm Eg Lv 45, pórir sitr þetta þegjandi TorfE 1, s. (mønnum) mart HolmgB 14.
 sia, f., glödende jærnbolt, pjóðA 4, 14, lyftisylgr siu, løftet jærnbolt, pdr 17 (udtrykket er valgt i henhold til hele ordvalget).
 sibyrðr, adj, liggende side om side, om skibe, skeið lá s-ð við skip siklings Sigv 7, 1.

1. síð, adv, sent, silde, Sól 77, til s. (komk) í suma Hávm 66, s. of alinn (forklæres straks ved: ept genginn guma) Hávm 72, s. skínandi (sól), sent på dagan, Reg 23, s. né snimma Hhund II 48, sent, endelig, Sturl 5, 17, omtr. = aldrig, s. mun slíkr seggr föðask Eg Lv 34, s. mun verða Isldr 17, s. munt ráða HHj 6, s. mun mér (hugr) rinna af Hfr Lv 2, s. léttir mér stríða Arn 5, 4, sæta fregn s. Jok 1, s. mun sætt sett Nj 19; s. aptaus, sent om aftnen, Sigv 11, 18; komp., fóm vikum s-ar ESk 6, 37, muni s-ar ESk 6, 23, (9) mónuðum s-ar Lil 33, fyrr né s-ar Lil 34. — Ordet er egl. subst. f., men findes som sådant kun i pl og i udtrykket of s-ir, endelig, VG 8, Rauðsk, Korm Lv 43, Eyv Lv 11 (v. l.), Hharð 2, Steinn 1, 5, Mark 1, 21, Pl 35.

2. Síð, f., elv (egl. 'den langsomme'), Grí 27, pul IV v. 1.

1. síða, f, side på mennesket, of s-ur Brot 4 (FJs udg), Ragn X 3, of báðar s-ur GSúrs 32, jfr Lil 40, s. kerlingar Anon (X) II B 8, at s-um mér Sól 37, af Ádáms s-u Lil 13, — på dyr, runa s-ur SnH 2, 5, — på skib, Fáfnis s. Hókr 3, — om kyststrækning eller bredden af elve, Skáneyjar s. Sindr 3, Skáneyrar s. pjóðA 4, 8, Bálagarðs-s. Sigv 1, 3, Kinnlima-s. Sigv 1, 5, foldar s. Mark 1, 24, s. markar heiðins dóms Tindr 1, 7, Jótlands s. Eg Lv 8, Hallands s. Sturl 3, 11, Nór-egs s. Ólv 3, 9, Merl II 25; Tempstar s. Liðs 3. — Jfr Grá, hjarta-.

2. síða, (seið og síðdi, síðinn), udøve trolddom (seiðr), en pik s. kóðu Lok 24, þótt vér s-im, es Rognvaldr síðr (v. l. seiðim, seiðir) Vitg, seið Yggr til Rindar, Odin udøvede seið for at vinde Rind, Korm 1, 3, seið (vqlva) hvars kunni, seið hug leikinn (i dette tilfælde bruges verbet transitivt) Vsp 22.

síðan, adv, siden, derefter, Haustl 9, Harkv 4, Korm Lv 3, Hym 15, Vgl 3, HHj 5, = herefter, mere, HolmgB 1, Steinunn 1, Tindr Lv 2, aldrí s. Lok 65, kallara s. Akv 37, og oftere således; med þá, þá varðk s. Guðr I 9, fóru þá s. Am 4, med eptir, s. eptir Jóms 37, med at þat, s. at þat Sindr 2, at þat s. Nj (XII) 10; s. frá hvísa Eyv Lv 11; = s. es, fra den tid af at, (bör vist skrives sá), Fj 16, s. es, síðans St 10, Am 81.

síðarla, adv, sent, Ólhelg 5, Hl 23 a, s. á kveldi ESk 6, 47.

síðarri, adj, senere, hann mun ykkar ond s., Sigsk 33, hvísi ordene er rigtige, må de betyde: han vil være den síðste af eder (to) med hensyn til sjælen, d. v. s. han vil leve længst af eder (to), hvilket er meget skruet; formodenlig mangler láta efter ykkar, láta q., lade sit liv.

síðbúinn, adj, sent færdig, s. heim af veidum Hym 10.

síðerni, n, særk (jfr SnE II 494; vel egl. 'klædningsstykke, langt nedhængen-

de'), s-is (*ved rettelse*) Sága Korm Lv 63. Reich. forestår (Ark. 46, 220 f. at læse slíðer og dregils istj. slíðræginn, altså dregils Sága. Jfr Falk, Kleiderk 145.

siðførull, adj., som er på færde sent på dagen (om natten), seggr s. Herv V 4, Hæng II 1.

Siðgrani, m, Odin ('med langt nedhængende skæg'), Alv 6; jfr Siðskeggr.

Siðhøtr, m, Odin ('med langt nedhængende hat'), Grí 48, pul IV jj 4.

siðla, adv., sent, Sól 29, Orv IX 17.

1. **siðr**, adj., langt nedhængende, især om klædningsstykker, s. serkr Ragn VI 3, s. heðinn Refr 5, 2, s-ar brynjur Ghv 7, Sigv 13, 21, Isladr 10, s-ar skœður Rp 29; s-ar bryñn Arbj 8. — Jfr gran-, hár-, megin-.

2. **siðr**, adv., 1) mindre, hóti s., slet ikke, Mhv 1, — ikke, s. þú hefnir, ikke skal du hævne, Sigrdr 22, munu s. finna Sigv 13, 29. — 2) tor at ikke, s. Pitt of heilli halir Hávm 129, s. oss Loki kveði Lok 10, jfr 12, s. værak heitinn Sigsk 28, at s., så meget mindre, Mhv 16, s. en eigi, mindre end ikke, aldeles ikke, Mark 4, 2, Gdþ 27, eigi s., ikke mindre, pjóð 3, 1. — 3) superl. sízt, mindst af alt, slet ikke, Akv 24, Am 82, 85, Mhv 13, Sigv 12, 16, Ht 67.

Siðskeggr, m, Odin, Grí 48, pul IV jj 6. Jfr Siðgrani.

Siðu-Hallr, m, isl. hövding (omkr. 1000), Isladr 22.

siðusár, n, sidesár, sár i siden, s. Krists Lil 5.

sigra, (sé og seig, siginn), synke langsomt, glide langsomt lige ned, sígr fold í mar Vsp 57, bátr seig EGils 3, 18, (skip) sigu fyr hliðyrr psif 1, 4, láta barka s. ofan Hsky 2, 7, láta s-ask ofan, lade sig glide ned. **Hausl** 4, siginn til jarðar, segnet til jorden, Herv VII 3, láta s. brynn fyr bráar HHj 19; upersonl., skálди sígr, det går tilbage for skjalden (mig), Grettis 4; — láta s. sáttmøl lade pagten komme i stand Sigsk 38. — sígrat, urigtigt for syngrat, Eg Lv 27.

sík, n, langstrakt vandsamling, kanal, pul IV u 3. — I kenninger for guld: s-s gljóð Ht 17, s-s leygr (*ved rettelse*) porm 1, 7, s-a eldr Nj 26, Katr 22, 35. — 1 ufuldstaðig sammenhæng pjóðA 3, 33.

síkr, m, helt (fiskeart), pul IV x 2, i kenninger, for sværd: Hildar gótvæ s. pmáhl 8, hjálma s. Ólsv 5, for slange: akrs s. Rv 34. Jfr ben-, hræ-, laut-, lað-, leyni, læ-

síl, n, síld, pul IV x 2, móð s-a fullr Hfr Lv 16. Jfr geir-, horn-.

síld, f, (pl. -r), síld, pul IV x 2, eta síldr ok hafra Hár 3. — Navn på en norsk ø (i Fjordene), Silden, pul IV bbb 6. Jfr ben-, hlaup-, hræ-.

Sildasund, n, jøngret lokalitet, StjO II 3.

sílmörk, f, 'sildens land', havet, Anon (XII) C 33 (*ved rettelse*).

sílungr, m, örred, pul IV x 3.

sílægja, f, hav, pul IV u 1, 'gudernes betegnelse', Álv 24, 'den udstrakt liggende'?

síma, n, tråd, bånd, (silkis) s., som pandebind, Vell 14, þær ór sandi s. undu Hár 18, greiða gollin s-u Hhund I 3. Jfr alm., ár-, besti-, hár-, varr-, ørlög-.

Símeón, m, apostlen, Mgr 6.

Simón, m, nordmand i 12. árh., s. skalpr ESk 8, 2.

símóglugr, adj, altid snaksom, Hsv 41.

síngirnd, f, egenkærighed, havesyge, Eg Lv 16.

síngirni, f, s. s. foreg., Hsv 44.

síngjarn, adj, havesyg (egl. 'som kun ser på sin egen fordel'), karrig, s. af gulli Gautr II a 3, (skr sink-, hvilket også forekommer i prosa, jfr isl. sínkur, karrig; til at antage en stamme sink- er der næppe grund).

Síniformús, m, en hövding, der lod den hellige Agnes brænde, Mey 31.

sínn, (sín, sítt, yngre sinn, sitt), pron. poss., (om vokalforholdet se Skjspr. s. 76, KGíslason: Om qvantitet, Aarbb, 1866), sin, deres (pegende tilbage til et subjekt enten i sing. eller plur.), freista s-s frama Hávm 2, jafna mórum s-um móun prý 6, hver sagði þeira s. oftrega Guðr 1 3, Sigyn sitr of ver s-um Vsp 35, sveip s-um hug Sigsk 13, kunna s-s of mál maga Hávm 21, at hyggjandi s-i Hávm 6, frá sinni kvón Korm Lv 34, lét sinn ver deyja GSúrs 9, þverðu þrótt s. Hamð 15, valda megrí Gjúka systur sinnar gráti Guðr 1 20, ottu á sinn föður Yt 4; ntr. bruges substantivisk, una s-ú, være tilfreds med sit og sine forhold, Hsv 136, sitja of sitt, d. s., Mhv 22, láta sitt vesa kyrt, egl. 'lade sit, sin indgriben, være rolig', forholde sig rolig, Krm 27, her er sitt omrent = sík, og sál. følgende steder, búa sitt til betra Ám Arn 3, vita sitt í helviti Sigv 13, 16.

Sión, n, Zion, S-s o; vess Mv III 20.

síra, titel for gejstlige (nyisl. sjera; engelsk-fransk lâneord), s. Guðmund Gd 17.

Síri, m, norsk ø (i Rogaland), pul III 3, IV bbb 5, baldrekr S-a, havet, ESk 13, 12.

Sírnir, m, 1) sagnperson, Orv VI 3, IX 62. — 2) jætte, S-is hljóð, guld ýtir S-is hljóðs (hds hljóða), (gavmild) mand, Harð 2.

Síssarr, m, sagnperson, Gautr II 13.

sískelfir, m, 'stádig svinger', s. undar blik, kriger, Eg Lv 24.

Sívor, f, jættekvinde ('den altid varsomme'), pul IV c 3. Jfr Sívor.

síz, konj., (for síts = síð es), 1) siden, fra den tid af at, s. ek með folkum för Grí 48, s. hnúkðir Lok 60, s. drukku Guðr II 29, s. komst Am 56, s. Hökon för Hák 21, s. brendu Nj (XII) 4, s. þik fastnaði Korm Lv 32, s. nam son ór heimi St 20, s. hann var heðra Gdþ 49, s. hermann firðu Sigv 12, 19, s. mcættum Grettis 1. —

2) siden, = eftersom, s. pik stóðu *Lok* 32, s. arma lagðir *Lok* 17, s. pik geldu *Hhund* I 40. — 3) præp. med acc., efter, s. mína sonu dauða, = s. synir dóu, *Vgl* 31.

sípogull, adj, stedse tavs, stum, s-ir brimrötar gagrar, konklyer (adjektivet er valgt af hensyn til gagarr, for modsætningens skyld, jfr *Mhk* 4), *Eg* (XII) 2, *sjafni*, m, blandt ‘hugar heiti’, pul IV zz, = elskov (beslægtet med sefi).

sjaldan, adv, sjælden, ofte = aldrig, *Vsp* 26, *Hávm* 6. 48. 55. 58, *Hárb* 10, *Am* 40, *Eg* *Lv* 15. 35, *pmahl* 1, *Sigv* 11, 16, *porm* 2, 10, *Ott* 2, 11, jfr sjald- i sammensætninger. Jfr of-, ó-.

sjalfdarinn, adj, som sjælden befares, s-nar lautir *Svert* 1.

sjaldfestr, adj, sjælden fast, overholdt, s-ar sættir *Pfagr* 2.

sjaldgætr, adj, sjælden (egl. ‘som sjælden fås’), v. l. til sangorrr, *Yt* 28.

sjaldhyrr, adj, sjælden glad, *Hl* 6 a.

sjaldreyndr, adj, sjælden prøvet, sjælden, s. vandi *Has* 15.

sjaldspurðr, adj, sjælden erfaret, sjælden, *Pl* 8.

sjaldstundum, adv, sjælden, *Rst* 35.

sjalfgi, f, ikke selv, se sjalfr.

sjalflofti, adj, svævende (af sig selv) i luften, *pdr* 9.

sjalfr, pron. adj, 1) selv, betegnende en modsætning (til andre), es s. of á *Hávm* 9, deyr s. et sama *Hávm* 76. 77, s. gefinn s-um mér (og ikke til andre som sædvanlig) *Hávm* 138, ek reist s. sumar *Hávm* 143, s. leið þú sjalfan pik *Gróg* 6, es s. gerðak *Fáfn* 29, emk enn sétti s. *Eirm* 9, es hann s. sínu fjørvi of fara vildi *Yt* 28, sverð es s-t vegisk *Skí* 8. 9, engi dcemir s-an sik *Mhk* 10. — 2) betegnende et eftertryk uden tillige at betegne nogen modsætning, s. gekk vísi *Hhund* I 7, haf þér s. í hug *Sigrdr* 20, við himin s-an *Vsp* 57, *Hyndl* 42, við bana s-an *Reg* 17, vega pik s-an *Am* 86, s-ir ásliðar *Skí* 34, færðum s-ar setberg ór stað *Grott* 11, á pik, hann s-an, at séa *Vafpr* 6, *Hák* 13, es s. hann misti *Lil* 15, veitk þat s. *St* 11, fyr mér s-um *Eg* *Lv* 20, ok sjølf *Goðrún* *Am* 89, þótt hon sjølfgi segi *Lok* 29, attu s. enn dýri dróttinn *Lil* 21, af harra s-um *Mark* 1, 30, á s-um vörum monnum *Krm* 15, s-t hrein-lífit, kyskheden selv, jomfru *Maria*, *Lil* 27, mildin sjølf *Kristus*, *Lil* 67. 95, lífit s-t, d. s., *Lil* 83, sjølf náttúran *Lil* 31. 42, beir s-ir *Hhund* I 30, ok pá s-a *Ott* 2, 15, beir s-ir frá *Svarinshaugi* *Hhund* I 31, ntr, s-t mun letja, det vil af sig selv, *Háljs* VIII 11. — 3) undertiden tilsyneladende helt overflødig, Geitir tak við *Grana* s-um *Grip* 5, golli mælti þjazi s. *Mhk* 8, s-ri skipti meginþóru *Sturl* 3, 9.

sjalfráði, adj, 1) selvrådig, som vil (eller kan) råde sig selv, s-a præli (skal man ikke tro) *Hávm* 87. — 2) efter egen fri

vilje, s. tók dauða *Líkn* 12, s. dó *SnE* II 196, dreng léf of fengit s. *Eg* *Lv* 34.

sjalfráðigr, adj, hvad der står i ens magt, en kan selv göre ved, þat es s-t es fundit e-m *Nj* 1.

sjalfráðr, adj, frivillig, s. tók á sik dauða *Katr* 9; hon kvað s-itt sveini, hun sagde, at manden af sig selv kunde, *Vít* 6.

sjalskapi, adj, som selv danner, selv er skyld i noget, sums estu s-a *Am* 68.

sjatna, (-aða, -aðr), sætte sig, få ende, om usfred, þat mun peygi s. *Rv* 32, s. mein *Gd* 14.

sjau, talo, syv, om 7 døde, *Hást* 3, *þtréf* 4, *Akv* 19, s. fylki *Vell* 14, s. landrekar *Vell* 23, s. konungar *Guðr* I 24, s. synir *Guðr* I 6, *Sigsk* 27, s. sysstr *Hárb* 18, s. þýjar *Am* 95, s. (sumbl) *Korm* *Lv* 20, s. röð saman *Sól* 32, s. sigrheimar *Sól* 52, s. salhús *Akv* 7, s. dagar (3 gange) *Guðr* II 35, s. misseri *Guðr* II 14, s. vetr *Vgl* 3. — s. tigir, 70, *Hókr* 2, *þjóðA* 1, 4. 3, 16, men som ét ord, sjautigum s. sinnum *Pét* 26, s. hundruð *Vgl* 7, *Guðr* III 7, s. þúsundir *Hhund* I 50.

sjaufaldr, adj, syvdobbelts, om den helligånd (dens 7 egenskaber eller gaver, jfr “spiritus septiformis”), s. andi *Lil* 27. 80.

sjauandi, ordenst, syvende, s-a sinni *Sigv* 1, 7, *Hávm* 152, *Grí* 12, *Gróg* 12, *Vafpr* 32, *Sigrdr* 31.

sjauskiptr, adj, syvdelt, om den helligånd (jfr sjaufaldr), *Heilv* 13.

sjautján, talo, sytten, *Nkt* 70 (skr. fuldt ud).

sjautjándi, ordenst, syttende, *Hávm* 162 (skr. XVII).

sjautogr, talo, i antal af 70, s. vondr *Anon* (XII) B 3.

sjá, pron. dem., kun i nom. masc., og fem. (se iøvrigt pessi), denne, masc., hvor skal sitja s. *Hávm* 2, ef s. es enn bætti *Sigv* 3, 11, s. maðr *Lil* 12 (v. l.), *EGils* 2, 2, s. ræsir *Reg* 14, s. konungr *Oddrgr* 15, s. prestr *Gðb* 10, s. bragr *Jór* 2, s. hvern *Guðr* III 9, s. fundr *HHj* 40, fem, s. veltistöð straumtungls *Steinarr*, s. eiki-kylfa *pskúm*, s. (ór) *Anon* (X) III C 4, s. en fjölnýta fold *Sigrdr* 4, s. atrétt *Mhk* 29, geipun s. *Mhk* 1, s. holf hýnótt *Skí* 42, s. ey *Rv* 4.

sjádrifinn, adj, bestænkt med sóspröjt, s-in segl *Gisl* 1, 14 (sia- alle hds undt. ét: sio-).

sjáfang, n, ‘sø-redskab’, áre, (v. l. sæ-), sortuð s-tong *þjóðA* 4, 20. 21.

sjágñipa, f, ‘sø-tinde’, höj bølge, s-u *Sleipnir*, skib, *Refr* 4, 3.

sjáligr, adj, værd at se, anselig, smuk, s. svarri *Gríss*, s-ar skálar *Gd* 60 (øldre form var sé-). Jfr raun.

sjálútr, adj, böjende sig, nejende sig, i sœn, s-ar snekkjur *Arn* 7, 2 (v. l. sjó-).

sjámeðr, m, ‘so-træ’, skib, *Sigv* 1, 1 (v. l. sæ-).

sjár se sær.

sjávarbelti, *n*, *sø-bælte*, havet betragtet som jordens bælte (eller pl ‘søbæltar’ om havets forskellige dele), *Lil* 10.

sjóða, (sauð, soðinn), *koge*, s. mat *SnH* 2, 9, bað s. (kjot) *Hym* 14, soðinn kalfr *Rþ* 18, soðin svins lifr *Guðr* II 23, láta soðinn Sæhrímmi *Grí* 18, soðinn mør, kogte pølser, *Korm* *Lv* 11; — om jærn i essen, aflí soðinn segi tangar pdr 15, s. sára lauk, ‘koge sár-lög’, smede sværd, *Heiðr* 5; *jfr* no, sjóða “sveise, sammen-smede adskilte stykker metal” (Aasen).

sjóðmjöll, *f*, ‘pung-sne’, *sølv(penge)*, *Sturl* 4, 36.

sjóðr, *m*, *pung*, láta líða ór s-i, gá glip af penge, *Gunnl* *Lv* 1, silfr í s-um *EGils* 1, 25, lausir s-ar, løse punge, ð: punge, fylde med penge, til bestikkeler, *Sigv* 13, 16; s-s snær, *sølv*, *ESk* 11, 7, farmr s-s, penge, *Obreið* 1.

Sjóland, *n*, *Sælland*, *pul IV* bbb 6. *Jfr Selund.*

Sjólfir, *m*, *sagnperson* (navnet egl. = *Sæolfr*), *Orv* VII 3 o. s. v.

sjóli, *m*, *konge, fyrste*, *pul IV* hh 3, s. sólar hauðrs, gud, *Leið* 31 (ved rettelse). — *Jfr himin.*

sjón, *f*, 1) *syn, blik*, fyr s. jötuns *Hym* 12, fáa s. *ESk* 6, 24, synet af noget, s. slíks sogu ríkari *ploft* 2, 3, s-ir mørnar *EGils* 3, 14. — 2) *øje*, i pl, setja fyr s-ir *Arbj* 14, leiða e-n s-um *Hym* 13, séa s-um *Hávm* 150, setja s-ir við e-m *porm* 2, 9, leiða fyr s-ir *Líkn* 46, verða e-m at s-um, blive genstand for ens øjne, blive set af en, *Orv* IX 50, hvassar s-ir *Sigv* 12, 13, svartbrúnar s-ir *Eg* *Lv* 26, s-ir skjalfandi *Sól* 43 (her kunde dog skjalfandi høre til subj.), frána s-ir liðnar *Guðr* I 14, svart es mér fyr s-um *Orv* IV 2, slíta s-ir ór hofti *Fj* 45, *Sól* 67; *jfr* *Olvir* 2. *Jfr* skugg-, undr-.

sjónarberg, *n*, ‘syn-klippe’, øje, *EGils* 3, 6.

sjónbraut, *f*, ‘syns-vej’, øje, i pl *ESk* 6, 23.

sjónfagr, *adj*, smuk at se, uriktig v. l. *Rst* 30.

sjónhesli, *n*, ‘syn-hasselnød’, bolgróit s. *GSúrs* 5 (*jfr* hele sammenhængen og ordvalget).

sjór se sær.

sjóvarbakki, *m*, *søbred, strand*, *Gdβ* 63.

sjóvargangr, *m*, *søgang*, stærk brænding, *Gd* 5.

sjóvarstjarna, *f*, ‘sø-stjærne’, jomfru *Maria* (stella maris; fejlagtig etymologisk forbindelse af Maria med mare), *Mdr* 3.

sjúga se súga.

sjúkleikr, *m*, *sygdom*, *Gdβ* 40.

sjúkr, *adj*, *syg*, fyr s-rar *pKolb* *Lv* 12, s-k (kona) *Rv* 34, s-ir ok sárir *Fj* 36; s. búkr, død krop, *Blakkr* 2, 2; *Sigv* 12, 19, s. konungr, synes at måtte betyde ‘syg konge’, og hentyde til at Olaf ikke var helt rask; at læse gerðu (v. l.) s-an lífi, gjorde ham berøvet livet, berøvede ham

livet, er næppe riøtigt. *Jfr* fjør-, hjarta-, hug-, keli-, ó-.

sjótn, *f*, en asynje (*jfr SnE* I 114; *elskovsgudinde*), *pul IV* h 2, *jfr* yy 3, silfrbands S., kvinde, *GSúrs* 35, S. seims *Pl* 14, S. sauma *GSúrs* 17.

sjöt, *n*, = set, 1) *bænk, hjem, bolig*, sótt hefk morg mildinga s. *Arbj* 2, s. ragna *Vsp* 41, s. goda *Eirm* 7, manna s. *Rdr* 20, *Eg* *Lv* 7, *Arn* 6, 1, s. rekka *Anon (XIII)* B 31, ýta, rekka s. *Hák* 20, *Nj (XII)* 2, *Olhv* 1, *Aurvanga* s. *Vsp* 14, *Heljar* s. *Fj* 25, þursa þjóðar s. *Fj* 1, *Saxa* s. *Iv* 4, hirðis s., ‘sedes pastoris’, *Merl* I 16, of manna s., i mænds boliger, *Hfl* 20 (således er vel den rigtige opfattelse, ikke = ‘siddende mænd’). — 2) mænd synes ordet at betyde i s-um gørvøllum *Hyndl* 43, samt i skjaldar leygr þaut of s. *Hskv* 2, 12; birkis s. synes at høre sammen, ‘birketræs huse’, *Grettis* 47. — 3) *I kenninger, for himmel*: sólar s. *Gríp* 52, — for hav: Hognna s. *Merl* I 31. — 4) s. sólar (v. l. setr), solnedgang, *Eg* *Lv* 6.

sjotrungr, *m*, af uvis betydning, tungls-is, skulde indeholde betegnelse for en ‘jættekvinde’; tunglsjöt (eller tungls s.) kunde være ‘himmel’, men rugnir (= *Hrungnir*?) er uforståeligt, *Anon (X)* II B 6.

sjotul, *f*, som neddysser, beroliger (egl. fem. til adj sjotull), dolgs s., kværnen Grotte som malende fred, *Grott* 16.

sjotulbjörn, *m*, kun i forbindelsen arnstalls s., der er = Arinbjörn, således at arnstalls sjotul-svarer til arin-, *jfr* arnstallr, *Eg* *Lv* 27. *Jfr* *Falk*, *Ark*. XXXIX, 70.

1. **skáði**, *m*, *skade, ødelæggelse, tab*, bjóða s-a *Rv* 8, vinna gulli s-a *Ht* 47, ættar s. *Arbj* 12, fáa s-a e-s *pisk* *Lv* 5, s. minn kennir mér minni *Giz* 2, 1, s-a bótir, udbedring af skade, *Rst* 30; — lindis s., lindetræts skade, vinden, *pjóðA* 4, 23. — *Jfr* hár-, mann-, ættar-.

2. **Skáði**, *f*, (gen. -i?, yngre -a), *Skade, Tjazes datter*, *Grí* 11, *Hyndl* 30, *Hát* 3, *pul IV* h 1.

skaf, *n*, egl. ‘det afskrabede, afbarkede’, bark af træer, benyttet til foder, eta s. *Sigv* 13, 28.

skafa, (skóf, skafinn), 1) *skrabe, skære af*, s. krún klif, om munkene, *Árni* 2, 1, s. horn af haugi, uvist hvortil der sigtes, *Mhk* 8, þat hefr eik es af annarri skelr, ordsprog, *Hárb* 22, *Mhk* 26, s. rúnar af *Sigrdr* 18. — 2) *skrabe, glatte* (ved skæring, høvling), s. skeyti *Orv* IX 3, *Rþ* 42, s. skopt *Haustl* 13, s. stefknarrar branda *Hst* 2, 4, skafnir askar, spyd, *Akv* 4, skafnar árar *Hhund* I 49, skafit rceði pór, skafit stýri *Ott* 2, 20, skafnir stafnar *Ht* 73, skafin børð *pstf* 1, 3; om sværd, blank (poleret), skafinn skjómi *Drv* (XI) 6, skafinn (v. l. skarpr) brandr *Rst* 6, skafin sverð *Ht* 8. — 3) *stryge imod, udspile, ørdigt veðr skóf vindblásit segl* *Sigv* 3, 9,

upers. hvalmœni skefr, stormen sprøjter havvandet op, Refr 4, 1.

skafil, *m, 1) drive, især af sne, børu s., langstrakt, skummende bølge, Hjr Lv 26, blåfoldar s., d. s. (jfr hyrr) GSúrs 20, jarðar s., lang fjældryg, pdr 8. — 2) = skeifa, hestesko, beygja s., trække læberne som børn der skal til at græde, være grædefærdig, s. beygjattu skalli, tab ikke modet, pjøk. Jfr digul-, hengi-, hrøkkvi-*

skafningr, *m, en del af sværdet (måske ligefrem sværd, jfr skafa), pul IV l 11. Jfr Falk, Waff 16.*

Skafnortungr, *m, sagnperson, Gautr 1, 1.*

Skagafjorðr, *m, fjord og egn i det nordlige Ísland, Ingj 3.*

Skagiirðingar, *m. pl, beboerne af Skagafjorðr, Ingj 2, 3.*

skaka, (skök, skekiun), *ryste, s. bogna hagl ór Hlakkar segli Vell 8, s. hrími á tjaldi Korm Lv 34, hrannir s. hliðar, på skibet, Ht 38, s. fiðri, ryste vingerne, Arn 2, 15, s. vængi Sól 54, s. hofuð Lil 53, s. skoð Hamð 20, s. loda Hamð 16; — upersonlig, skjoldu skekr Ht 8, skekr rönd Ht 9, segl skekr Ht 19, veðrvita skóð Iv 16, bláni vegg skekr Ht 78; — skekr Pét 41 er dunkelt, måske forvansket, s. ráðs, 'være usikker'?*

skakkr, *adj, 1) skev, Erlingr enn s-i Nkt 68; uretfærdig, s-ar sættir Sturl 8, 3. — 2) haltende, om den lamme buk Hym 37.*

skald, *n, skjald, digter, med kort a flere gange i rim, Eyy Lv 9, Gráf 3, Korm Lv 34, 47, GSúrs 15, pmáhl 2, VGl 11, Pjsk Lv 5, Hjr Lv 2, 18, 26, Anon (X) Digt om Guðleifr, Bersi 2, Kolb 2, 8; på flere steder bruges s. her i steden for "jeg", idet digteren nævner sig således i 3. pers.; i þl Bragi Lv 2, s-a reiða Harkv 18, Bragi (es ceztr) s-a Grí 44, (Odin) gefr brag s-um Hyndl 3. — Jfr hofuð. — Jfr M. Olsen, Festskr. til Fejilberg 281 f.*

skalda, *f, båd, pul IV z 4 (låneord, se Falk, Seew., 90).*

skaldblœfr, *adj, som dyrkes, hædres, af skjalde, om Odin, Hál 3 (v. l. skjald)-. — Jfr BMÓlsen, Arkiv XVIII, 196 f.*

skaldfié, *n, digterlón, s. mitt kalder Egill sit hoved, Árbj 7.*

Skallagrímr, *m, norsk-islænder 10. árh., Isldr 10.*

skalgi, *m, et slags fisk, pul IV x 2 (mørt, Nordgård) jfr MoM 1917 s. 11.*

skalli, *m, skaldet hoved, Hsv 81, Anon (XII) B 9, våfallr s-a Eg Lv 44, hoved, s-a ró, hår, Árni 2, 1, — skaldet person, Eg Lv 31, pjøk. — Jættenavn, pul IV b 4.*

skalmask, (-aðisk, -at), *gå med lange skridt, s. fyr bür Hjr Lv 17.*

skalmold, *f, 'sværstdid', ufredstid, pul IV aaa 2, Vsp 45, Anon (XIII) B 41, porm 2, 19, Hjr 3, 27.*

skalpgrani, *m, storpraler (af skalp) =*

málskalp, 'snakkesalighed', og grøn), s. skozkr Bárðr.

skalpr, *m, 1) båd, pul IV z 3 (jfr navnet Gestaskalpr). — 2) skede, s. sverða Rún 8; som tilnavn (til Simon), ESk 8, 2.*

skammask, (-aðisk), *skamme sig, med gen. skúa ok bróka s-isk engi maðr Hávm 61, at skyldi s. Mey 30.*

skammr, *adj, 1) kort, i udstrækning (i rum), s-ar ro skips ráar Hávm 74, Mhv 12, Atli enn s-i, den lille, Eg Lv 33, láta e-n hofði skemra Ht 66, Hym 15, Fájn 34, 38, s-t frá Lundi Mark 1, 27, kveða s-t medal skata húsa Arbj 20. — 2) kortvarig, skommu mun ró reiði Am 78, s-t mál, kort tale, Nj 15, s-t mun mál okkat Hárð 59, vas pess s-t býða Am 89, s-t léti vísi vígs at bíða Hhund I 10, s-t til betra GSúrs 14, skemri aldr PjóðA 1, 5, prima vas þvígit skemri Arn 5, 8; — dat. skommu eller skommum, kort, ikke længe, pdr 2, men 'for kort tid siden', pat vas s-u Hhard 15, PjóðA 4, 13, pfisk 3; også med præp. fyr, fyr skommu Korm Lv 1, Sigrdr 1, Hhard 16, pfisk 1. 2, ó-fyr-skommu Haustl 2; á skommu fresti, i kort tid, Ólhelg 8, á skommu mæli, d. s., Jóms 18; — kompar. til s-t, skemr, haldask skemr, i kortere tid, Sigv 12, 21. Jfr frænu-, jarp-, nef-, 6-.*

skammær, *adj, kortvarig, at munim s-ir, at vi vil snart dø, Am 29, lýtin þykkja s-æ skarar, dårlig klippet hår varer ikke længe, det vil hurtig vokse ud igen, Mhv 19, s-æ þykkja ófin oll Mhv 15.*

skap, *n, sind, blítt s. ESk 6, 58, greypet s. Eg Lv 20, illa s-i, ondsindet, Hávm 22, geðleysi í grams s-i Gríp 32, því s-i hefr haldir, den tilbøjelighed har holdt sig, Jóms 4, skilja s. frá vífni, opgive kvinder-kærhed. Merl II 74, fela s., være falsk, Anon (XII) B 16; gríðar s. GSúrs 4.*

skapa, (skóp, skapði, skapaði, skapinn, skaptr, skapaðr, se Skjspr 95, jfr skepjá), *1) danne, jorð vas skopuð Vafþr 21, 29, 35, Grí 40, vóru ský oll of skopuð Grí 41; skabé, Kristr skóp verold Skapti, s. hlýrn pKolb Lv 9, s. skírliga Sól 10, s-andi (v. l.) alt Lil 24, þú es skaptir allar aldir Has 1, þeim es þú skaptir Heilv 11, er alt gott skapti Katr 19, þeir es miðgarð skópu Vsp 4, s. ný ok nið Vafþr 25, skópu hamm (Njörðr) Vafþr 39, s-aðr góðr, om djaðelen, Lil 7, gagarr es skaptr þvít geyja skal Mhv 4. — 2) danne, tildanne, s. Skíðblaðni, bygge, Grí 43, skegg s-at ór silfri Merl II 74, skór es s-aðr illa Hávm 126, tangir skópu Vsp 7, engi skaptr hali Anon (XIII) B 9, vóru hjortu skopuð (á hverfanda hvéli) Hávm 84, snart hjarta s-at Gísl 2, vas skegg skapat, tildannet, klippet (så at det fik en bestemt form), Rp 15, s. skjoldu, tildanne dem, hugge dem itu, sarkastisk, Eg Lv 29. — 3) bringe i stand, volde, skapði svá skoeru Am 50, s. hríð Anon (X) II B 8, s. sókn sverðum Am 52, s-ar flaustum deilu Ht 19, s. e-m braut Grett 2, 6, s. furðu PjóðA 3, 15,*

s. verð, *skaffa*, *Hl* 10 a. — 4) tildele, bestemme (*liv*, *skæbne* o. s. v.), s. e-m aldr *GGalt* 2, *Skí* 13, *Hhund* I 2, s. e-m kaldan aldr *HolmgB* 14, s-at lifs ránn *Ht* 33, s. e-m bana *Ht* 64, vas þér þat s-at *Hhund* II 28, norn skópumk at *Reg* 2, engum er ilt s-at *Hsv* 110, *Skúla* er skópuð bezt ævi *Ólsv* 2, mér vas s-at at eiga (konu) *pKolb* *Lv* 2, syni verðrat sæla skópuð *Reg* 6, s. e-m sannan veg *Isldr* 22, s. e-m sigr *Arn* 2, 13, s. e-m langa þró *Sigsk* 7; — at skópuðu, ifølge *skæbnens bestemmelse*, láta skeika at s. *Qrv* IX 16.

skapadœgr, n, den af *skæbnen* bestemte dag, dødsdag, *Mhv* 23, *Qrv* IV a 2. IX 48.

skapan, f, *skabelse*, *Lil* 5.

skapari, m, *skaber*, om Kristus (gud), *Lil* 7. 51, s. foldar *Gdβ* 9, s. manna *Lil* 62.

skapdauði, adj, som dør ifølge *skæbnen*, som det er naturligt at dør, hann es s. *Am* 61.

skapdreki, m, *tildannende drage*, s. skinna, humoristisk kennung for en garver, *PjóðA* 4, 15. *Jfr* nautaleðrs naðr.

skapferði, n, *sinðelag*, *Kolb* 2, 1.

skapfrømuðr, m, *passende fremmer*, dygtig fremmer, Hrundar leika s., kriger, *Korm* *Lv* 19.

skapker, n, *blandingskar*, stort kar til at øse drikkjen af, s. fylla *Gri* 25, s-s skorða, kvinde, *Gsúrs* 26.

skapleikr, m, *sind*, *sinðelag*, *Hjl* 16. B. M. Ølsen vil (Arkv XIX, 113 f.) opfatte ordet som sammensat med leikr ‘leg, tidsfordriv’; det hele ‘sædvanlig (eller regelmæssig) sport (eller tidsfordriv)’.

skapliga, adv, naturligt, passende, skiptit s. *Am* 79.

skapligr, adj, 1) naturlig, passende, þótt værit s-t *Am* 92, færi an s-t væri *Hl* 4 a, s-t skarð *Gautr* I 6. — 2) af passende udstyr, smuk, s-g skipa børðo *pstf* 1, 3. — *Jfr* ó-.

skap-Móði, m, ‘*tildannende Mode*’, óðs s., digter, *Bragi* *Lv* 2.

skapsmiðr, m, *tildannende smed*, vist uriktig for *skipsmiðr*, s. d., baegge dele er dog, i forbindelse med Óðins, vanskelige at forklare; ‘Odins sind’, (skap, n) ville være enestående kennung for ‘skjald-skab’.

skapt, n, 1) *skäft*, *skæfte*, især spyd-skäft, s. mun gnesta *Darr* 3, rangt s. *Hávm* 126, dýja s. *Rþ* 37, s-um es rann rept *Gri* 9, skopt lyptask *Ht* 52, s-i réttara *Heiðr* 8, beint s. blóðormis *Sturl* 4, 21, skopt blóðroðin *Lv* 34 — om en økses *skäft*, með roknu s-i *Skall* 3, spenna of s. *Arn* 3, 10; skopt hófu brinna en ginnregin skófu, her må der vel nærmest tænkes på spydskäfter, der blev ophövlede til spåner for at tænde ilden ved, hvis der ikke i alm. menes træstykker af cylinder-formet art, *Haustl* 13 (jfr iøvrigt Arkiv V, 21, hvor opfattelsen dog næppe er

riktig); når der etsteds i prosa (Fas I 173) synes at være gjort forskel på spjót og skapt, beror dette vist kun på en blot og bar kumulation i udtrykkene. — 2) spole i væv, dør at (for, som) skøptum *Darr* 2. — *Jfr* geir-.

Skapti, m, *Skafte Toroddsson, Snorri*.

skaptsnør, f, pil (egl. ‘med det hurtige skaft’, fem. af -snarr), *pul* IV o 1. *Jfr* *Falk, Waff* 99.

skaptré, n, (skr. skapré), ‘*skaft-træ*’, træ (stang), der er *skäft* (kværnskaft) = monndlull(?), skulfu s. *Grott* 23.

skapvørðr, m, ‘*naturlig vogter*’, s. himins, gud, *Arn* 3, 10.

skararfagr, adj, = *hárfagr*, *hárfager*, om *Harald*, *Nkt* 8.

skarð, n, *skår*, *hul*, åben plads, holt s. í (sverði) *Korm* *Lv* 27, hoggva s. í skildi, hugge skár i skjold, overført, tilføje et betydeligt tab, *TorfE* 5, s. esa skapligt orðit *Gautr* I 6; jarðar s. = fjørðr, o: Firðir i Norge, *Ht* 17; sonar s., det skár der frembragtes ved en söns død, *St* 6; — venjask s-i, blive skåret, afklippet, *Árni* 2, 1. *Jfr* víg-, ætt-.

Skarði, m, broder til *Kormak* *skjald*, *Korm* *Lv* 34, 35, 36.

skarðr, adj, skåret, við ein s-a mána, i den aftagende månes skin, *Vgl* 6, med s-a skjoldu *Hák* 9, *Lv* 34, vinna s-an barðmána *Hr* 3, 28, sitja of s-um hlut, have lidt et tab, *Eg* *Lv* 21, høfum oll s-an (o: hlut), vi har alle lidt et tab, *Am* 102. — Som navn på sværd, ‘*forhugget*’, *pul* IV 1 5.

skarfagr, adj, smuk ved (planke)sammenføjning, smukt sammenføjet, s-føgr skip *pstf* 1, 2.

1. **skarfr**, m, *skarv* (*pelecanus carbo*), *pul* IV xx 3. — *Jfr* *hleypí*.

2. **skarfr**, m, *skulling* (“*skjærv*”), skjallandi s. ór golli *Herv* VII 7.

skark, n, *støj*, tumult, — om krigernes ferd — *PjóðA* 1, 24.

skarmr, m, måne, *pul* IV ll (v. l. *skamr*).

Skarpasker, n, pl, ukendt stednavn (v. l. *Skarfa*), í S-jum *Krm* 6.

skarpeggjaðr, adj, hvasægget, med hvasse øgge, s-at sverð *Gautr* II 14.

skarpa, adv, skarpt, grumt, herja s. *Sig* 10, 6.

skarpliga, adv, skarpt, kraftig, skjóta s. *Am* 44.

skarpr, adj, 1) sammenskrumpet (ved indtörring), hård (at føle på), s. belgr *Hávm* 134, s-ar álar, hårde, vanskelige at løse, *Lok* 62, skorp skrydda *Gdβ* 36.

— 2) hård, om redskaber, s. hamarr *Haustl* 18; hvas, s-ir geirar *Grott* 15, s. brandr *Rst* 6, skorp sverð *Ólv* 2, 8. — 3) hård, om kampe, skorp skalmold *Anon* (XIII) B 41, skorp skoera *PjóðA* 1, 6, s-t él (skjaldar) *Ht* 32. — 4) om personer, s. þórðr, kraftig, tapper, *Qrv* VII 21. — 5) ntr s-t, adv, kraftigt, skjóta s-t *pSær* 3, taka s-ara á monndl *Grott* 20. *Jfr* all-ham-, vil-; jfr eggjumskarpi.

skarr, *m*, sværd, *pul IV l 9*. Jfr Falk, Waff 59 (*tolkningen næppe rigtig*).
 skart, *n*, skrud, nú es s. á (konu) Leiknir, piggja s. Hjálmp IV 13, eilif skort Pét 19.
 skarta, (-aða, -at), skinne, se smukt ud, bjartlig vón sem hjalmr s-ar Gd 35.
 Skartheðinn, *m*, opdigitet, symbolisk navn, Sól 11.
 skass, *n*, trold, jættekvinde, om hayjættekvinden, HHj 23; utske, et skoða s., om en valkyrie, Hhund I 38, — s. allra feiknast, vistnok om fenrisulven, Hyndl 40, — om et sæluhyre, EGils 3, 5. Jfr hjalmr.
 skata, *f*, rokke, *pul IV x 2*.
 Skatalundr, *m*, sagnlokalitet, Helr 9.
 skati, *m*, gavmild mand (jfr SnE I 528: s. hvær er mildr er), hövding, s-a hús Arbj 20, s. enn ungi Hyndl 9, s. Haddingja *pul II 1*, bats s-ar léku Guðr II 15, leyfør s. Ht 71, skapleikr s-a Hfl 16, s. hringa Ht 90. — Gen. pl. var oprindelig skatna, hvorefter der blev dannet nom. skatnar o. s. v., i betydningen mænd, krigere, Harkv 21 (v. l.), Korm Lv 61, Háð 6, Arn 5, 7, Steinn 3, 13, ESk 6, 17. 64, Mhv 12, Isladr 10, 13, Hyndl 21, skatna mengi Sigsk 56, Akv 31, skatna dróttinn Gríp 5, skatna vinr Hál 3, rögmalmer skatna, guld, Akv 27. — Fingeret nayn, burr S-a (her menes Brand Kolbeinsson) Anon (XIII) B 58. Jfr auð-, baug-, blóð-, goll-, hodd-, horn-, hring-, vell- og herskatnar.
 skattfører, *m*, 'skat-bringer', jarl, gat þann s-i Hál 3.
 skattgildr, *adj*, skat-betalende, skat-skyldig, vinna e-n s-an Sindr 4.
 skattland, *n*, skatland, Sturl 6, 10.
 skattr, *m*, 1) skat, guld, s. Niflunga Ht 41, s-i gnoegðr Ótt 2, 15; Draupnis s., en underlig betegnelse og måske forvansket, Bbreið 2, jfr Draupnir. — 2) skat, afgift, hér es pérr s. Anon (XII) C 15, velja e-m harðan skatt, om stenene, hvormed ens lig dækkedes, TorfE 2, gjalda í skatt Pét 21, taka við s-i Frþ I 26, einum s-i Herv V 8. Jfr aftrå og tíund.
 skattyrnir, *m*, den yderste himmel (v. l. skatyrnir, skathynir, skaturnir), *pul IV ff*, nn; sidste led synes at høre sammen med úr, ntr, første led er vanskeligt, hvad enten der læses skat eller skatt, (om skát(t) synes der ikke at kunne være tale). Jfr Falk, Heid. Hægstad 136.
 skaúð, *f*, fej, ussel, karl, s. hernumin Orv VII 13, s. en aumasta Hjálmp III 3, s. afgomul Hard 11.
 skaufali (o: skaufhali, 'med dusket hale'), *m*, ræv, *pul IV ææ* (af skauf n.).
 skaufi, *m*, ræv, *pul IV ææ*.
 skaunn, *m*, skjold, *pul IV r 1* (egl og oppl. adj skaunn = skön, lysende, jfr bygdenavnet Skaun), s-ar seiil, skjold-bånd, *pdr 9*. Jfr M. Olsen: Stedsnavnestudier s. 103 f., der antager et fem. skaun (mindre rigtigt) og Falk, Waff 139.

skaup, *n*, spot, hán, føra í s., göре nar ad, Anon (XIV) 1, draga s. Gautr II 23, s-i gnoegðr, fuld af hán, Arbj 2, pat es s., det er ting, der er hán værd, Máni 2, verða at s-i Korm Lv 53, nýtt s. Grettis 53, hljóta flest s. Likn 15.
 skaut, *n*, 1) skod, på et sejl, *pul IV z 6*, og deraf sejl i alm., s. bats drósir spunnu Ótt 2, 20. — 2) legemskød, leggja í sitt s. Mv II 12, ágætt verndar s. Lil 86. — 3) på klædningsstykke, hafa ráð und s-i, overført, pønse på ráð, Anon (XII) B 13. — 4) yderste kant, rand, på jord og himmel, út fyr jardar s-i Snæbj 1, fyr s-i grundar gjalfrs, ud for kysten, ESk 6, 40, himins s., með og und himins s-um Hyndl 14, Gríp 10; halsa s., á himin verpa halsa s-um Bár 12, kaster halsskøerne mod himlen; da der her synes at være tale om bøgerne, må der ved 'halsskøder' sigtes til deres hvitdkommende toppe. Jfr heims-, himin-, móttul-.
 skautbjörn, *m*, 'skod-björn', s. Gusis nauta er åbenbart kenning for 'skib', hvad s. alene vilde være nok til; når Gusis nauta føjes til, må der være sigtet til pilen Flaug, men flaug er også en del af masten; det hele må således betyde 'den med skod og flaug forsyne björn', Refr 4, 5.
 skaufragr, *adj*, skod-fager, med smukke skod, o: sejl, Sturl 5, 15; jfr skautvænn.
 skautgjarn, *adj*, som gærne sejler, færdes på havet(?), om Tjazi, eller fejl for skraut-, Hyndl 30.
 skrauthreinn, *m*, 'skod-rén', skib, skreytir s-a, sofarer, Ótt 3, 2.
 skautjölfuðr, *m*, 'skod-björn', skib, s-ar skyldir, sofarer, Sindr 4; jfr skautbjörn.
 skautrep, *n*, skodreb, *pul IV z 5*.
 skautvænn, *adj*, = skaufragr, med smukke sejl, s-ar skeiðir Sturl 5, 3.
 Skáfiðr, *m*, dvaergenavn, Vsp 15 (vokalen her metrumbestemt), *pul IV ii 2* (egl 'den skæve Fiðr'?).
 skálgeimur, *m*, bue, *pul IV p*. Jfr Falk, Waff 99.
 skáli, *m*, skåle, enkeltstående hus, også særlig del af en gård (bygningskompleks), ganga ór s-a Gríp 5, eldr leikr of órum s-a GSúrs 2, þinn s. es mér bekkr Sigv 5, 6, s. sævar, ved søen, ESk 11, 4, á s-a, på taget af, Frþ I 19, skunda til s-a Hjálmp III 5; heims s., himlen, ESk 12, 1 (jfr vafrlogi). Jfr lý-.
 skálkr, *m*, 1) tjæner, s-ar þeirs skjold bera Herv V 11. — 2) skalk, slyngel, hverir eru s-ar happalausir Hjálmp I 1. — 3) blandt sværdnavne, *pul IV l 2* (v. l. skolkr), og hjælmenavne (v. l. skolkr) *pul IV s 1*. Jfr Falk, Waff 59.
 skálleikr, *m*, (skr. skáleik), 'skál-leg', Heðins reikar skól, hjælm, dens 'leg', kamp, *pdr 11*.
 Skáney, *f*, Skáne, = Skáni, Glúmr 1, 2, Hfr 2, 4, Sigv 10, 6, Arn 3, 16, ÞjóðA 1, 24. 4, 4, Valg 6, S-jar síða Sindr 3,

pjóðA 4, 8 (v. l.). *Jjr Bugge, Beiträge XXI*, 424.

Skáneyrr, f, *Skanør, S-ar síða pjóðA* 4, 8.

skár, adj, *kun i sammensætninger, eyr-, folk-, her-, hregg-, víg-, betydningen er 'trædende, betrædt'; i prosa findes eið-, níð-, opin-, orð-, upp-, ofund-*

skári, m, *mágeunge, máge, pul IV xx 7, sára s., ravn, Hl 10 a, benvíðis s., d. s., HolmgB 11. Jjr ben-, dolg-, gunn-, hræ-, ná-*

Skáværr, m, *dværg, pul IV ii 2.*

skeðja, (skadda, skaddir), *beskadige, med dativ, axi vas skatt Gautr I 4.*

Skefill, m, *søkonge, pul IV a 2 (egl. 'skraber').*

skefla, (-ða, -t), *danne drive, lægge i drive (skaf), upersonl., haflauðr (acc.) s-ir, søskummet lægger sig i driver, Ht 76; vatn et skeflða pjóðA 1, 1.*

skegg, n, *skæg, seggr með fqgru s-i TorfE 5, s. skapat Rp 15, s. nam at hrista Bry 1, konu s. SnE II 432, s. et rauda, opfattet som tegn på falskhed og fejhed, Nj (XII) 7, bíta á s-i písk Lv 3, halda upp s-i, være i live, Rv 32, dreppe niðr s-i, lude med hovedet, Mpórð 2, sekja framme skeggi, falde til jorden, Sigv 2, 11, hoggyva s-i niðr, d. s., Tindr 1, 6, hoggvask til s-jum, stikke næserne sammen, om råd-slagninger, Grett 2, 9, — bukkeskæg, Hjörtr 2. Jjr rá-,tré-*

skeggi, m, 'skæget person', s. brunns byggs = eyjarskeggi, øbo, Óhælg 3. Jjr bundin-, eyjar-. — Som egennavn GSúrs 1, Korm Lv 25, 26 (*Midfjordskegge*).

skeggia, f, økse, pul IV m (egl. 'hvis blad er længere nedad end opad', jjr barða, se *Falk, Waff 109 f.*)

skegglauss, adj, uskægget, skægløs, om Njal, Nj 14, 15.

skeggjold (for skeggjold, som også findes i hæss, af skeggja), f, øksetid, Vsp 45, — valkyrjenavn, Grí 36, pul IV aaa 2.

skeglingr, m, tærne-unge, tærne (søfugl, af skegla = rytr), pul IV xx 3.

1. **skeið**, n, *løb, løbebane, s-i bráðr Rdr 11, ríða mart s. Hhund I 42, á s., tilløb, Fáfn 5, i en usikker sammenhæng. — I kenninger, for søen: Glamma s. Rejr 4, 5, s. knarrar pórð 2, s. skutborðs Sturl 8, 2, — for hav: olna s. Hfr Lv 14, — for himmel: sunnu s. Gd 66, hlýrna s. (ved udfyldning) pKolb Lv 9; — urigtigt er s-s for seiðs, Eviðs 5. Jjr dag-, má-, Vikars-.*

2. **skeið**, f, (pl. -ar, [-ir], -r, se *Skjspr* 38, 65), krigsskib, pul IV z 1, Sindr 2, Tindr 1, 4, 5, 9, Hfr 3, 6, Lv 24, Edáð 7, pKolb 3, 2, Óhælg 9, "Danir", Sigv 1, 3; 2, 7; 7, 2, Jóms 38; Hókr 7, Sigv 3, 9, Arn 3, 13, Bølv 2, om korset, Líkn 33. Jjr lof.

skeiðar, f. pl, skede, ór s-um Ospakr (ved rettelse af sliðrum).

skeiðarbrandr, m, *krigsskibs-forstavn (jjr brandr), Oddm (sikkert ikke mandnavn her), Arn 2, 7.*

skeiðarhúfr, m, *krigsskibs 'huv' (egl. 3. og 4. plankerække fra kolen, her om skibets skrog i det hele), stíga á s-f hvéldan skorrum Arn 2, 4.*

Skeiðbrimir, m, *en af asernes heste, (egl. 'den løb-brusende'), Grí 30, pul I a 3, IV rr 1.*

skeiðhestr, m, 'løbebane-hest', Gestils skeið, havet, dets 'hest', skib, Sturl 5, 3.

skeifa, f, *hestesko, som tilnavn til pórleifr (13. árh.), SnSt 4, 2.*

skeifr, adj, *skaev, s. fótr, skaev fod, fod der på grund af jordbundens ujævnhed træder skævt, skjóta s-um føeti pjóðA 4, 4; — forkortelse af tilnavnet Fjoruskeifr, med ironisk bibetydning, pStf 2, 3.*

skeika, (-ða, -at), *slingre (lidt til siden), forlade den rigtige retning, svigte, våpn s. gomlum Hæng VII 5, låta s. at skopuðu, lade sagen gå — endogså ud af den tilsyneladende lige retning — ifølge skæbnens bestemmelse, Qrv IX 16, Skuld s-ar at skopum, Skuld (der jo selv er skæbnegudinde) går ifølge skæbnen, alt går som det skulde, Gróð 4, men mulig er Skuld fejl for Skuldar (sál. Bugge, Arkiv IX, 338), og s-ar da 'det går' (jjr nyisl. það s-ar ekki = það bregst ekki).*

1. **skeina**, f, *let sår, fåa s-u Grettis 3. — Jjr hofuð.*

2. **skeina**, (-da, -dr), *såre let, Lil 84, 85 (v. l.), s. bangs þjalfa, jure søen, Hhard 11, s. kylfur, afhugge, Sigv 2, 9, skeind æðr, åbnet åre, SnE II 218 (sál., snarere end skemd).*

Skekill, m, *søkonge, pul III 1, IV a 2, identisk med den Hyndl 21 nævnte?*

skekkir, m, *som forfærdiger, laver, s. bragsmíðar, digter, Bjhit 2, 13; jjr det følg. Jjr Torp, Ficks Wörterb s. 450.*

skekjkja, (-ða, -ðr), *udføre, lave, s. dverga drykkju, digte, GSúrs 36.*

skeleggjáðr, adj, = det følgende, egl. 'skal-ægget', hvis æg er skarp som en muslingeskal(?), uforfærdet, (metrum kræver tilvisse første stavelse som lang, men et skél- synes ikke at kunne føreligge, men det er muligt at ordets rigtige form er skeleggj-), s. spjalli landreka Steinn 2. Jjr skelþunnr.

skelegr, adj, s. s. foregående (s. d., den rigtige form er vel skeleggr), uforfærdet, s. (maðr) þorm 1, 9, Grettis 49.

skelfa, (-ða, -ðr), *ryste (transit.), svinge, s. lind Rp 35, 37, s. aska Rp 42, s. e-m hjarta, lade ens hjærte bæve, Eg Lv 39, syndir s. e-n Has 58, s. heim Anon (XIII) B 28; skelfør græðir, havet sat i oprør, Arn 2, 16.*

skelfihríð, f, 'jorskrækende byge', 'jærlig byge', s. Skøglar borðs (skjoldets) Rst 29.

skelfiknífr, m, 'forskrækende kniv', 'jærlig kniv', 's. hlífar Eg Lv 40.

skelfir, *m*, *ryster*, som bringer til at ryste, forskrækker, *s.* Dana *Gisl* 1, 15, auðar *s.*, gavmild mand, *Merl II* 56; — *s-is* Auðun 2 i en forvansket sammenhæng. *Jfr* lið-, sí-, ý-, þambar-.

skelfiskr, *m*, *musling* (uriktig v. l. skeljungr), *pul IV* x 3.

skeljungr, *m*, en art hval, (*knólhval*, Nordg.), *pul IV* y 2; fjalla *s.*, slange, *Katr 6*. *Jfr* gljúfr-.

skelkingr, *m*, navn på sværd, *pul IV* l 7 (v. l. skelv-, skelkv-), *Arn 5*, 5.

1. **skelkinn**, *adj*, frysigt, skyldut falma s-nir *gorm* 2, 19.

2. **skelkinn**, *adj*, spottelysten, ondskabsfuld (af skálkr), *s.* maðr Áns 1.

1. **skelkjá**, (-ða, -ðr), forskrække, *s.* brúðir *Valg* 6.

2. **skelkjá**, (-ða, -ðr; af skálkr?), göre når ad, være ondskabsfuld imod, skatnar s. ok draga skaup at e-m *Gautr II* 23; *jfr* fær. skelkjá "skære ansigter, vrænge mund".

1. **skelkr**, *m*, frysigt, skjóta e-m *s-k* í bringu *Anon (XIII) B* 16.

2. **skelkr**, *m*, spot, nar, afla *s-k* at e-u *Rv 12* (*jfr* 2. skelkjá).

skelvingr se skelkingr.

1. **skella** se skjalla.

2. **skella**, (-ða, -ðr), 1) slå, klaske, maðr skeldi mér við belki, slog, drev mig, Áns 1, *s.* lófum, klappe i hænderne, *Merl II* 99. — 2) slå, ødelægge, skeldu skip mitt Hár 39, *s.* fót undan e-m, hugge benet af, Am 50. — 3) *s.* á e-n, udskælde en, göre nar ad en, peirs opt á mik *s.* *G Galt* 2.

skellibrogð, *n. pl*, stöjende löjer, måske særlig höjrøstet latter (*jfr* nyisl. skelli-háttur), stór eru *s.* skalds í helli *Sigv 13*, 12.

skellr, *m*, slag, klaskende slag, hon skell of hlaut fyr skillinga *þry* 32.

skelpunnr, *adj*, tynd, skarp som musling, *s-ar* eggjar runnusk á Egils (XII) 3.

skemð, *f*, skam, skammelig handling, synd, *s-a* flýtir, vistnok djævelen, *SnE II* 216.

1. **skemma**, *f*, forradshus, hverfa til *s-u Ghv 7*, ganga í *s-u Anon (XIII) B* 20, bera ql til *s-u Heiðr 9*.

2. **skemma**, (-ða, -ðr), forkorte, beskade, såre, (af skammr), orkn hofum *s-dan pKolb Lv 5*, skemt var alt, alt var fordærvet, *OTranon 7*; skemd ædr, åbnet Ære, *SnE II* 218, men rigtigere er vel skeind.

skemta, (-ta, -t), underholde, *s.* e-m *Bj hit 2*, 4, *Ht 1 a*, *Darr 10* (men v. l. segi er her rigtigere).

skemtun, *f*, underholdning, til *s-ar Hsv 102*.

skenkja, (-ða, -ðr), skænke, silfri *s-kt vín Ht 91*, *s.* drykki *Gd 71*.

skepja, (skapða, *skapiðr; *jfr* skapa), *s.* dverga dröttir *Vsp 9*, fríðar *s-jandi Skáldh*, *s-jandi láðs ríkis* *Hás 24*, *s.* skil, udjøre hvad der tilkommer en, hvad der er pas-

sende (*f. eks. in casu 'göre gengæld'*), *Korm Lv 33*.

skepna, *f*, 1) skæbne, alda illrar *s-u Guðr I* 24, himnesk *s.*, v. l. til det rigtigere h. skipun (v. l.) *Hsv 60*. — 2) det skabte, især menneskene, fyr allri *s-u Has 6*, *s-an* oll *Lil 51*, *jfr 6*, 28; *Has 29*, *Leið 14*, 21; skabning, dyr, *Merl II* 97, alla sína *s-u Líkn 25*, engla *s.*, englene, *ESk 6*, 4, *s-ur* (guðs) *Heil 24*, *s-u* bundinn *Líkn 30*, *s-u* deilir, gud, *Gðþ 35*, 63, *Mgr 11*. — *Jfr* hofuð, ó-.

skepta, (-ta, -tr), skæfte, sætte skaft på, *s.* qrvar *Rþ 28*, 35. qrvar eitri skeptar *Anon (XIII) B* 40, *s.* geira *Akv 37*, vel hefr vigr af skepta *Korm Lv 58*, dør almi skept *Arn 3*, 14.

skepti, *n*, skæfte, skaft, hoggva sax af *s.* *Grettis 45*.

skeptifletta, *f*, et slags kastespyd, (egl. 'med flækket skaft', hvori spidsen var indstukket, *jfr Falk, Waff 76*), *pjóðA 1*, 9.

skeptismiðr, *m*, skafteimager, en som laver spydskafter, *Hávm 126*.

sker, *n*, skær, over- og undervands-skær, *Brandr*, of *s.* *Bjhit 2*, 14, fellr hrønn of *s.* *Mhkv 27*, í *s-jum pjóðA 4*, 22, *s.* *Sóta* = Sótasker *Sigv 1*, 1, brúðir *s-ja*, bølgerne, *Snaebj 1*. — I kenninger, for hav: fold *s-s* *Sigv 2*, 11, *s-ja* fold *Evv Lv 11* (*jfr* skíðrennandi), glymfjöturr *s-s* *Mark 4*, 1, *Haka s.* *Hjl 13* (*jfr* skíðgarðr), — for guld (*s.* = steinn, *jfr SnE I 336*): liðar *s.*, *Ht 46*, handar *s.* *Korm Lv 26*, 50, haukslóðar *s.* *Hl 24 a*; göins *s.* (*s.* = land) *EGils 3*, 12 — for tunge: orða *s.* *Ht 87*, for tænder góma *s.* *VSt 1* (*jfr* Meissner 133), — for klinge, sværd: hjalta *s.* *pKolb 3*, 13 (*jfr* glaumr), — for skjold: ógnar *s.* *Sigv 12*, 20. — Urigtig v. l. (for skógs) *Sigv 7*, 4. *Jfr* brim-, Elfar-, góms-, Skarpa- *Sóta*- út.

skera, (skar, skorinn), 1) skære, *s.* mjótygil, skære, hugge, over, *Rdr 19*, *s.* tungu ór hofði *ESk 6*, 37, *jfr 40*, 60 (tunga vas skorin knífi), hugborg hjorvi skorin, flænget af sværdet, *Guðr I* 14, *s.* e-n á hals, skære halsen over på en, *Am 79*, *s.* hjarta ór e-m *Oddagr 28*, *Akv 22*, *Am 59*, *s.* e-n til hjarta *Akv 24*, *Ghv 17*, *s.* benjar frembringe sår ved snit, *Hl 17 a*, skornar (v. l. skotnar) brynjur *Hák 9*, skorin *Skoglar kápa Krm 18*, *s.* úf, skære drovelen, *Nkt 27*, Ívarr létt skorit bak Ellu ara (dativ), ristede (blod)örn på Ellas ryg, *Sigv 10*, 1, mær skar (objektet forvansket) *Korm Lv 47*; *s.* söölpófa of sik, tildanne filstykker for at lægge om sig (til værn), *SturlB 1*, sonr Máriu er naglar skóru, gennemborede, *Lil 87*; — ofte om skibenes bevægelse, húfr skerr hrønn *Ht 78*, *s.* salt húfi *Arn 3*, 2, *s.* bylgjur stýri Ótt 2, 20, *s.* sund suðum *ESk 7*, 10, *s.* leið reggi *Ht 34*, *s.* eysund til konungs fundar *Halli 2*; — upersonl., steinda lind skerr *Ht 10*. — 2) udskære, skornir drekar *ESk 11*, 10; hertil kan henjores skóru á skíði, 'de, man, skar — o: deres navne, —

i træ', o: man kaldte dem ved (bestemte) navne, Vsp 20.

sker-Baldr, *m.* ‘*skær-Balder*’, Skoglar elda (*sverdenes*) sker, skjold, dets *Balder*, kriger, Rst 7.

skerða, (-ða, -ðr), danne skår (skarð), forringe, forminske, beskadige, s-ir Niðhoggr neðan (Yggdrasil) Grí 35, s. skor með vópnunum Sigv 12, 6 (v. l. til skorða), børð s. ský Anon (X) III C 1, s. ól (s. d.) Ekúl 2, s. jardar men, skære grønsværet, grave en grav, ptjald, skerðr, som har fået skår, om sværd, Korm Lv 27; — s. sceri, bryde eder, Halli 6. — Part. act., s-ændi her, bevirkende mandefald, Gunnl Lv 13, jfr Meissner 341, s. skjóma (gen.), kriger, StjO II 4, folk-Sýrar hliða s-endr Steinarr 2.

skerðingr, *m.* sværd-navn (egl. ‘den der har fået skår’), pul IV l 7; s-s Ullr, kri-ger, Gd 70, jfr skarðr. Jfr Falk, Waff 59.

skerðir, *m.* som frembringer skår, øde-legger, i kenninger for mand, efter guld, s. seims Hfr 2, 8, s. hodata Pl 12, s. hrings, hringa pjóðA 3, 15, Ht 63, s. Niðbranda ESk 6, 40, — efter våben, s. Skoglar serks Ht 64, s. malma Sturl 3, 2, s. hneigiborda Viðris meyja Hl 37 a, s. mistar lauka grundar, skjoldets, Ht 85; — s. Engla, Anglers banemand, Eg Lv 9; s. rúghleifa, ironisk betegnelse, SnH 2, 1; s. dress, overmodets undertrykker, Pét 33. — Sværd, pul IV l 8, jfr Falk, Waff 59. — Jfr baug-, blik-, eld-, fár-, frið-, fúr-, goll-, her-, hyr-, men-.

Skereið, *n.* stednavn i Skiringssal (egl. ‘skær-istmen’), Yt 30.

skerfold, *f.* ‘*skær-jord*’, havet, s-ar sól, guld, Háv 12.

skergarðr, *m.* ‘*skær-gård*’ enten bog-staveligt eller som kenning ‘hav’, dette sidste er vist det rette, GSvert 6.

skerjorð, *f.* ‘*skær-jord*’, havet, Korm Lv 35.

skerkir, *m.* egl. ‘den støjende, höj-røstede’ (af skark), navn på jætte, pul IV b 4, — på sværd, pul IV l 2, jfr Falk Waff 59, — på ild, pul IV pp 1.

skeyti, *n.* ‘*skudvåben*’, pil, pul IV o 2, skafa s. Rþ 42, Orv IX 3, breyta at s-um pjóðA 1, 10, s. skulfu Iv 9, 22, neyta s-a Bót, missa aldrs fyr s. Merl II 49, stórgor s. Orv VIII 9, spori ok s. Gd 34; hjarta s., hjærtets pile, overbevisende ord, Gd 35, s-in ens flærðar fulla Lil 45. — s. skoða Sigsh 56, i et vistnok interpoleret linje-par, af et skeytir, *m.* kan det sikkert ikke komme.

1. **skikkja**, *f.* kappe, Am 49, pslf 2, 1, Rst 12. 30; byrjar s., (med)børens kappe, sejl, Gretis 11 (jfr blakkpollr); — í s-ju pKolb Lv 5 er fejl for sliku.

2. **skikkja**, (-ða, -ðr), tage en kappe på, s. skinnfeld, iføre sig en skindfeld (for kappe), Rv 9 (hds uriktig sekki ek, skekk ek).

skil, *n. pl.* egl. ‘adskillelse’, (jfr grein, deili), gören rede for, 1) indsigt, kunna

måls of s., vide at göre rede for en sag, vide hvad der skal siges (jfr skila mali), GunnlSig 1, kunna s. fleiri mala Sigv 13, 8, kunna s. ása ok alfa, vide besked om, Hávm 159, kunna s. rúna Am 9, vita s. Harkv 18, segja cerin s. hvé, meddele fuldkommen rigtig, Sigv 2, 1, oss numnask s. Edáð 6. — 2) beviser i en rettergang, floekja, s. pmáhl 9. — 3) skepja s., göre ret og skel (jfr skepja), Korm Lv 33; — yrkja at s-um, som det sig hör og bör (med hensyn til indholdets rigtighed), Nkt 1. Jfr log-, ping-.

skilda, (-da, -dr), forsyne med skjolde, s. hoimur, anbringe skjolde ved hamlerne, på skibets kant, pjóðA 3, 13, skildr viðr Arn 3, 19.

skilfingr, *m.* 1) Odins navn, Grí 54, pul IV jj 8. — 2) fyrste, konge, skulde egl. værre efterkommere af en Skelfir (jfr SnE I 522), Hyndl 11, 16, pul IV hh 3, Sigv 12, 25, Orv IX 66, s-a niðr Yt 18, s. skírs árs, Kristus, Líku 10. — 3) sværd, pul IV l 7, s-s eggjar Arn 5, 5 (v. l. for skelkings), KumI 1, jfr Falk, Waff 59. Jfr Bugge, Tidsskr. f. Phil. VIII 44, Beitr. XII, 12; Arkiv X, 167; (Sv.) Hist. tidsskr. 1895 s. 169 (Kock); Brate, Namn och Bygd I 106 f. Björkman, sst. VIII, 163 f.

skilinn se skilja.

skilja, (-ða, -iðr, yngre -inn), 1) adskille, þau fjarðr s-ði Ám 31, nauðr of s-ði, nøden adskilte, de blev tvungne til at skilles (fra deres mænd), Vol 3, skille de stridende, vel kann Skapti s. Snorri, jfr Nj (XII) 8, s. beima, dele menneskene i to dele, ved dommedag, Leið 41, sog s. hrønn, kløver, Ht 22, hlýr s-r hefring uriktig v. l., ESk 12, 17; s. e-n frá e-u, befri en for noget, Sól 75, s. skap frá vífini, fjærne sine tanker fra, vænne sig af med, Merl II 74, s-jask frá e-m GSúrs 20, Has 63, s. við e-n Sól 48, s-jask við e-n Gríp 24, Hharð 3, Hfr 3, 27, pjóðA 3, 1, segja skilit við e-n Nj 3; medium absolut, s-jumk heilir Gríp 53, vit s-ðumk GSúrs 36; daprt of skilið ferð, adsplittet skare, Valg 9; vegir skiluskur þeira, deres veje gik fra hinanden, de skiltes for bestandig, Am 36; s-jask verr, gå fra hinanden med værre resultat (nemlig uden at være forligte), Halli 5; s-jask undan, blive undtaget, Lil 88. — Ht 17 er ordet tvetydigt (ved rethvorf), fljött vålkat skilr fylkir, skilr fylkir er modsætninger (adsplitter, samler, se kommentaren), men sammenhængen kræver betydningen 2) ‘skælne, forstå’; denne anden hovedbetydning findes: ek skil Stefnir 2, pKolb 3, 8, s. rétt, indse hvad ret er, pKolb Lv 9, s. skýr orð Lil 98, bannat at s. Lil 39, jfr Lil 41. 98, sú er s-jandi vilja Lil 11, mein s-jandi, forstående at der var fare, pmáhl 11, hár heiðr (byskups) s-disk, merkedes, EGils 1, 6. — 3) fremlænge, göre bekendt, göre rede for, s. fyr verum Hfl 16, hcft s-jum brag Bþit 2, 1, s. of e-t Hym 38. — 4)

part. pass. s-iðr, yngre skilinn, klar, tydelig, forståelig, s-in orð Hávm 134, Mv II 24, fregna s-it Hjr 3, 11, skatnar logðu s-it skip at, kyndigt eller: uden tvivl, ivrigt, Arn 5, 7 (om dette sted se B. M. Olsen, Arkiv XXV, 292 f.).

skillingr, *m, penning, hljóta skell fyr sa þry 32. Jfr Marstrander, Vægtens hist. 1924 s. 29 (= brakteat).*

skilmildr, *adj, som gærne giver rigtig besked, retskaffen, s-d skold SnSt 4, 6.*

skilning, *f, forståelse, dvelja s., hindre den rigtige forståelse, Líl 98, s-ar brauð Heily 4.*

skilningr, *m, forståelse, hreinn s. Gd 2. skilnuðr*, *m, adskillelse, at s-uð ykkarn BjH 3.*

skilríkr, *adj, rig på skil, bevismidler, troværdig, pålidelig, s-t vitni Gd 11.*

skilviss, *adj, som forstår at afslægge ret besked, kyndig, retskaffen, skyli enn s-i, om Harald hárfragr, Harkv 21 (v. l. skatnar s-ir).*

skimuðr, *m, buk (egl. ‘som hyppig vender øjnene i alle retninger, ligesom for at spejde’), pul IV bb 1.*

skin, *n, skin, lys, s. sólar ESk 6, 19, s. grams, sværrets lysning, Svarf 12; månens navn hos dværgene, Álv 14. — I kenninger, for guld: elfar s., dog urigtigt for elfar skíð, pHjalt 1, dökkrar s. pKolb Lv 12, — for sværd: hers s. Pl 9, s. Hlakkar Pl 21. Jfr líkn-, sól-, tungl.*

Skinfaxi, *m, solens hest, (egl. ‘med lysende manke’), Vafþr 12, pul IV rr 1. 4.*

skinn, *n, skind, hud, hrokkit s. Rp 8, s. folnar Líl 58, dux fyr s-um Anon (XIV) 2, skapdreki s-a, garver (ironisk), pjóðA 4, 15, — grön s., om en kappe, Rst 30, jfr ÓTranon 7.*

skinnbjarrtr, *adj, lys på huden, med lys teint, om en kvinde, Anon (XII) C 31.*

skinnfeldr, *m, skindkappe, skikkja s-d Rv 9, Ingjaldr í s-i Bárð 4.*

skinnkyrtill, *m, skindkjortel, Hæng IV 2.*

skip, *n, skib, både om større og mindre fartøjer, også om både, pul IV z 1, langhøfðuð s. Hhund I 24, punn s. Jóms 38, s. skríd (skrída) Hhund II 32, Guðr II 16, orka á s. til skriðar Hávm 82, halda s-um Mark I. 16, Jóms 10, stýra s-i, s-um Am 98, Hhund II 19, ganga á s. Jóms 15, hrjóða s. pGisl 12, skeldu s. mitt Hárð 39, s-s bord. Vgl 33, s-a børð Glðr 3, s-s rárar Mhkv 12, Hávm 74, s-a stóll, fláde, Jóms 16, s-a sagnir Ht 24, Arn 5, 1; — båd, Korm Lv 22 b, Hárð 7. — I kenninger, for skjold: s-a sól ESk 12, 5, s. Ullar, der hed Skjoldr, pjóðA 3, 31; — for gammur, grib, ved synonymi: s. þráins Gát 2, — for skjaldskab: s. dverga Anon (X) III A 1, — for vogn: s. þislar ESk 13, 6, — uvís er betydningen af s. Jardar Sól 77. Om andre kenninger, hvor s. kunde bruges, men som ikke findes belagte, se SnE I 514. 540, II 467. 429. Jfr bý-, haf-, her-, hlægi-, kaup-, lang-, stór-.*

skipa, *(-aða, -aðr), 1) ordne, sætte i stand, anbringe, valda e-u s-at = s. e-u Sigv 7, 6, s. ljóðum, indrette digte, Hjr Lv 7, s. e-m fyrstum í skjaldborgu, porm 2, 4, hringr vas s-aðr of (mann) Ólsv 3, 1, s. vel við e-n, behandle en vel, Gríp 49, s. vífi aptr í heim, bringe kvinden tilbage til livet, Gd 19, — besætte, bemandede, tóm holl s-ask Ht 23, jfr 89, s. allprútt (stól) Rst 2, marblakks s-endr, mandskabet på et skib, Ht 46, s. barða Eskál Lv 2. — 2) ordne, bestemme, verðr aldrspell s-at Merl II 69, — skipuð Gísl 1, 12 uriktig v. l. for skrifuð.*

skipastóll, *m, fláde, Hskv 2, 9, Jóms 16 (jfr skip).*

skipmaðr, *m, somand, mætros, Gd 5.*

skipreiða, *f, skibrede (herred, der skal ruste et skib), gaf mér s-u heiða Ht 28.*

skipsmiðr, *m, ‘skip-smed’, Viðurs s. skal være ‘skjald’, men ‘Odins skip’ kendes ikke som kenning for ‘digtning’ (derimod dværge-skib’), Bragi Lv 2; v. l. er iovrigt skap.*

skipsoðn, *f, skibsmanskab, Sigv 7, 3. skipstafn*, *m, skibstavn, pGisl 3, Sturl 5, 5.*

skipt, *f, ændring, s. es á gumna giptu, menneskenes lykke er forandret, foranderlig, Hjr Lv 6.*

skipta, *(-ta, -tr), 1) ordne, indrette, skipt hafið ér svá Valg 4, skiptit skapliga, hun ordnede sagen unaturligt, handlede unaturligt, Am 79, þá hygg skop s-u, ordnede (afgjorde) sagen, Am 36, jfr Ingj 2, 4, rétt s-u því nornir TorfE 2, þó at eigi s-i ord mún, mine ord ikke er afgörende, Grettis 43, pykkja engu máli s., anse det for uden betydning, Nj 21. — 2) dele, s. arfi Oddrgr 10, Anon (XIII) B 41, s. auð (dativ eller fejl for auði) Rp 38, s. ollu til jafnaðar, dele alt ligeligt, Sigs 67, s. liði með ósum, dele skaren blandt aserne, Hárð 25, s. í tvau, i to (lige store) dele, Sigv 13, 10, Hl 9 a (sonderdele, hugge itu), s. seggjum, dele i skarer, partier, Arn 7, 1, s. lýðum Leið 35, s. gersemum Hskv 2, 12, s-i jorðu, delte landet, afgjorde landets skæbne, Arn 3, 10, lótum s. goð giptu, dele lykken, afgöre den, Nefari, s. gunni, dele kampen mellem de kæmpende, afgöre den, Hák 12, s. heiptum pjóðA 3, 24; dele med nogen, orn s-i (blóði) við ulfa Sturl 3, 9. — 3) dele, udveksle, s. gjófum við e-n Hávm 44, s. orðum við e-n Hávm 122, Gróg 14, Hhund I 33, s. mólum við e-n Hamð 9, s. litum ok lótum Gríp 38, s. litum við hafrøðul Sturl 4, 40. — 4) have med en at göre, kann nipt við snør s. pul III 2 b. — 5) handle, s. vópnum, kæmpe, Darr 4, vísí s-i svá boga driptum Ht 62, s-um hlífar skelfknifum, vi kæmpe med hinanden, Eg Lv 40. — 6) ændre, forandre, s. dój ok drótni pjóðA 3, 11, s. geði Hsv 23, heimar s-ask, om overgang fra liv til død, Gmikan 1, 4, heimar s-usk*

clerk, om en klærk, der (fra døden) kaldtes til live igen, *Mv III 25*, s-andi nafn *Mdr 31*. *Jfr* tví.

skiptir, m, deler, auðar s., gavmild mand, þorm 1, 6, seima s., d. s., *Gdβ 15*. — *Jfr* auðr, qr.

skipuðr, m, ordner, s. unnviggs, som ordner, besætter et skib, sæfærer (skibstyrer), *Sturl 3*, 3.

skipun, f, 1) ordning, s. dóma *SnE II 212*. — 2) mandskab, qll s. *PjóðA 3, 15*. — *Jfr* ql.

Skirfir, m, dværg, *Vsp 15*, pul IV ii 2. skirja, f, ko, pul IV ö 4.

skirr *Hym 37*: vas skirr skokuls skakkr á banni, antages at være fejl enten for skjarr (sål. allerede glossaret til 1. bind af *Edda Sæm og sidst af H. Lindroth i "Sertum philologicum" 1910*) eller for skær, skær skokuls, buk; dette sidste er det rimeligste.

skirra, (-ða, -ðr), ajværge, i medium 'at undgå', s-ask fjanda, holde sig fra djevlen, *Gd 68*.

1. **skið**, n, en af Hebriderne, Skye, á S-i Bkrepp 6, á (v. l. fyrr) S-i *Gisl 1, 9*, *Qrv VII 14, IX 42*; pul IV bbb 2.

2. **skið**, n, 1) langstrakt, tyndt træstykke (frembragt ved flækning), blandt trævers navne, pul IV kk 3, skera á s-i (jfr skera) *Vsp 20*, burr s., om de klovede brædestykker, *Hávm 60*, hertil kenningen s-a boði (ringeagtende) *Nj 17*; hjalmar s., rorpinden, *Korm Lv 57*. — 2) ski til at løbe på, skrida á s-um *Rv 1*. — 3) tværræ (tværjfæl) øverst i en dørkarm (jfr duraskið i prosa), hurð vas á s-i, dören var lukket, *Rþ 14*. — I kenninger, for skib: (her er skið = ski), s. *Gylfa Ód 23*, s. *Ata StjO II 10*, efter havet, lagar s. *Gldr 1*, *Ód 5*, flóðs s. *Anon (XII) C 24*, s. sævar *Arn 2, 18*, s. græðis (rettelse af Gondlar) *Ingi 1, 6*, elfar s. (ved rettelse af skin) *Pjóðalt 1*, s. svanvangs *Sindr 5*, meita útvers s. *Ead 1*, s. Atals grundar *Steinunn 1*, s. vognu láðs *Ód 28*, Hernar hrings s. *Nj 26*, — efter andet, bulka s. *Eyw Lv 5*, s. skorðu *Arn 2, 9*, stafna s. *Ólv 2, 9*; — s-a vetrliði *Refr 4, 5*, urigtigt for stóð, *Ht 76*; — for sværd: s. *Gondlar*, urigtigt for s. græðis se ovenfor; s. *Hlakkar eis Hfr Lv 14*, s. boðvar *SturlB 2*, s. Valpognis Várar *VGl 8*. *Jfr* blá-, brim-, byr-, folk-, frán-, haf-, her-, hjaldr-, hjalm-, hleypi-, ítr-, lang-, log-, megin-, remmi-, sæ-, und-, unn-, varr-.

skiðblaðnir, m, gudernes skib (egl. 'sammensat af små tynde træplader'), *Grí 44*, pul IV z 1.

skiðgarðr, m, planke-gærde, *Olv 2*, Haka skers skið, skib, dettes garðr, gærde, skjoldrækken (på skibet), *Hfl 13*.

1. **skiði**, n, skede (kollektivt for at betegne de to skeden dannende træstykker), draga ór s. *Hamð 15* (forslag til rettelse af *Gering Zs. f. d. Phil, XLIII 140*). *Jfr* spónni.

2. **skiði**, m, en art fugl, pul IV xx 3.

skíðijárn, ældre skíðiéarn (og mulig-ísarn), 'skedejærn', sværd, drógu ór skíði s. *Hamð 15*.

skíðlauss, adj, uden (skede-)træstykker, om hornet (der kaldes hœfis hijorr), *Yt 18*.

skíðrennandi, m, 'som lader ski løbe', skerja foldar s., skibets styrer, *Eyw Lv 11*, unnar s., d. s., *ESk 6, 41*.

Skíðungar, m, pl, efterkommer af Skide, *Korm Lv 33* (v. l.-ingar).

skífa, (-ða, -ðr), sønderhugge (i småstykker), s. vitnis hræ *Brot 4* (v. l.), s. undarn vargi *Krm 2*, s. hluti skjaldar af *Skáldh 3*, randir skífdusk (v. l. skýfd-) *Ólv 2, 10*, randir urðu s-ðar (v. l. til skornar) *Qrv VII 15*.

skína, (skein, skininn) skinne, lyse, funkle, om solen, sól skein sunnan *Vsp 4*, *jfr* láta sól s. *Mark 1, 6*, sól skínn í heiði *Mhk 27*, *jfr* *Sturl 5, 3*, røðull náðit s. *ESk 6, 19*, *jfr* *Sturl 3, 20*, skínnat sól á sýnni *PjóðA 4, 26*, nú skínn sól í sali *Alv 35*, (gýgjar) sól skein grimmliga *Sól 51*, s-anda god, solen, *Grí 38*, *Sigrdr 15*, sól skínn af sverði, sverdet stråler i solglans, *Vsp 52*, síð s-andi systir mána *Reg 23*, — om månen, *SnE II 242*, om öjnene (der kaldes 'måne'), s. cegigeislum *Árbj 5*, innmáni skein ennis *Húsdr 4*, brámáni skein brúna *Korm Lv 3* — om genstande, hjalmar s. *Hhard 18*, goll skínn á hondum *Akv 27*, skínn sverð á linda *Vol 18*, men her kan skínn ikke være rigtigt, da bogstavrimet kræver enkelt s i forlyd (det rette er sék), skínn á skildi mínum, det junkler på, mit skjold funkler, þorm 2, 21, skein af hreinu golli *Valg 10* (om skibets guldprydelser), — lyse, om personer, vitni s. *Gd 11*, s. með kóra *Am Arn 4*, s. í prýði *Lil 7*, faðir s-andi *Lil 81*, frúin s-andi *Lil 29*, jöðit skein *Lil 33*, *jfr* *37, 88*, s-anda líf *Lil 11*, s. jartegnum *ESk 6, 7*.

skíra, (-ða, -ðr), egl. rense, døbe, Jón s-ði skíran (goð) *EGils 2, 10*, s-ðir skatnar *Has 65*, láta s-ask *EGils 2, 11*, láta s. sik *Leið 24*, lýðar munu s-ask *Merl II 29*, *jfr Pt 5*.

skírinafni, m, 'dåbsnavne', en som giver navn i dåben, *Sigy 13, 30*.

Skíringssalr, m, (v. l. Skíris-), egn i Tjölling (Jarlsberg og Larvik amt), *Yt 30*.

skírleikr, m, klarhed, renhed, kyskhed, s-s andi *Lil 25*, s-s blómi *Gd 55*, s-s vald *Gdβ 46*.

skírleitr, adj, med lyst, skinnende, ásyn, s-tt goð, solen, *Grí 39*, en s-a, om Gudrun, *Akv 35*.

skírliga, adv, rent, skapa (menn) s., rene, uskyldige, *Sól 10*.

skírlifi, n, rent liv, kyskhed, *Gd 68*.

skírn, f, dåb, s. ok prýði *Lil 5*, hljóta s. *Leið 12*, s-ar brunnr, dåbs-vandet, þóðis 3. — *Jfr* vatn-.

skírnarmól, n, pl, dåbs-sag, dåb, s-mála vegr, dåbshæder, *Pét 13*.

Skírnir, m, Freys tjæner, *Skí 1, 40*.

skírr, adj, ren, lys, klar, s. mjóðr *Gri* 25, s-ar veigar *Bdr* 7, skír Skotborgaró *Arn* 2, 13, s. malmr *Akv* 39, s-ar skjaldborgir *Hák* 6, s. dagr *Vafþr* 12, s-t líf, kyskt lív, *Gd* 9; s-ir mannkostir *Heilv* 6; s-t ár, godt ár, áring, *Líkn* 10; — om personer, lys, strálende, skír brúðr góða *Gri* 11, s. Freyr *Gri* 43, s. (*Kistr*) *EGils* 2, 10; s. of svík, ren med hensyn til svig, *Sigv* 13, 18. — *Skjold* (egl ‘den lysende’), pul IV r 2. Jfr al-, heið-.

skírsla, f. *renlse*, gudsdom, gerva s-u of e-t *Iv* 12.

skírviðr, m. ‘*skjold-træ*’, kriger, *HolmgB* 14 (skr. skýr-).

skjal, n. snakken, praten, knýta s. skømmu máli, sammenfatte hvad man har snakket om i en kort sætning (vers), *Nj* 15; iøvrigt er ordet her (metrisk urigtigt) en fejl for de andre hds.s skjött.

skjaldáðr, adj, forsynet med skjold, s-at lið *Oddi* 3, s-ir stóðum *VGl* 10. Jfr fagr-.

skjaldblotr (-blöetr) se skaldbloetr.

skjaldborg, f. skjoldborg, tæt kres af skjoldforsyneðe mænd (hvor den ene skjoldrand berører den anden), skipa í s-u porm 2, 4, setja s. of e-n *Ht* 16, — skjolde i alm., lykja hauðr rauðri s. *Mark* 1, 24, bera s. af skeiðum *Arn* 5, 12, s. raufsk *Arn* 6, 3, skirar s-ir *Hák* 6.

skjaldbrak, n. ‘*skjold-bragen*’, kamp, s-s mildr, krigersk, *Ht* 28.

skjaldbúinn, adj, forsynet, udrustet med skjold, om skibe, *Rst* 7.

skjaldfimi, f. dygtighed i at anvende skjold, *Orv* IX 65.

skjaldfimr, adj, dygtig i at anvende skjold, *Hl* 29 b.

skjaldfryðr uriktig v. l. *Rst* 6 for skotfróðr.

skjaldhlymr, m. ‘*skjold-lön*’, kriger, *P Kolb* 3, 2.

skjaldhvalr, m. en art hval, pul IV y 2.

skjaldkønn, adj, ‘*skjold-kyndig*’ = skjaldfimr, *ESk* 7, 8.

skjaldlinnr, m. ‘*skjoldslange*’, sværd, s-s élsveigir (= skjaldéls linns sveigir), kriger, *Sturl* 8, 3.

skjaldmær, f. *skjoldmo*, kvinde bevæbnet med skjold, som deltager i kampe, Húna s-meyjar *Akv* 16, brunnu ok s-meyjar *Akv* 42; *StjO* II 4, *Orv* IX 67.

skjaldprúðr, adj, ‘*skjold-smuk*’, med et smukt skjold, uriktig v. l. for skotfróðr, *Rst* 6.

skjaldreyr, n. ‘*skjold-rer*’, sværd, s-s hotruðr, kriger, *Ingj* 2, 6.

skjaldrim, f. ‘*skjold-liste*, *skjold-fjæl*’ (en træliste ved skibets ræling, hvortil skjoldene fæstedes, jfr Falk, *Seew.*, 53 f.), skaut á s. sveita *Arn* 5, 21, laust skúr á s. *Bglv* 5.

skjaldsteinn, m. ‘*skjold-sten*’, er blevet opfattet som kværnenes ene sten, s-s skorð, tjænestekvinde, *GSárs* 20; muligt er det dog, at s. betegner en kvindelig

prydelse (ravperle i skjoldform? ‘*skjoldædelsten*’, jfr Falk, *Waff* 143, kan der næppe være tale om her).

skjaldveðr, n. ‘*skjold-storm*’, kamp, s-s (skr. vers) reginn, kriger, *HolmgB* 1.

skjalfa, (skalf, skolfinn), ryste (intrans.), bæve, (hjarta) skalfa við ótta *pdr* 10, 21, jfr *Hl* 15 a, s. af sútum *Lil* 54, sjónir s-andi *Sól* 43, peygí hendr skulfu, rystede, var usikre (i deres bevægelse) *Ám* 51, hugr skelfr *Hæng* V 6, engiar s. *Has* 32, náttúran s-andi *Lil* 59, fold fór s-andi fyrir *Grott* 12, jorð tók at s. *Brot* 1 (*FJ.s* udg.), fjöll s. *Lok* 55, s. gardar *Gymis* *Skí* 14, jarnhlíð s. *Lil* 61, skelfr *Yggdrasils* askr *Vsp* 47, skalf *Mistar* marr (se Mist og marr) *Hhund* I 47; skeiðr s. *Valg* 1, hlýða skalf *Mark* 1, 16, roði s. *Ht* 75, jfr pór; spjor skulfu *Olhelg* 3; skulfu skaptré *Grott* 23; eggjar skulfun *Kolb* 3, 11, skeyti skulfu *Iv* 9.

Skjalgdalsheiðr, f. hede- eller fjeldstrækning i det nordlige Island, *Sturl* 8, 2.

skjalgi, m. mulig identisk med skalgi, et slags fisk (s. d.), kera s., sværd? (jfr kumbl konunga ór kerum valði *Ghv* 7), *Hjr* Lv 5. Jfr Falk, *Ark.* XXXIX, 71, Reich. 212.

skjalgr, m. navn på månen (egl. ‘skelende’, *skaev?*), pul IV ll. — Som egenavn (egl. tilnavn, ‘den skelende’), Erlings fader, S-s sonr *Sigv* 7, 3; S-s vinir *þham* I, 1.

skjalla, (skall, skollinn), klinge, klaske, falde klaskende, skjallandi skarfr, klingende skilling, *Herv* VII 7, hringar skullu á hælum *Hym* 34, láta hnæfa s. við eyra, lade næven runge, *Húsdr* 6; hnifar skullu út at borði *EVald* 3; hjortu skullu, rystede, bævede, *Sigv* 11, 3; — skiall i en uforståelig sammenhæng, *Qlv* 2.

skjallhvítir, adj, hvid som skjall d. v. s. som den hvide hinde i et øg, s-t lilja *Gd* 68.

skjáþprunginn, adj, opjyldt af snak, skylder, s-nir *Foldungar* (v. l. er det meningsløse skýþprunginn) Anon (XIII) B 16.

skjarr, adj, sky, frygtsom, hann es s. *Korm* Lv 38, s-astr við skot *Lok* 13. Mulig foreligger ordet i det forvanskede sied *Fáfn* 5. Jfr bleysi-, dag-, flótt-, flug-, læ-.

skjáfa, f. økse, pul IV m. **skjól, n.** ly, læ, eiga s. *pjóðA* 4, 22, esat s. á skála *Frþ* I 19; tilflugt, værn, vætta s-s *Has* 58, at bura s-i, til sónnernes værn, beskyttelse, *Guðr* II 34; — s. fótar, fodens værn, sko, *EGils* 3, 10 (v. l.), — s. aldar, menneskenes værn, jomfru Maria, *Mdr* 41.

skjólsamr, adj, fuld af læ, værn, s-ar Skoglar treyjur *Merl* I 34.

skjómi, m. sværd (‘den lysende’ Falk, *Waff* 59), pul IV l 1, skafinn s. *Drv* (XI) 6, hvassir s-ar *Krm* 14, toginn s. *Vell* 10,

s-a egg *Grettis* 47; s-a hljómr, kamp, *Hást* 4.

skjór, f., shade (*fuglen*), pul IV xx 3; — tilsyneladende i det forvanskede sted *Fáfn* 5.

skjóta, (skaut, skotinn), 1) skyde (med våben), absolut, Hjör nam s. *Vsp* 32, s. í folk, ud i krigerskaren, *Vsp* 24, s. skarpliga *Am* 44, s. hvast *Rst* 23, s. ok hoggva *Steinn* 1, 4, s. í grijót *Korm Lv* 58, skýt ek ok ræk *Rv* 1, gramer skaut *Rst* 19, med dativ for at betegne skudvåbnet, s. orum *Guðr II* 18, *pGisl* 10, s. spjótum *Hfr* 3, 4, — overført, s. øggeislum, om det truende blik, *Húsd* 4, s. augum *Eg Lv* 28; part. pass. skotinn fleinn *Hávm* 150, part. act. s-andi, som tilnavn, *Bjark* 2 — med acc., s. e-n neðan, ramme, ná, *Vgl* 37. — 2) skyde, bevæge kraftig, s. føeti *PjóðA* 4, 4, s. hlýrum á hóru *Mark* 1, 5, s. út eik *Sigv* 7, 1, s. eik fyr utan ey *Hárekr* 2, s. stafni til Hallands *Arn* 6, 2; uden tilføjelse, *Steinn* 3, 5; s. beiti und farm *Valg* 5, s. hjarna kletti und il *Ht* 64, gustr skaut (skipi) *pSær* 4, 1, holmfjoturr skýtr (skipi) *ESk* 12, 11, cést alda skaut kili *pGisl* 2, — s. gléðum *Valg* 2. — 3) skyde, støde til (for at rokke noget), Ránar vegr skaut mána *Anon (X)* III C 1, rangbarmr skýtr lög *Ht* 78, s. eygarð (dativ) barði *Hharð* 7, jfr s. böegi við e-m, afvise en, *Sturl* 8, 4; — s. e-u of qxl, støde noget (ubehageligt) fra sig, *Gróg* 6, s. leikborði fyr e-n, sætte et spillebord for en, overført, stille en en opgave at løse, *Gróg* 3, *Grett* 2, 8; — ekki er því til eins manns skotit, derved sigtes der ikke til nogen enkelt, *Mhk* 3, s. em skelk í bringu, forskrække en, *Anon (XIII)* B 16. — 4) part. pass. skotinn, gennemskudt, skotnar brynjur *Hák* 9. — 5) medium, s-ask bevæge sig hurtig, smutte, skutusk pér fleiri und fyrirskyrtu, om legemlig omgang, *Hyndl* 47; skauzk lúð ofan, styrtede ned, *Grott* 23. — 6) upersonl., skýtr á mik skýja gráti, regnen plasker ned over mig, *Ragn XI* 3, sveita skaut á skjaldrim *Arn* 5, 21, Hildar hlemmi-drífu skýtr *Ht* 54. Marnar Vakri skýtr mjok *Hjr Lv* 3, vínfars borði skaut á gómsker *Sturl* 4, 33.

skjótgorr, adj, hurtig istandbragt, ráða s-u kvæði *SnH* 2, 5.

skjóftla, adv, hurtig, *Merl* II 37, *Herv* II 6.

skjóftliga, adv, s. s. foreg., *Hhund* I 22, *Herv* I 4, *Bergb* 2.

skjóftlyndr, adj, ilsindet, *Anon (XIV)* Fóstbr.

skjótr, adj, hurtig, ógpt verðr í umbúð s-t *Mhk* 19, s-ar jarteinir *Leið* 26; skjótt, adv, hurtig, rask, straks, *Hausl* 13, *Kveld*, *pjóðA* 1, 9, *Korm Lv* 36. 61, *Lil* 16, sem s-ast *HolmgB* 11, *Lil* 47. Jfr al-, all-, ged-, jafn-, megin-, raun-, sið-, veg-, þrif.

skjoldr, m, (pl. skjaldagi, *Ht* 54, dativ skjaldi, *Korm Lv* 20, *pmahl* 7, *porm* 2,

1, se *Skjspr.* 56), skjold, með skildi *Oddm*, látask at skjaldi (skildi) *Harkv* 10, hoggva skarð í skildi e-s, tilföje en et stort tab, *TorjE* 5, jfr skarðr skjoldr *Hák* 9, bera hæra s-d, vinde sejr, *pjóðA* 1, 25, hoggva í s-d *Harkv* 21, kljúfa s-i *Krm* 4, brjóta s-u *Grott* 13, s-ir brotnuðu *Hák* 5, skapa s-u *Eg Lv* 29, bella s-i, beskadige, *GSúrs* 30, halda s-i *Vsp* 30, orka á s-d til hlifar *Hávm* 82, skildir bliku *Vgl* 6, s. liggr yfir (veigum, hos *Hel*) *Bdr* 7, s-um es salr (*Valhal*) þakiðr *Grí* 9, tjalda s-um *HHj* 12, tjalda af borg tjoldum ok s-um *Sigsk* 66, lúka e-n s-um *Helr* 9, hrókkva í bug skjaldi *Guðl*, jfr *Ht* 29 b, *Svalinn* heitir s. es stendr sólu fyrir *Grí* 38, jfr *Sigrdr* 15 (runer på skjoldet), s-ar rønd *Vgl* 33 (hvørved eder svores); leika tveim s-um, være falsk og upålidelig, *Am* 74, *Eyv Lv* 10, hafa (sverð) und skildi *Hást* 4; hvítr s. *Arn* 2, 5, *Harkv* 8, *Rst* 25, *Sjórs* 3, *Akv* 7, *Hamð* 20, (hvíde skjolde som fredstegn *AM* 310 s. 98), bleikir s-ir *Akv* 14, rauðr s. *Harkv* 5, *Hhund* I 33, "Finng", grønir s-ir *Ht* 30. — I kenninger, ættar s., slægtskjold, slægtværn, om slætgens yppersle, *St* 10 — for sol: skyja s. *Pét* 29, himna s. *Katr* 37, *Gd* 16, — for øje: hvarma s. *Bergb* 11, — for øre: heyrnar s. *Mlag* 3, — for krigar: s-a almr *Isldr* 25, s-ar borr *Am* 30, s-ar miðjungr *Gestr* 2, s-ar Baldr *GSúrs* 16, — for sværd: s-ar leygr *Hsky* 2, 12, s-a hlumr *Háv* 12, s-ar linnr *Rst* 1, — for valkyrje og kamp: s-ar *Hrund pmáhl* 4, s-ar hríð *Isldr* 7, s-ar él *Sigv* 13, 29, s-ar dynr *ESk* 6, 14, s-a gnýr *Hjr Lv* 13, s-ar róg *pKolb* *Lv* 7. Som egenavn, navn på Odins sön, fra hvem Skjoldungerne stammede, pul IV e. Jfr baug-, her-, hlífi-, hly-, járn-.

Skjoldungar, m. pl, Skjoldunger (jfr det følg.), *Hyndl* 11. 16; hæstr S-a *Hyndl* 14.

1. skjoldungr, m, fyrste (vel egl. 'skjoldbærer', jfr hilmir; ifg. lærð kombination 'efterkommer af Skjoldr', Odins sön), pul IV hh 3, Jór 5, *Oddm*, *pKolb* 3, 10, *Sigv* 3, 10. 11, 12, *Arn* 2, 4. 12. 13, *Ht* 70, *Hhund* II 19. 29, *Am* 2 o. s. v., s-a niðr *Fáfn* 44, s-a þopti, om Olaf d. hellige, Ótt 2, 13, hæstr s., gud, *ESk* 6, 6; s. hers *Sigv* 12, 21, s. jarla, konge blandt jarler, om Erling, *Sigv* 7, 9, dís s-a, fyrsteætling, om Sigrun, *Brot* 14, *Hhund* II 51. — I kenninger, for gud: s. skýja skrínslieid 32, s. hlýrna skrínslíku 25, s. geisla grundar *EGils* 2, 10, — for kamp: s-a hjaldr *Krm* 18, — for jaette: bjargs s-ar, jætter (jfr veig og valdr), *GSúrs* 14. Jfr hraun-, hoftuð-, megin-, yfir-, þjóð-

2. skjoldungr, m, et slags fugl (egl. 'med skjold, skjoldformet plet'), pul IV xx 3, jfr *Gát* 1.

Skjólf, f, navn på Freyja, pul IV h 3; — sagndronning, *Yt* 10. Jfr Brate, Namn och Bygd I 107 j.

skoða, (-aða, -aðr), betragte, undersøge, s. hafnir *HHj* 26, s. augum *Hávm* 7 (jf^r parallelen *sst eyrum hlýða*); gáttir allar skyli s-ask *Hávm* 1.

skokkr, m, 1) synes at betyde 'en del af et skib', (blóð) fell á s-a *Kolli* 4, dýrr s. *Bølv* 8 (her kollektivt) medmindre s bør rettes til skokks, s-s dýr = *skib*, s. vas blóoi stokkinn *Arn* 5, 21, s-s þrómr *Bølv* 5, (skiðs?) s-s skeytendr, sœmænd, *Pl* 45, s-s skraut-Valr, *skib*, *Pl* 38. Om ordet se I. *Lindqvist i Festskr til Fj Jonsson*; den her givne tolkning er rimeligvis riktig. — 2) øske, en lille kiste (til mindre genstande, redskaber og lign.), s. vas á golfi *Rþ* 15. — 3) skokr bituls, *Akv* 28, synes at være kennung for 'hest', men ordet er vist her forvansket; et skokr er også ukendt.

skola, (-aða, -aðr), skylle, vaske (jf^r skylja), kigl s-ar *Karmtar helsi* (v. l. kili skýtr) *ESk* 13, 12, (blóð) s-ar benja rœði *Hl* 33 b.

skolkr, m, 1) sværd, *pul* IV l 2 (v. l. skalkr). — 2) hjelm, *pul* IV s 1. Jfr *Falk*, *Waff* 59.

Skoll, n, ulvenavn, den ulv der løber foran solen, *Gri* 39 (egl 'svig', jfr skolli).

skolla, (-da, -at), holde sig i svævende afstand, bars þú s-ir við ský uppi *Vgl* 37, s. með skróum, hænge og dingle, *Hávm* 134, s. við tré, dingle i et træ, pskakk 3, vé s-du, fanerne vajede, þjagr 5; om skibe, láta skeiðr s. við sker *Hharð* 7, láta skip s. við ey *Sigv* 3, 10, létt dreka s. fyr miðju brjóstí *pjöðA* 3, 12; láta s-a við e-m, holde sig i afstand fra en, vrage en (som elsker), *Hharð* 3. — Ang. ordet se *Arkiv XXII*, 362 f.

skollauss, adj, svigløs, s-t, adv, uden svig, ørlig, *Sigv* 12, 25.

skoll, m, ræv, *pul* IV ææ. — Som mandsnavn, *Orv* VII 11, IX 30.

skollr, m, 1) svig, rænker, fara með s-i *Hharð* 13, vesa mun s. *Sturl* 8, 3. — 2) ræv, *pul* IV ææ (jf^r skolli).

Skollvaldr, m, navn på Odin ('svigvolder'), *pul* IV jj 6.

skollvíss, adj, svigkyndig, rænkefuld, s-s kona *Hhund* I 37.

Skolm, f, norsk ø (Skomsø ved Hitte-ren?), *pul* IV bbb 2.

Skolmir, m, Islænder i 10. árh., *Isldr* 13.

skolptr, yngre skoltr, m, egl den forreste del af (et dyrs) hoved, hoved i alm., om et dragehoved, *Valg* 10, *Rst* 14; om menneskehænt, *Gautr* II 25.

skopa, (-ta, -at), holde sig i en stilling hvor man bevæges frem tilbage, gynge (jf^r no. skopa, Ross), s-ta ek uppi á sundi *porm* 2, 9.

skoppa, (-aða, -at), göre nar ad, s. at e-u pmáhl 15.

skopt, n, hår (jf^r *SnE* I 540), s. et svarta *porm* 2, 6, heilagt s. *Sigv* 12, 28 (om Kristus), (yngre form er skott, der bruges om visse dyrs hale); s-s björt (kona), lyshåret, *Tjorvi*.

Skopti, m, islandsk mand (10. árh.), *HolmgB* 10, — norsk hövding (omkr. 1000), *Edáð* 1.

skora, (-da, -at eller -aða, -aðr), danne indsnit, láta haus s-at *Gautr* II 14, láta skor skorða (part.) *Sigv* 12, 6, skorðum vér blóð ór benjum skorpum geirum *Grott* 15; — s. á e-n, udæske en, *Holmg* B 1.

skorð, f, s. s. følg., støtte, underlag, i kvindekenninger, bærerske (jf^r *pul* IV yy 2), haukvallar s. *Rv* 15, s. silkis *Vígl* 16, s. hranna kertis *Katr* 11, skjaldsteins s. *GSúrs* 20, tvina s. ok borða *Hard* 4, s. vizku borða *Katr* 10 (jf^r *Falk*, *Ark* XXXIX, 81), hrings (ved rett.) s. *Grettis* 13. Jfr goll, hør-, men-, nám-.

1. **skorða**, f, s. s. foreg., støtte, til skibe, s-u skíð, skib, *Arn* 2, 9, s-u bersi, d. s., *Mark* 4, 1, s-u skær porm 1, 9, jfr *Sigv* 12, 15, s-u drasill *Refr* 4, 4, s-u blakkr *Brandr*, s-u marr *Gyð* 6; stuðla s-ur, de støtter (for digitet), der består i bistave, *Lil* 2. — I kenninger, for kvinde: s. hrannar báls *Katr* 7, s. ófinis palla *Katr* 19, s. elda síka *Nj* 26, s. fjarðbeins *Ormr* 1, 3, s. bornteigar *Bjhit* 2, 8, s. skapkers *GSúrs* 26, s. hornflöðar *GSúrs* 22, s. víns *Bjhit* 2, 2; s. skerjardar, *Korm* Lv 35; *G Súrs* 18 er s. urigtigt for borða. Jfr hør-, saum-, silki-, veg-.

2. **skorða**, (-aða, -aðr), sætte støtter til noget, støtte, s. skip *Hárð* 39, s. flaust øxum, ved økse(skafte)r, *Gisl* 1, 8; goðs orðum s-aðr *Pl* 2, orð s-uð með stuðlum *Gd* 3, s. dikt orðum í kvæði, sætte digitet med ord, indrette digitets ord, *Lil* 92.

Skorir, m, jætte, se Skærir.

skorningr, m, (gravet) kanal, gera s-a *Merl* II 13.

skorpiónn, m, slange, *pul* IV qq 3.

Skorsteinn, m, Sherston i Westsex, Ótt 3, 6.

skorta, (-ta, -ti), skorte, mangle, svát eigi s-i(r) *Jóms* 21, *ESk* 13, 1; upersonl. med dobbelt acc., en skinnbjarta s-ir halmein *Anon* (XII) C 31, es hug ei s-ti *Anon* (XII) D 1.

skortr, m, mangel, orða s. *Gdβ* 22.

skot, n, skud, halda skjoldum fyr s. *Ht* 24, beða s-s. bede om skud, o: skyde-øvelser, *Orv* IX 65, s. mögnudusk *Iv* 22. Jfr dyn.

skota, (-aða, -aðr), støde til (noget), holmrond s-ar varrar ondri *ESk* 12, 12, marr s-ar mínum knerri *Hjr* Lv 26, verðr s-at arfi, arven bliver ødelagt, *VGl* 1.

Skotar, m, pl, *Skotter*, *Hjr* 2, 8, *Rst* 6, allr herr S-a *Gldr* 8, fárbjörð S-a *Hjl* 10, S-a stokkvir *Bhrep* 6, S-a veldi *Iv* 11, *Arn* 5, 11. — Gandvíkr S-ar, jætter, *pdr* 2. — Jfr Ut.

skotblað, n, blandt såðsheiti, *pul* IV ddd 1 (no. "det øverste blad på et strå, som omfatter det udskydende aks", Aasen).

Skotborgaró, *f.*, *Skodborgå* (*Jylland*), *Arn* 2, 13, *PjóðA* 1, 6.
skotbroddr, *m.*, ‘*skud-brod*’, *spyd*, *p* *Gisl* 4.
skotfróðr, *adj.*, *skud-kyndig*, *dygtig i skydning*, *Rst* 6.
skotjorð, *f.*, ‘*skydende, udsendende, jord*’, *s.* *heiðis*, ‘*jord som udsender hogen*’, *arm, ganga á heiðis s. — ganga á hønd* *Ód* 10.
Skotland, *n.*, *Skotland*, *Rst* 6, *Glúmr* 1, 2, *Sturl* 5. 9. 16, *S-s harri Arn* 5, 9, *S-s firðir Krm* 24.
skotna, (-ada, -at), *tilfalde, upersonlig, med dat. og acc.*, *e-m skotnar mikla frama Ht* 44, *sóknvallar svelli s-ar þat Ht* 61.
skotnaðr, *m.*, ‘*skud-slange*’, *spyd, stok, pdr* 6.
skotngr, *m.*, *sværd* (‘*den udskudte*’), *pul IV l 7. Jfr Falk, Waff* 59.
skotnuðr, *m.*, *hvað der bliver en til del, lod, þeir býðut sér síðan slíks s-ar Sigv 1, 10.*
skotskúr, *f.*, ‘*skud-byge*’, *skudvåbnenes regn*, *Ht* 16.
skotspónn, *m.*, ‘*skud-spán*’, *skydeskive, Heil* 7.
1. **skozkr**, *adj.*, *skotsk, s-ir* (menn) *Sturl* 5, 20, *s-ar dróttir Sturl* 6, 10.
2. **skozkr**, *adj.*, *synes at betyde ‘rap’ eller lign., s.* *skalprgrani Bárðr* (jfr *Bj Hald.s cursor agilis*).
skoð, *n.*, *skadeligt redskab, våben, láta s. roðin blóði Hfr 3, 11, rjóða s. Ólhelg 5, s. driftusk blóði Ingj 1, 1. — Hyppig i kenninger for sværd: Hildar s. Nj 9, rimmu s. (sing.) Mlag 3, hjalma s. Jóms 20, randa s. Kuml 2, skjaldar s. Máni 2, Skoglar skýja s. pjisk 1, 2, s. benja Gretts 6. Jfr ben-, her-, hjaldr-, hjalm-, hjalma-, hring-, hræ-, remmi-, val-*
skogarmaðr, *m.*, *skovgangsmand, fredlös mand, IngE* 2, *Ólv 3, 2.*
skógarnef, *n.*, ‘*skov-pynt*’, *tilnavn til Ormr, Ísldr* 19.
1. **skógr**, *m.* (-ar), *skov, víðir s-ar VGl 3, svifa til s-ar Hym* 18, *renna til s-ar, Hildr, Sturl* 3, 10, *ríða kjorr ok s-a Rþ* 46, *s-ar hógbrotningr, et af (i) skoven afbrækket stykke, gren (af et træ)*, *pdr* 20, *vega e-n ór s-i, ved kamp af befri en fra fredlashed. Am* 99; — *heimis s-ar Hár* 44. 45, *antages at være fejl for heimis haugar; læra s. pubes, Gretts 46; s. hugar, sjælens skov, sjælen betragtet som skov med frugter (jfr hele sammenhængen), Heilv 5; om flere kenninger, hvor s. kunde anvendes, men som ikke forekommer, se SnE I 540. Jfr aldin-, Dana-, Eiða-, fyri-, Horn-, hvarm-, Jørur-, kinn-.*
2. **skógr**, *m.* (-s), *bue, s-s hagl, pile, Nj (XII) 7 (ved rettelse af skarpt), Hl* 34 a; *gýgr s-s, økse, Sigv* 7, 4; *s-s skæstair, kriger, er uklart, Orv IX* 1.
skóklæði, *n. pl.*, ‘*sko-klæder*’, *skotøj, sko, EGils* 3, 10.

Skólastíka, *f.*, *den hellige Scholastica, Mey* 56.
skóli, *m.*, *skole, ilsku-s., ondskabs, slet-heds skole, utysket, Gdþ 29; krapti s-a, en skoles støtte, Gd* 13.
skólkinni, *m.*, *ulv (skól-: er rimbestemt: jól, men betydningen er usikker; det sidste led står utvivlsomt i forbindelse med kinn)*, *pul IV ee 1.*
skór, *m.* (pl. *skúar*), *sko, skúa tvá Gaufr* I 1, *s. es skapaðr illa Hávm* 126, *binda skúa Guðr* I 9, *skúa ok bróka skamisk engi Hávm* 61. *Jfr húð.*
skósniðr, *m.*, *skomager, Hávm* 126.
skrapa, (-ta, -at), *rasle, s. skinnkyrtlar Hæng* IV 2, *skolm s-ti Hæng* V 9.
Skrati, *m.*, *jættenavn, pul IV b 3; mulig identisk med følgende.*
skratti, *m.*, *utyske, djævel, Bjhit* 2, 21, *om Selkolla, Gdþ 29; — blóta s-a (v. l. med artiklen, jfr fjándi) Orv VIII 11.*
skraut, *n.*, *skrud, pryd, prydelse, stas, s. mítt afarlitíti Rv 9, fremjask s-i Heilv 7, s. blóms, herlig blomst, SnE II 202; s. aldar, menneskehedens pryd, en udmærket mand, Gd 67. — Jfr heims-*
skrautbúinn, *adj.*, *kleædt i stasdragt, prættig udstyret, s-in skeið Hfr Lv* 24, *s-ir skildir pjóð 3, 3.*
skrautfør, *f.*, *stasrejse, herlig rejse, Ht* 70.
skrautgjarn, *adj.*, *pyntelysten, om Tjasse, Hyndl* 30, *men ordet er — mulig rigtig — rettelse for skautgjarn.*
skrautgorr, *adj.*, *prættig lavet, bygget, prydet, s-t skrin Nkt* 71.
skrauti, *m.*, *vel egl. skib (jfr Skröter hos Saxo), s-a Njörðr, mand, Vigl 8; men i kenning for ‘skib’, hás s. ESk 3, 4.*
skrautla, *adv.*, *prættig, Bolv* 2.
skrautliga, *adv.*, *s. s. foreg., s. búinn Sigv 5, s-ar búinn Halli, Rv 9.*
skrautligr, *adj.*, *prættig, s-g hjólt Hfr Lv* 5, *s-g lina Korm Lv* 33, *s. skjoldr Gaufr* I 6, *s-g silkis skord Vigl* 16, *s-g mær Mey* 30, *s-t kollum vér nafnit farar, vi kalder navnet ‘rejse’ prættigt, mā vist blot betyde ‘det er prættigt at rejsse’, Mhv 19.*
skrautmenni, *n.*, *pragtelskende mand, Orv IX 15.*
skraut-Valr, *m.*, ‘*prættig hest*’, *skokks s., skib, Pl* 38.
skrautvaxinn, *adj.*, *prættig skabt, prættig, s-in dyggða braut Gdþ 6.*
skráa, (-ða, -ðr), *skrive, á vas skrát Mv* III 21.
skráma, *f.*, *økse, pul IV m (mulig egl. ‘jættekvinde’, Falk, Waff* 115).
skrámr, *m.*, *máne, pul IV ll (shr. skarmr, skamr, jfr SnE I 472); ordet betyder vist ‘den svagt lysende’.*
skráveifa, *m.*, *tilnavn til en mand (egl. ‘pludselig fare’, puds man spiller en), Snjólfjr* 4.
skreiðask, (-ddisk), *bevæge sig langsomt, krybe, s. skó af skogi Hharð* 2, *s. í skyrtu, krybe i (langsomt iføre sig)*

- en skjorte, Liðs 2, s. út, krybe ud, Snjólfjr 4.*
- skreiðungr, m, fisk, māske torsk (af skreið ‘torskestime’), pul IV x 2.*
- skreppa, (skrapp, skroppinn), slippe, skrapp ór hondum Haraldr Dønum Anon (XI) Lv 10.*
- skreyfir, m, sværd, pul IV l 5; v. l. skryfir, skreivir, skryðir. Jfr Falk, Waff 59.*
- skreyja, f, fej person, Bjhit 2, 8. — Tilnavn til Eyvindr, Eg Lv 8, Eyv Lv 3. 4.*
- skreyta, (-tta, -ttr), prydre (af skraut), udruste prættig, s. hersis kvón, ifjore hende sin stas, Guðr I 9, menin s-ask at móti, ifjorer sig prættige klæder, Mberf 4, s. unnvigg sunnan ÞjóðA 4, 9, skreytt flaust Ótt 2, 4, s. skafna staðna Ht 73, skreyttr skjöldr Hl 38 b, skreyttar brynjur Guðr II 19, men vistnok jejl jor stuttar, da sk er urigtigt rimbogstav, s. spjor Vígf 2, skreytt reiði Ótt 2, 15, róða skreytt sillri ok gollri ESk 6, 34, skrin skreytt dreka ból ESk 6, 41, jfr 64, (hond) skreytt fjardar loga Ód 10; s. dag framverkum Leið 20; skreyttar lokvánir, prydde, d. e., urigtig smivkhede, foregögledé, forvæntninger om afslutning (fred), Þjóð A 4, 5; part. act., s-andi darra dóm, som prættig udjører kamp, Grettis 12, s-endr skokks, sōfarere, Pl 45, s-endr borðs brautar blakks Leið 8.*
- skreytir, m, pryder, udstyrer, s. skaut-hreina, sōfarer, Ótt 3, 2, s. skorðu blakks Brandr, s. vognu láðs skíðs Ód 28; s. vísu, som danner et smukt vers, digter, Hjr Lv 5; efterklassisk er s. hyrfoss, en som pryder med guld, gavmild mand, EGils 3, 16. Jfr láð-, løf, vagn.*
- skreytiðr, m, ‘prydende tjæner’, s. skorðu mars, mand, Gyð 6 (skreyti ved rett.).*
- skrið, n, skriden (s. s. følg.), biðja skeið s-s Bjhit 2, 2.*
- skriðr, m, (-ar), skriden, glidende be-vægelse, især om skibets, orka á skip til s-ar Hávm 82, biðja viðar skriðar Ht 38, njóta viðar skriðar Ht 72, (skipi) vas s-ar auðit Arn 2, 9, nýta s-ð Klæ.*
- skrifá, (-aða, -aðr), 1) male, forsyne med (malede) billede, kapps vel s-ud hlíf Gisl 1, 12. — 2) skrive, s. á bréfi Mv I 26.*
- skrifnask, af ukendt betydning, Sigv 13, 30 (jfr BMÖlsen, Skjaldedigtn. I B 683).*
- skrimta, (-ta, -t), glimte, lætk við ský s. Svarf 12.*
- skript, f, 1) billedfremstilling, i vævet töj eller ved brodering, hafa á s-um Guðr II 15, jfr Falk, Kleiderk 24. — 2) malet genstand, joru s., skifold (egl. skjold med billede), Has 44; helgenbilledet, s. Máriu Vitn 17, skorin s. Mv II 7. — 3) bog, himna s., himmelske skrifter, skrifter om gud, Sól 70. — 4) skriftemål, ganga til s-ar Ív 46. I en forvansket eller ufor-*
- stælig sammenhæng, Sigv 13, 30. — Jfr dýrðar, her-, hún.*
- skriptagangr, m, gåen til skrifte, Mgr 40.*
- skriða, (skreið, skriðinn), 1) skride, be-væge sig glidende, krybe, især om skibe, skriðiat þat skip es und pér s-i Hhund II 32, beit út skriðu Hhund I 23, skip skriðu frá landi Guðr II 16, skeið skriðr Hjr Lv 24, skreið vestan viðr Sigv 10, 7, s. með lið lýða Hjr 3, 13, s. und fylki Arn 2, 16, med acc., s. glæheim pKolb 3, 4, Ormr einn langi skreið ólna vang Rst 15. — 2) lobe (på skjöpter, ski), s. á ísi Hávm 83, s. á skíðum Rv 1, s. austr Vol 4, láð Finnnum skriðit Anon (X) III C 3. — 3) krybe, især om slangen, snákr skriðr Anon (X) I B 10 a, skapdreki skinna skreið af leista heiði ÞjóðA 4, 15, s. til fjors, krybe hen til livet, jor at borttage, Ghv 17, garðr skriðinn ormum Akv 31; ormar s. ór hamsi á vár Mhkv 6, (ormar, j: sværd) s. slíðrbraut Ht 6; — s. í hreysi Hhund I 36, s. und váðir Hjr Lv 16, s. meðal runna Dagst, flatir skriðusk menn at EilSn 1, s. af kjalka Hæng II 1.*
- skríkja, f, jættekvinde (‘den skrattende, skrigende’), pul IV c 3.*
- skrín, n, skrin, især helgenskrin, heilagt s. Nkt 35, auðig (rigt udstyrede) s. Mark 1, 12, skreytt s. ESk 6, 41. 64, s. hnossum gofguð Mark 1, 29, gollit s. Sigv 12, 24, bera hendr at s-i, jor at aflægge ed, ÞjóðA 1, 5, hvíla í s-i Gdβ 34. — I kenninger, jor himmel: s. skyja Leið 32, leiptra s. Mgr 1, hlýrna s. Líkn 25, s. skyja slóðar Has 19, — for jomfru Maria: s. himinstýris Mdr 40, s. pengils sólar Gdβ 4. Jfr byr-, él-, hregg-, log-, veðr-, veg-.*
- skríngeypnandi, m, ‘holdende skrin i sin hånd’, skýstalls s., gud, Has 29 (skýstalls skrín = himmel).*
- skrípalót, n, pl, uhyrlige fagter, om gógleres lege, Máni 2.*
- skrípi, n, vidunder, noget uhyrligt, glæpafull s., onde synder eller tanker, Gdβ 3. Jfr sel-.*
- skrjúpr, adj, skrøbelig, s-t es líf lýða barna Merl I 65, varð s. í því, deri (i truslerne) kom den til kort, SnE II 202.*
- Skrofa, f, oen Skroven i Vestfjord (Norge), pul IV bbb 1.*
- skrukka, f, kurv (af bark eller næver, Aasen), meðan full vas s. Anon (XIII) B 25, her om madkurv.*
- skrum, n, pral, pralende ros, heims s., v. l. til heims-skraut Hsv 72.*
- skrúð, n, skrud, rustninger, s. vårt H hard 18; stasdragt, s. allvalds Mark 1, 30; urigtigt for reiði Arn 2, 4.*
- skrúði, m, prydeler, s. skikkju ØTr anon 7; = skrúð, í fogrum s-a Mgr 9.*
- skrúf, n, blandt sáðsheit, pul IV ddd 2, identisk med no. skruv ‘en hob hornneg’ (Aasen).*

skrydda, *f.*, *sammenskrumpet, ussel skindpels*, í skarpri s-u *Gdβ 36.*

skrýða, (*-dda, -ddr*), *pryde, udstyre smukt, brúðr s-isk merar tagli Rv 6, skrýddir englar, i höjtidsklæder, Rst 31, s. e-n kórónu Sturl 3, 1, s. e-n fríðum gjofum Ölv 2, 5, malmi skrýddr Mark 1, 18; s. borg Merl II 59, virki skrýddar kirkjur Mark 1, 25; s. goðdóm manndómi, om Kristi kodptagelse, Mdr 14, jfr Katr 8, s. sik holdi Líkn 12, Lil 24, jfr Has 29.*

skrýðir, *m., pryder, som ifører skrud, pragt, s. skýja slóðar skríns, Kristus, Has 19.*

Skrýmir, *m. 1) jætte, pul IV b 4, Lok 62. — 2) sværd, pul IV l 2, jfr Falk, Waff 59. — 3) egennavn, Korm Lv 61, Steinarr 2.*

skrýtingr, *m, en vis jugl, pul IV xx 7. skræktn, f., skrigen (til skrækta af skrækkr), heyra á þá s. Am 64.*

skroggr, *m, ræv, pul IV ææ.*

skrok, *n. (dat. s-vi), usandfærdig prælen, lög, bera s. saman Hhund I 37 (her forklares ordet ved det følg.), samna s-i, fortelle prælende usandheder, BjH 3.*

skrokberandi, *m, prælende person, skaupi gneegör s-um Arbj 2.*

skroklauss, *adj, uden pral, þat es s-t, uden at prale, Sturl 4, 10.*

skrokmalásamr, *adj, fuld af pral, Orv VII 13.*

skrokmögl, *n. pl, usandfærdigheder, flýta s. Sturl 8, 4.*

skró, *f, 1) skind, skindlap, skolla með skróum (= hanga með hóum), hænge og dingle blandt (andre) huder, Hávm 134. — 2) bog (som sammensat af skindblade), fróð s. EGils 1, 2.*

skuggalauss, *adj, uden skygge, helt klar, s-s skuggsjón Pét 35.*

skuggi, *m, skygge, s. nafns, navneskjul, umbra nominis i orig., Merl II 49, s-a sinn megú ei skatnar flýja Hsv 137.*

skugglauss, *adj, uden skygge, s-s birti Andr 3.*

skuggsjón, *f, spejl, Pét 35.*

skuggsjó, *f, spejl, s. dyggða brautar Gdβ 6, skýr s. Gd 67.*

1. **Skuld**, *f, nornen S. (den yngste ifg Snorre), Vsp 20, 30, pul IV h 4, aaa 1; skeikar S. at skopum, jfr skeika, Gróg 4; — Hlés vita S., kvinde, Eg Lv 15 (usikker tekst).*

2. **skuld**, *f, 1) skyld, gæld, vilja enga s. Bjhit 2, 21. — 2) skyld, gefa at s. Gd 55. Jfr glap.*

skulu, (*skylda*), 1) *skulle (i forskellige nuancerede betydninger; om enkelte former, som skalattu, se Skjspr 112), i råd, befaling, forbud og lign., þú skal aldri skipta orðum Hávm 122, s. opt gera sumbl Hym 2, hug skalt deila HHj 40, sigrúnar skalt kunna Sigrdr 6, skalattu í faðmi sofa Hávm 113, upp líta skalattu Hávm 129, heimsku mæla skalattu Firm 4, ró skyldu menn reidi gefa Mhkv 4, hjalm skal hirða*

*vel Hák 17; her bliver skulu let ensbetydende med ‘at burde’, ligesom i det sidst anførte eks., således også f. eks. i hvor skal sitja sjá Hávm 2, einn vita né annarr skal Hávm 63, fylgja skal kveðju koss Fj 48, sem sít skyldir Am 82, es æva skyldi Vøl 41, ek skylda pó aldri ugblauss Has 46, skyldak finna pinn góðan (hug) Eyr Lv 11, gnótt, ógnar til skyldri aldri ganga ór hug Leið 35, Has 37, skalat ráðgjófum reiðask Sigv 11, 8, svá skyldi góð gjaldia Eg Lv 19; om pligt, sém konungr skyldi Akv 9, æ skal ástvinr meyja einarðr Krm 23; nærbeslægtet er 2) ‘behøve’, hvat skal kyrra fogla Rp 47, hvat skalut vitja húsa Helr 2, hvat skalut af nafn hylja Hár 11, sás skal freista frama Hávm 2, hvat maðr eiga skal annars brjóstum í Hávm 8; hvat skalutu í sess minn Egils (XII) 3. — 3) *skulle kunne*, hvé skalb þér bót of vinna Hhund II 44, es skyldi vilt rista Am 12. — 4) *hyppig om det uaftendelige, skæbnebestemte*, at lifa skyldak Ghv 13, of viða skyldi Yt 1, of sóa skyldi Yt 5 og således oftere i dette digt, skylduðat feigir Am 2, s. hversa himin Vafþr 23, opin rinna skal ó Vafþr 16, ef ek skal biðja Gríp 36. — 5) *ville, i futurisk betydning*, ef gorva skulum telja Lok 52, vit skulum aka pry 12, 20, þeim skal grand vinna HHj 38, skalat (*her sing for pl*) mér verða fengnir EgSkj, atall skalb þér vesa HHj 15 (i bægge disse tilfælde trussel), ef skal einn ráða Harkv 6, ef (menn) skulu leggja mik Hjr Lv 27. — 6) *i ønsker, heill skalut* Grí 3, jfr Hhund I 55, 56.*

skunda, (*-aða, -at*), *skynde sig, ile, s. heim Oddrgr 26, s. til fundar Hást 2, s. til alpingis Líkn 26, s. at hugga EGils 1, 30, s. undan, flygte, Anon (XII) B 18, Rst 20, Sturl 6, 2; transitivit med dativ, s. fór, fremskynde sin rejse, skynde sig, Orv IV 7, s. gongu Hjálmp III 5.*

skundi, *m, ilen, fart, með s-a, skynd-somst, phred 8.*

skundliga, *adv, hurtigt, Hskv 2, 8 (v. l. skundila).*

skunduðr, *m, fremskynder, haugs s-aði, dunkelt, pjóðA 3, 25.*

skunkr, *m, galt, pul IV dd.*

skurðr, *m, snit, indsniit, liggja milli s-a, mellem de (i skjoldet) ináridsede furer (hvori guld var indlagt), ESk 11, 1. — Jfr af-, hræ-, ór-.*

skurfa, *f, tilnavn, Torf-Einarr drap S-u Anon (X) I B 2.*

skurfir, *m, blandt fuglenavne, pul IV xx 2.*

skutborð, *n, en planke i bagstavnenv, s-s skeið, havet, Sturl 8, 2.*

1. **skutill**, *m, bord (til mad- og drikkevarer), bera miðra skutla, lægge midt på bordet, Rp 4, setja fram fulla skutla Rp 32, heilagr s. Hausil 4 (om gudernes madbord, en sten).*

2. **skutill**, *m, harpun, heita skutli porm 2, 4. Jfr hó-.*

skutr, *m.* (*skibets*) *bagstavn*, *pul IV z 5*, aprí i s-t *Hym 21*, leggja fyr s-t, lægge *bag sig*, være sejlet *jorbi*, *pSær 4, 1*, ló reis of s-t *Ht 21*; munknarrar s., brystet (*jfr hele sammenligningen og udtrykkene*), *Hjl 1*.

skuttingr, *m.* *skjold*, *pul IV r 2* (v. l. *skutflingr*, *skutþingr*). *Jfr Falk, Waff 139.*

1. **skúfr**, *m.* *en vis fugl*, *pul IV xx 3*; Gondlar s., *ravn*, *ESk 12, 17*. — Som *mandsnavn*, *Porm 1, 5*. — *Jfr fen-*, *hræ-*.

2. **skúfr**, *m.* *sværd*, s-ar sungu of ná *Arn 6, 3*, *jfr pul IV l 2*, hvor der findes skofo med v. l. *stúfr* (*vistnok urigtigt*). *Jfr Falk, Waff 60*.

3. **Skúfr**, *m.* *hestenavn* (v. l. *Stúfr*, *urigtigt*, *jfr bogstavrimet*), *pul I a 2*.

Skuli, *m.* *Skule jarl*, *SnSt 1*, *Ht 32* og oftere.

1. **skúma**, (-ða, -at), *skele*, s-ir augum *Hjortr 2*.

2. **Skúma**, *m.* *opdiget navn*, *Holmg B 3*. **skúmr**, *m.* *skummelt udseende person*, *Hjálmp IV 12*. — Som *mandsnavn*, *Gautr II 8*.

skúr, *f.* *byge, især regnbyge*, ský es s-um blandask *Álv 17*, s. kómr ór skýjum *Merl I 58*, *om vinden*, svol s. *Bglv 2*. *Hyppigt i kenninger for kamp*: Gondlar s. *GOdds 4*, s-ir *Hlakkar Ht 64*, s-ir *DarráðarHt 52*, *Hogna* s-ir *Vell 35*, malma s. *Grettis 31*, *Hl 37 b*, eggja s. *Sjórs 3*, vápna s-ir *Ólhelg 2*, stála s. *Ht 55*, s-ir próttar fúrs *Vell 12*, folk-s-um lýstri *Ht 62*, hjalma s-ir *Ht 57*, *Hl 23 b*, gýgjar skógs s-ir *Sigv 7, 4*, odda s. (s-ir) *porm 2, 13*, *pjóðA 3, 28*, *Mark 1, 19*, *Ísldr 3*, — *for tårer*: hlýra s-ir *pBrún 2* (*jfr SnE II 500*). *Jfr alm-, barm-, dyn-, folk-, glym-, hjalm-, hjør-, hring-, malm-, meil-, nadd-, skot-, prym-*.

Skúrhildr, *f.* *sagnperson, datter af en Shekkill, Hyndl 21*.

skúrvón, *f.* egl. *'forvæntning om byge, regn'*, *skyens navn hos guderne*, *Alv 18*.

skúrðigr, *adj.* som rejser sig i (imod) storm, om skibet, *Mark 4, 1*.

skúta, *f.* 1) *skude, fartøj*, *pul IV z 1*, *ESk 8, 1*, *Grettis 48*. — 2) *elvenavn*, *Yt 3*. — *Jfr róðrar*.

skúti, *m.* *klippehule*, d. v. s. *hule om-sluttet af et højt opragende klippestykke og uden at gå ned i jorden*, *Heil 15*. — *Jfr gný-, hellis-*.

skútuuhvalr, *m.* *en slags hval*, *pul IV y 2*.

skvaldr, *n.* *skvalder*, *göglen*, *Máni 2*.

skyggðir, *m.* *sværd* ('blank-poleret'), *pul IV l 5*. *Jfr Falk, Waff 60*.

skyggðr, *adj.* *blank*, *blank-poleret*, om sværd, hoggva hjaltvond s-dum *Eg Lv 30*, om skjolde, skjoldu s-ða *pjóð 3, 3*. *Jfr Holtsmark, Glymdr s. 42*. *Jfr fagr-, svart-*.

skyggn, *adj.* 1) *klart, skarpt, seende*, med skarpt blik, s-ar sagnir skógar, om ulvene, *Od 22*, *Ólfr enn s-i Gautr II a 6*.

— 2) *klar, gennemsiktig*, s-ast gler *Lil 33*.

— *Jfr hrafñ-*.

skyggna, (-ða, -aðr), *betrakte, undersøge*, gáttir allar skyli s-ask *Hávm 1*.

skyggneikr, *m.* *skarpt blik*, skipa alt með s-k skýrum *Lil 24*.

skyggr, *adj.* s. s. *skyggðr*, egg s-s

Skrýnis Steinarr 2.

skyggva, *ynGRE* *skyggja* (-ða, -ör), mörknas, pars aldrí s-ir, hvor der aldrig bliver mørkt, *Mdr 18*.

1. **skylda**, *f.* *pligt*, at hlýða í s-u *Lil 14*, svá sem s-an beiðir *Gd 27*.

2. **skylda**, (-da, -dr og -aða, -aðr), *forpligte, skatna viðr s-isk at fremja skjalda galdr* *Ht 58*, meir s-umk ek at o. s. v. *Lil 4*, siða s-ar svá guð *Mv III 15*.

skyld-Bretar, *m. pl.* 'beslægtede Britter', s. fjarðu þjóðar, jaetter, *pdr 11*.

skyldir, *m.* *forpligter, som pålægger en pligt, holda* (v. l. *hauka*) s., *mand der styrer*, *Hfr 3, 1*, s. *skautjalfaðar, en som lader skibet bevæge sig*, *Sindr 4*, s. *skeiðar brands, d. s.*, *Arn 2, 7*. — *Jfr her-*.

skyldiga, *adv.* *ifølge pligt, at s-ast skyldi koma pKolb 3, 8*.

skyldr, *adj.* 1) *forpligtet, på hvem en pligt hviler*, s. at halda hróðri *Eskál 2, 2*, s. at skemta *Hl 1 a*, vera s. *Lil 3, 51*, lézk s. at halda hendí *pKolb 3, 7*, s. emk halda helgi *Sigv 12, 25*, erum s-ir vanda stef *Has 20*, s-t es at veita *Hyndl 9*, pat es pérr s-ara, det påhviler dig hellere som pligt, *HárB 48*, greppum verðr s-t *Nkt 1*. — 2) *skyldig, som skyldes, fundr hrafni s., møde der skyldes ravnien*, *pjóðA 4, 24*, eiga kvæðu s-asta *Mdr 25*. — 3) *beslægtet person, þött við s-a skili Sól 48*, eiga s-t til e-s, *slægte en på*, *SnSt 4, 2*.

skyldugr, *adj.* *forpligtet, fortjænt, sem s-t væri Lítkn 10*.

skyli, *m.* (-ja), *fyrste, konge*, *pul IV hh 3*, *Harkv 21*, *Anon (XI) Lv 5*, *Ht 28*, ættstuðill s-ja *Ht 2*, skilja við s-ja *Hfr 3, 27*, fyr s-ja, *for, ved, ham*, *Hfr 3, 11*, með s-ja *Steinn 2*.

skylja, (skulða, skuliðr), *skylle, vaske*, Drottn skylr stól *pul III 4*, (blóð) *skyrl almadrósar ísa Ht 60*.

skyn, *n.* *skön, forstand, hafa lítit grasa-bíta s., have ringe kvægforstand, være knapt så forstandig som kvæg*, *Nj 16*, fá s., *komme til sin fornuft*, *EGils 3, 16*.

skynda, (-da, -dr), *fremskynde*, s. byr branda *Hl 30 a*, hafrar s-ir at skóklum, hurtig spændte for, *pry 21*; — *intrans.*, *skynde sig*, s. út at andar *Bjhit 2, 3*, eyvit týr þött s-i seinn *Mhkv 12*, skyntu til skipa *Herv III 8*, sveiti s-i, *blodet strömmede rask*, *Bglv 4*, s. undan, *flygte*, *Jóms 40*, *Sturl 5, 20*.

skyndir, *m.* *fremskynder, der sætter i rask bevægelse, især i kriger-kenninger*, s. rimnu *Isldr 5*, s. Gondlar peys éla *Rst 11*, s. branda stormis *Rst 29*, s. styrjar *Eg Lv 22*; s. dolgljóss *pjóðA 3*,

3, s. stála *Nj* 29, s. premja *Rst* 10; — mánens navn hos jætter, *Alv* 14. *Jfr* baug-, blakk-, eld-, él-, hrað-, men-, rym-, skynduðr se skunduðr.

skynja, (-aða, -aðr), skönne, forstå, þat fekk skald s-jat *Máni* 4, s. fóður *Heilv* 4, s. ok þekkja, skönne og gennemskue, *Nj* 17, s. frétt *Merl* II 9.

skynjar, f. pl., forståelse, kunna s. e-s, forsíð sig på, *Sigv* 13, 29, vita s. á e-u, d. s., *Heinr.*

skynlauss, adj, uþornuðig, *Mgr* 33.

skynsamr, adj, forstandig, s-som ound *Gd* 36.

skynsemð, f, forstand, musteri lamit með hamri s-ar *Mdr* 14.

skynsemi, f, forstand, *Merl* II 100, *Lil* 5.

skyrrkaup, n, kób af skyr (tyk mælk), hlaupa frammi at s-i *SnH* 2, 4.

skyrrta, f, skjorte, þróng s. *Rþ* 15; *Herv I* 4, — i kenninger for brynjé: Svölnis s-ur *Krm* 12, Hamðis s-ur *Hjr* 1, 8, *Orv VII* 1, s. hamri söð *Liðs* 2. *Jfr* fyrir, grá-, hrинг.

skyti, m, skytte, veðreygr s. *Vgl* 4. 8.

skyja *Mþórd* 2 er urigtigt for skyja; s-ju pðr 11 er uþorklaret.

sky, n, sky, *Alv* 17. 18, *Anon (X) III C* 1, harðomðug s. *Grí* 41, skolla við s. uppi *Vgl* 37, skæva skyjum øfri *Hund* *Íl* 4, reyk leggr til s-a *Anon (XI) Lv* 15, æ sé hann øfri s-um, ø: i himmerig, *G Svert* 9, upp ór s-um *Lil* 70. — I kenninger, for gud: s-a pengill *Has* 12, *Likn 43*, siklingr s-a *Eku* 1, 5, — for himmel: s-a skrin *Leið* 32, s-a slððar skrin *Has* 19, s-a tjald *Has* 20, — for skjold (*jfr SnE II* 428): próttar s. *Ód* 2, Jalks s. *HolmgB* 5, þundar s. *Grettis* 23, Hildar s. *Esk* 7, 7, s. Gunnar *Esk* 6, 43, Skoglar s. *Nj (XII)* 7, þjsk 1, 2, bauga s. *Hák* 8 (*Kuhns opfattelse i Fürwort* s. 14 kan ikke godkendes), víga s. *Esk* 6, 68, boðvar s. *GOdds* 5, *Sturl* 4, 20, hjorva gnýs s. *Hjr* 2, 1, brynhríðar s. *Mþórd* 2, lindar snarvinda s. *Ht* 32, randa s. *Sturl* 2, 3. *Jfr* boð-, hjaldr-, hregg-, morð-, odd-, reiði-, róð-, vigg-, víg-, þram.

skybjóðr, m, 'sky-tílbyder, -giver', Skoglar borda skelfihríðar (*kampens*) s., kampskeyns, skjoldets, giver, *Rst* 29.

skyðir, m, mæne, pul IV ll.

skydrúpnir, m, luft, himmel (e.g. 'sky-ludende', 'med ludende skyer'), s-is ský *Söl* 51.

skyfa, (-aða, -aðr), hugge itu, midt over, s. liðs leggi *PGísl* 7, randir s-ðusk *Ólhv* 2, 10, s. krúnu e-s *Heil* 2, s. brúðir *Mey* 54.

skyflir, m, spredar, uddeler, eggja s., krigar, mæske snarest her 'ødelægger af ægge, sværð', *Rv* 14. Af skyfla; adj. findes i sammensætninger som feskýflit; i senere isl. findes også folkskylmr, mannskylmr (d. s.) 'krævende mange folk' (f. eks. om 'jord', der kræver mange arbejdere). *Jfr* goll-

skýfold, f, 'sky-land', himmel, s-ar skapari, gud, *Mgr* 43.

skýjaðarr, m, 'sky-rand' = 'sky-land', himmel, und s-ri *Esk* 6, 2 (som v. l. for det rigtigere skýrann).

skýlauss, adj, skyfri, s. røðull, solen skinnende på den skyfri himmel, *Sigv* 12, 15.

skýlhogg, n, krafftigt hug på skrá, *Ragn VIII* 1, *Grettis* 39.

skýlir, m, beskytter (til skýla 'give læ'), holda s., gud, *Gðß* 1, om biskop Guðmund *Gðß* 41. *Jfr* boð-, gim-.

skýmáni, m, 'skymáne', i uklar sammenhæng, *pSíð* 3.

1. skýra, (-ða, -ðr), væde (af skúr, f.), ek læt ýring s. of grón, fugte, lobe (som en byge) over min læbe, *Eg* Lv 4.

2. skýra, (-ða, -ðr), klare, forklare, stille klart frem, joðurs dýrð hoðum s-ða *Esk* 6, 66, s. hverja dýrð *Likn* 41, s. Máríu prýði *Lil* 94, merki fremðar verka s-isk *Rst* 10, orð s. svá *EGils* 2, 7, nú mun s. of skipa heiti pul IV z 1, sem s-ðiz í froði *Gd* 39, gott s-iz fyr glósu setta *Gd* 36, dýrð skýrð í tíðum *EGils* 2, 4, vann skýrðar sínar góðri röksemð, gav gode grunde for sine handlingar, *Gðß* 32 (e.g. 'forklarede med gode grunde'), — vise, Máría ok Pétarr megu þat s. *Gðß* 21, vinna s-ðar manndýrðir = s. m., vise, udæve, *Ht* 44. — Part. vizku skýrð, udstyret med klar visdom, *Likn* 8.

skýrann, n, 'sky-hus', himmel, und s-i, under himlen, på jorden, *Esk* 6, 2 (*jfr* skýjaðarr), *Arn* 5, 5; s-a tjald, himmel, *Ód* 28.

skýreikr, m, klarhed, forståelse, af skjótum s-k *EGils* 2, 12.

skýriga, adv, klart, kvað s. *EGils* 2, 14.

skýrligr, adj, klar, = skýrr, s-t verk *Gðß* 54.

skýrr, adj, 1) klar, ren, skýr skuggsjó *Gd* 67, skýr súð, blank, *Hharð* 16; s. skygnleikr *Lil* 24, skýr andagipt *Lil* 12. — 2) tydelig, skýr orð *Lil* 3. 98, skýr læring *Gd* 7, skýrt próf *Gd* 68, s. úrskurðr fyrirburða *SnE II* 246. — 3) forstandig, om personer, s. greppr *Ht* 70, s. Ullar élherðandi *Gyð* 6, malmrýri telk s-an *IngE* 2, om gud, *Has* 2, s. snildar *Ólhv* 2, 3, skatna skýrstr *Ht* 82. 94, skýrstr at ollu ív 11; boðvar skýrstr, som bedst forstár sig på kamp, *Hl* 33 b. *Jfr* al-, lof-, marg-.

skýrunnr, m, 'sky-træ', skjaldar linna s., krigar (e.g. 'skjold-slængens, sværdets, sky' = skjold), *Rst* 1; s-ar urigtigt *Ód* 28.

skýrvíðr, m, se skírvíðr.

skýstallr, m, 'sky-lag', 'sky-grund', luft,

s-s skrin, himmel (*jfr* skrin geypnandi), *Has* 29.

skýtjald, n, 'sky-tælt', himmel, vorðr

s-s, gud, *Has* 65.

ský-Pundr, m, 'sky-Odin', eggþríðar

s-ar, krigere (eggþríðar, kampens, ský, skjold), *Sturl* 5, 20.

skællauss, adj, *frei for fejl* (skæll), kunna at mæla s-t *Gdþ 36.*

skænjordungar, m. pl, 'hest-njordunge', skorðu skær, skib, dets njordungar, mænd, *Sigv 12, 15.*

skær, m, *hest, pul IV rr 1, i kenninger, for skib*; barða s. *Arm 4*, branda s. *Eforn, stjóriðjar s. Snæbj 2, hjalmar s. Hl 27 b*, skorðu s. *porm 1, 9, Grettis 4, s. sunda Pl 17*, bordmœrar s. *Eyv Lv 2, Jalks incerar s. Hást 3, hríðar s. Eviðs 1, — for ulv: svýru s. *GunnSig 3, Gjalpar s. Hjl 12, hólu (ved rettelse) s. Hhund I 54, — for buk: s. (ved rettelse af skirr, jfr om stedet Lindroth, *Sertum philol. 1910*) skokuls *Hym 37. Jfr gífr.***

skæra, f, *morgengry, (af skærr)*, of s-sur, skæru *Sigv 13, 12, Krm 19. Jfr aptan-, morgin-*.

skæriligr, adj, *lysende, om ilden, Sturl 3, 10.*

Skærir, m, *jættenavn (v. l. skorir), pul IV b 4.*

skærleikr, m, *klarhed, glans, náttúru s. Lil 7, s-s andi Lil 25, om jomfru Maria, Mdr 42.*

skærr, adj, *klar, skinnende, ren, beimars* s-ir *Lil 74, móðir s-ust Lil 91, s-t hold Lil 12, s-t brjóst Lil 28, s-r brúðhvila Mdr 14.*

skæstafr, m, *kun i forbindelsen skogs (af skógr = bué) s., krigar, Qrv IX 1; skogs stafr vilde være nok og klart, men skæ- (hest-) passer ikke; mulig er skæ- = skæv-, st. i verbet skæva, træde, trænge frem, eller det er forvansket.*

skæva, (-ða, -at), egl, 'træde med højt løftede ben', *styrte (frem, afsted), kom uit s-andi móðir Atla Oddrgr 32, s-aði en skírleita, om Gudruns bevægelse i hallen, Akv 35, hon s-aði skýjum øfri Hhund II 4, — om sejlas, s. vér léatum (ð: skip) Am 98.*

Skævaðr, m, *hest (egl. 'den höjt trædende'), Helges hest, pul I a 2 II 1, IV rr 1 (her i det ene hds skr. skæyvör); geima s., skib, Hfr 3, 5, branda s., d. s., Gyð 5.*

skœðasogn, f, *skadelig, farlig, skare, s-ir skógar, skovens grumme skarer, ulvene, Óð 22.*

skœðr, adj, *skadelig, farlig, grum, et s-a skass Hhund I 38, s-ð lætr skína Drv (XI) 10, s-ir vargar Gd 31, eldr eltri s. Jóms 19, s-ar dylgjur pjóðA 1, 20, s-ar ár Merl II 99, s. ferð (ára) Katr 49, s. pokki, grumt sind (sindelag), Arn 2, 7, s-ð samþykð, farlig enighed, SNE II 234, s-t vald djøfla Heilv 6. Jfr hjalmt-, hug-, kvist-, mann-, orð-.*

skæra, f, *kamp (vokalen er rimbestemt skær : Moer-), skapði svá s-u Am 50, skorp s. pjóðA 1, 6, hyggja til s-u Eviðs 1, vinna s-u verk Ótt 3, 8, of s-u, under kampen, pjóðA 1, 10.*

skærubildr, m, 'kamp-(åreladnings-)jaern', sværd, Krm 6.

skoerudrengr, m, *ufredsstifter, bersærken Ljotr, Eg Lv 29 (medmindre der bør læses skapa verðum vér skjalda skoeru, kamp).*

skoer(u)old, f, *ufredstid, Anon (XIII) B 1.*

skoeting, f, *hvasse, hånende, ord, svara s-u Hárþ 59.*

skøfnungr, m, *sværd, pul IV l 7, s-a (ved rettelse) viðr, krigar, Korm Lv 40, s-a hríðar, kamp, EGils 3, 19. Jfr Falk, Waff 60. — Som egennavn, Korm Lv 27, Isldr 21.*

Skogul, f, *valkyrje, Vsp 30, Grí 36, Hák 1, 13, pul IV h 4, aaa 1, — i kenninger, for kamp: S-lar dynr Glðr 5, S-lar veðr Hák 8, Ht 54, — for sværd: S-lar reyr (ved rettelse) HolmgB 1, S-ar eldr Rst 7, S-ar fúrr Ingj 2, 3, S-ar tandr Rst 20, — for skjold: S-ar tjold Hl 34 a, S-ar bord Rst 29, S-ar ský Þjsk 1, 2, Nj (XII) 7, — for brynj: S-ar kápá Krm 18, — for ravn: S-ar góogl Giz sy 1, — for kvinde: S-bordá Korm Lv 56, S-hauka setrs porm 2, 24, S-fjarðbyggs Merl II 39. Jfr geir-, goll-, hring-, men-.*

skogulborð, n, 'kamp-bræt', skjold, s-a þöllr, krigar, Sigm 1.

skokull, m, *skagle, hafrar skyndir at skoklum prý 21, skær (s. d.) s-s, buk, Hym 37.*

skólkvingr, m, *sværd (jfr skelkingr), s-s herðir, krigar, mand, Hfr Lv 5, riðu skolkingar (sál. hds.) Hl 19 b. Jfr Falk, Waff 60.*

skoll, f, *larm, fleina s., kamp, phræð 7.*

skolm, f, (kort) sværd, s-um gyðir Guðr II 19, festa s-ir Hamð 16, grenjar s. gengr ór slíðrum Hrólfjs 7; Hæng V 9; s. ok hjalt SnE II 206, s. nýbrýnd Ospakr. Jfr Falk, Waff 14. — Jfr bit-, ryð-.

skop, n, pl, *hvad der er (forud) bestemt, skægne, s. norna Fáfn 44, Krm 24 (fár gengr of s. n.), fornhaldirn s. norna, som man för har trot på, Hfr Lv 10, góð s. Sigsk 58, ill s. Oddrgr 34, rík s. Fáfn 39, Korm Lv 40, — om guds styrelse, við s. góðs psthf 1, 2, — med gen., s. þess Steing, Hfr 3, 23, s. annars (v. l. önnur) Arm 3; — at s-um, ifølge skænnen, ifølge naturens orden, Yt 10, skeikar Skuld at s-um (jfr Skuld) Gróð 4; s. skipta, afgör, Am 36, Ingj 2, 4, skipta s-um Grettis 47, láta s. vaxa, lade skænnen já sin fuldbydelse, om død og undergang, Akv 39, cæxla s. skjoldunga, d. s., Ám 2, vinna s-um, modstā, Hhund II 29, Gríp 53, Am 48, Korm Lv 30, s. vísa e-m frannum Fáfn 41, s. fýsa margr pKolb 1, 2; s-um (bundinn) Likn 30 er fejl, vistnok for skepnu, s. d. — skapa deilir, gud, Leið 41. — Jfr for-, ó-.*

skópun, f, *skabelse, Lil 5.*

1. skør, f, egl 'rand, kant', sammenføjning af de enkelte planker (i et skib), idet den ene hvilede på den andens kant, pul IV z 5, þunn s. pjóðA 3, 9, s-um hvélðr húfr, sammenføjet således

at der dannes en hvælvet form, Arn 2, 4; — om hjælmkant, á s. hjalmi Krm 8.

2. skør, f, hovedhår, s. vas fyr enni, der var hår, o: klippet på en bestemt måde, hængende ned på panden, Rp 15, (skálar) und s-um Vøl 24, 35, lýtin þykkja skammæ s-ar (jfr lýti) Mhkv 19, doglings s. dreyra runnin Guðr I 14, af s. búa blæju líni Herv I 4, dýja s. pry 1, skaka s. Hamð 20, s. jørp sst, Guðr II 19, døkk s. Arbj 3, svort s. Sigv 13, 5, porm 2, 5; vinna s-ar rauðar, o: slå en ihjæl, Sigv 1, 9, jfr Hást 8, standa of s. e-m, stå over en som død, Þkolb Lv 11, Dry (XI) 2; þváa s. GSúrs 27, alda gengr of s. drengjum Korm Lv 39; — hoved i alm., skorða s. vikingum Sigv 12, 6, efsa s. med hjørvi Sigv 12, 4, s. sniðin hjørvi Ht 10. — I kenninger, for hoved: fjall s-ar ESk 12, 2, hófjall s-ar Hym 23, s-ar haugar Eyy Lv 5, s-ar lond Bjhit 2, 20 — for redekam: s-ar geírr Korm Lv 10.

Skørpusker, n. pl, stednavn i England (jfr Skarpasker?), ESk 7, 8.

skørungmaðr, m, mand der er skørungr, energisk, dygtig, mand, SnSt 4, 6.

skørungr, m, energisk, kraftig og virke-lysten person (både mand og kvinde), Ísldr 5, Has 51 (om St Peder), GGalt 5, GSvert 10, Ht 2, 83; Falgeirr s. þeira, deres hovedmand, hovedmanden blandt dem, porm 2, 13, s. skalda, den ypperste blandt skjalde, Hhali, jfr et nyisl. udtryk som að skara framm úr, overga (andre).

skól, f, 1) skål, bæger, bolle, gollin s. Ht 91, gulls s. svír Ht 23, s-a mørk, kvinde, HSt 2, 4; greipar s., hånd, hånd-hulhed, ganga ór greipar s-um Korm Lv 23. — 2) vægtskål, Gd 60, vega verð í hvossum s-um Líkn 36, vega mól í s-um Hálli 5, s-a suær, sôlv, ESk 11, 8. — 3) hjærneskal, s-ar es und skorðum vóru Vøl 24, 35. Jfr blíð, goll-, ol-.

Skónungar, m. pl, Skåninger, Skånes beboere, menn kunnir S-um ESk 6, 35 (v. l. Skáneyjum urigt.), S-a lið Ott 3, 2, S-a gramr pSær 3, Arn 3, 13, pjóðA 1, 5, S-a jarl Hókr 2.

slafir, n, snakken, talen, alt dró s. af Hafri, H. snakkede ikke mere, Grett 2, 8.

slag, n, 1) slag, nederlag, gefa e-m s. Sturl 6, 5. — 2) pl. slog, 'slåredskaber', våben, (øll vópn heita saman) slog pul IV q, þars s. ríða Hharð 1, þars s. snuddu Bkrep 9, þars s. sungu Sigm 1, suðrcen s. bitu Iv 42, farask und s. Gráf 3, s. sungu við hringga Hl 38 b, láta s. syngva ESk 4, 1, brandr gall við s. Rst 17, rjóða s. Jór 1, EValg.

Slagflör, m, Vølunds broder, Vøl 4.

slakr, adj, slap, vilgi s., stív, stift mod-stræbende udspændt, Rdr 16.

slangi, m, tølperagtig person, Rv 14 (ved rett.).

slapparðr, m, ræv, pul IV ææ.

slaug, f, kådhed, kåd fortræd, gerva þungliga s. Gríss.

slää, (yngre slá; sló, sleginn), 1) slå, give slag, s. hørpu Vsp 42, s. (hørpu) svá kunní Am 66, s. fiolu ESk 13, 6; især om smeden, s. hamri Vøl 20, s. mæki Herv III 1, s. sværð Rún 10, s. nagla Hrólfs 6, hamri slegnar Hogna váðir Hfr 1, 7, s. brjóstkringlur Vøl 25, 36, s. goll rautt Vøl 5, slegit gull Ullar fars, skjoldets udhamrede guld(plader), Sturl 3, 14; om væven, s. sigrvef. Darr 2, slógu (absolut) meyjar Orv II; s. hondum, slå hænderne sammen, Guðr I 1, II 11, s. sinar hendr, d. s., Sigsk 25, 29, — s. súlur í gognum, kaste noget, der trænger igennem söjlerne, Hym 29. — 2) slå, pryggle, Júðar slógu (Jésúm) Lil 49. — 3) slå ihjæl, s. sonu Sigv 10, 2, s. handbana Hyndl 29. — 4) s. tjald, rejse tælt (udtrykket hidrører fra 'slagene' på teltpælene), EGils 1, 18, men også s. tjoldum Orv IX 18; — s. málþing við mey, have samtale med, Orv VII 7; — s. eldi of e-n Hyndl 48, klæði eldi umb slegin Sól 66, slegit bál, tændt bál, Sturl 3, 10; — medium, s-ask = s. sér, kaste sig, s. und sesspíljur Harkv 19, s-ask í ferðir, slutte sig til en undervejs, på rejsen, Anon (XIII) B 25; — upersonlig, þogn (dativ) slær á e-n, en bliver tavs, Sigv 11, 12, hvikan slær á e-n EilSn 2; — part. sleginn rógpornum, omgivet af, omgjordet med, Akv 29 (hvis teksten er rigtig), valdogg sleginn Hhund II 44, jfr 45, sleginn regni Bdr 5, salr s. sessmeidum, beslædt med bænke, Akv 14.

sláni, m, lang, leddeløs person, pjóðA 4, 4.

slátr, n, kød af slagtede dyr, Kolb 2, 3, EGils 1, 31, Gd 60.

slátra, (-aða, -aðr), slagte, Am 20.

sleði, m, slæde, (rúnar) á s-a fiotrum Sigdr 15. — Jfr myk-.

sleggia, f, forhammer, Skall 2, s-ju Sigurðr, spøgefuld kenning for en smed, pjóðA 4, 15.

sleikja, (-ða, -ðr), slikk, s. sinn blót-triygil innan Hfr Lv 22, s. synda þunga linri tungu Gd 50.

Sleipnir, m, Odins 8-føddede hest, den bedste hest, Grí 44, Bdr 2, avlet af Svaldfare og Loke, Hyndl 40, (rúnar) á S-is tonnum Sigdr 15; pul I a 1, II 4, IV rr 1. — I kenninger: sægnípu S., skib, Rejr 4, 3, hørva S., galge, Yt 14, S-is verðr, hø, (jfr slöngvipref), Yt 9. Jfr haf-, hø-.

sleita, f, 1) strid, trætte, lystir s-u, trættekære, pjóðA 3, 19, unna sér s-u, holde af strid, Sturl 8, 4. — 2) nolen, langsomhed, unna seims s-um, holde af at være langsom m. h. t. guld, være karrig, Ingj 2, 2. — Som mansnavn, egl. tilnavn, porm 1, 10.

sleitinn, adj, stridslysten, pegnar s-nir Orv IX 44, s. óvinr Heily 15; GSúrs 16.

sleitu-Helgi, m, 'den striðbare Helgi' (10. årh.), Hást 7.

slekja, (-ða, -ðr), neddysser, s. óþekð *pSíð* 2, s. aðra, bringe til fred, *Am* 101.

sleppa, (slapp, sloppinn), slippe, komme los, (kona) slapp ór mundum Birni, gled ham ud af hænderne, han gik glip af hende, *pKolb* *Lv* 2; s-r fullræði, glipper, prúf.

1. sléttta, f, slette, á enskri s-u *SnE* II 222. Jfr ó.

2. sléttá, (-ta, -tr), slette, jævne, hrjúfir s-ask, spedalske glattes, o: helbredes, *Gd* 14; s. gnapturna aldrs, jævne hoveder, d. v. s. hugge dem af, *Ht* 50, slétt skard *Ht* 17; s. óð bragar tólm, glatte et digit, udfor det med omhu, *ESk* 6, 50, vinna s-an sylg Surts ættar *Hjr* 3, 15.

sléttfjallaðr, adj, med glat hud, (af fjall = fell), om kvinder, s-ar allar *Lv* 21.

sléttibaka, f, en hvalart, nordkaper, (*Nordg.*) *pul* IV y 2.

sléttir, adj, flad, jævn, glat, om overfladens jævnhed (derfor kan ordet godt bruges om hvad der er hvælvet) slétt grund *ESk* 6, 48, s. þromr grundar *ESk* 6, 31, slétt eyrr *písk* *Lv* 5, s. moldvegr *Oddrgr* 3, slétt Serkland *pjóðA* 4, 13, slétt Selund *Sigv* 10, 4, slétt Skáney *Valg* 6, slétt Sikiley *pjóðA* 3, 2, s. Saurbær *HolmgB* *Lv* 6, s. prándheimr *Gd* 51, slétt Súðvirki, o: S. beliggende på en flad slette, *Sigv* 1, 6, s. himinn *Vafþr* 46, s. hlunnr *Árn* 2, 11; — om digte, let flydende vers, s. hróðr *Leið* 25, s. óðr *Rst* 1, s. bragr *Gyð* 1, s-ar visur *Lil* 3, slétt óðar lag *Leið* 3; kveða slétt *Mhkv* 2; ok slétt yfir *EGils* 2, 14 må betyde 'og jænet over' o: den, hånden, således at vandet flyder over den.

slitna, (-ða, -ðr), rives itu, gá i stykker (især om bånd, tove og lign.), fest mun s. *Vsp* 44 o. s. v., hoqlur s-úðu *Am* 37; — om andre ting, svát ulfs faðir mundi s. sundr, rivesmidt over, *Hausl* 8, s-aðr hjalmr, brudt hjelm, *Krm* 13, láta vatn s. *pjóðA* 3, 9; — dul s-ar, lönigheden gár itu, det bliver åbenbart, *Ht* 18, vitni s., vidnesbyrdene forjeles, *Gdβ* 45, friðr s-aði *Iv* 38, láta grið s. golli *ESk* 11, 6.

Slíð, **Slíðr**, f, mytisk elv ('den frygtelige'), *Gri* 28, *Vsp* 36, *pul* IV v 6.

1. **slíðr**, f, (mest i pl. slíðrir), skede, sverð riða ór s-um *Rv* 17, bregða ór s-um vistnok fejl for skeiðum (s. d.) *Ospakr*. — I kenninger, for sværd: s-a born *Krm* 17, s-a tunga *Hl* 9 b, 37 b, garnr s-a *Merl* I 35, flugdreki s-a *Kuml* 2, s-a bryggja (den brede klinge sammenlignes her med en bro) *Hl* 36 a.

2. **slíðr**, adj, frygtelig, farlig, hefndir slíðrar ok sárar *Ghv* 5, slíðr Suðrvík *Sigv* 1, 4.

slíðrall, m, 'skede-ðl', sværd, s-s reginn, kriger, *Mark* 4, 2.

slíðrbeittr, adj, farlig skarp, s. hjorr *pmáhl* 2, s-tt sax *Akv* 21.

slíðrbraut, f, 'skedevej', skeden som

(sværdets) vej (jfr den anvendte kennin), *Ht* 6.

slíðrdregin *Korm* *Lv* 63 er utvivlsomt urigtigt, mulig for síðernis (s. d.). Jfr *Reich. Ark.* *XLVI*, 55 f.

slíðrdúkaðr, adj, 'avis dug (sejl) er skede', samnagla siglur (mastetræer) s-ar, sværd, der plejer at være i skede, *pjóðA* 3, 31.

slíðrifengligr, adj, frygtelig, vild, þá frák sennu s-ligsta *Ghv* 1.

slíðrhíð, n, 'skede-hi', skeden betragtet som hi (jfr den anvendte kennin; i øvrigt er ordet adskilt ved tmesis), sónar balti gekk ór s-i *Korm* *Lv* 28.

slíðrhugaðr, adj, med farligt sind, krigersk, *Olhelg* 3, *Árn* 5, 4.

slíðrliga, adv, frygtelig, grådigt, eta s. *Haustl* 6.

slíðrlogi, m, 'skede-lue', sværd, s-a senna, kamp, *Krm* 12.

slíðrtunga, f, 'skede-tunge', sværd, *Gráf* 3.

slíðrvondr, m, 'frygtelig vånd', s. *Svoldnis*, sværd, *Rv* 13.

1. **slíkr**, adj, (af sólíkr-solíkr) sådan, pegende til noget, der er omtalt eller antydet, s. harmr *Guðr* II 9, III 8, s. loðstr *Hávm* 98, s. gramr *Am* 86, s. systur sonr *Sigsk* 27, slík rón *Eg* *Lv* 17, síð man s. seggr fœðask *Eg* *Lv* 34, s-t sverðs móti *Tindr* *Lv* 2, annat s-t, andet så meget, *Akv* 6, at s-u láði, så stort land, *Ott* 2, 18, — den, det, s-t (sammenfattende) es válaðs vesa *Hávm* 10, s-t eru yrkis efni *Jóms* 11, af slíku *Gþurs* 2, s-s eru jarteinir *pTref* 4, fylgði saðr s-u *Am* 47, soemð vas at s-u *Am* 95, jaga of s-t *Mhkv* 9; s. sem *Hárb* 12, *Am* 105; — sådan, den samme, áttu s-t fréttu *Am* 81, velja s-an hlut *Rst* 8, vér unnum svarat s-u, på samme måde, *Bersi* 1, 1; séa við s-u *Fáfn* 37, herom se *Kock*, *Árkiv* XXVII, 128 f; her skulde s-u være af slíka f., 'falskhed' el. lign.; men dette er ikke nødvendigt, og slíku af slíkr giver god mening og er vist fuldt i orden.

2. **slíkr**, m, 'glinsende farve(?)', vas á holdi s., på (fiskens) kød var der glinsende farve (slim?), fisken glinsede, *Bjhit* 1, 1.

slíta, (sleit, slitinn), 1) slide, rive, itu, s. bond, *St* 7, s. reip *Sól* 37, rífa ok s. e-n *Lil* 84, slitinn af króki bitrum *Lil* 82; rive (ud), s. hjarta ór e-m *Guðr* II 31, s. sjónir ór *Fj* 45, *Sól* 67, s. hond frá *Lok* 38. — 2) rive i stykker, bide i, især om sár og lig, s. undir *Skall* 1, freki sleit undir *Hjt* 11, haukr sleit hold *Krm* 19, s. nái *Vsp* 50, s. vera *Vsp* 39, s. tafn *Hl* 9 a, s. svorð *Edáð* 5, s. hjarta *Guðr* II 9, 10, s. hrælundir, men dette er utvivlsomt fejl for hræs undir *Sigrdr* 1, ormar s. mik *Krm* 26, hrafn sleit beitu af ná *pmáhl* 8. — 3) rive, fure, ór sleit bøgru *Ott* 2, 4, s. sæ ára blöðum *pKolb* 3, 3, beit verða sæ s. *Anon* (XII) B 3, hófr kná s. voll *Sigv* 3, 11. — 4) rive, rykke op, ud, s. ræði ór verri *pjóðA*

4, 20, s. sæfong ór mar *pjóðA* 4, 21, s. ilsku klungr upp með rótum *Gd* 1, s. brjóst ór *Refr* 4, 3. — 5) rive, flænge, s. hái, rettere homlur, *Harkv* 17, hringar slitit hreggský *Krm* 9, oddar slitit skyrtur *Krm* 12, s. fot *Hjarranda* *Ht* 53, slitin brynya *Orv* IV 2, s-ask af brynjur, flænge brynjerne af hinanden, *Am* 52, jfr s. styrk af hjarta rótum *Lil* 77. — 6) med dativ, forbruge, opbruge, s. aldri saman, leve sammen, *Helr* 14, *Fj* 50, s. tjaldi *Arn* 5, 19. — 7) bryde, ende, s. aldri *Hjr* *Lv* 28, s. mólum *Grip* 32, s. sífum *Mert* I 54, s. svefn e-s *Helr* 9, s. tryggðum *Mhkv* 3, s. sverða leiki *þmáhl* 5, — med acc. i samme betydning, s. sáttir *Am* 71, s. frið *Hókr* 4, *pSær* 2, 3, s. hnæggi, være gavmild, *Mark* 1, 4, s. víg á vägi *Vell* 20, s. vinan *St* 22; upersonl., sleit fróðafrið *Hund* I 13, sleit hungrí heiðingja *HSn* 1, — s. ór, afgöre, raun sleit ór því *GOdds* 7.

slokna, (-ða, -ðr), slukkes, logi s-ar *Vafpr* 50, 51, eldr s-aði *Brot* 2 (*FJs* udg.), friðr s-ar *Hávm* 51.

slóð, f, vej, spor (især sådant, der er fremkommet ved slæbning, trækning, sådtes at der efterlades en jure), drepas, danne sti, *pjóðA* 1, 18, *Ód* 24. — 1 kenninger, for sœ: Buðla s-ir *pfragr* 3, s. Glamma *Grani* 3, s. hafskíða *Mark* 4, 1, kjalar s. pelf, sæðings s. (jfr slóð-Goti) *pSær* 4, 1, s. birtunga *Ragn* XI 1, s. geima, sœns vej, sœn som vej, *Ht* 71, — for himmel: sólar s. *Líkn* 29, mána s. *Pl* 4, skyja s. *Has* 19, — for arm: ritar s. *SnE* II 224, 226, vala s. *Ólhelg* 10, *GSúrs* 27, jfr brim-, flat-, hauk-, hreifi-, hrynkjol-, kyn-, lý-, ætt.

slóðgata, f, sti, omtr. = slóð, vagns s., vognej, alfarvej, *Orv* IX 38.

slóð-Goti, m, 'sti-hest', sæðings s., skib (sæðings slóð = sœ), *pSær* 4, 1.

slóttigr, adj, underfundig, listig, *Pét* 3.

Slungir se Sløngvir.

slyngva, (slong, slunginn), 1) slynge, kaste, s. á kað *Od* 21, s. skildi við ró *Hund* I 33, s. nisting of e-a, kaste klædning om (en kvinde), *Ormr* I, 3, lið-Baldr slyngar af sér tjaldi *pjóðA* 4, 19; upersonl. eik (dativ) slong und þér, skibet førtes rask, *Valg* 6. — 2) bevæge stærkt, slungu snúðgasteini, om kværnestenen, *Grott* 4, — s. stjórnlaus saman, samle i en hast, *Mhkv* 29, r. rœðu í brag, indskyde et afsnít i digtet (om en hjemmelsmand), *ESk* 6, 45. — Part. slunginn, omviklet, omgivet, dýrkalfr doggu s. *Hund* II 38, salr slunginn vafrloga *Fj* 31, blóðlaukr járni s. *Sturl* 4, 23; ofte om guld eller guldringe, hvorved ringen eller de spiralformede vindinger betegnes, sløngvir s-ins gulls *EGils* 2, 14, s. snáka vangr *ESk* 6, 38, gull s-it við þótt, guldbånd, sammenslynget af guld og tråd, *Ht* 89, — sammenføjet, mjúkt s-in lof, elegant byggede lov-digte, *Lil* 4.

slyppr, adj, våbenlös, s-ir menn *Grettis* 7.

slyttimákr, m, døgenigt (jfr no. slott m, 'lediggænger, dagdriver', *Aasen*), *Grettis* 25.

stæliga, adv, sløvt, kraftesløst, mat, gjalda s. *Nj* (XII) 10.

stær, adj, (-va-st), sløv, mat, slætt sverð *Korm* Lv 50, *Sigv* 12, 16, *Ót* 3, 10, *Fájn* 30, jfr *Hæng* VII 4, om personer, s. at reyna pSær 3, gefa enum slævurum (rettere: slævurum) sigr *Lok* 22, 23; bíta slætt *Anon* (XI) Lv 16. — Jfr ó-, raun-sljór.

slæva, (-ða, -ðr), sløve, sverð s-ðusk *Sigv* 2, 8.

slœða, f, kun i pl, kappe, der slæbes, síðar s-ur *Rþ* 29, goll-knappaðar s-ur *EgLv* 34; s-u karmr *Hjr* Lv 19. Jfr silki.

slægð, f, listighed, svig, kunna margar s-ir (om ræven) *Mhkv* 18, púkans (djævelens) s. *Lil* 45.

slægliga, adv, underfundig, listig, *Mert* I 45.

slægr, adj, egl, 'som slår' (fra først af med bibetydning 'uvæntet'), listig, underfundig, krakilsk, dog ikke altid i egenlig slem betydning, Hrómundr þótti garpr ok s. *Mhkv* 7 (ikke nedsættende her), telk s-jan *Sigmundar* bur *Hund* II 12 (ligeledes), s. refr *Mert* I 27, ekki mart er s-ra en refr *Mhkv* 26, s. jarl *Sturl* 8, 4, s. gaurr, om en gögler, *Máni* 2, om *Loke*, *Húsdr* 2; jfr *Rv* 34; s. ok langbogull *Hsv* 133. Jfr *Acta PhS* III, 236. — Jfr orð-, ó-.

slægvitr, adj, snu, snedig, om djævlen, *Lil* 43.

slækinn, adj, slap, kraftesløs, lad (af slókr, døgenigt), s. maðr *Hsv* 141. — Jfr ó-.

slækniðr, n, ord for at være kraftesløs, forðask s. *porm* 2, 19.

slœmr, m, slutningen af et digt, der har omkvæd (drape), *Rst* 24, *Has* 46, *Leið* 34, *Gðþ* 43, *Mdr* 28; vokalen er rimbestemt (slœm- : dœm-). Jfr eftirslœmr hos *BHald*.

sløngva, f, slynge, s. Dáviðs kóngs *Gd* 37. Jfr val-.

sløkva, (-ða, -ðr), slukke, tunga s-vir borsta *Mert* II 81, (hrafn) s-ði hungr *ESk* 6, 52.

sløkkvir, m, slukker, ødelægger, s. tála, from mand, *EGils* 2, 14.

sløngva, (-ða, -ðr), kaste, slynge ud, s-ði svá silfri, borthastede sådtes sòlvsmýkker, *Am* 46, sløngðu vit snúðgasteini *Grott* 12 (jfr slyngva).

sløngyanbaugi, m, 'ring-udslynger', tilnavn til *Hrærek*, *Hyndl* 28.

1. sløngvir, m, udslynger, uddeler, s. gulls, mand, *EGils* 2, 14, s. hrings *GSvert* 9, s. seima *Nj* 4, s. bauga *EGils* 2, 3, s. menja *Grettis* 8, s. Vánar dags *Hskv* 2, 2, s. brimloga *ESk* 6, 56, s. snáka vangs *ESk* 6, 38, s. sandheims sólar *porm* 3, s. hjorva, synger af sværd, *Olhv* 3, 1, s. Mistar elda, d. s., *Has* 2, s. boga, der udskyder pile med buen, *Grettis* 21 (ejerklass.); harra s., som fjelder konger

(jager dem bort), *Mark* 1, 7. *Jfr* auð-, gumi-, hrað-, hyr-, or-.

2. **Sløngvir**, m., hest ('den hurtige'), *Adils'* hest, *pul II* 4 (skr. slvngnir, slaungnir).

sløngvipref, n., 'slyngende stav', stav der uddriver og udslynger, s. *Sleipnis verðar, stav der river høviske ud, hotyv, Yt* 9 (hds sleyngo-, slyngv-, slongu-, af et sløngva?).

smali, m., kvæg (*kør, får*), sem annarr s. (om kalve) *Anon (XIII)* B 9, scefa s-a, får, bestemte til ofring, *Hsy* 118.

smábarn, n., lille (*nyfødt*) barn, *Frp II* 3.

smár, adj., lille (af vækst), smæstir ástar foglar *Sigv* 13, 27, smæri skip *Sigv* 13, 19; ringe, eigi smátt undr *Sigv* 12, 15, þótt smátt sé und einum, uagtet en enkelt har ringe betydning, *Hjr* 3, 27, fréttar s-s *Sigv* 13, 27; ntr. smátt, brytja s., i smá stykker, *Krm* 18, brjóta gull sundr í s., *Ht* 89, mælva mergi smæra *Lok* 43, ríðrat þat smæstu, det har ikke mindst betydning, det har den største betydning, *ESk* 6, 57. — *Jfr* ó-.

smáviði, n., smá traær (kollektivt), hollr s., : smá, ringe folk, *Merl II* 72.

smeltr, adj., indlagt (med noget), blóði s., om sværdet, blodbestænkt, *Krm* 10.

smeykinn, adj., frygtsom, ængstelig, om Gudmund d. gode, *Gdβ* 24.

smiðbelgr, m., smedebælg, pórr s-ja, humoristisk kenning for en smed, *PjóðA* 4, 14.

smiðja, f., smedje, *Vgl* 18. 34; galdrar s., mund, hvis afl er tungen, *PjóðA* 4, 14, bönar s., bryst, *Anon (X)* *Digt om Guðleifr*.

smiðr, m., smed (kan betyde både grovsmed, guldsmed, tommermand o. s. v.), samna s-um *Merl II* 6, s. himna, gud, *Kolb* 2, 8; s. óðar, skjald, *Egil* (XII) 1, s. stefja, d. s., porm 2, 7; bolvra s., ulykkesstifter, *Lok* 41, s. lifnaðar, en helgen (lifnaðr = kristeligt lævned), *Heil* 11. — Egenavn *Rþ* 24. — Okse, *pul IV* ó 1. — *Jfr* eiki-, frum-, goll-, hag-, skap-, skepti-, skip, skó, veðr-, ql-.

smið, f., forarbejdning, (smede)arbejde, handlingen at danne noget, tíð erum bok ok s-ir *Rv* 1, tíðr á s-ir, ivrig til at smede, *Egil* 3, 4; hróðrar s., handlingen at digte, (det udarbejdede) digt, *Gdβ* 51, om en kirkebygning, *RKet*. *Jfr* brag-, hróðr-, lof-.

smiða, (-ða, -ðr), smede (om alt muligt), om bygninger, s. hløður *Rþ* 22, s. hallir *Merl II* 3, s. tíða flauſt (kirker) *Mark* 1, 25, våben og genstande, smiðuð vópn *Hl* 30 a, s. auð, genstande af guld, Vsp 7; — s. svein, avle, *Lil* 30; s. kristni, grundlægge, *Pét* 24, — om digte, s. hróðr *Hl* 18 a, s. óð *Isldr* 18, s. løf *Rst* 1, s. drópu *Rst* 34, s. Yggs líð *Hhard* 5, s. stef *Pl* 11, s. níð *Hhali*, *Nj* 17, s-andi drafniða *Nj* 16, stef goði smiðat *Leið* 13, orð s-az upp, det rygte dannes, *Mv* I 5.

smíði, n., smedet genstand, om en borg, frægð af s. *Merl I* 20, traust s. *Likn* 34, dverga s., om et sværd, *Herv III* 14. — *Jfr* Jólf-, stefja-.

smjúga, (smó, yngre smaug, smoginn), smutte, trænge igennem, rækyndill smó ritr *Krm* 7, oddr smó benjar *PjóðA* 3, 14, heiðar lax smýgr til hjarta *Ragn I* 1. *Jfr* Audun 2. — *Iføre sig*, s. gollbrynu *Sigsk* 47, s. í goðvefi *Hamð* 16.

smjorr, adj., smørret, med smör i, s. grautr *SnH* 2, 4.

smogull, adj., smuttende, smoglir ástar foglar, egl. 'som kan smuite igennem', *Sigv* 13, 27.

smokkr, m., brystbedækning, et slags vest, s. vas á bringu *Rþ* 16. *Jfr* Falk, Kleiderk 145.

smurning, f., salvning, *Gd* 62. — *Jfr* ein-.

Smyl, f., Smølen, ø på Nordmøre, *pul III* 3.

smyrill, m., falkeart (æsalon), *pul IV* xx 2.

smyrsl, n., smørelse, salve, dreifa s. (pl.) í sárin *Lil* 91.

smyrva, (yngre smyra); smurða, smurðr, salve, *Gd* 1, *Gdβ* 50, smurðr *Pét* 45, óleo smurðr *Lil* 83.

smón, f., hán, forsmædelse, séa á s. *Gróg* 7, men teksten er næppe sikker.

snaga, f., økse (vistnok = snaghyrnd) øx, økse med buet æg og skarpe (blad-) hjørner, se Falk, Waff 107 f.), *pul IV* m.

snapa, (-ða, -at), spejde efter føde, s-ir orn (ok gnapiro á mar) *Hávm* 62, snapvist s-ir, om Byggvir, opføre sig som sulten og se sig om efter mad, *Lok* 44.

snapi, m, sø, *pul IV* u 2.

snapviss, adj., som (kun) forstår sig på at se sig om efter mad, *Lok* 44.

1. **snara**, f., snare, í egnða s-u *Grett* 1, 6, sjá við s-um, undgå snarer, : svig, *Mhk* 22.

2. **snara**, (-aða, -aðr), bevæge rask (af snarr), s. segl við húna, hejse hurtig, *Jóms* 33; hjaldrganga vas snorud þangat, blev hurtig foretagen, *Mark* 1, 19; vinde, sno, s. goll af grasi *Merl II* 51; intrans., bevæge sig rask, s. gegnum ræfr *Gd* 13.

snarbeindr, adj., hurtig bevæget (fremad), s-d sverðs egg *Hl* 25 b.

snardeilandi, m., 'rask uddeles', s. sunds sólar, gavmild mand, *Kolb* 1, 5.

snardreginn, adj., rask dragen, s-it sverð *Hl* 19 a.

snartari, m., 'den hurtige', tilnavn til *Sigtryggr* (9. árh.), *Skall* 1.

snarfengr, adj., rask til at erhvævre (bytte), rask i handling, *Eg Lv* 8, porm 1, 10, *Jóms* 9, *Pl* 59, *Arn* 3, 6, *Bjhit* 2, 24, *Sturl* 3, 6; med gen. s. brandéls, rask til kamp, porv 2.

snarla, adv, rask, *Eg Lv* 10, *EVall* 1, *Arn* 2, 16, *Valg* 2, *Sigv* 1 11, *BjH* 8, *Rst* 21, *Ólhv* 2, 3, *Liðs* 3, *pGisl* 9, *Ht* 54.

snarliga, adv, s. s. foreg., *Eirm* 5, *Merl* I 31, *Hálfs* VII 5. — *Jfr* raun-

snarligr, adj, rask, omtr. = snarr, *Hjálmþ IV* 13, s-g kona *Ólhelg* 10.
snarlundaðr, adj, rasksindet, þfagr 8, *Pl* 36.

snarlyndr, adj, s. s. foreg., om fyrster, *Arn* 5, 13, *ESk* 1, 2, *Rv* 8; s-d sveit *Sturl* 5, 17, s-d brúðr *Grip* 42.

snarpeggjaðr, adj, med skarpe ægge, s-aðast sverð *Hl* 32 a.

snarpliga, adv, rask og kraftigt, varpa s. *EGils* 1, 27.

snarpligr, adj, rask og kraftig, s-g sókn *Iv* 30.

snarpr, adj, 1) skarp, om våben (æggen), snorp egg *GDropl* 3, i pl, *Sigsh* 60, snorp sverð *Hókr* 4, *Jóms* 28, s-ar slíðrtungur *Gráf* 3, snorp jórn *Ólv* 2, 11, s-ar orvar *pGisl* 10. — 2) hæftig, kraftig, om kamp, snorp sverða snót *Hjr* 3, 18, snorp branda hríð *pGisl* 6, snorp lota *Hást* 6, snorp snerra *Bolv* 6, — om mænd, s. garpr *Isldr* 20, s-ir drengir *Sturl* 3, 8, s-ir sveinar *TorjE* 2, *Krm* 27, s-ir seggir *Ód* 18; — snorp svor, kraftige svar, *pormÓl* 1, 1, snorp mein *Pham* 1, 1, s. sultr *Merl II*, 31. — *Jfr* all.

snarr, adj, 1) rask (egl. ‘hurtig til at vende sig’), hurtig, dygtig, om fyrster og mænd, *pjóð* 3, 1, *Sigv* 1, 6, *Hjr* 1, 3, *Isldr* 19, 20, *Ht* 43 o.s.v., s-ir þegnar *ESk* 6, 13, s-t líð *Hl* 39 a, om gud *ESk* 6, 65; s-t hjarta *pjóðA* 3, 17, *Krm* 5, snor brögð *Grip* 10, s-ar farar *Ht* 38, s-t sverðþing *Eviðs* 7; med gen., s. þrádráttar *VGl* 5, med præp., s. til binga *Arn* 5, 9; — s-ir vindar, stærke, pludselige vindkast, *Hyndl* 42, snor mærð, rask (fremfört) digt, *Ht* 92. — 2) skarpt snot, kraftig, s. þöttr *St* 7; — ntr s-t, adv, hurtig og kraftig, *Gnæv* 1, syngja s-t *Bersi* 1, 2 (om våben), ganga s. *pjóðA* 1, 14. — *Jfr* all-, bøð, folk, full, geð, gunn-, hauk-, heipt-, ógn-, skaptsnor, sóknar-, víg.

snarráðr, adj, rask i ráð, handling, *Reg* 13, *Obreið* 1, *þfagr* 9, *pjóðA* 4, 26, *Anon (XII)* C 8, *Merl II* 39, *StjO II* 5, *Hálfs IX* 13.

snarræði, n, rask handling, *pGisl* 1, *Kolb* 2, 2.

snarrœkir, m, ‘rask plejer’, gunnar s., som kraftig lægger sig efter kamp, kraftig kriger, *Bersi* 1, 1.

Snarvendill, m, sværdsnavn, *Hjálmþ* II 4. — *Jfr* *Falk*, *Waff* 60.

snarvindr, m, kraftig vind, lindar s-ar, skjoldets kraftige storme, kampe, *Ht* 32.

snarþing, n, kraftigt ting, s. (ved rettelse) fetilstinga, kamp, *SnSt* 4, 3.

snarþöttr, m, kraftig snot tråd, s. Haralds áttar, kraftigt medlem af H.s slægt, *Eg* *Lv* 24.

snata, f, spyd, þul IV n, *jfr* *Falk*, *Waff* 75.

snauðr, adj, berøvet, blottet, fattig, annars s. an æðru, fattig på alt undagen frygt, *Bjhit* 2, 7, s-d kerling *Aóreið*, s. at auði *Pl* 13, s-d ok nøkt *Lil* 19; *jfr*

GSúrs 20, *Anon (XI)* *Lv* 8, *Hsv* 81. — *Jfr* al-, ást-, ber-, fremðar-, happ-, of-, vell-, æru.

snauta, (-aða, -at), luske (af), s. í set *Korm* *Lv* 51.

snákhanðr, n, (-rs), ‘snoge-land’, guld, sveigir s-rs, gavmild mand, *ÓlBrynj*.

snákr, m, snog, slange, þul IV qq 3, *Merl II* 14, 16, 22, 89, eitrspýjandi s-ar *Gðb* 51, frárin s-ar *Ragn V* 10; om Ormen d. lange, *Anon (X)* I B 10 a, — s-s faldr, skraekkehjelm, *ESk* 12, 2; stríð s-a, vintr, *Nkt* 36; s-a vangr, guld, *ESk* 6, 38, s-a stígr, d. s., *Isldr* 8, s-a tún, d. s., *GSúrs* 5; ógnar gíði-búðar s-ar, sværd, *Hl* 37 a, brynu s., d. s., *Hl* 16 b; s. brákar, humoristisk kennung for en garver (*jfr* fortællingen), *pjóðA* 4, 15. — *Jfr* ram.

snákrann, n, ‘snoge-hus’, guld, i en usikker sammenhæng, *Anon (XIII)* B 7.

snákvengi, n, ‘snoge-land’, guld, *Hl* 27 a.

sneiða, (-dda, -ddr), skære (egl. skære en rand eller kant af noget), jure, láta skeiðr s. (v. l.) lunda voll *Sturl* 3, 6, sneiddak hónum síðu aðra brott *Gautr* II 16, s. brynjur *Grott* 13.

sneiðir, m, skærer, s. seima, gavmild mand, *Nj* 5, *Ht* 71.

sneis, f, stang, snekkju s-ar, stavnene, eller vel egl. dennes brandar, *Fv* 16.

snekkja, f, snekke, krigsskið, þul IV z 1, *Sindr* 7, *pKolb* 3, 2, *Arn* 5, 6, 6, 4, *Rst* 4, *pGisl* 9, *Ht* 75. 77 o. s. v.; ilja s-jur, *sko*, *EBrún*.

sneldingr, m, slange, þul IV qq 3 (af snjáldr?).

sneldr, adj, barsk, vred, s. í máli *Katr* 11.

snemma se snimma.

Snerill, m, sagnperson (egl. ‘som drejer sig’), tilnavn, *Órv* IVβ 3.

snerpa, (-ða, -ðr), hvæsse, skærpe, (af snarpr), upers. primu s-ir, bliver hård, *Ht* 9.

snerpir, m, som gör skarp, hård (til vb snerpa af snarpr), s. hlakkar *Ht* 42.

snerra, f, kamp, þul IV k 1, snorp s. *Bolv* 6; *Eviðs* 2, *Isldr* 19, 27, *pKolb* *Lv* 10, *Ht* 53, *Krm* 11. — I kenninger for kamp: s. geirvífa *Sindr* 8, *Lakkar* s. *Anon (XII)* C 16, s. vápna *GSúrs* 19, malma s. *Harð* 17; herefter synes grundbetydningen at være ‘rask bevægelse’ (af snarr).

snerriblöð, n, hæftig blod(ström), s. porns svíra, hav eller elv, om en brusende elv, *pdr* 7.

snerrilátr, adj, rask, rørig, snót en s-a *pKolb* *Lv* 2.

1. **snerta**, (snart, snortinn), røre, berøre, s-tumk harmr í hjarta *Hallbj*, harmr s-um við hjarta *Korm* *Lv* 62, randir snurtusk, berorte hinanden, stodte til hinanden (hds snurtu), *Heitr* 9; s. á e-u, røre ved, *Grettis* 22.

2. **snerta**, f, 1) raskt angreb (der udfores og afslutes i forholdsvis kort tid), ganga frammi nokkura s-u, i et og andet

angreb, Jóms 24, odda s. Pfagr 2. — 2) kamp, of s-u HSt 2, 5, s-u óhljóð Jóms 5, frýja s-u Sigv 2, 11.
sneypa, f, vanære, skam, láta e-n hljóta s-u Hjálmþ IV 6.
snigill, m, snegl, Gautr I 3.
snild, f, udmærket færdighed (i eller til noget), s-ar framr Pl 7. 33, orða s., veltalenhed, Lil 64, s-ar orð Gdþ 43 (her måske rettere i ét ord), s-ar skyrr Olhv 2, 3, mildinnar foqr s., om jomfru Maria, Mv III 30. — Jfr orða.
snildarbrúðr, f, udmærket kvinde (især med hensyn til åndelige egenkaber), Sturl 3, 19.
snildardrengr, m, udmærket mand (jfr foreg.), Gdþ 40.
snildarorð se snild.
snilli, f, udmærkelse, udmærket egen-skab, geta s. Bjhit 2, 21, qðlingr hafði alla s. Mark 1, 9, s. kendr Mark 1, 5, við cerna s. Steinn 3, 13, joðurs s. preifsk (fremsk), de af egenkaberne udsprungne handlinger og disses ry, ESk 6, 26, vita sína s. Nkt 80; mod, tapperhed, dylja saðrar s. Sigv 12, 17, segja frá s.-e-s Hl 16 a, — veltalenhed, tala með s. Lil 23. — Jfr 6.
snillifimr, adj, behændig ved sine ud-mærkede færdigheder, om gud, Leið 6.
snillingr, m, 1) udmærket mand (af snjallr), pul IV j 1, Gdþ 39. 43. — 2) slange, pul IV qq 4.
snillivanðr, adj, vant til behændighed i sine handlinger, Has 48.
snimma, snemma, adv. (om de to for-mers forekomst se Skjspr 113) 1) tidlig, på dagen, dags vas heldr s. Am 67, Baldrs bróðir vas of borinn s., tidlig om morgen-en (jfr einnættr straks efter), Vsp 33, s. at kveldi pry 24, ganga s. at sofa Hávm 19. — 2) om tiden, levetiden, i alm. síð né s. Hhund II 48, mikilsti s. . . . en til síð Hávm 66, jfr Sól 29, né til s. syni (skyli mangi trúua) Hávm 88, hvé ér s. til saka réðuð Sigsk 34, hneit s., tidlig, alt for tidlig, Krm 17, jfr Kveld, jfr Hfr 2, 4, Ód 4. — 3) fordumis, Rdr 14, Jóms 6. Jfr Vogt Studier AK 214 (mindre rigt.). — 4) hurtig, straks, s. kallaði Vol 23, sáttir þínar vilk s. hafa Alv 7, hóll gakk ór s. Akv 15, verða ótt s., om stormen, Am 18, metk s. Korm Lv 7. — 5) komparativ snimr, jör, s. trúða ek brúði Korm Lv 23, þó vas Svívor s. numin lifi pdts 1, 2, s. an hyggir Sigsk 54; — superl. snemst, straks, finna s., at í sal kómú (ɔ; först aj alle), Akv 15, urðu snemst barðir Rdr 5, — i kortest tid, búa s. snekkjur Ragn V 11. Jfr megin-, of-.
*snivinn, part. (af et verb. *sníva), til-sneet, s-in snævi Bdr 5.*
sníða, (sneid og snídda, sníðinn), 1) skære itu, skæremidt over, s. leggi G Súrs 31, s. hrygg í sundr Frþ 1 15, s. orm, skære i stykker, Brot 4, brynjur sníddum Gautr II 11 (eller fejl for sneiddum?) skor sniðin hjørvi Ht 10, s.

af høfuð, skære hovedet af, Vol 24. 34, s. e-n sina magni, ved snit at berøve en hans seners kraft, overskære hovedsener, Vol 17. — 2) fure, s. lunda voll Sturl 3, 6. — 3) (intransitivt), síð sneid fyr (forbi) Sikiley Hharð 4.

snjallmæltr, adj, veltalende, Ht 76, Sturl 7, 1.

snjallr, adj, 1) modig, tapper, þér þótti hann s. vesa Eirm 7 (dette sted er især oplysende om betydningen), hildingar hølztí s-ir Hhund II 24 (også her er shammenhængen oplysende), s. est í sessi, du er modig nok på bænken, Lok 15, om fyrster, Oddm, pKolb 3, 12, Sigv 1, 13. 2, 3, 3, 10, Mark 1, 31, pþóðA 1, 6, Gríp 9; om andre mænd, s. sour Skallagrims Islðr 10; Ólbjarn; s-ir bróðir G Súrs 9, s. siðreytin Anon (X) Digt om Guðleifr, s-t lið Jóms 9, snjoll ferð ESk 6, 15, s-ari ferð StjO II 8, s-astr at gørv-øllu Jóms 8; om gud, Arn 6, 19, Óð 2, — med gen., s. styrjar ESk 6, 46, ESk 6, 1, boðvar s. Mark 1, 25, hyggju s., modig i sind, Pl 12. — 2) klog, vis, s. manndáða EGils 3, 8. Som mansnavn Dry (XI) 6. — Jfr al-, dáð-, dýrðar-, for-, geð-, hauk-, hug-, jafn-, líf-, løf-, marg-, mál-, orð-, ó-, ráða-, ping-, brek-, þróttar-.

snjallrásr, adj, modig, dygtig, klog i råd, Hfr 1, 5, Sturl 3, 17.

snjár se snær.

Snjógrund, f, ‘Sne-land’, o: Island, Bergb 5.

snjóhvitr, adj, snehvid, s-t dúfa Gd 13, s-tt blóð Anon (XIII) B 1 (her før at betegne det krafatløse).

Snjoland, n, ‘Sne-land’, o: Island, Gdþ 17.

snjór se snær.

Snorri, m, Snorre gode, Eviðs 7, Obreið 2, pTref 2, — Snorre Sturluson, Máni 4, — Islænder ved 1000, porm 1, 7.

snotr, adj, klog, vis (måske med bibe-tydning af høviskhed, jfr SnE I 116, jfr nyisl. snotur, kön, pæn), s. maðr Hávm 55. 95, nema enn s-rari séir Vajþr 7, æva til s. séi Hávm 54—56, sitja með s-rum Hávm 5. 24; s. sunds Hfr 3, 16; snotr mær Sigv 2, 11; Sturl 5, 3, Pl 31, Ht 41, vikingar s-rir gunnar pdr 8. — Jfr al-, all-, meðal-, ó-, ráð.

1. Snotra, f, en asynje (jfr SnE I 116), pul IV h 1.

2. snotra, f, noget på et skib, uvist hvilket, pul IV z 5 (jfr Fas II 210).

snópa, (-ða, -ati), sidde og spejde (især efter føde), sitr ok s-ir Hávm 33, snauðr munk s. Gautr I 3; jfr snapa.

snót, f, kvinde, (tolkningen SnE I 536: s-ir heita þær er orðnæfrar eru er vist blot en senere lærd gisning), pul III 2 a, IV i, Gríp 16. 45. 46, Am 66, Ghv 21, Hfr Lv 22, pKolb Lv 2, dønsk s. ESk 6, 35, s. svinnhuguð Hhund II 11; s-ar ulfr, Tjasse (Iduns røver), Haustl 2; — s. saka, Hildr Högnes datter, kamp, Hf 13, Heðins s., d. s., Grett 2, 4, s. sverða Hfr

3, 18, s. joru *pBrún* 3; — jötuns s., *jættekvinde*, (*jfr leiði*), *Korm Lv 1*; — s-ir svanengis, *Ægirs døtre, bolgerne*, *Hl 27 b.* — Som egennavn, *Rþ 25*.

snugga, (-aða, -at), *vende sig, se, s.* Heljar til *Ski 27*, i prosa, s. til e-s, *förvænte* (se med *förvæntning mod*).

snúa, (sný, snöra, snuinn), 1) *sno, frembringe ved snoning, især om strænge, snori* streng *Rþ 28*, s. gollbond *þry 5*, s. víghond *Vsp 34*, s. ørlögþóttu *Hhund I 3*. — 2) *sno, vende, med dativ, s. hnakka við e-m* *Has 7*, s. sórum til elda *Sól 16*, s. stafni hjá bóru *Líkn 33*, s. enu betra til sín, *vende det bedste mod sig, vælge det bedste, handle på bedste måde*, *Mhk 28*. — 3) *vende, dreje, heimi heyrik sagt at snúi (upersonl.)* *Mhk 24*, hvé es snýsk *Sigrdr 15*, s. öllum sefa e-s *Hávm 161*, sefi snuisk til sätta *Gróg 9*; s. auðnu hvéli á e-n, *dreje lykkens hjul imod en, bevirke ens ulykke*, *Sturl 4, 10*; *skeyti s-ask á lopti, vender sig om (for at flyve tilbage)*, *Lil 45*; — s. upp við tré (segulum), hejse sejl til tops, *Hhund I 26*; — snýsk jormungandr, *bugter sig*, *Vsp 50*, s-ask ór hendi, *vride sig ud af*, *Hhund I 30*, s-ask frá greypu grandi, *bort fra synden*, *Líkn 45*. — 4) *om bevægelse i en bestemt retning, uden at der behøves at være tænkt på en bøjning*, s. brott heðan, *begive sig bort herfra*, *Hyndl 46*, s. herferð (dativ), *vende sig til krigerafærd*, *Pét 39*, s. heim í sinni med e-m *Alv 1*, s-ask til heljar, *strømme til*, *Gróg 8*, s-ask at sandi *Hhund I 49*, s-ask út ór eldi *Háljs VII 5*; s. háði í Viðurs feng, *indflette, anvende, spot i et digt*, *Ormr 1, 2*.

snúða, (-aða, -aðr), *fremskynde, foretage hurtig, låta s-at føru pham 1, 2*.

snúðgasteinn, m, *hurtig drejende (drejet) sten, om kværnstenen*, *Grott 4. 12* (*jfr det følg.*).

snúðigr, adj, *hurtig, s-t, adv, broddr fló* s. *Bkrepp 9*.

snúðr, m, (-ar, uden pl.), *vending, drejning, især til det bedre, mala s., forbedring af*, *Sigv 11, 18, fordel, lykke, þat es miðn s. Dry (XI) 8, slíkt ráð es til s-ar pKolb Lv 2, jfr snúnaðr. Jfr fé.*

snúna, (-aða, -aðr), *egl. vende sig i en vis retning* (*jfr snúa*), *gå, have et vist forløb, udfald, hvé mun Sigurði s. ævi Gríp 6*, hversu s-uðu yðr konur yðrar, *hvorledes opførte de sig mod eder*, *Hár 17*; hvé fekk þætti s-at, *hvorledes det lykkedes med digtet*, *Leið 43*; þér hefr s-at at vinna, *det er lykkedes dig*, *Ott 2, 7*, ek frá þér s. greitt (adv), *du havde lykken med dig*, *pskakk 2*.

snúnaðr, m, *vending* (*jfr snúðr*), *især til det bedre, fordel, lykke, þat vas s. landi Vell 14. Jfr snúðr.*

snýðja, (snudda, snutt), *ile, jarl lætr snekkjur s. á Manar hlekkr Ht 77, láta randa vol (sværdet) s. í ben Eviðs 3, slog snuddu Bkrepp 9.*

snyrtibyggð, f, ‘prægtig bygd’, i et mangelfuldt vers *Hl 3 a.*

snyrtidrengr, m, *prægtig, udmaerket mand*, *Jóms 39, Merl I 36, Háljs VII 5, Orv IX 29.*

snyrti-Freyja, f, ‘prægtig, prydæt, Freyja’, gamðis vangs (*armens*) báls (*guldets*) s., *Freyja der pryder sig med guld*, *Korm Lv 23*.

snyrti-Grund, f, ‘prægtig, prydæt, jord’, sveigar s., *kvinde* (egl. ‘en der smykker sig med sveigr’), s. d.), *Korm Lv 6*.

snyrti-gótt, f, ‘prægtig, prydæt, træ’, s. bláfoldar skafla hyrs, ‘iræ der tager sig smukt ud ved (det bårne) guld’, *kvinde, GSúrs 20*.

snytilherðir, m, ‘prægtig, prydæt, hærder’, Ullar sundviggs s., *kriger*, (egl. ‘som hærder skjoldet, gör det stærkt’), *Hallv 3*.

snyrtimáðr, m, = *snyrtidrengr*, *Jóms 16*.

snyrtimót, n, ‘sværd-møde’ (af snyrtir), *kamp, seinni s-s, langsom, træg, til kamp*, *Korm Lv 45*.

snytrir, m, 1) *pryder, som gör eller holder noget blank*, s. *bauga ESk 6, 49*, s. *hrings GSúrs 21*, s. *hjorva Rst 26*, *jfr hring-*. — 2) *sværd, þul IV l 1. 9* (*jfr Saxo I 103*; ‘den blanke’, *Falk Waff 60*), s. *skar ferðir Hl 34 a, rjóða s-i Hl 40 a.* — Findes også som v. l. for snytrir. *Jfr hring-*.

snytrir, m, *som gör en klog, bibringer en et höjere kulturtrin, ‘kulturbærer, kulturforøger’*, af snotr, hapti s. (v. l. snyrtir), *Odin, Haustl 3, þjóðar s., Hakon jarl, míske som den der søgte at holde liv i hedenskabet*, *Vell 12, aldar s. Merl II 20*.

snýja, (sný, ... *jfr snivinn*), *sne, upersonlig, snýr á Svölnis vóru* *Eyw Lv 12*, sóknar hagli snýr á ógnar óru *Ht 62*, men hagl snýr á heiðar *GOdds 2*.

1. **snýta**, (-tta, -ttr), *egl. ‘snyde’*, láta e-n s. blóði, *lade en snyde blod*, o: *dræbe en*, *Orv IX 66, absolut i samme betydning, snýtt hefr sifjungum Am 85*.

2. **snýta**, f, *ussel person, veslar s-ur* *Orv VII 16* (v. l.).

snæðingr, m, *måltid, mad* (af snáð), s-s port, mundén, *Grettis 22*.

Snæfjöll, n. pl, *sagnlokalitet*, *Hhund I 8*.

snæfugl, m, ‘*snefugl*’, *snespury, þul IV xx 7*.

Snægrund, f, 1) ‘*Sne-land*’, *Island, Isldr 3. 17; vistnok også ESk 12, 9*.

snæhvít, adj, *snehvít*, s-tt silfr Am 70.

Snækollr, m, *nordmand (11. årh)*, *Grettis 22*.

snær (eller snjár og snjór, se *Skjspr 28*), m, *sne, snivin “snjóvi”* *Bdr 5, þaðan koma “snjóvar”* *Hyndl 42*. — I kenninger for sowl: sjóðs s. *ESk 11, 7*, s. *skála ESk 11, 8* (*jfr SnE I 402*). — Jfr digul-snjár.

snæra (eller snæra?), f, *ild, þul IV pp 4* (skr. snæra).

- Snævarr**, *m, sagnperson, Högnes sön, Am 30.*
- snœfr**, *adj, rask, dygtig, snœfir and-skotar Hróðs 6 (vistnok feil för snœfrir), s-ri vinir hvárskis Ólthv 2, 4, suara s-rt (adv), om en due, Gd 13. Jfr all-, of-.*
- snœfugr**, *adj, rask, kraftig (jfr foreg.), s-gir kjólar Hhund I 49, draga segl upp s-gum hondum Vols 10.*
- snæri**, *n, 1) bånd, tov, på et spyd (jfr snærispjót, snæridarr), halda spjóti i s. pjóðA 1, 21, grípa í bug s-um Jóms 27, fáa í s. Am 44. — 2) skibstov, s-is vitnir Hjr 3, 16. — 3) fiskesnöre, týna s-um sinum Gdþ 53.*
- snæridarr**, *n, rem-spyd, spyd med rem i (hasta ammentata), pjóðA 1, 10. Jfr Falk, Waff 87.*
- snøkta**, *(-ta, -t), hulke, qndin s-ti Lil 54.*
- snøggr**, *adj, (-va-st) 1) uden hår, s. belgr Þjsk Lv 1. — 2) hurtig, rask, s. verki ESk 6, 8.*
- snør**, *f, (findes ikke i gen.), sönnekone, svigerdatter, s. né döttir Ghv 18, kann nipt við s. skipta pul III 2 b. — Som egennavn, Rp 23.*
- soð**, *n, suppe (det vand hvori kød er kogt), s. vas í bolla, om en ringe føde, Rp 4, gefa svínum s. Hhund II 39, Hjálmp II 8; jfr Rejr 5, 2.*
- soðgolf**, *n, 'suppe-gulv', gulv hvorpå suppekær står, køkengulv, liggja á s-i Orv VII 4 (for soðhússgolf?)*
- sofa**, *(svaf, sofinn) 1) sove, s. of morgin Hávm 59, svafk mjók sjaldan Am 81, svófum saman í húsi Korm Lv 41, ganga (at) s. Hávm 19, Hhund II 39 o. s. v., s. fátt, nyde ringe sövn, Sigv 3, 1, meðan aðrir svófu Eskál Lv 1, s. í hel, sove sig ihjæl, dø i sövne, Mhkv 8, s-andi maðr Hávm 58, s. í faðmi e-rii Hávm 113, s. á armi e-rii Fj 41, 42, Hhund II 48, s. hjá e-m, e-rii HHj 24, Gríp 42, Korm Lv 60, Árm 3, s. meðalarma e-rii Hjr Lv 19; s. und þaki Guðr III 2, s. á dúni, på dunfyldte dyner, Grott 5; med acc., s. svefn Gríp 29, s. scetan (o: svefn) Sól 13; — s. lifi, hendøse livet, i uvirkosmed, Sigsk 11, Ghv 2; — part. pass. sofin, = sofandi, saldrótt of sofin Hávm 101. — 2) om den evige sövn, biðja sælan s. Sigrdr 34. — 3) være lydløs, stille, né hálar hvélvölur svófu Pdr 6, ligge nede, være uvirkende, mun eigi oll vó s. Hálf VIII 1.*
- Soffia**, *f, helgeninde, Mey 58.*
- sofna**, *(-aða, -aðr), sove ind, falde i sövn, Vgl 11, 28, Grott 4, lengi s-uð bask, jeg havde længe sovet, Sigrdr 2, s. ek minst, jeg falder aldrig i sövn, jeg kan ikke sove, Vgl 31; GSúrs 32, Þjhit 2, 1, ESk 6, 47; s. scetan (o: svefn) VGl 4.*
- sog**, *n, 1) 'den sugende' del af skibets skrog, d. v. s. den nederste del af bunnen mellem de to nederste planker i skibet (Falk, Seew., 34—35), kolen og kolpartiet, s. skilja hrønn Ht 22. — 2) søen,*
- pul IV u 1; láta snægrund sökkva í s. ESk 12, 9.*
- Sogn**, *m, Sognefjorden, pul IV ecc, til S-s Vell 22, ór S-i pjóðA 1, 15, gramr S-s, norsk konge, pjóðA 3, 16. — Fjord, vand i alm., sára s., blod, ESk 8, 1.*
- soll**, *n, (= nyist, sull 'vaskevand', urent vand), brød og lign., blødt ud i mælk, (eller blanding af mælk og ost, = no. soll, Aasen), som hundeføde, teygja til at s-i Hhund I 34, 44. Jfr hræ-.*
- solmr**, *m, hav ('den svulmende?'), pul IV u 4.*
- sonardreyri**, *m, galte-blod, blodet af en offergalt (sonar antages her, vist med rette, for identisk med langobardisk sonor = svinehjord jfr Beiträge, XII, 177, XVI, 540 f., så at sonar- skulde være forkortet for sonargaltar-, hjordens hovedgalt, dens største — og derfor til ofring bestemte — galt), (full) vas aukit s-a Guðr II 21, så vas aukinn s-a Hyndl 38. Jfr Lind i Festskr. til F. Jónsson. Jfr Hervarars.*
- sonr (son), sunr**, *m (se Skjspr. 56-57), sön, den fulde form findes f. eks. Rdr 14, Bragi Lv 1 (v. l.), Olv 1, Korm 1, 1, Lv 52, Haustl 14, Håv 2, Sigv 7, 3. 13, 31, Ingj 1, 3, pul IV j 8, — uden r og efter faderens navn Gunnl Sig 1; Óðins s., Tor, Vsp 56, pry 21, Vále, Vsp 32, Bdr 11, Jardar sunr, Tor, Haustl 14, kvánar s., (min) hustrus sön, St 18, s. húss, husets sön, sönnen i huset, Rp 11, s. allsráðanda, Kristus, ESk 6, 5, s., absolut, om Kristus, erum leið s-ar reiði Hjr Lv 9, Álfív s. pjóðA 1, 3, Karls s., Odins són, Balder, SnE I 180, trúi engi til snimum syni Hávm 88, vit ræðr syni, sst, opt es ulfr í ungum syni Sigrdr 35, sexhofðaðr s. Vafþr 33, kattar s., jætte (jfr kottr), Hhund I 18. Ofte omskrivende, ása synir, aserne, Skí 17, 18, Alv 16 o. s. v., sigtiva s-ir Lok 1, 2, Fájn 24, joþna s-ir Hávm 164, Suttunga(-s) s-ir, jætter, Skí 34, Alv 34; manna s-ir Grí 41, alda s-ir Hávm 12, Alv 9, 15, gumma s-ir Skí 26, Reg 3, 4, fira s-ir Fájn 2, 3, hólða s-ir Hávm 94, virða s-ir Sól 34, ýta s-ir Sól 33, Hávm 147, 164, dags s-ir, menneskene, Sigrdr 3, niðja s-ir, uvist hvem, Sól 56, Fitjungs s-ir, rigmænds sönner, rigmænd, Hávm 78. — Som egennavn (Jarlars són), Rp 41. Jfr bróður-, dags-, dóttur-, einga-, einka-, frægðar-, hróðr-, stjúp-, systur-.*
- sonsæll**, *adj, heldig med sön(ner), som har udmarkede sön(ner), s-l systir jofra Nkt 74.*
- sorg**, *f, sorg, smærte (åndelig), s. etr hjarta Hávm 121, sör s. Guðr I 24, s. at minni Ghv 21, s-ir ok sakar Hávm 146, hljóta s. ESk 6, 29, þat mun s. pKolb Lv 5, her betyder det nærmest stof, grund til sorg, ligesom i udtrykkene segja s., s-ir Brot 14, Am 87, samt i of minni s-ir ESk 6, 60, alinn at s-um Mgðð 2; s-ar veit pjóðA 4, 21, mart s-ar feksk Portum Sigv*

1, 8, súfir kveykva s. *Hamð* 1, þjóni s-ir *Ghv* 20, lægja s-ir *Rþ* 44, s. dafnar *Eg Lv* 15, borg firð s-um *SnE* II 194, ala s. of (konu), nære elskovsbekymring, være forelsket, Árm 3, valda s., s-um *Vendá* (ð: ved krigstog) *Arn* 2. 11. 13, vinna til s-a heiðins vifs, udføre noget der volder sorg, *Hskv* 2, 5, lífs s. *Sigv* 13, 14, gleyming s-a *Lil* 89; — legmlig smærte *ÆGils* 3, 6, jfr det fra *ESk* 6, 60 anførte sted. Uklart er simla s. *Eg Lv* 17. — Boðvar byrgis s., skjoldets sorg, ødelæg-gelse, sværd, *Vell* 2. *Jfr* alm., lím-, ó-sorgaðr, adj, sorgfuld, *Mv* II 6. sorgafullr, adj, sorgfuld, *Hávm* 114. sorgalauss, adj, sorgfri, *Sigsk* 24, s-astr sefi *Hávm* 56. sorgeyra se sorgaðr. sorgfullr, adj, = sorgafullr *Guðr* I 1. sorgalauss, adj, = sorgalauss, sorgfri, iðri for bekymringer, ntr. s-t, adv, *Hfr Lv* 28. sorgmóðr, adj, sorg-træt eller, rettere, sorgophidset, sorgfuld, s-ð kona (jfr af trega stórum sst.) *Oddrgr* 13, s-s sefa, gen. abs., sorgfuld i sind, *Guðr* II 41. sorgaðr, adj, rasende af sorg, smærte, om den af kvaler pínte *Loke*, *Hausti* 9 (hds har sorgeyra, ey = ce, som om ordet hørte til mey, ð: *Idun*, men det kan næppe være rigtigt, der bør læses -ðoran). sortaðr, adj, sværtet, beget, tjæret, s-uð sæfong, de begede ðrer, *PjóðA* 4, 20. sorti, m, mørke, mørk tone (over noget), sævar s., det sorte hav *Vigl* 2. sortna, (-ða, -aðr), blive sort, formør-kes, sól térf s. *Vsp* 57, s-ar (v. l. for sloknar) *Surta logi Vafþr* 51. Sortuland, n, ø (eller del af *Langøen* i *Vesterålen*), pul IV bbb 2. só = svá, s. d. sóa, (-ða, -iðr), ofre, dræbe (som offer), veitzu hvé s. skal, ofre (ved hjælp af runer?), *Hávm* 144, s. Jóta dolgi, ofre (kongen), *Yt* 5; dræbe i alm., eða hefði honum Suttungr sóit *Hávm* 109, at Sýslu kind hefði of sóit (v. l. sóat) *Yt* 25. sófnir, m, = sváfnir, slange, s-is bingr, guld, *Hjálmp* IV 15. sógorr, adj, 'således fuldkommen', så-ledes stillet, ordnet (af só = svá; sik-kert ikke forkortet til só), at s-u, idet sagen er således ordnet, under denne tingenes tilstand, *Gríp* 24. 40. sókn, f, 1) egl. 'søgen frem', angreb, gensidigt angreb, kamp, pul IV k 2, veita e-m s., angribe en, *Sigv* 2, 3. — 2) kamp, *Rdr* 12, *Gldr* 8, *Sigv* 1, 6. 12, 7. 20, við s-ir *Sigv* 7, 10, þung s., *Sigv* 7, 2, bar s. saman *Hund* II 10, þá es s. lokit *Hund* I 56, s-ar læti, kamplarmen, *Krm* 16, skapa s. sverðum *Am* 52, god ræðr s. ok sigri *Sjórs* 3; s-ar hvatr *Eskál* 1, s-ar hvattr *Ív* 6. — I kenninger, for kriger: s-ar Rognir (*Tjalfe*) pdr 3, s-ar Yggr pSkall 1, s-ar Njörðr *Sigv* 13, 3, s-ar alfr *Rdr* 4, — for sværd: s-ar seiðr *Pl* 37, s-ar naðr *Ht* 6, — for økse: s-ar gíðr *Sturl* 3, 8, — for

pil: s-ar hagl *Ht* 62, — for kamp: s. ógnar gims *Eviðs* 5. — 3) proces, s-ar seðkir *Pmáhl* 2. *Jfr* heim-, skip-, sóknarsnarr, adj, rask i (til) kamp, *Nkt* 62. sóknarstrangr, adj, stærk i kamp, *Sturl* 3, 7. sóknabára, f, 'kamp-belge', blod, *Hl* 33 b. sóknbjartr, adj, munter i kamp, kamp-glad, s-ar ferðir *Hl* 34 a. sóknbraðr, adj, hidsig i (til) kamp, *ESk* 6, 12, *Rst* 3 (v. l. til sannfróðr). sókndeiland, m, krigar, *Gdþ* 64; jfr det følgende. sóknndeilir, m, 'kamp-yder', krigar, *Has* 24 (her om reveren på korset). sóknndjarir, adj, djærv i (til) kamp, *Sigv* 13, 14, *Arn* 3, 4, *Iv* 19, *Nkt* 70; om hunde, *Fj* 15. sóknerefandi, m, 'kamp-udfører', krigar, *Isldr* 17. sóknfüss, adj, kamp-begærlig, *Koll* 2, *Hl* 8 a. sóknicerr, adj, dygtig i (til) kamp, *Iv* 42. sókngrífr, n, 'kamp-trold', økse, sendir s-rs, krigar (sendir = som sætter i be-vægelse), *Mþorð* 2. sókngeðir, m, 'kamp-forstærker', krigar, *Sturl* 7, 1. sóknharðr, adj, kraftig i (til) kamp, *Ht* 16. sóknheggr, m, 'kamp-hægg', krigar, *Sindr* 3. sóknherðir, m, ur. v. l. for songherðir, *Vell* 19. sóknhvattr, adj, øgget til kamp, s-ar sveitir *Sturl* 5, 1. sóknhöttr, m, 'kamp-hat', hjelm, *Sindr* 5 (jfr svellrjóðr). sóknmiðjungar, m, pl, 'angrebs-væsner', sverða s., krigere, *Pmáhl* 5. *Jfr* Reich. 194 (hds. har niðj-). sóknýrir, pelf, er formentlig fejl for sókrýrir, s. d. sóknsterkr, adj, kamp-stærk, *ESk* 6, 8. sóknstrangr, adj, kamp-stærk, *Steinn* 3, 10, *Rst* 23; s-strøng sveit *Joms* 24. sóknstríðr, adj, kamp-hård, hård, ubøjelig i kamp, *Sigv* 12, 1. sóknstærði, m, 'kamp-forstærker', krigar, *Pl* 57 (ved rettelse). sóknstærir, m, s. s. foreg., *PjóðA* 1, 25. sóknvöllr, m, kamplads, s-ar svellir, som lader kampen svulme (egl. 'som lader svulme på kampladsen'), *Ht* 61. sóknvörd, f, 'kamp-kvinde', valkyrje, s-ir syngva kunnu *Darr* 9. sóknþorinn, adj, dristig i (til) kamp, *Sigv* 12, 8. sóknþýðr, adj, mild, venlig, munter i kamp, *ESk* 6, 31. sóknorr, adj, rask i (til) kamp, *Steinn* 3, 7, *Pþlnd* 1, 1. sókrýrir, rettelse for hdss sókn-, af sókr 'ild', m, hauðrmens sókr, guld, dettes rýrir, gavmild mand, pelf, *Jfr* ránsókr, versókr. *Jfr* Falk, MoM 1927. sól, f, sol, s. er landa ljóme *Rán* 21, s.

skínanda goð *Grí* 38; s. heitir með monnum *Álv* 16; *Sól* 39. 40 o. s. v., s-ar geisli *Sigsk* 55, *Lil* 27, s-ar sýn, *synet af*, *Hávm* 68, ból nýtr s-ar, *hvor solen når at skinne*, *pjsk Lv* 4, s. en suðrhalla *Akv* 30, s. skein sunnan *Vsp* 4, s. varp sunnan hendi *Vsp* 5, at upvesandi s-u *Hár* 58, und s. (acc.), til jorden, *ESk* 4, 1, und s-u, på jorden, *HHj* 39. 43, *Grip* 7, *Arn* 2, 20, við s-ar setr, ved solnedgang, *Herv* II 1, með, við uppruna s-ar *Krm* 8, 11, s. skinn af sverði *Vsp* 52, bjartast skinn í heiði s. *Mhv* 27, s. tért sortna *Vsp* 57, bjort verðr s. at svartri *Arn* 5, 24; grund s-u birt *Oddi* 5; gýgjar s., *uvist hvad der menes*, *Sól* 51, s-ar hijortr, *uvist hvad der menes*, *Sól* 55. Personificeret, *Vafþr* 23, asynje, *pul IV* 2, *jfr* yy 3. — *I kenninger, for himmel: s-ar sjöt Grip* 52, s-ar setr *Oddi* 2, s-ar ból *ESk* 6, 67, s-ar írból *Rst* 33, s-ar salr *Leið* 25, s-ar hóll *Rst* 10, s-ar stóll *Od* 2 (*jfr* stólkungr), s-ar þungstóll *Mánú*, s-ar gnaptstóll *Óldr* 9, s-ar jáðarr *Hfr* 3, 12, s-ar reitr *Lil* 11, s-ar hauðr *Leið* 31, s-ar frón *SnE* II 196, s-ar grund *Balti* 4, s-ar land *Leið* 26, s-ar hjalmr *Arn* 7, 1, — for kvinde (*Sól* asynje): S. unnar dags *pham* 2, 2, S. mágrundar hyrjar *GSúrs* 22, S. gullbúa stóla *Grettis* 43, — for guld (*jfr* *SnE* I 624): Rínar s. *Sigv* 3, 18, *Mark* 1, 6, s. ægis *Háv* 11, s. sunds (rettelse for sott) *Korm* Lv 62, *Kolb* 1, 5, s. straums *ESk* 6, 28, s. sægs *Mark* 4, 2, s. skerfoldar *Háv* 12, s. brimleidár (ved rettelse for -reiðar) *Sturl* 5, 3, sæ-sól (*jfr* sæ-deilandi sólar), *GSúrs* 12, — for skjold (*jfr* *SnE* II 428): gunnar s. *Hl* 16 a, skipa s. *ESk* 12, 5, s. elfar skíðs (rettelse for skins) *pHjart* 1, — for sværd: s. *Svołnis* éla *Rst* 16, s. Gunnar hríðar *Anon* (XIII) B 19, — for øje (*jfr* *SnE* I 538): ennis s-ir *EGils* 1, 34, — for farve (hvormed bøger 'lyses', illumineres): bókar s., da farve tilberedes af jordarter bliver dette identisk med 'sten' (se steinn), *HSt* 2, 5, — for gud: s. miskunnar *ESk* 6, 1, s. heilags síðar *ESk* 6, 3, réttlætis s. *Gd* 13, gramr s-ar *ESk* 6, 18 o. s. v. — Sólar pdr 14 er vistnok fejl for salar. *Jfr* angr-, arm-, barð-, ben-, blik-, él-, fall-, gnap-, harm-, hlýr-, hneigi-, hnig-, hnit-, mord-, silki-, unn-.

Sólarljóð, n. pl, *Sól* 81, men *Sól* 83 står ordet i sing., S-s saga, men verset er utvivlsomt et ungtf fabrikat.

Sólarr, m, sagnperson, *Högnes* són, Am 30.

sólbjartr, adj, lysende som solen, om kvinde, *Hhund* II 45, *Fj* 42, *Mhv* 11 o. s. v.; fingeret symbolsk navn *Fj* 47.

sólbjørg, f, solbjærg, solnedgang, s-um í, udtrykket kan være tvetydigt (passende i en gáde), *Heið* 25.

Sólblind, m, sagnperson, S-a synir, dværge(?), *Fj* 10.

sólborð, n, 'sol-planke', en løs fjæl, der anbringes ovenpå skibets ræling,

(= sólbyrði, *jfr* *Falk*, *Seew..* 19. 54.), *pul IV* z 5, s-s goti, *skib*, *pSær* 4, 1.

sólborg, f, 'sol-borg', himmel, s-ar salr *pstf* 1, 5. Som kvindenavn, *ESk* 13, 9.

sólbrunninn, adj, brændt, svedet, af solen, s. armr *Rb* 10.

sólbrigga, f, 'sol-bro', himmel, siklingr s-ju, gud, *Leið* 30.

sólbyrði, n, = sólborð (s. d.), s-is elgr, *skib*, *Katr* 26 (*jfr* ýfir).

Sólfjoll, n. pl, *sagnlokalitet*, *Hhund* I 8.

sóltagarr, m, 'sol-hund', seilar sól, skjold, dets 'hund', sværd, seilar s. beit leggi *Tindr* 1, 4.

sól-Grund, f, 'sol-Jord', *Siggjar* linda sól, guld, dets 'Jord', kvinde, *Leiknir*.

sól-Gunnr, f, 'sol-Gunn', sunds sól, guld, dets 'Gunn', kvinde, *Korm* Lv 8.

sólhauðr, n, 'sol-land', himmel, sannstýrandi s-rs, gud, *Has* 27.

sólheiðr, adj, *sollys*, s-ir dagar *Akv* 16.

sólheimr, m, 'sol-verden', himmel, *Svarf*

9. — I pl, S-ar *sagnlokalitet*, *Hhund* I 47.

sólhvítir, adj, hvid, lys, som solen, om en kvinde, *Hávm* 97.

sólhol, f, 'sol-hal', himmel, gramr s-ar,

gud, *Líkn* 22.

Sólkatla, f, ukendt kvinde, S-u synir *Sól* 78.

sólknorr, m, 'sol-skib', himmel, s-ar harri, gud, *Kolb* 1, 3.

sólkongur, m, 'sol-konge', gud, *Ekul* 1, 1.

sólkonnuðr, m, 'sol-prøver', sunda sól, guld, dets 'prøver', mand, *Anon* (XIII) B 26.

sólmeiðr, m, 'sol-træ', borðs sól, skjold, (ved rettelse), dets meiðr, kriger, *P1* 20, skipa leidár sól, guld, dets meiðr, mand, *Gyð* 8.

sólmark, f, 'sol-land', himmel, men dette giver ingen mening; der foreligger vistnok fejl for *silmork*, s. d., *Anon* (XII) C 33.

sólraunn, n, 'sol-hus', himmel, s-s konungr, gud, *Pét* 23. — *Sólronn* findes *pul IV* bbb 2 som ø-navn; det kunde være pl af s., men snarere er det måske = Sólronen?

sólroð, n, solens rødfarven af himlen om morgen, *solopgang*, í s. *Ht* 77.

sólryndi, m, 'sol-forminsker', svandefoldar sól, guld, det hele 'gavmild mand', *PjóðA* 1, 13.

sólryrir, m, s. s. foreg., uriktig v. l. for sólspennir, s. d.

Sólskel, f, ø på Nordmøre, ('den solbeskinnede skal', navnet svarer til dens beliggenhed), *pul IV* bbb 5.

sólskin, n, solskin, i pl, hentydende til de forskellige dage, tider, svart verða s. *Vsp* 41.

sólspennir, m, 'sol-omspænder', sól Njóts ranna (skoldenes sol), sværd, dets spennir, kriger (v. l. *sólryrir*, svipkennir), *Evv* Lv 4. Om stedet *jfr* *Reich*, s. 32 f.

sólstétt, f, 'sol-vej', himmel, s-ar gramr, gud, *Líkn* 42.

sólstillir, *m*, ‘sol-konge’, *gud*, *Gd* 49.
 sólstýrir, *m*, ‘sol-styrer’, *gud*, *Mdr* 15.
 sóltjald, *n*, ‘sol-tjøld (-tag)’, *himmel*,
 s-s konungr, *gud*, *Has* 10, stillir s-a, d. s.,
Arn 1, 3.
 Sólund, *f*, *Sulenøen* (*ved Sognefjordens*
munding), *pul IV bbb* 5, *S-ar sund Korm*
Lv 38, *i pl*, *S-ir*, *Bjhit* 2, 9, *Frp* I 3.
 sólvangr, *m*, ‘sol-vang’, *himmel*, *siklingr*
 s-s *Leið* 35.
 sólvíðri, *n*, *solskinsvejr*, í s. *Heið* 37.
 sólpverrir, *m*, ‘sol-forminsker’, *svan-*
bekkjar s-, *gulduddeler* (*svanbekkjar* sól
 = *guld*), *ESk* 3, 2.
 sóma, (-ða, -t), *sömme sig*, *vel s-ir þat*,
det er meget passende, *Hfl* 3, *betra s-ir*
 (*konu*, *dativ*) *Oddi* 2, *s-ði* (*manni*) *Ód* 2.
 sómalauss, *adj*, *uden hæder*, *Mv* III 18.
 sómagrr, *adj*, *gavmild på hæder*, *om*
gud, s. á *efsta dómi Lil* 70.
 sómi, *m*, 1) *hæder*, *ær*, *pryd*, *gera s-a*
 e-s *Rv* 31, *sigr* ok s. *Heið* 10, *verðr hógs*
 s-a *ESk* 6, 42, *fullr af s-a Lil* 25, *þjóna*
fyr s-a e-s, *arbejde for ens hæders ry*,
Lil 80, *tapa s-a Lil* 18, *drepa niðr s-a e-s*
Nj 24 (*her vel nærmest Gunnars gode*
navn og rygte som krigér), *eflir alls s-a*,
gud, *Leið* 39; s. *himintungla siklings*
EGils 2, 7, *klerka* s., *gejstlighedens pryd*,
Gd 67. — 2) *hædersbevisning*, *især med*
hensyn til gæster, *margs vas* alls s. *Am*
94. — 3) *sværdnavn*, *pul IV l 1*. *Jfr Falk*,
Waff 60. *Jfr* 6.
 sómalauss, *adj*, *uden hæder*, *ntr s-t*, *adv*,
lúka s-t dómi, *uden hæder for dem selv*,
GSúrs 12.
 sómlundaðr, *adj*, *hæderfuldt sindet*,
hæderlig, *Kair* 24.
 sómmidjungar, *m*, *pl*, ‘*sværd- el. bue-*
væsner’, *krigere*, *Vell* 35. *Jfr Meissner*
 s. 144.
 sómr, *m*, 1) *bue*, *pul IV p*. *Jfr Falk*,
Waff 94. — 2) *jættenavn*, *pul IV b* 3.
 són, *f*, *blod* (*denne betydning foreliger*
ingensteder bestemt afhjemlet, men de
følgende kenninger må antages at for-
udsætte den), *s-ar fress*, ‘*blodets bjørn*’,
sværd, *Korm Lv* 28 (*jfr hele sammen-*
hængen), *s-ar ófnir*, ‘*blodets slange*’, *d. s.*,
Ísldr 5; — *det samme ord foreliger*
rimeligvis også i navnet på det berømte
kar, *Són*, *hvori en del af digterdrikken*
*(der jo oprindeligt var *Kvasers blod*) op-*
bevarede, (*SnE* I 216. 218), *sáð S-ar*,
digterdrikken, *Eil* 1, *bjórr S-ar* (*jfr bjór-*
stofnandi) *Giz* 2, 2. *Jfr Koch, IFX*, 109 f.
Lindroth MoM 1915.
 sónviðr, *m*, ‘*klang-træ*’ (*af sónn = lat.*
sonus ‘lyd’), *heljar sónn*, *øksens klang*,
kamp, *dens viðr*, *kriger*, *EGils* 3, 19.
 sópa, (-ða-, -aðr), *feje*, *rense*, *syndum*
 s-aðr, *renset for synd*, *Pét* 36.
 sót, *n*, *sod*, *røg*, *logi skaut glóðum* ór
 s-i *Valg* 2.
 sóta, *f*, *kamp*, *pul IV k* 2.
 Sótasker, *n*, *pl*, *skær ved Sverrigs øst-*
kyst, *Sigv* I, 1 (*her sker Sóta*).
 sóti, *m*, *hest*, *som egennavn*, *pul I a*, 1,

— *i kenninger, for skib*: *byrjar s. Frp* I
 2, *sævar s. Hrafñ* 2, s. *svambekks EGils*
 3, 17, *barða s. Gyð* 2, *Glamma s. Gráf* 9;
 — *for ulv*: *Leiknar s. Hl* 32 b, *fólu s.*
Ód 24, *Gríðar s. BjH* 1, *fjarðomývils Sifjar*
 s. *Hókr* 5. *Som mandsnavn (sagnperson)*,
Orv IV 7. IX 43. *Jfr byr-, log-*.
 Sótr, *m*, *Sartoreøn (i Hordaland)*, *pul*
III 3.
 sótraðr, *adj*, ‘*sodrød*’, *mörkerød*, s.
hani, *om Hels hane*, *Vsp* 43.
 sótt, *f*, 1) *sygdom (legemlig)*, *Fj* 36,
bráðar s-ir Oddagr 5, *miklar s-ir Oddagr*
 2 (*om fødselsveer*), *eldr (tekr)* við s-um
Hávm 137, *ferr s. of kyn dróttar Dry* (XI)
 9, *kvalar ok s-ir Lil* 82, *s-ar brími St* 20,
grimlig s. Lil 73, *lækning s-a Lil* 89. —
 2) (*åndelig*) *bekymring*, *hvoss sú s. Korm*
Lv 35, *øng es s. verri an sér engu at una*
Hávm 95, *sór s. Has* 47, *minmask minna*
 s-a *Lil* 53, *s-arauki Lil* 40. — *I kenning*
for vinter. s. *grettis*, *slangens sygdom*,
Harð 14. *Jfr ána-, bana-, birki-, bit-, bráð-*,
fjør-, riðu-.
 sóttalauss, *adj*, *uden bekymringer*, *E*
Gils 2, 1.
 sóttdauðr, *adj*, *død af sygdom*, *Sigrdr* 33.
 spakfrømuðr, *m*, *klog svänger (frømuðr*
 = ‘*den der stiller noget frem*’), *valteins*
 (*sværdets*) s., *kriger*, *Yt* 8.
 spakligr, *adj*, *vis*, *klog (omtr. = spakr)*,
spjoll s-g, *om spådom(sævne)*, *Vsp* 29,
s-ar spår Merl I 1, II 10.
 spakr, *adj*, 1) *vis*, *klog (bruges især*
om de medfødte ævner, modsat frøðr,
samt om lovkyndighed), *om fyrster*,
Fájn 32, *Ht* 70, s. í *orðum Grip* 7, *s-ir*
voulundar Merl II 7; *spok trúua Heið* 7;
urigtigt (for sonr?), *Sigv* 3, 20. — 2)
fredelig, *stilfærdig*, *medgørlig*, *ef oss*
(konur) at s-um yrði Hárð 18. *Jfr dóm-*,
drjúg, *full-*, *jafn-*, *marg-*, *ráð-*, *volu-*.
 spann, *n*, *spand*, *kar*, *heyrnar s.*, *hørel-*
sens kar, *oret*, *Arbj* 19.
 spara, (-ða-, -ðr), *spare*, *gæmme*, *være*
karrig på, *opt s-ir leidum pats hefr ljúfum*
hugat Hávm 40, s. *hodd Hhund* I 9, s.
aðu Nkt 33, s. *fé Sigv* 2, 2, s. *gollring*
GunnlSig 1, s. *armlog Hl* 17 a, s. *digul-*
jókla Hl 28 b, s. *skáða bótir Rst* 30, s.
spjoll Ht 80, *lof erut sporð Sigv* 13, 27,
 s. *hjørleik pSær* 4, 3, s. *jó*, *spare sin*
hest, ride langsomt, *Korm Lv* 24, *þat*
namk lítt s. Ht 92, s. *sik, holde sig til-*
bage, *skáðe sig*, *Arn* 6, 13, *Hókr* 5, *Mhk*
 27, *sporðumk fæst Sigv* 3, 13, *lát Sparðan*
hneiti Arn 3, 14, s. *sverð Ragn* III; s. *fjør*
Stúfr 8, *þorm* 1, 9, s. *fjanda enn folkskáa*,
spare, skáne, ham (hans liv), *Fájn* 37;
 — *med infinitiv*, s-i ek eigi goð geyja
Hjalti, s-ik við hæl at mæla *pul* III 2 a,
seggr s-ir sverði at hoggva Anon (XIII)
B 1; — *absolut*, *være sparsom*, *Gd* 69.
 Sparinsheiðr, *f*, *sagnlokalitet*, *Hhund*
 I 51.
 sparkr, *adj*, *livlig*, *ubændig*, *s-ar óttum*
konur Hárð 18 (*vokalens beskaffenhed er*
ikke helt sikker).

sparr, *adj.* *sparsom*, andar s., berøvet livet, Nkt 65. — *Jfr vél.*

sparrhaukr, *m.* *spurvehög*, *pul IV xx 3.*

sparri, *m.* *sparre*, *s.* Fenris varra, hvad der spærret Fenris gab op, sværd, *Eyw Lv 6.* *Jfr góm.*

spáa, (-ða, -t), *spå*, *Merl II 13.*

spádómr, *m.* *spådom*, *spåevne*, *s.* nam sæma Guðmund *Gd 17.*

spádómsorð, *n.* *spådomsord*, *spådom*, *Lil 12.*

spágandr, *m.* *spå-stav*, *stav (stok) ved hjælp af hvilken spåkvinder udforskede fremtiden (jfr beskrivelsen af sejdkvinden i Erik d. rødes saga), (hun, völven) fekk (havde fået) spijll ok s-a Vsp 29 (jfr seiðstafra).*

spákona, *f.* *spåkvinde*, *Korm Lv 53.*

spámaðr, *m.* *spåmand*, *Merl I 1, II 10, i pl. SnE II 242, Katr 2.*

spámær, *f.* ‘*spå-mø*’, *hjaldr s-púðar vangs þings (kampens) s., pil, pmáhl 7; de siges at ‘syngé’; i s. må spå vel hentyde til den ‘sang’, som völverne (sejdkvinderne) benyttede under udøvelsen af deres kunst.*

Spánn, *m.* *Spanien*, á (fyr) *S-i Hskv 2, 2, Rv 20. 22.*

spásaga, *f.* *spådom*, *Merl II 93. 100. 101.*

spáherna, *f.* ‘*spå-tærne*’, *s-ur langra nóta sporðjaðraðar, ‘nættenes spåtærner (ð: fuglen tærne), hvis vinger er en hale’, en skæmtsom kenning for sildene, Eyv Lv 13; formentlig hed en art ‘tærner’ ‘spåtærner’, ‘varslende tærner’.*

speki, *f.* *visdom*, *kundskab*, *nam s. pjóð 3, 2, hugar s. Hsv 148. Jfr geð-, hag-, hugar-, orð.*

spekingr, *m.* *vismand*, *pul IV j 3, Katr 13.*

1. **spekja**, *f.* (*klog*) *samtale(?)*, *aðrar vórut okrar s-ur Guðr III 4.*
2. **spekja**, (*spakða*, *spakiðr*), *stille til ro*, *hilmir spek skatna (sverði)*, *gör dem stille ved sværdet, dræber dem*, *Ht 7.*

spekt, *f.* (*ældre spekð*), *klogskab*, *visdom*, *slíkr at s. ok ríki Nj 4; Gd 32, Katr 7.*

spektarandi, *m.* *visdoms-ånd*, *om den hellig ånd*, *Heilv 3.*

spektarlauss, *adj.* *uden visdom*, *klogskab*, *Katr 14.*

spell, *n.* *fordærve*, *ødelæggelse*, *vinna skikkju (dativ) s. Rst 30, þat vas s. es vann Gautr I 4. Jfr aldr-, dreng-, fjør-, for-, gunn-, lif-, mann-, vin-.*

spenja, (*spanða*, *spaniðr*, *spandr*), *lokke*, *føre, trække, (noget fra en, ud af en)*, *s. e-n til yndis, føre en til*, *Pl 54, Has 36 (her part. pl. spónð)*, *s-jask til óvenju, lade sig lokke til, vænne sig til*, *Líkn 35*, *s. e-n frá bølví ESk 6, 14, s. aldr sinn frá eu Has 8, synd speur illa venju á sik SnE II 234; s. benja linn til såra Hl 16 b; s. ulf ór skógi á sór PjóðA 3, 29, s. skip til ódals e-s Arn 2, 11, om at underkaste sig et land*, *s. (land) und sik Hfr 1, 3, Eg Lv 9, Sigv 10, 6, s. jorð ór hendi e-m Eg Lv 43.*

spenna, (-da og -ta, -tr) 1) *spænde, om-spænde (af spönn) med hånden*, *s. of liðu Sigrdr 9, tvær hendr s-du of skapt Arn 3, 10, s. hlummi Ht 75, s. ór Gdβ 53, s. horn Rst 13, s. stog ESk 12, 10, s. konu, omfavne, phred 3, Vigl 5. — 2) *omgive, omslutte, fjoðrar s. e-n Lil 61, s. byrni of emni Lil 49, s. men at halsi Herv V 12, spentr fjoðurr Vgl 11, hosur s-tar Gd 34; — fári spentr, omgivet, grebet, af ulykke, Mv I 16. — 3) *ud-spænde*, *s-du ilja gaupnum á mó, begav sig på vej og gik, pár 3 (hører egl til første betydning, jfr kenningen ilja gaupnir). — 4) *med upp, opspænde*, *upp spentr hijalmr Hálfs IV 3. — 5) *bortødsle (efterklassisk)*, *s. (kirkjunnar) mundi (gaver) ok rentur Gd 30 (jfr senist. eyða og spenna); — part. s-andi, s-ar baugs, gav-milde mænd*, *Katr 38.*****

spennir, *m.* 1) *omspænder, ihænde-haver*, *s. guðdóms Katr 17, s. harma, sørgerende mand*, *Pét 22, s. malms, kriger, Katr 14. — 2) *bortødsler*, *s. eyja hrings elda Katr 3. Jfr auð-, brodd-, frón-, heim-, hodd-, sið-, sól-*.*

spennitóng, *f.* ‘*tang til at gibe (og trække ud)*’, *knibtang*, *Mey 27.*

spera, *f.* *sfære, yfir s-as (lat. acc.)* *øiri Lil 72.*

sperna, (*sparn*, **sporninn?*), 1) *træde, betræde, rastar knorr sparn rádýris vorr Sigv 14, 2, þann hergammr sparn foeti Yt 19, Haraldr sparn á mó marnar Har nið, hrafngecelir sparn hofn hæli langskipa Halli 1. — 2) *sparke, kaste, bendr almr sparn til unda Hl 20 b, jfr(?) Hl 14 b, almr sparn af sér odda Jóms 27.**

Spes, *f.* *helgeninde*, *Mey 58.*

Spé, *f.* *elvenavn*, *pul IV v 5.*

spéa, (-ða, -at), *spage (af spé ‘spøg, nar’)*, *el. speia, spøge*, *s. með gerðum, sige spøgende(?)*, *Pét 22.*

spiki, *m.* *en vis fugl*, *pul IV xx 3 (vokalen er metrisk kort).*

spilla, (-ta, -tr), 1) *spilde, fordærve, ødelægge*, *s. brag, fordærve digit (digtekunsten) ved spot (misbruge digtningen ved spottevers)*, *Mark 4, 2, s. síðunum Lil 9, s. friði Svert 2, s. logum Heil 7, s. sifsum, ved utugt, Vsp 45, dauði s-ir øði ollu, gör ende på*, *SnE II 236, upers., eigi s-ir hyggins hjali, man fjordærver ikke, modbeviser ikke, den kloges tale, Mhkv 15; nema miðtuðr s-ti, medmindre skæbnen havde bragt ulykken, Oddrgr 16. — 2) *eufemistisk, göре ende pd, dræbe*, *s. órum Herv VII 13, s. ætt Herv III 10, s. sér Am 104, s. ætlak bøðum Am 78. — 3) *absolut, fordærve venskab, godt forhold, helt því unz herr of s-ti BjH 7, s. fyr sér ok óðrum, fordærve (sagen for) sig og andre*, *Has 10. — 4) medium, sumir s-tuz, om moralsk fordærvelse*, *Gd 47, vóru s-tir, d. s., Gd 40, sem engillinn tók at s-az Lil 9.***

spillir, *m.* *fordærver, ødelægger, s. ættar, slægtfordærver, degenereret person,*

puriðr; s. bauga, gavmild mand, Fájn 32, Merl II 13. 93. s. odda, kriger, Katr 18. 34; frœða s., egl. 'dårlig digter', men beskedenheds udtryk, eller hører s. sammen med spjall 'tale'?, HolmgB 10. Jfr fjar-, frið.

spinna, (spinn, spunninn), spinde, s. dyrt lin, om valkyrjerne, Völ 1, skaut es spunnu Ótt 2, 20 (om sejlet), suðreyskar spunnu Órv II.

spíkr, m, jærnagle (no. spíuk, Aasen), blandt 'skibets dele', pul IV z 6.

spira, f, tynd, lang stang, pul IV kk 1, hringa s., kvinde, Anon (XII) C 34.

spjald, n, 1) spjæld, (firkantet) tynd tavle, især sådanne der anvendtes til et slags væv (hvorved bånd, strimler, vævedes), húnskar meyjar pærs hlaða s-um Guðr II 26. — 2) beskrevet blad, valdr himneskra s-a, om hellige skrifte, Pet 20.

1. spjall, n, 1) tale, ejterretning, nyhed, kun, som det synes, i pl spjoll, telja móðug s., fremsige sin sörgelige skæbne, Ghv 9, spaklig s., om spådomme, Vsp 29, rekja s., undersøge spådomme, Merl II 94, hermóðar spjoll vrede ord, Refr 3, 3, s. salma, spámanns Merl II 96 95. — 2) fortælling om begivenheder, nyheder, ny s. HHj 31, forn s. Vsp 1, Hhund I 36, fregna s-a Guðr II 5, spurð s. Ht 80, þung s. Ragn V 6. — 3) runer eller (egl.) disses indhold, rjóða s. í dreyra Eg Lv 3. Jfr and-, góð-, hermóðar, víg-.

2. spjall, n, 1) ferdærvelse, ødelæggelse, (= spell), friðar spjoll Arb 23. — 2) fejld, lyde, spjoll eða kostir Merl II 97. Jfr líf, læ-, mann-.

spjalla, (-aða, -at), samtale, især fortrolig, s. við e-n Hávm 82, Leið 22, Öjeigr 2; absolut, fj-lø nam at s. Brot 13.

spjalli, m, samtaleven, fortrolig ven (jfr rúni), pul IV j 9, Gauta s., Odin, St 21, Hrungnis s., jætte, Hym 16, Aurnis s., d. s., Sturl 4, 19, lausnara s., kong Olaf, ESk 6, 30; ofte om fyrrster, harra s. Mark 1, 26, gotna s. PjóðA 1, 6, Arn 2, 8, gumna s. Stúfr 4 (v. l. gauta), Ht 83, om en jarl, konungs s. Hjr 1, 5, jofra s. Gráf 9, om andre, s. landreka, om Ulv staller, Stein 2, jofrs s-ar Stein 1, 3, konungs s. Ragn V 5.

spjöt, n, spyd, lanse, pul IV n, skjóta s-um Hjr 3, 4, nista s-i Lil 66, s. flugu laus í hausum Arn 6, 10; s-a móti, kamp, Styrr, Gunnl Lv 13 (jfr móteflandi, mótrunnr). — Jfr bana-, baug-, gunn-

spjotrunnr, m, 'spyd-træ', kriger, Rst 30.

spjótskopt, n, spydskaft (skopt er dog ellers ukendt i betydningen 'skafi'), bjóða orrostu s-um Sturl 5, 12.

spjor, n, pl, spyd, pul IV n, q, Vígf 2, Öl helg 3, s. sungu Skúli 1, 2, s. knóttu glymja Glðr 7, Hjr 3, 7, s. gullu Vell 36, Hókr 4, Merl II 68, s. braka Ht 9, rjóða s. blóði Nj 18, flugu dreyrug s. Hjt 10, s. rjúfa sundr undir Ht 10, né auðskept

almanns s., ordsprog, allemands spyd er det ikke let at skafte, Arb 20.

spjorráðandi, m, 'spyd-ejer', kriger, Merl II 97.

spor, n, spor, trin, mærke efter fodden, bruna í s. e-m, følge ens spor, ESk 12, 5, blístra í s. e-m, fløjte i ens spor, følge ens spor, tæt i hælene på en, blístrar metnuðr meyjum í s. Merl II 76, s. snótar Merl I 12, renna blóði í s., ved indgåelse af jostbroderskab, Brot 17; líknar s., nådens 'spor', her betyder s. åbenbart 'fod', 'fod som bevæger sig for at bringe hjælp, hvorpå runer er ristede, Sigdr 16. — I kenninger, for sår: s. eggja(r) Tindr 1, 4, pKolb 3, 12, Nj (XII) 3, sárelda s. Eskál Lv 3, jfr s. Dags hríðar horm 2, 24. Jfr dolg, fót.

sporðjaðraðr, adj, hvis 'fjædre' (vinger) er sporðr, o: fiskehale, om sildene, der kaldes spápnur (s. d.), Eyv Lv 13. Jfr K. Gíslason, Aarbb 1866, s. 189.

sporðr, m, hale (især på fish, drage), drekarnir rísa opt á s-d Mhv 5; den yderste del, ende, brúar s., hvorpå runer (taekes her særlig på Bivröst?), Sigdr 16.

spori, m, 1) spore, Gd 34. 36. — 2) ravn, pul IV tt 2. Jfr haug-.

sporna, (-aða, -adr), betræde, s. fold Hard 19, s. vollu Vsp 24, s. aur PjóðA 1, 3, s. mó PjóðA 4, 7; s. moldveg, om nyfødte børn, Oddrgr 8; s. á mó (om de på land trukne skibe) Sigv 3, 10, láta (skip) s. á unnin Sigv 12, 3, s. of valfalli Grani 2, láta logsóta s. norðan Eyv Lv 13. Jfr il.

Sporvitnir, m, hestenavn (egl 'spor-ulv'), Hhund I 51.

spott, n, spot, hán, séa við s-i Nj 1, af s-i Nj 14, hafna s-i Gd 6.

spói, m, spove, pul IV xx 3.

spónn se spónn.

sprækka, (-aða, -at), krybe, bevæge sig om hinanden, maðkar s. í sórum Gdβ 47. sprakki, m, kvinde, pul III 2 a, IV i, Olhelg 10; s. hraunatla jættekvinde, Islðr 5. — Som egennavn, Rb 25.

sprengja, (-ða, -ðr), sprænge, s. brjóst út Mey 27.

sprengr, m, rævnen, hrafna fekk at drekka blóð til s-s, så at den kunde rævne deraf, Hl 31 b.

1. spretta, (spratt, sprottinn), 1) springe, falde, s-r mér af fótum fjóttur Hávm 149. — 2) springe frem, om kilde, Bergb 3, om flamme, s-r upp logi Merl I 12; spruttu á tái, sprang frem, grode, Hamð 1.

2. spretta, (-ta, -tr), sprætte, flænge, skære itu, s-tt er í miðju mótpenningum Merl II 52.

sprettингr, m, jætte (egl. 'den opspringende?'), pul IV b 3.

spreytinn, adj, stolt, s. sprakki Vígl 3.

springa, (sprakk, sprunginn), 1) briste, gå itu, hjalmr springr ESk 4, 2, brynjur sprungu Mark 1, 20, lind sprakk Eviðs 5,

lind varð s. í tvau *ESk* 9, 1, skildir sprungu
Ott 2, 7, hlíf varð s. *Gisl* 1, 12, geirar
sprungu (v. l.) *Sigv* 1, 14, bein sprungu
Grettis 35, enni sprungit *Pét* 38, þótti s.
hauðr ok himinn *Sól* 54, (goll, *guldringe*)
hefr opt sprungit *Ht* 41, — om sœn, sundr
s-r (sær) fyr borðum, *kleves af*, *ESk* 12,
13, sundr sprakk vágr fyr vendi, om det
røde hav, *Leið* 18. — 2) rævne, briste,
Loptr vas of sprunginn *Hausti* 8, Sørli
sprakk af gildri þró, hans hjæste brast,
Mhv 13, mundi hon s. *Guðr* I 2, om en
hest, der dør af træthed, overanstræn-
gelse, *Korm Lv* 24, aede sig ihjæl, nema
á hræum spryngir *Hhund* II 33. — 3)
blive sprængt, auga sprakk út á kinn *E*
Gils 1, 32. — 4) orðafar hefir sprungit
mér framm af tungu, har grot frem, *Gd*
2. — 5) springe (efterklassisk) sútir
sprungu út ór bœjum *SnE* II 192 (jfr
den prosaiske bemærkning, hvor s. gen-
gives ved remna). — *Darr* 9 uriktig v. l.
spróga, (-ða, -at), lobe, rende, yfir of
skógl at s. *pjóðA* 1, 17.

Sprógr, m, hestenavn ('løberen', jfr det
foreg.), *Anon (XIII)* B 27.

sprung, n, kvinde, *pul* III 2 a, IV i,
Korm Lv 59, *Lil* 28, 90, hætta til s-a *Hjr*
Lv 19, fagrt s. *pjóðA* 4, 18, valskt s. *Rv*
22, konungr s-a *Oddi* 2, hellis s., jætte-
kvinde, par 14, s. *Hjaðninga*, *Hilde*, *Ht*
49. Som egnavn på en af Karls døtre,
Rþ 25. Jfr hreysti.

spræna, (-ða, -t), udsende, især om
noget stråleformet, spy, und s-ði raudum
legi *Jok* 2, *intrans*. blóð s-ði á brand

pjóðA 1, 22.

spyrja, (spurða, spurðr), 1) egl. 'spore',
forjølle et spor, undersøge, ransage, er-
fare, høre, s. herðibrogð *Jór* 2, s. mord-
iðr *Sigsh* 40; *Vgl* 6; s. leiðangr *Sturl* 3,
6, s. sann *porm* 1, 7, s. satt *ESk* 9, 2,
spurð spjøll *Ht* 80, verk spurðusk *Bbreiðv*
6; abs., enn lystir mik s. ór *Gorðum* *Sigv*
13, 27; med følg. at-sætn., spurt hefr óld
at *ESk* 6, 12, *Mhv* 15; — upers., þat
spyr framm í ótt *Ht* 89. — 2) spørge,
spurði orði *Anon (XI)* *Lv* 16, s. (e-n)
e-s *Gríp* 3, *Hár* 9, *Guðr* II 17; s. at .e-u,
spørge om noget, *Reg* 17, *Grott* 8, *Hhund*
I 23, *Hávm* 80, *Mhv* 19, *Vgl* 7, *Herv* II
3, s. at e-m *Hávm* 109; s. epitr e-u, d. s.,
Am 78; — s-jask fyrir, spørge sig for,
Sigv 3, 4, 5, 2.

spyrna, (-ða, -t), sparke, stemme med
foden imod, s. í lófa *EGils* 1, 17.

spýta, (-ta, -tt), spytte, spy, s. blóði p
Sær 4, 4, *EGils* 2, 15.

spytting, f, bespytning, *Líkn* 15.

spætr, f(?) spætte, *pul* IV xx 6.

spøng, f, spang, plade, brynju s-ir *Ht*
57; — i kvindeskænninger, borna s. *Hrafn*
3; gulls s. *Mv* II 5, auds s. *Vigl* 14; brún-
leggs myils s. *Korm Lv* 55, jfr *pul* IV yy
3. Jfr aud-, eld-, lin-.

spønn, f, 1) afstanden fra tommelfin-
gerens spids til de andre fingerspidser
på den udspilede hånd (greip), *pul* IV

öö, mæla e-n s-um *Gautr* II 7, átta
s-a, 8 'spænd', *EGils* 1, 36. — 2)
hånd, i kenninger, for guld: blik s-ar
Ht 40, rgf s-ar *Ht* 44, — for sølv: jókull
s-ar *Nj* 3. Jfr regin.

sporr, m, (-s), spurv, *pul* IV xx 3, *Gautr*
I 4, hefna s-s *Yt* 8.

spó, f, spå, spådom, segja s. *Hróm* 1,
pjóðA 4, 11, spakligar spår *Merl* I 1; vil-
sinnis s., spå om noget ondt (elendighed),
Guðr II 38; — da 'spådom' ud-
øvedes ved hjælp af 'sange', kunde s.
få betydningen 'sang', 'klang', malm-
hridar s., kamp, *Hjl* 4. — Jfr hug-, víg-
spønn, m, (yngre spønn), 1) spå, brinn-
andi s. *Harkv* 23, leggja í s-u, slå i små
stykker, *Steinunn* 1. — 2) i pl. — enni-spænir,
gollmir spænir *ESk* 12, 11. — 3) spænir,
i pl, sværdskede (egl. de to træplader,
skeden var sammensat af), draga (sverð)
ór spønnum *GSúrs* 21. — 4) blåsa í spón
at e-m, synes at måtte betyde 'undvære
en', *Ragnþ*. Jfr horn-, hún-, skot-.

staðarmaðr, m, bys *indvåner*, *borger*,
Mv II 14.

staðfesta, (-ta, -tr), 'stedfæste', støtte,
betrygge, styrki ok s-i *Anon (XII)* C 7.

staðfesti, f, standhaftighed, hugar s.
Gd 63.

staðlausa, f, 'stedløshed', mangel på
fast grundlag, s-u stafir, ord der savner
pålidelig grund, upålidelige ord, upålidelig-
heds, *Hávm* 29.

1. *staðr*, m, 1) sted ('hvor noget står'),
koma í marg a-s-i *Hávm* 66, í morgum
s-ð *Hjr* 2, 3, í þessum s-ð *Gþorg*, í
einum s-ð, på et (og samme) sted,
Hávm 35, ókunnir s. *Hávm* 10, bjartr s.
Ód 28, stallheilagr s. *Fj* 40, setja í eind
s-ð, samle på et sted, samle til et hele,
Lil 96, foera ord i eind stæd *Mv* III 1,
biða ór s-ð, på stedet, *Eviðs* 3, *Sigv* 1,
2, bregða (skipi) ór s-ð, føre det bort,
Steinunn 1, foera ór s-ð *Grott* 11, liða ór
s-ð pdr 5, gjalfr ferir ór s-ð *Frþ* I 3,
haldandi s-i, purfandi s-a *Lil* 1, fá ekki af
s-ð, fá intet af stedet, fá ingen plads,
SnE II 202, merkja e-m s-ð *Styrr*, eiga
s-i, have (bestemte) steder, *Vsp* 5, sessar
ok s-ir, (bestemte) pladser, *Lok* 7. 8, eiga
s-ð und steini *Alv* 3; villr s-ar, tagende
fejl af sin plads, *Hjl* 5, nema s-ar, stanse,

pjóðA 4, 1, falla aptr í s-ð, tilbage, *Sigsh*
23; liða út í s-ð *Korm Lv* 37, hjorr knátti
leita s-ar pmáhl 2, leita sér s-ar, søge et
sted (for at forrette sin nødtørft), *Hávm*
112, rakkr s., jarligt, besværligt, sted,
GrHj 1, vandr s., d. s., *pjóðA* 4, 27,
koma herr í s-ð verra *Sigv* 2, 5; séa
s-ð e-s, se en tings sted, séa engan s-ð
e-s, ikke se det mindste (tilbage) af noget,
Merl II 7; skipta í þría s-i, i 3 dele, *Merl*
I 5, — í bróður s-ð, i stedet for en broder
St 17, *Iv* 13, í kvánar s-ð *Bjhit* 2, 13; —
hyggju s., tankens, sjælens, sted, brystet,
St 2. — 2) by, i þenna s-ð *ESk* 6, 65; s-ir
Danpar = Danparstaðir, s. d. — 3) sted-
navn, *Kap Stadt* i Norge, fyr norðan s-ð

Ólhelg 5, Stein 3, 11, fyr S-ð plöjt 2, 5, af S-i Gisl 1, 4, frá S-i Gautr II 9. — Jfr ból-, Danpar-, eld-, Geir-, hofuð-, pínu-, val-.

2. staðr, m, (-s?), ævnen til — trods böjetighed — at 'stað' (stá stift), elastisk ævne, elasticitet, s. esa (sverði) Korm Lv 27.

staddr se steðja.

Stafanes, n, S-ss vágr, på Fjalar i Norge, Hál 10.

Stafangr, m, Stavangerfjorden, pul IV ecc, Arn 2, 10.

stafn, m, stavn, pul IV z 5 (både for- og bagstavn, men hyppigst om den første; pl. s-ar er undertiden brugt om en enkelt stavn), skeiðar s-ar Sigv 2, 9, standa í s-i Eg Lv 1, gripa á s-i Hym 27, med s-um fra den ene til den anden, Ív 42, Qrv IX 43, snekkju s-ar bera gollna spónu ESk 12, 11, skreyta stafna Ht 73, i disse to tilfælde om én stavn, á elliða s-i Korm Lv 57, fyr s-i, foran i, Hhund II 19, búa í fogrum beits s-i HHj 14, byggva blóðga s-a Hhund II 13, verja s. form 1, 12, tengja s-a saman Sveinsfl, úrigr s. HHj 15, grafnir s-ar Guðr II 16, gyldit s-ar Akv 5, setja s-a í haf Ótt 3, 2, suúa s-i til hafnar Líkn 33, setja s-a at móti pKolb 3, 3, skjóta s-i til Hallands, sejle til H., Arn 6, 2, Forminterra varð fyr s-i, blev foran, man kom til F., Hskv 1, 1; á s-i skal (rúnar) rísta Sigrdr 10; s. (= skibet) hefir numit staðar í miðju landi pjóðA 4, 1. — I kenninger, for skib: s-a skíð Ólhv 2, 9, s-s Hrafni Edáð 2, s-a Valr (hds stafnvalr) Anon (X) I B 8, s-a stóð (ved rettelse) Líkn 34, og mulig s-s haukar Drv (XI) 8, — for hav: s-a jorð Refr 2, 2, — s-s plóglimar grafnar, den ud-gravede, (søen) pløjende stavn, Bergb 9; s-a gnóð, skib, hyrketils s-a gnóð, husets skib, sængeleje, Korm Lv 41. — Jfr folk-, fram-, hofuð-, il-, skip-, val-, ol-.

stafnblóðigr, adj, med blodig(e) stavn(e), om skibe, ESk 10, 2.

stafnbúi, m, stavnbø, forstavnskæmpe, Vgls 12, Hálmp III 11.

Stafnglámur, m, sagnperson ('som kikker, ser skarpt, i forstavnen'), Hæng IV 1.

stafnklið, n, 'stavn-klippe', (jfr klif), 'stavn-þjæld', havet, s-s stóð, skibe, plöft 2, 5.

stafnkvígr, m, 'stavn-tyr' (kvígr 'ung tyr'), skib, Eg Lv 23.

stafnréid, j, 'stavn-hærre', skib, SnE II 212.

stafnrúm, n, stavnrum, det rum, stavnen danner, er nærmest ved stavnen, hvarfa innan s. Ulfr, byggva s., om en død i stavnen lagt træl, Anon (X) II B 9.

Stafnsnes, n, sagnlokalitet, Hhund I 23. stafnstóð, n, 'stavn-hest', skib, s-s stýri-meidár, krigere, Brúsi.

stafntjald, n, 'stavn-tælt', tælt over stavnen(e), bregða s-um af Hhund I 26.

stafn-Valr, m, 'stavn-hest', skib, vistnok urigtigt for stafna Valr, Anon (X) I B 8.

stafnvigg, n, 'stavn-hest', skib, láta s-s hofuð liggja, de med dragehoveder for-synede skibe, Edáð 5.

stafnvöllr, m, 'stavn-mark', sø, Rv 9.

stair, m, (pl -ar og -ir) 1) stav, stok, hlaupa of s-f Máni 2, vígðr s., pilgrims-staven, Sigv 12, 27, hafandi s-f, d.s., Sigv 10, 10. — I kenninger, for kriger: oddfeimu s. Gunnl Lv 5, valfreyju s. Nj (XII) 1, ógnar s. Ótt 3, 11, rimmu s. Anon (XIII) B 47, s-ir Pröttar regns Korm Lv 46, malmregns s-ar Liðs 1, oddregns s-ar Korm Lv 38, hjalmraddar s. Óbreið 1, geirleiks s-ir Nj 22, fleindoggvar s. Eg Lv 31, hjorva s-ir pjóðA 1, 13, s. (ved rettelse) stála VGl 1, róglinn s-ar (ved rettelse) HolmgB 8, undlinns s-ar Bót, randlinns s-ar Pl 48, vígnáðrs s-ar Korm Lv 62, gunnveggs s-ar Ht 61; — s. Nials húsa, om Kári som svoger af Njal, Nj (XII) 2. — 2) runestav, runetegn, (pl -ir), vant es s-s Am 12, prír s-ir Skí 36, villask of myrkvan s-f Eg Lv 38, hverskyns s-ir ristnir ok roðnir (vóru í horni) Guðr II 22, ráðnir s-ir, stinnir, stórir, Hávm 142; — kundskaber, fornir s-ir Vafþr 1, 55, Alv 35; sannir s-ir, sande ord, Sigrdr 14, staðlausu s-ir, upplidelige ord, Hávm 29, bogstav, upphafs s-ir Pét 1. Om ordet se H. de Boor, Isl. forsch. 124 f. — Jfr auð-, átt-, folk-, gný-, goll-, her-, hjalm-, hnig-, hó-, iverg-, járn-, kyn-, laga-, láð-, leyg-, lög-, móð-, óð-, ógnar-, seim-, skæ-, veðr-, ætt-; — blund-, bol-, dreyr-, feikn-, flærð-, hel-, kvein-, lasta-, laun-, leið-, líku-, mein-, orð-?).

stag, n, skibstov (det der går fra mastetoppen til forstavnen), pul IV z 5, spenna stog ESk 12, 10, rýna við s., pludre med, pjóðA 1, 4, renna rétt á s., lige ud (i retning efter tovet), Valg 6, keyra vefi á s., drive sejlene lige frem, Gisl 1, 15, hrinda rifjum á s., d. s., ESk 12, 14.

stagl, n, stejle, kvelja e-n í s-i Heil 16, píndr á s-i Anon (XIII) B 55.

staglútr, adj, ludende som tovet (der går fra mastetoppen til stavnen), Stefñir 2.

stagstíðnarr, m, 'hest der styres ved stagstjörn, styrelse ved hjælp af tov(et fra mastetop til forstavn)', skib, Hhund I 29.

staka, (-ada, -at), støde til noget (så at det falder), áflóð s-ar Mhkv 26, s. e-m, Rv 14.

stallari, m, staller, Sigv 5, 6, 12, 18, 13, 6, Stein 2, Ulfr ESk 13, 5.

stalldræpr, adj, slæt af frygt (jfr 2. stallr), vinna mognum s-p hjortu, indjage skræk, Arn 2, 12, joðri varat (hjarta) s-t Hl 15 b.

stallheilagr, adj, 'alter-hellig', hellig ved et (gude)alter, s. staðr Fj 40.

1. stallr, m, 1) egl. 'noget som står' og hvorpå noget (skal) hvile(r), forhöjning, deraf alter, heiðinn s. þvíðf, s-a viur, Odin, Eg Ber (jfr dog Árkiv XIX, 110). — 2) krybbe (dannet af en stensætning),

bregða (hesti) af s-i *Oddrgr* 2, taka (hest) af s-i *Hyndl* 5. — *I kenninger, for noget der hvíler på, befjnder sig på (noget andet), underlag, for arm: bauga s. Oddi 2, heiðis s. Hafg 2, gelmis s. Ht 2, — for hoved: fjornis s. p*Gisl* 7, hattar s. Korm Lv 57, Nkt 21, — for skjold: s. hlifar þeys stókkvífura Ód 12, — for skulder: byrðar s. GSúrs 6, — Hrungnis fóta s., hén, brynde, Korm Lv 14 (Hrungner stod på sit stenskjold), strandar aurriða s., guld, ESk 13, 10, — doegra s., himmel, Odþ 41, — af uvis betydning, Hást 7 (er stallr her forvansket af gjalls?, gjalls viðir, krigere; så mættie sigr føres til svan, kampsbane = ravn?). — Jfr arn-, baug-, bauga-, byr-, dag-, fald-, flug-, gló-, heið-, hjalm-, hó-, ítr-, má-, mið-, mjúk-, orm-, seim-, sky-, vé.*

2. stallr, m, forekommer i det mærke-lige udtryk; drepa stall, blive forskrækket, pengils hjarta drapa stall Arn 5, 7, né (hjortu) drópu stall við rastar falli pdr 10; jfr stalldræpr. Dette udtryks oprindelse er det vanskeligt at bestemme; det findes i prosa, i en afvigende form, stall drepr ór hjarta; endnu en tredje udtryks-måde findes: var (hjarta) í stall drepit Sturl 4, 42, der dog måske beror på simpel misforståelse. I stallr synes ikke at kunne forklare udtryksmåden.

standa, (stóð, staðinn). 1) stá, befjnde sig i oprejst stilling, om levende væsener, mennesker, hér munk s. Hárþ 14, s. ber-beinn Hárþ 6, jfr 1, s-andi, som man stár, Hym 36, s. á tái Reg 21, s. í steins-liki HHj 30, s. í bryndu, om den nyfadte són, Hhund I 6, s. á kvernnum Hhund II 2, s. at meginverkum Grott 11, veita lomdum at s., øvnen til at stá, Lil 46, hoefir at s. Harkv 21 (v. l.), begn stendr á hlið e-m St 14, stendrat fast Eg Lv 31, s. við stóð Stefnir 2, njorva nipt á nesi stendr, stár = befindet sig, St 25, stóðu vér und viðum Auðun 2, s. und árhjalmi Hák 3, s. í miðum flokki Sigv 11, 2, stondum á val Gotna Hamð 30, s. frammi Lil 21, s. frammi fyr e-m Lil 88, s. fyrir e-m, stá foran en (til værn), Gautr II 10, s. drengr, stá som en mand, Kolb 1, 2, — om dyr, Heiðrún, Eikþyrnir stendr Grí 25, 26, Við-ófnir stendr Fj 24, oxi stóð fyrir, var der stående, Hym 19, — om andre ting, træer, ask veitk s. Vsp 18, askr s-andi, som den stár i sin fulde udstrækning, Vsp 47, þoll stendr á porpi Hávm 50, stóð mistilteinn volumn hæri Vsp 31, stendr súl fyrir Hym 12, om træets rødder, þrær rœtr s. á þróa vega Grí 31, jfr rœkilundr stendr at miklu trausti Hjr 1, 1, — om huse og -hvad dertil hører, sal sá s. Vsp 38, jfr 37, 64, bœ sú s. Am 38, hóll s-andi Oddrgr 3, garðr s. Fj 12, Valgrind stendr Grí 22, meðan sólborgar salr stendr, stár (er til), p*stf* 1, 5, veitk skarð s. ófult St 6, om sø (indsø), sær (v. l. salr) es und þölli stendr Vsp 20, legir ok grund stóðu Lil 31 (jfr et ord som stóðuvatn);

— om andet, stiga sá s. ESk 6, 15, bautar-steinar s. Hávm 72, Svalinn stendr sólu fyrir, stár, o: rejst på kant, Grí 38, jfr Sigrdr 15, brugginn mjóðr stendr, o: i karret, Bdr 7, lofkostr stendr Arbj 25, láta sverð s. of altári ESk 6, 50, mark stendr í kirkju ESk 6, 34, (þorvar) s. í skjoldum þjóðA 3, 14, (hein) stóð í hausi Haustl 19, Viðrsond stendr í Ellu Krm 27; (skip) s. á landi "Danir", hamrar s. Korm Lv 37; om vej, have en vis retning, joðna vegir stóðu Hávm 106, hvaðan vegir s. Sigsk 19, jfr augu s. til e-s, öjnene rettes mod en, Anon (X) I B 4; om sværd, spyd, hvormed nogen gennembores, láta hijr s. til hjarta Vsp 55, jfr Fáfn 1, Sigsk 21, Yt 18, porf 1, geir hugðak s. gognum þik Am 25, jfr (sverð) stendr á e-m, stár igennem, gennemborer, GDropl 5, skeytí s. í gognum brjóst Lil 45, jfr húsþjófr (ilden) goðkynning í gognum stóð (v. l. sté rigtigere), Yt 27. — 2) om kyærnenstenen, stá stille, hallr s. mun Grott 17, jfr standi kvæði, det være slut med digtet, Gong 3. — 3) stá, være udbredt, riki e-s stendr víða Vell 17, s. í friði Nkt 63. — 4) s. á enda, være ved enden, afslutningen, ætt stendr á enda St 4; — s. nær e-m, stá lige ved en, porm 2, 7, modsat s. e-m ferri Hjr 3, 27, s. innan bord, befjnde sig ombord, Ótt 2, 13. — 5) s. á hendi e-m, stá imod en, trykke en, St 19, s. e-m á halsi, d. s., Hhund II 30 (egl. 'træde på en overvundens hals'). — 6) med præpp., med af, stá ud fra, have sin oprindelse i (fra) noget, dogg stóð af monum HHj 28, af geirum geislart stóðu Hhund I 15, fornudr stóð af því ESk 6, 2, ógnir stóðu af e-m Mark 1, 32, grand stendr af naðri Krm 27, starf styrr, stríð stendr af e-m Eg Lv 22, Bjhit 2, 15, Nj 29, ófriðr stóð af afarmenni Sturl 4, 12, láta land-vorn s. af sér þjóðA 1, 19, téra parft s. af þóri Anon (XI) Lv 15, fár mun s. ór Bergb 5; — med at s. at e-m, egl. have rejst sig mod en, være i færd med at angribe en, GSúrs 29, — med á, s. á vélum, þense på svig, Hjr Lv 14, — med fyr(ir), s. fyr(ir), stá imod, være til hinder for, jarl mættit s. fyr því Ótt 2, 15, s. fyr leiki, hindre ens fryd, Anon (X) III D, línapaldr stendr fyr mínum leik Anon (XII) C 32, s. e-m fyr ynði Korm Lv 39, s. fyr gamni Ill 2, s. fyr svefn GSúrs 17, s. fyr þrifum Hsv 27, s. fyr réttendum Jón, s. fyr sóttum Anon (XII) B 14, standit mein fyr munum Gróg 15; stóð hærr kyrri fyrir, stod urok-helig derived, Hym 33, — med í, s. í himni, ná himlen, om bálene, Mark 1, 22; s. í gogn e-m, stá en imod, Isldr 26, s. í gognum sal (v. l. til stíga), træde (med fôrde) igennem, Hym 34, — med of, med dativ, orn stendr of hoftuð-svörðum pKolb Lv 9, hugðak (konu) s. of mér GSúrs 35, blóðgogi stóðu of skor Birni pKolb Lv 11, sær stóð of fjöllum Ht 13, med acc. s. of Gjölp dauða, egl.

træde hen over, overvinde, slå ihjæl, Vetrl, — med upp, s. upp á land, begive sig op på land, til det indre af landet, PjóðA 1, 24, s. upp í stafni, egl. ‘have rejst sig’, stå oprejst, Eg Lv 1, s-ið upp, rejser, Ptry 22, s. upp eptir, være (endnu) i live, Jóms 39, s. upp, stå op, klæde sig på, Mv III 6, med und, s. (v. l. lúta) und ilþorna arnar, lægge sig ind under, TorfE 4, s. und randir, have stillet sig under, stå under, porm 2, 22, porv 2, — med út, s. út undan báti, om fodnen der stikker frem, PjóðA 4, 17. — 7) transitivt, med acc., s. bjóð, stå udbredt over (hele) landet, VGl 2, s. heiði Sigv 1, 7; — træffe, s. e-n Grettis 53, overraske en, ramme, fjandr s. e-n Grót 9, nauðr stendr e-n Hávm 154, ánasótt knátti s. Aun Yt 15, stolaherr stóð skørung GSvert 10; part. Danir vóru illa staðnir, var trufne på et farligt sted, o: var ilde stillede, Bolv 8; s. e-n at einhverri, overraske en mand hos en kvinde, Lok 32. — 8) medium, s-ask, stå sig, kunne udholde, munat vågmarar vind of s. Reg 16, stózk folkhagi við fjörlagi Hjl 14, s. freistni Pl 12, s. stríð Pl 14, Hsv 79, s. marga þrimu Hjr 3, 7, s. reiði Mark 1, 32; — s-ask af, vise sig at være i fuldt, rigtigt mål, passe, svát af s-isk PjóðA 3, 18; aktiv i samme betydning, passe, en þætti s. Lil 97. — 9) stå fast, stå ved magt, landsrétr er kann s. Sigv 4, róð Egða grams stóðusk, viste deres kraft, Stáfr 3, bróðurlið stózk Sigv 3, 19. — Jfr stá.

stanga, (-ða, -aðr), stikke, stráin s-i þik Bós 8, s-az á nöglum Lil 56, angr s-az, smærte stikker, borer sig ind, Pét 43.

stara, (-ða -at), stirre, glo, s. á e-n Skí 28, Korm Lv 4, Húsdr 5, Hjálmþ VI 1, starði neðan, om midgårdssormen, Rdr 17.

starfi, n, arbejde, möje, især om kampeens anstrengelse, s. stendr af styrrer skyndi Eg Lv 22, s. hófsk porm 1, 1, Pær 2, 3, valda s-i Sigv 1, 7, annat mitt s., arbejde, porm 2, 3, færa s. til króks, afslutte et arbejde, PjóðA 3, 22; s. esat smátt, om søstrabaser, GrHj 1.

starli, m, arbejde, hværv, SnE II 222, Arngr 2, 3.

starflauss, adj, uden arbejde, uvirk som, VGl 1.

starfsamr, adj, arbejdsom, som udretter mange ting, som tilnavn, Sturlaug 1. 2.

stari, m, stær, pul IV xx 7; — som mandsnavn, Hálfs VIII 6, IX 14. Jfr ben-, blóð, folk-, gunn-, vig-.

Starkaðr, m, Starkad, (sagnhelten; egl. Starkhoðr, deraf dativ Starked), steypðir S-eði Vetrl, herlið feldi Storkuðr mart Mhkv 7. — Sagnfyrste, Hhund II 27.

starkr se sterkr.

starr, adj, stiv, ubøjelig, s. bogi, bue, som der skal kraeftet til at spænde, Hl 20 b; om en person, SnSt 4, 2; om en del af et digt, stiv med hensyn til formen, s. slœmr Rst 24.

starreggaðr, adj, med stive, stærke, ægge, om et sværd, Korm Lv 27.

Starri, m, mandsnavn (egl. svag form af starr), Ormsþ IV 6.

staup, n, massiv klump, hattar s., hoved, Arbj 7. Jfr bif.

Staurr, m, stednavn, på øen Femern, Eddå 5, — i Skotland, Iv 10.

stá, inf. = standa, Mv II 13.

1. stál, n, stál, sværd, kljúfa s-um virða kindir Rst 4, reyna þunn stól Sigv 11, 10, rekin stól ESk 6, 43, stól sungu Rst 19, Ht 66; s-a ríkismól, sværdenes mægtige tale, Hjr 1, 6; s. bjartra mála, klinger, Krm 1. — I kenninger, for mand, kriger: s-a Freyr Grettis 53, s-a Bjarki Rv 14, s-a lundr Þjhit 2, 15, s-a stafir (ved rettelse) VGl 1, s-a meiðar pKolb 3, 1, s-a stýrir pveil, Rauðsh (hunde også høre til 2. stál), s-a sveigir Rst 27, s-a stókkvir Rdr 6, — for kamp: s-s él Arn 6, 13, porm 2, 6, s-s hríð Sigv 1, 3, s-s regn ESk 6, 55, Refr 2, 1 (jjr regndjarfr), s-a él Hjr 3, 22, Jóms 27, s-a þrymr pGisl 12, s-a prima Eg Lv 11, pSær 3, s-a gnýr Gunnl Lv 10, ESk 6, 54, s-a skúr Ht 55; — for skjold: s-a hjarl GOdds 7; — om med jærnpigge forsynde stave, straumr stríðr s-i pdr 9.

2. stál, n, den del af kølen, der rejser sig i skibets forstavn, stavn, fyr s-i Eg Lv 23, stirð stól Arn 2, 10, kløkk stól Ht 21, rauð stól HSn 2, 2, stól en steindu Sturl 3, 13, láta (sæ) hrinda s-um Ht 75, drepa s-i Hjr Lv 3, hélib hlýr at s-i Ht 20, rísta haf s-i BjH 3, byrr lá at breiddu s-i Bolv 5, láta stól hvílask ESk 1, 1; — s-s hlemmisverð, — brandr, Snæbj 2. Jfr Falk, Seew. 36.

stálfriðandi, Líkn 34, kan ikke være rigtigt, rimeligvis er stóðriðandi (s. d.) det rigtige.

stálgldr, m, (-rs), ‘stál-(trylle)sang’, kamp, pKolb Lv 9.

stálgod, n, ‘stál-gud’, må være en kenning for Hrungner, eller en jætte, uagtet det ikke er klart, hvorledes stál skal forstås, s-s bani = pórr, Tor, dette er den ene del af navnet pórr-steinn, hvis anden del, steinn, omskrives ved Regins skáli, dværgens hus, Grett 1, 2.

stálgustr, m, ‘stál-vind’, kamp, Sigv 12, 10.

stálgoll, f, ‘stálklang’, kamp, vekja s., Hl 15 b, vistnok rigtigere stáls goll.

stálharðr, adj, hård som stál, Pét 39.

stálhjarl, n, urigtigt for stála hjarl, GOdds 7.

stál-Hrafn, m, ‘stavn-hest’, skib, Ht 59.

stálhreinn, m, ‘stavn-ren(sdyr)’, skib, Ht 28.

stálhríð, f, ‘stál-byge’, kamp, Anon (XIII) B 21.

stálhvotuðr, m, ‘stál-fremskynder’ (som sætter sværd i rask bevægelse), kriger, Sturl 4, 7.

stálregn, n, ‘stál-regn’, kamp, s-s boði, kriger, porm 2, 16.

stálviðr, *m.*, ‘stál-træ’, *kriger, mand, E Gils I, 12.*

stálygir se stálegir.

stálegir, *m.*, ‘stál-truer’, som truer syærðet (med at bryde det i kampen; v.l. -ýgir), *Edáð 2.*

steði, *m. ambolt*, hattar hauðrs s., ambolt der udgøres af ‘hattens land’ (*hovedet*), selve hovedet (jfr kenningen morð-hamarr *sst*), *Anon (X) Digit om Guðleifr; áar s., sten, áar steðja Eldir, jætte, Anon (X) III B 5, Feóju s., sten, pdr 6. — uvist hvad betyder, Pét 43.*

steðja, (stadda, staddir), *stille på et sted, á støddusk pá oddar, stod mod hinanden, Hl 14 b; part. staddir, stedt, befindende sig på et sted, pars vóruð s-ir Eldj 2, s-ir með (hos) Maddaðar syni ESk 8, 1, stríð hafa af s-an, har ramt, Okík 2.*

stædda, *f.*, hoppe, *Grettis 24.*

stef, *n.* 1) *stev, omkvæd (i en drape; egl. kollektivt udtryk, dannet af stafr, idet disse omkvædslinjer med bestemt mellemrum sammenlignedes med stavene, söllerne, i et hus)*, *ESk 6, 18, Rst 24, Pl 11, Has 20, Líkn 13, Leid 13 o. s. v., Ht 81, Mdr 28, Líl 26; stæla brag s-jum Mhkv 11, s-ja smiðr, digter, porm 2, 7. — 2) vers, fáa s., digte et vers, psthf 2, 2, s-ja stillir EGils 1, 20. Jfr Möbius afhdL, Germ. XVIII.*

Stefanus, *m.*, den hellige Stefan, *SnE II 242.*

stefjabálkr, *m.*, (dig)afsnit mellem to stevvers, *Gd 23, Pét 36.*

stefjamél, *n.* = stefjabálkr (mél = mellemstykke), *Arn 2, 11.*

stefjaskipti, *n.*, stevskifte, *Mey 29.*

stefjasmiði, *n.*, digning af stev, *Heil 9.*

stefknorr, *m.*, ‘stev-skib’, *drape, s-ar brandar (s. d.), digtets indledning (?)*, eller *digtet som helhed, HSt 2, 4.*

stelligr, *adj.*, *stev-agtig, hørende til stev (og i overensstemmelse med de krav, stevet stiller)*, s-ig orð, ord der udgør stevet, efla s-g orð *Lil 51*; — s-ir ýtar synes at betyde ‘digtere’ eller ‘digtforslænde mænd’, *Gd 24.*

1. **stefna**, *f.* 1) *retning (man skal styre i), vindu s-u, dreje retningen, Eyy Lv 4. — 2) (aftalt) møde, mælt s. Halli 3, ganga s-u við en Ragn II 1, sammenkomst mellem elskende, *Korm Lv 24. 29; stævning, réttar s-ur Nj 18; — fjendtligt møde, þriar s-ur PjóðA 4, 3. — Jfr her-, hjør-, holm-, mál-, róg-, val-*.*

2. **stefna**, (-da, -dr), *styre (i en vis retning), med dativ, s. viðis Val, styre skibet, GrHj 4, — absolut intr., hvert s-íð er hrafnar, hvorhen styrer I, begiver I eder, pKolb Lv 11, nær munuk s., jeg vil styre nærvædt, sigte nærvædt (en bestemt person), Stefnir I, s. óvænt, þonse på forbrydelse, Lil 48 — trans., halde en til et møde, stævne, s. til eyrar (ved rettelse), udfordre en til tvekamp, HHj 33, s. e-m, halde en til sig til bestemt tid, Gunnl*

Lv 4, er stefndir urðu, der blev stævnede, Gd 51.

stefningr, *m.*, slangenavn, *pul IV qq 4.*

stefnir, *m.* 1) *styrer, s. stálhrafna, sømand, Ht 59, s. stóðvar Hrafnna Hfr 1, 6, s. odda flaums, kampens styrer (eller ‘en som stævner en anden til kamp’), kriger, Katr 5, s. stála éla Anon (XIII) B 2; s. unda Rínar, som vækker blodstrømmen (efterklassisk), kriger, Nj 23. — 2) *hjelm, pul IV s 2 (måske af stafn, jfr Falk Waff 162). — 3) som mandsnavn, Anon (X) I B 8. Jfr auð-, her-, óð-*.*

stefnligr, *adj.*, egl. ‘som styrer i en bestemt og god retning’, s-g vísa, godt digit, *Lil 2.*

Steig, *f.*, stednavn i Norge (vistnok det i Hålogaland), *Haeng V 9.*

steigurla, *adv.*, stolt, overmodigt (hds-liga), láta s. *Korm Lv 57.*

steik, *f.*, egl. steg, noget stegt, leika við s. porf 1, — feðe i alm., velja s. *Drv (XI) 8, ara s. GSúrs 15, gefa hjaldrs orra s-ar ESk 6, 43. Jfr króka-*

steikja, (-ða, -ðr), *stege, s. Fáfnis hjarta við funa Fáfn 32, s. hjortu á teini Am 83, beru hold s. Vol 9, foglar s-ðir Rp 32, því vas á legi mér litt s-t etit, derfor spiste jeg noget, der var kun lidet (o: slet ikke) stegt, Hhund II 9, s-ðr búkr, stegt krop (o: ved indebrænding), Arn 3, 8.*

steinabréu, *f.*, stenbro (måske rettere i 2 ord), *Hál 16.*

Steinarr, *m.*, Steinarr Sjonason (10. árh.), Eg Lv 43, HolgB 3; — saghelt, *Hálf IX 13.*

steinbitr, *m.*, en slags fisk (*anarrhichas lupus*), *pul IV x 2.*

steinblindr, *adj.*, blind som en sten, fuldstændig blind, *pSkegg.*

steinbúi, *m.*, slange (egl. ‘sten[hole]-bo’), *pul IV qq 3.*

steindelfr, *f?* (eller m?), en slags fugl, (måske = senisl. steindepill *saxicola ænanthe*), *pul IV xx 3 (jfr no. steindolp?).*

steindr, *part.* (af steina; af steinn, mineralsk farve), *malet (med en eller anden farve), om et skjold, Ott 2, 12, ESk 6, 48, Ht 10, Sturl 6, 1, om skibe, s-ir knerrir Rst 12, Steinn 3, 14, stól en s-u Sturl 3, 13; om en lighiste, Am 103. Uriigit læsemåde Harkv 9.*

steindyr, *n.*, dør på en sten, klippe, stynja dvergar fyr s-durum *Vsp 48.*

steinfarinn, *adj.*, egl. ‘befaret med sten’ (o: farve), belagt med farve, malet, s. barða garðr Anon (X) III B 3.

Steingerðr, *f.*, Kormaks elskede, *Korm Lv 42. 51.*

Steingrimr, *m.*, sagperson, *Hálf IX 14.*

Steinkell, *m.*, konge i Sverrig (11. árh.), *PjóðA 4, 25.*

steinn, *m.* 1) *sten, klippe, standa í s-s líki, om en til sten bleven trold, HHj 30, brúðr ór s-i, fra (boende i) klippen (o: klippehulen), Helr 3, sól skein sunnan á salar s-a Vsp 4, eiga stað und s-i, nede i*

jorden, *Alv* 3, stund es til s-s (til stoks omur), her om en særlig mærkesten, *Hárb* 56, s-i merkt nes *Hál* 7 (her kollektivt), hlaupa í s-n, ind i en klippe, *Yt* 2, jarðastr s. *Gróg* 15 (på hvilken den spående kvinde står), hørgr hlaðinn s-um *Hyndl* 10, mysteri af s-i *Mark* 1, 25, hofuð ór s-i, hoved af sten, *Hárb* 15, ljósta s-i *VGl* 5, ljósta illum s-i, behandle en ilde, *PjóðA* 3, 21; hvítr, heilagr s. *Guðr* III 3, úrsvarl unnar s. *Hhund* II 31, litinn s-n ok land hnefa (acc.), = hall og mund = Hallmund, *Grettis* 29, s-ar (v. l.) ok stræti (= stenlagte stræter?), *Lil* 94, s-a brú (eller som ét ord) *Hál* 16, verpa s-i of afl sér, påtage sig mere end man kan udøre, pham 1, 1; s-a hellir, klippehule, *Bbreid* 4, s-a stqð, om en stensat gravhøj, *Anon* (X) II B 9; om kværnsteine, léfta s-um *Grott* 3, s-ar rifna *Hhund* II 2; — s-ar brúnar, öjnene, *Katr* 48; s. pröttar, hjælte, pdr 10, 21, s. i minnis garði, d. s., *Gdβ* 3, s-s Ella, jætte, pdr 20; — 2) ravperle, som kvindepyrd (i pl = steinasørv), bjartar s. á band dreginn *Guðr* I 18, á brjósti breiðir s-ar pry 16, 19. — I kenninger for kvinde: Gnó s-a *Korm* Lv 17, s-a Njorun *Anon* (XII) C 31, *Harð* 1, rein s-a *Grettis* 51. — 3) mineralfarve, farve, hreingróinn s-i = gróian hreinum s-i, lysende farve, om skjoldet, *Rdr* 1, fagrdrifinn s-i, om skibet, pfagr 3, runninn rauðum s-i *Rejr* 4, 3. — 4) som mandsnavn (10. árh.), *GSárs* 12. — 5) som stednavn (el. = stenhús?), ekkja sús býr í S-i *Liðs* 5. Jfr ara-, bautar-, bratt-, brá-, brú-, brún-, geð-, gim-, glym-, grjót-, harðhug-, jarkna-, marmara-, Salar-, Singa-, snuðga-, skjald-, Ut-.

steinnokkvi, m, stenbåd, *Bergb* 9.

Steinolfr, m, mandsnavn, *Anon* (XIII) B 55, *Grettis* 35.

steinóðr, adj, hæftig, rasende, s. logi *Valg* 2, s. storðar galli, vinden, *Gisl* 1, 15.

steinrunninn, adj, = steinsfarinn, hvorover man har hældt farvevæske, malet, s-it stála hjarl (skjold) *GOdds* 7.

Steinvor, f, en kvinde i 13. árh., *Anon* (XIII) B 32.

Steinþorr, m, sagnperson, *Gautr* II 9.

stekkvi- se stekkvi-.

stela, (stal, stolinn), stjæle, s. e-n e-u, drengr ungr stal mikalki *Korm* Lv 58, margan stelr viti vín *Sigrdr* 29, hann stelr geði guma (acc. eller gen.?), *Hávm* 13, gss es stolinn hamri pry 2; stolit væri mér ekki ór ætt, jeg vilde slægte mine på, *Mhk* 2.

stelkr, m, fugleart, rødben (*totanus calidris*), *pul* IV xx 3.

stemma, (-ða, -ðr), opdæmme, opstille en hindring på tværs (for ström, på vej), gýgr lét s-ða farvegu, hindrede al færdsel, *EGils* 3, 7.

sterkligr, adj, egl 'som ser stærk ud', omtr. = sterkr, stærk, kraftig, solid, s.

veggr *Orv* IX 20, s-g merkis stong *Rst* 19, s-t truar merki *Pet* 48, s-g strið, tunge sorger, *Hsv* 79.

sterkr (også starkr se hugstarkr), adj, stærk, kraftig, solid, s-ir (menn) *Jóms* 10 (v. l.), s. hilmir *Mark* 1, 19, s-k drött *Has* 35, hugum s. *HolmgB* 1, s. svadilverka *Grettis* 50; s-k kirkja *Gd* 30, s. hrefnis goti *GrHj* 3, s-ar bórur *GrHj* 1, s-k trúá *SnE* II 214. Jfr dáð, eljun-, folk-, full-, gunn-, hand-, hjalp-, hug-, mundangs-, ógn-, ráð-, róg-, sið-, sökn-, þjóð-, þrek-.

sterkvíðri, n, stærk storm, s. Herkj, sind, *Anon* (XII) C 36.

sterta, (-ta, -tr), stramme, stive, s. ermar *Rþ* 28.

stertimáðr, m, overmodig (pragtelskende?) mand, *pul* IV j 5.

steypa, (-ða, -ðr), 1) styrte forover (transitvt), s. stagstjörnmorrum, lade skibene gå til bunds ved at styrte dem forover, *Hhund* I 29, s. niðr í fjandann miðjan *Lil* 72, s-ask tók glópr *Gunnarr*; lade en falde, s-ðir Starkeði *Vetrl*, s-ðum stilli *Grott* 14, s. hersum *Sturl* 6, 3, s. þjóð *Merl* II 61, láta búka s-ask (v. l. til scéfask) *Eg* Lv 7; þótt s-ðusk fleiri *Grett* 35, s. e-m í stúru, lade en blive sorgfuld, *Korm* Lv 51; s. illifis ævi *Heilv* 5; — upersonl., ári s-ir, áringen ødelægges, *Merl* II 36; — medium, gå til grunde, verold s-isk *Vsp* 45; — med acc. s. bann yfir fjölda manna *Gd* 47; — steypðir hjalmar, spidse hjælme, *Guðr* II 19, jfr *Falk*, *Waff* 162. — 2) støbe, s. e-n gulli, støbe en med guld, indfattede en helt i guld, *Herv* V 13.

steypir, m, styrter, omstyrter, overvinder, s. dolga *Mark* 1, 31, s. stopnissu, *Tor*, pdr 9, s. niðja, som ved sin færd fornægter sine ætlinge, *St* 15. — Jfr dalvarg-.

stétt, f, 1) vej, sti, fáa góða s., finde en let, bekvem, vej, *Líkn* 34, dauðans s-ir, dødens veje, dødens rige, *Lil* 16, bragar s.-digtnings vej, digit, *Hárf* 1, s. boðorða, budenes vej, *Gd* 56. — I kenninger, for arm: oglis s. *Leihnir*, — for guld: góins s. *EGils* 3, 18, — for havet: Áta s. *EGils* 1, 13, — for himmel: mána s. *Mgr* 26, sólar s. *Mgr* 37; — dikta rétta s., digte rigtig, *Mv* III 19. — 2) støtte, reisa s-ar ráði óru *Ód* 13 (ved rettelse). — 3) stand, skare, engla s. *Lil* 6, jfr 1, valdar s-ir, blandt de gejstlige, *Gd* 22, s. bernsku *Gd* 7, allar s-ir Islands *Gdβ* 52, drambfærðugar s-ir *Gdβ* 38. — Jfr bragar-, dáð-, fley-, haf-, hjaldr-, mar-, má-, sól-, ý-.

stéthringr, m, kun i s-s stofn = hrings s-ar stofn, sværd-stiens, skjoldets, stamme, kriger, *Rst* 12.

stétr, m, stilling (i samfundet), virksamhed, hrinda hávum stétt, nedlægge, *Gd* 54; logmanns s. *Anon* (XIV) Lv 3.

stig, n, trin (i en stige), *Líkn* 34.

stigi, m, stige, *Líkn* 34, *ESk* 6, 15, *Gd* 72.

stik, *n*, *pæl*, *især en sådan som rammes ned i en elv eller søen til værn mod fjenders landgang, binda við s.* *Gldr 6.*

stika, (-āða, -āðr), *nedramme pæle til værn mod fjender (af stik)*, *s*. *geirs oddum hvert grunn* *PjóðA 3, 30*, *s*. *dorrumbund Stein 3, 7*, *s*. *jardar þrómu spjótum Ht 16; i alle disse tilfælde hentydes der til det bevæbnede mandskab, der skulde værne kysterne.*

Stikill, *m*, *sagnperson*, *Qrv IV β 1.*

stikki, *m*, *et slags digit (vers) i kortere versemål (navnets betydning er uvis)*, *stundum vér til s-a Anon (XI) Lv 12, pås vel tamiðr s., sst; veita s-a, give stof til digit*, *Rst 12.*

stikla, (-āða, -at), *lade springe, glúfrstrætis bestingja lautar, guldets, stiklendr, gulduddelere, (gavmilde) mænd*, *GOdds 8.*

Stiklarstaðir (*af sleben form Stikla-*, af Stikl, *f*, *bækken navn, hvorefter gården er kaldt*), *m. pl.*, *Sigv 12, 10, Þorm 2, 23, BjH 5, ESk 6, 17. 43, Nkt 34, Anon (XII) B 26; ordet er allevegne adskilt ved tmesis; jfr stikla ‘hoppe f. eks. fra sten til sten (i en elv)’.*

stikleid, *j*, *(nedrammede) pæles vej*, *vand, elv, s-ar vegr, vejen igennem elven*, *þdr 5.*

stiklir, *m*, *egl ‘som lader springe’, uddeles, s. mens Ht 60, s. seima Sturl 3, 4. Jfr fram-, men-.*

stilla, (-ta, -tr), 1) *ordne, indrette, med dativ, s-ti røddu, ordnede sin stemme, talte med passende tone, næppe andet end omskrivende udtryk for ‘hun talte’*, *Vgl 16, med acc., s. mælsku tól, d. s.*, *Gd 23, s. ok stýra Lil 51, s. engi spell, ingen fordærv, uorden, volde*, *Ĝdβ 37, s-andi himins, gud, Has 4, s. til glæps, indrette noget så, at der er fare på færde*, *Sigv 3, 2. — 2) bevæge sig i en bestemt retning, hvert s-ir þú Halli Hharð 14. — 3) anbringe i en farlig, vanskelig stilling, (kona) hófumk stiltan Steinarr, nú kveðk her stiltan PjóðA 4, 27, oss s-ir pat alla Ólsv 3, 1. — Part. stiltri, rolig, behersket, Gd 9, reiði s. Hsv 13, jfr 19. Jfr 6.*

stilliliga, *adv*, *på en ordnet, passende måde*, *EGils 2, 3.*

stilling, *f*, *beherskethed, ro*, *EGils 2, 8.*
stillir, *m*, 1) *ordner, styrer, oprindelig med gen. obj.*, *s. lýða Rdr 10, s. herja Guðr III 4, s. hersa Ht 29, Ólhv 2, 7 (om Skule jarl). — 2) konge, fyrste i alm., både om konger og jarler, f. eks. Yt 33, Hildr, Hál 16, Sigv 11, 6, Rst 12, Ht 76, Grott 14, Hyndl 43, Hhund 1 48, HHj 31, Guðr I 13 o. s. v. I kenninger: s. Egða Stein 3, 7 (v. l. Engla urigtigt), s. Hleiðar SturlB 3, s. Fróða stóls, d. s., Mark 1, 7, — for gud: s. aldar Mark 3, 1, s. bragna Merl I 67, s. stjørnu EGils 2, 3, s. byrskrín Pl 3, s. gagls leiðar Pl 28, s. sôltjaldar Arn 1, 3, — for skjald: s. stefja EGils 1, 20, — for jaette: fjalla s. Bragi 2,*

3, — for kriger og sæfarer: s. fleinbraks fúra Ht 2, s. vandar drasils Þorm 1, 2 (i bægge disse tilfælde s. = styrer). — Jfr ár-, her-, himin-, sól-, yfir-.

Stimr, *m*, *Stem (åben kyststrækning i Romsdalen og Nordmør)*, *fyr S-m ploft 2, 6.*

stinga, (stakk, stunginn), *stikke, genembore, s. myrkaurriða sverði Ill 1, 1, of stunginn vas, med spyd*, *Yt 34, s. út augu PjóðA 3, 6, ESk 6, 59. 61, of stunginn, i en mangelfuld sammenhæng*, *Eg Lv 47, s. porni, med sövntorn, Fáfn 43; — med præp. á, stakk ek á (ormi) stáli Krm 1, — stikke, putte, s. nōsum í felda Sigv 11, 12, s. hofði í sngru Grett 1, 6, s. hofðum í bortskænke, Ht 47.*

stingr, *m*, *egl ‘noget hvormed der stikes’*, = brandr på et skib (jfr Falk, Seew., 37, vistnok mindre rigtigt), *s-a Valr, skib, Ólhv 2, 8, s-a hjørtr Ht 73. — Jfr bryn-, feldar-, fetil-.*

stinnegr, *adj*, *med ubøjeligt sind*, *s. pengill Ht 31.*

stinnoddaðr, *adj*, *med stiv, hård spids, s. gaddr Mgr 15.*

stinnr (stiðr), *adj*, 1) *stiv, som ikke gærne böjes*, *stinnjorn GSúrs 2, s-ir krókar Lil 78, stinn ór Bjhit 2, 2, s. hlunnr Arn 2, 4, s. þromr Refr 4, 4, p Sær 2, 4, Árm 4, stinn fíol GOdds 4, s-ir stafir, egl. om de traepinde hvorpå runerne stod, så om disse selv, uafvendelige, Hávm 142, — s. hugr, ubøjeligt mod*, *GSúrs 9. — 2) stiv, svær, stinn hogg Korm Lv 54, stinn sör Ht 4, s-ar nauðir ÞormÓl 2, 3, s. hijaldr, voldsom kamp, Ólhv 2, 9. — 3) stiv, rigelig, stinn laun Pét 31; — adv. s-t, kraftigt (egl. ‘i lige retning’), fljúga s-t Hávm 150. Jfr allstiðr, hug-.*

stirðaurriði, *m*, ‘stiv forel’, *s. storðar, slange, Játg.*

stirðna, (-āða, -āðr), *blive stiv, svát s-i valla (tunga) Katr 1.*

stirðr, *adj*, *stiv, lidet böjelig, hård, s. brandr Rst 29, s. keipr ESk 12, 10, s-ar herskips stengr Sturl 3, 5, stirð stól Arn 2, 10, — om kamp, s. herleikr Pl 16; Ingj 2, 3, — om kriger, kraftig, s. valserkjær veðrhjörðir Vell 27, s. strengreins órr Þorm 1, 12, s-ir Danir Hhard 15; — s. hugr Arbj 4, — stiv, om dødens stivhed, s-t barn Mv II 15, liggja s. á stróum Sól 47, — om et digit, stiv i formen, s. hróðr Gd 78, — ubehagelig, s-ð útlegð Ĝdβ 24. Jfr all-, geð-.*

stirðpinull, *m*, ‘stiv nætstræng’, *s. storðar, midgårdssormen, Húsdr 5.*

stirfinn, *adj*, *stiv, umedgörlig, s. Sturlu arfi Gdβ 23. Jfr 6.*

Stiflusund, *n*, *et sund i Tjölling*, *Yt 34.*
stíga, (sté, yngre steig, stiginn), 1) *træde, tage skridt, gå, s. feti framar Skí 40, s. á legg, gå, Rv 32, s. í Sarp Hskv 3, 3, s. á grjóti pKolb Lv 6, Rígr s-andi*

Rþ 1, s. í folk, *gå ud i kamp*, Grott 13, s. á bál, *betræde*, *ɔ: blive lagt på*, Vafþr 54, s. á grábak, *ɔ: Ormen d. lange*, Od 21, s. á skeiðar húf Arn 2, 4, s. á við Arn 3, 19, s. af mars baki Skí 15, s. ór soðlum Völ 7, s. af grundu, *fra jorden (til himlen)*, Líkn 24, s. upp frá hauðri ESk 6, 5, s. fyr húf, bord, *træde over rælingen*, *ud i sœn*, pGisl 11, Jóms 37, s. leistum gognum e-n, *om ilden*, Yt 27, s. niðr í gognum golf Hym 34, s. niðr af krossi Has 22, s. yfir eld Brot (FJs udg) 1, 3, — med acc., *betræde*, s. land HHj 21, 26, Ghv 13, meðr stigu grund GSvert 1, s. beð Sigsk 68, s. Áta skíð StjO II 10, men: *rejse hen over*, s. þurt land Guðr II 35. — 2) *bevæge sig opad i luften*, strengþomlur sák s. Krm 8. — 3) s. of, dræbe, (egl. vistnok om den skik at træde over den fældede fjende, en handling, der ansás for betydningssfuld, med hensyn til gengangeri?), sté hann of þá báða Am 68, sték of einn GSúrs 31, s. of halfan fjórða tøg Isldr 24, s. of e-n dauðan pflekk, Vetrl; samme betydning har s. af e-m dauðum Edáð 2 (betyder udtrykket, at man satte sin fod på den døde, idet man trådte over ham?). — 4) om et digit (vers), ofugt s-andi, trædende forkert, SnH 2, 7.

Stígandi, m, *jættenavn* (egl. ‘den der træder med lange skridt’), pul IV b 3.

stígr, m, sti, vej, strangr varð s., om klatren i fjældet, Rst 27, brattr s., stejl, *ɔ: besværlig, vej*, Sigv 3, 15, himna s., vej til himlen, Mark 1, 27, s. til himna Mdr 19. — I kenninger, for se: Rakna s-ar pfagr 2, kjalar s. Ht 76, — for skjold: geira s. GDropl 4, GOdds 2, pmáhl 5, — for guld: snáka s. Isldr 8, — for skede: fetla s., fetla s-s fúrr, sværd, Hást 2; samme betydning må foreligge i fetils s., porm 1, 3, skönt udtrykket at rjóða fetils s-g er enestående; — for bryst: s. sefa Ht 6, s. hjarta Krók 1. Jfr ben-, flug-, gagn-, glap-, refil-, vá-, vil-.

stígverjandi, m, ‘sti-værger’, fráns stígr, guld, dettes verjandi, opbevarer, mand (hvís ikke verjandi her kommer af at verja ‘anvende’), Gyð 3.

stím, n, möje, besvær, halda e-m mikit s. Alpost 5.

stjarna, f, stjærne, heiðar s-ur Vsp 57, stjornur né vissu hvar staði óttu Vsp 5; Lil 93, Merl I 59; vánar s. Sól 46; — s-ur hvarma skógar, öjnene, Ólsv 4, 2 (jfr SnE II 499); uklart er s. hvergymis StjO II 11. — Jomfru Maria kaldes (på grund af falsk etymologi) sjóvar s. Mdr 3, 30, floðar s. ESk 6, 2. Jfr dag-, leiðar-, merki-, morgin-, sjávar-, vánar-.

stjóri, m, styrer, hersker, = stýrir, om fyrster, gumna s. Grip 1, Hjr 3, 9, s. drengja Hókr 7, s. dróttar Hjr 3, 25, heiðar s. þjóðA 3, 35, s. aldar Merl II 34, om gud, s. virða Merl I 67, — s. islands markar, Norges konge, Ótt 4, 1 —

reiðar s., vogn-styrer, om Rögnvald heiðumhár, Yt 37, sýslu s., biskop, Nik 1, 1, drópu s., digter, GSúrs 23; s. geira dunu, kriger, Ht 53. — Okse, pul IV ö 1. Jfr auð-, berg-, folk-, for-, húf-.

stjórn, f, 1) styrelse, s-ar fimm ESk 6, 15, góð s. Ám Arn 2. — 2) særlig ror, hvormed skibet styres, senda til s-ar Gd 4, klýfr s. sila Þjórnar ESk 13, 12, s-ar blað (eller ét ord?), den brede (nedre) del af roret (hvorpå runer), Sigrdr 10.

stjórnari, m, styrer, om en biskop, R Ket; i kenninger for gud: s. mulins Gd 63, s. sólar sætra EGils 2, 9.

stjórnarmaðr, m, styrer, Gd 26.

stjórnarmæða, f, styrelsesmøje, besværligheder ved en styrelse, Gd 25.

stjórnbitilaðr, adj, som styres ved bitill, bidsel, om hest, Oddrgr 2.

stjórnlauss, adj, uden ror, beita s-u (ɔ: skipi) Hávm 90; — slyngva saman s-u, væve noget sammen uden regel, med hensyn til den tilsyneladende mangel på orden i indholdet af digtet, Mhv 30.

stjórnvið, f, ‘ror-vidje’, vidjebånd (-tov), der gik gennem midten af roret og fæstede dette til skibssiden (Falk, Seew., 75), pul IV z 5 (urigtig v. l. -viðr), s-jar (skr. stjór) skær, skib, Snæbj 2.

stjórnvølr, m, rorpend, pul IV z 5 som urigtig v. l. til stjórnvið (dog tvivlsomt).

stjúpmóðir, m, stemoder, Ragn V 3.

stjúpr, m, stesón, Sigv 9, 3, s. Siggeirs, om Sinfjölle, Hhund I 41.

stjúpsor, m, stesón, Ragn V 10.

stjólbreiðr, adj, med bred stjært, bag, v. l. til þjóbreiðr, Anon (XII) B 1.

stjólr, m, bag, létu upp stjólu stúpa Harkv 10, með stiðl breiðan pKolb Lv 8.

stjørnuljós, n, stjærnelys, lysende stjærne, Lil 40.

stjørnureitr, m, stjærne-land, himmel, Lil 26.

stoð, f, (støðr), 1) støtte, söjle, stóð hon und s. Guðr I 27, stórar stoðr, om kværnbenene, Grott 21, standa við s. Stefnir 2, ramlig s. við kristni Gd 68, stóll of s-um tvennum Merl I 17, und s-um(?) Hhund I, 41, jfr MoM 1923 s. 180 f. — 2) støtte, hjælp, séa s. af e-u Vell 22, feldi s. stóra Ám 2, litil s. at brag ÓlBryn. — I kenninger, f. hoved, s. hjalma Gestr 1, — f. kvinde: s. strengs Bbreiðv 1 (jfr SnE I 542). Jfr sigr-, velti.

stoða, (-ada, -aðr), sætte støtte under, hjælpe, s. mótt e-s Sigv 13, 30, s. boen e-s, opfylde ens bón, ESk 6, 71, eyri þanns þér ekki s-ar Hsv 22; absolut, eyvit mun sjá atfrétt s. Mhv 29.

stoðþorrinn, adj, hvísl hjælpemidler er opbrugte, blottet for støtte, Sigv 7, 10 (v. l.).

stoða se myrkra-, myrkva-, song-.

stofn, m, stamme, træstamme, ljósta einn af s-i Merl II 84. — I kenninger, for mænd: stétthrings (= hrings stéttar), s. Rst 12, hlakkar s. pSær 4, 2, — for hoved: lesnis s. Hallbj. svarðar s. Hjr 3, 6,

— *for arm*: s. hauka *StjO II 11*; *urigttigt for stafn Hallbj.* *Jfr hjalm-*.
stofna, (-aða, -aðr), 1) egl. ‘göre noget til (som) stamme’ (*rodfast*), *fastgöre*, *stifte*, *foranstalte*, *jostrar s-uðu ping* *Olhv 2, 3*, *s-ask styrjar efni, der forantlediges*, *Gsárs 2*. — 2) *om digtning, iværksætte*, s. óð *Hl 22 a*, s. e-m hróðr *Líkn 9*, s. *fogr mól Kolb 2, 10* (v. l.). — 3) *volde, forårsage, med dativ, (kona) kunni s. pat (manni)* *Anon (XII) C 32*.

stokkr, m, *stok, stamme (af et fældet træ), der bnyties som ganobrædt over en mose el. lign.*, således *vistnok i stund es til s-s Hár 56*; — *om den ‘stok’, der udgør bænkens, sædets, øverste og forreste kant, lagði við s-i Am 77, bryti upp s-a Am 17, om skibets øverste kant (= borðstokkr)*, *Bglv 4*.

stolaherr, m, *hær, der lyster sig frem (til löntigt overfald)*, *GSvert 10*.

Stolm, f, ø på Söndhordland, *pul IV bbb 1*; *grásili S-ar, havet*, *ESk 13, 11*.

stolpi, m, *støtte, hjalpar s., om jomfrau Maria*, *Mdr 41, Mgr 13*, s. *heims, d. s.*, *Pét 5. Jfr hneigi-, hrein-, lek-*.

stopall, adj, *snublende (egl. ‘juld af ujævnheder’, hvorover man let snubler)*, s-t *munuð ganga, rejsen vil blive eder til ulykke, Am 14. I senere isl. findes stop ‘ujævnhed, höj’.*

stopðr, adj, *ret op og ned, reykir stóðu s-ir* *Valg 2*.

stophnisa, f, ‘*ffjæld-nise*’ (*stop ‘ujævnhed’, ffjæld, klippe, hnisa, nise, marsvin*), *jættekvinde, s-u steypir, Tor, pdr 9*.

1. *storð*, f, *jord (mangler i pul)*, s-ar *stirðpinull, midgårdssormen, Húsdar 5*, s-ar men, d. s., *Húsdar 4*, s-ar *lykkja, d. s.*, *her slange i alm.*, *Krm 1, stirðaurriði s-ar, slange*, *Játg. — Ø i Söndhordland, pul III 3, IV bbb 4, Hák 7, pSær 2, 1; S-ar men, havet, *ESk 13, 12. Jfr hauk-*.*

2. *storð*, f, *kamp, pul IV k 1*.

3. *storð*, f, *ungt, saftigt træ, pul IV kk 3, i kenninger, for ild*: s-ar *ulfr Sturl 3, 11, — for storm*: s-ar *gandr Sturl 3, 13, s-ar galli Gísl 1, 15; — fetils s., sværd, dettes strond, skjold, dettes naðr, sværd, Korm Lv 27. — *Jfr hræ-*.*

storkr, m, *stork, pul IV xx 3*.

stormr, m, 1) *storm, ufred, angreb, við s-inn þenna Lil 53. — I kenninger, for kamp: branda s. Rst 29, stála s. Snjólf 3, þremja s. Rst 21, s. randa ÞormÓl 2, 4, s. Hildar Ormsþ IV 4, s. Hlakkur Hard 7 (men her vist urigttigt for Herkiu), — for vinter: orma s. Qgm 1. — 2) *hav, pul IV u 3. Jfr víg-*.*

stóð, n, *samling af heste (især en hingst og flere eller færre hopper), í s-i Anon (X) I B 3, i kenninger, for skib(e): Rókkva s. Arbj 24, Nókkva s. Harkv 9, s. Þða Ht 21, s. Gjúka (urigtt læsemåde, Anon (XI) Drv 8, s. lagar Hál 14, s. stafnklifs pløft 2, 5, s. hrefnis pKolb 3, 3, s. hlunna (ved rettelse) Ht 76, — for*

ulv: s. Gjalpar pKolb 3, 14, s. kveldriðu Hfr 2, 6. Jfr byr, gjalfr, grá-, grán-, grey-, haf, hlaup, kjol-, staðn-, unn-.

stóðriðandi, m, ‘*hest-rytter*’, s. *staðna, sofarer (stafna stóð, ‘stavnhest’, skib, ved rettelse)*, *Líkn 34*.

stólkunungr, m, ‘*stolkonge*’, i kenninger for gud: sôlar s. *Óð 2* (sôlar stóll = himmel), *himna s. Gdþ 34* (himna stóll = himlens trone).

1. *stóll*, m, *stol, gollinn s. Hávm 105, þular s. Hávm 111, norna s. Söl 51; Merl 1 17, Anon (XIII) B 59; sitja á dýrðar s-i ESk 6, 5. — I kenninger, for himmel: sôlar s. Leid 1, sunnu s. Gdþ 56, — for arm: hauka s. *StjO I 4*, — for guld: gullbúa s. *Grettis 43*, — for brystet, sjælen: bragar s. *ESk 6, 67*; — bispesæde, Gd 55, heilagr s. *Gdþ 15*, hæð s-s vex *ESk 6, 9*; — kongesæde, Fróða s. *Mark 1, 7*, Hleiðar s. *Grott 20*; halda ólaust konungs s-i *Steinn 3, 12*, fyller hilmiss s-s, *indtagelse af en kongetrone*, *Hharð 11*. — *Jfr arf, byskups-, dóm-, dœmi-, erki-, gjaf-, gnaps-, konungs-, rök-, undir-, þung-*.*

2. *stóll*, m, *flåde (græsk láneord)*, *Rst 2, skipa s. Jóms 16*.

stólsettr, adj, *anbragt, indviet, til et bispesæde*, *Gdþ 23*.

stólpengill, m, *stolkonge, om Miklagårds konge (kejser)*, *pJóðA 3, 6, pSkegg*.

stórbrogðóttir, adj, *meget listig, om Erp, Hamð 12*.

stórbyggð, f, *stor, udstrakt, bygd*, *Sturl 5, 14*.

stórfjarri, adv, *meget langt borte*, *Játg. stórførar*, m, pl, *store, vældige isflader*, = Baldjökull, *Grettis 29*.

stórgarpr, m, *vældig helt*, *Hjálmp 4V 5*.

stórgedr, adj, *modig, om en konge*, *Yt 2; overmodig*, *pKolb Lv 3*.

stórgjof, f, *stor, kostbar, gave*, *Ott 3, 9, Ht 95*.

stórgorr, adj, *stor (af omfang)*, s-r skeysi *Órv VIII 9*.

stórhersaga, f, *stor meddelelse om krig(sfære), meddelelse om megen krigsfare*, *pKolb 3, 1*.

stórhugaðr, adj, *modig, phar 1, 1, som ruger over store planer*, *Am 76 (om Guðrun)*.

stórhogg, n, *svært hug*, *Hæng VII 6*.

stórhoggr, adj, *som giver svære hug*, s. stillir þroenda *Anon XII C 2*.

stórlátr, adj, *som udjører store bedrifter*, *Hrólfur enn s-i Bjark 3, s. Sturla GOdds 3*.

stórligr, adj, *stor, omtr. = stórr*, *Sturl 3, 11, s-g qngvit (langvarige?) Mgr 15*.

stórlýndr, adj, *storsindet*, *Rst 29*.

stórlæti, f, *gavmildhed*, *Ht 28*.

stórmannligr, adj, *stormandsagtig, som ser ud til at være en stor, betydningsfuld, mand*, *Hjálmp 4V 10*.

stórmenni, n, *mænd af stor æt*, s-is pokki *Pl 45*.

stórmerkí, n, *stor bedrift*, *Lil 23, 40, s. drottins verka, store vidnesbyrd om, eller,*

rettere de store bedrifter som guds gærinter er, *Lil* 5, s. scemdarverka, d. s., *Gd* 24, auka s. *Alpost* 8.

stórmæli, n. pl, egl. 'store, tunge ord', s: kirkens ban, kunna hóf s-a *Kolb* 2, 4.

Stórolfr, m, sagnperson, *Qrv* IV β 1.

stórr, adj, 1) stor (i udstrækning), vældig, s-t bel *Eg* Lv 23, s-ar borgir *Mark* 1, 29, fjóll en s-u, de höje, brede fæjelde, *Korm* Lv 42, s. stafnvøllr, om de höje bølger på sœn, *Rv* 9, s. sær, d. s., *Pjóð* 4, 2, *Ott* 2, 14, s. straumr *Steinn* 3, 6, s-ir stafir *Hávm* 142, s-ar støðr *Grott* 21, s-r stoð, egl. stor (lang) støtte (söjle), overfort, betydningsfuld hjælp, *Am* 2, stór ben *GSúrs* 34, s-ar undir *Líkn* 44. — 2) stor, vigtig, s-ar gafar *HHj* 34, *Mark* 1, 26, s-ar meidmar *Akv* 5, s-ir helgir domar *Mark* 1, 12, stór þing *Ott* 2, 11. — 3) stor, vældig, kraftig, om handlinger, s-ir bardagar *Jóms* 7, s. hernuðr *GOdds* 3, s. þundar gnýr *Eg* Lv 10, s. gnýr (Oðins) *Hál* 10, s-r verk *Hskv* 2, 2, *Ht* 53.. — 4) om sindstilstande og lign., s. hugr, mod, *Obreið* 1, s-r hyggja, d. s., *Anon* (X) I B 10 a, s. prekr *Ólv* 3, 2; s. tregi *Guðr* II 10, *Oddrgr* 13, *Ghv* 1, s-ar heiptir *Háv* 7, s. móðr, oprørt sind, *Akv* 9; s-r mein *Guðr* II 32, *Lil* 91, s. gleopr *Am* 86, s-r fólska *Máni* 3. — 5) om personer, stolt, vældig, s-ir pegnar *Sturl* 3, 3, s-ar kindir *Sturl* 3, 7, s-ir brynu njótar *Gráf* 6; s. þóttisk *Atli* Am 68. — 6) ntr s-t, adv, vældigt, s. fellr gyrdill *Garta ESk* 13, 13, ráða s. *Ht* 15, høggva s. *Isldr* 26; — s-um, adv., i höj grad, s-um verri, meget værre, *Arn* 2, 1, s. vitr *SnE* II 242, s. styrkja *Has* 53, falla s. *ESk* 12, 18, þróask s. *Ht* 4, batna s. *Sigv* 13, 32, gefa s. *Sigv* 11, 15, *Steinn* 3, 15, *Jóms* 44, veita opt ok s. *Mark* 1, 7, auka s. *Am* 58, njóta s. *Am* 94, hefjak s. *Am* 97, missir þó s. *Am* 35, fåa s. hogg *Korm* Lv 57. — Jfr afar-, all-, átt-, frænd-, full-, geð-, hug-, hyggju-, kyn-, jafn-, lið-, lund-, ógn-, veg-, þrek-, bykkju-, ætt-.

stórræði, n, stor, betydningsjuld handling, hyggja á s. *Am* 88.

stórskip, n, stort skip, s. *Rauðahafs*, = drómundr, *Torsteins tilnavn*, *Grett* 1, 2.

stórstraumr, m, vældig ström, flom, *Mv* III 7.

stóruðigr, adj, storsindet, modig, kraftig, s. joftunn *Hár* 15, pann kveda stilli s-astan, om *Heimdal*, *Hyndl* 43. Jfr *Arkv* XXII, 248.

stórvald, n, megen magt, overmagt, *Sturl* 5, 6; det er dog muligt, at ordet her betyder 'megen skyld' (og da er det pl. tant).

stórvæl, adv, udmæret, *Gd* 72.

Stórverkr, m, jættenavn, *pul* IV b 4.

stórvænn, adj, meget prægtig, om en kvinde, s. linapaldr *Anon* (XII) C 32.

stórpungr, adj, meget tung, trykkende, s-g strið *Sturl* 6, 3.

Stranda-Hneitir, m, isl. mand i det 12. árh., *Anon* (XII) B 5.

strandhogg, n, strandhug, huggen ned på stranden, kreaturer der skal slægtes på stranden, keyra s. ofan *PjóðA* 4, 1.

strandleið, f, kystvej, kystsstrækning, landstrækning ved kysten, breiðar s-ir *Sturl* 5, 13.

strangr, adj, stærk, kraftig, s. pengill *Sigv* 1, 15, om *Gudrun*, stærk, vild, *Am* 76, heiptar s., stærk i sin forbitrelse, *Sigv* 11, 10, þróttar s. *Rst* 33, hugum s. *Jóms* 39, — om bølger, ström, s. marr *PjóðA* 4, 21, s-ar børur *Gd* 5, s. straumr *Ott* 2, 13, — om kamp, *Rst* 22, strong guðr *Vell* 25, strong bøð *Jóms* 29, s-g stáls hríð *Sigv* 1, 3, s-g darra flaug *Vigf* 1, s-t él stáls *Arn* 6, 13, jfr s. orfgangr *Styrr*; om våben, s-g stól sungu *Rst* 19, — s-g kvol *ESk* 6, 68, s-t angr *Am* 100, s-t adalmein *pShegg*, s. harmr *Okik* 2, s-ir dagar, tunge dage, *SnE* II 198; — s. stigr, vanskelig vej, *Rst* 27. Jfr all-, dolg-, full-, geð-, hug-, hugum-, óða-, sókn-, sóknar-, þrek-, þróttar-

strangvaxinn, adj, kraftig bygget, om en kvinde, *Vígl* 19.

Strauma, f, elvenavn, *pul* IV v 4 (egl. 'den strömrige').

Straumeyrarnes, n, sagnlokalitet, *Hál* 7 (v. l. -eyjar-).

straumfylginn, adj, følgende med strömmen, s-in bylgja *pul* III 4.

straumlogi, m, 'ström-lue', guld, s-a stokkvir, (gavmild) mand, *Gyð* 3.

straumr, m, ström, om en elvs vandmasse, áar s. *Gri* 21, *Vgölu* s. *Yt* 31, stríðr s. *pdr* 9, þungir s-ar *Vsp* 39, — om havets ström, *pul* IV u 3, *Ott* 2, 13, s. dró andat folk út of eyjar *Jóms* 35, stórr s. *Steinn* 3, 6, s. ferr of hol knerri *Anon* (X) I B 8, s. unnar *Pjóð* A 4, 21, kaldr s. *Ht* 101; — mækis s., 'sværd-ström', *Hák* 8, kan ikke være 'blod', men må være 'sværdenes gang, bevægelse' (i bogstavelig forstand, næppe som kennung for 'kamp'); s-s sól, guld, *ESk* 6, 28; — s-a dalsteypir = dal-strauma steypir, 'som sætter bue-strömmene, pilene, i gang', kriger, *Refr* 2, 1; Mims vinar glaumbergs (*Odins*) s-ar, digterdrikken, digtet, *VSt* 1. Jfr ár-, flug-, fluga-, gran-, haf-, horn-, ker-, óða-, stór-, styr-.

straumtungl, n, 'ström-måne', guld, Steinarr.

strá, n, strå, halm (kollektivt), s-in stangi þik *Bós* 8, flets s., halm på bænke, *Lok* 46, — halm som lig blev lagte på, liggja stirðr á s-um *Sól* 47, falla í s., dø, omkomme, gå til grunde, fremð es fallin í s. þorm 2, 5, vig falli í s., bortfalde, blive ubødede, *Háv* 10.

stráa, (-ada, -adr), bestro med strå, halm, bekki at s. *Eirm* 1, s-íð bekki pry

22, golf vas s-at *Rþ* 27, brynjum of bekki s-at, *lagte, bredte ud*, *Grí* 9.

stráðauði, adj, død på strå (o: i sæn-gen af sygdom eller alderdom), *Korm Lv* 64.

strenda, (-da, -dr), lande (ved ‘en strand’) búendr saman s-u, samledes, mødtes (jfr lenda saman), *Skáldh* 1.

Strendir, m, pl, beboerne af Strandir (Islands nordvestlige del), *EilSn* 1.

strenghamla, f, ‘stræng (o: buestræng-)stok’, pil, *Krm* 8.

strenggreinn, m, ‘tov-rén’, skib, *porm* 1, 12.

1. **strengja**, (-ða, -ðr), göre stærk, kraftig (af strangr), s. eflí (hds elvi), göre sig stærk, opbyde sin kraft, *Guðr* 1 27, s. kapp við e-n, kappes med en, *Mark* 1, 32, s. heit, göre et løfte stærkt, af-lægge et stærkt løfte, *Jóms* 43, s. heit til meyar, om at ville ægte, *Jóms* 14, s. e-s heit *porm* 2, 7.

2. **strengja**, (-ða, -ðr), egl. ‘omstrænge’ (af strengr), omspænde, brjóst s-t af stríði Mey 5.

strenglög, f, stræng-fordybning, den jordybning (snit) i pileskaftets ende, hvori buestrængen under skydningen hviler, s-ar palmr, pilen, *Krm* 15 (hds har laugar).

strengmarr, m, ‘tov-hest’, skib, s-a stýrir, sefarer, *Korm Lv* 61.

strengr, m, (-s og -jar), 1) stræng, tov, skibstov, pul IV z 5, meðan s. ok lína brestr eigi *Rv* 21, neyta s-ja *pjóðA* 4, 23, jör s-jar, skib, *Sigv* 2, 6; — ankertov, *ÓTr* 1, — 2) buestræng, p. *Gisl* 6, boga s-ir *Hamð* 21, snúa s-g *Rþ* 28, leggja s-i *Rþ* 35, s-ir gullu *Arn* 5, 7; hagl s-s, s-jar, pile, *Pham* 1, 3, *Hjr* 1, 2, s-jar regn, d. s., *ESk* 7, 8. — 3) harpestræng, s-ir mæltu *Oddrgr* 30, s-ir glumðu *Akv* 31; det er disse der menes *Lit* 94. — 4) bånd (horende til kvindedragten), stoð s-s *Bbreiðv* 1, — alnar s., ‘arm-bånd’, guldring, *EGils* 1, 39. Jfr hor.

strengvölr, m, ‘(bue)stræng-stok’, pil, mceta s-um *Orv IX* 38.

strind, f, 1) land, jord, i kenninger, for sør: svana s. *ESk* 12, 9, glerils s. *Ingj* 3 seglerill — for guld: s. lyngs leynisika *Sveinn* 4, — for kvinde: jfr pul IV yy 2, s. strandar aurriða stalls *ESk* 13, 10. — 2) norsk(?) ønavn, pul IV bbb 2. — 3) elvenavn, pul IV v 3 (således 748–757, medens R har strønd, (hvilket rimeligvis er urigtigt, da dette findes atter i v. 5). — Jfr regg.

Strindir, m, pl, beboerne af Strind (i Trondhjem), S-a vísi *Sigv* 3, 9.

stríð, n, kummer, kval (åndelig), munar s. *Sigsk* 37, hyggju s. *Korm Lv* 4 (ved rettelse), *Anon (XII)* C 36, vitt s. *pKob* 3, 1, mikit s. *pKob Lv* 12, *Sturl* 6, 11, høfug s. *Merl II* 36, stór s. *Pl* 14, sterklig s. *Hsv* 79, stórbung s. *Sturl* 6, 3, aldar s. *Mark* 1, 31, niðja s. *Reg* 8, léttu s-um

ESk 6, 18, léttir (upers.) s-a *Arn* 5, 4, bera, biða s. *Kolb* 2, 5, *Mv II* 9, s. péa drött *Leið* 10, oexla e-m s. *Am* 104, s. hafa staddan Odd *Okík* 2, prent s. *Gd* 32, heili-vágur s-a *Sturl* 4, 32, mæla af s-um, fortælle om, *Oddrgr* 30, koma s-i at e-m *Jóms* 15, biða meira s. *Hjr* 3, 21, mitt s. es svá *Sigv* 13, 26, s. lá á (konu) *EGils* 1, 29, s-a stóðvir, sagtmodig mand, *Pl* 16. — strid, kamp (i denne betydning efter-klassisk), s. stendr af (manni) *Nj* 29; *porm* *Ól* 1, 2, *Gdþ* 20. — Snáka s., slangers kummer, vinter, *Nkt* 36. Jfr aldr-, hel-, of-

stríða, (-dda, -tt), egl. betyder ordet ‘at göre noget strid, besværligt for én’, (af stríðr), og denne betydning skimtes flere steder; den træder klart frem i þás harrar stríðdu stála hregg, gjorde kam-pen strid, voldsom, *Ólv* 2, 6, men i alm. betyder ordet påføre en kummer, volde en kval, med dat. pers., s. e-m *Ghv* 11, *Am* 2, 76, *Hamð* 8, *Grett* 1, 3, s. sjölfum sér *Hsv* 145, at sért né stríðdit *Hamð* 8, munat at s. mér, det vil ikke være (nytte) at volde mig kummer, fortræd, stille sig imod mig, *Bbreiðv* 2; s. lýðum *Gd* 27; — s. við e-n *Gd* 59; kæmpe, *Heil* 20; — part. s-andi, bestrider, bekæmper, bols s. *Pét* 41, s. fjanda *Pét* 30, s. (golls), gav-mild mand, *ESk* 6, 16. Jfr angr-, blik-, hjarl-, hodd-, hring-.

stríðbendir, m, ‘kraftig volder’, stálgaldrs s., kriger, *pKolb Lv* 9.

stríðgrid *Ghv* 13 er et forvansket ord; det rette må have begyndt med h (næppe v; joran står der: vildak hrinda); den sidste del af ordet er snarest -kvíð (af kvíðr, der netop bruges om nornernes dom); er heiptkvíð det rigtige?

stríðir, m, fjende, modstander, i kenninger for mænd: s. Bretha *Hjr* 3, 11, s. Engla *Sigv* 12, 19, (om Olaf Tryggvason og Olaf d. hellige), s. lofða, mænds fjende, om Erik blodøkse, *Eg Lv* 19; sökkva s. *ESk* 11, 7, stála s. *Ólv* 3, 1, vápna s. *porm* *Ól* 2, 4, malma s. *ESk* 6, 38, s. hringa Jör 5, s. (skjálda) *Hl* 36 b, s. orma látrs, gavmild mand, *Arn* 6, 13, grundar gardvita s., d. s., *pKolb Lv* 3, — s. orfa, foragtelig kenning, *Hjr Lv* 16. Jfr angr-, dolg-, fé-, flein-, folk-, goll-, hodd-, hring-, hyr-, men-, odd-, saup-, víg-.

stríðkeri, m, nefna (konu) s-a, skal ifølge prosaforklaringen betyde ‘at kalde kvinden enke’, idet s. skal være ensbetydende med hæll (‘hæl’ og ‘enke’), men hvorledes er uklart, *Stríðk*.

stríðkvíðjandi, m, ‘kraftig bekæmper’, vamms s., som kraftig bekæmper fejl, fejlfri mand, om Tor, *pdr* 10.

stríðliga, adv, med sindsoprør, sognu s. stilli kómum *Hhund* I 48.

stríðlundr, adj, stridig i sind, fjendtlig sindet, *pdr* 9.

stríðr, adj, strid, hård, besværlig, *pmahl* 15, s-ð Herdala ganga *Sigv* 1, 3, s-ð ógn *ESk* 6, 54, s-ð tíð *Leið* 35, s.

stormr *GSvert* 3, s-ir strengvelir, om pilene (sigter til deres kraftige flyven), *Orv IX* 38, s-ð móða, kraftigt strömmende elv, *ESk* 10, 2, jfr straumar falla strítt (adv) *Hsv* 133, — grimmr við s-a, mod genstridige, *Gdβ* 16, ógnar s., frysgetig, kraftig, om ilden, *Sturl* 3, 11. — Jfr all-, hjaldr-, hug-, ógnar-, róg-, sókn-.

stríðvani, adj, uden kummer, esa s-a síðan *Anon (XI)* *Lv* 5.

stríðuka, (strauk, strokinn), 1) stryge, brúðr strýkr hvarna, törre tåernerne, *Grettis* 31, s. sjónbrautir i brunni (v. l. for þváa) *ESk* 6, 23, Himinglæva strýkr piljur *Ht* 22, Blóðughadda strýkr hlýr *ESk* 12, 17; s. of mækis munna, törre sværdsæggen, *Bglv* 1, s. of ripti, stryge, glatte, *Rþ* 28; s. Grettis af taumur, rykke töjlerne ud af *Grettis* hånd, *Grettis* 37; strokin lofsmið, glattet digt, *Pét* 8. — 2) intr., bevæge sig stærkt, stríjktu allmikinn *Grettis* 24.

strúgr, m, overmod, s-s galli, vinen, *Ht* 25.

Strútr, m, hundenavn, S. enn gráni *Hfr Lv* 17. — Jfr mør.

strykr, m, blandt ormenavne, pul IV qq 3.

strýkva, (-inn), stryge, feje, slå, hrannir s. hlaðin borð *Ht* 76; — part. strykvinna, strøget med farve (jfr fagr-), brot s-inna súða *Anon (XII)* C 27.

stræti, n, stræde, vej, *Anon (XII)* B 18, *Lil* 94, Hamð 12, *ESk* 9, 3, *Sturl* 3, 11. — I kenninger, for arm: vala s. *ESk* 6, 25, hauka s. *Hl* 41 a, — for guld: s. gljúfirs bestinga *GOdds* 8, — for hoved: hattar s. *Skaldþ.* — Jfr gló.

strönd, f, 1) strand, kyst, *Ghv* 13, *Iv* 33, *Líkn* 33, á s-u, ved en indsø, *ESk* 6, 60, vitt of s-ir *Krm* 9, fara til s-ar *Ott* 2, 11, úrig s. *Mark* 1, 24, fyr s-u *PjóðA* 3, 22, s-ir Gotlands *Edáð* 4. — I kenninger, for himmel (s. = land); s. mána *Mgr* 41, s. veðrs *Has* 61, — for hoved: svarðar s. *Hl* 16 b, — for slange: strandar aurriði *ESk* 13, 10, — for kvinde: s. falda *Katr* 19, — for skjold: brands strandir *Ht* 59, fétis storðar s. *Korm Lv* 27. — 2) blandt elvenavne, pul IV v 5 (jfr Strind), *Grí* 28; — i kenninger, for skib: S-ar Valr Steinunn 2, S-ar dýr "Danir". — strandar *Korm Lv* 37 er vistnok fejl for standa. — 3) Som egennavn i pl., *Anon (XII)* B 7. Jfr byr-, dyn-, eljun-, Furðu-, hauk-, hug-, mun-, ná, út-

stuðill, m, 1) støttestav, bistav (i vers), orð skorðuð með s-um *Gd* 3, í stuðla skorðum, ijølge verstechnikken, *Lil* 2, s-a knífr, tungen, *Katr* 34. — 2) støtte, ættar s.(?) *Arbj* 12. — 3) blandt skibets dele, pul IV z 5. — 4) standi (salr) at stuðli greindum, stå ved hjælp af den fornustige(?) støtte (også allusion til bistave)?, *Pét* 36. Jfr afl-, átt-, folk-, ætt.

stugglauss, adj, uden uvilje, mér es s-t við e-n pveil.

stuggliga, adv, fjendsk, slemt, *Svarf* 4 (ved rettelse).

stuldr, m, tyveri, *SnE II* 212, *Katr* 46. stund, f, stund, time, tid, s. ok míla *pisk Lv* 6, á samri s. *Lil* 9, lífs s-ir *Krm* 29, langa s. *pKolb* 3, 13, jaflangala s. *Sigsk* 14, s-ir ok staðir *Lil* 1, s. es til stoks *Hár* 56, styrjar s. *Sturl* 4, 42, hryggðar s. *Sturl* 3, 11; absolut, en tid lang, *GSvert* 3; — fyr s-u, for nogen tid siden, *pKolb Lv* 3, *Kolb* 2, 7, af s-u, straks, *Stúfr* 6, *Mark* 1, 23, *Hhund* 1 23, *Arn* 6, 12, *Valg* 4, *EGils* 3, 1, of s., en tid (nú of s., i denne sidste tid), *Bbreiðv* 5, of s-ir, en tid lang, *Bkrep* 9, *Kolb* 2, 5; til s-ar, straks, *SnE II* 230; — dativ s-u, med komparativ, betydelig, s-u lengra *pKolb* 3, 6; gen. i forstærkende betydning, s-ar mjúkliga *EGils* 1, 33; — dat. pl. s-um, stundom, undertiden, *Korm Lv* 6, pmáhl 12, *Bbreiðv* 1, *Arn* 5, 16, *Ott* 2, 11, *ESk* 6, 58, *Mhk* 13, *Isladr* 25, *Lil* 97. Jfr hryggðar-, líf-, morgin-, svip-, vetrar-, ogur.

stunda, (-aða, -at), 1) begive sig, bevæge sig, ef it s-ð þangat *Am* 14, s-um vér til strandar *Frþ* 1 28. — 2) stræbe, henimod, söge at udføre, s. til stikka *Anon (XI)* *Lv* 12, s. til guðs náða *EGils* 1, 21, — sem til var s-at, som man havde stilet hen til, gjort sig umage for, *Gd* 47, s. á e-t *Lil* 65.

1. sturla, (-aða, -aðr), forstyrre, heimar s-isk *Bós* 3; s. e-n *Snjólf* 3.

2. Sturla, m, hövdingen Hvamm-St., Jón.

Sturlaugr, m, hovedpers. i *Sturlaugss.*, *Sturlaug* 1.

Sturlungar, m. pl, *Sturlungerne*, *Gdβ* 39, *Gd* 51.

stuttligr, adj, kort, kortfattet, brudstykkeagtig, s-t lag á kvæði, med hensyn til de korte sætninger, digitet består af, *Mhk* 11.

stuttr, adj, kort, s. feldr *pStf* 2, 1, s-ar brynjur *Guðr II* 19, s-ir sniglar *Gautr I* 3.

Stúfr, m, (egl. = stúfr, afhugget stykke), afstumpet, lille, navn på en okse, pul IV ð 2, — på en hest, pul II 2, IV rr 1. — på et sværd, pul IV l 2, men som uriktig v. l. til skúfr.

Stúmi, m, jættenavn, pul IV b 4.

stúpa, (-ða, -at), styrte, létu upp stjólu s., lod ved deres fald bagen stå i vejet, *Harkv* 10.

1. stúra, f, uro, ufred, ekki er mér at s-u gaman *Mhk* 22, steypa e-m í s-u, volde en ufred, *Korm Lv* 51.

2. stúra, (-ða, -at), vise tegn på ufrede-lighed, knurre, sem búrhundr gamall s-i *Hfr Lv* 1.

1. styðja, (studda, studdr), sætte støtte (stød) under, støtte, golli studdr (salr) *Grí* 15, svá hefk s-an garð, støttet, s: bygget, gærðet, *Fj* 12, grjóti s-ir garðar *Helr* 1, s. breiðan borðvið hlýðu *Mark*

1, 5, fold steini studd, støttet, båren, *Ht* 102, oddr aski studdr, med skaft af aske-træ, *PjóðA* 1, 21; om skib, røngum studdr *Leið* 16; laukum studdr, støttet, omgivet af, om den dyrkede hestefallus, *Vøls* 4; draumar merkjum studdir, bekræftede ved, *Merl* II 98, høppum studdr, støttet af held, om en der har udført heltegærninger, *Obreið* 1, byggð studd med dyggðum *Gd* 32, s-jask geirskapti, støtte sig til, *Hák* 10; — støtte, stå en bi, s. annan *Grott* 14, s. fylki *Hl* 36 a, s. afl e-s *St* 12, s. mærð *ESk* 6, 8, s. lán *Ám Arn* 1.

2. styðja, (studda, studdr), slå(?), s. e-n geirum *Vsp* 21, láta mjøk s. Gjúka niðja *Rdr* 6, láta (skip) s. hemmisverð stáls við dífu *Snæbj* 2. *Jfr Vogt, APhS V*, 10.

styggð, f, krænkelse, til s-ar *Gd* 44.

styggja, (-ða, -ðr), gøre vred, fornærme, uggði hann at Eva s-ðisk *Lil* 18, s. nafn guðs, krænke, *Mv* III 17.

styggr, adj, sky, s. Leiknar hestr, som ikke let lader sig fange, *Hfr* 2, 6, æðru s., fri for frygt, *ESk* 13, 3, s. við bol, som afskyr synd, *Pl* 8. *Jfr* bil, flótt, flug-, folk-, hlít, læ-, mein-, vand-

stykki, n, stykke, grafinn í s., sønderdelt, *Sturlaug* 2. *Jfr* hryggjar-

stynfullr, adj, fuld af stön, smærte, launa s-u, lönne ved sår, smærtefulde hug, *porm* I, 10.

stynja, (stunda, stunit), stönne, s. dvergar fyr steindurum *Vsp* 48, heimr stynr *Lil* 58, seggir stundu *Iv* 39, skyldi eigi s. *Hálf* IX 8.

styrbendir, m, *pKolb Lv* 9 er uden tvivl fejl for strísbendir, s. d.

Styrbjørn, m, den bekendte svenske krieger og kongesøn, *Bbreið* 6, "Danir", *Rauðsk*, *Hl* 29 a.

styrfenginn, adj, kamplysten, *pFisk* 2. styrfimr, adj, flink, dygtig, til kamp, *Hl* 29 a.

styrframr, adj, dygtig til kamp, *Ólhv* 3, 1.

1. styrja, f, stör, störfisk, *Pul* IV x 2.

2. styrja, f, = styr, ufred, verða vel við s-u *Anon* (XII) B 17.

styrjökull, m, 'kamp-is', sværd, *Ht* 60.

styrjøld, f, ufred, *PjóðA* 3, 6, *Mark* 1,

18, *Merl* I 51.

Styrkarr, m, nordmand i 12. árh., *Iv* 29.

styrkja, (-ða, -ðr), styrke, *Has* 53.

Styrkleifar, f, pl, sagnlokalitet, *Hhund*

II 27.

styrkliga, adv, kraftig, *Líkn* 25.

1. styrkr, m, styrke, kraft, s. búand-

manns *Sigv* 12, 20, harðr s. *Lil* 77.

2. styrkr, adj, stærk, kraftig, s. vorðr

verðungar *Sigv* 1, 8, s. stillir *ESk* 6, 46,

s. vísi *Valg* 3, s-ir menn *Sturl* 3, 9, boðvar

s. *Ogm* 1, fremðar s. *Leið* 31, — om

genstande, sværd, *ESk* 6, 48, om båd,

s. steinakkvi Bergb 9, s-k mótt malms

Ht 52; s-k mægð *Arn* 1, 2, ljós er

s-ra *Lil* 61. *Jfr* al-, all-, dáð-, geð-, gunn-, líknar-, lof-.

styrkunnr, adj, kamp-berömt, *Anon* (XII) B 20.

styr, m, (-s og -jar), ufred, kamp, gera s-r *Sigv* 1, 8, vinna s-r *Hskv* 2, 4, bella s-r *Korm* 1, 4, gera hardan s-r *Vell* 28, ellipti s. *Sigv* 1, 11, *Jfr* 13, við s-r *HolmgB* 4, við annan s-r *Vell* 24, í s-r *Tindr Lv* 2, ólmr s-r *Hfr* 3, 23, s. preifsk *Rst* 22, s. varð í ranni *Hamð* 23, s. stendr af e-m *Bjhit* 2, 15, ólitill s. stendr af (manni) *Ht* 55, s-jar efini *GSárs* 2, s-jar væni *Harkv* 9; s-jar broddr, den forreste del af fylkingen, *Arn* 2, 17. — I kenninger, for krieger: s-jar deilir *Ht* 21, 28, s-s sterir *Ht* 68, s-jar skyndir *Eg Lv* 22, s-jar kennir *Anon* (XII) C 32, s-jar valdi *Ht* 63, — for kamp: s. hjaldr-gods *pmáhl* 1, s. stála *Vgl* 1 (men her er styr vist fejl for staf), hræskóðs s. *Líkn* 34, hjálma hyrjar s. *Ht* 58, randa s.(?) *Pl* 15, hjaldrlands s. *Ingj* 2, 3, — for sværd: s-jar glóðir *Ht* 85; — for ravn: s-jar gollungr *Ísldr* 23, — s-jar gjarn *Hskv* 1; s-jar nenninn, urigtilg læsemáðe, *Harkv* 9. — Som mandsnavn, sagnhelt, *Hálf* IX 13; *VígaStyr Eviðs* 7.

styrremðr, adj, kraftig i kamp, *Rst* 26.

styrnsjallr, adj, modig i kamp, *ESk* 6, 48.

styrstramr, m, kampström, kamptummel, *Anon* (XII) B 55.

styrviðr, m, 'kamp-træ', krieger, *Grettis* 53.

styrvindr, m, 'kamp-storm', vældig kamp, *Ht* 59.

styrpollr, m, 'kamp-træ', krieger, *Háv* 11 (ved rettelse).

stytta, (-ta, -tr), korte, afkorte, hønd skal í hófi s. *Sigv* 11, 13.

stýfa, (-ða, -ðr), afhugge, afskære (af stúr), stýð tunga *ESk* 6, 61, s. hendr þjófa *Mark* 1, 8, stýfðr fót rormöl 1, 4, s. e-n af lifi *Eg Lv* 30, — afkorte, forhindre, s. þýðir *Sigv* 12, 5.

stýfir, m, som afhugger, ødelægger, randa s., krieger, mand, *Sturl* 8, 4. *Jfr* log-.

stýra, (-ða, -ðr), 1) styre, styre et skib, *Bós* 5, s. skipi *Ám* 98, s. skipum *Hhund* II 19, s. eikju hingat *Hárb* 7, s. á e-n, styre til sammensæt med, *Korm* Lv 57, s. Ormi, som dens besidder, *Hfr* 3, 13, s. hlýrs gota *Hfr* 3, 18, s. folkum *Húsdr* 7, s. liði (v. l. flota) *Hhund* I 32, s. reidum *Sól* 74; abs., Loki s-ir *Vsp* 51, hilmir s-ði *Rst* 15, s. rétt til jarðar *Sturl* 3, 16. — 2) styre, herske, ráðe, s. ríkjum *Lil* 36, s. Irlandi *Krm* 16, s. lögum *Nkt* 22, *Ám Arn* 3, s. fletjum *Helr* 11, s. ollu við god *Sturl* 7, 2; — stilla ok s. *Lil* 51. — 3) styre, lede, god s. ættrýri jofra *Vell* 32, god s-ðu þeim *Gráf* 12, *Vell* 15, dýrð englanna slíku s-ði *Lil* 22. — 4) styre, vende i en bestemt retning (ved brugen), s. hjorvi(?) *Arbj* 4, s. byttu, lange botten op, *pórh* 1. — 5) styre, være i besid-

delse af, s. *audi* *Sigsk* 16, s. *hróðrbarni* *Hornar*, *om øksen som kostbarhed*, *ESk* 11, 3, s. *barðsolar garmi* *ESk* 12, 6, s. *geði* *Hávm* 18, s. *hug phreð* 11, s. *mildi* *Mdr* 30, s. *veg Hbreiðm.* s. *mætti Ód* 1, s. *fremð ok tíri* *Ólhv* 3, 2. — 6) *intrans*. s. *undan, undgå, slippe ud af*, *EGils* 2, 14, s. *til våða, handle således at man kan vænte fare og tab*, *Arn* 6, 7. — *Part.* s.-andi, *styrer, ejer, landa s., konge, Sturl* 5, 5; s.-andi *heims, om Adam, Lil* 12; s. *lifs, gud, Gdβ* 1, s. *heims hallar Leið* 21, s. *himna Gdβ* 59, alls s. *Mark* 1, 31, *Leið* 41; — s. *viðis báls* *EGils* 1, 12; *stála s-endr, mænd, Gdβ* 14.

stýri, n, ror, pul IV z 5, Bós 5 (v. l.), Ott 2, 20, pór, Arn 2, 10, Stein 3, 6, s. mól Hjr 2, 1; órr s-is, mand, sofarer, Pl 25, — s. máls, tungen, Leið 37.

stýrilátr, adj, som let kan styres, EGils 2, 8.

stýrilundr, m, 'styrrende træ', en del af en kennung, men verset er ufuldstændigt, Bjhit 2, 15.

stýrimeiðr, m, 'styrrende træ', stafnstóðs-s-ar, sofarerere, Brúsi.

*stýrir, m, 1) styrer, af et skib, om Helge, Hhund 1 26, Vols 12; i kenninger, for kriger, mand: s. rómu ÓlBryn, hildar s. Eþver 2, rómu s. Sturl 4, 18, s. hjaldrs Ht 39 men urigtigt for stærir; s. stála *pormol* 3, *Harð* 13, *pveil, Rauðsk;* s. lagdýrs *Bjarni* 4, s. *brimdyra Sturl* 5, 8, s. *strengmara Korm Lv* 61, s. *flóðs cesidýrs porm* 1, 4, s. *hranna hádýra Refr* 3, 4; — om konge og hövding, s. *gumna Edáð* 5, *flotna s. GSvert* 5, *lofða s. Sturl* 4, 21, *Mlag* 1, *om gud, s. aldar Leið* 3, s. *himins Leið* 27, s. *himna Gdβ* 21, s. *tungla Gdβ* 54, s. *merkja Mgr* 33, s. *pjóðar Mdr* 14; *Jfr hjardar s., om Kristus, SnE* II 248, — *om gejstlige, kristin s. Sturl* 3, 1, s. *klerka Gd* 55, s. *holða E Gils* 1, 31, s. *imna songs Katr* 44. — 2) behersker, besidder, indehaver, s. *fremðar Gdβ* 33, s. *alls tírar Leið* 24, s. *mítra Mgr* 10; s. *hafnar fýris (guld)* *EGils* 2, 8, s. *hlífar peys stókkvifura stalls Ód* 12, s. *bragar, skjald, ESk* 11, 6. — *Urigtigt er v. l. s. Hjr* 3, 23. — *Blandt slangenavne, pul IV qq* 3. — *Jfr flein-, folk-, heim-, himin-, hrинг-, lif-, signr-, sól-, veg-*.*

stækr, adj, voldsom, s-ar píslir Katr 42.

*stæla, (-ta, -tr), indsætte stál (stáldstykke) i noget, og så overhovedet 'at indsætte, indfælde', stefjum verðr at s. brag *Mhkv* 11, s. *nýjan verka, indsætte et nyt stykke, Gdβ* 31.*

stœðilátr, adj, brunstig, s-t i stöði (retelse for stærri), Anon (X) I B 3.

stœðingr, m, bras, se Hannas, Leem s. 205, pul IV z 6. Jfr Falk, Seew. 60.

*stœra, (-ða, -ðr), 1) forstørre, forøge, göre kraftig, s. stór verk, *udføre, Ht* 53, s. *meginundir Ht* 63, s. e-m *hogg, ud-dele vældige hug, Jóms* 26, s. *orðfceri e-s Gyð* 1, s. *svik Gd* 51, *hjaldr s-ðisk Ingj* 1, 2; *hefring haflauðr s-ir ESk**

12, 17, sterkar bórur s-ir *GrHj* 1; — afli stærör, *forøget med kraft, meget kraftig, Ólhv* 2, 12. — 2) *udføre, især om digte, s. brag Hjr Lv* 1, s. *mærð ESk* 6, 46, s. *óð Ht* 31, s. *stef Ht* 81, s. *drópu hróðri Rst* 35.

stœriaska Rst 22 bør læses stærri aska. *stœrilátr* se *stœðilátr*.

*stærir, m, som forstørre, forøger, s. hjaldrs, kriger, Ht 39 (v. l. stýrir), styrs s. Ht 68; friðar s., Kristus, Mdr 2; Edáð 5 er s. uden tvivl urigtigt for stýrir; — s. verka, digter, Korm Lv 35, s. bragar, d. s., Mdr 28. — *Jfr él-, flug-, glym-, gný-, gunn-, hregg-, leik-, megu-, morð-, ógn-, sókn-, vell-, víg-, prek-*.*

*støð, f. (-var), sted hvor noget befinder sig, opholdssted, glamma s., ulves ophold, fjælde, pdr 10, s. steina, af stene dannet opholdssted, om en gravhøj, Anon (X) II B 9; særlig om skibes landingsplads, kenna e-m s. Hár 7, s-var Hrafn, skib, Hjr 1, 6. *Jfr heim-, ógn-, Sævar-, val-, víg-*.*

støðugr, adj, støt, som står fast og sikert, s. grundvøllr Heilv 9; standhaftig, Gd 9.

støðull, m, førefold (hvor hunfjærene malkes), eiga víðan s-ul Hjr Lv 17.

støðva, (-ða, -ðr), stanse (egl. 'an-bringe på et — bestemt — sted', støð), s. flein Hávm 150, s. mun, stille lyst, ð: sult, Rdr 10, s. boð, stanse, forebygge, ESk 9, 2, s. ránsið, göre ende på, Ht 17; — i en noget uklar sammenhæng, Anon (X) I B 3; upers. vogt (acc.) s-aði, vandene stansede, Sól 57.

støðvamerki, n, havnemærke, mærke ved (som viser) landingspladsen, GrHj 4.

støðvir, m, stanser, stríða s., from mand, Pl 16.

*stong, f. (-ir og stengr, se Skjspr 53), 1) stang, lang træstok, Haustl 6. 7. — 2) om skibets stavn-'stang' (brandr), eller masterne(?), Sturl 3, 5. — 3) især om fane-stang, s. merkis Rst 19, s. dýrligra merkja ESk 9, 3, bera framme stengr Mark 1, 18, *jfr Sigy* 12, 7, s. støð *pjóðA* 4, 13, s. veðr, óð Ht 52, *Sigv* 12, 12, gyld s. óð *Sigv* 2, 6, bera s. á ættgrund Engla, göre landgang, Arn 5, 16, þunt um s-ir *Sigv* 2, 2, næð sum *pjóðA* 4, 4, hraut í s-sum Iv 38; margar stengr Anon (XII) B 23. — 4) om spydkraft, s. Darraðar Qrv VII 22. — *Jfr merki, vé-**

stópull, m, (kirke)tårn, Mv II 6.

Stórkudr se Starkaðr.

1. støkkr, m, spring, løb, flugt, s. bú-andmanna óx Ht 35, gerva s-kk pKolb Lv 3.

2. støkkr, adj, springende, hurtig, s-vir (v. l.) Røkkva reina hreinar, de hurtige skibe, Ht 73.

1. støkkva, (støkk, stokkinn), 1) springe, hann støkk utan endlangan sal pry 27, s. í fjall pmahl 10; eitrdropar stukku Vafþr 31, støkk út dreyri Lil 49, blóð støkk á hjalma pham 1, 3, støkkr láss af línum

Gróg 10, stukku stóðr frá lúðri *Grott* 21, stókk men *Brísinga*, *sprang af og faldt ned*, *þry* 13, (hverar) stukku af þólli *Hym* 13, stukku ólskálar *Hamð* 23; geirar stukku, *bevægede sig stærkt*, *Skáldh* 4; — stókk lúðr fyrir, *bevægede sig, rystede, derved*, *Hhund* II 2; s. í sundr, *gå itu*, *Hym* 12. — 2) *løbe, flygte*, *Bjħit* 2, 23, s. í útlegð *Pl* 27, s. ferri e-m *Ott* 2, 17, s. fyr e-m *Arn* 3, 4, s. ór landi *Arn* 2, 7, s. á land, *flygte i land*, *þjóðA* 3, 15. — 3) part. stokkinn, bestænkt, blöði s. *Vgl* 34, *Hhund* I 15, II 7, *Hausl* 19, sveita (blod, sved) s. *Fáfn* 32, *Reg* 16, *Guðr* II 4, s. hrími *Arn* 2, 4; hagli s. *pþyn; belagt*, s. golli *Refr* 5, 1. — 4) med præp. upp, þat stókk upp, *det rygte sprang frem, opstod*, *Yt* 25.

2. *stókkva*, (-ða, -ðr), 1) *lade springe, jage på flugt*, s. *glæpum Pét* 15. — 2) *spredre, stænke*, s. *vatn (acc.)* á sjúka (konu) *FGils* 1, 11.

stókkvifúrr, m, 'bevægelig illd', hlífar peys s., kampens springende illd, sværd, *Ód* 12.

stókkvilundr, m, 'bevægende træ', stála s., kriger, *Ht* 63.

stókkvi-Móði, m, 'bevægende Mode', s. styrjar glóða, kriger, *Ht* 85.

stókkvir, m, som lader springe, bevæger, som driver på flugt, s. urðar þróts *pdr* 5, s. Skota *Bkrepp* 6, s. stáls dyn-blakka (skibenes) *Ht* 31; — stála s., kriger, *Rdr* 6, s. premja *Krók* 3, — s. hodata, gavmild mand, *Eskál Lv* 1, *GSvert* 4, s. (v. l.) menja *Grettis* 8, s. flóðs hyrjar *Styrkárr*, s. ólna skeiðs elda *Hjr Lv* 14, s. strandloga *Gyð* 3. *Jfr baug-, eld-, frið-*.

1. suðr, sunnr, (*jfr Skjpsr s. 116*), 1) i syden, sydpá, absolut, *Krm* 19, svanni sunnr, sydpá, ø: i Danmark, *ESk* 6, 35, s. á *Fjóni* (v. l. Fífi) *Guðr* II 16, s. at Jómi *Arn* 2, 12, *Jóms* 6, s. á landi *Anon* (X) *Digt om Guðleifr*, vesa s., befinde sig sydpá, *Eddár* 3, austr ok s. *SnE* I 512, s. at Urðar brunni *Eil* 3, herskerðir klauf sunnr *Hjr* 3, 6, láta e-n ligga s. *Hjr Lv* 13, (menn) hlógu sunnr *GDrop* 1; *Hókr* 4, 8, *þKolb* 3, 1, *Skúli* 1, 2 o.s.v.; komparativ sunnar, *þjóðA* 4, 11, *Ott* 3, 6. — 2) sydpá, mod syd, renna norðan s. *Vell* 26, halda s. *Hókr* 1, skríða s. *Vgl* 4, s. ór Nið *Sigv* 10, 3, s. með láði *Arn* 2, 9, gefa s. syni *Grímhildar*, bringe hende sydpá og give, *Oddrgr* 15, s. horfðu dyrr *Rþ* 26. — 3) subst., hvast ór s-ri, fra syden af, *GrHj* 1.

2. Suðr, f, elvenavn, *pul IV v 1*.

Suðreyjar, f. pl, *Syderørne* (så kaldte i modsætning til de nordligere *Orknærne*), *Hebriderne*, *Krm* 15, *Sturl* 5, 7. 10.

suðreyskr, adj, hørende til eller fra Syderørne, s-k kona *GrHj* 2.

suðrhallr, adj, hældende, vendende, bevægende sig, mod syd, (eiðar) at sól enni s-u *Akv* 30.

Suðri, m, dværg (som i syden holder himlen oppe), *Vsp* 11, *pul IV ii 2*; átt-

ruðr S-a, dværg, *pdr* 15, S-a mjøðr, *digt, GSúrs* 20.

Suðrlond, n, pl, v. l. til suðrvegar, s. d.

suðrvegar, m. pl, 'sydlige veje', sydlige lande, sydlande, oftest om Tyskland, lit þar Sigurð á s-a *Guðr* II 8; — om middelhavslandene, á s-um *Oddi* 5 (v. l. suðrlond).

Suðrvík, f, *Søndervig* (på Pelworm), *Sigv* 1, 4.

suðrþjóð, f, folk i syden, tyske, salr of s-um, om Atles mænd, *Akv* 14.

suðrænn, adj, sydrön, hørende til, stammende fra, syden (særlig Tyskland eller landene syd for Danmark og Østersøen), seggr enn s-i, om Sigurd, *Sigsk* 4, om Knéfrød, *Akv* 2, konungr enn s-i *Hjálmp* III 8, drósir s-ar, om valkyrjerne, *Vol* 1, dísir s-ar, d. s., *Hhund* I 16, om *Sigrun*, *Hhund* II 45, salir s-ir *Guðr* II 14, s-n slog *Iv* 42. *Jfr sunnroenn.*

sufi, n, hvad der spises til brød, smör (fedt), selja sverð við s-i *SnH* 2, 3.

sukkuð (í laugu ø: augu) *Frþ* I 9 er en læsemáde, der ikke findes i noget godt håndskrift, der findes sikkud, men dette er en forvanskning af sikkad f. sitkad (sitka eller sitkak).

sullat, (bréf gullstofum), *Leið* 6 er en urigtig læsemáde for sollit, se svella.

sulr, m, egl. 'noget der svulmer', byld, sår, reidgall með sýrum s-um *Lil* 77. — *Jfr hregg, hreysti.*

Sult, (eller Sultr), f, *Sylte i Valsdalen (Norge)*, *Jok* 1.

sultr, m, sult, hunger, *Merl* I 25, II 31, þverra ylgjar s-t *Sigv* 12, 27, þverrir ulfa s-ar, kriger, *Hjr* 3, 27.

sumar, n, (én gang sumarr, m, *Arn* 6, 6), sommer, varmt s. *Vafþr* 26, *jfr* 27, of sumur eptir *Vsp* 41; á sumri, i sommer, *Háv* 12, ondurt s. *Sigv* 3, 10, í s-s broddi *Mark* 1, 5.

sumbl, suml, n, 1) *drikkelag*, sitja at s-i *Lok* 7. 8, 10, *Hsv* 10, á þat s. at séa *Lok* 3, 4, segja frá s-i *Korm* *Lv* 20, gerva s. *Hym* 2, *Lok* 65, bekkir búnir at s-um *Krm* 25. — 2) *drik, øllets navn hos Sutungs sönner*, *Alv* 34, *jfr Hávm* 110, jólna s., gudernes drik, *skjaldedrikken*, kvad, *Hál* 16, — simblir s-s, om en jætte, *Bragi* 2, 1. *Jfr gamban-*

sumblekla, f, mangel på drik, segja s-u *Eg Lv* 2.

sumblhús, n, *drikkesal*, *Frþ* I 29.

sumblsamr, adj, tilbøjelig til, ønskende, drikkelag, om guderne, *Hym* 1.

1. sumr, m, hav, *pul IV u 1*.

2. sumr, adj-pron, somme, nogen, endel, s. seggr, en og anden, *Hjr* 3, 24, s-t, endel, noget, *Gríss*, s-t lið, endel af mandskabet, *Sigv* 1, 6, nú verðr s-t, nu sker der endel, *Mhk* 25, s-t vas ólagat, endel (det der ikke var drukket) var endnu ikke brygget, *Hávm* 66, s-s est sjalfskapa *Am* 68, valda s-u have en del af skylden, *Fáfn* 25, *jfr Am* 91, s. Rúms vegr, endel af vejen til Rom, *Sigv* 10, 10; i pl, en

(komk) síð í s-a Hávm 66, ek reist sjalfr s-ar Hávm 143, s-ir einir, *kun nogle få*, Mhkv 24; — s. — s. — (s.) nogen — andre, Hávm 69; s-ir — s-ir — (s-ir), nogle — andre, Hyndl 3, Brot 4, Fáfn 13, Sigrdr 6, 18, 30. — Urigtigt er s-ir (for stafar) HolmgB 8.

sund, n., 1) sund (egl. ‘smal vandstrækning, man kan svømme over’), pul IV u 2, HárB 1, 3 o. s. v. (= vågr v. 2), eyja s. Edáð 7, Sólundar s., ved Sulend, Korm Lv 38, s. Holms Hjr 3, 17, s. skørusk Sigv 2, 1, låta fljóta far s. yfir Oddrgr 31, muna far alt í s-i, talemáðe, skibet er ikke helt sunket (gået tilbunds), ens lykke er ikke helt forbi, Sigsk 53 (jfr Ger- ing Ark XXXII, 12), stika s. Steinn 3, 7; at s-i over havet, i alm., Sigv 1, 3, 9, ESk 13, 7, Jóms 35. — 2) flyden, á s-i = á floti, bjarga seglmorrum á s-i Sigrdr 10, skopta uppi á s-i porm 2, 9, sem alpt á s-i Hjr Lv 15; her kunde dog s. betyde 3) ‘svømning’, som følgende steder, nema s. Rp 41, Hharð 5, fremja s. Rp 35, kosta s-s Ív 42, hlaupa á s., springe ud for at svømme, Eg Lv 8, Hárbarðs væa fjarðar s., svømning i Valhals fjord (o: digterdrikken), dristig betegnelse for ‘digtning’, Ulfr Lv. — I kenninger, for blod: brimis s. ESk 6, 55, valbrands s. (i pl.) Sindr 6, s. unda Hl 14 a, Ht 60, sárs s. Bersi 2, hræva s. Hl 16 b, hrælinns s. (= hræsunda linnr) Leið 5; jor øl: horna s. Eg Lv 36, — for skib: s-s (snær) vitnir Hjr 3, 16, s-a blakkr Sigv 2, 10, s-a drasill Hjr 3, 5, s-a marr Steinn 1, 2, s-s dýr (pl.) Hallv 1, — for guld: s-s sól (ved rettelse) Korm Lv 62, 8 (jfr sól-Gunnir), s-s eldr Hjr 3, 6 (jfr eldvior), s-s herkir Korm Lv 15. — Jfr Ála-, Eikunda-, ey-, Eyrar-, Nørva-, Stíflu-, Qrv-a.

sundbál, n., ‘sund-bál’, guld, dets viðir, mænd, Merl I 1.

sundheimr, m., ‘sund-ild’, guld, søkkvir s-s, mand, EGils 1, 15.

sundfaxi, m., ‘sund-hest’, skib, s-a skeki-próttr, sokriger, Vell 29, ró s-a Korm Lv 38.

sundförr, adj, dygtig nok til at svømme, o: sejle, om skib, Steinunn 1.

sundhreinn, m., ‘sund-rén’, skib, sendir s-s, sefarer, Anon (XIII) B 12.

sundhyrr, m., ‘sund-ild’. guld, s-s særir, gavmild mand, Kolb 1, 3.

sundlíri, m., ‘sund-fugl’, sára sund, blod, dets ‘fugl’, ravn, Háv 3.

sundr, adv, i sønder, itu, slitna s. Haustl 8, støkkva s. Hym 12, bresta s. Am 66, serkr gekk s. Brot (FJs udg) 4, (jorð) gekk s., var nær ved at rævne, Haustl 15, ljósta s., slå itu, ESk 6, 59, hoggyva s., om ringen, Rp 38, om Sigurd, Brot 7, friðr gekk s., brødes, Sigv 1, 4, med tilføjelse af í tvau, hrjóta s. í tvau Grott 23; — med præp. í, blés s. Tindr 1, 3, hjalmar gengu í s. pGisl 7, í s. hruðu baugar Am 46, nú taka súlur í s. poka Háljs VII 3, áðr í s. hyrfi, før de

hørte op med at se hinanden (egl. ‘før det forsvandt, o: med hensyn til synet, itu, imellem dem’), Am 36.

sundra, (-aða, -aðr), søndre, dele itu, skære i stykker, flænge, s. skjoldu Krm 13, egg s-aði legg Hl 5 b, s. manns legg Hl 25 b, brynjur s-ask Ht 9, sverði s-aðr Qrv IV 3, samvizkunnar byggð s-ud qll Líl 84.

sundraukn, n., ‘sund-dyr (hest)’, skib, Merl I 31.

sundrborinn, adj, af forskellig herkomst, om nornerne, Fáfn 13 (forslag til rettelse af Gering, Zs. f. d. Phil. XLIII 138—39).

sundrhreytir, m., ‘sønder-kaster’, som kaster (ting) bort fra hinanden, uddeler, s. silfra, gavmild mand, Nj 1.

sundrkljúfr, m., kløver, spalter, s. níu hofða þrivalda, Tor, Bragi 2, 1.

sundrmoeðr, adj, af forskellig moder, enn s-i, om Erp (overfor hans brødre, Hamðer og Sörle), Hamð 13.

sundrþykkjask, (-ðisk), blive uenig, s. við e-n Hsv 20.

sundvagr, m., ‘sund-ulv’, skib, s-s boði, skib-giver (eller -styrer?), Od 17.

sundvigg, n., ‘sund-hest’, skib, s. Ullar, skjold, Hallv 3.

sundvørðr, m., ‘sund-vogter’, således valdes Sinfjölte som den der med sin flåde kunde bevogte og beherske ‘sundet’, bugten, hvor han befandt sig, Hhund I 33. Jfr Wessén, Fornv 1927 s. 19.

sundvørpuðr, m., ‘sund-kaster’, som sætter havet i (kastende) bevægelse, vinde, sæta s-i, benytte (den gunstige) vind, Ott 2, 4.

sunna, f, sol, pul IV gg, gudernes navn på solen, Alv 16; s-u skeið, himmel, Gd 66, s-u hjalmr, d. s., Has 33; — mars s., guld, Bjhit 2, 10, s. (ved rettelse) bekks, d. s., Háv 6, s. sílmakar, d. s., Anon (XII) C 33; s. Gauts bekju, skjoldsol, sværd, pmáhl 17; Sigv 2, 10 er sammenhængen uklar; — réttlætis s., retfærdighedens sol, Kristus, ESk 6, 4. — Jfr kaf.

sunnan, adv, 1) sydfra, Haustl 10, Sindr 2, Hál 14, Tindr 1, 10, Hjr 3, 18, 24, Har-nið, Eviðs 1, pSær 2, 3, Sigv 1, 14, 13, 14, Ry 16, Jóms 16, 18, Dagst, Sól 55, Vsp 4, 5, 52, Vgl 1; s. of Sátíri Sturl 5, 9. — 2) sydfra, o: i syden, Danir s. Sturl 3, 3, pávi s. Mark 1, 14. — 3) præp, med gen., s. Rínar Brot 5, s. hafs Steinn 3, 9, s. lands, i de sydlige egne, Guðr 1 6, — fyr s. med acc (subst kan sættes ind imellem de to ord), fyr ó s. VGl 3, fyr haf s. Ísldr 21, Glðr 6, Eskál Lv 3, fyr sæ s. Steinn 1, 7, fyr Heiðabœ s. Hjr 2, 5.

sunnanverðr, adj, tilhørende sydsiden, på sydsiden, of sal minn s-an Helr 10, í Sámsey s-ri Herv I 2, Ragn XI 2, at s-um kastala barmi Ry 18.

sunnarla, adv, sydpå, i syden, Sigv 1, 13.

Sunnifa, f, *helgeninde*, Nkt 71, Mey 53.
sunnlønd, n. pl, *sydlige lande, om Siciliens og Afrika*, Ill 1, 4.

sunnmaðr, m, *mand fra syden, o: Tyskland, s-manna grannr Guðr III 7.*

Sunnmœrr, f, *Söndmör, Snæk.*
sunncenn, adj, *blæsende fra syd, s-vindr Máni 1. Jjr suðcenn.*

sunndagr, m, *söndag, Sveinsjl, Leið 7. 11. 14 o. s. v., Lil 67; gen., absolut, s-s, om söndagen, pjóðA 1, 14. — Jjr palm.*

Surti, m, *biform til Surtr og kun i forbindelsen S-a logi Vafþr 50. 51. Jjr Neckel, Ark. XLIII, 370.*

Surtr, m, (-s og -ar), 1) *jætten som hersker i den sydlige ildverden og som er gudernes hovedmodstander i den sidste kamp (egl. 'den sorte')*, S. ferr sunnan Vsp 52, bani Belja (ferr) bjartr at S-i Vsp 53, finnask vígi at S. ok en svosu góð Vafþr 17. 18, blanda híorlegi S. ok æsir saman Fájn 14. — 2) *jætte, i alm., pul IV b 4, S. enn svarti Bergb 10, S-s sokk-dalar, bjærghuler eller Hniðbjorg, Hál 2, S-s kvón, jættekvinde, Hjr Lv 2, S-s ætt, jætte, S-s ættar sylgr, digterdríkken, Hjr 3, 15; S-ar sefi, uvist hvad der menes, Vsp 47; en jætte menes uden tvív Fj 24, hvor S. og Sinmara sættes i forbindelse. — Jjr Surti.*

Suttungi, m, *biform til Suttungr, synir S-a, jætter, Skí 34 (hvis ikke S-a her er gen. pl. af S-ungr).*

Suttungr, m, *Suttung, Gunnlöds fader og ejer af skjældedrikken, S-s salir Hávm 104, láta S-g svikvinn frá sumbli, ved svig berøve S. mjöden, Hávm 110, S-s synir, jætter, Alv 34 (hos dem kaldes øltet sumbl); pul IV f 2. — Jjr foreg.*

súð, f, *planke-sammenføjning (i skibets sider), de sammenføjede planker, skibsside og deraf, som pars pro toto, skib, pul IV z 5, skera (haf) s-um Bbreið 5, en bleika s. vas reynd Ht 27, long s. pjóðA 4, 18, langar s-ir ploft 2, 6, nýjar s-ir Sturl 3, 5, of s-ir Steinn 3, 5, brot s-a Anon (XII) C 27, feld s. gekk fram Hhard 16, s. sneid fyr viða Sikiley Hhard 4, s. rístr glymyðlu HSn 2, 1. — I kenninger for skib: s-a vigg Has 3.*

Súðavík, f, *i det nordvestlige Island, Anon (XIII) B 5.*

súðfrí Hf 13 er v. l., *forvansket af sverðfrey.*

súðlangr, adj, *med lange planker, om skibe, pkolb 3, 1, Hall 1.*

súðmarr, m, *'planke-hest', skib, Rv 21.*

súðvigg, n, d. s. som foreg., Iv 4.

Súðvirki, n, *Southwark ved London, Sigv 1, 6.*

súga, (só, yngre saug, soginn), *suge, Niðhoggr só nái Vsp 39, s. sór svolum munni Hhund I 36, s. benjar Sól 80, ormar s. mik Ragn VII 2, s. sylg ór soltum ægi pjóðA 4, 8; s-andi bára Vigl 2; — tilnavn til Hallvarðr Súgandi*

(fordi han trak vejret gennem næsen?), Grettis 4.

súgr, m, *hav (egl. 'den der suges'), pul IV u 1, brast s. of lið drjúgan Egils 3, 18. Jjr arn-, auð-*

súl, f, *søjle, støtte (i et hus), stendr s. fyrr Hym 12.*

1. **súla**, f, s. s. foreg., sundr stókk s. Hym 12, sló sitjandi s-ur í gognum Hym 29, hengja á s-u (vistnok dativ) Am 5, s-ur poka í sundr Hálfs VII 3.

2. **súla**, f, *sule (fugl), pul IV xx 3.*

súltan, m, *sultant(?) hér es pér skattr s. Anon (XII) C 15.*

súrr, adj, *sur, s-t vín Gdþ 50, Mgr 30.*

súsbrek, m, *synes at betyde 'besværlig, farlig, bølge', der bryder ind og truer med at opsluge alt, af breki, brændingsbølge; hvad sús- egl. er, vides ikke; det ligger nær at antage skrivefejl for sút, Skí 29.*

sút, f, *bekymring, smærte (åndelig), ala s. Hávm 48, lifa við s. Giz 2, 1, s-ir svella e-m Sól 38, s-ir górvallar Hávm 146, margra s-a tryggðir Guðr II 20, bolva s-ir hverjar Hamð 1, of slikar s-ir Grett 2, 4, skjalfa af s-um Lil 54, s-ar óteitan Jóms 3; om kærligheds-bekymring, ala s. of e-a Arm 3, vesa e-m at s-um Hjr Lv 27; — s-ar setr, sorgens ophør, Rv 34, s-a sverð Lil 56, — s. leiðar þvengs, vinter, Rv 27 (ved rettelse), fenris s. (sult), fenris s-ár lestir, krieger, Hl 4 a, eyðir heiðingja s-ár, d. s., pjóðA 3, 6, bregða hrafns s., stille ravvens bekymring, føde den, Isldr 25; — s. Herjans hattar, okse, ESk 11, 11.*

sútafullr, adj, *fuld af bekymringer, Mv II 7. 12.*

sútamyrkr, n, *bekymringens mørke, Lil 77.*

sútaukinn, adj, 1) *forøget, o: bebyrædet, med bekymringer, bekymret, Gdþ 8. — 2) som har (ævne til at volde) bekymringer, s. skratti Gdþ 29.*

súthrærandi, adj part, *bekymring vækkende, s. sár Lil 71.*

sútlauß, adj, *frei for bekymring, s-t, adv, uden bekymring, uden sorg (for nogen), Hást 1.*

svað, n, *gliden, við s., om noget som er ved at ske, let kunde være sket, geigr varð við s. Anon (XII) B 15.*

Svaðillari, m, *mytisk hest (egl. den der har mange besværlige rejser, svaðifarar), Hyndl 40.*

svaðil verk, n, *besværlig handling, farlig gærning, Grettis 23. 50.*

1. **svala**, f, *svale, pul IV xx 3; — egen-navn, Óspakr. — Jjr dolg-.*

2. **svala** se svelja.

svalbúinn, adj, *ifort kolige, kolde, klæder, kold, om vinden, Eg Lv 23.*

svalfjoturr, m, *'sval lænke', s. Selju, Seljas kolde lænke, havet, ESk 13, 13.*

svalheimr, m, *'sval verden', havet, s-s Valar, skibe, ploft 2, 6.*

Svalinn, *m*, ‘den kølige eller kulde-virkende’, navn på det skjold, der stod foran solen, *Grí* 38, *pul IV r 2*.
svalkaldr, *adj*, svalende kold, meget kold, *s. sær Hyndl* 38, *Guðr II 21*.
svalr, *adj*, sval, kølig, om hav, vand, s-ar unni *Vsp* 3, *Grí* 7, *s. sær Jóms* 16, *s. ægir pham* 2, 1, *jfr* vas s-t á sæ *Iv* 15, — om vind, byge, svøl skúr *Bølv* 2, — s-ir kilir *Sigv* 10, 4, s-t stýri *Ht* 35; s-t land *Guðr II* 35, sverrigjorð svalra landa *ESk* 12, 13; svøl rønd *Mark* 1, 24, svøl brynjær *Hl* 19 a, *Sigv* 13, 5 (*i pl*), s-ar eggjar *Hyndl* 15, *s. brandr Ht* 18, s-ir vallands brandar, *guldringe*, *Ht* 44, — s-t full *Guðr II* 21, *s. munar Hhund* I 36; *s. hestr Signýjar* vers, *galgen*, *Yt* 10; hugdak s-t alt í sal *Brot* 16, allopt verðr í hreggi s-t, man kommer til at fryse, *Mhk* 21. — Som mandsnavn *Orv* IV β 5. *Jfr* eitr, hregg-, ið, úr-, vind-, víð.
svalteigr, *m*, ‘sval land-strimmel’, køligt land, Viðblinda galtar *s.*, havet, *HSt* 2, 2. — hav, hregg s-ar, storm på øen, *Rv* 21.
svaltunga, *f*, ‘sval, kølig, tunge’, s-ur rekninga, sværd-tunger, klinger, *Bersi* 1, 2.
svanbekkr, *m*, ‘svane-bænk’, hav, s-s *Sótí*, *skib*, *EGils* 3, 17; s-jar sól (*jfr* sól-pverrir), *guld*, *ESk* 3, 2.
svanbingr, *m*, ‘svane-leje’, hav, s-s leygr, *guld*, *EGils* 1, 25.
svanbræðir, *m*, ‘svane-føder’, dolglinns s., kriger, *Ott* 2, 5; som v. l. *Sindr* 1.
svanfjall, *n*, ‘svane-fjæld’, hav, bølge, hestar s-a, *skibe*, *Ht* 83.
svanfjør, *f*, ‘svane-vinge’, s-ar dró, bevägede svanevinger, fløj i svaneham, *Vgl* 2.
svanflaug *v. l. til svanteigr*, *s. d.*
svanfold, *f*, ‘svane-land’, hav, s-ar sól (*jfr* sólrýrandi), *guld*, *pjóðA* 1, 13.
svanglyjaðr, *m*, ‘svane-glæder’, sverða sverrifjarðar (*blodets*) s., kriger, *Vell* 8.
svangr, *adj*, 1) smækker, især om heste, hvis bug er smækker, slank, *s. jör Oddrgr* 3, s-ir sól draga *Grí* 37, svøng und soðli, om en hoppe, *Hhund* I 42, svøng brimdyr, *skibe*, *ploft* 2, 6. — 2) sulten, hungrig, om ravnen, *Háv* 3, om ulven, *Hókr* 5, *Ód* 24, om jætten, *Hausl* 6, låta e-n s-an *ESk* 13, 5, gongum vér s-ir *SnH* 2, 3, bera sik s-an *Anon* (XI) *Lv* 8, svøng jöð *EGils* 1, 30. *Jfr* all-, full-.
svangreddir, *m*, ‘svane-føder’, sára dyn-boru (*blodets*) svanr, ravn, dens ‘føder’, kriger, *pTref* 3.
svangrifr, *adj*, med smækre ribbon, om heste (*jfr* svangr), mara s-ja *Rþ* 38.
svangceðir, *m*, ‘svane-føder’, *Jalfaðs* s., kriger, *Sindr* 1.
svangoelir, *m*, ‘svane-glæder’, *Yggs* s., kriger, *pstf* 1, 6.
Svanhildr, *f*, Sigurds og Gudruns datter, *Sigsk* 55, 63, *Ghv* 8, 15, 16, *Hamð* 2, 3.

svanhvítr, *adj*, svanehvid, om en kvinde, *Ormsþ* IV 1. — Som valkyrjenavn, *Vgl* 2, 4.

svannmærr, *f*, herlig som en svane, om en kvinde, *Gunnl* Lv 12.

svanni, *m*, kvinde, *pul IV i*, *Korm* Lv 2, *Njáll* ungr s. *Hjr* Lv 18, ómildr s. *ESk* 6, 35, gófugr s. *Sturl* 3, 19; om en jættekvinde, *Drv* (XI) 10.

svaðr, *m*, svane, songr s-a *SnE* 1 94, s-ir danskir *Guðr II* 14. — *I kenninger*, for ravn: Gautreks s. (*jfr* Gautrekr) *ESk* 11, 5, próttar s. *Hl* 28 a, s-ir Farmatýs *Hál* 11, Hanga s. *pGísl* 8, *Jalfaðs* s. (*jfr* svangceðir) *Sindr* 1, *Hlakkars* s. *Giz sv* 1, gunnar s. *ESk* 11, 3, hjaldrs s. *ESk* 1, 2, s. blóðs *Hl* 14 a. 32 b, *Anon* (XII) C 11, s. sveita *pjóðA* 3, 30, *HolmgB* 9, sára þorns sveita s. *Hróð* 1, bens s. *Sigv* 3, 16, sárs s. *G Odda* 1, *Guth* korrir; s. stalls(?) *Hást* 7, — for havet: s-a fold *Bbreiðv* 5, s-a fjöll *Ht* 76, s-a dalr *ploft* 2, 7, s-a strind *ESk* 12, 9, s-a beðr *Ingj* 2, 6, — for luft: s-s flugrein *Has* 44, — for lig(dyng): s-s sigrlanar = sigr-svans lanar *ploft* 2, 3. — Mandsnavn, S. enn rauði sagaperson, *Hyndl* 12.

svanteigr, *m*, (-s og -ar) ‘svane-land’, hav, s-s eldar, *guld*, *Nj* 13, s-ar fúrr (*jfr* fúrpollr), *guld*, *Sturl* 5, 11.

svanvandr, *m*, ‘svane- land’, hav, s-s qndurr, *skib*, *Sigv* 3, 1, s-s skíð *Sindr* 5.

svanvengi, *n*, ‘svane-land’, hav, snótir s-is, bølgerne, *Hl* 27 b.

svar, *n*, *svar*, *Anon* (XIII) B 32; *pl*, *Sigv* 3, 20, *Lil* 17. *Jfr* and.

svara, (-aða, -at), *svare*, s. einu sinni *Guðr II* 10, sás s. kunni *Hhund* I 33, s. skjótt *Lil* 16, s. skoëtingu, med skælds-ord, *Hárð* 59, vér unnum s-at (manni) sliktu *Bersi* 1, 1.

svardakr, *m*, ‘hovedhudens ager’, hoved, leysa s., rede sit hår, *SnSt* 4, 7.

svardestr, *f*, ‘hovedhudens bånd, tråd’, hår, *Sifjar* s-ar, *Sivs* hår, *guld*, *Bjark* 5.

svardmerðlingar se sverðmerðlingar.

svardristinn, *adj*, ristet op af jorden (grönsverret), s-it ben jarðar, egl, ‘jordens sår fremkommet ved risten i grönsværet’ o: grav, *Anon* (XI) Lv 2.

svardrunninn, *adj*, strömmende over grönsværet, om en elv (hds har sverð-), pdr 8.

1. **svarf**, *n*, strabaser med skumsprøjt, s. of siglu *Frþ* I 10.

2. **svarf**, *n*, filspán, rauð svorf rekninga éls pélar (*sværrets*), blodet, *Bjarni* 2.

svarfia, (-aða, -at), ødelægge, s. arfi fyr e-m, berøve en ens arv, *Eg* Lv 17; part. som egennavn, S-andi *Orv* IV β 5.

svarfæðardalr, *m*, dal ved Øjjord (nordlige Island), adskilt ved tmesis (dal S-ar), *Svarf* 11.

svarflauss, *adj*, uden möje, uden tumult, sumar muna þetta s-t vesa *Anon* (XIII) B 31.

Svarinshaugr, *m*, *sagnlokalitet*, *Hhund I* 31.

svarkr, *m*, *kvinde* (*især om en overmodig men trættekær og grov kvinde*), *pul IV i* (jfr *SnE I* 536).

svarmr, *m, 1)* 'sværm', *tumult*, *mikill s. Áoreið*, *s. svellr Anon (XIII) B 7*, *s. sverðs Rv 18. — 2) skjold*, *pul IV r 3*.

svarr, *m*, *blandt fuglenavne*, *pul IV xx 3*.

svarra, (-ða, -at), *bruse*, *om sœn*, *s-aði sárgymir (blodbølgen) Hák 7*.

svarri, *m*, *kvinde*, *pul III 2 a, IV i* (jfr *SnE I* 536), *Gunnl Lv 9, Pjsk Lv 5, Hjr Lv 19, 21, Gríss, Jóms 4, Sturl 3, 18, 19*, *alls ekki veitir ella s-a Korm Lv 1. — En af Karls døtre, Rp 25*.

svartbakr, *m*, *svartbag (mågeart, larus marinus)*, *pul IV xx 3*.

svartbrúnn, *adj*, *med sorte øjenbryne*, *om sig selv (Egill)*, *Eg Lv 39, s-ar sjónir, ligeledes, Eg Lv 26*.

svartflekkótr, *adj*, *med sorte pletter (hvor hvitt er grundfarven)*, *især om fár; s-ott er kvæði mitt, digitet har mange sorte pletter, er uensariet og broget (med hensyn til indholdet)*, *Mhkv 22*.

Svarthofði, *m*, *jætte (egl 'Sorthoved')*, *seiðberendr frá (stammende fra) S-a Hyndl 33*.

svartklæddr, *adj*, *i sort dragt, om ravne*, *Sturl 5, 9*.

svartleggja, *f*, 'med sort skaft' (leggja af leggr, stílk, skaft), *øksenavn, prúf*.

svartleitr, *adj*, *sort af udseende, Hjálmb I 2, s-t sokk brúna, om de mørke øjne eller øjenbryne*, *Arbj 8; s. bragr, sortladent digt, uvist hvortil digterinden sitter, vanskelig forståelig* (?), *modsat ljöss 'klar, forståelig'*, *Jór 2*.

svatr, *adj*, *sort*, *s. jór Oddrgr 2, Ghv 2, Hamð 3, s. flokkr (hrafna) pKolb Lv 11, s-ar kylfur Sigv 2, 9, s. snekkju brandr Blv 2; om skibe, Ht 73. 76; s-ar randir Hl 16 a. 35 a, svort augu Gunnl Lv 12, Korm Lv 6, Sigv 3, 15, hørvi s-an Rp 7, svort verða sólskin Vsp 41, björt verðr sól at svátrí Arn 5, 24; — om håret, svort skør Sigv 13, 5, sveinn enn s-i Korm Lv 52; med hentydning til ondt sind, hann es illr ok s. Gunnl Lv 2, s-ir seggir, om Kristi pinere, Lil 58; — dunkel, mörk, s-t helvít Sigv 13, 16. — s-t es mér fyr sjónum, om en døende, Hæng II 5, Qrv IV 2. — Jættenavn pul IV b 4. Jfr al., blá-, hrafn-, kol.*

svartskyggðr, *adj*, *sortblank*, *s-ð sverð Gldr 7*.

svá, (só se sógorr), *adv*, 1) *så, således (pegende enten til det foregående eller følgende)*, *s. nýskirk fróðra hvern fyrir Hávm 7, s. es maðr Hávm 50. 62, fár kann ósnotr s. Hávm 159, s. dœmi ek of slíkt far Hár 46, s. nökktvi gafsk Mhkv 18, vás launur vísi s. Steinn 3, 16, fár má konungr s. Ótt 1, 6, es verr an s. Hfr*

3, 22, bær heitir s. *Sigv 1, 14*, hví skiptir þú s. gunni Hák 12; slíkt es s. *Ht 82, spurði s. einu orði pjóðA 1, 17*, vreiðr mælti s. *Haustl 11*, heyrðak segja s. *Hávm 111*, s. er greinanda *Lil 9*, heyrðak s. *Haustl 12*; hví þrasir þú s., således o: som du gör, *Lok 58*; med adjektiver og adverbier: s. vas hon móðug *Guðr 1 2. 5. 11*, þeygi s. lítil (þrommun) *Am 17*, s. es mér glatt hjarta *Eirm 2*, s. grimmliga *Sigsk 25*, s. ort *Sigsk 6*. — 2) således, under sådanne forhold, eða s. láta *Brot 14*, s. mun ek láta *Sigsh 71*; s. et sama, ligeledes, *Vajpr 23. — 3) med følgende sem, s. lét æ sem letti *Rdr 9*, s. kóllum vér ráð sem gefask *Mhkv 14*, s. skalk hann kyrkja sem enn kámleita *Bjark 7*, s. es audr sem augabragð *Hávm 78*, s. es friðr kvinnu sem aki *Hávm 90*, s. lengi sem ek lifi *Reg 9*, s. ek af ríst sem ek á reist *Skí 36*, s. es sem fari kefli *Drv (XI) 12*, i ønsker, s. hjalpi bér vettir sem *Oddrgr 9*, s. sé yðr qllum *Herv III 4*, s. láti oss . . . sem *Herv III 7. — 4) med at, hvor ordene enten er adskilte eller også stående sammen, da smælter at oftest sammen med svá til svát, der findes i rim *Has 63*, betydningen er enten ren modal 'således . . . at' eller mere afbleget 'så at' (også final), pat eitt es s. matar at *Fj 18*, s. ek gel at *Hávm 149*, hon hefr s. komit sinum at *Sigv 9, 3*, s. kveðk at (med et halvt vers' mellemrum) *Korm Lv 23. 43*, es mátti s. at *Sigv 7, 9*, heldr s. at *pórh 1*, þau morð eru s. at *H hard 13*, s. at hon lyki þik liðum *Hávm 113*, s. at mér mangi bauð *Grí 2*, s. at rauk *Rdr 13*, s. at hjortu dugðu *Krm 26*, med adj, efter s., s. matargóðan at *Hávm 39*, s. tryggr at *Hávm 89*, s. cer at *Hhund II 51*, s. breið borg at *Sigsk 65*, s. mikill at *Skí 5*, ástblindir eru seggir s. at *Mhkv 20*, — restriktivt, s. at ekki kvað orð et fyrra *Oddrgr 8*, kenninafn s. at konungr eigi *Yt 37*, s. at dœmi finnisk *Sturl 3, 16*, s. at ek vita bykkjumk *Lok 54*, jfr þekkir s. *Harkv 2*; — s. at, under sådanne forhold at, s. komk næst at *Hávm 100*, s. at minn faðir lifði, medens, *Oddrgr 14*; — ofte findes s. at efter par, *Rdr 5, Hl 30 b, Ht 58 = s. at par; forat, ESk 6, 68, Lil 21* — først i meget unge digte kan at udelades, som *Katr 1* (hvvis det her er oprindeligt); ofte findes en hel sætning efter uden at som *Sigrdr 10, Am 61, Fj 40*, jfr lengr an s. ljóð eitt kveðak *Grott 7*; uden noget følgende: fanka s. marga mogu *Fáfn 16*; — s. at kan bruges omtr. = sá es *Vajpr 22. 36. — 5) ligeledes*, s. heyrðak Fáks of getit *pul I a 2; undertiden efter né og eða, þeð né s. dýnu, heller ikke, þklypp, eða s. fóta Gðþ 7. — 6) derpd, festi s. yðvarn flota *HHj 26*, halda s. til hafnar *Eg Lv 1*. — 7) s. endr lagit *Sigsk 68* kan næppe være rigtigt; s. er her vist fejl for sem. — **sváf**, *n* (eller snarere f?), spyd, *pul IV n. Jfr Falk, Waff 75*.***

Sváfa, f, *valkyrje, Helges elskede, HHj 37. 40. 41. 43.* — *Sagnpersoner, Hyndl 17, Herv III 1 (v. l. Tófa).*

Sváfaðr, m, *fingeret person, Sól 11.*

Sváfnir, m, 1) *Odins navn (vel egl. ‘som dysser i sövn’, dræber, kriger), Grí 54, pul IV jj 4; S-is salr (jjr salnæfr), Valhal, Harkv 11.* — 2) *sagnkonge (eponym til Sváaland), HHj 1. 5. — 3) slange, Grí 34, pul IV qq 3; s-is látr, guld, Grett 2, 9, s-s bryggja, d. s., Gd 16. Jfr Bugge, Studier II 263. Jfr fjør.*

Sváfr, m, *fingeret navn, Sól 80.*

Sváfrlami, m, *sagnkonge, Herv III 1.*

Sváfrlogi, m, *fingeret navn, Sól 80.*

Sváfrþorinn, m, *mytisk navn, Fj 8.*

svági, adv, *ikke således, s. [gjofull?]* Hávm 39, bifðisk s. mjök Ákv 25.

svágorr, adj = *sógorr* (s. d.), hlíta s-u Eg Lv 37.

svára, f, *jættekvinde, s-u skær, ulv, Gunnl Sig 3.*

Svárangr, m, (-s eller -rs) *jætte, pul IV b 3, S-s synir Hár 29.*

svárr, adj, *tung, svær, s. súsbreki Skí 29, svór sör Ghv 11, s. sefi, tung, trykkende elskov, eller bekymret sind, Hávm 105, s-an adverbiet, sláa s-an sínar hendir Sigsk 25. 29; s-t ok dátt, tungt og hæftigt (har de for dem selv, sammenhængen er iøvrigt lidt dunkel), Sigsk 26.*

sváss, adj, *behagelig, mild, yndig, séa s-t Fj 5, s. bjórr Ákv 1, s. armr Fj 41. 42, om personer, god, kaer, s-ir brœðr Guðr III 8, enn s-i sonr Ásms I 4, s-ir burir Ákv 38, Hamð 10; om guderne, mild, náderig, en s-u góð Vafþr 17, Vell 7.*

svefja, (svafða, svatiðr), egl, ‘dysser i sövn’, *stille, berolige, s. sefa Rp 44, s. annan Mhkv 28; s. sárdropna, stille blodströmmen, Hhund II 42, s. hjaldr þfagr 9, s. bil, handle rask, Vell 7.*

svefn, m, 1) *sövn, í s-i VGl 5, Brot 16, e-m berr í s., noget viser sig for en i sövne, Herv I 5, Korm Lv 43, ganga e-m í s-a, vise sig for én i sövne, GSúrs 17, sofa s. Gríp 29, vekja af, ór, s-i GSúrs 3, Ghv 4, Hamð 6, valna ór s-i Gríp 16, rekjask ór s-i Am 90, bregða s-i Sigrdr 1, ráða s-i e-s Sigrdr 28, bregða s-i e-s Fáfn 44, slíta s-i e-s Helr 9, banna s-a Mgóð 2, standa fyr s-i GSúrs 17, óf s-a Háv 1, grand s-a, hvad der forstyrrer sövn, onde drömmen, Am 21; brjóta s. hrafni, bryde ravvens sövn, vække ravnen til at læske sig i blod, Ótt 3, 6, — s-a ker, øje, GSúrs 4. — 2) *dröm, segja slíkan s. Am 24.**

svefnfár, adj, *som har liden sövn, i ntr. e-m es s-fátt Korm Lv 37.*

svefnugaman, n, ‘sövn-fryd’, nattens navn hos alverne, Alv 30, pul IV mm.

svefnugr, adj, *sövnig, dorsk, sakar ok heiptir hyggat s-gar vesa Sigrdr 36.*

sveggja, (-ða, -at), styre (egl, ‘gå med vuggende gang’?), s. lét fyr Siggju, om sejlas, pSær 4, 1.

Sveggjuðr, m, *hestenavn, Hhund I 47.*

svei, interj, fy, s. e-m, en være for-dømt, Áns 1.

Sveið, f, *valkyrjenavn, pul IV aaa 2.*

sveiða, (-dda?), beskrive en bue(?), ek mun senda þér s-anda spjót Hálfs II 1.

Sveiði, m, *sókunge, pul IV a 1, S-a hreinn, skib, Hallv 1, S-a vangr, so, P Kolb 3, 1.*

sveiðuðr, m, rettere sveiðurr.

sveiðurr, m, *okse, mækir s-s, horn, Yt 16.*

sveiflandkjapti, adj, ‘som svinger kæben’, bevæger kæben tit og kraftig, om et troldutyske, sviptir s-a svanni holdi manna Drv (XI) 10.

Sveigðir, m, 1) *Odin, S-is salr (jjr salbrigðandi), skjold, Sindr 5. — 2) en Ynglingekonge Yt 2 (v. l. Svegð-).*

sveigir, m, ‘bøjér’, som sætter noget i (en svajende) bevægelse, i kenninger for kriger, s. sárlinns Eskál Lv 2, s. sára linns Bersi 1, 3, s. stála Rst 27, s. gunnbord, skjoldets bevæger, Ólhelg 5, s. baugs, Hfr Lv 13, s. snákhaðrs, guldetts bevæger, gavmild mand, OlBrynj, s. sunda leys, d. s., Oddi 3; — osta s., oste-bøjér, som knækker ost for at spise den, ironisk, Áns 4. Jfr alm-, bog-, brauð-, dal-, dyn-, él-, fúr-, hodd-, hyr-, linn-, osta-.

sveigja, (-ða, -ðr), 1) *sveje, böje, s. hala, böje, s: sænke, halen (modsat bretta), HHj 21, árar at s., bevæge dem så at de böjes, Harkv 17, s. boga Anon (XIII) B 28, s. alm pham 1, 3, pskakk 2, Gísl 1, 13, ESk 10, 2, Orv VIII 7, s. ý Hjl 15, s. rokk, böje spindeleten, Rp 16, s. horpu, slá harpestrængene, Oddrgr 29, s-ir lauk Árm 2, sveigðr vondr pjóðA 1, 2, sveigðr þromr pjóðA 1, 4, sveigðar sárs árar GÖdds 4; s. hjarta ok síðu frá boðorðum Gd 50; reip sveigð at síðum, der vikler sig om, omslynger, Sól 37. — linns látrs s-jandi, gavmild mand, Stein 1, 6.*

sveigr, m, (-s og -ar), 1) ‘noget böjet’, især om kvindelig hovedpynt, s. vas á hofði Rp 16, gætin s-ar, om en kvinde, GSúrs 9, s-ar Sága, kvinde, Nj 24, s-ar þoll pKolb Lv 2, s-s þoll EGils 1, 36, s-a (rettelse for Sága) Grund Korm Lv 6. Jfr Falk, Kleiderk 100. — 2) *gren (på et træ), s-ar kør, økse, Skall 3. — 3) bue, pul IV p.*

sveim, n, *farten, grasseren, pHjalt 2 (ved rettelse af sæims).*

sveima, (-ða, -at), *sværme, grassere, om ild, brími s-aði Valg 3, hyrr s-aði Gísl 1, 5, markar bol s-ar Bkrepp 4, Sturl 6, 4; — farte om, nú hefk s-at Frþ II 3, s-ar rýgr pul III 2 a; — bevæge sig, heims vafrlogi s-ar ESk 12, 1.*

sveimr, m, *svaerm, sværmen, især af ufredelig fjendlig art, nøkkurr s. es orðinn, her har ufredsfolk været, Griss, bryndaðr í s-m Anon (XIII) B 51. — Jfr járn-*

sveimun, f, *sværmen, flagren, hyrr es á s., ilden flagrer (om de mange bål), Herv II 5.*

sveinn, *m*, 1) *svend, ung mand (ugift i 16–25 års alderen om trent), ofte om en hövding krigere, der i reglen var i yngre alder, pul IV j 9, snarpir s-ar TorjE 2, Krm 27, gangi s. í móti einum Krm 23, með sína s-a Jóms 25, s. enn svarti Korm Lv 52, s. enn hvíti Lok 20, s. s-a Hár 1, síðlauss s. Hvund I 43; om Tor (i en ung mands skikkelse), Hym 18, om Skirne, Skí 37, om Svipdag, Fj 6, om Sigurd, Fáfn 1. 5. — 2) tjener, þjón gerik þann at s-i SnH 2, 9, goda s., om den unge tempelijener, Þvíð. — 3) dreng, nyfødt (modsat ‘pige’), s-n ól Móðir Rþ 34, s. fæddiz, fæddr Lil 33. 55, om fostret, bött s-inn smíði Lil 30. — 4) sön, pá gaf sínum s-i faðir GSúrs 37, hvar munu s. in scemri an til fôður ornum ptjald, s. míns fôður pmáhl 6, s-ar Beru Am 53, s-ar hans Am 79, Grundar s., Tor, Haustl 19, Máriu s., Kristus, Ekúl 1. 2. — 5) Som egnennavn, Rþ 41. — S. tveskæg, Stefnir, pKolb 3, 7, Mark 1, 23, Rst 20. — S. jarl Hákonsson, Sigv 2, 3, — S. Ulfsson, ÞjóðA 1, 5, — S. Alftfassönn, Arn 3, 4. Jjr kogur-, lærimat.*

1. **sveipa**, (-ða, -ðr), *omvikle, ombøje, kvað hári s-t í enni, om hárkrølle, Korm Lv 5, vilja Gizur geirum s., indhylle ham med spyd, rette mængde af spyd mod ham, Anon (XIII) B 46, greipr hræum s-dar Hást 7.*

2. **sveipa**, (*sveip [som af svípa], sveipinn*), *omvikle, omgive, Sigurðr s-r hana í rihti Sigsk 8, sveip rihti Rþ 21, eldi s-inn Fáfn 42, Herv III 15, s-inn (ved rettelse, eller sveipt?) orms dýnu Hjálmþ II 5, sveipk, sveip hann utan silfri skálar Völ 24. 35; sveip sínum hug, rettede sin tanke snart hid snart did, overvejede forskelligt, Sigsk 13.*

sveipinfalda, *f*, *jættekvinde (egl. ‘omviklet med faldr, hovedtøj’), pul IV c 3.*

sveipr, *m*, 1) *pludselig vending, ryk eller stansning, s. vard í for, blev pludselig afbrudt, Haustl 13. — 2) redskab hvorved noget drejes, bevæges, oldu s., dre, Anon (X) I B 10 b.*

sveipvísí, *f*, *se svipvísí.*

svet, *f*, 1) *skare, fløk, mandskab, pul IV j 1, Eg Lv 18, Bjhit 2, 6, Klæ, Jóms 24. 39, pGisl 9, Lil 72, Líkn 24, s. bragu-inga Hálfs VI 1, áttar s-r Sturl 4, 2, senda s. Sturl 5, 17, mænd, lundvær bykkir bezta s. Mhkv 15, især i pl, s-r kniði all-valdr utan (útan, fra de fjærne lande), Mark 1, 12, s-r er Júðar heita Lil 48; Háv 2, s-r réðu ganga á land Sturl 3, 7, bjóða út s-um Sigv 13, 19, s-um pekkr EGils 2, 6, omskrivende, s. seggja Bjhit 2, 24, Has 51, s-r seggja Líkn 27, lýða s. Óð 7, fljóða s-r Merl I 49, s. engla Has 30, djøfla s-r Lil 85, orma s. Lil 94, íms s. pKolb 3, 14, jjr s-r ó Finnbyggðum Sturl 5, 1. — 2) *partiskare, ganga í s-r, dele sig i partier, Grett 2, 9. — 3)**

egn, *bygd, í s-um Edraum, breiðar s-ir Skáldh 1. Jjr megin-*

sveiti, *m*, 1) *sved, heitr ofremðar s. Hfr Lv 15, om heste, s-a stokkinn Guðr II 4, seglvgigg (sejl-heste, skibe) s-a stokkin, Reg 16; sára porns s., blod, Hróð 1, scéfis s., d. s., Ht 54, elris s., (det braendende tommers sved), røg, Nj XII 6, s-a sárgeitungar (sár-sveiti, blod) Steinarr 2, foldar s., elv, Bergb 3. — 2) *blod, Rdr 4, Korm Lv 50. 63, Arn 5, 21, Vafpr 21, Grí 40, þvá s-a af líki ESk 6, 22, nýta sér s-a Isldr 7, svelga s-a Drv (XI) 9, heitr s. Arn 6, 10, Krm 6, s-a stokkinn Fáfn 32, rjóða grón s-a ESk 12, 8, s. fell á valkost Mark 1, 19, s. hrundi á borð pGisl 12, s. rann Arn 5, 7, ormr drifinn s-a Krm 12, s-a dogg Nj (XII) 5, s-a bekkr Ht 6; i kenningar for ravn: s-a svanr ÞjóðA 3, 30, HolmgB 9, s-a móð porf 2, s-a nagr Haustl 8. Jjr digul, dýr.**

sveittr, *adj, blodig, om sværdet (ordet hører næppe til ferð), Ormsþ IV 5.*

svelga (*young svelgja; svalg, solginn*), *sluge, svelgr hann allan Sigfôðr Lok 58, svelga (: Helga) ná porgHöll, áttbogi ylgjar svalg ná Arn 6, 5, agn s-jandi Lil 60, ylgr fær solgit blôð Ht 51, s. hrapmunnum (jfr hele sammenhængen) pdr 17; om ilden, sluge, fortære, (eldr) svalg hús Sturl 4, 9, (eldr) knátti s. vilja byrgi Yt 4, (eldr) svalg hræ Yt 29; — sluge, lukke inde, fugtanni leygs svelgr en etr eigi lið SnE II 194. Eljuðnir vann solginn Baldr Mhkv 9; — part. solginn, forslugen, hungrig, grådig (jfr senisl. sólginn í e-ð), lætr sem s. sei Hávm 33, s. manna dolgr Haustl 6.*

svelgia, (-ða, -ðr), *sluge, ormr s-ðiz, blev slugt, Gafþ 62.*

svelgr, *m*, 1) *egl. ‘sluger’, malström, pul IV u 1. — 2) sværd, pul IV l 9. Jjr Falk, Waff 60. — Jjr hleif-, Hræ-, hvél.*

svelja, (*svalða, svaliðr*), *være kolig, Blóðughadda svelr pul III 4, húfar svolðu Ht 35, (upersonl?) segl svalði GSvert 7 (v. l. til sýldi).*

svell, *n, is (især om isflade, enten på sø, eller hvor vand risler over og fryser), Ekúl 2; i kenninger, for sôlv (jfr SnE I 402); s. handar (et sôlvkar) brast í þrjú EGils 1, 27, jjr Anon (XII) C 40, s. dalnauðar Bjark 5, s. greipar Stríðk, — for sværd: s. dreyra VGl 10, sárs s. Osvinj, s. folks ESk 7, 5, s. sigrborðs Eviðs 6 (ved rettelse), s. sóknhattar (jfr svellriððr) Sindr 5; s. fetila Eyy Lv 7, s. fetils Htl 8, premja s. Obreið 2, porm 2, 6. Jjr alm-, arm-, bóg-, folk-, gný-, gunn-, hjalm-, ram.*

1. **svella**, (*svall, sollinn*), 1) *svulme, hovne, om havet, sær svellr, svall Frþ I 3, ESk 13, 13, sollinn ægir, sær Krm 2. 3, sollin fjöll á sæ GrHj 1, sollit haf Valg 11, éli sollinn pþagr 8, overført på skibet, húfr svall Rst 14 (blev oversprøjtet), hrími sollinn, om skibet, overiset, Arn 3, 6; hijortu sollin blöði Guðr II 41, hræ*

sollin *Rst* 17; part. sollinn, *opsvulmet* s: gennemtrukket af (hav)vand, sollin skeið *pjóðA* 3, 8; om sår og legeme, undir s. *Sigsk* 71, sollin sör *ormOl* 2, 2, ben sullu *Hl* 21 a. 37 b, sollit hold *pKolb* 3, 12, kverkr s-i *Grett* 2, 3, sollin rif *Anon* (X) II B 8, þoll sveigs nam at s., svulme op, *EGils* 1, 36. — 2) *svulme*, i figurlig betydning, om sindsstemning, móðr svall *Hausil* 14, *Eyv* Lv 6, heipt svall í *Hogna* *Rdr* 10, sonum mínum mun s. (o: móðr, hugr) *Krm* 27, ofrhugi svellr jofrum *Hali* 4, hugr svellr í briðsti *Herv* II 7, hugþrútti hjarta svellr *ESk* 12, 7, jfr sollinn bergjars brúðar vindr *Anon* (X) III A 1, sútir sullu *Sól* 38, sorg svall móður *EGils* 1, 32, om personen selv þrútnar, svellr (om djeævelen), *Lil* 15; — om kamp og ufred, tage til, blive stærk, gunnr svall *Korm* 1, 4, *pjsk* Lv 2 (ved rettelse), ógn svall *ESk* 6, 54, svarmr svellr *Anon* (XIII) B 7; synð svall *Sól* 5, — þorvansket er sollin *Háv* 5.

2. svella, (-da, -dr), lade svulme, part. act., randar andvoku s-endr, de som lader kampen svulme, krigere, *Obreið* 2; — sveldr af harmi *Mv* I 22; svelt purfti hún (fordi hun svulmede op) beltí, hun måtte udvide sit bælte, *EGils* 1, 36; — sveldr húfr, enten oversprøjtet eller gennemtrukket med sòvand (snarest dette; jfr 1. svella), *HSn* 2, 1; — sveld herboð, med hensyn til den strænge befaling om meget mandskab der skulde samles, *Sturl* 3, 12.

svellir, m, som lader svulme, s. ímu, krigar, *Gyð* 4; sóknvallar s., d. s. (jfr sóknvollar), *Ht* 61. Jfr ógn-, róg-, þrym-

svellrjóðr, m, 'is-rödfarver', sókhattar s., som rödner hjælmens is (sværðet), *Sindr* 5.

svellvífaðr, adj, is-beklædt, s-ar Sól- undir *Frþ* I 3.

1. svelta, (svalt, soltinn), 1) sulte, s. hungri heill *Lok* 62, hrafnar sultu *Eg* Lv 11, hraf nē svalta *Ott* 3, 11, allir s. *Merl* I 7. — 2) dø, *Sigsk* 6. 11. 47. 50. 65, *Guðr* II 3, *Oddrgr* 15, *Akv* 43, *Hamð* 7, verða soltinn *Brot* 5, láta s-ask *Oddrgr* 19, láta annan s. *Ragn* IV 1; — þás sat sotin *Guðr* II 11 má betyde: 'da hun sad døden nær, døende'.

2. svelta, (-ta, -tr), lade sulte, Haraldr s-ir mik *SnH* 2, 3, s. e-n dreyra *Harkv* 13, lade sulte ihjæl, s-tir systrungu *Am* 57.

sværð, n, sværd, s. s-a *Hjr* Lv 11, leggja s-i *Isldr* 8, reka e-s s-i *St* 8, kljúfa með s-i *Hjr* 3, 6, njóta s-s *Fáfn* 29, keyra hest s-i *Brot* (*Fjs* udg) 2, bregða s-i *Rp* 35, brugðit s. *Isldr* 10, togit s. *Hák* 9, *Ht* 58 (egna tognu s-i), rjóða s. *HHj* 34; deyfa s. ok sefa *Sigrdr* 27, s. bítr *Hhund* II 33, *Rst* 17, s. bítr e-n, et *HHj* 38, *Hák* 5, *Hjr* 3, 15, s. grenjar *pjsk* Lv 2, sól skinn af s-i *Vsp* 52, s. á linda *Vol* 18, silfrvafid s. *Harkv* 19, hó s., lange sværd, *Krm* 21, hvast s. *Grip* 15, *Akv* 19, sárbeitt s. *Hamð*

8, slætt s. *Fájn* 30, valskt, vołsk, s. *Oddrgr* 18, *Sigv* 1, 6, *Harkv* 8, svartskyggð s. *Gldr* 7, blöðugt s. *Eirm* 6; — q fellr soxum ok s-um, strömmur fuld af, *Vsp* 36; — taka við s-i e-s, blive ens håndgangne mand, *Sigv* 13, 3. — I kenninger, for krigar: s-a deilir *Oddrgr* 33, *Akv* 36, s-s liðhati, som ikke ønsker at kæmpe med sværd, *pdr* 11, s-a Freyr *Isldr* 10, — for kamp: s-a snót, egl *Hild*, *Hjr* 3, 18, s-a vindr *Hjr* 3, 17, s-a gustr *Krm* 15, s-a hríð *Sigv* 2, 5, s-s él *Isldr* 12, s-a sóku pmahl 5 (s-sjvipr *Hást* 1, jfr *Hjr* Lv 11, s-a sjipun *Reg* 19. 20, s-a samtog *Krm* 23, s-a leikr *Krm* 22, jfr *Isldr* 17, s-a brak *VGl* 6, s-a prima *Isldr* 6, s-a songr *Jóms* 28, jfr *Vell* 19, s-a flaumr *Rdr* 3, sannyrði s-a (jfr sammenhængen) *Hjr* 1, 3, — for skjold: s-a nes *Hák* 7, — for blod: s-a sverrifjørðr *Vell* 8; — for tunge (jfr *SnE* I 540): s. góma *Ht* 85; — s. súta, sárende bekymringer, *Lil* 56. — Det mandlige lem, *Grett* 2, 10 (jfr sverðlitill). — Jfr hlénni.

sverða, (-aða, -aðr), såre med sværd, gerði s. mik *Drv* (XI) 2.

sverðalfr, m, 'sværd-alv', krigar, *Hál* 14, *Ingj* 1, 3.

sverðauðigr, adj, rig på sværd, *Hjr* Lv 11.

sverðbautinn, adj, dræbt ved sværd, s. herr *Glámr* 1, 2.

sverðberandi, m, 'sværd-bærer', krigar (i forhold til herskeren), i pl, *Yt* 5.

sverðdynr, m, 'sværd-dön', kamp, *pjóð* A 1, 23.

sverðel, n, 'sværd-storm', kamp, *Eviðs* 3, s-s pollr, krigar, *Od* 2, s-s hvotuðr *Merl* II 60, s-s framr *orm* 2, 14.

sverðfiskr, m, 'sværd-fisk' (xiphias), pul IV x 3.

sverð-Freyr, m, 'sværd-Frey', krigar, *Hjl* 13.

sverð-Gautr, m, 'sværd-Odin', krigar, *pjóðA* 1, 16.

sverðgustr, m, 'sværdvind', ur. v. l. til sverðjalmr, *Hjr* 3, 11.

sverðhrið, f, 'sværd-byge', kamp, Pl 33.

sverðjalmr, m, 'sværd-bragen', kamp, *Hjr* 3, 11.

sverðleikr, m, 'sværd-leg', kamp, *Hjr* 2, 8, setja s-k, bestemme, holde, kamp,

"Finng", s-s *Reginn*, krigar, *Gráf* 3.

sverðlitill, adj, hvis avlelem er lille, kort, *Grettis* 46.

sverðman, n, 'sværd-kvinde', valkyrje, kamp, mór s-s, ravn, *Hallv* 3.

sverðmerðlingr, m, således hds *Ragn* XI 2, men ordet er uklart; uden ð kunde det sidste led sættes i forbindelse med merla 'at göre lys' (s. d.), 'som holder sværdet blank' (?), krigar. SE har mindet om et udtryk som at glitra upp sverðum. Om ordet (der også er blevet læst svarð-) se en — usikker — forklaring i M. Olsen: Stedsnavnestudier s. 29.

sverðótr, adj, fuld af sværd, s-tt mun nú verða, det vil nu blive fuldt med sværd

(o: i mit vers — hvor ordet sverð så ofte skulde stå), Hjr Lv 11.

sverðregn, n., ‘sværd-regn’, kamp, s-s ørr, kriger, Húsdr 12.

sverðjóðendr, v. l. til sverðberendr, Yt 5.

sverðjóðør, m., ‘sværd-rødfarver’, kriger, Porm 1, 7, Mgðð 2.

sverðrunnit pðr 8 se svarðrunninn.

sverð-Rognir, m., ‘sværd-Odin’, kriger, Drv (XI) 2.

sverðtog, n., sværds dragen, at s-i ferðar, når mændene drager deres sværd, eller i mændenes kamp, Ht 54, at s-i, i kamp, Hálfs VIII 4.

sverðping, n., ‘sværd-ting’, kamp, Eviðs 7, Sigu 1, 7.

sverfa, (svarf, sorfinn), file; trykke, plage, selju gandr sverfr þeiri Gestils olpt, vinden piner, farer hårdt frem imod, Eg Lv 23.

sverja, (sór og svarða, svarinn), sværge, sór på Vingi Ám 33, par réð Sveinn at s. PjóðA 1, 5, s. eið, eiða Sigrdr 23, Nkt 30, eiða svarðak, urigtt v. l. for seldak, Helr 6, svarnir (svarðir) eiðar Sigsk 17. 20. 28, Gríp 46, Guðr I 21, Akv 30 (formen svarða er næppe den oprindelige), sørusk i brðour stað Iv 13; hér s-jum þess, på det, Eg Að 1.

sverrifjørðr, m., brusende fjord, sverða s., blodstróm, Vell 8.

sverriflagð, n., ‘brusende, dumpet klingende, trold’, herkumla s., hjælmenes trold, økse (jjfr brjótr), Eg Lv 2.

sverrigjørð, f., ‘brusende bælte’, s. landa, havet, ESk 12, 13.

sverrir, m., modstander, fjende, s. scegs sôlar, gavmild mand, Mark 4, 2. — Som egennavn, kong Sverre, Nef, Nkt 70, GrHj 4.

svertings SnSt 4, 3 er formodenlig fejl for snarþings, s. d.

svevís (kona), Hhund I 38. er vistnok fejl for sveip- eller svip-vís.

sveykr, adj., vaklende (egl ‘svigtende’, til svíkva), s-k hús, faldefærðe huse, om de brændende bygninger, Valg 2.

sviða, f., spyd, pul IV n; se Falk, Waff 70 f.

sviðkaldr, adj., sviende kold, uðr en s-a pGisl 2.

sviðna, (-ða, -ðr), svides, brænde, loði s-ar Grí 1, hendr s-uðu Guðr III 11, hof s-uðu Orv VIII 1, son biölls s-ar Haustl 13.

sviðr se svimr.

sviðra, (-ða, -at), brænde, svie, reiði-gall s-ar mér um iðrin, vel egl. om en sviende smærte, der synes at fare fra det ene sted til det andet, Lil 77.

Sviðrir, m., Odin, Grí 50, pul IV jj 6. — Urigtt læsemåde Rv 22 se svíðviss.

Sviðuðr, m., Odin, pul IV jj 4.

sviðukeld, n., aften hvor der svides, brændes, efter en indebraending (i en skov), pSkall 1.

Sviðurr, m., Odin, pul IV jj 6.

sviðviss, m., blandt skibets dele (se herom Falk, Seew 67, der mener, at ordet betegner en stang), pul IV z 5, Rv 22 (ved rettelse af svíðris).

svig, n., böjning (især af land, vej, eller deslige), húfr fellr í s. dífu, styrter i(mod) bølgens böjning, i(mod) den hvælvede bølge, HSn 2, 1, dorgar dynstrond (søen) driffr í s. löndum, strömmen ind i bugtene, eller omkring landet, ESk 12, 10.

svigðir, m., okse (egl. ‘den krumhornede’, se K. Gísl. Aarbb. 1881, s. 189 f.), s-is geirr, horn, dets vågr, ol, Yt 1.

svigi, m., gren, s-a læ, grenens men, ild, með s-a lævi Vsp 52.

svik, n., (hyppigst i pl.), svig, s. telk í því Eg Lv 42, semja s. Ggnæv 1, orð fara á s., gár ud på svig, drejer sig om svig, forræderi, Sigv 11, 7, rann þat s-um manna Stúfr 3, s. fólusk Sigv 1, 2, vinna s. Porm 1, 4, Rv 32, bella s-um Hjr 3, 21, hvetja s-a Sigv 3, 19, eru (esa) þat s. ein Hhund II 40. 41, verða fyr s-um annars Gríp 33. s-a urigtt læsemåde for svira, Rdr 10. — Jjr dröttin-.

svikall, adj., svigfuld, sviklar þjóðir Gd 49, s. fjandi Mey 44. — Jjr 6.-

svikaráð, n. pl., svigfulde planer, svig, séa við s-um Merl I 64; Orv IX 68 v. l.

svikari, m., bedrager, forræder, Heil 21, 23.

svikbannandi, m., ‘svig-forbyder’, sviglös person, Kolb 1, 2.

svikdomr, m., forræderi, s-s menn, om Venderne, Mark 1, 15.

svikfolk, n., svigefulde, forræderske mænd (jjfr foreg.), s-s eyðir, Erik ejegod som Vendernes bekæmper, Mark 1, 5.

svikmaðr, m., bedrager, forræder, i pl StjO I 3.

svikull se svikall.

svimma, (svam, summinn?), svömmme, s. (hds svima) í móðu marir Fáfn 15, sem mór s-i á bóru trøð Hjr Lv 16, s. við sky, drive langs skyerne, Svarf 13, svómu jörn í blöði, flöð af blod, Arn 5, 7.

svimul, f., ulvinde, pul IV ee 2.

svinna, f., klogskab, hvad der er klogt og rigtigt, þat fører aldir frá s-u Has 10, við enga s-u þvíð, sanni firðr ok s-u pKolb Lv 8, eflir s-u, om en biskop, EGils 1, 8.

svinneygr, adj., med kloge öjne, s-g drós Mhkv 3.

svinngeðr, adj., klog i sind, Porm 1, 11.

svinnhugaðr, adj., s. s. foreg., snót s-uð Hhund II 11, Orv IV a 1.

svinrr, **sviðr**, adj., grundbetydningen er vist ‘stærk’, denne synes at foreligge i Rín.. svinn, ‘den stride’, Akv 27, samt i Alsvinnr, men i øvrigt har ordet fået bet. ‘klog’, det bruges om jætte, Vafþr 24. 30 o. s. v., om Odin, Húsdr 9, om fyrster og mænd, Eyy Lv 4, Ott 2, 2, Vell 15. 26, Porm 2, 15; GSvert 1 (sviðr i rim), om sig selv Sigv 13, 29, s. i

róðum *Gd* 27, *jfr* 40; hyppigt om kvinder, om Brynhild, Hær 5, Am 6, Hávm 161, *Fj* 40 (ved rettelse), Korm Lv 8. 63, GSúrs 23, Rv 15, svinn systrunga Am 57, svinn móðir guðs *Gd* 33; s. of sik Hávm 103, hafa s-a hyggju Hamð 9, elsku s. EGils 1, 6. *Jfr* al., elsku-, fjol-, frægðar-, full-, ged-, glap-, hug-, kapp-, marg-, ó, ráð-, veg-.

1. svipa, f, svøbe, pisk, Líkn 27.

2. svipa (-áða, -at), bevæge rask eller rykvis, sjýur s. skipa þromum Ht 38; — intransitivt, skip s-ar und segli Iv 26.

svipaljótr, m, sværd (egl 'styg, farlig, i sine bevægelser'), pul IV l 4. *Jfr* Falk Waff 60.

Svipall, m, Odin (egl 'forandertig med hensyn til udseende'), Grí 47, pul IV j 3.

Svipdagr, m, mytisk person, Fj 42. 43. 44; — sagnperson, Hl 12 a.

svipgárr se svipkárr.

sviphnugginn, adj, bedrövet, nedböjet af udseende, s-nir seggir Nj 13.

svipkárr, adj, voldsom i sin bevægelse, om ilden, s. selju rakki Sturl 4, 9; v. l. er svipgár(r), der vistnok er uriktig, uagtet -gar kunde sættes i forbindelse med geyja og således give mening.

svípkennir, m, 'som kender, prøver, bevægelse', en del af en kennung, som bebor på uriktig v. l., Eyr Lv 4.

svípkýjandi, m, 'som kraftig udforer en bevægelse', hildar garðs s., kriger (af skjoldets bevægelse = kamp), Ingj 1, 4.

svíplekja (eller -loekja?), f, en art fugl (*jfr* loekjaduðra?), pul IV xx 1.

svip - Njorðr, m, 'bevægelses - Njord', sverða s., kriger (sverða svipr, kamp), Hfr Lv 11.

svipnjorðungar, m. pl, 'væsner der frembringer en bevægelse', sverða s., krigere (*jfr* foreg.), Hást 1.

1. svipr, m, 1) hurtig bevægelse, stødvæs eller rykvis, s. einn vas pat, det var et øjeblis storm, Hhund I 53. — I kninger for kamp: sverða s. Hl 22 b. 33 a, Hharð 6. — 2) pludseligt tab og den smærtre man føler derved, baugs erum s. at sveigi Hfr Lv 13, Friggjar pótti s. at syni, om Balder(s død), Mhv 9.

2. svipr, m, mine, udseende (måske egl 'det bevægelige minespil', = 1. s.), yppa s-um, vise sit ansigt, Grí 45.

sviprunnr, m, 'bevægelses-træ', Gunnar s., kriger (Gunnar svipr, kamp), Þorm 1, 6, sverðs s., d. s., Þorm 1, 14.

svipskorðandi, m, 'som istandbringer (fæstner) en bevægelse', fleina skúrar seiðs (sværdets) s., kriger, Ingj 2, 4 (*jfr* élfestir).

svipstund, f, stund, der er svipr, et øjeblik, á s. einni ÞjóðA 3, 16, Rst 30.

svipta, (-ta, -tr), 1) bevæge rask, især fjærne med rask bevægelse, s. blæju af Sigurði Guðr I 13, s. soðli af jó Oddrgr 3, s. holdi manna, rykke i, göre hurtige, kraftige, bid i, flænge, Drv (XI) 10, s.

vinda ript, tage sejlet hurtig ned, Olhv 2, 9; s-andi Sváfnis látrs, som borthaster guld, gavmild mand, Grett 2, 9, s-endr joru skriptar, som rask bevæger skjoldet, Has 44. — 2) berøve, med acc. pers. og dat. rei, s. e-n aldri Isladr 6, s. e-n sigri Hskv 2, 12, sviptr audi ok giptu Bjhit 2, 9.

sviptilundr, m, 'rykkende, stærkt bevægende, træ', Rínar logs s., som rask uddeles guld, Sturl 3, 14.

svipting, f, eller sviptingr, m, tov til at rebre sejlet, pul IV z 6 (her findes de to ord som varianter til hinanden). *Jfr* Falk, Seew 68.

sviptir, m, 1) 'som hurtig rykker, bevæger', s. sagna, om en anfører, Þdr 3 (*jfr* hrørir), s. branda, kriger, Hard 4, s. auðar, gavmild mand, Gdþ 37; s. tjalda, om en sommand, Fóstbr (XIV). — 2) som fjærner, s. sorga Gdþ 17. *Jfr* goll, hodd.

sviptuðr, m, 'som fjærner', siða s., om en usædelig munk, Mv III 18.

svipuðr, m, 1) sværd (egl 'den raske'), pul IV l 4. — 2) navn på en hest, Hhund I 47.

svipul, f, valkyrie (*jfr* sverða svipr), pul IV aaa 2, Darr 3, blandt kampnavne, pul IV k 1.

svipun, f, 1) = 1. svipr, hurtig bevægelse, sverða s., kamp, Reg 19. 20, StjO II 7. — 2) kamp, sammenstød, s. þeira frák snarpa Drv (XI) 3.

svipvisi, f, falskhet (egl 'færdighed i at ændre sit sind'), sýn vas s. Am 7. 74 (her sveip-, hds).

svipviss, adj, falsk (egl 'som 'forstår at ændre sit sind, være falsk'), s-ar konur Sól 57.

Sviar, m. pl, Svear, Yt 23. 28. 29, Sigv 12, 8, S-a kind Yt 5, somnuðr S-a Gísl 1, 18, S-a dröttinn Gísl 1, 17.

Sviasker, n. pl, Sveaskær, skær ved østkysten af Svitjod, Orv VII 15. IX 43.

svíða, (sveid og (intr.) svidda, svíðinn), 1) transitivt, svide, brænde, aðsvide, logi svíðr by Anon (XI) Lv 15, s. hús Bkrepp 1, joftur svíðr byggðir Anon SnE I 506, eldr svíðr af búðir ÞjóðA 4, 6, stillir sveid hræ Arn 3, 8, s. ulf Brot 4, svíðit land Sturl 3, 10, svíðin mørk Herv VII 2, svíðmir foglar Sól 53. — 2) intransitivt, svide, smærtre, láta undir s. e-m Hást 1, (sór) s.porm 2, 24, Jök 2, láta ben s. Rst 21, hríð es þeim s-i Nef, augu s. GunnLv 12, brjóð svíðr af synda saurðan Lil 76, samvirkunnar byggð mun s. sárt Lil 84; benjar svíðdu Iv 39, armar svíðdu Lil 56.

svífa, (sveif, svifinn), 1) svæve, bevæge sig jævnt, glidende, om skibe, snekkju brandr knáttí s. austr Sturl 4, 15, belli svífr frammot lagar glammi Ht 20 (her kunde pelli også være dativ), hilmir let húf s. í Gríksalti ESk 1, 3, láta skeiðr s. á vatn Sturl 3, 13, om pile, hagl tvívíðar svífr af strengjum Merl II 65, om sværd,

dynbrími hræs svífr geðveggjar glugga, *igen nem brysterne*, *Ht 50*; *om andet*, svíra vín sveif of hjarna kleifar, *randt henover*, *Krm 7*; sjóðmjöll knátti svífa of gaglfárs andra, *sølvet (solvringen) faldt (som gave) på armene*, *Sturl 4, 36*; skól svífr at gjof *Ht 23*; láta mildi s. at hondum manna *Líkn 11*; — *bevæge sig rask*, sveinn sýsliga sveif til skógar *Hym 18*, svíri sveif af bol, *hovedet røg*, *Od 17*, — *upersonl.* eldi sveif of ótal hólda *Mark 1, 22*, mér svífr frá vífi *pul III 2 a*, (*mognunum*) sveif undir (*skip*), *førtes af strømmen ind under*, *Od 23*. — *Medium med gen., afhædre sig jra, s-ask einskis, ikke vige tilbage for noget*, *Mey 33*.

svífr, *m, hav (egl 'den bølgende')*, *pul IV u 1*. — *Jfr(?) 6.*

svíkva, sykva, svíkja (sveik, svikvinn — sykvinn), svíge, bedrage, þás mik sára svíkna hofðuð *Sigsk 57*, mik hefr málí Gramm of sykvinn *Olhelg 8* *jfr Eg Lv 42*, s. stilli *ESk 8, 2*, s. e-n i tryggð, tryggðum *Hál 12*, *Merl I 42*, illa hefr sás annan sýkr *Mhkv 18*, s. konung ór landi, ved svig at føre kongen ud af landet, *Stefnir 1*, s. ósu leikum *Haustl 12*, fái opt svikvinn, ved svig berøvet, *Am 56*, ofdrykkja svíkr mengi *Merl I 56*, láta Suttung svikvinn frá sumbli, ved svig berøve *S. mjöden*, *Hávm 110*; øx sveik lýða líf, berøvede, *Snjólt 1*, s. e-n i myrkr ok dauða, ved svig at bringe en i, *Lil 43*.

svín, *n, svin*, *Am 62*, *Hharð 17*, *Merl I 41*, rýtanda s. *Hávm 85*, gefa s-um (soð) *Hhund I 34*. II 39, vinna at s-um *Rþ 12*, s. gerask samhlaupa *SnSt 4, 5*, s-s lifr soðin *Guðr II 23*; Viðblinda s., hval, *Anon (XIII) B 62*; s-a hirðir *Herv I 1*, *Hálts IX 2*. — *Jfr brim-, unn-*.

SVÍNADALR, *m, i det vestlige Island, Korm Ly 56.*

SVÍNAFELL, *n, i det sydøstlige Island, porm Ól 2, 2.*

SVÍNAGRÍMR, *m, nordmand i 12. árh., Iv 30.*

svíntarr, *m, galt*, *pul IV dd.*

svíri, *m, nakke, halsen med nakken*, saurstokkinn s. *PjóðA 1, 18*, s. porns *pdr 7*, s-a hringar (= hals-baugr), *Rdr 10* (*urigigt v. l. svika*), songr vigra of s-um *Gldr 7*, s. sveif af bol *Od 17*, s-a vín, blod, *Krm 7*; *om skibes dragehoved*, búrir s-ar *PjóðA 4, 18*, búinn s. *Gísl 1, 16*.

SVÍURR, *m, dværgenavn, Vsp 13.*

SVÍVØR, *f, jættekvindenavn, pdís 1, 2; jfr Sívor.*

SVÍPJÓÐ, *f, Sverrig (hovedsagelig nuværende Mellem-Sverrig), pHjalt 2, Sigv 3, 1, Hókr 1, PjóðA 1, 3, Arn 3, 3, S-ar nes Ótt 2, 6; kolgu S., det kolde Sverrig, = Nord-Rusland, pdr 12.*

svæfa, (-ða, -ðr), *dysse i sövn, bilægge, göre ende på*, s. allar sakar *Grí 15*, s. sæ, stille havet, *Hávm 154*, s. hjaldr (v. l. til svefja), *Pjagr 9*. *Jfr scefa.*

svæfir, *m, som dysser i sövn, bringer*

til ro, tugter, s. hlenna, v. l. til scœfir (s. d.), Arn 6, 15.

svænskr *se scœnskr.*

sværa, *f, svigermoder (jfr SnE I 538: s. heitir vers móðir), æ er frilla grøm s-u pul III 2 b, s-u þína lézt sitja grátina Am 96.*

Svoł, *f, elv (egl f. af svalr, 'den svale')*, *Grí 27.*

Svołd eller **Svołdr**, *f, (vokalen er vel snarere o end ɔ)*, *øen Svolder*, hvor Olaf Trygvasons sidste kamp fandt sted, fyr S., foran, udenfor S. (*hds. svøłd, svøłd, svøłdr*), *Skúli 1, 4*, fyr S-rar mynni (*hds svøłdr*), *svøłdr-, svøłdr-, svøłdar, suall-drar*), udenfor *Svolders munding, hermed menes vistnok en lille bugts munding (bugten af samme navn som øen)*, *Skúli 1, 2, Rst 15* (*jfr Saxos portus Sualdensis*).

Svołnir, *m, Odin, pul IV jj 6*. — *I keninger, for Valhal: S-is salr (se salpenu-ingr) Rdr 12, Harkv 11 (som v. l. til Sváfnis), — for Jorden: S-is beðja EGils 3, 20, S-is vára Eyy Lv 12, S-is ekkija Haustl 15, — for kamp: S-is dómr Rst 3, S-is él Rst 16, — for brynjé: S-is skyrta Krm 12, — for sværð: S-is slíðrvondr Rv 13, — for skjold: S-is garðr Hást 3, S-is veggur Sturl 4, 23, — for digt: S-is full Korm Lv 22.*

svorðr, *m, 1) hovedets hud, slíta s-ð Edáð 5, s. helzkr Sigv 12, 23 (her indbefatter ordet også häret). — I keninger, for hoved: s-ar land *Ht 57*, s-ar stofn Hjr 3, 6, s-ar strand *Hl 16 b*, — for hår: s-ar grøn Arni 2, 1, s-ar garðar SnSt 4, 7, s-ar sefpeyr (s. d.) Korm Lv 10. — 2) hvalrossens hud, og, især, de deraf dannede skibstove, s. hvínn Rv 21, svorð herdír Ht 21, svorð tekr heldr at herða Hjr Lv 4. — 3) mansnavn, Svarðar döttir Hálfs IV 2, men rimeligtvis foreligger der her en fejl (for Hogna?).*

svorfun, *f, tumult, ødelæggelse, samkunda vas við s. ofníkla, i forbindelse med megen ødelæggelse (hentyder til de følgende begivenheder, sønnedrabet o. s. v.), Am 76.*

svorgæðir, *m, 'fugle-føder'*, Endils s., kriger (Endils svorr, ravn), *pstf 1, 5*.

svorgælir, *m, 'fugle-glaeder'*, Sørva s., kriger (Sørva svorr, ravn), *Vell 23*.

svorr, *m, vis fugl*, *pul IV xx 3. Jfr blóð, gunn.*

SVÓSUÐR, *m, jætte, pul IV b 3; Sommers fader, Vafþr 27 (egl 'den behagelige').*

Sygnir, *m, pl, Sogninger, Olhelg 1, Sigv 11, 9, S-a ræsir Hjr Lv 10, S-a grannr Sigv 3, 13, S-a dróttinn ESk 6, 22, Sturl 3, 17, S-a pengill Arn 3, 6, S-a harri Bkrep 2.*

sygnaskr, *adj, hørende til Sogn, s-ar þjóðir Hl 36 a.*

sykn, *adj, skyldfrei, frikendt, s. emk orðin, det har vist sig, at jeg er skyldfrei, Guðr III 9, vögum ór skógi þanns vildum s-an, skulde være straffri, Am 99, mannkyn s-t af dauða Líkn 31.*

sykna, f., *straffrihed*, líkn ok s. *Has* 5.
sylghór, adj., *høj så at (den, bølgen)*, *slår over (skibet)*, s-háar bylgjur *Ott* 2, 20.

sylgr, m., (-s og -jar), *slurk, drik, súga* s-g ór ægi *pjóðA* 4, 8, *geta* s-g *Hávm* 17, blóðs s. *Sigv* 2, 8, s. *heilags tafns af (fra) det hellige legeme*, *Húsdr* 9 (*her står s-s, gen. abs., til blodet*), orn fekk s-g *Hást* 7, orn drekkr s-g *Ott* 1, 4, drekka s-g af dreyra *Hl* 31 b, hrappa til s-jar *Merl* I 36, s-g gófum vér ylgi *Páll*; veita s-g (*ulfi*) *Ormsþ* IV 4. — *I kenninger, for blod; s. sára Hókr* 1; — *for digterdrikken: digit, Grímnis* s. *Rv* 7, s. *Surts ættar Hfr* 3, 15. — *Elvenavn, Gri* 28, *pul* IV v 6. *Jfr lypti-, rauð.*

Syllingar, f. pl., *Scilley-øerne, pul* IV bbb 5.

1. **Syn**, f., (-jar), *gudinde (jfr SnE I 116), pul IV h 2, — i kvindekenninger, jfr pul IV yy 3, S. mens Steinarr, olbekkjar S. Hfr Lv 21, rastakarns S. Tjorvi, geira eirar S. Eg Lv 45; S. tvinnar GSúrs 34; — arin-S., jættekvinde, pdr 19.*

2. **syn**, f?, *brynje, pul IV t; hertil syneldr, sværd, kennir s-elds, kriger, Lids 4. Jfr Falk, Waff 177.*

synð, f., *synd, i religios betydning, Sól* 6, 30, s. svall *Sól* 5, bragna s-r *Lil* 90, sárar s-r *Lil* 19, scætar s-r *Sól* 68, s-a líkn *Lil* 80, s-a lausn *Has* 25, s-a saurgan *Lil* 21, 76, s-r saurlifis *Pl* 19, blekkja e-n í s. (acc.) *Lil* 45, firra sik s-um *Esk* 6, 62, venja sik s-um *Esk* 6, 20, hrjóða s-um *Iv* 2, séa við s. *Merl* I 64, s-r mínar *Has* 15, s-a atuki *Has* 17. — *Jfr hoftuð.*

synðabréjótr, m., ‘*synders bryder*’, Kristus, *Lil* 47.

synðafár, n., *syndefare, Lil* 91.

synðafullr, adj., *syndefuld, Mv III 10 (her ur. for sektar-).* 14.

synðagjald, n., *synders lön, straf for synder, Mey 60.*

synðalausn, f., *befrielse for synd, absolution, Gdþ 34, Mgr 39.*

synðalauss, adj., *syndfri, ploft* 3, 7, *Gmlkan* 1, 3, *Mgr* 23. *Jfr synðalauss.*

synðauðigr, adj., *rig på synd, syndig, Anon (XIII) B 8.*

synðalauss, adj., *syndfri, Mv I 5. Jfr synðalauss.*

synðugr, adj., *syndig, s. pjónn Has* 10, s-ug *pjóð* *Mey* 6, s-gir menn *Has* 33, vita sik s-gan *Hsv* 45.

synda, (-da, -t), *svømme, flyde, s. (v. l. snýðja) létk ór Sogni (ɔ: skip) Frþ I 2, valkøstr s-di at landi Kollí 5.*

syndgask (-aðisk), *synde, Lil* 30.

syngva, (yngre syngja; song, sunginn), *synge, abs., sungu ok slungu Grott* 4, sóknvarðir s. kunnu *Darr* 9, med acc., s. salma *prándr*, song saltara *Iv* 45, 46, s. lof *Lil* 4, 34, sunginn heiðr *Lil* 26, s. prima *Esk* 13, 6, s. messu *EGils* 3, 15, s. ágætan song *EGils* 2, 3, abs. *EGils* 2, 6,

jfr sungit vas *Mark* 1, 29; — *om gigen, gigja syngr Máni* 3, — *om gøgen: syngrat gaukr (rettelse for sígrat) Eg Lv 27, — især hyppigt om våben, láta slíðrtungur s. Gráf* 3, *svaltungur rekeninga sungu Bersi* 1, 2, ítritungur unnar sungu *HelgOl*, hætungur hjalta sungu *Nj (XII)* 7, gyltar sungu hjalta tungur *Olhv* 2, 10, stólf sungu *Rst* 19, *Ht* 66, híorvar sungu *pGisl* 6, sverð sungu *Arn* 5, 9, sungu jørn *Mark* 1, 19, *Krm* 2 (við hjalma), (sverð) song *Korm Lv* 63, geirar sungu *Sigv* 1, 14, spjor sungu *Skúli* 1, 2, nema sjöfum þér s-ví (sverð) of hofði *Hhund* II 33, láta sóknar gifr s. *Sturl* 3, 8, láta slög s. *ESk* 4, 1, — *om selve kampen, Hrundar hjaldr song porm* 2, 1, hótt song *Hogna* hregg *Vígf* 1, *jfr* abs. sarla song at sverða þingi, *det klang smærtefuldt, Tindr* 1, 2, *jfr* (kampens) spámejar s. *pmáhl* 7.

synja, (-aða, -at), 1) *nægte, med gen. (og dat. pers.), s. bess Herv III 17, s. slíks Oddrgr 24, Am 70, s. fars Hárþ 54, s. oss Sváfnis dóttur HHj 5, s. e-m boenar Eg Lv 29, s. lýta Guðr III 8; s. gamans binga Mberf 6, lítit es at s., *det er en bagatel (alt for lidt) at sige nej til, Hárþ* 56, s. e-m máls Ófeigr 2; s. stórra verka, *fornægte, ɔ: lade være med at udføre, pjóðA* 4, 7, s. hnøggvi sinnar, undlade at vise sin karrighed, vise sin gavmildhed, Steinn 3, 14. — 2) *berøve, s. e-m aldrs Reg* 15, *Fáfn* 36, *Qrv* VII 7, s. e-m fjors *pfragr* 4, s. brynu eirar *Kolli* 1, blóð synjaði pjóðum andar, *blodet (ɔ: blodtabet) berøvede, EGils* 2, 15; — *med dobbelt dativ, s-aðak honum heiðri Áns* 1.*

synjór, m., ‘*seigneur, herre*, = sinjór, s. framm i brynu *Sigv* 12, 8.

syrgliga, adv., *sörgelig, Mey* 52.

syrgja, (-ða, -ðr) *sörge, Mv II 6; s-jandi Heið* 19.

Syrvi se *Sørvi*.

systir, f., *søster, Hávm* 163, *Vgl* 2, *Hamð* 3, *Eg Lv* 43, *GSúrs* 9, *Sigv* 7, 9, *Bjhit* 2, 13; *geta son við systur sinni Lok* 36, níu emk systra sonr *Heimdg*; — sysstr, i pl, *om bolgerne, pSær* 4, 4, *Kolgu* s., bølgen, *Hhund* I 28; *Gunnar* sysstr, *valkyrjer, Hhund* II 7, s. *joþra, kongedatter, Nkt* 74, runa s., so, *SnE* II 216; s. *joþna, jættekvinde, pry* 29, 32; *Auds* s., *jorden, Hfr* 1, 4; s. *mána, solen, Reg* 23; — brœðr ok sysstr *Likn* 8; — *i smigrende tiltale (søsterlig veninde), Hyndla* s. *Hyndl* 1.

systkin, n. pl., *søskende, þríu* s. *Am* 98, *Likn* 46.

systrunga, f., *modersøsters datter, kusine, Am* 57.

systrungr, m., *barn af modersøster, munu s-ar sifjum spilla, enten sönner af to søstre eller sön og datter af to søstre, Vsp* 45, s. *ýta hilmis, apostlen Johannes, Gmlkan* 1, 3.

systursonr, m., *søstersøn, Sigsk* 27, *Hamð* 17.

1. **sýja**, *f*, *egl.* ‘*sammenföjning*’ (*jfr súð*), (*skibsidens*) *planke*, *i pl pul IV z 5*; *oſte* = ‘*skib*’, *síar gnúði á s-u Jóms 16*, *s-ur rendu framm EVald 3*, *s-ur kónnuðu flóð Od 4*, *hepnar s-ur Ht 38*, *gyltar s-ur Sturl 3, 15*. *Jfr kjol-*

2. **sýja**, (*séða*, *séðr*), *sy*, *sammenföje*, *om brynjer*, *geir-Rótum gotvar jarni séðar Hfr 1, 2*, *sigbjarka serkir fast of séðir Vell 35*.

sýla, (-ða, -ðr), *fryse*, *sýlð svanafold*, *den frosne*, *eller: meget kolde*, *sø*, *Bbreidv 5*, *upersonl.*, *s-ði segl GSvert 7*.

sýn, *f*, 1) *syn*, *hvað man ser*, *forkunnar s. Fj 48*, *friðar s. ESk 6, 63* (*se friðr*), *sólar s. Hávm 68*, *þeifar s-ar ek sóumk ey Guðr I 26*, *s. himna Ník 1, 2*. — 2) *œvnen til at se*, *s. ok vizka Ofeigr 4*, *selja s. Sigv 12, 23*. — 3) *sol*, *pul IV gg*; *arms s. Guld, phreð 9*. — *Jfr aug-*

sýna, (-da, -dr), *vise*, *s. afl Has 22*, *s. tókn ESk 6, 19*, *s. líkni Korm Lv 19*, *s. fóðurnum sýrin Lil 87*, *s. andagipt Lil 12*, *þat erum sýnt (v. l. sent, snemt) Rdr 14*, *s. e-m miskunn Gdþ 16*, *s. ást Alpost. 12 (ved rett. f. sendi, hvad der ikke kan være rigtigt)*; *medium*, *vise sig, synes*, *hann s-disk vestr á Ströndum Gd 16*, *sýrin munu s-ask Lil 71 (v. l.)*, *varla s-isk alt sem er Mhv 17*, *fegrð s-disk Rv 17*, *es mær s-disk, om misteltenen, Vsp 32*, *es mögum s-disk af væri goll Vgl 21*, *dúfa s-disk snara Gd 13*, *s-isk bragr svartleitr Jór 2*, *hann s-isk mér hvarmaður Korm Lv 13*, *(uklart Lv 47)*, *sóð or kross s-ask fyr vóru augliti Has 33*, *s-disk fljóð illilitig EGils 3, 2*, *es munu s-ask munst at morgu login Sól 81*; — *mér s-isk at Krm 24*, *s-isk mér sem Styrr*. — *Part. s-andi, som viser*, *s. fleins, kriger*, (*efterklassisk*), *phreð 6*.

sýnarligr, *adj*, *anselig*, *herlig*, *s-ri Soffia, om en helgeninde*, *Mey 58 ur. v. l.*

sýni, *n*, *syn*, *til s-is, at se til*, *Orv IV a 3*.

sýnir, *m*, *som viser*, *s. trausts, som viser pålidelighed*, *om en from mand*, *Pl 20*.

sýnn, *adj*, ‘*som kan ses*’, *øjensynlig*, *åbenbar*, *sýn vas svipvisi Am 7. 74*, *sýn gæfa Árm 3*, *s. fundr Sigv 2, 3*, *sýn refsing Sigv 12, 4*, *sýn mein Arn 5, 3*, *s. skaði Hsv 52*, *åbenbar, sikker*, *sýnni sætt Ólv 2, 5*, *hopp at sýnni Ht 40*, *hitt er sýnna Hsv 144*, *sýnni konungsefni, bedre kongsæmner*, *pjóðA 4, 26*; *s-t es SnH 2, 6*, *prot vas s-t pSær 2, 4*, *þat es mér s-t Grettis 36*, *hvat á s-t sér fyr hondum, synligt, klart*, *Grip 26*, *þat es á sjólfum sýnst, det kan man bedst se på sig selv (ved sin egen erfaring)*, *Hávm 41* (*anderledes B. M. Ólsen, Arkiv XXXI s. 60 f.*), *ntr. s-t, adv. åbenbart*, *s. emk samr Líkn 47*; *Krm 10*, *Rst 23*, *þorv 2*, *Obreið 2*; *at s-u, d. s.*, *pjóðA 1, 16*; *dat. ntr. sýnu, med komp. og superl.*, *betydelig*, *sýnu betri Hálfs VIII 4*, *s-u lengst, allerlængst*, *Nkt 54*. *Jfr fá-, fram-, ó-*

sýr, *f*, (*sýr*), *so*; *tilnavn til Freyja (og da gen. sýrar)*, *pul IV h 3*; *S-ar mær, kostbarked*, *Hfr Lv 5 (men urigtig v. l.)*; — *fentanna S., jættekvinde*, *Korm 1, 1*; *sárlaxa S., valkyrie*, *Eg Lv 18*; — *S-ar grátr, guld*, *Grettis 53*. — *sýr SnH 2, 11 er vist fejl for saurr*, *s. d.* — *Jfr folk-*

sýra, *f*, *syre, sur valle*, *i s-u Grettis 6*.

Sýrlan, *n*, *Syrien*, *Alpost 13*, *Heil 25*.

sýrr, *m*, (*-ar*), *tilnavn til Sigurd*, (*egl. omdannet af sýr*), *sonr s-ar*, *Harald hárdráðe*, *Hjortr 1*, *Sigurðr s. Nkt 42*.

sýsl, *f*, *handel, gærning*, *þat vas góð s. Halli 6*.

1. **sýsla**, *f*, 1) *syssel, handling, gærning*, *halda á s-u, være i færd med*, *Rþ 14*, *upp tekin s. Hsv 117*, *gera s-u StjO II 10*, *eiga aðrar s-ur Hhund 1 17*; *s-u stjóri, virksomheds styrer*, *velja sér til s-u stjóra Ník 1, 1*. — 2) *herred, som en er sat til at styre*, *Snæk*, — *s. s. Aðalsýsla (i Kurland)*, *S-u kind Yt 25*; *i pl allar S-ur, overalt både i Adelsýssel og Øsyssel (ɔ: Øsel)*, *Edáð 8*. — *Jfr Ey.*

2. **sýsla**, (*sýsta*, *sýst*), 1) *sysle, handle*, *udføre en gærning, sýsti happensverk GrHj 3*, *góð s-ir þat Halli 6*, *sá geisl s-ir óþurpt mína Korm Lv 3*, *því es sýst, det er gjort*, *ESk 6, 12*, *þar es þeim sýst saman, der har de arbejde, gærning, sammen, i fællesskab*, *Harkv 21*; *med of, s. of þorl gesta Am 6*, *s. of sina sín-girnð, pleje, fyldestgøre*, *Eg Lv 16*, *nókkut varð hon s. of sik, følge sit lune (eller sørge for sig selv)*, *Mhv 3*. — 2) *intrans*. (*Jfr nenna*), *begive sig, sýstuð suðr Halli 3*.

sýsliga, *adv (for sýsl-liga)*, *raskt, hurtigt*, *sveinn s. sveif til skógar Hym 18*; *ganga s. (v. l. til greiðliga)* *Herv II 1*; *snart, slótrum s. Am 20*. *Jfr all-*

sýslufullr, *adj*, *arbejdsmøn*, *flittig*, *Mey 51*.

sýta, (-tta, -tt), *nære bekymring (sút)*, *være bekymret, sørge*, *s. mun ek Mgr 3*, *fégjarn s-ir Hsv 109*, *né sýtik GSúrs 20*; *med præp. við, s. við gjófum, være bekymret for, bange for at give*, *Hávm 48*, *s. við dauða Krm 25*, — *trans. med acc. s. ævi, sørge over sit liv*, *Krm 22*, *s. sik, sørge over sig*, *SnE II 230*, *vætki sýtik Hfr Lv 28*, *esat s-andi dauði, man skal ikke nære bekymring, frygt, for døden*, *Krm 28*.

Sæbjorn, *m*, *sagnperson*, *Orv IVβ 5*.

sæði, *n*, *sæd, korn (på marken)*, *pul IV ddd 1*, *fara þeir (foglar) í s. Merl I 25*, *s-is jorð, kornmark*, *Gd 1, trúar-s. Gdþ 15*.

sæðingr, *m*, *mågeart (af sáð, fordi den gærne opholder sig i kornmarker)*, *pul IV xx 3*, *s-s slóð, havet*, *pSær 4, 1*. *Jfr dyn.*

sæðuðr, *adj*, *død på havet, druknet*, *Sigrdr 33*.

sædeilandi, *m*, *s. sólar (rettelse for saldeiði)* = *sæ-sólar, guldets, 'uddeler'*, *gavmild mand*, *GSúrs 12*.

sædrif, *n*, *søsprøjt*, *s*. létti, *bølgegangen holdt op*, *Valg* 5 (*v. l.* sjá-, sjó-).
sædrifinn, *adj*, ‘*sø-bestænkt*’, *oversprøjtet med søskum*, *s-in segl Gisl* 1, 14.
sædýr, *n*, ‘*sø-dýr*’, *skib*, *Hjálmb* 1 2.
sæfang, *n*, ‘*sø-redskab*’, *åre*, *sortuð sæføng* *pjóðA* 4, 20.
Sæfari, *m*, *Sagnperson*, *Hyndl* 12.
sæfarinn, *adj*, *som har passeret søen, sovant, om skibet*, *Grettis* 5 (*sæ rimbestemt*).
sæfuni, *m*, ‘*sø-ild*’, *guld*, *rauðr s*. *Ht* 46.
sæfor, *f*, *sørejse*, *trauðr sæfara Korm Lv* 39.
sægrímnir, *m*, *v. l.* *til sek(sok)-mimir pul IV b 6*.
sægrund, *v. l.* *for snægrund*, *s. d.*
Sæheimr, *m*, *Sem (i Nordhordland)*, *Nkt 17*.
Sæhrímnir, *m*, *Valhals galt*, *pul IV dd*, *Grí 18*.
sæing, *f*, *sæng*, *leje*, *Bjhit* 2, 12, *køld s. Brot* 16, *blaut s. GSúrs* 23, *i s-u Sigsk* 24, *Helr* 12, *i sessi ok i s-u Guðr* 1 20, *fara s. sına Am* 10, *koma i s. Brot* 12, *ganga i eina s. Korm Lv* 40, *farlig s. Tindr* 1, 1, *sandi orpin s., graven, Sól* 49, *ganga i s. meyjar Rejr* 5, 1; *bordvegg s.*, *(Olafs) skrin, ploft* 3, 6.
Sækarlsmúli, *m*, *jættenavn*, *pul IV b 4*.
sækonungr, *m*, *søkonge (fyrstelig person, der færdes på havet som viking)*, *Hyndl* 17, *pul IV a 5*.
 1. **sæla**, *f*, *1) lykke, lykkeligt liv, rigdom, hljóta s-u VGl* 9, *séa til s-u, vænte lykke* (*o: at blive beriget, ved gaver*), *Gráf* 11, *syni þínum verðrat s. skopuð Reg* 6, *njóta s-u Sigsk* 16, *hnekkja s-u Hálfs* II 2, *týna s-u Sigsk* 60, *vas mér ekki vant til s-u Orv IX* 2, *sitja at s-u Orv IX* 70. — 2) *om den evige salighed, halda goðs lög sér til s-u Mark* 1, 8, *s. paradísar Has* 24, *i s-u Líkn* 29, *piggja alla s-u Rst* 33, *biða céðri s-u ESk* 6, 62, *með sigri ok s-u Lil* 26. — 3) *navn på en norsk ø*, (*o: Selja*) *pul IV bbb* 6. — *Jfr far-, fé-, full-, himna-*.
 2. **sæla**, *(-ða, -ðr)*, *gøre lykkelig, rig, s-ask á svikum, blive rig ved svig*, *Hsv* 70. *Jfr sæla*.
sælbóinn, *adj*, *født af rige (höjtstående) forældre*, *Am* 49.
sæld, *f*, *lykke, velstand*, *s-ar grammr Gautr* II a 6, *s-ar sprakki Mv* I 7.
sælingr, *m*, *lykkelig mand, rig mand, konr s-a, fyrste, Stein* 1, 7; *IngE* 1; — *Hildar gófta síks sværdets* *s*, *en som er heldig ved sværdet (eller rig på sværd, en enestående kenning)*, *pmáhl* 8.
sælkeri, *m*, *rig mand (nu til dags på Island = gourmand)*, *pul IV j 1*.
sæll, *adj*, *1) lykkelig, rig, Sigsk* 18, *sitka svá sæl, her māske ‘rig’*, *Hhund* II 36, *s. es Hávm* 8, 9, *Am* 105, *Rejr* 3, 4, *ESk* 6, 66, *værak s. ef Árm* 3, *s. ek þá þöttumk Hamð* 21, *s. af e-u Hávm* 69; *setja e-n sælan, gøre en rig*, *Am* 99, *lát auman svá sem s-an Sigv* 11, 15; *med*

gen. s. mála Mdr 30; — *i ønsker, siglið er s-ir, med held (uden at I får ueheld)*, *Am* 34, *hann lifi sælstr und sólu SnE* II 204, *hon lifi sæl und sólar setri Oddi* 2, — *om en biskop, sælastr fira dróttinn Gd* 27, *om Kristus, Líkn* 23, *om en helgen*, *s. Tómas Gd* 21. — 2) *på grænsen til betydningen ‘salig’*, *biðja s-an sofa Sigdr* 34. — 3) *salig, s-ir munu dyggvir menn pótt deyi Hsv* 144, *og mulig Sigv* 13, 14 *om kong Olaf. Jfr al-, -ár-, byr-, dag-, dái-, fang-, far-, feng-, full-, gagn-, kyn-, lof-, orð-, ó-, róm-, sigr-, son-, týr-, veg-, vin-, ver-*, *jfr vesall*.
sælliga, *adv*, *lykkelig, velystigt, lifa s. Herv VI 1*.
sælligr, *adj*, *rig, frysfuld, s-t setr, om Freys bolig*, *Lok* 43.
sællífi, *n*, *velystigt levned*, *Hsv* 115.
sællífr, *adj*, *velystig*, *Merl* I 52.
sæmeiðr, *m*, ‘*sø-træ*’, *skib*, *langr s. Sigv* 1, 1.
Sæmingr, *m*, *en af Odins sönner*, *pul IV e*; — *sagnperson*, *Ormsþ IV* 6.
Sæmorn, *(el. q?) f*, *ely*, *HHj* 5.
Sæmundr, *m*, *Sæmund frode (d. 1133)*, *Nkt 40* (*sem S. sagði enn fróði*).
sær, *(sjár, sjór) m*, *(-var)*, *om ordets form (vokalen) se Skjspr* 28—29, *sø, hav, pul IV u 1*, *s. ór sveita (Ymis) Vafþr* 21, *Grí 40*, *s. heitir með mǫnnum Alv* 24, *es s. mér vann St* 6, *sandr né s. Vsp* 3, *á sæ Skall* 1, *of sæ Hjl* 12, *i sæ Bjhit* 1, 1, *fjarri sæ Sigv* 1, 14, *lengra frá sæ Vell* 31, *fyr ofan sæ Ótt* 1, 5, *svæfa sæ Hávm* 154, *sigla of sæ Am* 3, *róa á sjó (rettere: sæ) Hávm* 82, *koma á meira sæ Gróg* 11, *svalr s. Jóms* 16, *svalkaldr s. Hyndl* 38, *Guðr* II 21, *sjóvar gangr* Gd 5, *s. leikr e-n, overvælder en, HHj* 38, *koma til sævar Hávm* 62, *s. gengr af aflí Anon (X) III C 1*, *sævar beðir, kysten, SnE* I 94, *sævar þrómr Epver* 1, *aflí of deilir sít við sjá Mhkv* 13 (*sældedes her ved rimet*), *allar girnask ár í sjá Mhkv* 27 (*ligeledes*), *par kómur ó til sævar Húsdr* 12, *sævar strond Vol* 1 (*her om en indsa*), *ór peim sæ es und polli stendr, om Urds brönd*, *Vsp* 20, *lítilla sanda lítilla sæva Hávm* 53 *se sandr*. — *I kenninger, for blod: hræs s. þþyn, fleina s. Edáð* 7, *ara s. pjóðA* 3, 30 (*men sammenhængen er ikke helt klar, jfr greddir og hrægammr*), — *for sten: sævar bein Hál* 4, — *for guld: sævar bál Hjr* Lv 21, *Gráf* 9, — *for skib: sævar Hrafni VGl* 5, *sævar faxi þorm* 1, 6, *sævar sóti Hrafn* 2, *sævar vigg Tindr* 1, 6, *sævar skíð Arn* 2, 18, *sævar hlynur Óhelg* 7, — *for ilden: sævar niðr Yt* 4, — *fenrir sjóvar, lat. æquoreus lupus Merl* II 29, *sjóvar grímr, sœslange (i Hjörungavog)*, *Gd* 58. *Jfr ben-, Harð-, hrynn-, hræ-*.
særa, *(-ða, -ðr)*, *sære*, *s. ferðir Jóta Rst* 19, *særðr Grímr GDropl* 1, *vit særímk, vi særer hinanden, Hrafni* 3, *lét særða sextán (menn) Isladr* 20, *særðiz at deyja, sáredes til døden, pintes til døden, Pét*

1. særðiz sonr ok móðir, *pintes*, *Lil* 56,
— s. blik mørnar, *uddeler af guld*, *Ölsv* 1, 1,
s. sefþengjár hrynvægi *Hl* 18 b, særindr
hrings, *gavmilde mænd*, *ESk* 6, 22. Ef
mik s-ir þegn á rótum, *Hávm* 151, hví
han sårer mig med rödder, her måtte
der da vel hentydes til rödder med rune-
tegn, der bevirkeði ‘såret’, men der skal
mulig læses scerir ‘besværger’, anvender
besværgelser (siddende på rödder? hví
ikke á da skal udelades).

særir, *m*, en som tilfjører sår, i kennin-
ger for mænd: s. auðs, *uddeler af guld*,
pKolb 1, 3; s. seims *porm* 1, 6, *Pl* 36,
s. seima *Nj* 16, *Eskál Lv* 3, s. sundhyrs
Kolb 1, 3, s. sunda báls *Gdβ* 40, s. setr-
linna (s. d.) *Anon (XII) B* 11.

særoka, *f*, vældig, sprøjtende, bølge,
ferr s. at knerri *Hjr Lv* 4.

sæskið, *n*, ‘sø-ski’, skib, *Sturl* 5, 11.

1. **sæta**, *f*, kvinde (egl. ‘sidderske’), *jfr*
SnE I 536: s.... er búandi hennar er af
landi farinn, *pul III* 2 a, *IV* i, *Korm Lv*
15, *Jok* 1, *Bjhit* 2, 10; s-ur Kristi, hel-
geninder, *Mey* 4.

2. **sæta**, (-tta, -tt), *1)* *gribe lejlighed* (*til*
noget), s. meinum við e-n, *gribe lejlighed*
heden til at tilfjørje en mén, *Ott* 2, 16, s.
sundvarpaði, benytte den (*gunstige*) vind,
Ott 2, 4. — *2)* *opnā*, sjór nam s. sætum
fir er guð lét skirask *EGils* 2, 11. — *3)*
betyde, frami s-ir heimsku (*dativ*), bety-
der dumhed, *Hálf* IX 6, líta hví sumt
mun s. Gríss, hví kveðum s. *GGalt* 4.
— *4)* *blive genstand for*, s. afarkostum
Katr 6.

sæti, *n*, sæde, s. doegra, himmel, *Mgr*
9, móins s., guld, *Hl* 18 b, s. heims stýris,
biskop Guðmund (i hvem gud bor), *Gd*
69, s. heilags anda, jomfru Maria, *Mgr*
2. — *Jfr fagra-*, hó-, prýði-, sœmdirar-,
tígnar-.

sætr, *n*, sæde, sunnu s., himlen, *Has*
49, sólar s. (*pl*) *EGils* 2, 9. *Jfr haf-*, hó-,
nordr-, orn-, veg-.

sætré, *n*, ‘sø-træ’, skib, *Merl* I 17, vesa
á s-um *Reg* 17.

1. **sætt**, *f*, (*jfr* sótt; se *Skjspr* s. 51),
forlig, fred, fáa s. *ESk* 7, 2, s. vasat gör
med léttá *Obreið* 1, *jfr* 2, hnekkjá s. *Arn* 5,
19, segja e-m s., (således hds), erklære
at være enig med én, *Skí* 23. s. gekk
sundr (sál. hds) *Hókr* 2, trautt vættir mik
sætta *Sturl* 8, 1 og vel også *Sturl* 3, 5.
17, bjóða s. *Pjagr* 9.

2. **Sætt**, *f*, Sídon, *ESk* 1, 5.

sætta, (-tta, -tt), *forlige*, s. e-n við guð
Gd 76, átti at s. *Sigv* 5, 4, s. joðra *Hárb*
24, s. okr *Hárb* 42, ef skal s-ask *Halli* 5,
s-ask við hatendr sína *Gisl* 1, 7, ef mundu
s-ask *Am* 48; sættar sakir, sag hvori for-
lig er foretaget, *Hsv* 71; s-andi ýta
Kristus, *Has* 26.

sætti, *n*, *forligsmiddel*, verða at s., stifta
forlig, men teksten er mangelfull, *ploft*
3, 4.

sættir, *m*, *forligstifter*, *hyppig for at*
betegne ‘konge, fyrste’, (*jfr SnE* I 456),
s. fíra *Hl* 28 b, s. gumna *Gráf* 5, s.
bragna, om *Hrafn*, *GSvert* 10, om en
biskop, s. ýta, sveita *EGils* 2, 6. 8, s.
seggja *EGils* 2, 1, *Gdβ* 20, om gud,
Kristus, s. seggja *Mdr* 22, s. bragna kyns
Has 54, s. ýta kyns *Has* 58, — om Jo-
hannes, s. drengja *Gmlkan* 1, 3; — s.
svika *Anon (XIII) B* 6.

Sæundr, *m*, *saguperson*, *Qrv VII* 19,
IX 50.

Sævaldi, *m*, *jingeret person*, *Sól* 9.

Sævarþóð, *f*, *sagnlokalitet*, *Vgl* 17.

Sævill, *m*, *sagnfyrste*, *Hrólf* 1.

sæþróðr, *m*, ‘sø-tråd’, fiskesnøre(?), i
en ufuldstændig sammenhæng (kunde
også betegne midgårdssormen), *pjóðA*
3, 33.

sœfa, (-ða, -ðr), *1)* *dræbe*, især ved
slagning, s. smala *Hsv* 118, s. hjarðir
Hsv 138, s-ðu lamb guðs *Líkn* 37. — *2)*
dræbe i alm., *medium*, *falde*, s. sveitir
EGils 2, 14, s-ask sútlauðt *Hást* 1, ferð
s-ðisk *Hl* 7 a. 21 b, drengir sœfðusk
Mark 1, 19, léturn blóðga búka s-ask *Eg*
Lv 7, sœfðir *Páll*.

sœfir, *m*, *1)* *banemand*, s. hlenna, *konge*,
Arn 6, 15 (v. l. *svæfir*). — *2)* *sværd*
("dræber"), s-is sveiti, *blod*, *Ht* 54. *Jfr*
Falk, *Waff* 60.

sœgr, *m*, *hav*, s-s sól, *guld*, *Mark* 4, 2,
s-s sindr, d. s., *EGils* 3, 12, unda s., *blod*,
Gestr 1. Samme ord er måske det som dativ
forekomme, þótt sæt of þik sœgjum
gangi *Qry* I 2, hvoraf det synes at fremgå
at s. egl. ikke er ‘hav, sô’, men ‘svær
bølge’ el. lign.; dog er det vel sandsyn-
ligere, at s. her er identisk med nyisl.
sægur, mængde (mennesker), altså sœgj-
um ‘i store mængder, masser’, dettes
vokal er ubestemt, *jfr* dog no. sœg, n. —
Jfr ben.

sœing, *f*, *offer*, *ofring*, *dœma* of s.
Guðr II 43.

sœkialfr, *m*, ‘angribende, erobrende,
alv’, s. Atals dýra, *søkriger*, om Harald
græfelið, *Gráf* 12.

sœkin, *f*, *elv* (egl. fem. til *sœkinn*
'som trænger frem'), *Gri* 27, *pul IV*
v 1.

sœki-Njorðr, *m*, ‘angribende, erobrende,
Njord’, sverða láðs (*skjoldets*) s., *kriger*,
Ásgr 1.

sœkir, *m*, *eftertragter*, *erobrer*, *hyppigt*
i *kenninger*, *for mand*, *kriger*, *efter*
sværd, *spyd*: s. sárþíslar *Eviðs* 5, s.
malma *pormOl* 1, 4, s. sárvtíra *Leið* 12,
s. sára tíra *Dagst*, s. geira *Bjhit* 2, 15,
— *efter guld*: s. síks leygs *porm* 1, 7,
s. síks glóðar *Ht* 17, — *efter kamp*: s.
sóknar, som besøger, deltager i, kamp,
pmáhl 2; — s. klerkavalds, om en biskop,
EGils 2, 1, s. manndáða *EGils* 3, 8, s.
sannleiks *Pét* 51. *Jfr* bif-, bøð-, malm-
róg-.

sœkitík, *f*, ‘angribende, erobrende,
tæve’, (*hund*), s. sólar, *ulv*, *Ragn* X 2.

sækitívar, *m. pl.*, ‘angribende, erobrende, guder’, s. hrings (*sværdets*), krigere, *porm* 2, 14, s. Svølnis garðs (*skjoldets*), d. s., *Hást* 3.
sæki-Prótrr, *m.*, ‘angribende, erobrende, Odin’ sundfaxa (*skibets*) s., *sø-kriger*, *Vell* 29.
sækja, (*sóttia, sóttr*), 1) *søge, hænte*, s. beitur *Hym* 17, s. hamar *qry* 14, fleinn sótti (*v. l. hitti*) fjar *Hjl* 10, s. fjar at e-m *Korm Lv* 16, s. ráð und e-n, *indhænte* ráð hos en, *pmáhl* 16, at sóttisk ord, ord blev hæntet, fundet, dertil, *Sigv* 13, 9, s. helga dóma frá Rómi *Mark* 1, 12, s. hringa rauða, *hænte* (*o: ved erobring*), *Reg* 15, þat hefk sótt *HolmgB* 6, s. brott, bortføre, *Korm Lv* 21, sóttr und lok, *død*, *Hjr* 3, 25, s. e-t eyrum, *hænte med ørerne, høre efter, lytte til*, *Arbj* 16. — 2) *søge, besøge*, Hallfrøðr sótti konung *Isldr* 12, s. Knút *BjH* 3, s. Gjúka *Sigsk* 1, s. jötun *Hávm* 104, s. sikling *Hhund* II 14, s. þjóðan *ploft* 3, 8, s. foldar vørðu *Mark* 1, 4, s. gram *Eskál Lv* 1, sækjum jarl *Eskál Lv* 2, hann sótti god *Sigv* 12, 24, s. e-n at máli, *for at tale med ham, Guðr II* 24, s. e-n at röðum, *for at ráðføre sig med ham, Iv* 7, *pKolb* 1, 3, s. fund e-s *Sigv* 1, 15, *Vell* 26, s. e-n heim *pmáhl* 5, *ESk* 6, 38, *Akv* 3, s. heim hond e-s, *besøge en i hans hjem, Hhund II* 14, *Sigv* 13, 30; s. et skreytta skrin *ESk* 6, 41, sótir áttlönd hingat *Ótt* 2, 15, s. morg sjot *Arbj* 2, s. Aurvanga sjot *Vsp* 14, s. Grjótúnahaug *Hausl* 14, s. djúpan heim hás elds, komme i helvede, *Sigv* 13, 17, s. sæ, *foretage tog til sós, Arn* 5, 13, s. landkost, begive sig til land, mand har fået, *GSúrs* 8. — 3) *intrans*, begive sig, s. med sagnir (med = hen til), *Sigv* 3, 13, s. at mun sínum *Sindr* 1, s. e-m til handa *Arn* 2, 5, lét sótt at móti *Vell* 19, s. framm, begive sig fremad til angreb, *Hjr* 3, 4, *Sigv* 12, 8, *Hjl* 4, *Helg Ól* s. framm skeggi, falde næsegrus, *Sigv* 2, 11, s. framm of e-n *Gráf* 13, s. í gognum lið *pham* 1, 5, s. á flóttta, tage flugten, *pdr* 12, *Hhard* 15, (*skip*) s. sunnan af sæ *pfragr* 3, s. nedan í hall at helli (*hen til hulen*) *Hskv* 2, 7, s. á sléttu jord *ESk* 3, 1, flátt es til s., at komme derhen, *Am* 39, s-jask at, nærmee sig hinanden, *Merl* I 60, s. af, begive sig fra, *Leid* 16. — 4) *hjem-søge*, gloepr s-ir e-n *HHj* 32, ein glop s-ir hvern jarl *Óthelg* 10 (*v. l. eitt mein*), margan þat s-ir es minst of varir *Sól* 8, synðar auki s-ir mik *Has* 17, sótt s-ir holða *Merl* I 6, frost s-ir e-n *Grág* 12, þat es sjalfan s-ir *Hsv* 90 (*v. l.*), ágírni ok ranglaeti s-ir e-n heima *Ófeigr* 3. — 5) *angrībe*, s. Aðils *Eg Lv* 11, s. Heðin *Rdr* 10, s. hjalmrœkjanda *Korm Lv* 54, s. mik *Hjr Lv* 22, *Hár* 29, s. gram *Hjr* 3, 23, s. harra *Rst* 18, s. garp *Isldr* 20, s. fil í fylking *Mhkv* 7, s. sunda drasil *Hjr* 3, 5, s. Lundúna bryggjur *Sigv* 1, 6, s. fold, *søge at erodre, Arn* 3, 18, s. at e-m *Hav* 6, s. heim at

e-m, *angrībe en hjemme, porgHoll*, s-jask at *angrībe hinanden, Sturl* 2, 3. — 6) *förfölge*, s. *søk, føre en sag*, *Am* 101, s. sakir *Hsv* 71, emk sóttr of, jeg er *anklaget for, Korm Lv* 46, part. act., s-jandi, sækjendr væpna loekjar elds (*sværdets*), krigere, *phred* 8. — *Jfr heim-*

sæla, (-ða, -ðr), et sådant yb. har *Bugge* (*Studier I* 345 f.) antaget, ‘svale, *førfriske*’, *Hávm* 139, hvor dog et sæla kunde gå an (*hds har seldo*).

sæma, (-ða, -ðr), 1) *hædre, ære, være til ære, spádomr nam s. Guðmund, spádomsgave besad G. til sin hæder, han var hædret med, Gd 17, morginstjarna s-ir þik fogru dœmi, hædrer dig ved sit herlige forbillede, du ligner morginstjærnen, Gd 70, hátið s-ir þat er god vill dœma Gd 66, sigri sæmðr *Sturl* 4, 38, lof s-ir e-n *Sturl* 5, 17; landkarlar létu gram varla s. log, hædre loven, o: ved at overholde den, *PjóðA* 3, 19. — 2) *passe, ek kvað einn dröttin s. mér, jeg erklarede, at kun én herre var det sōmmeligt for mig at have, Sigv 5, 7, hóf s-ði vel *Ód* 26. — *Jfr ó-*.**

sæmð, f. *hæder, ære, s. vas at slíku Am* 95, vinna s., udjøre hvad der er til ære (*for dem selv*), *Sigsk* 50, s. ok vald *Lil* 26, í hárrí s. *Lil* 91, með s-um ollum *Sturl* 3, 2, våtta s., bevidne (*den beviste*) hæder, *Ht* 27, firðr s-um *Grettis* 34, s-ar lauf *Grett* 1, 5.

sæmðardagr, *m.*, *hædersdag, Sturl* 4, 30.

sæmðarfüss, *adj.*, *begærlig efter ære, Sturl* 3, 19.

sæmðarhraustr, *adj.*, *stærk ved ære, pormOl* 2, 2.

sæmðarlauss, *adj.*, *uden hæder, s-t, adv, missa s-t Nkt* 60.

sæmðarleysi, *n.*, *vanære, Ófeigr* 3.

sæmðarmaðr, *m.*, *hæderfuld mand, anset mand, Gd* 6.

sæmðarorðalauss, *adj.*, *uden hædersord, uden hædrende omtale, Fj* 3.

sæmðarsæti, *n.*, *hæderssæde, hædersplads, Lil* 19.

sæmðarverk, *n.*, *hædersgerning, Gd* 24.

sæmilih, *adj.*, *hæderfuld, s-g dœmi Gd* 27. 73. *Pét* 46 (*i superl.*), s. sómi *EGils* 2, 7, s. til *epitirdœmis Gd* 48, s. sauða geymir *Gd* 31.

sæmleitr, *adj.*, *glansfuld, s. sólar geisli Ghv* 15.

sæmr, *adj.*, *sömmelig, hædrende, pas-sende, væria þat s-t Brot* 9, *sæm dœmi þess Stúfr* 8, *vas, es sæmra Ófeigr* 1, *HHj* 34, *Hhund* I 45, II 23, væri sæmra fyrr *Gríp* 5, heldr es sæmri hendi þeiri medalkafli *Hhund* II 3, *sæmri væri systir ykkur, det var mere passende for eders søster, Sigsk* 61, hyar myni sveinn in sæmri, hvor vilde det være mere passende for drengen at være, *Ptjald*, hvat honum væri vinna sæmst *Sigsk* 13, baugr es á beru sæmstr, det er mest passende, at der er en ring på skjoldet, *Anon* (X) II B 5. *Jfr baug-, bekk-, helsi-*.

scenskr., adj., svensk, s. maðr, s-ir menn *ESk* 6, 44, *Hókr* 4, s-k þjóð, *Yt* 20, s. herr *Sigv* 10, 4, *Rst* 17, s. konungr p. *Kolb* 1, 3, s-ar byggðir *Arn* 2, 5; — s-ir menn, i gáðen *Gát* 3, = Helsingjar = helsingjar (*fuglenavn*).

sceri, n., ed, á gengusk eiðar orð ok s. *Vsp* 26, vinna þunglig s. *Has* 10, brjóta s. *Nkt* 63, ganga á s., d. s., *Rv* 32, halda serum, overholde, *Halli* 6.

scetleikr, m., sødhed, sødme, traustr s. *Gdþ* 47, s-s andi, sød ánd, *Vitn* 19, s-s (v. l.) brunnar *Lil* 28.

scetr, adj., sød, dejlig, scett brjóst *Lil* 99, s-ast blóm *Lil* 16, s-ar synðir *Sól* 68, s. þorsti *Heilv* 8, orð skýr ok scet *Lil* 3, scet málagrein *Gd* 2, scet kenning, ritning *Gd* 46, 78, scet laun *Gd* 20, s. tírr *EGils* 2, 11; ofte om gud og Kristus, faðir enn s-i *Lil* 79, jfr *EGils* 2, 9, *Lil* 60, 63, 80, om andre, s. bróðir *Gd* 74, s. ok góðir *Gd* 27; ntr, scett, adv, hlæja s. *Mv* II 19, unna e-m s. *Gd* 23; acc. sg., ligeledes, sofna s-an *VGl* 4, sofa s-an *Sól* 13. Jfr tungu-

søðla, (-aða, -aðr), saddle, s. *Grana Guðr* I 22, s. vigg *Guðr* II 18, s. bukk *HRannv*, á s-udum (o: hestum, modsat berum) *Hrólfs* 1.

søðuldýr, n., 'sadel-dyr', hest, *Guðr* II 4, *Olhelg* I.

søðulkláði, n. pl., sadel-klæder, tæppe til at lægge på sadlen, silfrgyld s. *Akv* 4.

søðulkolla, f., navn på en hoppe, *Grettis* 23.

søðull, m., sadel, såvel til mænd som kvinder, leggja s-ul á *Bdr* 2, *Oddrgr* 2, sitja í s-um *Akv* 16, verpa s-li af mar *Skí* 40, (merr) und s-li, med sadel på, *Hhund* I 42; *Oddrgr* 3; stiga ór s-um *Vgl* 7, senna ór s-lum, tales ved siddende i sadlerne, *Hyndl* 8.

søðulþofi, m., saddel-filt, filtmåtte under sadlen, *SturlB* 1.

søfnuðr se sømnuðr.

sog, f., sav, i pl. *Mey* 46.

sogn, f., 1) fortælling, meddelelse, njóta sér s. *Merl* I 63, s. éða þogn *Sigrdr* 20, sagnir jotuns, jættens ord, tale, guld, *Hfr* Lv 20. — 2) i pl., skare, følge, *pul* IV j 3, 5, sagnir siklinga, týrsters hird, *Sigv* 3, 13, bragna s-ir *Ht* 59, skipa s-ir, skibsmandskab, *Arn* 5, 1, *Ht* 24, segjendr s-a, anførere, *Haustl* 2, s-a hroerir, anfører, om Loke, *Haustl* 9, s-a sviptir, d. s. *pdr* 3. Jfr ask-, bekk-, for-, frá-, fyrir-, leið-, skœða-.

søgukvæði, n., historisk digt, *Jóms* 5.

søguligr, adj., som fortjæner at meddeles, *Hl* 12 a.

søgull, adj., meget talende, *Egils* (XII)

2. — Jfr ill.

søgvíss, adj., 'fortælle-kyndig', som altid har noget at fortælle, slædderagtig, *Hsv* 75.

søk, f., 1) sag, strid, tingstrid, söekja s-ar *Am* 101, svæfa s-ar *Grí* 15, dcema of s-ar *Hhund* II 21, *Gríp* 29, *Guðr* II 3, deila s-ar *Sigrdr* 31, fara með annars s. *Mhk* 16, eiga s-ar *Hár* 11. 12, eiga s. á e-u *SnE* II 226, gerva s-ar *Sigrdr* 22, muna s-ar *Guðr* II 21, deyfa s-ar *Guðr* II 23, s-ar at bœta *Guðr* II 18, s-ar ro engar *Hár* 28, s-ar ok heiptir *Sigrdr* 36, valda s-um *Has* 17, ráða til s-a, yppre strid, *Sigsk* 34, yrkja á e-n til s-a *Heiðr* 15, aptans biðr óframs s., den tilbageholdnes sag, *Sigv* 11, 18, s-ar afl, kraft til at føre en sag, Sí 9, s-a snót, stridskvinde, *Hild*, kamp, *Hfl* 13, ef þá s. sverði rækak St 8. — 2) skyld, vinna til s-a *Brot* 1, fáa e-m s. *Mhk* 26, fyr sanna s. *Hávm* 118, *Hfr* 3, 11, p*Kolb* Lv 10, of lítila s. *ESk* 6, 37, of minni s. *GSárs* 2, es vóru s-ar minni *Am* 71, urðu (menn) vegnir of s. *Háv* 7. — 3) anledning, grund, of . . . s., for . . . skyld, of bróður s. *Sigsk* 37, of óra s. *Sigsk* 51. 62, of s. þina, s-ar þínar *Korm* Lv 24, *Hhund* I 38, hvaðan s-ar gerðusk, hvorledes anledning opstod, *Hhund* II 9, vesa s. til himna dýrðar *Lil* 14; dativ s-um, på grund af s-um herfarar, på grund af, ved hjælp af, uagtet de foretog krigstog, *Sigv* 10, 6. — 1 kennung, rítorms s., kamp, þjsk Lv 2. — Jfr harm-, víg-.

søkk, n., sænkning, fordybning, s. sámleit (svartleit) síðra brúna, egl. öjenhulerne, öjnene selv, *Arbj* 8.

søkkdalr, m., dalfordybning, dyb dal, Surts s-ir, jættens dybe dale (hvor skjaldemjöden gemtes), *Hál* 2.

søkmiðlandi, m., 'strid-mægler', fredelig sindet mand, *Yt* 30.

Søkmímir, (eller Søkk-?), m., jættenavn, pul IV b 6, at S-is *Grí* 50, salr bjærtr peira S-is *Yt* 2.

søknudr, m., savn, længsel, s. at e-n *Sigsk* 13.

søkramr, adj., stærk i (til) strid, plojt 2, 3.

søkrennir, m., som befrier (ønsker at befri) sig for skyld (synd; uriktig v. l.-reynir), om *Hrafñ*, der foretog en pilgrimsreise, *GSvert* 2.

søkudolgr, m., fjende, modstander, *Sól* 24.

søkunautr, m., som har en (uafgjort) sag, tingstrid, med en anden, fjende, modstander, s. sona hvinnu *Arbj* 22.

søl, n. pl., (spiselig) tang, sölva Gunnr, kvinde, *Korm* Lv 17.

Sølmundr, m., nordmand (12. drh.), *Rv* 18.

sølr, adj., bleg, dunkelbleg, søl ló *Korm* Lv 6.

Sølsi, m., søkonge, pul III 1, IV a 5, S-a bekkr, havet, *Hally* 1.

Sølví, m., søkonge (egl. svag form af sølr), pul IV a 2.

sømnuðr, (sammaðr, safnaðr), m., samling, skare, pul IV j 5, s. *Sví* *Gísl* I, 18.

söndugr, adj, sandet, sandfjyldt, s-ug lik Arn 3, 15.

söngherðandi, m, 'sang-forstærker', sverða songr, kamp, dens 'forstærker', krieger, Steinn 3, 7.

söngherðir, m, s. s. foreg., s. sverða, krieger, Vell 19.

sönggr, m, sang, fagr fljóða s. Orv IV 7, aßkárr s. virða Ákv 38, hlyða s-um Grott 18; digit, enskir s-var Heil 7; s. svana SnE I 94; — særlig om kirkesang (messen), meistari s-s EGils 3, 14, syngja ágætan s-g EGils 2, 3, i pl EGils 2, 8. 9. 11, Gd 14; s-va-beckr Gdβ 8. — I kenninger, for kamp: s. vigrar Gldr 7, sverðs, sverða s. Hást 6, Ólhélg 2, Jóms 28, s. hrotta phreð 5, — for klærk: s-s grannr EGils 1, 23. Jfr imma-, lága-, lof-, man-, messu-, vápn-.

söngsstoða, f, 'sang-stue', værelse, hvor der messes, EGils 1, 23 (adskilt).

söngvan, f, syngen, sang, tone, ill s., uhyggelig lyd, Anon (XIII) B 25 (v. l. sangran, der vistnok er rigtigere).

söngvarðaða, Korm Lv 25, er utvivlsomt urigtigt for sigr varða þá.

söngvinn, adj, som gærne synger messe, Gd 9.

Sönnungr, m, navn på Tor (af sannr), pul IV d.

sor-Freyja, f, 'halsring-Freyja', kvinde (af sorvi), GSúrs 9.

Sorli, m, Jonakrs og Gudruns sön, Hamð 9. 21. 31, Rdr 5. — I kenning, for brynjie: S-a serkr Tindr 1, 3, S-a fot, rustning, Hjr 1, 9, — for skjold: S-a rann Vell 31. — S. Broddhelges sön, Isladr 3; — uvist hvilken, Mhkv 13 (S. sprakk af gildri brá).

sorvar, se 1. Sorvi.

1. **Sorvi**, m, sökongenavn ('den rustede', jfr Sorli, v. l. syrvi), pul a 5; S-a svorr, ravn (jfr svorgoelir), Vell 23. — I pl sorvar, krigere, Eg Lv 28, og vistnok pul IV j 5, hvor det skrives syrvar.

2. **sorvi**, n, halsbånd af 'sten' (ɔ: raverler, jfr steinasorvi), s-a Gefn, kvinde, Korm Lv 37, s-a Ilmr Korm Lv 39, s-a Rindr Korm Lv 56.

söð, f, avn, hleifr prunginn s-um, brød, fyldt med avner, lavet af avner, Rp 4.

sól, f, sjæl, GSúrs 9, Hjr Lv 28, ploft

3, 7, Has 22, Sól 24, s. at hceta Mark 1, 12, s. at grœða Mark 1, 28; þvá s. af synðum Sól 73, bat kveða s-u sama Sól 26; s-ir, sjæle, Anon (XIII) B 8, Mv II 23, Mdr 11, kristnar s-ir Lil 88. Jfr sála. — söt, f, 1) forlig, fred (jfr sætt), i pl pjóðA 1, 5, samr á s-ir Jóms 24, s. lauksk Halli 6, s. (acc.) of haldi St 18, halda s-um Pl 30, ráða s-um Sól 8, snuisk til s-a sefi Gróð 9, léttari til s-a Sigsk 12, slíta s-ir Am 71, rjúfa s-ir pjóðA 3, 7, s-a móð Sigv 3, 20, s-ir Áms (jættens) ok Austra, skjaldedrikken (der bragte forlig i stand), digit, Ofeigr 5. — 2) enighed, s-ir þínar vilk hafa Alv 7. — Jfr ó-.

söðr se sýja.

1. **sökka**, (søkk, sokkinn, sukkinn Steinn 3, 4), synke, bjøð (heitask) s. Korm Lv 42, sokkr fold í mar Arn 5, 24 (jfr Vsp 57 v. l.), s. niðr af naðri Hjr 3, 13, søkk af sunda blakki Sigv 2, 10, sokkit lík Bölv 4, menn druknuðu suknir Steinn 3, 4; — varta nam s. niðr, ved skibets duvende bevægelse, Arn 2, 4.

2. **sökka**, (-ða, -ðr), sænke, s. trolli EGils 3, 14, heimriinn sökkyisk (hds sløkkviss) Bergb 6, nú mun hann (hds hon) s-ask Vsp 66, sokðisk fiskr í mar Hym 24, soksk gýgjar kyn Helr 14, s-ask í djúpleik jarðar Lil 9.

Sökkvabekkr, m, 'den sunkne bænk' (jfr Fensalir), Ságas og Odins hjem, Grí 7.

sökkvi, m, modstander, fjende (jfr SnE II 465. 497), banemand, Korm Lv 45, brœðra s. Eg Lv 20, s. Sveins Arn 3, 3, s-a stríðir ESk 11, 7; s-a Ott 3, 11 urigtigt for sóknar; s. (sunnu sætrs), gud, Has 49 er sikkert urigtigt, s-a viðir, mænd, EGils 3, 3, synes at bero på en fejlagtig opfattelse af s-a (kamp?, jfr dolg).

sökkvir, m, 'sænker', fjende, modstander, (jfr SnE I 536, II 465), seima s., gavmild mand, Hjr Lv 22, s. straums sólar ESk 6, 28, s. Rínar sólar Sigv 3, 18, s. sundeims EGils 1, 15, — samþykkjar s., guld, Ht 43; — sænker (som vender bunden i vejret), s. troga, som smider skarntruge ud(?), eller som sænker dem i vand for at skylle dem(?), Hjr Lv 1.

Sørkvir, m, sagperson, Loð II 1.

T

T betegner altid den sædvanlige muta eller dentale stemmeloze eksplosiv, og denne er uforanderlig i hele skjaldedigtningens tid, undtagen for så vidt som den kan blive stemt spirans, ð, i slutningen af lidet betonede småord som þat—bað, eller i afledningsendelser, men dog ikke før end i 14. árh. (et sváð, þvíð kan ikke konstateres).

taða, f., gødet mark (senere høet fra en sådan), beita tøður órar *HolmgB* 13.

taðskegglingr, m., ‘møgshægling’, en som får sit skæg til at vokse ved at gøde det, ironisk betegnelse for Njals söhner, *Nj* 13. 14. 15.

Taddeús, m., apostlen, *Alpost* 12.

tafl, n., tavl, brætpil, nema sund ok t. *Rþ* 41, efla t. *Rv* 1, kvótru t. *Gdþ* 54.

tafla, f., brik (i brætpil), gollnar t-ur *Vsp* 61, poka sinni tøflu *Vigl* 18.

tafn, n., 1) bytte (bestående af lig), føde, heilagt t., om Balder, sylgr heilags t-s *Húsdr* 9, ylgjar t., lig, *Vell* 36, ulfs t. *Ísldr* 10, t. feksk vørgum *Krm* 10, t. feksk hrafni *Sturl* 6, 2, varð t. búit hrafni *Skáldh* 6, t-s leitandi hrafnar ptréf, slíta hrátt t. *Hl* 9 a, auka t. *Bjhit* 2, 17, bola t. und kló hrafni *Blakkr* 2, 1. — 2) bytte i alm., verða e-m at t-i, om en kvinde, *Korm* Lv 23. — 3) offer, Gauts t., de faldne, Helg Öl, reykelsis ilm vill hann fyr t. taka *Hsv* 138. — Jfr val.

tagl, n., hestehale, merar t. (som hovedpynt) *Rv* 6.

tak, n., ejendel (egl. ‘hvad der kan tages, rørligt gods’, jfr gripr, gripir), tak pats øttu Tyrifinnar *Ory* IX 9; i og før sig kunde t. her også betyde ‘det tagne, røvede gods’.

taka, (tók, tekinn), 1) tage, tage fat, fange, t. Hjalla *Am* 61, takið ér Høgna *Am* 59, tóku brás Buðla *Am* 63, t. okr báða *Ski* 10, t. e-n með hondum *Iv* 32, móður tókt mína ok myrðir *Am* 57, t. bjørnu *Hhund* II 8; teknir menn, tagne, udvalgte, maend, *Arn* 2, 5; t. e-n til landa *Iv* 13, t. hjortu *Am* 83, t. hleif *Rþ* 4, t. mæki *Am* 49, t. viðfisk *Brot* 4 (v. l.), vóru þjórar teknir *Hym* 14, horpu tók Gunnarr *Am* 66, þjóðkonung tók (Hel), tog ham (til sig), *Yt* 30; halir tóku (o: stein, *Grottestenene*), tog dem, modtog dem, *Grott* 12. — 2) tage, indtage, segja má tekna áttá tøgu borga *PjóðA* 3, 2, t.

andir í braut *Lil* 22. — 3) tage, fjærne, t. bauga af e-u *Vgl* 8, t. gjold af e-m *Sturl* 5, 6, t. sverð af gram *ESk* 6, 44, t. ulf af stalli *Hyndl* 5, t. upp auð *Gríp* 13, t. upp jarknasteina *Guðr* III 9. — 4) tage i besiddelse, t. lond austr *Vell* 9, visi tekri Oska víf *Ótt* I, 2 (jfr det følgende), t. brúðir frá búi *HHj* 17, t. tein *Fj* 27. 28, t. qðlings nafn *Sturl* 3, 11; nå, t. e-n (af hesti, siddende til hest) *Vgl* 37, svá at hver (rond) tók aðra, nåede, stodte op til, *PjóðA* 3, 13, *Mark* 1, 17. — 5) ægte, t. konu danska *Harkv* 14; jfr t. e-n í baðm sérv *Lok* 26. — 6) modtage, få, t. óst e-s *ESk* 6, 67, t. e-t at bótum *Gríp* 46, t. fórnir *Am* 5, t. hlátri við hilátri *Hávm* 42, t. líf allra jardar fyrða, modtage, genvinde, *ESk* 6, 3, t. meyjar líkam, tage, iføre sig, *Lil* 65, t. hold ok blóð, d. s., *Lil* 83, jfr 67, hrafn tók teitan, fik, *HolmgB* 7, t. dauða *Kolb* 1, 3, t. dauða á sik *Has* 27, *Líkn* 19, t. nauð með píslum *Líkn* 12, t. víti á sérv *orm* 2, 2, t. Hergauts hendr, fá Odins hænder, o: blive dygtig kriger(?), *St* 11, t. konungs nafn á sik *Sturl* 7, 1. — 7) om andre forhold, t. flófta *Hávm* 31, t. hefnðir *Merl* II 48, t. himin hondum, blive meget glad, *Sigv* 11, 6, t. efnð, = efná, udþjóre, *orm* 1, 1 (v. l. tóksk), t. e-t satt, antage noget for at være sandt, *orm* 1, 11; harmr tók sonu *Ingj* 2, 6; t. e-n mólmum, indlade sig i samtale med, *Sigv* 7, 5, t-ask orðum þjagr 9; t. hofn, nå, komme i havn, *Frþ* I 21. — 8) med dativ, tage imod noget, láta segl t. vindt, fyldes af vinden, *ESk* 12, 4, t. sáttá mólmum *Sigv* 3, 20; i forbindelse med det første udtryk står sikkert, mun ek t. þangat i dag, vil jeg nå derhen i dag, *Hárb* 57, 58, jfr horn t. til himins *Sól* 55. — 9) medium, t-ask, begynde, tóksk mord *Sigv* 8, tóksk senna *Arn* 5, 10. — 10) med præpp., med af, upersonl. t-i af mál (acc.), talen svigte, *Lil* 75, — med at, t. at mál, tage fat på en sag, omtale en sag(?), *Sigv* 5, 4, — á, taka á e-u, berøre noget, t. á funa, stanse den(?), *Grí* 42, t. á mōndli, tage om håndtaget, o: for at dreje det kraftigere, *Grott* 20, t. hondum á snótu, omjavne, *Ragn* II 2, t. á eggjum *Herv* III 21, t. á (manni) óskornum nöglum *Grettis* 8; t. á rós, give sig i løb, *Steinn* 3, 4, — med í, t. í ketil (underforstået: hendi), putte hånden ned i kedlen, *Guðr* III 7,

t. i tjorn *EGils* 2, 14, — med til, t. til gjors, egl. strække hånden ud efter, tage til brug, *Hák* 17, låta jó t. til jarðar (ɔ: munni), græsse, *Skí* 15; t. til vigs, begynde kampen, *Hák* 4, t. til mordøs mærðar, begynde digtet om drabene, *Vell* 4, t. til orðs *Leið* 6; — medium, syá teksk til, således går det, falder det ud, *GOdds* 8, — med við, t. við, modtage, við hví tókk, *Arbj* 8, jorð tekr við flóði, við olðri *Hávm* 137, t. við hrímkálki *Skí* 37, *Lok* 53, t. við Grana, for at føre den på græs, *Grip* 5, t. við svarra, modtage, overtage, *Hjr Lv* 21, t. við naðri, om Ormen lange, *Hókr* 8, t. við hleypiskarfi *Ulfr Lv*, t. við synðum, belæsse sig med synder, *Sól* 6, t. við illu ráði p*Kolb Lv* 8, t. við gjoldum *Ott* 2, 11, t. við joðurs nafnii *Sturl* 4, 5, t. við sigri *Arn* 2, 15, t. við tryggðum *Sigsh* 1; t. við e-m, modtage en som konge, *Ód* 9, t. við skrúói *Mark* 1, 30, t. við dóttur e-s *Sturl* 3, 18, t. við brúðor *Sturl* 3, 2; abs. *Bersi* 2, *Bjark* 5, — med ígogn, d. s., t. i gogn hornum *ÓTr* 2. — t. upp, begynde, upp tekin sýsla *Hsv* 117. Med *infin.* (med eller uden at), begynde, t. mæla *Grip* 16, tók at rœða *Am* 54, es hrødask tekr *Fáfn* 6, tekk hefja Rekstefju *Rst* 1, herr tók hrингja *Mark* 1, 29, brúðr tók leita *ESk* 6, 35, svorð tekr at herða *Hjr Lv* 4, tekr (v. l. verðr) at rísa *Skall* 2. takhreinn, m, kun i t. tveggja nesja, rén, der kan nå (komme) fra det ene næs til det andet, skib, *Grettis* 12. takmark, n, grænse, pl, *Merl* II 42. 1. tal, n, talen, tale, gera ætlak mér lett of tal *Mhkv* 4, t. seggja *Nj* 15, venjask t-i e-s *Rv* 19, óbreytiligt t., simpel, ligefrem tale, *Lil* 98. 2. tal, n, tal, tællen, t. ára *Merl* II 42, at t-i fyrða *Nkt* 28, langnjoða t., opregnning af slægtssregister, *Vsp* 16, fætta t. *Ingj* 2, 3. — *Jfr* ár-, ó-. 1. tala, f, tale, vill þú t-u lengri *Hhund* I 43, t. munst es þat telja, eller her 'tælling?', *Sigv* 1, 11, greiðri tolur *Sigv* 3, 17, greiða t-ur *ESk* 5, i t-u þessi, ɔ: i dette digt, *Merl* II 100; — t-u rœði, tungen, *Ht* 81. — *Jfr* hröð. 2. tala, (-aða, -at), tale, t-task við *Herv* II 6, t. með snilli *Lil* 23, t. lengra *Lil* 19. talkn, n, (fiske)gælle, sák á telgðu t-i *Eg Lv* 38. tamr, adj, vant, vænnet til, t. valdi, vant til, ɔ: i besiddelse af, *Rejr* 2, 3, unnar t., vant til bolgen, om skib, *Sturl* 3, 18; om en hest, illa t., dárlig tæmmet, *Hávm* 90, vel t. *Herv* V 2; t. við gunni, færdig i kamp, *Hl* 17 b, t. við tróðu, fortrolig med, *Vígl* 21; emka t. at samna skrókvi, jeg er ikke vant til, det ligger ikke for mig, *BjH* 3. — *Jfr* gang-, gunn-, hjalm-, hlunn-, ó-, val, veðr, víg-. tamsvondr, m, tæmmende (ɔ: forheksende) vánd, téñ, *Skí* 26. tandr, m, (-rs), ild, Skoglar t., sværd, *Rst* 20.

tandrauðr, adj, ildrød, t-tt ormtorg, det ildrøde guld, *pjóðA* 3, 2, t-ir Nilsandar *Harð* 15, t. vala strætis fasti *ESk* 6, 25. tandri, m, = tandr, ild, *pul IV pp* 4. tangi, m, 1) tange, landtunge, eyrar t. *Háv* 3, så smal spids, ende, hryggjar t., ryggens ende, halsen(?), *Porm* 2, 14. — 2) en del af sværdet, *pul IV l 12* (den øverste forholdsvis smalle del, som bladet ender i, og som går, kunde gå, ind i håndtaget). tanna, (-aða, -aðr), sætte mærke i noget med tænderne, tygge på, hinn es tin t-ar, han som bider tin (hentydning til tilnavnet tinteinn, jfr *Fataburen* 1920, hvor fremgangsmåden beskrives), *Korm Lv* 39. tannfé, n, gave ved den første tands gennembrud, *Grí* 5. tanufjold, f, tænders mængde, de mange tænder, *Arbj* 9. tangarðr, m, tandgærde, tandrække, t-s topfir, munden, *Grettis* 22. Tanngnjóstr, m, den ene af Tors bukke, (egl. 'som skærer tænder'), *pul IV bb* 1. — Som tilnavn, *HolmgB* 9. Tanngrisnir, m, den ene af Tors bukke (egl. 'med fra hinanden stående, utætte, tænder', grisinn = gisinn, jfr gristenetr "qui dentes vel dentium ordinem habet hiulcum et non bene compactum" *JOl* (mscr.), *pul IV bb* 1. tannlituðr, m, tand-rødfarver, ulfs t., kriger, *Eg Lv* 6. tapa, (-aða, -aðr), 1) tilintetgøre, med dat., t-ar henni sa týnir sauða *Merl* I 28, ægir t-ar oss *Frþ* I 14; herr t-aðisk, omkom, *Gautr* II 2, vald t-task *Alpost* 3. — 2) miste, t. sóma *Lil* 18. tara, f, kamp, *pul IV k 2*; mulig er det dette ord, der foreligger i det uægte vers, *Hjl* 21. tarfr, m, tyr (ungtyr), *pul IV ö* 3, *Anon (XI) Lv* 3. targa, f, (rundt) skjold, *pul IV r 1*, breid t. *Sigv* 13, 21; *pGísl* 3, *Drv (XI)* 3, *Hl* 38 b, troddusk tørgur *Hák* 6, t-u mord *HolmgB* 5, t-u meððar, krigere, *Harð* 15, t-u eldr, sværd, *Korm Lv* 54. *Jfr* *Falk*, *Waff* 133. — *Jfr* himin. targadr, adj, udrustet med skjolde, hóla tørguð snekkju børð *Rst* 4. taug, f, trævl, nerve, ragr i hverja t., gennemføj, *Hjálp VI* 2; t-ar vegjótr se vegtaug. — *Jfr* alm-, veg-. taugreprtr, adj, (hus) hvis raptar er taugar, hvor man i stedet for trærafter har tove, altså meget simpelt og usolidt hus, þótt tvær geitr eigi ok t-an sal *Hávm* 36. Taumar, f(?), pl, øgruppe, fjoturr T-a (rettere T-u?), havet, *ESk* 13, 14. taumr, m, tömme, töjle, tar *Grettis* 37, raskiz t-ar *Bós* 6; takar hardan t-m við e-n, holde en i stramme töjler, afstraffe hårdt, *pjóðA* 3, 20; bardhjarls t-ar, jjældets töjler, orme, snoge, *Ragn* IV 3; i en dristig sammenligning, *Eg Skj*; skalat mér verða misfengnir t-ar *Gylfa* (rettelse

for gilja) grundar glaums (hests) erðgróins, jeg skal komme til at holde jævnt om dværgens (erðgróins) skibstöler (sáldedes at de er lige stramme til bægge sider; hentydning til aktaumar), jeg vil digte et smukt harmonisk digt. — Jfr aktauraur, m² eller f², skat, guld, taura Týr, mand, Korm Lv 47.

Taurarr, m, sværd, þul IV l 6. Jfr Falk, Waff 61.

Taurr, m, Tøren (i nærheden af Stockholm), hinn's við T-r temja skyldi Yt 10. tá, n, vej, sti, (s. s. ta i oldda, forta, jfr Arkiv XIV, 267 f.), især mellem to bygninger, stensat forhøjning (foran huset), = isl. hlað?, två þú lítr á tāi standa hroðfusa hali Reg 21, gekk (Goðrún) á tāi sitja Ghv 9, mindre forstædligt er ordet i spruttu á tāi tregnar iðir Hamð I; hvis teksten er rigtig (tāi er her ikke ganske metrisk rigtigt), må udtrykket være at opfatte, 'sørgelige gærninger grode på stien ved hjemmet', grode i hjemmet (föör sammenlignes da med urter der grode eller tænktes at gro på eller ved stien). Tā i betydning 'to' (SnE I 532) har intet hermed at göre.

Tábita, f, bibelsk kvinde, Pét 53.

tákn, n, tegn, især jærtégn, t. líknar Mv II 16, dyr tókn Leið 27, engi fær tolđ tókn Líkn 41; Leið 6, ESk 6, 19. 46. 51, Gd 14. 41.

tákna, (-aða, -aðr), betegne, varsle, Merl II 19. 21. 97. 98.

tál se tól.

tálaukinn, adj, forøget med svig, svigfuld, t-it kyn Merl II 48.

tálauss, adj, utvivlsom, sikker (af tā = to, SnE I 532; jfr ótvinn og ótala), ntr. t-t, adv, sikkert, uden betenkning, hindring, Sigv 12, 1, Sturl 4, 4 (skr tal-), Orv IX 25 (skr tal-), Nkt 38 (skr tal-).

tálgjarn, adj, tilbøjelig til svig, i superl, Katr 38.

tálgimr, m, kun i forbindelsen fólu vinat t.; fólu vinr, jætte, dennes tál, ødelægger er Tor, fólu vinar tál, = pór, det hele = Þórgimr, o: Torgrim Torsteinsson (10. árh.), GSúrs 8.

tálgux, f, tømmerøkse, Heil 12.

tálhreinn, adj, fri for svig, ærlig, meðal t., lidet fri for svig, listig, underfundig, om jætten Tjaze, Haustr 3.

táll, adj, svigfuld, t-ar désir, svigfulde norner, Reg 24; andre opfatter tálar her som gen. sing. af tól.

tállauss, adj, sviglös, t-s tunga hilmis Merl II 81. Jfr tálauss.

tálráð, n, svigráð, svigfuld plan, svig, t. es samit e-m Merl I 24.

tálsamr, adj, svigfuld, • t. dreki Merl II 45.

tár, n, tåre, t-a flóð Lil 54, fella tór Okik 1, 2, leiða með t-um trega Skí 30, gráta grimmum t-um Hhund II 45, gráta þurrum t-um, lade være med at græde, SnE I 180, varna við t-um, holde sig fra at græde, Akv 29, tór lagaz af kinnum

Lil 35, vaxi tór með trega Skí 29, tór flugu Guðr I 16, t-um rigni Lil 75, klokkr tór Lil 91; — benja tór, blod, se tármutarir, laufa t., d. s., pKolb Lv 6; — Freyju tór, guld, Skúli 1, 5, tór Mardallar Bjark 5. Jfr gleði, víg.

tárfeldr, adj, tilbøjelig til gråd (o: i følelse af synden), t-d þjóð Pét 5.

tármutarir, m, 'tår-hög', varmrna benja tár, blod, deits 'hög', ravn, v. b. tármutaris teitir, kriger, Sigv 11, 13; jfr valderir og holtvartarir.

teðja, (tadda, taddr), gode (af tað), t. garða, o: de indhegnede hjemmemarker, Am 63, t. túnvollu Korm Lv 13, t. agra Rp 12.

tefill, m, forsinker (en, noget, som sin ker), orða t., øllet, Heidi 1.

tefla, (-ða, -t), spille tavl (af tafl), t-ðu í túni Vsp 8.

tega, (-aða, -aðr), vise, kun i medium, vise sig rede til, (maðr) tegask sökjja mik Hfr Lv 22, K. ok H. tegask gerva Áleif fjørvaltan Sigv 5, 3, nú tegask oldt at sökja Rv 17, herr tegask verja land porm 2, 18, ek tegumk at drekka erfi Bbreiðv 1, var eigi Ogmundi andrán tegat, beredt, fuldførst, Orv IX 44.

tegr se tøgr.

teigr, m, (-s og -ar) landstrimmel, land. Jfr aldr-, gjalfr-, lý-, sval-, svan-, val-, born-.

teinlaut, f, kun i t-ar Týr, Vell 30; her må teinn snarest være = hlautteinn, hvis laut er 'blod-kop', den kop eller skål, hvori offerblodet opsamledes; dog kunde teinn måske også være sværd, hvis laut da ville være 'skjold', men dette er næppe det rette.

teinn, m, 1) tén, gren, offerten, hristu t-a Hym 1 (= hlautteinn). — 2) spid, steikja á t-i Am 83; ungt skud, hugðak i túni t-a fallna Guðr II 40; — om sværdet Lævateinn, vill pann tein taka Fj 27. 28. — 3) strib, sék t-a í túni, jeg ser (snefri) striben, GSúrs 8. — Unda t., sværd, Gísl 2; svarðar sefpeys t., redekam, Korm Lv 10, jfr Meissner 417. — Jfr ben-, bif-, egg-, gamban-, hjor-, hlaut-, hræ-, læva-, mistil-, mord-, sár-, tin-, val-

teita, (-tta, -ttr), glæde, hvat mik t-ir Hfr Lv 20, sús mik t-ir (v. l. reitir) GSúrs 37, þar er fyrða t-ir Bergb 3.

teitan, n, glæde, fryd, hrafn tók t. á ná Holmgb 7, t. gekk af Sturl 8, 2. — Jfr 6.

1. Teiti, m, sökunge (egl svag form af teitr, jfr mandsnavnet Teitr), þul IV a 4.

2. teiti, f, glæde, fryd, opt vas t. meiri Guðr I 22, drepa t. fyr e-m Jóms 15 o. s. v., meina e-m leik ok t. Mberf 3, mæla t., tale muntert, munstre ord, Ghv 2; vekja hugsins t., o: ved mandefald, ESk 6, 41. Jfr ql.

teitimôl, n, pl, munstre ord, hafa tgl t-a, já skade, tab, af (ved, for) de munstre samtaler (med kvinden), Korm Lv 55.

teitir, *m*, glæder, som volder ens glæde, munins *t*, ravnens glæder, krieger, *GDrop* 2, *t*. benja tārmūtaris, *d. s.*, *Sigv* 11, 13. — *Jfr* her-, ulf-, varg-, ylg-.

teitr, *adj*, glad, munter, vesa *t*. *Vsp* 8, *Hhund* I 6, *t*. Tómas *SnE* II 204, *t*. Hókon *Ht* 12; teit rōð *Vígl* 18, *t*. vargr *Bkrep* 6, ołum t-an mó sveita *porf* 2; — *t*. hestr, fyrig, *Hávm* 90. — Som mandsnavn, *Sigv* 13, 5. — *Jfr* al-, barn-, full-her- marg-, megin-, morð-, ó-, ógn-, víg-.

telgja, (-ða, -ðr), glatte (med skærende redskab), skære, *t*. meid til rifjar, til-danne, *Rþ* 15, á telgðu talkni *Eg* *Lv* 38.

telja, (talða, taliðr, og yngre talðr og tal-inn), 1) tælle, *t*. skip *Hhund* I 24, *t*. bauga *Vgl* 10, vóru ellifus æsir talðir *Hyndl* 29, órum at *t*, at tælle ved (med, efter) ár, angive tiden ved ár, *Vsp* 6, *t*. aura e-m, udbetale, *Sigsk* 36, fimm doegr talið, *jem* talte halvdögnum, lige *jem* halvdögnum, *Guðr* II 13, trautt má *t*. *Lil* 98, *t*. með tungu *Gdþ* 52; medium, *t*-jask saman, *samles*, *Akv* 34. — 2) opregne, *t*. dverga til Lofars *Vsp* 14, *jfr* 12, *t*. ætt til goda *Hál* 1, *t*. til skatna margra (*o*: ætt) *Hyndl* 21, *t*. orrostur *Sigv* 1, 9, *t*. tqlu *Sigv* 1, 11, *t*. forna niðja *Hyndl* 11, nú eru talðar nönnur Herjans *Vsp* 30, *t*. tíva fyrir e-m, i andres påhor, *Hávm* 159, *t*. lengra framm *Hyndl* 20, *t*. föður, frænda, fall *St* 5, 10, *t*. fátt *Esk* 6, 67, *t*. (Islandinga) *Isldr* 2, *t*. hjaldr *porf* 1, 9, *t*. vinnur *Jóms* 6, *Rst* 25; mærd telsk framm, digitningen opregnes, fremsættes (*o*: vers for vers), *Steinn* 3, 1, *t*. framm leyfð *Ormr* 2, 2, *t*. brag *Esk* 6, 68, *t*. erfðir, opregne arv, *o*: sin slægt for derigennem at göre sit berettigede krav gældende, *Mark* 1, 23. — 3) op-regne, meddele (i rækkefølge), fremsige, *t*. vómm vór *Lok* 52, *t*. leiðstafi, mein-stafi *Lok* 29, 28, *t*. spjóll *Ghv* 9, *t*. spjóll framm (*v. l.*) *Vsp* 1, *t*. traudu móл *Ghv* 1, vilmól talið *Brot* 12, *t*. bol *Oddgr* 13 *t*. tregróf *Ghv* 21; uriktig *v. l.* for téa, *HolmgB* 9, *Húsdr* 1. — 4) erklære, sige, *t*. vón, vánir e-m *Am* 90, *Guðr* II 29, *t*. lítlia fysi *Hym* 20, *t*. e-m happ *Am* 89, *t*. e-n slœgjan, ráðspakan *Hhund* II 12, *Gríp* 21, es et betra telk *St* 23, bat telk undr *Yt* 10, *t*. rán í e-u *Sigv* 11, 14, *t*. stefnu logna *Korm* *Lv* 24, teljum hefnt *porgHoll*, hitt tellk jaft *Krm* 23, es telsk betri *Sigv* 6, ham telk yfirmann *Ott* 1, 3, *t*. e-n ættar spilli *purtör*, verða taliðr jafr-rokskr *Gunnl* *Lv* 6, *t*-ask í rðoum, erklære sig at have myndighed, *Alv* 5, *t*-ask samr *Fj* 30; heiptyrði telr þú í hvívetna, du erklærer, opfatter, *Fáfn* 9, *t*-ask tví-tøgr, regne sig for, være, 20 ár, *Krm* 3; — hann vas taldr ór miklu kyni, han blev regnet, anset for at høre til, *Mhk* 9, af mæðing taltri, den opregnede, med-delte, *Lil* 79; — *t*. orð, sige, *Halli* 4; — es *t*. treystask at móti, som siger at de

trøster sig til modstand, *Merl* II 55. — *Jfr* tyrir.

temja, (tamða, tamiðr, yngre tamdr og taminn), 1) tæmme, *t*. øxn, hesta *Rþ* 22. 42, *t*. mara *pSær* 4, 3; overført, *t*. hest Signýjar vers, blive hængt, *Yt* 10, *t*. Sigars jó, *d. s.*, *Hál* 6; varra lands viggs (shibets) temjendr, søfarere, *Háv* 8; tæmme, töjle, tugte, *t*. (mey) at sínum munum *Skí* 26, *t*. brjóst *Lil* 81. — 2) vænne til, øve, Ásmundr tamði Gnoð við gjalfr *Mhk* 8; *t*. orð, styre ord, *Katr* 2; tamiðr stíkki, vel udført digt, *Anon (XI)* *Lv* 12; — gunnar tamiðr, vant til, øvet i, kamp, *Jóms* 14.

tempira, (-ða, -ðr), styre, *t*. vindu *Gdþ* 1.

tempran, *f*, styrelse, *Gd* 36.

Tems, *f*, Temsen, *Pul* IV v 3, *Ott* 3, 10, *Merl* I 20; T-ar síða *Liðs* 3, T-ar bakki *Liðs* 6 (sikkert ikke at læse Tempsár).

tendra, (-ða, -ðr), tænde, opflamme, *t*. (imperat.) ljós *Heilv* 14, *t*-az (imperat.) tunga *Lil* 23, tendrað brjóst *Lil* 81.

tengja, (-ða, -ðr), forbinde, *t*. saman skeiðar staðna *Sveinsfl*. — *Jfr* sam.

Tesa, *f*, elv i England, *Tees*, *Ott* 3, 6.

teygia, (-ða, -ðr), 1) trække, føre (i lov, taug), *t*. orm, trække op, *Sigv* 13, 1; føre, lokka, hvars ykkur hugr t-ir *Akv* 12, *t*. annars konu at eyrarúnu *Hávm* 115, *t*. konur at kossi *Sigrdr* 28, gat *t*. at sér (jord, *jfr* sammenhængen) *Hjr* 1, 6, *t*. góðan mann sér at gamanrúnum *Hávm* 120, mey þú teygjat, lok ikke, forfør ikke, *Sigrdr* 32, *t*. fljóð á flærðir *Hávm* 102; og til með sér Aðam t-di *Lil* 18; *t*. tíkr at solli *Hhund* I 34, 44; *t*-jask nýta, be-væges til at, *Gunnl* *Lv* 1. — 2) strække, tenn hónum *t*-jask es tðo es sverð, dens tænder vil strække sig ud — før at få fat i byttet — o. s. v., (ligesá brænder Volund af begærlighed efter at få sværet fat, når han ser det), *Vgl* 17; hans (djævelens) forvitni mun t-jaz honum til vansa, i sin nysgerrighed vil han kun høste skam, *Lil* 60; *t*. ór liðum, trække af led, *Mey* 43, — *t*. tíma, udstrække tiden, give tiden sin (evigheds) udstrækning, *Lil* 6.

teyma, (-ða, -ðr), tömme, føre ved töjle, *t*. (sólar hjort), *Sól* 55.

téa, (téða, téðr), 1) vise, es téð es sverð *Vgl* 17, *t*. tanna, vise tænder, *HolmgB* 9; vise, yde, give, *t*. e-m grjotaldar gildi, digtet, *Refr* 3, 1, *t*. e-m geðfjarðar ló, *d. s.* *Húsdr* 1, elска tésk *Heil* 8. — 2) hjälpe, téðuð pórfinni *BjH* 8, *t*. e-m hála *Arn* 3, 17, bœnir *t*. við goð *Esk* 6, 31, sveit té sinum drótni *Valg* 11, sás framti téði *Gísl* 1, 9, hugr téðumk (skr. tjáð-) *Eg* *Lv* 26. — 3) omskrivende med infini-tiv, *t*. beiða *Eyy* *Lv* 1, téð venjask við prek *Jgk* 2, móл *t*. deilask *porf* 1, 15, pat té verold hryggva *Mark* 1, 31, sól té sortna *Vsp* 57, undir *t*. blœða *HHj* 40,

jfr Dvr (XI) 3, téði hyggja Brot 13, t. vaxa Vell 6, t. binda Rv 6, t. þjóta GDropl 1, t. at fœrapjóðA 3, 20, t. bergja Ht 11, téra parft standa Anon (XI) Lv 15. Jfr tæja, tyja, tjóa.

tiggi se tyggi.

tigr se tegr.

tigvæ, v. l. tigr, dværgenavn, pul IV ii 5.

til, præp., 1) til, med gen. (oftest foran, undertiden efter), efter verber, der direkte eller indirekte betegner en bevægelse (førelse, flytning, gæn o. s. v.), t. Geirmundar Oddrgr 29, t. Gotporms Sigsk 22, t. Ódins Gri 9, 10, t. Mornalands Oddrgr 1, (gefa, bortgjfte) t. Gotþjóðar (med en mand i G.) Ghv 16, t. Sogns Vell 22, (vesa) t. Róms Mark 1, 12, t. heljar Gri 28, Fáfn 10, 34, Am 43, t. holts Skí 32, t. bjargs Hár 23, stund t. stoks Hár 56, hallar t. Lok 6, draughúsa t. Hhund II 51, t. húsa Vsp 22, t. sala Vafþr 8, t. skógar Hym 18, t. auðugs Vafþr 10, drífa draumpingta t. Hhund II 50, skríða t. fjors, egl. krybe ind til livet(s sæde, for at færne det), Ghv 17, falla t. tveggja hluta, til to sider (en til hver side), Sigsk 23, t. grundar ESk 6, 44, t. landa pGísl 3, t. byrjar drosla Rdr 8, t. lægis Krm 5, t. graptar, til gravstedet, Líkn 23, bjóða t. geirhríðar, t. himins vistar Jóms 18, ESk 6, 6, hjørri stendr t. hjarta, sammenblanding af to udtryk: 'rettes mod og står i', Yt 18, jfr Vsp 55, skera e-n t. hjarta, indtil hjærtet og dette ud, Akv 24, Ghv 17, láta jó taká (ɔ: munni) t. jarðar, lade den græsse, Skí 15, velja orð t. róta (horns), til hornet, for at sætte dem, riste dem, på hornet, Eg Lv 3. — 2) om horelse og syn, heyra t.gota, høre hestenes trampen, Hamð 18, Skí 14, heyra t. orða ESk 6, 8, hlýða t. orða Eg Skí, jfr Arn 2, 1, heyra grát t. hvílu, til, i retning af, ɔ: fra, sængen, Sigsk 30, séa t. gildis, se hen til, ɔ: vænte, Hávm 145, jfr vita t. geðs síns, forstå, skönne over, være sig fuldt bevidst, Hávm 12, ef vissim vit vætr t. hennar Grott 10, fregna t. e-s, høre om, Hfl 7, Mhkv 6, fréttar t. e-s Hfr 3, 20, segja t. síðar, fortælle om, Hfr 3, 3, segja t. nafns, robe sit navn, Hár 8. 9. — 3) om hensigt, formål, mål, vesa fúss t. e-s pGísl 6, gjarn t. fjors TorfjE 4, snarr t. e-s Isldr 19, hniga t. hjalpar Oddrgr 10, jfr Lil 86, þat es t. hags skyldi Am 97, orka á skjold t. hlífar, mey t. kossa Hávm 82, telgja meið t. rifjar Rp 15, gerva e-t t. ágætis sér Am 102, vega t. landa Rp 37, vega t. menja Korm 1, 6, véla e-n t. feáar Sigsk 16, myrða t. hnossa Am 57, berjask t. foðurleifðar Iv 22, brjóta hús t. Snorra, for at få fat i Sn., porm 1, 7, búa (ɔ: vef) t. váðar, for at væve vadmel, Rp 16, búinn t. e-s Mark 1, 26, bjóða t. bleýði, for at han skulde vise fejhed, Rdr 9, strengja heit t. konu, om at skulle ægte, Jóms 14, t. sælu sér

Mark 1, 8, t. þurftar mónum, for at entrang skulde aþhjælpes, til gavn, Mark 1, 14, gnóð t. gumna feigðar Hfr 3, 8; ráða e-m t. bana, t. gamans, virke for, Gríp 51, 44, t. fárhuga Rdr 8, gerva e-m t. meins Gróð 13, búa t. bols, orka t. bana Grott 6; dvelja t. aldrлага, for at hun skulde dø, HHj 30, sigla t. litils, for lidet udbyttes skyld, uden resultat, Ht 27, t. hylli goðs Hsv 138, bol es ilt t. litar, for at få god, skön farve, Mhkv 26; t. farnaðar Gríp 8, leggja t. líkna Gríp 30, t. jafnaðar Sigsk 67. — 4) om udstrækning i tid, telja dverga t. Lofars Vsp 14, æ t. ens eina dags Fáfn 10. — 5) forskellige udtryk, ráða t. saka, indlade sig i strid med, Sigsk 34, vinna t. saka, udføre noget, hvorved man pådrager sig skyld, Broi 1, allmjøk es mér lund t. hroða Mhkv 29, hafa fylki t. frægðar Mhkv 6, ryðja t. dýrðar Sigv 11, 8, sok es t. e-s Líl 14, vígia t. byskups Mark 1, 27, eiga kyn t. e-s, have af naturen anlæg til noget, Mhkv 2, eiga varit t. e-s Mhkv 2, þat es t. kostar, den udvej er der, det står frit for, Hym 33, geð delisk t. e-s Isldr 2, bregða blíðu skapi t. heipta ESk 6, 58; taka t. vigs, begynde kamp, Hák 4, taka t. gors (se taka) Hák 17, spara sik t. e-s Mhkv 27; borinn t. brúðar, født således, at han kunde ægte, berettiget til at ægte, Alv 2; e-m t. handa Gríp 35; meta t. trés, vurdere som træ, Sól 44; t. mœði, indtil træthed, så at de blev trætte, Bkrepp 6. Enestående er: t. hafs = 'til sós', ude på søen, Steinn 3, 8. — 6) adverbiet, segja t. robe, Odárrgr 26, hlýða t. Sigv 11, 13, brá t. hætti Líl 11, vera t. Am 30, Líl 21, vinna ekki t., være uskyldig, Líl 65, berr t. fognuð Líl 30; þar t. Líl 11, 99, pangat t. Líl 13, bjóða t. ormum Am 59, bregða t. knífi Ám 63, fengu t. margin Am 95, hætta hofði t. Hávm 106, flátt es t. sækja Am 39, söusk t. síðan, til hinanden, Am 36, gerva vélar t. Hym 6, séa ráð t. Am 70, ger sem t. lystir Am 60; i alle disse tilfælde er et subst. eller pron. underforstået, og det er oftest let at se hvilket. — 7) for, altfor, med adj. og adv., t. atalt Vafþr 31, t. martHávm 27, t. snotr Hávm 54, t. dœlskr Hávm 57, t. qfug Sigrdr 29, t. ungi Gróð 5, t. mikill Gri 1, Sól 50, Eirm 3, t. mjóðgjarnir Hár 2, t. margin pJóð 4, 1, t. kaldr Korm Lv 34, t. litil Anon (X) I B 7, t. hór (austr) Eldj 1, t. dimm (hljóð) Nj 27; t. snimma Kveld, t. lengi Eg Lv 21, t. illaEg Lv 2, t. mjøk Hfr 3, 3, t. fjarri Fáfn 8, t. síð Hávm 66, t. vel Hávm 61; det er dette t., der er blevet til ti i mikilsti, hølti.

tilgørð, f, handling hvorved man gör sig fortjænt til noget, især straf, láta t-ir valda pJóðA 3, 26.

tilkall, n, krav, fordring, Vitn 15.

tilr, adj, kun i ntr. bera tilt með tveim, bringe forligsord mellem to, forlige to,

Lok 38; ordet betyder vel egl ‘god, brav’ (jfr got. ga-tils ‘passende’, angels. til, ‘duelig, god’).

timbr, n, tømmer, ved, mærðar t., dígtingsæmne, St 5, forn t., gamle tømmerbygninger, Ákv 42. Jfr bú.

timbra, (-áða, -áðr), tømre, opføre af tømmer, t. hús Rb 22. Jfr hó.

timbrfastr, adj, stærkt bygget af tømmer, t. toptar nøkki (hus) Yt 24.

tin, n, tin, tanna (verb.) t. Korm Lv 39.

tindóttir, adj, tindet, fuld af smá, skarpe takker, t-tt hjarta StjÓ I 2; der má menes et modigt hjerte og udtrykket er lånt fra Hrungnursmyten, SnE I 274.

tindr, m, tinde, tak, spids, járna t-a, jærnspigge, Gdþ 51. Navn på en af Arngrimssönerne, Orv III 1, Hyndl 23.

tindróttir, m, ‘tin-trækning’, arbejde hvorved der dannes tinstænger eller tingenstande, t-ar mædr, hentydning til tilnavnet tinteinn, Korm Lv 32. Jfr tanna.

tingl, n, metalplade, brakteat, især om (metal- eller træ-?) plader (med figurer) i skibets forstavn til pryd, s. s. enni-spænir (jfr Brím, Arkiv XI, 20 f.), med grøfnum tinglum Harkv 7; t-s marr, skib, Sindr 2, t-a tóng, vistnok = brandr, tungi tingla tangar, skjold, Hókr 3. Jfr Falk, Seew. 44. Jfr enni.

tinglýrandi, m, kun i orveðrs tungla tindr, hvor leddene må byttes om, = orveðrs tingls tungl, orveðrs tingl, skjold, dettes tungl (måne), sværd (jfr brugen af sól i sværdkenninger), dettes ‘ødelegger’, kriger, Jór 4.

tinteinn, m, tín-tén, tilnavn til Þorvaldr (10. árh.), Korm Lv 38. 49; jfr tin og tindróttir.

tira, f, Arbj 8; en tiru fylgðu (heraf ses at vokalen er kort), ordet må betyde enten ‘hoved’ eller ‘gave’. Jfr Arkiv XIX, 122.

titlingr, m, spurv, pul IV xx 4.

tíð, f (en enkelt gang m, se nedenfor), 1) tid, tidspunkt, þearar t-ar, til den tid, Árn 3, 13, þann t. pjóðA 1, 2, bazarar t-ar, til det belejlige, gunstigste, tidspunkt, pjagr 7, hæstrarar t-ar Glðr 3, Sturl 4, 5, góðrar t-ar Nkt 75, illrar t-ar Hfr Lv 25.

2) kirkelig tid, i sing. om en enkelt dag, sonar t-ir, söndage, Leid 9; óttu t. Leid 23, i pl horæ canonice, messe (til forskellige tider), t-a flaust, kirke, Mark 1, 25. Jfr andlåts-, fegins-, frum-, gleði-, hó-, ógnar-.

tíða, (-dda, -ddr), have lyst, tilbøjelighed, til, upersonl., þik, mik fara t-ir Hávm 116, Vafpr 1, at ykr vega t-i Skí 24, mik vaða t-ir SnE I 286, sem e-n t-ir Herv VII 15; medium t-isk, er skik, er almindelig, honum tíddisk hildr, han vænnede sig til, holdt af, at kæmpe, Hl 24 b, jfr Hl 33 a.

tíðaoffr, n, kirkeligt embede, gefa e-m t. EGils 1, 5.

tíðendi, n, pl, tidender, begivenheder, seg þú á lopti long t., fra din lange

rejse, pry 10, reifa t. Hsv 28, stór t. St Sigv, engi jofn t. heyrðuz Lil 34, hvat er t-a, hvad nyi?, Lil 62. Jfr megin-.

tíðhoggvinn, adj, ofte hugget, láta t-it hræ, lade mænd ofte blive huggede ned, om mandefald, Hfr 2, 6.

tídliga, adv, hyppig, kraftig, tyggva t., spise grædigt, Am 83.

tíðmark, n, ‘tid-mærke’, tíðmørk himins, sol og måne, Merl I 57.

tíðr, adj, 1) hyppig, hvorved man ofte er beskæftiget, tið erum bók ok smíðir, jeg er ofte ved, holder meget af at beskæftige mig med, Rv 1, vingørð erum tið Rejr 3, 4, þat vas mér þá titt, dermed beskæftigede jeg mig dengang, Jómsv, t. á smíðar EGils 3, 4; derefter går ordet let over til at betyde ‘onsket, afholdt’, fundr vard ulfs bornum einkar t. Kolli 5, mér tið mær Skí 6, jfr 7, þat vas hónum eigi afar titt Sigsk 14. — 2) berømt (eller afholdt), stillir vard einkar t. Mark 1, 4, gumnum t-astr Merl II 27; erum titt, jeg har lyst til, Eg Lv 35, titt vasat bíða, han(?) havde ikke lyst til at vænte, Hamð 17, — t. Haustl 17 bör vist læses tiðs og henføres til hoggs, hurtigt, kraftigt, hug. — Ntr titt, adv, hurtig, bera iljar titt pjóðA 1, 17; superl. tíðast, meget hyppig, Gdþ 52; tíðum, adv, hyppig, Eg Lv 36, Gráf 13. Jfr afar-, all-, far-, fá-, geysi-, ó-

tíðungr, m, okse (vel egl. ‘enårig tyr’), pul IV ö 3.

Tífr, f (?), Tiberen, pul IV v 3.

tígginn, adj, 1) af höj byrd, höjættet,

tignir menn Am 94, Nkt 82, t. Træjánus Pl 33. — 2) höj, ærefrygtindgydende,

prægtig, en tignu tíðmørk Merl I 57,

tignari meyjum ollum, om jomfru Maria,

Gdþ 57. Jfr all-

tígn, f, höjhed, full t., om Kristus, Mdr

19, t-ar upphaf Gmlkan 1, 1, eignask alla

t. Pl 41, taka langa (langvarig) t. Merl

II 30, numin t-um Merl II 61. — Jfr frum-

tígna, (-áða, -áðr), hædre, ære, Merl II

27, 59, Lil 40, SnE II 142, Mdr 26.

tígnarkveðja, f, höjheds-hilsen, om eng-

lenes tiltale til jomfru Maria, Lil 29.

tígnarmaðr, m, höjtstående mand, om

en gejstlig, Gdþ 11.

tígnarmeyja, f, höj kvinde, Vít 6.

tígnarmaðr, f, s. s. foreg., i pl, Mey 54.

tígnarsæti, n, höjhedssæde, om bolig i

himlen, Lil 62.

tígnarveldi, n, höjhedsmagt, Líkn 24.

tígligr, adj, stolt, prægtig af udseende,

Heil 3.

tík, f, (-r; pl -r), hunhund, tæve, teygja

tíkr at solli Hhund I 34. 44; hafa tíkr

ørendi, få en behandling som en tæve,

blive ilde behandlet, Korm Lv 13; benja

t., ulvinde, bræðir benja tíkr, kriger, Hskv

2, 11. Jfr sár-, sceki-

tími, m, 1) tid, um langan t-a Lil 20, á setsum t-a Lil 22, teygja t-a, give tiden sin udstrækning, Lil 6, vesa allra t-a,

være færdig med sin (leve)tid, skulle dø, St 8; sára ára t., 'sværd-tid', kamp, Ht 61; — flærðar t. = flærð, Loki bar flærðar t-a, besad falskhed, Rún 26. — 2) lykke, farar t., held med (på) rejse, Háv 3. Jfr gleði.

tína, (-da, -dr), samle, plukke, fremføre i rækkefølge, svát oll muni (huske) ord at t., riktig gengive, fremføre, Hyndl 45, t. sín lýti, opregnne, Has 5, langt es at t. bat Merl I 50, t-ik svá Rv 34, t. hróðr ytl 1, t. harm, opregnne sine sorger, Am 37, t. harsmakar Nj (XII) 6; — t-andi seims, samler af guld, (rig)mand, Katr 27, t-endr auds EGils 2, 11.

tinir, m, plukker, samler, bauga t., (rig) mand, Has 23, t. Rinar logs, d. s., porm Ol 1, 5; t. friðar, fredsherre, gud, Has 55, t. skepnu, d. s., Mgr 46; fremsiger, t. bragar Grett 2, 4, som samler, erhværver, t. mærðar Sturl 3, 21.

tír, Krm 3, hvis ordet er rigtigt, må det betyde 'våben, sværd', men rimeligvis er det en fejl for tjor, s. d.

tíarfør, f, berömmelig rejse, tog, Tindr 1, 5.

tírargjarn, adj, begærlig efter berömmelse, ry-lysten, Nkt 14, Mgr 6, Katr 9.

tírlauß, adj, uden berömmelse, om bersærker, Orv III 4, Loð II 1; t-t, adv, uden hæder, Nkt 61.

tírbráðr, adj, ivrig efter berömmelse, ESk 6, 14.

tíreggiðr, adj, øgget af begærighed efter ry, Sigv 8, Stjór 7.

tírfylgjandi, m, som førstelger, stræber efter, ry, Sigv 1, 12.

tírgjarn, adj, begærlig efter ry, StjO I 2.

tírgofugr, adj, ødel, höj ved sit ry, Merl II 37.

tírkunnr, adj, bekendt ved ry: den ros, som uddeles, t-nn tunga, den tunge, som gör sig bekendt ved lovprisning, ESk 6, 60.

tírmildr, adj, som gærne yder (andre) hæder, hædersbevisninger, Pl 58.

tírprúðr, adj, herlig ved sit ry, Gdþ 15, 29.

1. tírr, m (-ar; uden pl), egl. pryd, ry, berömmelse, med t-i Ht 12, Bjhit 2, 13, med ollum t-i Leid 11, med qflgum t-i Sturl 6, 9, med tryggðar t-i, med soliditetens ry, Mark 1, 25, t-i gófgaðr Merl II 43, góeddr t-i Gd 9, Nkt 82, tar gjarn Hjr 2, 9, Sturl 4, 5, tar sterkr ESk 6, 40, tar frôðr Pl 15, fáa góðs tar Hamð 30, bat fær þjóðar snytri tar Vell 12, fáa ser längs tar pjóðA 3, 18, grams t. varð hæstr Óð 17, vinna nýtan tír ESk 6, 55, stýra fremð ok t-i Ólhv 3, 2, bella t-i, vise ærefuld adjærd, Sigv 3, 6, sæta sœtum tír EGils 2, 11; stýrir als tar, gud, Leid 24, ræsir ens samna tar, d. s., Has 62; — tar þing, berömmelige møder, Arn 2, 5, jfr Meissner s. 194, tar ætt, berömmelig slægt (snarere så end tar hoðuð), Sturl 4, 1. Jfr megin-, orðs-

2. tírr, m, glans, fakkels(?), sára t., sværd, sára t-a sökir, kriger, Dagst. Foreligger det samme ord hos porv tréf? tîrœkr, adj, som plejer ry, stræber ejer ry, rylysten, Pl 52.

tîrsamr, adj, rylysten, t. tyggi Gautr II a 2.

tîrsæll, adj, rig på ry, om gud, Gd þ 54.

tîrcðr, adj, indeholdende et antal af 10 tiere (100), t-tt hundrað Ht 100, Ingj 2, 3, Merl II 43.

tîta, (-tta, -tt), litte, se, Gunnl Lv 12 (ved rettelse af líta).

tîu, talo., ti, t. (menn) Eg Lv 18, t. launstafir Eg Lv 38, t. hundruð Gotna Hamð 22, t. ord laga Leid 19, t. sinnum Lil 67.

tîund, f, 1) tiende del, tiende, gjalda rétta t. Leid 10. — 2) bøde (jfr afráð, skattr), gjalda mikla t. GOdds 8.

tîunda, (-aða, -aðr), betale tiende, tage den tiende del af noget, forminske i antal, decimere, t-at lið Merl II 48.

tîundi, ordenst., tiende, Hávm 155, Grí 15, Vajþr 38, Sigrdr 35.

tîvar se týr.

tîvurr, m, gud, Baldri blóðgum tîvur Vsp 31.

tjald, n, tjæld, tæppe, (især til at dække væggene med og lign.), tjalda borg (brændingsstabel) t-um ok skjoldum Sigsk 66, á t-i Rv 13, Oddi 1, t-a tróða, kvinde, Vigl 18, — til at dække og udspænde over skibene, tjold drifin Harkv 5, Arn 2, 16, slíta blóu t-i Arn 5, 19, skaka hrím af t-i Korm Lv 34, slyngva t-i af pjóðA 4, 19, hlanna t-i Gullás 2; t-a hásleipnir, skib, porm 1, 2, t-a drasill Sigv 13, 2; — telt, í t-i Bjhit 2, 1. — I kenninger, for skjold (jfr SnE I 420): Yggjar t. Ingj 1, 1, Sigars tjold Ingj 1, 1, Hlakkar tjold Krm 13, Grett 2, 9, Merl I 34, Skoglar t. Hl 34 a, Hognna meyjar t. Ht 49, — for himmel: róðuls t. Herv III 11, heids hyrjar t. Has 14; mána t. Has 31; skyja t. Has 20, skyranna t. Óð 28; fróns t. Líkn 24, heiðar t. Mgr 35, hlíðar t. Merl I 65, heiða t. Líkn 12; veðra t. Líkn 50, þrumu t. Has 41, — for bryst: móðsefa t. Ht 50. Jfr byr-, fagr-, folk-, gunn-, hauðr-, heið-, heim-, hler-, hregg-, hríð-, ský-, sól-, stafn-, víg-.

tjalda, (-aða, -aðr), spænde tæppe ud over, t. af borg tjoldum ok skjoldum Sigsk 66, tjolduð skip Sigv 3, 10; skjoldum es t-at á skipum, for tjælde er der skjolde over skibene, HHj 12.

Tjaldari, m, navn på en hest, pul I a 1, IV rr 2; jfr oht. zeltari.

tjaldr, m, en fugl (hæmatopus), pul IV xx 4.

tjaldrann, EGils 1, 5, er uden tvivl fejl for tunglann.

tjalga, f, 1) gren, handar tjolgur, enten fingrene eller 'de armen udgørende grene', 2: arme, Sigv 12, 25. — 2) lang og uskön arm, óxu tjolgur Gautr II 5, hangar t-ur

Gautr II 25; — i uklar sammenhæng
Auðun 2.
tjargaðr urigting v. l. til targaðr, Rst 4.
tjá, (-ða, -t), hjælpe, engum tjáir (v. l.
tjóar) Lil 95. Jfr téa.
tjossi, m., buk(?), Merl II 75.
tjóð, (-ða og -ða, -t?), hjælpe, hónum
tjóði vel móður hlýri ESk 6, 32, god tjóði
yðr Hskv 2, 6; engum tjóar at auka lengra
Lil 95 (v. l. tjá).
tjón, n., tab, skade, især tab af noget,
med gen. (for at betegne det table), t.
begna Gráf 1, t. bragna Merl II 79, t.
karla Merl II 91, t. Birkibeina Ólhv 5, 2,
t. aura Hsv 136. Jfr aldr-, fē-, fjor-, líf-
tjúgari, m., røver (egl. ‘en som trækker
noget til sig’), tungls t., solulven, Vsp 40.
Jfr Skírnir 1906 s. 78.
tjøgu, talo., tyve (svensk form?), Sigv
12, 22.
1. Tjør, f., norsk ø, pul III 3, IV bbb 4.
2. tjør, f., (-var?), spyd(?), jfr Tjør, der
kunde være et ønavn af samme art som
Vigr), Týr tjorva dýrra, kriger, Hjr 2, 9;
herhen skulde tir, fejl for tjør, høre, ok
t. ruðum víða Krm 3. Jfr Ark. XLI, 126.
Jfr tjørrein.
tjorga, (-ða, -aðr), tjære, bege, t-aðar
(v. l. tjorugar) árar Harkv 5.
tjorn, f., lille ø, dam, pul IV u 3; taká
í t., stikke hånden i vand, EGils 2, 14,
hrostá t., øl, Eg Lv 36. Jfr hrein.
tjørrein, f., ‘spyd-land’ (jfr tjør), t-ar
týmir, kriger, pTref 4.
tjøsull, m., navnet på en sygdom eller
sygelig sindstilstand, hysteri, brunst, t.
ok ópoli Skí 29.
tog se egg-, sam-, sverð-.
toga, (-ða, -aðr), trække, sem okr føetr
t., som benene kan bære os (skyndsomst),
Herv II 3.
toginn, adj., dragen, om sværd, með
sverð of t-in Hák 9, t. skjómi Vell 10,
t-in sverð Darr 3, með tognum hjørvi
Gunnl Lv 11, enn togni hjorr Merl II 67,
egna tognu sverði Ht 58; t. hørr, om bue-
strængen, pjóðA 1, 10.
tognngr, m., sværd (egl. ‘den dragne’,
af toginn), t-s vedr, kamp, Balti 3. Jfr
Falk, Waff 62.
tolf, talo., tolv, t. vetra Helr 6, t. hundruð
Hhund I 25; Eg Lv 39, Hjr 2, 1, Gráf
13, Hást 2, pKolb Lv 6, Joms 44; t.
mónuðr ESk 6, 25, t. ok þriggja, fémten,
pjóðA 3, 1.
tolla, (-da, -at), hænge (om noget der
er løst eller ved at løsne sig), meðan
mér tvær of t. tenn í øfra gómi Anon (X)
I B 7.
tollurr, m., et slags træ el. stok, tvíviðar
t., kriger, om Tor, pdr 19. Jfr Falk, Ark.
XXXIX, 89.
tolpti, ordenst., tolvt, Hávm 157, Vafþr
42, Sigv 1, 12.
toppr, m., top, nedhængende hårdusk,
t. í enni Rv 4, t. fyr nefi, om skaeggét
på overlæben, Orv V. Jfr Goll-, siglu-,
Silfrin-, Silfr-, (úrigtoppi).

topt, f., det stykke jord, hvorpå et hus,
gård, skal opføres (er opført), óðals t-ir,
= óðal, Sigv 13, 24 (eller som ét ord),
byggva fornar t-ir fður Grí 11, t-ar
nökki, hus, Yt 24, tanngarðs t-ir, mund,
Grettis 22, atgeirs t-ir, arme, Arbj 21;
Hropts t-ir, skjolde, pKolb 3, 5; denne
kenning forudsætter t. også i betydningen
‘hus eller husvægge’ (= senere isl.
tött om de 4 vægge); t-a Týr, bonde,
Harð 16. Jfr óðals-, sig-.
torbænn, adj., utilgængelig for bønner,
som ikke lader sig bevæge ved bønner,
trauðr ok t. Sigsk 51.
torl, n., tørv (til brændsel), grafa t. Rh
12; EGils 1, 29; t. jarðar Gd 60.
Torfákkolla, f., et uteske, Bárð 5.
Torf-Einarr, m., Torv-Einar jarl (omkr.
900), Anon (X) I B 2, Arn 5, 25.
Torfi, m., sagnperson, Ormsþ IV 7.
Torfines, n., i Skotland(?), Arn 5, 9.
torfúss, adj., uvillig, nødig, t-s pjóð Arn
6, 10.
torfyndr, adj., vanskelig at finde, mjøk
es t. St 15.
torg, n., torv, SnE II 212, Pét 10 (i pl,
víð t. borgar); orms t., orme-torv, guld,
porm 2, 4. — Pl Torgar, f. pl, navnet på
øen Torgatten, pul III 3, IV bbb 6.
Hesselmann Stud. A. K. 512 f. Jfr hauk-,
hug-, lung-, orm-.
torgengr, adj., vanskelig at gå over, om
en bro, Líkn 35.
tormiðluðr, m., som vanskelig meddeler,
ikke vil give, t. beina, som vil formene
mad, hindre en i at få mad, Haustl 3.
torráðinn, adj., som man vanskelig kan
hitte ud af, vanskelig, t-in ól Ekúl 2,
skulde efter den til stedet givne forklaring
være = vond ól og det igen =
vondol (af vondull), men den er sikkert
et senere fabrikat, jfr ól.
torrek, n., en vanskelig erstattelig gen-
stand, svært tab, vårt t. lízk verra Sigv
13, 22. Jfr digtnavnet Sona-torreks.
torugætr, adj., som er vanskelig at er-
hværve, sjælden, t-ir ro tryggvir vinir
HolmgB 7.
torveldr, adj., vanskelig at magte, van-
skelig, erumk t-t, det er vanskeligt for
 mig, jeg føler mig besværet, St 25.
Tófa, f., Sigvats datter, Sigv 13, 11; —
som v. l. Herv III 1.
Tóki, m., sagnperson, Orv III 1, Ormsþ
IV 6; — v. l. for Jaki, dværgenavn, pul
IV ú 6.
tól, n., (oftest i pl), redskab, gerva t.
Vsp 7; bragat t., digtningens redskaber,
bryst, mund, ESk 6, 50, mælksku t., d. s.,
Gd 23, raddar t., d. s., Lil 3. Jfr mál-,
raddar-, sig-.
tóm, n., ledig stund, lejlighed, tid (til
at göre noget), t. lézk at eiga (teðja
garða) Am 63; i t-i Nj 14, af góðu t-i
Katr 24.
Tómás, m., erkebisp T. Becket, Kolb 2,
6, GSvert 2, Ólhv 4, 2. Jfr Tumi.

tómr, *adj, tom, tóm holl, mennesketom hal, Ht 23; — tóm trúá, indholdslos tro, Heilv 3; unnir t-ar, tomme bølger, ufrugtbare bølger (modsat den frugtrige skov), SnE II 202.*

tópi, *m, raseri, galskab(?, især om elskovssyge?), Skí 29.*

Tósti, *m, tjænestekarl (10. árh.), Korm Lv 9.*

trafr, *m, skulde betyde ‘stav’, eller lign., Hlakkar t., sværd, men mulig er ordet fejl for prafni (s. d.), Korm Lv 63.*

trami, *m, ond ånd, uvætte, trold, t-ar gneypa þik skulu Skí 30 (at rette ordet til gramar, GVigf, eller gramir, HGering Zs. f. d. Phil. XLIII 134, er næppe nødvendigt).*

trana, *f, trane, pul IV xx 4, i en uklar sammenhæng, Hamð 17, se trýta. — Navn på et krigsskib, men her er masc. Trani rettere, s. d. — Jfr hijaldr.*

Trandill, *m, sagnperson, Orv IVβ 2; — mandsnavn Isldr 19.*

trani, *m, trane (= trana), hijaldr t., ravn, Hjl 11, sikkert urigtigt (rómu t. = ravn) Hl 7 a; — slangenavn, pul IV qq 2; — sværdravn, pul IV l 6, jfr Falk, Waff 62; — navn på et af Olaf Tryggvasons krigsskibe, Hfr 3, 16; — sagnperson, Orv IVβ 1. — Jfr blöð.*

trauðla, *adv, næppe, med nød og næppe, t. es gengt á is of vår Mhv 12, t. mák of tecea Korm Lv 32, týnik t. rúnum Rv 1. — Jfr 6.*

trauðr, *adj, uvillig (til noget), t. emk at segja Hhund II 30, Arn 5, 19, t. at låta, sínya Hfr 1, 4, Hl 22 b, herr vasa t. at særa Rst 19, t. at rjóða tenn pskakk 2, trautt erumk at låta Eþver 2, t. (maðr), (mand) mod hans vilje, Sigsk 51, Hfr Lv 7, Bjhit 2, 16; med gen., t. flófta Hl 28 b, Hhund II 20, t. flugar Ótt 3, 2, t. góðs hugar Guðr II 10, t. vægðar Hl 37 b, Qgm 2, Isldr 24, t. ljóðs, til at digte, Nj 14, t. våsfara Korm Lv 38, t. sæfara Korm Lv 39, t. haptis, uvillig til at lade sig stanse, fange, Bersi 1, 1, t. tryggráða Nj 13; t. af venju, uvillig til at forlade sin sædvane, Has 42, t. á sættir, uvillig til, Hard 16; trauð mół, ord, som næppe vil frem eller som man næppe kan udslige, Ghv 1. Substantivisk Has 41. — Ntr. trautt, *adv, næppe, Gullásp 2, Oddi 2, Mhv 19, 28, Lil 98. — Jfr al-, bil-, flug-, flugar-, full-, grun-, hlif-, hungr-, læ-, 6.**

traust, *n, 1) tillid, støtte, af t-i ESk 6, 54, standa at t-i, således at man har tillid til en, Hfr 1, 1, vesa at t-i Has 59, Giz 2, með t-i Has 23, með fullu t-i Lil 50, með t. ok iðran Gd 65, ollu t-i Líkn 50, t. seggja Pl 20, t. Isfirðinga Háv 8, t. Eyfirðings SigvSt 1. — 2) kraft, tennr t-i numnar Merl II 52. — Jfr vin.*

Trausti, *m, opdigtet sagnperson, Vigl 12. trastr, *adj, pådelig, stærk, t-t lið Tindr Lv 2, t-ir hirðmean Sturl 3, 10, t-t fylking Skáldh 4; t. turn Merl II 6, t-t**

brynja Gd 34, t-ar hlifar Ht 4, t-ir geiar Skáldh 3. — Jfr boð.

***treðja**, *(treð, tradda, traddir), betraede, traede under fjødder, tørgur trøddusk fyr fótum Hák 6, jóum of traddi Ghv 2, Hamð 3, auri trøddu und jóa fótum Ghv 16, fyr mótkum mónum hafið ér mey of tradda Hamð 19, láta tradda grund á jó Hskv 3, 2; jfr troða; præs. hed ens af bægge verber.*

trega, *(-ða, -at), bibringe sorg, smærte, bedrøve, med acc., fjold es pat es fira tregr Sigrdr 30, grams fall tregr (menn) Eyr Lv 6, tregr mik þat Guðr III 2, hví tregrat ykr teiti at mæla Ghv 2, es mik meir t-i Vgl 37, munadar ríki hefr margan t-at Sól 10, — være bedrevet over (med acc.), t-ði for friðils ok föður reidi Vgl 29; part. perf., (stærkt), tregnar íðir, handlinger man føler smærte ved, over, Hamð 1.*

tregafullr, *adj, sorgfuld, Mv II 7.*

tregbjóðr, *m, ‘træg bebuder, forkynner’, t. trúar, om en usædelig munk, Mv III 9.*

tregi, *m, 1) sorg, især over noget man har mistet eller savner, hugsastr t. Orv IV 6, vaxi þér tór með t-a Skí 29, af t-a stórum Guðr II 10, Oddrgr 13, Ghv 1, segja e-m tvinnan t-a, to slags sorg, stof til sorg, Skí 29, leida með tórum t-a Skí 30, trauðr at segja e-m t-a, fortælle sørgelige tider, Hhund II 30; minka t-a Pl 9, ljósir aurar verða at longum t-a Sól 34, kasta t-a (ved rettelse) Leið 10; lægir t-a, om biskop Guðmund, EGils 1, 6; — orms t., vinter, AKet. — 2) hog (jfr harmr), pul IV ss 1. — 3) fjord i Norge, pul IV ccc. — Jfr aldr-, hug-, mein-, móð-, of-*

tregliga, *adv, med sorg i sind, ganga t. Ghv 9.*

tregr, *adj, 1) træg, uvillig, t. at gjalda, uvillig, langsom til, SnSt 4, 2, treg otrs gjold, som man nødig har villet betale, Bjark 5, t-t es þér nú at bíta, om et sværd, Hæng VII 4, lofa t-t (rettelse for t-s, der ikke giver mening) SnE II 198. — 2) vansklig, mjók erum t-t St 1.*

tregróf, *n, opregning af sorger, række af sorger, telja t. Ghv 21.*

tresk, *tór flugu t. í gögnum Guðr I 16, er et ukendt ord, synes at måtte betyde et klædningsstykke (ordet styret af det følgende 1 g.).*

-treysta, *(-ta, -t), 1) egl. ‘göre stærk’ (traustr), t. verk, udføre stærke gæringer, Pét 27, sá prøve ens styrke, dífur t-u húfa Sturl 3, 13, allir t. hann Gdβ 48. — 2) med dativ, stole på, t. sínu afli Grett 36, t. sinni íþrótt Ormsp III, t. øst Lil 85, t. tólum, stole på sin øvne til at tale, Hjálmp III 5; med á, t-andi á vægð Lil 82; t. á doemi EGils 2, 7, t. upp á krapt (guðs) EGils 2, 16; medium i samme betydning, ef afli treystisk HHj 22, es þér treystisk Heilv 14, treystumk (því) Has 61, Gdβ 5, t-ask goði Has 52, t-ask áræði þfram 1, 5, verða t-ask farsælu Anon*

(XII) B 4. — 3) *medium, stole på, driste sig til, t-uzk rjóða egg* *Hskv* 2, 6, fár treystisk þar at o.s.v. *Brot (FJs udg)* I, t-ask at freista *Lil* 17. 43; t-ask at telja móti e-m *Merl* II 55, pars íjfrar t-usk, hvor fyrster mente at være sikre, *Sturl* 6, 7, t-ask at riði heim *Harð* 15. — *Jfr of.*

treystir, m, *prøver* (egl. ‘en som prøver hvad en, noget, er eller dur til’), folka t., fyrste, *Mark* I, 24, *Ht* 34, t. malma, kri-ger, *porm* I 2, 4, t. hjorva, d. s., *EGils* I, 2, t. guðdóms, som stoler på(?), *Katr* 9.

tré, n, 1) *træ, t. tek at hniga ef høggr tóg undan* *Am* 73, ymr et aldná t., om *Yggdrasil*, *Vsp* 47, falls er vón af forn tu. *Mhk* 23; nú hefr t. bliknat *Olhelg* 11. — 2) *om træ, der benyttes som galge, Hávm* 157, skolla ofar við t. *pshakk* 3, om Kristi kors, hjalpar t. holða *Mgr* 13; *Has* 21, *Líkn* 16. — 3) *mast, snúa upp við t. vefningum, hejse sejlene, Hhund* I 26. — 4) *tværtræ i en indgang, som lukker for denne, ramt es bat t. (jfr riða anderledes BMölsen, Arkiv XXXI, 85 f.), Falk Stud AK 223 f., Hávm* 136. — 5) *træ, ved, tunga metin til trés, vurderet som (det hårde) ved, Sól* 44. Når t. tolkes — ved en lang række synonymer — som ‘uld’, *SnE* II 632—33, er dette blot et lærd forsøg uden virkelig hjemmel. *Jfr geir-, kross-, kvísla-, lífs-, móndul-, píslar-, siglu-, skapt-, sæ-, varg-*.

tréfotr, m, ‘træben’, tilnavn til en viking ved 900, *Grettis* 2.

trégoð, n, *træ-gud, gudebillede af træ, Ory VIII 2, IX 68.*

trémaðr, m, ‘træ-mand’, menneskeskik-kelse af træ, *Hávm* 49.

tréskegg, n (eller -skeggr, m?), ‘træ-skæg’, tilnavn til en viking ved 900, på gaf hann tgg trollum *Anon* (X) I B 2.

trjóna, f, 1) ‘tryne’, langt forhoved, eller den del af ansigtet der er nedenfor øjnene, long t., på et menneske, *Gautr* II 25; på en okse, farra t., oksehoved, dets flæmning (sværd), horn, *Tyl* 17. — 2) *hammerspids* (modsat ‘nakke’), t-u troll, (*Tors*) hammer, *Haustl* 17. — 3) selmeina (= Selundar) t., næs på Sæl-land, *Sindr* 2. — 4) harðar t-ur, synes at være ‘kværn-håndtaget’, *Grott* 18.

troða, (trað, troðinn; jfr treðja), 1) betraðe, med acc., t. mold *Fájn* 23, t. goðveg *Hyndl* 5, t. helveg *Vsp* 52, vegr es vækti trðr *Hávm* 119, t. flugstig *Hhund* II 49, t. hauðr of heiði *Bbreið* 6, t. Áta jorð, om skibet, *Oddi* 4, t. bekkjar bláröst bifrauknum ára *Sindr* 1 (her er konungr subjektet), t. Ránar raunbed, betraðe *Rans leje*, drukne, *Frþ* I 11, bord-vigg tróðu brimsgang *Steinn* 3, 5, tveir meiri doglingar tróðut (sæ) *Steinn* 3, 11; trað nipt Nara nötverð ara, *Hel* betraðte ligene, mændene blev til lig, *Hfl* 10, t. ljóna bága, om maren, *Yt* 3; hauki troðinn (armr) *Eg* *Lv* 12, (eldr) trað Ingjald ifjorvan *Yt* 27. — 2) *træde under fødder,*

t. e-n und fótum *Ghv* 16, *HolmgB* 13 (i figurlig mening), t. und fótum ferðir Saxa, om en vildgalt, *Merl* II 24; orvendi trezk undir *porm* 2, 5; tróðusk hóm fylvingum, blev trykkede ned ved hjælp af, om *Öjlp* og *Greip*, *pdr* 14. — 3) stoppe, presse, t. e-m í hanzka *Hárb* 26. — *Jfr fót.*

trøg, n, *trug, især sådanne som bruges til at opbevare mælk eller bære fejesharn ud, søkkvir t-a, ‘trug-sænker’, ironskif kennung, enten om en, der sænker mælketrugene i vand for at vaske dem, eller én, der bærer fejesharket ud og smider det ud, Hfr Lv 1; mulig er trog her det s. s. blótttrygill i v. 22. — Jfr hiland.*

troll, *trøll*, n, *trold, jætte eller jættekvinde (vokalen o ses af rim Korm Lv 44, Anon (X) II B 8, (XIII) B 23, pjsk Lv 2 o. s. v., troll hun Mhk 15), ekki mart er verra an t. Mhk 15, t-a byggðir Ormsþ IV 3, t-s hamr, útyskeham, Vsp 40 (her betyder t. et troldagtigt væsen, o: ulv), t. hafa trylda pessa (konu) Korm Lv 48, t. kalla mikl Anon (X) II B 6, eru sollin rif ti Anon (X) II B 8 (her om en troldkyndig person), trautt munk trúá þér t. Anon (XIII) B 23; t. briðta hrís í (fœtr) e-m, en talemáde om ilde medfart, som en má döje, pjóð A 3, 19. — I forbandelser, t. hafi Tréfót allan *Grettis* 2, t. hafi líf eī, troldene tage mit liv, hvis, *HolmgB* 11; þá gaf hann Tréskegg t-um *Anon* (X) I B 2, gefa fingrgöll t-um, give til troldene, kaste noget bort, bauð f. gefit t-um, ønskede min ring pokker i vold, Korm Lv 44. — I kenninger, for ulv: t-s marr *Rst* 17, fákr t-s Drv (XI) 11, — for sværd: fetils t. pjsk Lv 2 (jfr *SnE* II 512. 513). — trjónu t., den med t. (hammerspids) forsynde trold, *Mjölnir, Haustl* 17. — *Jfr hamar.**

trollhendr (også skr. *trollendr*), f, pl, *troldhænder, brugt i forbandelser, gotur troði fyr þér í t., sá at du kommer til troldene, i deres vold, Bós* 6.

trolli, m, *tilnavn til Þorgrímr (11. árh.), ‘den mörkladne?’*, *porm* 2, 13.

trollkona, f, *troldkvinde, om sejdkvin-der, Frþ* I 15.

trollkundr, adj, fra troldene stammende, om maren, d. v. s. *sejdkvinden Huld, Yt* 3. *Jfr Aarb. 1881 s. 208 f.*

trollmarr, m, ‘trold-hest’, *ulv*, v. l. til trolls marr *Rst* 17.

tróð, n, *koll, taglægter, tynde tømmer-stokke, som underlag for taget, bryngva (høfði) við t-i, op imod taget, pdr* 14, glíð varð foست í t-i *pjóðA* 3, 21.

tróða, f, *tynd stang, især sådan som bruges til tagtækning (jfr tróð), hyppigt i kvindeskenninger, jfr pul IV yy 3, bauga t. Katr 32, Endils eldgrundar (= grundar elds) t. Hfr Lv 3, verglóðar t. Hfr Lv 20, marglóða t. Vigl 4, og som v. l. *porm* 2, 24, elfar elds t. Katr 30, Iðja málta t. Katr 38, arms orms t. *porkHraun, Hjaðninga grjóts* t. *HSt* 2, 3, tjalda t. *Vigl**

18; som halvkenning, Vigl 7. 21. — Jfr auð.

trumba, f, pipe, flöjte, þjóta í t-u Máni 3.

1. trúá, f (-u og -trú), yngre trú (-ar), 1) tro, tillid, halda t. til e-s, vise sig tillid værd, overholde noget trofast, Hsv 90 (v. l.). — 2) tro i religiøs henseende, frå t. týndir ESk 6, 40, við t. på grund af troen, ESk 6, 68, láta t-u boðna ód 9, kenna t-u góða Rst 9, koma ramri t-u á land Ód 12, læra e-n gótu sinnar t. Pl 8, tregbjóðr (s. d.) t-ar, ejterladen munk, Mv III 9, t-an bauð at sanna Lil 34, þat er rétt t. míin Lil 6. — Jfr 6.

2. trúá, (trúða, trúat), 1) tro, stole på, absolut, Sigldr 7, Guðr II 20, t. e-m (vel, vart, illa) Bragi Lv 1, Gunnl Lv 2, Hávm 44. 45, jfr HHj 14, St 15. 22, pmáhl 16, flárðum má trautt of t. Mhv 28, t. meyjar orðum Hávm 84, t. konu annars Korm Lv 48, t. tryggðum e-s Hávm 110, t. hug, være modig nok, Hym 17, Merl I 30, t. nesti, have forråd nok, Hávm 73, t. joxluum, have kindtænder kraftige nok, Am 83, t. raun, stole på, Ht 26, t. magni Herv III 11. — 2) tro noget, anse noget for sandt, med dat., Am 74, Lil 18, tro på ens ord, at de er sande, med dativ, Mhv 24, absolut, trúík eigi at heldr Anon (XI) Lv 13; med á (og acc.), t. á god Hyndl 10, ESk 6, 14, Sigv 12, 22, t. á gram, tro, stole på, Gríp 47, t. á sik Isladr 25, Sól 17; medium, reciprokt, vel mættim tveir t-ask Skí 5.

trúarbót, f, forbedring af troen, Ólv 4, 2.

trúarsæði, n, troens sæd, frökorn, láta t. frævask Gdþ 15.

trúðr, m, (-ar), spillemand, gögler, leikrar ok t-ar Harkv 22, inn i búð at t-ar Nj (XII) 8; foragteligt menneske i alm., Nj 14, t-ar Mey 49.

trúliga, adv, 'troligt', tillidsfuldt, leita trúnaðarmanns t. Hsv 119 (v. l.); Pét 54.

trúlundaðr, adj, pålidelig i sind, Pét 10,

trúnaðarmaðr, m, 'tillidsmand', fortro-lig ven, som man har fuld tillid til, Hsv 119.

trúr, adj, 1) pålidelig, tro, t. vask tyggja dýrum, han kunde stole på mig, Eyr Lv 10, (menn) t-tir skaldi Gþorg, t. at hug Mhv 7, t. í tungu, med hensyn til sin tunga, pålidelig med hensyn til betrode ting, Hsv 19, Gd 9, trú tryggð GSvert 8, trútt traust Has 62, t-ar líknir Arn 5, 25, t-ar sættir Sturl 8, 1; trú verk Pét 27. — 2) heldig, allar eru tóðir t-ar Hsv 85. — Jfr hug-, jafn-, sigr-.

tryggð, f, 1) troskab, sikkerhed, sikker-hedstilstand, der bevirkes ved en per-sons løfte om at ville skåne en anden (modstander), svíkva, véla í t., svige en mod sit sikkerhedslofte, mod tro og love, Hárþ 34, Sigdr 7, Hál 12, pSkall 2, svíkja í t-um Merl I 42, tældr í t-um Ormsþ IV 3, taka við t-um e-s, modtage ens troskabslofte,

Sigsk 1, unnar t-ir Sigsk 17. 20, rjúfa t-ir Nj 15, slíta t-um Mhkv 3, hvat skal hans (Óðins) t-um trúá Hávm 110; vinna t-ir margra síta, give en venskabsforsikringer (til erstatning) for, Guðr II 20 (t-ir synes her brugt næsten som bætr, der dog ikke just består i håndgribelig erstatning). — 2) fortroligt forhold, af t-um segja ástráð, meddele et kærligt og fortroligt, pålideligt råd, Hym 4; t-ar tírr, holdbarheden pryd, berömmelig pryd, om solide kirkebygninger, Mark 1, 25. — þás trú t. tóksk með mónum, da der opstod et gensidigt fortroligheds- og venskabsforhold, synes snarest at være meningen, GSvert 8. — Jfr her.

tryggðarlauss, adj, uden sikkerhed, d. v. s. en af hvem man ikke kan få eller vænte sikkerhed, fred, t-ir snákar Merl II 14.

tryggðrof, n, brud på sikkerhed(sløfte), brud på troskab, Sigldr 23.

trygglauss, adj, som man ikke kan lide på, som er uden sikkerhed, farlig, t-t of far (góða) Haustl 1.

tryggliga, adv, tro, uden vaklen, fast, t. trúði Sól 20.

tryggr, adj, 1) pålidelig, som man kan stole på ("solid"), t. vinr, t-vir vinir Hávm 67, HolmgB 7, t. vinr minn sás trúá knáttak Arbj 10, t-vir menn Hhund I 25, Orv III 2, vilgi t., om Loke, pdr 1, t. jarl Sigv 1, 11; trygg róð, pålidelige, ærlige, handlinger, trauðr t-ra ráða, upplidelig, falsk, Nj 13, t-t siðferðar blóm Heilv 3; — vasa tungiskin t-t at líta, det var ikke sikert at se på, man følte sig ikke sikker, tryg, om Eriks frygtelige blik, Arbj 5. — 2) tryg, sikker, godtroende, gerðumk t. at trúá hónum St 22, verðit maðr svá t. at pessu trúi qllu Hávm 89. — Jfr auð-, ó-, Sig.

trygga, (-ða, -ðr), göre pålidelig, sikre, t. liði friðbygg Fróða Ht 43, friði tryggð byggð Mark 1, 28; t. óð, göre et godt vers, Nj (XII) 3.

Tryggi, m, Olaf Tryggvasons fader, Stefñir 1, Hfr 2, 6 o. s. v., Sigv 11, 5, Rst 4 o. s. v., — en sön af kong Olaf, Sigv 8.

tryggvinr, m, pålidelig ven, t. engla, gud, Ólv 3, 2.

trylla, (-da, -dr), forgøre, forhekse, mijok hafa troll of t-da (konu) Korm Lv 48; ordet beror i øvrigt på rettelse.

trýni, n, tryne, flab, kæft, om ulven, Rst 17.

trýta, (-tta, -tt), af usikker betydning i trýtti æ trónu hvot Hamð 17; det fortælles, at brødrene Sörle og Hamde fandt deres søstersón såret i et træ og "vind-kolde ulvetrær vestenfor gården" — hvorpað den anførte sætning følger; fortætelsen er: "de havde ikke lyst til at vænte (dvæle)"; Björn Haldorsson anfører talemdæn aldrei heyrða ek trónu mína tríta (o: trýta), 'aldrig har jeg hørt mit garnnöggle trimle' (rulle, volutari);

dette udtryk synes bestemt at indeholde det samme (*i negativ form*) som Hamðistedet; der synes(?) at være hentydet til den med en klirrende lyd forbundne dinglen (af ligene) i galgen, af en så uhyggelig art, at de, som kom dertil, helst skyndte sig bort snarest muligt; men hvot er i alle tilfælde lidet forsædligt.

Træjánús, m, kejser Trajan, Pl 33.
trøð, f, vej, sti (især en sådan som med hegnet til bægge sider går gennem tunet hen til gården), korna á auða t., på den forladte sti, indtage en tom plads, Hák 20, of t, over vejen, landet, VGl 6, — føra Barða á t. við Orm, føre den frem side om side med, Hókr 5. — I kenninger, for 'sø': Solsa bekkjar t., den sti der fører over Solses bæk (havet), Hallv 1; men her kunde t. også henføres til Sveiða og hreinum til Solsa bekkjar; t. fleyja Eþver 2, býru t. Hfr Lv 16, — for fjæld: t. glamma ferðar Gldr 2, — for land: Hørða t., Hordland, Eg Ber. — Jfr þjóð-, qr-.

Trønubeina, f, navn på en af Træls døtre ('med traneben' o: tynde lægge), Rp 13.

Trønueyrr, f, sagn lokalitet, Hhund I 24.

Trønuvágur, m. pl, sagn lokalitet, Qrv VII 16, IX 44.

tugga, f, stykke (eller noget) man tygger eller skal tygge, spise, i kenninger for lig: Munins t. GSúrs 31, pSær 2, 4, pmáhl 13, ulfs t. Arn 5, 9; — for Fenrir: Gleipnis t., hráki Gleipnis t-u, elven Vón, hvilket in casu bruges for appell. vón 'háb', sitja á vón, sidde og vænte, Stríðk; — for sværd (efterklassisk, i transitiv betydning 'hvad der tygger, bider'): Herjans t. Ormsþ IV 5. Jfr Meissner 150.

tugr se tøgr.

Tumi, m, Tume Sigvatsson, GOdds 3, Anon (XIII) B 19; — sagnperson, Ormsþ IV 7; navnet er hælenavn for Tómáss.

tundr, n, ildtænder, hvad der kan brænde, t. lagði (kona) undir, o: under gryden, EGils 1, 29.

tunga, f, 1) tunge, á t-u mér Arbj 15, t. es hofuðs bani Hávm 73, gæta t-u í góma báða Am 9, hræra t-u Anon (XI) Lv 3, St 1, séa við t-u, o: ens ord, Gunnl Lv 8, harðr í t-u, d. s., Hfr Lv 28, trúr í t-u Hsv 19, Gd 9 (jfr trúr), t. fekk mér golls, min tunge, d. v. s. mine digterord, Sigv 11, 17, hraðmælt t. Hávm 29, fló t. Lok 31, flárð t. Hávm 118, tirkunn t. ESk 6, 60 (jfr 64); (rúnar) á Braga t-u Sigrdr 16; ulfa ferðar t. Arn 2, 5. — I kenninger, for sværdklinge: t. meðalkafla Ggnæv 2, hjalta t-ur Ólhw 2, 10, slíðra t., t-ur Hl 9 b. 37 b, véttrima t-ur Bkrepp 8. — 2) sprog, nema á margar t-ur Mark 1, 9, mæla á hverja t-u manns Gríp 17, á danska t-u, med danskri t-u Sigv 1, 15, Mark 1, 27, ESk 6, 26, Lil 4. — 3) tre-

kantet stykke land der dannes ved elves sammenflyden, pul IV æ 2. — Gårdsnavn på Island (Bræðratunga) Nj 20; T-ur, stednavn i Norge, ved indløbet til Stavangerfjorden (på sydsiden), Sigv 7, 2, 3. Jfr foræðs-, hó-, ítr-, lof-, orms-, slíðr-, sval-, vesæri.

tungl, n, himmellegeme, især sol eller måne, pul IV ll, t-s tjúgari, solens sluger, solulven, Vsp 40, gefa t. merkjá, for at betegne, Ölsv 3, 2. — I kenninger, for himmel: t-a rann ESk 6, 46, t-a hválf Gáþ 15, — for gud: t-s tyggi Merl II 60, t-a stýrir Gd 6 54, — for sværd: folka t. pHjalt I, örveðrs tingls t. Jór 4, — for øje (jfr SnE I 538): hvarma t. Korm Lv 3, — for skjold: Hildar t. Ólhw 2, 10, Hrundar hríðar t. Hl 36 b, tingla tangar t. Hókr 3; — uklast er t. sjötprungnis Anon (X) II B 6. Jfr baug-, brá-, boð-, emni-, himin-, hlýr-, remmi-, straum-.

tunglbryggja, f, 'sol-(resp. måne-)bro', himmel, Leid 19.

tunglstránn, n, 'sol-(resp. måne-)hus', himmel, EGils 1, 5.

tunglskin, n, 'sol-(resp. måne-)skin', t. Eiriks bráa, Eriks hvasse blik (bráa tungl = øje), Arbj 5.

tungusætr, adj, 'tungesød', sød i sin tale, veltalende, Lil 92.

Tunni, m, sagnperson (træl og skatmester), Yt 17.

tupt se topt.

turn, m, tårn, Merl I 19, II 6. Jfr gnap-, hó-.

tusi, m, ild, pul IV pp 2 (eller túsi, jfr skrivemåden tvísi?).

tuttr, m, pusling, t. litli Orv V; ordet er vist = stuttr (som subst.), udtaalt, som det kaldes nu, med "tæpitúnga".

tuttugu, talo, tyve, Nkt 14.

tún, n, indhegnet stykke, hvorpå der er bebyggelse, i t-i Vsp 8, Harkv 16, Hjortr 2, Guðr I 16, 22, II 40, Sigsk 29, i t-um (Odins) Vafþr 40, 41; i pl, om en hel bolig, gårð, Freyju t. pry 3; fimm t. Orv IV 3; tun, i isl. betydning, græsmark omkring gården, Vígl 7. — I kenninger, for en gravhøj (med omliggende areal): t. (Pógríms) GSúrs 8, — for himmel: himins ritar t. Leið 42, — for so: barðs t. Þorm 2, 11, — for hoved: reikar t. Sigv 12, 14, — for øje: hvarma t. Ragn IV 3, — for guld: snáka t. GSúrs 5, — for bryst: mælsku t. Líkn 4, hyggju t. Líkn 40; — dristig er kenningen bragar t., digitningens mark, o: digitningen som helhed, (jfr hele sammenhængen), Arbj 25. Jfr dorg-, foður-, grjót-, hug-, hval-, hó-, il-, mun-, Nóa-, rauð-, Sig-, val-.

túnhlíð, n, indgangen til tunet, Hhund I 48.

túnriða, f, 'tun-rytterske', troldvæsen der i mørke rider i luften over gårde og bygninger (jfr myrkriða, kveldriða), Hávm 155.

Túnsberg, n, Tønsberg i Norge, pshakk 2, Játg.

túnvöllr, *m*, = tún, *i isl. betydning* ‘den gødede græsmark’ omkring gården, tøja t-u Korm Lv 13; reyðar t., havet, Steinn 3, 11.

túsi se tusi.

Túskaland, *n*, ‘Tuskerne land’, Tourage i Frankrig, Ótt 2, 12.

Túta, *m*, navn på en frisk dværg (11. árh.), SnH 2, 1.

Tvedda, *f*, elven Tweed i England, pul IV v 5.

Tveggi, *m*, navn på Odin, pul IV jj 8; bræðr T-ja Vsp 63, T-ja bági Fenrisulven, St 25, nesja takkreins T., sørmand, mand, Grettis 12.

tveir, tvaer, tvau, talo., to (acc tváa Korm Lv 29, Hfr 3, 3, Ótt 2, 13, Refr 2, 1, Hym 21, Akv 37, men tvá pTref 4, Hym 9, 15, Am 50, jjf Skjspr 85–86), Bragi Lv 1, Yt 13, Eg Lv 46, Anon (X) I B 7, Korm Lv 16, 47, Gldr 4, Bbreið 2, Jór 4, 5, Skí 5, Lok 19, 25, Sigsk 1; í tvau GSúrs 31, Korm Lv 27, Hfr 3, 29, Sigv 13, 10, Bjhit 2, 16, Hym 12, Grott 23, t. menn einir Hamð 22, leika tveim skjoldum Am 74, Eyy Lv 10, þótt tvær geitir eigi Hávm 36, fáa tvær leiðir (se leið) Am 21, til hluta tveggja Sigsk 23, rjóða tvær eggjar, bægge ægge, Arn 6, 2.

tvenni, *n. pl*, = tvenn Rst 10, her står i hds. tvenna, hvilket må rettes enten til tvenni eller tvemmin (hørende til þjóðlond). Jfr þrennī(nn). Rigtigere er det måske at læse tvinni.

tvennr, *tal-adj*, 1) dobbelt (jfr Skjspr 86) t. ávæxtr, frugt to gange om året, Ólv 2, 1, seljask t-a gísla, gensidige gisler, Ólv 2, 5, tvenn øst, kærlighed til to parter (til gud og mennesker), Líkn 34. — 2) iørvigt ofte i samme betydning som ‘to’, t. tregi Skí 29, tvenn ok þrenn mæðar efni Arbj 15 (jfr prosaens forklaring, der synes at forudsætte ordet med ét n), tvenn log Gísl 1, 2; således også Has 36, Leið 27, Lil 67, 72, Heil 13, 25, Katr 41. Jfr tvenni og tvinnr.

tvéfaldr, *adj*, dobbelt, t. sigr Heil 3. **tvévetr**, *adj*, to år gammel, Anon (XI) Lv 13, Herv VI 2, Hávm 90.

tvinni, *m*, tråd (egl ‘noget dobbelt sammensnot’), i kenninger for kvinde, Syn t-a GSúrs 34, t-a Roskva EGils 3, 1, Bil t-a Vígl 20, t-a skorð Harð 4.

tvinnr, *tal-adj*, = tvennr, dobbelt, t. blómi Sturl 4, 4.

tvistr, *tystr*, *adj*, 1) egl ‘ivedelt’, delt i partier, hvé lengi skal grund tyst Sigv 11, 9, (menn) voru t-ir, opfattelsen her er ikke sikker, uenige eller nedslædede(?), pKolb Lv 6. — 2) nedslætet, bedrøvet, mist hefk fljóðs ens tvista, som bliver sorgfuld ved adskillelsen, Korm Lv 21, t-t hjarta Heily 9, t-t mundar Hrist EGils 1, 10, jfr Mv II 16. — Jfr harm-, 6-, ógn.

tvisvar, *tysvar*, *tal-adv*, to gange, Hym 33, ESk 6, 60, Lil 67, Eg Lv 40, Sturl 4, 4; nefna t. Tý Sigrdr 6.

Tvíblindi, *m*, Odins navn (egl ‘blind på bægge øjne’), pul IV jj 4.

tvibyrðingr, *m*, skjold (egl ‘sammensat af to bord, træplader’), pul IV r 2. Jfr Falk, Waff 129.

tvískelfðr, *adj*, ‘dobbelt-rystet’, navn på et versemål, hvis ejendommelighed består i, at der i de ulige linjer følger 3 vægtige betonede stavelses ovenpå hinanden i linjens begyndelse (f. eks. Hers gnótt hólð-), t-ð drápa (som Reksteðja) Rst 35.

tvískipta, (-ta, -tr), tvedele, dele itu, t. toptum Grettis 22.

tvítøgr, *adj*, 20 år gammel, es t-ir (skr-tugir) toldumk Krm 3.

tvívetr, *n*, to vintre, oversættelse af lat. biennium, Merl I 24.

tvíviðr, *m*, bue (egl ‘dobbelt-træ’, ø: noget der er sammensat af to træstykker), pul IV p, t-ar tollurr, kriger, pdr 19; hagl t-ar, pile, Merl II 65.

tyggi, *m*, fyrste, konge (i hds. skrives næsten altid tiggí, selv om rimet fordrer y, tiggí findes derimod i rim kun Ht 74; denne udtales må være bleven almindelig ved 1200; at der skulle foreligge 2 forskellige ord er næppe troligt), pul IV hh 1, Hfr 2, 6, 9; 3, 24, Eyy Lv 10, Arn 3, 17; 6, 1, pjóðA 3, 8, Valg 7, H hund I 48, Reg 15 o. s. v.; t. Svia Sigv 12, 1, t. grundar Ht 52. — I kenninger, for gud: t. sólar ESk 6, 65, t. sólar hjalms Arn 7, 1, t. vagnbryggju Nik 1, 3, t. tunglbryggju Leid 19, — for træl: t. grefja, ironisk, Gnóð Ásm. — Jfr himin-.

tyggva, (togg, tugginn). **tygge**, spise, toggtu tildele Am 83, bedít mik at t. Guðr II 40, ulfar tuggu hræ Arn 5, 17, hijortu við hunang tuggin Guðr II 41, Akv 36, hjalmgríðr (øksen) togg hold ok bein Snjólfjr 6.

typa, (-da, -ðr), sætte op i topform, t. af hofuð, sætte topformet hovedpynt på nogen, pry 16. 19.

typpi, *n*, top (af toppr), élmars t., skibstoppe, mastetoppene, Arn 2, 10.

typta, (-ta, -tr), tugte, ave, Lil 81.

tyrðilmúli, *m*, alke-art (alca torda), pul IV xx 4 (vist af tord, og hvad múli angår jfr det nuværende navn klumba).

Tyrifinnar, *m. pl*, Terfinnar (i det nordligste Norge; det første led beror vel på folkelig etymologiseren), Qrv IX 9.

Tyrfingr, *m*, det berømte sværd i Her-vorsagnet (af torf, fordi den gemtes så længe i jorden, eller = ‘jordfundet’? har sikkert intet at gøre med Tervingi), Herv III 6, pul IV l 7; sværd i alm., t-s eggjar Arn 6, 2. Jfr Falk, Waff 62. — Mandsnavn, en af Arngrimssønnerne, Qrv III 1, Hyndl 23.

Tyrivist, *f*, øen Tyrve blandt Syderørne, Brekka 6.

tý, *n*, et sådant ord må vistnok antages at foreligge i forbindelsen pursa t-s

(skr tys, tøs, tøs, tols o. s. v.) *Eyw Lv 11*; tý betyder māske 'hjælperske', o: ægtekvinde; þursa týs (*jættekvindens*) byrr, sind, sindelag. — Om det er det samme ord som foreligger i *Arbj 19*: vinr Véþorms veklinga tøs (*sål. hds.*), er usikker. Jfr *BMØlsen, Arkiv XVIII*, 199 f.

týframr, adj, 'gudedydigt', dygtig som en gud, meget dygtig, *Haustl 1*.

týgiligr, adj, (da týgi og skýja danner rim, var det muligt, at ordet rettere burde opfattes og skrives týi, men etymologien er usikker), truende, vredagtig, ef t-g mól biti (mann) *Mþróð 2* (eller for týju- af det følgende ord; tvivilsomme ord, ord der kan forstås på to måder?).

1. týja, f, tvivl, ey vas mér t. *Akv 27*.

2. týja, (-ða, -ðr?), hjælpe, t. e-m *HolmgB 5*; intr. nytte, eyvit týr þótt skyndi seinn *Mhk 12*.

týmargr, adj, overmåde talrig, t. flótti *pjóðA 1*, 17.

týna, (-da, -dr), 1) tilintetgöre (af tjón), med dativ, t. *Birkibeinum Nefari*, eggjar t-du lífi seggja *Mark 1*, 19; med, rekkar t-dusk, omkom, *Hl 21 a*, b6l t-dusk *Arn 5*, 11, gleði t-isk *ESk 6*, 63, allir t-unm, fortabes, *Líkn 3*, týndir frá trú, fortabte jra-troen, *ESk 6*, 40, vægð er t-dum nægðiz *Lil 82*. — 2) miste, t. lífi *Guðr II 12*, t. aldri *Sigsk 51*, t. ævi *Krm 3*, t. ondu *Sigsk 60*, *HHj 37*, *Jóms 41*, t. frelsi sínú *Sturl 3*, 7, himmar t-du ljósi *Lil 59*, t. óst *Hsv 107*, t. meidum, gá glip af, *Sigsk 15*. — 3) glemmi, litt t-ik því *GSúrs 23*, t-ik trúðla rúnum *Rv 1*. — 4) med acc., tilintetgöre, t. fjar *Gauta Vell 30*.

týnir, m, tilintetgörer, t. sauða, ræv, *Merl I 28*, t. randa, kriger, *Sturl 6*, 8, t. týrreinar, d. s., pTref 4. — 1 kenninger for 'gavmild mand', uddeler, t. vala strætis fasta *ESk 6*, 25, t. máskeiðs fúra *Krók 1*. — Jfr blik-, seem-

týr, m, 1) gud, guddom, fló með fróðgum tivi (v. l. tíva) *Haustl 8*, især i pl, tivar (jfr *Bugge, Home of the Eddas XXXIX f.*) *Grí 5*, tivar ok ginnregin *Hym 4*, týframir tivar *Haustl 1*, tormiðluð tívum *Haustl 3*, ríkir tivarpry 14, *Bdr 1*, tíva rök *Vafþr 38*, 42, telja tíva fyrir *Hávm 159*. — 2) som egennavn på guden Ty (her kunde ý ogsá findes i dativ, ligeledes trængte r sig ind i dativ Týri og gen. Týrs, men dette skete først meget sent), pul IV g, ifølge *Hym sön af Odin og en jættekvinde*, *Hym 4*, 33; *Lok 40*; Týs óttungr, *Ynglingekonge*, eller en *Ladejarl*, *Yt 17*, *Hál 12*. — Hyppigt i kenninger, for Odin: bøðvar T., eldar bøðvar Týs, sværd, *Sturl 4*, 19, *Gauta T.*, d. s., = Gautatýr (s. d.), *Hák 1*, — for kriger: bøðvar T. *EGils 1*, 15, Hristar T. *Merl II 14*, T. Heðins meyjar *Hjr 3*, 17, premja svells drífu T. *porm 2*, 6; T. hjalta óns *porm 2*, 16, með brands Týri ptré (hvis ordet er rigtigt; fejl for tívi?), T. fleina *EGils 3*, 1, T. teinlautar *Vell 30*, T. týrva *Hjr 2*, 9; T. bauga *Hák*

6, T. bóru leygjar *Helgdýrr*, T. taura *Korm Lv 47*, farlands fasta T. *pKolb 3*, 6; ára elgs (*skibets*) T. *Isldr 8*; T. topta (s. d.) *Harð 16*, karms (*vognens*) T., *Tor*, *pdr 19*, i pl. ýs (*buens*) tivar, mænd, *Sigv 12*, 23. — *GSúrs 16* er noget urigtigt, da Tý her alene skulde betyde 'mand'. — 3) *Runenavn (t)*, nefna tysivar Tý (dog er T. her vist dobbelttydigt) *Sigrdr 6*, jfr T. er æinendr ása *Rún 23*. — Jfr aud, beiði-, byrgi-, farma-, felli-, fimbul-, geir-, hanga-, her-, hirði-, hjalm-, hropta-, men-, reidi-, remmi-, sig-, sœki(tivar), val, vera.

tæla, (-da, -dr), besnære, svige, þat t-ir horska hugi *Hávm 91*, marga hefir þat hyggna tælt *Mhk 20*, t. mog *Fáfn 33*, vil ok dul t-ir virða sonu *Sól 34*, horundar hungr t-ir holða *Sól 50*, tólmum tældr *Alv 35*; besnære, fældre, réð t. nýtan *porm 1*, 11, þat t-di hildar hvøtuð *Sigv 12*, 9; — overvælde, lát aldri ofsvetni t. þik *Hsv 18*.

tælir, m, besnærer, ødelægger, unnar hyr-(guldets)t. (disse to ord adskilte), gavmild mand, *Isldr 23*.

tæra, (-ða, -ðr), give, yde, gjof t-isk *SnE II 218*.

tærir, m, giver, t. miskunnar, *Sct. Peder, Pét 52*.

tœja, (-ða, -t), 1) hjælpe, oss tæjandi *Gðb 46*, bað dróttin t. sér *Pl 18*, tœði brœðr *pjóðA 3*, 1, hrafns fœði vel tœði *pjóðA 3*, 15, *Steinn 1*, 7, Sviar tœðu pér *pjóðA 3*, 8. — 2) vise, med gen., tœja tanna(jfr téa) *Korm Lv 32*.

tœma, (-ða, -ðr), tømme, svá t-ir láð lýða børnum, gör folketomt, *Merl II 38*; arfr t-iz, arv bliver ledig, tilfalder, *Vitn 9*.

tœnaðarmaðr, m, hjælper, en som går i forbón, t. í boenum *Gd 21*.

tœnaðr, m, hjælp, t. bœna *Líkn 8*, biðja t-ar *Hsv 117*, veita t-d sinn *Katr 48*, fyr t-d Máríu *Lil 82*.

tœta, (-tta, -ttr), rive, pille, fra hinanden, især om indfiltrer uld (uldtot), vefa ok t. (mæk denne sammensætning) Ægis doetr (bølgerne med deres hvide skumtoppe tænkes her som uld, der skal redes), *Sveinn 1*.

tøfranorn, f, heks, troldkvinde, i pl., *Bós 8*.

tøng, f, tang, t-ir skópu *Vsp 7*, nema með t-ar munni *ESk 6*, 60, tingla t. = brandr på et skib, hvis tungl er 'skjold', *Hókr 3*; konungr t-ar, grovsmed, *pjóðA 4*, 15; t-ar þang, 'tangstilk, som tangen griber om', = sia, (glødende) jærnstang, *pdr 16*, t-ar hangagalgi, arm, *Rv 7*. — Jfr dal, hramm-, hvarm-, spenni-.

tønn, f (pl. tenur, tenn, teðr), tand, *Anon (X) I B 7*, *Vgl 25*, 36, rjóða tønn *Bkrepp 6*, rjóða ylgjar t. *Sigv 1*, 12, rjóða fenris teðr *Isldr 7*, (rúnar) á Sleipnis t-um *Sigrdr 15*, temn hónum teygjask (s. d.), tænderne strækker sig ud (af begærlig-

hed), Vgl 17, gnísta tennr, skære tænder, Lil 73, tœja, tœa, tanna, vise tænder, o: ved at smile, og så ‘smile’ (af glæde), Korm Lv 32, HolmgB 9; t-a sår, sår ved tænderne, Mhv 12, t-a hvarf, munden (eller mundhulheden bag tænderne), Ulfr Lv; tennr Hallinskíða, Heimdals tænder, guld (jfr Colltanni), Gráf 13; t. foldar, sten, Gdþ 33, lagar t., d. s., hvis teksten er rigtig (jfr vébraut), Gldr 2. — Jfr ten-, Hildi-, víg-, pref.

topuðr, *m, tilintetgörer, t. naðrbings, guldetts oder, mand, Bkrepp 8. Jfr angtr-, brík-, gráð-, hring-.*

tos se tý.

Tótra, *f, sagnperson, Gautr I 4.*

tótrar, *m, pl, pjalter, hvat hafim heldr an t-a psfj 2, 1.*

tótrughypia, *f, ‘pjalte-klædt’ (af hjúpr), Hhund I 43. — Egennavn, datter af Træl, Rþ 13.*

tög, *f, rodtrævl, rod, pul IV kk 1, ef høggr t. undan (tekr tré at hniga) Am 73.*

tøl, *f, svig, bedrag, list, (yngre er tál i sing som ntr), vasa t. Anon (XIII) B 16, af t. fjanda EGils 3, 2, t. es at mæla annat Steinn 1, 6, haifa t. teitimála, blive snydt for glade samtaler, Korm Lv 55, t-ar bål, hæftig sygdom (af åndelig art),*

EGils 1, 12; hyppig i pl, draga e-n á t-ar, svige en, Stefñir 1, tældr miklum t-um Alv 35, verða at t-um, blive til svig (for en), anvende svig (mod en), Sól 20; settir med hørðum t-um, om en sygdom, EGils 3, 9; — sløkkvir, eyðir t-a, from, ørlig, mand, om biskop Guðmund, EGils 2, 14; 1, 27; — t. Erlings, Erlings fald, (jfr tæla), Sigy 7, 8. — Jfr fjortöl.

tóroughlyri, *adj, med kinder våde af gråd, at telja t-a (sem.) Ghv 9.*

togdrápa, *f, et slags digt (navnets oprindelse er uklar; = tvítog drápa?), pløft 2, 8.*

tøgr, *m, (skr. tigr, tegr, togr, tugr, jfr Bugge, Arkiv II 252), tier, fullr t. Sigy 1, 10, fylla annan tøg Arn 3, 18, halfan þríðja tøg Tindr 1, 4, þrim t-um snekkjum Ív 36, þrim t-um vetrum Gdþ 61, þriggja tegu (hds tego) manna Guðr III 5, med þria t-u, sst, bræla þria t-u Am 95, þrír t-ir Am 54, fjórða t-ar manna HolmgB 9, fjórum t-um dogum Líkn 24, fjórir t-ir drengja porm 1, 12, fjórir t-ir vetra VGl 9, fjórum færi (sverð) an fimm t-u HHj 8, sex t-ir psfj 1, 2, áttá t-u (borga) PjóðA 3, 2, fimm hundruð dura ok umb fjórum t-um Grí 23, 24, gjalda hundruð þria t-u Anon (XII) B 5, jfr 6.*

U

Den korte u-lyd veksler med o i ord som goll—gull, god—guð; i skjaldepoesiens ældre tider (indtil omtrent 1100) er o-formerne som det synes eneherskende, medens u-formerne først dukker op i den følgende tid; de må dog gå længere tilbage og være brugt jævnsides med de første, da de ellers ikke vilde være blevne eneherskende (i løbet af det 13. årh.). En orknøsk form er vel mulig; om sonr, sunr, se dette ord. Derimod findes der kun u i ord som ulfr (olfr kun i mansnavne). Det findes i part. perf. sukknir (: drukn Steinn), kummum (: sumr, næppe at læse somr, Hfr). Efter vokaler er u (i endelsen) i reglen ikke synkoperet i tiden før o. 1100; dog er synkopen begyndt i det 11. årh., jfr ófám Arn 3, 8. I afledningsendelsen -ung kan kun u (ikke o) konstateres.

uðr se unnr.

uf findes adskillige gange i cod. reg. (Eddadigte; 5 30. 8 28. 19 25 — 73 8. 82 26, som udjyldningsparatikel på de første, som præp. på de sidste steder),

men der foreligger vel her kun en afskriverform, en mellemform mellem of og um.

ugga, (-ða, -at), 1) *frygte, være angst (oftest for noget, der kunde væntes), med acc., kóllumk u. Svía allitt pjoðA 4, 8, flestir uggðu foldvorð Mark 1, 32, u. ræsi Merl II 26, u. lið Ív 36, u. Isungs bana Hhund I 20, u. hotvetna Hávm 48, u. ofrgang Styrr, u. dauða Korm Lv 35, u. eld pskakk 2, u. litíti Háv 10, u. bana Pkolb 3, 3, u. fær e-spløft 2, 3, u. sér konungs reiði Sigv 1, 1; absolut, uggik enn Drv (XI) 11; med at-sætn, ugði haun at Éva stygðiz Líl 18; u. við kvómu e-s Bergb 7, uggik hvergi at hoggyva HolmgB 4; med dativ, u. lífi, med hensyn til sit liv, Anon (XII) B 4. — 2) nære angst. o: twi, skalat u. þat TorfE 5, u. ótta seggja Mgóð 2.*

Uggi, *m, mansnavn, Ulfs fader (egl. tilnavn, ‘jinne’), U-a sonr pveil.*

ugglauss, *adj, uden angst, ek skylda þó aldri u. Has 46, Lil 78; ntr u-t, uden frygt, Rst 6, hoggyva u. pskakk 1.*

uggligr, adj, *aengstelig*, vas u-t at, man kunde frygte at, pmáhl 13.
uggr, m, *angst*, frygt, vakna við ugg Has 31, u es mér Gmlkan 1, 4, u. ok ótti Lil 20, u. ok hræzla Has 32, bera ugg Hárj 1, ala ugg of e-t Ormr 1, 2, fyllask u-s Líkn 27, u. groetir ýta Has 38, vætr u-s Arn 5, 17, u. er á e-m EGils 1, 24.

1. **ugla**, f, *ugle*, pul IV xx 2, (rúnar) á nefi u-uSigldr 17.

2. **ugla**, f, *blandt skibsnavne*, pul IV z 3.

Ulfasund, n. pl, *Ulvsund*, i Nordfjord (Norge), Sigy 11, 8.

ulfbrynnandi, m, *som giver ulven (blod)* at drikke, kriger, Rv 33.

Ulfðalar, m. pl, *sagnlokalitet*, Vgl 5. 6. 13.

ulfgi, se **ulfr** (= ulfr-gi, ikke ulv, Lok 39).

ulfgrár, adj, *ulvegrå*, grå som ulvens hår, u-tt hattar staup Arbj 7.

ulfgrennir, m, *'ulve-føder'*, kriger, Eg Lv 32, ESK 9, 2 (v. l.).

ulfgróðr, m, *'ulvens sult'*, v. l. til ulfs gróðr, pjóðA 3, 4.

ulfgœðandi, m, *'ulve-føder'*, kriger, Pl 47.

ulfheðinn, m, *'ulve-skind'*, i pl. om Hrald hárflagres bersærker, Harkv 8. 21. Jjr Arkiv XI, 23 f.

ulfhugaðr, adj, *ulvesindet*, med ulvesind, grum, vild, Reg 11.

ulfið, n, *ulve-bolig*, skov (af híð), ór u-i, i skoven, Hhund I 16 (jjr ulvhide Aasen).

Ulfkell, m, (-s), *Angelsakser i 11. árh.*, pKolb 3, 11, Sigv 1, 7, Olhelg 3.

ulfliðr, m, *'ulve-led'*, håndled (jjr SnE I 112), pul IV öö, milli u-s ok axla Arn 7, 3, i pl Gautr II 7.

ulfnestir, m, *'ulve-føder'*, som forsyner ulven med nest (vb nesta), kriger, ESK 1, 3.

ulfnistandi, m, s. s. *foregående*, ESK 2, 1. 6. 25 (som v. l. til ulfs nistandi).

ulfr, m, 1) *ulv*, pul IV ee 1, varð u. feginn Hfl 14, u. stóð í ótu Jóms 31, bjóða u-um hræ Hfl 12, annars barn er sem ulf at frjá Mhkv 5, Skoll heitir u. Grí 39, rinnna fyr u-i, om geder, Hhund II 37, svíða ulf, stykker af ulv, Brot 4, u-i hæra hykk þik cépa munu Hárb 47, emjuðu u-ar Am 25, heyra ulf þjóta und asklimum, som godt varsel, Reg 22, ulfr þaut of hrævipSær 3, u-a þyr SnE I 94, ginandi u. Hávm 85, (rúnar) á u-s klóum Sigldr 16, u-a ferð Arn 2, 5, u-a dcemi, ulves "handlemdde", at efterligne, Hamð 29; sjaldan liggjandi u. lær of getr Hávm 58, þar es mér u-s vón es eyru sék Fáfn 35, es fangs vón at frekum u-i Reg 13; hafa ulf gráan inni, med henblik på Helgi, Hhund II 1, således undertiden om en person for at betegne ham som fjendsk, opt es u. í ungum syni Sigldr 35, skalat ulf ala ungan lengi Sigsk 12,

u-ar munu ráða arfi Akv 11, ulf hafa órir niðjar und boegi HolmgB 3, ilt es við ulf at ylfask slíkan Hildr, jfr nú es u-s hali einn á króki (jfr krókr) Ófeigr 4, u-um glíkir, er de som har hverfan hug, Sól 31; u-s váðir, ulvehár, Akv 8, u-a krásir, lig, blod, Hhund I 36, u-s tafn, a. s., Isldr 10, u-s tugga Arn 5, 9; ulven som en jaettkvindes hest, nú tak ulf þinn einn af stalli Hyndl 5. — 2) *særlig om Fenrisulven*, u. enn hósvi Eirm 7, algífris u. Rdr 9, moeta u-i Hyndl 44, við ulf vega Vsp 53, Lok 58, u. gleypa mun Aldafðor Vajpr 53, ulf sék liggja árósi fyrir Lok 41, ól ulf Loki Hyndl 40, u-s faðir, Loke, Lok 10, u-s hmitbróðir, midgárdssormen, Hym 23, jódís u-s, Hel, Yt 7; u-s bági, Odin, St 24. — 3) ojte i udtryk, hvorved mandefald betegnes, samt i kenninger for kriger, auka u-s verð sverðum Eskál Lv 2, gefa e-n u-m Guðr II 7, rjóða u-s munn Isldr 21, rjóða u-s fót Sigv 1, 1; u-a grennir HolmgB 10, u-s foðir Pl 43, u-s foðandi Gyð 1, u-s tannlituðr Eg Lv 6, þverrir u-a sultar Hjr 3, 27, u-a fyllir Nj 10. — 4) i alm. betydning, 'skadeligt væsen, uhyre, røver', snótar u. (v. l. ylgr), om Tjasse som Iduns røver, Haustl 2; om ilden, u. stordar Sturl 3, 11, om sværd, u. ennibjalfa GDropl 3. — 5) som mansnavn, — sagnpersoner, Hyndl 12, U. gínandi Hyndl 22; U. Uggason, pveil, U. Rögnvaldsson (11. árh.) Sigv 7, 9. — 6) som sværnavn, pul IV l 4. — Jjr hrið, ver-.

Ulfún, f, en af Heimdals modre, Hyndl 37.

ulfseðjandi, m, *'ulve-mætter'*, elfar ulfr, skib, dets sedjandi, som lader det, mand SnSt 4, 6.

Ulfjall, n, *sagnlokalitet*, Qrv VII 5.

ulfteitir, m, *'ulve-glæder'*, kriger, Edáð 1.

ulfúð, f, *'ulve-sind'*, fjendligt sind, cerin u. Anon (XII) B 13.

ulfviðr, m, *benedæd*, pul IV kk 2.

ulfvin, n, *'ulve-vin'*, blod, u-s eldar, sværd, Pl 14.

ull, f, *uld*, hvít u. Merl I 17, hreistr ok u. Lil 93; u-ar otr, björn, Gretts 18, men en sådan kenning er umulig, der skal uden tvív læses urðar otr; — u-ar reiði-Sif, kvinde, Korm Lv 22 (ullar rettelse for ullr at).

Ullarkr, m, *slette i nærheden af Up-sala*, Krm 7.

Ullr, m, (-ar og -s), en af aserne, Sifs sön og Tors steson, hans bolig Ydalar Grí 5, U. (reið) ýmissum (hestum) pul II 4, U-ar hylli hefr ok allra góða Grí 42, hringi U-ar, hvorpá eder aflagdes, Akv 30, gulli U-ar, Tor, pdr 18, U-ar, U-s mágr Haustl 15, EVald 3. — 1 kenninger, for skjold (i henhold til læren om, at Ull havde et skib, der hed Skjoldr, jfr SnE I 420. 426); U-ar skip pjóðA 3, 31, U-ar far Sturl 3, 14, U-ar askr (jfr ask-

sogn) *Vell* 2, *Hfr* 1, 1 (*jfr askpollr*), U-ar kjöll *Rst* 6, *Evv* *Lv* 9 (*jfr ang. disse kenninger*, *Much Beitr XX*, 35 f), U-ar sundvigg *Hally* 3, — for kamp: U-ar él (*jfr elherðandi*) *Gyð* 6, — for kriger, mand: U. bøð-Gefnar *Bjhit* 2, 12, U. oddsennu *Liðs* 2, U. undleygs *Rv* 18, U. benloga *Hrafn* 2, U. undlinns *puríðr*, U. ímunlaugs *Evv* *Lv* 8; U. Héðins veggjar *Vell* 23, U. getiváðils *Eskál* 1; U. almsíma *Nj* (XII) 4; U. ormláðs *GSúrs* 24, U. eitrþvensgs vegs *Gallt* 1, U. qlna griðts *HolmgB* 14; U. elfar elda *Leið* 28; U. unnviggs *pKolb* 2, U. þoptu mara *HolmgB* 9, U-ar (*pl*) unnar dýra *Katr* 50, U. Ekkils vallar andrs *Nj* 23, — for skjald: bragar U. *Eg Lv* 36. *Jfr* hjaldr-, hríð-, rand-.

ullstakkr, m, *uldkappe*, o: *filtkappe*, u-boði, ironisk betegnelse, *Tanur*.
umb, yngre um, adv (um har i det hele aflost det ældre of, s. d., og der vil man finde eksempler på brugen deraf, idet um overhovedet er ændret til of; i digte fra 14. árh., som *Litja* o. s. v. (mulig også tildels fra 13. árh.), hidrører dog formen um utvivlsomt fra forfatteren selv; men også steder herfra findes under of; når der endogså findes umb som præp., j. eks. umb siðir *Pl* 35, beror dette på en sammenblanding, der altså viser sig at være temlig gammel), om, omkring (ordet er altid betonet), u. at breifask, famle omkring sig, prý 1, u. faðmask, favne, omarme, hinanden, *Akv* 40, ilt es u. lítask *Am* 54, *Darr* 9, *Herv III* 8, ok u. sóusk *Vgl* 4, u. at mælask *Sigsk* 6, kveina u., i anledning af sorgen, *Guðr I* 1, II 11, ráða u. við sik, overveje sagen med sig selv, *Fájn* 33, pylask u. *Hávm* 17, hyggjunk u. *St* 13, ruddumk u. með oddi *Hhard* 6, ok u. sásks síðan *Pl* 21, u. at véla *Hálf* VI 11, hvat u. er at vera, hvad der er på færde, *Hjálmþ* III 4, eldi u. slegin *Sól* 66, venda augum u. (: trumb-) *Máni* 3; hvat es u., hvad er der på færde, *Gallt* 4. Forholdet mellem of og um (umb) er ikke tilfulde belyst; en meget nöje tilknytning mellem of og umb viser nogle af de anførte eksempler, hvor verbet står i medium, lítask umb vilde oplost være = lita af sik o. s. v. — I *Grí* 23, 24 findes umb (skr um) foran dativ: u. fjórum tögum, her synes umb på en måde at styre dativen (måske er to udtryksmåder her sammenblandede, of som præp. og umb som adv); udtryksmåden findes også i prosa som i *Grág* I 11 14: enda eigi hann ii húskarla ok um sjálfum sé.

umband (f. umb-), n, bånd der går omkring, bælte, u. allra landa, havet, *Hally* 2.

umbhverfi, adv, omkring, *Pl* 49 (skr

umbverfis), *Herv* III 23, *Mv* I 20 (skr um-).

umbnýsandi, part, spejdende, søgerende en lejlighed, *Porm* 2, 1.

umbúð, f, forberedelser (egl 'handlingen at búask umb, göre foranstaltninger til noget'), u. míð, mit udstyr, *Rv* 12, ógípt verðr i u. skjót, ulykken gör ikke lange forberedelser, *Mhk* 19.

umdog (ældre umb-), f, omgivende dugg, væske, u. arins, den dugg, fugtighed, der omgiver arnen (fugtigt sod og aske), *Guðr* II 23.

umfram, præp, udover, fremfor, u. aðrar Mey 3.

umgaupnandi, m, som lukker sin hånd om, holder i sin hånd, u. allrar skepu, gud, *Mgr* 2. *Jfr* umgeypnandi.

umgerð, f, 'handlingen at göre noget, der skal omgive noget', hvad der dannes for at omgive noget, hylster og lign., u. at því sverði *Hfr Lv* 11, binda u-ar, lægge bind om (et sár) *Pét* 39 (i bægge tilfælde kræver rimet vokalen e).

umgerðir, m, 'omslutter' (af gerða), jarðar u., havet, eisa jarðar u-is, guld, *Nj* 16.

umgeypnandi, m, = umgaupnandi, u. allrar skepu, gud, *Katr* 36; u. alls heims, d. s., *Esk* 6, 16.

umgjorð, f, = umband, gjord, bælte, u. Hristar, sœn, *Esk* 13, 13, u. Huglar, d. s., *Esk* 13, 11, u. allra landa, midgardsormen, *Hym* 22, *Olv* 1.

umlidandi, m, som rejser ad en vej eller forbi nogen (noget), u-endr alla gleypir, forbidragende, *Merl* I 46.

ummæli, n, pl, udtalelse, især om sádanne, der skal virke kraftig, *Harð* 11.

umnýsandi se umbnýsandi.

umráð (ældre umb-), n, plan mod en, ens liv, draga u-róð at e-m *Yt* 33.

umrennandi, part, rindende omkring, forløbende, om tiden (udtrykket er vel egl hæntet fra solens 'omdrejning'), u. sex, sjau at sinnum sex, sjau, daga grein *Lil* 36. 68.

umsjó (egl umséa, umsjá), f, omhu, forsorg, *Lil* 3.

umsniðning, f, omskærelse, *Lil* 35, *SnE* II 234.

umsnuðrandi, m, som lusker (sulten og snyltende, som en hund), u-nn borda (bord = spisebord), ironisk-nedsættende betegnelse, *GÁsb*.

umstilli, f, v. l. i *Óhelg* 9 = følgende.

umstilling (ældre umb-), f, handlingen at 'lave noget især af underfundig art', underfundighed, svigfuld plan, gjalda u-ar allar *Ott* 2, 16.

umsót, f, 'sidden om', sidden på lur, svigfuldt baghold, u-ir ýta *Grettis* 51.

una, (-ða, -at), være tilfreds med, leve rolig og tilfreds, absolut, u. í flóði *Grí* 21, u. úti né inni, føle tilfredshed, *Guðr* I 17, ok u-andi audi stýra *Sigsk* 16 (her kunde audi også høre til u-andi), ok uni dóttir *Guðr* II 33 (her er vel því under-

forstået), svófum ok undum *Helr* 12, undak vel *Rv* 19, bioggu ok (ok sér) undu *Rp* 12. 40; sér fójes ogsá til i hvártki sér undi *Am* 88, at sér né yndit *Am* 58 (jfr. jølgs.), u. sér hvergi *pKob* *Lv* 12; med dativ, for at betegne, hvad man er tilfreds med, u. aldrí *Sigs* 10, u. aldrí ok eign *Oðdrgr* 14, u. lifi *Hhund* I 55, II 36, *Guðr* II 27, u. øðli *Fj* 5, u. sínú *Refr* 3, 4, *Hsv* 44, u. slíku *pKob* 3, 7, (haukr) unir hørleiki *pmáhl* 15, u. londum, sidde og herske i ro, *Sigv* 13, 21, u. gammi *Hár* 30; u. gáti *Ols* 5, ogsá her kan sér fójes til, u. sér engu *Hávm* 95; abs *Mberf* 6; — u. vani, være tilfreds med den vaneættede, ønske at leve med ham, *pSær* 4, 3, — u. snoru hjarta, besidde raskt hjerte, *Ht* 4. Med infinitiv, eik má u. bruna, være glad ved at, *Ht* 72, u. at fella *Vind* *pjóðA* 1, 6. — Med præp. við, u. við e-t *Lil* 15, u. við fé *Merl* I 52.

unað, n, íryd, lítit u. *Gríp* 46, et cézta u. *Sól* 71, bezt u. *My* III 2, u-s gnött *Has* 37. 65, u-s vist *Líkn* 52, ráða e-m u. *Ormr* 2, 1, njóta u-s *Nkt* 83.

Unavágur, m. pl, sagnlokalitet, *Hhund* I 31.

1. **und**, undir præp og adv (forholdet er det som ved ept, eptir o. s. v.; den længste form bruges postpositivt og som adv; i hds skrives i reglen undir, men metrum viser som oftest det rette; i cod. reg. (Edd.) skrives und omtr 27 gange; jfr. *Skjspr* 123. Jfr *Falk*, *Arkiv V*, 116 f), A) med acc., under, ind under, med verbet, der betegner bevægelse af en eller anden art, setja u. hverta *Hym* 9, (fló) u. illar *Haustl* 17, (falla) u. greipar *Yt* 19, (falla) u. kló hrafni *Arn* 3, 5, *Blakkr* 2, 1, u. hramma *Vell* 25, (slásk) u. sessþiljur *Harkv* 10, (sækja) u. lok, lade en dø, *Hfr* 3, 25, *Kveld*, koma u. (himin), fødes på jorden, *Gldr* 9, jfr *Gríp* 52, festa u. máanasal *Hhund* I 3, standa (stille sig) u. randir *por* 2, 22, *porv* 2, koma u. gunnfana, under mærket, på sin plads i fylkingen, *Hák* 2, (ganga) u. Hjarranda húðir, med skjoldene foran sig (egl 'højt løftede til værn'), *Rdr* 11, gala u. randir, ind under skjoldene, ind i deres hvælvede side, *Hávm* 156, (skjóttask) u. fyriskyrta *Hyndl* 47, (bera) u. eik *Helr* 6, (lúta) u. línu, ind under, pry 27, (leggja) u. fen *Vgl* 24, (fara) u. e-n, i ens magt, ind under ens herredomme, *Hfr* 1, 4, (koma) e-u. sik *Vell* 14, spenja u. sik *Hfr* 1, 3, bryngva e-u. sik *Gldr* 6, *Hhund* II 20, jfr (koma) hofði u. fótlegg *pdr* 18; sækja ráð u. e-n, hos en, *pmáhl* 16. — B) Med dativ, 1) for at betegne, at noget er under (lige under) noget, som befinner sig ovenpå, u. polli *Vsp* 20, u. baðmi *Vsp* 27, u. (v. l. undan) aski, om rødderne, *Grí* 31, búa u. einni (rót) *Grí* 31, liggja u. aski *Grí* 34, u. asklimum *Reg* 22, u. kvernun Lok 44, eiga u. steini stað *Alv* 3, u. skorrum *Vgl* 24. 35, u. Fáfn

Fáfn 34, *Helr* 10, jafnrúmt u. oss ollum *Sigs* 65, þann (kost) u. hilmi, den hvorpå fyrsten skulde hvíle, *Ghv* 20, upp u. skipi, midt under skibet, *HHj* 23, hvél u. reið *Sigrdr* 15, liggja u. lagar beinum *Yt* 31, u. jóa fótum *Ghv* 16, u. fossum, hanga *Jóms* 2, u. tjaldi *Arn* 2, 16, u. pakí *Guðr* III 2; u. merkjum *Sturl* 3, 9, u. véum *Hjl* 5, u. Sórla ranni, under, bagved, skjoldet, *Vell* 31; u. himni, på jorden, *Hák* 8, u. himnum *Sigv* 10, 3. 7, u. himinskautum *Gríp* 10, u. sólu *HHj* 39. 43, *Gríp* 7, *Reg* 14; u. hendi, under armen (i rummet mellem armen og siden), *Vafþr* 33, *Rst* 28, u. bögum *Grí* 37, u. bjarnar bardi *HolmgB* 3; u. hjalmi *HHj* 28 o. s. v., u. árhjalmi, gollhjalmi, med hjelm på hovedet, *Hák* 3. 4; u. lini *Rþ* 40, u. ripti *Rþ* 23, skinn u. godvef, skind, hvormed godvefr var fodret, *Rst* 30; gnýr u. godvetjum, under, bagved, kapperne (om mændenes og kvindernes suk og gråd bagved kapperne, hvormed de tildækkede deres ásyn), *Akv* 38; (luklar) hrynda u. e-m (e-rr), klirrer under en, falder klirrende ned fra ens bælte, pry 16. — 2) under, d. v. s. ved fodden, det nederste, af noget, der rager højt op over det, der siges at være under det, u. *Himinfjollum* *Yt* 26, stóðu vér u. viðum (garði) *Áudun* 2, u. Miðgardí *Hár* 23, *Hyndl* 11. 16 (idet der særlig tænkes på gærdet), standa u. stoð *Guðr* I 27, liggja u. stóðum (rettelse for stóðum) *Hhund* I 41, sitja u. gafli *Hym* 12, u. arasteini *Hhund* I 14, u. Fjoturlundi *Hhund* II 30, u. Hveralundi *Vsp* 35. — 3) om det, der er en underkastet, i ens vold, indenfor ens magtområde, liggja u. e-m *Vell* 17, *Mark* I, 23, *Esk* 6, 53, jfr liggja u. bögi (udtrykket i overensstemmelse med ordvalget) *Hál* 15, halfr es auðr u. hvotum *Hávm* 59, hodd es u. einaum mér *Akv* 26, hólf eru vold u. Kalfi *Kolgr*, þótt smátt sé u. einum, uagtet en enkelt har lidet at sige, *Hfr* 3, 27, eiga litinn kost u. sér *Mhkv* 25, þótt vón míni váfi u. hlut þínum, beror på din afgörelse, *Gullásþ* 2, eiga hald u. Rognvaldi, hos R., *Sigv* 3, 18, vesa u. e-u, bero på noget, hvat hyggr þú vóru mér u. því, hvad betydning det havde for mig, *GSárs* 35. — 4) under, om heste og skibe hvorpå en rider, sejler, (hestr) u. Aðilsí pul II 3, riðna u. e-m *Hhund* II 32. 36, jfr svöng (merr) u. sqðli, med saddel, *Hhund* I 42, (hestar) u. vegondum *Guðr* II 4, (skip) u. liðondum *Hhund* I 24, u. fylki *Arn* 2, 16, u. gram *Rst* 4, *Ht* 72, (skip) skriði u. þér *Hhund* II 32, (floti) u. qðlingum *Hhund* I 27, u. Norðmanna nið *Sigv* 13, 23, u. órum golls, u. vormum valkesti *pKob* 3, 4; — mána vegr dunði u. hónum, under ham, idet han kørte derover, *Haustl* 14. — 5) Undir som præp. umiddelbart foran subst., u-ir sólar grundu *Balti* 4, vera kveðekki u-ir sólar slíku *Háls* VI 12, — adskilt fra sit subst., fórsk u-ir

slög *Gráf* 3, hvat býr u-ir oflæti *Leiknir*; — postpositivt, hvern ilporna arnar u-ir hlýtr at standa, *falde ind under*, *TorjE* 4. — C) Adv., bregða e-m u-ir, *kaste en under* (ɔ: sig), *smide en til jorden*, *Hfr Lv* 14, ása salr u. bifðisk, *rystede derved*, *pry* 13, sem u. væri, *som om der lå bagved, stak derunder*, *Am* 12, flått vas þó u., *der var falskhed bagved*, *Am* 39, grafa u., *undergrave, grave grunden bort under noget, mage det således, at noget falder*, *Am* 96. — Yfir ok undir stóðumk jotna vegir (ɔ: stóðu of ok und mér) *Hávm* 106.

2. und, f, sår, cesa u-ir *Hjl* 7, u-ir bloðða *HHj* 40, u-ir dreyna *ESk* 6, 17, u-ir svella *Sigsk* 71, rjúfa u-ir, *egl ved flænge at frembringe sår*, *Rþ* 48, slíta u. *Hjl* 11, hraut u-a fjold *Vell* 20, u. of glumði *Hjl* 5 beror på uriktig læsemáðe (f. und véum), dreyðar på uriktig læsemáðe (f. und véum), dreyðar u-ir knættir yfir binda *Sigsk* 32, jotuns hals u-ir, *sårene, d. v. s. det af sårene fremvældende blod*, *St* 3, u-a flóð, d. s., *GSúrs* 18, u-a scegr *Gestr* 1, u-a gjalfr *pTref* 2, *ESk* 10, 1, *Krm* 4, u-a mjóðr *pþyn*, u-a bý, *pile*, *Hjl* 15, u-a gagl, d. s., *Isldr* 10; u-ar blik, sværd, *Eg Lv* 24, u-a log *pþred* 5, u-a unnr, d. s., *pmáhl* 6, u-a teinn, d. s., *Gisl* 2, u-a vargr, d. s., *SnE II* 232. — u-a uriktig v. t. for randir, *Eg Lv* 33. — *Jfr hol, megin-*.

unda, (-aða, -ðr), såre, geiri u-adr *Hávm* 138, *pul II* 3, mæki u-adr *Ásm I* 6.

undan, præp og adv, A) ud fra, bort fra, for, þriar roetr standa u. (v. l. und) aski, ud fra (og nedad), *Gri* 31, u. minnum fundi, for at undgå møde med mig, *Bjhit* 2, 8, skynda u-e-m, flygte for, *Sturl* 5, 20. — B) skella fót u., af (u. fordi benet er ‘under’), *Am* 50, hoggva tóð u., d. s., *Am* 73, renna u., flygte bort, for (nogen), *pHjalt* 2, *Sigv* 1, 2, rekask u., slippe for, undgå (én), *pjsk Lv* 3, ganga u., d. s., *Am* 64; halda u., flygte, *Hfr* 3, 16, skunda u. *Rst* 20, *jfr Jóms* 40, floëja u. *Mark* 1, 23, *ESk* 6, 52, ætla u., agte at flygte, *Lil* 61; víkja u., blive afvigende, om en regel, *Lil* 97; skiljask u., blive undtaget, glemt, *Lil* 88.

undarligr, adj, underlig, mærkelig, u. aurr *Bergb* 6, u-g atferð *Lil* 41; u-t, adverbietl, gana u-t, om bagen (røven), *porm* 2, 9.

undarn, n, se undurn.

undbára, f, ‘sårbolge’, blod, roðinn u-u *ESk* 6, 54.

undfleinn, m, ‘sår-spids’, sværd, *EGils* 3, 5.

undfúrr, m, ‘sår-ild’, sværd, v. l., *Nj (XII)* 2.

undgagl, n, ‘sår-gæsling’, ravn, *Ht* 62.

undgenginn, adj, ‘sår-’, ɔ: blod-be-stænkt, u-in eggjar spor, blodige sår, *Nj (XII)* 3.

undgjalfr, n, ‘sår-sø’, u-rs grálinnr, sværd, *Has* 11.

undgjóðr, m, ‘sår-jugl’, ravn, *Kuml* 2.

undglóð, f, ‘sår-flamme’, sværd, u-ar eyðir, kriger (v. l. er unnglóð, ‘bølgield’, guld), *pGisl* 12.

undirdregningr, m, en del af sværdet, (egl ‘noget som drages, trækkes, under (noget)’, ɔ: under henen; *Falk*, *Waff* 62), *pul IV* 11.

undirfjalfr, n, (-rs), ‘skjul under noget’, u. alfeims “bliku”, en (uklar) kennung for bjærghule, *pdr* 20.

undirgróptr, m, underfundig undergraven (jfr grafa undir), underfundighed, *Mdr* 4.

undirgørð, f, ‘noget som er gjort for at være, ligge, under’, underdyne, dyne, leje, björt u. (orms), guld, *Nj* 5.

undirkúla, f, ‘kugle som ligger under’, u. vasta, sten, *Bragi* 2, 4.

undirmaðr, m, ‘undermand’, undergiven, *Gdβ* 16.

undirstaða, f, grundvold, *Lil* 97.

undirstóll, m, ‘under-stol’, stol som står under (noget), u. brúna, hoved el. öjnene, *Mfl (XII)* 2. *Jfr Meissner* 131, *KGisl* formoder undirsól (brúna = øje), *Eft.skr* II 226.

undleggr, m, ‘sår-læg’, sværd, u-s rjóðr, kriger, *Nj* 3.

undleygr, m, (-s og -jar), ‘sår-lue’, sværd, Ullr u-jar, kriger, *Rv* 18, u-s boði d. s., *Ragn* IV 2.

undlinnr, m, ‘sår-slange’, sværd, u-s rjóðandi, kriger, *porm* 1, 4, u-s stafar, d. s., Bót, ýtir u-a (eller af -linni?), d. s., *Nj* 2, Ullr u-s puriðr, u-s órr *porm* 1, 6.

undlogr, m, ‘sår-væske’, blod, reyr u-ar, sværd, *Jór* 3.

undr, n, (-rs), under, vidunder, mærke-lighed, þat gefsk alls heri at u-i, bliver beundret af, *Arbj* 17, u. eigi smátt *Sigv* 12, 15, u. es breytt ef, noget mærkeligt er sket, hvis, *Tindr* 1, 11, þat tell u. ef *Yt* 10, u. es es, det er mærkeligt, at, *Lok* 33, u. es hví *porm* 2, 6, u. es hvé *Máni* 3, u. láta þat *Bergb* 5, u. es nema, om ikke, *pjóðA* 1, 18, u. es ef eigi *Steinn* 1, 5, *Bjhit* 2, 22; hvat es u-a *Heiðr* 26 o. s. v., merki u-a *Has* 53, af hverju vastu u-i alinn, af hvilket mærkeligt væsen, *Fáfn* 3, bella u-i, göre noget mærkeligt, uhyligt, *HRannv*, — dat. pl. u-um, ad-verbietl, i forbavsende grad, meget, u. pykkir gagnsætt gler *Mhkv* 27, svellr u. (sær) *ESk* 13, 13, furask u. *Ht* 4.

undradjarfr, adj, meget djærv, dristig, *Hrólf* 5.

undrask, (-aðisk), undres over, med acc., ek slíkt undrumk *Eg Lv* 43, u. ára burð sem furðu *pjóðA* 4, 20, eitt ek mest u-umk *Am* 12, opt u-umk þat *Oddagr* 33, jungfrú u. orðin *Lil* 29, u. fæddan mann *Lil* 39, u. hof *Katr* 8; absolut, u. (kona) hví *porm* 2, 25, legir stóðu ok u. *Lil* 31.

undreyr, *n*, ‘sår-rør’, sværd, u. bitu *ESk* 6, 31.
undrgjarn, *adj*, som higer efter mærke-lige, uhyrlige ting, u. girnðar andi *EGils* 3, 2.
undrlauss, *adj*, uden under, som man ikke undres over, u-t var, er, pat *Gdβ* 37. 56; u-t, *adv*, *EGils* 1, 14.
undrligr, *adj*, mærkelig, u-t er pat *Gdβ* 63.
undrsamliga, *adv*, underligt, mærkeligt, *Anon (XIII) B* 38.
undrsamligr, *adj*, vidunderlig, u-ar tøflur *Vsp* 61.
undrsjón, *f*, syn som man undres over, mærkelighed (i negativ retning), verða at u-um *Ski* 28.
undskíð, *n*, ‘sår-skíð’, sværd, u-s óð-stefnir, kriger, *Háv* 1.
undskornir, *m*, høg (egl ‘sår-skærer’), *pul IV ss 2*.
undurn, (-arn), *n*, 1) tiden ved kl 9 om formiddagen (således i angels. og old-saks.; vist også i nordisk, jfr um morguninn at u-i *Ølhelg* (1849) s. 65 og fyrr en hringi u., næst efter miðr morgunn, *NgL I* 308; jfr Hertzbergs glossar), morgen hétu ok miðjan dag, u. ok aptan *Vsp* 6, her står u. i samme forhold til morginn som aptan til miðr dags, så at u. bliver midt imellem morginn og miðr dags. — 2) morgenmåltid (= dogurðr), skifa frekum vargi u. *Krm* 2, om føde bestående af blod, fåa u. *Ott* 1, 4.
undvargr, *m*, ‘sår-ulv’, økse, *Skall* 3.
undvigg se unnvigg.
Ungarar, *m. pl*, *Ungarerere*, *Orv IX* 64.
ungi, *m*, unge, fugleunge, klekja u-a *Merl I* 27.
ungimaðr, *m*, yngling, *Vitn* 4.
ungligr, *adj*, ungdommelig, barnagtig, i dadlende sammenhæng, u-t var pat *Gdβ* 39.
ungr, *adj*, (ceri og yngri, yngstr), ung (om folk i alderen 15–30 år omrent), u. vask forðum *Hávm* 47, til u. afi *Grög* 5, u. pengill *Sigv* 11, 6, om Olaf den hellige, *ESk* 6, 63, u. sonr *TorjE* 3, *Sigrdr* 35, om en fyrste, *GGnæv* 2 (bis), *Hyndl* 6, Konr u. (fejlagtig etymologisk oplosning af konungr) *Rþ* 41, 43, 46, 47 (jfr Konr var ens yngsti *Rþ* 41), u. ulfr *Sigsk* 12, alvitr u-ar *Vol* 1, 3, jfr 10, drengr u. *Korm Lv* 58, jfr 1, 7, yngri bróðir *Sigsk* 20, es vórum yngri *GunnL* 7, mangi ceri *Arn* 2, 8, ceri Einars hlýra *Arn* 5, 5, fórat fylkir ceri *Ott* 3, 1, þás vórum ceri *HolmgB* 6, seggr enn ceri *Akv* 6, enn ceri erfivørðr *Akv* 12; om en kvinde, *Eg Lv* 14 (ved rettelse). I *Eddadigtene* bruges u. om Balder, *Ski* 21, 22, om Skírnir, *Ski* 4, om Gerd, *Ski* 11, om Tors datter, Alv 6, om jættekvinderne Fenja og Menja, *Grott* 23, om Ottar, her er u-i næsten epitet, *Hyndl* 6, 9, om Sigurd, *Volusungr* u-i *Reg* 18, *Sigsk* 1, 3, jfr 2, om Sörte og Hamde, *Hamð* 2, 11, om Brynhild, ung at aldri *Sigsk* 51, om

Gudrun, *Guðr* I 12, *Sigs* 2, *Am* 100. — *Jfr* barn-, frum-, jöð-, man-.
Uni, *m*, dværg, *Fj* 34.
unna, (unna, umnat), 1) unde, med dat. pers. og gen. *rei*, *Bjhit* 2, 17, u. e-m gamans *Ski* 39, 41, u. e-m góðra ráða *Gríp* 45, u. þér grundar sinnar *þloft* 3, 9, jfr *Steini* 3, 10, u. e-m Heljar epis, unde, finde sig med lethed i (at en dør), *PBrún* 1, u. lífs *Has* 27, — u. sér sleitu, unde sig strid, lægge sig efter strid og uret, *Sturl* 8, 4, — med acc. *rei*, þér ank serk enn síða *Ragn VI* 3. *Tivils* som er det, hvorvidt unnu (sem jafnendr unnu) *Hár* 42 kommer af dette u. og om ikke det snarere hører til vinna. — 2) elske, med dativ, *Hhund* II 15, *Hávm* 99, *Gríp* 32, o. s. v., *Korm Lv* 10, 17, 21, 52, *Hjr Lv* 3, o. s. v., om kærlighed til kvinder; om venskab med mænd, *Sigv* 11, 4, *Háv* 11; — u-andi Kristi *Mark* 1, 14, u-andi guði *Lil* 25.
Unnardys, *f*, havn på Lister (Norge), *Máni* 1.
unnari, *m*, ynder, elsker, u-ar (guðs), hellige mænd, *Katr* 37.
Unnarr, *m*, fingeret navn (egl ‘som elsker’), *Sól* 9.
unnasti, *m*, elsker, brudgom, *Mey* 24.
unnblakkr, *m*, ‘bølge-hest’, skib, u-s órr, sæfarer, *Pl* 13, ýtir u-s, d. s., *Grettis* 54.
unndýr, *n*, ‘bølge-dyr’, skib, u-s runnr, sæfarer, *Hjr* 1, 8, *Kob* 2, 2.
unneldr, *m*, ‘bølge-ild’, guld, *Rst* 23.
unnflóð, *EGils* 1, 40, vistnok fejl for unnstóð, s. d.
unnfress, *m*, ‘bølge-björn’, skib, u-s órr, sæfarer, *Pl* 54.
unnfírr, *m*, ‘bølge-ild’, guld, fold u-s, kvinde, *GSúrs* 13, Eir u-s, d. s., *Korm Lv* 10, u-s viðr, mand, *Nj (XII)* 2 (v. l. undfúrr, ‘sværð’).
unnglöð, *f*, ‘bølge-ild’, guld, eyðir u-a, gavmild mand, *pGisl* 12 (v. l. undglóð ‘sværð’).
unnheimr, *m*, ‘bølge-verden’, hav, brjóta u-m *Anon (XI) Lv* 4.
unnleygr, *m*, ‘bølge-lue’, guld, *Gyð* 2.
1. Unnr, Uðr, *m*, Odin, *Grí* 46, *pul IV* jj 7, Unns hregg, kamp, *Harð* 18.
2. unnr, *m*, sværd, u-ar írtungur, klinger, *HelgOl*, u-ar Baldr, kriger, *Arn* 5, 14. *Jfr Falk, Waff* 19.
3. Unnr, *f*, kvindenavn, U-ar brœðr eiðu minnar *Gautr* II 2. I kenninger, U. unnar elda *EGils* 1, 38, U. ófnis jarðar *EGils* 1, 10.
4. unnr, uðr, *f*, bølge, *pul III* 4, IV 2, elv, *pul IV* v 3, á u-um *Sturl* 3, 16, renna unnr Arn 2, 18, u-ir yfir glymja *Grí* 7, hreggblásin u. *Hjr Lv* 26, u. en sviðkalda *pGisl* 2, svalar u-ir *Vsp* 3, úrsvalar u-ir (léku) *Hhund* II 13, bláar u-ir *Sigrdr* 10, hóvar u-ir *Reg* 16, eisandi uðr (: suðr) *GrHj* 1, knýja u-ir, om ormen, piske, vælte, *Vsp* 50, om sejlas, *Guðr* II 35, u. hreggi øst

pjóðA 1, 16; — u-ar steinn, hvorved der svores, *Hhund* II 31. — I kenninger, for blod: unda u. *þmáhl* 6, — for skib: u-ar hestr *Eg* Lv 8, *Gunnl* Lv 5, u-ar eykr *Sigy* 4, u-ar vigg *GDropl* 5, u-ar hreinn *Isldr* 15, u-a gyllir *Ht* 19, u-ar meiðr *Sturl* 3, 12, u-ar skíð (jfr skíðrennandi) *ESk* 6, 41, — for guld: u-ar blik *ESk* 6, 33, u-ar fasti *Sturl* 3, 14, u-ar hyrr *Isldr* 23, u-ar dagr *Hfr* Lv 20, u-ar eldr (jfr eldpong) *Morg.*

unnrøðull, m, ‘bølge-sol’, guld, øeski-prór u-la, mand, *Has* 64.

unnskíð, n, ‘bølge-skíð’, skib, ýtir u-a, sæfarer, *Rv* 3; som v. l. til undskíð Háv 1.

unnsól, f, ‘bølge-sol’, guld (skr. und-men rimet er unn : runn-), u-ar runnar *HolmgB* 13.

unnstóð, n, ‘bølge-heste’, skibe, u-s (ved rettelse for unnnflóðs) ýtir, mand, *EGils* 1, 40.

unnsvin, n, ‘bølge-svin’, skib, *Eyw* Lv 13. Jfr *Melssner* s. 116.

unnusta, f, elsket kvinde, *Korm* Lv 49, *Vitn* 11, *Gd* 10. — Jfr *Bugge*, *Arkiv* II 225 f.

unn-Valr, m, ‘bølge-hest’, skib, u-s ýtir, sæfarer, mand, *Ragn* V 4.

unnvigg, n, ‘bølge-hest’, skib, u-s Ullr, sæfarer, *pKolb* 2, u-s órr *Eshál* Lv 3, u-s skipuðr *Sturl* 3, 3, u-s meiðr *Hókr* 2, u-s runnr *Nj* 22, *Rv* 16, skreyta u. *pjóðA* 4, 9.

unz, konjunktion (= und es), indtil, med præs. indik. i futurisk betydning, u. vergld steypisk *Vsp* 45, u. sinn bíðr bana *Hávm* 15, u. þik aldr viðr *Guðr* II 30, u. himinn rifnar *Arn* 2, 1; med impf. ind. for at betegne en fremtid i fortiden, u. þríar kómú *Vsp* 8, u. fyr útan kom *þry* 5, 9, u. varð dauðr *Isldr* 6, — med præs. conj., u. af méli enn mein komi, mulig vil indtræffe, *Sigsk* 44, u. verði veðr *pjóð* Lv 2, — med impf. conj., u. Her-gauts hendr of teki, kunde tage, *St* 11. — Ú. findes i begyndelsen af vers *Yt* 36, *Haustl* 11, *Pdr* 9, *Sigsk* 3. 51, *Guðr* II 3, *Hym* 30 (her hører þat, der følger efter u. til det følgende ástråð), dels som direkte fortsættelse af foregående vers, dels må man underforstå noget som ‘og således gik det, forholdt det sig, indtil o. s. v.’ I u. alkunna *Bdr* 10. 12 er es uden tvivl udfaldet efter u. i udtalen (følgelig også i skrift).

upp, adv, op, opad, især med bevægelsesverber, hvor en virkelig bevægelse betegnes, ganga u. *ESk* 6, 16, ganga u. á land *Hhund* I 50, stíga u. *ESk* 6, 5 (om Kristi himmelfart), hlaupa u., fare afsted, *Harkv* 17, rímma u., løbe op, *Korm* Lv 18, koma u. *Vsp* 59, hvorimod *Fj* 1 udtrykket bruges om, hvad der viser sig for synet, når man nærmer sig (egl. ‘komme over horisonten’), om solen, *Bjark* 1, rísa u. *Hávm* 145, *Bdr* 2, *Eirm* 1, men ‘opstå’ (i kristelig betydning ‘op-

standelse’), u. rísondum *Lil* 71, og ‘op-stå’ = blive til, *ESk* 6, 6, standa u., reise sig, *þry* 22, men: være i live, *Jóms* 39, slyngva u. *Hhund* I 33, draga u. *Grí* 37, snúa u. við tré *Hhund* I 26, verpa u. *Lok* 59, vindu u. *Hym* 27, gjósa u. *Jóms* 19, eld sák brinna u., flamme i vejret, *Hávm* 70, hetja u. *Hym* 34, *St* 21, *Lil* 67, men begynde, *Hák* 2 (upp vas þá hildr of hafin), taka u. auð, tage op, bortføre, *Gríp* 13, leggja u. þjórlutli *Haust* 5, nema u. (runar) *Hávm* 139; om tænkt bevægelse, lita u., se op, *Hávm* 129, lúka u. *Fj* 44 (fordi der lukkedes med noget, der skulde løftes), brjóta u. stokka, bryde dem op, *Am* 17; bera u., fremføre, frem-sige, bera u. ættir *Hyndl* 11, bera u. sogukvæði *Jóms* 5, u. es mærð borin *ESk* 6, 9; segja u. log, fremsige lov, *Hfr* 3, 8; gefa u., overgive, *Sturl* 5, 7; leggja u. (ð: skipum), sejle op ad (en elv), *Krm* 4, halda skeggi u., stå oprejst, *Rv* 32, stúpa u., falde således, at noget stikker op, *Harkv* 10, stókkva u., om et rygte, *Yt* 25; — især om vækst og op-fostring, vaxa u. *Rþ* 35, rísa u., u. rísendi *Mdr* 19, ala u. *Oddrgr* 14, *Am* 72, jfr u. at eins er ungum vegar *Mhkv* 23; fullr u., opfyldt, *Lil* 48; — u. ok niðr (v. l.) *Lil* 40, u. ór skyjum *Lil* 70. — u. á, treysta u. á e-t, stole på noget, *EGils* 2, 16.

uppganga, f, opgang, gáen op, entring, vinnu u-u *Arn* 3, 16, bjóða u-u *Arn* 6, 12, ráða u-u pham 1, 5.

uppgangr, m, trivsel, held, fá u-g *Merl* II 46; urigtig v. l. til ofrgangr *Styrr*.

upphaf, n, ophav, begyndelse, først at u-i þloft 3, 1, i u-i *Loð* I 5, áve Mária u. *Mv* III 21, u. tignar *Gmlkan* 1, 1, u. hróðrs Ott 1, 1, valda uphofum, være op-havsmann, *Sigv* 1, 4; u-s orð *Vitn* 1, u-s stafir Pét 1.

upphefill, m, ‘som hæver, løfter noget, lader noget komme op, frem’, orða u., øllet, *Heiðr* 1.

upphéimr, m, ‘verden deroppe, i det höje’, jætternes navn på himlen, *Alv* 12.

upphiminn, m, himlen oppe, i det höje, brann u. *Haustl* 16; *Vsp* 3, *Vafþr* 20, *þry* 2, *Oddrgr* 17, på alle disse steder står u. som modsætning til jord.

uppi, adv, oppe, i det höje, u. ok niðri *Lil* 1, 40, u. í himni *Mark* 1, 22, skolla við ský u. *Vgl* 37, á tré u. váfa virgilná *Hávm* 157, glóða u., ð: overst på masten, *Arn* 2, 10; e-n dagar u., en overraskes af dagen, *Alv* 35, e-n fjara u. *Mhkv* 19. — hafa u., egl. ‘holde noget op, frem’, bevare i erindringen, *Vsp* 16, *Jóms* 41, láta u., tage frem, give, *Korm* 1, 1, *H* hund I 12; (vesa) u., mindes, *Arn* 2, 15, *Gríp* 23. 41; tvívlsomt er hvad vesa u. betyder *Hávm* 17, u. es pá geð guma, enten ‘da vil mandens sind vise sig’ eller (og snarere) ‘da er det forbi med mandens forstand’ (jfr var þá u. hvern penn-ingr, sluppen op); verða u., komme frem, indtræffe, óskepna varð u. *Arn* 5, 20.

Upplendingar, *m. pl.*, *beboerne af Upland, Oplandene (i Norge)*, *Sigv 2, 12, Árn 6, 7, Hharð 7, Gautr II a 3.*
upplenzkr, *adj.*, *oplansk (fra Upplond)*, *u. hilmir, norsk fyrste, PjóðA 3, 14.*
upplok, *n.*, *lukken op, at u-i, for at lukkes op, Hávm 136.*
Upplond, *n. pl.*, *Oplandene (i Norge)*, *Sigv 12, 2, Ólhv 2, 8; U-a gramr, norsk konge, Pjóð 3, 2, Gísl I, 17.*
uppregin, *n. pl.*, ‘*guderne i det höje*’, *Alv 10.*
uppreist, *f.*, *opprejsning, haeder, vesa med u. hóri Mark 1, 23; orða u., ordenes opprejsning, de oprejste, o: fremførte, ord, Pfisk 2.*
upprinnandi, *part.*, *rindende op, at u. sólu, v. l. til uppvesandi, Hár 58.*
uppruni, *m.*, *rinden op, opgang u. sólar Krm 8. 11.*
Uppsalir, *m. pl.*, *Upsala (i Sværig), Yt 15, Qrv IV 4.*
uppsátr, *n. (-rs)*, ‘*sted hvor noget, især skibe, er sät op*’, *u-rs vigg, skib, boði u-rs vigg, mand, Hjr Lv 23.*
uppskár, *adj.*, *kun i ntr. låta u-tt, åbenbare, Vigl 16.*
upptekinn, *adj.*, *påbegyndt, u-in sysla, syssel man har påtaget sig, Hsv 117.*
uppvesandi, *part.*, ‘*oppe værende*’, *at u. sólu, ved solens ‘væren oppe’, opgang, Hár 58, Hæng V 1.*
1. *Upsi*, *m.*, *egen i nærheden (eller en del?) af Grenland, Yt 35 (v. l. Ofsi).*
2. *upsi*, *m.*, ‘*storsej*’, *pul IV x 4.*
urð, *f.*, *hob af nedstyrte stene (ved fjældskred), stenhob med huler imellem, i u. Svarf 11, u-ar þrótr, jætte (egl. ‘en i en stenhule boende fjendtlig eller trod-*

sig person’), pdr 5, u-ar áttbogi, stenhulens slægtled, slægt, jætter, Bergb 10, u-ar lax, slange, u-ar lax ceskijord, guld, Hl 4 a, u-ar sigðr, slange, Merl I 46, u-ar (ved rett.) otr, björn, Grettsis 18.

urðhoeingr, *m.*, ‘*stenhulens laks*’ (jfr urðar lax), *slange, u-s jorð, guld, Stríðk.*

1. **urðr**, *m.*, *død (oprindelig samme ord som 2. urðr). Jfr K. Gisl. Aarbb. 1881 s. 242 f.), sá u. þótti sanngörvastr Yt 28 (v. l. yrðr), draga urð at e-m, volde ens død, pskakk 3, u. qðlinga hefr þú æ vesit Guðr I 24 (her kunde der dog også foreligge 2. urðr), urðr mun eigi forðask Anon (XIII) B 37.*

2. **Urðr**, *f.*, *skæbnegudinden (den oprindelige ene, til hvilken der senere kom to yngre, Skuld, Verdandi), Urð hétu éina Vsp 20; komsk U. ór brunni Korm 1, 4, U-ar brunnr Vsp 19, Hávm III, sitja suðr at U-ar brunni, om Kristus, Eil 3; munk of heitin U., dødvoldende væsen, Drv (XI) 9, U-ar orði kveðr engi maðr Fj 47, U-ar lokur, skæbnens faste bestemmelser, Gróg 7.*

urðpvengr, *m.*, ‘*stenhulens tvinge, rem*’, *slange, u-s hlið, guld, Harð 5.*

urt, *f.*, *plante, eller måske rod, u. alls viðar, blandt tryllemidler, Guðr II 23.*

urtafullr, *adj.*, *fuld af urter eller rødder, u. belgr, skindpose med sådanne i, brugt som amulet, Steinarr 1.*

urþjóð se *yrþjóð*.

usli, *m.*, *ild, bål, pul IV pp 1, eldr ok u. Frþ I 27 (ved rettelse), Qrv IX 31.*

Usna, *f.*, (eller *Usna?*), *en ø, pul IV bbb 6.*

utan se útan.

uxi se oxi.

U

Ú er den lange u-lyd. Den findes (i stedet for norsk-isl. ó) i fúa (vistnok orknosk, jfr muli). I præp. ór, úr, ýr er her altid skrevet ó, der findes intet eksempel i rim. Ligeledes skrives ó- og ikke ú-, jfr rimet ó-l(aust) : stóli (*Steinn* 3, 12); der har dog sikkert været dialektforskel i udtalen.

úði, *m.*, *ild, pul IV pp 1.*

1. **úfr**, *m.*, *drøbel, ú. skorinn Nkt 27.*

2. **úfr**, *m.*, *björn, pul IV cc 1.*

3. **úfr**, *m.*, *ugle (gengiver bubo i de isl. latinske glosor i 1812), pul IV xx 2.*

4. **úfr**, *adj.*, *rejst eller rejsende sig (imod), fjendtlig, úfar ro dísir Grí 53.*

1. **úr**, *n.*, *slakker (små jærnsplinter der falder af det ophedede jærn, jfr sindr), úr er af illu járne Rún 2.*

2. **úr**, *n.*, *fugtighed, rushregn, vand, pul IV oo 1, úri þœför, valket af havet, om midgårdssormen, Rdr 14.*

3. **úr** se *ór*.

úrdrifinn, *adj.*, *oversprøjtet af havets vand, ú. sægnípu Sleipnir Rejr 4, 3.*

úrfraenigr, *m.*, ‘*væske-slange*’, hræmána úr, blod, dets ‘slange’, sværd, GDropl 3.

Úri, *m.*, *dværg, Fj 34.*

úrighýri, *adj.*, *med våde kinder, ú-a, om Gudrun, Guðr II 5.*

úrigr, *adj.*, 1) *fugtig, vædet af regn*

eller sósprójt, úrgar brautir Rp 39, Fj 2, úrig fjöll Skí 10, Hamð 11, ú. álvangs marr Rv 9, ú. stafn HHj 15, ú-t barð Rv 31, ú-g varta psvart, ú-g strond Mark 1, 24, ú-g bára, her som v. l., Frp 1 10; i usikker tekst, Arbj 4. — 2) blodvaædet, blodig, ú. malmr Steinn 3, 9, úrgir hjalmar Esh 10, 2.

úrigtoppi, *adj, med våd, fugtig, hårlok (der falder ned mellem ørerne på hesten), Drv (XI) 12.*

úrr, *m, urokse, úra atgeirr, horn (skryta), Eg Lv 4.*

Úrsúla, *f, helgeninde, Mey 54.*

úrsvalr, *adj, fugtig, kølig, råkold, ú-ar unnir Hhund II 13, úrsvol bára Frp I 23, úrsvol Gymis volva Rejr 4, 2, ú. unnar steinn Hhund II 31, ú-t (tár) Hhund II 45, gina ú-um munni, om fossen og klippehulen, Grettis 44; ú-ar hendr Hhund II 44.*

úrvón, *f, egl ‘forventning om regn’, ting hvorfra regn kan ventes, jætternes navn på skyen, Álv 18.*

úrpvegin, *adj, vasket af sósprójt, ú-nar jarðir Sturl 5, 8, ú-in alda, den våde (eller skumtoppede?) bølge, Hjr Lv 26.*

Úsa, *f, elven Ouse (i England), Ótt 3, 5, Arn 6, 9, Steinn 3, 2 (jfr ýsa? pul IV v 1).*

út, *adv, comp. útar, 1) ud, udad, om bevægelsen fra husets indre ud deraf, ganga út Lok 64, Hhund II 42, koma út Vafþr 7, skæva út Oddrgr 32, leita sér út stadar Hávm 112, hefja út, egl ‘bære liget ud af huset’, begrave, Am 102, bera út ór orðhofi St 5, heyra út, høre noget (der sker ude) indefra, Hróm 1; usikkert út af aldni skal bera, og útar hverfa Fj 22. — 2) udad, retningen bort fra land, ud på havet, út at sundi Sigv 1, 1, Jóms 35, sinna út, om ledingshæren, Sturl 3, 12, hafa lið út Halli 2, jfr flæma út, jage ud af landet, Sigv 10, 2; om ydre dele af landet (ved kysten), þó es í Sogn út, i den yderste del af Sogn, Hhund I 50, út fyr eyri Krm 21, út fyr jarðar skauti Snæbj 1; útar færa (skip), ro længere ud, Hym 20, nesjum útar Bkrep 8. — 3) om fjærne lande (udgangspunktet er Norge), gera for út Mark 1, 28, út í löndum Mark 1, 31, út med Serkjum Sturl 3, 21, út þars heitir Alkasse Hskv 2, 4; jfr út frá Rómi længere ude end Rom o: syd (øst) for Rom, Mark 1, 12. — Efterklassisk er út af = af, Lil 50. — 4) ud, tilfulde, inna út, til ende, Lil 64.*

útan, *(yngre utan), A) adv og præp, 1) udefra, udenfor huset, Sigv 3, 4 (fyrir her hører til spurðumik), 5. 2. — 2) om husets ydre del, støkkva ú. endlangan sal, springe, fare tilbage til den inderste del af salen, prý 27. — 3) udefra, fra havet eller den ydre kyst, paus í Qrvasund ú. fóru Hhund I 24; om lyden, ú. gnýr á eyri Obarr 2; ú. bindr við enda þjóðA 3,*

34. — 4) om fjærne lande, knýja ú, føre fra fjærne lande, Mark 1, 12, føra ú. erkistól af Saxa merki Mark 1, 13; om retningen fra Island, sendu oss ú. Eyy Lv 14. — 5) udefra, med á, lauðri dreif á lypting ú. Arn 2, 10. — 6) udvendig, sveipk ú. silfri Vgl 24, 35, ú. eldi sveipinn Fáfn 42, eldi vóru eggjar ú. górvær Brot 20, járni kringt utan Heiðr 16. — 7) medmindre, ú. onnur skop verði Árm 3 (v. l. nema, rigtigere). — B) Præp. 1) med gen., ú. garða Fj 1, ú. bökr, ‘udenfor bogen’, udvendig, udenad, Pét 30. — 2) med acc., ú. pín Mv II 19, u. alla heima pul IV ff. — Fyr ú. se fyr.

útanverðr, *adj, vedrørende, hørende til, den udvendige side, á Agnafit ú-ri, på den yderste del af A., Qrv IV 5.*

útbeitur, *m, ‘som styrer (et skib) ud’ (på havet), Áta skíðs ú., sømand, Pl 38.*

útboð, *n, påbud om ledingsfærd, hafa ú. Sturl 3, 3, jfr 12.*

útferð, *f, rejse til Island, GSvert 5.*

útfor, *f, rejse ud (på havet), vikingetog, Qrv IX 33.*

úthaf, *n, oceanet, Merl II 25, som v. l. Lil 10.*

úthallr, *adj, hældende udad, renna út, strømme, løbe, udad, Vígl 22.*

úthauðr, *n, (-rs), ‘ud-land’, land, som ligger ude, fjærnt, knarrar ú., havet, Bersi 1, 1.*

úthlaup, *n, ‘løben ud’, især om plyn-dringsfærd i et land, ú-i vanr SnH 2, 1 (her er ordet dobbelttydigt), valda ú-um Sigv 12, 4, ú-s ferðir Bkrep 2, ú-s menn Ht 66, Sturl 6, 2.*

úthverfr, *adj, vendende retten udad, augu snauíz ú-f, vender sig helt om (i hovedet), Bós 4.*

úti, *adv, 1) ude (modsat inni), ú. né (ok) inni Guðr I 17, Lil 1; udenfor, ú. fyr høllu Am 45, ú. fyr durum Hávm 70, sitja ú., udenfor huset, Sigsk 6, Akv 14 (om vagten), maðr es hérl ú. Skí 15, 16, Gríp 4, standa ú. Vgl 16, 30, Hhund I 48, Brot 6; — ude (under åben himmel), sitja ú., om en völve, Vsp 28, hlaupa ú. Hyndl 46, 47, myrkt es ú. Skí 10, ú. á vegum Hávm 38, ú. á niflvegi Gróð 13, á viðum ú. Hhund I 41, II 33. — 2) ude, på sœn, hafa flota ú. Vell 7, jfr Hálfs IV 1, búa ú. á skeidum Rst 14, drekka jól ú. Harkv 6, vesa ú. í fór með Liðs 7, eda eru elligar ú. Ragn V 5, fylgia e-m ú. Qrv VII 24; — for at betegne afstanden, ú. í slíðri Suðrvík Sigv 1, 4, jfr Hjr 1, 8. — Hafa alt ú., egl. have alle mænd samlede (til leding), anvende alle midler, Sigv 5, 3. — 3) byrgja ú., udelukke, umuliggøre, byrgjaz ú. gjafir ok matur Lil 71.*

útifugl, *m, vild fugl (modsat tamme fugle), Sturl 4, 4.*

útigangr, *m, gáðen ude, om skøger, ú-s púta Nj 26.*

útlegð, *f, fredløshed, der består i at*

en må forlade sit land, stokkinn í ú. Pl 27; Gdβ 24, Gd 50.
 útleiða, (-dda, -ddr), føre ud, ú-dd sgl, sjæl der har forladt legemet, ø: qnd, Gát 2.
 útlendr, adj, udenlandsk, fremmed, ú-t såð Merl II 40, ú-ir fuglar Merl II 86, brigð ord ú-ra Hsv 47.
 útlimir, m. pl, 'udlemmer', arme og ben, EGils I, 20.
 útlægja, (-da, -ðr), göre fredlös, jage ud af landet, ú. vini ok frændr Gd 44, jjr 49.
 útlægr, adj, fredlös, gera e-n ú-an Hard 14.
 útnes, n, langt ud stikkende næs, næsodde, Qrv IX 31, Jfr útskagi.
 útnorðr, 'ud-nord', nordvest (fra vest-norsk standpunkt), ú. i haf Styrb.
 útnyrdingr, m, nordvest vind, Máni 1.
 útrøst, f, 'ud-vej', den længst ude liggende del (af landet), kyststrækning, ú. Belja dolgs (hvis disse ord hører sammen) må betegne Norges nordvestkystland, der må antages at have tilhørt

Frey, stået under hans beskyttelse, Hál 5.

útskagi, m, = útnes, Darr 7.

útsker, n, de(t) fjerneste skær udenfor kysten, ú. verða af bórum þegin Mhkv 6, ræna ú. Frp II 3.

Út-Skotar, m. pl, de yderst (i nord) boende Skotter, Merl II 25.

Útsteinn, m, Utsten, ø nord for Stavanger, Harkv 9, Sigv 7, 5, BjH 2, Hæng V 9, Ú-s sund ESk 13, 7.

útströnd, f, den mod havet liggende kyst (modsat 'fjord-kyster'), landa ú-ir Ht 79, Sturl 5, 2.

útver, n, 'ud-vær', fiskerplads på øer (modsat på landets kyst), fara opt í ú. Hæng V 7, ú-ja björ, udværenes land, havet, dets blik (jjr blikrýrir), guld, Sturl 5, 12; Meita ú., havet, dets skid, skib, Edáð 1.

útvé, n, langt ude liggende 've' (vi), bolig (jjr vé), flóðrifis ú., langt ude liggende klippebolig, flóðrifis ú-s Danir, jaeter (digteren forestiller sig disse boende ved havets kyster), pdr 12.

V

Denne lyd var oprindelig bilabial, men blev vist allerede omkr. 1200, hvad den nu er på Island, labiodental. Mellem vokaler er f alden sammen med v, jjr hyppige skrivemåder i de ældste håndskrifter som hava. Yderst sjælden findes v dog rimet på et sådant f, f. eks. Sivvor : lífi; hvis dette er et fuldt rim, hvad det næppe er, er sammenfaldet meget gammelt. Foran l er v. altid bortfaldet, og foran r som oftest; det findes i vrøngu (Egill) og Vrøskva (Elliðr) og i de bekendte konstante forbindelser i Eddadigte, særlig i ordet vreiðr (vreiði én gang) og vreka; det må betegnes som meget tvivlsomt, hvorvidt det er rettetigt at indsætte v f. eks. i begyndelsen af Trymskvetet eller andre steder, hvor det ikke ligefrem kræves. Først i 14. árh. findes v (analogt) foran o. u. (y) — vorðinn, vurðum (vyrði).

vað, n, vad, vaested, Vimrar v., dets viðgymni (s. d.), Tor, Húsdr 6. — Som ønavn (eller skal der læses vóð?) þul III 3.

vaða, (óð, vaðinn), gå, vade, styrtle af sted, 1) vade, i elv, over ström, v. strauma Vsp 39, jjr Grí 21, 29, SnE I 286, v. Sæmorn HHj 5, v. Vaðgelmi Reg 4; óðu

fast pdr 8; óðum mjoll Sigv 13, 13, v. leirur Rv 2, v. of, á vág Hár 13, 47; om skibe, þars brimslödir óðu Anon (X) II B 2, børð óðu psth 1, 3, (skip) óð fjarðlinna fannir Mark 4, 1; færdes vade, v. í vatni, leve i vand, Reg 2; hrafn óð í valblöði Krm 2, (ulfr) óð í blöði þKolb 3, 14, bord óðu í blöði BjH 2, benknif óð í blöði Hfr 3, 17. — 2) fare, styrtle af sted, om mænd, v. at vígi Reg 24, Am 92, v. í folk Harkv 20, Darr 4, óð med øxi framm Arn 3, 10, konungr óð frammorm 2, 23, v. í blöðrost (acc.) Sigv 12, 8; v. fyr skjoldu Ingj 1, 1, vaðin í þyshöllu (dativ), farende frem og tilbage inde i tummelhallen, Akv 29; om faner, vé v. Darr 6, stong óð Sigv 12, 12, merki óð BjH 5, — om solen ved aften tide, v. í vé Skúli 2, — om bølgen, uðr veðr eisandi GrHj 1; — om spyd, séa flein í folki v. Hávm 150; — om gaver, der udstros, láta skíran malm v. Akv 39, vitar valstaða v. at gjof Ht 86, jjr láta gollskáli v. með hondum Akv 10; — om digt, løfun veðr framm Ht 69. — 3) part. vaðinn, berøvet, krafteslös (jjr genginn), v. at vilja, berøvet sin lyst, Sigsk 57, Hamð 5 (står v. absolut i samme betydning i det fra Akv 29 anførte sted?).

Vaðbatúli, f, í viðri V. Merl II 77; ordet er opstået ved misforståelse; originalen har "de vado baculi".

Vaðgelmir, m, en af Nastrands elve (egl 'den hvis vadested bruser', så at dermed betegnes, at ikke engang elvens vadesteder er lette at passere), vaða V-i Reg 4.

Vaðla, f, elv på Vestfold, måske Lågen, se O. A. Johnsen Festsikr. til F. Jonsson 175 f., V-u straumr Yt 31.

vaðr, m, fiskesnøre, gerva sér vað Hym 21, v. lá vilgi slakr Rdr 16, greiddr v. Pét 21.

vaf, n, noget man vikler om (vefja), eller noget som er viklet op (spiralformet; jfr "vøf, hringar," SnE II 494), handar vaf, ring, handar v-s gildir, gav mild mand, Sindr 6.

vafra, (-ða, -at), farte om, v-ar þú víðflögull Hæng VII 2.

vafrlogi, m, flakkende lue, lue som beveger sig idelig op og ned, til siderne, især om den lue man tænkte sig omgav fruerstuer i sagntiden og som tænkes uigennemtrængelig, pul IV pp 2, of myrkvan vísan v-a Skí 8.9, salr' slunginn vísum v-a Fj 31; når 'vaverluer' kaldes 'mørk' må dermed menes 'uigennemtrængelig for øjet', når den kaldes viss. må dermed menes at den er 'uundgåelig på vejen' før enhver, der vil trænge ind i hallen, den omgiver; v. heims skála, solen, ESk 12, 1; urigtig v. l. ESk 11, 5. Jfr Sahlgr Edd-Scald 267 f. og 278 f.

Vafþrúðnir, m, jætte med hvem Odin havde kappestrid om visdom (egl 'stærk i indviklede, vanskelige spørgsmål'), Vafþr. passim, pul IV b 5.

vagga, f, vugge, Mv II 11.

vagn, m, 1) vogn, v. at beita, spænde trækdyr for vognen, Guðr II 18, ór v-i Qrv IX 40, hefja í v-a Guðr II 35, v-a borg, vognborg, ESk 6, 56, v-s slóðgata Qrv IX 38. — I kenninger, for jord (jordens overflade): v-a ver Alv 3, v-a græðir Anon (X) II B 3 (jfr dolgr), — for Odin: v-a rúni (jfr Kjalar þás kjalka drók) St 22, — for skib: v. gymis (ved rettelse) Tindr 1, 2, hlums v. Styrkárr, kjarlar v. pjóðA 1, 12. — 2) Karlsvognen, stjærnebilledet, v-s holl, himmel, Heilv 14; i øvrige mest i pl, v-a ból, d. s., Gdþ 15, v-a brautPét 14; v-s geymir, gud, Mgr 38, v-a gramr, d. s., Gd 5; bragningr sólar v-a Katr 20. 34, her betyder sólar v-ar 'snarest himlen, men det er muligt, at det kun betyder det nævnte stjærnebilledet. — 3) som mandsnavn, V. Ákason Vigf 1, pGisl 12, Jóms 9, 14 o. s. v. — Jfr hvéll.

vagna, f, delfinart (*delphinus orca*), i en lidet forståelig sammenhæng, Hfl 21 (uegte halvvers); v-u láð, havet, Ód 28, v-u hrynslóð, d. s., Ód 7.

vagnbraut, f, 'vognens (o: Karlsvognens) vej', himmel, valdr v-ar, gud, Obarr 1.

vagnbryggja, f, 'vognens (o: Karlsvognens) brygge', himmel, Ník 1, 3.

Vagnhöfði, m, jætte, pul IV f 1; jfr Saxos "Vagnophthus".

vagnræfr, n, 'vognens (o: Karlsvognens) tag', himmel, v-rs vísi, gud, ESk 6, 71.

vagnskreytir, m, 'vogn-udruster', víka vagn, skib, dets skreytir, sæfarer, Isl-dr 4.

1. vaka, (-ða, -at), 1) våge, være vågen, v. vørðr goda Lok 48, vaki ek ofvalt Vol 31, v. of allar nætr Hávm 23, einn vakði Gunnarr Brot 12, opt v-ir drengr Bjhit 2, 22, at mildinga mengi vakði, var, blev, vågen, Hhund 1 26; imper., v-i, vær vågen, vågn, Hyndl 1, Gróg 1, HHj 24, Grott 18, Bjark 1, v-i hann at vilja, mætte han i vågen tilstand leve efter ønske (lyst), Grott 5. — 2) være vågen, o: i bevægelse, låta saka snót (o: Hildi, kampen) v. Hfl 13, v. í vindt, om bølgerne, Heið 21, vígspjoll (o: bavnen) v., er vågen, kommer tilsyne, Grott 19, við bat skal vilbjørg v., vise sig, blive til, Gri 45.

2. vaka, f, vågen, vigilie, v-ur með fostu Gd 36; rettlig v. EGils 2, 14. — Jfr and.

vakinn, part. adj, vågen, vesa v. Hávm 100.

vakna, (-ða, -adr), vågne, pry 1, Am 10, HHj 23, Korm Lv 37, v. ór svefní Gríp 16, Merl II 15, v. við illan draum, vågne ved (formedelst) en ond dröm, men tidlig har udtrykket fået en betydning 'som af en ond dröm', (selv om en sådan ikke var tilstede), Rdr 3, v. veginn, vågne efter at have fået banesåret, Sól 6; v. ór moldu, om opstandelsen, Has 31, v. frá illu, vende sig til det gode, omvende sig, Pl 6.

vakr, adj, bevägelig, árvågen, v. þú vert Hsv 9, kosta v. at vera Hsv 18, v. herr, árvagne, påpasselige, mænd, Heilv 7. — Som navn på Odin, pul IV jj 7. — Navn på en hest, Morginn (reið) Vakri pul II 2, IV rr 2, Ræfils V, skib, Rv 31, Marnar V, d. s., Hjr Lv 3. — Jfr ár.

vakta, (-ða, -adr), iagttag, v. einn hlut, iagttag, overholde, én ting, Mv III 6, v. metkargjorð Mey 36, v. várar sektir verðlaust, iagttag vor skyld (som) uden værd (engageld), gengawd ikke vor skyld, Mdr 7. Ordet er et yngre lâneord.

1. val, norsk form for vel, Eg Lv 14.

2. val, n, valg, udvalg, mest manna v., de bedste mænd, Hyndl 11. 16, v. fremðar mænd ESk 6, 10, Haddingja v. Hál 11, Vinða v. Sindr 3, v. drengja Hl 19 a, v. veiga, udsøgte drikkevarer, Ht 25.

1. vala, Hást 3, urigtig v. l. for vir(ð)a.

2. vala, f, den knokkel, der forbinder læg og lår, i pl synes det at være brugt om hele benet, léi es liggr í Víðópnis volumn Fj 30. — Jfr hnit, hvél, streng-

valafolk, n, udvalgt skare, udvalgte krigere (vala af et vali, jfr einvali, einvala lið), Sturl 4, 17.

valamalmr, *m*, egl ‘vælisk malm’, fremmed guld (vala egl gen. af Valir, men ordene er åbenbart smæltede sammen til et hele, i al fald på det sidste sted), peir hafa veðjat v-i Hyndl 9, mér gaf Vikarr v-m Gautr II 17; der er næppe grund til at skrive våla, ti væla- svarer metrisk til hlaðinn Hyndl 10 og til jötun-Gautr II 24.

valarípt, *n*, egl ‘vælisk töj, dug’, fremmed töj, tæppe, v. vel fåð Sigsk 66.

Valaskjölf, *f*, Odins hal, Grí 6; af vala, gen. pl. af valr, ‘de faldne mænds’ (ved gen. pl. sigtes her til de mange kampe) og skjolf, hal; ordet er ganske identisk med Valholl. Anderledes MOlsen, Ættergrd 274 f.

valbassi, *m*, galt, pul IV dd.

valbaugr, *m*, egl ‘vælisk ring’, fremmed ring, í veltanda vatni lysask v-ar, om Niblungeskatten, Akv 27.

valbjórr, *m*, ‘faldne mænds væske’, blod, fá vitni v-r Ht 11.

Valbjørg, *n*, pl., sagnlokalitet, Guðr II 33.

Valbjørn, *m*, sagnperson, Qrv IV β 3.

valblóð, *n*, blod af faldne, ligblod, Ghv 4, Krm 2.

valbrandr, *m*, ‘val-, de faldnes, -brand’, v-s sund = val-sunds brandr, blodets ild, sværd, dets land, skjold, hvis Njörðr, kriger, Sindr 6. — Som mandsnavn, V-s synir Háv 12, 13.

valbraut, *f*, ‘falke-sti’, arm, v-ar Gunnr, kvinde, EGils 1, 22.

valbreki, *m*, ‘val-, de faldnes, -bølge’, blod, fljót v-a, blod-ström, Merl II 70.

valbrik, *f*, ‘val-, de faldnes, -bræt’, skjold, Yggr v-ar, kriger, Hildr.

valbroddr, *m*, ‘val-, de faldnes, -brod’, Ht 79, men falbroddr er her den rigtige læsemåde.

valbróð, *f*, ‘bytte, føde, der består i en fældet, dræbt’, manna v-ir, føde af dræbte personer, Akv 36.

valbygg, *n*, toradet byg (egl ‘vælisk, fremmed, byg’ Grön, Kostholdet 36), pul IV ddd 2, v. mala Hhund II 3; v. Yggjar, synes at være kennung for ‘de faldne’, men her kan Yggjar valr være ‘ravn’, og dens bygg = de faldne. (Anderl. Falk, Ark XXXIX, 63), pjóðA 3, 32.

valbost, *f*, synes at være den rigtige form (og ikke f. eks. -bostr, *m*), pul IV l 11, hvor det findes blandt ‘sværdets dele’ (v. l. -bust, -bast); sikkert betyder ordet dette, d. v. s. en del af sværdet, men hvilken denne er, er gansk usikker (SE mente, at det mulig var ryggen på et enægget sværd, men det er det næppe; på grund af forleddet val-skulde man tro, at det var et sted nær ved spidsen), á v-u verpr naðr hala, en slange ringler halen på v. (dativ), HHj 9, (rúnar) á v-um (mæk brugen af pl.), Sigdr 6; i kenninger, v-ar røðull, sværd, ESk 6, 43, v-a (pl.) eldr, sværd, Eg Lv 40, v-a

Rín, blod, ESk 7, 6. Et forsøg på forklaring af ordet findes Falk, Waff 30 f.

vald, *n*, magt, herredømme, rádighed, eiga mikils v. Hár 25, eiga v. foldar Ht 12, Hjr Lv 9, v. Viðris Hjr Lv 7, tamr v-i e-s Refr 2, 3, scemd og v. Lil 26, heiðr og v. Lil 17 v. og ástir Lil 13, jjr halverset SnE II' 240 (bar er ómælt v. o. s. v.), í sinu vi-i Lil 6, af þínu v-i, på grund af din magt, Sturl 3, 4, kyrrleiks v., magten til at holde noget roligt, Lil 1, v. myrkra Gd 49, auka v. Sturl 3, 20, holf eru vold und Kalfi Kolgr, er v-it beiddi, som magten, o: dens ihændehaver, krævede, Lil 61, leggja á v. e-s, overlade noget til ens afgørelse, Sól 20, e-t próask með v-i, med den vundne magt (embede), Gd 29, halda v., beholde sin magt (embede), Gd 54, halda v-i Gd 51; — magtområde, rige, breitt v. Hókonar Tindr 1, 10, páva v. Sturl 3, 1; — vold, skyld, kenna e-m vold e-s, beskyilde en for noget, Hsv 39. — jjr ein-, stór-.

valda, (veld, olla, valdit), 1) have magt, rádighed, med dativ, v. véum Gri 13; v. ollu Mark 3, 1, mått sjalfr v., du kan selv ráde, bestemme, Am 60, eimn þú því ollir, du magtede det hele alene, Am 83, rík skop v. Korm Lv 40, ef ek má v., hvis jeg skal ráde, porm 2, 18, skald biðr at god v-i Sjórs 3, pKolb Lv 9, v-i god hvar skal slita aldrí Hjr Lv 28, god ma v. hvárr o. s. v. pjagr 2, v-andi guð My III 1, v-andi láðos lýbrautar, guðdets besidder, puríðr, hers v-andi Ht 49, få i sin magt, v. hoppum Rst 10, v. gagni Sigv 12, 6. — 2) have den afgørende myndighed med hensyn til nogets ikrafttræden, forårsage, afgæt komme, volde, med dativ, Hhund II 26, Gríp 51, Fájn 25 o. s. v., Haustl 3, 17, BjH 6, Hjr 3, 27, Gunnl Lv 12, Mhkv 10, v. hvíru Eyy Lv 14, v. mordi Olhelg 9, Isldr 4, Gráf 9, v. sókn Ott 3, 6, v. styr HL 28 a, v. vígi GSúrs 16, Bbreiðv 2, v. bana pKolb 3, 12, v. aldrspell Rst 5, v. aldrlagi GSúrs 30, v. dauða pmáhl 12, v. gný Anon (X) I B 8, v. starfi Sigv 1, 7, v. upphofum Sigv 1, 4, v. rógi Isldr 19, v. sökum Has 17, v. bölví Korm Lv 48, v. Venða sorg Arn 2, 11, v. fundi Sigv 2, 3, hlut veld ek minum, jeg har min part i skylden, Am 84; vígs v-andi Orv IX 1, jjr halda upp því es v., bære (lide straf for) hvad de forskylder, pjóðA 3, 24; v. e-u, med følgende es-sætning, örskan veldr því es Mberf 6, vér voldum því es Hák 12; HHj 26; uden dativ, St 2, Hhund II 45, Lok 47; med at, hon olli því at Sigv 9, 2, absolut, trautt kallak þann v. er varar, bære skylden, Mhkv 19, eða v. aðrir Am 12; Guðr II 28. — 3) med dat. pers., volde en (noget), hitt veldr (mér), det er grunden til, at jeg o. s. v., porm 2, 24, veldr elli mér HolmgB 12, hvat kveda v. vífi, noget går der af, Hjr Lv 18, med dobbelt dativ, v. e-m dauða Hhund I 55. —

med gen., láta tilgørðir v. hylli sinnar, lade sin gunst bero på fortjænester, lönne enhver efter fortjæneste, pjóðA 3, 26. — Part. v-andar (pl), Anon (XII) B 16.

valdaðar, Olvir 2, i en forvansket sammenhæng.

Valdamarr, m, Valdemar d. store i Rusland, Edáð 6; — ukendt person, Sigv 12, 23.

valdari, m, ihændehaver, v. sigrs, sejrvinde, Mark 1, 8. Jfr valderir.

Valdarr, m, sagnkonge, V. [réð] Dønum Guðr II 19; Herv V 1.

vald-Eir, f, 'rådende Eir', v. gamans, Eir (gudinde) som råder over elskovsyndelse, yder sin elskov, elskovssyngvinde, Anon (X) I B 3; valdeirs Anon (XIII) B 19 er uklart og vistnok tildets forvansket.

valderir, m, styrer, v. éls foldar, gud, Pl 26. Jfr valdari.

valdi, m, styrer, besidder (ihændehaver), folks v., hövding, pTref 1, v. vígfoldar vandar, sværdets styrer, krigar, Ht 30, v. mildi, miskundhedens besidder, gud, Heilv 9; styrjar v., kampens fører, krigar, Ht 63; hertil skal måske henføres vegs v-ar, hövdinge (ordet kunde også komme af valdr), SnE II 198. Mulig findes v. også GSúrs 14. — Jfr all-, ein-, folk-, pri-.

valdr, m, 1) = foregående, som har magten (over noget), styrer, besidder, v. Horða, norsk konge, Vell 26, v. norrcennar aldar Sturl 6, 7, v. hersa, konge, Yt 14, vés vægi-v., Sigurd jarl, Korm 1, 6, v. galga, Odin, HelgÓl, phreð 9, liðs v., konge, ESk 6, 62; om gud, v. himna, v. heims ESk 6, 63, Pl 19, Has 20, Lil 37, v. mána SnE II 232, Gdþ 1, v. vagnbrautar Obarr 1, v. hreggs tjalda Has 57, v. heimsalar tjalda Arngr 2, 3, v. fjørnis foldar Pl 1, v. veðra grundar Has 63, v. munka Hallv 7, v. presta Mgr 8, dýrðar v. Has 36, v. náðar Heil 11; v. rausnar, udmærket mand, Pl 15. — 2) ejer, brugger (af noget), v. skjaldar Ht 5, v. hlifur Gldr 4, v. hjalms Hl 31 b, v. fleins Isldr 23, v. fleina Bjhit 2, 1, v. stála Ht 44, v. bláserkjær GSúrs 12, v. vígbalkar Bbreiðv 2, v. bryninga (v. l.) Sigdr 5, v. reiðar Korm Lv 34, kjóla v., Hymer, Hym 19, v. eybaugs viggja Eskál Lv 3, v. tjalda há-Sleipnis Þorm 1, 2; bjargs skjoldunga (jætters) veig-v., digter, GSúrs 14, v. vegs né vægðar Anon (XII) B 5, v. spjalda, Skt Peder, Pét 20. — 3) forrásager, v. vígs ÓTranon 4, v. víga Stúfr 2, v. hildar Drv (XI) 6, v. rómu Hl 16 a, v. skjaldar winds EGils 3, 9, v. holða morðs Vell 21, v. vígstorma Ólv 1; v. golls ótta, gavmild mand, pSær 2, 3. — Jfr all-, blakk-, dómi-, ein-, fár-, folk-, geir-, glæ-, lāð-, móti-, ná-, ógn-, reiði-, skoll-, vægi-, þrif-, þruð.

valdreyri, m, faldne maëns blod (jfr valblóð), svelta v-a (dat.), sulte ved

(ikke at give) blod, Harkv 13, í v-a Grott 20.

valdreyrigr, adj, besudlet, vædet i en dræbt mands blod, vópn v-ug Grott 18.

valdrós, f, 'val-kvinde', valkyrje, blóm v-ar, skjold, Sturl 5, 4.

valdýr, n, 'val-dýr', ulv, Fenrir, Vsp 55.

valdogg, f, 'val-dugg', blod, v. sleginn Hhund II 44; Hást 3.

valfall, n, 1) 'val-fald', fald i kamp, mandefald, né kørnr meira v. of her Arn 6, 9, verðung þótti (ɔ: vesa) v. Ott 3, 8; v-i náir (ved rettelse) Anon (XIII) B 44, vitni v-s, vidnesbyrd om, Vell 15, fyr v-i Darr 1, at v-i, i (under) kampen, GDropl 4, v. má nú kalla Rv 25. — 2) selve de faldne, orn gall of v-i Ragn VIII 2, (orn) spornaði of v-i Grani 2, vargr rann at vitja v-s Valg 7, hlaða vollu v-um Vell 32; Gráf 14 er teksten ufuldstændig.

valfallinn, adj, falden, dræbt i slaget, v. nágrundar óss Þmáhl 3.

valfasti, m, 1) 'val-, de faldnes, -ild', sværd, v-a veðr (jfr veðrør), kamp, Ott 2, 13. — 2) ild, djúps v., guld, Gísl 1, 16.

val-Freyja, f, 'valens Freyja', valkyrje, kamp, v-u stafr, krigar, Nj (XII) 1.

valfugl, m, 'valens fugl', ravn, Ragn X 1.

Valföðr, m, (-rs), Valfader, Odin, Grí 48, Vsp 1, pul IV jj 5.

valgagl, n, 'val-, de faldnes, -gæsling', ravn, Tindr 1, 3; i pl. Hæng VII 1.

valgaldr, m, tryllesang til at opvække en død, Bdr 4.

valgammir, m, 'val-grib', orn, Arn 2, 15, Sturl 3, 9, 5, 18.

Val-Gautr, m, 'valens Gaut', Odin, pul IV jj 8, Rejr 2, 3.

valgjarn, adj, valgrisk, v-gjorn Viðris grey Hhund I 13.

valgjóðr, m, 'val-fugl', ravn, Hl 25 b.

valglaumr, m, af usikker betydning, kunde være navn på en hest (jfr Glaumr), men er vel snarere 'den muntre skare af faldne', ɔ: Einherjerne, áar straumr þykkir of mikill v-i at vaða (jfr þund) Grí 21.

valglitnir, m, galt, pul IV dd.

valgrennir, m, 'falke-mætter', vánboða valr, ravn, det hele, krigar, ESk 3, 2.

Valgrind, f, 1) 'de dødes dør', døren, (tremmedøren) ind til Valhals gárd, Grí 22. — 2) også som kenning for 'skjold', v-ar Gefn, valkyrje, hendes veðr, kamp, Eyv Lv 4.

valgrund, f, 'falke-land', arm, v-ar tróða, kvinde, Vigl 11.

valgoltr, m, vistnok hjælm (jfr hildigoltr), v-ar þornar, krigere, Gráf 6, veltir v-ar, som lader hjælmen (med hovedet i) vælte, krigar, pTref 1. Jfr Falk, Waff 160.

valhrimnír, m, hjælm (jfr foregående), pul IV s 1. Jfr Falk sst.

Valhöll, f, 'de faldnes hal', Odins hal,

hvor Einherjerne samles, vó V-ar, *Val-hals tab* (*Balders død*), *Vsp* 33; beskribes *Gri* 8–10, 23; *Hyndl* 1, *Hák* 1, 9, *Eirm* 1. — Om en fyrstes hal, drekka vin í v-u *Akv* 2, 14.

Valin, f, elv, *pul* IV v 4.

Valir, m, pl, 1) *Galler*, *Vælksmænd*, om indbyggerne især i *Frankrig*, *Volum* (réð) *Kiarr Herv* V 1; om *Cornwalls* indbyggere, en V. skjalfa *Merl* I 23. — 2) træl (egl. ‘hærtagen vælsh mand’), v-a mengi *Sigs* 66.

valjorð, f, ‘valens, de faldnes, jord’, *valplads*, v-ar veljandi, kriger, *Eyw Lv* II.

valk, n, ilde medfart, v. *veraldar Gd* 71 (her *vistnok* válk = senist. volk).

valka, (-ada, -aðr), valke, gnide (med hænderne), vride, fljótt v-aðr, huring behandlet, i overlælse besluttet (forklares ved *skjótráðinn*), *Ht* 17 (jfr *Arkiv XV, 219, XVIII, 77*); i obscön betydning, sem v-i (konu) *Bbreið* 2.

Valkerar, m, pl, *vistnok* beboerne af det nuværende *Walcheren* i Holland, bregða V-a liki, forvandle deres udseende, slá dem ihjæl, *Hjr* 2, 7.

valkjósandi, m, ‘val-kårer’, *Odin*, v-a vín, digterdrikken, digt, dets beiðir, *skjald*, *Korm Lv* 21.

valklif, n, ‘falke-klippe, falke-land’, arm, v-s band, *armring*, dens björk, kvinde, *Ólhelg* 4; v-a fúrr, guld (ring), *EGils* I, 16.

valkyria, f, *valkyrje* (egl ‘val-kårerske’, som udvælger dem, der skal falde, og som sådan *Odins* tjænerinde; oprindelig dødsgudinde; jfr *pul* h 4), så v-ur vítt of komnar *Vsp* 30, v. otul ámáttig *Hund* I 38; *Harkv* 2, *Hák* II, *Húsdr* 9, *Eirm* I, *Darr* 6.

valkostr, m, ‘val-dynge’, dynge af lig (dræbte mænd), *Merl* II 68, víðr v. *Liðs* 3, varmr, heitr, v. *pKolb* 3, 4, *Mark* 1, 19, *hláða* vang v-um *Eg Lv* 11, *hláða* hóva, þunga v-u *Hjr* 2, 3, Ótt 2, 9, draga v-t, slæbe ligene bort, om ulvene, *Arn* 3, 15, v. lá bar hæri *Arn* 2, 13, v. syndi at landi *Kolli* 5; v-ar bára, blod, *Haustl* 3, *Pþyn*, v-ar blik, sværd, *Sturl* 2, 2.

1. **Valland**, n, *Vælksland*, *Gallien*, *Heil* 26; ubestemt er *vistnok* *Hár* 24, hvis ikke ordet her er en symbolsk betegnelse for ‘drabenes land’, verden, hvor der kämpes, jfr sammenhængen; denne betydning har ordet utvivlsomt *Helr* 2.

2. **valland**, se *Valland*.

3. **valland**, n, ‘falke-land’, arm, brandar v-s, *guldringe*, *Ht* 44.

vallangr, m, sværd (det første led er vel valr, jfr(?) shetl. ollek ‘lille (og tynd) lange’, af et val-langa Jakobsen, no. vallonga), *pul* IV l 4 (v. l. val-). Jfr *Falk*, *Waff* 62.

vallar pklypp er uforstået.

vallatr, n, ‘falke-leje’, klippe (adskilt ved tmesis, jfr *Listi*), *pdr* 20.

vallbaugr, m, ‘jord-ring’, slange (völlr vel = jorð), v-s vengi, guld, *Bkrep* 3.

vallbingr, m, eller *vallbiugr* (-bjúgr), usikkert i form og betydning, *Bergb* 8.

vallfinnandi, m, ‘mark-giver’, límna v.,

slange-markens, guldet, giver, *Anon*

(XIII) B 62.

vallófr, m, en vis fugl, *pul* IV xx 7.

vallrauf, f, egl. ‘rift i marken’, og der næst et af marken løsrevet stykke, víð v. vineyjar, ‘det af marken (sletten) store afrevne (bortpløjede) stykke, bestående af græsvangsoen’, om *Sælland*, *Rdr* 13.

vallrjóðandi, m, ‘mark-rødfarver’, som farver marken rød i blod, kriger, raun allra v-a dugir *ESk* 6, 10.

vallroð, n, rødfarvning af jorden (med blod), lid verðr at v-i, mandskabet, krigerne, bliver til v., d. v. s. deres blod udøses så at jorden farves deraf, *Merl* I 33.

vallraefr, n, ‘markens, jordens, tag’, himmel, vorðr v-rs, gud, *Leið* 10.

vallskor, f, (v. l. *valskor* s. d.), ‘mark-jord-ridse’, kunde mæske betyde ‘grav’, víf lukt ok læst i v-um (i gravene), *Hel*, *Grett* I, 1.

valmar, *Grott* 20, er vist forskrevet; i hds findes et kommalignende tegn for neden mellem 1 og m, hvorfed en retelse antydes, men det er ikke klart, hvad der skulde være ment; man kunde tænke på et vaþnar (1 og første streg i m plus kommaet kunde tænkes som þ), ø: vaðnar af vaðinn (hds T har valnar se udg. s. 99); eruma vaðnar í valdreyra, vi er endnu ikke kommet ud i blodstrømmen (derfor må vi male kraftigere?), er dog ikke et ret naturligt udtryk.

valmeiðr, m, ‘hest-træ’, víðis Valr, skib, dets meiðr, mand, *pjóðA* 4, 9.

valmær, f, ‘val-mø’, = *valkyrja*, *valkyrje*, kamp (i prosa *SnE* I 420); heyja v-mey, kæmpe, *Vell* 21, alfr v-meyjar, kriger, *Ragnarsþ*.

valnaðr, m, ‘valens, de faldnes, slange’, sværd, v-rs hoelir, kriger, *pmáhl* 1.

valneskr, adj, vælisk, fremmed, víf v-sk *Guðr* II 35.

valnir, m, sværd (af valr el. valinn), *pul* IV l 4. Jfr *Falk*, *Waff* 62.

valnistanði, m, ‘falke-føder’, vigra seiðs (kampens) valr, ravn, dens føder, kriger, *Guithkort*.

valnærar *GSúrs* 33 er vist fejl for váss mærar.

1. **valr**, m, falk, *pul* IV ss 2, i kenninger for ravn: holunda v. *TorfE* 3, unda v. *Ragn* V 4 men uriktig (f. unnvælrv), brimis sunda v. *ESk* 6, 55, hræva v. (v. l. nagr) *TorfE* 3, hanga v. *Tindr* 1, 7, jfr *Hást* 5, gunnar v. *ESk* 1, 5 (jfr munnlituðr), vígs v. *Hskv* 3, 3, víga v. *Hl* 31 a, fleingaldr-v. *Isladr* 7, blóðs v. *GOdds* 7, gallópnis víðis v. *Skúli* 1, 1, heiðar v. *Ragn* VII 1, — for arm: v-a grund *Sturl* 4, 35, v-a leið *Ht* 48, v-s reitir *Ht* 42, v-a stræti *ESk* 6, 25, v-a slóð *Ólhelg* 10, v-a hreifi-slóð *GSúrs* 27; — alene som rovfugl, v.

slítr kilju *Anon (XIII)* B 44 og mulig *VGl* 6. — Som mandsnavn, *Hálf* IX 15. — *Jfr* blóð-, dókk-, hanga-, morð-, unn-.

2. *Valr*, m, hest (egl opkaldt efter valr = falk, *jfr Hrafn*), *pul I a 1. II 2* (her som *Vésteins hest*), *IV rr 2*. — *I kenninger for skib*: V. *Virfils Edáð* 4, V. *víka* *PÍGÍSL* 1, *Ingj* 1, 2, V. *geima* *Arn* 2, 19, V. *víðis GrHj* 4, V.-ar *svalheims plóft* 2, 6, *Strandar V. Steinunn* 2, V. *Vimrar E Sk* 1, 1, V. *byrjar Þjagr* 7, V. *stinga* *Ólhv* 2, 8, V. *krapta Hárekr* 2, *stafna* V. (*hds stafn-Valr*) *Anon (X) I B 8*; *helsis* V., *töret hest(?)*, *Eg Lv 44*. — *Jfr* borð-, hrann-, kenni-, skraut-, stafn-, þram-.

3. *valr*, m, val, de faldne (som de liger på jorden efter slaget), v. = eggdauðir menn *Gát* 1, kjósa val, bestemme hvem der skal falde, fælde hinanden, *Vafþr* 41, *jfr Finng*, men vælge (en del af) de faldne (som sit eje), om Freyja, *Grí* 14, eiga v-s kosti *Darr* 6, v. fellr *PÍGÍSL* 9, falla í valHárb 24, *Guðr* I 6, fella val, fælde mænd så at de bliver v., *Hárb* 16, *Rp* 37, *Sigsk* 37, *Öðinn hlaut val* *Vell* 32, vita val *Hund* II 43, v. lá *Hjl* 3, *Sigv* 7, 2, v. lá á sandi *Harkv* 12, val rak of strandir *Krm* 9, nýfeldr v. *Hávm* 87, hoggyvinn v. *ÞjóðA* 1, 7, gefa val vargi *Sigv* 11, 1, fåa vargi val *Eg Lv* 40, standa á val Gotna, på de faldne Goter, *Hamð* 30, om en enkelt person, eggmóðr v. *Grí* 53. — *I kenninger, for ravn*: v-s vákar *Þjagr* 1, v-s veiðiviti (s. d.) *Ragnsp*, — *for sværd*: ormr v-s *Ht* 6.

4. *valr*, adj, rund, cylinderformet, v. vinferill, det runde bæger (kar), *Hym* 31; ofvælt, der kunde synes sammensat af of præp. og ntr af v., forekommer ofte i prosa, men ikke i digte, såvidt dette kan kontrolleres; der står i hds altid ávalt, s. d.

valrauðr, adj, blodrød, rød af blod, serki v-a *Akv* 4, men ordet er, især i den sammenhæng, meget urimeligt; i hds står valrøpa; rettelsen valrøna, fremmed-agtig, fremmed (o: kostbar), træffer måske det rigtige. *Jfr Bugge, Beitr. XXV*, 242.

valrúnar, f. pl, 'runer angående valr, mandefald', forblommet meddelelse om kamp og fald, *Hund* II 12.

val-Rognir, uriktig v. l. til valborgn.

valsendir, m, kun i forbindelsen v. vandar = val-vandar sendir, som sætter 'valens vånd', sværdet, i bevægelse, kri ger, *Sindr* 2.

valserkr, m, kun i forbindelsen v-jar veðrhíðir = vals veðrs (kampens) serkr, brynge, dens hirðir, kri ger, *Vell* 27.

Vaishamarr, m, gårð på Snaefellsnæs (vestl. Island), *Ólhv* 3, 1, *pormOl* 1, 6.

valsinni, n, 'val-følge', følge som består af de faldne, Einherjerne i Valhal, deres forsamlung, es kveðr ver minn i v., siger at min mand er blandt Einher jerne, *Hyndl* 6. 7.

Valskjolf, f, elv, *pul IV v 1*.
valskóð, n, 'våben der bevirker mandefald' (*jfr hræskóð*), *GOdds* 4.

valskr, adj, vælisk, egl. gallisk (fransk), spansk, riddarin v-i *Mberf* 2, *Anon (XII)* B 2, v-ir jarlar *Gisl* 1, 10 (nor manniske jarler), v-t vif, sprund, Ermingerd i Narbonne, *Rv* 19. 22, v-ar þjóðir *Hl* 37 b, men Spaniere, *Sturl* 3, 19; der imod er ordet *Merl* II 25 oversættelse af Gallicani (saltus); — især om sværd og våben, hvor det er muligt at v. undertiden blot betyder fremmed, v-t sverð *Oddrgr* 18, volsk sverð *Harkv* 8, *Sigv* 1, 6, v. brandr, brandar, *þam* 1, 4, *Arn* 3, 9, v. hjalmr *Sigv* 13, 5.

valsøngva, f, et slags kastemaskine (i krig), måske egl 'vælisk slyng' (lat. ballista), v-ur tóku ríða hvast *ESk* 1, 5, v-u brík, skjold, dettes rymr, kamp, *Sturl* 2, 3 (*jfr rymgcœðir*).

Valsnes, n, på Nordmøre, *Ív* 30.

valstaðr, m, 'falke-sted', arm, vitar v-a, armringe, *Ht* 86.

valstain, m, 'falke-stavn (-land)', arm, *Gy* 6 (sammenhængen er mangelfuld); som uriktig læsemåde *Rst* 26.

valstetna, f, 'val-stævné', kamp, vísa til v-u, udeske en til kamp på et bestemt sted, *Hund* I 19.

valstóð, f, 'falke-opholdssted', arm, á v-var *Þjagr* 12.

valscelandi, m, 'som dræber så at der fremkommer valr', kri ger, *Yt* 13. *Jfr Aarb.* 1881 s. 222 f.

valt, adv, = ávalt (*jfr 4. valr*), altid, *Jóms* 38, *Mhk* 26, *Líkn* 41.

valtafn, n, bytte der består i valr, lig, geta v. í mun hrafni *GSárs* 29, gefa, veita v. hrafni *Krm* 16, *porm* 2, 20, hrafni hreyfisk of hjørklufðu v-i *Sturl* 5, 10, hrafnar vonðusk v-i (som v. l.) *Okík* 1. 1.

Valtamr, m, 'Drabsvant', fingeret navn på Odins fader (i virkeligheden epitet til ham selv), *Bdr* 6.

valteigr, m, 'falke-land', arm, v-s *Hildr*, kvinde, *Hárd* 19.

valteinn, m, 'val-tén, sværd (*jfr hræteinn*), v-s spakfromuðr, kri ger, *Yt* 8.

valtívi, m, 'val-gud', kri ger, betegnelse for Surt som hovedmanden i Ragnaroks kampen, sverð v-a, kri gerens (Surts) sværd, *Vsp* 52 (anderledes *BMØlsen*, *Arkiv XXX* 152 f.).

valtr, adj, 'væltelig', som ikke står fast, kan vælte, upålidelig, v. karfi, om en båd, der let kunde kønne, *Sigv* 3, 2; auðr . . . v-astr vina *Hávm* 78. — *Jfr fjor-*.

valtún, n, 'falke-tun', arm, v-s linnr, armring dens *Lofn*, kvinde, *EGils* 1, 33.

val-Týr, m, 'val-Ty', Odin, brúðr v-s, jorden, *Hál* 15; — pl. *valtívar*, valguderne, aserne, búa . . . vel v-ar *Vsp* 62, v-ar veiðar nýmu *Hym* 1.

valpiðurr, *m*, ‘val-tiur’, *ravn*, *Drv (XI) 8.*

Valpjófr, *m*, *sagnperson*, *Krm 11*; — *hövding i England (11. årh)*, *pSkall 2, Harst.*

valþogn, *f*, *valkyrje*, (*egl ‘val-modtager-ske’*, *þogn til þiggja?*), *v-ar (v. l. baugnar, baugnir m. m.) hlymr (jfr hlymmildingr), kamp, Sindr 6.*

valþognir, *m*, *Odin*, (*egl ‘val-modtager?’*), *v-is Vør, valkyrje, hendes skíð, sværd, dettes bendir, kriger, VGl 8. Om stedet se Meissner 398.*

vamm, *n*, *fejl, brost, især af moralsk art, v. bat es væri Sigsk 5, v-a vanr, varr Hávm 22, Hsv 21, esa þér v-a vant Lok 30, telja vomm Lok 52, leita e-m v-s, vanære, beskæmme en (ved forførelse), Oddrgr 5, auðséenna er annars v. Mhkv 23, v-a varr St 20, v-a full, om en heks, Sigrdr 26; Tannr, v-s stríðkiðjandi, som krafftig fornægter lyde, lydefri person, om Tor, pdr 10; — v-i firð íprött, fri for fejl, om digtningen, St 24; kqsungr fær vomm í väsi, fär beskadigelser, bli ver medtagen, Anon (XI) Lv 8.*

vammalauss, *adj*, *frei for fejl, godt es v-um vesa Sól 30, jfr Hsv 3, låta e-a vesa v-a, lade være med at bebrejde en hendes fejl, Lok 53, vesa v-t við e-n, opføre sig brødefrit, uadælig over for, Sigrdr 22.*

vammalauss, *adj*, *s. s. foregående, vesa v. (v. l.) Hsv 3; — låta e-a fara v-a, ukærket, Ragn II 3 (jfr vamm i Oddrgr).*

vana, (-aða, -aðr), *formindske, forringe, knáat síð veig v-ask*, Grí 25.

vanbundinn, *adj*, *ikke bunden, som ikke lader sig binde, e-m esa v. þvengr, en er ikke længe om at binde sin skotvinge, er hurtig i vendingen (jfr Orkney. s. 298 l 2 f. n.), Háv 12.*

vanbuinn, *adj*, *mangelfuldt forberedt, v. við dauða Has 44.*

vanði, *m*, *vane, sædvane, så v., måde (at synde på), Has 15, týna vænustum v-a í fogrum höttum, aflægge, miste den smukkeste måde at opføre sig på, Gd 29.*

vanda, (-aða, -aðr), *1) udføre med omhu, v. messur Gd 11, v. málalykör Godds 6, v-at smiði EGils 2, 7; især om digte, v. brag Ód 1, pBrún 3, v. háleitan miðð Anon (X) III A 2, v. verka Lit 97, v. hótt Rst 8, v. stef ESk 6, 18, Líl 26, v. orð, vælge, udsøge, Has 35, Merl I 3, bragar greinir v-az Heilv 13; erindi v-at allri list Gd 52. — 2) udvælge med omhu, god v-ar e-n Mey 1.*

vandbaugr, *m*, ‘vånd-ring’, *v-s sendir = baugs vandar, skjold-våndens (sværdets) bevæger, kriger, Ht 28, v-s skaði = baugs vandar skaði, sværdets (ødelæggelse = ødelægger, kriger, Ht 86.*

vandfœrr, *adj*, *vansklig at færdes på, at passere, v-færra es fyr Stað an fordum Óhelg 7.*

vandgjolp, *f*, ‘træ-jættekvinde’, *økse, v-ar nafta, økse, Nj 27.*

vandgætt, *adj*, *vansklig at foruðse (-gætt til gæta), mijok es v., meget vanskelig er det at foruðse (og forebygge), Asm 1, 1.*

vandi, *m*, *vanskelighed*, *v. eigi líttill Mlag 2; farar v. (v. l. foraðsvandi) GSvert 6; ynði okkars v-a, i, mod, vor vanskelighed, den vanskelighed der møder os i vort øgeskab, Nj 2, (næppe at læse vanði, der skulde svare til lat, consuetudo i könslig betydning). — Jfr foraðs-*

Vandill, *m*, *1) søkonge, pul IV a 5, V-s (ristet Undils) jormungrund, havet, Karlevi. — 2) jætte, pul IV f 1. — Jfr hein-*

Vandilsvé, *n pl*, *sagnlokalitet, Hhund II 55.*

vandla, *adv*, *omhyggelig, øodt, leika v. handsqxum Rst 25, þváa glæp v. Has 50. Jfr megin-.*

vandlangr, *aa*, *med höj mast, hvis ikke vand- (vondr) her betyder ‘plankerne’ i det hele, v-t eiki pjóðA 1, 4.*

vandlaupr, *m*, *vidjekurv, Leid 28.*

vandliga, *adv*, *= vandla, omhyggelig, fuldt ud, hrjóða v. myrkrum Líkn 4, ef v. vissi of viðfarar Krm 26, æsta einkum v. Sól 28.*

vandligr, *adj*, *= vandr, vanskelig, v. kostr Arn 7, 5.*

vandmæltr, *adj*, *kun i ntr. v-t es, det er vanskelig at tale, fortælle, pjóðA 3, 18.*

vandr, *adj*, *1) vanskelig, alt es v-t Sigrdr 25, v-t vas at ráða Am 9, þá vas v-t vitri Am 3, heldr es v-t segja hersogu Eyy Lv 1, þér es v-t at hnekkjá lofi þinu Sigrv 13, 9, mér es v-t at yrkja ESk 6, 46, v. verki Leið 3, vér erum allir í vondum stað, vanskelig stillede, pjóðA 4, 27. Fem, Vond, som navn på en elv (‘den vanskelige’), Grí 28, pul IV v 3. — 2) omhyggelig (i sin gærning), v. verka HSt 2, 4, v. visdómri, visdom som er omhyggelig erhværvet, Heilv 3, v. öðr, omhyggelig udført, Lil 98. — Jfr dáð-, dróttin-, eið-, frið-, hirð-, hlut-, íð-, mann-, ráð-, sið-, prek-.*

vandstyggr, *adj*, ‘sky for pisken’, *om heste der er bange for pisken og løber afsted, róku v-va [hesta] vollu algrøena Ákv 13.*

vanfarinn, *adj*, *egl ‘mangelfuldt farende’, om en der drager et sted hen uden rigtigt besked om hvor farligt stedet er, þú est v. Herv II 3.*

vangi, *m*, *hovedets side foran øret hen til det parti, der er lige under øjnene, kind, bjartir v-ar Rp 34, of mínum v-a, over mit hoved, Korm Lv 63; v-a qrl, hár, Arni 2, 1.*

vangr, *m*, *vang, vænge, slette, pul IV a 1, arnar flaug of v-i Háv 14, hlaða v-g valkostum Eg Lv 11, á v-i, på marken, ESk 6, 47, Skaldh 6, fyr viðum v-i Sigv 2, 2, vé ok v-ar Lok 51 (frá mínum veum*

ok vongum skulu kold röd koma). — *I kenninger, for hav:* Sveida v. pKolb 3, 1, lýsu v. Sigv 13, 1, qlna v. Rst 15, dorgar v. Jóms 4. — *for himmel:* sólar v. Gmlkan 1, 3, éla v. Has 32, — *for guld:* linna v. Mpórð 2, snáka v. ESk 6, 38, — *for skjold:* vígs hómlu v. Mark 1, 21, — *for arm:* gamðis v. Korm Lv 23, — *for spillebræt:* húns v. Halli (jfr hirðidis), — hjaldrs prúðar v., betyder vel snarest 'kampplads' (jfr véttvanger), dens þing, kamp, pmáhl 7. — *Jfr al-, aur-, ál-, baug-, bif-, erm-, fley-, folk-, fúr-, geð-, geir-, himin-, hlé, hlýr-, má-, orm-, sól-, svan-, prúð-.*

vangroð, *n, rødfarvning af marken, blodsudgydelse, ganga at v-i, gå til kamp,* Korm Lv 48.

vani, *m, sædvane, illr v. Sól 80.*

vaningi, *m, 1) en af vaneslægt, om Frey, Skí 37. — 2) galt, þul IV dd (identisk med foregående?), galten var viet til Frey).*

Vanlandi, *m, Ynglingekonge, Yt 3.*

vanmettr, *adj, ikke mættet, sulten,* Sól 3.

vann- se vand-.

1. Vanr, *pl. Vanir, m, vane, en af vaneslægt, vaner, godbrúðr nama unna v-i, 2: Njord, pSær 4, 3; vísi V-ir Vafþr 39, Skí 17, 18, Sigrdr 18, vita frammi sem V-ir aðrir þry 15; vanernes kamp med aserne, Vsp 24, deres sprog, Alv pass., V-a brúðr, Freyja, hendes dóttir, Hnoss = kostbarhed, ESk 11, 5 (jfr þul IV h 3), V-a heimr, eller i ét ord Vanaheimr, Vafþr 39. Jfr Ödem Stud. AK 294 f.*

2. vanr, *adj, vant til, med dativ, v. vígi St 24, v. sigri Gísl 1, 3, v. glœpum Líkn 45, v. hvekkjum Lil 45, þrágirni v. Hym 28, varghljóðum v. Hhund I 41, gollbitli v. Hhund II 36, — pSær 2, 3 er v. urigtig v. l. til valdr. — Jfr gangs-, geir-, heiði.*

3. vanr, *adj, blottet for, berøvet, lífs v-ir pTref 5, vamma v. (rettelse for varr) St 20, Hávm 22, jfr Lok 30, v. landa ok lýða "Danir", landa v., om en søkonge, Rdr 10, vørut blóðs v-ar granar Hfl 11, v. drengja Hfr 3, 13, v. andar Heiðr 11. handar v. Lok 39, ljóða v. Hávm 162, andspillis v. Skí 12, von vers ok barna, vers ok vilja Guðr I 23, Sigsk 9; ntr. v-t, med dat. pers. og gen. rei, vas þeim vettergis v-t ór golli Vsp 8, fás es fróðum v-t Hávm 107, esa mér golls v-t Skí 22, orðs þykkir v-t ykru hvóru Hamð 9, manni es meira v-t Korm Lv 45; — uden dat. pers., vasa gamans v-t Slemb, þess es þykkir v-t vesa Sól 28, v-t es stafs Am 12, saurs vara v-t viðr Rv 2, mikils es v-t á e-n, en mangler meget, Hamð 27. Hertil hører fremdeles vistnok: vits ok våpna vant es joðri at fáa, forstand og våben er det "manglende" for fyrsten at skaffe sig (o: tfald han ikke har det i forvejen), her bliver v-t omtrent = parft,*

Sigrdr 36. — Jfr and-, á-, fjør-, gagns-, handar-, kosta-, lífs-, meins-, verndar-.

vanrétti, *n, uret, som tilføjes en (egl. 'det at man ikke får sin ret'), hafa qln né penning v-is Lok 40.*

vansi, *m, skam, vanære, Has 55, Lil 47, 60.*

vansverðaðr, *adj, kun i ntr, muna v-at verða, der vil ikke blive nogen mangel på sværd, o: ordet 'sværd' (i visen), Hfr Lv 11. Jfr Arkiv XI, 30 f.*

vappa, (-aða, -at), *gå usikkert, v. á veg Eg Lv 37, v. viltar brautir Gautr II 21 (jfr "more avium incedo" GAndrij, "ægre pedes movere", BjHald).*

1. vara, (-aða, -at), *vare, advare, trautt kallak þann valda er v-ar Mhkv 19, v-aði hon at hylja, advarede imod, o: frarædede, Guðr I 12, v. við vammi Hsv 25; i medium med við, tage sig i acht for, undgå, v-ask við víg Hávm 16, kannat við vití v-ask Hsv 110, Reg 1 (her føjes sér til kannat), v-ask við vélum Drv (XI) 4.*

2. vara, (-ða, -at), *upersonl., v-ar e-n, en vænter, med gen., þess mun grepp v. GunnSig 1, litt v-ði mik laga þeira Ásm II 1, þess mun pengil v. Ht 92, es fæstan v-ir Fj 20, harðara an mik v-ði Brúsi, nær an oss of v-ði VGl 1, es mangi v-ir Mhkv 25, es minst v-ir sjalfan Ragn VII 1; abs., mart gengr verr an v-ir Hávm 40, es minst of v-ir Sól 8; vorumk = v-ir mik, v. at vitir, vænter jeg at du ved, Alv pass.; v. at vití svá, det vænter jeg (jeg tror, skulde mene), at man, o: jeg, ved det, Hyndl 34, 36, 39.*

1. Varða, *f, ø i Norge, þul IV bbb 3, ESk 13, 11.*

2. varða, *(aða, aðr), 1) bevogte, (vegr) es hann v-aði Sól 1, v. alla vega Skí 11, v. varðir Fj 14. — 2) beskytte, forsøre, abs., eiga v. Hfr 3, 14, v. jorð orðum, vígi þjóðA 4, 1, BjH 5, v. foldir Ht 18.55, v. hallir Arn 2, 12, grunn þats hann skal v. þjóðA 3, 30, v. Haralds haukey hjørvi Sigv 11, 18, v. rúm, forsvere sin plads, fyldre sin plads med hæder, porv 2. — 3) forholde, formene en noget, med acc. rei og dat. pers. es mér v. Gnó borda Korm Lv 17, v. sig-Njorðum foldir Ht 55, þorðut þér at v. þjóðlond Ott 2, 6; kun med dat. pers. at v. þeim Gunnari, formene dem adgang, Akv 14, tveir hundum v., holder hundene borte, afværger deres angreb, Heiðr 27. — Part v-andi, værger, beskytter, v. jardar, gud, Has 40; v. geira regns, som værger sig for, kriger, Stífr 8, jfr Meissner 343. — 4) upersonl. v-ar, er af betydning, er magtpåliggende, v. mest Mág 3, Lil 97, e-n v-ar qlu Lil 96, þat es miklu v-ar ESk 6, 8, laun es v-ar mestu Líkn 50, hugðut þat v. Am 5; personlig, orð es oss v. mest Sigv 13, 8; — v-ar at vití svá, det er betydningsfuldt at man ved det, er kun en yngre forvanskning af det ægte vorumk at o. s. v., Hyndl 17, 18.*

varðhald, *n, holden vagt, eiga v. á*

skæ barda Árm 4; setja v. fyr munn e-m, sætte vagt for ens mund, sørge for at en ikke siger for meget, Pl 28 (bibelsk udtryk).

varðaldsmaðr, m, vogter, fængselsvogter, Pét 41.

varði, m, stendynge (gjort af menneskehænder som mærke), reisa hóvan v-a Rv 3.

varðkeri Sigv 7, 4 bör læses som to ord.

varðmaðr, m, vogter, Pét 29.

varðr Sigv 13, 30, i en uforklaret sammenhæng. Jjr Falk i Festskr. til F. Jónsson s. 34.

varðrún, f, jættekvindenavn, pul IV c 5, v-ar vigg, ulv, Arn 6, 13.

varðveita, (-tta, -trr), passe på noget, vogte, beskytte, Anon (XII) C 7.

varblik, n, kun i aurbord's v., af aurbord's vor, (skibs)plankens land, sø, dens blik, guld, Ólhelg 7.

varfleygr, adj, forsiktig flyvende, verðk v. es vimir þverra St 14.

varförr, adj, forsiktig med hensyn til at rejse, StjO II 4.

vargdropi, m, 'ulve-dråbe', eller 'fredlös mands dråbe', ø: afkom, sön af en fredlös mand, trúva vórum v-a Sigrdr 35; ijølge Grágás er v. en sön af en fredlös og en fri kvinde.

vargefin, adj, f, gift med en ringe mand (under hende og hendes stand), Gríp 45.

Vargeisa, f, forhekset kvinde, Hjálmp II 2.

vargfœðandi, m, 'ulve-føder', krigar, Gráf 6; i pl Katr 15.

vargfœðir, m, s. s. foregående Hl 29 a, Sturl 5, 14; i pl Hard 16.

varghljóð, n, pl, ulve-hyl, v-um (skr. -ljóð-) vanr Hhund I 41.

varghollr, adj, god, huld, mod ulve, om en dygtig krigar, Hjr 3, 7, pþjóðA 3, 12, Rst 3, Hl 29 a.

vargljóð se varghljóð.

vargnistir, m, 'ulveføder', krigar, Pl 29.

vargr, m, 1) ulv, pul IV ee 1, fáa val vi Eg Lv 40, gefa val v-i Sigv 11, 1, v. fagnadi tafni Krm 9, v-ar ginðou of hræ ESk 6, 29, v-i vard auðfundit virði valgags Tindr 1, 3, v-ar (munu) saddir G Súrs 2, vinna v-g vin, skaffe ulven drik, Nj 11, gefa v-um blóð Helr 2, v-a ætt Arn 2, 13, v-a leifar Guðr II 11, v-a bróð, lig, porm 2, 8, heyra v-ga þjóta of veri Guðr II 8, v. baut í ási Bolv 1, v. á viðum úti Hhund II 33, v-a vinr, dygtig krigar, Hhund I 6, v-a óþyrmir, hví v. her bet. 'ulv', må óþyrmir være at forstå som óþyrmir, Vell 8, ríða á v-i, om et troldvæsen, HHj 35; skógar hafa v-i opt of borgit, her med en hentydning til en fredlös, VGl 3; v. hangir fyr vestan dyrr, ø: på Valhal, der menes et kunstigt ulvebillede, Grí 10; — v-a meinrennir, dygtig krigar, (v-a mein, sult), pKolb 1, 2; v. himintørgu, solens ulv (jjende), den ulv

der vil sluge månen, pdr 4; v. unda, økse, SnE II 232; Niðar v., skib, Gladr 8. — 2) fredlös mand, skovgangsmand (jfr stederne fra VGl og Hhund II), ildgærningsmand, eyða v-um Mark 1, 8, v-a myrðir, stræng og dygtig fyrste, P Sær 2, 3, porm 2, 10; midt imellemlægge betydnings står v. i fjølg., drif þú nú v. at vegi Fj 4, runnu sem v-ar til viðar Sól 9; — armes es våra v., ussel er den som bryder edelige løfter, Sigrdr 23. — 3) blandt sværddele, pul IV l 11. Jjr Falk, Waff 62. — Jjr ben-, brennu-, byr-, fjall-, fleet-, goð-, Hlé-, morð-, sund-, und-

vargseðjandi, m, 'ulve-mætter', dygtig krigar, Anon (XII) B 16.

vargsteypir, m, 'fredløse mænds, ugærningsmænds, ødelægger', om en fyrste, Arn 5, 17.

vargteitur, m, 'ulve-glæder', dygtig krigar, Arn 3, 12.

vargtré, n, 'ulve-træ', træ hvori ugærningsmænd hængtes (eller træ, hvori en ulv blev hængt ved siden af en forbrydergalge, jfr Saxo V), v. vindkold Hamð 17.

vargynja, f, ulvinde, pul IV ee 2, om kvinder, der i voldsomhed og drabslyst kan sammenstilles med vargar (jfr mordvagr), om 'bersærkebrude', v-jur vóru e-n varla konur Hár 39.

vargold, f, ulvetid, tid hvor ulve græsserer (egl. om ragnarök-tiden), ufredstider, Vsp 45, Merl I 51.

varhugi, m, forsigtighed, gjalda v-a við e-u, vise forsigtighed mod, tage sig iagt for, Sigv 11, 13.

vari, m, forsigtighed, enn fyrri v., forsigtighed i forvejen, fýsa munus ens fyrra v-a Mhv 27; senere er udtrykket gået over til fyrirvari. — Som urigtig v. l. Arn 2, 13.

Varinn, m, sagperson, hvis navn findes i Varinsfjorðr, Varinsey og Varinsvík (vík Varins), Hhund I 26. 37, HHj 22.

varla, adv, egl. 'forsiktig' (= varliga), næppe (hvilket oftere kan blive ensbetydende med 'ikke'), Hár 39, Sigv 5, 3, Okík 1, 2, ESk 13, 7, Mhv 17, LÍl 41.

varliga, adv, 1) forsiktig, omhyggelig, virða gørðir v. Pét 7, drekka v. vin, være forsiktig, mæðhelden, Hsv 10. — 2) = varla, næppe, v. þrítegr porm 2, 16, fær v. fríðri drengi Gautr II 9, myndi v. hrjóða, vilde næppe have ryddet, Hjr 3, 14, vinna v. brædda eina króku psthf 2, 3. — Jjr 6.

varmr, adj, varm, hed, om legemsvarmen, v. bôgr vífs Vigf 2, verða v. á armi e-rrar Stejnir 2, jfr eiga v-a búð á armi e-rrar Korm Lv 39 og verja e-n v-ri blæju Oddrgr 6; om blod og sár, v-t blóð Hást 3, Sigv 7, 2, v-t vitnis qldr ESk 10, 1, vorm víggjoll Ht 6, v-ar benjar Sigv 11, 13, slíta v-a kilju Anon (XII) B 44, vorm bróð, v-ar bráðir Bkrepp 2, Sturl 3, 9, H hund II 43, v. valr Hskv 3, 1, v. valkostr pKolb 3, 4; — vorm dyngja Harkv 6, v-t

sumar *Vafþr* 26, v. dagr *Hamð* 5, v-ar laugar *Krm* 20, ráf et v-a, *fordi det var antændt*; *Sturl* 3, 11; — vorm óst *Pét* 28.

— *Jfr sár-*.

1. **varna**, (-aða, -at), 1) værne, beskytte, v-endr góða, *Odin*, *Loke og Höner*, *Haustl* 4. — 2) nægte, formene, v. e-m aldrs, formene en at leve, *Reg* 15 (v. l. til synja), v. e-m hjalpar *Lil* 85, v-aði mér Þýleists bróður dóttur, befriede mig fra at dø, *Grett* 1, 2. — 3) med dat., hindre, *Gdþ* 18, v. hefðar-vinnu, hindre, aðholde sig fra, *Anon (XIII)* B 50. — 4) med præp. við, v. við e-u, aðholde sig fra, v. við tórum *Akv* 29, v. við námæli (s. d.) St 20, v. við meinum *Hsv* 34; aðholde sig fra, d. v. s. tage sig iagt for varnaðit við *Godrúnu* *Akv* 40. — varna *Eg Lv* 42 er urigtigt for vatna.

2. **Varna**, f, *Rygge sogn (Borgesyssel, Norge)*, *Sturl* 6, 1.

varnaðr se *vørnuðr*.

varnagli, m, ‘forsigtigheds-nagle(söm)’, et söm der i grunden synes overflodigt, men som slås i for at være sikker på, at det hele holder (jfr *Falk*, *Seew.*, 62, hvorefter ordet særlig skulde tilhøre sørmandssproget, og jfr *Skírnir* 1913 s. 177), i alm. forsigtighedsregel, sláa v-a, give en sådan regel, give advarsel, Varr Vør um v-a sló *Hrólf*s 6.

varp, n, ‘kast’, kun som v. l., vørp, til farf, þorf, i en uforstået sammenhæng, *Vell* 24. — *Jfr* and-, blóð-, grjót-, ið-.

varpa, (-aða, -aðr), kaste, láta ker (*sál*) v-at, kaste et kar (*i gulvet*), *EGils* 1, 27; auðs v-andi, gavmild mand, *Nj* 16.

varr, adj, forsigtig, som betænker sig i forvejen, *Hrólf*s 6, enn v-i gestr *Hávm* 7, sjaldan verðr víti voðum *Hávm* 6, sjaldan hygg at gyggvi voðum *Mhkv* 22, v-an biðk þik vesa *Hávm* 131, ves þú við v-astr, sst, v-astr við víg, forsigtigst, mest bange for, *Lok* 13, v. at vettugi, i ingen henseende forsigtig, ikke bange for noget, *Am* 40; voi at veri, forsigtig med hensyn til sín ægtemand, som overholder ægteskabets pligter, trofast, kysk, *Lok* 54; fár er vamma v. (v. l. vanr) *Hsv* 21, jfr St 20 (se vanr). — *Ntr*, v-t, adv, næppe, ikke, v. hófum orta verri vísu *Bjþit* 2, 21, trúið honum v. *Gunnl* Lv 2, ef hefk hoggvit v., forsigtig, kraftestøst, þorm 2, 5; Knúti hefir vegnat v., har haft dårligt held med sig, *Ólhv* 5, 2; v. búnar, dårlig klædt, i sorgeklæder, om ildevarslende drømmekvinder, *Am* 28. — Som dværgenavn, *Fj* 34, pul IV ü 4. — *Jfr* al-, fjol-, flug-, flærð-, glaum-, grand-, háð-, last-, of-, ó-.

Varrandi, m(?), by i Poitou (*Guérande*), *Sigv* 1, 14.

varrbál, n, ‘sø-flamme’, guld (af vør), v-s hótuðr *Sturl* 3, 1.

varrelgr, m, ‘sø-elg’, skib (skr. vare-, uard-), v-s vegr, sø (jfr vegrunnr), *Leið* 10.

varrlaut, f, sø (af vør, egl ‘åretagets land’), v-ar (adskilt ved tmesis) vigg, skib, *Hjr Lv* 19.

varrláð, n. s. s. foreg., v-s dýr, skib, p *Kolb* 3, 10.

varrsimi, m, den stribte, fure, der viser sig på vandets overflade bagved et sejrende skib, kolvand, (af vør og síma, ‘tråd’, v. bar fjarri, viste sig i det fjærne (udtryk for skibets hurtige sejlas), *Ht* 35 jfr *Hkr I* 399.

varrskið, n, ‘sø-ski’, skib, vegr v-s, hav (jfr vegskorða), *Korm Lv* 23.

varrvíðr, m, ‘sø-træ’, skib (adskilt ved tmesis), *Sigv* 10, 7.

varta, f, blandt skibets dele, *Falk* (Seew. 45) mener, at ordet er identisk med brandr, þul IV x 8; det er mulig dette ord, der skjuler sig bag ved det ellers ukendte verða *Arn* 2, 4. — Om v. i berum ørt rond á úrga vortu Akrsborgar, psvar, se *Meissner*, *Ark XLI*, 186 f.; det skalul være = befæstning. Jfr *Lidén i Festskr.* til F. Jonsson 358 f.

vartari, m, et slags fisk, þul IV x 4. Vartari kaldtes også den rem, hvormed Lokes mund blev sammensyt; — i kenningen holtvartari kunde bægge betydninger passe. — *Jfr* holtvartarir.

varzla, f, bevgning, vagt, síðans þeim vas v. vituð *Fj* 16.

vaska, (-aða, -aðr), vaske, flóðs v-ar brim stóðum *ESk* 12, 15, v. e-m, to ens hoved, *Vígl* 9.

vaskliga, adv, tappert, *Isldr* 8.

vaströdd, f, kun i forbindelsen Ála undirkúlu v. = vast-undirkúlu Ála rødd, vast- af voð, sø, dens undirkúla, sten, dens Áli, jætte, og dennes ‘stemme, tale’, guld, *Bragi* 2, 4.

vatn, n, 1) vand, i alm., vats es þoarf, o: til at to sig, *Hávm* 4, þváa með hreinu v-i *ESk* 6, 22, hellur fljóta á v-i *Korm Lv* 42, reint v. rann framm ór steini *Leið* 20, pressat v. *Lil* 10, gera vín ór v-i *EGils* 2, 9, v. ok mold *Lil* 11. — 2) dâbsvand, verpa v-i á *Hávm* 158, ausa v-i *Rþ* 7, 21. 34, doggvaz v-i *Lil* 37, halda und v. *Sigv* 13, 11; *Jfr* lauga v. *Sól* 50. — 3) om hav og indsø og elv, þul IV u 3, á v-i *Iv* 43, á v. et breiða *Sturl* 3, 13; mikti v. (elv) *Hsv* 133, í viðbyggðu v-i, om en indsø, *Sturl* 5, 13; *Jfr* v-a vigg, skib, *Eg Lv* 42 (her kan dog voðn være = elve), á landi ok á v-i *HHj* 29, drukna í v-i *Fáfn* 11, om elv, vaða í v-i *Reg* 2, í veltanda v-i *Akv* 27, gerðit v. vægja *Am* 26, at enu ljósa Leiptrar v-i, hvorved eder svores, *HHund* II 31; især i pl, þaðan eigu voðn óll vega *Grí* 26, heilög voðn hlóa *Grí* 29; usikkert er: hnigu heilög voðn af Himinfiðillum *HHund* I 1, voðn stjóðvaði *Sól* 57, fjalla voðn *Sól* 45; — om gråd, tårer, halda v-i, lade være med at græde, *Okík* 1, 2. — *Jfr* beina-, lauga-.

vatndragi, m, vandbærer, i pl, *Gautr* II 10.

vatnfall urigtigt for valfall, s. d.

Vatnormr, *m*, *nordmand* (12. árh.), *Anon (XII) B 17.*
vatnskírn, *f*, *vanddåb*, *SnE II 234.*
vatncerinn, *adj*, *rigelig som vand, overmåde talrig, v-in vitnū Sigv 13, 25.*
Vatsdalr, *m*, *i Hunavatssyssel (nordlige Island)*, *Gd 16.*
vatsfall, *n*, *elv, elvström*, *Mv III 5.*
Vatsfjørðr, *m*, *i det vestlige Island*, *SturlB 2*, — *på Orknøerne*, *Arn 5, 12.*
Vatsskarð, *n*, *mellem Hunavats- og Skagefjordssyssel (nordl. Island)*, *Skáldh 1, Phred 6.*
vax, *n*, *voks, verða v., smælte*, *Har-níð, rýkr v. af sqxum Hálfis VII 1.*
vaxa, *(óx, vaxinn)*, 1) *vakse, opfødes, om den menneskelige vækst, namk v. ok vel hafask Hávm 141, hann nam at v. Rp 8. 22, nam at v. fyr vina brjósti Hhund I 9, Fájn 7, ok í lundi óxum Am 72, þær es vaxnar voru Anon (X) I B 7, v. upp Rp 35. 42, Tannr; vokse, udspringe, sás óx af mér St 21, und hendi v. kóðu hrímpursi mey ok mög Vafþr 33; om jordens afgrøde, akrar v. Vsp 62, jjr láta ár v-anda Sturl 4, 13, viðr es vex Alv 27, v-i pér á baðmi barr HHJ 16, stóð of v-inn mistleitinn Vsp 31, geirlauki, grænn laukr, ór grasi v-inn Guðr I 18, II 2, teinar v. Guðr II 49, hrísi vex ok hóu grasi vegr Hávm 119, Grí 17. — 2) *vakse, tiltage, láta sér megin v. pdr 7, jjr SnE I 286, kviðr óx, om en frugtsom-melig kvinde, Bjhit 1, 2, v., vokse i magt, Gd 8, vex hverr af gengi, vokser i anse-else og magt, Ht 26, stóls hað vex ESk 6, 9; gengi góða vex, tiltager i antal, Hák 10, svá óx unz ór varð jotunn, det hele, den hele masse, tog således til, Vafþr 31; — om vand, der svulmer, v-anda vági Hávm 85, v-attu nú Vimur, ef þú vex SnE I 286, — om storm, veðr mun v. Am 18; — om digte, óðr vex p Kolb 3, 2, bára té v. Vell 6. — 3) *vokse, blive til, opstå (jjr gróa)*, óx hjörva glam Hfl 4, sverðjalmr óx Hjr 3, 11, óx geira gnýr Hhund I 54, guðr óx Hfl 4, Hjr 3, 15, hríð vex Hgód, láta v. laufa veðr Vell 11; dœmin góð v. víða Lil 47; om vrede og lign., heipt óx Hniflungi Am 88, hatr vex Hávm 153, fjónir óxu þorm 2, 16, — láta skop v., lade skæb-nen gro, modnes, blive fuldbyrdet, Akv 39. — v. fyr augum, vokse for (i) ens öjne, om noget man gruer for at göre, Hsv 131. — vokse, tiltage ved en række-følge af samme art, v-i pér tór með trega Skí 29, dœgrin sex at vísu vuxu Lil 10.*
váa, *(-ða, -(a)ðr?)*, *dadle*, *v. e-n e-s, dadle en for noget, ókynnis þess "vár" (o: våar) þik engi maðr Hávm 19.*
vábeiða, *f*, *egl. en person der ønsker fare, skade, skadelig person, om en bersærk*, *Eg Lv 31.*
vábroðir, *se vågr.*
váðamaðr, *m*, *skadelig person, person**

som man kan vænte skade, mén, af, Mgr 7.
váði, *m*, *fare, skade, fáa vísan v-a*
Stúfr 3, víst hafði mér ferri v-a, var jeg langt fra fare, Korm Lv 53 (ved rettelse af vaðir), stýra til v-a, göre at man bli-ver udsat for fare, Arn 6, 7. — I ken-ninger, vitnis v., farlig modstander, Odin, Refr 3, 4, orms v., Tor, Ht 3, lindar v., sværd (lind = skjold), Hhard 2, randar v., sværd, Hl 16 a, vigtjalds v., d. s., pmáhl 2, lindar v., ild, Fájn 43.
1. **váfa**, *(-ða, -at)*, 1) *bevæge sig frem og tilbage, især om noget der hænger, dingle, ef sék á tré uppi v. virgilná Hávm 157. — 2) *færdes flakkende, flakke omkring, v. með vílmogum Hávm 134. — 3) om noget der er usikkert, er svævende, bött vón míni v-i und hlut þínum, beror på din uvisse afgörelse, Gullásp 2. — Jjr ófa.*
2. **váfa**, *f*, *svingende, vaklende, usikker gang, hefk vófur helsis vals, jeg vakler som i töjret hest?*, *Eg Lv 44.*
váfallr, *adj*, *som er tilbøjelig til at falde farligt, v. em ek skalla, jeg kan let falde til skade for mit skaldede hoved*, *Eg Lv 44.*
váfreið, *f*, *i luften farende vogn*, hreggs v., Tors kærre bevirkende storm og lyn?, hreggs v-a húfr, kærrens karm (jjr húfstjóri), pdr 14.
Váloðr, *m*, *Odin, fejlagtig opfattelse f. Vóluðr, pul IV jj 5.*
Vágár, *m, pl*, *Vågan i Lofoten, Iv 27. 28.*
váglyvingr, *m*, *skib; det er uklart, hvad fylvingr er i denne kennung, P skakk 1, jjr Meissner 222 (= brandr).*
vágmarr, *m*, *'bølge-hest'*, *skib, Reg 16.*
1. **vágr**, *m, 1) hav (egl 'det svulmende, sig løftende', = haf)*, *pul IV u 1, vindr á v-i Hávm 154, Guðr I 7, vindr sás ferr vág yfir Vafþr 36, róa á vág Hym 17, á v-i Vell 20, Hl 36 b, við vág Yt 29 (om en større indsø), koma at v-i, om en elvs strømmer ud i havet, Yt 31, v. prútnadi Gísl 1, 15, vaxandi v. Hávm 85, v-i verpr inn, havvandet sprøjter ind over, Árm 4; Vanernes navn på havet, Alv 24. — 2) *havbugt, især om en mindre bugt, vig, v. Bjorgynjar ESk 3, 4, Stafaness v. Hál 10, jjr Hjörunga v. Gd 58; om det sund, hvor Tor og Hárhard tales ved, HárB 2. 13. 47. 55, om det røde hav, sundr sprakk v. fyr vendi Leid 18; hav-strækninger menes også ved langir v-ar Qrv I 1. — I kenninger, for skib: vågs, v-a vigg porm 1, 5 (ved rettelse), GSúrs 7, porm 2, 20 (jjr viggruðr og vigg-riðandi), v-s blakkr (jjr blakkriði) Vell 28, jjr þhreð 3, v-s elgr Arn 3, 12, — for øl: v. vindlauss svigdis geira Yt 1, — for skjaldedrikken: v. Rognis Vell 5, — for guld: v-s hyrr (jjr hyrsendir) Rdr 19, v-a hyrr SnE II 230, v-a fúrr (jjr fúrgjafall) Edáð 7; — hroða vågs bröðir St 8 er rimeligvis fejl for våbroðir, skadelig***

broder, ‘vindens farlige broder’, havet. — Jfr Bruna-, Éli-, Heila-, heili-, Hjaðninga-, Munar-, mun-, Trgnu.

2. vágr, m, vanernes navn på ilden, Alv 26, men mulig er ordet urigtigt for væginn, s. d.

Vágbsbrú, f, stednavn i Trondhjem, Ht 35.

vágþrýstr, adj, trykket af havet (v. l. vágþeistr, sat i stærk bevægelse af havet, men sikkert urigtigt), (skip) berr v-a bógu Refr 4, 1.

vákr, m, en art falk, pul IV xx 7; vals v-ar, ravne, þfagr 1. — Jfr hengi.

válaðr, adj, elendig, ulykkelig, v-s vesa Hávm 10, geta vóludum vel Hávm 135, vinr sás v. es Hsv 36, þykkjask v. vesa Hsv 109.

válaust, adv, uden tvivl, fór ór Vík á vári v. konungr Sigv 2, 1, þann sóum vér v. numinn máli ESk 6, 37.

Váleríanus, m, en romer, den hellige Ceciliias mand, Mey 18.

Váli, m, 1) Odins sön (jfr Sievers, Beitr. XVIII, 582 f, Koch I. F. X, 103 Nordenstreng i Festskr. til Pipping), pul IV e, g, Rinds sön, født som Balders hævner, Bdr 11, Hyndl 29, overlever Ragnarök, Vafþr 51. Jfr garð. — 2) navn på Lokes sön, þá kná snúa vígbond ór þormum V-a Vsp 34 (verset er uægte). — 3) Islænding i 10. árh., HolmgB 13. Jfr garð.

váligr, adj, forfærdelig, som man kan vænte noget slemt af, því hann hugðit v-an vesa, trode ikke at han var farlig, vilde gøre sig ondt, Sól 4 (tildels ved rettelse), kona v-g Am 56, v. snákr (således og ikke hørende til brók er det eneste rigtige) ÞjóðA 4, 15, v-t virki, faretruende, farligt at angribe, ESk 1, 5.

válitill, adj, lidet farlig, vasa langt af því heldr v-it, det blev ikke, viste sig ikke, farefrít i lang tid derefter, det varede kun kort derefter, indtil faren indfandt sig (nemlig indtil hun erfarede o. s. v.), Oddrgr 18; intr. lidet mærkeligt, bat es v-it Lok 33 (modsat undr es sst), Anon (XII) B 10.

váljúgr, m, ‘farlig løgn’, o: skuffelse, v. at e-u, skuffelse med hensyn til noget, også en ‘person, der skuffer’, v. at Viðurs fulli, svigende med hensyn til at digte (hds ualvgt), Arbj 13.

vályndr, adj, skadelig sindet, farlig, ond, v-d veðr Vsp 41.

vámr, m, ussel mand (som man væmmed ved), om en gögler, ESk 13, 6, v. enn skegglausi, om Njal (i spottevers), Nj 14, v. frá tekinn sóma (her rimet vómr) Grettis 6, om en höjbo (også her vómr) Hard 12.

vánarlaust, adv, uden håb, usikker forventning, altså bestemt, Rv 19.

vánarstjarna, f, håbets stjerne, symbolisk udtryk, = håb, Sól 46.

vánartraust, n, tillid, fortrøstning, der begrunder sig på håb, Pét 45.

vánarvølr, m, ‘håbs-stav’, betterslav, bera v-l, gá omkring og tigge, Hávm 78.

vándr, adj, 1) ond, især moralsk slet, v. munk heitinn Grip 40, v. lýðr Líkn 28, v-ir seggir Has 21; — hvern gramm er þér stórum verri, ringere i egenskaber, Arn 2, 1, fár mun enn verri Bragi Lv 1, opt enn betri bilar þás enn verri vegr Hávmi 125, senna við sér verra mann sst. — 2) ond, slem, vanskelig, koma í verra stað, på et vanskeligere sted, i en værre stilling (situation), Sigv 2, 5, eng es sótt verri Hávm 95, enn es verra strið Reg 8, vegnest verra Hávm 11, vårt torrek lízk verra Sigv 13, 22, ekki es verra en þró Mhkv 27, fått verra (manni) GSúrs 15, biðr sér fár verra, værre medfart, Am 84, verk þykja verri miklu Hym 19, er verra í hug Mhkv 4, kveða verri orð Sigdr 24; húsfreyja hvergi verri Guðr I 10, hraunbúa verstr HHj 25, ekki mart er verra en troll Mhkv 15, viðna verst Hár 37, verstu heilli Helr 4, þann áttak vin verstan (golli) Bragi 2, 4, vellum verstr Ht 99; biða ens verra, det værste, Nj 29, sér verra af því Gunnl Lv 3; þykja skáld in verra, synes mindre godt om, Eskál Lv 1. — Jfr orð.

vándsligr, adj, ond, slem, v-g feigð Hjálmp IV 18.

vánligr, adj, væntelig, hvad man kan vænte, pat es v-t (manni) Bjhit 2, 13.

vápn, n, våben, pul IV q (ifølge hvilket sted v. omfatter pil, spyd, sværd), i sing. Fj 30, Akv 40, Korm Lv 25, EValg; iøvrigt oftest i pl, Hávm 38. 41, Lok 2, kold vópn Hást 2, dreyrug vópn Yt 5, valdreyrug v. Grott 18, v. bita Hávm 148, njóta v-a ok landa Brot 8, vega v-um Fájn 4, verjask v-um Jóms 28. 36, hvárt sé v-a nøkkut Fj 25, vit ok v. Sigdr 36. — I kenninger, for pile: Egils vópn Hfr 1, 8, — for kamp: v-a þing Eg Lv 11, v-a dóms hjaldr Ingj 1, 2, v-a snerra G Súrs 19, v-a senna Hfr 3, 2, v-a rimma Arn 2, 15, v-a galdr ESk 6, 43, v-a brestir Jóms 25, v-a hregg þorm 1, 3, v-a hríð Ht 65, v-a skúrir Olhelg 2, v-a mótt Sturl 3, 9, — for kriger: v-a Njorðr Háv 2, v-s viðir Qv IX 20, v-a hlynir Sigdr 20, — for blod: v-s Gjoll pmáhl 7. — Jfr folk-, her-, orð.

vápnaskipti, n, våbenskifte, kamp, Iv 28.

vápnbautinn, adj, våbenjældet (jfr sverðbautinn), Od 7.

vápnberr, adj, ‘våben-bar’, uden dækning mod våben, verða v., blive såret på et blottet sted, Hál 9.

vápnboði, m, ‘våben-bølgje’, blod, ESk 3, 2.

vápnðauðr, adj, våben-dræbt, Gri 8, Sigdr 33.

vápnðjarfr, adj, våbendjærv, dristig i kamp, BjH 1.

vápndogg, f, 'váben-dugg', kamp, p hreð 4.
 vápneiðr, urigtig v. l. for vápureið.
 vápn-Eir, f, 'váben-Eir', valkyrje, kamp, v-ar vörðr, kriger, Bjhit 2, 24.
 vápnglymr, m, 'váben-klang', kamp, virðandi v-s, kriger, Ólhv 5, 2.
 vápncfugr, adj höj, ædelt udseende, ved sine váben, om Odin, Grí 19.
 vápnhljóð, n, váben-lyd, -klang, venjask v-i Okík 1, 1, Rv 20 (ved rettelse).
 vápnhríð, f, 'váben-byge', kamp, EValg, Arn 3, 8; v-ar naðr, sværd, Grettis 33.
 vápnlaudr, n, 'váben-skum', blod, p fagr 5.
 vápnlauss, adj, vábenlös, Heiðr 13.
 vápnreið, f, 'váben-slugt, -bevægelse', v. varð fyr. Vinða myrði Hökr 6.
 vápnrijóðr, m, 'váben-röldarver', kriger, Ísldr 16, Ht 16.
 vápnrost, f, 'váben-bølge', blod, Anon (XIII) B 44.
 vápnsottr, adj, angrebet, fjeldet, ved váben, verða v. Grett 2, 5.
 vápnsundraðr, adj, sondret ved váben, flænget, v-uð hræ ESk 6, 56.
 vápnsongr, m, 'váben-sang', v. vas virða Akv 32; her synes der at være tale om en virkelig sang (sejrsang?).
 vápnundaðr, adj, 'váben-såret', dræbt, ganga af e-m v-uðum Sindr 6.
 vápnþing, n, 'váben-ting', kamp, vekja v. Ht 25 a.
 vápnprima, f, 'váben-larm', kamp, Sturl 4, 13.
 vápnþruma, f, 'váben-torden', kamp, Nkt 44.
 vár, n, vár, forår, á v., om våren, Mhkv 6, Hár 35, of v. Mhkv 12, á (v. l. at) v-i Sigv 2, 1, i v-i, i indeværende forår, Hjortr 3, at v-i Jómsv, v. qndurt (acc. temp.) Mark 1, 5.
 våra, (-aða, -at), bliðe våra, upers., es v-ar Anon (XIII) B 37; jfr óra.
 1. vári, m, tvivlsomt ord, væske(?), vagna (hval) [nýtr] v-a Hj 21 (uegté vers); mulig også i hugins v-a mognuðr, som forøger ravnens væske, blodet, en kriger, Eg Lv 26. Jfr BMÖlsen, Arkiv XIX, 108 f., Falk sst V, 114 f.
 2. vári, m, synes at betyde 'forsvarer' i ragna rein-v. (adskilt ved tmesis), gudernes vejs forsvarer, Heimdal, Húsdar 2. Vákkaldr, m, fingeret navn ('våkkold'), Fj 6.
 våkkunn, f, undskyldning, tilgivelse, v-ar vert Hsv 76, veita v. Pl 28, Mv II 17, bera e-m v-ir Has 51, feta v-ar vinnur, finde tilgivelsens gærninger, vise sig tilgivende, overbærende mod andre, SnE II 226.
 våkkynna (-ta, -t), undskyldte, være overbærende, Lil 97, v. e-m Mgr 39 (her vår : tár-).
 vårr, órr (ved analogi), pron. poss. (om de forskellige former vår-, ór-, osse Aarbb 1889 s. 343 f. og Skjspr 77), vor, også ofte om en enkelt (hvad der

tilhører den talende), min, ossum lánardrótni Sigv 11, 7, órir niðjar HHj 11, til sala várra Reg 13, biskup órr Ám Arn 4, mara praut óra HHj 5, órar ættir Vafþr 31; min, vör verk Bbreiðv 6, síz komt i hendr ossar Am 56, ef ættir hug ossum glíkan Sigsk 61; skipi hvert várt stýrði, ethvert af os, Am 98, kvað hvern várn skyldu falla Steinn 1, 1.

várping, n, forårsting (en af de 3 islandske årlige tingforsamlinger), Eil Sn 3.

vás, n, strabadser, især rejsestrabadser på grund af regn eller sósprøjt, i v-i Sigv 3, 9, Anon (XI) Lv 8, pola v. Sigv 3, 1, launa v. Steinn 3, 16, soðuldýr of vanið vi Guðr II 4, sveit gat vinna v. Rv 8; — váss eru seggir samir Ht 72 (se vássamr), váss (usikker rettelse) likn GSúrs 33, gjalda váss, undgælde for sit möjefulde liv, fordi han var så lavt stillet, om trællen, der skulde dø (fordi han var træl), v. betyder altså her 'hans trællevirksomhed', Am 62; — om en ildebrands lidelser, valda v-i pjóðA 4, 5; — om livets syndefuldhed, fyr v. ok löstu Has 4, v. ok gallar Has 5.

vásauðigr, adj, rig på strabadser, möjefulde tog, v. l. til våsoflugr, ESk 1, 1.

vásbúð, f, strabadser, strabadserende liv, geta víða v. Bbreiðv 5.

váslojr, f, strabadserende rejse, trauðr v-a Korm Lv 38, vanr v-um Gisl 1, 20, Iv 41.

váskapadr, Hym 10, kan, på grund af sin sammensætning, kun være = váskopudr, m, en som bereder (andre) fare, ondt, om jætten Hyme. Jfr óskapuðr Sturl 1, 8.

váskeytrr, adj, ustadic, letsindig(?), v-tt es far flósuGrett 2, 10 (jfr nyisl. voskeytt veður SE).

vásssamr, adj, som ofte er udsat for strabadser, váss eru seggir samir framir Ht 72.

vástigr, m, farlig sti, fundu v-u Hamð 17.

våsoflugr, adj, stærk, udholdende, i strabadser, ESk 1, 1.

vátr, adj, våd, fugtig, emk v. Hfr Lv 26, vót (hattkila) Drv (XI) 5, et v-a veðr, om regn og sósprøjt, Rv 8, vót drífa B breiðv 6, vót Jórðón pstf 1, 5, v. byrr Iv 16, v. lékt dreginn karfa Sigv 3, 2; (med) v-a bró, tårevædet, GSúrs 35, Sturl 6, 11, jfr Pét 47. — Jfr ham-.

váatta, (-aða, -aðr), bevidne, udtale noget som bestemt, ek v. þat Ófeigr 5, svá munk v. Rst 35, v. verð, aflægge vidnesbyrd om sit máltd, Eg Lv 35, v. scemð Ht 27, v. mótt ok góðan vilja Gd 65, v. hótt samþyki SnE II 236, náttúran v-ar sannan manndóm Lil 42, v. siðu Lil 76, sem Móises v-ar, beretter, Lil 13, (kona) var pá vóttuð 83 ára, omtr. = sogð, Gdβ 61, sem margir v. Gd 18, jfr 34, 57, máttu v-az Mdr 1.

váttan, f, *bevidnelse*, finna ljósa v. *Lil* 17 (*ved reitelse*).
váttr, m, 1) *vidne*, þessi er nú v. *Lil* 37, þeir sé v-ar *Nj* 6, með vóttum *Halli* 6; *kender*, Haka vagna reinar (*søens*) myrkbeins (*klippens*) v., *jætte*, *Haustl* 16, v. guðs lagaEGils 1, 3, *framir* v-ar *ESk* 6, o. — 2) *blodvidne*, *martyr*, dýrar v. *ESk* 6, 62, *Pl* 26, v. guðs *Gd* 29. — *Jfr* pislar-.

veð, n, *pant*, v. *Valføðrs* *Vsp* 27, *Odins* öje (*sat i pant hos Mimir*), *drekka af* v-i *Valføðrs*, *af brönden* (*der her identificeres med det deri gemte øje*), *Vsp* 28, selja í v. *Gyð* 9.

veðja, (-aða, -at), *vædde*, v. *hofði of e-t, sætte sit hoved i pant, ind på, Vafþr* 19, v. *valamalmi* *Hyndl* 9; *absolut*, *Rst* 26; *veðjak* hins, *jeg vædder om*, *Grett* 2, 10.

veðmáli, m, *pant*, *taka lond at v-a, som pant* (*egl. vel selve 'kontrakten'*), *Sturl* 6, 8.

1. veðr, n, (-rs), 1) *vejr, vejrlig*, v. *ræðr akri Hávm* 88, *válynd* v. *Vsp* 41; v-ri á sæ róa, ro på sœn med *vejret*, o: *når vejret er gunstigt, Hávm* 82, *unz verði v., indtil der bliver vejrt* (o: *gunstigt vejrt*) *der til, Þjóð* 4, 2, — 2) *vind*, *pul IV oo* 1, v. *mikil Merl I* 60, v. *mikit Ott* 1, 5, *qrðigt* v. *Sigv* 3, 9, *brún* v. *Arn* 3, 2, *þrútin* v. *Ölhv* 2, 9, í v-ri óðu *Mark* 1, 5; v. *mun þar vaxa Am* 18, v-rs annars til, i en anden (*modsat (wind)retning*, *Hym* 25. — *I kenninger, for himmel: v-ra tjald Líkn* 50, v-rs *höll* *ESk* 6, 2, v-rs strond *Has* 61, — *for skib: v-rs dýr Anon (XI)* *Lv* 5 (*jfr SnE I* 440), — *for kamp: Óðins v. Hák* 8, *Hógars v. Hál* 8, *Yggjar* v. *Arn* 2, 15, *Viðris v. Tindr* 1, 3, *Gondlar* v. *Vell* 7, *þlakkar v. HolmgB* 4, *Gunnar* v. *Þjagr* 5, *malma v. (ved rettelse)* *Pjisk* *Lv* 2, *tognings* v. *Balti* 3, *Laufa* v. (*líf-kold*) *Vell* 11, *pórh* 2, *geira* v. *Hhund* 1 12, *Gsvert* 5, *barðraukns rðouls* v. *ESk* 6, 53, *Viðris vandar v. Víg* 2, *jfr VGt* 8, *Skoglar* v. *Hák* 8, *boga* v. *Rdr* 8, — *for sind, tanke: gífrs* v. *Arn* 3, 3, *járnsoxu* v. *ÞjóðA* 2, 2. — *veðrs GSúrs* 14 er *uriktig* (*for veig?*). — *Jfr drifa-, egg-, feikna-, felli-, flein-, geir-, hjor-, nadd-, rotu-, róstu-, skjald-, œði-, qr.*

2. veðr, m, (-rs), 1) *vædder*, *pul IV aa*; v-ra *fjørðr*, *=hrúta fjørðr = Hrútarfjørðr, nordlige Island*, *Grett* 2, 5. — 2) *Som hestenavn, pul IV rr* 2.

Veðrafjørðr, m, *mulig Waterford i Irland*, *Krm* 16.

veðrátta, f, *vejrlig*, *Bós* 3.

veðrbjóðandi, m, *'storm-tilbyder'*, *geira*

veðr, *kamp*, *dens 'tilbyder'*, *kriger*, *Gyð* 9.

veðrblásinn, adj, *vind-udspillet*, v-in vé, *faner der udfolder sig i vinden*, *Iv* 34.

veðrblik, n, *'storm-glans'*, *valkastar blik, sværd*, *dets veðr, kamp, dennes herði*, *Baldr, kriger*, *Sturl* 2, 2.

veðrboði, m, *'storm-bebuder'*, v. *Gondlar* *kriger* (*Gondlar veðr = kamp*), *Sturl* 6, 10.

veðreggjandi, m, *'storm-æggende'*, *som ægger til storm, sævar viggja (skibenes) veggs (skjoldets) veðr, kamp; det hele 'kriger'*, *Tindr* 1, 6, *viggard* v., d. s., *þorv* 2.

Veðrey, f, *Hallands Väderø*, *pul IV bbb* 5.

veðreygr, adj, *'vejr-øiet'*, *som har øje for vind og vejr, kan skölle om vejrets art og hvordan det vil blive, v. skyti, om Völund*, *Völ* 4. 8. *Jfr Bugge, Home of the E. XI*.

veðrfolnir, m, *høg*, *pul IV ss* 2 ("den ved luftens påvirkning blegede").

veðrgjarn, adj, *'storm-lysten'*, *Viðris v., begærlig efter 'Odins storm' (kamp)*, *kamplysten*, *Ísldr* 16.

veðrglaðr, adj, *'lys, skinnende i luften'*, *skjold*, *pul IV r* 1.

veðrglasir (eller -glasi?), m, *af uvís betydning ('lysende i vejret, luften?')*, *om hanen Viðópnir*, *Fj* 24.

veðrgæðir, m, *'storm-forøger'*, *ímunborðs (skjoldets) veðr, kamp, det hele 'kriger'*, *Vell* 17.

veðrheimr, m, *luft (kun i prosa)*, *SnE* 1 486.

veðrheyjandi, m, *'storm-bevirker'*, *valgrindar (skjoldets) Gefnar (valkyrjens) veðr, kamp, dens heyjandi 'holder'*, *kriger*, *Evv Lv* 4.

veðrhirðir, m, *kun i v. valserkjær = valveðrs serkjær hirðir, besidder (plejer) af 'kampens særk'*, *brynen, kriger*, *Vell* 27.

veðrholl, f, *'storm-hal'*, *himlen, fylkir v-ar, gud*, *Has* 4.

veðrlostinn, adj, *storm-slagen, om skibet*, *GSvert* 1.

veðrmagnandi, m, *'storm-forstærker'*, v. *Viðris, kriger* (*Viðris veðr = kamp*), *Tindr* 1, 10.

veðrmegin, n, *'vind-styrke'*, *alvernes navn på skyen*, *Alv* 18.

veðrmildr, adj, *'storm-mild'* (*mildr = gavmild, villig til at udøve*), *geira* v., *som gærne kæmper, krigersk Edáð* 9.

veðrskrin, n, *'storm-skrin'*, *himlen, jofurr, bragningr v-s, gud*, *Líkn* 8. 48 (*hds veg-*).

veðrsmiðr, m, *'storm-smed'*, *Viðurs veðr, kamp, dens 'smed'*, *kriger*, *Gisl* 1, 10.

veðrsöllinn, adj, *storm-opsvulmet, v-it ver, det svulmende, oprørte hav*, *Ölhv* 5, 1.

veðrstastr, m, *'storm-stav'*, *Viðris vandar (spydets) veðr, kamp, dens 'stav'*, *kriger*, *VGt* 8, *jfr Víg* 2.

veðrtamr, adj, *storm-vant, om skibet*, *Ingj* 2, 6.

veðrviti, m, *'wind-viser'*, *vejrfløj, på mastetoppen*, v-ar glymja *ESk* 12, 15, v-a (acc. pl) *skók* *Iv* 16.

veðr-Próttr, *m.*, ‘*storm-Odin*’, vigrar veðr, kamp, dens ‘*Odin*’, krieger, *Has* 11.
veðorr, *adj.*, ‘*storm-rask*’, valfasta (*sværdet*) veðr, kamp, det hele ‘*kamp-rask*’, *Ott* 2, 13.

vefa, (*óf*, *ofinn*), væve, bökr ofnar volundum *Hamð* 6 (*således hds.*, ‘*vævede af kunstnere*’, mulig er dog teksten *forsvanket*), serk ór ofnu hársíma, af vævet hártráð, vævet af, *Ragn* VI 3, hamri ofinn serkr, brynjé, *Ölv* 2, 11; fjallgards rokur toftu ok ófu ægis doetr, *stormstodene* rev bølgerne fra hinanden og ‘*vævede dem*’, føjede dem sammen, igen, *Sveinn* 1; billede er hæntet fra behandlingen af uld.

vef-Gefn, *f.*, ‘*vævens Gevn*’, kvinde, *PjóðA* 4, 3.

vefja, (*vafða*, *vafiðr*, *vafðr*) 1) *vikle*, *omvikle*, v. *svein silki Rþ* 34, v. *hattar land* *flikum*, *omvikle hovedet med töystykker*, *overført* = ‘*kaste blår i øjnene*’, *Ofeigr* 5, *gollí vafiðr gjallar vondr*, *mæalkafli* *Sigv* 12, 27. 9, *gollí vafiðr hrotti pþisk* 1; *ugl*, v. *e-n verndar skauti*, *tage en i sin varetaegt*, *Lil* 86; — *vafðr i glocpum*, som har *indviklet sig i synder*, *Katr* 26, ek hef *vafðan mikl afgørðum* *Has* 16, uden í, hef ek *vafðan mik illum afgørðum* *Mdr* 23. — 2) *sno*, *flette*, *gaf mér goll et vafða*, *spiralformet guld(ring)*, *pþisk* 2 (v. l. *for rauða*, der vist er mere oprindeligt), *vafin braut moldar seida*, *snoede ringe*, *phreð* 8, *vafðir strengir* *Lil* 45. — 3) *nole*, *tøve* (*betænke sig*), (*bú*) *vafðir* litt *Arn* 2, 4, *Ht* 64. — 4) *til dette ord må vefr henføres i þær of vindr þær of vefr*, *Sigrdr* 12, hvor þær efter den nuværende tekst går på rúnar, men verberne passer ikke godt dertil, hele sammenhængen viser, at der her er tale om ‘*sager, retssager*’ sakar; dette har stået i et tabt vers, og hertil passer udmarket både vinda, ‘*dreje*, *sno*, *give en anden gang*, *jorløb*’ og *vefja*, ‘*gøre indviklet*’.

vefnistung, *f.*, *vævet tøj*, om *sejl*, i pl., *snúa v-um upp við tré* *Hhund* I 26.

vefr, *m.* (-jar), 1) *væv*, *vævet tøj*, v. (= uppistaða?) grár fyr geirum *Darr* 1 (*om kampvæven*), v. *darraðar*, *kamp* (*se darraðr*), *Hfj* 5, *Darr* 4. — 2) *især om sejl*, v. *rekr snekkjur á haf* *Ht* 20, *skeið und breidum vef* *PjóðA* 3, 8, *élreki blaess prætna vefi* *ESk* 13, 7, *stordar galli keyrði vefi á stag* *Gisl* 1, 15. Jfr *fjarg-*, *goð-*, *sigr-*.

Vefsnir, *m.* *Vefsenfjorden i Helgeland*, *pul IV ccc*.

vega, (*vá*, *veginn*), 1) *løfte*, *bære*, *vegnest verra* *vegrat velli at Hávm* 11, v. *e-n á bál* *Bdr* 10, *primr verum vegin at húsi*, *fjort*, *o:* *på en vogn* (jfr *hefja í vagn*), *Ghv* 10; *løfte*, *svinge*, (*sverð*) es sjalft mun vegask *Skí* 8. 9. — 2) *kæmpe*, *slå ihjæl*, v. *at e-m*, *løfte* (*o: sværdet*) *imod en*, *angribe en*, *Vsp* 54, *Brot* (*Fjs udg*) 3, *Lok* 27, *Yt* 25, *Jóms* 42, *Ragn* I, *Korm* *Lv* 16, v. *við e-n*, *løfte* (*sværdet*) *mod*, *over-*

for, *en*, *kæmpe med*, *Hjr* 3, 3, *Vsp* 53, *Gri* 23, *Lok* 58; *kæmpe*, *absolut*, *ein-naett v.Vsp* 32, *Bdr* 11, at ykr v. *tíði Skí* 24, v. *vér knöttum Hár* 16, v. *bú gakk Lok* 15, v. *í gogn (sólu)*, *mod solen*, *med solen i øjnene*, *Reg* 23, v. *vreiðr Fájn* 17, *Sigrdr* 27, jfr *Lok* 15. 18, *pórr* eim þar vá *Vsp* 26, hvat fylkir vá *Hfj* 3, es v. *skyldi Hál* 9, *vegrat* (v. l. *stendrat*) fast *Eg Lv* 31, v. *með kylfum Jóms* 34, v. *hógbrotningi skógar pdr* 20, v. *sverði Ótt* 3, 8; *med acc. pers.*, v. *e-n*, *slå en ihjæl*, *Gríp* 11, *Am* 86. 89. 90, *Hyndl* 25, *Isladr* 4. 11. 18; v. *e-n* *vápnum Fájn* 4; *især i part.*, *vegit folk Eirm* 1, *vegin fór seggja VGl* 6, *liggja veginn Yt* 12, jfr *Sindr* 6, *Styrbj*, *ver veginn Guðr* II 17, þás hann veginn *vaknaði Sól* 6, fellu veginir *Sturl* 3, 8; — *med acc. rei*, v. *víg*, *kæmpe*, *Oddrgr* 18, *Háv* 10, v. *sigr*, *til-kæmpe sig sejr*, *Fájn* 23, *PjóðA* 1, 6. 15, *Drv* (XI) 11, v. *gagn pdr* 21, v. *sigr á e-m Qrv* VII 1, *land es lindar láð-stafr hafði vegit, havde tilkæmpet sig* (*her er dog vist til underforstdæti*), *pKolb* 1, 2, v. *jorð ór hendi sér*, *tilsætte landet ved drab*, *VGl* 8, v. *til landa*, *kæmpe for at vinde*, *Rþ* 37, v. *til sigrs Gisl* 1, 19, v. *til menja Korm* 1, 6; *halda veginn arf, beholde en arv, der tilhører en dreibt mand*, *SnE* II 198; — v. *e-n ór skógi*, *ved kamp at befri en fra fredlashed*, *Am* 99; — *part.* *vegandi*, *kæmper*, *drabsmand*, *und v-ondum Guðr* II 4, of v-ondum *Iv* 34. — 3) *veje* (egl. *løfte noget ved hjælp af et lod*, såat tyngden erfares), v. *mól í skólum*, *veje*, *bedømme rigtig*, *Halli* 5, *Mikáll vegr þaz misgört bykkir*, *vejer*, *vurderer*, *Arn* 7, 1, v. *verð* *Líkn* 36; *hagl hvert vá eyri*, *vejede*, *var lige så tungt som*, *pGisl* 9; *veginn býru dagr*, *vejet guld* (jfr *vegit silfr*), *G Surs* 12.

vegbjætr, *m.*, *blandt hestenavne* (egl. ‘*hæder-lys*’ eller ‘*vej-lys*’), *pul IV rr* 3.

Vegdrasill, *m.* *dværg*, *Fj* 34.

Vegdraupnir, *m.*, *blandt hestenavne*, *pul IV rr* 2.

vegróðr, *adj.*, ‘*hæder-kyndig*’, i besiddelse af hæder, om gud, *Leið* 8.

veggberg, *n.*, *klippe* (*opretstående*) der ser ud som en væg, *klippevæg*, v-s *vísir*, om dværgene, *Vsp* 48; v. *branda*, *skjold*, *Eviðs* 4.

veggjalestir, *m.*, *navn på sværd*, *pul IV l 6*, men *veggia*- er ikke helt sikkert, v. l. er *vægja*. Jfr *Falk*, *Waff* 62.

1. **vegr**, *m.* (-s og -jar), *væg*, á vegg *Drv* (XI) 5, *Tjgrvi*, á v-jum *Sigv* 3, 16, at ýmsum v-jum, *mod snart den ene*, *snart den anden væg*, *Lil* 92; v-jar *föt-leggr*, *söjle*, *pdr* 18, v-jar (ved rettelse) *vigg*, *hus*, *Gunnl Lv* 4, *pdr* 1, v-ja *viðbjörn*, *mus*, *Bjark* 7. — I *kenninger*, *for skjold* (jfr *SnE* I 420): v. *Svölnis Sturl* 4, 23, *Heðins* v. *Vell* 23, *Sigars v-ir Ht* 59, v-ir *Gondlar* *Hl* 41 b, v. *Hildar Grett* 2, 9, *veggs geirþeyir* =

geir-veggs *peyir*, *kampe*, *Sturl* 5, 13, sævar viggja v. *Tindr* 1, 6 (jfr vedreggjandi), — v. *heila*, *hoved*, *Snjólfjr* 1, hyggju knarrar v-ir, *brystet*, *Hl* 37 b. — jfr bord-, eiki-, folk-, geð-, gunn-, hnit-, morð.

2. *veggr*, m, *sejl* (jfr gådens sat ek á segli = sat ek á vegg, o: på en væg, 1. *veggr*), veðr blæss vegg *Anon* (XII) B 3, harðan vegg *StjO* II 1, blár v. *Ht* 78. *Jfr Aarbb* 1889 s. 341 f.

veggondr, m, ‘*sejl-skib*’, skib, *GSvert* 1 (skr. *veggundr*).

veghrcesinn, adj, som har hæder at rose sig af, *hæderrig*, *Ht* 5.

vegilátr, adj, synes at være identisk med *veglátr*, *pragtelskende*, *pragtudfolde*, *udmærket*, men læsemåden er ikke sikker (v. l. veg valit), *vegilót* gipt, *udmærket lykke*, *Sturl* 4, 5; *meirisk* vilde vægi- være nok så godt; men ‘*skånsom*’ passer ikke rigtig.

veg-Jótar, m pl, *kun i njótr veg-Jóta* = Jóta veg-njótr, ejer af Jyders land, af Jylland, om *Knud d. store*, *ploft* 2, 7. *Andrerledes* *Meissner* s. 42.

vegjótr, m, ‘*vej-kindtand*’, sten, v-*rs* *prjótr*, *jætte*, *pdr* 18 (jfr *vegtaug*).

veglæss, adj, *hæderlös*, om ildgærningsmaend, *Líkn* 28.

vegligr, adj, *prægtig*, et v-a víf *Am* 58, v-g sæta *Vitn* 11; *vísá grein* syndisk v-g *Ólhv* 2, 1; v. *angrstríðir*, om *Kristus*, *Has* 21, v-t *ljóð Nj* 14, v-t *orð Gd* 3, v-ar *skeiðr Orv IX* 15, v-g *flaust* *Mark* 1, 5, *Sturl* 3, 15, v-g *mæti* *Sturl* 3, 21.

vegljómi, m, ‘*vej-glans*’, brims v., *guld* (af brims vegr = hav), *Sturl* 5, 4.

veglyndr, adj, ædelsindet, om en konge, *Od* 1, om gud, *Has* 63.

vegmikill, adj, i besiddelse af megen hæder, *vegmæri* framí, større hæder, *Jör* 4.

vegmildr, adj, *gavmild* på hæder, *Rst* 2, *Sturl* 2, 1.

vegmæti, n. pl, kostbare hædersgenstande, *kostbarheder*, gætir v-a, om *Hakon d. gamle*, *Sturl* 5, 9.

vegna, (-aða, -at), gå, lykkes, upers. med dat. pers., es þeim v-ar svá, har det således, *Anon* (XIII) B 53, vart hefir Knúti v-at, det er gæt K. dårlig, *Ólhv* 5, 2; absolut, hversu er v-ar *Lil* 8.

vegnbróð, f, ukendt ord, v. l. veng-, der ikke gör ordet mere forståeligt, *Fj* 18.

vegnest, n, ‘*vej-kost*’, *rejsekost*, *Hávm* 11.

1. *vegr*, m, 1) *vej*, sti, af v-i longum *Hym* 11, of langan veg *Lok* 6, *Vgl* 8, *Haustl* 8, ganga langan veg *Mark* 1, 10, á v-um allr hykk at verða mynak *Grág* 5, á v-um úti *Hávm* 38, villr vega *Hávm* 47, villask v-arins *Bós* 7, varða alla v-a *Skí* 11, leggja langa v-a fyr e-m *Eg Lv* 20, vindkaldir v-ar *Fj* 47, v. es vætki trøðr *Hávm* 119, árna á v-um *Grág* 7, drifa at v-i *Fj* 4, búa á v-i, ved vejen, *Sigrdr* 26, v-ir skiljask *Am* 36, her i fi-

gurlig betydning, ‘*deres veje skiltes*’, de så aldrig mere hinanden; senda á víða v-a, til alle sider, *Sigrdr* 18, ylfskr es v. okkar, vor vej er farlig, vor rejse vil blive uehdig, *Akv* 8 (andre steder kan v. også gengives ved rejse); eiga veg til lundar *Grett* 2, 7, eiga v-a til Valhallar *Hák* 9; om elve, þáðan eiga votn oll v-a *Grí* 26; hvaðan v-ir standa, *hvorfra* *vejene fører*, o: *hvorfra* sagen stammer, *hvorledes* det hænger sammen, *Sigs* 19; upp at eins er ungum v-ar, *vejene fører kun opad* for den unge, han har fremtiden for sig, *Mhv* 23, — v-ir vanernes navn på jorden, o: handelsveje, *Alv* 10. — I kenninger, for sø: *Haka* v. *Ht* 76, *Geitis* v. *pjöð* 4, 2, breiðr v. stikleiðar, om elven, *pdr* 5, v. *Ránar* *Anon* (X) III C 1, stafnkvigs v. *Eg Lv* 23, v. *flausta pfagr* 8, v. varrelgs *Leið* 10, — for himmel: mána v. *Haustl* 14, byrjar v. *ESk* 6, 64, engla v. *Pl* 2, — for guld: *eitrþvengs* v. *GGalt* 1, — for skjold: v. *Leifa pKolb Lv* 6, — for fjæld: *jötna* v-ir *Hávm* 105, v. *jötna Vell* 15 men *sammenhængen er her uklar*; — giptu v. *Lil* 89. — 2) side, retning, måde, til vinstra v-s *Hár* 56, standa á þria v-a *Grí* 31, á v-a alla *Herv* V 13, á annan veg *Sigs* 23, 48, á hverjan veg, på hver lea, *Vajpr* 18, *Kolb* 1, 5, hvern veg *Sigrdr* 37, annan veg, anderledes, *Háv* 9, *Sól* 17, þann veg, således, *Lil* 36, á margan veg, på mange måder, *Ghv* 9, ollum megum (for vegum), på alle sider, *Grág* 7. — hvern veg at vegi *Sigrdr* 37, her kan vegi ikke være rigtigt, vistnok fejl for vini. — Jfr austr-, far-, fold-, gagn-, galg-, gang-, goð-, hel-, her-, hor-, il-, kvala-, ljóð-, ljós-, mold-, mun-, niðl-, norðr-, suðr-.

2. *vegr*, m, (-s, uden pt), hæder, øre, vilja veg e-s *Eyy Lv* 1, sannr v. *Isldr* 22, v. mikill *ESk* 13, 1, v-s andvani *Hjortr* 3, þrifnuðr með veg *Pl* 5, v. ok lof *SnE* II 142, með mestum veg *Sturl* 6, 9, hrósa veg *ESk* 6, 70, fyrri v. *Pl* 36, v-s hlutr, — vegr alene, *Brási*; om guds hæder og herlighed. vísi v-s *Líkn* 7; gætir holda v-s, d. s., *Líkn* 13; elска veg *vísá vagnræfirs* *ESk* 6, 71. — Jfr 6.

vegrunnr, m, ‘*vej-træ*’, varrelgs (skibets) elds v-ar, varrelgs veg-elds runnar, sô-ildens, guldets, træer, mænd, *Leið* 10.

vegroekinn, adj, som lægger vind på hæder, hæderlysten, *Jóms* 34.

vegsama, (-aða, -aðr), prise, lovprise, *Alpost* 11.

vegsamligr, adj, herlig, *Lil* 68.

vegsamr, adj, fuld af hæder, *hæderrig*, *prægtig*, v. hringa gætir *Od* 12, v. geirs gnýstcerir *psrf* 1, 5.

vegsemd, f, *hæderfuldhed*, *pragt*, hrósa v., om den höje byrds hæder, *Herv* I 1, með v. hæstri, om guds hæder, *Has* 30, í v. hæstri *Lil* 7.

vegsemi, f, hæder, *Bjhit* 2, 8.

vegskjótr, adj, hurtig til at give hæder, om jomfru Maria, *Has* 61.

vegskorða, f, *kun i varrskíðs funa v., = varrskíðs veg-funa skorða, sœildens, guldet, bærerske, kvinde, Korm Lv 23.*

vegskrín *Likh 48 er vist feil for veðrskrin.*

vegskrýðandi *se viggskrýðandi.*

vegsmáðr, m, *mand som besidder hæder, anset mand, GSvert 8.*

vegsmunir, m, pl, *hæder, (jfr vegs hlutr), cæxla vi Merl I 52.*

vegssæll, (= vegsæll), adj, *rig på hæder, pris, om gud, Likh 7 (adskilt ved tmesis).*

vegstórr, adj, *stør ved sin hæder, anseelse, Sturl 4, 16, 5, 18; nedsættende, stolt, overmodig, HolmgB 13.*

vegstýrir, m, *'hæder-styrer', gud, móðir vi-is, jomfru María, Has 59.*

Vegsvinn, f, elv (egl 'vej-klog'), Grí 28, pul IV v 5.

vegsætr, n, *'hæder-sæde', kongestol, gætir v-ra, konge, Sturl 5, 6 (v. l. norð).*

Vegtamr, m, *'Vejvant', Odin, Bdr 6. 13.*

vegtaug, f, *'vej-snør', v-ar jótr = taugar vegjótr (s. d.), snören (fiskesnören) vej-kind(tand, søens tand, klippe (jfr þrjótr), pdr 18.*

vegþerrir, m, *'hæder-forringer', v. varra hjalts Nonnu, som forringer jættekvindens hæder, Tor (der slår hende ihjel), pdr 5.*

vei, interj, ve, v. verði þér Bós 8.

veiða, (-dda, -ddr), *fange (dyr, fisk), sás á fjalli fiska v-ir Vsp 59, v. i borgum Merl II 55; ætlask virðar v. Gizur Anon (XIII) B 43.*

veiðarfæri, n, pl, *fangstmidler, fiske-snøre, EVald 1.*

veiðifong, n, pl, *fangst (ved fiskeri), Pét 17.*

veiðimatr, m, *mad, erhværet ved fiskeri, fisk, (jfr fiskmeti), Hym 16.*

veiðiviti, m, *kun i v-jar vals, de som besøger valen for der at få fangst (føde, hvil ordet er rigtigt), ravne, Ragnsp.*

1. **veiðr** *Hausl 11 er enten fejl for vreiðr 'vred' eller navn på Tor (af væiðr?, jfr vœuðr, véurr).*

2. **veiðr**, f, *fangst, jagt, koma heim af v-um Vol 4. 8, nema v-ar, fange dyr, Hym 1; — fiskeri, heim af v-um Hym 10.*

veifa, (-ða, -t), *svinge, v. vængjum Hæng VII 2, v. Mjøllni framm Hym 36, v. rœði veðrs annars til, svinge, bevæge, øren i modsat retning, ro tilbage, Hym 25, v. lausum (hala), føle sig jri, Sturl 8, 2; v. frœðum of her, svinge sine vers henover, ringeagtende udtryk, psth 2, 3; v. vilmølum, udtale Luther ord, man ønsker at høre, uriktig v. l., Hsv 112.*

veifan, f, *svingen, v-ar orð, ord, rygte, der udbredes uden fast grundlag, upålideligt rygte, Hfr 3, 24.*

1. **Veig**, f, ø (i det nordligste Norge), Vegenø, pul III 3, frá V-u pKolb 3, 6. Nom. Veiga er uhjemlet.

2. **veig**, f, *stærk drik, bera v-ar Akv 35, drekka v., om øllet, Eg Lv 3, val v-a Ht 25, dýrar v-ar Hyndl 50, H'hund II 46; øllets navn hos Vanerne, Alv 34, skírar v-ar, om mjöd, Bdr 7, om Heidrunns melk, Grí 25, v. Heiðreks hallar Herv V 7. — I kenninger, for skjaledrik, skjaldskab: v. Váfaðar Eskál Lv 1, v. Fjölnis Korm Lv 53, v-ar rógs ræsis Eg Lv 15, v. Fals Refr 2, 3, v-ar Dvalins Isldr 1, bjargs Skjoldunga v. (ved rettelse af veðr) G Súrs 14, — for blod: v. hrafnna Hl 37 b. Jfr bjór, minnis; hor-, Alm-, Boð, Goll, Ráð; disse sidste er grundlaget for den falske lære, at v. kunde være en kvinder(halv)kenning, pul IV yy 2.*

veigar, m, sværd, pul IV l 4 (metrum kræver lang vokal). Jfr Falk, Waff 63.

Veigr, m, dværg, Vsp 12.

veikr, veykr, adj, *svag, krafteslös, enn v-i lókr Árm 4, v. líkam Heilv 14.*

veiilyndr, adj, *vægelsindet, ilt es v-um*

at vera Hsv 127.

1. **veita**, f, *vandløb, vandrende, især af mudret art, vígja margar v-ur EGils 2, 8, men ordet er her uden tvivl fejl for veitir (læs også marga).*

2. **veita**, (-tta, -tr), yde, give, v. e-m e-t Mark 1, 7. 30, ESk 6, 6, Ht 28, v. gagn Arbj 24, v. e-m lið, fulting Grott 14, Hamð 13, jfr Hárð 33, Korm. Lv 61, og absolut (med underforstået lið), porm 1, 13, Sturl 2, 2, hvat megi fótí fæti v. Hamð 13, skyldt es at v. svát Hyndl 9; v. ollum (auð) Rp 38, v. bjór (Haddingia vals hróka), beværte med, Hál 11, og absolut, Sturl 4, 30; v. andsvør Brot 7, Sigsk 17, v. boen Lil 18, v. e-m gjafar ESk 6, 64, v. blindum augu, gengive en synet, Lil 46, v. eir e-m, skaffe en fred, Eg Lv 32, veitt er líf Lil 22; absolut veittu at, giv at, Lil 83; v. af ganga, tillade at noget ikke betales, Sigv 13, 4; v. lífi bjartan stað, om evigt lív i himlen, Óð 28; v. hljóð Háv 2, v. þogn Isldr 2; v. geig GSúrs 8, v. dauða pBrún 4, v. fjørspell ESk 9, 2, láta helfarar verða v-ar Jóms 34; v. sökn BjH 5; — eigi er veitt at, det er ikke givet, sikkert, Gdþ 44; — v. dýrðir, vise sin herligheid(skraft), EGils 2, 9. — Part. v-andi, giver, v. jarðar umgjörðis eisu Nj 16, v-andi baugs Katr 11, v. góins leita SnE II 198, v. auðnu, gud, SnE II 234. — Jfr vard.

3. **veita**, (-tta, -tr), føre, lede, vand (i en rende, eller ind over noget), v. vatni Merl II 13, v. kennigar ór hugar ranni Likh 7.

veiti-Njorðr, m, *'givende Njord'*, víðeims v., gavmild mand, Nj (XII) 10.

veitin, adj, *som gærne giver, gavmild, miðuklóttum var mónum v. Gdþ 16. Jfr veitull. — Jfr marg.*

veitir, m, *giver, i kenninger for gavmild mand, fyrste: v. baugs EGils 2, 8, v. vella Hard 16, v. óss gneista Sigv 12, 2, v. versóka Bjhit 2, 13, v. býru dags G Súrs 12, v. Vimrar elda Qrv IX 59; v.*

vægja *Bjhit* 2, 17, v. randa *EGils* 3, 6, v. pella *SnE II* 224, v. vingjafa *PjóðA* 3, 12, — for digter: v. lofgørðar *porm* 2, 7, v. óðar *Katr* 51, v. Viðris víns *EGils* 1, 21, — for biskop: v. víns *EGils* 1, 28, v. yíglu *EGils* 1, 5, — for Skt. Peder: v. trúar *Pét* 40, — for gud: v. himna dýrðar *Katr* 17, v. friðar *Pl* 31, *Has* 24, *Kolb* 1, 1, v. góðra hluta *Leið* 8. — *Jfr* aud-, ár-, eld-, gunn-, hodd-, nadd-, ráð-

veitiselja, f., ‘bydende selja (s. d.)’, v. víns, kvinde, *Katr* 42.

veitull, adj., = veitinn, gavmild, *Gdβ* 18. veizla, f., ydelse, at gullbrota v-u, som gave fra guldtryderen, *Ht* 88, aura v., v. l. for neyzlu, *Hsv* 105.

vekja, (vakða, vakiðr, yngre vaktr), 1) vække (af sövne), v. e-n at víni *Bjark* 2, vakðak einherja *Eirm* 1, v. holða *Vsp* 43, sá mik vekr *SnE I* 94, v. sigþjóð *Hund* II 49, svá vakði mik *GSúrs* 28, svá mik nýla norrir v. *Guðr* II 38, v. e-n dauðra dura *Gróg* 1, brðo vekr borgiðumóða *Hróð* 1; v. e-n ór, af svefní *Ghv* 4, *Hamð* 6, *GSúrs* 3 [*Hund* I 26 hérer vakði til vakal]. — 2) vække, fremkalde, begynde, v. (e-m hildi) *Akv* 14, *Hund* II 7, *Mberf* 3, *Krm* 26, v. víg *Rþ* 37, *ESk* 6, 17, v. styr *Sigv* 7, 7, v. odda skúrir *Mark* 1, 19, vökð vas goll geira *pGisl* 8; fremkalde, afstedkomme, volde, v. hugins teiti *ESk* 6, 41, v. tvær vígsakar *Korm* Lv 49, v. róg *BjH* 7, v. mikla vó *Am* 80; — v. blóð, lade blodet flyde, *Söl* 80, *Iv* 25, v. dreyra *Drv* (XI) 6; v. mjög Suðra, fremkalde digt, digte, *GSúrs* 20; v-jandi snekkju, som sætter skibet i bevægelse, *pjóðA* 3, 26, v-jandi vápna snerru *GSúrs* 19; v-jandi lográsn pmáhl 3. — 3) vække, göre indtryk på, fremkalde ens elskov, Rindr mundar vakði mik *Bjhit* 2, 10.

Veklingar, m. pl., i forbindelsen vinr Véformis veklinga tøs *Arbj* 19, hvor bægge de to sidste ord er uforståelige; v-ar ser ud som et patronymikum (af Vakr?).

vel, adv, godt, fuldtud, smukt, rigtigt, telja v. *Vsp* 1, vita v. *Eirm* 4, *pry* 15, trúu v. *Hávm* 44, 119, *Am* 92, búa v. toptir *Vsp* 62, fáask v. at virði *Hávm* 116, drekka v. *Hym* 39, *Hund* II 46, rinna v. *pry* 21, lykjá lind baugum v. *Vol* 5, gøra v. *Grip* 53, halda v., styre godt, *Bragi* 2, 1, njóta v. *Brot* 8, hírða v. *Hák* 17, fylgja v. *Sigv* 11, 2, ganga v. á móti e-m *Jóms* 24, þyrma v. véum, eiðum *Hák* 18, *Grip* 47, dyrka v. *ESk* 6, 7, fagna v. *Sigv* 11, 17, v. sóma, sama *Hil* 3, *Hund* 1 56, betr semði þér *Helr* 1, þola v. *Am* 65, duga v. hug *Sigv* 10, 3, hafask v. *Hávm* 141, dafna v. *Rþ* 8, 22, heilsa e-m v. *Grip* 5; sagðit honum hugr v., han var ikke rigtig vel tilmode, *Hym* 14, v. hygg ek, jeg er ved godt mod, *GSúrs* 37, hyggja v. fyr e-u, sörge godt, rigtigt, for, *HHj* 7, kaupa v. saman *HHj* 3, trúu v. joxlum *Am* 83, unna v. *Skí* 37; at mér v. þykti, at jeg synes, det er godt, synes godt

derom, *Am* 72, hvíld v. gefa, give god hvile, (her er v.s. s. adj góða), *Grott* 17, sumr af verkum v., her er enten sæll underforstået, eller også er v. = góðr, *Hávm* 69; bíða v. bana = góðan bana *Mhk* 8; geta e-m v., give en hvad der er godt, vise sig velgørende mod, *Hávm* 135; hafta v., have det godt, *Lok* 39, men opføre sig rigtig, *Mhk* 6, 22, betr hefðir þú, det vilde være bedre, *Akv* 16, gerir sá betr, den opfører sig bedre, *Mhk* 28, væri betr at, det vilde være rigtigere, *Mhk* 25, at verða v., já et godt forlæb, *Hávm* 41; med adj, rigelig, v. fullmíkill *Hym* 16, v. mart, rigtig meget, *Hávm* 54, *Fájn* 12, 14, v. meira valfall *Arn* 6, 9, v. flest *Ht* 93; v. glýjaðr, i höj grad glad, meget glad, *Eg Lv* 3, *Vsp* 35, v. fagrrendaðr *Harkv* 19, v. keyptr hlutr, fordelagtig köbt, *Hávm* 107; v. borinn, af god herkomst, *Korm Lv* 5; — *Grettis* 17, *Am* 21, *Nkt* 68; dygtigt, kunna v. *Rþ* 48, kunna betr *Rþ* 45, *Vol* 28, teðja v. garða *Am* 63, þá es v. malit *Grott* 5; — let, v. mættim tveir trúask *Skí* 5, v. mætti þess bíða *Eg Lv* 42, v. má skilja *Lil* 98. — I hilsen og opmuntrende tilráb, v. kominn *Fj* 48, *Eirm* 8; v. þér selja Áns 2, v. ek, velan jeg, *Vol* 29 (*jfr Kock, Arkiv XXVII, 131 f, Läffler sst 334*), v., es ek veit þat, godt at jeg ved det, *Anon (X)* II B 4. — *Jfr* all-, full-, jafn-, stór-, þjóð-

veldi, n, 1) magt (= vald), fáa milkit v. *Ht* 14, halda hæft á v. *Ott* 2, 19, v. tók at þróask *Mv* II 4. — 2) magtomræde, rige, sá ræðr fyr v. *Obarr* 1, missa v-is *Merl* II 102, koma í v. (sitt) *Has* 23, halda v. þat es buðlungr átti, forholde det rige, *Mark* 1, 15, ráða v. *Mark* 1, 23, heilagt v., guds rige, *Mark* 1, 27, mest v. *ESk* 6, 53, eirarsamt v. *Sturl* 3, 2, v. himna *Heily* 18, *Mgr* 35, v. skyja *Katr* 25, v. engla *Mlag* 1, v. djofuls *SnE* II 248, v. Flæmingja *Krm* 10, *Skota* v. *Arn* 5, 11, *Iv* 11, Noregs v. *Sturl* 3, 12, *Greina* v. = Greenland *Rst* 11. — *Jfr* alin-, Dana-, Gauta-, Greina-, himna-, megin-, Róma-, tignar-

velferð, f., velfærd, rigdom, *Mv* II 4. velförr, m, hav (egl ‘let overkommelig’), pul IV u 2.

velgr, m, hjálm, pul IV s 2; v-s lokka hnakkr, hoved, *Gunnl* Lv 11. *Jfr* Falk, Waff 164.

velja, (valða, valiðr), 1) vælge, udvælge, v. orð, söge (de rigtige) ord, *Eg Lv* 3, *pKolb* 3, 6, v. vandan óð (óðr nærmest ‘versart’) *Lil* 98, láta vetr valðan, bestemme, *Sturl* 4, 13, v. skjoldu *Akv* 4, v. kumbl ór kerum *Ghv* 7, v. sér ævi *Pl* 11, v. of nái *pGisl* 12, — engi valðisk jafn-góðr þangat, ingen så god valgtes til at komme derhen, ingen er kommen derhen lige så god, *Sturl* 3, 1. — 2) fremtage (noget som gave), bortskærke, es þeim Haraldr valði *Harkv* 19, sessa ok staði v. þér sumbli at *Lok* 7, 8, v. e-m hnossir *Guðr* II 20, v. henni hringa ok men *Vsp*

29, *jfr HHj* 42, v. e-m olkrásir *Akv* 35, v. e-m vin *Rst* 13, v. gjafar *GSvert* 9, v. gjold *Eg Lv* 35, v. e-m heiti *Nj* 14, v. vikingum hlut *Rst* 8, skatt velk hónum harðan *TorfE* 2. — Part. act., v-jandi, v. valjarðar, udsøger, kærer af, anviser af, *Evv Lv* 11, veljendr víga skyss, givere(?) af, *ESk* 6, 68; — part. pass., valiðr, ud-søgt, valið efni *Arbj* 15, v. at dyggðum *Gd* 26, valdar stéttir *Gd* 22 (*her kan dog valdar også betyde ligefrem 'de valgte'*), v. herr hólða *Heilv* 5.

vell, n., (mest i pl.), guld, greidiðr v-s (v. l. valds) *EGils* 2, 2, fegri v-um *Líkn* 7, v. at oexla *Merl I* 52, v-um grimmur *ESk* 6, 70, gefa v. *Ht* 98, gleðja v-um *Ht* 46, varpa v-um á mar *Ht* 67 67, v-a deilir, gavmild mand, *Nkt* 78.

1. vella, f., elv (egl 'den opvældende'), *pul IV* v 4.

2. vella, (vall, ollinn), 1) koge, syde (intrans.), hvé hvern v-i *Guðr III* 9, v-andi hvern, ketill *Hávm* 85, *Guðr III* 6, bik v-anda *Mey* 39, móttug ó mun v., vil være kogende hed, *Merl II* 89. — 2) vælde op eller frem, strömma rigeligt, vápnrost mun v. *Anon (XIII)* B 44.

3. vella, (-da, -dr), koge (transitivi), v. hval pórh 2, veldu víf *Mey* 48.

vellauðigr, adj., hovedrig (af vell, guld?), v. landvørðr *Korm Lv* 35. — *Jfr Aarbb 1889* s. 71 f.

vellbjóðr, m., 'guld-byder, -giver', gavmild mand, *Rst* 2.

vellbrjótr, m., 'guldbryder', gavmild mand, *Hl* 25 b, *Ht* 16.

vellbroti, m., s. s. foreg., *Pjóð* 4, 1, *Hl* 8 b, *Ht* 46.

velleiz, *Skuíl* 1, 1 (med flere v. ll.) er stærkt forvansket.

vellmeiðir, m., 'guld-bryder', gavmild mand, *Pl* 34.

vellmildr, adj., gavmild, pham 1, 4.

vellskat, m., gavmild mand, *Iv* 45, *Merl II* 1.

vellsnauðr, adj., fattig på guld, *Gyð* 7 (ved gisning).

vellstærir, m., 'guld-forøger', rig mand, *Svtjúg*.

vellvønuðr, m., 'guld-forminsker', gavmild mand, *Arbj* 24.

velskúfaðr, adj., med smukke kvaster (skúfr = kvast), v-uð víf *Rv* 15.

velspár, adj., dygtig spående, dygtig til at spå, volu v-áa *Vsp* 22.

1. velta, (valt, oltinn), rulle, á alla vega vi baugar *Herv V*, 13, láta marga v., falde om, *Gráf* 6; (sær) veltr *ESk* 13, 11, i v-anda vatni, om *Rinen*, *Akv* 27, hlaupáar oltnar of gaupu ver *pdr* 5.

2. velta, (-ta, -tr), vælte (trans.), lade rulle, v. feigum hausí, lade falde rullende til jorden, *Ht* 65; v-um grjóti of garð risa *Grott* 12, v-az víða lands, flakke om, *Lil* 19.

veltiflug, n., 'væltende stejlhed' (*jfr hengiflug*), v. steina, kaldes vístnok 'elven selv der falder i en stejl klippekløft';

det hele bliver 'kloften med den nedstyrte ström', *Grettis* 44.

veltigr, adj., væltende, rullende, v-ir dagar, dagene som ruller, går, *Lil* 10.

veltir, m., 'som lader rulle, falde', v. valgaltar, som lader hjælmen (med hovedet) falde, kriger, *pTref* 1, v. þjófs, tyves afstraffer, fyrtre, *Sigv* 11, 13.

veltireð, f., 'rullende vogn', víðis v., skib, *Hjr* 3, 7.

veltistoð, f., 'bevægende støtte', v. straumtungls mjükstalls, 'armens bevægende støtte', kvinde, *Steinarr*.

Venðr se Vinðr.

venda, (-da, -dr), 1) vende, dreje, v. augum umb, rulle med øjnene, *Máni* 3, v. e-m í vatn, lægge en i vand, *Heil* 5. — 2) intrans., vende sig, v. (hds renda) til sættar *Has* 34, v. aprtr af venju ranginda *Gd* 39.

Vendill, m., stednavn (i Sverrig?), á Vendli *Yt* 19. *Jfr Arkiv XXI*, 71 f.

vendils, *Frp* II 5 er urigtig læsemåde for ymis.

Venedócia, f., *Merl II* 53..

vengbróð se vegnbróð.

1. vengi, n., hovedpude (af vangi), vatt v. fyr vífs knéum *Guðr I* 13.

2. vengi, n., land (egl. slette, af vangr), v-is dreymi, elv, dens blakkr, skib, *Ott* 2, 3; vallbaugs (slangens) v., guld, *Bkrepp* 3, grafpvengs v., d.s., *Gyð* 4, vallar hringa v., d. s., *Od* 12. — *Jfr* hryn-, linn-, orm-, snák-, svan-.

3. vengi, n., forhøjning i skibets bagstavn (= lypting), *pul IV* z 8, v-is hjortr, skib, *Hharð* 4. *Jfr Falk, Seew.*, 10, der skriver ordet vængi. *Hallagers Norske ordsaml. har under "Løfting" "lös veng eller kahyt".*

1. venja, f., vane, sædvane, hond bregðr á v-u *Ht* 26, *jfr Nj* 24, hond traud af v-ju, uvillig til at forlade hvad den sædvanlig beskæftiger sig med, *Has* 42; ill v. *SnE* II 234, v. ranginda *Gd* 39. — *Jfr* 6.

2. venja, (vanda, vaniðr), vænne, med dativ (kona)vensk ókynni, vænner sig til, *Eg Lv* 14, láta her vanðan mála, vænnet til (at modtage) sold, *Sigv* 5, 8, v. sik gjófli, vænne sig til, beflitte sig på, *Gunnl Sig* 1, v. sik synðum *ESk* 6, 20, v. lið (acc.) dýrð, lære at kende, *Mark* 1, 10, þú hefr vanðan þík þrek *Ott* 2, 3, v. styriokla benlegi, vænne sværdene til blod, *Ht* 60, v. snekkjur úti, vænne dem til at være, *Arn* 7, 2, v. e-n leika, til at lege, *Sveinn* 4, andi guðs vanðisk læra hann *Gd* 13, víneik vanðisk tali mínu, vænnede sig til, hayde mange samtalor med mig, *Rv* 19, så es vanðisk morði, vænnede sig til drab, kampe, deltog ofte i, *ESk* 8, 2, láta e-n venjask benjum, modtage mange sár, *Eg Lv* 21, soðuldýr vanið vási *Guðr II* 4, þjóðir vonðusk væpnhljóði *Okik* 1, 1, hrafnar vonðusk valtafni sst som v. l., rof spannar vensk gotnum, bliver ofte givet til, *Ht* 44, vensk skarði grón svarðar, bliver ofte klippet,

Árni 2, 1. — *Med á, hann vandisk á þat, vænnede sig til det, udøvede flittig, Hjr 2, 4, sá es vensk á dýrðir Leid 7; — med við, v. egghús elg við glym Dúfu, vænne den til, pul III 4, v-sk við þrek Jok 2.*

*veptr, m, islæt, rauðr v. Darr 1.
ver, n, se, hav, pul IV u 2, veðrsollit v. Ólhv 5, 1, fyr v. handan (h. v.) Glúmr Lv, Guðr II 7, Ólhelg 4, fyr vestan v. H hund II 8, vestr of v. Hfl 1, austan v., i Norge, Ht 82, of v.. vestr í eyjar Iv 5. — I kenninger, for skib: v-s marr SnE II 198, Ísldr 24 (jfr mar-próttr), vagnna v., vognens hav, jorden, o: jordens overflade, Alv 3 (jfr herom Bugge Arkiv XIX, 1 f., næppe rigtig og MOlsen Ark. XXXIX, 303 f.), — for guld: eldar v-s Sturl 4, 27, — for fjæld: v. gaupu pdr 5. — Jfr elg, hrein, leg-, út.*

I. vera, f, væren, tilværen, slíkt es vál-aðs v., derpå beror den elendiges liv, Hávm 10, eiga sér v-u í vó, tilfjugtssted, Hávm 26, jfr Fj 2; dags v. (eller ét ord?), dværgenes navn på blikstille, Alv 22.

2. vera se vesa.

Veratýr, m, Odin (egl ‘menneskenes gud’), Grí 3, pul IV jj 8.

verbál, n, ‘hav-bál’, guld, Ht 46. 93.

verbergi, n, urigtigt, for herbergi(?) St 12.

verð, n, pris (købesum), selja við v-i EValg, gjalda v. fyr et Lil 70 (v. l.), v. heims ok virða Líkn 36. — Jfr bolstr.

verða, (varð, orðinn), 1) blive, vorde, om en forandring af (den tidligere) tilstand til en anden, v. óskmey Oddrgr 16, varða vón lygi Am 93, v. glaðr, kuðr, doelskr Hávm 55. 57, Krm 16, mik veizt v. vergjarnasta pry 13, v. búinn Hhund I 22, v. kløkkr Am 62, v. hæstr Ghv 20, ljúfr verðr leiðr Hávm 35, verðr pinn feigr faðir Skí 25, v. heill Fj 36, svort v. sólsskin Vsp 41, v. oflgari Hhund II 51, v. qlr, ofrølví Hávm 14, v. víss e-s Helr 13, v. vreiðr pry 13, hryggr varð Gunnarr Sigsh 13, v. dauðr Am 100, Ísldr 6, Korm Lv 62, v. glíkr e-m Ghv 3, sykn emk orðin Guðr III 9, einsteð emk orðin Hamð 5, v. varfleygr St 14, meiri v-i þrifnuðr pinn Arn 2, 1, fremstr varð Skúli Ht 68, emk orðinn ógæfr Jóms 3, v. kann á ýmsa halt Mhkv 26, því varð ulfr feginn Hft 14; det samme udtrykkes med at, v. at, blive til (noget andet), v. at grjóti ESk 6, 35, grjótt orðit at gleri Hyndl 10, v. at undrsjónum Skí 28, v. at tungum Lil 93; ef oss at spókum yrði Hár 18, hykk at orðnir sé allir at einum mér Grí 54, orðnir at nómum Hhund II 28, hold at hræum orðit Guðr II 42. — 2) blive, ske, fremtræde som virkelighed, sveipr varð í for Haustl 13, rósta varð Rdr 3, styrr varð Hamð 23, þrymr varð Vell 29, es sókn vas orðin ESk 6, 44, ept orðna geira þrimu Od 25, hlymr varð pdr 13, unz ór varð jötunn Vafþr 31, verðr af

ollum einna nøkkurr Vsp 40, láta harðar hefnðir v. Oddrgr 19, nú þat varð Fj 49, nött varð í bœ Hhund I 2, varð ára ymr Hhund I 27, urðu dvol dœgra Am 104, aldri verðr fríðri (maðr) Od 28, þat mun ok v. Sigs 60, ef þat verðr Gróg 4, hvat v. kann Mhkv 28, verðrat iss á q Vafþr 16. — 3) med preðikativt ord (subst. eller adj), blive, vise sig som (= reynask) verðleikr yrði sgk til e-s Lil 14, hefr orðit þarfstr Od 14, kvað mik orðinn sverðlitinn, her omrent = ‘være’, Grettis 46, mætr of orðinn Vsp 10, þannis vas orðinn ceztr manna Hfr 3, 26, malmryri telk orðinn skýran IngE 2, verðra matr in betri Hár 3, hverr (jotna) elztr yrði Vafþr 28, eigi verðr gótt ör draumi GSárs 18, ljós verðr raun ESk 6, 46, ógipt verðr skjót Mhkv 19, allopt verðr í hreggi svalt Mhkv 21, erfitt verðr þeims illa kann Mhkv 24, varð gótt til vista Tindr 1, 7, v. ótt snimma Am 18, forðum hefr ek slægvitr orðit Lil 43, svá vorðin spádómsord Lil 12. — 4) blive, forløbe, ef þat biðr at v. vel Hávm 41, urðumk leid en ljóta Eg Lv 27, varða gims sem gerði Tindr 1, 1. — 5) med part. pass. (omskrivende hovedverbet) og adj, blive, fjoðurr fastr verðr (= festisk) Fj 10, at véri hrædd yrðim Am 17, hjarta verðr glatt Hávm 55, nött verðr feginn Hávm 74, dynr malms varð gorr Steinn 3, 9, kveðit mun mér v. pmáhl 9, arfi verðr skotat VGl 1, varð framengt Yt 1, v. latr lífs Yt 14, v. heptr Yt 26, v. bariðr Rdr 5, v. þveginn Mhkv 6, v. fundinn Rst 35, sinn foður ráðinn v. Krm 27, lét v. háit sverðþing Sigv 1, 7, lét v. helfarar veittar Jóms 34, lét v. banat jarli pham 1, 3, varðat alinn ósum Vafþr 38, varð borinn Hyndl 35, muna v. varit Alv 8, v. ráðit til gamans Gríp 44, mun heitinn v. Grott 22, verðr fíjorvi of farit Lok 57, v. leiddr heiman Am 35, pars aprþborin aldri v-i Sigs 45. — 6) med dat. pers., blive, indfjinde sig (for en, til godt eller ondt), ef okr góð skop gerði v. Sigs 58, kvaðat dœmi v. nema mér Oddrgr 12, sjaldan verðr vití vörum Hávm 6, mér verðr þorf hapti Hávm 148, þá varð hilmi hugr á vífi Hhund II 14, þat verðr morgum manni Eg Lv 38, þat varð mér pBrún 3, þat varð þinni konu, det skete for, den fejl begik, Lok 40, hvat þá varð vitri Ám 12. — 7) mætte, blive nödt til, v. (v. l. tak) at rísa ár Skall 2, v-um hylja harm Eg Lv 10, v. at forða fíjorvi Árn 2, 6, v. pola eld ok eggjar Hskv 1, 1, v. flestir fíjorlausn þola Hyndl 49, v. (at) liggja Yt 12, Gráf 9, v-um forðask fornhalðin skop Hfr Lv 10, v. hlaupa pmáhl 12, v. biðja Haustl 8, fot v. rjóðask blöði Hfr 1, 8, v. flyja Gídr 8, munum v. lífa við veðimat Hym 16, verðk sjölf synja lýta Guðr III 8, verðr at skiljask, vi má nu skilles, Gríp 24, v. hniga at velli Hhund II 10, urðum síðan Sæmorn vada HHj 5, v. at biðja friðar fyrri Hár 29. — 8) noget svagere

er betydningen ofte, måtte, få lov til, kunne, v. at hrósa gagni Vell 32, þér v-ið ráða vingjofum Eil 1, v. at heyra Mark 1, 2, stefjum verðr at stæla brag Mhkv 11, v. að minnaz Lil 53, verðk mik gcela af grímmum hug Sigsk 9, veitt er líf þat er varð (o: veitt) Lil 22. — 9) behøve, v. salkonur scemd at vinna Sigsk 50, varðat lengi at bida hoggss Haustl 17. — Urigtigt (for hlautk) er varðk i varðk v-hapta Guðr I 9. — 10) med acc, få, finde, bekomme, nú varðk mér óst Korm Lv 1, v. alla hylli e-s Sigv 13, 26, hertil bør vist henføres v. i ordsproget: láta einn eið alla v., ná til, omfatte alle (personer), Sigv 5, 8. — 11) miste, tabe, kvíðusk okr hafa orðit bæði Oddrgr 23, yrðak pik kvíkvan Am 22, hefk orðin goðföður Hjr 3, 28, fullhugi sás varð dróttin Sigv 13, 22, hér skaltu lífít v. pjok (Jfr Wisén Em. o. Ex. 124 f). — 12) v. allr, do, Gróg 5, v. ór heimi, d. s., Arn 6, 17. — 13) med prepp. og advv., med af, blive af, hvat varð af þórgardí, hvor blev han af, pjok Lv 6, af heilum hvat varð húnun Vgl 32, hvat verðr af módi Fj 21, harmflaug varð af meiði, et smærteligt skud blev, opstod, af, Vsp 32; miste, mold mun v. af firum Merl I 61; urigtigt er v. af for at i cod. reg. Grí 54; — med at, blive til (opræde som), v. at bana e-m Bár 8, 9, Reg 5, Yt 11, at bonum v-ask Vsp 45, Yt 13, v. at aldrlagi, volde død, Vafþr 52, v. at fjörlagi Hávm 118, v. at ynði Gríp 44, v. at augabragði, blive til spot, Hávm 5, v. at bura skjóli Guðr II 34, v. at farnaði Gríp 16; v. at sogum, blive til fortællinger, blive (yndet) genstand for omtale, Yt 20, hlaup varð at skaupi Korm Lv 53, — med á, v. á fitjum, komme på benene, Vgl 29, v. á mis e-s, gá glip af, Sól 28, v. á munni, komme til at sige, Hfr Lv 20, þfram 2, 2, — med fyr, blive genstand for, v. fyr ofund ESk 6, 58, v. fyr gørnigum Nj 1, v. fyr svikum Gríp 33, v. fyr hótum Hfr Lv 22, v. fyr píslum Líkn 44, v. fyr því mál (dadlende) omtale, Sigv 13, 18; — blive trufjen af, gramr varð fyr Vinða myrði, kom i vejen for, blev truffet af, fyristen, Vell 24, jfr v. fyr augum e-m Þt 9, ogsá om genstande, Varrandi varð fyr víga Njorðum, de traſ på V., Sigv 1, 14, jfr v. fyr stafni, der viste sig foran stavnen, Hskv 1, 1; absolut v. fyrir, gá til grunde, Sól 27; bebude, varsle, opt verðr glaumr hunda fyr geira flaugun Am 25; — med við, v. vel við e-t, vise sig modig, tapper, overfor noget, Anon (XII) B 11, Grettis 13; med advv., v. fjarri e-u, blive, komme bort fra, miste noget, Akv 26; v. saman, komme til at leve sammen, GSúrs 26, v. uppi, komme frem, blive til virkelighed, Arn 5, 20; v. vel, få et smukt forløb, holde sig godt, Hávm 41. — Jfr fyrir.

2. verða, Arn 2, 4 betegner en del af skibet, men er mulig fejl for varta, s. d.

Verðandi, f, ‘Vordende’, ‘nutidens’ norne, Vsp 20.

verðbjóðr, m, ‘føde-tilbyder’, v. hugins ferdar, som giver ravnene føde, kriger, Tindr 1, 4.

verðgafi, m, ‘føde-giver’, v. hrafns, krieger, Arn 5, 1, v. vargs fv 6.

verðlauna, (-aða, -aðr), Am 32; veitka hvárt v-ið, bør vist opfattes som to ord, ‘om i lönner ‘måltidet’ (verðr), gæstfriheden’.

verðlauss, adj, uden fortjæneste, v-t, adv, ufortjænt, Mdr 7.

verðleikr, m, fortjæneste, Lil 14, Gd 19, 28, hør v. andar Gdβ 39.

1. **verðr**, adj, værd, værdig, som har fortjænt noget, med gen., pess v. Oddrgr 10 (her mangler dog ordet, men kan sikkert udnyldes), Sigsk 32, v. hós sóma ESk 6, 42, v-ir gagns frá goðum Hák 12, góðs v. ok gjafa HHj 34, v. sverða Hfr Lv 11, v-ir Ermingerðar Rv 20, Oddi 2, v-ari hæra hróðrar Ht 98, v. til scemðar Mdr 9, bana v. Korm Lv 51, PjóðA 1, 21; v. hlita svágoru Eg Lv 37, v. at hefna, værdig til, følende som sin pligt, Hyndl 29; sem henni v-t bötti, som hun fandt det var værdt, Am 32; þat er v. er, hvad en har fortjænt, Mhkv 25, vejende op imod (lige så meget værd som), med gen., verð es Engla jarðar o. s. v. Korm Lv 8; værdig, abs, es mik létu v-an, som udmærkede mig, eller virðan, s. d., Ht 67; udmærket, verð ferð Ht 37. — Jfr 6, ør.

2. **verðr**, m, (-ar), måltid, gørva e-m v-ð Merl I 12, koma til v-ar Hávm 4, 7, hrósa vi-i Hárð 4, launa v-ð (jfr verðlauna) Am 32, glissa of v-i Hávm 31, vátta v-ð Eg Lv 35, v. fullníkill Hym 16, ulfs v. Eskál Lv 2, ari getr v-ð Ótt 1, 4, fáa árliga v-ar Hávm 33, fáa vargi v-ð Krm 24 jfr 8, fáa fogli v-ar Krm 2, fáa erni v-ar Ód 6, fáa sárorra v-ar PTref 2, hilmir fekk hrafns v-ar Koll 1, fáa unda gagli v-ð Isldr 10, skapa v-ð Hl 10 a; íms v., lig, Ingj 1, 6, Sleipnis v., ho, Yt 9. — Jfr dag-, nót.

verðugr, adj, værdig, som har fortjænt (noget), v. bísla Líkn 16, sem v-t væri Lil 26. — Jfr 6.

verðung, f, fyreste-skare, omtr. = drótt (yngre hirð), pul IV j 7, Gráf 7, Hfr 3, 14, Sigv 3, 1, 11, 1, 13, 24, Arn 5, 16, Ód 21, Ht 46, Hyndl 2, Hhund 1 9, Steinn 3, 16, v. joðurs Sigv 14, 1, v-ar menn Sigv 12, 18, v-ar lið Lv 8, v. Dana Helr 11, gramr v-ar Sigsk 42, vísi v-ar Hák 4, vørðr v-ar Sigv 1, 8, — om grisene i gáðen, Heið 25. — Jfr bol.

verdagr, m, ‘hav-dag’, guld, Merl II 10.

Verðoelir, m. pl, Verdóelerne (Veradalr), V-a lið porj 2.

verfang, n, gjitemål (egl ‘den mand en kvinde får’), véla e-ja í v-i, med hensyn til ægtiemænd, Helr 13.

verfákr, m, ‘hav-hest’, skib, Rst 4.

verfótr, *m*, ‘hav-fod’, *skibets køl, mulig er også årerne medindbefattede, låta logsöta sporna v-um* *Evv Lv 13.* *Jfr K. Gisl. Aarbb 1866 s. 190.*

vergjarn, *adj*, *lysten efter ægtemand, gjæstelysten*, *Lok 17. 26, pry 13.*

verglöð, *f*, ‘hav-ild’, *guld, v-ar tróða, kvinde*, *Hfr Lv 20.*

vergr, *adj*, *uren, smudsig, vinna et v-asta Am 63.*

1. **verja**, (*varða, variðr*), 1) *værge, forsøre*, *v. grund ploft 1, v. land Hák 4, v. fold Ótt 1, 6, v. ríki Eg Lv 8, v. díki Sigv 1, 6, v. ó, forsvere elven, forhindre passagen derover, Hár 29, v. gard Vell 29, v. virki Mark 1, 21, v. skeid Jóms 38, jfr Hfr 3, 5, v. konung Sigv 11, 9, v. fe, forsvere sit gods (mod en anden), Eg Lv 21, v. niðja fjar Am 49, v. hendr (i en forvansket sammenhæng) Akv 19, v. berserkjum birkis sjot Grettis 47, v-jask e-m, forsvere sig mod, Akv 19, Isldr 20, v-jask vel Sigv 1, 4, v-jask vópnunum Jóms 28. 36. — 2) *formene en noget, pér munu verða varit óstum meyjar Alv 8.* — 3) *beskytte, peygi hann Baldr varði Bjark 6, v. sik vití (dat.), beskytte sig mod, undgå, Eg Lv 18, v. sik frýju, undgå bebrejdelser, pmáht 1; v-jask róngu Hsv 101;* — v. nauð of e-m, beskytte mod, Anon (XII) Lv 8, v. Elliða, beskytte (skibet) E., styre den således, at søen ikke fylder den fuldstændigt: v. Elliða ágjof); — part. act., setrs verjendr, forsvarere af kongesæde, lande, som vil formene andre (anden) at beholde deres formentlige rige (jfr sammenhængen), Yt 4. — 4) *part. pass., eiga varit til e-s, have, besidde, af naturen (ifølge sin fødsel) de og de egenskaber, fullvel ætta ek til pess varit Mhkv 2, vístnok af verja i bet. ‘at anvende noget på noget’, der også må antages i det upersonlige: litlu verr at, man anvender kun lidet på, det er uden betydning, at (hvorvidt), Mhkv 13. — 5) *anvende, v. sverði, anvende sværd, Hamð 8, v. gólli at grøf, skænke guld til, pstf 1, 6.***

2. **verja**, (*varða, variðr*), 1) *omgive, iklaede, v. vögum Ásm I 5, varinn (ældre variðr) ulfs vögum, om ringen, hvori ulvehár var bundne, Akv 8, v. mey varmri blæju Oddrgr 6, léttliga lini verja (sk) Guðr III 2, abs. v. þitt líki, underforstået ‘med ligdug’*, Am 103, v. e-en faðmi ljósum, omfavnne, Vgl 2, armi verja, d. s., Hávm 163, HHj 42, v. hvítan hals e-s Vgl 3. — 2) *omgive (genstande) med noget, forsyne (dem med belægning, pryd og desl.), v. boga nauðir audí, omgive armene med guld, Ht 48, v. ýtum arm, d. s., Ht 42; v. skrín golli rauðu Mark 1, 12, golli varit altári ESk 6, 50, silfri varðir skutlar Rp 32, (sverð) varit golli HHj 8, stðor járni vardar Grott 21; varðir kálkar Rp 32, varið merki, guldbroderede janer, Bbreiðv 6.*

3. **verja**, *f*, *klædningsstykke, kappe, en fyr Áleifi (hjó) ól ok v-ju þisk Lv 1, vónd v. Anon (XI) Lv 8.*

verk, *n*, *gærning, handling, stór v. Ht 53, v. hagna vísa, bliver til fordel for fyrsten(s ry), Vell 5, v. bykkja þín verri miklu Hym 19, þau v. Váts ok Fasta Yt 20, telja e-t sitt v., anse det for sin gærning (pligt), Ótt 2, 1, telja v. Þorm 1, 3, vinna halft v. Hym 26, merki minna v-a Hár 19, merki fremðar v-a Rst 10, jfr Arn 5, 12, [eru sælir] sumir af v-um vel Hávm 69, hvarfa þóttu v. hans með himinskautum Hyndl 14, v. mér af v-i v-s leitaði, den ene handling førte til den anden, Hávm 141, árligum v-um, ‘med morgen-gærninger’, d. e. alt for tidlig, Hár 4; om guds gærninger, Lil 5; om mirakler, blíð v. ESk 6, 23, jfr 30. 56 og oftere — om kamp-bedrifter, v. und merkjum Bbreiðv 6, om et digt, þetta v. Lil 96. I en lidet forståelig sammenhæng, Hást 5. — Jfr ást-, banns-, dag-, dyggðar-, dýrðar-, eymðar-, fár-, firin-, for-, frama-, góð-, handa-, happs-, her-, kræpta-, lasta-, lost-, megin-, mildi-, morgin-, reiði-, svaðil-, scemðar-, ol-*

verka, (*-aða, -aðr*), *arbejde især med noget, v-endr seims, som beskæftiger sig med guld, mænd (efterklassisk), EGils 3, 15; v-endr Heðins serkjær, brynjes istandbringere, krigere, Hfr 3, 13, medmindre v. her betyder ‘erobrere’.*

verkalyðr, *m*, *arbejdende skare, arbejdere, tjænere, i pl.*, *Gautr II 10.*

verkbitinn, *adj*, *bidt, dræbt, af smærter, Yt 6.*

verkdagr, *m*, *arbejdssdag, sögnedag, Vgs 8.*

verki, *m*, *digts, líttill v. Gd 58, minstr v., et lille vers, Hfr Lv 25, greypur v. Orv VII 3, vandr v. Leid 3, fyr v-a þjóðA 3, 26, dýrka v-a Leid 45, vanda v-a Lil 97, fara snøggum v-a, indrette, ESk 6, 8, vandr v-a, omhyggelig med hensyn til, HSt 2, 4; v-a stærir, digter, Korm Lv 35 (ved rettelse af virðar), v-inn erat svá mjúkr í kverkum Gdþ 2. — I ganga síns v-a á vit Hávm 59, må v. betyde s. s. verk, gærning, eller også er síns ved misforsidelse indkommet, så at v-a da kunde være gen. pl. af verk. — Jfr frægðar-, mis-*

verkkaup, *n*, *lön for gærning, lön, Pl 30.*

verkmaðr, *m*, *tjæner, pul IV j 10.*

verkr, *m*, *(jar) værk, smærte, fyr v-jum þKolb Lv 12, of borin v-jum Oddrgr 4, v-ir víkna Gd 14, taka v-k EGils 1, 32. — Jfr fót-, hel-, hjart-, hofuð.*

verkjófr, *m*, ‘værktøyv’, *som undrager sig et arbejde (han har pligt at gøre)*, Hsv 141.

Verland, *n*, *symbolisk navn, ‘menneskernes — og altså også gudernes — land’*, Tors hjem, Hár 56.

verlaus, *adj*, *jem, uden ægtemand, v. vesa Skí 31, Guðr II 30.*

verliðar, m. pl., *mennesker, egl ‘de som tilhører vera lið, første led er ver- i verr (verar), det hele = menskir menn (jfr verþjóð og ásliðar)*, vinr v-a, *Tor, Hym 11.* B. M. Ölsens opfattelse (Festskr til Wimmer s. 151) er anderledes.

verma, (-ða, -ðr), *varme, ek v-i kalt Sn E II 200.*

Vermaland, n., *Värmland, Sturl 6, 4.*

Vermar, m. pl., *beboerne af Värmland, Ölv 1; V-a byggð Sturl 4, 9.*

Vermundr, m., *V. den mjöve, isl. hövding (10. árh.), pmáhl 3. 12.*

vernd, f., *beskyttelse, v-ar skaut Lil 86.*

vernda, (-aða, -aðr), *beskytte, v. sinn klerk My III 19.*

verndarlauß, adj., *uden beskyttelse, Mey 25.*

verndarvarn, adj., *blottet for beskyttelse, uden forsvar, Fj 2.*

verpa, (varp, orpinn), 1) *kaste, v. lauki í log Sigrdr 8, fótum, hondum sér þú orpit í eld Hamð 24, v. ábröndum, kaste, ɔ: uddele, Hfl 16, v. augum upp (á himin) Hár 19, Rdr 20, upp ek þér verp Lok 59, á himin v. halsa skautum Bdr 12, v. grjóti at e-m, kaste sten for at danne en gravhöj over en, TorfE 2, v. haug Nkt 10, orpinn haugi (v. l.) Yt 36, orpinn sandi, overøst, tildækket, med, Sól 49; v. steini of atl, kaste en sten, der oversigter ens kræfter, foretage sig noget man ikke kan magte, Þham 1, 1, v. (sverði) eptir e-m Sigsk 22, v. soðli af mari Skí 40, v. brynju, smide brynjén, Arn 3, 10, v. vatni á e-n, overose en med vand, døbe, Hávm 158, naðr verpr hala, kaster sin hale, udstrækker den, HHj 9, v. hundum, ɔ: under jagten, Rh 35, v. húnun (s. d.) Harkv 16 (jfr herom Arkiv XXI, 175 f.; XXIV, 199 f.); — v. á glæ, mar, kaste i søen, om et frugtesløst arbejde, noget der göres uden nytte, Mberf 5, Ht 67, v. á máskeið, d. s., Arbj 24, — upersonl, grjóti verpr of sæ þjóð 4, 2, verpr vígröda af vikinga Hhund II 19, laudri varp (v. l. til dreif) á lypting Arn 2, 10, qldum varp innanborðs Sturl 3, 15, vági verpr inn of þrom Arm 4, víði verpr inn of þrom Refr 4, 4, orpit es grjóti fyr hofn, den er blevet stænget, útilgængelig, Ólhæg 7, sem ísmol (dat.) yrpi Ólv 2, 11; sorg varp á mey Valg 3; verpr lind (dat.), skjoldet bevæges stærkt, Ht 9; — orpinn í þóru (dat.), begravet i bolgen (dog ikke sunken), Frp I 7. — 2) *bevæge stærkt, med et kast, (uden at kaste det bort), v. skjaldi porm 2, 1, v. broddsleti Hfl 18, sól varp sunnan hendi Vsp 5.* — 3) *om uegenlig (åndelig) bevægelse, v. ordum á e-n, tiltale en, Vafpr 7, urpusk á ordum Am 42; v. ondu, sukke, Sigsk 29, Bjhit 2, 5; v. fjorvi, udånde, Sigsk 29; v. reiði á e-n Jökull 2. — 4) lægge (æg), abs, v. tysvar Sturl 4, 4. — 5) *rende (en væv), varp Opjóðans móðir Órv II, vitt es orpit, en vid (vidt***

omfattende) væv er dannet ved rendegarn, Darr 1, sjá es orpinn vefr ýta þórmum Darr 2.

1. **verr**, m., 1) *mand, es vorð né v. Guðr III 3, v. enn viðfrægi, om Erpr Hamð 28; særlig i pl, v-ar, mænd, vígdjarfir v-ar Harkv 20, fyr v-um skilja Hfl 16, våpndauðir v-ar Grí 8, Sigrdr 33, víastr v-a, her om guderne, Vafpr 55, þás vógu v-ar Lok 46, sleit vargr v-a Vsp 39, deila víg með v-um Lok 22; — synes éngang (og sent) brugt som led i en kennung, hodda v. Heil 3. — 2) ægtemand, v. enn átti Guðr I 6, v. annarrar Sigsk 41, Helr 1, of v-i þinum Guðr II 8, vask þrinn v-um vegin at húsi Ghv 10, vor ok grøm at v-i, overfor sin ægtemand (eller mand overhovedet), Lok 54, og således øftere i Eddadigtene, lirla v-i Hharð 9, láta sinn ver deyja GSúrs 9, v. spákonu Korm Lv 53, kjósa sér at ver Korm Lv 19, jfr 60, v-ar né óru þekkir (konu) Harkv 2, en v-ar þeira bræði Harkv 13, Signýjar v. Yt 10, Sifjar v., Tor, pry 24, Hym 3. 15. 34, Grett 1, 7; — elsker, v. þinn, om Óttar, Hyndl 6, jfr 7 (hvor det dog bruges om en ægtemand), — v. ylgjar, ulv, Sigv 12, 27; eigut þær varðir v-a, om angelikaerne, i gáden Heiðr 10. — Jfr frum.*

2. **verr**, m., sverd, pul IV l 4.

3. **Verr**, m., jættenavn, pul IV f 1.

vers (udtalt vess), n., *vers, bibelord, især om Gabrieles ord til jomfru Maria: Ave María, heilagt v. Gdþ 8, hennar v. Lil 99. — v. pdr 4 er uden tvivl urigtigt for unz. — Jfr gunn-*

versna, (-aða, -aðr), *blive værre, forværres, v- ar allr vinskapr Hávm 51, v-i vedráttा Bós 3.*

versókr, m., *‘hav-ild’, guld, veitir v-a, gavmild mand, Bjhit 2, 13.*

versæl, adj., *jem, lykkelig med hensyn til sin ægtemand, om Guðrun (med henblik på Sigurd) Sigsk 56.*

verulfr, m., sverd, pul IV l 4, men urigtigt for verr ulfr som to navne. Jfr Falk, Waff 63.

Vervaða, f., *elvenavn (egl ‘gennemvadet af mænd?’, ɔ: en af Nåstrands elve?)*, pul IV v 5.

1. **verþjóð**, f., *menneske-folket, menneskene, fara v. yfir Lok 24, vefr v-ar Darr 1.*

2. **verþjóð**, f., *‘hav-folk’, oversættelse af det lat. submarini, Merl I 12. 23.*

verold, f., 1) *‘menneske-tid, -alder’, slægtled og dette tidsrum, séa vitt of v. hverja Vsp 29. — 2) verden, Mark 1, 2. 31, ESh 6, 56, Kristr reisti alla v. Skapti, v-ar blíða Gd 50, v. steypisk Vsp 45. — Jfr hneggj-*

vesa, *ygne vera (vas-var; vórum-órum, verit; om verbets enkelte former kan henvises til Skjspr. 92–94; til de der anførte former kan tilføjes var-a med r Has 14; óru-(t) Harkv 2, Hfl 11, Sigv 2, 1), bruges dels selvstændigt, dels*

som hjælpeverbum. A) selvstændigt, 1) være, opholde sig (på et sted), befinde sig, v. í Valhollu Hák 1, v. á bingi Pry 14, Bdr 1, vórum þars heitir Hlíd ESk 6, 37, vask með þér Sigv 11, 6, vilk með þér v. pry 20, senn v-andi úti ok inni Lil 1, v. inni Lok 2, 65, v. á Vallandi Hár 24, v. í prúðheimi Grí 4, v. ey í einum stað Hávm 35, v. at eyrum Freys Lok 44, v. á fór Lok 55, v. á leid Gríp 37, 38, v. níu rostum neðar HHj 16, v. til fjarri e-m Fáfn 8; v. með átta (menn) Eg Lv 39; (dyrr) eru á Valhollu Grí 23, salr es á Híndarfjalli Fáfn 42, þó es (sing.) í Sogn út sjau þúsundir Hhund I 50, vas gardar milli Am 42; horn es á lopti Vsp 46. — 2) være, ske, finde sted, vas þat fyr longu Haustl 6, vas odda at Hfl 9, hlögmun vas á hlífum Harkv 9, hitt vas fyrr Yt 5, herfall vas þar Sigv 1, 7, þar vas enn es Sigv 1, 2, alt es senn Hávm 17, gap vas ginnunga Vsp 3, ár vas alda sst, vasa sandr né sær sst, dagr vas á sinnum Rþ 32, vasa þat nú né í gær Hamð 2, aðr en skepnau væri Lil 6; leve, sás longu vas Yt 33; om en tilstand og beskaffenhed, varla synisk alt sem er Mhkv 17, myrkt es úti Skí 10, eitt er at lesi Lil 20, esat einfalt lot ESk 1, 3, hverju eru þeira hjólt (ór golli) Akv 7, synd ef nøkkur væri Lil 60, vasat friðr pGisl 7, v. í vexti Krm 10, naut vóru cerin Am 94, es mér væni Hávm 73, vón erum rómu Hhund I 25, hykk okr v. ulfa dœmi Hamð 29, bursa líki es á þér Alv 2, svá es maðr Hávm 50, hvat mun enn v. ævi Gríp 12, 14, opt vas í túni teiti meiri Guðr I 22, glaumur vas í hollu Hamð 18, hvat es með ósum o. s. v. Vsp 48, pry 7, vamm þat es væri eða v. hygdi Sigsk 5; om en persons væsen, svá vas minn Sigurðr Guðr I 18; om sind, stemning og lign., e-t es í hug e-m, en tænker på noget, Mhkv 4, v. í hugum, være ved godt mod, Hák 9, v. í kunnileikum (við e-n) Harkv 19, hugr minn vas á hvorfun Sigsk 37, þeim es sorgalausastr sefi Hávm 56. — 3) om hvad der er eller bör være, þér vas engi þorff Korm Lv 12, þorfgi væri Skall 3, HHj 39, ón es þess engi Am 71, mál es, at... Bjark 1, Vsp 14, Hávm 111, esat þeir tolfs es skelfi Eg Lv 39, mér vasa dagr af því Korm Lv 44, eitt vas sét Mark 1, 29; at und oss ollum jafnrúmt sé Sigsk 65, hykk at Svipdagr sé, at det er S., Fj 44, (ulfum) vas fang Ód 22. — 4) om herkomst og samhørighed, liðs vas sá yðars Am 43, baðan eru Skjoldungar o. s. v. Hyndl 16, v. frá e-m, nedstamme fra, Hyndl 26, 33, emkat ek alfa o. s. v. Skí 18, vesa e-rrar ættar Hyndl 27, sagðak at kalfs (o: hjarta) væri Am 83. — 5) betyde, ráð hvat þat væri Am 22. — 6) med dativ, hvat es þér, yðr, hvorledes står det til med dig, Orv IV 1, Guðr III 1, Harkv 3, draums kveðk þér v. HHj 19, vas qlsmið allra tíma, vilde det være ude med

ham, St 8; med følgende sem, esa mér sem Korm Lv 38; med acc, hvat es mik at því, hvad vedkommer det mig, Gríp 28. — 7) med efterfølgende infin, burde, kunne, þar es at yrkja Jóms 6, óvist es at v. Eirm 7, Hávm 1, 38, svá vas at heyra Hhund I 28, gnýr, hlymr, vas at heyra Guðr II 4, Oddrgr 28, lílit es at synja Hár 56, langt es at leita Akv 17, ilt es vin véla Am 92, vasat at frýja, der var ingen grund til at, Vell 8, Krm 14, vas til hreggs at hyggja Þmáhl 13, góðum es þat pakka Am 57. — 8) med sem og infin, vasat sem bjarta brúði í bing leggja Krm 13; med sem og konj., vasat sem hefðak Steingerði Korm Lv 61, vas sem elding fóri Sturl 3, 15, vas nær sem ráðinn væri þjóðA I, 19, griplur er sem hendi pá Mhkv 1; med sem og subst., var þat nær sem kveisuflug Mhkv 4; nú es þat es, nu er det at, omrent = nú (alene), Eyy Lv 2, Sigv 3, 11, Rv 2. — B) som hjælpeverbum, hvor prædikatet er subst, adj eller part, haukr rétr est þú Arn 2, 1, raun es ESk 6, 30, slíkt eru (mærk plur!) yrkisefni Jóms 11, ekki es mér þokki Lil 41, v. vinr e-s Hávm 42, 43, ef vill lækni v. Sigrdr 11, v. einvaldi feárf Fáfn 38, blautr erum bergifotar borri Eg Lv 44, lyft vorum þess lengi Am 78 (jjr lyssta), þótti snjallr v. Eirm 7, ill-úðigr þykkir oss Óðinn v. Hák 15, annarr konungr es freymi Krm 28, jjr 9, emk cerit gjarn Jóms 3, mjók es fróðr ESk 6, 1, erumka pekt þjóða sinni St 18, þá eru þeir reifir Harkv 17, vasa bært Yt 13, es mér glatt hjarta Eirm 2, herr vas hundmargi at verja Jóms 22, væri betr Mhkv 25, láta sitt v. kyrt Krm 27, þat es fátt Haustl 13, svá er greinanda, skiljanda Lil 9, 27, jjr 11, láta e-ja v. vammalausa, lade være med at beskynde en for fejl, Lok 53, v. hroesinn Hávm 6, ulfa þytr þótti mér illr v. SnE 1 94, biðk þik v. varan Hávm 131, emk handar vanr Lok 39; hvat es þat manna Vafþr 7, hvat es þat dýra Heiðr 17, hvat es þat undra Heiðr 5 o. s. v.; flere eksempler af lign. art findes i Heiðr.-gáðerne; om alder, v. vetra tolfs Helr 6; — især med part. perf. af hovedverbet, of borinn væri Yt 6, vas almr dreginn Hfl 14, burr es kominn St 18, upp vas þá hildr of hafið Hák 2, morg es þjóð of þeuð Hák 21, því es sýst ESk 6, 12, skylduð firðir v. Reg 7, es grjót at gleri orðit Hyndl 10, skór es skapaðr illa Hávm 126, unz bruninn es Hávm 57, sá es undinn salr Vsp 38, vas skegg skapat Rþ 15, hótið hefir verit haldin ESk 6, 36, jjr fárs vas flýtandi Am 4, sá es vitandi es vits Hávm 18; sigr vas orðinn, var bleven til virkelighed, var vunden, Gráf 2; vas of sprunginn, impf. om et ikke fuldbragt resultat, var nærvædt at være rævnet, Haustl 8, jjr St 8. — C) med præpp., v. af, være borte, af væri hofuð Hamð 28, — v. at hjaldri, ved, i, kamp, Jóms 9, v. at verki, deltagte i en

gærling, *Ísladr* 18, v. at Svölnis fulli, være ved, beskaeftiget med, *Korm Lv* 22, hann es at þinni þorfi *Sigv* 3, 21, v. at móti, være (stillet) imod, *Jóms* 22; v. at rógi, være ársag til, *Hhund II* 28, eitt vas at angri, var kilde til, *Hhund I* 5, v. at móðtrega *Sigrdr* 30. Eir vörum þar at meini *GSúrs* 13, — v. fyr, bebude, varste, v. mun þat fyr nøkki Am 26, þat vas fyr betra ljósi *ESk* 6, 3, opt es þat fyr óxnum Am 20, þat es fyr eldi, fyr dul ok vil *Guðr II* 39; v. fyr hóndum, være i vænte, *Grip* 36 v. fyrir være tilstede i forvejen, fyrir vörum þá *Hást* 2, v. fyr hildings skipum *HHj* 18, v. meira fyr því, have vanskeligere med det, *Hfr Lv* 22, fyrir kveök mér minna (o: vesa), jeg siger det er mig lettare, Am 64, — v. i, Sigtýr vas í sekialfi Atals dýra, var i ham, boede i ham, *Gráf* 12, dróttinn sé í hjarta *Gd* 1, v. með, være i besiddelse af, v. með upreist hóri *Mark* 1, 23; — v. of, overgå, svá vas Sigurðr of sonum Gjúka *Guðr II* 2, v. allri þjóð yfir Sól 17; þat es enn of þann, fremdeles kan man sige om den, *Hávm* 46; v. sex tigir of einn, om, o: imod, én, *ESk* 6, 54, v. vilk ein of mína, jeg vil være alene om min plads, *Egils (XII)* 3, of sik es hverr í slíku, i sligt er enhver om sig selv, sörgar for sig selv, *Hár* 22; — v. ór, være (lavet) af, es ór steini vas hoftuð á *Hár* 15, v. ór golli *Akv* 7, *Hhund I* 33, þry 4; — v. til, være til, være forhänden, fleiri til vóru hólfu húskarlar Am 30; reise, komme til, v. til Rúms (í háská) *Sigv* 13, 25, *Mark* 1, 12; eitt er til *Lil* 21, hvat er til ráða *Lil* 21; — v. und(ir), stikke under, flátt vas þó undir, der var falskhed bagved, Am 39, sem undir væri bani ykkarr beggja, som om derved antydedes, Am 12, hvat und því vóru *GSúrs* 35; stå til en, þótt smátt sé und einum, skönt én ikke har meget at sige, *Hfr* 3, 27, es und einum mér folgin hodd *Akv* 26, halfr es auðr und hvófum *Hávm* 59, — v. við, være forbunden med, v. við svorfun ofmíla Am 76; saurs vara vant viðr, manglede ikke derved, i forbindelse dermed, *Rv* 2, v. yfir se v. of; — med adverbier, þats án væri hvad man skulde have været foruden, Am 39, heldr an án v. *Alv* 7; v. framm, framm vas kvælda, det var ledet langt ud på aftenen, *Brot* 12, jfr dags vas heldr snimma Am 67; v. uppi, være forbi, uppi es geð guma (se iørvigt uppi), *Hávm* 17; mindes, mun naði uppi v. *Grip* 23; v. á braut, være borte, fjærnet, vas á braut hoftuð *Hhund II* 27; v. samt, være sammen (om ægtefolk), *Skí* 7; v. saman, leve sammen (om unge mennesker), *Skí* 5; vóru þeim bjóri bol morg saman, samlede, *Guðr II* 23. — Ofte står konj. sé overflödig etter an, an sé *Hávm* 10, 11, o. s. v., *Skí* 13. Ofte kan verbet helt udelades efter munu.

vesall, adj, 'ikke lykkelig, rig' (af ve og säll *Arkv* II, 226 f.), ussel, elendig, v. maðr *Hávm* 22 (jfr *Hannaas i Festskr.*

til F. Jónsson 233 f.); i tiltale, *Lok* 40, 42; v-ql emk æ til litil *Anon (X)* I B 7, v. heimr *Lil* 19, v. andi *Lil* 77: veslar snýtur *Orv VII* 16 (v. l.), alls v. *Hávm* 69; sér veslari Ásgr, fnasi, siti hann v-alstr manna *Korm Lv* 53, p*Kolb Lv* 8; med gen. for at betegne i henseende til hvilket man er 'elendig', v. vigs, på grund af, Am 62, v. mála *Herv III* 19. — Jfr all-, harm-

vesallatr, adj som lader elendig, ussel, omtr. = vesall, *Ragn X* 2.

veslingr, m, elendig, ussel person, om en fattig kones smábörn, *EGils* 1, 30, om syge stakler, *EGils* 3, 9.

Veslusandar, m, pl, kyststrækning (i England), *Árm* 2 (v. l. vetu-).

vestan, adv, 1) vestjra, búa knorrur v., o: fra England, *Ott* 2, 13, skríða v. *Sigv* 10, 7, jfr *Gunnh.*, koma v. *Nkt* 12. — 2) i vesten, vangr v., i England, *Eg Lv* 11, eyjar v. *Ott* 2, 19, fyrðar v., i de vestlige egne (på Island), *Háv* 11. — 3) som præp. med gen., v. böjar *Hamð* 17; fyr v. med acc., fyr v. ver *Hhund II* 8, fyr v. vindhjalms brúar *Hhund II* 49, vargr hangir fyr v. dyrr *Gri* 10, fyr v. Lundún p*Kolb* 3, 11.

vestarla, adv, i vestlige egne, v. und fjollum *Bjhit* 2, 10.

Vestland, n, på Rügen, *Arn* 3, 9.

Vestmarr, m, egnen ved Grenmarr, *Yt* 35.

vestri, adv, 1) mod vest, v. fórk of ver *Hjl* 1, láta foru snúðat v. pham 1, 2, vaða v. pstf 1, 3, jfr *ESk* 1, 1, fara langskipum v. of haf *Hjörtr* 3, fara v. til Fýrvallar p*Hjalt* 1. — 2) i vesten, v. á pórnessþingi *Obreið* 1, austr ok v. *Hhund I* 1, reka hernað v. *Rst* 3, bifask í rongum v. *Kali*.

vestrdryrr, f. (n?) pl, den vestlige dör, Hálfs V.

vestragardar, m, pl, vestlige gárde, gárde i vesten (o: Skotland og øerne), jarðir v-a, jorde, lande, i vesten, *Sturl* 5, 8.

vestri, adj, den vestligere (vestligste af to), enn v. armr (af en by, delt ved flod) *Sigv* 5, 1, et v-a, adverbiet, i vest, pjsk 3. — Dværg, *Vsp* 11.

vestrlond, n, pl, vestlige lande (o: Storbritannien og Irland med øerne), *Rst* 4.

vestrsalir, m, pl, vestlige sale (mytol.), Rindr berr Vála í v-um *Bdr* 11.

vestrvíkingr, m, en der foretager víkingetog i vesten (ved rettelse), *Frþ* I 19.

vestroenn, adj, veströn, kommende fra vest, v-ri vindar Merl II 44, om vælske spyd, vigrar v-ar Harky 8.

vesold, f, elendighed, ussel tilstand, *Arn* 2, 6.

vettmímir, m, navn på (den ottende) himmel, p*ul* IV ff. Jfr *Falk*, *Heid*. *Haegstad* 136.

vetna se véttr.

vetr, m, (-rar), 1) vinter, hvaðan v. of kom (modsat summar) *Vajþr* 26, á einum v-ri *Arn* 2, 14, í v-ri *Halli*, í v-ri *pmáhl* 3.

— 2) ár, ørófi v-ra *Vajþr* 29, 35, brír v. *ESk* 6, 14, fimm v. *Hárb* 16, *Oddrgr* 5. 14, sjau v. *Vgl* 3, átta v. *Lok* 23, níu v. *Grott* 11, vesa vetra tolf *Heitr* 6, *Hfr* 2, 1, vesa fímtán v-ra *Hhund* I 10, fára v-ra gammall *Edáð* 3, eiga svá marga v. ólifat *GSúrs* 14. — *Jfr* fímbul, hó-.

vetra, (-aði, -at), blive vinter, upers., es v-ar *Grett* 2, 1.

vetrarstund, f, ‘winterstund’, *Rv* 22.

vetrgamall, adj, et ár gammel, *Anon* (XI) *Lv* 13.

vetrgrønn, adj, vintergrön, ýr er v-nstr viða *Rún* 31.

vetrimnir, m, ét af himlens navne, pul IV nn, måske fejl f. -mímir.

vetrlengis, adv, vinteren igennem, vesa v. *ESk* 1, 1.

vetrliði, m, björn, pul IV cc¹, vitja v-a, besøge en björns hi, *Grettis* 18; — i kenninger, for skib: skíða v. *Refr* 4, 5, rastar v. *Mark* 4, 1. — Som mandsnavn, isl. skjald 10. árh., *Anon* (X) *Digt om Gudleifr*.

vetrsollinn se veðrsollinn.

vetrungr, m, vintergammelt kvæg, v-s enfi, om en kalv (med hentydning til en mand Kalfr), *Anon* (XIII) B 9.

vett, n, tryllemiddel, drepa á v., give sig af med trolddom(?), *Lok* 24. — *Jfr* vitt.

Vettaland, n, en gård på Ranrike, Brúlf.

vez, *Haustl* 1 er formentlig fejl for fats, s. d.

1. vexa (-ta, -tr), overtrække med voks (vax), v. vel blæju, om ligklædet, *Am* 103.

2. vexa, (-ta, -tr), lade vokse, v. hvot *pjóðA* 3, 17, sax er v-ir seggja sør *Grettis* 16; — upers., brim v-ti, brændingen, havoprøret, tog til, Njáll (eller Harald hárdråde).

veksla, (vexta, vextr), veksle, skifte, udveksle, v. við e-n roðnum (sverðum), udveksle sværðhug, kæmpe med hinanden, Eg *Lv* 39 (hds vixla).

1. vé, n, helligdom, ‘vi’, især gudernes boliger og templer, v. valtíva *Vsp* 62, v. hapta *Vell* 16, v. goða *Vajþr* 51, v. heilagt, *Valhal*, *Hyndl* 1, Hárbarðs v., i pl, d. s., *Ulfr* *Lv*, en par Heimdall kveða valda véum *Grí* 13, v. gyðju, om solens bolig, *Skúli* 2, sonn v., virkelige helligdomme, *Vell* 15, þyrna véum *Hák* 18, granda véum *Eskál* 1; men granda vé (acc.) Eg *Lv* 19; frá mínum véum, jra mit hjem, *Lok* 51; ginnunga vé, hogenes hjem, luften, *Haustl* 15, vés vægivaldr, templernes skânende styrer, om *Sigurd* jarl, *Korm* 1, 6, oll Vandils vé (rettere ét ord?) *Hhund* II 35; — Hogna vé, skjolde (vé betragtet som ‘hus’ eller dettes ‘tag, væg’), *pmahl* 13. — Óðrerir es nú upp kominn á “alda vés jarðar” *Hávm* 107; her må jarðar fyrst rettes til jaðar(Bugge), men ‘menneskenes boligs kant’, jordens rand, giver intet godt udtryk; den rette tekst er vel alda vé jaðars: vé alda jaðars, ‘menne-

skenes værns, Odins, bolig’, *Valhal* (anderledes B. M. Ølsen Arkiv XXXI, 83, Neckel, Ark. XLIII, 358). *Jfr* út.

2. vé, n, Jane, mærke, und v-um glumði, sœn bruste under (skibenes) janer, *Hfl* 5, vé vaða *Merl* I 36, *Darr* 6, *Arn* 6, 10, vé gollmerkð skolla *pfragr* 5, gollsett v. gnæfa *Sturl* 4, 17, vé blésu *Od* 6, v. skjalfa *Hl* 21 b, v. geisa *Ht* 52, gyld v. riða *pGisl* 9, reisa v. fyr vísa *Blakkr* 2, 1, knýja vé *Arn* 5, 16, bera v. *pjóðA* 1, 17, veðrblásin v. *Iv* 34.

3. Vé, véar se Véi.

Véboði, m, fingeret navn, Sól 16.

Vébrandr, m, isl. mand i 10. árh., *Grettis* 48.

vébraut, f, ‘hellig vej’, stærk værnende vej(?), hjaldr seiðs (sværdets) v., skjold, *Gldr* 1 (v. l. var-, veg-); *jfr* A. Holtsmark, *Glymr* 13 f.; vanskelige er tolknlingen af ordet i *Gldr* 2, hvor en kenning lagar (v. l. laðar) tanna v-ar moetir (v. l. meita) synes at foreligge; lagar temnr er ‘stene’, men disses v. er intet; der er vist noget forvansket heri. *Jfr* Reich. 19 ff.

Véey, f, ø i Romsdalen udenfor Trondhjemsfjorden, pul IV bbb 4.

végrimur, adj, grum mod (de hedenske) helligdomme, om Olaf Tryggvason, *Hfr* 2, 4.

Véi, m, Odins broder (egl ‘den hellige’, s: Odin selv oprindelig), *Lok* 26, — pl véar, guderne (egl. ‘de hellige’), *Hym* 39.

vékki se vétki.

véł, f, 1) kunstfærdighed, gerva sér vað við v-ar *Hym* 21; séa v-ar e-s, kunstige indretninger, krigsredskaber, pskakk 1. — 2) list, bedrag, manna v-ar *Hhard* 17, véltr v-um (snarest sál.) *Haustl* 11, varask við v-um *Dry* (XI) 4, finna v-ar *Gríp* 45, vita v-ar *Oddrgr* 18, hegna v-ar *Olhv* 1, hugðu vétr v-a *Am* 5, standa á v-um, pønse på, anvende, *Hfr* *Lv* 14, gørva e-m v. *Vgl* 20, *Gríp* 46, beita (e-n) v-um *GSvert* 10, *Gríp* 40, 49, draga v. at e-m *Gríp* 33; gørva v-ar til e-s, for at opnå noget, *Hym* 6. — *Jfr* man.

véla, (-ta, -tr), 1) svige, bedrage, anvende list imod, vélum véltr *Hausl* 11, v. e-n *Hfr* *Lv* 12, *Yt* 2, *Arn* 5, 22, *Nkt* 33, *Hárb* 37, *Gríp* 35, *Sigrdr* 7, *Am* 92, v. e-n í tryggð, gríðum *pSkall* 2, *Hárb* 34; *Hálf* VI 4, IX 22; v. e-já í verfangi *Heitr* 13, v. e-n frá e-u, ved svig at berøve en noget, *Hárb* 20, v. e-n ór viti *Hárb* 20, v. e-n til féar, dræbe en for at få hans gods, *Sigsk* 16, goð véltu þjaza, dræbte T., *Korm* 1, 6; v. e-n fjorvi *Korm* *Lv* 46, v. fjor e-s *Ht* 62, v. blik spannar, være gavmild, *Ht* 40; — part. v-andi, som bedrager, svigfuld, hemmelig, modstander, gørva vísa fjándr af vélondum *St* 24. — 2) indrette (på en kunstfærdig måde; dette er vel den oprindelige betydning, *jfr* Bugge, Arkiv II 352 f), Valaskjolf v-ti sér óss í árdaga *Grí* 6; gramr v-ti svá, indrettede, magede, det så, *Edáð* 5. — 3) med of, have med noget at göre (ofte

for at betegne en mindre god behandling), of påk v. vinir, det er venner, der (nu) har med dig at göre, Grí 52, v. morgum hlutum of annars eign, skalte og valte med en andens eje (til skade for ejeren), Sól 63 (v. l.); i en forvansket sammenhaeng Auðun 2 (viæltti).

vélaðringr, adj, dygtig i list, rænker, om djævelen, Líl 45.

vélamaðr, m, mand der anvender list, rænker, Katr 42.

vélanfasti, m, ild, pul IV pp 2.

vélgjarn, adj, som pønser på list, Helr 5 (v. l.)

véhæptir, m, en som stanser, tilbage-slår, list, rænker, en som selv er uden svig, from mand, om biskop Guðmund, Gdβ 61. — Jjr vélyrýr.

vélinn, adj, fuld af svig, Gdβ 28.

vélin, m, en som sviger, besnærer, til-intetgører, v. veggja viðbjarnar, musens besnærer, kat, Bjark 7; v. Hildar fúra (ved rettelse af vela), sværdenes ødelæg-ger, kriger, Gþorg. — Jjr dag.

vélyrýr, m, en som forminsker list, rænker, = véhæptir, from mand, om bi-skop Guðmund, Gdβ 10. 15, Gd 14 (ved rettelse).

vélparr, adj, sparsom på rænker, op-rigtig, ærlig, Haustl 4.

Vémundr, m, sagnperson, Orv IV β 3. 4.

Véseti, m, dansk mand (10. árh.), Jóms 7, — sagnperson, Orv IV β 4.

véstallr, m, tempel-alter, vørðr v-s, om en konge, Yt 12.

Vésteinn, m, sagnperson, pul II 2; — isl mand (10. árh.), GSúrs 3. 10.

véstong, f, Jane-stang, v. reistik Ht 36.

vésæritunga, f, vanskeligt ord, der kun findes Hást 5: hildar borðs v., særitunga = 'sårende, bidende, tunge'; hildar borð vé, skulde betyde 'skjold', men hildar bord er nok til at betegne dette.

vétki, f, (af vét-gi 'ikke et væsen'; går i senere tid over til vætki og assimileres til vétki, forkortet til vekki? dativ vét-tugi, gen. véttergis), 1) ikke-væsen, ingen, intet, vegr es v. trøðr Hávm 119, vas peim vétergis vant Vsp 8, var oss véttegis vant Orv IX 46 (v. l.), hafðak þess v. vifs, intet af den kyndin, (fik) hende slet ikke, Hávm 102, ljúga v. Arbj 11, Gríp 25, v. huggar Has 38, sýta v. Hjr Lv 28, vita v. Hávm 27, Sól 42, hrædask v. annat Kolb 2, 6, varri at vettugni Am 40, telr sér vétkis vant Hsv 109 (v. l.). — 2) slet ikke, sås vekki sparði fjor Stúfr 8, hlita v. ógnarmólum Háv 10, en ek v. því vildi hlýða Orv IX 4, duldi þess v. Am 10, en v. halda Am 101.

vélimi, m, skjold, pul IV r 1 (v. l. vætt; af vét- til vega 'løfte?') Jjr Falk, Waff 138 (vil skrive -lími).

vétt, f, vægt, þú sýnir rétta v. Likn 36.

vætta, (-ta, -tt), vænte, v. sjaldan (rim: vætt- : rétt-), nære sjælden nogen for-væntning(?), form 2, 10. Ordet kan ikke

være identisk med vætta og betydn. er ikke sikker; sammenhængen er heller ikke helt klar.

vétrr, vetr, f, (-ar, -ir; yngre form vætrr; uregelmæssig gen. pl. vetrna, yngre vetrna), 1) væsen, om valkyrjer, vas sú ein v. HHj 27, om kvinder, von sé sú v. Guðr I 23, qrm v., om Brynhild, Guðr I 22, org v., om en spåkvinde, Korm Lv 54, vitta v. Yt 21, om en mare, Yt 3; — om overnaturlige væsner, rammar v-ir pKolb Lv 9, hollar v-ir Oddrgr 9, illar v-ir Gdβ 17, villiz v-ir Bós 3, es v. engi vildi tyja Helr 7 (FJs udg.), rog v., om Loke, Lok 57. 59 o. s. v.; i sammensætninger bliver vétr til vitr, jjr al, folk-, hjalm-, sár. — Jjr óvætrr. — 2) som nægtende ord, 'intet væsen', intel, kørnsk pá v. Fj 16, hyggsk v. hvatr fyrir Lok 15, át, svaf v. Freyja pry 26. 28, ek vætr hónum vinna máttak o. s. v. Vgl 41, ef vissim vit v. til hennar Grott 10, forðumk v. Korm Lv 62, firðisk v. Hjr 3, 11, ljúga v. Halli, hyggja v. á vægðir Gódds 6; — med gen., v. uggss Arn 5, 17, hugðu v. vela Am 5, hjóna v. síðan Am 96, v. myndi manna Hár 23, v. es þat manna Fj 42. — vetrna. vetrna (yngre vitna), kun i sammensætninger som hvor, hvat-, hver-.

vétrrim, f, en del af sværdet (egl skulde ordet betyde 'tynd stang, rim, til at løfte med', at v. dog har været nær ved odden ses af Korm. saga s. 21, hvor læsemættet oddinn utvivlsom er rigtig), pul IV l 11, sumar (rúnar) á v-um Sigdr 6, v-ar naðr, sværd, ESk 6, 47 (v. l. vet-pryma for vetrtrimma, gen. pl.), v-a tungur umiðu Bkrepp 8. Om ordet se Falk, Waff 28 f.

Véuðr, m, Tor, pul IV d; mulige er denne form kun en afændring af det følgende.

Véurr, m, Tor, V. heitir så Hym 11, jjr 17. 21; som appellativum, Miðgarðs v., Tor, Vsp 56; her synes ordet at være brugt i betydn. 'hersker' eller 'beskytter'. — Jjr Hardr.

Vépmorm, m, ukendt person (10. árh.), vnr V-s, om Árinbjörn, Arbj 19.

1. við, viðr, præp., adv. (den længste form bruges især som adv., dog synes den også at forekomme som stærkt betonet præp., f. eks. Tindr Lv 1, Arn 2, 15), betegner altid et nøje forhold, forbindelse, mellem to personer eller gæstande, enten positivt eller negativt (venligt eller fjendtligt), A) med acc., 1) ved, i nærheden af (lokalt), v. våg Yt 29, við Helganes Arn 2, 15, v. sker Sóta Sigv 1, 1, v. þrom (jardar) ESk 6, 31, Hyndl 35, v. eld Hávm 83, v. funa Fáfn 27. 32, v. landit Hár 7, v. bakka Hhund II 5. 6, v. lifandi bruuna Líl 25; reiða v. meið Hál 6, snara segl v. húna Jóms 33, snúa (vefnistungum) upp v. tré Hhund I 26, sløng upp v. ró Hhund I 33, bera segl v. ró Sigv 10, 8, risa upp v. bed Sigsk 25 (i alle disse eksempler er tanken vel

den, at genstandene hejses op, rejser sig, således at de kommer til at 'være lige ved — toppen', eller det øverste; bør i sidste eksempel er snarest det sig rejsende hovedgærde), binda v. stik *Gldr* 6, geisar eimi v. aldrnara, det ene bål ved det andet, *Vsp* 57; koma v. e-t, berøre, *Mhv* 16, verða fastr v. e-n *Fj* 10, *Haustl* 7, loða v. e-n *Haustl* 7; om en bevægelse 'mod, til', brim rak (skip) v. hamra, imod klipperne, *Rv* 9, v. ský uppi *Vgl* 37, eldr leikr v. himin sjalfan *Vsp* 57, gnæfa v. himin *Brot* 1 (*FJs* udg), v. himin sjalfan *Hhund* II 38, *Hyndl* 42; drepa v. haus Hymis, slá den imod, *Hym* 30, rønd brast v. rønd *Hhund* I 27, jørn sungu v. hjalma *Krm* 2, grenjaði brandr v. brynjur *Krm* 4, óx hjørva glam v. hlífar þrom *Hfl* 4, leggja munn v. grøn *Guðr* I 13; koma v. kaldrifjadan, komme mod, d. v. s. til, i beroring med, *Vafþr* 10. — 2) ved, under (en vis tilstand, omstændighed, vejrlig), v. emn skarða mána, i den aftagende månes skin, *Vgl* 6, v. gim, i ildens lys, skin, eller ved ildens hjælp, *Vgl* 5, v. ísa brot, under isflagernes bryden, om våren, *Hfl* 1, v. frost, ved vintertide, *Vell* 27, við uppruna sólar *Krm* 11; jfr et udtryk som es oss byrr gefinn v. bana sjalfan, lige ved døden, så at vi er lige ved at omkomme, *Reg* 17 (jfr 7). — 3) = med (undertiden findes v. og med som v. l. til hinanden), v. helming minna, med (ledsaget af) en mindre skare, *Arn* 2, 13, við halfan tøg priðja *Tindr* *Lv* 1. — 4) om åndelig 'haven med en anden at göre', meningsudveksling, mæla v. e-n *Vsp* 46, *Hfr* 3, 2, roða, dœma v. e-n *Guðr* II 5, *Harkv* 1, *Hár* 9, skipta orðum v. e-n *Hávm* 122, spjalla v. e-n *Hávm* 82, bregða e-ju v. e-n *Vell* 13, óra v. e-n *Hávm* 32, senna v. e-n *Hym* 28, deila v. e-n *Sigrdr* 24, jfr deila orðspeki v. e-n, have en ordstrid om visdom med en, *Vafþr* 55; en kontamination af to udtryksmåder findes i forvitni kveð mér á fornium stofum v. pann enn alvísa jötun (af forvitni á e-u, lyst til at vide noget, og sådant noget som fysi at deila v.), *Vafþr* 1; hertil slutter sig udtryk som ráða umb v. sikk *Fájn* 33; om et praktisk mellemværende med en, eiga v. e-n (hvad enten ondt eller godt), *Jóms* 26, *Qrv* III 8, jfr eiga e-t v. e-n *Guðr* III 3, *St* 22, jfr ódælla es v. þat (o: at eiga) *Hávm* 8, freista afts v. e-n *Rdr* 14, deila megnii v. e-n *Lil* 8, strengja kapp v. e-n *Mark* I, 32, leika v. e-n *Hár* 30, *Hák* 4, jfr leika v. (fingr sér), spille, lege med sine fingre, udtryk for munterhed, *Rv* 7, etja aflu við orms megin *Fájn* 28, vega v. ulf *Vsp* 53, berjask v. e-n *Harkv* 7, halda til fulls v. e-n *Isldr* 22, jfr *Akv* 31, fara v. e-n, vise en adjærd overfor en, *Sigsk* 57, *Mhv* 3, ganga framm v. e-n *Isldr* 14, odda skúr v. e-n *Isldr* 3, fundr v. e-n *Sturl* 3, 13, hapt v. heiptmögu *Hávm* 148, liknask v. e-n *Hfr* *Lv* 9. — 5) mod, overfor,

om sindelag, (Þór) es óttit v. jotuns brúðir *Hyndl* 4, fégjofull v. e-n *Harkv* 15, glaðr v. gumna ok v. gesti reifr *Hávm* 103, jfr *Jóms* 21, sanns nýtr hverr v. annan *pjóð* A 3, 24, hvatráðr v. kyn *Ótt* 3, 11, hugbrigð v. hali *Hávm* 102, óttalauss v. e-n *Sturl* 3, 4, jfr hræðask v. e-t *Arn* 2, 9, kunnleikar v. e-n *Harkv* 19, skipta e-u v. e-n *Sturl* 3, 9, hafa v. annan óst *Fj* 48, gerva hleyti v. e-n *Grip* 34, blanda gedí v. e-n *Hávm* 44, boeta v. e-n *HHj* 24, spara e-t v. e-n *GunnlSig* 1, hyggja at hefnðum v. god *Hym* 3; e-m es hætt v. e-n *TorfE* 5, skilja v. e-n *Hfr* 3, 27, skiljask v. e-n *Grip* 24, firrask v. e-t *Hfr* 3, 11, varask v. víg *Hávm* 16, slíta móljum v. e-n *Grip* 32, slíta vinan v. e-n *St* 22, minnask e-s v. e-n *Háv* 6, beiða e-s v. e-n, overfor en, hos en, bede en om, *Ingj* 2, 5, jfr hvat böenir téðu v. god *ESk* 6, 31. — 6) med (om en sammenstilling), jafnask v. e-n *Mark* 1, 29, eiga sakar afl v. e-n, således at man kan magte ham, *St* 9, vinna verk halft v. e-n, udjøre halvdelen overfor en anden (der skal udjøre den anden halvdel), *Hym* 26, bjóða e-m half lönd v. sikk *pjóðA* 3, 9, fåa minna hlut v. e-n *Arn* 5, 11. — 7) ved, under, i (om ledsagende omstændighed), v. stóran gný *Hál* 10, v. óðræði *St* 14, v. hernað *Mark* 1, 24, v. þys *Korm* 16, *Hfr* *Lv* 8, óðr gorr v. lof *pmáhl* 16, *Hfr* *Lv* 8, óðr gorr v. lof *pblnd* 1, 1; med verber, deyja v. klæki *porm* 2, 9, setja v. gleittu *Tjorvi*, fœðask v. ofstríð *Helr* 14, una v. e-t *Lil* 15, sitja v. betra *Jök* 2, taka v. víl ok erfioði *Hár* 58, vesa v. svorfun *Am* 76, jfr þótt þat sé v. lost lagit, forbundet med, *Fj* 47. — 8) kausalt, ved, formedelst, v. elli *HolmgB* 14, v. randar bolku *Hfr* 3, 8, v. þat hann fellr *Fj* 20, v. þat skal vilbjorg vaka *Grí* 45; lifa v. e-t *Grí* 19, *Hym* 16, alask v. e-t *Grí* 18, ala v. e-t *GunnlSig* 3, hjortu skullu v. þat *Sigv* 11, 3; gørva vad v. vélar *Hym* 21. — 9) ved, med (om blanding), hjortu tuggin v. hunang *Guðr* II 41, hjarna ægir blandinn v. aur *Yt* 22, rúnar hverfðar v. eun helga miðð *Sigrdr* 18; — med, af, merktr v. silfr *Ragn* II 5, glóða v. goll *Fj* 23. — 10) temja v. e-t, vænne til noget, *Mhv* 8, lifa v. þat lik, sammen med, *Hávm* 97, auka ætt v. son *Buðla* *Guðr* II 27; — sverja eið v. e-n *Akv* 30; — eflask v. Eymund, mā snarest betyde, 'vinde kraft mod E., for at overvinde ham', hvori også antydes, at han overvandt E., *Hyndl* 15. — B) med dativ, 1) med, sammen med (om to samvirke), ala, geta v. e-m *Hyndl* 40, fótr v. fœti gat, avlede med den anden, *Vafþr* 33, eiga mög v. e-m *Lok* 40, børn v. bana *Hognna Oddrgr* 8, jfr hafa minjar v. e-m, have minder ved, o: om, ham, *Sigsk* 54. — 2) ved, hos, v. stála valdi *Ht* 44, v.

Aðalbrikti *Iv* 1, v. mankyns reyni *Arn* 5, 12; *hos, overfor, skrýðask* v. bengagls bræði *Rv* 6; *lokalt, mod, þá, hnúga* v. banaþúfu *Hyndl* 29, leggja v. stokki *Am* 77, barði bára v. bordpli *Guðr I* 7, laust hlusta grunn v. hrönnunum *Húsdr* 6, þryngva e-u v. trúði *pdr* 14, v. botni hafs *ÞjóðA* 3, 34; halda hofði v. hringbrota *Öddrgr* 22. — 3) *imod*, taka v. e-u *Hávm* 137, nema v. e-u, *tage imod, stanse, pGísl* 3, taka v. sigri meira, *fá sejr, Arn* 2, 15, gína v. e-u, *gabe mod, for at sluge, Hym* 22, *Yt* 2, *Ulfr Lv*, grípa v. orði *Guðr II* 32; hlæja v. e-m *Hávm* 46, sýta v. gjófum, *overfor gaver (han selv skal give), Hávm* 48, *jfr Krm* 25. — 4) *mod, for at hindre, v. meinum Halli* 6, séa v. e-u, *se at undgå, tage sig i agt for, Fáfn* 37, *Sigrdr* 8, *Mhk* 22, gjalda varhuga viðr e-u *Sigv* 11, 13, varna v. e-u, *aftolde sig fra noget, Akv* 29, 40, *St* 20, vinna v. e-u, *modstá, Oddrgr* 22, brenna v. bolví, *for at udrydde, Guðr II* 39, drepa hendi v. e-m *Eskál Lv* 2, reisa rond v. e-m *Mark* 1, 32, bægja v. e-m *Haustr* 18, bregða v. e-m (v. l.) *Húsdr* 2, rāða v. e-ju, finde rāð mod, *Sigv* 11, 12; hjalpa v. e-ju *Hávm* 146. — 5) *mod, til gengæld for, finna orð v. málí* *pry* 26. 28, taka hlátr v. hlátri *Hávm* 42, gjalda lausung v. lygi *Hávm* 45, reiðask v. bersogli *Sigv* 11, 8, selja v. verði *EValg*, selja v. baugum *St* 15, selja v. gollí *Sigv* 13, 16, selja v. suflí *SnH* 2, 3, bjóða bú v. mér *Oddrgr* 21, gefa v. drykkju fjalla stillis *Bragi* 2, 3, þiggja fé v. fjarvi *Sigv* 13, 18; þegja v. e-u *Brot* 15, *Sigsh* 50. — 6) *uklari er v. hleifi o. s. v., Hávm* 139. — 7) *kausalt falla v. orði, falde ved, for, ord (alene), GSúrs* 7, drepa stall v. djúpfalli rastar *pdr* 10, mœdd v. (v. l. með) miklum trega *Sól* 58. — 8) *sammen med, v. (v. l. með) sveita Rdr* 4. — C) *som adv, og da vist som oftest i formen viðr (således oftere i hdss), ved, derved, glaum þverr v. VGl* 1, svá brá v. *EVald* 3, saurs vara vant v. *Rv* 2, aldir v. tóku (o: gollí) *Bjark* 5, kennask v. *Lil* 69, hvat skal v. kveða *Hávm* 26, orð v. of kvað *Sigsk* 51, ef þú v. begir *Sigrdr* 25, gullu v. gæss *Guðr I* 16, *Sigsk* 29, þá hraut v. ræsir *Hamð* 26, lítt mun v. böetask *Am* 102, ef hann v. rétti *Am* 63, ef v. of koemumk *Hárð* 33, þeiri vas v. brugðit *Am* 52.

2. við, f. (-jar), *bánd, tov, v-jar* dauðans *Heil* 19; *om det samme ord foreligger i det mangefulde sted* *Yt* 29, hinn es viðjar (v. l. viðar), *jár* stá hen. — Jfr stjórn.

viða, (aða?), *göre af med, med dativ, v. fjarvi e-s* *Yt* 21, v. sikling (f. siklingi) *Yt* 1, v. virða vin (v. l. vígmöldung) *Yt* 36, v. vígská (fejl for vígskóum) *Brot* 5, *det samme ord foreligger vist ogsá St* 8, *hvor hds har det umulige voga. Jfr Noreen, Xenia Liden* 1 f. og *Dal* s. 71.

viðbein, n, *nögleben, et* vinstra v. *Gautr* II 14.

viðbjörn, m, *skovbjörn (modsat hvítbjörn)*, v. veggja, (*den brune*) mus, vélir v-ar veggja, kat, *Bjark* 7.

viðbølkr, m, *uriktig v. l. for vígbølkr, s. d.*

viðfarar, f. pl, *medfart, behandling, ossar v. Krm* 26, *Hognu* v. *Am* 89, bera hardar v. *Líkn* 15, gjalda várar v. *Ormsþ* IV 9.

viðfiskr, m, ‘*skov-fish*’, *slange, v. l. i Brot* 4, sumir v-k tóku, men læsemádden er vist uriktig.

viðhlæjandi, m, *en som ler, smiler, til en, Hávm* 24. 25.

Viði, n, *Vidars land (‘skovland’), Grí 17.*

viðkvæmiligr, adj, *egl ‘anvendelig’, passende, v-g orð* *Katr* 17.

viðkvæmr, adj, *egl ‘som kommer (for nær ved’, som gör stærkt indtryk, volder smærte, gár en nær, øerit þykkir v-m vó Mhk* 21.

viðkostr, m, *træstabel, Mv* I 20.

viðleggr, m, (-s), ‘*træ-ben*’, *tilnavn, Bbreiðv* 2.

viðnám, n, *modstand, veita e-m v. Hard* 15, *Hæng* II 3 b, *geta v. Tindr* 1, 2, lóttum *Volunga* v. fáa *Hhund* I 52; v. varð *Steinn* 1, 3.

viðnir, m, 1) *ulv (egl ‘skov-bo’, af viðr), pul* IV ee 1. — 2) *hög, pul* IV ss 2. — 3) *slange, pul* IV qq 4. — Jfr blind- elg-, fet-

viðr, m, (-ar), 1) *skov, pul* IV kk 1, *skovens navn hos menneskene, Alv* 28, *hrár, rár v. Skí* 32, *Hávm* 151, myrkr v. *Rþ* 37, *Vgl* 3, *Oddrgr* 25 (jfr Myrkviðr), *gulr v. Bbreiðv* 1, *grønn v. SnE* II 202; *þjokkva við, tætne skoven, Sigv* 11, 2, v-i gróinn *Hjr* 1, 5, v. ok grjót *Lil* 94, til varna v-ar, *til skovens værn, den værende skov, Grí* 39 (jfr Neckel, Ark. XLIII, 370); á v-um úti *Hhund* I 41, II 33, hverfa á við *Guðr II* 11. — 2) *et enkelt træ, Ólhelg* 4, (Yggdrasill) øætti v-a *Grí* 44, hör v. *Fj* 23, jfr HHj 28, enn mæri v. *Fj* 21, rótlauß v. *Hávm* 85, sem v. at laufi *Hamð* 5, á v-ar rótum *Skí* 35, á barri v-ar *Sigrdr* 11, urt alls v-ar *Guðr II* 23. — 3) *ved (tømmer), v. feldr (= skíð)* *Korm* *Lv* 2, v. enn vindþurri, d. s., *Vgl* 9, birkinn v. *Guðr II* 12, jfr *Hávm* 60, borinn v., *hermed menes (store) træstammer, der er samlede og anbragte til afspærring, Hávm* 100. — 4) *om en splint af Kristi kors, ESk* 6, 65. — 5) *skib, skriðr v-ar Ht* 72, á fógrum viðr *Rv* 23, skildr v. *Arn* 3, 19, rauðr v. *pjagr* 11, svartil v-ir *ESk* 12, 16, jfr *ploft* 2, 4, v. polir nauð *Rejr* 4, 4. — I *kenninger, for vind: v-ar mord* Ótt 1, 5, jfr *SnE* I 330, — *for ild: v-ar hundr* *Sturl* 4, 9, *hrotgarmr* (v. l. her alls) v-ar *Helr* 10, — *for horn: v. eyrna óðs dýrs* *Eg* *Lv* 3, varra v. *ESk* 12, 18, — *for kriger: Báleygs v-ir Gísl* 1, 1 (næsten enestænde), v. *Hognu* meyjar *Hál* 9, v. *MistarLíkn* 27, geira v. *Bjhit* 2, 17, v. nadda *Isldr* 23, v. skófn-

unga *Korm Lv 40*, v. sárelds *Sigv 12, 20*, brynskíðs v. *Rst 21*, sárklungrs v. *Has 46*, hjalmrífu v. *Sigv 13, 7*, rítar éls v. *Líkn 39*, híorbings v-ir *Ólbjarn*, órmóts v-ir *Steinn 1, 5*, oddflaums v-ir *Gsúrs 19*, randláðs v-ir *Hfr 3, 15*, randa v-ir *Ht 45*, brynu v. *Bersi 1, 1*, *Isldr 25*; v. elfar bála *Sigv 12, 1*, v-ir fenris fleðar bliks *Mdr 16*, ormstalls v-ir *Eviðs 6*, hreifa elds v. *Sigv 2, 13*, hramma harðelds v. *pjóðA 1, 14*. — Som dværgenavn *pul IV ii 4* (eller Viðr?). — Jfr aldin-, arm-, auð-, ás-, bein-, bjug-, bord-, brand-, dolg-, dyn-, egg-, eld-, él-, fen-, fúr-, galg-, geir-, gný-, híald-, hlaut-, hljóm-, hlunn-, hlut-, hlyn-, hlceði-, hregg-, hrинг-, járn-, kol-, kyn-, lauf-, laut-, lott-, miðt-, myrk-, palm-, rand-, rög-, sig-, skír-, són-, stál-, styr-, tví-, ulf-, varr-, vín-, þing-, þrym-, ql-.

viðra, (-rði), blive vejr (af vis beskaftenhed), fjoðl of viðrir, der er mange slags vejr, *Hávm 74*.

viðreign, f., kamp (jfr eiga við e-n), vark hjá v. peira *Grettis 10*.

viðrgefandi, m., som giver imod, gör gengæld, i pl *Hávm 41*, jfr endrgefandi.

Viðrir, m., Odin (egl 'storm-behersker'), V-ir sá, hvar valr af lá *Hjl 3*, gefa V-i val *Drv (XI) 7*, V-is vald *Hfr Lv 7*, V-is kvæn, *Frígg, Lok 26*, V-is arfi, *Tor, Rdr 16*, V-is hóll, *Valhal, Krm 25*, V-is munstrandar marr, *Odins brysthav, skjalde-drikken, digt, Hjl 1*, V-is vín, d. s., *EGils 1, 21*. — I kenninger, for ulv: V-is grey *Hhund 1 13*, — for kamp: V-is veðr *Tindr 1, 3, 10* (jfr veðrmagnandi), *Isldr 16* (jfr veðrgjarn), — for skjold: V-is bólkr *Grett 2, 6*, V-is máni þelf, men her er Viðurs rígtingere, — for sværð: V-is vondr *Vgl 8, Vtgf 2, Krm 27*, — for kriger: brynu hveðru V. *Rdr 11*, — for valkyrie: V-is mær *Hl 37 a*; — V-is fjørðr : varð í V-is firði *Grettis 33*, er ganske uklart.

Viðrímnr, m., Odin, *pul IV jj 1*.

viðrkenna, (-da, -dr), erkende, verða v-andi mjúkleik *Lil 83*.

viðrvæmiligr, adj., passende, v-g orð Mgr 37.

viðrlif, n., egl. 'hvad man lever af, under', behandling, v. vasa sem vænst, det så ikke godt ud (med livet), sådan en behandling som han fik, *ESk 6, 60*.

viðrlíkjav, (-tiz), måle sig med, *Lil 8*.

viðrnám se viðnám.

viðrsjó, viðsjó, f., egl. 'ævnen, handlingen at tage sig i aigt for', undvigen af, v. glæpa *Hsv 146*, fåa víti (dat.) viðsjár, tage sig iagt for ulykken, *Háljs VI 5*.

Viðurr, m., Odin (egl 'modstanderen?'), *pul IV jj 6*, V-s fengr, digterdrikken, digt, *Ormr 1, 2*, V-s þýfi, d. s., *St 1*, V-s full, d. s., *Arbj 13*; V-s máni, skjold, þelf; V-s veðr, kamp, *Gisl 1, 10*; brynu V., kriger, *Tindr 1, 1*; vanskelig er kenningen skipsmiðr V-s, digter, da V-s skip ellers er ganske ukendt, *Bragi Lv 2*. — Jfr gunn, hald-, reið-.

viðvindill, m., vedbend (egl 'som vinder, snor, sig om et træ'), *pul IV kk 1*.

Viddi, m., jætte, *pul IV f 1*; — v-a bróðir er 'vind', (ild, *Meissner s. 102*), Skall 2, hvad så end v. egl betyder her. Jfr *BMÖlsen, Arkiv XIX 99 f*, Detter, Heinzel festsschr. 3.

Vifill, m., sagnperson, *Háljs IX 2* (volkenal metrisk sikker), men Vifill *pul II 2*.

vigg, n., (viggur, m., synes at bero på miforståelse eller måske yngre udvikling, der træder frem enkelte steder i hds. Jfr *Arkiv V, 278 f*), hest, v. at soðla *Guðr II 18*; *pul I a 2, IV rr 2*, v-s fádir, hingst, *Vols 2*. — I kenninger, for skib: súða v. *Has 3*, v. barnspkolb 3, 4, v. brands *Anon (XII) B 16*; sævar v. *Tindr 1, 6*, sunda v. *Olhv 2, 4*, unnar v. *GDropl 5*, oldu v. *Has 21*, eygarðs v. *Gráf 9*, eybaugs v. *Eskál Lv 3*, varra lands v. *Háv 8*, varrlautar v. *Hfr Lv 19*, þvinnils v. (ved gisning) *Háv 12*, byrjar v. *Hfr 1, 3* (her viggjar urigtig for viggja), uppsáttrs v. *Hfr Lv 23* (ligeledes); — for ulv: varðrúnar v. *Arn 6, 13*; — for hus: veggjar v. *pdr 1*, *Gunnl Lv 4*. — Blandt skibsnavne, *pul IV z 4*. — Jfr bard-, blik-, bord-, flagð-, fold-, haf-, harð-, hlunn-, hlýr-, rið-, segl-, stafn-, sund-, und-, unn-.

vigg-Baldr, m., 'hest-Balder', þvinnils foldar (søens) v., skib, dets B., kriger, Pl 30.

viggbeitir, m., 'hest-styrer', Meita vallar vigg, skib, dets beitir, 'styrer', sørarer, Gyð 7.

viggfinnandi, m., 'hest-giver', sunds vigg, skib, dets finnandi, 'giver', gavmild mand, Pl 36.

viggji, m., okse, *pul IV ö 1*.

viggmeiðr, m., 'hest-træ', Sveiða vangs vigg, skib, dets meiðr, 'træ', mand, pKolb 3, 1.

viggrennandi, m., 'en som lader en hest løbe', vasta vigg, skib, dets rennandi, styrer, Nj 18.

viggriðandi, m., 'hest-rytter', vatna vigg, skib, dets 'rytter', sørarer, Eg *Lv 42*, vågs v., d. s., *gorm 1, 5*.

viggrunnr, -ruðr, m., 'hest-træ', våga vigg, skib, dets runnr, sørarer, *GSúrs 7*, *gorm 2, 20*.

viggskryðandi, m., 'hest-pryder', varrar vigg, skib, dettes 'pryder', sørarer, Leid 5.

viggþollr, m., 'hest-træ', Vinnils vigg, skib, dets 'træ', sørarer, Pl 4.

vigr, f., 1) spyd, *pul IV n*, v-rar vestreñar *Harkv 8*, rjóða v-rar *Harkv 21*, skepta v. *Korm Lv 58*. — I kenninger, for kamp: songr v-ra *Gldr 7*, seiðr v-ra *Eg Lv 6*, *Guthkort*, v-rar veðr *Has 11*, él v-ra þraut *Od 21*, flugr v-ra óx *pjóðA 3, 14*, dynr v-ra *Drv (XI) 3*, dunur v-ra *Ingj 1, 3*. — 2) onavn, *pul III 3*, IV bbb 2. — 3) hestenavn, *pul IV rr 4* (mulig skrivemåde for viggr). — Jfr fal-.

vigrir, *m.*, *galt* (egl. 'med tænder som spyd?'), *pul IV dd.*

vika, *f.*, 1) *uge*, *Gunnl Lv 6, Sól 25, ESk 3, 4, 6, 37*, *v-ur fimm Rv 2. — 2)* *længdemål, især til sós, deraf sestrækning*, *pul IV u 3. — Jfr mið.*

1. *Vikna, f., ø* (*i Namdalen, Norge*), *pul III 3, IV bbb 5.*

2. *vikna, (-aða, -at)*, *give efter, reksaumr v-ar ESk 12, 14, verkir v., fortager sig, Gd 14.*

vikr, f., pimpsten, stála v., hén, bryne, Haustil 19.

1. *Vil, f., elv, pul IV v 4.*

2. *vil, f., (uden pt.), lyst, tilbøjelighed, fyr dul ok v., overmod og glæde, Guðr II 39, v. ok dul tærl virða sonu Sól 34, v. es mest ok dul, lyst, ønske (fromt) og selvbedrag, Hfr 3, 27.*

vilbjørg, f., ønsket redning, kærkommen redning, við þat skal v. vaka Grí 45.

við, f., velvilje, SNE II 218, v. guðs Mv I 1.

viðarvinna, f., kær gærling, v. böena läðs, FGils 2, 12, jfr Meissner 388.

vildr, adj., villet, kær, behagelig, esa sá vinr 9ðrum es vilt eitt segir Hávm 124; lið mildingi vilt, venlig stemt mod fyrsten, psthf 1, 2, eiga vin pann sé v. Hsv 25; v-d ðœrni Heil 2; gezk fær (qx) mér vildri, ingen er mig mere behagelig som gave, prúf, muni vildri skikkja psthf 2, 1, vildra val fremðarmanna ESk 6, 10, und vildra farmi ESk 13, 7, fáa gagn vildra Arn 6, 11, at vænta ens vildara Hsv 128, kjósa enn vildra kost Qrv IX 27; miklu vastr, allerbedst, Sigv 3, 7. — Jfr vilkit.

vilgi, adv., 1) ikke (egl. af vil, eller vel?), hann vissi þat v. gorla, ikke tilstrækkelig, slet ikke, Sigsk 13, v. tryggr pdr 1, v. slakr, meget stram, Rdr 16, v. góð saga Hálfs IV 2, v. teitr Heiðr 25, v. fjarri Frp I 12, v. lengi Qrv IX 70. — 2) positivt, forstærkende, ef ættir v. mikils vald, dersom du havde megen magt, Hárðr 25, v. viðr Húsdr 8 (jfr Bugge, Studier I, 228).

vili, m., (-ja) 1) vilje, ønske, dröttins v. Lil 11, minn ljóss v., ønske, Lil 98, hefk pann v-ja Sigv 13, 8; sás mínn v. Sigv 13, 3, v. mér enn væri Am 86, at v-ja (ossum) Sigsk 56, Lil 98, Am 32, vaki hann at v-ja, ifølge sin lyst, så at han føler glæde, Grott 5, bíða sinn v-ja Gróg 4, Fj 48, girndar v., begærigheds lyst, Halli 5, e-n prýr v-ja Nj (XII) 8. — 2) sind, sindelag, með góðum v-ja St 25; selvestændig vilje, bestemmelse, ganga von v-ja Sigsk 9, vísum v-ja frá, bort fra min sikre forstand, så at jeg var ved at blive vanvittig, Hávm 99, firð v-ja, vaðin at v-ja Sigsk 24, 57, Hamð 5. — 3) v-ja byrgi (v. l. byrðr), bryst, Yt 4, v-ja borg, d. s., Ht 51. — v. tára Hjl 21, uforståeligt. — 4) som navn på Odins broder (vist identisk med v., jfr dog Vilir), Lok 26, V-ja bróðir, Odin, Yt 3. — Jfr ó.

vilisess, m., behageligt sæde, Sigldr 17.

vilja, (-da, -at), 1) ville, ønske (efter omstændighederne er ønsket svagere eller stærkere), absolut, sem vilt Am 78, hvern er vill Mhkv 29, v. ór porti Mark 1, 21 (her kan dog et verbum tænkes underforstået), med dat, Gunnarr pér svá v-di, vilde mage det således for dig, Hamð 7; ímundisir vildu svá, vilde det således, Haustil 17; med acc., viljak hljóð Hál 1 (præs. konj., betyder her og ellers omtrent det samme som præs. ind., men udtrykker et mere beskedent 'jeg kunde ønske'), v. fylgju e-s Sigv 11, 2, hvat búmenn v. Sigv 11, 13, v. veg e-s Eyw Lv 1, þat vildi god Sigv 13, 32, v. fund e-s Hárðr 48, v. mitt gaman Fj 43, v. mund at e-m, ville modtage af, Oddgr 22, hina viltu heldr HHj 26, viltu tólu lengri Hhund 1 43, vilt en lengra Hyndl 17 o. s. v., v. unda miðo hildinga þþyn, mitt villat fé Korm Lv 44; — med infin. (overmåde hyppigt), v. á vág róa Hym 17, eiskold vilk etin láta Fáfn 27, pik vilk fregna Bdr 8, v. freista síns frama Vafþr 11 o. s. v., ok ek v. vita Skí 3, Fj 7 o. s. v., eiga v-ak Alv 7, vildir ávalt vægja Am 101, þær goll v-i piggja Sigsk 49, enn munk v. fyr verum skilja Hjl 16, v. kveðja e-n at e-u Húsdr 1, v. hafa e-n Jóms 13, v. piggja líf Jóms 43, v. drekka úti Harkv 6, v. biðja friðar Vell 20, vilið heyra Rdr 1; med adj. og part, þann vildum syknan Am 99, sás vill heitinn horskr Hávm 63, jfr þás vildigak vaxna láta Guðr II 40; med acc. og infin. (sjeldent), seggi vilk alla í sal ganga Sigsk 44, jfr 51. — Med at-sætning (hyppigt), vildu at ek telja Vsp 1, Lok 28, vil eg at drápan heiti Lil 98, vildak at væri Korm Lv 34, Anon (X) I B 3. — 2) omtrent = skulu, munu, vill eflaust gera sik at fifli, vil bestemt, Sigv 13, 29.

viljalauß, adj., uden glæde, lyst, vakik ávalt v. Vgl 31, segja v-ssí harma Guðr II 9; iøvrigt synes en anden betydning at være at antage følg. steder, nemlig 'uden magt over sin egen vilje, berovet sin frie vilje', hann vaknaði v. (jfr de følgende linjer) Vgl 11, árna v. á vegum, nødtvungen, Gróg 7.

Viljahmr, m., V. bastard, pSkall 2, — V. skinnari (12. árh.) Iv 7. 28; — kardinal V. (13. árh.), Sturl 3, 1; — V-s bør, i Frankrig, Sigv 1, 11. (Vilhelm III i Akvitien).

vilkit, Gríp 26; þótt v. sé, selv om det ikke er godt, er mulig fejl for viltki, af vildr.

vilkvæðr, adj., digtende med lyst, emk v. of vini mína Arbj 2.

1. villa, f., vildfarelse, fejlagtig opfattelse (af en sag), ESk 6, 58, Mark 1, 15; ljótrar v-u, gen. abs., Katr 20.

2. villa, (-ta, -tr), forvirre, bevirke at en tager fejl eller får gal opfattelse, draumar v. oss GSárs 17, v-ir vísdóm

allan *Sjórs* 2, ilt ráð v-ti mik *Has* 7, v. er dælst of heimskan mann *Mhkv* 28, v. fira *Merl I* 24, v-ask of myrkvan staf, tage fejl af, *Eg Lv* 38; hofðu v-ta þjóð, urigtig v. l., *Hárb* 37; v-ask vegarin, tage fejl af vejen, *Bós* 7; rísta (rúnar) v-t, urigtig, fejlagtig, *Am* 12, v-tar rúnar, forvanskede runer, *Am* 9; part. vlti, ført bag lyset, *fordærvet*, v-tar þjóðir *Gd* 9, — v-tar brautir, = villibrautir, vildene stier, stier som fører vild, *Gautr II* 21.

villhyggjandi, part. act, urigtig opfattende (noget), af en urigtig mening, *Herv III* 5.

villigalti, m, vildgalt, *Merl I* 30, II 80. villigoltr, m, s. s. foreg., *Merl I* 39, II 24. 72.

villr, adj, vild (modsat tam), v. valr *Nj* 20; vildfarende, tagende fejl af, med gen., verða v. vega *Hávm* 47, fara v-ir vega Sól 62, fara v-ir hama, huga *Hávm* 155, vesa v. staðar, tage fejl af stedet (hvor en skal være), *Hjl* 5; v. est vigtst ri *Hæng VII* 2; v-ir virðar, vildfarende mennesker, *Mv I* 21, moralsk vildfarende, *Mv III* 5; — par er ekki v-t, intet forvansket, urigtigt, *SnE II* 240. — Jfr hund.

villumædr, m, 1) væsen der ser ud som et menneske uden at være det, v. refilftiga þisk *Lv* 6. — 2) vildfarende mand, især med hensyn til troen, vanstro, *Heil 10.*

vilmál, n, behagelig, venlig tale, vas þeim hvívetna v. talit (eller -móli talið?), *Brot* 12; veifa v-um, svinge med smigrende ord, urigtig v. l., *Hsv* 112.

Vilmeiðr, m, mytisk person, vitkar allir frá V-i *Hyndl* 33.

vilmæli, n, smigrende tale, vølu v. *Hávm* 87.

vilnask, (-aðisk), ønske, v-numk þess nú at við Vølund doemak *Vøl* 31.

vilnir, m, björn, pul IV cc¹ (vistnok af vil, n, jfr vilskarpr).

vilsinn se vílsiðr.

vilskarpr, m, björn, pul IV cc¹ (vistnok 'med hårde vil', en del af indvoldene).

Vimur, f, (-rar), elv, pul IV v 1 (jfr *SnE I* 258), vaxattu V. *SnE I* 286, Vimrar vaðs Vífögymir, Tor, Húsdr 6; Vimrar eldr, guld, *Orv IX* 59; — V-rar Valr, skib, *ESk I*, 1, marr V-rar, d. s., pul III 4.

Vin, f, (-jar?), elv, *Grí* 27, pul IV v 4.

vina, f, veninde, *Hyndl* 1, Oddrgr 4; vur Randvés vana, valkyrjer, *Darr* 1; Hergauts v., jorden, *Rdr* 5. — Jfr beð-, edl-, fang-, mál-.

vinalauss, adj, venneløs, *Nkt* 36.

vinan se vinum.

vináttta, f, venskab, *Gd* 33.

vinbjørg, n. pl, klipper ved (omgivende) eng(e) sitja á horni v-a *Harkv* 2. — Sagnlokalitet, egennavn, *Guðr II* 33.

Vinðr (Venðr), Vindr, m. pl. (i rim finnes Venð- hos Arnórr 2, 11, men Vinð- hos Haldórr ókristni 7; nogen anden form end -r i nom. lader sig ikke konstatere, nom. acc. findes hos Arnórr, Oddr kík, porleikr, Markús, Ívarr, Gisl. Jfr Bugge, Arkiv II, 228 f.), Venderne, Arn 3, 8, Ókík 1, 1, þjagr 1, Mark 1, 15, val V-a Sindr 3, V-ða kindir Hjr 2, 4, fylki V-ða Vell 28, V-ðum hætrr Sigv 1, 8, V-ða skeiðr Hókr 7, V-ða grund Arn 2, 11, V-ða sinni Tindr 1, 4, V-ða myrðir, om flere af Vendernes modstandere, Vell 24, Hjr 3, 7, Har-nið, Hókr 6. — Jfr Austr.

1. **vinda**, f, islæt (i væv), Vør v-u kvinde, EGils 1, 17.

2. **vinda**, (vatt, undinn), 1) vinde, sno, dreje, v. hofði, dreje hovedet, Akv 6, v. vengi, dreje pudan, Guðr I 13, v. stefnu sinni, dreje sin retning (til siden), Eyv Lv 4; v. síma ór sandi, sno, flette, Hárb 18, v. hals á kjúklingum, dreje halsen om på, Grett 2, 1, viðjar v-ask, snor sig om, Heil 19; v. vef, vinde væven, d. v. s., dreje vævbonnen så at det færdigvævede rulles op på denne, Darr 4 o. s. v., — v-ask í heitum, sno, dreje, sig, blive skæv, i løfter, lade være med at opfyldre sine løfter, Rv 11; — þær of vindr, de bliver gjort indviklede (o: sakar, se iøvrigt vefja), Sigrdr 12. — 2) bevæge rask, i ét tag, v. sverðum, trække sværd, Gráf 7, v. logfáki upp, rykke skibet op af søen i et tag, Hym 27, skeytti vundin af strengum, udskudte, Lil 45. — 3) part. perf., undinn (salr) orma hryggjum, omviklet af, eller flettet af(?), Vsp 38; — snót, bugtende sig, undinn fránbaugr jarðar Pl 50; — især om ringe (spiralinge), undin hringa brot Ht 45, undin linns lond Egils (XII) 1; — om tove, undnar festar Refr 4, 2; — om det oprørte hav, undit grand gjalfrs grundar Sturl 5, 16 (tænkte digteren på midgårdssormen?).

Vindalfr, m, dvaergenavn, Vsp 12, pul IV ii 4.

vindáss, m, 'dreje-bjælke', spil, blandt navne på skibets dele, pul IV z 8. Jfr Falk, Seem. 81.

vindbjartr, m, sværd (egl. 'funklende idet det trækkes?'), pul IV l 4. Jfr Falk, Waff 63.

vindbláinn, m, den nederste himmel, pul IV ff, nn.

vindblásinn, adj, 'wind-udsplilet', udspændt af vinden, v-it segl Sigv 3, 9.

vindbýsn, n. pl, 'wind-tegn', d. e. tegn på at vinden er på sit højeste (og at den snart vil bedages), biða v-a þjóð 4, 2. Jfr Arkiv XI, 25.

vindflot, n, 'hvad der flyder på (med) vinden', vanernes navn på skyen, Alv 18 (v. l. vinds-).

vindfrekr, adj, 'wind-grisk', krævende vind, v-ar hreggs hrærikijjur, om smede-bælgene, Skall 2.

vindheimr, *m*, ‘wind-verden’, himlen, *Vsp* 63.

vindhjalmr, *m*, ‘wind-hjælm’, himmel, v-s bruar, *Bivröst*, *Hhund* II 49.

Vindhlér, *m*, navn på Heimdal (*jfr SnE* I 100), hjalms fyllr (hoved) V-s, sværd, *Ht* 7.

vindkaldr, *adj*, kold på grund af vinden (den blæsende vind), v-kold vargré, om galgen, *Hamð* 17; rókumik v-a vega *Fj* 47. — Fingeret navn (*Svipdag*), *Fj* 6.

vindker, *n*, ‘wind-kar’, himmel, v-s botn, jorden, *Arbj* 18, *Sturl* 4, 6.

vindlauss, *adj*, ‘wind-less’, som ikke beveges af nogen vind, om drikken i hornet, *Yt* 1.

vindligr, *adj*, truende med vind, nú gerisk v-t, nu ser det ud til vind, *Ingj* 3.

vindófnir, *m*, ‘wind-væver’, himlens navn hos vanerne, *Alv* 12.

vindr, *m* (-s; yngre vindar *EGils* 3, 12), vind, storm, *pul IV oo* 1, *Vafþr* 36, *Lil* 93, menneskenes betegnelse, *Alv* 20, af hans vængjum kveda v-d koma *Vafþr* 37, snarir v-ar *Hyndl* 42, þau á vági v. of lék *Guðr* I 7, kyrra v-d *Hávm* 154, standask v-d *Reg* 16, í v-i (skal við hoggva, róa) *Hávm* 82, *Fájn* 11; ganga gognum orrostu sem v-d *Stúfr* 8; lasta v. *Lil* 81; ofbeldi v-i fult, oppustet af overmod, *Lil* 77. — 1 kenninger, for kamp: v. sverða *Hfr* 3, 17, v. brimis *Sturl* 4, 22, benloga v-ar (= ben-vindar-loga ‘sværds’) *EGils* 3, 12, v. skjaldar *EGils* 3, 9, — for himmel: v-a mundlaug *Rdr* 20, — for sejl: ript v-a *Olhv* 2, 9, — for sind, mod: v. bergjarls brúðar *Anon* (X) III A 1, — for Kristus: v-s ráðandi *EGils* 2, 11. — Navn på en jætte (*jfr Hræselgr*), *pul IV b* 5. — Navn på en hest (‘den vindhurtige’), *pul IV rr* 2; — v-ar i uforståelig sammenhæng, *Auðun* 2. — Jfr austan-, brak-, byr-, él-, glaum-, glym-, hregg-, ímun-, lasta-, snar-, styr-.

vindræfr, *n*, ‘wind-tag’, himmel, joðurr v-rs, gud, *Ht* 12.

vindslot, *n*, ‘wind-ophør’, vindstillet navn hos vanerne, *Alv* 22; iørvigt har hds vindslot, hvad der sikkert er urigtigt. *Jfr Neckel*, *Ark XLIII*, 365.

Vindsvalr, *m*, ‘Wind-sval’, vind-kølig, navn på Vinters fader, *Ormr* 2, 1; — som jættenevn, *pul IV b* 5.

vinduðr, *m*, slange (egl ‘den sig bugtende’), *pul IV qq* 4.

vindugr se vingameiðr.

vindverskr, *adj*, vendisk, v-k víf *ESk* 6, 29.

vindþurr, *adj*, ‘wind-tör’, tørret i vinden, viðr einn v-i *Vgl* 9.

vindþvari, *m*, sværd, *pul IV l* 6. — Jfr *Falk*, *Waff* 63, *Meissner* 8.

vindold, *f*, vind-tid (fimbulwinteren), *Vsp* 45.

vindór, *f*, ‘wind-åre’, vinge, v-ára röðr, flugt, *Anon* (XII) C 11.

viney, *f*, ‘græsslette-ø’ (af vin, -jar), om Sælland (*jfr vallrauf*), *Rdr* 13.

vinfastr, *adj*, stadig som ven, tro i venskab, *Ormr* 1, 5, *Has* 55.

vinfengi, *n*, egl, ‘ven man har fået’, venskab, v-in eru misjofn på *Mhkv* 21.

Ving, *f*, elvenavn, *pul IV v* 1.

vingameiðr, *m*, vindomsust træ (vinga f. vindga, af vindugr, *jfr* hofgahallr, sniðgasteinn); *jfr Arkiv XI*, 9 f.), om Yggdrasil, veitk at hekk v-i á *Hávm* 138, om et træ, benyttet til galge (*jfr* vindkaldr), *Hál* 7, *SnE* II 212. — I kenning for arm: heiðis v. *Eg Lv* 12.

vingamold, *f*, den vindslagne jord, i en forvansket sammenhæng, *Anon* (X) II B 7.

1. Vingi, *m*, sagnperson, *Am* 4. 32. 33. 39. 41.

2. Vingi, *m*, ø-navn, *pul IV bbb* 7.

vingjef, *f*, vennegave, ráða v-um *Eil* 1, fáa v-ar *Has* 49, minnask v-a *Pl* 28, senda v-ar *Heilv* 17; veitir v-a, gavmild fyrste, *PjóðA* 3, 12.

vingnir, *m*, 1) jætte, *pul IV b* 5, v-is herja (s. d.), jættekvinde, v-is herju heimpingudr, jætte, *Haustl* 19. — 2) Odin, *pul IV jj* 5. — 3) Tor, V-is at vigtproti *Vafþr* 51. — 4) okse, *pul IV ð* 1.

vingóðr, *adj*, god mod sine venner, v. varga fyllir *Ingj* 2, 1.

ving-Rognir, *m*, kun i forbindelsen vagna v., = ving-vagna R., hvor man antager, at ving er = stammen i vengi (ved alyd), land, jord, jordens vogn (hval) jætte, dens R. (styrer), jætte(n Tjasse), *Haustl* 4.

Vingskornir, *m*, Sigdrivs hest, þás frá vigi V-i reið *Fáfn* 44 (egl ‘jord-furer?’); blandt hestenavne, *pul IV rr* 3.

vingull, *m*, hestens avlelem, *Vols* 2. 6.

Vingþórr, *m*, Tor, *try* 1, *Alv* 6, *pul IV d*. *Jfr Koch*, *IF X*, III.

vinhrðig, *adj*, vennesæl, som er stolt af sine mange venner, om en konge, *Hfr* 2, 6.

vinkona, *f*, veninde, elskerinde, *Vagn*, *Hjálmp* II 3.

vinlauss, *adj*, venneløs, *Sigv* 2, 2, *Fj* 2.

1. vinna, *f*, arbejde, gærning, með stóra hyggju ok v-ur *Anon* (X) I B 10 a, grams v-ur *Arn* 6, 17, telja v-ur hreystimanna *Jóms* 6, v-ur tyggja *Rst* 25, v-ur visa *Hl* 22 a, várkunnar v-ur *SnE* II 226. *Jfr* at-, vildar-.

2. vinna, (vann, unminn), 1) *udføre*, *udrette*, ek svá vink *Hávm* 155, *absolut*, *Leið* 8, v. verk halft *Hym* 26, v. dáiðir *ESk* 6, 13, v. et vergasta *Am* 63, hvat hónum væri v. soemst *Sigsk* 13, v. framligt *Glúmr Lv*; v. slíkt *Sigsk* 17, þat vann ek *Eskál Lv* 1 (v. l.), þat hann vinnr *Arbj* 20, v. fleira *Sigv* 2, 12, *Ólhelg* 6; v. hefnð *Hhund* II 21, *Vell* 10, v. ofrhæfnðir

Am 76, v. harm, udføre en gærning, der volder sorg, Brot 3, v. bol Hamð 27, v. flest et illa Eg Lv 32, v. scemð Sigsk 50, v. bót, bótir Hhund II 44, Ghv 12, v. jartegnir Rst 31, v. hjalpir Oddrgr 1, v. lostu Ód 16, v. klæki Hár 38; hvat vantu pá Hár 15 o. s. v.; — ofte om kamp (hvør dog v. måske underitden kan betyde 'vinde sejr i'), v. sókn Glðr 8, v. at-gongu, foretage angreb, Ótt 2, 10, v. víg Sigv 1, 5, v. styr Sigv 1, 11, v. hljólm skjóma Vell 10, v. geirveðr Sindr 4, v. hjalms hríð Hókr 3, v. Gunnar gny Óthelg 9, v. qs Jóms 28, v. loddu linna fár (ved rettelse) Korm Lv 18, unniñn eldr þjóðA 4, 2; v. prek, udføre heltebedrifter, TorfE 3, v. þroska, d. s., Refr 5, 1, v. mótt Ekúl 1, 2; her er betydningen nærbeslægtet med 2) 'at vise, udvise' (egl 'ved gærning at udøve'), döje, som i: v. ofrausn Sigv 11, 11, v. manndýrðr ESk 6, 18; v. sverðs eggja spor á e-m, frembringre, Tindr 1, 4, v. gjold e-s, göre gengæld, Arbj 13, — v. vilsunn, udføre (trælle)gærning, döje möje, GSárs 32, v. víl Korm Lv 17, v. vás Rv 8. — 3) med dat., v. e-m e-t, udføre noget for en, give, tilføje en noget, v. e-m beina Pl 38, v. e-m krapt Líkn 13, v. e-m frið Ht 19, v. varg vín Nj 11, v. e-m boen EGils 2, 13, unniñn hijolp Heilv 11, v. e-m harm GDrop. 1, Anon (XI) Lv 7, jjr harmr es unniñn Brot 14, v. e-m geig, grand Isldr 19, H Hj 13, v. e-m skarð, spell St 6, Rst 30, også, v. grand við e-n Sigsk 28; v. e-m bendar, give en tegn, ESk 6, 49; v. e-m tryggðr súta Guðr II 20 (jjr Sigsk 17, 20), v. eiða Guðr III 3, Gríp 31, v. löst ok lygi, göre sig skyldig i, Hsv 13. — 5) udføre, om åndeligt arbejde, v. mærð ESk 6, 9, unniñn vísa Lil 2. — 6) vinde, overvinde, eroøre, v. sigr Lil 62, v. grund Merl II 48, v. Bót Sturl 5, 10, v. drómund Rv 25, v. oflinn Rst 22, v. átta jarla Krm 3, v. happ Isldr 26, unz aldr pik viðr Guðr II 30, v. þjóðir frá böndum Mdr 2, v. sand und sik Bolv 4, minna sé ek at þér vinsk, du vinder mindre, Mv III 22; part. v-andi, v. heiðrs EGils 3, 21, v-endr Viðris balka Grett 2, 6. — 7) med prædikativt adj. eller part., v. gunnar serki dreyruga, göre dem blodige, Hást 5, v. rauðar skarar Sigv 1, 9, v. skjoldu rauða Sigv 2, 8, v. röggeisla rauðan Bkrepp 5, v. haus lausan frá bol Gunnl Lv 11, v. skeið auða Sigv 7, 3, v. þræl heilan ESk 6, 61, v. hjortu stalldræp Arn 2, 12, v. e-n sáran GSárs 31, v. Gauta skattóilda Sindr 4, v. e-m þungan hlut Sturl 6, 1, v. fegin Skoglar gogl Giz 1; v. áar fetrunnar Þdr 5, v. drött hrædda Bkrepp 4, v. fiandr barða Vell 12, v. brotít leggi Jóms 34, v. herskip geyst Arn 2, 4, v. smíðat drópu Rst 34, v. solginn Baldr Mhkv 9, vann gengit Gautland Vell 31, vann lofat vísa Hj 2, vér unnum svarat slíku Bersi 1, 1, v. misgort Has 51, v. hefti Bdr 10, Am 89, v. reifðan sárs

svan GOdds 1, v. senda vísu Korm Lv 56, v. sléttan sylg Hjr 3, 15, v. bardmána skarðan Hjr 3, 28, vann drótt joſur sóttan Hókr 5; i alle disse eksempler kan v. + participiet betragtes som en omskrivning af verbet, vinna barðan = berja; dog er der vel ofte en bibetydning at göre gældende som 'fik', vann sóttan 'fik angrebet, eller eroret?'. — 8) med dativ, at modstá, v. skopum Gríp 53, Hhund II 29, Am 48, Korm Lv 30, v. e-m Völ 41, v. vígi Hhund II 28, v. Urðar orði Fj 47, v. hungri Tindr 1, 7; med præp. við, d. s., v. við munum Oddrgr 22, v. við, harmbrögðum Akv 15, abs., v. vetki við göre ingen modstand, Áns 1. — 9) medium v-ask, være tilstrækkelig, þess viðar es v. megi Hávm 60, frák dýrð v. þeim Sigv 1, 4, svá langs tírar at æ mun v. þjóðA 3, 18, matr vansk Leid 28. — 10) med præpp. at, v. at svínum, sörge for, passe, Rp 12; v. at e-u, göre derfor (for at hindre noget), pBrún 1; v. at skopum, som skæbnen kræver, Merl II 49; — á, v. á e-m, tilføje en sár, døden, EilSn 2, v. vinning á e-m SnE II 192; — til, v. til, arbejde for, göre sig fortjent til noget, v. sér til bjargar Pl 29; v. til góðs Hjr Lv 12; v. til sorga e-s, volde, Hskv 2, 5, v. til saka Brot 1, hann vann til ekki, var uskyldig, Lil 65, — fyrrir, láta fyrrir v-ask, forblive på et sted uanfægtet, Hæng V 5. — Jjr fyrvinnask.

Vinnill, m, sokunge, þul IV a 5, V-s vigg, skib, Pl 4.

vinningr, m, vinding, fordel, vinna v-g á e-m, få fordel af, overfor, nogen, SnE II 192.

vinnsamr, adj, arbejdsfuld, möjefuld, i ntr., Halli 3.

vinr, m, (-ar, jjr Skjspr 47), 1) ven, þul IV j 7, vin sínum skal maðr v. vesa Hávm 42, jjr 43, esa maðr v. qðrum es vilt eitt segir Hávm 124, eiga vin und hverjum (manni) Gyð 4, v. í orði Lok 2, vilkvæðr of v-i Arbj 2, es v-ir þverra St 14, v-a kynni HHj 3, illr v. Hávm 34, illr v-ir Hávm 51, góðr v. Hávm 34, óbrigðr, tryggr v. Hávm 6, 67, Arbj 10; i tiltale, ef v. Hym 6; v-a hófuð, venner, Bjark 1; i betegnelser for fyrlster, v. virða Sigv 9, 3, v. hólda þfagr 10, v. dróttar HelgOl, v. drengja Hskv 2, 1, alda v. Ht 54, v. gumna Gráf 2; v. skatna, Odin, Hál 3, biskop Guðmund, Gd 7, v. haukstalda Oddrgr 5, v. jarla Hjr 3, 9; v. lausnara, Ólaf d. hellige, ESk 6, 62, jjr 9, 46; v. Höenis, Loke, Haustl 3, 7, v. hrafnásar, Loke, Haustl 4, Míms v., Odin, St 23, VSt 1 (jjr glaumberg), v. Lóðurs, Odin, Hál 10, Isldr 1, v. Lopta, d. s., Vell 12; Freys v., Sigurd, Sigsk 24, fólu v., jætte (jjr tálgrímr), GSárs 8; stalla v., Odin, EgBer, v. banda, Tor, Húsdr 4; v. verliða, Tor, Hym 11; — v. Borgunda, Gunnar, Akv 18, v. Hóða, norsk konge, Hjr 2, 1, Arn 3, 1; v. varga, kriger, Hhund I 6; v. Mistar, d. s., Merl II 75,

men kenningen er næppe rigtig: alliterationen kræver et ord, der begynder med n (Njorðr?), — v. Véorms, Arinbjörn, Arbj 19. — 2) ven, o: slægtning, vaxa upp fyr v-a brjósti, hos sine nærmeste, sine forældre, Hhund I 9, Fáfn 7. — 3) ven, elsker, hans kvánan v. Sigs 28; jfr v. feimu Vigf 2; om ægtemand, GSúrs 37; — v-ir uklart Vgl 6. — Jfr aud-, ást-, einga-, fang-, gjaf(gjof)-, hnoss-, holl-, lang-, mál-, ó-, sann-, trygg-, virkðar.

vinraun, f, vennerprøve, hørð mun v. verða Arn 7, 5.

vinreið, f, venneridt (det at venner rider i høbetal hjem til en i besøg), Arbj 18, men ordet er meget tvivlsomt.

vinrýrir, Gd 14, er vist fejl for vélrýrir. vinsamligr, adj, venlig, v-g röd Sól 32. vinskapr, m, (uden pl), venskab, versnar allr v. Hávm 51.

vinspell, n, venne-fordærv, v. vífa mest, den af kvinder, der volder mest venskabsbrud, sætter splid mellem venner, om Guðrun, Guðr I 24.

vinstri, adj, venstre, halda til v-a vegs, vejen til venstre, Hár 56, v-a viðbein Gautr II 14.

vinsæll, adj, vennesæl, som er rig på venner, Nkt 12. 69, Hsv 59, Ingj 2, 1.

Vintónía, f, i England, Merl I 5, jfr 16.

vinun, f, venskab, nú lætk at þar brjóti v. Óra HolmgB 8; áðr v. vagna rúni sleit St 22 (ved rettelse for umáð).

vinzflot Alv 22 er fejl for vindslot.

vinþjófr, m, 'venne-tyv', en som svigter sine venner (egl 'som stjæler noget fra sine venner'), Arbj 13.

virar Nkt 3 er fejl for firar.

virða, (-ða, -ðr), vurdere, agte, anse, menn es v-ðusk vónum framar, som så större på sig, vurdere sig højere, Sól 66, né v-ðak heiptir, jeg ønsede ikke, Eg Lv 22, v. einskis Steinn 3, 16, v-ask virðum EilSn 2, v-ask vesa nálaegr Likn 8, v. óstyrkðir Has 57, v-i ok viti þat Sól 48, v. e-t vitlausu Merl II 97, hvárt munu Eyfirðingar v. at GGalt 5, jfr GOdds 7; mér v-isk sem, det synes mig, Lil 43; — part. v-andi, vurderer, som sætter noget højt, v. liðar skerja (guldets) Ht 46, v. Hildáru prumu gírðis þhreð 1, v-endr vápnaglyms, krigere, Ólhv 5, 2, v-endr bǫðvar fangs Tindr 1, 10.

virðar, m, mænd, Tindr Lv 1, pKolb Lv 4, Ákv 32. 38, Gríp 12, Hást 3 (ved rettelse), pGisl 12, Sturl 3, 7. 5, 14, Jóms 25, EGils 2, 14, v-a sveitir Lil 97, þroenzkir v. Sigv 12, 13, vinr v-a Sigv 9, 3, v-a dróttinn Hfr 3, 27, v-a vorðr Eskál Lv 1, v-um kunnr Arn 2, 13, njóta v-a Hhund 1 55.

virði, n, måltid, mad, varð auðfundit vargi v. valgagls, blod, Tindr 1, 3; hertil kan henføres v. i at v. vrekask Hávm 32, fáask vel at v. Hávm 116, á ulfs v. pTref 3; af nogle opfattes dette v. som

dativ af verðr, hvilket mulig er det rigtige.

virðing, f, anseelse, hæder, Anon (XII) C 34, Lil 7. 68. 74.

virðir, m, vurderer, som sætter pris på, v. geirs, kriger, Sigv 7, 4, v. fastleggs (= leggs fasta) prúf, v-ar hrings Sturl 5, 18.

virðr, adj (eller part?), hædret, øret, es v-an mik létu Ht 67, alls v. Pét 50; v. vellstørir Svtjág.

virðugligr, adj, hæderfuld, anset, v. hirðir Gd 31, v-astr klerka hirðir, biskop Guðmund, Gd 26.

Virfill, m, 1) sekonge, pul IV a 5, V-s Valir, skibe, Edað 4, V-s veðr, kamp, Gretis 33. — 2) hest, pul IV rr 4.

Virfir, m, dværg, Vsp 15, pul IV ii 2.

virgilnár, m, 'strikke-dødning' (af virgill, strikke), hængt mand, Hávm 157.

virkð, f, omhu, omsorg (af virkr), kærlighed, v-a bœnir Gd 8, kunde også opfattes som ét ord, jfr de følgende.

virkðafriðr, adj, meget smuk, om en kvinde, Vitn 11.

virkðavirn, m, fortrolig ven, milli v-a, Sól 13.

virki, n, vold, befæstningsvold, fæstning, v-is garðr pHjalt 1; Sigv 1, 8, Valg 3, Mark 1, 21, Anon (XIII) B 10; om Danevirke, Vell 27; breitt v. Arn 2, 12, våligt v. ESk 1, 5, brjóta v. Sturl 6, 7; om v. betyder dette i v. skrýddar hofuðkirkjur Mark 1, 25 er usikkert, men ikke sandsynligt; v. synes her snarest at betyde 'kunstnerisk udførte genstande', som helgenbilleder og lign. — Víns v., kar, drikkekar, víns v-is hirði-Sif, kvinde, Vgl 7. — Jfr Súð.

virkr, adj, omhyggelig, kærlig, i sin virken (for en), enn v-i guð Sól 48; E Gils 1, 8, Vitn 14, lýðum v. Gd 5; kirkja guði v-k Mv II 6; fold vas víga valdi v-k, föjede sig efter ham, adlæd ham, Stúfr 2, meignum v., omhyggelig med hensyn til sine synder, from, EGils 1, 4. — Jfr all-, greið-, hag-, mikil-.

virtr, f, urt, den ikke gærede maltsaft, í víni ok í v-ri Sigrdr 17; svíra v., blod, Krm 7.

viskðœlskr, adj, fra, hørende til Viskardalr (i Halland), v-k ekkja Bkrepp 1.

vist, f, 1) opholdsted, v. himins Líkn 31, himna v. Anon (XIV) Lv 3, v. með Kristi Stúfr 3, Gd 44, unaðs v. með goði Likn 52, eilif v. Leið 40, v. paradísar Lil 13, fá v. Lil 15. — 2) føde, e-m verðr gótt til v-a Tindr 1, 7, v. vas fengin vargi Ód 8; Leið 28, Kolb 2, 3. — Jfr dýrðar-, hér-, himins-, hirð-, hirðar-, sam-.

visundr, m, egl. bison-okse, v-ar horn, Merl I 14, móstalls v., skib, Steinunn 2, hléborðs v., d. s., Arn 3, 6; — egennavn på et skib (tilhørende Olaf d. hellige og Magnus d. gode), Sigv 12, 3; Anon (XI)

Lv 4, *PjóðA* 1, 4, *Arn* 2, 9. 16. — *Jfr hlunn-*.

vit, *n.* 1) *forstand*, *kloegt*, *v.* *manna Has* 40, *v-s* *es þorf Hávm* 5, *vitandi v-s Hávm* 18 (*jfr E. Noreen, Eddast. 43*), *v.* *rædr syni Hávm* 88, *v.* *ok vápi Sigrdr* 36, *eiga lof ok v. Hávm* 9, *véla ór v-i Hárb* 20, *margan stelr v-i vin Sigrdr* 29, *róð v-i bundin, forstandige ráð, Sól* 32. — 2) *i pl. sanser, hreinsa v. Heilv* 12, *í leyndum v-um Heilv* 14. — 3) *identisk med dette ord er v. i forbindelsen á vit, for kendskabs skyld, for at skaffe sig kendskab til (deraf verbet vitja, at besøge); det sættes med betegnelser både for personer og steder, fara, koma á v. e-s går så over til at betyde simpelthen ‘at komme til, at besøge’, á v. Vilja bródur kom, bragte (i besøg hos —) til, Yt 3, koma manna meir aptr á v. Bdr 14, á v. míni Brot 18; — á v. síns lands Ákv 32, á v. friðlands Ótt 2, 8, á v. fóstrlands Líkn 33, á v. vagna vers Alv 3, fara holms á v. Eg Lv 28; á v. Rogheims HHj 43, á v. Danmarkar Vell 26, Ótt 2, 3, á v. Blálands Bolv 5, á v. Englands Ód 5, á v. Islands Grettis 4, á v. Bretlands Merl I 32. Endelig kan det også sættes i forbindelse med gærning, ganga [síns] verka á v. Hávm 59, á v. fanga Hæng V 4. — *Jfr man-, qng.-**

vita, (vissa, vitaðr, *jfr vitinn på sit sted*), 1) *vide*, *kende* (konstrueres — når det ikke står absolut — på alle mulige mader, med acc., gen., infin., med ef, hvart-sætninger og lign.), *absolut*, einn v. né annarr skal Hávm 63, óvist es at v. Hávm 1, Eirm 7, v. þykkjumk Lok 54, hver of veit nema GSúrs 21, eigi veit nema, *man ved ikke om ikke*, Grett 2, 3, vilk enn v. Bdr 8. 10. 12, v-uð enn éda havat, *ved I nu, har I den fulde forståelse eller hvorledes (o: ej)*, Vsp 27 o. s. v. (omkvæd); *undertiden er præs. conj. brugt for præs. ind.*, þvít (rett. for þóat) þú vel havt v-ir Eirm 4; *derimod er v-ir Vafþr 20 o. s. v. hypotetisk og svarer til ef med indik.*, ‘*forudsæt at du ved*; 2. pers. veizt bruges hyppig i energisk tale, ‘du ved’, ‘du ved bestemt’ o: *du skal vide*, Hávm 44. 119, Lok 4, St 8 o. s. v. — 2) *med acc.*, *vide noget*, *vide*, *at der er, forholder sig så og så*, *v. vel mart Hávm* 54, *v. ævi e-s, kende ens lív*, Tindr 1, 8, *v. rómu væni, vide at man kan vænne*, Harkv 17, hitki hann veit Hávm 22, *v. óhopp, kende*, Hávm 117, mey veitk éina, jeg ved at der er en, jeg kender en, Fáfn 40; *v. ord á e-u, vide at noget omtales, besked om*, Brúsi, *v. vánir* (vissu er præs. infin.) Jóms 25, *v. ótta, vide at der er noget at frygte*, Sigy 11, 7, *PjóðA* 4, 9, *v. enda lífs folginn* Yt 23, *v. skarð standa ófult* St 6, *v. deili á e-u, vide besked om*, ESk 6, 41, *v. angr Sigurði, vide at S. vil få sorg*, Gríp 20, *v. goða heill ok guma, kende dem*, Reg 19, *v. val*

bráðir (*vist for vals bráðir*), *vide at der kan væntes*, Hhund II 43, *v. sik baztan, vide at en selv er den bedste*, Steinn 3, 5, *v. e-n sér leiðastan Ód* 15, *v. sér hungrbann, mærke at der er*, *PjóðA* 1, 7, *vissi sér á hondum nauðir, mærkede at der var*, Vol 11, *jfr Sigsk 13; veit bló byrskíð brjóta viði* Ht 74, *jarl vissi sik foldar missa, mærkede, at han*, Arn 2, 15, *breiðask vissu vesold sína* Arn 2, 6; — *v-i menn at, man vide, bør vide*, Rst 26; *hvar v-i old hijarl liggið, hvor skulde man kende, hvor kender man*, Vell 37; *infin. abs.*, *vita ef, hvé, lad os få at vide, prove*, Eyy Lv 13, Eg Lv 3; *v. far ef, gå hen og undersøg om*, Fj 43, *v. atferð e-s, undersøge*, EGils 2, 3. — 3) *om hvad man ser i drømme*, *vissak fjandr standa, jeg syntes at mærke, at GSúrs 29*. — 4) *med gen.*, *tyde på, vise*, afreks veit pSær 2, 2, *gleði minnar veit geipun Mhkv 1, at þér góðs v-i Sigsk 31, hræzlu bat vissi Am 99, sorgar veit PjóðA 4, 21, bat vissi helzt ríkis Sigv 12, 6, hitt skal v. meira vitis Korm Lv 14, stúðir vissu nauða Sturl 3, 5, — *vide om, kende til, barna veit pinna Am 84, v. góðs Hávm 20, v. manna Guðr II 9, v. ríkis, føle ens magt*, Sindr 7; *v. alls ekki svarra, slet ikke kende noget til kvinden (og hendes natur), men her styres dog vel svarra af ekki*, Korm Lv 1. — 5) *tyde på, bebude, draumr veit Hálfs VI 7, v. gótt Hálfs VI 9 o. s. v.* — 6) *part. v-andi, med gen. v-andi vits Hávm 18, margs v-andi Vsp 20; — part. pass. vitaðr, bestemt, vílstigr of v. Hávm 100, så es þeim voglr v., bestemt til kamplads, Vafþr 18, þeim vas varzla v-uð, bestemt, tildelt, Fj 16, hans es mér vón v-uð, ham vænter jeg nu bestemt, Eirm 5.* — 7) *med præpp. og advv., med frammm, v. frammm, vide forud, se ind i fremtiden*, *þry 15, — med fyrir, v. fyrir, vide forud, v. fyrir ørlög sin Hávm 56, v. fyrir gorla Hárb 4, v. fár fyrir Reg 7, v. fátt fyrir Sól 35, — med of, v. of viðfarar e-s, vide besked om*, Krm 26, — *med til, (omtr. = v. med gen. 2), v. til góðs sins Hávm 12; v-ask til, vide besked om hinanden*, Pl 23.*

vití, *m.* 1) *egl. ‘bebuder, viser’, ildmærke, bavn, sem v-ar brinni* Arn 2, 17, *þat mun v. kallaðr Grott 19; blandt ildnavne, pul IV pp 2. — I kenninger, for guld: v. óss þorgO, v. Rókkva miðs Bjhit 2, 3, marnar v. Bjhit 2, 19, v-ar valstáða Ht 86, v. hauktorgs GSvert 7, v. lauðar Hl 28 b. — 2) ravn (egl ‘den varsrende’), pul IV tt 1. — 3) stednavn i det vestil. Norge, unz Víkarr kom frá V-a innan Gautr II 6. — *Jfr bóg-, fagr-, garð-, gunn-, haf-, hjaldr-, rauð-, sár-, veðr-, og blóð-, veidi-*.*

vitinn, *part., bestemt, givet, valr v. enum eineyjga Harkv 12.*

vitja, *(-aða, -at), besøge (af vit i fara á vit), med gen., v. Vafþrúðnis Vafþr 1, v.*

vers annarrar *Helr 1*, mín at v. *Sigsk 52*, *Ghv 19*, v. atsitjanda *Eg Lv 24*; móður at v. *Ghv 8*, v. húsa *Helr 2*, v. veggjar viggs *Gunnl Lv 4*, v. *Garða BjH 3*, v. *Jórsala* byggðar *ESk 1, 4*; absolut, *Korm Lv 39*; komme for at modtage noget, v. mála (af máli) *Sigv 13, 7*, v. epila *Merl I 21*; — absolut *Vitn 11*, — part. vitjendr, person (om en enkelt) som kommer i besag, *Korm Lv 14*. — v. *pBrán 4* er urigtigt for veita.

vitki, m., troldmand, v-a liki fórtu verpið yfir *Lok 24*, v-ar allir frá Vilmeiði *Hyndl 33*.

vitlausa, f., uforstand, dumhed, virða e-t v-u, som noget hvorri der ingen mening er, *Merl II 97*.

vitlauss, adj., uden forstand, *Helr 5*, *EGils 3, 9*.

vitni, n., vidnesbyrd, *Sigv 13, 25*, *Gd 10*, *Gdβ 45*, bera v. *Rv 4*, v. laga *Gd 39*, v. valfalls *Vell 15*, men stedet er uklart. — *Jfr elsku*.

vitnir, m., 1) ulv (egl ‘med (skarpe) sanser’, af vit), *pul IV ee 1*, *Ht 56*, *Arn 3, 15*, rjóða v-is varrar *Nj 7*, v-is hræ *Brot 4* v. l.; v-is qlöðr, blod, *ESk 10, 1*, v-is víñ, d. s., *ESk 7, 6*; sinceris v., skib, *Hfr 3, 16*, v-is váði, ulvens, ø: *Fenrisulvens*, modstander, *Odin*, *Refr 3, 4*, om Fenrir også *Grí 23*, *Vafpr 53*. — 2) sværd, *pul IV l 6*. — *Jfr blind-, graf-, hlunn-, hróðr-, hróðrs-, malm-, mið-, mjøð-, móð-, móð-, spor-, þjóð-*.

vitnisburðr, m., vidnesbyrd, *Vitn 22*.

vitr, adj., klog (om den medfødte klog-skab), v. vellbroti *þjóð 4, 1*, v. vekjandi loqrásns *þmáhl 3*, harða v. *Isldr 11*, v-rír beimar *Lil 74*, *jfr Has 29*; v-rt víf *Gríp 51*, *Hfr Lv 18*, om kvinder, *Halli, Am 3. 12*. — Som dværgenavn, *Vsp 12*, *pul IV ii 4*. — *Jfr all-, bøð-, fjol-, marg-, orð-, slæg-*.

vitra, f., visdom, kløgt, kraptr ok v. *Mey 23*; dygð ok v. (v. l.) *Mey 7*.

vitrask, (-aðisk), vise sig (i drømme eller på anden overnaturlig måde), *Merl II 78*, *Heil 12*.

vitrun, f., åbenbaring, *Gdβ 11*, *EGils 1, 7*.

vitt, n., trolddomsredskaber, trolddom, v-a vétr, sejdkvinde, *Yt 3. 21*. *Jfr Arkiv XI, 11 f.*

vitta, (-tta, -ttr), anvende trolddom, for-gøre, forhekse, v-i hon ganda, hun gjorde stave istand til at bruges som trolddomsmidler (*jfr magna*), *Vsp 22*. Pippings op-fattelse *SNF XX*, 3 er næppe rigtig.

vittugr, adj., fuld af trolddom, om en spåkvinde, *Bdr 4*.

vizka, f., visdom, kløgt, *Ófeigr 4*, *Rst 26* (ved rettelse), *Líkn 8*, *Lil 46*; v-u vegr *Heilv 7*. — *Jfr log-, sam-*.

1. **víða**, adv., vidt, videnom, på mange steder, harða v. *Rst 8*, rata v. *Hávm 5. 18*, *Alv 6*, v. runnin, fra mange steder, *Arn 2, 13*, þeirs v-ast nenna *Hfr 3, 10*, ríki

stendr v. *Vell 17*; v. lands *Lil 19*. — *Jfr full-, megin-*.

2. **víða**, (-dda, -ddr), udvide, i medium, *Merl I 23*.

Viðarr, m., Vidar, Odins sön (vokalens længde er sikker; egl ‘den vidt herskende’, af víðr), Odins hævner, *Vsp 55*, *Vafpr 51*; *Grí 17*, *Lok 10*, *pul IV g, e*.

viðbláinn, m., navn på den 3. himmel (egl ‘vidtblånnende’), *pul IV ff, nn*.

viðbleknir, m., skjold (egl ‘den vide, store, og gule’), *pul IV r 1*.

Viðblindi, m., en jætte, *pul IV b 5* (*jfr SnE I 408*), V-a goltr, hval, *HSt 2, 2* (*jfr svalteigr*), *jfr Hjelmquist i Stud. i nord. fil. IV, 6*, V-a svín, d. s., *Anon (XIII) B 62*.

viðbotn, m., ‘vid, bred, bund’, v. glyggskers, luftens vide bund, jorden, *Sigv 7, 4*.

viðbyggðr, adj., videnom beboet, tæt beboet, v-t vatn, med henblik på de mange øer, *Sturl 5, 13*.

viðeimr, m., ‘havild’ (af víð- = víði-), guld, *Nj (XII) 10*; skr. viðheimr.

viðfeðmir, m., den 4. himmel (egl ‘den vidt favnende’), *pul IV ff, nn*.

viðfilogull, adj., vidtom flyvende, om örnen, *Hæng VII 2*.

viðfrægr, adj., berømt videnom, om Odin, *Husdr 8*, om gud, *Merl I 67*; om helte og fyrster, *Hamð 28*, *þjóð 4, 2*, *Ott 2, 11*, *Sindr 2*, *Rst 13*, *Od 5*; — v-t mannfall *Vell 24*.

viðfrækn, adj., videnom, allevegne, tapper, *Hamð 28*; mulig fejl for víg-.

viðflorull, adj., som flakker, farer, videnom, *Hæng V 6*; som tilnavn, *Orv IX 63*.

Viðgípr, m., jætte (egl ‘den vidt gri-bende’), *pul IV f 1*.

Viðgymnr, m., jætte (ifølge SnE I 258), V. Vimrar væds, Tor, *Húsdr 6*; rimeligere er det at antage, at ordet er appellativ, som betyder ‘gennemvader’ eller lign.

viðgyrðill, m., ‘vidt bælte’, v. Vørðu, havet, *ESk 13, 11*.

viðheimr se viðeimr.

Viðines, n., i Skagafjorden (Island), *Gdβ 19*.

1. **víðir**, m., pil, *pul IV kk 1*.

2. **víðir**, m., 1) hav (egl ‘det udstrakte’, af víðr), *pul IV u 2*, v-i verpr *Refr 4, 4*, brim v-is gnýr *Korm Lv 37*, pungr v. *Ht 74*. — I kenninger, for blod: gallópnis v. *Skúli 1, 1*, — for skib: v-is fákr *Pl 42*, v-is Valr *GrHj 4*, *þjóðA 4, 9*, veltireið v-is *Hfr 3, 7*, — for guld: v-is hyrr (ved rettelse) *EGils 2, 13*, v-is gleðr *EGils 3, 11*, v-is funi *EGils 1, 11*. — 2) hest, *pul IV rr 2*.

viðkunrr, -kuðr, adj., videnom bekendt, = viðfrægr, *þjóðA 3, 9*, *Leið 19*, v-ari þú verðir *Skí 28*.

viðlendr, adj., i besiddelse af vidt udstrakt(e) land(e), *Gráf 7*, *pjisk 1, 1*, *Hfr Lv 5*, *Sigv 9, 3*, *þorm 2, 10*, *ESk 6, 17*, *Merl II 73*.

Víðópnir, *m, hane, (egl 'hvis gal høres videnom', af óp; skr. -ofn-), pul IV uu, Fj 18, 25.*

viðr, *adj, vid, vidt udstrakt (til alle sider), stor, omfangsrig, især om jorden, lande eller dele deraf og om himlen, v. Nóregr pGisl 3, við valrauf Rdr 13, við fold Rst 2, við lond Yt 35, Sturl 3, 3, jfr vindkers v. bott, jorden, Arbj 18, v. vollr Eg Lv 31, Korm Lv 16, v. vangr Sigv 2, 2, v-ir Peizinavellir ESk 6, 52, við frelsi Vinða vals Sindr 3, v-ir skóga VGt 3, við heiðr Bbreiðv 6, við Gnitahéðr Akv 5, vitt børð, om en kyststrækning, ved Limfjorden, Gráj 9, vitt sund Hjr 3, 17, v. Hjorunga vágr Jóms 20; om himlen, við vinða mundlaug Rdr 20, v. vindheimir Vsp 63; við Valhöll Grí 8, v. støðull, om fjærefolden, Hjr Lv 17; v-ir vegar Sigdr 18; vitt bál, om Balders bálfærds-stabel, Húsdr 8; v. iss Nj 27; om et skjold Sindr 6; om kleder, v-ar várðir Bbreiðv 4; vitt strið, stor kummer, pKolb 3, 1, við vásbúð Bbreiðv 5. — vitt som adv, videnom, Tindr 1, 2, Sigv 12, 10, Mark 1, 22, Krm 9, 24, séa vitt, se vidt omkring, Vsp 29, vitt of komnar, komme fra mange sider eller langvejs fra, Vsp 30, vappa v. á veg Eg Lv 37, v-ara löndum, udover jordens grænser, Ótt 4, 2, vindr es v-ast ferr Álv 19, — gen. viðs, skr. vítz, víz, langvejs fra, v. borinn (hræfn) Yt 19, jfr Aarb. 1881 s. 234; — videnom, om lyd, Hrólfs 8; — forstærkende med et adj, v. morg Hl 31 a, v. ramligr Merl II 50, — vítz urigtigt for unz Nkt 70. — Fem. Við, f, elvenavn, Grí 27. 28, pul IV v 1. — Jfr all.*

viðsvol, *f, elvenavn, pul IV v 5, er urig-
tig v. l. for iðsvol, s. d.*

viðpinguðr, *m, en som holder ting
videnom, hringa v., en som holder
sværdenes ting videnom, kriger, Sturl
5, 7.*

vif, *n, kvinde (gjift eller ugif, ung eller gammel), pul III 2 a, IV i, Gríp 16, Hávm 102, Guðr I 13, Am 12, Korm Lv 39. 44, Grett 1, 1, Vígf 2, v. konungs Gríp 49, vitrt v. Gríp 51, ógæfr of for v-a Jóms 3, at v-s rúnur Bjark 2, v. valnesk Guðr II 35, vindversk v. ESk 6, 29, víf en vígðu, nonner, ESk 13, 5, fræg-
ast v., jomfru Maria, Lil 28, gimsteinn v-a, d. s., Lil 27; gørninga v., troldkvinde, Bbreiðv 6, Óska v., jorden, Ótt 1, 2; áleggjar (stenens) Yggjar (jættens) v., jættekvinde, Arn 3, 11, hamra v., d. s., Isldr 2; mistar v., valkyrje, dens drífa, kamp, Sindr 1, odda v., d. s., Vell 8. — Som egennavn, Rþ 25. — Jfr dýrðar, geir-, mektar-, ósk-.*

Vifill, *m, sagnperson, Qrv IVβ 1 (eller Vif-?).*

Vifilsey, *f, sagnlokalitet, Hrólfs 3.*

Vifir, *m, dværg, pul IV ii 4.*

vífl, *f, vaskebræt (bræt til at banke
vasketøjet med), vesa (at e-u) sem v. at*

brunni, være så hyppig ved noget (ar-
bejde) som v. er ved brønden, Korm
Lv 22.

vítmarr, *m, v. l. for vífs marr Arn 3, 11,
se víf.*

víg, *n, 1) drab, v. Halfdanar Grott 22,
vitnis v. Vafþr 53, frá v-i Yt 9, af v-um
Brúsi, efla v. Gríp 12, lýsa v. Am 69,
Hhund II 10, hvetja v-s Yt 13, iðrask v-s
Háv 7, v-a tal þorm 1, 15, — 2) kamp
(dog er det ikke let altid at skælne
skarpt mellem bægge betydninger), pul
IV k 2, Hókr 5, Háð 4, Vell 20, at v-um
Grí 49, finnask v-i at Vafþr 17, 18, vega
v. Oddgr 18, v-s ótrauðr Skí 24, vaða at
v-i Reg 24, vekja v. Rp 37, benda v. G
Drop 5, herða v. Sigv 12, 7, fylgja v-um,
deltage i, Hárð 24, deila v. með verum,
afgøre, Lok 22, varr við v. Lok 13, v-i
vanr, om Odin, St 24, v-s orr Ótt 1, 3,
til v-s Eg Lv 29, Harkv 21, v-a mætir,
kriger, Sigv 1, 8, v-a Hoðr, d. s., "Finn";
v-a Njörðr, d. s., Nj (XII) 8, v-a Freyr
pJóðA 4, 3, v-s hamla, sværd, Mark 1,
21, v-a ský, skjold, ESk 6, 68. — Jfr folk-,
her-, ætt.*

vígadrött, *f, kampsicare, Sturl 3, 8.*

vigaferði, *n, drab, kampe, StjO II 10.
vigalfr*, *m, 'kamp-alv', kriger, Sturl
4, 13.*

Viga-Styrr, *m, isl hövding (10. árh.),
Gestr 1.*

vígband, *n, drabsbånd, bånd til at
binde en indtil denne dør, snúa vígbond
Vsp 34 (i et uægte halvværs); jfr Arkiv
XXX, 135.*

vígbjartir, *adj, lys, strålende, i kampen,
pJóðA 3, 17.*

Vigblær, *m, hestenavn, Hhund II 36
(egl 'kamp-vind', hurtig som vind til, i
kamp²).*

vígbod, *n, kampmelding (jfr herboð),
StjO II 5.*

vígbolkr, *m, 'kamp-væg', skjold, v-ar
valdr, kriger, Bbreiðv 2.*

Vígðalar, *m. pl, sagnlokalitet, Hhund
II 35.*

vígðjarfr, *adj, kampdjærv, Harkv 20,
pJsk Lv 6, Bjark 6, Hávm 15, ESk 6, 30,
Ht 99, Merl II 72.*

vígdrött, *f, kampsicare, kampberedt
skare, Hávm 100, Ht 16, i pl Sturl
5, 2.*

Vígðvalinn, *m, fingeret navn, Sól 78.*

vígeisa, *f, 'kamp-ild', sværd, Gráj 14
(tekst ufjuldstændig).*

vígeldr, *m, s. s. foreg., prymr v-s, kamp,
Eg Lv 18.*

vígfir, *adj, kamp-behaendig, øvet i
kamp, Kolli 2, Nkt 11, Anon (XIII)
B 19.*

vígfold, *f, 'kamp-land', kamplads,
vondr v-ar, sværd, Ht 30; snarest skulde
man dog vænte, at v. betød 'skjold'.*

vígframr, *adj, dygtig i kamp (v. l. til
vígs framr), Yt 36.*

vígfrekr, *adj, kamp-begærlig, krigersk,
Hausl 4.*

víg-Freyr, *m*, ‘kamp-Frey’, kriger, v-s líf Ott 1, 2.
 vígfrømuðr, *m*, ‘kamp-fremmer’, dygtig kriger, Yt 20.
 vífuss, *m*, ‘kamp-villig’, begærlig ejter drab, om sværet, *Grettis* 33. — Islænder i 10. ðrh. pTref 1; V. *Viga-Glumsson*, Jóms 34.
 viggardr, *m*, ‘kamp-gærde’, skjold, veðr v-s, kamp, þorv 2.
 viggjoll, *f*, ‘kamp-elv’, blod, vorm v. Ht 6.
 vigglaðr, *m* (adj), skjold (egl ‘skinnende, lys, i kamp’), þul IV r 1. — Fem. viggloð, 1) økse, þul IV m. *Jfr Falk, Waff* 115. — 2) jættekvinde, þul IV c 5.
 vighagr, *adj*, kamp-dygtig, kyndig i kamp, þloft 2, 1.
 vighljóð, *n*, drab-sang, vópn sungu v. Skáldh 6.
 vighlynr, *m*, ‘kamp-lön’ (*træ*), kriger, Hl 25 a.
 vighress, *adj*, kamp-rask, Pl 58.
 vígi, *n*, befæstet sted, befæstning, gammalt v. *Hskv* 2, 8.
 vígja, (-ða, -ðr), vie, indvie, v. brúði, med hammeren, pry 30, v. saman, indvie til øgteskab, sst, v. e-n, til konge, *Sturl* 3, 1, v. til byskups *Mark* 1, 27, v. til friðar *Sturl* 4, 28, (Kistr) v-díz oss, viede sig til vor frelse, *Lil* 37, v. brunna *Gdþ* 32, v. vatn Iv 3, vígð mold Nkt 69, víf en vígðu, nonner, *ESk* 13, 5, vígð þjóð, klærke, *EGils* 2, 6, vígðr staðr, pilgrimstaven, *Sigv* 12, 27; ek v-i svá virða dauða, jeg vier d. v. s. bevirker en bestemt tilstand, *Herv* III 12.
 vígleiptr, *n*, ‘kamp-lyn’, sværd, *Eg* Lv 22.
 víglið, *n*, kamp(-beredt) skare, kriger-skare, *Hhund* I 25, *Sturl* 4, 16.
 vígligr, *adj*, der ser ud til at kunne kæmpe, kampdygtig, begnar v-ir *Am* 54, v. bani (banemana) *Haustil* 16; Iv 5, *Qrv* IX 20; v. floti, kampflåde, *Gisl* 1, 3; menn v-ri *Hbreiðm*.
 víglitnir, *m*, hest (vistnok for víg-glitnir, ‘kamp-skinnende’), þul IV rr 2.
 vígljóss, *adj*, kamp-lys, så lys at man kan kæmpe, v. morginn *Arn* 5, 17.
 víglundr, *m*, ‘kamp-træ’, kriger, *Bbreiðv* 5, *GrHj* 4, *Sturl* 5, 20 (i pl). — Som fingeret) mandsnavn, *Vígl* 13, 21.
 víglystr, *adj*, kamp-lysten, kampbegær-lig, *Sorlp*.
 vígmiðlungr, *m*, kriger, Yt 36 (v. l.).
 vígmoðr, *adj*, kamp-ivrig, kamp-ájærv, *VGl* 6, *BjH* 3, Od 6, þelf.
 vígnaðr, *m*, ‘kamp-slange’, sværd, v-rs stafar, krigere, *Korm* Lv 62.
 vignest, *f*, (-r), ‘kamp-nál’, sværd (el. spyd) (nest = nisti), v-a bol, sværd, *HHj* 8, láta v-r bresta saman *Sindr* 6.
 vigniðjungr, *m*, kriger (v. l.), Yt 36.
 víg-Njørðr, *m*, ‘kamp-Njord’, kriger, *Grettis* 18.
 vignjordungar, *m*. pl, krigere, *Háv* 9 (ved reittelse).

Vígolfr, *m*, fingeret navn, *Sól* 20.
 vígrakkr, *adj*, kampmodig, Ott 2, 3, Ht 28.
 vígreifr, *adj*, kamp-munter, porm 2, 21, *BjH* 5.
 vígreyr, *n*, ‘kamp-rör’, sværd, láta v. lituð dreýra *Hl* 29 b.
 vígrisinn, *adj*, ‘kamp-rejst’, som har hævet sig ved kamp, kamp-berömt, *Gríp* 13, *Gudr* II 29.
 vígrisni, *f*, berömmelse, vunden i kamp, kampry, *Lok* 2.
 Vígríðr, *m*, kampsletten, hvor aserne og Surt kæmper (egl ‘mark, hvor kampen ríðr, er i svingende bevægelse’), *Vafþr* 18.
 vígríkr, *adj*, kamp-mægtig, *Hskv* 2, 1.
 vígroði, *m*, ‘kamp-rødme’, vistnok rødme på himlen, der antoges at bebude kamp, v-a verpr á hlýrni *Merl* II 68, v-a varp af rómu *StjO* II 6, verpr v-a of víkinga *Hhund* II 19, her synes digteren at antage, at fænomenet har vist sig lige omkring eller over krigerne. *Jfr Bugge*, *Studier* II, 119, *Detter*, *Arkiv* IV, 72.
 vígrunnr, *m*, ‘kamp-træ’, kriger, *Rst* 8, . *Líkn* 3.
 vígrækjandi, *m*, ‘kamp-røgter’, som lægger vind på kampe, kriger, Ht 64.
 vigsárr, *adj*, såret i kamp, v-sör vilja borg *Ht* 51.
 vígsgengi, *n*, kamp-følge, veita drengiligt v. (adskilt ved tmesis) *SnE* II 228.
 vígsgœðandi, *m*, ‘kamp-forstærker’, kriger, i pl *Nj* 11.
 vígskarð, *m*, ‘kamp-åbning’, åbning i en skanse, hvorigennem der skydes på angriberne, þskakk 1.
 vígskár, *adj*, 1) ‘farende frem med kamp’, krigersk, munu v-á of viða eiðar (her bör læses vígskóum of) *Brot* 5. — 2) ‘beträdt af kamp’, o: utsat for kamp, hærjet, v-tt ríki *Sturl* 4, 13.
 vígskóð, *Ingj* 1, 1, bør opfattes som to ord vígs skóð.
 vígsky, *n*, ‘kamp-sky’, skjold, v-s rymr, kamp, *Hjr* 3, 7.
 vígsla, *f*, vielse, om kongevielse, *Sturl* 4, 30. 7, 1; — gejstlig vielse, v-ur dýrar *Gdþ* 10, *GSvert* 8, v-u gæfir, biskop, *E Gils* 2, 4, v-u njótr, d. s., *EGils* 2, 5, v-u vín *EGils* 1, 5.
 vígsnarr, *adj*, rask i kamp, Hl 25 a.
 vígspjoll, *n*. pl, kamp-melding, meddelelse om kamp, ufred, mundtlig, *Hhund* II 12, ved ildsignaler, vígspjoll vaka þat mun viti kallaðr *Grott* 19.
 vígspó, *f*, ‘kamp-sang’, væsenlig det samme som ‘kamp’ (jfr malmhriðar spó), sporna vøllu v. (dativ), træde frem på marken med kamp, kæmpe på slagmarken, *Vsp* 24. *Jfr Meissner* s. 197.
 vígstari, *m*, ‘kamp-stær’, ravn, *Haeng* VII 2.
 vígstormr, *m*, ‘kamp-storm’, kamp, v-a valdr, kriger, *Ólhv* 1.

vígstríðir, m, v. l. *før vígstørir, ordet skulde betyde 'en som gör kampen hård'.*
 vístørir, m, 'kamp-forøger', kriger, Nj 18.
 vígstøð, f, 'kamp-sted', slagmark, Hl 9 b.
 vígsok, f, omrent = víg, kamp, vekja v-ar, kæmpe, Korm Lv 49.
 vígtær, adj, kamp-vant, erfaren i kamp, Anon (XII) C 8.
 vígtår, n, 'drabs-tåre', tårer, fældede over et drab, ens fald, fella v-tør Sigv 13, 22.
 vígteitr, adj, kamp-glad, Pl 34.
 vígtjald, n, 'kamp-tælt', skjold, v-s vådi, sværd, pmáhl 2.
 vígtønn, f, 'kamp-tand', hugtand, spara v-tennr Grettis 10; ved rettelse Merl II 72.
 vígþeyr, m, 'kamp-tø', kamp, Hfr 3, 17.
 vígþrima, f, 'kamp-larm', kamp, Hhund I 7.
 vígþrot, n, 'kamp-ophør', Vingnis at v-i, når V. ikke mere er i stand til at kæmpe (fjordi han er falden), Vafþr 51.
 vígorr, adj, kamp-rask, v. l. til vígs ørr Ott 1, 3.
 vígóss, m, 'kampgud', kriger Hskvaldr 2, 1.
 vík, f, (-r), vig, bugt, pul IV u 3, i v-um Arn 3, 15, bars víkr deilir, hvor vigene deles, o: ved et næs, Hál 7, eiki skar v. pjóðA 1, 4; fákr v-a, skib, Ólhv 5, 1, Valr v-a, d. s., þGísl 1, v-a døkkmarr, d. s., Bjhit 2, 19; v-a vagnskreytir, mand, Isldr 4; v-a eldr, guld, Bersi 2. — Som egennavn, Viken (i Norge), Vell 17. V. Varins se Varinsvík. — Jfr Drit-, Gand-, Varins-.

Víkarr, m, sagnhelt, Gautr II 6; — Orv IV β 3.

Víkarskeið, n, sagnlokalitet, Krm 18.

víkeldr, m, 'vig-ild', guld, Þturl 6, 9.

víking, f, vikingetog, vikingefjærð, i v-u Helr 3, Hálfs IX 15, hepta v. Mark 1, 8.

víkingr, m, viking, sókriger, Hhund I 27, II 4, 19, Helr 11, Eg Lv 1. 7. 8, Edáð 5; Óhelg 2, 3, Sigv 1, 3. 6. 10; 12, 6, Ott 3, 5; Valg 3, Steinn 3, 3, Bkrepp 3, Hskv 2, 1, þskakk 3, Rst 8, Jóms 22, Sturl 6, 1 (om Ribbungerne), Sørlp, Herv II 3, Orv IX 61; Iv 43 om Sigurd slemb, sveimr v-apHjalt 2; v-a máni, skjold, pmáhl 13, vó v-a, køllen, pskúm, skeiðar v-a Tindr 1, 5, v-ar Gauta setrs, om Tor og hans fæller, pdr 8, niðr v-a Herv III 18. — Jfr Jóms-, vestr-.
 víkja se víkva.

víkmarr, m, 'vig-hest', skib, ESk 13, 7.

víkva, ýkva, yngre víkja (veik, veyk; víkvinn, ýkvinn, víkinn), 1) bevæge, med dativ, ýkva hvélvögnum Akv 28, v. síðum til høegri handar, dreje sæderne til det bedre, forbedre sæderne, EGils 1, 3; v. máli, holde op med sin tale, Pl 29; medium, pat víksk eigi, det svigter ikke, det

er sikkert, porm 2, 20; upersonl. landi víkr, landet viger, gör en böjning, Rv 23. — 2) intrans., vige, bevæge sig, heiðriðn víkr at pér, kommer til dig, Gd 70; ok svá veik at meyju, henvendte sig (sine ord) til, Lil 28, jfr Mdr 1, v. undan, vige, blive forsømt, om de strænge versregler, Lil 97.

Víkverjar, m. pl, Vikens indbyggere, ESk 7, 2.

víl, n, möje, möjefuldt arbejde, við v. ok erfiði Hár 58, alt es v. sem vas Hávm 23, vinna v. Korm Lv 17.

Vílir, m, Odins broder (vokalen er bestemt ved versemålet), V-is bróðir, Odin, St 23; jfr Vili.

vílmogr, m, arbejdende person, en som har hårdt arbejde, træl, pul IV j 10, Skí 35, mål es v-um at vinna erfiði Bjark 1. Jfr H. de Boor: Isl forsch. 78; etendig stillet mand, våfa med v-um Hávm 134 (at antage her et vílmagi er ganske grundløst. Jfr E. Magnússon, Cambr. Phil. Soc. Proceed. 1887).

vílsiðr, (-sínnr), m, = víl, möjefuldt, hårdt, arbejde, eiga at vinna v-nn, have at döje, GSúrs 32; — om vílsinn i v. vglu, Anon (X) II B 6, der skal betyde 'jættekvinde', hører hid, er tvivilsamt, da 'spåkvindens möje' ikke synes at give nogen god mening; et vílsinn fører ikke til bedre, medmindre dette kunde betyde 'behageligt følge'.

vílsinni, n, 'möjefuldt følge', möje, v-is spg, spå om trængsler og farer, Guðr II 38.

vílstigr, m, möjefuld vej, farlig vej, fare, svá vas mér v. of vitaðr Hávm 100.

vímarr, m, af ukendt betydning og måske kun beroende på fejl, geira v., 'spydsvinger' (?), i den forvanskede v. l. til HolmgB 4.

vín, n, vin, margan stelr viti v. Sigrdr 29, v. vas í könnum Rh 32, (rúnar) í v-i Sigrdr 17, við v. eitt Oðinn æ lifir Grí 19, drekka v. Akv 2. 14, komat v. á grón þórh 1, at v-i GSúrs 3, bera v. Eirm 1, Krm 18, velja v. húskorlum Rst 13, vekja e-n at v-i, til vin-fest, drikkelag, Bjark 2, v. kallak bat Ht 25. — I kenninger, før blod: svíra v. Krm 7, hrafns v. pmáhl 13, hrafna v. Isldr 1, vitnis v. ESk 7, 6; jfr vinna varg v. Nj 11, — for digterdrikken: valkjósanda v., dens beiðir, skjald, Korm Lv 21, Viðris v. EGils 1, 21, — for kvinde: v-s Vór Has 52, v-s skorða (ved rettelse) Bjhit 2, 2, — for drikkekar: v-s virki VGl 7 (jfr hirði-Sif). — Jfr hrafn-, seim-, ulf.

Vín, f, elvenavn, pul IV v 4.

1. Vína, f, elv (egl. Dwina i Rusland), pul IV v 3, Grí 28, á V-u bordi Gráf 5; Lopts vinar (Odins) víneims V., skjalde-drikken, digit, Vell 12; grønleikr V-u, guld, EGils 1, 22.

2. Vína, f. = Vínheiðr (i Nord-England), V-u nær Eg Lv 10.

víndrykkr, *m*, *vin*, *drikning*, *drikkeri*, *Mv III 3.*
 víneik, *f*, ‘*vin-eg*’, ‘*vinbærerske*’, *kvinde*, *Rv 19.*
 vínfar, *n*, ‘*vin-skib*’, *vinkar*, *bæger*, *Sturl 4, 33.*
 víñferill, *m*, ‘*vin-sti*’, *vin-kar*, *bæger*, *Hym 31.*
 víngarðr, *m*, *vinhave*, *SnE II 232*, *v-s eflir*, *om en præst*, *Gd 10*, *om Skt Peder Pét 32.*
 vín-Gefn, *f*, ‘*vin-Gevn*’, *kvinde*, *Gunnl Lv 9.*
 vín-Gnóð, *f*, ‘*vin-Gnod*’ (*skib*), *vinbeholder*, *Hertýs v.*, *Son eller Bodn*, *dets austr*, *hvað der øses op deraf*, *skjalde-drikken*, *digt*, *Vell 3.*
 víngørð, *f*, ‘*vin-tilvirkning*’, *den tilvir-kede vin*, *v. vitnis våða (Odins)*, *skjalde-drikken*, *digt*, *Refr 3, 4.*
 vínheimr, *m*, ‘*vin-verden*’, *vin-gæmme*, *Lopts vinar (Odins) vin*, *skjaldedrikken*, *dens heimr*, ‘*Odrørir (eller Son-Boðn)*, *dens Vina*, *skjaldedrikken*, *Vell 12.*
 vínhøfgr, *adj*, *vin-tung*, *v-høfgr qlskál-ir* *Akv 34.*
 vínker, *n*, *vin-kar*, *bæger*, *v-s Njorun, kvinde*, *Krm 20.*
 vínkjallari, *m*, *alinkælder*, *v. guðs*, *om en biskop*, *Gd 71.*
 vínviðr, *m*, *vinranke*, *pul IV kk 3.*
 Víparr, *m*, *jætte*, *pul IV b 5 (jjr no-vipra, med langt i*, ‘*bruge besynderlige skikke*’, *og subst. vipra*, ‘*påfund*, *gøgle-spil*’).
 1. vísa, *f*, *vers*, *strofe*, *vinna v-u senda Korm Lv 56*, *yrkja v-u Bjhit 2, 21*, *kveða v-ur Gdβ 2*, *gerðak þessar v-ur Sigv 3, 1*, *v-ur Kolbrúnar, de til et digt samlede strofer om K.*, *porv 2, 2*, *lúka v-u Sigv 13, 7*, *í sléttum v-um Lil 3, jjr 2*, *eina kann ek v-u : ari sat á steini Anon (XIII) B 24*, *v-u skreytir, digter*, *Hjr Lv 5. — Jjr gaman*, *gleði*.
 2. vísa, (-ada, -at), *göre bekendt med (víss), vise*, *v. skipun dóma SnE II 212*, *v-e-m leið Hár 55*, *Grip 24*, *v. himna stíg Mark 1, 27* *v. stíg at baugi Sigv 3, 15*, *også uden leið*, *framm v. skop folklíðongnum*, *fører fremad*, *Fájn 41*, *v. e-m til svefnis*, *føre en til sængen*, *GSúrs 23*, *v. vónnum lyð til fjanda*, *sende dem til*, *Líkn 28*, *v. e-m til valstefnu*, *føre en*, *udæske en til*, *Hhund I 19*; *v. e-m at e-m*, *føre en frem imod en*, *til kamp mod*, *Hjr Lv 23*, *v. framstafni í haf*, *lade forstavnene vende*, *bevæge sig*, *ud på dybet*, *Hallv 2*, *v. høfði á helvega*, *lade sit hoved vendre (nedad) mod*, *om løget*, *Heiðr 7*, *v. augum á e-n*, *lade sine øjne rette sig mod*, *Hyndl 6*; — *svá vas á v-at*, *sædedes blev der pegt på*, *antydet*, *Am 12.*
 Vísburr, *m*, *Ynglingekonge*, *Yt 4.*
 vísdómr, *m*, *visdom*, *om den kirkelige lære*, *v-s grœðir*, *om Erik egode*, *Mark 1, 25*; *betra v-m Heilv 3*; *villa v-m*, *om messesangen*, *Sjórs 2.*

vísendi, *n. pl*, *kundskaber*, *Mág 1.*
 vísi (*yngre vísi*, *næppe ældre end 14. árh.* og *findes i yngre hæss indsats for ældre vísi*, *f. eks. Hák 4 Mark 1, 18*), *m*, *fyrste (egl. ‘anfører, som fører fremad’*, *jjr vísa*), *pul IV hh 2*, *pjóð 4, 2*, *Hák 11*, *Hjr 2, 6*, *Bjark 6*, *Vell 5*, *Eskál Lv 1*, *Hhund I 7, 10, 14*, *II 3*, *Hjl 2*, *Sigv 2, 2*, *pjisk 1, 1*, *Ótt 1, 2*, *Rst 13*, *Ht 72 o. s. v.* *v-a ferð Yt 9*, *v-a ráð Harkv 17*, *v-a grein Ólv 2, 1*; *v. alfa*, *Völund*, *Vgl 13, 32*, *v. verðungar Hák 4*; *v. hjardar*, *tyr*, *Anon (XI) Lv 2*; — *i betegnelser for gud*: *v. vagnræfrs ESk 6, 71*, *v. veðrs hallar ESk 6, 2*, *v. sunnu setrs Has 13*, *v. vagna brautar Pét 14*, *v. vegs Líkn 7*, *v. dāða Líkn 12*, *v-a dróttinn Kristus*, *EGils 2, 10. Jjr 1*, *vísir*.
 vísiljós, *n*, *Líkn 9*, *kan ikke være rig-tigt*; *der bør læses vísum (til órum) ljøss.*
 1. vísi, *m*, *yngre form for vísi (s. d.)*, *der mulig er oprindelig i v. sólar*, *gud*, *Mgr 27*, *v. jarðar* *ok sunnu leiðar EGils 2, 13.*
 2. vísi, *m*, *knop*, *den unge*, *endnu lille og umodne*, *frugt*, *mjór es mikils v.*, *be-gyndelsen til noget stort er ofte lille*, *Ótt 4, 1.*
 vísliga, *adv*, *viselig*, *klogt*, *Sigv 12, 2*, *Mgr 13.*
 vísligr, *adj*, *bestemt*, *sikker*, *uundgælig*, *v-ar píslir Has 38. — Jjr ó.*
 vísmáll, *adj* (*rimet viser formens rig-tighed*; *hds har vel-)*, *som taler viselig*, *klogt*, *ironisk om svøben*, *ESk 13, 6.*
 víss, *adj* (*der er ikke grund til at antage to forskellige adj*, *et med lang, et andet med kort vokal*; *det er et og det samme ord*, *der allevegne foreligger*, *med to hovedbetydninger*), 1) *klog*, *vis* (*i reglen om den medfødte klogskab i modsætning til de tillærte kundskaber*), *v-i gestr*, *om dværgen*, *Alv 8*, *jjr vegg-bergs v-ir Vsp 48*; *særlig brugt om va-nerne*, *v-ir vanir Vajpr 39*, *Skí 17, 18*, *Sigrdr 18*, *jjr vis regin Vajpr 39*; *vis kona*, *fremsynt kvinde*, *Bdr 13*, *v-astr vera Vajpr 55*, *v-ir menn*, *kloge*, *kyndige mænd*, *Líkn 9* (*ved rettelse*); *verða v. e-s*, *få noget at vide*, *Helr 13*; *v-um vilja frá*, *bort fra (min)*, *kloge vilje*, *sådat jeg var nær ved at blive gal*, *Hávm 99.* — 2) *sikker*, *bestemt*, *(egl. ‘om hvem, hvad man ved rigtig besked’)*, *v-ir fjándr*, *abenlyse fjender*, *St 24*, *Hsv 51*, *v. viðr Hsv 47*, *v. pjóðr*, *abenlys*, *overbevist*, *tvø (greben på fersk gærning)*, *Gullásþ 2*; *vis vorn ESk 11, 4*, *v-ar dāðir Rst 2 (v. l.)* *v. heiðr Mey 50*, *verða vis sok til e-s Lil 14*, *vis stefna Korm Lv 29*, *vis vist Lil 13*; *vist es Korm Lv 58*, *Drv (XI) 8*; — *i v. vafrlogi Skí 8, 9*, *Fj 31*, *synes v. også at betyde ‘sikker, uundgælig’ (ɔ: for enhver der vilde trænge ind i borgen, som den omgav)*; — *ntr. vist ofte som adv*, *sikkert*, *Hjl 2*, *Hjr 3, 3*, *Eskál Lv 3*, *Jóms 6, 9*, *ESk 6, 32*, *Nj 2*, *Lil 22*, *Grip 12, 25*, *26 o. s. v.*;

samme betydning har udtrykket at vísu, Korm Lv 21, 25, Merl I 27, Lil 10 36, Gd 66. — Jfr al-, all-, bragð-, bol-, dáð-, fá-, fjol-, framm-, hand-, happ-, hrekkt-, hund-, jafn-, laga-, læ-, marg-, mat-, orð-, ó-, ráð-, rétt-, sann-, skil-, skoll-, snap-, svíð-, svip-, sog-.

vítá, (-fta, -ftr), egl ‘göre en til genstand for vítí’, dædle, tilföje vanære, mén, vittir (menn), dadlede mænd (eller sådanne som har begået noget strafværdigt, in casu ved at udeblive fra et møde), Korm Lv 46; v. hjalma, ødelægge hjälme, Sigv 1, 11.

vítí, n, 1) straf, taka á sér v. porm 2, 2, v. fyr vélar Merl II 45, v-is verðr Hsv 78, mikit v. Bergb 12, låta e-n hafa heitan eld at v. Sigv 13, 25; hvad man begår strafværdigt, strafværdig handling, dadelværdig opførsel, sjaldan verðr v. vørum Hávm 6, verja sík v. Eg Lv 18, gyrdá fyr v. ESk 13, 5, hafa (annars) v. at varnaði Sól 19. — 2) ulykke, varask sér við v. Reg 1, hitt skal vita meira v-is, större ulykke (eller straf), Korm Lv 14, fáa v. (dativ) viðsjár Hálfs VI 5; séa við v. hers, for mændenes (straf ::) hævn, deres anslag mod mit lív, Bjhit 2, 23; — randar v., skjoldets (straf ::) fordærvt, sværd, pjsk Lv 2. — 3) s. s. helviti, Bós 9. — Jfr hel-, hofuð.

vítka, (-da, -adr), dadle (af vítí), skylit bann v. våar (s. d.) Hávm 75.

víxla, (-ta, -tr), veksle, bytte, ombytte, v. litum, udseende med hinanden, Gríp 37, v. homum Gríp 43. — Jfr vexla.

voga St 8 er vist fejl for viða.

Vortigernus, m, britisk sagnkonge, Merl II 1.

vrangr, adj, se rangr.

vreiðr se reiðr.

vreka se rekja.

vrungu eller vrøngu, Eg Lv 47 findes i en så ufuldstændig sammenhæng, at det ikke er muligt at afgøre, hvad det er for et ord, der foreligger.

Vroskva se Røskva.

væða, (-dda, -ddr), ijore klæder (váð-ir), þótt hann sét væddr til vel Hávm 61.

vægð, f, skánsel, skánsomhed, v. at vígi Höki 5, bera v. at vígi pmáhl 1, Eviðs 4, v-ar vón Eg Lv 29, hyggja á v-ir G Odds 6, veita v., v-ir Likn 48, 3, purfa v. Lil 79, treysta á v. Lil 82; valdr v-ar Anon (XII) C 5, v-ar traudr Hl 37 b, Qgm 2, Ísldr 24.

vægðarlauss, adj, skánselslös, hård, enn v-i ása ólbeinir om Bjarne skjald, der drev hornet i Hakon jarls ansigt, Ísldr 16, bægja við e-m v-um Ótt 2, 11; v-s våpna hríð Ht 65; v-t, adv, herja v. Sturl 3, 7; uden ophold, uafladelig, Sturl 3, 21.

vægileiptr, m(?). navn på sværd (hvis ordet er rigtigt, jfr v. l.), pul IV 1 4.

1. væginn, adi, eftergivende, skánsom, mild, erum vér vægnir Sigv 11, 18; Gd 9, Hsv 53. — Jfr of-, ó-, sár-.

2. væginn, m, ild, pul IV pp 3.

1. vægir, m, sværd, pul IV l 4, kjósa val v-i, ved sværdet, Finng, vægja veitir, sværð-giver, mand, Bjhit 2, 17. Jfr Falk, Waff 63.

2. vægir, m, hav, pul IV u 2.

vægivaldr, m, ‘skånde styrer’ (adskilt ved timesis; hds vægja der er lidet forstædtlig), vés v., templets beskyttende styrer, Sigurd jarl, Korm 1, 6.

vægja, (-ða, -t), 1) give efter, vægðit jarl fyr jófri Vell 20, heldr an v. Steinn 1, 1, Nj (XII) 1, v. fyrri, være den første til at give efter, Hfr 3, 1, hugði litt v. Am 40, vildir ávalt v. Am 101, v. fyr e-m Anon (X) I B 10 b, Hsv 51, og vægði (v. l. til beygði), gav efter, viste sin ydmyghed, Lil 52, v-jask við e-t, give efter i henseende til noget, Hfr 3, 13; gerðit vatn v., gav ikke efter, strömmede uimodståelig, Am 26. — 2) med dativ, skáne, v. engum Lil 8, veðr vægðit vendi, stormen skánede ikke masten, pjóðA 1, 2. — 3) tilgive, dæll er (guð) at v. Gdþ 21.

vægr, adj, ubetydelig, ringe (egl ‘efter-givende’), v. es voxtr í augum, intet er for stort, faretruende, for ens öjne, Hág 13. — Jfr of-.

væna, (-da, -dr), 1) egl ‘udtale forvæntning om noget’ (af vón), beskyldte, sús Guðrún grandi v-di, som havde beskyldt G. for umoralsk vandel, Guðr III 10; bleyði vændr, beskyldt for, Haustl 2, bræði vændr pdr 4, ofstopa v-dir Hást 2, frýju vændir, beskyldte for mangel på mod, porm 2, 3. — 2) give, udtale, håb, þú vændir mér gefa nakkvat, du sagde at der var udsigt til, at du vilde give, pstf 2, 2; ek vænumk, jeg håber, Lil 87.

vændr, adj, yngre form for vendr, udført med omhu, prægtig, om en kappe, ÓTranon 6.

vængi se 3. vengi.

vængr, m, (-jar), vinge, af hans v-jum kveda vind koma Vafþr 37, (rúnar) á blóðgum v-jum Sigrdr 16, skaka v-i Sól 54, bar benþidurr blóðga v-i Iv 29. Forvænsket (af vengis) Óð 12. — Jfr arnar.

væni, n, forvæntning (af vón), es mér í heðin hvern handar v., jeg kan vænte, Hávm 73, styrjar v. Harkv 9, Ht 58, Anon (XII) C 20, rómu v. Harkv 17. — Jfr of-.

Vænir, m, Vennern, austr á V-i, på overfladen af (o: isen på), Gautr II 13.

vænligr, adj, som man kan have forvæntning om, esa nú v-t, det har ingen gode udsigter (med), St 1.

1. vænn, adj, som man kan have håb om, viðrif vasa sem vænst, behandlingen gav ikke særlig gode udsigter (med hensyn til livet), ESk 6, 60. — Jfr ban-, ó-, skaut-, stórt-, ør-.

2. vænn, adj, herlig, yndig, skön, væn-vín-Gefn Gunnl Lv 9, v. svanni SnSt 4, 7, væn kona Ólv 5, 3, v. sonr Nkt 68, doglingr sólu vænni Rst 31, v-astr skapari foldar Gdþ 9, væn stétt, englene(?), hvis

ordet er rigtigt, Mgr 37, væn sveit, dygtig skare, Jóms 39, v. vili (konu) Mey 34, v-ust tór Pét 29, vænstr vanði Gd 29, v. verðleikr Gd 19, v. Vánar elds, smuk ved guld, guldprydet, Vigl 13. — Jfr stór-.

vænta, (-ta, -tr), vænte, v-um hins Krm 27, (maðr) v-ik þik rænti Nj 5, af annars dauða v-u aldrigi at Hsv 35, v. ens vildara hlutar Hsv 128; — þess v-ir mik Hym 18.

væri, n., føde, þar fekk hrafn v. P Tref 5.

Væringjar, m. pl, Væringar (i Miklagård), Valg 4, ESk 6, 53. V. Thomsen, Sml. afh. I, 373 f., 429 f.

vær, adj, fredelig, rolig, í v-u ranni Grí 13; vær kona, fredelig, blid i sind, SnE II 218, om Placitus, blid, Pl 36; hyrr munat höldum værri, vil ikke unde (mere) ro, Bergb 3 (ved rettelse). — Jfr lund-, ql-.

væstr, adj, medtaget af rejsestrabader (søgang, jfr vás), v-ir (v. l.) drengir Frp I 17.

1. væta, (-tta, -trr), væde, v. hnjosk Gd 54, v. vingulVøls 6, v. minn ögur Hár 13.

2. væta, f, væde, vand, móttull dreginn ór v-u, vaskevandet, Mey 51.

vætki se vétki.

vætta, (-tta, -trr), vænte (jfr vænta), nær v-ir þú þeira (skalda) porm 2, 20, vættik (hins) Korm Lv 48, porm 1, 2, Arn 5, 19, v. dróttins Hfr 3, 27, Sigv 13, 14, sás vit v-um Hym 11, es ek vætt of hefik Fj 49, v. e-m bólva Guðr II 32, v. e-m bana porm 2, 5, v. síns munar Hávm 96, v. sér annars Vigf 2, vættik þess Lil 97, v. sér friðs Sigv 3, 7, v. friðar pjöðA 4, 9, v. harms Anon (XII) C 29, sem, es, v-ik Oddi 2, Has 57, Svarf 8, porm 2, 25, v. lands Refr 4, 1, v. rómoldu (gen. anomol.?) Bolv 7, för betr an v-ak Sigv 3, 2, v-ik miðr at Hhard 4; — upers. med acc, v-ir mik Sturl 8, 1.

vætti, n., vidnesbyrd, bera þung v. Eg Lv 35.

vættidraugr, m, 'løftende, bærende træ', hjørbilju v., skjold-bærer, kriger, Nj (XII) 1. Jfr Meissner s. 282.

vætti-Njótr, m, 'væntende Njot (Odin)', oddgaldrs v., kriger, Tindr 1, 2.

vætti-Njorðr se veiti-Njorðr.

vætr se vétr.

vætulauss, adj, uden væde, ganga v-t, uden at blive våd, Mey 47.

Vøð, f, elvenavn, pul IV v 6 (vel ikke fejl eller unøjagtig skrivemåde for væð? fem. til væðr).

vøðvi, m, muskel, i en uforståelig sammenhæng, hvor "v-a hløð" skulde synes at måtte betyde tårer, Bjhit 2, 2.

vøgn, f, spækhugger, pul IV y 2; vagnar ving-Rognir for ving- (s. d.) vagna-R, ving-v., jordens delfin (hval), jætte, Haustl 4.

vøk, f, våge, sjaldan hittisk feigs v. frørin Mhkv 25; orða v., ordvåge, mund, Merl II 82.

vøkna, (-aða, -aðr), blive våd, EGils 2, 14, ÖTranon 6.

vøl, f, valg, forråd, eiga v. drengja, have at vælge imellem, Öfeigr 4.

voldugr, adj, mægtig (af vald; et ungt ord), om kong Hakon, Sturl 3, 2, v. herra Alpost 1, v-t fljóð Heil 5, v-g mey Mey 47, v. gramer Mlag 3, v. andi Gdþ 3, v-t vald Mv I 20. — Jfr yfirvoldugr.

vøllr, m, mark, slette, pul IV ø 2, Vafþr 18, á velli Vell 30, velli at, á Hávm 11, 38, á víðum v-i Korm Lv 16, fara víðan voll, henover, Eg Lv 31, algrœnir v-ir Akv 13, enskir vellir pKolb 3, 9, hratt á voll brynnu Hák 4, hlaða v-u valföllum Vell 32, hniga at v-i Hhund II 10, falla til v-ar pjöðA 4, 26, rjóða voll Rþ 37, fall til v-ar Dvr (XI) 11; om slagmarken, halda v-i Vell 21, Dvr (XI) 3, 7; v. Gnitaheiðar Akv 6; sporna v-u Vsp 24; mistelenen siges at være v-um hæri, fordi den vokser på træer (Bugge), Vsp 31; á v-um, på marken, tunet, pmáhl 7. — I kenninger, for træer: v-ar fax, (gudernes betegnelse), Alv 28, — for guld: v. góins HolmgB 8, v. hytinga Korm Lv 10, v. orms Ód 13; — for slange: v-ar baugr Hl 36 b, v-ar hringar Ód 12; — for hav: brimils v. Hjl 5, lunda v. Krm 5, Sturl 3, 6, barða v-ir pGisl 2; — for jætte: v-ar dolgr Haustl 6. — Jfr baugr, borð, Brá-, flat-, Fýris-, glym-, grund-, hall-, hauk-, hvít-, Iða-, Jorú-, Niða-, ódal-, Peizina-, rand-, rym-, Røðuls-, Sigars-, sókn-, stafn-, tún-.

vølna, (-aða, -aðr), afbleges, folna ei né v. Mv I 24.

Vølmir, m, sagnperson, Krm 9 (dette og ikke Vuln- er bestemt den rigtige form; af volr). — Jfr hringr.

vølr, m, stav, stok, bitat þeim vópn né velir Hávm 148, v. Gríðar, Gríðarvølr pdr 9, vánar v. se vánarvølr, randa v. (hds val for vøl), sværd, Eviðs 3. — Jfr hjalmr, hjolmun-, stjórn-, streng-.

vølsi, m, avlelem, (hestens) Vøls 2, 5.

Vølsungar, m. pl, Vølsungerne, Hhund I 52, V-a niðr þam 2, 1; V-a drekka, gift, Rdr 18 (jfr hrókkviáll). — I sing. om Sigurd, Sigsk 3, 13.

Vølsungr, m, Vølsungernes stamfader, Hyndl 26, Reg 18 (V. ungi). — Fyrstennavn i alm., v-s heiti Arn 6, 16; Sturl 4, 30.

vølt, f, blandt skibets dele, pul IV z 8; egl. fem. af valtr, 'drejelig', 'vaklende'; Falk (Seew., 82) mener, at ordet betyder 'spil', af en noget anden form end vindáss.

vølundarhús, n, labyrinth, Lil 92.

Vølundr, m, berömt sagn-smed, hovedpersonen i Vøl (passim). — smed, kunstner, i alm., ofnar v-um Hamð 7, v. rómur, Odin, SnSt 4, 4, kómu til smíðar spakir

v-ar Merl II 7. Jfr Brate, Zs. f. deut. Wortf. X, 173 f.

vøluspakr, adj, rolig (opholdende sig) på vala, der her betyder armens dele (ben), eller armen selv, om guldringe, PjóðA 3, 27.

vølva, f, spåkynde (egl. 'stav-bærerske', af vogt), Orv I 1, Ormsp II 1, Bdr 4, 8. 10 o. s. v., v. i Varinseyju Hhund I 37, drepá á vett sem volur Lok 24, v. velspó Vsp 22, v-u vilmaði, som man ikke skal tro på, Hávm 87, eru v-ur allar frá Vittolfi Hyndl 33, hós v., om Tordis, Korm Lv 48, vilssinn v-u, jættekvinde (se vilssíðr), Anon (X) II B 6; — Gymis v., Ran, Refr 4, 2.

vømb, f, vom, bug, om moderlivet, Bj hit 1, 2.

Vønd se vandr.

vøndr, m, 1) vånd, svøbe, ljósta vendi mar Korm Lv 9, vísmáll v. hrøkk ESk 13, 6, gildir v-ir Katr 20, typta ok temja með liknar vendi (eller ét ord), Lil 81. — 2) stav, stok, sundr sprakk vágr fyr vendi Leid 18, sem skildi vendir pór (se Reich. Ark. 46, 251). — 3) skovens navn hos Vanerne, kalla vond vanir Alv 28; v-ar joftunn, vinden, Eg Lv 23. — 4) gren, v. Jesse kindar, gren, skud på Jessæ slægt(træ), jomfru Maria, SnE II 188. — 5) mast, pul IV z 8; sveigðr v. PjóðA 1, 2, vendir bifðusk Árn 2, 4, sjautogr v. Anon (XII) B 3. — I kenninger, for skibe: fákr v-ar Orv IX 37, drasill v-ar porm I, 2, blakkr blás v-ar GSvert 2, dýr v-ar Leid 20; — for sværd: hvor man māg ud fra betydningen 'stav', Viðris v. VGÍ 8, Vigf 2, Krm 27, v. hjalts Bjhit 2, 23, valvøndr Sindr 2 (jfr valsendir), Gjallar v. Sigv 12, 27, v. vigfoldar Ht 30, v. brynu GSúrs 34, HolmgB 11 (ved rettelse), v. hjalms, hjalma Hl 12 b, Nj 10, v. benja brands phred 2 (kenningen er overlæsset), v. væpndoggyvar phred 4; v. premja, v. l. for premja skyndir, Kveld, v. mundar Korm Lv 26 er vist fejl for v. mala (af mól på et sværd). Jfr ben-, blöð-, folk-, hjalt-, hröð-, hvit-, lit-, líknar-, morð-, ríkis-, sár-, slíðr-, tams-.

vønsuðr, m, gudernes navn på vinden, Alv 20 (v. l. til vøfuðr), pul IV oo 1; 'den omflakkende', jfr no. vansa 'flakke omkring, vandre uden mål' (Ross).

1. **Vør**, f, gudinde (jfr SnE I 116; egl. fem. af varr), pul IV h 2, V. banda, kvinde, GSúrs 14, V. gulls Mv II 15; jfr pul IV yy 3. — Jfr Bing-, Fjol-, Geira-, Glaum-, Grjót-, Her-, Krepp-, Leir-, List-, Odd-, Sví-, ol-.

2. **vør**, f, landingssted (dannet ved menneskehænder), v-ar fysir skip Ht 20; i kenninger, for skib: v-ar ondur, andri ESk 12, 12, Bárðardr, v-ar Hrafn PjóðA 1, 12; — Áta v-ar húsa balti Korm Lv 28, betyder sværd, Áta v-ar hús er uklart; Áta hús kunde betyde 'skjold', hvis fress er 'sværd', men her er v-ar overflodigt; efter sammenhængen skulde man sna-

rest vænte en kenning for 'skede', men hvorledes Áta v-ar hús kan betyde det er uklart, medmindre varar er gen. af et (ukendt) masc. vorr, der i forbindelse med Áta kunde betyde 'sværd'.

vorð, f, kvinde, v. né verr Guðr III 3, þótt sér v-ir fái vers Lok 33, eигut þær v-ir vera Heiðr 10. 20, blóð varðar Merl II 53. — Jfr sókn.

vørðr, m, 1) vogter, Sigv 5, 3, v. goda, Heimdal, Grí 13, Lok 48, jfr Skí 28, verðir sötu úti, om borgvagten, Akv 14; v. Halldanar jarda, vistnok betegnelse for Halldans broder Helge, men meningen er noget uklar, Frþ I 12; hyppig i betegnelser for fyrster (landets behersker), v. foldar Gráf 8, Vell 1, Mark 1, 4, Rst 2, Ísladr 9, v. grundar Sturl 3, 15, Gráf 4, Sigv 12, 6, Ht 90, v. fróns Hl 28 a, v. fóður jarðar Ragn II 2 kan næppe være rigtigt, mulig er v. fræninga jarðar, guldets bevogter, besidder, det rette, virða v. Eskál Lv 1, v. flotna Mark 1, 3; v. verðungar Sigv 1, 8, v. Noregs Sigv 3, 13, v. Hörða foldar, om Erling Skjalgsson, Sigv 7, 7; v. véstalls, om en konge som tempelforstander, Yt 12. — I kenninger, for mænd (krigere o. s. v.): v. væpn-Eirar (s. d.) Bjhit 2, 24, v. fleinþings (efterklassisk) EGils 1, 18, v. hildar leiptra (sværdenes) Hallv 3, v. Hristar gims (ved rettelse) Gretis 47, v. folka tungls Pjalt 1, v. malma Sigv 3, 17; v. hrings EGils 1, 8, v. lœgis leygs EGils 3, 9, v. fræninga jarðar, se ovenfor; v. hranna Hrafnna Vell 10, v. kjalar vagna PjóðA 1, 12, v. Vánar fránskiðs Pl 9; — for gud: v. grundar sals (jfr salvorðr) ESk 6, 19, v. fjalla salar Has 30, v. vallræfrs Leid 10, v. sólar slóðar Líkn 29, v. Pjóðar Merl I 68, v. Grikkja ok Garða Arn 6, 19, — for jættekvinde: v. nafjarðar (s. d.) Anon (X) II B 6. — 2) vagt, bevogtning, halda v-ð of vísa HHj 23, halda v-ð á konu Vigl 20, efna ýta v-ð Od 3. — Jfr arf-, dyrðardóms-, erfi-, fold-, folk-, geð-, hlið-, hregg-, hoftuð-, hoftuðs-, land-, láð-, men-, sal-, sár-, skap-, sund-

Vørti, m, stedsnavn, Yt 8.

Vørl, f, ø på Söndmör, Vallerøen, pul III 3, IV bbb 4.

vørn, f, værn, forsvar, v-ir viðar, skovens værn, Grí 39; Rst 20, vís v. ESk 11, 4, gera v. e-s Pkolb 3, 5, fått of v-ir Has 34, klók v. Lil 72, firr konungs v-um Eg Lv 46; v. Hökonar haldes en kalle, pshúm. — Jfr land-.

Vørnir, m, jætte, pul IV f 1.

vørnudr, m, advarsel, varen-ad, bjóða v-ð, advare, Sigv 11, 13, Akv 8, hafa e-s víti at v-i Sól 19.

vørnun, f, afholdenhed (jfr varna við e-u), v. vändra verka Mgr 24.

1. **vorr**, f, læbe, Leid 1, Eindriði, v. es hvoss á harra Anon (XIII) B 13, rjóða vitnis varrar Nj 7, Fenris varra sparri, sværd, Eyv Lv 6, varrar Gungnis Eg Lv

47, *jfr* varrar lungs *sst*; láta v-um, *bevæge læberne*, *Lil* 59.

2. *vorr*, *m.* (*u-st*), *egl.* et åretag og den virkning som ses deraf på vandets overflade, *ɔ:* den stribe der danner sig lige bag ved det fremskydende fartøj, kolvand, deraf ‘hav’, *i alm.*, *pul IV u 3*, peysa v-u *Harkv* 17, holar verrir, *hule bølger*, *Grettis* 13, slíta rœði ór verri *pjóðA* 4, 20, til varra, ud på sœn, *PjóðA* 4, 21; v-rádýris, *jorden*, *Sigv* 14, 2. — *I kenninger*, *før guld*: varrar eldr *Sturl* 3, 19, — *før sten*: varra (*rettelse fra vorru*) hjalt *pdr* 5, — *før skib*: viðr v-a *ESk* 12, 18, varrar vigg *Leið* 5, malmfeti v-ar *Steinunn* 2; *jfr* v-ar lungs *Eg* *Lv* 47, — *før sø*: v-a land *Háv* 8.

vorrū *pdr* 5 se 2. *vorr*, *vorrū* (*voru*) *Haustr* 5 se Vör.

Vørsar, *m. pl.* *indbyggerne på Vors*, *Voss (i Norge)*, *V-a dröttinn, norsk konge, Brepp 1.*

vøst, *f.* *sø* (*egl.* ‘fiskeplads’, det stedude på sœn, hvor fiskerne sidder og fisker, fiskebane), *pul IV u 3*; vastundirkúla, sten, klippe (*jfr* Áli og vastrodd), *Bragi* 2, 4, vasta vigg, skib (*jfr* viggrennandi), *Nj* 18. — *Jfr* hrein.

vøtr, *m.* *vante, v-u düns fulla* *Harkv* 6. — *Egennavn*, *Yt* 20 (*v. l. dog* Vátr, *jfr M. Olsen, Aarb.* 1907 s. 28), *Orv* *IVβ* 4.

vøxtr, *m.* *vækst*, hildr vas í vexti, kampen var ved at tage fat (= hildr óx), *Krm* 10, því kom v. í Vínu, tilvækst (v-bruges specielt om elves opsvulmen ved tøvejr), *Vell* 12; v. í augum, det at noget viser sig stort, farligt, *Háv* 13, bella vexti, vokse, *PjóðA* 3, 32, fara til vaxtar, vokse, *Líkn* 41; — skikkelse, skabning, v. (konu) *Rv* 15; — vanernes navn på byg, *Alv* 32. — *Jfr* á-, hár.

1. *vó*, *f.* *fare, især pludselig* (*jfr Koch Arkiv XX, 260 f.*), gráta vó Valhallar, fare, skade, *Vsp* 33, vekja vó mikla *Am* 80, vó vakðisk *Háfs* V, mun eigi Ásmundi oll vó sofa *Háfs* VIII 1, í vó, i fare, *Bbreiðv* 4, *pdr* 12, eiga sér veru í vó *Hávm* 26; cerit þykkir viðkvæm vó *Mhkv* 21; vó vikinga, om en kølle, pskum; — bat es vó lítil, þótt, der er liden fare, det har lidet at sige, at, *Lok* 33, *Hhund* II 4.

2. *vó*, *f.* *anses for at stå i steden for vró, vrå, krog, hjörne, kvóðu við kálkar í vó* *Sigsk* 29.

3. *vó*, *f.* *fejl, mangel, skyldit þann (den fattige) vítká váar (hds vår)* *Hávm* 75.

vóð, *f.* (*pl. vähr og væðr*) 1) *tøj* *ɔ:* vadmel, búa til v-ar, göre alt istand ved væven, *Rþ* 16; vævet töj, klæder, altid i pl., bjartar v-ir *Sigsk* 49, matar ok v-a es þorff *Hávm* 3, gleðjask vópnunum ok v-um *Hávm* 41, vähr minnar gafk *Hávm* 49, (kona) sús berr v-ir *Bbreiðv* 4; v-a Gerðr, kvinde, *Stefnir* 2. — *I kenninger, før rustning*: v-ir Váfaðar *Hák* 5, v-ir, væðr, Högna *Hfr* 1, 7, *Arn* 3, 14, væðr Hamðis

GOdds 2, v-ir Heðins *Vell* 30. — 2) om sængeklæder (*især lagen, tæppe, jfr rekjkjuvöð, nu rekjkjóð*), skriða und v-ir *Hfr* *Lv* 16. — 3) om ulvehår, varinn v-um heiðingja, om ringen hvori ulvehár var knyttet, *Akv* 8. — 4) om sejl, greida náir glygg v. *Ht* 77, v. (acc.) blés *Ott* 3, 2, vindr bendir v-ir *Ht* 20, hrid fell í bug v-a *Jóms* 33. — 5) om blæsebælgen, veðr-v-ir kveðja vidda bróður *Skall* 2. — *Jfr* fiski-, her-, kven-

Vófuðr, *m.* 1) *Odin (egl. ‘den omflakkende’)*, *Grí* 54, *pul IV* *jí* 5, veig V-ar, skjaledrik, *Eskal Lv* 1, vähr V-ar, rustning, *Hák* 5, þing V-ar, kamp, *ESk* 11, 5; *Gungnis* V-ar *Bragi* 2, 2. — 2) vind, gudernes navn, *Alv* 20. — *Jfr* þing-.

vög, *f.* vægt, bismer, *Líkn* 36. — *Jfr* lopt-.

1. *vón*, *ón*, *f.* 1) *håb, med gen.*, v. friðar *Ht* 33, *Leið* 37, v. vægðar *Eg* *Lv* 29, (fersk) v. gleði *HolmgB* 7, v. lífs *GSúrs* 33, *Am* 90, v. hós batnaðar *ESk* 6, 22, *jfr* 4, efla ossa v., *håb* (*ɔ:* om salighed), berr mik þar til v. *Lil* 99, v. míni váfir und hlut þínum, mit *håb* (om liv) beror på, *Gullásp* 2; v. míni sonn, *ɔ:* *jomfru Maria*, *Lil* 86; med á, v. á sælu *Lil* 5, v. á qðru *Lil* 73; med of, v-ir of *pmáhl* 3. — 2) *forvæntning*, v. erum rómu *Hhund* I 25, v. veðrars geira *Hhund* I 12, fangs es v. *Reg* 13, falls er v. *Mhkv* 23, v. lands *Orv* IX 16, v. bauga *Grettis* 15, v. konu fundar *Rv* 20, v. e-s (at en vil komme), v-ir holda *Eirm* 2, hans es mér v. vituð *Eirm* 5, grams v-ir grænask *Hhund* II 50, ulfs v. *Fáfn* 35, v-ir merkr, om at få en mark, *Þorm* 2, 10; vita v-ir e-s (ntr), vænte noget bestemt, *Jóms* 25; telja v-ir vígrisins, erklaere at der er forvæntning, *håb*, for den kampdjærve (Alle) *ɔ:* om at få mig til hustru, *Guðr* II 29; láta v. raunar, sige at det skal prøves, *Bjhit* 2, 10, varða v. lygi, forvæntningen blev ikke gjort til shamme, *Am* 93 (*jfr Arkiv XIX, 118*); v. es *þjagr* 2, *EValg*, *pmáhl* 4, ganga at v-um *Sturl* 6, 7, vel til v-ar, som man kunde vænte, *Hharð* 4, koma til v-ar, komme væntelig, *Anon* (XIII) B 38; vónu verr, værre end mand kunde vænte, *Mhkv* 2, v-um framar *Sól* 66; vánar dreki er uklast, *Sól* 54. — Formen ón findes: illra orða erumk ón *Skí* 2, ón es bess engi *Am* 71, ónu verr *Lok* 36. — *Jfr* afl-, aud-, fé-, frið-, foeri-, hjalpar-, lok-, skúr-, úr-

2. *Vón*, *f.* *elv* (*ifølge Snorre den, der flyder ud af Fenris gab*, *jfr Fenris hráki; samme ord som foreg.?*), *Grí* 28, *pul IV* v 1, — *i kenninger, før skib*: V-ar fránskið *Pl* 9, V-ar otr *Ód* 21, V-ar hjortr (ved rettelse) *Rv* 22, — *før guld*: V-ar dagr *Hskv* 2, 2, V-ar log (*jfr logstýfir*) *Pl* 2, V-ar eldr *Vígl* 13.

Vór, *f.* *gudinde (for eder mellem mand og kvinde)*, *pul IV* h 2, vígið okr með V-ar hendi *þry* 30, i kenninger for kvinder, V. golls *Helr* 2, V. bóru túrs, *Korm* *Lv* 49, V. unna blikks *phred* 3, V. lauka

GSúrs 33, V. vindu *EGils* 1, 17, V. víns, *Maria Magdalena*, *Has* 52, *Valpognis* V., *valkyrje*, dens skíð, sværa, *VGl* 8, brymseilar V., *buestrængens* V., *Skade* (*hds har her voðu, vara som gen.*), *Hausl* 5, *Svölnis* V., *jorden* (*snýr á Svölnis V-u*), *Evv Lv* 12. — *Plur.* várar, edeligt løfte

(*jfr SnE I 116*: eiðar manna ok einkamól, er veita sín á milli konur ok karlar .. heita várar), armr es v-a vargr *Sigrdr* 23, v. vargdropa *Sigrdr* 35, selja v. *Olhv* 2, 3. *Mulig bet. ordet ‘mættelse, ro’ hugins v-a mögnuðr Eg Lv 26, jfr Meissner s. 203. — Jfr auð.*

Y

y, i-oml. af u (v-oml. af i), findes så godt som uforandret hele tiden igennem; først i middelisl. (omkring 1500) bliver udtaLEN i; dog findes et enkelt eks. på denne udtaLEN i beg. af det 13. árh., i þikkja (: mik[it], hvil ikke bør læses mykit), *Kolbeinn*. Da samme udtaLEN også i det 13. árh. findes i fyrir (og yfir, myndi og skyldi), både i norske og isl. håndskrifter, er det klart, at denne delabilsering først er begyndt i ubetonede ord. Former som mykl- kender skjaldepoesien ikke, derimod former som forvistu (forystu).

yðvarr, yngre yðarr (se *Skjspr* 76. 77), eders, y. floti *HHj* 26, yðrir leiðstafir *Lok* 29, jóa yðra *Hhund* II 40, ætt yður Niflunga *Brot* 16, liðs vas sá y-s *Am* 43, høfuð y-ar áttar *ESk* 6, 8, alls engi sák yðvarn *Ragn X* 4; ofte i tiltale = ‘din’, yðrir dolgar *Arn* 2, 6, ráðgjafar yðrir *Sigv* 11, 8, y-t veldi, vald *Sturl* 3, 2. 21, jfr 6, fyr y-n sóma *Lil* 80, jfr 82; Jóms 43 betegner det derimod flere, uagtet der i forvejen er tiltale viltu.

ydda, (-a, -r), lade odden stikke ud, upers., svát á kafi yddi, så at odden stod langt ind i det dybe, *Gautr* II 15.

yfir, 1) præp, hvis ældre form var of; yfir findes postpositivt, over, igennem, med acc., fljúga vøl y. *Vsp* 66, svát ferr menn y. *Vafþr* 22, bursa þjóð y. *Skí* 10, far sund y. *Oddrgr* 31; med dativ, ljós brann líki vísa y. *ESk* 6, 20; først sent bliver y. præpositivt, upp y. himna hæðir *Lil* 67, langt y. sféras *Lil* 72; — med of, y. of skóð at spróga þjóðA 1, 17. — 2) som adv., hyppigt, flygr orn y. *Vsp* 59, is es y. kómri *Hávm* 81; y. ok undir stóðumk jöttna vegir, men her má stóðumk opløses i stóðu, mér, hvor mér styres af y. og undir, *Hávm* 106; y. at ríða, ride igennem, *Brot* 1 (Fjs udg), jfr 3, binda y., forbinde (sár), *Sigsk* 32, y. róðumk ganga, jeg bestemmer mig til, agter at gå derover (ɔ: til *Atle*, der for-

udsættes at befinde sig i et andet rum), Am 80.

yfirbátr, m, ‘over-båd’, egl. et ukorrekt udtryk, og dannet i lighed med eptirbátr, der tidlig fik en overført betydning ‘en, der står tilbage for en’; i lighed hermed er y. dannet ‘en der står over en’ (i dygtighed) vesa y. annars *Ragn IV* 1.

yfirbjóðandi, m, ‘over-befalende’ (efterklassisk ord), hersker, y. engla ok þjóða, gud, *Lil* 1, y. himins ok landa *Lil* 52 (v.l.-valdandi).

yfirbót, f, soning, y. synða, som udvirker synders forladelse, om jomfru Maria, *Mv II* 23.

yfirdomari, m, over-dommer, hersker, y. himna ljóma, solens hersker, gud, *Gdβ* 22.

yfirdrotning, f, overdrønning, y. gotna, jomfru Maria, *EGils* 1, 9, y. heims ok gotna, d. s., *Gdβ* 4.

yfirgrœðari, m, over-helbreder, den höjeste helbreder, *Mey* 41.

yfirhildingr, m, over-konge, y. hverrar aldar ættar, gud, *Ód* 1.

yfirhøfn, f, overkappe, *Rv* 9.

yirkoróna, f, ‘over-krone’, y. vífa, jomfru Maria, *Mey* 29.

yfirlit, n. pl, udseende, at y-um *Loð* I 1.

yfirmaðr, m, ‘over-mand’, hövding, qll þótti ætt með y-um *Hyndl* 13, hann telk y-nn *Ótt* 1, 3, y. als herjar *pstf* 1, 3, y. þjóðar *Leið* 19, y. alþýðu lærðra *ESk* 6, 9, y. kristni (gen.) *Gdβ* 5, y-s bani Svert, ranglátr við y-menn, mod sine overordnede, *Mv III* 4.

yfirmeistari, m, overmester, hovedmester, hovedlærer, y-inn allra lista *Lil* 51, y-ar Eddu listar *Gd* 78.

yfirmildingr, m, over-konge, y. engla veldis *Mlag* 1.

yfirmorðingi, m, over-morder, hovedmorder, om djævlen, *Lil* 48.

yfirmusteri, n, hovedtempel, om templet i Jerusalem, *Mey* 15.

yfirpostuli, *m*, over-apostel, hovedapostel, om Andreas, Mey 1, y. ástar, d. s., Andr 2.

yfirprísandi, *part*, lovprisende i höje toner, Mey 32.

yfirsíandi, *part*, lysende over, Vitn 2.

yfirsíoldungr, *m*, over-konge, y. joþra ESk 6, 50, y. aldr. ESk 6, 65.

yfirsíennandi, *m*, omspænder, y. heima þrennra, gud, Lil 23.

yfirstillir, *m*, overkonge, y. himins rítar túns, gud, Leid 42.

yfirvaldandi, *m*, over-hersker, hersker, y. himins ok landa Lil 58.

yfirvoldugr, *adj*, overmægiig, Mey 4 (her danner vold, der er den senisl. form, rim på hold).

yfirþengill, *m*, overkonge, einn y., om gud, Leid 14.

yfirþjóðkonungr, *m*, over-jolkekonge, om Kristus, móðir y-s Mdr 9, y. joþra Mgr 28.

yfrinn, *adj* (kun i de usammentrukne former), overmåde rigelig, við ofrhuga y. Eg Lv 24, hinns gat y. (hug) Sindr 8, fagnaðr var þá y. Gd 27; y-it, *adv*, i høj grad, Gdþ 17, Lil 8.

yfir, *m*, sværd, pul IV l 6 (eller yfir?). Jfr Falk, Waff 64.

Yggdrasill, *m*, ‘Odins hest, ø: galge’, ‘det træ, hvori Odin hængte sig’ (jfr Hávm 138 ff), ask . . heitir Y. Vsp 19, Y-s askr Vsp 47, Grí 29. 30. 34. 35. 44. Jfr Nordenstreng Studier AK 194 f, hvis opfattelse ikke kan godtages.

yggjungr, *m*, ‘den frygtelige eller den grublende’, y. ása, y. blandt aserne, Odin, Vsp 28.

ygglauss, *adj*, uden frygt, uden ængstende tvivl, y-t es pat (y rimbestemt), Sigv 3, 16, þiggja y-t alla sælu, uden angst, Rst 33.

yggr, *adj*, 1) frygtelig, mistænklig, yggt vas þeim síðan, siden måtte de nære frygt, mistanke, hvis dette og ikke uggr er den rigtige læsemåde, Am 1. — 2) Odins-navn (-s, -jar), ‘den frygtelige’, pul IV jj 8, Vafþr 5, Y-s barn, Tor, Hym 2, Y. stakk (Sigrdrif) þorni Fáfn 43; Y-s ærir, aserne, pdís 1, 1, Y-s niðr Vell 20, seið Y. til Rindar Korm 1, 3. — I kenninger, for kamp: Y-s at Sigv 1, 6, él Y-s Giz sv 1, Árm 1 (jfr élstcerir), Ótt 2, 7, Hfr Lv 14, Jóms 29. 43, Hl 36 a, Y-jar veðr Arn 2, 15, Y-jar leikr Pl 34, — for sværd: Y-jar bál Isldr 13, Skáldh 4, Katr 46, Y-jar eldr Jóms 26, jfr 37, — for skjold: Y-jar tjald Ingj 1, 1, — for rustning: Y-jar góðvar Korm Lv 22; — for ravn: Y-jar mór Háv 3, Arn 2, 6, Y-s gjóðr Sigv 2, 9, Y-s svanr (jfr svangcelir) psft 1, 6, — for jorden: Y-jar brúðr Edáð 3, Y-s man Tindr 1, 8, — for skjaldedrik, digt: Y-s fengr Jóms 2, Ht 31, Y-s full Arbi 6, Y-s miðor Vell 33, Y-jar bjórr Jóms 1, Mhkv 29, Y-s líð Korm Lv 14, Hharð 5, EilSn 1, Y-s ql (jfr qlberi) Bragi Lv 2 — for kriger,

mand: rimmu Y. Arn 2, 5, sóknar Y. p Sklal 1, Y. Endils bjalfa pveil, valbrikar Y. Hildr (ved rettelse); Y. góins vallar Hölmgb 8; — for jætte: áleggjar (stennes) Y. Árn 3, 11. — Der er endnu to kenninger af lidt tvivlsom betydning: Y-jar valbygg og Y-jar fagrygg; den sidste, Anon (XIII) B 60, synes kun at kunne betyde ‘pile’, medens den første, pjóðA 3, 32, snarest må forstås som ‘de faldnes dynger’; men man væntede, at bægge skulde betyde det samme.

yglask, (-disk), blive vred, barsk (af udseende), y-isk umbgerð Huglar, havet får et vredt udseende, ESk 13, 11; v. l. til ylfask, Hildr.

ykkárr, *pron*, poss, eders (af to), y. sonr Sk 2, systir y-ur Sigs 61, Hamð 3, segja frá örlogum ykrum Lok 25, drótna ykrum þjóni Lil 87, ykru hvóru (her mangler vist tveggja) Hamð 9; ofte tillöjes beggja, y. beggja bani Reg 6, Am 12; Vøl 36, HHj 33.

ylfask, (-disk), blive vred, voldsom (af ulfr), ilt es við ulf at y. Hildr.

Ylfingar, *m. pl*, Ylvinger (sagnslægt), Hyndl 11, Hhund I 5 (Y-a niðr Hhund II 8. 47). 34. 49, Y-a man Hhund II 4. I sing. blandt kongenavne, pul IV hh 3.

ylfiskr, *adj*, ‘ulve-agtig’, fjendsk, farlig,

y. es vegi okkarr Akv 8.

ylgr, *f*, (-jar), ulvinde, pul IV ee 2, rjóða y-jar tønn Sigv 1, 12, til fyller y-jar Eyr Lv 7, y. fær undarn Ótt 1, 4, láta orn né y-i fasta Krm 16, y. saddisk Isldr 11, y. svegr sveita Drv (X) 9, y. gekk á ná Jóms 31, y. fekk ulfs beitu Ótt 3, 11, ala y-i blóði byrsta Ht 56, þverra sult y-jar vers (ulvens) Sigv 12, 27, y-jar tafn Vell 36; y-jar áttbogi Arn 6, 5, barn y-jar Nj 19; y-jar angrtælir, kriger, Arn 3, 5; — y. einaga, ringeagtende kenning for en kvinde, Bjhit 1, 1. — snótar y., kvindens, ø: Iduns, røver, Tjasse, Haustl 2. — Elvenavn (‘den røvende’, hvis ikke navnet står i forbindelse med olga), Grí 28, pul IV v 6.

ylgteitir, *m*, ‘ulvinde-gläder’, kriger (urigtilg v. l. Yggs t.), pmáhl 9.

yllir, *m*, et til væren hørende redskab, jarnvarðr y. Darr 2; måske samme ord som y., blandt trærs navne, pul IV kk 1. Jfr Falk, Kleiderk 10—11.

Ymir, *m*, (vokalens korthed fremgår af flere steder), 1) urjætten Ymir, är vas alda þars Y. byggði Vsp 3, Y-is niðjar, jætter, Vafþr 28, som verdens stof; Vafþr 21, Grí 40. 41, joðnar allir frá Y-i kommir Hyndl 33; pul IV b 1. — Y-is hauss, himmel, Arn 3, 19, Frb II 5, — Y-is blóð, havet, Obarr 2. — 2) navn på hæg, pul IV ss 2.

ymja, (umða, umit), hvine (om dump lyd), klinge, véttrima tungur umðu Bkrepp 8, almr umði Krm 12, ymr et aldna tré, dróner hult. Vsp 47, umðu oddláar Hák 8, umðu olskálar Akv 34; ymr þjóðar bol, høres buldrende, Anon (XIII) B 7.

ymni, *vistnok den lat. form i pl.*, — *hymni*, sem glósa y. (v. l. glósar hymni) *Gd 43* (udt. im-); *derimod foreligger isl. acc. pl. i dalir ymna drótni syngja Merl II 99.*

ymr, *m. (-s)*, *dump lyd, varð ára y. Hhund I 27*, y. *varð á bekkjum, om mændenes udbrud af harme, Akv 38; y-inn get ek at heyrisk Gdβ 29.*

Ymsi, *m. jætte (af Ymir?)*, *Ymsa kind pdr 2.*

Yn, *f. (-jar)*, *elvenavn, pul IV v 5. 6. ynði*, *n. tilfredshed (jjr una), glæde, fryd, frydefuld tilværelse, hvíld ok y. Grott 2, y. ok blíða Hard 1, verða at y. Gríp 44. 51, y-t láta engvir falt Mhkv 21, njóta y-s Vsp 64, missa y-is Ölhelg 10, standa e-m fyr y. Korm Lv 39, stíga upp með y. ESk 6, 5, jarls y. þóttumk ekki vesa Hávm 97, y-is ljómi Hhund 1 9, dagligt y. Lil 5, fult y. Gmikan 1, 3, y. himnaríkis Andr 1, heiðr ok y. Gd 63, lausn ok y. Has 25, jjr 36, leggja y. við e-t, fatte elskov til noget, Katr 45; y. okkars vanda, fryd, tilfredshed, ved, Nj 2; — y-is œski-Nirðir, som ønsker, higer efter, evig fryd, fromme mænd, Pl 52 (i øvrigt ved gisning).*

ynðisheimr, *m. frydens verden (jjr munarheimr)*, *Söl 33.*

ynðismissa, *f. tab af glæde, oss til y-u, os til lidan glæde, til sorg, Grettis 1.*

Ynglingar, *m. pl. efterkommere af Yngvi, Ynglingerne, den upsalske kongeslægt, Hyndl 16, söckja Y-a sjøt til Uppsala Gautr II 22, — 1 sing. om en fyrste i alm., pul IV hh 3, y-s barn Skall 1, Sturl 4, 1, y-s burr Arbj 3; Ott 2, 19, ungr y-r Harkv 4 (her måske som Yngves efterkommer).*

Yngvarr, *m. Ynglingekonge, Yt 25. Yngvi*, *m. 1) Ynglingekonge, (= Freyr), Y-a ætt Hák 1, Y-a þjóð, Svearne, Yt 7, Y-a old, Nordmændene, Korm 1, 7, áttstafr Y-a Hhund I 55, Y-a konr Reg 14. — En anden Ynglingekonge, Y. Alreksson, Yt 12, Hál 6. — 2) fyrste, konge, i alm., pul IV hh 3, Yt 6, Ott 2, 10, Jór 4, Hally 6, Arn 2, 13, ÞjóðA 3, 31, Mark 1, 2, 7, Ht 93; — om Kristus, Pét 22, y. þjóðar, gud, Has 7. — 3) sökonge (vist identisk med den første), pul IV a 4; Y-a þing (jjr þingbirtingr), kamp, Eg Lv 41. — 4) sagnperson, Hhund I 52. — 5) dværg, Vsp 16.*

Yngvifreyr, *m. navn på Frey (jjr fore-*

gående), pul IV g, jjr e (hvor Y. regnes til Odins sönner); mein Y-s, kamp, Hál 13 (denne enestående kenning står vel i forbindelse med Frey som afgroden og frugtbarhedens gud).

ynniligr, *adj. elskelig, som er værd at elske, Mey 17, Vitn 20.*

yppa, *(-ða, -ðr)*, *løfte, hæve (af upp), Bors synir bjøðum ypdou Vsp 4, ypt egg, løftet sværd, Hl 9 a, ypdit littur húdum, åbnede døren med kraft; udtrykket hidrører fra den tid, da døren var til at skyde op, Am 47; upers. y-ir fjöllum Merl II 70; løfte op, fremføre, åbenbare, y. Gillings gjoldum, fremføre digt, Hál 1, nú skal y. Oðins nöfnnum pul IV jj 1, y. verkum Óð 26, y. fórum e-s Ht 80, y. dýrð e-s Arn 5, 18, y. kappi Arn 2, 1; y. svipum, vise sit ásyn, Grí 45.*

yppirunnr, *m. 'hævende, løftende, træ', unneids (guldeis) y., mand, Rst 23.*

yppipollr, *m. s. s. foreg., y. ára blakks, som sætter skibet i fart, Sturl 3, 18.*

yrða, *(-ða, -t)*, *tiltale (af orð), y. sveitir Mv III 22.*

Yrjar, *f. pl. Örlandet ved Trondhjemsfjorden, Gisl 1, 3.*

yrkisefni, *n. stof til at digte om, diktningssæmne, Arn 2, 14, Jóms 11.*

yrkjá, *(orta, ortr), 1) egl. 'udføre et arbejde', yrkjendr, arbejdere, Hávm 59, yrkjá á e-n til e-s, udfordre en til noget, y. á sól til saka, yppe strid med, Heiðr 15. — 2) digte, kunna y. Sigv 13, 2, y. allvel Bjhit 2, 6, vant at y. ESk 6, 46; SnH 2, 7, Nkt 1, Jóms 5. 6, Mhkv 2, y. visu Bjhit 2, 21, y. of e-n, e-t ESk 6, 12, Jóms 4, Lít 23.*

yrlygr, *n. høg, pul IV ss 2; også som v. l. til ørlygr 'skjold'.*

yrmlingr, *m. slangeunge, qtbl augu sem y-i Rþ 34.*

Yrsa, *f. Yrsa, Rolv krakes moder, Y-u sonr Grott 22, Y-u burðr ÞjóðA 3, 27.*

yrpjóð, *f. menneskeslægt, folk, qll y. (vokalen rimbestemt) Vell 22, verja garð y-um Vell 29; rimeligvis også Arbj 17 (skr. urþjóð), Sturl 4, 34 (v. l. ur-). Jjr Arkiv V, 118 f.*

ysja, *f. 1) ild, pul IV pp 3. — 2) elvenavn, pul IV v 2 (egl. 'den hastende'). 3) navn på en af Træls døtre, Rþ 13. — 4) en gammel kones tilnavn, Osvínf, Aóreid, Svert 2, StSigv.*

yss, *m. tummel, larm, y. gerðisk hers Sturl 6, 5.*

Y

Den lange y-lyd er i-(R)-omlyd af ú (ó) eller v-omlyd af í. Hvis (fagr)strykvinn hører til strykva, er vokalen — som så ofte — forkortet. ý veeksler med œ i forskellige ord — ikke blot joræn gi og ki —: œgir : ýgir, œgr : ýgr, men også i flœja : flýja, tœja : týja, loer : lýr, cerunn : ýrinn. Langt y kan ikke konstateres i fyri ‘fyrr’.

ýbogi, m., *bue af barlind (takstræ), gall ý*. *Hfl 14, skjóta ɔrum af ý-a Guðr II 18.*

Ýdalar, m. pl. *Ulls hjem, Grí 5.*

ýdróg, f., *buestræng, œgir ý-ar, buespænder, krigere, Hfr 2, 9.*

ýdrótt, f., *‘bue-share’, krigere, Bjarni 2. ýfa, (-ða, -ðr), göre vred, tirre, bött ý-isk*

Hfr Lv 21, ek hef ýfk HolmgB 13; part.

ýfö, vredladen, StjO II 9.

ýfingr, m., *en vis fugl (ugle?, af úfr?),*

pul IV xx 6.

ýgligr, adj., *frygtelig, farlig, ý-g hogg*

pKolb 3, 11.

1. **ýgr**, m., *barskhed, sás mér ý. af*

augum, den barskher er borte fra, for-

svunden, Eg Lv 13.

2. **ýgr**, adj., *skrækkelig, farlig, ý. und-*

vargr Skall 3, ý. fjørðr phred 10; ý-ir

djøflar Heilv 6; om personer, ý. konungr

(v. l. œgr) Arn 6, 15, ý. hilmr Ht 7, ý.

ógnar stafr Ótt 3, 11, ý. ofrkúgi Gullásþ

2, ýgr (menn) Jóms 38; Sturl 6, 3. Jfr

Bugge, Árkiv II, 350 f. — Jfr lund.

ýgshjálmr, m., *(skr, ýgis, men metrum*

krever ýgs-), s. s. ogishjálmr, Arbj 4,

Sturl 4, 17.

Ýjungr, m., *Odins navn (v. l. ýr-), pul*

IV jj 8.

ýkva se víkva.

ýla, (-ða, -t), *hyle, ýlandi Gdβ 29.*

ýmisgjarn, adj., *som snart ønsker dette,*

snart hint, vægelsindet, ustadic, Hsv 20.

ýmiss, adj., *(om böjnningen se Skjspr*

71), forskellig, afvekslende, ór ýmissum

óttum TorfE 4, freista með ýmsum løstum

Lil 45; leika á ýmsum (höndum konu),

snart den ene, snart den anden arm,

Gunnl Lv 7, téa ýmissar íðir Sigv 3, 10,

vinna ýmist Arn 5, 14, hyggja ý-t Sigsk

14, snúa ýmsum sórum at eldi Sól 16, á

ýmsum bordum Jórðanar Stúfr 3, at

ýmsum veggjum Lil 92, ok þó ýmissir,

afvekslende, Sigsk 42, unna einum né

ýmissum Sigsk 40, ýmsir bjóða qðrum fár Mhkv 6, verða kann á ýmsa halt, snart den ene snart den anden kommer til kort, Mhkv 26, ýmsir hafa þau doemi hlotit Mhkv 3, ýmsum aukask annir Jóms 10, Ullr (reið) ýmissum (hestum) pul II 4, ýmsir verða brögðum fegnir Ólhv 5, 2; mega ormar þar ýmsir meira ok ýmsir þeir undan leggja Merl II 18.

1. ýr, m, 1) *barlind (takstræ)*, ýr er vetrgrøenstr viða Rún 31, hvor ýr også er navn på runen A, ýs angr, ild, porm 2, 18. — 2) *bue (jordi buer især lavedes af barlind, jfr ýbogi)*, pul IV p, sveigja ý Hfl 15, ýr dregsk Ht 16, ýs bifvangr, arm, halda ýs bifvangi of e-m = halda hendi of e-m, beskytte en, Korm 1, 7, ýs tivar, krigere, Sigv 12, 23 (v. l. ýs urigtigt og fremkommet for at få fuldere rimlyd).

2. ýr se ór.

ýra, (-ða, -t), *væde, skumme, full kómu*

ýranda Arbj 6.

ýring, f., *væde, úra atgeira ý., hornenes*

væde, ol, Eg Lv 4.

ýrinn se cerunn.

Ýrungr se Ýjungr.

ýsa, f, 1) *kuller, ófusa drók ýsu þjisk*

1. — 2) *elvenavn, pul IV v 1.*

ýseimr, m., *bue-stræng (skr. ysheimr),*

ý-s Ófnir, krigere, VGl 4.

ýsetr, n., *‘bue-sæde’, arm, ý-rs eldr,*

guld, Hfr 2, 1.

ýskelfandi, m., *‘bue-ryster’, krigere, SnSt*

4, 5.

ýskelfir, m., *‘bue-ryster’, krigere, Ht 11.*

ýstétt, f., *‘bue-stí’, arm, funi ý-ar, guld,*

men læsemáden er urigtig, Jok 1.

ýta, (ýtta, ýtt), *støde ud (af út), bevæge*

fremad, ý. skeidum á log Jóms 15, ý.

flota suðr með láði Arn 2, 9, ý. liði ór

Óslu Gísl 1, 2, ý. (absolut) af fjörum

folkloendum, føre folk ud fra, Vell 22, sín

ýttum, siden vi stødte fra land, Hharð 7,

sín hónum (ø: dreka) vas ýtt af hlunni

þjóðA 4, 18; — støde fra sig, give, ý.

(golli) Bjark 5, part. ýtandi i kenninger,

þor sofarer: ý. oldu fress Katr 16, — for

gavmild mand: ý-endr urðhœings jarðar

Stríðk, ý. fjalla skeljungs rekkju Katr o,

ý. auðs Ht 46, ý-endr spannar jökuls

Nj 3.

ýtar, m. pl., *mænd (sikkert at holde*

ude fra plur. af ýtir), meget hyppigt, men mærkeligt nok ikke i pul (hvor der dog findes et par mindre lakuner), Korm Lv 33 (v. l.), Hást 8, Hfr 3, 10, Lv 10, Svtjúg, Sigv 12, 15, Rst 21, ESk 6, 23, Jóms 1, Sturl 3, 3 o. s. v., Vafþr 40, ýta synir Hávm 28. 68. 147, ýta kyn SnE II 244, ýta kindir þfagr 9, ýta sinnir þdr 9, ýta sjot Hák 20.
ýtiblakkr, *m, 'hest der stødes ud'*, Ekkils ýt, skib, Rst 16.
ýtir, m, en som støder noget ud (til vb. yta), i kenninger jor mænd, efter skib: ýt, sævar Sóta Hrafn 2, ýt. (ved gis-

ning) unnvalls Ragn V 4, ýtunnstóðs E Gils 1, 40, ýtunnblakks Grettis 54, ýtunniskíða Rv 3, — efter guld: ýt. autðar EGils 2, 8, ýt. ófnis jarðar Sigv 5, 8, ýt. Fáfnis kindar fitjar phred 2, ýt. orms vallar Ód 13, ýt. armlinns Eg Lv 37, ýt. Áta lands elds EGils 1, 18, ýt. lauðar elds Ód 21, ýt. Sírnis hljóðs Harð 2, ýt. Íðja raddar Katr 39, — efter vâben: som strækker (sværdet) ud, ýt. hjørva Eg Lv 33, ýt. undlinna Nj 2, ýt. unda logs phred 5, ýt. undfleins EGils 3, 5.
ýtri, adj, ydre, of land et ýtra *Mark 1, 24, et ýtra, adverbiet, Iv 33, þjsk 3.*

Z

Zébedeús, m, 'apostlenes fader, Mey 9.

P

Den interdentale ustemte spirant findes kun i forlyd; når det ord, i hvis forlyd den står, bliver sidste sammensætningsled, går den over til den stemte spirant som i Hamðir, Sigðir (-ér); kun disse former (ikke Hamþér) er man berettiget til at opstille for de ældste digtes vedkommnede. I Hjalmþér går ð så over til t (Hjalmtér), men hvor tidlig denne overgang er, er det ikke muligt at bestemme. Efter præpp. og i ubetonet stilling kan þ også ellers gå over til ð (som iðað). Dog afgiver skjaldedigtenes intet eksempel herpå.

þaðan, adv, 1) *derfra, lokalt, Vsp 19. 20, Krm 19, Vell 25. — 2)* *fra den tid af, temporalt, biða þ. lengi Haustl 17, þ. beið þengill Hhund I 22. — 3)* *om herkomst og oprindelse, Vafþr 14, Gri 26, Rþ 13. 25, Hyndl 16, þ. af aldir alask Vafþr 45. — 4)* *om årsag, þ. kómri ár HHj 28, en af þ. lýsti alt lopt Skí 6, alþýð kristni reis upp þ. ESk 6, 6 (eller her temporalt?), þ. verða fót rjóðask Hfr 1, 9, þ. hétu mik fyrðar loðbrók Krm 1.*

þaðra, adv, dér, = par, Am 99, pmáhl 1, Sigv 3, 8, Arn 6, 10, Stúfr 8, þskakk 3, Sturl 3, 21, Rst 13.

þagall *se þogull.*

þagat, adv, derhen, = þangat, Orv IX 37.

þagmaelskr, adj, tavs (som kan agholde sig fra at tale, når det gælder), Arbj 1, Hsv 64.

þagna, (-aða, -ðr), blide tavs, holde op (med at tale, digte), ESk 6, 71, Rst 35; lœgir þ-ar Gd 61, tungan þ-i Lil 75.

þagnafundr *se fagnafundr.*

þak, *n, tag, sofa und þ-i Guðr III 2. Jfr haug-, mar-, sal.*

þakinn, adj, hørende til tækning, mjöt þ-a næfra, tagnæver (= þaknæfrar), Hávm 60.

þakka, (-aða, -ðr), takke, góðum ek þat þ. Am 57, þ. armband Arn 7, 3, þ. gjof Ht 28, æ þ-andi miskunn Lil 32.

þakklátr, adj, taknemlig, Hsv 3. 36.

þakkráðr, m, træl, Vol 39.

Pambardalr, m, en dal på Island, HolmgB 10 (adskilt dal þ.).

pambarskelffir, *m*, *Einars tilnavn (vel egl ‘som har en tyk mave at ryste’)*, *Hharð 11*.

pambr, *adj*, *opsvulmet, tyk, varð heldr til þómb, om en frugtsommelig, Bjhit 1.*

pang, *n*, *tang, skríða ór þ-i StjO II 1, þ-s láð, havet, Steinn 1, 2, þ-s þjalfi, d. s., Hharð 11; hlíðar þ., græs, træer, bitsótt hlíðar þ-s, ilden, Yt 24; tangar þ., smedetangens tang, den glödende jærnmasse, dens raudbiti, et enkelt stykke deraf, Þdr 16. Jfr hlíð.*

pangat, *adv*, 1) *derhen, Sindr 5, Hókr 8, Hár 57, Am 14, Mark 1, 16. 19. 23, Sturl 3, 1 (v. l.); lengra þ., längere i den retning (ð: mod nord), Sturl 3, 20; þ. til er þau lifði, indtil, sålænge som, Líl 13. — 2) omtr. = þar, stefja bálk mun ek þ. hefja Gd 23.*

pangatkáma, *f*, *ankomst derhen, didkomst, Steinn 3, 2.*

Pangbrandr, *m*, *missionären Tangbrand (10. árh.), Steinunn 1.*

pannig, *adv*, 1) *således, Has 22, Mhv 11. 20. 24, Gd 76, þ. es, således, som (om), Hyndl 6. — 2) i den retning, til den side, varð þ. halt ESk 7, 2 (v. l. þannug). — 3) derhen, Anon (XII) B 2, Sturl 3, 5 (uriktig v. l. før fyri).*

panninn, *adv*, *således (pann veginn), Líl 41 (v. l. til pann veg).*

þar, *adv*, 1) *dér (lokalt), på det sted, pegende enten til et foregående eller følgende navn, Vsp 40, Lok 23, Haustl 18; lít þ. Sigurð á suðrvegi Guðr II 8. — 2) uden nogen sådan bestemmelse, idet taleren ligesom peger på stedet, Rdr 5, hverir riða þ. Ræfils hestum Reg 16, hvat prymr þ. Eirm 3, þ. liggir Reginn Fáfn 33. — 3) undertiden erstattende et pron., ólusk í ætt þ., = í peiri ætt, Hyndl 18, eller subst. med præp., som þ. öraráttir koma allar saman, dér, ð: i ham (som et brændpunkt) samles, Vafpr 31, þ. vas sundvorð, dér, hvor han var, ð: i ham var der, han var, Hhund I 33, jfr þars goltr glóðar Hyndl 7, þ. átti hann, i ham havde han, Sigs 14; þ. es at yrkja Jóms 6, þ. munu seggir of sceing dcema, dér, ð: i det tilfælde, ved den lejlighed, Guðr II 43, hugat mælik þ., dér, på det punkt, Hfl 18, og þ. (v. l.) med sér teygði Líl 18, séa þ. til sælu, dér, hos ham, Gráf 11; — nú lætk at þ. prjóti vinum, dér ð: nu, efter dette, HolmgB 8, þ. kørmr ót at sævi Húsd 12, hefkl þ. lokit stefjum Rst 24. — 4) med gen., þ. lands þstf 1, 3, Slembir. — 5) derhen, med bevægelsesverber, far nú þars Hár 60, þ. kom blindr ESk 6, 23. — 6) med adv., þ. á milli, derimellem, Hhund I 4, næst þ., dernæst, Hyndl 20, þ. með Líl 46, þ. til, dertil, derhos, Líl 11, berr mik þ. til vón Líl 99, þ. es, þars (dette i rim Þdr 13, Arn 6, 14), þ. kan i denne forbindelse have forskellige betydninger: dér hvor,*

derhen hvor (þars koma né skyldut Oddrgr 25); þars Ymir byggði, hvor Y. bode, her bliver det omtr. temporalt, Vsp 3; þars þik Hel hafi, indtil døden tager dig, Fájn 21.

þarfi, *adj*, *trængende til, grammr vas þ. gundjarfra gumna Pl 34, máls þ. Gríp 2.*

þarfíatr, *adj*, *ydmyg, Hsv 3.*

þarflaust, *adv*, *uden grund, PjóðA 4, 27, Pfagr 6.*

þarfigr, *adj*, *nyttig, ord þat er þ-ast orðit Pét 23.*

þarflyntr, *adj*, *som tænker på sin (egen) tarv, þ. holðr þorm 2, 7.*

þarfnask, *(-aðisk)*, *gå glip af, = þarnask, þ. réttenda Vítin 19.*

þarfr, *adj*, *nyttig, gerask þ. sér ok sínu liði Hsv 55, þeira fyr þörfgi væri, havde ikke været, var ikke gavnlig, burde ikke have fundet sted, Sigs 35, eiga arfa sér til þ-an Eg Lv 42, þ. þórir, her omtrænt = dygtig þorm 1, 8, þengill þ-astr hingat norðr Óð 14, þorl ljóð Hávm 162, mæla þ-t eða begja Hávm 19, Vafpr 10, téra þ-t standa af póri Anon (XI) Lv 15. — Jfr all-, her-, hræfn-, jafn-, mann-, marg-, ó.*

þarsamliga, *adv*, *ydmygt, eigi vas þ. þegit Söl 5.*

þari, *m*, *tang, SnH 2, 6, Anon (XI) Lv 9.*

þarmr, *m*, *tarm, hopt ór þormum Vsp 34 (uægte vers), orpinn vefr ýta þormum Darr 2.*

þars se þar.

þat, *conj.*, = at, heyrðak svá þ. síðan Haustl 12. Jfr Kock, Arkiv XI, 117 f.

þatki, *adv*, ‘det ikke’, ikke det, intet sådant, Guðr III 3; þ. at þú hafir brœkr þínar, ikke så meget, ikke så vel engang, at du har, Hár 6. Hertil er þeygi egl. plur, s. d.

þausn, *f*, *tummel, kamptumult, i pl, Sigv 8.*

þá, *adv*, 1) *da, dengang, om noget fortidigt, Rdr 10, Haustl 7. 8, Hák 2. 5, Vsp 4, Hávm 17, Lok 35 o. s. v.; om noget fremtidigt (refererende sig til noget andet i fremtiden), þá kørmr, da, til den tid, vil der komme, Vsp 54, ganga þá af grasi Hávm 21, o. s. v., jfr leita ek þ. finna Nj 2 (her omtr. = hvergang); med es sammentrækkes det i reglen til þás, dette i rim, Vell 28; for es kan også ef følge, Hávm 30, Hhund II 33, Hamð 21; et tidligere þá kan gentages ved þás, GSárs 3, kan gentage en tidligere tidsbestemmelse, nær morni es . . þá Hávm 101, jfr Lok 42; indledende en eftersætning, ef . . þá, Sigrdr 25. — 2) *der, nu, þá es sókn lokit, nu er, Hhund I 56. — 3) altså, som konkluderende, i det tilfælde, mar gef mér þá Skí 8, ristu þá Lok 10; ef þá heldr foeri, hvis han da, under sådanne omstændigheder, Am 7, bindum þór på pry 15.**

þáfjall, *n*, ‘tøffjeld’, *fjæld*, *hvis sne-masser er ved ut to*, henda hrein í þ-i Hávm 90.

þági, *adv*, ‘ikke da’, þ. vas, *det var ikke den gang*, Sigv 2, 6.

þána, (-ða, -adr), *tø, smælte, es ek get þ., da jeg formoder, det vil blive tovejr, Hár 58.*

þátti se þekkja.

þeir, *m*, (-jar?), *lugt, hræs þ. gengr ór munni, lugt af (lig- o:) kødtrævler og blod*, Harkv 3; þvazf 2, Anon (XII) B 8.

þegar, *adv*, 1) *straks*, Vafþr 5, prý 18, þ. ungr, *allerede som ung*, Ótt 1, 3; ESk 6, 59, Jóms 41, Mhkv 23, þ-ars, *så snart som*, Am 10, Lil 38. — 2) *da, når*, Mv III 3 (*yngre brug*).

þegja, (*bagða, bagat*), *tie*, Bdr 7, 9, 11, HHj 6, Gríp 45, Auðun 1, Ólbjarn, Pl 3, Mhkv 1, 25, Lil 94, ef firar þ., tier (*og lytter*), Hfl 7, begi herr pmáhl 4, mæla þarf eða þ. Hávm 10, begi þú Lok 17 o. s. v., begiattu volva Bdr 8. 10, 12, þ. bunnu hljóði Hávm 7, sitja e-t begjandi TorfE 1, fár hyggr þ-janda þorþ Sól 28; vindr þagði, var stille, Sól 57, — med gen. begi þeira orða, ti med de ord, lad være med at sige de ord, Guðr I 24; — þ. við e-u, tie stille til noget, Sigrdr 25, Brot 15, Sigsk 50, þ. of e-u, tie stille med noget, lade være med at omtale, Hávm 111; med acc., þ. e-t, tie stille med noget, skjule, Anon (XII) C 39.

þegn, *m*, 1) *fribären mand, mand i alm.*, pul IV j 2, ungr þ. Hávm 158, ESk 6, 61, gamall þ., Egill om sig selv, St 9, þ. gladdi þegn Slembir, annarr þ. St 14, vinna þ-s verk GDrop 4, hrókkvit þ. fyr þ-i Krm 23; om en biskop, Gd 13, om aserne, Haustl 5; þ-ar vestan Háv 13, prúðr þ. pmáhl 12, þ-ar vígligr Am 54, snarir þ-ar ESk 6, 13, hvatr þ. Eyv Lv 2, hverri þ. Sigv 13, 20, lof þ-a Húsdr 12, þ-s gnött Vell 11, drepa ótal þ-a Mark 1, 20, þ-ar verjask ýópnunum Jóms 28, þ-ar várrar sveitar Eg Lv 18, þ-a tjón Gráf 1, ef mik særir þ. Hávm 151, þ-ar nefna Gríp 1, hót þ-s Hfr Lv 22, þ-s brúðr Gríp 42; bú þ-a, frie mænds (*bonders*) kvæg, Sigv 11, 11, jfr 2, þ-s dóttir Giz sv 2; hegna þ-um ósið Mark 1, 8 (*eller ‘undersát’?*). — 2) *mand, med hensyn til karakter, illr þ., snavs karl, St 11. — 3) om mænd der hører sammen eller som hørende til en enkelt (som deres leder), Búa þ-ar Jóms 36, þ-ar Hóars, aserne, Eg Lv 4, þ. Godmundar OTr 2, þ. konungs EgBer, hilmis þ-ar Guðr II 15, þ. goðs Pl 47, himins þ-ar EGils 1, 10, þ-ar mímir Frþ 1 18. — 4) *herfra er overgangen let til betydningen ‘undersát’, skønt denne er noget tvivlsom, f. eks. i njóta landa ok þ-a Brot 10, ráða londum ok þ-um Hhund I 10; kendir at þ-um (her er betydningen sikrere) Ott 2, 19. — 5)**

som egennavn, þá en sagperson, pul I a 2; þá en af Karls sónner (= fri bonde), Rþ 24. — 6) navn på et sværd, jfr Áns., Fas II 326, og versets tvetydige udtryk: þreyja at þ-i Áns 2. Jfr Falk, Waff 63—4. — 7) om et skjold, Hard 5. — Jfr bú.

þegnprýðir, *m*, *en som uddanner mænd, hæver mænd, folket, i kulturel henseende, ESk 6, 11.*

þegnskapr, *m*, *en fri mands egenskab, mandsære; i pl. bedrifter, Ragn X 1.*

þeisti, *m*, *søfugl, uria grylle (senist. þeista), pul IV xx 4.*

þekð, *f*, *behag, þ. (ved rettelse) liggr á, man finder behag i, Háv 11, hafa þ. á e-u Leid 44. — Jfr ó.*

1. **þekja**, *f*, *tagtækning, Gauts þ., skjold, pmáhl 17, éla þ., himlen, Kolb 1, 4.*

2. **þekja**, (*pakða, þakiðr, yngre þaktr*), *tække, jorsyne med tag (pak), silfri þokðu sali Grí 6, skjoldum es salr þakiðr Grí 15, silfri þaktr et sama Grí 15, sal golli þakðan á Gimlei Vsp 64; þoka, at þekr of ey, indhyller øen, Merl II 75. — Jfr þakinn.*

þekkiligr, *adj*, *tækkelig (egl ‘som er således, at den kan tækkes, þekkjask), yndet, þ. foldar dröttinn, Odin, Haustl 5; þeim þóttit þ-t, de fandt det behageligt, de anså det for farligt, VG 10; þ-t minni Alpost 10.*

1. **þekkja**, (*þáttu, yngre þekða, þekðr*), 1) *já øje på, genkende, þ. baug Vgl 17, hóva holl þekðak Guðr II 13, borg of þátti Oddrgr 17, hamar of þekði prý 31, hykk at hér megi þ. oss í stuttum feldi þstj 2, 1, þ. (konu) Hfr Lv 24, kvazk þ. eitt lýti á mér (hds pikkia) Korm Lv 5, þátti sinn bana Haustl 16, snáka þekðu Merl II 14, es þáttak, som jeg så, Ólhelg 2, þátti sinn á slétri, o: sit sværd, ESk 6, 48; þátt at qðru, du så efter noget andet, Ragn X 1. — 2) *kende, rekr lézkat mik þ. form 2, 7, gorla þekkik sumt hvé ferr Mhkv 12, þ. ok skynja hvárt Nj 17, sem þjóð of þ-ir Ótt 2, 17; part. þ-jendr meginásar þunns, spydets kendere, krigere, Lids 3.**

2. **þekkja**, (*þekða, þekðr*), *tugte, irette-sætte, ekki má af slíku þ-jask Gdþ 2.*

3. **þekkja**, (-ða, -ðr), *göre behagelig (af þekkr)*, *i medium, lade sig noget behage, þ-ask kyrrsetu Ótt 3, 3, þ-ask dádir Has 15, þ-ask dód Hsv 145.*

þekkr, *adj*, *kær, yndet, varar né vóru þ-ir enni fráleitu Harkv 2, allr es þ. þinn skáli mér Sigv 5, 6, erumka þ-t (rettelse for þokt) þjóða sinni St 18, hann var þ. firum ekki Rv 11, (kona) þekk e-m Bjhit 2, 13, Ragn II 4, þ. elskugi Heilv 8, láta hugrekki þ-ja sér, ynde at víse mod og krafft, Hfr 3, 1; þekkja þklypp uklart. — Som navn på en dværg, Vsp 12, pul IV ii 4; — på Odin, Grí 46, pul IV jj 7; — for skib, pul IV z 4. — Jfr á-, hug-, of-, ó.*

þel, *n*, *synes at betyde s. s. þeli, ø: frossen jord, eller det frosne lag øverst under grønsværet, brugt om det kolde hav, høggva út stort þel fyr stáli, hugge huller i den store, kolde havflade, Eg Lv 23.*

Pelamørk, *f*, Telemarken (þela gen. pl. af þilir), *Gautr II a 2.*

pella, *f*, *fjrr, fyrrrestamme, i kenninger for kvinde, gullbaugs p. phred 9, p. armelins Bbreiðv 1, auðar p. Korm Lv 8, golls p. Korm 51, handar skers p. Korm Lv 50, oglis stéttar elds p. Leiknir, hellis Gauta glórraddar p. Rv 7, mellings boda p. Gd 15, Áta jarðar ells p. EGils 1, 17, goðvefs p. Lod II 2, Vitn 9, mjáðar p. Jóms 4. Som "halvkenning", Vígl 11, jfr pul IV yy 3. — Jfr fægi, geymi-, hør-.*

þelli, *n*, *fyrr (egl kollektivt udtryk), skib, svífir p. (dativ) Ht 20.*

þembiprjótr, *m*, *måske snarest 'opsvulmet, hoven, trodsig person', binda knút þi-peim es sitr heimi Sigm 2.*

pengill, *m*, *konge, fyrste, pul IV hh 2 (jfr SnE I 516), Rdr 1, Vell 33, Hfr 3, 25, Sigv 1, 6, 2, 6, 11, 6, Rst 5, ESk 6, 11, Hhund I 22, Gríp 25, Akv 33 o. s. v., þjóðar p. Gríp 41, p. himna, gud, Arn 2, 18, p. skýja, d. s., Has 12, Líkn 43, manna p. enn meinsvani, Njord, Grí 16, p-s sonr TorfE 3; p. Englands Gunnlað. — Som mandsnavn, Hallst. — Jfr her-, stól-, yfir-.*

þenja, *f*, *økse, pul IV m.*

Þeópista, *f*, *Placitus' hustru, Pl 6.*

Þeópistus, *f*, *andet navn på Placitus, Pl 6.*

þerfiliga, *adv*, *ydmygt, Mv III 26.*

þerfiligr, *adj*, *gavnlig, færdelagtig, rædelig, esa mér i þys p-t at hverfa* Grett 2, 7.

þermask, *(-aðisk)*, *miste, savne, láta þjóf p. fóta ok handa Sigv 12, 5, p. auðgrar jarðar Merl II 61 (her skr. þreml-).*

þerna, *f*, *tærne (juglen), pul IV xx 4.*

— Jfr spá-.

1. **þerra**, *f*, *'törreredskab'*, håndklæde, Hávm 4.

2. **þerra**, *(-rða, -rðr)*, *törre, aftörre, p. augu Griss, p. lokka Hjálmp III 2, p. of brøg Hfr Lv 27, p. of hrynnu Harky 4; p. Gram á grasi, aftörre G. i græsset, Fájn 25, á þér munu þau p. þat, det vil du selv komme til at bøde for, Lok 4, p. af mér (ø: sveita) á móttulskauti Korm Lv 51; kemba ok p., om ligbehærling, Sigdr 34.*

þessi, *þessi, þetta, pron. demonstr. (jfr sjá; om böjningen se Skjspr s. 78–79; former som þvíisa þeima hører egl til et sási, hvoraf dat. þeimsí findes Karlevi: í þeimsi haugi), denne, pegende på noget der er eller ligesom er (tænkes) nærværende, eller som er omtalt, þessi mækir Ski 23, 25, p. bragr ESk 6, 70, p-ar vísur Sigv 3, 1, í verold p. Mark 1, 2, til þessar göngu Eg Lv 35, ept þenna dreyna drykk*

Fájn 27, p. rœða Hyndl 45, p. holl Lok 6, augu p. Sigv 3, 15, þríu misseri p., disse — sidste — tre halvår, pjóðA 3, 18, p. en hnæfiliðu ord Hárð 43; ringe-agtende, um Jesum þenna, denne så-kaldte J., Lil 43; fíi þvísa GSúrs 24, frá þvísa Eyv Lv 11, jfr Sigv 13, 7, 15, Has 32, Pét 27, Leið 44, Grettis 4, mann þenna (vistnok således) HolmgB 3, nema sæ þenna pjóðA 4, 8 (her kunde dog þenna være det rigtige); þeima i dativ findes flere gange, í þeima heimi ESk 6, 2, jfr 57, Stein 3, 1; VGl 4, Eg Lv 21, Anon (XIII) B 47, i pl. Korm Lv 47; þessur vitni Gdβ 45 (hvis denne form er oprindelig). — Alene, uden subst., nema vilir þenna Guðr II 30, þás þessa (ø: sól) hefr fenrir farit Vafþr 46, en þessi (ø: engill) hlýðir Lil 24, fullrætt es of þetta Akv 43, í þessi (ø: fór) Korm Lv 50.

þeygi, *(egl. for þau-gi, og som sådant pl til þatki, s. d.), adv, 1) 'ikke det', dog ikke, Hávm 118, Skí 4, Guðr I 2, Am 51, TorfE 3, 4, Eg Lv 37, GSúrs 17, Bbreiðv 4, Hfr Lv 25, Bjark 6, Háv 7, Drv (XI) 5, ESk 13, 4, Mv II 24. — 2) oftere fár ordet blot nægtende betydning, p. es sem Hárð 6, p. mun ór fór aumlig vesa Sigsk 69, en p. mér HolmgB 12, Sigv 2, 6, Mhv 29 — med at heldr, p. at heldr, ikke mere for det, Hávm 96; at p. Sigsk 41, kan ikke være rigtigt, der må vist læses þvigi.*

þeyja, *(-aði el. -ði el. þó), tø, blive tø-vejr, nærgi es þeyr af þeiri Svarfd 10, ek frá hungu varga p., optø, blive til intet (ved at de mættedes), Ótt 2, 6.*

þeylāð, *n*, *'tøvinds land'*, himmel, p-s konungr, gud, Has 15.

þeyr, *m*, *(-s og -jar), tø, tøvejr, tøwind, ogsa vind i alm., þeyja borg, himmel, Mgr 44. — I kenninger for kamp: Héðins p. pSíð 1, Gondlar p. pKolb 2, Gondlar þeys él Rst 11, p. hijorva Óð 26, þeyjar hijorva Hl 37 a, p. þykra randa Ófeigr 3, p. hlífar Óð 12, p. órva Snjólfjr 2 (v. l.). Jfr ben-, flein-, geir-, hjør-, horn-, hvarm-, sef-, víg-.*

þeyrann, *n*, *'tø-, vind-, hus'*, himlen, pengill p-s Mdr 2.

þeyssa, *(-ta, -tr)*, *sætte i stærk bevægelse, p. flota Hál 13, ESk 9, 4, Sturl 4, 41; — med acc., fare henover, p. vorru, over havet, Harkv 17, p. helfing sinn, sin halvdel af vejen, pjóðA 4, 24; medium, fare rasende af sted, ó þeystisk of bekki Am 26.*

þéa, *(-aða, -aðr, yngre þjá, þjáða, þjáðr), egl 'göre til træl' (af þér), pine, plage, morg es þjóð of þeuð Hák 21, strið p. drótt Leið 10, eggja spor p. e-n Qrv IV 4, mart es þat es þorf þear, tvinger en til, Reg 10.*

þél, *f*, *fil, p. (dativ) harðari Arn 3, 14; i kenninger for sværd, p. grafninga, 'skjoldenes fil', Arn 1, 1, rekninga p. Bjarni 2. Jfr fetil-, hlym-*

þéttr, *adj.*, 1) *tæt*, *tyk* þ. þyrnir *Pét* 6.
— 2) *vigtig*, *redestig*, þétt fingum svor *Sigv* 3, 20. — 3) þ-an, *adverobelt*, *uafbrædt*, þótt austanvindr leiki þ-an *Gunnl Lv* 6. — *Jfr* all.

þiðna, (-aða, -aðr), *smælte*, *to*, þ-i sorgir of þrungrit hjarta *Ghv* 20.

þiðurr, *m.*, *tiur*, *pul* IV xx 4. — *Jfr* bekkr-, ben-, val.

piggja, (þá, *beginn*), *modtage*, *fá*, *bekomme*, þ. sverð *Hyndl* 2, *Hjr Lv* 5, þák bifkleif *Haustl* 13, þ. far *Reg* 18, þ. goll *Sigsk* 49, þ. baug *Skí* 22, þ. auð (af e-m) *Mark* 1, 7. 30, *jfr Bragi* 2, 3, þ. gerðar *Steinn* 3, 16, þ. alla sælu *Rst* 33, þ. fóstr *Rst* 2, þ. alað jöðs *Yt* 15, *pigg* at ósum ól *Hák* 16, þ. loð *Anon (X)* III C 2, þ. heimboð *Háv* 14, *absolut*, *pigg* hér, om *gæstfrið*, *Gríp* 5, lýoir þógu log af þeim nofnum *Sigv* 11, 5; þ. röð *Gríp* 26, *Hávm* 9, þ. eiða e-s *Eg Lv* 16, þ. líf, fjór *Am* 63, *Jóms* 43, þ. hijalma klett *Eg Lv* 25, þ. fé við fjórví e-s, *modtage penge* for at slá en ihjel, *Sigv* 13, 18; at eigi væri þ. þegit, at det at *modtage* (ð: det *modtagne*) ikke var som *modtaget*, der burde *gengældes*, *Hávm* 39; — ek þóttumk hafta þegit hvert land, syntes at have fået hele verden, *porm* 2, 15; veizt ef þiggjum þann logvelli, om vi kan fá, *Hym* 6, *Óláfr* piggur alt, kan fá alt, *ESk* 6, 18. 21, hverr maðr þá bat at hringskata, kunde fá det hos, *Sturl* 4, 34, þ. hørð dœmi, *modtage hárde domme*, *medjart*, *Hhund* II 3; þ. plágur *Gd* 42; gerðit hlut þ. *Am* 96, du modtog (gerðit má være at opfattre som 2. person) ikke nogen andel (i det tilstedevarende gods), *brød dig intet derom*; — svá þá *Guðrún* sinna harma *Guðr* III 11, kan ikke være rigtigt, hvis þá er oprindeligt, må et ord som hefnð være underforstået eller udeladt; — es vetr engi vildi þ. *Helr* 7 (*FJs udg*), kan umulig være rigtigt; þ. er vel fejl for týja eller lign. — Part., *piggjandi*, *modtager*, erober, þ. byrjar viggjar *Hjr* 1, 3.

þiklingr, *m.*, 'tykling', *tyk*, svær person, om en jætte, *Húsdr* 3 (vokalen er rimbestemt).

þilblakkr, *m.*, 'løftings-hest', skib (af þil = þilja), *Sigv* 2, 12.

þilja, *f.*, 1) bræt, som rorkarlen sidder på, þ-u brá hann við þeiri pílu *Heil* 22; bræt, þ. *Hrungnis ilja*, *skjold*, *Ht* 30. — 2) i pl., *løfting* (i et skib), *pul* IV z 9, himinglæva strýkr hóvar þ-ur *Ht* 22, valr lá á þ-um *Sigv* 7, 2, herr fell á þ-ur *Arn* 5, 7, *jfr Rv* 26, prong á þ-um *Anon (X)* II B 9; *jfr Falk*, *Seew.* 48 — i kennung for kvinde: þ. vága hyrjar *SnE* II 230. — *Jfr* hjor-, sess-.

þind, *f.*, *mellemgulv*, salr þ-ar, bryst, *Anon (XII)* C 36.

þing, *n.*, 1) *ting*, *retsting*, *retsformaling*, á því þ-i *Sigrdr* 12, *jfr* 24, *Sigsk* 27, á (bessu) þ-i *Lil* 72, *GSúrs* 12, *porm* 2, 7, af þ-i *Hrafn* 3, koma at þ-i *Hávm* 25, *jfr* 61, gáa þ-s né þjóðans máls *Hávm* 114,

(*Odin kaldtes*) þrór þ-um at *Grí* 49, snarr til þ-a *Arn* 5, 9, eiga þ. við e-n *þjóðA* 4, 24, bjóða þ. út *Arn* 3, 2, bíða þ-s *Sigv* 9, 1. — 2) *forsamling* i alm., þ. goda *Hym* 39, at þ-i *Hausil* 10, *Vsp* 48, *þry* 14, *Bdr* 1, engla þ. *Níkdr* 1. — 3) om kamp, þat þ. *Sigv* 1, 11; tirar þ., berömmelsens ting, der må vel her sigtes til kamp, eller måske blot samvær med fyrsten (førende til ry), *Arn* 2, 5, *jfr* þ. dröttins, samværet med, *Sigv* 11, 16. — 4) *elskovsmøde*, bjóða til þ-s jofti *Yt* 32, nenna e-m á þ-i *Skí* 38, una gáti þ-s *Ólsv* 5, ganga e-m at þ-i *Frþ* I 12. — 5) *ting*, *genstand*, stór þ. ofan fóru, om byttet, *Ótt* 2, 11, mank meiri míni þ. *Ótt* 4, 1, eybaugs þ., *anker*, *Anon (XI)* Lv 6. — I kenninger for kamp: þ. próttar *Ótt* 2, 15, þ. *Fjolnis Hást* 3, *Bolverks* þ. *EGils* 3, 3, *Gondlar* þ. *Hskv* 2, 7, þ. malm-Gnáar *Kveld*, þ. randar Freyju *Hl* 37 a; våpna þ. *ESk Lv* 11, sverða þ. *Tindr* 1, 2, hrings þ. *Hókr* 8, *Isladr* 9, hringa þ. *Isladr* 18, þ. hjörva *porm* 2, 22, hjör lautar hyrjar þ. *Vell* 31, þ. sóknar fráns *Pl* 45, þ. geira *HolmgB* 2, þ. darra *Hsn* 2, 2, þ. odda *Sigv* 1, 2, *Pl* 48; þ. borda *Giz sv* 2, þ. hjaldrs þróðar vangs *pmahl* 7; — þ-a kennir, *konge* som leder af ting, *Sigv* 3, 21, þrongvir þ-s *Ht* 41. — *Jfr* al-, alm-, brak-, brynn-, draum-, egg-, flein-, gaman-, geigur-, geir-, gný-, Gula-, gunn-, hjor-, hús-, laun-, malm-, man-, mál-, nátt-, of-, ramm-, regin-, róg-, snar-, sverð-, våpn-, vár-, or-

þinga, (-aða, -at), *holde ting*, *møde*, við Ingibjorgu at þ., v. l., *Frþ* I 12; logi þ-aði Hringum nauðgan dóm, *afsagde dom over*, *þjóðA* 3, 21.

þingalmr, *m.*, 'ting-ælm', fetilstinga þing, kamp, dens almr, krigar, *Nj* 8.

þingamaðr, *m.*, 'ting-mand', en som hører til Danernes þinglið i England, *Ulfr*, i pl. *pKolb* 3, 11.

þingat, *adv.*, *derhen*, = þangat, *Korm* 1, 6, *Sigv* 1, 10. 2, 8. 3, 3. 12, 24, *porm* 1, 2, *Arn* 3, 13, *Steinn* 1, 2, *Ód* 9.

þing-Baldr, *m.*, 'ting-Balder', próttar þing, kamp, dens B., krigar, *Rst* 1.

þingbirtingr, *m.*, 'en på ting'e glad mand', *Yngva* þing, kamp, *Yngva* þ., munter krigar, *Eg Lv* 41.

þingblíðr, *adj.*, 'ting-blid', blid, venlig, munter på ting'e, próttar þ., munter i kamp, *Pl* 43.

þingdjarfr, *adj.*, 'ting-djærv', djærv i sin tale på ting'e, *porm* 2, 20, þ. bauga snyrtir *ESk* 6, 49, þ. konungr *Merl II* 60, þ-djorf þjóð Merl II 37.

þingdrífr, *adj.*, som jærdes på ting'e, holder ting'e, fagna þ-u lífi e-s, glæde sig ved ens liv; når dette adj. tilføjes, synes der sigtet til kong Magnus' talrige møder med folket, *Sigv* 13, 31.

þingeggjandi, *m.*, 'ting-æggende', æggen-de til (at holde) ting'e, þundar skýja (skjoldenes) þ., som opfjørdrer til kamp, krigar, *Ingj* 1, 6.

- þingfrœkn**, adj, tapper på ting, *Ólv 2, 8.*
- þingharðr**, adj, ‘ting-kraftig’, víg-p., kraftig i kamp, *Eg Lv 9.*
- þingheimr**, m, (ting)forsamling, *Anon (XII) B 11.*
- þinghlynr**, m, ‘ting-lön (træ)’, pröttar (*Odins*) p., kriger, *Þurl 6, 11.*
- þinglogi**, adj, ‘ting-svigtende’, som udebliver fra et ting, mode, varðat hrönum hofn p-a, skibsmanskabet udeblev ikke fra mode med bølgerne, *Hund I 29.*
- þingmaðr**, m, ting-mand, mand som (pligtmæssig) møder på ting, fri bonde, i pl *Sigv II, 12.*
- þingmót**, n, ting-mode, p. Heðins snótar, kamp, *Sturl 1.*
- þingmæltr**, adj, må vel betyde ‘talende på ting’, men er uriktig v. l. for þingríkr, *Kali.*
- þingnórungar**, m, pl, ‘ting-væsner’, bryndlægda þing, kamp, dens nórungar (jfr nórungar), krigere, *Gyð 3.*
- þingríkr**, adj, mægtig på ting, *Kali, Svert 2.*
- þingskil**, n, pl, redegørelse på ting, tale, þjaza p., guld, *Bjark 6.*
- þingsnjallr**, adj, veltalende på ting, *ESk 6, 66 (v. l.).*
- þingsættir**, m, ‘ting-forliger’, uriktig v. l. *Eskál Lv 1.*
- þingveljandi**, m, ‘ting-bestemmer’, tingafholder, høvding, *Pl 49.*
- þingviðr**, m, ‘ting-træ’, þramskýs (skjoldets) þing, kamp, dens ‘træ’, kriger, *Sn St 4, 3.*
- þing-Vófuðr**, m, kun i forbindelsen þing Váfaðar þrøngvir, = Váfaðar þingþrøngvir, som bringer trængsel tilveje på ‘Odins ting’, kriger, *ESk 11, 5.*
- þinig**, adv, derhen, *Bdr 9, Hund I 22, Sigv 3, 13, ESk 6, 21; Grettis 15, Merl II 80 — herhen, Hund II 36, 50, Sigdr 3, Sigv 13, 27, pløft 2, 2, Hharð 4.*
- þinull**, m, tov, snor, der går omkring nættet og holder det sammen, oddnets p., skjoldets kant, o: rønd, setja oddnets þ-ul við e-m = reisa rønd við e-m, stille sig til modstand mod, *Anon (X) III B 1; — fjalla p., ‘fjæld-tov, -bånd’, slange, synonym med Grettir, Grett 2, 3. — Jfr stírd.*
- þinurr**, m, stræng, rem (= þinull), i prosa om buestrængen; som sværnavn pul IV l 9, som trænavn pul IV kk 3. — I vestfjordsk (Isl.) har f. eks. lóðarþinur holdt sig til nutiden. — Jfr mold.
- Pistolbarði**, m, jætte (egl ‘med skæg som tidsler’), pul IV b 2.
- þistill**, m, tidsel, p. sás þprunginn vas í ofanverða ònn *Ski 31.*
- þiðr**, adj, egl. optat, smæltet, så ‘bøjelig’, p. þromr, med hensyn til skibetslette lystren af roret, *Hfr 3, 14.*
- þinligr**, adj, ‘lignende dig’, dig værdig, satt erat þetta né p-t *Nj 29.*
- þinn, þín, þitt, yngre þinn, pitt** (se Skj spr s. 76), din, stilles både foran og efter subst., *EgBer, Eyr Lv 11, Korm Lv 30, Arn 2, 1, Lok 30, Vafþr 11; GSúrs 29, Korm Lv 63, Lok 32, Gríp 8 o. s. v.; — skyldak launa kogursveini þínum, dig din smædreng, Hárð 13.*
- þir**, m, 1) træl, pul IV j 10, jfr Koch, IF V, 154. — 2) fem., som egennavn, Rþ 10. 11, er vel også det (hermed identiske) blandt kvenna heiti ókend opførte þirr, pul IV yy 2. — Jfr leiði.
- þísl**, f, vognstang, skip p-ar, vogn, *ESk 13, 6. Jfr Bugge, Tidsskr. f. Phil. VI, 98 f. — Jfr sár.*
1. **þjalli**, m, *Tjalve, Tors ledsager, Hárð 39, pdr 9. 10. 21.*
 2. **þjalfi**, m, *noget der omslutter og holder sammen, eyja p., havet, Korm Lv 37, þangs p., d. s., Hharð 11; i bægge tilfælde er er lf rimbestemt.*
- þjalmi**, m, s. s. foregående, *Manar p., havet, ESk 12, 16; egl snare, Aarbb. 1889 s. 12. — Jfr hregg.*
1. **þjarka**, f, *strid, gerva p-u Am 52.*
 2. **þjarka**, (-aða, -at), *strides, mundhugges, p. eða þræta við e-n Hsv 49.*
- þjarma**, (-aða, -at), trykke, presse, p. þér at brjósti, behandle en legemlig hårdt, *Bós 4.*
- þjazi**, m, jætte, broder til Gangr og Ide, *Grí 11, Hárð 19 (dræbt af Tor), Lok 51, Hyndl 30, Haustl 1, Korm 1, 6, pul IV b 1, gulli mælti p. sjalfr Mhkv 8, þingskil p-a, guld, Bjark 6. — Jfr Arkiv XXI, 137 f.*
- þjokkr**, adj, tyk, = þykkr, p. skógr *Grani 1, p-vir leggir Jóms 34.*
- þjokkva**, (-aða), tætna, við skal p. með hrísi, men skal tætna skoven med krat, *Sigv 11, 2.*
- þjokkvaxinn**, adj, tyk-vokset, tyk af vækst, om en jætte, *Húsdr 3.*
- þjóbreiðr**, adj, med bred bag (þjó, arsballe), om kong Inge i Sverrig, *Anon (XII) B 1.*
1. **þjóð**, f, *Ty i Jylland, flýðu þeir á p-u Stíðr 6.*
 2. **þjóð**, f, folk, d. v. s. et ajsluttet heles, lands, os, befolkning, derefter ligesom ‘folk’ mere ubestemt, ‘man’ i alm., men det er ofte vanskeligt bestemt at skælne mellem disse to betydninger, 1) folk, menneskehed, Yingva p., Svarne, Yt 7, p. Bretha Merl II 35, scensk p. Yt 20, jfr oll p. Yt 28, húnsk p. Guðr I 26, bursa p. Ski 10, Fj 1, hofðu vélta p. alla Hárð 37, fyr p-a rök Hávm 145, p. veit ef þír ro Hávm 63, p. spyr alt þaz þrír menn vitu Mhkv 3, þjóta tekr p. með henni Merl I, 13; således i kenninger som p-ar þengill Gríp 41, p-ar snytrir Vell 12, p-ir i pl, englar ok p-ir Lil 1, Jesúus er lífgar p-ir Lil 51, jfr 89, hér með þ-um Lil 41. — 2) i alm., mænd, man, folk, hvargi es p. heyrir Ám 105, oll p. St 12, morg p. Hák 21, Ht 90, kominn es þyss í þessa p., i disse mænd, GSúrs 7, aptr stókk p., om et skibs besætning, Hókr 6, p-ir hermargar Bjark 6, þat knóttu

þ-ir fregna *GDropl* 4, *jfr Hókr* 7, þ-ir joſ-urs *Vell* 6, es þ-ir skulu í dóma fara *Sigrdr* 12, írskar þ-ir, írske mænd, *Gráj* 2, kumrskar þ-ir *Hjr* 2, 9, rjóða blóði þ-um *Gráj* 7, rjóð ramrar þ-ar, om konger, *Evv Lv* 9, skili þ-ir minn vilja *Lil* 98, þött þ-ir kynni minni þakkir *porm* 1, 3; þat hefr þ. at minnum *Jóms* 20, þ. helt fast a lögum, her betyder dog þ. māske 'folket', *Sigv* 11, 4, þ. veit hann *ESk* 6, 7, þ. munu bíða betra konung *ESk* 6, 14, kvæði kunn þ. = þjóðkunn, almindelig kendte, *Ht* 69, þ. uggði sér reiði *Sigv* 1, 1; i kenninger, for 'fremragende mand': þ-ar sessi *Hjr* 3, 2; — for god, yngvi þ-ar *Has* 7; — þ-a sinni = þjóð, folk i alm., *St* 18; þ. mána stéttar, engle, helgener, *Mgr* 26, fíoru þ., jaetter, *pdr* 11. — 3) skare, þriar þ-ir *Mogprasis* meyja *Vajþr* 49. — *Jfr* al, goð-, Got-, nes-, ó-, sal-, sigr-, suðr-, ur-, ver-, yr-.

þjóðann, m, konge, fyrste (af þjóð, ligesom dröttinn af drött), *pul* IV hh 2, *Herv* V 5, þ-s barnu *Hávm* 15, þ-s sour *Akv* 21, þ-s synir *Gautr* II 22, þ-s mogr *Hsv* 143, þ-s kona *Hávm* 146, þ-s rekkar *Guðr* I 19, gáa þings né þ-s máls (þ-s er sikkert her den rette læsemáde, urigtigt *Arkv* I 22 f), *Hávm* 114, þ-s lið *Merl* II 81, söckja þ-an, besøge kongen, o: *Skt Olafs skrin* (ved rettelse), *ploft* 3, 8, gotna þ. *Akv* 20, þ-s vinr *Arbj* 11.

þjóðglaðr, adj, overmåde glad, *Frþ* I 18.

þjóðgóðr, adj, overmåde god, dygtig, om *Högne*, *Am* 65.

þjóðkonungr, m, folke-konge, konge over et helt folk (tildels māske modsat sækunngr; *jfr forklaringen SnE* I 454), *Yt* 30, *Gríp* I (og øftere), *Sigsk* 35, *Akv* 43, *Hamð* 4, *Sigv* 5, 6, 12, 14, 13, 10, 30, *porm* 2, 11, *ploft* 3, 2, *Arn* 3, 2, *ESk* 1, 2, 6, 11 (ved tmesis adskilt), *Iv* 46, *Balti* 2, *Merl* II 58, *Ht* 97, *Sturl* 7, 2; ferð þ-s *Gldr* 7, reiði þ-s *Sigv* 2, 2, þ. élgrundar, *Ingj* 2, 5. — *Jfr* yfir.

þjóðkunnr, adj, almindelig kendt, ntr. þ-t, þat mundi þ-t vesa *Sigsk* 37.

þjóðland, n, 'folke-land', land med en þjóð, helt folk (modsatning til mindre helheder som øer og lign.), *Ott* 2, 6, *Rst* 10.

þjóðleiðr, adj, meget léð, forhardt, *Guðr* I 24.

þjóðlygi, f, folke-løgn, løgn som spredes blandt hele folket, *Arbj* 1. *Jfr Arkiv XIX*, 117 f.

þjóðloð, f, god indbydelse, þorf þerru ok þ-ar *Hávm* 4.

þjóðmarr, m, sagnperson, *Guðr* III 3.

þjóðmærr, adj, navnkundig, blandt folk, om *Menglad*, *Fj* 35.

þjóðnuma, f, elvenavn (egl 'som sluger folk', der vil over den), *Grí* 28, *pul* IV v 5.

þjóðnýtr, adj, overmåde nyttig, *ESk* 6, 49, *þorgHöll*, *Iv* 36.

þjóðnær, adv, overmåde nærvæd, tæt ved, *Gautr* II 1.

þjóðolfr, m, skjalden *Tjodolf Arnórs*son, *SnH* 2, 9.

þjóðrekr, m, sagnkonge, *Guðr* III 2. 5. *Jfr* þjórekr.

þjóðrørir, m, dværg, es góð p. dvergr fyr Dellings durum *Hávm* 160 (egl 'folke-rejseren?').

þjóðskjoldungr, m, hovedkonge (*jfr* þjóðkonungr), *Ott* 2, 19.

þjóðsterkr, adj, meget stærk, þ-k stong *Ht* 33.

þjóðtrøð, f, hovedvej, *Glamma* þ., havet, *Leið* 16; *jfr* hrafn.

þjóðvara, f, en af *Menglads* tærner (hds -varta), *Fj* 38.

þjóðvel, adv, overmåde godt, skemta þinni þ. konu *Bjhit* 2, 4.

þjóðvitnir, m, 'hoved-ulv', kan næppe være andet en *Fenre*; þ-is *Grí* 21, bør snarest henføres til flóð, hvorved elven, som flyder ud af ulvens gab, *Vón*, betegnes.

þjóð, f, hoved-elv (pat heita þ-ár, er svá eru stórar at flothrennar eru o. s. v., *Landsl.* VII 47), *Gróg* 8, *Korm* *Lv* 18, *pdr* 5; hræs þ-ár, *blodstrømme*, *Ht* 7.

þjófr, m, tyv, røver, at þ-ar né leiki *Hávm* 131, hrossa þ-ar *Hárb* 8 (māske bedre som ét ord), þ. feár *Anon* (XI) *Lv* 13, láta þ-f bermlask handa *Sigv* 12, 5; *Mark* 1, 8, *Pl* 13, *Od* 16, om røveren på korset, *Has* 22, víss þ. *Gullasp* 2, þruðar þ., jætte(n *Hrungrn?*), *Rdr* 1; þ-a rýrir *Sigv* 3, 20, þ-s veltir *Sigv* 11, 13. — *Jfr* Al, angr, *Ey*, *Frið*, *Geir*, *girði*, *Hel*, *Her*, *Hross*, *hús*, mein-, Val-, verk-, vin-.

þjóknappar, m. pl, arsballer, *Anon* (XIII) B 12.

þjólanes, n, ved *Gudendén* (nes þjólar), *Grani* 2.

þjóna, (-aða, -at), være tjæner (þjónn), tjæne, þ. Kristi, tjæne, dyrke, K., *Hjr* *Lv* 7, *jfr* *Lil* 37. 80; þ. dögðum, lægge vind på, *Líkn* 45; part. þ-andi, = þjónn, þ. himna mildings, om biskop *Gudmund*, *E Gils* 3, 20; — med acc., hvat hvern þ-ar, hvad enhver udretter, *Gd* 4.

þjónan, f, tjænen, guðs þ., gudsdyrkelse, præstetjæneste, *SnE* II 246.

þjónari, m, tjæner (ungt ord), þ. dröttins, biskop, *Gd* 19.

þjónn, m, tjæner, *pul* IV j 10, *Sigsk* 67. 70, *Eg Lv* 5, *Lil* 87, *Has* 10, þ-n gerik pann at sveini *SnH* 2, 9, þ. aldar mildings, præst, *ESk* 6, 58, — þion *Háv* 5 er urigtigt. — *Jfr* mál.

þjónosta, f, tjæneste, især om det sidste sakramente, náa þ-a Sól 60.

þjónustumær, f, tjænestepige, *Gát* 1 (= þerna, tærne, fuglen).

þjórek, m, isl. hövding (10. árh.), *Háv* 7 (= þjóðrek).

þjórlhlutr, m, del, stykke, af en okse,

p-ir fjórir, alle 4 ben (af den stegte okse),
Haustl 5.

Pjórn, f, ø i Bálhuslen (nær ved Oroust),
sili þ-ar, havet, ESk 13, 12.

þjórr, m, okse, Hym 14. 19. — Jfr
gauk.

þjóst se þjóstr.

Pjóstolfr, m, sagnperson, Qrv IV β 5.

þjóstr, m, vrede, voldsom bitterhed,
grenjaði þ. í brjósti Lil 48, æ var þ. í
brjósti EGils 1, 30, þ-i keyrðr VGl 5,
þjóta af þ-i, om elven, Am 26, glöepa þ-i
Likn 30, fljúga þjóst, = at þ-i pðr 17,
þ-s pyrnir Pét 6. Som ntr. þjóst synes
ordet at findes Rv 29, hvis ikke der her
foreligger en fejl.

þjóta, (baut, botinn), tude, hyle, om
ulvens lyd, heyra ult þ. Reg 22, heyra
varga þ. Guðr II 8, ulfr baut of hrævi þ
Sær 3; — om elv, hav, (mækis) ó baut
Hfl 4, (q) byti Am 26, þýtr þund Óri 21,
fellihrym fjalla baut pðr 6, sær þýtr þjóðA
1, 16, Ht 34, þfagr 11, breki baut Ott 1,
5, ló þýtr stundum í logni Mhkv 13, jarðar
men þýtr Rv 23, umr (unda) baut pmáhl
6, (hrost) brim (Alfðóður) þýtr Arn 5,
4, þýtr (Óðröris) alda við (galdr) fles
Vell 5; — om vindbælge, kytjur þ.
Skall 2, — om vindens tuden, þýtr ör
bjorgum Ragn VI 2, nú mun þ. annan veg
í bjorgum Nj (XII) 9, nú mun þ. í hverju
bjargi Háv 9, nú kná (térl) þ. annan veg
í bjorgum Blakkr 2, 2, GDropl 1, Anon
(XIII) B 17, þýtr í grjóti Bergb 5, hólkna
putu Hym 24; grind þýtr, knirkar, Sól 39,
þ-andi kvern Herv V 8; — om sár, (jot-
uns hals) undir þ. St. 3, — om ilden,
(skjaldar) leygr þaut of sjot Hskv 2, 12;
— blæse, þ. í horn Hamð 18, þ. í trumbu
Máni 3; — róg þýtr at eyrum, høres tu-
dende, Gdþ 31; — græde (jfr tude), Anon
(XII) B 21, Merl I 13. 15.

þjótr, m, vind ('den tudende'), pul IV
oo 2.

þjóttá, f, Tjöttoen på Helgeland, pul
III 3, IV bbb 3, baldrekr þ-u, havet,
ESk 13, 11. Med hensyn til bet. jfr
senere ísl. þjóttá = 'kød, der er seit og
magert'.

1. þoka, f, tåge, Merl II 75, pul IV oo
1, þ. drífr upp Svarf 10, þ-u dregr upp
þisk 3; Gandvíkr þ-u land, om Island,
EValg.

2. þoka, (-aða, -at), bevæge lidt eller
sagte, med dativ, þ. tqflu, flytte en brik,
Vigl 18; framm þ-i herr at snerru Eviðs
3, þ. framm í gný stála Rv 31, nú taka
súlur í sundr þ., glide fra hinanden,
Hálfss VII 3.

þokki, m, 1) mening, sind, skœðr þ.,
farlige, fjendtlige, tanker, Arn 2, 7,
áhyggju þ., behymringer, Pl 38, þ-a hylr
sá es begir Hsv 123, holða þ. Hsv 131. —
2) behag, þ. á e-m Lil 41. — 3) udseende,
væsen, stórmennis þ. Pl 45. — 4) hjælm,
pul IV s 1. Jfr Falk, Waff 167. — Jfr
6-, reiði-.

1. þokkr, adj, erumka þ-t þjóða sinni

St 18 er dog vist simpelt hen fejl for
þeckr, se þekkr.

2. þokkr, m, sind, sindelag (jfr þokki),
standa í foftum þokk, med urokkeligt
sind (om fjendtligt sind), St 19; gen.
sing. og pl. bruges forstærkende med
komparativ, þ-s betr Mhkv 25, þ-s megnara
(prekvirk) Gautr II 13; þ-a mun betri,
betydlig bedre (her styres þ-a dog af
mun, eller kommer þ-a her af þokki?),
Has 13; således bruges også dat. pl.
þ-um síðar, noget senere, Nkt 57, þ-um
ileira Nkt 73.

þokumaðr, m, 'tåge-mand', således —
sveit þ-manna — kaldes de velhavende
bønder i modsætning til den fattige
munk (jfr prosaens þokumenn . . . er alla
penninga sína neyta upp í ofati ok of-
drykkju), SnE II 228. Er ordet måske en
oversættelse af nebulo?

þola, (-ða, -at), tåle, lide, döje, þ. ánaud
Skí 24, þ. kvol Am 65, þ. nauð Refr 4, 4,
þ. vás Sigv 3, 1, þ. eggjar ok eld Hskv
1, þ. benna leik, finde sig i, Lil 47,
hlýr polðu hríð Sigv 1, 5; þ. her, blive
angrebet af hær, Gautr II a 4; þ. fjor-
lausn, finde sig i at måtte købe sit lív,
Hyndl 49; þ. þorf féar síns, = þarnask
féar síns, undlade at bruge sit eget gods,
Hávm 40; — absolut, þ. kyrr, forblive
rolig, Herv III 12; meðan strond þir,
holder ud, bliver ved med at bestå,
Ragn XI 3.

þolinmóðr, adj, tålmodig, Hsv 14. 53.
þolinmóði, f, tålmodighed, Gd 68.

Polley, f, sagnø, HHj 25.

þollr, m, fyr, fyrretræ, træ i alm., af
fornum þ-i Haustl 3, es und þ-i stendr,
ø: Yggdrasilsasken, Vsp 20; om en hus-
søjle, stukku átta af þ-i Hym 13. — I
kenninger for mænd: golls þ-ar Jór 4,
porm 1, 11, Korm Lv 55, þ. seims Sigv
5, 6, 12, 17, þ. seima porm 2, 6, Sturl 3,
2, lagar mána þ. Eg Lv 22, víðis glóða þ.
EGils 3, 11; þ. oglis stéttar Katr 14, landa
linna leysg þ. Nj 29, linns blóða látrs þ.
Sigv 13, 3; — gunnar þ-ar Ott 2, 11, þ.
odda hríðar porm 2, 13, þ. hrings hárad-
dar Isladr 14, hringskúrar (ved rettelse) þ.
Has 43, þróttar bings þ. Merl I 62, þ.
randar glaums Óthelg 5; geirs þ. Hl 28
þ; þ. hrings Sigv 1, 11, þ. fetils trolla þisk
Lv 2, þ. premja svells Obreið 2, þ. atgeirs
Isladr 9, þ. malma Sturl 3, 8, þ. heinfllets
Sigv 3, 6; hjalms þ. HolmgB 1, porgHoll,
þKolb Lv 11; þ. skjalda Ht 30, þ. Skogul-
borða Sigm 1 (ved rettelse); þ. geima
skævaðar Hjr 3, 5, þ. hlunnjós porm 2, 4,
þ. humra nausts hreina Gmlkan 1, 2. —
Jfr alm-, ask-, blakk-, él-, flein-, fleygi-
fur-, gný-, hirði-, hjalm-, hneigi-, hring-
seim-, sigr, styr-, vigg-, yppi-.

þoppta, f, tofte, rorbænk, pul IV z 9,
aptr stókk þjóð of þ-ur Hókr 6, stíga
þ-um, fra rorbænk til rorbænk, skridtvis,
Bergb 7; þ-u marr, skib, HolmgB 9; —
þ-u órr, sæfarer (þ. her som pars pro
toto), Kolb 2, 3. — I kvindekenninger:

jfr pul IV yy 2, auðar þ. Anon (XI) Lv 3, gullhlaðs þ. Vígl 13, þ. goðvefjar Mberf 5, borna þ. Hard 1.

þopti, *m, egl. 'rorbænk-fælle', kammerat, pul IV j 6; skjoldunga þ., konge, Ott 2, 13. — Jfr alda-*

þora, (-ða, -at), *turde, driste sig, vove, med infinitiv, þ. vega Hhund II 4, þmáhl 1, þ. sökja ESk 6, 44, þ. bera Arbj 6, þ. skrifða Hfr Lv 16, þ. eld at riða Brot (Fjs udg) 1, þ. varða Arn 2, 12, þ. biðja prý 29, þ. granda Eskál 1; med acc., þ. ekki, vove intet, Lok 58; absolut, þ. fyr e-m Has 14.*

þorinn, *m, dværg, pul IV ii 4 (egl vel adj. þorinn 'dristig'). — Jfr dolg-, folk-, geir-, gunn-, hjaldr-, ógn-, regn-, sókn-, Sváfr-, vé.*

þorn, *m, 1) torn, stinga þ-i, stikke med torn (for at dysse i sôvn, svefnþorn), Fájn 43. — I kenninger, for sværð: sára þ. Hróðm 1, skjaldar rógs þ. þKolb Lv 7, slíðra þ. Krm 17, — for mand, kriger: (altså þ. = 'træ'), auðar þ. Arn 3, 17, hjalma þ-ar Óð 11, valgaltar þ-ar Gráf 6, þ. þundar gráps Bjhit 2, 18. — 2) spænde (nâl i kappespænde, brugt både af mænd og kvinder), þ-a þ., mand, Eg Lv 16, þ-a þundr EGils 3, 6; þ-s þruðr Bjhit 2, 12, þ-a fægi-prúðr porm 2, 2, þ-s þoll EGils 1, 29, þ-a þopta Hard 1, þ-a spong Hrafn 3. — 3) jættenavn, þ-s mñojar, jætter, pdr 2, snerriblôð þ-s svíra, elvens brusende vand (med hensyn til 'Ymers blod'), pdr 7. — Jfr bif-, bryn-, bol-, hag-, il, rög-.*

þorna, (-ða, -aðr), *törres, láta bró þ. Grani 1, horn þ-ar Ht 24; visne, hentörres, þ-ar heimr ok hrørnar Anon (XIII) B 33.*

þorn-Bil, *f, 'torn-Bil', kvinde (porn ved rettelse), Ragn VI 2.*

þorn-Grund, *f, 'torn-jord', kvinde, Vígl 6.*

þornrann, *n, 'jætte-hus', klippehule, pdr 13.*

þornreid, *j, 'torn-, ø: spænde-bærerske', kvinde, GSúrs 17.*

þorneigr, *m, 'torn-, ø: spænde-, land', kappe, skorða þ-ar Bjhit 2, 8.*

þorp, *n, 1) landsby, í þ-i Pl 23; þrætu þ., mund, þjóðA 4, 14; Pl 29, 49, Mey 42, — 2) höj, bestående af sten (stengrund), hrørnar þoll sús stendr þ-i á Hávm 50, om en gravhöj, þá varök þessa þ-s ráðandi Ragn XI 1. — 3) skare, pul IV j 5. — I Vafpr 49 hører þ. vistnok til Mogþrasir, der er symbolsk betegnelse for 'menneske', M-is þorp, 'menneskets (lands)by', den beboede jord. — Jfr geir.*

Porskaþjörðr, *m, i det vestlige Island, þ-ar þing Anon (X) I B 5.*

þorskr, *m, torsk, pul IV x 4; heiðar þ., slange, Hard 14 (jfr miskunn).*

þorstalauss, *adj, uden törst, som ikke törster, Heiðr 3.*

þorsti, *m, törst, Merl II 81, söetr þ. Heiðr 8.*

þó, *konj, 1) dog, alligevel, þó ek enn lifi Steinarr 1, þó hon enn lifir Vsp 21, þó þær með joftnum alask Vafpr 49, þó séumk meir of Munin Grí 20, þó ek hitt óum Skí 16, vðrum þó verðir gagus Háð 12, þó munk telja St 5, drekka þó at hófi mjøð Hávm 19, bóru þó heilan Hym 29, en þó vita far Fj 43, ok þó ýmissir, og dog til forskellige tider (og dog ikke alle på éngang), Sigsk 42; eitt lyti ok þó lítit Korm Lv 5, forngorr ok þó lítill Steinþ, ef þó skulum berjask, Sigv 11, 9. — 2) i denne sidste sætning strejer þó betydningen 'tilvisse', eller er af en bekræftende betydning (uden at være reserverende i egenlig mening), under tiden ligger deri et anstrøg af forbavelse, þó hins getk Skí 24, þó hafðak ælat Skí 37; ek vissa þó ótta Sigv 11, 7, þó létk gjalla porm 2, 8, þar fellu þó pollar Eg Lv 22, hvast gengum þó Sigv 3, 3, þó skalt liggja Korm Lv 60; især er dette tilfældet, når et adj. står derved eller i nærheden, þó hagligar þykkja konur HHj 1, þó telk slægjan Hhund II 12, þó kvedk nökki norrnir valda Hhund II 26, þó mun á beinum brinna færi eyrir Sigsk 52, feginn lézk þó Atli Am 63, þó sé þér góð Hávm 162. — 3) i det mindste, al þú þó dóttur Reg 11, eða ok þó Sigv 10, 2. — 4) i modsat fald, eða þó svælti Sigsk 6, dog mæske, eða þó kvíkvan Hfr 3, 20. — 5) udtrykket kan være kort, og der må ligesom udfyldes noget, þó reið ein fyrir (der var 3 gange 9 — "og de var statelige", dog var hun, der red i spidsen, den ypperste) HHj 28; desuden, skjold ok þó brynuj þjóðA 1, 23; — þó at hvóru, alligevel, GSúrs 20, ESk 6, 32. — 6) þó kan gentages ved þótt, prý 4, Auðun 1; ligesom det kan gentage et foranstående þótt, Hávm 36; efter þó kan at findes, f. eks. Am 63; men i reglen er þó trukket sammen med at til þótt, uagtet, endskönt, i reglen eller altid med følgende konjunktiv, þótt honum geirar gefi Hávm 16, þótt værak hernum inn Fájn 8, þ. etti Rdr 9, þ. þjóð annat segði St 12. — 7) selv om, þ. i folk komi Hávm 158, þ. vér kvón eigim Vol 33, þ. skylin nú eða í gær deyja Hamð 30, þ. væri sonr hennar, selv om, om han havde været, Sigv 9, 2; selv om kun, þ. tvær geitr eigi Hávm 36. — 8) når, þ. til kynnis komi Hávm 30, þ. oss litir Hhund II 41, þ. á brautu møeti Hávm 89, þ. fôður missi Reg 10, jfr Sigdr 28, 29. — 9) at, þ. sér vers fái Lok 33, þ. lúðr þrumi Hhund II 4, þ. þeir of hann fár lesi Hávm 24, jfr 27, hvat er mik at því þ., o. s. v., Grip 28, þ. værak fyrr í vikingu Helr 3, né hoggva því . . þótt, af den grund, at, Grott 6. — 10) om ikke mæske, þ. hann með gromum glami Hávm 31.*

þof, *n, egl. 'valkning', langvarig be-*

handling (af noget, som man er ked af), þ. gengr langt ör hóffi Nj 19.
þóknan, f., *behag, velbehag, rødd guðs*
 þ. býddu Þét 20.
Þóra, f., *sagndronning, T. Hakons datter, Guðr II 14; — p. drengjamóðir Hyndl 18; — Ragnarss förste hustru, Krm 1; — Harald hárdrádes hustru, SnH 2, 10; — datter af Magnus barfod, Nkt 74.*
Þóralír, m., *Skolms són, Isldr 13; — sagnperson, Qrv IV β 5.*
Þórarinn, m., *rammi, islænder (10. árh.), HolmgB 10. — p. kappi, islaenaer (10. árh.), Isldr 26.*
Þórbergr, m., *Arnes són (11. árh.), p-s hlýri, Kalv, BjH 7.*
Þorbjörg, f., *den digre (11. árh.), Grett 1, 6. — Gammel kone (13. árh.), Osvínf.*
Þorbjörn, m., p. *øxnamegin (10.—11. árh.) Isldr 17, — p. svarti, skjald (12. árh.), Oddi 4, p-ar ætt, i Isafjorden, Háv 7.*
Þórbrandr, m., *islænder (10.—11. árh.), Porm 1, 2.*
Þórðr, m., *Tord Fólason (11. árh.), Sigv 12, 7. — T. Kolbeinsson, skjald, Bjhit 2, 6; — en grónlænder (11. árh.), Porm 2, 13. — Jfr Þórrøðr.*
Þórfiðr, m., *nordmand (11. árh.) Grett 1, 1; Torfin jarl på Orknørne, Arn 5, 23, BjH 8.*
Þórgarðr, m., *mandligt væsen, Djsk Lv 6.*
Þórgéirr, m., *T. Håvarsson, porm 1, 7.*
Þórgísl, m., *isl. hövding (12. árh.), Anon (XII) B 5; — islænder (14. árh.), EGils 3, 6.*
Þórgríma, f., *islænderinde (10. árh.), Hard 13.*
Þórgrimr, m., *p. trolli, grönlandsk hövding (11. árh.), Porm 2, 13.*
Þórhaddr, m., *islænder (10. árh.), Isldr 23.*
Þórir, m., *Nordmand, (10. árh.), Arbj 15, — Tore jarl den tavse, TorfE 1, — Tore hund (11. árh.), Sigy 12, 16, — Tore på Steig (11. árh.), Bkrep 2; — et par islændere, porm 1, 8, Tjorvi. — T. jærnskjold, Hyndl 22.*
Þórkell, m., *isl. bonde (10. árh.), Korm Lv 35, 65. — Torkil d. höje, Ölhelg 2, Jóms 9, — T. Geitisson, Snorri, Isldr 5; — T. nefja, Hfr 3, 16; — porm 2, 13; — T. dyrdil, Rst 29; — T. leira, Jóms 14, 42; — T. Súrsson (10. árh.), GSúrs 21.*
Þórláksmessia, f., *Skt Torlaks dag (23. december), EGils 2, 3.*
Þóraleifr, m., *T. spahe (9. árh.), Haustl 1, 13, 20; — T. jarlsskjald, Svtjúg, Isldr 18; — T. skuma (10. árh.), Jóms 34.*
Þóleikr, m., *T. Bollason (11. árh.), BorgHoll.*
Þórmóðr, m., *islænder (12. árh.), Anon (XII) B 21.*
Þóroddr, m., *T. skattkaupande (10. árh.), Bbreiðv 3.*

Þórolfr, m., *T. Kveldulfsson, Kveld, Eg Lv 10, Isldr 9.*
Þórr, m., *guden Tor, Vsp 26, Grí 4, 29, Hár 9, 18 o. s. v., Hym 23, Lok 58, pry 9, 15, 17 o. s. v., Hyndl 4, Rdr 19 (dativ Póri), Korm 1, 5, Steinunn 1, Hfr Lv 9, Þdr 2, 10, 21, pul IV d. e; ofrúni p-s, Loke, Haustl 8, fangvina p-s, alderdommen (elli), Kveld, — p. smiðbelgja, humoristisk kenning for en smed, pjóðA 4, 14. På to af de anførte steder synes en tostavelsesform (þonarr?) at være krævet (Hym, Þdr 2). — Jfr ása-, berg-, ving-.*
Þórrøðr, m., *= Þóðr, stendr af stála lundi styrr p-i, om Tord Kolbeinsson, Bjhit 2, 15; — islænder (10. árh.), HolmgB 8; — Sigvats jader, Sigv 13, 21. — Jfr Arkiv V, 140. — Jfr Þóðr.*
Þórsnes, n., *Torsnæs (på Sneffjeldsnæs), GSúrs 10; — p-ss þing Obreið 1. — Sagnlokalitet, Hhund I 40.*
Þórsteinn, m., *islænder (10. árh.), Rejr 3, 1. — T. Síðu-Hallsson, Isldr 23.*
Þórvaddr, m., *Torvald vidförle, Anon (X) I B 6.*
Þórveig, f., *islænderinde (10. árh.), Korm Lv 22 b.*
Þótn, n., *Toten i Norge, Yt 30.*
Þótti, m., *tykke, mening, þungr p., vrede, Gd 41.*
þrafni, m., *stok, stav, byrjar p., skib (jfr Beimi), Gráf 12, fetils p., sværd (ved rettelse), Korm Lv 27, Hlakkar p., d. s. (ligeledes), Korm Lv 63.*
þramma, (-aða, -at), *gå, vade, tungt, p.*
 ó Bergb 4, p. sára ó, vade i blod, Drv (XI) 2, láta haf-Sleipni p. framm Húsdr 11, p. til hvílu Hfr Lv 16, veit glamma gamm p. of sik Eg Lv 27.
þramský, n., *'skibskants-sky', skjold, p-s þingviðir, krigere, SnSt 4, 3.*
þram-Valr, m., *'skibskants-hest', skib, Leið 16.*
þrasa, (-ta, -at), *fare voldsomt af sted, rase, hví p-ir þú svá þórr Lok 58.*
þrasarr, m., *Odin ('den fremstormende'), pul IV jj 4.*
þrasir, m., *dværg, pul IV ii 4; — jætte, þdr 18. — Jfr dolg-, Líf-, Mqg-, qr-.*
þrasnes, n., *i Frankrig eller på vejen derfra til Cypern, Oddi 4.*
þrauka, (-aða, -at), *gå tungt og slæbende, om heste, bærende en tung byrde, SnE II 172, p. á brim, om skib, Qrv IX 14.*
þraut, f., *anstrængelse, hård prøve (der kræver alle ens kræfter), fare, hljóta p. af e-m Korm Ly 51, stofnask styrjar efni af p. e-s GSúrs 2, skopud es e-m p. Grettis 2, 6; neyta snekkju til p-ar, ill det yderste, så længe og så kraftigt som muligt, pjóðA 4, 23; gen. abs., p-ar, af samme eller lignende betydning, til det yderste, kraftigt, pjóðA 1, 2; p. þungra spjóta, kamp, Grettis 48.*
þrautgóðr, adj., *god (til at hjælpe) i fare, om jomfru Maria, Mv II 2.*

þrá, *n.*, *trods, fasthed, mikit þ.* *Ragn V 12; í þ., trodsigt, Hym 2.*

þrabarn, *n.*, *kært barn (egl ‘barn man længes efter’)*, *þ. arnar, örн, Ht 32.*

þádróttir, *m.*, *trodsig, kraftig trækken, tovtrækning(?)*, (*hentyder mulig til en leg, jfr skinnadróttir, skinnleikr*), *snarr þ-ar, kraftig til tovtrækning, kraftig til modstand i alm.*, *VGl 5.*

þrágírní, *f.*, *‘trodse-lyst’, lyst til at trodse (af þrá)*, *þ. vanr, om jætten, Hym 28.*

þrágjarn, *adj.*, *trodse-lysten, trodsig, Guðr II 44*, *þ. heimr Merl I 55 (af þrá).*

þrágjarnliga, *adv.*, *betydningen ‘trodsigt’ passer ikke rigtig, derfor er det rimeligere, at þrá her er stammen i þró, længsel, altså ‘længsels-gærne’, ivrigt og gærne, Guðr II 17; bedre vilde betydningen ‘trodsigt’ passe Guðr II 31, men også her er den anden opfattelse at foretrække.*

þrágorr, *adj.*, *fuldkommen ved trods, trodsig (modstander), við þ-um (rettelse for her-)* *St 14.*

þráhvætjandi, *m.*, *ivrig opægger, þ. söknar fráns (sværdets) þings (kampens), kriger, Pl 45.*

Þráinn, *m.*, *dværg, Vsp 12; — sagnperson, Qrv IV β 5.*

þrálifr, *adj.*, *som ønsker liv, o: at leve længe, Yt 15.*

þrályndi, *f.*, *trods, trodsigt sind, pKolb 1, 3.*

þrályndr, *adj.*, *trodsig-sindet, trodsig, Steinn 3, 13, Fbr (XIV).*

þrámeiðr, *m.*, *‘længselsfuldt træ’, auðar þ., ‘træ der ønsker rigdom’, mand, Ht 27 a.*

þramóðnir, *m.*, *person som i sit sind (móðr) længes, þruðar þ., Tør (som længes efter sin — røvede? — datter, Trud), pdr 17.*

þramæli, *n.*, *trodsig tale, strid i alm., lifa mun eptir þeira þ., mindes vil deres strid, Am 105.*

Prándheimr, *m.*, *Trondhjem, ploft 3, 2, AKet, þ-s mynni, Trondhjemssjordens munding, Rst 15.*

þrár, *adj.*, *trodsig, kraftig i modstand, est heitinn þ.* *Ott 3, 3; ntr þrátt, ofte, hyppig, Hl 9 a, Ht 33, EGils 1, 9. — Som egennavn på en dværg, pul IV ii 4, som v. l. Vsp 12. — Jfr eljun-, gunn-*

þráreip, *n.*, *‘længsels-reb’, bruma á þ-um, befjnde sig i en længsels-tilstand, Sól 77.*

þrási, *adj.*, *ivrig, verða þ. á víg, blive ivrig efter kamp, þham 1, 4.*

1. **þrefi**, *m.*, *blandt sáðsheiti, pul IV ddd 2, ordet er identisk med no. treve, “en trave, en hob af sammenlagte bundter, isaer en hob af skåret korn på ageren, indeholdende 24 neg” (Aasen).*

2. **þrefi**, *m.*, *omtale, raunlitit kómsk opt á þ-a, bliver ofte genstand for omtale (snak), Mhv 4; jfr vb. að þrefa ‘at kives’.*

þreftønn, *f.*, *Akv 11, betragtes i alm. som ét ord, i bet. ‘gribende tand’ (pref-henført til stammen i þrifa), birnir bíta þ-um; men þref er ellers ukendt.*

þreifa, *(-aða, -at)*, *bevæge hænderne (for at føle sig for), þ-ask umb, famle omkring sig, søge med hænderne, pry 1, þ. bragar fingrum at veigum rógs ræsis, føle med digitningens fingre på, undersage kritisk, Eg Lv 15; þ. til e-s, grieve efter en, Vigl 21.*

þrekbráðr, *adj.*, *hurtig ved sin kraft, Sturl 2, 1.*

þrekfœðandi, *m.*, *en som nærer, styrker, ens kraft, þ. þjóðar, gud, Has 54.*

þrekførlaðr, *adj.*, *hvis kraft er udtömt, þ. jarl Jóms 33.*

þrekhvass, *adj.*, *kraftig, ESk 6, 49.*

þreklauss, *adj.*, *kraftestlös, fej, Snjólfjr 4.*

þrekleyfðr, *adj.*, *lovprist for sin kraft, Rst 28.*

þreklundaðr, *adj.*, *med kraftigt sind, mod, kraftig, Eg Lv 10.*

þreklyndr, *adj.*, *s. s. foregående, ESk 6, 11.*

þrekmaðr, *m.*, *kraftig mand, Pl 20, Rst 21.*

þrekvikill, *adj.*, *kraftig, enn þrekhesti gœðir grunnskára pGisl 11.*

þrekneninn, *adj.*, *energisk ved sin kraft, Has 26.*

þrekprúðr, *adj.*, *modig ved sin kraft, þ. yfirmaðr þjóðar, om Moses, Leið 19.*

þrekr, *m.*, *iboende kraft, forbunden med udholdenhed, hofum engi þrek HolmgB 12, af þrek pdís 1, 1, Arn 3, 14, þinn þ. fansk meir an þeira Ott 2, 17, bera sinn þrek við sóknir Sigv 7, 10, þú hefr vanðan þik dýrum þrek Ott 2, 3, margr maðr býr of minna þrek Ott 2, 6, orka meira jofnum þrek Arn 6, 17, orka þ-k Hskv 2, 13, þrek þrýtr Ott 3, 9; górr þ-s Ott 1, 3, her kan þ. stå i den anjorte bet., men det kan også betyde ‘heltebedrift’; denne findes i drýgja þrek Hárb 48, vinna þrek TorfE 3, þorm 1, 15, auka slikan þrek Jóms 12, ítr þrek (dat.) þorm 1, 12.*

þrekrammr, *adj.*, *kraftig, ESk 6, 71, Bergb 8.*

þreksamr, *adj.*, *kraftig, Gautr II a 1.*

þreksnjallr, *adj.*, *modig ved sin kraft, ÓTranon 2, þ. þengill skyja Líkn 43, þ-snjoll old ESk 6, 66.*

þreksterkr, *adj.*, *stærk ved sin kraft, Balti 2.*

þrekstórr, *adj.*, *stor ved sin kraft, kraftig, Merl II 85.*

þrekstrangr, *adj.*, *stærk ved sin kraft, ÓTranon 4.*

þrekstærðr, *adj.*, *forøget ved kraft, meget kraftig, Jóms 34, Sturl 5, 12.*

þrekstærðr, *m.*, *som udfører store bedrifter, pTref 5.*

þrekvandr, *adj.*, *vænnet til kraftige bedrifter eller til at vise sin kraft, Gretlis 3.*

þrekvirki, *n*, *kraftig handling, bedrift, Gautr II 13.*

þremjar, *f. pl*, *en del af sværdet, som ikke nærmere kan bestemmes, pul IV l 11. — I kenninger, for sværd: þ-ja hlunnr GSúrs 27, þ-ja vondr Kveld (v. l.), þ-ja svell Obreið 2, porm 2, 6, þ-ja lax phred 1, þ-ja linnr Æver 1, — for kamp: þ-ja prymr Korm Lv 30, pmáhl 4 (jfr prymviðr), Rdr 10 (jfr prymreginn), þ-ja gnýr (jfr gnýþollr) porm 2, 8, þ-ja stormr Rst 21, — for kriger: þ-ja skyndir Kveld (v. l.), Rst 10. Ordet hører mulig sammen med þromr, se Falk, Waff 16.*

þremlask se þermask.

þrenni, *n. pl*, *trende, tre, þ. fjar Od 20.*

þrenning, *f*, *treeníghed, goðs þ. ESk 6, 1, Lil 37; Níkdr 1, Mey 3.*

þrenninn, *adj-talo*, *bestående af 3, þ-in hervíg, tre kampe, þjóðA 1, 25.*

þrennr, *adj-talo*, 1) *tredobbelt, þ. sigr Gd 53, þ. konungr, gud, sst, þrenn grein Lil 1. 31, þ-ar bylgjur Gd 4, tvenn ok brenn Arbj 15. — 2) ofte for grundtallet 'tre', Rst 10. 16, Krm 19, Merl II 78, Gdþ 20, Lil 23, Ingj 1, 5, Ht 69, HHj 28, Guðr II 24, þrysvar þ-ar englastéttir Lil 6.*

þreskoldr, *m*, *tærskel, hjá þ-eldi Korm Lv 2.*

þrettán, *talo, tretten, Eg Lv 22. — Jfr prétian.*

þrettándi, *talo, ordin, trettende, Hávm 158, Sigv 1, 13, Lil 36.*

þreyja, *(þráða, þráðr), længes ejter, savne, rant at Óði ey þ-jandi Hyndl 47, þ-jandi meyja My I 26, enn áttá (vetr) allan þróðu Vgl 3, hvé of þ-k þriar (nætr) Skí 42; þ. at e-m, længes ejter en, G Súrs 5, Ans 2; med acc, þ. (konu) of aldr Ólhelg 7.*

þreyta, *(-tta, -ttr), udføre noget som kræver anspændelse og kraft (þraut), þ. þrym þann SnSt 4, 4, þ., abs., strides, þfagr 10, þ. alt i gognum, strides af al kraft, ville med kraft gennemføre en strid, Halli 4, undr es þreytt, et under er udført, sket, Tindr 1, 11. — Upers., slippe op, mundit þröendi þ. fyrr at skeytum þjóðA 1, 10.*

þreytinn, *adj*, *som har strabadser at overvinde, dygtig i strabadser, G Svert 6.*

þreytir, *m*, *trætter, udmatter (egl 'en som hårdt prøver'), hlenna þ., tyves undertrykker, fyrste, Arn 2, 17, þ. hranna drasils, dygtig sofarer, ESk 8, 1; — som udfører noget med kraft, boðvar þ., kriger, Ótt 2, 17. — Jfr seim.*

þréttian, *talo, tretten, porm 1, 15. — Jfr prettán.*

þrévetr, *adj*, *tre år gammel, Anon (XI) Lv 13, Egils (XII) 1, Gautr II 4.*

þriði, *ordenst.*, 1) *tredje, Grí 6, Gróð 8, Bragi 2, 4, Lv 1, Yt 32, Eyr Lv 10, Korm Lv 29, ena þ-ju sjau, de tredje 'syv' (dage), den 3. række af syv dage, Guðr*

II 35, þ-ja sinni, sinn Ghv 14, Rst 21, Korm Lv 50, oddamaðr fæsk opt enn þ. Mhkv 10, við jarl enn þ-ja, som den tredje, Hfr 3, 3, af himni þ-ja Lil 40. — 2) som navn på Odin, Grí 46, pul IV ji 5; frá þ-ja, fra Odins hjem, pdr 2; — i kenninger, for sværd: þ-ja log Vell 29; — for skjold: þ-ja hauðr Hökr 7, — for kamp: þ-ja leikr pmáhl 5, — for jord: biðkvón þ-ja Hfr 1, 3.

þriðjungr, *m*, *tredjedel, at þ-i, for, med, en tredjedel, Hamð 15, þ. Gotþjóðar Herv V 13.*

Priðna, *f*, *norsk ø, pul IV bbb 3.*

þrif, *n. pl*, *trivsel, fremgang (til det bedre, modenhed og udvikling), velfærd, þ. pegna Leid 33, þ. þjóðar Heilv 1, standa fyr þ-um Hsv 27, efla til þ-a Hsv 145, magna þ. e-s ÁmÁrn 1, með þ-um Mv II 21, níta þ-um, forhindre sin egen trivsel, Iv 14, þjóðask þ. Leið 12, þ-a eggjandi, om den hellig and, Heilv 16.*

þrifa, *(-aða, -aðr)*, *grike, tage fat, láti menn bat hondum þ-at Anon XIII B 9.*

þrifgœðir, *m*, *en som forøger trivsel, þ. þjóðar, gud, Líkn 4.*

þrifhróðigr, *adj*, *stolt af (sin) trivsel, om jomfru Maria som Kristi moder, Mdr 7.*

þrighthvass, *adj*, *hurtig med hensyn til trivsel, uriktig v. l. til þrekhvass, ESk 6, 49.*

þrifinn, *adj*, *som har trivedes, udviklet sig, dygtig og kön, þrifnust fljóða Hjálmp IV 1.*

þriffligr, *adj*, *s. s. foreg., þ-t sprund Mey 49; Mey 14.*

þrifnuðr, *(-aðr)*, *m*, *trivsel, fremgang, lykke, Arn 2, 1, Pl 5, ESk 6, 3, Mey 14.*

þrifreyrir, *m*, *enten 'en som prøver trivsel' eller 'moden prøver', Hlakkr þ., kriger, Eg Lv 5; man bör vist foretrække det første.*

þrifskjótr, *adj*, *hurtig med hensyn til at fremme (menneskehedens) trivsel, om gud, Has 12.*

þrifvaldr, *m*, *'trivsel-volder'*, Kristus, Has 22.

Praggi, *m*, *skulde være navn på Odin (jfr priði), St 2, men ordet er vist forvasket af Frigg(jar).*

þrima, *f*, 1) *torden, þ-u tjold, himmel, Has 41 (mulig bør dog her læses þrumu); 2) *larm, brag, i kenninger for kamp: þ. stála þSær 3, Eg Lv 11 (v. l. þruma), þ. geira Od 25, Merl II 4, þ. sverða Isladr 6, hræsiks þ. ESk 6, 69, benstara minnis (blods) þ. EGils 1, 23. — 3) *kamp, pul IV k 2, Gldr 1 (v. l. þruma), Arn 5, 8, þ-u leygr, sværd, Has 39, þ-u seiðr, d. s., purior, þ-u (ved rettelse) hagl, shudvæben, Tindr 1, 3, þ-u snærpir, kriger, Ht 9, standask marga þ-u Hfr 3, 7. — 4) *valkyrje, pul IV aaa 2. — Jfr egg-, eld-, hjalm-, malm-, våpn-, víg-*.***

þrimarr, *m*, *sværd, pul IV 19 (af þrima, Falk, Waff 64).*

þrimir se þromr.

þrimalundr, *adj.*, *krigersk-sindet* (*af þrima, kamp*), *Vell 11*.

þrinnr, talo, *bestående af tre*, = þrennr, *tre*, átta ok þ-um skeidum, med 11 skibe, *Rst 15*.

þrisvar se þrysvar.

þrífa, (*þrefi, þrifinn*), *grieve (med hånden)*, *tage fat*, þrifu þjóðgóðan *Am 65*, þ. á e-m, *grieve fat i en* (*i ffendtlig hensigt*), *Lok 50, 51*; — þ-ask, *trives, have fremgang*, *gå kraftig for sig*, ætt þreifsk *Steinn 3, 12*, *hleyti þrifusk* *pKolb 3, 9*, *snilli jøfurs þreifsk* *ESk 6, 26*, *sá mun þ.* *Hsv 55*, *þópokki þreifsk* *Gsvert 10*, *mein þrifusk* *Arn 5, 21*; *sókn þreifsk* *Sigv 12, 7* (*jfr 10, 5*), *styr्र þreifsk* *Rst 22*, *rymr øxa þreifsk* *Gldr 7*; *bod þrifusk* *pjóðA 1, 11*.

Prigeitir, *m.*, *jætte, pul IV b 2*.

þrihófðaðr, *adj.*, *med 3 hoveder, om en jætte*, *Skí 31*.

þrímerkingr, *m.*, *ring der vejer 3 mark, er 3 mark værd*, *Gaur II 17*.

þrír, þríar (*ylngre þrjár*), **þríu** (*ylngre þrjú*) (*jfr Skjspr 86*), *tre*, þ. *æsir Vsp 17, þjóð veit ef þ. ro Hávm 63, jfr Mhv 3; Eg Að 1, Lv 5, Gdrop 4, porgHoll, Korm Lv 22 b, Haustl 1, þríar merkr HolmgB 1, þríar stefnur þjóðA 4, 3, í þrjá staði, i 3 dele, Merl I 5, í þrjú, i 3 stykker, EGils 1, 27, þrimr orðum senna skalattu Hávm 125; þrír tígir Am 54, þriggja tega manna Guðr III 5, þría tegu Guðr III 5, Am 95, hundruð þrjá togu Anon (XII) B 5, þrimr hundruðum Vell 25; þrimr sinnum Arn 5, 11.*

þrískipaðr, *adj.*, *tredobbelts besat, þ-at ondvegi, tredobbelts höjsæde, om jomfru Maria*, *Mdr 1*.

þritøgr, (*-tugr*), *talo-adj.*, *bestående af tredve, 30 år gammel, porm 2, 16, Hálfs IX 18, þritugs aldr Lil 37; med 30 rorbænke (rum)*, *pjóðA 1, 2*.

Þrívaldi, *m.*, *jætte (egl 'med tredobbelte kræfter')*, *pul IV b 3, Vetrl (dræbt af Tor)*, *sundrkljúfr níu hofða þ-a, Tor, Bragi 2, 1*.

þrjátigir, *m. pl.*, *tredve, þ. sak* *Gd 51* (*eller skal der læses þrír tigir?*).

þrójta, (*þraut, protiun*), *holde op, svigte, slíppé op, upers. med acc., mara þraut óra, deres kræfter slap op, med udmatedes, HHj 5, þrytra þann es verr hefr valt Mhv 26, at rogn of þ-i Hyndl 42, at þar þ-i vinun óra HolmgB 8, þrek þýtr Ott 3, 9, þars aldr gnótt ok frið þ-i Has 65, hardan harm þýtr ESk 13, 9, aura þraut Gyð 5, þat hann viðr es þ. mun flesta menn Arbj 20, vilja þraut at skilja Nj (XII) 8, eigi þraut ofvægjan gram bægja Arn 5, 13, oss mun þ. at brag Óð 26, (mik) né skal þ. at stoera óð Ht 31, sogn þýtr Merl I 44, gipt þýtr at Líkn 28; — med dobbelt acc. e-n þýtr Rinar grjót Eskál 2, 1. — Part. protiinn, om person, þ. elli, berøvet alderdommen, Ht 61, — om ting, hans líf vas þ-it, var,*

vilde have været, tilende, *Rst 27*, kvað þrotna eirar vón Steinn 1, 1.

þrjótr, *m.*, *trodsig person (egl 'som ikke gör sin pligt', af modvilje)*, sem þ. brjóti myksleða *Korm Lv 38*, munat þ. konu njóta *pKolb Lv 2*; urðar þ., 'den trodsige i klippehulen', *jætte, pdr 5, taugar vegjótrs þ.*, *d. s.*, *pdr 18; Bjhit 2, 19* findes ordet som uriktig v. l. — *Jfr jormun, þembi-*.

þrjózka, *f.*, *trods, trodsig modstand, þ-u mótr, kraftig trods*, *Gd 40*, *þ-u sterkr Gd 41*. — *Jfr megin-*.

þropregn, *n.*, *Korm Lv 46*, *er uden tvivl fejl for þrós regn, Odins regn, kamp*.

þroptr, *m.*, *Odins navn, pul IV jj 5* (*sál. 748*, *der også har hroptr, medens 757 har hroptr, hvorved dette navn her findes to gange*).

þroski, *m.*, *udvikling, modenhed, vunden hæder, bråskat bragnings þ.* *Arn 3, 7, yðarr þ. gengr óskum Sturl 7, 2, bíða þ-a Nkt 8, Ht 30, vinna cerinn þ-a, udjøre udmærkede bedrifter, Refr 5, 1*.

þroskr, *adj.*, *et sådant antages at forelægge Skí 38, enum þ-a i betydningen 'moden, fuldkraftig'*, men ordet er meget tvivlsomt også på grund af linjens form og ordets stilling (*hovedstaven for langt tilbage*); *man fristes til at antage, at et ord er udjældet efter þ-a som mikla eller fulla*.

þrot, *n.*, *1) ophør, e-m verðr þ. harðrædis, en ophører med at kunne udjøre kraftige bedrifter, porm 1, 14. — 2) udmatelse, þ. vas sýnt pSær 2, 4.* — *Jfr víg-*

þroti, *m.*, *hovenhed, þ-a mædd EGils 1, 36*.

þrotna, *(-aða, -at)*, *blive kraftesløs, komme til kort, es ek mega þ., hvori jeg kom til kort, Ragn X 2*.

þrotsmaðr, *m.*, *mand som er bragt til intet at eje, Anon (XIII) B 11*.

þrott *Has 23* er uden tvivl fejl for þitt. **þróask**, *(-aðisk)*, *slå rodder, trives, udvikle sig, niðkvísl haðni þróazk í Noregi Yt 35; ekki þ. Sigv 13, 24, grand þ. Anon (XIII) B 37, metnaðr þ., opstår og vokser sig stærk, Hávm 79, far e-s þ. Hfl 18, hamingja þróaðisk hónum Gd 29; hildr þ., kampen bliver stærk, St 13, sôr þ., sár bliver uddelt i mængde, Ht 4*.

Þróinn, *m.*, *dværgenavn, v. l. til práinn*. **þróndr**, *m.*, *galt, pul IV ad*.

þrór, *m.*, *1) navn på Odin, þ. þingum at Grí 49; heraf skulde det kunne antages, at navnet — stående i forbindelse med þróa(sk) — betød 'som lader tingsager få fremgang'; pul IV jj 8, niðkvísl þ-s, Ynglingeættens gren (i Norge), Yt 35 (jfr Arkiv XVIII, 195); drós þ-s, jorden, hniga til þ-s drósar Isldr 17; þ-s þing (jfr þingveljandi), kamp, Pl 49; þ-s fél (jfr félmiðlandi), spyd, Korm Lv 46. — 2) navn på en dværg, Vsp 12, pul IV ii 4. — 3) galt, pul IV dd. — 4) sværd,*

pul IV l 3. Jfr Falk, Waff 64. — Jjr beiði-, dura-, sig-, œski-.
 þróttardjærfr, adj, dristig ved sin kraft, Helg Öl, Nj 12.
 þróttarhvass, adj, skarp, dygtig, ved sin kraft, ESk 6, 66.
 þróttarsnjallr, adj, modig ved sin kraft, Ragn IX 1.
 þróttarstrangr, adj, stærk ved sin kraft, Rst 33 (måske rettere i to ord).
 þróttarþorðr, adj, kraſtig ved sin udholdenhed, Eg Lv 18, Hfr 3, 23.
 þróttigr, adj, fuld af kraſt, kraſtig, Rdr 10.
 þrótrr, m, (-ar), 1) kraſt der især viser sig i sej udholdenhed, þ-ar orð, ord der viðner om kraſt og mod, Gráf 7, Hfr 3, 2, Jóms 41, heimsku þ. dumdristighed, Hálfs IX 6, þ-ar hugir pdr 13, þ-ar strangr Rst 33; — gen. þ-ar abs. (jjr raunar og lign.), af kraſt, þróask þ-ar Yt 35; — þ-ar steinn, hjærte, pdr 10. 21. — 2) styrke, þverðu þeir þrótt sinn at þriðjungi Hamð 15. — 3) navn på Odin, seima þ., mand, Leið 37, gunnarrans (skjoldes) glyggs þvergarða (skjoldenes) þ., kriger, Sigv 12, 17; grímu þ., d. s., GSúrs 8. — I kenninger, for kamp: þ-ar byrr Grett 2, 5, þ-ar þing Ótt 2, 15, Pl 43, Merl 1 62, StBárð 1, Rst 1 (jjr þing-Baldr), Sturl 6, 11 (jjr þing-hlynur), þ-ar regn Korm Lv 46, þ-ar hlymr (ved rettelse) Glđr 2, þ-ar él Rst 2, — for sværd: þ-ar furr Vell 12, — for skjold: þ-ar ský Óð 2, — for ravn: þ-ar svanr Hl 28 a, — for vers: gjøf þ-ar (ved rettelse) Korm Lv 46. — Jjr egg-, gný-, hjalmr, hring-, hyr-, mar- soeki-, veðr-, œsi.

þróttrammr, adj, kraſtig ved sin udholdenhed, Lðð II 1.

þróttosflugr, adj, s. s. foreg., Hym 39, ESk 11, 5.

1. **þruma**, f, 1) ø på Agde (Norge), pul IV bbb 3, Gautr II 1, Hæng II 2; lindi þ-u, havet, ESk 13, 13. — 2) jord (vel egl. en bestemt art af dens overflade efter form eller lign.), pul IV æ 1.

2. **þruma**, f, torden, larm, i kenninger for kamp: þ. þundar Sigv 10, 5 (i en forvansket tekst), þ. elds phred 7, þ. járna Kolli 4, branda þ. Arn 5, 18; þ-u tjald, 'torden-tælt', himmel, Has 41. — þ. findes oftere som v. l. for prima, Glđr 1. — Jjr egg-, her-, våpn-.

3. **þruma**, (-ða, -at?), forblive stille og tavs på et og samme sted, afglapí þylsk umb eða þ-ir Hávm 17, ok nái hann þurrfjallr þ. Hávm 30, es ek sé brúði á þ. Fj 35; — þ-ir ormr enn rauði Merl II 40, óminnishegri es of qldrum þ-ir Hávm 13; — kvistir þ. eptir, forbliver på stedet, Merl II 84; Valholl við of þ-ir, står urokkelig, Grí 8, grund þ-ir of hónum, over hans lig, Oddi 5, brimils voðr of þ-ði Hfl 5; — overført, þ-ir andskotinn undir, stikker under, står bagved, Jón; gandrekr þ-ir, stormen hviler tungt (over jorden), er til stadighed, Anon (XII) E;

segl es á þráreipum þ., er fæstede ved, Söl 77.

4. **þruma**, (-ða), tordne, larme, þött lúðr þ-i Hhund II 4.

þrundr, m, Odins navn, pul IV jj 7; vistnok opstået ved forvanskning.

þprunginsalr, m, skjold, pul IV r 1. Jjr Falk, Waff 126.

þprungva, f, navn på Freyja, pul IV h 3, men jfr þrong.

þruðgelmir, m, Ymers sön (egl 'den kraſtig brölende'), Vafþr 29, pul IV b 2.

þruðhamarr, m, kraſtig hammer, om

Tors hammer, Lok 57. 59. 61. 63.

þruðheimr, m, Tors hjemstavn (egl

'kraſtens hjem, verden'), Grí 4.

þruðmóðigr, adj, kraſtig-sindet, kraſtig,

þjaza enn þ-ga joðun Hárð 19.

þruðr, f, Trud, Tors datter, pul IV h 2, faðir þ-ar, Tor, EVald 2, þrámóðir þ-ar, d. s., pdr 17; þjófr þ-ar kaldes jætten Hrungnir, Rdr 1 (heraf skulde man slutte, at Hrungnir virkelig hayde røvet hende); identisk hermed er vel þ., der nævnes blandt Odins opvartende møer, Grí 36, hvor navnet dog synes at skulle være et valkyrjenavn (jjr sammenhængen), jfr valkyrje-remsen pul IV aaa 2. — I kenninger, for kvinde: auds þ. G Súrs 27, vella þ. Katr 15. þ. sævar bála Katr 11, þ. þægra hnossa Stríðk, þ. þorns Bjhit 2, 12, þ. falda Katr 4, þ. þræða Ánon (X) I B 3, Gdþ 58, — for valkyrje (kamp): dolga þ. Karlevi, hjaldrs þ. P máhl 7. — Som halvkenning findes P., Vigl 5, jfr pul IV yy 1. — Jjr bœti, fægi, geir, gæi.

þruðugr, adj, fuld af kraſt, kraſtig, þ. öss, Tor, pry 17.

þruðvaldr, m, 'kraſtens besidder', þ. góða, den stærke blandt guder, Tor, Hárð 9.

þrútinn, adj, ophovnet, opsvulmet, om de af vinden udspilte sejl, þrútnir vefir ESk 13, 7, þ-it segl (v. l.) GSvert 6, — om vinden þ-in veðr, stærke storme, Ölhw 2, 9, — om havet, þ. geimi Sturl 3, 18, — om legemet, þ. likami (om avlelemmet) Nj 2, — om ansigtet, ophovnet af gråd, kona þ-in Gríss; þ. sútum, opfyldt af sorger, Gdþ 62; — þ-it eitr, på grund af dens virkning, Lil 80, — om sværd, þ. randa eldr pormÓl 2, 3, (øxi) þ. dalreyðar látri, hvorpå guldet viser sig som indlagte prydelsær, besat med guld, ESk 11, 1; — drótt dreyna þ-in, om de störkede blodmasser, Rst 20. — Jjr all-, hug-, móðr.

þrútna, (-ða, -aðr), blive hoven, ophovne, opsvulme, vágr þ-aði Gisl 1, 15; kverkr þ-udu EGils 1, 13; brjóst þ-ar Lil 54; — om djævlen, þ-ar svellr, af vrede og hævnlyst, Lil 15.

þrym, f, larm, brag, randa þ. (sdl. hds, for þruma?), kamp, Jóms 45. — Jjr hijor-.

þrymdraugr, *m*, ‘larm-træ’, hrings þrymr, sværd-larm, kamp, dens draugr, kriger, *Ód* 14.

Prymgöll, *f*, ‘bragende, klingende, höjt’, navn på en dör, *Fj* 10, — på en kirkeklokke, *SnE* II 172.

Prymheimr, *m*, ‘bragets ø: stormens verden’, *Tjazes bolig eller hjem*, *Grí* 11.

1. **þrymja**, (þrumða, þrumit), forblive på samme sted (jfr þruna) urokkelig, gjalfrs brandr þrymr á (øxi) *ESk* 11, 3, hafleygr þrymr af hvítum digulskaffi *ESk* 11, 8, þrymr (sing. jor plur.) af öll lönd örlogsimu *Reg* 14.

2. **þrymja**, (þrumða, þrumit?), tordne, larme, hvat þrymr þar Bragi *Eirm* 3, þrymr æ ok þrymr æ *Anon* (XII) B 40.

þrymkennir, *m*, ‘kamp-prøver’ (af þryma for þrim-?), kriger, *Ingj* 2, 6.

Prymlingar, *m. pl*, øgruppe (3 klipper egl ‘de larmende’, hvor øen bruser) på Nord-Agde, hringr p-a, havet, *ESk* 13, 13.

þrym-Njørðr, *m*, ‘brag-Njord’, fleina þ., kriger, *Isldr* 26.

þrymr, *m. (-s)*, 1) larm, brag, i känner for kamp: þ. priðja logs *Vell* 29, þ. stála *pGisl* 12, þ. þremja *Korm* *Lv* 30, jfr *Rdr* 10, þ. alma *Hhund* I 16. — 2) bue (egl ‘den bragende’), pul IV p. *Jfr Falk*, *Waff* 95. — 3) jætte, pul IV b 2; hovedpersonen i *þrymskv.*, þ. þursa dröttinn.

þrymegin, *n. pl*, ‘larm-magter, -guder’, þremja þ., krigere, *Rdr* 10.

þrym-Rognir, *m*, ‘larm-Odin’, vígelds (sværdet) þ., kriger, *Eg* *Lv* 18.

þrymseil, *f*, buestræng (af þrymr, bue), þ-ar Vóðr, *Skade* (jfr beskrivelsen *SnE* I 94: ferr hon mjok . . . með boga ok skýtr dýr), þ-ar Várar hvalr, okse, *Haustr* 5 (jfr den i *Lauftásedda* — mindre nöjagtige — givne forklaring: hérl er uxinn kallaðr þrymseilar hvalr); imidlertid beror denne kennung viðtaknok på et særligt sagn om *Skade*, der nu er tabt. *Jfr BMÓlsen Aarb* 1909 s. 325—26.

þrymskúr, *f*, ‘bue-byge’, kamp, *Korm* *Lv* 53.

þrymsvellir, *m*, ‘en som lader larm svulme’, sár-geima-jókuls (sværdet) þ., kriger, *Isldr* 14.

þrymviðr, *m*, ‘brag-træ’, þremja þ-ir, krigere, mænd, þmáhl 4.

þryngva, (þrong, þprunginn), trykke, presse, tvinge, (menn) þrungu hlýrtungli (í hond) mér, trykkede et skjold i min hånd, gav mig, *Rejr* 1, 1, þ. þrimr hundruðum (manna) und hramma (hrafni), tvinge dem ind under, fælde, *Vell* 25, þ. (hofði) við tróði pdr 14, þ. liði at hjaldri *Sturl* 2, 2, þ. skipa þorðum á log *Gldr* 3, (ek) frá skeidum þrungit á vatn *pKolb* 3, 1, þ. und sik, underlagge sig med magt, þ. und sik jorðu, láði *Gldr* 6, *Arn* 3, 7 jfr *Gisl* 1, 10, þ. eyjum vestan und sik *Ótt* 2, 19, þ. Noregi und sik *Hally* 6, þ. arf (acc.?) und sik *Hhund* II 20; þ. e-n ekka, trykke en med sorg, gråd, *Fj* 24 (uklar

sammenhæng); þistill sás þprunginn vas í ofanverða onn, stedet er uklart, her betyder þ. enien ‘stukket ind’ eller ‘presset’, ø: ved noget tungt der bliver lagt ovenpå (tidslen; M. Olsen, *Sahlgr. Edd-Scald* 252 f.), *Skí* 31; eptir es ykr þrungit þjóð-konunga, I er blevet traengt bagved hovedkonger, I er kommet til at stå langt under hovedkonger, *Hamð* 4; droslum vas þrungit (í garði), var samlede til trængsel(?), *Akv* 32. — þ. saman hjaldri, lade det komme til kamp, *Ólv* 2, 10; — upersonlig, þryngr at, det trænges, trækker sig sammen til, om noget, der nærmer sig, Ála þryngr at éli *porm* 2, 19, þryngr at Viðris vandar veðri *Vigf* 2, þrong at rym randa *pGisl* 3, þryngr at sverða songvi *Ht* 16, men personlig, mildingr þrong at hildi *Arn* 5, 17. — Part. þrungrinn, opsvulmet, opfyldt, þ. mōði *Vsp* 26, harmi þ. *Lil* 54, tár ekka þ-it *Hhund* II 45, hár hélu þ-it *Hhund* II 44, hleifr þ. sōðum *Rþ* 4; — abs., opsvulmet af sorg eller en stemming, nedslædt, þ-in god *Lok* 7, þ-it hjarta *Ghv* 20; þ-it slag, hæftigt, voldsmoti nederlag, *Sturl* 6, 5; þ-in doegr, triste dage, trængsels dage, *Rþ* 11 (jfr notrunen ‘betrængt, besværet’, *Aasen*). *Jfr* of-.

þrysvar, tal-adv, tre gange, *ESk* 6, 60, *Lil* 6, *Vsp* 21.

þrýsta, (-ta, -tr), trykke, þ. at sér, trykke til sig, om *Volsi*, *Vols* 8; þ. þorns niðjum, trykke jætterne, ø: slá dem ihjæl, *pdr* 2.

þrýstir, *m*, trykker, undertrykker, þ. joíra, kongers overvinder, *Gráf* 5, *Sigv* 3, 14, þ. Engla *Steinn* 3, 6, þ. hlenna, lyves afstraffer, fyrste, *Arn* 2, 12.

Þrælaeyrr, *f*, lokalitet på Brennøerne, *Bjhit* 2, 6.

þræll, *m*, træl, tjæner, pul IV j 10, *Vpl* 39, *Lil* 52, sjálfráði þ. *Hávm* 87, þórr á þ-a kyn *Hár* 24, þ-a ættir *Rþ* 13, jfr *Rþ* 7, 11 (som egennavn); — om guds tjænere, gejstlige, troende, þ. (goðs) *ESk* 6, 61, *Has* 9, *Kolb* 2, 8, *Líkn* 33, *EGils* 1, 26; þ-ar guðs orðs *Már* 7 — om ryggesløse mennesker, djøfus þ-ar *Hshv* 2, 8. — *Jfr* ill-, 16.

1. **þräta**, *f*, trætte, ordstrid, stridighed, þ-u þorp, minden, þjóðA 4, 14, vesa til þ-u *porm* 1, 2, þverúð af þ-u vex *Hsv* 49, ofund ok þ-ur *Hsv* 132, strangar þ-ur *EGils* 2, 6, sæta mál s- u, nægte noget, *Mv* I 11; — disput, þ. spekinga *Mey* 22.

2. **þräta**, (-tta, -tt), træties, strides, samira økr at þ. hvárr *Ragn* X 5, þ. eða þjarka við e-n *Hsv* 49, þräte eigi at þú sér, hævd ikke ved trætte at, *Bjhit* 2, 21, þ-e-t, træties om noget, *Mv* III 16.

þrätagjarn, adj, trættekær, *Lil* 72.

þrätauast, adv, uden trætte, *Nkt* 82.

þrœndir, **þrœndr** (*Skjspr* s. 64), *m. pl*, Trönder, *pKolb* 1, 3, *porf* 2, *Hhard* 3, *pjóðA* 1, 10, *pfish* 3, *ESk* 6, 11, *Iv* 14, þ-a dröttinn *Sigv* 1, 13, jfr 12, 11, *Svtjúg*, þ-a log (eller som ét ord) *Anon* (XII) B 19. — *Jfr* Inn.

þrænzkr, adj, tröndersk, þ-ir drengir *Hjr* 3, 3, þ-k drött *Bkrepp* 4, þ-ir virðar *Sigv* 12, 13, þ. jarl *Tindr* 1, 2, *pKolb* 1, 3, þ. gramr *ESk* 6, 44, þ-ar byggðir *Arn* 2, 6. — *Jfr inn.*

þrómmun, f, tung gang, larm, þar vas ok þ. *Am* 17.

þrómmungr, m, 1) en slags fisk, þul *IV* x 3 (gengivelsern, "sprætfisk", Nordgaard, er næppe rigtig, da bet. i þramma er lige modsat den i "at sprætte"). — 2) høg, þul *IV* ss 2.

þromr, m, 1) rand, kant, om jordens, landets yderste rand, strand, kyst, við jarðar þrom *Hyndl* 35, á þrom jarðar *Steinn* 3, 9, við þrom grundar *ESk* 6, 31, við Foldar þrom *Yt* 36, við þrom sævar *Eþver* 1, við þrom Bóknar *Sigv* 7, 3, við þrom Hléseyjar *ESk* 2, 2, stika jarðar þ-u *Ht* 16. — 2) randen af et skjold, við hlífar þrom *Hfl* 4, of hvítan þrom rítar *Ht* 54, premir randa *Ht* 8. — 3) om kanten, rælingen, på et skib, premir (v. l. primir) þul *IV* z 9, skipa premir *Ht* 38, víði, vågi verpr inn of stínnan þrom *Rejr* 4, 4, *Arm* 4, sær hlaut þjóta við þrom lungi *Ht* 34, blóð kom á þíðan þrom *Hjr* 3, 14, *jfr Boly* 5, Visundr hneigði sveigðan þrom þjóðA 1, 4, Leku belti veltr of þrom *ESk* 13, 12, setjask við stínnan róðrs þ-m *pSær* 2, 4, ramidyr þrama, skibe, þstf 1, 4. — 4) randen af en kedel, fekk á premi *Hym* 34.

1. **þrong**, f, 1) tæt skare, trængsel (hvor der er snæver plads for hver enkelt), þ. á piljum *Anon (X)* II B 9, þ. á þingi *Obreið* 1, *Nj* 19, þ. á borda þingi, i kampen, *Giz sv* 2, *jfr pul IV* j 5. — 2) indsnæring, þ. krapta, begrænsning med hensyn til mirakler, *Lil* 90; — ɔngvar joþna þ-var, om pinen i en jættes hule, *Ormsþ* IV 2.

2. **þrong**, f, navn på Freyja, langvinr þ-var, *Tor*, *pdr* 17 (formen er rimbestemt; en forvanskning heraf er måske þprungva, s. d.).

þrongr, adj, trang, snæver, þ-g skyrta, trang, tætstittende, skjorte (modsat viðr), *Rþ* 15, þ-g kóróna *Mgr* 21, þ. þyrnir, om tornekronen, *Lil* 49, þ-t rún *Ht* 21, sitja þ-t *Ht* 88, liggja þ-t, ligge tæt op ad hinanden, *Sigv* 7, 2, nú er pórvarði þ-t um hjarta, beklemt, *Anon (XIII)* B 54; þ. lífs vegr *Heilv* 15.

þróngskorðaðr, adj, snævert afgrænset, indenfor snævre grænser, þ-uð kvæðis orð, med henblik til de faste digtningsregler, *Lil* 96.

þros, f, pil, þul *IV* o 1 ('den fremstommende?'). *Jfr Falk, Waff* 99.

þrostr, m, drossel, þul *IV* xx 4; — som navn på en sagnperson, *Loð* II 1.

þrosun, f, voldsom færd, urigtig v. l. for fnosun, *Herv* II 6.

þró, f, længsel, beggja bol es þ., bæges ulykke er længsel, følelse af savn, *Lok* 39, hyggja af þ., glemme sin længsel, *Mberf* 4, springa af þ., af elskovslængsel,

Mhv 13, ekki er manni verra an þ. *Mhv* 27, skapa e-m langa þ. *Sigsh* 7, hafa þraar til e-s, længes efter en, *Fj* 50, þ. munat oss eldask, vil aldrig blive gammel, altid være lige frisk, *Korm Lv* 2; *Heilv* 8.

þróðr, m, (-ar, -s), tråd, bånd, þróðr þ-a, kvinde, *Anon (X)* I B 3, *Gdþ* 58; jarðar þ., midgårdssormen, slange i alm., *Nj* 5. — *Jfr sæ.*

þróngva, (-ða, -ðr), bringe i trængsel, nød, ek frák þik þ. þeira ráði, bringe deres sag, dem selv i knibe *Arn* 2, 7, sorg þ-vir lyðum *Sigv* 13, 14, þróngðr ok kvaldr *Lil* 79, þróngðr þinu, ótta *Gdþ* 57, *Mey* 27; þ. golli saman, samle guld (med magt), *Hjortr* 1; — medium þ-vask, trænge sig, samles tæt, þ-vizk ér of ungan *Sigv* 13, 13.

þróngvimeiðr, m, 'træ som trænger en, bringer en i knibe', gunnar lunda þ., krieger, *Vell* 25.

þróngvir, m, 1) en som trænger en, bringer en i knibe, modstander, kunnak þ-vi þinn *Bersi*, 1, 3, (*jfr SnE* I 536), *Svia* þ., om Knud den store, *Ott* 3, 5; þ. kunnleggs kveldrunninna kvinna, som bringer jætter i knibe, *Tor*, *pdr* 16, þ-var marnar vita, gavmilde mænd, *Bjhit* 2, 19, — 2) som gör kraftig brug (af et redskab, især sværd), þ. premja linns *Eþver* 1, þ. Gunnar þunnissVígþ 1, þ. Gondlar elda *Ott* 2, 18; — i forbindelse med þing, en som kraftig afholder ting eller bringer trængsel tilveje på et ting, þ. þings *Ht* 41, ping-Váfaðar þ. = Váfaðar ping(kamp) þ. *ESk* 11, 5.

þuðr se þunnr.

þula, f, remse, remsemæssigt digt (uden kunstnerisk inddeling; *jfr* navnet *Rígsþula*), stefjum verðr at stæla brag ella mun þat þykja þ. *Mhv* 11, þ., *jfr straks* efter verðrat drápa með Donum verri, der gives ingen dårligere drape (end den remse), *SnH* 2, 7, viltu þ-u lengri *Bós* 7; — þulu *Grott* 3 i forvansket tekst.

Pulinn, m, dværgenavn, *pul IV* ii 4.

þulr, m, 1) taler, vismand (især ældre mænd med lang livserfaring og medfødt klogskab, der ved givne lejligheder foredrog — i versform? — deres livsvisdom og måske også historiske beretninger), at hárum þul hlæ þú aldrigi *Hávm* 134, hárr þ., om Regin, *Fájn* 34, þogull þ., om Starkad, *Gautr* II 22, enn gamli þ., kalder *Vafþrúðnir* sig selv, *Vafþr* 9. — 2) skjald, digter, kvøðu þann þul ok Áleið vega, der sigtes til *Torleif jarlsskjald*, *Isldr* 18, kross hangir þul þessum fyr brjósti, *Rögnvald* farl om sig selv, *Rv* 29; — þ-ar stóll *Hávm* 111. *Jfr Vogt, Acta PhS* II, E. Noreen, *Eddastudier* s. 22 f. — *Jfr* fimbul.

þumla, f, ø-navn, *pul IV* bbb 6.

þumlar, m. pl, beboerne af en del af Hisingen, eiga þing við þ-a, hvis ikke þ-a er acc. sing af et stednavn þumli (*jfr* Tumlehed), *pjóðA* 4, 24.

þumlu *Anon (X) II B 7 i en forvansket sammenhæng.*

þumlungi, *m., tommel, tommelfinger, hanzka þ.* *Lok 60.*

Punð, *f., elvenavn ("den brusende?"), Grí 21; glitnir þ-ar, elvens sal, fjeld, Bergb 4.*

Pundar, *Víg 18, mandsnavn?*

Pundr, *m., Odin, Grí 54 (brundr pul IV jj 7 er måske fejl for þundr), auka þ-i begns gnött Vell 11, senda þ-i val Tindr 1, 11, þ. kaus þremja skyndi Kveld, fundr þ-ar, digtning, VSt 1. — I kenninger, for kriger: þ. hijarar Korm Lv 64, þ. þremja vandar Kveld (v. l.), þ-ar randa þeys Ófeigr 3, þ. þorna EGils 3, 6, þ. orma grundar Katr 42, þ. grœðis hests þKolb 3, 11; enestående er aldar þ., hövding, fyrste, sessi aldar þ-ar Grett 1, 1, — for kamp: gnýr þ-ar Eg Lv 10, hregg þ-ar þor 2, þ-ar þruna (usikkert) Sigv 10, 5, þ-ar gráp Bjhit 2, 18, — for sværd, skjold og rustning: þ-ar hyrr Vell 20, Gunnl Lv 7; þ-ar grind Ht 58, þ-ar ský Ingj 1, 6; gráklæði þ-ar Hást 6, — for jorden: þ-ar bedja Grett 1, 7, Nkt 9. — Jfr erki-, herði-, leik-, rennu-, ský-.*

Pundregn, *n., Odins regn, kamp, Rst 8.*

þungfarmr, *m., 'tung byrde', þ. Grana, guldet, Fáfnisskatten, Ht 41.*

þunghúsaðr, *adj, med tungt skrog (jjr húfr), þ-uðustu lungi Ht 34.*

þungliga, *adv. tungt, Sól 39; hæftigt, bittert, reiðask þ.* *Hsv 52, jfr GSúrs 12.*

þungligr, *adj, 1) tung, bitter, þ-g slaug Gríss, þ-t róð Gdβ 31, þ-g róð Víg 5. — 2) stor, ansvarsfuld, þ-g sceri Has 10.*

þungr, *adj, 1) tung, vægtig, þ. rauðbiti tangar Pdr 16, þ. Loptr Haustl 8, þ-ir valkestir Ott 2, 9, Arn 3, 17, þ-ar skeiðar Ht 21, þ-ar kistur Joms 36, þ. hleifir Rp 4, þ-ar gerðar Steinn 3, 16, þ-g jørn Arn 6, 9, þ-g spjót Grettis 48. — 2) om elv og ström, hvis vandmasse er vanskelig at modstå, þ. víðir Ht 74, þ. sær Bolv 5, þ-g bára Gát 1, þ-ir straumar Vsp 39. — 3) tung, besværlig, farlig, þ-g sókn Sigv 7, 2, þ-t þing o. s. v., om kamp, pmáhl 7, gera hlut e-s þungan Eviðs 7, þ. hagr Has 49, þ. hótr Has 46, þ. hungr ESk 6, 52, þ. bani Ht 64, þ. harri Ingj 2, 6, þ-g mein Arn 5, 3, þ. agi Ólv 2, 7, þ. þótti Gd 41, þ-g ævi Pl 20, þ-t níð Nj 17. — 4) tung, eftertrykkelig, þ-g vætti Eg Lv 35; þ-g fangvina þórs, tung alderdom, tyngende alderdom, Kveld; — vesa e-m þ., fjendlig stemt, Blakkr 2, 1. — 5) tung, sörgeleg, þó es (mér) þungara bíða pork Hraun. — Jfr asar-, eljun-, hjaldr-, megin-, stór.*

þungra, *f., findes pul IV h 3 (med v. l. þrungra) som navn på Freyja, men rime-ligvis er dette forvansket af þprungva, der etter må stå i forbindelse med þróng (s. d.) eller være en forvanskning deraf; þorna þ., kvinde, EGils 1, 35.*

þungstóll, *m., 'tung stol', sólar þ., himmel, Máni 1.*

þunngeðr, *adj, med 'tyndt' sind, d. v. s. med let sind (ikke: 'letsindig'), med bibetydning af indskrænkethed, þ-ð kona, Gudrun, Sigsk 41.*

þunngorr, *adj, tyndt udarbejdet, tynd (og altå også skarp, om sværd), þ-r sverð Arn 5, 15.*

þunniss, *m., 'tyndt is', þ. Gunnar, det tynde (skarpe) sværd, Víg 1.*

þunnisungr, *m., tynd fin hoveddug, þ-a Gunnr Hjr Lv 24.*

þunnr, *adj, 1) tynd, om skibsplanker og skibene selv, þ-t bardø Rv 23; Joms 38, Ólv 2, 8, Sturl 3, 3. 6; þunn skør þjóðA 3, 9 — om sværdklingen, tynd (og altå også skarp), þ. hijorr Hást 5, þKolb 2, þunn sverð Arn 5, 9, þ-ir brandar Eviðs 4, þuðr hringr Hl 6 b, þunn stól Sigv 11, 10, þ-ar eggjar ESk 2, 1, þ. øxar munnr Hhard 12, þunn golkn priðja hauðrs Hókr 7; — om andre ting, þ. hleifr Rp 31, þunn blæja Bjhit 2, 10, — þegja þunnu hljóði Hávm 7; her førstads þ. bedst, når man opfatter hljóð — ikke som lyd eller tavshed, men — som 'lydens redskab', øret; 'ie med tyndt øre', som lyden ligesom kan let trænge igennem (jfr isl. udtryk som þunt er móður eyrað, þykt er á þjer eyrað). — 2) tynd, tyndt besat, þ-t of stangir Sigv 2, 2. — 3) som navn på Odin, Grí 46, pul IV jj 7 (þuðr), þunns megináss, sværd, Liðs 3. — Jfr egg-, herði-, skel-.*

þunnvaxinn, *adj, tyndt formet, tynd, þ-in Gunnar ský (skjolde) ESk 6, 43.*

þura, *f., þil, pul IV o 2 (måske 'den fremstormende', Falk, Waff 99).*

Purborð, *f., jættekvinde (med tørre, indtørrede kinder), pul IV c 5.*

þurðr, *m., aittagen (til þverra), vesa í þ-ð Bjhit 2, 8.*

þurfa, (-ta, -t), 1) behøve, trænge til, med acc., þ. hugborð hjærte, mod porm 2, 3, þ. mat Hávm 67, þ. fornjósna augu Sigrdr 27, es þ-u ýta synir Hávm 147, þ. vægð Lil 79; med gen., þarfk þess opt St 14, mest þurfum þín Kolb 2, 9, þ-andi staða né stunda (v. l.) Lil 1; med infin., þarfta at høeta Korm Lv 33, es hann vita þyrfti Hávm 22, þars vega þurfti, hvor man skulde, Gisl 1, 20, engi þarf at hræðask hot Mhkv 16, hvat þarf ek of slíkt at jaga Mhkv 9. — 2) blive nødt til, ynglings barn þurfti flyja Sturl 4, 1.

þurfi, *adj, trængende, med gen., laðar þ. ok andfanga Vafþr 8, liðs þ. Hár 32, drykks þ. Sól 3; hvers manns þ., trængende til enhver mands hjælp, Okik 2, 1; abs, er vóru þ-a Gyð 3.*

þurfit, *f., 1) trang, nødvendighed, sem þ. vør beiðir Líkn 51, til þ-ar mónum, for at imødekomme folks trang, til bedste for, Mark 1, 14, þ-um fleira, mere end nødvendigt, Pl 28. — 2) hvad der kan undværes, qrr, mildr, af þ-um, gavmild*

med hensyn til, hvad man kan undvære, Hsv 55. — *Jfr 6.*

þurftarmaðr, *m, trængende, fattig, mand, Gdβ 6.*

þuritugr, *adj, trængende, þ-ug salin Lil 75.*

þurka, *(-aða, -aðr), tørre, aftørre, Pét 47.*

Purnir, *m, uriktig v. l. for þrasir, Pdr 18.*

purr, *adj (-rr tematisk), tör, ríða þ., tör, uden at være blevet våd, Árm 2, þ-t land, modsat havet, Guðr II 35, purr skíð Hávm 60, þvigt optar þ. hattkila Drv (XI) 5, þ-ar kverkr Merl II 82, drekka Tems at þ-u, så at den bliver tör, tömt, Merl I 47; þ. tör, tørre tårer, ɔ: ingen gråd, SnE I 180. — Jfr all, braud-, vind.*

purrfjallr, *adj, tørskindet, med tör hud (og tørre klæder), nái hann þ. þruma Hávm 30.*

purs, *m, 1) turs, jaette, Skí 35, HHj 25, Bdr 13, Orv IX 21 (v. l.), Ormsþ IV 9, Gretts 41, þ-a þjóð Skí 10, Fj 1, þ-a drottinn, Trym, Pry 5 o. s. v., þ-a meyjar, uvist hvilke, Vsp 8, tursedøtre, Hhund I 40, þ-a líki á e-m Álv 2, þrihofðaðr þ. Skí 31; þ. ráðbani, Tor, Hym 19; þ-a ty (tœ), jaettekvinde, Eyy Lv 11; — þ-a kveðja, guld, Hl 36 a. — 2) runenavn (þ), þ. ristk þér Skí 36, þ. vældr kvenna kvílu Rán 5. — Jfr hrím-*

Pursasker, *n, pl, skær nord for Skotland, Arn 5, 23.*

þú, *pron. pers. (2. person; med hensyn til formerne it, ér : þit, þér se Skjspr 75), du; i hdss findes det ofte føjet til verbet, hvad der dog i de førreste tilfælde kan antages at være det oprindelige; i de få tilfælde, hvor det fôjes til andre ord end verber, er dette heller ikke oprindeligt, som síztu, Lok 17, hverstu, Sigdr 35, þóttu Lok 62, Sigdr 28 o. s. v.; står efter omstændighederne både foran og efter verbet, þú árnaðir Skí 40, biðr þú Hamð 9; dat. sing. bruges ofte, hvor man i moderne sprog anvender pron. poss., hniga at armi þér Hhund II 25, þér á baki Lok 65; — hvat es yð hrafnar, hvad er der med eder, hvorledes forholder det sig med eder, Harkv 3.*

þufuskitr, *m, egl. 'lort der sidder på en tue', tilnavn til prætendenten Torgils, þ. þrifisk aldri Anon (XII) B 24.*

þúsund, *f, tusind, Eirm 3, tjón tuttugu þ-a Merl II 91, sjau þ-ir Hhund I 50, fimm þ-ir Herv VII 14 (i hverri þ. þrettán hundruð tilføjes her); þ-um, i tusindvis, ESk 6, 52, Arn 6, 10; þ. sinnum Alpost 9.*

þvari, *m, et slag spyd (jfr brynþvari), ef þér koemt í þverst þ. HHj 18. Jfr Falk, Waff 48. — Jfr ben-, Blap-, bol-, dolg-, ey-, orm-, rindil-, vind-.*

þvää, *(þó, þvegin, to, vaske, þ. hendr ok hoðuð, på den afdøde, Sigdr 34, þ. hoð Bdr 11, jfr Vsp 33, þ. blóð af hoñdum Helr 2, þ. joðurs bein ESk 6, 23,*

þ. sveita af líki ESk 6, 22, útsker verða af þórum þvegin Mhkv 6, fors þó skopt á hersi Sigv 12, 28, þ. mér mína skor GSúrs 27, þ. oss unda flóði GSúrs 18, hendr þvegnar í hijrregni GSúrs 28, blóði þveginn Orv VII 10; þveginn ok mettr Hávm 61, kemðr ok þveginn Reg 25, logr þó dýrs horn Sigv 12, 3, logr, marr þvær flaust, viðu ESk 12, 15, 16, hrannir þógu hoðuð Valg 11; med dativ, þ. hlýrum p. Gísl 2, blóð þó bens órum, sværdene, pGísl 9, bylgja þvær stafni pul III 4; — þ. mein brunni miskunnar, to sine synðer i, Heily 8, þ. gloep með gráti Has 50, þ. lyti Gd 2, þ. synðir af sér Iv 3, jfr þ-sk í Jórdón psif 1, 5, þ. sôl af synðum, to sin sjæl ren for, Sól 73.

þváttdagr, *m, 'tvæt-dag', lördag, Mgr 36.*

þveita, *f, økse, pul IV m, beit hjalma* stod þ. Gestr 1. *Jfr Falk, Waff 115.*

þveitir, *m, slag, stæd, reka e-in illan þ-t Ott 3, 3.*

þvengláð, *n, 'tvinge-land', þ-s dýna = láðþvengs, 'jord-tvingens, slængens', dýna, guld, Nj 21 (jfr Njorun).*

þvengr, *m, (-jar), tvinge, rem, Gautr I 1, þ. vardat lengi vanbundinn (ordsprog) HÁV 12; þ. (brautár) Rdr 17, v. l. for hringr, þ. barda brautar, midgårdssormen; þ. pundar beðju, slange (synonymt med Grettir), Grett 1, 7, leidðar þ., d. s., Rv 27. — Jfr eitr-, frán-, graf-, hjarl-, reyr-, sef-, urd.*

þvergarðr, *m, tvær-gærde, gærde som er sat på tværs (til værn), gunnranns glyggs (kampens) þ-ar, skjolde, Sigv 12, 17.*

þvergnipa, *f, tinde tværs over, ennis þ-ur, öjenbryn, Eg Lv 14.*

þverinn, *adj, trodsig, þ. kvala herr, dævelne, Mv III 14.*

þverliga, *adv, trodsigt, bestemt, erum þ-ar hugr á (konu) Korm Lv 15.*

þverr, *adj, som er, ligger, på tværs, hvert lá þ. of annan, den ene på tværs over den anden, hulter til bulter, Krm 16; falla þ. of annan Steinn 1, 1; ganga of þvert, gå tværs bort, Sigv 13, 24; superlativ, þverst, koma í þverst, komme så på tværs som muligt, HHj 18 (her at antage et subst. þverst, 'hvælked', se Arkiv IX, 23 f., er næppe rigtigt); — þ-t adv, þ. í móti, tværtimod, Mey 26.*

1. þverra, *(þvarr, þorrinn), tage af, forminskes, svinde ind, vinir þ., tager af i antal, St 14, birtingar þ. Eg Lv 41, frögumi lið þ. Jóms 41, láta lið þ. pKolb 3, 12, gengi þverr Sigv 13, 20, hús þurru, tog af, o: ved at blive brændte, Anon (XIII) B 16, hallir þurru Gísl 1, 5; svell þverr ESk 11, 2; ómun þverr, tager af, svigter, Sigs 71, mættir þurru Lil 58 (v. l.); lyti þ. Lil 47; þ-i raus, stanse sladderen, pKolb Lv 3; kvistir þ., svinder hen, Am 73; gróðr þvarr, grædigheden tog af, sulten stillede, Hjr 2, 9, hungr þvarr Hást 5; nemá þyrri snerri-*

blóð þorns svíra *pdr* 7, (ó) þverri fyr þér, om den aftagende vandmasse, *Gróg* 8; þóat skúrir skógs gýgjar þyrrit, ikke stannde, *Sigv* 7, 4; — upersonlig, boga þvarr *Hl* 20 b, glaum þverr við *VGl* 1, glæpi þ-i *Lil* 88; — part. porrinn, stanset, hlust es þ-in, hørelsen er stanset, *Eg Lv* 44, sigri porrinn, berøvet sejren, *Rst* 17.

2. þverra, (-ða, -ðr), forminske, forringe, þ. auð *Ht* 40, þ. máreitar dag *Eg Lv* 41, þ. þrótt sinn at priðjungi *Hamð* 15; vinna þ-ðan sult ylgjar vers *Sigv* 12, 27, þ. odda Leiknar haukum hungr *Hally* 6, þ. frið monnum *Edáð* 8, þ. húskarla lið jarli *PjóðA* 1, 12; þ-endr háðs, som undgår hán (at hánne andre), retskafne mænd, *Pét* 11.

3. þverra, (-ða, -at), tage af, upers. mætti þ-ar *Lil* 58.

þverrir, m, forminsker, forninger, þ. Engla, *Anglers* (fældende) fjende, *Steinn* 3, 15, þ. Marnar barna (jæiternes), *Tor*, *pdr* 7; þ. ulfa sultar, kriger, *Hjr* 3, 27; seima þ., gavmild mand, *GDropl* 5, haukstrandar hyrar þ., d. s., *GSvert* 9, vognu hrynslóðar elda þ. *Ód* 7, þ. hoddar *Ód* 14, þ. brimrøðuls *Ód* 25; þ. malma hjørva raddir, kriger, *Sindr* 8, lögðois eiðs læbrautar (skjoldets) þ., d. s., *Gldr* 8; þ. flærðar, retskaffen mand, *Pt* 7, þ. svika, d. s., *Líkn* 11. — *Jfr* angr-, flug-, hring-, hungr-, men-, seim-, sól-, veg-.

þverúð, f, trodsigt sind, *Hsv* 49.

þvestslitta, f, afskárne stykker hvalkød, kasta þ-um *Grettis* 7.

þvinga, (-ða, -ðr), twinge, pine, þvinguð með líkþró *Mey* 55; ungt láneord.

þvinnill, m, sokonge, þul IV a 4, þ-s dýr, skib, *Steinunn* 1, þ-s vigg, d. s., *Háv* 12, þ-s fold, havet, *Pl* 30.

þvilíkr, adj, deslige, slig, þ. pengill *Esk* 6, 11, með þ-ri kveðju *Lil* 29, í þ-u móðurmáli *Lil* 4; þ-t som adv, og þ-t sem andinn segði, ret som, *Lil* 39.

þykja, (þóita, þótt), synes, tykkes, anses, (for andre, i andres öjne), hvern pörtfinnir þótti *Arn* 5, 23, þykkjum errótrr *Korm* *Lv* 51, reini munk þér þ. *HHj* 21, þ. baztr (underforstået vesa) *Hhund* I 2, *Vafþr* 12, afköt aðr þóttak *Am* 71, harm ljótan (ð: vesa) mér þ-ir *Hárb* 13, þars forað þ-ir *Gróg* 15, hafnar mark þ-ir hlæglegt vesa *HHj* 30, einum þ-ir daufligt saman *Mhkv* 5, fullströng hefr sú mannaraun þótt *Mhkv* 7, þeim þótti markar bol sveima *Bkrep* 4, kvöl þótti kvikri at koma *Am* 100, svát gaman þ-i, man skal finde det fornøjeligt, *Guðr* II 26, þeygi dylk nema þ-i, at man vil finde, *TorfE* 3, langt þ-i mér *Eg Lv* 46 (mærk her conj.), þ-i mér *Hjr Lv* 24, þóttak seggjum hoeft *HolmgB* 6, geta þ-jat mér glikligks *Hjr* 3, 23; þ-i mér traekkes ofte sammen til þykkjumk, f. eks. *Hfl* 19 (gött þ-umk þat); — medium þ-jask, synes (om sig selv), mene (om sig selv, at være), indbildie sig, rekkar þat þóttusk *Hávm* 49, audigr þóttumk *Hávm* 47, þ-isk ér þjóð-

konungar *Sigsk* 39, vitr þóttisk valkyrja *Harkv* 2, þ-jask vita *Lok* 54, *Reg* 8, *Mhkv* 2, *Harkv* 18, jfr *St* 9, *Eg Lv* 43, *Korm* *Lv* 31, *pmáhl* 8, þ-jask verðr (ved rettelse) *Eg Lv* 37; ek þykkjumk þurfa *Lil* 79, bana þóttusk þeir bíða vel *Mhkv* 8; — om drømmesyn, *VGl* 5. — *Jfr* sundrþykkjask.

þykjustórr, adj, stolt, overmodig, *Mv III* 3.

þykkr, adj, tyk, tæt (jfr þjokkr), þ. hleifir *Rþ* 4, þ-ir veggir *Merl* I 20, þ-ar randir *Ófeigr* 3; þ. runnr *Rv* 28; þ-t, adv, fljúga (svá) þ-t, (så) tæt, *PjóðA* I, 10, *Arn* 3, 14.

þylja, (þulða, pulit), tale, fremsige, digte, hvé ek þ. fet *Hfl* 3, þ. granstrauma *Grimnis* *Pdr* 3, þ. vers *Snjólfjr* 3, þ. of sigr *PjóðA* I, 25, þ. of olselju *Jóms* 4; fremsige visdomme, mál es at þ. þular stóli á *Hávm* 111; — medium þ-jask umb, snake uafladelig, *Hávm* 17. *Jfr Collinder Nord. tidsskr. IVR*, 10. bd.

þyn, f, 1) elv (egl 'den brusende', jfr punð), *Gri* 27, þul IV v 2, þ-jar log, guld, *Nj* 17. — 2) brynze, som v. l. þul IV t.

þyngja, (-ða, -ðr), göre tung, betyngje, sannliga hvern at þ-ir annan, ð: ved synd, *Lil* 21.

þyrja, (þurða, þurit), fare frem, aflat, rase, láta mara þ. *Akv* 13; veðr þyrr, raser, *Ht* 20, láta styrvind þ. of sik *Ht* 59; hrønn þurði *pdr* 8, þurði eldr hjaldrs of aldir *pmáhl* 10; svanr blóðs þyrr til benja *Anon (XII)* C 11; (sverð) þurði ór hendi *HolmgB* 5, vals ormr þyrr at víggjöll *Ht* 6; om skibe: kilir þurðu norðan *Sigv* 10, 4, veglig flaust þurðu *Sturl* 3, 15; — om mænd: þ. und randir *Arn* 5, 15, landrekar þurðu framm (á skipum) *Vell* 23, austan þurðu teknir menn *Arn* 2, 5.

þyрма, (-ða, -t), 1) skáne, mun engi maðr qðrum þ. *Vsp* 45, þ. dolgi *Hausl* 16. — 2) skáne, holde hând over, overholde, þ. véum *Hák* 18, þ. eiðum *Gríp* 47, þ. griðum *Ragn* II 3, þ. sifjum *Sigsk* 28, þ. tíðum *Leið* 9; ef þ. valdi *Gdβ* 60 (usikkert).

þyrn, *Sigv* 10, 5 i en fuldkommen forvansket vershalvdel, som v. l.

þyrrna, (-ða, -ðr), omgive med torne, i alm. omgive (med noget beskyttende), þ. jorð oddum *Ht* 79.

þyrnifót, m, (-ar), 'torn-fod', tilnavn til þorgeirr (10. árh.), *Eg Lv* 17.

þyrnir, m, 1) tjörn, þul IV kk 3, sem askr berr af þ-i *Hhund* II 38, maðr hiá þ-i *Ragn* XI 3, jörn flugu þykt sem þ. *Arn* 3, 14. — 2) om tornekronen, *Lil* 49. — 3) þ. hjarna, hår, *Árni* 2, 1, þ. okla, ben, *Grettis* 22. — 4) torn, þ. þjósts *Pét* 6, synða þ-ar *Gd* 1. — *Jfr Eik*, hó-.

þyrsklingr, m, ung torsk, þul IV x 4.

þyrsta, (-ta, -t), törste, være törstig,

upers., mik tekur þ. *Nj* 8, *Lil* 42 som v. l. (*jjr* følg.).

þyrstr, adj, törstig, *Vafþr* 8, *Lok* 6, *Lil* 42.

þyssholl, f, 'tummel-hal', hal, hvor der er larm og støj, *Akv* 29.

þysja, (þusta, þusit), skynde sig, fare rask afsted, alms ærir þustu ofan *Sigv* 12, 10, heiðit folk þusti á hafs leiðir *Leið* 18, med acc., vinir Brands þustu vestan Vatsskarð Skáldh 1.

þyss, m, tummel, uro, larm (af mennekemængde), larmende flok, *jjr pul* IV j 5, kominn es þ. í þjóð *GSúrs* 7, þ. vas í þrælum *Anon* (XIII) B 10, við þenna þys *Korm Lv* 38, hverfa í þys þeira *Grett* 2, 7.

þytr, m, tudende lyd, brusen, ulfa þ. *SnE* I 94; *Bergb* 4; þ. sævar *ESk* 12, 17, þær þyt þulu, om kværnens knirkens, *Grott* 3.

þý, f, (þýjar), trælkvinde, *Am* 95, *Ghv* 15, *Eg Lv* 3, þýjar ok salkonur *Sigsk* 47, hvøss augu í Hagals þýju *Hhund* II 2, kyssa þýjar á kvernunum *Hhund* I 35, þý eða bræll *Hsv* 96, *jfr Herv* V 8, þýjar Fróða *Eyr* Lv 8, þýjar barn *Herv* V 14, við óttu þýjar orða *Has* 50, þýjar Krists, helgeninder, *Merl* II 59.

þýborinn, adj, fjødt af en trælkvinde, *Eg Lv* 16.

þýð, f, se þýðr.

1. **þýða**, f, blidhed, venlighed, fogr þ. *Alpost* 3, með ástar þ-u *Gd* 74. — *Jfr* ástar-.

2. **þýða**, (-dda, -ddr), tyde, forklare, (af þjóð), þ. þeir, de tolker, forstår, *Gdb* 18.

3. **þýða**, (-dda, -ddr), göre en venlig, blid (af þýðr), i medium þ-ask, vinde en for sig, vinde ens gunst, þ. hafnar Jørð *Gunnl* Lv 7, þ. Hildi *Orv* IX 60, þ. konu annars *Has* 48; kona þýddisk karl *SnE* II 206; þ. við e-n *Orv* VIII 9; modtage, tilegne sig, þ. þrif *Leið* 12, þ. trú *Leið* 21, þ. veg *Leið* 15.

þýðr, adj, mild, blid, venlig, þ. baugs friðstøkkvir *ESk* 13, 4, þýð (kona) *Bjhit* 2, 12, *Nj* 17, þ-ust *Márlíð* *Gd* 74; þ. ástvinr *Gd* 3; om Kristus, *Mdr* 14, om en biskop, *Pl* 5; þýð vist *Gd* 44; þ. at þorf es-s, venligt tænkende på, virkende jor, *Sigv* 3, 21. — Fem. þýð som brynjenavn, 'som sidder blødt'. *Jfr Falk*, *Waff* 177. *pul* IV t. — *Jfr* al-, ó-, sókn-.

þýð, f, tyveri, stýfa þ-ir, stanse tyverier, *Sigv* 12, 5.

þýfi, n, stjålen genstand, Viðurs þ., Odins tyvekost, skjaldedrikken, kvadet, *St* 1.

þægi-Bil, f, 'modtagende Bil', *Korm Lv* 4, se happ-þægi-Bil.

þægir, m, undertrykker, ødelægger (*jfr* vb. þægja, 'at undertrykke'), þ. ljósundið linns landa (guldets), gavmild mand, *Egils* (XII) 1. — *Jfr* orf.

þægr, adj, kær, behagelig (egl 'modtagelig, som kan modtages'), kerti Kristi

pæg ploft 3, 7, þ-ar hnossir *Stríðk*, *Merl* II 59, þ-ar bœnir *Merl* II 54; þ-t handar grjót þorm 1, 13.

þœfa, (-ða, -ðr), 1) valke, úri þœfðr, om midgårdssormen (v. l. þafðr, þakiðr), *Rdr* 14. — 2) slå, forarbejde, hring-skyrtur hamri þœðar *Hjr* 3, 9, Svoðnis skyrtur hamri þœðar *Krm* 12, hringa grá-skyrtur hamri þ-ar *StBárd*.

1. **þogn**, f, tavshed, stihed, þ. eða sqgn, tavshed (det ikke at sige noget) eller tale, *Sigrdr* 20, geta þ. *Hfl* 3, neyða e-n til þ-ar *Korm Lv* 46, slegit hefr þ. (dativ) á þegna *Sigv* 11, 12, veita þ. *Isladr* 2, fella þ., vække glæde og tale, *Ht* 25, þ. þötti betri *pKolb Lv* 7, hyggja til þ-ar *Eg Ber*; þ-ar rof, tale (se rof), *Hfl* 20.

2. **þogn**, f, valkyrje, pul IV aaa 2; þ. snák túns, kvinde, *GSúrs* 5. — *Jfr* her-, val.

þognhorfinn, adj, forsvunden med hensyn til tavshed, hvis tavshed er borte, om den surrende kværn (hvis ordet er rigtigt), þytr þ-ar *Grott* 3.

þogull, þagall, adj, tav, þ-t ok hugalt skyli þjóðans barn *Hávm* 15, horskr ok þ. *Hávm* 6, vinna e-n þoglan *HSt* 2, 1, þ. pulr *Gautr* II 22, Baldr þogli, uriktig v. l. jor B. peysi, *Bjark* 6. — *Jfr* lang-, sí-

þokk, f, tak, kunna þ-ir þorm 1, 3, gerva þ-ir *Pl* 57, gefa þ-ir *Lil* 13. — Navn þ. *Loke*, forklædt som gyge, þ. mun gráta þurrum tórum *SnE* I 180.

þoll, f, ung jyrr, pul IV kk 3, hrørnar þ. es stendr þorpi á *Hávm* 50. — I kenninger for kvinde: *jfr pul* IV yy 2, auðar þ. þmáhl 12 (v. l. pollr), þynjar logs þ. *Nj* 17, fyllar fúr-þ. *pjóðA* 4, 20, þ. hyltinga vallar *Korm Lv* 10, sveigs, sveigar, þ. *EGils* 1, 36, *pKolb Lv* 2, þ. blæju *Bj hit* 2, 10, þ. adalbjóra *Bbreiðv* 3, þ. þorns *EGils* 1, 29. — Som halvkennning *pul* IV yy 2. — *Elvenavn*, *Grí* 27, *pul* IV v 2. — *Jfr* hirði, hør-, men-.

þomb, f, ø, Thombøen, ved Helgeland, *pul* III 3.

þongull, m, tangstilk, hór þ. *SnH* 2, 6.

þørf, f, 1) tarv, trang, behov, nødvendighed, med gen. obj., elds, matar ok väda, vats, vits es þ. *Hávm* 3. 4. 5, geirs es þ. *Hávm* 38, þ. hapti *Hávm* 148, bands kvað þ. enga *Am* 90, ef gervask þ-ar þess *Skí* 21, *Fj* 39, mart es pat es þ. þear, nødvendigheden tvinger en til, *Reg* 10, nú es þ. mikil *Sigsk* 44, þá lötum því þ-ar ráða, lader vi nødvendigheden, øjeblikkets krav, afgøre, sst, hyggja á þ. hverja *Am* 103; med gen. subj., þ. begjanda *Sól* 28, þ. gesta *Am* 6. — 2) gavn, nytte, til þ-a(r) e-m *Eg Lv* 43, vesa at þ. e-s *Sigv* 3, 21, dugask at þ-um *Hsv* 50, þ. qndurjalks, usikker læsemåde og usikker tolkning, *Vell* 24. — 3) grund, anledning (om noget der burde eller ikke burde være sket), þér vas eng þ. þeirar kerski *Korm Lv* 12, esa þ., *Ulfr*, *Jóms* 34, vasa þ. *Krm* 14, esa long þ. *Sigv* 5, 8 (tolkningen ikke helt sikker), þótti þ. at

efla Jóms 7, an þ. væri *perm* 2, 12, lítil þ. Gunnl Lv 12, þ-um meiri Jóms 33. — 4) *trang, mangel, bola* þ. feá *Hávm* 4b, — þ-gi, *ikke trang, ikke grund*, þ. væri þeirar *Skall* 3; þótt þetta sinn þ. væri *H* Hj 39. — *Jfr megin, ó.*

þorfigi se þarfr og þorf.

þó, f, *optoet plet, hvor den bare jord stikker frem imellem den omgivende sne, påa mikit, om en gravhøj og dens plads*, GSúrs 8.

þótrr, m, *tråd, d. v. s. en sådan, der sammen med andre udgør et hele, — 1) i alm., snor, goll slungit við þótt, guld-*

*ringe sammenslyngede med tråd (det er ikke ganske sikkert, hvortil der sigtes), Ht 89; — om et slægtsmedlem, eruð einir ér páttá ættar minnar Hamð 4, sleit snaran þótt af sjölfum mér St 7. — 2) afsnit i et digt, også digt i alm., mærðar þættir Húsdr 2, þ. bragar Leið 43, þann erat þorfr at segja þótt Jóms 34; í sinum þætti, i sit digt, Gdþ 45. — 3) del af ens liv, ek leynda løskum þótt (her denne yngre dativform), jeg skjulte den del af mit liv, der bestod i efterladenhed, jeg skjulte min efterladenhed, Has 13. — *Jfr brag, ilags-, refsi-, snar-, ørlög-**

Æ

æ er i- eller R-omlyd af á. Udtalen har været meget åben. Senere bliver udtalen på Island aj. æ og œ faldt på Island allerede ved midten af det 13. árh. sammen, så at œ også senere fik samme udtale som æ. I ganske enkelte tilfælde veksler æ og œ i samme ord: mærr, mærr *jfr* mæro og mæro, der må her være tale om aflydsformer.

1. æ,adv, *altid, 1) om fortiden, æ vas angan Vsp 22, þú hefr æ vergiorn vesit Lok 26, æ truði Ottarr Hyndl 10, hefr æ vesit Guðr I 24, þats æ beiddisk Am 87. — 2) om nutiden og hvad der altid er, æ (skrevet ea) standa mér augu Anon (X) I B 4, stendr æ groenn Vsp 19, sýrir æ gløggr Hávm 48, æ alt til atalt Vafþr 31, þú est æ visastr Vafþr 55; til hvert tidspunkt, æ við þik einart láti Hyndl 4, þverri æ fyr þér Grógr, 8, æ góðr, *altid brav pmáhl 16* (v. l. *jfr* orðgöðr). — 3) om fremtiden, i al fremtid, þat mun æ uppi Vsp 16, þat (róg) mun æ vesa Hávm 32, þú skalst æ vesa Skí 12, æ meðan old lifir Fj 12, æ til ens eina dags Fáfn 10; æ (v. l. ey) munuk gláðr TorfE 3, mun æ vesa Hák 19, æ (v. l. ey) mun annat tveggja Hjalti. — 4) nu og altid, mækir æ fjarri borinn Vøl 18, æ borin óvílja til Sigs 45.*

2. æ, *ikke, aldrig (mulig fejl)*, æ menn hann (vinden) sjalfan séa Vafþr 36.

1. æðr, f, (-ar), *edderfugl, pul IV xx 6; omskrives — ved homonymi, *jfr* det følg. — ved ben bildskorin Gát 1.*

2. æðr, f, (-ar), *åre (i legemet), æ-a opþerrir, åernes udtörrelse, fuldstændigt blodtab, Rdr 8 (*jfr* ósk-Rón), æ-ar Hæng VII 1, æ-ar Jórdánar, Jordans kilder,*

Lil 37, liknar æ, nádens kilde, Lil 89, Gd 28.

æðra, f, *rædsel, skræk* (især sådan, man bliver som gal af), af æ-u Nj (XII) 8, æ-u óhræðinn Tindr 1, 2, at mæla æ-u Hálfs VI 6, æ-u orð, *frygtsomme ord*, Krm 25, æ-u styggr, *ufrygtsom*, ESk 13, 3; æ-u orð, *beskytning* for fejhed, Sigv 13, 20.

æðrufullr, adj, *fuld af frygt, frygtsom*, Frþ I 22.

æðrumikill, adj, *frygtsom, superl. Anon (XIII) B 27.*

æðruorð, n, *frygtenes ord, frygtsomme ord*, Hálfs IX 7.

æfr, adj, *heftig, hidsig, voldsom* (vokalen ses af rimet æfr : næfrar), gunnar æ., *hidsig i eller til kamp*, Anon (X) III B3, men her er hæfr det rigtige, om våben, Refr 1, 2, Gladr 5. — *Jfr áfa.*

ægir, m, *hav, sø* (beslægtet med got. ahva, *jfr* KGisl Aarbb. 1876 s. 313 ff), þul IV u 1, Rdr 19, Bjút 2, 17, viðr æ. Sigv 7, 2 (her ses vokalens art), djúpr æ. Korm Lv 42, hræðask æ-i Ott 2, 14, ór ægi Vsp 59, æ-i lægja Rþ 43. Som egennavn, havets gud, der da betragtes som jætte, *jfr* þul IV b 5, Hym 1, Lok 3, Æ-s man, Ran, St 8, Æ-s döttir, bølgen, Hhund I 29, Æ-s dœtr Sveinn 1, Æ-s bekkir, drekka Grí 45, Æ-s grund, havet, Has 41. — I kenninger, for skjaldedrikken: æ. Ódins Hfl 19, æ. ógnstoðvar (brystets) boðgœðis (Odins), Odins brysthav, Refr 3, 2, — for hjærnen: æ. hjarna Yt 22, — for guld: æ-s bál Ht 3, æ-s eldr Sigv 13, 4, æ-s máni EGils 1, 18, æ-s (ved rettelse) sól Hág 11, æ-s blik(ruðr) Rv 13, — for skib: æ-s marr ESk 1, 1, æ-s jór Hág 14, æ-s

hestr *Nj* 12, æ-s dýr *Bjhit* 2, 23; — æ-s kjaptar, havets (eller havgudens?) gab, det dybe hav, *Refr* 4, 2; — æ. = marr, hest, knýta æ-i, bidsle en hest, *Rv* 35; — æ-is bróðir, ild, *pul IV* pp 1.

æki (el. øeki?), n(?)¹, navn på månen, *pul IV* ll.

æla, (-ða, -t), sprudle, strömmen frem (af áll), vatn æ-ir pars álar hallask framm *SnE II* 216.

æligr, adj, elendig, ussel, æ-g klæði *Ragn II* 5, æ-g sgl, elendig sjæl, *Has* 22, æ. móðr sst 56.

ær, f, (gen. ær), hunfár, *Korm Lv* 16. 1. æra, f, ære, hæder (ungt lâneord), *Lil* 13, *Mv I* 25, *Alpost* 3, *Mey* 9, *Mdr* 41.

2. æra, (-ða, -t), ro (af ór), ært mun, der vil blive rót, *pjóðA* 4, 20, æ. verðr með órum *SnE II* 216.

3. æra, (-ða, -t), være frugtbar, give god afgrøde (af ár), upers., akr æ-ir, marken er frugtbar, *SnE II* 216; illa ært *Merl II* 62.

ærligr, adj, ærlig, hæderlig (ungt lâneord), æ-g kvinna *Mv I* 5, æ-g sæta *Mey* 41.

ærusnauðr, adj, berøvet ære, hæder, om Adam og Eva, *Lil* 43.

æsta, (-ta, -tr), bede, ønske (af óst), med acc. pers., gen. rei, æ. kómu *Hamð* 24, æ. hal vistar *Sigv* 3, 8, æ. e-n gríða *Porm* 1, 11, æ. stefnu *Halli* 3, jfr *ESk* 6, 18. 21 o. s. v., æ. Krist vistar *Leið* 40, æ. vandliga *Sól* 28, jfr *Líkn* 50, *Gmlkan* 1, 3, *Has* 4, *Leið* 2; v. l. for biðja *Hjl* 2.

æti, n, føde (egl. 'som spises'), jætternes navn på byg, *Alv* 32.

ætla, (-aða, -aðr), 1) mene, tro, agte, draums æ-k þér, jeg tror du drömmer, *Hyndl* 7, haðóak æ-t, det havde været min mening, *Ski* 37, lifa æ-ak mér, jeg agter at leve, *Lok* 62, spilla æ-k bóðum, jeg agter at dræbe bægge, *Am* 78; medium æ-sk = æ. sér, virðar æ-sk, mændene agter, *Anon* (XIII) B 43, þangat ætlumk, jeg agter mig derhen, *Sól* 29, æ-sk at móti e-m *Sigv* 11, 12. — 2) bestemme, æ. e-m andrán, tiltænke en døden, *Gisl* 2, dauði ætlaðr *Gríp* 25, óðal vas ætlat *Valg* 6, sáttargorð er ætluð, til-tænkt, *Mhv* 10, alls þó es fara ætlat, eftersom det dog er bestemt at rejse, *Am* 29.

ætna, *Bjhit* 2, 16, i forbindelsen æ. eyðir er dunkelt, muligt forvansket, et ntr. æta findes ikke ellers og eta kendes ikke undtagen i betydningen 'krybbe', men det passer ikke.

ætt, f, (jfr ótt; om de enkelte former henvises til *Skjspr.* 50—51), 1) slægt i alm., St 4, *Hyndl* 13, *Hhund* II 18, *Hamð* 4, vera æ-ar, tilhøre en slægt, *Hyndl* 27, æ. ok nafn *Fj* 46, eiga æ. saman *Fáfn* 13, æ-ir koma saman, mødes i en enkelt person, *Vafþr* 31, auka æ., æ-ir, formere sig, *Guðr* II 27, *Rþ* 40, rekja æ-ir, opregne

slægtregister, *Hyndl* 45, óttum góðr, af god slægt, *Bjark* 2, *Sigsk* 18, *Vell* 18, gengr i æ. = er ættengt, hører til slægten, er slægtsmærke, *Arn* 6, 7, drepa hófði i æ., bevidne sin herkomst (ved dygtighed), vise at man hører til sin slægt, *Sturl* 4, 1. — 2) ofte omskrivende med gen., æ. manna *Sigv* 10, 9, æ. seggja *Hókr* 2, æ. skatna *Óð* 10, æ. gumna *Gunnlað*, æ. aldar *Hjr Lv* 7, æ. siklinga *Ott* 2, 10, jfr ensk æ. *Ott* 2, 11, æ. jöttna, jötuns *Hárb* 23, *Vsp* 25, *Skt* 8, *pry* 31, æ. andskota, djævle, *Líkn* 38; nærbestlægtet hermed er æ. præla *Rþ* 13, æ. karla *Rþ* 25, æ. Sindra, dværge, *Vsp* 37; — æ. geirmáins *Hhund* I 14, æ. Gjúka *Hyndl* 27, æ. Sigurðar *Sigsh* 64, æ. Niflunga *Brot* 16. — 3) om en enkelt person, són eller aðkom, æ. karls, bondeæt, *Hhund* II 2, æ. gœðings, pige af god herkomst, *Jóms* 15, æ. Eiríks, *Olaf* svenske, *Sigv* 3, 19, æ. Haralds, *Olaf* d. hellige, *Sigv* 10, 3, æ. Oláfs *ESk* 12, 5, æ. Sverris, *Hakon* d. gamle, *Ólhv* 2, 12, æ. Hilditanns, dansk konge, *Eskál* 2, 2, æ. Buðla *Am* 76, slægting, ættir Jólnis pdr 12, æ. Þórbjarnar *Háv* 7, æ. Játgeirs *Ott* 3, 3, æ. Gjúka *Arn* 2, 9 (her menes Sörle og Hamðir), *Hhund* I 48. Om dyr: æ. ara, örne, *Hund* II 8, æ. varga, ulve, *Arn* 2, 13. — jfr fôður.

ættáðr, adj, af en (vis) herkomst, æ-uð vel *Mey* 26.

ættarskáði (eller to ord), m, slægts skade (men sammenhængen er mangelfuld), *Arbj* 12.

ættarskjoldr, rigtigere i to ord, *Si* 10, se skjoldr.

ættbáðmr, m, egl 'slægt-træ, -stamme', slægtsmedlem, *pul IV* j 9.

ættbogi, m, 'slægt-bue', slægtrekke, slægtgren, *pul IV* j 9.

ættbætir, m, 'slægt-forbedrer', et udmærket medlem af slægten, der hæver den, æ. Torf-Einars, *Torfjinn* jarl, *Arn* 5, 25.

ætterni, n, herkomst, slægt, *Grott* 8, *Fáfn* 4.

ættgöðr, adj, af god herkomst, höj-ættet, *Jóms* 1, *Hókr* 8, *Ólhelg* 9, (v. l.), *Rv* 19.

ættgrund, f, 'slægt-land', fædreland, æ. Engla *Arn* 5, 16.

ættgofugr, adj, af höj herkomst, höj-ættet, *Guðr* II 30.

ættindi, m, slægtning, *Gríp* 10, *Gyð* 8.

ættjorð, f, fædreland, *psf* 1, 3.

ættland, n, fædreland, breið æ-lond *Ott* 2, 18, *Liðs* 1, æ. Íra, Irland, *Ejorn*, æ. eyja dróttar, Syderøerne, *Gisl* 1, 10.

ættleifð, f, 'slægts-avr', fædrenearv, æ. Ellu, England, *Hally* 3, herja á æ-ir, göre krigstog mod ens fædreland, *GOdds* 1.

ættmiðr, m, slægtning, æ. Játmundar, engelsk konge, *Ott* 3, 7.

ættprúðr, adj, af udmærket slægt, *Mey* 7.

ætttryrir, m, 'slægtforminsker', æ. jofra,

som har faldet mænd af fyrsteslægt, Hakon jarl, Vell 32.

ættskarð, n., 'slægt-skår', skår i slægten (ved at et medlem bliver dræbt), høggva æ. Eviðs 7.

ættslóð, f., slægttrække, pul IV j 9 (jfr kynslóð).

ættstær, m., 'slægt-stav', medlem af en slægt, æ. Endils, sørkonge, sørkrieger, Orknøjarlen Torfinn, Arn 5, 22.

ættstórr, adj., af stor æt, højættet, Rst 22, OlBrynj, EGils 1, 25.

ættstuðill, n., 'slægt-støtte', fremrugende medlem af en slægt, pul IV j 10, æ. Jónans, om Viðkunn Joansson, Gullás 1, æ. ættar Hilditanns, dansk konge, Eskál 2, 2, æ. skylla, kong Hakon, Ht 2; — absolut (som v. l. til ættstuðill) Ótt 2, 8; æ. fyrdā, menneskenes støtte (= stuðill firða ættar), Gd 6.

ættstýrandi, m., (v. l. átt-), 'slægt-styrer', fremrugende medlem af en slægt, Arn 6, 18.

ættvig, n., 'slægtdrab', drab på slægting, Sigv 7, 7.

æva, adv., aldrig, egl. gen. pl. af ævi, stod oprindelig efter en negation; denne oprindelige udtryksmåde findes endnu i: skala ógladan æ. fregna milk, aldrig skal man høre, at jeg var uglad, Giz sv 2, jfr nægtelsen bagefter: æ. tiljóð ekki gáði Akv 39; men ellers overføres nægtelsen som i andre tilfælde på æ., Óhelg 7, HolmgB 5 (ved rettelse af ekia

jfr Arkiv XXVII, 134 f), Heiðr 31, Vsp 33, Hávm 29, 54—56, o. s. v., æ. skyldi, aldrig skulde det være sket, Vgl 41; — deraf går æ. over til blot at betyde 'ikke', jorð fansk æ. Vsp 3. — Jfr hvaðan.

ævagi, adv., sammensat af foregående og nægtelsen -gi, aldrig, Hávm 21, Hym 32.

ævar, adv., meget, vistnok egl. genitiv af ævi, æ. margir Hárf 2. — Jfr afar.

ævi, f. 1) liv, levealder, of æ. Korm Lv 2, þá æ. Tindr 1, 8, Hjr 3, 22, Sigv 11, 1, ploft 3, 2, Krm 3, regeringsår Nkt 40. — æ. hrafn, en ravns levetid, en nat, Korm Lv 41. — velja sér æ. Pl 11, æ. líðr Hhund II 25, Am 91 (acc), æ. snúnar Gríp 6, æ. logð med løstum Gríp 23, æ. ok aldr Fj 50. — 2) tidsrum, illifis æ. Heiðr 5, æ. Alsfifu Sigv 13, 28, míð var æ. miklu œðri Hálfs IX 3.

ævifüss, adj., begærlig efter at leve, leveysten, om en kvinde, pmáhl 14.

ævilok, n. pl., livsaflutning, død, Nkt 21, 58.

ævinhildr, f., 'livets Hilde', norne, P Síð 1.

ævinliga, adv., altid, uaðbrudt, Lil 13, 51.

ævinrúnar, f. pl., 'leve-runer', runer, der vedligeholder livet, skaber langt liv, Rp 43.

æzli, n., føde, bytte, ernir æ. segnir Guðr II 8.

E

æ, i-(R-) omlyden af ó, faldt på Island sammen med æ, se æ, men aldrig i Norge, ø veksler med ý, se ý, og æ, se dette.

œða, (-dda, -ddr), göre rasende (af óðr, adj), ø. et illa él, göre den stemme hægelbyge voldsom, Jóms 32, ø. lund, göre sindest fjendsk, Hjálmp II 7; ø-sk, blive rasende, ø. fyr konu Sól 11.

1. **œði**, f., raseri, vanvid (af óðr adj), (erotisk) Skí 36; Hyndl 47 er ordet fejl for Óði.

2. **œði**, n., sind, karakter (af óðr subst.), gött ø., venligt sind, stemning, Hávm 4, fremðar ø., udmærket sind, Hjr Lv 27, ø. grepps, en skjalds sind med dets kundskaber, Arbj 2, ø. dugir, kundskaber slår til, Vafpr 4. 20. 22, dauði spillir ø. andar, sjælens egenskaber, SNE II 236. — Jfr barna.

œðiregn, n., styrregn, pmáhl 14.

œðivedr, n., rasende storm, elgr ø-s, skib, Arn 2, 16.

œðri, œztr, adj, 1) grundbetydningen er vist 'behagelig' (jfr got. woþeis), og så 'jortræffelig'; denne ligger nærmest før i følgende udtryk: œ-i drykkja Skí 35, œ-i hugr, ventligere sind, Reg 12, œ-a óðal Rp 48, hitt mundi þykkja œ-a, bedre, mere passende, Guðr III 1; om personer, ypperligere, Gldr 9, Korm 1, 2, Arn 2, 20, Mark 2; ø. gjof Eg Lv 25, œ-a nest, bedre mad, Egils (XII) 4, œ-a gjald Eg Lv 35, ø. hóttr Ht 95, ø. hlutr, bedre lod, vilkår, SnSt 4, 5, i superl., ø. manna, œzt kvinna Hyndl 15, œzt brúðr Gríp 40, œ-ir kappar Hyndl 18, œ-ir sinnar Bjark 1, et œzta unað Sól 71, ø. viða, om Yggdrasilsasken, Grí 44, ø. prisnuðr, den ypperste trivsel,

frelse, *ESk* 6, 3, œ. einna, aller ypperst, *Hfr* 3, 26, *jfr Sigv* 1, 15, œzt ríki *ESk* 1, 2, œzt sæla *Rst* 33, œzt tefti *Pl* 45; — höjere (*lokal bibetydning*), œzt holl, *himlen*, *ESk* 6, 5, œðri vegr *Sól* 52. — 2) höjere m. h. t. rang og bedrift, látt *Ásríði* œðri *Sigv* 13, 32, œ. maðr *Hí* 91 (kunde også henføres til den første betydning), œðri øðrum *Sigsk* 11, ek mun œðri þykkja *Helr* 3, œðri mær *Oddrgr* 16. — 3) om sejr, verða œðri joþrum *pKolb* 1, 1.

œgigeisli, m, truende, barsk, stråle (*jfr vb. œgja*), œ-ar (innmána ennis, öjnene), barske blikke, *Húsdar* 4, innmáni skein œ-um, øjet lyste med truende blikke, *Arbj* 5.

œgiligr, adj, truende, skrækkelig, œ-greiði *Hfr* *Lv* 1, œ. i augum, med truende, lynende, øjne, *Bjhit* 2, 19; *HolmgB* 3, *Sturl* 3, 17.

œgir, m, 1) skrækkindjager, som truer, fjende, œ. gumna, frygtet kriger, *Edáð* 6, œ. Engla (om Olaf kyrre) *Steinn* 3, 13, œ. Eydana (Hák 3, om Hakon d. gode), œ. joþra *Gisl* 1, 9, *Ht* 55; œ. (v. l. eygir) oflugbørðu, *Tor*, *Rdr* 15; œ. ýdrógar (*buestrængs*) *Hfr* 2, 9, œ. almdrógar (d. s.) *Sindr* 7, œ. almtaugar (d. s.) *pdr* 15; œ. bauga (ved rettelse), gavmild mand, *Eg Lv* 28. — Uvist er œ. i œgis dauði *Hund* I 55, om det er egennavn eller ‘en frygtelig modstander’; nogle vil opfatte ordet som Ægir og som egennavn, der skulde være identisk med Saxos Eyr. — 2) hjælm, *pul IV* s 2, foldar œ., himmel, *Has* 56, *Jfr Falk*, *Waff* 117. — 3) sværd, *pul IV* l 8 (her tildels skrevet eygir). *Jfr* *sst* 67. — *Jfr* stål.

œgisheimr, m, truende verden, farefuld verden (om denne verden), *Sól* 30.

œgishjalmr, m, rædsels-hjælm, hjælm som indjager skræk (ved sit udseende eller egenskaber), drött faldin œ-i, skræk-indjagende krigere, *Sturl* 3, 8, með allra haestum œ-i *Arn* 2, 6, und œ-i *Anon* (XII) E, bera œ-m of e-m, være en overlegen og frygtelig, *Fáfn* 16, *jfr* 17. Fáfnir siger at have øjet en sådan, virkelig hjælm, men iøvrigt er ordet kun talemåde, *jfr Ht* 15. *Jfr* ýgs hjalmr (for hvilket œgis står som v. l. *Arbj* 4, men som her er metrisk umuligt). Ordet bør sikkert skrives med œ, ikke æ (til trods for Bugge Studier I 139), på grund af betydningen og biformen ýgshjalmr; kenningen holmfjoturs hjalmr viser ikke det modsatte, da holmfjoturr betyder ‘slange’ (ɔ: Fáfnir) og ‘slangens hjælm’ er ‘Fáfnis hjælm’ ɔ: skrækkehjælmen; rimet œgis : frægi hos Sturla er også betydningsløst, da œ i hans tid var gået over til æ-lyd.

œgia, (-ða, -t), true, være skrækkindjagende, *Guðr* I 10, œ. drjúgum *Gullás* 2; Erlingr vas svá at œ-di òtt *Sigv* 7, 9, œ. e-m járnurki *Hár* 39, œ. e-m eldi-skíðu *Orv* I 1.

œgr, adj, skrækkelig, frygtvækkende, enn œ-i (v. l. ýgi) konungr *Arn* 6, 15,

Sturl 7, 1, *HSn* 2, 1, *Merl* II 73, œ. marr, det frygtelige hav, *Vígl* 8.

œli, n, uklog mand, tåbe, œ. telsk þats ólu ósnotran mann *SnE* II 216.

œpa, (-ða, -t), skrige (af óp) af frygt, náttúran œ-di af ótta *Lil* 59; œ. ulfi hæra *Hár* 47, œ-andi namk *Hávm* 139, œ-di illþraði *Am* 63; — om frøernes kvækken, œ. kann frøskr *Mhv* 5.

œpir, m, hyler, jætternes navn på vinden, *Alv* 20.

œra, (-ða, -ðr), göre gal, afsindig (af órar f. pl.), Finnan gat œrðan Harald *Mhv* 11.

œri se ungr.

œrin, adj, (œ-vokalen findes i rim (: œ) *pKolb* 3, 4, *Krm* 19; ý-aldrig). 1) tilstede i höj grad, rigelig, œ. audr *Grip* 12, œ-t fé *Hávm* 69, naut œ-in *Amt* 94, œ-it goll *pKolb* 3, 4, œ-in gipta *pjsk* 2, eiga œ-it alls *Líkn* 1, œ-it ríki *Stúfr* 2, œ-it all *Hár* 26, œ. broski *Refr* 5, 1, œ-in hríð *Anon* (X) II B 8, œ-in elding *Sturl* 3, 15, œ-in bróð *Krm* 8, œ-it blóð, *Krm* 19, œ-it freka hveiti, rigelig bytte af lig, *pKolb* 3, 14, œ-ar raunir *Oddrgr* 19, œ-ir staðlausu stafir *Hávm* 29, at œ-nu, rigeligt, *Sigv* 12, 18, *pjóðA* 4, 5; œrit ntr. bruges adv. ‘i höj grad’, œ. górla *Stejnir* 2, œ. (rett.) bjartt *Hl* 3 b, œ. gjarn *Jóms* 3. — 2) tilstrækkelig, œ-ar ro soltnar, mange nok er døde, *Sigsk* 50, mijøk fár er sér œ. einn *Mhv* 12, œ. sér *Lil* 6, œ-in skil *Sigv* 2, 1. — *Jfr* vatn.

œrr, adj, afsindig, gal, *Lok* 29, *Hhund* II 51, *Grett* 2, 6, œ-ir ýtar *SnE* II 216; œ. ok œrviti *Lok* 21, *Hhund* II 34, *Oddrgr* 11, *Herv* III 5. — *Jfr* háð, sorg.

œrska, f, ungdom, (= œska; œrsk- : írsk-), *Mberf* 6.

œrslamikill (udtalt œsla- : hræsla, i et meget ungt vers), adj, fuld af galskab, afsindig, œ-il hræzla *Anon* *Fbr* (XIV).

œsa, (-ta, -tr), hidse, sætte i stærk bevægelse, lade rase, œ. fleina dumu *Ísldr* 13, œ. hjalms hregg *Ísldr* 21, œ. þyt sævar, forårsage havets hvinen, *ESk* 12, 17, œ. hviðu upp ór brjösti, om ræben, *Anon* (XII) B 11, œ. framn flein ódygðar (om djævelen), skyde kraftig frem, *Lil* 42; — medium œ-ask, rase, især om elementerne, eldr nam at œ. *Brot* 1 (*FJs* udg), om sœn, œ-tisk oggs búð *EVald* 2, œ. framn *Refr* 4, 5, œ-tisk œgir *Iv* 4, om midgårdssormen, *Olv* 1, *jfr Has* 31; — œ-isk blóð, blod strømmede ned, *Lil* 35; når det bruges om særene *Hst* 7, foreligger der vist fejl (for œxtu); om mændenes stærke flugt *Harkv* 11. Part. pass. œstr, ophidset, i stærk fart, Ótt 3, 6, om Tor, *pdr* 5, om Olaf d. hellige som kriger, *Sigv* 1, 1, œ. á imu *Hhund* I 53, — om kamp, øst brynbing, *Hl* 18 a, om bølgen, œ. alda *pGisl* 2, *pjóðA* 1, 16, om lynet, œ. elding *SnE* II 196. Ntr. œst adv, hurtig, kraftig, *Grett* 2, 5, *Nj* 9.

œsídýr, n, ‘rasende dyr’, œ. flóðs, skib, *porm* 1, 4.

œsikaldr, *adj*, *rasende, meget, kold, om skibet*, *Sturl 3, 12.*
 œsiliga, *adv, rasende, hæftigt, geisa* œ. *Gd 42.*
 œsiligr, *adj, rasende, œ-g eisa* *Mv I 22.*
 œsir, *m, som ophidser, sætter i stærk fart*, œ. *odda gnýs (kampens)* *Anon (X) III B 1*, œ. *fetilstinga (sværrets)* *Arn 3, 6.*
 œsirunnr, *m, 'ophidsende træ'*, œ. *egg-peys* = œsir eggpeys, *kriger*, *Kolb 2, 1.*
 œsi-Prótr, *m, 'ophidsende Odin'*, *unnar hreina* œ., *Odin som sætter skibene i stærk fart, søgerer, mand*, *Isldr 15.*
 œska, *f, ungdom*, *HolmgB 12, Gríp 21,* œ-u aldr *Has 8; jfr œrska.* — *Jfr barn-œski-Baldr, m, 'ønskende Balder'*, œ. *stála, kriger*, *Od 3.*
 œskibjóðr, *m, 'ønskende byder'*, *Gyð 6, men verset er så mangelfuld*, *at resten af kenningen ikke helt kan bestemmes; dog hører dertil vistnok ordet valstafna 'armenes'; så mangler der et ord for 'ild'.*
 œskijorð, *f, 'ønsket jord, land'*, œ. *urðar lax, ormens attræde land, guld*, *Hl 4 a.*
 œskiliga, *adv, ønskelig*, *Gdþ 13.*
 œskimeiðr, *m, 'ønskende træ'*, œ. *hjaldr-skíðs (sværrets), kriger*, *Gldr 1, œ. hjör-bings*, *d. s.*, *Nj 7.*
 œski-Njorðr, *m, 'ønskende Njord'*, œ. *ynoðs Pl 52, œ. (ved rettelse) oddregnss (kampens)*, *d. s.*, *Háv 7.*
 œskiruðr, *m, 'ønskende træ'*, œ. *qr-*

veðrs (*kampens*) *kriger, mand*, *Grett 2, 10.*
 œskirýrir, *m, 'ønskende forninger'*, œ. *auðs som v. l. til ár elda rýrir*, *Nj 28.*
 œskiselja, *f, 'ønskende pil(etræ; jfr selja)*, œ. *ols, kvinde*, *Mv I 14.*
 œski-Prór, *m, 'ønskende Odin'*, œ. *unnar-röðla (guldets)*, *mand*, *Has 64.*
 œskja, *(-ða, -ðr), ønske*, œ. *sér Nkt 83, Hsv 86, œ. e-t Lü 2.*
 œskublóm, *n, ungdomsblomst, ungdomsglans*, *Mey 26.*
 œxia, *(œxta, œxtr, og yngre: œxlæða)*, *lade vokse, tiltage, forøge, forstærke, udfore med kraft*, œ. *styr Hgöð*, œ. *flug hrælinns, lade (spydflugten) kampen tage til*, *Sigv 2, 12; œ. gný darra, d. s.*, *Jóms 30, jfr StjO II 6: — œ. flærð, vise stor falskhed*, *Merl I 39, œ. stríð, volde stærk kummer*, *Am 104; œ. eljun, udfolde kraft*, *Gd 7; œxtr vegr, forøget hæder*, *Líkn 41, œ. vell ok vegsmuni Merl I 52, œ. alt gott, lade alt godt vokse, fremkomme*, *Líkn 39; — œ. vígslur, foretage (mange) vieler*, *EGils 2, 5; œ. oldrykkjur, foranstalte store gæstebud*, *Am 75, œ. einmæli, have samtaler under fire öjne*, *Am 1, œ. skqp = láta skqp vaxa, lade skæbnen have sin gang, fremme skæbnen*, *Am 2 (hvvis teksten her er rigtig, der må så i alt fald læses skjoldungar som subj.). Sigsk 18 står ordet absolut (hvvis ikke det foranstående áttum skal læses øtt um (of), således Bugge), forøge sin slægt, avle børn.*

O

q, u-omlyd af a, er af forholdsvis ung oprindelse. Dens oprindelige lyd har kun lidet fjærnet sig fra grundlyden, og således har det forholdt sig til noget ind i den historiske tid. Skjaldene i den ældre tid bruger a : q som helrim. Dette fremtræder stærkest i det 10. árh., men forsvinder i det 12.; da må lyden være blevet helt forskellig fra a. Senere på Island går lyden over til ö. Der er ting (skriftemåder), der tyder på, at denne overgang må henføres til begyndelsen af 13. árh. Hvad der gælder q gælder også om forbindelsen iq, se herom Arkiv XXI, 244 ff.
 qðla, Rdr 13 (aðla) bør vist med K. Gislason opfattes som óðla, s. d.
 qðlask, (-aðisk, -azk), opnå, erhværve, q. ástir e-s pry 29, på qðlaðisk ok eiga-
 gat Rp 45, q. bjart líf *Mark 1, 28, q.*

gott líf *Leið 17*, q. hvern hlut *Has 59*, q. bjartan enda *Gd 25*, q. sess ok virðing *Lil 7.*

qðlingr, *m, egl. 'en mand af höj fri byrd, adelsbyrd'*, *fyrste, konge* (vokalen er flere steder rimbestemt), *Harkv 4, pul IV hh 1 (bis!)*, *Hál 12, Ggnæv 2, pjsk 1, 1, Gráf 5, Od 9, Ht 12, Sigv 13, 27; pjóð 3, 1 (her dativ qðling), Gríp 23, H Hj 13. 27. 29, Hhund I 2. 27. 33. 36, Brot 2 (Fjs udg), Sigsk 10, Reg 5, Guðr I 18. 24, Oddrgr 10, Akv 40, Ghv 11. — I kenninger, for gud: q. sunnu *Kolb 1, 2*, q. røðla *Has 16*, Mgr 3, q. himins røðla pjsk 2, q. røðla salar *Leið 33*, q. lopthjalmis *Leið 30*, q. mána tjalds *Has 31*, q. aldar *Ingj 2, 5*, q. árs *Líkn 46*; q-a doglinger *ESk 6, 5.**

qtgaz *Sigv 11, 14* bør vist opfattes som

verb. ofgask (*af ofugr*), stille sig uvillig til, vise sig fjendlig imod, o. búendr; det kunde også opfattes som superl. til ofugr, og da henføres til mål.

oflugbarði, m, jaettenvn (egl. ‘med kraftig skægvækst?’), pul IV c 4; øegir q-a, Tór, Rdr 15, men mulig er -barða fejl f. børðu.

ofligr, adj, fuld af kraft (afl), kraftig (om legemskræfter), mægtig, o. herr Arn 6, 12, q. lýðr Pl 43, q-ug ferð Katr 49, oflgar aldir Arn 6, 7, oflgar alnar Grott 11, jfr 9, oflgast manna Hyndl 14, o. ofan sás óllu ræðr Vsp 65, oflgir ok ástkir æsir Vsp 17, o. ok aldinn, om Heimdal, Rþ 1, om genfærd, Hhund II 51, om gud, Leid 39, om konge, ESk 6, 68, Steinn 3, 6; q-t ríki Has 22, q-g kristni Sturl 4, 28, q. sigr Sigv 12, 8 (*urigt.*), q. tírr Sturl 6, 9, q. athugi Hsv 7; q-t sverð Ht 65, oflgir eitrdrekar Sól 64. — Jjr dáð, fárfull, gunn, hríð-, móð-, vás-, þrótt.

ofugmæli, n, vrang tale, bagvaskelse, ESk 6, 61.

ofugr, adj, bagvendt, modsat den naturlige retning, stjornur fara ofgar Merl I 59, keyra ofan Eiríks menn ofga, baglaens, Jóms 38, o-t stígandi SnH 2, 7; ofgu heilli, med heldet mod sig, Sturl 4, 11, ofug olðrmól, samtalor ved drik, der udarter til skænderier, Sigrdr 29. — ofgast se ofgaz.

ofunð, f, avind, had, verða fyr o. manna ESk 6, 58, jfr Ólhv 2, 6, gjalda e-m o., vise (i ord) sit had til en, udøse sin galde over en, Loh 12, ala q. of e-t Korm Lv 17, séa við o. Bjhit 2, 9, q. voðnuð SnE II 248, q. ok þrætur Hsv 132, q-ar eitr Lil 77; — hadefuld misundelse, ala q. of annars hagi Sól 61.

ofunðgjarn, adj, avindsyg, hadefuld, om en skinsyg person, Yt 12.

ofunðkrokr, m, krog, d. v. s. krydsning med skibet, der vækker hadefuld misundelse, rista e-m q-k punnu barði, foretage med skibet en så flot böning, at den kan misundes af andre, Rv 23, også i prosa findes ordet.

ofunðmaðr, m, avindsmand, mand som sætter splid mellem andre, q-menn BjH 7. **ofunðsamr**, adj, avindsyg, misundelig, q-t hjarta Hsv 68.

oggr, m, en slags fisk, pul IV x 2 (i hds skrevet med o, q, ð og ét g; af Nordgaard forklaaret som “uer, sebastes”). Vistnok er den rette form augurr (af auga, på grund af øjnenes störrelse; no. auger), q-s búð, havet, EVald 2 (skr. aug., yggs. øgurs). Jfr Lidén, Festskr. til Johansson 105.

oglir, m, høg, pul IV ss 2 (i det ene hds uriktig skr. eggir), q-is barn, høg, Haustl 12. — I kenninger, for arm: q-is stétt Leiknir, Katr 14, q-is land porm 2, 25, q-is tún Katr 15, q-is nes Katr 33.

Ogló, n, egn i Trondhjem, á Q-i Hál 11.

Ogmundr, m, Kormaks fader, Korm Lv 11, 52; mærkesmanden Tords broder, Sigv 12, 7.

ogn, f, blandt sáðs heiti, pul IV ddd 1. — bl. elvenavne, pul IV v 2.

ogr, n, vig, især en lille vig, pul IV u 2.

ogurr, m, væta minn ogur, Hár 13, af usikker betydning; den rimeligste er Richerts opfattelse, — byrde (madkurven som Tor bar); Falks forklaring ‘membrum virile’ (jfr Holthausen Engl. st. LIV) er næppe rigtig, jfr følg.

ogurstund, Vgl 41: sótum við Volundr saman í holmi eina q., af uvis betydning, den rimeligste forklaring er, at det — ifølge sammenhængen, æva skyldi — betyder ‘en ulykkesstund’, måske egl. ‘byrdefuld, trykkende stund’ (jfr ogurr). Jfr Falk, Arkiv II 339 f.

ókla, n, ankel, í q. tók Qrv VII 14.

ol, n, (-va-st). 1) øl, q. virðik svá Ht 25, bera q. Eg Lv 4, Grí 36, bera lauk eða q. Sveinsfl, bera framm q. pry 24, signa q. Eg Lv 3, bergja olvi Lok 9, drekka q. at Ódins Korm Lv 61, Krm 29, drekka q. við eld Hávm 83; hvars þú q. drekki kjós pér jarðar megin Hávm 137, heita q., brygge øl, Hym 3, esa svá gótt sem gótt kveda q. alda sonum Hávm 12, ofdrykkja qls Hávm 11, sennur ok q. Sigrdr 30, navne þá øl, Alv 34 (q. með mognnum). — 2) dríkkelag, gørva q. Lok 65, piggja q. at ósum Hákv 16, bjóða til q-s Sigv St 2. — I kenninger: qls eik, kvinde, EGils 1, 34; q. ógnar gagla, blod, Hl 26 b. — al ESk 11, 4 er urigtigt fcr øx? — Jjr minnis.

olbeinir, m, ‘øl-giver’, ása ol, skjalde-drikkens dens beinir, skjald, Isladr 16.

olbekkr, m, øl-kar, drikkekar, q-jar Syn, kvinde, Hfr Lv 21.

olberi, m, ‘øl-frembærer’, Yggs ol, skjaldedrik, kvad, dets ‘frembærer’, skjald, Bragi Lv 2.

olbjóðr, m, ‘øl-byder’, mand, EGils 1, 2.

olboeki, n, olkar (bœki egl. ‘kar af bœgetræ’), q-is Hlin, kvinde, Tjorvi.

old, f, egl. ‘det fødte’, deraf ‘menneskeslægt, som den til hver tid er’, hver tids 1) menneskehed, i alm., pul IV j 3, meðan q. lifir Vsp 16, Fj 12 o. s. v., ött aldar Hfr Lv 7, nema q. farish Ht 96, holf es q. hvar Hávm 53, í aldar rok Vafpr 39, aldar rof Hhund II 41, aldar ørlög Lok 21, aldar gipt Sturl 4, 10, angrifyd q. ESk 6, 58. — 2) menneskeslægt, þaðan af aldir alask Vafpr 45, skapa allar aldir Has 1. — 3) mennesker i alm., ofte næsten afsvækket til at betyde ‘man’, f. eks., q. verðr at heyra Mark 1, 2, frétt hefr q. Am 1, spurt hefr q. ESk 6, 12, vesa kveðr q. Hfr 3, 22, hvar viti q. Vell 37, nú fiðr q. Skúli 1, 2; andre eksempler, hvor q. — menn, Tindr 1, 8, Bjark 5, Har-nið Sigv 2, 8, Ht 13; of aldir pmáhl 10, Likn 50, aldir vilja

eignask *Gríp* 17, oldum at ártali *Vafþr* 23. 25, ár með oldum *HHj* 28, koma með aldir *Hávm* 27, alda hverr *Fájn* 10, *Lok* 8. 47, aldar róg *Hávm* 32, því bregðr o. við aðra *Vell* 13, leysa o. *ESk* 6, 33, hlaða oldum, nedlaegge folk, krigerne, *Bbreiðv* 6. — 4) omskrivende, alda börn, synir *Vsp* 20, *Alv* 15 o.s.v., *Hávm* 12, *Fájn* 16. — I omskrivninger: allvaldr aldar, gud, *GSúrs* 26, men, konge, *Ott* 2, 14, stillir aldar, gud, *Mark* 3, 1, konung, aldar, gud, *Pl* 28, aldar vinr, fyrste, *Ht* 54; o. Yngva, Ynglinger, eller fyrstebárne mænd, *Korm* 1, 7, o. steins *Elli*, jætter, *pdr* 20; o. barma = barnar *Sindr* 7, o. enskrar ættar = ensk ætt *Ott* 2, 11, jfr norrcen o. *Sturl* 6, 7, aldar ætt *Ód* 1, o. þjófa *Sigv* 3, 20; o. ímu elds, krigere, mænd, *Has* 39; — alda jæðarr, *Odin*, hans vé, *Valhal*, *Hávm* 107, således ved rettelse af alda vés jarðar. — 5) levetid, hans aldar mun getit *Hák* 19. — 6) tid, tiden og da i pl, ár vas alda, det var tidernes (tidens) morgen, *Vsp* 3, *Hhund* 1 1, aldir alda, sæcula sæculorum, *Lil* 74. Det er naturligt, at kun pl har denne omfattende betydning; sing. har i enkelte af de anførte eksempler en betydning, der kommer den nærmere. — Jfr grjót, hregg-, róm-, skalm-, skeggj-, skærur, styrj-, varg-, ver-, vind.

oldr (olðr), n, (-rs), 1) el, því es o. bæzt *Hávm* 14, þúst o. of heitt *Hym* 32, jorð tekr við o-i *Hávm* 137, drekka o. *Hym* 39, o-a dregg *Eg Lv* 35. — 2) drikkelag, at o-um *Ragn* X 5, ómennishegri of o-um þrumir *Hávm* 13. — I kenninger for blod: vitnis o. *ESk* 10, 1, gera o. (i pl) *pKolb* 3, 14.

oldrmöl, n. pl, samtaler ved drikkelaget, o. fara til ofug *Sigrdr* 29.

oldrukkinn, adj, øl-beruset, o-in ekkja *pmáhl* 15.

oldrykkja, f, øldrikning, drikkelag, øxla o-jur *Am* 75.

oldugangr, m, bølegang, *Mark* 1, 16. **oldungr**, m, 1) (gammel) okse, *pul* IV 3. — 2) ræv, *pul* IV øæ.

oldurmaðr, m, hövding, fyrste (engelsk lâneord), *Jóms* 11, *Pl* 13, *Merl* II 63.

ol-Gefjún, f, 'øl-Gevjon', kvinde, *Haustl* 20.

ol-Gefn, f, 'øl-Gevn', kvinde, *Haustl* 11, i en forstyrret sammenhæng. *SnE* II 232.

ol-Gerðr, f, 'øl-Gerd', kvinde, *Eyw Lv* 13.

olgyldir, m, 'elletraes ulv', ilden, *Yt* 29 (*skr* æl, v. l. hof, hól-).

olir, m, skr olir (i 757:.. lítr, ordet er således usikkert; cælit?), slangenavn, *pul* IV qq 1.

olkarmr, m, 'øl-beholder, ølkar, o-a Lofn, kvinde, *Hallbj*.

olkátr, adj, opmuntrer af øl, let beruset eller måske snarere 'munter ved drikkelaget', *Ormsp* IV 2.

olker, n, ølkar, *Heið* 25; derimod er o. urigtigt *GSúrs* 4.

olkjoll, m, 'øl-skib', ølkar, ølkedel, til at brygge øl i, *Hym* 33.

olknorr, m, 'ølskib', må her betyde hus, *Edað* 3.

olkrós, f, lækkerier (nydte) ved drikkelaget, til drikken, velja o-ir *Akv* 35, eta at o-um *Akv* 36.

Öllumlengri, f, en ø (egl. 'længere end alle andre'), *pul* IV bbb 1.

öllungis, adv, helt og holdent, o. illa *Eg Lv* 4, *Eskál Lv* 3, *Öltelg* 9, o. ekki, eigi *Hjálmþ* IV 13, *Jóms* 2, nítá o. *Sigv* 13, 2, biðja o., meget indtrængende, p *Kolb Lv* 9, *Grettis* 14.

Ölmóðr, m, sagnperson, *Hyndl* 21.

ölmusa, f, 1) almisse, fatiggave, biðja o-u *EGils* 1, 24. — 2) = ölmusumaðr, fattig, bedler, fara med o-um *Orv* VII 5, ökunnir menn ok o-ur *Hsv* 14 (jfr *SnE* I 532).

ölmöl, n. pl, samtale-ømne ved drikkelag, hafsa e-t at o-um *Lok* 1; ord ved drikkelaget, sonn munu verða o. *HHj* 33. — Jfr drykkjumöl.

oln, (-ar; pl. -ar; yngre áln, alin), 1) alen, armen (fra fingerspidserne til albuene), i kenninger for guld: a-ar gim *Gunnl* 7, a-ar leygr *Ragn* VI 2, a-ar leiptr *pmáhl* 14; olna (for alna) grjót *HolmgB* 14, a-ar ormr *Hál* 12; a-ar dript, sølv, *Hl* 4 b. — 2) alen vadmel, o. né penningr *Lok* 40.

ol-Nanna, f, 'øl-Nanna', kvinde, *G Sárs* 17.

Olñir, m, således er måske dværgenavnet olni (748), oln . . (757) at restituere; man kunde også tenke på Olñir, *pul* IV ii 4. — Formelt identisk hermed er måske navnet på en 'Odins són', der skrives ðlni (757), olldmir (748), *pul* IV e. — Jfr grjót.

olpt, f, svane, *pul* IV xx 1, sem o. á sundi *Hfr Lv* 15; Gestils o., skib, *Eg Lv* 23.

1. **olr**, adj, beruset, *Hávm* 14, *Grí* 51, *Lok* 47; at olum stilli, da kongen var drukken, *Yt* 33.

2. **olr**, m, elletræ, i kenning for hår: o. vanga *Árni* 2, 1; — for mand: auðs o. *Nj* 6, o. gulls *EGils* 1, 1.

olreitr, adj, øl-munter, let beruset, *Akv* 37, *Hamð* 18.

olreyrr se olunreyrr.

Olrun, f, Ö. Kiaras datter, *Vol* 4. 15.

olrúnar, f. pl, ølruner, skulde ristes på hornet mod svig fra en andens hustru, *Sigrdr* 7, allar o. *Sigrdr* 19.

Olroðarnautr, m, sværdnavn, *pul* IV l 11.

olsaðr, adj, mæt af øl, drekka hirð o-a *Hl* 86.

ol-Sága, f, 'øl-Sága', kvinde, *Korm* Lv 7.

olselja, f, ølbyderske, kvinde (jfr matselja), *pBrún* 1, *Jóms* 4.

qlskakki *urigtig læsemåde Rdr 4, se qlskgl.*

qlskipan, f, *ordning ved drikkelag, Sturl 4, 31.*

qlskgl, f, *qlskål, ølkar, brunnr q-a, ølet, Rdr 4 (rettelse for -skali, -skakki), vínhofgar q-ir Akv 34, stukku q-ir Hamð 24, hafa hausa at q-um Am 82.*

qlsmiðr, m, *øl-mager, ølbrygger, Ægir, St 8 (jfr Lokasenna).*

qlstain, m, *'ølstavn', ølkar, q-s hlutir, om en ølolle (skól, bollí, ker, som den også kaldes), EGils 1, 27; q-s lýsi-Grund, kvinde, Korm Lv 18, q-a Bil, d. s., HSt 2, 4, q-s Njorun, d. s., Hrafn 1.*

qlstr *se jqlstr.*

qlteiti, f, *munterhed ved drikkelag, pdr 15, Jóms 11.*

qltirr, m, *sværd, pul IV l 2 (jfr Falk, Waff 64).*

qlunbrandr, m, *'arm-ild', guldring, hronduðr q-a, gavmild mand, Ótt 4, 1; her synes qlun at være identisk med qlin (blandingsform af dette og elin?); v. l. er arin, urigtigt.*

qlun-grund, f, *kun i kenningen eyðir eitrs q-ar Nj 9, hvor eitrs q. er = slange, dens grund, guld.*

qlunn, m, *et slags fisk (makrel, Nordgaard), pul IV x 1, qlna vangr, sœn, Rst 15, qlna fold, d. s., Has 31, Rst 27, qlna skeið, d. s., Hjr Lv 14, qlna bekkr, d. s., Bragi 2, 3; í qlun jardar Hál 12, er forvansket og uforståeligt; — fjalla q., slange, pHjalt 2 (ved rettelse). — Jjr fjard, frán, grjót-, lyng-, rand.*

qlunreyrr, m, *kun i kenningen q-ar fjarnar Jord Bjhit 2, 5, hvor q-ar er = reyrar qluns, 'siv-fiskens, slangens'; dens fjorn (land), guld, dettes Jord (asynje), kvinde.*

Olvaldi, m, *Tjasses fader Hár 19 (skr All.).*

qlverk, n, *øl-tilberedelse, orka q-i ásar, magte tilberedelsen af 'asens' (Odins) øl, kunne digte, Korm Lv 47.*

qlviðr, m, = qlr(?), elletræ, pul IV kk 1.

Qlvir, m, *nordmand (10. árh.), Eg Lv 4; góte (11. árh.), Sigv 3, 6.*

Qlvishaugr, m, *Alstahaugen (Trondhjem), ESk 6, 14.*

qlværð, f, *glad velvilje, forekommenhed (af ql = al og værð), full q. Edraum.*

qlværr, adj, *glad, forekommende, om gæstfri modtagelse, q-ir urðu Am 5.*

Olvor, f, *sagnperson, Orv IX 39.*

Qmð, f, *ø på Hålogaland, Andøen, pul IV bbb 1.*

qmstr, n (eller m?), *blandt såds heiti, pul IV ddd 2.*

1. **qnd**, f, 1) *ånde, livsånde, q. gaf Óðinn Vsp 18, således også Lil 11, 46. 52, verpa q-u, sukke (af smærte, kan ikke betyde 'at tage bevidstheden'), Sigsk 29, Bjhit 2, 5, ånde = liv, fara q-u Sigdr 25, týna q-u HHj 37, Sigsk 60, Jóms 41, nema q-u pfagr 2, krefja a-ar, lade*

en dø, Has 62, Mark 1, 31, låta q-u (dativ) Sigsk 53, låta q. (acc. eller dat.) ESk 6, 60, pSær 2, 4, þorm 2, 13, q. ófol pfagr 9, q. snøkti Lil 54, medan í q. (dativ) hixti, om dødskampens lyd, Am 41, ala q., leve, ESk 1, 2; sikker fordærvet er Sigsk 33, hvor et verbum synes at mangle, hann mun ykkar q. síðarri, man har antaget, at vesa var underforstået, "han vil blive den sidste af eder med hensyn til livet". — 2) sjæl, skynsom q. Gd 36, prýða q. manns kostum í orrostu andar Heilv 6, andar sør Gmlkan 1, 4, Heilv 12, Kristr hafi q. Hjr 3, 29, góð framði q. með sér ESk 6, 20, Haralds q. ofar londum Stúfr 6, góðar andir fagna sælu Gd 20, kvaldar a-ir Lil 22, a-a herfang angrleyst, det bytte, der bestod af forløste sjæle, SnE II 234.

2. **qnd**, f, (pl endr), *and, pul IV xx 2.*

3. **qnd**, f, *den indre del af gangen ind til de forskellige rum på en gård, skynda út at a-ar, ud igennem gangen, Bjhit 2, 3.*

qndóðr, adj, *barsk, frygtelig, q-tt augu Freyju pry 27, q. banda vinr, om Tor(s öyne), Húsdr 4. Urigtig v. l. Skáldh 4 for qndurðr. — Som jættenavn, pul IV b 4 men som v. l. for qnduðr.*

Qnduðr, m, *jættenavn (jfr foreg.), pul IV b 4. — Gögler hos Harald hárfragre, Harkv 22, se Andaðr.*

qndugi, -vegi, n, *höjsæde (egl. betyder ordet vel 'hvad der hæver sig overfor hinanden, på to sider', jfr de to höjsæder), senda ór q., om madgaver, Akv 36, í q. Korm Lv 61, Krm 14, 29, í q. Ragn X 5; — q. geira, arm, GSúrs 4, q. guðdoms blóma, Maria, Mdr 1.*

qndurðr, -verðr, adj, 1) *vendt, vendende imod, hørende til, i, den forreste række (mod fjenden), — q-t folk pSær 2, 3, láfinn q. í odda éli Krm 22, bað ornú klóask q-a Sigv 7, 5, Yngva él varð q-t, kom i stand fra bægge sider, Skáldh 4. — 2) *hyppig om den første del af et tidsafsnit, vår q-t Mark 1, 5, q-t summar Sigv 3, 10, pennu q-an brum Sigv 13, 21, q-t ár Sturl 4, 4, at degi q-um Harkv 3, q-an dag Hál 13, Am 53, Hæng II 2 b, røkr q-t Arn 3, 12. — 3) også stedligt, om den forreste side af noget, við q-t fylki Vell 24, jfr stednavnet Qndvert nes Bárð 1. — 4) opinn ok q., åben og modvendt, d. v. s. tilgængelig for alle, uklart hvad der sigtes til, skulde beskrive en strofes form, SnH 2, 7.**

qndurdís, f, *ski-gudinde, Skade, Hál 4 (har sönner med Odin), faör q-ar Rdr 20.*

qndurgóð, n, s. s. *foregående, föstri q-s, Tjasse, Haustl 7.*

qndurr, m, *et slags ski (beklædt med skind med hærene på, forsævdt modsat skíð), hverr es á qndrum Hæng II 2 b. — I kenninger for skib: ægis q. Krm 5, brims q. (ved rettelse) Sigv 10, 5, varar q. ESk 12, 12, svanyangs q. Sigv 3, 1, andness q. GunnLv 6, Åta q. Bersi 1, 3, Eynæfis q. Rdr 16, Krm 11. — I forvan-*

sket eller uforståelig sammenhæng, Vell 24. Jfr andr. — Jfr færi-, geigur-, veggondr.

ongr, adj, (va-st.), *snaever, trang, q.* ormgarðr Sigsk 59, q. krókr, snaever krog, overført, stor fare, *PjóðA* 2, 1, ongvar prongvar Ormsp IV 2, ekki q-t ok ekki þróngt SnE II 240. — Komk ljósu sprundi ór q-um, *bragte hende glæde og frysdi*, Korm Lv 59, *her kan ordet være dat. (sing. eller pl.); men der foreligger måske et subst., ongvar? (f. pl.), jfr istl. vera i öngum sínum.*

ongulgripinn, adj, *fæget på krog, Sigv 13, 1.*

ongull, m, *krog (fiskekrog), Hym 21. 22, Rdr 18, Bárð 4.*

Ongulsey, f, Anglesea, *Gísl I, 11, Krm 21, Q-eyjar sund ESk 6, 31.*

Ongulssund, n, *jfr foreg., Bkrep 9.*

ongvit, n, *aðmagt, bevidstløshed, q. fóru á mik Mgr 15.*

onn, f, 1) *virksomhed, travlhed, fáa e-m q., volde en travlhed, give en noget at bestille, Hym 3, annir aukask Jóms 10, mónum hófsk q. Ólhv 2, 2, om (embeds)virksomhed, ÁmArn 3. — 2) virksomhed og den dermed følgende omsorg, bera q. fyr sér Has 11, ala q. af e-t Hsv 38, ala aldr med q. ok bolvi, med bekymring og ulykke, Sturl 8, 1. — 3) særlig bruges q. om sommerens høarbejde, hosttiden, i ofanverða o., mod slutningen af høhøsten (jfr þrunginn, bryngva), Skí 31 (men q. er her ikke helt sikkert).*

onnungr, m, *træl, pul IV z 10.*

Önund-Jakob, *Sigv 10, 4.*

or, f, (va-st), *pil, pul IV o 1, Anon (X) II B 5, Pfisk 2, Hfl 13, Hfr 3, 4, Hl 17 b, skjóta orum af ýboga Guðr II 18, skepta orvar Rp 27. 35; orva drifa, kamp, Vell 8, orva flugr ESk 6, 54, orva hríð Arn 2, 14, orva drift porm 2, 25 (i ét ord?), orva senna ptréf. — Jfr mæ-*

ørbeiðandi, m, *ivrig kræver, q. böðvar jokla (sværdenes), kriger, Rv 13.*

1. **ørbeiðir**, m, s. s. *foreg., q. svans sig(r)lana, som hæftig kræver mandefald, kriger, ploft 2, 3. Jfr Meissner 122.*

2. **ørbeiðir**, m, *'pile-kræver', kriger, P loft 2, 5.*

ørbeitir, m, *rask styrer, q. unnar viggs, skibets raske styrer, GDropl 5.*

ørbjóðr, m, *'pile-giver', mand, Rst 15.*

Orboða se Aurboða.

ørbragð, n, *'pil-bevægelse', q-s ærir, som sætter pile i bevægelse, krigere, Rst 18.*

ørbrjótr, m, *'rask bryder', q. odds bláferla, skjoldenes bryder, kriger, Ht 31; q. auðar, gavmild mand, Hl 25 a.*

ørð, f, *sæd, korn, høst (jfr ein q. i norske love), sveita svans q., ravnens korn (føde; jfr barr), lig, *PjóðA* 3, 30 (jfr udtrykket sst bera sigð á), såa bauga brattakr q. Yrsu burðar, her er q. = fræ, frækorn, så Yrsas söns frø (guldet) i*

*ringenes bratte ager, forsyne armene med guldringe, *PjóðA* 3, 27; o. arnar kjapta, örnenæbets sæd, digterdrikken, Eg Ber.*

ørðiglyndr, adj, stridbar, *Bolv 1.*

ørðiger, adj, *rejsende sig höjt i vejret, om svanens rejsning, Heið 9, q-t vatn, höje bølger, *PjóðA* 3, 8, q-g bára Frp 1 7, q-t vedr, stærk modvind, Sigy 3, 9; orgu (o: orðgu) baki, med oprejst ryg, Lok 48. — Jfr gunn-, skúr-.*

ørdrif, n, *'pile-byge', kamp *PjóðA* 1, 10.*

orfengr, adj, *rask erhværvende, som er hurtig til og rask i at erhvævre (sig noget), dygtig, Brandr; q. ýtum, som vinder fordele (sejre) overfor mænd, Jóms 29.*

orfuni, m, *okse, pul I b, IV ö 3 (også skr. arf).*

orgáti, h, egl, *'rigelig ydelse (hyad man rigelig fär)', rigelig underholdning, moro, forlystelse (pros. veita allan q-a), hver es q. þeira Andaðar Harkv 22.*

orgildir, m, *'rask udredrer', fjorgynjar als (slangens) hrynbær guldet) ö., gavmild mand, Anon (X) III B 5.*

orglasir, m, *af uvís betydning (retttere aur-?)*, Eir q-is, *Sinmare*, Fj 28.

orgrannr, adj, *meget tynd, meget lille, q-s erum vér lengst á leit Mhkv 15 (neppe af ørgrandr, s. d.); ntr. adverbialt, meget nöje, halda griðum q-t Giz 1.*

ork, f, *ark, Noahs ark, Leid 16. — skibskiste(?)*, *pul IV z 1.*

orkosta, f, *rigeligt forråd, overflod, qll q. Am 62. BMØlsen i Festskr. til Wimmer 159.*

orkostr, m, s. s. *foreg., q. hvera, rigeligt forråd på (eller rigelig lejlighed til at få) kedler, Hym 1.*

orkveðjandi, m, *'rask kræver' (rettelse for aud-), q. fjalla olna beðjar, guldet's raske kræver, *PHjalt* 2.*

orlátr, adj, *gavmild, Gd 60, Mv II 4.*

1. **orleikr**, m, *gavmildhed, *Pjóð* 3, 2, Gyð 5.*

2. **orleikr**, m, *'pile-leg', kamp, vón q-s pmähl 4, vexa hvot q-s *PjóðA* 3, 17.*

orliga, adv, *rigeligt, vex q. akarn í landi Merl II 88.*

ørlyndr, adj, *rasksindet, gavmild (ikke let at se, hvad ordet på hvert sted betyder), ESk 7, 1, Jóms 45, Isldr 3, Rv 12, alle disse steder synes den første betydning at gælde, den anden sikkert Ht 12.*

ormót, n, *'pile-møde', kamp, q-s viðir, krigere, Steinn 1, 5.*

Ormst, f, *øen Unst (Shetland), pul IV bbb 1.*

Ormt, f, *mytisk elv, Grí 29, pul IV v 6.*

ormöglugr, adj, *rask talende, snaksom (nedsaætende), Bjhit 2, 16, superl., ormálgastr, Eg Lv 33.*

1. **qrn**, *m*, (*u-st*), 1) *örn*, *pul IV vv*, *set i drömme*, *Am 19. 20, Haustl 2* (*Tjasse i örneskikkelse*), *flýgr q.* *yfir*, *over vandfaldene*, *Vsp 59*, *snapir ok gnapir q.* á mar *Hávm 62*, *erni eru greipr hræum sveipðar Hást 7* (*sst q. fekk sylg*), *seðja q-u Hhund I 35*, *seðja ulf ok q-u Nj 26*, *nista q. Krm 22*, *glaða q-u Hhund I 45, II 23*, *róskvir meni gefa q-um bróð Mhv 23*, *ernir nýta sér sveita Isldr 7*, *át-gjarn q. Nj 8*, *ernir gjalla Guðr II 8*, *q. góð árla HHj 6*, *ernir klóask Sigv 7, 5, rjóða kloer, enn bleika fót arnar pjóð Á 3, 7, Sigv 7, 1, hrafn ok q. Brot 13*, *arnar eiðbróðir, ravn, Harkv 4; arnar jód ESk 6, 29; ernir á kvisti Hamð 30*, *á asklimum ernir sitja Hhund II 50; arnar flaug, som varsel, Háv 14, arnar hamr Vafþr 37, arnar orð Grí 32, arnar nef, hvorpá runer, Sigdr 16.* — 2) *örnebilleder*, *drúpir q.* *yfir*, *Valhals dör, verbet viser, at örnen böjer hoved og hals forover*, *Grí 10.* — 3) *om blodörn*, *nú es blóðugr q. ristinn á baki Reg 26.* — 4) *arnar leir, örneskarn, dár-ligt digt (i henhold til fortællingen om Odins erhværvelse af digterdrikken) Gdþ 2; orð arnar kjapta, skjaledrikkien, digt (i henhold til samme fortælling)*, *Eg Ber.* — *arnar Kolli 5 urigtigt for iarna.* — 5) *som mandsnavn*, *Krm 20.* — 6) *som sværnavn, pul IV l 8.*

2. **Qrn**, *f*, *ønavn, pul IV bbb 5 (Arno i Nordland?).*

qrnfljótr, *Od 26*, *er et meget tvivlsomt ord (jfr KGíslason Nj II 63 ff) og beror efter al sandsynlighed på forvanskning, nemlig af orr fljóts, idet orr hører til greppr og fljóts er gen. af fljót, elv; herved fås en udmaerket kennung og sammenhæng, elrir fljóts glóða, guldets elletræ, mand.*

qrnr, *m*, *slange, pul IV qq 1 (skr. ornir, der også kan betyde órnir).* — *Ornir (jætte) se Aurnir.*

Qrnolfr, *m*, *sagnperson, Hálfs VIII 5.*
orr, *adj*, 1) *rask (i tanke og handling)*, *q. allvaldr porf 2*, *q. stillir Mark 1, 18, q. visi Mark 1, 24, q. pengill Jóms 15, q. jofur Hl 17 b, q. (lendr maðr) Sigv 7, 10, q. Broddhelgi Isldr 3, q. sonr Trygga Hjr 3, 12, ort hjarta porf 2, 23, Arn 3, 18, 6, 17, ort lið þjagr 2; — med gen., folks qr old Sigv 12, 19, q. vígs Ott 1, 3, q. sóknar Ott 3, 11, hildar q. Jóms 24, líf ort Sigars drífu Nj 9, q. guðligra ráða, from mand (rask til at fatte fromme beslutninger), EGils 3, 11; med til, q. til snerru Isldr 19, qr til árædis Hæng V 2; med infin., q. at auka prek Jóms 12, q. at efla tafl Rv 1, *qrvir upp at hlaupa Harkv 17*, *qrvastr ilt at vinna, v. l.*, *Qrv III 4. Hertil kan også henføres q. om skjalden, Eskál Lv 1. Ntr. ort, adverbiet, berjask q. Sigv 2, 7, bera rond q. psvart, hrinda q. ESk 12, 9 (om vinden), hrinda q. illu ráði Merl 1 64, hleypa blóði q. ór undum Sturl 3, 8.* — 2) *gavmild*, *Korm 1, 1, q. af audí Ingj 2,**

1, *mála q. Mgr 1, q. hilmir Bjark 5, q. fylkir Mark 1, 7, qrvir jofrar Jór 4 (kunde også her være 'raske'), q. engla gramr Ekúl 1, 3, q. Eiríkr Jóms 44, q. Knútr Sigv 5, 3, mærdar q. óðr, digit rigt på lov, pKolb 3, 2. Sammenhængen må i hvert enkelt tilfælde afgøre, om den ene eller anden betydning må foretrækkes.* — *Jfr gunn-, heipt-, hjaldr-, hodd-, ógnar-, róg-, seim-, sókn-, sóma-, veðr-, víg-*.

orrjóðr, *m*, 'pile-rødfarver', *kriger, Rst 31, men rimeligvis er ordet urigtigt for ótraudr, hvortil det følgende allra dåða hører. Dog kunde måske dette være at henføre til jartegn, men ellers findes ikke jartegn med genitiv.*

orskiptir, *ur. v. l. til auðskiptr, ESk 6, 60.*

orsløngvir, *m*, 'pile-udsdyder', *kriger, mand, Has 37.*

orstiklandi, *m*, 'pile-udsdyder', *porm 2, 19.*

ortróð se **ørtróð**.

ørvadris, *n*, 'pile-byge', *kamp, porm 2, 25 (bedre i to ord?).*

Qrvahamrar, *m. pl*, *ved Trondhjem-fjord, Gísl 1, 4.*

Orvar-Oddr, *m*, *sagnperson, Qrv IX 22.*

Orvasund, *n*, *sagnhistorisk sund, Hhund I 24.*

ørveðr, *n*, 'pile-storm', *kamp, q-rs tungl (jfr tinglýrandi) Jör 4; øskiruðr q-rs, kriger, mand Grett 2, 10. Jfr Meissner s. 176.*

ørvendi, *f*, *kejthåndethed, trezk undir q. (dativ), (eller af orvond?) således kalder Tormod sig selv, porm 2, 5.* — *Jfr det følg.*

ørvendr, *adj*, *kejthåndet (egl. 'pile-håndet af or og hendr; med venstre hånd fastholdt man pilen på buen, idet den afskødes anderledes Falk, Waff 103), porm 2, 21.*

ørvi, *f*, *gavmildhed, Gyð 5.*

ørvífill Eg Lv 15 se aurmyill.

ørvígr, *adj*, *raskt kæmpende, våben-dygtig, q. konung StjO II 11.*

ørþeyrir, *m*, 'som rask sætter i bevægelse', *q. flausta, Hakon jarl, Vell 3.*

ørþing, *n*, 'pile-ting', *kamp, q-s þollr Blakkr 1, 1.*

ørþingaðr, *m*, 'rask afholder af ting', *konge, eller 'som holder pile-ting, kampe', kriger, Sturl 6, 1.*

ørþrasir, *m*, 'hæftig kræver, lidenskabelig elsker, q. Hrimnis drósar, jættekvindens bejler, jætte, Pdr 17.

qs, *f*, *trængsel (af folk), støj, mikil vas q. pars Osvínf, vinna qs, om kamp-tumulten, Jóms 28.*

1. **qsgrúi**, *v. l. qsku grúi, m*, *askegrube (det første står vist for qskrúi), askehul, hvori ilden gemmes natten over (= feluhola), sofa (om ilden) í q-a Heiðr 14.*

2. **Qsgrúi**, *m*, *jættenavn, pul IV b 5; identisk med foregående?*

Qskruðr, *m*, *jætte (egl. 'den brølende', af qskra), pul IV b 4.*

osla, (-aða, -at), *vade*, q. ór eldi *Orv VIII* 2.

osp, f, *asp, aspetrae, einstœð sem q. í holti Hamð 5; pul IV kk 2.*

oxl, f, *skulder, milli ulfliðs ok axla Arn 7, 3, lita of q., se sig om over skulderen, se tilbage, Árm 4, láta riða of q. Rv 13, á q-um Hálfs VI 10, dvergar á*

o-um *Rþ 16, af Hnikars q-um SnE II 142, skjóta e-u of q. sér, skyde noget hen over sin skulder, skyde noget fra sig, lade være med at ænse, Gróg 6; — limir axla, armene, Ht 2.*

Ozurr, m, *ærkebiskop i Lund (1103—37), hvargegn Q. Mark 1, 27.*

Ó

q, u-omlyd aj á, bør uden tvivl antages at gælde før tiden før omkr. 1150—1200. I Málsháttaky. rimer oprindeligt á med ó (sjá : þró vó : pá). Ved midten af det 13. árh. er lyden derimod bortfalden eller blevet ens med á; i senere islandsk udtales bægge lyd som av. At lyden nogensinde på Island har været á, kan ikke antages. Et ejendommeligt og temlig isoleret rim er hóp : drópu (helrim) i Rekstefja, jfr Ó- i Óláfr : ó i sól- (Steinn Herdís.).

ó, f, *elv, flod, ó fellr Vsp 36; ó hugðak rinna Am 26, ó geisar Anon (X) I B 8, ó roðin unda gjalfri Krm 4, ó kómri til sævar, elven munder ud i søen, i overført bet. om noget der finder sin afslutning, f. eks. et digt, sål. Húsdr 12, Sveinn 4 (her forklares udtrykket i den følg. prosa: pat er óeiginlig líking milli árinna ok kvæðisins), jfr allar gírnask ár í sjá, alle elve vil til havet, Mhv 27, Ifing heitir ó Vafþr 15 (jfr 16), íss verðr á ó Vafþr 16, óna (med art!) vardak Hárð 29, Óskar ó, elven Osk, Merl II 89, skeðar ár, farlige elve, Merl II 99. — I kenninger: sára ó, ‘sárelv’, blod, Drv (XI) 2, mækis ó, ‘sværðelv’, d.s., Hjt 4; — horna ó, ‘hornelv’, øl, Eg Lv 16; — áar brandr, ‘elv-ild’, guld, GSúrs 8, ár eldr, d. s., Nj 22; — áar steði, elvens ambolt, sten (klippe), Anon (X) III B 5. — Som egnennavn A, hermed menes Hvítá i Borgarjorden pTref 4; det er dog muligt, at ordet her er appell. — Jjr hlaup-, þjóð-*

ól, f, (álar), rem af læder, þjsk Lv 1, skarpas á-ar, hårde (som ikke kunde løses) remme, Lok 62, draga á-ar ór hendi (der er tale om bidseltøjler) Grettis 31.

ór, f, (-ar), en áre, Sigrdr 10, pul IV z 10, troða ó-um Sindr 1, men her bør der læses ára (se nedenf.), med ó-um Hym 27, Ótt 2, 4, á-ar tjørgaðar Harkv 5, skafnar á-ar Hhund I 49, sextigir á-a

Anon (X) I B 10 b; ó, sleit bóru Ótt 2, 4, á-ar falla í sæ þjóðA 4, 19, sitja við ó-pór, knýja á-ar Rst 15, ganga at órum Rst 25, vinna ór kløkkva Bjhit 2, 2, á-a blød pKolb 3, 3, á-a ymr Hhund I 27, hnika ó. (dat.) Arn 2, 3. — I kenninger, for sværd: ó. sára, sárs pmáhl 6, Hl 33 b, Ht 61, GOdds 4, ó. benja Grettis 49, ó. benis pGísl 9, ó. oddregns Hág 13, árar sunda Bersi 2; — for tungen: ó. orða Líkn 2, jfr ó. til orða Gdβ 2, ó. óðar ESk 6, 40; — for skib: á-a hernarr Tindr 1, 5, á-ar blakkr Hást 8, á-a bifrauku Sindr 1, á-a elgr Isldr 8. — Jjr blød-, dolg, vind.

órr, m, (-ar [der dog ikke findes]; ærir, senere også árar, især i bet. djævle), 1) en, der (på en andens vegne) skal udføre noget, sendebud, tjæner, pul IV j 3; óku ærir Rþ 39, sendi óru Hhund I 21, Oddrgr 25, spilla órum Herv VII 13; Yggs ærir, aserne, pdís 1, 1, konungs ærir Sigv 12, 23, 13, 22, Ósu ó. Yt 34; ó. goðs, guds tjæner, troens forkynder, Óð 9 (her dat. ór); árar fjanda Gdβ 30, árar (alene) Mv III 17. — 2) bruges hyppig i kenninger for krigere, mænd, og bet. da udførere af noget (kamp) el. de, der (ved brug af våben) udfører en gærning el. overhovedet benytter noget (f. eks. skibe): efter kamp, oddbragðs ó. Hjr 3, 22, qrbragðs ó. Rst 18, oddgefnar ó. (ved rettelse) GunnLv 4 (f. hds. arti kunde man gætte på effir el. cesir, så at oddgefnar e. el. ce. blev subj. til stefni; auðveitir bliver da subj. til gefr), sverðregns ó. Húsdr 12, ó. hjorva þeys Óð 26, árar primu benstara munnis EGils I 23, árar fleinþeys sm III 17, jfr ó. ara steikar (skr. aurr) GSúrs 15; — efter sværd, ó. undlinns þorm 1, 6, ó. hers skins Pl 9, ó. brands Leið 44, ó. eggmóts ljóss Líkn 9; — efter hjelm, ó. hjalms GDropl 4, ó. (rettelse for as) gollhjalma Hl 27 b; — efter skjold, ó.

geirbrúar *Vell* 16, ó. hildar borðs *GDrop* 3; — efter bue, ó. alms *Sigv* 12, 10; — etter rigdom og guld, ó. auðs *Bjhit* 2, 9, *pjóðA* 1, 16, ó. golls *pKolb* 3, 4, ó. ósa kyndils *porm* 2, 1, ó. orms landa *ESk* 6, 23, ó. fleyvangs fúra *Brandr*, ó. hauka klifs elds *Hjr* 3, 21, ó. sauðnis látrs *EGils* 1, 1; — efter skib, ó. flausta *EBrún*, ó. unnviggs *Eskál* *Lv* 3, ó. strenggreins *porm* 1, 12, ó. hlýra hrafns sm 1, 8, ó. hríðar skæs *Fviðs* 1, ó. unnnblakks *Pl* 13, ó. unnfress *Pl* 54, ó. skorðu mars *Gyð* 6, *Jjr* ó. poptu *Kolb* 2, 3, ó. stýris *Pl* 25; — for engle: æ-ir qölings heiðar bœs *Leið* 32. — *Jjr* fleygi-, geymi-, gæti-, hjaldr-, hjalm-, mord-.

óss, m, (ásar; æsir, ósu, gen. sing. áss findes *Sturl* 4, 23, acc. ása findes i hds *Hausl* 12, men må bero på yngre forvanskning, *jjr* *SnE* II 628), as, hedensk gud, guddom, i sing. om en eller anden af guderne, om Odin *Grí* 6 og vistnok *Herv* III 7 *jjr* *Grí* 44, hvor han kaldes den ypperste af aserne, samt i qolverk á-ar *Korm* *Lv* 47, om Tor *pry* 2 o.s.v. *Húsdr* 4, *Heimdal* *Rþ* 1, *pry* 15, *Brage* *Lok* 11, *Loke* *Lok* 33, *Loke* og *Idun* (her i pl.) *Lok* 19. — I kenningen orva ó. *Sturl* 4, 23. — I pl. findes æsir ofte om guderne i det hele (ofte i forbindelse med alfar s. d.), *Vsp* 17, *Hák* 16 o.s.v., *Krm* 28, æsir almoerir *Anon* (X) I B 5, undertiden om de mandlige guder (i forbindelse med ósynjur), *Lok* 11, *pry* 14, *Bdr* 1, *Sigrdr* 4; læren om 12 aser findes *Hyndl* 29 (*Vsp* sk.); en anden alm. betegnelse for aserne er omshrvningen á-a synir *Vafþ* 38 (her dog næppe helt rigtigt), *Grí* 42, *Lok* 3, 27, *Alv* 16; *jjr* Ása-pórr, Ásabragr. — Asernes borg *Vsp* 24, salr *pry* 13, gardar *Lok* 37, *pry* 5, 9; deres heste nævnes *Grí* 30, hane *Vsp* 43, sprog *Alv* (helt igennem). — I kenninger, for krigere, mænd: ó. hildar *Edáð*

8, ó. Fróða hríðar *Vell* 32, æsir járnraddar (hvis disse 2 ord hører sammen) *SnE* II 628, ó. ísarns *pmáhl* 4, ó. nágrundar (*skjoldets*) *pmáhl* 3, æsir Fjolnis hróts (*skjoldets*) *Hskv* 2, 1, æsir óss vita (*guldet*) *porgO*, ó. lófa elda *Ód* 26, — for skjaldedrikken, kvaðet: ól á-a *Ísldr* 16. — *Jjr* byggyvi-, hirði-, hrafn-, land-.

óst, f, elskov, kærlighed, *Korm* *Lv* 1, sonn ó. *Lil* 99, ó. meyja *pjók*, ó. fljóðs *Hávm* 92, firna á-ar *Hávm* 93, hafa ó. við e-n *Fj* 48, kveðja á-ar *Hjr* *Lv* 9, ó. rinnumk *Hjr* *Lv* 20; i pl. á-ir meyjar *Alv* 8, *jjr* *pry* 29, *Guðr* I 17, leiða ó-um *HHj* 41, *Bbreiðv* 5, rinna ó-um *Korm* *Lv* 49; om Kristi kærlighed *Has* 18, *ESk* 6, 68; vald ok á-ir *Lil* 13. — *Jjr* kvenna-.

óstugr, adj, fuld af kærlighed, kærlig, ofligr ok á-ir, om aserne, *Vsp* 17.

Ósviðr, m, (-ar), mytisk væsen, der siges at have ristet runer for (blandt) jætter, *Hávm* 143.

ósynja, f, gudinde, sidestillet med aserne, æsir ok ó-ur *Lok* II. 31, *pry* 14, *Bdr* 1, *Sigrdr* 4, trúá á ó-ur *Hyndl* 10, *Orv* VIII 3. — I kenninger: eggmôts ó-ur, krigeriske væsner (en slags valkyrjer), *VGl* 6, elda flôðs (*guldet*) ó., kvinde, *StjO* II 11, flôðs ó., bølgen, *pSjár* 4, 4.

ótt, f, (jjr ætt; i hds. findes ó. og ætt som v. l. til hinanden), 1) slægt, familje, *Sigv* 7, 9 (ótt : mætt-), á-ir Ingvi freys *Hausl* 10 (sål. hds.), *Ht* 89 (: þrátt), *GSárs* *Lv* 21 (átt hds.). — 2) himmelegn, ór ýmissum ó-um *TorþE* 4 (v. l. ætt). Se iørvigt ætt.

óttungr, m, (= ættingi), slægtning, ætling, *pul* IV j 8, ó-ar *Merl* II 28, ó-a brautir, veje til (sine) slægtninge, til (sit) hjem, Hár 56, ó-a hrjóðr (sønners), om kong Aun, *Yt* 16, ó. Freys *Yt* 21, *Hál* 9, ó. Týs *Yt* 17, *Hál* 12, ó. Gorms, om Knud d. store, *Sigv* 5, 2.

ø, v-, ir-omlyd af (kort) e, o, anvendes her efter reglerne; i håndskrifterne er tegnelsen meget uregelmæssig, også fordi omlyden i mange tilfælde tidlig faldt bort.

øðli, n, herkomst og væsen, segja til alls øðlis (skr ø) Hár 9, ef ø. (skr ø) ættak (her bet. ø. måske 'ejendom') *Lok* 43. — *Jjr* øðli.

øfri se efri.

økkvinkalfa, f, kvinde med tykke lægge (af økkvinn og kalfi), som egennavn på en af Træls døtre, *Rþ* 13.

økkvinn, adj, tæt og tung, klaeget, ø. hleifr, þykk ok ø. *Rþ* 4, hleifr þykk ok ø. *Vols* 8 (økkr, verruca vel tumor in carne, BHald).

øngðr, part., nedtrykt, kuet, øngð (retelse for ung), *Sigsk* 34.

øreiga, f, *fuldstændig fattigdom*, Hsv 37.
ørendi, n, *hværv man (som tjæner, sendebud)* skal udrette (skr. er-, eyr-), riða ø., ride for at udrette, Akv 3. 8, bjóða ø. Lil 24; resultatet (af en sendejærd), hafa ø. sem erflói pry 10. 11, jfr HHj 5, vilja vita øll sín ø., ville vide alt hvad han har fået udrettet, hele resultatet, Skí 38.

ørgrandr, adj, *ménjri, retskaffen, ørgandari, mere retskaffen*, Karlevi. Jfr Arkiv VI, 103 f.

ørhjartaðr, adj, *uden hjærté, ø: mod, modlös, fej*, Qrv VIII 11.

ørlygi, n, *kamp, þul IV k 2, heyja ø.*

Eg Lv 28; ø-is draugr, kriger, Rdr 8.

ørlygr, m, *skjold, þul IV r 3. Jfr Falk, Waff 146. — Jfr yrlygr.*

ørlög, n, pl, 1) *'hvad der fra først af er bestemt', skæbne, ø. seggja* Vsp 20, aldar ø. Lok 21, jfr 29, ø. ósvinns apa Fáfn 11, ø. folgin (Baldrs) Vsp 31, drýgja ø., *fuldbyrde skæbnen (om valkyrjerne)*, Vol I. 3, séa ø. Merl II 26, séa ø. fyrrir Gríp 28, ø. sín viti engi maðr Hávm 56, Hsv 125, eigi má við ø. bægjask Ólhv 2, 6. — 2) *skæbne, d. v. s. det oplevede, fjerd og handlinger, segja frá ø-um (sínum)* Lok 25.

ørløglauss, adj, *uden skæbne, d. v. s. uden liv*, Vsp 17.

ørløgsíma, r, *skæbnetråd, prymr of øll lond ø-u, om en, hvis skæbne fører ham til alle lande*, Reg 14.

ørløgpóttr, m, *skæbnetråd, snúa ø-u* Hhund I 3.

ørmjot, f, *forekommer kun i prosa, SnE I 538, øje, egl. 'det på afstand målende, mål på afstand'.*

øróf (for ørhóf), n, egl. *'hvad der går ud over måde, mådehold'*, utallig mængde, ø. vetra Vafþr 29. 35.

ørófsamr, adj, *so n går ud over alt mddehold, ø-an acc. adverbiet, uendeligt, uafladeligt*, Fj 24.

ørr, n, ar, ø. es í enni Hrólfs 9, gerva e-m ø. Jómsv; ø. vas á iljum Rp 10 bør læses som aurur vas o. s. v. (RMuch).

ørrabeinn, m, *ar-ben, tilnavn, HelgOl.*

ørrótr Korm Lv 51 fejl for errótr, s. d.

ørtrøð, f, *ind! egnung (for kreaturer)*, hvor græsset er afædt og det hele er et

ælte (jfr prosaens eyði-trøð), Anon (XIII) B 32.

øruggr, adj, *frygtløs, tryg, ø-t mælik þat* ESk 6, 62.

ørvilnan, f, *fortvivlelse*, Gdβ 21.

ørvirði, adj, *uværdig, hröðrs ø., uvær-*

dig til ros, Árbj 13 (hds -verðr), Ht 100.

ørviti, adj, *afsindig, rasende, cerr ok ø.* (ørvita) Lok 21, jfr 47, Hhund II 34, Oddrgr 11, Herv III 5.

ørvænn, adj, 1) *håblos (passivt)*, lífs ø-a ljósa brúði, som ikke mere har håb om at leve, Sigsh 53. — 2) *håblos (subjektivt)*, esa mér ø-t, jeg kan vænte, (jeg kan ikke vide), HHj 23, nú kveðk einskis ø-t vesa, nu kan man vænte alt, Hhund II 48, at pér ø-t sé meins, at du ikke kan vænte mén, Hsv 128.

ørbriðráði, adj, *som er blottet for gode råd, udveje, som ikke ved sit arme råd*, Hsv 129.

øx, f, økse, nyt ø. ESk 11, 4 (rettelse for all), öð med ø-i breida Arn 3, 10, leggja øxar at, angribe med økser, Am 41, fox es ilt í øxi Skall 3; rymr reiddra øxa Gldr 7. — Jfr blóð-, tálgu-.

TILLÆGSBEMÆRKNINGER

drápa, et nyt forsøg på at forklare ordet
har S. Nordal fremsat i APhS VI.
hœingr, se herom S. Nordal i APhS VI.
Rauðubjörg, mulig Roberry (Orkn.) ef-
ter oplysning af A. B. Taylor.
2. róði, se herom Sig. Skúlason i APhS

VI; den her givne tolkning er dog meget
tvivlsom.
valhöll, se herom M. Olsen i APhS VI.
Vatsfjørðr, ikke på Orknærne, men på
Skye (Loch Vatten) efter oplysning af A.
B. Taylor.